Monaſterij B. M. V. in Speciosa Valle

Jncipit epiſtola ſãcti Hieronymi ad Paulinum preſbyterum: de omnibus diuine hiſtorie libris. Capitulum I

FRater ambroſius tua mihi munuſcula perferens. detulit ſimul ⁊ ſuauiſſimas litteras: que a principio. amicitiarum fidem. probate iam fidei. ⁊ veteris amicitie noua preferebant. Uera eniȝ illa neceſſitudo eſt: ⁊ chriſti glutino copulata. quã nõ vtilitas rei familiaris. nõ preſentia tm̃ corporum: nõ ſubdola ⁊ palpans adulatio: ſed dei timor ⁊ diuinarum ſcripturarũ ſtudia conciliant. Legimus in veteribus hiſtorijs quoſdã luſtraſſe prouincias nouos adijſſe pp̃los. maria tranſiſſe. vt eos quos ex libris nouerãt. corã q̃ȝ viderent. Sic pithagoras mẽphiticos vates. ſic plato egyptum ⁊ archytam tarentinũ eãq̃ȝ oram italie que quondã magna grecia dicebat. laborioſiſſime peragrauit: vt qui athẽis magiſter erat ⁊ potens. cuiuſq̃ȝ doctrinas achademie gymnaſia perſonabãt. fieret peregrin⁹ atq̃ȝ diſcipulus malens aliena verecũde diſcere q̃ȝ ſua impudenter ingerere. Deniq̃ȝ cũ litteras quaſi toto orbe fugientes perſequitur. captus a piratis ⁊ venundatus tyrãno crudeliſſimo paruit. ductus captiu⁹ vinctus ⁊ ſeruus. tñ q: philoſophus. maior emente ſe fuit. Ad titũ liuium lacteo eloquentie fonte manantẽ. de vltimis hiſpanie galliarumq̃ȝ finib⁹ quoſdã veniſſe nobiles legimus: ⁊ quos ad contẽplationẽ ſui roma nõ traxerat: vni⁹ hoĩs fama perduxit. Habuit illa etas inauditũ oĩbus ſeculis. celebrandũq̃ȝ miraculũ. vt vrbem tantam ingreſſi: aliud extra vrbem quererent. Apolloni⁹ ſiue ille magus: vt vulgus loquitur ſiue philoſophus vt pythagorici tradunt. intrauit perſas ꝑtranſiuit caucaſum. albanos. ſcytas. maſſagetas. opulentiſſima indie regna penetrauit: ⁊ ad extremũ latiſſimo phyſon amne trãſmiſſo peruenit ad bragmanas. vt hiarcham in throno ſedentẽ aureo: ⁊ de tantali fonte potantẽ int̃ paucos diſcipulos. de natura. de morib⁹. ac de curſu dierum ⁊ ſiderũ audiret docentẽ. Inde per elamitas. babylonios. chaldeos. medos. aſſyrios. parthos. ſyros. phenices. arabes. paleſtinos. reuerſus ad alexandriã. perrexit ad ethiopiam: vt gymnoſophiſtas ⁊ famoſiſſimam ſolis menſam videret in ſabulo. Inuenit ille vir vbiq̃ȝ quod diſceret. ⁊ ſemper proficiens. ſemper ſe melior fieret. Scripſit ſuper hoc pleniſſime octo voluminibus philoſtratus. II

QUid loquar de ſeculi hominibus. cũ apoſtolus Paulus vas electionis ⁊ magiſter gentium. qui de cõſcientia tanti in ſe hoſpitis loquebatur dicens. an experimentũ queritis eius qui in me loquitur chriſt⁹ poſt damaſcũ arabiamq̃ȝ luſtratã: aſcendit hieroſolymã vt videret Petrum. ⁊ manſit apud euȝ diebus quindecim. Hoc. n. myſterio hebdoadis ⁊ ogdoadis futurus gentiũ predicator inſtruẽdus erat. Rurſũq̃ȝ poſt annos quattuordecim aſſumpto barnaba ⁊ tito. expoſuit cũ apoſtolis euangelium: ne forte in vacuũ curreret aut cucurriſſet. Habet neſcio quid latentis energie. viue vocis actus: ⁊ in aures diſcipuli de auctoris ore tranſfuſa fortius ſonat. Unde ⁊ eſchines cum rhodi exularet ⁊ legeretur illa demoſthenis oratio quam aduerſus eum habuerat. mirantibus cunctis atq̃ȝ laudantibus ſuſpirans ait. Quid. ſi ipſam audiſſetis beſtiã ſua verba reſonantem. III

NEc hoc dico. ꝙ ſit aliquid in me tale. quod vel poſſis a me audire vel velis diſcere: ſȝ quo ardor tuus ⁊ diſcẽdi ſtudium etiam abſq̃ȝ nobis per ſe probari debeat Ingenium docile ⁊ ſine doctore laudabile eſt. Non quid inuenias ſed quid queras conſideramus. Mollis cera ⁊ ad formandum facilis etiam ſi artificis ⁊ plaſte ceſſent manus: tamẽ virtute totum eſt quicquid eſſe poteſt. Paulus apoſtolus ad pedes gamalielis legeȝ moyſi et prophetas didiciſſe ſe gloriatur: vt armatus ſpiritualibus telis. poſtea doceret confidenter Arma enim noſtre militie non carnalia ſunt: ſed potentia dei ad deſtructionem munitionũ. et cogitatiões deſtruentes. et oẽm altitudinem extollentẽ ſe aduerſus ſciam dei. ⁊ captiuantes

Sum ex libris [illegible] Vaet Kempensis 1613. [illegible] 1614 [illegible]

oēm intellectū ad obediendū xp̄o. ⁊ parati sub
iugare omnē inobedientiā. Timotheū3 scri/
bit ab infantia sacris litteris eruditum. ⁊ hor/
taf ad studiū lectionis ne negligat grām q̄ da/
ta sit ei p impositionē man⁹ p̄sbyteri. Tito p̄ci/
pit. vt iter ceteras virtutes epi: q̄s breui sermo
ne depinxit: sciam quoq3 nō negligat scriptura
rū obtinētē inquit eū q̄ fm doctrinā est: fidelē
sermonē vt potens sit exhortari in doctrina sa/
na. ⁊ ꝯdicentes reuincere. ¶ IIII

Sancta quippe rusticitas solū sibi ꝓdest
⁊ quantū edificat ex vite merito eccle si
am xp̄i: tantū nocet si destruentib⁹ non
resistat. Malachias ꝓpheta imo per malachiā
dñs interrogauit sacerdotes legē. In tantū sa
cerdotis officiū est: interrogatū respondere de
lege. Et in deutronomio legimus. Interroga
patrem tuum ⁊ annunciabit tibi. maiores tu/
os ⁊ dicent tibi. In psalmo quoq3 centesi/
mo decimooctauo. Cātabiles mihi erant iusti/
ficatiōes tue: i loco pegrinatiōis mee. Et in de
scriptiōe iusti viri. cū eū arbori vite dauid: que
est i paradiso ꝯparet inter ceteras virtutes hoc
ēt intulit. In lege dñi voluntas eius: ⁊ in lege
eius meditabit̄ die ac nocte. Daniel in fine sa/
cratissime visionis ait. iustos fulgere q̄si stellas
⁊ intelligētes. i. doctos quasi firmamentū. Vi
des quantū iter se distāt iusta rusticitas. ⁊ doc/
ta iustitia. Alij stellis: alij celo cōparant̄. Q̄q3
iuxta hebraicā veritatē. vtrūq3 de eruditis pos
sit intelligi. Ita. n. apud eos legim⁹. Qui aūt
docti fuerint fulgebūt q̄si splendor firmamenti
⁊ qui ad iustitiam erudiunt multos: q̄si stelle in
perpetuas eternitates. Cur dr̄ Paulus apo/
stolus vas electionis. Nempe q2 vas legis ⁊
scripturaꝝ sanctarū erat armarium. Pharisei
stupent i dñi doctrina. ⁊ mirantur in petro ⁊ io
anne quō legem sciant: cū litteras non didice/
rint. Quicquid. n. alijs exercitatio ⁊ quotidia/
na i lege meditatio tribuere solet: illis hoc spūs
scūs suggerebat. Et erant iuxta qd̄ scriptum est
docibiles deo. Duodecim annos saluator im
pleuerat. ⁊ in templo sedens de q̄stionibus le/
gis interrogās: magis docet dū prudēter iter/
rogat. Nisi forte rusticū petrū. rusticū ioānem
dicimus. q̄ꝝ vterq3 dicere poterat. ⁊ si iperit⁹ ser
mone. nō tñ scia. Ioānes rusticus. piscator in
doctus. Et vnde illa vox obsecro. In princi/
pio erat verbū. ⁊ verbū erat apud deū. ⁊ deus
erat verbum. Logos grece. multa significat.
Nā ⁊ vbū ē. ⁊ ratio ⁊ supputatio: ⁊ cā vnius/
cuiusq3 rei. per quā sunt singula que subsistūt:
q̄ vniuersa recte intelligimus in xp̄o. ¶ V

Hec doctus plato nesciuit hoc: demo/
sthenes eloquēs ignorauit. Perdam
inquit sapiam sapientiū. ⁊ prudentiam
prudentiū reprobabo. Vera sapia perdet fal/
sam sapiam. ⁊ q̄q̄ stulticia predicatiōis in cru
ce sit. tamen paulus sapientiā loquit̄ inter pfe/
ctos. Sapientiā aūt nō seculi istius que destrui
tur: nec principiū huius seculi: sed loquitur dei
sapiam in mysterio absconditam: quā predesti
nauit deus ante secula. Dei sapia xp̄s est. Xp̄s
eni3 dei virtus ⁊ dei sapientia. Hec sapiētia in
mysterio abscondita est: de q̄ ⁊ noni psalmi titu
lus ꝑnotatur. ꝓ occultis filij: i quo sūt oēs the
sauri sapientie ⁊ scientie dei absconditi. Et q̄ in
mysterio absconditus erat ꝑdestinatus ante se/
cula: ꝑdestinatus aūt ⁊ ꝑfigurat⁹ in lege ⁊ pro
phetis. Vñ ⁊ ꝓphe appellabāt̄ vidētes. q2 vi
debāt eū3 quē ceteri nō videbāt. Abraham vi
dit diē ei⁹. ⁊ letat⁹ est. Aperiebant celi ezechie
li: q̄ pplo peccatori clausi erant. Reuela inquit
dauid oculos meos: ⁊ considerabo mirabilia
de lege tua. Lex. n. spūalis est: reuelatione op⁹
est vt intelligatur. ac reuelata facie dei gloriam
contemplemur. Liber in apocalypsi septem si/
gillis signatus ostenditur: que3 si dederis hō
scienti litteras vt legat. rñdebit tibi: Nō possū
signatus est eni. Quāti hodie putant se nosse
litteras: tenēt signatū librum: nec apire pñt ni
si ille reserauerit qui hab3 claue3 dauid. qui ap
it ⁊ nemo claudit: claudit ⁊ nemo apit. In acti
bus aploꝝ: sanctus eunuchus imo sanctus vir
sic eni eu3 scā scriptura cognominat. cum lege/
ret isaia3 ꝓphetā: interrogatus a philippo. pu
tas ne intelligis q̄ legis: rñdit. Quomō possu3
nisi aliquis me docuerit. Ego vt de me loquar
interim nec sanctior sum hoc eunucho: nec stu
diosior: q̄ de ethiopia idest de extremis finibus
mundi venit ad templum. reliquit aulam regi
am. ⁊ tantus amator legis fuit diuine atq3 scie
vt etia3 in vehiculo litteras legeret sacras. Et
tamē cū librū teneret. ⁊ verba dñi in cogitatōe
conciperet lingua volueret. labijs personaret
ignorabat eum quē in libro nesciēs venerabat̄
Venit philippus: ostdit ei ihesum qui clausus
latebat in lr̄a. O mira doctoris virtus. Eadē
hora credidit eunuchus: baptizatur. fidelis ⁊
scūs mgr̄ efficit̄ de discipulo. pl⁹ in deserto fōte
ecclesie q3 in aurato synagoge tēplo repit.
¶ VI

Hec a me pstricta sūt breuiter:
neq3 eni epistolaris angustia euagari
longius patiebat̄: vt intelligeres te in

scripturis sacris sine preuio ⁊ mõstrãte semitã
nõ posse igredi. Taceo de grãmaticis rhetori/
cis. phis. geometris. dialecticis. musicis. astro
nomicis. astrologis. medicis. quoꝝ scia mor/
talibus satis vel vtilissima est. ⁊ in tres partes
scindit. in doctrinã. ratione. ⁊ vsum. Ad mi/
nores artes veniã. ⁊ que nõ tã lingua q̃ꝫ manu
administrant. Agricole. cementarij. fabri me
talloꝝ. lignorũq; cesores. lanarij q̃ꝫ ⁊ fullones
⁊ ceteri q variã ⁊ supellectilẽ ⁊ vigilia opuscu/
la fabricant: absq; doctore esse nõ pñt. qđ cupi/
unt. Qđ medicoꝝ ẽ ꝓmittũt medici tractant fa
brilia fabri. Sola scripturaꝝ ars est: quam sibi
passim oẽs vẽdicãt. Scribim⁹ indocti: doctiq;
poemata passim. Hãc garrula anus. hãc deli/
rus senex. hãc sophista verbosus hãc vniuersi
presumunt. lacerant. docent añq̃ꝫ discant. Alij
abducto supcilio grandia ꝟba trutinantes. int
mulierculas de sacris litteris philosophãt. Alij
discunt proh pudor a feminis qđ viros doceãt
⁊ ne paꝝ hoc sit. quadã facilitate verborũ. imo
audacia edisserũt alijs. qđ ipsi non intelligunt.
Taceo de meis similibus. q si forte ad scripturas
sanctas post seculares lr̃as venerint ⁊ sermõe
composito aures ppl'i mulserint: qcq̃d dixerint
hoc legem dei putãt. Nec scire dignant qđ ꝓ/
phete. qđ apl'i senserint: sed ad sensũ suũ incon
grua aptãt testimonia. q̃si grande sit ⁊ nõ vitio
sissimũ dicẽdi gen⁹. deprauare sn̄ias. ⁊ ad vo/
lũtatẽ suam sacrã scripturã trahere repugnãtẽ.
Quasi nõ legerim⁹ homerocẽtonas ⁊ virgilio
centonas: ac nõ sic ẽt ⁊ maronẽ sine xp̃o possi/
mus dicere xp̃ianum. q̃r scripserit. Jam redit
⁊ virgo redeũt saturnia regna. Jam noua pro
genies: celo demittit alto. Et patrẽ loquentem
ad filiũ. Nate mee vires: mea magna potentia
solus. Et post verba saluatoris in cruce. Talia
perstabat memorãs: fixusq; manebat. Pueri
lia sunt hec. ⁊ circulatorũ ludo silia. docere qđ
ignores: imo vt cũ stomacho loquar: nec hoc q
dem scire quod nescias. VII

Videlicet manifestissima est genesis i q̃
de creatura mũdi: de exordio generis
humani: de diuisione terre: de cõfusio
ne linguaꝝ: de descensiõe vsq; ad egyptũ scri/
bitur hebreoꝝ. Patet exodus cũ decẽ plagis:
cũ decalogo: cũ mysticis diuinisq; p̃ceptis. In
promptu ẽ leuiticus liber: in quo singula sacri
ficia. imo singule pene syllabe ⁊ vestes aaron
⁊ tot⁹ ordo leuitic⁹ spirãt celestia sacra. Numeri
ꝟo nõne toti⁹ arithmetice ⁊ ꝓphetie balaam ⁊
quadragintaduarũ p heremũ mãsionũ myste/
ria cõtinẽt. Deutronomiũ ꝟo secũda lex ⁊ euã
gelice legis p̃figuratio: nõne sic ea habet q̃ p̃o/
ra sunt: vt tñ noua sint oĩa de veterib⁹. Huc/
usq; moyses: hucusq; pentateuch⁹. quibus qn
q; verbis loqui se velle apl'us in ecclesia gloria
tur. Job exemplar patiẽtie: q̃ nõ mysteria suo
sermone cõplectit. Prosa incipit. versu labit.
pedestri sermone finit. omnesq; leges dialecti
ce. ꝓpositione. assũptione. ꝯfirmatiõe. conclu/
sione determinat. Singula in eo verba plena
sunt sensib⁹. ⁊ vt de ceteris sileã. resurrectionẽ
corporũ sic ꝓphetat. vt null⁹ de ea manifestius
vel cauti⁹ scripserit. Scio inq̃t ꝙ redẽptor me⁹
viuit. ⁊ i nouissimo die de terra resurrectur⁹ sũ
⁊ rursũ circũdabo pelle mea. ⁊ in carne mea vi
debo deũ: quẽ visurus sũ egoipse ⁊ oculi mei ꝯ
specturi sũt ⁊ nõ ali⁹. Reposita ẽ hec spes mea
i sinu meo. Veniã ad iesũ naue: q typũ dñi nõ
solũ i gestis: veꝝ ẽt i noĩe p̃fert. Transit iorda
nem. hostiũ regna subuertit. diuidit terram vi
ctori ppl'o. ⁊ p singulas vrbes. viculos mon/
tes. flumina. torrentes atq; confinia eccl'e cele/
stisq; ir'lm spũalia regna describit. In iudicum
libro quot principes ppl'i. tot figure sũt. Ruth
moabitis isaie explet vaticiniũ dicentis: emitte
agnũ dñe dñatorẽ terre: de petra deserti ad mõ
tẽ filie syon. Samuel in heli mortuo ⁊ i occisio/
ne saul veterẽ legẽ abolitã mõstrat porro in sa/
doc atq; dauid noui sacerdotij: nouiq; impe/
rij. sacramenta testatur. Malachim. i. terti⁹ et
quart⁹ regũ liber. a salomone vsq; ad ieconiam
⁊ a ieroboam filio nabath vsq; ad osee qui
ductus est in assyrios regnum iuda ⁊ regnũ de
scribit isr'l. Si historiã respicias ꝟba simplicia
sunt: si in litteris sensũ latentẽ inspexeris eccle
sie paucitas ⁊ hereticoꝝ ꝯ ecclesiam bel a nar/
rant. Duodecim ꝓphe in vni⁹ voluminis an/
gustias coartari. multo aliud q̃ꝫ sonãt i lr̃a pre
figurant. Osee crebro noiat effraim. samariam
ioseph. iezrahel. ⁊ vxorem fornicariam. ⁊ forni
cationis filios. ⁊ adulterã cubiculo clausã mari
ti. multo tempore sedere viduam. ⁊ sub veste lu
gubri mariti: ad se reditum prestolari. Johel fi
lius fatuel describit terram duodecim tribuum
eruca: bruco. locusta. rubigine vastante cõsum
ptam. ⁊ post euersionẽ prioris ppl'i effusum iri
spm̃ sanctũ sup seruos dei ⁊ ancillas. i. super cẽ
tũ viginti credentium noĩa. ⁊ effusũ iri in cena
culo syon. Qui centum viginti ab vno vsq; ad
quindecim paulatim ⁊ per incrementa surgen
tes quindecim graduum numerum efficiunt.
qui in psalterio mystice cõtinentur. Amos pa/

ſtoꝛ ⁊ ruſticus ⁊ ruboꝛū moꝛa diſtringens pau
cis verbis explicari non pōt. Quis eni digne
exprimat tria ⁊ quattuoꝛ ſcelera damaſci gaze
tyri ⁊ idumee ⁊ filioꝝ āmon ⁊ moab. ⁊ in ſepti
mo ⁊ octauo gradu iude ⁊ iſrl'. Hic loquit̃ ad
vaccas pingues que ſunt ī ſamarie mōte. ⁊ rui
turam domū maioꝛē minoꝛē qꝫ teſtat̃. Ipe cer
nit victoꝛē locuſte. ⁊ ſtantē dn̄m ſup muꝝ litū
vel adamantinū. ⁊ vncinū pomoꝛū attrahentē
ſupplicia peccatoꝛibus. ⁊ famē in terra: non fa
mē panis: nec ſitim aque: ſed audiēdi vbū dei
Abdias q̄ iterp̄tat̃ ſeruus dn̄i pertonat contra
edom. ⁊ ſanguineū terrenūqꝫ frēm. fris q̊ꝫ ia/
cob ſemꝑ emuluꝫ haſta ꝑcutit ſpiritali. Jonas
pulcherrima colūba naufragio ſuo paſſionem
dn̄i p̄figurās: mundū ad pn̄iam reuocat. ⁊ ſub
noīe niniue gentib⁹ ſaluteꝫ nunciat. Micheas
demoraſthi. coheres xp̄i: vaſtationē annūciat
filie latronis. ⁊ obſidionē ponit contra eam: qꝛ
maxillam percuſſerit iudicis iſrl'. Naū conſola
toꝛ oꝛbis increpat ciuitatē ſanguinū. ⁊ p⁹ euer/
ſionē illius loquitur: ecce ſuper montes pedes
euangelizantis ⁊ ānunciantis pacē. Abacuc
luctatoꝛ foꝛtis ⁊ rigidus ſtat ſuper cuſtodiā ſuā
⁊ figit gradū ſuper munitionē vt xp̄m in cruce
contemplet̃. ⁊ dicat: op̄uit celos gl'a eius. ⁊ lau
dis ei⁹ plena ē terra: ſplēdoꝛ ei⁹ vt lux erit: coꝛ/
nua in manib⁹ ei⁹. ibi abſcōdita ē foꝛtitudo ei⁹.
Sophonias ſpeculatoꝛ ⁊ archanoꝝ dei cogni/
toꝛ. audit clamoꝛē a poꝛta piſciū ⁊ eiulatū a ſe/
cūda. ⁊ contritionē a collibus. Indicit q̊ꝫ vlu/
latū habitatoꝛibus pile: qꝛ cōticuit oīs ppl's cha
naan: diſperſi ſunt vniuerſi qui inuoluti erant
argento. Aggeus feſtiu⁹ ⁊ let⁹ q̄ ſeminauit in
lachꝛymis vt ī gaudio meteret. deſtructū tēplū
edificat: dn̄ūqꝫ p̄rēm inducit loquētem: adhuc
vnū modicūqꝫ. ⁊ ego ꝯmouebo celū ⁊ terraꝫ ⁊
mare ⁊ aridā. ⁊ mouebo oēs gētes ⁊ veniet de
ſiderat⁹ cunctis gētib⁹. Zacharias memoꝛ dn̄i
ſui multiplex in ꝓphetia. ieſum veſtibus ſoꝛdi/
dis indutū. ⁊ lapidē oculoꝝ ſeptē candelabꝛū/
qꝫ aureū cū totidē lucernis quot oculis. duas
q̊ꝫ oliuas a ſiniſtris lampadiſ cernit. ⁊ a dextrꝭ
vt poſt equos rufos nigros varios ⁊ albos. ⁊
diſſipatas quadrigas ex effraim ⁊ equū de irl'm
pauperē regē vaticinet̃. ⁊ predicet ſedentē ſuꝑ
pullū filiū aſine ſubiugalis. Malachias aper/
te ⁊ in fine oīum prophetarū de abiectione iſrl'
⁊ vocatiōe gentium. non eſt mihi. aīt volūtas ī
vobis dicit dn̄s exercituū. ⁊ munus non ſuſci/
piā de manu veſtra. Ab oꝛtu .n. ſolis vſqꝫ ad
occaſum magnū eſt nomen meum in gentibuſ
⁊ in oī loco ſacrificatur ⁊ offert̃ nomini meo ob
latio mūda. Iſaiā. hieremiā. ezechiel. ⁊ daniel.
q̄s poteſt vel intelligere vel exponere. Quoꝛū
primus nō ꝓphetiā videt̃ mihi texere: ſed euā
geliū. Secūdus virgā nuceam ⁊ ollā ſuccenſaꝫ
a facie aquilonis. ⁊ pardū ſpoliatū ſuis coloꝛi/
bus. ⁊ q̄druplex diuerſis metris nectit alpha/
betū. Terti⁹ principia ⁊ finē tantis hꝫ obſcuri/
tatib⁹ inuoluta: vt apud hebꝛeos ipſe p̄tes cuꝫ
exoꝛdio geneſeos an̄ annos triginta nō legant̃
Quart⁹ vo qui ⁊ extremus inter quattuoꝛ pro
phetas. tēpoꝝ cōſcius. ⁊ totius mūdi philohi/
ſtoꝛicus lapidē p̄ciſum de monte ſine manibuſ
⁊ regna oīa ſubuertentē. claro ſermone pꝛonū
ciat. Dauid ſimonides nr̃. pindarus ⁊ alcheuſ
flaccus q̊ꝫ catulus atqꝫ ſeren⁹ xp̄m lira ꝑſonat
⁊ in decachoꝛdo pſalterio ab inferis excitat re/
ſurgentē. Salomō pacificus ⁊ amabilis dn̄i.
moꝛes coꝛrigit. naturā docet. eccleſiaꝫ iungit ⁊
xp̄m: ſanctarūqꝫ nuptiaꝝ dulce canit epithala
miū. Heſter in eccleſie typo ppl'm liberat d̄ pi
culo. ⁊ interfecto aman q̄ interpꝛetatur iniq̄tas
partes cōuiuij ⁊ diem celebꝛem mittit in poſte
ros. Paralypomenon liber. i. inſtrī veteris
epitomē. tant⁹ ac talis eſt. vt abſqꝫ illo ſi quis
ſciam ſcripturarū ſibi voluerit arrogare. ſeip̄ꝫ
irrideat. Per ſingula q̄ppe noīa iuncturaſqꝫ
verboꝝ. ⁊ pretermiſſe in regū libꝛis tangunt̃
hiſtoꝛie. ⁊ inumerabiles explicantur euangelij
q̄ſtiōes. Eſdras ⁊ neemias: adiutoꝛ videlꝫ ⁊ ꝯ
ſolatoꝛ a dn̄o. ī vno volumine artant̃: inſtau/
rāt tēplū. muros extruunt ciuitatis. Omniſqꝫ
illa turba ppl'i redeuntis in patriā. ⁊ deſcriptō
ſacerdotū. leuitaꝝ. iſrahelis. pꝛoſelitoꝝ. ac per
ſingulas familias muroꝝ ac turiū op̄a diuiſa.
aliud ī coꝛtice pꝛeferunt. aliud ī medulla retinēt
Cernis me ſcripturaꝝ amoꝛe raptuꝫ exceſſiſſe
modū ep'le. ⁊ tn̄ nō impleſſe qd̓ volui. Audiui/
mus tn̄ q̄d noſſe q̄d cupere debeam⁹ vt ⁊ nos
q̊ꝫ poſſum⁹ dicere: cōcupiuit aīa mea deſidera/
re iuſtificatiōes tuas ī oī tp̄e. Ceteꝝ illud ſocra
ticū iplet̃ in nobis. Hoc tm̄ ſcio ꝙ neſcio. Tā
gā ⁊ nouū bꝛeuit̃ teſtamentū. Matthe⁹. Mar
cus. Lucas. ⁊ Joānes. q̄driga dn̄i. ⁊ veꝝ che
rub. qd̓ interpꝛetat̃ ſcie plenitudo ꝑ totū coꝛp⁹
oculati ſunt: ſcintille emicāt. diſcurrūt fulgura.
pedes hn̄t rectos. ⁊ ī ſublime tēdētes: terga pē
nata ⁊ vbiqꝫ volātia tenēt ſe mutuo ſibiqꝫ per
plexi ſunt. ⁊ q̄ſi rota in rotā voluūt̃. ⁊ pergunt
quocūqꝫ eos flatus ſp̄ūs ſcī ꝑduxerit. Paul⁹
ap'lus ad ſeptē ſcribit eccleſias. octaua .n. ad he
bꝛeos. a pleriſqꝫ extra numeꝝ poīt̃. Timothe

um iſtruit ac titū. ⁊ philemonē pro fugitiuo fa/
mulo depꝛecaṫ: ſuꝑ q̊ meliꝰ tacere puto: q̄ꝫ pau
ca ſcribere. Actꝰ aploꝝ nudā qdē videnṫ ſona
re hiſtoꝛiā. ⁊ naſcētis eccl'e īfantiā texere: ſed ſi
nouerimꝰ ſcriptoꝛē eoꝝ lucā eē medicū: cuiꝰ laꝰ
eſt ī euāgelio: aīaduertimꝰ parit oīa vba illius
aīe languētis eē medicinā. Iacobꝰ. petrꝰ. ioā
nes. iudas. ſeptē epl'as ediderunt tā myſticas
q̄ꝫ ſuccinctas. ⁊ bꝛeues parit ac lōgas: bꝛeues
ī vbis. lōgas in ſentētijs: vt rarus ſit q nō in
eaꝝ cecutiat lectiōe. Apocalypſis ioānis tot hꝫ
ſacra: q̊t vba. Parū dixi. ⁊ ꝓ merito volumi/
nis laꝰ oīs īferioꝛ ē. In vbis ſingulis. multi/
plices latēt ītelligētie. Oꝛo te frāt cariſſime int̄
hec viuere. iſta meditari. nihil aliud noſſe: ni/
hilqꝫ aliud q̄rere. nōne videṫ tibi iam hic ī ter/
ris regni celeſtis habitaculū. Nolo vt offenda
ris in ſcripturis ſanctis ſimplicitate ⁊ q̄ſi vilita
te vboꝝ: q̄ vel vitio intꝑpretū vel d̓ īduſtria ſic
ꝓlate ſūt. vt ruſticā ꝯtionē faciliꝰ īſtrueret. ⁊ ī
vna eadēqꝫ ſnīa alit̄ doctꝰ. alit̄ ſentiret idoctꝰ.
Nō ſū tā petulās ⁊ hebes. vt hec me noſſe pol
licear: ⁊ eoꝝ fructꝰ capere in t̄ra. q̊ꝝ radices in
celo fixe ſūt: ſed velle fateoꝛ. ſedenti me ꝑfero.
magiſtrū: renuēs comitē ſpōdeo. Petēti daṫ:
pulſanti apiṫ: q̄rens iuenit. Diſcamꝰ ī t̄ris q̊ꝝ
ſcia nobis ꝑſeueret ī celo. Obuiꝰ te manibꝰ ex/
cipiā: ⁊ vt īcpte aliq̄d ac de hermagoꝛe tumidi
tate effūdā. q̄cq̄d q̄ſieris tecum ſcire conaboꝛ.

Habes hic amantiſſimū tui ¶ VIII
frēm euſebiū q litteraꝝ tuaꝝ mihi gra
tiā duplicauit: referens honeſtatē mo/
rū tēpoꝝ ꝯtēptū ſeculi. fidē amicitie. amoꝛeꝫ
xp̄i. Nā pꝛudentiā ⁊ eloquij venuſtatē: ēt abſ/
qꝫ illo: ipſa epl'a ꝑferebat. Feſtina q̄ſo te. ⁊ he
rēti in ſalo nauicule funē magis ꝑcide q̄ꝫ ſolue
Nemo renūciaturꝰ ſeculo bn̄ pōt vendere. que
ꝯtēpſit vt venderet. Quicq̄d ī ſūptꝰ de tuo tu/
leris: pꝛo lucro cōputa. Antiquū dictū ē. Aua
ro deeſt tā qd̓ hēt q̄ꝫ qd̓ nō hēt. Credenti totus
mundus diuitiaꝝ eſt. Infidelis aūt ēt obolo ī
diget. Sic viuamus q̄ſi nil hn̄tes. ⁊ oīa poſſidē
tes. Victus atqꝫ veſtitꝰ diuitie xp̄ianoꝝ ſunt.
Si hēs in ꝑtāte rē tuā. vēde: ſi non hēs ꝓijce.
Tollenti tunicā. ⁊ palliū relinquēdū ē. Scilicꝫ
niſi tu ſemꝑ recraſtinās ⁊ diem de die trahens
caute ⁊ pedetentim tuas poſſeſſiunculas vēdi/
deris non hꝫ chꝛiſtus vnde alat pauperes ſuos
Totū deo dedit: q ſe obtulit. Apl'i tm̄ nauē ⁊ re
tia reliquerūt. Vidua duo era miſit ī gazophi
latiū. ⁊ pꝛeferṫ creſi diuitijs. Facile ꝯtēnit oīa:
q ſe ſemꝑ cogitat eſſe moꝛiturum.

¶ Explicit epl'a ſancti Hieronymi pꝛeſbyteri
ad Paulinuꝫ pꝛeſbyterum. Incipit ꝑfatio ſcī
Hieronymi in pētateuchum.

Deſiderij mei deſideratas accepi
epl'as. q q̊dā ꝑſagio futuroꝝ: cuꝫ
daniele ſoꝛtitus ē nomē obſecran
tis vt tranſlatū in latinā linguam
de hebꝛeo ſermone pentateuchuꝫ
nr̄oꝝ auribus traderē. Periculoſū opus cer
te ⁊ obtrectatoꝝ meoꝝ latratibus patēs. q me
aſſerunt in ſeptuaginta interpꝛetū ſuggilationē
noua ꝓ veteribus cudere. ⁊ ita ingeniū q̄ſi vi/
nū ꝓbantes: cū ego ſepiſſime teſtatus ſim me ꝓ
virili poꝛtiōe in tabernaculo dei offerre q̄ poſ/
ſim: nec opes alterius alioꝝ paupertate fedari.
Qd̓ vt auderē oꝛigenis me ſtudiū ꝓuocauit q
editioni antiq̄ trāſlationē theodotionis miſcuit
aſterico ⁊ obelo. i. ſtella ⁊ verū oē opus diſtin/
guēs: dū aut illuceſcere facit q̄ minꝰ añ fuerant
aut ſuꝑflua queqꝫ iugulat ⁊ cōfodit. ⁊ maxime
que euangeliſtaꝝ ⁊ apl'oꝝ auctoꝛitas ꝓmulga/
uit. In q̄bus multa de veti teſtō legimꝰ q̄ ī no
ſtris codicibus nō habenṫ: vt eſt illud ex egyp
to vocaui filiū meū. ⁊ qm̄ nazareus vocabitur
⁊ videbūt in quē cōpūxerunt. ⁊ flumia de ven
tre eius fluent aque viue. ⁊ q̄ nec oculus vidit
nec auris audiuit nec ī coꝛ hoīs aſcendit. que ꝑ
parauit deus diligentibus ſe. ⁊ multa alia q̄ ꝓ/
pꝛiū ſyntagma deſiderāt. Interrogemus ergo
eos vbi hec ſcripta ſūt. ⁊ cū dicere nō potuerint
de libꝛis hebꝛaicis ꝓferamus. Pꝛimū teſtimo
niū eſt ī oſee. Secūdū ī iſaia. Tertiū ī zacharia
Quartū ī ꝓuerbijs. Quintū eq̄ ī eſaia qd̓ mul
ti ignoꝛātes. apocryphoꝝ deliramēta ſectāṫ. ⁊
hyberas nenias libꝛis autēticis ꝑferūt. Cās er
roꝛis nō eſt meū exponere. Iudei pꝛudenti fa/
ctum dicunt eſſe conſilio. ne ptolemeus vnius
dei cultoꝛ ēt apud hebꝛeos duplicem diuinitatē
depꝛehenderet. Qd̓ maxime iccirco faciebant:
qꝛ in platonis dogma cadere videbatur. Deni
qꝫ vbicūqꝫ ſacratū aliquid ſcriptura teſtatur de
patre ⁊ filio ⁊ ſpiritu ſancto. aut aliter interpꝛe
tati ſunt: aut oīo tacuerunt: vt ⁊ regi ſatiſface/
rēt ⁊ archanū fidei nō vulgarent. Et neſcio qs
ꝑmus auctoꝛ ſeptuagīta cellulas alexādrie mē
dacio ſuo extruxerit: quibus diuiſi eadē ſcripti
tarint. cū ariſteus eiuſdem ptolemei hypera/
ſpiſtes. ⁊ nō multo poſt tꝑe ioſephus nihil tale
retulerint: ſed in vna baſilica ꝯgregatos contu
liſſe ſcribāt. nō ꝓphetaſſe. Aliud eſt eniꝫ eē va
tem: aliud ē eē interꝑtē. Ibi ſpūs vētura ꝑdi/
cit: hic eruditio ⁊ verboꝝ copia ea que intelli/

git transfert. Nisi forte putandus est tulliꝰ yco
nomicũ xenofontis ꝛ platonis pythagoram. ꝛ
demosthenis pro ethesifonte: afflatus rhetori/
co spiritu transtulisse. Aut aliter de eisdem li/
bris per septuaginta interpretes. aliter per apo
stolos spiritus sanctus testimonia texuit. vt qđ
illi tacuerunt. hi scriptũ esse mentiti sũt. Quid
igitur. Damnamus veteres. Minime: ſꝫ post
priorũ studia in domo dñi qđ possumus labo/
ramus. Illi interpretati sunt ante aduentũ xp̄i
ꝛ qđ nesciebant: dubijs ꝓtulere sententijs. nos
post passionẽ ꝛ resurrectionem eius nõ tam ꝓ
phetiã qꝫ historiã scribimus. Aliter enim audi
ta: aliter visa narrantur. Quod melius intel/
ligimus: melius ꝛ proferimus. Audi igiᷓ emu
le: obtrectator ausculta. Non damno: non re/
prehendo septuaginta: sed confidenter cũctis
illis apostolos prefero. Per istorum os mihi
xp̄s sonat quos ante ꝓphetas inter spiritalia
charismata positos lego: in quibꝰ vltimũ pene
gradũ interpretes tenẽt. Quid liuore torque/
ris. Quid imperitoꝝ animos cõtra me conci/
tas. Sicubi in trãslatione tibi videor errare in
terroga hebreos: diuersarũ vrbiũ magistros cõ
sule. Quod illi habẽt de xp̄o: tui codices nõ ha
bent. Aliud est si ꝯtra se postea ab apl'is vsur/
pata testimonia ꝓbauerũt. ꝛ emẽdatiora sũt ex
emplaria latia qꝫ greca: greca qꝫ hebraica. Ve
rũ hec ꝯtra inuidos. Nũc te depcor desideri ca
rissime: vt qr me tantuꝫ opus subire fecisti. ꝛ a
genesi exordiũ cape: oronibꝰ iuues: quo possiꝫ
codẽ spũ quo scripti sũt libri: in latinũ eos trãs
ferre sermonẽ. ¶ Explicit p̄fatio.

¶ Incipit liber genesis qui diciᷓ hebraice
bresith. Caplm ¶ I

In principio
creauit deus celũ ꝛ terrã.
Terra aũt erat inanis ꝛ
vacua: ꝛ tenebre erãt su
per facieꝫ abyssi. ꝛ spũs
domini ferebaᷓ sup aq̃s
Dixitqꝫ deꝰ. Fiat lux.
Et facta ẽ lux. Et vidit
deꝰ lucẽ ꝙ esset bona. ꝛ
diuisit lucem a tenebris
appellauitqꝫ lucẽ diẽ. ꝛ
tenebras noctẽ. Factũqꝫ
est vespere ꝛ mane dies
vnꝰ. Dixit quoqꝫ deus
Fiat firmamẽtum i me
dio aquarũ ꝛ diuidat aquas ab aquis. Et fecit
deꝰ firmamentũ: diuisitqꝫ aquas que erant sub
firmamẽto ab his que erãt super firmamentũ.
Et factum est ita. Vocauitqꝫ deus firmamen/
tum celum. ꝛ factuꝫ est vespere ꝛ mane dies se
cundus. Dixit vero deus. Congregenᷓ aque
que sub celo sunt in locum vnũ. ꝛ appareat ari
da. Et factum est ita. Et vocauit deus aridam
terram: congregationesqꝫ aquaruꝫ appellauit
maria. ꝛ vidit deus ꝙ esset bonum. ꝛ ait. Ger
minet terra herbam virentem ꝛ facientẽ semẽ
ꝛ lignum pomiferum faciẽs fructum iuxta ge
nus suum: cuius semen in semetipso sit sup ter
ram. Et factum est ita. Et ꝓtulit terra herbam
virentem ꝛ afferentem semen iuxta genus suũ
lignũqꝫ faciens fructum. ꝛ habens vnũquod/
qꝫ sementem ſm speciem suam. Et vidit deus
ꝙ esset bonum. ꝛ factum est vespere ꝛ mane di
es tertius. Dixit autem deus. Fiãt luminaria
in firmamento celi. ꝛ diuidãt diem ac noctem.
ꝛ sint in signa ꝛ tempora ꝛ dies ꝛ annos vt lu
ceant in firmamento celi. ꝛ illuminent terram.
Et factũ ẽ ita. Fecitqꝫ deus luminaria duo ma
gna. luminare maius vt preesset diei: ꝛ lumi/
nare minꝰ vt preesset nocti. ꝛ stellas. Et posu
it eas in firmamento celi vt lucerent super ter/
ram. ꝛ preessent diei ac nocti. ꝛ diuiderent lucẽ
ac tenebras. Et vidit deus ꝙ esset bonum: ꝛ fa
ctum est vespere et mane dies quartus. Dixit
etiam deus. Producant aque reptile aie viuẽ
tis et volatile super terrã: sub firmamento celi
Creauitqꝫ deus cete grandia. et omnem aiam
viuentẽ atqꝫ motabilẽ quã ꝓduxerãt aq̃ i spẽs
suas et oẽ volatile ſm genꝰ suũ. Et vidit deus
ꝙ esset bonũ. benedixitqꝫ eis dicẽs. Crescite et
multiplicamini. et replete aquas maris: auesqꝫ
multiplicenᷓ sup terrã. Et factũ ẽ vespe et ma/
ne dies quintꝰ. Dixit qꝫ deꝰ. Producat terra
aiaꝫ viuẽtẽ in genere suo: iumẽta et reptilia et
bestias terre ſm spẽs suas. Factũqꝫ est ita. Et
fecit deꝰ bestias terre iuxta spẽs suas: iumẽta ꝛ
oẽ reptile terre i genere suo. Et vidit deꝰ ꝙ eẽt
bonũ et ait. Faciamꝰ hoiꝫ ad imaginẽ et silitu
dinẽ nr̃aꝫ. et p̄sit piscibꝰ maris et volatilibꝰ celi
et bestijs vniuersqꝫ terre: oiqꝫ reptili qđ mo/
ueᷓ i terra. Et creauit deꝰ hoiꝫ ad imaginẽ et
silitudinẽ suã: ad imaginẽ dei creauit illũ: mas
culũ et feminã creauit eos. Benedixitqꝫ ill' de
us et ait. Crescite et multiplicamini et replete
terrã et subijcite eam. et dñamini piscibus ma
ris et volatilibus celi et vniuersis aiantibus q̃
mouenᷓ sup terrã. Dixitqꝫ deꝰ. Ecce dedi vo

bis oẽs herbã afferentẽ semẽ sup terrã. et vni
uersa ligna q̃ hñt i semetipis semẽtẽ gener᷑ sui
vt sint vobis i escã ꝛ cũct᷑ aiantibꝰ terre: oiqꝫ
volucri celi et vniuersis q̃ mouenť i terra et in
qbꝰ ẽ aia viuẽs: vt habeãt ad vescẽdum. Et fa
ctũ ẽ ita. Viditqꝫ deꝰ cũcta q̃ fecerat et erãt val
de bona. Et factũ ẽ vespe et mane dies sextus.
Igiť pfecti sũt celi et terra et ois II
ornatꝰ eoꝝ. Cõpleuitqꝫ deus die septi
mo opus suum qđ fecerat. et requieuit
die septimo ab vniuerso opere qđ patrarat. Et
benedixit diei septimo et scificauit illũ: qꝛ i ipso
cessauerat ab oi ope suo qđ creauit deꝰ vt face
ret. Iste sũt generatiões celi et terre: qñ create
sũt i die quo fecit deꝰ celũ et terrã et oẽ virgultũ
agri anteq̃ oririť i terra. oẽmqꝫ herbã regio
nis pusq̃ germinaret. Non eni pluerat dñs
deꝰ sup terrã. et hõ nõ erat qui operareť terrã.
Sꝫ fons ascẽdebat e terra irrigãs vniuersam
supficiẽ terre. Formauit igiť dñs deꝰ hoiẽ de
limo terre. et inspirauit in faciẽ eiꝰ spiraculum
vite. ꝛ factꝰ ẽ hõ in aiaꝫ viuentẽ. Plantauerat
aũt dñs deꝰ paradisũ voluptatis a pncipio: in
quo posuit hominẽ queꝫ formauerat. Produ
xitqꝫ dñs deus de humo omne lignũ pulchrũ
visu ꝛ ad vescendũ suaue: lignũ etiã vite in me
dio paradisi. lignũqꝫ scie boni ꝛ mali. Et flu
uius egrediebať de loco voluptat᷑ ad irrigan
dũ paradisum q inde diuidiť in quattuoꝛ capi
ta. Nomen vni phison. Ipse ẽ qui circuit oẽꝫ
terrã euilath. vbi nasciť aurũ. ꝛ aurũ terre illiꝰ
optimũ ẽ. Ibiqꝫ inueniť bdelliũ. ꝛ lapis ony
chinꝰ. Et nomẽ fluuij secũdi gyon. Ipse est q
circuit oẽm terrã ethiopie. Nomẽ vero fluminis
tertij tigris. Ipse vadit ꝯ assyrios. Fluuiꝰ ãt
quartꝰ ipse ẽ eufrates. Tulit ğ dñs deꝰ hoiem.
ꝛ posuit eũ in paradisũ voluptat᷑ vt opareť et
custodiret illũ: pcepitqꝫ ei dicens. Ex oi ligno
paradisi comede: de ligno aũt scie boni ꝛ mali
ne comedas. In quacũqꝫ eni die comeder᷑ ex
eo morte morieris. Dixit qꝫ dñs deꝰ. Non est
bonũ hoiem esse solũ: faciamꝰ ei adiutoriũ simi
le sibi. Formatis igiť dñs deus de humo cun
ctis aiantibꝰ terre ꝛ vniuersis volatilibus celi
adduxit ea ad adaꝫ: vt videret quid vocaret ea
Omne enim qđ vocauit adã aie viuẽtis: ipm
ẽ nomẽ eius. Appellauitqꝫ adã noibꝰ suis cũ
cta aiantia. ꝛ vniuersa volatilia celi. ꝛ oẽs be
stias terre. Ade vero nõ inueniebať adiutoꝛ si
milis eiꝰ. Immisitqꝫ dñs deꝰ sopoꝛẽ in adam.
Cũqꝫ obdormiuisset. tulit vnã de costis eiꝰ ꝛ re
pleuit carnẽ p ea. Et edificauit dñs deus costã
quaꝫ tulerat de adaꝫ in mulierẽ. ꝛ adduxit eaꝫ
ad adam. Dixitqꝫ adaꝫ. Hoc nunc os ex ossi
bus meis. ꝛ caro de carne mea. Hec vocabiť
virago. qm̃ de viro sumpta ẽ. Quãobrẽ relin
quet hõ patrẽ suũ ꝛ matreꝫ. ꝛ adherebit vxoꝛi
sue ꝛ erũt duo i carne vna. Erat aũt vterqꝫ nu
dus adã. s. ꝛ vxoꝛ eiꝰ. ꝛ nõ erubescebãt. III
Sed ꝛ serpens erat callidioꝛ cũctis ani
mantibꝰ terre q̃ fecerat dñs deꝰ. Qui
dixit ad mulierẽ. Cur precepit vobis
deus vt non comederetis ex oi ligno paradisi.
Cui rñdit mulier. De fructu lignoꝛum q̃ sunt
in padiso vescimur: de fructu vero ligni qđ ẽ i
medio padisi pcepit nobis deus ne comedere
mus. ꝛ ne tãgeremus illđ. ne forte moriamur
Dixit aũt serpens ad mulierem. Nequaq̃ moꝛ
te moriemini. Scit enim deus ꝙ i quocũqꝫ die
comederit᷑ ex eo: apienť oculi vestri. ꝛ eritis si
cut dij sciẽtes bonũ ꝛ maluꝫ. Vidit igiť muli
er ꝙ bonũ eẽt lignũ ad vescendum. ꝛ pulchruꝫ
oculis aspectuqꝫ delectabile. ꝛ tulit de fructu il
lius ꝛ comedit. deditqꝫ viro suo. Qui come
dit ꝛ apti sũt oculi amboꝝ. Cũqꝫ cognouissẽt
se esse nudos. cõsuerũt folia ficus. ꝛ fecerũt sibi
periçomata. Et cũ audissent voceꝫ dñi dei de am
bulant᷑ i padiso ad aurã post meridiẽ: abscõ
dit se adaꝫ ꝛ vxoꝛ eius a facie dñi dei in medio
ligni paradisi. Vocauitqꝫ dñs deꝰ adã ꝛ dixit
ei. Vbi es. Qui ait. Vocẽ tuaꝫ dñe audiui in
paradiso. ꝛ timui eo ꝙ nudus essem. ꝛ abscon
di me. Cui dixit dñs. Quis. n. idicauit tibi ꝙ
nudus esses: nisi ꝙ ex ligno de quo pceperam
tibi ne comederes comedisti. Dixitqꝫ adam.
Mulier quã dedisti mihi sociam dedit mihi đ
ligno ꝛ comedi. Et dixit dñs deus ad mulie
reꝫ. Quare hoc fecisti. Que rñdit. Serpẽs đ
cepit me. ꝛ comedi. Et ait dñs ad serpentem.
Quia fecisti hoc. maledictus es inter oia aian
tia ꝛ bestias terre. Sup pectꝰ tuũ gradieris. ꝛ
terrã comedes cũctis diebꝰ vite tue. Inimiciti
as ponã int te ꝛ mulierẽ. ꝛ semen tuuꝫ ꝛ semẽ
illius. Ipsa cõteret caput tuũ. ꝛ tu insidiaberis
calcaneo eius. Mulieri quoqꝫ dixit. Multi
plicabo erũnas tuas ꝛ cõceptus tuos. In dolo
re paries filios. ꝛ sb viri ptãte eris: ꝛ ipse do
minabiť tui. Ade vero dixit. Qꝛ audisti vocẽ
vxoꝛis tue ꝛ comedisti de ligno ex quo pcepe
rã tibi ne comederes: maledicta terra in opere
tuo. In laboꝛibꝰ comedes ex ea cũctis diebꝰ vi
te tue. Spinas ꝛ tribulos germiabit tibi. ꝛ co
medes herbas terre. In sudoꝛe vultus tui ve
sceris pane tuo. donec reuertaris i trã de q̃ sũ

pꝰ es: qȝ puluis es. ⁊ ī puluerē reuerterꝭ. Et
vocauit adā nomē vxoris sue eua. eo ꝙ mater
eēt cūctorū viuentiū. Fecit quoqȝ dñs deꝰ ade
⁊ vxori eiꝰ tunicas pelliceas. ⁊ induit eos. Et
ait. Ecce adā q̃si vnus ex nobꝭ factus ē sciēs bo
nū ⁊ malū. Nūc ergo ne forte mittat manū suā
⁊ sumat etiā de ligno vite. ⁊ comedat. ⁊ viuat
in eternū. Emisit eū dñs deus de pādiso vo
luptatꝭ vt oparet̄ terrā de q̃ sumptus est. Eie
citqȝ adā. ⁊ collocauit an̄ paradisū voluptatꝭ
cherubin ⁊ flāmeū gladiū atqȝ versatilē ad cu
stodiendam viā ligni vite. ¶ IIII

ADam vero cognouit vxorem suā euam
q̃ ꝯcepit ⁊ reperit cayn dicēs. Posse
di hoiēm ꝑ deū. Rursūqȝ peperit fra
trē eius abel. Fuit aūt abel pastor ouiū. ⁊ cayn
agricola. Factū est aūt post multos dies. vt of
ferret cayn de fructibꝰ t̄re munera dño. Abel
quoqȝ obtulit de primogenitis gregis sui. ⁊ de
adipibꝰ eoꝝ. Et respexit dñs ad abel ⁊ ad mu
nera eius: ad cayn autē ⁊ ad munera illius nō
respexit. Iratusqȝ est cayn vehemēter. ⁊ conci
dit vultus eiꝰ. Dixitqȝ dñs ad eū. Quare ira
tus es ⁊ cur concidit facies tua. Nōne si bene
egeris recipies. Sin aūt male statim in foribꝰ
pctm̄ tuū aderit. Sed sub te erit appetitus eiꝰ
⁊ tu dñaberis illius. Dixitqȝ cayn ad abel fra
trē suum. Egrediamur foras. Cūqȝ essent in
agro. consurrexit cayn aduersus fratrem suū
abel. ⁊ interfecit eum. Et ait dominus ad cayn
Ubi est abel frater tuus. Qui respondit. Ne
scio. Nūquid custos fratris mei sum ego. Di
xitqȝ ad eū. Quid fecisti. Uox sāguis fratris
tui clamat ad me de terra. Nunc igitur maledi
ctus eris super t̄ram. q̃ aperuit os suū. ⁊ susce
pit sanguinē fratris tui de manu tua. Cū ope
ratus fueris eā: nō dabit tibi fructꝰ suos. Ua
gus ⁊ ꝓfugus eris super t̄ram oībus diebus
vite tue. Dixitqȝ cayn ad dñm. Maior est ini
qtas mea q̃ꝫ vt veniā merear. Ecce eijcis me
hodie a facie t̄re. ⁊ a facie tua abscondar. ⁊ ero
vagus ⁊ ꝓfugus in t̄ra. Ois igiꝰ q inuenerit
me occidet me. Dixitqȝ ei dñs. Nequaq̄ ita fiet.
sed ois q occiderit cayn septuplū punieꝰ. Po
suitqȝ dñs ī cayn signū. vt nō interficerēt cū ois
q inuenisset eum. Egressusqȝ cayn a facie dñi
hitauit ꝓfugus in t̄ra. ad orientalē plagā edē.
Cognouit aūt cayn vxorē suā q̃ ꝯcepit ⁊ pepe
rit enoch. Et edificauit ciuitatē. vocauit nomē
eius ex nomie filij sui enoch. Porro enoch ge
nuit Irad. Et Irad genuit Mauiael: ⁊ Ma
uiael genuit Mathusael ⁊ Mathusael genuit
lamech. Qui accepit duas vxores. Nomē vni
ada. ⁊ nomen alteri sella. Genuitqȝ ada iabel
qui fuit pater habitantium in tentorijs atqȝ pa
storum ⁊ nomen fratris eius tubal. Ipse fuit
pater canentium cithara ⁊ organo. Sella quo
qȝ genuit tubalcayn qui fuit malleator ⁊ faber:
in cuncta opera eris ⁊ ferri. Soror verō tubal
cayn. noemma. Dixitqȝ lamech vxoribus su
is ade ⁊ selle. Audite vocem meam vxores la
mech: auscultate sermonem meum. Quoniā
occidi virum in vulnus meum. ⁊ adolescentu
lum in liuorem meum. Septuplum vltio da
bitur de cayn: de lamech vero septuagiessepti
es. Cognouit quoqȝ adhuc adam vxorem su
am ⁊ peperit filium: vocauitqȝ nomen eiꝰ seth
dicens. Posuit mihi deus semen aliud ꝓ abel
quem occidit cayn. Sed ⁊ seth natus est filius:
quem vocauit enos. Iste cepit inuocare nomē
domini. ¶ V

HIc est liber generationis adam: in die
qua creauit deus hominem. Ad simi
litudinem dei fecit illum: masculum et
feminam creauit eos. ⁊ benedixit illis. ⁊ vo
cauit nomen eorum adam in die qua creati sūt.
Uixit autem adam centū triginta annis. ⁊ ge
nuit filium ad imaginem ⁊ similitudinem suā
vocauitqȝ nomen eiꝰ seth. Et facti sūt dies adā
postq̃ꝫ genuit seth octingenti anni: genuitqȝ fi
lios ⁊ filias. Et factū est omne tempus qd vi
xit adā ānī nōgētī trigīta. ⁊ mortuꝰ ē. Uixit q̃ꝫ
seth cētū qnqȝ ānis. ⁊ genuit enos. vixitqȝ seth
postq̃ꝫ genuit enos octīgētꝭ septē ānis: genu
itqȝ filios ⁊ filias. Et facti sūt omnes dies seth
nongentorum duodecim annorum ⁊ mortuus
est. Uixit vero enos nonaginta annis. ⁊ genu
it caynan. Post cuius ortum vixit octingentis
quindecim annis. ⁊ genuit filios ⁊ filias. Fa
ctiqȝ sunt oēs dies enos nongentiquinqȝ anni
⁊ mortuus est. Uixit quoqȝ caynan septuagin
ta annis. ⁊ genuit malalehel. Et vixit caynan
postq̃ꝫ genuit malalehel octingentis quadragi
ta annis: genuitqȝ filios ⁊ filias. Et facti sunt
omnes dies caynan nōgenti decē anni. ⁊ mor
tuus est. Uixit autem malalehel sexagintaquin
qȝ ānis. ⁊ genuit iared. Et vixit malalehel po
stq̃ꝫ genuit iared octingentis trigita ānis. ⁊ ge
nuit filios ⁊ filias. Et facti sūt omnes dies ma
lalehel octingenti nonagintaqnqȝ anni. ⁊ mor
tuus est. Uixitqȝ iared centum sexagintaduo
bus annis. ⁊ genuit enoch. Et vixit iared po
stq̃ꝫ genuit enoch octingentis annis. ⁊ genuit
filios ⁊ filias. Et facti sunt omnes dies iared

nongēti sexagintaduo anni. ⁊ mortu⁹ ē. Porro enoch vixit sexagintaquinq₃ annis. ⁊ genuit mathusalem. Et ambulauit enoch cum deo. Et vixit enoch postq̄₃ genuit mathusalem trecētis annis. ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti sūt omnes dies enoch trecēti sexagintaquinq₃ anni. ambulauitq₃ cum deo ⁊ nō apparuit: quia tulit eum deus. Vixit quoq₃ mathusalem centum octogintaseptem annis: ⁊ genuit lamech. Et vixit mathusalem postq̄₃ genuit lamech septingentis octogintaduobus annis. ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti sunt omnes dies mathusalem nongenti sexagintanouem anni. ⁊ mortuus est. Vixit autem lamech centum octogintaduobus annis. ⁊ genuit filiū: vocauitq₃ nomen eius noe dicēs. Iste consolabitur nos ab operibus ⁊ laboribus manuū nostrarū in terra cui maledixit dn̄s. Vixitq₃ lamech postq̄₃ genuit noe quingentis nonagintaquinq₃ annis. ⁊ genuit filios ⁊ filias. Et facti sūt omnes dies lamech septingenti septuagintaseptē āni. ⁊ mortu⁹ ē. Noe vero cū quingentoꝝ eēt ānorū genuit sem ⁊ cham ⁊ iaphet.

VI

Cumq₃ cepissent homines multiplicari super terram. ⁊ filias procreassent: vidētes filij dei filias hominū q₃ eēnt pulchre: acceperunt sibi vxores ex omnib⁹ quas elegerant. Dixitq₃ de⁹. Non permanebit spiritus meus in homine in eternū: quia caro est. Eruntq₃ dies illius centum viginti annorum. Gigantes autem erant super terram in dieb⁹ illis. Postq̄₃ enim ingressi sunt filij dei ad filias hominum: illeq₃ genuerunt. isti sunt potentes a seculo. viri famosi. Videns autem de⁹ q̄ multa malitia hominum esset in terra. ⁊ cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malu₃ omni tēpore. penituit eum ꝙ hominem fecisset in terra. Et precauens in futurum: ⁊ tactus dolore cordis intrinsecus: delebo inquit hominē quē creaui a facie terre: ab homine vsq₃ ad animātia: a reptili vsq₃ ad volucres celi. Penitet enim me fecisse eos. Noe vero inuenit gratiam corā domino. He sunt generationes noe. Noe vir iustus atq₃ perfectus fuit in generationib⁹ suis: cum deo ambulauit. ⁊ genuit tres filios sem. cham. ⁊ iaphet. Corrupta est autem terra coram domino. ⁊ repleta est iniquitate. Cūq₃ vidisset deus terram esse corrupta₃: omnis quippe caro corruperat viam suam super terrā: dixit ad noe. Finis vniuerse carnis venit coram me. Repleta est terra iniquitate a facie eorum. ⁊ ego disperdam eos cu₃ terra. Fac tibi archā de lignis leuigatis. Mansiunculas in archa facies. ⁊ bitumine linies intrinsecus ⁊ extrinsecus. ⁊ sic facies eam. Trecentorum cubitorum erit longitudo arche: quinquaginta cubitorum latitudo. ⁊ triginta cubitorum altitudo illius. Fenestram in archa facies. ⁊ in cubito ꝯsūmabis summitatem eius. Ostium autē arche pones in latere deorsum. Cenacula ⁊ tristega facies in ea. Ecce ego adducam aquas diluuij super terram vt interficia₃ omnem carnē in qua spiritus vite est subter celum. ⁊ vniuersa que i terra sunt consumentur. Ponā q₃ fedus meum tecū. ⁊ igredieris archam tu ⁊ filij tui vxor tua. ⁊ vxores filiorum tuorum tecum. ⁊ ex cunctis animantibus vniuerse carnis bina induces in archam: vt viuant tecum masculini sex⁹ ⁊ feminini. De volucribus iuxta genus suum ⁊ de iumentis in genere suo: ⁊ ex oī reptili terre. ſm genus suū bina de omnibus ingredientur tecū vt possint viuere. Tolles igit̄ tecu₃ ex omnibus escis que mandi possūt. ⁊ cōportabis apud te. ⁊ erūt tā tibi q₃ illis in escā. Fecit igit̄ noe oīa q̄ p̄ceperat illi de⁹.

VII

Dixitq₃ dn̄s ad eū. Ingredere tu ⁊ ois dom⁹ tua in archā. Te eni₃ vidi iustū corā me in generatōe hac. Ex omnib⁹ animantibus mundis tolles septena ⁊ septena masculū ⁊ feminā: de aīantibus vero imūdis duo. ⁊ duo masculū ⁊ feminā: sed ⁊ de volatilibus celi septena ⁊ septena. masculū ⁊ feminam vt saluet̄ semen super faciē vniuerse terre. Adhuc eni ⁊ post dies septē ego pluā sup terrā q̄draginta dieb⁹ ⁊ quadraginta noctib⁹. ⁊ delebo omnē substātiā quā feci ď supficie terre. Fecit ergo noe oīa q̄ mandauerat ei dn̄s. Eratq₃ sexcētoꝝ annoꝝ: qn̄ diluuij aque inundauerūt sup terrā. Et ingressus est noe ⁊ filij ei⁹. vxor ei⁹ ⁊ vxores filioꝝ ei⁹ cū eo i archā: ꝓpt aquas diluuij. De aīantibus q₃ mūdis ⁊ imundis. ⁊ de volucribus. ⁊ ex oī qď mouet̄ sup terrā duo ⁊ duo ingressa sunt ad noe in archa₃ masculus ⁊ femina: sicut preceperat dn̄s noe. Cūq₃ trāsissent septem dies: aque diluuij inundauerūt super terrā. Anno sexcētesimo vite noe mēse secūdo. septimodecimo die mēsis. rupti sūt omnes fontes abyssi magne. ⁊ cataracte celi apte sunt. ⁊ facta est pluuia super terrā quadragita dieb⁹ ⁊ quadraginta noctib⁹. In articulo diei illius ingressus ē noe. ⁊ sem cham ⁊ iaphet filij eius. vxor illius ⁊ vxores filioꝝ ei⁹ cum eis in archam. ipi ⁊ oē aīal ſm genus suū. vniuersaq₃ iumēta in genere suo. ⁊ oē qď mouet̄ sup

terrā in genere ſuo. cūctūqꝫ volatile ſm genus ſuum. Uniuerſe aues oēſqꝫ volucres ingreſſe ſunt ad noe in archam: bina ⁊ bina ex oī carne in qua erat ſpūs vite. Et que igreſſa ſunt. maſculus ⁊ femina ex oī carne itroierūt. ſicut p̄ceperat ei deus. ⁊ incluſit eū dn̄s de foris. Factūqꝫ eſt diluuiū quadraginta dieb⁹ ⁊ q̄draginta noctib⁹ ſup terrā. ⁊ multiplicate ſunt aq̄. ⁊ eleuauerūt archā in ſublime a tra. Uehemēter eniꝫ iundauerūt. ⁊ oīa repleuerūt in ſupficie terre. Porro archa ferebať ſup aq̄s. ⁊ aq̄ p̄ualuerūt nimis ſup terrā: opertiqꝫ ſūt oēs montes excelſi ſub vniuerſo celo. Quindeci cubitis altioꝛ fuit aq̄ ſup mōtes q̄s operuerat. Cōſūptaqꝫ ē oīs caro q̄ mouebať ſup terrā. volucrū. aiantiū. beſtiarum oīumqꝫ reptiliū q̄ reptant ſup terram. Uniuerſi hoīes ⁊ cūcta in qb⁹ ſpiraculū vite ē i tra moꝛtua ſūt. Et deleuit deus oēm ſubām q̄ erat ſup terrā ab hoīe vſqꝫ ad pecus. tā reptile q̄ꝫ volucres celi. ⁊ deleta ſūt de terra. Remanſit aūt ſolus noe ⁊ q cū eo erāt in archa. Obtinuerūtqꝫ aq̄ trā centūq̄nq̄ginta dieb⁹.

VIII

Recoꝛdat⁹ aūt dn̄s noe cunctoꝝqꝫ aiantiū. ⁊ oium iumentoꝝ que erant cū eo in archa. adduxit ſpūm ſuper terraꝫ. et iminute ſunt aque. ⁊ clauſi ſūt fontes abyſſi ⁊ cataracte celi. ⁊ pꝛohibite ſunt pluuie de celo. Reuerſeqꝫ ſunt aque de terra euntes ⁊ redeuntes ⁊ ceperunt minui. poſt centū quinquaginta dies. Requieuitqꝫ archa menſe ſeptimo viceſimoſeptimo die mēſis ſuper montes armenie. At vo aque ibant ⁊ decreſcebāt vſqꝫ ad decimū menſem. Decimo. n. mēſe pꝛima die menſis apparuerūt cacumina montiū. Cūqꝫ tranſiſſent q̄draginta dies. aperiēs noe feneſtrā arche quā fecerat dimiſit coꝛuū: qui egrediebať ⁊ nō reuertebať donec ſiccarenť aq̄ ſup terram. Emiſit quoqꝫ colūbā poſt eū vt videret ſi iam ceſſaſſent aque ſup faciē tre. Que cū nō iueniſſet vbi reqeſceret pes ei⁹. reuerſa ē ad eū in archā. Aque. n. erāt ſup vniuerſaꝫ terrā. Extenditqꝫ manū ſuā. ⁊ appꝛehenſā itulit in archam Expectatis aūt vltra ſeptē dieb⁹ alijs: rurſū dimiſit columbā ex archa. At illa venit ad eū ad veſperā. poꝛtans ramū oliue virentib⁹ folijs i oꝛe ſuo. Intellexit ergo noe ꝙ ceſſaſſent aq̄ ſup terrā. Expectauitqꝫ nihilomin⁹ ſepteꝫ alios dies. ⁊ emiſit columbam: que non eſt reuerſa vltra ad eum. Igitur ſexcenteſimo pꝛimo anno vite noe. pꝛimo menſe pꝛima die menſis iminute ſunt aq̄ ſup terrā. Et aperiens noe tectū arche aſpexit. viditqꝫ ꝙ exſiccata eſſet ſuperficies terre. Menſe ſecundo ſeptimo ⁊ viceſimo die menſis arefacta eſt terra. Locutus eſt aūt dn̄s ad noe dicens. Egredere de archa tu ⁊ vxoꝛ tua: filij tui ⁊ vxoꝛes filioꝝ tuoꝝ tecū: cūcta animantia que ſunt apud te: ex omni carne tam in volatilibus q̄ꝫ in beſtijs ⁊ vniuerſis reptilibuſ que reptant ſuper terrā educ tecum: ⁊ egredimini ſuper terrā. Creſcite ⁊ multiplicamini ſuper eam. Egreſſus eſt ergo noe ⁊ filij ei⁹ vxoꝛ illius ⁊ vxoꝛes filioꝝ eius cū eo: ſed ⁊ oīa animantia. iumēta ⁊ reptilia que reptant ſup traꝫ ſm genus ſuū. egreſſa ſunt de archa. Edificauit aūt noe altare dn̄o. ⁊ tollēs de cūctis pecoribus ⁊ volucrib⁹ mūdis: obtulit holocauſta ſup altare. Odoratuſqꝫ eſt dn̄s odorem ſuauitatis ⁊ ait ad eum. Nequaq̄ꝫ vltra maledicā terre ꝓpter homines. Senſus enim ⁊ cogitatio humani coꝛdis in malum ꝓna ſunt ab adoleſcentia ſua. Non igitur vltra percutiam oēm animaꝫ viuentem ſicut feci. Cūctis diebus terre. ſemētis ⁊ meſſis. frigus ⁊ eſtus. eſtas ⁊ hyemſ. nox ⁊ dies non requieſcent.

IX

Benedixitqꝫ deus noe ⁊ filijs eius. ⁊ dixit ad eos. Creſcite ⁊ multiplicamini. ⁊ replete terram. ⁊ terroꝛ veſter ac tremoꝛ ſit ſuper cūcta animalia terre. ⁊ ſuper oēs volucres celi cum vniuerſis que mouentur ſuper terram. Oēs piſces maris manui veſtre traditi ſunt. ⁊ oē quod moueť ⁊ viuit. erit vobis in cibū. Quaſi olera virentia tradidi vobiſ oīa excepto ꝙ carnē cū ſanguine nō comedetis Sanguinē. n. aiaꝝ veſtraꝝ requiram de manu cunctaꝝ beſtiaꝝ. ⁊ de manu hoīs. De manu viri ⁊ de manu fratris ei⁹ requirā aiaꝫ hoīs Quicūqꝫ effuderit humanū ſanguinē: fundeť ſanguis illi⁹. Ad imaginē dei q̄ppe fact⁹ ē hō Uos aūt creſcite ⁊ multiplicamini ⁊ ingredimini ſuper terram. ⁊ implete eam. Hec quoqꝫ dixit d⁹ ad noe ⁊ ad filioſ ei⁹ cū eo. Ecce ego ſtatuā pactū meū vobiſcū. ⁊ cū ſemine vrō p⁹ vos ⁊ ad oēm aīam viuentē q̄ eſt vobiſcū tam i volucribus q̄ꝫ in iumentis ⁊ pecudibus terre. cūctiſqꝫ que egreſſa ſunt de archa ⁊ vniuerſis beſtijs terre. Statuam pactum meum vobiſcum ⁊ nequaq̄ꝫ vltra interficietur omnis caro aquiſ diluuij: neqꝫ erit deinceps diluuium diſſipans omnem terram. Dixitqꝫ deus. Hoc eſt ſignū federis quod do inter me ⁊ vos. ⁊ ad omnem animā viuentē que eſt vobiſcū in generatiōes ſempiternas. Arcum meum ponā in nubibus celi. ⁊ erit ſignū federis iter me ⁊ inter terram Cūqꝫ obduxero nubib⁹ celū. apparebit arcus

meus in nubibus ⁊ recordabor federis mei qđ pepigi vobiscū. ⁊ cum oi aia viuēte q̄ carnē vegetat. ⁊ non erunt vltra aque diluuij ad delendā vniuersam carnē. Eritqꝫ arcus meus i nubibus. ⁊ videbo il um ⁊ recordabor federis sēpiterni: qđ pactū est inter deū ⁊ omnē animam viuentē vniuerse carnis que ē sup terrā. Dixitqꝫ dñs ad noe. Hoc ē signū federis qđ constitui inter me ⁊ oēm carnē sup terrā. Erāt ergo filij noe qui egressi sūt de archa. sem. cham ⁊ iaphet. Porro cham ipse ē pr̄ chanaā. Tres isti filij sunt noe ⁊ ab his disseminatū est oē gen⁹ hoium sup vniuersā terrā. Cepitqꝫ noe vir agricola exercere terrā. ⁊ plantauit vineā. Bibensqꝫ vinū inebriat⁹ est. ⁊ nudat⁹ iacuit in tabernaculo suo. Qđ cū vidisset cham pr̄ chanaan. verenda. s. pr̄is sui esse nudata: nunciauit duob⁹ fratrib⁹ suis foras. At vo sem ⁊ iaphet palliū imposuerūt humeris suis. ⁊ incedentes retrorsū. operuerūt verēda pr̄is sui. Faciesqꝫ coꝝ auerse erāt ⁊ pr̄is virilia nō viderūt. Euigilans aūt noe ex vino cū didicisset q̄ fecerat ei fili⁹ su⁹ minor ait. Maledict⁹ chanaan. seruus seruoꝝ erit fr̄ibus suis. Dixitqꝫ. Bñdict⁹ dñs deus sem sit chanaan seruus eius. Dilatet de⁹ iaphet ⁊ habitet in tabernaculis sem: sitqꝫ chanaan seruus eius. Vixit autem noe post diluuium trecentis quinquaginta annis. ⁊ impleti sūt omnes dies eius nongentorū quinquaginta annorum. ⁊ mortuus est.

¶ X

HEc sunt generationes filiorū noe. sem cham. ⁊ iaphet. Natiqꝫ sūt eis filij p⁹ diluuiū. Filij iaphet: gomer ⁊ magog ⁊ madai ⁊ iauan ⁊ thubal ⁊ mosoch ⁊ thyras. Porro filij gomer: asseneç ⁊ riphat ⁊ thogorma. Filij autē iauan: helisa ⁊ tharsis cethim ⁊ dodanim. Ab his diuise sunt insule gentiū in regionibus suis vnusquisqꝫ ſm linguā suā ⁊ familias suas in nationib⁹ suis. Filij aūt cham chus ⁊ mesraim ⁊ phut ⁊ chanaan. Filii autem chus: saba euila ⁊ sabata ⁊ regma ⁊ sabatacha Filii regma: saba ⁊ dadan. Porro chus genuit nemroth. Ipse cepit esse potens in terra. ⁊ erat robustus venator coram dño. Ab hoc exiuit puerbium. Quasi nemroth robustus venator corā dño. Fuit aūt principium regni ei⁹ babylon. ⁊ arach ⁊ achat. ⁊ chalanne. in terra sennaar. De terra illa egressus ē assur. ⁊ edificauit niniuen ⁊ plateas ciuitatis ⁊ chale. Resen quoqꝫ inter niniuen ⁊ chale. Hec ē ciuitas magna. At vo mesraim genuit ludim ⁊ ananim ⁊ laabim ⁊ neptuim ⁊ phetrusim ⁊ celluim: de quib⁹ egressi sunt philistijm. ⁊ capturim. Chanaan aūt genuit sidonē primogenitū suū: etheum ⁊ iebuseum ⁊ āmorreū ⁊ gergeseum ⁊ eueum ⁊ aracheum cyneum ⁊ aradiū samari hen ⁊ amatheum. Et per hos disseminati sunt ppl'i chananeoꝝ. Factiqꝫ sunt termini chanaan venientib⁹ a sidone ieraram vsqꝫ gazan donec ingrediaris sodomā ⁊ gomorrā ⁊ adamā ⁊ seboim vsqꝫ iesa. Hi sunt filij cham in cognationibus ⁊ linguis ⁊ generationib⁹ terrisqꝫ ⁊ gentibus suis. De sem quoqꝫ nati sunt patres oiū filioꝝ heber: fratre iaphet maiore. Filij sem: helam ⁊ assur ⁊ arphaxat ⁊ lud ⁊ aram. Filij aram hus ⁊ hul ⁊ gether ⁊ mes. At vo arphaxat genuit sale. de quo ortus est heber. Natiqꝫ sunt heber filij duo. Nomen vni phaleg: eo q̄ in diebus eius diuisa sit terra. ⁊ nomē fratris eius iectan. Qui iectan genuit elmodad ⁊ saleph ⁊ asarmoth. iare ⁊ aduram ⁊ iazal ⁊ deda ⁊ hebal ⁊ abimahel saba ⁊ iophir ⁊ euila ⁊ iobab. Oēs isti filij iectan. Et facta est habitatio eorum de messa pergentibus vsqꝫ sephat montem orientalem. Isti sunt filij sem ſm cognatōnes ⁊ linguas ⁊ regiones in gentibus suis. He familie noe iuxta populos ⁊ nationes suas. Ab his diuise sunt gentes in terra post diluuium.

¶ XI

ERat autē terra labij vnius ⁊ sermonū eorundē. Cūqꝫ pficiscerent̄ de oriente inuenerūt cāpū i terra sennaar. ⁊ habitauerūt in eo. Dixitqꝫ alter ad proximū suū Venite faciam⁹ lateres. ⁊ coq̄m⁹ eos igni. Habuerūtqꝫ lateres p saxis. ⁊ bitumen p cemēto. ⁊ dixerūt: Venite faciamus nobis ciuitatem ⁊ turrem cuius culmen pertingat vsqꝫ ad celum ⁊ celebremus nomē nostrū anteq̄ꝫ diuidamur in vniuersas terras. Descendit aūt dñs vt videret ciuitatē ⁊ turrē quā edificabāt filij adam ⁊ dixit: Ecce vn⁹ ē ppl's. ⁊ vnū ē labiū oibus. Ceperūtqꝫ h̄ facere: nec desistent a cogitatiōibus suis donec eas ope cōpleant. Venite igit̄ descēdam⁹ ⁊ cōfundam⁹ ibi linguā coꝝ vt nō audiat vnusquisqꝫ vocē primi sui. Atqꝫ ita diuisit eos dñs ex illo loco in vniuersas terras. ⁊ cessauerāt edificare ciuitatē. Et iccirco vocatū ē nomē loci illius babel: q̄r ibi cōfusum ē labiū vniuerse terre. Et inde dispersit eos dñs super faciē cunctarū regionum. He sunt generationes sem. Sem erat centum annorū q̄n genuit arphaxat biēnio post diluuium. Dixitqꝫ sem postq̄ꝫ genuit arphaxat quingentis ānis. ⁊ genuit filios ⁊ filias. Porro arphaxat vixit trigi

taquinqꝫ annis ⁊ genuit sale. Vixitqꝫ arpha/
xat postq̃ꝫ genuit sale trecentis trib⁹ annis. ⁊ ge
nuit filios ⁊ filias. Sale quoqꝫ vixit triginta
annis. ⁊ genuit heber. Vixitqꝫ sale postq̃ꝫ ge
nuit heber quadringentis tribus annis. Et ge
nuit filios ⁊ filias. Vixit aũt heber trigintaq̃t/
tuor ãnis. ⁊ gẽuit phalech. Et vixit heber post
q̃ꝫ genuit phalech quadringentis triginta ãnis
⁊ genuit filios ⁊ filias. Vixit q̊ꝫ phalech trigin
ta annis ⁊ genuit reu. Vixitqꝫ phalech post/
q̃ꝫ genuit reu ducẽtis nouẽ annis. ⁊ genuit fili
os ⁊ filias. Vixit aũt reu trigintaquinqꝫ annis
⁊ genuit saruch. Vixitqꝫ reu postq̃ꝫ genuit sa
ruch ducentis septẽ annis. ⁊ genuit filios ⁊ fili/
as. Vixit autem saruch triginta annis. ⁊ genu
it nachor. Vixitqꝫ saruch postq̃ꝫ genuit na/
chor ducentis annis. ⁊ gẽuit filios ⁊ filias. Vi
xit aũt nachor vigintinouẽ annis. ⁊ genuit tha
re. Vixitqꝫ nachor postq̃ꝫ genuit thare centũ/
decẽ ⁊ nouẽ annis. ⁊ genuit filios ⁊ filias. Vi
xitqꝫ thare septuaginta ãnis ⁊ genuit abram ⁊
nachor ⁊ aram. He sunt aũt generationes tha
re. Thare genuit abram. nachor ⁊ arã. Por/
ro aram genuit loth. Mortuusqꝫ est aram an
te thare patrem suum in terra natiuitatis sue i
hur chaldeorũ. Duxerũt aũt abram ⁊ nachor
vxores. Nomen vxoris abrã. sarai. Et nomẽ
vxoris nachor. melcha filia aram p̃ris melche
⁊ patris iesche. Erat aũt sarai sterilis: nec ha/
bebat filios. Tulit itaqꝫ thare abrã filiũ suũ ⁊
loth filium aran. filium filij sui. ⁊ sarai nurum
suam. vxorem abram filij sui: ⁊ eduxit eos de
hur chaldeoꝝ vt irẽt i t̃rã chanaã. Venerũtqꝫ
vsqꝫ aran. ⁊ habitauerũt ibi. Et facti sũt dies tha
re ducẽtorũ quinqꝫ ãnorũ ⁊ mortu⁹ ẽ i arã. XII

Dixit autẽ dñs ad abram. Egredere d̃
terra tua ⁊ de cognatione tua. ⁊ de do/
mo p̃ris tui. ⁊ veni in terram quã mon
strauero tibi. Faciãqꝫ te in gentẽ magnã ⁊ be
nedicam tibi. ⁊ magnificabo nomen tuum eris
qꝫ benedictus. Benedicam benedicẽtib⁹ tibi.
⁊ maledicã maledicentib⁹ tibi: atqꝫ in te benedi
cent vniuerse cognationes terre. Egressus ẽ
itaqꝫ abrã sic̃ p̃ceperat ei dñs. ⁊ iuit cũ eo loth
Septuagintaquinqꝫ annoꝝ erat abrã cũ egre
deretur de aran. Tulitqꝫ sarai vxorem suam ⁊
loth filium fratris sui. vniuersamqꝫ substantiã
quam possederant. ⁊ animas quas fecerant in
aran: ⁊ egressi sunt vt irent in terram chanaan
Cumqꝫ venissent in eam pertransiuit abrã ter
ram vsqꝫ ad locum sychem. ⁊ vsqꝫ ad conual/
lem illustrem. Chananeus autem tunc erat in
terra. Apparuit autem dominus abram ⁊ di/
xit ei. Semini tuo dabo terram hanc. Qui edi
ficauit ibi altare domino qui apparuerat ei. Et
inde transgrediens ad montem que erat cõtra
orientem bethel. tetendit ibi tabernaculum su
um ab occidente habẽs bethel. ⁊ ab oriẽte hay
Edificauit ibi quoqꝫ altare dño. ⁊ inuocauit no
men ei⁹. Perrexitqꝫ abram vadens. ⁊ vltra
ꝓgrediens ad meridiem. Facta est autem fa/
mes in terra. Descenditqꝫ abram in egyptum
vt ꝑegrinaret ibi. Preualuerat. n. fames i ter
ra. Cũqꝫ ꝓpe esset vt ingrederet egyptũ. dixit
sarai vxori sue. Noui ꝙ pulchra sis mulier: ⁊ ꝙ
cũ viderit te egyptij dicturi sũt. vxor illi⁹ ẽ. ⁊ in
terficiẽt me. ⁊ te reseruabũt. Dic ergo obsecro
te ꝙ soror mea sis. vt bene sit mihi ꝓpter te. ⁊
viuat aĩa mea ob gratiam tui. Cũqꝫ ita ingres
sus esset abrã egyptũ. viderũt egyptij mulierẽ
ꝙ esset pulchra nimis. Et nunciauerunt ꝑnci/
pes pharaoni. ⁊ laudauerũt eã apud illum. Et
sublata est mulier in domũ pharaonis. abram
vero bene vsi sũt ꝓpter illã. Fuerũtqꝫ ei oues
⁊ boues ⁊ asini ⁊ serui ⁊ famule ⁊ asine ⁊ came
li. Flagellauit ãt dñs pharaonẽ plagis maximis
⁊ domũ ei⁹ ꝓpt sarai vxorẽ abrã. Vocauitqꝫ
pharao abram. ⁊ dixit ei. Quid nã est h̃ quod
fecisti mihi. Quare non indicasti mihi ꝙ vxor
tua esset. Quã ob causam dixisti esse sororem
tuã: vt tollerẽ eã mihi in vxorẽ. Nunc igitur
ecce coniunx tua. accipe eã ⁊ vade. Precepit
qꝫ pharao super abrã viris. ⁊ deduxerunt eũ ⁊
vxorem eius. ⁊ omnia q̃ habebat. XIII

Ascendit ergo abram de egypto ipse ⁊
vxor ei⁹. ⁊ oĩa q̃ habebat. ⁊ loth cũ eo
ad australẽ plagã. Erat aũt diues val/
de in possessiõe auri ⁊ argenti. Reuersusqꝫ est
per iter quo venerat a meridie in bethel. vsqꝫ
ad locũ vbi ꝑus fixerat tabernaculũ iter bethel
⁊ hay. in loco altaris qđ fecerat pri⁹. ⁊ inuoca/
uit ibi nomen dñi. Sed ⁊ loth q erat cũ abram
fuerũt greges ouium ⁊ armẽta ⁊ tabernacula:
nec poterat eos cape t̃ra vt habitarẽt sil'. Erat
q̃ppe sub̃a eoꝝ multa. ⁊ nequibãt habitare cõi/
ter. Vñ facta est rixa iter pastores gregũ abrã
⁊ loth. Eo aũt t̃pe chananeꝰ ⁊ phereceꝰ habita
bant in t̃ra illa. Dixit ergo abrã ad loth. Ne q̃
so sit iurgiũ inter me ⁊ te. ⁊ iter pastores meos
⁊ pastores tuos. frẽs. n. sumus. Ecce vniuer/
sa t̃ra corã te est. recede a me obsecro. Si ad si
nistrã ieris. ego dexterã tenebo. si tu dexteram
elegeris. ego ad sinistrã pergã. Eleuatis itaqꝫ
loth oculis vidit oẽm circa regionem iordanis

que vniuersa irrigabatur anteq̄ subuerteret do
minus sodomam ⁊ gomorram sicut paradisus
domini. ⁊ sicut egyptus venientibus in segor.
Elegitq; sibi loth regionem circa iordanem et
recessit ab oriente. Diuisiq; sunt alterutrum a
fratre suo. Abram habitauit in terra chanaan
Loth vero moratus est in oppidis que erāt cir
ca iordanem ⁊ habitauit in sodomis. Homi/
nes autem sodomite pessimi erāt ⁊ peccatores
coram domino nimis. Dixitq; dn̄s ad abram
postq̄ diuisus est ab eo loth. Leua oculos tu/
os in directum. ⁊ vide a loco in quo nunc es.
ad aquilonem ⁊ meridiem. ad orientem ⁊ occi
dentem. Omnem terram quam cōspicis. tibi
dabo ⁊ semini tuo vsq; in sempiternum. Fa/
ciāq; semen tuū sicut puluerem terre. Si quis
potest hominū numerare puluerē terre. semē
quoq; tuum numerare poterit. Surge ergo ⁊
perambula terram in longitudine ⁊ in latitudie
sua. quia tibi daturus sum eam. Mouens igit
tabernaculum suum abram venit ⁊ habitauit
iuxta cōuallem mābre. que est in hebron. Edi/
ficauitq; ibi altare dn̄o. XIIII

Factum ē autem in illo tempore vt am
raphel rex sennaar. ⁊ arioch rex ponti
⁊ chodorlaomor rex elamitarum. ⁊ tha
dal rex gentiū. inirent bellum contra basa regē
sodomorum ⁊ contra bersa regem gomorre. ⁊
contra sennaar regem adame. ⁊ contra seme/
ber regem seboym: contraq; regem bale: ipsa
est segor. Omnes hi conuenerūt in vallem sil
uestrem. que nunc est mare salis. Duodecim
enim annis seruauerant chodorlaomor. ⁊ ter/
tiodecimo anno recesserūt ab eo. Igitur quar
todecimo anno venit chodorlaomor ⁊ reges q
erant cum eo ⁊ percusserunt raphaym in asta/
roth ⁊ carnaym ⁊ zuzim cum eis. ⁊ enim in sa
be cariathaym ⁊ chorreos in montibus seyr.
vsq; ad campestria pharan que est in solitudi/
ne. Reuersiq; sunt ⁊ venerunt vsq; ad fontē
mesphat. ipsa est cades ⁊ percusserunt omnem
regionem amalechitarum ⁊ amorreorum q
habitabant in asasonthamar. Et egressi sūt rex
sodomorum ⁊ rex gomorre rexq; adame ⁊ rex
seboym: necnon ⁊ rex bale que est segor. ⁊ di/
rexerunt aciem contra eos in valle siluestris. s.
aduersus chodorlaomor regem elamitarum ⁊
thadal regem gentium amraphel regem senna
ar ⁊ arioch regem ponti. quattuor reges aduer
sus quinq;. Vallis autem siluestris habebat
puteos multos bituminis. Itaq; rex sodomo
rum ⁊ rex gomorre terga verterunt ceciderūt
q; ibi: ⁊ qui remanserant fugerunt ad montē.
Tulerunt autem omnem substantiā sodomo
rum ⁊ gomorreorum ⁊ vniuersa que ad cibum
pertinent. ⁊ abierunt. Necnon ⁊ loth ⁊ substā
tiam eius. filium fratris abram qui habitabat ī
sodomis. Et ecce vnus qui euaserat. nunciauit
abram hebreo qui habitabat in conualle mābre
āmorrei. fratres eschol ⁊ fratris aner. Hi eni
pepigerant fedus cum abram. Quod cū audisset
abram captum videlicet loth fratrem suū: nu
merauit expeditos vernaculos suos trecentos
decem ⁊ octo. ⁊ persecutus ē eos vsq; dan. Et
diuisis socijs irruit super eos nocte. Percus/
sitq; eos ⁊ persecutus ē vsq; soba ⁊ phenicen.
que est ad leuam damasci. Reduxitq; omnem
substantiam. ⁊ loth fratrem suū cū substantia
illi⁹: mulieres quoq; et ppl'm. Egressus ē aūt
rex sodomorum in occursum eius: postq̄ reuer/
sus est a cede chodorlaomor et regū qui cū eo
erant in valle sabe que est vallis regis. At vo
melchisedech rex salem. proferēs panem et vi
nū. erat enim sacerdos dei altissimi: benedixit
ei. et ait. Benedictus abram deo excelso q cre
auit celū et terrā et bn̄dict⁹ de⁹ excelsus: quo ꝑ
tegente. hostes in manibus tuis sunt. Et dedit
ei decimas ex omnibus. Dixit aūt rex sodomo
rū ad abram. Da mihi aīas: cetera tolle tibi.
Qui respondit ei. Leuo manū meam ad dn̄m
deū excelsū possessorē celi et terre: q a filo sub
tegminis vsq; ad corrigiā calige nō accipiā ex
oīb⁹ q̄ tua sunt. ne dicas. ego ditaui abrā exce/
ptis his q̄ comederūt iuuenes. ⁊ ptib⁹ viroꝝ q
venerunt mecū aner. eschol ⁊ mābre. Isti ac/
cipiēt ptes suas. XV

His itaq; trāsactis. factus est sermo do
mini ad abram per visionem dicens.
Noli timere abram. Ego protector tu
us. ⁊ merces tua magna nimis. Dixitq; abrā
Domine deus quid dabis mihi. Ego vadam
absq; liberis ⁊ filius procuratoris dom⁹ mee.
iste damascus eliezer. Addiditq; abram. Mi
hi autem non dedisti semen. ⁊ ecce vernaculus
meus. heres meus erit. Statimq; sermo do/
mini factus est ad eum dicens. Non erit hic he
res tuus. sed qui egredietur de vtero tuo. ip̄m
habebis heredē. Eduxit eū foras ⁊ ait illi. Su
spice celū. ⁊ numera stellas si potes. Et dixit
ei. Sic erit semen tuum. Credidit abram deo.
⁊ reputatum est illi ad iustitiā. Dixitq; ad eum
Ego dominus qui eduxi te de hur chaldeorū:
vt darē tibi terrā istā ⁊ possideres eam. At ille
ait. Dn̄e de⁹ vn̄ scire possū q possessur⁹ sim eā.

Et respōdit dñs. Sume inquit mihi vaccā tri
ennē. ⁊ caprā trimā. ⁊ arietē annoꝝ triū. turtu
rē quoqꝫ ⁊ colūbā. Qui tollis vniuersa hec di
uisit ea ꝑ mediū. ⁊ vtrasqꝫ ptes ꝯ se altrinsecus
posuit. Aues aūt nō diuisit. Descēderūtqꝫ vo
lucres sup cadauera. ⁊ abigebat eas abrā. Cū
qꝫ sol occūberet sopor irruit sup abrā. ⁊ horror
magnus ⁊ tenebrosus inuasit eū. Dictūqꝫ est
ad eū. Scito ꝑnoscēs ꝙ ꝑegrinū futurū sit se/
mē tuū in terra nō sua. ⁊ subijciēt eos seruituti
⁊ affligēt quadringētis annis. Verūtñ gentem
cui seruituri sūt. ego iudicabo. ⁊ post hec egre
dient̄ cū magna suba. Tu aūt ibis ad prēs tuos
in pace sepult⁹ in senectute bona. Generatiōe
aūt quarta reuertent̄ huc. Necdū. n. ꝯplete sūt
iniqtates āmorreoꝝ vsqꝫ ad pñs tps. Cum ergo
occubuisset sol. facta ē caligo tenebrosa: ⁊ appa
ruerit clibanus fumās. ⁊ lāpas ignis trāsiens
inter diuisiōes illas. In illo die pepigit dñs fe
dus cū abrā dicēs. Semini tuo dabo terrā hāc
a fluuio egypti vsqꝫ ad fluuiū magnū eufraten
Cineos ⁊ cenezeos. cethmoneos ⁊ ethceos ⁊
pherezeos. raphaim quoqꝫ ⁊ ammorreos. eueos ⁊
chananeos ⁊ gergeseos ⁊ iebuseos.

XVI

Igitur sarai vxor abrā non genuerat
sibi liberos: sed habēs ancillā egyptiā
noīe agar. dixit marito suo. Ecce con/
clusit me dñs ne parerē: ingredere ad ancillaꝫ
meā si forte saltē ex illa suscipiā filios. Cūqꝫ il/
le acquiesceret deꝓcanti: tulit agar egyptiaꝫ an
cillā suā. post annos decē qꝫ habitare ceperant
in terra chanaan. ⁊ dedit eam viro suo vxorē.
Qui ingressus est ad eam. At illa cōcepisse se
vidēs: despexit dominā suā. Dixitqꝫ sarai ad
abrā. Inique agis cōtra me. Ego dedi ancillā
meam in sinū tuū. q̄ vidēs ꝙ cōceperit. despe/
ctui me habet. Iudicet dñs inter me ⁊ te. Cui
rñdit abrā. Ecce ait ancilla tua in manu tua ē:
vtere ea vt libet. Affligēte igit̄ eā sarai: fugam
iniit. Cūqꝫ inuenisset eā angelus dñi iuxta fon
tē aque in solitudine que ē in via sur in deserto
dixit ad illā. Agar ancilla sarai. vnde venis ⁊
quo vadis. Que rñdit. A facie sarai dñe mee
ego fugio. Dixitqꝫ ei angel⁹ dñi. Reuertē ad
dñam tuā. ⁊ humiliare sub manu illi⁹. Et rur
sum. Multiplicās inqt multiplicabo semē tuū
⁊ nō numerabit̄ pre multitudine. Ac deinceps
ecce ait cōcepisti ⁊ paries filium: vocabisqꝫ no
mē ei⁹ ismahel. eo ꝙ audierit dñs afflictionem
tuā. Hic erit fer⁹ hō. man⁹ ei⁹ ꝯ oēs. ⁊ manus
omniū ꝯ eū. ⁊ e regione vniuersoꝝ fratrū suo
rū figet tabernacula. Vocauit aūt agar nomē
dñi q loquebat̄ ad eā: tu de⁹ q vidisti me. Dixit
enim. Profecto hic vidi posteriora vidētis me
Propterea appellauit puteū illū puteū viuen/
tis ⁊ videntis me. Ipse ē inter cades ⁊ barad.
Peperitqꝫ agar abre filiū: qui vocauit nomē
ei⁹ ismahel. Octoginta ⁊ sex annoꝝ erat abrā
qñ peperit ei agar ismahelem.

XVII

Postq̄ꝫ vero nonaginta ⁊ noue anno/
rū eē cepat: apparuit ei deus. Dixitqꝫ
ad eū. Ego dñs oipotēs. Ambula co/
rā me. ⁊ esto ꝑfect⁹. Ponāqꝫ fedus meū inter
me ⁊ te. ⁊ multiplicabo te vehementer nimis.
Cecidit abrā ꝓnus in faciem. Dixitqꝫ ei deus
Ego sū. ⁊ ponā pactū meū tecū. erisqꝫ pr̄ mul/
taꝝ gentiū. Nec vltra vocabit̄ nomē tuū abrā
sed appellaberis abrahā: q2 patrem multaꝝ gē
tiū ꝯstitui te. Faciāqꝫ te crescere vehementissi
me ⁊ ponā te i gentib⁹. regesqꝫ ex te egredient̄
⁊ statuā pactū meū int̄ me ⁊ te: ⁊ int̄ semē tuūꝫ
post te in generatiōib⁹ suis federe sempiterno:
vt sim deus tu⁹. ⁊ seminis tui post te. Daboqꝫ
tibi ⁊ semini tuo terrā ꝑegrinationis tue omnē
terram chanaan in possessionē eternam: eroqꝫ
de⁹ eoꝝ. Dixit iterū de⁹ ad abraham. Et tu er/
go custodies pactū meū. ⁊ semen tuū post te in
generatiōib⁹ suis. Hoc ē pactū meū qđ obſua
bitis inter me ⁊ vos. ⁊ semē tuū post te. Circū/
cidet̄ ex vobis oē masculinū. ⁊ circūcidetis car
nē ꝑputij vr̄i. vt sit in signū federis inter me ⁊
vos. Infans octo dierum circūcidet̄ in vobis
Oē masculinū in generatiōib⁹ vr̄is tā vernacu
lus q̄ꝫ empticius circūcidet̄. ⁊ qcūqꝫ nō fuerit de
stirpe vr̄a: Eritqꝫ pactū meū i carne vr̄a in fe/
dus eternū. Masculus cui⁹ ꝑputij caro circū/
cisa nō fuerit. delebit̄ aia illa de pp̄lo suo: quia
pactū meū irritū fecit. Dixit quoqꝫ de⁹ ad abrahaꝫ
Sarai vxorem tuā nō vocabis sarai: sed sarā.
Et benedicā ei. ⁊ ex illa dabo tibi filiū cui bene
dictur⁹ sum. Eritqꝫ in natiōes. ⁊ reges pp̄loꝝ
orient̄ ex eo. Cecidit abrahā in faciē suā. ⁊ risit
in corde suo dicēs. Putasne centenario nascet̄
fili⁹. ⁊ sara nonagenaria ꝑiet. Dixitqꝫ ad dñm
Utinam ismahel viuat coraꝫ te. Et ait dñs ad
abraham. Sara vxor tua pariet tibi filium vo/
cabisqꝫ nomen ei⁹ isaac. Et constituam pactuꝫ
meū illi in fedus sempiternū. ⁊ semini ei⁹ post
eū. Sup ismael q̄ꝫ exaudiui te. Ecce benedicā
ei. ⁊ augebo ⁊ multiplicabo eū valde. Duode/
cim duces generabit. ⁊ faciā illū crescere in gē
tem magnam. Pactum vero meū statuam ad
isaac quem pariet tibi sara tpe isto. in anno alte
ro. Cūqꝫ finitus eēt sermo loquentis cum eo:

ascendit deus ad abrahā. Tulit autē abraham ysmahel filiū suū. ⁊ oēs vernaculos domus sue vniuersosqꝫ quos emerat. ⁊ cunctos mares ex omnibus viris domus sue. ⁊ circūcidit carnē preputij eorū. statim in ipsa die sicut preceperat ei deus. Abrahā nonaginta ⁊ nouem erat annorū quando circūcidit carnem preputij sui. ⁊ ysmahel filius suus tredecim annos impleuerat tpe circūcisiōis sue. Eadē die circūcisus ē abrahā. ⁊ ysmahel filius eius. ⁊ oēs viri domus illius tam vernaculi q̄ȝ empticij ⁊ alienigene pariter circūcisi sunt.

XVIII

Apparuit autem ei dominus in cōualle mābre. sedente in ostio tabernaculi sui in ipso feruore diei. Cūqꝫ eleuasset oculos. apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. Quos cum vidisset: cucurrit in occursū eorū de ostio tabernaculi sui. ⁊ adorauit i terrā ⁊ dixit. Domine si inueni gratiam in oculis tuis ne transeas seruū tuum: sed afferam pauxillum aque. ⁊ lauentur pedes vestri. ⁊ requiescite sub arbore. Ponāqꝫ buccellā panis. ⁊ cōfortetur cor vestrum: postea transibitis. Idcirco enim declinastis ad seruum vestrum. Qui dixerunt: Fac vt locutus es. Festinauit abraham in tabernaculum ad sarā: dixitqꝫ ei. Accelera: tria sata simile cōmisce. ⁊ fac subcinericios panes. Ipse vero ad armentum cucurrit. ⁊ tulit inde vitulum tenerrimum ⁊ optimum. deditqꝫ puero. Qui festinauit. ⁊ coxit illum. Tulit quoqꝫ butyrum ⁊ lac ⁊ vitulum quem coxerat ⁊ posuit coram eis. Ipse vero stabat iuxta eos sub arbore. Cūqꝫ comedissent dixerunt ad eum. Vbi est sara vxor tua. Ille respōdit. Ecce in tabernaculo est. Cui dixit. Reuertēs veniam ad te tempore isto. vita comite. ⁊ habebit filiū sara vxor tua. Quo audito. sara risit post ostium tabernaculi. Erant autem ambo senes prouecteqꝫ etatis. ⁊ desierant sare fieri muliebria. Que risit occulte dicens. Postq̄ȝ consenui ⁊ dominus meus vetulus ē. voluptati operam dabo. Dixit autem dominus ad abrahā. Quare risit sara vxor tua dicens: nū vero paritura sum anus. Nunquid deo quicq̄ȝ ē difficile. Iuxta conditū reuertar ad te hoc eodem tempore. vita comite. ⁊ habebit sara filiū. Negauit sara dicens: non risi. timore perterrita. Dominus autem non est inquit ita: sed risisti. Cum ergo surrexissent inde viri. direxerūt oculos contra sodomam. ⁊ abraham simul gradiebat. deducens eos. Dixitqꝫ dominus. Nū celare potero abraham que gesturus sum. cū futurus sit in gentem magnam ac robustissimā ⁊ benedicende sint in eo omnes nationes terre. Scio enim q̄ȝ precepturus sit filijs suis ⁊ domui sue post se. vt custodiant viam domini. ⁊ faciant iudicium ⁊ iusticiam. vt adducat dominus ꝓpter abraham omnia que locutus est ad eum. Dixit itaqꝫ dominus. Clamor sodomorum ⁊ gomorreorum multiplicatus est. ⁊ peccatum eorum aggrauatum est nimis. Descēdam ⁊ videbo. vtrum clamorem qui venit ad me opere cōpleuerint. an non est ita: vt scientia. Cōuerteruntqꝫ se inde. ⁊ abierunt sodomam. Abrahā vero adhuc stabat coram domino. ⁊ appropinquans ait. Nunquid perdes iustū cum impio. Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate peribūt simul. ⁊ non parces loco illi ꝓpter qnquaginta iustos si fuerint in eo. Absit a te vt rem hanc facias. ⁊ occidas iustum cū impio. fiatqꝫ iustus sicut impius. Non est hoc tuū qui iudicas omnem terram. Nequaq̄ȝ facies iudicium hoc. Dixit dominus ad eū. Si inuenero sodomis quinquaginta iustos in medio ciuitatis: dimittam omni loco ꝓpter eos. Respondit abrahā ⁊ ait. Quia semel cepi: loquar ad dominū meum cū sis puluis ⁊ cinis. Quid si minus quinquaginta iustis quinqꝫ fuerint: delebis ꝓpter quadragintaquinqꝫ vniuersam vrbem. Et ait Non delebo si inuenero ibi quadragintaquinqꝫ. Rursūqꝫ locutus est ad eum. Si autē quadraginta ibi inuenti fuerint qd facies. Ait Nō percutiā ꝓpter quadraginta. Ne queso inqt indigneris domine si loquar. Quid si ibi inuenti fuerint triginta. Respondit. Non faciam. si inuenero ibi triginta. Quia semel ait cepi: loquar ad dominum meum. Quid si ibi inuenti fuerint viginti. Ait. Non interficiā ꝓpter viginti. Obsecro inquit ne irascaris domine: si loquar adhuc semel. Quid si inuēti fuerint ibi decem. Dixit. Non delebo ꝓpter decē. Abijt dn̄s postq̄ȝ cessauit loq ad abrahā. ⁊ ille reuersus est in locū suū.

XIX

Venerūt duo angeli sodomam vespere sedente loth in foribus ciuitatis. Qui cū vidisset eos surrexit. ⁊ iuit obuiā eis adorauitqꝫ pronus in terrā. ⁊ dixit. Obsecro domini. declinate in domū pueri vestri. et manete ibi. Lauate pedes vestros. et mane ꝓficiscimini i viā vestrā. Qui dixerūt. Minime sed in platea manebimus. Compulit illos opido vt diuerterent ad eū. Ingressisqꝫ domū eius fecit cōuiuiū: coxit azima. et comederūt. Prius autē q̄ȝ irent cubitū. viri ciuitatis vallauerūt do

muꝫ illiꝰ a puero vsqꝫ ad senem. oïs populus
simul. Vocauerũtqꝫ loth. ⁊ dixerũt ei. Ubi sũt
viri q̄ introierũt ad te nocte. Educ illos huc vt
cognoscamꝰ eos. Egressus ad eos loth pꝰ ter/
gũ ac claudẽs ostiuꝫ. ait. Nolite q̄so frẽs mei
nolite maluꝫ hoc facere. Habeo duas filias. q̄
nec dũ cognouerũt viꝝ. Educã eas ad vos. ⁊
abutimini eis sicut vobꝭ placuerit. dũmõ viris
istis nihil mali faciatꝭ. q̄a ingressi sunt sub vm
bra culmis mei. At illi dixerũt. Recede illuc.
Et rursus. Ingressus es inquiunt vt aduena
nunqd vt iudices. Te ḡ ipm magis q̄ꝫ hos af/
fligemꝰ. Vimqꝫ faciebãt loth vehementissime
Iãqꝫ ꝓpe erãt vt effringerẽt fores. ⁊ ecce mise/
runt manum viri. ⁊ introduxerunt ad se loth
clauseruntqꝫ ostium. ⁊ eos qui foris erãt pcus
serũt cecitate: a minimo vsqꝫ ad maximum. ita
vt ostium iuenire nõ possent. Dixerunt autem
ad loth. Habes hic quẽpiã tuoꝝ geneꝝ. aut fi
lios aut filias. Oẽs q̄ tui sunt educ de vrbe hac
Delebimus eni locum istũ. eo ꝙ increuerit cla
mor coꝝ coram domino. qui misit nos vt pda/
mus illos. Egressus itaqꝫ loth. locutus est ad
generos suos. qui accepturi erãt filias eiꝰ. ⁊ di
xit. Surgite ⁊ egredimini de loco isto. quia de
lebit dñs ciuitatẽ hãc. Et visus est eis quasi lu
dens loqui. Cũqꝫ eẽt mane. cogebant eum an
geli dicẽtes. Surge. tolle vxorẽ tuã ⁊ duas fili
as q̄s habes. ne ⁊ tu piter peas i scelere ciuita
tis. Dissimulante illo apprehẽderunt manum
eiꝰ ⁊ manũ vxoꝛꝭ ac duaꝝ filiaꝝ eius. eo ꝙ par
ceret dñs illi. eduxerũtqꝫ eum posuerunt ex̄ ci/
uitatẽ. ibiqꝫ locuti sũt ad eum dicentes. Salua
aiam tuã. Noli respicere pꝰ terguꝫ. nec stes in
oi circaregiõe. sed in monte saluũ te fac. ne ⁊ tu
simul peas. Dixitqꝫ loth ad eos. Queso dñe
mi. q̄ꝛ iuenit seruꝰ tuus grãm coram te. ⁊ ma/
gnificasti glĩam ⁊ miſ̾icordiã tuã quã fecisti me
cũ vt saluares aiam meã. nec possuꝫ in monte
saluari. ne forte apprehẽdat me malũ ⁊ moriar
Est ciuitas hic iuxta. ad quam possum fugere
parua ⁊ saluaboꝛ in ea. Nunqd nõ modica est
⁊ viuet aia mea. Dixitqꝫ ad eum. Ecce etiã id
hoc suscepi p̄ces tuas. vt nõ subuertã vrbẽ pro
qua locutꝰ es. Festina ⁊ saluare ibi. q̄ꝛ nõ pote
ro facere q̄cq̄ꝫ donec igrediaris illuc. Iccirco
vocatũ est nomẽ vrbis illiꝰ segoꝛ. Sol egressꝰ
est sup traꝫ. ⁊ loth ingressus ẽ segoꝛ. Igiť dñs
pluit sup sodomã ⁊ gomoꝛrã sulphur ⁊ ignem
a dño de celo ⁊ subuertit ciuitates has ⁊ oẽꝫ cir
caregionem. vniuersos habitatores vrbium ⁊
cuncta terre virẽtia. Respiciẽsqꝫ vxoꝛ eiꝰ pꝰ se

versa ẽ in statuã salis. Abꝛaham aũt ꝯsurgẽs
mane. vbi steterat p̄us cũ dño: intuitus ẽ sodo
mã ⁊ gomoꝛrã. ⁊ vniuersã terrã regiõis illius
Viditqꝫ ascẽdentẽ fauillã de terra quasi foꝛna
cis fumũ. Cũ eni subuerteret dñs ciuitates re/
giõis illiꝰ. recoꝛdatꝰ ẽ abꝛahe. ⁊ liberauit loth
de subuersiõe vrbiũ in q̄bꝰ habitauerat. Ascen
ditqꝫ loth de segoꝛ ⁊ mãsit in mõte: due q̄ꝫ filie
eiꝰ cũ eo. Timuerat eni manere i segoꝛ. Et mã
sit i speluca. ipe ⁊ due filie eiꝰ cũ eo. Dixitqꝫ ma
ioꝛ ad minoꝛẽ. Paťr nr̃ senex est. ⁊ nullꝰ viroꝝ
remãsit i terra q̄ possit igredi ad nos iuxta mo/
rẽ vniuerse terre. Ueni iebꝛiemꝰ cũ vino. doꝛ
miamusqꝫ cũ eo: vt seruare possimꝰ ex p̄re nr̃o
semẽ. Dederũt itaqꝫ p̄ri suo bibẽ vinũ nocte il
la. Et igressa ẽ maioꝛ doꝛmiuitqꝫ cũ p̄re. At il
le ñ sensit: nec q̄ñ accubuit filia nec q̄ñ surrexit
Altera q̄ꝫ die dixit maioꝛ ad minoꝛẽ. Ecce doꝛ
miui heri cũ p̄re meo. Demꝰ ei bibere vinũ ẽt
hac nocte ⁊ doꝛmies cũ eo: vt saluemꝰ semen d̾
p̄re nr̃o. Dederũtqꝫ ẽt ⁊ illa nocte p̄ri suo bi/
bere vinũ. Ingressaqꝫ minoꝛ filia doꝛmiuit cũ
eo. Et nec q̄dẽ tũc sensit q̄ñ ꝯcubuerit: vł q̄ñ il
la surrexit. Cõceperũt ḡ due filie loth de patre
suo. Peperitqꝫ maioꝛ filiũ. ⁊ vocauit nomẽ eius
moab. Ipse ẽ paťr moabitarũ vsqꝫ i presentem
diẽ. Minoꝛ q̄ꝫ pepit filiũ ⁊ vocauit nomẽ eius
ammon: id ẽ filius populi mei. Ipse ẽ paťr am
monitarũ vsqꝫ hodie.

XX

Profectus inde abꝛaham in terram au
stralem. habitauit inter cades ⁊ sur.
⁊ peregrinatꝰ ẽ in geraris. Dixitqꝫ de
sara vxoꝛe sua: soroꝛ mea ẽ. Misit ergo abime
lech rex gerare: ⁊ tulit eã. Uenit aũt deꝰ ad abi
melech per somnũ nocte. ⁊ ait illi. En morie/
ris ꝓpter mulierẽ quã tulisti. Habet eni virũ
Abimelech vero nõ tetigerat eam. Et ait. Do
mine nõ gentẽ ignoꝛantem ⁊ iustũ interficies.
Nõne ip̄e dixit mihi soroꝛ mea ẽ. ⁊ ip̄a ait: fra
ter meꝰ est. In simplicitate coꝛdis mei ⁊ mũdi
cia manuũ mearũ feci hoc. Dixitqꝫ ad eũ deus
Et ego scio ꝙ simplici coꝛde feceris. ⁊ ideo cu/
stodiui te ne peccares in me. ⁊ nõ dimisit vt tã
geres eam. Nũc ergo redde viro suo vxorẽ ⁊
oꝛabit ꝓ te: q̄ꝛ ꝓpheta ẽ. ⁊ viues. Si aũt nolue
ris reddere: scito ꝙ moꝛte morieris. tu ⁊ oia q̄
tua sũt. Statimqꝫ de nocte consurgẽs abime/
lech vocauit oẽs seruos suos. ⁊ locutus ẽ vni/
uersa v̾ba hec i aurib꜡ coꝝ. Timuerũtqꝫ oẽs
viri valde. Uocauit aũt abimelech etiã abꝛahã
⁊ dixit ei. Quid fecisti nobis. Quid peccaui/
mus in te. q̄ꝛ induxisti super me ⁊ sup regnum

meū peccatū grande. Que non debuisti facere
fecisti nobis. Rursusq; expostulās ait. Quid
vidisti vt hoc faceres. Rñdit abrahā. Cogita/
ui mecū dicēs. Forsitā nō est timor dei in loco
isto ꝛ interficiēt me ꝓpt vxorē meā. Alias aūt
ꝛ vere soror mea ē. filia pris mei. ꝛ nō filia ma
tris mee. ꝛ duxi eā in vxorē. Postq; aūt edu/
xit me de⁹ de domo pris mei: dixi ad eā. Hanc
misericordiā facies mecū. In oī loco ad quē in
grediemur dices ꝙ frater tu⁹ sim. Tulit igitur
abimelech oues ꝛ boues ꝛ seruos ꝛ ancillas ꝛ
dedit abrahā. Reddiditq; illi sarā vxorē suā. ꝛ
ait. Terra corā vobis ē. vbicūq; tibi placuerit
habita. Sare aūt dixit. Ecce mille argēteos de
di frī tuo. hoc erit tibi i velamē oculoꝝ ad oēs
q̄ tecū sūt. ꝛ quocūq; perrexeris memēto te dep̄hē
sam. Orāte aūt abrahā sanauit de⁹ abimelech
ꝛ vxorē. ancillasq; ei⁹: ꝛ pepererūt. Cōcluserat
eni dñs oēm vuluā dom⁹ abimelech ꝓpter sa
ram vxorē abrahe. XXI
Visitauit aūt dñs sarā sicut ꝓmiserat ꝛ
impleuit que locutus est. Cōcepitq; ꝛ
peperit filiū in senectute sua. tpe quo p̄
dixerat ei de⁹. Vocauitq; abrahā nomen filij
sui quē genuit ei sara isaac. ꝛ circūcidit eū octa/
uo die. sicut preceperat ei deus cū esset centum
annoꝝ. Hac quippe etate patris natus ē isaac
Dixitq; sara. Risū fecit mihi deus. ꝛ qcūq; au
dierit corridebit mihi. Rursūq; ait. Quis au/
ditur⁹ crederet abrahā ꝙ sara lactauit filiū quē
peperit ei iam seni. Creuit igit̄ puer. ꝛ ablacta
tus ē. Fecitq; abraham grande cōuiuiū in die
ablactationis ei⁹. Cūq; vidisset sara filiū agar
egyptie ludentē cū isaac filio suo dixit ad abra
ham. Ejice ancillam hanc ꝛ filiū eius. Nō. n.
erit heres filius ancille cū filio meo isaac. Du/
re accipit hoc abraham ꝓ filio suo. Cui dixit de
us. Nō tibi videat̄ asperū sup puero ꝛ sup an
cilla tua. Oia que dixerit tibi sara. audi vocem
eius. qꝛ in isaac vocabit̄ tibi semē. Sed ꝛ filiū
ancille faciē in gentē magnā: qꝛ semen tuū est.
Surrexit itaq; abrahā mane ꝛ tollens panem
ꝛ vtrē aque iposuit scapule ei⁹. tradiditq; pue
rū ꝛ dimisit eā: Que cū abiisset. errabat in soli
tudine bersabee. Cūq; ꝯsūpta esset aqua i vtre
abiecit puerū subt vnā arborē q̄ ibi erat ꝛ abijt
Seditq; e regiōe ꝓcul. quātum pōt arc⁹ iacere
Dixit eni. Nō videbo morientem puerū. Et
sedens ꝯ: leuauit vocē suā ꝛ fleuit. Exaudiuit
aūt de⁹ vocē pueri. Vocauitq; angelus domi
ni agar de celo dicens. Quid agis agar. Noli
timere. Exaudiuit eni de⁹ vocē pueri: de loco ī
quo ē. Surge ꝛ tolle puerū. ꝛ tene manū illius
qꝛ in gentē magnā faciā eū. Aperuitq; oculos
ei⁹ de⁹. Que vidēs puteū aque. abijt ꝛ imple/
uit vtrē: deditq; puero bibere. ꝛ fuit cum eo.
Qui creuit ꝛ morat⁹ est i solitudine. factusq; ē
iuuenis sagittari⁹. Habitauitq; i deserto pha
ran. Et accepit illi mr̄ sua vxorē de terrra egy
pti. Eodē tpe dixit abimelech ꝛ phicol p̄nceps
exercit⁹ ei⁹ ad abrahā. De⁹ tecū ē in vniuersis
q̄ agis. Iura ergo p dñm ne noceas mihi ꝛ po
steris meis stirpiq; mee. sed iuxta miām quā
feci tibi. facies mihi ꝛ terre i qua versat⁹ es ad/
uena. Dixitq; abrahā. Ego iurabo. Et incre/
pauit abimelech ꝓpt puteū aq̄. quē vi abstule/
rāt serui ei⁹. Rñditq; abimelech. Nesciui qs
fecerit hāc rē. Sed ꝛ tu nō idicasti mihi. ꝛ ego
nō audiui pter hodie. Tulit itaq; abrahā oues
ꝛ boues. ꝛ dedit abimelech. Percusseruntq;
ambo fed⁹. Et statuit abrahā septē agnas gre
gis seorsū. Cui dixit abimelech. Quid sibi vo
lūt septē agne iste quas stare fecisti seorsū. At il
le. Septē inquit agnas accipies de manu mea
vt sint mihi in testimoniū qm̄ ego fodi puteum
istū. Iccirco vocat⁹ ē locus ille bersabee: qꝛ ibi
vterq; iurauit. ꝛ inierūt fedus pro puteo iura
mēti. Surrexit aūt abimelech ꝛ phicol p̄nceps
exercit⁹ ei⁹: reuersiq; sūt i terram palestinoꝝ.
Abrahā vero plātauit nem⁹ in bersabee. ꝛ iuo
cauit ibi nomē dei eterni. ꝛ fuit colon⁹ terre pa
lestinoꝝ dieb⁹ multis. XXII
Que postq; gesta sunt. temptauit deus
abraham. ꝛ dixit ad eum. Abraham
abraham. At ille respondit. Adsū. Ait
illi. Tolle filium tuum vnigenitum quem dili/
gis isaac ꝛ vade in terram visionis: atq; ibi of
feres eum in holocaustum. super vnum mon/
tium quem monstrauero tibi. Igitur abrahā
de nocte consurgens. strauit asinum suum: du
cens secum duos iuuenes ꝛ isaac filium suum.
Cūq; concidisset ligna i holocaustum abijt ad
locum quem preceperat ei deus. Die aūt tertio
eleuatis oculis vidit locū procul: dixitq; ad pu
eros suos. Expectate hic cū asino: ego ꝛ puer
illuc vsq; ꝓperantes: postq; adorauerimus re
uertemur ad vos. Tulit quoq; ligna holocau
sti: ꝛ imposuit super isaac filiū suū. Ipse vero
portabat in manibus ignem ꝛ gladium. Cūq;
duo pgerent sil̄. dixit isaac prī suo. Pater mi.
At ille rñdit. Quid vis fili. Ecce inquit ignis
ꝛ ligna. vbi ē victima holocausti. Dixit autem
abraham. De⁹ ꝓuidebit sibi victimā holocau
sti fili mi. Pergebāt ergo parit̄. ꝛ venerūt ad

locū quem ostenderat ei deus. in quo edificauit
altare et desup ligna cōposuit. Cūq3 alligasset
isaac filiū suū: posuit eū in altare super struem
lignoꝝ. Extenditq3 manū et arripuit gladiu3
vt imolaret filiū suū. Et ecce angelus dñi de ce
lo clamauit dicens. Abraham abrahā. Qui re
spōdit. Adsū. Dixitq3 ei. Non extēdas manū
tuam super puerū. neq3 facias illi qcq̄. Nunc
cognoui q2 timeas dñm. et non pepcisti vnige
nito filio tuo ꝓpter me. Leuauit abrahā ocu/
los suos viditq3 post tergū arietē inter vepres
herentē cornib9. Quē assumens. obtulit holo
caustū ꝓ filio. Appellauitq3 nomen loci illius
dñs videt. Vnde vsq3 hodie dicit: in monte.
dñs videbit. Vocauit aūt angel9 dñi abraham
secūdo de celo dicens. Per memetipm iuraui
dicit dñs q2 fecisti hāc rē. et nō pepcisti filio tuo
vnigenito ꝓpter me: benedicā tibi et multipli
cabo semē tuū sicut stellas celi. et velut harenā
q̄ ē in littore maris. Possidebit semē tuū por/
tas inimicoꝝ suoꝝ. et benedicent i semine tuo
oēs gētes terre: q2 obedisti voci mee. Reuer/
sus ē abrahā ad pueros suos: abierūtq3 bersa
bee simul. et habitauit ibi. His itaq3 gestis nū
ciatū ē abrahā q2 melcha q3 genuisset filios na
chor fratri suo: hus ꝑmogenitū. et hu3 fratre3
eius et chamuel prēm syroꝝ. et caseth et a3au
pheldas q3 yedlaf et batuhel. de q̄ nata ē rebec
ca. Octo istos genuit melcha nachor fri abra
hā. Cōcubina vero illi9 noīe roma pepit tha/
bee et gaon et thaas et maacha.

XXIII

Vixit aūt sara centū vigintiseptem ānis
et mortua est in ciuitate arbee que ē he
bron in terra chanaan. Venitq3 abra
hā vt plangeret et fleret eam. Cūq3 surrexit ab
officio funeris. locutus est ad filios heth dicēs
Aduena sum et peregrinus apud vos. date mi
hi ius sepulchri vobiscū: vt sepeliam mortuum
meum. Responderūt filij heth dicentes. Audi
nos dñe. Princeps dei es apud nos. in electis
sepulchris nrīs sepeli mortuū tuum. nullusq3
te ꝓhibere poterit. qn i monumēto ei9 sepelias
mortuū tuū. Surrexit abrahā et adorauit pplm
terre. filios videlicet heth. Dixitq3 ad eos. Si
pl3 aīe vrē vt sepeliā mortuū meū. audite me. et
itercedite ꝓ me apd ephrō filiū seor vt det mihi
speluncā duplicē quā h3 in extrema pte agri sui.
Pecūia dig tradat eā mihi corā vob i possessio
nē seplchri. Habitabat āt ephrō i medio filioꝝ
heth. Rn̄ditq3 ephron ad abrahā: cūct3 audiē
tib9 q igrediebāt portā ciuitatis illi9 dicēs. Neq̄
q3 ita fiat dñe mi: s3 tu magis ausculta qd loquor

Agru3 trado tibi et speluncā q̄ in eo est pñtib9
filijs ppli mei. Sepeli mortuu3 tuū. Adorauit
abraam corā dño et pplo terre. et locutus est ad
ephron. circūstante plebe ei9. Queso vt audi/
as me. Dabo pecuniā ꝓ agro suscipe eā. et sic
sepeliā mortuū meum in eo. Rn̄ditq3 ephron.
Dñe mi audi me. Terra quā postulas q̄drin/
gētos siclos argenti valet. Istud est p̄ciu3 iter
me et te. Sed quātū est h. Sepeli mortuū tuum
Quod cū audisset abraam appendit pecuniam
quam ephron postulauerat. audientibus filijs
heth q̄dringentos siclos argenti ꝓbate mone
te publice. Cōfirmatus est ager quōda3 ephro
nis i quo erat spelunca duplex respiciēs mābre
ta3 ipē q3 speluca. et oēs arbores ei9 i cūctis ter
minis ei9 p circuitū abrahe in possessionē vidē
tib9 filijs heth. et cūctis q intrabāt portā ciuita
tis illi9. Atq3 ita sepeliuit abraam sara3 vxorē
suam in speluca agri duplici q̄ respiciebat mā/
bre. hec est hebron in tra chanaā. Et cōfirma/
tus est ager. et antrū qd erat in eo abrahe i pos/
sessionē monumēti a filijs heth.

XXIIII

Erat aūt abraam senex dierūq3 multo/
rum. et dñs in cūctis bñdixerat ei. Di
xitq3 ad seruū seniorē dom9 sue qui p̄/
erat oibus q̄ habebat. Pone manū tuam subt
femur meū vt adiurē te p deū celi et terre vt nō
accipias vxore3 filio meo de filiab9 chananeo
rum inter quos habito. sed ad trā et cognatio/
nē meā ꝓficiscaris. et inde accipias vxorē filio
meo isaac. Rn̄dit seru9 Si voluerit mulier ve
nire mecū in terrā hanc. nūqd reducere debeo
filium tuū ad locū de quo tu egressus es. Di/
xitq3 abraam. Caue ne quando reducas filiu3
meū illuc. Dñs celi qui tulit me de domo pris
mei. et de terra natiuitatis mee qui locutus est
mihi. et iurauit dicens. semini tuo dabo terra3
hanc. ipse mittet angelum suū corā te. et accipies
inde vxore3 filio meo. Sin aūt mulier noluc/
rit sequi te. nō teneberis iuramēto. filiu3 tantū
meum ne reducas illuc. Posuit ergo seru9 ma
num sub femore abraa3 dñi sui. et iurauit illi su
per sermone hoc. Tulitq3 decē camelos degre
ge dñi sui. et abijt ex oibus bonis ei9 portans
secū. ꝓfectusq3 perexit in mesopotamiam ad vr
bem nachor. Cūq3 camelos fecisset accumbere
extra oppidū iuxta puteū aque. vespe. eo tpe q̄
solēt mulieres egredi ad hauriendā aquā. ora
uit dñm dicens. Dñe deus dñi mei abraa3. oc
curre obsecro mihi hodie. et fac misericordiā cu3
dño meo abraam. Ecce ego sto ꝓpe fonte3 aq̄
et filie habitatorū hui9 ciuitatis egredientur ad

hauriendā aquā. Igit̃ puella cui dixero: incli/
na hydriā tuā vt bibam. ⁊ illa responderit bibe
quin ⁊ camelis tuis dabo potū: ipa est quem p̄
parasti seruo tuo isaac. ⁊ p hoc intelligā q̄ fece
ris miam cū dn̄o meo abrahā. Nec dū intra se
verba cōpleuerat: ⁊ ecce rebecca egrediebat̃ fi
lia bathuelis filij malche vxoris nachor fratris
abraham: habens hydriā in scapula sua: puel/
la decora nimis. virgoq̄ pulcherrima. ⁊ inco
gnita viro. Descenderat aūt ad fontem ⁊ imple/
uerat hydriam aqua: ac reuertebat̃. Occurrit
q̄ ei seruus ⁊ ait. Pauxillū aque mihi ad bi/
bendū prebe de hydria tua. Que respōdit. Bi
be domine mi. Celeriterq̄ deposuit hydriam
super vlnam suam. ⁊ dedit ei potū. Cunq̄ ille
bibisset. adiecit. Qui ⁊ camelis tuis hauriam
aquam: donec cuncti bibant. Effundensq̄ hy
driam in canalibus recurrit ad puteū vt hauri
ret aquam. ⁊ haustam omnibus camelis dedit
Ipse aūt contemplabatur eam tacitus: scire vo
lens vtrū ꝓsperū iter suum fecisset de⁹ an non.
Postq̄ autem biberūt cameli ꝓtulit vir in au
res aureas. appendentes siclos duos. ⁊ armil
las totidem pōdo sicloꝝ decem. Dixitq̄ ad eā
Cuius es filia. Indica mihi. Est in domo pa
tris tui locus ad manendum. Que respondit.
Filia sum bathuelis. filij nachor. quem pepe/
rit ei melcha. Et addidit dicens. Palearū quo
q̄ ⁊ feni plurimū est apud nos. ⁊ locus spacio
sus ad manendū. Inclinauit se hō. ⁊ adorauit
dominū dicens. Benedictus dominus deus
domini mei abraham. qui non abstulit miseri/
cordiam ⁊ veritatem suam a domino meo. ⁊ re
cto itinere me perduxit in domū fratris domi/
ni mei. Cucurrit itaq̄ puella. ⁊ nūciauit in do
mū matris sue omnia que audierat. Habebat
aūt rebecca fratrem nomine laban. Qui festi/
nus egressus est ad hominē vbi erat fons. Cū
q̄ vidisset inaures ⁊ armillas in manibus so/
roris sue. ⁊ audisset cūcta verba referentis. hec
locutus est mihi hō. venit ad virū qui stabat iu
xta camelos. ⁊ ꝓpe fontem aque. dixitq̄ ad eū
Ingredere benedicte dn̄i. Cur foris stas: pre
paraui domū ⁊ locū camelis tuis. Et introdu
xit eū in hospitiū. ac destrauit camelos deditq̄
paleas ⁊ fenū. ⁊ aquam ad lauandos pedes ca
meloꝝ. ⁊ viroꝝ qui venerant cū eo. Et apposi
tus est in conspectu eius panis. Qui ait. Non
comedā: donec loquar sermōes meos. Rn̄dit
ei. Loquere. At ille. Seru⁹ inq̄t abrahā sū. Et
dn̄s benedixit dn̄o meo valde. ⁊ magnificat⁹ ē
⁊ dedit ei oues ⁊ boues. argentū ⁊ aurū seruos
⁊ ancillas. camelos ⁊ asinos. Et peperit sara
vxor domini mei filiū dn̄o meo in senectute sua
deditq̄ illi oīa que habuerat. Et adiurauit me
dn̄s meus dicens. Non accipies vxorem filio
meo de filiabus chananeoꝝ. in quoꝝ terra ha
bito. sed ad domū pr̄is mei ꝑges. ⁊ de cogna/
tiōe mea accipies vxorē filio meo. Ego vo re/
spōdi dn̄o meo. Quid si noluerit venire mecū
mulier. Dn̄s ait in cui⁹ ꝯspectu ambulo. mittet
angelū suū tecū. ⁊ diriget viā tuam: accipiesq̄
vxorē filio meo de cognatiōe mea. ⁊ de domo
patris mei. Innocēs eris a maledictione mea
cū veneris ad ꝓximos meos. ⁊ nō dederint ti
bi. Veni ergo hodie ad fontē aq̄. ⁊ dixi. Dn̄e
de⁹ dn̄i mei abrahā. si direxisti viam meā i qua
nūc ambulo. ecce sto iuxta fontē aque. ⁊ virgo
que egrediet̃ ad hauriendam aquā. audierit a
me da mihi pauxillū aque ad bibēdū de hydria
tua. ⁊ dixerit mihi. ⁊ tu bibe. ⁊ camel' tuis hau
riam: ipsa est mulier quam preparauit dn̄s fi/
lio dn̄i mei. Cūq̄ hec tacitus mecū voluerem.
apparuit rebecca veniens cū hydria quā por/
tabat in scapula: descenditq̄ ad fontem. ⁊ hau
sit aquā. Et aio ad eam. Da mihi paululū bi/
bere. Que festināś deposuit hydriā de hume/
ro. ⁊ dixit mihi. Et tu bibe. ⁊ camelis tuis tri/
buā potū. Bibi. ⁊ adaquauit camelos. Inter
rogauiq̄ eam. ⁊ dixi. Cui⁹ ē filia. Que rn̄dit.
Filia bathuelis sū. filij nachor quem peperit ei
melcha. Suspendi itaq̄ inaures ad ornādā fa
ciem eius. ⁊ armillas posui in manibus eius.
Pronusq̄ adoraui dn̄m benedicens dn̄o deo
dn̄i mei abrahā. qui perduxit me recto itinere vt
sumerē filiā fratris dn̄i mei filio ei⁹. Quāobrē
si facitis miam ⁊ veritatē cū dn̄o meo: indicate
mihi: sin aūt aliud placet. ⁊ hoc dicite mihi: vt
vadā ad dexterā siue ad sinistrā. Rn̄derunt la
ban ⁊ bathuel. A dn̄o egressus ē sermo. Non
possumus extra placitū ei⁹ qcq̄ aliud loq tecū.
En rebecca corā te ē: tolle eā ⁊ ꝓficiscere. ⁊ sit
vxor filij dn̄i tui: sicut locut⁹ est dn̄s. Quod cū au
disset puer abraham: ꝓcidēs adorauit in terra
dn̄m. Prolatisq̄ vasis argēteis ⁊ aureis ac ve/
stib⁹ dedit ea rebecce ꝓ munē. Fratrib⁹ q̄ ei⁹
⁊ matri dona obtulit. Initoq̄ cōuiuio: vescen
tes pariter ⁊ bibētes mānserūt ibi. Surgens aūt
mane locut⁹ ē puer. Dimittite me: vt vadā ad
dn̄m meū. Rn̄derūtq̄ frat̃ ei⁹ ⁊ mr̄. Maneat
puella saltē decē dies apud nos. ⁊ postea ꝓfi/
ciscet̃. Nolite ait me retinere. q: dn̄s direxit vi
am meā. Dimittite me vt pergā ad dn̄m meū.
Et dixerūt. Vocemus puellā. ⁊ queram⁹ ipsi⁹

volūtatē. Cūq3 vocata venisset. sciscitati sunt.
Vis ire cū hoīe isto. Que ait. Vadā. Dimise
rūt ergo eā ⁊ nutricē illi⁹: seruūq3 abrahā ⁊ co
mites eius imp̄cātes p̄spera sorori sue. atq3 di
cētes. Soror nr̄a es. Crescas in mille milia: ⁊
possideat semen tuum portas inimicoꝝ suoꝝ.
Igit̄ rebecca ⁊ puelle illius: ascens̄ camelis se
cute sūt virū: qui festinus reuertebat̄ ad domi
nū suū. Eo aūt tp̄e deambulat isaac p̄ viā que
ducit ad puteū cui⁹ nomē ē viuentis ⁊ vidētis
Habitabat eni terra australi. ⁊ egressus fue
rat ad meditādū i agro inclinata iā die. Cūq3
eleuasset oculos. vidit camelos venietes p̄cul
Rebecca quoq3 ɔspectu isaac descendit de ca
melo. ⁊ ait ad puerū. Quis ē ille hō q venit p
agrū i occursū nobis. Dixitq3 ei. Ipse ē dn̄s me
us. At illa tollēs cito palliū suū op̄uit se. Ser
uus āt cūcta q̄ gesserat narrauit dn̄o suo isaac.
Qui introduxit eā in tabernaculū sare matris
sue ⁊ accepit eā vxorē. ⁊ intantū dilexit eam vt
dolorē q ex morte matris acciderat temparet

ABrahā vero aliā duxit vxorē XXV
noīe cethurā: que peperit ei zamram ⁊
iecsan. ⁊ madan. ⁊ madiā. ⁊ iesboch et
Sue. Iecsan q3 genuit saba ⁊ dadan. Filij da
dan fuerunt assurim ⁊ lathusim ⁊ laomim. At
vero ex madian ortus ē epha ⁊ epher ⁊ enoch
⁊ abida. heldaa. Omnes hi filij cethure. De
ditq3 abraham cūcta que possederat isaac. filijs
autem concubinarū largit⁹ ē munera. ⁊ sepauit
eos ab isaac filio suo dum adhuc ipse viueret ad
plagā orientalem. Fuerūt aūt dies vite abrahe
cētū septuagintaquinq3 anni. ⁊ deficiēs mortu
us ē i senectute bona p̄uecteq3 etat̄ ⁊ plen⁹ di
erū: ɔgregatusq3 ē ad ppl'm suū. Et sepelierūt
eū isaac ⁊ ysmahel filij sui i speluca duplici q̄ si
ta ē in agro ephron. filij seor ethei: e regiōe mā
bre: quē emerat a filijs heth. Ibi sepult⁹ ē ipse
⁊ sara vxor ei⁹. Et post obitū illi⁹ bn̄dixit deus
isaac filio eius. q habitabat iuxta puteū noīe vi
uentis ⁊ vidētis. He sūt gn̄atiōes ismahel fi
lij abrahe quē peperit ei agar egyptia famula
sare. ⁊ hec noīa filioꝝ ei⁹ in vocabulis ⁊ gn̄atio
nib⁹ suis. Primogenit⁹ ismahelis. nabaioth.
deinde cedar. ⁊ abdehel. ⁊ mabsanmasma q3 ⁊
duma ⁊ massa. adad ⁊ thema ⁊ iachur ⁊ na
phis ⁊ cedma. Isti sūt filij ismahel. ⁊ hec noīa
p̄ castella ⁊ oppida eoꝝ. duodeci p̄ncipes tribu
um suarū. Et facti sūt āni vite ismahelis centū
trigintaseptē: deficiēsq3 mortu⁹ ē. ⁊ appositus
ad ppl'm suū. Habitauit aūt ab euila vsq3 sur:
que respicit egyptum introeuntibus assyrios.
Coram cunctis fratribus suis obijt. He quo
q3 sūt gn̄atiōes isaac filij abrahā. Abraham ge
nuit isaac. Qui cū quadraginta eēt annoꝝ: du
xit vxorē rebeccā filiā bathuelis syri d' mesopo
tamia sororē laban Dep̄catusq3 ē isaac dn̄m p̄
vxore sua eo q esset sterilis. Qui exaudiuit eū
⁊ dedit conceptū rebecce: sed collidebant̄ i vte
ro eius paruuli. Que ait. Si sic mihi futurum
erat: qd necesse fuit concipere. Perrexitq3 re
becca vt cōsuleret dn̄m. Qui rn̄dens ait. Due
gētes sūt in vtero tuo. ⁊ duo ppl'i ex vētre tuo
diuident̄: ppl'usq3 ppl'm supabit. ⁊ maior serui
et minori. Iam tempus pariendi aduenerat. ⁊
ecce gemini in vtero eius reperti sunt. Qui p̄
mus egressus est rufus erat. ⁊ totus in morem
pellis hispidus vocatūq3 est nomen eius esau.
Protinus alter egrediens plantam fratris te
nebat manu. ⁊ iccirco appellauit eū iacob. Se
xagenarius erat isaac quādo nati sunt paruuli.
Quibus adultis factus est esau vir gnarus ve
nandi ⁊ homo agricola. iacob autem vir sim
plex habitabat in tabernaculis. Isaac amabat
esau. eo q de venatiōib⁹ illius vesceret̄. ⁊ rebec
ca diligebat iacob. Coxit aūt iacob pulmentū
Ad quem cum venisset esau de agro lassus ait
Da mihi de coctione hac rufa: quia opido las
sus sum. Quā ob cā3 vocatū ē nomē ei⁹ edom
Cui dixit iacob. Vende mihi p̄mogenita tua.
Ille rn̄dit. En morior. Quid mihi proderunt
primogenita. Ait iacob. Iura ergo mihi. Iu
rauit ei esau. ⁊ vendidit p̄mogenita. ⁊ sic acce
pto pane ⁊ lētis edulio comedit ⁊ bibit: ⁊ abijt
paruipendens q primogenita vendidisset.

ORta autem fame super XXVI
terram post eam sterilitatem que acci
derat i diebus abrahami: abijt isaac ad
abimelech regem palestinorum in gerara. Ap
paruitq3 ei dominus. ⁊ ait. Ne descendas in
egyptum: sed quiesce in terra quam dixero tibi
⁊ peregrinare in ea. eroq3 tecum ⁊ benedicam
tibi. Tibi eni3 ⁊ semini tuo dabo vniuersas re
giones has. complens iuramentum qd' spopō
di abraham patri tuo. ⁊ multiplicabo semen tu
um sicut stellas celi. Daboq3 posteris tuis vni
uersas regiōes has. ⁊ benedicent̄ in semīe tuo
oēs gētes terre: eo q obedierit abraham voci
mee. ⁊ custodierit p̄cepta ⁊ mandata mea. ⁊
cerimonias legesq3 seruauerit. Mansit itaq3
isaac in geraris. Qui cū interrogaret̄ a viri lo
ci illius super vxore sua. rn̄dit. Soror mea est.
Timuerat eni cōfiteri q sibi esset sociata coniu
gio: reputans ne forte interficerent eū p̄pter

illi⁹ pulchritudinē. Cūq₃ ptransissent dies plu
rimi et ibidē moraretᷣ, pspiciens abimalech rex
palestinoꝝ p fenestrā. videt eū iocantē cū rebec
ca vxore sua. et accersito eo ait. Perspicuū est
ꝙ vxor tua sit. Cur mentitus es eā sororē tuā
esse. Rn̄dit. Timui ne morerer ꝓpter eā. Di
xitq₃ abimelech. Quare imposuisti nob. Po
tuit coire qspiā de pplo cū vxore tua. ꝛ induxe/
ras sup nos grāde pctm̄. Precepitq₃ oi pplo
dicens. Qui tetigerit hois huius vxorē morte
morietᷣ. Seuit aūt isaac in terra illa. ꝛ iuenit in
ipso anno centuplū. Bn̄dixitq₃ ei deus ꝛ locu
pletatus est hō. ꝛ ibat pficiēs atq₃ succrescens
donec magnus vehemēter effect⁹ est. habuitq₃
possessiōes ouiū ꝛ armētoꝝ ꝛ familie plurimū
Ob hoc inuidētes ei palestini. oēs puteos quos
foderāt fui pr̄is illi⁹ abrahā. illo tpe obstruxe
rūt iplentes humo. intantū vt ipse abimelech di
ceret ad isaac. Recede a nobis. qm̄ potētior no
bis factus es valde. Et ille discedens vt veni/
ret ad torrentē gerare habitaretq₃ ibi. rursū fo
dit alios puteos. quos foderant serui pr̄is sui
abrahā. ꝛ quos illo mortuo olim obstruxerāt
philistijm. Appellauitq₃ eos eisdē noibus q/
bus añ pr̄ vocauerat. Foderūtq₃ in torrēte ꝛ
reppererūt aquā viuā. Sed ꝛ ibi iurgiū fuit pa
stoꝝ gerare. aduersus pastores isaac dicentiū.
Nostra ē aqua. Quāobrē nomē putei ex eo qd̄
acciderat vocauit calūniā. Foderat aūt ꝛ aliū
ꝛ ꝓ illo quoq₃ rixati sūt. appellauitq₃ eū inimi
citias. Profectus inde fodit aliū puteū ꝓ quo
nō ꝯtēderūt. Itaq₃ vocauit nomē ei⁹ latitudo
dicēs. Nunc dilatauit nos dn̄s. ꝛ fecit crescere
sup t̄rā. Ascendit aūt isaac ex illo loco in bersa
bee. vbi apparuit ei dn̄s in ipsa nocte dicens.
Ego sum deus abrahā pr̄is tui. Noli timere.
qa ego tecū sum. Bn̄dicā tibi ꝛ multiplicabo
semen tuū ꝓpter seruū meum abrahā. Itaq₃
edificauit ibi altare dn̄o. ꝛ inuocato nomie dn̄i
extendit tabernaculū. precepitq₃ seruis suis vt
foderēt puteū. Ad quē locū cū venisset d̄ gera
ris. abimalech. ꝛ ochoçath amici illi⁹. ꝛ phicol
dux militū locutus est isaac. Quid venistis ad
me hoiem quem odistis. ꝛ expulistis a vobis.
Qui rn̄derūt. Vidimus tecū esse dn̄m. ꝛ iccir
co nos diximus. Sit iuramentū inter nos. ꝛ in
eam⁹ fedus. vt nō facias nob qcq₃ mali sicut ꝛ
nos nihil tuoꝝ attigim⁹. nec fecimus qd̄ te lede
ret. sed cū pace dimisim⁹ auctū bn̄dictione dn̄i.
Fecit ergo eis cōuiuiū. Et post cibū ꝛ potum
surgentes mane. iurauerūt sibi mutuo. dimisit
q₃ eos isaac pacifice in locum suum. Ecce autē
venerunt in ipso die serui isaac: annunciantes
ei de puteo quem foderant. atq₃ dicentes. In/
uenimus aquam. Unde appellauit eū abundā
tiam. ꝛ nomē vrbi impositū est bersabee vsq₃ i
p̄sentē diē. Esau vo quadragenari⁹ duxit vxo
res duas: iudith filiā beeri ethei ꝛ basemath fi
liā elon eiusdem loci: que ambe offenderāt ani
mum isaac ꝛ rebecce. XXVII

Senuit autem isaac. ꝛ caligauerunt ocu
li eius. ꝛ videre non poterat: vocauit/
q₃ esau filium suum maiorem. ꝛ dixit
ei. Fili mi. Qui respondit. Adsū. Cui pater
Vides inquit ꝙ senuerim. ꝛ ignorem diē mor
tis mee. Sume arma tua ꝛ pharetram ꝛ arcū
ꝛ egredere foras. Cūq₃ venatu aliquid appre/
henderis fac mihi inde pulmentum sicut velle
me nosti. ꝛ affer vt comedam: ꝛ benedicat tibi
anima mea anteq₃ moriar. Qd̄ cū audisset re
becca ꝛ ille abijsset in agrum vt iussionem pa/
tris impleret. dixit filio suo iacob. Audiui pa/
trem tuum loquentem cum esau fratre tuo. ꝛ di
centem ei. Affer mihi de venatiōe tua. ꝛ fac ei
bos vt comedā. ꝛ benedicā tibi coram dn̄o an
teq₃ moriar. Nūc ergo fili mi acqesce consilijs
meis. ꝛ pgēs ad gregē affer mihi duos hedos
optimos. vt faciam ex eis escas pr̄i tuo. quibus
libenter vescitᷣ: quas cū intuleris ꝛ comederit.
bn̄dicat tibi p̄usq₃ moriatᷣ. Cui ille rn̄dit. No/
sti ꝙ esau frater me⁹ hō pilosus sit. ꝛ ego lenis.
Si attrectauerit me pat̄ me⁹ ꝛ senserit. timeo ne
putet sibi voluisse me illudere. ꝛ inducat super
me maledictionem ꝓ benedictiōe. Ad quē mr̄
in me sit ait ista maledictio fili mi: tm̄ audi vo/
cem meam. ꝛ pergēs affer q̄ dixi. Abijt ꝛ attu
lit: deditq₃ matri. Parauit illa cibos sicut vel
le nouerat patrē illi⁹. ꝛ vestibus esau valde bo
nis quas apud se habebat domi. induit eū. pel
liculasq₃ hedoꝝ circūdedit manib⁹. ꝛ colli nu/
da ꝓtexit. Deditq₃ pulmentū. ꝛ panes quos
coxerat tradidit. Quib⁹ illatis dixit. Pater mi
At ille rn̄dit. Audio. Quis es tu fili mi. Di/
xitq₃ iacob. Ego sum primogenitus tuus esau
Feci tibi sicut p̄cepisti mihi. Surge sede ꝛ co/
mede de venatione mea: vt benedicat mihi aīa
tua. Rursūq₃ isaac ad filiū suū. Quō inquit tā
cito inuenire potuisti fili mi. Qui rn̄dit. Vo/
luntas dei fuit. vt cito occurreret mihi qd̄ vole
bā. Dixitq₃ isaac. Accede huc vt tangā te fili
mi. ꝛ probē vtrū tu sis filius meus esau. an nō
Accessit ille ad patrē. ꝛ palpato eo. dixit isaac.
Vox quidem. vox iacob est: sed manus. man⁹
sūt esau. Et nō cognouit eū: quia pilose manus

similitudinē maioris expresserāt. Bñdicēs ergo illi ait. Tu es filius meus esau. Rñdit: Ego sū. At ille. Affer inquit mihi cibos de venatione tua fili mi: vt bñdicat tibi aīa mea. Quos cū oblatos comedisset. obtulit ei etiā vinū. Quo hausto. Dixit ad eū: Accede ad me. ⁊ da mihi osculum fili mi. Accessit ⁊ osculatus est eū. Statimqȝ vt sensit vestimentoꝝ eius fragrantiam: benedicens ait: Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni: cui bñdixit dñs. Det tibi deus de rore celi. ⁊ de pinguedine terre ⁊ abūdātiā frumenti vini ⁊ olei. ⁊ seruiant tibi ppl'i. ⁊ adorēt te tribus Esto dñs fratrū tuoꝝ. ⁊ incuruent̄ ante te filij matris tue. Qui maledixerit tibi. sit ille maledictus. ⁊ qui bñdixerit tibi. bñdictionibus repleat̄. Vix isaac sermonem impleuerat. ⁊ egresso iacob foras. venit esau: coctosqȝ de venatione cibos intulit patri dicens. Surge pater mi ⁊ comede de venatione filij tui: vt benedicat mihi aia tua. Dixitqȝ illi isaac. Quis. n. es tu. Qui respondit. Ego sum filius tuus primogenitus esau. Expauit isaac stupore vehementi. ⁊ vltra qȝ credi pōt āmirans ait: Quis igitur ille est q dudū captā vēationē attulit mihi. ⁊ comedi ex omnibus priusqȝ tu venires. Benedixiqȝ ei ⁊ erit benedictus. Auditis esau sermonibus pr̄is. irriguit clamore magno. ⁊ consternatus ait. Benedic etiā ⁊ mihi pater mi. Qui ait: Venit germanus tuus fraudulenter. ⁊ accepit benedictionem tuam. At ille subiunxit. Iuste vocatū est nomen eius iacob. Supplantauit. n. me en altera vice. Primogenita mea añ tulit. ⁊ nūc secūdo surripuit benedictionē meam. Rursūqȝ ad pr̄e: nūqd nō reseruasti ait ⁊ mihi bñdictionē Rñdit isaac: Dñm tuū illū constitui ⁊ oēs fratres suos seruituti eius subiugaui. Frumento et vino ⁊ oleo stabiliui eum. ⁊ tibi post hec fili mi vltra qd faciā. Cui esau. Nū vnā ingt tm̄ bñdictionē hēs pr̄. Mihi qȝ obsecro vt benedicas. Cūqȝ eiulatu mag̃ fleret. motus isaac dixit ad eū. In pinguedine terre ⁊ i rore celi desup erit bñdictio tua. Viues in gladio. ⁊ fri tuo seruies: tēpusqȝ veniet cū excutias ⁊ soluas iugū eius de ceruicibus tuis. Oderat g̃ semp esau iacob ꝓ bñdictiōe q̄ bñdixerat ei pr̄. Dixitqȝ in corde suo. Venient dies luctus pr̄is mei. ⁊ occidā iacob fratrē meū. Nūciata sūt hec rebecce. Que timēs. ⁊ vocans iacob filiū suū. dixit ad eū. Ecce esau frater tuus minat̄ vt occidat te. Nūc g̃ fili audi vocē meā. ⁊ ꝯsurgēs fuge ad laban frēm meū in arā habitabisqȝ cū eo dies paucos donec requiescat furor fris tui. ⁊ cesset idignatio eius. obliuiscaturqȝ eoꝝ q̄ fecisti i eū. postea mittā ⁊ adducā te inde huc. Cur vtroqȝ orbabor filio i vno die. Dixitqȝ rebecca ad isaac. Tedet me vite mee ꝓpter filios heth. Si acceperit iacob vxorem de stirpe huius trē: nolo viuere. XXVIII

Vocauit itaqȝ isaac iacob ⁊ bñdixit eū. p̄cepitqȝ ei dicens. Noli accipere coniugē de genere chanaā: sed vade ⁊ ꝓficiscere in mesopotamiā syrie. ad domū bathuelis patris matris tue: ⁊ accipe tibi inde vxorē de filiabus laban auunculi tui. Deus autē oīpotens benedicat tibi. ⁊ crescere te faciat atqȝ multiplicet vt sis in turbas populorum: ⁊ det tibi benedictiones abrahe ⁊ semini tuo post te: vt possideas terram peregrinationis tue quaȝ pollicitus est auo tuo. Cūqȝ dimisisset eū isaac, ꝓfectus peruenit i mesopotamiā syrie: ad laban filium bathuelis syri. fratrem rebecce mr̄is sue. Videns aūt esau q̄ benedixisset pr̄ suus iacob ⁊ misisset eū in mesopotamiā syrie vt inde vxorē duceret. ⁊ q̄ post bñdictionē p̄cepisset ei dicēs. nō accipias vxorē de filiabus chanaan: q̄ obediēs iacob parētibus suis isset in syriā: ꝓbans qȝ q̄ non libenter aspiceret filias chanaā pater suus: iuit ad ismahelem ⁊ duxit vxorem: absqȝ his quas prius habebat. melech filiam ismahelis filij abrahā sororē nabaioth. Igitur egressus iacob d' bersabee. pergebat aran. Cūqȝ venisset ad quendam locū. ⁊ vellet in eo requiescere post solis occubitū: tulit de lapidibus qui iacebant. ⁊ supponens capiti suo. dormiuit in eodem loco. Viditqȝ in somnis scalam stantē super terrā. ⁊ cacumē illius tangens celū: angelos quoqȝ dei ascēdētes ⁊ descendentes ꝑ eam. ⁊ dñm innixū scale dicentem sibi. Ego sum dñs deus abraham patris tui ⁊ deus isaac. Terrā in qua dormis tibi dabo ⁊ semini tuo eritqȝ semen tuum quasi puluis terre. Dilataberis ad orientē ⁊ occidētē ⁊ septētrionē ⁊ meridiē. ⁊ bñdicent̄ i te ⁊ i semie tuo cūcte tribus terre. Et ero custos tuus q̄cūqȝ pexeris. ⁊ reducā te i terrā hāc. nec dimittā nisi ꝯpleuero vniuersa q̄ dixi. Cūqȝ euigilasset iacob de somno ait: Vere dñs ē in loco isto. ⁊ ego nesciebam. Pauēsqȝ: qȝ terribilis ē ingt locus iste. Nō ē hic aliud nisi domus dei. ⁊ porta celi. Surgēs g̃ iacob mane: tulit lapidē quem supposuerat capiti suo. ⁊ erexit in titulū fundens oleū desup Appellauitqȝ nomē vrbis bethel: que prius luza vocabat̄. Vouit et votum dicens. Si fuerit dñs meū ⁊ custodierit me i via ꝑ quā ambulo ⁊ dederit mihi panē ad vescēdū. ⁊ vestimētū

ad inducẽdũ. reuersusqꝫ fuero ꝓspere ad domũ
pr̃is mei: erit mihi dñs i deũ. ⁊ lapis iste quem
erexi i titulũ. vocabit̃ dom⁹ dei cũctorũqꝫ q̃ de/
deris mihi. decimas offerã tibi.

XXIX

Profect⁹ ergo iacob venit in terrã oriẽ
talẽ: ⁊ vidit puteũ in agro: tres quoqꝫ
greges ouiũ accubantes iuxta eũ. Naꝫ
ex illo adaquabant̃ pecora. ⁊ os ei⁹ grandi lapi
de claudebat̃. Mosqꝫ erat. vt cũctis ouib⁹ con
gregatis deuoluerent lapidẽ. ⁊ refectis gregi/
bus rursum suꝑ os putei ponerẽt. Dixitqꝫ ad
pastores. Frẽs vnde estis. Qui rñderunt de
aran. Quos interrogãs: nũqd ait nostis labã
filiũ nachor. Dixerunt: Nouim⁹. Sanus ne ẽ
inquit. Valet inquiũt. ⁊ ecce rachel filia ei⁹ ve/
nit cũ grege suo. Dixitqꝫ iacob. Adhuc multũ
diei superest: nec ẽ tẽp⁹ vt reducant̃ ad caulas
greges. Date aũ potũ ouibus. ⁊ sic eas ad pa/
stũ reducite. Qui respõderũt non possum⁹. do
nec oĩa pecora congregentur ⁊ ãmoueamus la
pideꝫ de ore putei vt adaquemus greges. Ad
huc loquebant̃. ⁊ ecce rachel veniebat cum oui
bus patris sui. Nã gregẽ ipsa pascebat. Quã
cũ vidisset iacob. ⁊ sciret consobrinã suã ouesqꝫ
laban auunculi sui. ãmouit lapidẽ quo puteus
claudebat̃. ⁊ adaquato grege osculat⁹ est eam.
Et eleuata voce fleuit. ⁊ indicauit ei ꝙ frat̃ esset
patris sui. ⁊ filius rebecce. At illa festinans nũ
ciauit patri suo. Qui cuꝫ audisset venisse iacob
filiũ sororis sue. occurrit obuiã ei: ꝯplexusqꝫ eũ
⁊ in oscula ruens: duxit in domũ suã. Auditis
aũt causis itineris. respondit. Os meum es ⁊
caro mea. Et postq̃ꝫ impleti sunt dies mensis
vnius dixit ei. Nun qꝛ frater meus es: gratis
seruies mihi. Dic quid mercedis accipias. ha/
bebat vero duas filias. Nomen maioris lya: mi
nor vero appellabat̃ rachel. Sed lya lippis erat
oculis. rachel decora facie ⁊ venusto aspectu.
quã diligens iacob ait: Seruiã tibi ꝓ rachel fi/
lia tua minore septẽ ãnis. Rñdit laban. Meli
us ẽ vt tibi eã dem q̃ꝫ alteri viro. Mane apud
me. Seruiuit ergo iacob ꝓ rachel septẽ ãnis: ⁊
videbant̃ illi pauci dies pre amoris magnitu/
dine. Dixitqꝫ ad laban: Da mihi vxorẽ meã.
qꝛ iã temp⁹ impletũ est vt ingrediar ad illã. qui
vocatis multis amicoꝝ turbis ad conuiuiũ fe/
cit nuptias. ⁊ vespere lyaꝫ filiam suã itroduxit
ad eũ: dans ancillã filie zelphan noĩe. Ad quã
cũ ex more iacob fuisset ingressus. facto mane
vidit lyam. ⁊ dixit ad socerũ suum. Quid ẽ qđ
facere voluisti. Nonne pro rachel seruiui tibi.
Quare imposuisti mihi. Rñdit laban. Nõ est
in loco nr̃o cõsuetudinis vt minores añ trada/
m⁹ ad nuptias. Imple ebdomadã dieꝝ hui⁹ co
pule ⁊ hanc qꝫ dabo tibi. ꝓ opeꝛe q̊ seruiturus es
mihi septẽ ãnis alijs. Acquieuit placito ⁊ ebdo/
mada trãsacta rachel duxit vxorẽ. Cui pat̃ ser/
uã balam tradiderat. Tandẽqꝫ potit⁹ optatis
nuptijs amorẽ sequẽtis priori pretulit. seruiẽs
apud eũ septẽ annis alijs. Videns aũt dñs ꝙ
despiceret lyam. apuit vuluam eius sorore steri
li permanẽte. Que conceptũ genuit filiũ. vo/
cauitqꝫ nomen ei⁹ ruben dicẽs. Vidit dñs hu/
militateꝫ meam. Nunc amabit me vir meus.
Rursũqꝫ concepit ⁊ peꝑit filiũ. ⁊ ait: Qm̃ au/
diuit me dñs haberi contẽptui: dedit ẽt istũ mi
hi. Vocauitqꝫ nomẽ ei⁹ symeon. Concepitqꝫ
tertio. ⁊ genuit aliũ filiũ: dixitqꝫ. Nunc quoqꝫ
copulabit̃ mihi marit⁹ meus eo ꝙ peperim ei
tres filios. Et iccirco appellauit nomẽ ei⁹ leui.
Quarto concepit ⁊ peꝑit filiũ. ⁊ ait. Modo confi
tebor dño. Et ob hoc vocauit eum iudam. ces/
sauitqꝫ parere.

XXX

Cernens aũt rachel ꝙ infecunda esset:
inuidit sorori sue ⁊ ait marito suo. Da
mihi liberos alioqn moriar. Cui irat⁹
rñdit iacob. Nũ pro deo ego sum. qui priuauit
te fructu vẽtris tui. At illa. Hẽo ingt famulã
balam. ingredere ad illã vt pariat super genua
mea. ⁊ habeã ex illa filios. Deditqꝫ illi balam
in coniugiũ. Que ingresso ad se viro: concepit
⁊ peꝑit filium. Dixitqꝫ rachel. Iudicauit mihi
dñs. ⁊ exaudiuit vocẽ meã dãs mihi filiuꝫ. Et
iccirco appellauit nomen ei⁹ dan. Rursũqꝫ ba
la concipiens peꝑit alteꝝ ꝓ q̊ ait rachel. Cõpa
uit me dñs cũ sorore mea. ⁊ inualui. Vocauit/
qꝫ eũ neptalim. Sentiens lya ꝙ parere desisset
zelphã ancillã suaꝫ marito tradidit. Qua post
conceptũ edẽte filiũ dixit: Feliciter. Et iccirco
vocauit nomẽ ei⁹ gad. Peperit q̃ꝫ zelpha alte
rũ dixitqꝫ lya. Hoc ꝓ btitudine mea. Beataꝫ
quippe me dicẽt oẽs mulieres. Propterea ap
pellauit eũ aser. Egressus aũt ruben tp̃e messis
triticee i agrum repperit mãdragoras: q̃s mr̃i
lye detulit. Dixitqꝫ rachel. Da mihi partẽ de
mãdragoris filij tui. Illa rñdit. Parũ ne tibi
videt̃ ꝙ p̃ripueris maritũ mihi: nisi etiã man/
dragoras filij mei tuleris. Ait rachel. dormiat
tecũ hac nocte ꝓ mãdragoris filij tui. Redeũti
qꝫ ad vesperã iacob de agro. egressa ẽ i occur/
sũ eius lia. ⁊ ait: Ad me ingt intrabis: qꝛ merce
de conduxi te pro mandragoris filij mei. Dor
miuitqꝫ cum ea nocte illa. ⁊ exaudiuit de⁹ p̃ces
eius. Concepitqꝫ ⁊ peꝑit filiũ quitũ. ⁊ ait: De

dit deus mercedẽ mihi: q2 dedi ancillã meã vi
ro meo. Appellauitq3 nomẽ ei9 isachar. Rur
sũ lya cõcipiens peperit sextũ filium. τ ait: Do/
tauit me deus dote bona. Etiam hac vice me/
minerit marit9 meus: eo φ genuerim ei sex fili
os. Et icciro appellauit nomẽ eius zabulon.
Post quẽ peperit filiã noie dinã. Recordatus
q3 dñs rachelis. exaudiuit eã τ apuit vuluã ei9
q̃ ꝯcepit τ pepit filiũ dicẽs. Abstulit de9 oppro
briũ meũ. Et vocauit nomẽ illi9 ioseph dicens.
Addat mihi dñs filiũ alterũ. Nato autẽ ioseph
dixit iacob socero suo: Dimitte me vt reuertar
in patriam meã τ ad terrã meã. Da mihi vxo/
res τ liberos meos pro quib9 seruiui tibi vt ab/
eam. Tu vero nosti seruitutem qua seruiui tibi.
Ait illi laban. Inueniã gratiã in ꝯspectu tuo.
Experimẽto didici: q2 bñdixerit mihi de9 ꝑpt
te. Cõstitue mercedẽ tuã quã dem tibi. At ille
respondit. Tu nosti quõ seruierim tibi. τ quan
ta i manib9 meis fuit possessio tua. Modicũ ha
buisti anteq̃3 venirẽ ad te. τ nũc diues effect9 es
benedixitq3 tibi de9 ad introitũ meũ. Iustum ẽ
igit̃ vt aliqñ ꝓuideã domui mee. Dixit laban.
Quid tibi dabo. At ille ait. Nihil volo: sed si
feceris qd̃ postulo: iterũ pascã τ custodiã peco
ra tua. Gyra oẽs greges tuos. τ separa cun/
ctas oues varias τ sparso vellere. τ qd̃cũq3 ru
fum τ maculosum variũq3 fuerit. tam in ouib9
q̃3 in capris. erit merces mea. Rñdebitq3 mi/
hi cras iusticia mea. qñ placiti tẽpus aduenerit
corã te. τ oĩa que nõ fuerint varia τ maculosa
τ rufa tã in ouib9 q̃3 in capris. furti me argues
Dixitq3 laban. Gratũ habeo qd̃ pet9. Et sepa
uit in die illa capras τ oues τ hircos τ arietes
varios τ maculosos. Cunctũ aũt gregem vni
colorẽ. i. albi τ nigri velleris. tradidit in mãu
filioꝝ suoꝝ. τ posuit spaciũ itineris triũ dieruꝫ
inter se τ generum: qui pascebat reliquos gre/
ges eius. Tollẽs ergo iacob virgas populeas
virides τ amigdalinas. τ ex platanis. ex parte
decorticauit eas. Detractisq3 corticib9 in his q̃
spoliata fuerant. cãdor apparuit: illa vero que
integra fuerant. viridia ꝑmãserũt. atq3 in hũc
modũ color effect9 ẽ vari9. Posuitq3 eas in ca
nalib9 vbi effũdebat̃ aqua: vt cũ venissent gre
ges ad bibendũ: ante oculos haberent virgas
τ in aspectu eaꝝ cõcipent. Factũq3 est vt i ipso
calore coitus oues intuerent̃ virgas. τ parerẽt
maculosa τ varia τ diuerso colore respersa. Di
uisit q3 gregem iacob. τ posuit virgas in cana
libus añ oculos arietum. Erant autem alba τ
nigra queq3 laban. cetera vero iacob: sepatis in
ter se gregib9. Igit̃ qñ primo tpe ascẽdebãtur
oues ponebat iacob virgas i canalib9 aqꝝ ante
oculos arietũ τ ouiũ. vt i eaꝝ cõtẽplatiõe ꝯcipe
rẽt. Qñ vero serotina admissura erat. τ ꝯcept9
extrem9 nõ ponebat eas. Factaq3 sũt ea q̃ erãt
serotina. laban. τ q̃ primi tpis iacob. Ditatus/
q3 est hõ vltra modũ. τ habuit greges multos
ancillas τ seruos. camelos τ asinos. XXXI
Postq̃3 aũt audiuit verba filioꝝ laban
dicentium: tulit iacob oĩa q̃ fuerũt pñs
nostri: τ de illius facultate ditat9. fact9
est incly t9: aĩaduertit q3 faciẽ laban φ non esset
erga se sicut heri τ nudiustertĩ9: maxime dicen
te sibi dño: reuertere in terram patrũ tuoruꝫ τ
ad generatiõnẽ tuam. eroq3 tecũ: misit τ voca/
uit rachel τ lyam in agrũ vbi pascebat̃ greges.
dixitq3 eis. Video faciẽ patris vestri φ non sit
erga me sicut heri τ nudiustertius. Deus aũt
pñs mei fuit mecũ. τ ipse nostis φ totis virib9
meis seruierim pñ vestro. Sed τ pater vester
circũuenit me. τ mutauit mercedẽ meaꝫ decem
vicib9. τ tñ non dimisit eũ deus vt noceret mi/
hi. Si qñ dixit. varie erunt mercede tue: parie/
bant oẽs oues varios fetus: qñ vero ecõtrario
ait: alba queq3 accipies ꝑ mercede. oẽs greges
alba pepererunt. Tulitq3 deus subãm pñs ve
stri. τ dedit mihi. Postq̃3. n. conceptus oniuꝫ
tempus aduenerat. leuaui oculos meos τ vidi
in somnis ascendentes mares super feminas.
varios τ maculosos τ diuersoꝝ coloꝝ. Dixit/
q3 angelus dñi ad me in somnis. Iacob. τ ego
rñdi. Adsum. Qui ait: Leua oculos tuos τ vi
de vniuersos masculos ascendentes sup femi/
nas varios maculosos atq3 respsos. Vidi. n.
omnia que fecit tibi laban. Ego sum deus be/
thel. vbi vnxisti lapidem. τ votum vouisti mi/
hi. Nũc ergo surge τ egredere de terra hac re
uertens i terrã natiuitatis tue. Rñderuntq3 ra
chel τ lya. Nunqd habemus residui quicq̃3 in
facultatib9 τ hereditate domi9 pñs nñi. Nõne q̃
si alienas reputauit nos τ vendidit comeditq3
preciũ nñm. Sed deus tulit opes pñs nostri. τ
eas tradidit nobis ac filijs nñis. Vñ oĩa que p̃
cepit tibi dñs. fac. Surrexit aũt iacob τ imposi
tis liberis ac cõiugib9 suis super camelos abijt
tulitq3 oẽm subãm suã τ greges. τ qcqd in me
sopotamia acquisierat. pergẽs ad isaac patrem
suũ in terra chanaan. Eo tpe ierat laban ad ton
dendas oues. τ rachel furata est idola pñs sui.
Noluitq3 iacob cõfiteri socero suo φ fugeret.
Cũq3 abiisset tam ipse q̃3 oĩa que iuris sui erant
τ amne transmisso pergeret cõtra mõtẽ galaad:

nunciatum est laban die tertio ꝗ fugeret iacob.
Qui assūptis frib⁹ suis. ꝑsecut⁹ ē eū diebus se/
ptem. ⁊ cōprehendit eū in monte galaad. Vi/
ditq; in somnis dicentē sibi dñm. Caue ne ge/
q; aspe loq̄ris cōtra iacob. Iā q; iacob extende
rat i mōte tabernaculū. Cūq; ille ꝑsecut⁹ fuiss;
eū cū frib⁹ suis in eodē mōte galaad fixit tēto/
rium. Et dixit ad iacob. Quare ita egisti: vt clā
me abigeres filias meas quasi captiuas gladio
Cur ignorāte me fugere voluisti: nec indicare
mihi vt prosequerer te cum gaudio ⁊ canticis ⁊
tympanis ⁊ citharis. Non es passus vt oscula
res filios meos ⁊ filias. Stulte operat⁹ es. Et
nunc quidem valet man⁹ mea reddere tibi ma
lum. sed deus pr̄is tui heri dixit mihi. Caue ne
loquaris ꝯ iacob qcq; durius. Esto. Ad tuos
ire cupiebas. ⁊ desiderio erat tibi domus pr̄is
tui. Cur furatus es deos meos. Rn̄dit iacob.
Q inscio te profect⁹ sum: timui ne violenter au
ferres filias tuas. Q aūt furti me arguis apud
quēcūq; ineneris deos tuos. necet corā fribus
nr̄is. Scrutare qcqd tuoꝝ apud me inueneris
aufer. Hec dicens ignorabat ꝗ rachel furata
esset idola. Ingressus itaq; laban tabernaculū
iacob ⁊ lye ⁊ vtriusq; famule: non inuenit. Cū/
q; intrasset tentorium rachelis: illa festinās ab
scondit idola subter stramenta cameli ⁊ sedit de
super: scrutantiq; omne tentoriū ⁊ nihil inueni
enti. ait: Ne irascatur dñs meus ꝗ coram te as
surgere nequeo: q: iuxta consuetudinē femina
rum nūc accidit mihi. Sic delusa sollicitudo q̄/
rentis ē. Tumēsq; iacob cū iurgio. ait. Quam
ob culpā meā ⁊ ob qđ peccatum meū sic exarsi/
sti post me. ⁊ scrutat⁹ es oēm supellectilē meā.
Quid inuenisti de cuncta substantia dom⁹ tue.
Pone hic corā fratribus meis ⁊ fribus tuis: ⁊
iudicent inter me ⁊ te. Iccirco viginti annis fui
tecū: oues tue ⁊ capre steriles non fuerunt: arie
tes gregis tui nō comedi: nec captū a bestia oñ
di tibi. Ego dānum oē reddebam. Quicquid
furtim peribat a me exigebas die noctuq; estu
vrgebar ⁊ gelu: fugiebatq; somnus ab oculis
meis. Sicq; per viginti annos i domo tua ser
uiui tibi: quatuordecim pro filiabus. ⁊ sex ꝑ gre
gibus tuis. Immutasti q; mercedeʒ meā decē
vicib⁹. Nisi deus patris mei abraham ⁊ timor
isaac fuisset mihi: forsitan modo nuduʒ me di/
misisses. Afflictionē meā ⁊ laborem manuum
meaꝝ respexit dñs: ⁊ arguit te heri. Rn̄dit ei la
ban. Filie mee ⁊ filij ⁊ greges tui ⁊ oia que cer
nis mea sunt. Quid possum facere filijs ⁊ ne/
potibus meis. Veni ḡ ⁊ ineam⁹ fed⁹: vt sit te/
stimoniū inter me ⁊ te. Tulit itaq; iacob lapideʒ
⁊ erexit illū in titulum. Dixitq; fratribus suis.
Afferte lapides. Qui ꝯgregantes fecerunt tu
mulū. Comederuntq; super eum. Quē voca/
uit laban tumulū testis. ⁊ iacob aceruū testimo
nij. vterq; iuxta ꝓprietatē lingue sue. Dixitq;
laban. tumulus iste testis erit inter me ⁊ te ho/
die. Et iccirco appellatū est nomē eius galaad.
i. tumulus testis. Et adiecit laban. Intueatur
⁊ iudicet dñs inter nos qñ recesserimus a nobis
si afflixeris filias meas. ⁊ si introduxeris alias
vxores sup eas. Nullus sermonis nr̄i testis ē
absq; deo qui presens respicit. Dixitq; rursus
ad iacob. En tumulus hic ⁊ lapis quē erexi int
me ⁊ te testis erit. Tumul⁹ inq̄ʒ iste ⁊ lapis sint
in testimonium: si aut ego transiero illum per/
gens ad te: aut tu preterieris malum mihi cogi
tans. Deus abraam ⁊ deus nachor iudicet int
nos: deus patris eoruʒ. Iurauit ergo iacob ꝑ
timorē patris sui isaac immolatisq; victimis i mō
te vocauit fratres suos vt ederent paneʒ. Qui
cum comedissent manserunt ibi. Laban vo
de nocte consurgens. osculatus est filios ⁊ fili/
as suas. ⁊ benedixit illis: reuersusq; est in lo/
cum suum. CXXXII

Iacob aūt abijt in itinere q̄ cepat: fue/
runtq; ei obuiā angeli dei. Quos cuʒ
vidisset ait. Castra dei sunt hec. Et ap
pellauit nomē loci illi⁹ manaim. i. castra. Misit
aūt ⁊ nuncios añ se ad esau frēm suum in terra
seyr. in regione edom: p̄cepitq; eis dicens. Sic
loquimini dño meo esau. Hec dicit frater tuus
iacob. Apud laban pegrinat⁹ sū. ⁊ fui vsq; i p̄
sentē diem. Hēo boues ⁊ asinos ⁊ oues ⁊ ser
uos ⁊ ancillas: mittoq; nunc legationē ad dñʒ
meum vt inueniam gratiam in conspectu tuo.
Reuersiq; sunt nuncij ad iacob dicentes. Ve
nimus ad esau frēm tuū: ⁊ ecce ꝓperat in occur
suʒ tuū cū q̄dringētis viris. Timuit iacob val
de. ⁊ ꝑterritus diuisit ppl'm q secū erat: greges
q; ⁊ oues ⁊ boues ⁊ camelos i duas turmas di
cens. Si venerit esau ad vnā turmā ⁊ ꝑcusse/
rit eā: alia turma q̄ reliqua est saluabit. Dixitq;
iacob. Deus pr̄is mei abraham. ⁊ deus patris
mei isaac. dñe qui dixisti mihi: reuertere in ter
ram tuā ⁊ in locū natiuitatis tue. ⁊ bñfaciā tibi
minor sum cūctis miserationib⁹ tuis ⁊ veritate
tua quaʒ explesti seruo tuo. In baculo meo trā
siui iordanem istum. ⁊ nunc cum duabus tur/
mis regredior. Erue me de manu fratris mei
esau. q: valde eum timeo: ne forte veniens per
cutiat matres cum filijs. Tu locutus es ꝗ be/

ne faceres mihi. & dilatares semen meum sicut
arenā maris. q̄ p̄ multitudine numerari nō po
test. Cūq; dormisset ibi nocte illa: separauit de his
q̄ habebat munera esau fratri suo. capras ducē
tas. hircos viginti. oues ducētas. arietes vigi
ti. camelos fetas cū pullis suis triginta. vaccas
quadraginta. & tauros viginti. asinas viginti.
& pullos earum decē. Et misit per manus ser/
uorum suorum singulos seorsum greges. dixit
q; pueris suis. Antecedite me. & sit spatium in
ter gregē & gregē. Et p̄cepit priori dicēs. Si ob
uiū habueris frēm meū esau: & interrogauerit
te. cuius es aut quo vadis: aut cuius sunt ista q̄ se
queris. r̄ndebis. Serui tui iacob. Munera mi/
sit dño suo esau. ipse quoq; post nos venit. Si
militer dedit mādata secundo & tertio & cunctis q̄
seq̄bantur greges dicēs. Hisdē verbis loquimini
ad esau cū inueneritis eū. & addetis. Ipse quoq;
seruus tuus iacob. iter nostrum insequitur. Dixit. n.
Placabo illū muneribus que p̄cedūt. & postea
videbo illū. Forsitan propitiabitur mihi. Preces
serūt itaq; munera an̄ eū. ipse vero mansit nocte
in illa i castris. Cumq; mature surrexisset tulit
duas vxores suas & totidē famulas cū vndecim
filijs: & transiuit vadū iaboch. Traductisq;
oibus q̄ ad se p̄tinebāt. mansit solus. & ecce vir
luctabatur cū eo vsq; mane. Qui cū videret q̄ eū
superare nō posset. tetigit neruū femoris eius & sta
tim emarcuit. Dixitq; ad eū. Dimitte me. Iā
n. ascēdit aurora. R̄ndit. Nō dimittam te nisi
b̄ndixeris mihi. Ait ergo. Quod est nomen ti
bi. R̄ndit Iacob. At ille. Nequaq; inquit iacob
appellabitur nomen tuum: sed isrl'. Quoniam si contra
deū fortis fuisti quātomagis contra hoies. p̄ualebis.
Interrogauit eū iacob. Dic mihi quo appella
ris noie. R̄ndit. Cur q̄ris nomē meū qd' ē mi
rabile. Et b̄ndixit ei in eodem loco. Vocauitq;
iacob nomē loci illius phanuel: dicens. Vidi do
minum facie ad faciem: & salua facta est aia mea
Ortusq; est ei statim sol post q̄ trāsgressus est
phanuel. Ipse vero claudicabat pede. Quā ob
cām nō comedūt neruū filij isrl' q̄ emarcuit i fe/
more iacob vsq; in p̄ntē diē. eo q̄ tetigerit ner
uū femoris eius & obstupuerit.

C XXXIII

Leuans autē iacob oculos. vidit veni
entē esau. & cum eo quadringētos vi/
ros. Diuisitq; filios lye & rachel am/
barumq; famularum. & posuit vtrāq; ancillam &
liberos earum in p̄ncipio. lyam vero & filios eius
in secūdo loco. rachel autē & ioseph nouissimos
Et ipse p̄grediēs adorauit p̄nus in terram septi
es donec appropinquaret frater eius. Currens
itaq; esau obuiā fratri suo āplexatus est eū. strin
gensq; collū eius & osculans eū fleuit. leuatisq;
oculis vidit mulieres & paruulos earum. & ait
Quid sibi volunt isti: & si ad te p̄tineant. Re/
spondit. paruuli sunt quos donauit mihi deus
seruo tuo. Et appropinquātes ācille & filij earum
incuruati sunt. Accessitq; lya cum pueris suis
& cū similr adorassent. extremi ioseph & rachel ado
rauerunt. Dixitq; esau. Que nā sunt iste tur/
me quas obuiam habui. R̄ndit. Vt inuenirem
grām corā dño meo. At ille ait: habeo plurima
frater mi: sint tua tibi. Dixitq; iacob. Noli ita
obsecro: sed si inueni gratiā in oculis tuis acci
pe munusculū de manibus meis. Sic enim vbi
faciē tuā: quasi viderim vultū dei. Esto mihi
propitius. & suscipe benedictionem quā attuli
tibi. & quā dōauit mihi deus tribuēs oia. Vix
fratre cōpellēte suscipiens ait: Gradiamur si/
mul eroq; socius itineris tui. Dixitq; iacob: no
sti dñe mi q̄ paruulos habeā teneros. & oues &
boues fetas mecū. quas si plus i ambulādo fe/
cero laborare: morientur vna die cuncti greges.
Precedat dñs meus ante seruū suū. & ego se/
quar paulatim vestigia eius. sicut videro p̄uulos
meos posse donec veniā dñm meū in seyr. Re
spondit esau. Oro te vt de pp'lo q̄ mecū ē. saltē
socij remaneant vie tue. Non ē inquit necesse
hoc vno tm̄ indigeo vt inueniam grām in con
spectu tuo dñe mi. Reuersus est itaq; illo die
esau itinere quo venerat in seyr. Et iacob vēit
in sochot: vbi edificata domo & fixis tentorijs
appellauit nomen loci illius sochot. i. taberna/
cula. Trāsiuitq; in salem vrbē sichimorum q̄ ē in
terra chanaan. postq̄ reuersus ē de mesopota
mia syrie. & habitauit iuxta oppidū. emitq; p̄tē
agri i qua fixerat tabernacula. a filijs emor p̄ris
sichem centum agnis. & erecto ibi altari inuo/
cauit super illud fortissimum deum israhel.

C XXXIIII

Egressa est aūt dina fi/
lia lye vt videret mulieres regionis il
lius. Quam cum vidisset sichem filius
emor euei p̄nceps terre illius. adamauit eā & ra
puit. & dormiuit cū illa: vi opprimēs virginem.
Et cōglutinata ē aia eius cū ea: tristēq; deliniuit
blanditijs & p̄gens ad emor p̄rem suū: accipe in
quit mihi puellā hāc coniugē. Quod cū audisset ia/
cob absentibus filijs & in pastu pecorum occupa/
tis: siluit donec redirent. Egresso autem emor
patre sichem vt loqueretur ad iacob. ecce filij eius
veniebant de agro: auditoq; quod acciderat.
irati sunt valde: eo q̄ fedā rem operatus eēt i isrl'.
& violata filia iacob rem illicitam perpetrasset

Locutus ē itaqȝ emor ad eos. Sichem filij mei
adhesit aia filie vestre. Date eā illi vxorē ꝛ iun
gamus vicissim cōnubia. Filias vestras tradi
te nobis. ꝛ filias nr̄as accipite. ꝛ habitate no/
biscum: Terra in ptāte vr̄a est: exercete. nego
ciamini: ꝛ possidete eā. Sed ꝛ sichem ad prēm
ꝛ ad frēs eius ait: Inueniā grām corā vobis ꝛ
quecūqȝ statueritis dabo. Augete dotē ꝛ mu/
nera postulate. ꝛ libenter tribuā qđ petieritis:
tm̄ date mihi puellam hanc vxorē. Responde
runt filij iacob: sichem ꝛ patri ei⁹ in dolo: seuiē
tes ob stuprū sororis. Nō possumus facere qđ
petitis: nec dare sororē nostrā hoī incircunciso
qđ illicitū ꝛ nephariū est apud nos. Sed i hoc
valebimus federari. Si volueritis eē siles nr̄i
ꝛ circuncidaꝛ in vobis oīs masculini sexus: tūc
dabim⁹ ꝛ accipiem⁹ mutuo filias vr̄as ac nr̄as
ꝛ habitabimus vobiscū. erimusqȝ vn⁹ ppl's. si
aūt circūcidi nolueritis: tollem⁹ filiā nr̄am ꝛ re
cedemus. Placuit oblatio eoꝝ emor ꝛ sichem
filio eius: nec distulit adolescens qn statim qđ
petebatur expleret. Amabat. n. puellam valde
ꝛ erat inclitus in oī domo prīs sui. Ingressiqȝ
portā vrbis locuti sunt ad ppl'm. Viri isti paci
fici sunt. ꝛ volunt habitare nobiscum. Negoci
entur in terra ꝛ exerceant eā: q̄ spaciosa ꝛ lata/
cultoribus indiget. Filias eoꝝ accipiem⁹ vxo/
res: ꝛ nr̄as illis dabim⁹. Vnū est q̄ differt tan
tū bonū. Si circuncidamus masculos nr̄os ri
tū gentis imitātes. ꝛ subā eoꝝ ꝛ pecora ꝛ cūcta
q̄ possident nr̄a erūt. Tm̄ i h̄ acqescam⁹. ꝛ ha/
bitātes sil'. vnū efficiam⁹ ppl'm. Assensiqȝ sunt
oēs circūcisis cūctis marib⁹. Et ecce die tertio
qn̄ grauissimus vulnerū dolor est. arrepti duo
filij iacob. symeon ꝛ leui fratres dine gladijs.
ingressi sunt vrbē cōfidenter: interfectisqȝ oi/
bus masculis. emor ꝛ sichem pariter necauerūt
tollētes dinā de domo sichem sororē suā. Qui
bus egressis irruerunt sup occisos ceteri filij ia
cob. ꝛ depopulati sunt vrbem in vltionem stu/
pri: oues eoꝝ ꝛ armenta ꝛ asinos. cunctaqȝ va
stantes que in domib⁹ ꝛ in agris erāt. paruu/
los qȝ eoꝝ ꝛ vxores duxerunt captiuas. Qui/
bus ppetratis audacī. iacob dixit ad symeon ꝛ
leui. turbastis me. ꝛ odiosum fecistis me chana
neis ꝛ pherezeis hitatorib⁹ t̄re hui⁹. Nos pau
ci sumus: illi cōgregati percutiēꝛ me. ꝛ delebor
ego ꝛ dom⁹ mea. Rn̄derunt. Numqd vt scorto
abuti debuere sorore nostra:

XXXV

Interea locutus ē deus ad iacob. Sur
ge ꝛ ascende bethel ꝛ habita ibi. Fac/
qȝ altare dn̄o qui apparuit tibi quādo
fugiebas esau fratrem tuum. Iacob vo cōuo
cata oī domo sua ait: Abijcite deos alienos q i
medio vr̄i sunt ꝛ mundamini: ac mutate vesti
menta vestra. Surgite ꝛ ascēdam⁹ i bethel vt
faciamus ibi altare dn̄o qui exaudiuit me i die
tribulatōis mee. ꝛ socius fuit itineris mei. De
derunt ergo ei oēs deos alienos q̄s hēbant: ꝛ i
aures que erant in aurib⁹ eoꝝ. At ille infodit
eas subter terebinthū: q̄ est post vrbē sichem.
Cūqȝ pfecti essent: terror dei inuasit oēs p cir/
cuitū ciuitates. ꝛ nō sunt ausi psequi recedētes.
Venit igitur iacob luzam: q̄ est in t̄ra chanaan
cognomēto bethel: ipse ꝛ oīs ppl's cū eo. Edi/
ficauitqȝ ibi altare. ꝛ appellauit nomē loci illi⁹
domus dei. Ibi enim apparuit ei deus cum fu
geret frē suū. Eodē tpe mortua est delbora nu
trix rebecce. ꝛ sepulta est ad radices bethel sub
ter quercum: vocatūqȝ ē nomē loci illius q̄rcus
fletus. Apparuit aūt iterum deus iacob postqȝ
reuersus est de mesopotamia syrie: ꝛ venit i be
thel: benedixitqȝ ei dicens. Non vocaberis vl
tra iacob: sed israhel erit nomē tuū. Et appella
uit eū isrl'. Dixitqȝ ei: Ego deus oipotēs: Cre
sce ꝛ multiplicare: gentes ꝛ populi nationū ex
te erunt. Reges de lumbis tuis egredientur:
terrāqȝ quā dedi abraham ꝛ isaac. dabo tibi ꝛ
semini tuo post te. Et recessit ab eo. Ille vo ere
xit titulum lapideū. in loco quo locutus fuerat
ei deus libans super eū labamina. ꝛ effundens
oleum: vocansqȝ nomē illi⁹ loci bethel. Egres
sus aūt inde venit verno tpe ad terrā q̄ ducit ef
fratā. In qua cum parturiret rachel. ob diffi/
cultatem partus periclitari cepit. Dixitqȝ ei ob
stetrix. Noli timere: qꝛ ꝛ hunc habebis filium
Egrediente aūt aia pre dolore ꝛ iminente iam
morte. vocauit nomen filij sui bennoni. i. filius
doloris mei. Pater vo appellauit eum benia
min. i. filius dextre. Mortua est ergo rachel ꝛ
sepulta est in via que ducit effratham. hec ē beth
leem. Erexitqȝ iacob titulum super sepulchrū
eius. Hic est titulus monumēti rachel vsqȝ in
presentē diē. Egressus idefixit tabernaculum
trans turrē gregis. Cūqȝ habitaret in illa re/
gione: abijt ruben. ꝛ dormiuit cū bala concubi
na prīs sui. Qđ illū minime latuit. Erant autē
filij iacob duodecim. Filij lye primogenit⁹ ru/
ben: ꝛ symeon ꝛ leui: iudas ꝛ isachar ꝛ zabulō
Filij rachel: ioseph ꝛ beniamin. Filij bale ācil
le rachelis: dan ꝛ neptalim. Filij zelphe ācille
lye. gad ꝛ aser. Hi sunt filij iacob: qui nati sūt
ei in mesopotamia syrie. Venit etiam ad isaac
patrē suum in mambre ciuitatis arbee hec est

ebron. in qua peregrinatus est abraham ⁊ isaac
Et cõpleti sunt dies isaac centũ octoginta ãno/
rum: consumptusq; etate mortuus est. ⁊ appo
situs ẽ populo suo senex ⁊ plenus dierum. ⁊ se
pelierunt cũ esau ⁊ iacob filij sui. XXXVI

HEc aũt sunt generatiões esau. ipse ẽ e/
dom. Esau accepit vxores de filiabus
chanaan. ada filiam elom ethei ⁊ ooli/
bama filiam ane filij sebeon euei. Basemath q̃
q; filiã ismahel sororem nabaioth. Peperit ãt
ada eliphaz. Basemath genuit rahuel. Oli
bama genuit iehus ⁊ ihelon ⁊ chore. Hi filij
esau qui nati sunt ei in terra chanaan. Tulit au
tem esau vxores suas filios ⁊ filias ⁊ omnem
animã domus sue ⁊ substantiam ⁊ pecora ⁊ cũ
cta que habere poterat in terra chanaã. ⁊ abijt
in alteram regionem. recessitq; a fratre suo ia/
cob. Diuites enim erant valde. ⁊ simul habi/
tare non poterant: nec sustinebat eos terra pe/
regrinationis eorum pre multitudine gregum
Habitauitq; esau in monte seyr ipse est edom
Hec autem sunt generationes esau patris edõ
in monte seyr. ⁊ hec nomina filiorum eius. Eli
phaz filius ada: vxoris esau. Rahuel quoq; fi
lius basemath vxoris eius. Fueruntq; eliphaz
filij: theman. omar. sephua. ⁊ gathan. ⁊ ce
nez. ⁊ chore. Erat autem thamna concubina
eliphaz filij esau: que peperit ei amalech. Hi
sunt filij ada vxoris esau. Filij autem rahuel:
naath ⁊ zara semma ⁊ meza. Hi filij basemath
vxoris esau. Isti quoq; erant filij oolibama fi/
lie ane filij sebeon vxoris esau. quos genuit ei
iehus ⁊ ihelon ⁊ chore. Hi duces filiorũ esau
Filij eliphaz primogeniti esau: dux themã. dux
omar. dux sephua. dux cenez. dux chore. dux
gatham. dux amalech. Hi filij eliphaz in terra
edom: ⁊ hi filij ada. Hi quoq; filij rahuel filij
esau. Dux naath: dux zara. dux sema. dux me
za. Hi autem duces rahuel: in terra edõ. Isti
filij basemath vxoris esau. Hi autẽ filij ooliba
ma vxoris esau. Dux iehus. Dux ihelon. dux
chore. Hi duces oolibama filie ana vxoris esau
Isti sunt filij esau ⁊ hi duces eorum. ipse ẽ edõ
Isti sunt filij seyr horrei habitatores terre: lo/
than ⁊ sobal ⁊ sebeon ⁊ anan ⁊ dison ⁊ eser ⁊
disan. Hi duces horrei filij seyr: in terra edõ.
Facti sunt autem filij lothan. horrei ⁊ eman.
Erat autem soror lothan thamna. Et isti filij so
bal: aluhan ⁊ maneeth ⁊ ebal sephi ⁊ onan. Et
hi filij sebeon: achia ⁊ anan. Iste est anan qui
inuenit aquas calidas in solitudine: cum pasce
ret asinas sebeon patris sui. Habuitq; filium
disan ⁊ filiam oolibama. Et isti filij disan: ab/
daz ⁊ iesban ⁊ iethran ⁊ charan. Hi quoq; filij
eser: balaannan: ⁊ zeuan ⁊ achan. Habuit au
tem filios disan hus ⁊ aran. Hi duces horreo
rum. Dux lothan: dux sobal. dux sebeon. dux
ana. dux dison. dux eser. dux disan. Isti duces
horreorũ: qui imperauerunt in terra seyr. Re/
ges autem qui regnauerunt in terra edom: an
teq; haberent regẽ filij israel. fuerunt hi: Ba
lach filius beor: nomenq; vrbis eius denaba.
Mortuus est autẽ balach: ⁊ regnauit ꝓ eo io/
bab filius zare de bosra. Cũq; mortuus eẽt io
bab: regnauit pro eo husan de terra themano/
rũ. Hoc quoq; mortuo: regnauit pro eo ad/
ad filius badadi qui percussit madian in regio
ne moab. ⁊ nomẽ vrbis ei⁹ auith. Cũq; mortu
us esset adad: regnauit pro eo semla de masere
cha. Hoc quoq; mortuo regnauit pro eo saul
de fluuio rooboth. Cumq; ⁊ hic obisset. succes/
sit in regnum balanan filius achobor. isto quo
q; mortuo: regnauit pro eo adad. nomenq; vr
bis eius phou. Et appellabatur vxor eius mee
zabel filia matreth. filie mizaach. Hec ergo no
mina ducũ esau in cognationibus ⁊ locis ⁊ vo
cabulis suis: dux thamna. dux aluha. dux ie/
theth. dux oolibama. dux ela. dux phinon. dux
cenez. dux themã. dux mabsar. dux magdihel
dux hirã. Hi duces edom habitantes in terra
imperij sui: ipse est esau pater idumeorũ. Ha/
bitauit autem iacob in terra chanaan in qua pa
ter suus peregrinatus est. ⁊ he sunt generatio/
nes eius. XXXVII

IOseph cum sedecim esset annorũ pa
scebat gregem cum fratribus suis ad/
huc puer. Et erat cũ filijs bale ⁊ zelphe
vxorũ patris sui: accusauitq; fratres suos apd'
patrem crimine pessimo. Israel aũt diligebat
ioseph super omnes filios: eoq; in senectute ge
nuisset eum. Fecitq; ei tunicam polymitã. Vi
dentes aũt fratres eius q a patre plus cunctis
filijs amaretur. oderant eum: nec poterant ei
quicq; pacifice loqui. Accidit quoq; vt visũ so
mnium referret fratrib⁹ suis: que causa maio/
ris odij seminariũ fuit. Dixitq; ioseph fribus
suis. Audite somniũ meũ quod vidi. Putabã
nos ligare manipulos in agro. ⁊ q̃si consurge
re manipulũ meũ ⁊ stare: vestrosq; manip'los
circũstãtes adorare manipulũ meũ. Rñderũt
frẽs eius. Nũqd rex noster eris: aut subijcie/
mur ditioni tue. Hec ergo causa somniorũ at/
q; sermonum: inuidie ⁊ odij fomitem ministra
uit. Aliud quoq; vidit somniũ qđ narrans fra

tribus ait: Vidi per somniū: qsi solem & lunā
& stellas vndecim adorare me. Quod cum pri
suo & fratribus retulisset: increpauit eū pr̄ suꝰ
& dixit. Quid sibi vult hoc somniū qđ vidisti.
Nū ego & mater tua & fratres tui adorabimus
te super terram. Inuidebant ei igit̄ fratres sui
pater vo rē tacitꝰ considerabat. Cūq3 fratres
illius in pascendis gregibꝰ pr̄is morarent̄ in si
chem. dixit ad eū isrl̄: Fratres tui pascūt oues
in sichimis. veni mittam te ad eos. Quo rn̄dē
te. presto sum ait: Vade & vide si cuncta ꝓspe/
ra sint erga fr̄es tuos & pecora. & renuncia mi
hi qđ agat̄. Missus de valle ebron venit in si/
chem. Inuenitq3 eū vir errantē in agro. & in/
terrogauit quid q̄reret. At ille rn̄dit. Fratres
meos quero. Indica mihi: vbi pascant greges
Dixitq3 ei vir. Recesserūt de loco isto. Audi/
ui aūt eos dicentes. Eamꝰ in dothaim. Perre
xit itaq3 ioseph post fr̄es suos & inuenit eos in
dothaim. Qui cū vidissent eū procul: añq3 ac/
cederet ad eos cogitauerūt illū occidere. & mu/
tuo loquebant̄. Ecce somniator venit. Venite
occidamꝰ eū. & mittamus in cisternā veterem.
Dicemusq3: fera pessima deuorauit eū. & tunc
apparebit quid illi prosint somnia sua. Audiēs
aūt hec ruben. nitebat̄ liberare eū de manibus
eoꝝ. & dicebat: Nō interficiamꝰ aiam eius. nec
effundamꝰ sanguinē: sed ꝓijcite eū in cisternā
hanc veterē que est in solitudine: manusq3 ve/
stras seruate inoxias. Hoc aūt dicebat volens
eripere eū de manibus eoꝝ. & reddere pr̄i suo.
Confestim igit̄ vt puenit ad fr̄es suos. nuda/
uerunt eū tunica talari & polymita: miseruntq3
eū in cisternā veterē que nō hēbat aquā. Et se
dentes vt comederēt panē viderūt ismahelitas
viatores venire de galaad. & camelos eoꝝ por
tantes aromata & resinam & stacten in egyptū
Dixit ergo iudas fratribus suis. Quid nobis
prodest si occiderimus fratrem nostrum. & ce/
lauerimus sanguinem ipsius. Melius ē vt ve
nundet̄ ismahelitis. & manus nostre non pol/
luant̄. Frater enim & caro nostra est. Acquie/
uerunt fratres sermonibꝰ illius. & pretereunti/
bus madianitis negociatoribus: extrahentes
eū de cisterna vendiderunt eum ismahelitis vi
ginti argenteis: qui duxerunt eum in egyptū.
Reuersusq3 ruben ad cisternam non inuenit
puerum: & scissis vestibus pergens ad fratres
suos ait. Puer non comparet. & ego quo ibo.
Tulerunt autem tunicam eius. & in sanguine
hedi quem occiderant tinxerunt: mittentes qui
ferrent ad patrem. & dicerēt. Hanc inuenimꝰ
vide vtrum tunica filij tui sit an non. Quā cū
cognouisset pater ait. Tunica filij mei est. Fe/
ra pessima comedit eū: bestia deuorauit ioseph
Scissisq3 vestibus: indutus est cilitio: lugens
filium suum multo tempore. Cōgregatis autē
cūctis liberis eius: vt lenirent dolorem patris
noluit consolationem accipere. sed ait. Descen
dam ad filiū meū lugens in infernū. Et illo p/
seuerante in fletu: madianite vendiderunt io/
seph in egypto. phutifari eunucho pharaonis
magistro militum. XXXVIII

Eo dē tēpore descendens iudas a fratri
bus suis. diuertit ad virum odollami/
ten noīe hiram: viditq3 ibi filiā homi/
nis chananei vocabulo. Sue. Et accepta vxo/
re ingressus est ad eam. Que cōcepit & peperit
filium. & vocauit nomen eius her. Rursūq3 ꝯ
cepto fetu natū filiū vocauit onan. Tertiū quo/
q3 peperit quem appellauit sela. Quo nato pa
rere vltra cessauit. Dedit autem iudas vxorem
primogenito suo her. noīe thamar. Fuit quo/
q3 her primogenitꝰ iude. nequā in cōspectu dn̄i
& iō ab eo occisus est. Dixit ergo iudas ad onā
filiū suū. Ingredere ad vxorē fr̄is tui & socia/
re illi vt suscites semen fratri tuo. Ille sciēs nō
nasci sibi filios. introiens ad vxorē fratris sui.
semen fundebat in terram: ne liberi fratris no
mine nascerentur. Et iccirco percussit eū dn̄s.
eo ꝙ rem detestabilē faceret. Quāobrem dixit
iudas thamar nurui sue. Esto vidua in domo
patris tui: donec crescat sela filius meus. Ti/
mebat enim ne & ipse moreret̄ sicut fratres eiꝰ.
Que abijt & habitauit i domo pr̄is sui. Euolu
tis aūt multis annis. mortua est Sue vxor iu/
de. Qui post luctū cōsolatiōe suscepta ascende/
bat ad tonsores ouium suarum ipse & hiras opi
lio gregis odollamita in thānas. Nūciatūq3 ē
thamar ꝙ socer illius ascenderet in thānas: ad
tondendas oues. Que depositis viduitat̄ ve
stibus. assumpsit terristrū. & mutato habitu se/
dit in biuio itineris qđ ducit thānam: eo ꝙ cre
uisset sela & non eum accepisset maritū. Quam
cū vidisset iudas: suspicatus est esse meretricē.
Operuerat. n. vultum suum ne agnosceretur.
Ingrediēsq3 ad eā. ait: Dimitte me vt coeam
tecū. Nesciebat enim ꝙ nurus sua esset. Qua
rn̄dēte. qđ dabis mihi vt fruaris ꝯcubito meo
dixit. Mittam tibi hedū de gregibus. Rursū/
q3 illa dicente patiar. qđ vis si dederis mihi ar
rabonem donec mittas quod polliceris. ait iu/
das. Quid tibi vis pro arabone dari. Respon
dit. Annulum tuū & armillam. & baculū quem

manu tenes. Ad vnum igitur coitum mulier
ↄcepit. ⁊ surgens abijt: depositoq; habitu quē
sumpserat induta est viduitatis vestib⁹. Misit
autem iudas hedum per pastorē suum odolla/
miten: vt reciperet pignus qđ dederat mulieri
Qui cū non inuenisset eā; interrogauit hoīes
loci illius. Ubi est mulier q̄ sedebat in biuio.
Respondentibus cunctis non fuit in loco isto
meretrix. reuersus est ad iudā. ⁊ dixit ei. Non
inueni eā. Sed ⁊ hoīes loci illius dixerunt mi
hi: nunq̄; sedisse ibi scortū. Ait iudas. Habe/
at sibi. Certe mendacij arguere nos nō potest
Ego misi hedū quē promiseram. ⁊ tu non in/
uenisti eam. Ecce autē post tres menses nun/
ciauerunt iude dicentes. Fornicata est thamar
nurus tua. ⁊ videt̄ vterus illius intumescere.
Dixitq; iudas. Producite eā vt comburatur
Que cum duceret̄ ad penā: misit ad socerū suū
dicens. De viro cuius hec sunt concepi. Co/
gnosce cuius sit annulus ⁊ armilla ⁊ baculus.
Qui agnitis munerib⁹ ait. Iustior me est: qa
nō tradidi eam sela filio meo. Attamē vltra nō
cognouit eam. Instante aūt partu: apparuerūt
gemini in vtero: atq; i ipsa effusiōe infantium
vnus ꝓtulit manū: in qua obstetrix ligauit coc
cinū dicens: Iste egredietur prior. Illo vo re/
trahente manū egressus est alter. Dixitq; mu/
lier. Quare diuisa est ꝓpter te maceria. Et ob
hanc cām vocauit nomē eius phares. Postea
egressus est frater eius. in cuius manu erat coc
cinum. quem appellauit zaram ¶XXXIX

Igitur ioseph ductus est in egyptum.
Emitq; eū phutifar eunuchus pharao
nis princeps exercitus sui. vir egypti
us de manu ismahelitarum: a quibus pductus
erat. Fuitq; dñs cū eo. ⁊ erat vir in cunctis ꝓ/
spere agens. Habitauitq; i domo dñi sui: qui
optime nouerat dñm esse cū eo. ⁊ oīa q̄ gereret
ab eo dirigi in manu illius. Inuenitq; ioseph
grām corā dño suo. ⁊ ministrabat ei. A quo p̄/
positus oīb⁹ gubernabat creditā sibi domū. ⁊
vniuersa que ei tradita fuerant. Bñdixitq; do
minus domui egyptij ꝓpter ioseph. ⁊ multipli
cauit tam in edib⁹ q̄; in agris cunctā ei⁹ subām
Nec quicq; aliud nouerat. nisi panē quo vesce
bat̄. Erat aūt ioseph pulchra facie ⁊ decorus as
pectu. Post multos itaq; dies. iniecit dña sua
oculos suos in ioseph. ⁊ ait: Dormi mecū. qui
nequaq; acquiescēs operi nephario. dixit ad eā
Ecce dñs meus oībus mihi traditis. ignorat
quid habeat in domo sua: nec quicq; est q̄ non
in mea sit potestate: vel non tradiderit mihi. p̄
ter te que vxor ei⁹ es. Quō ergo possū hoc ma
lū facere. ⁊ peccare in dñm meū. Huiuscemo/
di verbis per singulos dies loquebat̄. ⁊ muli
er molesta erat adolescenti. ⁊ ille recusabat stu/
prum. Accidit aūt quadā die vt intraret ioseph
domū ⁊ operis quippiā absq; arbitris faceret.
⁊ illa apprehensa lacinia vestimenti eius dice/
ret: Dormi mecū. Qui relicto in manu ei⁹ pal
lio fugit. ⁊ egressus est foras. Cumq; vidisset
mulier vestē in manibus suis. ⁊ se esse contem
ptam: vocauit ad se hoīes domus sue. ⁊ ait ad
eos. En introduxit virum hebreum vt illude/
ret nobis. Ingressus est ad me vt coiret mecū
Cūq; ego succlamassem. ⁊ audisset vocē meā
reliquit palliū qđ tenebam: ⁊ fugit foras. In ar
gumentū ergo fidei retentū palliū ostendit ma
rito reuertēti domū. ⁊ ait: Ingressus est ad me
seruus hebreus. quē adduxisti. vt illuderet mi
hi. Cūq; audisset me clamare: reliquit pallium
qđ tenebā: ⁊ fugit foras. His auditis dñs ⁊ ni
mium credulus verbis coniugis iratus est val
de. tradiditq; ioseph in carcerē vbi vincti regis
custodiebant̄. ⁊ erat ibi clausus. Fuit aūt dñs
cum ioseph: ⁊ misertus ē illius. ⁊ dedit ei grāz
in ↄspectu principis carceris. Qui tradidit in
manu illius vniuersos vinctos q in custodia te
nebant̄. ⁊ quicquid fiebat sub ipso erat: nec no
uerat aliqd cūctis ei creditis. Dñs. n. erat cū il
lo ⁊ oīa opera eius dirigebat. ¶XL

His itaq; gestis: accidit vt peccarent duo
eunuchi. pincerna regis egypti ⁊ pistor
dño suo. Iratusq; contra eos pharao
nam alter pincernis preerat alter pistorib⁹ mi/
sit eos in carcerem principis militū in q̄ erat vi
ctus ⁊ ioseph. Et custos carceris tradidit eos
ioseph: ⁊ qui ministrabat eis. Aliquantulū tē/
poris fluxerāt. ⁊ illi in custodia tenebant̄. Vi/
deruntq; ambo somniū nocte vna: iuxta inter
pretationem congruā sibi. Ad quos cū introis
set ioseph mane ⁊ vidisset eos tristes. sciscitat⁹
est dicēs: Cur tristior est hodie solito facies ve
stra. Qui respōderunt: Somniū vidim⁹ ⁊ nō
est qui interpretetur nobis: Dixitq; ad eos io/
seph: Nunquid nō dei est interpretatio. Refer
te mihi qđ videritis. Narrauit prior preposit⁹
pincernarū somniū suum. Videbam corā me
vitē in qua erant tres propagines crescere pau
latim in gēmas. ⁊ post flores vuas maturesce
re: calicemq; pharaōis in manu mea. Tuli er
go vuas ⁊ expressi in calicem quē tenebā: ⁊ tra
didi poculum pharaoni. Rñdit ioseph. Hec
est interpretatio somnij. Tres ꝓpagines. tres

adhuc dies sũt post quos recordabitur pharao
ministerij tui. ⁊ restituet te in gradum pristinũ
dabisq₃ ei calicem iuxta officium tuum sicut an
te facere consueueras. Tantum memento mei
cum tibi bene fuerit. ⁊ facies mecũ misericordi
am: vt suggeras pharaoni: vt educat me d' isto
carcere. quia furtim sublatus sum de terra he/
breorum. ⁊ hec innocens in lacum missus sum
Uidens pistorum magister ꝙ prudenter som
nium dissoluisset. ait. Et ego vidi somnium ꝙ
tria canistra farine haberem super caput meũ.
⁊ in vno canistro qđ erat excelsius portare me
putabam omnes cibos qui fiunt arte pistoria:
auesq₃ comederẽ ex eo. Respõdit ioseph. Hec
est interpretatio somnij. Tria canistra. tres ad
huc dies sũt post quos auferet pharao caput tu
um: ac suspendet te in cruce. ⁊ lacerabunt volu
cres carnes tuas. Exinde dies tertius nataliti
us pharaonis erat. Qui faciẽs grãde cõuiuiũ
pueris suis recordatus est int' epulas magistri
pincernarũ ⁊ pistoꝝ ꝑncipis: restituitq₃ alterũ
in locũ suũ vt porrigeret ei poculũ. alterũ suspẽ
dit in patibulo: vt cõiectoris veritas ꝓbaretur
Et tñ succedentibus ꝓsperis ꝑpositus pincer
narũ oblitus est interpretis sui. C XLI

Post duos annos vidit pharao somni
um. Putabat se stare super fluuium.
de quo ascendebant septem boues pul
chre ⁊ crasse nimis. ⁊ pascebant' in locis plau/
strib⁹. Alie q₃ septẽ emergebant de flumine fe
de confecteq₃ macie. ⁊ pascebant' in ipa amnis
ripa in locis virentib⁹: deuorauerũtq₃ eas qua
rũ mira spẽs ⁊ habitudo corpoꝝ erat. Et ꝑge/
fact⁹ pharao rursũ dormiuit. ⁊ vidit alterũ som
nium. Septem spice pullulabant i culmo vno
plene atq₃ formose: alie q₃ totidẽ spice tenues
⁊ ꝑcusse vredine oriebantur: deuorantes om/
nem ꝑorũ pulchritudinem. Euigilans pharao
post quietẽ. ⁊ facto mane pauore ꝑterrit⁹. misit
ad oẽs cõiectores egypti: cũctosq₃ sapientes ⁊
accersitis. narrauit somniũ. nec erat qui interp̃
taret'. Tũc demũ reminiscẽs magister pincer/
narũ ait. Cõfiteor peccatũ meũ. Irat⁹ rex suis
suis me ⁊ mgr̃m pistoꝝ retrudi iussit in carce/
rẽ ꝑncipis militum: vbi vna nocte vterq₃ vidi
mus somniũ: presagiũ futuroꝝ. Erat ibi puer
hebreus eiusdem ducis militũ famulus: cui nar
rantes somnia. audiuimus qcqd postea rei ꝓ/
bauit euentus. Ego enim redditus sum officio
meo. ⁊ ille suspensus ẽ in cruce. Protinus ad
regis iperiũ eductũ de carcere ioseph totonde
rũt ac veste mutata obtulerunt ei. Cui ille ait.
Uidi somnia nec ẽ qui edisserat. q̃ audiui te sa
pientissime conijcere. Rñdit ioseph. Absq₃ me
de⁹ rñdebit ꝓspera pharaoni. Narrauit ergo
pharao q̃ viderat. Putabã me stare sup ripã
fluminis. ⁊ septẽ boues d' amne conscendere.
pulchras nimis ⁊ obesis carnibus: q̃ in pastu
paludis directa carpebãt. Et ecce has sequebã
tur alie septẽ boues intantũ deformes ⁊ macilẽ
te: vt nunq₃ tales i terra egypti viderį. Que
deuoratis ⁊ ꝯsũptis ꝑorib⁹. nullũ saturitatꝭ de
dere vestigiũ: sed simili macie ⁊ squalore torpe
bant. Euigilans. rursus sopore depressus vi/
di somniũ. Septem spice pullulabãt in culmo
vno plene atq₃ pulcherrime. Alie q₃ septem te
nues ⁊ percusse vredine oriebant' e stipula que
priorũ pulchritudinem deuorauerunt. Narra
ui cõiectoribus somniũ. ⁊ nemo ẽ qui edisserat
Rñdit ioseph. Somniũ regis vnũ ẽ. Que fa
cturus ẽ de⁹ oñdit pharaoni. Septẽ boues pul
chre ⁊ septem spice plene. septẽ vbertatis anni
sũt: eandẽq₃ vim somnij cõprehendũt. Septẽ
quoq₃ boues tenues atq₃ macilente q̃ ascende
rũt post eas ⁊ septẽ spice tenues ⁊ vento vren/
te ꝑcusse. septẽ anni vẽture sũt famis. q hoc or/
dine cõplebunt'. Ecce septẽ anni veniẽt fertili/
tatis magne in vniuersa terra egypti: quos se
quent' septẽ anni alij tãte sterilitatꝭ: vt obliuiõi
tradat' cũcta retro abundantia. Cõsũptura ẽ
enim fames omnẽ terrã. ⁊ vbertatis magnitu
dinẽ ꝑditura ẽ inopie magnitudo. Qđ autem
vidisti secũdo. ad eandem rẽ ꝑtinens somniũ
firmitatis indiciũ ẽ: eo ꝙ fiat sermo dei ⁊ velo/
cius impleat'. Nũc ergo ꝓuideat rex virũ sapi
entẽ ⁊ industriũ ⁊ ꝑficiat eũ terre egypti q ꝯsti
tuat ꝑpositos ꝑ cũctas regiões. ⁊ quintam ꝑtẽ
fructuũ. per septẽ annos fertilitatis q iam nũc
futuri sunt. ꝯgreget in horrea. ⁊ omne frumen
tum sub pharaonis ꝑtãte cõdat'. serueturq₃ in
vrbib⁹ ⁊ ꝑparet' future septẽ annoꝝ fami. que
opp̃ssura ẽ egyptũ. ⁊ nõ ꝯsumet' terra inopia.
Placuit pharaoni ꝯsiliũ. ⁊ cũctꝭ mĩstris eius
Locutusq₃ ẽ ad eos. Nõ inuenire poterim⁹ ta
lẽ virũ q spũ dei plenus sit. Dixit ẽgo ad ioseph.
Quia oñdit tibi de⁹ oĩa q̃ locut⁹ es: nũqd sapiẽ
tiorẽ ⁊ ꝯsilẽm tui iuenire potero. Tu eris sup
domũ meã. ⁊ ad tui oris imperiũ cũct⁹ populus
obediet. Uno tñ regni solio precedam te. Di
xitq₃ rursũ pharao ad ioseph. Ecce constitui te
super vniuersam terram egypti. Tulitq₃ ãnu
lum de manu sua ⁊ dedit eũ in manu ei⁹. vesti/
uitq₃ eũ stola byssina. ⁊ collo torquem auream
circũposuit. Fecitq₃ eũ ascendere super curruz

suu3 secundū clamante p̄cone: vt oēs coram eo
genuflecterēt. ⁊ prepositū esse scirent vniuerse
terre egypti. Dixit quoq3 rex egypti ad ioseph
Ego sū pharao. Absq3 tuo imperio non moue/
bit qsq3 manū aut pedē in oī tra egypti. Uer/
titq3 nomē ei⁹. ⁊ vocauit eū lingua egyptiaca.
saluatorē mūdi. Deditq3 illi vxorē. asseneç filiā
phutifaris sacerdotis eliopoleos. Egressus est
itaq3 ioseph ad trā egypti. Triginta annorum
erat qñ stetit in ɔspectu regis pharaonis. ⁊ cir
cuiuit oēs regiōes egypti. Uenitq3 fertilitas se
ptē annorū. ⁊ in manipulos redacte segetes cō
gregate sunt in horrea egypti. Omis etiam fru/
gū abundātia. in singulis vrbib⁹ ɔdita ē. Tan
taq3 fuit abundātia tritici: vt arene maris coe/
quaret̄. ⁊ copia mēsurā excederet. Natiq3 sunt
ioseph filij duo anteq3 veniret fames. quos pe
perit ei asseneç filia phutifaris sacerdotis elio/
poleos. Uocauitq3 nomē p̄mogeniti manasses
dicens. Obliuisci me fecit deus oium laborum
meo℞. ⁊ domus pr̄is mei. Nomē quoq3 secū/
di appellauit effraı3 dicēs. Crescere me fecit de
us in terra paupertatis mee. Igit̄ trāsactis septē
vbertatis annis q fuerāt in egypto: ceperunt ve/
nire septē anni inopie. quos p̄dixerat ioseph. ⁊
in vniuerso orbe fames p̄ualuit. In cūcta etia3
tra egypti fames erat. Qua esuriēte. clamauit
ppl̄s ad pharaonē alimenta petēs. Quibus il
le rn̄dit. Ite ad ioseph. ⁊ qcqd ipse vobis dixe/
rit. facite. Crescebat aūt quotidie fames in om
ni terra: apuitq3 ioseph vniuersa horrea. ⁊ ven
debat egyptijs. Nā ⁊ illos oppresserat fames
Oēsq3 ɔuincie veniebāt i egyptū vt emerent
escas: ⁊ malū inopie temperarēt. C XLII

Idiēs aūt iacob q alimēta venderent
in egypto. dixit filijs suis. Quare negli
gitis. Audiui q triticū venundetur in
egypto. Descendite ⁊ emite nobis necessaria:
vt possim⁹ viuere. ⁊ nō ɔsumamur iopia. De
scēdentes igit̄ frēs ioseph decē vt emerent fru
mēta in egypto. bēiamin domi retento a iacob
q dixerat fr̄ibus ei⁹ ne forte in itinere qcq3 pa/
tiat̄ mali: ingressi sunt terrā egypti cū alijs qui
pergebāt ad emendū. Erat aūt fames in terra
chanaan. ⁊ ioseph erat p̄nceps in terra egypti
atq3 ad eius nutū frumēta ppl̄is vendebantur
Cūq3 adorassent eū frēs sui ⁊ agnouisset eos:
q̄si ad alienos durius loq̄bat̄. interrogās eos:
Unde venistis. Qui rn̄derūt. de terra chana/
an: vt emamus victui necessaria. Et tn̄ fratres
ipe cognoscēs. nō est cognit⁹ ab eis. Recorda
tusq3 somniorum que aliqñ viderat: ait ad eos.
Exploratores estis: vt videatis infirmiora ter
re. venistis. Qui dixerūt. Nō est ita dn̄e. s3 ser
ui tui venerūt vt emerent cibos. Omnes filij
vni⁹ viri sumus. Pacifici venimus: nec qcq3
famuli tui machinant̄ mali. Quibus ille rn̄dit
Aliter ē. Immunita terre huius ɔsiderare ve
nistis. Et illi. Duodeci inquiunt frēs serui tui
sum⁹: filij viri vni⁹ i terra chanaan. Minim⁹
cū pr̄e nr̄o ē. alius nō ē sup. Hoc ē ait qd̄ locu
tus sū. Exploratores estis. Iā nūc experimentū
vr̄i capiā. Per salutē pharaonis non egredie
mini hinc: donec veniet frater vester minim⁹
Mittite ex vobis vnū ⁊ adducat eū: vos autē
eritis in vinculis donec ɔbent̄ q̄ dixistis vtrū
vera an falsa sint. Alioqn p salutē pharaonis
exploratores estis. Tradidit ğ illos custodie tri
bus diebus. Die autē tertio eductis de carcere
ait. Facite q̄ dixi. ⁊ viuetis. Deum enim timeo
Si pacifici estis. frat̄ vester vnus liget̄ in car/
cere vos aūt abite. ⁊ ferte frumēta q̄ emistis in
domos vr̄as. ⁊ fratrē vestrū minimum ad me
adducite: vt possim vestros ɔbare sermōes. ⁊
nō moriamini. Fecerūt vt dixerat. ⁊ locuti sūt
adinuicē. Merito hec patimur: q2 peccauimus
i fratrē nr̄m vidētes angustias aie illi⁹. dū de/
p̄carēt nos ⁊ nō audiuim⁹: iccirco venit super
nos ista tribulatio. E quibus vnus ruben ait.
Nūqd nō dixi vobis. nolite peccare i puerū. ⁊
nō audistis me. En sanguis eius exqrit̄. Ne/
sciebāt eni q itelligeret ioseph: eo q p interp̄tē
loq̄ret̄ ad eos. Auertitq3 se parūp ⁊ fleuit ⁊ re
uersus locutus ē ad eos. Tollēsq3 symeon ⁊ li
gās illis p̄ntibus. iussit ministris vt iplerēt eo
rū saccos tritico. ⁊ reponerēt pecunias singu/
lo℞ in sacculis suis: datis supra cibarijs in via
Qui fecerūt ita. At illi portantes frumenta in
asinis: ɔfecti sunt. Apertoq3 vnus sacco vt da
ret iumēto pabulū in diuersorio. contemplatus
pecuniā in ore sacculi. dixit fratrib⁹ suis. Red
dita est mihi pecunia. En habetur in sacco. Et
obstupefacti turbatiq3 mutuo dixerunt. Quid
nā ē hoc qd̄ fecit nobis deus. Ueneruntq3 ad
iacob patrē suum in terra chanaan. ⁊ narraue
rūt ei oia q̄ accidissent sibi dicentes. Locut⁹ est
nobis dn̄s terre. dure. ⁊ putauit nos explora/
tores eē ɔuincie. Cui rn̄dimus. Pacifici su/
mus. nec vllas molimur insidias. Duodecim
frēs vno pr̄e geniti sumus: vnus nō ē sup: mi
nimus cū pr̄e versat̄ i terra chanaan. Qui ait
nobis. Sic ɔbabo q pacifici sitis. Frem vr̄m
vnū dimittite apud me. ⁊ cibaria domibus ve
stris necessaria sumite ⁊ abite. Fratrēq3 vr̄m

minimū adducite ad me. vt sciam ꝙ nō sit' ex/
ploratores. ⁊ istu₃ q tenet' in vinculis recipere
possitis. ac deinceps q̄ vultis. emēdi habeatis
licentiā. His dictis cū frumenta effunderent
singuli reppererūt i ore saccoꝝ ligatas pecuni
as. exterritisq₃ sit' oibus. dixit pr̄ iacob. Absq₃
liberis me esse fecistis. Joseph nō ē sup: syme
on tenet' in vinculis. ⁊ beniamin auferet'. In
me hec oia mala reciderunt. Cui rn̄dit ruben.
Duos filios meos interfice: si nō reduxero il/
lū tibi. Trade illū in manu mea. ⁊ ego eum ti/
bi restituā. At ille. Nō descendet inquit filius
meus vobiscū. Frater eius mortu⁹ ē. ⁊ ipe so/
lus remāsit. Si qd ei aduersitatis acciderit in
terra ad quā pergitis: deducetis canos meos
cū dolore ad inferos. ¶ XLIII

Interim fames omnē terrā vehemen
ter p̄mebat. cōsumptisq₃ cibis quos ex
egypto detulerāt. dixit iacob filijs suis
Reuertimini ⁊ emite nobis pauxillū escarum
Rn̄dit iudas. Denunciauit nobis vir ille sub
attestatione iurisiurandi. dicēs. Nō videbitis
faciē meā: nisi fratrē vr̄m minimū adduxerit'
vobiscū. Si ḡ vis eū mittere nobiscū pergem⁹
pariter ⁊ emem⁹ tibi necessaria. si aūt nō vis: nō
ibimus. Vir enim vt sepe dixim⁹. denūciauit
nobis dicens. Non videbitis faciē meā absq₃
frē vr̄o minimo. Dixit eis isrl'. In meam hoc
fecistis miseriā. vt indicaret' ei ⁊ aliū hr̄e vos
fratrē. At illi rn̄derunt. Interrogauit nos hō
p ordinē nr̄am ꝓgeniē. si pater viueret. si ha/
buerim⁹ fratrē. Et nos rn̄dimus ei ꝯsequēter
iuxta id qd' fuerat sciscitatus. Nūquid scire po
teramus ꝙ dicturus eēt. adducite fratrē vr̄m
vobiscū. Judas q₃ dixit prī suo. Mitte puerū
mecū vt ꝓficiscamur ⁊ possim⁹ viuere: ne mo
riamur nos ⁊ puuli nr̄i. Ego suscipio pueꝝ de
manu mea require illū. Nisi reduxero ⁊ reddide
ro eum tibi: ero peccati reus in te oi tp̄e. Si nō
intercessisset dilatio iā vice altera venissemus.
Igit' israel pater eoꝝ dixit eis. Si sic necesse ē
facite qd' vult'. Sumite de optimis terre fructi
bus in vas' vestr'. ⁊ deferte viro munera: mo
dicum resine ⁊ mellis ⁊ storac' stactes ⁊ tere/
binthi ⁊ amigdalarū. Pecuniāq₃ duplicē fer
te vobiscū. ⁊ illā quā inuenistis in sacculis: re/
portate: ne forte errore factū sit. Sed ⁊ fratrem
vestrū tollite: ⁊ ite ad viꝝ. Deus autem meus
omnipotēs faciat vobis eū placabilē. ⁊ remit/
tat vobiscū fratrē vr̄m quē tenet in vinculis et
hunc beniamin. Ego aūt q̄si orbatus absq₃ li/
beris ero. Tulerūt ergo viri munera ⁊ pecu/
niā duplicē ⁊ beniamin. descenderūtq₃ in egy
ptū ⁊ steterūt corā ioseph. Quos cū ille vidiss₃
⁊ beniamin sil': p̄cepit dispensatori domus sue
dicēs. Introduc viros domum ⁊ occide victi
mas ⁊ instrue conuiuiū qm̄ hodie mecum sunt
comesturi meridie. Fecit ille qd' sibi fuerat im
peratū. ⁊ introduxit viros domū. Ibiq₃ exter
riti dixerūt mutuo. Propter pecuniā quā retu
lim⁹ p̄us in saccis nr̄is. itroducti sumus: vt de
uoluat in nos calūniā. ⁊ violenter subijciat ser
uituti ⁊ nos ⁊ asinos nostros. Quāobrē i ipis
foribus accedētes ad dispensatorem. locuti sūt.
Oramus domine vt audias nos'. Jam ante
descendimus vt emeremus escas: qbus emptis'
cū venissemus ad diuersoriū. apuimus saccos
nostros. ⁊ inuenimus pecuniam i ore saccoꝝ:
quā nūc eodē pōdere reportauimus. Sed ⁊ ali
ud attulim⁹ argentū: vt emamus q̄ necessaria
sunt. Nō ē in nr̄a ꝯscia: qs posuerit eā in mar
supijs nr̄is. At ille rn̄dit. Pax vobiscū: nolite
timere. Deus vester ⁊ deus patris vestri. de/
dit vobis thesauros i saccis vr̄is. Nam pecu/
niā quā dedistis mihi. ꝓbatā ego habeo. Edu
xitq₃ ad eos symeon. Et introductis domū at/
tulit aquā ⁊ lauerunt pedes suos: deditq₃ pabu
lū asinis eoꝝ. Illi vero parabant munera: do
nec ingrederet' ioseph meridie. Audierāt eni
ꝙ ibi comesturi essent panē. Igit' ingressus ē
ioseph domum suam: obtuleruntq₃ ei munera
tenentes in manibus. ⁊ adorauerunt ꝓni i ter
ram. At ille clementer resalutatis eis. interro/
gauit eos dicens. Sanus ne est pater vester se
nex: de quo dixeratis mihi. Adhuc viuit. Qui
responderunt. Sospes est seruus tuus pat' nr̄
Adhuc viuit. Et incuruati adorauerunt eum.
Attollens autem ioseph oculos vidit beniamī
fratrem suum vterinum ⁊ ait. Iste est frater ve
ster paruulus de quo dixeratis mihi. Et rursū
Deus inquit misereatur tui fili mi. Festinauit
q₃. quia cōmota fuerant viscera eius super fra
tre suo. ⁊ erumpebant lachrime ⁊ introiēs cu/
biculum fleuit. Rursumq₃ lota facie egressus:
continuit se ⁊ ait. Ponite panes. Quibus ap
positis. seorsum ioseph. ⁊ seorsū fratribus. egy
ptijs quoq₃ qui vescebantur sil' seorsū. Illicitū
ē eni egyptijs comedere cū hebreis: ⁊ ꝓphanū
putant huiuscemodi cōuiuiū sederūt corā eo pri
mogenitus iuxta p̄mogenita sua. ⁊ minim⁹ iux
etatem suam. Et mirabantur nimis sumptis
ptib⁹ quas ab eo acceperant. Maiorq₃ ps venit
beniamin. ita vt qnq₃ ptibus excederet. Bi/
berūtq₃ ⁊ inebriati sunt cum eo. ¶ XLIIII

Precepit aūt ioseph dispensatori domꝰ
sue dicens. Imple saccos eorum fru/
mento quantū pñt capere. ꝛ pone pecu
niā singuloꝝ in sūmitate sacci. Cyphuꝫ autem
meū argenteū ꝛ preciū qd̄ dedit tritici: pone in
ore sacci iunioris. Factūqꝫ est ita. Et orto ma/
ne. dimissi sunt cum asinis suis. Iāqꝫ vrbē ex
ierant. ꝛ ꝓcesserant paululū. Tūc ioseph accer
sito dispensatore domus. Surge inquit ꝛ perse
quere viros: ꝛ apprehēsis dicito. Quare red/
didistis malum ꝓ bono. Cyphus quem furati
estis: ipse ē in quo bibit dñs meꝰ. ꝛ ī quo augu
rari solet. Pessimā rē fecistis. Fecit ille vt ius
serat. ꝛ apprehensis ꝑ ordinē locutꝰ ē. Qui rñ
derūt. Quare sic loquiť dñs nr̄ vt serui tui tan
tū flagitij cōmiserint. Pecuniā quā inuenimꝰ
in sūmitate saccoꝝ reportauimus ad te de terra
chanaan. Et quō ꝯsequens ē vt furati simꝰ de
domo dñi tui aurū vel argentū. Apud quecū/
qꝫ fuerit inuentū seruoꝝ tuoꝝ qd̄ queris. mori
atur. ꝛ nos erimus serui dñi nr̄i. Qui dixit eis
Fiat iuxta vestrā sniam. Apud quecūqꝫ fuerit
inuentū. ipse sit seruus meus. vos aūt eritis in
noxij. Itaqꝫ festinato. deponētes in terrā sac/
cos: aperuerūt singuli. Quos scrutatus. incipi
ens a maiore vsqꝫ ad minimū: inuenit cyphū in
sacco beniamin. At illi scissis vestibꝰ. oneratis
qꝫ rursū asinis. reuersi sūt in oppidū. ꝑmusqꝫ
iudas cū frībꝰ. ingressus ē ad ioseph. Necduꝫ
enim de loco abierat. Oēsqꝫ ante eū pariť ī ter
rā corruerūt. Quibꝰ ille ait. Cur sic agere vo/
luistis. An ignoratis ꝙ nō sit sil̄is mei in augu
rādi scia. Cui iudas. Quid rñdebimus inquit
dño meo. vel qd loquemur: aut iuste poterimꝰ
obtēdere. Deus inuenit iniqtatē seruoꝝ tuoꝝ
En oēs serui sumꝰ dñi mei. ꝛ nos ꝛ apud quē
iuentus est cyphus. Rñdit ioseph. Absit a me
vt sic agam. Qui furatus ē cyphū ipse sit seruꝰ
meus: vos autem abite liberi ad patrem vr̄m
Accedens autem ꝓpius iudas. confidenť ait.
Oro dñe mi. loquatur seruus tuus verbum ī
auribus tuis. ꝛ ne irascaris famulo tuo. Tu es
enim post pharaonē dñs meus. Interrogasti
ꝑus s̄uos tuos. habetis patrē aut fratrē. ꝛ nos
respondimus tibi dño meo. Est nobis pať se/
nex. ꝛ puer puulꝰ q in senectute illiꝰ natꝰ ē cuius
vterinꝰ frať ē mortuꝰ. ꝛ ipm̄ solū hꝫ mater sua
pater vō tenere diligit eū. Dixistiqꝫ seruis tu
is. Adducite eū ad me. ꝛ ponam oculos meos
sup illū. Suggessimꝰ tibi dño meo: non potest
puer relinquere patrē suū. Si enī illū dimise/
rit morieť. Et dixisti seruis tuis. Nisi venerit
frater vester minimus vobiscū. nō videbitis am
plius faciē meā. Cū ergo ascēdissemꝰ ad famu
lū tuū přē nr̄m narrauimus ei omnia q̄ locutꝰ
est dñs meus. Et dixit pater nr̄. Reuertimini.
et emite nob paꝝ tritici. Cui diximus. Nō pos
sumus ire. Si frať nr̄ minꝰ descenderit nobi/
scū ꝓficiscemur sil̄: alioqn illo absente nō aude
mus videre faciē viri. At ille rñdit. Vos scitis
ꝙ duos genuerit mihi vxor mea. Egressus est
vnus. et dixistis: bestia deuorauit eū. et hucus/
qꝫ nō cōparet. Si tuleritis et istū et aliqd ei in
via ꝯtigerit: deducetis canos meos cū merore
ad inferos. Igiť si intrauero ad seruum tuū pa
trē nostrū et puer defuerit. cū aīa illiꝰ ex huius
aīa depēdeat. videritqꝫ eū non esse nobiscum
morieť. et deducēt famuli tui canos eius cū do
lore ad inferos. Ego ꝓprie s̄uus tuus sim q in
meā hunc recepi fidē. et spopondi dicens. Ni
si reduxero eū peti reus ero ī patrē oī tpe. Ma
nebo itaqꝫ s̄uus tuus ꝓ puero ī ministerio do
mini mei et puer ascendat cū frībus suis. Non
n. possū redire ad patrē absente puero. ne ca/
lamitatis q̄ oppssura est patrē meū testis assistā

XLV.

Non se poterat vltra cohibe
re ioseph multis corā astātibꝰ. vnde ꝑ/
cepit vt egrederēť cūcti foras. et nullꝰ
interesset alienus agnitioni mutue. Eleuauitqꝫ
vocē cū fletu quā audierunt egyptij: omnisqꝫ
domus pharaōis. et dixit frībus suis. Ego suꝫ
ioseph. Adhuc pater meus viuit. Nō poterāt
rñdere frēs nimio terrore ꝑterriti. Ad quos il
le clementer accedite inqt ad me. Et cū accessis
sent ꝓpe. ego sum ait ioseph frater vester quē
vendidistis in egyptum. Nolite pauere. neqꝫ
vobis durum esse videať ꝙ vendidistis me in
his regionibꝰ. Pro salute. n. vr̄a misit me de
us ante vos in egyptū. Bieniūm est. n. ꝙ ce/
pit fames in tra esse. et adhuc qnqꝫ anni restāt
qbꝰ nec arari poterit nec meti. Premisitqꝫ me
deus vt reseruemini sup trā. et escas ad viuen
dum habere possitis. Non vestro ꝯsilio sed dei
volūtate huc missus sum. q fecit me q̄si patrem
pharaōis et dñm vniuerse domꝰ eiꝰ ac principē
in oī tra egypti. Festinate et ascēdite ad patrē
meū et dicetis ei. Hec mādat filiꝰ tuus ioseph
Deus fecit me dñm vniuerse terre egypti. De
scende ad me ne moreris et hitabis in terra ies
sen. Erisqꝫ iuxta me tu et filij tui et filij filioꝝ
tuoꝝ. oues tue et armēta tua et vniuersa q̄ pos
sides. ibiqꝫ te pascā. Adhuc. n. quinqꝫ anni
residui sūt fames. ne et tu pereas ꝛ omnis do/
mus tua. ꝛ omia q̄ possides. En oculi vestri ꝛ

oculi fris mei beniamin videt q os meum loq tur ad vos. Nunciate patri meo vniuersā gloriam meam et cūcta q vidistis in egypto. Festinate et adducite eum ad me. Cūq amplexatus recidisset in collū beniamin fris sui: fleuit: illo quoq similiter flente sup collū eius. Osculatusq est ioseph oēs suos: et plorauit super singulos. Post q ausi sunt loq ad eū. Auditūq est et celebri sermone vulgatū i aula regis: venerūt fratres ioseph. Et gauisus est pharao atq ois familia eius. Dixitq ad ioseph vt imperaret fratribus suis dicēs. Onerantes iumenta ite i terrā chanaan. et tollite inde prēm vestrū et cognationem. et venite ad me. et ego dabo vobis oia bona egypti. vt comedatis medullam terre. Precipe etiam vt tollāt plaustra de terra egypti ad subuectionē puulorum suorum ac piugum. Et dicito. Tollite prēm vestrū et pperate quanto/citius venientes: nec dimittatis qcq de supellectili vrā. qa oēs opes egypti vestre erunt. Feceruntq filij isrl vt eis mandatum fuerat. Quibus dedit ioseph plaustra secundum pharaonis impiū et cibaria i itinere. Singulis quoq pferri iussit binas stolas beniamin vero dedit trecētos argēteos cū qnq stolis optimis tantundem pecunie et vestiū mittēs patri suo. addens eis asinos decem. q subueherent ex oibus diuitijs egypti. et totidem asinas. triticum in itinere panesq portantes. Dimisit ergo frēs suos. et pficiscentibus ait. Ne irascamini in via. Qui ascendētes ex egypto. venerūt in terram chanaan ad patrē suū iacob. et nūciauerunt ei dicētes. Ioseph filius tuus viuit. et ipe dñat i oi terra egypti. Quo audito iacob. qsi de graui somno euigilās. tn̄ nō credebat eis. Illi ecōtra referebant oēm ordinē rei. Cūq vidisset plaustra et vniuersa q miserat. reuixit spiritus eius et ait. Sufficit mihi si adhuc ioseph filius meus viuit vadā et videbo illū anteq moriar. XLVI

Profectusq israel cum omnibus q habebat. venit ad puteum iuramēti et mactatis ibi victimis deo patris sui isaac. audiuit eum per visionem nocte vocantem se et dicentem sibi. Iacob iacob. Cui respōdit. Ecce adsum. Ait illi deus. Ego sū fortissimus: deus pris tui. Noli timere: sed descēde in egyptū qr in gentē magnā faciā te ibi. Ego descēdā tecū illuc: et ego inde adducā te reuertentem. Ioseph quoq ponet manus suas sup oculos tuos. Surrexit iacob mane a puteo iuramēti tulerūt q eum filij cum paruulis et vxoribus suis i plaustris q miserat pharao ad portandum senem. et oia que possederat in terra chanaan. Venitq in egyptū cū oi semine suo. filij eius et nepotes filie et cūcta sil' pgenies. Hec sūt aūt noia filiorū israel q ingressi sūt in egyptū ipse cū liberis suis. Primogenitus rubē. Filij ruben: enoch et phallu et esrom et charmi. Filij symeō: iamuel et iamin et iami et abod et iachin et saber et saul filius chananitidis. Filij leui: gerson et caath et merari. Filij iuda: her et onan et sela et phares et zara. Mortui sūt aūt her et onan i terra chanaan. Natiq sunt filij phares: esrom et amul. Filij ysachar: thola et phua et iobab et semron. Filij zabulon: sareth et chelon et iabalel. Hi filij lye quos genuit in mesopotamia syrie: cū dina filia sua. Omnes aie filiorum eius et filiarum triginta tres. Filij gad: sephon et aggi et esebō et suni et beri et arodi et areli. Filij aser: iemna et iesua et iesui et beria sara q soror earum. Filij beria: heber et melchiel. Hi filij zelphe quā dedit laban lye filie sue. et hos genuit iacob: sedecim animas. Filij raphel vxoris iacob: ioseph et beniamin. Natiq sūt ioseph filij i terra egypti quos genuit ei asseneç. filia phutipharis sacerdotis eliopoleos: manasses et effraim. Filij beniamin: bela et bechor et albel et gera et maamā et iechu et iethros et rese mophim et osim et ared. Hi filij rachel quos genuit iacob omnes anime quatuordecim. Filij dan: vsan. Filij neptalim. iasiel et guni et ieser et salem. Hi filij bale. quam dedit laban racheli filie sue. et hos genuit iacob. oēs aie septem. Cūcteq anime q ingresse sunt cū iacob in egyptū. et egresse sunt de femore illius absq vxoribus filiorum eius. sexaginta sex. Filij autē ioseph q nati sūt ei in terra egypti: aie due. Omnes aie domus iacob que ingresse sunt in egyptū: fuere septuaginta. Misit autem iacob iudā ante se ad ioseph i egyptū vt nūciaret ei et ille occurreret i iessen. Quo cū peruenisset. iūcto ioseph curru suo. ascēdit obuiam patri ad eundē locū: vidensq eū. irruit sup collū eius. et inter amplexus fleuit. Dixitq pat ad ioseph. Iā letus moriar. qr vidi faciē tuā. et superstitē te relinquo. Et ille locutus ē ad fratres suos. et ad oēm domū pris sui. Ascēdam et annūciabo pharaoni. dicāq ei. Frēs mei et domus patris mei q erāt i terra chanaā: venerūt ad me. et sūt viri pastores ouiū: curāq hñt alendorum gregū. Pecora sua et armēta et oia q habere potuerūt adduxerūt secū. Cūq vocauerit vos et dixerit qd est opus vestrum: rñdebitis. Viri pastores sumus serui tui. ab infantia nostra vsq in pñs et nos et prēs nostri. Hec aūt dicetis vt habi/

tare possitis in terra iessen: quia detestant̄ egy/
ptij omnes pastores ouium. ❡ XLVII.

Ingressus ergo ioseph nunciauit pha/
raoni dicēs. Pater meus ⁊ frēs. oues
eoꝝ ⁊ armēta ⁊ cūcta q̄ possidēt vene/
rūt de t̄ra chanaan. ⁊ ecce ꝯsistūt in terra iessen.
Extremos quoqꝫ fratrū suoꝝ qnqꝫ viros cōsti
tuit corā rege. Quos ille interrogauit. Quid
habetis opis r̄nderūt. Pastores ouiuꝫ sumus
serui tui. ⁊ nos ⁊ p̄res nr̄i. Ad pegrinādū i ter
raꝫ tuā venim⁹. q̄m nō est herba gregibus ser
uoꝝ tuorū: ingrauescēte fame in t̄rā chanaan.
Petimusqꝫ vt esse nos iubeas seruos tuos in
terra iessen. Dixit itaqꝫ rex ad ioseph. Pater
tuus ⁊ frēs tui venerūt ad te. Terra egypti in
ꝯspectu tuo est in optimo loco fac eos habitare
⁊ trade eis terrā iessen. Quod si nosti i eis esse
viros idustrios: ꝯstitue illos magr̄os pecoruꝫ
meoꝝ. Post hec introduxit ioseph patrē suuꝫ
ad regē. ⁊ statuit eū corā eo. Qui benedicēs il/
li. ⁊ itrogatus ab eo: quot sūt dies annoꝝ vi/
te tue. r̄ndit. Dies peregrinationis vite mee cē
tūtriginta annoꝝ sunt. parui ⁊ mali: ⁊ nō pue/
nerūt vsqꝫ ad dies patrū meorū qbus peregri/
nati sūt. Et benedicto rege: egressus est foras
Joseph vō patri ⁊ fr̄ibus suis dedit possessio
neꝫ in egypto i optimo t̄re loco ramasses vt p̄/
ceperat pharao. ⁊ alebat eos. oēmqꝫ domū pa/
tris sui p̄bēs cibaria singulis. In toto. n. orbe
panis deerat. ⁊ oppresserat fames terrā. maxie
egypti ⁊ chanaan. E qbus oēm pecuniam con
gregauit ꝓ venditione frumenti. ⁊ intulit eam
in erariū regis. Cūqꝫ defecisset ēptoribus p̄ciū
venit cuncta egyptus ad ioseph dicēs. Da no/
bis panes. Quare morimur corā te deficiēte pe
cunia. Quibus ille r̄ndit. Adducite pecora ve
stra. ⁊ dabo vobis pro eis cibos si p̄ciū nō ha/
betis. Que cū adduxissent dedit eis alimēta ꝓ
equis ⁊ ouibus ⁊ bobus ⁊ asinis: sustentauitqꝫ
eos illo anno ꝓ cōmutatione pecorum venerūt
quoqꝫ anno secundo. ⁊ dixerunt ei. Non cela
mus dn̄o nostro ꝙ deficiente pecunia pecora si
mul defecerūt. nec clam te est ꝙ absqꝫ corpibus
⁊ t̄ra nihil habeam⁹. Cur ergo morimur te vi
dente. Et nos terra nr̄a tui erimus. Eme nos
in seruitutē regiā. ⁊ p̄be semina: ne peunte cul
tore redigat̄ terra in solitudinē. Emit igit̄ io/
seph oēm terrā egypti: vendentibus singulis
possessiones suas pre magnitudie famis. Sub
iecitqꝫ eā pharaoni ⁊ cūctos pplos eius a nouis/
simis terminis egypti vsqꝫ ad extremos fines.
eius p̄ter terrā sacerdotuꝫ q̄ a rege tradita fu
erat eis: quibus et statuta cibaria ex horreis pu
blicis p̄bebant̄. et iccirco non sunt cōpulsi ven
dere possessiones suas. Dixit ergo ioseph ad
populos. En vt cernitis et vos et terram ve/
stram pharao possidet. Accipite semina et seri
te agros vt fruges habere possitis. Quintam
p̄tē regi dabitis: quattuor reliquas pmitto vo
bis in sementē. et in cibū familijs et liberis vr̄is
Qui responderūt. Salus nr̄a in manu tua est
Respiciat nos tm̄ dn̄s noster. et leti seruiemus
regi. Ex eo t̄pe vsqꝫ in p̄sentē diē in vniuersa
terra egypti regib⁹ qnta ps soluit̄. et factum est
quasi i legē. absqꝫ terra sacerdotali. que libera
ab hac ꝯditiōe fuit. Habitauit ergo isrl' in egy
pto. i. i terra iessen et possedit eā: auctusqꝫ est et
multiplicat⁹ nimis. et vixit i ea decē et septē an
nis. Factiqꝫ sūt oēs dies vite illi⁹ cētū quadra
gintaseptē ānoꝝ. Cūqꝫ appropinquare cerne
ret diē mortis ei⁹. vocauit filiū suū ioseph. et di/
xit ad eū. Si inueni grām i cōspectu tuo. pone
manū tuā sub femore meo. et facies mihi mīaꝫ
et veritatē. vt nō sepelias me in egypto: sꝫ dor
miā cuꝫ p̄rib⁹ meis. et auferas me de terra hac
condasqꝫ in sepulchro maioꝝ meoꝝ. Cui rn̄/
dit ioseph. Ego faciā quod iussisti. Et ille. Iu
ra ergo inquit mihi. Quo iurante adorauit is/
rael dominum conuersus ad lectuli caput.

❡ XLVIII

His ita transactis nunciatum est ioseph
ꝙ egrotaret pater suus. Qui assum/
ptis duobus filijs manasse et effraim
ire perrexit. Dictūqꝫ est seni. Ecce filius tuus
ioseph venit ad te. Qui ꝯfortatus sedit in lectu
lo. Et ingresso ad se ioseph. ait. De⁹ omnipo/
tens apparuit mihi in luza. q̄ ē i terra chanaan
benedixitqꝫ mihi. et ait. Ego te augebo et mul
tiplicabo: et faciā te in turbas pploꝝ. Daboqꝫ
tibi terrā hanc. et semini tuo post te i possessio/
nē sempiternā. Duo ergo filij tui q nati sunt ti
bi in terra egypti. anteqꝫ huc venirē ad te. mei
erūt effraim et manasses. sicut ruben et symeō
reputabunt̄ mihi. Reliquos āt quos genueris
post eos tui erūt. et noīe fratrū suoꝝ vocabunt̄
i possessiōib⁹ suis. Mihi eni qn̄ veniebā d' me
sopotamia: mortua ē rachel in terra chanaan i
ipo itinere. Eratqꝫ vernū temp⁹. Et ingredie
bar effratam. et sepeliui eam iuxta viam effrate
que alio noie appellat̄ bethleē. Videns āt filios
eius. dixit ad eum. Qui sunt isti. Rn̄dit. Filij
mei sūt: quos donauit mihi dn̄s in h loco. Ad
duc inquit eos ad me. vt benedicā illis. Oculi
eni isrl' caligabant pre nimia senectute. et clare

videre nō poterat. Applicitosq3 ad se deoscu/
lat⁹ et circūplex⁹ eos. dixit ad filiū suū. Non sū
fraudat⁹ aspectu tuo: insuper ondit mihi de⁹ se
mē tuum. Cūq3 tulisset eos ioseph de gremio
patris. adorauit ꝓnus in terrā. et posuit effra/
im ad dexterā suā. i. ad sinistrā israel manassen
vero in sinistra sua. ad dexteram. s. patris. ap/
plicuitq3 ambos ad eū. Qui extendens manū
dexteram. posuit super caput effraim iunioris
fratris. sinistrā aūt sup caput manasse q maior
natu erat: cōmutās man⁹. Benedixitq3 iacob
filios ioseph. et ait. Deus i cui⁹ ꝯspectu ambu
lauerūt patres mei abrahā et isaac. deus qui pa
scit me ab adolescentia mea vsq3 in p̄ntē diem
angelus q eruit me de cūctis malis. benedicat
pueris istis: et inuocetur super eos nomē meū
noia q3 patrū meoꝝ abrahā et isaac. et crescant
in multitudinē sup terrā. Vidēs aūt ioseph ꝙ
posuisset pater suus dexterā manum sup caput
effraim: grauiter accepit. Et apprehensam ma
nū patris leuare conat⁹ est de capite effraim. et
transferre sup caput manasse. Dixitq3 ad pa/
trē. Nō ita cōuenit pat: q2 hic ē ꝓmogenitus.
Pone dexterā tuā super caput ei⁹. Qui renu
ens ait. Scio fili mi scio. Et iste qppe erit i po/
pulos et multiplicabit: sed frater ei⁹ iunior ma
ior erit illo. et semē illi⁹ crescet in gētes. Bene
dixitq3 eis in tp̄e illo. dicēs. In te benedicetur
isrl̄ atq3 dicet. Faciat tibi de⁹ sicut effraim et si
cut manasse. Constituitq3 effraim ante manas
sen. Et ait ad ioseph filiū suū. En ego morior
et erit deus vobiscum. reducetq3 vos ad terrā
patrū vroꝝ. Do tibi p̄tē vnā ex̄ f̄res tuos quā
tuli de manu amorrei in gladio et arcu meo.

Vocauit aūt iacob filios ¶ XLIX
suos. et ait eis. Congregamini vt an/
nunciē que vētura sūt vobis in dieb⁹
nouissimis. Congregamini et audite filij ia/
cob audite isrl̄ patrē vrm̄. Ruben ꝓmogeni/
t⁹ me⁹. Tu fortitudo mea et principiu3 doloris
mei. Prior in donis maior i iperio. Effusus
es sicut aqua. Nō crescas. q2 ascendisti cubile
patris tui: et maculasti stratū eius. Symeon et
leui f̄res vasa iniqtatꝭ bellātia. In ꝯsiliū eoru3
nō veniat aia mea. et in cetu illoꝝ nō sit gloria
mea: q2 in furore suo occiderūt virū. et i volun
tate sua suffoderūt murū. Maledict⁹ furor eoꝝ
q2 ptinax. et idignatio eoꝝ. q2 dura. Diuidam
eos in iacob: et dispdā eos in isrl̄. Juda: te lau
dabūt f̄res tui. Man⁹ tue in ceruicib⁹ inimico/
rū tuoꝝ: adorabunt te filij patris tui. Catulus
leonis iuda. Ad predā fili mi ascendisti: requi
escēs accubuisti vt leo. et quasi leena. Quis su
scitabit eū. Non auferetur sceptrum de iuda.
ꝛ dux de femore ei⁹: donec veniat q mittendus
est. ꝛ ip̄e erit expectatio gentiū. Ligās ad vine
am pullū suū. ꝛ ad vitē o fili mi asinam suam.
Lauauit in vino stolā suam ꝛ in sanguine vue
palliū suū. Pulchriores sunt oculi eius vino ꝛ
dentes eius lacte cādidiores. Zabulon in litto/
re maris habitabit. ꝛ in statione nauiū pertin/
gens vsq3 ad sidonē. Ysachar asinus fortꝭ: ac
cubās inter terminos. Vidit requiem ꝙ eēt bo
na et terrā ꝙ optima. ꝛ supposuit humerū suū
ad portandū: factusq3 ē tributis seruiēs. Dan
iudicabit populū suū: sicut ꝛ alia tribus in isra/
el. Fiat dan coluber in via. cerastes in semita
mordens vngulas equi: vt cadat ascensor eius
retro. Salutare tuū expectabo dn̄e. Gad accin
ctus preliabit ante eū. ꝛ ip̄e accinget retrorsū.
Aser pinguis panis eius. ꝛ p̄bebit delitias re
gibus. Neptalim ceruus emissus. ꝛ dans elo/
quia pulchritudinis. Fili⁹ accrescēs ioseph: fili
us accrescens ꝛ decorus aspectu. Filie discur/
rerūt sup murū: sed exasperauerūt eū. ꝛ iurga
ti sūt inuiderūtq3 illi habentes iacula. Sedit in
forti arcus ei⁹. ꝛ dissoluta sūt vincula brachioꝝ
ꝛ manuū illius. p manus potētis iacob. Inde
pastor egressus est: lapis isrl̄. Deus patris tui
erit adiutor tuus. ꝛ omnipotens benedicet tibi
benedictionib⁹ celi desup. benedictiōib⁹ abyssi
iacētis deorsum: benedictionib⁹ vberū ꝛ vulue
Benedictōes p̄ris tui. ꝯfortate sūt benedictiōi
bus patrū ei⁹. donec veniret desideriū collium
eternoꝝ. Fiant in capite ioseph ꝛ in vertice na
zarei int f̄res suos. Beniamin lup⁹ rapax. ma
ne comedet p̄dā. ꝛ vespere diuidet spolia. O ēs
hi in tribub⁹ isrl̄ duodeci. Hec locut⁹ ē eis pat
suus: benedixitq3 singulis bn̄dictiōib⁹ ꝓprijs
ꝛ p̄cepit eis dicēs. Ego ꝯgregor ad populum
meū. Sepelite me cū p̄ribus meis i spelūca du
plici q̄ ē in agro ephron ethei. ꝯ mābre in terra
chanaan: quā emit abrahā cū agro. ab ephron
etheo i possessionem sepulchri. Ibi sepelierunt
eū ꝛ saram vxorē eius. Ibi sepultus ē isaac cu3
rebecca cōiuge sua. Ibi ꝛ lya condita iacet. Fi
nitisq3 mandatis qb⁹ filios instruebat. collegit
pedes suos super lectu lu3 ꝛ obijt: appositusq3
est ad populū suū. ¶ L

Quod cernens ioseph. ruit sup faciē pa
tris flens ꝛ deosculans eum: p̄cepitq3
seruis suis medicis. vt aromatib⁹ con
dirent patrem. Quib⁹ iussa explentibus: tran/
sierūt quadraginta dies. Iste quippe mos erat

cadauerꝝ cõditoꝝ. Fleuitq̧ꝫ eũ egyptus septua
ginta diebꝰ. Et expleto planctꝰ tpe: locutus est
ioseph ad familiã pharaonis. Si inueni grãm
in cõspectu vestro. loquimini in auribꝰ pharao
nis. eo ꝙ pater meus adiurauerit me dicens:
En morior. in sepulchro meo qđ fodi mihi i ter
ra chanaan. sepelies me. Ascẽdã igitur ⁊ sepe/
liã patrẽ meũ: ac reuertar. Dixitq̧ꝫ ei pharao
Ascende ⁊ sepeli prẽm tuũ sicut adiuratus es.
Quo ascendente. ierunt cũ eo omnes senes do
mus pharaonis. cũctiq̧ꝫ maiores natu tre egy
pti: domꝰ ioseph cũ fratribꝰ suis absq̧ꝫ paruulis
⁊ gregibꝰ atq̧ꝫ armẽtis: que dereliquerũt i ter/
ra iessen. Habuit quoq̧ꝫ in comitatu currus ⁊
equites. ⁊ facta est turba nõ modica: venerunt
q̧ꝫ ad areã achad que sita est trans iordanẽ: vbi
celebrãtes exequias plãctu magno atq̧ꝫ vehemẽ
ti ipleuerũt septẽ dies. Qđ cũ vidissent habita
tores terre chanaã dixerunt. Planctꝰ magnus
est iste egyptijs. Et iccirco vocatũ est nomẽ lo
ci illius. planctus egypti. Fecerunt ergo filij ia
cob sicut preceperat eis. ⁊ portãtes eũ in terrã
chanaan sepelierunt eũ in spelunca duplici quã
emerat abrahã cũ agro in possessionẽ sepulchri
ab ephron etheo. contra faciẽ mambre. Reuer
susq̧ꝫ est ioseph in egyptũ cũ fratribus suis ⁊ oi
comitatu: sepulto patre. Quo mortuo timentes
fratres eius ⁊ mutuo colloquẽtes. ne forte me/
mor sit iniurie quã passus est. ⁊ reddat nobis
omne malũ quod fecimus. mandauerũt ei di/
cẽtes. Pr̃ tuꝰ pcepit nobis añq̧ꝫ moreretur vt
hec tibi verbis illiꝰ diceremus. Obsecro vt obli
uiscaris sceleris fratrũ tuoꝝ. ⁊ pcti atq̧ꝫ malitie
quã exercuerũt i te. Nos q̧ꝫ oramꝰ vt seruo dei
pr̃i tuo dimittas iniquitatẽ hanc. Quibꝰ audi/
tis fleuit ioseph: venerũtq̧ꝫ ad eũ fr̃es sui. ⁊ p/
ni adorãtes in terrã dixerunt. Serui tui sumus
Quibꝰ ille respondit. Nolite timere. Non dei
possumus resistere voluntati. Vos cogitastis
de me malũ. sed deꝰ vertit illũ i bonũ: vt exalta
ret me sicut i p̃sentiaꝝ cernitis: ⁊ saluos faceret
multos pp̄los. Nolite timere. Ego pascã vos
⁊ puulos v̄ros. Cõsolatusq̧ꝫ ẽ eos ⁊ blãde ⁊ le
niter est locutꝰ. ⁊ hitauit in egypto cũ oi domo
pr̃is sui. Dixitq̧ꝫ cẽtũdecẽ ãnis. ⁊ vidit effraim
filios vsq̧ꝫ ad tertiã generationẽ. Filij q̊q̧ꝫ ma/
chir filij manasse. nati sunt i gẽibꝰ ioseph. Qui
bꝰ trãsactꝰ locutꝰ ẽ fribꝰ suis. Post mortẽ meã
deus visitabit vos ⁊ ascẽdere vos faciet de ter
ra ista. ad terrã quã iurauit abraham. isaac ⁊ ia
cob. Cũq̧ꝫ adiurasset eos atq̧ꝫ dixisset: deꝰ visi
tabit vos. asportate ossa mea vobiscum de loco

isto: mortuꝰ ẽ expletꝭ cẽtũdecẽ vite sue annis. ⁊
cõditꝰ aromatibꝰ. repositus ẽ i loculo i egypto.

Explicit liber genesis. Incipit liber helles/
moth quẽ nos Exodi dicimus. Caplm I

HEc sunt nomina fi
lioꝝ israel. q ingressi sunt i egyptũ
cũ iacob. Singuli cũ domibus suis
introierũt Ruben. symeõ. leui. iudas. isachar
zabulon ⁊ beniamin. dan ⁊ neptali. gad ⁊ aser
Erãt igit̃ oẽs aie eoꝝ q egressi sunt de femore
iacob septuaginta. Ioseph aũt in egypto erat.
Quo mortuo ⁊ vniuersis fribus eius oiq̧ꝫ co
gnatiõe sua: filij israel creuerunt ⁊ q̃si germinã
tes multiplicati sunt. ac roborati nimis imple/
uerũt terrã. Surrexit interea rex nouꝰ sup egy
ptũ: qui ignorabat ioseph. Et ait ad pp̄lm suũ.
Ecce pp̄ls filioꝝ israel multus: ⁊ fortior nobis
est. Venite sapiẽter opprimamꝰ eum. ne forte
multiplicet̃. ⁊ si ingruerit cõtra nos bellum. ad
datur inimicis nostris. expugnatisq̧ꝫ nobis:
egrediatur de terra. Preposuit itaq̧ꝫ eis magi
stros operũ: vt affligerent eos oneribꝰ. Edifi
cauerũtq̧ꝫ vrbes tabernaculoꝝ pharaoni. phi
ton ⁊ ramesses. Quãtoq̧ꝫ opprimebãt eos: tan
to magis multiplicabant̃ ⁊ crescebãt. Oderãt/
q̧ꝫ filios israel egyptij. ⁊ affligebant illudentes
eis atq̧ꝫ ad amaritudinẽ perducebant vitã eo/
rum operibus duris luti ⁊ lateris: oiq̧ꝫ famu/
latu quo in terre operibus premebantur. Di
xit autem rex egypti obstetricibus hebreoꝝ: q̃/
rum vna vocabatur sephora. altera phua. pre/
cipiens eis. Qñ obstetricabitis hebreas. ⁊ par
tus tempus aduenerit. si masculus fuerit inter
ficite eũ. si femina reseruate. Timuerunt autẽ
obstetrices deũ ⁊ non fecerunt iuxta pceptũ re/
gis sed conseruabant mares. Quibꝰ accersitis
ad se rex. ait: Quid nã est hoc qđ facere volui/
stis: vt pueros seruaretis. Que responderunt
Non sunt hebree sicut egyptie mulieres. Ipse
enim obstetricandi habent scientiam. ⁊ priusq̧ꝫ
veniamꝰ ad eas pariũt. Bñ g̃ fecit deus obste
tricibus. ⁊ creuit pp̄ls: cofortatusq̧ꝫ est nimis.
Et qr timuerunt obstetrices deũ: edificauit eis
domos. Precepit ergo pharao oi pp̄lo suo di
cens. Quicqd masculini sexus natũ fuerit: in
flumen pijcite: qcqd feminini reseruate. II

EGressus ẽ post hec vir de domo leui.
⁊ accepit vxorẽ stirpis sue. q̃ cõcepit ⁊
peperit filiũ. ⁊ videns eũ elegantẽ ab/
scondit tribꝰ mẽsibꝰ. Cũq̧ꝫ iã celare non posset
sumpsit fiscellam scirpeã. ⁊ liniuit eã bitumine

ac pice: posuitq; intus infantulum. ⁊ exposuit
eum in carrecto ripe fluminis: stante procul soro
re eiꝰ: ⁊ considerante euentū rei. Ecce autē de
scendebat filia pharaonis vt lauaret in flumie.
⁊ puelle eiꝰ gradiebāt p crepidinē aluei. Que
cū vidisset fiscellā in papyrione. misit vnam e
famulabꝰ suis. ⁊ allatā aperiēs cernensq; in ea
paruulū vagiētē. miserta eius ait: De infanti/
bus hebreoꝝ est hic. Cui soror pueri. Vis in/
quit vt vadā ⁊ vocē tibi mulierē hebreā que nu
trire possit ifantulū. Rn̄dit: Vade. Perrexit
puella. ⁊ vocauit matrē suā. Ad quā locuta fi/
lia pharaonis: accipe ait pueꝝ istu3. ⁊ nutri mi
hi. ego dabo tibi mercedē tuā. Suscepit muli/
er ⁊ nutriuit puerū: adultūq; tradidit filie pha
raonis. Quē illa adoptauit in locum filij: voca
uitq; nomen eius moyses dicens: q2 de aqua tu
li eum. In diebus illis postq; creuerat moyses
egressus est ad fratres suos: viditq; afflictiōe3
eoꝝ. ⁊ virū egyptiū percutientē quendā de he/
breis fratribꝰ suis. Cūq; circūspexisset huc at/
q; illuc ⁊ nullū adesse vidisset: pcussū egyptiu3
abscondit sabulo. Et egressus die altero. cōspe
xit duos hebreos rixantes: dixitq; ei qui facie/
bat iniuriā. Quare percutis pximū tuu3. Qui
respondit. Quis cōstituit te principem ⁊ iudi/
cem super nos. Nom occidere me tu vis sic he
ri occidisti egyptium. Timuit moyses. ⁊ ait:
Quō palā factū ē verbū istud. Audiuitq; pha
rao sermonem hunc. ⁊ querebat occidere moy
sen. Qui fugiens de ꝯspectu eius. moratus est
in terra madian. ⁊ sedit iuxta puteū. Erāt autē
sacerdoti madiā septē filie. que venerāt ad hau
riendam aquā. ⁊ impletis canalibus adaquare
cupiebant greges pr̄is sui. Supuenere pasto/
res. ⁊ eiecerunt eas. Surrexitq; moyses ⁊ de
fensis puellis adaquauit oues eaꝝ. Que cū re
uertissent ad raguel patrē suū dixit ad eas. Cur
velocius venistis solito. Responderunt. Vir
egyptiꝰ liberauit nos de manu pastoꝝ. Insup
⁊ hausit aquā nobiscū: potūq; dedit ouibꝰ. At
ille. Vbi est inquit. Quare dimisistis hominē
Vocate eū vt comedat panē. Iurauitq; ergo
moyses q habitaret cū eo. Accepitq; sephora3
filiā eius vxorē: que peperit ei filiū: quem voca
uit gersan: dicens. Aduena fui in terra aliena
Alterū vo peperit quē vocauit eliezer. dicens.
Deus. n. pr̄is mei adiutor meꝰ. ⁊ eripuit me d
manu pharaonis. Post multū vo tpis mortu
us est rex egypti. Et ingemiscētes filij israel p
pter opera vociferati sunt. Ascenditq; clamor
eoꝝ ad deū ab operibꝰ ⁊ audiuit gemitū eorum
ac recordatus est federis qd pepigerat cū abra/
ham isac ⁊ iacob. ⁊ respexit dn̄s filios israel. ⁊
cognouit eos.

III

MOyses aūt pascebat oues ietro soceri
sui sacerdotis madian. Cūq; minasset
grege3 ad iteriora deserti: venit ad mō
tē dei oreb. Apparuitq; ei dn̄s in flāma ignis
de medio rubi. ⁊ videbat q rubus arderet ⁊ n̄
cōbureret. Dixit ergo moyses. Vadā ⁊ vide/
bo visionē hanc magnā: quare nō cōburat ru
bus. Cernens aūt dn̄s q pergeret ad videndū
vocauit eū de medio rubi. ⁊ ait: Moyses moy
ses. Qui rn̄dit. Adsum. at ille. Nō appropiet
inquit huc. Solue calciamentū de pedibꝰ tuis.
Locus. n. in quo stas terra scā est. ⁊ ait. Ego
sum deus patris tui. deus abrahā ⁊ deus isaac
⁊ deus iacob. Abscondit moyses faciem sua3.
Non. n. audebat aspicere ꝯ deū. Cui ait dn̄s.
Vidi afflictōnē populi mei in egypto. ⁊ clamo
rē eiꝰ audiui: pter duritiā eoꝝ qui p̄sunt opi/
bꝰ. Et sciens dolorē eius. descēdi vt liberē eu3
de manibus egyptioꝝ ⁊ educā de terra illa i ter
rā bonā ⁊ spaciosam in terram que fluit lacte ⁊
melle: ad loca chananei ⁊ ethei ⁊ amorei ⁊ phe
rezei ⁊ euei ⁊ iebusei. Clamor ergo filioꝝ israel
venit ad me. vidiq; afflictionē eoꝝ qua ab egy
ptijs opprimūt. Sed veni ⁊ mittā te ad phara
onē: vt educas ppl'm meum filios isrl' de egyp
to. Dixitq; moyses ad deū: Quis sum ego vt
vadā ad pharaonem ⁊ educam filios israel de
egypto. Qui dixit ei. Ego ero tecū. ⁊ h̄ hēbis
signū q miserim te. Cū eduxeris ppl'm meum
de egypto: imolabis deo super montē istū. Ait
moyses ad deū. Ecce ego vadā ad filios israel
⁊ dicā eis. Deꝰ patrū vestroꝝ misit me ad vos
Si dixerint mihi. qd est nomē eius: qd dicā eis
Dixit dn̄s ad moysen: Ego sū q sū. Sic dices
filijs israel. Qui est misit me ad vos. Dixitq;
iteꝝ deus ad moysen. Hec dices filijs israel.
Dn̄s deus patrū vestroꝝ deus abrahā ⁊ deus
isaac ⁊ deus iacob: misit me ad vos. Hoc no/
men mihi est in eternum. ⁊ hoc memoriale me
um in generatione ⁊ generationem. Vade. cō
grega seniores isrl'. ⁊ dices ad eos. Dn̄s deus
patrū vestroꝝ apparuit mihi. deus abraham ⁊
deus isaac ⁊ deus iacob. dicens. Visitans visi
taui vos ⁊ vidi oia que acciderunt vobis i egy
pto: ⁊ dixi vt educam vos de afflictione egypti
in terram chananei ⁊ ethei ⁊ amorei ⁊ phere/
zei ⁊ euei ⁊ iebusei ad terram fluētē lacte ⁊ mel
le. ⁊ audient vocē tuam. Ingredierisq; tu ⁊ se
niores israel ad regem egypti. ⁊ dices ad eum.

Dñs deus hebreoꝝ vocauit nos. Ibimus vi
am triu; dierum in solitudinem: vt imolemus
dño deo nostro. Sed ego scio ꝙ non dimittet
vos rex egypti vt eatis: nisi per manũ validã.
Extendãqꝫ manũ meã ⁊ percutiam egyptũ in
cunctis mirabilibus meis que facturus sũ i me
dio eoꝝ: post hoc dimittet vos: daboqꝫ gratiã
populo huic coram egyptijs. Et cũ egrediemi
ni: non exhibitis vacui: sed postulabit mulier a
vicina sua ⁊ ab hospita sua vasa argentea ⁊ au/
rea ac vestes. ponetisqꝫ eas sup filios ⁊ filias ve
stras ⁊ spoliabitis egyptum.

IIII

Respondẽs moyses ait. Nõ credẽt mi
hi: neqꝫ audient vocem meã: sed dicẽt
non apparuit tibi dñus. Dixit ergo ad
eum. Quid est qđ tenes in manu tua. Rñdit.
Virga. Dixitqꝫ dñs. Proijce eam in terram
Proiecit. ⁊ versa est in colubrum: ita vt fuge/
ret moyses. Dixitqꝫ dñs. Extende manũ tua;
⁊ apprehende caudam eius. Extendit ⁊ tenuit
versaqꝫ est in virgam. Vt credant inquit ꝙ ap
paruerit tibi dñs deus patrũ tuoꝝ: deꝰ abra
ham ⁊ deus isaac ⁊ deus iacob. Dixitqꝫ domi/
nus rursum. Mitte manũ tuam in sinu; tuũ.
Quã cum misisset in sinũ protulit leprosam in/
star niuis. Retrahe ait manũ tuã in sinũ tuum
Retraxit ⁊ protulit iterũ ⁊ erat similis carni re
lique. Si non crediderint inquit tibi. neqꝫ au/
dierint sermonẽ signi prioris credent verbo si
gni sequentis. Qꝫ si nec duobus quidem his si
gnis crediderint. neqꝫ audierint vocem tuam:
sume aquã fluminis ⁊ effunde ea; super aridã:
⁊ quicquid hauseris de fluuio. vertet in sangui
nem. Ait moyses. Obsecro domine. non sum
eloquens ab heri ⁊ nudiustertius. ⁊ ex quo lo/
cutus es ad seruum tuũ. impeditioris ⁊ tardio
ris lingue sum. Dixit dominus ad eu;. Quis
fecit os hominis. Aut quis fabricatus est mu/
tu; ⁊ surdum. videntem ⁊ cecum. Nõne ego.
Perge igitur ⁊ ego ero i ore tuo: doceboqꝫ qđ
loquaris. At ille. obsecro domine inquit mitte
quem missurus es. Iratus dominus in moy/
sen. ait: Aaron frater tuus leuites. scio ꝙ elo/
quens sit. Ecce ipse egredietur in occursum tu
um: vidensqꝫ te letabitur corde. Loq̃re ad eu;
⁊ pone verba mea in ore eius. ⁊ ego ero in ore
tuo ⁊ in ore illius. ⁊ ostendam vobis quid age
re debeatis. Et ipse loquetur pro te ad populũ
⁊ erit os tuum: tu autem eris ei i his que ad de
um pertinent. Virgam quoqꝫ hanc sume i ma
nu tua: in qua facturus es signa. Abijt moy/
ses ⁊ reuersus est ad ietro socerum suum. Di/
xitqꝫ ei. Vadam ⁊ reuertar ad fratres meos in
egyptum: vt videam si adhuc viuant. Cui ait
ietro. Vade in pace. Dixit ergo dominus ad
moysen in madian. Vade ⁊ reuertere in egyp
tum. Mortui enim sunt omnes qui querebant
animam tuam. Tulit ergo moyses vxorem su
am ⁊ filios suos: ⁊ imposuit eos super asinum
reuersusqꝫ est in egyptum: portans virga; dei
in manu sua. Dixitqꝫ ei dominus reuertenti i
egyptum. Vide vt omnia ostenta que posui in
manu tua facias coram pharaone. Ego indu/
rabo cor eius: ⁊ non dimittet populum. Dices
qꝫ ad eum. Hec dicit dominus: Filius meus
primogenitus isrl'. Dixi tibi. Dimitte filiũ me
um vt seruiat mihi. ⁊ noluisti dimittere eũ. Ec/
ce ego interficiã filium tuum primogenitũ. Cũ
qꝫ esset in itinere in diuersorio occurrit ei domi
nus. ⁊ volebat occidere eu;. Tulit illico sepho
ra acutissimã petram. ⁊ circũcidit preputium fi
lij sui. Tetigitqꝫ pedes eius: ⁊ ait sponsus san
guinum tu mihi es. Et dimisit eum. Postqꝫ
dixerat: sponsus sanguinum tu mihi es ob cir
cũcisionem. Dixitqꝫ dominus ad aaron. Va
de in occursum moysi in desertum. Qui perre
xit obuiam ei in montem dei. ⁊ osculatus ẽ eũ.
Narrauitqꝫ moyses aaron oia verba domini
pro quibus miserat eum. ⁊ signa que mandaue
rat. Venerũt qꝫ simul ⁊ congregauerũt cũctos
seniores filioꝝ isrl'. Locutusqꝫ est aarõ oia ver
ba que dixerat dñs ad moysen. ⁊ fecit signa co/
rã pplo ⁊ credidit ppl's. Audierũtqꝫ ꝙ visitas
set dñs filios israel ⁊ ꝙ respexisset afflictionẽ il
loꝝ: ⁊ proni adorauerunt.

V

Post hec ingressi sunt moyses ⁊ aaron
⁊ dixerunt pharaoni. Hec dicit domi
nus deus israel. Dimitte populu; me
um vt sacrificet mihi in deserto. At ille respon
dit. Quis est dominus vt audiam vocem eius
⁊ dimittã israel. Nescio dominũ. ⁊ israel non
dimittã. Dixeruntqꝫ. Deus hebreorum voca
uit nos: vt eamus viã triũ dierum in solitudi/
nem. ⁊ sacrificemus domino deo nostro. ne for
te accidat nobis pestis aut gladius. Ait ad eos
rex egypti. Quare moyses ⁊ aaron sollicitatis
populum ab operibus suis. Ite ad onera ve/
stra. Dixitqꝫ pharao. Multus est populus ter
re. Videtis ꝙ turba succreuerit: quanto magis
si dederitis eis requiem ab operibus. Prece/
pit ergo in die illo prefectis operum ⁊ exactori
bus populi dicens. Nequaqꝫ vltra dabitis pa
leas populo ad conficiendos lateres sicut pri/
us. sed ipsi vadant ⁊ colligant stipulas. ⁊ men

suram laterum quam prius faciebant: impone
tis super eos: nec minuetis quicq̄. Uacant
enim ⁊ iccirco vociferantur dicentes. Eamus
⁊ sacrificemus deo nostro. Opprimantur ope
ribus ⁊ expleant ea: vt non acquiescant verbis
mendacibus. Igitur egressi prefecti operū ⁊
exactores ad populum dixerunt. Sic dicit pha
rao. Non do vobis paleas. Ite ⁊ colligite sicu
bi inuenire poteritis: nec minuet̄ quicq̄ de ope/
re vestro. Dispersusq̄ ē ppl's in oēm terram
egypti ad colligendas paleas. Prefecti quoq̄
operū instabant dicentes. Complete opus ve
strum quotidie: vt prius facere solebatis qn̄ da
bant̄ vobis palee. Flagellatiq̄ sunt q̄ preerant
operib⁹ filiorū israel: ab exactorib⁹ pharaōis di
centib⁹. Quare nō implestis mēsurā laterū si/
cut prius: nec heri nec hodie. Uenerūtq̄ ppo
siti filiorū israel. ⁊ vociferati sunt ad pharaonē
dicentes. Cur ita agis cōtra seruos tuos. Pa
lee nō dant̄ nobis. ⁊ lateres sil'r imperant̄. En
famuli tui flagellis cedimur. ⁊ iniuste agit̄ con
tra populū tuū. Qui ait: Uacatis ocio: ⁊ iccir/
co dicitis. Eamus ⁊ sacrificem⁹ dn̄o. Ite ergo
⁊ operamini. Palee non dabunt̄ vobis: ⁊ red/
detis consuetū numerū laterum. Uidebantq̄
se prepositi filiorū israel in malū eo q̄ diceretur
eis. nō minuet̄ quicq̄ operis de lateribus p sin/
gulos dies. Occurrerūtq̄ moysi ⁊ aaron q̄ sta
bant ex aduerso. egredientes a pharaone. ⁊ di
xerunt ad eos. Uideat dn̄s ⁊ iudicet: qm̄ fetere
fecistis odorē nostrum coram pharaone ⁊ ser/
uis eius. ⁊ prebuistis ei gladiū vt occideret nos
Reuersusq̄ est moyses ad dominū. ⁊ ait: Do
mine. cur afflixisti populum istum. Quare mi
sisti me. Ex eo enim quo ingressus sum ad pha
raonē vt loq̄rer ex nomine tuo. afflixit populū
tuum. ⁊ non liberasti eos. VI

Dixitq̄ dominus ad moysen. Nunc vi
debis que facturus sum pharaoni. per
manum enim fortem dimittet eos. ⁊
in manu robusta eijciet illos de terra sua. Lo/
cutusq̄ est dominus ad moysen dicens: Ego
dominus qui apparui abraham isaac ⁊ iacob i
deo omnipotente. ⁊ nomen meum adonay nō
indicaui eis. Pepigiq̄ fedus cum eis vt da/
rem eis terram chanaan: terram peregrinatio
nis eorum in qua fuerunt aduene. Ego audiui
gemitum filiorum israel quo egyptij oppresse/
runt eos. ⁊ recordatus sum pacti mei. Ideo dic
filijs israel. Ego dominus qui educam vos de
ergastulo egyptiorum: ⁊ eruam de seruitute. ac
redimam in brachio excelso ⁊ iudicijs magnis
⁊ assumam vos mihi in populum. ⁊ ero vester
deus. Et scietis quia ego sum dominus deus
vester qui eduxerim vos de ergastulo egyptio
rum. ⁊ induxerim vos in terram super quā le
uaui manum meam vt darem eam abrahā isaac
⁊ iacob: daboq̄ illam possidendam vobis. ego
dominus. Narrauit ergo moyses omnia fili/
is israel: qui non acquieuerunt ei. propter āgu
stiam spirit⁹ ⁊ opus durissimū. Locutusq̄ ē do
minus ad moysen dicens. Ingredere ⁊ loque
re ad pharaonem regem egypti vt dimittat fili
os israel de terra sua. Respondit moyses corā
domino. Ecce filij isrl' non audiunt me: ⁊ quo
modo audiet pharao. presertim cū incircūcisus
sim labijs. Locutusq̄ est domin⁹ ad moysen ⁊
aaron: ⁊ dedit mandatū ad filios isrl' ⁊ ad pha/
raonē regem egypti vt educerent filios israel
de terra egypti. Isti sunt principes domorū p
familias suas. Filij ruben primogeniti israel:
enoch ⁊ phalu. esron ⁊ charmi. Hee cognatio/
nes ruben. Filij symeon: iamuel ⁊ iamin ⁊ ia/
mi ⁊ abod ⁊ iachin ⁊ sabel ⁊ saul filius chanani
tidis. Hee progenies symeon. Et hec nomina
filiorum leui per cognationes suas gerson ⁊ ca
ath ⁊ merari. Anni autem vite leui fuerunt cē
tum triginta septē. Filij gerson: lobni ⁊ semei
per cognationes suas. Filij caath: amram ⁊ ys
uar ⁊ hebron ⁊ oziel. Anni quoq̄ vite caath cē
tū trigīta tres. Filij merari: mooli ⁊ musi. Hee
cognationes leui per familias suas. Accepit āt
amram vxorem iochabeth patruelem suā: que
peperit ei aaron ⁊ moysen ⁊ mariam. Fuerūt/
q̄ anni vite amram centū triginta septem. Fi/
lij quoq̄ ysuar: chore ⁊ napheg ⁊ zechri. Filij
quoq̄ oziel misael ⁊ elisaphan ⁊ sechri. Acce/
pit autem aaron vxorem elisabeth filiam ami/
nadab. sororem naason: que peperit ei nadab ⁊
abiu ⁊ eleazar ⁊ ythamar. Filij quoq̄ chore:
aser ⁊ helchana ⁊ abiasab. Hee sunt cognatio/
nes chorītarū. At v̄o eleazar filius aaron acce
pit vxorē de filiabus phutiel: que peperit ei phi
nees. Hi sunt principes familiarū leuiticarum
per cognationes suas. Iste est aaron ⁊ moy/
ses quibus precepit dominus vt educerent fili
os israel de terra egypti per turmas suas. Hi
sunt qui loquuntur ad pharaonem̄ regē egyp
ti vt educāt filios israel de egypto. Iste ē moy
ses ⁊ aaron. in die qua locutus est dn̄s ad moy
sen in terra egypti. Et locutus est dn̄s ad moy
sen dicens: Ego dominus. Loquere ad pha/
raonē regē egypti. oīa que loquor tibi. Et ait
moyses corā dn̄o. En incircūcisus labijs sum

Quod audiet me pharao. ¶ VII

Dixitq; dñs ad moysen. Ecce constitui
te deum pharaonis. ⁊ aaron frater tu/
us erit ꝓpheta tu⁹. Tu loqueris ei oia
que mando tibi. ⁊ ille loquetur ad pharaonem
vt dimittat filios israel de terra sua. Sed ego i
durabo cor eius. ⁊ multiplicabo signa ⁊ osten
ta mea i terra egypti. ⁊ nō audiet vos. Immit
tāq; manū meā super egyptū: ⁊ educā exercitū
⁊ populū meū filios israel de terra egypti: ꝑ iu
dicia maxima. Et scient egyptij. q2 ego sū dñs
qui extenderim manū meā sup egyptuz: ⁊ edu
xeri filios isrł de medio eoꝝ. Fecit itaq; moy
ses ⁊ aaron: sicut preceperat dñs. ita egerunt.
Erat autem moyses octoginta annoꝝ ⁊ aaron
octogintatriū qñ locuti sūt ad pharaonem. Di
xitq; dñs ad moysen ⁊ aaron. Cū dixerit vob
pharao: ostēdite signa: dices ad aarō. Tolle vir
gam tuā ⁊ proijce eam coram pharaōe: ac ver
taꝛ in colubrū. Ingressi itaq; moyses ⁊ aaron
ad pharaonem. fecerunt sicut preceperat domi
nus. Tulitq; aaron virgam coram pharaone
⁊ seruis eius: q̄ versa ē i colubrū. Vocauit aūt
pharao sapientes ⁊ maleficos. ⁊ fecerūt etiā ipi
per incantationes egyptiacas ⁊ archana quedā
similiꝛ. Proiecerūtq; singuli virgas suas. q̄
verse sunt in dracones. Sed deuorauit virga
aaron virgas eoꝝ. Induratūq; ē cor pharao
nis. ⁊ nō audiuit eos sicut p̄ceperat dñs. Dixit
aūt dñs ad moysen. Ingrauatū ē cor pharao/
nis ⁊ nō vult dimittere populū. Vade ad eum
mane. Ecce egredietꝛ ad aquas. Et stabis i oc
cursū eius sup ripā fluminis. ⁊ vgā q̄ cōuersa
ē in draconē. tolles in manu tua. dicesq; ad eū
Dñs deus hebreoꝝ misit me ad te. dicens. Di
mitte populū meū vt sacrificet mihi in deserto.
⁊ vsq; ad pñs audire noluisti. Hec igitur dicit
dñs. In hoc scies ꝙ sim dñs. Ecce percutiam
virga q̄ in manu mea est aquā fluminis. ⁊ ver
tetꝛ in sanguinē. Pisces q̄z q̄ sūt in fluuio mori
entꝛ. ⁊ cōputrescēt aq̄. ⁊ affligentꝛ egyptij biben
tes aquaz fluminis. Dixit q̄z dñs ad moysen.
Dic ad aaron. Tolle virgā tuā ⁊ extēde manū
tuā sup aquas egypti. ⁊ super fluuios eoꝝ ⁊ ri
uos ⁊ paludes ⁊ oēs lacus aquaꝝ vt vertātꝛ in
sanguinē. ⁊ sit cruor in oi terra egypti tā in li/
gneis vasꝭ q̄z i saxeis. Fecerūtq; moyses ⁊ aa
ron sicut p̄cepat dñs. Et eleuās virgā ꝑcussit.
aquā fluminis corā pharaone ⁊ seruis ei⁹ q̄ ver/
sa ē in sanguinē. ⁊ pisces q̄ erāt in flumine mor
tui sūt. Cōputruitq; fluuius ⁊ nō poterāt egy
ptij bibere aquam fluminis. ⁊ fuit sanguis i to
ta terra egypti. Feceruntq; similiter malefici
egyptiorum incantationibus suis. Et indura
tum est cor pharaonis nec audiuit eos sicut pre
ceperat dominus. Auertitq; se ⁊ ingressus est
domuz suam: nec apposuit cor etiam hac vice.
Foderūt autem omnes egyptij per circuitū flu
minis aquam vt biberent. Nō enim poterant
bibere aquā fluminis. Impletiq; sunt septē di
es postq̄z ꝑcussit dñs fluuiū. ¶ VIII

Dixit quoq; dñs ad moysen. Ingrede
re ad pharaonem. ⁊ dices ad eū. Hec
dicit dñs. Dimitte populū meum vt sa
crificet mihi. Si autem nolueris dimittere ecce
ego percutiā oēs terminos tuos ranis: ⁊ ebu/
liet fluuius ranas q̄ ascendēt. ⁊ ingredientꝛ do
mū tuā ⁊ cubiculū lectuli tui. ⁊ super stratū tuū
⁊ in domos seruorum tuorum. ⁊ in populū tu
um. ⁊ in furnos tuos ⁊ in reliquias ciboꝝ tuo/
rū. ⁊ ad te ⁊ ad populū tuū ⁊ ad oēs seruos tu/
os intrabunt rane. Dixitq; dñs ad moysen.
Dic ad aaron. Extende manū tuā sup fluuios
⁊ sup riuos ⁊ paludes. ⁊ educ ranas sup terrā
egypti. Et extendit aaron manuz super aquas
egypti ⁊ ascenderūt rane. operuerūtq; terrā egy
pti. Fecerunt aūt ⁊ malefici per incantationes
suas similiꝛ. eduxerūtq; ranas sup terram egy
pti. Vocauit aūt pharao moysen ⁊ aaron. ⁊ di
xit eis. Orate dñm vt auferat ranas a me et a
populo meo: ⁊ dimittam populū vt sacrificet do
mino. Dixitq; moyses ad pharaonem. Cōsti
tue mihi quando depreceꝛ ꝓ te ⁊ ꝓ seruis tuis
⁊ ꝓ populo tuo: vt abigantur rane a te: ⁊ a do
mo tua. ⁊ a seruis tuis. ⁊ a populo tuo: ⁊ tm̄ in
flumine remaneant. Qui respōdit. Cras. At
ille iuxta inquit verbum tuum faciam: vt scias
quoniam non est sicut dñs deus noster. ⁊ rece
dent rane a te: ⁊ a domo tua ⁊ a seruis tuis. ⁊ a
populo tuo: ⁊ tantum in flumine remanebunt
Egressiq; sunt moyses ⁊ aaron a pharaone. ⁊
clamauit moyses ad dñm ꝓ sponsione ranarū
quā ꝯdixerat pharaoni. Fecitq; dñs iuxta ver
bum moysi: ⁊ mortue sunt rane de domibus ⁊
de villis. et de agris. Congregauerūtq; eas i
imensos aggeres: et computruit terra. Vidēs
aūt pharao ꝙ data eēt reqes. ingrauauit cor su
um et nō audiuit eos sicut p̄cepat dñs. Dixit/
q; dñs ad moysen. Loquere ad aaron. Extē/
de virgā tuā et percute puluerē terre. et sint cy
nifes in vniuersa terra egypti. Feceruntq; ita
Et extēdit aaron manū. vgā tenēs. ꝑcussitq;
puluerē t̄re: et facti sūt cynifes i hoib⁹ et iumē
tis. Ois puluis terre versus ē i cynifes ꝑ totā

terram egypti. Feceruntq; similiter malefici incantationibus suis vt educerent cynifes: ⁊ nō potuerūt. Erantq; cynifes tam in hoīb⁹ q̄3 i iumentis. Et dixerunt malefici ad pharaonem. Digit⁹ dei est hic. Induratūq; ē cor pharaōis ⁊ nō audiuit eos sicut p̄ceperat dn̄s. Dixit quoq; dn̄s ad moysen. Consurge diluculo ⁊ sta coram pharaone. Egredief. n. ad aquas. Et dices ad eū: Hec dicit dn̄s: Dimitte populū meum vt sacrificet mihi. Qꝫ si nō dimiseris eū: ecce ego mittā in te ⁊ in seruos tuos ⁊ in populū tuū ⁊ in domos tuas oē genus muscaꝝ. ⁊ implebunf oēs domus egyptioꝝ muscis diuersi generis. ⁊ vniuersa terra in qua fuerint. Faciāq; mirabile in die illa terrā iessen in qua ppl'us meus est vt non sint ibi musce. ⁊ scias qm̄ ego dn̄s in medio terre. ponāq; diuisionē int̄ ppl'3 meū ⁊ ppl'm tuū. Cras erit signū istud. Fecitq; dn̄s ita. Et venit musca grauissima i domos pharaonis ⁊ seruoꝝ eius ⁊ in oēm terrā egypti corruptaq; est terra ab huiuscemodi muscis. Vocauitq; pharao moysen ⁊ aaron. ⁊ ait eis. Ite ⁊ sacrificate deo vestro in terra hac. Et ait moyses. Non pōt ita fieri. Abbominatōes. n. egyptioꝝ imolabim⁹ dn̄o deo nostro. Qꝫ si mactauerimus ea que colunt egyptij corā eis lapidib⁹ nos obruent. Viā triū dieꝝ pergemus i solitudinē ⁊ sacrificabimus dn̄o deo nostro sicut precepit nobis. Dixitq; pharao. Ego dimittam vos vt sacrificetis dn̄o deo vr̄o in deserto. verūtñ longius ne abeatis. Rogate pro me. Et ait moyses: Egressus a te orabo dn̄m: ⁊ recedet musca a pharaone ⁊ a seruis suis ⁊ a populo eius cras. Verūtñ noli vltra fallere: vt nō dimittas populū sacrificare dn̄o. Egressusq; moyses a pharaone orauit dominū. Qui fecit iuxta verbū illius. ⁊ abstulit muscas a pharaone ⁊ a seruis suis ⁊ a populo eius. Non superfuit nec vna quidem. Et ingrauatum ē cor pharaonis ita vt nec hac quidem vice dimitteret populum.

¶ IX

Dixit aūt dn̄s ad moysē. Ingredere ad pharaonē ⁊ loquere ad eum. Hec dicit dn̄s deus hebreoꝝ. Dimitte populum meū vt sacrificet mihi. Quod si adhuc renuis ⁊ retines eos: ecce manus mea erit super agros tuos: ⁊ super equos. ⁊ asinos. ⁊ camelos. ⁊ oues. ⁊ boues. pestis valde grauis. Et faciet dn̄s mirabile int̄ possessiones israel ⁊ possessiones egyptioꝝ: vt nil oīo pereat ex his q̄ ꝑtinent ad filios israel. Constituitq; dn̄s tēpus dicens: Cras faciet dn̄s verbum istud in terra

Fecit ergo dn̄s verbū hoc altera die: ⁊ mortua sunt oīa aīantia egyptiorum. De aīalib⁹ vo filiorū israel nihil oīo perijt. Et misit pharao ad videndū nec erat quicq̄3 mortuū de his q̄ possidebat israel. Ingrauatūq; est cor pharaonis ⁊ nō dimisit populū. Et dixit dn̄s ad moysen ⁊ aaron: Tollite plenas manus cineris de camino: ⁊ spargat illū moyses in celū corā pharaōe fitq; puluis super oēm terram egypti. Erunt enim in hoibus ⁊ iumētis vlcera ⁊ vesice turgentes in vniuersa terra egypti. Tuleruntq; cinerē de camino ⁊ steterunt coram pharaone. ⁊ sparsit illum moyses in celum. Factaq; sūt vlcera vesicarū turgentiū in hoibus ⁊ iumentis: nec poterant malefici stare corā moyse ꝓpt vlcera que in illis erant. ⁊ in oī terra egypti. Indurauitq; dn̄s cor pharaonis. ⁊ nō audiuit eos sicut locut⁹ est dn̄s ad moysen. Dixit quoq; dominus ad moysen: Mane cōsurge ⁊ sta coraꝫ pharaone: ⁊ dices ad eū: Hec dicit dn̄s de⁹ hebreoꝝ. Dimitte populū meū vt sacrificet mihi: qr in hac vice mittā oēs plagas meas super cor tuū ⁊ super seruos tuos. ⁊ super populū tuum vt scias qꝫ non sit similis mei in oī terra. Nūc enim extendens manū. ꝑcutiā te ⁊ populū tuū peste peribisq; de terra. Idcirco aūt posui te vt ostendā in te fortitudinē meā ⁊ narref nomen meū in omni terra. Adhuc retines populū meum. ⁊ non vis eū dimittere. En pluā cras hac ipsa hora grandinē multā nimis: qualis non fuit in egypto a die qua fundata est vsq; in p̄ns tp̄s. Mitte ergo iā nūc ⁊ cōgrega iumēta tua: ⁊ oīa q̄ h̄es in agro. Hoies. n. ⁊ iumēta ⁊ vniuersa que inuenta fuerint foris. nec cōgregata de agris: cecideritq; super ea grando: morief. Qui timuit verbū dn̄i de seruis pharaonis. fecit cōfugere seruos suos ⁊ iumenta in domos: qui aūt neglexit sermonē dn̄i: dimisit seruos suos ⁊ iumenta in agris. Et dixit dn̄s ad moysen Extende manū tuā in celū: vt fiat grando i vniuersa terra egypti sup hoies ⁊ sup iumēta ⁊ super oēm herbā agri in terra egypti. Extenditq; moyses virgā in celū. ⁊ dn̄s dedit tonitrua ⁊ grandinē ac discurrentia fulgura super terrā Pluitq; dn̄s grandinem super terrā egypti ⁊ grando ⁊ ignis mixta pariter ferebantur. Tāteq; fuit magnitudinis. quanta ante nunq̄3 apparuit in vniuersa terra egypti ex quo gens illa condita est. Et percussit grando in oī terra egypti cuncta que fuerunt in agris ab hoīe vsq; ad iumentū. Cunctaq; herbam agri percussit grando. ⁊ omne lignum regionis confregit

Tm̄ in terra iessen vbi erant filij israel. grādo
nō cecidit. Misitqꝫ pharao ⁊ vocauit moysen
⁊ aaron: dicens ad eos. Peccaui etiam nunc.
Dn̄s iustus ⁊ ego ⁊ populus meus impij. Ora
te dn̄m vt desinant tonitrua dei ⁊ grādo: vt di
mittam vos. ⁊ nequaqꝫ hic vltra maneatis. ait
moyses. Cum egressus fuero de vrbe. extēdā
palmas meas ad dominum. ⁊ cessabunt toni/
trua ⁊ grando non erit: vt scias qꝛ domini ē ter
ra. Noui aūt ꝙ ⁊ tu ⁊ serui tui necdū timeatis
dominū deum. Linū ergo ⁊ ordeū lesum ē. eo
ꝙ ordeū esset virens: ⁊ linū iam folliculos ger
minaret. Triticū autē ⁊ far non sunt lesa. quia
serotina erant. Egressusqꝫ moyses a pharao/
ne ex vrbe. tetendit manus ad dominū. ⁊ cessa
uerunt tonitrua ⁊ grādo. nec vltra stillauit plu
uia super terram. Uidens aūt pharao ꝙ cessas
set pluuia ⁊ grando ⁊ tonitrua. auxit peccatum
⁊ ingrauatū est cor eiꝰ ⁊ seruorum illius ⁊ indu/
ratū nimis: nec dimisit israel sicut p̄ceperat do
minus per manū moysi. X

Et dixit dn̄s ad moysen. Ingredere
ad pharaonem. Ego eni induraui cor
eius ⁊ seruorum illius vt faciam signa
mea hec in eo: ⁊ nares in auribꝰ filij tui ⁊ nepo
tū tuorum. quotiens contriuerim egyptios ⁊
signa fecerim in eis. ⁊ sciatis qꝛ ego dn̄s. In/
troierunt ergo moyses ⁊ aaron ad pharaonem
⁊ dixerunt ei. Hec dicit dn̄s deus hebreorum.
Usqꝫquo non vis subijci mihi. Dimitte popu
lū meū vt sacrificet mihi. Sin aūt resistis ⁊ nō
vis dimittere eū: ecce ego inducā cras locustā
i fines tuos q̄ operiet supficiē t̄re. ne quicq̄ eiꝰ
appareat sed comedatur qd̄ residuū fuit grandi
ni. Corrodet. n. oia ligna q̄ germinant i agris
⁊ implebunt domos tuas ⁊ seruoꝝ tuoꝝ ⁊ oiū
egyptiorū: quantam non viderunt patres tui ⁊
aui ex quo orti sunt super terrā vsqꝫ in p̄ntē diē
Auertitqꝫ se ⁊ egressus est a pharaone. Dixe/
runt autē serui pharaonis ad eū. Usqꝫquo pa
tiemur hoc scandalū. Dimitte hoies vt sacrifi
cent dn̄o deo suo. Nōne vides ꝙ perierit egy/
ptus. Reuocaueruntqꝫ moysen ⁊ aaron ad pha
raonem. Qui dixit eis. Ite sacrificate dn̄o deo
vestro. Qui nā sunt qui ituri sunt. Ait moyses
Cū paruulis nostris ⁊ senioribus pergemus:
cū filijs ⁊ filiabus cū ouibꝰ ⁊ armentis. Est. n.
solēnitas dn̄i dei nostri. Et respondit pharao.
Sic dn̄s sit vobiscū. Quō ego dimittā vos ⁊
paruulos vr̄os cui dubiū est qd̄ pessime cogitetis
Non fiat ita: sed ite tm̄ viri ⁊ sacrificate domio
Hoc eni ⁊ ipsi petistis. Statimqꝫ eiecti sūt de cō
spectu pharaonis. Dixit aūt dn̄s ad moysen:
Extende manū tuā super terrā egypti ad locu
stā vt descendat super terrā ⁊ deuoret oēꝫ her/
bam que residua fuit grādini. Et extēdit moy
ses virgā super terrā egypti. ⁊ dn̄s induxit vē
tū vrentē tota die illa ⁊ nocte. Et mane facto:
ventus vrens leuauit locustas. Que ascēderūt
super vniuersā terrā egypti. ⁊ sederunt in cun
ctis finibꝰ egyptiorū innumerabiles. quales an
te illud tempus non fuerant nec postea future
sunt. Operueruntqꝫ vniuersā superficiē terre
vastantes oia. Deuorata ē igit herba terre. ⁊
quicquid pomoꝝ in arboribꝰ fuit q̄ grando di/
miserat. Nihil q̄ꝫ oio virens relictū est i lignis
⁊ in herbis terre: i cūcta egypto. Quāobrem.
festinus pharao vocauit moysen ⁊ aaron. ⁊ di
xit eis. Peccaui in dominū deū vestrū ⁊ i vos
Sed nunc dimittite peccatū mihi ēt hac vice: ⁊
rogate dominū deū vestrū vt auferat a me mor
tē istam. Egressusqꝫ est moyses de conspectu
pharaonis ⁊ orauit dn̄m. Qui flare fecit ven/
tū ab occidente vehementissimū ⁊ arreptam lo
custā proiecit in mare rubrū Nō remansit nec
vna qdē in cunctis finibꝰ egypti. Et indura/
uit dominꝰ cor pharaonis. nec dimisit filios is/
rael. Dixit aūt dn̄s ad moysen: Extēde manū
tuā in celū: ⁊ sint tenebre sup terrā egypti: tam
dense vt palpari q̄ant. Extenditqꝫ moyses ma
nū in celum. ⁊ facte sunt tenebre horribiles in
vniuersa terra egypti. Tribus diebꝰ nemo vi
dit fratrem suū: nec mouit se de loco in q̄ erat
Ubicunqꝫ aūt habitabant filij isrl̄ lux erat. Uo
cauitqꝫ pharao moysen ⁊ aarō. ⁊ dixit eis. Ite
sacrificate domino. Oues tm̄ vestre ⁊ armen/
ta remaneant: paruuli vestri eāt vobiscū. Ait
moyses: Hostias q̄qꝫ ⁊ holocausta dabis no/
bis: que offeramus domino deo nostro. Cun
cti greges pergent nobiscū. Nō remanebit ex
eis vngula que necessaria sunt in cultū domini
dei nostri: presertim cū ignoremus quid debe/
at imolari donec ad ipsum locum perueniamꝰ
Indurauit aūt dominus cor pharaonis ⁊ no/
luit dimittere eos. Dixitqꝫ pharao ad moysen
Recede a me. ⁊ caue ne vltra videas faciem
meam. Quocūqꝫ die apparueris mihi. morie
ris. Respondit moyses: Ita fiat vt locutus es
Non videbo vltra faciē tuā. XI

Et dixit dominus ad moysen. Adhuc
vna plaga tangā pharaonem ⁊ egyp/
tum ⁊ post hec dimittet vos ⁊ exire cō/
pellet. Dices ergo omni plebi vt postulet vir
ab amico suo ⁊ mulier a vicina sua vasa argen

tea ⁊ aurea ⁊ vestē. Dabit autem domin⁹ gratiam populo suo corā egyptijs. Fuitqȝ moyses vir magnus valde in terra egypti coȝ ser uis pharaonis ⁊ omni populo. Et ait. Hec dicit dominus. Media nocte ingrediar in egyptum. ⁊ morietur omne primogenitum in terra egyptioȝ: a primogenito pharaonis qui sedet in solio eius vsqȝ ad primogenitū ancille que ē ad molā. ⁊ omnia primogenita iumentorum. Eritqȝ clamor magnus in vniuersa terra egypti: qualis nec ante fuit: nec postea futurus est. Apud omnes aūt filios israel non mutiet canis ab homine vsqȝ ad pecus. vt sciatis quanto miraculo diuidat domin⁹ egyptijs ⁊ israel. Descendentqȝ omnes serui tui isti ad me ⁊ adorabunt me dicentes. Egredere tu ⁊ omnis populus qui subiectus ē tibi. Post hec egrediemur Et exiuit a pharaone. iratus nimis. Dixit autem dn̄s ad moysen. Non audiet vos pharao vt multa signa fiant in terra egypti. Moyses autem ⁊ aaron fecerunt omnia signa: ⁊ ostenta que sunt coram pharaone. ⁊ indurauit dominus cor pharaonis: nec dimisit filios israel de terra sua.

XII

Dixit qȝ dn̄s ad moysen ⁊ aaron in terra egypti. Mensis iste vobis principium mensium: primus erit in mensibus anni. Loquimini ad vniuersum cetū filiorum israel. ⁊ dicite eis: Decima die mensis hui⁹ tollat vnusquisqȝ agnū per familias ⁊ domos suas. Sin aūt minor est numerus vt sufficere possit ad vescendum agnū assumet vicinum suum qui coniunctus ē domui ei⁹ iuxta numeꝝ aiaruȝ que sufficere possint ad esū agni. Erit āt agnus absqȝ macula masculus āniculus. Juxta quem ritū tolletis ⁊ hedum: ⁊ seruabitis eum vsqȝ ad quartādecimam diem mensis huius. Jmmolabitqȝ eum vniuersa multitudo filioȝ israel ad vesperā. ⁊ sument de sanguine eius ac ponent super vtrūqȝ postem. ⁊ in superliminarib⁹ domoȝ in quibus comedent illum. Et edent carnes nocte illa assas igni: ⁊ azimos panes cū lactucis agrestibus. Nō comedetis ex eo crudū quid. nec coctum aqua: sed assum tm̄ igni. Caput cum pedibus eius ⁊ intestinis vorabitis: nec remānebit quicqȝ ex eo vsqȝ mane. Si quid residuum fuerit igne comburetis. Sic autē comedetis illū. Renes vestros accingetis. ⁊ calciamenta habebitis in pedibus. tenentes baculos in manibus: ⁊ comedetis festināter. Est enim phase. i. transitus domini. Et transibo ꝑ terram egypti nocte illa percutiāqȝ omne primogenitū in terra egypti. ab hoīe vsqȝ ad pecus. ⁊ in cunctis dijs egypti faciaȝ iudicia. ego dominus. Erit aūt sanguis vobis in signum in edib⁹ in quibus eritis. ⁊ videbo sanguinem ⁊ transibo vos: nec erit i vobis plaga disperdēs quādo percussero terrā egypti. Habebitis aūt hunc diē in monimentū ⁊ celebrabitis eā solēnem dn̄o in generationib⁹ vestris. cultu sempiterno. Septē dieb⁹ azima comedetis. In die ꝑmo nō erit fermētū in domib⁹ vr̄is. Quicūqȝ comederit fermētatū. peribit aīa illa de israel. a primo die vsqȝ ad diē septimū. Dies ꝑma erit sancta atqȝ solēnis: ⁊ dies septima eadē festiuitate venerabilis. Nihil operis facietis i eis. exceptis que ad vescendū pertinent: ⁊ obseruabitis azima. In eadem enim ipsa die educā exercitum vestrum de terra egypti. ⁊ custodietis diem istum in generationes vestras ritu ꝑpetuo Primo mense quartadecima die mēsis ad vesperam. comedetis azima. vsqȝ ad diem vicesimā primā eiusdem mensis ad vesperam. Septem diebus fermentatū non inuenietur in domibus vestris. Qui comederit fermentatū. peribit aīa eius de cetu israel: tam de aduenis qȝ de indigenis terre. Oē fermentatū non comedetis. In cūctis habitaculis vestris edetis azima. Vocauit aūt moyses oēs seniores filioꝝ israel. ⁊ dixit ad eos. Jte tollentes aial per familias vestras: ⁊ īmolate phase. Fasciculūqȝ hysopi tingite in sanguine qui est in limine ⁊ aspergite ex eo superliminare ⁊ vtrūqȝ postem. Nullus vestrū egrediat̄ ostiū domus sue vsqȝ mane. Transibit. n. dn̄s percutiens egyptios Cūqȝ viderit sanguinē in supliminari ⁊ in vtroqȝ poste transcendet ostiū dom⁹. ⁊ non sinet ꝑcussorem ingredi domos vr̄as: ⁊ ledere. Custodi verbū istud legitimū tibi ⁊ filijs tuis vsqȝ in eternum. Cūqȝ introieritis terrā quam dn̄s deus daturus est vobis vt pollicit⁹ est: obseruabitis cerimonias istas. Et cū dixerit vobis filij vr̄i. que ē ista religio. Dicetis eis. Victima transitus dn̄i est: qn̄ transiuit sup domos filioȝ israel i egypto. percutiēs egiptios. ⁊ domos nr̄as liberans. Incuruatusqȝ ꝑpl'us adorauit. Et egressi filij israel fecerūt sicut preceperat dominus moysi ⁊ aaron. Factum est autem i noctis medio. percussit dn̄s oē primogenitū i terra egypti: a primogenito pharaonis q in solio eius sedebat vsqȝ ad primogenituȝ captiue que erat in carcere: ⁊ omne primogenitum iumentoȝ. Surrexitqȝ pharao nocte ⁊ omnes serui eius cunctaqȝ egypt⁹: ⁊ ort⁹ est clamor magn⁹

in egypto: Neq3 eni erat domus in qua nō ia
ceret mortuus. Uocatisq3 pharao moyse ⁊ aa-
ron nocte. ait: Surgite egredimini a pplo me
vos ⁊ filij isrl. Ite ⁊ imolate dño sicut dicitis.
Oues vestras ⁊ armenta assumite vt petiera-
tis: ⁊ abeuntes benedicite mihi. Urgebantq3
egyptij ppl'm isrl de terra exire velociter dicen
tes. Omnes moriemur. Tulit igit ppl's cōsp
sam farinā anteq3 fermentaret: ⁊ ligans in pal
lijs posuit super humeros suos. Feceruntq3 fi
lij isrl sicut preceperat dñs moysi: ⁊ petierūt ab
egyptijs vasa argentea ⁊ aurea vesteq3 pluri-
mā. Dñs aūt dedit gratiā populo coram egyp
tijs vt cōmodarent eis ⁊ spoliauerūt egyptios.
Profectiq3 sunt filij isrl de ramasse in sochot
sexcenta fere milia peditū viroꝝ: absq3 paruu-
lis ⁊ mulieribus. Sed ⁊ vulgus promiscuū in
numerabile ascendit cū eis: oues ⁊ armenta ⁊
animantia diuersi generis multa nimis. Coxe
runtq3 farinam quā dudum de egypto consper
sam tulerant. ⁊ fecerūt subcineritios panes azi
mos. Neq3 enim poterat fermentari cogētib9
exire egyptijs. ⁊ nullā facere sinentibus moraz
nec pulmenti quicq3 occurrerat pparare. Ha-
bitatio aūt filioꝝ isrl qua manserunt in egypto
fuit quadringentoꝝ triginta annoꝝ. Quibus
expletis: eadē die egressus est oīs exercitus do
mini de terra egypti. Nox est ista obseruabilis
dñi: qñ eduxit eos de terra egypti. Hāc obser
uare debent oēs filij israel in generationib9 su
is. Dixitq3 dñs ad moysen ⁊ aaron. Hec ē re
ligio phase. Omnis alienigena nō comedet ex eo
Omnis autem seruus emptitius circūcidet. ⁊ sic
comedet. Aduena ⁊ mercennarius non edent
ex eo. In vna domo comedet: nec efferetis de
carnibus eius foras: nec os illius confringetis
Omnis cetus filioꝝ isrl faciet illud. Quod si quis pe
regrinoꝝ in vrām voluerit transire coloniā et
facere phase dñi: circumcidet prius oē masculi
nū eius. ⁊ tunc rite celebrabit: eritq3 sicut indi-
gena terre. Si quis aut circūcisus nō fuerit: nō
vescet ex eo. Eadē lex erit indigene ⁊ colono q
peregrinatur apud vos. Feceruntq3 oēs filij
israel sicut preceperat dñs moysi ⁊ aaron ⁊ ea-
dem die eduxit dñs filios israel de terra egypti
per turmas suas.

XIII

Locutusq3 est dñs ad moysen dicens:
Sanctifica mihi oē primogenitum qd
aperit vuluā in filijs israel tā de homi
nibus q3 de iumentis. Mea sūt. n. oia. Et ait
moyses ad ppl'm. Memētote diei huius i qua
egressi estis de egypto ⁊ de domo seruitutis:
qm̄ in manu forti eduxit vos dñs de loco isto:
vt nō comedatis fermentatū panem. Hodie
egredimini mēse nouaꝝ frugū. Cūq3 introdu
xerit te dñs in terram chananei ⁊ ethei. ⁊ āmor
rei. ⁊ euei. ⁊ iebusei. quā iurauit patribus tuis
vt daret tibi terrā fluentē lacte ⁊ melle: celebra
bitis hūc morē sacrorum mense isto. Septē die
bus vesceris azimis: ⁊ in die septimo erit solen
nitas dñi. Azima comedetis septē diebus. nō
apparebit apud te aliquid fermentatū. nec i cū-
ctis finibus tuis. Narrabisq3 filio tuo in die il
lo dicens. Hoc est qd fecit mihi dñs qñ egres-
sus sum de egypto. Et erit quasi signum i ma-
nu tua: ⁊ quasi monimentū añ oculos tuos: ⁊
vt lex dñi semper sit in ore tuo. In manu enim
forti eduxit te dñs de egypto. Custodies huius
cemodi cultū statuto tpe a dieb9 in dies. Cūq3
introduxerit te dñs in terram chananei. sicut iu
rauit tibi ⁊ fratrib9 tuis. ⁊ dederit tibi eam. se-
parabis oē quod aperit vuluam dño. ⁊ qd pri-
mitiuū est in pecoribus tuis. Quicquid habue
ris masculini sexus: consecrabis dño. Primo
genitū asini mutabis oue quod si nō redemeris
interficies. Omne aūt primogenitum hois de fili
is tuis precio redimes. Cumq3 interrogauerit
te filius tuus cras. dicens: quid est hoc. respon
debis ei. In manu forti eduxit nos dñs de egy
pto de domo seruitutis. Nā cū induratus esset
pharao ⁊ nollet nos dimittere: occidit dñs oē
primogenitū in terra egypti. a primogenito ho
minis vsq3 ad primogenitū iumentoꝝ. Iccir-
co imolo dño oē quod aperit vuluam masculi-
ni sexus. ⁊ oia primogenita filioꝝ meoꝝ redi-
mo. Erit igitur quasi signū in manu tua ⁊ qua
si appensum quid. ob recordationē añ oculos
tuos: eo q in manu forti eduxit vos dñs d egy
pto. Igitur cū emisisset pharao populū. nō eos
duxit dñs per viam terre philistijm que vicina
est: reputans ne forte peniteret eum. si vidisset
aduersum se bella consurgere. ⁊ reuerterentur
in egyptū sed circūduxit per viā deserti. que est
iuxta mare rubrū. Et armati ascenderunt filij
israel de terra egypti. Tulit quoq3 moyses os-
sa ioseph secum: eo q adiurasset filios israel di
cens. Uisitabit vos deus: efferte ossa mea hinc
vobiscum. Profectiq3 de sochot castramenta
ti sunt in ethan: in extremis finibus solitudinis
Dñs aūt pcedebat eos: ad ostendendā viam p
diem in colūna nubis: ⁊ per noctem in colūna
ignis. vt dux esset itineris vtroq3 tēpore. Nū
q3 defuit colūna nubis per diē nec colūna ignis
per noctem coram populo.

XIIII

Locutus ē aūt dn̄s ad moysen dicens. Loquere filijs isrl'. Reuersi castramētentur e regiōe phiaroth: que est inter magdalū ꝛ mare ꝯtra beelsephon. In conspectu ei⁹ castra ponetis sup mare. Dicturusq; est pharao sup filijs israel. Coartati sunt in terra. conclusit eos desertū. Et indurabo cor ei⁹. ac ꝑsequet̄ vos: ꝛ glorificabor in pharaone. ꝛ in oi exercitu eius: scientq; egyptij. q2 ego sum dn̄s. Feceruntq; ita. Et nunciatū ē regi egyptioꝝ ꝙ fugisset populus. Immutatūq; est cor pharaonis ꝛ suoꝝ eius sup populuz. ꝛ dixerūt. Quid voluim⁹ facere: vt dimitterem⁹ isrl' ne seruiret nobis. Iūxit ergo currū. ꝛ oēm populū suū assūpsit secū. Tulitq; sexcentos curr⁹ electos: ꝛ qcqd in egypto curuū fuit: ꝛ duces totius exercitus. Indurauitq; dn̄s cor pharaonis regis egypti. ꝛ persecutus est filios israel. At illi egressi erāt in manu excelsa. Cūq; persequerent̄ egyptij vestigia ꝑcedentiū: reppererūt eos i castris sup mare. Omisq; equitatus ꝛ curr⁹ pharaonis ꝛ vniuersus exercitus erāt i phiairoth ꝯ beelsephon. Cūq; appropinquasset pharao. leuantes filij israel oculos. viderūt egyptios post se et timuerūt valde. Clamaueruntq; ad dn̄z. et dixerunt ad moysen. Forsitan nō erāt sepulchra in egypto. ideo tulisti nos vt moreremur i solitudine. Quid hoc facere voluisti. vt educeres nos ex egypto. Nonne iste est sermo quem loquebamur ad te in egypto. dicentes: recede a nobis vt seruiamus egyptijs. Multo eniz melius erat seruire eis: ꝙ mori i solitudine. Et ait moyses ad populum. Nolite timere. State et videte magnalia dn̄i. que facturus est hodie. Egyptios enim quos nūc videtis. nequaq; vltra videbitis vsq; in sempiternū. Dn̄s pugnabit ꝓ vobis: et vos tacebitis. Dixitq; dn̄s ad moysen. Quid clamas ad me. Loquere filijs israel vt ꝓficiscant̄. Tu aūt eleua virgā tuā et extende manū tuā super mare et diuide illud: vt gradiant̄ filij israel i medio mari ꝑ siccū. Ego aūt indurabo cor egyptioꝝ vt ꝑsequantur vos. et glorificabor in pharaone: et in oi exercitu eius et in curribus et in eqtib⁹ illius. Et scient egyptij q2 ego sū dn̄s: cū glorificat⁹ fuero i pharaone: et in currib⁹ atq; in eqtibus eius. Tollēsq; se angelus dn̄i qui ꝑcedebat castra israel. abijt post eos. ꝛ cū eo parit' colūna nubis ꝑora dimittēs. post tergū stetit inter castra egyptioꝝ ꝛ castra israel. Et erat nubes tenebrosa. ꝛ illuminās noctē: ita vt ad se inuicē toto noctis tpe accedere nō valerēt. Cūq; extēdisset moyses manū super mare. abstulit illud dn̄s flante vento vehementi ꝛ vrente tota nocte. ꝛ vertit i siccū. Diuisaq; est aqua: ꝛ ingressi sūt filij isrl' ꝑ mediū sicci maris. Erat eni aqua quasi mur⁹ a dextera eoꝝ ꝛ leua. Persequētesq; egyptij ingressi sūt post eos: ꝛ ois eqtat⁹ pharaonis. curr⁹ ei⁹ ꝛ eqtes ꝑ mediū maris. Iāq; aduenerat vigilia matutina. ꝛ ecce respiciēs dn̄s super castra egyptioꝝ per colūnam ignis ꝛ nubis: interfecit exercitū eoꝝ. ꝛ subuertit rotas curruū. ferebanturq; i ꝓfūdū. Dixerūt ergo egyptij. Fugiamus israhelē. dn̄s eni pugnat ꝓ eis ꝯtra nos. Et ait dn̄s ad moysen. Extende manū tuā sup mare. vt reuertant̄ aque ad egyptios sup currus ꝛ eqtes eoꝝ. Cūq; extendisset moyses manū ꝯtra mare. reuersū est ꝑmo diluculo ad ꝑorem locū. Fugiētibusq; egyptijs occurrerunt aque ꝛ inuoluit eos dn̄s i medijs fluctib⁹. Reuerseq; sūt aque: ꝛ operuerunt currus ꝛ quites cūcti exercitus pharaonis. q sequentes ingressi fuerāt mare: nec vnus qdē supfuit ex eis. Filij aūt israel perrexerunt per mediū sicci maris: ꝛ aq̄ eis erāt quasi ꝓ muro a dextris ꝛ a sinistris. Liberauitq; dn̄s i die illo isrl' de manu egyptiorū: ꝛ viderūt egyptios mortuos sup litt⁹ maris. ꝛ manū magnā quā exercuerat dn̄s contra eos. Timuitq; ppl's dn̄m. ꝛ crediderūt dn̄o. ꝛ moysi seruo eius.

XV

Tunc cecinit moyses ꝛ filij isrl'. carmen hoc domino. ꝛ dixerunt. Cantem⁹ domino gloriose enim magnificatus est. equū ꝛ ascensorem deiecit in mare. Fortitudo mea ꝛ laus mea dn̄s ꝛ factus est mihi in salutē. Iste deus meus ꝛ glorificabo eū: deus patris mei ꝛ exaltabo eum. Dn̄s quasi vir pugnator: omnipotēs nomē eius: currus pharaōis ꝛ exercitū eius ꝓiecit in mare. Electi ꝑncipes eius submersi sunt in mari rubro: abyssi operuerūt eos: descēderūt in ꝓfundū quasi lapis. Dextera tua dn̄e magnificata ē in fortitudine: dextera tua dn̄e percussit inimicū: ꝛ in multitudine glorie tue deposuisti aduersarios meos. Misisti iram tuam que deuorauit eos sicut stipulā: ꝛ in spū furoris tui congregate sūt aque. Stetit vnda fluens: congregati sūt abyssi in medio mari. Dixit inimicus. persequar ꝛ ꝯprehēdam: diuidā spolia: iplebit' aia mea. Euaginabo gladiū meū: interficiet eos manus mea. Flauit spūs tuus ꝛ operuit eos mare: submersi sūt quasi plūbū in aquis vehemētibus. Quis similis tui in fortibus dn̄e: quis similis tui magnific⁹ i scitate terribilis atq; laudabilis ꝛ faciens mirabilia.

Extendisti manū tuam ⁊ deuorauit eos terra:
dux fuisti i misericordia tua. pplo quē redemisti
Et portasti eū in fortitudine tua: ad habitaculū
scm̄ tuum. Ascenderūt ppl'i ⁊ irati sunt dolores
obtenuerunt habitatores philistijm. Tunc con
turbati sunt pricipes edom: robustos moab ob
tinuit tremor: obriguerunt omnes habitatores
chanaan. Irruat super eos formido ⁊ pauor: i
magnitudine brachij tui. Fiant immobiles q̄/
si lapis. donec pertranseat populus tuus domi
ne: donec pertranseat ppl's tuus iste quē posse
disti. Introduces eos ⁊ plantabis in mōte he
reditatis tue: firmissimo habitaculo tuo qd̓ ope
ratus es dn̄e. Sanctuarium tuum domine: qd̓
firmauerunt manus tue: dn̄s regnabit i eternū
⁊ vltra. Ingressus est enim eques pharao cum
curribus ⁊ equitibus eius i mare: ⁊ reduxit su
per eos dn̄s aquas maris. Filij autē israel am
bulauerūt p siccū i medio ei⁹. Sūpsit ergo ma
ria pphetissa: soror aaron. tympanum in manu
sua: egresseqȝ sūt oēs mulieres post eā cū tym/
panis ⁊ choris. qbus p̄cinebat dicēs. Cātem⁹
dn̄o. gloriose. n. magnificat⁹ ē: equū ⁊ ascenso/
rem deiecit in mare. Tulit aūt moyses israel de
mari rubro: ⁊ egressi sunt in desertum sur: Am
bulaueruntqȝ tribus dieb⁹ p solitudinem ⁊ nō
īueniebant aquam. Et venerūt in marath. nec
poterant bibere aquas de marath. eo q essent
amare. Unde ⁊ congruum loco nomen impo
suit. vocās illum marath. i. amaritudinem. Et
murmurauit ppl's ꝯtra moysen dicens. Quid
bibemus. At ille clamauit ad dominum. Qui
ostēdit ei lignum. qd̓ cū misisset in aquas: i dul
cedinem verse sunt. Ibi ꝯstituit ei p̄cepta atqȝ
iudicia. ⁊ ibi temptauit eū dicens. Si audieris
vocem dn̄i dei tui. ⁊ qd̓ rectū est corā eo feceris
⁊ obedieris mandatis eius. custodierisqȝ om/
nia p̄cepta illius: cunctum languorē quem po/
sui in egypto nō inducam super te. Ego enim
dn̄s sanator tuus. Uenerūt aūt in helim filij is
rael vbi erāt duodecim fōtes aquarum ⁊ septuagi
ta palme. ⁊ castrametati sūt iuxta aq̄s. ¶ XVI

Profectiqȝ de helim venit omnis multi
tudo filiorum israel in desertum syn: quod
est inter helim ⁊ synai: qntadecima die
mensis secundi postq̄ȝ egressi sunt de terra egy
pti. Et murmurauit omnis congregatio filio/
rum israel contra moysen ⁊ aaron in solitudie.
Dixeruntqȝ filij israel ad eos. Utinam mortui
essem⁹ p manū domini i terra egypti. quādo se
debam⁹ sup ollas carniū: ⁊ comedebam⁹ panē
in saturitate. Cur induxistis nos in desertum
istud vt occideretis omnem multitudinem fa/
me. Dixit autem dominus ad moysen. Ecce
ego pluam vobis panes de celo. Egrediat̄ po
pulus ⁊ colligat que sufficiunt per singulos di
es: vt temptem eum: vtrum ambulet in lege mea
an non. Die autem sexto parent q inferant. ⁊
sit duplum q̄ȝ colligere solebāt per singulos di
es. Dixeruntqȝ moyses ⁊ aaron ad omnes fi
lios israel. Uespere scietis q dominus eduxerit
vos de terra egypti. ⁊ mane videbitis gloriam
domini. Audiuit enim murmur vestrū contra
dominum. Nos vero quid sumus quia musi/
tastis contra nos. Et ait moyses. Dabit vobis
dominus vespere carnes edere ⁊ mane panes
in saturitate. eo q audierit murmurationes ve
stras quibus murmurati estis contra eū. Nos
enim quid sumus. Nec contra nos ē murmur
vestrū: sed contra dominū. Dixit quoqȝ moy
ses ad aaron. Dic vniuerse congregatiōi filio
rū israel. Accedite corā domino. Audiuit eni
murmur vestrum. Cūqȝ loqueretur aaron ad
omnem cetū filiorum israel: respexerūt ad solitudi
nem. Et ecce gloria domini apparuit in nube.
Locutus ē aūt dominus ad moysen dicēs. Au
diui murmuratiōes filiorum israel. Loquere ad
eos. Uespere comedetis carnes. ⁊ mane satu/
rabimini panibus: scietisqȝ q ego sum domi/
nus deus vester. Factū ē ergo vespere ⁊ ascē
dens coturnix cooperuit castra. mane quoqȝ ros
iacuit per circuitū castrorum. Cūqȝ operuisset su
perficiē terre: apparuit in solitudine minutum
⁊ quasi pilo tusū in similitudinē pruine sup ter
ram. Qd̓ cū vidissent filij israel. dixerūt adin/
uicem. Manhu. Qd̓ significat: quid est hoc.
Ignorabant enim quid esset. Quibus ait moy
ses. Iste ē panis quem dominus dedit vobis
ad vescendū. Hic est sermo quem precepit vo
bis dominus. Colligat vnusquisqȝ ex eo quan
tum sufficit ad vescendum: gomor per singula
capita. Iuxta numerū animarū vestrarū q̄ ha
bitant in tabernaculo. sic tollet⁹. Feceruntqȝ ita
filij israel. ⁊ collegerūt alius plus. alius minus
⁊ mensi sunt ad mensuram gomor. Nec q pl⁹
collegerat habuit amplius. nec qui minus pa/
rauerat repperit minus: sed singuli iuxta id qd̓
edere poterant ꝯgregauerūt. Dixitqȝ moyses
ad eos nullus relinquat ex eo i mane. Qui nō
audierūt eū: sed dimiserūt qdā ex eis vsqȝ ma/
ne: ⁊ scatere cepit vermibus atqȝ ꝯputruit. Et
iratus est ꝯ eos moyses. Colligebāt aūt mane
singuli quantū sufficere poterat ad vescendum
Cūqȝ incaluisset sol: liquefiebat. In die autem

sexta collegerunt cibos duplices.i.duo gomor per singulos hoies. Venerũt aũt oẽs pncipes multitudinis ꝛ narrauerũt moysi. Qui ait eis Hoc ẽ qđ locutus ẽ dñs. Requies sabbati san/ ctificata ẽ dño. Cras qđcũqꝫ opandũ ẽ facite.ꝛ que coquẽda sũt coquite. Quicquid ãt reliquũ fuerit. reponite vsqꝫ in mane. Feceruntqꝫ ita vt pceperat moyses: ꝛ nõ ꝯputruit: neqꝫ vermis inuent⁹ ẽ in eo. Dixitqꝫ moyses. Comedite il lud hodie: qꝛ sabbatũ est dño. non inuenieť ho die in agro. Sex diebus colligite: in die autem septimo sabbatũ ẽ dño: iccirco nõ ĩueniet. Ve nitqꝫ septima dies.ꝛ egressi de pplo vt collige rẽt non inuenerũt. Dixit aũt dñs ad moysen. Vsqꝫquo non vultis custodire mandata mea ꝛ legẽ meã: Uidete ꝙ dñs dederit vobis sab/ batũ.ꝛ ꝓpter hoc die sexta tribuit vobis cibos duplices. Maneat vnusquisqꝫ apud semetipꝫ ꝛ nullus egrediať de loco suo die septimo. Et sabbatiꝫauit populus die septimo. Appellauit qꝫ dom⁹ israel nomẽ ei⁹ man. Qđ erat quasi se mẽ coriãdri albũ. gustusqꝫ eius quasi simile cũ melle. Dixit aũt moyses. Iste ẽ ſmo quẽ pre/ cepit dñs. Imple gomor ex eo ꝛ custodiatur in futuras retro gnãtiones vt nouerint panẽ quo alui vos ĩ solitudie qñ educti estis de terra egy pti. Dixitqꝫ moyses ad aarõ. Sume vas vnũ ꝛ mitte ibi man. quãtũ põt cape gomor. ꝛ repo ne corã dño ad ſuandũ in generatiões vestras sicut pcepit dñs moysi. Posuitqꝫ illud aaron in tabernaculo reseruandũ. Filij aũt israel co/ mederũt man quadraginta annis: donec veni rẽt in terrã habitabilẽ. Hoc cibo aliti sũt vsqꝫ quo tãgerẽt fines terre chanaan. Gomor autẽ decĩma pars ẽ ephi.

¶ XVII

I Gitur ꝓfecta omnis multitudo filio/ rũ israel đ deserto syn. p mãsiões suas iuxta sermonẽ dñi castramentati sunt ĩ raphidim. vbi non erat aqua ad bibendum po pulo. Qui iurgatus ꝯ moysen ait. Da nobis aquã vt bibamus. Quibus respondit moyses Quid iurgamini ꝯtra me: ꝛ cur tẽptatis dñm Sitiuit ergo ibi populus pre aque penuria. ꝛ murmurauit ꝯtra moysen dicens. Cur fecisti nos exire de egypto: vt occideres nos ꝛ libe/ ros nostros ac iumẽta siti. Clamauit aũt moy ses ad dñm dicens. Quid faciam populo huic Adhuc paululum ꝛ lapidabit me. Et ait domi nus ad moysen. Antecede populuꝫ. ꝛ sume te cũ de seniorib⁹ israel.ꝛ virgã qua pcussisti flu/ uiũ tolle in manu tua ꝛ vade. En ego stabo ibi coram te supra petrã oreb. pcutiesqꝫ petram.ꝛ exibit ex ea aqua vt bibat populus. Fecit moy ses ita corã senioribus israel. Et vocauit nomẽ loci illius. tẽptatio. ꝓpter iurgiũ filioꝝ israel: ꝛ qꝛ tẽptauerũt dñm. dicẽtes. Est ne deus ĩ no bis. an nõ. Venit aũt amalech ꝛ pugnabat cõ tra filios isrl' in raphidim. Dixitqꝫ moyses ad iosue. Elige viros.ꝛ egressus pugna ꝯ ama/ lech cras. Ego stabo in vertice collis: habens virgam dei in manu mea. Fecit iosue vt locu tus erat moyses.ꝛ pugñt ꝯ amalech. Moy/ ses aũt ꝛ aaron ꝛ hur. ascẽderũt sup ꝟticẽ col/ lis. Cũqꝫ leuaret moyses man⁹. vincebat isra el. Sin aũt paululum remisisset: supabat ama/ lech. Man⁹ aũt moysi erãt graues. Sumẽtes igiť lapidẽ posuerũt subter eũ in quo sedit. Aa ron aũt ꝛ hur sustentabãt manus eius ex vtra/ qꝫ pte. Et factũ ẽ vt man⁹ illius nõ lassarentur vsqꝫ ad occasũ solis. Fugauitqꝫ iosue amalech ꝛ populũ eius in ore gladij. Dixit autẽ dñs ad moysen. Scribe hoc ob monimentũ in libro ꝛ trade aurib⁹ iosue. Delebo eni memoriã ama lech sub celo. Edificauitqꝫ moyses altare.ꝛ vo cauit nomen eius. dominus exaltatio mea di/ cens. Quia manus solius domini ꝛ belluꝫ dei erit contra amalech: a generatione in generati onem.

¶ XVIII

C Umqꝫ audisset iethro sacerdos madi/ an. cognatus moysi omnia que fecerat dñs moysi ĩ israel populo suo. ꝛ ꝙ edu xisset dñs israel de egypto. tulit sephorã vxorẽ moysi quam remiserat.ꝛ duos filios eius quo rum vnus vocabatur gersan. dicente patre ad uena fui in terra aliena: alter vero eliezer: de/ us eni ait patris mei adiutor meus: ꝛ eruit me de gladio pharaõis. Venit ergo iethro cogna/ tus moysi ꝛ filij eius ꝛ vxor eius ad moysen in desertũ: vbi erat castrametat⁹ iuxta montẽ dei ꝛ mandauit moysi dicẽs. Ego iethro cognat⁹ tuus venio ad te: ꝛ vxor tua: ꝛ duo filij tui cum ea. Qui egressus in occursum cognati sui ado rauit ꝛ osculatus ẽ eum. Salutauerũtqꝫ se mu tuo verbis pacificis. Cũqꝫ intrasset tabernacu lũ: narrauit moyses cognato suo cuncta q̃ fece rat dñs pharaoni ꝛ egyptijs ꝓpter isrl': vniuer sũqꝫ laborẽ q ascẽdisset eos in itinere: ꝛ ꝙ libe rauerat eos dñs. Letatusqꝫ ẽ iethro sup oĩbus bonis q̃ fecerat dñs israheli. eo ꝙ eruisset eum de manu egyptioꝝ. Et ait. Benedict⁹ dñs qui liberauit vos de manu egyptiorum ꝛ de manu pharaonis. q eruit populũ suũ de manu egypti Nunc cognoui qꝛ magnus dñs sup oẽs deos eo ꝙ supbe egerint ꝯ eos. Obtulit ğ iethro co

gnatus moysi holocausta ⁊ hostias dño: venerūtq́ʒ aaron ⁊ omnes seniores filioꝝ israel vt comederēt panē cū eo corā dño. Altera aūt die sedit moyses vt iudicaret pplm: qui assistebat moysi a mane vsqʒ ad vesperam. Qd cū vidisset cognatus eiꝰ oīa.s.q̄ agebat in populo. ait Quid est qd facis in plebe. Cur solus sedes: ⁊ ois ppls prestolat de mane vsqʒ ad vesperam. Cui rn̄dit moyses. Venit ad me ppls querens sententiā dei. Cūqʒ acciderit eis aliqua disceptatio. veniunt ad me vt iudicem inter eos ⁊ ostendam p̄cepta dei ⁊ leges eiꝰ. At ille. Non bonā inqt rem facis. Stulto labore consumeris: ⁊ tu ⁊ ppls iste qui tecū est. Ultra vires tuas est negocium. Solus illd nō poteris sustinere sʒ audi vba mea atqʒ ꝯsilia: ⁊ erit dñs tecum. Esto tu pplo in his que ad deū ptinent vt referas q̄ dicunt ad eū: ostēdasq́ʒ populo cerimonias ⁊ ritū colendi. viāqʒ per quā ingredi debeāt. ⁊ opꝰ qd facere debeāt. Prouide aūt de oī plebe viros sapiētes ⁊ timētes deū in qbus sit vitas. ⁊ q oderit auaritiā ⁊ ꝯstitue ex eis tribunos ⁊ cēturiones. ⁊ qnquagenarios. ⁊ decanos qui iudicent pplm oī tpe. Quicqd autē maius fuerit referant ad te. ⁊ ipsi minora tm̄modo iudicent leuiusqʒ sit tibi. partito in alios onere. Si hoc feceris: iplebis impiū dñi: ⁊ p̄cepta eiꝰ poteris sustentare: ⁊ ois hic populus reuertetur ad loca sua cū pace. Quibꝰ auditis. moyses fecit oia q̄ ille suggesserat. Et electis viris strenuis de cūcto isrl. constituit eos principes populi tribunos. ⁊ centuriones ⁊ qnquagenarios: ⁊ decanos. q iudicarent plebē dñi oī tēpore. Quicqd aūt grauius erat referebāt ad eum. faciliora tātūmō iudicantes. Dimisitqʒ cognatū suuʒ: qui reuersus abiit in terrā suam.

XIX

Mense tertio egressionis isrl de terra egypti: in die hac venerunt in solitudineʒ synai. Nā pfecti de raphidim ⁊ peruenientes vsqʒ in desertū synai. castrametati sunt in eodem loco: ibiqʒ isrl fixit tentoria e regione montis. Moyses aūt ascendit in montē ad deum. Vocauitqʒ eum dñs de monte: ⁊ ait: h dices domui iacob. ⁊ annūciabis filijs isrl. Vos ipsi vidistis q̄ fecerim egyptijs. quō portauerim vos sup alas aqlarū. ⁊ assumpserim mihi. Si ergo audieritis vocē meam: ⁊ custodieritis pactū meū. eritis mihi in peculiū de cunctis populis. Mea est.n. oīs terra ⁊ vos eritis mihi in regnū sacerdotale: ⁊ gēs scā. Hec sūt vba que loq̄ris ad filios isrl. Venit moyses ⁊ conuocatis maioribus natu populi exposuit omnes sermones quos mādauerat dñs. Respōditqʒ ois populus simul. Cūcta q̄ locutꝰ ē dñs faciemus. Cūqʒ retulisset moyses verba populi ad dñm ait ei dñs. Iam nunc veniam ad te in caligine nubis: vt audiat me populus loquentem ad te ⁊ credat tibi in ppetuum. Nūciauit ergo moyses verba populi ad dñm. Qui dixit ei. Vade ad populum. ⁊ scifica illos hodie ⁊ cras. lauentqʒ vestimēta sua: ⁊ sint parati in diē tertiū. In die eni tertio descendet dñs corā oī plebe super montem synai. Cōstituesqʒ terminos populo p circuitū: ⁊ dices ad eos. Cauete ne ascendatis in montem: nec tangatis fines illiꝰ. Oēs q tetigerit montē. morte morief. Manꝰ non tangēt eū: sed lapidibus opprimef: aut cōfodietur iaculis. Siue iumentū fuerit siue hō non viuet. Cū ceperit clāgere buccina. tūc ascēdāt in mōtē. Descēditqʒ moyses de monte ad populū: ⁊ sanctificauit eū. Cūqʒ lauissent vestimenta sua ait ad eos. Estote parati in diē tertiū: ⁊ ne appropinquetis vxoribus vestris. Iāqʒ aduenerat tertius dies ⁊ mane inclaruerat: ⁊ ecce ceperunt audiri tonitrua. ac micare fulgura: ⁊ nubes densissima operire montem. Clangorqʒ buccine vehementis pstrepebat. ⁊ timuit ppls qui erat in castris. Cūqʒ eduxisset eos moyses in occursum dei de loco castroꝝ. steterūt ad radices montis. Totus autem mons synai fumabat. eo ꝙ descendisset dominus super eū i igne ⁊ ascenderet fumꝰ ex eo quasi de fornace. Erat qʒ ois mons terribilis: ⁊ sonitus buccine paulatim crescebat in maius: ⁊ plixius tendebat. Moyses loquebat ⁊ dñs respondebat ei. Descenditqʒ dñs super montē synai in ipso mōtis vertice: ⁊ vocauit moysen in cacumē eiꝰ. Quo cū ascendisset. dixit ad eū. Descēde ⁊ cōtestare populū: ne forte velit transcēdere terminos ad vidēdū dñm: ⁊ pereat ex eis plurima multitudo. Sacerdotes q̄ʒ q accedūt ad dñm sanctificētur ne pcutiat eos. Dixitqʒ moyses ad dñm. Nō poterit vulgus ascendere in mōtem synai. Tu enim testificatus es. ⁊ iussisti dicēs. Pone terminos circa montem ⁊ sanctifica illuʒ. Cui ait dñs. Vade ⁊ descende. ascendesqʒ tu ⁊ aaron tecū. Sacerdotes aūt ⁊ populus nō trāseāt terminos: nec ascendant ad dñm: ne forte interficiat illos. Descenditqʒ moyses ad populum: ⁊ omnia narrauit eis.

XX

Locutusqʒ ē dñs cūctos sermones hos. Ego sum dominus deus tuꝰ. q eduxi te de terra egypti: de domo seruitutis. Nō habebis deos alienos coram me. Nō faci

eos tibi sculptile: neq3 omnẽ similitudinẽ que ẽ in celo desup. ⁊ que ĩ terra deorsũ: nec eoꝝ que sũt in aquis sub terra. Nõ adorabis ea neq3 coles. Ego eni sũ dñs de⁹ tu⁹ fortis zelotes: visitãs iniqtatẽ patrũ ĩ filios. in tertiã ⁊ quartã generationẽ eoꝝ q oderũt me. ⁊ faciẽs miaꝫ ĩ milia. his q diligũt me ⁊ custodiũt precepta mea. Nõ assumes nomẽ dñi dei tui ĩ vanũ. Nec. n. habebit insontem dñs eũ: qui assũpserit nomẽ dñi dei sui frustra. Memento vt diem sabbati sanctifices. Sex dieb⁹ opaberis. ⁊ facies omnia opa tua. Septimo aũt die sabbatũ dñi dei tui ẽ Nõ facies oẽ opus in eo. tu ⁊ fili⁹ tu⁹ ⁊ filia tua seruus tuus ⁊ ancilla tua: iumentũ tuũ ⁊ aduena. qui est itra portas tuas. Sex eni diebus fecit deus celũ ⁊ terrã. mare ⁊ oĩa que in eis sunt ⁊ reqeuit in die septimo. Idcirco benedixit dñs diei sabbati. ⁊ sanctificauit eũ. Honora patreꝫ tuũ ⁊ matrẽ tuã: vt sis longeu⁹ super terrã quã dñs deus tuus dabit tibi. Non occides. Non mechaberis. Non furtũ facies. Nõ loqueris ꝯ ꝓximũ tuũ falsũ testimoniũ. Non concupisces domũ ꝓximi tui. Nec desiderabis vxorẽ eius nõ seruũ. nõ ancillã. nõ bouẽ. nõ asinum. nec omnia que illius sũt. Cũct⁹ aũt populus videbat voces ⁊ lampades ⁊ sonitũ buccine. montẽq3 fumantẽ: ⁊ perterriti ac pauore cõcussi. steterũt ꝓcul dicentes moysi. Loquere tu nobis et audiemus. Non loquatur nobis dñs: ne forte moriamur. Et ait moyses ad pplm. Nolite timere. Vt enim ꝓbaret vos venit de⁹. ⁊ vt terror illi⁹ esset in vobis: ⁊ nõ peccaretis. Stetitq3 populus de lõge: moyses aũt accessit ad caliginẽ ĩ qua erat de⁹. Dixitq3 pterea dñs ad moysen. Hec dices filijs israel. Vos vidistis q de celo locutus sim vobis. Nõ facietis deos argẽteos: nec deos aureos facietis vobis. Altare đ terra facietis mihi. ⁊ offeretis super eo holocausta. ⁊ pacifica vestra. oues vestras ⁊ boues ĩ oĩ loco in quo memoria fuerit nois mei. Veniaꝫ ad te ⁊ benedicã tibi. Qđ si altare lapideũ feceris mihi: nõ edificabis illud de sectis lapidibus Si eni leuaueris cultrũ tuũ super eo polluetur Nõ ascendes per gradus ad altare meũ: ne reuelet turpitudo tua.

XXI

Hec sũt iudicia q̃ ꝓpones eis. Si emeris seruũ hebreũ: sex annis seruiet tibi In septimo egredief liber gratis. Cum quali veste intrauerit: cũ tali exeat. Si habens vxorẽ: ⁊ vxor egredif simul. Sin aũt dñs dederit illi vxorem. ⁊ peperit filios ⁊ filias: mulier ⁊ liberi eius erunt dñi sui: ipse vero exibit cum vestitu suo. Qđ si dixerit seruus diligo dominũ meũ ⁊ vxorem ac liberos. nõ egrediar liber offerat eũ dñs dijs ⁊ applicabif ad ostium ⁊ postes: perforabitq3 aurem eius subula. ⁊ erit ei seruus in seculũ. Si qs vendiderit filiã suã ĩ famulã. nõ egredief sicut ancille exire ꝯsueuerũt Si displicuerit oculis dñi sui cui tradita fuerit dimittet eã. populo autem alieno vendendi nõ habebit potestatẽ. si spreuerit eam. Si aũt filio suo desponderit eam: iuxta morem filiarum faciet illi. Qđ si alterã ei acceperit. prouidebit puelle nuptias ⁊ vestimẽta: ⁊ preciũ pudicitie nõ negabit. Si tria ista non fecerit. egredief gratis absq3 pecunia. Qui percusserit hominẽ volens occidere. morte moriaf. Qui autem nõ ẽ insidiatus. sed deus illum tradidit in man⁹ ei⁹ ꝯstituã tibi locũ in quo fugere debeat. Si quis per industriam occiderit ꝓximũ suũ ⁊ per insidias: ab altari meo auelles euꝫ vt moriaf. Qui percusserit patrẽ suũ aut matrẽ. morte moriaf. Qui maledixerit patri suo vl' matri. morte moriaf. Qui furatus fuerit hominẽꝫ ⁊ vẽdiderit eũ: cõuictus noxe. morte moriatur. Si rixati fuerint viri ⁊ percusserit alter ꝓximũ suũ lapide vel pugno: ⁊ ille mortuus non fuerit sed iacuerit ĩ lectulo. si surrexerit ⁊ ambulauerit foris super baculũ suũ: innocẽs erit qui percusserit. ita tamen vt operas ei⁹ ⁊ impensas in medicos restituat. Qui percusserit seruũ suũ vel ancillam virga. ⁊ mortui fuerint in manib⁹ ei⁹: criminis re⁹ erit. Si aũt vno die vel duob⁹ superuixerit nõ subiacebit pene: q2 pecunia illius est. Si rixati fuerint viri ⁊ percusserit qs mulierẽ pgnãtẽ ⁊ abortiuũ quidẽ fecerit: sed ipsa vixerit subiacebit dãno quantũ marit⁹ mulieris expetierit ⁊ arbitri iudicauerint. Si autem mors ei⁹ fuerit subsecuta: reddet animã ꝓ anima. oculũ ꝓ oculo. dentem ꝓ dente. manum ꝓ manu. pedẽ ꝓ pede. adustionẽ ꝓ adustione. vuln⁹ ꝓ vulnere. liuorẽ ꝓ liuore. Si percusserit quispiam oculũ serui sui aut ancille ⁊ luscos eos fecerit: dimittet eos liberos ꝓ oculo quem eruit. Dentẽ quoq3 si excusserit seruo vel ancille sue: similit dimittet eos liberos. Si bos cornu percusserit virũ aut mulierẽ ⁊ mortui fuerint. lapidib⁹ obruef ⁊ nõ comedenf carnes ei⁹. dñs quoq3 bouis ĩnocẽs erit. Qđ si bos cornupeta fuerit ab heri ⁊ nudiustertius: ⁊ contestati sũt dominuꝫ eius: nec recluserit eum. occideritq3 viruꝫ aut mulierem. ⁊ bos lapidibus obruef. ⁊ dñm ei⁹ occident. Qđ si preciũ fuerit ei impositũ. dabit ꝓ aĩa sua qcqd fuerit postulatus. Filiuꝫ quoq3

⁊ filiā ſi cornu ꝑcuſſerit: ſiṁ ſnīe ſubiacebit. Si ſeruū ancillāq; iuaſerit: triginta ſiclos argenti dn̄o dabit: bos ꝟo lapidibus opprimet̄. Siqs apuerit ciſternā ⁊ foderit ⁊ nō opuerit eā: ceciderit q; bos aut aſinus in eā: reddet dn̄s ciſterne preciū iumētoꝝ. qd̄ autē mortuū eſt: ipſi⁹ erit. Si bos alienus bouem alterius vulnerauerit ⁊ ille mortuus fuerit: vendent bouem viuū ⁊ diuidēt p̄ciū: cadauer autē mortui inter ſe diſpartient. Si autē ſciebat ꝙ bos cornupeta eſſet ab heri ⁊ nudiuſtertius. ⁊ non cuſtodiuit eū dominus ſu⁹. reddet bouem pro boue. ⁊ cadauer integrum accipiet. ¶XXII.

Si qs furatus fuerit bouem aut ouem. ⁊ occiderit vel vēdiderit. qnq; boues ꝓ vno boue reſtituet. ⁊ quattuor oues. ꝓ vna oue. Si effringens fur domū ſiue ſuffodiēs fuerit inuent⁹. ⁊ accepto vulnere mortu⁹ fuerit: pcuſſor non erit reus ſanguinis. Quod ſi orto ſole hoc fecerit. homicidiū perpetrauit ⁊ ipſe moriat̄. Si non habuerit qd̄ ꝓ furto reddat. ipſe venūdabit̄. Si inuentū fuerit apud eū quod furatus eſt viuens ſiue bos ſiue aſin⁹ ſiue ouis. duplū reſtituet. Si leſerit qſpiam agrū vel vineam. ⁊ dimiſerit iumentū ſuum vt depaſcat̄ aliena: qcqd optimū habuerit in agro ſuo vel in vinea pro dāni eſtimatione reſtituet. Si egreſſus ignis inuenerit ſpicas ⁊ comprehenderit aceruos frugū ſiue ſtantes ſegetes i agriſ reddet dānū q ignem ſuccenderit. Si qs cōmēdauerit amico pecuniam aut vas in cuſtodiam ⁊ ab eo q ſuſceperat furto ablata fuerint: ſi inuenit̄ fur. duplū reddet. Si latet fur: domin⁹ domus applicabit̄ ad deos: ⁊ iurabit ꝙ non extēderit manū in rem proximi ſui ad perpetrandā fraudem tam in boue q̄ꝫ in aſino ⁊ oue ac veſtimento. ⁊ qcqd damnū inferre poteſt. Ad deos vtriuſq; cauſa perueniet. ⁊ ſi illi iudicauerit. duplū reſtituet proximo ſuo. Si qs cōmendauerit proximo ſuo bouem. aſinū. oueꝫ. ⁊ oē iumētū ad cuſtodiā. ⁊ mortuū fuerit. aut debilitatum vel captū ab hoſtib⁹. nulluſq; hoc viderit iuſiurandū erit in medio ꝙ non extenderit manū ad rem proximi ſui: ſuſcipietq; dn̄s iuramentū ⁊ ille reddere non coget̄. Qd̄ ſi furto ablatum fuerit reſtituet dānū domio. Si commeſtū a beſtia. deferat ad eū qd̄ occiſū eſt. ⁊ non reſtituet. Qui a ꝓximo ſuo qcq̄ꝫ hoꝝ mutuo poſtulauerit: ⁊ debilitatū aut mortuū fuerit dn̄o non p̄ſente: reddere ꝯpellet̄. Qd̄ ſi impn̄tiarū dn̄s fuerit nō reſtituet. maxīe ſi ꝯductū venerat ꝓ mercede opis ſui. Si ſeduxerit qs ꝟginē necdū deſponſatā. dormieritq; cū ea. dotabit eā: ⁊ habebit eam vxorem. Si pater virginis dare noluerit: reddet pecuniam iuxta modū dotis quam virgines accipere cōſueuerūt. Maleficos nō patieris viuere. Qui coierit cū iumento morte moriat̄. Qui immolat dijs occidetur: p̄ter domino ſoli. Aduenam nō cōtriſtabis: nec q; affliges eū. Aduene eni ⁊ ipi fuiſtis in terra egypti. Viduę ⁊ pupillo nō nocebitis. Si leſerit̄ eos. vociferabunt̄ ad me. ⁊ ego audiam clamorē eoꝝ ⁊ idignabit̄ furor me⁹: percutiāq; vos gladio ⁊ erūt vxores veſtre vidue: ⁊ filij veſtri pupilli. Si pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi q habitat tecū. nō vrgebis eum quaſi exactor: nec vſuris opprimes. Si pign⁹ a ꝓximo tuo acceperis veſtimētū: ante ſolis occaſū reddes ei. Ipm eni ē ſolū quo opit̄ indumētū carnis ei⁹: nec habet aliud in quo dormiat. Si clamauerit ad me exaudiā eū: q̄ miſericors ſū. Dijs nō detrahes. ⁊ p̄ncipi populi tui nō maledices. Decimas ⁊ primitias tuas non tardabis offerre. Primogenitū filioꝝ tuorum dabis mihi. De bobus q̄ꝫ ⁊ ouib⁹ ſimiliter facies. Septem dieb⁹ ſit cū matre ſua: die octaua reddes eū mihi. Viri ſancti erit̄ mihi. Carnē q̄ a beſtijs fuerit preguſtata. nō comedetis: ſed ꝓijcietis canib⁹. ¶XXIII

Non ſuſcipies vocem mendacij: nec iūges manū tuā vt ꝓ impio dicas falſuꝫ teſtimoniū. Non ſequeris turbam ad faciendū malū: nec in iudicio plurimoꝝ acquieſces ſententie. vt a vero deuies. Pauperiſ q̄ꝫ non miſereberis in iudicio. Si occurreris boui inimici tui. aut aſino errāti: reduc ad eū. Si videris aſinū odientis te iacere ſub onere. non pertrāſibis ſed ſubleuabis cū eo. Nō declinabis in iudiciū paupis. Mendaciū fugies. In ſontē ⁊ iuſtū nō occides: q̄ aduerſator impiū. Nec accipies munera: que etiam excecant prudentes. ⁊ ſubuertūt verba iuſtoꝝ. Peregrino moleſtus non eris. Scitis enim aduenarū animas: q̄ ⁊ ipi peregrini fuiſtis in terra egypti. Sex annis ſeminabis terram tuam ⁊ congregabis fruges ei⁹. Anno autē ſeptimo dimittes eam ⁊ requieſcere facies: vt comedāt pauperes populi tui. ⁊ quicquid reliquū fuerit. edant beſtie agri. Ita facies in vinea ⁊ in oliueto tuo. Sex diebus operaberis. ſeptima die ceſſabis vt requieſcat bos ⁊ aſinus tuus. ⁊ refrigeretur filius ancille tue ⁊ aduena. Omnia que dixi vobis cuſtodite. ⁊ per nomen externoꝝ deoꝝ nō iurabitis: neq; audietur ex ore veſtro. Tribuſ

vicibus per singulos annos mihi festa cele/
brabitis. Solēnitatem quoq azimorum custo/
dies. Septem diebus comedetis azima sicut p̄
cepit tibi tēpore mensis nouorū: quando egres
sus es de egypto. Non apparebis in conspe/
ctu meo vacuus. Et solēnitatem mensis primiti
uorum operis tui. quecūq seminaueris i agro
solēnitatem quoq in exitu anni quando ꝯgre
gaueris omnes fruges tuas de agro. Ter i an
no apparebit omne masculinum tuū corā do
mino deo tuo. Non immolabis super fermen
to sanguinem victime tue: nec remanebit adeps
solēnitatis mee vsq mane. Primitias frugū
terre tue deferes in domū domini dei tui. Nō
coques hedū in lacte matris sue. Ecce ego mit
tam angelum meū qui precedat te ⁊ custodiat i
via: ⁊ introducat in locū quem preparaui. Ob
serua eum ⁊ audi vocem eius. nec contēnēdū
putes: quia non dimittet cum peccaueris. ⁊ est
nomen meū in illo. Qd' si audieris vocem eiꝰ
⁊ feceris omnia que loquor. inimicus ero ini/
micis tuis. ⁊ affligam affligentes te. Precedet
q te angelus meus. ⁊ introducet te ad amor/
reū ⁊ etheū ⁊ pherezeum. chananeūq ⁊ eueū
⁊ iebuseū: quos ego conteram. Non adorabis
deos eorū: nec coles eos. Non facies opera eo
rū sed destrues eos. ⁊ confringes statuas eorū.
Seruietisq domino deo vestro: vt benedicā
panibus tuis ⁊ aqs. ⁊ auferā infirmitatē d' me
dio tui. Non erit infecūda nec sterilis in terra
tua. Numerū dierū tuorū implebo. Terrorem
meū mittā in precursū tuū. ⁊ occidā omnē po/
pulū ad quē ingrederis. Cūctorūq inimico/
rū tuorū corā te terga vertam: emittens scra/
brones prius qui fugabūt eueū ⁊ chananeum
⁊ etheū antequā introeas. Nō eijciā eos a facie
tua anno vno ne terra in solitudinem redigat
⁊ crescant contra te bestie. Paulatim expellā
eos de conspectu tuo: donec augearis ⁊ possi/
deas terram. Ponam autem terminos tuos a
mari rubro vsq ad mare palestinorum. ⁊ a de
serto vsq ad fluuium. Tradam in manibꝰ ve
stris habitatores terre. ⁊ eijciā eos de ꝯspectu
vestro. Nō inibis cū eis fedus. nec cū dijs eo/
rū. Nō habitēt in terra tua: ne forte peccare te
faciant in me si seruieris dijs eorū. qd' tibi certe
erit in scandalū. XXIIII

Moysi quoq dixit. Ascēde ad dn̄m. tu
⁊ aaron. nadab ⁊ abiu. ⁊ septuaginta
senes ex israel. ⁊ adorabitis procul. So
lusq moyses ascendet ad dn̄m: ⁊ illi nō ap/
propinquabūt: nec populus ascēdet cū eo. Ve
nit ergo moyses: ⁊ narrauit plebi omnia vba
dn̄i atq iudicia. Respōditq ois pplꝰs vna vo
ce. Oia vba dn̄i q̄ locutꝰ ē. faciemꝰ. Scripsit
aūt moyses vniuersos sermones dn̄i. ⁊ mane cō
surgēs edificauit altare dn̄o ad radices mōtis
⁊ duodeci titulos p duodecim tribꝰ isrl'. Misit
q iuuenes de filijs israel. ⁊ obtulerūt holocau
sta. imolauerūtq victimas pacificas domino
vitulos duodecim. Tulit itaq moyses dimidi
am partem sanguinis ⁊ misit in crateras. partē
aūt residuā fudit super altare. Assumensq vo
lumen federis. legit audiente populo. Qui di/
xerūt. Oia q̄ locutꝰ ē dn̄s faciemꝰ. ⁊ erimꝰ obe
dientes. Ille vero sūptū sanguinē respersit in
populū. Et ait. Hic ē sanguis federis qd' pepi
git dn̄s vobiscū: super cunctis sermonibus his
Ascenderūtq moyses ⁊ aaron nadab ⁊ abiu ⁊
septuaginta de senioribus israel. ⁊ viderūt deū
isrl'. Sub pedibꝰ eiꝰ quasi opꝰ lapidis sapphy
rini. ⁊ quasi celū cū serenū ē. Nec sup eos q ꝓ
cul recesserant de filijs israel. misit manū suam
Viderūtq deū. ⁊ comederūt ac biberunt. Di
xit aūt dn̄s ad moysen. Ascende ad me in mon
tem ⁊ esto ibi: daboq tibi tabulas lapideas et
legem ac mandata que scripsi: vt doceas filios
israel. Surrexerūt moyses ⁊ iosue minister eiꝰ
ascendensq moyses in montem dei senioribus
ait. Expectate hic donec reuertamur ad vos.
Habetis aaron ⁊ hur vobiscū: si quid natū fu
erit questionis. ⁊ referetis ad eos. Cūq ascen
disset moyses. operuit nubes montem ⁊ habi/
tauit gloria dn̄i sup synai tegens illū nube sex
diebꝰ. Septimo aūt die vocauit eū dn̄s de me
dio caliginis. Erat autē spēs glorie dn̄i quasi
ignis ardēs sup verticē montis. in ꝯspectu fi/
liorū israel. Ingressusq moyses mediū nebu/
le. ascēdit in mōtē. ⁊ fuit ibi quadraginta diebꝰ
⁊ quadraginta noctibus. XXV

Locutusq est dn̄s ad moysen dicens.
Loquere filijs israel vt tollāt mihi pri
mitias. Ab oi hoie q offert vltroneus
accipietis eas. Hec sūt aūt que accipe debetis.
Aurū ⁊ argētū ⁊ es ⁊ hyacinthū ⁊ purpuram
coccūq bis tinctū et byssū et pilos caprarum et
pelles arietum rubricatas pellesq hyacinthi/
nas et ligna sethim: oleū ad luminaria ꝯcinnā
da. aromata in vnguentū et thymiamata boni
odoris: lapides onychinos et gemmas ad or/
nandū ephot et rationale. Faciētq mihi scūa/
riū et habitabo i medio eorū. iuxta oēm silitudi
nē tabernaculi qd' ostēdā tibi. et oium vasorū in
cultū eiꝰ. Sicq facietis illud. Archā de lignis

fethim cōpingite: cuius longitudo hēat duos
⁊ semis cubitos. latitudo cubitum ⁊ dimidium
altitudo cubitum siliter ac semissem. ⁊ deaura/
bis eā auro mundissimo intus ⁊ foris. Faci/
esq; supra. coronā aureā p circuitū. ⁊ quattuor
circulos aureos q̄s pones per quattuor arche
angulos. Duo circuli sunt in latere vno ⁊ duo
in altero. Facies q̄3 vectes de lignis fethim. ⁊
opies eos auro. Inducesq; p circulos qui sūt
in arche lateribus. ut portet i eis. Qui sp erūt
i circulis: nec vnq̄3 extrahent ab eis. Ponesq;
in archa testificationē quam dabo tibi. Fa/
cies ⁊ ppitiatoriū de auro mūdissimo. Duos
cubitos ⁊ dimidium tenebit longitudo eius: ⁊
cubitum ac semissem latitudo. Duos q̄3 cheru
bin aureos ⁊ productiles facies ex vtraq; par/
te oraculi. Cherub vnus sit in latere vno. ⁊
alt in altero. Utrūq; latus propitiatorij tegant
expandentes alas ⁊ operientes oraculū: respi
ciantq; se mutuo vsis vultibus i ppitiatoriū.
q̄ opienda ē archa: in q̄ pones testimonium qđ
dabo tibi. Inde p̄cipiā ⁊ loquar ad te: supra p/
pitiatoriū. s. ac de medio duoꝝ cherubin q erūt
super archā testimonij. cuncta que mandabo p
te filijs israel. Facies ⁊ mēsā3 de lignis fethim
habentē duos cubitos longitudinis: ⁊ in latitu
dine cubitū. ⁊ in altitudine cubitū ac semissem:
⁊ inaurabis ea3 auro purissimo. Faciesq; illi
labium aureū per circuitū: ⁊ ipsi labio corona3
interrasilem altam quattuor digitis: ⁊ super il/
lam alterā coronam aureolā. Quattuor q̄3 cir/
culos aureos preparabis. ⁊ pones eos in quat
tuor angulis eiusdē mēse per singulos pedes.
Subter coronā erūt circuli aurei: vt mittantur
vectes per eos: ⁊ possit mensa portari. Ipsos
quoq; vectes facies de lignis fethim ⁊ circūda
bis auro ad subuehendam mensam. Parabis
⁊ acetabula ac phialas. thuribula ⁊ cyathos in
quib⁹ offerenda sunt libamina ex auro purissi/
mo. ⁊ pones supra mensam panes propositio/
nis in cōspectu meo semp. Facies ⁊ cādelabrū
ductile de auro mūdissimo: hastile eius ⁊ cala/
mos cyphos ⁊ sperulas ac lilia ex ipso pcedētia
Sex calami egredient de laterib⁹. tres ex vno
latere: ⁊ tres ex altero. Tres cyphi quasi in nu
cis modū per calamos singulos. sperulaq; si/
mul ⁊ lilia ⁊ tres similiter cyphi instar nucis in
calamo altero. sperulaq; simul ⁊ lilia. Hoc erit
opus sex calamorum: quē producendi sūt de ha
stili. In ipso aūt candelabro erunt quattuor cy
phi in nucis modum: sperulaq; per singulos ⁊
lilia. Sperule sub duobus calamis per tria lo/
ca. qui simul sex fiunt pcedentes de hastili vno
⁊ sperule igitur ⁊ calami ex ipso: erunt vniuer
sa ductilia ex auro purissimo. Facies ⁊ lucer/
nas septem: pones eas super candelabrum vt
luceant ex aduerso. Emūctoria quoq; ⁊ vbi ea
que emuncta sunt extinguantur. fiant de auro
purissimo. Omne pondus candelabri cū vni/
uersis vasis suis habebit talentū auri purissimi
Inspice ⁊ fac ꝯm exemplar qđ tibi in mōte mō
stratum est. ¶ XXVI

Tabernaculū vo ita facies. Decē3 cor/
tinas de bysso retorta ⁊ hyacintho ac
purpura coccoq; bistincto variatas o/
pere plumario facies. Longitudo cortine vni
us habebit viginti octo cubitos: latitudo quattu
or cubitorum erit. Unius mensure fient vni/
uersa tentoria. Quinq; cortine sibi iungentur
mutuo. ⁊ alie quinq; nexu simili coherebunt.
Ansulas hyacinthinas in lateribus ac sūmita/
tibus facies cortinarum. vt possint inuicem co
pulari. Quinquagenas ansulas cortina habe/
bit in vtraq; parte ita insertas: vt ansa cōtra an
sam veniat: ⁊ altera alteri possit aptari. Facies
⁊ quinquaginta circulos aureos qb⁹ cortinarū
vela iungenda sunt. vt vnū tabernaculu3 fiat.
Facies ⁊ saga cilicina vndecim. ad operiendū
tectum tabernaculi. Longitudo sagi vni⁹ habe
bit triginta cubitos. ⁊ latitudo quattuor. Equa
erit mensura sagorū omniū. E quibus quinq;
iunges seorsum. ⁊ sex sibi mutuo copulabis. ita
vt sextum sagū in fronte tecti duplices. Faci/
es ⁊ quinquaginta ansas in ora sagi vni⁹ vt cō
iungi cū altero queant. ⁊ quinquaginta ansas i
ora sagi alterius. vt cum altero copuletur. Fa/
cies ⁊ quinquaginta fibulas eneas quibus iun
gantur anse: vt vnū ex omnib⁹ operimētū fiat.
Qđ aūt superfuerit in sagis que parant tecto.
i. vnū sagū qđ amplius est: ex medietate ei⁹ ope
ries tabernaculi posteriora. ⁊ cubitus ex vna p
te pendebit. ⁊ alter ex altera qui plus ē in sago/
rū longitudine. vtrūq; lat⁹ tabernaculi ptegēs
Facies ⁊ operimentū aliud tecto de pellib⁹ arie
tum rubricatis. ⁊ super hoc rursum aliud ope/
rimentū de hyacinthinis pellibus. Facies ⁊ ta
bulas stantes tabernaculi de lignis fethim: que
singule denos cubitos in longitudine habeāt.
⁊ in latitudine singulos ac semissem. In lateri
bus tabule due incastrature fient quibus tabu/
la alteri tabule cōnectat. Atq; in hūc modū cū/
cte tabule parabuntur. Quarū viginti erunt in
latere meridiano qđ vergit ad austrū: quibus
quadraginta bases argenteas fundes: vt bine

bases singulis tabulis per duos angulos subij ciant. In latere quoq3 secundo tabernaculi qd vergit ad aquilonē. viginti tabule erūt: quadraginta hñtes bases argenteas. binc bases singulis tabulis supponent. Ad occidentalē vo plagā tabernaculi facies sex tabulas: & rursu3 alias duas que in angulis erigantur post tergum tabernaculi. Erūtq3 sibi ꝯiuncte a deorsū vsq3 ad sursū. & vna oēs compago retinebit. Duabus q3 tabulis que i angulis ponende sunt: similis iūctura seruabit. Et erūt simul tabule octo: bases ea3 argentee sexdecim. duab⁹ basib⁹ p vnā tabulā supputatis. Facies & vectes de lignis sethim quinq3 ad ꝯtinēdas tabulas i vno latere tabernaculi. & quīq3 alios i altero. & eiusdem numeri ad occidentalē plagā. qui mittent per medias tabulas: a sūmo vsq3 ad summu3. Ipsas quoq3 tabulas deaurabis. & tūdes i eis annulos aureos p quos vectes tabulata ꝯtineant. quos opies laminis aureis. Et eriges tabernaculū iuxta exemplar qd tibi in mōte mon stratū est. Facies & velū de hyacintho & purpura. cocoq3 bis tincto & bysso rtorta. ope plumario. & pulchra varietate cōtextū: qd appēdes aū qttuor colūnas de lignis sethim: que ipse qdem deaurate erūt. & habebunt capita aurea. & bases argenteas. Inseret autē velū per circulos: intra qd pones archā testimonij: quo & sanctuarium & sanctuarij sanctuaria diuident. Pones & propitiatoriū super archa3 testimonij i sancta sanctoꝝ: mēsamq3 extra velum & contra mēsa3 candelabrum in latere tabernaculi meridiano. Mensa. n. stabit in parte aquilonis. Facies & tentorium in introitu tabernaculi de hyacintho & purpura coccoq3 bis tincto & bysso retorta opere plumario. & quinq3 colūnas deaurabis lignorū sethim. ante quas ducetur tentoriū. qru3 erunt capita aurea & bases enee. ¶ XXVII

Facies & altare de lignis sethim: qd hēbit quinq3 cubitos in lōgitudine. & totidē in latitudine. i. quadrū. & tres cubitos in altitudine. Cornua aūt per quattuor angulos ex ipso erunt. & operies illud ere. Faciesq3 in vsus eius lebetes ad suscipiendos cineres & forcipes atq3 fuscinulas. & ignium receptacula. Omnia vasa ex ere fabricabis. Craticulāq3 in modum rethis enea3: per cuius quattuor angulos erunt quattuor annuli enei quos pones subter arulam altaris. Eritq3 craticula vsq3 ad altaris medium. Facies & vectes altaris de lignis sithim duos. quos operies laminis eneis & induces per circulum. eruntq3 ex vtroq3 latere altaris ad portandū. Non solidum sed inane & cauum intrinsecus facies illud: sicut tibi i monte monstratum est. Facies & atrium tabernaculi: in cuius australi plaga contra meridie3 erunt tentoria de bysso retorta. Centū cubitos vnum latus tenebit in longitudine. & colūnas viginti cum basibus totidem eneis: que capita cum celaturis suis habebunt argentea. Similiter & in latere aquilonis per longum erunt tētoria centum cubitorum colūne viginti. & bases enei eiusdem numeri: & capita earum cum celaturis suis argentea. In latitudine vo atrij qd respicit ad occidentem erunt tentoria per quinquaginta cubitos. & colūne decem. basesq3 totidem. In ea quoq3 atrij latitudine que respicit ad orientem quinquaginta cubiti erunt. in quibus quindecim cubitorum tētoria lateri vno deputabuntur. colūneq3 tres & bases totidem. & i latere altere altero erunt tentoria cubitos obtinentia quindecim. colūne tres. & bases totide3 In introitu vo atrij fiet tentorium cubitorū viginti ex hyacintho & purpura. coccoq3 bis tincto & bysso retorta. opere plumario. Colūnas habebit quattuor cum basibus totide3. Oēs colūne atrij per circuitum vestite erunt argenteis laminis: capitibus argenteis & basibus eneis. In longitudine occupabit atrium cubitos centum: in latitudine quinquaginta: altitudo quinq3 cubitorum erit. Fietq3 de bysso retorta: & habebit bases eneas. Cuncta vasa tabernaculi in omnes vsus & cerimonias tam paxillos ei⁹ q3 atrij. ex ere facies. Precipe filijs israel vt afferant tibi oleum de arboribus oliuarum purissimum. piloq3 contusum vt ardeat lucerna semper in tabernaculo testimonij extra velum qd oppansum est testimonio. & collocabunt eā aaron & filij eius. & vsq3 mane luceat corā domino. Perpetuus erit cultus per successiones eorū corā filijs israel. ¶ XXVIII

Applica quoq3 ad te aaron fratrem tuū cum filijs suis de medio filioru3 israel vt sacerdotio fungantur mihi. aaron. nadab & abiu. eleazar & ithamar: faciesq3 vestē sanctam aaron fratri tuo in gloriam & decore3. Et loqueris cunctis sapientibus corde quos repleui spiritu prudentie: vt faciant vestes aaron in quib⁹ sanctificatus ministret mihi. Hec aūt erunt vestimenta que facient. Rationale & superhumerale tunicam & linea3 strictam. cydarim & baltheum. Facient fratri tuo aarō & filijs ei⁹ vestimenta sancta: vt sacerdotio fungantur mihi. Accipientq3 auru3 & hyacinthum & purpu

ram. coccūq; bis tinctum τ byssum. Faciēt au
tem superhumerale de auro τ hyacintho τ pur
pura. coccoq; bis tincto τ bysso retorta. opere
polymito. Duas oras iunctas habebit in vtro
q; latere sūmitatū: vt in vnum redeant. Ipsa q̄
q; textura τ cuncta operis varietas erit ex au/
ro τ hyacintho τ purpura. coccoq; bis tincto τ
bysso retorta. Sumesq; duos lapides onychi/
nos. τ sculpes in eis nomina filiorū israel: sex
nomina in lapide vno. τ sex reliqua i altero iux
ta ordinem natiuitatis eorum. Opere sculpto
ris τ celatura gēmarij sculpes eos nominibus
filiorum israel. inclusos auro atq; circūdatos:
τ pones in vtroq; latere superhumeralis. me/
moriale filijs israel. Portabitq; aaron nomia
eorū coram dño super vtrunq; humerum: ob
recordationem. Facies τ vncinos ex auro: τ
duas cathenulas auri purissimi sibi inuicē co
herentes: quas inseres vncinis. Rationale q̄3
iudicij facies opere polymito iuxta texturā su/
perhumeralis: ex auro hyacintho τ purpura. coc
coq; bis tincto τ bysso retorta. Quadrangulū
erit τ duplex. Mensuram palmi habebit. tam
in longitudine q̄3 in latitudine. ponesq; in eo
quattuor ordines lapidū. In primo versu erit
lapis sardius τ thopacius τ smaragdus. In se
cundo carbunculus τ saphyrus τ iaspis. In
tertio ligurius achates τ amethistus. In quar
to chrysolit⁹ onychinus τ berillus. Inclusi au
ro erunt per ordines suos. habebūtq; nomina
filiorum israel. Duodecim nominib⁹ celabunt
singuli lapides nominibus singulorū per duo
decim tribus. Facies in rationali cathenas si/
bi inuicem coherentes ex auro purissimo: τ du
os annulos aureos quos pones in vtraq; ra/
tionalis summitate cathenasq; aureas iunges
annulis qui sunt in marginibus eius: τ ipsarū
cathenarum extrema duobus copulabis vnci
nis in vtroq; latere superhumeralis qđ ratio/
nale respicit. Facies τ duos ānulos aureos q̄s
pones i summitatibus rationalis. τ in oris que
e regione sunt superhumeralis τ posteriora ei⁹
aspiciunt. necnon τ alios duos annulos aure
os qui ponendi sunt in vtroq; latere superhu/
meralis deorsum: qđ respicit contra faciē iūctu
re inferioris vt aptari possit cum superhume/
rali. τ stringatur rationale annulis suis cū an/
nulis superhumeralis. vita hyacintina vt ma/
neat iunctura fabrefacta. τ a se inuicem rationa
le τ superhumerale nequeant separari. Por/
tabitq; aaron nomina filiorum israel in rationa
li iudicij super pectus suum quando ingrediet

sanctuarium: memoriale corā domino i eternū
Pones autē in rationali iudicij doctrinā τ ve
ritatē que erunt in pectore aaron quādo ingre/
dietur corā domino. τ gestabit iudiciū filiorū
israel in pectore suo. in conspectu dñi semper.
Facies τ tunicam superhumeralis totam hya/
cinthinam in cuius medio supra erit capitium
τ ora per gyrū eius textilis: sicut fieri solet i ex
tremis partiū vestibus ne facile rumpant. De
orsum Xo ad pedes eiusdem tunice per circui/
tum quasi malapunica facies ex hyacitho τ pur
pura τ cocco bis tincto: τ bysso retorta. mixtis i
medio tintinabulis. ita vt tintinabulū sit aureū
τ malū punicū: rursūq; tintinnabulū aliud au
reum τ malū punicum. Et vestietur ea aaron
in officio ministerij vt audiatur sonitus quādo
ingreditur τ egreditur sanctuarium in conspe
ctu domini. τ non moriatur. Facies τ laminā
de auro purissimo in qua sculpes opere celato/
ris sanctū domino. Ligabisq; eam vitta hya/
cinthina. τ erit super thyaram imminens fronti
pontificis. Portabitq; aaron iniquitates eoꝝ
que obtulerunt τ sanctificauerunt filij israel. in
cunctis muneribus τ donarijs suis. Erit autē
lamina semper in fronte eius vt placatus sit ei
dominus. Stringesq; tunicam bysso τ thyarā
byssinam facies τ balthcum opere plumarij.
Porro filijs aaron tunicas lineas parabis τ
balthcos ac thyaras in gloriam τ decorem: ve
stiesq; his omnibus aaron fratrem tuum τ fili
os eius cum eo. τ cunctorum consecrabis ma/
nus: sanctificabisq; illos vt sacerdotio fungan
tur mihi. Facies τ feminalia linea vt operiant
carnem turpitudinis sue. a renibus vsq; ad fe/
mora. τ vtentur eis aaron τ filij eius. quando
ingredientur tabernaculum testimonij: vel qñ
appropinquant ad altare vt ministrent in san/
ctuario: ne iniquitatis rei moriantur. Legiti/
mum sempiternum erit aaron τ semini ei⁹ post
eum.

XXIX

Sed τ hoc facies vt mihi i sacerdotio ꝯ
secrent. Tolle vitulū de armēto τ arie
tes duos imaculatos: panesq; azimos
τ crustulam absq; fermento que conspersa sint
oleo. lagana quoq; azima. oleo lita. De simila
triticea cuncta facies. τ posita in canistro offe/
res: vitulū aūt τ duos arietes τ aaron ac filios
eius applicabis ad ostium tabernaculi testimo
nij. Cūq; laueris patrē cum filijs suis aqua in
dues aaron vestimentis suis. i. linea τ tunica.
τ superhumerali τ rationali qđ cōstringes pal
theo. τ pones thyaram in capite ei⁹ τ laminā

sanctam super thyaram. ⁊ oleū vnctionis fun/
des super caput eius. atq̃ hoc ritu consecrabit᷑
Filios q̃ʒ illius applicabis ⁊ indues tunicis li/
neis. cingesq̃ baltheo aaron. s. ⁊ liberos eius.
⁊ impones eis mitras. erūtq̃ sacerdotes mihi
religione perpetua. Postq̄ initiaueris manꝰ
eoꝝ. applicabis ⁊ vitulū corā tabernaculo testi
monij. Imponētq̃ aaron ⁊ filij eius manus
super caput illius. ⁊ mactabis eū i cōspectu dñi
iuxta ostium tabernaculi testimonij: sumptūq̃
de sanguine vituli. pones super corona altaris
digito tuo: reliquū aūt sanguinem fundens iux
ta basim eius. Sumes ⁊ adipem totū qui ope/
rit intestina ⁊ reticuluʒ iecoris ac duos renes ⁊
adipem qui super eos est ⁊ offeres incensuʒ su
per altare. carnes ꝟo vituli ⁊ coriū ⁊ fimū com
bures foris extra castra: eo ꝙ pro peccato sit.
Vnū quoq̃ arietē sumes super cuiꝰ caput po/
nent aaron ⁊ filij eius manus. quem cū macta
ueris. tolles de sanguine eius ⁊ fundes circa al
tare: ipsū aūt arietem secabis in frusta: lotaq̃
intestina eius ⁊ pedes pones super cōcisas car
nes ⁊ super caput illius. ⁊ offeres totū arieteʒ i
incensū super altare. Oblatio est dño odor sua
uissimus victime dñi. Tolles quoq̃ arieteʒ al
terū super cuius caput aaron ⁊ filij eius ponēt
manus. Quem cū imolaueris. sumes de san/
guine eiꝰ ⁊ pones super extremū auricule dex
tre aaron ⁊ filiorum eius. ⁊ super pollices ma/
nus eorum ac pedis dextri. fundesq̃ sanguinē
super altare per circuitū. Cūq̃ tuleris de sāgui
ne qui est super altare. ⁊ de oleo vnctiōis: asp/
ges aaron ⁊ vestes eius filios ⁊ vestimenta eo
rū. Consecratisq̃ ipsis ⁊ vestibus. tolles adipē
de ariete ⁊ caudā ⁊ aruinā que operit vitalia. ac
reticulū iecoris ⁊ duos renes atq̃ adipē qui su/
per eos est. armūq̃ dextrū eo q̃ sit aries conse
crationis: tortāq̃ panis vnius crustulam con/
spersam oleo. laganum de canistro aʒimorum
qđ positū est in conspectu domini. ponesq̃ oia
super manus aaron ⁊ filioꝝ eius ⁊ sanctifica/
bis eos: eleuās corā dño. Suscipiesq̃ vniuer/
sa de manibꝰ eoꝝ: ⁊ icēdes super altare in holo
caustū odorem suauissimū in ꝯspectu dñi. quia
oblatio eius est. Sumesq̃ pectusculū de ariete
quo initiatus est aaron: sanctificabisq̃ illud ele
uatū coram dño. ⁊ cedet in partem suā. Sāctifi
cabisq̃ ⁊ pectusculū consecratū ⁊ armū quem
de ariete separasti quo initiatus est aaron ⁊ filij
eius. cedentq̃ in partem aaron ⁊ filiorum eiꝰ
iure perpetuo a filijs israel: quia primitiua sunt
⁊ initia de victimis eorum pacificis que offe/
runt dño. Vestem aūt scām q̄ vtetur aaron. ha
bebūt filij eiꝰ ꝑ cū ut vngantur in ea: ⁊ conse/
crent᷑ manus eoꝝ. Septē diebus vtet᷑ illa qui
pōtifex ꝓ eo fuerit ꝯstitutus de filijs eius. ⁊ q
ingrediet᷑ tabernaculū testimōij vt ministret i
sāctuario. Arietem aūt ꝯsecratiōis tolles. ⁊
coques carnes eiꝰ in loco scō: qbꝰ vescet᷑ aarō
⁊ filij eius. Panes q̃ʒ q sunt i canistro in vesti
bulo tabernaculi testimonij comedent. ut sit
placabile sacrifitiū. ⁊ sanctificent᷑ offerentium
manus. Alienigena nō vescet᷑ ex eis: qa sancti
sunt. Qđ si remāserit de carnibꝰ ꝯsecratis siue
de panibꝰ vsq̃ mane. cōbures reliquias igni.
Non comedent᷑: qa scificata sūt. Oia q̄ prece/
pi tibi facies sup aaron ⁊ filijs eius. Septem
diebꝰ ꝯsecrabis manus eoꝝ ⁊ vitulum ꝓ pctō
offeres p singulos dies ad expiandū. Mun/
dabisq̃ altare cū immolaueris expiationis ho/
stia ⁊ vnges illud i scificationē. Septem diebꝰ
expiabis altare ⁊ sanctificabis. ⁊ erit scm̄ scōꝝ
Ois qui tetigerit illud. scificabit᷑. hoc est qđ fa
cies in altari. Agnos anniculos duos per sin
gulos dies iugit᷑. vnum agnū mane ⁊ alterum
vespe decimā pteʒ simile cōsperse oleo tuso qđ
hēat mēsurā q̄rtaʒ ptē hin. ⁊ vinū ad libandū
eiusdem mēsure i agno vno. Alteꝝ ꝟo agnū
offeres ad vesperaʒ. iuxta ritum matutine obla/
tionis: iuxta ea q̄ diximus in odorē suauitatis
Sacrificium est dño deo oblatione ppetua i ge
nerationes vestras: ad ostium tabernaculi
testimonij coram dño: vbi cōstituā ut loq̄r ad
te. Ibiq̃ p̄cipiaʒ filijs isrl᷑: ⁊ scificabit᷑ altare
in gl'ia mea. Scificabo ⁊ tabernaculū testimo/
nij cum altari ⁊ aaron cum filijs suis: ut sacer/
dotio fungant᷑ mihi. Et habitabo in medio fi/
lioꝝ isrl᷑. eroq̃ eis deus. ⁊ scient quia ego dñs
deꝰ eoꝝ q eduxi eos de tra egypti. ut manerē
inter illos: ego dñs deus ipsoꝝ. CXXX

Facies q̃ʒ altare ad adolendū thymia/
ma de lignis sethim: habens cubitum
lōgitudinis ⁊ alterum latitudinis. i. q̄/
drāgulum. ⁊ duos cubitos in altitudine. Cor
nua ex ipso ꝓcedent. vestiesq̃ illud auro puris
simo tā craticulaʒ eius q̄ʒ parietes per circuitū
⁊ cornua. Faciesq̃ ei coronam aureolam per
gyrum. ⁊ duos ānulos aureos sub corona per
singula latera: ut mittantur in eos vectes ⁊ alta
re portetur. Ipsos q̃q̃ vectes facies de lignis
sethi ⁊ inaurabis. Ponesq̃ altare ꝯ velū quod
añ archaʒ pendet testimonij corā ꝓpitiatorio
q̄ tegit᷑ testimonium: vbi loq̄r tibi: ⁊ adolebit
incensum sup eo aaron. suaue fragrās. Mane

qui cōponet lucernas incendet: illud τ quando collocat eas ad vespeꝝ vret thymiama sempiternum coram dño in generatiōes vras. Nō offeretis sup eo thymiama ɔpositōis alteri⁹ nec oblationē τ victimam. nec liba libabitis. Et dep̄cabitur aaron sup cornua eius semel per annū in sanguie qđ oblatuʒ est ꝓ pctō. τ placabit sup eo in generatiōibus vris. Scm̄ scōꝝ erit dño. Locutusq̄ʒ est dñs ad moysen dicens. Qñ tuleris sūmā filioꝝ isrl' iuxta numeꝝ. dabunt singuli p̄cium ꝓ aīabus suis dño. τ nō erit plaga in eis cū fuerit recēsiti. Hoc aūt dabit oīs q trāsit ad nomen: dimidium sicli iuxta mensurā tēpli. Siclus viginti obolos habʒ. Media pars sicli offereť dño. Qui habeť i numero a viginti annis τ supra dabit p̄ciū. Diues nō addet ad medium sicli. τ pauper nihil minuet. Susceptāq̄ʒ pecuniam que collata est a filijs israel trades in vsus tabernaculi testimonij. vt sit monimentū eoꝝ corā dño. τ ꝓpitieť aīabus eoꝝ. Locutusq̄ʒ est domin⁹ ad moysen dicēs. Facies τ labium eneū cū basi sua ad lauandū: ponesq̄ʒ illud inter tabernaculum testimonij τ altare. Et missa aqua. lauabunt in eo aaron τ filij ei⁹ manus suas ac pedes: qñ ingressuri sunt tabernaculuʒ testimonij: τ qñ accessuri sunt ad altare: vt offerant in eo thymiama domino: ne forte moriaņť Legitimū sempiternū erit ipsi τ semini ei⁹ per successiōes. Locutusq̄ʒ est dñs ad moysē dicēs Sume tibi aromata prime myrrhe τ electe qngentos siclos τ cinamomi medium. i. ducentos qnquaginta siclos. calami silr' itē ducētos qnquaginta siclos. casie aūt qngentos siclos in pondere scūarij. oleum de oliuetis mensurā hin. Faciesq̄ʒ vnctionis oleū scm̄. vnguentū ɔpositum ope vnguentarij. τ vnges ex eo tabernaculum testimonij τ archam testamenti: mensāq̄ʒ cum vasis suis. candelabruʒ τ vtensilia eius altaria thymiamatis τ holocausti: τ vniuersam supellectilem q̄ ad cultum eoꝝ ptinet: sanctificabisq̄ʒ oīa. τ erūt scā scōꝝ. Qui tetigerit ea sanctificabiť. Aaron τ filios eius vnges: sanctificabisq̄ʒ eos vt sacerdotio funganť mihi. Filijs quoq̄ʒ isrl' dices. Hoc oleū vnctiōis scm̄ erit mihi i generatiōes vras. Caro hoīs nō vngeť ex eo. τ iuxta ɔpositiōeʒ eius nō facietis aliud. q2 sanctificatū est. τ scm̄ erit vobis. Homo qcūq̄ʒ tale cōposuerit: τ dederit ex eo alieno. exterminabitur de pplo suo. Dixitq̄ʒ domin⁹ ad moysen. Sume tibi aromata stacten. τ onycham. galbanen boni odoris. τ thus lucidissimum. equalis pōderis erunt omnia. Faciesq̄ʒ thymiama cōpositum opere vnguentarij mixtum diligenter et purum τ sanctificatione dignissimum. Cūq̄ʒ i tenuissimum puluerē vniuersa contuderis. pones ex eo coram tabernaculo testimonij in quo loco apparebo tibi. Sanctum sanctoꝝ erit vobis thymiama. Talem cōpositionem non facietis in vsus vestros: q2 sanctuʒ ē dño. Homo qcūq̄ʒ fecerit simile. vt odore illi⁹ pfruať: peribit de populis suis.

XXXI

L Ocutusq̄ʒ est dñs ad moysen dicens. Ecce vocaui ex nomine beseleel filiuʒ huri filij hur de tribu iuda: τ impleui eū spū dei. sapientia τ intelligentia τ scientia i omni opere ad excogitandum quicquid fabre fieri potest ex auro τ argento τ ere. marmore τ gēmis. τ diuersitate lignorum. Deditq̄ʒ ei sociuʒ ooliab filium achisamech de tribu dan. Et in corde hominis eruditi posui sapientiam vt faciant cuncta que precepit tibi tabernaculum federis. τ archam testimonij. τ propitiatorium qđ super eam est. τ cuncta vasa tabernaculi mensamq̄ʒ τ vasa eius. candelabrum purissimū cū vasis suis. τ altaria thymiamatis τ holocausti τ omnia vasa eorum: labium cum basi sua: vestes sanctas in ministerio aaron sacerdoti τ filis eius: vt fungantur officio suo in sacris: oleuʒ vnctionis τ thymiama aromatum in sanctuario. Omnia que precepi tibi facient. Et locut⁹ est dominus ad moysen dicēs. Loquere filijs israel: τ dices ad eos. Uidete vt sabbatum meum custodiatis: quia signū est inter me τ vos in generationibus vestris: vt sciatis quia ego dñs q scifico vos. Custodite sabbatū meū. Sanctū ē eni vobis. Qui polluerit illud morte morieť. Qui fecerit i eo opus pibit aīa illi⁹ de medio populi sui. Sex dieb⁹ facietis op⁹: i die septimo sabbatū ē. reges scā dño. Oīs q fecerit op⁹ in hac die. morieť. Custodiāt filij israel sabbatū τ celebrēt illud in generatiōib⁹ suis. Pactū ē sempiternū inter me τ filios israel: signūq̄ʒ ꝑpetuū. Sex enim diebus fecit dñs celū τ terrā. τ in septimo ab omni opere cessauit. Deditq̄ʒ dñs moysi cōpletis huiuscemodi sermonibus in mōte synai. duas tabulas testimonij lapideas: scriptas digito dei.

XXXII

U Idēs aūt popul⁹ ꝙ morā faceret moyses descendendi de monte. ɔgregatus aduersus aaron: dixit. Surge fac nobis deos q nos precedāt. Moysi enim huic viro q nos eduxit de terra egypti: ignoram⁹ quid acciderit. Dixitq̄ʒ ad eos aaron. Tollite inaures aureas de vxoꝝ filiorūq̄ʒ τ filiaꝝ vraꝝ au

ribus. et afferte ad me. Fecit popul⁹ q̄ iusserat
deferēs in aures ad aaron. Quas cū ille acce/
pisset: formauitq; opere fusorio et fecit ex eis vi
tulū conflatilē. Dixit: Hi sunt dij tui israel qui
te eduxerunt de terra egypti. Quod cum vidis
set aaron edificauit altare corā eo. et preconis vo
ce clamauit dicens: Cras solēnitas dñi ē. Sur
gentesq; mane obtulerunt holocausta et hosti/
as pacificas. et sedit popul⁹ mâducare et bibere
et surrexerūt ludere. Locut⁹ ē aūt dñs ad moy
sen dicens. Vade descende. peccauit popul⁹ tu
us quem eduxisti de terra egypti. Recesserunt
cito de via quam ostendisti eis. Fecerūtq; sibi
vitulū conflatilē et adorauerunt. atq; imolātes
ei hostias dixerunt: Isti sunt dij tui israel: qui
te eduxerunt de terra egypti. Rursūq; ait dñs
ad moysen: Cerno q̄ populus iste dure ceruī/
cis sit. Dimitte me vt irascatur furor meus cō
tra eos et deleam eos. faciāq; te i gētē magnā;
Moyses aūt orabat dñm deum suum dicens:
Cur dñe irascitur furor tuus ꝯ ppl'm tuū quē;
eduxisti de terra egypti: in fortitudine magna:
et in manu robusta. Ne q̄so dicant egyptij: cal
lide eduxit eos vt interficeret in montib⁹: et de
leret e terra quiescat ira tua. Et esto placabilis
super nequitia populi tui. Recordare abraha;
et isaac et israel seruorꝫ tuorꝫ: quibus iurasti per
temetipsum dicens. Multiplicabo semen ve/
strū sicut stellas celi. et vniuersam terrā hanc de
qua locut⁹ sum dabo semini vestro. et possidebi
tis eā semp. Placatusq; est dñs ne faceret ma
lū qd̄ locutus fuerat aduersus populu; suum.
Et reuersus est moyses de monte portans du/
as tabulas testimonij in manu sua. scriptas ex
vtraq; parte. et factas opere dñi. Scriptura q;
dei erat sculpta in tabulis. Audiēs aūt iosue tu
multū populi vociferātis dixit ad moysē. Vlu
lat⁹ pugne auditur in castris. Qui rñdit. Non
est clamor adhortantiū ad pugnā: neq; vocife/
ratio compellentium ad fugam: sed vocē cantā
tium ego audio. Cūq; appropinquasset ad ca/
stra. vidit vitulū et choros iratusq; valde. proie
cit de manu tabulas. et confregit eas ad radicē
montis. Arripiensq; vitulum quē fecerant. ꝯ
bussit et contriuit vsq; ad puluerem quē sparsit
in aquā. et dedit ex eo potum filijs israel. Dixit
q; ad aaron. Quid tibi fecit hic popul⁹: vt idu
ceres super eū peccatum maximū. Cui ille re/
spondit. Ne indignetur dñs meus. Tu.n. no
sti populū istū q̄ pronus sit ad malū. Dixerūt
mihi. Fac nobis deos qui nos precedant. Hu
ic.n. moysi qui nos eduxit de terra egypti: ne/
scimus quid acciderit. Quib⁹ ego dixi. Quis
vestrum habet aurū. Tulerunt et dederunt mi
hi. et proieci illud in ignem: egressusq; est hic v
tulus. Videns ergo moyses populū q̄ eēt nu
datus. spoliauerat enim eū aaron, ꝑpter igno/
miniam sordis et inter hostes nudū cōstituerat
et stans in porta castrorꝫ ait. Si quis est dñi iun
gat mihi. Congregatiq; sūt ad eū omnes filij
leui. Quib⁹ ait: Hec dicit dñs deus isrl'. Po/
nat vir gladiū super femur suū. Ite et redite d̄
porta vsq; ad portā per mediū castrorꝫ. et occi/
dat vnusquisq; frēm suū et amicum et proximū
suū. Feceruntq; filij leui iuxta sermonem moy
si: cecideruntq; in die illo quasi vigintitria mi/
lia hominum. Et ait moyses. Cōsecrastis ma/
nus vestras hodie domino. vnusquisq; i filio
et in fratre suo vt det vobis benedictio. Facto
aūt altero die locutus est moyses ad populum.
Peccastis peccatū maximū. Ascēdā ad dñm:
si quo mō quiuero eū deprecari pro scelere vrō
Reuersusq; ad dñm ait: Obsecro. peccauit po
pulus iste peccatū maximū: feceruntq; sibi de/
os aureos. Aut dimitte eis hanc noxam: aut si
non facis dele me de libro tuo quem scripsisti.
Cui respondit dñs. Qui peccauerit mihi dele/
bo eū de libro meo. Tu aūt vade. et duc populū
istū quo locutus sum tibi. Angelus meus pre/
cedet te. Ego aūt in die vltionis visitabo et hoc
peccatū eorꝫ. Percussit aūt dñs populū ꝓ rea
tu vituli quem fecerat aaron. XXXIII

Locutusq; est dñs ad moysen dicens:
vade ascende de loco isto tu et ppl's tu/
us quē eduxisti de terra egypti. in terā;
quā iuraui abrahā isaac et iacob. dicens semini
tuo dabo eam. et mittam percussorē tui angelū:
vt eijciā chananeū et amorreū et etheū et phereze
um et eueū et iebuseū. et intres i terrā fluētē lac
te et melle. Nō.n. ascendā tecū: q; ppl's dure
ceruicis ē. ne forte disperdā te i via. Audiēsq;
ppl's sermonē hūc pessimum luxit. et nullus ex
more indut⁹ est cultu suo. Dixitq; dñs ad moy
sen: Loquere filijs israel. Populus dure cer/
uicis es. semel ascendā i medio tui et delebo te.
Iā nūc depone ornatū tuū vt sciam quid facia;
tibi. Deposuerūt ergo filij israel ornatū suu; a
monte oreb. Moyses q; tollēs tabernaculū. te
tendit extra castra procul: vocauitq; nomen ei⁹
tabernaculū federis. Et oīs ppl's q habebat ali
quā q̄onem: egrediebat ad tabernaculū federis
extra castra. Cūq; egrederet moyses ad taber
naculū. surgebat vniuersa plebs et stabat vnus
quisq; in ostio papylionis sui: respiciebantq;

tergū moysi donec ingrederet̃ tētoꝛiū. Ingreſ
ſo aūt illo tabernaculū federis: deſcendebat co/
lūna nubis ꝛ ſtabat ad oſtiū: loquebaturq; dñſ
cū moyſe: cernentibus vniuerſis ꝙ colūna nu
bis ſtaret ad oſtiū tabernaculi. Stabātq; ꝛ ipſi
ꝛ adoꝛabant per foꝛes tabernaculoꝝ ſuoꝝ. Lo
quebat̃ aūt dñs ad moyſen a facie ad faciem: ſi/
cut ſolet loqui homo ad amicū ſuū. Cūq; ille re
uerteret̃ in caſtra: miniſter eius ioſue fili⁹ nun
puer non recedebat de tabernaculo. Dixit aūt
moyſes ad dñm. Precipis vt educam populū
iſtū ꝛ nō idicas mihi quē miſſurus ſis mecū: p̄
ſertim cū dixeris. noui te ex nomie. ꝛ inueniſti
grām coꝛā me. Si ergo inueni grām in ꝯſpec/
tu tuo: oſtendā mihi faciē tuā vt ſciam te ꝛ inue
niā grām añ oculos tuos. Reſpice populū tuū
gentē hanc. Dixit q; dñus: Facies mea p̄cedet
te. ꝛ requiem dabo tibi. Et ait moyſes: Si non
tu ipſe p̄cedas. ne educas nos de loco iſto. In
quo. n. ſcire poterim⁹ ego ꝛ ppl's tuus inueniſ/
ſe nos grām in conſpectu tuo. niſi ambulaue/
ris nobiſcū: vt gloꝛificemur ab omnib⁹ popu/
lis qui habitant ſuper terram. Dixit autē dñs
ad moyſen: Et verbū iſtud quod locut⁹ es faci
am. Inueniſti. n. gratiā coꝛam me. ꝛ teipſum
noui ex noie. Qui ait: Oſtende mihi gloꝛiā tu
am. Rñdit. Ego oſtendam omne bonū tibi. ꝛ
vocabo in nomine dñi coꝛā te. ꝛ miſereboꝛ cui
voluero. ꝛ clemens ero in quem mihi placuerit
Rurſūq; ait. Nō poteris videre faciem meā.
Nō enim videbit me hō ꝛ viuet. Et iterū. Ec/
ce inquit eſt locus apd' me. ꝛ ſtabis ſupra petrā
Cūq; tranſibit gloꝛia mea ponā te in foꝛamine
petre. ꝛ protegā dextera mea donec trāſeā. Tol
lāq; manū meā ꝛ videbis poſterioꝛa mea. faci
em aūt meā videre nō poteris. C XXXIIII

Ac deinceps p̄cide ait tibi duas tabulaſ
lapideas inſtar prioꝝ. ꝛ ſcribam ſuper
eas verba que habuerūt tabule. q̃s fre/
giſti. Eſto paratus mane. vt aſcendas ſtatim i
montē ſynai: ſtabiſq; mecū ſuper verticē mon
tis. Nullus aſcendat tecum: nec videatur quiſ
piam per totū montē: boues q̃z ꝛ oues non pa
ſcantur econtra. Excidit ergo duas lapideas q̄
les antea fuerant. ꝛ de nocte conſurgēs aſcēdit
in montē ſynai ſicut preceperat ei dñs: poꝛtanſ
ſecum tabulas. Cūq; deſcendiſſet dñs p nubē
ſtetit moyſes cū eo inuocans nomē dñi. Quo
tranſeūte coꝛā eo. ait: Dñatoꝛ dñe deus miſeri
coꝛs ꝛ clemens. patiens ꝛ multe miſeratiōis ac
verax: qui cuſtodis miſericoꝛdiā in milia. q au
fers iniq̄tatem ꝛ ſcelera atq; peccata. nulluſq;
apud te per ſe inocens eſt. qui reddis iniq̄tatē
patrū filijs ac nepotib⁹ in tertiā ꝛ quartā proge
niē. Feſtinuſq; moyſes curuat⁹ eſt pron⁹ i ter
ram. ꝛ adoꝛans ait: Si iueni grām i conſpectu
tuo dñe: obſecro vt gradiaris nobiſcū. popul⁹
enim dure ceruicis ē: vt auferas iniq̄tates nr̄as
atq; peccata noſtraq; poſſideas. Rñdit domin⁹:
Ego inibo pactū videntib⁹ cūctis: ſigna faciā
que nūq̄ viſa ſunt ſuper terrā: nec in vllis gen
tib⁹. vt cernat popul⁹ iſte in cui⁹ es medio. op⁹
dñi terribile qd' factur⁹ ſum. Obſerua cuncta q̄
hodie mandaui tibi. Ego ipſe eijciam añ faciē
tuam amoꝛreū ꝛ chananeū ꝛ etheū: phereſeū
quoq; ꝛ eueū ꝛ iebuſeum. Caue ne vnq̄ cū ha
bitatoꝛib⁹ terre illi⁹ iungas amicitias. q̄ ſint tibi
in ruinam: ſed ꝛ aras eoꝝ deſtrue. cōfringe ſta
tuas: lucoſq; ſuccide. Noli adoꝛare deū alienū
Dñs zelotes nomē eius: de⁹ eſt emulatoꝛ. Ne
ineas pactū cū hominib⁹ illaꝝ regionū: ne cum
foꝛnicati fuerint cū dijs ſuis ꝛ adoꝛauerit ſimu
lacra eoꝝ: vocet te quiſpiā vt comedas de imo
latis. Nec vxoꝛē de filiab⁹ eoꝝ accipies filijs tu
is ne poſtq̄ ipſe fuerint foꝛnicate: foꝛnicari fa/
ciant ꝛ filios tuos in deos ſuos. Deos conflati
les nō facies tibi. Solēnitatem azimoꝝ cuſto/
dies. Septē dieb⁹ veſceris azimis ſicut precepi
tibi in tempoꝛe menſis nouoꝝ. Menſe. n. ver
ni tempoꝛis egreſſus eſt d' egypto. Oē qd' ape
rit vuluā generis maſculini. meū erit. De cun
ctis animantib⁹ tam de bobus q̄ de ouib⁹. me
um erit. Primogenitū aſini redimes oue. Si
aūt nec precium pro eo dederis. occidet̃. Pri/
mogenitū filioꝝ tuoꝝ redimes: nec apparebis
in conſpectu meo vacuus. Sex diebus opera/
beris: die ſeptimo ceſſabis arare ꝛ metere. So
lēnitatem hebdomadarū facies tibi in primi/
tijs frugum meſſis tue tritice. ꝛ ſolēnitatē q̄n
redeunte anni tempoꝛe cuncta condunt̃. Tri/
bus tempoꝛibus anni apparebit oē maſculinū
tuum. in cōſpectu oīpotētis dñi dei iſrael. Cū
enim tulero gentes a facie tua ꝛ dilatauero ter
minos tuos. nullus inſidiabitur terre tue: aſcē
dente te ꝛ apparente in cōſpectu dñi dei tui ter
in anno. Non imolabis ſuper fermēto ſangui
nem hoſtie mee. neq; reſidebit mane de victi/
mis ſolēnitatis phaſe. Primitias frugum ter
re tue offeres in domo domini dei tui. Nō co/
ques hedum in lacte matris ſue. Dixitq; domi
nus ad moyſen. Scribe tibi verba hec: quibuſ
ꝛ tecum ꝛ cū iſrael pepigi fedus. Fuit ergo ibi
cum dño moyſes quadraginta dies ꝛ quadra/
ginta noctes. panē non comedit ꝛ aquam non

bibit. ⁊ ſcripſit in tabulis verba federis deceꝫ.
Cūq; deſcenderet moyſes de monte ſynai. te/
nebat duas tabulas lapideas teſtimōij. ⁊ igno
rabat ꝙ cornuta eſſet facies ſua. ex conſortio ſer
monis domini. Videntes aūt aaron ⁊ filij iſra/
el cornutā moyſi faciem: timuerūt ꝓpe accede/
re. Vocatiq; ab eo reuerſi ſunt: tā aaron q̄ pn
cipes ſynagoge. Et poſtq̄ locutus eſt ad eos:
venerūt ad eū etiam omnes filij iſrael. Quib⁹
precepit cuncta que audierat a domino in mon
te ſynai. Impletiſq; ſermonibus poſuit vela/
men ſuper faciem ſuam. Qui ingreſſus ad do
minū ⁊ loquens cū eo auferebat donec exiret.
⁊ tunc loquebatur ad filios iſrael oīa q̄ ſibi fue
rant īpata. Qui videbant facieꝫ egredientis
moyſi eſſe cornutā: ſed operiebat ille rurſus fa
ciē ſuā: ſi qn̄ loquebatur ad eos. ¶ XXXV

Igitur congregata oī turba filioꝝ iſra
el. dixit ad eos. Hec ſunt que iuſſit do
minus fieri. Sex dieb⁹ facietis opus.
Septim⁹ dies erit vobis ſcūs: ſabbatū ⁊ requi
es dñi. Qui fecerit opus in eo. occidetur. Nō
ſuccendetis ignem in oib⁹ habitaculis vrīs per
diem ſabbati. Et ait moyſes ad oēm cateruam
filioꝝ iſrael. Iſte eſt ſermo quem precepit do/
minus dicens. Separate apud vos primitias
dño. Ois voluntarius ⁊ ꝓno aīo offerat eas
dño. Aurum ⁊ argentū ⁊ es: hyacinthū ⁊ pur
puram. coccūq; bis tinctum ⁊ byſſum pilos ca
prarū: pelleſq; arietum rubricatas ⁊ hyacinthi
nas ligna ſethim. ⁊ oleum ad luminaria cōcin
nanda. ⁊ vt conficiatur vnguentum ⁊ thymia
ma ſuauiſſimū. lapides onychinos ⁊ gemmas
ad ornatū ſuperhumeralis ⁊ rationalis. Quiſ
quis veſtrū ſapiens eſt. veniat ⁊ faciat qđ dñs
imperauit tabernaculū. s. ⁊ tectū eius atq; opi
mentū annulos ⁊ tabulata cum vectib⁹. paxil/
los ⁊ baſes. archam ⁊ vectes. propitiatorium.
⁊ velum qđ ante illud oppandit̄: menſam cum
vectib⁹ ⁊ vaſis ⁊ propoſitionis panib⁹. cande/
labrum ad luminaria ſuſtentanda. vaſa illius ⁊
lucernas ⁊ oleum ad nutrimenta igniū: altare
thymiamatis ⁊ vectes ⁊ oleum vnctiōis ⁊ thy
miama ex aromatib⁹: tentorium ad oſtium ta/
bernaculi. altare holocauſti ⁊ craticulaꝫ ei⁹ ene
am cū vectib⁹ ⁊ vaſis ſuis: labrum ⁊ baſes ei⁹.
cortinas atrij cum colūnis ⁊ baſibus. tentoriū
in foribus veſtibuli. paxillos tabernaculi atrij
cum funiculis ſuis: veſtimenta quoꝝ vſus eſt i
miniſterio ſanctuarij: veſtes aaron pōtificis ac
filiorū eius vt ſacerdotio fungant̄ mihi. Egreſ
ſaq; oīs multitudo filioꝝ iſrl' de cōſpectu moy/
ſi. obtulerunt mente promptiſſima atq; deuota
primitias dño. ad faciēdū opus tabernaculi te/
ſtimonij. Quicquid ad cultuꝫ ⁊ ad veſtes ſcās
neceſſarium erat. viri cum mulieribus prebue
runt. armillas ⁊ in aures annulos ⁊ dextralia.
Omne vas aureum in donaria dñi ſeparatuꝫ
eſt. Si quis habebat auꝝ hyacinthum ⁊ pur/
puram. coccūq; bis tinctū. byſſam ⁊ pilos ca/
prarū. pelles arietum rubricatas ⁊ hyacinthi/
nas. argenti ⁊ auri eriſq; metalla obtulerūt do
mino: lignaq; ſethim in varios vſus. Sed et
mulieres docte que venerāt dederunt hyacin/
tum purpuram ac vermiculū ac byſſuꝫ ⁊ pilos
caprarū. ſponte propria cuncta tribuētes. Prī
cipes vo obtulerūt lapides onychinos. ⁊ gem
mas ad ſuperhumerale ⁊ rationale. aromataq;
⁊ oleū ad luminaria concinanda ⁊ ad preparan
dum vnguentū ac thymiama odoris ſuauiſſi/
mi componendū. Oēs viri ⁊ mulieres mente
deuota obtulerūt donaria vt fierent opera que
iuſſerat dñs per manū moyſi. Cunctiq; filij iſ/
rael voluntaria dño dedicauerūt. Dixitq; moy
ſes ad filios iſrael. Ecce vocauit domin⁹ ex no/
mine beſeleel filium huri. filij hur de tribu iuda
impleuitq; cum ſpiritu dei. ſapientia ⁊ itelligē
tia ⁊ ſcientia ⁊ omni doctrina. ad excogitanduꝫ
⁊ faciendū opus in auro ⁊ argento ⁊ ere ⁊ fer/
ro. ſculpendiſq; lapidib⁹ ⁊ opere carpentario.
Quicquid fabre adinueniri poteſt: dedit i cor/
de eius. Ooliab quoq; filiū achiſamech de tri/
bu dan ambos erudiuit ſapiā: vt faciant opera
abietarij polymitarij ac plumarij de hyacintho
⁊ purpura: coccoq; bis tincto ⁊ byſſo. ⁊ texant
oīa. ac noua queq; reperiant. ¶ XXXVI

Fecit ergo beſeleel ⁊ ooliab ⁊ oīs vir ſa
piens. quibus dedit dominus ſapien/
tiam ⁊ intellectum vt ſcirent fabre ope/
rari que in vſu ſanctuarij neceſſaria ſūt. ⁊ que
precepit dominus. Cūq; vocaſſet eos moyſes
⁊ omnem eruditum virum cui dederat domi/
nus ſapientiam. ⁊ qui ſponte ſua obtulerant ſe
ad faciendum opus. tradidit eis omnia dona/
ria filiorum iſrael. Qui cum inſtarent operi q̄
tidie: mane vota populus offerebat. Vnde ar/
tifices venire compulſi. dixerunt moyſi. Pluſ
offert populus q̄ neceſſarium eſt. Iuſſit ergo
moyſes preconis voce cantari. Nec vir nec
mulier quicq̄ offerat vltra in opere ſanctua/
rij. Sicq; ceſſatum eſt a muneribus offeren/
dis: eo quod oblata ſufficerent ⁊ ſuperabun/
darent. Feceruntq; omnes corde ſapientes
ad explendum opus tabernaculi. corti/

nas decem. de bysso retorta ꝛ hyacintho ꝛ pur
pura. coccoqꝫ bis tincto. opē vario: ꝛ arte po/
lymita: Quarū vna habebat in longitudine vi
ginti octo cubitos. ꝛ in latitudine quattuor.
Vna mēsura erat oium cortinaꝝ. Coniūxitqꝫ
cortias q̄nqꝫ alterā alteri. ꝛ alias q̄nqꝫ sibi iuicē
copulauit. Fecit ꝛ ansas hyacinthinas in ora
cortine vnius ex vtroqꝫ latere. ꝛ in ora corti/
ne alteriꝰ similr ut ꝯtra se inuicē venirēt anse ꝛ
mutuo iūgerēt. Vnde ꝛ quinq̄ginta fudit cir/
culos aureos qui morderēt cortinaꝝ ansas ꝛ
fieret vnum tabernaculum. fecit ꝛ saga vndeci
de pilis capraꝝ: ad opiendū tectū tabernaculi.
Vnum sagum in longitudine habebat cubi
tos triginta. ꝛ in latitudine cubitos quattuor.
Vniꝰ mēsure erāt oia saga. Quoꝝ q̄nqꝫ iūxit
seorsum. ꝛ sex alia separatim. Fecitqꝫ ansas
q̄nq̄ginta i ora sagi vnius. ꝛ q̄nq̄ginta i ora sagi
alterius ut sibi inuicem iungerentur. ꝛ fibulas
eneas q̄nq̄ginta quibus necteret tectū: ut vnū
pallium ex oibus sagis fieret. fecit ꝛ opꝛorium
tabernaculi de pellibus arietū rubricat aliudqꝫ
desuꝑ velamē de pellibus hyacinthinis. Fecit
ꝛ tabulas tabernaculi de lignis sethim stantes
Deceꝫ cubitoꝝ erat longitudo tabule vnius ꝛ
vnum ac semis cubitū latitudo retinebat Bi
ne incastrature erant ꝑ singulas tabulas. ut
altera alteri iūgeret. Sic fecit i oibus taberna/
culi tabulis. E quibus vigiti ad plagā meridia
nā erāt ꝯ austrū cū q̄dragita basibꝰ argenteis.
Due bases sub vna tubula ponebant ex vtraqꝫ
parte angulorū Vbi incastrature laterū in an
gulis terminant. Ad plagā qꝫ tabernaculi q̄ re
spicit ad aqlonē. fecit viginti tabulas cum q̄dra
gīta basibus argenteis: duas bases ꝑ singulas
tabulas contra occidētē Xo. i. ad eaꝫ ꝑtē taber
naculi que mare respicit: Fecit sex tabulas. ꝛ
duas alias per singulos angulos tabernaculi
retro q iūcte erāt a dorsū vsqꝫ sursum. ꝛ i vnam
cōpagē parit ferebant. Ita fecit ex vtraqꝫ ꝑte
ꝑ angulos: ut octo essēt simul tabule ꝛ haberent
bases argenteas sexdecim: binas. s. bases sub
singulis tabulis. Fecit ꝛ vectes de lignis se/
thim q̄nqꝫ ad ꝯtinendas tabulas vnius lateris
tabernaculi. ꝛ quinqꝫ alios ad alterius lateris
coaptandas tabulas. ꝛ ext̄ hos q̄nqꝫ alios vec
tes ad occidentalē plagā tabernaculi ꝯ mare.
Fecit q̄ꝫ vectem alium q ꝑ medias tabulas ab
angulo vsqꝫ ad angulum ꝑueniret. Ipsa aūt ta
bulata deaurauit: fusis basibus eaꝝ argēteis.
Et circulos coꝝ fecit aureos. per q̄s vectes in
duci possent: q̄s ꝛ ipsos lamis aureis operuit.

Fecit ꝛ velum de hyacintho ꝛ purpura. vermi
culo ac bysso retorta opere polymitario. variū
atqꝫ distinctum: ꝛ q̄ttuor colunas de lignis se/
thim q̄s cū capitibus deaurauit fusis basibus
eaꝝ argēteis. Fecit ꝛ tētorium i itroitu taber/
naculi ex hyacitho purpura vermiculo bysso
qꝫ retorta opē plumarij. ꝛ colūnas q̄nqꝫ cū ca/
pitibus suis q̄s opuit auro: basesqꝫ earū fudit
eneas quas ꝛ opuit auro.

XXXVII

FEcit autē beseleel ꝛ archam de lignis
sethim habentē duos ꝛ semis cubitos
in longitudine. ꝛ cubitum ac semissem
in latitudine: altitudo quoqꝫ vnius cubiti fuit
ꝛ dimidij. vestiuitqꝫ eam auro purissimo intus
ꝛ foris. Et fecit illi coronā aureā per gyrū con/
flans quattuor ānulos aureos per quattuor an
gulos eius duos annulos in latere vno. ꝛ du
os in altero. Vectes quoqꝫ fecit de lignis sethi
quos vestiuit auro ꝛ quos misit in annulos q
erant in lateribus arche ad portandum eā. Fe
cit ꝛ propitiatorium. i. oraculū de auro mundis
simo duorum cubitorum ꝛ dimidij in longitu/
dine. ꝛ cubiti ac semis in latitudine. Duos eti
aꝫ cherubin ex auro ductili quos posuit ex vtra
qꝫ parte propitiarij. cherub vnū i sūmitate vni
us partis. ꝛ cherub alterū in sūmitate partis al
terius. Duos cherubin in singulis sūmitatibꝰ
propitiatorij: extendentes alas ꝛ tegentes pro/
pitiatoriū. seqꝫ mutuo ꝛ illud respicientes. Fe
cit ꝛ mensā de lignis sethim in lōgitudine duo
rum cubitorum. ꝛ in latitudine vnius cubiti q̄
habebat in altitudine cubitum ꝛ semisem. Cir
cūdeditqꝫ eam auro mundissimo: ꝛ fecit illi la/
bium aureū per gyrum: ipsiqꝫ labio coronam
aureā intrasilē quattuor digitoꝝ: ꝛ super eādē
alterā coronā auream. Fudit ꝛ quattuor circu/
los aureos quos posuit in quattuor angulis ꝑ
singulos pedes mense contra coronā: misitqꝫ
in eos vectes vt posset mensa portari ip̄os quo
qꝫ vectes fecit de lignis sethim. ꝛ circūdedit eos
auro. Et vasa ad diuersos vsus mense: aceta/
bula: phialas ꝛ cyathos: ꝛ turibula ex auro pu
ro. in quibus offerenda sunt libamina. Fecit ꝛ
candelabrū ductile de auro mūdissimo. De cu
ius vecte calami. cyphi. sperulecqꝫ ac lilia proce
debant sex in vtroqꝫ latere. Tres calami ex par
te vna. ꝛ tres ex altera. Tres cyphi i nucis mo
dum per calamos singulos. sperulecqꝫ simul ꝛ
lilia. ꝛ tres cyphi instar nucis in calamo altero
sperulecqꝫ simul ꝛ lilia. Equū erat opus sex ca/
lamorū qui procedebant de stipite candelabri.
In ipso autem vecte erant quattuor cyphi i nu

cis modū. sperule q; per singulos ⁊ lilia. ⁊ sperule sub duob⁹ calamis per loca tria. qui simul sex fiūt calami, pcedentes de vecte vno. Et sperule igitur ⁊ calami ex ipso erant: vniuersa ductilia ex auro purissimo. Fecit ⁊ lucernas septē cū emunctorijs suis. ⁊ vasa vbi ea que emūcta sunt extinguantur de auro mundissimo. Talētum auri appendebat candelabrū cū omnibus vasꝫ suis. Fecit ⁊ altare thymiamatis de lignis sethim per quadrū singulos habens cubitos. ⁊ in altitudine duos: e cuius angulis procedebant cornua: vestiuitq; illud auro purissimo cū craticula ac parietibus ⁊ cornibus. Fecitq; ei coronam aureolam per gyrum: ⁊ duos annulos aureos sub corona p singula latera. vt mittanꝰ in eos vectes. ⁊ possit altare portari. Ipsos autem vectes fecit de lignis sethim. ⁊ operuit laminis aureis. Composuit ⁊ oleū ad sanctificationis vnguentum. ⁊ thymiamata de aromatibus mundissimis opere pigmentarij.

XXXVIII

Fecit ⁊ altare holocausti de lignis sethim: quinq; cubitorū per quadrū. ⁊ triū in latitudine cui⁹ cornua de angulis pcedebāt. opuitq; illud laminis eneis. Et in vsus eius parauit ex ere vasa diuersa: lebetes. forcipes. fuscinulas. vncinos ⁊ igniū receptacula. Craticulāq; ei⁹ in modū retis fecit eneam. ⁊ subter eā in altaris medio arulā fusis quattuor annulis p totidē retiaculi sūmitates. ad imittendos vectes ad portandū. Quos ⁊ ipos fecit de lignis sethim ⁊ operuit laminis eneis: induxitq; in circulos q in lateribus altaris eminebant. Ipm aūt altare nō erat solidū sed cauū ex tabulatis. ⁊ intus vacuū Fecit ⁊ labrū eneū cū basi sua de speculis mulierū. que excubabāt in ostio tabernaculi. Fecit ⁊ atriū i cui⁹ australi plaga erāt tētoria de bysso retorta cubitoꝝ centū: colūne enee viginti cum basibus suis: capita colūnaꝝ ⁊ tota operis celatura argentea. Eque ad septētrionalem plagā tentoria colūne basesq; ⁊ capita colūnarū eiusdem mensure ⁊ operis ac metalli erant. In ea vo plaga q̄ ad occidentē respicit. fuerūt tentoria cubitoꝝ quinquaginta: colūne decem cū basibus suis enee. ⁊ capita colūnarū ⁊ tota operis celatura argentea. Porro ꝯtra orientē qnquaginta cubitoꝝ pauit tētoria e qb⁹ quindecim cubitos colūnarū triū cum basibus suis vnū tenebat latus ⁊ in pte altera. q2 inter vtraq; introitū tabernaculi fecit. quindecim eque cubitorū erāt tētoria colūneq; tres ⁊ bases totidē. Cuncta atrij tentoria byssus retorta texuerat. Bases colūnarū fuere enee. capita aūt earū cū cunctis celaturis suis argētea: sed ⁊ ipas colūnas atrij vestiuit argento. Et in introitu eius opere plumario fecit tētoriū ex hyacintho. purpura. vermiculo ac bysso retorta. qd habebat viginti cubitos in longitudine. altitudo vero qnq; cubitoꝝ erat iuxta mēsurā quā cūcta atrij tentoria habebant. Colūne autē in ingressu fuere quattuor cū basibus eneis: capitaq; earū ⁊ celature argentee. Paxillos q̄q; tabernaculi ⁊ atrij p gyrū fecit eneos. Hec sūt instrumēta tabernaculi testimonij q̄ enumerata sūt iuxta pceptum moysi in cerimonijs leuitarum per manū ythamar filij aaron sacerdotis q̄ beseleel filius huri filij hur de tribu iuda. dño p moysen iubēte cōpleuerat iūcto sibi socio ooliab filio achisamech de tribu dan. qui ⁊ ipe artifex lignoꝝ egregius fuit. ⁊ polymitarius atq; plumarius ex hyacintho. purpura. vermiculo ⁊ bysso. Omne auꝝ qd expensū est in opere sanctuarij. ⁊ qd oblatū est in donarijs. viginti ⁊ nouem talentorum fuit. ⁊ septingentorum triginta sicloꝝ: ad mensuram sanctuarij. Oblatū est aūt ab his q transierūt ad numerū a viginti ānis ⁊ supra: de sexcētis tribus milibus ⁊ quingentis quinquaginta armatoꝝ. Fuerūt preterea centū talenta argenti: e qb⁹ cōflate sūt bases sanctuarij. ⁊ introitus vbi velū pendet. Centū bases facte sūt de talentis centū singulis talentis per bases singulas supputatis. De mille aūt septingētis: ⁊ septuaginta qnq; siclis fecit capita colūnaꝝ q̄s ⁊ ipas vestiuit argēto. Eris q̄q; oblata sūt talēta septuaginta duo milia. ⁊ quadringēti supra sicli: ex qbus fuse sūt bases in introitu tabernaculi testimonij. ⁊ altare eneū cū craticula sua. oiaq; vasa q̄ ad vsū ei⁹ ptinent. ⁊ bases atrij tā in circuitu q̄ in ingressu ei⁹. ⁊ paxilli tabernaculi atq; atrij p gyrū.

XXXIX

De hyacintho vero ⁊ purpura vermiculo ac bysso fecit vestes: qb⁹ indueretꝰ aaron qn̄ ministrabat in sanctis sicut p̄cepit dñs moysi. Fecit igitꝰ superhūerale de auro hyacintho ⁊ purpura coccoq; bis tincto et bysso retorta ope polymitario. Inciditq; bracteas aureas: ⁊ extenuauit in fila vt possent torqueri cū prioꝝ coloꝝ subtegmine: duasq; oras sibi inuicem copulatas in vtroq; latere sūmitatū. ⁊ baltheū ex eisdem coloribus: sicut preceperat dominus moysi. Parauit ⁊ duos lapides onychinos astrictos ⁊ iclusos auro. ⁊ sculptos arte gēmaria nominib⁹ filioꝝ israel. Sex noia in lapide vno. ⁊ sex in altero. iuxta ordinē nati

uitatis eoꝝ. Posuitqꝫ eos i lateribus supHũe/
ralis in monumentũ filioꝝ isrl': sicut preceperat
dñs moysi. Fecit ⁊ rationale opē polymito iuxͣ
opus suphumeralis. ex auro hyacintho pur/
pura. coccoqꝫ bis tincto ⁊ bysso retorta. quadrã
gulũ duplex. mensure palmi. ⁊ posuit in eo gẽ/
maruꝫ ordines quattuor. In primo versu erat
sardius. thopaciꝰ. smaragdus. In scdo carbũ
culus. sapphyrus. iaspis. In tertio liguriꝰ acha
thes. amethistus. In quarto chrysolithus. ony
chinus ⁊ berillus: circũdati ⁊ inclusi auro ꝑ or
dines suos. Ipsiqꝫ lapides duodeci sculpti erãt
noĩbus duodeciꝫ tribuũ isrl': singuli per nomia
singuloꝝ. Fecerũt in rationali ⁊ cathenulas si/
bi iuicem coherentes de auro purissimo ⁊ duos
vncinos. totidemqꝫ annulos aureos. Porro
annulos posuerunt in vtroqꝫ latere rationalis
ex quibus penderent due cathene auree quas i
seruerũt vncinis q in superhumeralis angulis
eminebant. Hec ⁊ ante ⁊ retro ita ꝯueniebant
sibi: vt superhumerale ⁊ rationale mutuo ne/
cterent̃: stricta ad baltheũ ⁊ annulis fortius co/
pulata. quos iungebat vitta hyacinthina ne la/
xa fluerẽt ⁊ a se iuiceꝫ mouerent̃ sicut p̃cepit dñs
moysi. Fecerũt quoqꝫ tunicã suphumeralis: to
taꝫ hyacinthinã. ⁊ capitiũ i supiori ꝑte ꝯtra me
diũ: orãqꝫ ꝑ gyrũ capitij textilẽ: deorsuꝫ aũt ad
pedes malapunica ex hyacintho. purpura. ver
miculo ac bysso retorta. ⁊ tintinnabula de auro
purissimo. q̃ posuerũt inter malogranata in ex
trema parte tunice ꝑ gyrũ: tintinnabulũ autem
aureũ ⁊ malũpunicũ: qbus ornatus incedebat
põtifex qñ ministerio fungebat̃: sicut p̃cepit dñs
moysi. Fecerunt ⁊ tunicas byssinas opere tex/
tili aaron ⁊ filijs eiꝰ. ⁊ mitras cũ coronulis suis
ex bysso. feminalia quoqꝫ linea byssina. cingu
lum ꝟo de bysso retorta: hyacintho. purpura
ac ꝟmiculo distinctum arte plumaria sicut p̃ce
perat dñs moysi. Fecerũt ⁊ laminã sacre vene/
ratiõis de auro purissimo: scripserũtqꝫ ĩ ea ope
re gẽmario sanctũ dñi. ⁊ strinxeruut eam cũ mi
tra vitta hyacinthina. sicut preceperat dominus
moysi. perfectũ ẽ igit̃ oẽ opus tabernaculi ⁊ te
cti testimonij. Fecerũtqꝫ filij isrl' cũcta q̃ p̃cepe
rat dñs moysi. ⁊ obtulerũt tabernaculum ⁊ te/
ctum. ⁊ vniuersam suppellectilẽ: annulos. ta/
bulas. vectes. colũnas ac bases. opertorium de
pellibus arietũ rubricatis. ⁊ aliud operimentũ
de hyacinthinis pellibus: velũ archam. vectes
ꝓpitiatoriũ. mensam cũ vasis suis ⁊ ꝓpositio/
n s panibus. candelabrum. lucernas. ⁊ vtensi
lia earũ cũ oleo. altare aureum ⁊ vnguentum ⁊
thymiama ex aromatibus. ⁊ tentorium in in/
troitu tabernaculi. altare eneum. retiaculũ ve/
ctes ⁊ vasa eius omnia labrum cum basi suo: tẽ
toria atrij ⁊ columnas cum basibus suis. tento
rium in introitu atrij funiculosqꝫ illius ⁊ paxil
los. Nihil ex vasis defuit que in ministerium
tabernaculi ⁊ in tectum federis iussa sunt fieri.
Vestes quoqꝫ quibus sacerdotes vtuntur in
sanctuario. aaron. s. ⁊ filij eius. obtulerunt filij
israel. sicut preceperat dominus. Que postqꝫ
moyses cuncta vidit completa. benedixit eis.

XL

Locutusqꝫ est do
minus ad moysen dicens. Mense pri
mo prima die mensis. eriges taberna/
culum testimonij. ⁊ pones in eo archaꝫ. dimit
teqꝫ ante illam velum. ⁊ illata mensa pones su
per eam que rite precepta sunt. Candelabrum
stabit cum lucernis suis. ⁊ altare aureum i quo
adoletur incensũ: coram archa testimonij. Tẽ/
torium in introitu tabernaculi pones. ⁊ ante il
lud altare holocausti. Labruꝫ int̃ altare ⁊ taber
naculum: quod implebis aqua. Circundabis/
qꝫ atrium tentorijs ⁊ ingressum eius. Et assũ/
pto vnctionis oleo vnges tabernaculum cum
vasis suis: vt sanctificentur altare holocausti ⁊
omnia vasa eius: labrum cum basi sua. Om/
nia vnctiõis oleo consecrabis vt sint sancta san
ctorum. Applicabisqꝫ aaron ⁊ filios eius ad fo
res tabernaculi testimonij. ⁊ lotos aqua indu/
es sanctis vestibus vt ministrẽt mihi: ⁊ vnctio
eorum in sacerdotium sempiternum proficiat.
Fecitqꝫ moyses omnia que preceperat domi/
nus. Igitur mense primo anni secundi. prima
die mensis. collocatum est tabernaculum. Ere
xitqꝫ moyses illud ⁊ posuit tabulas. ac bases ⁊
vectes: statuitqꝫ columnas ⁊ expandit tectũ su
per tabernaculum. imposito desuper operimẽ
to: sicut dominus imperauerat. Posuit ⁊ testi
monium in archa. subditis infra vectibus. et
oraculum desuper. Cumqꝫ intulisset archam in
tabernaculum testimonij. appendit ante eã ve
lũ vt expleret domini iussionem. Posuit ⁊ mẽ
sam in tabernaculo testimonij ad plagam septẽ
trionalem extra velum: ordinatis coram ꝓpo/
sitionis panibus: sicut preceperat dominꝰ moy
si. Posuit ⁊ candelabrum in tabernaculo testi
monij e regione mense in parte australi: locatis
per ordinem lucernis iuxta preceptũ domini.
Posuit ⁊ altare aureũ sub tecto testimonij con
tra velũ. et adoleuit super eo incensũ aromatũ:
sicut iusserat dominus moysi. Posuit et tento
rium in introitu tabernaculi et altare holocau/

stit in vestibulo testimonij: offerens in eo holocaustum et sacrificia vt dominus imperauerat. Labrum quoqȝ statuit inter tabernaculuȝ testimonij et altare implens illud aqua: laueruntqȝ in eo moyses et aaron ac filij eius manus suas et pedes cum ingrederentur tectū federis. et accederent ad altare: sicut preceperat dominus moysi. Erexit et atrium per gyrum tabernaculi et altaris: ducto in introitu eius tentorio. Postqȝ omnia perfecta sunt operuit nubes tabernaculum testimonij: et gloria domini impleuit illud. Nec poterat moyses ingredi tectū federis nube operiēte omnia: et maiestate domini coruscante quia cuncta nubes operuerat. Si quando nubes tabernaculū deserebat: pficiscebant filij israel per turmas suas. Si pendebat desuper: manebāt in eodem loco. Nubes quippe domini incubabat per diē tabernaculo et ignis in nocte: videntib⁹ cunctis pplis israel per cūctas mansiones suas.

¶ Explicit liber exodi. Incipit vaiecra. i. liber leuiticus. Capitulū .I.

Uocauit autem moysen. et locutus ē ei dominus de tabernaculo testimonij dicēs. Loquere filijs israel. et dices ad eos. Homo q obtulerit ex vobis hostiam domino de pecoribus. i. de bobus et ouibus offerens victimas: si holocaustum fuerit eius oblatio ac de armento. masculum immaculatum offeret ad hostiuȝ tabernaculi testimonij ad placandum sibi dominuȝ. Ponetqȝ super caput hostie manus et acceptabilis erit: atqȝ in expiationem eius pficiens. Immolabitqȝ vitulum coram domino et offerent filij aaron sacerdotis sanguinem ei⁹ fundentes per altaris circuitum: quod est ante ostiuȝ tabernaculi. Detractaqȝ pelle hostie. artus in frustra concident: et subijcient in altari. ignem strue lignorum ante composita et membra que sunt cesa desuper ordinantes. caput videlicet et cuncta que adherent iecori. intestinis et pedibus lotis aqua: adolebitqȝ ea sacerdos super altare in holocaustuȝ et suauem odorem domino. Qd si de pecoribus oblatio est de ouibus siue de capris holocaustum: agnū anniculuȝ et absqȝ macula offeret: immolabitqȝ ad latus altaris qd respicit ad aquilonem coram domino. Sanguineȝ vero illi⁹ fundēt sup altare filij aaron p circuitū: diuidentqȝ mēbra. caput et omnia q̄ adherēt iecori. et imponēt super ligna qb⁹ subijciendus est ignis. Intestina vo et pedes lauabūt aqua. et oblata oīa adolebit sacerdos sup altare i holocaustū ⁊ odorē suauissimū dño. Si āt de auib⁹ holocausti oblatio fuerit dño. de turturib⁹ et pullꝭ colūbe offeret eā sacerdos ad altare et retorto ad collū capite. ac rupto vulnerꝭ loco. decurrē faciet sanguinē sup crepidinē altarꝭ. vesiculam vo gutturꝭ ⁊ plumas pijciet ppe altare ad orientalē plagā. in loco i q cineres effūdi solēt. Cōfrigetqȝ ascellas ei⁹: et nō secabit: neqȝ ferro diuidet eā. et adolebit sup altare lignis igne supposito. Holocaustū ē ⁊ oblatio suauissimo odoris dño. .II.

Anima cū obtulerit oblationē sacrificij dño: simila erit ei⁹ oblatio. Fundetqȝ sup eā oleū. ⁊ ponet thus ac deferet ad filios aaron sacerdotꝭ. Quoꝝ vn⁹ tollet pugillū plenū simile ⁊ olei ac totū thus. ⁊ ponet memoriale sup altare in odorē suauissimum dño. Qd aūt reliquū fuerit de sacrificio. erit aaron ⁊ filioꝝ ei⁹ scīn scōꝝ de oblatiōib⁹ dño. Cū autē obtuleris sacrificiū coctum in clibano de simila panes. s. absqȝ fermēto ꝯspsos oleo: ⁊ lagana azima oleo lita: si oblatio tua fuerit de sartagine simile ꝯsperse oleo ⁊ absqȝ fermēto: diuides eā minutatim ⁊ fūdes sup eā oleū. Si aūt de craticula fuerit sacrificiū: eq simila oleo ꝯspgeꝭ: quā offerēs dño. trades manib⁹ sacerdotꝭ. Qui cū obtulerit eam. tollet memoriale de sacrificio: ⁊ adolebit super altare in odorem suauitatis dño. Quicquid aūt reliquū ē. erit aaron ⁊ filioꝝ ei⁹ sanctū scōꝝ de oblatiōib⁹ dñi. Ois oblatio que offerꝭ dño absqȝ fermēto fiet. nec qcqȝ fermenti ac mellis adolebiꝭ i sacrificio dñi. Primitias tm̄ eoꝝ offeretis ac munera: sup altare vo nō imponenꝭ in odorē suauitatis. Quicqd obtuleris sacrificij sale cōdies: nec auferes sal federis dei tui de sacrificio tuo. In oī oblatiōe offeres sal. Si autem obtuleris munus pmitiaruȝ frugū tuarū dño. de spicis adhuc virentibus: torrebis eas igni: ⁊ confringes in morē farris ⁊ sic offeres pmitias tuas dño. fūdēs super ea oleū. ⁊ thus imponēs: quia oblatio dñi est: de qua adolebit sacerdos in memoriam muneris ptē farris fracti: ⁊ olei ac totū thus. .III.

Quod si hostia pacificorum fuerit eius oblatio: ⁊ de bobus voluerit offerre. marem siue feminam: imaculata offeret coram domino. Ponetqȝ manū super caput victime sue. que imolabiꝭ in introitu tabernaculi. Fūdentqȝ filij aaron sacerdotis sanguinē p altaris circuitū. ⁊ offerent de hostia pacifi

corum in oblatiõe dño adipem qui operit vita/
lia. et quicquid pinguedinis est intrinsecus. duos re
nes cũ adipe quo teguntur ilia: et reticulum iecoris
cũ renunculis: adolebuntque ea sup altare i holo
caustum lignis igne supposito in oblationẽ sua
uissimi odoris domino. Si vero de ouibus fue/
rit eius oblatio et pacificorum hostia: siue masculũ
obtulerit siue feminam: imaculata erũt omnia.
Si agnũ obtulerit corã dño: ponet manum suã
super caput victime sue: que immolabitur in ve/
stibulo tabernaculi testimonij. Fundentque filij
aaron sanguinẽ eius per circuitũ altaris. et offe
rent de pacificorũ hostia sacrificiũ domino. adi
pẽ et caudã totã cũ renibus. et piguedinẽ que ope
rit ventrẽ atque vniuersa vitalia. et vtrũque renũ
culũ cũ adipe q ẽ iuxta ilia: reticulũque iecoris cũ
renũculis. et adolebit ea sacerdos super altare i
pabulum ignis et oblationis dñi. Si capra fue/
rit eius oblatio et obtulerit eam domino: ponet
manum suam super caput eius: imolabitque eam
in introitu tabernaculi testimonij: et fundẽt filij
aaron sanguinẽ eius per altaris circuitũ: tollẽtque
ex ea in pastũ ignis dominici adipem q opit vẽ
trem et q tegit vniuersa vitalia. duos renuncu/
los cũ reticulo quod est super eos iuxta ilia. et arui
nam iecoris cum renunculis: adolebitque ea sup
altare sacerdos i alimoniam ignis et suauissimi
odoris. Omnis adeps dñi erit iure ppetuo i gene
ratiõibus et cũctis habitaculis vris: nec sanguinẽ
nec adipẽ omnino comedetis. IIII.

Locutusque est dñs ad moysen dicens:
Loquere filijs israel. Aia que peccauerit
per ignorantiã. et de vniuersis mandatis
dñi que precepit vt nõ fierent. quippiam fecerit. si sa/
cerdos q vnctus est peccauerit delinquere faci/
ens pplm. offeret pro pctõ suo vitulum imacula
tum dño. Et adducet illũ ad ostiũ tabernaculi te
stimonij corã dño: ponetque manum super caput
eius. et imolabit eum dño. Hauriet quoque de sã
guine vituli inferẽs illũ in tabernaculũ testimo
nij. Cũque intinxerit digitũ in sanguinẽ. aspget
cũ septies coram dño. contra velũ scũarij. Ponet
que de eodem sanguine super cornua altaris thy
miamatis gratissimi dño. quod est in tabernaculo
testimonij. Omnem aũt reliquũ sanguinem fun/
det in basim altaris holocausti in itroitu taber/
naculi. Et adipẽ vituli offeret pro pctõ. tam eũ q
vitalia opit quam oia que intrinsecus sũt. duos renũ
culos et reticulũ quod est supra eos iuxta ilia. et adi
pem iecoris cũ renunculis. sicut offertur de vitu
lo hostie pacificorum. et adolebit ea super altare ho
locausti. Pellem vero et oẽs carnes cum capite
et pedibus et intestinis et fimo et reliquo corpo/
re. efferet extra castra in locũ mundũ vbi cine/
res effundi solent: incendetque ea sup lignorum
struem: que in loco effusorum cinerũ cremabuntur
Quod si ois turba filiorum israel ignorauerit et pi
pitiã fecerit quod contra mãdatũ dñi ẽ. et postea itelle/
xerit peccatũ suũ: offeret pro pctõ suo vitulũ. Ad
ducetque eũ ad ostiũ tabernaculi. et ponẽt senio
res populi manus sup caput eius corã dño. Im/
molatoque vitulo i conspectu dñi. inferet sacerdos
qui vnctus ẽ de sanguine eius in tabernaculũ testi
monij: tincto digito aspgens septies contra velũ
Ponetque de eodẽ sanguine i cornibus altaris
quod ẽ corã dño in tabernaculo testimonij. Reli
quũ aũt sanguinẽ fũdet iuxta basim altaris ho/
locaustorum. quod ẽ in ostio tabernaculi testimonij
Omnẽque eius adipẽ tollet et adolebit super alta/
re sic faciẽs et de hoc vitulo quõ fecit et prius. et
rogãte pro eis sacerdote, ppitius erit ei dñs. Ipm
aũt vitulũ efferet extra castra atque cõburet sicut
et priorem vitulũ. quia ẽ pro peccato multitudinis.
Si peccauerit princeps et fecerit vnũ e pluribus
per ignorantiã quod dñi lege prohibetur. et postea intel
lexerit peccatũ suũ: offeret hostiã dño hircum de
capris imaculatum: ponetque manũ suam super
caput eius. Cũque imolauerit eũ in loco vbi so/
let mactari holocaustũ corã domino quia pro pecca
to est. tinget sacerdos digitũ in sanguine hostie
pro peccato tangens cornua altaris holocausti et
reliquũ fundens ad basim eius: adipẽ vero ado
lebit supra. sicut in victimis pacificorum fieri so/
let. Rogabitque pro eo sacerdos et pro peccato eius
et dimittetur ei. Quod si peccauerit aia per ignorãtiam
de populo terre vt faciat quicquid de his que dñi lege
prohibentur atque delinquat et cognouerit pctm suũ
offeret caprã imaculatã: ponetque manus sup ca/
put hostie que pro pctõ ẽ. et imolabit eã in loco ho/
locausti. Tolletque sacerdos de sanguine in di/
gito suo: et tangẽs cornua altaris holocausti re
liquũ fundet ad basim eius. Omnẽ aũt adipẽ au/
ferẽs. sicut auferri solet de victimis pacificorum.
adolebit sup altare in odorẽ suauitatis dño: ro
gabitque pro eo et dimittetur ei. Si aũt de pecoribus
obtulerit victimã pro pctõ. ouẽ. s. imaculatã. po
net manũ sup caput eius et imolabit eã in loco
vbi solẽt cedi holocaustorum hostie. Sumetque sa
cerdos de sanguine eius digito suo. et tangẽs cor
nua altaris holocausti. reliquũ fũdet ad basim
eius. Omnẽ quoque adipẽ auferẽs. sicut auferri
solet adeps arietis qui imolatur pro pacificis: crema
bit sup altare incensũ dñi. rogabitque pro eo et pro
peccato eius et dimittetur ei. V

SI peccauerit anima ⁊ audierit vocē iu-
rantis. testisq; fuerit: q2 ip̄e vidit: aut
conscius est: nisi indicauerit portabit i
iquitatem suam. Anima que tetigerit aliquid i
mundū. siue quod occisuȝ a bestia est aut per se
mortuū aut quodlibet aliud reptile. ⁊ oblita fu
erit imundicie sue. rea est. ⁊ deliquit. ⁊ si tetige
rit qcq̄ȝ de imūdicia hoīs iuxta omnē ipuritatē
q̄ pollui solet. oblitaq; cognouerit postea subia
cebit delicto. Anima q̄ iurauerit ⁊ ꝓtulerit la/
bijs suis vt vel male quid faceret. vl' bene ⁊ nō
fecerit. ⁊ idip̄m iuramento ⁊ s̄mone firmaue/
rit oblitaq; postea intellexerit delictū suū: agat
pniam ꝓ peccato. ⁊ offerat de gregib9 agnā si/
ue caprā: orabitq; ꝓ ea sacerdos ⁊ ꝓ peccatis
eius. Sin aūt nō potuerit offerre pec9: offerat
duos turtures vel duos pullos colūbarū dño.
vnū ꝓ peccato. ⁊ alterū in holocaustū. dabitq;
eos sacerdoti: qui p̄mū offerēs ꝓ pctō. retorq̄
bit caput ei9 ad pēnulas. ita vt collo adhereat ⁊
nō penitus abrumpat'. ⁊ asperget de sanguine
eius parietem altaris. Quicqd aūt reliquū fue
rit faciet distillare ad fundamentū eius: q2 pro
pctō est. Alterū vero in holocaustum adolebit
vt fieri solet: rogabitq; ꝓ eo sacerdos ⁊ ꝓ pec
cato ei9 ⁊ dimittet' ei. Q̄d si nō quierit man9 ei9
duos offerre turtures: aut duos pullos colum
barū: offeret ꝓ pctō suo simile ptē ephi decimā
Nō mittet in eā oleum nec thuris aliquid im/
ponet. quia ꝓ pctō est: tradetq; eā sacerdoti. q
plenuȝ ex ea pugillū hauriens cremabit super
altare in monimentum ei9 q obtulerit. rogās ꝓ
illo ⁊ expiās. reliquā vero partem ip̄e habebit
in munere. Locutusq; ē domin9 ad moysen di
cens. Anima si preuaricās cerimonias p erro
rē in his q̄ dño sunt sanctificata peccauerit offe
ret ꝓ delicto suo arietem imaculatū de gregib9
q emi potest duob9 siclis iuxta pōdus sanctua/
rij. ip̄mq; qd̄ intulit dāni restituet. ⁊ qntā ptēȝ
ponet supra tradēs sacerdoti q rogabit ꝓ eo of
ferens arietē. ⁊ dimittet' ei. Aīa q̄ peccauerit p
ignorantiā feceritq; vnū ex his q̄ dñi lege ꝓhi
bent'. ⁊ peccati rea itellexerit iniqtatē suā: offe
ret arietē imaculatū de gregib9 sacerdoti iuxta
mensuram estimationēq; peccati: q orabit ꝓ eo
q2 nesciens fecerit. ⁊ dimittet' ei q2 per errorem
deliquit in dominū. VI

LOcutusq; est dñs ad moysen dicens.
Anima q̄ peccauerit. ⁊ ɔtēpta dño ne
gauerit ꝓximo suo depositum. qd̄ fidei
eius creditū fuerat vel vi aliquid extorserit: aut
calūniā fecerit. siue rem perditam inuenerit. ⁊
īficiās insuper peierauerit. ⁊ quodlibet aliud
ex pluribus fecerit in quibus solent peccare ho
mines reddet omnia q̄ per fraudem voluit ob
tinere integra. ⁊ qntā insuper partē dño cui dā
nū intulerat. Pro peccato aūt suo offeret arie/
tē imaculatū de grege. ⁊ dabit eū sacerdoti iuxͣ
estimationeȝ mensuramq; delicti: qui rogabit
ꝓ eo coram domino. ⁊ dimittet' illi ꝓ singulis
que faciēdo peccauit. Locutusq; ē dñs ad moy
sen dicens. Precipe aaron ⁊ filijs eius. Hec
est lex holocausti. Cremabit' in altari tota nocte
vsq; mane. Ignis ex eodē altari erit. Vestiet'
tunica sacerdos ⁊ feminalib9 lineis. tolletq; ci
neres quos vorans ignis exussit. ⁊ ponens iu
xta altare spoliabit' p̄oribus vestimentis. indu
tisq; alijs efferet eos extra castra. ⁊ in loco mū/
dissimo vsq; ad fauillā cōsumi faciet. Ignis au
tē in altari semꝑ ardebit quē nutriet sacerdos:
subijciens ligna mane per singulos dies. ⁊ i/
posito holocausto desuꝑ. adipes adolebit paci/
ficoꝝ. Ignis est iste ꝑpetuus: q nunq̄ȝ deficiet
i altari. Hec ē lex sacrificij ⁊ libamētoꝝ q̄ offe
rent filij aaron corā dño ⁊ coram altari. Tollet
sacerdos pugillū simile q̄ cōspersa est oleo. ⁊ to
tū thus qd̄ suꝑ similā est: adolebitq; illud in al
tari in monimentū odoris suauissimi domino.
Reliquā aūt partē simile comedet aaron cū fi/
lijs suis absq; fermento. ⁊ comedet in loco san
cto in atrio tabernaculi. Ideo aūt nō fermenta
bit'. q2 ps ei9 i dño offert' incensū. Scīm scōꝝ
erit sicut ꝓ pctō atq; delicto. Mares tm̄ stirpis
aaron comedēt illud. Legitimū ac sempiternū
erit in generatiōib9 vrīs d̄ sacrificijs dñi. Qis
q tetigerit illa sanctificabit'. Locutusq; est dñs
ad moysen dicens. Hec ē oblatio aaron ⁊ filio
rū ei9: quā offerre debēt dño i die vnctiōis sue
Decimaȝ partē ephi offerēt simile in sacrificio
sempiterno. Mediū ei9 māe ⁊ mediū ei9 vespe
q̄ i sartagine oleo cōspsa friget'. Offeret aūt eā
calidā in odorē suauissimū dño. sacerdos q iu/
re patri successerit: ⁊ tota cremabit' i altari. Oē
eni sacrificiū sacerdotū igne cōsumet'. nec qsq;
comedet ex eo. Locutus est aūt dñs ad moysen
dicēs. Loquere aaron ⁊ filijs eius. Ista est lex
hostie ꝓ peccato. In loco vbi offert' holocau/
stū: imolabit' corā dño. Sanctū scōꝝ ē. Sacer
dos q offert comedet eam in loco scō in atrio ta
bernaculi. Quicqd tetigerit carnes ei9 sanctifi
cabit'. Si de sanguine illi9 vestis fuerit aspsa la
uabit' in loco scō. Vas aūt fictile in quo cocta ē
cōfringet'. Qd̄ si vas eneū fuerit. defricabit' et
lauabit' aqua. Ois masculus de genere sacer/

dotali vescef de carnibus eius: qꝛ scm̄ sanctoꝛū
est. Hostia.n.q̄ cedif ꝑ pctō: cuius sanguis in
ferf in tabernaculū testimonij ad expiandū i sā/
ctuario: nō comedef. sed ꝯburef igni.

¶ VII

HEc quoqꝫ est lex hostie ꝑ delicto. Scā
scōꝝ ē. Idcirco vbi imolabif holocau/
stū: mactabif ⁊ victima pro delicto. Sā
guis eius per gyrum altaris fundef. Offerent
ex ea caudā ⁊ adipē qui operit vitalia: duos re
nūculos ⁊ pinguedinē q̄ iuxta ilia est reticulum
qꝫ iecoꝛis cū renunculis: ⁊ adolebit ea sacerdos
super altare. Incensum est dñi ꝑ delicto. Ois
masculus de sacerdotali genere i loco scō vesce
tur his carnibus: qꝛ scm̄ scōꝝ est. Sicut ꝑ pctō
offerf hostia: ita ⁊ pro delicto. Vtriusqꝫ hostie
lex vna erit. Ad sacerdotē q eā obtulerit ptine/
bit. Sacerdos q offert holocausti victimam: ha
bebit pellē ei⁹. Et oē sacrificiū simile qd̄ coquif
in clibano. quicqd in craticula vel in sartagine
p̄paraf. eius erit sacerdotis a quo offertur: siue
oleo ꝯspsa siue arida fuerit. Cūctis filijs aaron
mēsura eq̄ p singulos diuidef. Hec est lex ho/
stie pacificoꝝ q̄ offerf dño. Si ꝑ grāꝝ actione
oblatio fuerit: offerēt panes absqꝫ fermēto. cō
spsos oleo: ⁊ lagana azima vncta oleo. coctāqꝫ
similam ⁊ collyridas olei admixtione ꝯspersas
panes quoqꝫ fermētatos cū hostia grāꝝ que im
molaf ꝑ pacificis: ex qbus vnus ꝑ p̄mitijs of
ferf dño. ⁊ erit sacerdotis q fundet hostie sāgui
nem. Cuius carnes eadē comedenf die: nec re
manebit ex eis qcq̄ vsqꝫ mane. Si voto vl' spō
te qspiam obtulerit hostiam: eadē silr edetur
die. Sed ⁊ si qd in crastinū remanserit. vesci li
citū est. Quicqd aūt ītius inuenerit dies. ignis
absumet. Si quis de carnibus victime pacifico
rū die tertio comederit: irrita fiet ei⁹ oblatio nec
proderit offerenti. qn poti⁹ q̄cūqꝫ anima tali se
edulio contaminauerit. preuaricatiōis rea erit
Caro que aliquid tetigerit inmundū non come/
def: sed comburef igni. Qui fuerit mūdus ve
scef ex ea. Anima polluta q̄ ederit de carnibus
hostie pacificoꝝ que oblata est domino. pibit d̄
ppl'is suis: ⁊ que tetigerit inmunditiam hominis
vel iumenti siue oīs rei que polluere potest. ⁊ co
mederit de huiuscemodi carnibus: interibit de
ppl'is suis. Locutusqꝫ est dñs ad moysen dicēs
Loquere filijs israel. Adipē ouis ⁊ bouis ⁊ ca
pre non comedetis. Adipē cadaueris mortici/
ni ⁊ eius aīalis qd̄ a bestia captū est: habebitis
in varios vsus. Si quis adipē q offerri debet i
censum dñi comederit. pibit de pplo suo. San
guinē quoqꝫ oīs aīalis nō sumetis in cibo. tā d̄
auibus q̄ȝ de pecoribus. Omnis anima q̄ ede
rit sanguinem. peribit de populis suis. Locu/
tusqꝫ est dominus ad moysen dicens. Loque/
re filijs israel dicens. Qui offert victimam pa
cificorum domino: offerat simul ⁊ sacrificiū. i.
libamenta eius. Tenebit manibus adipem ho
stie. ⁊ pectusculum. Cūqꝫ ambo oblata domi/
no ꝯsecrauit: tradet sacerdoti. q adolebit adipē
sup altare: pectusculum autem erit aaron ⁊ fili/
orum eius. Armus quoqꝫ dexter de pacifico/
rum hostijs. cedet in primitias sacerdotis. Qui
obtulerit sanguinem ⁊ adipem filiorum aaron
ipe habebit ⁊ armum dextrum in portione sua
Pectusculum enim eleuationis ⁊ armum se/
parationis tuli a filijs israel de hostijs eoꝝ pa/
cificis. ⁊ dedi aaron sacerdoti ⁊ filijs eius lege
perpetua ab omni populo israel. Hec ē vnctō
aaron ⁊ filiorum ei⁹ in cerimonijs domini: die
quo obtulit eos moyses vt sacerdotio fungerē/
tur. ⁊ que precepit eis dari domin⁹ a filijs isra/
el religione perpetua in generationibus suis.
Ista ē lex holocausti ⁊ sacrificij ꝑ peccato atqꝫ
delicto. ⁊ ꝑ consecratiōe ⁊ pacificoꝝ victimis:
quā cōstituit dñs moysi in monte synai qn̄ mā/
dauit filijs israel vt offerēt oblatiōes suas dño
in deserto synai.

¶ VIII

LOcutusqꝫ est dominus ad moysen di/
cens. Tolle aaron cum filijs suis. ve/
stes eorum ⁊ vnctionis oleū. vitulū ꝑ
peccato. duos arietes. canistrum cum azimis.
⁊ congregabis omnem cetum israel ad ostium
tabernaculi. Fecit moyses vt dominus impe/
rauerat: cōgregataqꝫ oi turba ante fores taber
naculi ait. Iste est sermo quem iussit domin⁹ fie/
ri. Statiqꝫ obtulit aaron ⁊ filios eius. Cūqꝫ la
uisset eos. vestiuit pontificem subucula linea ac
cingens eum baltheo. ⁊ induens eum tunica
hyacinthina. ⁊ desuper humerale imposuit: qd̄
astringēs cingulo aptauit rationali in quo erat
doctrina ⁊ veritas. Cydari quoqꝫ texit caput.
⁊ super eam contra frontem posuit laminā au/
ream consecratam in sanctificatione. sicut pre/
ceperat ei dominus. Tulit ⁊ vnctionis oleum
quo liniuit tabernaculum cū omni supellectili
sua. Cūqꝫ sanctificans aspersisset altare septē
vicibus. vnxit illud ⁊ omnia vasa eius: labrū/
qꝫ cū basi sua sanctificauit oleo. Quod fūdens
super caput aaron: vnxit eū ⁊ consecrauit. Fili
os quoqꝫ eius oblatos. vestiuit tunicis lineis ⁊
cinxit baltheis: iposuitqꝫ mitras vt iusserat do
minus. Obtulit ⁊ vitulū ꝑ peccato. Cūqꝫ su/
per caput eius posuisset aaron ⁊ filij eius ma/

nus suas: immolauit eum hauriens sanguinē
⁊ tincto digito tetigit cornua altaris per gyrū.
Quo expiato ⁊ sanctificato: fudit reliquum san
guinem ad fundamenta eius. Adipem vero q
erat super vitalia ⁊ reticulū iecoris: duosq; re/
nunculos cum aruinulis suis adoleuit super al
tare. vitulum cum pelle ⁊ carnibus ⁊ fimo cre/
mans extra castra. sicut preceperat dominus.
Obtulit ⁊ arietem in holocaustum. Super cu
ius caput cum imposuisset aaron ⁊ filij eiꝰ ma/
nus suas. immolauit eum. ⁊ fudit sanguinem
eius per circuitum altaris. Ipmq; arietem in
frusta concidens. caput eius ⁊ artus ⁊ adipē
adoleuit igni: lotis prius intestinis ⁊ pedibus.
Totūq; simul arietem incendit super altare. eo
q esset holocaustū suauissimi odoris domino.
sicut preceperat ei. Obtulit ⁊ arietem secūdum
in consecrationem sacerdotum: posuerūtq; su/
per caput eius aaron ⁊ filij eius manus suas.
Quem cū immolassent moyses sumens de san
guine eius. tetigit extremū auricule dextre: aa/
ron ⁊ pollicē manus eius dextre similiter ⁊ pe
dis. Obtulit ⁊ filios aaron. Cūq; de sangui/
ne arietis immolati tetigisset extremū auricule
singulorꝝ dextri ⁊ pollices manus ac dextre pe
dis: reliquū fudit super altar̄ per circuitū. Adi
pem vero ⁊ caudam omnēq; pinguedinē que
operuit intestina: reticulūq; iecoris ⁊ duos re/
nes cū adipibus suis ⁊ armo dextro seperauit.
Tollens aūt de canistro azimorꝝ quod erat co/
rā domino panes absq; fermento ⁊ collyridā
cōspersam oleo laganūq;. posuit super adipes
⁊ armū dextrū tradens simul omnia aaron ⁊ fi
lijs eius. Qui postq̄ lauauerūt ea corā domi/
no rursū suscepta de manibus eorꝝ. adoleuit su
per altare holocausti: eo q consecratiōis eēt ob
latio in odorē suauitatis sacrificij domino. Tu
litq; pectusculū eleuans illud coram domino d
ariete consecrationis in partem suam sicut pre/
ceperat ei dominus. Assumensq; vnguentū ⁊
sanguinem qui erat in altari aspersit sup aaron
⁊ vestimēta eius ⁊ super filios illius ac vestes
eorꝝ. Cūq; sanctificasset eos in vestitu suo. pre
cepit eis dicens. Coquite carnes ante fores ta/
bernaculi ⁊ ibi comedite eas. Panes q̄; con/
secrationis edite q positi sūt in canistro. sicut p
cepit mihi dominus dicens. Aaron ⁊ filij eius
comedent eos. Quicquid aūt reliquū fuerit de
carne ⁊ panibus. ignis assumet. De ostio quo
q; tabernaculi nō exibitis septem diebus. vsq;
ad diem quo complebit̄ tempus consecratiōis
vestre. Septem enim diebus finit̄ consecratio
sicut in p̄sentiarū factū ē. vt ritꝰ sacrificij cōple
ret̄. Die ac nocte manebitis i tabernaculo. ob
seruātes custodias dn̄i ne moriami. Sic enim
mihi p̄ceptū ē. Feceruntq; aaron ⁊ filij eius cū
cta q̄ locutꝰ ē dn̄s p manū moysi. C. IX

Facto autem octauo die. vocauit moy/
ses aaron ⁊ filios eius ac maiores na/
tu isrl': dixitq; ad aarō. Tolle de armē
to vitulum ꝓ peccato ⁊ arietem in holocaustū
vtrūq; imaculatū. ⁊ offer illos corā domino. ⁊
ad filios israel loqueris. Tollite hircū ꝓ pecca
to. ⁊ vitulum atq; agnum anniculū ⁊ sine ma
cula in holocaustum: bouem ⁊ arietem ꝓ paci
ficis. ⁊ imolate eos coram domino in sacrificio
singulorum similam conspersam oleo offeren
tes. Hodie enim dominus apparebit vobis.
Tulerunt ergo cuncta que iusserat moyses ad
ostium tabernaculi: vbi cū omnis multitudo
astaret ait moyses. Iste est sermo quem prece
pit dominꝰ: facite ⁊ apparebit vobis gloria eiꝰ
Et dixit ad aaron. Accede ad altare: ⁊ imola
ꝓ peccato tuo. Offer holocaustū ⁊ deprecare
ꝓ te ⁊ ꝓ populo. Cūq; mactaueris hostiā po/
puli. ora ꝓ eis sicut precepit dominus. Stati/
q; aaron accedens ad altare imolauit vitulū ꝓ
peccato suo. cuius sanguinem obtulerūt ei filij
sui. In quo tingens digitum tetigit cornua al/
taris. ⁊ fudit residuum ad basim eius. Adipē
q; ⁊ renunculos ac reticulum iecoris que sunt
ꝓ peccato adoleuit super altare: sicut precepe/
rat dn̄s moysi. Carnes vo ⁊ pellē eiꝰ extra ca/
stra cōbussit igni. immolauit ⁊ holocausti victi
mā. Obtulerūtq; ei filij sui sanguinē eiꝰ: quē
fudit per altaris circuitū. Ipsam etiā hostiā in
frusta cōcisam cū capite ⁊ mēbris singulis ob
tulerunt: que oia sup altare cremauit igni: lotis
aqua p̄us intestinis ⁊ pedibꝰ. Et ꝓ peccato po
puli offerēs. mactauit hircū: expiatoq; altari fe
cit holocaustū: addēs in sacrificio libamēta que
pariē offerunt̄. ⁊ adolens ea sup altare: absq;
cerimonijs holocausti matutini. Immolauit ⁊
bouem atq; arietem hostias pacificas populi.
Obtulerūtq; ei filij sui sanguinē quē fudit sup
altare in circuitu: adipem aūt bouis ⁊ caudam
arietis renūculosq; cū adipibꝰ suis ⁊ reticulū
iecoris posuerunt super pectora. Cūq; cremati
essent adipes sup altare: pectora eorꝝ ⁊ armos
dextros sepauit aaron eleuans coram dn̄o: si/
cut p̄ceperat moyses. Et extēdēs manū ad po
pulū benedixit ei: sicq; cōpletis hostijs ꝓ pecca
to ⁊ holocaustis ⁊ pacificis. descēdit. Ingressi
aūt moyses ⁊ aaron in tabernaculū testimonij

τ deinceps egressi bñdixerunt ppl'o. Apparu/
itq3 gl'a dñi oī mltitudini: τ ecce egressus ignis
a dño. deuorauit holocaustū τ adipes q erāt su
per altare. Quod cū vidissent turbe: laudaue/
runt dñm ruentes in facies suas.

X

Arreptisq3 nadab τ abiu filij aaron thu
ribulis imposuerūt ignē τ icensū desu
per offerētes corā dño ignē alienū: qđ
eis preceptū nō erat. Egressusq3 ignis a domi
no deuorauit eos. τ mortui sūt corā dño. Dixit
q3 moyses ad aaron. Hoc ē qđ locutus ē dñs.
Scificabor in his qui appropinquant mihi: τ i
conspectu oīs populi glorificabor. Qđ audiēs
tacuit aaron. Vocatis aūt moyses mysahele τ
elisaphan. filijs oziel patrui aaron. ait ad eos.
Ite τ tollite frēs vr̄os de ꝯspectu sanctuarij: τ
asportate extra castra. Cōfestimq3 pgentes tu/
lerūt eos sicut iacebāt vestitos lineis tunicis: τ
eiecerunt foras vt sibi fuerat impatū. Locutus/
q3 est moyses ad aaron τ ad eleazar τ ithamar
filios eius. Capita vr̄a nolite nudare: τ vesti/
menta nolite scindere. ne forte moriamini: τ su
per oēm cetū oriať indignatio. Frēs vr̄i τ oīs
dom⁹ israel plangāt incēdiū qđ dñs suscitauit:
vos aūt nō egrediemini fores tabernaculi: alio
qn peribitis. Oleū quippe scē vnctōis ē super
vos. Qui fecerūt oīa iuxta p̄ceptū moysi. Di/
xitq3 dñs ad aaron. Vinū τ oē qđ inebriare po
test nō bibetis tu τ filij tui qñ intrabis in taber
naculū testimonij ne moriamini: q2 p̄ceptū sem
piternū est in generatiōes vr̄as: τ vt habeatis
sciam discernēdi inter scm̄ τ ꝓphanū. interpol
lutū τ mundū doceatisq3 filios israel oīa legiti/
ma mea que locut⁹ sum ad eos p manum moysi
Locutusq3 est moyses ad aaron τ ad eleazar τ
ithamar filios eius qui erāt residui. Tollite sa
crificiū qđ remansit de oblatione dñi: τ comedi
te illud absq3 fermēto iuxta altare. q2 scm̄ scōꝝ
est: comedetis aūt in loco sancto qđ datū est tibi
τ filijs tuis de oblationib⁹ dñi. sicut preceptu3 ē
mihi. Pectusculū q̄3 qđ oblatū est. τ armū qui
separat⁹ ē. edetis in loco mūdissimo tu τ filij tui
τ filie tue tecum. Tibi enim ac liberis tuis re/
posita sunt de hostijs salutarib⁹ filioꝝ israel: eo
ꝙ armū τ pectus τ adipes qui cremantur in al
tari. eleuauerūtq3 corā dño: τ pertineāt ad te τ
ad filios tuos lege perpetua. sicut precepit dñs
Inter hec hircū qui oblatus fuerat ꝓ pctō cum
quereret moyses: exustū repperit. iratusq3 ꝯtra
eleazar τ ithamar filios aaron qui remāserant
ait. Cur nō comedistis hostiā ꝓ pctō in loco sā
cto. que sancta scōꝝ est. τ data vobis vt portetis
iniquitatē multitudinis τ rogetis pro ea in con
spectu dñi: p̄sertim cū de sanguie illi⁹ nō sit illa/
tū intra sancta. τ comedere debueratis eā i san
ctuario. sicut p̄ceptū ē mihi. Respondit aaron:
Oblata est hodie victima ꝓ pctō τ holocaustu3
corā domino: mihi aūt accidit qđ vides. Quo/
potui comedere eā: aut placere dño in cerimo/
nijs mente lugubri. Qđ cū audisset moyses re
cepit satisfactionem.

XI

Locutus ē dñs ad moysen τ aaron di/
cens. Dicite filijs israel. Custodite oīa
que scripsi vobis: vt sim deus vester.
Hec sunt aīalia que comedere debetis de cun/
ctis aīantib⁹ terre. Oē qđ h3 diuisam vngula3
τ ruminat in pecorib⁹ comedetis. Quicqd aūt
ruminat τ h3 vngulā sed non diuidit ea3. sicut
camelus τ cetera. nō comedetis illud. τ iter im
mūda reputabitis. Cyrogrillus q ruminat vn
gulāq3 nō diuidit. imundus ē. lepus quoq3 nā
τ ipse ruminat sed vngulā non diuidit. τ sus q̄
cū vngulā diuidat non ruminat: hoꝝ carnib⁹
nō vescemini nec cadauera ꝯtingentis: q2 imū
da sūt vobis. Hec ēt sunt que gignunť i aquis
τ vesci licitū est. Oē qđ h3 pēnulas τ squamas
tā in mari q̄3 in fluminib⁹ τ stagnis. comedetis
Quicquid aūt pēnulas τ squamas nō h3 coru3
que i aquis mouenť τ viuūt. abhominabile vo
bis execrandūq3 erit. Carnes eoꝝ nō comede
tis. τ morticina vitabitis. Cuncta q̄ non habēt
pēnulas τ squamas i aquis. polluta erūt. Hec
sunt q̄ de auib⁹ comedere nō debetis. τ vitāda
sunt vobis. Aquilā τ gryphū τ halyetū τ mil/
uū ac vulturē iuxta genus suū. τ oē coruini ge
neris i silitudinē suā: strutionē τ noctuā τ laꝝ
τ accipitrē iuxta genus suū: bubonem τ mergu
lū τ ibin τ cygnū τ onocrotalum τ porphirio/
nem. herodione3 τ caradrion iuxta gen⁹ suum
vpupam q̄3 τ vespertilionē. Oē de volucrib⁹
qđ graditur super quattuor pedes. abhomina/
bile erit vobis. Quicquid autē ambulat qdem
sup quattuor pedes: s3 h3 longiora retro crura
p q̄ salit sup terrā comedere debetis. vt ē bruc⁹
i genē suo. τ atthacus atq3 ophimach⁹ atq3 locu
sta. singula iuxta genus suū. Quicqd aūt ex vo
lucrib⁹ q̄ttuor tm̄ h3 pedes. execrabile erit vobis
τ quicūq3 morticina eoꝝ tetigerit. polluetur. τ
erit immundus vsq3 ad vespera3. τ si necesse fue
rit vt portet quippiā hoꝝ mortuum: lauabit ve
stimenta sua. τ immundus erit vsq3 ad occasū so
lis. Oē aīal qđ h3 quidē vngulā sed non diui/
dit eā nec ruminat. immundū erit. τ quicquid te/
tigerit illud contaminabitur. Qđ ambulat sup

manus ex cunctis aiantibus q̄ incedunt q̄drupe
dia. imundum erit. Qui tetigerit morticina eo
rum. polluetur vſq; ad veſpeꝛ. ⁊ qui portaue/
rit huiuſcemodi cadauera. lauabit veſtimenta
ſua. ⁊ imundus erit vſq; ad veſperū: qꝛ oia hec
imunda ſunt vobis. Hec quoq; int̄ polluta re
putabunt̄ de his que mouent̄ in terra muſtela
⁊ mus ⁊ cocodrillus. ſingula iuxta gen9 ſuum.
migale. cameleon. ⁊ ſtellio. ⁊ lacerta. ⁊ talpa.
oia hec imūda ſunt. Qui tetigerit morticina eo
rum. imundus erit vſq; ad veſperū. ⁊ ſup qd̄
ceciderit quicq̄ de morticinis eoꝝ. polluetur.
Tam vas ligneū ⁊ veſtimentū q̄ꝫ pelles ⁊ cili/
cia. ⁊ in quocūq; fit op9. tingent̄ aqua: ⁊ pollu/
ta erunt vſq; ad veſperū. ⁊ ſic poſtea munda/
bunt̄. Vas aūt fictile in quod hoꝝ quicq̄ intro
ceciderit polluet̄. ⁊ iccirco frangendū ē. Omnis ci
bus quem comedetis ſi fuſa fuerit ſup eū aqua.
imundus erit. ⁊ oē liquēs qd̄ bibitur d̄ vniuer
ſo vaſe. imundū erit. Et qcqd de morticinis hu
iuſcemodi ceciderit ſuper illud imundū erit. ſi/
ue clibani ſiue cytropedes deſtruent̄. ⁊ imundi
erūt. Fontes vero ⁊ ciſterne ⁊ ois aquaꝝ cōgre
gatio. mūda erit. Qui morticina eoꝝ tetigerit:
polluet̄. Si ceciderit ſup ſementē nō polluet eā
Si aūt quiſpiā aqua ſementē ꝑfuderit ⁊ poſtea
morticinis tacta fuerit illico polluetur. Si mor
tuum fuerit animal qd̄ licet vobis comedere.
Qui cadauer eius tetigerit. imundus erit vſq;
ad veſperū. Et qui comederit ex eo quippiā ſi
ue portauerit lauabit veſtimenta ſua. ⁊ imūdus
erit vſq; ad veſperū. Omne qd̄ reptat ſup terram
abhominabile erit: nec aſſumet̄ in cibū. Quic/
qd ſup pect9 q̄drupes gradit̄. ⁊ multos hēt pe/
des. ſiue per humū trahit̄. nō comedetis: qꝛ ab
hominabile ē. Nolite ꝯtaminare aias vr̄as: nec
tangatis qcq̄ eoꝝ ne imundi ſitis. Ego ſuꝫ do
minus deus veſter. Sci eſtote. qꝛ ego ſcūs ſuꝫ.
ne polluatis aias vr̄as i oi reptili qd̄ mouet̄ ſu
per terrā. Ego. n. ſū dn̄s q eduxi vos de terra
egypti: vt eſſem vobis i deū. Sci eritis. qꝛ ego
ſcūs ſum. Iſta eſt lex aiantiū ac volucruꝫ ⁊ ois
aie viuētis q̄ mouet̄ in aqua ⁊ reptat in terra ut
differentias noueritis mūdi ⁊ imūdi ⁊ ſciatis qd
comedere ⁊ reſpuere debeatis. ¶ XII

Locutuſq; eſt dn̄s ad moyſen dicens:
Loquere filijs iſrael. ⁊ dices ad eos:
Mulier ſi ſuſcepto ſemine peperit ma
ſculū: imunda erit ſeptē diebus iuxta dies ſepa
rationis mēſtrue. ⁊ die octauo circūcidet̄ infantu
lus. ipſa vero trigintatrib9 dieb9 manebit in ſan
guine purificatōis ſue. Omne ſcm̄ non tanget nec
ingredief̄ in ſanctuariū donec impleant̄ dies
purgationis ſue. Sin aūt feminā pepererit im
munda erit duab9 ebdomadibus iuxta ritū flu
xus menſtrui. ⁊ ſexagintaſex dieb9 manebit in
ſanguine purificationis ſue. Cūq; expleti fue/
rint dies purificatiōis ſue pro filio ſiue pro filia
deferet agnū anniculū in holocauſtū ⁊ pullūq;
columbe ſiue turturē ꝓ peccato ad oſtiū taber/
naculi teſtimonij: ⁊ tradet ſacerdoti qui offeret
illa corā dn̄o ⁊ orabit ꝓ ea. ⁊ ſic mundabitur ꝓ
fluxu ſanguinis ſui. Iſta eſt lex parientis ma
ſculū aut feminā. Quod ſi non inuenerit man9 eius
nec potuerit offerre agnū: ſumet duos turtures
vel duos pullos columbaꝝ: vnū in holocauſtū
⁊ alteꝝ pro peccato. Orabitq; ꝓ ea ſacerdos. ⁊
ſic mundabitur. ¶ XIII

Locutuſq; ē dn̄s ad moyſen ⁊ aarō di
cens: Homo in cuius cute ⁊ carne ortus
fuerit diuerſus color ſiue puſtula aut q̄
ſi lucens quippiā. i. plaga lepre. adducet̄ ad aa/
ron ſacerdotē. vel ad vnū quēlibet filioꝝ eius.
Qui cum viderit leprā in cute ⁊ pilos in albū
mutatos colorē. ipſamq; ſpēm lepre humiliorē
cute ⁊ carne reliqua. plaga lepre ē. ⁊ ad arbitri
um eius ſperabit̄. Sin aūt lucis candor fuerit i
cute. nec humilior carne reliqua. ⁊ pili coloris
priſtini: recludet eū ſacerdos ſeptē dieb9 ⁊ conſi
derabit die ſeptimo. Et ſi quidē lepra vltra nō
creuerit nec tranſierit in cute priores terminos
rurſum recludet eū ſeptē diebus alijs. ⁊ die ſe
ptimo contemplabit̄. Si obſcurior fuerit lepra
⁊ non creuerit in cute. mundabit euꝫ qꝛ ſcabies
eſt: lauabitq; homo veſtimēta ſua. ⁊ mūd9 erit
Quod ſi poſtq̄ a ſacerdote viſus eſt ⁊ reddit9 mū/
ditie iteꝝ lepra creuerit. adducet̄ ad eū. ⁊ imun
ditie cōdēnabit̄. Plaga lepre ſi fuerit in hoie.
adducet̄ ad ſacerdotē. ⁊ videbit eum. Cūq; co
lor albus in cute fuerit. ⁊ capilloꝝ mutauerit aſ
pectum. ipſa quoq; caro viua apparuerit: lepra
vetuſtiſſima iudicabit̄: atq; inolita cuti. Conta
minabit itaq; eū ſacerdos ⁊ non recludet: qꝛ ꝑ
ſpicue imunditie eſt. Sin aūt effloruerit diſcur
rens lepra in cute. ⁊ operuerit omnē carnem a
capite vſq; ad pedes quicquid ſub aſpectu ocu/
lorum cadit: conſiderabit eum ſacerdos. ⁊ tene
ri lepra mundiſſima iudicabit. eo qꝫ omnis in
candorem verſa ſit. ⁊ iccirco homo mund9 erit
Qn̄ vero caro viuens in eo apparuerit. tunc ſa
cerdotis iudicio polluetur. ⁊ inter imundos re
putabit̄. Caro enim viua ſi lepra aſpergit̄: im
munda eſt. Quod ſi rurſum verſa fuerit i alborem
⁊ totū hoiem operuerit: conſiderabit eum ſacer

dos. ⁊ mundū eſſe decernet. Caro aūt ⁊ cutis i
qua vlcus natum eſt ⁊ ſanatū. ⁊ in loco vlceris
cicatrix alba apparuerit ſiue ſubrufa. adduce/
tur homo ad ſacerdotē. Qui cum viderit locū
lepre humilioꝛem carne reliqua: ⁊ pilos verſos
in candoꝛem contaminabit eū. Plaga enim le
pre oꝛta eſt in vlcere. Qꝺ ſi pilus coloꝛis eſt pri/
ſtini. ⁊ cicatrix ſubobſcura ⁊ vicina carne non ē
humilioꝛ: recludet eū ſeptem diebus. Et ſi qui/
dē creuerit. adiudicabit eū lepre. ſin aūt ſteterit i
loco ſuo. vlceris ē cicatrix. ⁊ homo mundꝰ erit.
Caro aūt ⁊ cutis quam ignis exuſſerit. ⁊ ſana/
ta albam ſiue rufam habuerit cicatricē: conſide
rabit eam ſacerdos. Et ecce ſi verſa eſt in albo
rē. ⁊ locus eius reliqua cute eſt humilioꝛ: conta
minabit eum. qꝛ plaga lepre in cicatrice oꝛta ē.
Qꝺ ſi piloꝝ coloꝛ nō fuerit imutatꝰ. nec humilioꝛ
plaga carne reliqua. ⁊ ipſa lepre ſpēs fuerit ſub
obſcura: recludet eū ſeptem diebus. ⁊ die ſepti
mo contemplabitur. Si creuerit in cute lepra'.
contaminabit eum: ſin aūt in loco ſuo cādoꝛ ſte
terit non ſatis clarus. plaga combuſtionis ē. ⁊
iccirco mundabitur. qꝛ cicatrix eſt combuſture
Vir ſiue mulier in cuiꝰ capite vel barba germi
nauerit lepra. videbit eos ſacerdos. Et ſi qdē
humilioꝛ fuerit locus carne reliqua. ⁊ capillus
flauus. ſolitoqꝫ ſubtilioꝛ. contaminabit eos: qꝛ
lepra capitis ac barbe eſt. Sin autē viderit lo/
cum macule equalem vicine carni ⁊ capillū ni/
grum: recludet eos ſeptem diebus. ⁊ die ſepti/
mo intuebitur. Si non creuerit macula ⁊ capil
lus ſui coloꝛis eſt. ⁊ locus plage carniꝰ reliq̄ eq̄
lis. radet homo abſqꝫ loco macule. ⁊ recludetur
ſeptē diebꝰ alijs. Si die ſeptimo viſa fuerit ſte
tiſſe plaga in loco ſuo. nec humilioꝛ carne reliq̄
mundabit eum: lotiſqꝫ veſtibus ſuis: mundus
erit. Sin autem poſt emundationē rurſus cre
uerit macula in cute. non queret amplius vtrū
capillus in flauum coloꝛem ſit cōmutatus: quia
aperte imundus eſt. Poꝛro ſi ſteterit macula ⁊
capilli nigri qui fuerint: nouerit hominē ſana
tum eſſe. ⁊ confidenter eum pronunciet mūdū
Vir ſiue mulier in cuius cute candoꝛ apparue
rit: intuebitur eos ſacerdos. Si deprehenderit
ſubobſcurum alboꝛem lucere in cute. ſciat non
eſſe lepram. ſed maculam coloꝛis candidi. ⁊ ho
minem mundum. Vir de cuius capite capilli
fluunt. caluus ⁊ mundus eſt. Et ſi a fronte ce/
ciderint pili: recaluaſter ⁊ mundus eſt. Sin au
tem in caluitio ſiue in recaluatione albus vel ru
fus coloꝛ fuerit exoꝛtus. ⁊ hoc ſacerdos viderit
condēnabit eum: aut dubie lepre que oꝛta eſt i
caluitio. Quicūqꝫ ergo maculatus fuerit lepra
⁊ ſeparatus eſt ad arbitrium ſacerdotis. habe/
bit veſtimenta diſſuta. caput nudum. os veſte
contectum. contaminatum ac ſoꝛdidum ſe cla/
mabit. Omni tempoꝛe quo leproſus eſt ⁊ im/
mundus. ſolus habitabit extra caſtra. Veſtis
lanea ſiue linea que lepram habuerit in ſtamine
atqꝫ ſub tegmine. aut certe pellis: vel quicquid
ex pelle confectum eſt: ſi alba vel rufa macula
fuerit infecta. lepra reputabitur. oſtendeturqꝫ
ſacerdoti. Qui conſideratam recludet ſeptē die
bus: ⁊ die ſeptimo rurſus aſpiciens. ſi deprehē
derit creuiſſe. lepra perſeuerans eſt: pollutum
iudicabit veſtimentum. ⁊ oē in quo fuerit iuen
ta. ⁊ iccirco comburetur flāmis. Qꝺ ſi eam vi
derit non creuiſſe: precipiet ⁊ lauabunt id i quo
lepra eſt: recludetqꝫ illud ſeptem diebus alijs.
Et cum viderit faciem quidē priſtinam non re
uerſam. nec tamē creuiſſe leprā: imundum iu/
dicabit ⁊ igne comburet. eo ꝙ infuſa ſit in ſup/
ficie veſtimenti vel per totum lepra. Sin autē
obſcurioꝛ fuerit locus lepre poſtqꝫ veſtis eſt lo
ta: abrumpet eum ⁊ a ſolido diuidet. Qꝺ ſi vl/
tra apparuerit in his locis que prius imacula/
ta erant lepra volatilis ⁊ vaga. debet igne com
buri. Si ceſſauerit. lauabit aqua ea que pura ſūt
ſecundo. ⁊ munda erunt. Iſta eſt lex lepre ve/
ſtimenti lanei ⁊ linei. ſtaminis atqꝫ ſubtegmis
oīſqꝫ ſupellectilis pellicee: quō mundari debe/
at vel contaminari.

XIIII

Locutuſqꝫ eſt dñs ad moyſen dicens:
Hic eſt ritꝰ leproſi quando mundan/
dus ē. Adducetur ad ſacerdotē. Qui
egreſſus de caſtris cum inuenerit leprā eē mū
datam precipiet ei qui purificatur vt offerat du
os paſſeres viuos pro ſe quos veſci licitum eſt
⁊ lignum cedrinum vermiculūqꝫ ⁊ hyſopum.
Et vnum ex paſſeribus imolari iubebit in va/
ſe fictili ſuper aquas viuentes: alium autem vi
uum cum ligno cedrino ⁊ cocco ⁊ hyſopo. tin/
get in ſanguine paſſeris imolati quo aſperget il
lum qui mundandus eſt ſepties vt iure purget
⁊ dimittet paſſerem viuum in agrum auolet.
Cūqꝫ lauerit homo veſtimenta ſua. radet oēs
pilos coꝛpoꝛis ⁊ lauabit aqua. purificatuſqꝫ i
gredietur caſtra: ita dūtaxat vt maneat extra ta
bernaculum ſuum ſeptem diebus. ⁊ die ſepti/
ma radet capillos capitis. barbāqꝫ ⁊ ſuperci/
lia: ac totius coꝛpoꝛis pilos. Et lotis rurſū ve
ſtibus ⁊ coꝛpoꝛe: die octauo ſumet duos agnos
imaculatos. ⁊ ouē ānicula abſqꝫ macula. ⁊ tres
decimas ſimile in ſacrificiū q̄ cōſperſa ſit oleo.

⁊ seorsum olei sextariū. Cūq̃ sacerdos purifi/
cans hoīem statuerit eū. ⁊ hec oīa coram dño in
ostio tabernaculi testimonij. tollet agnū ⁊ offer
ret eū ꝓ delicto. oleiq̃ sextarium. Et oblatis añ
dñm oībus imolabit agnū vbi solet imolari ho
stia pro pctō. ⁊ holocaustū. i. in loco scō. Sicut
n. ꝓ pctō: ita ⁊ pro delicto ad sacerdotē ptinet
hostia. Scā scōꝝ est. Assumensq̃ sacerdos de
sanguine hostie que imolata ē ꝓ delicto: ponet
super extremū auricule dextre eius q mundaꝛ.
⁊ super pollices manus dextre ⁊ pedis. ⁊ ð olei
sextario mittet in manū suā sinistrā. tingetq̃ di
gitū dextrum i eo. ⁊ asperget corā dño septies.
Qð autē reliquū ē olei in leua manu. fundet su
per extremū auricule dextre eius q mundaꝛ. ⁊
sup pollices manus ac pedis dextri. ⁊ sup san/
guinē qui effusus est ꝓ delicto. ⁊ sup caput ei⁹.
Rogabitq̃ ꝓ eo corā dño: ⁊ faciet sacrificiū ꝓ
peccato. Tunc imolabit holocaustū. ⁊ ponet il/
lud in altari cū libamentis suis. ⁊ hō rite mun/
dabiꝛ. Qđ si pauper ē ⁊ nō pōt manus ei⁹ inue/
nire que dicta sunt. pro delicto assumet agnum
ad oblationē vt roget ꝓ eo sacerdos: decimāq̃
ptē simile ꝯsperse oleo i sacrificiū. ⁊ olei sextari
um: duosq̃ turtures siue duos pulos columbe
quoꝝ vnus sit ꝓ pctō. ⁊ alter in holocaustū of/
feretq̃ ea die octauo purificatiōis sue sacerdo
ti ad ostiū tabernaculi testimōij corā dño. Qui
suscipiens agnum ꝓ delicto ⁊ sextariū olei leua
bit simul. imolatoq̃ agno. de sanguine ei⁹ po/
net super extremum auricule dextre eius q mū
datur. ⁊ super pollices manus ei⁹ ac pedis dex
tri. Olei ꝟo partē mittet in manū suā sinistrā:
in quo tingēs digitū dextre manus asperget se
pties cōtra dñm. tangetq̃ extremū dextre auri
cule illius q mūdaꝛ ⁊ pollices manus ac pedis
dextri: i loco sanguinis qui effusus ē ꝓ delicto.
Reliquā autē partē olei q̄ est in sinistra manu:
mittet sup caput purificati vt placet ꝓ eo dñm:
⁊ turturem siue pullū columbe offeret vnum ꝓ
delicto: ⁊ alterum in holocaustū cum libamen/
tis suis. Hoc est sacrificiū leprosi qui habere n̄
pōt oīa in emundationē sui. Locutusq̃ ē dñus
ad moysen ⁊ aaron dicens: Cūq̃ ingressi fue/
ritis terrā chanaan quam ego dabo vobis in
possessionē si fuerit plaga lepre i edibus: ibit cu
ius est domus nuncians sacerdoti. et dicet:
Quasi plaga lepre videtur mihi esse in domo
mea. At ille precipiet vt efferantur vniuersa ð
domo priusq̃ ingrediatur eam ⁊ videat vtrū
leprosa sit: ne immunda fiant omnia q̄ i domo
sunt. Intrabitq̃ postea vt consideret leprā do/
mus. ⁊ cum viderit in parietibus illius quasi
valliculas pallore siue rubore deformes. ⁊ hu/
miliores superficie reliqua: egredietur ostium
domus. ⁊ statim claudet illam septē diebus: re
uersusq̃ die septimo considerabit eam. Si in/
uenerit creuisse lepram: iubebit erui lapides in
quibus lepra est. ⁊ proijci eos extra ciuitatē in
locum imundum. domū autem ipsam radi in/
trinsecus per circuitum ⁊ spargi puluerem ra/
sure extra vrbem in locū imundū. lapidesq̃ ali
os reponi pro his qui ablati fuerant: ⁊ luto alio
liniri domū. Sin autē postq̃ eruti sunt lapides
⁊ puluis elatus ⁊ alia terra lita. ingressus sacer
dos viderit reuersam leprā ⁊ parietes resper/
sos maculis: lepra est perseuerans ⁊ imūda do
mus. Quam statim destruent ⁊ lapides ei⁹ ac
ligna atq̃ vniuersum puluerem proijcient ex/
tra oppidum in locum imundū. Qui intraue/
rit domū quando clausa est. imundus erit vsq̃
ad vesperum. ⁊ qui dormierit in ea ⁊ comede/
rit quippiam. lauabit vestimenta sua. Qđ si in
troiens sacerdos viderit lepram non creuisse i
domo postq̃ denuo lita fuerit. purificabit eam
reddita sanitate. ⁊ in purificatiōe eius sumet du
os passeres lignūq̃ cedrinum ⁊ vermiculū at
q̃ hysopum ⁊ imolato vno passere in vase ficti
li super aquas viuas. tollet lignum cedrinū ⁊
hysopum ⁊ coccum ⁊ passerem vnum. ⁊ tinget
oīa in sanguine passeris immolati atq̃ in aquis
viuentibus ⁊ asperget domū septies purifica/
bitq̃ eam tam in sanguine passeris q̄ in aquis
viuentibus. ⁊ in passere viuo. lignoq̃ cedrino
⁊ hysopo atq̃ vermiculo. Cūq̃ dimiserit pas/
serem auolare in agrum libere: orabit pro do/
mo ⁊ iure mundabitur. Ista est lex omnis le/
pre ⁊ percussure lepre vestium ⁊ domoꝝ cica/
tricis ⁊ erumpentium papulaꝝ. lucentis macu
le ⁊ in varias species coloribus immutatis: vt
possit sciri quo tempore mundum quid vel im
mundum sit.

XV

Locutusq̃ est dominus ad moysen ⁊
aaron dicens: Loquimini filijs israel. ⁊
dicite eis: Vir qui patitur fluxum se/
minis. imundus erit ⁊ tūc iudicabitur huic vi
tio subiacere cum per singula momenta adhe/
serit carni eius atq̃ concreuerit fedus humor.
Omne stratū in quo dormierit imundū erit. ⁊
vbicunq̃ sederit. Si quis hominum tetigerit
lectum eius. lauabit vestimenta sua. ⁊ ipse lo/
tus aqua. immundus erit vsq̃ ad vesperum.
Si sederit vbi ille sederat. ⁊ ipse lauabit vesti/
menta sua. ⁊ lotus aqua immundus erit vsq̃

ad vesperū. Qui tetigerit carnem eius. lauabit
vestimēta sua. ⁊ ip̄e lotus aqua imūdus erit vs/
q; ad vesperū. Si saliuā huiuscemodi hō iece/
rit sup eū q imūdus est. lauabit vestimenta sua
⁊ lotus aq̄ imūdus erit vsq; ad vespū. Sagina
sup qđ sederit imundū erit. ⁊ qcqd sub eo fuerit
q fluxū seminis patit̄ pollutū erit vsq; ad vespe
ruꝫ. Qui portauerit horum aliqd lauabit vesti/
mēta sua. ⁊ ipse lotus aqua immundus erit vs/
q; ad vespū. Ois quē tetigerit q talis est nō lo
tis an̄ manib⁹. lauabit vestimēta sua. ⁊ lot⁹ aq̄
imundus erit vsq; ad vespū. Vas fictile qđ te/
tigerit confringet̄. vas aūt ligneū lauabit̄ aqua
Si sanatus fuerit q huiusmodi sustinet passio/
nem numerabit septem dies post emundatiōeꝫ
sui. ⁊ lotis vestib⁹ ⁊ toto corpore in aqs viuenti
bus erit mūdus. Die auteꝫ octauo sumet duos
turtures aut duos pullos columbe. ⁊ veniet in
conspectu dn̄i ad ostiuꝫ tabernaculi testimonij.
dabitq; eos sacerdoti. Qui faciet vnum ꝓ pec
cato. ⁊ alterū in holocaustum: rogabitq; pro eo
coram domino vt emūdet̄ a fluxu seminis sui.
Vir de q̊ egredit̄ semen coit⁹. lauabit aq̄ oē cor
pus suū ⁊ imund⁹ erit vsq; ad vespeꝝ. Vestē ⁊
pellē quā habuerit lauabit aq̄ ⁊ imūda erit vsq;
ad vespeꝝ. Mulier cuꝫ q̄ coiret lauabit̄ aqua.
⁊ imūda erit vsq; ad vespeꝝ. Mulier q̄ redeū/
te mense patit̄ fluxuꝫ sanguis: septē diebus se/
parabit̄. Ois q̄ tetigerit eā. imundus erit vsq;
ad vespeꝝ. ⁊ loc⁹ in q̊ dormierit vel sederit die
bus separationis sue. polluet̄. Qui tetigerit le/
ctum suū. lauabit vestimenta sua. ⁊ ip̄e lot⁹ aq̄ i
mūdus erit vsq; ad vespeꝝ. Oē vas super qđ
illa sederit: quisqs attigerit: lauabit vestimenta
sua. ⁊ ipse lotus aq̄ pollutus erit vsq; ad vespe
rū. Si coierit cū ea vir tempore sanguinis men
strualis: imundus erit septē diebus. ⁊ oē stra/
tū in q̊ dormierit polluet̄. Mulier q̄ patit̄ mul/
tis dieb⁹ fluxū sanguis nō in tp̄e mēstruali. vl'
que post mēstruū sanguinē fluere nō cessat: q̄s/
diu subiacet huic passioni: imunda erit q̄si sit in
tp̄e mēstruo. Oē stratū i q̊ dormierit ⁊ vas i q̊
sederit pollutū erit. Quicūq; tetigerit eam laua
bit vestimenta sua. ⁊ ipse lotus aqua inmundus
erit vsq; ad vespeꝝ. Si steterit sanguis ⁊ flue/
re cessauerit. numerabit septem dies purifica/
tionis sue. ⁊ die octauo offeret pro se sacerdoti
duos turtures aut duos pullos columbarū ad
ostium tabernaculi testimonij: qui vnum faciet
pro peccato. ⁊ alterū in holocaustum. rogabitq;
pro eo coram domio. ⁊ pro fluxu imunditie ei⁹
Docebitis ḡ filios isrl' vt caueant imunditias
⁊ nō moriant̄ in sordibus suis cū polluerint ta
bernaculū meū qđ ē int eos. Ista ē lex ei⁹ q pa
tit̄ fluxū seminis. ⁊ q̄ polluit̄ coitu. ⁊ q̄ mēstru
is temporibus sepat̄. vel q̄ iugi fluit sanguine
⁊ hois q dormieru cū ea.

XVI

Locutusq; ē dn̄s ad moysen post mor
tem duoꝝ filioꝝ aaron: qn̄ offerentes
ignē alienū interfecti sūt. Et precepit ei
dicens. Loquere ad aaron fratrem tuū ne om
ni tempore ingrediat̄ sanctuariū qđ ē intra ve
lū corā ꝓpitiatorio quo tegit̄ archa vt non mo
riat̄: quia in nube apparebo super oraculū: nisi
hec ante fecerit. Vitulū ꝓ peccato offeret. ⁊ ari
etem in holocaustū. Tunica linea vestiet̄: femi
nalibus lineis verenda celabit. Accinget̄ zo/
na linea: cydarim lineaꝫ imponet capiti. Hec
enim vestimenta sūt sancta. quibus cūctis cum
lot⁹ fuerit induet̄. Suscipietq; ab vniuersa mlt
titudine filioꝝ israel duos hircos ꝓ peccato. ⁊
vnū arietem in holocaustū. Cūq; obtulerit vi/
tulū ⁊ orauerit ꝓ se ⁊ ꝓ domo sua. duos hircos
stare faciet corā domino in ostio tabernaculi te
stimonij: mittensq; super vtrūq; sortem. vnaꝫ
domino. ⁊ alterā capro emissario: cuius exierit
sors domino: offeret illū ꝓ peccato. cuius autē
in caprū emissariū. statuet eū viuū coram domi
no vt fundat preces super eū. ⁊ emittat eū in so
litudinem. His rite celebratis offeret vitulū. ⁊
rogās ꝓ se ⁊ ꝓ domo sua immolabit eū. Assū
ptoq; thuribulo qđ de prunis altaris impleue/
rit. ⁊ hauriens manu compositū thymiama in
incensū. vltra velū intrabit in sancta vt positis
super ignem aromatibus nebula eoꝝ ⁊ vapor
operiat oraculū qđ est supra testimoniū. ⁊ non
moriat̄. Tolletq; de sanguine vituli. ⁊ aspget
digito septies contra ꝓpitiatoriū ad orientem.
Cūq; mactauerit hircū ꝓ peccato populi: infe
ret sanguinem eius intra velum sicut preceptū
ē de sanguine vituli: vt aspergat e regione ora
culi. ⁊ expiet sanctuariū ab imūditijs filioꝝ isrl'
⁊ a p̄uaricationibus eoꝝ. cūctisq; peccatis. Iu
xta hūc ritum faciet tabernaculo testimonij qđ
fixū est inter eos in medio sordiū habitatiōis eo
rū. Nullus hominū sit in tabernaculo qn̄ pōti
fex sanctuariū igredit̄ vt roget ꝓ se ⁊ ꝓ domo
sua ⁊ ꝓ vniuerso cetu israel: donec egrediat̄ ta
bernaculū. Cū aūt exierit ad altar̄ qđ corā dn̄o
ē oret ꝓ se. ⁊ sūptū sanguinem vituli atq; hirci
fundat sup cornua ei⁹ p gyrū: aspgensq; digi/
to septies. expiet ⁊ sanctificet illud ab imundi/
tijs filioꝝ israel. Postq; emundauerit scūariū
⁊ tabernaculū ⁊ altare. tūc offerat hircū viuen/

te. ⁊ postea vtraqꝫ manus super caput eiꝰ. cōfi/
teatur oēs iniqtates filioꝝ israel. ⁊ vniuersa de
licta atqꝫ pctā eoꝝ q̄ ipꝛecās capiti eꝰ emittet illū
per hoiem paratū in desertuꝫ. Cūqꝫ portauerit
hircus oēs iniquitates eoꝝ in terrā solitariam.
⁊ dimissus fuerit in deserto. reuertet in taber/
naculū testimonij. ⁊ depositis vestibus. quibꝰ
prius indutꝰ erat cū intraret sanctuariū. relictis
qꝫ ibi lauabit carnē suā in loco scō. indueturqꝫ
vestibꝰ suis. Et postqꝫ egressus obtulerit holo
caustū suū ac plebis. rogabit tam ꝓ se qꝫ ꝓ po/
pulo. ⁊ adipē q oblatꝰ ē ꝓ pctis. adolebit sup al
tare. Ille vero q dimiserit caprū emissariū laua/
bit vestimenta sua ⁊ corpus aqua. ⁊ sic igredie
tur in castra. Vitulū aūt ⁊ hircum qui pro pec/
cato fuerant imolati. ⁊ quorum sanguis illatus
est in sanctuarium vt expiatio compleret. aspor
tabūt foras castra. ⁊ comburēt igni tam pelles
qꝫ carnes eorum ac fimū. ⁊ quicūqꝫ combusse/
rit ea. lauabit vestimenta sua ⁊ carnē aqua. ⁊ sic
ingrediet castra. Eritqꝫ vobis hoc legitimum
sempiternū. Mēse aūt septimo. decima die mē
sis. affligetis aias vestras. nullūqꝫ opꝰ facietis
siue indigena siue aduena qui pegrināt int vos
In hac die expiatio erit vrī atqꝫ mūdatio ab oi
bꝰ peccatis vrīs corā dño mūdabimini. Sabba
tū. n. requietionis est. ⁊ affligetis aias vestras
religione perpetua. Expiabit aūt sacerdos qui
vnctꝰ fuerit ⁊ cuiꝰ manꝰ initiate sunt vt sacerdo
tio fungat ꝓ p̄re suo. Indueturqꝫ stola linea ⁊
vestibꝰ scīs ⁊ expiabit sanctuariū ⁊ tabernaculū
testimonij atqꝫ altare: sacerdotes quoqꝫ ⁊ vni/
uersū populū. Eritqꝫ hoc vobis legitimū sem/
piternū: vt oretis pro filijs israel: ⁊ pro cunctis
peccatis eorū semel in anno. Fecit igitur sicut
preceperat dñs moysi. XVII

Et locutus est dñs ad moysen dicens:
Loquere aaron ⁊ filijs eius ⁊ cunctis
filijs israel dicens ad eos: Iste est ser/
mo quē mandauit dñs dicens. Homo quilibꝫ
de domo israel si occiderit bouē aut ouē siue ca
pram in castris vel extra castra. ⁊ nō obtulerit
ad ostiū tabernaculi oblationeꝫ dño. sanguinis
reus erit. Quasi si sanguinē fuderit: sic peribit
de medio populi sui. Ideo sacerdoti offerre de
bent filij israel hostias suas quas occidūt i agro
vt sanctificentur dño ante ostiū tabernaculi te/
stimonij. ⁊ immolent eas hostias pacificas do/
mino. Fundetqꝫ sacerdos sanguinem super
altare domini ad ostium tabernaculi testimonij
⁊ adolebit adipem in odorem suauitatis dño. ⁊
nequaqꝫ vltra imolabunt hostias suas demoni
bus cū quibꝰ fornicati sūt. Legitimū sempiternū
erit illis ⁊ posteris eoꝝ. Et ad ipsos dices. ho/
mo de filijs israel ⁊ de aduenis qui peregrināt
apud vos q obtulerit holocaustū siue victimaꝫ.
⁊ ad ostiū tabernaculi testimonij nō adduxerit
eam vt offerat dño. interibit de populo suo. hō
quilibet de domo israel ⁊ de aduenis qui pere/
grinant inter vos si comederit sanguinē. ob/
firmabo faciē meā cōtra aiam illius. ⁊ disper/
dam eam de populo suo. qꝛ aīa carnis in sāgui
ne est. ⁊ ego dedi illum vobis. vt super altare i
eo expietis pro aiabus vestris ⁊ sanguis ꝓ aie
piaculo sit. Icirco dixi filijs israel. Ois aīa ex
vobis nō comedet sanguinem. nec ex aduenis
qui peregrinant apud vos. Hō quicūqꝫ de fi/
lijs israel ⁊ de aduenis qui peregrinant apud
vos. si venatione atqꝫ aucupio ceperit feraꝫ vel
auem quibus vesci licitum est: fundat sangui/
nem eiꝰ ⁊ operiat illū terra. Aia enim ois car/
nis in sanguine est. Unde dixi filijs israel Sā
guinē vniuerse carnis nō comedetis: qꝛ anima
carnis in sanguine est. ⁊ quicūqꝫ comederit il/
lum interibit. Aia que comederit morticinū vl
captum a bestia. tam de indigenis qꝫ de adue/
nis. lauabit vestimenta sua ⁊ semetipsum aqua
⁊ ꝯtaminatꝰ erit vsqꝫ ad vesperum. ⁊ hoc ordi
ne mundus fiet. Qꝫ si nō lauerit vestimēta sua
vel corpus portabit iniquitatē suā. XVIII

Locutusqꝫ est dñus ad moysen dicēs:
Loquere filijs israel. ⁊ dices ad eos.
Ego sum dñs deꝰ vester. Iuxta cōsue
tudinem terre egypti in qua habitastis. non fa
cietis. ⁊ iuxta morē regionis chanaan: ad quaꝫ
ego introducturus sū vos. non agetis. nec i le
gitimis eorū ambulabitis. Facietis iudicia mea
⁊ precepta mea seruabitis: ⁊ ambulabitis i eis.
Ego dñs deus vester. Custodite leges meas
atqꝫ iudicia: q̄ faciens homo viuet in eis. Ego
dñs deus vester. Ois homo ad proximā san/
guinis sui non accedet vt reuelet turpitudinem
eius. Ego dñs. Turpitudinē patris tui ⁊ tur/
pitudinē matris tue non discooperies. Mater
tua est: non reuelabis turpitudinem eius. Tur
pitudineꝫ vxoris patris tui non discooperies.
Turpitudinē enīꝫ patris tui est. Turpitudinē
sororis tue ex patre siue ex matre que domi vel
foris genita est. non reuelabis. Turpitudinem
filie filij tui vel neptis ex filia non reuelabis: qꝛ
turpitudo tua est. Turpitudinē filie vxoris pa
tris tui quā peperit patri tuo ⁊ est soror tua. nō
reuelabis. Turpitudinem sororis patris tui nō
discooperies: qꝛ caro est patris tui. Turpitudi

nem sororis matris tue non reuelabis: eo q̄ ca
ro sit matris tue. Turpitudinē patrui tui nō re
uelabis: nec accedes ad vxorē eius que tibi affi
nitate coniungit. Turpitudinē nurus tue non
reuelabis: q2 vxor filij tui est: nec discooperies
ignominiā eius. Et vxorem fratris tui nullus
accipiat. Turpitudinē vxoris fratris tui nō re
uelabis: q2 turpitudo fratris tui est. Turpitudi
nem vxoris tue ⁊ filie eius non reuelabis. Fili
am filij eius ⁊ filiam filie illius nō sumes: vt re
ueles ignominiam eius: q2 caro illius sunt ⁊ ta
lis coitus incestus est. Sororem vxoris tue in
pelicatū illius non accipies: nec reuelabis tur/
pitudinē eius adhuc illa viuente. Ad mulierē
que patitur mēstrua nō accedes: nec reuelabis
feditatem ei⁹. Cū vxore proximi tui non coibis
nec seminis cōmixtione maculaberis. De semi
ne tuo non dabis vt consecretur idolo moloch
nec polluas nomē dei tui. Ego dn̄s. Cū mascu
lo non ꝯmiscearis coitu femineo: q2 abhomina
tio est. Cū oī pecore non coibis: nec maculabe
ris cum eo. Mulier nō succumbet iumēto nec
miscebitur ei: q2 scelus est. Nec polluamini in
omnib⁹ his quibus cōtaminate sunt vniuerse
gentes quas ego eijciam ante conspectū vestrū
⁊ quibus polluta est terra cui⁹ ego scelera visita
bo: vt euomat habitatores suos. Custodite le/
gitima mea atq3 iudicia. vt non faciatis ex oī/
bus abhominationib⁹ istis tam indigena q̄3 co
lonus qui peregrinatur apud vos. Omēs enī exe
crationes istas fecerunt accole terre qui fuerūt
ante vos ⁊ polluerūt eā. Cauete ergo ne ⁊ vos
similiter euomat cū paria feceritis: sicut euomit
gentem que fuit ante vos. Omnis aīa q̄ fecerit
de abhominationibus his quippiam: peribit d̄
medio populi sui. Custodite mandata mea. no
lite facere que fecerunt hi qui fuerunt ante vos.
⁊ ne polluamini in eis. Ego dominus de⁹ ve/
ster. ¶ XIX

Locutus est domin⁹ ad moysen dicens
Loquere ad omnem cetū filiorū israel
⁊ dices ad eos. Sācti estote: q2 ego sā
ctus sum dn̄s deus vester. Vnusquisq3 patrē
suum ⁊ matrem suam timeat. Sabbata mea cu
stodite. Ego dn̄s deus vester. Nolite conuerti
ad idola: nec deos conflatiles facietis vobis.
Ego dn̄s deus vester. Si imolaueritis hostiā
pacificorū dn̄o vt sit placabilis: eo die quo fue/
rit imolata comedetis eam. ⁊ die altero. Quic/
quid aūt residuum fuerit in diem tertium: igne
comburetis. Si quis post biduum comederit
ex ea. prophanus erit ⁊ impietatis reus: porta/
bitq3 iniquitatem suam: q2 sanctū dn̄i polluit. ⁊
peribit aīa illius de populo suo. Cūq3 messue/
ris segetes terre tue nō tondebis vsq3 ad solu3
superficiem terre: nec remanentes spicas colli/
ges: neq3 in vinea tua racemos ⁊ grana decidē
tia congregabis: sed pauperibus ⁊ peregrinis
omittēda dimittes. Ego dn̄s deus vester. Nō
facietis furtū: nō mētiemini: nec decipiet vnus
quisq3 proximū suum. Nō periurabis ī nomīe
meo: nec polluas nomē dei tui. Ego dominus
Nō facies calūniam proximo tuo: nec vi oppri
mes eū. Nō morabit opus mercēnarij tui apd̄
te vsq3 mane. Non maledices surdo: nec corā
ceco pones offendiculū: sed timebis dominum
deū tuū: q2 ego sum dominus. Non facies qd̄
iniquū est: nec iniuste iudicabis. Non conside
res personā pauperis: nec honores vultū potē
tis. Iuste iudica proximo tuo. Non eris crimi
nator nec susurro ī pp̄lis. Nō stabis ꝯ sangui
nē ꝓximi tui. Ego dn̄s. Nō oderis frēm tuū ī
corde tuo: sed publice argue eū ne habeas sup
illo peccatū. Nō queras vltionem: nec memor
eris iniurie ciuiū tuorum. Diliges amicū tuu3
sicut teipsum. Ego dn̄s. Leges meas custodi
te. Iumenta tua non facies coire cum alterius
generis animantib⁹. Agrū tuū nō seres diuer
so semine. Vestē q̄ ex duob⁹ texta est: nō indue
ris. Homo si dormierit cū muliere coitu seminis:
q̄ sit ancilla et nobilis. ⁊ tn̄ precio non redēpta
nec libertate donata: vapulabunt ambo ⁊ non
morientur: q2 non fuit libera. Pro delicto autē
suo offeret domino ad ostium tabernaculi testi
monij arietē: orabitq3 pro eo sacerdos ⁊ ꝓ pec
cato ei⁹ coram dn̄o. ⁊ repropitiabitur ei: dimit/
teturq3 peccatū. Cū ingressi fueritis terram ⁊
plantaueritis ī ea ligna pomifera. auferetis ꝑ/
putia eorū. Poma que germinant. imūda erunt
vobis nec edetis ex eis. Quarto aūt anno oīs
fructus eorū sanctificabitur: laudabilis domino
Quinto aūt anno comedetis fruct⁹: cōgregan
tes poma q̄ proferunt. Ego dn̄s deus vester.
Non comedetis carnē cū sanguine. Nō augu/
rabimini: nec obseruabitis somnia. Neq3 in
rotondū attondebitis comā: nec radetis barbā
⁊ super mortuo nō incidetis carnes vr̄as. neq3
figuras aliquas aut stigmata facietis vobis.
Ego dn̄s. Ne ꝓstituas filiā tuā ne cōtaminet
terra ⁊ impleat piaculo. Sabbata mea custodite
⁊ sanctuariū meū metuite. Ego dn̄s. Nō decli
tis ad magos: nec ab ariolis aliqd sciscitemini
vt polluamini per eos. Ego dn̄s deus vester.
Coram canocapite consurge. ⁊ honora perso/

nã ſemis.⁊ tunc dñm deũ tuũ. Ego ſum dñs.
Si habitauerit aduena in terra vrã.⁊ moratus
fuerit int vos.non exprobretis ei: ſed ſit inter
vos quaſi idigena.⁊ diligetis eum q̃ſi voſmet/
ipſos. Fuiſtis.n.⁊ vos aduene i terra egypti.
Ego dñs deus veſter. Nolite facẽ iniquũ ali/
qd.i iudicio.i regula.in pondere.in menſura.
Statera iuſta.⁊ equa ſint pondera: iuſtus mo/
dius: equuſq3 ſextarius. Ego dñs deus veſter
q eduxi vos ð tra egypti. Cuſtodite omnia pre
cepta mea ⁊ vniuerſa iudicia.⁊ facite ea. Ego
dominus. XX
Locutuſq3 ẽ dñs ad moyſen dicens:
hec loqris filijs iſrael: hõ de filijs iſrael
⁊ de aduenis q habitant in iſrael: ſi qs
dederit de ſemine ſuo idolo moloch: morte/
moriat. Populus tre lapidabit eũ.⁊ ego po/
nam faciẽ meã ꝯ illũ.ſuccidamq3 eũ de medio
populi ſui: eo ꝙ dederit de ſemine ſuo moloch.
⁊ cõtaminauerit ſcũariũ meũ: ac pollucrit no/
men ſcm̃ meũ. Qȝ ſi negligẽs ppl's terre ⁊ q̃ſi
paruipẽdens impiũ meũ: dimiſerit hominem
qui dedit de ſemine ſuo moloch. nec voluerit
eũ occidere: ponã faciẽ meã ſup hominẽ illũ ⁊
cognationẽ eius: ſuccidãq3 ⁊ ipſũ ⁊ oẽs q con/
ſenſerunt ei. vt fornicaret cũ moloch de me/
dio ppl'i ſui. Aĩa que declinauerit ad magos
⁊ ariolos.⁊ fornicata fuerit cum eis: ponam fa
ciẽ meã ꝯ eã.⁊ iterficiã illã de medio ppl'i ſui.
Scificamini ⁊ eſtote ſci: qa ⁊ ego ſcũs ſum dñs
deus veſter. Cuſtodite pcepta mea ⁊ facite ea
Ego dñs qui ſcifico vos. Qui maledixerit pri
ſuo aut matri. morte moriat. Patri matriq3
qui maledixerit ſanguis eius ſit ſup eũ. Si me/
chatus qs fuerit cũ vxore alterius: ⁊ adulteriũ
perpetrauerit cũ cõiuge pximi ſui: morte mo/
riat ⁊ mechus ⁊ adulta. Qui dormierit cũ no
uerca ſua: ⁊ reuelauerit ignominiam pr̃is ſui:
morte moriant ambo. Sanguis eoꝝ ſit ſuper
eos. Si qs dormierit cũ nuru ſua. vterq3 mo/
riat. qa ſcelus opati ſũt. Sanguis eoꝝ ſit ſuper
eos. Qui dormierit cum maſculo coitu femi/
neo: vterq3 opatus ẽ nephas: morte moriãtur
Sit ſanguis eoꝝ ſuper eos. Qui ſupra vxore3
filiam. duxerit matrem eiꝰ ſcelus opatus ẽ. Vi
uus ardebit cum eis: nec pmanebit tantum ne
phas in medio vr̃i. Qui cũ iumento ⁊ pecore
coierit. morte moriat: pecus q3 occidite. Mu/
lier que ſuccubuerit cuilibet iumento. ſil' interfi
ciet cum eo. Sanguis eorum ſit ſup eos. Qui
acceperit ſororẽ ſuam. filiã pris ſui vel filiã mris
ſue.⁊ viderit turpitudinem eiꝰ.illaq3 conſpexe
rit fr̃is ignominiã: nephariã rem operati ſunt
occident in conſpectu ppl'i: eo ꝙ turpitudinẽ
ſuã mutuo reuelauerunt.⁊ portabũt iniqtatem
ſuam. Qui coierit cum muliere in fluxu men/
ſtruo.⁊ reuelauerit turpitudinem eius: ipſaq3
apuerit fontem ſanguis ſui: interficient ambo
de medio ppl'i ſui. Turpitudinem matertere ⁊
amite tue non diſcoopies. Qui h̃ fecerit.igno
miniã carnis ſue nudauit: portabũt ambo ini
quitatẽ ſuã3. Qui coierit cum vxore patrui vel
auũculi ſui.⁊ reuelauerit ignominiam cogna/
tionis ſue: portabunt ambo pctm̃ ſuũ. Abſq3 li
beris morient. Qui duxerit vxorẽ fr̃is ſui. rẽ
facit illicitam: turpitudinem fr̃is ſui reuelauit.
abſque filijs erit. Cuſtodite leges meas atq3
iudicia ⁊ facite ea: ne ⁊ vos euomat tra quam
intraturi eſtis ⁊ habitaturi. Nolite ambula/
re in legitimis nacionum: quas ego expulſurꝰ
ſũ ante vos. Omnia eni h̃ fecerũt.⁊ abhominatꝰ
ſũ eas. vobis aũt loqr. Poſſidete terrã eorũ
quã dabo vobis in hereditatem. terrã fluentẽ
lacte ⁊ melle. Ego dñs deus veſter: q ſepara/
ui vos a ceteris ppl'is. Separate ğ ⁊ vos iu/
mentũ mundũ ab imũdo.⁊ auẽ mundam ab
imunda. Ne polluatis aĩas vr̃as in pecore ⁊
aubiꝰ ⁊ cũctis q̃ mouent in tra.⁊ q̃ vob oſten
di ẽẽ polluta. Eritis ſci mihi: qr ſcũs ego ſum
dñs.⁊ ſeparaui vos a ceteris ppl'is ut eſſetis
mei. Vir ſiue mulier in qbꝰ phitonicꝰ uel di/
uinacionis fuerit ſpiritus: morte moriantur la
pidibꝰ obruẽt eos. Sanguis eoꝝ ſit ſup illos.
Dixit quoq3 dñs ad moyſen: XXI
Loquere ad ſacerdotes filios aaron
⁊ dices ad eos: Ne cõtaminetur ſacer
dos i mortibꝰ ciuiũ ſuoꝝ. niſi tm̃ i cõſanguine
is ac ppinquis.i. ſuper patrẽ ⁊ matrẽ ⁊ filium
⁊ filiã frẽm q3 ⁊ ſororem vginẽ. q̃ nõ ẽ nupta
viro: ſ3 nec in principe populi ſui ꝯtaminabitur
Nec radent caput nec barbã: neq3 i carnibus
ſuis faciẽt inciſuras. Sci erũt deo ſuo.⁊ non
polluẽt nomẽ eius. Incenſũ eni dñi ⁊ panes
dei ſui offerũt.⁊ iõ ſci erũt. Scortum ⁊ uile
pſtibulũ nõ ducet vxorẽ: nec eã q̃ repudiata
ẽ a marito. quia conſecratus ẽ deo ſuo.⁊ panes
ppoſitiõis offert. Sit ğ ſcũs: quia ⁊ ego ſãctꝰ
ſũ dñs qui ſcifico vos. Sacerdotis filia ſi de/
phẽſa fuerit i ſtupro.⁊ violauerit nomẽ pr̃is
ſui: flammis exuretur. Pontifex.i. ſacerdos
maximus inter fratres. ſuper cuius caput fuſũ
eſt vnctionis oleum.⁊ cuius manus in ſacer/
dotio conſecrate ſunt: veſtituſq3 eſt ſanctis ve/
ſtibus: caput ſuũ non diſcooperiet: veſtimẽta

non scindet: ⁊ ad omnē mortuū non ingredie/
tur oio. Super patre quoqȝ suo ⁊ matre nō cō/
taminabit: nec egredietur de sanctis ne pollu/
at sanctuariū domini: qꝛ oleuȝ sancte vnctionis
dei sui super eum est. Ego dn̄s. Virgineȝ du/
cet vxorem. Viduam aūt ⁊ repudiatam ⁊ sor/
didam atqȝ meretricē nō accipiet sed puellā de
populo suo. ne ꝯmisceat stirpē generis sui vul
go gentis sue. qꝛ ego dn̄s qui sanctifico eum
Locutusqȝ ē dn̄s ad moysen dicens. Loquere
ad aaron. Homo de semine tuo p familias qui
habuerit maculā nō offeret panes deo suo: nec
accedet ad ministerium eius. Si cecus fuerit. si
claudus. si vel paruo vel grandi ⁊ torto naso:
si fracto pede. si manu. si gibbus. si lippꝰ. si al/
buginē habens in oculo. si iugem scabiem. si i
petiginē in corpore. vel herniosus: ois qui ha/
buerit maculā de semine aaron sacerdotis. nō
accedet offerre hostias dn̄o nec panes deo suo
Vescetur tn̄ panibꝰ qui offerunt in sanctuario
ita dūtaxat. vt intra velū non ingrediatur: nec
accedat ad altare qui maculam habet. ⁊ cōtami
nare non debet sanctuariū meū. Ego dn̄s qui
sanctifico eos. Locutus est ergo moyses ad aa
ron ⁊ ad filios eius ⁊ ad omnem israel: cuncta
que sibi fuerant imperata. ¶ XXII

LOcutusqȝ est dn̄s ad moysen dicens:
Loquere ad aaron ⁊ ad filios eius. vt
caueant ab his que consecrata sunt filio
rum israel. ⁊ non contaminēt nomē sanctifica/
toruȝ mihi que ipsi offerūt. Ego dominꝰ. Dic
ad eos ⁊ ad posteros eorū. Omnis homo qui
accesserit de stirpe vestra ad ea que ꝯsecrata sūt
⁊ que obtulerūt filij israel domino in quo ē im
mūditia: peribit corā dn̄o. Ego sum dn̄s. Hō
de semine aaron qui fuerit leprosus: aut patiens
fluxum seminis nō vescetur de his que sanctifi
cata sunt mihi donec sanetur. Qui tetigerit im
mundū super mortuo. ⁊ ex quo egreditur semē
quasi coitus. ⁊ qui tangit reptile ⁊ quodlibet im
mundū cuiꝰ tactus est sordidus. imundus erit
vsqȝ ad vesperū. ⁊ non vescetur his que sancti
ficata sunt. sed cum lauerit carnem suaȝ aqua ⁊
occubuerit sol tunc mūdatus vescet̄ de sanctifi/
catis: qꝛ cibus illius est. Morticinū ⁊ captuȝ a
bestia nō comedent. nec polluent̄ in eis. Ego
sum dn̄s. Custodiant precepta mea. vt nō sub/
iaceant peccato. ⁊ moriant̄ in sanctuario cū pol
luerint illud. Ego dominus qui sanctifico eos
Ois alienigena non comedet de sanctificatis.
Inquilinus sacerdotis ⁊ mercenarius non ve
scent̄ ex eis. Quem autem sacerdos emerit ⁊ q
vernaculus domus eius fuerit. hi comedent ex
eis. Si filia sacerdotis cuilibet ex populo nup/
ta fuerit. de his que sanctificata sunt ⁊ de primi
tijs non vescetur. Sin aūt vidua vel repudia/
ta ⁊ absqȝ liberis reuersa fuerit ad domū patris
sui: sicut puella consueuerat. aletur cibis patris
sui. Ois alienigena comedendi ex eis non ha/
bet potestatem. Qui comederint de sanctifica
tis per ignorātiam. addet quintā partem cū eo
qđ comedit. ⁊ dabit sacerdoti in sanctuariū: nec
contaminabunt sanctificata filiorum israel que
offeruntur dn̄o. ne forte sustineant iniquitateȝ
delicti sui cū sanctificata comederint. Ego dn̄s
qui sanctifico eos. Locutusqȝ est dn̄s ad moy/
sen dicens. Loquere ad aarō ⁊ filios eius. ⁊ ad
oēs filios israel. dicesqȝ ad eos. Homo de do/
mo israel ⁊ de aduenis qui habitant apud vos
qui obtulerit oblationem suam. vel vota soluēs
vel sponte offerens. quicquid illud obtulerit in
holocaustum dn̄i vt offeratur per vos. masculꝰ
immaculatus erit ex bobus ⁊ ouibꝰ ⁊ ex capris
Si maculam habuerit nō offeretis: neqȝ erit ac
ceptabile. Hō qui obtulerit victimā pacificoꝝ
dn̄o vel vota soluens vel sponte offerens tam
de bobus q̄ȝ de ouibus. imaculatū offeret vt ac
ceptabile sit. Ois macula nō erit in eo. Si cecū
fuerit si fractum. si cicatricem habens. si papu/
las aut scabiem aut impetiginē non offeretis ea
dn̄o: nec adolebitis ex eis super altare dn̄i. Bo
uem ⁊ ouem aure ⁊ cauda amputatis volunta
rie offerre potes. votū aūt ex his solui non pōt
Oē animal qđ vel contritis vel tonsis vel sec/
tis. ablatisqȝ testiculis est non offeretis dn̄o. ⁊ i
terra vestra hoc omnino ne faciatis. De manu
alienigene nō offeretis panes deo vestro ⁊ qc/
quid aliud dare voluerit: qꝛ corrupta ⁊ macula
ta sunt oia: non suscipietis ea. Locutusqȝ ē do/
minꝰ ad moysen dicens. Bos oues ⁊ capra cū
genita fuerint septem diebꝰ erūt sub vbere ma/
tris sue: die auteȝ octauo ⁊ deinceps offerri po
terunt domino. Siue illa bos siue oues nō im
molabuntur vna die cum fetibꝰ suis. Si imola
ueritis hostiaȝ pro grāꝝ actione dn̄o: vt possit
esse placabilis: eodē die comedetis eam. Non
remanebit quicq̄ȝ in mane alteriꝰ diei. Ego do
minus. Custodite mandata mea. ⁊ facite ea.
Ego dominus. Ne polluatis nomen meū san
ctū vt sctificet̄ i medio filioꝝ israel. Ego domi/
nus qui sanctifico vos. ⁊ eduxi de terra egypti
vt essem vobis in deum. Ego dn̄s. ¶ XXIII

LOcutusqȝ est dn̄s ad moysen dicens:
Loqre filijs israel. ⁊ dices ad eos. He

sunt ferie dñi quas vocabit̃ scās. Sex diebus
facietis opꝰ: dies septimus q꞉ sabbati requies
ē. vocabit̃ sanctus. Omne opus nō facietis in
eo. Sabbatū dñi ē in cūctis habitatiōibꝰ vestrꝭ
Hec sunt ergo ferie dñi scē quas celebrare debe
tis tꝑibus suis. Mēse pmo quartadecima die
mensis ad vesperū. phase dñi ē. et quintadecia
die mensꝭ huiꝰ solēnitas azimoꝝ dñi ē. Septez
diebus azima comedetis. Dies pmus erit vo
bis celeberrimus, sanctusq꞉. Omne opꝰ serui
le nō facietis in eo: sed offeretꝭ sacrificiū i igne
dño septē diebus. Dies aūt septimus erit cele
brior ⁊ sanctior nullūq꞉ seruile opus facietꝭ i eo
Locutusq꞉ ē dñs ad moysen dicēs. Loquere fi
lijs israel: ⁊ dices ad eos. Cū ingressi fueritis
terrā quā ego dabo vobis: ⁊ messueritis sege/
tē: feretis manipulos spicarū: pimitias messis
vestre ad sacerdotē. Qui eleuabit fasciculū co/
rā domino vt acceptabile sit ꝓ vobis altero die
sabbati. ⁊ sanctificabit illū. Atq꞉ in eodem die
quo manipulus ꝯsecrat̃. cedet̃ agnꝰ imaculatꝰ
anniculus i holocaustū dñi. ⁊ libamēta offeret̃
cū eo. due decime simile ꝯspse oleo in incensuz
dñi odoreq꞉ suauissimū. liba quoq꞉ vini. quar/
ta pars hin. Panē ⁊ polentā ⁊ pultes nō come
detis ex segete. vsq꞉ ad diez qua offeretis ex ea
deo vestro. Preceptū ē sempiternū i generati
onibꝰ cūctisq꞉ habitaculis vestris. Numerabi
tis ergo ab altero die sabbati in quo obtulistis
manipulū pmitiaꝝ. septē ebdomadas plenas
vsq꞉ ad alterā diē expletiōis ebdomade septie.
i. qnquaginta dies. ⁊ sic offeretis sacrificiū no/
uum dño ex oibꝰ habitaculis vr̄is: panes pmi
tiarū duos de duabꝰ decimis simile fermentate
quos coquetis in pmitias dñi. Offeretisq꞉ cuz
panibꝰ septē agnos imaculatos āniculos. ⁊ vi
tulū de armento vnum ⁊ arietes duos. ⁊ erūt i
holocaustū cū libamētis suis in odorē suauissi/
mū dño. Facietis ⁊ hircum ꝓ peccato. duosq꞉
agnos anniculos hostias pacificoꝝ. Cūq꞉ ele
uauerit eos sacerdos cū panibꝰ pmitiaꝝ coram
domino. cedūt in vsum eius. Et vocabitꝭ hunc
diē celeberrimū atq꞉ sanctissimū. Omē opꝰ serui
le nō facietis in eo. Legitimū sempiternū erit i
cūctis habitaculis ⁊ generatiōibꝰ vestrꝭ. Post
q̃z autem messueritis segetem terre vestre. nō
secabitis eā vsq꞉ ad solū: nec remanētes spicas
colligetis. sed pauperibꝰ ⁊ peregrinis dimitte/
tis eas. Ego sū dñs deus vester. Locutusq꞉ ē
dñs ad moysen dicens. Loquere filijs israel.
Mense septimo: pma die mensꝭ erit vobis sab
batū memoriale clangentibus tubis: ⁊ vocabit̃
sanctū. Omne opus seruile nō facietis in eo. ⁊
offeretis holocaustū dño. Locutusq꞉ ē dñs ad
moysen dicens. Decimo die mensis huius se/
ptimi dies expiationū erit celeberrimꝰ. ⁊ voca
bit̃ sanctus. affligetisq꞉ animas vestras in eo.
⁊ offeretis holocaustū dño. Omne opꝰ seruile
nō facietis in tempore diei huiꝰ. q꞉ dies ꝓpitia
tiōis est vt ꝓpitiet̃ vobis dñs deꝰ vester. Ois
anima que afflicta nō fuerit die hac. peribit de po
pulis suis. ⁊ que operis q̄ppiam fecerit: delebo
eā de populo suo. Nihil ergo opis facietꝭ i eo.
Legitimū sempiternū erit vobis in cūctꝭ gene
ratiōibꝰ ⁊ habitatiōibꝰ vr̄is. Sabbatū reqetio/
nis ē. ⁊ affligetis aīas vr̄as. Die nono mensꝭ
septimi a vespo vsq꞉ ad vespeꝝ celebrabitꝭ sab
bata vestra. Et locutꝰ ē dñs ad moysen dicens
Loquere filijs israel. A qntodecimo die mensꝭ
huiꝰ septimi. erūt ferie tabernaculoꝝ septē die
bꝰ domino. Dies primꝰ vocabit̃ celeberrimꝰ
atq꞉ sanctissimꝰ. Omne opꝰ seruile nō facietis
in eo ⁊ septem diebꝰ offeretis holocausta dño.
Dies q̃z octauꝰ erit celeberrimꝰ atq꞉ sanctissi/
mꝰ. ⁊ offeretꝭ holocaustū dño. Est. n. cetꝰ atq꞉
collecte. Omne opus seruile nō facietis in eo.
He sūt ferie dñi quas vocabitis celeberrimas
atq꞉ sanctissimas: offeretisq꞉ in eis oblationes
dño holocausta ⁊ libamēta iuxta ritū vniuscuiꝰ
q꞉ diei exceptis sabbatis dñi donisq꞉ vestris. ⁊
q̃ offeretis ex voto. vel q̃ sponte tribuetis dño.
A qntodecimo ergo die mensꝭ septimi qñ con
gregaueritis oēs fructus terre vestre. celebra/
bitꝭ ferias dñi septē diebꝰ. Die pmo ⁊ die octa
uo erit sabbatū. i. reqes. Sumetisq꞉ vobis die
pmo fructus arboris pulcherrime. spatulasq꞉
palmarū ⁊ ramos ligni densarū frondiū. ⁊ sali
ces de torrente. ⁊ letabimini corā dño deo vr̄o
celebrabitisq꞉ solēnitatem eiꝰ septem diebꝰ per
annū. Legitimū sempiternū erit in generatio
nibꝰ vr̄is. Mense septimo festa celebrabitis ⁊
habitabitis in vmbraculis septē diebus. Ois
q generere est israel. manebit in tabernaculis. vt
discant posteri vestri q꞉ in tabernaculis habita
re fecerim filios israel cuz educerē eos de terra
egypti. Ego dñs deus vr̄. Locutusq꞉ est moy
ses super solemnitatibus domini ad filios isrl̄.

XXIIII

Et locutus est dominus
ad moysen dicens. Precipe filijs isra
el vt afferant tibi oleū de oliuis purissi
mū ac lucidū ad ꝯcinnādas lucernas iugit̃ ex/
tra velū testimonij i tabernaculo federis. Po
netq꞉ eas aaron a vespere vsq꞉ in mane coraz
dño cultu rituq꞉ ꝑpetuo i gnātiōibus vestris.

Super candelabrū mūdissimū ponent̄ semp in ꝯspectu dn̄i. Accipies q̄ȝ similā ⁊ coques ex ea duodeci panes q singuli habebūt duas decimas Quoꝝ senos ai̇trinsec⁹ super mensam purissimam corā dn̄o statues. ⁊ pones super eos thus lucidissimū vt sit panis in monumentū oblationis dn̄i. Per singula sabbata mutabunt̄ coraȝ dn̄o. suscepti a filijs isrl̄ fedē sempiterno: eruntq̄ȝ aaron ⁊ filiorum eius vt comedant eos in loco scō: q2 scm̄ scōꝝ est de sacrificijs domini iure ꝑpetuo. Ecce aūt egressus filius mulieris israhelitidis quē peperat de viro egyptio inter filios israel: iurgatus est in castris cū viro israhelite. Cūq̄ȝ blasfemasset nomen dn̄i. ⁊ maledixisset ei. adductus ē ad moysen. Vocabat̄ aūt mater ei⁹ salumith filia dabri: de tribu dan. Miseruntq̄ȝ cū in carcerē: donec nosceret qd iuberet dn̄s. Qui locutus est ad moysen dicens. Educ blasfemuȝ extra castra. ⁊ ponāt oēs q audierūt manus suas super caput eius. ⁊ lapidet euȝ populus vniuersus. Et ad filios isrl̄ loq̄ris. Hō qui maledixerit deo suo portabit peccatum suū. ⁊ q blasfemauerit nomē domini: morte moriat̄ Lapidibus opprimet cū oīs multitudo populi Siue ille ciuis siue peregrin⁹ fuerit. q blasfemauerit nomē domini. morte moriatur. Qui percusserit ⁊ occiderit hoiem. morte moriat̄. Qui percusserit animal reddat vicariuȝ. i. aiam pro aia. Qui irrogauerit maculā cuilibet ciuiū suorum: sicut fecit. sic fiet ei. Fracturaȝ pro fractura. oculum ꝑ oculo. dentem ꝑ dente restituet. Qualē inflixerit maculā. talē sustinere cogetur Qui ꝑcusserit iumentū. reddat aliud. Qui percusserit hoiem punicat̄. Equū iudicium sit inter vos. siue pegrinus siue ciuis peccauerit. quia ego suȝ dn̄s deus vester. Locutusq̄ȝ est moyses ad filios isrl̄. ⁊ eduxerūt euȝ qui blasfemauerat extra castra: ac lapidibus oppresserunt. Feceruntq̄ȝ filij israel sicut preceperat dn̄s moysi.

XXV

Locutusq̄ȝ est dn̄s ad moysen in monte synai dicens. Loquere filijs israel. ⁊ dices ad eos. Quando ingressi fueritis terrā quā ego dabo vobis: sabbatiȝet̄ sabbatū dn̄o. Sex annis seres agrū tuuȝ. ⁊ sex annis putabis vineā tuaȝ. colligesq̄ȝ fruct⁹ ei⁹. Septio aūt anno sabbatū erit terre regetionis dn̄i. Agrum nō seres. ⁊ vineam non putabis. Que sponte gignet humus non metes. ⁊ vuas ꝑmitiarū tuarū nō colliges q̄si vindemiā. Annus. n. regetōis terre est. Sed erūt vobis in cibū tibi ⁊ seruo tuo. ancille ⁊ mercenario tuo. ⁊ aduene q peregrinat̄ apud te. Iumentis tuis ⁊ pecoribus omnia que nascunt̄ prebebūt cibum Numerabis quoq̄ȝ tibi septē ebdomadas annoꝝ. i. septies septem. que simul faciūt quadragintanouem. ⁊ clanges buccina mēse septimo decima die mens̄ ꝓpitiationis tempore i vniuersa terra vestra. Sanctificabisq̄ȝ annū quinquagesimū. ⁊ vocabis remissionem cūct̄ habitatoribus terre tue. Ipe est enim iubileus. Reuertet̄ homo ad possessionem suam. ⁊ vnusq̄sq̄ȝ redict ad familiam pristinam. quia iubileus est ⁊ quinquagesimus annus. Non seretis atq̄ȝ metetis. sponte in agro nascentia. ⁊ primitias vindemie non colliget̄: ob sanctificationē iubilei: sed statim ablata comedet̄. Anno iubilei redient omnes ad possessiōes suas. Quādo vendes quippiam ciui tuo vel emes ab eo ne contristes fratrem tuum: sed iuxta numerū annorum iubilei emes ab eo. ⁊ iuxta supputationem frugum vendet tibi. Quanto plus anni remanserint post iubileuȝ: tanto crescet et ꝓcium: et quanto minus temporis numerauerit tanto minoris et emptio constabit. Tempus enim frugum vendet tibi. Nolite affligere cōtribules vestros: sed timeat vnusquisq̄ȝ deum suum: quia ego dominus deus vester. Facite precepta mea. et iudicia custodite. et implete ea vt habitare possit̄ in terra absq̄ȝ vllo pauore. et gignat vobis humus fructus suos quib⁹ vescamini vsq̄ȝ ad saturitatē: nullius impetū formidantes. Q̄d si dixeritis quid comedemus anno septimo si non seuerimus neq̄ȝ collegerimus fruges nostras: dabo benedictionē meā vobis anno sexto. et faciet fructus triū annoꝝ seretisq̄ȝ āno octauo. ⁊ comedetis veteres fruges vsq̄ȝ ad nonū annuȝ. donec noua nascant̄ edetis vetera. Terra quoq̄ȝ non vendet̄ in ꝑpetuū quia mea est et vos aduene et coloni mei estis. Vnde cūcta regio possessiōis vestre sub redemptionis conditione vendetur. Si attenuatus frater tuus vendiderit possessiunculaȝ suam. ⁊ voluerit ꝓpinquus ei⁹. potest redimere quod ille vendiderat. Sin autem non habuerit ꝓximū. ⁊ ip̄e precium ad redimendum potuerit inuenire: computabuntur fruct⁹ ex eo tē pore quo vendidit. ⁊ q̄d reliquū est. reddet emptori. sicq̄ȝ recipiet possessionem suam. Q̄d si non inuenerit manus eius vt reddat precium habebit emptor q̄d emerat vsq̄ȝ ad annū iubileum. In ip̄o enim omnis vēditio redibit ad dominū ⁊ ad possessorem pristinum. Qui vendiderit domū intra vrbis muros: habebit licētiā redimendi donec vnus impleat̄ annus. Si nō

redemerit ⁊ anni circulus fuerit euolutus. em
ptor possidebit eam ⁊ posteri eius in perpetuũ
⁊ redimi non poterit etiam in iubileo. Sin au
tem in villa fuerit domus que muros non ha/
bet. agroꝝ iure vendet̃. Si ante redempta nõ
fuerit. i iubileo reuertet̃ ad dominũ suũ. Edes
leuitaruꝫ que in vrbibus sunt: semper possunt
redimi. Si redempte non fuerint. in iubileo re
uertentur ad dominos: quia domus vrbiũ le/
uitarũ ꝓ possessionibus sunt inter filios israel.
Suburbana autẽ eoꝝ nõ veniant: q2 possessio
sempiterna est. Si attenuatus fuerit frater tu⁹
⁊ infirmus manu. ⁊ susceperis eum quasi ad/
uenam ⁊ peregrinũ ⁊ vixerit tecum: ne accipi/
as vsuras ab eo. nec amplius q̃ꝫ dedisti. Time
deũ tuum. vt viuere possit frater tuus apud te.
Pecuniam tuam non dabis ei ad vsurã. ⁊ fru
gum superhabundantiam nõ exiges. Ego do
minus deus vester qui eduxi vos de terra egy
pti. vt darem vobis terrã chanaan ⁊ essem ve/
ster deus. Si paupertate compulsus vendide
rit se tibi frat̃ tu⁹. nõ eũ opprimes seruitute fa/
muloꝝ: sed quasi mercenarius ⁊ colonus erit
Vsqꝫ ad annũ iubileũ operabit̃ apud te. ⁊ po/
stea egrediẽt cũ liberis suis. ⁊ reuertetur ad co
gnationem ⁊ ad possessionẽ patrũ suoꝝ. Mei
enim serui sunt. ⁊ ego eduxi eos de terra egy/
pti. Non veneant conditione suoꝝ. Ne affli/
gas eũ ꝑ potentiã: sed metuito deũ tuũ. Seru⁹
⁊ ancilla sint vobis de natiõib⁹ q̃ i circuitu vr̃o
sunt ⁊ de aduenis q peregrinant̃ apud vos vel
q ex his nati fuerint in terra vr̃a. Hos habebi
tis famulos. ⁊ hereditario iure transmittet̃ ad
posteros. ac possidebitis in eternũ. Fr̃es autẽ
vr̃os. filios israel: ne opprimatis ꝑ potẽtiam.
Si inualuerit apud vos man⁹ aduene atqꝫ pe/
grini. ⁊ attenuatus frat̃ tuus vẽdiderit se ei. aut
cuiq̃ꝫ de stirpe eius. post vẽditionẽ põt redimi
Qui voluerit ex fr̃ibus suis redimet eum. ⁊ pa
truus ⁊ patruel' ⁊ ꝯsanguineus ⁊ affinis. Sin
aũt ⁊ ipse potuerit: redimet se: supputatis dũta
xat annis a t̃pe vẽditiõis sue vsqꝫ in annũ iubi
leũ. ⁊ pecunia qua vẽditus fuerat iuxta annoꝝ
numeruꝫ. ⁊ ratione mercẽnarij supputata. Si
plures fuerint anni q remanẽt vsqꝫ ad iubileũ
ƒm hos reddet ⁊ p̃ciũ: si pauci ponẽt rationem
cũ eo iuxta annoꝝ numeruꝫ. ⁊ reddet emptori
qḋ reliquũ est annoꝝ: qbus ante seruiuit mer/
cedibus imputatis. Nõ affliget eũ violent̃ i cõ
spectu tuo. Qḋ si ꝑ hec redimi nõ potuerit. an
no iubileo egrediẽt cũ liberis suis. Mei enim
sũt serui filij israel. quos eduxi de terra egypti.

Ego dñs deus vester C XXVI
Non facietis vobis idolum ⁊ sculptile
nec titulos erigetis. nec insignem lapi
dem ponetis in terra vestra vt adoretis eum.
ego eni suꝫ dñs deus vester. Custodite sabba/
ta mea. ⁊ pauete ad sanctuariũ meũꝫ. Ego dñs
Si in p̃ceptis meis ambulaueritis. ⁊ mandata
mea custodieritis ⁊ feceritis ea: dabo vobis plu
uias t̃pibus suis. ⁊ terra gignet germen suum
⁊ pomis arbores replebunt̃. Apprendẽt mes/
sium tritura vindemiam. ⁊ vindemia occupa/
bit sementem. ⁊ comedetis panem vestrum in
saturitate: ⁊ absqꝫ pauore habitabitis i terra ve
stra. Dabo pacem in finibus vestris: dormie/
tis. ⁊ nõ erit q exterreat. Auferã malas bestias.
⁊ gladius nõ trãsibit t̃minos vr̃os. Perseque
mini inimicos vr̃os. ⁊ corruẽt corã vob. Per
sequent̃ qnqꝫ de vr̃is centũ alienos. ⁊ centũ de
vobis decẽ milia. Cadent inimici vr̃i gladio i
ꝯspectu vr̃o. Respiciam vos ⁊ crescere faciam
multiplicabimini. ⁊ firmabo pactum meuꝫ vo
biscũ. Comedetis vetustissima veterum. ⁊ ve/
tera nouis superuenientibus ꝓijcietis. Ponam
tabernaculum meũ in medio vr̃i. ⁊ nõ abijciet
vos aĩa mea. Ambulabo inter vos ⁊ ero deus
vester. vosqꝫ eritis ppl's meus. Ego dñs deus
vester q eduxi vos de t̃ra egyptioꝝ ne seruire/
tis eis. ⁊ qui ꝯfregi cathenas ceruicũ vr̃arũ vt
incederetis erecti. Qḋ si nõ audieritis me: nec
feceritis oĩa mãdata mea. sed spreueritis leges
meas. ⁊ iudicia mea ꝯtempseritis vt non facia
tis ea q̃ a me cõstituta sunt. ⁊ ad irritum perdu
catis pactũ meũ. ego quoqꝫ h̃ faciã vobis. Vi
sitabo vos velociter i egestate ⁊ ardore q ꝯfici/
at oculos vr̃os. ⁊ cõsumat aĩas vr̃as. Frustra
seretis sementẽ. que ab hostibus deuorabitur.
Ponam faciem meã ꝯtra vos. ⁊ corruetis co
rã hostib⁹ vestris. ⁊ subijciemini his q oderũt
vos. Fugietis nemie ꝑsequẽte. Sin auteꝫ nec
sic obedieritis mihi. addam correptiones vr̃as
septuplũ ꝓpter pctã vestra: ⁊ ꝯterã supbiã du
ritie vestre. Daboqꝫ vobis celũ desup sicut fer
rũ. ⁊ t̃rã eneã. Cõsumet̃ in cassum labor vester
nõ ꝓferet terra germẽ: nec arbores poma pre
bebũt. Si ambulaueritis ex aduerso mihi: nec
volueritis audire me: addã plagas vestras vs
qꝫ in septulum ꝓpter peccata vestra. Emittãqꝫ
in vos bestias agri: que ꝯsumant vos ⁊ peco/
ra vestra: ⁊ ad paucitatẽ cũcta redigant: deser/
teqꝫ fient vie vestre. Qḋ si nec sic volueritis re
cipe disciplinã. sꝫ ambulaueritis ex aduerso mi/
hi: ego quoqꝫ ꝯtra vos aduersus incedã. ⁊ ꝑ/

cutiã vos septies ꝓpter pctã vr̃a: inducãq; sup vos gladiũ vltorẽ federis mei. Cũq; ꝯfugeritis i vrbes. mittã pestilẽtiã i medio vestri ⁊ trademini i manibus hostiũ postq̃ cõfregero baculũ panis vestri. ita vt decẽ mulieres in vno clibano coquãt panes. ⁊ reddãt eos ad põdus ⁊ comedetis ⁊ nõ saturabimini. Sin aũt nec p hec audieritis me. sed ambulaueritis cõtra me ⁊ ego incedã aduersus vos in furore cõtrario ⁊ corripiã vos septẽ plagis ꝓpt peccata vestra ita vt comedatis carnes filioꝝ vestroꝝ ⁊ filiarũ vr̃aꝝ. Destruam excelsa vestra ⁊ simulacra cõfringã. Cadetis inter ruinas idoloꝝ vr̃oꝝ. ⁊ abhominabit̃ vos aĩa mea: intantũ vt vrbes vestras redigam in solitudinem. ⁊ deserta faciam sanctuaria vestra: nec recipiã vltra odorem suauissimũ: dispdãq; terrã vestrã. ⁊ stupebunt sup ea inimici vestri cũ habitatores illiꝰ fuerit. Vos aũt disperdã in gẽtes. ⁊ euaginabo post vos gladiũ: eritq; terra vestra deserta. ⁊ ciuitates vestre dirute. Tũc placebunt terre sabbata sua cũctꝭ diebꝰ solitudinis sue. Qñ fueritis in terra hostili: sabbatizabit ⁊ requiescet i sabbatꝭ solitudinis sue: eo q; nõ requieuerit in sabbatis vestris. qñ habitabatis in ea. Et q̃ d̃ vobis remãserint: dabo pauorẽ in cordibꝰ eoꝝ in regionibꝰ hostiũ. Terrebit eos sonitꝰ folij volantis: ⁊ ita fugiẽt quasi gladiũ. Cadẽt nullo sequẽte. ⁊ corruent singuli sup fr̃es suos quasi bella fugientes. Nemo vestꝝ inimicis audebit resistere Peribitꝭ int gẽtes. ⁊ hostilis vos terra cõsumet. Q̃d si ⁊ de his aliq̃ remãserint: tabescẽt in iniq̃tatibꝰ suis in terra inimicoꝝ suoꝝ. ⁊ ꝓpter peccata patrũ suoꝝ ⁊ sua affligent̃. donec ꝯfiteant̃ iniq̃tates suas ⁊ maioꝝ suoꝝ q̃bꝰ preuaricati sũt in me. ⁊ ambulauerũt ex aduerso mihi. Ambulabo igit̃ ⁊ ego ꝯtra eos. ⁊ inducã illos i terrã hostilẽ. donec erubescat incircũcisa mẽs eoꝝ. Tũc orabũt ꝓ impietatibꝰ suis. ⁊ recordabor federis mei q̃d pepigi cũ abrahã isaac ⁊ iacob. Terre quoq; memor ero: que cũ relicta fuerit ab eis. complacebit sibi in sabbatꝭ suis. patiẽs solitudinẽ ꝓpter illos. Ipsi vero rogabũt ꝓ peccatis suis: eo q; abiecerint iudicia mea: ⁊ leges meas despexerint. Attamẽ etiã cũ essent in terra hostili. nõ penitus abieci eos: neq; sic despexi vt ꝯsumerent̃. ⁊ irritũ facerẽ pactũ meum cũ eis. Ego eni sũ dñs deꝰ eoꝝ. ⁊ recordabor federis mei pristini: qñ eduxi eos de terra egypti i ꝯspectu gentiũ vt essem deꝰ eoꝝ. Ego dñs deꝰ. Hec sunt iudicia atq; p̃cepta ⁊ leges quas dedit dñs int se ⁊ int filios israel in mõte synai p manũ moysi.

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Loquere filijs israel. et dices ad eos. Uir qui votũ fecerit et spopõderit deo animã suã: sub estimatiõe dabit p̃ciũ. Si fuerit masculus a vicesimo anno vsq; ad sexagesimũ annũ. dabit quinquaginta siclos argenti ad mẽsurã sanctuarij: si mulier triginta. A quinto aũt anno vsq; ad vicesimũ. masculus dabit viginti siclos femina decem. Ab vno mense vsq; ad annũ q̃ntũ: ꝓ masculo dabunt̃ q̃nq; sicli. ꝓ femina tres. Sexagenarius ⁊ vltra masculus dabit quindecim siclos: femina decem. Si pauper fuerit ⁊ estimationẽ reddere nõ valebit: stabit coram sacerdote. ⁊ quantũ ille estimauerit ⁊ viderit eũ posse reddere: tantũ dabit. Animal aũt q̃d imolari potest dño si q̃s vouerit. sanctũ erit ⁊ mutari nõ potest. i. nec meliꝰ malo nec peius bono. Q̃d si mutauerit. ⁊ ipm quod mutatũ ẽ. ⁊ illud ꝓ quo mutatũ ẽ ꝯsecreatũ erit dño. Animal imũdũ q̃d imolari dño nõ potest. si q̃s vouerit adducet̃ ante sacerdotẽ: q̃ diiudicãs vtrũ bonũ an malũ sit. statuet p̃ciũ. Q̃ si dare voluerit is q̃ offert: addet super estimationem quintã partẽ. Homo si vouerit domũ suã ⁊ sanctificauerit dño: ꝯsiderabit eã sacerdos vtrũ bona an mala sit. ⁊ iuxta preciũ q̃d ab eo fuerit constitutũ venundabit̃. Sin autem ille q̃ vouerat voluerit redimere eã. dabit q̃ntã partẽ estimationis supra. ⁊ habebit domũ. Q̃ si agrũ possessionis sue vouerit ⁊ ꝯsecrauerit dño. iuxta mensurã sementis estimabit̃ p̃ciũ. Si triginta modijs ordei serit̃ terra. q̃nquaginta siclis venundet̃ argenti. Si statim ab anno incipientꝭ iubelei vouerit agrũ: quanto valere potest. tãto estimabit̃. Sin aũt post aliquantulũ tp̃is: supputabit sacerdos pecuniã iuxta annoꝝ q̃ reliqui sũt numerũ vsq; ad iubileũ. ⁊ detrahetur ex p̃cio. Q̃d si voluerit redimere agrũ ille qui vouerat addet q̃ntã partẽ estimate pecunie. ⁊ possidebit eam. Sin aũt noluerit redimere. sed alteri cuilibet fuerit venundatꝰ: vltra eũ qui vouerat redimere nõ poterit. quia cũ iubilei venerit dies sanctificatꝰ erat dño. ⁊ possessio ꝯsecrata ad ius pertinet sacerdotũ. Si ager emptꝰ est ⁊ non de possessiõe maioꝝ sanctificatꝰ fuerit dño: supputabit sacerdos iuxta annoꝝ numerũ vsq; ad iubileũ preciũ. ⁊ dabit ille qui vouerat eũ domino In iubileo aũt reuertet̃ ad priorẽ dñm q̃ vẽdiderat eũ. ⁊ habuerat in sortem possessionis sue. Ois estimatio siclo sanctuarij põderabit̃. Siclus viginti obolos h̃z. Primogenita que ad

deū ptinēt nemo sanctificare poterit ꝛ vouere.
Siue bos siue ouis fuerit dñi sūt. Qḋ si imun
dū ē aial. redimet q obtulit iuxta estimationē su
am: ꝛ addet qntā ptē pcij. Si redimere nolue/
rit vēdet alteri. quantūcūqꝫ fuerit ante estima/
tū. Oē qḋ dño consecrat siue hō fuerit siue aial
siue ager: nō vēiet nec redimi poterit. Quicqd
semel fuerit consecratum. scm̄ scōꝝ erit dño. Et
oīs consecratio q̄ offert ab hoie nō redimetur
sed morte morict. Oēs decime terre siue ḋ po
mis arboꝝ: siue de frugibus dñi sunt. ꝛ illi san
ctificant. Si qs aūt voluerit redimere decimas
suas: addet qntā ptē earū. Omniū decimaruꝫ
bouis ꝛ ouis ꝛ capre q̄ sub pastoris virga tran
seūt: qcqd decimū venerit. sanctificabit domi/
no. Nō eliget nec bonū nec malum: nec altero
cōmutabit. Si qs mutauerit. ꝛ qḋ mutatū ē. ꝛ
ꝓ quo mutatū ē sanctificabit dño. ꝛ nō redime
tur. Hec sūt p̄cepta q̄ mandauit dñs moysi ad
filios israel in mōte synai.

¶ Explicit liber Leuiticus. Incipit va
iedaber. i. liber Numeri. Caplm̄ I.

Locutusque est
dñs ad moysen in deserto sy/
nai in tabernaculo federis pma
die mensis secundi anno altero
egressiōis coꝝ ex egypto dicēs
Tollite sūmā vniuerse ꝯgregatiōis filioꝝ isra
el per cognationes ꝛ domos suas. ꝛ noīa sin/
guloꝝ. quicquid sexus est masculini a vicesimo
anno ꝛ supra. omniū viroꝝ fortium ex israel: ꝛ
numerabitis eos per turmas suas tu ꝛ aaron
erūtqꝫ vobiscū pncipes tribuū ac domoꝝ in co
gnationibus suis: quoꝝ ista sunt nomina. De
tribu ruben. elysur filius sedeur. De tribu sy/
meon: salamihel filius surisaddai. De tribu iu
da. naason filius aminadab. De tribu ysachar
nathanael filius suar. De tribu zabulon: eliab
filius helon. Filioꝝ aūt ioseph de tribu ephra/
im: elisama filius ammiud. De tribu manasse
gamalihel filius phadassur. De tribu beniami
abidan filius gedeōis. De tribu dan: abiezer
filius amisaddai. De tribu aser: phegiel filius
ochran. De tribu gad: eliasaph fili⁹ duel. De
tribu neptalim: abira filius enan. Hi nobilissi
mi principes multitudinis per tribus ꝛ cogna
tiones suas ꝛ capita exercitus israel: quos tule
rūt moyses ꝛ aaron cū oī vulgi multitudine. ꝛ
congregauerūt pmo die mensis secundi recen
sentes eos per cognationes ꝛ domos ac famili
as. ꝛ capita ꝛ nomina singuloꝝ a vicesimo an

no ꝛ supra. sicut preceperat dñs moysi. Nume
ratiqꝫ sunt in deserto synai de ruben pmogeni
to israhelis per cognationes ꝛ familias ac do/
mos suas ꝛ noīa capitū singuloꝝ. omne qḋ se
xus est masculini a vicesimo anno ꝛ supra ꝓce
dentiū ad bellū: quadragintasex milia qngenti
De filijs symeon per generationes ꝛ familias
ac domos cognationū suarū recēsiti sūt p noīa
ꝛ capita singuloꝝ. oē qḋ sexus ē masculini a vi
cesimo anno ꝛ supra ꝓcedentiū ad bellū: quin
quagintanouē milia trecenti. De filijs gad per
generatiōes ꝛ familias ac domos cognationuꝫ
suarū. recēsiti sūt p noīa singuloꝝ a viginti an
nis ꝛ supra oēs q ad bella ꝓcederēt: quadragi
taqnqꝫ milia sexcēti qnquaginta. De filijs iu/
da p generatiōes ꝛ familias ac domos cogna/
tionū suarū p noīa singuloꝝ a vicesimo anno
ꝛ supra oēs q poterāt ad bella ꝓcedere. recēsiti
sūt: septuagitaquattuor milia sexcēti. De filijs
ysachar per generatiōes ꝛ familias ac domos
cognationū suarū p noīa singuloꝝ a vicesimo
anno ꝛ supra. oēs qui ad bella ꝓcederent. recē
siti sūt qnquagintaquattuor milia quadringēti
De filijs zabulon per generatiōes ꝛ familias
ac domos cognationū suarū. recēsiti sūt p noīa
singuloꝝ a vicesimo anno ꝛ supra. oēs q pote/
rant ad bella ꝓcedere: qnquagintaseptē milia
quadringenti. De filijs ioseph filioꝝ ephraim
per generatiōes ꝛ familias ac domos cognatio
nū suarū. recēsiti sūt per noīa singuloꝝ a vicesi
mo anno ꝛ supra. oēs q poterāt ad bella ꝓcede
re quadraginta milia qngenti. Porro filioruꝫ
manasse per generatiōes ꝛ familias ac domos
cognationū suarū. recensiti sūt p noīa singulo/
rū a viginti ānis ꝛ supra. oēs q poterāt ad bel
la ꝓcedere: trigintaduo milia ducenti. De fi/
lijs beniamin p generatiōes ac familias ac do
mos cognationū suarū. recensiti sūt nominib⁹
singuloꝝ a vicesimo anno ꝛ supra. oēs q pote/
rant ad bella ꝓcedere: trigintaqnqꝫ milia qua
dringenti. De filijs dan p generatiōes ꝛ fami
lias ac domos cognationū suaruꝫ. recēsiti sunt
noīb⁹ singuloꝝ a vicesimo anno ꝛ supra. oēs q
poterāt ad bella ꝓcedere: sexagintaduo milia
septingēti. De filijs aser p generatiōes ꝛ fami
lias ac domos cognationū suarū: recēsiti sūt p
noīa singuloꝝ a vicesimo anno ꝛ supra: oēs q
poterāt ad bella ꝓcedere: quadraginta milia et
mille qngēti. De filijs neptalim p generatiōes
ꝛ familias ac domos cognationū suarū. recēsi
ti sunt noīb⁹ singuloꝝ a vicesimo anno ꝛ supra
oēs qui poterāt ad bella ꝓcedere: qnquaginta

tria milia quadrigenti. Hi sūt quos numeraue
rūt moyses ꝛ aaron ꝛ duodecī pncipes isrl' sin
gulos ꝑ domos cognationū suaꝝ. Fueruntq̄
oēs filij isrl'. ꝑ domos ꝛ familias suas a vicesi/
mo āno ꝛ supra q̄ poterāt ad bella ꝓcedere. sex
cētatria milia viroꝝ qngenti qnquaginta. Le/
uite aūt in trib⁹ familiaꝝ suarū nō sunt numera
ti cū eis. Locutusq̄ est dn̄s ad moysen dicens.
Tribū leui noli numerare neq̄ pones summā
eoꝝ cū filijs isrl'. sed cōstitues eos super taber/
naculū testimonij ꝛ cūcta vasa ei⁹. ꝛ qcqd ad ce
rimonias ptinet. Ipsi portabūt tabernaculū ꝛ
oia vtensilia eius: erunt in misterio ac ꝑ gyrū
tabernaculi metabunt'. Cū ꝓficiscendū fuerit
deponēt leuite tabernaculum: cū castra metāda
erigent. Quisqs externoꝝ accesserit occidetur
Metabunt' autē castra filij israel. vnusqsq̄ ꝑ
turmas ꝛ cuneos atq̄ exercitū suū. Porro leui
te per gyrum tabernaculi figent tentoria ne fiat
indignatio super multitudinem filioꝝ israel. ꝛ
excubabūt in custodijs tabernaculi testimonij.
Fecerunt ergo filij israel iuxta omnia que p̄ce/
perat dominus moysi. II

Locutusq̄ est dn̄s ad moysen ꝛ aaron
dicēs. Singuli per turmas signa atq̄
vexilla ꝛ domos cognationum suarum
castra metabunt' filij israel. per gyrum taberna
culi federis. Ad orientem iudas figet tentoria
per turmas exercitus sui: eritq̄ princeps filio/
rū eius naason fili⁹ aminadab. ꝛ oēs de stirpe
eius sūma pugnantiū septuagintaq̄ttuor milia
sexcenti. Iuxta eū castrametati sunt de tribu isa
char. quoꝝ princeps fuit nathanael filius suar
ꝛ ois numerus pugnatoꝝ eius qnquagintaq̄t/
tuor milia quadringenti. In tribu zabulon pri
ceps fuit heliab filius helon: oisq̄ de stirpe ei⁹
exercitus pugnatorum qnquaginta septem mi/
lia quadringenti. Uniuersi qui in castris iude
annumerati sunt. fuerūt centū octogintasex mi
lia q̄dringenti. ꝛ per turmas suas pmi egrediē
tur. In castris filioꝝ ruben ad meridianā pla
gam erit princeps elisur filius sedeur. ꝛ cūctus
exercitus pugnatoꝝ ei⁹ q numerati sunt q̄dra/
gintasex milia quingenti. Iuxta eū castrameta
ti sunt de tribu symeon: quoꝝ princeps fuit sala
mihel filius surisaddai. ꝛ cunctus exercitus pu
gnatorum ei⁹ q numerati sunt qnquaginta no
uē milia treceti. In tribu gad princeps fuit elia
saph filius duel: ꝛ cūctus exercitus pugnatorū
eius q numerati sunt q̄dragintaq̄nq̄ milia sex
cēti qnq̄ginta. Oēsq̄ recēsiti sūt i castris ruben
cētū qnquaginta milia. ꝛ mille q̄dringēti quin/
quaginta: ꝑ turmas suas in secūdo loco ꝓficiscē
tur. Leuabit' aūt tabernaculū testimonij ꝑ offi
cia leuitarū ꝛ turmas eoꝝ. Quō eriget' ita ꝛ d
ponet'. Singuli per loca ꝛ ordines suos ꝓfici/
scent'. Ad occidentalē plagā erūt castra filioꝝ
ephraim: quoꝝ pnceps fuit helisama filius am
miud. Cūctus exercitus pugnatoꝝ eius q nu/
merati sunt: quadraginta milia qngenti. Et cū
eis tribus filioꝝ manasse: quoꝝ pnceps fuit ga
maliel filius phadassur: cūctusq̄ exercitus pu/
gnatoꝝ eius q numerati sūt trigintaduo milia
ducenti. In tribu filioꝝ beniamin pnceps fuit
abidam filius gedeonis. ꝛ cūctus exercitus pu
gnatoꝝ eius qui recensiti sūt: trigintaqnq̄ mi
lia quadrigenti. Oēs q numerati sūt in castr'
ephraim centū octo milia centū per turmas su/
as tertij ꝓficiscent'. Ad aquilōis partē castra
metati sūt filij dan. quoꝝ pnceps fuit ahiezer fi
lius amisaddai. Cunctus exercitus pugnatoꝝ
ei⁹ q numerati sūt sexagintaduo milia septingē
ti. Iuxta eū fixere tentoria de tribu aser: quoꝝ
pnceps fuit phegiel filius ochran. Cūctus ex/
ercit⁹ pugnatoꝝ ei⁹ q numerati sūt quadragin/
ta milia ꝛ mille qngēti. De tribu filioꝝ neptali
pnceps fuit ahira filius enan. Cūctus exercit⁹
pugnatoꝝ eius qnquagintatria milia quadrin
genti. oēs qui numerati sūt in castris dan fue/
rūt centū quinquaginta septem milia sexcēti. ꝛ
nouissimi ꝓficiscent'. Hic numerus filioꝝ isra
el per domos cognationū suarū ꝛ turmas di/
uisi exercitus sexcētatria milia qngenti qnqua/
ginta. Leuite aūt non sūt numerati inter filios
israel. Sic eni p̄cepat dn̄s moysi. Fecerūtq̄ fi
lij israel iuxta oia q̄ mādauerat dn̄s. Castrame
tati sūt ꝑ turmas suas. ꝛ ꝓfecti per familias ac
domos patrū suoꝝ. III

He sūt generationes aaron ꝛ moysi in
die qua locut⁹ ē dn̄s ad moysen in mō
te synai. ꝛ hec noia filioꝝ aaron. Pri/
mogenitus ei⁹ nadab: deinde abiu ꝛ eleazar et
ythamar. Hec noia filioꝝ aarō sacerdotū qui
vncti sunt. ꝛ quoꝝ repleti ꝛ consecrati man⁹ vt
sacerdotio fungerent'. Mortui sūt eni nadab ꝛ
abiu cū offerent ignē alienū in ꝯspectu domini
in deserto synai. absq̄ liberis: functiq̄ sunt sa
cerdotio eleazar ꝛ ythamar coram aaron patre
suo. Locutusq̄ ē dn̄s ad moysen dicens. Ap
plica tribū leui. ꝛ fac stare i ꝯspectu aarō sacer/
dotis vt ministrēt ei ꝛ excubēt ꝛ obseruēt qcqd
ad cultū ptinet multitudinis corā tabernaculo
testimonij: ꝛ custodiāt vasa tabernaculi seruiē
tes in ministerio eius. Dabisq̄ dono leuitas

aaron ⁊ filijs eius qbus traditi sūt a filijs isra
el. Aaron autem ⁊ filios eius ꝯstitues sup cul
tū sacerdotij. Externus qui ad ministrandum
accesserit. moriet̃. Locutusqꝫ ē dñs ad moysen
dicens. Ego tuli leuitas a filijs israel ꝓ omni
ꝑmogenito q aperit vuluā in filijs israel: erūt/
qꝫ leuite mei. Meū est enī oē ꝑmogenitū. Ex
quo ꝑcussi ꝑmogenitos in terra egypti: sancti/
ficaui mihi qcqd ꝑmū nascit̃ in israel. Ab hoīe
vsqꝫ ad pec⁹ mei sūt. Ego dñs. Locutusqꝫ est
dñs ad moysen i deserto synai dicēs. Numera
filios leui ꝑ domos patrū suoꝝ ⁊ familias. om
nē masculū ab vno mēse ⁊ supra. Numerauit
moyses vt ꝑceꝑat dñs. ⁊ inuēti sūt filij leui per
noīa sua gerson ⁊ caath ⁊ merari. Filij gerson
lebni ⁊ semei. Filij caath: amram ⁊ iessaar. he
bron ⁊ oziel. Filij merari: mooli ⁊ musi. De
gerson fuere familie due: lebnitica ⁊ semeitica:
quarū numeratus ē populus sexus masculini.
ab vno mēse ⁊ supra: septē milia quingēti. Hi
post tabernaculū metabunt̃ ad occidentem sub
ꝑncipe eliasaph filio iael. ⁊ habebūt excubias i
tabernaculo federis. ipm tabernaculū ⁊ operi
mentū eius. tentoriū qđ trahit̃ ante fores tecti
federꝭ ⁊ cortinas atrij. tentoriū quoqꝫ qđ appē
dit̃ in introitu atrij tabernaculi. ⁊ qcqd ad ritū
altarꝭ ꝑtinet: funes tabernaculi ⁊ oīa vtensilia
eius. Cognatio caath habebit populos amra/
mitas ⁊ iessaaritas: ⁊ hebronitas ⁊ ozielitas.
He sūt familie caathitarū. recensite ꝑ noīa sua
omnes generis masculini ab vno mense ⁊ sup
octo milia sexcenti. Habebūt excubias sanctua
rij. ⁊ castrametabunt̃ ad meridianam plagam
Princepsqꝫ eoꝝ erit elisaphan fili⁹ oziel. ⁊ cu/
stodiant archā. mensāmqꝫ ⁊ candelabrū: altaria
⁊ vasa sanctuarij in qb⁹ ministrat̃. ⁊ velū. cūctā
qꝫ huiuscemodi suppellectilē. Princeps autē
ꝑncipū leuitarū eleazar filius aaron sacerdotꝭ
erit sup excubitores custodie sanctuarij. At ve
ro de merari erūt populi moolite ⁊ musite. recē
siti per noīa sua. oēs generis masculini ab vno
mēse ⁊ supra: sex milia ducēti. Princeps eorū
suriel fili⁹ abiaiel. in plaga septētrionali castra.
metabunt̃. Erūt sub custodia eoꝝ tabule taber
naculi ⁊ vectes ⁊ colūne ac bases earum ⁊ om/
nia q̄ ad cultū huiuscemodi pertinēt: colūneqꝫ
atrij ꝑ circuitū cū basibus suis. ⁊ paxilli cū funi
bus. Castrametabunt̃ ante tabernaculū fede/
ris. i. ad orientalē plagam moyses ⁊ aaron cū
filijs suis. hñtes custodiā sanctuarij i medio fi
lioꝝ israel. Quisqs alienus accesserit. moriet̃.
Oēs leuite quos numerauerūt moyses ⁊ aarō
iuxta ꝑceptū dñi ꝑ familias suas in genere ma
sculino a mense vno ⁊ supra: fuerūt vigintiduo
milia. Et ait dñs ad moysen. Numera ꝑmoge
nitos sexus masculini de filijs israel ab vno mē
se ⁊ supra. ⁊ habebis sūmā eoꝝ. Tollesqꝫ leui/
tas mihi ꝓ oī ꝑmogenito filioꝝ israel. Ego sū
dñs. Et pecora eoꝝ ꝓ vniuersis primogenitis
pecoꝝ filioꝝ israel. Recensuit moyses sicut ꝑ/
ceperat dñs ꝑmogenitos filioꝝ israel. ⁊ fuerūt
masculi ꝑ noīa sua a mense vno ⁊ supra vigin
tiduo milia ducenti septuagintatres. Locutus
qꝫ est dominus ad moysen dicens. Tolle leui/
tas pro primogeītis filiorum israel. ⁊ pecora le
uitarum pro pecorib⁹ eorum. erūtqꝫ leuite mei
Ego sum dominus. In precio autem ducen/
toꝝ septuagintatriū q excedūt numerū leuitarū
de ꝑmogenitis filioꝝ israel. accipies quinqꝫ si
clos per singula capita. ad mensuram sanctua/
rij. Siclos habet viginti obolos. Dabisqꝫ pe/
cuniam aaron ⁊ filijs eius preciū eoꝝ qui supra
sunt. Tulit igit̃ moyses pecuniam eoꝝ qui fue
rant amplius. ⁊ quos redemerat a leuitis ꝓ ꝑ/
mogenitꝭ filioꝝ israel: mille trecentoꝝ sexagin
taqnqꝫ sicloꝝ iuxta pondus sanctuarij. ⁊ dedit
eā aaron ⁊ filijs eius iuxta verbū qđ ꝑceperat
sibi dominus.

IIII

LOcutusqꝫ ē dominus ad moysen ⁊ aa
ron dicens. Tolle summam filiorū ca
ath de medio leuitarum per domos et
familias suas a tricesimo anno ⁊ supra vsqꝫ ad
qnquagesimū annū: omniū q ingrediūt̃ vt stēt
⁊ ministrēt in tabernaculo federis. Hic ē cul/
t⁹ filioꝝ caath. Tabernaculū federis ⁊ sanctū
sanctoꝝ igredient̃ aaron ⁊ filij ei⁹ qñ mouēda
sunt castra. ⁊ deponent velū qđ pendet ante fo
res. inuoluentqꝫ eo archam testimonij ⁊ operi
ent rursum velamine hyacinthinarū pelliū: ex
tendentqꝫ desuper palliū totū hyacinthynū. ⁊ i
ducēt vectes. Mēsam qꝫ ꝓpositiōis inuoluēt
hyacinthino pallio. ⁊ ponent cū eo thuribula ⁊
mortariola. cyathos ⁊ crateras ad liba funden
da. Panes semꝑ in ea erūt. Extendentqꝫ de/
sup palliū coccineū qđ rursū operiēt velamēto
hyacinthinarū pelliū. ⁊ inducēt vectes. Sumēt
⁊ palliū hyacinthinū quo operient candelabrū
cū lucernis ⁊ forcipibus suis ⁊ emunctorijs et
cunctis vaꝭ olei que ad concinandas lucernas
necessaria sunt. ⁊ sup oīa ponēt opimentū hya
cinthinarū pelliū ⁊ inducent vectes. Necnō et
altare aureū inuoluent hyacinthino vestimen
to. ⁊ extendent desuper operimentū hyacinthi
narū pelliū. inducentqꝫ vectes. Oia vasa qb⁹

ministratur in scūario īuoluēt hyacinthino pallio. ⁊ extendent desup opimētum hyacinthinarum pelliū: inducētq; vectes. Sed ⁊ altare mūdabunt cinere ⁊ inuoluent illud purpureo vestimento: ponentq; cū eo oīa vasa quib⁹ in ministerio eius vtunt̄. id est igniū receptacula fuscinulas ac tridentes vncinos ⁊ batillia. Cūcta vasa altaris opient sil' velamine hyacinthinaꝝ pelliū. ⁊ inducēt vectes. Cūq; inuoluerit aarō ⁊ filij eius scūariū ⁊ oīa vasa eius in cōmotione castroꝝ. tunc intrabūt filij caath vt portēt īuoluta: ⁊ nō tangent vasa sanctuarij ne moriantur. Ista sunt onera filioꝝ caath in tabernaculo federis sup quos erit eleaçar filius aaron sacerdotis: ad cuius ꝑtinet cura; oleū. ad concinandas lucernas ⁊ cōpositionis incensum ⁊ sacrificium qd̕ semꝑ offertur ⁊ oleum vnctionis. ⁊ quicqd ad cultum tabernaculi ꝑtinet: oīumq; vasoꝝ q̄ in sanctuario sunt. Locutusq; ē dn̄s ad moysen ⁊ aaron dicens: Nolite ꝑdere populū caath de medio leuitaꝝ: sed hoc facite eis vt viuant ⁊ nō moriantur si tetigerint sancta scōꝝ. Aaron ⁊ filij eius intrabunt ipsiq; disponent opa singulorum ⁊ diuident quid portare quis debeat. Alij nulla curiositate videant que sunt in scūario priusq̄ inuoluantur: alioquin morient̄. Locutusq; est dn̄s ad moysen dicens: Tollite sūmā etiā filioꝝ gerson per domos ac familias ⁊ cognationes suas a triginta ānis ⁊ supra vsq; ad annos quinquaginta. Numera oēs qui ingrediuntur ⁊ ministrāt in tabernaculo federis. Hoc est officium familie gersonitaꝝ: vt portent cortinas tabernaculi ⁊ tectū federis opimentū aliud: ⁊ super oīa velamen hyacinthinū: tentoriūq; qd̕ pēdet in introitū tabernaculi federis cortinas atrij ⁊ velū in introitu qd̕ est ante tabernaculū. Oia que ad altare ꝑtinēt funiculos ⁊ vasa ministerij iubente aaron ⁊ filijs eius portabūt filij gerson ⁊ sciant singuli cui debeāt oneri mācipari. Hic est cultus familie gersonitaꝝ in tabernaculo federis. Eruntq; sub manu ythamar filij aaron sacerdotis. Filios quoq; merari per familias ⁊ domos patꝝ suoꝝ recensebis a triginta annis ⁊ supra vsq; ad annos quinquaginta: oēs qui ingrediunt̄ ad officiū ministerij sui ⁊ cultū federis testimonij. Hec sunt onera eorum. Portabunt tabulas tabernaculi ⁊ vectes eius columnas ⁊ bases eaꝝ. columnas quoq; atrij per circuitū cū basibus ⁊ paxillis ⁊ funibus suis. Oia vasa ⁊ supellectile; ad nūerum accipient sicq; portabunt. Hoc est officiu; familie meraritaꝝ ⁊ ministerium in tabernaculo federis: eruntq; sub manu ythamar filij aaron sacerdotis. Recensuerunt igitur moyses ⁊ aaron ⁊ principes synagoge filios caath ꝑ cognationes ⁊ domos patrū suoꝝ a triginta ānis ⁊ supra vsq; ad annū qnquagesimū: oēs q ingrediunt̄ ad ministerium tabernaculi feder̄: ⁊ inuenti sūt duo milia septingēti qnquaginta. Hic ē numer⁹ ppl'i caath q itrāt tabernaculū feder̄. Hos nūerauit moyses ⁊ aaron iuxta sermonē dn̄i ꝑ manū moysi. Numerati sūt ⁊ filij gerson ꝑ cognatōnes ⁊ domos patꝝ suoꝝ a triginta annis ⁊ sup vsq; ad qnquagesimū ānū oēs q ingrediuntur vt ministrēt in tabernaculo feder̄. ⁊ inuēti sunt duo milia sexcenti triginta. Hic ē ppl's gersonitaꝝ: q̊s nūerauerūt moyses ⁊ aaron iuxta v̇bū dn̄i. Numerati sūt ⁊ filij merari per cognationes ⁊ domos patꝝ suoꝝ a triginta annis et supra vsq; ad ānū qnquagesimū: oēs q ingrediunt̄ ad explendos ritus tabernaculi federis. ⁊ inuēti sūt tria milia ducēti. Hic ē numerus filioꝝ merari: q̊s recēsuerūt moyses ⁊ aarō iuxta imperiū dn̄i ꝑ manū moysi. Oēs q recensiti sūt de leuit̄ ⁊ quos recēseri fecit ad nomē moyses ⁊ aarō ⁊ ꝓncipes israel ꝑ cognationes ⁊ domos patrū suoꝝ a triginta annis ⁊ supra vsq; ad annū qnquagesimū: igredīētes ad ministeriū tabernaculi ⁊ onera portāda: fuerunt simul octomilia qngenti octoginta. Iuxta v̇bū dn̄i recensuit eos moyses vnūquēq; iuxta officiu; suu; et onera sua: sicut ꝓcepat ei dn̄s.

V

Locutusq; est dn̄s ad moysen dicens. Precipe filijs israel: vt eijciant de castris oēm leprosū ⁊ q semie fluit pollutusq; est sup mortuo. Tam masculū q̄ feminā; eijcite de castris: ne cōtaminent ea cū habitauerit vobiscū. Feceruntq; ita filij israel: ⁊ eiecerūt eos extra castra sicut locutus erat dn̄s moysi. Locutusq; ē dn̄s ad moysen dicēs. Loq̄re ad filios israel. Vir siue mulier cū fecerint ex oīb⁹ pctīs q̄ solent hoībus accidere. ⁊ ꝑ negligentiā transgressi fuerint mādatū dn̄i atq; deliquerit ꝯfitebūt̄ pctm̄ suū ⁊ reddēt ipsu; caput: qntāq; ptē desup ei in quē peccauerit. Sin aūt nō fuerit q recipiat: dabunt dn̄o et erit sacerdotis excepto ariete qui offertur ꝓ expiatione vt sit placabilis hostia. Omnes quoq; ꝓmitie quas offerunt filij israel: ad sacerdotem pertinent: ⁊ qcquid in sanctuariū offertur a singulis et tradit̄ manibus sacerdotis: ipsius erit. Locutusq; est dn̄s ad moysen dicēs. Loq̄re ad filios israel. ⁊ dices ad eos. Vir cuius vxor errauerit. maritūq; contēnens dormierit cū altero viro. ⁊ hoc

maritus deᵽhendere nō querit sed latet adulteriū ⁊ testib⁹ argui nō potest. q2 nō ē inuēta in stupro si spūs zelotipie cōcitauerit virū ɔ̄ vxorē suā q̄ vel polluta ē. vel falsa suspitione appetit̄ adducet eā ad sacerdotē. ⁊ offeret oblationē ꝓ illa decimā partē sati farine ordeace. Nō fūdet sup eā oleū nec iponet thus. q2 sacrificiū zelotipie ē. ⁊ oblatio inuestigās adulteriū. Offeret igitur eam sacerdos ⁊ statuet corā domino assumetqꝫ aquā sanctā in vase fictili. ⁊ paurillū terre de pauimento tabernaculi mittet in eam. Cūqꝫ steterit mulier in cōspectu dñi. discooperiet caput eius. ⁊ ponet super manus illi⁹ sacrificiū recordationis ⁊ oblationē zelotipie. Ipse aūt tenebit aquas amarissimas: in qb⁹ cum execratione maledicta cōgessit: adiurabitqꝫ eā. ⁊ dicet. Si non dormiuit vir alienus tecū. ⁊ si nō polluta es deserto mariti thoro: nō te nocebūt aque iste amarissime in quas maledicta ɔgessi. Sin aūt declinasti a viro tuo atqꝫ polluta es. ⁊ concubuisti cū altero: his maledictionibus subiacebis. Det te dominus in maledictionem exemplūqꝫ cūctoꝝ in populo suo. Putrescere faciat femur tuū. ⁊ tumens vterus tuus dirūpat̄ Ingrediant̄ aque maledicte in ventrē tuū. ⁊ vtero tumescente putrescat femur. Et respondebit mulier. Amen amē. Scribetqꝫ sacerdos in libello ista maledicta. ⁊ delebit ea aquis amarissimis in quas maledicta congessit. ⁊ dabit ei bibere. Quas cum exhauserit. tollet sacerdos de manu eius sacrificiū zelotipie: ⁊ eleuabit illud corā domino. imponetqꝫ super altare: ita dūtaxat vt prius pugillum sacrificij tollat de eo quod offert̄ ⁊ incendat super altare. ⁊ sic potū det mulieri aquas amarissimas. Quas cum biberit: si polluta est ⁊ cōtēpto viro adulterij rea pertransibunt eā aque maledictionis: ⁊ inflato ventre computrescet femur: eritqꝫ mulier i maledictionē ⁊ in exemplū omni populo. Qd si polluta non fuerit. erit innoxia. ⁊ faciet liberos Ista est lex zelotipie. Si declinauerit mulier a viro suo. ⁊ si polluta fuerit. maritusqꝫ zelotipie spiritu concitatus adduxerit eā in cōspectu dñi ⁊ fecerit ei sacerdos iuxta oīa que scripta sunt: maritus absqꝫ culpa erit. ⁊ illa recipiet iniqtatē suam.

VI

Locutusqꝫ est dñs ad moysen dicens. Loquere ad filios isrl. ⁊ dices ad eos. Vir siue mulier cū fecerit votū vt sanctificent̄ ⁊ se voluerint dño consecrare: a vino ⁊ oī qd inebriare pōt abstinebūt. Acetum ex vino ⁊ ex qualibet alia potione. ⁊ qcqd de vua exprimit̄ nō bibent: vuas recentes siccasqꝫ nō comedent: cunctis diebus qbus ex voto dño consecrant̄. Quicqd ex vinea esse pōt ab vua passa vsqꝫ ad acinū. non comedēt. Oi tpe separationis sue nouacula non transibit per caput ei⁹ vsqꝫ ad cōpletū diē quo dño cōsecratur. Scūs erit crescente cesarie capitis ei⁹. Oi tpe ɔsecratiōis sue sup mortuū non ingrediet̄: nec super patris qdem ⁊ matris ⁊ fratris sororisqꝫ funere contaminabit̄: q2 cōsecratio dei sui sup caput ei⁹ est. Oibus diebus separatōis sue sanctus erit dño Sin aūt mortuus fuerit subito qspiam corā eo: polluet̄ caput cōsecratiōis ei⁹. qd radet illico ⁊ in eadem die purgatiōis sue. ⁊ rursum septima In octaua aūt die offeret duos turtures vel duos pullos columbe sacerdoti in introitu federis testimonij: facietqꝫ sacerdos vnū pro peccato ⁊ alterum in holocaustum. ⁊ depcabit̄ pro eo. qa peccauit super mortuo: scificabitqꝫ caput eius i die illo. ⁊ cōsecrabit dño die separationis illi⁹ offerens agnum anniculū pro pctō. ita tamē vt dies priores irriti fiant: qm̄ polluta est scificatio ei⁹ Ista est lex cōsecratiōis. Cū dies quos ex voto decreuerat complebunt̄: adducet eum ad ostiū tabernaculi federis: vt offerat oblationem eius dño agnū anniculū imaculatū in holocaustum ⁊ ouem anniculā imaculatā pro pctō. ⁊ arietem imaculatū hostiam pacificā. canistrū quoqꝫ panū açimoꝝ q ɔspersi sunt oleo: ⁊ lagana absqꝫ fermēto vncta oleo: ac libamina singuloꝝ. q̄ offeret sacerdos corā dño: ⁊ faciet tam pro peccatoqꝫ in holocaustum. Arietē vero imolabit hostiam pacificā dño. offerens sil canistrū açimorū ⁊ libamenta q̄ ex more debent̄. Tūc radetur naçareus ante ostiū tabernaculi federis cesarie cōsecrationis sue: tolletqꝫ capillos eius ⁊ ponet super ignē q est suppositus sacrificio pacificorū ⁊ armū coctum arietis: tortāqꝫ absqꝫ fermento vnā de canistro ⁊ laganum açimū vnum. ⁊ tradet in manus naçarei postqꝫ rasū fuerit caput eius susceptaqꝫ rursū ab eo eleuabit in cōspectu dñi. ⁊ sanctificata sacerdotis erunt: sicut pectusculum qd separari iussū est ⁊ femur. Post hec pōt bibere naçareus vinū. Ista est lex naçarei cū vouerit oblationē suā dño tpe consecratiōis sue: exceptis his que inuenerit manus ei⁹. Iuxta qd mente deuouerat: ita faciet ad perfectionem scificationis sue. Locutusqꝫ est dñs ad moysen dicens. Loquere aaron ⁊ filijs eius. Sic benedicetis filijs isrl. ⁊ dicetis eis. Benedicat tibi dñs: ⁊ custodiat te. Ostendat dñs faciem suā tibi ⁊ misereat̄ tui. Conuertat dñs vultū suū ad te

τ det tibi pacē. Inuocabuntq3 nomē meū super filios isrl'. τ ego benedicā eis.

VII

F Factū est aūt in die qua cōpleuit moyses tabernaculum τ erexit illud: vnxitq3 τ scificauit cū oib9 vasis suis altare similiter τ omnia vasa ei9: obtulerunt principes israel τ capita familiaꝝ. q̄ erāt p singulas trib9 p̄fecti eoꝝ qui numerati fuerant mūera coram dn̄o sex plaustra tecta cum duodecim bob9. Vnum plaustrum obtulere duo duces: τ vnum bouem singuli: obtulerūtq3 ea in ɔspectu tabernaculi. Ait autē domin9 ad moysen: Suscipe ab eis vt seruiant in misterio tabernaculi. τ trades ea leuitis iuxta ordinem misterij sui. Itaq3 cum suscepiss3 moyses plaustra τ boues: tradidit ea leuitis. Duo plaustra τ quattuor boues dedit filijs gerson. iuxta id qđ habebant necessarium. q̄ttuor alia plaustra τ octo boues dedit filijs merari ꝭm officia τ cultum suum: sub manu ythamar filij aaron sacerdotis. Filijs aūt caath nō dedit plaustra τ boues: quia i scūario seruiunt. τ onera ꝓprijs portant humeris. Igitur obtulerūt duces in dedicationē altaris. die qua vnctum est oblationem suam ante altare. Dixitq3 dominus ad moysen. Singuli duces per singulos dies offerant munera in dedicationem altaris. Primo die obtulit oblationem suam naason filius amminadab de tribu iuda: fueruntq3 in ea acetabulum argentum pondo centum triginta sicloꝝ phiala argētea hn̄s septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarij. vtrunq3 plenū simila ɔspersa oleo in sacrificium. mortariolū ex decem siclis aureis plenum incenso. bouem de armento τ arietem τ agnum anniculum in holocaustum. hircumq3 pro peccato τ in sacrificio pacificoꝝ boues duos: arietes quinq3: hircos quinq3: agnos anniculos quinq3. Hec est oblatio naason filij āminabab. Secūdo die obtulit nathanael filius suar dux de tribu ysachar acceptabulū argenteū appendens centum trigita siclos: phialam argenteā hn̄tem septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarij: vtrunq3 plenū simila ɔspersa oleo in sacrificiū: mortariolum aureum hn̄s decem siclos plenum incenso: bouem de armento τ arietem: τ agnum anniculū in holocaustum hircumq3 pro peccato: τ in sacrificio pacificoꝝ boues duos: arietes quinq3: hircos quinq3: agnos anniculos quinq3. Hec fuit oblatio nathanael filij suar. Tertio die princeps filioꝝ zabulon heliab filius helon obtulit acceptabulum argenteum appendens centū triginta siclos. phialam argenteam hn̄tem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij: vtrūq3 plenum simila ɔspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum appendens decem siclos plenū incenso: bouem de armento τ arietem τ agnū anniculum in holocaustum: hircumq3 pro peccato: τ in sacrificio pacificorū boues duos: arietes quinq3: hircos quīq3: agnos āniculos quinq3. Hec ē oblatio heliab filij helō. Die quarto princeps filiorum ruben elisur filius sedeur: obtulit acetabulum argenteum appendens centumtriginta siclos: phialam argenteam hn̄tem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij: vtrūq3 plenum simila conspersa oleo in sacrificium mortariolum aureum appendens decē siclos plenum incenso: bouem de armento τ arietem τ agnum anniculum in holocaustum: hircūq3 pro peccato τ in hostias pacificorum boues duos: arietes quinq3: hircos quinq3: agnos anniculos quinq3. Hec fuit oblatio elisur filij sedeur. Die quinto princeps filiorum symeon salamiel filius surisaddai obtulit acetabulum argēteum appendens centumtriginta siclos: phialam argenteam hn̄tē septuaginta siclos ad pōdus sanctuarij: vtrunq3 plenum simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureū appendens decem siclos plenum incenso: bouem de armento τ arietem τ agnum anniculū in holocaustum: hircumq3 pro peccato: τ in hostias pacificorum boues duos: arietes quinq3: hircos quinq3: agnos anniculos quinq3. Hec fuit oblatio salamihel filij surisaddai. Die sexto princeps filiorum gad heliasaph filius duel obtulit acetabulum argenteum appendens centū triginta siclos: phialam argenteā hn̄tem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij: vtrūq3 plenum simila ɔspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: bouem de armento τ arietem τ agnum anniculum in holocaustum: hircumq3 ꝓ pctō: τ in hostias pacificoru3: boues duos: arietes quinq3: hircos quinq3: agnos anniculos qnq3. Hec fuit oblatio heliasaph filij duel. Die septimo princeps filiorum ephraim elisama filius āmiud obtulit acetabulū argenteum appendens centūtriginta siclos: phialam argēteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij: vtrūq3 plenum simila cōspersa oleo in sacrificiū: mortariolu3 aureum appendens decem siclos plenū incenso: bouem de armēto τ arietem τ agnū anniculū in holocaustum hircumq3 pro peccato. τ in hostias pacificoru3 boues duos: arietes qnq3: hircos quinq3: agnos

anniculos quinqz. Hec fuit oblatio elisama fi/
lij ammiud. Die octauo princeps filiorum ma
nasse gamaliel filius phadassur obtulit aceta/
bulum argenteuz appendens centumtriginta
siclos: phialam argenteā habentē septuaginta
siclos ad pondus sanctuarij: vtrūqz plenuz si/
mila cōspersa oleo in sacrificiū: mortariolū au/
reum appendens decem siclos plenum incen/
so: bouem de armento τ arietem τ agnū anni/
culū in holocaustum: hircumqz pro peccato. τ
in hostias pacificorum boues duos: arites qn
qz: hircos quinqz: agnos anniculos quinqz.
Hec fuit oblatio gamaliel filij phadassus Die
nono princeps filiorum beniamin abidan fi/
lius gedeonis obtulit acetabulum argenteum
appendens centumtriginta siclos: phialam ar
genteam habentez septuaginta siclos ad pon/
dus sanctuarij vtrumqz plenuz simila consper
sa oleo in sacrificium: mortariolum aureuz ap
pendens decem siclos plenum incenso: bouez
de armento τ arietem τ agnuz anniculuz in ho
locaustum: hircumqz pro peccato. τ in hostias
pacificorum boues duos: arietes quinqz. hir/
cos quinqz: agnos anniculos quinqz. Hec fu
it oblatio abidan filij gedeonis. Die decimo
princeps filiorum dan abiezer filius amisad/
dai obtulit acetabulum argenteuz appendens
centumtriginta siclos: phialam argenteaz ha/
bentē septuaginta siclos ad pondus sanctuarij
vtrumqz plenum simila conspersa oleo sacrifi
cium: mortariolum aureum appendens decez
siclos plenum incenso: bouē de armento τ arie
tem τ agnum anniculuz in holocaustum: hir/
cumqz pro peccato. τ in hostias pacificoruz bo
ues duos: arietes qnqz: hircos quinqz: agnos
anniculos quinqz. Hec fuit oblatio abiezer fi/
lij amisaddai. Die vndecimo princeps filioruz
aser phegiel filius ochran obtulit acetabulum
argenteum appendens centumtriginta siclos
phialam argētēā habentem septuaginta siclos
ad pondus sanctuarij: vtrūqz plenum simila
conspersa oleo in sacrificium: mortariolum au
reum appendens decem siclos plenum incen/
so: bouem de armento τ arietem τ agnum an/
niculum in holocaustum: hircumqz pro pecca/
to τ in hostias pacificorum boues duos: arie/
tes quinqz: hircos quinqz: agnos anniculos
quinqz. Hec fuit oblatio phegiel filij ochran.
Die duodecimo princeps filiorum neptalim:
ahira filius henan obtulit acetabulum argen/
teum appendens centumtriginta siclos: phia/
lam argenteam habentē septuaginta siclos ad
pondus sanctuarij: vtrūqz plenum simila oleo
conspersa in sacrificium mortariolum aureum
appendens decem siclos plenum incenso: bo/
uem de armento τ arietem τ agnum anniculū
in holocaustum: hircūqz pro peccato. τ in ho/
stias pacificorum boues duos: arietes quinqz:
hircos qnqz: agnos anniculos quinqz. Hec
fuit oblatio ahira filij henan. Hec in dedicati
one altaris oblata sūt a principib⁹ israel in die q̄
cōsecratū ē: acetabula argētea duodecim: phia
le argētee duodecim: mortariola aurea duode
cim: ita vt centūtriginta argenti siclos hrēt vnū
acetabulū. τ septuaginta siclos vna phiala. i. in
cōmune vasorū oium ex argēto: sicli duo milia
quadringēti pondere santuarij: mortariola au
rea. Duodecim plena incēso. denos siclos ap/
pendētia pondere sanctuarij. i. simul auri sicli
centūviginti boues de armēto in holocaustum
duodeci: arietes duodecim: agni anniculi duo
decim τ libamēta eorū: hirci duodecim ꝓ pctō
i hostias pacificoꝝ: boues vigītiquattuor: arie
tes sexaginta hirci sexaginta: agni āniculi sexa
ginta. Hec oblata sūt in dedicatione altaris qn̄
vnctum est. Cūqz ingrederetur moyses taber
naculū federis vt ꝯsulēt oraculū: audiebat vocē
loquētis ad se de ꝓpitiatorio: qđ erat sup archā
testimonij inter duos cherubin: vn̄ τ loqbat ei.
LOcutusqz ē dñs ad moysen di VIII
cens. Loquere aaron. τ dices ad eum
Cuz posueris septem lucernas. cande
labrum in australi parte erigatur. Hoc igitur
precipe vt lucerne contra boream e regione re
spiciant ad mensam panum propositionis: cō/
tra eam partem quam candelabrum respicit lu
cerne debebunt. Fecitqz aaron τ imposuit lu/
cernas super candelabrum. vt preceperat do/
minus moysi. Hec autem erat factura cande
labri. ex auro ductili tam medius stipes q̄ cun
cta que ex vtroqz calamorum latere nascebā/
tur. Juxta exemplum quod ostendit dominus
moysi: ita operatus est candelabrum. Et locu
tus est dominus ad moysen dicens. Tolle le/
uitas de medio filiorū israel. τ purificabis eos
iuxta hunc ritum. Aspergantur aqua lustrati/
onis τ radant omnes pilos carnis sue. Cum/
qz lauerint vestimenta sua τ mundati fuerint.
tollent bouem de armentis τ libamentum eius
similam oleo conspersam: bouem autem alte/
rum de armento accipies pro peccato. τ appli/
cabis leuitas coram tabernaculo federis con/
uocata omni multitudine filiorum israel. Cū/
qz leuite fuerint corā domino ponent filij israel

manus suas super eos. et offeret aaron leuitas
munus in conspectu dñi a filijs isrl': vt seruiant i
ministerio eius. Leuite quoqz ponnet manus
suas sup capita bouũ: e qbus vnũ facies pro pctõ.
et alterũ i holocaustũ dñi. vt depcer pro eis. Sta
tuesqz leuitas i conspectu aaron et filiorũ ei9. et cõ
secrabis oblatos dño. ac sepabis de medio filio
rũ isrl' vt sint mei et postea igrediant tabernacu
lũ federis vt seruiãt mihi. Sicqz purificabis et
consecrabis eos in oblationẽ dñi: qm dono do
nati sunt mihi a filijs isrl'. Pro primogẽitis q̃
apiunt oẽm vuluam in israel. accepi eos. Mea
sũt eni oia pmogenita filiorũ isrl'. tam ex hoib9
q̃z ex iumentis. Ex die quo pcussi oẽ pmogeni
tũ i terra egypti. scificaui eos mihi. et tuli leuitas
pro cũctis pmogenitis filiorũ israel. tradidiqz eos
dono aaron et filijs eius de medio ppli: vt serui
ant mihi pro israel in tabernaculo federis. et orẽt
pro eis ne sit in pplo plaga. si ausi fuerint accede
re ad scũariũ. Feceruntqz moyses et aaron et ois
multitudo filiorũ israel sup leuitis que pceperat
dñs moysi. purificatiqz sunt et lauerũt vestimẽ
ta sua. Eleuauitqz eos aaron in cõspectu domi
ni et orauit pro eis: vt purificati ingrederentur
ad officia sua i tabernaculũ federis corã aaron
et filijs ei9. Sicut pceperat dñs moysi de leui/
tis ita factũ est. Locutusqz ẽ dñs ad moysen di/
cẽs. Hec est lex leuitarũ. A vigintiquinqz ãnis
et sup igrediẽt: vt mistrẽt in tabernaculo fede
ris. Cũqz qnquagesimũ annũ etatis ipleuerint
seruire cessabũt: erũtqz mistri fratrũ suorum in
tabernaculo federis: vt custodiant q sibi fuerit
cõmendata opera aũt ipsa non faciant. Sic di/
spones leuitis in custodijs suis.

C IX.

Locutus est dñs ad moysen i deserto sy
nai. anno secũdo postq̃z egressi sunt de
terra egypti. mẽse pmo dicẽs. Faciant
filij isrl' phase in tpe suo. quartadecima die men
sis huius ad vesperaz. iuxta oẽs cerimonias et
iustificationes eius. Precepitqz moyses filijs
israel vt facerẽt phase. Qui fecerunt tpe suo q̃r
tadecima die mensis ad vesperã in mõte synai.
Juxta omnia q̃ mãdauerat dñs moysi fecerũt
filij israel. Ecce autem qdam imundi super aia
hois q non poterant facere phase in die illo. ac
cedentes ad moysen et aaron dixerunt eis. Jn
mundi sum9 super aia hois. quare fraudamur
vt nõ valeam9 oblationẽ offerre dño in tpe suo
inter filios isrl'. Quib9 rñdit moyses. State vt
consulã qd pcipiat dñs de vobis. Locutusqz ẽ
dñs ad moysen dicẽs. Loquere filijs isrl'. Hõ
q fuerit imundus sup aia. siue in via pcul i gẽ/
te vestra. faciat phase dño in mense secũdo q̃r/
tadecima die mensis ad vesperã: cũ azimis et la
ctucis agrestib9 comedent illud. Nõ relinquẽt
ex eo quippiã vsqz mane: et os eius non cõfrin
gent oẽm ritũ phase obseruabunt. Si quis aũt
et mundus est: et in itinere non fuit. et tamẽ non
fecit phase exterminabitur aia illa de populis su
is. q: sacrificiũ dño nõ obtulit tpe suo. Pctm
suũ ipse portabit. Peregrinus quoqz et aduc/
na si fuerint apud vos: facient phase dño iuxta
cerimonias et iustificatiões suas. Preceptum
idẽ erit apud vos tã aduene q̃z indigene. Igit
die qua erectũ est tabernaculũ. opuit illud nu/
bes. A vespere aũt super tentoriũ erat q̃si spẽs
ignis vsqz mane. Sic fiebat iugiter. Per diez
opiebat illud nubes et p nocte q̃si spẽs ignis.
Cũqz ablata fuisset nubes q̃ tabernaculũ ptege
bat. tunc proficiscebant filij israel. et in loco vbi
stetisset nubes. ibi castramentabant. Ad ipiuz
dñi pficiscebant et ad impiũ illius figebãt taber
naculũ. Cũctis dieb9 qb9 stabat nubes sup ta/
bernaculũ: manebãt in eodẽ loco. et si euenisset
vt multo tpe maneret sup illud. erant filij israel
in excubijs dñi. et nõ pficiscebant quotqt dieb9
fuisset nubes super tabernaculũ. Ad imperiuz
dñi erigebant tentoria. et ad iperiũ illius depo
nebant. Si fuisset nubes a vespere vsqz mane
et statim diluculo tabernaculum reliquisset. p/
ficiscebantur. et si post diem et noctem recessisset
dissipabant tentoria. Si vero biduo aut vno
mense vel longiori tempore fuisset super taber
naculum. manebant filij israel in eodem loco et
non proficiscebãtur: statim autem vt recessisset
mouebant castra. Per verbum domini fige/
bant tentoria. et per verbum illius pficisceban
tur: erantqz in excubijs dñi iuxta imperiũ eius
per manũ moysi.

C X.

Locutusqz est dominus ad moysen di/
cens. Fac tibi duas tubas argenteas
ductiles: quibus conuocare possis mul
titudinem quando mouenda sunt castra. Cũ/
qz increpueris tubis: congregabitur ad te om
nis turba ad ostium tabernaculi federis. Si se
mel clangueris: venient ad te principes et capi
ta multitudinis israel. Si autez plirior atqz cõ
cisus clangor increpuerit mouebunt castra. p
mi qui sunt ad orientalem plagam. In secun/
do autem sonitu et pari vlulatu tube leuabũt tẽ
toria qui habitant ad meridiez. et iuxta hũc mo
dum reliqui facient vlulãtibus tubis in pfecti
onẽ. Qñ aũt cõgregãdus ẽ populus. simplex
turbarum clangor erit. et non concise vlulabũt

Filij aūt aaron sacerdotis clangēt tubis: eritq̧
hoc legitimū sempiternū in gñationibus vr̄is.
Si exieritis ab bellū de terra vr̄a ꝯ hostes qui
dimicant aduersū vos: clangetis vlulantibus
tubis. ⁊ erit recordatio vr̄i coram dn̄o deo vr̄o
vt eruamini de manib⁹ inimicoꝝ vestroꝝ. Si
qn̄ habebitis epulū ⁊ dies festos ⁊ calendas: ca
netis tubis super holocaustis ⁊ pacificis victi/
mis: vt sint vobis i recordationē dei vr̄i. Ego
dn̄s deus vester. Anno secundo mēse secundo
vicesima die mensis. eleuata est nubes de taber
naculo federis. Profectiq̧ sunt filij isr̄l p tur/
mas suas de deserto synai. ⁊ recubuit nubes i
solitudine pharan. Moueruntq̧ castra primi
iuxta imperiū dn̄i p manū moysi. Filij iuda p
turmas suas. quoꝝ princeps erat naason filius
aminadab. In tribu filioꝝ isachar fuit pⁱceps
nathanael filius suar. In tribu zabulō erat pri
ceps eliab. filius helon. Depositūq̧ est taber/
naculum: qđ portantes egressi sunt filij gerson
⁊ merari. Profectiq̧ sunt ⁊ filij ruben p tur/
mas ⁊ ordinem suum quoꝝ pⁱceps erat elisur
filius sedeur. In tribu autē filioꝝ symeon prin
ceps fuit salamihel filius surisaddai. Porro in
tribu gad erat princeps heliasaph filius duel.
Profectiq̧ sunt ⁊ caathite portantes sc̄tuarium
Tādiu tabernaculū portabatur donec veniret ad
erectionis locum. Mouerūt castra ⁊ filij ephra
im per turmas suas: in quoꝝ exercitu princeps
erat elisama filius āmiud. In tribu autē filiorū
manasse princeps fuit gamaliel filius phadas/
sur. ⁊ in tribu beniamin erat dux abidan filius
gedeonis. Nouissimi castroꝝ oīum profecti sūt
filij dan per turmas suas: in quoꝝ exercitu pri
ceps fuit ahiezer filius amisaddai. In tribu āt
filioꝝ aser erat princeps phegiel filius ochran.
Et in tribu filioꝝ neptalim princeps fuit ahira
filius henan. Hec sunt castra ⁊ profectiōes fili
orum israel per turmas suas qn̄ egrediebātur.
Dixitq̧ moyses obab filio raguel madianite
cognato suo. Proficiscimur ad locū quē dn̄s
daturus est nobis: veni nobiscū vt bn̄faciamus
tibi: qꝛ dn̄s bona promisit israeli. Cui ille respō
dit. Non vadā tecū: sed reuertar in terrā meā
in qua natus sum. Et ille: Noli inquit nos re/
linquere. Tu. n. nosti in quibus locis p deser/
tum castra ponere debeam⁹. ⁊ eris ductor nr̄.
Cūq̧ nobiscum veneris: quicquid optimū fue
rit ex opib⁹ q̄s nobis traditurus est dn̄s. dabi/
mus tibi. Profecti sunt ergo de mōte dn̄i viā
triū dierum: archaq̧ federis dn̄i pcedebat eos
per dies tres prouidens castroꝝ locū. Nubes
quoq̧ dn̄i super eos erat per diē cū icederent.
Cūq̧ eleuaretur archa dicebat moyses. Surge
dn̄e ⁊ dissipentur inimici tui. ⁊ fugiāt qui oderūt
te a facie tua. Cum autem deponeretur. aiebat
Reuertere domine ad multitudinem exercitus
israel.

C.XI

i Interea ortum est murmur ppl'i: quasi
dolentiū p labore ꝯ dn̄m. Quod cum au
disset iratus est. ⁊ accensus i eos ignis
dn̄i deuorauit extremā castroꝝ partem. Cumq̧
clamasset popul⁹ ad moysen: orauit moyses ad
dn̄m ⁊ absortus est ignis. Vocauitq̧ nomē lo
ci illius incensio. eo q̧ succensus fuisset contra
eos ignis dn̄i. Vulgus quippe promiscuū quod
ascēderat cū eis flagrauit desiderio sedēs ⁊ flēs
iunctis sibi pariter filijs israel. ⁊ ait: Quis da/
bit nobis ad vescendū carnes. Recordamur pi
scium quos comedebamus in egypto gratis: i
mentem nobis veniūt cucumeres ⁊ pepones.
porriq̧ ⁊ cepe ⁊ allea. Aia nr̄a arida est. nihil
aliud respiciunt oculi nostri nisi man. Erat au
tē man quasi semē coriādri coloris bdellij. Cir
cuibatq̧ popul⁹. ⁊ colligēs illud frangebat mo
la siue terebat in mortario: coquēs in olla ⁊ fa
ciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati.
Cūq̧ descenderet nocte supra castra ros. descē
debat pariter ⁊ man. Audiuit ḡ moyses flentē
populū per familias: singulos per ostia tento/
rij sui. Iratusq̧ est furor dn̄i valde. sed ⁊ moy
si intollerāda res visa ē. ⁊ ait ad dominū. Cur
afflixisti seruū tuum. Quare nō inuenio gra
tiam coram te. Et cur imposuisti pondus vni/
uersi populi huius super me. Nunqd ego cōce
pi oēm hanc multitudinē vel genui eam: vt di
cas mihi: porta eos in sinu tuo sicut portare so/
let nutrix infantulū ⁊ defer in terram p q̄ iura/
sti patrib⁹ eoꝝ. Unde mihi carnes vt dem tan
te multitudini. Flent cōtra me dicentes. da no
bis carnes vt comedamus. Non possum sol⁹
sustinere oēm hunc populū qꝛ grauis est mihi.
Sin aliter tibi videtur: obsecro vt iterficias me
⁊ inueniam grām in oculis tuis ne tantis affici
ar malis. Et dixit dn̄s ad moysen. Congrega
mihi septuaginta viros de seniorib⁹ israel quos
tu nosti q̧ senes populi sint ac magistri. ⁊ du/
ces eos ad ostium tabernaculi federis: faciesq̧
ibi stare tecum vt descendam ⁊ loquar tibi ⁊ au
feram de spiritu tuo tradāq̧ eis. vt sustentēt te
cum onus populi. ⁊ nō tu solus graueris. Po
pulo quoq̧ dices. Sanctificamini. Cras come
detis carnes. Ego. n. audiui vos dicere. Quis
dabit nobis escas carnium. Bn̄ nobis erat in

egypto. Ut det vobis dñs carnes ꝛ comedatis nō vno die nec duob⁹ vel quinqꝫ aut decē. nec viginti quidē. sed vsqꝫ ad mēsem dieꝝ: donec exeat per nares vrās ꝛ vertat in nauseā. eo ꝙ repuleritis dñm qui i medio vrī est. ꝛ fleueritis corā eo dicētes. Quare egressi sum⁹ ex egypto vt periremus in solitudine. Et ait moyses ad dominū. Sexcenta milia peditū huius populi sūt. Et tu dicis: dabo eis esum carniū mēse itegro. Nūqd ouiū ꝛ boū multitudo cedet vt possit sufficere ad cibū. vel oēs pisces maris in vnū congregabunt vt eos satient. Cui rñdit dñs. Nūquid man⁹ dñi iualida ē. Iā nūc videbis. vtrū meus sermo ope cōpleat. Uenit igit moyses ꝛ narrauit populo verba dñi. congregās septuaginta viros de seniorib⁹ israel: quos stare fecit circa tabernaculū. Descenditqꝫ dñs p nubē. ꝛ locutus est ad eum. auferens de spū qui erat in moyse ꝛ dans septuaginta viris. Cūqꝫ requieuisset in eis spūs prophetauerunt nec vltra cessauerunt. Remanserāt aūt in castris duo viri quoꝝ vnus vocabat heldad ꝛ alter medad. sup quos requieuit spūs: nā ꝛ ipsi descripti fuerant ꝛ nō exierāt ad tabernaculū. Cū ꝓphetarent in castris: cucurrit puer ꝛ nunciauit moysi dicens. Heldad ꝛ medad ꝓphetāt in castris. Statim iosue fili⁹ nō minister moysi ꝛ electus: e pluribus ait: Dñe mi moyses ꝓhibe eos. At ille: qd inquid emularis pro me. Quis tribuat vt oīs ppl's ꝓphetet: ꝛ det eis dñs spm̄ suū. Reuersusqꝫ ē moyses ꝛ maiores natu israel i castra. Uētus aūt egrediēs a dño arreptas transfrare coturnices dedit ꝛ dimisit in castra itinere ꝙtum vno die ꝯfici pōt ex oī pte castroꝝ per circuitū volabantqꝫ in aere duobus cubitis i altitudine sup terrā. Surgens ergo ppl's toto die illo ꝛ nocte ac die altero: ꝯgregauit coturnicū multitudinē: qui paꝝ decē choros: ꝛ siccauerūt eas p gyrū castroꝝ. Adhuc carnes erant in dentibus eoꝝ nec defecerat huiuscemodi cib⁹ ꝛ ecce furor dñi ꝯcitatus in populū pcussit eum plaga magna nimis. Uocatusqꝫ est ille loc⁹ sepulchra ꝯcupiscētie: ibi. n. sepelierūt ppl'm qui desiderauerat carnes. Egressi aūt d' sepulchris ꝯcupiscētie venerūt in aseroth ꝛ māserunt ibi.

¶ XII

Locutaqꝫ est maria ꝛ aaron ꝯ moysen pp vxorē eius ethiopissam: ꝛ dixerunt. Nō per solū moysen locutus est dñs: Nōne ꝛ nobis similiter ē locut⁹: Qd cū audisset dñs iratus ē valde. Erat. n. moyses vir mitissimus sup oēs hoīes qui morabātur in terra. Statim locutus est dñs ad eū ꝛ ad aaron ꝛ mariam. Egredimini vos tm̄ tres ad tabernaculum federis. Cūqꝫ fuissent egressi descēdit dñs in colūna nubis ꝛ stetit in introitu tabernaculi vocans aaron ꝛ mariā. Qui cū issent dixit ad eos. Audite sermones meos. Si quis fuerit inter vos ꝓpheta dñi in visione apparebo ei vel per somnū loquar ad illū. At nō talis fu⁹ me⁹ moyses qui in oī domo mea fidelissim⁹ est. Ore. n. ad os loquor ei. Palā ꝛ nō p enigmata ꝛ figuras deū videt. Quare ergo nō timuistis detrahere fuo meo moysi: Iratusqꝫ ꝯ eos abijt. Nubes qꝫ recessit que erat sup tabernaculū. Et ecce maria apparuit cādēs lepra quasi nix. Cūqꝫ respexisset eā aarō ꝛ vidisset pfusam lepra ait ad moysen. Obsecro domine mi. ne iponas nobis hoc peccatum quod stulte commisimus: ne fiat hec quasi mortua: ꝛ vt abortiuum quod ꝓijcitur de vulua matris sue. Ecce iam medium carnis eius deuoratum est a lepra. Clamauitqꝫ moyses ad dominum dicens. Deus obsecro sana eam. Cui respondit dominus. Si pater eius spuisset in faciem illius: nonne debuerat saltem septem diebus rubore suffundi. Separetur septem diebus extra castra ꝛ postea reuocabit. Exclusa est itaqꝫ maria extra castra septē diebus. ꝛ populus nō ē motus de loco illo donec reuocata ē maria.

¶ XIII

Profectusqꝫ est populus de aseroth fixis tentorijs in deserto pharan. Ibiqꝫ locutus est dominus ad moysen dicens. Mitte viros qui considerent terram chanaan quam daturus sum filijs israel: singulos de singulis tribubus ex principib⁹. Fecit moyses quod dominus imperauerat d' deserto pharan mittens principes viros: quorum ista sunt nomina. De tribu ruben semmua filium zechur. De tribu symeon: saphat filiū vri. De tribu iuda: caleb filium iephone. De tribu ysachar: igal filiū ioseph. De tribu effraim: osee filium nun. De tribu beniamin: phalti filium raphu. De tribu zabulon: geddihel filium sodi. De tribu ioseph sceptri manasse: gaddi filium susi. De tribu dan: amihel filium gemalli. De tribu aser. sthur filium michael. De tribu neptalim: naabi filium napsi. De tribu gad. guhel filium machi. Hec sunt nomina virorum quos misit moyses ad considerandam terram. vocauitqꝫ osee filiū nun iosue. Misit ergo eos moyses ad considerandum terram chanaan. et dixit ad eos. Ascendite per meridianam plagam. Cunqꝫ veneritis ad montes. cōsiderate terram qualis sit ꝛ populum qui inha

bitator est eius. vtrum fortis sit an infirmus. pauci numero an plures. ipsa terra bona an mala: vrbes quales. murate an absq3 muris. humus pinguis an sterilis. nemorosa an absq3 arboribus. Confortamini et afferte nobis de fructibus terre. Erat autem tempus quando iam precoque vue vesci possunt. Cumq3 ascendissent explorauerunt terram a deserto syn. vsq3 roob intrantibus emath. Ascenderuntq3 ad meridiem et venerunt in hebron vbi erant abiman et sisai et tolmai filij enach: nam hebron septem annis ante thanim vrbem egypti cōdita est. Pergentesq3 vsq3 ad torrentem botri absciderunt palmitem cum vua sua quem portauerunt in vecte duo viri. De malis quoq3 granatis et de ficis loci illius tulerunt qui appellatus est nehelescol. i. torrens botri. eo q botrum portassent inde filij isrl. Reuersiq3 exploratores terre post quadraginta dies omni regione circuita. venerunt ad moysen et aaron. et ad omnem cetum filiorum israel in desertum pharan: quod est in cades. Locutiq3 eis et oi multitudini ostēderunt fructus terre. et narrauerunt dicentes. Venimus in terram ad quam misistis nos que reuera fluit lacte et melle: vt ex his fructibus cognosci pōt sed cultores fortissimos habet: et vrbes grādes atq3 muratas. Stirpem enach vidimus ibi. Amalech habitat in meridie etheus et iebuseus et amoreus in montanis. Chananeus vero moratur iuxta mare et circa fluenta iordanis. Inter hec caleb compescens murmur populi qui oriebatur cōtra moysen ait: Ascendamus et possideamus terram: quoniam poterimus obtinere eam. Alij vero qui fuerant cum eo dicebant nequaq3 ad hunc populum valemus ascendere quia fortior nobis est. Detraxerūtq3 terre quā inspexerant apud filios israel dicentes. Terra quam lustrauimus deuorat habitatores suos. Populus quem aspeximus procere stature ē. Ibi vidimus monstra quedam filiorum enach de genere giganteo quibus comparati quasi locuste videbamur. C XIIII

Igitur vociferans ois turba fleuit nocte illa et murmurati sunt contra moysen et aaron cuncti filij israel dicentes: Vtinam mortui essemus in egypto: et nō i hac vasta solitudine. Vtinam pereamus et non inducat nos dñs in terram istam ne cadamus gladio: et vxores ac liberi nostri ducantur captiui. Nōne melius est reuerti in egyptū. Dixerūtq3 alt ad alterū. Cōstituamus nobis ducē. et reuertamur i egyptum. Quo audito moyses et aarō ceciderūt proni in terram coram oi multitudine filiorum israel. At vo iosue filius nun et caleb filius iephone q et ipsi lustrauerāt terram. sciderunt vestimenta sua. et ad oēm multitudinē filiorum israel locuti sūt. Terra quam circuiuimus valde bona ē. Si propitius fuerit dñs. inducet nos i eā et tradet humum lacte et melle manātē. Nolite rebelles eē 9 dñm. neq3 timeatis populū terre huius: qa sicut panem ita eos possumus deuorare. Recessit ab eis oē psidiū: dñs nobiscum est nolite metuere. Cūq3 clamaret ois multitudo et lapidibus eos vellet opprimē: apparuit gloria dñi sup tectū federis: cūctis vidētibus filijs israel. Et dixit dñs ad moysen: Vsq3q detrahet mihi ppls iste: Quousq3 non credēt mihi in oibus signis q feci corā eis: Feriā igit eos pestilentia atq3 cōsumā. te autem faciam pncipem sup gentē magnā et fortiorē q3 h est. Et ait moyses ad dñm. Vt audiant egypti de qrum medio eduxisti ppl'm istum. et habitatores terre huius qui audierunt q tu dñe in populo isto sis. et facie ad faciem videaris. et nubes tua ptegat illos. et i colūna nubis pcedas eos p diem. et in colūna ignis p noctē: q occideris tantam multitudinē quasi vnū hoiem. et dicant. Non poterat introducere ppl'm in trām p q iurauerat: iccirco occidit eos in solitudine. Magnificetur g fortitudo dñi sicut iurasti dicens. Dñs patiēs et multe mie. auferens iniqtatem et scelera nullūq3 inoxiū derelinquens. qui visitas pctā patrum i filios in tertiā et quartā gnationem. Dimitte obsecro pctm ppli tui huius fm magnitudinē mie tue: sicut ppitius fuisti egredientibus de egypto vsq3 ad locū istū. Dixitq3 dñs. Dimisi iuxta vbum tuū. Viuo ego et implebitur gloria dñi vniuersa terra. Attñ omnes homies qui viderūt maiestatem meā et signa que feci in egypto et in solitudine. et tentauerunt me iam p decē vices nec obedierunt voci mee: non videbūt terram p q iuraui pribus eorum: nec qsq3 ex illis qui detraxit mihi intuebit eam. Seruum meū caleb qui plenus alio spū secutus est me. inducā in terrā hāc quam circuiuit: et semen eius possidebit eam. qm amalechites et chananeus habitant in vallibus. Cras mouete castra. et reuertimini in solitudinē p viā maris rubri. Locutusq3 ē dominus ad moysen et aaron dicens: Vsq3q multitudo h pessima murmurat 9 me Querelas filiorum isrl audiui. Dic g eis: Viuo ego ait dñs: sicut locuti estis audiente me: sic

faciã vob. In solitudine hac iacebunt cadaue/ra vr̃a. Omnes q nũerati estis a viginti annis ꝛ supra. ꝛ murmurastis ꝯ me. nõ intrabit̃ ĩrã sup quam leuaui manũ meam ut habitare vos facerẽ preter caleb filiũ iephone. ꝛ iosue filium nun. Paruulos aũt vr̃os de quibus dixistis ꝙ prede hostib⁹ forẽt: itroducã ut videãt trãm q̃ vob displicuit. Vr̃a cadauera iacebunt in so/litudine. Filij vr̃i erũt vagi i deserto annis qua draginta. ꝛ portabũt fornicationẽ vestram do/nec ꝯsumant̃ cadauera patrum in deserto iuxta nũeꝝ q̃draginta dieꝝ qb⁹ cõsiderastis terram Ann⁹ ꝓ die iputabit̃. Et q̃draginta ãnis reci pietis iniqtates vr̃as. ꝛ scietis vltionẽ meam. Qm̃ sicut locutus sum. ita faciã oĩ multitudini huic pessime. q̃ cõsurrexit aduersũ me. In soli tudine hac deficiet ꝛ morietur. Igitur oẽs viri q̃s miserat moyses ad ꝯtẽplandã terram. ꝛ q reuersi murmurare fecerãt ꝯ eum oẽm multi tudinem. detrahẽtes terre ꝙ eẽt mala. mortui sunt atq̧ ꝑcussi i ꝯspectu dñi. Iosue aũt filius nun ꝛ caleb fili⁹ iephone vixerunt ex oib⁹ qui ꝑrexerãt ad ꝯsiderandã terram. Locutusq̧ est moyses vniuersa ṽba hec ad oẽs filios isrl̃: ꝛ luxit ppl'us nimis. Et ecce mane primo surgẽ/tes. ascenderunt ṽticẽ mõtes atq̧ dixerũt: Pa rati sum⁹ ascẽdere ad locũ de q̃ dñs locut⁹ est: quia peccauim⁹. Quib⁹ moyses: Cur inquit trãsgredimini ṽbũ dñi. qđ vob nõ cedet ĩ pro spum: Nolite ascẽdere: nõ. n. ẽ dñs vobiscum ne corruatis corã inimicis vr̃is. Amalechites ꝛ chananeus añ vos sunt q̃ꝝ gladio corruetis: eo ꝙ nolueritis acqescẽ dño: nec erit dñs vo/biscũ. At illi ꝯtenebrati. ascenderunt in ṽtice montis. Archa aũt testamenti dñi ꝛ moyses nõ recesserunt de castris. Descenditq̧ amalechi tes ꝛ chanane⁹ q habitabat i monte. ꝛ ꝑcutiens eos atq̧ ꝯcidens. persecut⁹ ẽ eos vsq̧ horma.

Locutus ẽ dñs ad moysen dicẽs: Loquere ad filios isrl̃. ꝛ dices ad eos: Cũ ingressi fueritis ĩrã habita/tionis vr̃e quã ego dabo vob. ꝛ feceritis obla/tionẽ dño in holocaustũ. aut victimam pacifi/cã. vota soluentes uel sponte offerentes mune ra. aut in solennitatib⁹ vr̃is adolẽtes odorem suauitatis dño. de bob⁹ siue de ouibus offeret qcũq̧ imolauerit victimam. sacrificium simile decimã partẽ ephi cõspsam oleo. qđ mensurã habebit quartã partẽ hin. ꝛ vinũ ad liba fũden da eiusdem mensure dabit in holocaustũ siue ĩ victimam. Per agnos singulos ꝛ arietes erit sacrificiũ. simile duarũ decimarũ. que cõspersa

C XV

sit oleo tertie ptis hin. ꝛ vinũ ad libamẽtum ter tie partis eiusdẽ mensure offeret in odorẽ sua/uitatis dño. Qñ vero de bobus feceris holo/caustũ aut hostiã vt ĩpleas votum vel pacificas victimas: dabis p singulos boues simile tres decimas cõsperse oleo: qđ habeat mediũ men sure hin. ꝛ vinũ ad liba fundenda eiusdẽ mẽ/sure in oblationẽ suauissimi odoris dño. Sic facies per singulos boues ꝛ arietes ꝛ agnos ꝛ hedos. Tã indigene q̃ ꝑegrini eodẽ ritu offe rent sacrificia. Vnũ preceptũ erit atq̧ iudiciũ tam vobis q̃ aduenis terre. Locutus est dñs ad moysen dicẽs. Loquere filijs israel. ꝛ dices ad eos. Cũ veneritis in terrã quã dabo vobis ꝛ comederitis de panibus regiõis illius. sepa bitis p̃mitias dño de cibis vestris. Sicut đ are is p̃mitias sepabitis: ita ꝛ de pulmẽtis dabitis p̃mitiua dño. Qđ si p ignorãtiã p̃terieritis qcq̧ hoꝝ q̃ locutus ẽ dñs ad moysen. ꝛ mãdauit p eũ ad vos. a die qua cepit iubere ꝛ vltra. oblita q̧ fuerit facere multitudo: offeret vitulum đ ar mento holocaustum in odorem suauissimũ do mino. ꝛ sacrificium ei⁹ ac liba vt cerimonie po stulãt. hircum ꝓ pctõ. ꝛ rogabit sacerdos pro oĩ multitudine filioꝝ isrl̃. ꝛ dimittetur eis. qm̃ nõ sponte peccauerũt: nihilominus offerentes incensum dño pro se ꝛ ꝓ pctõ atq̧ errore suo ꝛ dimittetur vniuerse plebi filioꝝ isrl̃ ꝛ aduenis q ꝑegrinãtur int̃ eos. qm̃ culpa est omnis ppl'i per ignorantiam. Q si aĩa vna nesciens pecca uerit offeret caprã anniculam pro pctõ suo. ꝛ de precabitur ꝓ ea sacerdos ꝙ inscia peccauerit co ram dño: impetrabitq̧ ei veniam ꝛ dimittetur illi. tam indigenis q̃ aduenis vna lex erit oĩuꝫ qui peccauerint ignorantes. Aĩa ṽo que p su/perbiam aliquid cõmiserit. siue ciuis sit ille siue peregrinus: qm̃ aduersus dominũ rebellis fu it: peribit de populo suo. Verbum enim domi ni contempsit. ꝛ preceptũ illius fecit irritum: ie circo delebitur. ꝛ portabit iniquitatem suã. Fa ctũ est aũt cũ essent filij israel in solitudine ꝛ in/uenissent hoiem colligentem ligna in die sabba ti: obtulerunt eũ moysi ꝛ aaron ꝛ vniuerse mul titudini. Qui recluserunt eũ in carcerem nesciẽ tes quid super eo facere deberent. Dixitq̧ do/minus ad moysẽ. Morte moriatur hõ iste: ob ruat eũ lapidibus oĩs turba extra castra. Cũq̧ eduxissent eũ foras obruerunt eũ lapidibus. ꝛ mortuus est sicut p̃ceperat dñus. Dixit quoq̧ dominus ad moysen. Loquere filijs israel: ꝛ dices ad eos: vt faciant sibi fimbrias per angu las quattuor palliorum ponentes in eis vittas

hyacinthinas. Quas cum viderint recordenť omniuȝ mandatoruȝ domini: nec sequātur cogitationes suas. ⁊ oculos per res varias fornicantes: sed magis memores preceptoruȝ domini faciant ea: sintqȝ sancti deo suo. Ego dominus deus vester: qui eduxi vos de terra egypti vt essem deus vester.

XVI

Ecce aūt chore filius isuar filij caath filij leui: ⁊ dathan atqȝ abiron filij eliab hon quoqȝ filius pheleth de filijs ruben. surrexerunt contra moysen: alijqȝ filiorū israel ducenti quinquaginta viri proceres synagoge. ⁊ q̄ tpe ↄcilij p noia vocabāť. Cūqȝ stetissent aduersū moysen ⁊ aarō. dixerūt: Sufficiat vobis: q2 ois multitudo scōꝝ ē ⁊ in ipsis ē dn̄s Cur eleuamini sup ppl'm dn̄i: Q̄d cū audisset moyses: cecidit ꝓn⁹ in faciē. locutusqȝ ad chore ⁊ ad oēm multitudinē: mane inquit notum faciet dn̄s qui ad se pertineāt. ⁊ scōs applicabit sibi: ⁊ q̄s elegerit appropinq̄būt ei. Hoc igiť facite. Tollat vnusquisqȝ thurribilū suum: tu chore ⁊ oē cōsiliū tuū. ⁊ hausto cras igne ponite desuper thymiama coram dn̄o. ⁊ quemcūqȝ elegerit ipse erit sanctus. Multū erigimini filij leui. Dixitqȝ rursum ad chore. Audite filij leui. Nū parū vobis est ꝙ separauit vos de⁹ isrl' ab oi pplo. ⁊ iunxit sibi vt seruiretis ei in cultu tabernaculi. ⁊ staretis corā frequētia ppl'i ⁊ ministraretis ei? Idcirco ad se fecit accedere te ⁊ oēs fratres tuos filios leui: vt vobis etiā sacerdotiū vendicetis. ⁊ ois globus tuus stet contra dn̄m? Quid ē eni aaron vt murmuretis cōtra eum? Misit ergo moyses vt vocaret dathan ⁊ abiron filios eliab. Qui rn̄derunt: Non venimus. Nūqd parꝝ ē tibi ꝙ eduxisti nos de terra que lacte ⁊ melle manabat vt occideres in deserto: nisi ⁊ dn̄at⁹ fueris nr̄i? Reuera induxisti nos in terram que fluit riuis lactis ⁊ mellis ⁊ dedisti nobis possessiones agroꝝ ⁊ vineaꝝ? An ⁊ oculos nr̄os vis eruere? Non venim⁹. Iratusqȝ moyses valde: ait ad dn̄m: Ne respicias sacrificia eorum. Tu scis ꝙ nec asellum qdē vnq̄ȝ acceperim ab eis nec afflixerim quēpiā eoꝝ. Dixitqȝ ad chore. Tu ⁊ ois congregatio tua state seorsū corā dn̄o. ⁊ aaron die crastino separatim. Tollite singuli thuribula vestra ⁊ ponite super eā incēsū offerentes dn̄o ducenta qnquagintaqnqȝ thuribula: aaron q̄ȝ teneat thuribulū suū. Q̄d cū fecissent stantib⁹ moyse ⁊ aaron ⁊ coacceruassent aduersum eos omneȝ multitudineȝ ad ostium tabernaculi: apparuit cūctis gloria dn̄i. Locutusqȝ dn̄s ad moysen ⁊ aaron: ait: Separamini de medio ↄgregationis hui⁹ vt eos repēte dispdā. Qui ceciderunt ꝓni in faciē atqȝ dixerunt. Fortissime de⁹ spirituuȝ vniuerse carnis: nū vno peccante: contra oēs ira tua deseuiet? Et ait dn̄s ad moysen. Precipe vniuerso populo vt sepeť a tabernaculis chore ⁊ dathā ⁊ abirō. Surrexitqȝ moyses ⁊ abijt ad dathan: ⁊ abiron. ⁊ sequentib⁹ eum senioribus israel dixit ad turbam. Recedite a tabernaculis impiorū. ⁊ nolite tangere que ad eos ptinēt: ne inuoluamini in pctis eoꝝ. Cūqȝ recessissent a tētorijs eoꝝ q̄ per circuitū: dathan ⁊ abiron egressi stabāt in introitu papilionū suoruȝ cū vxorib⁹ ⁊ liberis oiqȝ frequētia. Et ait moyses. In hoc scietis ꝙ dn̄s miserit me vt facerē vniuersa que cernitis. ⁊ nō ex proprio ea corde ꝓtulerim. Si cōsueta hoiuȝ morte interierint ⁊ visitauerit eos plaga qua ⁊ ceteri visitari solent nō misit me dn̄s. Sin aūt nouā rem fecerit dn̄s vt aperiēs terra os suū deglutiat eos ⁊ oia q̄ ad illos ptinēt: descēderintqȝ viuētes i infernū: scietis ꝙ blasphemauerint dn̄m. Cōfestim igiť vt cessauit loq: dirupta ē terra sub pedib⁹ eorū ⁊ aperiens os suū deuorauit illos cum tabernacul' suis ⁊ vniuersa substātia eoꝝ. Descēderūtqȝ viui in infernū operti humo ⁊ pierunt de medio multitudinis. At vo ois isrl' qui stabat per gyrū fugit a clamore pereuntū dicens: Ne forte ⁊ nos terra deglutiat. Sed ⁊ ignis egressus a dn̄o interfecit ducētos qnq̄ginta viros qui offerebāt incēsū. Locutusqȝ est dn̄s ad moysen dicens: Precipe eleazaro filio aaron sacerdotis vt tollat thuribula que iacēt in incēdio ⁊ ignē huc illucqȝ dispergat: qm̄ sanctificata sunt in mortib⁹ peccatorū: producatqȝ ea in laminas. ⁊ affigat altari: eo ꝙ oblatum sit in eis incensum dn̄o. ⁊ sanctificata sint: vt cernant ea ꝓ signo ⁊ monimēto filij isrl'. Tulit ergo eleazar sacerdos thuribula enea: in quib⁹ obtulerant hi quos incēdiū deuorauit. ⁊ ꝓduxit ea in laminas affigēs altari: vt haberēt postea filij israel qb⁹ cōmemorareť: ne quis accedat alienigena. ⁊ q nō ē de semine aaron ad offerenduȝ incensū dn̄o: ne patiať sicut passus est chore et ois congregatio eius loquente dn̄o ad moysen Murmurauit autē ois multitudo filioꝝ isrl'. sequēti die cōtra moysen ⁊ aaron dicēs. Vos interfecistis ppl'm dn̄i. Cūqȝ oriret seditio ⁊ tumultus incresceret: moyses ⁊ aaron fugerunt ad tabernaculum federis: Q̄d postq̄ȝ ingressi sunt: operuit nubes: ⁊ apparuit gloria dn̄i. Dixitqȝ dn̄s ad moysen ⁊ aaron. Recedite de me

dio hui⁹ mltitudinis: etiā nunc delebo eos. Cū qꝫ iacerēt i terra. dixit moyses ad aaron. Tolle thuribulū. ⁊ hausto igne de altari mitte incensū desuper. pergens cito ad populum vt roges ꝓ eis. Jam.n.egressa est ira a dn̄o. ⁊ plaga deseuit. Q̄d cū fecisset aaron ⁊ cucurrisset ad mediā mltitudinē quā iā vastabat icendiū. obtulit thymiama. ⁊ stās iter mortuos ac viuētes ꝓ pplo deꝑcatus est. ⁊ plaga cessauit. Fuerūt aūt q percussi sūt q̄ttuordeciꝫ milia hoiuꝫ ⁊ septingēti absqꝫ his q ꝑierāt i seditione chore. Reuersusqꝫ est aaron ad moysen ad ostiū tabernaculi federis: postq̄ꝫ qeuit interitus.

XVII.

Et locutus est dominus ad moysen dicens. Loquere ad filios isrł. ⁊ accipe ab eis virgas singulas ꝑ cognatiōes suas a cūctis ꝓncipibus tribuū virgas duodecim ⁊ vnius cuiusqꝫ nomē supscribes v̄ge sue. Nomen aūt aaron erit in tribu leui. ⁊ vna virga cūctas coruꝫ familias ꝯtinebit. ponesqꝫ eas in tabernaculo federis corā testimonio: vbi loquar ad te. Quem ex his elegero germinabit virga eius. ⁊ cohibebo a me querimonias filiorum israel. qbus ꝯtra vos murmurāt. Locutusqꝫ est moyses ad filios israel. ⁊ dederūt ei oēs principes v̄gas ꝑ singulas trib⁹ Fuerūtqꝫ v̄ge duodecim absqꝫ virga aaron. Quas cum posuisset moyses corā dn̄o in tabernaculo testimonij sequenti die regressus iuenit germinasse virgam aaron i domo leui. ⁊ turgentib⁹ gemis. eruperāt flores q folijs dilatatis in amigdalas deformati sunt. Protulit ergo moyses oēs v̄gas d̄ cōspectu dn̄i ad cūctos filios israel. videruntqꝫ ⁊ receperūt singuli v̄gas suas. Dixitqꝫ dn̄s ad moysen. Refer virgā aarō i tabernaculū testimonij. vt seruet̄ ibi in signū rebelliū filiorū isrł ⁊ quiescāt querele eorū a me ne moriant̄. Fecitqꝫ moyses sicut ꝑceperat dn̄s. Dixerūt autem filij isrł ad moysen. Ecce ꝯsumpti sumus. oēs peribim⁹. Quicūqꝫ accedit ad tabernaculū dn̄i moritur. Nū vsqꝫ ad internitionē cūcti delendi sumus.

XVIII

Dixitqꝫ domin⁹ ad aarō. Tu ⁊ filij tui ⁊ domus p̄ris tui tecū portabitis iniqtatē scūarij. ⁊ tu ⁊ filij tui simul sustinebitis pctā sacerdotij v̄ri. Sed ⁊ frēs tuos d̄ tribu leui ⁊ sceptro p̄ris tui sume tecum. ꝑstoqꝫ sint ⁊ ministrēt tibi. Tu aūt ⁊ filij tui ministrabitis i tabernaculo testimōij. Excubabūtqꝫ leuite ad pcepta tua ⁊ ad cuncta opera tabernaculi: ita dūtaxat vt ad vasa scūarij ⁊ altare non accedant ne ⁊ illi moriantur ⁊ vos pereatis sil. Sint aūt tecū ⁊ excubēt in custodijs tabernaculi ⁊ in oib⁹ cerimonijs ei⁹. Alienigena nō miscebit̄ vobis. Excubate in custodia sanctuarij. ⁊ i misterio altaris: ne oriat̄ indignatio sup filios israel Ego dedi vobis frēs v̄ros leuitas de medio filioꝝ israel: ⁊ tradidi donū dn̄o vt seruiāt in ministerijs tabernaculi ei⁹. Tu aūt ⁊ filij tui custodite sacerdotiū v̄rm. ⁊ oia q̄ ad cultū altaris ꝑtinēt ⁊ intra velū sūt. ꝑ sacerdotes amministrabunt̄. Si qs extern⁹ accesserit. occidet̄. Locutusqꝫ ē dn̄s ad aaron. Ecce dedi tibi custodiaꝫ ꝑmitiaꝝ meaꝝ. Oia q̄ sanctificant̄ a filijs isrł tibi tradidi ⁊ filijs tuis ꝓ officio sacerdotali: legitima sempiterna. Hec ergo accipies de his q̄ sanctificant̄ ⁊ oblata sūt dn̄o. Ois oblatio et sacrificiū ⁊ qcqd ꝓ pctō atqꝫ delicto reddit̄ mibi ⁊ cedet in scā scōꝝ: tuū erit ⁊ filioꝝ tuoꝝ. In sanctuario comedes illud. Mares tm̄ edent ex eo: quia cōsecratū ē dn̄o. Primitias aūt q̄s vouerint ⁊ obtulerint filij israel: tibi dedi ⁊ filijs tuis ac filiabus tuis iure perpetuo. Qui mundus est in domo tua. vescet̄ eis. Oēm medullā olei ⁊ vini ac frumenti: qcqd offerūt ꝑmitiarū dn̄o tibi dedi. Vniuersa frugū initia que gignit humus ⁊ dn̄o deportant̄: cedēt in vsus tuos. Qui mūdus ē in domo tua. vescet̄ eis. Oē quod ex voto reddiderint filij israel. tuum erit Quicqd ꝑmū erūpet e vulua cūcta carnis quā offerūt dn̄o. siue ex hoibus siue de pecorib⁹ fuerint. tui iuris erit. ita dūtaxat vt ꝓ hominis primogenito pciū accipias. ⁊ oē aial qd̄ imūdū est redimi facias. cuius redemptio erit post vnuꝫ mensem: siclis argenti qnqꝫ pōdere sanctuarij. Siclus viginti obolos habet. Primogenita autē bouis ⁊ ouis ⁊ capre nō facies redimi. q: sanctificata sūt dn̄o. Sanguinē tm̄ eoꝝ fundes super altare. ⁊ adipes adolebis in suauissimum odorē dn̄o. Carnes vero i vsū tuū cedēt: sicut pectusculū cōsecratū ⁊ armus dexter tua erunt. Oēs ꝑmitias sanctuarij quas offerūt filij israel dn̄o. tibi dedi ⁊ filijs ac filiabus tuis iure ꝑpetuo. Pactū salis ē sempiternū corā dn̄o. tibi ac filijs tuis. Dixitqꝫ dn̄s ad aaron. In terra eoꝝ nihil possidebitis: nec habebitis partē int eos. Ego pars ⁊ hereditas tua in medio filiorū israel. Filijs aūt leui dedi oēs decimas israhelis in possessionē ꝓ ministerio quo seruiunt mihi in tabernaculo federis: vt nō accedant vltra filij israel ad tabernaculū. nec cōmittāt peccatū mortiferū: solis filijs leui mihi in tabernaculo seruientib⁹ ⁊ portātibus pctā ppl'i. Legitimū sempiternū erit in generatiōib⁹ v̄ris. Ni-

hil aliud possidebūt. decimarū oblatiõe contēti
quas in vsus eoꝝ ꝛ necessaria separaui. Locu
tusqꝫ ē dñs ad moysē dicēs. Precipe leuitis at
qꝫ denūcia. Cū acceperitis a filijs israel decimas
quas dedi vobis: primitias eoꝝ offerte dño. i. de
cimā ptē decime. vt reputet vobis in oblationē
primitiuoꝝ: tam de areis qꝫ de torcularibꝰ ꝛ vni
uersis quoꝝ accipitis primitias offerte dño. ꝛ da
te ea aarō sacerdoti. Oia q̄ offeretis ex decimis
ꝛ in donaria dñi separabitis: optima ꝛ electa erūt
cūcta. Dicesqꝫ ad eos. Si preclara ꝛ meliora q̄
qꝫ obtuleritis ex decimis: reputabit vobis q̄si
de area ꝛ torculari dederitis primitias. ꝛ come/
detis eas in oibus locis vr̄is. tam vos qꝫ fami
lie vr̄e. qꝛ p̄ciū ē pro ministerio quo seruitis i ta/
bernaculo testimonij. ꝛ nō peccabitis sup hoc.
egregia vobis ꝛ pinguia reseruātes. ne polluā
tis oblatiões filioꝝ isrl' ꝛ moriamini. ¶ XIX

Locutusqꝫ ē dñs ad moysen ꝛ aarō di/
cens. Ista est religio victime quā ↄsti
tuit dñs. Precipe filijs israel vt addu
cāt ad te vaccā rufam etatis integre in qua nul
la sit macula nec portauerit iugū: tradesqꝫ eam
eleazaro sacerdoti. Qui eductam extra castra
immolabit in cōspectu omniū. ꝛ tingens digi/
tū in sanguine eius. aspget ↄtra fores taberna
culi septē vicibus: cōburetqꝫ eā cūctis videnti
bus tā pelle ꝛ carnibus eius qꝫ sanguie ꝛ fimo
flāme traditis. Lignū quoqꝫ cedrinū ꝛ hysopū
coccūqꝫ bis tinctū. sacerdos mittet in flāma q̄
vaccā vorat. Et tūc demū lotis vestibus ꝛ cor/
pore suo. ingrediet in castra: cōmaculatusqꝫ erit
vsqꝫ ad vesperū. Sed ꝛ ille q cōbusserit eā la/
uabit vestimenta sua ꝛ corpus. ꝛ immundus erit
vsqꝫ ad vesperū. Colliget aūt vir mūdus cine
res vacce. ꝛ effūdet eos extra castra in loco pu/
rissimo: vt sint multitudini filioꝝ israel i custo/
diā ꝛ in aquā aspersionis. qꝛ pro pctō vacca cō/
busta ē. Cūqꝫ lauerit q vacce portauerat cine/
res vestimenta sua. immundus erit vsqꝫ ad ve
sperū. Habebūt quoqꝫ hoc filij israel ꝛ adue/
ne q habitant int eos sanctū. iure ppetuo. Qui
tetigerit cadauer hois. ꝛ ppt hoc septē diebus
fuerit imūdus: aspergetur ex hac aqua die tertio
ꝛ septimo. ꝛ sic mūdabit. Si die tertio aspsus
nō fuerit septimo nō poterit emundari. Ois q
tetigerit humane aie morticinū. ꝛ aspersus hac
cōmixtiõe nō fuerit. polluet tabernaculū dñi: ꝛ
peribit ex israel. Quia aqua expiatiõis nō ē asp/
sus: imūdus erit. ꝛ manebit spurcitia eius sup
eū. Ista ē lex hois q morit i tabernaculo. Oēs
q ingrediunt tentoriū illius. ꝛ vniuersa vasa q̄
ibi sunt. polluta erūt septē diebus. Vas qd nō
habuerit operculū nec ligaturā desuper: imun
dū erit. Si qs in agro tetigerit cadauer occisi
hois aut per se mortui. siue os illius vel sepul/
chrū: imūdus erit septē diebus. Tollētqꝫ de ci
neribus cōbustiõis atqꝫ peccati. ꝛ mittēt aquas
viuas sup eos in vas: i qbus cū hō mūdus tin
xerit hysopū. aspget ex eo oē tentoriū. ꝛ cunctā
suppellectilem. ꝛ homines huiuscemodi conta
gione pollutos. Atqꝫ hoc mō mundus lustra
bit imūdū tertio ꝛ septimo die: expiatusqꝫ die se
ptimo. lauabit ꝛ se ꝛ vestimenta sua. ꝛ imūdus
erit vsqꝫ ad vesperū. Si qs hoc ritu non fuerit
expiatus: peribit aia illius de medio ecclesie. qꝛ
sanctuariū dñi polluit. ꝛ nō ē aqua lustrationis
aspsus. Erit hoc p̄ceptū legitimū sempiternū.
Ipse qꝫ q aspgit aquas. lauabit vestimēta sua.
Ois q tetigerit aquas expiatiõis: imūdus erit
vsqꝫ ad vesperū. Quicqd tetigerit imūdus. i/
mūdū faciet. ꝛ aia q̄ hoꝝ qppiā tetigerit imun/
da erit vsqꝫ ad vesperū. ¶ XX

Ueneruntqꝫ filij israel ꝛ omnis multitu/
do in deserto syn. mēse primo. ꝛ mansit
populus in cades. Mortuaqꝫ ē ibi ma
ria ꝛ sepulta in eodē loco. Cūqꝫ indigeret aqua
populus cōuenerūt aduersū moysen ꝛ aaron.
ꝛ versi in seditionē dixerūt. Utinā perissemus i
ter fratres nr̄os corā dño. Cur eduxistis eccle
siā dñi i solitudinē. vt ꝛ nos ꝛ nr̄a iumēta mo
riamur. Quare nos fecistis ascendere de egy/
pto ꝛ adduxistis in locū istū pessimū qui seri nō
potest: qui nec ficū gignit. nec vineas. nec ma
logranata: insup ꝛ aquā nō habēt ad bibendū
Ingressusqꝫ moyses ꝛ aaron dimissa multitu
dine i tabernaculū federis. corruerūt proni i ter
rā: clamauerūtqꝫ ad dñm. atqꝫ dixerūt. Domi
ne deus audi clamorē populi huiꝰ: ꝛ aperi eis
thesaurū tuū fontem aque viue: vt satiati cesset
murmuratio eoꝝ. Et apparuit gloria dñi sup
eos. Locutusqꝫ ē dñs ad moysen dicens. Tol
le virgā ꝛ ↄgrega populū tu ꝛ aaron frat tuus
ꝛ loqmini ad petrā corā eis: ꝛ illa dabit aquas.
Cūqꝫ eduxeris aquā de petra: bibet ois multi
tudo ꝛ iumēta eius. Tulit igit moyses virgā q̄
erat in ↄspectu dñi sicut preceperat ei: cōgregata
multitudine ante petrā. dixitqꝫ eis. Audite re/
belles ꝛ icreduli. Nū de petra hac vobis aquā
poterimus eijcere. Cūqꝫ eleuasset moyses ma
num percutiens virga bis silicē. egresse sunt
aque largissime. ita vt ppls biberet ꝛ iumenta
Dixitqꝫ dñs ad moysen ꝛ aaron. Quia nō cre
didistis mihi vt sanctificaretis me coram filijs

israel. nō introducetis hos populos in terram quā dabo eis. Hec ē aqua ꝯtradictiōis vbi iurgati sūt filij israel ꝯtra dn̄m ⁊ sanctificatꝰ ē i eis
Misit int̄ ea nūcios moyses de cades ad regē edom q dicerēt. Hec mādat frat̄ tuꝰ isrl̄. Nosti oēm laborē q apprehēdit nos: quō descēderint patres nostri in egyptū. ⁊ habitauerimus ibi multo tpe: afflixeruntq̄ nos egyptij ⁊ prēs nostros. ⁊ quō clamauerimꝰ ad dn̄m ⁊ exaudierit nos: miseritq̄ angelum qui eduxerit nos d̄ egypto. Ecce in vrbe cades q̄ ē in extremis finibus tuis positi: obsecramꝰ vt nobis trāsire liceat ꝑ terrā tuā. Nō ibimꝰ ꝑ agros nec ꝑ vineas nō bibemꝰ aquas de puteis tuis. sed gradiemur via publica nec ad dexterā nec ad sinistrā declinātes donec trāseamꝰ terminos tuos. Cui rn̄dit edom. Non trāsibis per me. Alioqn armatꝰ occurrā tibi. Dixerūtq̄ filij israel. Per tritā gradiemur viā. ⁊ si biberimꝰ aquas tuas nos ⁊ pecora nostra. dabimꝰ qđ iustū est. Nulla erit in p̄cio difficultas: tm̄ velocit̄ transeamꝰ At ille rn̄dit. Nō trāsibitis. Statiq̄ egressus est obuiꝰ cū infinita multitudine ⁊ manu forti: nec voluit acquiescere deprecanti vt concederet transitū per fines suos. Quāobrē diuertit ab eo israel. Cūq̄ castra mouissent de cades, venerūt in montē hor. q ē in finibus terre edom vbi locutꝰ ē dn̄s ad moysen dicens. Pergat inquit aaron ad populos suos. Nō eni intrabit terrā quā dedi filij s israel: eo q̄ incredulus fuerit ori meo: ad aquas ꝯtradictiōis. Tolle aarō ⁊ filiū eiꝰ cū eo. ⁊ duces eos in montē hor. Cūq̄ nudaueris patrē veste sua: indues eleazarū filiū eiꝰ. ⁊ aaron colliget̄ ⁊ morietur ibi. Fecit moyses vt p̄cepat dn̄s. ⁊ ascēderūt in montem hor corā oi multitudine. Cūq̄ aaron spoliasset vestibus suis: induit eis eleazar filiū eiꝰ. Illo mortuo in montis supcilio descendit cū eleazaro. Omnis aūt multitudo videns occubuisse aaron. fleuit super eo triginta diebus per cunctas familias suas.

C XXI

Quod cū audisset chananeus rex arad qui habitabat ad meridiem venisse. s. israel ꝑ exploratoꝝ viā: pugnauit contra illū. ⁊ victor existēs: duxit ex eo p̄dam. At israel voto se dn̄o obligans. ait. Si tradideris populū istū in manu mea: delebo vrbes eius. Exaudiuitq̄ dn̄s p̄ces israel. ⁊ tradidit chananeū: quē ille interfecit subuersis vrbibus eius. ⁊ vocauit nomen loci illiꝰ horma. i. anathema. Profecti sūt aūt de mōte hor per viā que ducit ad mare rubrū vt circuirent terrā edom. Et tedere cepit populū itineris ac laboris: locutusq̄ cōtra dominū ⁊ moysen. ait. Cur eduxisti nos de egypto: vt moreremur in solitudine. Deest panis. non sūt aque: aīa nostra iam nauseat super cibo isto leuissimo. Quāobrem misit dominꝰ in populū ignitos serpētes: ad quoꝝ plagas ⁊ mortes plurimoꝝ. venerunt ad moysen atq̄ dixerūt. Peccauimꝰ: q2 locuti sumꝰ contra dominū ⁊ te. Ora vt tollat a nobis s̄pentes. Orauit moyses ꝓ populo. Et locutꝰ ē dn̄s ad eum Fac serpentē eneū. ⁊ pone eū ꝓ signo. Qui ꝑcussus aspexerit eū. viuet. Fecit ergo moyses serpentē eneū. ⁊ posuit eū ꝓ signo. Quem cū ꝑcussi aspicerēt. sanabant̄. Profectiq̄ filij israel castrametati sūt in oboth. Vnde egressi fixere tentoria in ieabarim i solitudine que respicit moab ꝯtra oriētalē plagā. ⁊ inde mouētes venerūt ad torrentē zareth. Quē relinquētes castrametati sūt ꝯtra arnon que ē in deserto. ⁊ ꝓminet in finibꝰ āmorrei. Siqdē arnon terminꝰ est moab: diuidēs moabitas ⁊ āmorreos. Vnde dicit̄ in libro belloꝝ dn̄i. Sicut fecit in mari rubro: sic faciet in torrentibꝰ arnō. Scopuli torrentiū inclinati sunt vt requiescerent in arnō ⁊ recumberent in finibus moabitarū. Ex eo loco apparuit puteꝰ: sup quo locutꝰ ē dn̄s ad moysen. Congrega populū ⁊ dabo ei aquā. Tūc cecinit israel carmē istud. Ascēdat puteꝰ. cōcinebant. puteꝰ quē foderūt p̄ncipes. ⁊ parauerunt duces multitudinis in datore legis ⁊ in baculis suis. Profectiq̄ sunt de solitudine mathana. De mathana in nahalihel. De nahalihel i bamoth. Bamoth vallis est in regione moab in vertice phasga: quod respicit contra desertum. Misit autem israel nūcios ad seon regem amorreoꝝ dicens. Obsecro vt transire mihi liceat per terrā tuā. Nō declinabimꝰ in agros ⁊ vineas. non bibemꝰ aquas ex puteis. Via regia gradiemur: donec transeamus terminos tuos Qui cōcedere noluit vt transiret israel ꝑ fines suos. qn potiꝰ exercitu congregato egressus ē obuiā in desertum. ⁊ venit in iasa: pugnauitq̄ ꝯtra eū. A quo ꝑcussus ē in ore gladij. ⁊ possessa est terra eiꝰ ab arnon vsq̄ ieboc ⁊ filiꝰ āmon quia forti p̄sidio tenebant̄ termini āmonitarū. Tulit ergo israel oēs ciuitates eiꝰ. ⁊ habitauit i vrbibꝰ āmorrei. in esebon. s. ⁊ viculꝭ eiꝰ. Vrbs esebon fuit seon regis āmorrei. q pugnauit cōtra regē moab. ⁊ tulit omnē terrā q̄ ditiōis illius fuerat vsq̄ arnon. Iccirco dicitur in ꝓuerbio. Venite in esebon: edificet̄ ⁊ construat̄ ciuitas seon. Ignis egressus ē de esebon: flāma

de oppido seon. ⁊ deuorauit arnon moabitaꝝ
⁊ habitatores excelsorum arnō. Ve tibi moab
peristi popule chamos. Dedi filios eiꝰ in fugā
⁊ filias in captiuitatem regi āmorreorum seon.
Jugum ipoꝝ disperijt ab esebon vsqꝫ dibon:
lassi ꝑuenerūt in iophe ⁊ vsqꝫ medaba. Habi
tauitqꝫ israel ī terra āmorrei. Misit itaqꝫ moy
ses q explorarēt iaçer. Cuiꝰ ceperūt viculos: ⁊
possiderūt habitatores. Verterūtqꝫ se ⁊ ascen/
derunt ꝑ viā basan. ⁊ occurrit eis og rex basan
cū oī populo suo pugnaturus in edrai. Dixit/
qꝫ dn̄s ad moysen. Ne timeas eū. qꝛ in manu
tua tradidi illū ⁊ oēm populū ac terrā eiꝰ. faci/
esqꝫ illi sicut fecisti seon regi āmorreorū habita
tori esebon. Percusserūt igiť ⁊ hūc cū filijs su/
is. vniuersūqꝫ populū eius vsqꝫ ad internitio
nē. ⁊ possederūt terrā illius.

XXII

Profectiqꝫ castrametati sunt in campe/
stribus moab. vbi trans iordanē hieri
cho sita ē. Videns aūt balac filiꝰ sephor
omnia que fecerat israel āmorreo. ⁊ ꝙ ꝑtimuis/
sent eū moabite. ⁊ impetū eius ferre nō possent
dixit ad maiores natu madian. Ita delebit hic
populus omnes qui in nostris finibus cōmo/
rantur. quomodo solet bos herbas vsqꝫ ad ra/
dices carpere. Ipe aūt erat eo tpe rex in moab
Misit ergo nūcios ad balaā filiū beor ariolū q
habitabat sup flumē terre filioꝝ āmon. vt vo/
carent eum ⁊ dicerēt. Ecce egressus ē populus
ex egypto q ꝑuit supficiē terre sedēs ꝯtra me
Veni igiť ⁊ maledic populo huic q fortior me
ē si quo mō possim percutere ⁊ eijcere eū de ter
ra mea. Noui eni ꝙ benedictus sit cui benedi/
xeris ⁊ maledictꝰ in quē maledicta congesseris
Perrexerūtqꝫ seniores moab ⁊ maiores natu
madian. hn̄tes diuinationis ꝑciū in manibus.
Cūqꝫ venissent ad balaan. ⁊ narrassent ei om
nia verba balac. ille rn̄dit. Manete hic nocte.
⁊ respōdebo qcqd mihi dixerit dn̄s. Manenti
bus aūt illis apud balaam: venit deus ⁊ ait ad
eū. Quid sibi volūt homines isti apud te. Re
spondit. Balac filius sephor rex moabitarum
misit ad me dicens. Ecce populus q egressus
ē de egypto ꝑuit superficiē terre. veni ⁊ male
dic ei: si quo modo possim pugnās abigere eū.
Dixitqꝫ deus ad balaā. Noli ire cum eis neqꝫ
maledicas populo: qꝛ benedictꝰ ē. Qui mane
cōsurgēs. dixit ad ꝑncipes. Ite in terrā vestrā
qꝛ ꝓhibuit me deus venire vobiscuꝫ. Reuersi
ꝑncipes. dixerūt ad balac. Noluit balaā veni/
re nobiscū. Rursum ille multo plures ⁊ nobili
ores ꝗ̄ ante miserat misit. Qui cum venissent
ad balaam. dixerūt. Sic dicit balac filiꝰ sephor.
Ne cuncteris venire ad me. paratuꝫ habeo ho
norare te. ⁊ quicquid volueris dabo tibi. Ve/
ni ⁊ maledic populo isti. Rn̄dit balaā. Si de/
derit mihi balac plenā domū suā argenti ⁊ au/
ri nō potero imutare verbū dn̄i dei mei: vt vel
plus vel minus loquar. Obsecro vt hic mānea
tis etiā hac nocte. vt scire queā qd mihi rursum
respōdeat dn̄s. Venit ergo deꝰ ad balaā nocte
⁊ ait ei. Si vocare te venerūt hoīes isti. surge ⁊
vade cū eis: ita dūtaxat vt qđ tibi p̄cepero faci/
as. Surrexit balaam mane: ⁊ strata asina ꝓfe
ctꝰ ē cū eis. Et iratus ē deꝰ. Stetitqꝫ angelꝰ do
mini ī via ꝯtra balaam q sedebat asine. ⁊ duos
pueros habebat secū. Cernēs asina angelū stā
tē ī via euaginato gladio. auertit se de itinere. ⁊
ibat ꝑ agrū. Quā cū verberaret balaā ⁊ vellet
ad semitaꝫ reducere. stetit angelus in angustijs
duarū macceriarū qbus vinee cingebanť. Quē
vidēs asina iūxerit se parieti. ⁊ attriuit sedētis
pedē. At ille iterū verberabat eam. ⁊ nihilomi
nus angelus ad locū angustū trāsiēs. vbi nec
ad dexterā nec ad sinistrā poterat deuiari. obui
us stetit. Cūqꝫ vidisset asina stātē angelū cōci/
dit sub pedibus sedētis. Qui iratus. vehemēti
us cedebat fuste latera eius. Aperuitqꝫ dn̄s os
asine. ⁊ locuta ē. Quid feci tibi. Cur ꝑcutis me
ecce iam tertio. Respondit balaam. Quia com
meruisti. ⁊ illusisti mihi. Vtinā haberem gla/
dium vt te percuterē. Dixit asina. Nōne aīal
tuū sum cui sp sedere cōsuesti. vsqꝫ in presentē
diē. Dic qd simile vnqꝫ fecerim tibi. At ille ait
Nunqꝫ. Protinus apuit dn̄s oculos balaā. ⁊
vidit angelū stantem in via euaginato gladio.
adorauitqꝫ eū ꝓnus ī terrā. Cui angelꝰ. Cur
inquit tertio verberasti asinā tuā. Ego veni vt
aduersarer tibi: qꝛ peruersa est via tua. mihiqꝫ
cōtraria. Et nisi asina declinasset de via dās lo
cū resistenti: te occidissem ⁊ illa viueret. Dixit
qꝫ balaam. Peccaui: nesciens ꝙ tu stares con
tra me. Et nūc si displicet tibi vt vadam reuer
tar. Ait angelus. Vade cū istis. ⁊ caue ne ali/
ud ꝗ̄ p̄cepero tibi loquaris. Iuit igiť cuꝫ ꝑnci
pibus. Qđ cū audisset balac: egressus ē in oc/
cursum eius in oppido moabitarū qđ situū ē in
extremis finibus arnon. Dixitqꝫ ad balaam.
Misi nūcios vt vocarēt te. Cur nō statim ve
nisti ad me. An qꝛ mercedē aduētui tuo redde
re nequeo. Cui ille rn̄dit. Ecce adsū. Nūquid
loqui potero aliđ nisi quod deus posuerit ī ore
meo. Perrexerunt ergo simul. ⁊ venerunt in
vrbē q̄ in extremis regni eiꝰ finibꝰ erat. Cūqꝫ

occidisset balac boues ⁊ oues: misit ad balaam ⁊ principes qui cuz eo erãt munera. Mane autem facto: duxit euz ad excelsa baal. ⁊ intuitus ẽ extremam partem populi: XXIII:

Dixitqꝫ balaam ad balac. Edifica mihi hic septem aras. ⁊ para totidem vitulos eiusdẽqꝫ numeri arietes. Cumqꝫ fecisset iuxta sermonem balaaz: imposuerunt simul vitulum ⁊ arietẽ sup aram. Dixitqꝫ balaam ad balac. Sta paulisp iuxta holocaustum tuuz donec vadam: si forte occurrat mihi dñs. ⁊ quodcũqꝫ ĩperauerit loquar tibi. Cumqꝫ abijsset velociter: occurit illi deus. Locutusqꝫ ad euz balaã septẽ inquit aras erexi: ⁊ imposui vituluz ⁊ arietẽ desuper. Dñs autẽ posuit ꝟbuz ĩ ore eiꝰ ⁊ ait. Reuertere ad balac. ⁊ hec loq̃ris. Reuersus inuenit stãtem balac iuxta holocaustum suuz ⁊ oẽs principes moabitarũ: assumptaqꝫ parabola sua. dixit. De arã adduxit me balac rex moabitaruz de mõtibus oriẽtis. Veni inquit ⁊ maledic iacob. propera ⁊ detestare isrł. Quomodo maledicã: cui nõ maledixit deꝰ. Qua ratiõe detester: quẽ dñs non detestat. De sũmis silicibus videbo eũ: ⁊ de collibꝰ ꝯsiderabo illũ. Populus solus habitabit. ⁊ inter gẽtes nõ reputabit. Quis dinumerare possit puluerez iacob. ⁊ nosse numerum stirpis israel. Moriat anima mea morte iustorum: ⁊ fiãt nouissima mea horum similia. Dixitqꝫ balac ad balaam. Quid est hoc quod agis. Vt malediceres inimicis meis vocaui te. ⁊ tu ecõtrario benedicis eis. Cui ille respõdit. Nũ aliud possum loqui. nisi qd' iusserit dñs. Dixit ergo balac. Veni mecũ in alteruz locuz. vnde ꝑtẽ isrł' videas. ⁊ totuz videre non possis. inde maledicito ei. Cũqꝫ duxisset eũ in locũ sublimẽ super ꝟticez mõtis phasga. edificauit balaã septẽ aras. ⁊ ipositis sup vitulis atqꝫ arietibus. dixit ad balac. Sta hic iuxta holocaustũ tuuz donec ego obuius ꝑgam. Cui cũ dominꝰ occurrisset. posuissetqꝫ verbũ in ore eius. ait. Reuertere ad balac. ⁊ hec loq̃ris ei. Reuersus inuenit eũ stantẽ iuxta holocaustũ suuz. ⁊ ꝓncipes moabitarũ cuz eo. Ad quẽ balac. Quid inquit locutus est dñs. At ille assumpta parabola sua ait. Sta balac ⁊ ausculta. audi fili sephor. Non est deus q̃si homo vt mentiat: nec vt filiꝰ hoĩs vt mutet. Dixit ergo ⁊ nõ faciet. locutꝰqꝫ est ⁊ nõ implebit. Ad benedicendũ adductꝰ sũ bñdictionẽ ꝓhibere nõ valeo. Nõ est idoluz in iacob: nec videt simulacrũ in israel. Dñs deus eiꝰ cũ eo est. ⁊ clãgor victorie regis ĩ illo. Deus eduxit illũ d' egypto. cuiꝰ fortitudo silis ẽ rhinocerotis. Non ẽ auguriũ in iacob: nec diuinatio in israel. Tꝑibꝰ suis dicet iacob ⁊ isrł' qd operatꝰ sit deꝰ. Ecce populꝰ vt leena ꝯsurget. ⁊ quasi leo erigetur. Nõ accubabit donec deuoret ꝑdã et occisoꝝ sanguinẽ bibat. Dixitqꝫ balac ad balaam. Nec maledicas ei nec bñdicas. Et ille: nõne ait dixi tibi. ꝙ qcqd mihi deꝰ imperaret hoc facerẽ. Et ait balac ad eũ. Veni ⁊ ducam te ad aliũ locũ: si forte placeat deo vt inde maledicas eis. Cũqꝫ duxisset eũ sup verticem montis phogor qui respicit solitudinẽ. dixit ei balaaz. Edifica mihi hic septẽ aras: ⁊ para totidẽ vitulos: eiusdẽqꝫ numeri arietes. Fecit balac vt balaã dixerat. imposuitqꝫ vitulos ⁊ arietes ꝑ singulas aras. XXIIII

Cumqꝫ vidisset balaam ꝙ placeret dño vt benediceret israheli: nequaq̃z abijt vt añ preterat vt auguriũ quereret. sz dirigẽs ꝯtra desertũ vultũ suũ. et eleuans oculos vidit israel ĩn tẽtorijs cõmorãtẽ ꝑ tribꝰ suas et irruẽte in se spiritu dei assumpta parabola ait. Dixit balaã filiꝰ beor. dixit hõ cuiꝰ obturatꝰ est oculꝰ. dixit auditor sermonũ dei q visionem omnipotentis intuitꝰ est. qui cadit et sic aperiunt oculi eiꝰ. Q̃ pulchra tabernacula tua iacob et tẽtoria tua israel: vt valles nemorose vt horti iuxta fluuios irrigui: vt tabernacula que fixit dominꝰ: quasi cedri ꝓpe aquas. Fluet aq̃ de situla eiꝰ. ⁊ semẽ illius erit in aquas multas. Tollet ꝓpter agag rex eiꝰ: ⁊ auferet regnũ illius. Deꝰ eduxit illũ de egypto: cuius fortitudo similis ẽ rhinocerotis. Deuorabũt gẽtes hostes illiꝰ. ossaqꝫ eoꝝ confringent. ⁊ ꝑforabũt sagittis. Accubãs dormiuit vt leo: ⁊ quasi leena quã suscitare nullus audebit. Qui benedixerit tibi erit ⁊ ip̃e benedictꝰ: q maledixerit tibi in maledictione reputabitur. Iratusqꝫ balac contra balaam cõplosis mãibus ait. Ad maledicandũ inimicis meis vocaui te: quibus econtrario tertio benedixisti. Reuertere ad locũ tuũ. Decreueram quidẽ magnifice honorare te: sed dñs ꝑuauit te honore disposito. R̃ndit balaaz ad balac. Nõne nũcijs tuis quos misisti ad me dixi si dederit mihi balac plenã domũ suã argenti ⁊ auri nõ potero ꝑterire ꝟmonẽ dñi dei mei: vt vł' boni vel mali quid ꝓferã ex corde meo: sed qcqd dñs dixerit. hoc loquar. Verũtamẽ ꝑgens ad populũ meũ dabo tibi ꝯsiliũ: qd ppłs tuꝰ ppło huic faciet extremo tempore. Sũpta igit parabola. rursũ ait. Dixit balaã filius beor. dixit homo cuiꝰ obturatus est oculos. dixit auditor sermonũ dei: qui nouit doctrinã altissimi. ⁊ visio

tes omnipotentis videt. qui cadens apertos hz oculos. Uidebo eū sed nō modo. intuebor illū sed nō ꝓpe. Orietur stella ex iacob ⁊ ꝯsurget virga de isrl̄. ⁊ percutiet duces moab. vastabitqꝫ oēs filiꝰ seth. ⁊ erit idumea possessio eiꝰ. Here ditas seyr cedet inimicis suis. isrl̄ vero fortiter aget. De iacob erit q̄ dn̄et. ⁊ pdat reliqas ciuitatī. Cūqꝫ vidisset amalech: assumēs parabolam ait. Principiū gentiū amalech: cuiꝰ extrema pdent. Uidit q̄ꝫ cyneū. ⁊ assumpta parabola ait Robustū quidē est habitaculū tuū: sed si in petra posuerī nidum tuum. et fuerī electꝰ de stirpe cyn. q̄ꝫdiu poterī permanere. Assur eni capiet te. Assumptaqꝫ parabola iterum locutꝰ ē. Heu q̄s victurꝰ ē qn̄ ista faciet deꝰ. Uenient i trierībꝰ de italia supabūt assyrios vastabuntqꝫ hebreos. et ad extremū etiam ipsi pibunt. Surrexitqꝫ balaā. et reuersus est i locum suū: balac qꝫ via qua venerat redijt.

XXV

Morabaī autē eo tpe israel in sethim: et fornicatꝰ ē populꝰ cū filiabꝰ moab: que vocauerunt eos ad sacrificia sua. At illi comederunt et adorauerunt deos eoꝝ. Initiatusqꝫ ē israhel beelfegor. Et iratꝰ dn̄s ait ad moysen. Tolle cūctos pncipes populi. ⁊ suspēde eos ꝯtra solē in patibulī. vt auertatur furor meꝰ ab israel. Dixitqꝫ moyses ad iudices isrl̄ Occidat vnusquisqꝫ ꝓximos suos qui initiati sunt beelfegor. Et ecce vnꝰ de filijs israel intrauit corā fratribꝰ suis ad scortū madianiten. vidente moyse et omni turba filioꝝ israel. qui flebāt ante fores tabernaculi. Quod cū vidisset phinees filiꝰ eleazari filij aarō sacerdotis. surrexit de medio multitudinis: et arrepto pugione ingressus est post virū irahelitē in lupanar. et pfodit ambos simul viruꝫ. s. et mulierē in locis genitalibus. Cessauitqꝫ plaga a filijs isrl̄ et occisi sūt vigitiquattuor milia hominū. Dixitqꝫ dn̄s ad moysen. Phinees filius eleazari filij aaron sacerdotis auertit irā meā a filijs israel. q: zelo meo cōmotus ē ꝯ eos. vt nō ipē delerē filios isrl̄ i zelo meo. Idcirco loquere ad eum. Ecce do ei pacē federis mei et erit tam ipi q̄ꝫ semini eiꝰ pactum sacerdotij sempiternū. q: zelatus est ꝓ deo suo. ⁊ expiauit scelus filioꝝ israel Erat aūt nomē viri israhelite q̄ occisus est cum madianitide zambri filiꝰ salumi dux de cognatione ⁊ tribu symeonis. Porro mulier madianitis que pariter interfecta ē vocabaī cozbi: filia sur principis nobilissimi madianitarū. Locutusqꝫ est dn̄s ad moysen dicēs. Hostes vos sentiant madianite ⁊ percutite eos: q: ⁊ ipsi hostiliter egerunt contra vos. ⁊ decepere insidijs per idolū phogor. ⁊ cozbi filiā ducis madiā sororē suā. que percussa est in die plage ꝓ sacrilegio phogor.

XXVI

Postqꝫ noxiorum sanguis effusus est dixit dominus ad moysen ⁊ eleazaruꝫ filium aaron sacerdotem. Numerate omnem summam filiorum israel a viginti annis ⁊ supra per domos ⁊ cognationes suas: cūctos qui possunt ad bella ꝓcedere. Locuti sunt itaqꝫ moyses ⁊ eleazar sacerdos in campestribus moab super iordanem contra hiericho ad eos qui erant a viginti annis ⁊ supra sicut dn̄s imperauerat. quoꝝ est iste numerus. Ruben primogenitus israel. Huius filius enoch. a q̄ familia enochitarum. ⁊ phallu. a q̄ familia phalluitarum: ⁊ esrom a quo familia esromitarum: ⁊ charmi a quo familia charmitarum. He sūt familie de stirpe ruben. quarum numerus iuētus est quadragintatria milia ⁊ septingenti triginta. Filius phallu eliab: huius filij namuhel ⁊ dathan ⁊ abiron. Isti sunt dathan ⁊ abiron. principes populi qui surrexerunt contra moysen ⁊ aaron in seditione chore quādo aduersus dominum rebellauerunt. ⁊ aperiens terra os suum deuorauit chore morientibꝰ plurimis qn̄ combussit ignis ducētos quinquaginta viros. Et factū est grande miraculū: vt chore pereunte filij illiꝰ nō perirent. Filij symeon p cognationes suas. namuhel: ab hoc familia namuhelitarum: ⁊ ianim. ab hoc familia iaminitarum: iachin. ab hoc familia iachinitarū: zare. ab hoc familia zareitarū: saul ab hoc familia saulitarum He sunt familie de stirpe symeon: quaruꝫ oīs numerus fuit vigintiduo milia ducenti. Filij gad per cognatiōes suas. sephon. ab hoc familia sephonitarū: aggi. ab hoc familia aggitarū. suni. ab hoc familia sunitaꝝ. ozni. ab hoc familia oznitaꝝ: her. ab hoc familia heritaꝝ: arod. ab hoc familia aroditarum: aribel. ab hoc familia aribelitarum. Iste sunt familie gad: quaruꝫ oīs numerus fuit quadraginta milia quingēti Filij iuda: her ⁊ onan: qui ambo mortui sunt i terra chanaan. Fueruntqꝫ filij iuda p cognatiōes suas: sela. a quo familia selaitarū: phares a quo familia pharesitarum: zare a quo familia zareitarū. Porro filij phares: esron. a quo familia esromitarū: ⁊ amul. a quo familia amulitaꝝ. Iste sūt familie iuda: quaꝝ oīs numerꝰ fuit septuagintasex milia quingēti. Filij ysachar p cognatiōes suas: thola. a quo familia tholaitarū: phua. a quo familia phuaitarū: iasub. a q̄

familia iasubitaꝝ: semran. a quo familia sem/
ranitaꝝ. Hec sũt cognationes ysachar: q̃ꝝ nu/
merꝰ fuit sexagintaq̃ttuor milia trecenti. Filij
zabulon per cognatiões suas: sared. a quo fa/
milia sareditarum: helon. a q̊ familia helonita
rũ: ialel. a quo familia ialelitarũ. Hec sũt cogna
tiões zabulon: q̃ꝝ numerꝰ fuit sexaginta milia
quingenti. Filij ioseph per cognationes suas
manasse ⁊ ephraim. De manasse ortus est ma/
chir. a quo familia machiritaꝝ. Machir genu
it galaad. a q̊ familia galaaditaꝝ. Galaad ha/
buit filios iezer. a q̊ familia iezeritaꝝ. ⁊ elech. a
quo familia elechitarũ: ⁊ asrihel. a quo familia
asrihelitarum: ⁊ sechem. a quo familia sechemi
tarũ: ⁊ semida. a quo familia semidaitarum: ⁊
epher. a quo familia epheritaꝝ. Fuit aũt epher
pater salphaad. q filios nõ habebat sꝫ tm̃ filias
quaꝝ ista sũt noĩa: maala ⁊ noa ⁊ egla ⁊ melcha
⁊ thersa. He sunt familie manasse ⁊ numerus
eaꝝ qnquagintaduo milia septingenti. Filij ãt
ephraim per cognatiões suas fuerunt hi. Su/
thala. a quo familia suthalaitaꝝ: becher. a q fa/
milia becheritaꝝ: tehen. a quo familia teheni/
tarũ. Porro filius suthala fuit heran. a quo fa
milia heranitarũ. He sũt cognationes filiorũ
ephraim: quaꝝ nũerus fuit trigintaduo milia
qngenti. Isti sũt filij ioseph per familias suas.
Filij beniamin in cognationibus suis: bale. a
quo familia balcitarũ: azbel. a quo familia azbe
litarũ: achiram. a quo familia archiramitaꝝ: su
pham. a quo familia suphanitarũ: vpham. a q̊
familia vphamitarũ. Filij bale: hered ⁊ noe/
man. De hered. familia hereditarum: de noe/
man. familia noemanitaꝝ. Hi sunt filij benia
min per cognatiões suas: quoꝝ numerus fuit
q̃dragintaqnqꝫ milia sexcẽti. Filij dan per co/
gnationes suas: suhan. a q̊ familia suhanitarũ.
He sunt cognationes dan per familias suas.
Oẽs facte suhanite: q̃ꝝ numerus erat sexagin
taquattuor milia quadringẽti. Filij aser per co
gnationes suas: iemna: a quo familia iemnai/
tarũ: iessui. a quo familia iessuitarum: brie. a q̊
familia brieitarum. Filij brie: haber. a quo fa/
milia haberitarum: ⁊ melchiel. a quo familia
melchielitarum. Nomen autẽ filie aser. fuit sa
ra. He cognationes filiorũ aser: ⁊ numerus
eoꝝ qnquagintatria milia quadringenti. Filij
neptalim per cognationes suas: iessihel. a quo
familia iessihelitarũ: guni. a quo familia guni/
tarũ: iaser. a quo familia iaseritarum: sellem. a
quo familia sellemitarũ. He sunt cognatiões
filioꝝ neptalim p familias suas: quorũ nume/
rus quadragintaqnqꝫ milia quadringẽti. Ista ẽ
sũma filioꝝ isrl' qui recensiti sunt. sexcenta mi:
lia ⁊ mille septingenti triginta. Locutusqꝫ ẽ do
minus ad moysen dicẽs Istis diuidet̃ terra iu
xta nũerũ vocabuloꝝ in possessiões suas. Plu
ribus maiorẽ ptẽ dabis. ⁊ paucioribꝰ minorẽ:
singulis sicut nunc recensiti sunt tradet̃ posses
sio. ita dũtaxat vt sors terrã tribubus diuidat ⁊
familijs. Quicqd sorte cõtigerit: hoc vel plu/
res accipiant vel pauciores. Hic quoqꝫ est nu
merus filioꝝ leui per familias suas. Gerson
a q̊ familia gersonitarũ: caath. a q̊ familia caa/
thitarum: merari. a quo familia meraritarum
He sunt familie leui. Familia lobni. familia
hebroni. familia mooli. familia musi. familia
chori. At vero caath genuit amram: qui ha/
buit vxorẽ iocabeth filiã leui. que nata est ei in
egypto. Hec genuit amram viro suo filios a/
aron ⁊ moysen ⁊ mariã sororẽ eoꝝ. De aaron
orti sunt nadab ⁊ abiu ⁊ eleazar ⁊ ythamar.
Quorũ nadab ⁊ abiu: mortui sunt cũ obtulis/
sent ignem alienum corã dño. Fueruntqꝫ oẽs
qui numerati sũt vigintria milia generis ma/
sculini ab vno mense ⁊ supra: qui nõ sũt recen/
siti inter filios israel: nec eis cũ ceteris data pos
sessio ẽ. Hic ẽ numerus filioꝝ isrl'. q descripti
sunt a moyse ⁊ eleazaro sacerdote in campestri
bus moab supra iordanẽ ꝯ hiericho: inter q̊s
nullus fuit eorum q añ numerati sũt a moyse ⁊
aaron in deserto synai. Predixerat enim dñs
ꝙ oẽs morerẽt̃ in solitudine. Nullusqꝫ reman
sit ex eis nisi caleb filiꝰ iephone ⁊ iosue filiꝰ nun

XXVII

Accesserũt aũt filie sal/
phaad. filij epher. filij galaad filij ma
chir. filij manasse. qui fuit filius ioseph
quarũ sunt noĩa. maala ⁊ noa ⁊ egla ⁊ melcha
⁊ thersa: steteruntqꝫ coram moyse ⁊ eleazaro
sacerdote ⁊ cunctis principibus ppl'i ad ostiũ
tabernaculi federis. atqꝫ dixerũt. Pr̃ nr̃ mor
tuꝰ ẽ in deserto. nec fuit in seditiõe que cõcitata
ẽ ꝯ dñm sub chore: sed in pctõ suo mortuus ẽ.
Hic non habuit mares filios. Cur tollitur no
men illius de familia sua: quia nõ habet filium
Date nobis possessionẽ inter cognatos patris
nr̃i. Retulitqꝫ moyses cãm eaꝝ ad iudiciũ dñi
Qui dixit ad eum. Iustã rẽ postulãt filie sal/
phaad Da eis possessionẽ inter cognatos pr̃is
sui. ⁊ ei in hereditatẽ succedãt. Ad filios autẽ
isrl' loqris hec. Hõ cũ mortuꝰ fuerit absqꝫ filio
ad filiã eius trãsibit hereditas: si filiã nõ habue
rit habebit successores frẽs suos. Qd si ⁊ frẽs
non fuerint: dabit̃ hereditatem frĩbꝰ pr̃is eius

Sin autē nec patruos hūerit: dabitur heredi/
tas his qui ei proximi sūt. Eritq̄ʒ h̄ filijs isrl̄ scīm
lege ꝑpetua: sicut p̄cepit dn̄s moysi. Dixit q̄ʒ
dn̄s ad moysen. Ascende in montē istum aba
rim. ⁊ ꝯtemplare ide trā quā daturus sū filijs
isrl̄. Cūq̄ʒ videris eam. ibis ⁊ tu ad ppl̄m tuū
sicut iuit frater tuus aarō: quia offendisti me in
deserto syn in contraditione multitudinis. nec
scificare me voluisti corā ea super aq̄s. He sūt
aq̄ contradictiōis in cades deserti syn. Cui re/
spondit moyses. Prouideat dn̄s deꝰ spm̄ oīs
carnis hoīem qui sit super multitudinē hanc. ⁊
possit exire et intrare añ eos. ⁊ educere eos vel
introducere ne sit ppl̄s dn̄i sicut oues absq̄ʒ pa
store. Dixitq̄ʒ dn̄s ad eum. Tolle iosue filium
nun virū in quo est spūs dei: ⁊ pone manū tuā
sup eum. Qui stabit coram eleazaro sacerdote
et oī multitudine: ⁊ dabis ei precepta cunctis
videntibus ⁊ partē gl̄ie tue: vt audiat eū oīs sy
nagoga filioꝝ isrl̄. Pro h̄ si quid agendū erit
eleazar sacerdos cōsulet dn̄m. Ad verbū eius
egredieť ⁊ igredieť ip̄e ⁊ oēs filij isrl̄ cum eo ⁊
cetera multitudo. Fecit moyses ut preceperat
dn̄s. Cūq̄ʒ tulisset iosue statuit eum coram elea
zaro sacerdote ⁊ oī frequētia ppl̄i. ⁊ iposit̄ ca/
piti eiꝰ manibꝰ cuncta replicauit que manda/
uerat dominus.

XXVIII

Dixit q̄ʒ dn̄s ad moysen. Precipe fi/
lijs isrl̄. ⁊ dices ad eos. Oblationem
meaʒ ⁊ panes ⁊ incensū odoris suauis
simi offerte ꝑ tp̄a sua. hec sunt sacrificia que of
ferre debetis. Agnos anniculos imaculatos
duos q̄tidie i holocaustū sempiternū: vnū of/
feretis mane. ⁊ alterū ad vesp̄ū: decimaʒ p̄tem
ephi simile q̄ consp̄sa sit oleo purissimo: et ha/
beat q̄rtā partem hin. Holocaustū iuge est qd̄
obtulistis i mōte synai in odorem suauissimuʒ
incēsi dn̄i. Et libabitis vini quartā p̄te hin per
agnos singl̄os in scūario dn̄i. Alterū q̄ʒ agnū
sil̄r offeretis ad vesperā iuxta oēm ritum sacri
ficij matutini et libamentorum eius. oblationē
suauissimi odoris dn̄o. Die autem sabbati offe
retis duos agnos anniculos imaculatos. ⁊ du
as decimas simile oleo consperse in sacrificio. ⁊
liba que rite fundunť p singula sabbata in ho/
locaustū sempiternū. In calēdis aūt. i. in men
siū exordijs offeret̄ holocaustū dn̄o. vitulos d̄
armento duos. arietē vnuʒ. agnos anniculos
septem imaculatos. ⁊ tres decimas simile oleo
cōsp̄se in sacrificio p singulos vitulos. ⁊ duas
decimas simile oleo ꝯsp̄se per singulos arietes
⁊ decimaʒ decime simile ex oleo in sacrificio per
agnos singulos. Holocaustū suauissimi odo/
ris atq̄ʒ incēsi est dn̄o. Libamenta aūt vini q̄ p
singulas fundenda sūt victimas. ista erūt. Me
dias pars hin p singulos vitulos. tria p arietē.
quarta per agnū. Hoc erit holocaustum p oēs
menses: q sibi anno vertēte succedūt. Hircus
quoq̄ʒ offereť dn̄o pro pctīs in holocaustū sem/
piternū cū libamētis suis. Mēse aūt primo q̄r/
tadecima die mēsis. phase dn̄i erit. ⁊ q̄ntadecia
die solēnitas. Septem diebus vescenť azimis.
quaꝝ dies p̄ma venerabilis ⁊ scā erit. Omne
opus seruile nō facietis in ea. Offeretisq̄ʒ incē
sum holocaustum dn̄o. vitulos de armento du
os. arietem vnū. agnos anniculos imaculatos
septem. ⁊ sacrificia singuloꝝ ex simila que con
spersa sit oleo: tres decimas p singulos vitulos
⁊ duas decimas p arietem ⁊ decimā decime per
agnos singulos. i. per septem agnos. ⁊ hircuʒ
ꝓ pctō vnū vt expieť ꝓ vobis. preter holocau/
stum matutinū. qd̄ semp offeretis. Ita facietis
per singulos dies septē dierū. in fomiteʒ ignis
⁊ in odorem suauissimuʒ domino. qui surget d̄
holocausto ⁊ de libatiōibus singulorum. Dies
quoq̄ʒ septimꝰ celeberrimus ⁊ scūs erit vobis.
Oē opus seruile nō facietis i eo. Dies etiā pri
mitiuoꝝ q̄n offeretis nouas fruges dn̄o exple/
tis ebdomadibꝰ. venerabilis ⁊ scā erit. Omne
opus seruile nō facietis i ea. Offeretisq̄ʒ holo/
caustum i odorē suauissimū dn̄o. vitulos de ar
mento duos. arietē vnuʒ. agnos anniculos im
maculatos septē. atq̄ʒ in sacrificijs eoꝝ simile
oleo cōspere. tres decimas p singulos vitulos.
per arietes duas. per agnos decimam decime
q sil̄r sūt agni septē. hircū q̄ʒ q mactať ꝓ expiatio
ne. p̄ter holocaustū sēpiternū ⁊ liba eiꝰ. Imma
culata offeret̄ oīa cū libatiōibꝰ suis.

XXIX

Mensis etiā septimi prima dies venera/
bilis ⁊ scā erit vob. Oē opus s̄uile nō
facietis in ea. q2 dies clāgoris ē ⁊ tuba/
rū. Offeretisq̄ʒ holocaustū i odorē suauissimum
dn̄o vitulū de armēto vnū: arietē vnū ⁊ agnos
āniculos imaculatos septē. ⁊ i sacrificijs eoꝝ si
mile oleo ꝯsp̄se tres decias p singulos vitulos
duas decimas p arietē. vnā decimā per agnuʒ
q sil̄r sūt agni septē. ⁊ hircū ꝓ pctō q offerť in ex
piatiōe populi p̄ter holocaustū calēdarū cum sa
crificijs suis. ⁊ holocaustū sempit̄nū cum liba/
tiōibꝰ solitis. Hisdē cerimonijs offeret̄ i odo
rē suauissimū icensū dn̄o. Decia quoq̄ʒ dies mē
sis huiꝰ septimi erit vob scā atq̄ʒ venerabilis. ⁊
affligetis aīas vr̄as. Oē opꝰ s̄uile nō facietis i
ea. Offeretisq̄ʒ holocaustū dn̄o in odorem sua

aviſſimū: vitulū de armento vnum: arietē vnū. agnos āniculos imaculatos ſeptē. ⁊ in ſacrifi/ cijs eorum ſimile oleo cōſperſe tres decimas p ſingulos vitulos: duas decimas per arietem. decimaꝫ decime per agnos ſingulos. q̄ ſunt ſil' agni ſeptē. ⁊ hircū ꝓ pctō: abſqꝫ his q̄ offerri pro delicto ſolent in expiationē. ⁊ holocauſtum ſempiternū in ſacrificio ⁊ libaminibus eorum. Quintadecima ꝟo die mēſis ſeptimi q̄ vobis ſcā erit atqꝫ venerabilis: oē opus ſeruile non. facietis in ea: ſꝫ celebrabitis ſolēnitatē dño ſe/ ptem dieb⁹. Offeretiſqꝫ holocauſtum in odorē ſuauiſſimū dño: vitulos de armento tredecim. arietes duos: agnos anniculos imaculatos. q̄ttuordecim. ⁊ in libamētis eoꝝ: ſimile oleo cō ſperſe tres decimas p vitulos ſingulos: q ſunt ſil' vituli tredecim. ⁊ duas decimas arieti vno .i. ſil' arietib⁹ duob⁹ et decimā decime agnis ſin gulis: q ſūt ſimul agni quattuordecim. ⁊ hircū ꝓ pctō abſqꝫ holocauſto ſempiterno ⁊ ſacrificio ⁊ libamine ei⁹. In die altero offeretis vitulos de armēto duodecim: arietes duos: agnos an niculos immaculatos q̄ttuordecim: ſacrificiaqꝫ ⁊ libamina ſingulorum per vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis. ⁊ hircum ꝓ pctō abſqꝫ holocauſto ſempiterno: ſacrificioqꝫ ⁊ libamine ei⁹. Die tertio offeret' vitulos vndecim arie/ tes duos: agnos āniculos imaculatos quattu/ ordecim: ſacrificiaqꝫ ⁊ libamina ſinguloꝝ per vitulos ⁊ arites ⁊ agnos rite celebrabit'. ⁊ hir cū ꝓ pctō: abſqꝫ holocauſto ſempiterno: ſacrifi cioqꝫ ⁊ libamine ei⁹. Die quarto offeret' vitu/ los decem: arietes duos: agnos āniculos ima culatos quattuordecim: ſacrificiaqꝫ ⁊ libamina ſingulorum per vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite celebrabitis. ⁊ hircuꝫ ꝓ pctō: abſqꝫ holocauſto ſempiterno. ſacrificioqꝫ ei⁹ ⁊ libamīe. Die qn/ to offeretis vitulos nouē: arietes duos agnos āniculos imaculatos q̄ttuordecim: ſacrificiaqꝫ ⁊ libamina ſingulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabit'. et hircum ꝓ pctō: abſqꝫ holocauſto ſempiterno: ſacrificioqꝫ ei⁹ et liba/ mine. Die ſexto offeretis vitulos octo: arites duos: agnos anniculos imaculatos quattuor decim: ſacrificia qꝫ et libamina ſinguloꝝ p vi/ tulos et arietes et agnos rite celebrabit'. et hir cum ꝓ pctō: abſqꝫ holocauſto ſempiterno: ſa/ crificioqꝫ ei⁹ et libamine. Die ſeptimo offeret' vitulos ſeptē: et arietes duos: agnos āniculos imaculatos q̄ttuordecim. ſacrificia qꝫ et libami na ſinguloꝝ per vitulos et arites et agnos rite celebrabitis. et hircū ꝓ pctō abſqꝫ holocauſto ſempiterno: ſacrificioqꝫ ei⁹ ⁊ libamīe. Die oc/ tauo qui eſt celeberrim⁹: oē opus ſeruile nō facie tis offerētes holocauſtum in odorē ſuauiſſimū dño: vitulū vnū: arietē vnū: agnos anniculos imaculatos ſeptē: ſacrificiaqꝫ ⁊ libamina ſin/ guloꝝ per vitulos ⁊ arietes ⁊ agnos rite cele/ brabitis ⁊ hircū ꝓ pctō: abſqꝫ holocauſto ſem/ piterno: ſacrificioqꝫ ei⁹ ⁊ libamine. Hec offe/ retis dño i ſolēnitatibus vr̄is: pter vota ⁊ obla tiones ſpontaneas in holocauſto: in ſacrificio: in libamine: ⁊ in hoſtijs pacificis.

XXX

Narrauitqꝫ moyſes filijs iſrl' omnia q̄ ei dñs imperarat: et locutus eſt ad pn/ cipes tribuum filioꝝ iſrl'. Iſte ē ſermo quē pcepit dominus. Si qs viroꝝ votum dño vouerit: aut ſe cōſtrinxerit iuramēto: nō faciet irritū ꝟbū ſuū: ſed omne qđ ꝓmiſit implebit. Mulier ſi quippiam vouerit ⁊ ſe conſtrinxerit iuramēto: q̄ ē in domo patris ſui. ⁊ in etate ad huc puellari: ſi cognouerit pater votū qđ polli/ cita ē: ⁊ iuramentū q̄ obligauit aīam ſuā: ⁊ ta/ cuerit: voti rea erit. Quicqd pollicita ē et iura uit opere cōplebit. Sin autē ſtatim vt audierit cōtradixerit pater. et vota et iuramēta eius irri ta erunt: nec obnoxia tenebit' ſponſioni: eo qꝫ cōtradixerit pater. Si maritū habuerit et vouc rit aliqd. et ſemel de ore eius ꝟbū egrediens: aīam eius obligauerit iuramēto: q̄ die audierit vir et nō cōtradixerit voti rea erit: reddetqꝫ qđ cunqꝫ ꝓmiſerat. Sin āt audiēs ſtatim ꝯtradi xerit. et irritas fecerit pollicitatiōes eius: ver/ baqꝫ qbus obſtrinxerat aīam ſuā: ꝓpitius erit ei dominus. Vidua ⁊ repudiata quicqd voue rint: reddent. Vxor in domo viri cum ſe voto cōſtrinxerit iuramēto: ſi audierit vir et tacue/ rit nec cōtradixerit ſpōſioni: reddet qđcunqꝫ ꝓ miſerat. Sin autē exēplo ꝯtradixerit: nō tene/ bitur ꝓmiſſionis rea: quia maritus ꝯtradixit et dñs ei ꝓpiti⁹ erit. Si vouerit et iuramēto ſe cō ſtrinxerit: vt per ieiuniuꝫ vel ceteraꝝ reꝝ abſti nentiā affligat aīam ſuā: in arbitrio viri erit ſi faciat ſiue nō faciat. Qđ ſi audiens vir tacue/ rit: et in alteram diem diſtulerit ſnīam: quicqd vouerat atqꝫ ꝓmiſerat. reddet: quia ſtatim vt audiuit. tacuit. Sin autē cōtradixerit poſtqꝫ re ſciuit: portabit ipſe iniquitatē eius. Iſte ſunt le ges quas ꝯſtituit dñs moyſi inter viruꝫ et vxo rē: inter patrē et filiā q̄ in puellari adhuc etate eſt: vel q̄ manet in parentis domo.

XXXI

Locutuſqꝫ ē domin⁹ ad moyſen dicēs Vleiſcere prius filios iſrl' de madianitis ⁊ ſic colligeris ad pplm tuū. Statimqꝫ

moyses armate ingt ex vobis viros ad pugnā qui possint vltionē dñi expetere de madianitis Mille viri de singulis tribub⁹ eligātur ex isrl' qui mittāt ad bellū. Dederunt qꝫ millenos de singulis tribubus. i. duodeci milia expeditoꝝ ad pugnā quos misit moyses cuꝫ phinees filio eleazari sacerdotis. vasaqꝫ scā ꝛ tubas ad clangendum tradidit ei. Cunqꝫ pugnassent ꝯ madianitas atqꝫ vicissent. oēs mares occiderunt ꝛ reges eorum eui et recem et sur et vr et rebe: qnqꝫ pncipes gētis balaā quoqꝫ filiū beor inʼfecerūt gladio: ceperūtqꝫ mulieres eorum ꝛ paruulos oiaqꝫ pecora ꝛ cunctam suppellectilem. Quicquid habē poterāt depopulati sūt. tam vrbes q̄ꝫ vitulos. ꝛ castella flamma cōsumpsit. Et tulerunt pdā ꝛ vniuersa que ceperant taꝫ ex hoib⁹ q̄ꝫ ex iumētis. ꝛ adduxerunt ad moysen ꝛ eleazarū sacerdoteꝫ. ꝛ ad oēm multitudinem filiorum isrl'. Reliq̄ aūt vtēsilia portauerunt ad castra in cāpestribus moab. iuxta iordanem cōtra hiericho. Egressi sunt auteꝫ moyses et eleazar sacerdos ꝛ oēs pncipes synagoge in occursū eoꝝ extra castra. Iratusqꝫ moyses principibus exercit⁹ tribunis ꝛ centurionib⁹ qui venerant de bello. ait. Cur feminas reseruastis? Nōne iste sūt que d'ceperūt filios isrl' ad suggestionē balaā. ꝛ puaricari vos fecerūt i domino sup pctō phogor. vnde ꝛ percussus est popul⁹? Ergo cunctos interficite: quicquid est generis masculini etiaꝫ in paruulis. ꝛ mulieres que nouerunt viros in coitu. iugulate: puellas autem ꝛ omnes feminas virgines reseruate vobis et manete extra castra septem diebus. Qui occiderit hominē vel occisum tetigerit: lustrabitur die tertio ꝛ septimo. Et de omni preda siue vestimentū fuerit siue vas. ꝛ aliquid in vtensilia preparatū de caprarū pellibus ꝛ pilis ꝛ ligno: expiabitur. Eleazar quoqꝫ sacerdos ad viros exercitus qui pugnauerant sic locutus ē. Hoc est preceptū legis qd' mandauit domin⁹ moysi. Aurū ꝛ argentum ꝛ es ꝛ ferrum ꝛ plumbuꝫ et stannū ꝛ omne qd' potest trāsire per flammas igne purgabit': quicquid aūt ignem non potest sustinere: aqua expiationis sanctificabit'. ꝛ lauabitis vestimenta vestra die septimo. ꝛ purificati postea castra itrabitis. Dixitqꝫ quoqꝫ dominus ad moysen: Tolle summā eoruꝫ que capta sunt. ab homine vsqꝫ ad pecus tu ꝛ eleazar sacerdos. ꝛ omnes principes vulgi: diuidesqꝫ ex equo predaꝫ inter eos qui pugnauerūt egressiqꝫ sunt ad bellum. ꝛ inter omnē reliquā multitudinem. ꝛ separabis partem dño ab his qui pugnauerūt ꝛ fuerunt in bello vnam animam quingentis tam ex hominib⁹ q̄ꝫ ex bobus ꝛ asinis ꝛ ouibus. et dabis eam eleazaro sacerdoti: quia primitie dñi sunt. Ex media quoqꝫ parte filioꝝ israel accipies qnquagesimuꝫ caput hominū ꝛ boum ꝛ asinorū ꝛ ouiū cunctorūqꝫ animantiū. ꝛ dabis ea leuitis qui excubant in custodijs tabernaculi dñi. Feceruntqꝫ moyses ꝛ eleazar sicut pceperat dñs. Fuit aūt preda quā exercitus ceperat: ouiū sexcenta septuaginta qnqꝫ milia: boum septuaginta duo milia: asinorū sexaginta milia ꝛ mille: anime hominū sexus feminei que nō cognouerant viros triginta duo milia. Dataqꝫ est media pars his qui in prelio fuerāt: ouiū treceta trigintaseptē milia qngente e quib⁹ in partē dñi supputate sūt oues sexcēte septuagintaquinqꝫ. ꝛ de bobus trigintasex milibus: boues septuaginta ꝛ duo. de asinis triginta milib⁹ quingentis: asini sexaginta vnus De aiabus hoiuꝫ sedecim milibus cesserunt in partē dñi trigintaduc aie. Tradiditqꝫ moyses numerū primitiaꝝ dñi eleazaro sacerdoti: sicuti fuerat ei imperatū ex media parte filioꝝ isrl': quā separauerat his q in plio fuerāt. De media vo parte q̄ ptigerat reliquc multitudini. i. de ouibus trecentis triginta septem milib⁹ qngentis. ꝛ de bobus trigintasex milibus ꝛ de asinis triginta milib⁹ qngentis. ꝛ de hoib⁹ sedecim milibus tulit moyses quinquagesimū caput. ꝛ dedit leuitis qui excubabāt in tabernaculo dñi sicut pceperat dñs. Cūqꝫ accessissent principes exercitus ad moysen ꝛ tribuni centurionesqꝫ dixerunt: Nos serui tui recensuimus numerū pugnatoꝝ quos habuimus sub manu nostra. ꝛ ne vnus quidē defuit. Ob hanc causam offerimus in donarijs dñi singuli quod in preda auri potuimus inuenire. periscelides ꝛ armillas annulos ꝛ dextralia ac murenulas: vt depceris pro nobis dominū. Susceperūtqꝫ moyses ꝛ eleazar sacerdos omne aurū in diuersis speciebus pondere sanctuarij sedecim milia septingētos qnqꝫginta siclos a tribunis ꝛ centurionibus. Vnusqsqꝫ eni qd' in pda rapuerat: suū erat. Et susceptū intulerūt in tabernaculū testimonij: in monimentum filiorum israel coram domino.

C. XXXII

Filij autem ruben ꝛ gad habebāt pecora mlta. ꝛ erat illis in iumētis infinita substātia. Cūqꝫ vidissent iazer ꝛ galaad aptas aialibus alendis terras: venerunt ad moysen ꝛ ad eleazarū sacerdotem ꝛ principes multitudinis atqꝫ dixerunt: Astaroth ꝛ di/

bon ꝛ iazer ꝛ nemra esebbon ꝛ eleale et saban ꝛ nebo ꝛ beon terra quā percussit dn̄s in ꝯspectu filioꝝ israel. regiōis vberrime ē ad pastum aialiū. ꝛ nos serui tui habemus iumēta plurima p̄camurq; si inuenimus grām coram te vt des nobis famulis tuis eaz in possessionē. nec facias nos transire iordanē. Quibus respōdit moyses. Nūquid fratres vestri ibūt ad pugnā ꝛ vos hic sedebitis. Cur subuertitis mētes filiorū israel. ne trāsire audeāt in locū quē eis daturus ē dn̄s. Nōne ita egerūt patres vestri. qn̄ misi de cadesbarne ad explorandā terrā. Cūq; venissent ad vallē botri lustrata oī regiōe subuerterūt cor filioꝝ israel vt nō intrarēt fines q̄s eis dn̄s dedit: qbus iratus iurauit dicēs. Si videbūt hoīes isti q ascēderūt ex egypto a vigīti annis ꝛ supra terram quam sub iuramento pollicitus sum abrahā isaac ꝛ iacob. ꝛ noluerūt sequi me preter caleb filium iephone cenezeum ꝛ iosue filiū nun. Isti impleuerūt voluntatē meam. Iratusq; dn̄s aduersum israel circunduxit eū p desertū quadragīta annis. donec ꝯsumeret vniuersa generatō q̄ fecerat malū i ꝯspectu eius. Et ecce inqt vos surrexistis ꝓ prībus vestris icremēta ꝛ alūni oiuz pctoꝝ. vt augeretis furorē dn̄i ꝯ isrl'. Quod si nolueritis seq eū. i solitudine ppl'm derelinqt. ꝛ vos cā eritis necis oiuz. At illi ꝓpe accedētes. dixerunt. Caulas ouiū fabricabimus ꝛ stabula iumētoꝝ. paruulis q̄z nr̄is vrbes munitas: nos aūt ipi armati ꝛ accincti p gemus ad p̄liū ante filios isrl'. donec introducamus eos ad loca sua. Paruuli nr̄i ꝛ qcqd habere possumus erunt in vrbibus munitis pp habitatoꝝ insidias. Nō reuertemur i domos nostras vsq; dū possideāt filij isrl' hereditatem suā: nec quicq̄ queremus trās iordanē q2 iam habemus possessionē nostraz in orientali eius plaga. Quibus moyses ait. Si facitis qd̄ ꝓmittitis expediti pgite corā dn̄o ad pugnā ꝛ oīs vir bellator armatus iordanem transeat donec subuertat dn̄s inimicos suos. ꝛ subijciatur ei omnis terra: tūc eritis iculpabiles apud deū ꝛ apd̄ israel. ꝛ obtinebitis regiōes quas vultis coram dn̄o. Sin aūt qd̄ dicitis nō feceritis: nulli dubiū est quin peccetis in deum. ꝛ scitote qm̄ pctm̄ vestrum apphēdet vos. Edificate ergo vrbes paruulis vestris: ꝛ caulas ꝛ stabula ouibus ac iumentis: ꝛ qd̄ polliciti estis iplete. Dixerūtq; filij gad ꝛ ruben ad moysen. Serui tui sumus faciemus qd̄ iubet dn̄s nr̄. Paruulos nr̄os ꝛ mulieres ꝛ pecora ac iumenta relinquemus i vrbibus galaad: nos autem famuli tui omnes expediti pergemus ad bellum sicut tu domine loqueris. Precepit ergo moyses eleazaro sacerdoti ꝛ iosue filio nun ꝛ principib' familiarum trib' israel: ꝛ dixit ad eos. Si trāsierint filij gad ꝛ filij ruben vobiscum iordanez. omnes armati ad bellum coram domino. ꝛ vobis fuerit terra subiecta: date eis galaad in possessionē. Sin autem noluerint transire vobiscū in terrā chanaan: inter vos habitandi accipiant loca. Responderūtq; filij gad ꝛ filij ruben. Sicut locutus est dominus seruis suis: ita faciemus. Ipsi armati pergemus coram domino in terrā chanaan. ꝛ possessionem iam suscepisse nos confitemur trans iordanem. Dedit itaq; moyses filijs gad ꝛ ruben ꝛ dimidie tribui manasse filij ioseph regnum seon regis amorrei. ꝛ regnum og regis basan. ꝛ terrā eoꝝ cum vrbibus suis per circuitum. Igitur extruxerunt filij gad dibon ꝛ astaroth ꝛ aroer ꝛ roth ꝛ sophan ꝛ iazer iecbaa ꝛ bethnemra ꝛ betharam vrbes munitas. ꝛ caulas pecoribus suis. Filij vero ruben edificauerūt esebon ꝛ eleale ꝛ cariathaim ꝛ nabo ꝛ baalmeon versis nominibus: sabama q̄z imponentes vocabula vrbibus quas extruxerant. Porro filij machir filij manasse perrexerūt in galaad: ꝛ vastauerūt eam interfecto amorreo habitatore ei'. Dedit ergo moyses terrā galaad machir filio manasse: qui habitauit in ea. Iair aūt filius manasse abijt ꝛ occupauit vicos ei': quos appellauit anothiair. i. villas iair. Nobe q̄z perrexit ꝛ apprehendit chanath cū viculis suis: vocauitq; eam ex noīe suo nobe.

XXXIII

Hec sūt mansiones filioꝝ israel qui egressi sūt de egypto per turmas suas in manu moysi ꝛ aarō. quas descripsit moyses iuxta castoꝝ loca q̄ dn̄i iussione mutabant. Profecto igitur de ramesse mense primo quintadecima die mensis p̄mi: altera die phase filij israel in manu excelsa videntibus cūctis egyptijs ꝛ sepelientibus primogenitos quos percusserat dn̄s. Nam ꝛ in dijs eoꝝ exercuerat vltionē. Castrametati sunt in socoth de socoth venerūt in etham que ē in extremis finibus solitudinis. Inde egressi venerūt contra phiairoth que respicit beelsephon. ꝛ castrametati sūt ante magdalū. Profectiq; de phiairoth. transierūt p mediū mare in solitudinem. ꝛ ambulantes trib' dieb' p desertum etham. castrametati sunt in mara. Profectiq; de mara. venerunt in helim vbi erant duodecim fontes aquarū ꝛ palme septuaginta: ibiq; castrametati sunt. Sed ꝛ inde egressi: fixerūt tentoria sup

mare rubrum. Profectiq; de mari rubro. castrametati sunt in deserto syn: vnde egressi venerũt in depta. Profectiq; de depta castrametati sunt in halus: egressiq; de halus. raphidim fixere tentoria: vbi populo defuit aqua ad bibendum. Profectiq; de raphidim: castramentati sunt in deserto synai. Sed et de solitudine synai egressi venerũt ad sepl'chra ɔcupiscẽtie. Profecti de sepulchris concupiscentie: castramentati sunt in assaroth: et de assaroth venerunt in rethma prophetecq; de rethma castrametati sunt in remomphares: vnde egressi venerunt in lebna: De lebna castrametati sunt in ressa: egressiq; de ressa venerunt in ceelatha: Vnde ꝑfecti castrametati sunt in mõte sepher: egressi de mõte sepher venerunt in arada. Inde proficiscentes: castrametati sunt in maceloth. Profectiq; de maceloth venerunt in thaath. De thaath castrametati sunt in thare: vnde egressi fixere tentoria i metcha. Et de metcha castrametati sunt in esinona. Profectiq; de esinona venerunt in moseroth. Et de moseroth castrametati sunt in baneiachan. Profectiq; de baneiachan venerunt in monte; gadgad. Vnde profecti castrametati sunt in iethebatha: et de iethebatha venerunt in ebrona. Egressiq; de ebrona castrametati sunt in asiongaber: inde profecti venerunt in desertum syn. Hec est cades. Egressiq; de cades castrametati sunt in monte hor: in extremis finibus terre edom. Ascẽditq; aaron sacerdos in montẽ hor: iubente dño: et ibi mortuus est anno quadragesimo egressionis filiorũ israel ex egypto mense quinto: primo die mensis cum eẽt annorũ cẽtũ vigintitriũ. Audiuitq; chananeꝰ rex arad: q habitabit ad meridiem: i terram chanaan venisse filios israel. Et ꝑfecti de monte hor: castrametati sunt in salmona: vnde egressi venerunt in phinon. Profectiq; de phinon. castrametati sunt in oboth: et de oboth venerunt in ieabarim. que est in finibus moabitarũ. Profectiq; de ieabarim. fixere tentoria in dibongad: vnde egressi castrametati sũt i elmondeblathaim. Egressi de elmondeblathaim. veneru nt ad montes abarim contra nabo Profectiq; de montibus abarim. transierunt ad campestria moab supra iordanem cõtra hiericho. Ibiq; castrametati sunt de bethsimõ vsq; ad belsathim in planioribus locis moabitarum: vbi locutus est dominꝰ ad moysen. Precipe filijs israel. et dic ad eos. Qñ trãsieritis iordanem intrantes terrã chanaan: disperdite cũctos habitatores terre illius: cõfringite titulos et statuas comminuite. atq; oia excelsa vastate: mundantes terrã et habitantes in ea. Ego enĩ dedi vobis illã in possessionẽ: quã diuidetis vobis sorte. Pluribꝰ dabitis latiorẽ. et paucioribus angustiorẽ. Singulis vt sors ceciderit: ita tribuet hereditas. Per tribꝰ et famil as possessio diuidet. Sin aũt nolueritis interficere habitatores terre q remãserint. erũt vobis q̃si clauı i oculis et lãcee in laterибꝰ. et aduersabuntur vobis in terra habitatiõis vr̃e. et qcqd illis cogitauerã facere. vobis faciã.

XXXIIII

Locutusq; est dñs ad moysen dicens: Precipe filijs israel. et dices ad eos. Cũ ingressi fueritis terrã chanaan et i possessionẽ vobis sorte ceciderit: his finibꝰ terminabit. Pars meridiana icipiet a solitudine syn q̃ ẽ iuxta edõ. et habebit termios ɔ̃ orientẽ mare salsissimũ: q circuibũt australem plagã p ascensũ scorpionis: ita vt transeant in senna et perueniãt ad meridiẽ vsq; ad cadesbarne: vnde egredient cõfinia ad villam noie adar. et tẽdent vsq; asemona. Ibitq; per gyrũ terminꝰ ab asemona vsq; ad torrentem egypti. et magni maris littore finiet. Plaga autẽ occidentalis a mari magno incipiet. et ipso fine claudetur. Porro ad septentrionalẽ plagam a mari magno termini incipient peruenictes vsq; ad montẽ altissimũ: a quo venient in emath vsq; ad terminos sedada. ibuntq; confinia vsq; ad ebrona et villã henan. Hi erũt termini in pte aquilonis. Inde metabunt fines ɔtra orientalẽ plagã de villa henã vsq; sephama. et de sephama descendent termini in reblatha contra fontẽ daphnim. Inde peruenient ɔtra orientẽ ad mare ceneretb. et tendent vsq; ad iordanẽ. et ad vltimũ salsissimo claudent mari. Hãc habebitis terrã p fines suos in circuitu. Precepitq; moyses filijs israel dicẽs. Hec erit terra quã possidebitis sorte. et aquã iussit dñs dari noue tribubꝰ et dimidie tribui. Tribꝰ eni filiorũ ruben per familias suas. et tribus filiorũ gad iuxta cognationũ numerũ: media q; tribꝰ manasse. i. due semis tribꝰ acceperũt ptẽ suã trãsiordanẽ contra hierico ad orientalẽ plagã. Et ait dominus ad moysen: Hec sũt noia virorũ qui terrã vobis diuident. Eleazar sacerdos et iosue filius nun et singuli pncipes de tribubꝰ singulis: quorũ ista sunt vocabula. De tribu iuda: caleb filius iephone. De tribu semeon: samuel filius amiud. De tribu beniamin: helidad filius chaselõ De tribu filiorũ dan: bocci filius iogli. Filiorũ ioseph de tribu manasse: hannihel filius ephot

De tribu ephraim camuhel filius septhã. De tribu zabulon: helisaphan filius pharnath. De tribu ysachar: dux phaltihel filius ozan. De tribu aser: abiud filius salomi. De tribu nepthalim phedahel filius amiud. Hi sunt quibus precepit dominus vt diuiderent filijs israel terram chanaan. C. XXXV

Hec quoqȝ locutus ē dñs ad moysen in cãpestribus moab supra iordanē ꝯ hiericho. Precipe filijs isrl' vt dent leuitis de possessionibus suis: vrbes ad habitãdū ꝛ suburbana earum per circuitū: vt ipsi in oppidis maneant. ꝛ suburbana sint pecoribus ac iumētis: que a muris ciuitatū forinsecus per circuitū mille passuum spatio tendent̃. Cõtra orientē duo milia erunt cubiti. ꝛ cõtra meridiē similiter erūt duo milia. Ad mare q̄ȝ qđ respicit occidentē: eadem mensura erit. ꝛ septẽptrionalis plaga eq̄li termino finiet̃. Eruntqȝ vrbes in medio: ꝛ foris suburbana. De ipsis aūt oppidis q̄ leuitis dabitis: sex erūt in fugitiuoꝝ auxilia sepata: vt fugiat ad ea q fuderit sanguinē ꝛ exceptis his alia quadragintaduo oppida. i. simul quadragintaocto cum suburbanis suis. Ipseqȝ vrbes que dabūt̃ de possessiõibus filiorū isrl'. ab his q plus hñt: plures auferent̃. ꝛ q minus: pauciores. Singuli iuxta mēsurã hereditatis sue dabūt oppida leuitis. Ait dñs ad moysē. Loq̄re filijs isrl'. ꝛ dices ad eos. Qñ trãsgressi fueritis iordanē i terrã chanaan: decernite q̄ vrbes eē debeãt in p̄sidia fugitiuoꝝ: q nolētes sanguinē fuderint: in quibus cū fugerit pfugus cognatus occisi nõ poterit eū occidere: donec stet in ꝯspectu mltitudinis. ꝛ cã illius iudicet̃. De ipsis aūt vrbibus q̄ ad fugitiuoꝝ subsidia sepant̃: tres erūt trãs iordanē. ꝛ tres in terra chanaan: tã filijs isrl': q̄ȝ aduenis atqȝ pegrinis: vt ꝯfugiat ad eas q nolēs sanguinē fuderit. Si qs ferro pcusserit. ꝛ mortuus fuerit: q pcussus ē: reus erit homicidij. ꝛ ipse morietur. Si lapidē iecerit. ꝛ ictus occubuerit sil'r punіet̃. Si ligno pcussus interierit: percussoris sanguine vendicabitur. Propinquus occisi homicidã interficiet: statim vt apphēderit eū: interficiet. Si per odiū quis hoiem impulerit vel iecerit quippiã in eū p insidias: aut cū eēt inimicus manu pcusserit: ꝛ ille mortuus fuerit: percussor homicidij reus erit. Cognatus occisi statim vt inuenerit eū: iugulabit. Q̄ si fortuitu ꝛ absqȝ odio ꝛ inimicitijs: qcq̄ȝ horū fecerit. ꝛ hoc audiēte populo fuerit conprobatū: atqȝ inter pcussorē ꝛ ppinquū sanguinis q̄stio ventilata: liberabit̃ innocēs de vltoris manu. ꝛ reducet̃ p sniam in vrbē ad quam cõfugerat: manebitqȝ ibi donec sacerdos magnus q oleo scõ vnctus ē moriat̃. Si interfector extra fines vrbiū q̄ exulibus deputate sūt fuerit inuentus. ꝛ pcussus ab eo q vltor ē sanguinis. absqȝ noxa erit q eū occiderit. Debuerat enim pfugus vsqȝ ad mortē põtificis in vrbe residē. Postq̄ȝ aūt ille obierit: homicida reuertet̃ in terram suã. Hec sempiterna erūt ꝛ legitima in cūctis habitatiõibus v̄ris. Homicida sub testibus puniet̃. Ad vnius testimoniū nullus cõdēnabit̃. Nõ accipietis p̄ciū ab eo q reus ē sanguinis: statim ꝛ ipse morier̃. Exules ꝛ pfugi añ mortē pontificis nullo modo in vrbes suas reuerti poterunt: ne polluatis terrã habitationis v̄re q̄ insontiū cruore maculat̃: nec aliter expiari potest nisi p eius sanguinē q alterius sanguinē fuderit. Atqȝ ita emūdabit̃ vestra possessio me cõmorante vobiscū. Ego eni sum dñs qui habito inter filios israel. C. XXXVI

Accesserūt autē ꝛ principes familiaruȝ galaad filij machir filij manasse de stirpe filiorum ioseph: locutiqȝ sunt moysi coram principibus israel: atqȝ dixerūt: Tibi domino nr̄o p̄cepit dñs vt terrã sorte diuideres filijs isrl'. ꝛ vt filiabus salphaad fratris nr̄i dares possessionē debitã patri: quas si alterius tribus homines vxores acceperint: seq̄t̃ possessio sua ꝛ trãslata ad aliam tribū de nr̄a hereditate minuetur: atqȝ ita fiet vt cū iubileus. i. quinquagesimus annus remissionis aduenerit cõfūdat̃ fortium distributio. ꝛ aliorum possessio ad alios transeat. Rñdit moyses filijs isrl' ꝛ dño precipiente ait: Recte tribus filiorū ioseph locuta est. ꝛ hec lex super filiabus salphaad a dño pmulgata est. Nubãt quibus volūt: tm̄ vt sue tribus hoibus nec cõmisceatur possessio filiorū israel de tribu i tribum. Omnes. n. viri ducēt vxores de tribu ꝛ cognatione sua. ꝛ cūcte femine de eadem tribu maritos accipiēt: vt hereditas pmaneat in familijs: nec sibi misceant̃ tribus: sȝ ita maneãt vt a dño sepate sunt. Feceruntqȝ filie salphaad vt fuerat imperatum: ꝛ nupserūt maala ꝛ thersa ꝛ egla ꝛ melcha ꝛ noa filijs patrui sui de familia manasse qui fuit filius ioseph. ꝛ possessio que illis fuerat attributa mansit in tribu ꝛ familia patris earum. Hec sunt mandata atqȝ iudicia que mandauit dominus per manum moysi ad filios israel in campestribus moab supra iordanem contra hiericho.

Explicit liber Numeri. Incipit liber elleaddaberim q deuteronomiū p̄notat̃. Capłm I

Hec sunt verba que locut⁹ ē moyses ad oēm israel trās iordanē in solitudine cāpestri ꝯtra mare rubꝝ inter pharan ꝛ thofel ꝛ labā ꝛ aseroth: vbi auri est plurimū: vndecī diebus de oreb: per viam montis seyr vsqꝫ cadesbarne. Quadragesimo anno vndecimo mēse. pmo die mēsis locutus ē moyses ad filios israel oīa que p̄ceperat illi dñs: vt diceret eis postqꝫ percussit seon regem ammoreorū: qui habitauit in esebon. ꝛ og regem basan: qui māsit in aserot ꝛ in edrai trās iordanē i terra moab. Cepitqꝫ moyses explanare legē ꝛ dicere: Dñs deus nr̄ locutus ē ad nos in oreb dicēs: Sufficit vobis q̄ i hoc mōte mansistis. Reuertimini ꝛ venite ad mōtē āmoreorū. ꝛ ad cetera q̄ ei pxima sūt cāpestria atqꝫ mōtana ꝛ hūiliora loca ꝯ meridie ꝛ iuxta littus maris: terrā chananeorū ꝛ libani vsqꝫ ad flumē magnū eufratē. En inqt tradidi vobis. Ingredimini ꝛ possidete eā: sup quam iurauit dñs pr̄ibus vr̄is abrahā ysaac ꝛ iacob: vt daret illā eis ꝛ semini eorū post eos. Dixitqꝫ vobis illo in tpe: Nō possū solus sustinē vos: qr dñs deus vester multiplicauit vos: ꝛ estis hodie sicut stelle celi plurimi. Dominus deus patrū vr̄orū addat ad hūc numerū multa milia: ꝛ bñdicat vobis sicut locutus ē. Nō valeo solus negocia vr̄a sustinē ꝛ pōdus ꝛ iurgia. Date ex vobis viros sapiētes ꝛ gnaros: quorū cōuersatio sit pbata in tribubus vestris: vt ponā eos vobis pncipes. Tūc rñdistis mihi. Bona res est quā vis facere. Tulitqꝫ de tribubus vr̄is viros sapiētes ꝛ nobiles. ꝛ cōstitui eos pncipes tribunos ꝛ centuriones ꝛ qnquagenarios ac decanos: q docerēt vos singula: pcepitqꝫ eis dicens: Audite illos. ꝛ qd iustū ē iudicate. Siue ciuis sit ille siue pegrinus: nulla erit distantia psonarū. Ita paruū audietis vt magnū: nec accipietis cuiusqꝫ personā: qr dei iudiciū ē. Qd si difficile vobis visum aliqd fuerit: referte ad me. ꝛ ego audiā. Precepiqꝫ oīa que facere deberetis. Profecti autē de oreb transiuimus p heremū terribilē ꝛ maximā solitudinē quā vidistis per viā mōtis ammorei sicut preceperat dñs deus nr̄ nobis. Cūqꝫ venissemus i cadesbarne. dixi vobis: Venistis ad mōtē āmorei: quē dñs deus vester daturus ē vobis. Vide terrā: quā dñs deus tuus dabit tibi. Ascende ꝛ possidē eā: sicut locutus ē dñs deus nr̄ patribus tuis. Noli timere: nec qcqꝫ paueas. Et accessistis ad me oēs atqꝫ dixistis. Mittam⁹ viros q ꝯsiderēt terrā. ꝛ renūciēt per qd iter debeam⁹ ascēdere. ꝛ ad q̄s pgere ciuitates. Cūqꝫ mihi sermo placuisset: misi ex vobis duodecim viros singulos de tribub⁹ suis. Qui cū prexissent ꝛ ascēdissent in mōtana venerunt vsqꝫ ad vallē botri. ꝛ cōsiderata terra: sumētes de fructib⁹ ei⁹ vt oñderēt vbertatē: attulerūt ad nos atqꝫ dixerūt. Bona ē terra quā dñs deus noster daturus ē nobis. Et noluistis ascēdere sꝫ increduli ad sermonē dei nr̄i murmurastis in tabernaculis vr̄is: atqꝫ dixistis. Odit nos dominus. ꝛ idcirco eduxit nos de terra egypti vt traderet in manu ammorei atqꝫ deleret. Quo ascēdemus? Nūcij terruerūt cor nr̄m dicētes: Maxima multitudo ē. ꝛ nobis statura pcerior. Vrbes magne. ꝛ ad celū vsqꝫ munite. Filios enachim vidimus ibi. Et dixi vobis nolite metuere: nec timeatis eos. Dñs deus q ductor est nr̄. p vobis ipse pugnabit: sicut fecit in egypto cūctis videntibus ꝛ in solitudine ipsi vidistis. Portauit te dñs deus tuus vt solet hō gestare paruulū filiū suū in oī via per quā ambulastis: donec veniretis ad locū istū. Et nec sic quidem credidistis dño deo vr̄o q p̄cessit vos in via. ꝛ metatus ē locū in q̄ tētoria figere deberetis nocte oñdēs vobis iter per ignē. ꝛ die per colūnā nubis. Cūqꝫ audisset dñs vocē sermonū vr̄orū iratus iurauit. ꝛ ait: Nō videbit quispiā de hominibus generatōis huius pessime terrā bonā quā sub iuramēto pollicitus sū pr̄ibus vr̄is: p̄ter caleb filiū iephone. Ipse eni videbit eā. ꝛ ipsi dabo terrā quā calcauit. ꝛ filijs eius qr secutus ē dñm. Nec mirāda indignatio in populū cū mihi q̄ꝫ iratus deus pter vos dixerit. Nec tu ingredieris illuc: sꝫ iosue filius nun minister tuus ipse itrabit p te. Hūc exhortare ꝛ robora ꝛ ipse sorte terrā diuidet israeli. Paruuli vr̄i de qbus dixistis q captiui ducerent: ꝛ filij qui hodie boni ac mali ignorant distantiā: ipsi ingredient. ꝛ ipsis dabo terrā ꝛ possidebūt eam vos aūt reuertimini ꝛ abite in solitudinē p viā maris rubri. Et respōdistis mihi: Peccauimus dño. Ascēdemus ꝛ pugnabimus sicut p̄cepit dñs deus noster. Cūqꝫ instructi armis pgeretis in montem. ait mihi dominus: Dic ad eos. Nolite ascēdere neqꝫ pugnetis. Nō. n. sū vobiscū: ne cadatis corā inimicis vr̄is. Locutus sū ꝛ nō audistis: sꝫ aduersantes imperio dñi ꝛ tumentes superbia ascendistis in montem. Itaqꝫ egressus ammoreus q habitabat

in mõtibus ⁊ obuiã veniẽs pſecutus eſt vos ſi
cut ſolẽt apes pſeq. ⁊ cecidit de ſeyr vſqꝫ horma
Cũqꝫ reuerſi ploraretis corã dño non audiuit
vos: nec voci vr̃e voluit acqeſcere. Sediſtis er/
go in cadeſbarne multo tp̃e.

II

Profectiqꝫ inde venimus in ſolitudinẽ
q̃ ducit ad mare rubrũ ſicut mihi dixe/
rat dñs. ⁊ circuiuimus montẽ ſeyr lon
go tp̃e. Dixitqꝫ dñs ad me. Sufficit vobis cir/
cuire montẽ iſtuꝫ: ite ꝯtra aqlonẽ ⁊ pplo p̃cipe
dicẽs. Trãſibitis p terminos fratrũ vr̃oꝝ eſau
filiorũ q habitãt in ſeyr ⁊ timebũt vos. Vide/
te ergo diligenter ne moueamini ꝯtra eos. Ne
qꝫ eni dabo vobis de t̃ra eoꝝ quatũ pōt vnius
pedis calcare veſtigiũ: qꝛ in poſſeſſionẽ eſau de
di montẽ ſeyr. Cibos emetis ab eis pecunia ⁊
comedetis: aquã emptã haurietis ⁊ bibetꝭ. Do
min⁹ deus tuus benedixit tibi in oĩ tp̃e manuũ
tuarũ. Nouit iter tuũ. quõ trãſieris ſolitudineꝫ
hanc magnã per q̃draginta ãnos. habitans te/
cũ dñs deus tuus. ⁊ nihil tibi defuit. Cũqꝫ tra/
ſiſſemus frẽs nr̃os filios eſau q habitabãt in ſe
yr per viã campeſtrẽ de helath ⁊ de aſiongaber
venimus ad iter qd̓ ducit in deſertũ moab. Di
xitqꝫ dñs ad me. Non pugnes contra moabi/
tas: nec ineas aduerſus eos p̃lium. Non eniꝫ
dabo tibi qcq̃ꝫ de terra eoꝝ: qꝛ filijs loth tradi/
di eam in poſſeſſionẽ. Emim primi fuerunt ha
bitatores eius: ppl̓s magnus ⁊ validus ⁊ tam
excelſus vt de enachim ſtirpe q̃ſi gigantes cre/
derentur. ⁊ eſſent ſimiles filioꝝ enachim. De/
niqꝫ moabite appellant eos emim. In ſeyr aũt
prius habitauerũt horrei: qbus expulſis atqꝫ d̓
lectis habitauerunt filij eſau ſicut fecit iſrael i ter
ra poſſeſſionis ſue quam dedit illi dñs. Surgẽ
tes ergo vt tranſiremus torrentem çareth veni
mus ad eũ. Tempus aũt q̊ ambulauimus d̓ ca
deſbarne vſqꝫ ad tranſitũ çareth triginta ⁊ octo
annoꝝ fuit: donec conſumeret̃ omnis ꝯgrega
tio hoĩum bellatoruꝫ de caſtris. ſicut iurauerat
dñs: cuius manus fuit aduerſus eos vt interi/
rẽt de caſtrorũ medio. Poſtq̃ꝫ aũt vniuerſi ce/
ciderunt pugnatores. locutus eſt dñs ad me di
cens. Tu trãſibis hodie terminos moab vrbẽ
nomine ar. ⁊ accedens in vicinia filiorũ ãmon.
caue ne pugnes ꝯtra eos: nec mouearis ad pre
lium. Non. n. dabo tibi de terra filioruꝫ ãmon
qꝛ filijs loth dedi eam in poſſeſſionem. Terra
gigantum reputata eſt. ⁊ in ipſa olim habitaue
runt gigantes. quos ammonite vocant çõnim
populus magnus ⁊ multus ⁊ procere longitu/
dinis: ſicut enachim quos deleuit domin⁹ a fa/
cie eorũ. ⁊ fecit illos habitare p eis: ſicut fecerat
filijs eſau qui habitãt in ſeyr: delens horreos.
⁊ terra eorũ illis tradẽs: quam poſſident vſqꝫ
in preſens. Eueos quoqꝫ q habitabãt in aſerïꝫ
vſqꝫ gaꝫã cappadoces expulerunt: q egreſſi de
cappadocia deleuerũt eos ⁊ habitauerũt p illis
Surgite ⁊ tranſite torrentẽ arnon. Ecce tradi
di in manu tua ſeon regem eſebon ammoreum
⁊ terrã ei⁹ incipe poſſidere ⁊ cõmitte aduerſus
eũ p̃liũ. Hodie incipiã mittere terrorem atqꝫ
formidinẽ tuã in pplos q habitant ſub oĩ celo.
vt audito noĩe tuo paueant. ⁊ in morem partu
rientiũ contremiſcant. ⁊ dolore teneant̃. Miſi
ergo nuncios de ſolitudine cademoth ad ſeon
regẽ eſebon v̓bis pacificis dicẽs. Trãſibim⁹
p terrã tuã: publica gradiemur via. Nõ decli
nabim⁹ neqꝫ ad dexteraꝫ neqꝫ ad ſiniſtram ali
menta precio vende nobis vt veſcamur: aquã
pecunia tribue: ⁊ ſic bibem⁹. Tm̃ eſt vt nobis
cõcedas tranſitũ: ſicut fecerũt filij eſau qui habi
tant in ſeyr ⁊ moabite qui morant̃ in ar: donec
veniamus ad iordanẽ. ⁊ tranſeamus ad terraꝫ
quã dñs de⁹ noſter datur⁹ ẽ nobis. Noluitqꝫ
ſeon rex eſebon dare nobis tranſitũ: quia indu
rauerat dñs deus tu⁹ ſpm̃ ei⁹. ⁊ obfirmauerat
cor illius ita vt traderet̃ in man⁹ tuas ſicut nũc
vides. Dixitqꝫ dñs ad me: Ecce cepi tibi tra/
dere ſeon ⁊ terram eius: incipe poſſidere eam.
Egreſſuſqꝫ eſt ſeon obuiã nobis cũ omni po/
pulo ſuo ad p̃liũ in iaſa: ⁊ tradidit eũ dñs deus
noſter nobis: pcuſſimuſqꝫ eũ cũ filijs ⁊ oĩ po/
pulo ſuo: cũ cũctaſqꝫ vrbes in tp̃e illo cepimus
interfectis habitatorib⁹ earũ viris ac mulieri/
bus ⁊ paruulis. Nõ reliquimus in eis quicq̃ꝫ
abſqꝫ iumentis: que in partẽ venere predãtiũ:
⁊ ſpolijs vrbiũ quas cepim⁹ ab aroer q̃ ẽ ſuper
ripam torrẽtis arnon oppido: qd̓ in valle ſitũ
ẽ vſqꝫ galaad. Nõ fuit vicus vel ciuitas q̃ no/
ſtras effugeret manus. Oẽs tradidit dñs de⁹
noſter nobis: abſqꝫ terra filiorũ ãmon ad quã
nõ acceſſim⁹. ⁊ cũctis q̃ adiacent torrẽti ieboc ⁊
vrbibus montanis: vniuerſiſqꝫ locis a quib⁹
nos phibuit dñs deus noſter.

III

Itaqꝫ cõuerſi aſcendimus p iter baſan
Egreſſuſqꝫ ẽ og rex baſan in occurſuꝫ
nobis cũ pplo ſuo ad bellãdũ in edrai.
Dixitqꝫ dñs ad me. Ne timeas eũ: qꝛ i manu
tua tradit⁹ ẽ cum oĩ populo ac terra ſua facieſqꝫ
ei ſicut feciſti ſeon regi ammoreorũ qui habita/
uit in eſebon. Tradidit ergo dñs de⁹ nr̃ in ma
nib⁹ nr̃is etiã og regẽ baſan ⁊ vniuerſũ popu/
lum ei⁹: pcuſſimuſqꝫ eos vſqꝫ ad internitionẽ

vastantes cunctas ciuitates illius vno tpe. Nō fuit oppidū qđ nos effugeret. Sexagita vrbes ⁊ omnē regionē argob regni og in basan. Cū cte vrbes erant munite muris altissimis: portisqꝫ ⁊ vectib⁹: absqꝫ oppidis inumeris q̄ nō habebāt muros. Et deleuim⁹ eos sicut feceram⁹ seon regi esebon. disperdētes omnē ciuitatem virosqꝫ ac mulieres ⁊ paruulos: iumenta autē ⁊ spolia vrbiū diripuimus. Tulimusqꝫ illo i tēpore terrā de manu duoꝝ regū amorreoꝝ qui erant trans iordanem a torrēte arnon vsqꝫ ad montē hermon. quē sidonij sarion vocāt ⁊ amorrei sanir: omnes ciuitates que site sūt i planitie. ⁊ vniuersam terram galaad ⁊ basan vsqꝫ ad selcha et edrai ciuitates regni og in basan. Solus quippe og rex basan restiterat de stirpe gigantiū. Et monstraī lectus ei⁹ ferre⁹ qui ē in rabath filioꝝ āmon: nouē cubitos habens longitudinis. ⁊ quattuor latitudinis ad mensuraꝫ cubiti virilis manus. Terrāqꝫ possedimus tēpore illo ab aroer que ē super ripā torrentis arnon: vsqꝫ ad mediā ptē mōtis galaad ⁊ ciuitates illi⁹ dedi ruben ⁊ gad. Reliquā aūt ptē galaad ⁊ omnē basan regni og. tradidi medie tribui manasse. oēm regionē argob. Cūctaqꝫ basan vocabaī terra gigantū. Jair fili⁹ manasse possedit omnem regionē argob vsqꝫ ad terminos gessuri ⁊ machati. Vocauitqꝫ ex noīe suo basan anothiair. i. villas iair vsqꝫ in p̄ntē diem Machir qꝫ dedi galaad. ⁊ tribub⁹ rubē. ⁊ gad dedi de terra galaad vsqꝫ ad torrentē arnō medium torrentis ⁊ cōfiniū vsqꝫ ad torrentem ieboc: q est termin⁹ filioꝝ āmon: ⁊ planitiē solitudis atqꝫ iordanē. ⁊ terminos cenereth vsqꝫ ad mare deserti qđ est salsissimū ad radicē mōtis phasga contra orientem. Precepiqꝫ vobis in tēpore illo dicens. Dn̄s de⁹ vester dat vobis terrā hanc in hereditatē: expediti p̄cedite fratres vestros filios israel ois viri robusti absqꝫ vxoribus ⁊ paruulis atqꝫ iumentis. Noui eni q plura habeatis pecora ⁊ in vrbib⁹ remanere debebūt quas tradidi vobis. donec requiem tribuat dn̄s fratrib⁹ vestris sicut vobis tribuit. ⁊ possideant ipi etiā terrā quā datur⁹ē eis trās iordanē. tūc reuerteī vnusquisqꝫ in possessionē suaꝫ quā dedi vobis. Josue qꝫ in tpe illo precepi dicens. Oculi tui viderūt q fecit dn̄s de⁹ nr̄ duobus regib⁹. sic faciet oib⁹ regnis ad que transitur⁹ es. Ne timeas eos. Dn̄s eni de⁹ vester pugnabit ꝓ vobis. Precatusqꝫ sum dn̄m i tēpore illo dicēs. Dn̄e de⁹ tu cepisti ostendere seruo tuo magnitudinem tuā manūqꝫ fortissimā.

Neqꝫ eni est alius deus vel in celo vel in terra q possit facere opa tua ⁊ cōpari fortitudini tue. Transibo igiī ⁊ videbo terrā hāc optimā trās iordanē. ⁊ montem istū egregiū ⁊ libanū. Iratusqꝫ ē dn̄s mihi ꝓpter vos. nec exaudiuit me sed dixit mihi. Sufficit tibi: nequaqꝫ vltra loqris de hac re ad me. Ascende cacumen phasge ⁊ oculos tuos circūfer ad occidentem ⁊ ad aquilonē. austrūqꝫ. ⁊ orientem. ⁊ aspice. Nec enim transibis iordanē istū. Precipe iosue ⁊ corrobora eum atqꝫ cōforta. quia ipē precedet populū istū ⁊ diuidet eis terrā quā visitur⁹ es. Mansimusqꝫ in valle contra phanū phogor. IIII

Et nunc israel audi precepta ⁊ iudicia q ego doceo te vt faciens ea viuas. ⁊ ingrediens possideas terrā quā dn̄s de⁹ patrū vestroꝝ datur⁹ē vobis. Nō addetis ad verbū qđ vobis loquor: nec auferetis ex eo. Custodite mādata dn̄i dei vestri q̄ ego p̄cipio vobis Oculi vestri viderūt oia q̄ fecit dn̄s contra beelphegor: quō contriuerit oēs cultores eius de medio vestri. Vos aūt q adheretis dn̄o deo vestro. viuitis vniuersi vsqꝫ i p̄sentē diē. Scitis q docuerim vos p̄cepta atqꝫ iusticias. sicut mādauit mihi dn̄s deus meus. sic facietis ea in terra quā possessuri estis. ⁊ obseruabitis ⁊ iplebitis ope. Hec ē eni vr̄a sapiētia ⁊ itellectus corā ppl'is. vt audiētes vniuersi p̄cepta hec dicāt En ppl's sapiēs ⁊ itelligēs gens magna. Nec ē alia natio tā grādis q̄ habeat deos appropinquātes sibi: sicut deus nr̄ adest cūctis obsecratiōibus nr̄is. Que eni ē alia gēs sic inclyta vt habeat cerimonias iustaqꝫ iudicia: ⁊ vniuersā legē quā ego ꝓponā hodie ante oculos vr̄os. Custodi igiī temetipm ⁊ animā tuam sollicite. Ne obliuiscaris verboꝝ que viderūt oculi tui: ⁊ ne excidāt de corde tuo cūctis diebus vite tue Docebis ea filios ac nepotes tuos: diē quo stetisti corā dn̄o deo tuo in oreb. qn̄ dn̄s locutus ē mihi dicens. Congrega ad me populū vt audiant sermones meos. ⁊ discāt timere me oi tpe quo viuūt i terra: doceantqꝫ filios suos. Et accessistis ad radices montis qui ardebat vsqꝫ ad celū: erātqꝫ in eo tenebre ⁊ nubes ⁊ caligo. Locutusqꝫ est dn̄s ad vos de medio ignis. Vocē verboꝝ eius audistis. ⁊ formā penitus nō vidistis. Et ōndit vobis pactū suū qđ p̄cepit vt faceretis. ⁊ decē verba q̄ scripsit in duabus tabulis lapideis. Mihiqꝫ mādauit in illo tpe vt docerem vos cerimonias ⁊ iudicia. que facere deberetis in terra quā possessuri estis. Custodite igiī sollicite aias vr̄as. Nō vidistis aliquā

similitudinem in die q̄ locutus est vobis dn̄s in oreb de medio ignis: ne forte decepti faciatis vobis sculptā similitudinē. aut imaginem masculi vel femine. similitudinē oīuz iumentoꝝ q̄ sunt super terrā. vel auiū sub celo volantiū atqꝫ reptiliū q̄ mouenť in t'ra siue pisciū q sub t'ra morant in aq̄s: ne forte eleuatis oculis ad celū videas solem ꝛ lunam ꝛ oīa astra celi. ꝛ errore deceptus adores ea ꝛ colas. q̄ creauit dn̄s de⁹ tu⁹ in ministeriū cūctis gentib⁹ q̄ sub celo sūt. Nos autē tulit dn̄s ꝛ eduxit de fornace ferrea egypti vt habent ppl'm hereditariū sicut est in p̄nti die Iratusqꝫ ē dn̄s ꝯtra me ꝓpter sermones vr̄os ꝛ iurauit vt non transirez iordanem nec ingrederer terrā optimam quam daturus est vobis. Ecce morior in hac humo. nō transibo iordanē vos trāsibitis ꝛ possidebitis terrā egregiam. Caue ne qn̄ obliuiscaris pacti dn̄i dei tui qđ pepigit tecum. ꝛ facias tibi sculptam similitudinē eoꝝ q̄ fieri dn̄s ꝓhibuit. Quia dn̄s deus tuus ignis ꝯsumens est: deus emulator. Si genueritis filios ac nepotes. ꝛ morati fueritis in terra: ꝺ ceptiqꝫ feceritis vobis aliquā similitudinē patrātes malum corā dn̄o deo vestro vt eū ad iracundiam ꝓuocetis. testes inuoco hodie celum ꝛ terrā. cito perituros vos esse de terra. quā transito iordane possessuri estis. Nō habitabitis in ea lōgo tp̄e: sed delebit vos dn̄s atqꝫ disperget in oēs gentes: ꝛ remanebitis pauci in nationibus ad q̄s vos ducturus est dn̄s. Ibiqꝫ seruietis diis q hominū manu fabricati sunt. ligno ꝛ lapidi q non vident nec audiūt. nec comedūt. nec odorantur Cumqꝫ q̄sieris ibi dn̄m deum tuum inuenies eū si tn̄ toto corde q̄sieris ꝛ tota tribulatiōe aīe tue postq̄ te inuenerint oīa q̄ p̄dicta sunt. Nouissimo autem tp̄e reuerteris ad dn̄m deum tuum ꝛ audias vocē eius. q: deus misericors dominus deus tu⁹ est: Nō dimittet te nec oīo delebit: neqꝫ obliuiscetur pacti in quo iurauit p̄ribus tuis Interroga de dieb⁹ antiq̄s qui fuerūt an̄ te ex die quo creauit dn̄s deus hoīem super terraz a sūmo celi vsqꝫ ad sūmuz eius: si facta est aliquādo hui⁹cemodi res. aut vnq̄ cognitū est. vt audiret ppl's vocē dn̄i dei loquētis ꝺ medio ignis sicut tu audisti ꝛ vidisti: si fecit deus vt ingrederet ꝛ tolleret sibi gentez de medio nationū ꝑ tēptationes. signa atq̄ portenta. per pugnā ꝛ robustā manū. extentūqꝫ brachium ꝛ horribiles visiōes: iuxta oīa q̄ fecit ꝓ nobis dn̄s de⁹ noster. in egypto videntibus oculis tuis. vt scires qm̄ dn̄s ipse est de⁹. ꝛ nō est alius p̄ter vnum. De celo te fecit audire vocē suam vt doceret te. ꝛ in terra ostendit tibi ignē suū maximuz. ꝛ audisti verba illi⁹ de medio ignis. q: dilexit patres tuos. ꝛ elegit semen eoꝝ post eos. Eduxitqꝫ te p̄cedens in virtute sua magna ex egypto vt deleret nationes maximas ꝛ fortiores te in introitu tuo. ꝛ introduceret te. daretqꝫ tibi terrā eaꝝ in possessionē. sicut cernis in p̄nti die. Scito ergo hodie ꝛ cogitato in corde tuo q: dn̄s ip̄e est de⁹ in celo sursū ꝛ in terra deorsū ꝛ nō sit alius. Custodi p̄cepta ei⁹ atqꝫ mādata q̄ ego p̄cipio tibi: vt bene sit tibi ꝛ filijs tuis post te: ꝛ pmaneas multo tp̄e sup terrā quā dn̄s de⁹ tuus daturus est tibi. Tūc separauit moyses tres ciuitates trans iordanē ad orientalē plagaz vt confugiat ad eas q occiderit nolens proximū suū. nec fuerit inimic⁹ ante vnum ꝛ alterū diem. ꝛ ad harū aliquā vrbiū possit euadere: bosor in solitudine q̄ sita ē in terra cāpestri ꝺ tribu ruben. ꝛ ramoth in galaad que ē in tribu gad. ꝛ golam in basan que ē in tribu manasse. Ista ē lex quā ꝓposuit moyses corā filijs israel. ꝛ hec testimonia ꝛ cerimonie atqꝫ iudicia que locut⁹ est ad filios israel quando egressi sūt de egypto trās iordanem in valle ꝯtra phanū phogor i terra seon regis amorrei q habitauit in esebon quē percussit moyses. Filij qꝫ israel egressi ex egypto possederūt terrā ei⁹ ꝛ terrā og regis basan. duoꝝ regū amorreoꝝ q erāt trās iordanē ad sol' ortū ab aroer q̄ sita ē sup ripā torrentis arnon vsqꝫ ad mōtē sanir q ē et hermō. omnē planitiē trans iordanē ad orietalē plagā vsqꝫ ad mare solitudis. ꝛ vsqꝫ ad radices mōtis phasga. V

Uocauitqꝫ moyses omnem israhelem. ꝛ dixit ad euz. Audi israel cerimonias atqꝫ iudicia que ego loquor in auribus vestris hodie. Discite ea. ꝛ opere cōplete. Dominꝰ deus noster pepigit nobiscū fedus in oreb Nō cū p̄ribus nr̄is inijt pactū sed nobiscū. q i p̄sentiarū sumus ꝛ viuimus. Facie ad faciē locutus ē nobis i mōte de medio ignis. Ego sequester ꝛ medius fui inter deū ꝛ vos in tp̄e illo: vt annūciarē vobis verba eius. Timuistis enim ignē ꝛ nō ascēdistis in mōtē. Et ait. Ego dn̄s deus tuus qui eduxi te de terra egypti ꝺ domo seruitutis. Nō habebis deos alienos i ꝯspectu meo. Non facies tibi sculptile. nec silitudinem omniū q̄ i celo sūt desup ꝛ q̄ in terra deorsū. et q̄ versanť in aq̄s sub terra. Nō adorabis ea: ꝛ nō coles. Ego eni sū dn̄s de⁹ tu⁹. de⁹ emulator reddēs iniq̄tatē patrū sup filios i tertiā ꝛ quartā generationē. his q oderūt me. ꝛ faciēs misericordiā in multa milia: diligentibus me ꝛ cu/

ſtodiētibus pcepta mea. Nō vſurpabiſ nomē
dñi dei tui fruſtra: q2 nō erit ipunitus q ſup re
vana nomē eius aſſumpſerit. Obſerua diem
ſabbati vt ſanctifices eū: ſicut pcepit tibi dñs de
us tu⁹. Sex diebus opaberis ⁊ facies oia opa
tua. Septim⁹ dies ſabbati ē. i. reqes dñi dei tui
Non facies in eo qcq̄ operꝭ: tu ⁊ filiuſ tuuſ et
filia. ſeruuſ ⁊ ancilla. boſ ⁊ aſinuſ. ⁊ oē iumētū
tuū. ⁊ peregrinuſ q eſt intra portaſ tuaſ: vt req
eſcat ſeruuſ ⁊ ancilla tua ſicut ⁊ tu. Memento
q̄ et ipſe fuerꝭ in egypto. ⁊ eduxerit te inde do
min⁹ deuſ tuuſ in manu forti ⁊ brachio extento
Idcirco precepit tibi vt obſeruareſ diem ſabba
ti. Honora patrē tuū ⁊ matrē. ſicut precepit ti
bi dñſ deuſ tuuſ: vt longo viuaſ tempore: ⁊ bñ
ſit tibi in terra quā dñſ deuſ tuuſ daturus ē ti/
bi. Non occides: neq3 mechaberꝭ: furtūq3 nō
facies. nec loquerꝭ contra ꝓximū tuū falſū teſti
monium. Non cōcupiſces vxorem ꝓximi tui.
non domum. non agrum. non ſeruum. nō an
cillā nō bouē. nō aſinū. ⁊ vniuerſa q̄ illius ſūt.
Hec verba locutus ē dñs ad oēm multitudi/
nē veſtrā in mōte. de medio ignis. et nubis et
caliginis: voce magna. nihil addens amplius
et ſcripſit ea in duabus tabulꝭ lapideis. quaſ tra
didit mihi. Vos aūt poſtq̄ audiſtis vocem de
medio tenebraꝝ. et montē ardere vidiſtis. ac/
ceſſiſtꝭ ad me oēſ principes tribuū et maiores
natu. atq3 dixiſtis. Ecce oſtēdit nobis dñs de
us noſter maieſtatē ⁊ magnitudinē ſuā. Vocē
eni ei⁹ audiuimus de medio ignis. ⁊ ꝓbauim⁹
hodie q̄ loquente deo cum hoīe vixerit homo.
Cur ergo moriemur ⁊ deuorabit nos ignis h
maximuſ. Si eni audierim⁹ vltra vocē dñi dei
nr̄i moriemur. Quid eſt omnis caro vt audiat
vocē dei viuentis: qui de medio ignis loquitur
ſicut nos audiuim⁹. ⁊ poſſit viuere. Tu magꝭ
accede. ⁊ audi cūcta q̄ dixerit dñs de⁹ nr̄ tibi lo/
queriſq3 ad nos. ⁊ nos audientes faciemus ea
Qđ cum audiſſet dñs. ait ad me. Audiui vo/
cē verboꝝ populi hui⁹ que locuti ſūt tibi. Be/
ne oia ſunt locuti. Quis det talē eos hr̄e mētē
vt timeāt me ⁊ cuſtodiāt vniuerſa mādata mea
ī oi tpe. vt bñ ſit eis ⁊ filijs eoꝝ i ſempiternum
Vade ꝛ dic eis. Reuertimini in tētoria vr̄a
Tu Xo hic ſta mecū. ⁊ loquar tibi oia mādata
⁊ cerimonias atq3 iudicia q̄ docebis eos vt fa
ciant ea in terra quā dabo illis in poſſeſſionem
Cuſtodite igiꝭ ⁊ facite q̄ pcepit dñs de⁹ vobis.
Nō declinabitꝭ neq3 ad dextrā neq3 ad ſiniſtrā
ſ3 p viā q̄ꝫ pcepit dñs de⁹ vr̄ ābulabitꝭ vt viua
tis. ⁊ bene ſit vobiſ ⁊ ꝓtelenꝭ dies veſtri in ter
ra poſſeſſionis veſtre.

¶ VI

Hec ſunt precepta ⁊ cerimonie atq3 iudi
cia que mandauit domin⁹ deus veſter
vt docerem vos: vt faciatis ea in terra
ad quam tranſgredimini poſſidenda3: vt time
as dominum deum tuum. ⁊ cuſtodias omnia
mandata ⁊ precepta eius que ego precipio tibi
⁊ filijs ac nepotib⁹ tuis cunctis diebus vite tue
vt ꝓlongentur dies tui. Audi iſrael ⁊ obſerua
vt facias que precepit tibi dominus. ⁊ bene ſit
tibi. ⁊ multipliceris amplius. ſicut pollicitus ē
dominus deus patrum tuorum tibi terrā lacte
⁊ melle manantē. Audi iſrael. Dñs de⁹ vr̄ de
us vn⁹ ē. Diliges dñm deū tuum ex toto corde
tuo. ⁊ ex tota anima tua. ⁊ ex tota fortitudie tua
Eruntq3 verba hec que ego pcipio tibi hodie in
corde tuo: ⁊ narrabis ea filijs tuis. ⁊ meditabe
ris ſedens in domo tua. ⁊ ambulans in itinē dor
miens atq3 ꝯſurgens. ⁊ ligabis ea quaſi ſignū
in manu tua. eruntq3 ⁊ mouebunꝭ inter oculos
tuos: ſcribeſq3 ea in limine ⁊ hoſtijs dom⁹ tue
Cūq3 introduxerit te dñs de⁹ tuus in terra3 p
q̄ iurauit prib⁹ tuis abrahā iſaac ⁊ iacob. ⁊ dede
rit tibi ciuitates magnas ⁊ optias q̄s nō edifica
ſti. domos plenas cunctaꝝ opū q̄s nō extruxiſti.
ciſternas q̄s nō. fodiſti vineta ⁊ oliueta q̄ n̄ plā
taſti ⁊ comederꝭ ⁊ ſaturat⁹ fueris: caue diligēt
ne obliuiſcarꝭ dñi dei tui q eduxit te de tra egy
pti de domo ſeruitutis. Dñm deum tuu3 time
bis ⁊ ipſi ſeruies: ac per nomen illius iurabis.
Non ibitis poſt deos alienos cunctarum gen
tium que in circuitu veſtro ſunt: quoniam deuſ
emulator dominus deus tuus in medio tui: ne
qn̄ iraſcaꝭ furor dñi dei tui contra te ⁊ auferat te
de ſuperficie terre. Non tēptabis dominū deū
tuū: ſicut tēptaſti in loco tēptatiōis. Cuſtodi p̄
cepta dñi dei tui ac teſtimonia ⁊ cerimonias q̄s
pcepit tibi. ⁊ fac quod placitum eſt ⁊ bonū i cō/
ſpectu dñi vt bene ſit tibi. ⁊ ingreſſus poſſide/
as terram optimā de qua iurauit dñs patribus
tuis. vt deleret oēs inimicos tuos coram te. ſi/
cut locut⁹ ē. Cū iterrogauerit te fili⁹ tu⁹ cras di
cens: quid ſibi volunt teſtimonia hec ⁊ cerimo
nie atq3 iudicia q̄ pcepit dñs deus nr̄ nobis. di
ces ei. Serui eramus pharaonis in egypto: et
eduxit nos dñs de egypto in manu forti: fecit/
q3 ſigna atq3 ꝓdigia magna ⁊ peſſima in egy/
pto contra pharaonem. ⁊ oēm domū illi⁹ in cō/
ſpectu noſtro. ⁊ eduxit nos inde. vt introductꝭ
daret terrā ſup q̄ iurauit prib⁹ nr̄is. Precepit
q3 nobis dñs vt faciamus oia legitima hec. ⁊ ti
mean⁹ dñm deū nr̄m vt bñ ſit nobis cūctis die

bus vite nostre sicut est hodie. Eritq; nostri mi/
sericors. si custodierim⁹ ⁊ fecerimus oia pcepta
ei⁹ corā dño deo nro sic mādauit nobis. VII
Cum introduxerit te domin⁹ deus tu⁹
in terrā quam possessurus ingredieris
⁊ deleuerit gentes multas corā te ethcū
⁊ gergeçeum ⁊ āmorreum ⁊ chananeum ⁊ phe
rezeum ⁊ eueū ⁊ iebuseum: septē gentes multo
maioris numeri q̄ tu es ⁊ robustiores te tradi
deritq; eas dñs deus tu⁹ tibi. pcuties eas vsq;
ad internitionē. Non inibis cū eis fedus. nec
misereberis earū: neq; sociabis cum eis coniu/
gia. Filiā tuā nō dabis filio eius: nec filiā illius
accipies filio tuo. q: seducet filium tuū ne sequa
tur me: ⁊ vt magis seruiat dijs alienis. Irascet
q; furor dñi. ⁊ delebit te cito. Quin potius hec
facietis eis. Aras eorum subuertite. ⁊ cōfringite
statuas lucosq; succidite. ⁊ sculptilia comburite
q: ppl's scūs es dño dō tuo. Te elegit domin⁹
deus tuus vt sis ei ppl's peculiaris de cūctis po
pulis q sūt sup terrā. Nō q: cūctas gentes nu/
mero vincebatis. vobis iūctus est dñs ⁊ elegit
vos cū oibus sitis ppl'is pauciores. sed q: dile/
xit vos dñs: ⁊ custodiuit iuramentū quod iura
uit prībus vrīs. Eduxitq; vos in manu forti ⁊
redemit de domo seruitutis: de manu pharaōis
regis egypti. ⁊ scies q: dñs deus tu⁹ ipse est de
us fortis ⁊ fidelis: custodiēs pactum ⁊ misicor
diā diligentib⁹ se. ⁊ his q custodiūt pcepta eius
in mille generatiōes. ⁊ reddens odiētib⁹ se sta
ti. ita vt dispdat eos ⁊ vltra nō differat. ptinus
eis restituēs qd merent. Custodi ergo pcepta
⁊ ceremonias atq; iudicia q ego mando tibi ho
die vt facias. Si postq; audieris hec iudicia. cu
stodiers ea ⁊ feceris: custodiet domin⁹ deus tu
us pactū tibi ⁊ misericordiā quā iurauit patrib⁹
tuis: ⁊ diliget te ac multiplicabit: benedicetq;
fructui ventris tui. ⁊ fructui terre tue frumēto
tuo atq; vindemie: oleo ⁊ armentis. gregibus
ouiū tuarū sup terrā p qua iurauit patrib⁹ tuis
vt daret eam tibi. Benedictus eris inter om/
nes populos. Non erit aput te sterilis vtrius/
q; sexus. tā in hoībus q; in gregib⁹ tuis. Au
feret dñs a te oēs languorē. ⁊ infirmitates egy
pti pessimas quas nouisti nō inferet tibi. sed cū
ctis hostibus tuis. Deuorabis oēs poplos q̄s
dñs deus tuus daturus est tibi. Nō parcet eis
oculus tuus: nec seruies dijs eoꝝ: ne sint i rui/
nā tui. Si dixeris i corde tuo. plures sūt gentes
iste q; ego. quō potero delere eas: noli metuere
sed recordare q̄ fecerit dñs deus tuus pharaōi
⁊ cūctis egyptijs. plagas maxias q̄s viderunt
oculi tui ⁊ signa atq; portenta manūq; robustā
⁊ extentum brachiū: vt educeret te dñs de⁹ tu⁹
Sic faciet cūctis ppl'is quos metuis. Insuper
⁊ crabrones mittet dñs deus tuus i eos donec
deleat oēs atq; dispdet q te fugerint ⁊ latere nō
poterint. Nō timebis eos q: dñs deus tuus in
medio tui ē. deus magnus ⁊ terribilis. Ipe cō
sumet nationes has in cōspectu tuo paulatim at
q; per ptes. Nō poterīs eas delere pariter: ne for
te multiplicent cōtra te bestie terre. Dabitq; eos do
minus deus tuus i cōspectu tuo. ⁊ interficiet il/
los donec penitus deleant. Tradetq; reges eo/
rū i manus tuas. ⁊ dispdes noia eoꝝ sub celo.
Nullus poterit resistē tibi: donec cōteras eos.
Sculptilia eoꝝ igne cōbures. Nō cōcupisces ar
gentū ⁊ aurū de qbus facta sūt/ neq; assumes ex
eis tibi qcq;: ne offendas pptera: q: abhomi
natio ē dñi dei tui: nec inferes qppiā ex idolo in
domū tuam: ne fias anathema: sicut ⁊ illud est
Quasi spurcitiam detestaberis: ⁊ velut inqui/
namentum ac sordes abhominationi habebis
quia anathema est. VIII
Omne mandatum qd ego precipio tibi
hodie caue diligēter vt facias vt pos/
sitis viuere ⁊ multiplicemini: ingressiq;
possideatis terrā p q̄ iurauit dñs prībus vrīs
Et recordaberis cūcti itineris p qd adduxit te
dñs deus tuus q̄dragīta ānis p desertū vt affli
geret te atq; tēptaret. ⁊ nota fierēt q̄ in tuo aīo
versabant. vtrū custodires mādata illius an non
Afflixit te penuria. ⁊ dedit tibi cibū manna qd
ignorabas tu ⁊ pres tui vt ostenderet tibi q nō
in solo pane viuit hō: sz in oī vbo q egredit de
ore dñi. Vestimētū tuū q̄ operiebaris neqq̄ ve/
tustate defecit. ⁊ pes tuus nō ē subtritus. En q̄
dragesimus ānus ē: vt recogites in corde tuo
q: sicut erudit filiū suū hō: sic dñs deus tu⁹ eru
diuit te: vt custodias mādata dñi dei tui ⁊ ābu
les in vijs eius ⁊ timeas eū. Dñs. n. deus tu⁹
introducet te in terrā bonā: terrā riuorū aqua/
rūq; ⁊ fontiū: in cuius campis ⁊ mōtibus erū/
punt fluuiorū abyssi: terram frumenti ordei ac
vinearū: in q̄ ficus malogranata ⁊ oliueta nascūt
terram olei ac mellis: vbi absq; vlla penuria co
medes panē tuum. et rerū omniū abūdantia p
frueris: cuius lapides ferrū sunt. et de monti/
bus eius eris metalla fodiunt vt cum comede
ris ⁊ satiatus fueris: bñdicas dño tuo p terra
optima quā dedit tibi. Obserua ⁊ caue ne qñ
obliuiscaris dñi dei tui. et negligas mādata ei⁹
atq; iudicia ⁊ cerimonias quas ego pcipio ti/
bi hodie: ne postq; comederis ⁊ satiatus fueris

domos pulchras edificaueris et habitaueris in eis
habuerisq3 armēta boū. et ouiū greges argenti
et auri. cūctarūq3 rerū copiā3. eleuet cor tuū: et
nō reminiscaris domini dei tui qui eduxit te de
terra egypti de domo seruitutis: et ductor tuus
fuit in solitudine magna atq3 terribili: in q̄ erat
serpēs flatu adurens et scorpio ac dipsas et nul
le oio aq̄: qui eduxit riuos de petra durissima. ⁊
cibauit te manna in solitudine quod nesciebant
patres tui. Et postq3 afflixit ac ꝓbauit. ad extre
mū misertus ē tui. ne diceres in corde tuo: for
titudo mea ⁊ robur manus mee. hec mihi om/
nia ꝑstiterūt: sed recorderis dñi dei tui q̄ ipe vi
res tibi ꝓbuerit: vt impleret pactū suū sup quo iu
rauit prib⁹ tuis sicut presens indicat dies. Sin
aūt oblitus dñi dei tui. secutus fueris deos alie
nos. coluerisq3 illos ⁊ adoraueris: ecce nūc ꝓ/
dico tibi q̄ oio dispeas. Sicut gētes quas dele
uit dñs in introitu tuo: ita ⁊ vos pibitis si ino/
bedietes fueritis voci dñi dei vr̄i. ¶ IX
Audi israel. Tu transgredieris hodie
iordanē. vt possideas natiōes maxias
⁊ fortiores te. ciuitates ingētes ⁊ ad ce
lū vsq3 muratas: populū magnū atq3 sublimē
filios enachim quos ipe vidisti ⁊ audisti: qbus
nullus potest ex aduerso resistere. Scies ḡ ho
die q̄ dominus deus tuus ipe transibit ante te
ignis deuorans atq3 consumens: qui conterat
eos: ⁊ deleat atq3 disperdat ante faciē tuā velo/
citer: sicut locut⁹ est tibi. Ne dicas in corde tuo
cū deleuerit eos dñs deus tuus in cōspectu tuo
ꝓpter iusticiā meā introduxit me dñs vt terrā
hanc possiderē. cū ꝓpter ipietates suas iste de
lete sint natiōes. Neq3 eni ꝓpter iusticias tuas
⁊ equitatē cordis tui ingredieris vt possideas
terras earū: sed quia ille egerūt impie. introeū
te te delete sunt. ⁊ vt cōpleret verbū suū dñs qḋ
sub iuramento pollicitus ē prib⁹ tuis abraham
isaac ⁊ iacob. Scito ergo q̄ nō ꝓpter iusticias
tuas dñs deus tuus dederit tibi terrā hāc opti
mā in possessionē cū durissime ceruicis sis po
pulus. Memento ⁊ ne obliuiscaris quō ad ira
cūdiā ꝓuocaueris dñm deū tuū i solitudie. ⁊ ex
eo die quo egressus es ex egypto vsq3 ad locu3
istū. semp aduersū dñm ꝯtendisti. Nā ⁊ i oreb
ꝓuocasti eū. ⁊ iratus delere te voluit. qñ ascen
di in mōtem vt acciperem tabulas lapideas pa
cti quod pepigit vobiscum de⁹. Et pseueraui i
monte quadraginta diebus ac noctib⁹ panē nō
comedens ⁊ aquam non bibens. Deditq3 mi/
hi dominus duas tabulas lapideas scriptas di
gito dei. ⁊ cōtinētes oia verba q̄ vobis locutus
ē in mōte de medio ignis qñ contio populi con
gregata ē. Cūq3 transissent quadraginta dies
⁊ totidē noctes. dedit mihi domin⁹ duas tabu/
las lapideas. tabulas federis. dixitq3 mihi. Sur
ge ⁊ descende hinc cito. q2 populus tuus que3
eduxisti de egypto deseruerunt velociter viam
quā demonstrasti eis: fecerūtq3 sibi conflatile.
Rursūq3 ait dñs ad me. Cerno q̄ popul⁹ iste
dure ceruicis sit. Dimitte me vt conteram eū.
⁊ deleā nomen ei⁹ de sub celo. ⁊ cōstituam te su
per gentē que hac maior ⁊ fortior sit. Cūq3 de
monte ardente descenderē. ⁊ duas tabulas fe/
deris vtraq3 tenerē manu: vidissemq3 peccasse
vos domino deo vr̄o. ⁊ fecisse vobis vitulū cō
flatilē ac deseruisse velocit̄ viā ei⁹ quā vob ostē
derat: ꝓieci tabulas de māib⁹ meis. cōfregiq3
eas in conspectu vr̄o. Et ꝓcidi ante dñm sicut
ꝑus quadraginta dieb⁹ ⁊ noctib⁹. panē non co
medēs ⁊ aquā nō bibēs ꝓpter oia peccata vr̄a
q̄ gessistis ꝯtra dñm. ⁊ eū ad iracūdiam ꝓuoca
stis. Timui eni indignationē ⁊ irā illi⁹. qua ad
uersū vos cōcitatus delere vos voluit. Et exau
diuit me dñs etia3 hac vice. Aduersū aaron q̄3
vehementer iratus voluit eū cōterere. ⁊ ꝓ illo
simit deꝑcatus sū. Peccatū aūt vr̄m qḋ fecera/
tis. i. vitulū: arripiēs igne cōbussi ⁊ in frustra
cōminuens oio q̄3 in puluerē redigens. ꝓieci
in torrentē q de mōte descēdit. In incēdio q̄3 ⁊
in tēptatiōe ⁊ in sepulchris cōcupiscētie ꝓuoca
stis dñm. ⁊ qñ misit vos de cadesbarne dicens
ascendite ⁊ possidete terram quā dedi vobis. ⁊
cōtēpsistis imperiū dñi dei vestri ⁊ non credidi
stis ei: neq3 vocē ei⁹ audire voluistis: sed semp
fuistis rebelles a die qua nosse vos cepi. Et ia
cui corā dño quadraginta dieb⁹ ac noctib⁹: qui
b⁹ eū supplicit̄ deꝑcabar. ne deleret vos vt fue
rat cōminatus. ⁊ orās dixi. Dñe de⁹ ne disper
das populū tuū ⁊ hereditatē tuā quā redimisti
in magnitudine tua: quos eduxisti de egypto i
manu forti. Recordare seruoꝝ tuoꝝ abraham
isaac ⁊ iacob. Ne aspicias duritiā populi huius
⁊ impietatem atq3 peccatum: ne forte dicant ha
bitatores terre de qua eduxisti nos: non pote/
rat dominus introducere eos in terrā quā pol
licitus est eis. ⁊ oderat illos. iccirco eduxit vt i
terficeret eos in solitudine. qui sūt populus tu
us ⁊ hereditas tua quos eduxisti in fortitudine
tua magna ⁊ in brachio tuo extento. ¶ X
In illo tpe dixit dñs ad me. Dola tibi
duas tabulas lapideas sicut priores fu
erūt. ⁊ ascende ad me in montē: facies
q3 archā ligneā ⁊ scribā i tabulis vba q̄ fuerūt

in his quas an̄ ꝯfregisti: ponesq; eas in archa.
Feci igit̃ archā de lignis sethim. Cūq; dolassem
duas tabulas lapideas instar prioꝝ. ascendi in
montē hn̄s eas in manib⁹. Scripsitq; in tabu
lis iuxta id qđ prius scripserat. verba decē q̄ locu
tus est dn̄s ad vos in mōte de medio ignis quā
do ppl's ꝯgregatus ē: ⁊ dedit eas mihi. Reuer
susq; de mōte descendi. ⁊ posui tabulas i archā
quam fecerā: q̄ hucusq; ibi sunt sicut mihi pre/
cepit dn̄s. Filij aūt israel mouerūt castra ex be/
roth filiorū iachan i mosera. vbi aaron mortu⁹
⁊ sepultus est: ꝓ quo sacerdotio functus ē elea/
zar filius ei⁹. Inde venerūt in gadgad: de quo
loco ꝓfecti. castrametati sunt in iethabatha i tra
aquarū atq; torrentiū. Eo tempore separaui tribū
leui: vt portaret archā federis dn̄i: ⁊ staret corā
eo in ministerio ac bn̄diceret in noīe illius vsq;
in pn̄tem diē. Quāobrem nō habuit leui ptem
neq; possessionē cū fratribus suis. q: ipse domin⁹
possessio eius est: sicut ꝓmisit ei dn̄s deus tuus
Ego aūt steti in mōte sicut prius q̄draginta die/
bus ac noctibus. exaudiuitq; me dn̄s etiam hac
vice. ⁊ te pdere noluit. Dixitq; mihi. Vade ⁊
p̄cede ppl'm vt ingrediat̃ ⁊ possideat terraȝ quā
iuraui prībus eorū: vt traderē eis. Et nunc is/
rael qđ dn̄s deus tuus petit a te. nisi vt timeas
dn̄m deuȝ tuuȝ. ⁊ ambules i vijs ei⁹. ⁊ diligas
eum: ac seruias domino deo tuo: in toto corde
tuo: ⁊ in tota anima tua. custodiasq; mādata do
mini et cerimonias eius quas ego hodie preci
pio vt bene sit tibi. En domini dei tui celum est
⁊ celum celi: terra ⁊ omnia q̄ in ea sunt ⁊ tamē
prībus tuis cōglutinatus est dn̄s ⁊ amauit eos
elegitq; semen eoꝝ post eos. i. vos de cūctis gē
tibus. sicut hodie cōprobat̃. Circūcidite igit̃
preputium cordis vr̄i: ⁊ ceruicem vr̄am ne idu
retis ampli⁹: q: dn̄s deus vester ipse est de⁹ deo
rum. ⁊ dn̄s dn̄antium. deus magnus ⁊ potēs ⁊
terribilis. q psonā nō accepit nec munera. Fa/
cit iudiciū pupillo ⁊ vidue: amat pegrinū ⁊ dat
ei victum atq; vestitum. Et vos ergo amate pe
regrinos. q: ⁊ ipsi fuistis aduene in terra egy/
pti. Dn̄m deum tuum timebis. ⁊ ei soli seruies
Ipsi adherebis: iurabisq; i noīe illius. Ipse ē
laus tua ⁊ deus tuus qui fecit tibi hec magnalia
⁊ terribilia q̄ viderūt oculi tui. In septuaginta
aīabus descenderūt prēs tui i egyptū: ⁊ ecce nūc
multiplicauit te dn̄s deus tu⁹ sicut astra celi.

XI

Ama itaq; dn̄m deū tuum
⁊ obserua p̄cepta eius ⁊ cerimonias iu
dicia atq; mandata oī tp̄e. Cognoscite
hodie q̄ ignorant filij vestri q nō viderunt disci
plinā domini dei vestri. magnalia eius ⁊ robu
stā manū. extētūq; brachiū. signa. ⁊ opa q̄ fecit
i medio egypti pharaoni regi ⁊ vniuerse terre
eius. oīq; exercitui egyptioꝝ ⁊ eqs ac currib⁹
quō operuerint eos aq̄ maris rubri. cū vos p/
sequerent̃. ⁊ deleuerit eos dominus vsq; in p̄
sentē diē: vobisq; q̄ fecerit in solitudine donec
veneretis ad hūc locū ⁊ dathan atq; abiron fi/
lijs eliab qui fuit filius ruben quos aperto ore
suo terra absorbuit cū domib⁹ ⁊ tabernacul' et
vniuersa suba eoꝝ quā habebāt i medio israel.
Oculi vr̄i viderūt oīa opa domini magna q̄ fe
cit: vt custodiatis vniuersa mādata illius que
ego hodie p̄cipio vobis ⁊ possitis introire ⁊ pos
sidere terrā. ad quā igredimini: multoq; in ea
viuatis tp̄e. quā sub iuramēto pollicitus ē domi
nus prībus vr̄is ⁊ semini eoꝝ lacte ⁊ melle ma
nantē: Terra eni ad quā igredieris possidēdā
nō est sicut terra egypti de q̄ existi. vbi iacto se
mine in hortoꝝ morem aq̄ ducunt̃ irrigue: sed
mōtosa ē ⁊ cāpestris. de celo expectās pluuias
quā dominus deus tuus sp inuisit. ⁊ oculi illi⁹
i ea sūt a p̄ncipio āni vsq; ad finem eius. Si g̃
obedieritis mādatis meis que ego hodie p̄cipio
vobis. vt diligatis dn̄m deū vr̄m. ⁊ seruiatis ei
in toto corde vestro ⁊ i tota aīa vr̄a: dabit plu/
uiā terre vr̄e tēporaneā ⁊ serotinā. vt colligatis
frumentū ⁊ vinū ⁊ oleū fenūq; ex agris ad pa/
scenda iumenta. ⁊ vt ipi comedatis ac saturemi
ni. Cauete ne forte decipiat̃ cor vestrū ⁊ receda
tis a dn̄o. seruiatisq; dijs alienis ⁊ adoretis eos
iratusq; dominus claudat celū: ⁊ pluuie nō de/
scendant. nec terra det germen suū: pereatisq;
velociter de terra optima quā dn̄s daturus est
vobis. Ponite hec verba mea in cordibus ⁊ i
animis vestris. ⁊ suspēdite ea ꝓ signo in ma/
nibus. ⁊ inter oculos vr̄os collocate. Docete
filios vr̄os vt illa meditent̃. Cū sederis in do
mo tua ⁊ ambulaueris in via. ⁊ accubueris at
q; surrexeris scribes ea sup postes ⁊ ianuas do
mus tue vt multiplicent̃ dies tui ⁊ filioꝝ tuoꝝ
in terra quā iurauit dn̄s prīb⁹ tuis: vt daret eis
q̄ȝdiu celū iminet terre. Si eni custodieritis mā
data que ego p̄cipio vobis: ⁊ feceritis ea vt dili
gatis dn̄ȝ deum vr̄m. ⁊ ambuletis in oīb⁹ vijs
eius adherētes ei. disperdet dn̄s oēs gētes istas
ante faciē vestrā. ⁊ possidebitis eas que maio/
res sūt ⁊ fortiores vobis. Ois locus quē calca
uerit pes vester. vester erit. A deserto ⁊ libano
⁊ flumine magno eufrate vsq; ad mare occidē
tale erūt termini vestri. Nullus stabit ꝯtra vos
Terrorem vestrū ⁊ fortitudinem dabit domi/

nus deus vester sup omnē terrā quā calcaturi
estis: sicut locutus ē vobis. En ꝓpono in con
spectu vestro hodie benedictionem ꝛ maledi/
ctionē. benedictionē si obedieritis mādatis do
mini dei vestri q̄ ego hodie p̄cipio vobis. ma/
ledictionē si nō obedieritis mādatis dñi dei ve
stri: sed recesseritis de via quā ego nūc ostēdo
vobis. ꝛ ambulaueritis post deos quos igno/
ratis. Cū vero introduxerit te dñs deus tuus i
terrā ad quā pergis habitandā: pones benedi
ctionē sup monte garizim. maledictionē super
monte hebal q sūt trās iordanē post viā q̄ ver/
git ad solis occubitū: in terra chananei q̄ habi/
tat in cāpestrib⁹ ꝯtra galgalā que ē iuxta vallē
tendentē ꝛ intrantē ꝓcul. Vos eni transibitis
iordanē vt possideatis terrā quā dñs deus ve
ster datur⁹ ē vobis: vt habeatis ꝛ possideatis il
lā. Uidete ḡ vt ipleatis cerimonias atq; iudi/
cia q̄ ego hodie ponā in ꝯspectu vrō. ¶ XII

Hec sūt p̄cepta atq; iudicia q̄ facere de/
betis in terra quā dñs deus patrū tuo
rum daturus est tibi: vt possideas eā
cūctis diebus quib⁹ sup humū gradier̄. Sub
uertite oīa loca i quib⁹ coluerūt gētes quas pos
sessuri estis deos suos: super mōtes excelsos ꝛ
colles et subter oē lignū frōdosū. Dissipate aras
earū ꝛ confringite statuas: lucos igne combu/
rite. ꝛ idola cōminuite. disperdite noīa eoꝝ de
locis illis. Non facietis ita dño deo vestro: sed
ad locū quem elegerit dñs deus vester de cun/
ctis tribub⁹ vestris vt ponat nomē suū ibi ꝛ ha
bitet in eo. venietis ꝛ offeretis in loco illo holo
causta ꝛ victimas vestras. decimas ꝛ primitias
manuū vestraꝝ ꝛ vota atq; donaria p̄mogeni
ta boum ꝛ ouiū. ꝛ comedetis ibi in ꝯspectu dñi
dei vestri. ac letabimini in cūctis ad que miseri
tis manū vos ꝛ domus vestre in q̄bus benedi
xerit vobis dñs deus vester. Nō facietis ibi q̄
nos hic facimus hodie. singuli qđ sibi rectū vi
det̄. Neq; eni vsq; in p̄sens tp̄s venistis ad re
quiē ꝛ possessionē quā dñs deus datur⁹ ē vo/
bis. Trāsibitis iordanē ꝛ habitabitis in terra
quā dominus deus vester daturus ē vobis vt
requiescatis a cūctis hostib⁹ p circuitū: ꝛ absq;
vllo timore habitetis in loco quē elegerit dñs
deus vester vt sit nomen eius in eo. Illuc oīa
q̄ p̄cipio cōferetis. holocausta ꝛ hostias ac de/
cimas ꝛ p̄mitias manuū vestraꝝ: ꝛ q̄cq̄d preci
puū est in munerib⁹ que vouistis dño. Ibi epu
labimini coram dño deo vrō. vos et filij ꝛ filie
vestre. famuli ꝛ famule. atq; leuites q in vestris
vrbibus cōmorant̄. Neq; eni habet aliā ptem
ꝛ possessionē inter vos. Caue ne offeras holo
causta tua in oī loco quē videris. sed in eo quē
elegerit dñs. in vna tribuū tuaꝝ offeres hosti/
as. ꝛ facies quecūq; p̄cipio tibi. Si aūt comede
re volueris. ꝛ te esus carniū delectauerit. occi/
de ꝛ comede iuxta benedictionē dñi dei tui quā
dedit tibi in vrbibus tuis: siue imūdū fuerit h̄
est maculatū ꝛ debile. siue mundū. hoc est inte/
grū ꝛ sine macula qđ offerri licet: sicut capreā
ꝛ ceruū. comedes absq; esu duntaxat sanguis
quē super terrā quasi aquā effundes. Non po
teris comedere in oppidis tuis decimā frumē/
ti ꝛ vini ꝛ olei tui. p̄mogenita armentoꝝ ꝛ pe/
coꝝ. ꝛ oīa que voueris ꝛ sponte offerre volue
ris ꝛ p̄mitias manuum tuaꝝ: sed corā dño deo
tuo comedes ea in loco quē elegerit dñs de⁹ tu/
us. tu ꝛ filius tuus ꝛ filia ꝛ seruus ꝛ famula at/
q; leuites q manet in vrbibus tuis. ꝛ letaberis
ꝛ reficieris coram dño deo tuo in cūctis ad que
extenderis manū tuā. Caue ne derelinquas le
uiten in oī tp̄e quo versaris in terra. Qñ dila/
tauerit dñs deus tuus terminos tuos sicut locu
tus ē tibi. ꝛ volueris vesci carnibus quas desi
derat aīa tua: locus aūt quē elegerit dñs de⁹ tu/
us vt sit nomen ei⁹ ibi: si procul fuerit. occides
de armentis ꝛ pecorib⁹ q̄ habueris sicut p̄cepit
tibi ꝛ comedes i oppidis tuis vt tibi placꝫ. Si
cut comeditur caprea ꝛ ceruus. ita vesceris eis.
ꝛ mūdus ꝛ imundus in cōe vescent̄: hoc soluꝫ
caue ne sanguinem comedas. Sanguis enim
eoꝝ ꝓ aīa est. ꝛ idcirco non debes animam co/
medere cū carnibus: sed super terrā fūdes qua
si aquā vt bene sit tibi ꝛ filijs tuis post te: cū fe/
ceris qđ placet in ꝯspectu dñi. Que aūt sanctifi
caueris ꝛ voueris dño. tolles ꝛ venies ad locū
quē elegerit dñs ꝛ offeres oblationes tuas car
nē ꝛ sanguinē super altare dñi dei tui. Sangui
nē hostiaꝝ fundes in altari: carnib⁹ aūt ipse ve
sceris. Obserua ꝛ audi oīa que ego p̄cipio tibi
vt bene sit tibi ꝛ filijs tuis post te i sempiternū
cū feceris qđ bonū est ꝛ placitū in ꝯspectu dñi
dei tui. Qñ disperdiderit dñs deus tu⁹ ante fa/
ciē tuā gētes ad quas ingredieris possidendas
ꝛ possederis eas atq; habitaueris in terra eaꝝ
caue ne imiteris eas postq̄ te fuerint introeun
te subuerse. ꝛ requiras cerimonias eaꝝ dicens
Sicut coluerūt gētes iste deos suos. ita ꝛ ego
colā. Nō facies similit̄ dño deo tuo. Oēs eniꝫ
abhominatiōes quas auersat̄ dñs. fecerūt dijs
suis offerētes filios ꝛ filias. ꝛ cōburētes igni.
Qđ p̄cipio tibi hoc tm̄ facito domino: nec ad/
das q̄cq̄ nec minuas. ¶ XIII

Si surrexerit in medio tui ꝓphetes aut
qui somniū vidisse se dicat. ⁊ predixerit
signū atq₃ portentū. ⁊ euenerit qđ locu
tus ē ⁊ dixerit tibi: eamus ⁊ seq̄mur deos alie/
nos quos ignoras ⁊ seruiam⁹ eis: non audies
verba ꝓphete illius aut somniatoris: q₂ tēptat
vos dn̄s deus vester vt palam fiat vtrū diliga
tis eū an nō in toto corde ⁊ in tota aīa vr̄a. Do
minū deū vr̄m seq̄mini ⁊ ipsū timete ⁊ mādata
illius custodite. ⁊ audite vocē eius. Ipsi seruie
tis: ⁊ ipsi adherebitis. Propheta aūt ille aut fi
ctor somnioꝝ interficietur: q₂ locutus ē vt vos
auerteret a dn̄o deo vestro q eduxit vos de ter
ra egypti ⁊ redemit vos de domo seruitutis vt
errare te faceret de via quā tibi p̄cepit domin⁹
deus tuus. ⁊ auferes malū de medio tui. Si ti/
bi voluerit ꝑsuadere frater tuus fili⁹ mr̄is tue
aut filius tuus vel filia siue vxor que est in sinu
tuo: aut amicus quē diligis vt aīam tuā clā di/
cens: eamus ⁊ seruiamus dijs alienis q̄s igno
ras tu ⁊ patres tui cūctaꝝ in circuitu gētiū que
iuxta vel ꝓcul sunt ab initio vsq₃ ad finē terre
nō acquiescas ei nec audias: neq₃ pareat ei ocu
lus tuus vt miserearis ⁊ occultes eū: sed statim
interficies. Sit primū manus tua super eum. ⁊
post te oīs populus mittat manū. Lapidib⁹ ob
rutus necabit̄: q₂ voluit te abstrahere a domio
deo tuo q eduxit te de terra egypti de domo ser
uitutis: vt ⁊ oīs israel audiēs timeat. ⁊ neq̄q̄₃
vltra faciet q̄ppiā huj⁹ rei simile. Si audieris i
vna vrbiū tuarū quas dominus deus tuus da/
bit tibi ad habitandū dicētes aliquos. egressi sūt
filij belial de medio tui. et auerterūt habitatores
vrbis tue atq₃ dixerūt: eamus et seruiamus dijs
alienis quos ignoratis: quare sollicite et diligen
ter rei veritate perspecta si inueneris certū esse
qđ dicit̄. ⁊ abhominationē hanc ope ꝑpetrataꝫ
stati ꝑcuties habitatores vrbis illius in ore gla
dij. ⁊ delebis eā. oīaq₃ q̄ in illa sūt vsq₃ ad pe/
cora. Quicqd etiā suppellectilis fuerit ꝯgrega
bis in medio plateaꝝ eius. ⁊ cū ipsa ciuitate suc
cendes: ita vt vniuersa cōsumas domino deo
tuo. ⁊ tumulus sempiternus. Nō edificabitur
amplius: ⁊ nō adherebit de illo anathemate q̄c/
q̄₃ in manu tua: vt auertat̄ dominus ab ira fu/
roris sui ⁊ misereat̄ tui: multiplicetq₃ te sicut iu
rauit prībus tuis quādo audier vocem domini
dei tui: custodies oīa p̄cepta eius q̄ ego p̄cipio ti
bi hodie: vt facies qđ placitū est in cōspectu do
mini dei tui. CXIIII

Filij estote domini dei vr̄i. Nō vos in
cidet nec faciet caluitiū sup mortuo:
q̄m popul⁹ sanct⁹ es domino deo tuo: ⁊ te ele/
git vt sis ei in populū peculiarē de cūctis genti
bus que sūt super terrā. Ne comedatis q̄ im/
mūda sūt. Hoc ē aīal qđ comedere debetis bo
uem ⁊ ouem ⁊ capram: ceruū ⁊ capreā: bubalū
tragelaphū pygargū orygem camelopardaluꝫ
Omne aīal qđ in duas partes findit vngulam
⁊ ruminat comedetis: de his aūt q̄ rumināt et
vngulā nō findūt: hec comedere nō debetis ca
melū leporē cyrogrillū. Quia ruminant ⁊ nō
diuidunt vngulam: imūda erunt vobis. Sus
quoq₃ q̄m diuidit vngulā ⁊ non ruminat: im/
mūda erit. Carnib⁹ eoꝝ nō vescemini. ⁊ cada
uera nō tāgetis. Hec comedetis ex oīb⁹ q̄ mo
rant̄ in aq̄s. Que habent pēnulas ⁊ squamas
comedite: que absq₃ pennulis ⁊ squamis sunt
ne comedatis: q₂ imūda sūt. Oēs aues mun/
das comedite. Immūdas ne comedatis: aqui
lam. s. ⁊ gryphem ⁊ halyetū: ixon ⁊ vulturē ac
miluū iuxta genus suū. ⁊ oē coruini generis. ⁊
strutionem ac noctuā ⁊ larū atq₃ accipitrem iu
xta genus suū: herodiū ac cygnū ⁊ ibin ac mer
gulum porphyrionē ⁊ nycticoracē: onocrota/
lum ⁊ caradryon singula in genere suo: vpu/
pam quoq₃ ⁊ vespertilionē. ⁊ oē qđ reptat ⁊ pē
nulas h₃. imūdū erit ⁊ nō comedet̄. Oē quod
mūdū ē comedite. Quicqd aūt morticinū ē ne
vescamini ex eo. Peregrino qui intra portas
tuas ē. da vt comedat aut vende ei: q₂ tu popu
lus sanct⁹ dn̄i dei tui es. Non coques hedū in
lacte matris sue. Decimā partem separabis de
cūctis frugibus tuis q̄ nascunt̄ in terra ꝑ ānos
singulos. ⁊ comedes in cōspectu dn̄i dei tui in
loco quē elegerit: vt in eo nomē illi⁹ inuocetur
decimā frumenti tui ⁊ vini ⁊ olei. ⁊ primogeni
ta de armētis ⁊ ouib⁹ tuis: vt discas timere do
minū deū tuū in oī tpe. Cum aūt longior fuerit
via ⁊ locus quē elegerit dn̄s de⁹ tuus. tibiq₃ h̄s
dixerit: nec poteris ad eum hec cuncta portare:
vēdes oīa ⁊ in p̄ciū rediges: portabisq₃ manu
tua ⁊ ꝓficisceris ad locū quē elegerit dn̄s deus
tuus. ⁊ emes ex eadē pecunia quicqd tibi pla/
cuerit siue ex armētis siue ex ouibus: vinuꝫ q̄₃
⁊ siceram ⁊ oē qđ desiderat anima tua. ⁊ come
des coram dn̄o deo tuo. ⁊ epulaberis tu ⁊ do/
mus tua ⁊ leuita q intra portas tuas ē. Caue ne
derelinq̄s eū: q₂ nō h₃ aliā partē in possessione
tua. Anno tertio sepabis aliā decimā ex oībus
que nascūt̄ tibi eo tpe. ⁊ repones intra ianuas
tuas: venietq₃ leuites q aliā nō h₃ partem nec
possessionē tecū. ⁊ peregrin⁹ ac pupillus et vi/
dua q intra portas tuas sūt: ⁊ comedent ⁊ satu

rabũt: vt benedicat tibi dñs deus tuus in cũctis opib⁹ manuũ tuaꝝ que feceris. XV

Eptimo anno facies remissionē: que hoc ordine celebrabit. Cui debet aliqd ab amico vel ꝓximo ac fratre suo. repetere nō poterit: qꝛ annus remissiōis est domini. A peregrino ⁊ aduena exiges: ciuē ⁊ ꝓpinquũ repetēdi nō habebis potestatē. Et oino indigens et mēdicus nō erit inter vos vt bñdicat tibi dñs deus tu⁹ in terra quā traditur⁹ ē tibi in possessionē: si tñ audieris vocē dñi dei tui. ⁊ custodieris vniuersa que iussit ⁊ que ego hodie ꝑcipio tibi: bñdicet tibi vt pollicit⁹ est. Fenerabis gentib⁹ multis: et ipse a nullo accipies mutuum. Dominaberis nationibus plurimis. ⁊ tui nemo dñabit. Si vn⁹ de fratrib⁹ tuis q morant intra portas ciuitatis tue in terra quā dñs deus datur⁹ ē tibi: ad pauptatē deuenerit: non obdurabis cor tuũ: nec cōtrahes manũ ꝫ aperies eā paupi. ⁊ dabis mutuũ q̄ eũ indigere ꝑspexeris. Caue ne forte subrepat tibi impia cogitatio et dicas in corde tuo: appropinqt septim⁹ annus remissionis: et auertas oculos tuos a paupere fratre tuo nolēs ei qd postulat mutuũ commodare: ne clamet ꝯtra te ad dñm et fiat tibi in pctm: ꝫ dabis ei. Nec ages quippiā callide in eis necitatib⁹ subleuādis: vt bñdicat tibi dñs de⁹ tu⁹ in oi tpe: et in cũctis ad q̄ manum miseris. Nō deerũt paupes i terra habitatiōis tue iccirco ego precipio tibi: vt aperias manũ fri tuo egeno ⁊ paupi q tecũ versat i terra. Cũ tibi vendit⁹ fuerit frater tu⁹ hebreus aut hebrea ⁊ sex annis seruierit tibi: in septio āno dimittes eũ liberũ. Et quē libertate donaueris nequaq̄ vacuũ abire patieris: ꝫ dabis viaticũ de gregibus et de area et torculari tuo quib⁹ dñs deus tu⁹ bñdixerit tibi. Memēto ꝙ et ipse seruieris in terra egypti. et liberauerit te dñs deus tuus et iccirco ego nũc precipio tibi. Sin aũt dixerit nolo egredi: eo ꝙ diligat te et domũ tuam et bene sibi apud te eē sentiat: assumes subulam et ꝑforabis aurem eius in ianua domus tue: et seruiet tibi vsqꝫ in eternũ. Ancille quoqꝫ siliter facies. Non auertes ab eis oculos tuos quando dimiseris eos liberos: qm̄ iuxta mercedē mercenarij ꝑ sex ānos seruiuit tibi: vt bñdicat tibi dñs deus tu⁹ in cũctis opibus q̄ agis. De primogenitis q̄ nascũt in armētis et ouibus tuis qcqd ē sexus masculini scificabis dño deo tuo. Nō opaberis in ꝑmogenito bouis. et nō tondebis ꝑmogenita ouiũ. In cōspectu dñi dei tui comedes ea ꝑ ānos singulos in loco quē elegerit dñs tu et dom⁹ tua. Sin aũt habuerit maculam et vel claudũ fuerit vel cecum: aut in aliq̄ parte deforme vel debile: nō immolabit domino deo tuo: sed itra portas vrbis tue comedes illud. Tam mũdus qꝫ imũdus siliter vescent eis q̄si caprea et ceruo. Hoc solũ obseruabis vt sanguinem eorũ non comedas: sed effũdes in terram quasi aquam. XVI

Obserua mensem nouaꝝ frugũ et verni ꝑmũ tēporis vt facias phase domio deo tuo: qm̄ in isto mense eduxit te dominus de⁹ tuus de egypto nocte. Immolabis qꝫ phase dño deo tuo de ouib⁹ et de bob⁹ in loco quem elegerit dñs deus tuus vt habitet nomen eius ibi. Nō comedes in eo panē fermentatũ. Septem diebus comedes absqꝫ fermento afflictionis panē: qm̄ in pauore egressus es de egypto: vt memineris diei egressiōis tue de egypto oibus dieb⁹ vite tue. Nō apparebit fermentatũ in oib⁹ terminis tuis septē dieb⁹: ⁊ nō remanebit de carnibus ei⁹ qd imolatũ ē vespe i die primo vsqꝫ mane. Non poteris immolare phase in qualibet vrbiũ tuaꝝ quas dñs de⁹ tuus daturus ē tibi: sed in loco quē elegerit domin⁹ de⁹ tuus vt habitet nomen eius ibi. Immolabisqꝫ phase vespe ad solis occasũ q̄n egressus es de egypto. ⁊ coques ⁊ comedes in loco quē elegerit dñs de⁹ tuus: maneqꝫ cōsurgēs vades in tebernacula tua. Sex dieb⁹ comedes azima ⁊ in die septima qꝛ collecta ē dñi dei tui. nō facies opus. Septem ebdomadas numerabis tibi ab ea die qua falcē in segetem miseris. ⁊ celebrabis diē festũ ebdomadaꝝ dño deo tuo. oblationē spontaneā manus tue quaꝫ offeres iuxta benedictionē domini dei tui. ⁊ epulaberis corā domino deo tuo. tu ⁊ fili⁹ tuus ⁊ filia tua ⁊ seru⁹ tuus ⁊ ancilla tua: ⁊ leuites q ē intra portas tuas. ⁊ aduena ac pupillus ⁊ vidua q morant vobiscũ in loco quē elegerit dominus deus tu⁹ vt habitet nomen eius ibi. ⁊ recordaberis qm̄ seruus fueris in egypto: custodiesqꝫ ac facies que ꝑcepta sũt. Solēnitatem qꝫ tabernaculoꝝ celebrabis per septem dies q̄n collegeris de area et torculari fruges tuas. ⁊ epulaberis in festiuitate tua. tu ⁊ filius tuus ⁊ filia ⁊ seruus tuus ⁊ ancilla: leuites qꝫ et aduena et pupillus et vidua que intra portas tuas sũt. Septē dieb⁹ domino deo tuo festa celebrabis in loco quē elegerit dominus. benedicetqꝫ tibi dñs deus tu⁹ in cũctis frugibus tuis. ⁊ in oi ope manuũ tuaꝝ: erisqꝫ i leticia. Trib⁹ vicib⁹ ꝑ annũ apparebit oē masculinũ tuũ in ꝯspectu dñi dei tui in loco quem

elegerit in solēnitate azimorum. ⁊ in solēnitate ebdomadaꝝ. ⁊ i solēnitate tabernaculoꝝ. Nō apparebit ante dñs vacu⁹ sed offeret vnusqsqꝫ ſm ꝙ hūerit iux benedictionē dñi dei sui quam dederit ei. Judices ⁊ magistros ꝯstitues in oi b⁹ portis tuis q̄s domin⁹ deus tu⁹ dederit tibi ꝑ singulas trib⁹ tuas vt iudicēt ppl'm iusto iudi/cio: nec in alterā partē declinēt. Nō accipies ꝑsonam nec munera: q2 munera exceant oculos sapientū. et mutant verba iustoꝝ. Juste quod iustū ē ꝓsequeris vt viuas et possideas terram quā dñs deus tuus dederit tibi. Nō plātabis lucum et omnē arborē iuxta altare domini dei tui: nec facies tibi atqꝫ ꝯstitues statuā: que odit dñs deus tuus. Nō imolabis domio deo tuo bouē et ouē in q̄ ē macula aut quippiam vitij: q2 abhominatio ē domino deo tuo.

XVII

Cumqꝫ repti fuerint apud te intra vnā portaꝝ tuaꝝ q̄s domin⁹ deus tuus da/bit tibi: vir aut mulier qui faciant ma/luꝫ in ꝯspectu domini dei tui et trāsgrediāt pa/ctū illius: vt vadāt et seruiāt dijs alienis ⁊ ado/rent eos: solē et lunā et omnē militiā celi q̄ non precepi. et hoc tibi fuerit nūciatū: audiensqꝫ in/quisieris diligenter. et verū esse reppereris ⁊ abhominatio facta ē in israel: educes virum ac mulierē qui rem sceleratissimā perpetrarunt: ad portas ciuitatis tue. et lapidib⁹ obruētur. In ore duoꝝ aut triuꝫ testiū peribit qui interficiet. Nemo occidat: vno cōtra se dicente testimo/niū. Manus testiū prima interficiet eū. et ma/nus reliq populi extrema mittetur: vt auferas malum de medio tui. Si difficile et ambiguum apud te iudiciū eē ꝓspexeris: inter sanguinē et sanguinē: causam et causam. leprā et nō lepraꝫ et iudiciū intra portas tuas videris ꝟba varia/ri surge et ascēde ad locū quē elegerit dñs deus tu⁹ veniesqꝫ ad sacerdotes leuitici generis. et ad iudicem q̄ fuerit illo tēpore. queresqꝫ ab eis qui iudicabūt tibi iudicij veritatē. et facies qd/cūqꝫ dixerint: qui presunt loco quē elegerit do/minus et docuerint te iuxta legē eius: sequeris qꝫ sententiā eoꝝ: nec declinabis ad dextrā neqꝫ ad sinistrā. Qui aūt supbierit nolens obedire sacerdotis imperio q̄ eo tēpore miistrat domino deo tuo: ex decreto iudicis morietur homo ille. et auferes malum de israel: cūctusqꝫ populus au/diens timebit vt nullus deinceps intumescat supbia. Cū ingressus fueris terrā quā domin⁹ deus tuus dabit tibi. et possideris eā habitaue/risqꝫ in illa ⁊ dixeris: constituā sup me regē sic habēt oēs ꝑ circuitū natiōes: eū cōstitues quē dñs deus tuus elegerit de nūero fratrū tuorum. Nō poteris alterius gētis hoieꝫ regē facere: q̄ nō sit frat tuus. Cūqꝫ fuerit ꝯstitutus nō mlti/plicabit sibi eq̄s: nec reducet ppl'm in egyptum eqtatus nūero subleuatus: p̄sertim cū dñs p̄ce/perit vobis vt neq̄q̄ꝫ amplius ꝑ eādē viā reuer/tamini. Nō habebit vxores plurimas q̄ alliciāt aiuꝫ eius: neqꝫ argēti et auri imēsa pondera. Postq̄ꝫ aūt sederit in solio regni sui: describet sibi deuteronomiū legis huius in volumie: acci/piēs exēplar a sacerdotib⁹ leuitice trib⁹ et habe/bit secū: legetqꝫ illud oībus diebus vite sue: vt discat timere dñm deū suū. ⁊ custodire verba ⁊ cerimonias eius q̄ in lege p̄cepta sūt. Nec ele/uet cor eius in supbiā sup frēs suos: neqꝫ de/clinet in ptē dexterā vel sinistraꝫ: vt longo tpe regnet ipse et filij eius sup isrl'.

XVIII

Non habebūt sacerdotes et leuite ⁊ oēs q̄ de eadē tribu sūt: ptē et hereditatē cū reliq̄ israel: q2 sacrificia dñi ⁊ oblatio/nes eius comedēt. ⁊ nihil aliud accipiēt de pos/sessiōe fratꝝ suoꝝ. Dñs eni ipse est hereditas eoꝝ: sicut locutus ē illis. Hoc erit iudiciū sa/cerdotū a pplo ⁊ ab his qui offerunt victimas siue bouē siue ouē imolauerint: dabūt sacerdo/ti armū ac ventriculuꝫ: p̄mitias frumēti vini ⁊ olei ⁊ lanaꝝ ptē ex ouiū tonsiōe. Ipsū eni ele/git dñs deus tuus de cunctis tribubus tuis vt stet ⁊ mistret nomini domini ip̄e et filij eius in sempiternū. Si exierit leuites ex vna vrbium tuaruꝫ ex oi isrl' in q̄ habitat. ⁊ voluerit venire desiderās locū quē elegerit dñs: ministrabit in noie dñi dei sui sicut oēs frēs ei⁹ leuite q̄ stabūt eo tpe corā dño. Partē ciboꝝ eādem accipiet quā ⁊ ceteri: excepto eo qd in vrbe sua ex p̄rna ei successiōe debet. Qñ ingressus fueris terrā quā dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi: caue ne imitari velis abhoiatiōes illaꝝ gētiū: nec inueniat in te q̄ lu/stret filiū suū aut filiā ducēs per ignē aut q̄ ario/los sciscitet: aut obseruet somnia atqꝫ auguria ne sit maleficus: nec incātator: neqꝫ phitones consulat nec diuinos. ⁊ querat a mortuis veri/tatē. Omnia eni hec abhoiat dñs. ⁊ ꝓpter istius/modi scelera delebit eos in introitu tuo. Per/fectus eris ⁊ absqꝫ macula cū domio deo tuo. Gētes iste q̄ꝝ possidebis terrā: augures ⁊ di/uinos audiūt: tu aūt a dño deo tuo aliter insti/tutus es. Prophetā de gēte tua ⁊ de frib⁹ tuis sicut me suscitabit tibi dñs de⁹ tuus. ipsum au/dies vt petisti a dño deo tuo i oreb qñ cōtio con/gregata ē atqꝫ dixisti. Ultra nō audiā vocē do/mini dei mei. ⁊ ignē hūc maximū āpli⁹ nō vi/

debo ne moriar. Et ait dn̄s mihi. Bn̄ oia sūt
locuti. Prophetā suscitabo eis de medio fra/
trū suoꝝ silem tui ⁊ ponā vba mea i ore ei⁹. lo
queturqꝫ ad eos oia q̄ p̄cepo illi. Qui āt vba
ei⁹ q̄ loq̄t in noie meo audire noluerit: ego vl/
tor existā. Propheta āt q arrogātiā deprauat⁹
voluerit loq in noie meo q̄ ego nō p̄cepi illi vt
diceret: aut ex noie alienoꝝ deoꝝ. interficiet.
Qd̄ si tacita cogitatōe rn̄deris. quō possū intel
ligere verbū qd̄ domin⁹ nō est locut⁹. hoc ha/
bebis signū. Quod in noie dn̄i ꝓpheta ille p̄/
dixerit ⁊ nō euenerit. hoc domin⁹ nō est locut⁹
sed per tumorē animi sui ꝓpheta cōfinxit. ⁊ id/
circo nō timebis eum. XIX

Cum disperdiderit domin⁹ de⁹ tu⁹ gētes
q̄ꝝ tibi traditur⁹ ē trā ⁊ possideris eaꝫ
habitaueriſqꝫ i vrbib⁹ ei⁹ ⁊ i edib⁹ tres
ciuitates sepabis tibi i medio tre quā dn̄s deus
tu⁹ dabit tibi i possessionē sternēs diligēter viā
⁊ in tres eq̄lr ptes totā tre tue ꝓuinciā diuides
vt habeat e vicino q ꝓpter homicidiū ꝓfugus
ē q̄ possit euadere. Hec erit lex homicide fugiē
tis cui⁹ vita seruāda ē. Qui pcusserit proximū
suū nesciēs. ⁊ qui heri ⁊ nudiustertius nullū ꝯ
eum odium habuisse cōprobat: sꝫ abisse cū eo
simpliciter in siluā ad ligna cedenda. ⁊ in suc/
cisione lignoꝝ securis fugerit manu: ferrū/
qꝫ lapsum de manubrio amicū eius pcusserit ⁊
occiderit: hic ad vnā supradictaꝝ vrbiū cōfugi
et ⁊ viuet: ne forsitan ꝓxim⁹ eius cuius effusus
est sanguis dolore stimulatus psequat ⁊ app/
hēdat eū si longior via fuerit: ⁊ percutiat aiam
eius q nō ē reus mortis: q2 nullū ꝯtra eū q occi/
sus ē odiū pri⁹ habuisse mōstrat. Idcirco preci
pio tibi vt tres ciuitates equalis intra se spatij
diuidas. Cū aūt dilatauerit domin⁹ deus tuus
terminos tuos sicut iurauit patribus tuis. ⁊ de
derit tibi cunctā terrā quā eis pollicitus est: si
tamē custodieris mādata eius ⁊ feceris q̄ ho/
die p̄cipio tibi vt diligas dominū deū tuū ⁊ am
bules in vijs eius oi tpe: addes tibi tres alias
ciuitates. ⁊ supradictaꝝ triū vrbiū numeꝝ du
plicabis: vt nō effundat sanguis innoxi⁹ in me
dio tre quā domin⁹ deus tuus dabit tibi possi/
dēdā: ne sis sanguis reus. Si qs aūt odio ha/
bēs ꝓximū insidiatus fuerit vite ei⁹: surgēsqꝫ
pcusserit illū ⁊ mortu⁹ fuerit: fugeritqꝫ ad vnā
de supradictis vrbibus mittēt seniores ciuita/
tis illius ⁊ arripiēt eū de loco effugij: tradētqꝫ
i manu ꝓximi cuius sanguis effusus ē: ⁊ mo/
riet. Nō misereberis eius ⁊ auferes noxium
sanguinē de isrl': vt bene sit tibi. Nō assumes
⁊ trāsferes terminos ꝓximi tui q̄s fixerūt priores
in possessiōe tua quā dominus deus tuus dabit
tibi i terra quā accepis possidēdā. Nō stabit te
stis vnus ꝯ aliquem qcqd illud pctī ⁊ facinoris
fuerit: sꝫ in ore duoꝝ aut triū testiū stabit oē v
bū. Si steterit testis mēdax ꝯ hoiēꝫ accusans
eū puaricatiōis: stabūt ambo q̄ꝝ cā ē ante do/
minū i ꝯspectu sacerdotū ⁊ iudicū q fuerint in
diebus illis. Cūqꝫ diligētissime pscrutātes in
uenerint falsū testē dixisse ꝯ fratrē suū menda/
ciū: reddēt ei sicut fratri suo facere cogitauit. ⁊
auferes malum de medio tui: vt audiētes cete/
ri timorē habeāt. ⁊ nequaqꝫ talia audeant face
re. Nō misereberis eius: sed animā ꝓ anima
oculū ꝓ oculo: dentē ꝓ dente: manū ꝓ manu:
pedem ꝓ pede exiges. XX

Si exieris ad bellū ꝯ hostes tuos. ⁊ vi
deris eqtatus ⁊ currus ⁊ maiorē q̄ꝫ tu
habeas aduersarij exercitus multitudi
nē. nō timebis eos: q2 dominus deus tuus te/
cū ē q eduxit te de tra egypti. Appropinquan/
te aūt iā plio: stabit sacerdos ante aciē: ⁊ sic lo/
quet ad ppl'm. Audi isrl'. Vos hodie ꝯ inimi
cos vros pugnā cōmittitis: non ptimescat cor
vrm. Nolite metuere: nolite cedere: nec formi
detis eos: quia dominus deus vester in me/
dio vri ē. ⁊ ꝓ vobis ꝯ aduersarios dimicabit
vt eruat vos de piculo. Duces qꝫ p singulas
turmas audiēte exercitu ꝓclamabūt Quis ē hō
q edificat domū nouā. ⁊ nō dedicauit eā? Va/
dat ⁊ reuertat in domū suā: ne forte moriat in
bello ⁊ alius dedicet eā. Quis est hō q planta
uit vineā. ⁊ necdū fecit eam esse cōem de q̄ ve/
sci oibus liceat? Vadat ⁊ reuertat in domum
suā ne forte moriat in bello ⁊ alius hō eius fū
gat officio. qs ē hō q despōdet vxorē: ⁊ nō ac/
cepit eam? Vadat ⁊ reuertat in domū suaꝫ: ne
forte moriat in bello ⁊ alius hō accipiat eam.
His dictis addent reliqua. ⁊ loquēt ad ppl'm
Quis ē hō formidolosus ⁊ corde pauido? Va
dat ⁊ reuertat in domū suam: nec pauere faciat
corda fratrū tuoꝝ: sicut ipse timore pterritus ē.
Cūqꝫ siluerint duces exercitus ⁊ finem loquē
di fecerint: vnusquisqꝫ suos ad bellādū cuneos
preparabit. Si quādo accesseris ad expugnan
dam ciuitatē. offeres ei primū pacem: Si rece
perit ⁊ apuerit tibi portas: cunctus ppl's q in ea
est saluabit. ⁊ seruiet tibi sub tributo. Sin autē
fedus inire noluerit. ⁊ ceperit contra te bellum
oppugnabis eam. Cūqꝫ tradiderit dn̄s deus
tuus illā in manu tua: pcuties oē qd̄ in ea gene
ris masculini est in ore gladij: absqꝫ mulieri/

bus τ ifantibus: iumentis τ ceteris q̃ in ciuitate
sunt. P ēm p̄daʒ exercitui diuides. τ comedes
de spolijs hostiū tuoꝝ q̄ dñs deus tuus dederit
tibi. Sic facies cūctis ciuitatib⁹ q̄ a te ꝓcul val/
de sūt τ nō sunt de his vrbibus quas in posses
sionē accepturus es. De his aūt ciuitatib⁹ que
dabunt tibi. nullū oīo permittes viuere: sed in
terficies i oꝛe gladij: etheū videlicet τ āmoꝛreū
τ chananeū phereȩeū τ eueū τ iebuseū: sicut p̄ce
pit tibi dñs de⁹ tuus: de forte doceāt vos facere
cūctas abhoīatiōes q̄s ipi opati sunt dijs suis τ
peccetis in dñm deū vr̄m. Qñ obsederis ciuita
teʒ multo tp̄e: τ munitiōib⁹ circūdederis vt ex/
pugnes eā: nō succides arboꝛes de quib⁹ vesci
pōt: nec securibus p circuitū debes vastare re/
gionē. qm̄ lignū est τ nō hō: nec pōt bellantiuʒ
ꝯtra te augere numerū. Si que autem ligna nō
sūt pomifera. sed agrestia τ in ceteros apta vsus
succide τ extrue machinas donec capias ciuita
tem que contra te dimicat. ¶XXI

Quando inuentū fuerit in terra quā dñs
deus tu⁹ daturus est tibi. hoīs cadauer
occisi τ ignoꝛabit̄ cedis reus. egredien
tur maioꝛes natu τ iudices tui. τ metient̄ a loco
cadaueris: singularū per circuitum spatia ciui/
tatum: τ quam viciniōreʒ ceteris esse perspexe/
rint: senioꝛes ciuitatis illius tollent vitulā de ar
mento q̄ nō traxit iugū: nec terram scidit vome
re. τ ducent eā ad vallem asperam atq̄ saxosaʒ
q̄ nunq̄ arata est. nec sementē recepit: τ cedent
in ea ceruices vitule. Accedētq̄ sacerdotes filij
leui quos elegerit dñs deus tu⁹ vt ministrent ei
τ bñdicant in noīe ei⁹. τ ad verbū eoꝛum omne
negociū. τ quicqd mundū vel imundū est iudi
cetur. Et veniēt maioꝛes natu ciuitatis illi⁹ ad
interfectū. lauabūtq̄ manus suas sup vitulaʒ q̄
in valle pcussa est. τ dicent. Manus nr̄e nō ef/
fuderūt sanguinē hūc: nec oculi viderūt. Pro
pitius esto pplo tuo israel quem redemisti dñe.
τ nō reputes sanguinē innocentē in medio po
puli tui israel. Et auferet̄ ab eis reatus sangui/
nis tu aūt alienus eris ab innocētis cruoꝛe q fu
sus est eū feceris qđ p̄cepit dñs. Si egressus fue
ris ad pugnā ꝯtra inimicos tuos. τ tradiderit
eos dñs deus tu⁹ i manu tua. captiuosq̄ duxe/
ris. τ videris in numero captiuoꝛuʒ mulierem
pulchꝛam: τ adamaueris eam. voluerisq̄ habe
re vxoꝛē. introduces eā in domū tuā. Que ra/
det cesariē τ circūcidit vngues τ deponet vestē
in qua capta est. sedensq̄ in domo tua flebit pa
trem τ matrem suā vno mēse. τ postea itrabis
ad eam doꝛmiesq̄ cum illa. τ erit vxoꝛ tua. Si
autem postea non sederit animo tuo. dimittes
eam liberam: nec vendere poteris pecunia. nec
opprimere per potentiam: quia humiliasti eam
Si habuerit homo vxoꝛes duas. vnam dilectā
τ alteram odiosam genuerintq̄ ex eis liberos: τ
fuerit filius odiose p̄mogenit⁹. volueritq̄ sub
stantiam inter filios suos diuidere. nō poterit
filium dilecte facere primogenitum τ p̄ferre
filio odiose: sed filium odiose agnoscet p̄moge
nitū. dabitq̄ ei de his que habuerit cūcta dupli
cia. Iste est enim principiū liberoꝝ ei⁹. et huic
debent̄ p̄mogenita. Si genuerit homo filiū cō
tumacem τ ꝓteruum qui non audierit patris
ac matris imperium. et coherciti⁹ obedire cōtē
pserit. apprehendent eum et ducēt ad senioꝛes
ciuitatis illi⁹ et ad poꝛtā iudicij. dicentq̄ ad eos
Filius noster iste ꝓteru⁹ et contumax ē. monita
nostra audire ꝯtēnit. cōmessatiōib⁹ vacat et lu
xurie atq̄ cōuiuijs. lapidib⁹ cū obruet populus
ciuitatis. et moꝛiet̄: vt auferatis maluʒ de medio
vestri. et vniuersus israel audiens pertimescat
Qñ peccauerit hō qđ moꝛte plectendū ē. et ad/
iudicat⁹ moꝛti appēsus fuerit in patibulo: nō p
manebit cadauer ei⁹ in ligno. sed in eadē die se
pelief. qꝛ maledict⁹ a deo ē q pendet in ligno. et
nequaq̄ cōtaminabis terrā tuā quā domin⁹ de
us tu⁹ dederit tibi in possessionē. ¶XXII

Non videbis bouem fratris tui. aut ouē
errantem. et p̄teribis. sed reduces fra
tri tuo: etiā si non est ꝓpinquus frater
tu⁹ nec nosti eū. duces in domū tuā et erūt apud
te q̄ʒdiu q̄rat ea frater tuus et recipiat. Simili/
ter facies de asino et de vestimento et de omni
re fratris tui q̄ pierit: si iueneris eā ne negligas
quasi alienā. Si videris asinū fratris tui aut bo
uē cecidisse in via. nō despicies. sed subleuabis
cū eo. Nō induetur mulier veste virili: nec vir
vtet̄ veste feminea. Abhominabilis enim apud d
eum ē q facit hec. Si ambulās p viaʒ. in arboꝛe
vel in terra nidū auis iueneris et matrem pullꝰ
vel ouis desup icubantē: nō tenebis eā cū filijs
sed abire patieris. captos tenēs filios. vt bene
sit tibi. τ longo viuas tp̄e. Cū edificaueris do
mū nouā. facies murū tecti per circuitū ne effū
dat̄ sāguis in domo tua. et sis reus labēte alio
et in p̄ceps ruente. Nō seres vineā tuaʒ altero
semine. ne et sementis quā seuisti et que nascūt̄
ex vinea parit̄ sanctificent̄. Nō arabis in boue
simul et asino. Non indueris vestimēto qđ ex
lana linoq̄ cōtextū ē. Funiculos i fimbrijs fa/
cies p quattuoꝛ angulos pallij tui q̄ opiris. Si
duxerit vir vxoꝛē: et postea odio habuerit eam

q̄sierit q̄ occasiões qbus dimittat eā obijciens ei nomē pessimū et dixerit: vxorē hanc accepi ⁊ ingressus ad eā nō inueni v̄ginē: tollēt eā pater et mater eius. et ferēt secū signa v̄ginitatis eius ad seniores vrbis q in porta sūt. et dicet pr̄ Filiā meā dedi huic vxorē quā q2 odit imponit ei nomē pessimū vt dicat nō inueni filiā tuam v̄ginē. et ecce hec sūt signa v̄ginitatꝭ filie mee Expandēt vestimētū corā senioribus ciuitatis apprehendētq̄ senes vrbis illius virū et v̄berabūt illū. condēnātes insup centū siclis argēti q̄s dabit patri puelle: qm̄ diffamauit nomen pessimū sup v̄ginē isrl'. habebitq̄ eam vxorē et nō poterit dimittere oibus diebus vite sue. Qd̄ si verū ē qd̄ obijcit. et nō ē in puella inuēta virginitas: eijciēt eā extra fores domus patris sui. et lapidibus obruēt viri ciuitatis illius. et morietur qm̄ fecit nephas isrl' vt fornicaretur i domo patris sui. et auferes malum de medio tui. Si dormierit vir cū vxore alteri⁹. vterq̄ morief. i. adulter ⁊ adultera ⁊ auferes malū de isrl' Si puellā v̄ginē despōderit vir. ⁊ inuenerit eā aliqs in ciuitate ⁊ cōcubuerit cū ea. educes vtrūq̄ ad portā ciuitatꝭ illi⁹ ⁊ lapidibus obruentur puella q2 nō clamauit cū eēt in ciuitate vir quia humiliauit vxorē p̄rimi sui. ⁊ auferes malum de medio tui. Sin aūt i agro repperit vir puellam q̄ despōsata ē. ⁊ apprehēdēs cōcubuerit cum ea: ipse morief solus: puella nihil patief nec est rea mortis: qm̄ sicut latro ꝯsurgit ꝯ frēm suum ⁊ occidit aiam eius: ita ⁊ puella perpessa ē. Sola erit in agro: clamauit. ⁊ nullus affuit q liberaret eam: Si inuenerit vir puellā virginē q̄ nō habet sponsū ⁊ apprehēdēs cōcubuerit cum illa: ⁊ res ad iudiciū venerit: dabit qui dormiuit cū ea patri puelle quinquaginta siclos argēti ⁊ habebit eā vxorē: q2 humiliauit illā. Non poterit dimittere eā cūctis diebus vite sue. Nō accipiet hō vxorē patris sui: nec reuelabit operimentum eius. XXIII

Non intrabit eunuchus. attritꝭ vel amputatis testiculis ⁊ absciso veretro ecclesiam dn̄i. Nō ingredief māzer hoc ē de scorto natus in ecclesiā dn̄i vsq̄ ad decimā generationē. Ammonites ⁊ moabites etiā post decimā generationē nō itrabūt ecclesiam dn̄i in eternū: q2 noluerūt vobis occurrere cū pane ⁊ aq̄ in via qn̄ egressi estis de egypto. et q2 cōduxerūt ꝯtra te balaā filiū beor de mesopotamia syrie vt malediceret tibi. ⁊ noluit dominus de⁹ tuus audire balaam: vertit q̄ maledictionē eius in benedictionē tuā eo q̄ diligeret te. Nō facies cū eis pacē: nec q̄ras eis bona cūctꝭ diebus vite tue i sempiternū. Nō abhominaberis idumeū: q2 frater tu⁹ ē: nec egyptiū: q2 aduena fuisti i terra ei⁹. Qui nati fuerint ex eis tertia generatiōe itrabūt i ecclesiā dn̄i. Qn̄ egressus fueris aduersus hostes tuos i pugnā custodies te ab oi re mala. Si fuit iter vos hō q nocturno pollut⁹ sit sōno: egredief extra castra. ⁊ non reuertef p̄usq̄ ad vesperā lauef aq̄. ⁊ post solis occasū regredief in castra. Habebis locum extra castra ad quē egrediaris ad req̄sita nature: gerēs: paxillū in baltheo. Cūq̄ sederis fodies p circuitū ⁊ egesta humo opies q̄ releuat⁹ es. Dn̄s enī deus tu⁹ ambulat i medio castrorū vt eruat te ⁊ tradat tibi inimicos tuos: vt sint castra tua scā. ⁊ nihil i eis appareat feditatis: ne derelinq̄t te. Nō trades seruū dn̄o suo q ad te cōfugerit. Habitabit tecū in loco qui ei placuerit. ⁊ in vna vrbiū tuarū requiescet: ne contristes eum. Nō erit meretrix de filiabus isrl' nec scortator de filijs isrl'. Non offeres mercedem p̄stibuli: nec p̄ciū canis in domo dn̄i dei tui quicquid illud ē qd̄ vouerint: q2 abhoiatio ē vtrūq̄ apud dn̄m deū tuum. Nō fenerabis frī tuo ad vsurā pecuniā nec fruges nec quālibet aliā rem: s3 alieno. Fratri aūt tuo absq̄ vsura. id q̄ indiget comodabis: vt benedicat tibi dominus deus tu⁹ in oi ope tuo in terra ad quā ingredieris possidēdā. Cū votū voueris domino deo tuo: nō tardabis reddē: q2 requiret illd̄ dn̄s deus tu⁹. ⁊ si moratus fueris: reputabif tibi i pctm̄. Si nolueris polliceri: absq̄ pctō eris. Quod aūt semel egressū ē de labijs tuis obseruabis. ⁊ facies sic p̄misisti domino deo tuo. ⁊ p̄pria volūtate ⁊ ore tuo locutus es: Ingressus vineam p̄rimi tui comedes vuas quātū tibi placuerit: foras aūt ne efferas tecū. Si itrauerꝭ segetē amici tui. franges spicas ⁊ manu cōteres: falce aūt non metes. XXIIII

Si accepit hō vxorē ⁊ habuerit eā ⁊ nō inuenerit grām ante oculos eius p̄pt aliquā feditatē: scribet libellū repudij. ⁊ dabit in manu illius: et dimittet eā de domo sua. Cumq̄ egressa alterū maritū duxerit. et ille q̄3 oderit eam: dederitq̄ ei libellū repudij et dimiserit de domo sua: vel certe mortuus fuerit: nō poterit prior maritus recipe eā in vxorē: q2 polluta ē ⁊ abhominabilis facta corā domino: ne peccare facias terrā tuā quā dominus deus tuus tradiderit tibi possidēdam. Cū accepit hō nuper vxorē: nō p̄cedet ad bellū: nec ei q̄ppiā necessitatis iniungef publice: s3 vacabit absq̄

culpa domui sue: vt vno anno letet̄ cum vxore sua. Nō accipies loco pignoris inferiorē ⁊ superiorē molā: qꝛ aīam suā apposuit tibi. Si dephēsus fuerit hō sollicitans fratrē suum de filijs israel. ⁊ vendito eo accepit preciū: interficietur. et auferes malū de medio tui. Obserua diligēter ne incurras plagam lepre: ſꝫ facies queciiqꝫ docuerint te sacerdotes leuitici generis iuxta id qđ p̄cepi eis. ⁊ imple sollicite. Memēto te que fecerit dn̄s deus vester marie in via cum egrederemini de egypto. Cū repetes a ꝓximo tuo rē aliquā quā debet tibi: nō ingredieris domū eius vt pignꝰ auferas: ſꝫ stabis foris. ⁊ ille tibi ꝓferet qđ habuerit. Si aūt pauper ē. nō ꝑnoctabit apud te pignus: ſꝫ stati reddes ei ante solis occasū: vt dormiēs in vestimēto suo benedicat tibi. ⁊ habeas iusticiā corā domino deo tuo. Nō negabis mercedē indigētis ⁊ paupis fratris tui: siue aduene q tecū morat̄ in terra et intra portas tuas ē: ſꝫ eadē die reddes ei p̄ciū laboris sui ante solis occasū: qꝛ pauper ē et ex eo sustentat aīam suā: ne clamat ꝯtra te ad dn̄m et reputet̄ tibi in peccatū. Non occident̄ patres ꝓ filijs nec filij ꝓ patribus: ſꝫ vnusqſqꝫ ꝓ peccato suo morietur. Nō ꝑuertes iudiciū aduene et pupilli: nec auferes pignoris loco vidue vestimentum. Memento q̄ seruieris in egypto. et eruerit te dn̄s deus tuus inde. Idcirco precipio tibi vt facias hāc rem. Qn̄ messueris segetē in agro tuo. et oblitus manipulū reliqueris: non reuerteris vt tollas illū: ſꝫ aduenā et pupillum et viduā auferre patieris: vt benedicat tibi dominus deꝰ tuus in oi ope manuū tuarū. Si fruges collegeris oliuarū: qcqd remāserit in arboribus nō reuerteris vt colligas: sed relinques aduene pupillo ac vidue. Si vindemiaueris vineā tuā: nō colliges remanentes racemos: ſꝫ cedent in vsus aduene pupilli ac vidue. Memēto q̄ et tu seruieris in egypto. et iccirco p̄cipio tibi vt facias hanc rem.

XXV

Si fuerit causa inter aliq̄s et interpellauerint iudices: quē iustū eē ꝓspexerint illi iusticie palmā dabūt: quē impiū cōdenabūt impietatis. Si aūt eū qui peccauit dignū viderint plagis: ꝓsternent et corā se faciēt verberari. Pro mēsura p̄cti erit ⁊ plagarū modus: ita dūtaxat vt quadragenariū numerū nō excedāt: ne fede lacerat⁹ ante oculos tuos obeat frater tuus. Nō ligabis os bouis terentis in area fruges tuas. Quādo habitauerint fratres simul et vnus ex eis absqꝫ liberis mortuus fuerit vxor defūcti nō nubet alteri: sed accipiet eā frater eius. et suscitabit semen fratris sui. et p̄mogenitū ex ea filiū noie illius appellabit: vt non deleatur nomē eius ex israel. Sin aūt noluerit accipere vxorē fratris sui que ei lege debet̄ perget mulier ad portā ciuitatis. et interpellabit maiores natu. dicetqꝫ. Non vult frater viri mei suscitare semen fratris sui in isrl̄: nec me in coniugium sumere. Statimqꝫ accersiri eū facient. et interrogabūt. Si responderit nolo eā vxorem accipere: accedet mulier ad eū corā senioribus et tollet calciamētū de pede eius spuetqꝫ i faciem eius. et dicet: Sic fiet homini qui nō edificat domū fratris sui. Et vocabit̄ nomē illius in israel. domus discalciati. Si habuerint inter se iurgiū viri duo. et vnus ꝯ alterū rixari ceperit: volens qꝫ vxor alterius eruere virū suū de manu fortioris. miseritqꝫ manū et app̄hēderit verēda eius abscides manū illius: nec flecteris sup eā vlla misericordia. Nō habebis i sacculo diuersa pōdera maius et minus: nec erit in domo tua modiꝰ maior ⁊ minor. Pondus habebis iustū ⁊ verum. ⁊ modiꝰ equalis ⁊ verus erit tibi: vt multo viuas tp̄e super terrā quā dominꝰ deus tuꝰ dederit tibi. Abhoīabit̄ eni dn̄s eū q̄ facit hec ⁊ aduersat̄ oēm iniusticiā. Memēto que fecerit tibi amalech in via qn̄ egrediebaris ex egypto quō occurrerit tibi: ⁊ extremos agminis tui q̄ lassi residebant ceciderit: quādo tu eras fame ⁊ labore cōfectus. ⁊ nō timuerit deum. Cū ergo dn̄s deus tuus dederit tibi requiē. ⁊ subiecerit cunctas per circuitū nationes in terra quā tibi pollicitus est: delebis nomen eius sub celo caue ne obliuiscaris.

XXVI

Cumqꝫ intraueris terrā quā dn̄s deus tuus tibi daturꝰ est possidendā. ⁊ obtinueris eā: atqꝫ habitaueris in illa: tolles de cūctis frugibus tuis primitias ⁊ pones i cartallo: pergesqꝫ ad locū quē dn̄s deꝰ tuus elegerit: vt ibi inuocet̄ nomē eiꝰ: accedesqꝫ ad sacerdotē q̄ fuerit in diebꝰ illis. ⁊ dices ad eum: Profiteor hodie corā dn̄o deo tuo q̄ ingressus sū in terrā ꝓ q̄ iurauit patribꝰ nr̄is vt daret eā nobis. Suscipiensqꝫ sacerdos cartallum de manu tua ponet ante altare dn̄i dei tui. ⁊ loqueris in cōspectu dn̄i dei tui. Syrus ꝑsequebatur patrē meū: q̄ descēdit in egyptū. ⁊ ibi ꝑegrinatus ē in paucissimo numero: creuitqꝫ in gentē magnā ac robustā ⁊ infinite multitudinis. Afflixerūtqꝫ nos egyptij ⁊ ꝑsecuti sūt imponētes onera grauissima. ⁊ clamauimꝰ ad dn̄m deum patrū nostrorū qui exaudiuit nos ⁊ respexit humilitatē nostrā ⁊ laborē atqꝫ angustiā. ⁊ edu-

rit nos de egypto in manu forti ⁊ brachio exten
to: in ingenti pauore: in signis atqȝ portentiſ et
introduxit ad locū iſtū. ⁊ tradidit nobis terram
lacte ⁊ melle manantē. Et iccirco nunc offero
ꝑmitias frugum terre: quā dn̄s dedit mihi. Et
dimittes eas in cōſpectu dn̄i dei tui. ⁊ adorato
domino deo tuo: epulaberis in oibꝰ bonis que
dominꝰ deus tuꝰ dederit tibi ⁊ domui tue: tu et
leuite ⁊ aduena qui tecū eſt. Qn̄ compleueris
decimā cūctaꝝ frugum tuaꝝ anno decimaꝝ ter
tio: dabis leuite ⁊ aduene pupillo ⁊ vidue vt co
medant intra portas tuas. ⁊ ſaturenť: loqueriſ
qȝ in cōſpectu domini dei tui. Attuli qd̄ ſancti/
ficatū eſt de domo mea ⁊ dedi illud leuite ⁊ ad
uene pupillo ac vidue ſicut iuſſiſti mihi. Non
ꝑteriui mādata tua: nec ſuȝ oblitus imperij tui
Non comedi ex eis in luctu meo: nec ſeparaui
ea in q̄libet imūdicia: nec expendi ex his quic/
q̄ȝ in re funebri. Obediui voci dn̄i dei mei. ⁊
feci oīa ſicut ꝑcepiſti mihi. Reſpice de ſanctua
rio tuo. ⁊ de excelſo celoꝝ habitaculo: ⁊ bn̄dic
pplo tuo iſrl̄. ⁊ terre quā dediſti nobis ſic iura
ſti patribꝰ nr̄is: terre lacte ⁊ melle manāti. Ho
die dn̄s deꝰ tuꝰ ꝑcepit tibi: vt facias mandata
hec atqȝ iudicia: vt cuſtodias ⁊ impleas ex to/
to corde tuo ⁊ ex tota aīa tua. Dominū elegiſti
hodie vt ſit tibi deus ⁊ ambules in vijs eiꝰ: vt
cuſtodias cerimonias illiꝰ ⁊ mandata atqȝ iu/
dicia. ⁊ obedias eiꝰ imperio. En dn̄s elegerit
te hodie vt ſis ei ppl's peculiaris ſicut locutꝰ eſt
tibi. ⁊ cuſtodias oīa ꝑcepta illius. ⁊ faciet te ex
celſiorē cūctis gētibus quas creauit in laudem
⁊ nomē ⁊ gloriā ſuam: vt ſis ppl's ſcūs domini
dei tui ſicut locutus eſt. ¶XXVII

Precepit autē moyſes ⁊ ſeniores: pplo
iſrael dicentes. Cuſtodite oē manda/
tum qd̄ precipio vobis hodie. Cūqȝ
trāſieris iordanē in trā quā dominꝰ deꝰ tuꝰ da/
bit tibi: eriges ingentes lapides ⁊ calce leuiga
bis eos vt poſſis in eis ſcribere oīa verba le/
gis huius iordane trāſmiſſo: vt introeas terrā
quā dominꝰ deꝰ tuꝰ dedit tibi: terrā lacte ⁊ mel
le manātē: ſicut iurauit patribꝰ tuis. Quādo ḡ
trāſieris iordanē erige lapides q̄s ego hodie ꝑ
cipio tibi in monte hebal. ⁊ leuigabis eos calce
⁊ edificabis ibi altare dn̄o deo tuo de lapidibuſ
quos ferrum non tetigit. ⁊ de ſaxis informibuſ
et impolitis. et offeres ſuper eo holocauſta dn̄o
deo tuo. et immolabis hoſtias pacificas. come
deſqȝ ibi et epulaberis coram domino deo tuo
Et ſcribes ſuper lapides oīa verba legis huiꝰ
plane et lucide. Dixerūtqȝ moyſes et ſacerdo/
tes leuitici generis ad omnē iſraelē. Attende
et audi iſrael. Hodie factꝰ eſt populus dn̄i dei
tui. Audies vocē eiꝰ. et facies mādata atqȝ iu/
ſticias quas ego ꝑcipio tibi. Precepitqȝ moy
ſes pplo i die illo dicēs. Hi ſtabūt ad benedicē
dū domino ſup mōtē garizim iordane trāſmiſ
ſo: ſymeō. leui. iudas. yſachar. ioſeph. ⁊ benia
min. Et e regiōe iſti ſtabūt ad maledicendū in
monte hebal. ruben. gad. ⁊ aſer. ȝabulon. dan
⁊ neptalim. Et pronūciabūt leuite dicentqȝ ad
oēs viros iſrael excelſa voce: Maledictus hō
qui facit ſculptile ⁊ cōflatile abhominationē do
mini: opꝰ manuū artificū: ponitqȝ illud in ab/
ſcondito. Et reſpōdebit oīs ppl'us ⁊ dicet amē
Maledictus q nō honorat patrē ſuū ⁊ matrem
ſuā. Et dicet oīs ppl'us amen. Maledictꝰ qui
trāſfert terminos ꝓximi ſui. Et dicet oīs ppl's
amē. Maledictꝰ q errare facit cecū in itinere.
Et dicet oīs ppl's amē. Maledictꝰ qui peruer
tit iudiciū aduene pupilli ⁊ vidue. Et dicet oīs
ppl's amen. Maledictus q dormit cum vxore
patris ſui. ⁊ reuelat operimētū lectuli eius. Et
dicet oīs populus amē. Maledictus q dormit
cum omni iumēto. Et dicet oīs populus amē
Maledictus q dormit cū ſorore ſua filia patris
ſui vel matris ſue. Et dicet oīs populus amen
Maledictus q dormit cum ſocru ſua. Et dicet
oīs populus amē. Maledictus q clā pcuſſerit
ꝓximū ſuū. Et dicet oīs populꝰ amē. Maledi
ctus q dormit cū vxore ꝓximi ſui. Et dicet oīs
ppl's amē. Maledictus qui accipit munera vt
percutiat animā ſanguinis innocētis. Et dicet
omnis populus amen. Maledictus q nō pma
net in ſermōibus legis huius: nec eos ope pfi
cit. Et dicet oīs ppl's amē. ¶XXVIII

Si autē audieris vocem domini dei tui
vt facias atqȝ cuſtodias omnia manda
ta eius que ego precipio tibi hodie: fa/
ciet te dominus deus tuus excelſiorē cūctis gen
tibus que verſanť in terra. Venientqȝ ſup te
vniuerſe bn̄dictiōes iſte ⁊ appheudēt te: ſi ta/
men ꝑcepta eius audieris. Benedictus tu i ci
uitate. ⁊ benedictus in agro. Benedictus fru
ctus ventris tui ⁊ fructus terre tue: fructuſqȝ
iumentoꝝ tuorū: greges armentoꝝ tuorum.
⁊ caule ouium tuarū. Benedicta horrea tua. ⁊
benedicte reliquie tue. Benedictus eris ingre
diens ⁊ egrediens. Dabit dominus inimicos
tuos ꝯſurgēt aduerſū te corruētes in conſpectu
tuo. Per vnā viam venieť ꝯtra te. ⁊ p ſeptem
fugient a facie tua. Emittet dominus benedi/
ctionē ſup cellaria tua ⁊ ſuper oīa opa manuū

tuarū: benedicetq; tibi in terra quā acceperis.
Suscitabit te dn̄s sibi in populū sanctū sicut iu
rauit tibi: si custodieris mandata dn̄i dei tui. ⁊
ambulaueris in vijs eius. Uidebūtq; oēs ter
rarū populi q nomen dn̄i inuocatū sit super te
⁊ timebūt te. Abundare te faciet dn̄s oibus bo
nis fructu vteri tui. ⁊ fructu iumentoꝝ tuorum
fructu terre tue quā iurauit dn̄s patribus tuis.
vt daret tibi. Aperiet dn̄s thesaurū suum opti
mū celū: vt tribuat pluuiā terre tue in tempore
suo: benedicetq; cūctis opibus manuū tuarū.
Et fenerabis gētibus multis. ⁊ ipe a nullo fe
nus accipies. Cōstituet te dn̄s in caput ⁊ nō in
caudā. ⁊ eris semp sup ⁊ non subt: si audieris
mādata dn̄i dei tui q̄ ego p̄cipio tibi hodie: ⁊ cu
stodieris ⁊ feceris. ac non declinaueris ab eis
nec ad dexterā nec ad sinistrā. nec secutus fue
ris deos alienos neq; colueris eos. Qz si au
dire nolueris vocē domini dei tui vt custodias
⁊ facias omnia mādata eius. ⁊ cerimonias q̄s
ego precipio tibi hodie. veniēt super te omnes
maledictiones iste ⁊ apprehendent te. Male
dictus eris in ciuitate: maledictus ī agro. Ma
ledictum horreum tuum. ⁊ maledicte reliquie
tue. Maledictus fructus ventris tui ⁊ fructus
terre tue: armenta boum tuorum ⁊ greges oui
um tuarum. Maledictus eris ingrediens: et
maledictus egrediens. Mittet dominus sup
te famem ⁊ esuriem. ⁊ increpationem ī omnia
opera tua que tu facies donec conterat te ⁊ per
dat velociter pter adinuentiones tuas pessi
mas in qbus reliqsti me. Adiūgat tibi dn̄s pe
stilentiā: donec cōsumat te de terra ad quam in
grederis possidēdā. Percutiat te dn̄s egesta
te. febre ⁊ frigore. ardore ⁊ estu ⁊ aere corrupto
ac rubigine. ⁊ persequatur: donec pereas. Sit
celū qd̄ supra te est eneū. ⁊ terra quā calcas fer
rea. Det dn̄s imbrem terre tue puluerē. ⁊ d̄ ce
lo descendat super te cinis donec ꝯterarš. Tra
dat te dn̄s corruentē ante hostes tuos. ⁊ p vnā
viā egrediaris contra eos. ⁊ per septem fugias
⁊ dispergaris p oia regna terre. Sitq; cadauer
tuū in escā cunctis volatilibus celi ⁊ bestijs ter
re ⁊ nō sit qui abigat. Percutiat te dn̄s vlcere
egypti. ⁊ partē corporis p quā stercora digerū
tur. scabie q̄z ⁊ prurigine: ita vt curari neq̄as.
Percutiat te dn̄s amētia ⁊ cecitate ac furore mē
tis. ⁊ palpes in meridie sicut palpare solet cec⁹
in tenebris: ⁊ nō dirigas vias tuas. Omni tē
pore calūniā sustineas ⁊ opprimaris violentia
nec habeas qui liberet te. Uxorem accipias et
alius dormiat cum ea. Domū edifices. ⁊ nō ha

bites in ea. Plantes vineaz. ⁊ non vindemies
eam. Bos tuus imolet coraz te. ⁊ nō comedas
ex eo. Asinus tuus rapiat in ꝯspectu tuo. ⁊ nō
reddatur tibi. Oues tue dentur inimicis tuis:
⁊ nō sit qui te adiuuet. Filij tui ⁊ filie tue tradā
tur alteri populo videntibus oculis tuis. ⁊ defi
cientibus ad cōspectū eoꝝ tota die. ⁊ nō sit for
titudo in manu tua. Fructus terre tue ⁊ omnes
labores tuos comedat ppl's quē ignoras. ⁊ sis
semper calūniā sustinēs. ⁊ oppressus cūctis die
bus ⁊ stupēs ad terrorē eoꝝ que videbūt oculi
tui. Percutiat te dn̄s vlcere pessimo in genib⁹
⁊ in suris: sanariq; nō possis a plāta pedis vs
q; ad verticē tuū. Ducetq; te dn̄s ad regē tuū
quē cōstitues super te: in gentē quā ignoras tu
⁊ p̄res tui. ⁊ seruies ibi dijs alienis ligno ⁊ la
pidi: ⁊ eris perdit⁹ in puerbiū ac fabulā oibus
populis ad quos te introduxerit dn̄s. Sementē
multā iacies in terrā ⁊ modicū cōgregabis: qz
locuste deuorabūt oia. Uineā plātabis ⁊ fodi
es. ⁊ vinū nō bibes. nec colliges ex ea quippiā
qm̄ vastabit vermib⁹. Oliuas habebis in om
nib⁹ terminis tuis ⁊ nō vngeris oleo: qz deflu
ent ⁊ peribunt. Filios generabis ⁊ filias. ⁊
nō frueris eis: qm̄ ducent in captiuitatē. Oēs
arbores tuas ⁊ fruges terre tue rubigo consu
met. Aduena q tecū versat in terra. ascēdet su
per te eritq; sublimior. tu aūt descēdes ⁊ eris i
ferior. Ipe fenerabit tibi. ⁊ tu nō fenerabis ei.
Ipe erit in caput. ⁊ tu eris in caudā. Et veni
ent super te oēs maledictiōes iste. ⁊ persequen
tes apprehendent te donec intereas. qz nō audi
sti vocē dn̄i dei tui. nec seruasti mādata ei⁹ ⁊ ce
rimonias quas precepit tibi. Et erūt in te signa
atq; pdigia ⁊ in semine tuo vsq; in sempiter
num: eo q nō seruieris dn̄o deo tuo in gaudio
cordisq; leticia pter rerū omniū abundantiā
Seruies inimico tuo quē immittet tibi dn̄s in fa
me ⁊ siti ⁊ nuditate ⁊ omni penuria. ⁊ ponet iu
gum ferreum super ceruicem tuam donec te cō
terat. Adducet dn̄s super te gentem de longin
quo ⁊ de extremis terre finib⁹ in similitudinē
aquile volantis cū impetu: cui⁹ linguam intellige
re nō possis. gentē pcacissimā q̄ nō deferat se
ni. nec misereat paruuli. ⁊ deuoret fructū iumē
toꝝ tuoꝝ ac fruges terre tue donec itereas ⁊ nō
relinquat tibi triticū vinū ⁊ oleū armenta bouz
⁊ greges ouium donec te disperdat ⁊ conterat
in cunctis vrbibus tuis. ⁊ destruant muri tui
firmi atq; sublimes. in quib⁹ habebas fiduciaz
in omni terra tua. Obsideberis intra portas tu
as in oi terra tua quā dabit tibi dn̄s deus tuus

et comedes fructũ vteri tui et carnes filioꝝ tuo
rum et filiarũ tuarum quas dederit tibi dominꝰ
deꝰ tuꝰ in angustia et vastitate qua opprimet te
hostis tuꝰ. Hõ delicatꝰ in te et luxuriosus valde
inuidebit fratri suo et vxori q̃ cubat in sinu suo
ne det eis de carnibꝰ filioꝝ suoꝝ quas comedet
eo q̄ nihil aliud habeat in obsidiõe et penuria
qua vastauerint te inimici tui intra oẽs portas
tuas. Tenera mulier et delicata q̃ super terrã i/
gredi non valebat. nec pedis vestigiũ figere ꝑ
pter molliciem et teneritudinẽ nimiam: inuide
bit viro suo qui cubat in sinu eiꝰ super filij et fi
lie carnibꝰ. et illuuie secundinarũ que ingredi/
unt̃ de medio feminũ eiꝰ et super liberis q eadẽ
hora nati sunt. Comedẽt eñi eos clã ꝑpter reꝝ
omniũ penuriã: in obsidiõe et vastitate qua op
primet te inimicꝰ tuꝰ intra portas tuas. Nisi cu/
stodieris et feceris oĩa verba legis huiꝰ q̃ scripta
sũt in hoc volumine. et timueris nomen eiꝰ glo
riosũ et terribile. hoc ẽ dñm deũ tuum: augebit
dominꝰ plagas tuas ꝛ plagas seminis tui. plagas
magnas ꝛ perseuerantes. infirmitates pessimas
et perpetuas. et cõuertet in te oẽs afflictiões egy
pti. quas timuisti et adherebũt tibi. Insuper et
vniuersos languores et plagas q̃ nõ sũt scripte i
volumine legis huiꝰ. inducet dominꝰ sup te: do
nec te cõterat. Et remanebitis pauci numero q
priꝰ eratis sicut astra celi ꝑ multitudine: quoni
am non audistis vocẽ dñi dei vrĩ. Et sicut an/
te letatus est dñs sup vos. bene vobis faciens
vosq̃ multiplicãs. sic letabit̃ disꝑdens vos at
q̃ subuertẽs: vt auferamini de terra ad quã i/
gredieris possidendã. Dispget te dñs in oẽs
populos a sũmitate terre vsq̃ ad terminos eiꝰ
ꝛ seruies ibi dijs alienis quos ꝛ tu ignoras et
p̃res tui. lignis et lapidibꝰ. In gentibꝰ q̃ illis
nõ qesces neq̃ erit requies vestigio pedis tui.
Dabit eñi tibi dñs ibi cor pauidũ ꝛ deficientes
oculos. ꝛ aĩam consũptã merore. ꝛ erit vita tua
quasi pẽdẽs ante te. Timebis nocte ꝛ die ꝛ nõ
credes vite tue. Mane dices. qs mihi det ve/
sperũ. ꝛ vespe qs mihi det mane. ꝑpter cordis
tui formidinẽ qua terreberis. ꝛ ꝑpter ea q̃ tuis
videbis oculis. Reducet te dñs classibꝰ in egy
ptũ p viã de qua dixit tibi vt eã ampliꝰ nõ vide
res. Ibi venderis inimicis tuis in seruos ꝛ an
cillas. ꝛ nõ erit q emat.

XXIX

Hec sunt verba federis qd̃ p̃cepit domi
nus moysi vt feriret cũ filijs israel i ter
ra moab: p̃ter illud fedus qd̃ cũ eis pe/
pigit in oreb. Vocauitq̃ moyses omnẽ israel.
ꝛ dixit ad eos. Vos vidistis vniuersa que fecit
dñs corã vobis in terra egypti pharaoni ꝛ om
nibus seruis eius vniuerseq̃ terre illiꝰ: tẽpta
tiones magnas quas viderũt oculi tui: signa il
la portentaq̃ ingentia. ꝛ nõ dedit vobis domi
nus cor intelligẽs ꝛ oculos vidẽtes. ꝛ aures q̃
possint audire vsq̃ in p̃sentẽ diẽ. Adduxit vos
quadraginta annis p desertũ: nõ sũt attrita ve/
stimẽta vestra: nec calciamẽta pedũ vr̃oꝝ vetu
state ꝯsũpta sũt. Panẽ nõ comedistis. vinũ ꝛ
siceram nõ bibistis: vt sciretis qꝛ ip̃e ẽ dñs deꝰ
vester. Et venistis ad hũc locũ: egressusq̃ ẽ se
on rex esebon ꝛ og rex basan occurrẽtes nobis
ad pugnã. ꝛ percussimus eos ꝛ tulimus terrã
eoꝝ: ac tradidimus possidendã ruben ꝛ gad et
dimidie tribui manasse. Custodite ergo verba
pacti huius ꝛ implete ea: vt intelligatis vniuer
sa que facitis. Vos statis hodie cũcti corã domi
no deo vestro. ꝑncipes vestri ꝛ tribus ac maio
res natu atq̃ doctores oĩs populus israel. libe
ri ꝛ vxores vr̃e ꝛ aduene q tecum morant̃ in ca
stris exceptis lignoꝝ cesoribꝰ ꝛ his q cõportant
aquas: vt transeas in federe dñi dei tui. ꝛ in iu
reiurãdo qd̃ hodie dñs deꝰ tuꝰ ꝑcutit tecũ: vt su
scitet te sibi in populũ. ꝛ ip̃e sit dñs deꝰ tuꝰ sicut
locutus ẽ tibi. ꝛ sicut iurauit patribꝰ tuis abra/
hã isaac ꝛ iacob. Nec vobis solis ego hoc fedꝰ
ferio. ꝛ hec iuramẽta cõfirmo. sed cũctis p̃senti
bus ꝛ absentibꝰ. Vos enim nostis quõ habita
uerimꝰ in terra egypti. ꝛ quõ trãsierimꝰ p me/
diũ nationũ quas trãseũtes vidistis abhomina
tiones ꝛ sordes. i. idola eaꝝ lignũ ꝛ lapidẽ. ar
gentũ ꝛ aurũ q̃ colebãt. Ne forte sit inter vos
vir aut mulier familia aut tribꝰ cuiꝰ cor auersũ
ẽ hodie a dño deo vr̃o vt vadat ꝛ seruiat dijs il
larũ gentiũ. ꝛ sit inter vos radix germinãs fel
ꝛ amaritudinem. Cũq̃ audierit verba iuramẽ
ti huius: benedicat sibi in corde suo dicẽs: pax
erit mihi. ꝛ ambulabo in prauitate cordis mei:
ꝛ assumat ebria sitientẽ ꝛ dñs nõ ignoscat ei: s
tũc q̃ maxime furor eius fumet. ꝛ zelus contra
hominẽ illũ. ꝛ sedeãt sup eũ oĩa maledicta que
scripta sũt in hoc volumine. ꝛ deleat dñs nomẽ
eius sub celo. ꝛ cõsumat eũ in ꝑditiõe ex oĩbus
tribubꝰ israel: iuxta maledictiões que in libro le
gis huiꝰ ac federis cõtinent̃. Dicetq̃ seques ge
neratio ꝛ filij q nascent̃ deinceps ꝛ ꝑegrini qui
de longe venerint vidẽtes plagas terre illiꝰ ꝛ i
firmitates qbꝰ eã afflixerit dñs sulphure ꝛ solis
ardore cõburens ita vt vltra non serat̃. nec vi
rens quippiã germinet in exemplũ subuersio/
nis sodome ꝛ gomorre. adame ꝛ seboim quas
subuertit dñs in ira ꝛ in furore suo. ꝛ dicẽt oẽs

gentes. Quare sic fecit dñs terre huic. Que est
hec ira furoris eius i mensa. Et respondebunt
Q: dereliq̄runt pactū dñi qd̓ pepigit cū prib⁹
eoꝝ qñ eduxit eos de terra egypti. ꝛ seruierunt
dijs alienis ꝛ adorauerunt eos quos nesciebāt
ꝛ quibus nō fuerāt attributi: iccirco irat⁹ est fu
ror dñi ɔtra terrā istā vt induceret sup eam oīa
maledicta que i hoc volumie scripta sūt: ꝛ eiecit
eos de terra sua i ira ꝛ i furore ꝛ i indignatione
maxima: ꝓiecitq; in terrā alienā sicut hodie cō
probat. Abscondita a dño deo nostro qui ma/
nifesta sūt nobis ꝛ filijs nr̄is vsq; i sempiternū
vt faciam⁹ vniuersa legis huius. XXX

Cum ergo venerint sup te oēs sermones
isti benedictio siue maledictio quas pro
posui in cōspectu tuo: ꝛ ductus penitu
dine cordis tui in vniuersis gentib⁹ in quas di
spersit te dñs deus tu⁹. ꝛ reuersus fueris ad
eū: ꝛ obedieris eius iperijs sicut ego hodie p̄ci
pio tibi cū filijs tuis in toto corde tuo ꝛ in tota
aīa tua: reducet te dñs deus tuus de captiuitate
tua. ac miserebitur tui. ꝛ rursus congregabit te
de cunctis populis in quos te ante dispersit. Si
ad cardines celi fueris dissipatus. inde te retra
het dñs deus tu⁹. ꝛ assumet atq; introducet in
terram quā possederunt patres tui ꝛ obtinebis
eam. ꝛ benedicens tibi maioris numeri te esse
faciet q̄z fuerunt patres tui. Circūcidet domin⁹
deus tu⁹ cor tuum ꝛ cor seminis tui vt diligas
dñm deū tuū ex toto corde tuo ꝛ in tota anima
tua vt possis viuere. Oēs autem maledictiōes
has conuertet super inimicos tuos: ꝛ eos q ode
runt te persequunt. Tu aūt reuerteris ꝛ audies
vocem dñi dei tui. faciesq; vniuersa mandata q̄
ego precipio tibi hodie. ꝛ abundare te faciet dñs
deus tu⁹ in cūctis opibus manuū tuarum i so/
bole vteri tui. ꝛ in fructu iumentoꝝ tuorum: in
vbertate terre tue. ꝛ in reꝝ oīū largitate. Re
uertet. n. dñs vt gaudeat super te in oībus bo/
nis sicut gauisus est i prib⁹ tuis. si tn̄ audieris
vocē dñi dei tui ꝛ custodieris p̄cepta eius ꝛ ce/
rimonias q̄ in hac lege conscripta sunt. ꝛ reuer
taris ad dñm deum tuū in toto corde tuo ꝛ in to
ta aīa tua. Mandatū hoc qd̓ ego p̄cipio tibi ho
die non supra te est neq; procul positum nec in
celo situ: vt possis dicere: quis nostrū valet ad
celū ascendere: vt deferat illud ad nos vt audia
mus atq; opere ɔpleamus. neq; trāsmare po/
situ vt causeris ꝛ dicas: qs e nobis poterit ma/
re transfretare ꝛ illud ad nos vsq; deferre vt
possim⁹ audire ꝛ facere qd̓ p̄ceptū est: sz iuxta
te est sermo valde in ore tuo ꝛ i corde tuo vt faci/
as illū. Considera q̄ hodie ꝓposuerī in cōspe
ctu tuo vitam et bonū et ecōtrario mortē et ma
lū vt diligas dñm deū tuum et ambules in vijs
ei⁹ et custodias mādata illius et cerimonias at
q; iudicia et viuas: atq; multiplicet te benedi/
catq; tibi in terra ad quam ingredierꝭ possidē
dā. Si aūt auersū fuerit cor tuū et audire nolue
ris atq; errore deceptus adoraueris deos alie
nos et seruieris eis: p̄dico tibi hodie q̄ pereas
ꝛ puo tp̄e moreris i terra ad quā iordane trans
misso ingredierꝭ possidēdā. Testes inuoco ho
die celū et terrā q̄ ꝓposuerī vobis vitā et bonū
benedictionē et maledictionē. Elige ḡ vitā vt
et tu viuas et semē tuū. et diligas dñm deū tuū
atq; obedias voci eius. et illi adhereas. Ipe ē
eni vita tua et longitudo dierū tuoꝝ vt habites
in terra ꝓ q̄ iurauit dñs prib⁹ tuis abraham
isaac et iacob vt daret eā illis. XXXI

Abijt itaq; moyses et locutus ē omnia
verba hec ad vniuersum israel. et dixit
ad eos. Centū viginti annoꝝ sū hodie
nō possū vltra egredi et ingredi. p̄serti cū ꝛ dñs
dixerit mihi. non transibis iordanē istū. Dñs
ergo deus tu⁹ trāsibit ante te. Ipe delebit oēs
gentes has in conspectu tuo et possidebis eas.
Et iosue iste trāsibit ante te: sicut locutus ē dñs
faciet q; dñs eis sicut fecit seon et og regibus
amnoreoꝝ et terre eoꝝ delebitq; eos. Cū er
go et hos tradiderit vobis. silr facietꝭ eis sicut
p̄cepi vobis. Viriliť agite et cōfortamini. Noli/
te timere nec paueatꝭ ad ɔspectū eoꝝ. q: domi
nus de⁹ tu⁹ ipe ē ductor tuus. et nō dimittet nec
derelinquet te. Vocauitq; moyses iosue. et dixit
ei corā oī israel. Confortare. et esto robustus.
Tu eni introduces ppl'm istū i terrā quā datu/
rū se prib⁹ eoꝝ iurauit dñs. et tu eā diuides sor
te. Et dñs q ductor ē vester. ipe erit tecū: nō di
mittet nec derelinquet te. Noli timere nec pa/
ueas. Scripsit itaq; moyses legem hanc et tra
didit eam sacerdotibus filijs leui qui portabāt
archā federis dñi. et cunctis senioribus israel.
Precepitq; eis dicens. Post septē annos an
ni remissiōis i solēnitate tabernaculoꝝ cōueni
entibus cūctis ex israel vt appareāt in ɔspectu
dñi dei tui in loco quē elegerit dñs. leges v̄ba
legis hui⁹ corā oī israel: audientibus eis ꝛ in
vnū oī pp'lo cōgregato tam viris q̄z mulierib⁹
paruulis ꝛ aduenis q sunt intra portas tuas vt
audientes discant. ꝛ timeant dominum deū ve
strū: ꝛ custodiant impleantq; oēs sermones
legis hui⁹. Filij q; eoꝝ q nūc ignorāt. vt audi
re possint ꝛ timeāt dñm deū suū cūctꝭ dieb⁹ qui

bus versā𝔯 in terra: ad quā vos iordane trans missso pgitis obtinendā. Et ait dn̄s ad moysen Ecce ꝓpe sūt dies mort⸫ tue. Voca iosue. ⁊ sta te in tabernaculo testimonij vt p̄cipiā ei. Abie rūt ergo moyses ⁊ iosue ⁊ steterūt in tabernaculo testimonij: apparuitq̧ dn̄s ibi in colūna nubis q̄ stetit in introitu tabernaculi. Dixitq̧ dominus ad moysen. Ecce tu dormies cū patrib⁹ tuis. ⁊ populus iste cōsurgens fornicabit᷑ post deos alienos in terra ad quā ingredit᷑ vt habitet in ea ibi derelinquet me. ⁊ irritū faciet fedus qd̄ pepigi cum eo. Et irascet᷑ furor meus cōtra eum in die illo. ⁊ derelinquā eū ⁊ abscōdam faciem meam ab eo. ⁊ erit in deuoratione. Inuenient eū oīa mala ⁊ afflictiōes: ita vt dicat i illo die. Vere q2 nō est deus mecū. inuenerunt me hec mala. Ego aūt abscondā ⁊ celabo faciē meam in die illo ꝓpter oīa mala q̄ fecit. q2 secut⁹ ē deos alienos. Nūc itaq̧ scribite vobis canticū istud ⁊ docete filios israel vt memoriter teneāt ⁊ ore decantent. ⁊ sit mihi carmen istud ꝓ testimonio inter filios israel. Introducam eni eū in terrā pro qua iuraui patribus eius lacte ⁊ melle manantem. Cūq̧ comederint ⁊ saturati crassiq̧ fuerint. cōuertentur ad deos alienos ⁊ seruient eis: detrahentq̧ mihi ⁊ irritū faciēt pactū meū. Postq̄ inuenerint eū mala multa ⁊ afflictiones: rn̄debit ei canticū istud ꝓ testimonio quod nulla delebit obliuio ex ore semis tui Scio eni cogitationes eius que facturus sit hodie anteq̄ introducā eū in terrā quā ei pollicitus sū. Scripsit q̧ moyses canticū. ⁊ docuit filios israel. Precepitq̧ iosue filio nun ⁊ ait. Cōfortare. ⁊ esto robustus. Tu eni introduces filios israel in terrā quā pollicitus sū. ⁊ ego ero tecū. Postq̄ ergo scripsit moyses verba legis hui⁹ in volumine atq̧ cōpleuit. p̄cepit leuitis q portabāt archā federis dn̄i dicēs. Tollite librū istū ⁊ ponite eum in latere arche federis dn̄i dei vestri. vt sit ibi ꝯtra te in testimoniū. Ego eni scio contentionē tuā. ⁊ ceruicē tuā durissimam Adhuc viuente me ⁊ ingrediente vobiscū semper ꝯtētiose egistis ꝯtra dn̄m: quāto magis cū mortu⁹ fuero. Cōgregate ad me oēs maiores natu p trib⁹ vr̄as atq̧ doctores. ⁊ loquar audientibus eius sermones istos. ⁊ inuocabo ꝯtra eos celū ⁊ terrā. Noui eni q2 post mortē meā inique agetis ⁊ declinabitis cito de via quā p̄cepi vobis. ⁊ occurrēt vobis mala in extremo tēpore qn̄ feceritis malū i cōspectu dn̄i vt irritetis eū p opa manuū vr̄arum. Locut⁹ ē ḡ moyses audiēte vniuerso cetu isrl̄ v̄ba carminis hui⁹. ⁊ ad finē vsq̧ cōpleuit.

XXXII

Audite celi que loquor: audiat terra v̄ba oris mei. Concrescat vt pluuia doctrina mea: fluat vt ros eloquiū meum Quasi imber super herbam ⁊ quasi stille super gramina: q2 nomē dn̄i inuocabo. Date magnificētiā deo nr̄o: dei perfecta sunt opa: ⁊ oēs vie eius iudicia. Deus fidelis ⁊ absq̧ vlla iniquitate: iustus ⁊ rectus. Peccauerūt ei: ⁊ non filij eius in sordibus. Generatio praua atq̧ peruersa: heccine reddis dn̄o popule stulte ⁊ insipiēs Nūquid nō ipse ē pater tuus q possedit te: ⁊ fecit ⁊ creauit te. Memēto dierū antiquorū: cogita generatiōes singulas. Interroga patrē tuū ⁊ ānūciabit tibi: maiores tuos ⁊ dicēt tibi. Qn̄ diuidebat altissimus gētes: qn̄ separabat filios adā. Constituit terminos pplorū: iuxta numerū filiorū israel. Pars aūt dn̄i ppl's eius: iacob funiculus hereditatis ei⁹. Inuenit eū in terra deserta i loco horroris ⁊ vaste solitudinis Circūduxit eū ⁊ docuit: ⁊ custodiuit quasi pupillā oculi sui. Sicut aquila ꝓuocans ad volandū pullos suos: ⁊ super eos volitans. Expandit alas suas: ⁊ assumpsit eum atq̧ portauit in humeris suis. Dn̄s solus dux eius fuit ⁊ nō erat cū eo deus alienus. Constituit eam super excelsam terrā: vt comederet fruct⁹ agrorū. Vt sugeret mel de petra: oleumq̧ de saxo durissimo Butyrū de armēto ⁊ lac de ouibus: cū adipe agnorū ⁊ arietē filiorū basan. Et hircos cū medulla tritici: ⁊ sanguinē vue biberēt meracissimū. Incrassatus est dilectus ⁊ recalcitrauit: incrassatus ipinguatus dilatatus. Dereliquit deum factorem suum: ⁊ recessit a deo salutari suo Prouocauerūt eū in dijs alienis ⁊ in abhominatiōibus ad iracūdiā cōcitauerūt. Immolauerūt demonijs ⁊ nō deo: dijs quos ignorabant. Noui recētesq̧ venerūt: quos nō coluerūt patres eorū. Deū q te genuit dereliquisti: ⁊ oblit⁹ es dn̄i creatoris tui. Vidit dn̄s ⁊ ad iracūdiam cōcitat⁹ ē: q2 ꝓuocauerunt eū filij sui ⁊ filie. Et ait: abscondā faciē meā ab eis: ⁊ considerabo nouissima eorū. Generatio eni puersa ē. ⁊ infideles filij. Ipi me ꝓuocauerūt in eo qui non erat deus. ⁊ irritauerunt in vanitatib⁹ suis. Et ego ꝓuocabo eos in eo q nō ē ppl's. ⁊ in gente stulta irritabo illos. Ignis succensus ē in furore meo. et ardebit vsq̧ ad inferni nouissima. Deuorabitq̧ terrā cū germine suo: ⁊ montiū fundamenta cōburet. Congregabo super eos mala: ⁊ sagittas meas cōplebo i eis. Cōsumet᷑ fame: ⁊ deuorabūt eos aues morsu amarissimo

Dentes bestiarū immittā in eos: cum furore tra
hentiū sup terrā atq3 serpentiū. Foris vasta/
bit eos gladius ⁊ intus pauor: iuuenē sil' ac vir
ginē lactentē cū hoīe sene. Et dixi: vbi nā sunt
cessare faciā ex hoībus memoriā eoꝝ. Sed ꝓ/
pter irā inimicoꝝ distuli: ne forte supbirēt ho/
stes eoꝝ. et dicerēt. Manus nr̄a excelsa. et nō
dominꝰ fecit hec oīa. Gens absq3 cōsilio est et
sine prudētia: vtinā saperēt et intelligerent ac
nouissima ꝓuiderēt. Quō persequebat̄ vnus
mille. et duo fugarēt decē milia? Nōne ideo qꝛ
deꝰ suꝰ vendidit eos. ⁊ dn̄s cōclusit illos. Non
eni ē deꝰ nr̄: vt dij eoꝝ: et inimici nr̄i sunt iudi
ces. De vinea sodomoꝝ vinū eoꝝ. et de sub/
urbanis gomorre. Vua eoꝝ vua fellis. et bo/
trus amarissimꝰ. Fel draconum vinum eoꝝ et
venenū aspidū insanabile. Nōne hec condita
sūt apud me. et signata in thesauris meis. Mea
ē vltio et ego retribuā eis in tp̄e: vt labat̄ pes
eorū. Iuxta ē dies perditiōis: et adesse festināt
tēpora. Iudicabit dominꝰ ppl'm suū: et in ser/
uis suis miserebitur. Videbit q; infirmata sit
manus. ⁊ clausi quoq3 defecerūt: residuiq3 con
sūpti sūt. Et dicēt: vbi sūt dij eoꝝ in quibꝰ ha/
bebāt fiduciā? De quoꝝ victimis comedebāt
adipes. ⁊ bibebāt vinū libaminū. Surgant et
opitulent̄ vobis: ⁊ in necessitate vos ꝓtegant
Videte q; ego sim solus. ⁊ nō sit alius deꝰ pre/
ter me. Ego occidā ⁊ ego viuere faciam: percu
tiam ⁊ ego sanabo. ⁊ non est qui de manu mea
possit eruere. Leuabo ad celum manū meā. et
dicā: viuo ego in eternū. Si acuero vt fulgur
gladiū meū. ⁊ arripuerit iudiciū manus mea.
Reddā vltionē hostibus meis. ⁊ his q oderūt
me retribuā. Inebriabo sagittas meas sangui
ne: ⁊ gladiꝰ meꝰ deuorabit carnes. De cruore
occisoꝝ. ⁊ de captiuitate nudati inimicorū ca/
pitis. Laudate gētes populū eius: quia san/
guinem seruoꝝ suorum vlciscet̄. Et vindictā
retribuet in hostes eoꝝ. ⁊ ꝓpitius erit tre po/
puli sui. Venit ergo moyses ⁊ locutꝰ ē oīa ver
ba cantici huiꝰ in auribus ppl'i. ipse ⁊ iosue filiꝰ
nun. Cōpleuitq3 oēs sermones istos loquens
ad vniuersū isrl'. ⁊ dixit ad eos. Ponite corda
vestra in oīa vba q̄ ego testificor vobis hodie
vt mandetis ea filijs vestris custodire ⁊ facere
⁊ implere vniuersa que scripta sūt in volumine
legis huiꝰ: qꝛ nō in cassū ꝑcepta sūt vobis: sed
vt singuli in eis viuerēt: que faciētes longo p
seueretis tpe in terra ad quā iordane trāmisso
ingredimini possidendā. Locutusq3 ē dn̄s ad
moysen in eadem die dicēs: Ascende in mon
tem istum abarim in monte nebo qui ē in ter/
ra moab cōtra hiericho. ⁊ vide terrā chanaan
quā ego tradā filijs isrl' obtinēdā. ⁊ morere in
monte. Quē cōscendēs iūgeris ppl'is tuis. sic
mortuus ē aaron frater tuus in monte hor et
appositus ppl'is suis: qꝛ ꝑuaricati estis contra
me in medio filioꝝ isrl' ad aq̄s cōtradictionis i
cades deserti syn. ⁊ non sanctificastis me inter
filios israel. E cōtra videbis terram. ⁊ non in/
gredieris in eā: quam ego dabo filijs israel.

XXXIII

Hec ē benedictio qua be/
nedixit moyses hō dei filijs israel ante
mortē suā. Et ait: Dn̄s de syna venit
⁊ d' seyr ortꝰ ē nobis. Apparuit de monte pha
ran. ⁊ cū eo sanctoꝝ milia. In dextera eiꝰ ignea
lex: dilexit populos. Oēs sci in manu illiꝰ sunt
⁊ q appropinquāt pedibꝰ eius: accipiēt de do/
ctrina illius. Legē ꝑcepit nobis moyses: here
ditatē multitudinis iacob. Et erit apud rectis/
simū rex: cōgregatis principibꝰ populi cū tri/
bubus israel. Viuat ruben ⁊ non moriat̄: et sit
paruus in numero. Hec est iude benedictio.
Audi dn̄e vocē iude: ⁊ ad populū suū intro/
duc eū. Manus eiꝰ pugnabāt ꝓ eo. ⁊ adiutor
illius ꝯtra aduersarios eius erit. Leui q3 ait.
Perfectio tua ⁊ doctrina tua a viro sancto tuo
quē ꝓbasti in tēptatiōe: ⁊ iudicasti ad aq̄s con
tradictiōis. Qui dixit prī suo ⁊ mrī sue nescio
vos: ⁊ frībus suis ignoro illos. ⁊ nescierūt fi/
lios suos. Hi custodierūt eloquiū tuū ⁊ pactū
tuū seruauerūt: iudicia tua o iacob. ⁊ legē tuam
o israel. Ponent thymiama in furore tuo: et
holocausta super altare tuū. Benedic dn̄e for/
titudini eius ⁊ opa manuū illius suscipe. Per
cutite dorsa inimicoꝝ eiꝰ: ⁊ q oderūt eū nō ꝯsur
gāt. Et beniamin ait: Amātissimꝰ dn̄i habita
bit ꝯfidēter in eo: q̄si in thalamo tota die mora
bit̄. ⁊ inter humeros illius requiescet. Ioseph
quoq3 ait: De bn̄dictiōe dn̄i terra eius: de po/
mis celi ⁊ rore atq3 abysso subiacente. De po/
mis fructuū solis ac lune: de vertice antiquorū
mōtiū: de pomis colliū eternoꝝ. ⁊ de frugibus
terre: ⁊ de plenitudine eiꝰ. Bn̄dictio illiꝰ q ap/
paruit in rubo veniat sup caput Ioseph: ⁊ sup
verticē naçarei inter frēs suos. Quasi ꝑmoge
niti tauri pulchritudo eiꝰ: cornua rhinocerotis
cornua illius. In ipis vētilabit gētes vsq3 ad
terminos tre. He sūt multitudines ephraim:
⁊ hec milia manasse. Et çabulon ait: Letare ça
bulon in exitu tuo: ⁊ ysachar in tabernaculis
tuis: populos vocabūt ad mōtē: ibi imolabūt
victimas iusticie. Qui inundationē maris q̄si

lac sugget: et thesauros absconditos arenarum. Et gad ait. Benedictus in latitudine gad. Qua si leo requieuit: cepitque brachium et verticem. Et vidit principatum suum quod in parte sua doctor esset repositus. qui fuit cum principibus populi et fecit iusticias domini: et iudicium suum cum israel. Dan quoque ait. Dan catulus leonis: fluet largiter de basan. Et neptalim dixit. Neptalim abundantia perfruetur. et plenus erit benedictionibus domini. Mare et meridiem possidebit. Aser quoque ait. Benedictus in filiis aser. Sit placens fratribus suis: et tingat in oleo pedem suum. Ferrum et es calciamentum eius. Sicut dies iuuentutis tue: ita et senectus tua. Non est alius vt deus rectissimi. Ascensor celi auxiliator tuus. Magnificentia eius discurrunt nubes: habitaculum eius sursum. et subter brachia sempiterna. Eiciet a facie tua inimicum. dicetque conterere. Habitabit israel confidenter et solus. Oculus iacob in terra frumenti et vini: celique caligabunt rore. Beatus tu israel. Quis similis tui. popule qui saluaris in domino. Scutum auxilii tui. et gladius glorie tue Negabunt te inimici tui. et tu eorum colla calcabis

Ascendit ergo moyses de campestribus moab super montem nebo in verticem phasga contra hiericho. ostenditque ei dominus omnem terram galaad vsque dan. et vniuersum neptalim terramque ephraim et manasse et omnem terram iuda vsque ad mare nouissimum. et australem partem et latitudinem campi hiericho ciuitatis palmarum vsque segor. Dixitque dominus ad eum. Hec est terra pro qua iuraui abraham isaac et iacob dicens. Semini tuo dabo eam. Vidisti eam oculis tuis. et non transibis ad illam. Mortuusque est ibi moyses seruus domini in terra moab iubente domino. et sepeliuit eum in valle terre moab contra phogor. et non cognouit homo sepulchrum eius vsque in presentem diem. Moyses centum et viginti annorum erat quando mortuus est. Non caligauit oculus eius: nec dentes illius moti sunt. Fleueruntque eum filii israel in campestribus moab triginta diebus. et completi sunt dies planctus lugentium moysen. Iosue vero filius nun repletus est spiritu sapientie. quia moyses posuit super eum manus suas. Et obedierunt ei filii israel: feceruntque sicut precepit dominus moysi. Et non surrexit propheta vltra in israel sicut moyses quem nosset dominus facie ad faciem in omnibus signis atque portentis que misit per eum vt faceret in terra egypti pharaoni et omnibus seruis eius vniuerseque terre illius. et cunctam manum robustam magnaque mirabilia que fecit moyses coram vniuerso israel.

Explicit deuteronomium. Incipit prologus beati hieronymi presbyteri in librum Iosue.

Tandem finito pentateucho moysi velud grandi fenore liberati: ad iesum filium naue manum mittimus quem hebrei iosue ben nun. i. iosue filium nun vocant. et ad iudicum librum quem sopthim appellant: ad ruth quoque et hester quos hisdem nominibus efferunt. Monemusque lectorem vt siluam hebraicorum nominum. et distinctiones per membra diuisas. diligens scriptura conseruet: ne et noster labor et illius studium pereat. Et vt in primis quod sepe testatus sum sciat me non in reprehensionem veterum noua cudere sicut amici mei criminantur sed pro virili portione offerre lingue mee hominibus quos tamen nostra delectant: vt pro grecorum hexaplis que et sumptu et labore maximo indigent. editionem nostram habeant. Et sicubi in antiquorum voluminum lectione dubitarint: hec illis conferentes inueniant quod requirunt. Maxime cum apud latinos tot sint exemplaria quot codices. et vnusquisque pro arbitrio suo vel addiderit vel subtraxerit quod ei visum est: et vtique non possit verum esse quod dissonat. Vnde cesset arcuato vulnere contra nos insurgere scorpius. et sanctum opus venenata carpere lingua desistat: vel suscipiens si placet vel contemnens si displicet: memineritque illorum versuum. Os tuum abundauit malitia. et lingua tua concinnabat dolos. Sedens aduersus fratrem tuum loquebaris. et aduersus filium matris tue ponebas scandalum: hec fecisti. et tacui. Existimasti inique quod ero tui similis: arguam te et statuam contra faciem tuam. Que enim audientis vel legentis vtilitas est nos laborando sudare. et alios detrahendo laborare: dolere iudeos quod calumniandi eis et irridendi xpianos sit oblata occasio. et ecclesie homines id despicere immo lacerare vnde aduersarii torqueantur. Quod si vetus eis tantum interpretatio placet: que et mihi non displicet: et nihil extra recipiendum putant: cur ea que sub astericis et obelis vel addita sunt vel amputata. legunt et negligunt. Quare danielem iuxta theodotionis traditionem ecclesie susceperunt. Cur origenem mirantur et eusebium pamphili: cunctas editiones similiter differentes. Aut que fuit stulticia: postquam vera dixerint proferre que falsa sunt. Vnde autem in nouo testamento probare poterunt assumpta testimonia que in libris veteribus non habentur. Hec dicimus ne omnino calumniantibus tacere videamur. Ceterum post sancte paule dormitionem cuius vita virtutis exemplum est. et hos libros quos eustochio virgini xpi negare non potuit: decreuimus dum spiritus hos regit artus prophetarum explanationi incumbere

τ omissuȝ iā diu opus quasi quodā postliminio
repetere: p̄sertim cū τ āmirabilis scūsq; vir pā
machius hoc idē litteris flagitet: τ nos ad patri
am festinantes mortiferos syrenarū cantus sur
da debeamus aure transire.

¶ Explicit ꝓlogus. Incipit argumentū.

IEsus filius naue. typum dn̄i nō solum
in gestis verū etiam in noīe gerēs: trā
sit iordanē hostiū regna subuertit. diui
dit terram victori pp̄lo τ p singulas vrbes: vi
culos. montes. fluia. torrētes atq; ꝯfinia: eccle
sie celestisq; irl'm spiritualia regna describit.

¶ Incipit liber Josue. ¶ Caplm. I

ET factum est post
mortem moysi serui dn̄i: vt loque
retur dn̄s ad iosue filium nun mi
nistruȝ moysi. τ diceret ei. Moy
ses seruus meus mortu⁹ est. Surge τ trāsi ior
danē istum tu τ omnis populus tecuȝ: in terrā
quam ego dabo filiis israel. Omnem locū quē
calcauerit vestigium pedis vestri. vobis tradā
sicut locutus sum moysi. A deserto τ libano vs
q; ad fluuium magnum eufraten omnis terra
etheorum vsq; ad mare magnum contra solis
occasum erit terminus vester. Nullus poterit
vobis resistere cūctis diebus vite tue. Sicut fui
cū moyse. ita ero tecum: nō dimittā nec derelin
quam te. Confortare. τ esto robustus. Tu. n.
forte diuides pp̄lo huic terrā: ꝓ qua iuraui pa
trib⁹ tuis vt traderē eā illis. Confortare igit̄ τ
esto robustus valde. vt custodias τ facias oēȝ
legē quā p̄cepit tibi moyses seru⁹ meus. Ne d
clines ab ea ad dextrā vel ad sinistram vt intel
ligas cuncta que agis. Non recedat volumē le
gis huius ab ore tuo sed meditaberis in eo die
bus ac noctibus: vt custodias τ facias omnia q̄
scripta sunt in eo. Tunc diriges viam tuā τ itel
ligas eam. Ecce precipio tibi. confortare τ esto
robustus. Noli metuere τ noli timere. quoniā
tecū est dn̄s deus tuus in oībus ad q̄cūq; per
rexeris. Precepitq; iosue principib⁹ ppl'i dicēs
Trāsite per medium castroꝝ: τ imperate pp̄lo
ac dicite. Preparate vobis cibaria: qm̄ post di
em tertiū trāsibitis iordanē: τ intrabitis ad pos
sidendā terrā quā dn̄s deus noster daturus est
nobis. Rubenitis quoq; τ gadditis τ dimidie
tribui manasse ait. Mementote sermonis quē
precepit vobis moyses famulus domini dicēs
Dn̄s deus vester dedit vobis requiē τ oēm ter
ram. Uxores vr̄e τ filij vr̄i ac iumenta mane
bunt in terra quā tradidit vobis moyses trans
iordanem. Uos aūt trāsite armati ante fratres
vestros oēs fortes manu et pugnate ꝓ eis. do
nec det requiem dn̄s fratrib⁹ vestris sicut et vo
bis dedit. et possideāt ipi q̄ȝ terrā quā dn̄s de⁹
vester datur⁹ ē eis. et sic reuertemini in terraȝ
possessionis vestre. et habitabit̄ in ea quā vo
bis dedit moyses famulus dn̄i trās iordanē cō
tra solis ortū. Rn̄deruntq; ad iosue. atq; dixe
rūt. Oia q̄ precepisti nobis faciem⁹ et quocūq;
miseris. ibimus. Sicut obediuimus in cūctis
moysi. ita obediemus et tibi: tm̄ sit dn̄s deus te
cum sicut fuit cū moyse. Qui contradixerit ori
tuo et non obedierit cunctis sermonibus quos
preceperis ei moriat̄. Tu tm̄ confortare. et vi
riliter age. II

MIsit igitur iosue fili⁹ nun de sethim du
os viros exploratores in abscondito et
dixit eis. Ite et considerate terram v
bēq; hiericho. Qui pergentes ingressi sūt do
mū mulier̄ meretric̄ nomine raab. et quieue
runt apud eam. Nunciatūq; est regi hiericho.
et dictū. Ecce viri ingressi sūt huc per noctē de
filiis israel. vt explorent terrā. Misitq; rex hie
richo ad raab dicēs. Educ viros qui venerūt
ad te. et ingressi sunt domū tuā. Exploratores
quippe sunt. et omnē terram considerare vene
runt. Tollēsq; mulier viros. abscondit et ait.
Fateor venerūt ad me. sed nesciebam vn̄ eēnt
Cūq; porta clauderetur in tenebris. et illi pari
ter exierunt. nescio quo abierūt. Persequimi
ni cito et cōprehēdet̄ eos. Ipa aūt fecit ascēde
re viros in solarium domus sue: operuitq; eos
stipula lini que ibi erat. Hi aūt q missi fuerant
secuti sunt eos per viam que ducit ad vadum
iordanis: illisq; egressis statim porta clausa ē.
Nec dū obdormierant q latebant. et ecce muli
er ascendit ad eos. et ait. Noui q̄ dn̄s tradide
rit vobis terrā. Etenim irruit in nos terror ve
ster et elanguerūt oēs habitatores terre. Audi
uim⁹ q̄ siccauerit dn̄s aquas mar̄ rubri ad ve
strū introitū quando egressi estis de egypto. et
q̄ feceritis duob⁹ āmoreoꝝ regib⁹ qui erāt trās
iordanem. seon et og quos interfecistis. Et hec
audientes pertimuim⁹ τ elanguit cor nr̄m. nec
remansit in nobis sp̄us ad introitū vr̄m. Dn̄s
enim de⁹ vester ipe est de⁹ in celo sursum: et in
terra deorsū. Nūc ergo iurate mihi p dn̄m vt
quō ego miam feci vobiscuȝ: ita et vos faciatis
cū domo patris mei: detisq; mihi verum signū
vt saluetis patrē meū et matrē. frēs ac sorores
meas et oia q̄ illoꝝ sunt. et eruatis aīas nr̄as a
morte. Qui respōderunt ei. Aīa nr̄a sit ꝓ vo

bis in montē. si tamē nō ꝑdiderī nos. Cumqȝ
tradiderit nob dominꝰ terrā faciemꝰ in te mīaȝ
et veritatē. Demisit ḡ eos p funē de fenestra.
Domꝰ enim eiꝰ herebat muro. Dixitqȝ ad eos
Ad montana cōscendite. ne forte occurrāt vo/
bis reuertentes: ibiqȝ latitate tribꝰ diebꝰ donec
redeant. et sic ibitī p viā vestrā. Qui dixerunt
ad eā. Innoxij erimꝰ a iuramento hoc quo ad/
iurasti nos si ingredietibꝰ nobis terrā signum
nō fuerit funiculus iste coccineus. et ligaueris
eū i fenestra p quā demisisti nos. et patrē tuū
ac matrē frēsqȝ ꝛ oēm cognationem tuā cōgre
gauerī in domū tuā. Qui ostiū domꝰ tue egres
sus fuerit: sanguis ipsius erit i caput eiꝰ. ꝛ nos
erimꝰ alieni. Cūctoꝝ autē sanguis q tecū in do
mo fuerit: redūdabit in caput nostrū. si eos ali
quis tetigerit. Qꝫ si nos prodere voluerī ꝛ ser
monē istū ꝓferre in mediū. erimus mundi ab
hoc iuramēto quo adiurasti nos. Et illa rn̄dit
Sicut locuti estis. ita fiat. Dimittensqȝ eos vt
pergerent: appendit funiculū coccineum in fe
nestra. Illi vero ambulantes peruenerunt ad
montana. ꝛ manserunt ibi tres dies donec re/
uerterenī qui fuerāt ꝑsecuti. Querentes eni p
oēm viā nō repperert̄ eos. Quibꝰ vrbem in
gressis reuersi sunt et descenderunt explorato/
res de monte. et transito iordane venerunt ad
iosue filiū nū. narrauerūtqȝ ei oīa q̄ acciderāt si
bi atqȝ dixerūt. Tradidit dn̄s oēm terrā hanc
in manus nostras. ꝛ timore ꝓstrati sūt cuncti
habitatores eius. III
Igitur iosue de nocte consurgens mo
uit castra. egredientesqȝ de sethim. ve
nerūt ad iordanē ipē ꝛ oēs filij isrl̄. et
morati sūt ibi p tres dies. Quibꝰ euolutis tran
sierūt ꝑcones p castroꝝ mediū. ꝛ clamare cepe
runt. Qn̄ videritis archā federis dn̄i dei vr̄i ꝛ
sacerdotes stirpis leuitice portantes eā. vos qȝ
ꝯsurgite ꝛ sequimini precedētes: sitqȝ iter vos
ꝛ archam spaciū cubitoꝝ duū miliū vt ꝓcul vi/
dere possitis: ꝛ nosse per quā viā ingrediami/
ni. quia prius non ambulastis per eā. ꝛ cauete
ne appropinquetis ad archā. Dixitqȝ iosue ad
populū. Sanctificamini. cras eni faciet dn̄s in
ter vos mirabilia. Et ait ad sacerdotes. Tolli/
te archam federī. ꝛ p̄cedite populū. Qui iussa
cōplentes tulerūt. ꝛ ambulauerūt ante eos. Di
xitqȝ dn̄s ad iosue. Hodie incipiam exaltare te
corā oī israel. vt sciāt ꝙ sicut cū moyse fui: ita et
tecū sim. Tu aūt p̄cipe sacerdotibus qui portant
archam federis. ꝛ dic eis. Cū ingressi fueritis
partem aque iordanis: state i ea. Dixitqȝ iosue
ad filios israel. Accedite huc ꝛ audite verbum
domini dei vestri. Et rursū in hoc inquit scietī
ꝙ dominus deus viuēs in medio vestri ē. ꝛ di
sperdet in cōspectu vestro chananeū ꝛ etheum
eueū ꝛ phereзeū. gergeseū qȝ ꝛ iebuseū ꝛ amor
reū. Ecce archa federis dn̄i oīs terrē antecedet
vos per iordanē. Parate duodecim viros de
duodeci tribubꝰ israel: singulos p singulas tri
bus. Et cū posuerint vestigia pedū suoꝝ sacer
dotes qui portāt archā federis dn̄i dei vniuerse
terre in aquis iordanis. aque q̄ inferiores sunt
decurrēt atqȝ deficiēt: q̄ aūt desuper veniūt. in
vna mole cōsistēt. Igiī egressus ē populus de
tabernaculis suis vt trāsirēt iordanē. ꝛ sacerdo
tes qui portabāt archā federis ꝑgebāt ante eū.
Ingressisqȝ eis iordanē ꝛ pedibus eoꝝ in pte
aque tinctis: iordanis aūt ripas aluei sui tēpore
messis impleuerat: steterunt aq̄ descēdentes in
loco vno. ꝛ ad instar mōtis intumescētes appa
rebāt ꝓcul ab vrbe q̄ vocaī edō vsqȝ ad locū sar
than: que autem inferiores erant in mare solitu
dinis qđ nūc vocaī mortuū descenderūt vsqȝ
quo oīo deficerent. Populus aūt incedebat cō
tra iordanem. ꝛ sacerdotes q portabāt archam
federis dn̄i stabūt sup siccā humū in medio ior
dāis accincti. oīsqȝ ppl̄s p aretē aluēū trāsibat.
Quibꝰ trāsgressis dixit dn̄s IIII
ad iosue. Elige duodeci viros singu/
los per singulas tribꝰ. ꝛ precipe eis vt
tollant de medio iordanis alueo vbi steterūt pe
des sacerdotū: duodecim durissimos lapides:
quos ponetis in loco castroꝝ vbi fixeritis hac
nocte tentoria. Uocauitqȝ iosue duodecim vi
ros quos elegerat de filijs isrl̄ singulos de sin
gulis tribubus: ꝛ ait ad eos. Ite ante archā do
mini dei vestri ad iordanis medium. ꝛ portare
inde singuli singulos lapides in humeris vr̄is
iuxta numerum filioꝝ israel: vt sit signū inter
vos. Et qn̄ interrogauerint vos filij vr̄i cras
dicentes: quid sibi volūt isti lapides: rn̄debitis
eis. Defecerunt aque iordanis ante archā fede
ris dn̄i cū transirēt eū. iccirco positi sūt lapides
isti in monimentū filioꝝ israel vsqȝ in eternum
Fecerūt ergo filij israel sicut precepit eis iosue
portātes de medio iordanis alueo duodecim la
pides vt dn̄s ei iperauerat iuxta numeꝝ filioꝝ
israel vsqȝ in locū in quo castrametati sūt. ibiqȝ
posuerūt eos. Alios qȝ duodecim lapides po/
suit iosue i medio iordanis alueo vbi steterunt
sacerdotes qui portabāt archā federis. ꝛ sūt ibi
vsqȝ in p̄ntē diē. Sacerdotes aūt qui portabāt
archā stabāt in iordanis medio: donec oīa com

plerent q̄ iosue vt loqueret̄ ad populū p̄cepat dn̄s. τ dixerat ei moyses. Festinauitq₃ popul⁹ τ trāsijt. Cūq₃ trāsissent oēs: transiuit τ archa dn̄i: sacerdotes quoq₃ pgebāt ante populū. Fi lij quoq₃ ruben τ gad τ dimidia trib⁹ manasse armati precedebāt frēs suos filios israel: sicut eis p̄cepat moyses. τ quadraginta pugnatorū milia p turmas τ cuneos incedebāt per plana atq₃ cāpestria vrbis hiericho. In illo die ma/gnificauit dn̄s iosue corā oī isrl': vt timerēt eū sicut timuerant moysen dum adhuc viueret. Dixitq₃ ad eum. Precipe sacerdotibus q portant archam federis vt ascendant de iordane. Qui precepit eis dicēs: Ascendite de iordane. Cūq₃ ascendissent portantes archam federis domini τ siccā humū calcare cepissent: reuerse sūt aq̄ in alueū suū. τ fluebāt sicut ante cōsueue rant. Populus aūt ascēdit de iordane decimo die mēsis p̄mi τ castrametati sūt in galgalis cō tra orientalē plagā vrbis hiericho. Duodecim quoq₃ lapides q̄s de iordanis alueo sūpserant posuit iosue in galgalis τ dixit ad filios israel. Qn̄ interrogauerint filij vr̄i eras patres suos τ dixerint eis: qd sibi volūt lapides isti: docebit' eos atq₃ dicetis: Per arentem alueū transiuit isrl' iordanē istū: siccāte dn̄o deo nr̄o aq̄s ei⁹ in conspectu nr̄o: donec trāsiremus: sic fecerat p̄us in mari rubro qd siccauit donec trāsiremus: vt discāt oēs terrarū ppl'i fortissimā dei manū vt τ vos timeatis deū vr̄m oī tempore.

V

Postq₃ ergo audierūt oēs reges amorreorū q habitabāt trans iordanē ad occidentalē plagam τ cuncti reges chanaan q ppinqua possidebāt magni maris loca: q₃ siccasset dn̄s fluēta iordanis coram filijs israel donec trāsirēt: dissolutū est cor eorū τ nō remansit in eis sp̄s: timentiū introitū filiorū israel. Eo tp̄e ait dn̄s ad iosue. Fac tibi cultros lapideos. τ circūcide secūdo filios israel. Fecit q₃ qd iusserat dn̄s. τ circūcidit filios isrl' in colle preputiorū. Hec aūt causa ē secunde circūcisionis. Ois ppl's q egressus est de egypto generis masculini vniuersi bellatores viri mortui sunt in deserto per longiss' mos vie circuitus q oēs circūcisi erant popul⁹ aūt qui natus ē in deserto per quadraginta ānos itineris latissime solitudinis incircūcisus fuit donec cōsumerent̄ qui nō audierūt vocē domini. τ quibus an̄ iurauerat vt ostēderet eis terrā lacte τ melle manantē. Horū filij in locū successerūt patrum. circūcisi sūt a iosue q sicut nati fuerant in p̄putio erant: nec eos in via aliquis circūciderat.

Postq₃ aūt oēs circūcisi sūt: manserūt in eodē castrorū loco donec sanarent̄. Dixitq₃ dn̄s ad iosue. Hodie abstuli opprobrium egypti a vobis. Vocatūq₃ est nomen loci illius galgala vsq₃ in p̄sentē diem. Manseruntq₃ filij isrl' in galgadis τ fecerūt phase quartadecima die mē sis ad vesperū in campestribus hiericho. τ comederūt de frugib⁹ terre die altero. τ azimos panes τ polentā eiusdē anni. Defecitq₃ manna postq₃ comederūt de frugib⁹ terre: nec vsi sunt vltra cibo illo filij isrl': sed comederunt de frugibus p̄sentis āni terre chanaan. Cū aute₃ eēt iosue in agro vrbis hiericho leuauit oculos τ vidit virū stantē cōtra se euaginatū tenente₃ gladiū: perrexit ad eū. τ ait: Noster es: an aduersariorū? Qui respōdit: Nequaq₃: sed sum princeps exercitus dn̄i. τ nunc venio. Cecidit iosue pnus in terrā. τ adorans ait: Quid dominus meus loquitur ad seruum suū? Solue inquit calciamentū de pedibus tuis. Loc⁹ eni in q̄ stas sāctus est. Fecitq₃ iosue vt sibi fuerat imperatum.

VI

Hiericho aūt clausa erat atq₃ munita timore filiorū israel. τ null⁹ egredi audebat: aut ingredi. Dixitq₃ dn̄s ad iosue: Ecce dedi i manus tuas hiericho τ regem eius: oēsq₃ fortes viros. Circuite vrbē cuncti bellatores semel per diem. Sic facietis sex diebus. Septimo aūt die sacerdotes tollent septē buccinas quarū vsus est in iubileo. τ precedēt archam federis. Septiesq₃ circuibitis ciuitatē τ sacerdotes clangēt buccinis. Cūq₃ insonuerit vox tube longior atq₃ cōcisior: τ in aurib⁹ vestris increpuerit: conclamabit ois populus vociferatione maxima. τ muri funditus corruent ciuitatis: ingredienturq₃ singuli per locū cōtra quē steterint. Vocauit ergo iosue fili⁹ nun sacerdotes. τ dixit ad eos: Tollite archa₃ federis. Et septē alij sacerdotes tollant septem iubileorū buccinas. τ incedāt ante archā dn̄i. Ad ppl'm quoq₃ ait: Ite τ circuite ciuitatē armati p̄cedētes archā dn̄i. Cūq₃ iosue verba finisset. τ septē sacerdotes septē buccinis clangerēt an̄ archā federis dn̄i: oīsq₃ popul⁹ p̄cederet armati exercitus: reliquū vulgus archam seq̄bat̄ ac buccinis oīa cōcrepabāt. Preceperat aūt iosue pplo dicēs. Nō clamabitis: nec audiat̄ vox vr̄a: neq₃ vllus sermo ex ore vr̄o egrediet̄: donec veniat dies in q̄ dica₃ vobis: Clamate τ vociferamini. Circuiit ergo archa domini ciuitatē semel per diē. τ reuersa in castra mās̄it ibi. Igit̄ iosue de nocte consurgente

tulerūt sacerdotes archam dñi. et septem ex eis septem buccinas quarū in iubileo vsus est. pce debantq; archam dñi ambulātes atq; clangen tes. et armat⁹ populus ibat ante eos. vulg⁹ aūt reliquū sequebat archā. et buccinis personabat. Circuierūtq; ciuitatē semel secūdo die semel. et reuersi sūt in castra. Sic fecerūt sex dieb⁹. Die aūt septimo diluculo ɔsurgētes: circuierunt vr bē. sicut dispositum erat septies. Cūq; septimo circuitu clangerēt buccinis sacerdotes. dixit io sue ad oēm israel. Vociferamini. Tradidit. n. vobis dñs ciuitatē. Sitq; ciuitas hec anathe/ ma. et oia q̄ in ea sunt dño. Sola raab meretrix viuat cū vniuersis q̄ cū ea in dño sunt. Abscō/ dit eni nūcios quos direxim⁹. Vos aūt cauete ne de his q̄ pcepta sunt qppiā cōtingatis. et sitis puaricationis rei. et oia castra israel sub pecca/ to sint atq; turbent. Quicqd aūt auri et argen ti fuerit et vasoꝝ eneoꝝ ac ferri. dño cōsecretur repositū i thesauris ei⁹. Igit oi populo vocife rante et clangentibus tubis postq̄ in aures mł titudinis vox sonitusq; increpuit. muri illico cor ruerunt. et ascendit vnusquisq; per locū qui cō tra se erat. Ceperūtq; ciuitatē. et interfecerunt oia q̄ erant in ea a viro vsq; ad mulierē: ab in/ fante vsq; ad senē. Boues quoq; et oues et asi nos in ore gladij percusserūt. Duob⁹ aūt viris q exploratores missi fuerāt. dixit iosue. Ingre dimini domum mulieris meretricis et pducite eam. et oia que illi⁹ sunt. sicut illi iuramento fir mastis. Ingressiq; iuuenes eduxerunt raab et parentes eius. fratres q̄z et cunctam suppellecti lē ac cognationē illius. et extra castra israel ma/ nere fecerunt. Vrbē aūt et oia q̄ inuēta sunt in ea. succēderūt absq; auro et argēto et vas eneis ac ferro: q̄ in erariū dñi ɔsecrarūt. Raab vero meretricē et domū pris ei⁹. et oia q̄ habebat. fe cit iosue viuere. et habitauerūt i medio isrł vsq; i pńtē diē. eo q abscōderit nuncios quos mise rat vt explorarēt hiericho. In tpe illo ipcat⁹ ē iosue dicēs. Maledict⁹ vir corā dño q suscita uerit et edificauerit ciuitatē hiericho. In pmo/ genito suo fundamēta illius iaciat: et in nouissi mo liberoꝝ ponat portas eius. Fuit ergo dñs cū iosue. et nomen eius vulgatū ē in oi terra.

VII

Filij aūt israel puaricati sunt mādatū. et vsurpauerunt de anathema te. Nā acham filius charmi filij çabdi filij çare de trib u iuda tulit aliquid d̄ anathema te. Iratusq; est dominus ɔtra filios israel. Cū q̄ mitteret iosue de hiericho viros cōtra bay q̄ est iuxta bethauen ad orientalē plagam oppidi bethel. dixit eis. Ascendite et explorate terram. Qui precepta complentes explorauerūt bay. Et reuersi dixerunt ei. Nō ascendat ois popu lus sed duo vel tria milia viroꝝ pergant. et de/ leant ciuitatem. Quare ois populus frustra ve xabit cōtra hostes paucissimos. Ascenderūt er go tria milia pugnatoꝝ. Qui statim terga ver tentes percussi sunt a viris vrbis bay. et corrue rūt ex eis triginta et sex homines. Persecutiq; sūt eos aduersarij de porta vsq; ad sabarim. et ceciderunt p prona fugiētes. Pertimuitq; cor populi et ad instar aque liquefactū ē. Iosue vo scidit vestimenta sua. et pronus cecidit in terrā coram archa dñi vsq; ad vesperaz: tam ipe q̄z omnes senes israel. Miserūtq; puluerem sup capita sua. et dixit iosue: Heu dñe deus. Quid voluisti traducere populū istū iordanē fluuiuz vt traderes nos in manus āmorei et perderes Vtinam vt cepimus mansissem⁹ trās iordanē Mi dñe deus qd dicā: videns israhelem hosti bus suis terga vertentē. Audient chananei et oēs habitatores terre. et pariter cōglobati circū dabunt nos. atq; delebūt nomē nostrū d̄ terra Et qd facies magno nomini tuo. Dixitq; dñs ad iosue. Surge: cur iaces pnus i terra. Pec cauit israel et puaricatus ē pactū meū. tulerunt q̄; de anathemate et furati sunt atq; mētiti. et ab sconderunt inter vasa sua. Nec poterit isrł sta/ re ante hostes suos: eosq; fugiet. q2 pollut⁹ est anathemate. Non ero vltra vobiscū: donec cō teratis eū qui hui⁹ sceleris reus est. Surge san ctifica populū. et dic eis. Sanctificamini in cra stinū. Hec eni dicit dñs deus israel. Anathe/ ma in medio tui ē israel. Nō poteris stare corā hostib⁹ tuis: donec deleat ex te q hoc cōtamina tus ē scelere. Accedetisq; mane singuli p trib⁹ vestras et quācūq; tribū sors inuenerit. accedet p cognationes suas. et cognatio per domos. do musq; per viros. et qcunq; ille in hoc facinore fuerit dephēsus. cōburet igni cū oi suba sua: qm puaricatus ē pactū dñi. et fecit nephas i isrł Surgens itaq; iosue mane. applicuit israel per trib⁹ suas. et inuēta est trib⁹ iuda. Que cū iuxta familias suas esset oblata: inuēta ē familia çare Illam q̄z per domos offerens repperit çabdi. cuius domū in singulos diuidēs viros. inue/ nit acham filiū charmi filij çabdi filij çare d̄ tri bu iuda. Et ait iosue ad achan. Fili mi. da glo riā dño deo israel et cōfitere: atq; indica mihi qd feceris. ne abscōdas. Rn̄ditq; achan iosue et dixit ei. Vere ego peccaui dño deo isrł. et sic et sic feci. Vidi eni inter spolia palliū coccineū

valde bonũ ⁊ ducẽtos siclos argẽti: regulāqꝫ aureā quinquaginta sicloꝝ. ⁊ cõcupiscens abstuli. ⁊ abscondi in terra ꝯtra mediũ tabernaculi mei: argentũqꝫ fossa humo operui. Misit ergo iosue ministros: qui currẽtes ad tabernaculũ illiꝰ reppererũt cũcta abscõdita in eodẽ loco ⁊ argẽtũ sil'. Auferẽtesqꝫ de tẽtorio tulerunt ea ad iosue ⁊ ad oẽs filios israel ꝓiecerũtqꝫ añ dominũ. Tollẽs itaqꝫ iosue achan filium çare argentũqꝫ ⁊ palliũ ⁊ aureā regulam: filios q̃qꝫ ⁊ filias eius: boues ⁊ asinos ⁊ oues: ipsũqꝫ tabernaculũ ⁊ cunctā suppellectilẽ ⁊ oīs israel cũ eo: duxerunt eos ad vallem achor: vbi dixit iosue. Quia turbasti nos: exturbet te dominꝰ in die hac. Lapidauitqꝫ eũ omnis israel: ⁊ cuncta que illius erant igne cõsumpta sunt. Cõgregauerũtqꝫ sup eũ aceruũ magnũ lapidũ: qui permanet vsqꝫ in presentẽ diẽ. Et auersus est furor dñi ab eis. Uocatũqꝫ est nomẽ loci illius vallis achor vsqꝫ hodie. ¶ VIII

Dixit autem dñs ad iosue: Ne timeas: neqꝫ formides. Tolle tecũ omnẽ multitudinẽ pugnatorũ ⁊ cõsurgens ascende in oppidũ hay. Ecce tradidi in manũ tuam regẽ eius ⁊ pplm: vrbẽqꝫ ⁊ terram. Faciesqꝫ vrbi hay ⁊ regi eius: sicut fecisti hiericho ⁊ regi illius. Predā vero ⁊ oia animãtia diripietis vobis. Pone insidias vbi post eā. Surrexitqꝫ iosue. ⁊ oīs exercitus bellatoꝝ cũ eo: vt ascẽderẽt in hay. Et electa triginta milia virorum fortiũ misit nocte: p̃cepitqꝫ eis dicẽs: Ponite insidias post ciuitatẽ. Nec longius recedatis: ⁊ eritis oẽs parati. Ego aũt ⁊ reliqua multitudo que mecũ ẽ: ascẽdemꝰ ex aduerso ꝯ vrbem. Cũqꝫ exierint ꝯtra nos: sicut ante fecimꝰ fugiemus ⁊ terga vertemꝰ donec ꝑsequẽtes ab vrbe longiꝰ ꝓtrahāt'. Putabũt eni nos fugere sicut priꝰ. Nobis ergo fugiẽtibꝰ ⁊ illis ꝑsequẽtibꝰ cõsurgetis de insidijs ⁊ vastabitis ciuitatem: tradetqꝫ eā dñs deus vester in manꝰ vestras. Cũqꝫ ceperitis succendite eā. ⁊ sic oia facietis vt iussi. Dimisitqꝫ eos ⁊ perrexerũt ad locum insidiaꝝ: sederũtqꝫ inter bethel ⁊ hay ad occidentalẽ plagā vrbis hay. Iosue aũt nocte illa in medio māsit ppli. Surgẽsqꝫ diluculo recensuit socios. ⁊ ascẽdit cũ senioribus in fronte exercitus: vallatus auxilio pugnatoꝝ. Cũqꝫ venissent ⁊ ascendissent ex aduerso ciuitatis: steterunt ad septẽtrionalẽ vrbis plagā: inter quā ⁊ eos: vallis erat media. Quinqꝫ autem milia viros elegerat ⁊ posuerat in insidijs inter bethel ⁊ hay ex occidẽtali pte eiusdẽ ciuitatis.

Omnis vero reliquus exercitꝰ ad aquilonẽ aciẽ dirigebat: ita vt nouissimi multitudinis occidentalem plagā vrbis attingerent. Abijt ergo iosue nocte illa. et stetit in vallis medio. Quod cũ vidisset rex hay festinauit mane: et egressus est cũ oī exercitu ciuitatis: direxitqꝫ aciẽ ꝯtra desertum: ignorans ꝙ post tergum lateret insidie. Iosue vero et oīs isrl' cesserunt loco: simulantes metũ ⁊ fugiẽtes ꝑ solitudinis viam. At illi vociferãtes pariter se mutuo cõhortãtes: ꝑsecuti sunt eos. Cũqꝫ recessissent a ciuitate. ⁊ ne vnꝰ quidẽ in vrbe hay ⁊ bethel remansisset qui nõ ꝑsequeret' israel: sicut erupant aperta oppida relinquentes: dixit dominꝰ ad iosue. Leua clypeũ q in mãu tua ẽ ꝯ vrbẽ hay: qm̃ tibi tradam eā. Cũqꝫ eleuasset clypeũ ex aduerso ciuitatis: insidie que latebāt: surrexerũt cõfestim et pergẽtes ad ciuitatẽ ceperũt. ⁊ succẽderũt eā. Viri aũt ciuitatis q ꝑsequebāt' iosue: respiciẽtes ⁊ videtes fumũ vrbis ad celũ vsqꝫ cõscendere: nõ potuerũt vltra huc illucqꝫ diffugere. p̃sertim cũ hi qui simulauerāt fugam. ⁊ tendebant ad solitudinẽ: cõtra ꝑsequẽtes fortissime restitissent. Vidẽsqꝫ iosue ⁊ oīs israel ꝙ capta esset ciuitas ⁊ fumus vrbis ascenderet: reuersus ꝑcussit viros hay. Siquidẽ ⁊ illi q ceperāt ⁊ succẽderāt ciuitatẽ egressi ex vrbe ꝯtra suos medios hostiũ ferire ceperũt. Cũ ergo ex vtraqꝫ pte aduersarij cederẽt: ita vt nullꝰ de tanta multitudine saluaret': regẽ qꝫ vrbis hay app̃hẽderũt viuentẽ. ⁊ obtulerũt iosue. Igit' omnibꝰ interfectis q israhelẽ ad deserta tendẽtes fuerāt ꝑsecuti. ⁊ in eodẽ loco gladio corruentibus: reuersi filij isrl' ꝑcusserũt ciuitatẽ. Erāt aũt q in eodẽ die cõciderāt a viro vsqꝫ ad mulierem: duodecim milia hoīuꝫ oẽs vrbes hay. Iosue vero nõ cõtraxit manũ quā in sublime porrexerat tenẽs clypeũ: donec interficerentur oẽs habitatores hay. Iumẽta aũt ⁊ predā ciuitatis diuiserũt sibi filij israel: sicut p̃ceperat dominus iosue. Qui succendit vrbẽ. ⁊ fecit eam tumulũ sempiternũ. Regẽ quoqꝫ eiꝰ suspẽdit in patibulo vsqꝫ ad vesperā ⁊ solis occasũ: p̃cepitqꝫ iosue ⁊ deposuerũt cadauer eius de cruce ꝓiecerũtqꝫ in ipso introitu ciuitatis: cõgesto super eo magno aceruo lapidũ q ꝑmanet vsqꝫ in p̃sentẽ diẽ. Tũc edificauit iosue altare domino deo israel in mõte hebal: sicut p̃ceperat moyses famulꝰ dñi filijs isrl'. ⁊ scriptũ ẽ in volumine legis moysi: altare de lapidibꝰ impolitis q̃s ferrũ nõ tetigit. ⁊ obtulit sup eo holocaustũ dño: imolauitqꝫ pacificas victimas. Et scripsit sup

lapides deuteronomiũ legis moysi: quod ille digesserat corã filiis israhel. Ois autem populus ⁊ oẽs maiores natu: ducesq; ac iudices stabant ex vtraq; parte arche in conspectu sacerdotum qui portabãt archam federis domini vt aduena ita ⁊ indigena. Media pars eorũ iuxta montẽ garizim. ⁊ media iuxta montẽ hebal: sicut preceperat moyses famulꝰ dñi. Et primũ quidẽ benedixit pplo isrl': post hoc legit oia verba bñdictiõis ⁊ maledictiõis. ⁊ cũcta q̃ scripta fuerant in legis volumine. Nihil ex his que moyses iusserat reliqt intactũ: sed vniuersa replicauit corã oi multitudine isrl' mulieribꝰ ac paruulis ⁊ aduenis q inter eos morabãt. IX

Quibus auditis: cũcti reges trãs iordanẽ q versabant in montanis ⁊ cãpestribus: in maritimis ac littore magni maris: hi quoq; q habitabãt iuxta libanũ: etheꝰ et ammoreus: chananeꝰ: phereceus: ⁊ eueꝰ ⁊ iebuseus cõgregati sũt pariter: vt pugnarẽt ꝯtra iosue ⁊ israel vno aio eadẽq; sentẽtia. At hi q habitabãt in gabaon: audiẽtes cuncta que fecerat iosue: hiericho ⁊ hay: callide cogitantes tulerunt sibi cibaria: saccos veteres asinis imponẽtes: ⁊ vtres vinarios scissos atq; consutos: calciamẽtaq; per antiqua que ad iudiciũ vetustatis pitaciis cõsuta erãt induti veteribꝰ vestimẽtis: panes quoq; quos portabãt ob viaticũ duri erãt ⁊ in frustra cõminuti. Perrexeruntq; ad iosue q tũc morabat in castris galgale: ⁊ dixerũt ei atq; fil' oi israeli. De terra longinq̃ venimus: pacẽ vobiscũ facere cupiẽtes. Rñderũtq; filii israel ad eos: atq; dixerũt. Ne forte in terra que nobis sorte debet habitetis ⁊ non possimꝰ fedꝰ inire vobiscũ. At illi ad iosue serui inquiũt tui sumus. Quibus iosue ait: Qui nam estis vos: aut vnde venistis? Rñderunt de terra longinqua valde venerunt serui tui in noie domini dei tui. Audiuimꝰ eni famam potentie eius: cũcta q̃ fecit in egypto ⁊ duobꝰ regibus ãmorreoꝝ trãs iordanẽ: seon regi esebon ⁊ og regi basan qui erãt in astaroth: dixerũtq; nobis seniores ⁊ oẽs habitatores terre nostre. Tollite in manibꝰ vestris cibaria ob longissimã viã. ⁊ occurrite eis ⁊ dicite: Serui vestri sumus: fedus inite nobiscum. En panes quãdo egressi sumꝰ de domibus nr̃is vt veniremꝰ ad vos: calidos sũpsimus: nũc sicci facti sũt. et vetustate nimia cõminuti. Vtres vini nouos impleuimus nũc rupti sunt ⁊ soluti. Vestes ⁊ calciamenta quibus induimur ⁊ q̃ habemus i pedibus ob longitudinẽ lõgioris vie trita sunt ⁊ pene cõsumpta. Susceperũt igitur de cibariis eorũ: ⁊ os dñi nõ interrogauerũt. Fecitq; iosue cũ eis pacẽ. ⁊ inito federe pollicitus ẽ vt nõ occiderent. Principes quoq; mltitudinis iurauerũt eis. Post dies aũt tres initi federl': audierũt q in vicino habitarẽt ⁊ inter eos futuri ẽent. Mouerũtq; castra filii isrl' ⁊ venerunt in ciuitates eoꝝ die tertio: quaꝝ hec vocabula sũt gabaon et caphira et beroth et cariathiarim. Et non percusserunt eos eo quod iurassent eis principes multitudinis in noie dñi dei israel. Murmurauit itaq; oẽ vulgus ꝯtra principes israel. Qui rñderũt eis. Jurauimꝰ eis in noie dñi dei israel. ⁊ iccirco nõ possumꝰ eos ꝯtingere. Sed hoc faciemꝰ eis. Reseruent qdẽ vt viuãt ne ꝯtra nos ira dñi cõcitet. si peierauerimꝰ sed sic viuãt: vt in vsus vniuerse multitudinis ligna cedãt. aquasq; cõportẽt. Quibus hec loquẽtibus vocauit gabaonitas iosue. ⁊ dixit eis Cur nos decipere fraude voluistis. vt diceretis ꝓcul valde habitamus a vobis: cũ i medio nostri sitis. Itaq; sub maledictiõe eritis. ⁊ non deficiet de stirpe vr̃a ligna cedens. aquasq; cõportans in domũ dei mei. Qui rñderũt. Nunciatũ ẽ nobis seruis tuis q ꝓmisisset dñs deus tuus moysi seruo suo: vt traderet vobis omnẽ terrã. ⁊ disperderet cunctos habitatores eius. Timuimꝰ igit valde. ⁊ ꝓuidimꝰ aiabꝰ nostris vestro terrore cõpulsi. ⁊ hoc consiliũ iniuimus Nũc aũt in manu tua sumꝰ: qd tibi bonũ ⁊ rectum videt. fac nobis. Fecit ergo iosue vt dixerat. ⁊ liberauit eos de manu filioꝝ israel vt nõ occiderent. Decreuitq; in illo die eos ẽe in ministerio cuncti populi ⁊ altaris dñi. cedentes ligna ⁊ aquas cõportãtes: vsq; in pñs tempus i loco quẽ dñs elegisset. X

Que cũ audisset adonisedech rex hirl'm q. s. cepisset iosue hay ⁊ subuertisset eã sicut enim fecerat hiericho ⁊ regi eius: sic fecit hay ⁊ regi illius. ⁊ q transfugissent gabaonite ad israel. ⁊ essent federati eorũ. timuit valde. Vrbs enim magna erat gabaon ⁊ vna ciuitatum regalium: ⁊ maior oppido hay oẽsq; bellatores eius fortissimi. Misit ergo adonidesech rex hirl'm ad oham regẽ hebron ⁊ ad pharã regem hierimoth: ad iaphie q̃; regẽ lachis ⁊ ad dabir regem eglon. dicens: Ad me ascendite ⁊ ferte presidium vt expugnemus gabaon quare transfugerit ad iosue ⁊ ad filios israhel. Cõgregati igit ascenderunt qnq; reges ãmorreorũ: rex irl'm rex hebron: rex hierimoth: rex lachis: rex eglon. sil' cum exercitibus suis: ⁊ ca

stramentati sunt circa gabaon oppugnãtes eam. Habitatores aũt gabaon vrbis obsesse. miserunt ad iosue q tunc morabat̃ in castris apd̃ galgalam. ⁊ dixerunt ei. Ne retrahas manus tuas ab auxilio seruorum tuoꝝ. Ascende cito ⁊ libera nos: fer qꝫ p̃sidium. Cõuenerunt.n. aduersuz nos oẽs reges amorreorũ qui habitãt i mõtanis. Ascenditq̃ iosue de galgalis. ⁊ oĩs exercitus bellatorum cuz eo viri fortissimi. Dixitqꝫ dñs ad iosue. Ne timeas eos. In manus enĩz tuas tradidi illos. Nullus enim ex eis tibi resistere poterit. Irruit itaqꝫ iosue super eos repẽte tota nocte ascendens de galgalis. Et conturbauit eos dñs a facie israel: ꝯtriuitqꝫ plaga magna in gabaon: ac persecutus ẽ eos p viã ascensus betheron. ⁊ percussit vsqꝫ azecha ⁊ maceda. Cũqꝫ fugerent filios israel. ⁊ essent in descensu bethoron. dñs misit super eos lapides magnos de celo vsqꝫ ad azecha. Et mortui sũt multo plures lapidibus grandinis: qꝫ quos gladio percusserant filij israel. Tunc locutus est iosue domino i die qua tradidit amorreũ in conspectu filioꝝ israel. dixitqꝫ coram eis. Sol ꝯtra gabaon ne mouearis: ⁊ luna ꝯ vallẽ haylon. Steterunt qꝫ sol ⁊ luna donec vlcisceret̃ se gẽs de inimicis suis. Nõne scriptum est hoc i libro iustoꝝ. Stetit itaqꝫ sol in medio celi: ⁊ nõ festinauit occumbere spatio vnius diei. Non fuit ante ⁊ postea tam longa dies obediente dño voci hoĩs ⁊ pugnante ꝓ israel. Reuersusqꝫ est iosue cũ omni isrl' in castra galgale. Fugerãt eni qnqꝫ reges: ⁊ se abscõderant i speluncã vrbis maceda. Nũciatũqꝫ est iosue q inuenti essent qnqꝫ reges: latentes in spelũca vrbis maceda: qui precepit socijs. ⁊ ait. Voluite saxa ingentia ad os spelunce. ⁊ ponite viros industrios q clausos custodiant. Vos aũt nolite stare: sed ꝑsequimini hostes ⁊ extremos quosqꝫ fugientiũ cedite. Ne dimittatis eos vrbiũ suarũ intrare p̃sidia: quos tradidit dñs deus in man⁹ vr̃as. Cesis ergo aduersarijs plaga magna. ⁊ vsqꝫ ad internitionẽ pene ꝯsumptis: hi qui israel effugere potuerũt: ingressi sũt ciuitates munitas. Reuersusqꝫ ẽ oĩs exercitus ad iosue in maceda vbi tunc erant castra. sani ⁊ integro numero. Nullusqꝫ ꝯtra filios israel mutire ausus est. Precepitqꝫ iosue dicens Aperite os spelunce. ⁊ ꝓducite ad me quinqꝫ reges q in ea latitant. Feceruntqꝫ ministri vt sibi fuerat imperatũ: ⁊ adduxerũt ad euz quinqꝫ reges de spelunca: regẽ irl'm. regẽ hebron. regẽ hierimoth. regẽ lachis. regẽ eglon. Cumqꝫ educti essent ad eũ: vocauit omnes viros israel ⁊ ait ad p̃ncipes exercitus q secum erant. Ite ⁊ ponite pedes super colla regum istoꝝ. Qui cũ perrexissent ⁊ subiectoꝝ colla pedibus calcarẽt rursũ ait ad eos. Nolite timere nec paueatis: cõfortamini ⁊ estote robusti. Sic enim faciet dñs cũctis hostibus vestris aduersũ quos dimicabitis. Percussitqꝫ iosue ⁊ interfecit eos: atqꝫ suspendit super qnqꝫ stipites: fuerũtqꝫ suspẽsi vsqꝫ ad vespeꝝ. Cũqꝫ occũberet sol. ꝑcepit socijs vt deponerent eos de patibulis: qui depositos ꝓiecerũt in speluncã in qua latuerant. ⁊ posuerũt super os ei⁹ saxa ingẽtia q̃ ꝑmanẽt vsqꝫ in p̃ns. Eodẽ die macedã qꝫ cepit iosue. ⁊ ꝑcussit in ore gladij: regẽqꝫ illi⁹ interfecit. ⁊ oẽs habitatores ei⁹. Nõ dimisit in ea saltẽ ꝑuas reliquias. Fecitqꝫ regi maceda sicut fecerat regi hiericho. Transiuit aũt cũ omni israel de maceda in lebna ⁊ pugnabat ꝯtra eã: quã tradidit dñs cũ rege suo in manu israel. Percusseruntqꝫ vrbẽ in ore gladij ⁊ oẽs habitatores ei⁹. Nõ dimiserũt in ea vllas reliquias. Feceruntqꝫ regi lebna sicut fecerant regi hiericho. De lebna transiuit in lachis cũ oĩ israel. ⁊ exercitu ꝑ gyrũ disposito oppugnabat eã: tradiditqꝫ dñs lachis i manus filioꝝ israhel. ⁊ cepit eã die altero: atqꝫ percussit in ore gladij oẽm aĩam que fuerat in ea sicut fecerat lebna. Eo tpe ascendit hiram rex gazer vt auxiliaret̃ lachis. quẽ ꝑcussit iosue cũ omni populo ei⁹ vsqꝫ ad internitionẽ. Trãsiuitqꝫ de lachis in eglon. ⁊ circũdedit atqꝫ expugnauit eã eadẽ die: ꝑcussitqꝫ in ore gladij oẽs aĩas que erãt in ea. iuxta oĩa q̃ fecerat lachis. Ascendit qꝫ cũ oĩ israel de eglon in hebron. ⁊ pugnauit contra eam: cepitqꝫ ⁊ percussit in ore gladij regẽ qꝫ ei⁹. ⁊ oĩa oppida regionis illi⁹ vniuersasqꝫ aĩas q̃ in ea fuerãt cõmorate. Nõ reliquit in ea vllas reliquias. Sicut fecerat eglon. sic fecit ⁊ hebron: cũcta q̃ in ea repperit ꝯsumẽs gladio. Inde reuersus in dabir. cepit eã atqꝫ vastauit. regẽ qꝫ ei⁹ atqꝫ oĩa ꝑ circuitũ oppida ꝑcussit in ore gladij. Nõ dimisit in ea vllas reliquias. Sicut fecerat hebron ⁊ lebna ⁊ regibus eaꝝ. sic fecit ⁊ dabir ⁊ regi illi⁹. Percussit itaqꝫ iosue oẽm terrã montanã ⁊ meridianã atqꝫ cãpestrẽ. ⁊ aserot cũ regib⁹ suis. Nõ dimisit i ea vllas reliqas. sed oẽ qd̃ spirare poterat interfecit: sicut p̃cepat ei dñs deus isrl'. a cadesbarne vsqꝫ gazam. Omẽm terram gosen vsqꝫ gabaon vniuersosqꝫ reges ⁊ regiões coꝝ vno impetu cepit atqꝫ vastauit. Dñs eni de⁹ israel pugnauit ꝓ eo. Reuersusqꝫ est cũ oĩ israel ad locũ castroꝝ in galgala.

¶ XI

Que cum audisset iabin rex asor: misit
ad iobab regē madan ꝛ ad regē seme/
ron atq̧ ad regē acsaph: ad reges quo
q̧ aquilonis q̄ habitabāt in montanis ꝛ in pla/
nitie cōtra meridiē ceneroth: in campestribus
quoq̧ et regiōibus dor iuxta mare: chananeū
q̄q̧ ab oriēte ꝛ occidēte. ꝛ āmoreū atq̧ etheū
ac phereçeū ꝛ iebuseū in mōtanis: eueū quoq̧
q̄ habitabat ad radices hermō in terra maspha
Egressiq̧ sūt oēs cū turmis suis: popul⁹ mul
tus nimis sicut harena q̄ ē in littore maris: eq
q̧ ꝛ currus immense multitudinis. Conuenerūt
q̧ oēs reges isti in vnū ad aq̄s meron vt pu/
gnarēt ꝯ israel. Dixitq̧ dn̄s ad iosue. Ne ti/
meas eos. Cras eni hac eadē hora ego tradā
oēs istos vulnerādos i ꝯspectu israel. Equos
eoꝝ subneruabis: ꝛ curr⁹ igne ꝯbures. Venit
q̧ iosue ꝛ ois exercitus cū eo aduersus illos ad
aquas meron subito. ꝛ irruerūt super eos. tra/
diditq̧ illos dn̄s in man⁹ israel. Qui percusse
rūt eos ꝛ persecuti sūt vsq̧ ad sidonē magnam
ꝛ aquas masserephot: campūq̧ masphe qui est
ad orientalē illius partē. Itaq̧ pcussit oēs vt
nullas dimitteret ex eis reliq̄as. Fecitq̧ sicut
p̄ceperat ei dn̄s. Equos eoꝝ subneruauit: curr⁹
q̧ cōbussit. Reuersusq̧ statim cepit asor. ꝛ re
gem eius pcussit gladio. Asor eni antiquit⁹ int
oia regna hec p̄ncipatū tenebat. Percussitq̧
oēs aias q̄ ibidē morabant. Nō dimisit in ea
vllas reliq̄as: ſ3 vsq̧ ad internitionē vniuersa
vastauit: ipsamq̧ vrbē peremit incēdio. ꝛ oēs
p circuitū ciuitates. Reges q̧ earū cepit: per/
cussit atq̧ deleuit: sicut p̄ceperat ei moyses fa/
mulus dn̄i. Absq̧ vrbib⁹ q̄ erāt in collibus ꝛ i
tumulis site: ceteras succēdit israel: vnā tm̄ asor
munitissimā flāma consumpsit. Omnēq̧ p̄dā
istarū vrbiū ac iumenta diuiserūt sibi filij israel
cūctis hoibus interfectis. Sicut p̄ceperat domi/
n⁹ moysi seruo suo: ita p̄cepit moyses iosue. ꝛ il
le vniuersa cōpleuit. Non p̄terijt de vniuersis
mādatis: nec vnū quidē verbū qd̄ iusserat dn̄s
moysi. Cepit itaq̧ iosue omnē terrā montanā
et meridianā: terrāq̧ gosen et planitiem et oc/
cidentalem plagā. montēq̧ israel et cāpestria
ei⁹ et ptē montis q̄ ascendit seyr vsq̧ baalgath
p planitiē libani subter montē hermon: oēs re
ges eoꝝ cepit. percussit et occidit. Multo tēpo
re pugnauit iosue contra reges istos. Non fuit
ciuitas que se nō traderet filijs israel: p̄ter eue/
um q̄ habitabat in gabaon. Oēs eni bellando
cepit. Dn̄i eni sentētia fuerat vt indurarēt cor
da eoꝝ et pugnarēt ꝯtra israel et caderēt et nō
mererent vllā clementiā: ac perirent sicut p̄cepat
dn̄s moysi. In tempore illo venit iosue et inter
fecit enachim de montanis hebron et dabir et
anab et de oi monte iuda et israel. vrbesq̧ eoꝝ
deleuit. Nō reliq̄t vllū de stirpe enachim in ter
ra filioꝝ israel absq̧ ciuitatibus gaza et geth et
azoto. in q̄b⁹ solū relicti sūt. Cepit ḡ iosue oēm
terrā. sicut locut⁹ ē dn̄s ad moysen. et tradidit
eā in possessionē filijs israel ſm ptes et trib⁹ su
as. qeuitq̧ terra a p̄lijs.

¶ XII

Hi sūt reges quos percusserūt filij isra/
el et possederūt terrā eoꝝ trās iordanē
ad solis ortū. a torrente arnon vsq̧ ad
montem hermon. et omnē orientalē plagā que
respicit solitudinem. Seon rex āmoreoꝝ q̄ ha
bitabat in esebon. dn̄atus ē ab aroer q̄ sita ē su
per ripam torrentis arnon. et medie ptis i val
le. dimidieq̧ galaad vsq̧ ad torrentē ieboc qui
ē terminus filioꝝ āmon. ꝛ a solitudine vsq̧ ad
mare ceneroth ꝯtra orientem. et vsq̧ ad mare
deserti qd̄ ē mare salsissimū. ad orientalē plagā
per viā q̄ ducit bethsimoth. et ab australi parte
que subiacet aseroth vsq̧ phasga. terminus og
regis basan. de reliquijs raphaim qui habita/
uit in astaroth et in edrai. ꝛ dn̄atus ē in monte
hermon et in salecha atq̧ in vniuersa basan vs
q̧ ad terminos gessuri et machati et dimidie p
tis galaad ad t̄minos seon reḡ esebon. Moy
ses famulus dn̄i ꝛ filij israel pcusserūt eos. tra/
diditq̧ terrā eoꝝ moyses in possessionē rube/
nitis et gadditis. et dimidie tribui manasse. Hi
sunt reges terre quos pcussit iosue et filij israel
trās iordanē ad occidētalē plagā a baalgad in
cāpo libani vsq̧ ad montem libani: cuius pars
ascendit in seyr. Tradiditq̧ eā iosue i possessi
onem tribubus israel. singulis partes suas. tā
in mōtanis q̄3 in planis atq̧ campestrib⁹. In
aseroth et in solitudine ac in meridie. ethe⁹ fuit
et āmoreus. chananeus et pherezeus. eueus
et iebuseus. Rex hiericho vnus. Rex hay que
est ex latere bethel vnus. Rex ir̄lm vn⁹. Rex
hebron vnus. Rex hierimoth vnus. Rex la/
chis vnus. Rex eglon vnus. Rex gazer vn⁹
Rex dabir vnus. Rex gader vnus. Rex her
ma vnus. Rex hereth vnus. Rex lebna vn⁹
Rex odallam vnus. Rex maceda vnus. Rex
bethel vn⁹. Rex taphana vn⁹. Rex ofor vn⁹
Rex affec vnus. Rex saron vnus. Rex ma/
dan vn⁹. Rex asor vn⁹. Rex sameron vnus.
Rex acsaph vn⁹. Rex tenach vnus. Rex ma
geddo vnus. Rex cedes vnus. Rex iachanen
carmeli vnus. Rex dor et ꝓuincie dor vnus.

Rex gentiū galgal vnus. Rex therſa vnus.
Omnes reges triginta vnus. ¶XIII
Iosue ſenex ꝓuecteqꝫ etatis erat ⁊ dixit
dominꝰ ad eū. Senuiſti ⁊ lōgeuꝰ es:
terraqꝫ latiſſima derelicta ē: que necdū
ſorte diuiſa ē: oīs videlicet galilea philiſtijm et
vniuerſa geſſuri: a fluuio turbido qui irrigat
egyptum vſqꝫ ad terminos accaron cōtra aq/
lonē: terra chanaan que in quinqꝫ regulos phi
liſtijm diuidit̄: gaçeos ⁊ açotios aſcalonitas ge
theos ⁊ accaronitas. Ad meridiem vero ſunt
euei: omnis terra chanaan. ⁊ maara ſidonioꝝ
vſqꝫ afeca ⁊ terminos ammorei eiuſqꝫ cōfinia
libani quoqꝫ regio contra orientem abaalgad
ſub monte hermon donec ingrediaris emath
Omniū qui habitabāt in monte a libano vſqꝫ
ad aq̄s maſſerephot vniuerſiqꝫ ſidonij. Ego
ſum qui delebo eos a facie filiorum iſrael. Ve
niant ergo in partem hereditatis iſrael: ſicut p̄
cepi tibi ⁊ nunc diuide terram in poſſeſſionem
nouē tribubꝰ ⁊ dimidie tribui manaſſe. cum q̄
ruben ⁊ gad poſſiderunt terrā quā tradidit eis
moyſes famulus dn̄i tranſfluenta iordanis ad
orientalē plagā ab aroer que ſita ē in ripa torrē
tis arnon ⁊ in vallis medio vniuerſaqꝫ campe
ſtria medaba vſqꝫ dibon. ⁊ cūctas ciuitates ſeō
regis āmorei q regnauit in eſebon vſqꝫ ad ter
minos filioꝝ āmō ⁊ galaad: ac terminū geſſuri
⁊ machati. ⁊ oēm montē hermon ⁊ vniuerſā
baſan vſqꝫ ſalecha: oē regnū og in baſan q re/
gnauit in aſtaroth ⁊ edrai ipſe fuit de reliquijs
raphaim: percuſſitqꝫ eos moyſes atqꝫ deleuit.
Noluerūtqꝫ diſꝑdere filij iſrl̄ geſſuri ⁊ macha
ti ⁊ habitauerūt in medio iſrl̄ vſqꝫ in p̄ſentē diē
Tribui aūt leui nō dedit poſſeſſionē: ſꝫ ſacrifi/
cia et victime dn̄i dei iſrael: ipſa ē eius heredi/
tas ſicut locutꝰ ē illi. Dedit ergo moyſes poſſeſ
ſionē tribui filioꝝ ruben iuxta cognatiōes ſuas
Fuitqꝫ terminꝰ eoꝝ ab aroer q̄ ſita eſt in ripa
torrentis arnon ⁊ in valle eiuſdē torrentis me/
dia. vniuerſam planiciēqꝫ ducit medaba. ⁊ eſe
bon cūctoſqꝫ viculos earū q ſūt in cāpeſtribus
dibon. quoqꝫ ⁊ abamothbaal ⁊ oppidum ba/
almaon. et geſſa et cedimoth et mephet et cari/
athaim ⁊ ſabama et ſarathaſar: in monte cōual
lis bethphogor et aſeroth phaſga et bethaiſi/
moth oēs vrbes cāpeſtres vniuerſaqꝫ regna
ſeon regis āmorei q regnauit in eſebon quē p
cuſſit moyſes cū ꝑncipibꝰ madian: eueū et re/
cen et ſur et vr et rebee duces ſeon habitatores
terre. et balaam filiū beor ariolū occiderūt filij
iſrael gladio cū ceteris interfectis: factuſqꝫ eſt
terminꝰ filioꝝ ruben iordanis fluuius. Hec ē
poſſeſſio rubenitaꝝ ꝑ cognationes ſuas vrbiū
⁊ viculoꝝ. Deditqꝫ moyſes tribui gad et filijs
eiꝰ per cognationes ſuas poſſeſſionē: cuiꝰ hec
diuiſio ē. Terminꝰ gaçer ⁊ oēs ciuitates gala/
ad. ⁊ dimidiā ꝑtem terre filioꝝ āmon vſqꝫ ad
aroer que ē ꝯtra rabba: ⁊ ab eſebon vſqꝫ ra/
moth: maſphe ⁊ bethanim. ⁊ a manaim vſqꝫ
ad terminos dabir. In valle q̄qꝫ betharan et
bethnemra ⁊ ſoccoth ⁊ ſaphon reliquā partem
regni ſeon regis eſebon. Huiꝰ quoqꝫ finis ior
danis ē vſqꝫ ad extremā partē maris cenereth
tranſiordanē ad orientalē plagā: Hec eſt poſ
ſeſſio filiorū gad ꝑ familias ſuas ⁊ ciuitates ⁊
ville earū. Dedit ⁊ dimidie tribui manaſſe fi/
lijſqꝫ iuxta eiꝰ cognatōes ſuas poſſeſſionē cuiꝰ
hoc ꝑncipiū ē. A manaim vniuerſam baſan et
cūcta regna og regis baſan: oēſqꝫ vicos iabir
q ſūt in baſan ſexaginta oppida. ⁊ dimidiā ꝑtē
galaad. ⁊ aſtaroth ⁊ edrai vrbes regni og i ba
ſan filijs machir filij manaſſe dimidie parti fi/
lioꝝ machir iuxta cognatiōes ſuas. Hāc poſ/
ſeſſionē diuiſit moyſes in cāpeſtribꝰ moab trāſ
iordanē ꝯ hiericho ad oriētalē plagā. Tribui
aūt leui nō dedit poſſeſſionē qm̄ dn̄s deꝰ iſrael
ipſe ē poſſeſſio eiꝰ: vt locutus ē illi. ¶XIIII
Hoc ē quod poſſederūt filij iſrael in ter
ra chanaan quā dederūt eis eleaçar ſa/
cerdos ⁊ ioſue filius nun: ⁊ principes
familiaꝝ per tribꝰ iſrael: ſorte oīa diuidētes: ſicͫ
preceꝑat dn̄s in manu moyſi: nouem tribubꝰ
⁊ dimidie tribui manaſſe. Duabus eni tribu/
bus ⁊ dimidie dederat moyſes trāſ iordanem
poſſeſſionē abſqꝫ leuitis q nihil terre acceperūt
inter frēs ſuos: ſꝫ in eoꝝ ſucceſſerāt locum filij
ioſeph: in duas diuiſi tribꝰ manaſſe ⁊ effraim.
Nec acceperūt leuite aliā in terra partē niſi vr
bes ad habitādū ⁊ ſuburbana eaꝝ ad alēda iu
mēta ⁊ pecora ſua. Sicut p̄ceꝑat dn̄s moyſi ita
fecerūt filij iſrael ⁊ diuiſerūt terrā. Acceſſerunt
itaqꝫ filij iuda ad ioſue in galgada: locutuſqꝫ ē
ad eum caleph filius iephone ceneçeus. Noſti
qd locutꝰ ſit dn̄s ad moyſen hoīeꝫ dei de me et
te i cadeſbarne Quadraginta annoꝝ eram qn̄
miſit me moyſes famulus dn̄i de cadeſbarne
vt ꝯſiderarē trā: nūciauiqꝫ ei qđ mihi verū vi/
debat̄. Frēs āt mei q aſcenderāt mecū diſſolue
rūt cor populi. ⁊ nihilominꝰ ego ſecutꝰ ſū dn̄m
deū meū. Iurauitqꝫ moyſes in die illo dicens
Terra quā calcauit pes tuus erit poſſeſſio tua
⁊ filiorū tuoꝝ in eternū: quia ſecutꝰ es dominū
deū tuū. Cōceſſit ergo dn̄s vitā mihi ſicut pol/

ditus ē vsq̧ in p̄sentē diem. Quadraginta ⁊
q̄nq̧ anni sūt ex q̄ locut⁹ est dñs verbum istud
ad moysen qñ ambulabat israel per solitudinē
hodie octogintaq̄nq̧ annoꝝ sū sic valēs vt eo
valebā tpe qñ ad explorādū missus sū illi⁹ ie
tēporis fortitudo vsq̧ hodie p̄seuerat tā ad bel
landū q̄ȝ ad gradiēdū. Da ergo mihi montem
istū quē pollicit⁹ ē dñs te q̧ audiēte: in quo ena
chim sūt ⁊ vrbes magne atq̧ minute: si forte
sit dñs mecū ⁊ potuero delere eos sicut ꝓmisit
mihi. Bñdixitq̧ ei iosue: ⁊ tradidit ei hebron
in possessionē: atq̧ ex eo fuit hebron caleph fi/
lio iephone cenezeo vsq̧ in p̄sentē diē: qz secu
tus ē dñm deū isr̄l. Nomē hebron antea voca
bat cariatharbe. Adā maxim⁹ ibi inter enachim
situs ē. ⁊ terra cessauit a p̄lijs. XV

Igitur sors filioꝝ iuda per cognatio/
nes suas ista fuit: a termino edō vsq̧
ad desertū syn cōtra meridiē ⁊ vsq̧ ad
extremā partē australis plage. Initiū ei⁹ a sū/
mitate maris salsissimi ⁊ a lingua eius que re/
spicit meridiē: egredieturq̧ ꝯ ascensū scorpio/
nis ⁊ pertrāsit in syna: ascēditq̧ in cadesbarne
⁊ puenit in esrom: ascendēs ad darā ⁊ circuiēs
cariathaa: atq̧ inde pertrāsiens in asemona ⁊
pueniens ad torrentem egypti: eruntq̧ termini
eius mare magnum. Hic erit finis meridiane
plage. Ab oriēte vero erit initiū mare salsissi
mū vsq̧ ad extrema iordanis: ⁊ ea que respi/
ciunt aquilonē: a lingua maris vsq̧ ad eūdem
iordanis fluuiū: ascēditq̧ terminus in beth /
gla ⁊ transit ab aquilone in betharaba: ascen/
dēs ad lapidē boen filij ruben ⁊ tēdēs vsq̧ ad
terminos debera de valle achor ꝯ aq̄lonē re/
spiciēs galgala q̄ ē ex aduerso ascēsionis adom
mim ab australi p̄te torrentis: transitq̧ aquas
q̄ vocāt fons solis. ⁊ erūt exit⁹ eius ad fontē ro
gel: ascēditq̧ per cōuallē filij enmon ex latere ie
busei ad meridiē hec ē hi'r'lm. ⁊ inde se erigēs
ad verticē mōtis q̄ ē ꝯ iehennon ad occidentē
in sūmitate vallis raphaim cōtra aquilonem:
p̄trāsitq̧ a vertice mōtis vsq̧ ad fontem aque
nepthoa ⁊ puenit vsq̧ ad vicos mōtis ephron
inclinaturq̧ i bala q̄ ē in cariathiarim. i. vrbs
siluaꝝ: ⁊ circuit de bala ꝯ occidētē vsq̧ ad mō
tem seyr: trāsitq̧ iuxta latus montis iarim ad
aq̄lonē in cheslon. ⁊ descēdit in bethsames trā
sitq̧ in thāna. ⁊ puenit ꝯ aq̄lonē p̄tis accaron
ex latere: inclinatq̧ secrona ⁊ trāsit mōtē ba/
ala: puenitq̧ in gebneel: ⁊ magni maris ꝯtra
occidētē fine cōcludit. Hi sūt termini filioꝝ iu
da p circuitū in cognatioib⁹ suis: Caleph vero
filio iephone dedit partē in medio filioꝝ iuda:
sicut p̄ceperat ei dñs: cariatharbe patris enach
ipsa ē hebron: deleuitq̧ ex ea caleph tres filios
enach: sesai ⁊ haymā ⁊ tholmai de stirpe enach
atq̧ inde cōscēdēs venit ad habitatores dabir
que prius vocabatur cariathsepher. id est ciui/
tas litterarū. Dixitq̧ caleph. Qui percusse/
rit cariathsepher ⁊ cepit eam: dabo ei axam fi/
liam meā vxorē. Cepitq̧ eam othoniel fili⁹ ce/
nez frater caleph iunior: deditq̧ ei axam fi/
liā suā vxorē. Que cū pgeret simul: suasa est a
viro suo vt peteret a p̄re suo agrū: suspirauit/
q̧ vt sedebāt in asino. Cui caleph: quid habes
inq̄t? At illa rñdit: Da mihi bñdictionē. Ter/
rā australē ⁊ arentē dedisti mihi: iūge ⁊ irrigu
am. Dedit itaq̧ ei caleph irriguū superi⁹ ⁊ in
ferius. Hec ē possessio tribus filioꝝ iuda per
cognatiōes suas: erātq̧ ciuitates ab extremis
partib⁹ filioꝝ iuda: iuxta terminos edom a me
ridie: cabseel ⁊ eder ⁊ iagur et cina ⁊ dimona
et adada et cedes et asor et ietnā ziph et telē et ba
loth asor noua et carioth esrom. hec est asor: a/
man same et meloda et aser gadda et assemoth
et bethfeleth ⁊ asersual et bersabee. et baziot/
hia et abala et humesem et betholad et exul et
erma et sicelech et medemena et sensena leba/
oth et selim et ahem remon: omnes ciuitates
vigintinouē et ville earum. In campestribus
vero estaol et sarea et asena et azone et enganiz
et taphua et enaym et hierimoth ⁊ adulā socho
et azecha et sarim et adithaym et gedera et gi/
derothaim: vrbes quattuordecim et ville eaꝝ
Sanan et adasa et magdalgad delean et masc/
pha et iecthel lachis et baschat et eglon tebbon
et leemas et cethis et giderotb et bethdagon et
neama et maceda: ciuitates sedecim et ville
earum. Labana et ether et asan iepta et esna ⁊
nesib et ceyla et achzib et maresa: ciuitates no/
uem et ville earum. Accaron cū vicis et villu/
lis suis. Ab accaron vsq̧ ad mare oia q̄ vgūt
ad azotū et viculos ei⁹. Azot⁹ cū vicis et villu/
lis suis. Gaza cū vicis et villulis suis vsq̧ ad
torrentē egypti et mare magnū terminus eius
et in monte samir et iether et socchoth et edem
na cariathsenna. Hec est dabir: anab et hist/
hemo et anym gosen et olon et gylo: ciuitates
vndecim et ville earum. Arab et roma et esa/
an et ianū et bethafua et afeca amatha et caria
tharbe. hec est hebron et sior. ciuitates nouem
et ville earum. Maon et chermel et ziph et lo
che iesrahel et iucadam et zanoe accaym gabaa
et thamna: ciuitates decē et ville earū. Alul et

bethſoꝛ ⁊ biedoꝛ mareth ⁊ bethanoh ⁊ belthecē
ciuitates ſex ⁊ ville earum. Cariathbaal. Hec
eſt cariathiarim vꝛbs ſiluarum ⁊ arebba: ciui/
tates due ⁊ ville earum. In deſerto betharaba
meddyn ⁊ ſacha ⁊ nepſan ciuitates ſalis ⁊ en/
gaddi: ciuitates ſex ⁊ ville earum. Fiunt ſimul
centum quindecim. Jebuſeum autem habita/
toꝛem irl'm non potuerūt filij iuda delere. habi
tauitqꝫ iebuſeꝰ cū filijs iuda in irl'm vſqꝫ in pꝛe
ſentem diem.

¶ XVI

CEcidit quoqꝫ ſoꝛs filioꝝ ioſeph ab ioꝛ
dane contra hiericho. ⁊ ad aquas eius
ab oꝛiente ſolitudo que aſcendit de hie
richo ad montem bethel. ⁊ egreditur de bethel
luzam. tranſitqꝫ terminū archiatharoth. ⁊ de/
ſcendit ad occidētem iuxta terminū iefleti vſqꝫ
ad terminos bethoꝛon inferioꝛis ⁊ gazer: fini/
unturqꝫ regiones eiꝰ mari magno: quas poſſe/
derūt filij ioſeph manaſſes ⁊ effraim. Et factus
eſt terminꝰ filioꝝ effraim per cognationes ſuas
⁊ poſſeſſio eoꝝ contra oꝛientem aſtarot addar
vſqꝫ bethoꝛon ſuperioꝛem: egrediunturqꝫ confi
nia in mare. Machmethath vero aquilonē re
ſpicit. ⁊ circuit terminos cōtra oꝛientē in thana
thſelo: ⁊ ptrāſit a toꝛrente ianoe: deſcēditqꝫ de
ianoe in atharoth ⁊ noaratha. ⁊ puenit in hieri
cho. egrediturqꝫ ad ioꝛdanē de taphua. ptranſit
qꝫ ꝯtra mare in vallē harūdineti: suntqꝫ egreſ
ſus eiꝰ in mare ſalſiſſimū. Hec eſt poſſeſſio tri
bꝰ filioꝝ effraim p familias ſuas: vꝛbeſqꝫ ſepa
te ſūt filijs effraim in medio poſſeſſionis filioꝝ
manaſſe ⁊ ville earum. Et nō interfecerūt filij
effraim chananeū q habitabat in gazer: habita
uitqꝫ chananeꝰ in medio effraim vſqꝫ in diem
hanc tributariꝰ.

¶ XVII

CEcidit autem ſoꝛs tribui manaſſe: ipſe
enim eſt pꝛimogenitus ioſeph: machir
pꝛimogenito manaſſe patri galaad qui
fuit vir pugnatoꝛ: habuitqꝫ poſſeſſionem gala
ad ⁊ baſan. ⁊ reliquis filioꝝ manaſſe iuxta fa/
milias ſuas. filijs abiezer ⁊ filijs helech ⁊ filijs
heſrihel ⁊ filijs ſichen ⁊ filijs epher: ⁊ filijs ſe/
mida. Iſti ſūt filij manaſſe filij ioſeph. mares
per cognationes ſuas. Salphaath vero filio
epher filij galaad filij machir filij manaſſe: nō
erant filij ſed ſole filie. quarū iſta ſunt nomina
maala et noa et egla et melcha et therſa. Vene
rūtqꝫ in conſpectu eleazari ſacerdotis et ioſue fi
lij nun et pꝛincipū dicētes: dñs pꝛecepit per ma
nū moyſi vt daretur nobis poſſeſſio in medio fra
trū noſtroꝝ. Deditqꝫ eis iuxta iperiū dñi poſ/
ſeſſionē i medio fratrū patris eaꝝ: et ceciderunt

funiculi manaſſe decē abſqꝫ terra galaad ⁊ ba/
ſan trās ioꝛdanē. Filie. n. amanaſſe poſſederūt
hereditatē in medio filioꝛum eius terra autē ga
laad cecidit in ſoꝛtem filioꝛuꝫ manaſſe q reliqui
erant. Fuitqꝫ terminꝰ manaſſe ab aſer machma
ta q̄ reſpicit ſychem. ⁊ egreditur ad dexterā iuxta
habitatoꝛes fontis taphne. Etenim in ſoꝛte ma
naſſe ceciderat terra taphue. q̄ eſt iuxta tminos
manaſſe ⁊ filioꝝ effraim. Deſcenditqꝫ terminꝰ
vallis harundineti i meredie toꝛrentis ciuitatis
effraim: q̄ in medio ſunt vꝛbiū manaſſe. Ter/
minus manaſſe ab aquilone toꝛrentis ⁊ exitus
eius pergit ad mare: ita vt poſſeſſio effraim ſit
ab auſtro ⁊ ab aquilone manaſſe: ⁊ vtrāqꝫ clau
dat mare: ⁊ ꝯiungantur ſibi in tribu aſer ab aqui
lone: ⁊ in tribu yſachar ab oꝛiente. Fuitqꝫ he/
reditas manaſſe in yſachar ⁊ i aſer. berſan ⁊ vi
culi eius. ⁊ iebblaan cum viculis ſuis. ⁊ habita
toꝛes doꝛ cum oppidis ſuis: habitatoꝛes quoqꝫ
endoꝛ cum viculis ſuis: ſimiliterqꝫ habitatores
thenach cum viculis ſuis. ⁊ habitatoꝛes maged
do cum viculis ſuis. ⁊ tertia ps vꝛbis nophech
Nec potuerunt filij manaſſe has ciuitates ſub/
uertere: ſꝫ cepit chananeus habitare in tra ſua.
Poſtqꝫ autem ꝯualuerunt filij iſrael. ſubiece/
runt chananeos ⁊ fecerunt ſibi tributarios nec
interfecerunt eos. Locutiqꝫ ſunt filij ioſeph ad
ioſue: ⁊ dixerunt. Quare dediſti mihi terraꝫ in
poſſeſſionē ſoꝛtis ⁊ funiculi vnius: cuꝫ ſim tāte
multitudinis ⁊ benedixerit mihi dñs. Ad quos
ioſue ait. Si populus multus es: aſcende in ſil
uā. ⁊ ſuccide tibi ſpatia in tra pherezei ⁊ raphai
qꝛ anguſta eſt tibi poſſeſſio montis effraiꝫ. Cui
reſponderunt filij ioſeph. Non poterimus ad
montana ꝯſcendere: cum ferreis curribus vtā
tur chananei qui habitant in terra campeſtri: in
qua ſite ſunt berſan cuꝫ viculis ſuis. ⁊ iezrahel
mediam poſſidens vallē. Dixitqꝫ ioſue ad do/
mum ioſeph ⁊ effraim ⁊ manaſſe ppl's multus
es. ⁊ magne foꝛtitudinis non habebis ſoꝛtem
vnam ſed tranſibis ad montem. ⁊ ſuccides tibi
atqꝫ purgabis ad habitādū ſpatia. ⁊ poteris vl
tra pcedere cū ſubuerteris chananeū quē dicis
ferreos hre currꝰ ⁊ eē foꝛtiſſimū.

¶ XVIII.

CONgregatiqꝫ ſunt omnes filij iſrael in
ſylo. ibiqꝫ fixerunt tabernaculum teſti/
monij. ⁊ fuit eis terra ſubiecta. Remā/
ſerat autem filioꝛum iſrael ſeptem tribus q̄ nec
dū acceperant poſſeſſiões ſuas. Ad quos ioſue ait
Vſqꝫ q̄ marcetis ignauia. ⁊ nō intratis ad poſ/
ſidendā terram quā dñs deꝰ patrū vꝛoꝝ dedit
vobis. Eligite de ſingulis tribubus ternos vi

ros vt mittã eos ꝛ pergãt atq; circueãt terram
ꝛ describãt eã iuxta nũerũ vniuscuiusq; multi/
tudinis referantq; ad me qđ descripserint. Di
uidite vobis terrã in septẽ partes. Judas sit in
terminis suis ab australi plaga. ꝛ dom⁹ ioseph
ab aqlone: mediã int̃ hos terrã in septẽ partes
describite. ꝛ huc venietis ad me vt corã domi/
no deo vr̃o mittã vobis hic sortẽ: q2 nõ ẽ inter
vos pars leuitaꝝ: s; sacerdotiũ dñi ẽ eoꝝ here
ditas. Gad aũt ꝛ ruben ꝛ dimidia tribus ma
nasse: iã acceperãt possessiões suas trãs iorda/
nẽ ad orientalẽ plagã: quas dedit eis moyses
famul⁹ dñi. Cũq; surrexissent viri vt pergerẽt
ad describendã terrã: pcepit eis iosue dicens:
Circuite terrã ꝛ describite eam: ac reuertimini
ad me vt hic corã dño deo vr̃o in sylo mittam
vobis sortẽ. Itaq; prexerũt. ꝛ lustrãtes ea; in
septẽ ptes diuiserũt: scribẽtes in volumine: re
uersiq; sunt ad iosue in castra sylo. Qui misit
sortes corã dño in sylo: diuisitq; terrã filijs isrl'
in septẽ ptes. Et ascẽdit sors pma filioꝝ benia
min p familias suas vt possiderent terrã inter
filios iuda ꝛ filios ioseph. Fuitq; termin⁹ eoꝝ
ꝯtra aqlonẽ a iordane pgẽs iuxta lat⁹ hiericho
septẽtrionalis plage. ꝛ inde ꝯtra occidẽtem ad
mõtana cõscẽdẽs ꝛ pueniẽs ad solitudinẽ be/
thauen atq; ptrãsiẽs iuxta luzã ad meridiem:
ipsa est bethel: descẽditq; in astaroth addar in
montẽ q ẽ ad meridiẽ bethoron inferioris ꝛ in
clinat̃ circuiẽs ꝯtra mare ad meridiẽ montis
q respicit bethoron ꝯtra africũ. Suntq; exitus
ei⁹ in cariathbaal q̃ vocat̃ ꝛ cariathiarim: vrbẽ
filiorũ iuda. Hec est plaga ꝯ mare ad occidẽtẽ
A meridie aũt ex parte cariathiarim egreditur
termin⁹ ꝯtra mare. ꝛ puenit vsq; ad fontẽ aqꝝ
nepthoa. Descenditq; in partẽ montis qui re
spicit vallem filiorũ ennon ꝛ est ꝯ septẽtriona/
lem plagam in extrema parte vallis raphaim.
Descẽditq; in iebennon. i. vallis ennon iuxta
latus iebusei ad austrũ. ꝛ peruenit ad fontẽ ro/
gel transiens ad aquilonẽ. ꝛ egrediens ad en/
semes. i. fontẽ solis. ꝛ pertransit vsq; ad tumu
los qui sũt e regione ascensus adõmim: descẽ
ditq; habenboem. i. lapidem boem filij ruben
ꝛ pertransit ex latere aquilonis ad campestria:
descenditq; in planitiẽ ꝛ ptergredit̃ ꝯtra aqui/
lonẽ bethagla: sũtq; exitus ei⁹ ꝯtra linguã ma
ris salsissimi ab aquilone in fine iordanis ad
australẽ plagã q ẽ termin⁹ illi⁹ ab oriẽte. Hec
ẽ possessio filioꝝ beniamin p terminos suos i
circuitu ꝛ familias suas. Fuerũtq; ciuitates ei⁹
hiericho ꝛ bethagla ꝛ vallis casis betharaba ꝛ
samaraim ꝛ bethel ꝛ auim ꝛ affara ꝛ affora vil/
la hemona ꝛ offni ꝛ gabee: ciuitates duodecim
ꝛ ville earum. Gabaon ꝛ rama ꝛ beroth ꝛ me
sphe caphara ꝛ amosa ꝛ recem iarephel ꝛ tha/
rela ꝛ sela heleph ꝛ iebus que est irlm. gabaad
ꝛ cariath: ciuitates quattuordecim ꝛ ville earũ.
Fuerũt oẽs ciuitates vigintisex. Hec ẽ posses
sio filioꝝ beniamin iuxta familias suas.

ET egressa ẽ sors secũda filioꝝ ¶ XIX
symeon p cognationes suas: fuitq; he
reditas eoꝝ in medio possessiõis filioꝝ
iuda: bersabee ꝛ sabee ꝛ molada ꝛ asersua baa/
la ꝛ asem ꝛ betholad bethularma et sicelech et
bethmarchaboth ꝛ asersua ꝛ bethlepaboth ꝛ sa
rohem: ciuitates tredecim: ꝛ ville earu;. Aym
ꝛ remon ꝛ athar ꝛ asan: ciuitates q̃ttuor ꝛ vil/
le eaꝝ. Oẽs viculi p circuitũ vrbiũ istarũ vsq;
ad balaad berchameth cõtra australẽ plagam.
Fuerũt oẽs ciuitates decẽ ꝛ septẽ. Hec ẽ here
ditas filioꝝ symeon iuxta cognationes suas in
possessiõe ꝛ funiculo filioꝝ iuda. q2 maior erat
ꝛ iccirco filij symeon possederũt in medio here
ditatis ei⁹. Ceciditq; sors tertia filioꝝ zabulon
p cognatiões suas. ꝛ fact⁹ ẽ termin⁹ possessiõis
filioꝝ zabulon vsq; sarith. Ascẽditq; de mare
ꝛ medalaa. ꝛ peruenit in debbaseth vsq; ad tor
rentem qui est contra ieconan: ꝛ reuertit̃ de sa
rith contra orientem in finem ceseleth thabor. et
egreditur ad dabereth: ascenditq; contra iasie
ꝛ inde pertransit vsq; ad orientalem plagã ge
thefer ꝛ thacasin. ꝛ egredit̃ in remon amphar
ꝛ noa. ꝛ circuit ad aquilonem ꝛ nathon. Sunt
q; egressus eius vallis ieptahel ꝛ catheth ꝛ naa
lol ꝛ semron ꝛ iedaba ꝛ bethlehẽ. ciuitates du
odecim ꝛ ville earu;. Hec est hereditas trib⁹
filiorum zabulon per cognationes suas: vrbes
ꝛ viculi earum. Ysachar egressa est sors quar/
ta per cognationes suas. Fuitq; eius heredi/
tas iezrahel ꝛ casaloth ꝛ sunem ꝛ affraim ꝛ se/
non ꝛ naaroth ꝛ rabboth: ꝛ cesien haemes et
rameth ꝛ enganni ꝛ henadda ꝛ bethfeses. ꝛ p
uenit terminus ei⁹ vsq; thabor ꝛ sesenna ꝛ beth
semes: eruntq; exitus eius iordanis: ciuitates
sedecim ꝛ ville earum. Hec est possessio filioꝝ
ysachar per cognationes suas. vrbes ꝛ viculi
earu;. Ceciditq; sors quinta tribui filioꝝ aser
per cognationes suas. Fuitq; terminus eorũ
alchat et cali et bethen ꝛ arab ꝛ elmeleth ꝛ ama
ad ꝛ messal. ꝛ peruenit vsq; ad carmelum ma/
ris et syor et labanath: ac reuertitur contra ori/
entem bethdagon: et pertransit vsq; zabulõ et
vallem ieptahel ꝯtra aquilonem in bethemeth

ꝛ neiel: egreditur q; ad leuam cabul ꝛ acram ꝛ
roob ꝛ amon ꝛ chana vsq; ad sydonem magnā
reuertiturq; in horma vsq; ad ciuitatem muni/
tissimam tyrū ꝛ vsq; osam. eruntq; exitus eius
ī mare ð funiculo aczība ꝛ amma ꝛ afeg ꝛ roob
ciuitates vigintidue ꝛ ville earum. Hec est pos
sessio filioꝝ aser per cognationes suas: vrbes
ꝛ viculi earū. Filiorum neptalim sexta sors ce
cidit per familias suas. ꝛ cepit terminus de he/
leb ꝛ helon sannanim. ꝛ adami que est neceb ꝛ
iebnahel vsq; ad lecum. ꝛ egressus eorum vsq;
ad iordanē reuertiturq; terminus contra occidē/
tem ꝛ açanoth thabor. atq; inde egredit in vcu
ca ꝛ pertransit in çabulon ꝯtra meridiem ꝛ in
aser ꝯtra occidentē. ꝛ in iuda ad iordanē ꝯtra
ortū solis: ciuitates munitissime. assedim ser ꝛ
amnad ꝛ reccath ꝛ cenereth ꝛ edema ꝛ arama
asor ꝛ cedes ꝛ edrai nasor ꝛ ierō ꝛ magdihel ho
rē ꝛ bethanath ꝛ bethsemes: ciuitates decem ꝛ
nouem ꝛ ville earū. Hec est possessio tribus fi
liorum neptalim per cognatiōes suas. vrbes et
viculi eaꝝ. Tribui filioꝝ dan per familias suas
egressa est sors septima. et fuit terminus posses
siōis eius saraa ꝛ hestaol. et hair semes. i. ciui/
tas solis: selebin et abialon et iethela helō ꝛ thē
na et acharon helcheten iebtō et baaladiud ꝛ ba/
ne et barach et iethremon atq; hiericon et are/
chon: cū termino q respicit ioppen. et ipso fine
concluditur. Ascenderūtq; filij dan et pugna/
uerūt ꝯtra lesen. ceperūtq; eā et ꝑcusserunt eam
in ore gladij. et possederunt ꝛ habitauerūt in ea
vocātes nomen eiꝰ lesen dan ex noīe dan pr̄is
sui. Hec est possessio tribus filiorum dan ꝑ co
gnationes suas: vrbes et viculi eaꝝ. Cūq; cō/
plesset sorte diuidere terrā singulis per tribꝰ su
as dederunt filij isrl' possessionē iosue filio nun
in medio sui iuxta p̄ceptū dn̄i: vrbem quam po
stulauit temnathsarha in mōte effraim. Et edi
ficauit ciuitatem: habitauitq; in ea. Hec sūt pos
sessiones quas sorte diuiserunt eleaçar sacerdos
et iosue filius nun. et principes familiarum ac/
tribuū filioꝝ isrl' in sylo. corā dn̄o ad ostium ta
bernaculi testimonij. partitiq; sūt terrā.

XX

ET locutus est dn̄s ad iosue dicens. Lo
quere filijs isrl'. et dic eis. Separate vr
bes fugitiuoꝝ de quibꝰ locutus sū ad
vos per manū moysi: vt confugiat ad eas qui/
cūq; aiam ꝑcusserit nesciꝰ. et possit euadere irā
ꝓximi q vltor est sanguinis: cū ad vnā harū cō
fugerit ciuitatū: stabitq; ante portam ciuitatis ꝛ
loquet senioribus vrbis illiꝰ ea q̄ se cōprobent i
nocentem: sicq; suscipient eum. et dabūt ei locū
ad habitandū. Cūq; vltor sanguinis eū fuerit
ꝑsecutꝰ. nō tradet in manꝰ eiꝰ. qꝛ ignorans per
cussit ꝓximū eiꝰ: nec ante biduū triduūue eius
ꝓbaf inimicus. Et habitabit in ciuitate illa do
nec stet ante iudiciū causam reddens facti sui.
ꝛ moriat sacerdos magnꝰ qui fuerit in illo tpe.
Tūc reuertet homicida. ꝛ ingrediet ciuitatē et
domū suā de qua fugerat. Decreuerūtq; cedes
in galilea montis neptalim. ꝛ sychem in mōte
effraim. ꝛ cariatharbe. ipa ē hebron in monte
iuda. ꝛ trās iordanē ꝯtra orientalē plagā hieri
cho statuerūt bosor que sita ē in cāpestri solitu/
dine de tribu ruben. ꝛ ramoth in galaad de tri
bu gad. ꝛ gaulon in basan de tribu manasse.
He ciuitates constitute sūt cūctis filijs israel et
aduenis qui habitabant inter eos vt fugeret ad
eas qui aiam nescius ꝑcussisset ꝛ nō moreret i
manu ꝓximi. effusum sanguinē vindicare cu/
pientis: donec staret ante populū expositurus
causam suā.

XXI

ACcesserūtq; p̄ncipes familiarū leui ad
eleaçarū sacerdotē ꝛ iosue filium nun.
ꝛ ad duces cognationum per singulas
tribus filioꝝ israel. locutiq; sunt ad eos in sylo
terre chanaan. atq; dixerūt. Dominus p̄cepit
ꝑ manū moysi vt darent nobis vrbes ad habi
tandū. ꝛ suburbana eaꝝ ad alenda iumēta. De
derūtq; filij israel de possessionibꝰ suis iuxta i/
periū dn̄i ciuitates ꝛ suburbana eaꝝ. Egressa
q; est sors in familiam caath filioꝝ aaron sacer
dotis. de tribu iuda ꝛ symeon ꝛ beniamin ciui
tates tredecim. ꝛ reliquis filioꝝ caath. i. leuitis
qui superfuerant. de tribubꝰ effraim ꝛ dan ꝛ di
midie tribus manasse ciuitates decem. Porro
filijs gerson egressa est sors vt acciperēt de tri
bubus ysachar ꝛ aser ꝛ neptalim dimidiaq; tri
bu manasse in basan: ciuitates numero tredeci
Et filijs merari per cognatiōes suas de tribu/
bus ruben ꝛ gad ꝛ zabulon: vrbes duodecim.
Dederūtq; filij israel leuitis ciuitates ꝛ subur
bana earū. sicut precepit dn̄s per manū moysi
singulis sorte tribuentes. De tribubus filioꝝ
iuda ꝛ symeon dedit iosue ciuitates: quarū ista
sunt nomina: filijs aaron per familias caath le
uitici generis. prima enim sors illis egressa est
cariatharbe patris enach. que vocat hebron in
monte iuda. ꝛ suburbana eiꝰ ꝑ circuitū. Agros
vo ꝛ villas eius dederat caleph filio iephone
ad possidendum. Dedit ergo filijs aaron sacer
dotis hebron confugij ciuitatem ac suburbana
eius. ꝛ lobnam cum suburbanis suis. ꝛ iether
ꝛ istimon ꝛ helon ꝛ dabir ꝛ ain ꝛ ietban ꝛ beth

saines cū suburbanis suis. ciuitates nouem. de
tribubus vt dictū est ꝺ uabus. De tribu aūt fi/
lioꝝ beniamin. gabaon ꝛ gabae ꝛ anathot ꝛ al
mon cum suburbanis suis. ciuitates quattuoꝛ.
O ēs simul ciuitates filioꝝ aaron sacerdot̄ tre
decim cū suburbanis suis. Reliquis vero per
familias filioꝝ caath leuitici generis. hec ē da/
ta possessio. De tribu effraim vrbes confugij.
sychem cū suburbanis suis in mōte effraim. et
gaçer ꝛ iebsam ꝛ bethoron cū suburbanis suis
ciuitates q̄ttuoꝛ. De tribu q̄ꝫ dan belteco'ꝛ ga/
bathon ꝛ haialon et ietbremon cū suburbanis
suis. ciuitates quattuoꝛ. Porro de dimidia tri
bu manasse tenach et ietbremon cū suburbanis
suis. ciuitates due. Omnes ciuitates decem. ꝛ
suburbana earum date sunt filijs caath inferio
ris gradus. Filij q̄ꝫ gerson leuitici gener̄ de
dit de dimidia tribu manasse confugij ciuitates
gaulon in basan et bosram cum suburbanis su
is: ciuitates duas. Porro de tribu ysachar. ce
sion et dabereth et iaarmoth et engannim cum
suburbanis suis: ciuitates quattuoꝛ. De tribu
autem aser. masan et abdon ꝛ elcath et roob cū
suburbanis suis: ciuitates quattuoꝛ. De tribu
quoq̄ꝫ neptalim ciuitates confugij. cedes ī ga
lilea et amothdoꝛ et carthan cum suburbanis
suis. ciuitates tres. Omnes vrbes familiarū
gerson tredecim cum suburbanis suis. Filijs
aūt merari leuitis inferioris gradus p̄ famili/
as suas. data est de tribu çabulon iecnal et car/
tha et damna et naalol: ciuitates quattuoꝛ cum
suburbanis suis. De tribu gad ciuitates cōfu
gij: ramoth in galaad et manaim et esebon ꝛ ia
çer: ciuitates q̄ttuoꝛ cum suburbanis suis. De
tribu ruben vltra iordanē ꝯtra hiericho: ciuita
tes refugij. bosoꝛ in solitudine misoꝛ et iaçer et
iethson et maspha: ciuitates quattuoꝛ cum sub/
urbanis suis. Omnes vrbes filioꝝ merari p̄
familias et cognatiōes suas duodecim. Itaq̄ꝫ
ciuitates vniuerse leuitarū in medio possessio/
nis filioꝝ israel. fuerūt q̄draginta octo cum sub
urbanis suis. singule per familias distribute.
Deditq̄ꝫ dn̄s deꝰ israel oēm terrā quā traditu/
rū se patribus eoꝝ iurauerat. et possederūt illā
atq̄ꝫ habitauerūt ī ea. Dataq̄ꝫ ē ab eo pax ī oēs
p̄ circuitū natiōes: nullusq̄ꝫ eis hostiū resistere
ausus ē: sed cūcti in eoꝝ ditionem redacti sunt
Ne vnū q̄dē verbū qd̄ illis p̄stiturū se eē ꝓmi
serat. irritū fuit: sed rebus expleta sūt oīa.

CXXII

I Ddem tempore vocauit iosue rubenitas et gadditas. et dimidi
am tribū manasse. dixitq̄ꝫ ad eos. Feci
stis oīa que p̄cepit vobis moyses famulus dn̄i
mihi q̄ꝫ ī oībꝰ obedistis: nec reliquistis fratres
vestros lōgo tp̄e vsq̄ꝫ in p̄sentē diē: custodien
tes imperiū dn̄i dei vestri. Quia igit̄ dedit domi
nus deꝰ vester fratribꝰ vestris requiē ꝛ pacem si
cut pollicitꝰ ē. reuertimini ꝛ ite in tabernacula
vr̄a ꝛ in terrā possessiōis quam tradidit vobis
moyses famulus dn̄i trās iordanē: ita dūtaxat
vt custodiatis attēte ꝛ ope cōpleatis mandatū
ꝛ legē quā p̄cepit vobis moyses famulus dn̄i:
vt diligatis dn̄m deū vestrū. ꝛ ambuletis in oī
bus vijs eiꝰ. ꝛ obseruetis mādata illiꝰ: adhere
atisq̄ꝫ ei: ac seruiatis in oī corde. ꝛ in oī aīa vr̄a
Benedixitq̄ꝫ eis iosue. ꝛ dimisit eos. Qui re/
uersi sūt ī tabernacula sua. Dimidie aūt tribui
manasse possessionē moyses dederat in basan.
ꝛ idcirco medie que sup̄fuit dedit iosue sortē int̄
ceteros fratres suos trās iordanē ad occidenta
lē eius plagam. Cūq̄ꝫ dimitteret eos in taber/
nacula sua ꝛ benedixisset eis: dixit ad eos. In
multa substantia atq̄ꝫ diuitijs reuertimini ad se
des vestras cū argento ꝛ auro: ere ac ferro ꝛ
veste multiplici. Diuidite predā hostiū cum fra
tribꝰ vestris. Reuersiq̄ꝫ sūt ꝛ abierūt filij rubē
et filij gad et dimidia tribus manasse a filijs is
rael. de sylo q̄ sita ē in chanaan: vt intrarēt ga
laad terrā possessionis sue: quā obtinuerāt iux̄
imperiū dn̄i in manu moysi. Cūq̄ꝫ venissent
ad tumulos iordanis in terrā chanaan: edifica
uerūt iuxta iordanē altare infinite magnitudi/
nis. Qd̄ cū audissent filij israel. et ad eos certi
nūcij detulissent edificasse filios ruben et gad ꝛ
dimidie tribus manasse altare in terra chana/
an sup̄ iordanis tumulos ꝯtra filios israel. cō/
uenerūt oēs in sylo: vt ascēderēt et dimicarent
ꝯtra eos. Et interim miserūt ad illos in terrā
galaad phinees filium eleaçari sacerdotis ꝛ de
cē p̄ncipes cū eo singulos de singulis tribubꝰ.
Qui venerūt ad filios ruben et gad et dimidie
tribus manasse in terram galaad: dixerūtq̄ꝫ ad
eos. Hec mandat omnis populus dn̄i. Que
ē ista trāsgressio. Cur reliquistis dn̄m deū isrl̄
edificantes altare sacrilegū. et a cultu illiꝰ rece/
dētes. An parū vobis ē q̄ peccastis ī beelphe
goꝛ et vsq̄ꝫ in p̄sentē diē macula huiꝰ sceleris ī
vobis permanet. multiq̄ꝫ de populo corruerūt
Et vos hodie reliquistis dn̄m. et cras in vni/
uersū israel ira eiꝰ deseuiet. Qꝛ si putatis imun
dā eē terrā possessiōis vr̄e: trāsite ad terrā in q̄
tabernaculū dn̄i ē. et habitate int̄ nos: tm̄ vt a
dn̄o et a nostro cōsortio nō recedatis. edificato
altari p̄ter altare dn̄i dei nr̄i. Nōne achan fi

lius çare p̄terijt mandatū dn̄i. ⁊ super oēm populū israel ira ei⁹ incubuit. Et ille erat vn⁹ homo atq̧ vtinā solus pīsset in scelere suo. Rn̄derūtq̧ filij ruben ⁊ gad ⁊ dimidie trib⁹ manasse p̄ncipib⁹ legatiōis israel. Fortissimus dn̄s de⁹ ipse nouit: ⁊ isrl̄ sil' intelliget si preuaricationis aio hoc altare ꝯstruxim⁹: nō custodiat nos sed puniat nos in p̄senti. Et si ea mēte fecimus vt holocausta ⁊ sacrificiū ⁊ pacificas victimas sup eo iponeremus: ipse querat ⁊ iudicet. ⁊ non ea magis cogitatiōe atq̧ tractatu: vt diceremus: cras dicēt filij vr̄i filijs nostris. Quid vobis ⁊ dn̄o deo isrl̄? Terminū posuit dn̄s inter nos ⁊ vos o filij ruben ⁊ filij gad iordanē fluuium: ⁊ iccirco partē nō habetis in dn̄o. ⁊ p̄ hāc occasionē auertent filij vestri filios nr̄os a timore domini. Putauim⁹ itaq̧ melius ⁊ diximus: Extruam⁹ nobis altare: nō in holocausta neq̧ ad victimas offerēdas: ſʒ in testimoniū inter nos ⁊ vos. ⁊ sobolē nr̄am: vr̄amq̧ ꝓgeniē vt seruiam⁹ dn̄o. ⁊ iuris nr̄i sit offerre ⁊ holocausta ⁊ victimas ⁊ pacificas hostias. ⁊ neq̄q̄ dicant cras filij vr̄i filijs nr̄is: nō vobis pars in dn̄o. Q̄ si voluerit dicere: rn̄debūt eis: Ecce altare dn̄i qd̄ fecerūt p̄res nostri: nō in holocausta neq̧ in sacrificiū: ſʒ in testimoniū nostrū ac vr̄m Absit a nobis hoc scelus vt recedamus a dn̄o ⁊ ei⁹ vestigia relinquamus: extructo altari ad holocausta ⁊ sacrificia ⁊ victimas offerendas: preter altare dn̄i dei nostri quod extructum est ante tabernaculum eius. Quibus auditis phinees sacerdos ⁊ principes legationis israel qui erāt cū eo placati sūt. ⁊ v̄ba filioꝝ ruben ⁊ gad ⁊ dimidie trib⁹ manasse libentissime susceperūt Dixitq̧ phinees filius eleaçari sacerdos ad eos: Nūc scimus q̄ nobiscū sit dn̄s: qm̄ alieni estis a p̄uaricatiōe hac: ⁊ liberastis filios israel de manu dn̄i: Reuersusq̧ ē cū principib⁹ a filijs ruben ⁊ gad de terra galaad finiū chanaan ad filios israel. et retulit eis. Placuitq̧ sermo cunctis audiētibus. Et laudauerunt deum filij israel. ⁊ nequaq̄ vltra dixerunt vt ascenderent cōtra eos atq̧ pugnarent. ⁊ delerent terrā possessionis eorum. Vocauerūtq̧ filij ruben ⁊ filij gad altare qd̄ extruxerāt testimoniū nr̄m q̄ dn̄s ipse sit deus. ¶ XXIII

Euoluto autē multo tēpore postq̄ pacem dederat dn̄s israheli. subiectis i gyro nationibus vniuersis ⁊ iosue iā longeuo ⁊ p̄senilis etatis: postq̄ diuiserat terram filijs israel scd̄m q̄ dn̄s imperauerat: vocauit iosue oēm israhelē: maioresq̧ natu ⁊ principes ac duces ⁊ magistros: dixitq̧ ad eos: Ego senui ⁊ ꝓgressioris etatis sū: vosq̧ cernitis oia q̄ fecerit dn̄s deus vester cūctis per circuitū nationibus quomō ꝓ vobis ipse pugnauerit. Et nūc q̄ vobis sorte diuisit oēm terrā: ab orientali parte iordanis vsq̧ ad mare magnū: multe q̧ adhuc supersunt nationes: dn̄s deus vester disperdet eas et auferet a facie vestra. et possidebitis terrā sicut vobis pollicitus est. Tantū cōfortamini et estote solliciti vt custodiatis cuncta q̄ scripta sūt in volumine legis moysi. et nō declinetis ab eis: nec ad dexterā neq̧ ad sinistram. ne postq̄ intraueritis ad gentes q̄ inter vos future sūt: iuretis in nomine deorū earum et seruiatis eis et adoretis illos: ſʒ adhereatis dn̄o deo vr̄o qd̄ fecistis vsq̧ in diem hanc. Et tūc auferet dn̄s in ꝯspectu vr̄o gentes magnas et robustissimas: et nullus vobis resistere poterit. Unus ex vobis persequet̄ hostium mille viros: q̄ dn̄s deus vester ꝓ vobis ipse pugnabit: sicut pollicitus est: hoc tm̄ diligentissime p̄cauete: vt diligatis dn̄m deū vestrū. Quod si volueritis gentiū haꝝ q̄ inter vos habitāt erroriḃ⁹ adherē. et cū eis miscē cōnubia atq̧ amicitias copulare: iā tūc scitote q̄ dn̄s deus vester nō eas deleat an̄ faciē vr̄am: ſʒ erūt vobis i foueā ac laqueū et offendiculū ex latere vestro. et sudes i oculis vr̄is: donec vos auferat atq̧ disperdat de tra hac optima quā tradidit vobis. En ego hodie ingrediar viā vniuerse tre. ⁊ toto aio cognoscetis q̄ de oib⁹ v̄bis q̄ se dn̄s p̄stituꝝ vobis eē pollicit⁹ ē: vnū nō p̄terierit i cassum. Sicut ergo impleuit ope qd̄ ꝓmisit. et ꝓspera cuncta venerūt: sic adducet sup vos qcq̄d maloꝝ cōminat⁹ ē: donec vos auferat atq̧ disperdat de tra hac optima quā tradidit vobisco q̄ p̄terieritis pactū dn̄i dei vr̄i qd̄ pepigit vobiscū. et seruieritis dijs alienis et adoraueritis eos. Cito atq̧ velociter ꝯsurget vos furor domini et auferemini ab hac tra optia quā tradidit vob. ¶ XXIIII

Congregauitq̧ iosue omnes trib⁹ israel in sychem. et vocauit maiores natu ac p̄ncipes et iudices et magistros: steterūtq̧ in ꝯspectu dn̄i. et ad populuꝫ sic locut⁹ est. Hec dicit dn̄s de⁹ israhel. Trans fluuium habitauerunt p̄res vr̄i ab initio: thare pater abrahā et nachor: seruierūtq̧ dijs alienis Tulit ergo p̄rem vr̄m abrahā de mesopotamie finib⁹. et adduxi eū in terram chanaan: multiplicauiq̧ semen eius. et dedi ei isaac. illiq̧ rursū dedi iacob et esau. E quib⁹ esau dedi montē seyr ad possidendū: iacob vero et filij ei⁹ descen

derūt in egyptū. Misitq̄ moysen ⁊ aaron. ⁊ p
cussi egyptū multis signis atq̄ portētis: eduxi
q̄ vos ⁊ patres vestros de egypto. ⁊ venistis
ad mare: persecutiq̄ sunt egyptij patres vr̄os
cū curribus ⁊ equitatu vsq̄ ad mare rubrum.
Clamauerūt aūt ad dn̄m filij israel: q posuit te-
nebras inter vos ⁊ egyptios. ⁊ adduxit super
eos mare ⁊ operuit eos. Viderūt oculi vestri
cūcta que in egypto fecerim. ⁊ habitastis in so
litudine multo tempore. ⁊ introduxi vos i ter-
ram amorrei q habitabat trans iordanē. Cūq̄
pugnarent ɔtra vos: tradidi eos in manus ve
stras. ⁊ possedistis terrā eoꝝ atq̄ interfecistis
eos. Surrexit aūt balach filius sephor rex mo-
ab. ⁊ pugnauit ɔtra israhelē. Misitq̄ ⁊ voca-
uit balaam filium beor vt malediceret vobis. ⁊
ego nolui audire eū: sed econtrario ꝑ illū benedi
xi vobis ⁊ liberaui vos de manu ei⁹. Transi-
stisq̄ iordanē ⁊ venistis ad hiericho: pugnaue
runtq̄ ɔ̄ vos viri ciuitatis ei⁹. amorreus ⁊ phe
reze⁹ ⁊ chanane⁹ ⁊ ethe⁹ ⁊ gergese⁹ ⁊ eueus ⁊ ie
buse⁹ ⁊ tradidi illos in man⁹ vr̄as. Misiq̄ an
te vos crabrones. ⁊ eieci eos de locis suis duos
reges amorreoꝝ: nō in gladio ⁊ in arcu tuo: de
diq̄ vobis terrā in qua nō laborastis. ⁊ vrbes
quas non edificastis. vt habitaretis in eis. vi-
neas ⁊ oliueta que non plantastis. Nūc ergo
timete dn̄m ⁊ seruite ei perfecto corde atq̄ ve-
rissimo. ⁊ auferte deos qbus seruierunt patres
vestri in mesopotamia ⁊ in egypto. ac seruite do
mino. Sin aūt malū vobis videt̄ vt dn̄o serui-
atis: optio vobis dat̄. Eligite hodie qd̄ placet
cui seruire potissimū debeatis: vtrū dijs qbus
seruierunt patres vr̄i in mesopotamia. an dijs
amorreoꝝ in quoꝝ terra habitat̄. Ego autē et
dom⁹ mea seruiemus dn̄o. Rn̄ditq̄ ppl's ⁊ ait.
Absit a nobis vt relinquam⁹ dn̄m. ⁊ seruiamus
dijs alienis. Dn̄s de⁹ nr̄ ipe eduxit nos ⁊ pa-
tres nostros de terra egypti ⁊ de domo seruitut̄
fecitq̄ videntib⁹ nobis signa ingētia. ⁊ custodi-
uit nos in oī via ꝑ quā ambulauim⁹. ⁊ in cūct̄
populis ꝑ quos transiuim⁹. ⁊ eiecit vniuersas
gētes amorreū habitatorē terre quā nos intra
uim⁹. Seruiem⁹ igit̄ dn̄o: q2 ipe est de⁹ nr̄. Di
xitq̄ iosue ad ppl'm. Nō poteritis seruire dn̄o:
de⁹ eni scūs ⁊ fortis emulator est: nec ignoscet
scelerib⁹ vestris atq̄ pctīs. Si dimiserit̄ dn̄m
⁊ seruierit̄ dijs alienis. ɔuertet se ⁊ affliget vos
atq̄ subuertet: postq̄ vobis prestiterit bona.
Dixitq̄ ppl's ad iosue. Nequaq̄ ita vt loq̄ris
erit. sed dn̄o seruiem⁹. Et iosue ad ppl'm: testes
inqt vos estis: q2 ipsi elegeritis vobis dn̄m vt
seruiatis ei. Respōderūtq̄ testes. Nunc ḡ ait
auferte deos alienos de medio vr̄i. ⁊ inclinate
corda vr̄a ad dominū deū isrl'. Dixitq̄ popul⁹
ad iosue. Dn̄o deo nr̄o seruiemus. ⁊ obedietes
erim⁹ p̄ceptis eius. Percussit ḡ iosue i die illo
fedus. ⁊ ꝓposuit pplo p̄cepta atq̄ iudicia i sy-
chē. Scripsit q̄ oīa verba hec i volumie legis
domini. ⁊ tulit lapidē ꝑgrādē. posuitq̄ eū sub
ter qrcū q̄ erat i scūario domini. ⁊ dixit ad oēm
ppl'm. En lapis iste erit vobis i testimoniū q̄
audieritis oīa v̄ba dn̄i q̄ locutus est vobis: ne
forte postea negare velitis ⁊ mētiri dn̄o deo ve
stro. Dimisitq̄ ppl'm. singulos i possessiones
suā. Et post hec mortuus ē iosue filius nun ser
uus domini cētū decē annoꝝ: sepelierūtq̄ eū i
finibus possessiōis sue i thānathsare: q̄ sita est i
mōte effraim. a septētrionali pte montis gaas
Seruiuitq̄ israel domino cūctis diebus iosue
⁊ senioꝝ qui lōgo vixerant tempore post iosue
⁊ qui nouerant omnia opera domini que fece-
rat in israel. Ossa quoq̄ ioseph que tulerant fi
lij israel de egypto sepelierunt in sychem i par-
te agri quem emerat iacob a filijs emmor pr̄is
sychem centum nouellis ouibus. ⁊ fuit in pos-
sessionem filiorum ioseph. Eleazar quoq̄ fili-
us aaron mortuus est. ⁊ sepelierunt eum in ga
baath phinees filij eius: que data est ei in mon
te effraim.

¶ Explicit liber Josue. Incipit liber sopthi
quē nos Judicū appellamus. Caplm I

Post mortem io
sue. ɔsuluerūt filij isrl' dominū
dicētes. Quis ascēdet ante nos
ɔ̄ chananeum. ⁊ erit dux belli
Dixitq̄ dn̄s. Judas ascēdet.
Ecce tradidi terrā i manu ei⁹. Et ait iudas sy-
meoni fr̄i suo: Ascēde mecū i sortē meam. ⁊ pu
gna ɔ̄ chananeū vt ⁊ ego pgā tecū i sortē tuam
Et abijt cū eo symeon. Ascēditq̄ iudas ⁊ tra-
didit dn̄s chananeū ac pherezeū i manus eoꝝ
⁊ pcusserūt i bezech decē milia viroꝝ. Inuene
rūtq̄ adonibezech i bezech. ⁊ pugnauerunt ɔ̄ eū
ac pcusserūt chananeū ⁊ pherezeū Fugit autē
adonibezech quē psecuti ɔp̄hēderūt cesis sum
mitatibus manuū eius ac pedū. Dixitq̄ adoni
bezech. Septuaginta reges āputatis manuū ac
pedū sūmitatibus colligebant sub mēsa mea ci
boꝝ reliqas: sicut feci. ita reddidit mihi deus.
Adduxeruntq̄ eū i irl'm. ⁊ ibi mortuus ē. O p
pugnātes ḡ filij iuda irl'm ceperūt eā. ⁊ pcusse
rūt i ore gladij tradētes cunctā incēdio ciuitatē

Et postea descendētes pugnauerūt ꝯtra chana
neū q habitabat in mōtanis. ⁊ ad meridiē in cā
pestribus. Pergensq; iudas ꝯtra chananeum
q habitat i hebron cui⁹ nomē fuit antiqtus caria
tharbe. ꝑcussit sesai ⁊ hayman ⁊ tholmai: atq; i
de ꝓfectus abijt ab habitatores dabir. cuius no
men vetus erat cariathsepher. i. ciuitas litteraꝝ
Dixitq; caleph. Qui percusserit cariathsepher
⁊ vastauerit eam: dabo ei axam filiam meā vxo
rem. Cūq; cepisset eam othoniel fili⁹ cenez fra
ter caleph minor: dedit ei axam filiam suam con
iugem. Quā ꝑgentem in itinere monuit vir su
us vt peteret a patre suo agrum. Que cum su-
spirasset sedens in asino. dixit ei caleph. Quid
habes. At illa respondit. Da mihi benedictio-
nem: q2 terram arentem dedisti mihi. da ⁊ irri-
guam aquis. Dedit ergo caleph irriguū sup̄i⁹
⁊ irriguū inferi⁹. Filij aūt cinei cognati. moysi
ascenderunt de ciuitate palmaꝝ cum filijs iuda
in desertum sortis eius qđ est ad meridiē arath.
⁊ habitauerūt cū eo. Abijt aūt iudas cū symeo
ne fratre suo. ⁊ percusserūt simul chananeū: qui
habitabat i sephat. ⁊ iterfecerūt eū. Vocatūq;
est nomen vrbis horma idest anathema. Ce-
pitq; iudas gaçan cū finibus suis: ⁊ ascalonem
atq; accaron cū terminis suis. Fuitq; dñs cū
iuda. ⁊ montana possedit. Nec potuit delere ha
bitatores vallis: q2 falcatis curribus abunda-
bant. Dederuntq; caleph hebron sicut dixerat
moyses: q deleuit ex ea tres filios enach. Iebu
seum aūt habitatorem ierusalē nō deleuerūt filij
beniamin. Habitauitq; iebuseus cum filijs be
niamin i ierusalē vsq; in p̄ntem diem. Domus
q̄z ioseph ascendit in bethel. fuitq; dñs cum eis
Nā cū obsiderēt vrbē q prius luça vocabatur.
viderūt hoīem egredientē de ciuitate. dixerunt
q; ad eū. Ostende nobis introitū ciuitatis. ⁊ fa
ciemus tecū miām. Qui cū ondisset eis. percus
serunt vrbē in ore gladij: hoīem aūt illū ⁊ oēm
cognationē eius dimiserūt. Qui dimissus abijt
in terram ethim ⁊ edificauit ibi ciuitatem. voca
uitq; eā luçā q̄ ita appellat̄ vsq; in p̄sentem diē.
Manasses quoq; nō deleuit bethsan ⁊ chanath
cum viculis suis. ⁊ habitatores dor ⁊ ieblaam ⁊
maieddo cum viculis suis. cepitq; chananeus
habitare cum eis. Postq; aūt confortatus est is
rael fecit eos tributarios ⁊ delere noluit. Effra
im etiam nō interfecit chananeum q habitabat i
gaçer: sed habitauit cum eo: Zabulon non dele
uit habitatores tethron ⁊ naalon: sed habitauit
chananeus in medio eius. factusq; est ei tribu-
tarius. Aser quoq; non deleuit habitatores ac
cho ⁊ sidonis alab ⁊ achaçib ⁊ ama ⁊ aphech ⁊
roob: habitauitq; in medio chananei habitato
ris illius terre: nec interfecit eū. Neptalim q̄z
nō deleuit habitatores bethsemes ⁊ bethanath
⁊ habitauit inter chananeū habitatorē terre: fu
erūtq; ei bethsemite ⁊ bethanite tributarij. Ar
tauitq; amorreus filius dan in mōte: nec dedit
eis locū vt ad planiora descēderēt: habitauitq;
in mōte hares qđ interp̄tat̄ testatio in hailon et
salabim. Et aggrauata ē manus dom⁹ ioseph
factusq; ē ei tributari⁹. Fuit aūt terminus am
morrei ab ascensu scorpionis petra ⁊ superiora
loca.

II

Ascēditq; angel⁹ dñi de galgalis ad lo
cū flentiū. ⁊ ait. Eduxi vos de egypto
⁊ introduxi in terrā pro qua iuraui pa
trib⁹ vestris. ⁊ pollicitus sum vt nō facerē irri-
tū pactū meū vobiscū in sempiternū: ita dūtaxat
vt nō feriretis fedus cū habitatorib⁹ terre hui⁹
⁊ aras eoꝝ subuerteret̄. ⁊ noluistis audire vo
cem meam. Cur hoc fecistis. Quāobrem no-
lui delere eos a facie vestra. vt habeatis hostes
⁊ dij eorum sint vobis in ruinam. Cūq; loque
ret̄ angelus dñi hec verba ad oēs filios israel.
eleuauerūt vocem suā ⁊ fleuerūt. Et vocatum
est nomen loci illi⁹ loc⁹ flentiū siue lachrymarū
imolauerūtq; ibi hostias domino. Dimisit er
go iosue populū. ⁊ abierūt filij israel vnusq̄sq;
in possessionē suā vt obtinerēt eā. seruierūtq;
dño cūctis diebus eius ⁊ senioꝝ. qui lōgo post
eū vixerūt tp̄e. ⁊ nouerāt oīa opa dñi q̄ fecerat
cū israel. Mortuus est aūt iosue filius nun fa-
mulus dñi centū ⁊ decem annoꝝ. ⁊ sepelierunt
eū in finibus possessionis sue in thamnathsare
in monte effraim a septētrionali plaga montis
gaas. Oisq; illa generatio cōgregata est ad pa
tres suos. ⁊ surrexerūt alij qui nō nouerūt do-
minū: ⁊ opera q̄ fecerat cū israel. Feceruntq;
filij israel malū in cōspectu dñi ⁊ seruierūt baali
ac dimiserūt dñm deum patrū suorum qui edu
xerat eos de terra egypti. ⁊ secuti sūt deos alie-
nos. deos q̄z populoꝝ q habitabant in circuitu
eoꝝ. ⁊ adorauerūt eos. ⁊ ad iracundiam cōcita
uerunt dñm. dimittentes eū. ⁊ seruientes baal
⁊ astaroth. Iratusq; dñs ꝯtra isrl̄ tradidit eos
in man⁹ diripientiū: q ceperūt eos ⁊ vendide
rūt hostib⁹ qui habitabant per gyrū: nec potue
runt resistere aduersarijs suis: sed quocūq; ꝑ-
gere voluissent: man⁹ dñi sup eos erat. sicut lo
cut⁹ ē ⁊ iurauit eis. ⁊ vehementi afflicti sūt. Su
scitauitq; dñs iudices q liberarēt eos de vastā
tiū manib⁹: sed nec eos audire voluerunt: for-

nicantes cum dijs alienis ⁊ adorātes eos. Ci/
to deseruerunt viā p quā ingressi fuerāt patres
eoꝝ. ⁊ audiētes mādata dñi oia fecere ꝯtraria
Cūq3 dominus iudices suscitaret. i diebus eo
rū flectebat mia ⁊ audiebat afflictoꝝ gemitus.
⁊ liberabat eos de cede vastantiū. Postq3 aūt
mortuus eēt iudex reuertebant. ⁊ multo facie
bant maiora q3 fecerant pres eoꝝ sequētes de/
os alienos seruiētes eis ⁊ adorātes illos. Nō
dimiserunt adinuentiones suas. ⁊ viā durissi/
mā p quā ambulare cōsueuerāt. Iratusq3 ē fu
ror dñi in israel ⁊ ait. Quia irritū fecit gēs ista
pactum meum qd pepigerā cum pribus eoꝝ ⁊
vocē meā audire cōtēpsit. ⁊ ego nō delebo gen
tes quas dimisit iosue. ⁊ mortuus ē. vt in ipsis
experiar isrl' vtrū custodiāt viā dñi. et ambulēt i
ea. sicut custodierūt pres eoꝝ. an nō. Dimisit
ḡ dñs oēs natiōes has. et cito subuertere nolu
it: nec tradidit i manus iosue. ¶ III

HE sunt gētes quas dñs dereliqt vt eru
diret in eis israhelē. et oēs q nō noue
rāt bella chananeoꝝ: et postea discerēt
filij eoꝝ certare cum hostibus. et habere cōsue
tudinem preliandi. qnq3 satrapas philistinoꝝ
omnēq3 chananeum et sidonium. atq3 eueum
q habitabat in monte libano de monte baal her
mon vsq3 ad introitum emath. Dimisitq3 eos
vt in ipis experiret israhelem vtrum audirent
mandata dñi que pceperat patribus eoꝝ p ma
num moysi. an non. Itaq3 filij israel habitaue
runt in medio chananei et ethei et amorrei et
pherezei et euei et iebusei. et duxerunt vxores
filias eoꝝ ipsiq3 filias suas filijs eoꝝ tradide/
rūt et seruierunt dijs eoꝝ. Feceruntq3 malū i
cōspectu dñi. ⁊ obliti sunt dei sui seruientes ba
alim ⁊ astaroth. Iratusq3 ꝯtra israel dñs tradi
dit eos in man⁹ chusanrasathaim regis meso/
potamie seruierūtq3 ei octo annis. Et clamaue
rūt ad dñm qui suscitauit eis saluatorē: ⁊ libera
uit eos: othoniel videlicet filiū cenez fratrē ca
leph minorem: fuitq3 in eo spūs dñi. ⁊ iudica/
uit isrl'. Egressusq3 ē ad pugnā. ⁊ tradidit dñs
in man⁹ eius cusanrasathaim regē syrie: ⁊ op/
pssit eū. Quieuitq3 terra quadraginta annis ⁊
mortuus est othoniel fili⁹ cenez. Addiderūt au
tē filij israel facere malū in ꝯspectu dñi: q ꝯfor
tauit aduersū eos eglon regē moab: q3 fecerūt
malū in cōspectu ei⁹. Et copulauit ei filios am
mon ⁊ amalech: abijtq3 ⁊ percussit israel. atq3
possedit vrbē palmaꝝ. Seruierūtq3 filij israel
eglon regi moab decem ⁊ octo annis. ⁊ postea
clamauerūt ad dñm. Qui suscitauit eis saluato
rē vocabulo aioth filiū gera filij gemini q vtra
q3 manu p dextra vtebatur. Miseruntq3 filij
israel per illum munera eglō regi moab. Qui
fecit sibi gladiū ancipitem habentem in medio
capulū longitudinis palme manus. ⁊ accinct⁹
est eo subter sagū in dextro femore. Obtulitq3
munera eglon regi moab. Erat autem eglon
crassus nimis. Cūq3 obtulisset ei munera pse
cutus est socios qui cū eo venerant. ⁊ reuersus
de galgalis vbi erant idola. dixit ad regē. Ver
bum secretum habeo ad te o rex. Et ille impe/
rauit silentiū. Egressisq3 oibus q circa eū erāt
ingressus est aioth ad eū. Sedebat autē in esti
uo cenaculo solus. Dixitq3. Verbū dei habeo
ad te. Qui statim surrexit de throno. Extendit
q3 aioth sinistrā manū. ⁊ tulit sicā de dextro fe
more suo. infixitq3 eam in ventrē eius tā vali/
de vt capulus sequeret ferrū in vulnere: ac pin
guissimo adipe stringeret. Nec eduxit gladiū
sed ita vt percusserat reliquit in corpore: statim
q3 p secreta nature alui stercora pruperūt. Ai/
oth aūt clausis diligentissime ostijs cenaculi et
obfirmatis sera per posticū egressus ē. Serui
q3 regis ingressi viderūt clausas fores cenacu
li atq3 dixerūt. Forsitan purgat aluū in estiuo
cenaculo. Expectantesq3 diu donec erubesce/
rent ⁊ videntes q nullus apiret. tulerūt clauē
⁊ aperientes inuenerūt dñm suū in terra iacen
tem mortuū. Aioth aūt dū illi turbarent. effu/
git ⁊ pertransijt locū idoloꝝ vnde reuersus fu
erat. Venitq3 in seyrath. ⁊ statim insonuit buc
cina in monte effraim: descēderūtq3 cū eo filij
israel ipo in fronte gradiēte. Qui dixit ad eos
Sequimini me. Tradidit enim dñs inimicos
nostros moabitas in man⁹ nostras. Descēde
rūtq3 post eū ⁊ occupauerunt vada iordanis q
trāsmittūt in moab. ⁊ non dimiserunt transire
quēq3: sed pcusserūt moabitas in tpe illo circit
decē milia oēs robustos ⁊ fortes viros. Nul/
lus eoꝝ euadere potuit. Humiliatusq3 est mo
ab i die illo sub manu isrl'. ⁊ qeuit terra octogi
ta annis a prelijs. Post hūc fuit sangar filius
anath: qui pcussit de philistijm sexcētos viros
vomere. Et ipe q3 defendit israel. ¶ IIII

ADdiderūtq3 filij israel facere malum i
cōspectu dñi post mortē aioth. ⁊ tradi/
dit illos dñs in manus iabin regis cha
naan q regnauit in asor. Habuitq3 ducem ex/
ercitus sui noie sysaram. Ipe aūt habitabat in
aroseth gentiū. Clamaueruntq3 filij israhel ad
dñm. Nongentos eni habebat falcatos curr⁹
⁊ per viginti ānos vehement oppresserat eos.

Erat aūt delbora pphetes vxor lapidoth: que
iudicabat pplm in illo tpe. ⁊ sedebat sub palma
que nomine illius vocabat inter rama ⁊ bethel
in monte effraim: ascēdebātq; ad eā filij israel
in oē iudiciū. Que misit ⁊ vocauit barach filiū
abinoem de cedes nepthalim: dixitq; ad eum.
Precepit tibi dominus de⁹ israel. Vade ⁊ duc
exercitum in montē thabor: tollesq; tecū decem
milia pugnatorū de filijs neptalim et de filijs
zabulon. Ego aūt adducā ad te in loco torren/
tis cyson sysaram principem exercitus iabin et
currus eius atq; omnē multitudinē. et tradam
eos in manu tua: Dixitq; ad eam barach: Si
venis mecū: vadam: si nolueris venire: nō p/
gam. Que dixit ad eum: Ibo quidē tecū: sed
in hac vice victoria nō reputabitur tibi: quia in
manu mulieris tradet sysara. Surrexit itaq;
delbora. ⁊ perrexit cum barach in cedes. Qui
accersitis zabulon ⁊ neptalim. ascendit cum de
cem milibus pugnatorū habēs delborā in co/
mitatu suo. Aber aūt cineus recesserat quondā
a ceteris cineis fratrib⁹ suis filijs obab cognati
moysi ⁊ tetēderat tabernacula vsq; ad vallem
que vocat sennim. ⁊ erat iuxta cedes. Nuncia/
tūq; ē sysare q̄ ascēdisset barach filius abino/
em in montē thabor. Et cōgregauit nōgentos
falcatos curr⁹. ⁊ oēm exercitū de aroseth gen/
tium ad torrentem cyson. Dixitq; delbora ad
barach. Surge. hec ē. n. dies in q̄ tradidit dn̄s
sysaram in manus tuas. En ipse ductor ē tu⁹
Descendit itaq; barach de monte thabor. ⁊ de
cem milia pugnatorum cum eo. Perterruitq;
dominus sysaram ⁊ oēs currus ei⁹: vniuersā
q; multitudinē in ore gladij ad cōspectum ba/
rach intātū vt sysara de curru desiliēs: pedib⁹
fugeret: ⁊ barach psequeret fugientes currus et
exercitū vsq; ad aroseth gentiū. ⁊ ois hostium
multitudo vsq; ad internitionē caderet. Sy/
sara aūt fugiēs puenit ad tentoriū iabel vxoris
aber cinei. Erat aūt pax inter iabin regem asor
⁊ domū aber cinei. Egressa igit iabel in occur
sū sysare: dixit ad eū. Intra ad me dn̄e mi: ne
timeas. Qui ingressus tabernaculū ei⁹. ⁊ oper
tus ab ea pallio. Dixit ad eam. Da mihi obse/
cro paululū aque: quia sitio valde. Que apuit
vtrem lactis. ⁊ dedit ei bibere. ⁊ operuit illum
Dixitq; sysara ad eā Sta ante ostiū tabernacu
li. ⁊ cū venerit aliquis interrogans te ⁊ dicēs:
nūquid hic ē aliquis: rn̄debis. Nullus ē. Tu/
lit itaq; iabel vxor aber clauū tabernaculi assu/
mens pariter ⁊ malleum. ⁊ ingressa abscondite
⁊ cū silentio: posuit supra tympus capitis eius
clauū: pcussūq; malleo defixit in cerebrum vsq;
ad terrā: q̄ soporē morti sociās defecit. ⁊ mor/
tuus ē. Et ecce barach sequēs sysarā veniebat
egressaq; iabel in occursū ei⁹: dixit ei. Veni
⁊ ostendā tibi virū quē queris. Qui cum in/
trasset ad eam: vidit sysaram iacentē mortuum
⁊ clauū infixum in tympore eius. Humiliauit
ergo de⁹ in die illo iabin regē chanaan corā fi/
lijs isrl': q̄ crescebāt q̄tidie. ⁊ forti manu oppri/
mebāt iabin regē chanaan donec delerēt eum.

V

Cecinerūtq; delbora ⁊ barach.
filius abinoem in illo die dicētes. Qui
sponte obtulistis de israel animas ve/
stras ad piculum: bn̄dicite dn̄o. Audite reges
aurib⁹ pcipite pncipes. Ego sū ego sū q̄ domi
no canā: psallā dn̄o deo isrl'. Dn̄e cū exires de
seir: ⁊ trāsires per regiōes edom. terra mota ē
celiq; ac nubes stillauerūt aquis. Montes flu
xerūt a facie domini. ⁊ sinai a facie dn̄i dei isrl'.
In dieb⁹ sangar filij anath in dieb⁹ iabel quie/
uerūt semite. ⁊ qui ingrediebant per eas ambu/
lauerūt per calles deuios. Cessauerūt fortes in
israel ⁊ quieuerūt donec surgeret delbora: surge
ret mater in isrl'. Noua bella elegit dn̄s: ⁊ por/
tas hostiū ipse subuertit. Clypeus ⁊ hasta si ap
paruerūt in q̄draginta milib⁹ isrl'. Cor meū di
ligit pncipes isrl'. Qui ppria volūtate obtuli/
stis vos discrimini benedicite dn̄o: q̄ ascēditis
sup nitētes asinos. ⁊ sedetis supra in iudicio ⁊
ambulatis in via loquimini. Vbi collisi sūt cur
rus. ⁊ hostiū suffocat⁹ est exercit⁹ ibi narrentur
iusticie dn̄i. ⁊ clemētia i fortes isrl'. Tūc descen
dit popul⁹ domini ad portas. ⁊ obtinuit princi
patū. Surge surge delbora: surge surge et lo/
quere canticū. Surge barach. ⁊ apphende ca/
ptiuos tuos fili abinoem. Saluate sunt reli/
quie ppli. Dn̄s i fortib⁹ dimicauit. Ex effraim
deleuit eos in amalech. ⁊ post eū ex beniamin i
populos tuos o amalech. De machir pncipes
descēderūt. ⁊ de zabulon q̄ exercitū ducerēt ad
bellandū. Duces ysachar fuere cum delbora ⁊
barach vestigia sūt secuti: q̄ quasi in preceps ac
baratrū se discrimini dedit. Diuiso ꝯ se rubē
magnanimorū repta ē cōtētio. Quare habitas
inter duos terminos: vt audias sibilos gregū
Diuiso cōtra se ruben: magnanimorū reper/
ta ē ꝯtētio. Galaad trans iordanē quiescebat ⁊
dan vocabat nauib⁹. Aser habitabat in littore
maris. ⁊ in portubus morabat. Zabulon vero
⁊ neptalim obtulerūt aīas suas morti in regi/
one merome. Venerūt reges ⁊ pugnauerunt
pugnauerūt reges chanaan in thanac iuxta aq̄s

mageddo: ⁊ tñ nihil tulere p̄dantes. De celo
dimicatū ē contra eos: stelle manētes i ordine
⁊ cursu suo aduersus sysarā pugnauerūt. Tor
rens cyson traxit cadauera eoꝝ torrēs cadumi
torrens cyson. Conculca anima mea robustos
Vngule equoꝝ ceciderūt: fugiētibꝰ impetu. ⁊
p p̄ceps ruētibꝰ fortissimis hostiū. Maledici
te terre meroz dixit angelꝰ dñi: maledicite ha
bitatoribꝰ eius: q2 nō venerūt ad auxiliū domi
ni in adiutoriū fortissimoꝝ eiꝰ. Benedicta in
ter mulieres iahel vxor aber cinei: ⁊ benedica
tur in tabernaculo suo. Aquā petēti lac dedit ⁊
in phiala principū obtulit butyrū. Sinistrā ma
nū misit ad clauum. ⁊ dexterā ad fabroꝝ mal
leos: pcussitqꝫ sysarā querens in capite vulne
ri locū. ⁊ timpꝰ valide pforans. Inter pedes
eius ruit: defecit ⁊ mortuus ē. Voluebat ante
pedes eius: ⁊ iacebat exanimis ⁊ miserabilis.
Per fenestrā respiciens vlulabat mater eius ⁊
de cenaculo loq̄bat̄. Cur morat̄ regredi currꝰ
eius: q̄re tardauerūt pedes q̄drigaꝝ illiꝰ. Vna
sapientior ceteris vxoribꝰ eius hec socrui verba
respōdit: Forsitā nūc diuidit spolia. ⁊ pulcher
rima feminaꝝ eligit̄ ei. Vestes diuersorū colo
rū sysare tradūt̄ in predā. ⁊ suppellex varia ad
ornāda colla cōgerit̄. Sic pereant oēs inimici
tui domie: qui aūt diligūt te: sicut sol i ortu suo
splendet: ita rutilent. Quieuitqꝫ terra per qua
draginta annos. C VI

F Ecerūt aūt filij israel malū in cōspectu
domini: q tradidit illos in manu madi
an septem annis. ⁊ oppressi sunt valde
ab eis. Feceruntqꝫ sibi antra ⁊ speluncas i monti
bus ⁊ munitissima ad repugnādū loca. Cunqꝫ
seuisset israel: ascendebat madian ⁊ amalech ce
teriqꝫ orientaliū nationū. ⁊ apud eos figentes
tentoria· sicut erāt in herbis cūcta vastabāt vs
qꝫ ad introitū gaçe: nihil qꝫ oino ad vitā perti
nens relinquebāt in israel: nō oues: nō boues
nō asinos. Ipsi eni ⁊ vniuersi greges eorū ve
niebāt cū tabernaculis suis. ⁊ instar locustarū
vniuersa cōplebāt innumera multitudo homi
nū ⁊ cameloꝝ: qcquid tetigerant deuastantes.
Humiliatusqꝫ ē israel valde in cōspectu madi
an. Et clamauit ad dominū postulās auxilium
ꝯ madianitas. Qui misit ad eos virū pphetā ⁊
locutꝰ est. Hec dicit dñs deꝰ isrl: Ego vos feci
cōscēdere de egypto. ⁊ eduxi vos de domo ser
uitutis. ⁊ liberaui de manu egyptioꝝ. ⁊ omniū
inimicoꝝ q affligebāt vos. Eieciqꝫ eos ad in
troitū vrm. ⁊ tradidi vobis terrā eoꝝ. et dixi.
Ego dominus deꝰ vester. Ne timeatis deos
āmorreoꝝ in q̄ꝝ terra habitat̄. Et noluistis au
dire vocē meā. Venit aūt angelus domini. et
sedit sub quercu q̄ erat i effra. ⁊ ptinebat ad io
as patrē familie ezri. Cūqꝫ gedeon filiꝰ eius ex
cuteret atqꝫ purgaret frumēta i torculari vt fu
geret madian: apparuit ei āgelus domini. ⁊ ait
Dominus tecū viroꝝ fortissime. Dixitqꝫ ei ge
deon. Obsecro mi dñe si dominus nobiscū est
cur ḡ apphēderūt nos hec oia? Vbi sūt mirabi
lia eius q̄ enarrauerūt p̄res nr̄i: atqꝫ dixerunt.
de egypto eduxit nos dominus. Nūc āt dereli
qt nos. ⁊ tradidit i manu madian. Respexitqꝫ
ad eū dominꝰ ⁊ ait: Vade i hac fortitudine tua
⁊ liberabis isrl̄ de manu madian. Scito q̄ mi
serim te. Qui respōdēs ait. Obsecro mi domi
ne i q̄ liberabo isrl̄? Ecce familia mea infima ē
i manasse. ⁊ ego minꝰ i domo p̄ris mei. Dixit
qꝫ ei dñs. Ego ero tecū. ⁊ pcuties madian q̄si
vnū viꝝ. Et ille: si inueni ingt grām coram te:
da mihi signū q̄ tu sis q loq̄ris ad me. Ne re
cedas hinc donec reuertar ad te: portās sacrifi
ciū ⁊ offerēs tibi. Qui respōdit: Ego prestola
bor aduētū tuū. Ingressus ē itaqꝫ gedeon et
coxit hedū. ⁊ de farina modio azimos panes
carnesqꝫ ponens in canistro ⁊ ius carniū mit
tens in ollam: tulit omnia sub quercu. et obtu
lit ei. Cui dixit angelus domini: Tolle car
nes ⁊ azimos panes. ⁊ pone supra petrā illam
⁊ ius desup funde. Cunqꝫ fecisset ita. extendit
angelus domini summitatē vge quā tenebat i
manu ⁊ tetigit carnes ⁊ panes azimos: ascēdit
qꝫ ignis d̄ petra ⁊ carnes azimosqꝫ panes con
sumpsit: angelus āt domini euanuit ex oculis
eius. Vidēsqꝫ gedeon q̄ eēt angelus domini
ait. Heu mi domine deus. q2 vidi angelū do
mini facie ad faciē. Dixitqꝫ ei dominus. Pax
tecū. Ne timeas nō morier̄. Edificauit ḡ ibi
gedeon altare domino vocauitqꝫ illud: domi
ni pax vsqꝫ i p̄sentē diē. Cunqꝫ adhuc esset in
effra q̄ ē familie ezri. nocte illa dixit dominꝰ ad
eum. Tolle tauꝝ p̄ris tui ⁊ alteꝝ tauꝝ annoꝝ
septē. destruesqꝫ arā baal q̄ ē p̄ris tui. ⁊ nemus
qd̄ circa arā ē succide. ⁊ edificabis altare domi
no deo tuo i sūmitate petre huiꝰ sup quam ante
sacrificium posuisti: tollesqꝫ tauꝝ secundū. ⁊
offeres holocaustum sup struē lignoꝝ q̄ de ne
more succider̄. Assumpt̄ ḡ gedeon decē vir̄
d̄ suis suis: fecit sicut p̄cepat ei dñs. Timēs āt
domū p̄ris sui ⁊ hoies illius ciuitat̄. p diē no
luit facere. sed oia nocte ppleuit. Cunqꝫ surre
xissent viri oppidi eius mane: viderunt d̄stru
ctā arā baal lucūqꝫ succisū. ⁊ tauꝝ alteꝝ iposi

tū sup altare qđ tunc edificatū erat: dixeruntq̧ ad inuicē: Quis hoc fecit. Cūq̧ perquirerēt auctorē facti. dictū ē: Gedeon filius ioas fecit hec oia. Et dixerūt ad ioas: Produc filiū tuum vt moriat̃: q2 destruxit aram baal ⁊ succidit nem⁹ Quib⁹ ille rn̄dit. Nūqd vltores estis baal vt pugnetis pro eo: Qui aduersari⁹ est eius: moriat̃ anteq̄ lux crastina veniat. Si deus ē: vindicet se de eo q suffodit arā eius. Ex illo die vocatus ē gedeon hierobaal: eo q dixisset ioas: vlciscat̃ se de eo baal qui suffodit araʒ eius. Igitur ois madian ⁊ amalech et orientales populi cōgregati sūt simul. et trāseuntes iordanē: castrametati sūt in valle iezrahel. Spūs autē dn̄i induit gedeon: q clangēs buccina cōuocauit domum abiezer vt sequeret̃ se. Misitq̧ nūcios in vniuersuʒ manassen: q ⁊ ipse secut⁹ ē eū. Et alios nūcios in aser ⁊ ʒabulon et neptalim q occurrerunt ei. Dixitq̧ gedeon ad dominuʒ. Si saluū facis per manuʒ meā pplm̄ isrl̄ sicut locut⁹ es: ponam hoc vellus lane in area. Si ros in solo vellere fuerit. et in oi terra siccitas: sciam q per manū meā sicut locutus es liberabis isrl̄. Factūq̧ ē ita. Et de nocte cōsurgēs expresso vellere conchā rore impleuit. Dixitq̧ rursus ad dn̄m. Ne irascat̃ furor tuus cōtra me: si adhuc semel tēptauero signuʒ querēs in vellere. Oro vt solū vellus siccū sit: et ois terra rore madēs. Fecitq̧ dn̄s nocte illa vt postulauerat. et fuit siccitas in solo vellere. et ros in oi t̃ra. VII

Igitur hierobaal q et gedeon de nocte cōsurgēs ⁊ ois popul⁹ cū eo: venit ad fontē q vocat̃ arad. Erāt autem castra madian in valle ad septentrionalē plagā collis excelsi. Dixitq̧ dn̄s ad gedeon: Multus tecuʒ ē populus: nec tradet̃ madian i manus ei⁹: ne glorieẗ ꝯ me israel et dicat meis virib⁹ liberat⁹ sū. Loq̄re ad populū. et cūctis audiētib⁹ p̄dica Qui formidolosus et timidus ē: reuertat̃. Recesserūtq̧ de monte galaad. ⁊ reuersi sūt ex populo viginti duo milia viroꝝ. ⁊ tm̄ decē milia remāserunt. Dixitq̧ dn̄s ad gedeon: Adhuc popul⁹ mult⁹ ē. Duc eos ad aq̄s. ⁊ ibi ꝓbabo illos. ⁊ de q̄ dixero tibi vt tecū vadat: ipse pgat. quē ire ꝓhibuero. reuertat̃. Cūq̧ descendisset populus ad aquas: dixit dn̄s ad gedeon: Qui manu ⁊ lingua lābuerit aquas sicut solēt canes lambere sepabis eos seorsum: qui aūt curuatis genibus biberint: in altera parte erūt. Fuit itaq̧ numerus eoꝝ q māu ad os ꝓijciente aquas lambuerāt treceti viri. ois aūt reliqua multitudo flexo poplite biberat. Et ait dn̄s ad gedeon In trecentis viris q lambuerūt aquas liberabo vos. ⁊ tradā in manu tua madian: ois autē reliqua multitudo reuertat̃ in locū suū. Sumptis itaq̧ ꝓ nūero cibarijs ⁊ tubis: omnē reliquā multitudinē abire precepit ad tabernacula sua. ⁊ ipse cū trecentis viris se certamini dedit. Castra aūt madian erāt subter in valle. Eadem nocte dixit dn̄s ad eum: Surge ⁊ descēde in castra: q2 tradidi eos in manu tua. Sin aūt solus ire formidas: descendat tecū phara puer tuus. Et cū audieris qd loquant̃ tūc cōfortabunt̃ manus tue: ⁊ securior ad hostiū castra descendes. Descēdit ergo ipse ⁊ phara puer eius in partē castroꝝ: vbi erant armatoꝝ vigilie. Madian aūt ⁊ amalech ⁊ oēs orientales populi fusi iacebāt in valle vt locustaꝝ multitudo: cameli autē innumerabiles erant sicut arena que iacet in littore maris. Cūq̧ venisset gedeon narrabat aliquis somniū ꝓximo suo. ⁊ in hunc modū referebat quod viderat. Vidi somniū ⁊ videbatur mihi quasi subcinericius panis ex ordeo volui ⁊ in castra madian descendere: cūq̧ peruenisset ad tabernaculū: percussit illud atq̧ subuertit. ⁊ terre fūdit⁹ coequauit. Rn̄dit is cui loquebat̃. Nō ē hoc aliud nisi gladius gedeonis filij ioas viri israhelite. Tradidit eni dn̄s in man⁹ eius madian. ⁊ oia castra ei⁹. Cūq̧ audisset gedeon somniū ⁊ interpretationē eius adorauit. ⁊ reuersus est ad castra israel. ⁊ ait: Surgite: tradidit enim dn̄s in manus nr̄as castra madian. Diuisitq̧ trecētos viros in tres partes ⁊ dedit tubas in manib⁹ eoꝝ: lagenasq̧ vacuas ac lampades in medio lagenarum. Et dixit ad eos: Qđ me facere videritis hoc facite. Ingrediar partē castroꝝ. ⁊ qđ fecero sectamini. Qñ psonuerit tuba in manu mea: vos q̧ p castroꝝ circuitū clangite. ⁊ cōclamate dn̄o ⁊ gedeoni. Ingressusq̧ ē gedeon ⁊ trecēti viri q erāt cū eo in partē castroꝝ incipiētib⁹ vigilijs noctis medie ⁊ custodib⁹ suscitatis ceperūt buccinis clāgere ⁊ ꝯplodere inter se lagenas. Cūq̧ per gyrum castroꝝ in trib⁹ psonarēt locis. ⁊ hydrias cōfregissent: tenuerūt sinistris manibus lampades. ⁊ dextris sonātes tubas: clamauerūtq̧ gladi⁹ dn̄i ⁊ gedeonis: stantes singuli in loco suo per circuitū castroꝝ hostiliū. Ois itaq̧ castra turbata sunt. ⁊ vociferātes vlulātesq̧ fugerūt. Et nihilominus insistebāt trecenti viri buccinis psonantes. Immisitq̧ domin⁹ gladiū in oibus castris ⁊ mutua se cede truncabāt: fugiētes vsq̧ ad bethseca ⁊ crepidinē abelmeula in thebbath. Cōclamantes aūt viri israel de neptalim

⁊ aser ⁊ omni manasse persequebant̃ madian. Et dedit domin⁹ victoriã populo israel in die il la. Misitq; gedeon nũcios in oẽm montẽ ef fraim dicens: Descẽdite in occursũ madian. et occupate aquas vsq; bethbera atq; iordanem. Clamauitq; oĩs effraim. ⁊ pͦccupauit aquas atq; iordanẽ vsq; bethbera. Apphẽsosq; du os viros madian: oreb: et zeb: interfecit oreb i petra oreb: zeb vo in torculari zeb. Et psecu ti sũt madian: capita oreb et zeb portãtes ad ge deon trãsflueta iordanis. ¶VIII

Dixerũtq; ad eũ viri effraim: Quid est hoc qd̃ facere voluisti vt nos nõ voca res cũ ad pugnã pergeres ꝯ madian? Jurgãtes fortiter. et ,ppe vim inferẽtes. Qui bus ille rñdit: Quid eni tale facere potui qua le vos fecistis? Nõne melior ẽ racem⁹ effraim vindemijs abiezer? In man⁹ vr̃as dñs tradidit principes madian: oreb et zeb. Quid tale face re potui: quale vos fecistis? Quod cũ locutus esset: requieuit spũs eoꝝ quo tumebãt ꝯtra eũ. Cũq; venisset gedeon ad iordanẽ: trãsiuit euz cũ trecẽtis viris q secũ erãt. et p̃ lassitudine. fu gientes persequi nõ poterãt. Dixitq; ad viros soccoth: Date obsecro panes populo q mecum est. q: valde defecerũt: vt possim⁹ persequi ze bee et salmana reges madian. Responderunt pncipes soccoth Forsitan palme manuũ zebee et salmana in manu tua sũt. et iccirco postulas vt dem⁹ exercitui tuo panes. Quibus ille ait: Cũ ergo tradiderit dñs zebee et salmana i ma nus meas. et cũ reuersus fuero victor in pace ꝯterã carnes vr̃as cũ spinis tribulisq; deserti. Et inde cõscendẽs venit in phanuel: locutusq; est ad viros loci illius similia. Cui et illi respon derũt sicut respõderãt viri soccoth. Dixit itaq; eis: Cũ reuersus fuero victor in pace: destruã turrim hãc. Zebee aũt et salmana requiescebãt cũ omni exercitu suo. Quindecim enim milia viri remãserant ex omnib⁹ turmis orĩetaliũ po puloꝝ: cesis centũ vigintimilib⁹ bellatoꝝ ⁊ edu centium gladiũ. Ascendẽsq; gedeon per viam eoꝝ qui in tabernaculis morabãt̃ ad orientalez partem nobe: et iecbaa percussit castra hostiuz qui securi erant. ⁊ nihil aduersi suspicabantur. Fugerũtq; zebee et salmana: quos psequẽs ge deon ꝯprehendit; turbato oĩ exercitu eoꝝ. Re uertensq; de bello ante solis ortum. apprehen dit pueꝝ de viris soccoth: interrogauitq; eum noĩa pncipum ⁊ senioꝝ soccoth. ⁊ descripsit se ptuagintaseptẽ viros. Venitq; ad soccoth ⁊ di xit eis. En zebee ⁊ salmãa sup qb⁹ exprobrasti mihi dicentes: forsitan manus zebee ⁊ salma na in manibus tuis sunt. ⁊ iccirco postulas vt demus viris qui lassi sunt ⁊ defecerunt panes. Tulit ergo seniores ciuitatꝭ ⁊ spinas deserti ac tribulos. ⁊ cõtriuit cũ eis atq; cõminuit viros soccoth. Turrim quoq; phanuel subuertit. oc cisis habitatoribus ciuitatis. Dixitq; ad zebee ⁊ salmana. Quales fuerũt viri quos occidistis in thabor. Qui responderunt. Similes tui et vnus ex eis quasi filius regis. Quibus ille rñ dit. Fratres mei fuerũt filij matris mee. Viuit dñs q: si seruassetis eos non vos occiderem. Dixitq; iether pmogenito suo. Surge ⁊ inter fice eos. Qui nõ eduxit gladiũ. Timebat enim q: adhuc puer erat. Dixeruntq; zebee ⁊ salma na. Tu surge ⁊ irrue in nos: q: iuxta etatẽ ro bur ẽ hoĩs. Surrexit gedeon ⁊ interfecit zebee ⁊ salmana. ⁊ tulit ornamenta ac bullas quibus colla regaliũ cameloꝝ decorari solent. Dixerũt q; omnes viri israel ad gedeon. Dñare nr̃i tu ⁊ filius tuus ⁊ filius filij tui: quia liberasti nos de manu madian. Quibus ille ait. Non domi nabor vestri: nec dñabit̃ in vos filius me⁹: sed dñabit̃ vobis dñs. Dixitq; ad eos. Vnã peti tionez postulo a vobis. Date mihi inaures ex pda vr̃a. Inaures eni aureas ysmahelite hr̃e cõsueuerant. Qui rñderũt. Libẽtissime dabi m⁹. Expandẽtesq; sup terrã palliũ, piecerũt in eo inaures de pda. ⁊ fuit põdus postulataꝝ in auriũ mille septingẽti auri sicli. absq; ornamẽ tis ⁊ monilibus ⁊ veste purpurea qbus reges madian vti soliti erant. ⁊ preter torques aureas cameloꝝ. Fecitq; ex eo gedeon ephot. ⁊ posu it illud i ciuitate sua ephra. Fornicatusq; ẽ oĩs israel in eo. ⁊ factum ẽ gedeoni ⁊ omni domui eius in ruinã. Humiliat⁹ ẽ aũt madian coram filijs israel: nec potuerũt vltra ceruices eleua re: sed qeuit terra p quadraginta annos qbus gedeon pfuit. Abijt itaq; hierobaal fili⁹ ioas ⁊ habitauit in domo sua: habuitq; septuaginta fi lios q egressi sũt de femore ei⁹: eo q plures ha beret vxores. Concubina aũt illi⁹ quam habe bat in sychem genuit ei filium noĩe abimelech. Mortuusq; ẽ gedeon fili⁹ ioas in senectute bo na. ⁊ sepult⁹ ẽ i sepulchro ioas pr̃is sui i ephra de familia ezri. Postq̃ autẽ mortu⁹ ẽ gedeon auersi sũt filij israel. ⁊ fornicati sunt in baalim. Percusseruntq; cũ baal fedus vt eẽt eis in de um: nec recordati sunt dñi dei sui q eruit eos d̃ manibus inimicoꝝ suoꝝ oĩum p circuitu; nec fecerunt miam cũ domo hierobaal gedeon iuxͣ oĩa bona q̃ fecerat israheli. ¶IX

Abijt aũt abimelech filius hierobaal i sychem ad frẽs matris sue. ⁊ locutus est ad eos et ad oẽm cognationem domus patris matrisq̃ sue dicens. Loquimini ad oẽs viros sychem. Quid vobis est meli⁹. vt dñent vr̃i septuagita viri oẽs filij hierobaal. an vt dominet vobis vnus vir. Simulq̃ ↄsiderate: q2 os vr̃m et caro vr̃a sũ. Locutiq̃ sũt frẽs mr̃is eius de eo ad oẽs viros sychem: vniuersos sermones istos. et iclinauerũt cor eoꝝ post abimelech dicẽtes. Frater noster ẽ. Dederũtq̃ illi septuaginta põdera argẽti de phano baal berith. Qui ↄduxit sibi ex eo viros inopes et vagos: secutiq̃ sunt eũ. Et venit in domum patris sui in ephra. et occidit frẽs suos filios hierobaal septuaginta viros sup lapidem vnũ. Remansit q̃ ioathã filius hierobaal minim⁹. et absconditus est. Cõgregati sunt aũt oẽs viri sychem et vniuerse familie vrbis mello: abieruntq̃ et constituerũt regẽ abimelech iuxta quercũ q̃ stabat in sychem. Quod cũ nunciatũ esset ioathan iuit et stetit in vertice montis garizim: eleuataq̃ voce clamauit et dixit. Audite me viri sychem ita vt audiat vos dñs. Ierunt ligna vt vngerent super se regẽ. Dixeruntq̃ oliue. Impera nobis. Que rñdit. Nũqd possum deserere pinguedinem meã qua et dij vtunt et homĩes: et venire vt inter ligna ꝓmouear. Dixeruntq̃ ligna ad arborem ficũ. Veni et super nos regnũ accipe. Que rñdit eis. Nunqd possum deserere dulcedinẽ meã fructusq̃ suauissimos. et ire vt inter cetera ligna ꝓmouear. Locutaq̃ sũt ligna ad vitem. Veni et impera nobis. Que respõdit eis. Nũquid possũ deserere vinũ meũ qd letificat deum et hoĩes. et inter ligna cetera promoueri. Dixerũtq̃ oĩa ligna ad rhãnũ. Veni ⁊ impera sup nos. Que rñdit eis. Si vere me regẽ vobis cõstituitis. venite et sub vmbra mea requiescite. Si aũt nõ vultis. egrediatur ignis de rhãno. et deuoret cedros libani. Nunc igitur si recte et absq̃ pctõ ↄstituistis super vos regem abimelech et bene egistis cũ hierobaal et cũ domo eius. et reddidistis vicẽ beneficijs eius qui pugnauit ꝓ vobis. et aĩam suã dedit periculis: vt erueret vos ď manu madian qui nũc surrexistis ↄtra domum pr̃is mei. et interfecistis filios ei⁹ septuaginta viros super vnũ lapidẽ. et ↄstituistis regẽ abimelech filiũ ancille ei⁹ super habitatores sychem eo q̃ frater vester sit. Si ĝ recte ⁊ absq̃ vitio egistis cũ hierobaal et domo ei⁹ hodie letemini in abimelech. et ille letet in vobis. Sin aũt peruerse: egrediatur ignis ex eo. et cõsumat habitatores sychẽ ⁊ oppidũ mello. egrediatur q̃ ignis de viris sychẽ ⁊ de oppido mello. ⁊ deuoret abimelech. Que cum dixisset fugit ⁊ abijt in bera. habitauitq̃ ibi ob metũ abimelech fratris sui. Regnauit itaq̃ abimelech super israel tribus annis. Misitq̃ domin⁹ spiritũ pessimũ inter abimelech ⁊ habitatores sychem qui ceperũt eũ detestari. ⁊ scelus interfectionis septuaginta filioꝝ hierobaal. ⁊ effusionẽ sanguinis eoꝝ cõferre in abimelech fratrẽ suũ. ⁊ in ceteros sychimoꝝ principes q eũ adiuuerãt. Posuerũtq̃ insidias aduersũ eũ in summitate montiũ. ⁊ dũ illi⁹ p̃stolabant aduentum exercebant latrocinia agentes p̃das de p̃tereũtib⁹. Nũciatũq̃ est abimelech. Venit aũt gaal filius obed cũ fratribus suis. ⁊ transit in sychymã. Ad cuius aduẽtũ erecti habitatores sychẽ egressi sunt in agros vastãtes vineas. vuasq̃ calcantes. ⁊ factis cantantiũ choris. ingressi sũt phanũ dei sui. ⁊ inter epulas ⁊ pocula maledicebãt abimelech clamãte gaal filio obed. Quis est iste abimelech. ⁊ que est sychem vt seruiam⁹ ei. Nunquid non est ip̃e filius hierobaal ⁊ constituit principem zebul seruum suum super viros emor patris sychem. Cur ergo seruiemus ei. Vtinã daret aliqs ppl'm istũ sub manu mea vt auferrẽ de medio abimelech. Dictũq̃ ẽ abimelech. Congrega exercitus multitudinẽ ⁊ veni. Zebul eni pnceps ciuitatis auditis sermonibus gaal filij obed iratus est valde. ⁊ misit clã ad abimelech nuncios dicens. Ecce gaal filius obed venit in sychimã cũ fratrib⁹ suis. ⁊ oppugnat aduersũ te ciuitatem. Surge itaq̃ nocte cũ populo q tecũ est. ⁊ latita in agro. ⁊ p̃mo mane oriente sole irrue super ciuitatẽ. Illo autem egrediente aduersũ te cũ populo suo. fac ei qd̃ potueris. Surrexit itaq̃ abimelech cũ oĩ exercitu suo nocte. ⁊ tetendit insidias iuxta sychimã in quattuor locis. Egressusq̃ ẽ gaal fili⁹ obed. ⁊ stetit in introitu porte ciuitatis. Surrexit aũt abimelech ⁊ oĩs exercitus cũ eo de insidiarũ loco. Cũq̃ vidisset populum gaal. dixit ad zebul. Ecce de montibus multitudo descendit. Cui ille rñdit. Vmbras montiũ vides quasi capita hominũ. ⁊ hoc errore deciperis. Rursũq̃ gaal ait. Ecce ppl's ď vmbilico terre ďscẽdit. ⁊ vn⁹ cune⁹ venit p viã q̃ respicit quercum. Cui dixit zebul. Vbi ẽ nũc os tuũ quo loq̃baris: qs ẽ abimelech vt seruiam⁹ ei. Nõne hic ppl's ẽ quẽ despiciebas. Egredere ⁊ pugna ↄ eũ. Abijt ĝ gaal expectante sychimoꝝ ppl'o ⁊ pugnauit ↄ abimelech: qui ꝑsecutus est eũ fugientẽ ⁊ i vrbẽ cõ

pulit. Cecideruntq; ex parte eius plurimi vsq; ad portã ciuitatis. τ abimelech sedit in ruma. Zebul autẽ gaal τ socios eius expulit de vrbe. nec in ea passus ẽ cõmorari. Sequẽti ergo die egressus ẽ ppl's in campũ: qđ cum nunciatum esset abimelech: tulit exercitum suum τ diuisit in tres turmas: tendens insidias in agris. Vidensq; φ egrederet̃ popul⁹ de ciuitate surrexit τ irruit in eo cũ cuneo suo oppugnans. τ obsidẽs ciuitatẽ: due aũt turme palantes per campum aduersarios psequebãt. Porro abimelech oĩ die illo oppugnabat vrbẽ: quam cepit interfectis habitatorib⁹ eius: ipsa q̃; destructa ita vt sal in ea dispergeret. Qđ cũ audissent q habitabãt in turre sychimorũ: ingressi sũt phanum dei sui berith vbi fedus cũ eo pepigerant: τ ex eo loc⁹ nomẽ acceperat: qui erat munit⁹ valde. Abimelech quoq; audiẽs viros turris sychimorũ pariter cõglobatos: ascendit in montẽ selmon cũ oĩ populo suo τ arrepta securi precidit arboris ramũ: impositũq; ferens humero: dixit ad socios. Qđ me vidistis facere: cito facite. Igit̃ certati ramos de arboribus pcidentes sequebãt ducẽ. Qui circũdãtes p̃sidiũ succenderunt: atq; ita factũ est vt fumo τ igne mille hoiũ necaret̃ viri pariter τ mulieres habitatorũ turris sychẽ. Abimelech aũt inde pficiscẽs venit ad oppidũ thebes: quod circundans obsidebat exercitu. Erat aũt turris excelsa in media ciuitate: ad quam cõfugerant simul viri: ac mulieres τ oẽs pncipes ciuitatis clausa firmissime ianua. τ sup turris tectũ stantes per propugnacula. Accedensq; abimelech iuxta turrim pugnabat fortiter: τ appropinquans ostio ignem supponere nitebat̃. Et ecce vna mulier fragmẽ mole desuper iaciẽs illisit capiti abimelech. τ cõfregit cerebrum eius. Qui vocauit cito armigerũ suũ. τ ait ad eum. Euagina gladiũ tuum τ pcute me: ne forte dicat̃ φ a femina interfectus sim. Qui iussa perficiẽs: interfecit eũ. Illo q; mortuo oẽs q cũ eo erãt de israel: reuersi sũt in sedes suas. τ reddidit deus malum qđ fecerat abimelech ꝯ patrẽ suũ interfect̃ septuaginta fratrib⁹ suis. Sychimitis q̃; qđ operati erãt retributũ ẽ. τ venit sup eos maledictio ioathan filij hierobaal.

X

Post abimelech surrexit dux in isrl' thola filius phua patrui abimelech vir de ysachar qui habitauit in samir montis effraim. τ iudicauit israel viginti τ trib⁹ annis mortuusq; ẽ ac sepult⁹ in samir. Huic successit iair galaadites: q iudicauit israel per viginti et duos annos: habens triginta filios sedẽtes sup triginta pullos asinarũ. τ principes triginta ciuitatũ q̃ ex noĩe ei⁹ sũt appellate anothiair idest oppida iair vsq; in pñtem diem i terra galaad. Mortuusq; est iair ac sepultus in loco cuius est vocabulũ camon. Filii aũt isrl' pctis veteribus iungẽtes noua fecerũt malũ in conspectu domini: τ seruierũt idolis baalim τ astaroth τ dijs syrie ac sidonis τ moab τ filiorum ãmon τ philistijm: dimiseruntq; dñm τ non coluerunt eum. Cõtra quos dñs iratus tradidit eos i manus philistijm τ filiorũ ãmon. afflictiq; sunt τ vehemẽter opp̃ssi p ãnos decẽ τ octo oẽs q hitabãt trãsiordanẽ i terra ãmorei q̃ est i galaad: intantũ vt f ilij ãmon iordane trãsmisso vastarent iudã τ beniamin τ effraim. Afflictusq; est isrl' nimis. Et clamãtes ad dñ̃ dixerũt. Peccauim⁹ tibi q2 dereliquimus te deũ nr̃m τ seruiuim⁹ baalĩ. Quib⁹ locutus est dñs. Nũqd nõ egiptij τ amorrei filij q; ãmon τ philistijm. sidõni quoq; amalech τ chanaan opp̃sserunt vos. τ clamast̃ ad me. τ erui vos de manu eorũ. Et tñ reliqstis me τ coluistis deos alienos. Iccirco nõ addam vt vltra vos liberẽ. Ite τ inuocate deos quos elegistis. Ipsi vos liberẽt i tpe ãgustie. Dixerũtq; filij isrl' ad dñm. Peccauim⁹: redde tu nobis qcqd tibi placet tñ nũc libera nos. Que dicentes: oĩa de finibus suis alienorũ deorũ idola proiecerũt. τ seruierũt dño: q doluit super miserijs eorũ. Itaq; filij ãmon ꝯclamantes i galaad fixere tẽtoria ꝯtra quos ꝯgregati filij isrl' i maspha castrametati sunt: Dixerũtq; principes galaad singuli ad proximos suos. Qui primus ex nobis ꝯtra filios ãmon ceperit dimicare: erit dux populi galaad.

XI

Fuit itaq; illo in tẽpore iepthe galaadites vir fortissimus atq; pugnator filius mulieris meretricis: qui natus ẽ de galaad. Habuit aũt galaad vxorẽ de qua suscepit filios qui postq̃; creuerãt eiecerũt iepthe dicentes. Heres in domo pr̃is nr̃i esse non poteris q2 de adultera matre natus es. Quos ille fugiens atq; deuitãs habitauit in terra thob. Congregatiq; sũt ad eũ viri inopes τ latrocinãtes τ q̃si pncipẽ sequebant̃. In illis diebus pugnabãt filij ãmon ꝯtra isrl'. qbus acriter istantibus p̃rexerũt maiores natu de galaad vt tollerẽt i auxiliũ sui iepthe de terra thob. Dixeruntq; ad eũ. Veni τ esto priceps noster. τ pugna ꝯtra filios ãmon. Quib⁹ ille rñdit. Nõne vos estis q odistis me τ eiecistis de domo pr̃is mei. τ nũc venistis ad me necessitate cõpulsi. Dixeruntq;

p̄ncipes galaad ad iepthe. Ob hanc igit̄ causā nunc ad te venimus vt p̄ficiscaris nobiscum ⁊ pugnes ꝯtra filios āmon: sisq̃ dux oīuȝ q ha/bitant in galaad. Iepthe q̃ȝ dixit eis: Si vere venistis ad me vt pugnē ꝓ vobis ꝯ filios am mon: tradideritq̃ eos dn̄s in man⁹ meas: ego ero vester p̄nceps Qui rn̄derūt ei. Dn̄s q hec audit ipse mediatoꝛ ac testis ē q̄ nr̄a ꝓmissa fa/ciem⁹. Abijt itaq̃ iepthe cū p̄ncipibus galaad fecitq̃ cū oīs ppl's p̄ncipē sui. Locutusq̃ ē ie/pthe oēs sermones suos corā dn̄o in maspha. Et misit nuncios ad regem filioꝝ āmon qui ex psona sua dicerēt. Quid mihi ⁊ tibi est: qꝛ ve/nisti cōtra me vt vastares terrā meā? Quibus ille rn̄dit: Quia tulit isrl' terrā meā quādo ascē dit de egypto: a finibus arnon vsq̃ ieboc atq̃ ioꝛdanē. Nūc ergo cū pace redde mihi eā Per quos rursū mādauit iepthe: ⁊ imperauit eis vt dicerēt regi ammon. Hec dicit iepthe. Nō tu lit isrl' terrā moab nec terrā filioꝝ āmon sed qn̄ de egypto cōscenderūt ambulauit per solitudi/nē vsq̃ ad mare rubrū. ⁊ venit in cades. Mi sitq̃ nuncios ad regem edom dicēs: Dimitte vt trāseā terrā tuā. Qui noluit acquiescere p̄ci bus eius. Misit quoq̃ȝ ad regē moab: q ⁊ ipsi trāsitū p̄bere cōtēpsit. Mansit itaq̃ in cades et circuiuit ex latere terram edom ⁊ terrā moab. Venitq̃ȝ ad oꝛientalē plagā terre moab. ⁊ ca/strametatus ē trans arnon: nec voluit intrare terminos moab. Arnon qppe cōfiniū est terre moab. Misit itaq̃ israel nūcios ad seon regeȝ āmoꝛreoꝛū qui habitabat in esebon. ⁊ dixerunt ei. Dimitte vt trāseā p terrā tuā vsq̃ ad fluuiū Qui ⁊ ipse isrl' v̄ba despiciens nō dimisit eum trāsire per terminos suos: sed infinita multi/tudine cōgregata egressus ē ꝯ eū in iasa: ⁊ foꝛ/titer resistebat. Tradiditq̃ȝ eū dn̄s i manu isrl' cū oī exercitu suo ⁊ pcussit eū. ⁊ possedit omnē terrā ammoꝛrei habitatoꝛis regiones illius: ⁊ vniuersos fines eius de arnon vsq̃ ieboc ⁊ de solitudine vsq̃ȝ ad ioꝛdanē. Dn̄s ergo de⁹ isrl' subuertit āmoꝛreū pugnante ꝯtra illū pplo suo isrl'. Et tu nūc vis possidere terrā ei⁹? Nonne ea q̄ possedit chamos de⁹ tuus tibi iure debent̄ Que aūt dn̄s de⁹ noster victoꝛ obtinuit: in no/stram cedent possessioneȝ. Nisi foꝛe melioꝛes balac filio sephoꝛ rege moab: aut docere potes q̄ iurgatus sit ꝯ israel ⁊ pugnauerit ꝯ eum qn̄ habitauit in esebon ⁊ viculis eius ⁊ in aroer ⁊ villis illius vel i cūctis ciuitatib⁹ iuxta ioꝛdanē per trecētos ānos? Quare tanto tp̄e nihil sup hac repetitione tēptastis? Igit̄ nō ego pecco i te: sȝ tu ꝯ me male agis: indicēs mihi bella non iusta. Judicet dn̄s arbiter hui⁹ diei inter isrl' ⁊ filios āmon. Noluitq̃ acquiescere rex filioꝛuȝ āmon verbis iepthe que p nūcios mādauerat. Fact⁹ ē ergo sup iepthe sp̄s dn̄i. ⁊ circuiēs ga laad ⁊ manasse maspha q̃ȝ galaad. ⁊ inde tran/siens ad filios ammon votū vouit dn̄o dicens Si tradideris filios āmon in man⁹ meas qcū/q̃ȝ p̄mus fuerit egressus de foꝛibus dom⁹ mee: mihiq̃ȝ occurrerit reuertēti cū pace a filijs am/mon: eū holocaustū offerā dn̄o. Transiuitq̃ȝ ie pthe ad filios āmon vt pugnaret cōtra eos: q̄s tradidit dn̄s in man⁹ eius. Percussitq̃ȝ ab aro er vsq̃ȝ dū venias in mennith viginti ciuitates ⁊ vsq̃ȝ ad abel que ē vineis ꝯsita plaga magna nimis: humiliatiq̃ȝ sūt filij ammon a filijs isrl'. Reuertenti aūt iepthe in maspha domum suaȝ occurrit ei vnigenita filia sua cum tympanis et choꝛis. Nō eni habebat alios liberos Qua vi sa scidit vestimenta sua ⁊ ait. Heu me filia mi decepisti me: ⁊ ipsa decepta es. Aperui eni os meū ad dominū: ⁊ aliud facere nō potero. Cui illa respondit: Pater mi si aperuisti os tuum ad dn̄m: fac mihi qd̄cūq̃ȝ pollicitus es: cōcessa tibi vltione atq̃ȝ victoꝛia de hostibus tuis. Di xitq̃ȝ ad patrē. Hoc solū mihi presta quod de/precoꝛ. Dimitte me vt duobus mensibus cir/cueā mōtes. ⁊ plāgā v̄ginitatē meā cū sodali/bus meis. Cui ille rn̄dit: Vade. Et dimisit eā duobus mēsibus. Cūq̃ȝ abisset cū socijs ac so/dalibus suis: flebat v̄ginitatē suā i montibus Expletisq̃ȝ duobus mēsibus: reuersa ē ad pa/trē suū. ⁊ fecit ei sicut vouerat. Que ignoꝛabat virū. Exinde mos increuit israel ⁊ cōsuetudo seruata est vt post annū circulū conueniant in vnū filie isrl'. ⁊ plangāt filiam iepthe galaadite diebus quattuoꝛ.

¶ XII

Ecce aūt in effraim oꝛta ē seditio. Nam transeuntes ꝯtra aqlonē dixerūt ad ie pthe. Quare vadēs ad pugnā ꝯ filios ammon vocare nos noluisti. vt pgeremus te/cum? Igit̄ incēdemus domū tuā. Quib⁹ ille rn̄dit: Disceptatio erat mihi ⁊ pplo meo cōtra filios āmon vehemens: vocauiq̃ȝ vos vt p̄be/retis mihi auxiliū. ⁊ facere noluistis. Quod cer/nens: posui animā meā in manibus meis: trā siuitq̃ȝ ad filios āmon. ⁊ tradidit eos dominus in man⁹ meas. Quid cōmerui: vt aduersū me cōsurgatis in p̄lium? Vocatis itaq̃ȝ ad se cūctis viris de galaad pugnabat ꝯ effraim. Percus/serūtq̃ȝ viri galaad effraim: qꝛ dixerat fugitiu⁹ ē galaad de effraim. ⁊ habitat in medio effraim

⁊ manaſſe. Occupaueruntq̃ʒ galaadite vada ior danis p q̄ effraim reuerſurus erat. Cumq̃ʒ ve/ niſſet ad ea de effraim nūero fugiēs: atq̃ʒ dixiſ/ ſet: obſecro vt me trāſire pmittas: dicebāt ei ga laadite: Nūqd effrate⁹ es: Quo dicēte: nō ſuʒ interrogabāt eū. Dic ergo ſebboleth: qḋ inter ptaẜ ſpica. Qui rn̄debat chebboleth: eadē lr̄a ſpicā exprimere nō valēs: ſtatimq̃ʒ apphēſū iu gulabāt in ipſo iordanis trāſitu. Et ceciderunt in illo tpe de effraim q̄draginta duo milia. Ju dicauit itaq̃ʒ iepthe galaadites iſrael ſex annis ⁊ mortuus eſt ac ſepult⁹ in ciuitate ſua galaad. Poſt hūc iudicauit iſrl̄ abeſſan de bethleē qui habuit trigīta filios ⁊ totidē filias. Quas emit tens foras maritis dedit. ⁊ eiuſdē numeri filijs ſuis accepit vxores. introducēs in domū ſuam Qui ſeptem annis iudicauit iſrael: mortuuſq̃ʒ eſt ac ſepultus in bethleē. Cui ſucceſſit abialon ȥabulonites. ⁊ iudicauit iſrael decēʒ annis mor tuuſq̃ʒ ē ac ſepultus in ȥabulon. Poſt hūc iu dicauit iſrael abdon filius hellel pharatonites qui habuit quadraginta filios ⁊ triginta ex eis nepotes aſcendētes ſup ſeptuaginta pullos aſi narum. ⁊ iudicauit iſrael octo annis mortuuſq̃ʒ eſt ac ſepult⁹ in pharaton terre effraim in mon te amblech.

XIII

Rurſumq̃ʒ filij iſrael fecerūt malū in cō ſpectu dn̄i: qui tradidit eos in manus philiſtinoꝝ quadraginta annis. Erat aūt quidā vir de ſaraa ⁊ de ſtirpe dan nomine manuē habēs vxorē ſterilē: cui apparuit ange lus dn̄i ⁊ dixit ad eā. Sterilis es ⁊ abſq̃ʒ liberi ſʒ ɔcipies ⁊ paries filiū. Caue ergo ne bibas vinū ac ſicerā: nec imūdū qcq̄ʒ comedes. qꝛ cō cipies ⁊ paries filiū: cui⁹ nō tanget caput noua cula. Erit enī naȥareus dei ab infantia ſua et ex matris vtero. ⁊ ipſe incipiet liberare iſrl̄ de manu philiſtinoꝝ. Que cū veniſſet ad maritū ſuum: dixit ei. Vir dei venit ad me habēs vul tum angelicū: terribilis nimis. Quē cuʒ inter rogaſſem qs eēt ⁊ vn̄ veniſſet ⁊ q̄ noīe vocareẜ noluit mihi dicere: ſʒ hoc rn̄dit: Ecce cōcipies ⁊ paries filiū. Caue ne vinū bibas nec ſiceram ⁊ ne aliquo veſcaris imūdo. Erit enī puer na ȥareus dei ab infantia ſua. ⁊ ex vtero matris vſq̃ʒ ad diem mortis ſue. Orauit itaq̃ʒ manue dominū ⁊ ait: Obſecro dn̄e vt vir dei quē miſi ſti veniat iterū. ⁊ doceat nos quid debeam⁹ fa cere de puero qui naſciturus eſt. Exaudiuitq̃ʒ dominus depcātē manue. ⁊ apparuit rurſum angelus dn̄i vxori eius ſedēti in agro. Manue aūt marit⁹ eius non erat cū ea. Que cū vidiſſet angelū: feſtinauit ⁊ cucurrit ad virum ſuū nū ciauitq̃ʒ ei dicens. Ecce apparuit mihi vir quē ante videram. Qui ſurrexit ⁊ ſecutus ē vxorē ſuam: veniensq̃ʒ ad virum dixit ei. Tu es qui locutus es mulieri: Et ille reſpōdit. Ego ſum Cui manue. qn̄ inquit ſermo tuus fuerit exple tus quid vis vt faciat puer. aut a quo ſe obſua re debebit. Dixitq̃ʒ angel⁹ domini ad manue. Ab oīb⁹ q̄ locutus ſum vxori tue abſtineat ſe. et qcqd ex vinea naſciẜ non comedat: vinū et ſi ceram non bibat: nullo veſcaẜ imūdo. et qḋ ei precepi impleat atq̃ʒ cuſtodiat. Dixit itaq̃ʒ ma nue ad angelum domini. Obſecro te vt acqui eſcas pcibus meis. et faciamus tibi hedū de ca pris. Cui rn̄dit angelus. Si me cogis non co medā panes tuos: ſi aūt vis holocauſtū facere offer illud dn̄o. Et neſciebat manue ꝙ angel⁹ domini eēt. Dixitq̃ʒ ad eū. Qḋ ē tibi nomē vt ſi ſmo tu⁹ fuerit explet⁹ honorem⁹ te. Cui ille reſpondit. Cur q̄ris nomē meū qḋ ē mirabile Tulit itaq̃ʒ manue hedū de capris et libamen ta. et poſuit ſup petrā offerēs domino qui facit mirabilia. Ipe aūt et vxor eius intuebanẜ. Cū q̃ʒ aſcenderet flāma altaris in celuʒ: angel⁹ dn̄i pariter in flāma aſcendit. Qḋ cum vidiſſet ma nue et vxor ei⁹. pni ceciderūt in terram. et vl tra eis nō apparuit angel⁹ dn̄i. Statimq̃ʒ intel lexit manue angelū domini eē. et dixit ad vxo rē ſuā. Morte moriemur: qꝛ vidim⁹ dominū. Cui rn̄dit mulier. Si dn̄s nos vellet occidere de māib⁹ nr̄is holocauſtū ⁊ libamēta nō ſuſce piſſet nec oſtēdiſſet nobis hec oīa: neq̃ʒ ea que ſūt ventura dixiſſet. Pepit itaq̃ʒ filiū ⁊ vocauit nomen ei⁹ ſamſon. Creuitq̃ʒ puer. ⁊ bn̄dixit ei dn̄s: cepitq̃ʒ ſpūs dn̄i eſſe cuʒ eo in caſtris dan inter ſaraa eſtbaol.

XIIII

Deſcendit ergo ſamſon in thamnata: vi denſq̃ʒ ibi mulierem de filiabus phili ſtijm. aſcendit ⁊ nunciauit patri ſuo et matri ſue dicens. Vidi mulierē in thānata ď fi liabus philiſtinoꝝ: quā queſo vt mihi accipiatẜ vxorē. Cui dixerūt pater ⁊ mater ſua. Nunqd nō ē mulier in filiab⁹ fratrū tuoꝝ ⁊ in oī popu lo tuo. qꝛ vis accipere vxorem de philiſtijm q incircūciſi ſūt: Dixitq̃ʒ ſamſon ad patrē ſuum Hāc mihi accipe: qꝛ placuit oculis meis. Pa rentes autē ei⁹ neſciebant ꝙ res a dn̄o fieret. ⁊ quereret occaſiōes ɔ̄ philiſtijm. Eo. n. tpe phi liſtijm dominabāẜ iſraheli. Deſcēdit itaq̃ʒ ſam ſon cū patre ſuo ⁊ matre in thānata. Cūq̃ʒ ve niſſent ad vineas oppidi apparuit catulus leo nis ſeuus ⁊ rugiēs ⁊ occurrit ei. Irruit autem

spūs domini in samson. et dilacerauit leonē q̄
si hedū in frustra decerperet. nihil oio habens in
manu. et hoc patri et matri noluit idicare. De
scēditq; et locut⁹ ē mulieri q̄ placuerat ocul' ei⁹
Et post aliquot dies reuertēs vt acciperet eā. de
clinauit vt videret cadauer leonis. Et ecce exa
men apum in ore leonis erat: ac fauus mellis.
Quē cū sumpsisset in manibus. comedebat in
via: veniensq; ad patrē suū et matrē dedit eis
partē q et ipi comederūt nec tñ eis voluit indi/
care ꝙ mel d' corpore leonis assūpserat. Descē
dit itaq; pater ei⁹ ad mulierem et fecit filio suo
samson cōuiuiū. Sic eni iuuenes facere consue
uerant. Cū ergo ciues loci illi⁹ vidissent eū. de
derūt ei sodales triginta q essent cū eo. Quib⁹
locut⁹ ē samson. Proponā vobis ꝓblema. qd'
si solueritis mihi intra septē dies cōuiuij: dabo
vobis triginta syndones et totidem tunicas.
Sin aūt nō potueritis soluere. vos dabit' mi/
hi triginta syndones. et eiusdē numeri tunicas
Qui rñderūt ei. Propone ꝓblema vt audia/
m⁹. Dixitq; eis. De comedente exiuit cib⁹ et d'
forti egressa est dulcedo. Nec potuerunt ꝑ tres
dies ꝓpositionem soluere. Cumq; adesset dies
septim⁹. dixerūt ad vxorem samson. Blandi/
re viro tuo. et suade ei vt indicet tibi qd signifi
cet ꝓblema. Qd' si facere nolueris: incēdem⁹
te et domū patris tui. An iccirco vocastis nos
ad nuptias vt spoliaretis. Que fundebat apd'
samson lachrymas. et q̄rebat' dicēs. O dis me
et non diligis: iccirco ꝓblema quod ꝓposuisti
filijs populi mei nō vis mihi exponere. At il/
le respondit. Patri meo ⁊ matri nolui dicere.
et tibi indicare potero. Septē igit' dieb⁹ conui/
uij flebat ante eū. tandēq; die septimo cū ei eēt
molesta exposuit. Que statim indicauit ciuibus
suis. Et illi dixerūt ei die septimo ante sol' occu
bitū. Quid dulcius melle: et qd fortius leone.
Qui ait ad eos. Si non arasset' in vitula mea
nō iuenisset' ꝓpositionē meā. Irruit itaq; i eū
spūs dñi: descēditq; ascalonē. ⁊ percussit ibi tri
ginta viros: quoꝝ ablatas vestes dedit his qui
ꝓblema soluerāt. Iratusq; nimis ascēdit i do
mū patris sui: vxor aūt ei⁹ accepit maritū vnū
de amicis eius et ꝓnubis. ¶ XV

Post aliquantulū aūt tpis cū dies triti/
cee messis instarēt: venit samson inui
sere volens vxorē suā. et attulit ei he/
dum de capris. Cūq; cubiculū eius solito vel/
let intrare ꝓhibuit illū pater illi⁹ dicens. Pu/
taui ꝙ odisses eā. et ideo tradidi illā amico tuo
Sed habet sororē q̄ iunior et pulchrior illa ē. sit
tibi ꝓ ea vxor. Cui samson respondit. Ab hac
die non erit culpa in me contra philisteos. Fa
ciā eni vobis mala. Perrexitq; et cepit trecen
tas vulpes: caudasq; eaꝝ iunxit ad caudas. et
faces ligauit in medio. quas igne succēdens di
misit vt huc illucq; discurrerēt. Que statim ꝑ/
rexerūt in segetes philistinoꝝ. Quib⁹ succēsis
et cōportate iam fruges. et ad huc stantes in sti
pula cōcremate sūt: intantū vt vineas q̄z et oli/
ueta flāma cōsumeret. Dixeruntq; philistijm.
Quis fecit hanc rē. Quib⁹ dictū est. Samson
gener thānatei: q2 tulit vxorem ei⁹ et alteri tra/
didit hec opat⁹ ē. Ascēderūtq; philistijm. et cō
busserūt tam mulierē q̄z patrē ei⁹. Quibus ait
samson. Licet hec feceritis. tñ ad hec ex vobis
expetā vltionē. ⁊ tūc quiescā. Percussitq; eos
ingenti plaga. ita vt stupentes suram femori i
ponerent. Et descendens habitauit in spelūca
petre etham. Igit' ascendentes philistijm i ter
ram iuda. castrametati sūt in loco q postea vo/
cat⁹ est lechi. i. maxilla: vbi eoꝝ fusus est exerci
tus. Dixerūtq; ad eos de tribu iuda. Cur ascē
distis aduersum nos. Qui respōderunt. Vt li
gemus samson venimus: et reddamus ei q̄ in
nos opatus ē. Descēderunt ergo tria milia vi
roꝝ de iuda ad specū silicis etham. Dixerūtq;
ad samson. Nescis ꝙ philistijm iperent nobis
Quare hoc facere voluisti. Quib⁹ ille ait. Si/
cut fecerūt mihi. sic feci eis. Ligare inquiunt te
venimus et tradere in man⁹ philistinoꝝ. Qui
b⁹ samson: iurate ait ⁊ spōdete mihi ꝙ non occi
dat' me. Dixerūt. Nō te occidem⁹. sed vinctū
tradem⁹. Ligauerūtq; eū duob⁹ nouis funib⁹
et tulerūt eū de petra etham. Qui cū vidisset ad
locū maxille. et philistijm vociferantes occur
rissent ei. irruit spūs dñi in eū. et sicut solent ad
odorem ignis ligna consumi. ita vincula qui/
bus ligatus erat. dissipata sunt et soluta. In/
uentāq; maxillā. i. mādibulā asini que iacebat
arripiēs. interfecit in ea mille viros. et ait. In
maxilla asini in mandibula pulli asinaꝝ deleui
eos. et percussi mille viros. Cūq; hec verba ca
nens cōplesset. ꝓiecit mandibulā de manu. et
vocauit nomen loci illi⁹ ramathlechi: qd' inter/
ꝑtat' eleuatio maxille. Sitiensq; valde. clama/
uit ad dñm. et ait. Tu dedisti in manu serui tui
salutem hanc maximam atq; victoriam: et en si
ti morior. incidamq; in manus incircūcisorum
Aperuit itaq; dñs molarē dentē in maxilla asi
ni. et egresse sūt ex eo aque. Quib⁹ haustis re/
focillauit spm. et vires recepit. Iccirco appel/
latū ē nomē loci illi⁹. fons inuocāt' de maxilla.

vsq3 in p̄sentem diē. Judicauitq3 israel dieb⁹ philistijm viginti annis. ¶XVI

Abijt quoq3 in gaçam. et vidit ibi mulierē meretricem: ingressusq3 ē ad eam Quod cū audissent philistijm et percrebuisset apud eos intrasse vrbē samson. circūdederūt cū positis in porta ciuitatis custodib⁹. et ibi tota nocte cū silentio prestolantes vt facto mane exeuntem occiderēt. Dormiuit autem samson vsq3 ad medium noctis. et inde consurgēs apprehendit ambas porte fores cū postibus suis et sera: ipositasq3 humeris suis portauit ad verticē mōtis que respicit hebron. Post hec amauit mulierem que habitauit i valle soreth. et vocabatur dalida. Veneruntq3 ad eam principes philistinorum. atq3 dixerunt. Decipe eum et disce ab illo in quo habeat tantam fortitudinem. et quō eū superare valeamus. et vinctū affligere. Quod si feceris. dabimus tibi singuli mille centum argētcos. Locuta ē ergo dalida ad samson. Dic mihi obsecro in quo sit tua maxima fortitudo. et qd sit quo ligat⁹ erūpere nequeas. Cui rñdit samson. Si septē neruiceis funib⁹ necdū siccis et adhuc humentib⁹ ligatus fuero: infirm⁹ ero vt ceteri hoies. Attulerūtq3 ad eā satrape philistinorum septem funes vt dixerat. quibus vinxit eū latentibus apud se insidijs et in cubiculo finē rei expectantib⁹. Clamauitq3 ad eū. Philistijm super te samson. Qui rupit vincula quō si rūpat qs filū de stuppa tortū sputamine cum odorem ignis acceperit. et nō ē cognitū in quo eēt fortitudo ei⁹. Dixitq3 ad eū dalida. Ecce illusisti mihi. et falsum locutus es. Saltē nunc indica mihi quo ligari debeas. Cui ille respōdit. Si ligatus fuero nouis funibus q nunq3 fuerūt in ope infirm⁹ ero. et aliorum hominū similis. Quibus rursū dalida vinxit eū. et clamauit philistijm sup te samson. in cubiculo insidijs p̄paratis. Qui ita rupit vincula quasi fila telarum Dixitq3 dalida rursū ad eū. Vsq3q̄ decipis me et falsū loqueris. Ostēde de quo vinciri debeas Cui rñdit samson. Si ingt septē crines capitis mei cū licio plexueris. et clauū his circūligatum terre fixeris infirm⁹ ero. Quod cū fecisset dalida dixit ad eū. Philistijm super te samson. Qui consurgens de somno extraxit clauū cū crinib⁹ et licio. Dixitq3 ad eum dalida. Quomodo dicis q amas me. cū anim⁹ tuus non sit mecum. Per tres vices mentit⁹ es mihi. et noluisti dicere in quo sit maxima fortitudo tua. Cūq3 molesta eēt ei et p multos dies iugit adhereret. spatiū ad quietē nō tribuēs. defecit aia ei⁹. et ad mortem vsq3 lassata ē. Tūc aperiens veritatem rei dixit ad eā. Ferrū nunq3 ascendit super caput meū qd naçare⁹. i. consecratus dño sū de vtero matris mee. Si rasū fuerit caput meū. recedet a me fortitudo mea et deficia3. eroq3 sicut ceteri homines. Vidensq3 illa q cōfessus ei eēt oēm animū suū: misit ad p̄ncipes philistinorum ac mādauit. Ascendite adhuc semel. qr nūc mihi aperuit cor suum. Qui ascenderunt: assumpta pecunia quam p̄miserant. At illa dormire eū fecit super genua sua. et i sinu suo reclinare caput Vocauitq3 tonsorem. et rasit septē crines eius. et cepit abigere eū et a se repellere. Statim eni3 de eo fortitudo discessit. Dixitq3. Philistijm super te samson. Qui de somno consurgēs dixit in aio suo. Egrediar sicut ante feci et me excutiā nesciens q recessisset ab eo dñs. Quē cū apprehendissent philistijm. statim eruerūt oculos eius. et duxerūt gaça3 vinctum cathenis. et clausum in carcere molere fecerūt. Jāq3 capilli ei⁹ renasci ceperant. et p̄ncipes philistinorum cōuenerūt in vnū vt imolarent hostias magnificas dagon deo suo. et epularent dicentes: tradidit deus noster inimicū nr̄m samson in manus nostras. Quod etiā populus vidēs laudabat deū suū. eadēq3 dicebat. Tradidit deus noster aduersariū nr̄m in man⁹ nostras: q deleuit terrā nostrā. et occidit plurimos. Letātesq3 p conuiuia sūpt' iā epulis p̄ceperūt vt vocaret samson. et ante eos luderet. Qui adduct⁹ de carcere ludebat ante eos: fecerūtq3 eū stare int duas colūnas. Qui dixit puero regēti gressus suos Dimitte me vt tangam colūnas quib⁹ ois iminet domus. et reclinet super eas et paululū requiescam. Domus aūt erat plena virorum ac mulierū et erant ibi omnes principes philistinorum. ac detecto et solario circit tria milia vtriusq3 sexus spectantes ludentem samson. At ille inuocato domino ait. Dñe deus memento mei. et redde mihi nunc fortitudinem pristinā deus meus vt vlciscar me de hostib⁹ meis. et p amissiōe duorum luminū vnam vltionem recipiā. et apprehendens ambas colūnas qbus innitebat dom⁹ alterāq3 earum dextera et alteram leua tenens. ait Moriatur aia mea cū philistijm. Concussisq3 fortiter colūnis. cecidit dom⁹ super oēs principes et ceterā multitudinē q̄ ibi erat. Multoq3 plures iterfecit moriēs: q̄3 ante viu⁹ occiderat. Descēdētes aūt fratres eius et vniuersa cognatio tulerūt corpus ei⁹. et sepelierūt inter sara et esthaol in sepulchro patris sui manue: iudicauitq3 isrl viginti annis. ¶XVII

Fuitqꝫ eo tp̄e vir qdam de mōte effraiꝫ
nomie michas: q dixit matri sue. Mille
centum argenteos quos separaueras ⁊
super qbus me audiente iuraueras: ecce ego ha
beo. ⁊ apud me sūt. Cui illa rn̄dit. Benedictus
filius meus domino. Reddidit ḡ eos matri sue.
q̄ dixerat ei. Consecraui ⁊ voui hoc argentum
domino: vt de manu mea suscipiat fili⁹ me⁹ ⁊ fa/
ciat sculptile atqꝫ ꝯflatile: ⁊ nunc trado illud ti/
bi. Reddidit igit̄ eos matri sue. Que tulit du/
centos argenteos: ⁊ dedit eos argentario: vt fa
ceret ex eis sculptile atqꝫ ꝯflatile: qd̄ fuit i domo
miche. Qui ediculam quoqꝫ in ea deo sepauit.
⁊ fecit ephot ⁊ theraphim. i. vestem sacerdotalē
⁊ idola. Impleuitqꝫ vnius filioꝝ suorum ma/
nuꝫ. ⁊ factus est ei sacerdos. In diebus illis nō
erat rex in israel: sed vnusqsqꝫ quod sibi rectum
videbatur hoc faciebat. Fuit quoqꝫ alter ado/
lescens de bethleem iuda ex cognatione ei⁹ erat
qꝫ ipse leuites ⁊ habitabat ibi. Egressusqꝫ de ci
uitate bethleem: peregrinari voluit ibicūqꝫ sibi
cōmodum repperisset. Cūqꝫ venisset in montē
effraim iter faciens. ⁊ declinasset parump i do/
mo miche. interrogatus est ab eo vnde venissꝫ
Qui respondit. Leuita sum de bethleem iuda.
⁊ vado vt habitem vbi potuero ⁊ vtile mihi es/
se ꝓspexero. Dixitqꝫ micha. Mane apud me i
quit. ⁊ esto mihi parens sacerdos. daboqꝫ tibi ꝑ
annos singulos decem argenteos ac vesteꝫ du
plicem. ⁊ que ad victum sunt necessaria. Acqe/
uit ⁊ mansit apud hominē fuitqꝫ illi quasi vn⁹
de filijs. Impleuitqꝫ micha manum eius. ⁊ ha
buit puerum sacerdotem apud se. nunc scio di/
cens ꝙ benefaciet mihi deus habenti leuitici ge
neris sacerdotem. ¶XVIII.

In diebus illis nō erat rex i israel. ⁊ tri
bus dan q̄rebat possessioneꝫ sibi vt ha
bitaret in ea. Vsqꝫ ad illū eni diē inter
ceteras tribus sortē nō accepat. Miserūt ḡ fi/
lij dan stirpis ⁊ familie sue qnqꝫ viros fortissi/
mos de saraa ⁊ esthaol vt explorarēt terrā ⁊ di
ligēter inspicerēt. Dixerūtqꝫ eis. Ite ⁊ cōside/
rate terram. Qui cū ꝑgentes venissent i mōte
effraim ⁊ intrassent domū miche: reqeuerūt ibi
Et agnoscentes vocē adolescentis leuite: vten/
tesqꝫ illius diuersorio. dixerunt ad eum. Quis
te huc adduxit. Quid hic agis. Quam ob cau
sā huc venire voluisti. Qui respōdit eis. Hec
⁊ hec prestitit mihi michas. ⁊ me mercede con/
duxit vt sim ei sacerdos. Rogauerunt autē euꝫ
vt ꝯsuleret dominum: ⁊ scire possent an ꝓspe/
ro itinere ꝑgerent. ⁊ res haberet effectuꝫ. Qui
respondit eis. Ite cū pace. Dn̄s respicit viam
vestrā ⁊ iter quo pergit̄. Euntes igit̄ qnqꝫ viri
venerūt lais: viderūtqꝫ ppl'm habitātem in ea
absqꝫ vllo timore iuxta cōsuetudinē sidonioꝝ
secuꝝ ⁊ quietū nullo eis penitus resistente ma/
gnarūqꝫ opū. ⁊ ꝓcul a sidone atqꝫ a cūctis hoī
bus separatū. Reuersiqꝫ ad fratres suos in sa
raa ⁊ estaol. ⁊ qd egissent sciscitantib⁹ rn̄derūt.
Surgite ⁊ eamus ad eos. Vidim⁹ eni terram
valde opulentā ⁊ vberē. Nolite negligere: no
lite cessare. Eam⁹ ⁊ possideam⁹ eā. nullus erit
labor. Intrabimus ad securos in regionem la
tissimā: traditqꝫ nobis dn̄s locū i q̄ nullius rei
ē penuria coꝝ q̄ gignūt in terra. Profecti igi
tur sūt de cognatiōe dan d' saraa ⁊ esthaol sexcē
ti viri accincti armis bellicis: ascendētesqꝫ mā
serūt in cariathiarim iude. q locus ex eo tempo
re castroꝝ dan nomē accepit. ⁊ ē post tergū ca/
riathiarim. Inde transierunt in mōte effraim.
Cūqꝫ venissent ad domum miche. dixerūt qn
qꝫ viri q ꝑus missi fuerant ad ꝯsiderandā ter/
rā lais ceteris fratrib⁹ suis. Nostis ꝙ in domi
b⁹ istis sit ephot ⁊ theraphim ⁊ sculptile atqꝫ cō
flatile. Videte qd vobis placeat. Et cū paulu/
lū declinassent ingressi sunt domum adolescēt̄
leuite q erat in domo miche: salutaueruntqꝫ eū
verbis pacificis: sexcēti āt viri ita vt erāt arma
ti stabāt ante ostium. At illi q īgressi fuerāt do
mū iuuenis: sculptile ⁊ ephot ⁊ theraphim atqꝫ
ꝯflatile tollere nitebant̄. ⁊ sacerdos stabat ante
ostium: sexcēt̄ viris fortissimis haud ꝓcul ex
pectātib⁹. Tulerunt igit̄ q intrauerāt sculptile
ephot ⁊ idola atqꝫ ꝯflatile. Quibus dixit sacer
dos. Quid facitis. Cui rn̄derunt. Tace ⁊ po/
ne digitum sup os tuum: veniqꝫ nobiscum vt
habeamus te patrem ac sacerdotem. Quid ti/
bi melius est. vt sis sacerdos in domo vni⁹ vi/
ri an in vna tribu ⁊ familia in israel. Qd' cum
audisset acqeuit s'monibus eoꝝ. ⁊ tulit ephot ⁊
idola ac sculptile. ⁊ ꝓfect⁹ ē cum eis. Qui cum
ꝑgerēt ⁊ ante se ire fecissent puulos ac iumen
ta. ⁊ oē qd̄ erat p̄ciosū. iāqꝫ a domo miche eēnt
ꝓcul: viri qui habitabāt in edib⁹ miche concla
mantes secuti sunt. ⁊ post tergū clamare cepe/
runt. Qui cum respexissent. dixerūt ad michā
Quid tu vis. Cur clamas. Qui rn̄dit. Deos
meos quos mihi feci. tulist̄. ⁊ sacerdotē ⁊ oia
q̄ habeo. ⁊ dicitis: qd tibi ē. Dixeruntqꝫ ei filij
dan. Caue ne vltra loquaris ad nos. ⁊ veniāt
ad te viri aio concitati. ⁊ ip̄e cum oī domo tua
peas. Et sic cepto itinere prexerunt. Vidēs āt
micha ꝙ fortiores se eēnt: reuersus ē in domū

suā. Sexcenti autē viri tulerunt sacerdotem ⁊ q̄
sup͛a dixim⁹. veneruntq; in lais ad ppl'm qui
escentē atq; secu͛. ⁊ pcusserunt eos in ore gla
dij. vrbēq; incēdio tradiderunt: nullo penitus
ferēte p̄sidium: eo ꝙ ꝓcul habitarēt a sidone ⁊
cum nullo hoīum haberēt qcq̄ societatꝭ ac ne
gocij. Erat āt ciuitas sita in regione roob quā
rursum extruentes habitauerunt in ea. vocato
noīe ciuitatis dan. iuxta vocabulum patris sui
quē genuerat isr'l q̄ ꝑus lais dicebaꝛ. Posue/
runtq; sibi sculptile. ⁊ ionathā filium gersan fi
lij moysi ac filios eius sacerdotes in tribu dan
vsq; ad diē captiuitatis sue. Mansitq; apud
eos idolum miche oī tpe q̄ fuit domus dei i sy/
lo. In dieb⁹ illis nō erat rex in isr'l. ¶ XIX

Fuit quidā vir leuites habitans latere
montis effraim: qui accepit vxorem de
bethleem iuda. Que reliquit eum ⁊ re
uersa ē in domum pr̄is sui in bethleē: māsitq;
apud eum q̄ttuor mēsib⁹. Secutusq; ē eā vir
su⁹ volēsq; recōciliari ei atq; blādiri ⁊ secū re
ducere: habēs in comitatu puerum ⁊ duos asi
nos. Que suscepit eū. ⁊ introduxit i domū pa/
tris sui. Quod cū audisset socer ei⁹: cūq; vidisset
occurrit ei letus. ⁊ amplexat⁹ ē hoīem. Māsit
q; gener in domo soceri trib⁹ dieb⁹ comedens
cū eo ⁊ bibēs familiarit͛: die aūt quarto de nocte
cōsurgens ꝓficisci voluit. Quē tenuit socer. ⁊
ait ad eū. Gusta ꝑus pusillū panis. ⁊ conforta
stomachū. ⁊ sic ꝓficisceris. Sederuntq; simul
ac comederunt ⁊ biberūt. Dixitq; pater puelle
ad generum suum. Queso te vt hodie hic ma/
neas: pariterq; letemur. At ille ꝯsurgēs cepit
velle ꝓficisci. Et nihilominus obnoxe eum so
cer tenuit. ⁊ apud se fecit manere. Mane autē
facto parabat leuites iter. Cui socer rursū. Ob
secro inq̄t vt paululū cibi capias. ⁊ assūptis vi/
ribus donec increscat dies. postea ꝓficiscaris.
Comederūt ergo sil'. surrexitq; adolescēs vt p
geret cū vxore sua ⁊ puero. Cui rursum locut⁹
ē socer. Considera ꝙ dies ad occasū declinior
sit. ⁊ ꝓpinquat ad vespe͛. Mane apud me eti
am hodie ⁊ duc letū diem. ⁊ cras ꝓficisceris vt
vadas in domū tuam. Noluit gener acqescere
s͛monib⁹ ei⁹: sed stati pexit. ⁊ venit ꝯ iebus q̄
altero noīe vocaꝛ irl'm: ducens secum duos asi
nos onustos ⁊ cōcubinā. Iāq; addeerant iuxta
iebus ⁊ dies mutabaꝛ in noctē. Dixitq; pu/
er ad dn̄m suū. Veni obsecro declinem⁹ ad vr
bē iebuseo͛. ⁊ maneamus in ea. Cui rn̄dit do
min⁹. Nō igrediar oppidū gētis aliene q̄ non
ē de filijs israel. sed trāsibo vsq; gabaa. ⁊ cū il
luc puenero manebimus in ea: aut certe in vr
be rama. Trāsierūt ergo iebus. ⁊ ceptū carpe
bāt iter. occubuitq; eis sol iuxta gabaa q̄ est in
tribu beniamin: diuerterūtq; ad eam vt mane
rēt ibi. Quo cū intrassent sedebāt in platea ci/
uitatis. ⁊ nullus eos recipere voluit hospitio.
Et ecce apparuit hō senex reuertens de agro ⁊
de ope suo vesperi: q ⁊ ipse de mōte erat effraim
⁊ pegrinus habitabat in gabaa. Hoīes aūt re
giōis illi⁹ erant filij gemini. Eleuatisq; oculis
vidit senex sedentē hoīem cū sarcinulis suis in
platea ciuitatis. ⁊ dixit ad eū. Unde venis. ⁊
quo vadis. Qui respondit ei. Profecti sumus
de bethleē iuda. ⁊ pergim⁹ ad locū nr̄m q est in
latere mōtis effraim vnde ieram⁹ in bethleem.
Et nūc vadimus ad domū dei. nullusq; sub te
ctū suū nos vult recipere. habētes paleas ⁊ fe/
nū in asino͛ pabulū. ⁊ panē ac vinū in meos
⁊ ancille tue vsus ⁊ pueri q mecū ē. Nulla re i
digemus nisi hospitio. Cui rn̄dit senex. Pax
tecū sit. Ego p̄beo oia q̄ necessaria sunt. tm̄ q̄/
so ne in platea maneas. Introduxitq; eū i do/
mū suā. ⁊ pabulū asinis prebuit: ac postq; laue
rūt pedes suos recepit eos i cōuiuiū. Illis epu
lantibus: ⁊ post laborē itineris cibo ⁊ potu re
ficientibus corpora. venerunt viri ciuitatis il/
lius filij belial. i. absq; iugo. ⁊ circūdantes do/
mum senis. fores pulsare ceperūt clamātes ad
dn̄m dom⁹ atq; dicētes. Educ vi͛ q egressus
est domum tuam vt abutamur eo. Egressusq;
ē ad eos senex. ⁊ ait. Nolite fratres. nolite face
re malū hoc: q͛ ingressus ē homo hospitiū me
um. ⁊ cessate ab hac stulticia. Habeo filiā v͛gi
nē. ⁊ h hō h; cōcubinā. educam eas ad vos vt
humilietis eas. ⁊ vr̄am libidinē cōpleatis: tm̄
obsecro ne scelus hoc ꝯ nām opemini in vi͛.
Nolebāt acqescere s͛moībus illi⁹. Qd cernens
hō. eduxit ad eos cōcubinā suā. ⁊ eis tradidit
illudēdam. Qua cū tota nocte abusi eēnt: dimi
serūt eam mane. At mulier recedentibus tene
bris venit ad ostium domus vbi manebat dn̄s
suus. ⁊ ibi corruit. Mane facto surrexit homo
⁊ apuit ostiū vt ceptā expleret viā. ⁊ ecce cōcu/
bina eius iacebat ante ostiū sparsis i limie ma/
nib⁹. Cui ille putās eā qescere loq̄baꝛ. Surge
vt ambulemus. Qua nihil rn̄dēte itelligēs ꝙ
erat mortua. tulit eā ⁊ iposuit asino. reuersusq;
ē i domū suā. Quā cū eēt igressus arripuit gla
diū. ⁊ cadauer vxoris cū ossibus suis in duode
cim ptes ac frustra ꝯcidēs misit i oēs terminos
israel. Quod cū vidissent singuli conclamabant.
Nunq̄ res talis facta ē in isr'l ex eo die q̄ ascen

derunt patres nrī de egypto vsqȝ i p̄sens tp̄us. Ferte sniam: et in cōe decernite qd fcō op⁹ sit.
¶ XX
Egressi itaqȝ sūt oēs filij israel et pariter ꝯgregati q̄si vir vnus de dan vsqȝ bersabee ⁊ terra galaad ad dn̄ȝ in masphā. oēs quoqȝ anguli pplōꝝ et cuncte tribus israel i eccl'iā populi dei ꝯuenerūt q̄dragin ta milia peditū pugnatoꝝ. Nec latuit filios beniamin q̄ ascēdissent filij isrl'i masphā. Interrogatusqȝ leuita maritus mulieris iterfecte quō tantū scelus ꝑpetratū esset rn̄dit. Veni i gabaa beniamin cum vxore mea: illucqȝ diuerti. Et ecce hoīes ciuitatis illius circūdederunt nocte domuȝ in qua manebam volentes me occidere. et vxorē meam incredibili furore libidinis vexantes. deniqȝ mortua est. Quā arreptā in frustra concidi: misiqȝ ptes in oēs terminos possessionis vr̄e. q2 nunq̄ȝ tantū nephas et tā grāde piaculū factū est in isrl'. Adestis oēs filij isrl'. decernite quid facere debeatis. Stāsqȝ oīs ppl's ⁊ q̄si vnius hoīs sermōe rn̄dit. Nō recedemus in tabernacula nr̄a: nec suā quisq̄ȝ intrabit domū: sȝ hoc ꝯtra gabaa i cōe faciemus. Decē viri eligātur e centū ex oībus tribubus isrl'. et centū ď mille et mille de decē milibus vt cōportēt exercitui cibaria: et possimus pugnare ꝯ̄ gabaa beniamin et reddere ei ꝓ scelere qd̄ merer̄. Cōuenitqȝ vniuersus israel ad ciuitatē q̄si hō vnus eadē mente vnoqȝ ꝯsilio. et miserūt nuncios ad oēm tribuȝ beniamin qui dicerēt. Cur tm̄ nephas i vobis reptū est. Tradite hoīes de gabaa q̄ h̄ flagitiū perpetrarūt vt morianr̄: et auferar̄ maluȝ de isrl'. Qui noluerūt fratꝝ suoꝝ filioꝝ israel audire mādatum: sȝ ex cunctis vrbibus q̄ sortis sue erāt. ꝯuenerūt i gabaa vt illis ferrēt auxilium ⁊ ꝯtra vniuersū ppl'm israel dimicarēt. Inuētiqȝ sunt vigintiquīqȝ milia de beniamin educētiuȝ gladiuȝ p̄ter habitatores gabaa: qui septingenti erāt viri fortissimi ita sinistra vt dextra prelian tes. ⁊ sic fundis lapides ad certū iacentes vt capillū quoqȝ possent ꝑcutere. ⁊ neq̄q̄ȝ in alteram ptem ictus lapidis deferrer̄. Viroꝝ quoqȝ isrl' absqȝ filijs beniamin inuenta sunt q̄draginta milia educētium gladios ⁊ paratoꝝ ad pugnaȝ. q surgentes venerunt i domū dei: hoc ē in sylo. ꝯsuluerūtqȝ dn̄m atqȝ dixerūt. Quis erit i exercitu nr̄o p̄nceps certaminis ꝯtra filios bēiamin. Quib⁹ rn̄dit dn̄s. Judas sit dux vester. Statimqȝ filij israel surgētes mane castrametati sūt iuxta gabaa: ⁊ inde ꝓcedentes ad pugnā cōtra beniamin. vrbē oppugnare ceperunt. Egressiqȝ filij beniamin ď gabaa. occiderūt ď filijs isrl' die illo vigintiduo milia viroꝝ. Rursum filij israel ⁊ fortitudine ⁊ numero confidentes i eodē loco in quo p̄us certauerūt. aciē dixerūt: ita tm̄ vt p̄us ascenderent ⁊ flerent coram domino vsqȝ ad noctē ꝯsulerētqȝ eū ⁊ dicerēt. Debem⁹ vltra ꝓcedere ad dimicandū ꝯtra filios beniamin fratres nostros. an non. Quib⁹ ille rn̄dit. Ascēdite ad eos ⁊ inite certamē. Cūqȝ filij isrl' altera die ꝯtra filios beniami ad p̄liū ꝓcessissēt eruperūt filij beniamin de portis gabaa. ⁊ occurrentes eis tanta in illos cede bachati sunt. vt decem ⁊ octo milia viroꝝ educentiū gladiū ꝓsternerēt. Quāobrē oēs filij israel venerūt i domū dei. ⁊ sedentes flebāt corā dn̄o. Ieiunaueruntqȝ die illo vsqȝ ad vesperā. ⁊ obtulerūt ei holocausta atqȝ pacificas victimas: ⁊ sup statu suo interrogauerūt. Eo tempore ibi erat archa federis domini. ⁊ phinees filius eleaçari filij aaron preposit⁹ dom⁹. Cōsuluerūt igit̄ dn̄ȝ atqȝ dixerūt. Exire vltra debemus ad pugnaȝ ꝯtra filios beniamin fratres nostros. an quiescere. Quibus ait dn̄s. Ascēdite. Cras enim tradā eos in manus vr̄as. Posuerūtqȝ filij israel insidias ꝑ circuitū vrbis gabaa. ⁊ tertia vice sicut semel ⁊ bis ꝯtra beniamin exercitū ꝓduxerūt. Sed ⁊ filij beniamin audacter eruperūt ď ciuitate ⁊ fugientes aduersarios lōgius ꝓsecuti sūt. ita vt vulnerarēt ex eis sicut p̄mo die ⁊ secūdo. ⁊ cederēt ꝑ duas semitas vertētes terga quaꝝ vna ferebar̄ in bethel: et altera i galaa: atqȝ ꝓsternerēt triginta circiter viros. Putauerūt eni solito eos more cedere. Qui fugaȝ arte simulantes inierunt cōsiliū vt abstraherē⁹ eos de ciuitate et quasi fugientes ad supradictas semitas ꝑducerēt. Oēs itaqȝ filij israel surgētes de sedibus suis. tetenderūt aciē in loco q̄ vocar̄ baalthamar. insidie q̄ȝ q̄ circa vrbē erant. paulati se apire ceperunt. et ab occidētali vrbis pte ꝓcedere. Sed et alia decē milia viroꝝ de vniuerso israel habitatores vrbis ad certamina ꝓuocabāt: igrauatūqȝ ē belluȝ ꝯ̄ filios beniami et nō itellexerunt q̄ ex oī pte illis istaret interitus. Percussitqȝ eos dn̄s i ꝯspectu filioꝝ isrl'. et iterfecerunt ex eis i illo die vigintiqnqȝ milia et cētum viros. oēs bellatores et educētes gladium. Filij autē beniami cum se iferiores eē vidissent. ceperunt fugere. Quod cernētes filij isrl' dederunt eis ad fugiēdum locum vt ad p̄paratas isidias deuenirēt q̄s iux̄ vrbē posuerāt. Qui cum repēte de latibul' surrexissent. et beniamin terga cedētib⁹ daret: igressi sunt ciuitatē ⁊ ꝑcusserunt eā i ore gladij. Signum aūt

sederant filij israel his qs in insidijs collocaue
rant vt postq̄ vrbem cepissent. ignem accende/
rent. vt ascendēte in altū fumo captam vrbem
demonstrarent. Q𝔡 cū cernerent filij israel in
ipo certamine positi. putauerūt eni filij beniamin
eos fugere ⁊ instanti⁹ persequebant̄: cesis d' ex
ercitu co⁊ triginta viris: vt viderūt quasi colū
nā fumi de ciuitate conscēdere: beniamin q̄ re
spiciēs retro. cū captā cerneret ciuitatē ⁊ flam/
mas in sublime ferri: q̄ prius simulauerāt fugā.
versa facie forti⁹ resistebāt. Q𝔡 cū vidissent fi/
lij beniamin. in fugā versi sūt. ⁊ ad viā deserti
ire ceperūt: illuc q̄ eos aduersarij psequenti/
b⁹. Sed ⁊ hi q̄ vrbē succēderāt occurrerūt eis.
atq̄ ita factū ē vt ex vtraq̄ pte ab hostib⁹ cede/
rent̄: nec erat vlla reqes morientiū. Ceciderūt
atq̄ pstrati sūt ad orietalē plagā vrbis gabaa
Fuerūt autem q̄ in eodem loco interfecti sūt de
cē ⁊ octo milia viro⁊: omnes robustissimi pu/
gnatores. Q𝔡 cū vidissent q̄ remanserāt de be
niamin fugierunt in solitudinem: ⁊ pergebant
ad petram cuius vocabulū ē remmon. In illa
q̄ fuga palantes ⁊ in diuersa tendētes. occide
rūt qnq̄ milia viros. Et cū vltra tēderēt psecu
ti sunt eos. ⁊ interfecerūt etiam alia duo milia.
Et sic factū ē vt oēs q̄ ceciderant de beniamin
in diuersis locis cēnt viginti qnq̄ milia pugna
tores ad bella pmptissimi. Remanserūt itaq̄
d' oi numero beniamin q̄ euadere potuerant ⁊
fugere in solitudinē sexcēti viri: sederūtq̄ i pe
tra remon mensib⁹ quattuor. Regressi aūt filij
israel oēs reliqas ciuitatis a viris vsq̄ ad iumē
ta gladio pcusserūt. cunctasq̄ vrbes ⁊ viculos
beniamin vorax flāma ɔsūpsit. XXI

Iurauerant quoq̄ filij israel i masphā
⁊ dixerunt. Nullus nostrū dabit filijs
beniamin de filiabus suis vxorē. Ve
nerūtq̄ omnes ad domū dei in sylo. ⁊ in con/
spectu eius sedentes vsq̄ ad vesperam leuaue
rūt vocem. ⁊ magno vlulatu ceperūt flere dicē
tes. Quare domine deus israel factum est hoc
malū in populo tuo: vt hodie vna tribus aufe
ret̄ ex nobis. Altera aūt die diluculo consurgē
tes extruxerūt altare: obtulerūtq̄ ibi holocau/
sta ⁊ pacificas victimas. ⁊ dixerūt. Quis non
ascendit in exercitū domini de vniuersis tribu
bus israel. Grandi enim iuramento se pstrin
xerant cū essent in masphā. interfici eos qui de
fuissent: ductiq̄ penitentia filij israel super fra
tre suo beniamin. ceperūt dicere. Ablata est tri
bus vna de isrl'. Vnde vxores accipient. O m
nes eni in cōmune iurauim⁹ non daturos nos

bis filias nostras. Idcirco dixerūt. Quis ē de
vniuersis tribubus israel qui non ascendit ad
dominū in masphā. Et ecce inuenti sūt habita/
tores iabis galaad in illo exercitu nō fuisse. Eo
quoq̄ tempore cū essent in sylo. nullus ex eis
ibi repertus est. Miserūt itaq̄ decem milia vi
ros robustissimos. ⁊ preceperūt eis. Ite ⁊ per
cutite habitatores iabis galaad i ore gladij. tā
vxores q̄ paruulos eorū. ⁊ hoc erit qd' obser
uare debebitis. Omne genus masculini ⁊ mu
lieres que cognouerūt viros interficite. virgi/
nes aūt reseruate. Inuentēq̄ sunt de iabis ga
laad quadringente virgines que nescierūt viri
thorum: ⁊ adduxerunt eas ad castra in sylo in ter
ram chanaā. Miserūtq̄ nūcios ad filios beni
amin qui erant in petra remmon. ⁊ preceperūt
eis vt eas suscipent in pace. Veneruntq̄ filij be
niamin in illo tpe. ⁊ date sūt eis vxores de filia
bus iabis galaad: alias aūt nō repperērūt quas
simili modo traderēt. Vniuersusq̄ israel val/
de doluit ⁊ egit pniam sup interfectiōe vni⁹ tri
b⁹ ex israel: dixerūtq̄ maiores natu. Quid faci
em⁹ reliqs q̄ nō acceperūt vxores. Oēs i beni
amin femine cōciderūt. ⁊ magna nobis cura i
gētiq̄ studio puidēdū ē ne vna tribus deleat̄
ex filijs israel. Filias eni nostras eis dare non
possumus pstricti iuramēto ⁊ maledictiōe qua
diximus. maledict⁹ qui dederit de filiabus suis
vxorē beniamin. Ceperūt ɔsiliū atq̄ dixerunt
Ecce solēnitas dñi est in sylo āniuersaria q̄ sita
ē ad septētrionē vrbis bethel: ad orientalē pla
gā via q̄ de bethel tēdit ad sichimā. ⁊ ad meri/
diē oppidi lebona. Preceperūt q̄ filijs benia
min. atq̄ dixerūt. Ite ⁊ latitate in vineis. Cū
q̄ videritis filias sylo adducendos choros ex
more pcedere: exite repēte de vineis. ⁊ rapite
ex eis singuli vxores singulas. ⁊ pergite in ter
rā beniamin. Cūq̄ venerint patres ea⁊ ac fra
tres ⁊ aduersum vos q̄ri ceperint atq̄ iurgari
dicem⁹ eis. Misere mini eo⁊. Nō enim rapue
rūt eas iure bellantiū atq̄ victo⁊: sed roganti/
b⁹ vt acciperēt nō dedistis. ⁊ a vr̄a pte pctm̄ est
Feceruntq̄ filij beniamin vt sibi fuerat impera
tū. ⁊ iuxta numeꝝ suū rapuerūt sibi de his que
ducebant choros vxores singulas: abierūtq̄ i
possessionem suā edificantes vrbes. ⁊ habitā
tes in eis. Filij q̄ israel reuersi sūt p trib⁹ ⁊ fa
milias in tabernacula sua. In diebus illis non
erat rex in israel: sed vnusq̄sq̄ qd' sibi rectū vi/
debat̄ hoc faciebat.

Explicit liber Judicū. Incipit
liber Ruth. Capl'm I

i In diebus unius
iudicis qñ iudices pérãt. fcã est
fames i tra. Abijt qz hõ de be/
thleẽ iuda: vt pegriaret i regio
ne moabitide cum vxore sua ac
duob⁹ liberis. Ipe vocabat elimelech. ⁊ vxor
ei⁹ noemi. ⁊ duo filij alt maalõ ⁊ alt chelion effra
tei de bethleẽ iuda. Ingressiqz regiõez moabi/
tidẽ morabãt ibi. Et mortu⁹ ẽ elimelech mari/
tus noemi. remãsitqz ipa cũ filijs. Qui accepe
rũt vxores moabitidas: quaꝝ vna vocabat orpha
altera qz ruth. Mãseruntqz ibi decẽ ãnis. ⁊ am/
bo mortui sunt. maalon videlicet ⁊ chelion. re/
mansitqz mulier orbata duobus liberis ac ma/
rito. Et surrexit vt in patriã pgeret cuz vtraqz
nuru sua de regione moabitide. Audierat eniz
q respexisset dñs populum suum ⁊ dedisset eis
escas. Egressa est itaqz de loco pegrinatõis sue
cũ vtraqz nuru. ⁊ iã in via revertendi posita in
terrã iuda: dixit ad eas. Ite i domũ matris vrẽ
Faciat vobiscũ dñs miam sicut fecistis cũ mor/
tuis ⁊ mecum. Det vobis inuenire requiẽ i do
mibus viroꝝ quos sortiture estis. Et osculata
est eas. Que eleuata voce flere ceperũt: ⁊ dice/
re: Tecũ pgemus ad pplm tuũ. Quib⁹ illa re/
spõdit. Reuertimini filie mi. Cur venitis mecũ.
Nũ vltra habebo filios in vtero meo: vt viros
ex me sperare possitis. Reuertimini filie mi ⁊
abite. Iã. n. senectute confecta sũ: nec apta vin
culo cõiugali. Etiã si possem hac nocte concipe
re et parere filios: si eos expectare velitis donec
crescant et annos pubertatis iplcant: ante critis
vetule qz nubatis. Nolite qso filie mi facere h:
quia vestra angustia magis me premit. et egres
sa est manus domini ꝯ me. eleuata igitur voce
rursũ flere ceperunt. Orpha osculata est socruz
ac reuersa est: ruth adhesit socrui sue. Cui dixit
noemi. en reuersa est cognata tua ad populum
suũ et ad deos suos. vade cũ ea. Que respõdit.
Ne aduerseris mihi. vt relinquaz te et abeam.
Quocũqz. n. perexeris. pgã. et vbi morata fue/
ris et ego pariter morabor. Ppl's tu⁹ ppl's me
us ⁊ deus tu⁹ deus meus. Que te terra suscepit
moriẽtẽ. i ea moriar ibiqz locũ accipiã sepultur
Hec mihi faciat deus. Et hec addat si non sola
mors me ⁊ te sepauerit. Videns ergo noemi q
obstinato ruth aĩo decreuisset secuz pergere ad
uersari noluit. nec ad suos vltra reditum p sua
dere. Profecteqz sunt simul. ⁊ venerunt in be
thleem. Quibus vrbem ingressis. velox apud
cunctos fama percrebruit. dicebãtqz mulieres
Hec ẽ illa noemi. Quibus ait ne vocetis me
noemi. i. pulchrã: sed vocate me mara. i. ama/
rã q amaritudine valde repleuit me omnipo/
tens. Egressa sũ plena. ⁊ vacuam reduxit me
dñs. Cur ergo vocatis me noemi quã dñs hu
miliauit ⁊ afflixit oĩpotẽs. Venit ergo noemi
cũ ruth moabitide nuru sua de terra pegrinatio
nis sue. ac reuersa ẽ in bethleem: qñ pmum or
dea metebant. II
Erat aũt viro elimelech cõsanguineus
homo potẽs ⁊ magnaꝝ opũ noie booz
Dixitqz ruth moabitis ad socrũ suam
Si iubes vadã in agrũ. ⁊ colligã spicas q fuge
rint manus metentiũ: vbicũqz clementis i me
patrisfamilias repperero gratiam. Cui illa re
spõdit. Vade filia mi. Abijt itaqz ⁊ colligebat
spicas post terga metentiũ. Accidit aũt vt ager
ille haberet dñm noie booz: q erat de cognatio
ne elimelech. Et ecce ipe veniebat de bethleẽ.
dixitqz messoribus. Dominus vobiscũ. Qui
responderũt. Benedicat tibi dominus. Dixit
qz booz. iuueni q messoribus perat. Cuius est
hec puella. Cui rñdit. Hec ẽ moabitis que ve
nit cũ noemi de regiõe moabitide. ⁊ rogauit vt
spicas colligeret remanentes: sequens messoꝝ
vestigia. Et de mane vsqz nunc stat in agro. ⁊
nec ad momentũ quidẽ domuz reuersa est. Et
ait booz ad ruth. Audi filia. Ne vadas in alte
rũ agrũ ad colligẽdũ: nec recedas ab hoc loco:
sed iũgere puellis meis. ⁊ vbi messuerint seqre
Mandaui eni pueris meis vt nemo molestus
sit tibi: sed etiaz si sitieris vade ad sarcinulas ⁊
bibe aquas de qb⁹ ⁊ pueri mei bibunt. Que ca
dens in faciem suam ⁊ adorans sup terrã. di/
xit ad eũ. Vnde mihi hoc vt inuenirẽ gratiam
ante oculos tuos. ⁊ nosse me dignareris pere/
grinã mulierẽ. Cui ille rñdit. Nũciata sũt mi/
hi oĩa q feceris socrui tue post mortẽ viri tui. ⁊
q reliqueris parẽtes tuos. ⁊ terrã i qua nata es
⁊ veneris ad pplm quẽ antea nesciebas. Red
dat tibi dñs p ope tuo ⁊ plenã mercedẽ recipi
as a dño deo israheli ad quẽ venisti. ⁊ sub cui⁹
cõfugisti alas. Que ait. Inueni gratiam apud
oculos tuos dñe mi. q consolat⁹ es me. ⁊ locu/
tus es ad cor ancille tue: q nõ sũ similis vnius
puellaꝝ tuaꝝ. Dixitqz ad eam booz. Qñ hora
vescendi fuerit veni huc ⁊ comede panem. ⁊ i
tinge buccellam tuam in aceto. Sedit itaqz ad
messoꝝ latus ⁊ congessit polentam sibi: come/
ditqz ⁊ saturata est. ⁊ tulit reliquias. Atqz inde
surrexit vt spicas ex more colligeret. Precc/
pit aũt booz pueris suis dicẽs. Etiã si vobiscũ

metere voluerit ne ꝓhibeatis eã. ⁊ de vr̃is q̃ꝫ manipulis ꝓijcite de industria. ⁊ remanere ꝑmittite vt absqꝫ rubore colligat. ⁊ colligentẽ nemo corripiat. Collegit ergo in agro vsqꝫ ad vesperã. ⁊ que collegerat virga cedens ⁊ excutiẽs inuenit ordei quasi ephi mẽsuram. i. tres modios quos portans reuersa est in ciuitatẽ. ⁊ oñdit socrui sue. Insup ꝓtulit ⁊ dedit ei de reliquijs cibi sui quo saturata fuerat. Dixitqꝫ ei socrꝰ sua Vbi hodie collegisti. ⁊ vbi fecisti opꝰ. Sit benedictus q misertꝰ est tui. Indicauitqꝫ ei apud queꝫ esset operata. et nomen dixit viri ꝙ booz vocaret̃. Cui respondit noemi. Benedictꝰ sit a domino qm̃ eandem gr̃aꝫ quã ꝑbuerat viuis seruauit et mortuis. Rursumqꝫ ait. Propinquus noster ẽ hõ. et ruth hoc q̊ꝫ inqt ꝑcepit mihi vt tãdiu messoribꝰ eiꝰ iũgerer donec oẽs segetes meterent̃. Cui dixit socrus. Melius ẽ filia mi vt cũ puellis eius exeas ad metẽduꝫ ne i alieno agro qspiã resistat tibi. Iũcta ẽ itaqꝫ puellis booz et tãdiu cuꝫ eis messuit donec ordea et triticum in horreis ꝯderent̃.

¶ III

Postq̃ꝫ aũt reuersa est ad socrum suam audiuit ab ea. Filia mi querã tibi requiem. et ꝓuidebo vt bene sit tibi. Booz iste cuius puellis in agro iuncta es ꝓpinquus noster est. et hac nocte aream ordei vẽtilat. Laua te igit̃ et vngere. et induere cultioribus vestimentis. et descende in aream. Non te videat hõ: donec esum potũqꝫ finierit. Qñ aũt ierit ad dormiendum: nota locum in quo dormiat. Veniesqꝫ et discooperies palliuꝫ quo operit̃ a ꝑte pedũ. et ꝓijcies te et ibi iacebis. Ipe auteꝫ dicet tibi qd ager̃ debeas. Que rñdit Quicqd ꝑceperis faciaꝫ. Descenditqꝫ in aream. et fecit oĩa que sibi iperauerat socrꝰ. Cũqꝫ comedisset booz ⁊ bibisset. ⁊ factus eẽt hilarior: issetqꝫ ad dormiendũ iuxta aceruũ manipuloꝝ venit abscondite. ⁊ discooperto a pedibus eius pallio se proiecit. Et ecce nocte iaꝫ media expauit homo ⁊ conturbatus est: viditqꝫ mulierem iacentem ad pedes suos. ⁊ ait illi. Que es. Illaqꝫ respõdit. Ego sum ruth ancilla tua. Expandi pallium tuum super famulã tuam. qꝛ ꝓpinquus es Et ille. benedicta inquit es a domino filia. ⁊ ꝑorẽ miam posteriore superasti. qꝛ non ẽ secuta iuuenes pauperes siue diuites. Noli ergo metuere: sed qcqd dixeris mihi faciã tibi. Scit. n. oĩs populus q habitat intra portas vrbis mee mulierẽ te esse virtutis. Nec abnuo me ꝓpinquum: sed ẽ alius me ꝓpinquior. Quiesce hac nocte ⁊ facto mane. si te voluerit ꝓpinquitatis iure retinere: bñ res acta ẽ: sin aũt ille noluerit ego te absqꝫ vlla dubitatiõe suscipiã: viuit dñs Dormi vsqꝫ mane. Dormiuit itaqꝫ ad pedes eius vsqꝫ ad noctis abscessũ. Surrexit itaqꝫ anteq̃ꝫ hoĩes se cognoscerẽt mutuo. ⁊ dixit booz. Caue ne qs nouerit ꝙ huc veneris. Et rursũ: expande inqt palliũ tuũ quo opiris. ⁊ tene vtraqꝫ manu. Qua extendente ⁊ tenente. mensus est sex modios ordei ⁊ posuit super eam. Que portans ingressa ẽ ciuitatẽ. ⁊ venit ad socrum suã. Que dixit ei. Quid egisti filia. Narrauitqꝫ ei oĩa q̃ sibi fecisset hõ. Et ait. Ecce sex modios ordei dedit mihi. ⁊ ait. nolo vacuam te reuerti ad socrum tuam. Dixitqꝫ noemi. Expecta filia donec videamus quem res exitũ habeat. Neqꝫ enim cessabit homo. nisi compleuerit qd̾ locutꝰ ẽ.

¶ IIII

Ascendit ergo booz ad portã. ⁊ sedit ibi Cũqꝫ vidisset ꝓpinquũ ꝑterire d̾ quo ꝑus sermo habitus ẽ. dixit ad eũ. Declina paulisper ⁊ sede hic: vocãs eum nomine suo. Qui diuertit ⁊ sedit. Tollens aũt booz decem viros de senioribus ciuitatis: dixit ad eos Sedete hic. Quibus residentibus locutus est ad ꝓpinquũ. Partẽ agri fratris nr̃i elimelech vẽdet noemi q̃ reuersa est de regiõe moabitide qd̾ audire te volui ⁊ tibi dicere coram cũctis sedẽtibus ⁊ maioribus natu de populo meo. Si vis possidere iure ꝓpinquitatis. eme ⁊ posside si aũt displicet tibi. hoc ipm indica mihi vt sciaꝫ qd facere debeã. Nullus eni ẽ ꝓpinquus excepto te q ꝑor es. ⁊ me q secũdus sũ. At ille rñdit Ego agrũ emam. Cui dixit booz. Qñ emeris agruꝫ de manu mulieris. ruth q̊ꝫ moabitidẽ q̃ vxor defũcti fuit debes accipere: vt suscites nomen ꝓpinqui tui in hereditate sua. Qui rñdit cedo iuri ꝓpinqtatis. Neqꝫ eni posteritatẽ familie mee delere debeo. Tu meo vtere priuilegio quo me libenter carere ꝓfiteor. Hic autẽ erat mos antiqtꝰ i israel int̾ ꝓpinquos: vt si qñ alt̾ alteri suo iuri cedebat: vt eẽt firma ꝯcessio: soluebat hõ calciamentũ suũ. ⁊ dabat ꝓpinquo suo. Hoc erat testimoniũ cessiõis i isrl̾. Dixit ergo ꝓpinquo suo booz. Tolle calciamentum Qd̾ statim soluit de pede suo. At ille maioribus natu ⁊ vniuerso populo. testes vos inqt estis hodie ꝙ possideri oĩa q̃ fuerũt elimelech ⁊ chelion ⁊ maalon tradente noemi. ⁊ ruth moabitidẽ vxorẽ maalon in cõiugiũ sũpserim vt suscitẽ nomen defuncti i hereditate sua. ne vocabulũ eiꝰ d̾ familia sua ac fribꝰ ⁊ pplo deleat̃. Vos inquã huiꝰ rei testes estis. Rñdit oĩs ppl̾s qui

erat in porta et maiores natu. Nos testes sumus. Faciat dominus hanc mulierem que ingreditur domum tuam sicut rachel et lyam que edificauerunt domum israhel: vt sit exemplum virtutis in effrata et habeat celebre nomen in bethleem. Fiatque domus tua sicut domus phares quem thamar peperit iude. de semine quod tibi dederit dominus ex hac puella. Tulit itaque booz ruth et accepit vxorem: ingressusque est ad eam et dedit illi dominus vt conciperet et pareret filium. Dixeruntque mulieres ad noemi. Benedictus dominus qui non est passus vt deficeret successor familie tue. et vocaretur nomen eius in israel. et habeas qui consoletur animam tuam et enutriet senectutem. De nuru enim tua natus est qui te diliget. et multo tibi melior est quam si septem haberes filios. Susceptumque noemi puerum posuit in sinu suo: et nutricis ac gerule fungebatur officio. Vicine autem mulieres congratulantes ei et dicentes: natus est filius noemi: vocauerunt nomen eius obed: Hic est pater isai patris dauid. He sunt generationes phares. Phares genuit esrom: Esrom genuit aram: Aram genuit aminadab: Aminadab genuit naason: Naason genuit salmon Salmon genuit booz: Booz genuit obed: Obed genuit isai: Isai genuit dauid regem.

Explicit liber Ruth. Incipit prologus sancti Hieronymi in libros Regum.

Viginti et duas litteras esse apud hebreos: syrorum quoque lingua et chaldeorum testatur que hebree magna ex parte confinis est. Nam et ipsi viginti duo elementa habent: eodem sono: sed diuersis caracteribus. Samaritani etiam pentateuchum moysi totidem litteris scriptitant: figuris tantum et apicibus discrepantes. Certumque est esdram scribam legisque doctorem post captam hierosolymam et instaurationem templi sub zorobabel alias litteras reperisse: quibus nunc vtimur: cum ad illud vsque tempus iidem samaritanorum et hebreorum caracteres fuerint. In libro quoque numerorum hec eadem supputatio: sub leuitarum ac sacerdotum censu mystice ostenditur. et nomen domini tetragrammaton in quibusdam grecis voluminibus vsque hodie antiquis expressum litteris inuenimus. Sed et psalmi tricesimusseptimus et centesimusdecimus et centesimusvndecimus: et centesimusdecimusoctauus et centesimusquadragesimusquartus: quamquam diuerso scribantur metro: tamen eiusdem numeri texuntur alphabeto. Et hieremie lamentationes et oratio eius: salomonis quoque in fine prouerbia: ab eo loco in quo ait Mulierem fortem quis inueniet: eisdem alphabetis vel incisionibus supputantur. Porro quinque litere duplices apud hebreos sunt: caph: mem nun. phe. sade. Aliter enim scribunt per has principia medietatesque verborum. aliter fines. Unde et quinque a plerisque libri duplices estimantur: samuel malachim: dabreiamin: esdras: hieremias cum cinoth. i. lamentationibus suis. Quomodo igitur viginti duo elementa sunt per que scribimus hebraice omne quod loquimur. et eorum initiis vox humana comprehenditur: ita viginti duo volumina supputantur: quibus quasi litteris et exordiis in dei doctrina tenera adhuc et lactens viri iusti eruditur infantia. Primus apud eos liber vocatur bresith: quem nos genesim dicimus. secundus elle smoth: qui exodus appellatur. tertius vagecra. i. leuiticus. quartus vagedabar: quem numeri vocamus. quintus elleaddabarim: qui deuteronomium prenotatur. Hi sunt quinque libri moysi quos proprie thorat. i. legem appellant. Secundum prophetarum ordinem faciunt: et incipiunt ab iesu filio naue: qui apud illos iosue bennum dicitur. Deinde subtexunt sopthim. i. iudicum librum. et in eundem compingunt ruth: quia in diebus iudicum facta eius narratur historia. tertius sequitur samuel: quem nos regnorum primum et secundum dicimus. quartus malachim. i. regum: qui tertio et quarto regnorum volumine continetur. Meliusque multo est malachim. i. regum: quam malachot. i. regnorum dicere. Non enim multarum gentium describit regna: sed vnius israhelitici populi qui tribubus duodecim continetur. quintus est isaias sextus hieremias. septimus ezechiel. octauus liber duodecim prophetarum: qui apud illos vocatur thareasra. Tertius ordo: agiographa possidet: Et primus liber incipit ab iob. secundus a dauid: quem quinque incisionibus et vno psalmorum volumine comprehendunt tertius est salomon: tres libros habens: prouerbia que illi parabolas. i. masloth appellant. quartus ecclesiasten. i. coeleth. quintus est canticum canticorum quem titulo syrasyrim prenotant. sextus est daniel. septimus dabreiamin. i. verba dierum quod significantius chronicon totius diuine historie possumus appellare: qui liber apud nos paralypomenon primus et secundus inscribitur. octauus esdras: qui et ipse similiter apud grecos et latinos in duos libros diuisus est. nonus hester. Atque ita fiunt pariter veteris legis libri vigintiduo. i. moysi quinque et prophetarum octo: agiographorum nouem. Quamquam nonnulli ruth et cynoth inter agiographa scriptitent. et hos libros in suo putent numero supputandos: ac per hoc esse prisce legis libros vigintiquattuor quos sub numero vigintiquattuor seniorum apocalypsis iohannis inducit. adorantes agnum. et coronas suas prostratis vultibus offerentes: stantibus coram quattuor animalibus oculatis ante et retro. i. in preteritum et in futurum respi-

ıentibus. ⁊ indefessa voce clamātibus sanctus scūs: scūs: dñs deus oipotēs q erat ⁊ q ē ⁊ qui vēturus ē. Hic ꝓlogus scripturaꝝ q̄si galeatū ꝓncipiū oibus libris q̄s de hebreo v̄timus i latinū ꝯuenire pōt· vt scire valeamus qcq̄d extra hos ē inter apocrypha eē ponēdū. Igit̄ sapia q̄ vulgo salomonis inscribit̄. ⁊ iesu filij syrach liber. ⁊ iudith. ⁊ tobias. ⁊ pastor nō sūt in canone. Machabeoꝝ primuꝫ libꝝ hebraicū reppi. Secūdus grecus ē: qđ ex ipsa phrasin probari pōt. Que cum ita se habeāt: obsecro te lector ne laborem meum reprehensionem estimes antiquoruꝫ. In templo dei offert vnusquisqꝫ quod potest. Alij aurum ⁊ argentū et lapides preciosos: alij byssum ⁊ purpuram ⁊ coccū offerunt et hyacinthum. Nobiscū bene agitur: si obtulerimus pelles ⁊ caprarum pilos. Et tamē apostolus contēptibiliora nostra magis necessaria iudicat. Unde ⁊ tota illa tabernaculi pulchritudo ⁊ per singulas species ecclesie presentis futureqꝫ distinctio pellibus tegitur ⁊ cilitijs: ardoremqꝫ solis ⁊ iniuriam imbriuꝫ ea que viliora sunt ꝓhibent. Lege ergo primum samuel et malachim meum. Meū inquā meum. Quicquid eniꝫ crebrius vertendo ⁊ emendando sollicitius ⁊ didicimus ⁊ tenemus. nostrū est. Et cum intellexeris quod antea nesciebas: vel interpretem me estimato si gratus es: vel parafrasten si ingratus: q̄ꝫq̄ꝫ mihi omnino cōscius nō sim: mutasse me quippiā de hebraica veritate. Certe si incredulus es: lege grecos codices ⁊ latinos. ⁊ confer cum his oppusculis que nuper emēdauimus. ⁊ vbicunqꝫ discrepare inter se videris: interroga quēlibet hebreorū cui magis accomodare debeas fidem. ⁊ si nostra firmauerit: puto ꝙ cum nō estimes cōiectorem vt in eodem loco mecū similiter diuinarit. Sed et vos famulas christi rogo que dñi discūbentis preciosissima fidei mirrha vngitis caput: que nequaq̄ꝫ saluatorē queritis in sepulchro q̄bus iam ad patrē christus ascendit: vt contra latrātes canes qui aduersū me rabido ore deseuient ⁊ circueunt ciuitatē: atqꝫ in eo se doctos arbitrantur. si alijs detrahant: orationū vestrarum clypeos opponatis. Ego sciens humilitatem meā: illius semper sententie recordabor. Dixi custodiā vias meas: vt nō delinquā in lingua mea. Posui ori meo custodiam: cū consisteret peccator aduersū me. Obmutui ⁊ humiliatus sum: ⁊ silui a bonis.

Explicit prologus. Incipit liber Samuelis primus. Capitulū. I

Fuit uir unus de ramathaim sophi de monte effraim. ⁊ nomē eius helchana. filius hieroboam filij heliu. filij thau: filij suph: effrateus. ⁊ habuit duas vxores: nomen vni anna ⁊ nomen secūde fenenna. Fueruntqꝫ fenenne filij anne aūt nō erant liberi. Et ascendebat virile de ciuitate sua statutis diebus vt adoraret ⁊ sacrificaret dño exercituū in sylo. Erant autē ibi duo filij heli: ofni ⁊ phinees sacerdotes dñi. Uenit ergo dies ⁊ imolauit helchana: deditqꝫ fenenne vxori sue ⁊ cūctis filijs eius ⁊ filiabus partes. Anne aūt dedit partem vnā tristis: q̄r annā diligebat. Dñs aūt cōcluserat vuluā eius. Affligebat quoqꝫ eam emula eius ⁊ vehemēter angebat: intātū vt exprobraret ꝙ dñs ꝯclusisset vuluā eius. Sicqꝫ faciebat per singulos ānos cū redeūte tpe ascenderent ad templū dñi. ⁊ sic ꝓuocabāt eam. Porro illa flebat. ⁊ non capiebat cibū: Dixit ergo ei helchana vir suus: Anna cur fles. ⁊ quare nō comedis: ⁊ quāobrē affligit̄ cor tuū? Nūq̄d non ego melior tibi sū q̄ꝫ decē filij? Surrexit autem anna postq̄ꝫ comederat ⁊ biberat i sylo. Et heli sacerdote sedente super sellā ante postes domus dñi: cum esset anna amaro aio: orauit ad dñm flens largiter ⁊ votum vouit dicēs: Dñe exercituū si respiciēs videris afflictionē famule tue. ⁊ recordatus mei fueris: nec oblitus ancille tue. dederisqꝫ serue tue sexum virilem: dabo eum dño oibus diebus vite eius. ⁊ nouacula nō ascendet sup caput eius. Factuꝫ est aūt cum illa multiplicaret preces coram dño: vt heli obseruaret os eius. Porro anna loquebat̄ in corde suo: tm̄qꝫ labia eius mouebāt̄. ⁊ vox penitꝰ nō audiebatur. Estimauit ḡ eā heli temulentā dixitqꝫ ei: Usqꝫq̄ ebria eris? Digere paulisper vinū quo mades. Rn̄dēs anna: nequaq̄ꝫ inq̄t dñe mi. Nā mulier infelix nimis ego sum: vinū qꝫ ⁊ oē qđ inebriare pōt non bibi: sed effudi aiam meā in cōspectu dñi. Ne reputes ancillā tuā quasi vnā de filiabꝰ belial: q̄r ex multitudine doloris ⁊ meroris mei locuta sū vsqꝫ in pñs. Tunc heli ait ei: Uade in pace. ⁊ deus israhel det tibi petitionē tuā quam rogasti eum. At illa dixit: Utinā inueniat ancilla tua grām in oculis t[illegible]is. Et abijt mulier in viā suam ⁊ comedit vultusqꝫ illius nō sūt āplius in diuersa mutati. Et surrexerūt mane: ⁊ adorauerunt coram domino: reuersiqꝫ sunt. ⁊ venerūt in domū suam ramatha. Cognouit aūt helchana annā vxorē

suā. ⁊ recordat⁹ ē ei dn̄s. Et factū ē post circu/
lū dieꝝ: cōcepit anna ⁊ peperit filiū: vocauitqꝫ
nomē eius samuel eo ꝙ a dn̄o postulasset eum.
Ascēdit aūt vir eius helchana ⁊ oīs dom⁹ eius
vt imolaret dn̄o hostiā solēnē ⁊ votum suum:
⁊ anna nō ascendit. Dixit eni viro suo. Non
vadā donec ablactet̄ infans. ⁊ ducā eum vt ap
pareat ante cōspectū dn̄i. ⁊ maneat ibi iugiter.
Et ait ei helchana vir su⁹: Fac qd̄ bonū tibi vi
detur. ⁊ mane donec ablactes euꝫ: precorqꝫ vt
impleat dn̄s v̄bū suū. Mansit ergo mulier ⁊ la
ctauit filiū suū: donec amoueret eum a lacte. Et
adduxit eū secuꝫ postq̄ꝫ ablactauerat in vitulis
trib⁹. ⁊ tribus modijs farine. ⁊ amphora vini
⁊ adduxit eū ad domū dn̄i in sylo. Puer autē
erat adhuc infantulus. Et imolauerunt vitulū
⁊ obtulerūt pueꝝ heli. Et ait anna: Obsecro
mi dn̄e: viuit anima tua. Ego sum illa mulier
que steti coram te hic orans dn̄m ꝑ puero isto.
Oraui. ⁊ dedit mihi dn̄s petitionē meam quaꝫ
postulaui eum. Jccirco ⁊ ego cōmodaui eū do
mino: cūctis dieb⁹ qbus fuerit accōmodat⁹ dn̄o
Et adorauerūt ibi dn̄m. Et orauit anna. ⁊ ait.
Exultauit cor meū in dn̄o: ⁊ ¶ II
exaltatū est cornu meū in deo meo. Di
latatū est os meū super inimicos meos
q2 letata sum in salutari suo. Non ē sanctus vt
ē dn̄s: neqꝫ .n. ē ali⁹ extra te: ⁊ nō ē fortis sicut
de⁹ noster Nolite multiplicare loqui sublimia
gloriātes. Recedāt vetera de ore vestro: quia
de⁹ sciaꝝ dn̄s ē. ⁊ ipsi ꝑparāt̄ cogitatiōes. Ar/
cus fortiū supat⁹ ē: ⁊ infirmi accincti sūt robore
Repleti p̄us ꝑ panibus se locauerūt: et fame/
lici saturati sunt. Donec sterilis peperit pluri/
mos: ⁊ q̄ multos habebat filios infirmata est.
Dn̄s mortificat ⁊ viuificat: deducit ad inferos
⁊ reducit. Dn̄s pauperē facit ⁊ ditat: humiliat
⁊ subleuat. Suscitat de puluere egenū ⁊ de ster
core eleuat pauperē. Vt sedeat cū principibus
⁊ solium glorie teneat. Dn̄i enim sūt cardines
terre: ⁊ posuit super eos orbē. Pedes scōrum
suoꝝ seruabit: et impij in tenebris cōticescent: q2
nō in fortitudine sua roborabit̄ vir. Dn̄m for/
midabūt aduersarij eius: ⁊ sup ipsis in celis to
nabit. Dn̄s iudicabit fines terre. ⁊ dabit impe
riū regi suo: et sublimabit cornu christi sui. Et
abijt helchana in ramatha in domū suā. Puer
aūt erat minister in cōspectu dn̄i ante faciē heli
sacerdotis. Porro filij heli: filij belial nescien
tes dn̄m neqꝫ officiū sacerdotū ad populuꝫ. sed
qcūqꝫ imolasset victimā: veniebat puer sacer/
dotis dū cōqret̄ carnes. et habebat fuscinulam
tridentē in manu sua. et mittebat eā in lebeteꝫ
vel in caldariā: aut in ollam siue in cacabum.
et oē qd̄ leuabat fuscinula: tollebat sacerdos si/
bi. Sic faciebant vniuerso israheli venientiuꝫ
in sylo. Etiam anteq̄ꝫ adolerēt adipē: venie/
bat puer sacerdotis. et dicebat immolanti: Da
mihi carnē vt coquā sacerdoti. Non eni acci/
piam a te carnē coctā sed crudā. Dicebatqꝫ illi
imolans. Incendat̄ primū iuxta morem hodie
adeps. ⁊ tolle tibi quantumcunqꝫ desiderat aīa
tua. Qui respōdēs aiebat ei: Nequaq̄ꝫ. Nūc eni
dabis: alioqn tollā vi. Erat ergo pctm̄ puero/
rū grāde nimis corā dn̄o: q2 detrahebāt hoīes
sacrificio dn̄i. Samuel aūt mīstrabat an̄ faciem
domini puer accinct⁹ ephot lineo. Et tunicam
paruā faciebat ei mr̄ sua: quā afferebat statutis
diebus ascendens cū viro suo: vt imolaret ho
stiam solēnē ⁊ votuꝫ suū. Et benedixit heli hel
chane vxori eius. dixitqꝫ ei: Reddat tibi domi
nus semē de muliere hac ꝑ fenore qd̄ cōmoda
sti domino. Et abierūt in locū suū. Visitauit ḡ
domin⁹ annā. ⁊ cōcepit ⁊ peperit tres filios et
duas filias. Et magnificatus est puer samuel
apud dn̄ꝫ. Heli āt erat senex valde: ⁊ audiuit
omnia que faciebāt filij sui vniuerso israheli. ⁊
quō dormiebāt cū mulierib⁹ que obseruabant
ad ostiū tabernaculi. ⁊ dixit eis: Quare facitis
res huiuscemodi: quas ego audio res pessi/
mas ab oī pplo? Nolite filij mei. Nō .n. ē bo/
na fama quā ego audio: vt trāsgredi faciatī po
pulū dn̄i. Si peccauerit vir in virū: placari ei
pōt deus: si aūt in deū peccauerit vir: qs orabit
pro eo? Et nō audierūt vocem patris sui: quia
voluit dn̄s occidere eos. Puer aūt samuel ꝓfi
ciebat atqꝫ crescebat. ⁊ placebat tam deo q̄ꝫ ho/
minibus. Venit aūt vir dei ad heli. ⁊ ait ad eū
Hec dicit dn̄s. Nūquid nō aperte reuelat⁹ suꝫ
domui patris tui cū eēt in egypto in domo pha
raonis: Et elegi eum ex oībus tribub⁹ isrl̄ mi/
hi in sacerdotē: vt ascēderet ad altare meum. ⁊
adoleret mihi incēsū: te portaret ephot corā me
⁊ dedi domui patris tui oīa de sacrificijs filioꝝ
israel? Quare calce abiecistis victimā meam ⁊
munera mea que p̄cepi vt offerrent̄ in tēplo. ⁊
magis honorasti filios tuos q̄ꝫ me: vt comede
retis primitias oīs sacrificij israel populi mei.
Propterea ait dn̄s de⁹ isrl̄. Loquens locutus
sum vt domus tua ⁊ dom⁹ p̄ris tui ministraret
in cōspectu meo vsqꝫ in sempiternū. Nūc autē
dicit dn̄s. Absit hoc a me. Sꝫ qcūqꝫ honorifica
uerit me glorificabo eū: qui aūt cōtemnunt me
erūt ignobiles. Ecce dies veniunt ⁊ precidam

brachiũ tuũ. ⁊ brachiũ dom⁹ p̄ris tui: vt non sit
senex in domo tua. Et videbis emulũ tuum in
tēplo in vniuersis ꝓsperis israel. ⁊ nō erit se/
nex in domo tua oībus dieb⁹. Uerũtñ nō aufe
rā penit⁹ viꝝ ex te ab altari meo: ſʒ vt deficiant
oculi tui. ⁊ tabescet anima tua. ⁊ pars magna
domus tue moriet̃ cũ ad virilem etatē venerit.
Hoc aũt erit tibi signũ qđ venturum ē duob⁹
filijs tui ofni ⁊ phinees. In die vno morient̃
ambo. Et suscitabo mihi sacerdotē fidelē qui
iuxta cor meũ ⁊ aīam meā faciet. ⁊ edificabo ei
domuʒ fidelem. ⁊ ambulabit corā christo meo
cũctis dieb⁹. Futuꝝ ē aũt vt qcũqʒ remanserit
i domo tua. veniet vt oret̃ ꝓ eo. ⁊ offerat num
mũ argenteũ ⁊ tortā panis: dicatqʒ: dimitte me
obsecro ad vnam partē sacerdotalē: vt come/
dam buccellam panis. III

Puer aũt samuel ministrabat dño corā
heli. ⁊ sermo dñi erat p̄ciosus. In die
bus illis nō erat visio manifesta. Fa/
ctum est ergo in die quadā heli iacebat in lectu
lo suo: ⁊ oculi eius caligauerāt: nec poterat vi/
dere. Lucerna dei anteq̄ʒ extingueret̃. samuel
dormiebat i templo domini vbi erat archa dei
Et vocauit dominus samuel Qui rñdēs ait Ec
ce ego: Et cucurrit ad heli. ⁊ dixit: Ecce ego.
Uocasti. n. me. Qui dixit: Nō vocaui te fili.
Reuertere ⁊ dormi. Et abijt ⁊ dormiuit. Et
adiecit dominus rursũ vocare samuel. Cōsur
gēsqʒ samuel abijt ad heli. ⁊ dixit: Ecce ego qr
vocasti me. Qui rñdit. Non vocaui te fili mi.
Reuertere ⁊ dormi. Porro samuel necdum
sciebat dominũ: nec reuelatus fuerat ei sermo
dñi. Et adiecit dñs. ⁊ vocauit adhuc samuel
tertio. Qui cōsurgens abijt ad heli ⁊ ait. Ecce
ego: quia vocasti me. Intellexit ergo heli quia
dñs vocaret puerum. ⁊ ait ad samuel. Uade ⁊
dormi. ⁊ si deinceps vocauerit te. dices. Loq̄
re dñe. qr audit seruus tuus. Abijt ergo samu
el ⁊ dormiuit in loco suo. Et venit dñs ⁊ stetit
⁊ vocauit sicut vocauerat secundo. Samuel sa
muel. Et ait samuel. Loquere dñe: qr audit ser
uus tuus. Et dixit dñs ad samuel. Ecce ego fa
cio verbũ in israel. qđ qcũqʒ audierit. tinnient
ambe aures eius. In die illa suscitabo aduersũ
heli oīa q̄ locut⁹ sũ sup̄ domũ ei⁹. Incipiā ⁊ cō
plebo. Predixi eni ei q̄ iudicaturus essem do
mũ ei⁹ in eternũ ꝓpter iniq̄tatē. eo q̄ nouerat i
digne agere filios suos. ⁊ non corripuerit eos
Iccirco iuraui domui heli q̄ nō expiet̃ iniqui/
tas domus eius victimis ⁊ muneribus vsqʒ i
eternum. Dormiuit autem samuel vsqʒ mane.
aperuitqʒ ostia domus dñi. Et samuel timebat
indicare visionē heli. Uocauit ergo heli samu
elem. ⁊ dixit. Samuel fili mi. Qui rñdens ait
Presto sum. Et interrogauit eũ. Quis est ser
mo quem locutus ē dñs ad te. Oro te ne cela/
ueris me. Hec faciat tibi de⁹ ⁊ hec addat. si ab
sconderis a me sermonē ex oīb⁹ verbis que di
cta sunt tibi. Indicauit itaqʒ ei samuel vniuer
sos sermones ⁊ nō abscōdit ab eo. Et ille rñdit
Dñs ē. Qđ bonũ ē in oculis suis faciat. Cre/
uit aũt samuel. ⁊ domin⁹ erat cũ eo. ⁊ nō cecidit
ex oīb⁹ v̄bis ei⁹ in terrā. Et cognouit vniuer
sus israel a dan vsqʒ bersabee. q̄ fidelis samu/
el ꝓpheta esset dñi. Et addidit dñs vt appare/
ret in sylo: qm̄ reuelat⁹ fuerat dñs samuel in sy
lo iuxta verbũ dñi. Et euenit sermo samuelis
vniuerso israheli. IIII

Et factũ est in diebus illis. cōuenerunt
philistijm in pugnam. egressus est nā/
qʒ israel obuiam philistijm in prelium
⁊ castrametatus ē iuxta lapidē adiutorij. Por
ro philistijm venerunt in affec: ⁊ instruxerunt
aciē ꝯtra israel. Inito aũt certamine terga ver
tit israel philisteis. ⁊ cesa sunt in illo certamine
passim p̄ agros quasi quattuor milia viroꝝ. et
reuersus ē pp̄ls ad castra. Dixerũtqʒ maiores
natu de isrl'. Quare percussit nos dñs hodie co/
rā philistijm. Afferam⁹ ad nos de sylo archaʒ
federis dñi. ⁊ veniat i mediũ nr̄i vt saluet nos
de manu inimicoꝝ nr̄oꝝ. Misit ḡ pp̄ls in sy/
lo ⁊ tulerunt inde archā federis domini exerci
tuũ sedētis sup̄ cherubin. erantqʒ duo filij heli
cũ archa federis dñi ofni ⁊ phinees. Cũqʒ ve/
nisset archa federis dñi in castra. vociferat⁹ est
oīs isrl' clamore grādi et ꝑsonuit terra. Et au/
dierũt philistijm vocem clamoris. dixeruntqʒ
Que nā est hec vox clamoris magni in castris
hebreoꝝ. Et cognouerũt q̄ archa dñi venisset
in castra. Timueruntqʒ philistijm dicētes Ue
nit deus in castra. Et ingemuerũt dicētes. Ue
nobis. Non eni fuit tanta exultatio heri ⁊ nu/
diustertius. Ue nobis. Quis nos saluabit de
manu deoꝝ sublimiũ istoꝝ? Hi sũt dij q̄ percus/
serũt egyptũ oī plaga in deserto. Cōfortamini
⁊ estote viri philistijm: ne seruiatis hebreis si/
cut ⁊ illi seruierũt nobis. Cōfortamini et bella
te. Pugnauerũt ergo philistijm: ⁊ cesus ē isrl'
⁊ fugit vnusqsqʒ in tabernaculũ suũ. Et facta ē
plaga magna nimis. ⁊ ceciderũt de isrl' trigin/
ta milia peditũ. ⁊ archa dei capta est. Duo q̄ʒ
filij heli mortui sunt ofni ⁊ phinees. Currens
autē vir de beniamin ex acie venit in sylo i die

illa: scissa veste τ ꝯspsus puluere caput. Cũqȝ
ille venisset: heli sedebat sup sellaȝ ꝯtra viam ex
pectãs. Erat aũt cor eius pauẽs ꝓ archa domi
ni. Vir aũt ille postq̃ȝ ingressus est nũciauit vr
bi τ vlulauit oĩs ciuitas. Et audiuit heli sonitũ
clamoris. dixitq̃ȝ. Quis est hic sonitus tumul/
tus huius. At ille festinauit τ venit. τ nuncia/
uit heli. Heli aũt erat nonaginta τ octo ãnorũ
τ oculi eius caligauerant. τ videre nõ poterat.
Et dixit ad heli. Ego sum q veni de ꝓlio. τ ego
qui de acie fugi hodie. Cui ille ait. Quid actum
est fili mi. Rñdens aũt ille qui nunciabat fugit
inquit israel coram philistijm τ ruina magna fa
cta ẽ i populo. Insup τ duo filij tui mortui sũt
ofni τ phinees. τ archa dei capta est. Cũq̃ȝ ille
noiasset archam dei. cecidit de sella retrorsũ iux
ta ostium. τ fractis ceruicibus mortuus est. Se
nex. n. erat vir τ grandeuus: τ ipse iudicauit is
rael quadraginta annis. Nurus aũt eius vxor
phinees: pregnãs erat vicinaq̃ȝ partui. Et au/
dito nũcio ꝙ capta esset archa dei. τ mortuus es
set socer suus τ vir suus: icuruauit se τ peperit.
Irruerant. n. in eã dolores subiti. In ipso aũt
momento mortis eius dixerũt ei q stabant circa
eã. Ne timeas. qꝛ filium pepisti. Que non re/
spõdit eis: neq̃ȝ aiaduertit. Et vocauit puerum
icaboth dicens. Translata est gloria dñi de isrl'
quia capta est archa dei. Et ꝓ socero suo τ pro
viro suo ait. Translata est gloria ab israel eo ꝙ
capta esset archa dei. ¶ V.

Philistijm aũt tulerũt archã dei: τ aspor
tauerunt eam a lapide adiutorij in azo/
tum. Tuleruntq̃ȝ philistijm archã dei.
τ intulerunt eam in tẽplũ dagon. τ statuerũt eã
iuxta dagon. Cũq̃ȝ surrexissent diluculo azotij
altera die: ecce dagon iacebat ꝓnus in terra añ
archã dñi. Et tulerunt dagon τ restituerũt eum
in locum suum. Rursũq̃ȝ mane die altera con/
surgentes iuenerũt dagon iacentẽ super faciem
suã in terra corã archa dñi. Caput aũt dagon τ
due palme manuũ eius abscise erant sup limen
porro dagon solus truncus remanserat in loco
suo. Propter hãc causam non calcant sacerdo
tes dagon: τ oẽs q ingrediunt templuȝ eius su
per limen dagon in azoto vsq̃ȝ in hodiernũ diẽ
Aggrauata est aũt manus dñi sup azotios. τ de
molitus est eos. Et percussit in secretiori pte na
tiũ azotum τ fines eius. Et ebullierunt ville τ
agri in medio regiõis illius: τ nati sunt mures
τ facta est ꝯfusio mortis magne i ciuitate. Vidẽ
tes autẽ viri azotij huiuscemodi plagam. dixe/
runt. Nõ maneat archa dei isrl' apud nos: qm
dura est manus eius sup nos τ sup dagon de
um nostrum. Et mittentes cõgregauerũt om/
nes satrapas philistinorum ad se. τ dixerunt.
Quid faciemus de archa dei israel. Respõde/
rũtq̃ȝ gethei. Circunducatur archa dei israel.
Et circũduxerũt archam dei israel. Illis auteȝ
circũducẽtibus eam. fiebat manus domini dei
per singulas ciuitates interfectionis magne ni
mis. τ percutiebat viros vnius cuiusq̃ȝ vrbis
a paruo vsq̃ȝ ad maiorẽ. τ cõputrescebant pro
minentes extales eorũ. Inierũtq̃ȝ gethei consi
liũ. τ fecerũt sibi sedes pelliceas. Miserunt er
go archã dñi in accharon. Cũq̃ȝ venisset archa
dñi dei in accharon. exclamauerũt accharonite
dicẽtes. Adduxerũt ad nos archã dei israel. vt
interficiat nos et populũ nr̃m. Miserũt itaq̃ȝ τ
cõgregauerũt oẽs satrapas philistinorũ. Qui
dixerũt. Dimittite archã dei israel. τ reuertat i
locũ suũ. vt nõ iterficiat nos cũ populo nostro.
Fiebat eni pauor mortis in singulis vrbibꝰ et
grauissima valde manus domini. Viri q̃ȝ qui
mortui nõ fuerant pcutiebant in secretiori par
te natiũ τ ascendebat vlulatus vniuscuiusq̃ȝ ci
uitatis in celũ. ¶ VI

Uit ergo archa dñi in regione philisti
norũ septem mẽsibus. Et post hec vo/
cauerũt philistijm sacerdotes τ diuinos
dicentes. Quid faciemus de archa dei. Indi/
cate nobis: quõ remittamꝰ eã in locũ suũ. Qui
dixerũt. Si remittitis archã dei israel: nolite di
mittere eam vacuã: sed qđ debetis ei reddite ꝓ
peccato. τ tũc curabimini. τ scietis quare nõ re
cedat manus eiꝰ a vobis. Qui dixerũt. Quid
ẽ quod ꝓ delicto reddere debeamus ei. Rñde
rũtq̃ȝ illi. Iuxta numerũ ꝓuinciarũ philistinorũ
qnq̃ȝ ãnos aureos facietis. τ qnq̃ȝ mures aure
os: qꝛ plaga vna fuit oibꝰ vobis τ satrapis ve/
stris. Facietisq̃ȝ silitudines ãnorũ vestrorũ. τ si
militudines muriũ q demoliti sũt terrã. τ dabi/
tis deo isrl' gloriã. si forte releuet manũ suam a
vobis τ a dijs vr̃is τ a terra vr̃a. Quare gra/
uatis corda vr̃a sicut aggrauauit egyptꝰ τ pha
rao cor suũ. Nõne postq̃ȝ pcussus ẽ tunc dimi/
sit eos. τ abierũt. Nũc ḡ arripite τ facite plau/
strũ nouũ vnũ. τ duas vaccas fetas qbus non
ẽ impositũ iugũ iungite in plaustro: τ recludite
vitulos earum domi. Tolletisq̃ȝ archã domini
τ ponetis i plaustro. τ vasa aurea q̃ exsoluistis
ei ꝓ delicto ponetis in capsellam ad latus eius
τ dimittite eam vt vadat. τ aspicietis. Et si qui
dem p viã finiũ suorũ ascẽderit ꝯtra bethsames
ipe fecit nobis hoc malũ grãde. sin ãt minime.

sciemus q2 neq̄q̄3 manus eius tetigit nos: s3 ca
su accidit. Fecerũt ergo illi hoc mõ. τ tollentes
duas vaccas q̃ lactabant vitulos iunxerunt ad
plaustrũ: vitulosq3 eaꝝ concluserunt domi. Et
posuerũt archã dei sup plaustrũ et capsellã que
habebat mures aureos τ similitudinẽ anoꝝ3.
Ibant aũt in directũ vacce per viam que ducit
bethsames τ itinere vno gradiebant̃ pergẽtes
τ mugiẽtes. τ non declinabãt neq3 ad dexterã
neq3 ad sinistrã. Sed τ satrape philistijm seq̄/
bantur vsq3 ad terminos bethsames. Porro
bethsamite metebãt triticũ in valle. Et eleuan/
tes oculos viderunt archam. τ gauisi sũt cum
vidissent. Et plaustrum venit in agnum iosue
bethsamite. τ stetit ibi. Erat autẽ ibi lapis ma/
gnus. Et cõciderũt ligna plaustri: vaccasq3 im
posuerunt super ea holocaustũ dño. Leuite aũt
deposuerunt archam dei. τ capsellã que erat iu
xta eã in qua erãt vasa aurea. τ posuerũt super
lapidẽ grandẽ. Viri aũt bethsamite obtulerũt
holocausta. τ immolauerũt victimas in die illa
domio. Et quinq3 satrape philistinoꝝ viderũt
et reuersi sunt in accharon in die illa. Hi sunt
aũt ani aurei quos reddiderũt philistijm ꝓ de/
licto dño. Açot9 vnũ: gaça vnũ: ascbalon vnũ
geth vnũ: accharon vnũ: τ mures aureos fm
numerum vrbiũ philistijm quinq3 prouinciaꝝ
ab vrbe murata vsq3 ad villam que erat absq3
muro. τ vsq3 ad abel magnu3 super quem po
suerũt archã domini que erat vsq3 in illa die in
agro iosue bethsamitis. Percussit autẽ domi/
nus de viris bethsamitibus: eo ꝙ vidissent ar
cham domini. τ ꝑcussit de populo septuaginta
viros. τ quinquaginta milia plebis. Luxitq3
ppl's: eo ꝙ dñs ꝑcussisset plebẽ plaga magna.
Et dixerunt viri bethsamite. Quis poterit sta
re in cõspectu domini dei sancti huius? Et ad
quẽ ascendet a nobis? Miseruntq3 nũcios ad
habitatores cariathiarim dicẽtes. Reduxerũt
philistijm archam domini: descendite τ reduci
te eam ad vos.

VII

Venerunt ergo viri cariathiarim et re/
duxerunt archã domini. et intulerũt eã
in domu3 aminadab in gabaa. Eleaça
rum autẽ filium ei9 scificauerunt: vt custodiret
archã dñi. Et factu3 ẽ ex q̃ die mãsit archa dñi i
cariathiarim: multiplicati sunt dies. Erat qppe
iã annus vicesim9. Et requieuit ois dom9 isrl'
post dñm. Ait autẽ samuel ad vniuersã domu3
israel dicens: Si in toto corde vestro reuertimi
ni ad dñm: auferte deos alienos de medio vrĩ
baalim τ astaroth. τ ꝑparate corda vestra dño
τ seruite ei soli. et eruet vos de manu philistijm
Abstulerunt ergo filij isrl' baalim et astaroth.
et seruierunt dño soli. Dixit autẽ samuel: Con
gregate vniuersu3 israel in masphat vt orem ꝓ
vobis dñm. Et cõuenerunt in masphat. Hau
seruntq3 aquã τ effuderunt in cõspectu domini
et ieiunauerunt in die illa: atq3 dixerunt. Tibi
peccauim9 dñe. Iudicauitq3 samuel filios isrl'
in masphat. Et audierunt philistijm ꝙ cõgre/
gati essent filij israel in masphat. et ascenderunt
satrape philistinoꝝ ad israel. Quod cu3 audis/
sent filij israel: timuerunt a facie philistinoꝝ3.
Dixeruntq3 ad samuelẽ: Ne cesses pro nobis
clamare ad dñm deum nostꝝ vt saluet nos de
manu philistinoꝝ. Tulit autẽ samuel agnu3 la
ctantẽ vnu3. et obtulit illu3 holocaustũ itegru3
dño. Et clamauit samuel ad dñm pro israel. et
exaudiuit eu3 dñs. Factu3 ẽ autẽ cu3 samuel of
ferret holocaustum domio philistijm inire pre
liu3 ꝯtra israel. Intonuit autẽ dñs fragore ma
gno in die illa sup philistijm. et exterruit eos. τ
cesi sũt a filijs israel. Egressiq3 filij israel dͤ mas
phat ꝑsecuti sunt philisteos. τ percusserũt eos
vsq3 ad locũ q erat subter bethchar. Tulit autẽ
samuel lapidẽ vnũ. τ posuit eũ inter masphat τ
inter sen. Et vocauit nomen loci illius: lapis
adiutorij. Dixitq3. Hucusq3 auxiliatus ẽ no/
bis dominus. Et humiliati sunt philistijm nec
apposuerũt vltra vt venirẽt in terminos israel
Facta ẽ itaq3 manus domini super philisteos
cũctis diebus samuelis. τ reddite sũt vrbes q̃s
tulerant philistijm ab israel israeli ab accharon
vsq3 geth τ terminos suos. Liberauitq3 israel
de manu philistinorum: eratq3 pax inter israel
τ ammoreũ. Iudicabat quoq3 samuel israhel
cũctis diebus vite sue τ ibat per singulos ãnos
circuiens bethel τ galgala τ masphat. τ iudica
bat israhelem in supradictis locis. Reuerteba
turq3 in ramatha ibi eni erat domus eius τ ibi
iudicabat israhelem. Edificauit etiam ibi alta/
re domino.

VIII

Factũ est aũt cũ senuisset samuel: posuit
filios suos iudices in israhel. Fuitq3
nomen filij eius primogeniti iohel. τ
nomẽ secundi abia: iudicũ in bersabee. Et non
ambulauerũt filij illi9 in vijs eius: s3 declinaue
rũt post auaritiã: acceperũtq3 munera. τ puer/
terũt iudiciũ. Cõgregati ergo vniuersi maiores
natu israel. venerũt ad samuelẽ i ramatha: di/
xerũtq3 ei: Ecce tu senuisti: τ filij tui nõ ambu
lant in vijs tuis. Cõstitue nobis regem: vt iu/
dicet nos: sicut τ vniuerse habẽt natiões. Di/

splicuitq3 sermo in oculis samuelis eo ꝙ dixis/
sent: da nobis regē vt iudicet nos. Et orauit sa
muelē ad dn̄m. Dixit aūt domin⁹ ad samuele3
Audi vocē populi i oib⁹ q̄ loquūt tibi. Nō.n.
te abiecerūt s3 me: ne regnē sup eos. Juxta oia
opera sua que fecerūt a die q̄ eduxi eos de egy/
pto vsq3 ad diē hāc: sicut dereliquerūt me ꝛ ser
uierunt dijs alienis: sic faciunt etiā tibi. Nunc
ergo vocē eoꝝ audi. Verūtamē ꝓtestare eos
ꝑdic eis ius regis q regnatur⁹ ē sup eos. Di/
xit itaq3 samuel oia vba domini ad ppl'm q pe
tierat a se regē ꝛ ait: Hoc erit ius regis q impe
ratur⁹ est vobis. Filios vr̄os tollet ꝛ ponet in
curribꝰ suis: facietq3 sibi eqtes ꝛ ꝑcursores q̄/
drigaꝝ suaꝝ. ꝛ cōstituet sibi tribunos ꝛ cēturio
nes. ꝛ aratores agroꝝ suoꝝ. ꝛ messores sege/
tū ꝛ fabros armoꝝ ꝛ curruum suoꝝ. Filias q̄3
vestras faciet sibi vnguētarias ꝛ focarias ꝛ pā
nificas. Agros q̄3 vestros ꝛ vineas ꝛ olіueta
optima tollet. ꝛ dabit seruis suis. S3 ꝛ segetes
vestras ꝛ vineaꝝ redditus addecimabit: vt det
eunuchis et famulis suis. Seruos etiā vestros
et ancillas et iuuenes optimos et asinos aufe/
ret. et ponet in opere suo. Greges quoq3 ve/
stros addecimabit vosq3 eritis ei serui Et cla/
mabitis in die illa a facie regis vestri quē elegi
stis vobis. et nō exaudiat vos domin⁹ in die il
la: q2 petistis vobis regē. Noluit aūt populus
audire vocē samuelis: sed dixerunt: Nequaq̄3
Rex eni erit rex super nos et erimus nos quo
q3 sicut oēs gentes. et iudicabit nos rex noster
et egrediet̄ ante nos. et pugnabit bella nr̄a pro
nobis. Et audiuit samuel oia verba ppl'i. et lo/
cutus ē ea in aurib⁹ domini. Dixit aūt domi/
nus ad samuelē. Audi vocē eoꝝ et cōstitue su/
per eos regē. Et ait samuel ad viros isrl'. Va
dat vnusquisq3 in ciuitatē suā. ¶ IX

Erat vir de beniamin noīe. Cis fi/
lius abiel: filij seor: filij bechor: filij sa/
reth: filij aphia: filij viri gemini fortis
robore. Et erat ei fili⁹ vocabulo saul elect⁹ ꝛ bo
nus. et non erat vir de filijs israel melior illo.
Ab humero et sursu3 eminebat sup oēm popu
lum: perierāt autē asine cis p̄ris saul. Et dixit
cis ad saul filium suū. Tolle tecu3 vnu3 de pue
ris. ꝛ cōsurgens vade et q̄re asinas. Qui cum
transissent per montē effraim et p terrā salisa ꝛ
nō inuenissent: trāsierūt etiā per terrā salim et
nō erāt: s3 et p terrā gemini. et minime reppe/
rūt. Cu3 aūt venissent in terrā suph: dixit saul
ad pueꝝ q erat cū eo. Veni et reuertamur: ne
forte dimiserit pater me⁹ asinos et sollicit⁹ sit ꝓ
nobis. Qui ait ei: Ecce vir dei ē in ciuitate hac
vir nobilis: omne qd̄ loquit̄ sine ambiguitate
venit. Nunc ergo eam⁹ illuc: si forte indicet no
bis de via nostra ꝓpter quā venim⁹. Dixitq3
saul ad pueꝝ suu3. Ecce ibim⁹. Quid ferem⁹
ad viꝝ dei? Panis deficit in sitarijs nostris:
et sportulā nō habem⁹ vt dem⁹ hoi dei: nec q̄c/
q̄3 aliud. Rursu3 puer rn̄dit sauli. ꝛ ait: Ecce
inuēta ē in manu mea q̄rta pars stateris argē/
ti: dem⁹ hoi dei: vt indicet nobis viam nostra3
Olim in israel sic loq̄bat̄ vnusq̄sq3: vadēs con
sulere deū. Venite ꝛ eam⁹ ad vidētē. Qui enī
ꝓpheta dr̄ hodie: vocabat̄ olim vidēs. Et di/
xit saul ad pueꝝ suū: Optimus sermo tu⁹. Ve
ni eamus. Et ierunt in ciuitatē in qua erat vir
dei. Cūq3 ascenderēt cliuū ciuitatis inuenerūt
puellas egrediētes ad hauriendā aquā. ꝛ dixe
runt eis: Nū h̄ est vidēs? Que respondentes
dixerūt illis: Hic ē. Ecce ante te. Festina nūc
Hodie.n. venit in ciuitatē: q2 sacrificiū est ho
die ppl'i in excelso. Ingrediētes vrbem statim
inuenietis eū: añq̄3 ascēdat excelsū ad vescēdū.
Neq3 eni cōmesssurus ē popul⁹ donec ille ve/
niat: q2 ipse benedicet hodie. ꝛ deinceps come/
dent q vocati sunt. Nunc ergo cōscēdite: q2 ho
die reperietis eū. Et ascenderūt in ciuitatem.
Cūq3 ambularēt in medio vrbis: apparuit sa
muel egrediens obuiam eis vt ascenderet in ex
celsum. Domin⁹ aūt reuelauerat auriculā sa/
muelis añ vnā diē q̄3 veniret saul dicēs: Hac
ipsa hora que nunc ē. cras mittam virum ad te
de terra beniamin. ꝛ vnges eum ducem sup po
pulū meū israel. Et saluabit populū meū đ ma
nu philistinoꝝ: q2 respexi populū meū. Venit
eni clamor eoꝝ ad me. Cūq3 aspexisset samuel
saulē dn̄s dixit ei Ecce vir quē dixerā tibi. Iste
dn̄abit̄ populo meo. Accessit aūt saul ad samue
lē in medio porte. ꝛ ait: Indica oro mihi vbi est
domus vidētis Et respōdit samuel sauli dicēs
Ego sum vidēs. Ascēde ante me in excelsum
vt comedes mecū hodie. ꝛ dimittam te mane. ꝛ
oia que sūt in corde tuo indicabo tibi. Et de asi
nis quas nudiustерti⁹ perdidisti ne sollicit⁹ sis
q2 inuente sunt. Et cui⁹ erunt optima q̄q3 israel
Nōne tibi ꝛ oi domui patris tui? Respōdens
aūt saul ait: Nunqd nō filius gemini ego sum
de minima tribu israel. ꝛ cognatio mea nouis/
sima inter omnes familias de tribu beniamin.
Quare ergo locut⁹ es mihi sermonē istū. Assu
mēs itaq3 samuel saulē ꝛ puerū ei⁹: introduxit
eos in tricliniū. ꝛ dedit eis locū in capite eorum
qui fuerant inuitati. Erant enim quasi triginta

viri. Dixitq; samuel coco: Da partē quā dedi tibi ⁊ p̄cepi ne reponeres seorsum apud te. Leuauit aūt cocus armū. ⁊ posuit ante saul. Dixitq; samuel: Ecce qd̄ remāsit: pone ante te ⁊ comede q: d̄ idustria seruatū ē tibi qn̄ populū vocaui. Et comedit saul cū samuele in die illa: Et descenderunt de excelso in oppidum ⁊ locutus est cum saule in solario: strauitq; saul in solario ⁊ dormiuit. Cūq; mane surrexissent ⁊ iā; dies lucesceret vocauit samuel saulē in solario dicēs Surge vt dimittam te. Et surrexit saul. Egressi sūt ambo. ipse videlicet ⁊ samuel. Cunq; descenderēt in extrema parte ciuitatis samuel dixit ad saul: Dic puero vt antecedat nos ⁊ transeat. Tu autē; subsiste paulisper vt indicē tibi verbum domini.

X

Tolit autē samuel lenticulā olei. ⁊ effudit super caput eius. ⁊ deosculatus est eum. ⁊ ait: Ecce vnxit te domin⁹ super hereditatē suā in principē: ⁊ liberabis populū suum de manib⁹ inimicoꝝ eius qui in circuitu eius sunt. Et hoc tibi signum: q: vnxit te dn̄s i principem. Cūq; abieris hodie a me: inuenies duos viros iuxta sepulchrum rachel in finibus beniamin in meridie. dicentq; tibi. Inuētē sūt asine ad quas ieras pgrēdas ⁊ intermissis pat tuus asinis solicitus ē p: vobis. ⁊ dic. Quid faciam de filio meo? Cunq; abieris inde et vltra transieris: et veneris ad quercū thabor: inuenient te tres viri ascendētes ad deum in bethel: vnus portās tres hedos: ⁊ alios tres tortas panis: ⁊ alius portās lagenā vini. Cunq; te salutauerint dabunt tibi duos panes. et accipies de manu coꝝ. Post hec venies in collem dn̄i vbi est statio philistinoꝝ. Et cū; ingressus fueris ibi vrbem: obuium habebis gregē prophetarū descendētiū de excelso. ⁊ ante eos psalterium ⁊ timpanum ⁊ tibiam ⁊ citharam ipsosq; pphetantes. ⁊ insiliet in te spūs domini. et pphetabis cū eis. ⁊ mutaberis in virum aliū. Qn̄ ergo euenerint signa hec oia tibi: fac q̄cūq; inuenerit manus tua: q: dn̄s tecum est. Et descendes ante me in galgala. Ego quippe descendam ad te vt offeras oblationē. ⁊ immoles victimas pacificas. Septē; diebus expectabis donec veniam ad te. ⁊ ostendam tibi que facias Itaq; cum auertisset humeꝝ suum vt abiret a samuele; immutauit ei de⁹ cor aliud: et venerunt oia signa hec in die illa. Venerūtq; ad p̄dictū; collē. ⁊ ecce cune⁹ pphetaꝝ obui⁹ ei. Et insiluit sup eū spūs dn̄i. ⁊ pphetauit i medio eoꝝ. Videntes aūt oēs qui nouerāt eū heri ⁊ nudiustertius q· esset cū pphet̄is ⁊ pphetaret: dixerūt ad inuicem: Que nam res accidit filio cis? Nū ⁊ saul inter pphetas? Rn̄ditq; ali⁹ ad alteꝝ dicēs: Et qs pr̄ ei⁹? Propterea v̄sū ē i puerbiū. Nū ⁊ saul int̄ pphetas? Cessauit āt pphare: ⁊ venit ad excelsū. Dixitq; patru⁹ saul ad eum ⁊ ad puerū ei⁹: Quo abistis? Qui responderūt Querē asinas. Quas cū nō repperissem⁹: venimus ad samuelē. Et dixit ei patru⁹ suus: Indica mihi qd dixerit tibi samuel. Et ait saul ad patruum suū. Indicauit nobis: quia inuente eēnt asine? De sermone aūt regni non indicauit ei: quē locutus fuerat ei samuel. Et cōuocauit samuel populū ad dn̄m i masphat. ⁊ ait ad filios isrl̄. Hec dicit dn̄s de⁹ israel. Ego eduxi israel de egypto et erui vos de manu egyptioꝝ et de manu oium regū q affligebāt vos. Vos aūt hodie piecistis dn̄m deū v̄rm: q solus saluauit nos de vniuersis malis et tribulationib⁹ v̄ris. ⁊ dixistis. Nequaq;: sed regem cōstitue super nos. Nūc ergo state corā dn̄o p trib⁹ vestras ⁊ per familias. Et applicauit samuel oēs tribus israel. ⁊ cecidit sors super tribū beniamī Et applicuit tribū beniamin ⁊ cognatiōes ei⁹ ⁊ cecidit super cognationem methri: ⁊ puenit vsq; ad saul filium cis. Quesierunt ergo eum ⁊ nō est inuentus. Et ɔsuluerūt post hec dn̄m vtꝝ nā vēturus eēt illuc. Rn̄ditq; dn̄s. Ecce abscōditus ē domi. Cucurrerūt itaq; ⁊ tulerūt eum inde. stetitq; in medio populi: ⁊ altior fuit vniuerso populo ab humero ⁊ sursū;. Et ait samuel ad omnem populū. Certe videtis quē elegit dominus. qm̄ non sit similis illi in omni populo. Et clamauit omnis popul⁹. ⁊ ait. Viuat rex. Locutus est aūt samuel ad populū legem regni. ⁊ scripsit in libro: ⁊ reposuit coram domino. Et dimisit samuel oēm populum. singulos in domū suā. Sed ⁊ saul abijt in domū; suam in gabaa. Et abijt cū eo pars exercitus. quoꝝ tetigerat de⁹ corda. Filij vero belial dixerūt. Nū saluare nos poterit iste. Et despexerūt eū. ⁊ nō attulerūt ei munera. Ille v̄o dissimulabat se audire.

XI

Et factū ē quasi post mensem. ascendit naas ammonites. et pugnare cepit aduersū iabes galaad. dixerūtq; omnes viri iabes ad naas. Habeto nos federatos et seruiemus tibi. Et rn̄dit ad eos naas ammonites. In hoc feriā vobiscū fedus. vt eruā oium v̄rm oculos dextros· ponāq; vos opprobriū in vniuerso isrl̄. Et dixerūt ad eum seniores iabes. Cōcede nobis septē dies. vt mittam⁹ nun

cios ad vniuersos terminos israel. ⁊ si nõ fue/
rit qui defendat nos egrediemur ad te. Uene/
rũt ergo nũcij in gabaa saulis. ⁊ locuti sũt v̾ba
hec audiẽte pplo. Et leuauit oĩs ppls vocẽ suã
⁊ fleuit. Et ecce saul veniebat sequẽs boues de
agro. ⁊ ait. Quid h₃ ppls ꝙ plorat? Et narra
uerunt ei verba viroꝝ iabes. Et insiluit spũs
dñi in saul cũ audisset hec v̾ba: ⁊ irat⁹ est furor
eius nimis. Et assumẽs vtrũq₃ bouẽ concidit
in frustra: misitq₃ in oẽs terminos isrl in ma/
nũ nũcioꝝ dicẽs: Quicũq₃ nõ exierit. ⁊ secut⁹
fuerit saul ⁊ samuel: sic fiet bobus eius. Inua/
sit ergo timor dñi pplm. ⁊ egressi sũt quasi vir
vn⁹ ⁊ recẽsuit eos in bezech. Fueruntq₃ filioꝝ
israel treceta milia viroꝝ aũt iuda triginta mi/
lia. Et dixerũt nũcijs q venerãt. Sic dicetis vi
ris qui sũt in iabes galaad. Cras erit vobis sa
lus cum incaluerit sol. Venerũt ergo nuncij et
nũciauerũt viris iabes. Qui letati sunt ⁊ dixe/
runt: Mane exibimus ad vos. ⁊ facieti̾ nobis
oẽ qđ placuerit vobis. Et factũ ẽ cũ dies crasti
nus venisset: cõstituit saul populũ in tres ptes
Et ingressus ẽ media castra in vigilia matuti/
na. ⁊ percussit ãmon vsq₃ dũ incalesceret dies
reliq aũt sunt dispersi ita vt nõ relinqrẽt ex eis
duo pariter. Et ait ppls ad samuelẽ. Quis est
iste q dixit: saul nõ regnabit sup nos? Date vi
ros ⁊ interficiem⁹ eos. Et ait saul. Nõ occidet̾
qsq₃ in die hac: qr hodie fecit dñs salutẽ in isrl.
Dixit aũt samuel ad populũ. Uenite et eamus
in galgala. ⁊ innouemus ibi regnũ. Et perexit
oĩs ppls in galgala ⁊ fecerũt ibi regẽ saul corã
dño in galgala. Et imolauerũt ibi victimas pa
cificas corã dño. Et letatus est ibi saul ⁊ cuncti
viri israhel nimis. ¶ XII

Dixit autẽ samuel ad vniuersũ israhel.
Ecce audiui vocẽ vestrã iuxta omnia
que locuti estis ad me. ⁊ cõstitui super
vos regẽ. Et nunc rex gradit̾ ante vos. Ego
aũt senui ⁊ incanui. Porro filij mei vobiscum
sũt. Itaq₃ cõuersat⁹ corã vobis ab adolescentia
mea vsq₃ ad hãc diẽ ecce p̄sto sũ. Loqmini de
me corã dño ⁊ corã xp̄o ei⁹: vtrũ bouẽ cuiusq₃
tulerim aut asinũ: si quẽq₃ calũniatus sũ: si op/
pressi aliquẽ: si de manu cuiusq₃ munus accepi
⁊ cõtemnã illud hodie restituãq₃ vobis: Et di
xerũt: Nõ es calũniatus nos: neq₃ oppressisti
neq₃ tulisti de manu alicuius quippiã. Dixitq₃
ad eos: Testis ẽ domin⁹ aduersum vos et te/
stis christus eius in die hac: qr non inueneritis
in manu mea quippiam. Et dixerũt: Testis.
Et ait samuel ad populum: Domin⁹ qui fecit
moysen ⁊ aaron. ⁊ eduxit p̄res nr̄os de terra
egypti. adest. Nũc ergo state vt iudicio cõten
dam aduersũ vos corã dño: de omnib⁹ miseri/
cordijs dñi qs fecit vobiscũ ⁊ cũ patrib⁹ vestris
quomõ iacob ingressus est in egyptũ. ⁊ clama
uerũt patres vestri ad dñm. ⁊ misit dñs moy/
sen ⁊ aaron. ⁊ eduxit p̄res vestros de egypto.
⁊ collocauit eos in loco hoc. Qui obliti sũt dñi
dei sui ⁊ tradidit eos in manus sysare magistri
militie asor. ⁊ in manu philistinoꝝ. ⁊ in manu
regis moab. ⁊ pugnauerũt aduersũ eos. Po
stea aũt clamauerũt ad dñm ⁊ dixerũt. Pecca/
uimus: qr dereliquim⁹ dominũ. ⁊ seruiuimus
baalim ⁊ astaroth. Nũc ergo erue nos đ manu
inimicoꝝ nostroꝝ. ⁊ seruiem⁹ tibi. Et misit do
minus hierobaal ⁊ badan ⁊ barach ⁊ iepte ⁊ sa
muel. ⁊ eruit vos de manu inimicoꝝ vestroꝝ
per circuitũ. ⁊ habitastis cõfidẽter. Uidentes
aũt ꝙ naas rex filioꝝ ammon venisset aduer/
sum vos: dixistis mihi. nequaq̃₃: s₃ rex impa/
bit nobis cũ dñs de⁹ vester regnaret in nobis
Nũc ergo p̄sto ẽ rex vr̄ quẽ elegistis ⁊ petistis
Ecce dedit vobis dñs regẽ. Si timueriti̾ dñm
⁊ seruieritis ei. ⁊ audieritis vocẽ eius: ⁊ nõ ex
asperaueritis os dñi: eritis ⁊ vos ⁊ rex q impe
rat vobis sequẽtes dñm deũ vr̄m. Si aũt non
audieritis vocẽ dñi: sed exasperaueritis sermo
nes ei⁹. erit manus dñi sup vos ⁊ sup patres
vestros. Sed ⁊ nũc state ⁊ videte rem istã grã
dem quam factur⁹ ẽ dñs i cõspectu vestro. Nũ
qd nõ messis tritici est hodie. Inuocabo domi
nũ ⁊ dabit voces ⁊ pluuias. ⁊ scietis ⁊ videbiti̾
qr grande malũ feceritis vobis in cõspectu dñi
petentes super vos regem. Et clamauit samu
el ad dominũ. ⁊ dedit dñs voces ⁊ pluuias in il
la die. Et timuit oĩs populus nimis dominum
⁊ samuelem. Et dixit vniuersus populus ad sa
muelem. Ora ꝓ seruis tuis ad dñm deũ tuum
vt non moriamur. Addidimus eni vniuersis
peccatis nostris malũ. vt peteremus nobis re
gẽ. Dixit aũt samuel ad populũ. Nolite timer̾
Uos fecistis vniuersum malum hoc. Uerũtñ
nolite recedere a tergo dñi. sed seruite dño i oi
corde vestro. ⁊ nolite declinare post vana que
non ꝓderũt vobis: neq₃ eruent vos. qr vana
sũt ⁊ non dereliquet dñs populũ suũ ꝓpter no
men suũ magnũ: qr iurauit dñs facere vos sibi
pplm. Absit aũt a me hoc petm̃ i dño vt cessem
orare ꝓ vobis. ⁊ docebo vos viã bonã ⁊ rectã
Igit̾ timete dñm ⁊ s̾uite ei in veritate. ⁊ ex to/
to corde vr̄o. Uidisti̾ eni magnifica q̃ i vobis
gesserit dñs. Qđ si pseueraueritis in malitia: ⁊

vos ⁊ rex vester pariter peribitis. ¶ XIII

Filius vnius anni erat saul cũ regnare cepisset: duobus autem annis regnauit super israel. Et elegit sibi saul tria milia de israel. Et erant cũ saul duo milia in machmas ⁊ in mõte bethel. mille aũt cũ ionatha in gabaa beniamin. Porro ceteꝝ populũ remisit vnũquenq; in tabernacula sua. Et pcussit ionathas stationem philistinoꝝ que erat in gabaa. Quod cũ audissent philistijm. saul cecinit buccina in omni terra dicens. Audiant hebrei. Et vniuersus israel audiuit huiuscemodi famã: percussit saul stationẽ philistinoꝝ. Et erexit se israel aduersus philistijm. Clamauit ergo populꝰ post saul in galgala. ⁊ philistijm cõgregati sũt ad pliandũ ꝯtra israel. triginta milia curruum ⁊ sex milia eqtũ. ⁊ reliquũ vulgꝰ sicut arena q̃ ẽ in littore maris plurima. Et ascendẽtes castra metati sunt in machmas ad oriẽtem bethauen. Quod cum vidissent viri israel se in arto positos afflictus enĩ erat populus. absconderũt se i speluncis ⁊ in abditis. in petris quoq; ⁊ in antris ⁊ in cisternis. Hebrei aũt trãsierũt iordanem in terrã gad ⁊ galaad. Cũq; adhuc esset saul i galgala. vniuersus ppl's pterritꝰ est q sequebatur eũ ⁊ expectauit septẽ diebus iuxta placitũ samuelis. ⁊ non venit samuel in galgala. Dilapsusq; est populus ab eo. Ait ergo saul. Afferte mihi holocaustũ ⁊ pacifica. ⁊ obtulit holocaustũ. Cũq; cõplesset offerens holocaustum. ecce samuel veniebat. ⁊ egressus est saul obuiam ei vt salutaret eũ. Locutusq; est ad eũ samuel. Quid fecisti. Rñdit saul. Quia vidi ꝙ populus dilaberet a me. ⁊ tu non veneras iuxta placitos dies. Porro philistijm cõgregati fuerant in machmas. dixi. Nũc descendent philistijm ad me in galgala. ⁊ faciẽ domini non placaui. Necessitate cõpulsus: obtuli holocaustũ domino. Dixitq; samuel ad saul. Stulte egisti nec custodisti mandata domini dei tui q̃ pcepi tibi. Quod si non fecisses: iã nũc pparasset dominꝰ regnũ tuũ super israel in sempiternũ. Sed nequaq̃ regnũ tuũ vltra consurget. Quesiuit dñs sibi viꝝ iuxta cor suum. ⁊ pcepit ei dñs vt eẽt dux sup ppl'm suũ. eo ꝙ nõ seruaueris que pcepit dñs. Surrexit aũt samuel. ⁊ ascendit de galgalis in gabaa beniamin. ⁊ reliq ppl'i ascẽderũt post saul obuiã populo qui expugnabãt eos venientes de galgala in gabaa in colle beniamin. ⁊ recensuit saul ppl'm q inuẽti fuerãt cũ eo quasi sexcẽtos viros. ⁊ saul ⁊ ionathas filiꝰ eiꝰ ppl'usq; q inuẽtꝰ fuerat cũ eis erat in gabaa beniamin. Porro philistijm consederãt i machmas. ⁊ egressi sũt ad preliandũ de castris philistinoꝝ tres cunei. Vnus cuneus pergebat contra viam effraim ad terram saul. Porro alius ingrediebatur p viam bethoron. Tertius autẽ verterat se ad iter termini in terra sabaa: imminentis vallis seboim contra desertum. Porro faber ferrarius non inueniebaẗ in omni terra israel. Cauerãt enim philistijm: ne forte facerent hebrei gladium aut lanceam. Descẽdebat ergo omnis israel ad philistijm vt acueret vnusquisq; vomerem suum ⁊ ligonem ⁊ securim ⁊ tridentem ⁊ sarculũ. Retuse itaq; erãt acies vomeꝝ ⁊ ligonũ ⁊ tridentiũ ⁊ securiũ vsq; ad stimulũ corrigẽdũ. Cũq; venisset dies p̃lij nõ ẽ inuentꝰ ensis ⁊ lãcea in manu totius populi q erat cũ saul ⁊ ionatha. excepto saul ⁊ ionatha filio eiꝰ. Egressa est aũt statio philistijm vt trãscẽderet in machmas. ¶ XIIII

Et accidit in quadã die vt diceret ionathas filius saul ad adolescentem armigeꝝ suũ. Veni ⁊ transeamus ad stationem philistinoꝝ que est trans locũ illũ. Patri aũt suo hoc ip̃m nõ indicauit. Porro saul morabaẗ i extrema parte gabaa sub malogranato que erat in agro gabaa. Et erat populus cũ eo quasi sexcẽtoꝝ viroꝝum. Et achias filiꝰ achitob fratris ichabod filij phinees q ortus fuerat ex heli sacerdote dñi in sylo portabat ephot. Sed ⁊ populus ignorabat quo isset ionathas. Erãt aũt inter ascẽsus p quos nitebaẗ ionathas trãsire ad stationem philistinoꝝ eminẽtes petre ex vtraq; parte. ⁊ quasi in modum dentiũ scopuli hinc inde prerupti. Nomẽ vni boses. ⁊ nomẽ alteri sene. Vnus scopulus ꝓminẽs ad aquilonẽ ex aduerso machmas. ⁊ alter ad meridiẽ cõtra gabaa. Dixit aũt ionathas ad adolescẽtẽ armigeꝝ suũ. Veni trãseamꝰ ad stationem incircũcisoꝝ hoꝝ. si forte faciat dñs ꝓ nobis. q2 nõ ẽ dño difficile saluare vel in multis vel in paucis. Dixitq; ei armiger suꝰ. Fac oĩa q̃ placent aĩo tuo. Perge quo cupis. ⁊ ero tecũ vbicũq; volueris. Et ait ionathas. Ecce nos transimꝰ ad viros istos. Cũq; apparuerimꝰ eis. si talit locuti fuerint ad nos. manete donec veniamus ad vos stemus in loco nostro: nec ascẽdamus ad eos. Si aũt dixerint ascẽdite ad nos: ascẽdamꝰ ad eos: q2 tradidit eos dñs in manibꝰ nostris. Hoc erit nob̃ signũ. Apparuit igiẗ vterq; stationi philistinoꝝ. Dixeruntq; philistijm En hebrei egrediunẗ de cauernis in qbꝰ abscõditi fuerãt. Et locuti sũt viri de statiõe ad iona

than & ad armigerū eius. dixerūtq;. Ascendite ad nos: & ostendemus vobis rem. Et ait ionathas ad armigerū suū. Ascendamus. Sequere me. Tradidit. n. dñs eos i manus isrl. Ascēdit aūt ionathas manibus & pedib⁹ reptās. & armiger eius post eū. Itaq; cū vidissent faciem ionathe alij cadebāt an̄ ionathan: alios armiger eius interficiebat. sequens eū. Et facta est plaga prima quā pcussit ionathas & armiger eius q̄si viginti viroꝝ: in media pte iugeris: quam par boū in die arare consueuit. Et factū est miraculum in castris & p agros. Sed & ois ppl's stationis eorum q ierant ad p̄dandū obstupuit. & pturbata sunt castra. Et accidit q̄si miraculum a deo. Et respexerūt speculatores saul q erāt in gabaa beniamin. & ecce multitudo prostrata. & huc illucq; diffugiens. Et ait saul populo qui erat cum eo. Reqrite & videte quis abierit ex nobis. Cūq; reqsissent. repertū est non adesse ionathan & armigerū eius. Et ait saul ad achiam. Applica archam dñi. Erat. n. ibi archa dñi in die illa cū filijs israel. Cūq; loq̄ret saul ad sacerdotem. tumultus magn⁹ exortus ē in castris philistinoꝝ. Crescebatq; paulatim. & clarius resonabat. Et ait saul ad sacerdotem. Cōtrahe manum tuam. Cōclamauit ergo saul & ois ppl's qui erat cū eo & venerunt vsq; ad locum certaminis. Et ecce v'sus fuerat gladius vniuscuiusq; ad pximū suū. & cedes magna nimis. Sed & hebrei q fuerant cum philistijm heri & nudiustertius ascenderantq; cū eis in castris. reuersi sunt vt essent cum israel & his qui erant cum saul & ionathan. Oēs quoq; israhelite qui se absconderāt i mōte effraim audiētes q fugissent philistei: sociauerūt se cū suis in p̄lio. Et erant cū saul quasi dē cem milia virorum: & saluabit dñs deus israel in die illa. Pugna autē puenit vsq; ad bethauen. Et viri isrl sociati sunt sibi in die illa. Adiurauit aūt saul ppl'm dicēs. Maledictus vir q comederit panē vsq; ad vesperam donec vlciscar de inimicis meis. Et non manducauit vniuersus populus panē. Omnisq; terre vulgus venit in saltū: i quo erat mel sup facie; agri. Ingressus est itaq; ppl's saltum. & apparuit fluēs mel: nullusq; applicuit manū ad os suū. Timebat eni populus iuramentū. Porro ionathas nō audierat cū adiuraret pater eius populū. Extenditq; sūmitatē v'ge quā habebat in manu & intinxit in fauū mellis. Et conuertit manū suā ad os suū. & illuminati sunt oculi eius. Respondensq; vn⁹ dē populo ait. Iure iurando cōstrinxit pater tuus populum dicens. Maledict⁹ vir q comederit panē hodie. Defecerat āt popul⁹. Dixitq; ionathas. Turbauit pr̄ meus terram. Vidistis ipsi q illuminati sunt oculi mei. eo q gustauerim paululū de melle isto: quāto mag' si comedisset ppl's de p̄da inimicoꝝ suoꝝ quam repperit. Nōne maior plaga facta fuisset i philistijm. Percusserunt ḡ in die illa philisteos a machmis vsq; i haialon. Defatigat⁹ ē aūt ppl's nimis. & versus ad predā tulit oues & boues & vitulos. & mactauerūt i terra. Comeditq; popul⁹ cū sanguine. Nūciauerūt aūt sauli dicētes q ppl's peccasset dño comedēs cum sanguine. Qui ait. Preuaricati estis. Voluite ad me iā nūc saxū grande. Et dixit saul. Dispgamini in vulg⁹ & dicite eis vt adducat ad me vnusqsq; bouē suū & arietē. & occidite super istud & vescimini & nō peccabitis domino comedētes cum sanguine. Adduxit itaq; ois ppl'us vnusqsq; bouē in manu sua vsq; ad noctē. & occiderunt ibi. Edificauit aūt saul altare domino. Tūcq; primū cepit edificare altare domino. Et dixit saul. Irruamus super philisteos nocte. et vastemus eos vsq; dū illucescat mane: nec relinquamus ex eis viꝝ. Dixitq; populus. Omne quod bonū tibi videt̄ in oculis tuis. fac. Et ait sacerdos. Accedamus huc ad deū. Et consuluit saul dominū dicens. Nū psequar philistijm. Si trades eos in manu israel. Et nō respōdit ei in die illa. Dixitq; saul. Applicate huc vniuersos angulos populi & scitote & videte p quē acciderit hoc pctm̄ hodie. Viuit dñs saluator israel. q si per ionathan filiū meū factū ē. absq; retractatōe mo. ietr. Ad qd null⁹ ptradixit ei dē oī populo. Et ait ad vniuersū israel. Separamini vos in partē vnā: & ego cū ionatha filio meo ero in parte altera. Rñditq; populus ad saul. Qd bonum tibi videt̄ in oculis tuis. fac. Et dixit ad dominū deū israel. Domine deus isrl da indiciū: qd ē q non rñderis suo tuo hodie. Si in me aut in ionatha filio meo ē iniquitas hec da ostensionē. Aut si hec inigtas ē i populo tuo. da sanctitatē. Et dep̄hensus est ionathas & samuel: ppl's āt exiuit. Et ait saul. Mittite sortem inter me & inter ionathan filiū meū. Et captus est ionathas. Dixit aūt saul ad ionathā. Indica mihi qd feceris. Et indicauit ei ionathas & ait. Gustans gustaui in summitate virge que erat in manu mea paululum mellis. Et ecce ego morior. Et ait saul. Hec faciat mihi de⁹. & hec addat: q morte morieris ionatha. Dixitq; populus ad saul. Ergo ne ionathas moriet̄. q fecit salutem hanc magnam in israel

Hoc nephas ē. Viuit domin⁹: si ceciderit ca/
pillus de capite ei⁹ i terrā: q2 cū deo opat⁹ ē ho
die. Liberauit ġ ppl's ionathan vt nō moreref
Recessitq3 saul: nec psecut⁹ ē philistijm. Por
ro philistijm abierūt in loca sua. Et saul confir
mato regno super israel pugnabat p circuitum
aduersū oēs inimicos eius. ptra moab ⁊ filios
āmon ⁊ edom ⁊ reges soba ⁊ philisteos. ⁊ quo
cūq3 se verterat supabat. Cōgregatoq3 exerci
tu pcussit amalech. et eruit isrl' de manu vasta
toꝝ. ei⁹. Fuerūt aūt filij saul: ionathas ⁊ iesui
⁊ melchisua. Et noīa duaꝝ filiaꝝ ei⁹ nomen p
mogenite merob. ⁊ nomen minoris michol. ⁊
nomen vxoris saul achinoem filia achimaas.
Et nomen pricipis militie eius abner fili⁹ ner
patruelis saul. Porro cis fuit pater saul. ⁊ ner
pater abner filius abiel. Erat aūt bellū potēs
aduersū philisteos: oībus diebus saul. Nam
quēcūq3 viderat saul viꝝ fortē ⁊ aptū ad pliū:
sociabat cū sibi.

XV

Et dixit samuel ad saul. Me misit dñs
vt vngerem te in regem super populū
eius isrl'. Nūc ergo audi vocē domini
Hec dicit dñs exercituū. Recēsui q̄cūq3 fecit
amalech israheli quomodo restitit ei in via cu3
ascenderet de egypto. Nūc ergo vade ⁊ percu
te amalech. ⁊ demolire vniuersa ei⁹. Nō par/
cas ei ⁊ nō pcupiscas ex reb⁹ ip̄ius aliqd. s3 int
fice a viro vsq3 ad mulierem. ⁊ paruulum atq3
lactantem. bouē ⁊ ouē. camelū ⁊ asinū. Prece
pit itaq3 saul populo. ⁊ recensuit eos q̄si agnos
ducenta milia peditum. ⁊ decem milia viroꝝ3
iuda. Cūq3 venisset saul vsq3 ad ciuitatē ama/
lech: tetendit insidias in torrente. Dixitq3 saul
cineo. Abite. recedite. atq3 discedite ab ama/
lech: ne forte inuoluam te cum eo. Tu enim fe
cisti misericordiam cū oībus filijs israel: cum
ascenderent de egypto. Et recessit cineus d' me
dio amalech. Percussitq3 saul amalech ab eu
la: donec venias sur que est e regione egypti.
Et apprehendit agag regem amalech viuum.
Omne aūt vulgus interfecit in ore gladij. Et
pepercit saul ⁊ ppl's agag. ⁊ optimis gregibus
ouiū ⁊ armentoꝝ ⁊ vestib⁹ ⁊ arietib⁹ ⁊ vniuer
sis que pulchra erant. nec voluerūt disperdere
ea. Quicqd ergo vile fuit ⁊ reprobū: hoc d'mo
liti sūt. Factū ē aūt verbū dñi ad samuel dicens
Penitet me q̄ cōstituerim saul regē. q2 dereli
qt me. ⁊ verba mea ope nō ipleuit. Cōtristatus
q3 ē samuel. ⁊ clamauit ad dñm tota nocte. Cū
q3 d' nocte surrexisset samuel vt iret ad saul ma
ne: nūciatū est samueli eo q̄ venisset saul in car
melū. ⁊ erexisset sibi fornicem triūphalem. ⁊ re
uersus transisset: descēdissetq3 in galgala. Ve
nit ergo samuel ad saul. ⁊ saul offerebat holo/
caustum dño de initijs predaꝝ que attulerat ex
amalech. Et cum venisset samuel ad saul. dixit
ei saul. Benedictus tu domino. Impleui ver
bū domini. Dixitq3 samuel. Et que ē hec vox
gregū q̄ resonat i aurib⁹ meis. ⁊ armētoꝝ quā
ego audio. Et ait saul. De amalech adduxerūt
ea. Pepercit eni ppl's melioribus ouibus ⁊ ar/
mentis vt imolarenf dño deo tuo: reliqua vo
occidimus. Ait aūt samuel ad saul. Sine me ⁊
indicabo tibi que locutus sit domin⁹ ad me no/
cte. Dixitq3 ei. Loquere. Et ait samuel. Non
ne cū paruulus esses i oculis tuis. caput in tri/
bubus israel factus es. Vnxitq3 te dñs in regē
sup israel ⁊ misit te dñs in viā. ⁊ ait. Vade ⁊ i/
terfice peccatores amalech ⁊ pugnabis contra
eos vsq3 ad internitionē eoꝝ. Quare ġ nō au/
disti vocē dñi. sed versus ad predā es. ⁊ fecisti
malū in oculis dñi. Et ait saul ad samuelē. Im
mo audiui vocē dñi. ⁊ ambulaui in via p quā3
misit me dominus. ⁊ adduxi agag regem ama
lech. ⁊ amalech interfeci. Tulit aūt de p̄da po/
pulus oues ⁊ boues p̄mitias eoꝝ que cesa sunt
vt imolet dño deo suo in galgalis. Et ait samu
el. Nūqd vult dominus holocausta aut victi/
mas ⁊ nō potius vt non obediat voci domini.
Melior ē enim obediētia q̄3 victime. ⁊ auscul
tare magis q̄3 offerre adipē arietū: quoniā qua
si pctm̄ ariolandi est repugnare. ⁊ quasi scelus
idolatrie nolle acquiescere. Pro eo ergo q̄ ab
iecisti sermonem domini: abiecit te dñs ne sis
rex. Dixitq3 saul ad samuelem. Peccaui. q2 p̄
uaricatus sū sermonē domini. ⁊ verba tua. ti/
mens pplm. ⁊ obediens voci eoꝝ. Sed nunc
porta queso pctm̄ meū. ⁊ reuerterf mecū vt ado
rē dñm. Et ait samuel ad saul. Nō reuertar te
cū. q2 pieciisti sermonē dñi: ⁊ pieciit te dñs. ne
sis rex sup israel. Et puersus est samuel vt abi
ret. Ille aūt apprehendit sūmitatē pallij ei⁹ que
⁊ scissa est. Et ait ad eū samuel. Scidit dñs re/
gnū israel a te hodie. ⁊ tradidit illud primo tuo
meliori te. Porro triūphator in israel non par
cet. ⁊ penitudine non flectef. Neq3 eni homo
ē vt agat pniam. At ille ait. Peccaui. S3 nūc
honora me corā seniorib⁹ ppl'i mei ⁊ corā israel
⁊ reuertere mecū vt adorē dñm deū tuum. Re
uersus ergo samuel. secutus ē saulē. Et adora
uit saul dñ3. Dixitq3 samuel. Adducite ad me
agag regem amalech. Et oblatus est ei agag
pinguissim⁹ tremens. Et dixit agag. Siccine

separat amara mors. Et ait samuel. Sicut fecit absq3 liberis mulieres gladius tuus: sic absq3 liberis erit inter mulieres mater tua. Et in frusta concidit eum samuel corā domino in galgalis. Abijt aūt samuel in ramatha: saul vero ascendit in domum suā in gabaa. Et nō vidit samuel vltra saul vsq3 in diē mortis sue. Verūtamen lugebat samuel saul: qm̄ dominus penitebat q9 cōstituisset regē saul super israel. ¶ XVI.

Dixitq3 dn̄s ad samuelē. Vsq3quo tu lugens saul: cū ego proiecerim eū ne regnet super israel. Imple cornu tuum oleo: et veni vt mittā te ad isai bethleemiten. Prouidi enim in filijs eius mihi regem. Et ait samuel. Quō vadam. Audiet enim saul. et interficiet me. Et ait dominus: Vitulum de armento tolles in manu tua et dices. Ad imolandū domino veni. Et vocabis isai ad victimā. Et ego ostēdam tibi qd facias: et vnges quecūq3 mōstrauero tibi. Fecit ḡ samuel sicut locutus est ei dominus. Venitq3 in bethleē. Et ām irati sūt seniores ciuitatis. occurrentes ei. Dixeruntq3. Pacificus ne est ingressus tuus. Et ait. Pacific9. Ad imolandū domino veni. Sanctificamini: et venite mecū vt imolē. Scīficauit ergo isai et filios eius. et vocauit eos ad sacrificiū. Cumq3 ingressi essent. vidit heliab et ait. Nū corā domino est christ9 eius. Dixit domin9 ad samuelē. Ne respicias vultū eius. neq3 altitudinē stature ei9 qm̄ abieci eū: nec iuxta intuitū hoīs ego iudico. Homo eni videt ea q̄ parēt. dominus aūt intuetur cor. Et vocauit isai aminadab et adduxit eū corā samuel. Qui dixit. Nec hunc elegit domin9. Adduxit aūt isai samma. de quo ait. Etiā hunc nō elegit domin9. Adduxit itaq3 isai septē filios suos corā samuel. Et ait samuel ad isai. Nō elegit domin9 ex istis. Dixitq3 samuel ad isai. Nū qd iam cōpleti sunt filij. Qui respōdit. Adhuc reliquus ē puulus. et pascit oues. Et ait samuel ad isai. Mitte. et adduc eū. Nec enim discūbemus priusq3 huc ille veniat. Misit ergo et adduxit eum. Erat aūt rufus et pulcher aspectu decoraq3 facie. Et ait dn̄s. Surge et vnge eum. Ipse ē eni. Tulit ergo samuel cornu olei. et vnxit eū in medio fratrū ei9. Et directus est spirit9 dn̄i a die illa in dauid. et deinceps. Surgēsq3 samuel abijt in ramatha. Sp̄us aūt domini recessit a saul: et exagitabat eum spiritus nequā a domino. Dixeruntq3 serui saul ad eum. Ecce spiritus dn̄i malus exagitat te. Iubeat dn̄s nr̄ rex. et serui tui q corā te sunt. querēt hoīem scientem psallere cithara vt qn̄ arripuerit te sp̄us domini malus. psallat manu sua. et leuius feras. Et ait saul ad seruos suos. Prouidete ergo mihi aliquē bene psallētē. et adducite eū ad me. Et respōdēs vn9 de pueris ait: Ecce vidi filium isai bethleemitē sciētē psallere. et fortissimū robore et virū bellicosū. et prudētē in verbis. et virum pulchrū et dn̄s ē cū eo. Misit ergo saul nūcios ad isai dicēs: Mitte ad me dauid filiū tuū qui ē in pascuis. Tulit itaq3 isai asinum plenū panibus et lagenā vini. et hedū de capris vnū. et misit per manū dauid filij sui sauli. Et venit dauid ad saul. et stetit corā eo. At ille dilexit eū nimis et factus est eius armiger. Misitq3 saul ad isai dicens: Stet dauid in cōspectu meo. Inuenit eni grām in oculis meis. Igit̄ qn̄cunq3 sp̄us domini mal9 arripiebat saul dauid tollebat citharam et percutiebat manu sua: et refocillabatur saul: et leuius habebat. Recedebat eni ab eo spirit9 malus. ¶ XVII

Congregantes aūt philistijm agmina sua in preliū: cōuenerūt in socho iude et castrametati sūt inter socho et azecha in finibus domim. Porro saul et viri israhel congregati: venerunt in valle terebinthi et direxerūt aciem ad pugnandū contra philistijm. Et philistijm stabāt super montē ex parte hac: et israel stabat supra mōtē ex altera pte: vallisq3 erat inter eos. Et egressus ē vir spurius de castris philistinoꝝ noīe goliath degeth: altitudinis sex cubitoꝝ et palmo. et cassis erea super caput ei9 et lorica hamata induebat̄. Porro pondus lorice ei9 qnq3 milia sicloꝝ eris erat et ocreas ereas habebat in crurib9. et clype9 ereus tegebat humeros ei9. Hastile aūt haste ei9 erat quasi liciatoriū texentiū. Ipsū aūt ferrum haste eius sexcētos siclos habebat ferri. Et armiger eius antecedebat eū. Stāsq3 clamabat aduersū phalangas isrl̄. et dicebat eis. Quare venistis parati ad preliū: Nūqd ego nō sū philisteus et vos serui saul: Eligite ex vobis virum: et descendat ad singulare certamē. Si quiuerit pugnare mecū. et percusserit me: erim9 vobis serui. Si aūt ego pualuero et pcussero eum: vos serui eritis. et seruietis nobis. Et aiebat philisteus Ego exprobaui agminib9 israel hodie. Date mihi viꝝ. et ineat mecum singulare certamen. Audiens aūt saul et omnes israhelite smones philistei huiuscemodi: stupebant et metuebant nimis. Dauid autē erat fili9 viri effratei d̄ quo supra dictū est de bethleē iuda cui nomen erat isai: q habebat octo filios. et erat vir in diebus saul senex et grādeu9 inter viros. Abierūt autē

tres filij eius maiores post saul in prelium. Et noia triũ filiorum eius q precerũt ad bellũ: heliab pmogenitus. et secũdus aminadab. tertius quoque samma. Dauid aũt erat minim⁹. Tribus ergo maioribus secutis saulẽ: abijt dauid et reuersus ẽ a saul vt pasceret gregẽ pris sui i bethleẽ. Pro cedebat vero philisteus mane et vespe et stabat quadraginta diebus. Dixit aũt isai ad dauid filiũm suũ. Accipe frĩbus tuis ephi polẽte et decẽ panes istos. et curre in castra ad fratres tuos. et decẽ formellas casei. has deferes ad tribunũ Et frẽs tuos visitabis si recte agãt et cũ qb⁹ ordinati sunt disce. Saul aũt et illi et oẽs filij israel in valle terebinthi pugnabant aduersũ philistijm. Surrexit itaque dauid mane. et cõmendauit gregem custodi et onustus abijt sicut preceperat ei isai. Et venit ad locũ magala et ad exercitum. qui egressus ad pugnam vociferatus erat in certamine. Direxerat enim aciem israel sed et philistijm ex aduerso fuerãt pparati. Derelinquẽs ergo dauid vasa q̃ attulerat sub manu custodis ad sarcinas. cucurrit ad locũ certaminis. et interrogabat si omnia recte agerent erga fratres suos. Cũque adhuc ille loqueretur eis apparuit vir ille spuri⁹ ascẽdẽs goliad noie philisteus de geth: de castris philistinorum. Et loquẽte eo hec eadẽ verba audiuit dauid. Oẽs aũt israhelite cum vidissent virum fugerunt a facie eius. timẽtes eũ valde. Et dixit vnusquispiã de israel. Nũ vidisti virũ hunc q ascendit. Ad exprobrandum eni israel ascendit. Virum ergo q percusserit eũ. ditabit rex diuitijs magnis. et filiam suã dabit ei. et domũ pris eius faciet absque tributo in israel. Et ait dauid ad viros q stabant secũ dicens. Quid dabitur viro q pcusserit philisteũ hunc. et tulerit opprobriũ de israel. Quis ẽ eni hic philisteus incircũcisus q exprobrauit aciẽ dei viuẽtis. Referebat aũt ei ppls eundẽ sermonẽ dicens. Hec dabunt viro q pcusserit eum. Quod cũ audisset heliab frater eius maior loquente eo cũ alijs: iratus ẽ cõtra dauid. et ait Quare venisti et q̃re dereliq̃sti paucułas oues illas in deserto. Ego noui superbiam tuam et nequitiam cordis tui: quia vt videres pliũ descendisti. Et dixit dauid. Quid feci. Nunquid non verbũ est. Et declinauit paululũ ab eo ad aliũ. Dixitque eundem sermonẽ. Et rñdit ei populus verbum sicut prius. Audita sunt autem verba q̃ locutus ẽ dauid. et annũciata in cõspectu saul Ad quẽ cũ fuisset adductus locutus ẽ ei. Non pcidat cor cuiusquã i eo. Ego seruus tuus vadã et pugnabo aduersus philisteũ. Et ait saul ad dauid. Nõ vales resistere philisteo isti nec pugnare aduersus eum: quia puer es. Hic autẽ vir bellator est ab adolescentia sua. Dixitque dauid ad saul. Pascebat seruus tu⁹ patris sui gregem. et veniebat leo. vel vrsus et tollebat arietẽ de medio gregis. et persequebar eos et percutiebam. eruebãque de ore eorum. Et illi cõsurgebant aduersum me. et apprehendebam mentum eorum et suffocabã interficiebãque eos. Nã et leonẽ et vrsũ interfeci ego seruus tuus. Erit igitur et philisteus hic incircũcisus quasi vnus ex eis. Nũc vadã et auferã opprobrium populi. Quis ẽ iste philiste⁹ incircũcisus: q ausus ẽ maledicere exercitui dei viuentis. Et ait dauid. Dominus q eripuit me de manu leonis et de manu vrsi ipe me liberabit de manu philistei hui⁹ Dixit aũt saul ad dauid. Vade et domin⁹ tecũ sit. Et induit saul dauid vestimentis suis. et imposuit galeam ereã super caput eius. et vestiuit eũ lorica. Accinctus ergo dauid gladio ei⁹ sup vestẽ suam: cepit tẽptare si armatus posset incedere. Nõ eni habebat cõsuetudinẽ. Dixitque dauid ad saul. Nõ possũ sic incedere: quia nõ vsũ habeo. Et deposuit ea. Et tulit baculum suum quẽ semp habebat in manib⁹. et elegit sibi quinque lympidissimos lapides de torrente. et misit eos i perã pastoralem quam habebat secũ. et fundam manu tulit. et processit aduersum philisteum. Ibat aũt philisteus incedens. et appropinquans aduersum dauid. et armiger ei⁹ ante eũ. Cũque inspexisset eũ philisteus et vidisset dauid despexit eum. Erat aũt adolescens rufus et pulcher aspectu. Et dixit philisteus ad dauid. Nũquid ego canis sum quod tu venis ad me cũ baculo. Et maledixit philisteus dauid in dijs suis. Dixitque ad dauid. Veni ad me: et dabo carnes tuas volatilibus celi et bestijs terre. Dixit autẽ dauid ad philisteum. Tu venis ad me cũ gladio et hasta et clypeo: ego autem venio ad te in nomine domini exercituũ dei agminũ israel quibus exprobrasti hodie. et dabit te dñs in manu mea. et percutiam te. et auferam caput tuũ a te Et dabo cadauera castrorum philistijm hodie volatilibus celi et bestijs terre. vt sciat omnis terra: quia ẽ dominus deus in israel. et nouerit vniuersa ecclesia hec quia non in gladio nec in hasta saluat dñs. Ipsius eni ẽ bellũ. et tradet vos in manus nostras. Cũ ergo surrexisset philiste⁹ et veniret et appropinquaret cõtra dauid: festinauit dauid. et occurrit ad pugnam ex aduerso philistei. Et misit manũ suã in perã. tulitque lapidẽ et fũda iecit. et pcussit eũ i frõte. et infix⁹ ẽ la-

pis in fronte eius: ⁊ cecidit in faciē suā sup̄ terā
Preualuitq̄ dauid aduersum philisteum i fun
da ⁊ lapide. ꝑcussumq̄ philisteū interfecit. Cū
q̄ gladium non haberet in manu dauid: cucur
rit ⁊ stetit super philisteum: ⁊ tulit gladium ei⁹
⁊ eduxit eum de vagina sua: ⁊ interfecit eū. p̄re
ciditq̄ caput eius. Videntes autē philistijm ꝙ
mortuus esset fortissimus eorū fugerunt. Et cō
surgens viri israel ⁊ iuda vociferati sunt ⁊ per-
secuti sunt philisteos vsq̄ dum venirent in val
lem ⁊ vsq̄ ad portas accharon. Cecideruntq̄
vulnerati de philistijm i via sarim ⁊ vsq̄ ad geth
⁊ vsq̄ ad accharon. Et reuertentes filij israhel
postq̄ persecuti sunt philisteos inuaserūt castra
eorum. Assumens autē dauid caput philistei.
attulit illud in ierlm̄: arma vero eius posuit in ta
bernaculo suo. Eo autē tp̄e quo viderat saul da
uid egredientem contra philisteū. ait ad abner
principem militie. De qua stirpe descendit hic
adolescēs. Dixitq̄ abner. Viuit anima tua rex
si noui. Et ait rex. Interroga tu cuius filius sit
iste puer. Cūq̄ regressus esset dauid percusso
philisteo tulit eum abner ⁊ introduxit corā sau
le: caput philistei hn̄tem in manu. Et ait ad eū
saul. De qua progenie es o adolescēs. Dixitq̄
dauid. Fili⁹ serui tui isai bethleemite ego sum.

Capitulum. XVIII

Et factū est cū ꝯplesset loqui ad saul. aīa
ionathe cōglutinata est aīe dauid: ⁊ di-
lexit eū ionathas q̄si aīam suā. Tulitq̄
eum saul in die illa. ⁊ nō ꝯcessit ei vt reuerteret̄
in domum patris sui. Inierunt autem dauid ⁊
ionathas fedus. Diligebat enim eū q̄si animā
suā. Nā expoliauit se ionathas tunica qua erat i
dutus. ⁊ dedit eam dauid ⁊ reliqua vestimenta
sua vsq̄ ad gladiū. ⁊ arcum suū. ⁊ vsq̄ ad bal-
theum. Egrediebat̄ q̄ dauid ad oīa quecunq̄
misisset eū saul. ⁊ prudenter se agebat. Posuit
q̄ eum saul super viros belli. ⁊ acceptus erat i
oculis vniuersi populi: maximeq̄ in ꝯspectu fa
mulorū saul. Porro cū reuerteret̄ ꝑcusso phili-
steo dauid: ⁊ ferret caput eius i hierusalē: egres
se sunt mulieres de vniuersis vrbibus israel cā
tantes chorosq̄ ducentes in occursum saul re-
gis in tympanis leticie ⁊ in sistris. ⁊ p̄cinebāt
mulieres ludentes: atq̄ dicētes. Percussit sa-
ul mille. ⁊ dauid decem milia. Iratus est autē
saul nimis. ⁊ displicuit in oculis eius iste sermo
Dixitq̄. Dederunt dauid decem milia. ⁊ mihi
mille dederunt. Quid ei superest nisi solum re
gnū. Nō rectis ergo oculis saul aspiciebat da
uid: a die illa ⁊ deinceps. Post diē autē alterā
inuasit spiritus dei malus saul. ⁊ ꝓphetauit in
medio domus sue. Dauid autem psallebat ma
nu sua sicut per singulos dies. Tenebatq̄ saul
lanceā ⁊ misit eam: putans ꝙ ꝯfigere posset da
uid cū pariete. Et declinauit dauid a facie ei⁹ se
cūdo. Et timuit saul dauid. eo ꝙ eēt dn̄s cū eo
⁊ a se recessisset. Amouit ergo eū saul a se. ⁊ fe-
cit eū tribunū super mille viros. Et egredieba
tur ⁊ intrabat in conspectu populi. In omnib⁹
q̄ vijs suis dauid prudenter agebat. et domi-
n⁹ erat cū eo. Vidit itaq̄ saul ꝙ prudens esset
nimis ⁊ cepit cauere eū. Omnis aūt israel ⁊ iuda
diligebat dauid. Ipse aūt ingrediebat̄ ⁊ egre-
diebat̄ ante eos. Dixitq̄ saul ad dauid. Ecce
filia mea maior merob. ipam dabo tibi vxorē
tātūmodo esto vir fortis. ⁊ p̄liare bella domini
Saul aūt reputabat dicēs. Nō sit man⁹ mea in
eo: sed sit super eū man⁹ philistinorū. Ait autē
dauid ad saul. Quis ego sū. aut q̄ est vita mea
aut cognatio patris mei in israel: vt fiam gener
regis. Factū est aūt temp⁹ cū deberet dari me-
rob filia saul dauid: data est hadrieli molathite
vxor. Dilexit aūt dauid michol filiam saul alte
ram. Et nūciatū est saul. et placuit ei. Dixitq̄
saul. Dabo eam illi vt fiat ei in scandalū. ⁊ fit
super eū man⁹ philistinorū. Dixitq̄ saul ad da
uid. In duab⁹ gener me⁹ eris hodie. Et man-
dauit saul seruis suis. Loquimini ad dauid clā
me dicētes. ecce places regi. ⁊ omnes serui ei⁹
diligūt te. Nūc ergo esto gener regis. et locuti
sūt serui saul in aurib⁹ dauid omnia verba hec
Et ait dauid. Num parū videtur vobis generū
esse regis. Ego autē sum vir pauper ⁊ tenuis.
Et renūciauerūt serui saul dicentes. Huiuscē-
modi verba locutus est dauid. Dixit autem sa
ul. Sic loquimini ad dauid. Non habet rex spō-
salia necesse nisi tm̄ centū preputia philistinorū
vt fiat vltio de inimicis regis. Porro saul co-
gitabat dauid tradere in manus philistinorum
Cūq̄ renūciassent serui ei⁹ dauid verba que di-
xerat saul. placuit sermo in oculis dauid vt fie-
ret gener regis. Et post paucos dies surgens
dauid. abijt in accharon cum viris qui sub eo
erāt ⁊ ꝑcussit ex philistijm ducētos viros. ⁊ at
tulit eorū p̄putia ⁊ ānumerauit ea regi: vt esset
gener ei⁹. Dedit itaq̄ saul ei michol filiā suam
vxorē. Et vidit saul. ⁊ intellexit ꝙ dn̄s esset cū
dauid. Michol aūt filia saul diligebat eū. Et sa
ul magis cepit timere dauid. Factū ē saul inimi
cus dauid cūctis diebus. Et egressi sūt p̄ncipes
philistinorū. A p̄ncipio aūt egressiōis eorū pru
dentius se gerebat dauid q̄ oēs viri saul. ⁊ ce-

lebꝛe factū ē nomē ei⁹ nimis. ¶ XIX

Locutus est autem saul ad ionathan filium suum ꝛ ad omnes seruos suos vt occiderent dauid. Porro ionathas filius saul diligebat dauid valde. Et indicauit ionathas dauid dicens. Querit saul pater meus occidere te. Qua ꝑpter obserua te queso mane. ꝛ manebis clam ꝛ absconderis. Ego autē egrediens stabo iuxta patrem meū in agro vbicūq̄ fuerit. ꝛ ego loquar de te ad patrem meū. ꝛ qdcūq̄ videro nūciabo tibi. Locutus ē ergo ionathas de dauid bona ad saul patrem suum. Dixitq̄ ad eum. Ne pecces rex in seruū tuum dauid: quia non peccauit tibi. ꝛ opera eius bona sunt tibi valde. ꝛ posuit animā suā in manu tua ꝛ percussit philisteū. ꝛ fecit dn̄s salutē magnam vniuerso israheli. Vidisti ꝛ letatus es. Quare ergo peccas in sanguine innoxio. interficiens dauid q est absq̄ culpa. Qd̄ cū audisset saul: placatus voce ionathe iurauit. Viuit dn̄s q: nō occidet. Vocauit itaq̄ ionathas dauid. ꝛ indicauit ei oīa vba hec. Et introduxit ionathas dauid ad saul. ꝛ fuit ante eū sicut erat heri ꝛ nudiustertius. Motū ē aūt rursū bellum. ꝛ egressus dauid pugnauit aduersum philistijm percussitq̄ eos plaga magna. ꝛ fugerūt a facie eius. Et factus est spūs dn̄i malus in saul. Sedebat aūt in domo sua. ꝛ tenebat lanceā. Porro dauid psallebat in manu sua. Nisusq̄ est saul configere dauid lācea in pariete. Et declinauit dauid a facie saul. Lancea autem casso vulnere perlata est in pariete. ꝛ dauid fugit. ꝛ saluat⁹ est nocte illa. Misit ergo saul satellites suos nocte in domū dauid vt custodirent eū ꝛ interficeret mane. Qd̄ cū annūciasset dauid michol vxoꝛ sua dicens. nisi saluaueris te de nocte hac cras moꝛieris deposuit eū per fenestrā Porro ille abijt ꝛ aufugit: atq̄ saluatus est. Tulit autē michol statuam. ꝛ posuit eā super lectū. ꝛ pellē pilosam capraꝝ posuit ad caput eius. ꝛ operuit eam vestimentis. Misit aūt saul apparitoꝛes q raperent dauid. ꝛ respōsū ē q egrotaret. Rursūq̄ misit saul nūcios vt viderent dauid dicēs Afferte eū ad me in lecto vt occidat. Cūq̄ venissent nūcij. inuentū est simulacrū super lectū. ꝛ pellis capraꝝ ad caput eius. Dixitq̄ saul ad michol. Quare sic illusisti mihi ꝛ dimisisti inimicū meū vt fugeret. Et respondit michol ad saul. Quia ipse locutus est mihi dicens. Dimitte me: alioquin interficiā te. Dauid aūt fugiēs saluatus est. Et venit ad samuel in ramatha. ꝛ nūciauit ei omnia que fecerat sibi saul. Et abierūt ipse ꝛ samuel. ꝛ moꝛati sunt in naioth. Nūciatū est aūt sauli a dicentibus. Ecce dauid i naioth in ramatha. Misit ergo saul lictoꝛes vt raperent dauid. Qui cū vidissent cuneū ꝑphetarū vaticinantiū. ꝛ samuelem stantem super eos factus est etiam spūs domini in illis. ꝛ ꝑphetare ceperūt etiam ipsi. Qd̄ cū nūciatū esset sauli: misit ꝛ alios nūcios. Prophetauerūt aūt ꝛ illi Et rursū misit saul tertios nūcios. q ꝛ ipsi prophetauerūt. Et iratus iracūdia saul. abijt etiā ipse i ramatha. ꝛ venit vsq̄ ad cisternā magnā que est in socbot. Et interrogauit. ꝛ dixit. In quo loco sūt samuel ꝛ dauid. Dictūq̄ ē ei. Ecce in naioth sūt in ramatha. Et abijt in naioth in ramatha. Et factus est etiam super eum spiritus domini. ꝛ ambulauit ingrediens. ꝛ prophetabat vsq̄ dū veniret in naioth in ramatha Et expoliauit etiā ipse se vestimentis suis ꝛ prophetauit cū ceteris corā samuel. ꝛ cecinit nud⁹ tota die illa ꝛ nocte. Vnde ꝛ exiuit ꝑuerbium Num ꝛ saul inter ꝑphetas. ¶ XX

Fugit aūt dauid de naioth que est in ramatha. veniensq̄ locutus ē corā ionatha. Quid feci. Que est iniquitas mea ꝛ qd̄ peccatū meū in patrē tuū: q: q̄rit animam meam. Qui dixit ei. Absit a te. non moꝛieris. Neq̄ eni faciet pater me⁹ qcq̄ grāde vel paruum nisi prius indicauerit mihi. Hūc ergo celauit a me pater me⁹ sermonē tm̄modo. Nequaq̄ eni erit istud. Et iurauit rursū dauid. Et ait ille. Scit ꝑfecto pater tu⁹ q inueni gratiam in ocul' tuis. ꝛ dicet. Nesciat hoc ionathas ne forte tristet. Quinimo viuit dn̄s ꝛ viuit aīa tua. q: vno tm̄. vt ita dicā. gradu ego moꝛsq̄ diuidimur. et ait ionathas ad dauid. Quodcunq̄ dixerit mihi anima tua. faciā tibi. Dixit aūt dauid ad ionathan. ecce calēde sūt crastino. ꝛ ego ex moꝛe sedere soleo iuxta regem ad ꝑuescendū Dimitte ergo me vt abscōder in agro vsq̄ ad vesperam diei tertie. Si respiciēs requisierit me pater tuus. rn̄debis ei. Rogauit me dauid vt iret celeriter in bethleē ciuitatē suā. q: victime solēnes ibi sūt vniuersis contribulibus suis. Si dixerit bene. pax erit seruo tuo. Si autē fuerit iratus: scito q: cōpleta ē malicia ei⁹. Fac ergo miam in seruū tuū: q: fedus domini me famulū tuū tecū inire fecisti. Si aūt ē iniquitas aliqua in me. tu me interfice. ꝛ ad patrem tuū ne introducas me. et ait ionathas. Absit hoc a me. Neq̄ .n. fieri pōt: vt si certe cognouero cōpletā eē patris mei maliciā ꝯtra te: nō annūciē tibi. Rn̄ditq̄ dauid ad ionathan. Quis renū/

ciabit mihi: si quid forte rñderit tibi pater tuus
dure de me: Et ait ionathas ad dauid. Ueni ⁊
egrediamur foras in agrũ. Cũqꝫ exissent am/
bo in agrũ: ait ionathas ad dauid. Dñe deus
israhel si inuestigauero sniam patris mei crasti
no vel perẽdie. ⁊ aliqd boni fuerit super dauid
et nõ statim misero ad te et notum tibi fecero:
hec faciat deus ionathe ⁊ hec augeat. Si aũt ꝑ/
seuerauerit patris mei malicia aduersũ te: reue
labo aurẽ tuam ⁊ dimittã te vt vadas in pace.
⁊ sit dominꝰ tecũ sicut fuit cuꝫ patre meo. Et si
vixero facies mihi misericordiã dñi: si xo mor
tuꝰ fuero nõ auferes misericordiã tuã a domo
mea vsqꝫ in sempiternum. Aut si nõ fecero qñ
eradicauerit dñs inimicos dauid vnũquẽqꝫ de
terra auferat ionathan de domo sua. et reqrat
dñs de manu iimicoꝝ dauid. Pepigit ḡ iona
thas fedus cũ domo dauid. Et reqsiuit dñs de
manu iimicoꝝ dauid. Et addidit ionathas de
ierare dauid: eo ꝙ diligeret illũ. Sicut. n. aĩaꝫ
suã ita diligebat eũ. Dixitqꝫ ad eum ionathas
Cras calẽde sũt. et reqreris. Reqret. n. sessio
tua vsqꝫ perendie. Descẽdes ergo festinus et
venies in locũ vbi celãdus es in die qñ opera/
ri licet: et sedebis iuxta lapidẽ cui nomẽ ẽ ezel.
Et ego tres sagittas mittã iuxta eũ. ⁊ iaciã qua
si exercẽs me ad signũ. Mittam qꝫ et pueꝝ di
cens ei. Uade et affer mihi sagittas. Si dixe/
ro puero ecce sagitte intra te sũt tolle eas: tu ve
ni ad me: qꝛ pax tibi est et nihil est mali: viuit
dominꝰ. Si aũt sic locutus fuero puero ecce sa
gitte vltra te sũt. vade in pace: qꝛ dimisit te do/
minus. De verbo aũt qd locuti fuimus ego et
tu: sit dñs iter me et te vsqꝫ in sempiternũ. Ab
scõditus ẽ ergo dauid in agro et venerũt calen
de et sedit rex ad comedẽdũ panẽ. Cũqꝫ sedis/
set rex sup cathedrã suã scdm cõsuetudinẽ que
erat iuxta parietẽ: surrexit ionathas et sedit ab
ner ex latere saul: vacuusqꝫ apparuit locus da
uid. et nõ est locutꝰ saul qcqꝫ in die illa. Cogi/
tabat. n. ꝙ forte euenisset ei vt non esset mũdus
nec purificatꝰ. Cũqꝫ illuxisset dies secũda post
calendas rursus apparuit vacuꝰ locus dauid.
Dixitqꝫ saul ad ionathã filiũ suũ. Cur non ve
nit filius isai nec heri nec hodie ad vescendum
Responditqꝫ ionathas sauli: Rogauit me ob
nixe vt iret in bethleem. et ait: Dimitte me qm̃
sacrificiũ solẽne est in ciuitate mea vnꝰ de fra/
tribus meis accersiuit me: Nũc ergo si inueni
grãm in oculis tuis: vadã cito et videbo frẽs
meos. Ob hanc cãm nõ venit ad mensam re/
gis. Iratus aũt saul aduersum ionathan dixit
ei: Fili mulieris vltra viꝝ rapiẽtis nũqd igno
ro quia diligis filiũ isai in confusionem tuaꝫ et
in confusionẽ ignominiose matris tue: Oibꝰ
eni diebus qbꝰ filiꝰ isai vixerit super terrã: nõ
stabilieris tu neqꝫ regnũ tuũ. Itaqꝫ iã nũc mit
te ⁊ adduc eũ ad me: qꝛ filius mortis ẽ. Respõ
dens aũt ionathas sauli pr̃i suo ait: Quare mo
rietur? Quid fecit. Et arripuit saul lanceam vt
percuteret eum. Et intellexit ionathas ꝙ diffi/
nitũ esset a patre suo vt interficeret dauid. Sur
rexit ergo ionathas a mẽsa in ira furoris. ⁊ nõ
comedit in die calẽdaꝝ secũda panẽ. Contrista
tus est eni super dauid: eo ꝙ cõfudisset eum pr̃
suus. Cumqꝫ illuxisset mane. venit ionathas in
agrũ iuxta placitũ dauid. ⁊ puer paruulus cuꝫ
eo. Et ait ad puerũ suũ: Uade ⁊ affer mihi sa/
gittas quas ego iacio. Cumqꝫ puer cucurrisset
iecit aliã sagittã trans pueꝝ. Uenit itaqꝫ puer
ad locũ iaculi qd miserat ionathas. Et clama/
uit ionathas post tergũ pueri. ⁊ ait: Ecce ibi ẽ
sagitta porro vltra te. Clamauitqꝫ iterũ iona/
thas post tergũ pueri dicens. Festina veloci/
ter ne steteris. Collegit aũt puer ionathe sagit
tas. ⁊ attulit ad dominũ suũ. ⁊ quid ageret pe/
nitꝰ ignorabat. Tantũmodo enim ionathas et
dauid rem nouerant. Dedit ergo ionathas ar
ma sua puero. ⁊ dixit ei: Uade ⁊ defer in ciuita
tẽ. Cumqꝫ abisset puer surrexit dauid de loco q
vergebat ad austrũ. ⁊ cadẽs ꝓnus in terrã ado
rauit tertio. Et osculantes se alterrutrũ: fleue/
rũt pariter: dauid aũt ampliꝰ. Dixit ergo iona
thas ad dauid. Uade in pace. Quecũqꝫ iura/
uimus ambo in noie dñi dicẽtes: dñs sit inter
me ⁊ te ⁊ int semẽ tuũ ⁊ semẽ meũ vsqꝫ in sem/
piternũ Et surrexit dauid ⁊ abijt: sꝫ ⁊ ionathas
ingressus est ciuitatem.

¶ XXI

Uenit aũt dauid in nobe ad achimelech
sacerdoteꝫ. Et obstupuit achimelech:
eo ꝙ venisset dauid ⁊ dixit ei: Quare
tu solus: ⁊ nullus est tecum? Et ait dauid ad
achimelech sacerdotem: Rex precepit mihi ser
monem. ⁊ dixit: Nemo sciat rem propter quã
missus es a me. ⁊ cuiusmodi precepta tibi dede
rim. Nam ⁊ pueris meis condixi in illum et
illũ locum. Nũc ergo si quid habes ad manuꝫ
vel quinqꝫ panes da mihi: aut qcqd inueneris.
Et rñdẽs sacerdos ad dauid. ait illi: Nõ ha/
beo laicos panes ad manũ: sꝫ tm̃ panẽ sanctũ
Si mundi sũt pueri maxime a mulieribꝰ: man
ducent. Et rñdit dauid sacerdoti. ⁊ dixit ei: et
quidẽ si de mulieribꝰ agit continuimꝰ nos ab
heri ⁊ nudius tertius quãdo egrediebamur: ⁊

fuerunt vasa puerorum sancta. Porro via hec
polluta est: sed ⁊ ipsa hodie sanctificabit̄ in va
sis. Dedit ergo ei sacerdos sanctificatū panem
Neq₃ enim erat ibi panis nisi tantū panes ꝓ
positionis qui sublevati fuerant a facie domini
vt ponerent̄ panes calidi. erat aūt ibi vir qui/
dā de servis saul in die illa intus in tabernacu/
lo dn̄i et nomen eius doech idumeus potentissi
mus pastorum saul. Hic pascebat mulas saul.
Dixit aūt dauid ad achimelech. Si habes hic
ad manū hastam aut gladium: da mihi: q: gla
dium meū ⁊ arma mea nō tuli mecum. Ser/
mo enim regis vrgebat. et dixit sacerdos. ecce
hic gladius goliath philistei quē percussisti in
valle terebinthi: est involut⁹ pallio post ephot.
Si istum vis tollere. tolle. Neq₃ enim hic est
alius absq₃ eo. et ait dauid: Non est huic alter
similis: Da mihi eū. Surrexit itaq₃ dauid. et
fugit in die illa a facie saul: et venit ad achis re
gem geth. Dixeruntq₃ servi achis cum vidis/
sent dauid: Nūquid nō iste ē dauid rex terre:
Nonne huic cantabant per choros dicentes: ꝑ
cussit saul mille. ⁊ dauid decem milia: Posuit
autem dauid sermones istos in corde suo ⁊ exti
muit valde a facie achis regis geth. et mutauit
os suum coram achis: et collabebatur inter ma
nus eorum. ⁊ impingebat in ostia porte: deflue
bantq₃ saliue eius in barbam. et ait achis ad ser
uos suos: Vidistis hominem insanum: quare
adduxistis eum ad me: An desunt nobis fu/
riosi: quia introduxistis istū vt fureret me pre/
sente: Dimittite illum hinc ne ingrediatur do
mum meam. ¶XXII

Abijt ergo dauid inde: ⁊ fugit in spelū/
cam odolla. Quod cū audissent frēs ei⁹ ⁊
ois dom⁹ pr̄is ei⁹. descenderūt ad eū
illuc. et cōuenerūt ad eū oēs q erāt in angustia
cōstituti. ⁊ oppressi ere alieno ⁊ amaro aīo ⁊ fa
ctus ē eoꝝ ꝑnceps. Fueruntq₃ cū eo quasi qua/
dringēti viri. et ꝓfect⁹ ē dauid inde i masphat
q̄ ē moab. et dixit ad regē moab: Maneat oro
pr̄ me⁹ ⁊ mater mea vobiscū: donec sciam quid
faciat mihi deus. et reliquit eos ante faciem re
gis moab. Manserūtq₃ apud eū cunctis dieb⁹
quibus dauid fuit in presidio. Dixitq₃ gad ꝓ/
pheta ad dauid: Noli manere in p̄sidio. Pro
ficiscere ⁊ vade in terrā iuda. et profect⁹ est da/
uid et venit in saltū areth. et audiuit saul q̄ ap/
paruisset dauid. ⁊ viri qui erant cum eo. Saul
aūt cum maneret in gabaa ⁊ eēt in nemore qđ
ē in rama: hastā manu tenēs: cūctiq₃ servi ei⁹
circūstarent eū ait ad seruos suos q assistebant
ei: Audite me nūc filij gemini. Nunqd oībus
vobis dabit fili⁹ isai agros ⁊ vineas. ⁊ vniuer
sos vos faciet tribunos ⁊ centuriones: qm̄ cō/
iurastis oēs aduersū me ⁊ non est qui mihi re/
nūciet. maxime cū et fili⁹ meus fedus iunxerit
cū filio isai: Nō ē qui vicē meā doleat ex vobis
nec q annūciet mihi. eo q̄ suscitauerit filius me
us seruum meum aduersū me insidiantē mihi
vsq₃ hodie. Rn̄dens aūt doech idumeus q as/
sistebat. et erat p̄m⁹ inter seruos saul: vidi inqt
filiū isai in nobe apud achimelech filiū achitob
sacerdotem. Qui consuluit ꝓ eo dominum: ⁊ ci
baria dedit ei. Sed ⁊ gladium goliath phili/
stei dedit illi. Misit ergo rex ad accersiendum
achimelech sacerdotem filiū architob. ⁊ omnē
domū patris ei⁹ sacerdotū q erat in nobe. Qui
vniuersi venerūt ad regem. et ait saul ad achi/
melech. Audi fili achitob. Qui respōdit. Pre
sto sū dn̄e. Dixitq₃ ad eum saul: Quare coniu
rastis aduersum me tu et filius isai. et dedisti ei
panes et gladiū. et cōsuluisti ꝓ eo dn̄m vt con/
surgeret aduersum me insidiator: vsq₃ hodie ꝑ
manens: Rn̄densq₃ achimelech regi ait: Et
qs in oib⁹ seruis tuis sicut dauid fidelis et ge/
ner regis. et ꝑgens ad ipēriū tuū et gl'iosus in
domo tua: Nū hodie cepi pro eo cōsulere dn̄m
Absit hoc a me. Ne suspicet̄ rex aduersū seruū
suū rem huiuscemodi i vniuersa domo patris
mei. Nō eni sciuit seru⁹ tu⁹ qcq₃ sup hoc nego
cio: vel modicū vel grāde. Dixitq₃ rex. Mor
te morieris achimelech: tu et oīs domus patr̄
tui. Et ait rex emissarijs qui circunstabant eū.
Conuertimini. ⁊ interficite sacerdotes domi/
ni. Nam manus eorum cum dauid ē: scientes
q̄ fugisset. ⁊ non indicauerunt mihi. Noluer/
runt autem serui regis extendere manus suas
in sacerdotes domini. ⁊ ait rex ad doech. Cō/
uertere tu ⁊ irrue in sacerdotes domini. Con
uersusq₃ doech idumeus irruit in sacerdotes. ⁊
trucidauit in die illa octoginta quinq₃ viros ve
stitos ephot lineo. Nobe autē ciuitatem sacer
dotum percussit in ore gladij. viros ⁊ mulieres
⁊ paruulos ⁊ lactantes. bouemq₃ et asinum et
ouē in ore gladij. euadens aūt vnus filius achi
melech filij achitob cui⁹ nomē erat abiathar fu
git ad dauid. ⁊ annunciauit ei q̄ occidisset sa/
ul sacerdotes domini. et ait dauid ad abiathar
Sciebam eni in die illa q̄ cū ibi eēt doech idu/
meus. ꝓculdubio annūciaret sauli. ego sum re⁹
omniū aīaꝝ patris tui. Mane mecū ne timeas
Si qs q̄sierit aīam meā: queret et aīam tuam.
mecūq₃ seruaberis. ¶XXIII

Et annūciauerūt dauid dicentes: Ecce
philistijm oppugnāt ceilā. ꝛ diripiunt
areas. Cōsuluit ergo dauid dñm dicēs
Nū vadam ꝛ percutiā philisteos istos? Et ait
domin⁹ ad dauid. Uade ꝛ pcuties philisteos
ꝛ saluabis ceilam. Et dixerūt viri q erant cum
dauid ad eū. ecce nos hic in iudea consistentes
timemus: quāto magis si ierim⁹ in ceilam ad
uersum agmina philistinoꝝ? Rursū ergo da/
uid cōsuluit dñm. Qui rñdens ait ei: Surge
ꝛ vade in ceilā. ego eni tradā philisteos in ma/
nu tua. Abijt ergo dauid ꝛ viri ei⁹ in ceilam. ꝛ
pugnauit aduersū philisteos. et abegit iumen/
ta eoꝝ ꝛ percussit eos plaga magna. ꝛ saluauit
dauid habitatores ceile. Porro eo tpe q̄ fugie
bat abiathar fili⁹ achimelech ad dauid in ceilaꝫ
ephot secū habens: descenderat. Nunciatū est
aūt sauli ꝙ venisset dauid in ceilam. et ait saul.
Tradidit eū domin⁹ in man⁹ meas: cōclususq;
est introgressus vrbem: in q̄ porte et sere sunt.
et precepit saul omni pplo vt ad pugnam descē
deret in ceilam. ꝛ obsideret dauid ꝛ viros eius
Quod cū dauid rescisset qꝛ prepararet ei saul claꝫ
maluꝫ: dixit ad abiathar sacerdotem. Applica
ephot. et ait dauid: Domine de⁹ israhel: audi/
uit famam seruus tuus ꝙ disponat saul venire
in ceilam vt euertat vrbem propter me. Si tra
dent me viri ceile in man⁹ ei⁹? ꝛ si descendet saul
sicut audiuit seruus tu⁹: domine de⁹ israel indi/
ca seruo tuo. et ait domin⁹: Descendet. Dixit/
q; rursū dauid: Si tradēt me viri ceile ꝛ viros
q sūt mecū in man⁹ saul? et dixit domin⁹. Tra/
dent. Surrexit ergo dauid ꝛ viri ei⁹ q̄si sexcen
ti. ꝛ egressi de ceila huc atq; illuc vagabant̄ in/
certi. Nūciatumq; est saul ꝙ fugisset dauid de
ceila: q̄obrem dissimulauit exire. Morabatur
aūt dauid in deserto in locis firmissimis: man/
sitq; in monte solitudinis çiph in monte opaco
Querebat eū tamen saul cūctis dieb⁹ et nō tra
didit eū domin⁹ in manus eius. et vidit dauid
ꝙ egressus esset saul vt q̄reret animā ei⁹. Por
ro dauid erat in deserto çiph in silua. et surre/
xit ionathas fili⁹ saul ꝛ abijt ad dauid in siluam
et confortauit man⁹ ei⁹ in deo: dixitq; ei. Ne ti
meas. Neq; enim inueniet te man⁹ saul pris
mei. Et tu regnabis super israel et ego ero tibi
secūdus. Sed ꝛ saul pater meus scit hoc. Per
cussit ergo vterq; fedus corā domino. Mansit/
q; dauid in silua: ionathas aūt reuersus est in
domū suam. Ascenderūt autē çiphei ad saul in
gabaa dicētes: Nonne ecce dauid latitat apud
nos in locis tutissimis silue in colle achille: que
est ad dexteram deserti? Nūc ergo sicut deside/
rauit anima tua vt descenderes: descende nostrū
aūt erit vt tradam⁹ eū in man⁹ regis. Dixitq;
saul: Benedicti vos a dño: qꝛ doluistis vicem
meā. Abite q̄so ꝛ diligēti⁹ pparate. ꝛ curio/
sius agite. ꝛ cōsiderate locū vbi sit pes eius vel
qs viderit eū ibi vbi dixistis. Recogitat enim
de me q̄ callide insidier ei. Cōsiderate ꝛ vide/
te oia latibula eius in qbus abscondit̄. ꝛ reuerti
mini ad me ad rē certā vt vadā vobiscū. Quod si
etiā in terrā se obstruxerit pscrutabor eū in cun
ctis milibus iuda. At illi surgentes abierūt in
çiph ante saul. Dauid aūt ꝛ viri eius erant in
deserto maon in cāpestrib⁹ ad dextrā iesimuth
Iuit ergo saul ꝛ socij ei⁹ ad q̄rēdū eū. Et nūcia
tū ē dauid: statimq; descēdit ad petrā. ꝛ versaba
tur in deserto maon. Quod cū audisset saul: perse
cut⁹ ē dauid in deserto maon Et ibat saul ꝛ viri
ei⁹ ad latus mōtis ex parte vna: dauid aūt ꝛ vi
ri eius erant in latere montis ex parte altera.
Porro dauid desperabat se posse euadere a facie
saul. Itaq; saul ꝛ viri eius in modū corone cin
gebant dauid ꝛ viros ei⁹ vt caperēt eū. Et nū/
cius venit ad saul dicēs: Festina ꝛ veni qm̄ in
fuderūt se philistijm super terrā. Reuersus est
ergo saul desistens psequi dauid. ꝛ perrexit in
occursū philistinoꝝ. Propter hoc vocauerunt
locū illū petram diuidentē.

Capitulum XXIIII

Ascendit ergo dauid inde. ꝛ habitauit
in locis tutissimis engaddi. Cūq; re/
uersus esset saul postq̄ psecut⁹ ē phili/
steos: nūciauerūt ei dicētes: Ecce dauid in de
serto est engaddi. Assumēs ergo saul tria mi/
lia electoꝝ viroꝝ ex oi israel: perrexit ad inue/
stigandū dauid ꝛ viros ei⁹. etiā sup abruptissi
mas petras q̄ solis ibicibus puie sūt. Et venit
ad caulas ouiū q̄ se offerebāt vianti: eratq; ibi
speluca quā ingressus est saul vt purgaret ven
trem. Porro dauid ꝛ viri ei⁹ in interiore par/
te speluce latebāt. Et dixerūt serui dauid ad eū
Ecce dies de q̄ locut⁹ ē dñs ad te. ego tradam
tibi inimicum tuū vt facias ei sicut placuerit in
oculis tuis Surrexit ergo dauid ꝛ pcidit oram
chlamydis saul silēter. Post hec percussit cor
suū dauid: eo ꝙ abscidisset oraꝫ chlamidis saul
Dixitq; ad viros suos Propitius sit mihi do
minus ne faciam hāc rem dño meo christo dñi
vt mittā manū meā in eū: qꝛ christ⁹ dñi ē. Vi/
uit dñs: qꝛ nisi dñs pcusserit eū: aut dies ei⁹ ve
nerit vt moriat̄: aut descendēs in preliū perie/
rit: propitius sit mihi dominus vt non mittam
manū meā in christū dñi. Et cōfregit dauid vi

ros suos sermonibus istis. ⁊ non permisit eos vt cōsurgerēt in saul. Porro saul exurgens de spelūca pergebat cepto itinere. Surrexit autē dauid post eū. ⁊ egressus de spelunca clamauit post tergū saul dicens: Domine mi rex. Et respexit saul post se. ⁊ inclinans se dauid pronus in terrā adorauit. Dixitqꝫ ad saul: Quare audis verba hominū loquentiū: dauid q̄rit malū aduersū te. Ecce hodie viderūt oculi tui ꝙ tradiderit te domin⁹ in manu mea in spelūca. ⁊ cogitaui vt occiderem te: sed pepercit tibi oculus me⁹. Dixi enim: Non extendā manū meā in dominū meū: q꞉ christ⁹ domini est. Quin potius pater mi vide ⁊ cognosce orā chlamidis tue in manu mea: quomō cū preciderē summitatem chlamydis tue nolui extendere manū meā in te. Aiaduerte ⁊ vide qm̄ nō est in manu mea malū neqꝫ iniquitas: neqꝫ peccaui in te. Tu aūt insidiaris anime mee: vt auferas eam. Iudicet dominus inter me ⁊ te. ⁊ vlciscat᷑ me dominus ex te: man⁹ aūt mea nō sit in te: sicͭ ⁊ in prouerbio antiq̄ dicit᷑. Ab impijs egredict᷑ impietas. Man⁹ ergo mea nō sit in te. Quē psequeris rex israel quē persequeris. Canē mortuū perseqūris ⁊ pulicē vnū. Sit dn̄s iudex ⁊ iudicet iter me ⁊ te. ⁊ videat ⁊ iudicet cām meā. ⁊ eruat me de manu tua. Cū aūt complesset dauid loquens sermōes huiuscemodi ad saul: dixit saul Nūqd vox hec tua est fili mi dauid. Et leuauit saul vocem suā. ⁊ fleuit: dixitqꝫ ad dauid. Iustior tu es q̄ꝫ ego. Tu enim tribuisti mihi bona: ego autē reddidi tibi mala. Et tu indicasti hodie q̄ feceris mihi bona quomodo tradiderit me domin⁹ in manu tua. ⁊ nō occideris me Quis enim cū inuenerit inimicū suū: dimittet eū in via bona. Sꝫ domin⁹ reddat tibi vicissitudinē hanc ꝓ eo qd̄ hodie operat⁹ es in me. Et nūc quia scio ꝙ certissime regnatur⁹ sis et habitatur⁹ in manu tua regnū israel: iura mihi in domino ne deleas semen meū post me neqꝫ auferas nomen meū de domo patris mei. Et iurauit dauid sauli. Abijt ḡ saul in domū suam ⁊ dauid ⁊ viri eius ascenderūt ad tutiora loca.

Mortu⁹ ē aūt samuel. ¶ XXV

Et congregat⁹ est vniuersus israhel. et planxerūt eū nimis. ⁊ sepelierūt eū in domo sua in ramatha. Consurgensqꝫ dauid descendit in desertū pharan. Erat autem vir quispiam in solitudine maon ⁊ possessio ei⁹ in carmelo. ⁊ homo ille magn⁹ nimis: erantqꝫ ei oues tria milia ⁊ mille capre. Et accidit vt tonderet᷑ grex ei⁹ in carmelo. Nomen aūt viri illius erat nabal. ⁊ nomen vxoris eius abigail. Eratqꝫ mulier illa prudentissima et speciosa. Porro vir ei⁹ durus ⁊ pessim⁹ et malitiosus. Erat aūt de genere caleph. Cū aūt audisset dauid in deserto ꝙ tonderet nabal gregem suum misit decem iuuenes. ⁊ dixit eis: Ascendite in carmelū. ⁊ venietis ad nabal. ⁊ salutabitis eū ex noīe meo pacifice. ⁊ sic dicetis. Si fratrib⁹ meis ⁊ tibi pax. ⁊ domui tue pax: ⁊ oīb⁹ q̄cūqꝫ habes sit pax. Ex multis annis saluos faciens tuos ⁊ omnia tua. Audiui ꝙ tonderēt pastores tui greges tuos q erant nobiscū in deserto Nūqꝫ eis molesti fuim⁹: nec aliquando defuit qcq̄ꝫ eis de grege omni tempore q̄ fuerunt nobiscū in carmelo. Interroga pueros tuos. ⁊ indicabūt tibi. Nūc ergo inueniāt pueri tui gratiā in oculis tuis. In die eni bona venim⁹ ad te. Qdcūqꝫ inuenerit man⁹ tua da seruis tuis et filio tuo dauid. Cūqꝫ venissent pueri dauid locuti sunt ad nabal omnia verba hec ex nomine dauid. ⁊ siluerūt. Respōdens aūt nabal pueris dauid ait: Quis est dauid. ⁊ qs est filius isai. Hodie increuerūt serui q fugiūt dominos suos. Tollā ḡ panes meos ⁊ aqs meas ⁊ carnes pecorꝫ q̄ occidi tonsoribus meis. ⁊ dabo viris quos nescio vnde sint. Regressi sūt itaqꝫ pueri dauid ꝑ viā suā: ⁊ reuersi venerūt ⁊ annunciauerūt ei oīa verba que dixerat nabal. tūc ait dauid pueris suis. Accingat᷑ vnusqsqꝫ gladio suo Et accincti sūt singuli gladijs suis. Accinctusqꝫ est ⁊ dauid ense suo: ⁊ secuti sūt dauid quasi quadringēti viri. Porro ducenti remāserūt ad sarcinas. Abigail aūt vxori nabal nunciauit vnus de pueris suis dicens: Ecce dauid misit nūcios de deserto vt benedicerēt domino nr̄o. ⁊ auersatus ē eos. Hoies isti boni satis fuerūt nobis ⁊ nō molesti: nec qcq̄ꝫ aliqn̄ perijt oī tpe quo fuim⁹ conuersati cū eis i deserto. Pro muro erāt nobis tā in nocte q̄ꝫ in die oīb⁹ diebus qb⁹ pauimus apud eos greges. Quaobrē cōsidera ⁊ recogita qd facias: qm̄ completa est malicia aduersū virū tuū ⁊ aduersū domum tuam. ⁊ ipē est filius belial ita vt nemo possit ei loqui. Festinauit igit᷑ abigail. ⁊ tulit ducētos panes ⁊ duos vtres vini ⁊ quinqꝫ arietes coctos. ⁊ qnqꝫ sata polente: ⁊ centum ligaturas vue passe: ⁊ ducentas massas caricarū ⁊ posuit sup asinos. Dixitqꝫ pueris suis: Precedite me ⁊ ecce ego post tergum seqr vos. Viro aūt suo nabal nō indicauit. Cū ergo ascēdisset asinū ⁊ descēderet ad radicē montis: dauid ⁊ viri eius descēdebāt in occursū ei⁹. Quib⁹ ⁊ illa occur/

rā. Et ait dauid. Vere frustra seruaui oia q̄ hu
ius erant in deserto. ⁊ nō perijt qcq̄ de cunctis
q̄ ad eū ptinebant. ⁊ reddidit mihi malū ꝓ bo/
no. Hec faciat dn̄s inimicis dauid. ⁊ hec addat
si reliquero de oibus q̄ ad ipsuȝ pertinent vsq̄
mane mingentē ad parietē. Cum autem vidis/
set abigail dauid: festinauit ⁊ descendit de asino
⁊ ꝓcidit coram dauid super faciem suam: ⁊ ado
rauit sup terraȝ. ⁊ cecidit ad pedes eius. ⁊ dixit
In me sit dn̄e mi hec iniquitas. Loquatur ob/
secro ancilla tua in auribus tuis. ⁊ audi verba
famule tue. Ne ponat oro dn̄s meus rex cor su
um sup virū istū iniquū nabal: qm̄ ꝑm nomē su
um stultus est: ⁊ est stulticia cū eo. Ego autē an
cilla tua non vidi pueros tuos dn̄e mi quos mi
sisti. Nūc ergo dn̄e mi viuit dn̄s ⁊ viuit anima
tua q ꝓhibuit te ne venires in sanguinem ⁊ sal
uauit manum tuaȝ tibi. Et nunc fiāt sicut nabal
inimici tui. ⁊ q querunt dn̄o meo malum. Qua
ꝓpter suscipe benedictioneȝ hanc quam attulit
ancilla tua tibi dn̄o meo. ⁊ da pueris q sequūtur
te dominum meum. Aufer iniquitateȝ famule
tue. Faciens eniȝ faciet dn̄s tibi domio meo do
mū fidelem: q꞉ ꝑlia domini domie mi tu ꝑliaris
Malitia ḡ non inueniat in te oibus diebus vite
tue. Si. n. surrexerit aliqn̄ hō ꝑsequēs te vl' que
rēs aiam tuaȝ: erit aia domini mei custodita q̄si
in fasciculo viuētiū apd̄ dominū deū tuū. Por
ro inimicoꝝ tuoꝝ aia rotabit: q̄si i impetu ⁊ cir
culo funde. Cū ergo fecerit tibi domin⁹ domio
meo oia hec q̄ locutus est bona de te. ⁊ ꝯstitue/
rit te ducē sup israel. nō erit tibi hoc in singultū
⁊ in scrupulum cordis domio meo ꝙ effuderis
sanguineȝ innoxiū: aut ip̄e te vltus fueris. Et
cū benefecerit domin⁹ domio meo recordaberis
ācille tue: ⁊ tu benefacies ei. Et ait dauid ad abi
gail. Benedict⁹ dominus deus israel: qui misit
te hodie in occursū meū. ⁊ benedictū eloquiuȝ
tuum ⁊ benedicta tu que ꝓhibuisti me hodie ne
irem ad sanguinem: ⁊ vlciscerer me manu mea
Alioqn viuit dominus deus israel qui ꝓhibuit
me ne malū facerē tibi: nisi cito venisses ī occur
sum mihi. non remansisset nabal vsq̄ ad lucem
matutinam mingēs ad parietē. Suscepit ergo
dauid de manu eius oia q̄ attulerat ei. dixitq̄ ei
Vade pacifice in domum tuaȝ. Ecce audiui vo
cem tuam ⁊ honoraui faciem tuam. Venit autē
abigail ad nabal. Et ecce erat ei ꝯuiuium in do
mo eius quasi ꝯuiuium regis. ⁊ cor nabal iocū
dum. Erat enim ebrius nimis: ⁊ non indica/
uit ei v̓bum pusillū aut grāde vsq̄ mane. Di/
luculo aūt cum digessisset vinum nabal: indica
uit ei vxor sua verba hec. Et emortuum est cor
eius intrinsecus. ⁊ factus ē quasi lapis. Cūq̄
pertransissent decem dies: ꝑcussit dn̄s nabal:
⁊ mortuus est. Qd̓ cū audisset dauid mortuuȝ
nabal. ait. Benedictus dn̄s q iudicauit causaȝ
opprobrij mei de manu nabal. ⁊ seruū suū cu/
stodiuit a malo: ⁊ malitiam nabal reddidit do/
minus in caput eius. Misit ergo dauid ⁊ locu
tus ē ad abigail vt sumeret eā sibi in vxorē. Et
venerūt pueri dauid ad abigail in carmelum.
⁊ locuti sunt ad eaȝ dicentes. Dauid misit nos
ad te vt accipiat te sibi in vxorē. Que ꝯsurgēs
adorauit ꝓna in terraȝ. ⁊ ait. Ecce famula tua
sit in ancillam vt lauet pedes seruoꝝ dn̄i mei.
Et festinauit ⁊ surrexit abigail ⁊ ascēdit super
asinum. ⁊ quinq̄ puelle ierūt cuȝ ea pedisseque
eius. Et secuta est nuncios dauid. ⁊ facta ē illi
vxor. Sed ⁊ achinoem accepit dauid de iezra/
hel ⁊ fuit vtraq̄ vxor eius. Saul autem dedit
michol filiam suam vxorē dauid falthi filio lais
q erat de gallim. XXVI

Et venerūt ziphei ad saul in gabaa di/
centes. Ecce dauid absconditus est in
colle achille que est ex aduerso solitudi
nis. Et surrexit saul. ⁊ descendit i desertū ziph
⁊ cū eo tria milia viroꝝ de electis israel vt que
reret dauid in deserto ziph. Et castrametat⁹ est
saul in gabaa achille: que erat ex aduerso solitu
dinis in via. Dauid aūt habitabat in deserto.
Videns aūt ꝙ venisset saul post se in desertum
misit exploratores ⁊ didicit ꝙ illuc venisset cer
tissime. Et surrexit dauid clam. ⁊ venit ad lo/
cū vbi erat saul. Cūq̄ vidisset locū in quo dor
miebat saul. ⁊ abner filius ner ꝑnceps militie
eius ⁊ saulē dormientē in tentorio: ⁊ reliquum
vulgus per circuitum ei⁹. ait dauid ad achime
lech etheū. ⁊ abisai filiū saruie fratrē ioab dicēs
Quis descendet mecū ad saul in castra. Dixit
q̄ abisai. Ego descendam tecum. Venerūt er
go dauid ⁊ abisai ad populum nocte: ⁊ inuene
rūt saul iacentem ⁊ dormientē in tentorio. ⁊ ha
stam fixā in terra ad caput eius. abner aūt ⁊ po
pulū dormientes in circuitu ei⁹. Dixitq̄ abisai
ad dauid. Cōclusit de⁹ inimicū tuū hodie ī ma
nus tuas. Nūc ergo ꝑfodiā cū lācea in terra se
mel. ⁊ secūdo op⁹ nō erit. Et dixit dauid ad abi
sai. Ne interficias eū. Quis eni extēdet manū
suā in xp̄m dn̄i. ⁊ innocēs erit. Et dixit dauid.
Viuit dn̄s. q꞉ nisi dn̄s percusserit eū. aut dies
eius venerit vt moriat̃. aut in preliū descēdēs
perierit: ꝓpitius mihi sit dn̄s ne extēdā manū
meā in xp̄m dn̄i. Nūc igit̃ tolle hastā que ē ad

caput eius ꝛ cyphū aque: ꝛ abeam⁹. Tulit igiť dauid hastam ꝛ cyphu3 aque qui erat ad caput eius. ꝛ abierūt. Et nō erat quisq̄ qui videret ꝛ intelligeret ꝛ euigilaret: sed omnes dormiebāt qꝛ sopoꝛ domini irruerat sup eos. Cūq3 trāsis/set dauid ex aduerso. ꝛ stetisset in vertice mōtis de lōge. ꝛ eēt grāde interuallū inter eos: clama uit dauid ad pplm. ꝛ ad abner filiū ner dicens Nōne respōdebis abner? Et respōdēs abner ait: Quis es tu q clamas. ꝛ inqetas regem? Et ait dauid ad abner: Nunquid nō vir tu es? Et quis ali⁹ siīis tui in israel? Quare ergo nō cu/stodisti dn̄m tuū regē? Ingressus ē eni vn⁹ de turba vt interficeret regē dn̄m tuū. Nō est bo nū hoc qd̄ fecisti: Viuit dn̄s qm̄ filij mortꝭ estis vos: qꝛ nō custodistis dn̄m vestrum christum dn̄i. Nūc ergo vide vbi sit hasta regis: et vbi sit cyphus aque q erat ad caput eius. Cogno/uit aūt saul vocē dauid. ꝛ dixit. Nūqd vox hec tua fili mi dauid. Et ait dauid. Vox mea domi ne mi rex. Et ait. Quā ob cā3 domin⁹ me⁹ pse quiť seruū suū. Quid feci. aut qd̄ ē malū in ma nu mea. Nūc ergo audi oꝛo domie mi rex ver ba serui tui. Si domin⁹ incitat te aduersum me odoꝛeť sacrificiū. Si aūt filij hoīum. maledicti sūt i ꝯspectu dn̄i q eiecerūt me hodie vt nō habi tē in hereditate dn̄i. dicētes: vade serui dijs ali enis. Et nūc nō effundať sanguis me⁹ in terra coꝛā dn̄o. qꝛ egressus ē rex isrl̄ vt q̄rat pulicem vnū. sicut persegť pdix in mōtib⁹. Et ait saul. Peccaui. Reuertere fili mi dauid. Nequaq̄3 eni vltra tibi male facia3 eo q̄ p̄ciosa fuerit aīa mea i oculis tuis hodie. Apparet eni ꝙ stulte egeri. ꝛ ignoꝛaueri multa nimis. Et respōdēs dauid ait. Ecce hasta regis. trāseat vn⁹ de pue ris regis ꝛ tollat eā. Dn̄s aūt retribuet vnicui q3 s̄m iusticiā suā ꝛ fidē. Tradidit eni te domi n⁹ hodie in manū meā. ꝛ nolui extēdere manū meā in xp̄3 domini. Et sicut magnificata ē aīa tua hodie in oculis meis. sic magnificeť anima mea in oculis domini. ꝛ liberet me de oī angu/stia. Ait ḡ saul ad dauid. Benedict⁹ tu fili mi dauid. Et qdē faciēs facies. ꝛ potens poteris. Abijt aūt dauid in viam suā. ꝛ saul reuersus ē in locū suū.

¶ XXVII

Et ait dauid in coꝛde suo. Aliquādo in cida3 vna die in manus saul. Nonne melius est vt fugiam: ꝛ saluer in terra philistinoꝝ vt desperet saul: cesſetq3 me quere re in cunctis finibus israel. Fugiam ḡ manus eius. Et surrexit dauid. ꝛ abijt ipe ꝛ sexcēti vi ri cū eo ad achis filium maoch regem geth. Et habitauit dauid cū achis in geth ipe ꝛ viri eius ꝛ domus eius ꝛ due vxoꝛes eius. achinoem ie çrahelites ꝛ abigail vxoꝛ nabal carmeli. ꝛ nun ciatum est saul q̄ fugisset dauid in geth. ꝛ non addidit vltra querere eum. Dixit autem dauid ad achis. Si inueni gratiam in oculis tuis: de tur mihi locus in vna vrbium regionis huius vt habitem ibi. Cur enim manet seruus tu⁹ in ciuitate regis tecum. Dedit itaq3 ei achis i die illa siceleth. Propter quam causam facta est si celech regum iuda vsq3 in diem hanc. Fuit au tē numerus dieꝝ quibus habitauit dauid in re gione philistinoꝝ quattuoꝛ mensiū. ꝛ ascendit dauid ꝛ viri eius. ꝛ agebant p̄das de gesuri et de geçre ꝛ de amalechitis. Hi eni pagi habita bāt in terra antiqtus eūtib⁹ sur vsq3 ad terram egypti. ꝛ pcutiebat dauid oēm terrā illoꝝ: nec relinquebat viuentē virū ꝛ mulierē: tollensq3 oues ꝛ boues ꝛ asinos et camelos et vestes re/uertebať ꝛ veniebat ad achis. Dicebat autē ei achis. In quem irruisti hodie. Respondebat dauid. Cōtra meridiē iude et contra meridie3 gieramel ꝛ contra meridiē ceni. Virū ꝛ mulie rem non viuificabat dauid: nec adducebat in geth dicens: ne foꝛte loquanť aduersum nos. Hec fecit dauid. Et hoc erat decretū illi oībus diebus qb⁹ habitauit in regione philistinoꝛum Credidit ḡ achis dauid: dicens: Multa ma/la opatus ē ꝯtra populum suū israel erit igitur mihi seruus sempiternus.

¶ XXVIII

Factū est aūt in dieb⁹ illis. congregaue rūt philistijm agmina sua vt p̄pararēť ad bellū ꝯ isrl̄. Dixitq3 achis ad dauid Sciens nūc scito: qm̄ mecum egredieris in ca/stris tu et viri tui. Dixitq3 dauid ad achis. Nūc scies q̄ factur⁹ ē seru⁹ tuus. Et ait achis ad dauid. ꝛ ego custodem capitis mei pona3 te cūctis diebus. Samuel aūt moꝛtu⁹ ē: planxitq3 eū oīs israel. ꝛ sepelierunt eū in ramatha vrbe sua. Et saul abstulit magos ꝛ ariolos de terra ꝛ interfecit eos qui phitones habebāt in vētre Cōgregatiq3 sūt philistijm. ꝛ venerunt et ca/strametati sunt in sunā. Cōgregauit aūt ꝛ saul vniuersū israel. ꝛ venit in gelboe Et vidit saul castra philistijm et timuit. et expauit coꝛ eius nimis. Consuluitq3 dn̄m. ꝛ non rn̄dit ei: neq3 p somnia. neq3 p sacerdotes. neq3 p ꝓphetas Dixitq3 saul seruis suis: Querite mihi mulie rem habentem phitonē. ꝛ vadā ad eam ꝛ sciscitaboꝛ p illā. et dixerunt serui eius ad eū: est mu lier phitonem habēs i endoꝛ. Mutauit ḡ habi tū suum. vestitusq3 est alijs vestimentꝭ. ꝛ abijt

ipse τ duo viri cū eo: venerūtq̄ ad mulierem
nocte. τ ait illi: Diuina mihi in phitone. et su/
scita mihi quem dixero tibi. Et ait mulier ad eū
Ecce tu nosti quanta fecerit saul. et quomō era
serit magos et ariolos de terra Quare ergo in
sidiaris anime mee vt occidar. et iurauit ei saul
in domino dicens Viuit dominꝰ: quia nō eue
niet tibi quicq̄ mali ꝓpter hanc rem. Dixitq̄
ei mulier Quē suscitabo tibi? Qui ait Samue
lem mihi suscita. Cū autem vidisset mulier sa/
muelē: exclamauit voce magna. et dixit ad saul
Quare imposuisti mihi? Tu es enim saul: Di
xitq̄ ei rex. Noli timere. Quid vidisti? Et ait
mulier ad saul. Deos vidi ascendētes de terra
Dixitq̄ ei. Qualis est forma eius? Que ait:
Vir senex ascendit. τ ipse amictus ē pallio. Et
intellexit saul ꝙ samuel eēt. τ iclinauit se sup fa
ciē suā i terra. τ adorauit. Dixit aūt samuel ad
saul. Quare inquietasti me vt suscitarer? Et ait
saul. Coartor nimis. Siquidē philistijm pu/
gnant aduersū me. τ deus recessit a me. et exau
dire me noluit: neq̄ in manu ꝓphetarū: neq̄
per somnia. Vocaui ergo te: vt ostenderes mi
hi quid faciam. Et ait samuel: Quid interro/
gas me cum dominꝰ recesserit a te. τ transierit
ad emulū tuū? Faciet enim tibi dominꝰ sicut lo
cutꝰ est in manu mea. et scindet regnum tuum
de manu tua. et dabit illud proximo tuo dauid
q̄r non obedisti voci domini: neq̄ fecisti iram
furoris eius in amalech. Idcirco quod pateris
fecit tibi dominꝰ hodie. τ dabit dominꝰ etiā isrl'
tecū in manu philistijm. Cras aūt tu et filij tui
mecū eritis: sed τ castra israel tradet dominꝰ in
manꝰ philistijm Statimq̄ saul cecidit porrectꝰ
in terrā. Extimuerat. n. vba samuelis. et ro/
bur nō erat in eo: q̄r nō comederat panem tota
die illa. Ingressa est itaq̄ mulier illa ad saul.
Coturbatꝰ enī erat valde. Dixitq̄ ad eū: Ecce
obediuit ancilla tua voci tue. et posui animam
meam in manu mea. et audiui sermones tuos
quos locutus es ad me. Nūc igitur audi et tu vo
cem ancille tue. τ ponam coram te buccellam pa
nis vt comedens cōualescas: et possis iter age
re. Qui renuit. et ait: Non comedam. Coege
rūt aūt eū serui sui τ mulier et tandē audita voce
eorum surrexit de terra. et sedit super lectum.
Mulier autem illa habebat vitulū pascualem
in domo et festinauit et occidit eum. Tollēsq̄
farinam miscuit eam. et coxit azima. et posuit
ante saul et ante seruos eius. Qui cum come/
dissent. surrexerunt et ambulauerunt per to/
tam noctem illam. ¶ XXIX

Congregata sunt ergo philistijm vni/
uersa agmina in aphec Sꝫ τ isrl' castra
metatus ē super fontē q erat i iezrahel
Et satrape quidē philistijm incedebāt in cētu/
rijs τ milibꝰ: dauid aūt τ viri eius erāt in no/
uissimo agmine cū achis. Dixerūtq̄ principes
philistijm ad achis: Quid sibi volunt hebrei
isti? Et ait achis ad principes philistijm. Nun
qd ignoratis dauid q fuit fuꝰ saul regis isrl'. τ ē
apud me multis diebꝰ vel annis? Et non inue
ni in eo qcq̄ ex die q̄ transfugit ad me vsq̄ ad
diē hāc. Irati sunt autē aduersus eū principes
philistijm τ dixerunt ei. Reuertatur vir τ sedeat
in loco suo in quo cōstituisti eū. τ nō descendāt
nobiscū in preliū: ne fiat nobis aduersariꝰ cum
p̄liari ceperimꝰ. Quō. n. aliter poterit placare
dn̄m suū nisi i capitibꝰ nr̄is. Nōne iste ē dauid
cui cātabāt in choris dicētes: percussit saul i mi
libꝰ suis. τ dauid in decē milibꝰ suis? Vocauit
ergo achis dauid. τ ait ei: Viuit dominꝰ: q̄r re
ctus es τ bonus in cōspectu meo τ exitꝰ tuus τ
introitꝰ tuus mecū ē in castris. Et nō inueni in
te qcq̄ mali: ex die q̄ venisti ad me vsq̄ in diē
hāc: sꝫ satrapis nō places. Reuertere ḡ τ vade
in pace. τ nō offendas oculos satrapar̄ phili/
stijm. Dixitq̄ dauid ad achis Quid enī feci τ
quid inuenisti in me seruo tuo a die qua fui i cō
spectu tuo vsq̄ in diē hāc vt non veniā et pu/
gnem cōtra inimicos dn̄i mei regis? Rn̄dens
aūt achis locutꝰ ē ad dauid: Scio q̄r bonus es
tu in oculis meis sic angelꝰ dei: sꝫ ꝑncipes phi
listinor̄ dixerūt: Non ascēdet nobiscū in p̄liū.
Igitur cōsurge mane tu τ serui dn̄i tui q venerūt
tecū. τ cū de nocte surrexeritis τ cepit dilucesce
re: pergite. Surrexit itaq̄ de nocte dauid ipse
τ viri eius vt proficiscerentur mane. τ reuerterē
tur ad terram philistijm. Philistijm aūt ascen
derūt in iezrahel. ¶ XXX

Cumq̄ venissent dauid τ viri eiꝰ in si
celech die tertia: amalechite impetū fe/
cerant ex parte australi in siceleg. τ p/
cusserant siceleg. τ succenderāt eā igni. Et ca
ptiuas duxerāt mulieres ex ea a minimo vsq̄
ad magnū. τ nō interfecerāt quēq̄: sꝫ secū du/
xerant τ pergebāt itinere suo. Cum ḡ venisset
dauid τ viri eius ad ciuitatē. τ inuenissent eam
succensam igni τ vxores suas τ filios suos. et
filias ductas eē captiuas: leuauerunt dauid et
populus qui erat cū eo voces suas. τ plāxerūt
donec deficerēt in eis lachryme. Siqdē et due
vxores dauid captiue ducte fuerant achinoem
iezrahelites. τ abigai vxor nabal carmeli. Et

cōtristatus est dauid valde. Volebat enī eum
ppl's lapidare: qꝛ amara erat aīa vniuscuiusqꝫ
viri super filijs suis ⁊ filiabus. Cōfortatus est
aūt dauid in dn̄o deo suo. ⁊ ait ad abiathar sa/
cerdotē filiū achimelech Applica ad me ephot
Et applicauit abiathar ephot ad dauid ⁊ con/
suluit dauid dominū dicēs. Persequar latrūcu
los hos. ⁊ cōprehendā eos: an non Dixitqꝫ ei
dominꝰ. Persequere: absqꝫ dubio. n. cōprehen
des eos ⁊ excuties predam. Abijt ergo dauid
ipse et sexcenti viri qui erant cū eo. ⁊ venerunt
vsqꝫ ad torrentem besor. ⁊ lassi quidā substite/
runt. Persecutus est aūt dauid ipse ⁊ quadrin
genti viri cū eo: substiterant enī ducenti q lassi
transire nō poterant torrentē besor. Et inuene
runt virum egyptiū in agro. ⁊ adduxerunt cū
ad dauid. Dederūtqꝫ ei panem vt comederet
⁊ biberet aquā: sed et fragmē massecaricaruꝫ.
⁊ duas ligaturas vue passe. Qui cū comedis/
set: reuersus est spiritus eius. ⁊ refocillatꝰ est.
Non enī comederat panē neqꝫ biberat aquaꝫ
tribus diebꝰ ⁊ tribus noctibus. Dixit itaqꝫ ei
dauid: Cuius es tu: vel vnde: ⁊ quo pergis?
Qui ait: Puer egyptius ego sum: seruꝰ viri
amalechite: Dereliquit aūt me dominꝰ meus:
qꝛ egrotare cepi nudiustertiꝰ Siquidē nos eru
pimus ad australē plagā cerethi ⁊ cōtra iudaꝫ
⁊ ad meridiem caleph. ⁊ sicelech succendimus
igni. Dixitqꝫ ei dauid: Potes me ducere ad
istum cuneū? Qui ait: Jura mihi per deuꝫ ꝙ
nō occidas me. ⁊ nō tradas me in manus dn̄i
mei. ⁊ ego ducam te ad cuneū istuꝫ. Et iurauit
ei dauid. Qui cū duxisset eum: ecce illi discūbe
bant super faciē vniuerse terre: comedētes et
bibentes. ⁊ quasi festū celebrātes diem. pro cun
cta preda ⁊ spolijs q̄ ceperāt de terra philistijm
⁊ de terra iuda. Et pcussit eos dauid a vespera
vsqꝫ ad vesp̄a alterius diei. ⁊ non euasit ex eis
q̄sq̄ꝫ nisi tm̄ q̄dringēti viri adolescētes q ascen
derāt camelos ⁊ fugerāt. Eruit ergo dauid oīa
q̄ tulerāt amalechite ⁊ duas vxores suas eruit
Nec defuit q̄sq̄ꝫ a puo vsqꝫ ad magnū tā de fi
lijs q̄ꝫ de filiabus ⁊ de spolijs ⁊ quecūqꝫ rapue
rant oīa reduxit dauid. ⁊ tulit vniuersos gre/
ges ⁊ armēta. ⁊ minauit ante faciē suā. Dixe/
rūtqꝫ. Hec ē p̄da dauid. Venit aūt dauid ad
ducētos viros q lassi substiterāt nec sequi pote
rant dauid. ⁊ residere eos iusserat in torrēte be
sor. Qui egressi sūt obuiā dauid. ⁊ populo qui
erat cū eo. Accedēs aūt dauid ad populū salu/
tauit eos pacifice. Rn̄densqꝫ oīs vir pessimus
⁊ iniquꝰ de viris q erant cū dauid. dixit. Quia
non venerūt nobiscū non dabimus eis quicq̄ꝫ
de preda quam eruimus: sed sufficiat vnicuiqꝫ
vxor sua et filij: quos cuꝫ acceperint recedant.
Dixit autē dauid. Non sic facietis fratres mei
d̄ his q̄ tradidit nobis dn̄s. ⁊ custodiuit nos. ⁊
dedit latrūculos q erumpāt aduersū nos i ma/
nus nr̄as: nec audiet vos q̄sq̄ꝫ sup s̄mōe hoc.
Equa enī ps erit descēdentis ad pliū. et rema
nētis ad sarcinas. ⁊ silr diuidēt. Et factū est
hoc ex die illa. et deīceps ꝯstitutū et p̄finitū. et
quasi lex in israel vsqꝫ in diē hāc. Venit g̱ da/
uid i sicelech. ⁊ misit dona de p̄da seniorib' iu/
da proximis suis dicēs. Accipite benedictionē d̄
p̄da hostiū dn̄i. His q erāt in bethel ⁊ qui i ra
moth ad meridiē. ⁊ q i gether. ⁊ q i aroer. ⁊ q̄ i
sephamoth. ⁊ q i esthama. ⁊ q i rachal. ⁊ q i vr
bibꝰ hierameli. ⁊ q in vrbibꝰ ceni. ⁊ q in rama
⁊ q in lacu asan. ⁊ q in athach. ⁊ q in hebron. et
reliqs q erāt in his locis in qbꝰ cōmoratus fue
rat dauid ⁊ viri eiꝰ.

XXXI

Philistijm aūt pugnabāt aduersū isra/
el. Et fugerūt viri israel ante faciē phi
listijm: ⁊ ceciderūt interfecti in monte
gelboe. Irrueruntqꝫ philistijm i saul ⁊ in filios
eiꝰ. ⁊ percusserūt ionathā ⁊ abinadab ⁊ melchi
sue filios saul: totūqꝫ pōdꝰ plij versū est in saul
Et ꝯsecuti sūt eū viri sagittarij. ⁊ vulneratus ē
vehemēter a sagittarijs. Dixitqꝫ saul ad armi
gerꝝ suū. Euagina gladiū tuū ⁊ percute me: ne
forte veniāt incircūcisi isti ⁊ iterficiāt me illudē
tes mihi. Et noluit armiger eiꝰ: fuerat enim ni
mio terrore pterritꝰ. Arripuit itaqꝫ saul gladi
um suū ⁊ irruit sup eū. Qd̄ cū vidisset armiger
eiꝰ videlicet ꝙ mortuus esset saul: irruit etiā ipse
super gladiū suū ⁊ mortuus ē cū eo. Mortuus
ē ergo saul ⁊ tres filij eiꝰ ⁊ armiger illiꝰ. ⁊ vni
uersi viri eiꝰ in die illa pariter. Vidētes aūt filij
israel q erāt trās vallem ⁊ trās iordanem ꝙ fu
gissent viri israhelite. ⁊ ꝙ mortuus esset saul ⁊
tres filij eiꝰ: reliquerūt ciuitates suas ⁊ fugerūt
Venerūtqꝫ philistijm ⁊ habitauerunt ibi. Fa/
cta autem die altera venerūt philistijm vt expo
liarent interfectos. ⁊ inuenerūt saul ⁊ tres fili/
os eius iacentes in mōte gelboe. Et pciderunt
caput saul. ⁊ expoliauerūt eū armis. ⁊ miserūt i
terrā philistinoꝝ per circuitū vt annūciaret in
tēplo idoloꝝ ⁊ i pplis. Et posuerūt arma eiꝰ i
tēplo astaroth: corpus vero eiꝰ suspēderūt i mu
ro bethsan. Qd̄ cū audissent habitatores iabes
galaad q̄cūqꝫ fecerāt philistijm saul. surrexerūt
oēs viri fortissimi. ⁊ ambulauerūt tota nocte. ⁊
tulerūt cadauer saul ⁊ cadauera filioꝝ eius de
muro bethsan. Venerūtqꝫ viri iabes galaad.
et cōbusserūt ea igni. et tulerūt ossa eoꝝ. et se

perierunt in nemore iabes. ⁊ ieiunauerunt se/
ptem diebus. ¶ Explicit primus liber Sa/
muelis Incipit secūdus. Capitulū. ¶ I
Actū est aūt postq̄ mortu⁹ ē saul vt
dauid reuerteret a cede amalech. et
maneret in sicelech duos dies: In
die aūt tertia apparuit homo veniēs
de castris saul: veste cōscissa ⁊ puluere conper
sus caput. Et vt venit ad dauid cecidit sup fa/
ciem suam ⁊ adorauit. Dixitq̄ ad eum dauid:
Unde venis: Qui ait ad eum. De castris isrl'
fugi. Et dixit ad eum dauid: Quod est verbū
quod factū est: Indica mihi. Qui ait: fugit po
pulus ex prelio: ⁊ multi corruentes e populo
mortui sunt: sed ⁊ saul ⁊ ionathas filius eius in
terierunt. Dixitq̄ dauid ad adolescentē q nū/
ciabat ei. Unde scis quia mortuus est saul ⁊ io
nathas filius eius: Ait adolescens qui nuncia
bat ei. Casu veni in montem gelboe. ⁊ saul in/
cumbebat super hastam suam: porro currus et
equites appropinquabant ei. ⁊ conuersus post
tergum suū: vidensq̄ me vocauit. Cui cum re
spondissem adsum: dixit mihi: Quis nam es
tu: Et aio ad eum: Amalechites ego sum. Et
locutus est mihi: Sta super me ⁊ interfice me:
quoniā tenēt me angustie. ⁊ adhuc tota anima
mea in me est. Stansq̄ super eū occidi illum.
Sciebā. n. q̄ viuere nō poterat post ruinā. Et
tuli diadema q̄d erat in capite ei⁹. ⁊ armillā de
brachio illius: ⁊ attuli ad te dominū meū huc.
Apprehendens aūt dauid vestimenta sua sci/
dit: oēsq̄ viri q erant cū eo. ⁊ planxerūt ⁊ fleue
runt ⁊ ieiunauerūt vsq̄ ad vesperā super saul
⁊ super ionathan filiū ei⁹. ⁊ sup ppl'm dñi. ⁊ su
per domū israel: eo q̄ corruissent gladio. Dixit
q̄ dauid ad iuuenē qui nunciauerat ei: Unde
es tu: Qui respōdit: Fili⁹ hoīs aduene amale
chite ego sū. Et ait ad eum dauid: Quare non
timuisti mittere manū tuā vt occideres christū
dñi: Uocansq̄ dauid vnū de pueris suis ait:
Accedēs irrue in eū. Qui percussit illū ⁊ mor
tuus ē. Et ait ad eū dauid: Sanguis tu⁹ super
caput tuū. Os eni tuū locutū est aduersū te di/
cens: ego interfeci xp̄m dñi. Planxit aūt dauid
planctū huiuscemōi sup saul ⁊ super ionathan
filiū ei⁹. ⁊ p̄cepit vt docerēt filios iuda arcum
sicut scriptū est in libro iustoꝝ. Et ait: Cōside
ra israel ꝓ his qui mortui sūt: super excelsa tua
vulnerati. Inclyti israel super montes tuos in
terfecti sūt. Quō ceciderūt fortes: Nolite annū
ciare in geth neq̄ annūcietis in cōpitis ascalo/
nis: ne forte letentur filie philistijm: ne exultēt
filie incircūcisoꝝ. Montes gelboe nec ros nec
pluuia veniant super vos. Neq̄ sint agri pri/
mitiaꝝ: q2 ibi abiectus ē clypeus fortiū clype⁹
saul quasi non esset vnctus oleo a sanguine in
terfectoꝝ ab adipe fortiū. Sagitta ionathe nū/
q̄ rediit retrorsū: ⁊ gladius saul nō est reuer
sus inanis Saul ⁊ ionathas amabiles ⁊ decori
valde in vita sua: in morte q̄q̄ non sunt diuisi.
Aqlis velociores: leonib⁹ fortiores. Filie isrl'
super saul flete qui vestiebat vos coccino in de
litijs qui p̄bebat ornamēta auri ca cultui vestro
Quō ceciderūt fortes in p̄lio: Ionathas in ex
celsis tuis occisus ē. Doleo super te frater mi
ionatha decore nimis. ⁊ amabilis super amorē
mulierum. Sicut mater vnicū amat filiū suū
ita ego te diligebā. Quomō ceciderūt robusti.
⁊ perierūt arma bellica. ¶ II
Igit post hec ꝯsuluit dauid dñm dicēs
Num ascēdā in vnā de ciuitatib⁹ iuda:
Et ait dñs ad eū: Ascēde. Dixitq̄ da
uid: Quo ascendam: Et rñdit ei: In hebron.
Ascēdit ergo dauid ⁊ due vxores ei⁹ achinoem
iezrahelites ⁊ abigail vxor nabal carmeli: sed
⁊ viros q erant cū eo duxit dauid singulos cū
domo sua. ⁊ manserūt in oppidis hebron. Ue
nerūtq̄ viri iuda. ⁊ vnxerunt ibi dauid vt re/
gnaret super domū iuda. Et nūciatū est dauid
q̄ viri iabes galaad sepelissēt saul. Misit ergo
dauid nuncios ad viros iabes galaad: dixitq̄
ad eos: Bñdicti vos a dño q fecistis misericor
diā hāc cū dño vestro saul. ⁊ sepelistis eum. Et
nūc retribuet vobis qdē dñs misericordiā ⁊ ve
ritatē. ⁊ ego reddā grām eo q̄ fecistis verbum
istud. Cōfortēt man⁹ vr̄e. ⁊ estote filij fortitudi
nis. Licet eni mortu⁹ sit dñs vr̄ saul: tñ me vn/
xit dom⁹ iuda in regē sibi. Abner aūt fili⁹ ner
p̄nceps exercit⁹ saul: tulit isboseth filium saul. ⁊
circūduxit eū p castra: regēq̄ cōstituit super ga
laad. ⁊ super gessuri. ⁊ sup iezrahel. ⁊ super ef
fraim. ⁊ sup beniamin. ⁊ super isrl' vniuersum
Quadraginta ānoꝝ erat isboseth filius saul cū
regnare cepisset super israel. ⁊ duob⁹ annis re/
gnauit. Sola aūt domus iuda sequebat̄ dauid
Et fuit numer⁹ dieꝝ q̄s cōmorat⁹ est dauid im
perās in hebron super domū iuda septē ānoꝝ
⁊ sex mensiū. Egressusq̄ est abner filius ner ⁊
pueri isboseth filij saul de castris in gabaon.
Porro ioab fili⁹ saruie. ⁊ pueri dauid egressi
sunt: ⁊ occurrerūt eis iuxta piscinā gabaon Et
cū in vnum cōuenissent e regione sederūt hi in
vna pte piscine. ⁊ illi ex altera. Dixitq̄ abner
ad ioab: Surgant pueri. ⁊ ludant corā nobis

Et rñdit ioab. Surgant. Surrexerũt ergo ⁊
transierũt numero duodecim de beniamin ex
parte isboseth filij saul: ⁊ duodeci de pueris da
uid. Apprehensoq; vnusqsq; capite cõparl' sui
defixit gladiũ in latus cõtrarij. ⁊ ceciderunt sil'.
Vocatũq; ẽ nomen loci illius ager robustoꝝ i
gabaon. Et ortũ est bellũ durũ satis in die illa.
fugatusq; est abner ⁊ viri israel a pueris dauid
Erant autẽ ibi tres filij saruie. ioab ⁊ abisai ⁊
asahel. Porro asahel cursor velocissimus fuit
quasi vnus de capreis q̃ moranť in siluis. Per
sequebať aũt asahel abner. ⁊ non declinauit ad
dexteram siue ad sinistrã. omittens perseq ab/
ner. Respexit itaq; abner post tergũ suũ. ⁊ ait.
Tu ne es asahel. Cui rñdit. Ego sum. Dixit/
q; ei abner. Vade ad dexterã siue ad sinistram
⁊ apprehende vnũ de adolescentibus. ⁊ tolle ti
bi spolia eius. Noluit aũt asahel omittere quin
vrgeret eũ. Rursũq; locutus est abner ad asa/
hel. Recede ⁊ noli me seq. ne forte cõpellar cõ/
fodere te in terrã. ⁊ leuare nõ potero faciẽ meã
ad ioab fratrẽ tuũ. Qui audire cõtẽpsit. ⁊ nolu
it declinare. Percussit ergo eum abner auersa
hasta in inguine ⁊ transfodit. ⁊ mortu⁹ ẽ i codẽ
loco. Oẽsq; q trãsiebãt p locũ illũ i q̃ ceciderat
asahel ⁊ mortu⁹ erat. subsistebãt. Persequenti
b⁹ ãt ioab ⁊ abisai fugientẽ abner. sol occubuit
Et venerũt vsq; ad collẽ aq̃duct⁹ q ẽ ex aduer/
so vallis ⁊ itineris deserti i gabaon. Cõgrega
tiq; sũt filij beniamin ad abner. ⁊ cõglobati in
vnũ cuneũ steterũt i sũmitate tumuli vni⁹. Et
exclamauit abner ad ioab ⁊ ait. Nũ vsq; ad int
nitionẽ tu⁹ mucro deseuiet. An ignoras ꝙ pi/
culosa sit desperatio. Vsq; q̃ nõ dicis populo vt
omittat pseq frẽs suos. Et ait ioab. Viuit dñs
si locut⁹ fuisses mane recessisset ppl's psequens
frẽm suũ. Insonuit ḡ ioab buccina. ⁊ stetit ois
exercit⁹: nec psecuti sũt vltra isrl': neq; inire cer
tamẽ. Abner aũt ⁊ viri ei⁹ abierũt p cãpestria
moab tota nocte illa. ⁊ transierũt iordanẽ. ⁊ lu
strata oi bethoron venerunt ad castra. Porro
ioab reuersus omisso abner cõgregauit omnẽ
ppl'm. ⁊ defuerũt de puer' dauid decẽ ⁊ nouẽ
viri excepto asahele. Serui autẽ dauid pcusse/
rũt de beniamin ⁊ de viris q erãt cũ abner tre/
cẽtos sexagita: q ⁊ mortui sunt. Tuleruntq; asa
hel. ⁊ sepelierũt eũ in sepulchro patris sui i beth
leem. Et ambulauerũt tota nocte ioab ⁊ viri q
erãt cũ eo. ⁊ in ipo crepusculo peruenerunt in
hebron. ¶ III

Facta est ergo longa concertatio int do
mum dauid ⁊ inter domum saulis: da
uid pficiens ⁊ semper seipõ robustior: domus
autem saul decrescens quotidie. Natiq; sunt fi
lij dauid in hebron. Fuitq; primogenitus eius
ãnon de achinoem iezrahelite. ⁊ post eum che
leab d' abigail vxore nabal carmeli. Porro ter
tius absalon filius maacha filie tholomai regis
gessur. Quartus autem adonias filius agith.
⁊ quintus saphacias filius abithal. Sextus q̃;
hietraam de egla vxore dauid. Hi nati sunt da
uid in hebron. Cum ergo esset prelium int do
mum saul ⁊ domum dauid: abner filius ner re
gebat domum saul. Fuerat autem sauli concu
bina nomine respha filia achia. ingressusq; est
ad eã abner. Dixitq; isboseth ad abner. Qua
re ingressus es ad concubinã patris mei. Qui
iratus nimis ppter verba isboseth. ait. Nũqd
caput canis ego sum aduersum iudam hodie q
fecerim misericordiã super domũ saul pr̃is tui
⁊ super fratres ⁊ proximos ei⁹. ⁊ nõ tradidi te i
manu dauid. ⁊ tu requisisti in me q̃ argueres p
muliere hodie. Hec faciat de⁹ abner. ⁊ hec ad
dat ei: nisi quõ iurauit dñs dauid sic faciam cũ
eo vt transferať regnũ de domo saul. et eleueť
thronus dauid super israel ⁊ super iudã a dan
vsq; bersabee. Et non potuit respondẽ ei qcq̃;
q: metuebat illũ. Misit ergo abner nũcios ad
dauid in hebron p se dicentes. Cui⁹ est terra.
Et vt loquerenť. Fac mecum amicitias. ⁊ erit
manus mea tecũ. ⁊ reducã ad te vniuersũ isrl'.
Qui ait. Optime. Ego faciam tecũ amicitias.
sed vnã rẽ peto a te dicẽs. Non videbis faciẽ
meã anteq; adduxeris mihi michol filiã saul. ⁊
sic venies ⁊ videbis me. Misit aũt dauid nũci
os ad isboseth filiũ saul dicens. Redde vxorẽ
meã michol quam despondi mihi cẽtũ pputijs
philistijm. Misit ergo isboseth. ⁊ tulit eã a vi/
ro suo phaltiel filio lais. Sequebať eã vir suus
plorans vsq; baurim. Et dixit ad eam abner.
Vade ⁊ reuertere. Qui reuersus est. Sermo
nẽ q̃; intulit abner ad seniores israel dicẽs. Tã
heri q̃; nudiustertius q̃rebatis dauid vt regna
ret sup vos. Nũc ergo facite: qm̃ dñs locut⁹ est
ad dauid dicens. In manu serui mei dauid sal
uabo ppl'm meũ israel de manu philistijm ⁊ oi
um inimicoꝝ eius. Locutus est autem abner
etiam ad beniamin. Et abijt vt loqueret ad da
uid in hebron oia q̃ placuerant israheli ⁊ vni/
uerso beniamin. venitq; ad dauid i hebron cũ
viginti viris. Et fecit dauid abner ⁊ viris ei⁹ q
venerãt cũ eo cõuiuiũ. Et dixit abner ad dauid
Surgã vt cõgregẽ ad te dñm meũ regẽ omnẽ
israel. ⁊ ineam tecũ fd⁹ ⁊ iperes oib⁹ sicut des

derat aīa tua. Cū ergo deduxisset dauid abner
& ille isset in pace. stati pueri dauid & ioab vene
runt cesis latronibus cum pda magna nimis.
Abner autē nō erat cū dauid in hebron. qz iam
dimiserat eū: & pfectus fuerat in pace. & ioab &
oīs exercitus qui erant cū eo postea venerant.
Nūciatū est itaqz ioab a narrantib9. Venit ab
ner filius ner ad regē: & dimisit eū. & abijt in pa
ce. Et ingressus est ioab ad regez. & ait. Quid
fecisti. Ecce venit abner ad te. Quare dimisisti
eū. & abijt & recessit. Ignoras abner filiū ner
qm̄ ad hoc venit vt deciperet te. & sciret exitum
tuū & introitum tuum. & nosceret omnia que agis.
Egressus itaqz ioab a dauid misit nūcios post
abner. & reduxit eū a cisterna syra ignorante da
uid. Cūqz redisset abner in hebron seorsum ad
duxit eū ioab ad medium porte vt loqret ei i do
lo: & pcussit illum ibi in inguine & mortuus ē in
vltionem sanguinis asahel fratris eius qd cum
audisset dauid rem iam gestam ait. Mundus
ego sum. & regnū meū apud deum vsqz in sem
piternū a sanguine abner filij ner. & veniat sup
caput ioab & super oēm domum patris ei9 nec
deficiat de domo ioab fluxum seminis sustinēs
& leprosus & tenens fusum: & cadens gladio & i
digens pane. Igit ioab & abisai frater eius in
terfecerunt abner. eo qd occidisset asahel fratrem
eoz in gabaon in prelio. Dixit autez dauid & io
ab. & ad oēm pplm q erat cum eo. Scidite ve
stimenta vestra & accingimini saccis: & plangi
te ante exequias abner. Porro rex dauid seqbat
feretrū. Cūqz sepelissent abner in hebron: leua
uit rex dauid vocem suam. & fleuit super tumu
lum abner. Fleuit autem & oīs pplus. Plan
gensqz rex & lugens abner. ait. Neqqz vt mori
solent ignaui: mortuus es abner. Manus tue
ligate nō sunt. & pedes tui nō sunt cpedibus ag
grauati: sed sicut solēt cadē coram filijs iniqta
tis sic corruisti. Congeminansqz oīs ppls: fleuit
super eū. Cūqz venisset vniuersa multitudo ci
bū capere cū dauid clara adhuc die. iurauit da
uid dicens. Hec faciat mihi deus. & hec addat
si ante occasum solis gustauero panem vl aliud
quicqz. Oisqz pplus audiuit: & placuerunt eis
cūcta que fecit rex in cōspectu oīs populi. Et co
gnouit omne vulgus & vniuersus isrl in die il
la qm̄ nō actū fuisset a rege vt occideretur abner
filius ner. Dixit quoqz rex ad seruos suos. Nū
ignoratis qm̄ pnceps & maximus cecidit hodie
in isrl. Ego autē adhuc delicatus & vnctus rex.
Porro viri isti filij saruie duri mihi sunt. Re
tribuat dn̄s facienti malū iuxta malitiam suam.

Audiuit aūt isboseth filius IIII
saul qd cecidisset abner i hebrō. & dissol
ute sūt manus eius: oīsqz israel pertur
batus est. Duo aūt viri pncipes latronū erant
filio saul: nomen vni banaa: et nomen alteri re
chab filij rēmon berothite de filijs beniamin.
Siquidem & beroth reputata est in beniamin.
Et fugerūt berothite in gethaim: fuerūtqz ibi
aduene vsqz ad tempus illud. Erat aūt iona
the filio saul filius debilis pedibus. Quinqz ēnis
enī fuit qn̄ venit nūcius de saul & ionatha ex ie
zrahel. Tollens itaqz eū nutrix sua fugit. Cūqz
festinaret vt fugeret: cecidit. & claudus effect9
est: habuitqz vocabulū miphiboseth. Venien
tes igitur filij remmon berothite rechab & ba
naa: egressi sunt feruente die domum isbo
seth. Qui dormiebat super stratum suum meri
die. & ostiaria domus purgans triticum obdor
miuit. Ingressi sūt autem domū latenter assu
mentes spicas tritici. & percusserūt eū in ingui
ne rechab et banaa frat ei9. & fugerūt. Cū aūt i
gressi fuissent domū. ille dormiebat sup lectum
suū in conclaui. & percutientes interfecerūt eū.
Sublatoqz capite eius abierūt per viam deser
ti tota nocte. & attulerūt caput isboseth ad dauid
in hebron. Dixeruntqz ad regem. Ecce caput
isboseth filij saul inimici tui q querebant animā
tuam. & dedit dn̄s dn̄o nostro regi vltionē ho
die de saul & de semine eius. Respondens aūt
dauid rechab & banaa fratri eius filijs rēmon
berothite. dixit ad eos. Viuit dominus q eru
it animā meā de omni angustia: qm̄ eū q annū
ciauerat mihi & dixerat mortuus est saul. q pu
tabat se psp̄era nūciare. tenui & occidi eum in si
celech: cui oportebat me mercedem dare pro
nūcio. Quanto magis nūc cū hoīes impij in
terfecerūt viz innoxiū in domo sua super lectū
suū non queram sanguinē eius de manu vr̄a.
& auferam vos de terra. Precepit itaqz dauid
pueris suis. & interfecerūt eos. pcidētesqz ma
n9 & pedes eoz. suspēderūt eos sup piscinaz in
hebron. Caput aūt isboseth tulerūt & sepelierūt
in sepulchro abner in hebron. V

Et venerūt vniuerse trib9 israel ad da
uid in hebron dicentes. Ecce nos os
tuū & caro tua sumus. Sed & heri & nu
diustertius cū esset rex saul super nos: tu eras
educens & reducens israel. Dixit aūt dominus
ad te. Tu pasces pplm meū isrl. & tu eris dux
super israel. Venerūt qz & seniores israel ad re
gē in hebron: & pcussit cū eis rex dauid fed9 in
hebron corā dn̄o: vnxerūtqz dauid in regē sup

israel. Filius triginta annoꝝ erat dauid cū re/
gnare cepisset. ⁊ quadraginta annis regnauit.
In hebron regnauit sup iudā septem annis ⁊
sex mensib⁹. in irl'm aūt regnauit trigintatrib⁹
annis sup oēm israel ⁊ iudā. Et abijt rex ⁊ oēs
viri q erant cū eo in irl'm ad iebuseū habitato/
rē terre. Dictūqȝ ē dauid ab eis. Nō igredie/
ris huc nisi abstuleris cecos ⁊ claudos. dicen/
tes. Nō igredieť dauid huc. Cepit autē dauid
arcē syon. hec est ciuitas dauid. Proposuerat
eni dauid i die illa pmiū q pcussisset iebuseū et
tetigisset domatū fistulas. ⁊ abstulisset cecos et
claudos odientes aiam dauid. Iccirco dicitur i
pu̾erbio. Cec⁹ ⁊ claudus nō intrabūt in tēplū
Habitauit aūt dauid in arce syon ⁊ vocauit eā
ciuitatē dauid. ⁊ edificauit p gyrū a mello ⁊ in/
trinsecus. Et ingrediebať pficiēs atqȝ succres/
cens ⁊ dn̄s deus exercituū erat cū eo. Misit qȝ
hirā rex tyri nūcios ad dauid ⁊ ligna cedrina ⁊
artifices lignoꝝ: artifcesqȝ lapidū ad parietes
⁊ edificauerūt domum dauid. Et cognouit da
uid qm̄ confirmasset eū dominus regē sup isra
el. ⁊ quoniā exaltasset regnū eius sup populū
suū israel. Accepit ḡ dauid ad hec cōcubinas ⁊
vxores de irl'm postqȝ venerat de hebron. Na
tiqȝ sūt dauid ⁊ alij filij ⁊ filie. ⁊ hec noīa coꝝ q
nati sūt ei in irl'm. Samua ⁊ sobab ⁊ nathā ⁊ sa
lomon ⁊ iabaar ⁊ helisua ⁊ nepheg. ⁊ iaphia et
helisama ⁊ helida ⁊ helifeleth. Audierunt ergo
philistijm ꝙ vnxissent dauid in regē sup israel
⁊ ascenderūt vniuersi vt quererēt dauid. Qđ
cū audisset dauid. descendit in presidiū. Phili
stijm aūt venientes diffusi sūt in valle raphaī.
Et consuluit dauid dn̄m dicens. Si ascendam
ad philistijm. ⁊ si dabis eos in manu mea. Et
dixit dn̄s ad dauid. Ascende: qꝛ tradens dabo
philistijm in manu tua. Venit ergo dauid i ba
alpharasim. ⁊ percussit eos ibi. ⁊ dixit. Diuisit
dominus inimicos meos coram me. sicut diui
dunť aque. Propterea vocatū ē nomen loci il
lius baalpharasim. Et reliquerūt ibi sculptilia
sua que tulit dauid ⁊ viri ei⁹. Et addiderūt ad/
huc philistijm vt ascenderēt. ⁊ diffusi sūt in val
le raphaim. Consuluit autem dauid dominū.
ascēdā ꝯ philisteos. ⁊ tradas eos i man⁹ meas
Qui rn̄dit. Nō ascēdas ꝯ eos sȝ gyra post ter
gū coꝝ. ⁊ venies ad eos ex aduerso piroꝝ. Et
cū audieris sonitū gradientis i cacumine piroꝝ
tūc inibis p̄liū: qꝛ tūc egredieť dn̄s ante faciē tu
am vt pcutiat castra philistijm. Fecit ita qȝ da/
uid sicut p̄ceperat ei dn̄s. ⁊ pcussit philistijm đ
gabaa vsqȝ dū venias gezer. ¶ VI

Congregauit aūt rursum dauid omnes
electos ex israel triginta milia. Surre/
xitqȝ dauid ⁊ abijt et vniuersus popu
lus q erat cū eo de viris iuda vt adducerent ar
cham dei. super quam inuocatū est nomen dn̄i
exercituū sedentis in cherubin super eam. Et i
posuerūt archam dei super plaustrū nouū. Tu
lerūtqȝ eā de domo aminadab q erat in gabaa
Oza aūt et haio filij aminadab minabant plau/
strū nouum. Cūqȝ tulissent eam de domo ami/
nadab q erat in gabaa custodiens archam dei:
haio pcedebat archā dei: dauid aūt et oīs israel
ludebant corā domino in oīb⁹ lignis fabrefact̄
et citharis et liris et tympanis et sistris et cym
balis. Postqȝ aūt venerūt ad aream nachor ex
tendit oza manū ad archam dei. et tenuit eam:
qm̄ calcitrabant boues. et declinauerunt eam.
Iratusqȝ est indignatiōe dn̄s ꝯtra ozā. et per/
cussit eū sup temeritate: q mortuus est ibi iuxta
archā dn̄i. Contristatus est aūt dauid. eo ꝙ per
cussisset dn̄s ozam. et vocatū est nomen loci illi
us pcussio oze vsqȝ in diē hāc. Et extimuit da/
uid dn̄m in die illa dicens. Quō ingredieť ad
me archa dn̄i. Et noluit diuertere ad se archā
dn̄i i ciuitatē dauid. sed diuertit eā i domū obe
dedom gethei. Et habitauit archa dn̄i i domo
obededom gethei trib⁹ mensib⁹ ⁊ benedixit do
min⁹ obededom. et oēm domū eius. Nuncia
tumqȝ ē regi dauid ꝙ benedixisset dn̄s obede
dom. et oīa ei⁹ ppter archā dn̄i Dixitqȝ dauid
Ibo. et reducā archā cū benedictiōe i domū
meā. Abijt ḡ dauid. et adduxit archā dei đ do
mo obededom i ciuitatē dauid cum gaudio. et
erant cū dauid septem chori. et victima vituli.
Cūqȝ trāscēdissent qui portabant archā domi/
ni sex passus. imolabant bouē et ouē et arietē.
et dauid pcutiebat in organis armigatis. et sal
tabat totis virib⁹ ante dn̄m. Porro dauid erat
accinctus ephot lineo. et dauid et omnis dom⁹
israel ducebant archam testamenti domini i iu
bilo ⁊ in clāgore buccine. Cūqȝ intrasset archa
domini in ciuitatem dauid. michol filia saul p/
spiciens per fenestram: vidit regem dauid sub
silientem atqȝ saltantē corā domino. ⁊ despexit
eū in corde suo. Et introduxerūt archā domini
⁊ iposuerūt eā in loco suo in medio tabernacu/
li qđ tetenderat ei dauid. ⁊ obtulit dauid holo/
causta corā dn̄o ⁊ pacifica. Cūqȝ cōplesset offe/
rens holocausta ⁊ pacifica: benedixit populo i
noie dn̄i exercituum. Et partitus est vniuerse
multitudini israel. tā viro ꝙ̄ mulieri singulis
collyridam panis vnam. ⁊ assaturā bubale car

nis vnam. ⁊ similā frixā oleo. Et abijt omnis populus vnusqſq; in domū suā. Reuersusq; ē dauid vt benediceret domui sue. ⁊ egressa michol filia saul in occursum dauid, ait. Quā gloriosus fuit hodie rex israel discoopiēs se āte ancillas suoꝝ suoꝝ. ⁊ nudatus ē q̄si si nudet vn⁹ descurris. Dixitq; dauid ad michol. Viuit dominꝰ qꝛ ludā āte dominū q elegit me potiꝰ q̄ꝫ patrē tuū ⁊ q̄ꝫ oēm domū eiꝰ. ⁊ p̄cepit mihi vt eē̄ꝫ dux sup pplm dn̄i in israel. Et ludā ⁊ vilioꝛ fiā plusq̄ꝫ factus sū. ⁊ ero humilis in oculis meis. ⁊ cum ancillis de quibꝰ locuta es glorioſioꝛ apparebo. Igit̄ michol filie saul non est natus filius vsq; in diem mortis sue.

VII

Factū est aūt cū sedisset rex in domo sua. ⁊ dn̄s dedisset ei requiē vndiq; ab vniuersis inimicis suis: dixit ad nathan ꝓphetā. Vides neq; ꝙ ego habitem in domo cedrina. ⁊ archa dei posita sit in medio pelliū. Dixitq; nathan ad regem. Omne qđ est in corde tuo. Vade fac: qꝛ dominus tecū est. Factū est aūt in illa nocte. ⁊ ecce sermo domini ad nathan dicēs. Vade ⁊ loq̄re ad suū meū dauid. Hec dicit dominus. Nūqd tu edificabis mihi domū ad habitandū. Neq; eni habitaui i domo ex die illa q̄ eduxi israel de terra egypti vsq; in diē hāc sed ambulabā in tabernaculo ⁊ in tētorio ꝑ cuncta loca q̄ trāsiui cū oibus filijs israel. Nunqd loquēs locutus sū ad vnā de tribubus israel cui p̄cepi vt pasceret ppl'ꝫ meū israel. dicēs. q̄re nō edificasti mihi domū cedrinā. Et nūc hec dices suo meo dauid. Hec dicit dn̄s exercituū. Ego tuli te de pascuis seq̄ntē greges vt esses dux super populū meū israel. et fui tecum in omnibus vbicūq; ambulasti: ⁊ interfeci vniuersos inimicos tuos a facie tua: feciq; tibi nomē grande iuxta nomen magnoꝝ q sunt in terra. Et ponam locū pplo meo israel. ⁊ plantabo eū. ⁊ habitabo cū eo. ⁊ nō turbabit̄ amplius. nec addēt filij iniquitatis vt affligant eum sicut prius. ex die qua cōstitui iudices sup pplm meū israel. Et requiē dabo tibi ab oibus inimicis tuis: predicitq; tibi dn̄s ꝙ domū faciat tibi dn̄s. Cūq; cōpleti fuerint dies tui ⁊ dormieris cū p̄ribus tuis. suscitabo semen tuum post te qđ egrediet̄ de vtero tuo ⁊ firmabo regnū eius. Ipē edificabit domū nomini meo. ⁊ stabiliam thronū regni eius vsq; i sempiternum. Ego ero in p̄rem. ⁊ ipē erit mihi in filium. Qui si inique aliquid gesserit arguam eū in v̄ga viroꝝ. ⁊ in plagis filioꝝ hoiꝫ. Misericordiam aūt meā nō auferam ab eo: sicut abstuli a saul quem amoui a facie mea. Et fidelis erit domus tua. ⁊ regnū tuū vsq; in eternū ante faciē meā. ⁊ thronꝰ tuus erit firmꝰ iugiter. Secūdū oia verba hec. ⁊ iuxta vniuersam visionē istam: sic locutus est nathan ad dauid. Ingressus ē āt rex dauid ⁊ sedit corā dn̄o. ⁊ dixit. Quis ego sū dn̄e deꝰ ⁊ q̄ domus mea: qꝛ adduxisti me hucusq;. Sed ⁊ hoc paꝝ visū ē i ꝯspectu tuo dn̄e deꝰ: nisi loq̄reris etiā de domo serui tui in longinquū. Ista est enim lex adam domine deꝰ. Quid ergo addere poterit ad hec dauid vt loquat̄ ad te. Tu eni scis seruū tuū domine deus. Propt̄ verbū tuū ⁊ ſm coꝛ tuū fecisti oia magnalia hec. ita vt notū faceres seruo tuo. Idcirco magnificatꝰ es dn̄e deꝰ. qꝛ nō est simil' tui. neq; ē deꝰ extra te in oibꝰ q̄ audiuimꝰ auribꝰ nostris. Que ē āt vt ppl's tuꝰ isrl' gēs in terra ꝓpt̄ quā iuit deꝰ vt redimeret eā sibi i pplm ⁊ poneret sibi nomē. faceretq; eis magnalia et horribilia sup terrā a facie ppl'i tui quē redemisti tibi ex egypto. gentē ⁊ deū eiꝰ. Firmasti eni tibi pplm tuū israel in pplm sempiternuꝫ. ⁊ tu dn̄e deꝰ factus es eis i deū. Nūc ḡ dn̄e deꝰ verbū qđ locutꝰ es super seruū tuū ⁊ sup domū eiꝰ suscita in sempiternū. ⁊ fac sicut locutꝰ es vt magnificet̄ nomē tuū vsq; in sempiternū. atq; dicat̄. Dn̄s deꝰ exercituū deꝰ sup isrl'. Et domus serui tui dauid erit stabilita corā dn̄o: qꝛ tu domine exercituū deus israel reuelasti auriculam serui tui. dicens: domū edificabo tibi. ꝓpterea inuenit seruꝰ tuus coꝛ suū vt oraret te oratione hac. Nunc ergo dn̄e deus tu es deus. ⁊ verba tua erūt vera. Locutꝰ es enim ad seruū tuū bona hec. Incipe ergo ⁊ benedic domui serui tui vt sit in sempiternū corā te: qꝛ tu dn̄e deus locutus es hec. ⁊ benedictiōe tua benedicet̄ domus serui tui in sempiternū.

VIII

Factū est āt. post hec ꝑcussit dauid philistijm. ⁊ humiliauit eos. ⁊ tulit dauid frenū tributi de manu philistijm. ⁊ percussit moab. ⁊ mensus ē eos funiculo coequās terre. Mensus est āt duos funiculos: vnū ad occidendū ⁊ vnū ad viuificandū. Factusq; est moab dauid seruiens sub tributo. et percussit dauid adadeçer filiū roob regem soba: quādo ꝓfectus est vt dominaret̄ super flumē eufratē et capitis dauid ex parte eius mille septingentis equitibus. et viginti milibus peditum subneruauit oēs iugales curruum. Dereliq̄t autē ex eis centum currus. Venit q̄ꝫ syria damasci vt presidium ferret adadeçer regi soba. et percussit dauid de syria vigintiduo milia viroꝝ. ⁊ posuit dauid p̄sidium i syria damasci. Factaq;

est syria dauid seruiens sub tributo. Seruauit qz dominus dauid i oibus ad q̄cūqz pfectus ē. Et tulit dauid arma aurea q̄ habebant serui adadeçer. et detulit ea i irl'm. Et de bethe et d' beroth. ciuitatibus adadeçer tulit rex dauid es multuz nimis. de quo fecit salomon omnia vasa erea. in templo. et mare eneum et columnas et altare Audiuit autem thou rex emath q percussisset dauid omne robur adadeçer. Et misit thou ioram filium suū ad regem dauid vt salutaret euz congratulās. et gratias ageret. eo q expugnasset adadeçer et percussisset eum. Hostis quippe erat thou adadeçer. Et in manu eius erant vasa aurea et vasa argentea et vasa erea que et ipa sanctificauit rex dauid domino cum argento et auro que sanctificauerat de vniuersis gentibus quas subegerat de syria et moab et filijs ammon et philistijm et amalech. et de manubijs adadeçer filij roob regis soba. Fecit quoqz sibi dauid nomen cum reuerteretur capta syria in valle salinaz cesis decem et octo milibus. et in gebelem ad vigintitria milia. et posuit i idumea custodes. statuitqz p̄sidiū. Et facta est vniuersa idumea seruiens dauid. et seruauit dominus dauid in oibus ad q̄cūqz pfectus ē. Et regnauit dauid super omnē israel. faciebat q̄z dauid iudiciū et iusticiam oī pplo suo. Joab āt filius saruie erat sup exercitū. Porro iosaphat filius achilud erat a cōmentarijs. et sadoch filius achitob. et achimelech filius abiathar erant sacerdotes. et saraias scriba: banaias autē filius ioiade super celethi et felethi. Filij aūt dauid sacerdotes erant. IX

Et dixit dauid. Putas ne est aliqs q remanserit de domo saul vt faciā cū eo misericordiā pp̄ter ionathan. Erat autē de domo saul seruus noīe siba. Que cū vocasset rex ad se. dixit ei. Tu ne es siba. Et ille respondit. Ego sū seruus tuus: et ait rex. Nūqd superest aliquis de domo saul vt faciam cū eo misericordiam dei. Dixitqz siba regi. Superest filius ionathe debilis pedibus. Ubi inqt est. et siba ad regem. ecce ait in domo est machir filij amihel in lodabar. Misit ergo rex dauid. et tulit eum de domo machir filij amihel de lodabar. Cum aūt venisset miphiboseth filius ionathe filij saul ad dauid: corruit in faciem suam. et adorauit Dixitqz dauid. Miphiboseth. Qui respōdit. Adsū seruus tuus. et ait ei dauid. Ne timeas. qr faciēs faciam i te miam pp̄t ionathan prēz tuū et restituam tibi oēs agros saul pr̄is tui. et tu comedes panē in mēsa mea semp. Qui adorans eū dixit. Quis ego sum seruus tuus. qm̄ respexisti sup canē mortuū similē mei. Uocauit itaqz rex sibaz puez saul. et dixit ei. Oia q̄cūqz fuerūt saul et vniuersam domū ei' dedi filio dn̄i tui. Operare igit' ei terram tu et filij tui et serui tui. et inferes filio dn̄i tui cibos vt alat'. Miphiboseth aūt fili' dn̄i tui comedet sp panē sup mēsam meaz. erant aūt sibe qndeci filij et viginti serui. Dixitqz siba ad regē. Sic iussisti domine mi rex seruo tuo. sic faciet seru' tu'. et miphiboseth comedet sup mēsam meam q̄si vn' de filijs regis. Habebat aūt miphiboseth filiū paruulū noīe micho. Ois v'o cognatio domus sibe seruiebat miphiboseth. Porro miphiboseth habitabat i irl'm: qr de mēsa regis iugit' vescebat'. et erat claud' vtroqz pede. X

Factū ē aūt post hec vt moreret' rex filiorum ammon. et regnauit anon filius eius p eo. Dixit dauid. Faciam misericordiam cū anon filio naas. sicut fecit pr̄ ei' mecū miam. Misit ergo dauid consolans eū p seruos suos super patris interitu. Cū autē venissent serui dauid in terrā filioz āmon. dixerūt pncipes filioz āmon ad anon dominū suū. Putas q pp̄ter honorē patris tui miserit dauid ad te cōsolatores. et nō ideo vt inuestigaret et exploraret ciuitatē. et euerteret eā. misit dauid seruos suos ad te. Tulit itaqz anon seruos dauid: rasitqz dimidiam partem barbe eoz. et p̄cidit vestes eoz medias vsqz ad nates. et dimisit eos. Qd' cū nūciatū esset dauid: misit i occursū eoz. Erant eni viri cōfusi turpit' valde. Et mandauit eis dauid. Manete in hiericho donec crescat barba vr̄a. et tunc reuertimini. Uidentes aūt filij āmon q iniuriā fecissent dauid: miserūt et conduxerūt mercede syrū roob. et syrū soba viginti milia peditu3. et a rege maacha mille viros: et ab histob decem milia virorum Quod cum audisset dauid. misit ioab et omnē exercitū bellatoz. Egressi sūt ergo filij āmon et dixerūt aciem ante ip̄m introitū porte. Syr' autem saba et roob et histob et maacha seorsū erant in campo. Uidens ergo ioab q p̄paratū esset aduersū se preliū. et ex aduerso et post tergū. elegit sibi ex omnib' electis israel: et instruxit aciē contra syrū: reliquā aūt prē populi tradidit abisai fratri suo. Qui dixerit aciē contra filios ammon. Et ait ioab. Si pualuerit aduersū me syri. eris mihi in adiutoriū: si aūt filij āmon pualuerint aduersū te. auxiliabor tibi. Esto vir fortis. et pugnem' p populo nostro et ciuitate dei nostri. Dn̄s aūt faciet qd' bonum ē in cōspectu

suo. Inijt itaqz ioab ⁊ populus q erat cū eo cer
tamen ꝯ syrios. q statim fugerūt a facie ei⁹. Fi/
lij autē āmon videntes qꝛ fugissent syri fugerūt
⁊ ipsi a facie abisai. ⁊ ingressi sunt ciuitatē. Re
uersusqz est ioab a filijs āmon. ⁊ venit hierusa/
lem. Videntes igit̄ syri. qm̄ corruissent corā is
rael. congregati sunt pariter. Misitqz adade/
zer ⁊ eduxit syros qui erant transfluuium ⁊ ad/
duxit eorum exercitum. Sobach autē magister
militie adadezer erat princeps eorū. Quod cū
nunciatum esset dauid. contraxit oēm israhelē
⁊ transiuit iordanem. venitqz in helema. Et di
rexerūt aciē syrie ex aduerso dauid. et pugnaue
rūt ꝯtra israel. Fugerūtqz syri a facie isrl'. ⁊ oc/
cidit dauid de syris septingentos currus: ⁊ qua
draginta milia equitum. ⁊ sobach principem mili
tie percussit q statim mortu⁹ est. Videntes aūt
vniuersi reges q erant in p̄sidio adadezer se vi
ctos esse ab israel. expauerunt et fugerunt qnq̄/
ginta et octo milia corā israel. Et fecerūt pacē
cum israel: et seruierūt eis. timuerūtqz syri auxi
lium prebere filijs āmon. ¶ XI

FActū ē aūt vertēte ãno eo tpe quo solēt
reges ad bella pcedere. misit dauid io/
ab ⁊ seruos suos cum eo ⁊ vniuersū is/
rael. ⁊ vastauerūt filios āmon ⁊ obsederūt rab/
ba. Dauid autem remāsit in irl'm. Dū hec age
rent̄ accidit q̄dam die vt surgeret dauid de stra
tu suo post meridiem: ⁊ deambularet in solario
domus regie: viditqz mulierē se lauantē ex ad
uerso super solarium suū. Erat autem mulier
pulchra valde. Misit ergo rex ⁊ requisiuit q̄ esset
mulier. Nūciatūqz est ei qꝫ ipa esset bersabee fi
lia heliam vxor vrie ethei. Missis itaqz dauid
nuncijs tulit eā. Que cū ingressa esset ad illum
dormiuit cū ea. Statimqz sctificata est ab imundi
tia sua ⁊ reuersa est domū suam concepto fetu.
Mittensqz nunciauit dauid. ⁊ ait. Cōcepi. Mi
sit autē dauid ad ioab dicens. Mitte ad me vri
am etheū. Misitqz ioab vriā ad dauid. Et ve
nit vrias ad dauid. Quesiuitqz dauid q̄ recte
ageret ioab ⁊ populus: ⁊ quomodo āministra/
ret̄ bellum. Et dixit dauid ad vriā. Vade i do
mū tuam ⁊ laua pedes tuos: Et egressus ē vri/
as de domo regis: secutusqz est eū cib⁹ regius.
Dormiuit aūt vrias añ portā domus regie cū
alijs s̄uis dñi sui. ⁊ nō descēdit ad domū suam.
Nūciatūqz est dauid a dicētibus. Nō iuit vrias
in domū suam. Et ait dauid ad vriam. Nunqd
nō de via venisti. Quare nō descendisti in do/
mū tuam. Et ait vrias ad dauid. Archa dei ⁊ is
rael ⁊ iuda habitant in papilionibus: ⁊ domin⁹
meus ioab ⁊ serui dñi mei sup faciem terre ma/
nent. ⁊ ego ingrediar domū meā vt comedā ⁊
bibā ⁊ dormiā cū vxore mea. Per salutē tuā ⁊
p salutē aie tue nō faciā rē hāc. Ait ḡ dauid ad
vriā. Mane hic etiā hodie. ⁊ cras dimittā te.
Mãsit vrias i irl'm i die illa ⁊ altera ⁊ vocauit
eū dauid vt comederet corā se ⁊ biberet. ⁊ ine/
briauit eū. Qui egressus vespe dormiuit i stra
tu suo cum seruis dñi sui. ⁊ i domū suā non de
scēdit. Factū ē ḡ mane. ⁊ scripsit dauid epl'am
ad ioab. misitqz p manū vrie. scribēs in epl'a.
Ponite vriā ex aduerso belli vbi fortissimū ē
p̄liū. ⁊ derelinqte eū vt pcuss⁹ intereat. Igit̄ cū
ioab obsideret vrbē posuit vriā i loco vbi scie/
bat viros eē fortissimos: egressiqz viri de ciui
tate bellabāt aduersū ioab. ⁊ ceciderūt de pplo
seruoꝝ dauid ⁊ mortu⁹ ē etiā vrias ethe⁹. Mi
sit itaqz ioab ⁊ nūciauit dauid oia v̄ba p̄lij: p̄/
cepitqz nūcio dicēs. Cū cōpleueris vniuersos
sermones belli ad regē. si cū videris indigna/
ri. ⁊ dixerit quare accessistis ad muꝝ vt p̄liare
mini: an ignorabatis qꝫ multa desup ex muro
tela mittant̄: qs pcussit abimelech filiū hierobo
al nōne mulier misit super eū fragmen mole d̄
muro. ⁊ interfecit eū in thebes. quare iuxta mu
rū accessistis. dices. Etiam seruus tuus vrias
ethe⁹ occubuit. Abijt ḡ nūcius. ⁊ venit ⁊ nar/
rauit dauid oia que ei p̄cepat ioab. ⁊ dixit nūci
us ad dauid. Preualuerūt aduersū nos viri. ⁊
egressi sūt ad nos in agrū. Nos aūt facto ipe/
tu psecuti eos sumus vsqz ad portā ciuitatis ⁊
direxerūt iacula sagitarij ad seruos tuos ex mu
ro desuper: mortuiqz sūt de seruis reg'. Quin
etiā seruus tuus vrias ethe⁹ mortuus ē. Et di
xit dauid ad nūciū. Hec dices ioab. Nō te frā
gat ista res. Varius enim euentus est belli et
nūc hūc ⁊ nūc illum consumit gladius. Cōfor
ta bellatores tuos aduersus vrbem vt destruas
eam. ⁊ exhortare eos. Audiuit aūt vxor vrie qꝫ
mortuus esset vrias vir suus. ⁊ planxit eum.
Transactoqz luctu misit dauid ⁊ introduxit eā
in domū suam. ⁊ facta ē ei vxor: peperitqz ei fi
liū. Et displicuit verbū hoc qd' fecerat dauid co
ram domino. ¶ XII

M m Isit ergo dñs nathā ad dauid. Qui cū
venisset ad eū. dixit ei. Responde mihi
iudicium: Duo viri erāt i ciuitate vna
vn⁹ diues ⁊ alt' pauper. Diues habebat oues
⁊ boues plurimos valde. pauper autem nihil
habebat omnino preter ouem vnam paruulā
quam emerat ⁊ nutrierat: ⁊ que creuerat apud
eū cū filijs eius. simul de pane illi⁹ comedens ⁊

de calice eius bibens. et in sinu illius dormiens
eratque illi sicut filia. Cum autem peregrinus quedam
venisset ad divitem: parcens ille sumere de ovibus
et de bobus suis ut exhiberet convivium peregrino illi
qui venerat ad se. tulit ovem viri pauperis et prepa/
ravit cibos homini qui venerat ad se. Iratus autem indi
gnatione david adversus hominem illum nimis. di
xit ad nathan. Vivit dominus. quia filius mortis est vir
qui fecit hoc. Ovem reddet in quadruplum: eo quod fe/
cerit verbum istud et non pepercerit. Dixit autem na/
than ad david. Tu es ille vir qui fecisti hanc rem
Hec dicit dominus deus israel. Ego unxi te in regem
super israel: et ego erui te de manu saul. et dedi
tibi domum domini tui. et uxores domini tui in sinu
tuo. dedique tibi domum israel et iuda. et si parva sunt
ista adiiciam tibi multo maiora. Quare ergo con/
tempsisti verbum domini ut faceres malum in conspectu
meo. Uriam ethceum percussisti gladio: et uxo
rem illius accepisti in uxorem: et interfecisti eum gla
dio filiorum amon. Quamobrem non recedet gladius
de domo tua usque in sempiternum: eo quod despexe
ris me. et tuleris uxorem urie ethei ut esset uxor
tua. Itaque hec dicit dominus. Ecce ego suscitabo su
per te malum de domo tua. et tollam uxores tuas in
oculis tuis et dabo proximo tuo. et dormiet cum
uxoribus tuis in oculis solis huius. Tu enim fe
cisti abscondite. ego autem faciam verbum istud in con
spectu omnis israel. et in conspectu solis huius. Et di
xit david ad nathan. Peccavi domino. Dixitque na
than ad david. Dominus quoque transtulit peccatum tuum
Non morieris. Veruntamen quoniam blasphemare feci
sti inimicos nomen domini propter verbum hoc. filius
qui natus est tibi morte morietur. Et reversus est
nathan in domum suam. Percussitque dominus parvu/
lum quem peperit uxor urie david. et desperatus est.
Deprecatusque est david dominum pro parvulo. et ieiuna
vit david ieiunio. et ingressus seorsum iacuit su
per terram. Venerunt autem seniores domus eius co/
gentes eum ut surgeret de terra. Qui noluit: nec
comedit cum eis cibum. Accidit autem die septima ut
moreretur infans: timueruntque servi david nuncia
re ei quod mortuus esset parvulus. Dixerunt enim
Ecce cum parvulus adhuc viveret loquebamur
ad eum. et non audiebat vocem nostram: quanto
magis si dixerimus mortuus est puer se affliget
Cum ergo david audisset servos suos mussitantes
intellexit quod mortuus esset infantulus. Dixitque
ad servos suos. Num mortuus est puer. Qui responde
runt ei. Mortuus est. Surrexit ergo david de terra.
et lotus unctusque est. Cumque mutasset vestem. ingressus
est domum domini et adoravit. et venit in domum
suam petivitque ut ponerent ei panem. et come
dit Dixerunt autem ei servi sui. Quis est ser/
mo quem fecisti. Propter infantem cum adhuc
viveret ieiunavi et flevi. Dicebam enim. Quis
scit si forte donet eum mihi dominus et vivat infans
Nunc autem quia mortuus est. quare ieiuno. Numquid
potero revocare eum amplius. Ego vadam magis
ad eum: ille vero non revertetur ad me. Et consola
tus est david bersabee uxorem suam. ingressusque
ad eam dormivit cum ea. Que genuit filium et voca/
vit nomen eius salamon. et dominus dilexit eum. Mi/
sitque eum in manu nathan prophete. et vocavit no
men eius amabilis domino. eo quod diligeret eum do
minus. Igitur pugnabat ioab contra rabbath filiorum
amon et expugnabat urbem regiam. Misitque ioab
nuncios ad david dicens. Dimicavi adversum rab
ba. et capienda est urbs aquarum. Nunc igitur congre
ga reliquam partem populi et obside civitatem. et cape
eam: ne cum a me vastata fuerit urbs: nomini meo
ascribatur victoria. Congregavit itaque david omnem
populum et profectus est adversum rabba. Cumque di
micasset cepit eam. Et tulit diadema regis eorum de
capite eius. pondo auri talentum. habens gemmas
preciosissimas. et impositum est super caput david
Sed et predam civitatis asportavit multam valde:
populum quoque eius adducens serravit. et circumegit super
eos ferrata carpenta. Divisitque cultris et transdu
xit in typo laterum. Sic fecit universis civitatibus
filiorum amon. Et reversus est david et omnis ex/
ercitus in ierusalem. XIII

Factum est autem post hec ut absalon filii da
uid sororem speciosissimam vocabulo tha
mar adamaret amnon filius david. et depe
riret eam valde: ita ut propter amorem eius egrotaret: quia
cum esset virgo difficile ei videbatur ut quippiam inhone
ste ageret cum ea. Erat autem amnon amicus nomine iona
dab filius semmaa fratris david vir prudens valde
Qui dixit ad eum. Quare sic attenuaris macie fi
li regis per singulos dies. Cur non indicas mihi
Dixitque ei amnon. Thamar sororem fratris mei ab/
salon amo. Cui respondit ionadab. Cuba super lectum
tuum et languorem simula: cumque venerit pater tuus ut
visitet te. dic ei. Veniat oro thamar soror mea
ut det mihi cibum. et faciat pulmentum ut comedam
de manu eius. Accubuit itaque amnon. et quasi egro
tare cepit. Cumque venisset rex ad visitandum eum
ait amnon ad regem. Veniat obsecro thamar so
ror mea ut faciat in oculis meis duas sorbitiun
culas. et cibum paratum capiam de manu eius
Misit ergo david ad thamar domum dicens.
Veni in domum amnon fratris tui. et fac ei pulmentum

Venitq; thamar in domū ānon fr̄is sui ille aūt
iacebat. Que tollēs farinā cōmiscuit. ꝛ liquefa
ciens in oculis eius coxit sorbitiūculas tollēsq;
qd̄ coxerat effudit ꝛ posuit corā eo. ꝛ noluit co/
medere. Dixitq; ānon Eijcite vniuersos a me
Cunq; eiecissent oēs: dixit amnon ad thamar.
Infer cibū in conclaui vt vescar de manu tua.
Tulit ergo thamar sorbitiūculas quas fecerat.
ꝛ intulit ad ānon fratrē suū in cōclaui. Cunq;
obtulisset ei cibū apprehendit eam ꝛ ait: Veni
cuba mecū soror mea. Que respōdit ei. Noli
frater mi. noli opprimere me: neq; eni hoc fas
est in israel. Noli facere stulticiā hanc Ego.n.
ferre nō potero opprobriū meū. ꝛ tu eris quasi
vnus de insipiētibus in israel: qn potius loq̄re
ad regē. ꝛ non negabit me tibi. Noluit aūt am
non acquiescere p̄cibus eius sȝ p̄ualēs virib⁹
oppressit eā. ꝛ cubauit cū ea. Et exosam eā ha/
buit odio magno nimis: ita vt maius eēt odiū
quo oderat eā: amore quo añ dilexerat Dixitq;
ei ānon: Surge ꝛ vade. Que rn̄dit. Maius est
hoc malū qd̄ nūc agis aduersū me q; q añ feci/
sti expellēs me. Et noluit audire eam: sȝ voca/
to puero q ministrabat ei dixit: Eijce hanc a me
foras ꝛ claude ostiū post eā: Que induta erat
talari tunica: huiuscemodi eni filie regis virgi
nes vestibus vtebanť. Eiecit itaq; eā minister
illius foras: clausitq; fores post eā. Que asper
gens cinerē capiti suo scissa talari tunica: impo
sitisq; manibus sup caput suū: ibat ingrediens
ꝛ clamans. Dixit autē ei absalon frater suus.
Nunqd amnon frat̄ tu⁹ ꝯcubuit tecū? Sȝ nūc
soror tace: frat̄ tuus ē. Neq; affligas cor tuū p̄
hac re. Mansit itaq; thamar cōtabescēs in do/
mo absalon fratris sui. Cū aūt audisset rex da/
uid verba hec ꝯtristatus ē valde. ꝛ noluit ꝯtri/
stare spm̄ ānon filij sui: qm̄ diligebat eū: q2 pri
mogenitus erat ei. Porro nō ē locutus absalō
ad ānon nec malū nec bonū. Oderat eni absa/
lon amnon: eo q violasset thamar sororē suam
Factū est aūt post tēpus bienij vt tonderentur
oues absalon in balasor que ē iuxta effraim Et
vocauit absalon oēs filios regis: venitq; ad re
gem. ꝛ ait ad eum: Ecce tondenť oues serui tui
veniat oro rex cū seruis suis ad seruum suum
Dixitq; rex ad absalon: Noli fili mi: noli roga
re vt veniamus oēs. ꝛ grauemus te. Cū autē
cogeret eū ꝛ noluisset ire b̄ndixit ei. Et ait absa
lon ad dauid: Si nō vis venire veniat obsecro
nobiscū saltē ānon frater me⁹. Dixitq; ad eum
rex: Non ē necesse vt vadat tecū. Coegit itaq;
absalon eū. ꝛ dimisit cū eo amnon ꝛ vniuersos
filios regis. Fecerat q; absalon cōuiuiū quasi
cōuiuiū regis. Preceperat aūt absalon pueris
suis dicens: Obseruate cū temulentus fuerit
amnon vino. ꝛ dixero vobis percutite eū ꝛ in/
terficite: nolite timere. Ego enim sū q p̄cipio
vobis. Roboramini. ꝛ estote viri fortes. Fece
rūt ergo pueri absalon aduersū amnon sicut p̄
ceperat eis absalon. Surgētesq; oēs filij regis
ascenderūt singuli mulas suas. ꝛ fugerūt. Cū
q; adhuc pergerēt in itinere fama peruenit ad
dauid dicēs: Percussit absalon omnes filios
regis. ꝛ nō remāsit ex eis saltem vn⁹. Surre/
xit itaq; rex dauid. ꝛ scidit vestimēta sua ꝛ ceci/
dit super terrā ꝛ oēs serui illius q assistebant ei
sciderūt vestimenta sua. Rn̄dens aūt ionadab
filius semmaa fratris dauid. dixit: Ne estimet
domin⁹ me⁹ rex q oēs pueri regis occisi sint.
Amnon solus mortu⁹ est. qm̄ in odio absalon
erat positus ex die q̄ oppressit thamar sororē ei⁹
Nūc ergo ne ponat dn̄s meus rex sup cor suū
verbū istud dicēs: oēs filij regis occisi sūt: qm̄
ānon solus mortuus ē. Fugit aūt absalon. Et
eleuauit puer speculator oculos suos ꝛ aspexit
ꝛ ecce populus multus veniebat p̄ iter deuium
ex latere montis. Dixit aūt ionadab ad regem
Ecce filij regis adsūt: iuxta verbū serui tui sic
factū est. Cūq; cessasset loqui apparuerūt ꝛ filij
regis. Et intrātes leuauerūt vocē suā. ꝛ fleue/
rūt. Sȝ ꝛ rex ꝛ oēs serui eius fleuerunt ploratu
magno nimis. Porro absalon fugiēs abijt ad
tholomai filiū āmiur regē gessur. Luxit ergo
dauid filiū suū ānon multis diebus. Absalō āt
cum fugisset ꝛ venisset in gessur. fuit ibi tribus
ānis: cessauitq; rex dauid ꝑseq absalon eo q cō
solatus eēt sup ānon interitu. ¶ XIIII

Intelligēs aūt ioab filius ioab sarule q
cor regis v̄sū eēt ad absalon misit the/
cuā ꝛ tulit inde mulierē sapientē: dixit
q; ad eā. Lugere te simula. ꝛ induere veste lu/
gubri. ꝛ ne vngaris oleo vt sis q̄si mulier iam
plurimo tp̄e lugēs mortuū. Et ingredieris ad
regē ꝛ loq̄ris ad eū s̄mones huiuscemodi Po
suit aūt ioab v̄ba in ore ei⁹. Itaq; cū ingressa
fuisset mulier thecuites ad regē: cecidit corā eo
super terrā. ꝛ adorauit ꝛ dixit. Serua me rex.
Et ait ad eā rex. Quid cause habes? Que re/
spōdit: Heu mulier vidua ego sū. Mortu⁹ est
eni vir me⁹. ꝛ ancille tue erāt duo filij q rixati
sunt aduersū se in agro: nullusq; erat q eos pro
hibere posset ꝛ p̄cussit alter alterū. ꝛ interfecit eū
Et ecce ꝯsurgēs vniuersa cognatio aduersum
ancillā tuā. dicit: Trade eū qui percussit fratrē

suū vt occidamus eū ꝓ aīa frīs sui quē interfe/
cit. ⁊ deleamus heredē. ⁊ q̄rūt extinguere scin
tillā meā q̄ relicta ē: vt nō supsit viro meo no/
men ⁊ reliquie sup terrā. Et ait rex ad mulierē
Vade in domū tuā ⁊ ego iubebo ꝓ te. Dixitqȝ
mulier thecuites ad regē. In me dn̄i mi rex sit
iniqtas. ⁊ in domo patris mei: rex aūt ⁊ thro/
nus ei⁹ sit innocēs. Et ait rex: Qui cōtradixe/
rit tibi: adduc eū ad me. ⁊ vltra nō addet vt tan
gat te. Que ait: Recordet̄ rex dn̄i dei sui vt nō
multiplicent̄ ꝓximi sanguinis ad vlciscendū.
⁊ nequaqȝ interficiāt filiū meū. Qui ait: Viuit
dn̄s: quia nō cadet de capillis filij tui sup terrā
Dixit ergo mulier Loq̄uat̄ ancilla tua ad dn̄m
meū regē vbū. Et ait: Loq̄re. Dixitqȝ mulier
Quare cogitasti huiuscemodi rē ꝯ pplm̄ dei et
locut⁹ est rex vbū istud vt peccet. ⁊ nō reducat
eiectū suū? Oēs morimur. ⁊ quasi aque dilabi
mur in terrā q̄ nō reuertūt̄. Nec vult de⁹ peri/
re animā: sed retractat cogitās ne penitus pe/
reat q abiect⁹ ē. Nūc igit̄ veni vt loquar ad do
minū meū regē verbū hoc p̄sente pplo. Et di/
xit ancilla tua. Loq̄r ad regē: si q̄ mō faciat rex
verbū āncille sue. Et audiuit rex vt liberaret an
cillā suā de manu oiuȝ qui volebāt de heredita
te dn̄i delere me. ⁊ filiū meū sil'. Dicat ergo an
cilla tua vt fiat vbū dn̄i mei regis sicͭ sacrificiū.
Sicut eni angelus dn̄i: sic ē dn̄s me⁹ rex vt nec
bn̄dictiōe nec maledictiōe moueat̄. Vn̄ ⁊ dn̄s
deus tuus ē tecū. Et rn̄dēs rex dixit ad mulie/
rē. Ne abscōdas a me verbum qd̄ te iterrogo.
Dixitqȝ ei mulier Loq̄re dn̄e mi rex Et ait rex
Nūqd manus ioab tecū est in oib⁹ istis? Re/
spōdit mulier. ⁊ ait: Per salutē aīe tue dn̄e mi
rex: nec ad sinistrā: nec ad dexterā ē ex oīb⁹ his
q locut⁹ ē dn̄s meus rex. Seruus eni tu⁹ ioab
ipse p̄cepit mihi. ⁊ ipse posuit in os ancille tue
oīa verba hec vt verterē figurā s̄mōis h⁹ Ser
uus enim tu⁹ ioab p̄cepit istud. Tu aūt dn̄e mi
rex sapiēs es: sic̄ hȝ sapiam āgelus dei vt intel/
ligas oīa sup terrā. Et ait rex ad ioab Ecce pla
catus feci verbū tuū. Vade ḡ ⁊ reuoca pueruȝ
absalon. Cadēsqȝ ioab sup faciē suā i t̄rā ado/
rauit ⁊ bn̄dixit regi. Et dixit ioab. Hodie intel
lexit seruus tuus q̄ȝ inueni grām in oculis tuis
domine mi rex. Fecisti eni s̄monē dn̄e mi rex
s̄ui tui. Surrexit ergo ioab ⁊ abijt in gessur. ⁊
adduxit absalon in irl'm. Dixit aūt rex. Reuer
tat̄ in domū suā. ⁊ faciē meam nō videat. Re/
uersus ē itaqȝ absalon in domū suā. ⁊ faciē re/
gis nō vidit. Porro sicut absalon: vir nō erat
pulcher i oi israel. ⁊ decoris nimis. A vestigio
pedis vsqȝ ad verticē non erat i eo vlla macula
Et qn̄ tondebat capillū. semel aūt in anno ton/
debat̄ q̄ȝ grauabat eū cesaries: ponderabat ca/
pillos capitis sui ducentis siclis pondere publi
co. Nati sūt aūt absalon filij tres. ⁊ filia vna no
mine thamar elegantis forme. Mā̄sitqȝ absa/
lon in irl'm duob⁹ annis. ⁊ faciē regis nō vidit
Misit itaqȝ ad ioab vt mitteret euȝ ad regem.
Qui noluit venire ad eū. Cūqȝ secūdo misissȝ
⁊ ille noluisset venire ad eum. dixit seruis suis
Scitis agrū ab ioab iuxta agrū meū habenteȝ
messeȝ ordei. Ite igit̄. ⁊ succidite eū igni. Suc
cederūt ergo serui absalon segetē igni. Et ve/
nientes serui ioab scissis vestibus suis dixerūt
Succēderūt serui absalon p̄tē agri igni. Sur
rexitqȝ ioab ⁊ venit ad absalon in domū eius.
⁊ dixit. Quare succenderūt serui tui segetē me
am igni. Et rn̄dit absalon ad ioab. Misi ad te
obsecrans vt venires ad me ⁊ mitterē te ad re
gem. ⁊ diceres ei. Quare veni de gessur. Me
lius mihi erat ibi esse. Obsecro ergo vt videā
faciē regis. Q̄ si memor est iniqtatis mee. int/
ficiat me. Ingressus itaqȝ ioab ad regem nūci
auit ei oīa. Vocatusqȝ est absalon ⁊ intrauit ad
regē. ⁊ adorauit sup faciē terre corā eo. Oscu/
latusqȝ ē rex absalon. ¶ XV

Igitur post hec fecit sibi absalon curr⁹
⁊ eqtes ⁊ qnquaginta viros q precede
rēt eū. Et mane ꝯsurgens absalon sta
bat iuxta introitū porte in via. ⁊ oēm viꝝ q ha
bebat negociū vt veniret ad regis iudiciū vo/
cabat absalon ad se ⁊ dicebat. De qua ciuitate
es tu. Qui rn̄dens aiebat. Ex vna tribu israel
ego sum seruus tu⁹. Rn̄debatqȝ ei absalō. Vi
dent̄ mihi sermones tui boni ⁊ iusti: sed nō est
q te audiat cōstitutus a rege. Dicebatqȝ absa/
lon. Quis me cōstituat iudicē sup terraȝ vt ad
me veniant oēs q habēt negociū ⁊ iuste iudicē
Sed ⁊ cū accederet ad eū hō vt salutaret illum
extendebat manū suam. ⁊ apprehendens oscu
labat̄ eū. Faciebatqȝ hoc oi israel venienti ad iu
diciū vt audiret̄ a rege. ⁊ sollicitabat corda vi/
roꝝ israel. Post quadraginta aūt annos dixit
absalon ad regē dauid. Vadā ⁊ reddam vota
mea q̄ voui dn̄o i hebron. Vouēs enim vouit
seruus tuus cū esset in gessur syrie dicēs. Si re/
duxerit me dn̄s in irl'm: sacrificabo dn̄o. Dixit
qȝ ei rex dauid. Vade i pace. ⁊ surrexit ⁊ abijt
in hebron. Misit autē absalon exploratores in
vniuersas tribus israel dicēs. Stati vt audieri
tis clangorē buccine. dicite. Regnabit absalō
in hebron. Porro cū absalon ierūt ducenti vi

ri de irl'm vocati. eūtes simplici corde. ⁊ causā
penitus ignorātes. Accersiuit q̄ȝ absalon achi
tofel gilonitē ꝯsiliariū dauid de ciuitate sua gi/
lo. Cūq̄ȝ imolaret victimas facta ē ꝯiuratio va
lida: ppl'usq̄ȝ cōcurrēs augebat̄ cū absalō. Ue
nit igit̄ nūci⁹ ad dauid dicēs: Toto corde vni/
uersus isrl' seq̄t absalon. Et ait dauid seruis suis
q̄ erāt cū eo in irl'm: Surgite fugiamus: neq̄ȝ
enī erit nobis effugium a facie absalon. Festi/
nate egredi ne forte veniens occupet nos ⁊ im
pellat sup̄ nos ruinā. ⁊ percutiat ciuitatē in ore
gladij. Dixerūtq̄ȝ serui regis ad eū. O ia q̄cū/
q̄ȝ p̄cepit dn̄s nr̄ rex ⁊ libēter exeq̄mur serui tui.
Egressus ē ḡ rex ⁊ vniuersa dom⁹ ei⁹ pedibus
suis. Et reliq̄t rex decē mulieres cōcubinas ad
custodiēdā domū. Egressusq̄ȝ rex ⁊ ois isrl' pe
dib⁹ suis stetit p̄cul a domo. ⁊ vniuersi serui ei⁹
ambulabāt iuxta eū. ⁊ legiōes celethi ⁊ felethi ⁊
oēs gethei pugnatores validi sexcēti viri q̄ secu
ti eū fuerāt de geth pedites p̄cedebāt regē. Di
xit aūt rex ad ethai gethēū. Cur venis nobiscū?
Reuertere ⁊ habita cū rege: q̄r peregrinus es
⁊ egressus es de loco tuo. Heri venisti. ⁊ ho/
die cōpelleris nobiscū egredi: Ego aūt vadā q̄
iturus sū. Reuertere ⁊ reduc tecū frēs tuos. ⁊
dn̄s faciet tecū misericordiā ⁊ veritatē: q̄r ondi
sti grām ⁊ fidē. Et rn̄dit ethai regi dicēs: Ui/
uit dn̄s ⁊ viuit dn̄s meus rex: q̄m in q̄cūq̄ȝ loco
fueris domine mi rex siue in morte siue in vita
ibi erit seru⁹ tuus: Et ait dauid ethai. Ueni et
trāsi. Et trāsiuit ethai gethe⁹ ⁊ rex ⁊ oēs viri q̄
cū eo erāt. ⁊ reliq̄ multitudo. Oēsq̄ȝ flebant vo
ce magna. ⁊ vniuersus ppl's trāsibat. Rex q̄ȝ
trāsgrediebat̄ torrentē cedron. ⁊ cūctus ppl'us
incedebat ꝯ viā oliue q̄ respicit ad desertū. Ue
nit aūt ⁊ sadoch sacerdos ⁊ vniuersi leuite cum
eo portantes archam federis dei. ⁊ deposuerūt
archam dei. Et ascendit abiathar: donec exple
tus esset ois populus q̄ egressus fuerat de ciui
tate: Et dixit rex ad sadoch: Reporta archā dei
in vrbem. Si inuenero gratiā in oculis domi
ni: reducet me ⁊ ostendet mihi eā ⁊ tabernacu/
lū suū: si aūt dixerit mihi. non places: presto sū
faciat quod bonū est coram se Et dixit rex ad sa
doch sacerdotē. O videns reuertere in ciuita/
tem in pace ⁊ achimaas fili⁹ tu⁹ ⁊ ionathā filius
abiathar duo filij vestri sint vobiscū. Ecce ego
abscōdar in campestrib⁹ deserti: donec veniat
sermo a vobis indicās mihi. Reportauerūt er
go sadoch ⁊ abiathar archā dei i hirl'm. ⁊ māse
rūt ibi. Porro dauid ascēdebat cliuū oliuaruȝ
scandēs ⁊ flens: nudis pedib⁹ incedēs ⁊ oper
to capite. Sȝ ⁊ ois ppl's q̄ erat cū eo operto ca/
pite ascendebat plorās. Nūciatum est dauid q̄
achitofel eēt in cōiuratiōe cū absalon. Dixitq̄ȝ
dauid: Infatua q̄so dn̄e cōsiliū achitofel. Cū/
q̄ȝ ascenderet dauid sūmitatē mōtis in quo ado
ratur⁹ erat dn̄m: ecce occurrit ei chusi arachites
scissa veste ⁊ terra pleno capite. Et dixit ei da/
uid: Si veneris mecū eris mihi oneri si autem
in ciuitatē reuertaris: ⁊ dixeris absalon seruus
tuus sum rex: patere me viuere: sicut fui seru⁹
patris tui: sic ero seru⁹ tuus: dissipabis cōsiliuȝ
achitofel. Habes autē tecuȝ sadoch ⁊ abiathar
sacerdotes: ⁊ omne verbū quodcūq̄ȝ audieris
in domo regis indicabis sadoch ⁊ abiathar sa/
cerdotibus. Sunt enim cū eis duo filij eorum
achimaas filius sadoch ⁊ ionathan filius abia/
thar: ⁊ mittetis per eos ad me omne verbū q̄d
audieritis. Ueniente ergo chusi amico dauid
in ciuitatē absalon quoq̄ȝ ingressus ē hierusa/
lem. ⁊ achitofel cum eo. ¶ XVI

Cumq̄ȝ dauid transisset paululū mon/
tis verticem: apparuit siba puer miphi
boseth in occursū eius cū duobus asi/
nis qui onerati erant ducētis panib⁹. ⁊ centum
alligaturis vue passe. ⁊ centū massis palataruȝ
⁊ duob⁹ vtribus vini. Et dixit rex sibe. Quid
sibi volunt hec? Respónditq̄ȝ siba: Domine
mi rex asini domestici regis vt sedeāt. ⁊ panes
⁊ palate ad vescēdū pueris tuis: vinū aūt vt bi
bat si q̄s defecerit in deserto. Et ait rex: Ubi ē
fili⁹ dn̄i tui? Rn̄ditq̄ȝ siba regi: Remāsit in hie
rusalē dicēs: Hodie restituet mihi dom⁹ israel
regnū pr̄is mei.: Et ait rex sibe: Tua sint oia
q̄ fuerūt miphiboseth. Dixitq̄ȝ siba Oro vt i/
ueniā grām corā te dn̄e mi rex. Uenit ḡ rex da
uid vsq̄ȝ bahuri Et ecce egrediebatur inde vir
de cognatiōe dom⁹ saul noīe semei filius gera
p̄cedebatq̄ȝ egrediens. ⁊ maledicebat: mitte/
batq̄ȝ lapides ꝯ dauid ⁊ cōtra vniuersos seruos
regis dauid. Ois aūt popul⁹ ⁊ vniuersi bella/
tores a dextro ⁊ a sinistro latere regis incede/
bant. Ita aūt loq̄bat̄ semei cū malediceret regi
Egredere egredere vir sanguinū. ⁊ vir belial.
Reddidit tibi domin⁹ vniuersū sanguinē do/
mus saul: q̄m inuasisti regnū p̄ eo. ⁊ dedit domi
n⁹ regnū in māu absalō filij tui. ⁊ ecce p̄mūt te
mala tua q̄m vir sanguinū es. Dixit aūt abisai
filius saruie regi. Quare maledicit canis hic
moritur⁹ dn̄o meo regi? Uadā ⁊ amputabo ca
put eius. Et ait rex: Quid mihi ⁊ vobis, ē filij
saruie? Dimittite eū vt maledicat. Dn̄s enim
p̄cepit ei vt malediceret dauid. Et quis ē q̄ au/

deat dicere: quare sic fecerit? Et ait rex abisai & uniuersis seruis suis. Ecce filius meus qui egressus est de utero meo quaerit animam meam: quanto magis hic filius gemini maledicet mihi? Dimittite eum ut maledicat iuxta praeceptum domini si forte respiciat dominus afflictionem meam: & reddat mihi dominus bonum pro maledictione hac hodierna. Ambulabat itaque dauid & socii eius per viam cum eo: semei autem per iugum montis ex latere contra illum gradiebatur maledicens: & mittens lapides aduersum eum terramque spargens. Venit itaque rex dauid & uniuersus populus cum eo lassus. & refocillati sunt ibi. Absalon autem & omnis populus eius ingressi sunt ierusalem: sed et achitofel cum eo. Cum autem venisset chusi arachites amicus dauid ad absalon: locutus est ad eum. Salue rex: salue rex. Ad quem absalon Haec est inquit gratia tua ad amicum tuum: Quare non iuisti cum amico tuo. Responditque chusi ad absalon. Nequaquam: quia illius ero quem elegit dominus. & omnis hic populus & uniuersus israel. & cum eo manebo. Sed ut & hoc inferam: cui ego seruiturus sum? Non ne filio regis? Sicut parui patri tuo. ita parebo & tibi. Dixit autem absalon ad achitofel. Inite consilium quid agere debeamus. Et ait achitofel ad absalon. Ingredere ad concubinas patris tui quas dimisit ad custodiendum domum: ut cum audierit omnis israel quod foedaueris patrem tuum: & roborentur tecum manus eorum. Tetenderunt ergo absalon tabernaculum in solario: ingressusque est ad concubinas patris sui coram uniuerso israel. Consilium autem achitofel quod dabat in diebus illis: quasi si quis consuleret deum. Sic erat omne consilium achitofel. & cum esset cum dauid. & cum esset cum absalon: ¶ XVII

Dixit ergo achitofel ad absalon: Eligam mihi duodecim milia virorum. & consurgens persequar dauid hac nocte. & irruens super eum quippe qui lassus est: & solutis manibus percutiam eum. Cumque fugerit omnis populus qui cum eo est. percutiam regem desolatum. & reducam uniuersum populum quomodo unus homo reuerti solet. Unum enim virum tu quaeris & omnis populus erit in pace Placuitque sermo eius absalon & cunctis maioribus natu israel. Ait autem absalon. Vocate chusi arachitem. & audiamus quid etiam ipse dicat. Cumque venisset chusi ad absalon ait absalon ad eum: Huiuscemodi sermonem locutus est achitofel. Facere debemus an non? Quod das consilium. Et dixit chusi ad absalon. Non est bonum consilium quod dedit achitofel hac vice. Et rursum intulit chusi. Tu nosti patrem tuum & viros qui cum eo sunt esse fortissimos & amaro animo: veluti si ursa raptis catulis in saltu saeuiat. Sed & pater tuus vir bellator est nec morabitur cum populo. Forsitan nunc latitat in foueis aut in uno quo voluerit loco. & cum ceciderit unusquilibet in principio: audiet quicumque audierit: et dicet. Facta est plaga in populo qui sequebatur absalon. Et fortissimus quisque cuius cor est quasi leonis. pauore soluetur. Scit enim omnis populus israel fortem esse patrem tuum & robustos omnes qui cum eo sunt. Sed hoc mihi videtur rectum esse consilium. Congregetur ad te uniuersus populus israel a dan usque bersabee quasi arena maris innumerabilis & tu eris in medio eorum. & irruemus super eum in quocumque loco inuentus fuerit & operiemus eum sicut cadere solet ros super terram & non relinquemus de viris qui cum eo sunt: nec unum quidem. Quod si urbem aliquam fuerit ingressus circumdabit omnis israel ciuitati illi funes. & trahemus eam in torrentem ut non reperiatur nec calculus quidem ex ea. Dixitque absalon & omnes viri israel. Melius est consilium chusi arachite consilio achitofel. Domini autem nutu dissipatum est consilium achitofel utile ut induceret dominus super absalon malum: Et ait chusi sadoch et abiathar sacerdotibus. Hoc & hoc modo consilium dedit achitofel absalon et senioribus israel. et ego tale et tale dedi consilium. Nunc ergo mittite cito. et nunciate dauid dicentes: Ne moreris nocte hac in campestribus deserti. sed absque dilatione transgredere. ne forte absorbeatur rex & omnis populus qui cum eo est. Ionathas autem & achimaas stabant iuxta fontem rogel. Abiit ancilla & nunciauit eis. & illi profecti sunt ut referrent ad regem dauid nuncium. Non enim poterant videri. aut introire ciuitatem. Vidit autem eos quidam puer. & indicauit absalon. Illi vero concito gradu ingressi sunt domum cuiusdam viri in bahurim qui habebat puteum in vestibulo suo. & descenderunt in eum. Tulit autem mulier. & expandit velamen super os putei quasi siccans tipsanas. & sic latuit res. Cumque venissent serui absalon in domum ad mulierem dixerunt. Ubi est achimaas & ionathas. Et respondit eis mulier. Transierunt festinanter gustata paululum aqua. At hi qui quaerebant eum non reppissent. reuersi sunt in ierusalem Cumque abissent: ascenderunt illi de puteo. & pergentes nunciauerunt regi dauid. & dixerunt. Surgite & transite cito fluuium: quoniam huiuscemodi dedit consilium contra vos achitofel. Surrexit ergo dauid & omnis populus qui cum eo erat. & transierunt iordanem donec dilucesceret antequam denudaretur verbum. & nec unus quidem residuus fuit qui non transiret fluuium. Porro achitofel videns quod non fuisset factum consilium suum. strauit asinum suum. surrexitque & abiit in domum suam & in ciuitatem suam. & disposita domo sua suspendio interiit. & sepultus est in sepulchro patris sui. Dauid autem venit in castra. & absalon transiit iordanem ipse & omnes viri israel cum eo. Amasam vero

constituit absalō ꝓ ioab super exercitū. Amasa autē erat filius viri q vocabat̃ iethra de hiezreli q ingressus est ad abigail filiam naas sororem saruie q fuit mater ioab. Et castrametatus est isrl' cum absalon in terra galaad. Cūq; venisset dauid in castra. sobi filius naas de rabbath filiorū āmon ⁊ machir filius āmihel de lodabar. ⁊ berzellai galaadites de rogeli obtulerunt ei stratoria ⁊ tapetia ⁊ vasa fictilia frumentum ⁊ ordeū ⁊ farinam ⁊ polentam ⁊ fabam ⁊ lentem ⁊ frixum oleo. cicer ⁊ mel ⁊ butyrū: oues ⁊ pingues vitulos: dederuntq; dauid ⁊ populo qui cū eo erat ad vescendum. Suspicati eni sunt ppl'm fame ⁊ siti fatigari in deserto.

XVIII.

Igitur ↄsiderato dauid pplo suo. ↄstituit sup eū tribunos ⁊ centuriones. ⁊ dedit ppl'i tertiā ptē sub manu ioab. ⁊ tertiā ptē sub manu abisai filij saruie fris ioab. ⁊ tertiā ptem sub manu ethai q erat de geth. Dixitq; rex ad populū. Egrediar ⁊ ego vobiscū. Et rn̄dit populus. Nō exibis. Siue eni fugerimus: nō magnopē ad eos de nobis ptinebit: siue media ps ceciderit e nobis. nō satis curabunt. quia tu vnus solus ꝓ decē milibus ↄputaris. Melius est igit̃ vt sis nobis in vrbe presidio. Ad q̄s rex ait. Qd̄ vobis videt̃ rectū. h̄ faciā. Stetit ergo rex iuxta portā. Egrediebat̃q; ppl'us p turmas suas cēteni ⁊ milleni. Et p̄cepit rex ioab ⁊ abisai ⁊ ethai dicēs. Seruate mihi puerū absalon. Et oīs ppl's audiebat p̄cipientē regē cūctis p̄ncipibus ꝓ absalon. Itaq; egressus est ppl's i cāpū ↄ israel. ⁊ fcm̄ est pliū i saltu effraim. Et cesus ē ibi ppl'us israel ab exercitu dauid. fcāq; ē plaga magna i die illa viginti miliū. Fuit aūt ibi pliū dispsū sup faciē oīs t̄re. ⁊ multo pl'res erāt quos salt⁹ ↄsūpserat de populo q̄ hi q̄s vorauerat gladi⁹ in die illa. Accidit autē vt occurrēt absalon fuis dauid sedēs mulo. Cūq; ingressus fuisset mulus subter ↄdensā quercū ⁊ magnā adhesit caput ei⁹ quercui ⁊ illo suspēso inter celū ⁊ terrā mulus cui insederat ptransiuit. Vidit autē hoc qspiā. ⁊ nūciauit ioab dicēs: Vidi absalon pēdere de quercu. Et ait ioab viro q nunciauerat ei. Si vidisti q̄re nō cōfodisti eū cū terra. ⁊ ego dedissem tibi decem argenti siclos ⁊ vnum baltheū. Qui dixit ad ioab. Si appenderes in manibus meis mille argenteos. neq̄q; mitterē manum meā in filiū regis. Audiētibus .n. nobis p̄cepit rex tibi ⁊ abisai ⁊ ethai dicens. Custodite mihi puerū absalon. Sed ⁊ si fecissem ↄ aīam meā audact̃ neq̄q̄ hoc regē latere potuisset. ⁊ tu stares ex aduerso. Et ait ioab. Non sicut tu vis sed aggrediar eū corā te. Tulit ergo ioab tres lanceas in manu sua. ⁊ infixit eas in corde absalon. Cūq; ad hec palpitaret herens in quercu. cucurrerūt decem iuuenes armigeri ioab: ⁊ pcutiētes interfecerūt eū. Cecinit aūt ioab buccina. ⁊ retinuit ppl'm ne psequeret̃ fugientē israel: volēs parcere multitudini. Et tulerūt absalon ⁊ ꝓiecerūt eū in saltu in foueā grādē ⁊ cōportauerūt sup eū aceruū lapidū magnū nimis. Ois aūt israel fugit in tabernacula sua. Porro absalon erexerit sibi cū adhuc viueret titulū q ē i valle regis. Dixerat eni. Nō habeo filiū ⁊ hoc erit monumētū nois mei. Vocauitq; titulū noie suo. ⁊ appellat̃ manus absalon vsq; ad hāc diē. Achimaas aūt fili⁹ sadoch ait. Curram ⁊ nūciabo regi. qd iudiciū fecerit de⁹ de manu inimicorū ei⁹. Ad quē ioab dixit. Nō eris nūcius in hac die sed nūciabis i alia. Hodie nolo te nūciare. Fili⁹ eni reg' ē mortu⁹. Et ait ioab chusi. Vade. ⁊ nūcia regi q̄ vidisti. Adorauit chusi ioab. ⁊ cucurrit. Rursus aūt achimaas filius sadoch. dixit ad ioab. Quid impedit si etiā ego curro post chusi. Dixitq; ei ioab. Quid vis currere fili mi. Veni huc. Non eris boni nūcij baiulus. Qui rn̄dit. Quid eni si cucurrero. Et ait ei. Curre. Currens ergo achimaas per viā cōpendij transiuit chusi. Dauid aūt sedebat iter duas portas. Speculator ↄo q erat in fastigio porte super murū. eleuans oculos vidit hominē currentē solū. ⁊ exclamans indicauit regi. Dixitq; rex. Si solus ē. bon⁹ ē nūci⁹ in ore eius. Properante aūt illo ⁊ accedēte ꝓpi⁹ vidit speculator hoiem alterū currentē ⁊ vociferans in culmie ait. Apparet mihi alter hō. currēs solus. Dixitq; rex. Et iste bonus ē nūcius. Speculator āt ↄtēplor ait cursū p̄oris quasi cursū achimaas filij sadoch. Et ait rex. Vir bon⁹ ē. ⁊ nūciū portans bonū venit. Clamans autē achimaas dixit ad regē. Saule rex. Et adorās regē corā eo ꝓn⁹ in terrā ait. Benedictus dn̄s de⁹ tu⁹ q cōclusit hoies q leuauerūt man⁹ suas ↄtra dn̄m meū regē. Et ait rex. Est ne pax puero absalon. Dixitq; achimaas. Vidi tumultū magnū cū mitteret ioab seruus tuus o rex me seruū nescio aliud. Ad quē rex: transi ait. ⁊ sta hic. Cūq; ille transisset ⁊ staret: apparuit chusi Et veniens ait. Bonū apporto nūciū dn̄e mi rex. Iudicauit eni ꝓ te dn̄s hodie de manu oium q surrexerunt ↄ te. Dixit aūt rex ad chusi. Est ne pax puero absalon. Cui rn̄dēs chusi: fiant igt sic puer inimici dn̄i mei reg'. ⁊ vniuersi q cōsurgūt aduersus eū in malū. Cōtristatus

itaq̃ rex: aſcēdit cenaculū porte ⁊ fleuit. Et ſic
loquebať vadens. Fili mi abſalon: abſalon fi/
li mi. Quis mihi tribuat vt ego moriar pro te?
Abſalon fili mi: fili mi abſalon. ¶ XIX

Nunciatū ē aūt ioab ꝙ rex fleret ⁊ luge
ret filiū ſuū. ⁊ v̄ſa ē victoria in luctū in
die illa oī ppl'o. Audiuit .n. ppl's ī die
illa dici: dolet rex ſuꝑ filio ſuo Et declinauit po
pulus in die illa ingredi ciuitatē quō declinare
ſolet ppl's verſus ⁊ fugiēs de ꝑlio. Porro rex
operuit caput ſuū. ⁊ clamabat voce magna. Fili
mi abſalon: abſalon fili mi. Ingreſſus ğ ioab
ad regē in domū dixit Cōfudiſti hodie vultus
oīū ſeruoꝝ tuoꝝ q ſaluā fecerūt aīam tuam. ⁊
aīam filiorū tuoꝝ. ⁊ filiaꝝ tuaꝝ. ⁊ aīam vxorū
tuaꝝ. ⁊ aīam cōcubinaꝝ tuaꝝ. Diligis odien/
tes te ⁊ odio habes diligētes te. Et oñdiſti ho/
die q̄r nō curas de ducibꝰ tuis ⁊ ď ſeruis tuis. et
vere cognoui modo: q̄r ſi abſalō viueret ⁊ oēs
nos occubuiſſemus: tūc placeret tibi. Nūc igiť
ſurge et ꝓcede. ⁊ alloquēs ſatiſfac ſeruis tuis.
Iuro .n. tibi ꝑ dñm ꝙ ſi nō exieris: ne vnus q
dē remāſurꝰ ſit tecū nocte hac. ⁊ peius erit hoc
tibi q̃ȝ oīa mala q̄ venerūt ſuꝑ te ab adoleſcētia
tua vſq̃ȝ in p̄ſens. Surrexit ergo rex. ⁊ ſedit in
porta. Et oī ppl'o nūciatū ē ꝙ rex ſedēt ī porta.
Venitq̃ȝ vniuerſa multitudo corā rege. iſrael
aūt fugit ī tabernacula ſua. Ois q̃ȝ ppl's certa
bat ī cūctis tribubꝰ iſrael dicēs: Rex liberauit nos
de māu īimicoꝝ nr̄oꝝ: ipe ſaluauit nos de ma/
nu philiſtinoꝝ. ⁊ nūc fugit ď tra ꝓpť abſalon
Abſalō aūt quē vnximus ſuꝑ nos mortuus ē ī
bello. Vſq̃ȝq̄ ſilet̄ʒ. ⁊ nō reducit̄ʒ regē: Et ꝯſi
liū totius iſrl' venit ad regē. Rex v̄o dauid mi
ſit ad ſadoch ⁊ abiathar ſacerdotes dicēs: Lo/
quimini ad maiores natu iuda dicētes: Cur ve/
nit nouiſſimi ad reducendū regē in domū ſuā
Sermo aūt oīs iſrael ꝑuenerat ad regē in do/
mo eius: q̄r dixerat rex. Hec dicet̄ʒ ad populū
Frēs mei vos: os meū ⁊ caro mea vos. Qua
re nouiſſimi reducitis regē? Et amaſe dicite:
Nōne os meū es ⁊ caro mea? Hec faciat mihi
deus. ⁊ hec addat. ſi nō mgr̄ militie fueris corā
me oī tp̄e ꝓ ioab. Et inclinauit cor oīū viroꝝ
iuda q̄ſi viri vnius. Miſerūtq̃ȝ ad regē dicētes
Reuertēre tu ⁊ oēs ſerui tuī. ⁊ reuerſus ē rex. Et
venit vſq̃ȝ iordanē. ⁊ oīs iuda venit vſq̃ȝ ī gal
gala vt occurreret regi ⁊ trāſduceret eū iorda/
nē Feſtinauit aūt ſemei filius gera filij gemini
de bahuri. ⁊ deſcēdit cū viris iuda in occurſū
regis dauid cū mille viris de beniamin. et ſi/
ba puer de domo ſaul ⁊ q̄ndecī filij eius ac vi

ginti ſerui erāt cū eo. Et irrūpētes iordanē an
te regē tranſierūt vada vt tranſducerēt domū
regis ⁊ facerēt iuxta iuſſionē eius. Semei autē
filius gera ꝓſtratus corā rege cū iam tranſiſſet
iordanē. dixit ad eū. Ne reputes mihi dñe mi
iniq̄tatē neq̃ȝ memineris iniuriarū ſerui tui in
die qua egreſſus es dñe mi rex de irl'm neq̃ȝ po
nas rex ī corde tuo. Agnoſco enī ſuꝰ tuꝰ pctm̄
meū. ⁊ iccirco hodie p̄mus veni de oī domo io
ſeph: deſcēdiq̃ȝ in occurſū dñi mei regis. Rñ
dēs v̄o abiſai filius ſaruie dixit. Nūq̄d ꝓ his
v̄bis nō occideť ſemei q maledixit xp̄o dñi. Et
ait dauid. Quid mihi ⁊ vobis filij ſaruie. Cur
efficimini mihi hodie ī ſathā. Ergo ne hodie inť
ficieť vir ī iſrl'. An ignoro hodie me factū regē
ſuꝑ iſrael. Et ait rex ſemei. Nō morieris. Iu/
rauitq̃ȝ ei. Miphiboſeth q̊ȝ filius ſaul deſcēdit
in occurſū regis illotis pedibus ⁊ intonſa bar/
ba. veſteſq̃ȝ ſuas non lauerat a die q̄ egreſſus
fuerat rex vſq̃ȝ ad diē reuerſiōis eius in pace.
Cūq̃ȝ occurriſſet regi. dixit ei rex. Quare non
veniſti mecū miphiboſeth. Et rñdēs ait. Dñe
mi rex ſeruꝰ meus cōtēpſit me. Dixitq̃ȝ ei: ego
famulus tuus vt ſterneret mihi aſinū ⁊ deſcen
dēs abirē cū rege. Claudus enī ſū ſeruus tuus
Inſuꝑ ⁊ accuſauit me ſuū tuū ad te dñm meū
regē. Tu āt dñe mi rex ſicut angelus dei es. fac
qđ placitū ē tibi. Neq̃ȝ enī fuit domus patris
mei niſi morti obnoxia dño meo regi: tu āt po
ſuiſti me ſeruū tuum inter cōuiuas menſe tue.
Quid ergo habeo iuſte q̄rele: aut q̄d poſſū vl/
tra vociferari ad regē. Ait ergo ei rex. Quid
vltra loq̄ris. Fixū eſt qđ locutus ſū. Tu ⁊ ſiba
diuidite poſſeſſiōes. Rñditq̃ȝ miphiboſeth re
gi. Etiā cūcta accipiat. poſtq̄ȝ reuerſus eſt dñs
meus rex pacifice ī domū ſuā. Berçellai q̊ȝ ga
laadites ſenex valde deſcēdēs de rogelim trā
duxit regē iordanē paratus etiā vltra fluuiū ꝓſe
qui eū. Erat aūt berçellai galaadites ſenex val
de. i. octogenarius. ⁊ ipe prebuit alimenta re/
gi cū moraret ī caſtris. Fuit quippe vir diues
nimis. Dixit itaq̃ȝ rex ad berçellai. Veni me
cū vt requieſcas ſecurus in hirl'm. ⁊ aīt berçel
lai ad regē. Quot ſūt dies annoꝝ vite mee vt
aſcēdā cū rege in irl'm Octogenarius ſū hodie
Nūq̄d vigēt ſenſus mei ad diſcernendum ſua
ue aut amaꝝ: aut delectare poteſt ſuū tuum ci/
bꝰ aut potꝰ. vel audire poſſū vltra vocē cātoꝝ
atq̃ȝ cātatricum? Quare ſeruus tuus ſit oneri
dño meo regi. Paululū ꝓcedā famulus tuus
ab iordane tecū. Nō indigeo hac viciſſitudine
ſed obſecro vt reuertar ſeruus tuuſ. ⁊ moriar ī

ciuitate mea: ⁊ sepeliar iuxta sepulchꝛuȝ patris
mei ⁊ matris mee. Est aũt seruꝰ tuus chamaã:
ipse vadat tecũ dñe mi rex. ⁊ fac ei qcqd bonuȝ
tibi videt̃. Dixit itaqȝ ei rex: Mecum transeat
chamaã. ⁊ ego faciã ei qcqd tibi placuerit ⁊ oẽ
qd̾ petieris a me impetrabis. Cumqȝ transisset
vniuersus populꝰ ⁊ rex iordanẽ. restitit. ⁊ oscu
latus ẽ rex berçellai ⁊ benedixit ei: ⁊ ille reuer/
sus ẽ in locũ suũ Transiuit ergo rex in galgalã
⁊ chamaã cũ eo. Ois aũt populꝰ iuda trãsduxe
rat regem ⁊ media tm̃ pars affuerat de populo
israel. Itaqȝ oẽs viri israel ꝯcurrẽtes ad regẽ
dixerũt ei: Quare te furati sũt frẽs nr̃i viri iu/
da. ⁊ trãsduxerũt ei regẽ ⁊ domũ eiꝰ iordanem
oẽsqȝ viros dauid cũ eo? Et rñdit ois vir iuda
ad viros israel. Quia mihi ꝓpior est rex. Cur
irasceris sub hac re? Nũqd comedimꝰ aliqd ex
rege: aut munera nobis data sũt. Et rñdit vir
israel ad viros iuda ⁊ ait. Decẽ partibꝰ maioꝛ
ego sũ apud regẽ magisqȝ ad me ꝑtinet dauid
q̃ȝ ad te. Cur fecisti mihi iuriã. et nõ mihi nũ/
ciatũ ẽ prioꝛi vt reducerẽ regẽ meũ? Duriꝰ aũt
rñderũt viri iuda viris israel.

XX

Accidit qȝ vt ibi eẽt vir belial noie siba
filius bochꝛi vir geminēꝰ ⁊ cecinit buc
cina. ⁊ ait. Nõ ẽ nobis pars in dauid
neqȝ hereditas in filio isai. Reuertẽ i taberna
cula tua israel. Et sepatus ẽ ois israel a dauid
secutusqȝ est siba filiũ bochꝛi: viri autẽ iuda ad
heserũt regi suo a iordane vsqȝ hierusalẽ. Cũqȝ
venisset rex in domũ suã in hierusalẽ: tulit decẽ
mulieres cõcubinas q̃s dereliq̃rat ad custodiẽ
dã domũ: ⁊ tradidit eas in custodiam: alimẽta
eis p̃bẽs. Et nõ ẽ ingressus ad eas ȝ erãt clau
se vsqȝ in diẽ mortis sue in viduitate viuentes:
dixit aũt rex amase. Cõuoca mihi oẽs viros iu
da in diẽ tertiuȝ. ⁊ tu adesto p̃sens. Abijt ergo
amasa vt cõuocaret iudã ⁊ moratꝰ ẽ extra pala
ciũ qd̾ ei cõstituerat rex. Ait aũt dauid ad abi/
sai. Nũc magis affligẽturꝰ ẽ nos siba filiꝰ bochꝛi
q̃ȝ absalon. Tolle ergo s̃uos dñi tui ⁊ perseqũre
eum ne forte inueniat ciuitates munitas ⁊ effu
giat nos. Egressi sũt ergo cuȝ eo viri ioab: cele
thi quoqȝ ⁊ fe'ethi. ⁊ oẽs robusti exierũt de hie
rusalẽ ad persequẽduȝ siba filiuȝ bochꝛi. Cũqȝ
illi eẽnt iuxta lapidẽ grãdẽ q ẽ in gabaon: ama
sa veniẽs occurrit eis. Poꝛꝛo ioab vestitꝰ erat
tunica stricta ad mẽsurã habitus sui. ⁊ desuper
accinctus gladio depẽdẽte vsqȝ ad ilia in vagi
na: q fabꝛicatus leui motu egredi poterat ⁊ per
cutere. Dixit itaqȝ ioab ad amasam. Salue mi
frater. Et tenuit manu dextra mentũ amase q̃si
osculãs eũ. Poꝛꝛo amasa nõ obseruauit gladiũ
quẽ habebat ioab. Qui ꝑcussit euȝ in latere. et
effudit intestina eius in terrã. ⁊ moꝛtuus ẽ nec
scd̾m vulnus apposuit. Ioab aũt ⁊ abisai frat
eiꝰ ꝑsecuti sũt siba filiũ bochꝛi. Interea qdã vi/
ri cuȝ stetissent iuxta cadauer amase de socijs io
ab dixerunt: Ecce q esse voluit ꝓ ioab comes
dauid. Amasa autẽ ꝯspersus sanguine iacebat
in media via. Vidit hoc qdã vir q subsisteret
ois ppl's ad vidẽdũ eũ ⁊ amouit amasã de via
in agrũ: operuitqȝ eũ vestimẽto ne subsisterẽt trã
seũtes ꝓpter eũ. Amoto ergo illo de via transi
bat ois vir sequẽs ioab ad persequẽdũ siba fi/
liũ bochꝛi. Poꝛꝛo ille trãsierat ꝑ oẽs tribꝰ isrl'
vsqȝ in abelaȝ ⁊ in bethmacha: oẽsqȝ viri electi
cõgregati fuerãt ad eũ. Venerũt itaqȝ ⁊ oppu
gnabãt eũ in abela ⁊ in bethmacha. ⁊ circũde/
derũt munitiõibꝰ ciuitatẽ. ⁊ obsessa ẽ vrbs. ois
aũt turba q̃ erat cum ioab moliebat̃ destruere
muros. Et exclamauit mulier sapiẽs de ciuita
te. Audite audite. dicite ioab: appropinq̃ huc ⁊
loquar tecũ. Qui cum accessisset ad eam: ait illi
Tu es ioab? Et ille respõdit: Ego. Ad quẽ sic
locuta est. Audi sermones ancille tue. Qui re/
spõdit: Audio. Rursũqȝ illa: sermo inqt dice/
bat̃ in veteri ꝓuerbio. Qui interrogãt inter/
rogent in abela ⁊ sic ꝑficiebãt. Nõne ego sũ q̃
rñdeo veritatẽ in isrl'. ⁊ tu q̃ris subuertẽ ciuita
tẽ ⁊ euertẽ matrẽ in isrl'? Quare p̃cipitas here
ditatẽ dñi? Rñdẽsqȝ ioab ait. Absit absit hoc a
me. nõ p̃cipito neqȝ d̾molioꝛ. Nõ se sic hȝ res
Sȝ hõ de mõte effraim siba filiꝰ bochꝛi cogno/
mine leuauit manũ suã ꝯ regẽ dauid. Tradite
illũ solũ. ⁊ recedemꝰ a ciuitate. Et ait mulier ad
ioab. Ecce caput eiꝰ mittet̃ ad te per murũ. In
gressa ẽ ergo ad oẽm populũ: ⁊ locuta ẽ eis sa
piẽter. Qui abscissũ caput sibe filij bochꝛi pꝛoie
cerũt ad ioab. Et ille cecinit tuba. ⁊ recesserunt
ab vrbe vnꝰqsqȝ in tabernacula sua. Ioab aũt
reuersus ẽ hierusalẽ ad regẽ. Fuit g̃ ioab sup
oẽm exercitũ israel banaias aũt filiꝰ ioiade super
ceretheos ⁊ feletheos: aduraȝ xͦo sup tributa.
Poꝛꝛo iosaphat filiꝰ abilud a cõmẽtarijs. Si/
ba aũt scriba: sadoch xͦo ⁊ abiathar sacerdotes
hirã aũt hiraites erat sacerdos dauid.

XXI

Facta est quoqȝ fames in diebus dauid
tribꝰ ãnis iugiter. Et ꝯsuluit dauid oꝛa
culũ dñi: dixitqȝ dñs: Propter saul et
domũ sanguinũ: qꝛ occidit gabaonitas. Voca
tis ergo gabaonitis rex. dixit ad eos. Poꝛꝛo
gabaonite nõ erant de filijs israel: sed reliquie
amoꝛꝛeoꝝ. Filij quippe israel iurauerãt eis

⁊ voluit saul pcutere eos zelo q̄si ꝓ filijs israel ⁊ iuda. Dixit ḡ dauid ad gabaōitas. Quid faciam vobis: ⁊ qđ erit vestri piaculū vt bñdicatis hereditati dñi: Dixeruntq; ei gabaonite: Nō ē nobis sup argēto ⁊ auro q̄stio: sed ꝯ saul ⁊ cōtra domū ei⁹: neq; volum⁹ vt interficiat hō de israel. Ad q̄s rex ait: Quid ḡ vultis vt faciam vobis: Qui dixerūt regi: Virū q attriuit nos ⁊ oppssit iniq̄ ita delere debem⁹: vt nec vn⁹ q̄dē residu⁹ sit de stirpe ei⁹ in cūctis finib⁹ israel Dent nobis septē viri de filijs ei⁹ vt crucifigamus eos dño in gabaa saul quōdā electi domini. Et ait rex. Ego dabo. Pepercitq; rex miphiboseth filio ionathe filij saul ꝓpter iusiurandū qđ fuit int̄ dauid ⁊ ionathan filiū saul Tulit itaq; rex duos filios respha filie abia. quos peperit saul: armoni ⁊ miphiboseth ⁊ qnq; filios michol filie saul q̄s genuerat hadrieli filio berzellai qui fuit de molathi: ⁊ dedit eos in man⁹ gabaonitaꝝ q crucifixerūt eos in monte corā dño. Et ceciderūt hi septē simul occisi in dieb⁹ messis prime incipiēte messioē ordei. Tollēs aūt respha filia abia ciliciū substrauit sibi supra petrā ab initio messis donec stillaret aqua sup eos de celo ⁊ nō dimisit aues lacerare eos per diē neq; bestias per noctē. Et nūciata sunt dauid q̄ fecerat respha filia abia cōcubina saul. Et abijt dauid ⁊ tulit ossa saul ⁊ ossa ionathe filij ei⁹ a viris iabes galaad q furati fuerant ea de platea bethsan in qua suspenderant eos philistijm cū interfecissent saul in gelboe. ⁊ asportauit inde ossa saul ⁊ ossa ionathe filij ei⁹ ⁊ colligētes ossa eoꝝ q affixi fuerāt sepelierūt ea cū ossibus saul ⁊ ionathe filij ei⁹ in t̄ra beniamin in latere in sepulchro cis patris ei⁹. Feceruntq; oīa q̄ p̄cepe rat rex. ⁊ repropitiat⁹ ē de⁹ terre post hec. Factū ē aūt rursū p̄liū philistinoꝝ aduersū israhel. ⁊ descēdit dauid ⁊ serui ei⁹ cū eo. ⁊ pugnabāt cōtra philistijm. Deficiēte aūt dauid: iesbidenob q fuit de genere arafa cui⁹ ferrū haste trecentas vncias appendebat. ⁊ accinct⁹ erat ense nouo nisus ē percutere dauid. p̄sidioq; ei fuit abisai filius saruie ⁊ pcussū philisteū interfecit. Tūc iurauerūt viri dauid dicētes: Iā nō egredieris nobiscū in bellū ne extinguas lucernā israel Secūdū quoq; fuit bellū i gob ꝯtra philisteos Tūc pcussit sobochai de vsathi: saph de stirpe arafa de genere gigātū. Tertiū q̄; fuit bellū in gob ꝯtra philisteos in q̄ pcussit adeodat⁹ filius salt⁹ polymitari⁹ bethleemites goliath getheū cui⁹ hastile haste erat quasi liciatoriū texentium Quartū bellū fuit in gethi quo vir fuit excelsus q senos i manib⁹ pedibusq; habebat digitos. i. viginti ⁊ q̄ttuor. ⁊ erat de origine arafa. ⁊ blasphemauit israel. Percussit aūt eū ionathas fili⁹ samaa fris dauid. Hi q̄ttuor nati sūt de arafa in geth. ⁊ ceciderūt in manu dauid ⁊ suoꝝ ei⁹.

¶ XXII

Locut⁹ ē aūt dauid dño v̄ba carmis hui⁹. in die q̄ liberauit eū dñs de manu oīuz inimicoꝝ suoꝝ. ⁊ de manu saul. ⁊ ait: Dñs petra mea ⁊ robur meū: ⁊ saluator meus. De⁹ dñs fortis meus: sperabo in eū. Scutū meū ⁊ cornu salutis mee eleuator me⁹ ⁊ refugiū meū saluator me⁹: de iniq̄tate liberabis me. Laudabilē inuocabo dñm. ⁊ ab inimicis meis saluus ero. Quia circūdederūt me cōtritiōes mortis: torrentes belial terruerunt me Funes inferi circumderunt me: p̄uenerunt me laquei mortis. In tribulatione inuocabo dñm ⁊ ad deū meuz clamabo. Et exaudiet de templo sancto suo vocē meā: ⁊ clamor meus veniet ad aures eius. Cōmota est ⁊ cōtremuit terra: fundamenta montiū cōcussa sūt ⁊ conquassata: q̄m irat⁹ ē eis. Ascēdit fum⁹ de narib⁹ ei⁹. et ignis de ore eius volauit: carbones succēsi sūt ab eo. Et inclinauit celos et descēdit: et caligo sub pedib⁹ ei⁹. Et ascēdit sup cherubin et volauit: et lapsus est sup pennas venti. Posuit tenebras in circuitu suo latibulū: cribrans aquas de nubib⁹ celoꝝ. Pre fulgure in cōspectu ei⁹: succensi sunt carbones ignis. Tonabit de celo dominus. et excelsus dabit vocē suā. Misit sagittas suas et dissipauit eos: fulgura et consūpsit eos. Et apparuerūt effusiōes maris: et reuelata sūt fūdamēta orbis ab increpatiōe dñi: ab inspiratiōe spūs furoris eius. Misit de celo et assūpsit me: et traxit me de aq̄s mltis. Liberauit me ab inimico meo potētissimo: et ab his qui oderant me: q̄m robustiores me erant. Preuenit me i die afflictiōis mee: et fact⁹ ē dñs firmamentum meū. Et eduxit me in latitudinē: liberauit me q̄r cōplacui ei. Retribuet mihi dñs ꝺm iusticiā meam: et ꝺm mundiciam manuū meaꝝ reddet mihi. Quia custodiui vias dñi: et non egi ipie a deo meo. Omnia eni iudicia ei⁹ i ꝯspectu meo. ⁊ p̄cepta eius nō amoui a me. Et ero perfect⁹ corā eo: ⁊ custodiā me ab iniq̄tate mea. Et restituet mihi dominus ꝺz iusticiā meā. ⁊ ꝺm mundiciā manuuz meaꝝ in conspectu oculoꝝ suoꝝ Cū scō scūs eris: ⁊ cū robusto perfectus. Et cū electo electus eris: ⁊ cū peruerso puerteris. Et populū paupē saluū facies: oculisq; tuis excelsos humiliabis. Quia tu lucerna mea dñe: et tu domine illumiabis tenebras meas. In te. n.

turrā accinctꝰ in deo meo trāſiliā muꝫ murū. Deꝰ
īmaculata via eiꝰ: eloquiū domini igne examinatū
ſcutū eſt oīuꝫ ſperantiū in ſe. Quis eſt deꝰ pter
dñm. ⁊ qs fortis pter deū nrm? Deꝰ q accinxit
me fortitudine. ⁊ cōplanauit perfectā viā meā
Coequās pedes meos ceruis: ⁊ ſuper excelſa
mea ſtatuenſ me. Docēs manꝰ meas ad preliū
⁊ cōponēs q̄ſi arcū ereū brachia mea. Dediſti
mihi clypeū ſalutis tue: ⁊ māſuetudo mea mul
tiplicauit me. Dilatabis greſſus meos ſubtus
me: ⁊ nō deficiēt tali mei. Perſequar inimicos
meos ⁊ cōterā: ⁊ nō couertar donec cōſumam
eos. Cōſumā eos ⁊ cōfringā vt nō cōſurgant
cadēt ſub pedibus meis. Accinxiſti me fortitu
dine ad pliū: incuruaſti reſiſtētes mihi ſubtus
me. Inimicos meos dediſti mihi dorſū: odien
tes me: ⁊ diſperdā eos. Clamabūt ⁊ non erit
q ſaluet ad dñꝫ. ⁊ nō exaudiet eos Delebo eos
vt puluerē terre: q̄ſi lutū platearū cōminuā eos
atqꝫ confringā. Saluabis me a ꝯtradictiōibus
ppli mei: cuſtodies me in caput gentiū. Po
pulus quē ignoro ſeruiet mihi: filij alieni reſi
ſtent mihi. auditu auris obediēt mihi. Filij
alieni defluxerūt: ⁊ ꝯtrahent̄ in anguſtijs ſuis
Viuit dñs ⁊ bñdictꝰ deus meꝰ. ⁊ exaltabit̄ deꝰ
fortis ſalutis mee. Deus q das vindictas mihi
⁊ deijcis pplos ſub me. Qui educis me ab ini
micis meis: ⁊ a reſiſtētibus mihi eleuas me: a
viro iniq̄ liberabis me. Propterea ꝯfitebor ti
bi dñe in gētibus ⁊ noī tuo cātabo. Magnifi
cans ſalutes regis ſui: ⁊ faciēs miam xpo ſuo
dauid: ⁊ ſemini eiꝰ in ſempiternū. C XXIII

HEc aūt ſūt vba nouiſſima que dixit da
uid filiꝰ iſai. Dixit vir cui cōſtitutū eſt
de xpo dei iacob: egregiꝰ pſaltes iſrael.
Spūs dñi locutꝰ ē p me. ⁊ ſermo eiꝰ per linguā
meā. Dixit: Deꝰ iſrael mihi locutꝰ ē fortis iſr.
Dñator hoīuꝫ iuſtꝰ: dñator in timore dei. Sic
lux aurore oriente ſole mane abſqꝫ nubibꝰ ru
tilat: ⁊ ſicut pluuijs germinat herba de terra.
Nec tanta eſt domus mea apud deū: vt pactū
eternū iniret mecū firmū in oībꝰ atqꝫ munitū
Cūcta eni ſalꝰ mea ⁊ oīs voluntas. nec ē qcq̄
ex eo q non germinet. Preuaricatores aūt qd
q̄ſi ſpine euellent̄ vniuerſi: q̄ non tollūt̄ mani
bus. Et ſi qs tangere voluerit eas: armabitur
ferro ⁊ ligno lanceato: igneqꝫ ſuccenſe combu
rent̄ vſqꝫ ad nihilū. Hec nomia fortiū dauid
Dauid ſedēs in cathedra ſapiētiſſimꝰ pnceps
inter tres. Ipſe ē q̄ſi tenerrimꝰ ligni vermiculꝰ
q octingentos interfecit impetu vno. poſt hūc
eleaçar filiꝰ patrui eiꝰ aboites inter tres fortes q
erant cū dauid qñ exprobrauerunt philiſtijm et
cōgregati ſūt illuc in preliū. Cūqꝫ aſcendiſſent
filij iſrael: ipſe ſtetit ⁊ percuſſit philiſteos donec
deficeret manꝰ eius. ⁊ obrigeſceret cū gladio.
Fecitqꝫ dñs ſalutē magnā in die illa. ⁊ ppls q
fugerat reuerſus ē ad ceſorū ſpolia detrahenda
Et poſt hūc ſemma filius agge de arari. et con
gregati ſūt philiſtijm in ſtatione. Erat quippe
ibi ager lente plenꝰ. Cūqꝫ fugiſſet ppulꝰ a fa
cie philiſtijm ſtetit ille in medio agri. et tutus ē
eū. Percuſſitqꝫ philiſteos. ⁊ fecit dominꝰ ſa
lutē magnā. Necnō ⁊ ante deſcenderāt tres q
erāt pncipes inter triginta. ⁊ venerāt tpe meſ
ſis ad dauid in ſpeluncā odollā Caſtra aūt phi
liſtinorū erāt poſita in valle gigantū. et dauid
erat in pſidio. Porro ſtatio philiſtinorū tunc
erat in bethleē. Deſiderauit ergo dauid aquā
de lacu. ⁊ ait: Si qs mihi daret potū aque de ci
ſterna q̄ ē in bethleē iuxta portā. Irruperūt ḡ
tres fortes caſtra philiſtinorū ⁊ hauſerūt aquā
de ciſterna bethleem q̄ erat iuxta portam et at
tulerūt ad dauid. At ille noluit bibere: ſed liba
uit eam dño dicens: Propitius ſit mihi domi
nus ne faciā hoc. Nū ſanguinē hoīum iſtorū q
pfecti ſūt. ⁊ aīarū piculū bibam? Noluit ḡ bibē
Hec fecerūt tres robuſtiſſimi. Abiſai qꝫ frater
ioab filius ſaruie pnceps erat de tribꝰ Ipſe ē q
leuauit haſtā ſuā ꝯ trecētos q̄s interfecit noia
tus in tribꝰ ⁊ inter tres nobilior eratqꝫ eorū pn
ceps ſꝫ vſqꝫ ad tres pmos nō puenerat. Et ba
naias filius ioiade viri fortiſſimi magnorū ope
rū de capſel. Ipſe pcuſſit duos leones moab.
⁊ ipſe deſcendit ⁊ pcuſſit leonē in media ciſter
na in diebus niuis. Ipſe qꝫ interfecit virū egy
ptiū virū dignū ſpectaculo hñtē in manu haſtā
Itaqꝫ cū deſcēdiſſet ad eū in virga: vi extorſit
haſtā de manu egyptij. ⁊ interfecit eū haſta ſua.
Hec fecit banaias filius ioiade. Et ipſe nomi
natus inter tres robuſtos qui erāt int̄ trigin
ta nobiliores verūtñ vſqꝫ ad tres nō puenerat
Fecitqꝫ eum ſibi dauid auricularium a ſecreto.
Aſabel frater ioab inter triginta. Elcanā filiꝰ
patrui eius d bethleē. Sēma de arari. Elicha
de arodi. Heles de phalti. Hira filius acces
de thecua. Abieſer de anathot. Mobōnai de
vſathi. Selmon aboites Macharai netophati
tes. Eleph filius baana. ⁊ ipſe netophatites.
Itai filius ribai. de gebeeth filiorū beniamin
Banai pharatonites. Heldai de torrente ga
as. Albialbon arbathites. Açamaueth de be
romi. Eliaba de ſalboni. Filij iaſen: ionathan
narā. Sēma de orodi. Haiā filius ſarar aro

thites. Elifeleth fili⁹ aalbai filij maachati. He
liā filius achitofel gelonites. Esrai de carmelo
Farai de arbi. Igaal filius nathan de soba.
Bonni de gaddi. Selech d' ammoni. Naarai
berothites armiger ioab f lie saruie. Hira hie
trites. Gareb et ipe hietrites. Urias etheus.
O ēs triginta septē. ¶ XXIIII

Et addidit furor dñi irasci contra israel
cōmouitq3 dauid in eis dicētē. Uade
numera israel ⁊ iudā3. Dixitq3 rex ad
ioab principem exercitus sui. Perambula om
nes tribus israel a dan vsq3 ad bersabee. ⁊ nu
mera pplm vt sciā nūe3 eius. Dixitq3 ioab re
gi. Adaugeat dñs deus tuus ad populu3 tuu3
quantus nunc ē iterū q3 cētuplicet i ɔspectu dñi
mei regis. S3 qd sibi dñs meus rex vult in re
huiuscemodi. Obtinuit autē sermo regis vba
ioab regis. ⁊ principum exercitus. Egressusq3
est ioab et principes militum a facie regis vt nu
meraret populum israel Cumq3 ptransissent
iordanē. venerūt i aroer ad dexterā vrbis q̄ ē
i valle gad. ⁊ p saçer trāsierūt i galaad ⁊ i terrā
iferiorē hodsi. ⁊ venerūt in dan siluestria. Cir
cuūtesq3 iux sidonē trāsierūt ppe menia tyri ⁊
oēm terrā euei ⁊ chananei. venerūtq3 ad meri
diē iuda in bersabee. ⁊ lustrata vniuersa terra.
affuerūt post nouē mēses ⁊ viginti dies in irlm
Dedit g ioab numerū descriptionis ppli regi.
Et īuēta sūt de isrl octingēta milia viror fortiū
q educerēt gladiū. ⁊ de iuda qngenta milia pu
gnator. Percussit aūt cor dauid eū postq3 nu
merat⁹ ē ppls. Et dixit dauid ad dñm. Pecca
ui valde i h facto. s3 p̄cor dñe vt trāsferas iniq
tatē serui tui q: stulte egi nimis. Surrexit itaq3
dauid mane. ⁊ sermo dñi fact⁹ ē ad gad pphe
tā ⁊ vidētem dicens. Uade ⁊ loqre ad dauid.
Hec dicit dñs. Triū tibi daf optio. elige vnu3
qd volueris ex his vt faciā tibi. Cūq3 venisset
gad ad dauid nūciauit ei dicēs. Aut septē ānis
veniet tibi fames i terra tua aut trib⁹ mēsib⁹ fu
gies aduersarios tuos ⁊ illi te psequēt: aut cer
te tribus diebus erit pestilētia i terra tua. Nūc
ergo delibera. ⁊ vide quē rñdea3 ei q me misit
sermonē. Dixit aūt dauid ad gad. Coartor ni
mis. Sed meli⁹ ē vt incidā in man⁹ dñi: multe
eni mie eius sūt: q̄ i man⁹ hoīum. Immisitq3
dñs pestilentiā i israel. de mane vsq3 ad tps cō
stitutū. ⁊ mortui sūt ex populo a dan vsq3 bersa
bee septuaginta milia viror. Cūq3 extendisset
manū suā angelus dñi sup irlm vt disperderet eā
misertus ē dñs sup afflictionē. ⁊ ait angelo per
cutienti populū. Sufficit nūc. ɔtine manū tua3
Erat aūt angelus dñi iuxta aream areuna iebu
sei. Dixitq3 dauid ad dñm cū vidisset angelu3
cedētē populū. Ego sū q peccaui ⁊ ego iniq egi
isti q oues sūt qd fecerunt. Uertatr obsecro ma
n⁹ tua cōtra me ⁊ ɔtra domu3 pris mei. Uenit
aūt gad propheta ad dauid i die illa. et dixit ei.
Ascēde ⁊ ɔstitue altare dño i area areuna iebu
sei. Et ascēdit dauid iuxta sermonē gad q̄ p̄ce
pat ei domin⁹. Cōspiciēsq3 areuna aiaduertit
regē ⁊ seruos ei⁹ trāsire ad se. ⁊ egressus adora
uit regē pno vultu i terrā. ⁊ ait. Quid cause ē
vt veniat domin⁹ me⁹ rex ad seruū suū. Cui da
uid ait. Ut emā a te areā. ⁊ edificē altare domi
no. ⁊ cesset interfectio que grassaf i populo. Et
ait areuna ad dauid. Accipiat ⁊ offerat domin⁹
meus rex. sicut placet ei. Habes boues i holo
caustū. ⁊ plaustrū ⁊ iuga boū in vsum lignor.
Oia dedit areuna regi. Dixitq3 areuna ad re
gē. Dñs de⁹ tuus suscipiat votū tuum. Cui re
spōdēs rex ait. Nequaq3 vt vis. s3 emā p̄cio a te.
⁊ nō offerā dño deo meo holocausta gratuita.
Emit g dauid areā ⁊ boues. argēti siclis qnq
ginta. ⁊ edificauit ibi dauid altare dño. ⁊ obtu
lit holocausta ⁊ pacifica. Et ppitiat⁹ ē domin⁹
terre. ⁊ cohibita ē plaga ab israel.

¶ Explicit secūd⁹ liber Samuelis. Incipit lib
pm⁹ Malachim. i. Regū terti⁹. Capitulū ¶ I

Et rex dauid senuerat. habebatq3
etatis plurimos dies. Cūq3 opi
ret vestib⁹ nō calefiebat. Dixerūt
g ei serui sui. Queramus dño nro
regi adolescētulā virginē. et stet
corā rege. ⁊ foueat eū: dormiatq3 in sinu suo. ⁊
calefaciat dñm nrm regē. Quesierūt igif ado
lescentulam speciosam in omnibus finib⁹ isra
el. ⁊ inuenerūt abisac sunamitē. ⁊ adduxerūt eā
ad regem. Erat aūt puella pulchra nimis dor
miebatq3 cu3 rege ⁊ ministrabat ei: rex vo nō
cognouit eam. Adonias aūt filius agith. eleua
baf dicēs. Ego regnabo. Fecitq3 sibi currū et
eqtes. ⁊ qnquaginta viros q currerēt ante eū.
Nec corripuit eū pr suus aliqn dicēs. Quare
hoc fecisti. Erat aūt ⁊ ipe pulcher valde secun
dus natu post absalon. Et sermo ei⁹ cū ioab fi
lio saruie ⁊ cū abiathar sacerdote q adiuuabant
ptes adonie. Sadoch vero sacerdos ⁊ banai
as filius ioiade ⁊ nathan ppheta ⁊ semei ⁊ rele
thi ⁊ felethi ⁊ oē robur exercitus dauid nō erat
cū adonia. Immolatis ergo adonias arietib⁹
⁊ vitulis ⁊ vniuersis pinguibus iux lapidē çoe
leth q erat vicinus fonti rogel: vocauit vniuer
sos fratres suos filios regis. ⁊ oēs viros iuda

ſuos regis nathã aũt ꝓphetã ⁊ banaiã ⁊ robu/
ſtos q̃ſq;: ⁊ ſalomõc; frẽ; ſuũ nõ vocauit. Dixit
itaq; nathã ad berſabee matrẽ ſalomõis. Nun
audiſti ꝙ regnauerit adonias fili⁹ agith. ⁊ dñs
nr̃ dauid h̃ igrat. Nũc ḡ vẽi accipe ꝯſiliũ a me
⁊ ſalua aia; tuã. filij q; tui ſalomõis. Vadẽ ⁊ igre
dere ad regẽ dauid ⁊ dicei. Nõne tu dñe mi rex
iuraſti mihi ãcille tue. dicẽs ꝙ ſalomõ filius tu⁹
regnabit p⁹ me ⁊ ipe ſedebit i ſolio meo. Quare
ḡ regnat adonias. Et adhuc ibi te loq̃nte cũ rege
ego veniã poſt te: ⁊ cõplebo ſmões tuos. In/
greſſa ẽ itaq; berſabee ad regẽ i cubiculo. Rex
aũt ſenuerat nimis: ⁊ abiſac ſunamitis miſtrabat
ei. Inclinauit ſe berſabee ⁊ adorauit regẽ. Ad
qua; rex. quid tibi inquit vis. Que reſpondẽs
ait. Dñe mi rex tu iuraſti per dñm deum tuum
ancille tue: ſalomon filius tu⁹ regnabit poſt me
⁊ ipe ſedebit in ſolio meo: ⁊ ecce nunc adonias
regnat te dñe mi rex ignorante. Mactauit bo/
ues ⁊ pinguia q̃q; ⁊ arietes plurimos. ⁊ voca/
uit oẽs filios regis: abiathar q̃; ſacerdote; ⁊ io
ab principem militie: ſalomonẽ aũt ſeruũ tuum
non vocauit. Verũtamen dñe mi rex in te oculi
reſpiciũt totius iſrl'. vt indices eis qs ſedere de/
beat in ſolio tuo dñe mi rex poſt te. Eritq; cum
dormierit dominus me⁹ rex cũ p̃ribus ſuis eri
mus ego ⁊ fili⁹ meus pctõres. Adh̃ illa loq̃nte
cũ rege nathan ꝓpha venit. Et nunciauerũt re
gi dicẽtes. Adeſt nathan ꝓpha. Cũq; itroiſſet
in ꝯſpectu regis ⁊ adoraſſet eũ ꝓn⁹ i t̃ra;: dixit
nathan. Dñe mi rex tu dixiſti adonias regnet
poſt me: ⁊ ipe ſedeat ſuper thronũ meũ. Quia
deſcendit hodie ⁊ immolauit boues ⁊ pinguia ⁊
arietes plurimos. ⁊ vocauit vniuerſos filios re
gis ⁊ principes: abiathar quoq; ſacerdotẽ: illiſ
q; veſcentibus ⁊ bibẽtibus corã eo: ⁊ dicẽtibus
viuat rex adonias: me ſuũ tuu; ⁊ ſadoch ſacer
dotem: ⁊ banaiam filiũ ioade. ⁊ famulũ tuum ſa
lomonẽ non vocauit. Nunqd a dño meo rege
exiuit hoc v̱bum: ⁊ mihi nõ indicaſti ſeruo tuo
qs ſeſſurus eſſet ſup thronũ dñi mei regis poſt
eũ. Et rñdit rex dauid dicẽs. Vocate ad me ber
ſabee. Que cũ fuiſſet ingreſſa coram rege ⁊ ſte/
tiſſet ãte eũ: iurauit rex ⁊ ait. Viuit dñs qui eru
it aiam mea; de oi anguſtia: q: ſicut iurauit tibi
per dñm deum iſrael dicens. ſalomon filius tu⁹
regnabit poſt me. ⁊ ipe ſedebit ſup ſoliu; meũ
ꝓ me: ſic faciã hodie. Sũmiſſoq; berſabee i t̃rã
vultu: adorauit regẽ dicens. Viuat dñs meus
rex dauid in et̃nũ. Dixit quoq; rex dauid. Vo/
cate mihi ſadoch ſacerdotẽ ⁊ nathan ꝓphetã. et
banaiã filiu; ioiade. Qui cum ingreſſi fuiſſent

coram rege. dixit ad eos. Tollite vobiſcum ſer
uos domini veſtri. ⁊ imponite ſalomonem fili
um meum ſuper mulam meam. ⁊ ducite eum i
gion. ⁊ vngat eum ibi ſadoch ſacerdos ⁊ nathã
ꝓpheta in regem ſuper iſrael. Et canetis buc/
cina atq; dicetis. Viuat rex ſalomon. Et aſcen
detis poſt eum. ⁊ venietis in irl'm. ⁊ ſedebit ſu
per ſolium meum. ⁊ ipe regnabit ꝓ me. illiq; p̃
cipiam vt ſit dux ſuper iſrael ⁊ ſuper iuda;. Et
rñdit banaias filius ioiade regi dicens. Amen
Sic loquat̃ dñs de⁹ domini mei regis. Quõ fu
it dñs cũ dño meo rege. ſic ſit cum ſalomone. ⁊
ſublimius faciat ſoliũ ei⁹ a ſolio domini mei re
gis dauid. Deſcendit ḡ ſadoch ſacerdos ⁊ na/
thã ꝓpha. ⁊ banaias fili⁹ ioiade ⁊ celethi ⁊ fele
thi. ⁊ ipoſuerũt ſalomonẽ ſup mulam regis da
uid. ⁊ adduxerũt eũ i gion. Sũpſitq; ſadoch ſa
cerdos cornu olei de tabernaculo ⁊ vnxit ſalo/
monẽ. ⁊ cecinerũt buccina. ⁊ dixit ois populus
Viuat rex ſalomõ. Et aſcẽdit vniuerſa multitu
do poſt eũ. ⁊ ppl's canẽtiũ tibijs ⁊ letantiũ gau
dio magno. ⁊ iſonuit terra a clamore eoꝝ. Au/
diuit aũt adonias ⁊ oẽs q inuitati fuerãt ab eo.
Iãq; cõuiuiũ finitum erat. Sed ⁊ ioab audita
voce tube ait. Quid ſibi vult clamor ciuitatis tu
multuantis. Adhuc eo loquente. ionathã filius
abiathar ſacerdotis venit. Cui dixit adonias.
Ingredere. q: vir fortis es ⁊ bona nũciãs. Rñ
ditq; ionathã adonie. Nequaq̃;. Domin⁹ enĩ
nr̃ rex dauid. regẽ cõſtituit ſalomone;. miſitq;
cũ eo ſadoch ſacerdotẽ ⁊ nathã ꝓphetã ⁊ banai
am filiũ ioiade ⁊ celethi ⁊ felethi. ⁊ ipoſuerũt eũ
ſuper mulã regis. Vnxerũtq; eũ ſadoch ſacer
dos ⁊ nathã ꝓpheta regẽ in gion: ⁊ aſcenderũt
inde letãtes. ⁊ inſonuit ciuitas. Hec ẽ vox quã
audiſtis. Sed ⁊ ſalomõ ſedet ſup ſoliũ regni. ⁊
ingreſſi ſerui regis benedixerunt dño nr̃o regi
dauid dicẽtes. Amplificet de⁹ nomẽ ſalomõis
ſup nomẽ tuũ. ⁊ magnificet thronũ eius ſuper
thronũ tuũ. Et adorauit rex in lectulo ſuo. In/
ſuper ⁊ hec locutus ẽ. Benedict⁹ dñs de⁹ iſra/
el q dedit hodie ſedẽtẽ in ſolio meo videntibus
oculis meis. Territi ſũt ḡ ⁊ ſurrexerũt oẽs q in
uitati fuerãt ab adonia. ⁊ iuit vnuſqſq; i viã ſu
am. Adonias aũt timẽs ſalomonem ſurrexit ⁊
abijt in tabernaculũ domini: tenuitq; cornu al
taris. Et nũciauerũt ſalomoni dicentes. Ecce
adonias timẽs regẽ ſalomonẽ tenet cornu alta
ris dicẽs. Iuret mihi rex ſalomõ hodie ꝙ nõ i
terficiat ſeruũ ſuũ gladio. Dixitq; ſalamon. Si
fuerit vir bonus nõ cadet ne vnus qdẽ capill⁹
ei⁹ in terrã: ſin aũt malũ inuẽtũ fuerit i eo. mo/

riet. Misit ergo salomō et eduxit eū ab altari et ingressus adorauit regē salomonē. Dixitq3 ei salomon. Uade in domū tuā. II

Appropinquauerūt autē dies dauid vt moreret: precepitq3 salomoni filio suo dicens. Ecce ego ingredior viam vniuerse terre. Cōfortare et esto vir fortis et obserua custodias domini dei tui vt ambules i vijs eius et custodias ceremonias eius: et pcepta ei9 et iudicia et testimonia. sicut scriptū ē i lege moysi vt intelligas vniuersa quo facis. et quocūq3 te verteris. vt cōfirmet dñs sermones suos q̄s locutus ē de me dicens. Si custodierit filij tui vias meas et ambulauerit corā me in veritate. i oī corde suo et in oī aīa sua: non auferet tibi vir d̄ solio israel. Tu q̄3 nosti q̄ fecerit mihi ioab filī9 saruie. q̄ fecerit duob9 pncipib9 exercitus israel. abner filio ner. et amase filio iether quos occidit et effudit sanguinē belli i pace et posuit cruorē belli in baltheo suo q erat circa lūbos ei9. et in calciamento suo qd̄ erat in pedibus ei9. Facies ḡ iuxta sapiētiā tuā. et nō deduces canitiem eius pacifice ad inferos. Sed et filijs berzellai galaaditis reddes grām. erūtq3 comedētes in mēsa tua. Occurrerūt eni mihi qū fugiebā a facie absalō fratris tui. Habes q̄3 apud te semei filiū gera filij gemini de baburim: q maledixit mihi maledictiōe pessima qū ibā ad castra. S3 q2 descendit mihi in occursū cū trāsirē iordanē et iuraui ei per dominū dicēs. nō te interficiam gladio. tu noli pati eū eē innoxiū. Uir aūt sapiens es vt scias q̄ facies ei. deducesq3 canos ei9 cu3 sanguine ad inferos. Dormiuit igit dauid cū patribus suis. et sepultus ē in ciuitate dauid. Dies aūt qbus regnūt dauid sup israel. q̄dragiata anni sūt. In hebrō regnūt septē annis: i irl'm trigintatrib9. Salomō aūt sedit sup thronū dauid p̄ris sui. et firmatū ē regnū ei9 nimis. Et ingressus ē adonias filius agith ad bersabee matrē salomōis. Que dixit ei. Pacificus ne ē ingressus tu9. Qui rñdit. Pacific9. Addiditq3 Sermo mihi ē ad te. Cui ait. loquere. Et ille. Tu ingt nosti q2 meū erat regnū. et me p̄posuerat oīs israel sibi i regē. s3 translatū ē regnū. et factū ē f̄ris mei. A dño. n. ɔstitutū ē ei. Nūc ḡ petitionē vnā p̄cor a te ne ɔfūdas faciē meam. Que dixit ad eu3. Loq̄re: et ille ait. Precor vt dicas salomoni regi: neq3 eni negare tibi qcq̄3 pōt: vt det mihi abisac sunamitē vxorē. Et ait bersabee. Bene ego loq̄r p te regi. Uenit ergo bersabee ad regē salomonē vt loq̄ret ei pro adonia. Et surrexit rex i occursū ei9 adorauitq3 eā. et sedit sup thronū suū. Positusq3 ē thron9 m̄ri regis q̄ sedit ad dextrā ei9: dixitq3 ei. Petitionē vnā puulā ego dep̄cor a te ne ɔfūdas faciē meam. et dixit ei rex. Pete m̄r mea. Neq3 eni fas ē vt auertā faciē tuā. Que ait. Det abisac sunamitē adonie f̄ri tuo vxor. Rñditq3 rex salomō. et dixit m̄ri sue. Quare postulas abisac sunamitē adonie. Postula ei et regnū. Ipe est eni f̄r me9 maior me. et h3 abiathar sacerdotē et ioab filiū saruie. Iurauit itaq3 rex salomō per dñm dicēs. Hec faciat mihi de9 et hec addat: q2 p̄ aīa3 suā locut9 ē adonias v̄bū h̄. Et nunc viuit dñs q firmauit me et collocauit me sup soliū dauid p̄ris mei. et q fecit mihi domū sicut locutus est. q2 hodie occidet adonias. Misitq3 rex salomō p manū banaie filij ioiade. q interfecit eum. et mortuus ē. Abiathar q̄3 sacerdoti dixit rex. Uade in anathot ad agrū tuū. Et qdē vir mortis es: sed hodie te nō interficiā. q2 portasti archā domini dei coram dauid p̄re meo. et sustinuisti laborē i oībus i qbus laborauit p̄r meus Eiecit ḡ salomō abiathar vt non esset sacerdos domini. vt ipleret s̄mo domini quē locutus est sup domū heli i sylo. Uenit aūt nūcius ad salomonē q̄ ioab declinasset post adoniā. et post salomonē non declinasset. Fugit ergo ioab in tabernaculū domini et app̄hendit cornu altaris. Nūciatūq3 ē regi salomoni q̄ fugisset ioab i tabernaculū domini. et eēt iux̄ altare. Misitq3 salomon banaiā filiū ioiade dicēs. Uade interfice eū. Et venit banaias ad tabernaculū domini. et dixit ei. Hec dicit rex. Egredere. Qui ait Nō egrediar: s3 hic moriar. Renūciauit banaias regi s̄monē dicēs. Hec locutus est ioab. et hec rñdit mihi. Dixitq3 ei rex. Fac sicut locut9 ē et interfice eū et sepeli. et amouebis sanguinē i nocētē q effusus ē a ioab. a me et a domo p̄ris mei et reddet dñs sanguinē eius sup caput ei9: q2 interfecit duos viros iustos melioresq3 se. et occidit eos gladio. p̄re meo dauid ignorante. abner filiū ner p̄ncipē milicie israel. et amasam filiū iether p̄ncipē exercitus iuda. Et reuertet sanguis illoꝝ in caput ioab. et in caput seminis ei9 i sempiternū. dauid āt et semini ei9 et domui et throno illius sit par vsq3 i eternū a dño. Ascēdit itaq3 banaias filius ioiade et aggressus eu3 interfecit: sepultusq3 ē i domo sua in deserto. et ɔstituit rex banaiā filiū ioiade p eo sup exercitū et sadoch sacerdotem posuit p abiathar. Misit quoq3 rex et vocauit semei. dixitq3 ei. Edifica tibi domū in irl'm. et habita ibi. Et nō egredieris inde huc atq3 illuc. Quacūq3 autem die

Iudicium duarum mulierum

egressus fueris et transieris torrentem cedron. scito te interficiendum. Sanguis tuus erit super caput tuum. Dixitque semei regi. Bonus sermo Sicut locutus est dominus meus rex. sic faciet servus tuus: Habitavit itaque semei in ierusalem diebus multis. Factum est autem post annos tres ut fugerent servi semei ad achis filium maacha regem geth. Nunciatumque est semei quod servi eius issent in geth. Et surrexit semei et stravit asinum suum. ivitque ad achis in geth ad requirendum servos suos. et adduxit eos de geth. Nunciatum est autem regi salomoni quod isset semei in geth de hierusalem et redisset. Et mittens vocavit eum dixitque illi. Nonne testificatus sum tibi per dominum et predixi tibi quacunque die egressus fueris huc et illuc: scito te esse moriturum. Et respondisti mihi. Bonus sermo quem audivi. Quare ergo non custodisti iusiurandum domini et preceptum quod preceperam tibi. Dixitque rex ad semei. tu nosti omne malum cuius tibi conscium est cor tuum quod fecisti david patri meo. Reddidit dominus malitiam tuam in caput tuum et rex salomon benedictus et thronus david erit stabilis coram domino usque in sempiternum. Iussit itaque rex banaie filio ioiade: qui aggressus percussit eum et mortuus est.

Capitulum III

Confirmatum est igitur regnum in manu salomonis. et affinitate coniunctus est pharaoni regi egypti. Accepit namque filiam eius: et adduxit in civitatem david donec compleret edificans domum suam et domum domini et murum ierusalem per circuitum. Attamen populus immolabat in excelsis. Non enim edificatum erat templum nomini domini usque in diem illum. Dilexit autem salomon dominum ambulans in preceptis david patris sui. excepto quod in excelsis immolabat. et accendebat thymiama: Abiit itaque salomon in gabaon ut immolaret ibi. Illud quippe erat excelsum maximum. Mille hostias in holocaustum obtulit salomon super altare illud in gabaon. Apparuit autem dominus salomoni per somnium nocte dicens. Postula quod vis ut dem tibi. Et ait salomon. Tu fecisti cum servo tuo david patre meo misericordiam magnam: sicut ambulavit in conspectu tuo in veritate et iusticia et recto corde tecum custodisti ei misericordiam tuam grandem. et dedisti ei filium sedentem super thronum. sicut est hodie. Et nunc domine deus tu regnare fecisti servum tuum pro david patre meo. Ego autem sum puer parvulus. et ignorans egressum et introitum meum. et servus tuus in medio est populi quem elegisti: populi infiniti qui enumerari et supputari non potest pre multitudine. Dabis ergo servo tuo cor docile ut populum tuum iudicare possit et discernere inter bonum et malum. Quis enim potest iudicare populum istum populum tuum hunc multum. Placuit ergo sermo coram domino quod salomon postulasset huiuscemodi rem. Et dixit dominus salomoni. Quia postulasti verbum hoc. et non petisti tibi dies multos: nec divitias aut animas inimicorum tuorum: sed postulasti tibi sapientiam ad discernendum iudicium ecce feci tibi secundum sermones tuos. Et dedi tibi cor sapiens et intelligens in tantum ut nullus ante te similis tui fuerit nec post te surrecturus sit. Sed et hec que non postulasti dedi tibi divitias scilicet et gloriam ut nemo fuerit similis tui in regibus. cunctis retro diebus. Si autem ambulaveris in viis meis et custodieris precepta mea et mandata mea sicut ambulavit pater tuus longos faciam dies tuos. Igitur evigilavit salomon. et intellexit quod esset somnium. Cumque venisset ierusalem. stetit coram archa federis domini: et obtulit holocausta. et fecit victimas pacificas et grande convivium universis famulis suis. Tunc venerunt due mulieres meretrices ad regem. steteruntque coram eo. Quarum una ait. Obsecro mi domine. ego et mulier hec habitabamus in domo una et peperi apud eam in cubiculo. Tertio autem die postquam ego peperi. peperit et hec. Et eramus simul. nullusque alius nobiscum in domo exceptis nobis duabus. Mortuus est autem filius mulieris huius nocte. Dormiens quippe oppressit eum. Et consurgens intempeste noctis silentio. tulit filium meum de latere meo ancille tue dormientis: et collocavit in sinu suo: suum autem filium qui erat mortuus posuit in sinu meo. Cumque surrexissem mane ut darem lac filio meo. apparuit mortuus. Quem diligentius intuens clara luce deprehendi non esse meum quem genueram. Responditque altera mulier Non est ita. sed filius tuus mortuus est: meus autem vivit. Econtrario illa dicebat. Mentiris. Filius quippe meus vivit. et filius tuus mortuus est. Atque in hunc modum contendebant coram rege. Tunc rex ait. Hec dicit Filius meus vivit. et filius tuus mortuus est. Et ista respondit. Non: sed filius tuus mortuus est. meus autem vivit. Dixit ergo rex. Afferte mihi gladium. Cumque attulissent gladium coram rege: dividite inquit infantem vivum in duas partes. et date dimidiam partem uni et dimidiam partem alteri. Dixit autem mulier cuius filius erat vivus ad regem. commota sunt quippe viscera eius super filio suo. Obsecro domine. date illi infantem vivum. et nolite interficere eum. Econtrario illa dicebat. Nec mihi nec tibi sit. sed dividatur. Respondit rex et ait. Date huic infantem vivum et non occidatur. Hec est enim mater eius. Audivit itaque omnis israel iudicium quod iudicasset rex. et timuerunt regem videntes sapientiam dei esse in eo ad faciendum iudicium.

Capitulum IIII

Erat autem rex salomon regnans super omnem israel. et hi principes quos habebat

Açarias fili⁹ sadoch sacerdot⁹ helioreth ꝛ abia
filij sisā scribe. Josaphat filius abilud a cōmen
tarijs: Banaias filius ioiade super exercitum
Sadoch autem ꝛ abiathar sacerdotes açarias
filius nathan super eos q assistebant regi. Sa/
bud filius nathan sacerdos amicus regis ꝛ ahi
sar p̄positus dom⁹. ꝛ adoniraȝ filius abda sup
tributa. Habebat aūt salomō duodeci p̄fectos
sup oēm israel q p̄bebant annonam regi ꝛ do/
mui eius. Per singulos enī mēses i anno. sin
guli necessaria mistrabāt. Et hec noīa eorum.
Benhur i mōte effraim. Bēdecar i macces ꝛ
i salebim ꝛ i bethsames ꝛ i helō ꝛ in bethanan.
Benesed i araboth. Jpsi⁹ enī erat socho ꝛ oīs
terra epher. Benab i adab cui⁹ oīs nephadoꝛ.
thaphet filiā salomonis hebebat vxorē. Bana
filius abilud regebat thanach ꝛ magedo ꝛ vni
uersam bethsan q̄ ē iuxta sarthana subter iesra
hel a bethsan vsqȝ abelmeula e regiōe iecmaan
Bengaber in ramoth galaad habebat anothi
air filij manasse in galaad. Jp̄e p̄erat in oi re/
giōe argob q̄ ē in basan sexaginta ciuitatibus
magnis atqȝ muratis q̄ habebant seras ereas.
Abinadab fili⁹ addo p̄erat in manaim. Achi/
maas i neptali. Sed ꝛ ip̄e hēbat basemath fili
am salomōis i ꝯiugio. Baana fili⁹ husi i aser
ꝛ in baloth. Josaphat filius pharue i ysachar.
Semei filius hela i beniami. Gaber filius su
ri i terra galaad. ꝛ in terra seon regis ammoꝛ/
rei et og regis basan sup oīa q̄ erāt i illa terra.
Juda et israel inumerabiles sicut arena maris
i multitudie comedētes et bibētes atqȝ letātes
Salomō aūt erat i ditiōe sua hn̄s oīa regna se/
cū a flumie terre philistijm vsqȝ ad terminum
egypti: offerētiū sibi munera et s̄uiētiū ei cūct⁹
dieb⁹ vite ei⁹. Erat aūt cib⁹ salomōis p dies sin
gulos triginti choꝛi simile et sexaginta choꝛi fa
rine decē boues pingues. et viginti boues pa
scuales et cētū arietes: excepta venatiōe ceruo
rū. capꝛaꝝ atqȝ bubaloꝝ ꝛ auiū altiliū. Jp̄e. n.
obtinebat oēm regionē q̄ erat trās flumē quasi
a thapsa vsqȝ ad gaçā: et cūctos reges illaꝝ re
gionū. et habebat pacē ex omni p̄te in circuitu.
Habitabatqȝ iuda et israel absqȝ timoꝛe vllo:
vnusquisqȝ sub vite sua et sub ficu sua. a dan vs
qȝ bersabee cūctis dieb⁹ salomōis. Et hēbat sa
lomō q̄dragınta milia p̄sepia equoꝝ curriliū. et
duodeci milia eq̄striū. nutriebātqȝ eos supꝛadi
cti regis p̄fecti: sȝ et necessaria mēse regis salo
monis cū ingēti cura pꝛebebāt in t̄pe suo. Oꝛ
deū qȝ et paleas equoꝝ et iumētoꝝ deferebāt
in locū vbi erat rex iuxta constitutū sibi. Dedit
qȝ deus sapiētiā salomōi et prudentiā multā ni
mis. et latitudinē coꝛdis q̄si arenā q̄ ē i littoꝛe
maris. et p̄cedebat sapiētia salomōis sapiētiaȝ
oīum oꝛiētaliū et egyptioꝝ. et erit sapiētioꝛ cun
ctis hoībus. Sapiētioꝛ ethan eçraite et hemā ꝛ
calchal et doꝛda filijs maol. et erat noīat⁹ i vni
uers̄ gētibus p circuitū. Locutus ē qȝ salomō
tria milia pabolas. ꝛ fuerunt carmina eius qn
qȝ milia. Et disputauit sup lignis a cedro q̄ ē
in libano vsqȝ ad hysopū q̄ egredit̄ de piete. et
disseruit de iumētis et volucribus et reptilib⁹
et piscibus. Et veniebāt de cūctis pp̄lis ad au
diendā sapientiā salomōis: et ab vniuersis re
gibus terre q audiebāt sapientiam eius. ¶ V
MJsit qȝ hirā rex tyri seruos suos ad sa
lomonē. Audiuit enī q ip̄m vnxissent
regem super israel p patre eius: qꝛ ami
cus fuerat hiram dauid oī tempoꝛe. Misit aūt
salomō ad hiram dicens. Tu scis voluntatē da
uid patris mei. ꝛ qꝛ nō poterat edificare domū
noī dn̄i dei sui, p̄pter bella imīnētia p circuitū.
donec daret dominus eos sub vestigio pednm
eius. Nūc aūt regem dedit deus meus mihi p
circuitū ꝛ nō ē sathan neqȝ occursus mal⁹: quā
obꝛē cogito edificare templū noī dn̄i dei mei si
cut locutus ē dauid p̄rī meo dicēs. Filius tu⁹
quem dabo p te sup soliū tuū: ip̄e edificauit do
mū noī meo. Precipe igit̄ vt p̄cidant mihi ser
ui tui cedros de libano. ꝛ serui mei sint cū s̄uis
tuis: mercedem aūt seruoꝝ tuoꝝ dabo tibi quā
cūqȝ petieris. Scis enim quō non ē in populo
meo vir qui nouerit ligna cedere sicut sidonij.
Cū ergo audisset hirā verba salomōis letat⁹ est
valde. ꝛ ait. Benedictus dn̄s de⁹ hodie qui de
dit dauid filiū sapiētissimū sup populū hūc plu
rimū. Et misit hirā ad salomonē dicēs. Audi
ui quecūqȝ mādasti mihi. Ego faciā oēm volū
tatē tuam in lignis cedrinis ꝛ abiegnis. Serui
mei deponēt ea de libano ad mare ꝛ ego cōpo
nā ea in ratibus in mari vsqȝ ad locū quē signi
ficaberis mihi: ꝛ applicabo ea ibi ꝛ tu tolles ea.
Pꝛebebisqȝ necessaria mihi vt det̄ cib⁹ domui
mee. Jtaqȝ hiram dabat salomoni ligna cedri
na ꝛ ligna abiegna iuxta oēm volūtatem eius.
Salomon aūt p̄bebat hiram viginti milia cho
ros tritici in cibū domui eius. ꝛ viginti choꝛos
purissimi olei. Hec tribuebat salomon hiram
per singulos annos. Dedit qȝ dn̄s sapientiam
salomōi sicut locutus est ei. ꝛ erat pax inter hi/
rā ꝛ salomonem. ꝛ pcusserūt ambo fedus. Ele
gitqȝ rex salomō oparios de oī isrl̄. ꝛ erat idi/
ctio trigita milia viroꝝ. Mittebatqȝ eos i liba

nū decem milia ꝑ menses singulos vicissim. ita
vt duobus mēsibus eēnt in domibus suis. Et
adoniram erat suꝑ huiuscemōi idictionē. Fue
rūt itaq; salomoni septuaginta milia coꝝ qui
onera portabant: ⁊ octoginta milia latomoꝝ in
monte absq; ꝓpositis q ꝑerant singulis opibus
nūero triū miliū ⁊ trecentoꝝ ꝑcipientiū pp̄lo ⁊
his q faciebant opus. Precepitq; rex vt tolle-
rent lapides grādes lapides ꝑciosos i fūdamē
tū tēpli. ⁊ q̄drarent eos quos dolauerūt cemen
tarij salomōis ⁊ cemētarij hiram. Porro biblij
ꝓparauerūt ligna ⁊ lapides ad edificādū domū

FActū est ergo q̄dringētesimo ⁊ ¶ VI
octogesimo āno egressionis filioꝝ isr̄l.
de terra egypti in anno q̄rto mense ꝗo
ipe est mēse secūdus regni salomonis suꝑ israel
edificare cepit domum dn̄o. Domus aūt quam
edificabat rex salomō dn̄o habebat sexaginta cu
bitos in longitudine. ⁊ viginti cubitos in latitu
dine: ⁊ triginta cubitos in altitudine. Et porti-
cus erat ante templū viginti cubitoꝝ longitudi
nis iuxta mensuraʒ latitudinis tēpli: ⁊ habebat
decē cubitos latitudinis ante faciē tēpli: fecitq;
in templo fenestras obliquas. Et edificauit suꝑ
pariete templi tabulata ꝑ gyrū in parietibus do
mus per circuitū tēpli ⁊ oraculi: ⁊ fecit latera in
circuitu. Tabulatū qđ subter erat qnq; cubitos
habebat latitudinis: ⁊ mediū tabulatū sex cubi-
toꝝ latitudinis: ⁊ tertiū tabulatū septē hn̄s cubi
tos latitudinis. Trabes autē posuit in domo ꝑ
circuitū forinsecus vt nō hererēt muris templi
Domus aūt cū edificaret᷑. de lapidibus dolatis
atq; ꝑfectis edificata est: ⁊ malleꝰ ⁊ securis ⁊ oē
ferramentū nō sunt audita in domo cū edificare
tur. Ostiuʒ lateris medij i ꝑiete erat domus d
xtre ⁊ ꝑ cochleā ascēdebāt in mediū cenaculum
⁊ a medio i tertiū. Et edificauit domū: ⁊ cōsum
mauit eā. Texit quoq; domū laquearibꝰ cedri-
nis ⁊ edificauit tabulatū suꝑ oēm domū qnq;
cubitis altitudinis. ⁊ opuit domū lignis cedri-
nis. Et factus est s̄mo dn̄i ad salomonē dicēs.
Domus hec quā edificas: si ambulaueris i p̄ce
ptis meis. ⁊ iudicia mea feceris: ⁊ custodieris
oīa mādata mea gradiēs ꝑ eā: firmabo sermo-
nē meū tibi quē locutus sū ad dauid prēm tuuʒ
⁊ habitabo i medio filioꝝ israel: ⁊ nō derelinquā
pp̄lm meū israel. Igit᷑ edificauit salomō domū
⁊ cōsumauit eā. Et edificauit ꝑietes domus in-
trinsecus tabulatis cedrinis a pauimēto domꝰ
vsq; ad sūmitatē ꝑietū. ⁊ vsq; ad laquearia. ⁊
operuit lignis cedrinis intrinsecus. ⁊ texit paui
mentum domus tabulis abiegnis. Edifica-
uitq; viginti cubitoꝝ ad posteriorē partem tē
pli tabulata cedrina a pauimento vsq; ad supe
riora. ⁊ fecit interiorē domū oraculi in sanctum
sanctoꝝ. Porro quadraginta cubitoꝝ erat ipm̄
tēplū ꝓ foribꝰ oraculi. ⁊ cedro oīs domꝰ intrin
secꝰ vestiebat᷑. habēs tornaturas ⁊ iūcturas su-
as fabrefactas ⁊ celaturas eminentes. Oia ce
drinis tabulis vestiebant᷑. nec oīo lapis appa-
rere poterat in ꝑiete. Oraculū aūt in medio do
mus in interiori ꝑte fecerat. vt poneret ibi ar-
chā federis dn̄i. Porro oraculū hēbat viginti cu
bitos lōgitudinis ⁊ viginti cubitos latitudinis
⁊ viginti cubitos altitudinis. ⁊ opuit illud atq;
vestiuit auro purissimo. Sʒ ⁊ altare vestiuit ce
dro. Domū q̊ʒ ante oraculū opuit auro purissi
mo: ⁊ affixit laminas clauis aureis. Nihilq;
erat in tēplo qđ nō auro tegeret᷑. Sed ⁊ totū al
tare oraculi texit auro. Et fecit in oraculo duos
cherubin de lignis oliuaꝝ decem cubitoꝝ alti-
tudinis. Quinq; cubitoꝝ ala cherub vna ⁊ qn
q; cubitoꝝ ala cherub altera. i. decē cubitos ha
bentes a summitate ale vsq; ad ale alterius sū-
mitatem. Decem q̊ʒ cubitoꝝ erat cherub secun
dus in mensura pari. ⁊ opus vnū erat in duo-
bus cherubin. i. altitudinem habebat vnꝰ che-
rub decē cubitoꝝ. ⁊ similit᷑ cherub secūdꝰ. Po
suitq; cherubin in medio tēpli interioris. Ex-
tēdebāt aūt alas suas cherubin ⁊ tangebat ala
vna parietem. et ala cherub secūdi tangebat pa
rietē alteꝝ. ale aūt altere i media ꝑte tēpli se in-
uicē cōtingebant. Texit q̊ʒ cherubin auro. Et
oēs parietes tēpli ꝑ circuitū sculpsit varijs cela
turis ⁊ torno. Et fecit i eis cherubin ⁊ palmas
⁊ picturas varias quasi ꝓminētes de pariete et
egrediētes. Sed ⁊ pauimētū domꝰ texit auro i
trinsecꝰ ⁊ extrinsecꝰ. Et in ingressu oraculi fecit
duo ostiola de lignis oliuaꝝ. postesq; anguloꝝ
qnq;. ⁊ duo ostia de lignis oliuaꝝ. Et sculpsit
in eis picturā cherubin ⁊ palmaꝝ spēs ⁊ ana-
glypha valde ꝓminētia. ⁊ texit ea auro ⁊ operu-
it tā cherubin q̄ʒ palmas ⁊ cetera auro. Fecit-
q; in introitu tēpli postes de lignis oliuaꝝ qua
drāgulatos. ⁊ duo ostia d lignis abiegnis altri
secꝰ. ⁊ vtrūq; ostiū duplex erat. ⁊ se iuicē tenēs
aperiebat᷑. Et sculpsit cherubin ⁊ palmas ⁊ ce
laturas valde eminētes: operuitq; oīa laminis
aureis opere quadro ad regulaʒ. Et edificauit
atriū interius tribus ordinibus lapidū polito
rū. ⁊ vno ordine lignoꝝ cedri. Anno quarto
fundata ē domus domini in mēse ꝗo. ⁊ i anno
vndecimo mense bul. ipe ē mēsis octauus per
fecta ē domꝰ in oī ope suo ⁊ in vniuersis vtēsi-

libus: edificauitq̄ eā annis septē. ¶ VII

D omū aūt suā edificauit salomō tredeci
annis. ⁊ ad perfectum vsq̄ perduxit.
Edificauit q̄ꝫ domū saltus libani centū
cubitoꝝ longitudinis. ⁊ quinquaginta cubito/
rū latitudinis. ⁊ triginta cubitoꝝ altitudinis. ⁊
quattuor deambulatoria int̄ colūnas cedrinas
Ligna quippe cedrina exciderat in colūnas. et
tabulatis cedrinis vestiuit totā camerā q̄ q̄dra
gintaqnq̄ colūnis sustentabat̄. Vnus autē or
do habebat colūnas qndeci ꝯtra se inuicē posi
tas. ⁊ e regiōe se respiciētes equali spatio int̄ co
lūnas: ⁊ sup colūnas quadrangulata ligna i cū
ctis equalia. Et porticū colūnaꝝ fecit qnquagi
ta cubitoꝝ lōgitudinis. ⁊ triginta cubitoꝝ lati/
tudinis. ⁊ alterā porticū in facie maioris porti/
cus. ⁊ colūnas ⁊ epistylia sup columnas fecit.
Porticū q̄ꝫ solij in qua tribunal ē. fecit: ⁊ tex t
lignis cedrinis a pauimēto vsq̄ ad sūmitatē. ⁊
domuncula in qua sedebat̄ ad iudicādū. erat in
media porticu. sil'r ope. Domū q̄ꝫ fecit filie pha
raonis quā vxorē duxerat salomō: tali ope qua
li ⁊ hāc porticū. Oia lapidibꝰ p̄ciosis q ad nor
mā quandā atq̄ mensurā tā intrinsecꝰ q̄ꝫ extri/
secus serrati erant. a fundamēto vsq̄ ad sūmi/
tatē parietū. ⁊ intrinsecus vsq̄ ad atriū maius
Fundamēta aūt de lapidibus preciosis. lapidi
bus magnis decē siue octo cubitoꝝ. ⁊ desuper
lapides p̄ciosi equalis mēsure secti erant. simili
terq̄ de cedro. Et atriū magis rotundū triū or
dinū de lapidibus sectis. ⁊ vniꝰ ordinis de do/
lata cedro: necnō ⁊ in atrio domꝰ domini inte/
riori. ⁊ in porticu domꝰ. Misit q̄ꝫ rex salomon
⁊ tulit hyrā de tyro filiū mulieris vidue de tri/
bu neptali pr̄e tyrio artificē erariū ⁊ plenū sapi
entia intelligētia ⁊ doctrina ad faciēdū oē opus
ex ere. Qui cū venisset ad regē salomonē. fecit
oē opus eius ⁊ finxit duas colūnas ereas: de/
cē ⁊ octo cubitoꝝ altitudinis colūnā vnam. ⁊ li
nea duodecim cubitoꝝ ambiebat colūnā vtrā/
q̄. Duo q̄ꝫ capitella fecit q̄ ponerent̄ super ca/
pita colūnaꝝ fusilia ex ere: qnq̄ꝫ cubitoꝝ altitu
dinis capitellū vnum. ⁊ qnq̄ cubitoꝝ altitudi
nis capitellū alteꝝ. ⁊ quasi in modum retis ⁊ ca
thenaꝝ sibi inuicem miro ope cōtextaꝝ. Vtrū
q̄ꝫ capitellū colūnaꝝ fusile erat. Septena versu
um retiacula in capitello vno. ⁊ septena retiacu
la in capitello altero. Et perfecit colūnas ⁊ du/
os ordines per circuitū retiaculoꝝ singuloꝝ vt
tegerent capitella q̄ erant sup sūmitatem malo/
granatoꝝ. Eodē modo fecit ⁊ capitello secūdo
Capitella aūt q̄ erant sup capita colūnaꝝ quasi
opere lilij fabricata erant in porticu quattuor cu
bitorum. ⁊ rursum alia capitella in sūmmitate
columnarum desuper iuxta mensuram colum
ne contra retiacula. Malogranatorum autem
ducenti ordines erant in circuitu capitelli secun
di. Et statuit duas columnas in porticu templi
Cūq̄ statuisset columnam dexteram. vocauit
eam nomine iachin. Similiter erexit columnā
secundam. ⁊ vocauit nomen eius booz. Et su/
per capita columnarum opus in modū lilij po
suit: perfectūq̄ꝫ opus est columnarū. Fecit quo
q̄ mare fusile decem cubitoruꝫ a labio vsq̄ ad
labium. rotundum in circuitu. Quinq̄ cubi/
torum altitudo eius ⁊ resticula triginta cubito/
rum cingebat illud per circuitū ⁊ sculptura sub
ter labium circuibat illud decem cubitis ambi/
ens mare. Duo ordines sculpturarum bistria
tarum erant fusiles. ⁊ stabant super duodecim
boues. E quibꝰ tres respiciebant ad aquilonē
⁊ tres ad occidentem. ⁊ tres ad meridiē. ⁊ tres
ad orientē. ⁊ mare sup eos desuper erat. quoꝝ
posteriora vniuersa intrīsecꝰ latitabāt. Grossi
tudo aūt luteris triuꝫ vnciaꝝ erat: labiūq̄ eius
quasi labiū calicis. ⁊ foliū repādi lilij. Duo mi
lia batos capiebat. ⁊ tria milia metretas. Et fe
cit decē bases eneas. quattuor cubitoꝝ longitu
dinis bases singulas. ⁊ quattuor cubitoꝝ lati/
tudinis. ⁊ triuꝫ cubitoꝝ altitudinis. ⁊ ipm opꝰ
basiū interrasile erat. Et sculpture int̄ iūcturas
⁊ inter coronulas ⁊ plectas. leones ⁊ boues ⁊
cherubin ⁊ in iūcturis sil'r desuper. Et subt̄ leo
nes ⁊ boues quasi lora ex ere depēdentia. ⁊ q̄t
tuor rote p bases singulas ⁊ axes erei. ⁊ p quat
tuor ptes quasi humeruli subt̄ luterēꝫ fusiles ꝯ
se inuicē respectātes. Os q̄ꝫ luteris intrinsecꝰ
erat in capitis sūmitate. ⁊ qd̄ forinsecus appare
bat vniꝰ cubiti erat totū rotūdū. pitq̄ habebat
vnū cubitū ⁊ dimidiū. In angulis aūt colūna/
rū varie celature erāt. ⁊ media int̄ colūnia qua
drata nō rotūda. Quattuor q̄ꝫ rote q̄ p quattu/
or angulos basis erāt coherebāt sibi subt̄ basiꝫ
Vna rota hēbat altitudinis cubitū ⁊ semis. Ta
les aūt rote erāt quales solēt in curru fieri. Et
axes earum ⁊ radij ⁊ cāti ⁊ modioli oia fusilia.
Nā ⁊ humeruli illi quattuor p singulos angu/
los basis vniꝰ ex ip̄a basi fusiles ⁊ ꝯiūcti erant.
In sūmitate āt basꝭ erat q̄dā rotunditas vniꝰ ⁊
dimidij cubiti ita fabrefacta vt lut̄ desup posset
imponi. habens celaturas suas variasq̄ scul/
pturas ex semetip̄a. Sculpsit q̄ꝫ i tabulatꝭ illis
q̄ erant ex ere ⁊ in angulis. cherubin ⁊ leones
⁊ palmas q̄si in similitudinē hoīs stātis. vt nō

celata sꝫ apposita ꝑ circuitū viderent̄. In hunc
moduꝫ fecit decē bases: fusura vna ⁊ mensura
scultura qꝫ ꝯsilis. Fecit q̄ꝫ decem luteres ereos.
Quadraginta batos capiebat luter vnus: erat
qꝫ quattuor cubitorū. Singulosqꝫ luteres per
singulas .i. decē bases posuit. ⁊ constituit decē
bases: qnqꝫ ad dexterā ꝑtē tēpli. ⁊ qnqꝫ ad si/
nistrā. Mare aūt posuit ad dexterā ꝑtē templi
ꝯtra orientē ad meridiē. Fecit ꝰ hirā lebetes ⁊
scutras ⁊ amulas. ⁊ ꝑfecit oē opꝰ regis salomo
nis in tēplo dñi: colūnas duas ⁊ funiculos ca/
pitellorꝫ sup capitella colūnarꝫ duos. ⁊ retiacu/
la duo vt operirent duos funiculos qui erant
sup capita colūnarū. ⁊ malogranata q̄dringen
ta in duobꝰ retiaculis duos versus malograna
torū in retiaculis singulis ad operiēdos funicu
los capitellorꝫ qui erāt sup capita columnarꝫ. ⁊
bases decēꝫ ⁊ luteres decē super bases ⁊ mare
vnū ⁊ boues duodecim subter mare. ⁊ lebetes
scutras ⁊ amulas. Oia vasa q̄ fecit hyraꝫ regi
salomoni in domo domini: de auricalcho erant
In cāpestri regiōe iordanis fudit ea rex in ar/
gylosa terra inter sochot ⁊ sarthā. ⁊ posuit salo
mon oia vasa in domo dñi. Propter multitu/
dinē autē nimiā nō erat pondus eris. Fecitqꝫ
salomon oia vasa in domo dñi: altare aureū. ⁊
mensā sup quā ponerent̄ panes ꝓpositiōis au/
reā ⁊ candelabra aurea qnqꝫ ad dexterā ⁊ qnqꝫ
ad sinistrā ꝯ oraculū ex auro puro ⁊ q̄si lilij flo
res ⁊ lucernas desup aureas ⁊ forcipes aure/
os ⁊ hydrias ⁊ fuscinulas ⁊ phialas ⁊ mortari
ola et thuribula d̄ auro purissimo. Et cardines
ostiorꝫ domus interioris sci scōrꝫ. ⁊ ostiorꝫ do/
mus tēpli ex auro erāt. Et ꝑfecit oē opꝰ qđ facie
bat salomō in domo dñi. Et intulit q̄ sanctifica
uerat dauid pater suꝰ: argētuꝫ et aurꝫ ⁊ vasa re
posuitqꝫ in thesauris domus dñi. ¶VIII

Nunc cōgregati sunt oēs maiores natu
israel cū ꝑncipibꝰ tribuū ⁊ duces familia
rum filiorū israel ad regē salomoneꝫ in
hierl'm vt deferrēt archā federis dñi de ciuitate
dauid .i. de syon. Cōuenitqꝫ ad regem salomo
nē vniuersus isrl' in mense bethanim in solēni
die: ipse ē mēsis septimꝰ. Veneruntqꝫ cuncti se
nes de israel. ⁊ tulerūt archā sacerdotes. ⁊ por
tauerunt archā dñi ⁊ tabernaculū federis ⁊ oia
vasa sanctuarij q̄ erāt in tabernaculo ⁊ ferebāt
ea sacerdotes ⁊ leuite. Rex aūt salomon. et oīs
multitudo isrl' q̄ conuenerat ad eum gradiebat̄
cū illo ante archā. ⁊ immolabāt oues ⁊ boues
absqꝫ estimatione ⁊ numero. Et intulerūt sacer
dotes archam federis dñi in locū suū in oracu/
lum tēpli in scm̄ sanctorꝫ subter alas cherubin.
Si quidē cherubin expandebant alas suuer lo
cum arche. ⁊ ꝓtegebāt archam ⁊ vectes eiꝰ de
super. Cūqꝫ eminerent vectes ⁊ apparerēt sū/
mitates eorꝫ foris sanctuariū añ oraculū nō ap/
parebant vltra extrinsecꝰ. q ⁊ fuerūt ibi vsqꝫ in
p̄sentē diē. In archa aūt nō erat aliud nisi due
tabule lapidee q̄s posuerat in ea moyses i oreb
q̄n pepigit dñs fedus cū filijs israel cū egrede/
rent̄ de terra egypti. Factū est aūt cū exissent sa
cerdotes de sanctuario nebula impleuit domū
dñi ⁊ nō poterant sacerdotes stare ⁊ mīstrare ꝓ
pter nebulā. Impleuerat .n. gloria dñi domuꝫ
domini. Tūc ait salomon: Dñs dixit vt habi/
taret in nebula. Edificās edificaui domū ⁊ ha
bitaculū tuū: firmissimū soliū tuū in sempit̄nū.
Cōuertitqꝫ rex faciē suam. ⁊ benedixit oi eccle
sie israel. Ois eni ecclesia isrl' stabat. Et ait sa/
lomon. Benedictꝰ dñs deus israel q locutꝰ est
ore suo ad dauid patrē meū. ⁊ in manibꝰ eius ꝑ
fecit dicēs: A die qua eduxi pplm meū israel de
egypto. non elegi ciuitatē de vniuersis tribubꝰ
israel vt edificaret̄ domus ⁊ esset nomen meuꝫ
ibi: sed elegi dauid vt esset sup populū meū isrl'
Voluitqꝫ dauid pater meꝰ edificare domū noi
dñi dei isrl'. et ait dñs ad dauid patrem meum.
Qđ cogitasti in corde tuo edificare domuꝫ noi
meo: bene fecisti hoc ipsū mente tractans. Ve/
rūtamē tu nō edicaficabis mihi domuꝫ sed filiꝰ
tuus q egredief de renibꝰ tuis ipse edificabit do
mū nomini meo. Cōfirmauit dñs ꝟmonē suū
quē locutus est: stetitqꝫ ꝓ dauid patre meo. et
sedi super thronū israel sicut locutus est dñs. et
edificaui domū noi dñi dei israel. ⁊ cōstitui ibi
locū arche in q̄ fedus dñi ē qđ percussit cū patri
bus nr̄is q̄n egressi sūt de terra egypti. Stetit
āt salomō añ altare dñi in cōspectu ecclesie isrl'
⁊ expandit manꝰ suas in celū. ⁊ ait: Dñe deus
israel nō ē sīlis tui deꝰ in celo desup ⁊ sup terrā
deorsū: q custodis pactū ⁊ miam seruis tuis: q
ambulāt coram te in toto corde suo: q custodisti
ꝟuo tuo dauid prī meo q̄ locutꝰ es ei. Ore locu
tus es. ⁊ manibus ꝑfecisti: vt hec dies probat.
Nūc igit̄ dñe deꝰ israel cōserua famulo dauid
patri meo que locutꝰ es ei dicens: Nō auferet̄
de te vir coram me qui sedeat sup thronū israel
ita tamē si custodierint filij tui viā suā vt ābu/
lent corā me sicut tu ambulasti in cōspectu meo
Et nūc dñe deus isrl' firmet̄ ꝟba tua q̄ locutꝰ
es ꝟuo tuo dauid prī meo. Ergo ne putādū est
qđ vere deꝰ habitet sup terrā? Si .n. celū et celi
celorꝫ te cape nō possūt: q̄to magis domus hec

quā edificaui tibi. Sȝ respice ad orōnē ſui tui.
et ad ꝑces eius dn̄e de⁹ me⁹. Audi hymnum et
orōnē quā ſu⁹ tuus orat corā te hodie: vt ſint
oculi tui aperti ſup domū hāc nocte ac die: ſup
domū de q̄ dixiſti: erit nomē meū ibi: vt exau/
dias orōnē quā orat in loco iſto ad te ſu⁹ tuus
vt exaudias deꝑcationē ſui tui ⁊ ppl'i tui iſrael
qdcūqȝ orauerit in loco iſto. ⁊ exaudies in loco
habitaculi tui in celo. et cū exaudieris ꝓpitius
eris. Si peccauerit hō in ꝓximū ſuū. ⁊ habue/
rit aliqd iuramentū q̄ teneat̃ aſtrict⁹. et venerit
ꝓpter iuramentū corā altari tuo in domū tuam
tu exaudies in celo. ⁊ facies et iudicabis ſuos
tuos cōdēnās impiū. et reddēs viā ſuā ſup ca/
put eius: iuſtificāsqȝ iuſtū ⁊ retribuēs ei ſm iu
ſticiam ſuā Si fugerit ppl's tuus iſrael iīmicos
ſuos: qꝛ peccaturus ē tibi ⁊ agētes pniam. ⁊ cō
fitētes noi tuo venerint et adorauerint. et deꝑ/
cati te fuerint in domo hac exaudi in celo. et di
mitte pctm̄ ppl'i tui iſrael. et reduces eos in trā
quā dediſti prib⁹ eoꝝ. Si clauſū fuerit celum. et
nō pluerit ꝓpter pctā eoꝝ. et orātes in loco iſto
pniam egerint noi tuo. et a pctis ſuis conuerſi
fuerint ꝓpter afflictionē ſuā: exaudi eos in celo
et dimitte pctā ſuoꝝ tuoꝝ et populi tui iſrael.
et oſtēde eis viā bonā per quā ambulēt. et da
pluuiā ſup terrā quā dediſti pplo tuo i poſſeſſio
nē. Fames ſi oborta fuerit in tra: aut peſtilētie
aut corruptus aer: aut erugo: aut locuſta: vel
rubigo. et afflixerit eū inimicus eius portas ob
ſidens: ois plaga vniuerſa infirmitas cuncta
deuotatio et iꝑcatio q̄ acciderit oi hoi de po/
pulo tuo iſrael. ſi qs cognouerit plagam cordis
ſui: et expāderit manus ſuas i domo hac: tu ex
audies i celo i loco hītatiōis tue. et repropitiabe
ris. et facies vt des vnicuiqȝ ſm oēs vias ſuas
ſicut videris cor eius: qꝛ tu noſti ſolus cor oīuȝ
filioꝝ hoīuȝ vt timeāt te cūctis diebus quibus
viuūt ſup faciē terre quā dediſti prībus noſtris
Inſup et alienigena qui non eſt de populo tuo
iſrael cū venerit de tra lōginq̄ ꝓpt nomē tuuȝ
audiet̃ .n. nomē tuū magnū et manus tua fort'
et brachiū tuū extentū vbiqȝ: cū venerit ergo et
orauerit in hoc loco: tu exaudies i celo i firma/
mento habitaculi tui. et facies oīa ꝓ qbus iuo
cauerit te alienigena vt diſcāt vniuerſi populi
terrarū nomē tuū timere ſic popul⁹ tuus iſrl'. et
ꝓbēt qꝛ nomē tuū inuocatū eſt ſup domū hanc
quā edificaui. Si egreſſus fuerit ppl's tuus ad
bellū ꝯ iīmicos ſuos ꝑ viā quocūqȝ miſeris eos
orabūt te ꝯ viā ciuitatis quā elegiſti. ⁊ ꝯtra do
mū quā edificaui nomi tuo. et exaudies in celo
orātiōes eoꝝ ⁊ ꝑces eoꝝ. ⁊ facies iudiciū eoꝝ.
Qꝛ ſi peccauerint tibi. nō ē eni hō q non peccet
⁊ iratus tradideris eos inimicis ſuis. ⁊ captiui
ducti fuerint in terrā inimicoꝝ lōge vel ꝓpe. ⁊
egerint pniam in corde ſuo. in loco captiuitatis
⁊ cōuerſi deꝑcati te fuerint in captiuitate ſua di
cētes: peccauimus. iniq̄ egim⁹. impie geſſim⁹
⁊ reuerſi fuerint ad te in vniuerſo corde ſuo. et
tota aīa ſua. in terra inimicoꝝ ſuoꝝ ad quā ca/
ptiui ducti fuerint ⁊ orauerint te ꝯ viā terre ſue
quā dediſti prībus eoꝝ ⁊ ciuitatis quā elegiſti.
⁊ tēpli qd edificaui noi tuo: exaudies in celo in
firmamento ſolij tui. orātiōes eoꝝ ⁊ ꝑces eoꝝ.
facies iudiciū eoꝝ. ⁊ ꝓpitiaberis populo tuo q
peccauit tibi. ⁊ oib⁹ iniqtatib⁹ eoꝝ qbus ꝑuari
cati ſūt in te. ⁊ dabis miam corā eis q eos capti
uas habuerint vt miſereant̃ eis. Popul⁹ eniȝ
tuus eſt ⁊ hereditas tua quos eduxiſti de terra
egypti de medio fornacis ferree. vt ſint oculi tui
apti ad deꝑcationē ſerui tui ⁊ ppl'i tui iſrael. et
exaudies eos in vniuerſis ꝓ qb⁹ iuocauerint te
Tu eni ſepaſti eos tibi in hereditatē de vniuer
ſis ppl'is terre ſicut locut⁹ es ꝑ moyſen ſuū tuū
qn̄ eduxiſti prēs nr̄os de egypto dn̄e de⁹. Fa/
ctū ē aūt cū ꝯpleſſet ſalomō orās dn̄m oēȝ ora
tionē ⁊ deꝑcationē hāc. ſurrexit de ꝯſpectu alta
ris dn̄i. Vtrūqȝ eni genu i terrā fixerat. ⁊ ma
n⁹ expāderat ad celū. Stetit ḡ ⁊ benedixit oi ec
cleſie iſrl' voce magna dicens. Benedict⁹ dn̄s
de⁹ q dedit requiē pplo ſuo iſrl' iux̄ oia q̄ locut⁹
ē. Nō cecidit ne vn⁹ qdē ſmo ex oib⁹ bonis q̄
locut⁹ ē ꝑ moyſen ſuū ſuū. Sit dn̄s de⁹ nr̄ no/
biſcū ſicut fuit cū prīb⁹ nr̄is: nō derelinquēs nos
neqȝ ꝓijciēs: ſȝ iclinet corda nr̄a ad ſe vt ambu
lem⁹ in vniuerſis vijs ei⁹ ⁊ cuſtodiamus man
data eius. ⁊ cerimonias ⁊ iudicia q̄cūqȝ māda/
uit prīb⁹ nr̄is. ⁊ ſint ſmones mei iſti qbus deꝑ
catus ſū corā dn̄o appropinquātes dn̄o deo no
ſtro die ac nocte: vt faciat iudiciū ſuo ſuo ⁊ po
pulo ſuo iſrl' ꝑ ſingulos dies. vt ſciāt oēs ppl'i
terre. qꝛ dn̄s ipē ē de⁹. ⁊ non ē vltra abſqȝ eo.
Sit q̄ȝ cor nr̄m ꝑfectū cum dn̄o deo nr̄o. vt am
bulem⁹ i decretis ei⁹. ⁊ cuſtodiam⁹ mādata ei⁹
ſicut ⁊ hodie. Igit̃ rex ⁊ oīs iſrael cū eo imola
bāt victimas corā dn̄o. Mactauitqȝ ſalomō ho
ſtias pacificas quas imolauit dn̄o. boū viginti
duo milia ⁊ ouiū cētū viginti milia. Et dedica
uerūt tēplū dn̄i rex ⁊ filij iſrl'. In die illa ſancti
ficauit rex mediū atrij qd erat ante domū domi
ni. Fecit qppe holocauſtū ibi ⁊ ſacrificiū ⁊ adi
pē pacificoꝝ: qm̄ altare ereum qd erat corā dn̄o
minus erat. ⁊ cape nō poteāt holocauſtū et ſa

crificiū ꝛ adipē pacificoꝝ. Fecit ergo salomon in tpe illo festiuitatē celebrē. ꝛ oīs israel cuȝ eo multitudo magna ab introitu emath vſqꝫ ad riuum egypti corā dn̄o deo nr̄o septem diebus et septē diebus.i.quattuordecim diebus. ꝛ in die octauo dimisit popul⁹. Qui benedicētes regi: pfecti sunt in tabernacula sua: letantes ꝛ alacri corde sup oib⁹ bonis que fecerat dn̄s dauid ser uo suo ꝛ israel populo suo. ¶ IX

Factū ē aūt cū pfecisset salomon edificiū dom⁹ domini ꝛ edificiuȝ regis ꝛ oē qd̾ optauerat ꝛ voluerat facere: apparuit ei dn̄s secūdo sicut apparuerat ei in gabaaō Dixitqꝫ dn̄s ad eū. Exaudiui orōnē tuā ꝛ depcationē tuam quā deprecat⁹ es coram me. Sanctificaui domū hāc quā edificasti vt ponerē nomē meum ibi in sempiternū. ꝛ erūt oculi mei ꝛ cor meū ibi cunctis dieb⁹ Tu q̄ȝ si ambulaueris coram me sicut ambulauit pater tu⁹ in simplicitate cordis ꝛ i eqtate ꝛ feceris oīa q̄ pcepi tibi ꝛ iudicia mea huaueris ꝛ legitima mea: ponā thronū regni tui sup israel in sempiternū sicut locutus sū dauid prī tuo dicēs: nō inferet̃ vir de genere tuo de solio israel. Si aūt auersione auersi fueritis vos ꝛ filij vr̄i nō sequētes me nec custodiētes mādata mea ꝛ cerimonias q̄s ppo sui vobis: ȝ abieritis ꝛ colueritis deos alienos ꝛ adoraueritis eos: auferā israel de supficie tre quā dedi eis ꝛ tēplū qd̾ scificaui noī meo pijciā a ɔspectu meo: eritqꝫ isrl̾ in puerbiū ꝛ in fabulā cūctis pplīs. ꝛ dom⁹ hec erit in exēplū. Ois q trāsierit p eā stupebit. ꝛ sibilabit. ꝛ dicet Quare fecit dn̄s sic tre huic ꝛ domui huic? Et rn̄debūt. Quia dereliqrūt dn̄m deū suuȝ qui eduxit pres eoꝝ de tra egypti ꝛ secuti sūt deos alienos ꝛ coluerunt eos. ꝛ adorauerūt eos: iccirco induxit dn̄s sup eos omne malum hoc. Expletis aūt annis viginti postq̄ȝ edificauerat salomon duas domos.i.domū dn̄i ꝛ domū regis. hyrā rege tyri pbente salomoni ligna cedrina ꝛ abiegna ꝛ aurū iuxta oē qd̾ op⁹ habuerat: tūc dedit salomoni hyrā viginti oppida in terra galilee. Et egressus ē hyrā de tyro vt videret oppida q̄ dederat ei salomon ꝛ nō placuerāt ei. Et ait. Heccine sūt ciuitates q̄s dedisti mihi frater: et appellauit eas terrā chabul vſqꝫ in diem hanc. Misit ḡ hyrā ad regē salomonē cētū viginti talēta auri. Hec sūma expēsaꝝ quā obtulit salomon rex ad edificandū domū dn̄i ꝛ domū suā ꝛ mello ꝛ muruȝ hierusalē ꝛ heser ꝛ mageddo et gaçer. Pharao rex egypti ascēdit. et cepit gaçer: succēditqꝫ eam igni. ꝛ chananeū qui habitabat in ciuitate interfecit. ꝛ dedit eā in dotē filie sue vxori salomonis. Edificauit ḡ salomon gaçer ꝛ bethoron inferiorē ꝛ baalath ꝛ palmirā in tra solitudis ꝛ oēs vicos q ad se ptinebāt. ꝛ erāt absqꝫ muro: muniuit ꝛ ciuitates curruū ꝛ ciuitates eqtū ꝛ qdcūqꝫ ei placuit vt edificaret in hirl̾m ꝛ in libano ꝛ in oī terra ptātis sue. Vniuersū pplm̄ qui remāserat de ammoreis ꝛ de ethceis ꝛ phereçeis ꝛ eueis ꝛ iebuseis: q nō sunt de filijs isrl̾: hoꝝ filios qui remāserant in terra q̄s.s.nō potuerāt filij isrl̾. exterminare fecit salomō tributarios vſqꝫ in diē hāc. De filijs aūt israel nō cōstituit salomon huire quēqꝫ: sed erāt viri bellatores ꝛ ministri ei⁹ ꝛ pncipes ꝛ duces ꝛ prefecti curruū ꝛ equoꝝ. Erant autē pncipes sup oīa opa salomonis ppositi qngenti qnqginta q habebāt subiectū pplm̄: ꝛ statutis opib⁹ impabat: Filia aūt pharaōis ascēdit de ciuitate dauid in domū suā quā edificauerat ei salomon. Tūc edificauit mello. Offerebat quoqꝫ salomon trib⁹ vicib⁹ p ānos singulos holocausta ꝛ pacificas victimas sup altare qd̾ edificauerat dn̄o ꝛ adolebat thymiama coram dn̄o. Perfectūqꝫ ē tēplū. Classem q̄ȝ fecit rex salomon in asiongaber q̄ est iuxta haylā in littore maris rubri in terra idumee. Misitqꝫ hyrā in classe illa huos suos viros nauticos ꝛ gnaros maris cum huis salomonis. q cuȝ venissent in ophir: sūptū inde auꝝ qdringentoꝝ viginti talentoꝝ detulerūt ad regē salomonē. ¶ X

Sed ꝛ regina saba audita fama salomonis: in noīe domini venit tēptare eum in enigmatib⁹ Et ingressa irl̾m multo cū comitatu ꝛ diuitijs: camelis portantib⁹ aromata ꝛ aurū infinitū nimis ꝛ gēmas preciosas venit ad regem salomonē. ꝛ locuta est ei vniuersa que habebat in corde suo. Et docuit eam salomon oīa vba q̄ pposuit. Non fuit sermo q regē posset latere. ꝛ nō respōderet ei: Videns aūt regina saba oēm sapiam salomonis. ꝛ domū quā edificauerat: ꝛ cibos mēse eius. ꝛ habitacula huoꝝ et ordines ministrātium: vestesqꝫ eoꝝ ꝛ pincernas. ꝛ holocausta que offerebat in domo dn̄i: nō habebat vltra spm̄ dixitqꝫ ad regē: Ver⁹ ē hmo quē audiui in tra mea sup sermonib⁹ tuis ꝛ sup sapia tua: ꝛ non credebam narrantib⁹ mihi: donec ipsa veni ꝛ vidi oculis meis. ꝛ pbaui q̄ media pars mihi nūciata nō fuerit. Maior est sapia et opera tua q̄ȝ rumor quē audiui. Beati viri tui ꝛ beati serui tui hi q stant coram te semp et audiūt sapiam tuam. Et dn̄s de⁹ tu⁹ benedict⁹ cui cōplacuisti ꝛ posuit te

sup thronū isrl'eo q diléxerit dñs isrl'in sempi/
ternū. & cōstituet te regē vt faceres iudiciū & iu/
sticiā. Dedit ḡ regē centū viginti talēta auri. et
aromata multo nimis et gēmas p̄ciosas. Non
sunt allata vltra aromata tā multa q̄ ea q̄ dedit
regina saba regi salomoni. Sz & classis hyram
q̄ portabat aurū de ophir: attulit ex ophir ligna
thina multa nimis & gēmas preciosas. Fecitq3
rex de lignis thinis fulcra domus dñi et dom9
regie & citharas lirasq3 cātorib9. Nō sunt alla/
ta h9cemōi ligna thina neq3 visa vsq3 in p̄sentē
diē. Rex aūt salomon dedit regine saba omnia
q̄ voluit et petiuit ab eo: exceptis his que vltro
obtulerat ei munere regio. Que reuersa eſt et
abijt in terrā suā cū s̄uis suis. Erat autē pon/
dus auri qd̄ offerebat̄ salomoni per annos sin
gulos sexcētoꝝ sexaginta sex talētoꝝ auri: exce
pto eo qd̄ offerebāt viri qui sup vectigalia erāt
& negociatores: vniuersiq3 scuta vendentes. &
oēs reges arabie: ducesq3 tre. Fecit q3 rex sa/
lomon ducenta scuta de auro purissimo. Sex/
centos auri siclos dedit laminal' scuti vni9 & tre
centas peltas ex auro probato. Trecēteq3 lami
ne auri vnā peltam vestiebant. Posuitq3 eas
rex in domo saltus libani. Fecit etiam rex salo
mon thronū de ebore grandem & vestiuit eum
auro fuluo nimis q habebat sex gradus. Et sū
mitas throni rotūda erat in parte posteriori. et
due man9 hinc atq3 inde tenētes sedile: & duo
leones stabāt iuxta manus singulas & duodeci
leunculi stātes sup sex gradus hinc atq3 inde:
Nō ē factū tale op9 in vniuersis regnis. Sz et
oia vasa de q̄bus potabat rex salomon erāt au
rea: & vniuersa suppellex domus saltus libani
de auro purissimo. Nō erat argētū: nec alicui9
p̄cij putabat̄ i diebus salomōis: q2 classis regl'
p mare cū classe hirā semel p tres ānos ibat in
tharsis deferēs inde auꝝ et argētū et dētes ele
phātoꝝ & simias & pauos. Magnificatus ē ḡ
rex salomō sup oēs reges terre diuitijs et sapiē
tia. et vniuersa tra desiderabat vultū salomōis
vt audiret sapiam eius quam dederat deus in
corde eius. et singuli deferebāt ei mūera vasa
argētea et aurea vestes, et arma bellica: aroma
ta quoq3 et equos et mulos per ānos singulos
Cōgregauitq3 salomō currus et eq̄tes. & facti
sūt ei mille q̄dringēti currus et duodecim milia
eq̄tū. et disposuit eos per ciuitates munitas: et
cū rege in irl'm. Fecitq3 vt tāta eēt abūdantia
argenti in irl'm. quanta et lapidū. et cedrorum
p̄buit multitudinē q̄si sicomoros que nascūtur
in campestribus. Et educebāt̄ eq salomōi de egy
pto et de choa. Negociatores. n. regl' emebant
de choa & statuto p̄cio perducebāt. Egrediebat̄
āt q̄driga ex egypto sexcētis siclis argēti & equ9
cētū q̄nq̄ginta. Atq3 in hūc modū cuncti reges
ethçoꝝ & syrie equos venūdabāt. XI

Rex autē salomon adamauit mulieres
alienigenas multas: filiā q3 pharaōis
& moabitidas & āmonitidas. idumeas
et sidonias et cetheas. de gentib9 sup quib9 di/
xit dñs filijs israel. Non ingrediemini ad eas
neq3 de illis ingredient̄ ad vr̄as. Certissime. n.
auertēt corda vr̄a vt sequamini deos eaꝝ. His
itaq3 copulat9 est salomon ardētissimo amore.
Fueruntq3 ei vxores quasi regine septigēte & cō
cubine trecēte. Et auerterūt mulieres cor eius
Cūq3 iā eēt senex. deprauatū ē cor ei9 p mulie/
res vt seq̄ret̄ deos alienos: nec erat cor ei9 per
fectū cū dño deo suo sic cor dauid patris ei9 sed
colebat salomon astharthen deā sidoniorum. &
chamos deū moabitaꝝ. et moloch idolū āmo/
nitaꝝ. Fecitq3 salomon qd̄ nō placuerat corā
dño et nō adimpleuit vt seq̄ret̄ dñm sicut dauid
pater ei9. Tūc edificauit salomon phanū cha/
mos idolo moab i mōte q ē contra irl'm. & mo
loch idolo filiorū āmon. Atq3 in hūc modū fe
cit vniuersis vxoribus suis alienigenis q̄ ado
lebāt thura et immolabant dijs suis. Igit̄ irat9
ē dñs salomoni: q auersa eēt mens eius a dño
deo isrl' qui apparuerat ei secundo et p̄cepat de
v̄bo hoc ne sequeret̄ deos alienos. & nō custo
diuit que mādauit ei dñs. Dixit itaq3 dñs salo
moni. Quia habuisti hoc apud te & ñ custodisti
pactū meum & p̄cepta mea que mādaui tibi: di
rumpens scindā regnū tuū: et dabo illud seruo
tuo. verūtamē i dieb9 tuis non faciā p̄pter dauid
patrē tuū. De manu filij tui scindam illud: nec
totum regnū auferam sed tribū vnā dabo filio
tuo p̄pter dauid seruum meū & irl'm quā elegi
Suscitauit aūt dñs aduersarium salomōi adad
idumeū de semine regio q erat in edom Cū. n.
eēt dauid in idumea & ascendisset ioab p̄nceps
militie ad sepeliendū eos q fuerāt interfecti. et
occidisset oē masculinū in idumea: sex eni mē
sibus ibi morat9 ioab et ois isrl' donec interime
ret oē masculinum in idumea: fugit adad ip̄e &
viri idumei de s̄uis p̄ris ei9 cū eo vt igrederet̄
egyptū. Erat aūt adad puer puulus. Cūq3 sur
rexissent de madian venerūt in pharā. Tule/
runtq3 secū viros de pharā. & introierunt egy
ptū ad pharaonē regē egypti. Qui dedit ei do
mū. & cibos cōstituit & terrā delegauit. Et iue/
nit adad grām corā pharaone valde intantum

vt daret ei vxorē sororē vxoris sue germanā taf nes regine. Genuitq3 ei soror tafnes genebath filiū. et nutriuit eum tafnes i domo pharaonis. Eratq3 genebath habitās apd pharaonē. cu3 filijs ei9. Cūq3 audisset addad i egypto dormisse dauid cū prībus suis. et mortuū esse ioab princi pē militie dixit pharaoni. Dimitte vt vada3 in terrā mea3. Dixitq3 ei pharao. Qua.n.re apd me indiges vt queras ire ad terram tuam. At ille rñdit. Nulla. S3 obsecro te vt dimittas me Suscitauit quoq3 ei deus aduersariū razon filium heliadam q fugerat adadezer regē saba dñ3 suum: et ɔgregauit ɔ̄ eū viros: et factus est pnceps latronū cū iterficeret eos dauid abierūtq3 damascū et habitauerunt ibi: et cōstituerunt eu3 regē in damasco. eratq3 aduersarius isrl̄ cūctis diebus salomōis. Et hoc est malū addad et odium ɔ̄ israel: regnauitq3 in syria. Hieroboā q3 fili9 nabat eufrateus de sareda fuus salomonis cui9 mater erat noīe Serua mulier vidua: leuauit manū ɔ̄ regē. Et hec est cā rebelliōis aduersus eū: q2 salomō edificauit mello: et coeq̄uit voraginē ciuitat3 dauid pris sui. Erat āt hieroboam vir fortis et potēs. Vidēsq3 salomon adolescentē bone idolis et idustriū ɔstituerat eū prefectū sup tributa vniuerse domus ioseph. Factu3 est igit̄ i tpe illo vt hieroboā egrederet̄ de irl̄m. et iueniret eū abias sylonites ppha in via opt9 pallio nouo. Erāt aūt duo tm̄ in agro. Apphēdensq3 abias palliū suū nouū quo coopertus erat scidit i duodeci3 ptes: et ait ad hieroboam. Tolle tibi decē scissuras. Hec.n. dicit dñs de9 isrl̄. Ego scindā regnū de manu salomōis et dabo tibi decē tribus. Porro vna tribus remanebit ei pter fuū meū dauid: et irl̄m ciuitatē quam elegi ex oībus tribubus israel: eo q dereliqrit me et adorauerit asthartben deā sidonio2 et chamos deū moab: et moloch deū filio2 amon. et nō ambulauerit in vijs meis vt faceret iusticiam corā me et p̄cepta mea et iudicia sicut dauid pater ei9 nec auferam omne regnum de manu eius. sed ducem pona3 eū cunctis diebus vite sue pter dauid fuū meū quē elegi. q custodiuit mandata mea et p̄cepta mea. Auferā aūt regnum de manu filij eius et dabo tibi decē tribus: filio aūt eius dabo tribū vnā vt remaneat lucerna dauid fuo meo cūctis dieb9 corā me i hierusalē ciuitate quā elegi vt esset nomen meū ibi: te autem assumam et regnabis super oīa q̄ desiderat aīa tua. erisq3 rex super israel. Si igit̄ audieris oīa q̄ p̄cepo tibi et ābulaueris i vijs meis: et feceris qd rectū ē coram me custodiens mandata mea et precepta mea. sicut fecit dauid fuus me9 ero tecū: et edificabo tibi domū fidelem quō edificaui dauid domū. et tradā tibi israel. et affligā semē dauid sup h. verūtñ nō cūctis diebus. Voluit ḡ salomō interficer̄ hieroboā. Qui surrexit et aufugit i egyptū ad sesac regē egypti. et fuit in egypto vsq3 ad mortē salamōis. Reliquū āt vbo2 salomonis et oīa q̄ fecit et sapiētia ei9: ecce vniuersa scripta sūt in libro. vbo2 die2 salomōis. Dies āt quos regnauit salomō in irl̄m sup oēm israel. quadraginta anni sūt. Dormiuitq3 salomō cu3 patribus suis. et sepultus ē in ciuitate dauid patris sui. regnuitq3 roboā fili9 eius p eo. XII

Venit aūt roboā in sichē. Illuc eni congregatus erat oīs ppl's israel ad ɔstituendū eū regē. At vero hieroboā filius nabath cū adhuc eēt in egypto pfug9a facie salomonis regis. audita morte eius reuersus ē de egypto. Miserūtq3 et vocauerūt eū. Venit ḡ hieroboā et oīs multitudo israel. et locuti sunt ad roboā dicentes. Pat tuus durissimū iugū imposuit nobis. tu itaq3 nūc iminue paululū d impio pr̄is tui durissimo2 de iugo grauissimo qd imposuit nobis et seruiem9 tibi. Qui ait eis Ite vsq3 ad tertium diem et reuertimini ad me Cūq3 abisset ppl's: inijt cōsiliū rex roboā cū senioribus q assistebāt coram salomōe pr̄e ei9 cu3 adhuc viueret. et ait eis. Q d datis cōsiliū vt rñdeā pplo. Qui dixerūt ei. Si hodie obedieris pplo huic et seruieris. et petitiōi eo2 cesseris. locutusq3 fueris ad eos vba lenia. erūt tibi serui cūctis dieb9. Qui dereliqt cōsiliū senū qd dederāt ei. et adhibuit adolescētes q nutriti fuerāt cū eo. et assistebāt illi. dixitq3 ad eos. Q d mihi datis cōsiliū vt rñdeā populo huic: q dixerūt mihi leuius fac iugū qd iposuit pr̄ tuus super nos. Et dixerūt ei iuuenes qui nutriti fuerant cū eo Sic loq̄re populo huic q locuti sūt ad te dicētes Pat tu9 aggrauauit iugū nr̄m. tu releua nos. Sic loq̄ris ad eos. Minim9 digit9 me9 grossior ē dorso pr̄is mei. Et nunc pr̄ me9 posuit sup vos iugū graue. ego aūt addam sup iugū vr̄m Pat me9 cecidit vos flagellis: ego aūt cedam vos scorpionibus. Venit ḡ hieroboā et oīs populus ad roboā die tertia sicut locut9 fuerat rex dicēs. reuertimini ad me die tertia. Rñditq3 rex pplo dura. derelicto ɔsilio senio2 qd ei dederāt et locutus ē eis fm ɔsiliū iuuenū dicēs. Pater me9 aggrauauit iugū vr̄m ego aūt addā iugo vr̄o Pat me9 cecidit vos flagellis. ego autē cedam vos scorpionibus. Et nō acqeuit rex pplo. qm̄ auer satus fuerat eū dñs vt suscitaret vbū suu3

qd locutus fuerat in manu ahie sylonite ad hie/
roboā filiū nabath. Vidēs itaq3 popul⁹ q͛ no/
luisset eos audire rex. rn̄dit ei dicēs: Que no/
bis pars in dauid: vel q̄ hereditas in filio isai?
Vade in tabernacula tua israel. Nūc vide do/
mū tuā dauid Et abijt israel in tabernacula sua
Sup filios aūt israel qcūq3 habitabāt in ciuita/
tib⁹ iuda regnauit roboā. Misit ḡ rex roboā3
aduraā3 q erat sup tributa. ⁊ lapidauit eum oīs
israel. ⁊ mortu⁹ ē. Porro rex roboā festin⁹ ascē
dit curru3. ⁊ fugit in hierusalē: recessitq3 israel
a domo dauid vsq3 in p̄sentē diē. Factū ē autē
cu3 audisset oīs israel q͛ reuersus eēt hieroboā
miserunt et vocauerunt eu3 ꝯgregato cetu ⁊ cō
stituerunt eu3 regē sup oēm israel: nec secut⁹ ē
q̄spiā domu3 dauid p̄ter tribu3 iuda solā. Ve/
nit autē roboā hierusalē. et ꝯgregauit vniuer/
sam domu3 iuda et tribu3 beniamin cētu3 octo
ginta milia electoꝝ viroꝝ et bellatoꝝ vt pugna
rēt ꝯ̄ domu3 israel et reducerēt regnu3 roboā3
filio salomōis. Fact⁹ ē āt s̄mo dn̄i ad semeiā vi
rū dei dicēs: Loq̄re ad roboā filiu3 salomonis
regē iuda et oēm domu3 iuda et beniami et re
liq̄s de pp̄lo dicēs: Hec dic dn̄s. Nō ascēdetis
neq3 bellabitis ꝯ̄ frēs vr̄os filios israel. Reuer
tat vir i domū suā. A me. n. fcm̄ ē v͛bū h̄. Au
dierūt s̄monē dn̄i ⁊ reuersi sūt de itinē sic eis p̄
cepat dn̄s. Edificauit āt hieroboā sichē i mōte
effraim ⁊ habitauit ibi. Et egressus inde edifi/
cauit phanuel. Dixitq3 hieroboā in corde suo:
Nūc reuertet regnū ad domū dauid si ascende
rit popul⁹ iste vt faciat sacrificia in domo dn̄i in
hierusalē ⁊ ꝯuertet cor pp̄li hui⁹ ad dn̄m suum
roboā regē iuda interficiētq3 me ⁊ reuertēt ad
eū. Et excogitato ꝯsilio fecit duos vitulos au/
reos ⁊ dixit eis. Nolite vltra ascēdē in hirl'm.
Ecce dij tui israel q te eduxerūt de tra egypti.
Posuitq3 vnū in bethel ⁊ alteꝝ in dan: ⁊ fcm̄
ē v͛bū hoc in pctm̄. Ibat. n. pp̄ls ad adorādū
vitulū vsq3 in dan. Et fecit phana in excelsis ⁊
sacerdotes de extremis pp̄li q nō erāt de filijs
leui. Cōstituitq3 diē solēnē i mēse octauo qnta
decima die mēsis i silitudinē solēnitatis q̄ cele/
brat i iuda. Et ascēdēs altare sil'r fecit i bethel
vt imolaret vitulis q̄s fabricat⁹ fuerat. Cōsti/
tuitq3 i bethel sacerdotes excelsoꝝ q̄ fecerat. et
ascēdit sup altare qd extruxerat in bethel qnta
decima die mēsis octaui quē finxerat de corde
suo. Et fecit solēnitatē filijs israel. ⁊ ascēdit sup
altare vt adoleret incēsū. XIII

Et ecce vir dei venit de iuda in sermo/
ne domini in bethel hieroboam stante
super altare ⁊ thus iaciente. Et exclamauit con
tra altare in s̄mone dn̄i ⁊ ait: Altare altare hoc
dicit dn̄s. Ecce fili⁹ nascet domui dauid iosias
noīe. ⁊ imolabit sup te sacerdotes excelsoꝝ qui
nūc in te thura succēdūt. ⁊ ossa hominū super te
incēdet. Deditq3 in illa die signū dicēs: Hoc
erit signū qd locutus ē dn̄s: Ecce altare scinde
tur. ⁊ effūdetur cinis q in eo est. Cūq3 audisset
rex s̄monē hoīs dei quē inclamauerat ꝯ̄ altare
in bethel extēdit manū suā de altari dicēs: Ap/
p̄hēdite eū. Et exaruit man⁹ eius quā extēde
rat ꝯ̄ eum: nec valuit retrahere eā ad se. Altare
quoq3 scissū ē. ⁊ effusus ē cinis de altari: iuxta
signū qd p̄dixerat vir dei in s̄mone dn̄i. Et ait
rex ad viꝝ dei. Dep̄care faciē dn̄i dei tui. ⁊ ora
p̄ me vt restituatur manus mea mihi. Orauit
vir dei faciē domini. ⁊ reuersa ē manus regis
ad eū. ⁊ facta ē sicut pri⁹ fuerat. Locutus ē autē
rex ad viꝝ dei. Veni mecū domū vt prādeas.
⁊ dabo tibi mūera. Rn̄ditq3 vir dei ad regem
Si dederis mihi mediā partē domus tue non
veniā tecū: nec comedā panē neq3 bibā aqua3
in loco isto. Sic eni mādatū ē mihi in sermone
dn̄i p̄cipientis. Nō comedes panē neq3 bibes
aquā: nec reuerteris per viā q̄ venisti. Abijt ḡ
per aliā viam ⁊ nō est reuersus per iter quo ve
nerat in bethel. Prophetes autē quidā senex
habitabit in bethel ad quē venerunt filij sui. et
narrauerūt ei oīa opera que fecerat vir dei illa
die in bethel. Et verba q̄ locutus fuerat ad re/
gē narrauerūt pr̄i suo. Et dixit eis pr̄ eorum.
Per quā viā abijt? Ostēderūt ei filij sui viam
per qua3 abierat vir dei q venerat de iuda. Et
ait filijs suis. Sternite mihi asinū. Qui cū stra
uissent ascēdit ⁊ abijt post viꝝ dei. ⁊ inuenit eū.
sedētē subt⁹ terebinthū. Et ait illi Tu ne es vir
dei q venisti de iuda? Rn̄dit ille. Ego sū. Di/
xitq3 ad eū: Veni mecū domū vt comedes pa
nē: Qui ait. Nō possū reuerti neq3 venire te/
cū: nec comedā panē neq3 bibā aquā i loco isto
q2 locut⁹ ē dn̄s ad me i s̄mōe dn̄i dicēs: Non
comedes panē ⁊ nō bibes aquā ibi: nec reuerte
ris p̄ viā q̄ ieris. Qui ait illi: Et ego ꝓpheta sū
silis tui. ⁊ āgelus locutus ē mihi i s̄mōe dn̄i di
cēs: Reduc eū tecū i domū tuā vt comedat pa
nē ⁊ bibat aquā. Fefellit eū ⁊ reduxit secū. Co
medit ḡ panē in domo ei⁹ ⁊ bibit aquā. Cumq3
sederēt ad mēsā: fact⁹ ē s̄mo dn̄i ad ꝓpheta3 q
reduxerat eū. Et exclamauit ad viꝝ dei q vene
rat de iuda dicēs Hec dicit dn̄s. Quia nō obe
diens fuisti ori domini. ⁊ nō custodisti manda
tū qd p̄cepit tibi dn̄s deus tuus. ⁊ reuersus es

τ comedisti panē τ bibisti aquā in loco in q̄ p̄ce
pit tibi ne comederes panē neq3 biberes aquā
non inferet̄ cadauer tuū in sepulchꝝ patꝝ tuoꝝ
Cūq3 comedisset τ bibisset strauit asinū suū ꝓ/
pheta quē reduxerat Qui cū abisset īuenit eum
leo in via. τ occidit. τ erat cadauer eius ꝓiectu3
in itinē. Asinꝰ autē stabat iuxta illū. τ leo stabat
iuxta cadauer. Et ecce viri trāseūtes viderunt
cadauer ꝓiectū in via. τ leonē stantē iuxta cada
uer. Et venerūt τ diuulgauerūt in ciuitatē in q̄
ꝓphetes ille senex habitabat. Qd̄ cū audisset ꝓ
pheta ille q reduxerat eū de via ait: Vir dei est
q inobediēs fuit ori dñi. τ tradidit eū dñs leoni
τ cōfregit eū. τ occidit iuxta verbū dñi qd̄ locu/
tus ē ei. Dixitq3 ad filios suos. Sternite mihi
asinū Qui cū strauissent τ ille abisset inuenit ca
dauer eius ꝓiectū in via. τ asinū et leonē stan/
tes iuxta cadauer. Nō comedit leo de cadaue/
re: nec lesit asinū. Tulit ergo ꝓphetes cadauer
viri dei. τ posuit illud sup asinū τ reuersus in/
tulit in ciuitatē ꝓphete senis vt plangeret eum
τ posuit cadauer eius in sepulchro suo. Et plā
xerunt eū: heu heu mi frater. Cūq3 planxissent
eū dixit ad filios suos. Cū mortuꝰ fuero sepelite
me ī sepulchro i quo vir dei sepultꝰ ē iuxta ossa
eiꝰ ponite ossa mea. Profecto. n. veniet sermo
quē p̄dixit in ẜmone dñi ꝯ altare qd̄ ē in bethel
τ ꝯ oia phana excelsoꝝ q̄ sunt in vrbibꝰ sama/
rie. Post ɓba hec nō ē reuersus hieroboā de
via sua pessima: s3 ecōtrario fecit de nouissimis
populis sacerdotes excelsorum. Quicunq3 vo
lebat implebat manu3 suam. τ fiebat sacerdos
excelsoꝝ. Et ꝓpter hanc cām peccauit domus
hieroboā τ euersa ē et deleta de supficie terre.
In tpe illo egrotauit abia filiꝰ XIIII
i hieroboa3. Dixitq3 hieroboā vxori sue
Surge et cōmuta hitu3 ne cogn̄scaris ꝙ
sis vxor hieroboā: τ vade in sylo vbi est abias
ꝓpheta q locutꝰ ē mihi ꝙ regnaturꝰ essem sup
populū hūc Tolle q̄3 in manu tua decē panes τ
crustulā τ vas mellis. τ vade ad illū. Ipse eni
idicabit tibi qd̄ euētuꝝ sit puero huic. Fecit vt
dixerat vxor hieroboā. et ꝯsurgēs abijt in sylo
et venit in domū abie. At ille nō poterat videre
ꝙ caligauerāt oculi eius p̄ senectute. Dixit aūt
dñs ad abiam: Ecce vxor hieroboā ingredit̄
vt cōsulat te sup filio suo q egrotat. Hec τ hec
loqueris ei. Cū ergo illa intraret et dissimula/
ret se eē que erat: audiuit abias sonitum pedu3
eius introeuntis postiu3. et ait: Ingredē vxor
hieroboā. Quare aliā te esse simulas: Ego aūt
missus sū ad te durus nūcius: Vade τ dic hie/
roboā. Hec dicit dominꝰ deꝰ israel. Quia ex/
altaui te d̄ medio ppl'i. τ dedi te ducē sup popu
lum meū israel. τ scidi regnū domꝰ dauid τ de/
di illud tibi τ nō fuisti sicut seruꝰ meꝰ dauid qui
custodiuit mādata mea τ secutꝰ ē me in toto cor
de suo faciēs qd̄ placitū eēt in ꝯspectu meo: sed
operatꝰ es male sup oēs qui fuerūt ante te. τ fe
cisti tibi deos alienos τ cōflatiles vt me ad ira/
cundiā ꝓuocares: me aūt ꝓiecisti post corpus
tuū. Iccirco ecce ego inducā mala sup domum
hieroboā: τ percutiā de hieroboā mingentem
ad parietē τ clausū τ nouissimū in israel: τ mun
dabo reliquias domꝰ hieroboā sicut mūdari so
let fimus vsq3 ad purū. Qui mortui fuerint de
hieroboā in ciuitate: comedent eos canes: qui
aūt mortui fuerint in agro vorabūt eos aues ce
li: quia dominꝰ locutus ē Tu igit̄ surge τ vade
in domū tuam. τ in ipso introitu pedē tuorū in
vrbem morietur puer: τ planget eū oīs israel τ se
peliet. Iste eni solus inferet̄ de hieroboā in se
pulchꝝ: ꝙ inuentus est sup eo sermo bonus a
dño deo israel in domo hieroboam. Cōstituet
aūt sibi dominꝰ regē sup israel q ꝑcutiet domū
hieroboā in hac die τ in hoc tempore. τ ꝑcutiet
dñs deus israel sicut moueri solet arundo in aq̄
Et euellet israel de terra bona hac quam dedit
patribꝰ eoꝝ τ ventilabit eos transflumē: ꝙ fe/
cerūt sibi lucos vt irritarent dñm. Et tradet do
minꝰ deus israel ꝓpter pctā hieroboā qui pec/
cauit τ peccare fecit israel. Surrexit itaq3 vxor
hieroboā τ abijt τ venit in thersa. Cumq3 illa
ingrederet̄ limen domꝰ. puer mortuꝰ est. τ se/
pelierūt eu3. τ planxit eū omnis israel iuxta ser
monē dñi quē locutꝰ ē in manu ẜui sui ahie ꝓ/
phete. Reliqua aūt verboꝝ hieroboā quō pu/
gnauerit τ quō regnauerit: ecce scripta sūt in li
bro verboꝝ dieꝝ regū israel. Dies aūt quibus
regnauit hieroboā: vigintiduo anni sūt τ dor/
miuit hieroboā cū patribꝰ suis: regnauitq3 na
dab filiꝰ eius ꝓ eo: Porro roboā filiꝰ salomo/
nis regnauit in iuda. Quadraginta τ vniꝰ āni
erat roboā cū regnare cepisset: decē τ septē an/
nis regnauit in hierusalē ciuitate quā elegit do
minꝰ vt poneret nomē suū ibi ex oībꝰ tribubus
israel. Nomē aūt mr̄is eiꝰ naama aman ites. τ
fecit iudas malū corā dño. τ irritauerūt eū sup
oībus q̄ fecerāt patres eoꝝ in pctis suis q̄ pec/
cauerunt. Edificauerunt eni τ ipsi sibi aras et
statuas τ lucos sup oēm collē excelsū. τ subter
oēm arborē frondosam: sed τ effeminati fuerūt
in terra: fecerūtq3 oēs abhoiationes gētiu3 q̄s
attriuit dñs ante faciē filioꝝ israel. In q̄nto aūt

anno regni roboā ascēdit sesac rex egypti i hie/
rusalē: ⁊ tulit thesauros dom⁹ dñi ⁊ thesauros
regios ⁊ vniuersa diripuit: scuta quoqȝ aurea
que fecerat salomon ꝓ quib⁹ fecit rex roboam
scuta erea. ⁊ tradidit ea in manu ducū scutario/
rū ⁊ eoꝝ q excubabāt ante ostiū domus regis.
Cūqȝ ingrederet̄ rex in domū dñi portabāt ea
q̄ p̄cedēdi habebāt officiū. ⁊ postea reportabant
ad armamētariū scutarioꝝ. Reliqua aūt ſmo
nū roboā ⁊ oīa que fecit: ecce scripta sūt in libro
ſmonū dieꝝ regū iuda. Fuitqȝ bellū inter ro/
boam ⁊ hieroboā cūctis dieb⁹. Dormiuitqȝ ro
boam cū patrib⁹ suis. ⁊ sepult⁹ est cū eis in ciui/
tate dauid. Nomē aūt mr̄is eius naama ama/
nites. Et regnauit abia fili⁹ ei⁹ ꝓ eo. XV
Gitur in octauodecimo āno regni hie
i roboam filij nabath: regnauit abia sup
iudā. Trib⁹ ānis regnauit in hierusalē
Nomē mr̄is ei⁹ maacha filia abessalon ambula
uitqȝ in oīb⁹ pctīs pr̄is sui q̄ fecerat ante eū. nec
erat cor ei⁹ pfectū cū dño deo suo sicut cor dauid
pr̄is eius. Sȝ ꝓpter dauid dedit ei dñs de⁹ su⁹
lucernā in hirl'm vt suscitaret filiū ei⁹ post eū ⁊
staret in hirl'm: eo q̄ fecisset dauid rectū in ocu
lis domini. ⁊ nō declinasset ab oīb⁹ q̄ p̄ceperat
ei cūctis dieb⁹ vite sue: excepto ſmōe vrie ethei
Attamē bellū fuit inter abiā ⁊ hieroboā oī tpe
vite eius. Reliqua aūt ſmonū abie et oīa q̄ fe/
cit: nōne hec scripta sūt in libro verboꝝ dierum
regū iuda. Fuitqȝ p̄liū inter abiā ⁊ inter hiero
boam. Et dormiuit abia cū patrib⁹ suis. ⁊ sepe
lierūt eū in ciuitate dauid: regnauitqȝ asa filius
eius ꝓ eo. In anno ergo vicesimo hieroboam
regis israel. regnauit asa rex iuda ⁊ quadragin
ta ⁊ vno anno regnauit in hierusalē. Nomen
matris ei⁹ maacha filia abessolon. ⁊ fecit asa re
ctū ante cōspectum dñi sicut dauid pater eius. et
abstulit effeminatos de terra purgauitqȝ vni/
uersas sordes idoloꝝ q̄ fecerant p̄res eius. In
sup ⁊ maachā mr̄eȝ suāȝ amouit ne eēt p̄nceps
in sacris priapi. ⁊ i loco eius queȝ ꝯsecrauerat:
subuertitqȝ specū eius ⁊ cōfregit simulacrū tur
pissimū. ⁊ cōbussit in torrente cedron. Excelsa
aūt nō abstulit. Verūtamē cor asa pfectūȝ erat
cū dño deo suo cūctis diebus suis: ⁊ intulit ea q̄
sanctificauerat pater suus ⁊ vouerat in domūȝ
dñi argētū ⁊ aurū ⁊ vasa. Bellū aūt erat inter
asa ⁊ baasa regē israel cūctis diebus eoꝝ. Ascē
dit quoqȝ baasa rex israel in iudā ⁊ edificauit ra
ma vt nō posset qspiā egredi vl' ingredi de par
te asa regis iude. Tollēs itaqȝ asa oē argentum
⁊ aurum qd̄ remanserat in thesauris dom⁹ dñi
⁊ in thesauris dom⁹ regie dedit illud in manus
ſuoꝝ suoꝝ. ⁊ misit ad benadab filiū tabremon
filij ezion regē syrie q habitabat in damasco di
cēs: Fedus ē int̄ me ⁊ te ⁊ int̄ patrē meū ⁊ pa
trem tuū: ideo misi tibi munera argētū ⁊ aurūȝ
⁊ peto vt venias ⁊ irritū facias fedus quod ha
bes cū baasa rege israel. et recedat a me: Acq̄e
scens benadab regi asa misit p̄ncipes exercitus
sui in ciuitates israel. et pcusserūt ahion et dan
et abel domum maacha et vniuersaȝ cenereth.
oēm. s. terrā neptali. Qd̄ cū audisset baasa int̄
misit edificare rama: et reuersus est in thersa.
Rex autē asa nūciū misit in oēm iudā dicens:
Nemo sit excusatus. Et tulerūt lapides de ra/
ma ⁊ ligna eius qbus edificauerat baasa. et ex/
truxit de eis rex asa gabaa beniamin et maspha
Reliq̄ aūt oīūȝ ſmonū asa ⁊ vniuerse fortitudi
nes eius et cūcta q̄ fecit et ciuitates q̄s extruxit:
nōne hec scripta sūt in libro verboꝝ dieꝝ regū
iuda Verūtn̄ in tpe senectutis sue doluit pedes
et dormiuit cū p̄ribus suis. et sepultus ē cūȝ eis
in ciuitate dauid patris sui regnauitqȝ iosaphat
filius eius ꝓ eo. Nadab v̄o filius hieroboam
regnauit sup israel anno scd̄o asa regis iuda re
gnauitqȝ super israel duobus annis. et fecit qd̄
malū ē in ꝯspectu dñi. et ambulauit i vijs pr̄is
sui et in pctīs eius qbus peccare fecit isrl'. Insi
diatus ē autē ei baasa filius ahie de domo ysa/
char. et pcussit eū in gebbethō q̄ ē vrbs philisti
noꝝ. Siqdē nadab et oīs israel obsidebāt geb
bethon. Interfecit ḡ illū baasa in anno t̄tio asa
regis iuda. et regnauit ꝓ eo. Cūqȝ regnasset p
cussit oēȝ domū hieroboā Nō dimisit nec vnā
qdē aīam de semie eius donec deleret eū iuxta
v̄bū dñi qd̄ locutus fuerat in manu ſui sui ahie
sylonitis ꝓpter pctā hieroboā q̄ peccauerat ⁊ q
bus peccare fecerat isrl'. ⁊ ꝓpter delictū quo irri
tauerat dñm deū israel. Reliq̄ aūt ſmonum na
dab ⁊ oīa q̄ opat⁹ ē nōne hec scripta sūt i libro v̄
boꝝ dieꝝ regū isrl'. Fuitqȝ bellū int̄ asa ⁊ baasa
regē israel cūctis diebus eoꝝ. Anno t̄tio asa re
gis iuda regnauit baasa filius ahie sup oēȝ isrl'
in thersa vigintiq̄ttuor ānis. et fecit malū coraȝ
dño. ambulauitqȝ in vijs hieroboā et in pctīs
eius qbus peccare fecit israel. XVI
Actus est āt ſmo dñi ad iehu filiū ana
ni ꝯ baasa dicens. Pro eo q̄ exaltaui
te de puluere et posui te ducē sup pplm
meū isrl': tu aūt ambulasti in via hieroboam. et
peccare fecisti pplm meū israel vt me irritares
i pctīs eoꝝ: ecce ego demetaȝ posteriora baasa
et posteriora domus eius. et faciā domū tuā sic

domū hieroboā filij nabath. Qui mortuꝰ fue/
rit de baasa in ciuitate comedēt eū canes. ⁊ qui
mortuꝰ fuerit ex eo in regiōe comedēt eū volu/
cres celi. Reliq̄ aūt ſmonū baaſa ⁊ q̄cūq; fecit
⁊ p̄lia eius. nōne hec ſcripta ſūt i libro verborū
dieꝝ regū iſrael. Dormiuit ḡ baſaa cū p̄ribus
ſuis: ſepultuſq; ē i therſa. ⁊ regnauit hela filius
eiꝰ ꝓ eo. Cū āt in manu iehu filij anani ꝓphete
verbū dñi factū eēt ꝯ baaſa ⁊ ꝯ domū eius. ⁊ ꝯ
oē malū qḋ fecerat corā dño ad irritādū eum in
operibꝰ manuū ſuaꝝ vt fieret ſic domus hiero
boā: ob hāc cām occidit eū. hoc ē iehu filiū ana
ni ꝓphetā. Anno viceſimoſexto aſa regis iu/
da regnauit hela filiꝰ baaſa ſup iſrael in therſa
duobꝰ ānis. ⁊ rebellauit ꝯ eū ſuus ſuus çābri
dux medie ptˀ eqtū. Erat āt hela i therſa bibēs
⁊ temulētus i domo arſa p̄fecti therſa. Irruēs
ḡ çābri pcuſſit ⁊ occidit eū āno viceſimoſeptio
aſa regis iuda. ⁊ regnauit ꝓ eo. Cūq; regnaſſ;
⁊ ſediſſet ſup ſoliū eius. pcuſſit oēm domū ba/
aſa. ⁊ nō dereliqt ex ea mingētē ad pietē ⁊ pro
pinquos ⁊ amicos eius. Deleuitq; çābri oēm
domū baaſa iuxta verbū dñi qḋ locutus fuerat
ad baaſa in manu iehu ꝓphete ꝓpter vniuerſa
pctā baaſa ⁊ pctā hela filij eius q peccauerūt et
peccare fecerūt iſrael ꝓuocātes dñm deū iſrael
i vanitatibus ſuis. Reliq̄ āt ſmonū hela ⁊ oia q̄
fecit: nōne hec ſcripta ſūt i libro vboꝝ dieꝝ re
gū iſrael. Anno viceſimoſeptio aſa regis iuda
regnauit çābri ſeptē diebꝰ i therſa. Porro exerci
tus obſidebat gebbethon vrbē philiſtinorum.
Cūq; audiſſet rebellaſſe çābri ⁊ occidiſſe regē;
fecit ſibi regē oīs iſrael amri q erat p̄nceps mi
litie ſup iſrael in die illa i caſtris. Aſcēdit ergo
amri ⁊ oīs iſrael cū eo de gebbethō ⁊ obſidebāt
therſa. Vidēs aūt çābri q expugnāda eēt ciui/
tas: ingreſſus ē palatiū. ⁊ ſuccendit ſe cū domo
regia ⁊ mortuus ē i pctis ſuis q̄ peccauerat fa/
ciēs malū corā dño. ⁊ ābulās in via hieroboā;
et in pctō eius q̄ fecit peccare iſrael. Reliq āt ſer
monū çābri ⁊ iſidiaꝝ eiꝰ ⁊ tyrānidis: nōne hec
ſcripta ſūt i libro vboꝝ dieꝝ regū iſrael. Tunc
diuiſus ē populꝰ iſrael i duas ptes. Media ps
populi ſeqbat thebni filiū gineth vt ꝯſtitueret
eū regē. ⁊ media ps amri. Preualuit autē po
pulꝰ q erat cū amri populo q ſeqbat thebni fi/
liū gineth: mortuuſq; ē thebni ⁊ regnauit am
ri. Anno triceſimoꝑmo aſa regꝭ iuda regnauit
amri ſup iſrael: duodeci ānis. In therſa regna
uit ſex annis: emitq; montem ſamarie a ſomer
duobus talentis argenti et edificauit eū. et vo
cauit nomen ciuitatis quam extruxerat nomie
ſomer domini mōtis: ſamariā. Fecit aūt amri
malū i ꝯſpectu dñi ⁊ opatꝰ eſt neqter ſup oēs q
fuerūt ante eū. Ambulauitq; i oī via hieroboā
filij nabath ⁊ i pctis eiꝰ qbꝰ peccare fecerat iſra
el. vt irritaret dñm deū iſrl i vanitatibus ſuis.
Reliq̄ aūt ſmonū amri ⁊ p̄lia eiꝰ q̄ geſſit: nōne
hec ſcripta ſūt i libro vboꝝ dieꝝ regum iſrael.
Dormiuitq; amri cū p̄ribꝰ ſuis: ⁊ ſepultꝰ ē i ſa
maria: regnauitq; achab filiꝰ eiꝰ ꝓ eo. Achab
vo filius amri regnauit ſup iſrael anno triceſimo
octauo aſa regis iuda. Et regnauit achab filiꝰ am
ri ſup iſrael i ſamaria viginti ⁊ duobus annis
Et fecit achab filius amri malū i ꝯſpectu dñi ſu
per oēs q fuerūt ante eū. Nec ſuffecit ei vt am
bularet i pctis hieroboā filij nabath: inſup du
xit vxorē ieçabel filiam methaal regis ſidonio/
rū. Et abijt ⁊ ſeruiuit baal. ⁊ adorauit eū. ⁊ poſu
it aram baal i tēplo baal qḋ edificauerat i ſama
ria. ⁊ plantauit lucū. Et addidit achab i opere
ſuo irritans dñm deū iſrael ſup oēs reges iſra
el q fuerūt ante eum. In diebus eius edificauit
abiel de bethel hiericho. In abiram primitiuo
ſuo fūdauit eā. ⁊ i ſegub nouiſſimo ſuo poſuit
portas eius iuxta verbū domini qḋ locutus fu
erat i manu ioſue filij nun. ¶ XVII

Et dixit helias theſbites de habitoribꝰ
galaad ad achab. Viuit dominus de/
us iſrael in cuius cōſpectu ſto ſi erit an
nis his ros ⁊ pluuia niſi iuxta oris mei verba.
Et factū ē vbū dñi ad eū dicēſ. Recede hinc ⁊
vade ꝯ oriētē. et abſcōdere i torrentē carith q ē
ꝯ iordanē. et ibi de torrēte bibes. coruiſq; pce
pi vt paſcant te ibi. Abijt ḡ et fecit iuxta verbū
dñi. Cūq; abiſſet ſedit i torrēte carith q ē cōtra
iordanē. Corui q; deferebant ei panem et car/
nes mane: ſimilit panē et carnes veſperi. et bi
bebant de torrēte. Poſt dies aūt aliquot ſicca/
tus ē torrēs: nō eni pluerat ſup terram. Factꝰ
ē ḡ ſmo domini ad eū dicēs. Surge et vade in
ſareptam ſidonioꝝ. et manebis ibi. Precepi
eni ibi mulieri vidue vt paſcat te. Surrexit et
abijt i ſareptā ſidonioꝝ. Cūq; veniſſet ad por
tam ciuitatis apparuit ei mulier vidua colligēſ
ligna. et vocauit eam. dixitq; ei. Da mihi pau/
lulū aq̄ i vaſe vt bibam. Cūq; illa pgeret vt af/
ferret. clamauit poſt tergū eius dicēſ. Affer mi
hi obſecro et buccellā panis i manu tua. Que
reſpōdit. Viuit dominus deus tuus: q2 nō ha
beo panē niſi quantū pugillus capit farine
i hydria et paululum olei i lechito. En colligo
duo ligna vt igrediar et faciam illud mihi et fi
lio meo vt comedamus et moriamur. Ad quā

helias ait. Noli timere: sed vade ⁊ fac sicut di
xisti. Verūtñ mihi ꝑmū fac de ipa farinula sub
cinericiū panē paruulū. ⁊ affer ad me: tibi autē
⁊ filio tuo facies postea. Hec aūt dicit dñs deꝰ
israel. Hydria farine nō deficiet: nec lecbitus
olei minuet̄ vsq; in diē in qua dñs daturus est
pluuiā sup facie terre. Que abijt. ⁊ fecit iuxta
verbū helie. Et comedit ipe ⁊ illa ⁊ domꝰ eius
⁊ ex illa die hydria farine nō defecit. ⁊ lecbitus
olei nō ē imminutus iuxta verbū dñi qd̄ locutus
fuerat in manu helie. Factum ē aūt post verba
hec egrotauit filiꝰ mulieris mr̄isfamilias. ⁊ erat
lāguor fortissimꝰ ita vt nō remaneret in eo ha/
litꝰ. Dixit ḡ ad heliā. Quid mihi ⁊ tibi vir dei
Ingressus es ad me vt rememorarent̄ iniqta
tes mee. ⁊ interficeres filiū meū. Et ait ad eam
helias. Da mihi filiū tuū. Tulitq; eum de sinu
eius ⁊ portauit in cenaculū vbi ipe manebat. et
posuit super lectulū suū. ⁊ clamauit ad dominū
⁊ dixit. Dñe deus meus etiā ne viduam apud
quā ego vtcūq; sustentor afflixisti vt interfice
res filiū eiꝰ. Et expandit se atq; mensus ē sup
puerū tribus vicibus. ⁊ clamauit ad dñm ⁊ ait
Dñe deus meꝰ reuertat̄ obsecro aia pueri huiꝰ
in viscera eius. Et exaudiuit dñs vocem helie
⁊ reuersa ē aia pueri intra eū. ⁊ reuixit. Tulit/
q; helias puerum. ⁊ deposuit eum d̄ cenaculo
in inferiorē domū ⁊ tradidit matri sue. ⁊ ait illi
En viuit filius tuꝰ. Dixitq; mulier ad heliam
Nūc in isto cognoui qm̄ vir dei es tu. ⁊ verbū
dñi in ore tuo verū ē. XVIII

Post dies multos factū est verbū domi
ni ad heliā in anno tertio dicens. Va
de ⁊ ostēde te achab vt dem pluuiā sup
faciem terre. Iuit ergo helias vt ostenderet se
achab. Erat aūt fames vehemens in samaria.
Vocauitq; achab abdiā dispēsatorē domꝰ sue.
Abdias aūt timebat dñm deū valde. Nā cū in
terficeret iezabel ꝓphetas dñi. tulit ille centum
ꝓphetas ⁊ abscondit eos qnquagenos ⁊ quin
quagenos in speculis. ⁊ pauit eos pane ⁊ aqua
Dixit ḡ achab ad abdiā. Vade in terrā ad vni
uersos fontes aquarū. ⁊ in cūctos valles. si forte
possimꝰ inuenire herbā ⁊ saluare equos ⁊ mu/
los ⁊ nō penitꝰ iumēta intereāt. Diuiserūtq; si
bi regiōes vt circuirēt eas. Achab ibat ꝑ viam
vnā. ⁊ abdias ꝑ viā alterā seorsū. Cūq; eēt ab
dias in via. helias occurrit ei. Qui cum cogno
uisset eū cecidit sup faciē suā. ⁊ ait. Nū tu es do
mine mi. helias. Cui ille rn̄dit. Ego. Et dixit.
Vade ⁊ dic dño tuo. Adest helias. Et ille. quid
peccaui inquit qm̄ trades me seruū tuū i manu
achab vt interficiat me. Viuit dñs deus tuus:
quia nō est gens aut regnū in quo non miserit
dñs meus te requirēs. Et rn̄dētibꝰ cūctis nō ē
h: adiurauit regna singula ⁊ gētes eo q nō ini/
me repieris. Et nūc dicis mihi: vade ⁊ dic dño
tuo. adest helias. Cūq; recessero a te. spūs dñi
asportabit te in locū quē ego ignoro. ⁊ igressus
nūciabo achab. ⁊ nō inueniēs te interficiet me
Seruus aūt tuꝰ timet dñm ab ifantia sua. Nū
qd nō indicatū ē tibi dño meo qd fecerim cū in
terficeret iezabel ꝓphetas dñi q abscōderim d̄
ꝓphetis dñi centū viros qnquagenos ⁊ quin/
qgenos in speluncis ⁊ paueri eos pane ⁊ aq. Et
nunc tu dic̄ vade ⁊ dic dño tuo. Adest helias
vt intficiat me. Et dixit helias. Viuit dñs exer
cituū ante cuius vultū sto: q2 hodie appebo ei.
Abijt ḡ abdias in occursū achab ⁊ indicauit ei
Venitq; achab i occursū helie. ⁊ cū vidisset eū
ait. Tu ne es ille q conturbas israel. Et ille ait
Nō ego turbaui israel. sed tu ⁊ domus patris
tui q dereliqstis mandata dñi ⁊ secuti estis baa
lim. Verūtñ nūc mitte ⁊ ꝯgrega ad me vniuer
sum israel in mōte carmeli ⁊ ꝓphetas baal qua
dringētos qnquaginta. ꝓphetasq; lucorū qua
dringētos q comedūt de mensa iezabel. Misit
achab ad oēs filios israel ⁊ cōgregauit ꝓphas
in mōte carmeli. Accedēs aūt helias ad omnē
populū isrl̄ ait. Vsq;q̄ claudicatis i duas ptes
Si dñs ē deꝰ seqmini eū: si aūt baal seqmini il
lū. Et nō rn̄dit ei ppl's verbū. Et ait rursus he
lias ad pplm. Ego remansi ꝓpheta dñi solus:
ꝓphete aūt baal quadringenti qnquaginta. ꝓ
phete q; lucorū quadringenti viri sunt. Dent̄
nobis duo boues. ⁊ illi eligāt sibi bouem vnū
⁊ in frusta cedentes ponāt super ligna. ignem
aūt non supponāt. Et ego faciā bouē alterū. ⁊ i
ponā sup ligna. ignē aūt nō supponā. Inuoca
te noia deorū vestrorū. ⁊ ego inuocabo nomen
dei mei. ⁊ deꝰ q exaudierit ꝑ ignē ipe sit deus.
Rn̄dēs ois ppl's. ait. Optima ꝓpositio quam
locutus est helias. Dixit ḡ helias ꝓphis baal.
Eligite vobis bouē vnū ⁊ facite ꝑmi. q2 vos
plures estis. ⁊ inuocate noia deorū vr̄orū. ignē
q; nō supponatis. Qui cū tulissent bouē quē
dederat eis: fecerūt: ⁊ inuocabāt nomē baal de
mane vsq; ad meridiē dicentes. Baal exaudi
nos. Et non erat vox. nec q rn̄deret. Trāsilie
bātq; altare qd̄ fecerāt: Cūq; esset iā meridies
illudebat illis helias dicēs. Clamate voce ma/
iore. Deꝰ eni ē ⁊ forsitan loquit̄. aut in diuerso
rio ē. aut in itinere. aut certe dormit vt excitet̄.
Clamabāt ḡ voce magna. ⁊ incidebant se iuxta

ritū suū cultris ⁊ lāceolis donec pfunderēt san
guic. Postq̃ aūt trāsijt meridies ⁊ illis ꝓphe/
tātibus venerat tps q̄ sacrificiū offerri solet: nec
audiebat vox. neq̃ aliqs r̄ndebat nec attende/
bat orantes: dixit helias oī pplo. Venite ad me
Et accedente ad se populo curauit altare dn̄i qd
destructū fuerat: ⁊ tulit duodecim lapides iuxta
numerum tribuū filiorum iacob ad quem fact⁹
est sermo domini dicēs: israel erit nomen tuum
⁊ edificauit de lapidibus altare in noīe dn̄i. Fe
citq̃ aq̄ductū q̄si per duas aratiūculas in circui
tu altaris: ⁊ cōposuit ligna: diuisitq̃ ꝑ membra
bouē ⁊ posuit sup ligna ⁊ ait. Implete quattuor
hydrias aqua: ⁊ fundite super holocaustū ⁊ su
per ligna. Rursūq̃ dixit. Etiam secūdo hoc fa/
cite. Qui cū fecissent secūdo ait. Etiam tertio id
ipm facite. Feceruntq̃ tertio ⁊ currebant aque
circū altare ⁊ fossa aq̄ductus repleta est. Cūq̃
iā tps esset vt offerret holocaustū: accedens he/
lias ꝓpheta ait. Dn̄e deus abrahā ⁊ isaac israel
ostēde hodie quia tu es deus israel ⁊ ego seru⁹ tu
us ⁊ iuxta pceptū tuū feci oīa verba hec. Exau/
di me dn̄e exaudi me vt discat ppl's iste: quia tu
es dn̄s deus. ⁊ tu ꝯuertisti cor eoꝝ iterū. Ceci
dit aūt ignis dn̄i ⁊ vorauit holocaustū ⁊ ligna ⁊
lapides: puluerē q̃z ⁊ aquā q̄ erat in aq̄ductu lā
bens. Qd cū vidisset oīs ppl's cecidit in faciem
suam: ⁊ ait. Dn̄s ipe est deus: dn̄s ipe est deus
Dixitq̃ helias ad eos. Apphendite ꝓphetas
baal ⁊ ne vnus qdem effugiat ex eis. Quos cū
apphendissent duxit eos helias ad torrentem cy
son: ⁊ interfecit eos ibi. Et ait helias ad achab.
Ascende comede ⁊ bibe: q̄r sonus multe pluuie
est. Ascendit achab vt comederet ⁊ biberet: he/
lias aūt ascendit in vticē carmeli: ⁊ pnus i terā
posuit faciem suā inter genua sua: ⁊ dixit ad pue
rū suū. Ascende ⁊ pspice ꝯtra mare. Qui cum
ascendisset ⁊ ꝯtemplatus eēt ait. Nō ē qcq̄. Et
rursū ait illi. Reuertere septē vicib⁹. In septia
aūt vice ecce nubicula pua q̄si vestigiū hoīs ascē
debat de mari. Qui ait. Ascende: ⁊ dic achab.
Iunge currum tuum ⁊ descende: ne occupet te
pluuia. Cūq̃ se verteret huc atq̃ illuc: ecce celi
ꝯtenebrati sunt ⁊ nubes ⁊ vētus: ⁊ facta est plu
uia grandis. Ascendens itaq̃ achab abijt in ie
zrahel: ⁊ manus dn̄i facta est sup heliā: accintis
q̃ lumbis currebat ante achab donec veniret i
iezrahel. ¶ XIX

Nunciauit aūt achab iezabel oīa q̄ fece/
rat helias: ⁊ quō occidisset vniuersos ꝓ
phetas baal gladio. Misitq̃ iezabel nū
cium ad heliam dicens. Hec mihi faciant dij et
hec addant: nisi hac hora cras posuero animā
tuā sicut aiam vni⁹ ex illis. Timuit ḡ helias et
surgens abijt quocūq̃ eū ferebat voluntas. ve
nitq̃ in bersabee iuda: et dimisit ibi pueꝝ suū
et perrexit in desertū viā vnius diei. Cumq̃ ve
nisset et sederet subter vnā iunipeꝝ. petiuit aīe
sue vt moreret. Et ait. Sufficit mihi dn̄e. tolle
aīam meā. Neq̃ eni melior sū q̄ patres mei.
Proiecitq̃ se et obdormiuit in vmbra iunipe
ri. Et ecce angelus dn̄i tetigit eum. et dixit illi:
Surge comede. Respexit. et ecce ad caput suū
subcinericī⁹ panis et vas aque. Comedit ergo
et bibit et rursū obdormiuit. Reuersusq̃ est an
gel⁹ dn̄i secūdo. et tetigit eū. dixitq̃ illi. Surge
comede. Grādis eni tibi restat via. Qui cum
surrexisset. comedit et bibit. et ambulauit in for
titudine cibi illi⁹ quadraginta dieb⁹ et quadra/
ginta noctib⁹ vsq̃ ad mōtē dei oreb. Cūq̃ ve
nisset illuc. mansit in spelūca. Et ecce s̄mo dn̄i
ad eū. dixitq̃ illi. Quid hic agis helia. At ille
r̄ndit. Zelo zelat⁹ sū ꝓ dn̄o deo exercituū: q̄r de
reliquerūt pactū dn̄i filij israel. Altaria tua de/
struxerūt et ꝓphetas tuos occiderunt gladio ⁊
derelict⁹ sū ego solus. et querūt aiam meam vt
auferāt eā. Et ait ei. Egredere et sta in monte
corā domino. Et ecce dn̄s trāsijt. et sp̄us gran
dis et fortis: subuertēs montes et cōterens pe
tras ante dn̄m. Non in sp̄ū dn̄s. Et post sp̄m
cōmotio. Nō in cōmotiōe dn̄s. Et post cōmo/
tionē ignis. Nō in igne domin⁹. Et post ignē
sibil⁹ aure tenuis. Qd cū audisset helias opuit
vultum suū pallio: et egressus stetit in ostio spe
lūce: ecce vox ad eū dicēs. Quid hic agis helia
Et ille r̄ndit. Zelo zelat⁹ sū ꝓ dn̄o deo exercitu
um: q̄r dereliquerunt pactum tuum filij israel.
Altaria tua destruxerunt. et ꝓphetas tuos occi
derunt gladio: et derelictus sum ego solus ⁊ q̄
runt animā meā vt auferāt eam. Et ait dn̄s ad
eum. Vade et reuertere in viā tuā p desertum
in damascū. Cūq̃ perueneris illuc. vnges asa/
hel regem super syriam: ⁊ iehu filiū namsi vn
ges regem super israel: heliseum autē filium sa
phat qui est abelmaula vnges ꝓphetā ꝓ te. Et
erit qcunq̃ fugerit gladium asahel. occidet eū
iehu. et qcunq̃ fugerit gladium iehu. interfici
et eum helise⁹. Et derelinquā mihi in israel se/
ptē milia viroꝝ quoꝝ genua nō sunt icuruata
ante baal. et oē os qd nō adorauerit eū osculās
manū. Profect⁹ ḡ inde helias r̄ppit heliseū filiū
saphat. arātē i duodeci iugis boum. et ipe i du
odeci iugis boum arātib⁹ vn⁹ erat. Cumq̃ ve
nisset helias ad eum. misit pallium suum super

tū. Qui statim relictis bob⁹ cucurrit post heliā et ait. Osculor oro te patrē meū et matrē meā. et sic sequr te. Dixitq₃ ei. Vade et reuertere. Quod enim meū erat feci tibi. Reuersus aūt ab eo tulit par boū et mactauit illud et in aratro boū coxit carnes. et dedit pplo et comederūt. Cōsurgens q₃ abijt et secut⁹ ē heliā. et ministrabat ei. XX

Porro benadab rex syrie congregauit omnem exercitū suū. et trigintaduos reges secū. et equos et currus et ascēdēs pugnabat contra samariam et obsidebat eam. Mittensq₃ nūcios ad achab regē israel in ciuitatē ait. Hec dicit benadab. Argentū tuū et aurū tuū meū ē: et vxores tue et filij tui optimi mei sūt. Rūditq₃ rex israel. Juxta verbū tuū domine mi rex. tuus sū ego et oīa mea. Reuertentesq₃ nūcij dixerūt. Hec dicit benadab qui misit nos ad te. Argētū tuū et aurū tuū et vxores tuas et filios tuos dabis mihi. Cras igit hac eadē hora mittā seruos meos ad te. et scrutabunt domum tuā et domū seruorū tuorū et omne qd eis placuerit ponent in manibus suis et auferent. Vocauit autem rex israel omnes seniores terre et ait. Aiaduertite et videte: qm insidiet nobis. Misit enī ad me p vxorib⁹ meis et filijs et p argento et auro. et nō abnui. Dixerūtq₃ oēs maiores natu. et vniuersus ppls ad eū. Nō audias neq₃ acqescas illi. Rūditq₃ nūcijs benadab. Dicite dn̄o meo regi. Oia ppt q̄ misisti ad me seruum tuū in initio faciā. hāc aūt rē facere nō possū. Reuersiq₃ nuncij. retulerūt ei. Qui remisit et ait. Hec faciāt mihi dij et hec addāt: si suffecerit puluis samarie pugillis oīs ppli q seqt me. Et rn̄dēs rex israel ait. Dicite ei. Ne glorietur accinct⁹ eq̄ vt discinct⁹. Factū ē āt cū audisset benadab verbū istud: bibebat ipe et reges in vmbracul. et ait suis suis. Circundate ciuitatē. Et circūdederūt eā. Et ecce ppha vn⁹ accedēs ad achab regem israel. et ait: Hec dicit dominus. Certe vidisti oēm multitudinē hāc nimiā. Ecce ego tradā eā in manū tuā hodie: vt scias qr ego sū dn̄s. Et ait achab. Per quē. Dixitq₃ ei Hec dicit domin⁹. Per pedisseqs pncipū puinciarū. Et ait. Quis icipiet pliari. Et ille dixit. Tu. Recēsuit g̃ pueros pncipū puinciarū et reppit numerū ducētorū trigintaduorū. Et recensuit post eos ppl'm oēs filios israel septē milia. et egressi sūt meridie. Benadab āt bibebat temulēt⁹ i vmbraculo suo. et reges trigintaduo cū eo q ad auxiliū ei⁹ venerāt. Egressi sūt autē pueri pncipū puinciarū in pma fronte. Misit itaq₃ benadab: q nūciauerūt ei dicentes. Viri egressi sūt de samaria. At ille ait. Siue p pace veniūt apphēdite eos viuos. siue vt pliēt. viuos eos capite. Egressi sūt g̃ pueri pncipum puinciarū. ac reliqu⁹ exercit⁹ sequebat. Et pcussit vnusqsq₃ virū q ꝯ se veniebat. fugerūtq₃ syri et psecut⁹ est eos israel. Fugit q₃ benadab rex syrie i equo cū eqtib⁹ suis. Nec non egressus rex isrl pcussit equos et curr⁹. et pcussit syriā plaga magna nimis. Accedēs aūt ppha ad regē isrl dixit ei. Vade et cōfortare. et scito et vide qd facias. Sequēti enim anno rex syrie ascēdet ꝯtra te. Serui vo regis syrie dixerūt ei. Dij mōtium sūt dij eorū. ideo supauerūt nos. Sed melius ē vt pugnem⁹ ꝯ eos in cāpestrib⁹. et obtinebim⁹ eos. Tu g̃ verbum h fac. Amoue reges singulos ab exercitu tuo et pone pncipes p eis. et instaura numerū militū q ceciderūt de tuis. et eqs fm equos pstinos. et curr⁹ fm currus q̄s ante habuisti. et pugnabim⁹ ꝯ eos in cāpestribus. et videbis q obtinebimus eos. Credidit cōsilio eorū. et fecit ita. Igit postq₃ annos trāsierat recēsuit benadab syrios et ascendit in affec vt pugnaret ꝯ israel. Porro filij israel recēsiti sūt. et acceptis cibarijs pfecti ex aduerso. castraq₃ metati sunt ꝯ eos quasi duo pui greges caprarū: syri aūt repleuerūt terram. Et accedēs vnus vir dei dixit ad regē israel. Hec dicit dn̄s. Quia dixerūt syri. de⁹ mōtiū ē domin⁹. et nō ē de⁹ valliū: dabo oēm multitudinē hāc grandē in manu tua. et scietis qr ego sū dn̄s. Dirigebātq₃ septē diebus ex aduerso hi atq₃ illi acies. septima aūt die cōmissū ē bellū. Percusserūtq₃ filij israel de syris cētū milia peditū in die vna. Fugerūt aūt syri q remanserūt in affec in ciuitatem. et cecidit mur⁹ sup viginti septē milia hoīum q remanserāt. Porro benadab fugiēs ingressus ē ciuitatē in cubiculū qd erat intra cubiculū. dixeruntq₃ ei sui sui. Ecce audiuimus q reges domus israel clemētes sūt. Ponam⁹ itaq₃ saccos in lumbis nr̄is et funiculos in capitibus nr̄is et egrediamur ad regē israel: forsitā saluabit aīas nr̄as. Accinxerūt saccis lumbos suos: et posuerunt funiculos in capitibus. veneruntq₃ ad regē israel. et dixerūt ei. Seru⁹ tuus benadab dic Viuat oro te aīa mea. Et ille ait. Si adhuc viuit. frat meus ē. Quod acceperunt viri pomine. et festinātes rapuerūt vbū ex ore ei⁹ atq₃ dixerūt Frater tuus benadab viuit. Et dixit eis. Ite et adducite eū ad me. Egressus ē g̃ ad eum benadab. et leuabit eū in currum suum. Qui dixit ei Ciuitates quas tulit pr̄ me⁹ a pr̄e tuo reddā. et plateas fac tibi in damasco sicut fecit pat meus

In samaria: ⁊ ego federatus recedam a te. Pe/
pigit ğ fedus ⁊ dimisit eũ. Tũc vir qdã d' filijs
pphetaꝝ dixit ad sociũ suũ i sermõe dñi. Per
cute me. At ille noluit percutere. Cui ait. Quia
noluisti audire vocẽ dñi. ecce recedes a me ⁊ p/
cutiet te leo. Cũq; paululum recessisset ab eo in
uenit eũ leo atq; pcussit. Sed ⁊ alteꝝ iueniẽs vi
rum dixit ad eũ. Percute me. Qui percussit eũ
⁊ vulnerauit. Abijt ergo ppheta ⁊ occurrit re/
gi i via. ⁊ mutauit asꝑsione pulueris os ⁊ ocu/
los suos. Cũq; rex trãsisset: clamauit ad regem
⁊ ait. Seruus tu⁹ egressus est ad pliãdũ comin⁹
cũq; fugisset vir vnus. adduxit eũ qdã ad me et
ait. Custodi virũ istũ. Qui si lapsus fuerit erit
anima tua p aĩa eius. aut talentũ argẽti appen
dẽs. Dum autẽ ego turbatus huc ⁊ illucq; me
verterẽ: subito non comparuit. Et ait rex isrl'
ad eũ. Hoc est iudicium tuum qđ ipe decreuisti
At ille statim abstersit puluerem de facie sua: et
cognouit eũ rex israel q esset de pphetis. Qui
ait ad eũ. Hec dicit dñs. Quia dimisisti viꝝ di
gnum morte de manu tua: erit aĩa tua p anima
eius. ⁊ ppl's tuus p poplo eius. Reuersus est
igit' rex israel i domũ suã audire ptẽnens: ⁊ furi
bundus venit in samariam. ¶ XXI

Ost vba aũt hec tpe illo vinea erat na
both iezrahelite q erat in iezrahel iuxta
palatium achab regl samarie. Locut⁹ ẽ
ergo achab ad naboth dicens. Da mihi vineã
tuam vt faciam mihi hortũ olerũ: q; vicina est ⁊
ppe domum meam. Daboq; tibi p ea vineã
meliorem: aut si comodius tibi putas argenti p
cium quantũ digna est. Cui respondit naboth.
Propicius sit mihi dominus ne dem heredita
tem patrum meorum tibi. Uenit ergo achab in
domum suam indignans et frendens sup ver/
bo quod locutus fuerat ad eum naboth iezrahe
lites dicens. non dabo tibi hereditatem patrum
meorum. Et pijciens se in lectulũ suum auer
tit faciem suã ad pietẽ ⁊ non comedit panẽ. In
gressa est autẽ ad eũ iezabel vxor sua: dixitq; ei.
Quid est hoc: vnde aĩa tua ptristata est: ⁊ quar
nõ comedis panẽ. Qui rñdit ei. Locutus sum
naboth iezrahelite: ⁊ dixi ei. Da mihi vineã tu
am accepta pecunia. Aut si tibi placet dabo tibi
vineam meliorem pro ea. Et ille ait. Nõ dabo
tibi vineã meã. Dixit ergo ad eũ iezabel vxor
ei⁹. Grãdis auctoritatis es: ⁊ bñ regis regnũ
israel. Surge ⁊ comede panẽ. ⁊ eq aĩo esto. ego
dabo tibi vineam naboth iezrahelite. Scripsit
itaq; litteras ex noĩe achab. ⁊ signauit eas ãnu
lo eius. et misit ad maiores natu et optĩates qui
erãt in ciuitate ei⁹ ⁊ habitabãt cũ naboth. Lrãꝝ
aũt hec erat sñia. Predicate ieiuniũ ⁊ sedere fa
cite naboth it' pmos ppl'i: ⁊ submittite duos vi
ros filios belial ꝯ eũ. ⁊ falsum testimoniũ dicãt
benedixit naboth deũ ⁊ regem. ⁊ educite eũ et
lapidate. sicq; moriat'. Fecerũt ergo ciues eius
maiores natu ⁊ optimates q habitabant cũ eo
in vrbe. sicut preceperat eis iezabel. ⁊ sicut scri
ptũ erat in lrĩs quas miserat ad eos. Predica
uerũt ieiuniũ ⁊ sedere fecerũt naboth int' pmos
populi. et adductis duob⁹ viris filijs diaboli fe
cerũt eos sedere ꝯ eũ. At illi. s. vt viri diabolici
dixerũt ꝯ eũ testimoniũ corã multitudine. Be
nedixit naboth deũ et regẽ. Quãobrem eduxe
rũt eũ extra ciuitatem. et lapidib⁹ interfecerunt.
Miserũtq; ad iezabel dicẽtes. Lapidat⁹ ẽ na/
both et mortu⁹ est. Factũq; est aũt cũ audisset
iezabel lapidatũ naboth et mortuũ. locuta ẽ ad
achab. Surge posside vineã naboth iezraheli
te q noluit tibi acqescere. et dare eã accepta pe
cunia. Nõ eni viuit naboth sed mortu⁹ ẽ. Qđ
cũ audisset achab mortuum videlicet naboth.
surrexit et descẽdebat in vineã naboth iezrahe
lite vt possideret eã. Fact⁹ ẽ igit' sermo dñi ad
heliã thesbiten dicẽs. Surge. descẽde in occur
sũ achab regis israel q ẽ i samaria. Ecce ad vi
neã naboth descẽdit vt possideat eã. Et loq̃ris
ad eũ dicens. Hec dicit dñs de⁹. Occidisti in
sup et possedisti. Et post hec addes. Hec dicit
dñs. In loco hoc i q̃ linxerũt canes sanguinẽ na
both lãbẽt q; sanguinẽ tuũ. Et ait achab ad he
liã. Nũ inuenisti me inimice meus. Qui dixit.
Inueni. eo q venũdat⁹ sis vt faceres malum i
ꝯspectu dñi. Hec dicit dñs. Ecce ego inducã
sup te malũ. ⁊ demetã posteriora tua. et interfi
ciã de achab mingẽtẽ ad parietẽ et clausũ et vl
timũ in isrl'. Et dabo domũ tuã sicut domum
hieroboã filij nabath: et sicut domũ baasa filij
abia: q; egisti vt me ad iracũdiã pvocares. et
peccare fecisti isrl'. Sz et de iezabel locut⁹ ẽ dñs
dicẽs. Canes comedẽt iezabel i agro iezrahel
Si mortu⁹ fuerit achab in ciuitate. comedẽt eũ
canes: si aũt mortu⁹ fuerit in agro. comedẽt eũ
volucres celi. Igit' nõ fuit alter tal' sicut achab
q venundat⁹ est vt faceret malũ in ꝯspectu dñi
Cõcitauit enim eũ iezabel vxor sua. et abhomi
nabilis fact⁹ est intantum vt sequeret' idola q̃ fe
cerãt ãmorrei quos consũpsit dominus a facie
filioꝝ israel. Itaq; cũ audisset achab sermões
istos. scidit vestimenta sua et operuit cilitio car/
nem suã. ieiunauitq; ⁊ dormiuit in sacco. ⁊ am
bulauit demisso capite. Et factus ẽ sermo dñi ad

helīā thesbitē dicēs. Nōne vidisti humiliatum
achab corā me. Quia igit̄ humiliat⁹ est mei cā
nō inducā malū in diebus eius. sed in dieb⁹ fi/
lij sui inferā malū domui ei⁹. C. XXII

T Ransierūt igit̄ tres anni absq̧ bello i/
ter syriā ⁊ israel. In anno aūt tertio de
scendit iosaphat rex iuda ad regē israel
Dixitq̧ rex israel ad s͛uos suos. Ignoratis ꝙ
nostra sit ramoth galaad. ⁊ negligimus tollere
eā d̓ manu regis syrie. Et ait ad iosaphat. Ve
nies ne mecū ad p̄liandum in ramoth galaad.
Dixitq̧ iosaphat ad regē israel. Sicut ego sū.
ita ⁊ tu. Populus meus ⁊ populus tu⁹ vnum
sūt. ⁊ eq̄tes mei eq̄tes tui. Dixitq̧ iosaphat ad
regē israel. Quero oro te hodie s͛monem dn̄i.
Cōgregauit ḡ rex israel ꝓphas quadringētos
circit̄ viros. ⁊ ait ad eos. Ire debeo in ramoth
galaad ad bellādū. an q̄escere. Qui rn̄derunt.
Ascēde. ⁊ dabit eā dn̄s in manu regis. Dixit
aūt iosaphat. Nō ē h̄ ꝓpha dn̄i q̄spiā vt inter/
rogem⁹ p̄ eū. Et ait rex israel ad iosaphat. Re/
mansit vir vn⁹ p̄ quē possum⁹ interrogare dn̄z
sed ego odi eū: q2 nō ꝓphat mihi bonū sed ma
lū. micheas fili⁹ iemla. Cui iosaphat ait. Ne lo
quaris ita rex. Vocauit ḡ rex israel eunuchum
quēdā ⁊ dixit ei. Festina adducere micheā filiū
iemla. Rex aūt israel ⁊ iosaphat rex iuda sede/
bant vnus q̄sq̧ in solio suo vestiti cultu regio i
area iuxta ostiū porte samarie. ⁊ vniuerse ꝓphe
ꝓphabant in conspectu eoꝝ. Fecit q̄z sibi sede
chias filius chanaan cornua ferrea. ⁊ ait. Hec
dicit dn̄s. His vētilabis syriā donec deleas eā
Q̄ ē sq̧ ꝓphe simılit̄ ꝓphabant dicētes. Ascē
de in ramoth galaad ⁊ vade ꝓspe. ⁊ tradet do/
minus in man⁹ regis. Nūci⁹ vo q̄ ierat vt vo
caret micheā locut⁹ ē ad eū dicēs. Ecce sermo/
nes ꝓphetaꝝ ore vno regi bona p̄dicāt. Si ḡ
sermo tuus sīlis eoꝝ. ⁊ loq̄re bona. Cui miche
as ait. Viuit dn̄s: q2 q̄dcunq̧ dixerit mihi dn̄s
hoc loquar. Venit itaq̧ ad regem. ⁊ ait illi rex
Michea. ire debem⁹ in ramoth galaad ad p̄liā
dū: an cessare. Cui ille respōdit. Ascende ⁊ va
de ꝓspere. ⁊ tradet dn̄s in manu regis. Dixit
aūt rex ad eū. Iteꝝ atq̧ iteꝝ adiuro te vt non
loquaris mihi nisi q̄d verū ē in noīe dn̄i. Et il/
le ait. Vidi cūctū israel dispsū in mōtibus quasi
oues nō hn̄tes pastorē. Et ait dn̄s. Nō habent
isti dn̄m. reuertat̄ vnusq̄sq̧ in domū suā in pa
ce. Dixit ḡ rex israel ad iosaphat Nūq̄d nō di
xi tibi q2 nō ꝓphetat mihi bonū sed semp̄ malū
Ille vero addēs ait. Propt̄ hoc audi sermonē
dn̄i. Vidi dn̄m sedentē sup̄ soliū suū. ⁊ omnem
exercitū celi assistentem ei a dextris ⁊ a sinistris
Et ait dn̄s. Quis decipiet achab regē israel vt
ascēdat ⁊ cadat in ramoth galaad. Et dixit vn⁹
verba huiuscemodi. ⁊ alius alit̄. Egressus ē āt
spūs. ⁊ stetit corā dn̄o. ⁊ ait. Ego decipiā illum
Cui locutus ē dn̄s. In quo. Et ille ait. Egre/
diar. ⁊ ero spūs mēdax in ore oium ꝓphetaruz
eius. Et dixit dn̄s. Decipies ⁊ p̄ualebis egre/
dere ⁊ fac ita. Nūc igit̄ ecce dedit dn̄s spm̄ mē
dacij in ore oium ꝓphaꝝ tuoꝝ q̄ hic sunt. ⁊ do
minus locut⁹ ē ꝯ te malū. Accessit aūt sedechias
filius chanaā. ⁊ p̄cussit micheā in maxillā. ⁊ di
xit. Me ne ḡ dimisit spūs domini ⁊ locutus est
tibi. Et ait micheas. Visurus es in die illa qn̄
ingredieris cubiculū intra cubiculū vt abscōda
ris. Et ait rex israel. Tollite micheam ⁊ mane
at apud āmon principem ciuitatis et apud ioas
filiū amalech: ⁊ dicite eis. Hec dicit rex. Mit/
tite virum istum in carcerem. ⁊ sustentate eum
pane tribulationis ⁊ aqua angustie: donec re/
uertar in pace. Dixitq̧ micheas. Si reuersus
fueris in pace nō ē locutus in me dn̄s. Et ait.
Audite populi omnes. Ascendit itaq̧ rex isra/
el ⁊ iosaphat rex iuda in ramoth galaad. Dixit
itaq̧ rex israel ad iosaphat. Sume arma. ⁊ in/
gredere p̄lium ⁊ induere vestibus tuis. Por/
ro rex israel mutauit habitū suū. ⁊ ingressus est
bellum. Rex aūt syrie preceperat p̄ncipib⁹ cur
ruū trigintaduobus dicens. Non pugnabitis
ꝯtra minorē ⁊ maiorē quēpiā nisi cōtra regem
israel solū. Cū ergo vidissent p̄ncipes curruuz
iosaphat suspicati sūt ꝙ ip̄e esset rex israel. ⁊ ipe
tu facto pugnabāt ꝯtra eū. Et exclamauit iosa/
phat. Intellexerūtq̧ p̄ncipes curruum q̄d nō
eēt rex israel. ⁊ cessauerūt ab eo. Vir aūt q̄dam
tetendit arcū in incertū sagittā dirigens. ⁊ casu
p̄cussit regē israel int̄ pulmonē ⁊ stomachum.
At ille dixit aurige suo. Verte manum tuaz. ⁊
eijce me de exercitu: q2 grauiter vulneratus sū
Cōmissū ē ergo p̄liū in die illa. Et rex israel sta
bat in curru suo ꝯtra syros. ⁊ mortu⁹ ē vespere
Fluebat aūt sanguis plage in sinū currus. ⁊ p̄/
co insonuit in vniuerso exercitu antēq̧ sol occū
beret dicēs. Vnusq̄sq̧ reuertat̄ in ciuitatē ⁊ in
terrā suā. Mortuus ē aūt rex ⁊ p̄latus est in sa
mariā. Sepelierūtq̧ regē in samaria ⁊ lauerūt
currū eius in piscina samarie. ⁊ linxerūt canes
sanguinē ei⁹. ⁊ habenas lauerūt iuxta verbum
dn̄i q̄d locut⁹ fuerat. Reliqua āt s͛monū achab
⁊ vniuersa q̄ fecit ⁊ dom⁹ eburnea quā edifica/
uit cūctarūq̧ vrbiū quas extruxit. nōne hec scri
pta sūt in libro sermonū dieꝝ regū israel. Por

miuit g̃ achab cū p̄ribus suis: ⁊ regnauit ocho/
zias filiꝰ eius ꝓ eo. Josaphat vo filiꝰ asa regna
re cepat sup iudā āno q̄rto achab regis isrl'. Tri
gintaqnq3 ānoꝝ erat cū regnare cepisset: ⁊ vigi
tiqnq3 ānis regnauit in irlm. Nomē mr̄is eius
azuba filia salai. Et ambulauit i oī via asa p̄ris
sui: ⁊ nō declinauit ex ea. Fecitq3 quod rectū est
in conspectu dn̄i: verūtamen excelsa non abstu/
lit. Adhuc.n. populus sacrificabat ⁊ adolebat
incensum in excelsis. Paceq3 habuit iosaphat
cū rege israel. Reliq aut vboꝝ iosaphat ⁊ opa
eius q̄ gessit ⁊ p̄lia. nōne hec scripta sūt in libro
vborum dierū regū iuda. Sed ⁊ reliquias effe
minatoꝝ q̄ remāserāt in diebꝰ asa p̄ris eiꝰ abstu/
lit de tra. Nec erat tūc rex ꝯstitutꝰ i edom. Rex
vo iosaphat fecerat classes in mari que nauiga
rent in ophir ꝓpter aurū: ⁊ ire nō potuerūt: qa
ꝯfracte sunt in asyongaber. Tūc ait ochozias fi
lius achab ad iosaphat. Uadant serui mei cum
seruis tuis in nauibꝰ. Et noluit iosaphat. Dor
miuitq3 iosaphat cum p̄ribus suis: ⁊ sepultꝰ est
cū eis in ciuitate dauid patris sui. regnauitq3 io
rā filius eius ꝓ eo. Ochozias aūt filius achab
regnare cepat sup isrl' in samaria āno septiode/
cimo iosaphat regis iuda: regnauitq3 sup israel
duobꝰ ānis. Et fecit malū i ꝯspectu dn̄i. ⁊ ābu
lauit in via patris sui ⁊ matris sue ⁊ i via iero
boā filij nabath q peccare fecit israel. Seruiuit
q3 baal ⁊ adorauit eū. ⁊ irritauit dominū deum
israel iuxta omnia que fecerāt pater eius.

¶ Explicit primus liber Malachim.i. Regū
tertius. ¶ Incipit secundus liber Malachim
idest quartus regum. Capitulum. I

PReuaricatus est aūt moab in israel
postq3 mortuus ē achab. Ceciditq3
ochozias p cancellos cenaculi sui: q̄
habebat in samaria ⁊ egrotauit misit
q3 nuncios dicens ad eos. Ite ꝯsulite beelze/
bub deum accaron: vtrū viuere queam de infir
mitate mea hac. Angelus aūt dn̄i locutus ē ad
heliam thesbiten dicens. Surge ascēde i occur
sū nuncioꝝ regis samarie: ⁊ dices ad eos. Nū
quid nō est deus in israel vt eatis ad ꝯsulēdū
beelzebub deum accaron. Quaobrē hec dicit
dn̄s. De lectulo sup quē ascēdisti nō descēdes.
sed morte morieris. Et abijt helias: reuersiq3
sūt nūcij ad ochoziā. Qui dixit eis. Quare re
uersi estis. At illi r̄nderunt ei. Uir occurrit no
bis: ⁊ dixit ad nos. Ite reuertimini ad regem
qui misit vos. ⁊ dicetis ei. Hec dicit dominus.
Nunqd q2 nō erat deus in israel: mittis vt ꝯsu
lat' beelzebub deus accaron. Iccirco de lectulo
sup quē ascēdisti nō descēdes: sed morte morie
ris. Qui dixit eis. Cuius figure ⁊ habitus est
vir qui occurrit vobis. ⁊ locutus ē verba hec.
At illi dixerūt. Uir pilosus ⁊ zona pellicea ac/
cinctꝰ renibꝰ. Qui ait. Helias tesbites ē. Mi
sitq3 ad eū qnquagenariū p̄ncipē. ⁊ qnquagin
ta q erāt sub eo. Qui ascēdit ad eū: sedentiq3 in
vertice mōtis ait. Homo dei: rex p̄cepit vt de/
scēdas. Respōdensq3 helias. dixit qnquagena
rio. Si homo dei sum. descendat ignis de celo
⁊ deuoret te ⁊ quinquaginta tuos. Descēdit er
go ignis de celo. ⁊ deuorauit eum. ⁊ quinqua/
ginta qui erant cum eo. Rursūq3 misit ad eum
p̄ncipē quinquagenariū alteꝝ. ⁊ quinquaginta
cū eo. Qui locutus est illi. Homo dei: hec di
cit rex. Festina. descende. R̄ndens helias ait.
Si hō dei ego sū: descendat ignis de celo ⁊ de/
uoret te ⁊ qnquaginta tuos. Descendit g̃ ignis
de celo ⁊ deuorauit illū. ⁊ quinquagita eiꝰ. Ite
rū misit p̄ncipem quinqagenariū tertiū. ⁊ qn
quaginta q erant cū eo. Qui cū venisset curua
uit genua ꝯtra heliā. ⁊ p̄catꝰ ē eū ⁊ ait. Homo
dei: noli despicere aīaz meā. ⁊ aīas suoꝝ tuoꝝ
qui mecū sunt. Ecce descendit ignis de celo: et
deuorauit duos p̄ncipes quinquagenarios p̄/
mos. ⁊ quinquagenos q cū eis erāt. Sed nunc
obsecro vt miserearis aīe mee. Locutus ē autē
angelus dn̄i ad heliā dicēs. Descende cum eo
Ne timeas. Surrexit igit' ⁊ descendit cū eo ad
regē. ⁊ locutꝰ ē ei. Hec dicit dn̄s. Quia misisti
nūcios ad ꝯsulendū beelzebub deum accaron
quasi nō eēt deus in israel a quo posses interro
gare s̄monē. ideo de lectulo sup quē ascendisti
nō descēdes: sed morte morieris. Mortuꝰ ē ḡt
iuxta s̄monē dn̄i quē locutꝰ ē helias ⁊ regnauit
iorā frat' eius ꝓ eo: anno secundo iorā filij iosa
phat regis iude. Nō eni habebat filiū. Reliq
aūt vboꝝ ochozie q̄ opatus est. nōne hec scri
pta sūt i libro s̄monū dieꝝ regū israel. ¶ II

FActū ē aūt cū leuare vellet dn̄s heliam
p turbinē in celū: ibant helias ⁊ helise
us de galgalis. Dixitq3 helias ad heli
seum. Sede hic: quia dn̄s misit me vsq3 ad be
thel. Cui ait heliseus. Viuit dn̄s. ⁊ viuit ani/
ma tua. q2 nō derelinquā te. Cūq3 descēdissent
bethel: egressi sunt filij ꝓphaꝝ qui erant in be
thel ad heliseū. ⁊ dixerūt ei. Nunquid nosti: q2
hodie dn̄s tollet dn̄m tuum a te. Qui r̄ndit. Et
ego noui. Silete. Dixit autem helias ad helise
um. Sede hic. q2 dominus misit me i hiericho
Et ille ait. Viuit dominꝰ. ⁊ viuit aīa tua. quia
non derelinquam te. Cūq3 venissent hiericho

accesserunt filij pphetaꝝ qui erant in hiericho
ad heliseū. ⁊ dixerunt ei. Nūquid nosti: q̄r do/
minus hodie tollet dn̄m tuum a te. Et ait. Et
ego noui. Silete. Dixit autem ei helias. Sede
hic quia dominus misit me vsq₃ ad iordanem
Qui ait. Viuit dn̄s: ⁊ viuit aīa tua: q̄r nō dere
linquā te. Ierunt igit̄ ambo pit. ⁊ q̄nquaginta
viri de filijs pphetaꝝ secuti sūt eos. Qui ⁊ ste
terūt ecōtra lōge. Illi aūt ambo stabāt sup ior/
danē. Tulitq₃ helias palliū suū ⁊ inuoluit illō.
⁊ pcussit aquas que diuise sūt in vtramq₃ ptem
⁊ trāsierūt ambo p siccū. Cūq₃ transissent: heli
as dixit ad heliseū. Postula qd̄ vis. vt faciā ti/
bi antēq₃ tollar a te. Dixitq₃ helise⁹. Obsecro
vt fiat in me duplex spūs tuus. Qui rn̄dit. Rē
difficilē postulasti. Attamen si videris me qn̄
tollar a te. erit qd̄ petisti: si autem non videris
nō erit. Cūq₃ pgerent ⁊ incedētes s̄mocinarē
tur: ecce currus igneus ⁊ equi ignei diuiserunt
vtrūq₃. Et ascendit helias p turbinem in celū.
Heliseus autē videbat. ⁊ clamabat. Pat mi.
pr̄ mi. currus israel ⁊ auriga eius. Et nō vidit
eū amplius. Apprehēditq₃ vestimēta sua ⁊ sci
dit illa in duas ptes. Et leuauit palliū helie qd̄
ceciderat ei. Reuersusq₃ stetit sup ripam iorda
nis ⁊ pallio helie qd̄ ceciderat ei pcussit aquas.
⁊ nō sunt diuise. Et dixit. Ubi ē deus helie eti
am nūc. Percussitq₃ aquas ⁊ diuise sunt huc
atq₃ illuc: ⁊ transijt heliseus. Uidētes autē filij
pphetaꝝ qui erant in hiericho decōtra dixerūt
Requeuit spūs helie super heliseū. Et veniētes
in occursū eius adorauerūt eū pni in terrā. di
xerūtq₃ illi. Ecce cū s̄uis tuis sunt quinquagin
ta viri fortes. q pn̄t ire. ⁊ querere dn̄m tuū: ne
forte tulerit eū spūs dn̄i. ⁊ piecerit eū in vnum
montiū aut in vnā valliū. Qui ait. Nolite mit
tere. Coegerūtq₃ eū: donec acqesceret ⁊ diceret
Mittite. Et miserūt q̄nquaginta viros. Qui
cū quesissent trib⁹ diebus nō inuenerūt. Et re/
uersi sunt ad eū. At ille habitabat in hiericho.
⁊ dixit eis. Nūqd nō dixi vobis: nolite mittere
Dixerūt q₃ viri ciuitatis ad heliseū. Ecce habi
tatio ciuitatis huius optima est sicut tu ipē dn̄e
pspicis: sed aque pessime sunt: ⁊ terra sterilis.
At ille ait. Afferte mihi vas nouū. ⁊ mittite in
illud sal. Qd̄ cum attulissent: egressus ad fon/
tem aquaꝝ misit in illud sal. ⁊ ait. Hec dicit do
minus. Sanaui aquas has. ⁊ non erit vltra in
eis mors: neq₃ sterilitas. Sanate sūt ḡ aq̄ vsq₃
in diē hanc: iuxta verbū helisei qd̄ locutus est.
Ascēdit aūt inde heliseus in bethel. Cūq₃ ascē
deret p viā. pueri parui egressi sunt de ciuitate
⁊ illudebāt ei dicentes. Ascēde calue: ascende
calue. Qui cū respexisset vidit eos. ⁊ maledixit
eis in noīe dn̄i. Egressiq₃ sūt duo vrsi: de saltu
⁊ lacerauerūt ex eis quadragintaduos pueros
Abijt autē inde in montē carmeli. ⁊ inde reuer
sus ē in samariā. III

Ioram vo fili⁹ achab regnauit sup israel
i samaria: āno decimooctauo iosaphat
regis iude. Regnauitq₃ duodecim an
nis. ⁊ fecit malū corā dn̄o: sed nō sicut pr̄ su⁹ et
mr̄. Tulit eni statuas baal quas fecerat pr̄ eius
verūtn̄ in pctis hieroboā filij nabath q peccare
fecit isrl̄ adhesit: nec recessit ab eis. Porro me
sa rex moab nutriebat pecora multa. ⁊ soluebat
regi israel cētū milia agnoꝝ ⁊ cētū milia arietū
cū velleribus suis. Cūq₃ mortu⁹ fuisset achab: p̄
uaricatus ē fedus qd̄ habebat cum rege israel.
Egressus ē igit̄ rex iorā in die illa de samaria.
⁊ recēsuit vniuersū isrl̄: misitq₃ ad iosaphat re
gem iuda dicēs. Rex moab recessit a me: veni
mecū ɔ̄ eū ad pliū. Qui rn̄dit. Ascēdam. Qui
me⁹ ē tuus ē. ppl̄s meus ppl̄s tu⁹. ⁊ eq mei. eq
tui. Dixitq₃. Per quā viā ascendem⁹. At ille
respondit. Per desertum idumee. Perrexe/
rūt igit̄ rex israel ⁊ rex iuda ⁊ rex edom. ⁊ circu
ierūt p viā septē dieꝝ: nec erat aqua exercitui ⁊
iumentis que sequebant̄ eos. Dixitq₃ rex isra
el. Heu heu heu. Cōgregauit nos dn̄s tres re
ges. vt traderet i manu moab. Et ait iosaphat
Est ne h̄ ppha domini: vt depcemur dominū
p eū. Et rn̄dit vn⁹ de s̄uis regis isrl̄. Est h̄ he/
liseus filius saphat q fundebat aquā sup man⁹
helie. Et ait iosaphat. Est apud eū s̄mo domi/
ni. Descēditq₃ ad eum rex israel ⁊ iosaphat rex
iuda ⁊ rex edom. Dixit aūt heliseus ad regem
israel. Quid mihi ⁊ tibi ē. Uade ad pphas pa
tris tui ⁊ matris tue. Et ait illi rex israel. Qua
re cōgregauit dominus tres reges hos vt tra/
deret eos in manus moab. Dixit ad eū helise⁹
Viuit domin⁹ exercituū in cui⁹ cōspectu sto: q̄
si nō vultū iosaphat regis iude erubescere: non
attēdissem quidē te: nec respexissem. Nūc autē
adducite mihi psalten. Cūq₃ caneret psaltes fa
cta ē sup eū man⁹ domini Et ait hec dicit domi
n⁹. Facite alueum torrētis hui⁹ fossas ⁊ fossas
Hec eni dicit dn̄s. Nō videbitis vētum neq₃
pluuiā. ⁊ alue⁹ iste replebit̄ aqs. ⁊ bibetis vos
⁊ familie vr̄e ⁊ iumēta vr̄a. Paruūq₃ ē h̄ in cō
spectu dn̄i: insup tradet etiā moab i man⁹ vr̄as
Et pcutietis oēm ciuitatē munitā ⁊ oēm vrbē
electā ⁊ vniuersum lignum fructiferū succidetis
cunctosq₃ fontes aquaꝝ obturabitis ⁊ omnem

agrū egregiū operietis lapidib⁹. Factū est igit̃
mane qn̄ sacrificiū offerri solet: et ecce aque ve/
niebāt per viam edō. ⁊ repleta est terra aquis.
Uniuersi aūt moabite audiētes q̄ descēdissent
tres reges vt pugnarent aduersus eos cōuoca
uerunt oēs qui accincti erant baltheo desuper
⁊ steterūt in terminis. Primoqȝ mane surgē/
tes. ⁊ orto iam sole ex aduerso aquaꝝ: viderūt
moabite ecētra aq̄s rubras q̄si sanguinē: dixe/
rūtqȝ. Sanguis gladij ē. Pugnauerūt reges
ɔtra se ⁊ cesi sunt mutuo. Nūc perge ad predā
moab. Perrexerūtqȝ in castra isrl'. Porro cō/
surgēs israel pcussit moab: at illi fugerūt corā
eis. Uenerūt igit̃ q vicerāt ⁊ pcusserunt moab
⁊ ciuitates destruxerūt: ⁊ oēm agrum optimum
mittētes singuli lapides repleuerūt. ⁊ vniuer/
sos fōtes aquaꝝ obturauerunt. et oīa ligna fru
ctifera succiderunt: ita vt muri tm̄ fictiles rema
nerēt. Et circundata ē ciuitas a fūdibularijs: ⁊
magna ex pte pcussa. Q̄d cum vidisset rex mo
ab p̄ualuisse. s. hostes tulit secum septingentos
viros educētes gladios vt irrumperēt ad re/
gē edom. ⁊ nō potuerunt. Arripiensqȝ filium
suū p̄mogenitū q regnaturus erat p eo: obtulit
holocaustū sup murum. et facta est indignatio
magna in israel Statimqȝ recesserūt ab eo et re
uersi sunt in terrā suam. ¶IIII

Mulier autē q̄dā de vxorib⁹ pphetaruȝ
clamabat ad heliseuȝ dicēs: Seru⁹ tu⁹
vir meus mortu⁹ ē: ⁊ tu nosti q: fu⁹ tu⁹
fuit timens deuȝ. Et ecce creditor venit vt tol/
lat duos filios meos ad seruiēdum sibi. Cui di
xit heliseus. Quid vis vt faciā tibi? Dic mihi
Quid habes in domo tua? At illa rn̄dit. Non
habeo ancilla tua quicqȝ in domo mea nisi paꝝ
olei quo vngar. Cui ait. Uade. pete mutuo ab
omnib⁹ vicinis tuis vasa vacua nō pauca. ⁊ in
gredere et claude ostium tuum cum intrinsec⁹
fueris tu ⁊ filij tui. ⁊ mitte inde in omnia vasa
hec. ⁊ cū plena fuerint tolles. Iuit itaqȝ mulier
⁊ clausit ostiuȝ super se ⁊ super filios suos. Illi
offerebāt vasa. ⁊ illa infundebat. Cumqȝ plena
fuissent vasa: dixit ad filium suū. Affer mihi ad
huc vas. Et ille respondit. Non habeo. Stetit
qȝ oleum. Uenit autem illa et indicauit homini
dei. Et ille. Uade inq̄t vende oleū ⁊ redde cre
ditori tuo: tu aūt ⁊ filij tui viuite de reliquo. Fa
cta est aūt quedā dies: ⁊ trāsibat heliseus per su
nā ciuitatē. Erat aūt ibi mulier magna: que te/
nuit eū vt comederet panē. Cūqȝ freq̄nter in
de trāsiret: diuertebat ad eā vt comederet panē
Que dixit ad viꝝ suum. Animaduerto q̄ vir dei
sanct⁹ ē iste: q trāsibit p nos freq̄nt̄. Faciam⁹
ergo cenaculū puū: ⁊ ponam⁹ ei in eo lectulū et
mēsam ⁊ sellam ⁊ candelabrū: vt cū venerit ad
nos maneat ibi. Facta ē ergo dies q̄dā ⁊ veni
ens diuertit in cenaculū: ⁊ requieuit ibi. Dixit
qȝ ad gieçi puerū suū. Uoca sunamiten istam.
Qui cū vocasset eam: ⁊ illa stetisset corā eo:
dixit ad pueꝝ suum. Loquere ad eam. Ecce se/
dule in oib⁹ ministrasti nobis: qd vis vt faciaȝ
tibi? Nūquid habes negociuȝ: ⁊ vis vt loquar
regi siue principi militie: Que respōdit In me
dio populi mei habito. Et ait: Quid ergo vult
vt faciam ei. Dixitqȝ gieçi. Ne queras Filiuȝ
eni nō habet. ⁊ vir ei⁹ senex est. Precepit itaqȝ
vt vocaret eā. Que cuȝ vocata fuisset ⁊ stetisset
ante ostium dixit ad eā. In tpe isto in hac eadē
hora si vita comes fuerit: hēbis in vtero filiū:
At illa. Noli queso dn̄e mi vir dei: noli mentiri
ancille tue. Et ɔcepit mulier ⁊ pepit filiū in tpe
⁊ in hora eadē: q̄ dixerat helise⁹. Creuit aūt pu
er. ⁊ cū eēt q̄dā dies ⁊ egressus isset ad patrem
suū ad messores: ait pr̄i suo. Caput meū doleo:
caput meū doleo: At ille dixit pueri suo. Tolle
⁊ duc eum ad matrē suam. Qui cum tulisset et
duxisset eū ad matrē suam: posuit eum illa sup
genua sua vsqȝ ad meridiē: ⁊ mortu⁹ est. Ascē
dit aūt ⁊ collocauit eū sup lectū ho̅is dei ⁊ clau/
sit hostium. Et egressa vocauit virū suum. Et
ait. Mitte mecū obsecro vnū de pueris ⁊ asinā
vt excurrā vsqȝ ad hoiem dei. ⁊ reuertar. Qui
ait illi: Quā ob causam vadis ad euȝ? Hodie
nō sūt cal'ede neqȝ sabbatū. Que respōdit. Ua
daȝ. Strauitqȝ asinā ⁊ precepit puero. Mina
⁊ ppera ne mihi morā facias in eundo: et hoc
age qd̄ precipio tibi. Profecta est igit̃: ⁊ venit
ad virū dei in montē carmeli. Cūqȝ vidisset eā
vir dei de cōtra: ait ad gieçi pueꝝ suum. Ecce
sunamitis illa. Uade ergo in occursū ei⁹: ⁊ dic
ei. Recte ne agit̃ circa te ⁊ circa viꝝ tuuȝ. ⁊ cir
ca filiū tuū: Que rn̄dit. Recte. Cumqȝ venisset
ad viꝝ dei in montē apprehēdit pedes eius. et
accessit gieçi vt amoueret eā. Et ait homo dei.
Dimitte illā. Aia. n. eius in amaritudine ē: ⁊
dn̄s celauit a me. ⁊ nō indicauit mihi. Que di/
xit illi. Nunqd petiui filiū a domino meo? Nū
quid non dixi tibi: ne illudas me? Et ille ait ad
gieçi. Accinge lūbos tuos. ⁊ tolle baculū meuȝ
in manu tua et vade. Si occurrerit tibi homo
nō salutes eum. ⁊ si salutauerit te quispiā nō re
spondeas illi Et pones baculū meū sup faciem
pueri. Porro mater pueri ait. Uiuit domin⁹
⁊ viuit aīa tua: nō dimittā te. Surrexit ergo et

secut⁹ est eam. Giezi aūt p̄cesserat an̄ eos: τ po-
suerat baculū sup faciem pueri. τ non erat vox
neq̄ʒ sensus. Reuersusq̄ʒ ē in occursū ei⁹. τ nū-
ciauit ei dicēs: Nō surrexit puer. Ingressus ē
ergo heliseus domū: τ ecce puer mortuus iace-
bat in lectulo eius. Ingressusq̄ʒ clausit ostium
super se τ sup puerum τ orauit ad dominū. Et
ascendit τ incubuit sup puer: posuitq̄ʒ os suuʒ
sup os eius. τ oculos suos super oculos eius:
τ man⁹ suas sup man⁹ eius. τ icuruauit se sup
eum. τ calefacta ē caro pueri. At ille reuersus
deambulabat in domo semel huc atq̄ʒ illuc: et
ascēdit τ incubuit sup eū. Et oscitauit puer se-
pties: aperuitq̄ʒ oculos. Et ille vocauit giezi τ di-
xit ei. Voca sunamiten hanc. Que vocata in-
gressa est ad eū. Qui ait. Tolle filium tuū. Ve-
nit illa τ corruit ad pedes eius τ adorauit sup
terrā. Tulitq̄ʒ filiū suū τ egressa est: et helise⁹
reuersus est in galgala. Erat aūt fames i terra
τ filij p̄phetaꝝ habitabāt coram eo: dixitq̄ʒ vni
de pueris suis Pone ollā grādē. τ coq̄ pulmē-
tū filijs p̄phetaꝝ. Et egressus ē vn⁹ in agrū vt
colligeret herbas agrestes. Inuenitq̄ʒ q̄si vitē
siluestrem: τ colligit ex ea coloquintidas agri τ
impleuit palliū suum. τ reuersus cōcidit in ollā
pulmēti. Nesciebat. n. q̄d esset. Infuderūt er-
go socijs vt comederent. Cūq̄ʒ gustassent de co-
ctione: exclamauerunt dicentes. Mors in olla
vir dei. Et nō potuerūt comedere. At ille Af-
ferte inq̄t farinā. Cūq̄ʒ tulissēt misit in ollam τ
ait: Infūde turbe vt comedāt. Et nō fuit am-
plius q̄cq̄ʒ amaritudinis in olla Vir aūt quidā
venit de balsalisa deferēs viro dei panes p̄mi-
tiarū: τ viginti panes ordeaceos: τ frumentū
nouū in pera sua. At ille r̄ndit τ dixit: Da pp̄lo
vt comedat. R̄nditq̄ʒ ei minister ei⁹. Quantū
ē hoc vt apponā corā cētū viris Rursū ille Da
ait populo vt comedat. Hec eni dicit dn̄s. Co-
medēt. τ superit. Posuit itaq̄ʒ coraʒ eis. Qui
comederūt. τ supfuit iuxta v̄bū dn̄i. V

Naaman p̄nceps militie regis syrie erat
vir magn⁹ apud dominū suū. τ hono-
ratus. Per illū. n. dedit domin⁹ salutē
syrie. Erat aūt vir fortis τ diues: sed leprosus
Porro de syria egressi fuerant latrūculi. τ ca-
ptinā duxerāt de t̄ra israel puellā paruulam: q̄
erat i obsequio vxoris naaman. Que ait ad do-
minā suā. Vtinā fuisset dn̄s me⁹ ad prophetā q
est in samaria: p̄fecto curasset eum a lepra quaʒ
habet. Ingressus ē itaq̄ʒ naaman ad dn̄m suū:
τ nūciauit ei dicēs. Sic τ sic locuta est puella de
terra israel. Dixitq̄ʒ ei rex syrie. Vade τ mittā

litteras ad regem israel. Qui cū p̄fectus eēt et
tulisset secū decē talenta argēti et sex milia aure-
os. τ decē mutatoria vestimentoꝝ: detulit l̄ras
ad regē israel in hec v̄ba. Cū acceperis epistō-
lā hāc: scito q̄ miserim ad te naaman s̄uū meū
vt cures eū a lepra sua. Cūq̄ʒ legisset rex israel
l̄ras: scidit vestimēta τ ait. Nūquid deus ego
sum vt occidere possim τ viuificare: q̄ iste mi-
sit ad me vt curē hoiem a lepra sua: Aiaduerti-
te τ videte: quot occasiōes q̄rat aduersum me.
Qd̄ cū audisset heliseus vir dei: scidisse videl₃
regē israel vestimenta sua: misit ad eum dicēs:
Quare scidisti vestimenta tua: Veniat ad me
τ sciat eē p̄phetā in israel. Venit ergo naamā
cū eq̄s τ currib⁹: τ stetit ad ostiū dom⁹ helisei
Misitq̄ʒ ad eū heliseus nūciū dicēs: Vade et la-
uare septies in iordane. τ recipiet sanitatē caro
tua atq̄ʒ mūdaberis. Iratus naaman. recedē-
bat dicens: Putabā q̄ egrederet̄ ad me τ stās
inuocaret nomen domini sui: et tangeret mānu
sua locum lepre. τ curaret me. Nūquid nō me-
liores sunt abana et pharfar fluuij damasci oi-
bus aquis israel. vt lauer in eis et mūdar: Cū
ergo v̄tisset se et abiret indignās: accesserūt ad
eū s̄ui sui. et locuti sūt ei. Pater: et si rem gran-
dem dixisset tibi p̄pheta certe facere debueras:
Quanto magis q̄ nunc dixit tibi lauare et mū-
daberis: Descendit et lauit septies in iordane
iuxta s̄monē viri dei. et restituta est caro eius
sicut caro pueri paruuli. mūdatus est. Reuer-
susq̄ʒ ad virum dei cum vniuerso comitatu suo
venit et stetit coram eo et ait. Vere scio q̄ non
sit alius deus in vniuersa terra: nisi tm̄ in israel
Obsecro itaq̄ʒ vt accipias benedictionē a ser-
uo tuo. At ille r̄ndit. Viuit dn̄s ante quem sto
q̄ nō accipiam. Cūq̄ʒ vim faceret: penit⁹ nō ac-
quieuit. Dixitq̄ʒ naaman. Vt vis. Sed obsecro
cōcede mihi s̄uo tuo: vt tollā on⁹ duorum bur-
donū de terra. Nō eni faciet vltra seru⁹ tu⁹ ho-
locaustū aut victimā dijs alienis: nisi domino.
Hoc āt solū ē de quo dep̄ceris dn̄m p̄ s̄uo tuo
qn̄ ingredier̄ dn̄s meus tēplū remmon vt ado-
ret. τ illo innitēte sup manum meam. si adoraue-
ro in tēplo remmon: adorante eo in eodē loco
vt ignoscat mihi dn̄s s̄uo tuo p̄ hac re. Qui di-
xit ei. Vade in pace. Abijt ergo ab eo: electo tē-
pore. Dixit giezi puer viri dei. Pepercit dn̄s
meus naaman syro isti: vt nō acciperet ab eo
q̄ attulit. Viuit dn̄s q̄ currā post eū. τ accipiaʒ
ab eo aliquid. Et secutus est giezi post tergum
naaman. Quē cū vidisset ille currentem ad se
desilijt de curru in occursū ei⁹: τ ait. Recte ne

sūt omnia: Et ille ait. Recte. Dñs meus misit me ad te dicēs. Modo venerūt ad me duo adolescentes de monte effraim. ex filijs ꝓphetarū Da eis talentū argenti et vestes mutatorias duplices. Dixitq₃ naaman. Meli⁹ est vt accipias duo talenta. Et coegit eū: ligauitq₃ duo talēta argenti in duobus saccis et duplicia vestimēta et imposuit duobus pueris suis: qui et portauerant coram eo. Cūq₃ venisset iam vesperi tulit de manu eorū. et reposuit in domo: dimisitq₃ viros et abierūt: ipse aūt ingressus stetit coram dño suo. Et dixit heliseus. Vnde venis giezi. Qui rñdit: Nō iuit ꝑuus tuus quoq₃. At ille ait. Nōne cor meū in p̄senti erat qñ reuersus ē homo de curru suo in occursū tui? Nunc igitur accepisti argentū: et accepisti vestes: vt emas oliueta et vineas et oues et boues et ꝑuos et ancillas. Sed et lepra naaman adherebit tibi et semini tuo vsq₃ in sempiternū. Et egressus ē q̄si nix ab eo leprosus. ¶ VI

Dixerūt autē filij ꝓphetarū ad heliseum Ecce locus in q̄ habitam⁹ coram te angustus ē nobis. Eamus vsq₃ ad iordanē et tollant singuli de silua materias singulas vt edificem⁹ nobis ibi locū ad habitandū. Qui dixit. Ite. Et ait vn⁹ ex illis. Veni ĝ ⁊ tu cum ꝑuis tuis. Respōdit: Ego veniā. Et abijt cū eis. Cūq₃ venissent ad iordanē: cedebāt ligna Accidit autem vt cū vnus materiā succidisset caderet ferrū securis in aquā. Exclamauitq₃ ille ⁊ ait: heu heu heu domine mi. ⁊ hoc ipsū mutuo acceperā. Dixit aūt homo dei. Vbi cecidit At ille monstrauit ei locū: Precidit ĝ lignum ⁊ misit illuc. Natauitq₃ ferrum. Et ait. Tolle. Qui extendit manū ⁊ tulit illud. Rex autē syrie pugnabat ꝯtra israel: cōsiliūq₃ inijt cū ꝑuis suis dicēs: In loco illo ⁊ illo ponam⁹ insidias Misit itaq₃ vir dei ad regē israel dicēs: Caue ne trāseas in locū illū: q₃ ibi syri in insidijs sūt. Misit itaq₃ rex israel ad locum quē dixerat ei. vir dei ⁊ p̄occupauit eū. ⁊ obseruauit se ibi non semel neq₃ bis Cōturbatūq₃ est cor regis syrie ꝓ hac re. ⁊ cōuocatis ꝑuis suis ait. Quare nō indicatis mihi quis ꝓditor mei sit apud regem israel? Dixitq₃ vnus ꝑuor eius. Nequaq̄ domine mi rex: s₃ helise⁹ ꝓpheta q ē in isrl̄ indicat regi isrl̄ oīa v̄ba q̄cūq₃ locut⁹ fueris in cōclaui tuo. Dixitq₃ eis. Ite ⁊ videte vbi sit: vt mittā ⁊ capiā eū. Annunciauerūt ei dicētes. Ecce in dothain. Misit ergo illuc equos ⁊ currus et robur exercitus. Qui cum venissent nocte: circūdederūt ciuitatē. Consurgens aūt diluculo

minister viri dei egressus est: viditq₃ exercitū in circuitu ciuitatis ⁊ equos ⁊ curr⁹. Nunciauitq₃ ei dicēs. Heu heu heu dñe mi quid faciemus: At ille rñdit: Noli timere. Plures eni nobiscū sunt q̄₃ cum illis. Cūq₃ orasset helise⁹ ait. Dñe aperi oculos pueri hui⁹ vt videat. Et aperuit domin⁹ oculos pueri ⁊ vidit: quia ecce mons plen⁹ equor ⁊ curruū igneor in circuitu helisei Hostes v̄o descēderūt ad eū. Porro heliseus orauit ad dñm dicēs. Percutite obsecro gentē hāc cecitate. Percussitq₃ eos dñs: ne viderēt: iuxta verbū helisei. Dixit āt ad eos heliseus. Nō ē hec via: neq₃ ista ē ciuitas. Sequimini me: ⁊ ostēdā vobis virū quē queritis. Duxit ergo eos in samariā. Cūq₃ ingressi fuissent in samariā. dixit heliseus. Dñe aperi oculos istor vt videāt Aperuitq₃ dñs oculos eor ⁊ viderunt se esse in medio samarie. Dixit rex israel ad heliseū: cū vidisset eos. Nūquid percutiā eos pater mi? Et ille ait. Nō percuties. Neq₃ eni cepisti eos gladio ⁊ arcu tuo: vt percutias S₃ pone panē ⁊ aquā corā eis: vt comedant ⁊ bibāt: ⁊ vadāt ad dñm suū. Appositaq₃ est eis ciborū magna preparatio. Et comederunt ⁊ biberūt: et dimisit eos: abierūtq₃ ad dominū suū. Et vltra nō venerunt latrones syrie in terram isrl̄. Factū ē aūt post hec cōgregauit benedab rex syrie vniuersū exercitū suū: ⁊ ascēdit obsidebat samariā. Factaq₃ est fames magna in samaria ⁊ tādiu obsessa est donec venundaretur caput asini octoginta argēteis. ⁊ quarta ps cabi stercoris columbarū quinq₃ argenteis. Cūq₃ rex israel trāsiret p murū mulier quedā exclamauit ad eum dicens. Salua me dñe mi rex. Qui ait Non te saluet dñs. Vnde te possum saluare? De area vel de torculari. Dixitq₃ ad eam rex Quid tibi vis? Que respōdit. Mulier ista dixit mihi: Da filiū tuum vt comedam⁹ eū hodie ⁊ filiū meum comedem⁹ cras. Coximus ergo filium meū. ⁊ comedim⁹: dixitq₃ ei altera die. Da filiū tuū vt comedam⁹ eum. Que abscondit filiū suū. Qd̄ cū audisset rex scidit vestimenta sua ⁊ transibat per murū. Viditq₃ omnis populus ciliciū quo vestit⁹ erat rex ad carnē intrinsec⁹. Et ait rex. Hec mihi faciat de⁹. ⁊ hec addat. si steterit caput helisei filij saphat sup ip̄m hodie. Heliseus aūt sedebat in domo sua: ⁊ senes sedebāt cū eo: Premisit itaq₃ virū. ⁊ añq̄₃ veniret nūcius: ille dixit ad senes: Nūqd scitis q̄₃ miserit fili⁹ homicide huc vt p̄cidatur caput meū? Videte ergo cū venerit nūcius: claudite ostium. ⁊ nō sinatis eū introire. Ecce enim so-

nitus pedū dñi eiꝰ post eum est. Adhuc illo lo
quente eiꝰ apparuit nūcius qui veniebat ad eū
Et ait. Ecce tantū malū a dño ē. Quid āplius
expectabo a domino? VII
Dixit aūt Heliseus. Audite vbū dñi.
Hec dicit dñs. In tpe hoc cras mo
dius simile vno statere erit. ⁊ duo mo
dij ordei statere vno in porta samarie. Rñdēs
vnꝰ de ducibꝰ sup cuiꝰ manū rex incūbebat hoi
dei ait. Si dñs fecerit etiā cataractas i celo nū
qd poterit eē qđ loqris? Qui ait. Videbis ocu
lis tuis ⁊ inde nō comedes. Quattuor ergo vi
ri erāt leprosi iuxta introitū porte: q dixerūt ad
inuicē. Quid hic eē volumꝰ donec moriamur
Siue ingredi voluerimꝰ ciuitatē fame morie
mur: siue māserimꝰ hic moriēdū nobis ē. Ve
nite ergo ⁊ trāsfugiamꝰ ad castra syrie. Si pep
cerint nobis viuemꝰ: si aūt occidere voluerint
nihilominꝰ moriemur. Surrexerūt ergo vespi
vt venirent ad castra syrie. Cūqꝫ venissent ad
principiū castroꝝ syrie: nullū ibidē reppererūt
Siqdē dñs sonitū audire fecerat in castris sy
rie curruū ⁊ equoꝝ. ⁊ exercitꝰ plurimi. Dixe
rūtqꝫ ad inuicē. Ecce mercede ꝯduxit aduersū
nos rex isrl' reges geth eoꝝ ⁊ egyptioꝝ. ⁊ vene
rūt sup nos. Surrexerūt ergo ⁊ fugerūt i tene
bris. ⁊ dereliquerūt tētoria sua ⁊ equos et asi
nos in castris: fugerūtqꝫ: aias tm̄ suas saluare
cupiētes. Igit̄ cū venissent leprosi illi ad prin
cipiū castroꝝ ingressi sūt vnū tabernaculū. ⁊ co
mederunt ⁊ biberunt. Tuleruntqꝫ inde argē
tū ⁊ auꝝ ⁊ vestes. ⁊ abierunt ⁊ abscōderūt. Et
rursū reuersi sūt ad aliud tabernaculuꝫ. ⁊ inde
silr' auferētes abscōderūt. Dixerūtqꝫ ad inuicē
Nō recte facimꝰ. Hec .n. dies boni nuncij est
Si tacuerimꝰ ⁊ noluerimꝰ nunciare vsqꝫ ma
ne: sceleris arguemur. Venite eamus ⁊ nun
ciemus in aula regis. Cūqꝫ venissent ad por
tam ciuitatis: narrauerūt eis dicētes: Iuimus
ad castra syrie ⁊ nullus ibidē repperimꝰ hoiem
nisi equos et asinos alligatos. ⁊ fixa tentoria.
Ierunt ğ portarij. ⁊ nūciauerūt in palatio regis
intrinsecus. Qui surrexit nocte ⁊ ait ad seruos
suos. Dico vobis qd fecerint nobis syri. Sciūt
q: fame laboramꝰ. et iccirco egressi sunt de ca
stris. et latitāt in agris dicentes. Cum egressi
fuerint de ciuitate capiemꝰ eos viuos. et tunc
ciuitatē ingredi poterimꝰ. Rñdit autē vnꝰ ser
uoꝝ eiꝰ. Tollamꝰ qnqꝫ equos q remāserunt in
vrbe: q: ipsi tm̄ sunt in vniuersa multitudine
isrl'. alij enī cōsumpti sunt et mittētes explorare
poterimꝰ Adduxerunt ğ duos equos: misitqꝫ
rex in castra syroꝝ dicens. Ite ⁊ videte. Qui
abierunt post eos vsqꝫ ad iordanem. Ecce au
tem omnis via plena erat vestibus ⁊ vasis que
proiecerant syri cum turbarentur. Reuersiqꝫ
nuncij indicauerunt regi. Et egressus populꝰ
diripuit castra syrie: factusqꝫ est modius simi
le statere vno. ⁊ duo modij ordei statere vno.
iuxta verbum domini. Porro rex ducem illuꝫ
in cuius manu incubuerat constituit ad portā:
quem cōculcauit turba in introitu porte ⁊ mor
tuus est: iuxta qđ locutus fuerat vir dei quādo
descenderat rex ad eum. Factūqꝫ est iuxta ser
monem viri dei. quem dixerat regi quando ait
duo modij ordei statere vno erūt. ⁊ modius si
mile statere vno hoc eodē tpe cras in porta sa
marie. qñ respōderat dux ille viro dei ⁊ dixerat
etiā si dominꝰ fecerit cataractas in celo nūquid
poterit fieri qđ loqris: ⁊ dixit ei. videbis oculis
tuis ⁊ inde nō comedes. Euenit ğ ei sicut pdi
ctum erat. ⁊ conculcauit eū populus in porta et
mortuus ē. VIII
Heliseus autem locutus est ad mulierē
cuius viuere fecerat filiū. dicens. Sur
ge. vade tu ⁊ domus tua: ⁊ peregrina
re vbicūqꝫ repereris. Vocauit enim dominus
famē. ⁊ veniet super terram septē annis. Que
surrexit ⁊ fecit iuxta verbū hominis dei. ⁊ va
dens cū domo sua: peregrinata est in terra phi
listijm. diebus multis. Cūqꝫ finiti essent anni
septem: reuersa est mulier de terra philistijm.
Et ingressa est vt interpellaret regem ꝓ domo
sua. ⁊ ꝓ agris suis. Rex autem loquebat̄ cum
giezi puero viri dei dicēs. Narra mihi omnia
magnalia que fecit heliseus. Cūqꝫ ille narraret
regi quō mortuum suscitasset. apparuit mulier
cuius viuificauerat filiū clamans ad regem ꝓ
domo sua ⁊ ꝓ agris suis. Dixitqꝫ giezi. Dñe
mi rex hec est mulier. ⁊ hic est filius eius quem
suscitauit heliseus. Et interrogauit rex mulie
rē. Que narrauit ei vera eē. Deditqꝫ ei rex eu
nuchū vnū dicēs. Restitue ei oia que sua sūt. ⁊
vniuersos redditꝰ agroꝝ a die q̄ reliqt terrā vs
qꝫ ad pñs. Venit qꝫ heliseus damascū. ⁊ bena
dab rex syrie egrotabat. Nūciauerūtqꝫ ei dicē
tes. Venit vir dei huc. Et ait rex ad azahel.
Tolle tecū munera ⁊ vade in occursuꝫ viri dei
et cōsule dñm p eum dicēs. Si euadere potero
de infirmitate mea hac. Iuit igit̄ azahel in oc
cursum eius habēs secum munera et oia bona.
damasci onera q̄draginta cameloꝝ. Cumqꝫ ste
tisset coraꝫ eo ait. Filius tuus benadab rex sy
rie misit me ad te dicens: Si sanari potero de

infirmitate mea hac. Dixitqꝫ ei heliſeus. Vade
dic ei. Sanaberis. Porro oſtendit mihi domin⁹
qꝛ morte morietur. Stetitqꝫ cū eo. ⁊ conturbatus
eſt vſqꝫ ad ſuffuſionē vultus. Fleuitqꝫ vir dei.
Cui azahel ait. Quare dn̄s me⁹ flet. At ille di/
xit. Quia ſcio q̄ facturus ſis filijs iſrl̄ mala. Ci/
uitates eorum munitas igne ſuccēdes: ⁊ iuue/
nes eoꝝ interficies gladio: ⁊ paruulos eorū eli/
des: ⁊ p̄gnātes diuides. Dixitqꝫ azahel. Quid
enim ſum ſeruus tuus canis: vt faciam rē iſtam
magnam. Et ait heliſeus: Oſtēdit mihi dn̄s te
regem ſyrie fore. Qui cum receſſiſſet ab heliſeo
venit ad dn̄m ſuum. Qui ait ei. Quid tibi dixit
heliſeus. At ille reſpondit. Dixit mihi: recipi/
es ſanitatē. Cūqꝫ veniſſet dies altera: tulit ſtra/
gulum ⁊ infudit aquam: ⁊ expandit ſuper faciē
eius. Quo mortuo regnauit azahel pro eo. An
no quinto ioraꝫ filij achab regis iſrael regnauit
ioram filius ioſaphat rex iuda. Trigintaduorū
annorum erat cum regnare cepiſſet: ⁊ octo ānis
regnauit in hieruſalē. Ambulauitqꝫ in vijs re/
gū iſrael: ſicut ambulauerat domus achab. Fi/
lia enim achab erat vxor eius. Et fecit quod ma
lum eſt in conſpectu dn̄i. Noluit aūt domin⁹ di
ſꝑdere iudā ꝓpter dauid ſeruū ſuū. ſicut ꝓmiſe
rat ei vt daret illi lucernam: ⁊ filijs ei⁹ cūctis die
bus. In diebus ei⁹ receſſit edom ne eſſet ſub iu
da: ⁊ conſtituit ſibi regem. Venitqꝫ ioram ſeira
⁊ oīs exercitus cū eo. Et ſurrexit nocte: ꝑcuſſit/
qꝫ idumeos q eum circundederant ⁊ principes
curruū. Populus aūt fugit in tabernacula ſua
Receſſit ergo edom ne eſſet ſub iuda vſqꝫ ad di
em hāc. Tunc receſſit ⁊ lobna in tp̄e illo. Reliq̄
aūt ſermonū ioram ⁊ vniuerſa que fecit: nōne h
ſcripta ſūt in libro verboꝝ dierū regū iuda. Et
dormiuit ioram cū p̄ribus ſuis: ſepultuſqꝫ ē cū
eis in ciuitate dauid: ⁊ regnauit ochozias filius
eius pro eo. Anno duodecimo ioraꝫ filij achab
regis iſrael: regnauit ochozias filius ioram re/
gis iude. Vigintiduorum annoꝝ erat ochozi/
as cū regnare cepiſſet: ⁊ vno anno regnauit in
hieruſalē. Nomen matris ei⁹ athalia filia amri
regis iſrael: ⁊ ambulauit in vijs domus achab
⁊ fecit q̄ malū ē corā dn̄o ſicut dom⁹ achab. Ge
ner eni domus achab fuit. Abijt q̄ꝫ cū ioram fi
lio achab ad p̄liandum ꝯ azahel regē ſyrie i ra/
moth galaad: ⁊ vulnerauerūt ſyri ioram. Qui
reuerſus eſt vt curaretur in iezrahel: quia vulne/
rauerunt eum ſyri in ramoth prelianteꝫ contra
azahel regem ſyrie. Porro ochozias fili⁹ ioraꝫ
rex iuda deſcendit inuiſere ioram filium achab i
iezrahel quia egrotabat ibi.

IX

Heliſeus aūt ꝓphetes vocauit vnum d
filijs ꝓphetaꝝ. ⁊ ait illi. Accinge lum
bos tuos: ⁊ tolle lenticulā olei hanc in
manu tua. ⁊ vade in ramoth galaad. Cūqꝫ ve
neris illuc: videbis iehu filiū ioſaphat filij namſi
Et ingreſſus ſuſcitabis eum de medio fratruꝫ
ſuoꝝ ⁊ introduces in interius cubiculū. tenenſ
qꝫ lenticulaꝫ olei fundes ſuper caput eius. ⁊ di
ces. Hec dicit dn̄s. Vnxi te regem ſuper iſra/
el. Aperieſqꝫ oſtium ⁊ fugies. ⁊ nō ibi ſuſiſtes
Abijt ergo adoleſcens puer ꝓphete in ramoth
galaad: ⁊ ingreſſus eſt illuc. Ecce aūt p̄ncipes
exercitus ſedebāt. Et ait. Verbum mihi ad te
o p̄nceps. Dixitqꝫ iehu. Ad quē ex oīb⁹ nobis
At ille dixit. Ad te o p̄nceps Et ſurrexit: ⁊ in/
greſſus ē cubiculum. At ille fūdit oleum ſuper
caput eius. Et ait. Hec dicit domin⁹ de⁹ iſrael
Vnxi te regē ſuꝑ populū dn̄i iſrael: ⁊ ꝑcuties
domū achab dn̄i tui. Et vleiſcar ſanguinē ſuo
rū meoꝝ ꝓphetaꝝ. ⁊ ſanguinē oīum ſuoꝝ dn̄i
de manu iezabel. ꝑdāqꝫ oēm dom⁹ achab. Et i
terficiā de domo achab mingentē ad parietem
⁊ clauſum ⁊ nouiſſimum in iſrael. Et dabo do
mū achab ſicut domū hieroboam filij nabath.
⁊ ſicut domū baaſa filij achia. Iezabel q̄ꝫ come
dent canes in agro iezrahel: nec erit q ſepeliat
eā. Aperuitqꝫ oſtiū ⁊ fugit. Iehu aūt igreſſus
ē ad ſeruos dn̄i ſui. Qui dixerunt ei. Recte ne
ſunt oīa. Quid venit inſanus iſte ad te. Qui ait
eis. Noſtis hoiem. ⁊ qd locutus ſit. At illi rn̄/
derunt. Falſū ē: ſed magis narra nobis. Qui
ait eis. Hec ⁊ hec locut⁹ ē mihi. Et ait. Hec di
cit dn̄s. Vnxi te regē ſuꝑ iſrael. Feſtinauerūt
itaqꝫ ⁊ vnuſquiſqꝫ tollens palliū ſuū poſuerūt
ſub pedib⁹ ei⁹ in ſimilitudinē tribunalis. ⁊ ceci
nerūt tuba atqꝫ dixerūt. Regnabit iehu. Cōiu
rauit ergo iehu filius ioſaphat filij namſi cōtra
iorā. Porro ioram obſederat ramoth galaad.
ip̄e ⁊ oīs iſrael ꝯ azahel regē ſyrie. ⁊ reuerſus
fuerat vt curaretur in iezrahel ꝓpter vulnera: qꝛ ꝑ
cuſſerāt eū ſyri p̄liantē ꝯtra azahel regē ſyrie.
Dixitqꝫ iehu. Si placet vobis. nemo egredia
tur ꝓfugus de ciuitate ne vadat ⁊ nunciet in ie
zrahel. Et aſcēdit. ⁊ ꝓfect⁹ ē in iezrahel. Ioraꝫ
eni egrotabat ibi. ⁊ ochozias rex iuda deſcēde/
rat ad viſitādū iorā. Igitur ſpeculator q ſtabat ſu
per turri iezrahel: vidit globū iehu venientis.
Et ait. Video ego globū. Dixitqꝫ iorā. Tolle
currum: ⁊ mitte in occurſū eoꝝ. ⁊ dicat vadēs
Recte ne ſūt oīa. Abijt ergo q aſcenderat currum
in occurſuꝫ ei⁹. Et ait. Hec dicit rex. Pacata
ſūt oīa. Dixitqꝫ iehu. Quid tibi ⁊ paci. Tranſi

⁊ ſequere me. Nūciauit quoqꝫ ſpeculator dicēs
Venit nūci⁹ ad eos. et nō reuertit̃. Miſit etiā
currū equorum ſecundū: venitqꝫ ad eos. ⁊ ait.
Hec dicit rex. Nunquid pax eſt? Et ait iehu.
Quid tibi ⁊ paci? Tranſi et ſequere me. Nun
ciauit autem ſpeculator dicens: Venit vſqꝫ ad
eos. et nō reuertit̃. Eſt aūt inceſſus quaſi inceſ
ſus iehu filij namſi Preceps. n. gradit̃. Et ait
ioram: Jungite currū. Jūxerūtqꝫ currū eius.
Et egreſſus eſt ioram rex iſrl' et ochozias rex iu
da: ſinguli in curribus ſuis. Egreſſiqꝫ ſunt in
occurſū iehu. et inuenerūt eum in agro naboth
iezrahelite. Cūqꝫ vidiſſet iorā iehu. dixit Pax
ē iehu? At ille rn̄dit. Que pax? Adhuc fornica
tiones iezabel mr̄is tue. ⁊ veneficia eius multa
vigēt. Cōuertit aūt iorā manū ſuā: ⁊ fugiēs ait
ad ochoziam. Jnſidie ochozia. Porro iehu te
tēdit arcū manu. ⁊ percuſſit iorā inter ſcapulas
⁊ egreſſa eſt ſagitta per cor ei⁹ ſtatimqꝫ corruit
in curru ſuo. Dixitqꝫ iehu ad badacher ducem
Tolle proijce eum in agro naboth iezrahelite.
Memini. n. qn̄ ego ⁊ tu ſedētes in curru ſeque
bamur achab patrē hui⁹: qꝫ domin⁹ onus hoc
leuauerit ſup eū dicens. Si nō ꝓ ſanguine na
both. ⁊ ꝓ ſanguine filioꝝ ei⁹ quē vidi heri. ait
dn̄s: reddā tibi in agro iſto dicit dn̄s. Nūc er
go tolle ⁊ ꝓijce eū in agro iuxta verbū domini
Ochozias aūt rex iuda vidēs hoc: fugit ꝑ viā
dom⁹ horti: ꝓſecutuſqꝫ ē eū iehu. ⁊ ait. Etiam
hūc ꝑcutite in curru ſuo. Et ꝑcuſſerūt eū in aſcē
ſu gaber q eſt iuxta ieblaā. Qui fugit in maged
do. ⁊ mortu⁹ ē ibi. Et impoſuerūt eū ſerui ei⁹ ſup
currū ſuū ⁊ tulerūt in hirlm: ſepelierūtqꝫ in ſe
pulchro cū patribus ſuis in ciuitate dauid. An
no vndecimo ioram filij achab regis iſrahel re
gnauit ochozias ſup iudā venitqꝫ iehu in iezra
hel. Porro iezabel introitu eius audito depin
xit oculos ſuos ſtibio. ⁊ ornauit caput ſuū. ⁊ re
ſpexit ꝑ feneſtrā: ingrediētē iehu ꝑ portā et ait.
Nūqd pax poteſt eē zamri: q interfecit dn̄m ſuū
Leuauitqꝫ iehu faciē ſuā ad feneſtram. et ait:
Que eſt iſta. Et inclinauerunt ſe ad eum duo
vel tres eunuchi ⁊ dixerūt. Hec eſt illa iezabel
At ille dixit eis. Precipitate eam deorſum. Et
ꝑcipitauerūt eā. Aſperſuſqꝫ ē ſanguine paries
⁊ equoꝝ vngule cōculcauerūt eā. Cūqꝫ intro
greſſus eēt vt comederet biberetqꝫ ait: Jte et
videte maledictā illā ⁊ ſepelite eā: qꝛ filia regis
eſt. Cūqꝫ iſſent vt ſepelirēt eam: nō inuenerūt
niſi caluariam ⁊ pedes ⁊ ſūmas manus. Re
uerſiqꝫ nūciauerūt ei. Et ait iehu. Sermo dn̄i
ē: quē locut⁹ eſt per ſuū ſuum heliā theſbitē. di
cens. Jn agro iezrahel comedēt canes carnes
iezabel Et erūt carnes iezabel ſicut ſtercus ſup
faciē terre in agro iezrahel: ita vt ꝑtereūtes di
cant. Heccine ē illa iezabel. ¶ X

ERant aūt achab ſeptuaginta filij in ſa
maria. Scripſit ḡ iehu litteras. ⁊ mi
ſit in ſamariā ad optimates ciuitatis. ⁊
ad maiores natu ⁊ ad nutricios achab dicens:
Statim vt acceperitis lr̄as has qui habetis fi
lios dn̄i veſtri ⁊ currus ⁊ equos ⁊ ciuitates fir
mas ⁊ arma: eligite meliorē ⁊ eū q vobis pla
cuerit de filijs dn̄i veſtri. ⁊ eum ponite ſup ſo
liū pr̄is ſui. ⁊ pugnate ꝓ domo dn̄i vr̄i. Timu
erūt illi vehemēter. ⁊ dixerūt. Ecce duo reges
nō potuerūt ſtare corā eo. ⁊ quō nos valebim⁹
reſiſtere? Miſerunt ergo ꝓpoſiti dom⁹ et ꝑfecti
ciuitatis ⁊ maiores natu ⁊ nutricij ad iehu dicē
tes. Serui tui ſum⁹: q̄cūqꝫ iuſſeris faciem⁹ nec
cōſtituem⁹ nobis regē. Quecunqꝫ tibi placent
fac. Reſcripſit autem eis lr̄as ſecūdo dicēs. Si
mei eſtis et obeditis mihi: tollite capita filioꝝ
dn̄i veſtri: ⁊ venite ad me hac eadē hora cras
in iezrahel. Porro filij regis ſeptuaginta viri
apud optimates ciuitatis nutriebant̃. Cumqꝫ
veniſſent littere ad eos: tulerunt filios regis ⁊
occiderūt ſeptuagita viros. et poſuerunt capita
eoꝝ in cophinis ⁊ miſerūt ad eum in iezrahel.
Venit aūt nuncius ⁊ indicauit ei dicens: Attu
lerunt capita filioꝝ regis. Qui reſpōdit. Po
nite ea ad duos aceruos iuxta introitū porte vſ
qꝫ mane. Cūqꝫ diluxiſſent: egreſſus ē et ſtans
dixit ad oēm ppl'm. Juſti eſtis. Si ego coniura
ui ꝯtra dominū meū ⁊ interfeci eū: quis ꝑcuſ
ſit oēs hos? Videte ḡ nūc qm̄ nō cecidit de ſer
monib⁹ dn̄i in terrā q̄s locut⁹ ē dn̄s ſup domū
achab. ⁊ dn̄s fecit qd locut⁹ in manu ſerui ſui he
lie. Percuſſit igit̃ iehu oēs qui reliqui erant d
domo achab in iezrahel: et vniuerſos optima
tes ei⁹ ⁊ notos ⁊ ſacerdotes: donec nō remane
rent ex eo reliquie. Et ſurrexit ⁊ venit in ſama
riam. Cūqꝫ veniſſet ad camerā paſtoꝝ in via
inuenit fratres ochozie regis iuda: dixitqꝫ ad
eos. Qui nā eſtis vos. Qui reſpōderūt. Fra
tres ochozie regis ſum⁹. ⁊ deſcendim⁹ ad ſalu
tandos filios regis ⁊ filios regine. Qui ait. Cō
prehendite eos viuos. Quos cū cōprehendiſ
ſent viuos: iugulauerunt eos in ciſterna iuxta
camerā quadraginta duos viros. ⁊ nō reliquit
ex eis quēqꝫ. Cūqꝫ abiſſet inde: inuenit iona
dab filiū rechab in occurſū ſibi. ⁊ benedixit ei.
Et ait iehu ad eum. Nūquid eſt cor tuū rectum
cū corde meo ſicut cor meū cum corde tuo? Et

ait ionadab. Eſt. Si ē inqt: da mihi manū tuā
Qui dedit ei manū ſuā. At ille leuauit eum ad
ſe in currū: dixitq; ad eū. Ueni mecum. ⁊ vide
zelū meū pro dño. Et impoſitū in curru ſuo du
xit in ſamariā. Et pcuſſit oēs q reliq fuerāt de
achab in ſamaria vſq; ad vnū: iuxta verbū dñi
qđ locutus ē p heliā. Cōgregauit ergo iehu oēm
populū ⁊ dixit ad eos. Achab coluit baal parū
ego aūt colā eū amplius. Nūc igitur oēs pphe/
tas baal: ⁊ vniuerſos ſuos eius ⁊ cūctos ſacer
dotes ipſius vocate ad me. Nullus ſit qui non
veniat. Sacrificiū.n.grāde ē mihi baal. Qui
cūq; defuerit non viuet. Porro iehu faciebat
hoc inſidioſe: vt diſperderet cultores baal. Et
dixit ſanctificate diē ſolēnē baal. Uocauitq; et
miſit in vniuerſos terminos iſrl. ⁊ venerūt cū/
cti ſui baal. Nō fuit reſiduus ne vnus quidem
q nō veniret. Et ingreſſi ſūt templū baal. Et re
pleta ē domus baal: a ſūmo vſq; ad ſūmū. Di/
xitq; his q preerant ſup veſtes Proferte veſti
menta vniuerſis ſuis baal. Et protulerunt eis
veſtes. Ingreſſuſq; iehu et ionadab filius re/
chab tēplū baal: ait cultoribus baal. Perquiri
te ⁊ videte: ne quis forte vobiſcum ſit de ſeruis
domini: ſed vt ſint ſerui baal ſoli. Ingreſſi ſūt
igitur vt facerent victimas ⁊ holocauſta. iehu
aūt pparauerat ſibi foris octoginta viros ⁊ di
xerat eis. Quicūq; fugerit de hoib⁹ his quos
ego adduxero in man⁹ veſtras: aīa ei⁹ erit pro
aīa illius. Factū ē aūt: cū cōpletū eēt holocau/
ſtū: pcepit iehu militibus ⁊ ducibus ſuis. In/
gredimini ⁊ pcutite eos. Null⁹ euadat. Per
cuſſerūtq; eos in ore gladij et pieceruīt milites
et duces. Et ierūt in ciuitatē tēpli baal et ptule
rūt ſtatuam de phano baal. et cōbuſſerū et cōmi
nuerūt eam. Deſtruxerūt q; edē baal. et fece/
rūt p ea latrinas vſq; in diē hāc. Deleuit ita/
q; iehu baal de iſrael: verūtñ a peccatis hiero/
boā filij nabath: q peccare fecit iſrael: nō receſ
ſit: nec dereliquit vitulos aureos qui erāt in be
thel et in dan. Dixit autem dñs ad iehu. Quia
ſtudioſe egiſti qđ rectū erat et placebat in ocu/
lis meis. et oia que erāt in corde meo feciſti cō
tra domū achab: filij tui vſq; ad quartā genera
tionē ſedebunt ſup thronū iſrael. Porro iehu
nō cuſtodiuit vt ambularet in lege dñi dei iſrael
in toto corde ſuo. Nō eni receſſit a peccatis hie
roboam. qui peccare fecerat iſrael. In diebus
illis cepit dñs tedere ſuper iſrael. Percuſſitq;
eos azahel in vniuerſis finib⁹ iſrael: a iordane
contra orientalē plagā: oēm terrā galaad. et gad
et ruben. et manaſſe: ab aroer que eſt ſup torrē
tē arnon et galaad et baſan. Reliq aūt vborū
iehu et vniuerſa q̄ fecit et fortitudo eius: nōne
hec ſcripta ſunt in libro vbor dierū regū iſrl?
Et dormiuit iehu cū patrib⁹ ſuis: ſepelierūtq;
eū in ſamaria. ⁊ regnauit ioachā filius ei⁹ p eo
Dies aūt quos regnauit iehu ſuper iſrl vigin/
ti ⁊ octo anni ſūt in ſamaria. XI

Athalia vo mater ochozie vidēs mor
tuū filiū ſuū ſurrexit ⁊ interfecit omne
ſemē regiū. Tollēs aūt ioſaba filia re/
gis ioram: ſoror ochozie ioas filiū ochozie fura
ta eſt eū de medio filior regis qui interficiebāt
⁊ nutricem eius de triclinio. ⁊ abſcondit eum a
facie athalie vt nō interficeret: erātq; cū ea ſex
annis clā in domo dñi. Porro athalia regna/
uit ſup terrā ſeptē ānis. Anno aūt ſeptimo mi
ſit ioiada ⁊ aſſumēs centuriones ⁊ milites in/
troduxit ad ſe in tēplū domini: pepigitq; cū eis
fedus. Et adiurās eos in domo domini oñdit
eis filiū regis: ⁊ pcepit illis dicens: Iſte ē ſer/
mo quē facere debetis. Tertia pars veſtrū in/
troeat ſabbato: ⁊ obſeruet excubias dom⁹ regis
Tertia aūt pars ſit ad portā ſeyr. ⁊ tertia ps ſit
ad portā q̄ ē poſt habitaculū ſcutarior. ⁊ cuſto
dietis excubias dom⁹ meſſa. Due vero partes
ex vobis omnes egredientes ſabbato cuſtodiant
excubias domus dñi circa regē: ⁊ vallabitis eū
habentes arma in manib⁹ vrīs. Si qs autē in
greſſus fuerit ſeptū templi: interficiatur Eritiſq;
cū rege introeūte ⁊ egrediēte. Et fecerūt centu
riōes iuxta oia que pcepat eis ioiada ſacerdos
Et aſſumētes ſinguli viros ſuos q ingrediebātur
ſabbatū cum his qui egrediebantur e ſabbato ve
nerunt ad ioiadam ſacerdotem. Qui dedit eis
haſtas ⁊ arma regis dauid: que erant in domo
domini. Et ſteterūt ſinguli habētes arma i ma
nu ſua a pte tēpli dextera vſq; ad ptē ſiniſtram
altaris ⁊ edis circū regē. Produxitq; filiū re/
gis. ⁊ poſuit ſuper eū diadema ⁊ teſtimoniū fe/
cerūtq; eū regem et vnxerūt: ⁊ plaudentes ma
nu dixerūt. Uiuat rex. Audiuit aūt athalia vo
cem ppli currētis. ⁊ ingreſſa ad turbas in tem
plū domini: vidit regē ſtantē ſup tribunal iu/
xta morē: ⁊ cātores ⁊ turbas ppe eū oēmq; po
pulū terre letātē: ⁊ canētē tubis ⁊ ſcidit veſtimē
ta ſua clamauitq;: Coniuratio cōiuratio. Pre
cepit aūt ioiada centurionibus q erant ſuper ex/
ercitū: et ait eis. Educite eū extra ſepta templi.
⁊ quicūq; eam ſecutus fuerit: feriatur gladio. Di
xerat.n. ſacerdos: nō occidatur in tēplo domini.
Impoſuerūtq; ei man⁹ ⁊ impegerūt eā p viaſ
introitus eqr iuxta palatiū. ⁊ interfecta eſt ibi.

Pepigit ergo ioiade fedus inter deum ⁊ regē ⁊ inter ppl'm vt eēt ppl's dñi. ⁊ inter regē ⁊ populū. Ingressusq3 ē oīs ppl's terre tēplū baal. ⁊ destruerūt aras eius: ⁊ imagines cōtriuerūt valide mathan quoq3 sacerdotē baal occiderūt coram altari ⁊ posuit sacerdos custodias in domo domini: tulitq3 centuriones ⁊ celethi ⁊ phelethi legiones ⁊ omnē populū terre: deduxerunt q3 regem de domo dñi. Et venerūt per viam porte scutariorū in palatiū: et sedit sup thronum regum. Letatusq3 ē omnis populus terre: ⁊ ciuitas conquieuit. Athalia autem occisa est gladio in domo regis: septēq3 annis erat ioas cū regnare cepisset.

XII

Anno septīo iehu: regnauit ioas. Quadraginta annis regnauit in hierusalē nomen matris eius sebia de bersabee Fecitq3 ioas rectū corā domino cūctis diebus quibus docuit eū ioiada sacerdos: verūtñ excelsa non abstulit. Adhuc.n. popul⁹ immolabat ⁊ adolebat in excelsis incēsū. Dixitq3 ioas ad sacerdotes. Omnē pecuniam scōr̄ q̄ illata fuerit ī tēplū domini a p̄tereūtib⁹ q̄ offert̄ ꝓ p̄cio aie ⁊ quā sponte et arbitrio cordis sui inferunt in templū domini: accipiāt illā sacerdotes iuxta ordinē suum: ⁊ instaurent sartatecta dom⁹ si qd necessarium viderint instauratiōe. Igit̄ vsq3 ad vicesimū tertiū annū regis: nō instaurauerunt sacerdotes sartatecta templi. Vocauitq3 rex ioas ioiadam pontificē ⁊ sacerdotes dicēs eis. Quare sartatecta nō instauratis tēpli. Nolite ergo ampli⁹ accipere pecuniā iuxta ordinē vestr̄: s3 ad instauratiōnē tēpli reddite eā. Prohibitiq3 sūt sacerdotes vltra accipere pecuniam a populo ⁊ instaurare sartatecta dom⁹. Et tulit ioiada pontifex gaçophilatiū vnū apuitq3 foramen desuper: ⁊ posuit illō iuxᵃ altare ad dexterā ingredientiū domū dñi: mittebātq3 in eo sacerdotes qui custodiebāt ostia omnē pecuniā que deferebat̄ ad tēplū dñi. Cūq3 viderent nimiā pecuniā esse in gaçophilatio: ascendebat scriba regis ⁊ pontifex effundebantq3 ⁊ numerabant pecuniā que inueniebat̄ in domo domini. ⁊ dabant eam iuxta numerū atq3 mensuram in manu eorum qui preerant cementarijs dom⁹ dñi. Qui impēdebāt eā in fabris lignorū ⁊ in cementarijs his q operabāt̄ in domo dñi et sartatecta faciebant et in his qui cedebant saxa: ⁊ vt emerent ligna ⁊ lapides qui excidebant̄: ita vt impleret̄ instauratio dom⁹ dñi in vniuersis q̄ indigebāt expensa ad muniendā domū. Verūtñ non fiebāt ex eadē pecunia hydrie tēpli dñi: et fuscinule ⁊ thuribula ⁊ tube ⁊ oē vas̄ aureum ⁊ argenteū: de pecunia que inferebat̄ in tēplū dñi. His.n.q faciebāt op⁹ dabat̄: vt instauraret̄ tēplū dñi. Et nō fiebat ratio his hominib⁹ qui accipiebāt pecuniā vt distribuerēt eam artificib⁹: sed in fide tractabant eā. Pecuniā vero ꝓ delicto ⁊ pecuniā pro pctīs. nō inferebant in tēplū dñi: q2 sacerdotū erat. Tunc ascendit azahel rex syrie ⁊ pugnabat ꝯtra geth: cepitq3 eam Et direxit faciē suā vt ascenderet in hierusalē Quāobrē tulit ioas rex iuda oīa sanctificata q̄ cōsecrauerat iosaphat ⁊ ioram ⁊ ochozias patres eius regis iuda: ⁊ q̄ ipse obtulerat. ⁊ vniuersū argentū qd inueniri potuit in thesauris tēpli dñi. et in palatio regis: misitq3 azaheli regi syrie. ⁊ recessit ab irl'm. Reliq̄ aūt sermonū ioas et vniuersa q̄ fecit: nōne hec scripta sunt in libro verbor̄ dier̄ regū iuda. Surrexerūt autē serui ei⁹ et cōiurauerūt inter se: pcusserūtq3 ioas in domo mello in descēsu sela. Josachar nāq3 filius semat: et iosabat filius somer serui eius pcusserunt eum ⁊ mortuus est. Et sepelierunt eū cū patribus suis in ciuitate dauid: regnauitq3 amasias filius eius ꝓ eo.

XIII

Anno vicesimotertio ioas filij ochozie regis iude. regnauit ioachaz filius iehu super israel in samaria decem et septem annis. ⁊ fecit malum coram domino. Secutusq3 est peccata hieroboam filij nabath qui peccare fecit israel ⁊ non declinauit ab eis. Iratusq3 est furor domini cōtra israel. ⁊ tradit eos in manu azahel regis syrie ⁊ in manu benadab filij azahel cunctis diebus. Deprecatus est autem ioachaz faciem domini. ⁊ audiuit eum dominus. Vidit enim angustiam israel. quia attriuerat eos rex syrie. Et dedit dñs saluatorem israheli: ⁊ liberat⁹ ē d manu regis syrie: habitauerūtq3 filij israel i tabernacul' suis. sicut heri ⁊ nudiustertius. Verūtñ nō recesserūt a pctīs domus hieroboā: q peccare fecit isrl': s3 in ipsis ambulauerūt. Siqdē ⁊ luc⁹ pmāsit i samaria ⁊ nō sunt derelicti ioachā de ppl'o nisi qnquaginta eqtes: ⁊ decē currus. ⁊ decē milia peditum. Interfecerat.n. eos rex syrie. ⁊ redegerat q̄si puluerē in tritura aree. Reliqua aūt sermonū ioachaz ⁊ vniuersa que fecit et fortitudo eius nōne hec scripta sūt in libro smonū dier̄ regū isrl'. Dormiuitq3 ioachaz cū patrib⁹ suis. ⁊ sepelierunt eū in samaria. regnauitq3 ioas filius eius ꝓ eo. Anno tricesimoseptimo ioas regis iuda regnauit ioas filius ioachaz sup isrl'i samaria sedecim ānis ⁊ fecit qd malū ē i cōspectu

dñi. Nõ declinauit ab oib⁹ pctis hieroboam filij nabath: q peccare fecit israel: sʒ i ipsis ambulauit. Reliqua aũt ꝑmonũ ioas ꝛ vniuersa q̄ fecit. ꝛ fortitudo eius quõ pugnauerit ꝯ amasiaʒ regem iuda. nõne hec scripta sũt in libro ꝑmonũ dierum regũ israel. Et dormiuit ioas cũ patribus suis. hieroboã autem sedit super solium eius. Porro ioas sepult⁹ est in samaria cũ regibus israel. Helise usaũ egrotabat infirmitate qua et mortu⁹ ē. Descẽditq; ad eũ ioas rex isrl̄ et flebat corã eo: dicebatq; pater mi: pater mi currus israel ꝛ auriga eius. Et ait illi heliseus affer arcũ et sagittas. Cũq; attulisset ad euʒ arcum ꝛ sagittas. dixit ad regem israel. Pone manũ tuam sup arcũ. Et cum posuisset ille manũ suam: superposuit heliseus manus suas manib⁹ regis. et ait: Aperi fenestrã orientalē. Cũq; aperuisset dixit heliseus: Jace sagittam. Et iecit. Et ait heliseus. Sagitta salutis domini. et sagitta salutis cõtra syriã. Percutiesq; syriã in aphec. donec ꝯsũmas eã. Et ait: Tolle sagittas Qui cũ tulisset rursuʒ dixit ei. Percute iaculo terrã. Et cũ pcussisset trib⁹ vicib⁹ ꝛ stetisset: iratus ē vir dei cõtra eũ. et ait. Si percussisses qnquies aut sexies: siue septies. pcussisses syriam vsq; ad cõsũmationē. Nũc aũt tribus vicib⁹ pcuties eã. Mortu⁹ ē ḡ helise⁹. et sepelierũt eum Latrũculi aũt de moab venerũt in terrã in ipso ãno. Quidã aũt sepeliẽtes hoiem viderunt latrũculos: et ꝓiecerũt cadauer in sepulchro helisei. Quod cũ tetigisset ossa helisei reuixit homo et stetit sup pedes suos. Igiť azahel rex syrie afflixit israel cũ dieb⁹ ioachã. Et misertus ē dñs eoꝝ. et reuersus ē ad eos ꝓpter pactũ suũ qd̕ habebat cũ abrahã ꝛ ysaac ꝛ iacob. ꝛ noluit disperdere eos neq; ꝓiicere penit⁹ vsq; in presens tẽpus. Mortuus ē aũ: azahel rex syrie et regnauit benadab fili⁹ eius ꝓ eo. Porro ioas filius ioachã tulit vrbes de manu benadab filij azahel quas tulerat de manu iochã pris sui iure prelij. Trib⁹ vicibus percussit eũ ioas. et reddidit ciuitates israel.

XIIII

In anno secũdo filij ioachaʒ regis isrl̄ regnauit amasias filius ioas regis iuda. Vigintiqnq; annoꝝ erat cũ regnare cepisset. Viginti aũt ꝛ nouē annis regñuit in hirl̄m. Nomen matris ei⁹ ioadē de hirl̄m. Et fecit rectũ corã dño: verũtñ non vt dauid pater ei⁹. Juxͣ oia q̄ fecit ioas pr̄ suus fecit: nisi ħ tm̄ qd̕ excelsa non abstulit. Adhuc eni ppl̄s adolebat ꝛ imolabat incensũ in excelsis. Cũq; obtinuisset regnũ. percussit seruos suos q interfecerãt regē prēm suũ: filios autem eoꝝ qui occiderãt non occidit: iuxta qd̕ scriptũ ē in libro regis moysi sicut ꝑcepit dñs dicens. Non morietur patres ꝓ filijs neq; filij ꝓ prib⁹: sed vnusq̄sq; i peccato suo morieť. Ipe percussit edom i valle salinaꝝ decē milia. ꝛ apphendit petrã in prelio vocauitq; nomē ei⁹ iezechel. vsq; in ꝑsentē diē. Tũc misit amasias nũcios ad ioas filiũ ioachã filij iehu regis israel dicens. Veni ꝛ videamus nos. Remisitq; ioas rex israel ad amasiam regē iuda dicens. Carduus libani misit ad cedrũ q̄ ē in libano. dicens. Da filiam tuam filio meo vxorē. Trãsierũtq; bestie saltus q̄ sunt in libano: ꝛ cõculcauerũt carduũ. Percutiens inualuisti super edom. ꝛ subleuauit te cor tuum Cõtẽt⁹ esto gloria. ꝛ sede in domo tua. Quare prouocas malum: vt cadas tu ꝛ iudas tecum. Et non acqeuit amasias. Ascenditq; ioas rex israel: ꝛ viderunt se ipē ꝛ amasias rex iuda in bethsames oppido iude. Percussusq; est iuda corã israel. ꝛ fugerũt vnusquisq; in tabernacula sua. Amasiã vero regem iuda filiũ ioas filij ochozie cepit ioas rex isrl̄ in bethsames: ꝛ adduxit eũ in irl̄m. Et interrupit muꝝ irl̄m a porta ephraim vsq; ad portam anguli quadringẽtis cubitis. Tulitq; oē auꝝ ꝛ argentũ ꝛ vniuersa vasa que inuenta sũt in domo dñi ꝛ in thesauris regis ꝛ obsides. ꝛ reuersus ē in samariã. Reliqua aũt verboꝝ ioas q̄ fecit ꝛ fortitudo ei⁹ qua pugnauit ꝯtra amasiã regē iuda: nõne hec scripta sunt in libro. ꝑmonũ dieꝝ regũ israel. Dormiuitq; ioas cũ prib⁹ suis ꝛ sepult⁹ ē in samaria cũ regib⁹ israel ꝛ regnauit hieroboã fili⁹ ei⁹ pro eo. Vixit aũt amasias fili⁹ ioas rex iuda. postq̃ mortu⁹ est ioas fili⁹ ioachã regis israel. viginti qnq; annis. Reliqua aũt ꝑmonũ amasie: nõne hec scripta sunt in libro ꝑmonũ dieꝝ regũ iuda Factaq; ē ꝯtra eũ ꝯiuratio in irl̄m at ille fugit i lachis. Miserũtq; post eũ lachis ꝛ interfecerũt eũ ibi: ꝛ asportauerunt in eqs: sepultusq; est in irl̄m cũ prib⁹ suis in ciuitate dauid. Tulit autē vniuersus ppl̄s iude azariã annos natũ sedecim ꝛ cõstituerũt eũ regē ꝓ prē ei⁹ amasia. Ipē edificauit abilam. ꝛ restituet eam iude postq̃ dormiuit rex cũ patribus suis. Anno qntodecimo amasie filij ioas regis iuda regnauit hieroboam filius ioas regis israel in samaria quadraginta ꝛ vno anno: ꝛ fecit qd̕ malũ est corã dño. Nõ recessit ab oib⁹ pctis hieroboã filij nabath q peccare fecit israel. Ipē restituit terminos israel ab itroitu emath vsq; ad mare solitudinis. iuxͣ ꝑmonē dñi dei israel quē locut⁹ ē per seruũ

suũ ionam filiũ amathi pphetã: q erat de geth q̃ est in opher. Uidit.n. dñs afflictionẽ israel amarã nimis: & q̃ ↄsumpti essent vsq ad clausos carceris & extremos: & non eẽt q auxiliaret israel. Nec locutus ẽ dñs vt deleret nomẽ isrl de sub celo: sed saluauit eos in manu hieroboã filij ioas. Reliq̃ aũt sermonũ hieroboã & vniuersa q̃ fecit: & fortitudo eius q̃ pliatus ẽ: & quõ restituit damascũ & emath iudei isrl: nonne hec scripta sunt i libro ſmonũ dierũ regũ isrl. Dormiuitq hieroboã cũ prĩbus suis regibꝰ israel: & regnauit zacharias filiꝰ eiꝰ p eo. XV

Anno vicesimoseptimo hieroboã regis israel regnauit azarias filius amasie regis iuda. Sedecĩ annoꝝ erat cũ regnare cepisset: & qnquagintaduobus ãnis regnauit in irlm. Nomẽ matris eius iecelia de irlm Fecitq qđ erat placitũ corã dño: iuxta oia q̃ fecẽ amasias pater eius: verũtñ excelsa nõ est demolitus. Adhuc ppls sacrificabat & adolebat icensum in excelsis. Percussit aũt dñs regem & fuit leprosus vsq in diẽ mortis sue: & hitabat in domo libera seorsũ. Joathan vero filius regis gubernabat palatiũ: & iudicabat poplm terre. Reliq̃ aũt ſmonũ azarie & vniuersa que fecit: nõne h̃ scripta sũt in libro vboꝝ dierum regũ iuda? Et dormiuit açarias cũ prĩbus suis: sepelierũt qz eũ cũ maioribus suis in ciuitate dauid. & regnauit ioathan filius eiꝰ p eo. Anno tricesimooctauo açarie regis iude. regnauit çacharias filius hieroboã sup isrl in samaria sex mẽsibus: & fecit qđ malũ est corã dño sicut fecerãt prẽs eius. Nõ recessit a pctis hieroboã filij nabath: q peccare fecit israel. Cõiurauit autẽ ↄ eũ sellũ filius iabes: pcussitq eũ palã & iterfecit regnauitq p eo. Reliq̃ autẽ verboꝝ zacharie nõne h̃ scripta sunt in libro sermonũ dieꝝ regũ israel. Iste ẽ sermo dñi quez locutus ẽ ad iehu dicẽs. Filij tui vsq ad quartã gñationẽ: sedebunt de te sup thronũ israel. Factũq ẽ ita. Sellũ filius iabes regnauit tricesimonono ãno azarie regis iude. Regnauit autem vno mẽse in samaria. Et ascendit manahen filius gaddi de thersa: venitq samariã: & pcussit sellũ filiũ iabes in samaria & iterfecit eũ: regnauitq p eo. Reliq̃ autẽ verboꝝ sellũ & ↄiuratio eius p quã tetẽdit isidias: nõne h̃ scripta sunt i libro ſmonũ dierũ regũ isrl. Tũc pcussit manahẽ thapsã & oẽs q erant in ea. & terminos eius de thersa. Noluerãt.n. aperire ei. Et iterfecit oẽs pgnãtes eius: & scidit eas. Anno tricesimonono azarie regis iude: regnauit manahen filius gaddi sup israel decẽ ãnis in samaria: fecitq qđ erat malũ corã dño. Nõ recessit a pctis hieroboam filij nabath: q peccare fecit israel: cunctis diebꝰ eius: Ueniebat phul rex assirioꝝ in thersa: & dabat manahen phul mille talẽta argẽti: vt eẽt ei in auxiliũ & firmaret regnũ eius. Indixitq manahen argentũ sup israel cũctis potẽtibus & diuitibus vt daret regi assirioꝝ: qnquaginta siclos argenti p singulos. Reuersusq ẽ rex assirioꝝ: & nõ est moratus in thersa. Reliq̃ autẽ sermonũ manahen & vniuersa q̃ fecit nonne h̃ scripta sunt in libro sermonũ dieꝝ regũ israel Et dormiuit manahen cũ patribus suis: regnauitq phaceia filius eius p eo. Anno qnquagesimo azarie regis iude: regnauit phaceia filius manahen sup isrl in samaria biẽnio: fecitq qđ erat malũ corã dño. Nõ recessit a pctis hieroboã filij nabath: q peccare fecit isrl. Cõiurauit autẽ aduersus eũ phacee filius romelie dux eiꝰ & pcussit eũ in samaria i turre domꝰ regie iuxta argob & iuxta ariph: & cũ eo qnquaginta viros de filijs galaaditaꝝ & iterfecit eũ: regnauitq p eo. Reliq̃ autẽ sermonũ phaccie & vniuersa q̃ fecit: nõne hec scripta sunt in libro sermonũ dieꝝ regũ israel. Anno qnquagesimosecundo azarie regis iude: regnauit phacee filius romelie sup israel in samaria viginti ãnis: & fecit qđ erat malũ corã dño. Nõ recessit a pctis hieroboã filij nabath: q peccare fecit isrl. In diebus phacee regis israel venit theglatphalassar rex assur: & cepit abion: & abel domũ maacha & ianoe & cedes & asor: & galaad & galileã & vniuersam terrã neptalim: & trãstulit eos in assyrios Cõiurauit autẽ & tetendit isidias osee filius hela ↄ phacee filium romelie: & pcussit eũ & iterfecit: regnauitq p eo vicesimo ãno ioathan filij ozie. Reliq̃ autẽ sermonũ phacee & vniuersa q̃ fecit: nõne hec scripta sunt in libro sermonũ dieꝝ regum israel. Anno secundo phacee filij romelie regis israel regnauit ioathan filiꝰ ozie regis iuda. Uigintiqnq annoꝝ erat cũ regnare cepisset: & sedecim ãnis regnauit in hierlm. Nomen matris eius hierusa: filia zadoch. Fecitq qđ erat placitum corã dño. Juxta oia que fecit ozias pater suus opatus ẽ: verũtñ excelsa nõ abstulit. Adhuc ppls imolabat & adolebat incensũ in excelsis. Ipse edificauit portam domus dñi sublimissimã. Reliq̃ autẽ sermonum ioathan & vniuersa q̃ fecit: nõne hec scripta sũt in libro verboꝝ dieꝝ regum iuda. In diebus illis cepit dñs mittere in iudã rasin regẽ syrie: & phacee filium romelie. Et dormiuit ioathan

cum patribus suis: sepultusq; est cum eis in ciui
tate dauid patris sui: et regnauit achaz filius
eius pro eo. ¶ XVI

Anno decimoseptimo phacee filij rome
lie: regnauit achaz filius ioathan regis
iuda. Uiginti annoꝝ erat achaz cum re
gnare cepisset: et sedecim annis regnauit i ierl'm
Non fecit quod erat placitu; in ꝯspectu dñi dei
sui sicut dauid pater eius: sȝ ambulauit in via
regum israel. Insup et filiū suū ꝯsecrauit trās/
ferens per ignē ſm idola gentiu;: q̄ dissipauit
dñs corā filijs israel. Immolabat quoq; victi/
mas et adolebat icensū in excelsis et in collibus
et sub oī ligno frondoso. Tūc ascēdit rasin rex
syrie: et phacee filius romelie rex isrl': ad preliā
dū in irl'm. Cūq; obsiderēt achaz: nō valuerūt
supare eu;. In tpe illo restituit rasin rex syrie
haylam syrie: ⁊ eiecit iudeos de hayla. Et idu/
mei ⁊ syri venerunt in haylā ⁊ habitauerūt ibi
vsq; in diē hanc. Misit autē achaz nuncios ad
theglatphalassar regē assyrioꝝ dicens. Seruꝰ
tuus ⁊ filius tuus ego sum. Ascende ⁊ saluum
me fac de manu regis syrie: ⁊ de manu regi isrl'
q ꝯsurrexerunt aduersū me. Et cū collegisset ar
gentum ⁊ aurū qd' inueniri potuit in domo dñi
⁊ in thesauris regis: misit regi assyrioꝝ mune
ra: q ⁊ acqeuit voluntati eius. Ascendit aūt rex
assyrioꝝ in damascū ⁊ vastauit eā: ⁊ transtulit
hitatores eius cyrenē rasin autē iterfecit. Per
rexitq; rex achaz in occursū theglatphalassar re
gi assyrioꝝ in damascu;. Cunq; vidisset altare
damasci: misit rex achaz ad vriam sacerdotem
exēplar eius ⁊ similitudinē iuxta oē opus eius
Extruxitq; vrias sacerdos altare. Iuxta oīa q̄
p̄ceꝑat rex achaz de damasco: ita fecit sacerdos
vrias donec veniret rex achaz de damasco. Cū
q; venisset rex de damasco vidit altare ⁊ vene/
ratus est illud: ascēditq; ⁊ imolauit holocausta
⁊ sacrificium suum ⁊ libauit libamina ⁊ fudit sā
guinē pacificoꝝ que obtulerat sup altare. Por
ro altare ereum qd' erat corā dño transtulit d' fa
cie templi ⁊ de loco altaris ⁊ de loco templi dñi
posuitq; illud ex latere altaris ad aquilonem.
Precepit q; rex achaz vrie sacerdoti dicens.
Sup altare maius offer holocaustū matutinu;
⁊ sacrificium vespertinū ⁊ holocaustu; regis ⁊
sacrificium eius ⁊ holocaustum vniuersi popl'i
terre ⁊ sacrificia coꝝ: ⁊ libamina coꝝ: et omnē
sanguinē holocausti: et vniuersum sanguinem
victime sup illud effundes. Altare vero ereu;
erit paratū ad voluntatē meā. Fecit igit' vrias
sacerdos iuxta oīa que p̄ceperat rex achaz. Tu
lit autem rex achaz celatas bases et luterem qui
erat desup: ⁊ mare deposuit de bobus ereis qui
sustentabant illud ⁊ posuit sup pauimentū stra
tū lapide. Musach q; sabbati qd' edificauerat i
tēplo ⁊ ingressū regis exterius ꝯuertit in tēplū
dñi: ꝓpter regē assyrioꝝ. Reliq̄ aūt verboꝝ
achaz ⁊ oīa q̄ fecit: nōne hec scripta sunt i libro
sermonū dieꝝ regū iuda. Dormiuitq; achaz cū
p̄ribus suis: ⁊ sepultus ē cū eis i ciuitate dauid
⁊ regnauit ezechias filius eius ꝓ eo. ¶ XVII

Anno duodecimo achaz regis iuda: re/
gnauit osee filius hela in samaria super
isrl' nouē ānis: fecitq; malum corā dño
sed nō sicut reges israel q ante eum fuerūt. Cō
tra hunc ascendit salmanasar rex assyrioꝝ ⁊ fa/
ctus est ei osee seruus: reddebatq; illi tributa.
Cūq; deprehendisset rex assyrioꝝ osee ꝙ rebel
lare nitens misisset nuncios ad Sua regē egy
pti: ne prestaret tributa regi assyrioꝝ: sicut sin/
gulis annis solitus erat: obsedit eum: ⁊ vinctū
misit in carcerem: ꝑuagatusq; est oēm terra; ⁊
ascendens samariā obsedit eam tribus annis.
Anno autē nono osee cepit rex assyrioꝝ sama/
riam: ⁊ trāstulit israel in assyrios: posuitq; eos
in haylam ⁊ in abor iuxta fluuium gozan in ci/
uitatibus medoꝝ. Factum est eni cū peccasset
filij israel dño deo suo q eduxerat eos de terra
egypti de manu pharaonis regis egypti: colue
runt deos alienos: ⁊ ambulauerunt iuxta ritu;
gentium q̄s ꝯsumpserat dñs in ꝯspectu filioꝝ
israel ⁊ regū israel: q' similiter fecerāt. Et irrita
uerunt filij israel verbis nō rectis dñm deū suū
⁊ edificauerunt sibi excelsa in cunctis vrbibus
suis a turre custodū vsq; ad ciuitatē munitam.
Fecerūtq; sibi statuas ⁊ lucos in oī colle subli/
mi: ⁊ subter oē lignū nemorosū: ⁊ adolebāt ibi
incensum sup aras in morē gentium q̄s trāstu
lerat dñs a facie coꝝ. Feceruntq; verba pessi/
ma irritantes dñm: ⁊ coluerunt imundicias de
qbus precepit eis dñs ne facerent verbu; hoc.
Et testificatus est dñs in israel ⁊ in iuda ꝑ ma/
num oium ꝓphetaꝝ ⁊ videntiū dicēs. Reuer
timini a vijs vestris pessimis: ⁊ custodite p̄ce/
pta mea ⁊ cerimonias: iuxta oēm legem quā p̄
cepi p̄ribus vrīs: ⁊ sicut misi ad vos in manu
seruoꝝ meoꝝ ꝓphetaꝝ. Qui nō audierunt: sȝ
idurauerunt ceruicē suā iuxta ceruicem patru;
suoꝝ q noluerunt obedire dño deo suo. Et ab/
iecerunt legittima eius: ⁊ pactū quod pepigit cū
patribus coꝝ: ⁊ testificatiōes qbus ꝯtestatus ē
eos: secutiq; sunt vanitates ⁊ vane egerunt: ⁊
secuti sunt gētes q̄ erant ꝑ circuitū coꝝ: sup qui

bus preceperat dñs eis vt nō facerent sicut et ille faciebāt. Et dereliquerūt oīa pcepta dñi dei sui fecerūtq; sibi cōflatiles duos vitulos: et lucos et adorauerunt vniuersā militiam celi. Seruierūtq; baal: et cōsecrabāt filios suos et filias suas per ignem. Et diuinationi inseruiebant et augurijs: et tradiderunt se vt facerent malū corā dño et irritarent eum. Iratusq; est dñs vehemēter israheli: et abstulit eos a cōspectu suo: et nō remansit nisi tribus iuda tm̄modo. Sed nec ipe iuda custodiuit mandata dñi dei sui: verūtamē errauit et ambulauit in erroribus israel: q̄s operatus fuerat. Proiecitq; dñs oē semen israel et afflixit eos et tradidit eos in manu diripientiū donec proijceret eos a facie sua: ex eo iā tpe quo scissus est israel a domo dauid: et cōstituerūt sibi regē hieroboā filiū nabath. Separauit. n. hieroboā israel a dño: et peccare eos fecit peccatū magnum. Et ambulauerūt filij israel in vniuersis pctis hieroboā q̄ fecerat et nō recesserūt ab eis vsq;quo dñs auferret israel a facie sua: sicut locutus fuerat i manu oiū seruoꝝ suoꝝ pphetaꝝ. Translatusq; ē israel de tra sua in assyrios vsq; in diē hanc. Adduxit aūt rex assirioꝝ viros de babylone et de cutha et de abaiath et d' emath et de sepharuaim: et collocauit eos i ciuitatib; samarie pro filijs israel. Qui possederūt samariam: et habitauerunt in vrbibus eius. Cūq; ibi habitare cepissent nō timebant dñm: et immisit eis dñs leones q interficiebant eos. Nunciatūq; est regi assirioꝝ et dictum. Gentes quas transtulisti et habitare fecisti in ciuitatibus samarie ignorant legitima dei terre et immisit in eos dñs leones: et ecce interficiunt eos: eo q ignorēt ritū dei tre. Precepit autē rex assirioꝝ dicēs Ducite illuc vnū de sacerdotibus quos inde captiuos adduxistis: vt vadat et habitet cū eis: et doceat eos legitima dei tre. Igit cum venisset vnus d' sacerdotibus his q captiui ducti fuerāt de samaria hitauit in bethel: et docebat eos quō colerent dñm. Et vnaquęq; gens fabricata est deum suū. Posueruntq; eos in phanis excelsis q̄s fecerant samaritē gēs et gens in vrbibus suis: in qbus hitabant. Viri. n. babilonij fecerunt sochot benoth: viri autē cutheni fecerunt nergel: et viri de emath fecerunt asima. Porro euei fecerunt nebaā et thartha. Hi autem q erant de sepharuaim comburebant filios suos igni adramelech et anamelech dijs sepharuaim et nihilominus colebant dñm. Fecerunt autē sibi de nouissimis sacerdotes excelsoꝝ: et ponebant eos in phanis sublimibus. Et cum dñm colerent: dijs q; suis seruiebāt iuxta cōsuetudinē gentiū de qbus trāslati fuerāt samariā. Vsq; in pñtem diē morē sequunt̄ antiquū. Nō timent dñm. neq; custodiunt cerimonias eius atq; iudicia et legē et mandatū qđ pcepat dñs filijs iacob quē cognominauit israel. et pcusserat cū eis pactū. et mandauerat eis dicēs. Nolite timere deos alienos et nō adoretis eos neq; colatis eos et non imolatis eis: sꝫ dominū deū vr̄m q eduxit vos de tra egypti in fortitudine magna et in brachio extento: ipsū timete et illū adorate et ipsi immolate. Cerimonias quoq; et iudicia et legem et mādatū qđ scripsit vobis custodite: vt faciatis cunctis diebus: et nō timeatis deos alienos. Et pactū qđ percussit vobiscū nolite obliuisci: nec colatis deos alienos: sed dominū deū vr̄m timete. et ipe eruet vos de manu oium inimicoꝝ vestroꝝ. Illi vero nō audierunt: sed iuxta cōsuetudinē suam pristinā ppetrabant. Fuerunt igitur gentes iste timētes qdē dominum: sed nihilominus et idolis suis seruientes. Nam filij eoꝝ et nepotes sicut fecerunt pres sui: ita faciunt vsq; in presentem diem.

¶ XVIII

Anno tertio osee filij hela regis isrl̄. regnauit ezechias filius achaz regis iuda Vigintiqnq; annoꝝ erat cū regnare cepisset. et vigintinouem annis regnauit i irlm Nomen matris ei9 abisa filia zacharie. Fecitq; qđ erat bonū corā dño: iuxta oia q̄ fecerat dauid pater ei9. Ipe dissipauit excelsa: et contriuit statuas. et succidit lucos: cōfregitq; serpentē eneum quem fecerat moyses. Siqdem vsq; ad illud tps filij israel adolebant ei incensū. Vocauitq; nomen eius nehestan. Et in dño deo isrl̄ sperauit. Itaq; post eū nō fuit similis ei de cunctis regib9 iuda: sed neq; in his q āte eū fuerūt. et adhesit dño: et nō recessit a vestigijs eius: fecitq; mandata eius q̄ pceperat dñs moysi. vnde et erat dñs cū eo: et in cūctis ad q̄ pcedebat sapienter se agebat. Rebellauit quoq; ctra reges assirioꝝ: et non seruiuit ei. Ipe percussit philisteos vsq; ad gaçam et oēs terminos eoꝝ: et a turre custodū vsq; ad ciuitatē munitam. Anno qrto regis ezechie q erat annus septim9 osee filij hela regis israel: ascendit salmanasar rex assirioꝝ samariā: et oppugnauit eā. et cepit. Nā post annos tres anno sexto ezechie. id est nono anno osee regis israel capta est samaria: et transtulit rex assyrioꝝ israel in assyrios: collocauitq; eos in hayla et in abor. fluuijs gozan in ciuitatibus medoꝝ: qa nō audierūt vocem dñi dei sui sed ptergressi sunt pactū eius. Oia q̄ pceperat

moyses ſuus dñi nõ audierunt neqꝫ fecerunt.
Anno q̃rtodecimo regis ezechie aſcẽdit ſena/
cherib rex aſſyrioꝝ ad vniuerſas ciuitates iuda
munitas ⁊ cepit eas. Tũc miſit ezechias rex iu
da nuncios ad regẽ aſſyrioꝝ in lachis dicens.
Peccaui. Recede a me: ⁊ oẽ qđ ipoſueris mi
hi ferã. Indixit itaqꝫ rex aſſyrioꝝ ezechie regi
iude trecẽta talẽta argẽti ⁊ triginta talenta auri
Deditqꝫ ezechias oẽ argẽtum quod reptũ fue
rat in domo dñi: ⁊ in theſauris regis. In tpe il
lo ꝯfregit ezechias valuas tẽpli dñi ⁊ laminas
auri q̃s ipſe affixerat: ⁊ dedit eas regi aſſyrioꝝ
Miſit autẽ rex aſſyrioꝝ thartã ⁊ rapſaris ⁊ ra
pſacẽ de lachis ad regẽ ezechiã cũ manu valida
irl'm. Qui cũ aſcendiſſent venerũt irl'm ⁊ ſtete
runt iuxta aq̃ductũ piſcine ſuꝑioris que ẽ i via
agri fullonis: vocauerunt qꝫ regẽ. Egreſſus ẽ
aũt ad eos eliachim filius helchie ꝑ̃poſitus do
mus ⁊ ſobna ſcriba ⁊ ioahe filius aſaph a com
mẽtarijs. Dixitqꝫ ad eos rapſaces. Loqmini eze
chie. Hec dicit rex magnꝰ rex aſſyrioꝝ. Que ẽ
iſta fiducia q̃ niteris. Forſitan iniſti ꝯſiliũ: vt
ꝑ̃pares te ad ꝑliũ. In q̃ ꝯfidis vt audeas rebel
lare. An ſperas in baculo harũdineo atqꝫ ꝯfra
cto egypto. Suꝑ quẽ ſi incubuerit hõ: ꝯminu
tus igredieť manũ eius ⁊ ꝑforabit eã. Sic eſt
pharao rex egypti: oĩbꝰ q ꝯfidũt in ſe. Q̃đ ſi di
xeritis mihi in dño deo nr̃o hẽmus fiduciã: nõ
ne iſte eſt cuius abſtulit ezechias excelſa ⁊ alta/
ria: ⁊ precepit iude ⁊ irl'm ante altare hoc ado/
rabitis in irl'm? Nũc igiť trãſite ad dñm meũ
regẽ aſſyrioꝝ ⁊ dabo vobis duo milia equoꝝ:
⁊ videte an hr̃e valeatis aſcẽſores eoꝝ. Et quõ
poteſtis reſiſtere añ vnũ ſatrapam de ſuis dñi
mei minimis: An fiduciã hẽs in egypto ꝓpter
currus ⁊ eq̃tes? Nũqđ ſine dñi volũtate aſcẽdi
ad locũ iſtum vt demolirer eum. Dominus di
xit mihi. Aſcende ad trã hanc: ⁊ demolire eã.
Dixerunt autẽ eliachim filius helchie ⁊ ſobna
ſcriba ⁊ ioahe rapſaci. Precamur vt loq̃ris no
bis ſuis tuis ſyriace: ſiqđẽ intelligimus hãc li
guã: ⁊ nõ loq̃ris nobis iudaice audiente pp'o q
ẽ ſuꝑ muꝝ. Reſponditqꝫ eis rapſaces dicens
Nunqđ ad dñm tuũ ⁊ ad te miſit me dominus
meus vt loq̃rer ſmones hos: ⁊ non potius ad
viros q ſedent ſuꝑ muꝝ vt comedant ſtercora
ſua: ⁊ bibant vrinã ſuam vobiſcũ. Stetit itaqꝫ
rapſaces: ⁊ exclamauit voce magna iudaice: et
ait. Audite verba regis magni: regis aſſyrioꝝ.
Hec dicit rex. Non vos ſeducat ezechias.
Non enim poterit eruere vos de manu mea:
neqꝫ fiduciam vobis tribuat ſuper dñm dicẽs
Eruens liberabit nos dñs: ⁊ non tradetur ci/
uitas hec in manu regis aſſyrioꝝ. Nolite au/
dire ezechiã. Hec.n. dicit rex aſſyrioꝝ. Facite
mecum qđ vobis eſt vtile: ⁊ egredimini ad me
Et comedet vnuſquiſqꝫ de vinea ſua: ⁊ de ficu
ſua: ⁊ bibetis aq̃s de ciſternis vr̃is: donec ve/
niam ⁊ trãſferã vos in terrã q̃ ſimilis ẽ terre vr̃e:
in trã fructiferã ⁊ fertilẽ vini: trã pãis ⁊ vinea
rũ: trã oliuaꝝ ⁊ olei ac mellis: ⁊ viuetis. ⁊ non
moriemini. Nolite audire ezechiã q vos deci/
pit dicens: Dñs liberabit nos. Nunqđ libera
uerũt dij gentium trã ſuam de manu regis aſſy
rioꝝ. Vbi eſt deꝰ emath ⁊ arphat? Vbi ẽ deus
ſepharuaim ana ⁊ aua? Nunqđ liberauerunt
ſamariam de manu mea? Qui nã illi ſũt i vni
uerſis dijs traꝝ que eruerunt regionẽ ſuam đ
manu mea: vt poſſit eruere dñs irl'm de manu
mea. Tacuit itaqꝫ pp'ls ⁊ nõ rñdit ei q̃cq̃. Si/
qđẽ ꝑ̃ceptum regis acceperãt: vt nõ rñderent
ei. Venitqꝫ eliachim filius helchie prepoſitus
domus ⁊ ſobna ſcriba ⁊ ioahe filius aſaph a cõ
mentarijs ad ezechiam ſciſſis veſtibus: ⁊ nun
ciauerunt ei v̓ba rapſacis.

XIX

Que cum audiſſet ezechias rex ſcidit ve
ſtimẽta ſua: ⁊ opꝰtus eſt ſacco: igreſſuſ/
qꝫ eſt domũ dñi: ⁊ miſit eliachim ꝑ̃poſi
tum domꝰ ⁊ ſobnã ſcribam ⁊ ſenes de ſacerdo
tibus opꝰtos ſaccis: ad yſaiam ꝓpham filiũ a/
mos. Qui dixerunt. Hec dicit ezechias. Di/
es tribulationis ⁊ increpationis ⁊ blaſphemie
dies iſte. Venerunt filij vſqꝫ ad partum. ⁊ vi/
res nõ hꝫ parturiens. Si forte audiat dominꝰ de
us tuus vniuerſa v̓ba rapſacis quẽ miſit rex
aſſyrioꝝ dñs ſuus vt exprobraret deũ viuentẽ.
⁊ argueret v̓bis q̃ audiuit dominus deꝰ tuus
⁊ fac orationẽ ꝓ reliquijs q̃ reꝑte ſunt. Vene
runt ergo ſui regis ezechie ad yſaiã. Dixitqꝫ eis
yſaias. Hec dicetis dño vr̃o. Hec dicit dñs:
Noli timere a facie ſermonũ q̃s audiſti qbꝰ blaſ
femauerũt pueri regis aſſyrioꝝ me. Ecce ego
imittã ei ſpm̃ ⁊ audiet nunciũ ⁊ reuerteť in trã
ſuã: ⁊ deijciã eũ gladio in tra ſua. Reuerſus ẽ
ergo rapſaces ⁊ iuenit regẽ aſſyrioꝝ expugnantẽ
lobnam. Audierat.n. ꝙ receſſit de lachis. Cũ
qꝫ audiſſet de tharacha rege ethiopie dicentes:
ecce egreſſus ẽ vt pugnet aduerſum te: ⁊ iret ꝯ̃
eũ: miſit nuncios ad ezechiam dicens. Hec di
cite ezechie regi iuda. Nõ te ſeducat deus tuus
in quo habes fiduciã: neqꝫ dicas. Non tradeť
irl'm in manus regis aſſyrioꝝ. Tu.n. ipſe au/
diſti q̃ fecerunt reges aſſyrioꝝ vniuerſis tris:
quõ vaſtauerunt eas. Non ergo ſolus poteris

liberari. Nūqd liberauerūt dij gētiū singl'os qs vastauerunt p̄res mei gozā videlicet ꝛ aaran ꝛ reseph ꝛ filios eden. qui erant in thelassar? Ubi est rex emath ꝛ rex arphat ꝛ rex ciuitatis sepharuaim ana ꝛ aua? Itaqꝫ cum accepisset ezechias lrās de manu nunciorū ꝛ legisset eas ascēdit i domum dn̄i ꝛ expādit eas coram dn̄o: et orauit in ꝯspectu ei⁹ dicens: Dn̄e de⁹ isrl' q sedes sup cherubi tu es de⁹ sol⁹ regū oīum terre tu fecisti celū ꝛ terā. Inclina aurē tuā ꝛ audi. Aperi dn̄e oculos tuos et vide: et audi omnia v'ba sennacherib: q̄ misit ut exprobraret nobis deū viuētē. Uere dn̄e dissipauerūt reges assyrioꝝ gētes et tras oium. et miserūt deos eorū in ignē. Nō.n. erant dij: sꝫ opa manuū hoīuꝫ ex ligno ꝛ lapide: ꝛ pdiderūt eos. Nunc igitur dn̄e deus nr̄ saluos nos fac de manu eorum' ut sciāt oīa regna terre. q̄a tu es domin⁹ deus solus Misit āt ysaias filius amos ad ezechiā dicēs. Hec dic̄ dn̄s de⁹ isrl'. Que dep̄cat⁹ es me sup sennacherib rege assyriorum: audiui. Iste est sermo quē locutus est dn̄s de eo. Spreuit te et subsannauit te virgo filia syon: p⁹ tergū tuum caput mouit filia irl'm. Cui exprobrasti. ꝛ quē blasfemasti? Cōtra quē exaltasti vocem tuam? ꝛ eleuasti in excelsū oculos tuos? Contra scm̄ isrl'. Per manū suoꝝ tuoꝝ exprobrasti dn̄o: ꝛ dixisti. In multitudine curruū meorum ascendi excelsa mōtium in sūmitate libani. ꝛ succidi: sublimes cedros eius: ꝛ electas abietes illius. Et ingressus sū vsqꝫ ad t'mios ei⁹. ꝛ saltum carmeli eius ego succidi. Et bibi aquas alienas: ꝛ siccaui vestigijs pedū meoꝝ oēs aquas clausas Nunqd nō audisti qd ab initio fecerim. Ex diebus antiqs plasmaui illud: ꝛ nūc adduxi. Erūtqꝫ in ruinā collium cōpugnantiū ciuitates munite. Et q sedent i eis humiles manu ꝯtremuerunt ꝛ ꝯfusi sunt facti sunt velut fenum agri ꝛ virens herba tectoꝝ: q̄ arefacta est anteq̄ⱥ veniret ad maturitatē. Habitaculū tuū ꝛ egressū tuum ꝛ introitū tuū ꝛ viā tuam ego p̄sciui: ꝛ furorem tuū ꝯ me. Insanisti in me: ꝛ supbia tua ascendit in aures meas. Ponā itaqꝫ circulum in narribus tuis ꝛ chamū in labijs tuis: ꝛ reducā te in viā p quā venisti. Tibi aūt ezechia h̄ erit signū. Comede h̄ āno q̄ reppereris in secundo aūt anno q̄ spōte nascunt̄. Porro in āno tertio seminate ꝛ metite: plātate vineas ꝛ comedite fructus eaꝝ. Et qđcūqꝫ reliquū fuerit de domo iuda mittet radicē deorsum ꝛ faciet fructuꝫ sursum. De hierl'm quippe egredientur reliq̄e ꝛ quod saluetur de monte syon: Zelus domini

exercituū faciet h̄. Quāobrē hec dicit dn̄s de rege assyrioꝝ. Nō igrediet̄ vrbē hanc: nec mittet in eā sagittā: nec occupabit eā clypeus: nec circundabit eā munitio. Per viam q̄ venit reuertet̄: ꝛ ciuitatē hanc nō igrediet̄ dicit dn̄s: ꝑ tegāqꝫ vrbē hanc ꝛ saluabo eā ꝑpter me ꝛ ꝑpter dauid seruū meū. Factū est igit̄ in nocte illa venit angelus dn̄i ꝛ pcussit in castris assyriorū centū octogintaqnqꝫ milia. Cunqꝫ diluculo surrexisset vidit oīa corpora mortuoꝝ: ꝛ recedēs abijt. Et reuersus ē sennacherib rex assyriorū: ꝛ māsit i niniue. Cūqꝫ adoraret in tēplo nesrach deū suū: adramelech ꝛ sarasar filij ei⁹ percusserūt eū gladio: fugerūtqꝫ in terrā armeniorū: ꝛ regnauit asaraddon fili⁹ eius ꝓ eo. XX

In diebus illis egrotauit ezechias vsqꝫ ad mortē: ꝛ veīt ad eū isaias fili⁹ amos ꝓphetes: dixitqꝫ ei. Hec dicit dn̄s de⁹ Precipe domui tue. Morieris. n. tu ꝛ nō viues. Qui ꝯuertit faciē suā ad parietē: ꝛ orauit dn̄m dicens. Obsecro dn̄e: memento quō ambulauerim corā te in veritate ꝛ in corde pfecto: ꝛ qđ placitū est corā te fecerim. Fleuit itaqꝫ ezechias fletu magno. Et anteqꝫ egrederet̄ isaias mediā partē atrij: factus ē s'mo dn̄i ad eū dicēs Reuertere ꝛ dic ezechie duci ppl'i mei. Hec dicit dn̄s deus dauid patris tui. Audiui oratiōē tuā vidi lachrymā tuā: ꝛ ecce sanaui te. Die tertio ascendes templū dn̄i: ꝛ addā diebus tuis qndecim ānos. Sꝫ ꝛ de manu regis assyrioꝝ liberabo te ꝛ ciuitatē hanc: ꝛ ꝑtegā vrbē istā ꝑpter me ꝛ ꝑpter dauid s'uū meū. Dixitqꝫ isaias Afferte massā ficoꝝ. Quā cū attulissent ꝛ posuissent sup vlcus eius: curatus ē. Dixerat autē ezechias ad isaiā. Qđ erit signū: q̄ꝛ dn̄s me sanabit ꝛ q̄ꝛ ascēsurus sum die tertia tēplum dn̄i? Cui ait isaias. Hoc erit signū a dn̄o: q̄ꝛ factur⁹ sit dn̄s sermonē quē locutus ē. Uis vt ascēdat vmbra decē lineis: aut vt reuertat̄ totidē gradibus. Et ait ezechias. Facile est vmbrā crescere decē lineis. Nec h̄ volo vt fiat: sed vt reuertat̄ retrorsū decē gradib⁹. Inuocauit itaqꝫ isaias ꝓpheta dn̄m: ꝛ reduxit vmbrā p lineas qbus iā descenderat in horologio achaꝫ retrorsum decē gradibus. In tēpore illo misit merodach baladan filius baladan rex babyloniorū litteras ꝛ munera ad ezechiā. Audierat enī q̄ꝛ egrotasset ezechias. Letatus est autē in aduētu eoꝝ ezechias: ꝛ ostendit eis domum aromatuꝫ ꝛ aurum ꝛ argentū ꝛ pigmēta varia vnguēta quoqꝫ ꝛ domū vasoꝝ suoꝝ ꝛ omnia que habere poterat in thesauris suis. Non fuit quod nō

oſtenderet eis ezechias in domo ſua ⁊ in omni
ptãte ſua. Venit aũt iſaias ꝓpheta ad regẽ eze-
chiam. dixitq; ei. Quid dixerũt viri iſti: aut vn
de venerũt ad te. Cui ait ezechias. De terra lõ
ginqua venerũt ad me: de babylone. At ille reſ
põdit. Quid viderũt i domo tua: Ait ezecchiaſ
Omnia queeunq; ſunt i domo mea viderunt.
Nihil eſt. n. qđ nõ monſtrauerim eis in theſau
ris meis. Dixit itaq; iſaias ezechie. Audi ſer-
monẽ dñi. Ecce dies venient: et auferent oia q̃
ſũt in domo tua. et q̃ ꝯdiderunt pr̃es tui vſq; in
diẽ hãc: in babylonẽ. Nõ remãebit qcq̃ ait do
min⁹. Sed et de filijs tuis q egredient ex te q̃s
generabis tollent: et erũt eunuchi in palatio re
gis babylõis. Dixit ezechias ad iſaiã. Bonus
ſermo dñi quẽ locutus ẽ. Sit tñ pax et veritas
in diebus meis. Reliq̃ autẽ ſermonũ ezechie et
oĩs fortitudo eius: et quõ fecerit piſcinã et aq̃du
ctũ: et introduxerit aq̃s i ciuitatẽ: nõne hec ſcri-
pta ſunt i libro ſermonũ dieꝝ regũ iuda. Dor-
miuitq; ezechias cũ patribus ſuis: et regnauit
manaſſes filius eius pro eo. ¶ XXI

Duodecim annorũ erat manaſſes cum
regnare cepiſſet. et q̃nq̃gintaq̃nq; ãnis
regnauit in hieruſalẽ. Nomen matris
eius aphſiba. Fecitq; malũ in ꝯſpectu dñi: iux
idola gentiũ quas deleuit dñs a facie filioꝝ iſrl.
Conuerſuſq; eſt et edificauit excelſa q̃ diſſipaue-
rat ezechias pater eius: et erexit aras baal et fec̃
lucos ſicut fecerat achab rex iſrl. et adorauit oẽz
militiam celi et coluit eam. Extruitq; aras i do
mo domini de qua dixit dñs in irlm ponam no
mẽ meũ: et extruxit altaria vniuerſe militie celi.
in duobus atrijs tẽpli dñi. Et traduxit filium ſu
um ꝑ ignẽ et ariolatus eſt: et obſeruauit augu-
ria: et fecit phitones: et aruſpices multiplicauit
vt faceret malũ corã dño et irritaret eũ. Poſuit
q; idolũ luci quẽ fecerat in templo dñi: ſup quo
locutus eſt dñs ad dauid ⁊ ad ſalomonem filiũ
eius. In templo hoc ⁊ in irlm quã elegi de cun
ctis tribub⁹ iſrael ponã nomẽ meũ in ſempiter
nũ: ⁊ vltra nõ faciã cõmoueri pedẽ iſrael de tra
quã dedi pr̃ibus eoꝝ: ſi tñ cuſtodierint ope oia
q̃ ꝑcepi eis. ⁊ vniuerſã legẽ quã mãdauit eis ſ-
uus meus moyſes. Illi vero non audierũt: ſed
ſeducti ſũt a manaſſe: vt facerẽt malũ ſup gẽtes
quas contriuit dñs a facie filiorum iſrael. Locu
tuſq; eſt dñs in manu ſeruoꝝ ſuoꝝ ꝓphetarũ
dicẽs: Qr fecit manaſſes rex iuda abhoiatiões
iſtas peſſimas ſup omnia q̃ fecerũt ãmorrei ãte
eũ. ⁊ peccare fecit etiã iudã in immundicijs ſuis:
ꝓpterea hec dicit dñs de⁹ iſrael. Ecce ego idu-
cã mala ſup irlm ⁊ iudã: vt qcũq; audierit. tin
niant ambe aures eius. Et extendã ſup irlm fu
niculũ ſamarie ⁊ pondus domus achab. ⁊ dele
bo irlm ſicut deleri ſolent tabule. Delens vertã
⁊ ducã crebrius ſtilũ ſuper faciẽ eius. Dimittã
uo reliquias hereditatis mee ⁊ tradã eas i ma-
nus inimicoꝝ ei⁹. eruntq; i vaſtitatẽ ⁊ in rapinã
cũctis aduerſarijs ſuis eo ꝙ fecerint malũ corã
me. ⁊ perſeuerauerunt irritantes me ex die qua
egreſſi ſunt patres eoꝝ ex egypto vſq; ad hanc
diẽ. Inſuper ⁊ ſanguinẽ inoxiũ fudit manaſſeſ
multũ nimis donec impleret irlm vſq; ad os.
abſq; pctis ſuis quibus peccare fecit iudã vt fa
ceret malum corã dño. Reliqua aũt ſermonum
manaſſe ⁊ vniuerſa q̃ fecit: ⁊ peccatũ ei⁹ qđ pec-
cauit: nõne hec ſcripta ſũt in libro ſermonũ dieꝝ
regũ iuda. Dormiuitq; manaſſes cũ pr̃ibus ſu
is: ⁊ ſepultus ẽ i horto domus ſue: in horto oçã
⁊ regnauit amon filius ei⁹ ꝓ eo. Uigintiduorũ
annoꝝ erat amon cũ regnare cepiſſet: duobus
quoq; annis regnauit in irlm. Nomẽ mr̃is ei⁹
meſſallemeth filia arus de iethcba. Fecitq; ma-
lũ in ꝯſpectu dñi ſicut fecerat manaſſes pr̃ eius
⁊ ãbulauit in oi via ꝑ quã ãbulauerat pater eiuſ
Seruiuitq; imũdicijs qbus ſeruierat pater ei⁹.
⁊ adorauit eas: ⁊ dereliq̃t dominũ deũ patrũ ſuo
rũ ⁊ nõ ãbulauit in via domini. Tetẽderũtq; ei
iſidias ſui ſui. ⁊ interfecerũt regẽ in domo ſua
Percuſſit aũt ppl's terre oẽs q ꝯiurauerãt ꝯ re
gẽ amõ: ⁊ ꝯſtituerũt ſibi regẽ ioſiã filiũ ei⁹ ꝓ eo
Reliq̃ aũt ſmonũ amõ q̃ fecit: nõne hec ſcripta
ſũt i libro ſermonũ dieꝝ regũ iuda. Sepelierũt-
q; eũ in ſepulchro ſuo i horto oçam: ⁊ regnauit
ioſias filius eius ꝓ eo.

Capitulum. ¶ XXII.

Octo annorum erat ioſias cum regna-
uit in irlm. Nomen matris eius ydida
filia phadaia de beſecbat. Fecitq; quod
placitũ erat corã dño: ⁊ ambulauit ꝑ omnes vi-
as dauid patris ſui. Non declinauit ad dexterã
ſiue ad ſiniſtram. anno aũt octauodecimo regis
ioſie miſit rex ſaphan filiũ aſſia filij meſullã ſcri
bam templi dñi. dicens ei. Uade ad helchiã ſa-
cerdotem magnũ vt conflet pecunia q illata eſt
in templum dñi: quam collegerunt ianitores tẽ
pli a populo: deturq; fabris per prepoſitos do-
mus dñi. Qui ⁊ diſtribuant eã his qui operan
tur in tẽplo dñi ad inſtauranda ſarta tecta tẽpli:
tignarijs videlicet ⁊ cemẽtarijs: ⁊ his qui inter
rupta componũt: ⁊ vt emant ligna ⁊ lapides đ
lapicidinis ad inſtaurandũ templũ dñi. Uerun
tamẽ nõ ſupputet eis argentũ qđ accipiunt: ſed

in potestate habeant et i fide. Dixit aut helchias pontifex ad saphan scribam. Libru legis reppe ri in domo dni. Deditq3 helchias volumen sa/ phan scribe: q et legit illud. Venit quoq3 saphan scriba ad rege: et renunciauit ei qd preceperat et ait. Conflauerunt serui tui pecuniam que reperta est in domo dni: et dederunt vt distribueret fabris ac pfectis opum templi dni. Narrauit quoq3 sa phan scriba regi dicens. Librum dedit mihi hel chias sacerdos. Que cum legisset saphan coram rege: et audisset rex verba libri legis dni: scidit vestimenta sua: et pcepit helchie sacerdoti et abi cham filio sephan et achobor filio micha et sapha scribe et asaie seruo regis dicens. Ite et consuli/ te dnm super me et super populo et super omni iuda. de verbis voluminis istius qd inuentu e. Magna. n. ira dni succensa est p nos: quia non audierunt patres nri vba libri hui9 vt facerent oe qd scriptu est nobis. Ierut itaq3 helchias sa cerdos et abica et achobor et saphan et asaia ad ol dam pphetem vxorem sellu filij thecue filij aras custodis vestium q habitabat in hierusale i secu da: locutiq3 sunt ad eam. Et illa rndit eis. Hec dicit dns deus israel. Dicite viro q misit vos ad me. Hec dicit dns. Ecce ego adducam mala su per locum istu et super habitatores eius: oia ver ba legis q legit rex iuda: q dereliquerunt me: et sacrificauerut dijs alienis irritates me i cunctis opibus manuu suar. Et succendet indignatio mea in loco hoc. et no extinguet. Regi aute iu/ da q misit vos vt consuleretis dnm: sic dicetis. Hec dicit dns deus israel. Pro eo qd audisti vba volumis et pterritu est cor tuu et humiliat9 es cora dno. auditis sermonibus p locu istum et habitatores ei9. q videlicet fierent i stupore et in maledictu: et scidisti vestimenta tua: et fleuisti co ra me et ego audiui ait dns: iccirco colliga te ad patres tuos: et colligeris ad sepulchrum tuum i pace: vt no videant oculi tui omnia mala que in ducturus sum super locu istum. ¶ XXIII

Et renunciauerunt regi quod dixerat. Qui misit: et congregati sunt ad eu oes senes iuda et irlm. Ascenditq3 rex tem/ pum domini. et omnes viri iuda: vniuersiq3 q habitabant in irlm cu eo: sacerdotes et pphete: et ois populus a paruo vsq3 ad magnu: legitq3 cuctis audietibus oia verba libri federis qui in uentus est i domo dni. Stetitq3 rex sup gradu et fedus pcussit cora dno. vt ambularet post do minu: et custodirent pcepta eius et testimonia et cerimonias in omni corde et in tota aia: et suscita rent verba federis huius q scripta erant i libro illo. Acquieuitq3 ppls pacto. Et pcepit rex hel/ chie et potifici et sacerdotibus secundi ordinis et ianitoribus vt pijceret de teplo dni oia vasa q fca fuerat baal et i luco vniuerse militie celi et co bussit ea foris irlm in ouualle cedron. et tulit pul uere eorum in bethel. Et deleuit aruspices qs posuerat reges iuda ad sacrificadu in excelsis p ciuitates iuda et in circuitu irlm. et eos q ado lebant incensu baal et soli et lune et duodecim si/ gnis et oi militie celi. Et efferri fecit lucu de do mo domini foras irlm in conualle cedron et co/ bussit eu ibi et redegit i puluere: et piecit super sepulchra vulgi. Destruxit q3 ediculas effemi nator q erant in domo dni: pro quibus mulie res texebant qsi domuculas luci. Cogregauit/ q3 oes sacerdotes de ciuitatib9 iuda: et otamina uit excelsa vbi sacrificabat sacerdotes. de gabaa vsq3 bersabee. Et destruxit aras portar i itroi tu ostij iosue pncipis ciuitat qd erat ad sinistra porte ciuitatis. Verutn no ascedebant sacerdo tes excelsorum ad altare dni in irlm: sed tm co/ medebant azima in medio fratru suor. Conta minauit quoq3 topheth qd e in conualle filij en/ non: vt nemo consecraret filiu suum aut filia p igne moloch. Abstulit quoq3 equos quos de/ derant reges iude soli in introitu tepli dni iuxta exedra nathamelech eunuchi: qui erat i phau/ rim: currus aut solis cobussit igni. Altaria q/ q3 que erat sup tecta cenaculi achaz que fecerat reges iuda. et altaria q fecerat manasses i duo bus atrijs templi dni destruxit rex. et currit in de et dispersit cinere eor in torrentem cedron. Excelsa q3 que erant in irlm ad dextera pte mo tis offensionis q edificauerat salomon rex isrl astaroth idolo sidoniorum. et chamos offensio ni moab. et melchon abhominationi filiorum amon polluit rex: et contriuit statuas et succidit lucos: repleuitq3 loca eor ossibus mortuoru. Insuper et altare quod erat in bethel. et excelsu quod fecerat hieroboa filius nabath q peccare fecit israel: et altare illud excelsu destruxit atq3 obussit et cominuit in puluerem: succenditq3 et lucum. Et conuersus iosias vidit ibi sepulchra que erant in monte: misitq3 et tulit ossa de sepul chris. et combussit ea super altare. et polluit illd iuxta verbum domini quod locutus est vir dei qui predixerat verba hec. Et ait. Quis est titu lus iste quem video? Responderuntq3 ei ciues vrbis illius. Sepulchrum est hominis dei qui venit de iuda. et predixit verba hec que fecisti su per altare Bethel. Et ait. Dimitte eum. Ne/ mo commoueat ossa eius. Et intacta manse/

runt ossa illius cū ossibus pphete q venerant d samaria. Insup ⁊ oia phana excelsoꝝ q̄ erant i ciuitatibus samarie q̄ fecerāt reges israel ad irritandum dn̄m: abstulit iosias ⁊ fecit eis secundū oia q̄ fecerat in bethel. Et occidit vniuersos sacerdotes excelsoꝝ q erant ibi super altaria: ⁊ cō bussit ossa humana super ea. Reuersusq; ē irl'z ⁊ p̄cepit oi populo dicēs. Facite phase dn̄o deo vr̄o: f'm qd̄ scriptū est i libro federis hui⁹. Nec eni fcm̄ est phase tale a diebus iudicum q iudicauerūt israel ⁊ oium dieꝝ regū israel ⁊ regū iuda sicut in octauodecimo āno regis iosie factum est phase istud dn̄o in irl'm. Sed ⁊ phitones ⁊ ariolos ⁊ figuras idolorum ⁊ imunditias ⁊ abhoiationes q̄ fuerūt in terra iuda ⁊ irl'm abstulit iosias: vt statueret verba legis q̄ scripta sunt i libro quem iuenit helchias sacerdos in templo domini. Similis illi nō fuit ante eum rex. q reuerteret ad dn̄m in oi corde suo ⁊ in tota anima sua ⁊ vniuersa virtute sua iuxta oēm legē moysi: neq; post eū surrexit similis illi Uerūtn̄ nō ē auersus dn̄s ab ira furoris sui magni: quo irat⁹ ē furor ei⁹ ꝯ iudā ꝑpter irritatiōes qbus ꝑuocauerat eū manasses. Dixit itaq; dn̄s. Etiā iudā auferā a facie mea sicut abstuli israel: ⁊ ꝓijciā ciuitatē hanc quā elegi irl'm ⁊ domum de qua dixi: erit nomen meū ibi. Reliqua aūt s'monū iosie ⁊ vniuersa q̄ fecit: nōne hec scripta sunt in libro v'borum dieꝝ regū iuda. In diebus ei⁹ ascendit pharao nechao rex egypti ꝯ regē assirioꝝ ad flumē eufraten. Et abijt iosias rex iuda i occursum eius. ⁊ occisus est i mageddo cū vidisset eum. Et portauerunt eum s'ui sui mortuum de mageddo ⁊ ptulerūt in irl'm: ⁊ sepelierunt eum in sepulchro suo. Tulitq; populus tre ioachaz filiū iosie: ⁊ vnxerūt eū: ⁊ ꝯstituerūt eum regē ꝓ p̄re suo. Uigintitriū annoꝝ erat ioachaz cū regnare cepisset: ⁊ trib⁹ mēsibus regnauit i irl'm Nomen matris ei⁹ amithal: filia ieremie de lobna. Et fecit malum coram dn̄o: iuxta omnia q̄ fecerāt p̄res eius. Uinxitq; eū pharao nechao in reblatha. q̄ est in terra emath. ne regnaret in irl'm. Et iposuit multā terre centū talētis argēti: ⁊ talēto auri. regēq; ꝯstituit pharao nechao heliachim filiū iosie ꝓ iosia patre eius: vertitq; nomen eius ioachim: porro ioachaz tulit ⁊ duxit in egyptū. Argentū aūt ⁊ aurū dedit ioachim pharaoni cum indixisset terre p singulos vt cōferret iuxta p̄ceptū pharaonis. Et vnūquēq; iuxta vires suas exegit tam argentū q̄ aurum de populo terre: vt daret pharaoni nechao. Uigintiquinq; annorum erat ioachim cū regnare cepisset ⁊ vndecim annis regnauit in hierusalē Nomen matris eius zebida: filia phadaia d ruma. Et fecit malum corā dn̄o: iuxta omnia que fecerant patres eius. C. XXIIII

In diebus eius ascendit nabuchodonosor rex babylonis: et factus ē ei ioachim seruus tribus annis ⁊ rursum rebellauit ꝯtra eū. Immisitq; ei dn̄s latrūculos chaldeoꝝ et latrūculos syrie et latrunculos moab ⁊ latrunculos filiorum āmon. et imisit eos i iudā vt disperderēt eū iuxta verbum dn̄i qd̄ locutus fuerat per s'uos suos ꝓphetas. Fcm̄ est autem hoc per verbū dn̄i ꝯ iudā vt auferret eū corā se: ꝑpter pctā manasse vniuersa q̄ fecit. et ꝑpi sanguinē inoxiū quē effudit: ⁊ ipleuit irl'm cruore innocentiū: et ob hanc rē noluit dn̄s ꝓpitiari. Reliqua aūt sermonū ioachim ⁊ vniuersa q̄ fecit: nōne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regū iuda. Et dormiuit ioachim cum patribus suis: et regnauit ioachim filius ei⁹ ꝓ eo. Et vltra nō addidit rex egypti vt egrederet de terra sua. Tulerat eni rex babylonis a riuo egypti vsq; ad fluuium eufraten omnia q̄ fuerant regis egypti. Decē et octo annorū erat ioachim cum regnare cepisset. ⁊ tribus mēsibus regnauit in irl'm. Nomē mr̄is eius noescha filia helnathā de irl'm. Et fecit malū corā dn̄o: iuxta oia q̄ fecerat p̄r eius. In tpe illo ascēderūt s'ui nabuchodonosor regis babylonis in irl'm. ⁊ circūdata ē vrbs munitionibus. Uenitq; nabuchodonosor rex babylonis ad ciuitatē cum s'uis suis: vt oppugnarēt eā. Egressusq; est ioachin rex iuda ad regē babylōis ip̄e ⁊ mater eius ⁊ s'ui ei⁹ ⁊ p̄ncipes eius ⁊ eunuchi eius. ⁊ suscepit eum rex babylonis anno octauo regni sui. Et protulit inde oēs thesauros domus dn̄i ⁊ thesauros domus regie: ⁊ ꝯcidit vniuersa vasa aurea que fecerat salomon rex israel in templo dn̄i: iuxta verbū dn̄i. ⁊ transtulit oēm irl'm ⁊ vniuersos p̄ncipes ⁊ oēs fortes exercitus decē milia in captiuitatem ⁊ oēm artificē ⁊ inclusorē: nihilq; relictū est exceptis paupibus ppl'i terre. Transtulit q̄z ioachin in babylonē. ⁊ mr̄em regis et vxores regis ⁊ eunuchos regis ⁊ iudices terre duxit in captiuitatem de irl'm in babylonē. ⁊ oēs viros robustos septē milia ⁊ artifices ⁊ inclusores mille oēs viros fortes ⁊ bellatores duxitq; eos rex babylonis captiuos in babylonē Et ꝯstituit mathathiā patruū eius ꝓ eo: imposuitq; nomen ei sedechiā. Uicesimū ⁊ primū annū etatis habebat sedechias cum regnare cepisset. ⁊ vndecim annis regnauit in hierusalē.

Nomen mris eius erat amithal. filia hieremie de lobna. Et fecit malū corā dn̄o: iuxta oia que fecerat ioachin. Irascebat enim dn̄s ꝯ irl'm ꝛ ꝯ iudā: donec ꝓijceret eos a facie sua. Recessitq3 sedechias a rege babylonis. ¶ XXV

Factū ē aūt āno nono regni ei⁹ mense decimo decima die mensis venit nabuchodonosoꝛ rex babylonis ipē ꝛ ois exercitus eius in irl'm ꝛ circūdederunt eam. ꝛ extruxerunt in circuitu eius munitiones. Et clausa ē ciuitas atq3 vallata vsq3 ad vndecimū annum regis sedechie nona die mensis. Preualuitq3 fames in ciuitate: nec erat panis populo terre. Et interrupta ē ciuitas ꝛ oēs viri bellatoꝛes nocte fugerunt per viam poꝛte que est int̄ duplicē muꝝ ad hoꝛtū reḡ. Poꝛro chaldei obsidebāt in circuitu ciuitatē. Fugit itaq3 sedechias p viam que ducit ad campestria solitudinis Et ꝑsecutus est exercitus chaldeoꝝ regē: ꝯprehenditq3 eū in planitie hiericho: ꝛ oēs bellatores qui erāt cū eo dispersi sunt ꝛ reliquerunt eū Apprehensum ergo regē duxerunt ad regem babylonis in reblatha: q locutus est cū eo iudicium. Filios aūt sedechie occidit coꝛā eo. ꝛ oculos eius effodit: vinxitq3 eū cathenis ꝛ adduxit in babylonē. Mense quinto septima die mensis ipē ē annus nonus decimus regis babylonis venit nabuçardan pꝛinceps exercitus fu⁹ regis babylonis in irl'm ꝛ succendit domū domini ꝛ domū regis ꝛ domos irl'm: oēmq3 domū cōbussit igni: ꝛ muros hierusalem i circuitu destruxit ois exercitus chaldeoꝝ q erat cū pnci pe militū. Reliquā aūt ppl'i pteꝛ q̄ remāserat in ciuitate. ꝛ p fugas q transfugerant ad regem babylonis: ꝛ reliquū vulgus trāstulit nabuçardan pnceps militie: ꝛ de paupꝛibus terre reliq̄t vinitoꝛes ꝛ agricolas: colūnas autem ereas q̄ erant in tēplo dn̄i ꝛ bases. ꝛ mare ereū qđ erat in domo dn̄i cōfregerūt chaldei: ꝛ transtulerūt es omne in babylonem. Ollas quoq3 ereas ꝛ trullas ꝛ tridētes: ꝛ cyphos ꝛ moꝛtariola et oia vasa erea. in quibus ministrabant: tulerūt: nec nō ꝛ thuribula. ꝛ phialas. Que aurea aurea. et que argentea argentea: tulit pꝛinceps militie: idest columnas duas: mare vnum et bases q̄s fecerat rex salomon in templo domini. Non erat pondus eris: omnium vasoꝛum. Decem ꝛ octo cubitos altitudinis habebat colūna vna et capitellum ereum super se altitudinis trium cubitoꝛum. Et Retiaculum et Malogranata super capitellum columne omnia erea. Similem et columna secunda habebat oꝛnatum.

Tulit quoq3 pꝛinceps militie. Saraiam sacerdotē pmū. ꝛ sophoniā sacerdotē secūdū. ꝛ tres ianitoꝛes. ꝛ de ciuitate eunuchū vnum q erat pfectus sup bellatoꝛes viros. ꝛ quinq3 viros de his q steterāt coꝛā rege. q̄s repperit in ciuitate. ꝛ sopher pncipē exercitus qui ꝓbabat tyrones de pplo tre: ꝛ sex viros e vulgo q inuēti fuerāt in ciuitate. Quos tollens nabuçardan pnceps militū duxit ad regē babylonis i reblatha: percussitq3 eos rex babylonis ꝛ interfecit eos i reblatha i tra emath. Et trāslatus ē iuda de tra sua. Populo aūt q relictus erat i terra iuda quē dimiserat nabuchodonosoꝛ rex babylonis pfecit godoliā filiū aicham filij saphan. Qđ cum audissent oēs duces militū ipsi ꝛ viri q erāt cū eis videl3 ꝙ ꝯstituisset rex babylonis godoliā: venerunt ad godoliam i masphat isinahel fili⁹ nathanie ꝛ iohānan filius caree ꝛ saraia filius thanameth netophatites. ꝛ iezonias filius maachati: ipsi ꝛ socij eoꝝ. Iurauitq3 godolias ipsis et socijs eoꝝ dicēs. Nolite timere suire chaldeis Manete in tra ꝛ suite regi babylonis: ꝛ bene erit vobis. Factū ē aūt in mense septimo venit isinahel fili⁹ nathanie filij elisama de semine regio ꝛ decem viri cū eo: ꝑcusserūtq3 godolia3 q ꝛ moꝛtuus ē: s3 et iudeos ꝛ chaldeos qui erant cum eo i maspha. Cōsurgēsq3 ois ppl's a paruo vsq3 ad magnū ꝛ pncipes militū venerunt in egyptū: timentes chaldeos. Factū ē vero in anno tricesimoseptimo transmigrationis ioachin regis iude. mense duodecimo vicesima et septima die mensis. subleuauit Euilmerodach rex babylonis anno quo regnare ceperat caput ioachin regis iuda de carcere: ꝛ locutus ē ei benigne. Et posuit thꝛonum eius super thꝛonu3 regum qui erant cum eo in babylone: ꝛ mutauit vestes eius quas habuerat in carcere. ꝛ comedebat panē semp in ꝯspectu eius cūctis diebus vite sue: annonā quoq3 ꝯstituit ei sine intermissiōe que ꝛ dabatur ei a rege p singulos dies oibus diebus vite sue.

¶ Explicit secūdus lib Malachi. i. Regū qrt⁹.

¶ Incipit pfacio sci Hieronymi in libꝛum dabꝛeiamin: qui ex paralypomenon qđ nos dicere possumus verba dieꝝ.

Tantus ac talis ē liber iste vt absq3 illo si quis sciam scripturarum sibi voluerit arrogare: semetipsum irrideat: per singula quippe nomia iūcturasq3 verboꝝ. ꝛ pꝛetermisse in libꝛis regu3 teguntur histoꝛie: ꝛ innumerabiles explicantur euangelij questiones. Sed si septuaginta inter

pretuz. pura. et vt ab eis in grecū versa est editio pmaneret supflue mi chromati epoꝝ scissime atq; doctissime ipelleres: vt hebrea tibi volumina latino sermone transferrē. Quod eniz semel aures hoium occupauerat. et nascentis ecclesie roborauerat fidem: iustū erat etiā nr̄o silētio pprobari. Nunc vero cū p varietate regionū diuersa ferant̄ exēplaria. et germana illa antiq; translatio corrupta sit atq; violata: nr̄i arbitrij putas: aut e pluribus iudicare quid verū sit aut nouū opus i veteri ope cudere: illudentibusq; iudeis. cornicum: vt dicit̄ oculos pfigere. Alexandria et egyptus in septuaginta suis hesichiū laudat auctorē: pstātinopolis vsq; antiochiā luciani martyris exēplaria pbat. Medie int̄ has puincie palestinos codices legunt: quos ab origene elaboratos eusebius et pāphilus vulgauerunt. Totusq; orbis hac int̄ se trifaria varietate pugnat. Et certe origenes nō solum exēpla cōposuit q̄ttuor editionum e regione singula vba describēs: vt vnus dissentiēs stati ceteris inter se consentiētibus arguat̄: sed qd maioris audacie ē in editōe septuagita theodotionis editionē miscuit: astericis designās q minus fuerint. et vgulis q̄ ex supfluo videbantur apposita. Si igit̄ alijs licuit nō tenere quod semel susceperant: et p⁹ septuaginta cellulas que vulgo sine auctore iactant̄ singulas cellulas aperuere hocq; in ecclesijs legit̄ qd septuaginta nescierunt cur me non suscipiant latini mei qui inuiolata editione veteri ita nouā cōdidi: vt laborē meū hebreis et qd his mai⁹ ē apl'is auctoribus cōprobē? Scripsi nup libꝝ de optimo genere interpretandi. oñdens illa de euāgelio ex egypto vocaui filium meū: et qm̄ nazareus vocabit̄: et videbunt in quē compunxerūt. et illud apl'i: q' oculus non vidit nec auris audiuit et in cor hoīs non ascēdit q̄ pparauit de⁹ diligētib⁹ se ceteraq; his silia in hebreoꝝ libris inueniri. Certe apl'i et euangeliste: septuaginta interpretes nouerant: et vñ eis h̄ q̄ in septuaginta interpretibus nō hn̄t? Xp̄s dn̄s nr̄ vtriusq; testamēti conditor in euangelio s̄m iohannē: q credit in me: sicut dicit scriptura: flumia de ventre eius fluent aq̄ viue. Vtiq; scriptū ē: quod saluator scriptū esse testat̄. Vbi scriptum ē? Septuaginta non hn̄t: apocrypha nescit ecclesia. Ad hebreos igit̄ reuertendū est: vñ et domin⁹ loquit̄. et discipuli exēpla presumunt. Hec pace veterū loquor et obtrectatoribus meis tm̄ rñdeo: q canino dente me rodūt: in publico detrahentes et legentes in angulis idest accusatores et defensores: cum in alijs pbent qd in me reprobant: q̄si virtus et vitiū nō in rebus sint: s; cū auctore mutent̄. Ceteꝝ memini editionē septuaginta trāslatoꝝ olim de greco emēdatam tribuisse me nr̄is: nec inimicū debere estimari eoꝝ quos in conuentu fratrum sp edissero. Et qd nunc dabreiamin. i. vba dieꝝ interp̄tatus sum. iccirco feci: vt inextricabiles moras et siluam nominū q̄ scriptoꝝ pfusa sunt vitio: sensūq; barbariē aptius et p versuū cola digerērem. mihimetipsi: et meis. iuxta hismenium canēs: si aures surde sunt ceteroꝝ.

Item alius prologus.

Eusebius hieronymus: dommoni et rogatiano suis i xp̄o ihesu: salutez. Quō grecoꝝ histoias magis itelligunt q athenas viderint: et tertiuz vgilij libꝝ a troade p leuchatē et a croceraunia ad siciliam. et inde ad ostia tyberis nauigauerit Ita scām scripturā lucidius intuebit̄ q iudeaz oculis cōtēplatus ē: et antiqꝝ vrbium memorias: locoꝝq; vel eadē vocabula vel mutata cognouerit. Vñ et nobis cure fuit cū eruditissimis hebreoꝝ hunc laborē subire: vt circuiremus prouinciā quā vniuerse xp̄i eccl'ie sonant. Fateor eni mi dōmon et rogatiane carissimi nūq; me i diuinis voluminibus proprijs virib⁹ credidisse nec habuisse opinionē meā: sed ea etiā de qbus scire me arbitrabar interrogare me solitū. Quanto magis de his sup qbus anceps erā? Deniq; cū a me nup l'ris flagitassetis: vt vobis palypomenon latino s̄mōe trāsferē. de tybiade legis quondā auctore q apud hebreos admirationi hēbat̄ assūpsi: et ptuli cū eo a vtice: vt aiunt vsq; ad extremū vnguē: et sic cōfirmatus ausus sum facere qd iubebatis. Libere. n. vobis loquor. Ita. n. in grecis et latis codicib⁹ h nomiz liber vitiosus ē: vt non tam hebrea q̄; barbara quedā et sarmaticha noia cōiecta arbitrādū sit. Nec h septuaginta interp̄tibus q spū scō pleni ea q̄ vera fuerāt trāstulerunt: s; scriptoꝝ culpe ascribendū: dū de iemēdatis iemēdata scriptitāt et sepe tria noia subtractis e medio syllabis i vnū vocabulū cogunt vel regione vnū nomē pp latitudinē suā i duo vel tria vocabula diuidunt. S; et ipse appellatōes non hoīes vt pleriq; estimāt: s; vrbes et regiones et saltus et puīcias sonāt: et obliq sub interpretatione et figura eoꝝ q̄dā narrant̄ historie: de qbus in regnoꝝ libro dr̄. None ecce hec scripta sunt in libro vboꝝ dieꝝ regū iuda? Que vtiq; in nostris codicib⁹ nō hn̄t. Hoc p̄mum sciendum q apud

hebreos palypomenon liber vnus sit et apud illos vocatus dabreamin.i.verba dierum: quod propter magnitudinem apud nos diuisus est. Deinde etiam illud attendendum quod frequenter nomina non vocabula hominum sed rerum: vt dixi: significantias sonant. Ad extremum quod omnis eruditio scripturarum in hoc continetur: et historie que vel pretermisse sunt in suis locis vel perstricte leuiter: hic per quedam verborum compendia explicentur. Orationum itaque vestrarum adiutus auxilio misi librum beniuolis placiturum: tamen inuidis displicuturum esse non ambigo. Optima enim quoque: vt ait. Plinius: malunt contenere plerique quam discere. Siquis in hac interpretatione voluerit aliquid reprehendere: interroget hebreos: suam conscientiam recolat videat ordinem textumque sermonis: et tunc nostro labori si potuerit detrahat. Vbicumque ergo astericos.i.stellas radiare in hoc volumine videritis: ibi sciatis de hebreo additum quod in latinis codicibus non habetur. Vbi vero obelus transuersa.s.virga preposita est: illic signatur quod septuaginta interpretes addiderunt: vel ob decoris gratiam: vel ob spiritus sancti auctoritatem: licet in hebreis voluminibus non legatur.

Explicit prefatio. Incipit primus liber dabreiamin.i.paralypomenon. Capitulum I

Adam seth enos caynam: malaleel iareth enoch matusale lamech noe semcham et iafeth. Filij iafeth: gomer magog madai et iauan thubal mosoch thiras. Porro filij gomer: ascenem et riphat et togorma. Filij autem iauan elisa et tharsis cethim et dodani. Filij cham: chus et mesraim phut et chanaam. Filij autem chus: saba et euila sabatha et regma et sabathaca. Porro filij regma: saba et dadan. Chus autem genuit nemroth. Iste cepit esse potens in terra. Mesraim vero genuit ludim et ananim et laabim et nepthuim phetrusim quoque et chasluim: de quibus egressi sunt philistijm et capthurim. Chanaam vero genuit sidonem primogenitum suum: etheum quoque et iebuseum amorreum et gergeseum eueumque et aracheum et asineum. aradium quoque et samareum et emattheum. Filij sem: elam et assur: et arfaxad: lud et aram. Filij aram: hus et hul: et gether et mes. Arfaxad autem genuit sala qui et ipse genuit heber. Porro heber nati sunt duo filij: nomen vni phalech: quia in diebus eius diuisa est terra et nomen fratris eius iectan. Iectan autem genuit elmodad et saleph: et asormoth: et iare: aduram quoque et vzal et decla: ebal etiam et abimael et saba: necnon et ophir et euila et iobab. Omnes isti filij iectan. Sem arfaxad sale heber phalech ragau: seruch nachor tare abram: iste est abraham. Filij autem abraham Isaac et Ismahel. Et he generationes eorum. Primogenitus ismahelis: nabaioth et cedar et abdebel et mabsan et masma et duma massa addad et thema iachur naphis cedma. Hi sunt filij ismahelis. Filij autem cethure concubine abraham quos genuit: zamram iecsan madan madian iesboc et Sue. Porro filij iecsan: saba et dadan. Filij autem dadan: asurim et lathusim et loomim. Filij autem madian: epha et epher et enoch et abida et eldaa. Omnes hi filij cethure. Generauit autem abraham isaac: cuius fuerunt filij esau et israel. Filij esau: eliphaz: rahuel iehus ielon chore. Filij eliphaz: theman omar cepphi: gothan: cenez: thamma: amalech. Filij rahuel: naath zara samma meza. Filij seir: lothan: sobal: sebeon: ana: dison: eser: disan. Filij lothan: horri: abohiman. Soror autem lothan fuit thamma. Filij sobal: alian et manaad et ebal sephi et onan. Filij sebeon: abaia et ana. Filij ana: dison: filij dison: hamaram et esebam et tethran et charran. Filij eser: balaan: et zaban et iachan. Filij disan: vs et aran. Isti sunt reges qui imperauerunt in terra edom: antequam esset rex super filios israel. Bale filius beor: et nomen ciuitatis eius de naba. Mortuus est autem bale: et regnauit pro eo iobab filius sare de bosra. Cumque et iobab fuisset mortuus regnauit pro eo husan de terra themanorum. Obijt quoque et husan: et regnauit pro eo adad filius badad qui percussit madian in terra moab: et nomen ciuitatis eius auith. Cumque et adad fuisset mortuus: regnauit pro eo semla de masreca. Sed et semla mortuus est: et regnauit pro eo saul de rooboth que iuxta amnem sita est. Mortuo quoque saul regnauit pro eo balaana filius achobor. Sed et hic mortuus est: et regnauit pro eo adad cuius vrbis nomen fuit phau: et appellata est vxor eius mahetabel: filia madred: filie mezaab. Adad autem mortuo duces pro regibus in edom esse ceperunt. Dux thamna: dux alua: dux iethet: dux oolibama: dux hela: dux phinon dux cenez: dux theman: dux mapsar: dux magdihel: dux hiram. Hi duces edom. II

Filij autem israel: ruben: symeon: leui iuda: ysachar: et zabulon: dan et ioseph beniamin: neptalim: gad et aser. Filij iuda: her: aunan et sela. Hi tres nati sunt ei de filia Sue chananitidis. Fuit autem her primogenitus iuda malus coram domino et occidit eum. Thamar autem nurus eius pepit ei phares et zara.

Omnes ergo filij iuda quinq;. Filij autem phares esrom et camul. Filij quoque zare: zamri et ethan et eman chalchal quoque et daran: simul quinque. Filij charmi: achar qui turbauit israel: et peccauit in furtu anathematis. Filij ethan: azarias. Filij autem esrom qui nati sunt ei: ierameel et ram et calubi. Porro ram genuit aminadab: Aminadab autem genuit naason principem filiorum iuda Naason quoque genuit salma: de quo ortus est booz. Booz vero genuit obed qui et ipse genuit isai. Isai autem genuit primogenitum heliab: secundum aminadab: tertium symmaha: quartum nathanael: quintum raddai: sextum ason: septimum dauid: quorum sorores fuerunt saruia et abigail. Filij saruie: abisai: ioab et asahel tres. Abigail autem genuit amasa: cuius pater fuit iether ismaelites. Caleb vero filius esrom accepit vxorem nomine azuba: de qua genuit ierioth. Fueruntque filij eius: iaser et sobab et ardon. Cumque mortua fuisset azuba accepit vxorem caleb ephrata: que peperit ei vr. Porro vr genuit vri: et vri genuit beseleel. Post hec ingressus est esrom ad filiam machir patris galaad: et accepit eam cum esset annorum sexaginta. Que peperit ei segub. Sed et segub genuit iair et possedit viginti tres ciuitates in terra galaad. Cepitque gessur et aran oppida iair et canath et viculos eius sexaginta ciuitatum. Omnes isti filij machir patris galaad. Cum autem mortuus esset esrom: ingressus est caleb ad ephrata. Habuit quoque esrom vxorem abia: que peperit ei assur patrem thecue. Nati sunt autem filij ierameel: primogeniti esrom: ram primogenitus eius et buna et aram et ason et achia. Duxit quoque vxorem alteram ierameel nomine athara: que fuit mater onam. Sed et filij ram primogeniti ierameel fuerunt moos iamin et achar. Onam autem habuit filios semei et iadan. Filij autem semei: nadab et abisur. Nomen vero vxoris abisur: abiahil: que peperit ahobban et molid. Filij autem nadab: fuerunt saled et apphaim. Mortuus est autem saled absque liberis. Filius vero apphaim iesi qui iesi genuit sesan. Porro sesan genuit aholai. Filij autem iadai fratris semei: iether et ionatham. Sed et iether mortuus est absque liberis. Porro ionatham genuit phaleth et ziza. Isti fuerunt filij ierameel primogeniti esrom. Sesan autem non habuit filios sed filias et seruum egyptium nomine ieraa. Deditque ei filiam suam vxorem: que peperit ei ethei. Ethei autem genuit nathan. et nathan genuit zabad. Zabad quoque genuit ophal: et ophal genuit obed. Obed genuit iehu. Iehu genuit azariam. Azarias genuit helles: et helles genuit helasa. Helasa genuit sisamoi. Sisamoi genuit sellum. Sellum genuit icamiam. Icamia autem genuit elisama. Filij autem caleb fratris ierameel: mesa primogenitus eius: ipse est pater ziph filij maresa patris hebron. Porro filij hebron: chore et taphua et recem et samma. Samma autem genuit raam patrem iercaam: et recem genuit semmei: filius semmei maon: et maon pater bethsur. Epha autem concubina caleb peperit aran et musa et gezez. Porro aran genuit gezem. Filij iahaddai: regom et ioathan et gesan phaleth et epha et saaph. Concubina caleb maacha peperit saber et tharana. Genuit saaph patrem madmena. Sue patrem machbena: et patrem gabaa Filia vero caleb fuit achsa. Hi erant filij caleb filij vr primogeniti ephrata sobal pater cariathiarim: salma pater bethleem: ariph pater bethgader. Fuerunt autem filij sobal: patris cariathiarim: qui videbat dimidium requietionum: et de cognatione cariathiarim: iethrei: et aphuthei et semathei et maserei. Ex his egressi sunt saraite et esthaolite. Filij salma patris bethleem et nethophati corone domus ioab: et dimidium requietionis sarai. Cognationes quoque scribarum habitantium in iabes canentes atque resonantes et in tabernaculis commorantes. Hi sunt cinei: qui venerunt de calore patris domus rechab.

III

Dauid vero hos habuit filios qui ei nati sunt in hebron. Primogenitum amnon ex achinoe israhelitide: secundum daniel de abigail carmelitide: tertium absalon filium maacha filie ptolemei regis iessur: quartum adoniam filium agith: quintum saphaciam ex abital: sextum iethraham de egla vxore sua. Sex ergo nati sunt ei in hebron: vbi regnauit septem annis et sex mensibus. Triginta autem et tribus annis regnauit in hierusalem. Porro in hierusalem nati sunt ei filij: symmaa et sobab et nathan et salomon quattuor de bersabee et filia amihel. Iebaar quoque et helisua et eliphaleth et noge et napheg et iaphie necnon elisama et eliade et eliphaleg nouem. Omnes hi filij dauid absque filijs concubinarum habueruntque sororem thamar. Filius autem salomonis: roboam cuius abia filius genuit asa. De hoc quoque natus est iosaphat pater ioram: qui ioram genuit oziam ex quo ortus est ioas: et huius amasias filius genuit azariam. Porro azarie filius ioatham procreauit achaz patrem ezechie: de quo natus est manasses: sed et manasses genuit amon patrem iosie. Filij autem iosie fuerunt: primogenitus iohanan: secundus ioachim tertius sedechias: quartus sellum. De ioachim natus est iechonias et sedechias. Filij iechonie fuerunt

asir: salathiel: melchiram: phadaia: senneser: τ
iecemia: sama τ nadabia. De phadaia orti sunt
zorobabel τ seminei. Zorobabel genuit mosol
lam ananiam τ salomith: sororem eorum: asa/
bam quoq; τ obol τ barachiam: τ asadiam: io
sabeseth qnq;. Filius autem ananie phaltias
pater bieseie: cuius filius raphaia. Huius q̃z
filius arnau: de quo natus est obdia: cuius fili
us fuit sechenias. Filius sechenie: semeia: cu/
ius filij att⁹ τ egiaal τ baria et naaria et saphat
et sesa sex numero. Fili⁹ naarie: elioenai et eze
chias et ezricam tres. Filij elioenai oduia et he
liasub et pheleia et accub et iohannan et dalaia
et anan: septem. ¶ IIII

Filij iuda: phares esrom et charmi et vr
et subal. Rabia vero filius subal genu
it iaad: de quo nati sunt ahumai. et laad
He generatões sarathi. Ista q̃z stirps ethan:
iesrahel et iesema et iedebos. Nomē quoq; so
roris eoꝝ asalephū. Phuniel autem pater ge
dor: et eser pat osa. Isti sūt filij vr: pmogeniti
ephrata patris bethleē. Assur vero patris the/
cue erāt due vxores alaa τ naara. Pepit autē
ei naara oozam τ epher τ themā τ aastari. Isti
sunt filij naara. Porro filij alaa: sereth ysaar τ
ethnam. Chus autem genuit anob τ soboba τ
cognationem aharel filij arum. Fuit autem ia
bes inclitus pre fratribus suis: τ mater eius vo
cauit nomē illius iabes dicens: q2 peperi eū in
dolore. Inuocauit ergo iabes deum isrl dicēs.
Si bñdicēs bñdixeris mihi: τ dilataueris imi
nos meos: τ fuerit manus tua mecū: τ feceris
me a malitia nō opprimi. Et pstitit deus q̃ pre/
catus ē. Caleph aūtē frat Sua: genuit machir
q fuit pat esthon. Porro esthon genuit bethra
pha τ phesse τ tebinna patrē vrbis naas. Hi
sunt viri recha. Filij autē cenen: othoniel τ sa
raia. Porro filij othoniel: athat τ maonathi.
Maonathi genuit ophra. Saraias autem ge/
nuit ioab patrē vallis artificum. Ibi qppe arti
fices erāt. Filij vero caleph filij iephone hir τ
hela τ nahez. Filij q̃z hela: cenez: filij q̃z ialel
eliziph et zipha thiria: et asrahel. Et filij esraie/
ther et mereth et epher et iabalon. Genuitq;
mariam et sammai et iesba patrem esthamo.
Uxor quoq; eius indaia pepit iareth patrē ge
dor: et heber patrē zocho: et ichutiel patrem za
noa. Hi autē filij bethie filie pharaonis quam
accepit mared: et filij vxoris odaie sororis na/
han patris ceila garmi et esthamo q fuit de ma/
chati. Filij quoq; symon: ammon et rimma.
Filius anan: ethilon: et filij iesi: zoeth et ben/
zoeth. Filij sela filij iude: her pr lecha τ laada
pr maresa. τ cognatiões domus operantiū byſ
sum in domo iuramēti: τ q stare fecit solē: viri
q̃z mendacij: τ securus τ incedens: q pncipes
fuerunt in moab: τ quereuerse sunt in lehem.
Hec aūt vba vetera. Hi sunt figuli habitātes
in plātationibus τ in sepib⁹ apud regē i operi
bus ei⁹: cōmorātiq; sunt ibi. Filij symeō: nam
uel τ iamin: iarib. zara. saul. Sellum filius ei⁹
mabsam filius eius: masma fili⁹ ei⁹. Filij mal
ma amuhel fili⁹ eius. zachur fili⁹ eius: semmei
filius eius. Filij semmei sedecim τ filie sex.
Fratres aūt eius nō habuerunt filios multos:
vniuersa cognatio ñ potuit adeq̃re sūmā filioꝝ
iuda. Habitauerūt autē in bersabee τ molada
τ hasarsual τ i hallaa τ in asom τ in tholad et i
bathuel τ i hōrma τ i siceleg τ i bethmarcaboth
τ in asarsasusim τ in bethberai τ i saarim. He
ciuitates eoꝝ vsq; ad regē dauid: ville q̃z eaꝝ
etham τ aen remon τ thocē et asan ciuitates qn
q;: τ vniuersi viculi eoꝝ p circuitū ciuitatū ista
rū vsq; ad baal. Hec ē habitatio eoꝝ: τ sediū
distributio. Mosobab quoq; τ iemelech et iosa
filius amasie et iohel ihcu filius iosabie filij sa/
raie filij asihel et elioenai et iacoba et isuaia et a/
saia et adihel et isimihel et banaia: ziza q̃z filius
sephei filij allon: filij idaia. filij semri: filij sama
ia: isti sunt noiati pncipes in cognationibus su
is: et in domo affinitatū suaꝝ multiplicati sunt
vehementer. Et pfecti sunt vt ingrederent in
gador vsq; ad orientē vallis: et vt quererēt pas
cua gregibus suis. Inuenerunt pascuas vbe
res τ valde bonas. et trā latissimā et qetā et fer
tilē: i q̃ añ hitauerant de stirpe cham. Hi ḡ ve
nerunt quos supra descripsimus noiati in die/
bus ezechie regis iuda: et pcusserunt taberna/
cula eoꝝ: et habitatores q inuenti fuerant ibi. τ
deleuerunt eos vsq; ad pñtē diē: habitaueruṇt
q; p eis qm vberrimas pascuas ibidē reppe/
rerunt. De filijs quoq; symeon abierunt i mō
tem seir viri qngenti habentes pncipes phal/
tiam et naariā et raphiā et ozihel filius iesi: et p
cusserunt reliqas q̃ euadere potuerant amale/
chitarum. Et habitauerunt ibi pro eis vsq; ad
diem hanc. ¶ V

Filij quoq; ruben primogēiti israel ipe
qppe fuit pmogenitus ei⁹: sed cum vio
lasset thoꝝ pris sui data sūt pmogenita
eius filijs ioseph filij israel: et non est ille repu/
tatus in pmogenitū. Porro iudas q erat fortis
simus int fratres suos. de stirpe eius pncipes
germinati sr: pmogēita āt reputata sunt ioseph

Filij ꝗ̃ ruben ꝑmogeniti iſrael: enoch et phallu. Eſrom ⁊ charmi. Filij iohel. ſamaia filius eius. gog filius eius. ſemmei filius eius micha filius eius recbia filius eius. baal filius ei⁹. beera filius eius. quē captiuū duxit. theglatfalaſar rex aſſyrioꝝ. ⁊ fuit ꝑnceps ī tribu rubē. Frēs āt eius et vniuerſa cogtio eius qñ numerabant̃ ꝑ familias ſuas habuerūt ꝑncipes iehihel ⁊ çachariā. Porro bala filius. açaç filij ſamma filij iohel. ipſe hītauit in aroer vſqꝫ ad nebo. et beelmeon. Cōtra orientalē qꝫ plagam hītauit vſqꝫ ad introitū heremi ⁊ fluuiū eufratē. Multū ꝗp pe iumentoꝝ numeꝝ poſſidebāt in t̃ra galaad. In diebus aūt ſaul ꝓliati ſūt ꝯ̃ agarenos et interfecerūt illos: hītaueruntqꝫ ꝓ eis i tabernaculis eoꝝ i oī plaga q̃ reſpicit ad orientē. galaad filij ꝟo gad e regiōe eoꝝ habitauerūt i terra baſan vſqꝫ ſelcha: iohel in capite. et ſaphan ſecundus ianai aūt et ſaphat i baſan. Fratres ꝟo eoꝝ ſꝫ domos cognationū ſuaꝝ: michael. et moſollā. et ſebe. et iori. et iachan. et çie. et heber ſeptem. Hi filij abiahil. filij vri. filij iara. filij galaad. filij michael. filij ieſeſi. filij ieddo. filij buç. frēs q̊ꝫ filij abdihel. filij guni. ꝑncipes domus i familijs ſuis. ⁊ hītauerūt i galaad et in baſan et i vinculis eius. et in cunctis ſuburbanis ſaron vſqꝫ ad terminos. Omēs hi numerati ſunt i diebus ioathan regis iuda. et in diebus hieroboā regis iſrael. Filij ruben ⁊ gad et dimidie trib⁹ manaſſe. viri bellatores ſcuta portātes ⁊ gladios. ⁊ tendētes arcū eruditiqꝫ ad ꝓlia q̃dragintaquattuor milia ⁊ ſeptingenti ſexaginta ꝓcedētes ad pugnam. dimicauerūt ꝯ̃ agarēos. Ithurei ꝟo ⁊ naphei ⁊ nodab prebuerūt eis auxiliū. Traditiqꝫ ſūt in manus eoꝝ agareni ⁊ vniuerſi q fuerāt cū eis: qꝛ deum iuocauerunt cū ꝓliarent̃: ⁊ exaudiuit eos: eo ꝙ credidiſſent i eum. Ceperūtqꝫ oia q̃ poſſederāt cameloꝝ qnquaginta milia: ⁊ ouium ducenta qnquaginta milia aſinos duo milia. ⁊ aīas hominuꝫ centum milia. Vulnerati aūt multi corruerunt. Fuit. n. bellū dñi. Habitaueruntqꝫ ꝓ eis vſqꝫ ad trāſmigrationē. Filij q̊ꝫ dimidie trib⁹ manaſſe poſſederūt t̃ram a finibus baſan vſqꝫ Baal hermon: et ſanir ⁊ mōtē hermon. Ingēs ꝗppe nūer⁹ erat Et hi fuerant ꝑncipes dom⁹ cogtōis eoꝝ: efer ieſi. ⁊ helihelihel e. rihel ⁊ hieremia ⁊ odoia. et iedihel viri fortiſſimi ⁊ potētes. ⁊ noiati duces in familijs ſuis. Reliq̃runt āt deū patꝝ ſuoꝝ. ⁊ fornicati ſūt poſt deos poploꝝ t̃re. q̃s abſtulit dñs corā eis. ⁊ ſuſcitauit deus iſrl ſpm̃ phul regis aſſyrioꝝ. ⁊ ſpm̃ theglatfalaſar regis aſſur. ⁊ tranſtulit ruben ⁊ gad ⁊ dimidiā tribū manaſſe: ⁊ adduxit eos in ale ⁊ in abor ⁊ ara ⁊ fluuiuꝫ goçan vſqꝫ ad diem hanc.

VI.

Filij leui: gerſon. caath. ⁊ merari. Filij caath: amram. yſaar. hebron et oçihel. Filij amram. aaron. moyſes ⁊ maria. Filij aaron: nadab ⁊ abiu eleaçar. ⁊ ythamar. Eleaçar genuit finees. ⁊ finees genuit abiſue. Abiſue vero genuit bocci. ⁊ bocci genuit oçi: oçi genuit çaraiam. ⁊ çaraias genuit meraioth Porro meraioth genuit amariā. ⁊ amarias genuit achitob. achitob genuit ſadoch. ⁊ Sadoch genuit achimaas. Achimaas genuit açariam. açarias genuit iohānan. iohānan genuit açariā. Ipſe eſt q ſacerdotio functus ē in domo quam edificauit ſalomon i irl'm. Genuit aūt açarias amariā. ⁊ amarias genuit achitob. Achitob genuit ſadoch. ⁊ ſadoch genuit ſellum. Sellū genuit helchiā. ⁊ helchias genuit açariam. Açarias genuit çaraiam. ⁊ çaraias genuit ioſedech. Porro ioſedech egreſſus ē qñ tranſtulit dominus iudam. ⁊ irl'm per manus nabuchodonoſor. Filij ꝗ̃ leui: gerſon caath ⁊ merari. Et hec nomina filioꝝ gerſon. lobni ⁊ ſemei. Filij caath: amram ⁊ yſar ⁊ hebron ⁊ oçihel. Filij merari: mooli ⁊ muſi. He aūt generationes leui ſm̃ familias eoꝝ. Gerſon. Lobni filius eius. iaath filius eius. çāma filius eius. ioaa fili⁹ ei⁹. Addo filius eius. Zara filius eius: Iethrai filius eius. Filij caath: aminadab filius eius: chore filius eius. aſir filius eius. helchana fili⁹ eius. abiaſaph filius eius. aſir filius eius caath filius eius. vriel filius eius. oçias filius ei⁹. ſaul filius ei⁹. Filij helchana. amaſai ⁊ achimoth ⁊ helchana. Filij helchana. ſophai filius eius. naath filius eius. heliab filius eius. hieroā fili⁹ eius. helchana filius eius. Filij ſamuel: ꝑmogenitus vaſſeni ⁊ abia. Filij aūt merari: mooli lobni filius eius. ſemei filius eius. oça filius ei⁹ ſamaa filius eius. aggia filius eius. aſaia filius eius. Iſti ſūt quos ꝯſtituit dauid ſuꝑ cantores domus dñi ex q̊ collocata ē archa. ⁊ miſtrabant corā tabernaculo teſtimonij canentes donec edificaret ſalomō domū dñi in irl'm. Stabāt autēꝫ iuxta ordinē ſuū in miſterio. Hi ꝟo ſunt q aſſiſtebant cum filijs ſuis de filijs caath: hemā cantor filius iohel. Filij ſamuel. Filij helchana. filij ieroam. Filij helihel. filij thou. Filij ſuph. filij helchana. Filij iohel. filij maath. Filij amaſai. filij helchana. Filij iohel. filij açarie. Filij ſephonie. filij thaath. Filij aſir. filij abiſaph. filij chore. Filij yſaar. filij caath. Filij leui. Filij

israel. ⁊ frater eius Asaph: qui stabat a dextris
eius. asaph filius barachie. Filii samaa. filii mi
chael. Filij basaie. filij melchie. Filij athanai.
Filij zara. filij adaia. filij ethan. filij zamma. fi
lij semei. Filij ieth. filij gerson. Filij leui. Filij
autem merari fratres eoꝝ ad sinistrā: ethan. fi
lij chusi. Filij abdi. filij maloch. Filij asabie. fi
lij amasie. Filij. Helchie. Filij Amasai. filij
bōni. filij somer. Filij mooli. filij musi. Filij
merari. Filij leui. Frēs q̄z coꝝ leuite: q ordina
ti sunt in cunctū misterium tabernaculi domus
domini. Aaron vo ⁊ filij eius adolebant incē
sum sup altare holocausti. ⁊ sup altare thymia-
matis i oē opus sci scōꝝ: ⁊ vt p̄carentur p isrl
iuxta oīa q̄ p̄cepat moyses fuus dei. Hi sūt āt
filij aaron. Eleazar filius eius. finees fili⁹ ei⁹.
abisue filius ei⁹. bocci fili⁹ eius. ozi filius ei⁹. za
raia filius eius. meraioth filius eius. amaria fi
lius eius. achitob filius eius. sadoch filius ei⁹.
achiamaas filius eius. Et hec habitacula coꝝ p
vicos atq̄z ꝯfinia filioꝝ. s. aaron iuxta cognati
ones caathitaꝝ. Ipsis. n. sorte ꝯtigerant. De-
derunt igit̄ eis hebrō in tra iuda ⁊ suburbana
eius p circuitū: agros aūt ciuitatis ⁊ villas ca-
leph filio iephone. Porro filijs aaron dederūt
ciuitates ad cōfugendū hebrō ⁊ lobna ⁊ subur-
bana eius. Iether q̄z ⁊ esthemo cū suburbanis
suis. sed ⁊ helon ⁊ dabir cum suburbanis suis.
asan quoq̄z ⁊ bethsemes ⁊ suburbana eaꝝ. De
tribu autem beniamin gabee ⁊ suburbana eius
⁊ alamath cum suburbāis suis: anathot quoq̄z
cum suburbanis suis. Omēs ciuitates tredecim
cum suburbanis suis: per cognationes suas. fi
lijs autem caath residuis de cognatione sua. de
derunt ex dimidia tribu manasse in possessionē
vrbes decem. Porro filijs gerson per cognati
ones suas de tribu ysachar. ⁊ de tribu aser ⁊ de
tribu neptalim ⁊ de tribu manasse in basan vr
bes tredecim. Filijs aūt merari p cognationes
suas de tribu ruben. ⁊ de tribu gad. ⁊ de tribu
zabulon. dederunt sorte ciuitates duodecim.
Dederunt quoq̄z filij israel leuitis ciuitates. et
suburbana earum. Dederuntq̄z per sortem ex
tribu filiorum iuda. ⁊ ex tribu filiorum symeon
⁊ ex tribu filiorum beniamin vrbes has quas
vocauerunt nominibus suis. Et his qui erant
ex cognatione filiorum caath. Fueruntq̄z ciui-
tates in terminis eorum de tribu Ephraim.
Dederunt ergo eis vrbes ad confugiendum
sychem cum suburbanis suis in monte ephrai
⁊ gezer cum suburbanis suis: iecmaam q̄z cum
suburbanis suis: ⁊ bethoron similiter: necnon
⁊ helon cum suburbanis suis: ⁊ gethremmō in
eūdē modū. Porro ex dimidia tribu manasser
aner ⁊ suburbana eius: balaā ⁊ suburbana ei⁹
His videlicet qui de cognatione filiorum caath
reliq erant. Filijs aūt gerson de cognatione di-
midie tribus manasse: gaulon in basan ⁊ subur
bana eius. ⁊ astaroth cuz suburbanis suis. De
tribu ysachar: cedes cum suburbanis suis ⁊ da
bereth cū suburbanis suis: ramoth quoq̄z ⁊ sub
urbana eius: ⁊ anem cuz suburbanis suis. De
tribu vero aser: masal cum suburbanis suis. ⁊
abdon similiter: asach quoq̄z ⁊ suburbana eius
roob cum suburbanis suis. Porro de tribu ne
ptalim: cedes in galilea ⁊ suburbana eius. amō
cum suburbanis suis: ⁊ cariathaim ⁊ suburba-
na eius. Filijs aūt merari residuis de tribu za-
bulon rēmono ⁊ suburbana eius. ⁊ thabor cuz
suburbāis suis. Trāsiordanē q̄z ex aduerso hie
richo ꝯ oriētē iordanis de tribu rubē bosor i so
litudie cū suburbāis suis: ⁊ iassa cū suburbāis su
is: cademoth q̄z ⁊ suburbana ei⁹. ⁊ miphaat cū
suburbāis suis. Necnō ⁊ de tribu gad. ramoth
in galaad ⁊ suburbana eius. ⁊ manaim cuz sub
urbanis suis sed ⁊ esebon cuz suburbanis suis.
⁊ iezer cū suburbanis suis.

Capitulum. VII

Porro filij ysachar thola ⁊ phua iasub ⁊
samrom quattuor. Filij thola: ozi ⁊ ra
phaia et ieribel ⁊ iemai ⁊ iepsen ⁊ samu
el principes per domos cognationum suarum
De stirpe thola viri fortissimi numerati sunt in
diebus dauid: vigintiduo milia sexcenti. Filij
ozi: israhia de quo nati sunt michael ⁊ obadia ⁊
iohel ⁊ iesia quinq̄z omnes principes: cum eis
per familias ⁊ populos suos accincti ad preliuz
viri fortissimi: triginta sex milia. Multas enim
habuerunt vxores ⁊ filios. Fratres quoq̄z eo-
rum per omnem cognationem ysachar robu-
stissimi ad pugnandū octogintaseptē milia nu-
merati sunt. Filij beniamin: bale ⁊ bochor ⁊ ia
dihel tres. Filij bale: esbon ⁊ ozi ⁊ ozihel ⁊ ieri
moth ⁊ vrai quinq̄z. principes familiarum ⁊ ad
pugnandū robustissimi. Numerus autē eoruz
vigintiduo milia ⁊ trigintaq̄ttuor. Porro filij
bochor zamira ⁊ ioas ⁊ eliezer ⁊ elioēai ⁊ amri
⁊ ierimoth et abia et anathut et almathaz. Om
nes hi filij bochor. Numerati sunt autem p fa-
milias suas p̄ncipes cognationū suarū ad bella
fortissimi. viginti milia ⁊ ducētī. Porro filij ia
dihel: balan. Filij autem balan: iehus et benia
min et aboth et chanana et iothan et tharsis et
haisaar. Omnes hi filij iadihel principes co-

gnationū suarū viri fortissimi decem ꝛ septē milia ꝛ ducenti ad pliū pcedentes: sephan quoqꝫ ꝛ aphan filij hir. ꝛ asim filij aher. Filij aūt neptalim: iasihel ꝛ guni ꝛ aser ꝛ sellum filij bala. Porro filius manasse: esribel. cōcubina qꝫ eius syra pepit machir prēm galaad. Machir autē accepit vxorē filijs suis happhim ꝛ sephā ꝛ habuit sororem noīe maacha. Nomen autē secūdi salphaath. Nateqꝫ sunt salphaath filie. Et peperit macha vxor machir filium. vocauitqꝫ nomen eius phares. Porro nomē fris eius sares ꝛ filij eius vlam et rethen. Filius aūt vlam: bedan. Hi sūt filij galaad filij machir: filij manasse. Soror aūt eius regina. pepit virū decorū ꝛ abiezer ꝛ moola. Erāt aūt filij semida: abin ꝛ sechem ꝛ leci ꝛ aniam. Filij autē ephraim: suthala: bareth filius eius: thaath filius eius: elada filius eius: thaath filius eius: ꝛ huius fili⁹ zadab et huius fili⁹ suthala: et huius filius ezer et elad Occiderunt aūt eos viri geth indigene: qa descenderant vt inuaderēt possessiones eoꝝ. Luxit igitur ephraim pater eoꝝ multis dieb⁹ ꝛ venerūt frēs eius vt ɔsolarent eū. Ingressusqꝫ ē ad vxorē suā: q̄ ɔcepit ꝛ peperit filiū et vocauit nomen eius beria: eo ꝙ in malis domus ei⁹ ortus esset. Filia aūt eius fuit sara: q̄ edificauit bethoron inferiorē et superiorē. et ozēzara. Porro filius eius rapha et ioseph et thale. de quo natus est thaan: qui genuit laadam. Hui⁹ quoqꝫ filius āmiud. qui genuit elisama: d' quo ortus ē nun: qui hūit filiū iosue. Possessio aūt eoꝝ ꝛ habitatio bethel cū filiabus suis. ꝛ ɔtra orientē noran. ad occidentalē plagā gazer ꝛ filie eius: sichem quoqꝫ cū filiab⁹ suis vsqꝫ ad asa cū filiab⁹ eius iuxta filios quoque manasse bethsan ꝛ filias eius. thanac ꝛ filias eius mageddo ꝛ filias eius dor et filias eius. In his habitauerunt filij ioseph filij israel. Filij aser: iemna ꝛ iesua et isui et baria et sara soror eorū. Filij autem baria heber et melchiel. Ipe est pater barzaith. Heber aūt genuit iephlat. et somer et iothan ꝛ suaa sororem eoꝝ. Filij iephlat. phosech et chamaal et asoph. Hi filij iephat. Porro filij somer ahi et roaga et iaba et aram. Filij autem helem fratris eius supha et iemna et selles et amal. Filij supha. Sue arnapher et saul et heri et iamra bosor et odor et samma et salusa et iethrā et bera. Filij gether: iephone et phaspha et ara. Filij autem olla: arce et anihel et resia. Omnes hi filij aser principes cognationum electi atqꝫ fortissimi duces ducum. Numerus autem eorum etatis que apta esset ad bellū viginti milia. VIII

Beniamin aūt genuit bale primogenitū suum: asbal secundum. ahara tertiū noaba quartum. et rapha qntum. Fuerūt qꝫ filij bale: addoar et gera et abiud: abisue quoqꝫ et naaman et achia: sed et gera et sephuphan et vram. Hi sūt filij ahod. principes cognationū habitātiū in gabaa: q trāslati sunt i manath. Naaman autē et achia et gera ipe trāstulit eos et genuit oza et ahiud. Porro saarahim genuit in regiōe moab postqꝫ dimisit vsim et bara vxores suas. Genuit autem de edes vxore sua iobab et sebia et mosa et molchom: iehus quoqꝫ et sethia et marma. Hi sunt filij eius principes in familijs suis. De vsim vero genuit achitob et elphaal. Porro filij elphaal heber et misaā et samad. Hi edificauit ono et lod et filias eius. Bara autem et sama principes cognationum habitantiū in aialon. Hi fugauerunt habitatores geth. Et haio et sesac et ierimoth et zabadia et arod et heder: michael quoqꝫ et iespha et ioas: filij baria. zabadia et mosollam et ezeci et heber et esamari et ieslia et iobab: filij elphaal Et iacim et zechri et zabdi et elioeni et selethai ꝛ heliel et adaia et baraia et samarath: filij semei. Et iesphan et heber et heliel et abdon et zechri et hanā et anania et ailam et anathothia et iephdaia et phanuel: filij sesac. Et samsari et sooria et otholia et iersia helia et zechri: filij ieroā. Hi pr̄iarche et cognationū principes: qui habitauerunt in irl'm. In gabaon aūt habitauerunt abigabaon: et nomen vxoris eius maacha: fili⁹qꝫ eius primogenitus abdon et sur et cis et baal et nadab: gedur quoqꝫ et ahio et zacher et macelloth. Et macelloth genuit samaa. Habitauerūt qꝫ ex aduerso fratrū suorum in irl'm cū fratrib⁹ suis. Ner āt genuit cis. et cis genuit saul. Porro saul genuit ionathan: et melchisue et abinadab et hesbaal. Filius autē ionathan: miribaal et miribaal genuit micha. Filij micha: phiton melech et thara achaz: et achaz genuit ioada: et ioada genuit alimoth et asmoth et zamri. Porro zamri genuit mosa: et mosa genuit baana: cuius fili⁹ raphaia: de quo ortus est clasa: q genuit asel. Porro asel sex filij fuerunt his noībus: ezricam: bochru: ismahel. saria. abadia. anan. Oēs hi filij asel. Filij autē esech fratris eius: vlam primogenitus: et hus secūdus: et eliphaleth tertius. Fueruntqꝫ filij vlā viri robustissimi et magno robore tēdētes arcū et m'ltos hñtes filios ac nepotes cētū qnqgita. oēs hi filij beniamin

Uniuersus ergo israel dinumeratus est. ꝛ sūma eoꝝ scripta est in libro IX

regũ isrl'ꝛ iuda: trãslatiq; sunt in babylonẽ pp
delictum suũ. Qui aũt habitauerũt pmi i possel
sionibus ꝛ in vrbibus suis isrl'ꝛ sacerdotes et
leuite ꝛ nathinei: cõmorati sunt in irlm de filijs
iuda ꝛ de filijs beniamin. De filijs q; ephraim
ꝛ manasse othei filius. amiud filius emri. Filij
emrai: filij bc nini. De filij s phares filij iuda.
ꝛ de siloni: asaia pmogenitus ꝛ filij eius. De fi
lijs aũt çara: iebuel ꝛ frẽs eoꝝ sexcenti nonagita
Porro de filijs beniamin: salo filius mosollã.
filij oduia filij asana. ꝛ iobama filius ieroam ꝛ
hela filius oçi filij mechori ꝛ mosollã filius sa
phacie filij rahuel filij iebanie ꝛ frẽs eoꝝ p fa/
milias suas nõgenti qnqgintasex. Oẽs hi pn/
cipes cognationũ: p domos patrũ suoꝝ. De sa
cerdotibus aũt iedaia ioiarib ꝛ iachin: azarias
q; filius helchie filij mosollã filij çadoch filij me
raioth filij achitob pontifex domus dei. Por/
ro adaias filius ieroã filij phasor filij melchia ꝛ
maasia filius adihel filij iezra filij mosollam fi/
lij mosollamoth. filij emmer. fratres q; eoꝝ pn
cipes p familias suas mille septingenti sexagin
ta fortissimi robore ad faciendũ opus misterij i
domo dei. De leuitis aũt semeia filius assub et
filij ezricã filij asebia: de filijs merari. Bacha
char q; carpentarius ꝛ galal ꝛ mathania filius
micha filij çechri filij azaph ꝛ obdia filius seme
ie: filij galal. filij ydithun. ꝛ barachia filius asa
filij helchana qui habitauit in atrijs nethophati
Janitores aũt sellum ꝛ acbub ꝛ thelmon ꝛ abi
man. ꝛ frater eoꝝ sellũ pnceps vsq; ad illud tẽ
pus i porta regis ad orientẽ obseruabant p vi/
ces suas de filijs leui. Sellum vero filius chore
filij abiasaph filij chore cũ fratribus suis. ꝛ do/
mo prĩs sui. Hi sunt chorite sup opa ministerij
custodes vestibuloꝝ tabernaculi ꝛ familie eoꝝ
p vices castroꝝ dñi: custodientes introitũ. Fi
nees. aũt filius eleazar erat dux eoꝝ coraz dño.
Porro zacharias filius mosollamia ianitor por
te tabernaculi testimonij. Oẽs hi electi in ostia
rios p portas ducenti duodecim ꝛ descripti in
villis ppꝛijs: qs ↄstituerũt dauid ꝛ samuel vi
dens in fide sua: tã ipsos q̃ filios eoꝝ in ostijs
domus dñi ꝛ in tabernaculo vicibus suis. Per
q̃ttuor ventos erãt ostiarij. idest ad oriẽtẽ ꝛ ad
occidentẽ. ꝛ ad aqlonẽ ꝛ ad austrũ. Frẽs autẽ
eoꝝ in viculis morabant ꝛ veniebant in sabba
tis suis de tpe vsq; ad tps. His q̃ttuor leuitis
creditus erat ois numerus ianitoꝝ. ꝛ erant cu
stodientes exedras ꝛ thesauros domus dñi.
Per gyrũ quoq; templi dñi morabant in cu/
stodijs suis: vt cũ tps fuisset ipsi mane aperirẽt

fores. De hoꝝ genere erant. ꝛ sup vasa miste/
rij. Ad numerũ. n. ꝛ inferebant vasa et effere/
bant. De ipsis et qui credita habebant vtẽsilia
sanctuarij: perant simile et vino et oleo et thu/
ri et aromatibus. Filij aũt sacerdotuz vnguẽta
ex aromatibus cõficiebant. Et mathathias le/
uites pgenitus sellũ chorite pfectus erat eoꝝ q̃
i sartagie frigebant. Porro de filijs caath fra
tribus eoꝝ sup panes erãt ppositiõis vt semp
nouos p singula sabbata ppararent. Hi sunt
pncipes cãtoꝝ p familias leuitaꝝ q in exedris
morabant: ita vt die ac nocte iugiter suo miste
rio deseruirẽt. Capita leuitaꝝ p familias suas
pncipes mãserunt in irlm. In gabaon aũt cõ/
morati sunt pr gabaon iahiel: et nomen vxoris
eius maacha. Filius pgenitus eius abdom. et
sur et cis et baal et ner et nadab: gedor quoq; et
ahio et çacharias et macelloth. Porro macel/
loth genuit semmaan. Isti hitauerũt e regione
fratrũ suoꝝ in irlm cũ fratribus suis. Ner aũt
genuit cis. et cis genuit saul. Et saul genuit io/
nathan et melchisue et aminadab ꝛ hesbaal. Fi
lius aũt ionathan miribaal. et miribaal genuit
micha. Porro filij micha: phiton et melech: et
thara et achaç. Achaç aũt genuit iara: et iara ge
nuit amalath et açmoth et çamri. Zamri autem
genuit mosa. Mosa vero genuit baana: cuius fi
lius raphaia genuit elasa de quo ortus est asel.
Porro asel sex filios habuit his noĩbus: ezri/
cam. bochru. ismahel. Saraia. abadia. Anan.
Hi filij Asel.

C X

Philistijm aũt pugnabãt ↄ̃ isrl: fugerũt
q; filij israel palestinos. ꝛ ceciderũt vul
nerati i monte gelboe. Cũq; appropi/
quassent philistei psequẽtes saul ꝛ filios eius. p
cusserũt ionathan ꝛ aminadab ꝛ melchisue fili/
os saul. Et aggrauatum est prelium cõtra saul
inuenerunt q; eum sagittarij: ꝛ vulnerauerunt
iaculis. Et dixit saul ad armigerũ suum. Eua/
gina gladium tuũ ꝛ interfice me: ne forte veni/
ant in circũcisi isti ꝛ illudãt mihi. Noluit autez
armiger eius hoc facere timore pterritus. Arri
puit g̃ saul ensem. ꝛ irruit in euz. Quod cuz vi
disset armiger eius videlz mortuũ eẽ saul: irru
it etiam ipse in gladium suũ: ꝛ mortuus ẽ. In/
terijt g̃ saul ꝛ tres filij eius. ꝛ ois domus illius
pariter pcidit. Quod cum vidissent viri israel qui
habitabant in cãpestribus fugerũt ꝛ saul ꝛ filii
eius mortuis: dereliquerũt vrbes suas ꝛ huc il
lucq; dispersi sunt: veneruntq; philistijz ꝛ ha/
bitauerunt in eis. Die igitur altero detrahẽtes
philistijm spolia: celoꝝ inuenerunt saul ꝛ filios

eius iacētes in monte gelboe. Cūq3 spoliassent eum ⁊ amputassent caput: armisq3 nudassent: miserunt in trā suā. vt circūferret̄ ⁊ ōnderetur idoloꝝ tēplis ⁊ ppl'is. Arma autē eius conse/crauerunt in phano dei sui. ⁊ caput affixerunt i tēplo dagon. Hoc cū audissent viri iabes ga/laad oīa. s. q̄ philistijm fecerāt sup saul: ꝯsurre xerunt singuli viroꝝ fortiū. ⁊ tulerunt cadaue/ra saul ⁊ filioꝝ eius: attulerūtq3 ea in iabes ⁊ se pelierūt ossa eoꝝ subt̄ quercū que erat in iabes. ⁊ ieiunauerūt septē diebus. Mortuus ē ḡ saul ꝓpter iniq̄tates suas: eo ꝙ p̄uaricatus sit man/datū dn̄i ꝙ p̄cepa'. ⁊ nō custodierit illud: s3 insu per etiā phitonissam ꝯsulerit nec sperauerit in dn̄o: ꝓpter qḋ interfecit eū: ⁊ transtulit regnu3 eius ad dauid filium isai. ¶ XI

Congregatus ē igit̄ oīs isrl' ad dauid i hebron dicēs. Os tuū sum⁹ ⁊ caro tua Heri quoq3 ⁊ nudiustertius cū adhuc regnaret saul: tu eras qui educebas ⁊ introduce bas israel. Tibi. n. dixit dn̄s deus tu⁹. Tu pa/sces ppl'm meū israel: ⁊ tu eris princeps super eum. Venerunt ḡ oēs maiores natu israel ad regē i hebron. ⁊ iniJt dauid cū eis fedus coram dn̄o. Vnxerūtq3 eū regē sup isrl': iuxta s̄monē dn̄i quē locutus est in manu samuel. Abijt q̄q3 dauid ⁊ oīs isrl' in irl'm. Hec ē iebus: vbi erāt iebusei hitatores tre. Dixerūtq3 q habitabāt in iebus ad Dauid. Nō ingredieris huc. Porro dauid cepit arcē syon: q̄ ē ciuitas dauid. Dixitq3. Qis qui pcusserit iebuseū in primis: erit p̄nceps ⁊ dux. Ascēdit igit̄ primus ioab filius saruie ⁊ factus est princeps. Habitauit aūt da/uid in arce: ⁊ iccirco appellata est ciuitas dauid Edificauitq3 vrbē in circuitu a mello vsq3 ad gyrū. Joab aūt reliq̄ vrbis extruxit. Proficie batq3 dauid vadens ⁊ crescēs. ⁊ dn̄s exercituū erat cū eo. Hi principes viroꝝ fortium dauid qui adiuuerunt eū vt rex fieret sup oēm isrl' iu/xta v̄bū dn̄i qḋ locutus ē ad israel. ⁊ iste nume rus robustoꝝ dauid. Jesbaan filius abamoni p̄nceps int̄ triginta. Iste leuauit hastā suam sup trecētos vulneratos vna vice. Et post eu3 eleazar filius patrui eius ahoites: q erat int̄ tres potentes. Iste fuit cū dauid in aphec dn̄i: quan do philistijm cōgregati sunt ad locū illū in p̄liū Et erat ager regionis illius plenus ordeo: fu/geratq3 ppl's a facie philistinoꝝ. Hi steterunt in medio agri. ⁊ defenderunt eum. Cūq3 per cussissent philisteos: dedit dn̄s salutē magnam ppl'o suo. Descenderūt aūt tres de triginta p̄n cipibus. ad petram in qua erat dauid ad spelun cam odollā: quando philistijm fuerant castra/metati in valle raphaim. Porro dauid erat in p̄sidio. ⁊ statio philistinoꝝ i bethleē. Deside rauit igitur dauid aquam. ⁊ dixit. O siquis da ret mihi aquā de cisterna bethleē: que est in por ta. Tres ḡ isti p media castra philistinoꝝ per/ruperunt. ⁊ hauserunt aquā de cisterna bethleē que erat in porta. ⁊ attulerunt ad dauid vt bibe ret. Qui noluit: sed magis libauit illam dn̄o dicens. Absit vt in conspectu dei mei hoc faciā ⁊ sanguinē viroꝝ istoꝝ bibā: q2 in piculo aiaꝝ suaꝝ attulerunt mihi aquā. Et ob hanc causam noluit bibere. Hec fecerunt tres robustissimi. Abisai quoq3 frater ioab ipse erat p̄nceps triū. ⁊ ipse leuauit hastam suā ꝯ trecentos vulnera/tos. ⁊ ipse erat inter tres noiatissimus. int̄ tres secundus īclytus ⁊ p̄nceps eoꝝ. Verūtn̄ vsq3 ad tres p̄mos nō puenerat. Banaia filius ioia de viri robustissimi q multa opa ꝑpetrarat de capsebel: ipse pcussit duos aribel moab. Et ipse descendit ⁊ interfecit leonem in media cisterna tpe niuis. ⁊ ipse percussit virū egyptium cuius statura erat qnq3 cubitoꝝ: ⁊ habebat lāceam vt liciatoriū texentium. Descendit igit̄ ad eum cū v̄ga. ⁊ rapuit hastā quam tenebat manu. ⁊ int̄ fecit eum hasta sua. Hec fecit banaia filius io/iade: qui erat inter tres robustos nominatissi/mus inter triginta p̄mus. Verūtamen ad tres vsq3 non puenerat. Posuit autem eū dauid ad auriculā suam. Porro fortissimi viri in exerci/tu: asahel frater ioab: ⁊ eleanan filius patrui ei⁹ de bethleē sammoth arodites. helles plonites. iras filius acces thecuites. abiec3er anathotites. sobochai vsatites. ilai ahotites. marai netopha tites. Heleth filius Baana Netophatites. Ethai filius Ribai de Gabaath filiorum be/niamin. banaia pharathonites. hurai de torrē te gaa3 abiel arabathites. A3moth buranites: eliaba salabonites. filij assen ge3onites. Jona/than filius saie ararithes. Abiam filius sachar ararithes eliaphal filius vr. epher meheratbi/tes. abia phellonites. e3ro carmelites. naarai fi lius a3bi iohel frater nathan. mibaar filius aga rai: selech ammonites. naarai berothites armi ger ioab filij saruie. iras iethreus. iareb iethre/us. vrias hetheus. 3abad filius ooli. adyna fili us sechar rubenites princeps rubenitarum. et cum eo triginta. Haanan filius Macha. ⁊ io saphat Mathanites o3ius Astarothites. Sem ma ⁊ Jahihel filij Hothan Araorites. Jedi/hel filius 3amri ⁊ ioha frat̄ ei⁹ thosaites. helihel mahumites ⁊ ieribai ⁊ iosoia filij elnaē ⁊ iethma

moabites elihel ⁊ obed ⁊ iasihel de mosobia.
Hi q̄3 venerūt ad dauid in sicelech ¶ XII
b cū adhuc fugeret saul filiū cis. qui erant
fortissimi ⁊ egregij pugnatores tēden/
tes arcum ⁊ vtraq3 manu fundis saxa iacientes
⁊ dirigentes sagittas. De fratribus saul ex tri/
bu beniamin. Princeps abiezer ⁊ ioas filij sa/
maa: gabathites ⁊ iasihel ⁊ phalleth filij asmoth
⁊ baracha ⁊ iehu anathotites: samaias q̄3 gaba
onites: fortissimus inter triginta: ⁊ super trigin
ta ieremias ⁊ heziel ⁊ iohannan ⁊ iezabad ga
derothites ⁊ luzai ⁊ ierimuth ⁊ baalia ⁊ sama/
ria ⁊ saphatia araphites. Helcana ⁊ iesia ⁊ azra
hel ⁊ ioezer ⁊ iesbaam de carenim: ioela quoq3 et
zabadia filij ioroā de gedor. Sed ⁊ de gaddi trāf
fugerunt ad dauid cū lateret in deserto: viri ro/
bustissimi ⁊ pugnatores optimi: tenentes clype
um ⁊ hastam. Facies eorum quasi facies leonis
⁊ veloces quasi capree in montibus. Ezer prin
ceps: obdias secundus. eliab tertius: masmana
quartus ieremias quintus: ethi sextus: heliel se
ptimus: iohannan octauus: helzebad nonus.
ieremias decimus: bachanai vndecimus. Hi
de filijs gad: principes exercitus. Nouissim⁹ cē
tum milibus p̄erat: ⁊ maximus mille. Isti sunt
qui transierunt iordanem mense primo qñ inun/
dare consueuit sup ripas suas: ⁊ oēs fugauerūt
qui morabanť in vallibus ad orientalem plagā
⁊ occidentalē. Venerunt aūt ⁊ de beniamin et
de iuda ad p̄sidiū i quo morabať dauid. Egres/
susq3 est dauid obuiam eis ⁊ ait. Si pacifice ve
nistis ad me: vt auxiliemini mihi: cor meum iū
gať vobis. Si autem insidiamini mihi pro ad
uersarijs meis: cum ego iniqtatem in manibus
nō habeā: videat deus patrū nostrorum ⁊ iudicet
Spūs vero dñi induit abisai principē inter tri/
ginta ⁊ ait. Tui sumus o dauid: ⁊ tecū filij isai.
Pax pax tibi: ⁊ pax adiutorib⁹ tuis. Te.n. ad/
iuuat deus tu⁹. Suscepit ergo eos dauid: ⁊ con
stituit p̄ncipes turme. Porro de manasse trans
fugerūt ad dauid qñ veniebat cū philistijm ad/
uersus saul vt pugnaret ⁊ non dimicauit cū eis:
quia inito consilio remiserunt eū p̄ncipes phili
stinorum dicentes. Periculo capitis nři reuerteť
ad dñm suum saul. Qñ igitur reuersus est in si
celech transfugerūt ad eū de manasse ednas ⁊ io
sabab ⁊ iedihel ⁊ michael ⁊ ednas ⁊ iosabath et
heliu et salathi: principes militum in manasse.
Hi prebuerunt auxilium dauid aduersus latrū
culos. Omnes.n. erant viri fortissimi: ⁊ facti
sunt principes in exercitu: Sed et per singulos
dies veniebāt ad dauid. ad auxiliandū3 ei. vsq3
dū fieret grandis nūerus q̄si exercitus dei. Iste
quoq3 est nūerus p̄ncipum exercitus qui vene/
rūt ad dauid cū esset in hebron: vt transferrēt re/
gnū saul ad eū iuxta vbū dñi: Filij iuda portā
tes clypeū et hastā: sex milia octinginti expediti
ad p̄lium: De filijs symeon virorum fortissimorum
ad pugnandū septem milia centū. De filijs le/
ui: quattuor milia sexcēti. Ioiada q̄3 p̄nceps de
stirpe aaron: et cū eo tria milia septingenti. Sa
doch etiam puer egregie indolis et domus pa/
tris eius principes vigintiduo. De filijs autē
beniamin fribus saul tria milia. Magna.n.ps
eorum adhuc seq̄bať domum saul. Porro de filijs
ephraim viginti milia octingenti: fortissimi ro/
bore: viri noiati in cognatiōibus suis. Et ex di
midia tribu manasse decem et octo milia singuli
per noia sua venerunt vt p̄stituerent regem da
uid. De filijs quoq3 ysachar viri eruditi qui no
uerant singula tpa ad p̄cipiendū qd facere dēbe
ret isrl. p̄ncipes ducēti. Omnis aūt reliq̄ trib⁹. eo
rū p̄siliū seq̄bať. Porro de zabulō qui egredie
banť ad p̄lium et stabant in acie instructi armis
bellicis: qnq̄ginta milia venerūt in auxiliū. nō
in corde duplici. Et de neptalim p̄ncipes mille
et cū eis instructi clypeo et hasta: trigīta et septē
milia. De dan etiam preparati ad prelium: vi/
gintiocto milia sexcenti. Et de aser egredientes
ad pugnam et in acie prouocantes: quadragin
ta milia. Trans iordanem autem de filijs ruben
et de gad et dimidia parte tribus manasse: istru
cti armis bellicis. centum viginti milia. Om/
nes isti viri bellatores expediti ad pugnandum
corde perfecto venerunt in hebron: vt cōstitue
rent regem dauid super vniuersum israel. Sz
⁊ omnes reliqui ex israel vno corde erant vt rex
fieret dauid fueruntq3 ibi apud dauid trib⁹ die/
bus comedentes ⁊ bibentes. Preparauerant.n.
eis frēs sui. Sed ⁊ qui iuxta eos erant vsq3 ysa
char ⁊ zabulon ⁊ neptalī afferebant panes i asi
nis ⁊ camelis ⁊ mulis ⁊ bobus ad vescendū fa/
rinā palatas vuā passam vinū oleū boues arie/
tes ad oēm copiā. Gaudiū qppe erat in israel.
Iniit aūt p̄siliū dauid cū tri/ ¶ XIII
bunis ⁊ cēturionibus ⁊ vniuersis p̄nci
pib⁹ ⁊ ait ad oēm cetū isrl. Si placet vo
bis ⁊ a dño deo nřo egrediť sermo quē loquor
mittamus ad frēs nřos reliquos i vniuersas re
giōes israel. et ad sacerdotes et leuitas q habitāt
in suburbanis vrbiū: vt p̄gregenť ad nos. et re
ducamus archam dei nři ad nos. Non.n. req
siuimus eam in diebus saul. Et rñdit vniuersa
multitudo vt ita fieret. Placuerat enim sermo

omni populo. Cōgregauit ergo dauid cūctum israel a syor egypti. vsqꝫ dū igrediaris emath. vt adduceret archā dei de cariathiari. Et ascēdit dauid ꝛ oīs vir israel ad collē cariathiari q est i iuda vt afferret inde archā dñi dei sedētis super cherubin vbi iuocatū est nomē eius. Imposuerūtqꝫ archam dei super plaustrū nouū de domo aminadab. Oza aūt ꝛ frēs eius minabāt plaustrū. Porro dauid ꝛ vniuersus israel ludebant corā deo oī virtute: in cāticis ꝛ i citharis ꝛ psalterijs ꝛ tympanis ꝛ cymbalis ꝛ tubis. Cū autē peruenisset ad archā chidon: tetēdit oza manū suam vt sustentaret archā: bos qppe lasciuiēs paululum inclinauerat eam: Iratus est itaqꝫ dominus ꝯ ozam: ꝛ pcussit eum eo ꝙ tetigisset archā ꝛ mortuus est ibi corā dño. Cōtristatusqꝫ est dauid eo ꝙ diuisisset dñs ozam: vocauitqꝫ locum illum diuiso oze vsqꝫ in pñtem diem. Et timuit deū tunc tpis dicens. Quō possū ad me introducere archam dei. Et ob hāc cām nō adduxit eam ad se: hoc est in ciuitatē dauid: sed auertit i domū ebedom gethei. Mānsit ergo archa dei in domo ebedom tribus mēsibus: ꝛ benedixit dominꝰ domui eiꝰ ꝛ oībus q̄ habebat. ¶ XIIII

Misit quoqꝫ hirā rex tyri nuncios ad dauid. ꝛ ligna cedrina ꝛ artifices parietuꝫ lignorumqꝫ: vt edificarent ei domum. Cognouitqꝫ dauid eo ꝙ confirmasset eum dñs in regem super israel: ꝛ subleuatum est regnuꝫ suū sup populū eiꝰ israel. Accepit q̄ꝫ dauid alias vxores in irl'm: genuitqꝫ filios ꝛ filias. Et h nomia coꝝ q nati sūt i irl'm. Sāma ꝛ sobab nathā ꝛ salomon iebar ꝛ eliseu ꝛ eliphalech: noga quoqꝫ ꝛ napheg ꝛ iaphie elisama ꝛ baliada ꝛ eliphelech. Audientes autem philistijm eo ꝙ vnctus esset dauid in regem super vniuersum isrl': ascēderūt oēs vt q̄rerent eū. Quod cū audisset dauid egressus ē obuiā eis. Porro philistijm venientes diffusi sūt in valle raphaim. Consuluitqꝫ dauid dñm dicens. Si ascendā ad philisteos ꝛ si trades eos i manu mea. Et dixit ei dominꝰ Ascende: ꝛ tradam eos in manu tua. Cūqꝫ illi ascendissent in baalpharasim. percussit eos ibi dauid ꝛ dixit. Diuisit deus inimicos meos per manū meam sicut diuidunt' aq̄. ꝛ iccirco vocatum est nomē illiꝰ loci baalpharasim. Dereliq̄runtqꝫ ibi deos suos: quos dauid iussit exuri. Alia etiam vice philistijm irruerūt: ꝛ diffusi sūt in valle. Consuluitqꝫ rursum dauid deū: ꝛ dixit ei deus. Nō ascendas post eos: recede ab eis ꝛ veniens ꝯ illos ex aduerso piroꝝ. Cūqꝫ audieris sonitū gradiētis in cacumine piroꝝ tūc egredieris ad bellū. Egressus ē.n. deus añ te vt pcutiat castra philistijm. Fecit ḡ dauid sicut pceperat ei deꝰ. ꝛ pcussit castra philistinoꝝ de gabaon vsqꝫ gaçera. Diuulgatūqꝫ est nomē dauid in vniuersis regionibꝰ. ꝛ dñs dedit pauorē eius sup omnes gentes. ¶ XV

Fecit q̄ꝫ sibi domos in ciuitate dauid et edificauit locū arche dei: tetēditqꝫ ei tabernaculum. Tunc dixit dauid. Illicitum ē vt a quocūqꝫ portet' archa dei: nisi a leuitis q̄s elegit dñs ad portandū eā ꝛ ad ministrandū sibi vsqꝫ in eternū. Cōgregauitqꝫ vniuersū israel in irl'm: vt afferret' archa dei in locū suuꝫ quē preparauerat ei necnō ꝛ filios aaron ꝛ leuitas. De filijs caath. vriel princeps fuit ꝛ frēs eius ducēti viginti. De filijs merari: asaia princeps ꝛ frēs eius ducēti triginta. De filijs gerson: iohel pnceps ꝛ frēs eius centū viginti. De filijs elisaphan: semeias pnceps ꝛ frēs eiꝰ ducēti. De filijs hebron: eliel princeps ꝛ frēs eius octoginta. De filijs oziel: aminadab pnceps ꝛ frēs eius cētū duodecim. Vocauitqꝫ dauid sadoch ꝛ abiathar sacerdotes ꝛ leuitas: vriel asaiam iohel semeiam eliel ꝛ aminadab. ꝛ dixit ad eos. Vos qui estis pncipes familiaꝝ leuiticaꝝ: scificamini cū fribus vr̄is. ꝛ afferte archaꝫ dñi dei israel ad locū q ei ppatus ē: ne vt a pncipio. q2 non eratis pñtes pcussit nos dñs. sic et nūc fiat: illicitū qd nobis agētibus. Sanctificati sunt ḡ sacerdotes ꝛ leuite vt portarēt archam dñi dei israel. Et tulerunt filij leui archā dei sicut pceperat moyses iuxta ṽbū dñi humeris suis in vectibus. Dixitqꝫ dauid pncipibus leuitaꝝ vt ꝯstituerent de fratribꝰ suis cātores i organis musicoꝝ: nablis vꝫ lirꝭ ꝛ cymbalis: vt resonaret in excelsis sonitus leticie. Constitueruntqꝫ leuitas heman filiū iohel. ꝛ de fribus eius asaph filium barachie: de filijs ṽo merari fribꝰ coꝝ: ethan filium chasaie ꝛ cū eis frēs eoꝝ. In secūdo ordine zachariam ꝛ ben ꝛ iaziel ꝛ semiramoth ꝛ iehiel ꝛ ani ꝛ eliab ꝛ banaiam ꝛ maasiam ꝛ mathathiā ꝛ eliphalu ꝛ macenia ꝛ obededom ꝛ iehiel ianitores. Porro cantores: heman: asaph ꝛ ethā in cymbalis eneis concrepātes. Zacharias aūt ꝛ oziel ꝛ semiramoth ꝛ iahiel et ani et eliab et maasias et banaias in nablis archana cantabant. Porro mathathias et eliphalu et macenias ꝛ obededō ꝛ iehiel ꝛ ozaziu in cytharis ꝓ octaua canebant epinicion. Choneniās aūt pnceps leuitaꝝ ꝓphetie ꝑerat ꝛ ad pcinendā melodiā. Erat qppe valde sapiens. Et barachias ꝛ helchana ianitores arche.

Porro sebenias τ iosaphat τ nathanael et ama
sai τ zacharias τ banaias τ eliezer sacerdotes clã
gebant tubis corã archa dei: τ obededom τ achi
as erãt ianitores arche. Igitur dauid τ omnes
maiores natu israel τ tribuni: ierunt ad depor/
tandam archam federis domini de domo obe/
dedom cum leticia. Cumqȝ adiuuisset deus leui
tas qui portabãt archam federis dñi: immolabã
tur septem tauri τ septeȝ arietes. Porro dauid
erat indutus stola byssina: et vniuersi leuite qui
portabãt archã federis dñi. cantoresqȝ τ chone
nias ꝑnceps ꝓphetie inter cãtores. Dauid aũt
idutus erat ephot lineo. Vniuersusqȝ isrl' dedu
cebat archã federis dñi in iubilo et sonitu bucci
ne et tubis et cymbalis et nablis et cytharis con
crepantes. Cumqȝ peruenisset archa federis dñi.
vsqȝ ad ciuitatem dauid: michol filia saul ꝓspi/
ciens ꝑ fenestrã: vidit regẽ dauid saltantẽ atqȝ
ludentem: et despexit eum in corde suo. ¶ XVI

Attulerunt igiť archaȝ dei et cõstituerũt
eaȝ in medio tabernaculi qđ tetenderat
ei dauid. et obtulerunt holocausta: et pa
cifica coram dño. Cũqȝ cõplesset dauid offerẽs
holocausta et pacifica bñdixit populo in nomie
dñi: et diuisit vniuersis ꝑ singulos a viro vsqȝ
ad mulierem tortam panis. τ parteȝ asse carnis
bubale: τ frixam oleo similã. Constituitqȝ corã
archa dñi de leuitis q ministrarent et recordarẽ
tur operum eius: et glorificarent atqȝ laudarẽt
dñm deum israel: asaph principẽ. et secundũ ei⁹
zachariam. Porro iahihel et semiramoth et ie/
hihel et mathathiam et eliab et banaiam et obe/
dedom. iehihel: super organa psalterij et liras.
asaph aũt vt in cymbalis ꝓsonaret: banaiam ve
ro et azihel sacerdotes. canere tuba iugiter corã
archa federis domini. In illo die fecit dauid ꝑn
cipem ad cõfitendum dño asaph. τ frẽs ei⁹. Cõ
fitemini dño τ inuocate nomen ei⁹: notas facite
in ppl'is adinuẽtiões eius. Cantate ei τ psallite
ei: τ narrate oĩa mirabilia eius: laudate nomen
scm̃ eius: leteť cor querẽtiũ dñm. Querite dñm
τ ꝟtuteȝ ei⁹: q̃rite faciẽ eius semꝑ. Recordami
mirabilium eius q̃ fecit: signoꝝ illius τ iudicio
rũ oris eius. Semen isrl' serui ei⁹: filij iacob ele
cti ei⁹. Ipẽ est dñs deus nr̃. in vniuersa ťra iu/
dicia ei⁹. Recordami i sempiternũ pacti ei⁹ ser
mõis quẽ ꝑcepit i mille generatiões. Quẽ pe/
pigit cũ abrahã: τ iuramẽti illius cũ isaac. Et cõ
stituit illud iacob in preceptũ: τ israel in pactum
sempiternũ dicens. Tibi dabo ťram chanaã: fu
niculũ hereditatis vr̃e. Cũ eẽnt pauci numero:
parui τ coloni eius. Et trãsierũt de gente in gẽ
tem: τ de regno ad pplm̃ alterum. Non dimisit
quẽq̃ calũniari eos: sed increpauit ꝓ eis reges
Nolite tangere xp̃os meos: τ in ꝓphetis meis
nolite malignari. Cantate dño oĩs terra ãnun
ciate ex die in diẽ salutare eius. Narrate in gẽti
bus gloriaȝ eius. τ in cũctis ppl'is mirabilia ei⁹
Quia magnus dñs τ laudabilis nimis: τ horri
bilis sup oẽs deos. Oẽs enim dij ppl'oꝝ idola
dñs aũt celos fecit. Cõfessio τ magnificentia co
ram eo: fortitudo τ gaudiũ in loco eius. Affer/
te dño familie ppl'oꝝ: afferte dño gloriam τ im/
perium: date dño gloriam nomini eius. Leua/
te sacrificium τ venite in cõspectu eius: τ adora
te dñm ĩ decore scõ. Cõmoueať a facie eius oĩs
terra: ipe. n. fundauit orbem imobileȝ. Leteń
celi τ exultet terra: τ dicant i natiõibus. dñs re/
gnauit. Tonet mare τ plenitudo eius: exultent
agri τ oĩa q̃ in eis sũt. Tũc laudabũt ligna salt⁹
corã dño: qr venit iudicare terrã. Confitemini
dño qm̃ bonus: qm̃ in eternũ mĩa eius. Et dici
te. salua nos de⁹ saluator noster: τ ꝯgrega nos
τ erue de gentibus. Vt ꝯfiteamur noĩ scõ tuo.
et exultemus i carminibus tuis. Bñdictus dñs
de⁹ isrl' ab eĩno vsqȝ in eternũ: et dicat oĩs ppl's
amen et hymnũ deo. Dereliquit itaqȝ ibi coraȝ
archa federis dñi asaph τ frẽs eius. vt ministra
rent in conspectu arche iugiť ꝑ singulos dies. et
vices suas. Porro obededom et frẽs eius sexa
gintaocto et obededom filium yditihun et oça cõ
stituit ianitores. Sadoch aũt sacerdotem et fra/
tres eius sacerdotes corã tabernaculo dñi in ex
celso qđ erat i gabaõ: vt offerrẽt holocausta do
mio sup altare holocaustomatis iugiter mane τ
vespere: iuxta oĩa q̃ scripta sunt in lege domini.
quã ꝑcepit israeli. Et post eũ: heman τ ydithun
τ reliquos electos: vnũquẽqȝ vocabulo suo ad
confitendum dño: qm̃ in eternum misericordia
eius. Heman quoqȝ τ ydithun canẽtes tuba τ
q̃tiẽtes cymbala τ oĩa musicoꝝ organa ad canẽ
dum dño. Filios autem yditihun fecit esse porta
rios. Reuersusqȝ est oĩs ppl's in domuȝ suã. τ
dauid vt bñdiceret etiã domui sue. ¶ XVII

Cum aũt habitaret dauid i domo sua di
xit ad nathan ꝓphetam. Ecce ego habi
to in domo cedrina: archa autẽ federis
dñi sub pellib⁹ est. Et ait nathan ad dauid. O ia
q̃ in corde tuo sunt fac dñs enim tecum est. Igi
tur nocte illa factus est sermo domini ad nathã
dicẽs. Vade τ loquere dauid seruo meo. Hec
dicit dñs. Nõ edificabis tu mihi domum ad ha
bitandum. Neqȝ eni mansi in domo: ex eo tpe
q̃ eduxi israel de terra egypti vsqȝ ad diẽ hãc: sȝ

sui semp mutans loca tabernaculi: et in tentorio manens cū oi israel. Nūqd locutus sū saltē vni iudicū israel qbus pcepcrā: vt pascerēt poplm meū et dixi quare nō edificasti mihi domū cedrinā. Nunc itaq3 sic loqris ad seruū meū dauid. Hec dicit dn̄s exercituū. Ego tuli te cū i pascuis sequereris gregē. vt ces dux ppli mei israel et fui tecum qcūq3 p̄rexisti: et interfeci oēs inimicos tuos corā te: feciq3 tibi nomen q̄si vni9 magnoꝝ q celebrant in terra. Et dedi locum pplo meo israel. Plātabit et habitabit in eo: et vltra nō cōmouebit: nec filij iniqtatis atterent eos sicut a pricipio ex diebus quibus dedi iudices populo meo israel. et humiliaui vniuersos inimicos tuos. Annūcio ergo tibi q2 edificaturus sit tibi dn̄s domum: Cunq3 ipleueris dies tuos vt vadas ad pr̄es tuos: suscitabo semen tuū3 post te qd erit de filijs tuis: et stabiliam regnum ei9 Ipe edificabit mihi domum. et firmabo solium eius vsq3 in eternu3. Ego ero ei in patrē: et ipe erit mihi in filiū: et mīam meā nō auferā ab eo. sicut abstuli ab eo q ante te fuit. Et statuam eum in domo mea. et in regno meo vsq3 in sempiternū: et thronus eius erit firmissimus i ppetuum Iuxta oia vba hec. et iuxta vniuersā visionem istā: sic locut9 ē nathan ad dauid. Cūq3 venisset rex dauid et sedisset cora3 dn̄o: dixit. Quis ego sū dn̄e deus: et q̄ dom9 mea: vt pstares mihi talia. Sed et hoc parꝝ visū est in ꝯspectu tuo. Iōq3 locutus es sup domum serui tui etiam i futuꝝ et fecisti me spectabilem sup oēs hoies. Dn̄e de9 meus qd vltra addere pōt dauid cū ita glorificaueris seruum tuū: et cognoueris eum. Dn̄e ppt famulum tuū iuxta cor tuū fecisti oēm magnificentiam hāc: et nota esse voluisti vniuersa magnalia. Dn̄e nō est similis tui: et nō est ali9 deus absq3 te ex oībus quos audiuim9 aurib9 nostris Quis. n. est alius vt ppls tu9 israel: gens vna in tra ad qua3 p̄rexit deus vt liberaret et faceret pplm sibi et magnitudine sua atq3 terrorib9 eijceret natiōes a facie eius quā de egypto liberarat. Et posuisti pplm tuū israel tibi in populum vsq3 in eternū: et tu dn̄e fact9 es deus ei9. Nūc igit dn̄e sermo quē locutus es famulo tuo et sup domū eius: ꝯfirmet i ppetuu3: et fac sicut locut9 es: pmaneatq3 et magnificet nomen tuū vsq3 i sempiternū. et dicat: dn̄s exercituū deus israel. et domus dauid serui eius pmanēs cora3 eo. Tu eni dn̄e deus meus reuelasti auriculā serui tui vt edificares ei domū: et iccirco inuenit seruus tuus fiduciam vt oret corā te. Nūc ergo dn̄e tu es deus et locutus es ad seruū tuum tanta beneficia. et cepisti bn̄dicere domui serui tui vt sit semp corām te. Te. n. dn̄e benedicente bn̄dicta erit in ppetuū.

XVIII

Factū ē aūt post hec vt pcuteret dauid philistijm et humiliaret eos. et tolleret geth et filias eius de manu philistijm: pcuteretq3 moab et fierent moabite serui dauid: offerētes ei mūera. Eo tpe pcussit dauid etiā adadeçer regem soba regiōis emath qn̄ prexit vt dilataret iperiū suū vsq3 ad flumen eufratē. Cepit ḡ dauid mille quadrigas eius et septē milia equtum ac viginti milia viroꝝ peditū. Subneruauitq3 oēs eqs curruū exceptis cētū quadrigis qs reseruauit sibi. Superuenit aute3 et syrus damascenus vt auxiliū pberet adadezer regi soba. Sz et huius pcussit dauid viginti duo milia viroꝝ. Et posuit milites in damasco: vt syria quoq3 seruiret sibi et offerret munera Adiuuitq3 dn̄s eum in cunctis ad q̄ prexerat. Tulit q3 dauid pharetras aureas quas habuerant serui adadeçer. et attulit eas in irlm: necnon de thebath et chun vrbibus adadezer eris plurimū: de q̄ fecit salomon mare eneum et colūnas et vasa enea. Qd cum audisset thou rex emath. pcussisse videlz dauid oē3 exercitū adadezer regis soba: misit adurā filiu3 suu3 ad regē dauid vt postularet ab eo pacem et cōgratularet ei eo q2 pcussisset et expugnasset adadezer. Aduersarius qppe erat thou adadeçer. Sed et oia vasa aurea et argentea et enea ꝯsecrauit dauid rex domino. cū argēto et auro qd tulerat ex vniuersis gētibus: tā de idumea et moab et filijs āmon q3 de philistijm et amalech. Abisai vero filius saruie pcussit edom in valle salinaꝝ decem et octo milia: et ꝯstituit in edom p̄sidiū: vt seruiret idumea dauid. Saluauitq3 dn̄s dauid i cunctis ad q̄ prexerat. Regnauit ḡ dauid sup vniuersam isrl. et faciebat iudicium atq3 iustitiā cuncto populo suo. Porro ioab filius saruie erat sup exercitum et iosaphat filius abiluth a cōmentarijs Sadoch aūt filius achitob et Abimelech filius abiathar sacerdotes et susa scriba. Banaias q3 filius ioiade super legiones celethi et felethi. Porro filij dauid primi ad manū regis.

XIX

Accidit aūt vt moreret naas rex filioru3 āmon. et regnaret anon filius ei9 p eo. Dixitq3 dauid. Faciam misc̄ordiā cu3 anon filio naas. Prestitit enim mihi pr̄ ei9 misericordiam. Misitq3 dauid nuncios ad consolandum eū sup morte pr̄is sui. Qui cum peruenissent in terram filioꝝ āmon: vt ꝯsolarentur anon. dixerunt pncipes filioꝝ āmon ad anon. Tu forsitan putas q2 dauid honoris cā in pre3

tuum miserit q consolarentur te: nec animaduertis quod vt explorent et inuestigent et scrutentur terram tuam venerint ad te serui eius. Igitur anon pueros dauid et decaluauit et rasit. et pcidit tunicas eorum a natibus vsque ad pedes et dimisit eos. Qui cum abiissent. et hoc mandassent dauid: misit in occursum eorum. Grandem enim contumeliam sustinuerunt et precepit vt manerent in hiericho donec cresceret barba eorum: et tunc reuerterentur. Videntes autem filij amon quod iniuriam fecissent dauid tam anon quam reliquus populus: miserunt mille talenta argenti: vt conducerent sibi de mesopotamia et de Syria maacha et de soba currus et equites. Conduxerunt que triginta duo milia curruum et regem maacha cum populo eius. Qui cum venissent: castrametati sunt e regione medaba. Filij quoque amon congregati de vrbibus suis: venerunt ad bellum. Quod cum audisset dauid: misit ioab et omnem exercitum virorum fortium. Egressique filij amon: direxerunt aciem iuxta portam ciuitatis. Reges autem qui ad auxilium eius venerant separatim in agro steterunt. Igitur ioab intelligens bellum ex aduerso et post tergum contra se fieri. elegit viros fortissimos de vniuerso israel et perrexit contra syrum. Reliquam autem partem populi dedit sub manu Abisai fratris sui. et perrexerunt contra filios amon. Dixitque. Si vicerit me syrus. auxilio eris mihi: si autem superauerit te filij amon. ero tibi in presidium. Confortare et agamus viriliter pro populo nostro. et pro vrbibus dei nostri. Dominus autem quod in conspectu suo bonum est faciat. Perrexit ergo ioab et populus qui cum eo erat contra syrum ad prelium. et fugauit eos. Porro filij amon videntes quod fugisset syrus: ipsi quoque fugerunt abisai fratrem eius: et ingressi sunt ciuitatem. Reuersusque est etiam ioab in ierusalem. Videns autem syrus quod cecidissent coram israel: misit nuncios et adduxit syrum qui erat transfluuium. Sophat autem princeps militie adadezer erat dux eorum. Quod cum annunciatum esset dauid congregauit vniuersum israel. et transiuit iordanem. irruitque in eos. et direxit ex aduerso aciem: illis contra pugnantibus. Fugit autem syrus israel. Et interfecit dauid de syris: septem milia curruum et quadraginta milia peditum. et sophat exercitus principem. Videntes autem serui adadezer se ab israel esse superatos. transfugerunt ad dauid et seruierunt ei. Noluitque vltra syria auxilium prebere filijs amon. ¶ XX

Factum est autem post anni circulum eo tempore quo solent reges ad bella procedere congregauit ioab exercitum et robur militie. et vastauit terram filiorum amon. Perrexitque et obsedit rabba. Porro dauid manebat in ierusalem quando ioab percussit rabba. et destruxit eam. Tulit autem dauid coronam melchon de capite eius. et inuenit in ea auri pondo talentum et preciosissimas gemmas: fecitque sibi inde diadema. Manubias quoque vrbis plurimas tulit: populum autem qui erat in ea eduxit. et fecit super eos tribulas et trabas et ferrata carpenta transire: ita vt dissecarentur et contererentur. Sic fecit dauid cunctis vrbibus filiorum amon. et reuersus est cum omni populo suo in ierusalem. Post hec initum est bellum in gazer aduersum philisteos: in quo percussit Sobochai vsathites saphai de genere raphaim. et humiliauit eos. Aliud quoque bellum gestum est aduersus philisteos: in quo percussit adeodatus filius saltus bethleemites fratrem goliath gethei: cuius haste lignum erat quasi liciatorium texentium. Sed et aliud bellum accidit in geth: in quo fuit homo longissimus senos habens digitos id est simul viginti quatuor: qui et ipse de raphaim fuerat stirpe generatus. Hic blasphemauit israel. et percussit eum ionathan filius samaa fratris dauid. Hi sunt filij raphaim in geth qui ceciderunt in manu dauid et seruorum eius. ¶ XXI

Consurrexit autem sathan contra israel. et incitauit dauid vt numeraret israel. Dixitque Dauid ad ioab et ad principes populi. Ite et numerate israel a bersabee vsque dan et afferte mihi numerum vt sciam. Responditque ioab. Augeat dominus populum suum centuplum quam sunt. Nonne domine mi rex omnes serui tui sunt: Quare hoc querit dominus meus quod in peccatum reputetur israheli: Sed sermo regis magis preualuit. Egressusque est ioab et circuiuit vniuersum israel et reuersus est in ierusalem. Deditque dauid numerum eorum quos circuierat. et inuentus est omnis numerus israel mille milia et centum milia virorum educentium gladium. De iuda autem quadringenta septuaginta milia bellatorum. Nam leui et beniamin non numerauit: eo quod inuitus exequeretur regis imperium. Displicuit autem deo quod iussum erat. et percussit israel. Dixitque dauid ad deum. Peccaui nimis vt hoc facerem. Obsecro aufer iniquitatem serui tui: quia insipienter egi. Et locutus est dominus ad gad videntem dauid dicens. Vade et loquere ad dauid. et dic ei. Hec dicit dominus. Trium tibi optionem do: vnum quod volueris elige vt faciam tibi. Cumque venisset gad ad dauid dixit ei. Hec dicit dominus. Elige quod volueris. Aut tribus annis pestilentiam: aut tribus mensibus te fugere hostes tuos et gladium eorum non posse euadere: aut tribus diebus gladium domini et mortem versari in terra. et angelum domini interficere in vniuersis finibus

isrl. Nūc igit vide quid rñdeam ei q misit me. Et dixit dauid ad gad. Ex oi parte me āgustie pmunt. Sȝ melius mihi ē vt incidā in manus domini. qȝ multe sunt miseratōes eius: qȝ i manus hoium. Misit g dñs pestilentiā i isrl: ⁊ ceciderūt de isrl septuaginta milia viroꝝ. Misit qȝ angelū i irlm vt pcuteret eā. Cūqȝ pcuteret vidit dñs ⁊ misertus est sup magnitudinē mali: ⁊ imperauit angelo qui pcutiebat. Sufficit iā cesset manus tua. Porro angelus dñi stabat iuxta areā ornan iebusei leuansqȝ dauid oculos suos: vidit angelum dñi stantē inter celū ⁊ trām ⁊ euaginatū gladium in manu eius. ⁊ versū ꝯ irlm. ⁊ ceciderūt tam ipse qȝ maiores natu vestiti ciliciis ꝓni in terrā. Dixitqȝ dauid ad deuȝ. Nōne ego sū q iussi vt numeraret ppls? Ego q peccaui: ego q malū feci. Iste grex qd cōmeruit? Domine de9 meus vtat obsecro manus tua in me: ⁊ in domū pris mei: ppls autē tuus nō pcutiat. Angelus aūt domini pcepit gad vt diceret dauid vt ascēderet extrueretqȝ altare domio deo i area ornan iebusei. Ascēdit g dauid iuxta sermonē gad: quē locutus ei fuerat ex nomie domini. Porro ornan cū suspexisset ⁊ vidisset angelū: qttuorqȝ filij eius cū eo. abscōderunt se. Nā eo tpe terebāt in area triticū. Igit cum vēiret dauid ad ornan. ꝯspexit euȝ ornan. ⁊ ꝓcessit ei obuiā de area ⁊ adorauit eū ꝓn9 in trā. Dixitqȝ ei dauid. Da mihi locum aree tue vt edificē i ea altare dño: ita vt quātū valet argenti accipias. ⁊ cesset plaga a pplo. Dixit autē ornan ad dauid. Tolle ⁊ faciat dominus meus rex qdcūqȝ ei placet. Sed et boues do in holocaustū: ⁊ tribulas in ligna. ⁊ triticum in sacrificium: oia libēs prebebo. Dixitqȝ ei rex dauid. Neqȝ ita fiet: sed argētū dabo quātum valet. Neqȝ. n. tibi auferre debeo. ⁊ sic offerre domino holocausta gtuita. Dedit g dauid ornan pro loco siclos auri iustissimi ponderis sexcētos: et edificauit ibi altare domino: obtulitqȝ holocausta ⁊ pacifica: ⁊ inuocauit deum: ⁊ exaudiuit eū in igne de celo sup altare holocausti. Precepitqȝ dominus angelo: ⁊ ꝯuertit gladium suum i vaginā. Protinus g dauid vidēs qȝ exaudissȝ eum dominus in area ornan iebusei: imolauit ibi victimas. Tabernaculuȝ autē domini quod fecerat moyses in deserto ad altare holocaustorum ea tempestate erat in excelso gabaon. ⁊ nō pualuit dauid ire ad altare vt ibi obsecraret deum. Nimio enim fuerat timore perterritus: videns gladium angeli domini.

Capitulum. XXII

Dixitqȝ dauid. Hec est domus dei: ⁊ hͦ altare in holocaustum isrl. Et pcepit vt cōgregarent oēs ꝓseliti de tra israel: ⁊ ꝯstituit ex eis latomos ad cedendos lapides et poliēdos vt edificaret domus dei. Ferrum qȝ plimū ad clauos ianuaꝝ ⁊ ad cōmissuras atqȝ iuncturas pparauit dauid. ⁊ eris pondus inuerabile. Ligna qȝ cedrina nō poterāt estimari: q sidonij ⁊ tyrij deportauerūt ad dauid. Et dixit dauid. Salomon filius meus puer paruulus ē ⁊ delicatus. Domus aūt quā edificari volo domino talis eē dȝ vt in cunctis regiōibus noiet. Pꝑabo g ei necia. Et ob hāc cām ante mortem suā oēs ppauit impensas. Vocauitqȝ salomonē filium suum. ⁊ pcepit ei vt edificaret domum dño deo israel. Dixitqȝ dauid ad salomonē. Fili mi. voluntatis mee fuit vt edificarē domū noi dñi dei mei: sȝ factus ē sermo domini ad me dicēs. Multū sanguinē effudisti ⁊ plurima bella bellasti: nō poteris edificare domum noi meo: tanto effuso sanguine corā me. Filius q nascet tibi: erit vir qetissimus. Faciā. n. eū requiescere ab oibus inimicis suis p circuitum ⁊ ob hanc cām pacificus vocabit. ⁊ pacē ⁊ ocium dabo in israel cunctis dieb9 eius. Ipe edificabit domū noi meo. ⁊ ipse erit mihi i filiū ⁊ ego ero illi i prēȝ. firmaboqȝ soliū regni eius super isrl i etnū. Nūc g fili mi sit dñs tecum ⁊ ꝓspare ⁊ edifica domū domio deo tuo. sicut locut9 ē de te. Detqȝ tibi dñs prudētiā ⁊ sensuȝ: vt regere possis isrl: ⁊ custodire legē dñi dei tui. Tūc. n. pficere poteris: si custodieris mādata ⁊ iudicia q pcepit dñs moysi vt docerent isrl. Conforta re ⁊ viriliter age ne timeas neqȝ paueas. Ecce ego i pauptatícula mea pparaui impēsas dom9 dñi auri talenta centū milia: ⁊ argenti mille milia talētoꝝ: eris vo ⁊ ferri non est pondus: vincit eni numerus magnitudie. Ligna ⁊ lapides pparaui ad vniuersa impēdia. Habes qȝ plurimos artifices. latomos ⁊ cementarios artificesqȝ lignoꝝ. ⁊ oium artiū: ad faciendū opus prudentissimos. in auro ⁊ argēto: i ere ⁊ ferro cuius nō ē numerus. Surge igit ⁊ fac. ⁊ erit dominus tecū. Precepit qȝ dauid cūctis pncipib9 israel: vt adiuuarēt salomonem filiū suum. cernitis inquiēs qȝ dñs deus vr vobiscū sit. ⁊ dederit vobis requiē p circuitū. ⁊ tradiderit oēs iimicos vros i man9 vras. ⁊ subiecta sit tra coram domio ⁊ corā pplo eius. Prebete igit corda vra ⁊ aias vras vt qrat dominū deū vrm: ⁊ ꝯsurgite ⁊ edificate scūariū dño deo: vt introducat archa federis. ⁊ vasa dño ꝯsecrata in do

mū q̃ edificat̃ nomini domini. ¶ XXIII

Igitur dauid senex ⁊ plenus dieꝝ regē
constituit salomonē filium suū sup israel.
⁊ ꝯgregauit oēs ꝑncipes israel. ⁊ sacer
dotes atqꝫ leuitas. Numeratiqꝫ sunt leuite a vi
ginti ānis ⁊ supra. ⁊ inuenti sunt triginta octo mi
lia viroꝝ. Ex his electi sunt ⁊ distributi in mi/
steriū domus domini vigintiq̃ttuor milia: ꝑpo
sitoꝝ autē ⁊ iudiciū sex milia. Porro q̃ttuor mi
lia ianitores ⁊ totidē psaltes canentes domino i
organis q̃ fecerat ad canēdum. ⁊ distribuit eos
dauid per vices filioꝝ leui gersō videlꝫ ⁊ caath
⁊ merari. Filij gerson: leedan ⁊ semei. Filij lee
dan principes: iehiel ⁊ zethan ⁊ iohel tres. Fi
lij semei: salomith ⁊ ozihel ⁊ aran tres. Isti ꝑn
cipes familiaꝝ leedan. Porro filij semei: leeth
⁊ ziza ⁊ iaus ⁊ Baria. Isti filij semei quattuor.
Erat aūt leeth ꝑor. ziza secundus. Porro iaus
⁊ baria non habuerunt plurimos filios. ⁊ iccir
co in vna familia vnaqꝫ domo cōputati sūt. Fi
lij caath: amram ⁊ ysaar hebron ⁊ ozihel quat/
tuor. Filij amram: aaron ⁊ moyses. Separatusqꝫ
est aaron vt ministraret i scā scōꝝ. ipē ⁊ filij
eius in sempiternū. ⁊ adoleret incēsuꝫ domino
ſm ritū suum: ac benediceret noī eius i ꝑpetuū
Moysi q̊qꝫ hoīs dei filij annumerati sunt in tri
bu leui. Filij moysi: gerson ⁊ eliezer. filij ger/
sō: subuhel ꝑm⁹ fuerūt āt filij eliezer. roobia ꝑ
m⁹: et ñ erant eliezer filij alij. Porro filij roo/
bia multiplicati sūt nimis. Filij ysaar: salomith
ꝑmus. Filij hēbron: ieriau primus. Amarias
secundus: iazihel tertius. iheemaan quartus. fi
lij ozihel micha ꝑmus. iesia secūdus. Filij me/
rari: mooli et musi. Filij mooli: eleazar et cis.
Mortuus ē āt eleazar. et non habuit filios sed
filias: acceperūtqꝫ eas filij cis fratres eaꝝ. Fi
lij musi mooli et eder et ierimuth tres. Hi filij
leui in cognationibus et familijs suis: ꝑncipes
ꝑ vices et numerū capituꝫ singuloꝝ: q faciebāt
opa ministerij domus domini a viginti ānis ⁊
supra. Dixit. n. dauid. Requiē dedit dominus
deus israel ppl'o suo et habitationem irl'm vsqꝫ
in eternum. nec erit officij leuitaꝝ vt vltra por/
tent tabernaculū. et oīa vasa eius ad ministrandū
Iuxta ꝑcepta q̊qꝫ dauid nouissima supputabit̃
numerus filioꝝ leui: a viginti annis et supra. et
erunt sub manu filioꝝ aaron: i cultū domus do
mini in vestibulis et in exedris et in loco puri/
ficationis et i sāctuario et in vniuersis opibus
ministerij tēpli domini. Sacerdotes autē sup pa
nes ꝑpositiōis ⁊ ad simile sacrificium et ad la/
gana et Azima et sartaginem et ad torrendum
et sup oē pondus atqꝫ mensurā. Leuite vero vt
stent mane ad ꝯfitendū ⁊ canendū dño: simili/
terqꝫ ad vesperā tam in oblationē holocaustoꝝ
dñi: q̄ꝫ in sabbatis ⁊ calēdis ⁊ solēnitatibus re
liqs: iuxta numerū ⁊ cerimonias vniuscuiusqꝫ
rei iugiter corā dño: ⁊ custodiāt obseruatiōes
tabernaculi federis: ⁊ ritū sanctuarij: ⁊ obser/
uationē filioꝝ aaron fratrū suoꝝ: vt ministrēt
in domo dñi. ¶ XXIIII

Porro filijs aaron he partitiōes erant.
Filij aaron: nadab ⁊ abiu ⁊ eleazar ⁊
ythamar. Mortui sunt autem nadab ⁊
abiu ante prēm suū absqꝫ liberis: sacerdotioqꝫ
functus est eleazar ⁊ ythamar. Et diuisit eos da
uid: idest sadoch de filijs eleazari: ⁊ abimelech
de filijs ythamar ſm vices suas ⁊ ministerium
inuentiqꝫ sunt multo plures filij eleazar in ꝑn
cipibus viris: q̄ꝫ filij ythamar. Diuisit autem
eis h̓ est filijs Eleazar principes per familias
sedecim: et filijs Ythamar per familias: ⁊ do/
mos suas octo. Porro diuisit vtrasqꝫ inter se ⁊
familias sortibus. Erant. n. ꝑncipes scūarij ⁊
ꝑncipes domus dei: tā de filijs eleazar q̄ꝫ de fi/
lijs ythamar. Descripsitqꝫ eos semeias filius
nathanael scriba leuites: corā rege ⁊ ꝑncipibus
⁊ sadoch sacerdote ⁊ abimelech filio abiathar
ꝑncipibus quoqꝫ familiaꝝ sacerdotaliū ⁊ leuita
rū vnā domū q̃ ceteris ꝑerat: eleazar: ⁊ alteraꝫ
domū q̃ sub se habebat ceteros: ythamar. Exi/
uit aūt sors ꝑma ioiarib. secūda iedeie tertia ha
rim. quarta seorim. q̄nta melchia. sexta maim/
na. septima achos. octaua abia. nona iesu. deci
ma sechenia. vndecima eliasib. duodecia iacim
tredecia hoppha. deciaq̃rta isbaal. deciaquinta
belga. deciasexta emmer. decimaseptima ezir.
decimaoctaua aphses. decianona aphezeia. vi/
cesima ezechiel. vicesimaꝑma iachin. vicesima
secunda gamul. vicesimatertia dilaiau. vicesi/
maquarta maziau. He vices eoꝝ ſm ministe/
ria sua vt ingrediant̃ domū dei: ⁊ iuxta ritū suū
sub manu aaron prīs eoꝝ: sicut preceperat dñs
deus isrl'. Porro filioꝝ leui qui reliq fuerant d̓
filijs amrā: erat subahel: ⁊ de filijs subahel ie/
deia. De filijs quoqꝫ roobie: princeps iesias.
Ysaaris vero filius salemoth: filiusqꝫ salemoth
ianadiath: filiusqꝫ eius ieriau primus: amarias
secūdus. iazihel tertius. iechmoā q̃rtus. Fili⁹
ozihel. micha. filius micha. samir. Frat̃ micha
iesia. fili⁹qꝫ iesie zacharias. Filij merari: moo
li ⁊ musi. Filius osiau: bennon. fili⁹ quoqꝫ me
rari: oziau ⁊ soem ⁊ sachur ⁊ hebri. Porro mo
oli filius eleazar: qui non habebat liberos. Fi/

lius vero eis ieramihel. Filij musi: mooli eder et ierimoth. Isti filij leui secundum domos familiarum suarum. Miseruntque et ipsi sortes contra fratres suos filios Aaron coram dauid rege et sadoch et abimelech et principibus familiarum sacerdotalium et leuiticarum tam maiores quam minores: omnes sors equaliter diuidebat. ¶ XXV

Igitur dauid et magistratus exercitus segregauerunt in ministerium filios asaph et heman et ydithun: qui prophetarent in citharis et psalterijs et cymbalis: secundum numerum suum: dedicato sibi officio seruientes. De filijs asaph: zachur et ioseph et nathania et asarela filij asaph sub manu asaph prophetantes iuxta regem. Porro ydithun filij ydithun: godolias: sori. iesaias et sabias et mathathias: sex sub manu patris sui ydithun: qui in cithara prophetabat super confitentes et laudantes dominum. Heman quoque filij heman bocciau. mathanias ozihel: subuhel: et ierimoth. ananias: anani: eliatha: geldelthi et romethiezer et iesbaccasa: mellothi othir mozioth. Omnes isti filij heman videntes regis in sermonibus dei vt exaltaret cornu. Deditque deus heman filios quattuordecim et filias tres. Vniuersi sub manu patris sui ad cantandum in templo domini distributi erant in cymbalis et psalterijs et citharis. in ministeria domus domini iuxta regem: asaph videlicet et ydithun et heman. Fuit autem numerus eorum cum fratribus suis qui erudiebant canticum domini cuncti doctores ducenti octogintaocto. Miseruntque sortes per vices suas ex equo. tam maior quam minor: doctus pariter et indoctus. Egressaque est sors prima ioseph qui erat de asaph: secunda godolie ipsi et filijs eius et fratribus eius duodecim. tertia zachur filijs et fratribus eius duodecim. quarta ysari filijs et fratribus eius duodecim: quinta nathanie filijs et fratribus eius duodecim: sexta bocciau filijs et fratribus eius duodecim: septima israhela filijs et fratribus eius duodecim. octaua ysaie filijs et fratribus eius duodecim. nona mathanie filijs et fratribus eius duodecim. decima semeie filijs et fratribus eius duodecim: vndecima esrahel filijs et fratribus eius duodecim. duodecima asabie filijs et fratribus eius duodecim: tertiadecima subahel filijs et fratribus eius duodecim. quartadecima mathathie filijs et fratribus eius duodecim. quintadecima ierimoth filijs et fratribus eius duodecim. sextadecima ananie filijs et fratribus eius duodecim. septimadecima iesbocase filijs et fratribus eius duodecim. octauadecima anani filijs et fratribus eius duodecim. nonadecima mellothi filijs et fratribus eius duodecim. vicesima eliatha filijs et fratribus eius duodecim: vicesimaprima othir filijs et fratribus eius duodecim. vicesimasecunda goddolathi filijs et fratribus eius duodecim. vicesima tertia aziud filijs et fratribus eius duodecim vicesimaquarta romethiezer filijs et fratribus eius duodecim. ¶ XXVI

Diuisiones autem ianitorum de choritis meselemia filius chore: de filijs asaph filij mesellemie: zacharias primogenitus: iadihel secundus. zabadias tertius. iathanael quartus. abibam quintus. iohanan sextus. elioenai septimus Filij autem obededom. semeias primogenitus. iozabad secundus. iohaa tertius. sachar quartus. nabanael quintus. amihel sextus. ysachar septimus. phollathi octauus. quia benedixit illi dominus. Semei autem filio eius nati sunt filij prefecti familiarum suarum. erant. n. viri fortissimi. Filij ergo semei: othin et raphael et obediel: sabad et fratres eius viri fortissimi: heliu quoque et samathias. Omnes hi de filijs obededom ipsi et filij et fratres eorum fortissimi ad ministrandum: sexagintaduo de obededom. Porro mesellamie filij et fratres eorum robustissimi decem et octo. De hosa autem. i. de filijs merari: semri princeps. Non. n. habuerat primogenitum et idcirco posuerat eum pater eius in principem: helchias secundus. tabelias tertius. zacharias quartus. Omnes hi filij et fratres hosa tredecim. Hi diuisi sunt in ianitores: vt semper principes custodiarum sicut et fratres eorum ministrarent in domo domini. Misse sunt ergo sortes ex equo: et paruis et magnis per familias suas in vnamquamque portarum. Cecidit ergo sors orientalis selemie. Porro zacharie filio eius viro prudentissimo et erudito obtigit plaga septentrionalis. Obededom vero et filijs eius ad austrum in qua parte domus erat seniorum concilium: sephphima et hosa ad occidentem iuxta portam que ducit ad viam ascensionis: custodia contra custodiam. Ad orientem vero leuite sex: et ad aquilonem quattuor per diem: atque ad meridiem similiter in die quattuor: et vbi erat concilium bini et bini. In cellulis quoque ianitorum ad occidentem: quattuor in via: binique per cellulas Ad septentrionem vero et meridiem: quaterni per dies singulos mutabantur: et ad basilicam concilij ad occidentem bini: habentes subiectos alios in via: binique per cellulas. Hec sunt diuisiones ianitorum filiorum chore et merari. Porro achias erat super thesauros domus domini et vasa sanctorum. Filij quoque ledan filij gersonni. De ledan principes familiarum: ledan et gersonni iehieli. Filij iehieli: zatham et iohel fratres eius super thesauros domus domini amramitis et ysaaritis et hebronitis et ozihelitis Subahel autem filius gerson filij moysi prepositus

thesauris: frater q3 eius eliezer cuius filius raabia: ⁊ huius filius ysaias: ⁊ huiꝰ filius ioram: huius q3 filius zechri: ⁊ huius filiꝰ selemith. Ipse selemith ⁊ fres eius sup thesauros scõꝝ: q̄ scificauit dauid rex: ⁊ pñcipes familiaꝝ ⁊ tribuni ⁊ centuriões ⁊ duces exercitus: de bellis ⁊ manubijs plioꝝ: q̄ ꝯsecrauerant ad istaurationem ⁊ supellectilē tēpli dñi. Hec aūt vniuersa scificauit samuel videns ⁊ saul filius cis: ⁊ abner filius ner: ⁊ ioab filius saruie: oēsq3 scificauerāt ea p manū salemith ⁊ fratrū eius. Ysaaritis vero ꝑerat conenias ⁊ filij eius ad opera forinsecus sup israel: ad docendū ⁊ iudicandum eos. Porro de hebronitis asabias ⁊ frēs eius viri fortissimi mille septingenti ꝑerant israheli: trās iordanē ꝯ occidentē: in cunctis opibus dñi ⁊ i ministeriū regis. Hebronitaꝝ autem princeps fuit ieria: sm familias ⁊ cognationes eorum.

Quadragesimo anno regni dauid recensiti sūt ⁊ inuenti sunt viri fortissimi in gazer galaad: fratresq3 eius robustioris etatis duo milia septingenti principes familiaꝝ. Preposuit autem eos dauid rex rubenitis ⁊ gadditis ⁊ dimidie tribui manasse: in omne ministerium dei ⁊ regis.

Capitulum. XXVII

Filij aūt isrl' sm numeꝝ suum pncipes familiarū. tribuni ⁊ cēturiones ⁊ prefecti qui ministrabant regi iuxͣ turmas suas. ingrediētes ⁊ egrediētes p singl'os menses i anno: vigintiqttuor milibꝰ singuli ꝑerant. Prime turme i pmo mense iesboam ꝑerat filius zabdihel: et sub eo vigintiquattuor milia. De filijs phares: pnceps cunctoꝝ pncipum in exercitu mēse pmo. Secundi mensis habebat turmā dudia ahohites. et post se alt' nomie maceloth q regebat ptem exercitꝰ vigītiquattuor milium. Dux q3 turme itie in mense itio erat banaias filius ioiade sacerdotis: et i diuisione sua vigintiqttuor milia. Ipse ē banaias fortissimus inter triginta ⁊ sup triginta. Preerat autem turme ipsiꝰ amizadab filius eiꝰ. Quartꝰ mēse qrto asahel frat' ioab: ⁊ zabedias filiꝰ eiꝰ pꝰ eum: ⁊ i turma eiꝰ vigintiquattuor milia. Quintus mense quinto princeps samaoth iezerites: ⁊ in turma eius vigītiquattuor milia. Sextus mēse sexto hira filius acces thecuites. ⁊ in turma eiꝰ vigītiquattuor milia. Septimꝰ mēse septio helles phallonithes de filijs ephraim. et in turma eius vigintiqttuor milia. Octauꝰ mense octauo sobochai vsathites de stirpe zarai. et in turma eius vigītiquattuor milia. Nonus mēse nono abiezer anathotites de filijs iemin. et in turma eiꝰ vigintiqttuor milia. Decimus mēse decimo marai et ipse nethophatites de stirpe zarai: et i turma eius vigintiquattuor milia. Vndecimꝰ mense vndecimo banaias pharathonites de filijs ephraim: ⁊ in turma eius vigintiqttuor milia. Duodecimus mense duodecimo holdai nethophatites de stirpe gothoniel. et in turma eiꝰ vigintiquattuor milia. Porro tribubus preerant i isrl'. rubenitis: dux eliezer filius zechri. symeonitis: dux saphacias filius macha. leuitis: asabias filius chamuel. aaronitis: sadoch. iuda: heliu frater dauid. ysachar: amri filiꝰ michael. zabulonitis: iesmaias filius abdie neptalitibus: ierimoth filius ozihel. filijs ephraim: osee filius azazia. dimidie tribui manasse. iohel filius phadaie. et dimidie tribui manasse in galaad: iaddo filius zacharie. beniamin autem iasihel filius abner: dan vero ezrihel filius ieroam. Hi pncipes filioꝝ isrl'. Noluit autem dauid numerare eos a viginti annis inferius: qa dixerat dñs ut multiplicaret israel quasi stellas celi. Ioab filiꝰ saruie ceꝑat numerare. nec cōpleuit: quia sup h ira dei irruerat i isrl'. et iccirco nūerus eoꝝ q fuerāt recēsiti nō ē relatus in fastos reg' dauid. Sup thesauros autem regis fuit asmoth filius adihel. His aūt thesauris q erāt in vrbibꝰ ⁊ i vicis et in turribꝰ presidebat ionatha filius ozie. Operi autē rustico et agricolis q exercebant trā ꝑerat ezri filius chelub. vinearūq3 cultoribus semeias romathites: cellis autem vinarijs zabdias aphonites. Nam sup olineta et ficeta q erant i cāpestribus. balanan gederithes. Super apothecas āt olei: ioas. Porro armētis q̄ pascebant' i sarona ꝑpositus fuit cethrai saronites. et sup boues in uallibus saphat filius adli. sup camelos vero vbil ismahelites. ⁊ super asinos. iadias meronathites: super oues q3 iazim agarenꝰ. Oēs hi pncipes substantie regis dauid. Ionathā autē patruus dauid ꝯsiliariꝰ vir prudens et litteratus: ipse et iahihel filius achamoni erant cum filijs regis. Achitophel etiam ꝯsiliariꝰ regis. et chusi arachites amicus reg'. Postꝰ achitophel fuit ioiada filiꝰ banaie et abiathar. Princeps aūt exercitus reg' erat ioab.

C. XXVIII

Conuocauit igit' dauid oēs principes isrl' duces tribuum et ꝑpositos turmarum qui mīstrabāt regi: tribunos q3 et cēturiōes et qui ꝑerāt substātie et possessionibꝰ regis: filiosq3 suos cum eunuchis et potētes et robustissimos quosq3 in exercitu irl'm. Cūq3 surrexisset rex ⁊ stetisset. ait: Audite me fratres

mei ꝛ ppl's meus. Cogitaui vt edificarē domū
in q̄ requiesceret archa federis dñi ꝛ scabellū pe/
dū dñi dei nr̄i: ꝛ ad edificandū oīa preparaui.
Deus aūt dixit mihi. Nō edificabis domū noī
meo: eo q̄ sis vir bellator ꝛ sanguinē fuderis:
sed elegit dñs deus isrl' me de vniuersa domo
p̄ris mei vt essem rex sup isrl' in sempiternū. De
iuda.n.elegit p̄ncipes. Porro de domo iuda
domū p̄ris mei: ꝛ de filijs patris mei placuit ei
vt me eligeret regē sup cunctū isrl': s3 ꝛ de filijs
meis. filios.n. mihi multos dedit dñs: elegit sa
lomonē filiū meū vt sederet i throno regni dñi
sup isrl': dixitq3 mihi. Salomon filius tuus edi
ficabit domū meam ꝛ atria mea. Ipsū.n.elegi
mihi in filiū: ꝛ ego ero ei in patrē: ꝛ firmabo re
gnū eius vsq3 in eternū: si p̄seuerauerit facere p̄
cepta mea ꝛ iudicia: sicut ꝛ hodie. Nunc ergo
corā vniuerso cetu isrl' audiēte deo nr̄o: custodi
te ꝛ ꝑquirite cuncta mandata dñi dei nr̄i vt pos
sideatis terrā bonā: ꝛ relinquatis eā filijs vr̄is
post vos vsq3 in sempiternū. Tu aūt salomon
fili mi scito deū p̄ris tui: ꝛ serui ei corde p̄fecto ꝛ
aīo voluntario. Oīa.n. corda scrutatur dñs: ꝛ
vniuersas mentiū cogitatiōes intelligit. Si q̄si
eris eū: inuenies: si aūt dereliq̄ris eū, p̄ijciet te in
eternū. Nunc ergo q2 elegit te dñs vt edifica/
res domū scūarij: ꝯfortare ꝛ p̄fice. Dedit autē
dauid salomoni filio suo descriptionē porticus
ꝛ templi ꝛ cellarioꝝ ꝛ cenaculi ꝛ cubiculoꝝ in
adytis ꝛ domus ꝓpitiationis: necnō ꝛ oīum q̄
cogitauerat atrioꝝ: ꝛ exedraꝝ p circuitū i the/
sauros domus dñi ꝛ in thesauros scōꝝ: diuisio
nūq3 sacerdotaliū et leuiticaꝝ oīa opera domus
dñi. et in vniuersa vasa ministerij templi dñi:
aurū in pondere p singula vasa ministerij ar/
genti quoq3 pōdus ꝓ vasoꝝ et operū diuersita
te: s3 et in cādelabra aurea: et ad lucernas: aurū
ꝓ mēsura vniuscuiusq3 cādelabri et lucernarū
silr̄ et in cādelabra argētea: et i lucernas eoꝝ
ꝓ diuersitate mēsure: pondus argēti tradidit.
Aurū quoq3 dedit i mēsas ꝓpositiōis ꝓ diuer
sitate mēsaꝝ: silr̄ et argētū in alias mēsas ar
gēteas. Ad fuscinulas quoq3 et phialas et thu
ribula ex auro purissimo: et leunculos aureos
ꝓ q̄litate mēsure pōdus distribuit: i leunculū
et leunculū: silr̄ et in leōes argēteos diuersū
argēti pōdus separauit. Altari aūt i quo adole
bat incēsū: aurū purissimū dedit et vt ex ipo fie
ret silitudo q̄drige cherubin extēdentiū alas et
velantiū archā federis dñi. Oīa inq̄t venerūt
scripta manu dñi ad me. vt intelligerem vni/
uersa opera exēplaris. Dixit quoq3 dauid salo
moni filio suo. Viriliť age ꝛ ꝯfortare: ꝛ fac: ne
timeas ꝛ ne paueas. Dñs.n.deus meus tecū
erit: ꝛ nō dimittet te nec derelinq̄t: donec p̄fici/
as oē op⁹ ministerij domus dñi. Ecce diuisiōes
sacerdotū ꝛ leuitaꝝ in oē ministeriū dom⁹ dñi
assistūt tibi ꝛ parati sunt: ꝛ nouerūt tā p̄ncipes
q̄3 ppl's oīa precepta tua. ¶ XXIX

Locutusq3 est dauid rex ad oēm ecclesi
am. Salomonē filium meū vnū elegit
dñs adhuc puerū ꝛ tenellū. Opus enim grāde
est: neq3 eni hōi p̄parať habitatio. s3 deo. Ego
enim totis viribus meis preparaui ipensas do
mus dñi dei mei: aurum ad vasa aurea: ꝛ argē
tū: in argētea: es in enea: ferrū in ferrea: ligna
ad lignea: lapides onychinos ꝛ q̄si stibios ꝛ di
uersoꝝ coloꝝ: oēmq3 p̄ciosū lapidē: ꝛ marmor
pariū abundantissime. ꝛ sup hec q̄ obtuli in do
mum dei mei de peculio meo: aurū ꝛ argentū
do in tēplum dei mei: exceptis his que p̄paraui
in edem sanctam: tria milia talenta auri de auro
ophir: ꝛ septē milia talentoꝝ argenti ꝓbatissi/
mi ad deaurandos parietes templi: ꝛ vbicūq3
opus est aurū de auro: ꝛ vbicūq3 opus ē argen
tum de argento. Opera fiāt p manus artificū
ꝛ siqs sponte offert impleat manum suā hodie:
ꝛ offerat qđ voluerit dño. Polliciti sunt itaq3
principes familiaꝝ ꝛ ꝓceres tribuum israel: tri
buni quoq3 ꝛ centuriones ꝛ principes possessio
num regis: dederūtq3 in opa domus dñi auri:
talenta qnq3 milia ꝛ solidos decē milia: argēti
talenta decē milia: ꝛ eris talenta decē ꝛ octo mi
lia: ferri quoq3 centū milia talentoꝝ: ꝛ apđ quē
cūq3 inuenti sunt lapides dederūt in thesaurum
domus dñi p manū iehihel gersonitis. Letatus
q3 est ppl's cum vota sponte ꝓmitterent: q2 cor
de toto offerebāt ea dño. Sed ꝛ dauid rex leta/
tus est gaudio magno: ꝛ bñdixit dño corā vni/
uersa multitudine: ꝛ ait. Bñdictus es dñe de⁹
isrl' patris nr̄i: ab eterno in eternū. Tua est dñe
magnificentia ꝛ potētia ꝛ gloria atq3 victoria:
ꝛ tibi laus. Cūcta.n.q̄ in celo sunt ꝛ i terra: tua
sunt. Tuū dñe regnū: ꝛ tu es sup oēs pricipes
Tue diuitie: ꝛ tua est gloria: tu dñaris omniū
In manu tua virt⁹: ꝛ potētia in manu tua ma/
gnitudo ꝛ imperiū oīum. Nunc igiť deus nr̄
ꝯfitemur tibi: ꝛ laudamus nomē tuū inclytum
Quis ego ꝛ qs populus meus: vt possimus h
tibi vniuersa ꝓmittere: Tua sunt oīa: ꝛ q̄ đ ma
nu tua accepim⁹ dedimus tibi. Peregrini.n.
sumus corā te ꝛ aduene: sicut oēs patres nostri
Dies nr̄i q̄si vmbra sup terra: ꝛ nulla est mora
Dñe de⁹ nr̄: oīa hec copia quā parauim⁹ vt edi

ficaret̃ domus noĩ scõ tuo: de manu tua ē ⁊ tua
sunt oĩa. Scio deus meus ꝙ ꝓbes corda ⁊ sim
plicitatē diligas: vñ ⁊ ego in simplicitate cordis
mei letus obtuli vniuersa hec: ⁊ populū tuū q
hic repertus est vidi cū ingēti gaudio tibi offer
re donaria. Dñe deus abrahā ⁊ isaac ⁊ isrl̃ pa/
trū nostroꝝ custodi in eternū hanc voluntatem
cordis coꝝ: ⁊ semꝑ in veneratione tui mēs ista
ꝑmaneat. Salomoni qꝫ filio meo da cor perfe/
ctum: vt custodiat mādata tua ⁊ testimonia tua
⁊ cerimonias tuas: ⁊ faciat vniuersa: ⁊ edificet
edem cuius ipensas paraui. Precepit aũt da/
uid vniuerse ecclesie. Bñdicite dño deo nostro
Et bñdixit oĩs ecclesia dño deo patrum suoꝝ: ⁊
inclinauerunt se ⁊ adorauerunt deum: ⁊ deide
regem. Immolaueruntqꝫ victimas dño: ⁊ ob
tulerunt holocausta die sequenti: tauros mille.
arietes mille. agnos mille cū libaminibus suis
⁊ vniuerso ritu abundantissime in oēm israhe
Et comederunt ⁊ biberunt corā dño in die illo l
cum grandi leticia: ⁊ vnxerunt secūdo salomo
nem filium dauid. Vnxerūt aũt cū dño in prin
cipem ⁊ sadoch in pontificem. Seditqꝫ salomō
suꝑ soliū dñi in regē ꝓ dauid pr̃e suo: ⁊ cunctis
placuit: ⁊ paruit illi oĩs israel. Sed ⁊ vniuersi
ꝑncipes ⁊ potentes ⁊ cuncti filij regis dauid d̃
derūt manū: ⁊ subiecti fuerunt salomoni regi.
Magnificauit ergo dñs salomonē suꝑ omneꝫ
israel: ⁊ dedit illi gloriā regni qualeꝫ nullus ha
buit ante eum rex israel. Igit̃ dauid filius isai
regnauit super vniuersū israel: ⁊ dies quibus
regnauit suꝑ israel fuerunt quadraginta anni.
In hebron regnauit septem annis: ⁊ in hierl̃m
annis trigintatribus: ⁊ mortuus est in senectu
te bona plenus dierum ⁊ diuitijs ⁊ gloria ⁊ re/
gnauit salomon filius eius pro eo. Gesta autē
dauid regis priora: ⁊ nouissima scripta sunt in
libro samuel videntis: ⁊ in libro nathan ꝓphe
te: atqꝫ in volumine gad videntis: vniuersiqꝫ
regni eius fortitudinis ⁊ tempoꝝ que trāsierūt
sub eo siue in israel siue in cūctis regnis terraꝝ
¶ Explicit Dabreiami liber primus.

Incipit Dabreiamin siue paralypomenon li/
ber secundus. Capitulum. ¶ I

C Onfortatus est ergo salomon fili⁹
dauid in regno suo: ⁊ dñs erat cuꝫ
eo: ⁊ magnificauit eum in excelsum
Precepitqꝫ salomon vniuerso isra
heli tribunis ⁊ centurionibus ⁊ ducibus ⁊ iudi
cibus omnis israhel et principibus familiaruꝫ:
et abijt cū vniuersa multitudine in excelsum ga
baon: vbi erat tabernaculū federis dñi: quod
fecit moyses famulus dei in solitudine. Archā
autem dei adduxerat dauid de cariathiarim i lo
cum quem ꝑparauerat ei: ⁊ vbi fixerat illi taber
naculum: hoc est in irl̃m. Altare quoqꝫ eneū qd̃
fabricatus fuerat beselehel filius viri filij vr: ibi
erat corā tabnaculo dñi: qd̃ et requisiuit salomō
⁊ oĩs ecclesia. Ascēditqꝫ salomon ad altare ene
um coram tabernaculo federis dñi: ⁊ obtulit in
eo mille hostias. Ecce aũt in ipa nocte apparuit
ei deus dicens. Postula qd̃ vis. vt dē tibi. Di
xitqꝫ salomon deo. Tu fecisti cum dauid patre
meo miam magnam: ⁊ ꝯstituisti me regem pro
eo. Nūc ergo dñe deus impleat̃ ſmo tuus quē
pollicitus es dauid patri meo. Tu enĩ me fecisti
regē super pplm̃ tuū multū: q taꝫ inumerabilis
est ꝙꝫ puluis terre. Da mihi sapiam ⁊ intelligē
tiam: vt ingrediar ⁊ egrediar corā populo tuo.
Quis. n. pōt hūc populū tuū digne: q tam grā/
dis: est iudicare. Dixit aũt deus ad salomonem
Qr hoc magis placuit cordi tuo ⁊ nō postulasti
diuitias ⁊ substantiā ⁊ gloriaꝫ: neqꝫ animas eo
rū q te oderant: sed nec dies vite plurimos: pe/
tisti aũt sapiam ⁊ sciam: vt iudicare possis popu
lum meum: suꝑ quē cōstitui te regem: sapientia
⁊ scia data sunt tibi. Diuitias aũt ⁊ substantiam
⁊ gloriam dabo tibi. ita vt nullus in regib⁹ nec
ante te nec post te fuerit similis tui. Venit ergo
salomon ab excelso gabaon in irl̃m. coraꝫ taber
naculo federis ⁊ regnauit suꝑ isrl̃. Cōgrega/
uitqꝫ sibi currus ⁊ eqtes: ⁊ facti sunt ei mille q̄/
drigenti currus: ⁊ duodeci milia eqtum. ⁊ fecit
eos esse in vrbibus q̄drigarū ⁊ cū rege in irl̃m.
Prebuitqꝫ rex argētum ⁊ auꝝ in irl̃m q̄si lapi
des: ⁊ cedros q̄si sycomoros q̄ nascunt̃ in cāpe
stribus multitudīe magna. Adducebant̃ aũt ei
eq de egypto ⁊ de choa a negociatorib⁹ regis: q
ibant ⁊ emebāt ꝑcio q̄drigā equoꝝ sexcēt̄is ar/
genteis equum centum qnq̄ginta. Similiter de
vniuersis regis cetheorum: ⁊ a regibus syrie.
emptio celebratur. ¶ II

D Ecreuit aũt salomon edificare domum
nomini dñi: ⁊ palatium sibi. Et nume/
rauit septuaginta milia viroꝝ portanti
um humeris: ⁊ octoginta milia qui cederent la
pides in mōtibus: prepositosqꝫ coruꝫ tria milia
sexcentos. Misit quoqꝫ ad hirā regē tyri dicēs
Sicut egisti cum dauid patre meo. ⁊ misisti ei li
gna cedrina vt edificaret sibi domum in qua et
habitauit: sic fac mecum vt edificem domū noĩ
dñi dei mei vt ꝯsecrem eā: ad adolenduꝫ icensū
coram illo ⁊ fumiganda aromata: ⁊ ad ꝓposi/
tionem panuꝫ sempiternū: ⁊ ad holocustomata

mane ⁊ vespe: sabbatis q̃ȝ ⁊ neomenijs: ⁊ solē nitatibus dñi dei nr̄i in sempiternū q̄ mandata sunt israheli. Domus eni quã edificare cupio magna est. Magnus est eni deus nr̄ sup oēs deos. Quis ḡ poterit p̄ualē ut edificet ei di/ gnã domū? Si. n. celū et celi celoꝝ cape eū neq̄ unt q̄ntus ego sū ut possim edificare ei domuȝ Sed ad h̄ tm̄: ut adoleat̄ incensum coram illo. Mitte ḡ mihi virū eruditū q nouerit opari in auro ⁊ argēto. ere ⁊ ferro: purpura coccino ⁊ hyacintho. ⁊ qui sciat sculpe celaturas cum his artificib⁹ q̃s mecū habeo i iudea ⁊ i irl̄m quos preparauit dauid pr̄ meus. Sȝ ⁊ ligna cedrina mitte mihi ⁊ arthceutina ⁊ pinea de libão. Scio .n. ꝙ serui tui nouerint cedere ligna de libano. Et erūt serui mei cum seruis tuis. ut parentur mihi ligna plurima. Dom⁹ eni quã cupio edi/ ficare magna est nimis et iclyta. Preterea ope rarijs qui cesuri sunt ligna seruis tuis dabo in cibaria tritici choros viginti milia. et ordei cho ros totidem: olei q̃ȝ sata viginti milia. Dixit au teȝ hiram rex tyri p lr̄as quas miserat salomo/ ni. Quia dilexit dn̄s ppl̄m suum. iccirco te re/ gnare fecit sup eū. Et addidit dicens. Benedi ctus dn̄s de⁹ isrl̄ q fecit celuȝ ⁊ traȝ: q dedit da/ uid regi filiū sapientem ⁊ eruditū ⁊ sēsatuȝ atq̃ȝ prudentē: ut edificaret domuȝ dn̄o. ⁊ palatium sibi. Misi ḡ tibi virū prudentem ⁊ scientissimū hyram patrē meum filium mulieris de filiab⁹ dan: cuius pat̄ fuit tyrius: q nouerit operari in auro ⁊ argēto: ere ⁊ ferro ⁊ marmore ⁊ lignis in purpura q̃ȝ ⁊ hyacintho ⁊ byssino ⁊ cocci/ no: ⁊ q sciat celare oēm sculpturã: ⁊ adinueni/ re prudēter qd̄cūq̃ȝ in ope necessariū ē: cū arti/ ficibus tuis ⁊ cū artificibus dn̄i mei dauid pa/ tris tui. Triticū ergo ⁊ ordeū ⁊ oleū ⁊ vinuȝ: q̄ pollicitus es dn̄e mi mitte seruis tuis. Nos āt cedemus ligna de libano q̄t necessaria habuer̄ ⁊ applicabimus ea ratibus p mare i ioppe: tuū aūt erit trãsferre ea in irl̄m. Numerauit igit̄ sa lomon oēs viros ꝓselitos q erãt in tra isrl̄ post dinumerationē quã dinumerauit dauid pater eius: ⁊ inuenti sunt centū q̄nquagītatria milia ⁊ sexcenti. Fecitq̃ȝ ex eis septuaginta milia qui humeris onera portarent: ⁊ octoginta milia q lapides de montibus cederent: tria aūt milia ⁊ sexcentos ꝑpositos operū populi. III

Cepit salomon edificare domum dn̄i in irl̄m in monte moria q demōstratus fuerat dauid patri eius: in loco quē pa rauerat dauid in area hornan iebusei. Cepit āt edificare mense secūdo: anno quarto regni sui. Et hec sunt fundamēta q̄ iecit salomon vt edi/ ficaret domū dei: longitudinis cubitos in men sura ꝑma sexaginta: latitudinis cubitos viginti. Porticū vero añ frontē q̄ tendebat̄ in longuȝ iuxta mēsurã latitudis domus: cubitoꝝ viginti. Porro altitudo centū viginti cubitorum erat. Et deaurauit eã itrinsecus auro mundissimo. Domū q̃ȝ maiorem texit tabulis ligneis abie/ gnis: ⁊ laminas auri obrizi affixit per totum. Sculpsitq̃ȝ in ea palmas: ⁊ q̄si cathenulas se in uicem cōplectentes. Strauit quoq̃ȝ pauimētū tēpli ꝑciosissimo marmore decore ml̄to. Por ro auꝝ erat ꝓbatissimum: de cuius laminis te xit domum ⁊ trabes eius ⁊ postes ⁊ parietes ⁊ ostia celauit Cherubin in parietibus. Fecit q̃ȝ domū sci̅ sãctoꝝ: lōgitudinē iuxta latitudinē domus cubitoꝝ viginti: ⁊ latitudineȝ similiter viginti cubitoꝝ. Et laminis aureis texit eam quasi talentis sexcentis: sed ⁊ clauos fecit aure os: ita vt singuli claui siclos q̄nquagenos appē derent. Cenacula q̃ȝ texit auro. Fecit etiam in domo sci̅ sanctoꝝ cherubin duos opere statua/ rio: ⁊ texit eos auro. Ale cherubin viginti cu/ bitis extendebant̄: ita vt vna ala haberet cubi tos q̄nq̃ȝ ⁊ tangeret parietē dom⁹: ⁊ altera q̄n/ q̃ȝ cubitos habēs alã tangeret alteri⁹ cherub. Sil'ter cherub alteri⁹ ala q̄nq̃ȝ hēbat cubitos ⁊ tangebat parietē: ⁊ ala eius altera q̄nq̃ȝ cubi toꝝ: alã cherub alterius ꝯtingebat. Igitur ale vtriusq̃ȝ cherub expanse expanse erant: ⁊ extē debant̄ p cubitos viginti. Ipsi aūt stabant ere ctis pedibus: ⁊ facies eoꝝ erant versus ad exte/ riorē domū. Fecit q̃ȝ velū ex hyacintho purpu ra cocco ⁊ bysso: ⁊ intexuit ei cherubin. Añ fo/ res etiã templi duas colūnas: q̄ triginta ⁊ q̄nq̃ȝ cubitos habebãt altitudinis. Porro capita ea/ rum q̄nq̃ȝ cubitoꝝ: necnō ⁊ q̄si cathenulas in oraculo: ⁊ supposuit eas capitibus colūnaruȝ. Malogranata etiã centū: q̄ cathenulis iterpo suit. Ipsas q̃ȝ colūnas posuit in vestibulo tēpli vnam a dextris alteram a sinistris. Eam que a dextris erat vocauit iachin: ⁊ que ad leuã voca uit booz. IIII

Fecit quoq̃ȝ altare eneū viginti cubitoꝝ longitudinis: ⁊ viginti cubitoꝝ latitu dinis: ⁊ decē cubitoꝝ altitudinis. Ma re etiã eneū fusile decēȝ cubitis a labio vsq̃ȝ ad labiū: rotundū per circuituȝ. Quinq̃ȝ cubitos habebat altitudinis: ⁊ funiculus triginta cubi/ toꝝ ãbigebat gyrū ei⁹. Similitudo quoq̃ȝ boū erat subter illud. Et decē cubitis q̄dã extrīsec⁹ celature: q̄si duob⁹ v'sib⁹ labiū mar̄ circuibãt

Boues autem erant fusiles: ⁊ ipsuȝ mare sup duodecim boues īpositum erat: quoꝝ tres res/
piciebant ad aquilonē: ⁊ alij tres ad occidentē. Porro tres alij meridiē: ⁊ tres q̄ reliqui erant
orientē: habētes mare suppositū. Posteriora aūt boū erant intrinsecus sub mari. Porro va
stitas eius hēbat mēsurā palmi: ⁊ labiū illi⁹ erat q̄si labiū calicis vel repandi lilij: capiebatq̧ tria
milia metretas. Fecit q̧ conchas decē ⁊ posuit qnq̧ a dextris ⁊ qnq̧ a sinistris: vt lauarent in
eis oīa q̄ in holocaustū oblaturi erant. Porro i mari sacerdotes lauabant. Fecit aūt ⁊ candela
bra aurea decē ꝑm spēm quā iusserat fieri ⁊ po suit ea in tēplo: qnq̧ a dextris ⁊ qnq̧ a sinistr.
Necnō ⁊ mensas decem: ⁊ posuit eas in tēplo qnq̧ a dextris ⁊ qnq̧ a sinistris. Phialas q̧
aureas centum. Fecit etiam atrium sacerdotuȝ basilicam grandē: ⁊ ostia in basilica que texit
ere. Porro mare posuit in latere dextro ꝯ oriē tē ad meridiē. Fecit aūt hyram lebetes ⁊ crea/
gras ⁊ phialas ⁊ ꝯpleuit oē opus regis i domo dei h̄ est colūnas duas ⁊ epistilia ⁊ capita ⁊ q̄si
quedā retiacula q̄ capita tegerent sup epistylia. Malogranata q̧ q̄dringenta: et retiacula duo
ita vt bini ordines malogranatoꝝ singulis re/ tiaculis iungerent: q̄ ꝓtegerent epystilia: et ca
pita colūnaꝝ. Bases etiā fecit et ꝯchas: q̄s sup posuit basibus: mare vnū: boues q̧ duodecim
sub mari: et lebetes et creagras et phyalas.
Oia vasa fecit salomoni hyrā pater eius in do mo dn̄i ex ere mundissimo. In regione iorda/
nis fudit ea rex in argyllosa terra: iter sochot et Saredatha. Erat aūt multitudo vasoꝝ inume
rabilis: ita vt ignoraret pondus eris. Fecitq̧ salomon oia vasa domus dei: et altare aureum
et mensas: et sup eas panes ꝓpositionis. Can delabra q̧ cū lucernis suis vt lucerent ante ora
culū iuxta ritum ex auro purissimo: et florentia q̄dā et lucernas et forcipes aureos. Oia de au
ro mundissimo facta sunt. Thimiamateria q̧ ⁊ thuribula ⁊ phialas ⁊ mortariola: ex auro pu
rissimo. Et ostia cclauit tēpli interioris. i. in scā sanctoꝝ: ⁊ ostia templi forinsecus aurea. Sicq̧
ꝯpletū ē oē opus qd̄ fecit salomō in domo dn̄i.

V

Intulit igitur salomon oia que vouerat dauid pater suus: argētū ⁊ au rū ⁊ vniuersa vasa posuit in thesauris
domus dn̄i. Post q̄ ꝯgregauit maiores natu isrl̄: ⁊ cūctos pncipes tribuū: ⁊ capita familiaꝝ
de filijs isrl̄ in irlm: vt adduceret archā federis dn̄i de ciuitate dauid q̄ est in syon. Venerunt
itaq̧ ad regē oēs viri isrl̄: in die solēni mensis septimi. Cūq̧ venissent cuncti senioꝝ isrl̄. por
tauerunt leuite archā. ⁊ intulerūt eā. ⁊ oēm pa raturā tabernaculi. Porro vasa scūarij q̄ erant
in tabernaculo portauerunt sacerdotes cū leui/ tis. Rex aūt salomon ⁊ vniuersus cetus isrl̄. ⁊
oēs qui fuerāt ꝯgregati: ante archā imolabant arietes ⁊ boues absq̧ vllo numero: tanta enim
erat multitudo victimaꝝ. Et intulerunt sacer/ dotes archā federis domini i locū suuȝ: idest ad
oraculū tēpli in scā scōꝝ subter alas cherubin: ita vt cherubin expanderēt alas suas sup locuȝ
in quo posita erat archa. ⁊ ipsam archā tegerēt cū vectibus suis. Vectiū aūt qbus portabat ar
cha q2 paululū longiores erāt capita parebāt an te oraculū. Si vo q̄s paululū fuisset extrinsec⁹.
eos videre non poterat. Fuit itaq̧ archa ibi vs q̧ in p̄ntem diem. Nihil q̧ erat aliud in archa
nisi due tabule: quas posuerat moyses in oreb q̄n legem dedit domin⁹ filijs israel egredienti/
bus ex egypto. Egressis autē sacerdotibus de scūario oēs eni sacerdotes q̄ ibi potuerāt inue/
niri scificati sūt: nec adhuc in illo tp̄e vices ⁊ mi nisterioꝝ ordo int̄ eos diuisus erat: tā leuite q̧
cantores. idest ⁊ q̄ sub asaph erāt. ⁊ qui sub he mā. et q̄ sub ydithun. filij et frēs eorum vestiti
byssinis. cimbalis et psalterijs et citharis cōcre pabant stantes ad orientalē plagā altaris et cuȝ
eis cantores centū viginti canētes tubis. Igit̄ cunctis parit̄ et tubis et voce et cimbalis et or/
ganis et diuersi generis musicoꝝ ꝯcinētib⁹. et vocē in sublime tollentib⁹. lōge sonitus audie/
bat̄: ita vt cuȝ dn̄m laudare cepissent et dicere. Cōfitemini dn̄o q̄m bonus: q̄m in eternū mia
eius. impleret̄ dom⁹ dei nube: ne possent sacer dotes stare et ministrare ꝓpter caliginē. Com
pleuerat eni gloria dn̄i domum dei.

VI

Tunc salomon ait. Dn̄s pollicitus ē vt habitaret in caligine: ego autē edificaui domū nomini eius: vt hitaret ibi i ppe
tuū. Et ꝯuertit rex faciem suā. ⁊ benedixit vni uerse multitudini israel. Nā oīs turba stabat i
tenta. Et ait. Benedictus dn̄s de⁹ israel: q̄ qd̄ locutus ē dauid p̄ri meo: ope cōpleuit dicēs. A
die q̄ eduxi ppl̄m meū de terra egypti: nō elegi ciuitatē de cūctis tribub⁹ isrl̄ vt edificaret̄ in ea
domus nomi meo. neq̧ elegi quēq̄ alium viꝝ vt eēt dux in pplo meo israel: sed elegi irlm vt
sit nomē meū in ea. ⁊ elegi dauid: vt ꝯstituerē eū sup ppl̄m meū israel. Cūq̧ fuisset volūtatis
dauid p̄ris mei vt edificaret domuȝ noī dn̄i ea israel. dixit dominus ad eū. Quia hec fuit vo/
luntas tua vt edificares domum nomini meo:

bene qdem fecisti huiuscemodi habere volunta
tem: sed nō tu edificabis mihi domū. Veruntñ
filius tuus q egredieť de lūbis tuis: ipse edifica
bit domum nōi meo. Cōpleuit ergo dñs ſmo/
nem suū quem locutus fuerat: ⁊ ego surrexi ꝓ
dauid patre meo ⁊ sedi super thronū israel sicut
locutus est dñs: ⁊ edificaui domū nomini dñi
dei israel: ⁊ posui in ea archā in qua est pactum
dñi qđ pepigit cū filijs israel. Stetit ergo corā
altare dñi ex aduerso vniuerse multitudinis is/
rael: ⁊ extendit manus suas. Siquidē fecerat
salomon basim eneam ⁊ posuerat eā in medio
basilice: habentē qnq cubitos lōgitudinis ⁊ qn/
q latitudinis ⁊ tres cubitos altitudinis. Stetit
q sup eā: ⁊ deinceps flexis genibus ꝯ vniuer
sam multitudinē israel: ⁊ palmis in celum leua
tis: ait. Dñe deus israel: nō est similis tui deus
in celo ⁊ in terra: q custodis pactū ⁊ misericor/
diā cū seruis tuis: q ābulant corā te in toto cor
de suo. q pstitisti seruo tuo dauid patri meo q̄/
cūq locutus fueras eis: ⁊ q̄ ore ꝓmiseras: ope
cōplesti: sicut ⁊ p̄sens tēpus ꝓbat. Nunc ergo
dñe deus israel imple seruo tuo patri meo dauid
q̄cunq locutus es: dicēs. Nō deficiet ex te vir
corā me q sedeat sup thronū israel: ita tñ si custo
dierint filij tui vias meas: ⁊ ābulauerint i lege
mea: sicut ⁊ tu ambulasti corā me. Et nunc dñe
deus isrł firmeť sermo tuus: quē locutus es ser
uo tuo dauid. Ergo ne credibile est: vt habitet
deus cū hōibus sup terrā? Si celū ⁊ celi celoꝝ
nō te capiunt: quāto magis domus ista quā edi
ficaui. Sed ad h̄ tñ facta est: vt respicias oratio
nē serui tui ⁊ obsecrationē eius dñe deus me⁹:
⁊ audias preces quas fundit famulus tuus co/
ram te: vt aperias oculos tuos sup domū istā
diebus ac noctibus sup locū in q̄ pollicitus es
vt inuocareť nomen tuū ⁊ exaudires orationem
quā seruus tuus orat in eo: exaudi p̄ces famu
li tui: ⁊ populi tui israel. Quicūq orauerit i lo
co isto: exaudi de habitaculo tuo: idest de celis:
⁊ ꝓpiciare. Si peccauerit qspiā in ꝓximū suū
⁊ iurare ꝯ eū paratus venerit: seq maledicto
cōstrinxerit corā altare in domo ista: tu audies
de celo: ⁊ facies iudiciū seruoꝝ tuoꝝ: ita vt red
das iniq viā suā in caput ꝓpriū: ⁊ vlciscaris iu
stum retribuens ei ſm iusticiā suā. Si supatus
fuerit populus tuus isrł ab inimicis: peccabūt
eni tibi: ⁊ ꝯuersi egerint pniā: ⁊ obsecrauerit
nomē tuū: ⁊ fuerint deprecati te in loco isto: tu
exaudies de celo: ⁊ ꝓpitiare pctō populi tui isrł
⁊ reduc eos in terrā quā dedisti eis ⁊ patribus
eoꝝ. Si clauso celo pluuia nō fluxerit ꝓpť pctā
populi tui: ⁊ depcati te fuerint in loco isto ⁊ con
fessi nōi tuo: ⁊ ꝯuersi a pctis suis cū eos afflixe
ris: exaudi de celo dñe: ⁊ dimitte pctā suis tuis
⁊ populi tui isrł: ⁊ doce eos viā bonā: p quā in
grediaňť: ⁊ da pluuiā terre quā dedisti pplo tuo
ad possidendū. Fames si orta fuerit in terra: ⁊
pestis etiā erugo ⁊ aurugo ⁊ locusta ⁊ brucus: ⁊
hostes vastatis regionibus portas obsederint
ciuitatis: oisq plaga ⁊ infirmitas p̄sserit: siqs
de populo tuo isrł fuerit depcatus: cognoscens
plagā ⁊ infirmitatē suā: ⁊ expāderit manus su
as in domo hac: tu exaudies de celo de sublimi
.s. habitaculo tuo: ⁊ ꝓpitiare: ⁊ redde vnicuiq
ſm vias suas quas nosti eū habere i corde suo
Tu.n. solus nosti corda filioꝝ hoiū: vt time/
ant te ⁊ ābulent in vijs tuis: cunctis diebus q
bus viuunt sup faciē terre quā dedisti patrib⁹
nostris. Externū q̄ qui non est de populo tuo
isrł: si venerit de terra longinqua ꝓpter nomē
tuū magnū ⁊ ꝓpter manum tuā robustā: ⁊ bra
chiū tuum extentū: ⁊ adorauerit in loco isto: tu
exaudies de celo firmissimo habitaculo tuo: ⁊
facies cuncta ꝓ qbus inuocauerit te ille pegrin⁹
vt sciant oēs populi terre nomē tuū: ⁊ timeant
te sicut populus tuus isrł: ⁊ cognoscant qr no/
men tuū inuocatū est sup domum hanc: quam
edificaui noi tuo. Si egressus fuerit popłs tu⁹
ad bellū ꝯ aduersarios suos p viā in qua mise
ris eos: adorabunt te ꝯtra viā in qua ciuitas h̄
est quā elegisti: ⁊ domus quā edificaui noi tuo:
vt exaudias de celo preces eoꝝ ⁊ obsecrationē
⁊ vlciscaris. Si aūt peccauerit tibi. neq. n. est
hō q non peccet: ⁊ iratus fueris eis: ⁊ tradide/
ris hostibus: ⁊ captiuos duxerint eos in terrā
longinquā vel certe q̄ iuxta est: ⁊ ꝯuersi i corde
suo in terra ad quā captiui ducti fuerant egerit
pniam: ⁊ depcati te fuerint in terra captiuitatis
sue dicentes: peccauimus: iniq fecimus: iniuste
egimus et reuersi fuerit ad te in toto corde suo
et in tota aīa sua in terra captiuitatis sue ad quā
ducti sunt: adorabunt te ꝯ viam terre sue: quā
dedisti patribus eoꝝ: et vrbis quam elegisti: et
domus quā edificaui noi tuo: vt exaudias de ce
lo hoc est de firmo habitaculo tuo preces eoꝝ:
⁊ facias iudiciū: et dimittas populo tuo q̄uis
pctori. Tu es.n. deus meus. Aperiant quęso
oculi tui: et aures tue intente sint ad orationē
que fit in loco isto. Nunc igitur ꝯsurge dñe de
us in requiem tuam: tu et archa fortitudinis tue
Sacerdotes tui dñe deus induant salutem: et
sancti tui letentur in bonis. Dñe deus meus
ne auerteris faciē xpi tui. Memento misericordiaꝝ

dauid serui tui. VII

C Umq3 complesset salomon fundens p̃
ces. ignis descendit de celo. ⁊ deuora/
uit holocausta ⁊ victimas. et maiestas
domini impleuit domu3: nec poterant sacerdo
tes igredi templum domini eo ꝙ impleſſet ma
ieſtas domini templũ. Sed ⁊ omnes filij iſra/
el videbãt descendentẽ ignẽ. ⁊ gloriã dñi ſuper
domũ. ⁊ corruentes ꝓni in terrã ſup pauimen
tũ ſtratũ lapide adorauerunt ⁊ laudauerunt do
minũ qm̃ bonus. qm̃ in ſecula miſericordia ei⁹
Rex aũt ⁊ oĩs ppl's imolabant victimas corã
domino. Mactauit igit̃ rex ſalomõ hoſtias bo
um vigintiduo milia: arietũ centũ viginti mi/
lia. Et dedicauit domũ dei rex ⁊ vniuerſus po
pulus. Sacerdotes aũt ſtabãt i officijs ſuis. ⁊
leuite in organis carminu3 dñi. que fecit dauid
rex ad laudandũ dñm. qm̃ bonus. qm̃ in eter/
nũ mĩa eius. hymnos dauid canẽtes p manus
ſuas. Porro ſacerdotes canebãt tubis añ eos.
cũctuſq3 iſrael ſtabat. Sanctificauit q3 ſalomon
mediũ atrij ante templũ dñi. Obtulerat eni ibi
holocauſta ⁊ adipes pacificoꝝ. q2 altare eneu3
qđ fecerat nõ poterat ſuſtinere holocauſta ⁊ ſa/
crificia ⁊ adipes pacificoꝝ. Fecit ḡ ſalomon ſo
lẽnitatẽ in tpe illo ſeptẽ dieb⁹ ⁊ oĩs iſrael cũ eo.
eccleſia magna valde. ab itroitu emath vſq3 ad
torrentẽ egypti. Fecitq3 die octauo collecta3 eo
ꝙ dedicaſſet altare ſeptem diebus. ⁊ ſolẽnitatẽ
celebraſſet diebus ſepte3. Igit̃ in die viceſimo
tertio menſis ſeptimi dimiſit populos ad taber
nacula ſua. letantes atq3 gaudentes ſup bono
qđ fecerat dominus dauid ⁊ ſalomoni ⁊ iſrl' po
pulo ſuo. Compleuitq3 ſalomon domũ domi/
ni. ⁊ domũ regis ⁊ oĩa que diſpoſuerat in corde
ſuo vt faceret in domo dñi. ⁊ in domo ſua ⁊ ꝓ/
ſperat⁹ ẽ. Apparuit aũt ei dominus nocte. ⁊ ait
Audiui orationẽ tuã. ⁊ elegi locũ iſtũ mihi i do
mũ ſacrificij. Si clauſero celũ ⁊ pluuia non flu
xerit ⁊ mãdauero ⁊ p̃cepero locuſte vt deuoret
terrã ⁊ miſero peſtilentiã in populũ meũ: con/
uerſus aũt ppl's me⁹ ſup quos inuocatũ eſt no/
men meũ depcatus me fuerit. ⁊ exq̃ſierit facie3
meã. ⁊ egerit penitentiã a vijs ſuis peſſimis. ⁊
ego exaudiã de celo. ⁊ ꝓpiti⁹ero pctis eoꝝ. ⁊ ſa
nabo terrã eoꝝ. Oculi q3 mei erũt aperti. ⁊ au
res mee erecte. ad orationẽ ei⁹ q in loco iſto ora
uerit. Elegi eni ⁊ ſanctificaui locũ iſtũ. vt ſit no
mẽ meũ ibi in ſempiternũ ⁊ pmaneãt oculi mei
⁊ cor meũ ibi cũctis dieb⁹. Tu q3 ſi ambulaue/
ris corã me ſicut ambulauit dauid pr̃ tu⁹. ⁊ fece
ris iuxta oĩa q̃ p̃cepi tibi: ⁊ iuſticias meas iudi
cia q3 ſeruaueris. ſuſcitabo thronũ regni tui. ſi/
cut pollicit⁹ ſũ dauid prĩ tuo dicẽs. Nõ auferet̃
de ſtirpe tua vir. q nõ ſit pnceps i iſrl'. Si autẽ
auerſi fueritis. ⁊ dereliq̃ritis iuſticias meas et
p̃cepta mea q̃ ꝓpoſui vobis. ⁊ abeũtes ſuieri/
tis dijs alienis. ⁊ adorauerits eos: euellã vos
de terra mea quã dedi vobis. ⁊ domũ hãc qua3
edificaui noi meo ꝓijciã a facie mea: ⁊ tradã eã
in parabolã ⁊ in exemplũ cũctis ppl'is. ⁊ dom⁹
iſta erit in ꝓuerbiũ vniuerſis trãſeũtibus. ⁊ di
cẽt ſtupentes. Quare fecit dñs ſic terre huic ⁊
domui huic. Reſpõdebũtq3. Quia dereliq̃rũt
dñm deũ patꝝ ſuoꝝ q eduxit eos de terra egy/
pti. ⁊ apphẽderũt deos alienos ⁊ adorauerunt
eos ⁊ coluerũt: iccirco venerũt ſup eos vniuer
ſa hec mala. VIII

E Xpletis aũt viginti annis poſtq̃3 edifi/
cauit ſalomon domũ domini ⁊ domum
ſuam. ciuitates quas dederat hiram ſa
lomoni edificauit ⁊ habitare ibi fecit filios iſra/
el. Abijt q3 in emath ſuba. ⁊ obtinuit eã ⁊ edi/
ficauit palmiram i deſerto. ⁊ alias ciuitates mu
nitiſſimas edificauit in emath. Extruxitq3 be/
thoron ſuperiorem. ⁊ bethoron inferiorem. ci/
uitates muratas. habentes portas ⁊ vectes et
ſeras. Balaath etiã ⁊ oẽs vrbes firmiſſimas q̃
fuerunt ſalomonis cũctaſq3 vrbes quadrigaꝝ.
⁊ vrbes equitũ. Omia q̃cũq3 voluit fecit rex ſalo
mon atq3 diſpoſuit: edificauit in irl'm ⁊ in liba/
no ⁊ in vniuerſa terra ptãtis ſue. Omẽ popu
lũ q derelictus fuerat de ethęis ⁊ ammoreis ⁊
phereçeis ⁊ eueis ⁊ iebuſeis qui nõ erant đ ſtir
pe iſrael. de filijs eoꝝ ⁊ de poſteris quos nõ i/
terfecerãt filij iſrael: ſubiugauit ſalomõ i tribu/
tarios vſq3 in diẽ hanc. Porro de filijs iſrael
nõ poſuit vt ſeruirẽt opib⁹ regis. Ipi eni erãt vi
ri bellatores ⁊ duces pmi. ⁊ pncipes quadriga
rũ ⁊ eqtũ ei⁹. Omẽs aũt pncipes exercit⁹ regi' ſa
lomonis fuerũt ducẽti quinquaginta q erudie
bãt ppl'm. Filiã vero pharaonis trãſtulit de ci
uitate dauid in domũ quam edificauerat ei. Di
xit eni rex. Nõ habitabit vxor mea in domo da
uid regis iſrael. eo ꝙ ſanctificata ſit: q2 ingreſſa
ẽ in eã archa dñi. Tũc obtulit ſalomõ holocau/
ſta dño ſup altare dñi qđ extruxerat ante porti/
cũ. vt p ſingulos dies offerret̃ in eo iux̃ p̃ceptũ
moyſi in ſabbatis ⁊ in calendis ⁊ i feſt' diebus
ter p annũ: idẽſt i ſolẽnitate açimoꝝ ⁊ ſolẽnita
te ebdomadaꝝ. ⁊ i ſolẽnitate tabernaculoꝝ. Et
ꝯſtituit iuxta diſpoſitionẽ dauid pr̃is ſui officia
ſacerdotũ in miniſterijs ſuis ⁊ leuitas in ordi/
ne ſuo: vt laudarẽt ⁊ miniſtrarẽt corã ſacerdo/

tibus iuxta ritū vniuscuiusq3 diei: ⁊ ianitores in
diuisionibus suis p portā ⁊ portā. Sic. n. pce/
perat dauid homo dei. Nec ptergressi sūt d' mā
datis regis tā sacerdotes q̄3 leuite ex oibus que
pcepat. Et in custodijs thesauroꝝ oēs impen/
sas ppatas habuit salomon: ex eo die q̄ fūdauit
domū dn̄i vsq3 in diē quo pfecit eā. Tunc abijt
salomon in asiongaber: ⁊ in hailath ⁊ oram ma
ris rubri q̄ est in tra edom. Misit ergo ei hiras
p manus seruoꝝ suoꝝ naues ⁊ nautas gnaros
maris: ⁊ abierunt cum seruis salomōis i ophir
Tuleruntq3 inde q̄dringenta qnq̄ginta talēta au
ri ⁊ attulerūt ad regem salomonem. ¶ IX

Regina q̄3 saba cum audisset famā salo/
monis: venit vt temptaret eum in eni/
gmatibus in irl'm: cū magnis opibus ⁊
camelis q portabant aromata ⁊ auri plurimum
gēmasq3 pciosas. Cumq3 venisset ad salomo/
nē locuta ē ei q̄cūq3 erant in corde suo. Et expo
suit ei salomon oia q̄ pposuerat: nec quicq3 fuit
qd' nō pspicuum ei fecerit. Que postq3 vidit sa
pientiam. s. salomonis: ⁊ domum quā edifica/
uerat: necnō ⁊ cibaria mense eius ⁊ habitacula
seruoꝝ. ⁊ officia ministroꝝ eius ⁊ vestimēta eo
rū pincernas quoq3 ⁊ vestes eoꝝ: ⁊ victimas q̄s
imolabat in domo dn̄i: non erat p̄ stupore vltra
in ea spūs. Dixitq3 ad rege3. Verus est sermo
quē audierā in tra mea. de virtutibus ⁊ sapien
tia tua. Nō credebā narrātibus: donec ipsa ve
nissem ⁊ vidissent oculi mei: ⁊ pbassem vix me
dietatem sapie tue mihi fuisse narratam. Vici/
sti famā virtutibus tuis. Beati viri tui ⁊ bti ser
ui tui: hi qui assistunt corā te omni tpe et audiūt
sapiam tuam. Sit dn̄s deus tuus bn̄dictus: qui
voluit te ordinare sup thronū suū regem dn̄i dei
tui. Q2 diligit deus israel: ⁊ vult seruare eum i
etnū iccirco posuit te sup eū regē: vt facias iudi/
cia atq3 iusticiā. Dedit aūt regi centū viginti ta/
lenta auri ⁊ aromata multa nimis ⁊ gemmas p̄
ciosissimas. Non fuerunt aromata talia: vt hec
q̄ dedit regina saba regi salomoni. Sed ⁊ serui
hiram cum seruis salomōis attulerūt aurum de
ophir ⁊ ligna thina. ⁊ gēmas pciosissimas. De
qbus fecit rex de lignis. s. thinis gradus in do
mo dn̄i: ⁊ in domo regia. citharas quoq3 ⁊ psal
teria cātoribus. Nūq3 visa sūt in tra iuda ligna
talia. Rex aūt salomon dedit regine saba cuncta
q̄ voluit ⁊ q̄ postulauit: ⁊ multo plura q̄3 attule/
rat ad eum. Que reuersa abijt in terrā suā cum
seruis suis. Erat aūt pondus auri qd' afferebat
salomoni p singulos ānos sexcēta sexagintasex
talenta auri. excepta ea summa quam legati di/
uersaꝝ gentiū ⁊ negociatores afferre consueue
rant. oēsq3 reges arabie ⁊ satrape terraꝝ q cō/
portabant auꝝ ⁊ argentū salomoni. Fecit igit
rex salomō ducētas hastas aureas. de sūma sex
centoꝝ aureoꝝ. q i singulis hastis expendebāt
Trecenta q̄3 scuta aurea trecentoꝝ aureoꝝ: q/
bus tegebant singula scuta. Posuitq3 ea rex i
armamentario qd' erat cōsitū nemore. Fecit q3
rex soliū eburneū grande. ⁊ vestiuit illud auro
mūdissimo. Sex q̄3 gradus quibus ascendeba
tur ad soliū. ⁊ scabellū aureum. ⁊ brachiola duo
altrinsecus. ⁊ duos leones stantes iuxta brachi
ola. sed ⁊ alios duodecim leunculas stantes su
per sex gradus ex vtraq3 parte. Nō fuit tale so
lium in vniuersis regnis. Omnia q̄3 vasa cō/
uiuij regis erant aurea. ⁊ vasa domus saltus li
bani ex auro purissimo. Argentū eni in diebꝰ
illis p nihilo reputabat. Siqdem naues regis
ibant in tharsis cu3 s'uis hiram semel in annis
tribꝰ ⁊ deferebant inde auꝝ ⁊ argētū ⁊ ebur et
simias ⁊ pauos. Magnificatꝰ ē igit salomō su
per oēs reges terre: p diuitijs ⁊ gloria. Oēsq3
reges terraꝝ desiderabāt videre faciē salomo/
nis. vt audirēt sapientiā quā dederat deꝰ i cor/
de eiꝰ. Et deferebāt ei munera. vasa argētea ⁊
aurea. ⁊ vestes ⁊ arma ⁊ aromata equos ⁊ mu
los p singulos annos. Habuit q̄3 salomō qua
draginta milia equoꝝ i stabulis. ⁊ curruū eqtū
q3 duodeci milia. Cōstituitq3 eos i vrbibꝰ qua
drigaꝝ. et vbi erat rex i irl'm. Exercuit etiā po
testatē sup cūctos reges a flumie eufrate vsq3
ad terrā philistinoꝝ et vsq3 ad terminos egy/
pti. Tātāq3 copiā pbuit argēti i irl'm quasi lapi
dū. et cedroꝝ tantā multitudinē velut sycomo
rū q̄ gignunt i cāpestribꝰ. Adducebant aūt ei
eq de egypto: cūctisq3 regionibꝰ. Reliqua aūt
opa salomonis poꝝ et nouissimoꝝ scripta sunt
in vbis nathā pphe. et in libris ahie sylonitis
in visiōe q̄3 addo videtis p̄ hieroboā filiū na/
bath. Regnauit aūt salomō i irl'm sup oēm is/
rael q̄draginta annis. Dormiuitq3 cū pribus
suis: et sepelierūt eū in ciuitate dauid: regnauit
q3 roboā filiꝰ eiꝰ p eo. ¶ X

Profectꝰ est aūt roboā i sychem. Illuc
eni cūctus israel conuenerat. vt consti
tuerent eū regem. Q̄d cū audisset hie/
roboā filiꝰ nabath q erat in egypto: fugerat ep
pe illuc ante salomonē: statim reuersus ē. Vo
cauerūtq3 eū et venit cū vniuersa israel. et locu
ti sūt ad roboam dicētes. Pater tuꝰ durissimo
iugo nos p̄ssit tu leuiora ipera pri tuo qui no/
bis iposuit graue seruitutē. et paululū de one/

re subleua. vt seruiamus tibi. Qui ait. Post tres dies reuertimini ad me. Cumq3 abisset populus iniit consiliu cu senib9 q steterat cora pre ei9 salomone du adhuc viueret dices. Quid datis cosilij vt rndeam pplo. Qui dixerut ei. Si placueris pplo huic et lenieris eos verbis clemetib9 seruiet tibi oi tpe. At ille reliqt cosilium senu. et cu iuuenibus tractare cepit q cu eo nutriti fuerat. et erant in comitatu illius. Dixitq3 ad eos. Quid vobis videt. vel rndere qd debeo populo huic q dixit mihi. subleua iugu qd iposuit nobis pr tuus. At illi rnderut vt iuuenes z nutriti cu eo in delitijs: atq3 dixerut. Sic loqris populo q dixit tibi. pr tuus aggrauauit iugum nrm. tu subleua. z sic rndebis ei. Mini m9 digitus me9 grossior e lubis pris mei. Pat me9 iposuit vobis graue iugu. z ego mai9 pondus apponа. Pat meus cecidit vos flagellis: ego vero ceda vos scorpionibus. Venit g hieroboa z vniuersus ppls ad roboa die tertio: sicut pceperat eis. Rnditq3 rex dura. derelicto osilio senioz: locutusq3 e iuxta iuuenu volutatem. Pat meus graue vobis iposuit iugu3. qd ego grauius facia. Pater me9 cecidit vos flagellis ego vero ceda vos scorpioib9. Et non acqeuit ppli pcib9. Erat eni volutatis dei. vt copleret sermo eius que locut9 fuerat p manu ahie sylonitis ad hieroboa filiu nabath. Populus aute vniuersus rege duriora dicete: sic locutus e ad eu. No e nobis ps in dauid: neq3 hereditas i filio isai. Reuertere in tabernacula tua israel. Tu autem pasce domu tuam dauid. Et abijt israel in tabernacula sua. Super filios aut israel q habitabant in ciuitatibus iuda regnauit roboam. Misitq3 rex roboam aduram qui preerat tributis. z lapidauerut eum filij israel z mortuus e. Porro rex roboam curru festinauit ascedere. z fugit in irlm. Recessitq3 israel a domo dauid: vsq3 ad die hac.

¶ XI

Venit autem roboam in irlm. z couocauit vniuersam domum iuda z beniamin centum octoginta milia electorum atq3 bellantiu3: vt dimicaret contra israel z conuerteret ad se regnu suum. Factusq3 est sermo domini ad semeiam homine dei dicens. Loqre ad roboam filium salomonis regem iuda et ad vniuersum israel. qui est in iuda z beniamin Hec dicit dominus. Non ascendetis neq3 pugnabitis contra fratres vestros: reuertat vnusquisq3 in domum suam: quia mea hoc gestu est voluntate. Qui cum audissent sermonem domini. reuersi sunt: nec perrexerunt contra hieroboam. Habitauit autem roboam in irlm. et edificauit ciuitates muratas in iuda: extruxitq3 bethleem z etham z thecue. bethsur qq3 z socco z odollam. necnon z geth z maresa z ziph: sed z aduram z lachis z asecha: sara quoq3 z abialon z hebron que erant in iuda z beniamin ciuitates munitissimas. Cumq3 clausisset eas muris posuit in eis principes ciboruq3 horrea. hoc est olei z vini. Sed z in singulis vrbibus fecit armamentaria scutorum. z hastarum: firmauitq3 eas summa diligentia: z imperauit super iudam z beniamin. Sacerdotes autem z leuite q erant in vniuerso israel. venerut ad eum de cuctis sedib9 suis: relinquentes suburbana z possessiones suas. z transeuntes ad iudam z irlm eo q abiecisset eos hieroboa3 z posteri eius. ne sacerdotio domini fungerent: qui constituit sibi sacerdotes excelsoz z demonioz. vituloruq3 quos fecerat. Sed z de cuctis tribubus israel quicuq3 dederant cor suum vt quererent dominu deu israel. venerut in irlm ad imolandu victimas suas coram dno deo patru suoz. z roborauerut regnu iuda. z confirmauerut roboa filiu salomonis p tres anos. Ambulauerut. n. vt vijs dauid z salomois anis tm trib9. Duxit autem roboam vxore: maalath filia hierimuth filij dauid. abiail q3 filiam heliab filij isai. q peperit ei filios: ieos z sommoria z zoom. Post hanc quoq3 accepit maacham filiam absalon: q peperit ei abia z ahi z ziza z salomith. Amauit autem roboa3 maacham filiam absalon. super omnes vxores suas z concubinas. Nam vxores decem z octo duxerat: concubinas aut sexaginta. z genuit vigintiocto filios z sexaginta filias. Constituit vero in capite abiam filiu maacha duce sup omnes fratres suos: ipm enim regem facere cogitabat quia sapientior fuit z potentior sup oes filios eius. z in cunctis finibus iuda z beniamin z in vniuersis ciuitatibus muratis. Prebuitq3 eis escas plurimas. z mltas petiuit vxores.

¶ XII

Cumq3 roboratum fuisset regnum roboam z confortatu: dereliqt lege domini z ois israel cu eo. Anno aut qnto regni roboa. ascendit sesac rex egypti in irlm. qr peccauerat domino: cu mille ducetis curribus z sexaginta milibus eqtu. Nec erat numerus vulgi qd venerat cum eo ex egypto lybies. s. z trogodyte z ethiopes cepitq3 ciuitates munitissimas in iuda. z venit vsq3 in irlm. Semeias autem ppheta ingressus est ad roboa z principes iuda: qui congregati fuerant in irlm fugie

tes ſeſac. dixitq́ꝫ ad eos. Hec dicit dñs. Vos
reliquiſtis me. ⁊ ego reliqui vos in manu ſeſac.
Conſternatiq́ꝫ principes iſrael ⁊ rex dixerunt.
Juſtus eſt dñs. Cũq́ꝫ vidiſſet dñs ꝙ humiliati
eſſent: factus eſt ſermo dñi ad semeiam dicens.
Quia humiliati ſunt non diſꝑdam eos: daboq́ꝫ
eis pauxillum auxilij ⁊ non ſtillabit furor meus
ſuper irl'm per manũ ſeſac. Veruntñ ſeruiẽt ei.
vt ſciant diſtantiã ſeruitutis mee ⁊ ſeruitutis re
gni terrarum: Receſſit itaq́ꝫ ſeſac rex egypti ab
irl'm ſublatis theſauris domus dñi ⁊ domus re
gis: oĩaq́ꝫ ſecum tulit: ⁊ clypeos aureos quos fe
cerat ſalomon: pro quibus fecit rex eneos: ⁊ tra
didit illos principibus ſcutariorum q cuſtodie-
bant veſtibulum palatij. Cũq́ꝫ introiret rex do
mum dei: veniebant ſcutarij ⁊ tollebant eos. ite
rũq́ꝫ referebant eos ad armentarium ſuũ. Ve-
runtamen quia humiliati ſunt: auerſa eſt ab eis
ira domini: nec deleti ſunt penitus. Siquidem
⁊ in iuda inuẽta ſunt opera bona. Cõfortatus ẽ
ergo rex roboã in irl'm: atq́ꝫ regnauit. Quadra
ginta aũt et vnius anni erat cũ regnare cepiſſet
et decem et octo ãnis regnauit in irl'm vrbe quã
elegit dñs: vt cõfirmaret nomen ſuũ ibi: de cun
ctis tribubus iſrael. Nomen autem matris eiꝰ
naama ãmanites. Fecitq́ꝫ malum. et non prepa
rauit cor ſuũ vt quereret dñm. Opera vero ro
boam prima et nouiſſima: ſcripta ſũt in libris ſe
meie ꝓphete et addo videntis: et diligenter ex-
poſita. Pugnaueruntq́ꝫ aduerſum ſe roboam
et hieroboam cunctis diebus. Et dormiuit ro-
boam cum pr̃ibus ſuis. ſepultuſq́ꝫ eſt in ciuita-
te dauid: et regnauit abia filiꝰ eiꝰ ꝓ eo. XIII.

Anno decimooctauo regis hieroboam
regnauit abia ſuꝑ iudã. Tribus ãnis
regnauit in irl'm. Nomẽq́ꝫ matris eiꝰ
michaia: filia vriel de gabaa: ⁊ erat bellum in
ter abia ⁊ hieroboam. Cumq́ꝫ iniiſſet abia certa-
men: ⁊ haberet bellicoſiſſimos viros: ⁊ electoꝝ
q̃dragintamilia. hieroboam conſtruxit eꝫ aciẽ
octoginta milia viroꝝ: q ⁊ ipſi electi erãt ⁊ ad bel
la fortiſſimi. Stetit ergo abia ſuper montem ſe
meron: q erat in ephraim. ⁊ ait. Audi hieroboã
⁊ omnis iſrael. Nũ ignoratis ꝙ dñs deus iſra-
el dederit regnũ dauid ſuper iſrael i ſempiternũ
ipſi ⁊ filijs eiꝰ in pactũ ſalis. Et ſurrexit hiero-
boã filiꝰ nabath ſeruus ſalomõis filij dauid. et re
bellauit ꝯ dñm ſuũ. Congregatiq́ꝫ ſunt ad eum
viri vaniſſimi ⁊ filij belial. ⁊ ꝑualuerũt ꝯtra ro-
boam filium ſalomõis. Porro roboam erat ru
dis ⁊ corde pauido nec potuit reſiſtere eiſ. Nũc
ergo vos dicitis ꝙ reſiſtere poſſitis regno dñi
qꝺ poſſidet ꝑ filios dauid. Habetiſq́ꝫ grandẽ
populi multitudinem: atq́ꝫ viros aureos quos
fecit vobis hieroboã in deos. Et eieciſtis ſacer
dotes dñi filios aarõ atq́ꝫ leuitas. ⁊ feciſtis vo
bis ſacerdotes ſicut oẽs populi terraꝝ. Quicũ
q́ꝫ venerit ⁊ initiauerit manũ ſuam in thauro i
bobꝰ ⁊ in arietibꝰ ſeptẽ: fit ſacerdos eoꝝ q non
ſunt dij. Noſter aũt dñs deꝰ ẽ: quẽ nõ relinqui
mꝰ. Sacerdoteſq́ꝫ miniſtrãt dño de filijs aarõ
⁊ leuite ſũt in ordine ſuo: holocauſta q́ꝫ offerũt
dño ꝑ ſingulos dies. mane ⁊ veſpere. ⁊ thymi
ama iuxta legis p̃cepta cõfectũ. ⁊ ꝓponunt pa
nes in mẽſa mũdiſſima. Eſtq́ꝫ apud nos cãde
labrũ aureũ ⁊ lucerna eiꝰ: vt accendãt ſemꝑ ad
veſperã. Nos q̃ppe cuſtodimus p̃cepta domi
ni dei noſtri: quã vos reliquiſtis. Ergo in ex-
ercitu nr̃o dux deꝰ ẽ. ⁊ ſacerdotes eiꝰ q clangũt
tubis ⁊ reſonãt ꝯtra vos. Filij iſrael nolite pu
gnare ꝯtra dñm deũ patrũ vr̃oꝝ: q: nõ vobis
expedit. Hec illo loquẽte: hieroboã retro mo-
liebat' inſidias. Cũq́ꝫ ex aduerſo hoſtium ſtaret
ignorantẽ iudã. ſuo ambiebat exercitu. Reſpi
ciẽſq́ꝫ iudas vidit inſtare bellũ ex aduerſo ⁊
poſt tergũ. ⁊ clamauit ad dñm. ac ſacerdotes tu
bis canere ceperunt: oẽſq́ꝫ viri iuda vociferati
ſunt. Et ecce illis clamantibus. perterruit deꝰ
hieroboã ⁊ oẽm iſrael q ſtabat ex aduerſo abia
⁊ iuda: fugeruntq́ꝫ filij iſrael iudam. ⁊ tradidit
eos deus in manu eoꝝ. Percuſſit ergo eos abia
⁊ populus eiꝰ plaga magna. ⁊ corruerũt vulne
rati ex iſrael q̃nquaginta milia viroꝝ fortium.
Humiliatiq́ꝫ ſunt filij iſrael in t̃pe illo. ⁊ vehe
mẽtiſſime cõfortati filij iuda: eo ꝙ ſperaſſent in
dño deo patrũ ſuoꝝ. Perſecutꝰ ẽ aũt abia fugi
entẽ hieroboã. ⁊ cepit ciuitates eiꝰ. bethel ⁊ fili
as eiꝰ ⁊ hieſana cũ filiabus ſuis. effron q́ꝫ ⁊ fili
as eiꝰ. Nec valuit vltra reſiſtere hieroboam i
diebꝰ abia. Quẽ ꝑcuſſit dñs ⁊ mortuꝰ ẽ. Igit'
abia cõfortato iperio ſuo. accepit vxores quat-
tuordecim: ꝓcreauitq́ꝫ viginti duos filios. ⁊ ſe
decim filias. Reliqua aũt ſmonũ abia viarũq́ꝫ
⁊ opeꝝ eius: ſcripta ſũt diligẽtiſſime i libro ad
do ꝓphete. XIIII

Dormiuit aũt abia cum patribus ſuis.
⁊ ſepelierũt eum in ciuitate dauid. Re
gnauitq́ꝫ aſa filius eius ꝓ eo. In cuiꝰ
diebus quieuit terra annis decem. Fecit ergo
aſa qꝺ bonũ ⁊ placitũ erat in cõſpectu dei ſui. et
ſubuertit altaria ꝑegrini cultus. ⁊ excelſa ⁊ con
fregit ſtatuas lucoſq́ꝫ ſuccidit. ⁊ p̃cepit iude vt
quereret dñm deũ patrũ ſuoꝝ. ⁊ faceret legem.
⁊ vniuerſa mandata. Et abſtulit de cunctis vr

bibus iuda. aras et phana. et regnauit in pace
Edificauit q3 vrbes munitas in iuda q2 quiet9
erat et nulla temporibus eius bella surrexerat
pacē dño largiente. Dixit aūt iude. Edificem9
ciuitates istas. et vallem9 muris. et roborem9
turribus et portis et seris. donec a bellis qui/
eta sūt oia: eo q2 quesierim9 dñm deū patꝝ nro/
rū et dederit nobis pacē p gyꝝ. Edificauerunt
igit. et nullū in extruendo impedimentum fuit
Habuit aūt asa in exercitu suo portantiū scuta
et hastas de iuda treceta milia. de beniamin ve
ro scutarioꝝ et sagittarioꝝ ducēta octoginta mi
lia. Oēsq3 isti viri fortissimi. Egressus ē autē
ꝯtra eos zara ethiops cū exercitu suo decies cē
tena milia et currib9 trecentis. et venit vsq3 ma
resa. Porro asa prexit obuiā ei. et instruxit aci
em ad bellū in valle sephata. q̄ est iuxta maresa
et inuocauit dñm deū. et ait. Dñe nō ē apud te
vlla distātia. vtrū in paucis auxilieris aut i plu
ribus: adiuua nos dñe deus nr̄. In te enim et
in tuo noie habētes fiduciā: venim9 ꝯtra hanc
multitudinem. Dñe deus nr̄ tu es: nō p̄uale/
at ꝯ te hō. Exterruit itaq3 dñs ethiopes coram
asa et iuda. Fugerūtq3 ethiopes. et psecutus ē
eos asa et ppl's q cū eo erat vsq3 gerara. Et rue
rūt ethiopes vsq3 ad internitionē. q2 dño cedē
te cōtriti sūt. et exercitu illius pliante. Tullerūt
ḡ spolia multa. Et percusserunt ciuitates om/
nes p circuitum gerare. Grādis qppe cūctos
terror inuaserat. Et diripuerūt vrbes ꝛ multā
p̄dā asportauerūt. sed ꝛ caulas ouiū destruētes
tulerūt pecoꝝ infinitā multitudinē. ꝛ cameloꝝ
reuersiq3 sūt n irlm. ¶ XV

Azarias autem filius obed facto in se spū
dei. egressus est in occursum asa. ꝛ di/
xit ei. Audite me asa. ꝛ ois iuda ꝛ be/
niamin. Dñs vobiscū: quia fuistis cū eo. Si
quesieritis eū inuenietis. Si aūt dereliqueritis
eū: derelinquet vos. Trāsibūt aūt multi dies i
israel absq3 deo vero ꝛ absq3 sacerdote: absq3
doctore q3 ꝛ absq3 lege. Cūq3 reuersi fuerint i
angustia sua. ꝛ clamauerint ad dñm deū israel
ꝛ qsierint eū. reperiēt eum. In tpe illo nō erit
pax egredieti ꝛ ingredieti sed terrores vndiq3
i cūctis habitatorib9 terraꝝ. Pugnabit. n. gēs
ꝯ gentē ꝛ ciuitas ꝯ ciuitatē: q2 dñs cōturbabit
eos in oi angustia. Vos ḡ cōfortamini. ꝛ non
dissoluant̄ man9 vr̄e. erit eni merces opi vr̄o.
Qd̄ cū audisset asa vba. s. ꝛ pphetiā azarie fi
lij obed pphe. ꝯfortat9 ē. ꝛ abstulit idola de oi
terra iuda ꝛ de beniamin. ꝛ ex vrbib9 q̄s cepat
montis ephraim. ꝛ dedicauit altare dñi qd̄ erat
ante porticū dñi. congregauitq3 vniuersū iudā
ꝛ beniamin. ꝛ aduenas cū eis d̄ ephraim ꝛ ma
nasse ꝛ de symeon. Plures eni ad eum ꝯfuge
rant ex israel. videntes q2 dñs de9 illi9 esset cū
eo. Cūq3 venissent in irlm mēse tertio. anno d̄
cimoqnto regni asa: imolauerūt dño in die illa
de manubijs. ꝛ predā quā adduxerant. boues
septingentos. ꝛ arietes septē milia. Et intrauit
ex more ad corroborādū fedus: vt quererēt do
minū deū patrū suoꝝ in toto corde ꝛ in tota aīa
sua. Si qs aūt inqt nō q̄sierit dñm deum israel
moriat̄ a minimo vsq3 ad maximū. a viro vsq3
ad mulierē. Iurauerūtq3 dño voce magna in
iubilo. ꝛ in clangore tube. ꝛ in sonitu buccina/
rū: omnes q erāt in iuda cū execratiōe. In om
ni eni corde suo iurauerūt. ꝛ in tota volūtate q̄/
sierūt eū. ꝛ inuenerūt. Prestititq3 eis dñs requi
em p circuitū. Sed ꝛ maacham matrem asa re/
gis ex augusto deposuit imperio: eo q2 fecisset i
luco simulacrum priapi qd̄ oē cōtriuit. ꝛ in fru
sta cōminuēs cōbussit in torrente cedron. Ex/
celsa aūt derelicta sūt in israel. Attamen cor asa
erat pfectū cūctis diebus eius. Eaq3 que voue
rat pater suus. ꝛ ipe intulit in domū dñi: argē/
tū ꝛ auꝝ. vasorūq3 diuersa3 supellectilē. Bel
lū vo nō fuit vsq3 ad tricesimū annū regni asa

Anno aūt tricesimosexto ¶ XVI
regni eius. ascendit baasa rex israel i iu
dā. ꝛ muro circūdabat rama. vt null9
tute posset egredi ꝛ igredi de regno asa. Pro/
tulit aūt asa argētū ꝛ auꝝ de thesauris dom9 do
mini ꝛ de thesauris regijs: misitq3 ad benadab
regē syrie q habitabat i damasco. dicēs. Fed9
int me ꝛ te est. Pater q3 me9 ꝛ pr̄ tu9 habuere
ꝯcordiā: quāobrē misi tibi argētū ꝛ auꝝ. vt ru
pto federe qd̄ habes cū baasa rege israel facias
cū a me recedeṙ. Quo ꝯpto benadab misit p̄n
cipes exercituū suoꝝ ad vrbes israel: q pcusse/
rūt abion ꝛ dan ꝛ abelmaim ꝛ vniuersas vrbes
neptalim muratas. Qd̄ cū audisset baasa desijt
edificare rama: ꝛ intermisit op9 suum. Porro
asa rex assūpsit vniuersū iudā ꝛ tulerūt lapides
de rama ꝛ ligna q̄ edificatiōi prepauerat baasa
edificauitq3 ex eis gabaa ꝛ maspha. In tpe illo
venit anani ppha ad asam regē iuda ꝛ dixit ei
Quia habuisti fiduciā in rege syrie ꝛ nō i dño
deo tuo. iccirco euasit syrie regis exercit9 de ma
nu tua. Nōne ethiopes ꝛ libyes multo plures
erant q̄drigis ꝛ eqtib9 ꝛ multitudine nimia. q̄s
cū i dño credidisses tradidit i manu tua. Ocu
li eni dñi ꝯtēplant̄ vniuersam terrā. ꝛ p̄bēt for
titudinē his qui corde perfecto credunt in eum

Stulte igitur egisti: et propter hoc etiā pñti tempore aduersū te bella cōsurgēt. Iratusqz asa aduersus videntē: iussit eū mitti in neruuz. Valde quippe sup hoc fuerat dñs indignatus et interfecit de populo itpe illo plurimos. Opa aūt asa pma et nouissima scripta sūt in libro regum iuda et israel. Egrotauit etiaz asa anno tricesimonono regni sui: dolore pedū vehementissimo: et nec in infirmitate sua q̄siuit dñm: sed magis in medicorum arte cōfisus est. Dormiuitqz cū patribus suis: et mortuus est anno q̄dragesimoprimo regni sui et sepelierūt eū in sepulchro suo qd foderat sibi i ciuitate dauid. Posueruntqz eum super lectuz suū plenū aromatibus et vnguentis meretricijs q̄ erant pigmētariorum arte cōfecta: et combusserunt sup eū ambitione nimia. XVII.

Regnauit aūt iosaphat filius eius pro eo et inualuit ptra israel. Cōstituitqz militum numeros in cunctis vrbibus iuda que erāt vallate muris: presidiaqz disposuit i terra iuda et in ciuitatib' ephraim q̄s ceperat asa pater ei'. Et fuit dñs cū iosaphat: quia ambulauit in vijs dauid pr̄is sui primis: et nō sperauit in baalim sed in deo pr̄is sui: et perexit in preceptis illi': et nō iuxta pctā israel. Confirmauitqz dñs regnū in manu eius: et dedit oīs iuda munera iosaphat: facteqz sunt ei infinite diuitie: et multa gloria. Cūqz sumpsisset cor eius audaciam propter vias dñi etiam excelsa et lucos de iuda abstulit. Tertio autem anno regni sui misit de principibus suis benail et obdiam et zachariā et nathanael et micheā vt docerent in ciuitatibus iuda: et cuz eis leuitas semeiam et nathaniam et zabadiaz asabel quoqz et semiramoth et ionathan adoniamqz et thobiaz et tobadoniam leuitas. et cum eis elisama et iorā sacerdotes. Docebantqz populū in iuda: habētes librum legis dñi: et circuiebant cunctas vrbes iuda: atqz erudiebāt pplm. Itaqz factus ē pauor dñi sup oīa regna terrarū. q̄ erāt p gyruz iuda: nec audebant bellare ↄ̄ iosaphat. Sed et philistei: iosaphat munera deferebant: et vectigal argenti. Arabes quoqz adducebant pecora arietū septē milia septingētos: et hircos totidem Creuit ergo iosaphat et magnificatus ē vsqz in sublime: atqz edificauit i iuda domos ad instar turrium: vrbesqz muratas: et multa opera patrauit in vrbibus iuda. Viri qz bellatores et robusti erant in ir̄lm quor iste numer' p domos atqz familias singulorz. In iuda princeps exercitus ednas dux: et cū eo robustissimorum viri trecenta milia. Post hūc iohannan pnceps. et cū eo ducenta octoginta milia. Post illū quoqz amasias filius zechri cōsecratus dño. et cum eo ducenta milia virorz fortiū. Hūc sequebatur robustus ad plia eliada. et cū eo tenētiū arcū et clypeum ducenta milia. Post istū etiā iozadab et cum eo centum octoginta milia expeditorz militum. Hi omnes erant ad manum regis: exceptis alijs quos posuerat in vrbibus muratis. et in vniuerso iuda. XVIII

Fuit ergo iosaphat diues et inclytus multū. et affinitate coniunct' est achab: descenditqz post annos ad eū in samariā Ad cuius aduentū mactauit achab arietes et boues plurimos ipi et populo qui venerat cū eo. persuasitqz illi vt ascenderet in romath galaad Dixitqz achab rex israel ad iosaphat regē iuda Veni mecū in ramoth galaad. Cui ille respondit. Vt ego et tu. sicut pp̄ls tuus sic et populus me' tecūqz erimus in bello. Dixit iosaphat ad regē israel. Cōsule obsecro ipresentiarz sermonē domini. Congregauit igitur rex israel pphetarz q̄dringentos viros. et dixit ad eos. In ramoth galaad ad bellanduz ire debemus. an quiescere. At illi ascēde inquiūt. et tradet de' in manu regis. Dixitqz iosaphat. Nūqd nō ē h̄ pphetes dñi. vt ab illo ēt requiramus. Et ait rex israel ad iosaphat. Est vir vn' a q̄ possim' q̄rere domini volūtatē. sed ego odi eū q: nō pphetat mihi bonū. sed malū oī tpe. Est autē micheas filius iemla. Dixitqz iosaphat. Ne loq̄ris rex h̄ mō Vocauit ḡ rex israel vnū de eunuchis. et dixit ei. Voca cito micheā filiū iemla. Porro rex israel et iosaphat rex iuda. vterqz sedebāt in solio suo vestiti cultu regio. Sedebāt aūt i aurea iuxta portā samarie: oēsqz pphete vaticinabantur coram eis. Sedechias vo fili' chanana fecit sibi cornua ferrea. et ait. Hec dicit dñs. His ventilabis syriā. donec cōteres eā. Oēsqz pphete similiter pphetabant atqz dicebant. Ascende in ramoth galaad et psperaberis. et tradet eos dominus in manu regis. Nūci' aūt q ierat ad vocādū micheā. ait illi. En verba oium pphetaruz vno ore bona regi ānūciāt. Queso ḡ te vt et sermo tu' ab eis nō dissentiat. loquarisqz prospera: Cui respondit micheas. Viuit dñs. q: qdcūqz dixerit mihi de' me' h̄ loq̄r. Venit ḡ ad regem: Cui rex ait. Michea. ire debem' in ramoth galaad ad bellandū. an quiescere. Cui ille r̄ndit. Ascendite. cuncta eni psperа euenient et tradentur hostes in man' vr̄as. Dixitqz rex. Iterum atqz iterz te adiuro. vt mihi nō loquaris nisi qd verz est in noīe dñi. At ille ait. Vidi vniuersū israel dispersū i mōtib' sicut oues absqz pastore

Et dixit dñs. Nõ habent isti dños: reuertatur vnusqsq3 in domũ suã in pace. Et ait rex israel ad iosaphat. Nõne dixi tibi q2 non pphetaret iste mihi qcq3 boni. sed ea que mala sũt. At ille iccirco ait audite verbũ dñi. Vidi dñm sedẽtẽ in solio suo. et oẽm exercitũ celi assistentẽ ei a dextris et a sinistris. Et dixit dñs. Quis decipiet achab regẽ israel vt ascẽdat et corruat i ramoth galaad. Cũq3 diceret vn9 hoc mõ. et alt alio: pcessit spũs et stetit corã dño. et ait. Ego decipiã eũ. Cui dñs. in quo inqt dcipies. At ille respõdit. Egrediar. et ero spũs mendax in ore oium pphetarũ ei9. Dixitq3 dñs. Decipies et p̃ualebis. egredere et fac ita. Nũc igit ecce dominus dedit spm̃ mendacij in ore omniũ pphetarum tuorũ. et dñs locutus est de te mala. Accessit aũt sedechias filius chanana. et pcussit michee maxillã. et ait. Per quã viã transiuit spũs domini a me vt loqret tibi. Dixitq3 micheas. Tu ipse videbis in die illo: quãdo ingressus fueris cubiculũ de cubiculo. vt abscondaris. Precepit aũt rex israel dicẽs. Tollite micheã et ducite cu3 ad ãmon p̃ncipẽ ciuitatis et ad ioas filiũ amalech. et dicetis. Hec dicit rex. Mittite hunc in carcerẽ. et date ei panis modicũ. et aq̃ paurillũ donec reuertar i pace. Dixitq3 micheas. Si reuersus fueris in pace: nõ ẽ dñs locutus in me. Et ait. Audite oẽs ppl'i. Igit ascenderunt rex israel et iosaphat rex iuda in ramoth galaad: dixitq3 rex israel ad iosaphat. Mutabo habitũ. et sic ad pugnã vadã: tu aũt induere vestib9 tuis. Mutatoq3 rex isrl' habitu venit ad bellũ. Rex aũt syrie p̃cepat ducib9 eqtat9 sui dicẽs. Ne pugnetis ꝯ minimũ. aut ꝯ maximũ: nisi ꝯ solũ regẽ israel. Itaq3 cũ vidissent p̃ncipes eqtat9 iosaphat. dixerũt. Rex israel ẽ iste. Et circũdederũt eũ dimicãtes. At ille clamauit ad dñm. et auxiliat9 ẽ ei: atq3 auertit eos ab illo. Cũ enim vidissent duces eqtat9 q2 nõ eẽt rex israel. relique rũt eũ. Accidit aũt vt vnus e populo sagittã in incertũ iaceret. et pcuteret regẽ israel int ceruicẽ et scapulas. At ille aurige suo ait. Conuerte manũ tuã. et educ me de acie. q2 vulnerat9 sum Et finita ẽ pugna in die illo. Porro rex israel stabat in curru suo ꝯ syros vsq3 ad vesperã. et mortu9 ẽ occidẽte sole. ¶ XIX

Reuersus est autem iosaphat rex iuda i domum suam pacifice in irl'm. Cui occurrit iehu filius anani vidẽs. et ait ad eum. Impio prebes auxiliũ. et his qui oderũt dominum amicitia iungeris: et iccirco iram quidẽ dñi merebaris. sed bona opa inuẽta sũt i te. eo q2 abstuleris lucos de terra iuda. et p̃parau eris cor tuũ vt requireres dñm deũ patrũ tuorum Habitauit ergo iosaphat in irl'm. Rursumq3 egressus ẽ ad ppl'm. d bersabee vsq3 ad montẽ ephraim et reuocauit eos ad dñm deũ patrũ suorũ cõstituitq3 iudices terre in cũctis ciuitatibus iuda munitis p singula loca. et p̃cipiẽs iudicib9 videte ait qd faciatis. Nõ eni hoĩs exercetis iudicium sed dñi. et qdcũq3 iudicaueritis. in vos redũdabit. Sit timor dñi vobiscũ. et cũ diligentia cũcta facite. Nõ ẽ eni apud dñm deũ nostrũ iniquitas. nec psonarũ acceptio. nec cupido munerũ. In irl'm q̃q3 constituit iosaphat leuitas et sacerdotes et p̃ncipes familiarũ ex israel vt iudicium et causam dñi iudicarẽt habitatoribus ei9: p̃cepitq3 eis dicẽs. Sic agetis in timore domini fideli et corde pfecto. Oẽm causam que venerit ad vos fratrum vr̃orũ q habitant in vrbib9 suis. int cognionẽ et cognionẽ vbicũq3 q̃stio ẽ de lege. de mãdato. de cerimonijs. de iustificatioĩb9 oñdite eis vt nõ peccẽt i dñm. et ne veniat ira sup vos et sup fr̃es vr̃os. Sic ḡ agentes nõ peccabitis. Amarias aũt sacerdos et põtifex vr̃. in his q ad deũ ptinẽt p̃sidebit. Porro çabadias fili9 ismahel q ẽ dux i domo iuda: super ea opa erit q̃ ad regis officiũ ptinẽt. Habetis magros leuitas corã vobis: cõfortamini et agite diligent. et erit dñs vobiscũ in bonis. ¶ XX

Post hec congregati sunt filij moab et filij ãmon et cum eis de ãmonitis ad iosaphat: vt pugnarent contra eum. Veneruntq3 nũcij. et indicauerunt iosaphat dicẽtes Venit contra te multitudo magna de his locis que trans mare sunt et de syria. et ecce consistũt in asasonthamar. que est engaddi. Iosaphat aũt timore pterritus. totũ se contulit ad rogandum dñm. et predicauit ieiuniũ vniuerso iuda. Congregatusq3 ẽ iudas ad deprecandũ dñm sed et oẽs de vrbibus suis venerũt ad obsecrandum eũ. Cũq3 stetisset iosaphat in medio cetu iude et irl'm in domo dñi ante atriũ nouũ ait. Domine de9 patrũ nr̃orũ tu es de9 i celo. et dñaris cunctis regnis gentiũ. In manu tua ẽ fortitudo et potẽtia: nec qsq3 tibi põt resistere. Nõne tu deus nr̃ interfecisti oẽs habitatores terre huius corã populo tuo israel. et dedisti eã semini abrahã amici tui in sempiternũ. Habitaueruntq3 in ea. et extruxerũt in illa sanctuariũ nomini tuo dicentes Si irruerint sup nos mala. gladius iudicij pestilẽtia et fames. stabim9 corã domo hac in ꝯspectu tuo i q̃ inuocatũ ẽ nomẽ tuũ. et clamabimus ad te in tribulationibus nr̃is. et exaudies nos

saluosq3 facies. Nunc igit ecce filij ammon et moab τ mons seir p quos non cōcessisti israel vt trāsiret qn̄ egrediebāt de egypto: s3 declina uerūt ab eis τ nō interfecerūt illos. econtrario agūt τ nitunt eijcē nos de possessiōe quā tradi disti nobis de⁹ noster: Ergo nō iudicabis eos In nobis qdē nō ē tanta fortitudo vt possum⁹ huic multitudini resistere que irruit sup nos: s3 cū ignorem⁹ qd agē debeam⁹ hoc solū habem⁹ residuū vt oculos nr̄os dirigamus ad te. Omis vo iuda stabat coram domino cum paruulis τ vxorib⁹ τ liberis suis. Erat aūt iaçihel fili⁹ 3a/ charie filij banaie filij iehihel filij mathanie le/ uites de filijs asaph: sup quē fact⁹ ē spūs domi ni in medio turbe τ ait: Attēdite ois iuda. τ q habitatis in hirl̄m. τ tu rex iosaphat. Hec dic dn̄s vobis. Nolite timē nec paueat͡s hāc mul/ titudinē. Nō ē. n. vestra pugna: s3 dei: Cras descēdetis ꝯ eos. Ascēsuri. n. sunt p cliuū noīe seis: τ inuenietis illos in sūmitate torrētis q est ꝯ solitudinē hieruhel. Nō. n. eritis vos q di/ micabitis: s3 tm̄mō cōfidēter state. et videbitis auxiliū dn̄i sup vos. O iuda τ irl̄m nolite timē nec paueatis. Cras egrediemini ꝯ eos τ dn̄s erit vobiscū. Iosaphat ergo τ iuda τ oēs habi tatores irl̄m ceciderūt ꝓni in terrā corā domīo τ adorauerūt eū. Porro leuite de filijs caath τ de filijs chore laudabāt dominū deū israel voce magna i excelsū. Cūq3 mane surrexissent egres si sūt per desertū thecue: ꝓfectisq3 eis stans io/ saphat in medio eoꝝ dixit: Audite me viri iu/ da. τ oēs habitatores hierusalē. Credite in do mino deo vr̄o. τ securi eritis: credite ꝓphetis ei⁹ τ cūcta eueniēt ꝓspa. Deditq3 cōsiliū popu lo τ statuit cātores dn̄i vt laudarēt eū in turmis suis. τ antecederent exercitū3: ac voce consona dicerent: Cōfitemini domino: qm̄ in etnū mia ei⁹. Cūq3 cepissent laudes canē: vtit dn̄s insi/ dias eoꝝ in semetipsos filioꝝ. s. ammon τ mo ab τ montis seir qui egressi fuerāt vt pugnarēt cōtra iudam. τ pcussi sūt. Nāq3 filij ammon et moab cōsurrexerūt aduersū habitatores mon/ tis seir: vt interficerent. τ delerēt eos. Cumq3 hoc ope ꝑpetrassent: etiam in semetipsos versi mutuis cōcidere vulnerib⁹. Porro iuda cum venisset ad speluncā que respicit solitudinē vi/ dit ꝓcul omnē late regionē plenā cadaueribus nec superesse quēq3 qui necē potuisset euadere. Venit ergo iosaphat τ ois populus cum eo ad detrahēda spolia mortuoꝝ inuenerūtq3 inter cadauera variā suppellectile3: vestes q3 τ vasa preciosissima. τ diripuerūt: ita vt omnia porta/ re non possent: nec per tres dies spolia aufer/ re: pre prede magnitudine Die autem quarto cōgregati sunt in valle benedictionis. Etenim quoniā ibi benedixerūt dn̄o: vocauerūt locum illū vallis benedictionis vsq3 in p̄sentē diem. Reuersusq3 est omnis vir iuda τ habitatores hierusalē. τ iosophat ante eos in hirl̄m cū leti/ cia magna: eo q dedisset eis domin⁹ gaudium de inimicis suis. Ingressiq3 sūt in hierusalē cū psalterijs τ citharis τ tubis in domū dn̄i. Ir/ ruit aūt pauor dn̄i sup vniuersa regna terrarū cū audissēt q pugnasset dn̄s ꝯtra inimicos isrl̄ Quieuitq3 regnū iosaphat. τ prebuit ei domi/ nus pacē p circuitū. Regnauit igit iosaphat su per iudā. τ erat trigintaqnq3 annoꝝ cū regna/ re cepisse. Viginti aūt τ qnq3 annis regnauit in hierusalē. τ nomē matris ei⁹ açuba filia sela chi. Et ābulauit in via p̄ris sui asa nec declina uit ab ea: faciēs q̄ placita erant corā dn̄o. Verū tn̄ excelsa nō abstulit: τ adhuc popul⁹ nō dire/ xerat cor suū ad dn̄m deū patrū suoꝝ. Reliqua āt gestoꝝ iosaphat prioꝝ τ nouissimoꝝ scripta sūt in verbis iehu filij anani: que digessit in li/ bro regū israel. Post hec inijt amicitias iosa/ phat rex iuda cum ochoçia rege israel cui⁹ opa fuerunt impijssima τ pticeps fuit vt faceret na/ ues q̄ irēt in tharsis: fecerūtq3 classem in asion gaber. Prophetauit aute3 eliecer filius dodau de maresa ad iosaphat dicens: Quia habuisti fedus cum ochoçia: percussit dominus opera tua: contriteq3 sunt naues nec potuerunt ire in tharsis.

XXI

Dormiuit aūt iosaphat cū patribus suis τ sepult⁹ ē cum eis in ciuitate dauid: re gnauit ioram filius eius ꝓ eo. Qui ha buit fr̄es filios iosaphat: açariā τ iahihel τ ça/ chariā τ açariam τ michael et saphatia3. Oēs hi filij iosaphat regis iuda. Deditq3 eis pater suus multa munera argenti τ auri. τ pēsatio/ nes cū ciuitatib⁹ munitissimis in iuda: regnum aūt tradidit iorā eo q esset primogenit⁹. Sur/ rexit aūt ioram sup regnū p̄ris sui. Cūq3 se cō/ firmasset: occidit oēs fratres suos gladio τ qs/ dā de principib⁹ iuda. Trigintaduoꝝ annoꝝ erat iorā cū regnare cepisset τ octo ānis regna uit in hirl̄m: ābulauitq3 in vijs regū israel sicut egerat domus achab. Filia quippe achab erat vxor ei⁹ Et fecit malū in cōspectu dn̄i. Noluit aūt dn̄s disperdere domū dauid ꝓpter pactu3 qd̄ inierat cū eo τ q ꝓmiserat vt daret ei lucer nam τ filijs ei⁹ in oī tpe. In dieb⁹ illis rebella uit edom ne eēt subditus iude. τ cōstituit sibi re

gem. Cumq3 transiret ioram cũ princib⁹ suis et cũcto equitatu qui erat secum: surrexit nocte et percussit edom q se circũdederat. ⁊ oẽs duces eqtat⁹ eius. Attñ rebellauit edom: ne esset sub ditione iuda: vsq3 ad hãc diẽ. Eo tpe ⁊ lobna recessit: ne esset sub manu illi⁹. Dereliqrat.n. dñm deũ patꝝ suoꝝ: insuper ⁊ excelsa fabricatus est in vrbib⁹ iuda. ⁊ fornicari fecit habitatores hirlm. ⁊ p̄uaricari iudã. Allate sũt autẽ ei lrẽ ab helia ꝓpheta: in qb⁹ scriptum erat. Hec dicit dñs de⁹ dauid pris tui: Qm̃ non ambulasti in vijs iosaphat patris tui ⁊ in vijs asa regis iuda. s3 incessisti p iter regũ israel. ⁊ fornicari fecisti iudã ⁊ habitatores irlm imitat⁹ fornicatõẽ3 domus achab: insup ⁊ frẽs tuos domũ patris tui meliores te occidisti: ecce dñs pcutiet te plaga magna cũ populo tuo ⁊ filijs ⁊ vxorib⁹ tuis ⁊ vniuersaq3 substãtia tua. Tu autẽ egrotabis pessimo languore vteri. donec egrediant̃ vitalia tua paulatim p singulos dies. Suscitauit ḡ dñs ꝯ iorã spm̃ philistinoꝝ ⁊ arabũ q cõfines sũt ⁊ ethiopib⁹. ⁊ ascenderũt in terrã iuda ⁊ vastauerunt eam: Diripuerũtq3 cũctã substantiã que inuẽta ẽ in domo regis insup et filios eius ⁊ vxores. Nec remãsit ei fili⁹ nisi ioachaz q minimus natu erat. Et sup hec oĩa pcussit eũ dñs alui languore insanabili. Cũq3 dies succederet dies. et tempoꝝ spatia voluerent̃: duoꝝ ãnoꝝ explet⁹ ẽ circul⁹ et sic longa cõsũptus tabe ita vt egerẽt etiã viscera sua: languore pit er ⁊ vita caruit. Mortuusq3 est in infirmitate pessima. ⁊ nõ fecit ei popul⁹ ſm morẽ cõbustionis exequias sicut fecerat maiorib⁹ eius. Triginta duorũ annoꝝ fuit cum regnare cepisset. ⁊ octo annis regnauit in irlm. Ambulauitq3 non recte: ⁊ sepelierũt eũ in ciuitate dauid: verũtamen non in sepulchro regum.

XXII

Constituerũt aũt habitatores hierusalẽ ochoziam filium eius minimũ. regẽ p eo. Oẽs.n. maiores natu qui ante cu3 fuerãt interfecerãt latrones arabũ qui irruerant in castra. Regnauitq3 ochozias fili⁹ iorã regis iuda. Quadragintaduoꝝ annoꝝ erat ochozias cũ regnare cepisset. ⁊ vno anno regnauit in hirlm et nomẽ mrĩs ei⁹ athalia filia amri. S3 ⁊ ipse ingressus ẽ p vias dom⁹ achab Mater.n. ei⁹ ipulit eũ vt impie agẽt Fecit igit̃ malũ in cõspectu dñi sicut dom⁹ achab. Ipsi.n. fuerunt ei cõsiliarij post mortẽ pris sui in interitũ ei⁹: ambulauitq3 in cõsilijs eoꝝ. et perrexit cu3 iorã filio achab rege israel in bellũ ꝯ asahel regem syrie in ramoth galaad: vulnerauerũtq3 syri ioram. Qui reuersus ẽ vt curaret̃ in iezrahel. Multas.n. plagas accepat in supradicto certamine Igit̃ ochozias filius iorã rex iuda descendit vt inuiseret iorã filiũ achab in iezrahel egrotantẽ Voluntatis qppe fuit dei aduersus ochoziã: vt veniret ad ioram. et cũ venisset et egrederet̃ cũ eo aduersum iehu filiũ namsi: quẽ vnxit dominus vt deleret domũ achab. Cũ ḡ euerteret iehu domũ achab inueniret pncipes iuda et filios fratꝝ ochozie q ministrabãt ei. et interfecit illos. Ipsũ quoq3 pqrẽs ochoziã cõphendit latitãtẽ in samaria adductumq3 ad se occidit. et sepelierũt cũ eo ꝙ eẽt filius iosaphat: q quesierat dñm in toto corde suo. Nec erat vltra spes aliqua: vt de stirpe qs regnaret ochozie. Siqdẽ athalia mr̃ ei⁹ vidẽs ꝙ mortu⁹ eẽt filius su⁹: surrexit et interfecit oẽm stirpẽ regiã dom⁹ iorã Porro iosabeth filia regis tulit ioas filiũ ochozie. ⁊ furata ẽ de medio filioꝝ regis cũ interficerent̃ abscõditq3 eũ cũ nutrice sua in cubiculo lectuloꝝ. Iosabeth aũt q̃ abscõderat eũ: erat filia regis iorã: vxor ioiade pontificis soror ochozie. et iccirco athalia nõ interfecit eũ. Fuit ḡ cum eis in domo dei abscõditus sex annis: quibus regnauit athalia sup terrã.

XXIII

Anno aũt septimo cõfortatus ioiada assumpsit cẽturiones: azariã videlicet filiũ hieroboã et ismahel filiũ iohannan: azariã quoq3 filiũ obed. et maasiam filiũ adaie: et elisaphat filiũ zechri. ⁊ inijt cũ eis fed⁹. Qui circũeuntes iudã cõgregauerũt leuitas de cunctis vrbibus iuda. et principes familiaꝝ israel: venerũtq3 in hierusalẽ Inijt ḡ omnis multitudo pactũ in domo dei cũ rege. Dixitq3 ad eos ioiada Ecce filius regis regnabit sicut locutus est dñs sup filios dauid. Iste est ſmo quẽ facietis. Tertia ps vrm̃ qui veniũt ad sabbatũ sacerdotũ et leuitaꝝ et ianitoꝝ erit in portis Tertia vo ps ad domũ regis et tertia ad portam q̃ appellat̃ fũdamẽti. Oẽ vo reliquũ vulgus sit in atrijs domus dñi: nec qspiã alius igrediat̃ domũ dñi: nisi sacerdotes et q ministrãt de leuitis. Ipsi tm̃modo ingrediãt̃ q2 sanctificati sunt et oẽ reliquũ vulgus obseruet custodias dñi. Leuite aũt circũdẽt regẽ habẽtes singuli arma sua. et si qs alius ingressus fuerit tẽplũ: interficiatur: sintq3 cum rege. et intrante et egrediente. Fecerũt ergo leuite et vniuersus iuda iuxt̃ oĩa q̃ pcepat ioiada pontifex Et assumpserũt singuli viros qui sub se erant. et veniebant per ordinẽ sabbati cũ his q iã impleuerãt sabbatũ et egressi erant. Siquidẽ ioiada pontifex nõ dimiserat

abire turmas: que sibi p singulas ebdomadas
succedē cōsueuerant. Deditq3 ioiada sacerdos
centurionib⁹ lanceas clypeosq3 τ peltas regis
dauid: q̄s ↄsecrauerat i domo dñi. Cōstituitq3
oēm populū tenētiū pugiōes a pte tēpli dextra
vsq3 ad ptē tēpli sinistrā. corā altari et templo
p circuitū regis. τ eduxerūt filiū regis τ impo
suerunt ei diadema τ testimoniu3: dederuntq3
in manu eius tenendā legē τ cōstituerūt eū re/
gem. Unxit quoq3 illu3 ioiada pontifex τ filij
ei⁹ imp̄catiq3 sūt ei atq3 dixerūt Uiuat rex. Qđ
cū audisset athalia vocē. s. currentiu3 atq3 lau/
dantiū regem: ingressa ē ad populū in templū
dñi Cūq3 vidisset regē stātē sup gradū i introi
tu τ p̄ncipes turmasq3 circa eum: oēmq3 ppl'm
ire gaudētē atq3 clāgētē tubis τ diuersi gene/
ris organis cōcinentē: vocēq3 laudantiū. scidit
vestimēta sua τ ait: Insidie: insidie: Egressus
autē ioiada pōtifex ad centuriones τ principes
exercitus dixit eis. Educite illā extra septa tem
pli: τ interficiat' foris gladio. Precepitq3 sacer
dos ne occideret' in domo dñi. Et imposuerūt
ceruicibus ei⁹ manus. Cū intrasset portā eq̄x
dom⁹ regis: interfecerūt eā ibi. Pepigit aute3
ioiada fed⁹ inter se vniuersūq3 ppl'm τ regē: vt
eēt ppl's dñi Itaq3 ingressus ē oīs ppl's domū
baal. τ destruxerūt eā. τ altaria ac simulacra il/
lius cōfregerūt: mathan quoq3 sacerdotē baal
interfecerūt añ aras. Cōstituit aūt ioiada p̄posi
tos in domo dñi τ sub manib⁹ sacerdotū τ leui/
tarum: q̄s distribuit dauid in domo dñi. vt of/
ferrēt holocausta dño sicut scriptum est in lege
moysi: in gaudio τ cāticis: iuxta dispositionem
dauid. Cōstituit q3 ianitores in portis domus
dñi: vt nō ingrederet' eā imundus in oi re. As
sūpsitq3 cēturiōes τ fortissimos viros: ac p̄nci
pes ppl'i τ oē vulgus terre. τ fecerūt descende
re regem de domo dñi. et introire per medium
porte supioris in domū regis. τ collocauerunt
eū i solio regali. Letatusq3 est oīs ppl's terre τ
vrbs quieuit. Porro athalia interfecta ē gladio.

¶ XXIIII

SEptem annoꝝ erat
ioas cū regnare cepisset. τ quadragin/
ta ānis regnauit in hierusalē. Nomen
mris ei⁹ sebia de bersabee. Fecitq3 qđ bonū est
corā dño: cūctis diebioiade sacerdotis. Accepit
aūt ei ioiada vxores duas: e qbus genuit filios
et filias. Post que placuit ioas vt instauraret
domū dñi: congregauitq3 sacerdotes et leuitas
et dixit eis. Egredimini ad ciuitates iuda τ col
ligite de vniuerso israel pecunia3 ad sartatecta
tēpli dei nostri p singulos annos: festinatoq3
hoc facite. Porro leuite egē negligētius. Uo
cauitq3 rex ioiadā p̄ncipē. τ dixit ei: Quare ti/
bi nō fuit cure vt cogeres leuitas inferre de iu/
da τ de hierusalē pecuniā que ↄstituta ē a moy
se seruo dñi: vt inferret eā oīs multitudo isrl' in
tabernaculū testimonij. Athalia eni impiissima
τ filij eius destruxerūt domū dei. τ de vniuer/
sis q̄ sanctificata fuerāt in tēplo dñi: ornauerūt
phanū baalim. Precepit ḡ rex. τ fecerunt ar/
cham: posuerūtq3 eā iuxta portā dñi forinsec⁹
Et p̄dicatū ē in iuda τ irl'm vt deferrēt singu/
li preciū dño qđ cōstituit moyses seru⁹ dei sup
oēm israel in deserto. Letatiq3 sunt cūcti prin/
cipes τ oīs popul⁹. τ ingressi cōtulerūt in ar/
chā dñi atq3 miserūt: ita vt iplerer'. Cūq3 tēp⁹
eēt vt deferrēt archā corā rege p man⁹ leuitaꝝ
videbāt eni multā pecuniā: ingrediebat' scriba
regis τ quē prim⁹ sacerdos cōstituerat: effun/
debātq3 pecuniā q̄ erat in archa. Porro archā
reportabāt ad locū suum: sicq3 faciebāt p singu
los dies. Et cōgregata ē infinita pecunia: quā
dederunt rex τ ioiada his qui preerāt operib⁹
domus dñi. At illi cōducebāt ex ea cesores lapi
dū τ artifices operū singuloꝝ: vt instaurarent
domū dñi fabros q̄q3 ferri τ eris: vt qđ cadere
ceperat: fulciret'. Egerūtq3 hi qui operabāt' in
dustrie. τ obducebat' parietū cicatrix per ma/
nus eoꝝ: ac suscitauerūt domū dñi in statū pri/
stinū. τ firmiter eā stare fecerūt. Cūq3 cōples/
sent oīa opera: detulerunt corā rege τ ioiada re
liquā ptem pecunie: de q̄ facta sunt vasa templi
in ministeriū ad holocausta: phiale q3 τ cetera
vasa aurea τ argētea. Et offerebant' holocau/
sta in domo dñi iugit' cūctis dieb⁹ ioiade. Se/
nuit aūt ioiada plen⁹ dierū. τ mortuus est cum
centū triginta eēt annoꝝ: sepelieruntq3 eū in ci
uitate dauid cū regibus: eo q fecisset bonū cum
israel τ cū domo ei⁹. Postq3 aūt obijt ioiada:
ingressi sūt p̄ncipes iuda. τ adorauerunt regē.
Qui delinit⁹ obsequijs eoꝝ acquieuit eis. Et
dereliquerūt tēplū dñi dei patꝝ suoꝝ: seruierūt
q3 lucis τ sculptilib⁹. τ facta est ira dñi ↄ iudā τ
irl'm. ppter hoc pctm. Mittebatq3 eis pphetas
vt reuerterent' ad dñm: quos ptestantes illi au
dire nolebāt. Spirit⁹ itaq3 dei induit çachariā
filium ioiade sacerdotē. et stetit in cōspectu po/
puli. τ dixit eis: Hec dicit deus. Quare trans
gredimini p̄ceptū dñi qđ vobis non pderit. et
dereliquistis dñm vt derelinqueret vos. Qui
cōgregati aduersus eū miserūt lapides iuxta re
gis imperiū. in atrio dom⁹ dñi. Et nō ē recor/
dat⁹ ioas rex mie quā fecerat ioiada pater illius

secum: ſȝ infecit filiū ei⁹. Qui cū morerer̃. ait: Uideat dn̄s ⁊ reqrat. Cūqȝ euolut⁹ eſſet ann⁹ aſcēdit ꝯ eū exercit⁹ ſyrie: venitqȝ in iudā. ⁊ hie ruſalē. ⁊ interfecit cūctos principes populi: itaqȝ vniuerſam predā miſerunt regi i damaſcū. Et certe cū ꝑmodic⁹ veniſſet numerus ſyrorū tra/ didit dn̄s in manib⁹ eoꝝ infinitā multitudinē eo ꝙ dereliquiſſent dn̄m deū patrum ſuoꝝ. In ioas q̄ȝ ignominioſa exercuere iudicia. ⁊ abeū tes dimiſerūt eū in languoribus magnis. Sur rexerunt autē ꝯ eū ſerui ſui in vltionē ſanguinis zacharie filij ioiade ſacerdotis ⁊ occiderūt eum in lectulo ſuo ⁊ mortuus eſt ſepelieruntqȝ eū in ciuitate dauid ſed nō in ſepulchris regum. In ſidiati vero ſunt ei zabath filius ſemath amanit dis. ⁊ iozabath fili⁹ ſemarith moabitidis. Por ro filij eius ac ſūma pecunie que adunata fue/ rat ſub eo. ⁊ inſtauratio domus dei ſcripta ſunt diligentius in libro regum. Regnauit autem amaſias filius eius ꝓ eo. Uigintiquinqȝ anno rum erat amaſias cū regnare cepiſſet. ⁊ viginti nouem annis regnauit in hieruſalē. Nomen matris eius ioiaden de hieruſalē. Fecitqȝ bo/ nū in cōſpectu dn̄i: verūtamē nō in corde perfe cto. Cūqȝ roboratū ſibi videret imperiū: iugu lauit ſeruos qui occiderāt regem patrē ſuum: ſȝ filios eoꝝ nō interfecit: ſicut ſcriptū eſt in libro legis moyſi: vbi p̄cepit dn̄s dicens. Nō occi/ dent̃ p̄res ꝓ filijs: neqȝ filij ꝓ p̄ribus ſuis: ſed vnuſqſqȝ in ſuo pctō morief̃.

¶ XXV

Congregauit igitur amaſias iudam. ⁊ conſtituit eos ꝑ familias: tribunoſqȝ et cēturiones in vniuerſo iuda et benia/ min. ⁊ recenſuit a viginti annis ſurſū inuenitqȝ triginta milia iuuenū q egrederent̃ ad pugnā ⁊ tenerēt haſtā ⁊ clypeū. Mercede q̄ȝ cōduxit de iſrael cētū milia robuſtoꝝ: cētū talētis argē ti. Uenit aūt hō dei ad illū ⁊ ait: O rex ne egre diat̃ tecū exercit⁹ iſrael. Nō ē. n. dn̄s cū iſrael ⁊ cūctis filijs ephraim. Qȝ ſi putas i robore exer citus bella cōſiſtere: ſuperari te faciet de⁹ ab hoſti bus. Dei qppe ē ⁊ adiuuare ⁊ in fugam cōuer tere. Dixitqȝ amaſias ad hoiem dei. Quid ḡ fiet de cētum talētis q̄ dedi militibus iſrael? Et reſpondit ei hō dei. Habet dn̄s vnde tibi dare poſſit multo his plura. Separauit itaqȝ amaſias exercitū q venerat ad eū ex ephraim: vt reuerte ret̃ in locū ſuū. At illi ꝯ iudā vehemēter irati reuerſi ſunt i regionē ſuā. Porro amaſias ꝯfi dēter eduxit ppl'm ſuū. ⁊ abijt in vallē ſalina/ rū: ꝑcuſſitqȝ filios ſeir decē milia. Et alia decē milia virorum ceperunt filij iuda: ⁊ adduxerūt ad preruptū cuiuſdā petre: precipitaueruntqȝ eos de ſūmo in preceps qui vniuerſi crepuerūt At ille exercitus quem remiſerat amaſias ne ſe cū iret ad prelium: diffuſus eſt in ciuitatibus iu da. a ſamaria vſqȝ bethoron. ⁊ interfectis trib⁹ milibus diripuit predā magnā. Amaſias quo qȝ poſt cedē idumeoꝝ ⁊ allatos deos filioꝝ ſe/ ir ſtatuit illos in deos ſibi. ⁊ adorabat eos. ⁊ il/ lis adolebat incenſū. Quāobrē iratus dn̄s con tra amaſiam: miſit ad illū ꝓphā q diceret ei. Cur adoraſti deos qui non liberauerūt populū ſuū de manu tua. Cūqȝ hec ille loqueret̃. rn̄dit ei. Nū cōſiliari⁹ regis es. Quieſce ne interfici am te. Diſcedēſqȝ ꝓpha: ſcio inquit ꝙ cogita/ uerit dn̄s occidere te: q ⁊ feciſti hoc malū ⁊ in/ ſup nō acqeuiſti cōſilio meo. Igit̃ amaſias rex iuda inito peſſimo cōſilio: miſit ad ioas filium ioachaz filij iehu regē iſrael dicēs. Ueni vide amus nos mutuo. At ille remiſit nūcios dicēs Carduus q eſt in libano. miſit ad cedrū libani dicens. Da filiā tuā filio meo vxorem. Et ecce beſtie que erant in ſilua libani: tranſierūt ⁊ con culcauerunt carduū. Dixiſti. percuſſi edom. et iccirco erigit̃ cor tuū in ſupbiā. Sede in domo tua. Cur malū aduerſum te ꝓuocas. vt cadas ⁊ tu ⁊ iudas tecū. Noluit audire amaſias: eo ꝙ domini eſſet voluntas: vt traderet̃ in man⁹ ho ſtiū ꝓpter deos edom. Aſcendit igit̃ ioas rex iſrael. ⁊ mutuos ſibi p̄buere cōſpectus. Amaſi as aūt rex iuda erat in bethſames iude. Corru itqȝ iudas corā iſrael. ⁊ fugit i tabernacula ſua Porro amaſiā regē iuda filiū ioas filij ioachaz cepit ioas rex iſrael in bethſames ⁊ adduxit in irl'm. deſtruxitqȝ murum eius a porta ephraim vſqȝ ad portam anguli quadringentis cubitis Oē q̄ȝ auꝝ ⁊ argētū ⁊ vniuerſa vaſa q̄ reppe/ rat in domo dei. ⁊ apud obededom. i theſauris etiā dom⁹ regie. necnō ⁊ filios obſidū reduxit i ſamariā. Dixit autem amaſias filios ioas rex iuda poſtqȝ mortuus ē ioas filius ioachaz rex iſrael qndeci ānis. Reliqua āt ſermonū amaſie prioꝝ ⁊ nouiſſimoꝝ ſcripta ſunt in libro regū iuda ⁊ iſrael: Qui poſtqȝ receſſit a dn̄o: tetēde rūt ei inſidias in irl'm. Cūqȝ fugiſſet lachis. mi ſerunt et interfecerunt eum ibi: reportanteſqȝ ſuper equos ſepelierunt eum cū patribus ſuis in ciuitate dauid.

¶ XXVI

Omnis aūt ppl's iuda. filiū eius oziam ānoꝝ ſedecim cōſtituit regē ꝓ amaſia patre ſuo. Ipe edificauit ahilat: et re/ ſtituit eā ditioni iude: poſtqȝ dormiuit rex cum p̄rib⁹ ſuis. Sedecī annoꝝ erat ozias cū regnare

cepisset: ⁊ qn̄quaginta duobus annis regnauit in irl'm. Nomen mr̄is eius iecelia de irl'm. Fecitqȝ qđ erat rectū in oculis dn̄i iuxta oīa q̄ fecerat amasias pater eius ⁊ exq̄siuit dn̄m i dieb⁹ zacharie intelligentis ⁊ vidētis deū. Cumqȝ requireret dominū direxit euȝ in oībus. Deniqȝ egressus est: ⁊ pugnauit ɔ̄ philistijm: ⁊ destruxit muruȝ geth: ⁊ murū iamnie: murūqȝ azoti. Edificauit quoqȝ oppida ī azoto ⁊ philistijm: ⁊ adiuuit euȝ deus ɔtra philistijm ⁊ ɔ̄ arabas qui habitabāt in gurbaal: ⁊ ɔtra āmonitas. Appendebantqȝ amonite munera ocie: ⁊ diuulgatum ē nomen eius vsqȝ ad introituȝ egypti ꝓpter crebras victorias. Edificauitqȝ ozias turres in irl'm super portā anguli: ⁊ sup portā vallis: ⁊ reliquas i eodē muri latere: firmauitqȝ eas. Extruxitqȝ turres in solitudine: ⁊ effodit cisternas plurimas: eo ꝙ haberet multa pecora taȝ in campestribus q̄ȝ in heremi vastitate. Vineas qȝ habuit ⁊ vinitores in mōtibus ⁊ in carmelo. Erat quippe hō agriculture deditus. Fuit aūt exercitus bellatorꝝ eius q ꝓcedebant ad prelia sub manu iehihel scribe: maasieqȝ doctoris: ⁊ sub manu ananie qui erat de ducibus regis. Omisqȝ numerus ꝑncipium ꝑ familias suas virorꝝ fortiuȝ: duorꝝ miliū sexcentorꝝ: ⁊ sub eis vniuersus exercitus trecentorꝝ ⁊ septem miliū qngentorꝝ. q erāt apti ad bella: ⁊ pro rege ɔ̄ aduersarios dimicabant. Preparauit quoqȝ eis ozias idest cūcto exercitui clypeos ⁊ hastas et galeas et loricas: arcusqȝ et fundas ad iaciendos lapides. et fecit in irl'm diuersi generis machinas q̄s in turribus collocauit. ⁊ in angulis murorꝝ: vt mitteret sagittas ⁊ saxa grādia. Egressuqȝ est nomen eius ꝓcul eo ꝙ auxiliaret̄ ei domin⁹ ⁊ corroborasset illum Sed cū roborat⁹ eēt. eleuatū est cor eius i interitū suū ⁊ neglexit dn̄m deū suū: ingressusqȝ templum dn̄i adolere voluit incensū sup altare thymiamatis. Statimqȝ ingressus post euȝ azarias sacerdos: ⁊ cum eo sacerdotes dn̄i octoginta viri fortissimi: restiterunt regi: atqȝ dixerunt. Nō est tui officij ozia: vt adoleas incensum domino sed sacerdotū: hoc est filiorꝝ aaron q ɔsecrati sūt ad huiuscemōi misteriuȝ. Egredere de scūario. ne ɔtempseris: q2 nō reputabit̄ tibi i gloria hoc a dn̄o deo. Iratusqȝ ozias ⁊ tenēs i manu thuribulū vt adoleret incensū: minabat̄ sacerdotibus. Statimqȝ orta est lepra i fronte eius coraȝ sacerdotibus i domo dn̄i sup altaare thymiamatis. Cumqȝ respexisset eum azarias pontifex. ⁊ oēs reliqui sacerdotes: viderunt leprā in fronte eius: ⁊ festinato expulerunt eū. Sed ⁊ ipe perritus accelerauit egredi: eo ꝙ sensisset illico plagā dn̄i. Fuit igit̄ ozias rex leprosus vsqȝ ad diem mortis sue. ⁊ habitauit i domo sepata. plen⁹ lepra ob quā eiect⁹ fuerat đ domo dn̄i. Porro ioathan filius ei⁹ rexit domū regis ⁊ iudicauit ppl'm terre. Reliq̄ āt ſmonū ozie priorꝝ ⁊ nouissimorꝝ. scripsit ysaias filius amos ꝓpheta. Dormiuitqȝ ozias cū prībus suis. ⁊ sepelierūt eū i agro regaliū sepulchrorꝝ eo ꝙ eēt leprosus regnauitqȝ ioathan fili⁹ ei⁹ ꝓ eo. ¶ XXVII

Vigintiqnqȝ annorꝝ erat ioathan cum regnare cepisset. ⁊ sedecim annis regnauit in irl'm. Nomē matris eius hierusa filia sadoch. Fecitqȝ qđ rectū erat corā domino iuxta oīa q̄ fecerat ozias pr̄ suus: excepto ꝙ nō ē ingressus tēplū dn̄i. ⁊ adhuc ppl's delinq̄bat. Ipe edificauit portā dom⁹ dn̄i excelsam. ⁊ i muro ophel multa ɔstruxit. Vrbes qȝ edificauit in mōtib⁹ iuda ⁊ in saltibus castella ⁊ turres. Ipe pugnauit ɔ̄ regē filiorꝝ āmon ⁊ vicit eū. Dederūtqȝ ei filij āmon in tpe illo cētū talēta argenti. ⁊ decē milia choros tritici ac totidē chororꝝ ordei. Hec ei ꝑbuerūt filij āmon. i anno secūdo ⁊ tertio. Corroboratusqȝ est ioathā: eo ꝙ direxisset vias suas corā dn̄o deo suo Reliqua aūt ſmonū ioathā ⁊ oēs pugne eius ⁊ opa scripta sūt in libro regū israel ⁊ iuda. Vigintiqnqȝ annorꝝ erat cū regnare cepisset. ⁊ sedecim annis regnauit in irl'm. Dormiuitqȝ ioathan cū prībus suis. ⁊ sepelierūt eū in ciuitate dauid ⁊ regnauit achaz filius eius ꝓ eo.

¶ XXVIII

Viginti annorꝝ erat achaz cū regnare cepisset. ⁊ sedeci annis regnauit in irl'm. Nō fecit rectum in cōspectu dn̄i. sicut dauid pr̄ ei⁹. sed ambulauit in vijs regū israel: insup ⁊ statuas fudit baalim. Ipe ē q adoleuit incēsū i valle hennon. ⁊ lustrauit filios suos in igne. iuxta ritū gētiū q̄s interfecit dn̄s in aduētu filiorꝝ israel. Sacrificabat qȝ ⁊ thymiama succendebat in excelsis. ⁊ in collibus ⁊ sub omni ligno frondoso. Tradiditqȝ eū dn̄s de⁹ ei⁹ in manu regis syrie: q pcussit eū: magnāqȝ p̄dā cepit đ ei⁹ iperio. ⁊ adduxit i damascū. Manib⁹ qȝ regis isrl' traditus est et pcussus plaga grādi. Occiditqȝ phacee filius romelie de iuda centū viginti milia in die vno oēs viros bellatores: eo ꝙ reliq̄ssent dominū deū patrū suorꝝ. Eodem tpe occidit zechri vir potēs ex ephraim maasiā filiū regis. et ezricam ducē domus ei⁹: helchanā qȝ secundum a rege Ceperuntqȝ filij isrl' de frībus suis ducēta milia mulierꝝ puerorꝝ ⁊ puellarum ⁊ infinitā p̄dā

pertuleruntqꝫ eā in ſamariā. Ea tēpeſtate erat
ibi ꝓpheta dñi noīe obed: q egreſſus obuiam
exercitui veniēti in ſamariā: dixit eis: Ecce ira
tus dñs deꝰ patꝝ veſtroꝝ ꝯ iudā: tradidit eos
in manibꝰ veſtris. ꝛ occidiſtis eos atrociter: ita
vt ad celū pertingeret veſtra crudelitas. Inſuꝑ
filios iuda ꝛ irlm vultꝰ vobis ſubijcē in ſeruos
ꝛ ancillas: qḋ nequaq̄ facta opꝰ ē. Peccatis .n.
ſuꝑ hoc dño deo vrõ. Sꝫ audite cōſiliū meū. et
reducite captiuos q̄s adduxiſtis de fribꝰ veſtris
qꝛ magnꝰ furor dñi iminet vobis. Steterūt ita
qꝫ viri de principibꝰ filioꝝ ephraim: açarias fi
lius iohānan: barachias filiꝰ moſollamoth eçe
chias filius ſellū. ꝛ amaſias filius hadali ꝯ eos
q veniebāt de p̄lio. ꝛ dixerūt eis. Nō introdu/
cetis huc captiuos: ne peccemus dño. Quare
vultis adijcere ſuꝑ pctā veſtra. ꝛ vetera cumu
lare delicta? Grande qppe pctm̄ eſt. ꝛ ira furo
ris dñi iminet ſuꝑ iſrl. Dimiſerūtqꝫ viri bella/
tores predā. ꝛ vniuerſa q̄ ceperāt corā princi/
bus ꝛ oī multitudine: ſteteruntqꝫ viri q̄s ſupra
memorauimꝰ. ꝛ apphēdētes captiuos oēſqꝫ q
nudi erāt: veſtierūt de ſpolijs. Cūqꝫ veſtiſſent
eos ꝛ calciaſſent. ꝛ refeciſſent cibo ac potu: vn
xiſſentqꝫ ꝓpter laborē. ꝛ adhibuiſſent eis curā
quicūqꝫ ambulare nō potuerūt ꝛ erant in becil
lo corpore: impoſuerūt eos iumētis ꝛ adduxe/
runt hiericho ciuitatē palmaꝝ ad fratres eorū:
ipſiqꝫ reuerſi ſunt in ſamariā. Tēpore illo mi/
ſit rex achaç ad regē aſſyrioꝝ poſtulās auxiliū
Veneruntqꝫ idumei ꝛ ꝑcuſſerūt multos ex iuda
ꝛ ceperūt predā magnā. Philiſtijm q̄ꝫ diffuſi
ſunt per vrbes campeſtres et ad meridiē iuda
ceperūtqꝫ bethſames ꝛ ahylon ꝛ gadiroth: ſo/
cho quoqꝫ ꝛ thamnā et gamiꝫo cū viculis ſuis.
ꝛ habitauerūt in eis. Humiliauerat enim dñs
iudā ꝓpter achaç regē iuda: eo q nudaſſet eū
auxilio et cōtēptui habuiſſet dominū adduxitqꝫ
ꝯtra eū theglatphalaſſar regē aſſynioꝝ q et affli
xit eum. et nullo reſiſtente vaſtauit. Igitꝰ achaç
ſpoliata domo domini et domo regū ac princi/
pum: dedit regi aſſyrioꝝ munera. et tñ nihil ei
ꝓfuit. Inſuꝑ et tēpore anguſtie ſue auxit cōtē
ptum in dñm. Ipſe ꝑ ſe rex achaç immolauit
dijs damaſci victimas ꝑcuſſoribus ſuis et dixit
dij regum ſyrie auxiliantur eis. quos ego pla/
cabo hoſtijs ꝛ aderūt mihi cū econtrario ipſi fue
rint ruine ei et vniuerſo iſrael. Direptis itaqꝫ
achaç oībꝰ vaſis domꝰ dei atqꝫ cōfractis clauſit
ianuas tēpli dei et fecit ſibi altaria in vniuerſis
angulis hirlm. In oībꝰ q̄ꝫ vrbibus iuda extru
xit aras ad cremandū thus. atqꝫ ad iracundiā

ꝓuocauit dñm deū patꝝ ſuoꝝ. Reliqua autē
ſermonū eius et oium opeꝝ ſuoꝝ prioꝝ et no/
uiſſimoꝝ: ſcripta ſūt in libro regū iuda et iſrael
Dormiuitqꝫ achaç cū patribꝰ ſuis. et ſepelierūt
eum in ciuitate irlm. Neqꝫ .n. receperūt eū in
ſepulchra regum iſrael. Regnauitqꝫ eçechias
filius eius pro eo.

CXXIX

Igitur eçechias regnare cepit cum vi
gintiqnqꝫ eſſet annoꝝ. et vigintinouē
ānis regnauit in irlm Nomē mr̄is eiꝰ
abia filia çacharie. Fecitqꝫ qḋ erat placitum in
ꝯſpectu dñi: iuxta oīa q̄ fecerat dauid pr̄ eius.
In ipſo āno et mēſe p̄mo regni ſui aperuit val
uas domꝰ dñi. et inſtaurauit eas: adduxitqꝫ ſa/
cerdotes atqꝫ leuitas. ꝛ cōgregauit eos in pla/
teā orietalē: dixitqꝫ ad eos: Audite me leuite. ꝛ
ſanctificamini: mūdate domū dñi dei patꝝ no/
ſtroꝝ. ꝛ auferte oēm imundiciā de ſanctuario.
Peccauerūt patres nr̄i. ꝛ fecerūt malū in con
ſpectu dñi dei noſtri: dereliquētes eū: auerterūt
facies ſuas a tabernaculo dñi dei noſtri ꝛ p̄bue
rūt dorſum: clauſerūt oſtia que erant in porticu
ꝛ extinxerunt lucernas: incenſūqꝫ non adole/
uerūt. ꝛ holocauſta nō obtulerunt in ſanctua/
rio deo iſrahel. Concitatus eſt itaqꝫ furor dñi
ſuꝑ iudā ꝛ hirlm: tradiditqꝫ eos in cōmotionē
ꝛ in interitū ꝛ in ſibilū: ſicut ipſi cernitis oculis
veſtris. En corruerunt patres nr̄i gladijs: filij
noſtri ꝛ filie noſtre ꝛ cōiuges captiue ducte ſūt
ꝓpter hoc ſcelus. Nūc ergo placet mihi vt in/
eamus fedus cū dño deo iſrael. ꝛ auertet a no/
bis furorē ire ſue. Filij mei nolite negligere.
Vos elegit dñs: vt ſtetis corā eo ꝛ miniſtretis
illi: colatiſqꝫ eū: ꝛ cremetis ei incēſū. Surrexe/
rūt ergo leuite: maath filius amaſie. ꝛ iohel fi/
lius açarie de filijs caath. Porro de filijs mera
ricis filiꝰ abdai. ꝛ açarias filiꝰ ialalehel. De fi/
lijs aūt gerſon: ioha filiꝰ gemma. ꝛ eden filiꝰ io
aha. At vero de filijs eliſaphā: ſamri et iahihel
De filijs quoqꝫ aſaph: çacharias ꝛ mathanias
necnon de filijs hemān: iahihel ꝛ ſemei. Sed
ꝛ de filijs yditun: ſemeias ꝛ oçihel. Cōgre/
gaueruntqꝫ fratres ſuos. ꝛ ſanctificati ſūt et in/
greſſi ſūt iuxta mādatū regis ꝛ imperiū dñi: vt
expiarent domū dei. Sacerdotes qꝫ ingreſſi
templū dñi vt ſcificarēt illud: extulerūt omnem
inmundiciā quā intro reppererant in veſtibulo
domus dñi: quā tulerūt leuite ꝛ aſportauerunt
ad torrentē cedron foras. Ceperunt aūt prima
die mēſis primi mūdare. ꝛ in die octaua eiuſdē
mēſis: ingreſſi ſunt porticū domus tēpli dñi ex
piaueruntqꝫ tēplū diebꝰ octo: ꝛ in die ſextade/

ctima mẽsis eiusdẽ: qḋ ceperãt impleuerũt. In
gressi quoq; sũt ad ezechiã regem. ⁊ dixerũt ei.
Sanctificauimꝰ oẽm domũ dñi. et altare holo/
causti: vasaq; eius: necnõ ⁊ mensam ꝓpositio
nis cũ oibus vasis suis: cũctãq; tẽpli suppelle
ctilem quam polluerat rex achaz in regno suo:
postq̃ preuaricatꝰ ẽ. et ecce exposita sunt oia co
ram altari dñi. Cõsurgẽsq; diluculo ezechias
rex adunauit oẽs principes ciuitatis. ⁊ ascẽdit
in domum dñi: obtulerũtq; simul tauros septẽ
⁊ arietes septem: agnos septem. ⁊ hircos septẽ
pro peccato: ꝓ regno: ꝓ sanctuario: pro iuda:
Dixitq; sacerdotibus filijs aaron: vt offerrent
sup altare domini. Mactauerũt igit̃ tauros. ⁊
susceperũt sanguinẽ sacerdotes: ⁊ fuderũt illũ
sup altare: Mactauerunt etiam arietes ⁊ illoꝝ
sanguinem sup altare fuderunt. Immolaue/
runt agnos. ⁊ fuderunt super altare sanguinẽ
Applicuerunt hircos ꝓ peccato coram rege ⁊
vniuersa multitudine. Imposuerũtq; manus
suas sup eos. ⁊ imolauerũt illos sacerdotes. et
asperserũt sanguinẽ eoꝝ corã altari ꝓ piaculo
vniuersi israhelis. Pro oi quippe isrl̃ pcepat
rex vt holocaustũ fieret ꝓ pctõ. Cõstituit q̃z le/
uitas in domo dñi. cũ cimbalis ⁊ psalterijs ⁊ ci
tharis ſm dispositionẽ dauid regis ⁊ gad vidẽ
tis ⁊ nathan ꝓphete. Siqdẽ dñi pceptum fuit
p manuz ꝓphetaꝝ eiꝰ. Steteruntq; leuite tenẽ
tes organa dauid ⁊ sacerdotes tubas. et iussit
ezechias vt offerrẽt holocausta sup altare. Cũ/
q; offerrent̃ holocausta: ceperũt laudes cane/
re domino. ⁊ clangẽ tubis: atq; in diuersis or
ganis q̃ dauid rex israel pparauerãt: cõcrepare.
Oi aũt turba adorãte: cantores ⁊ hi q tenebant
tubas erãt in officio suo: donec cõpleret̃ holo/
caustũ. Cũq; finita esset oblatio: incuruatꝰ est
rex ⁊ oẽs q erãt cũ eo. ⁊ adorauerũt. Precepit
q; ezechias ⁊ principes leuitis vt laudarẽt do/
minũ ſmonibꝰ dauid ⁊ asaph vidẽtis q lauda/
uerũt deũ magna leticia. ⁊ incuruato genu ado
rauerũt. Ezechias aũt etiã hec addidit. Imple
stis manus vestras domino: accedite ⁊ offerte
victimas. ⁊ laudes in domo dñi. Obtulit ergo
vniuersa multitudo hostias ⁊ laudes et holo/
causta: mente deuota. Porro numerus holo/
caustoꝝ q̃ obtulit multitudo: hic fuit. Tauros
septuaginta: arietes centũ: agnos ducentos: san/
ctificauerũtq; domino boues sexcẽtos. ⁊ oues
tria milia. Sacerdotes vo pauci erant: nec po
terant sufficere vt pelles holocaustoꝝ detrahe/
rẽt. Unde ⁊ leuite frẽs eoꝝ adiuuerũt eos: do
nec impleret̃ opꝰ. ⁊ scificarent̃ ãtistites. Leuite

quippe faciliori ritu scificãt̃ q̃z sacerdotes. Fue
runt g holocausta plurima. adipes pacificoꝝ et
libamina holocaustoꝝ. ⁊ cõpletꝰ ẽ cultus domꝰ
dñi: letatusq; est ezechias ⁊ ois populus: eo q
ministeriũ dñi eẽt expletũ. De repente quippe
hoc fieri placuerat. XXX

Misit q̃z ezechias ad oẽm israel ⁊ iudã:
scripsitq; eplãs ad ephraim ⁊ manas/
sen: vt venirent ad domũ dñi in irl̃m.
⁊ facerẽt phase dño deo israel: Inito g consilio
regis ⁊ principũ ⁊ vniuersi cetus hirl̃m: decre
uerũt vt facerẽt phase mẽse scḋo. Nõ. n. oc/
currerãt facere in tpe suo: qz sacerdotes q pos/
sent sufficẽ sanctificati nõ fuerãt. ⁊ ppl̃s nondũ
cõgregatus fuerat in hierusalẽ. Placuitq; ser
mo regi ⁊ omni multitudini. ⁊ decreuerunt vt
mitterẽt nũcios in vniuersum isrl̃ de bersabee
vsq; ad dan: vt venirẽt ⁊ facerẽt phase domino
deo israel in hirl̃m. Multi. n. nõ fecerãt sicut i
lege pscriptũ ẽ. Perrexerũtq; cursores cũ epi
stolis ex regis imperio ⁊ principũ eiꝰ in vniuer
sũ israel ⁊ iudã: iuxta id qḋ rex iusserat pdican
tes. Filij israel reuertimini ad dñm deũ abrahaz
⁊ ysaac ⁊ israel. ⁊ reuertet̃ ad reliquias q̃ effu/
gerunt manꝰ regis assyrioꝝ. Nolite fieri sicut
pr̃es vr̃i ⁊ fr̃es q recesserunt a dño deo patrum
suoꝝ. ⁊ tradidit eos in interitũ: vt ipsi cernitis.
Nolite indurare ceruices vr̃as sicut patres ve
stri. Tradite manus vestras dño. ⁊ venite ad
scũariũ eiꝰ qḋ scificauit in etnũ. Seruite domino
deo patruz vr̃oꝝ. ⁊ auertet̃ a vobis ira furoris
eiꝰ. Si. n. vos reuersi fueritis ad dñm fratres
vestri ⁊ filij vr̃i hẽbũt miam corã dñis suis: q
illos duxerũt captiuos. ⁊ reuertent̃ in terrã hanc.
Pius eni ⁊ clemẽs ẽ dñs deus vester. ⁊ non
auertet faciẽ suaz a vobis si reuersi fueritis ad
eũ. Igit̃ cursores pergebãt velociter de ciuita/
te in ciuitatẽ p terrã ephraim ⁊ manasse vsq; ad
zabulon: illis irridentibꝰ ⁊ subsannantibꝰ eos
Attamen quidã viri ex aser ⁊ manasse ⁊ zabu/
lon acquiescentes cõsilio: venerũt hierusalem.
In iudea vero facta ẽ manus domini vt daret̃
eis cor vnũ: vt facerẽt iuxta pceptũ regis ⁊ pn
cipũ vbũ domini. Cõgregatiq; sũt in irl̃m po
puli multi: vt facerẽt solẽnitatẽ azimoꝝ i mẽse
scḋo. Et surgẽtes destruxerũt altaria q̃ erãt i hie
rusalẽ atq; vniuersa i qbꝰ idolis adolebat̃ incẽ
sũ subuertẽtes: ꝓiecerũt in torrẽtẽ cedron Im
molauerũt aũt phase q̃rtadecima die mẽsis se/
cũdi. Sacerdotes q̃z atq; leuite tãdem scificati
obtulerũt holocausta in domo domini: steterũt
q; in ordine suo iuxta dispositionẽ ⁊ legẽ moy

si hoīs dei. Sacerdotes vo suscipiebāt effun/
dēdū sanguinē de manib⁹ leuitaꝝ: eo ꝙ multa
turma sc̄ificata nō eēt. ⁊ iccirco imolarēt leuite
phase his q non occurrerāt sc̄ificari dn̄o. Ma/
gna etiā ps populi de ephraim ⁊ manasse ⁊ ysa
char ⁊ zabulon que sc̄ificata nō fuerat comedit
phase: nō iuxta qd̄ scriptū ē. ⁊ orauit ꝓ eis eze/
chias dicēs: Dn̄s bonus ꝓpitiabiṫ cūctis q in
toto corde reqrūt dominū deū patrū suoꝝ ⁊ nō
imputabit eis ꝙ min⁹ sc̄ificati sunt. Quē exau
diuit domin⁹ ⁊ placatus ē populo. Feceruntq̄
filij isrl̄ q iuēti sūt i hierusalē solēnitatē azimo
rū septē diebus in leticia magna: laudātes do/
minū p singulos dies leuite q̄z ⁊ sacerdotes p
organa q̄ suo officio ɔgruebāt. Et locutus est
ezechias ad cor oiu3 leuitaꝝ: q hēbāt intelligē/
tiā bonā sup dn̄o. ⁊ comederūt septē diebus so
lēnitatis: immolātes victimas pacificoꝝ ⁊ lau
dātes dominū deū patꝝ suoꝝ. Placuitq̄z vni/
uerse multitudini vt celebrarent etiā alios dies
septē: qd̄ et fecerūt cū ingēti gaudio. Ezechias
aūt rex iuda pbuerat multitudini mille tauros
⁊ septē milia ouium. Principes vero dederāt
populo tauros mille. ⁊ oues decē milia. San/
ctificata ergo est sacerdotū plurima multitudo
et hilaritate pfusa omnis turba iuda tā sacerdo
tum et leuitaꝝ q̄z vniuerse frequētie que vene
rat ex israel: proselitoꝝ quoq̄z de tra israel ⁊ ha
bitātiū in iuda. Factaq̄z ē grādis celebritas in
hierusalē: qlis a dieb⁹ salomōis filij dauid re/
gis israel in ea vrbe nō fuerat. Surrexerūt aūt
sacerdotes atq̄z leuite bn̄dicētes populo. ⁊ ex
audita est vox coꝝ: puenitq̄z orō in habitaculū
sanctum celi. XXXI

Omq̄z hec fuissent rite celebrata egres
sus est oīs israel qui inuentus fuerat in
vrbib⁹ iuda. et fregerūt simulacra: suc
ciderūtq̄z lucos: demoliti sunt excelsa. et altaria
destruxerūt: nō solum de vniuerso iuda et be/
niamin: sed de ephraiꝫ quoq̄z ⁊ manasse donec
penitus euerterēt. Reuersiq̄z sūt oēs filij israel
in possessiōes et ciuitates suas. Ezechias autē
cōstituit turmas sacerdotales et leuiticas p di/
uisiones suas vnūquēq̄z in officio proprio. tam
sacerdotū videlicet q̄z leuitaꝝ ad holocausta et
pacifica vt ministrarent ⁊ confiterenṫ canerēt
q̄z in portis castroꝝ domini. Pars aūt regis
erat vt de ꝓpria eius substātia offerreṫ holocau
stū mane semp ⁊ vespe: sabbatis q̄z et calēdis.
⁊ solēnitatib⁹ ceteris sicut scriptū ē in lege moy/
si. Precepit etiā populo hitātiū irl̄m vt darēt
partes sacerdotib⁹ et leuitis: vt possent vacare
legi domini. Qd̄ cū percrebuisset in aurib⁹ mul
titudinis. plurimas obtulere pmitias filij isra
el frumēti vini ⁊ olei: mellis q̄z ⁊ oium que gi/
gnit humus decimas obtulerunt. Sed ⁊ filij is
rael ⁊ iuda qui habitabant in vrbibus iuda ob
tulerunt decimas boum ⁊ ouium: decimasq̄z
sanctorum que vouerāt domino deo suo: atq̄z
vniuersa portantes fecerūt aceruos plurimos
Mense tertio ceperunt aceruoꝝ iacere funda/
menta. ⁊ mense septimo compleuerūt eos. Cū
q̄z ingressi fuissent ezechias ⁊ pncipes eius. vi
derunt aceruos. ⁊ benedixerūt domino. ac po
pulo israel. Interrogauitq̄z ezechias sacerdo/
tes ⁊ leuitas. cur ita iacerent aceruī. Respon/
dit illi azarias sacerdos prim⁹. d̄ stirpe sadoch
dicens. Ex quo ceperunt offerri primitie in do
mo domini. comedim⁹ ⁊ saturati sumus. ⁊ re/
manserūt plurima. eo ꝙ benedixerit dn̄s ppl̄o
suo. Reliqaꝝ aūt ē copia ista quā cernis. Pre
cepit igiṫ ezechias vt ppararent horrea i domo
dn̄i. Qd̄ cū fecissent. intulerūt tā pmitias q̄z de
cimas. ⁊ quecūq̄z vouerāt. fideliter. Fuit autē
pfect⁹ eoꝝ chonenias leuita. ⁊ semei frater eius
secundus. post quem iehihel ⁊ azarias ⁊ naad
et asahel et hierimoth: iozabat q̄z et elihel et ies/
machias et maath et banaias. prepositi sub ma
nibus chonenie et semei frīs eius ex iperio eze
chie regis. ⁊ azarie pōtifici domus domini. ad
quos oīa ptinebāt. Chore vo filius iemna le/
uites ⁊ ianitor orītalis porte ppositus erat his
que sponte offerebanṫ dn̄o. pmitijsq̄z et conse/
cratis i sancta sc̄oꝝ. et sub cura ei⁹ eden et benia
min iesue et semeias. amarias q̄z et sechenias i
ciuitatibus sacerdotū vt fideliter distribuerent
fribus suis ptes. minoribus atq̄z maiorib⁹: ex
ceptis marib⁹ ab annis tribus et supra cūctis q
ingredieban̄ṫ templū dn̄i. Et qcqd p singulos
dies cōducebāt in ministerio atq̄z obseruatiōi/
b⁹ iuxta diuisiōes suas: sacerdotib⁹ per famili/
as et leuitis. a vicesimo anno et supra p ordines
et turmas suas. vniuerseq̄z multitudini tā vxo
ribus q̄z liberis eoꝝ vtriusq̄z sexus. fideliṫ cibi
de his q̄ sanctificata fuerāt pbebanṫ Sed et fi/
lioꝝ aaron p agros et suburbana vrbiū singu
laꝝ dispositi erāt viri q partes distribuerēt vni
uerso sexui masculino: de sacerdotibus et leui/
tis. Fecit g̊ ezechias vniuersa q̄ diximus. i oī
iuda: operatusq̄z est bonum et rectum et veꝝ co/
rā dn̄o deo suo. in vniuersa cultura ministerij do
mus dn̄i iuxta legē et cerimonias: volēs req̄/
rere deū suum in toto corde suo. Feceitq̄z et pro
speratus est. XXXII

Post que ⁊ huiuscemodi veritatē venit
sennacherib rex assyrioꝝ. et ingressus
iudā obsedit ciuitates munitas volens
eas cape. Quod cū vidisset ezechias venisse. s.
sennacherib ⁊ totum belli impetū verti contra
hierl'm: inito cū principib⁹ cōsilio virisq̧ fortis/
simis vt obturarēt capita fontiū qui erāt extra
vrbem: ⁊ hoc omniū decernēte snia cōgrega/
uit plurimā multitudinē. ⁊ obturauerūt cūctos
fontes. ⁊ riuū qui fluebat in medio terre dicen
tes: Ne veniāt reges assyriorum. ⁊ inueniant
aquaꝝ abundantiā. Edificauit quoq̧ agēs in/
dustrie omnē murū q fuerat dissipat⁹. ⁊ extru/
xit turres desup: ⁊ forinsec⁹ alteꝝ murum. In
staurauitq̧ mello in ciuitate dauid: ⁊ fecit vni/
uersi generis armaturā ⁊ clypeos. Constituit
q̧ principes bellatoꝝ in exercitu: ⁊ conuocauit
vniuersos in platea porte ciuitatis ac locut⁹ est
ad cor eoꝝ dicens: Viriliť agite ⁊ cōfortamini
nolite timē: nec paueatis regē assyrioꝝ et vni
uersam multitudinē q̄ ē cū eo. Multo. n. plu/
res nobiscū sunt q̄ȝ cum illo. Cū illo eni ē bra/
chiū carneū: nobiscū dn̄s deus nr̄ q auxiliator
est nr̄: pugnatq̧ p nobis. Cōfortatusq̧ est po
pulus huiuscemodi vbis ezechie regis iuda.
Que postq̄ȝ gesta sūt: misit sennacherib rex as/
syrioꝝ suos suos hierl'm: ipse. n. cum vniuerso
exercitu obsidebat lachis: ad ezechiā regem iu
da. ⁊ ad oēs ppl'm q erat i vrbe dicēs: Hec di
cit sennacherib rex assyrioꝝ. In quo habētes
fiduciā: sedetis obsessi in hierl'm? Nū ezechias
decepit vos vt tradat morti in fame ⁊ siti: affir
mans q dn̄s deus vr̄ liberet vos de manu re/
gis assyrioꝝ: Nūquid nō iste est ezechias qui
destruxit excelsa illius ⁊ altaria. ⁊ p̄cepit iude et
hierl'm dicēs: coram altari vno adorabitis. ⁊ in
ipso cōburetis incēsū? An ignoratis que ego fe
cerim. ⁊ p̄res mei cūctis traꝝ populis? Nūqd
p̄ualuerūt dij gentiū oiumq̧ traꝝ liberare re/
gionem suā de manu mea. Quis est de vniuer
sis dijs gentiū quas vastauerūt p̄res mei q po
tuerit eruere populū suū de manu mea: vt pos/
sit etiaꝫ deus vr̄ eruere vos de hac manu. Nō
vos g° decipiat ezechias: nec vana psuasione de
ludat: neq̧ credatis ei. Si eni null⁹ potuit de⁹
cūctaꝝ gentium atq̧ regionū liberare populū
suum de manu mea. ⁊ de manu patꝝ meorum
consequenť nec deus vr̄ poterit eruere vos de
hac manu. Sed ⁊ alia multa locuti sūt serui eius
ꝯ dn̄m deū. ⁊ ꝯ ezechiā suū eius. Ep'as quo/
q̧ scripsit plenas blasphemie in dn̄m deū israel
⁊ locut⁹ ē aduersū eū. Sicut dij gentiū ceteraꝝ
nō potuerūt liberare populū suū de manu mea
sic ⁊ de⁹ ezechie eruere nō poterit populū suum
de manu ista. Insup ⁊ clamore magno lingua
iudaica ꝯ populū q sedebat in muris irl'm pso
nabat: vt terreret eos ⁊ capet ciuitatē. Locutus
q̧ est ꝯ deū israel: sicut aduersū deos populoꝝ
tre opa manuū hoiuꝫ: Orauerūt igiť ezechias
rex ⁊ ysaias filius amos pphetes aduersū hāc
blasphemiā: ac vociferati sunt vsq̧ in celū. Et
misit dn̄s angelū suū. q pcussit oēm viꝝ robu/
stum ⁊ bellatorē. ⁊ principē exercit⁹ regis assy
rioꝝ: reuersusq̧ est cum ignominia in trā suā
Cūq̧ ingressus esset domū dei sui: filij q egres
si fuerant de vtō eius interfecerūt eū gladio. Sal
uauitq̧ domin⁹ ezechiā et habitatores hierusa
lem de manu sennacherib regis assyrioꝝ: ⁊ de
manu oium et p̄stitit ei qetē p circuitum. Mul
ti etiam deferebant hostias ⁊ sacrificia domino
in irl'm. et munera ezechie regi iuda. Qui exal
tat⁹ ē post hec corā cūctis gētib⁹. In dieb⁹ illis
egrotauit ezechias vsq̧ ad mortem: et orauit
dn̄m. Exaudiuitq̧ eum et dedit ei signū: sȝ nō
iuxta bn̄ficia que accepat retribuit: q2 eleuatum
ē cor eius. Et facta ē ꝯ eū ira. et ꝯ iudā et irl'm
Humiliatusq̧ est postea eo q exaltatuꝫ fuisset
cor eius. tam ipe q̄ȝ habitatores irl'm. et iccirco
nō venit sup eos ira dn̄i in dieb⁹ ezechie. Fuit
aūt ezechias diues et inclytus valde. et thesau/
ros sibi plurimos cōgregauit argenti auri ⁊ la
pides p̄ciosi. aromatū et armoꝝ vniuersi gene
ris et vasoꝝ magni precij: apothecas q̊. frumē
ti vini et olei et p̄sepia oium iumētoꝝ: caulasq̧
pecorib⁹: et vrbes sex edificauit. Habebat qp/
pe greges ouium et armentorum innumera/
biles: eo q dedisset ei dn̄s substantiā multam
nimis. Ipe est ezechias q obturauit superiorē
fontē aquaꝝ gyon. ⁊ auertit eas subter ad occi
dētem vrbis dauid. In oib⁹ opibus suis fecit
psperc q̄ voluit. Attn̄ i legatiōe principū baby
lonis q missi fuerant ad eū. vt interrogarent d
portento qđ acciderat sup terrā dereliquit eum
dn̄s: vt tēptareť et nota fierēt oia que erant in
corde eius. Reliq̄ aūt s'monū ezechie et mise/
ricordiaꝝ eius. scripta sūt in visione ysaie. filij
amos pphete ⁊ i libro regū iuda ⁊ isrl'. Dormi
uitq̧ ezechias cū p̄ribus suis. et sepelierūt euꝫ
supra sepulchra filiorum dauid. Et celebrauit
eius exequias vniuersus iuda. et omnes habi/
tatores hierusalē: regnauitq̧ manasses fili⁹ ei⁹
pro eo.

CXXXIII

Duodecim annoꝝ erat manasses cū re
gnare cepisset. et quinquagintaq̧ an/

nis regnauit in irlm. Fecit autem malum corã domino iuxta abbominatiões gẽtiũ quas subuertit dñs corã filijs israel. et cõuersus instaurauit excelsa que demolitus fuerat ezechias pater eius: construxitq3 aras baalim. et fecit lucos et adorauit omnem militiã celi. et coluit eã. Edificauit q3 altaria in domo domini de qua dixerat dominus. in irlm erit nomen meũ in eternum Edificauit aũt ea cũcto exercitui celi. in duobus atrijs domus dñi. trãsireq3 fecit filios suos per ignem in valle benhennon. Obseruabat somnia. sectabaẽ auguria. maleficis artibus inseruiebat. Habebat secum magos et incantatores multaq3 mala operatus est corã dño vt irritaret eũ Sculptile q3 et cõflatile signũ posuit i domo domini de qua locut⁹ ẽ dñs ad dauid et ad salomonẽ filiũ ei⁹ dicẽs. In domo hac et irlm quã elegi de cũctis tribubus israel. ponã nomẽ meum in sempiternũ. et mouere nõ faciã pedẽ israel de terra quam tradidi patribus eorum. ita dũtaxat si custodierint facere q̃ p̃cepi eis cũctãq3 legẽ et cerimonias atq3 iudicia per manũ moysi. Igitur manasses seduxit iudam et habitatores irlm vt facerent malũ sup oẽs gẽtes quas subuerterat dñs a facie filiorum israel. Locutusq3 est dñs ad eũ et ad pplm illi⁹. et attendere noluerũt Idcirco superinduxit eis pncipes exercitus regis assyriorum: ceperũtq3 manassen. et vinctũ cathenis atq3 cõpedibus duxerũt in babylonem Qui postq̃3 coangustatus ẽ orauit dominũ deum suũ. et egit pniam valde corã deo patrum suorũ. Deprecatus est eũ et obsecrauit intente. et exaudiuit oratione eius. reduxitq3 eũ irlm in regnũ suũ. et cognouit manasses q3 dñs ipe esset deus. Post hec edificauit murum extra ciuitatẽ dauid ad occidentem gyon in cõualle ab introitu porte pisciũ per circuitũ vsq3 ad ophel. et exaltauit illũ vehementer. Constituitq3 pncipes exercit⁹ in cũctis ciuitatib⁹ iuda munitis. et abstulit deos alienos. et simulacrũ de domo domini: aras q3 quas fecerat in mõte dom⁹ domini et in irlm. et piecit oia extra vrbẽ. Porro instaurauit altare dñi. et imolauit sup illud victimas et pacifica et laudẽ: p̃cepitq3 iude vt seruiret domino deo isrl. Attamẽ adhuc ppls immolabat i excelsis dño deo suo. Reliqua aũt gestorum manasse et obsecratio ei⁹ ad deũ suũ. Verba q3 videntiũ q loq̃banẽ ad eũ i noie dñi dei israel. ptinentur in smonib⁹ regũ israel. Oratio q3 ei⁹ et exauditio et cũcta pctã atq3 ptẽpt⁹: loca etiã in quib⁹ edificauit excelsa et fecit lucos. et statuas ante q̃3 ageret pniam: scripta sũt in sermonib⁹ ozai. Dormiuit q̃ manasses cũ prib⁹ suis. et sepelierũt eũ in domo sua. regnauit p eo fili⁹ ei⁹ amõ. Viginti duorum annorum erat amõ cũ regnare cepisset. et duob⁹ annis regnauit in irlm. Fecitq3 malũ i pspectu dñi sicut fecerat manasses pater ei⁹ et cũctis idolis q̃ manasses fuerat fabricat⁹. imolauit atq3 seruiuit. et nõ ẽ reuerit⁹ faciem domini sicut reueritus ẽ manasses pr ei⁹. et multo maiora deliq̃t. Cũq3 coniurassent aduersus eũ serui sui. interfecerũt eũ in domo sua. Porro reliqua populi multitudo cesis his q amõ p cusserãt cõstituit regẽ iosiam filiũ eius p eo.

¶ XXXIIII

Octo annorum erat iosias cũ regnare cepisset. et triginta et vno anno regnauit i irlm. Fecitq3 qđ erat rectũ in conspectu domini. et ambulauit in vijs dauid patris sui: nõ declinauit neq3 ad dexterã neq3 ad sinistram. Octauo aũt anno regni sui cũ adhuc esset puer. cepit querere deum patris sui dauid. et duodecimo anno postq̃3 regnare ceperat mũdauit iudã in irlm ab excelsis et lucis simulacrisq3 et sculptilib⁹. Destruxerunt q3 corã eo aras baalim. et simulacra q̃ supposita fuerant demoliti sũt. Lucos etiã et sculptilia succidit atq3 cõminuit. et sup cumulos eorum qui eis imolare consueuerant fragmenta dispersit Ossa p̃terea sacerdotũ pbussit in altaribus idolorum: mũdauitq3 iudã et irlm. Sed et in vrbibus manasse et ephraim et symeon vsq3 neptalim cũcta subuertit. Cũ q3 altaria dissipasset et lucos et sculptilia contriuisset in frusta. cũctaq3 delubra demolitus esset de vniuersa terra israel. reuersus est in irlm. Igiẽ anno octauodecimo regni sui mundata iam terra et tẽplo domini. misit saphan filiũ eselie et maasiã pncipẽ ciuitatis. et ioha filiũ ioachaz a cõmentarijs. vt instaurarent domũ domini dei sui. Qui venerũt ad helchiã sacerdotẽ magnũ: acceptaq3 ab eo pecunia que illata fuerant in domũ domini. et quã pgregauerũt leuite et ianitores de manasse et ephraim et vniuersis reliquijs israel. ab oi q3 iuda et beniamin et habitatoribus irlm: tradiderũt i manibus eorum q p̃erant oparijs in domo dñi vt instaurarẽt tẽplũ. et infirma q̃q3 sarcirent. At illi dederũt eã artificib⁹ et cemẽtarijs vt emerent lapides de lapicidinis et ligna ad cõmissuras edificij. et ad ptignationẽ domorum quas destruxerant reges iuda. Qui fideliter cũcta faciebant Erant aũt p̃positi opantiũ iadab et abdias de filijs merari. zacharias et mosollã de filijs caath q vrgebãt opus. oẽs leuite scientes organis canere. Sup eos vero q ad diuersos vsus onera

portabant: erāt scribe ⁊ magistri de leuitis iani
tores. Cumq́ʒ efferrent pecuniam q̄ illata fue/
rat in tēplo dn̄i repperit helchias sacerdos libꝝ
legis dn̄i qui datus fuerat ꝑ manū moysi: ⁊ ait
ad saphan scribā. Librū legis inueni in domo
dn̄i. Et tradidit ei. At ille intulit volumē ad re
gem: ⁊ nunciauit ei dicens. Omia q̄ dedisti i ma
nu seruoꝝ tuoꝝ: ecce cōplent̄. Argentū quod
reptum est in domo dn̄i ꝯflauerunt: datūq́ʒ ē p
fectis artificū ⁊ diuersa opera fabricātiū: p̄terea
tradidit mihi helchias sacerdos hunc librum.
Quem cum rege p̄nte: recitasset: audissetq́ʒ ille
verba legis: scidit vestimenta sua: ⁊ p̄cepit hel/
chie ⁊ aichan filio saphan: ⁊ abdon filio micha.
saphan q̄ʒ scribe ⁊ asaie seruo regis dicens. Ite
⁊ orate dn̄m ꝓ me ⁊ pro reliquijs israel ⁊ iuda:
super vniuersis ꝟmonibus libri istius qui rep/
tus est. Magnus enim furor dn̄i stillauit super
nos: eo ꝙ non custodierint p̄res nr̄i verba dn̄i
vt facerent oia q̄ scripta sunt in isto volumine.
Abijt ergo helchias ⁊ hi qui simul a rege missi
fuerāt ad oldan ꝓphetē vxorem sellū filij the/
cuath: filij aras custodis vestiū: que habitabat i
irl'm in secunda: ⁊ locuti sunt ei verba que su/
pra narrauim⁹. At illa r̄ndit eis. Hec dicit do
minus deus israel. Dicite viro q misit vos ad
me. Hec dicit dn̄s. Ecce ego inducaʒ mala sup
locum istū ⁊ sup habitatores eius: cūctaq́ʒ male
dicta q̄ scripta sunt in libro hoc: que legerūt corā
rege iuda: q2 dereliq̄rūt me ⁊ sacrificauerūt dijs
alienis vt me ad iracundiam ꝓuocarent in cun
ctis operibus manuum suaruʒ. Idcirco stillabit
furor meus super locū istum: ⁊ non extinguetur
Ad regē autē iuda qui misit vos ꝓ dn̄o dep̄cā/
do sic loquimini. Hec dicit dn̄s deus israel. Qm̄
audisti v̄ba voluminis: atq́ʒ emollitū est cor tu
uʒ: ⁊ humiliat⁹ es in ꝯspectu dn̄i sup his q̄ dicta
sunt ꝯ locū hunc ⁊ habitatores irl'm reueritusq́ʒ
faciē meā: scidisti vestimenta tua ⁊ fleuisti corā
me ego quoq́ʒ exaudiui te dicit dn̄s. Iā.n. col/
ligā te ad patres tuos: ⁊ infereris in sepulchruʒ
tuū in pace: nec videbunt oculi tui oē maluʒ qd̄
ego inducturus suʒ sup locū istū: ⁊ super habita
tores eius. Retulerunt itaq́ʒ regi cuncta q̄ dixe
rat. At ille conuocatis vniuersis maioribus na
tu iuda ⁊ irl'm. ascendit in domū dn̄i: vnaq́ʒ om
nes viri iuda ⁊ habitatores irl'm: sacerdotes et
leuite ⁊ cunctus ppl's a minimo vsq́ʒ ad maxi/
mum. Quib⁹ audientibus in dn̄o dn̄i legit rex
oia v̄ba voluminis: ⁊ stās in tribunali suo per
cussit fedus corā dn̄o vt ambularet post eū. ⁊ cu
stodiret precepta ⁊ testimonia ⁊ iustificationes
eius in toto corde suo. ⁊ in tota anima sua. face/
retq́ʒ q̄ scripta sunt in volumine illo qd̄ legerat
Adiurauit q̄ʒ sup h oēs q repti fuerāt in irl'm
⁊ beniamin. ⁊ fecerūt habitatores irl'm iuxͣ pa
ctū dn̄i dei patꝝ suoꝝ. Abstulit ḡ iosias cūctas
abhoiatiōes de vniuersis regiōib⁹ filioꝝ israel
⁊ fecit oēs q residui erāt in israel seruire domi/
no deo suo. Cūctis dieb⁹ vite ei⁹ nō recesserunt
a dn̄o deo patrū suoꝝ ¶ XXXV

Fecit autē iosias in irl'm phase domino
qd̄ imolatū est quartadecima die men/
sis p̄mi. Et cōstituit sacerdotes in offi
cijs suis. hortatusq́ʒ est eos vt ministrarent in do
mo domini. Leuitis q̄ʒ ad quoꝝ eruditionem
oīs israel sanctificabat̄ dn̄o. locut⁹ est. Ponite
archā in sanctuario tēpli. qd̄ edificauit salomō
fili⁹ dauid rex isrl'. Neq̄ enī eā vltra portā
bitis. Nūc ḡ ministrate domino deo vr̄o ⁊ po
pulo ei⁹ israel ⁊ p̄parate vos ꝑ domos ⁊ cogti
ones vr̄as in diuisiōib⁹ singuloꝝ sicut precepit
dauid rex israel. ⁊ descripsit salomō fili⁹ eius. ⁊
ministrate in sanctuario ꝑ familias turmasq́ʒ le
uiticas. ⁊ sanctificati imolate phase. Fratres eti
am vestros vt possint iuxta verba que locut⁹ ē
dn̄s in manu moysi facere. ꝑparate. Dedit p̄/
terea iosias ei ppl'o q ibi fuerat inuēt⁹ in solēni
tate phase. agnos ⁊ hedos de gregibus ⁊ reliq̄
pecoris triginta milia boū q̄ʒ tria milia. Hec d̄
regis vniuersa substantia. Duces q̄ʒ eius spō
te qd̄ vouerāt obtulerūt tā pp'lo q̄ʒ sacerdotib⁹
⁊ leuit'. Porro helchias ⁊ çacharias ⁊ iehihel
p̄ncipes domus dn̄i dederunt sacerdotibus ad
faciendū phase. pecora cōmixtim duo milia se/
xcēta. ⁊ boues trecentos. Chonenias aūt ⁊ se/
meias etiā ⁊ nathanahel fratres eius: necnon
asabias ⁊ iahihel ⁊ ioçabad p̄ncipes leuitaꝝ. d̄
derūt ceteris leuitis ad celebrandū phase. q̄nq́ʒ
milia pecoꝝ. ⁊ boues q̄ngētos. Preparatūq́ʒ ē
ministeriū ⁊ steterūt sacerdotes in officio suo.
Leuite q̄ʒ in turmis iuxta regis imperiū. ⁊ im/
molatū est phase. Asperserūtq́ʒ sacerdotes ma
nus suas sanguine. ⁊ leuite detraxerunt pelles
holocaustoꝝ. ⁊ seperauerūt ea vt darēt per do/
mos ⁊ familias singuloꝝ. ⁊ offerrent̄ domino
sicut scriptū ē in libro moysi. De bob⁹ q̄ʒ fece/
rūt simili'. Et assauerunt phase sup ignē: iuxta
qd̄ in lege scriptū ē. Pacificas v̄o hostias co
xerūt in lebetis ⁊ cacabis ⁊ ollis. ⁊ festinato di
stribuerūt vniuerse plebi. sibi aūt ⁊ sacerdotib⁹
postea parauerūt. Nō in oblatiōe holocaustoꝝ
⁊ adipū vsq́ʒ ad noctem sacerdotes fuerūt occu
pati: vnde ⁊ leuite sibi ⁊ sacerdotib⁹ filijs aarō

parauerunt nouissimis. Porro cantores filij
asaph stabant in ordine suo: iuxta preceptum da
uid et asaph et eman. et ydithun prophetarum re/
gis dauid. Janitores vero per portas singu/
las obseruabant: ita vt nec puncto quidē disce
derent a ministerio. Quāobrē et fratres eorum le
uite parauerūt eis cibos. Ois igitur cultura dñi
rite cōpleta ē in die illa: vt facerēt phase. et offer
rent holocausta super altare domini. iuxta precē
ptū regis iosie. Feceruntq3 filij israel qui reper/
ti fuerāt ibi phase in tpe illo et solēnitatē azimo
rū septē dieb⁹. Nō fuit phase simile huic in isrl'
a diebus samuelis prophete: sed nec quisq3 de cun
ctis regib⁹ israel fecit phase sicut iosias sacerdo
tib⁹ et leuitis et oī iude et israel q repertus fuerat et
habitātibus in irlm. Octauodecimo anno re/
gni iosie hoc phase celebratū ē. Postq3 instau
rauerat iosias templū: ascēdit nechao rex egy/
pti ad pugnandū in charchamis iuxta eufratē
et processit in occursū ei⁹ iosias. At ille missis ad
eū nūcijs ait. Quid mihi et tibi rex iuda. Non
aduersū te hodie venio: sed cōtra aliam pugno
domū: ad quā me de⁹ festinato ire pcepit. De/
fine aduersū deū facere q mecū est. ne interfici/
at te. Noluit iosias reuerti: sed pparauit cōtra eū
bellū. nec acquieuit smonib⁹ nechao ex ore dei.
verū prexit vt dimicaret i cāpo mageddo. Ibi
q3 vulneratus a sagittarijs dixit pueris suis.
Educite me de prelio: quia oppido vulneratus sum
Qui trāstulerūt eū de curru in alterū currum q
sequebat eū more regio. et asportauerūt eum in
irlm. Mortuusq3 ē et sepult⁹ in mausoleo patrum
suorum et vniuersus iuda et irlm luxerūt eū hiere
mias maxime: cuius oēs cātores atq3 cantatri
ces vsq3 in psentē diē lamentatiōes super iosiam
replicāt. et quasi lex obtinuit in israel. Ecce scri
ptū fert in lamētatiōib⁹. Reliqua aūt sermonū
iosie et misericordiarum ei⁹ q lege pcepta sūt domi
ni: opa q3 illi⁹ pma et nouissima scripta sunt i li
bro regū iuda et israel. C XXXVI

Tulit ergo ppl's terre ioachaz filium iosie:
et cōstituit regē pro patre suo in irlm. Vi
gintitriū annorum erat ioachaz cum re/
gnare cepisset. et tribus mēsib⁹ regnauit i irlm
Amouit aūt eū rex egypti cum venisset in irlm
et cōdemnauit terrā centū talentis argenti et ta
lento auri. Constituitq3 pro eo regē eliachī fra/
trē eius super iudā et irlm. et vertit nomen eius
ioachim. Ipm vero ioachaz tulit secū et addu/
xit in egyptū. Viginti quinq3 annorum erat ioachi
cū regnare cepisset. et vndeci annis regnauit i
irlm. Fecitq3 malū corā dño deo suo. Contra
hūc ascendit nabuchodonosor rex chaldeorum. et
vinctū cathenis duxit in babylonē: ad quam et
vasa domini trāstulit. et posuit ea in tēplo suo.
Reliqua aūt verborum ioachī et abhominationū
ei⁹ quas operatus est. et que inuēta sunt in eo: cō
tinent in libro regū iuda et israel. Regnauit aūt
ioachin filius eius pro eo. Octo annorum erat ioa
chim cū regnare cepisset. et trib⁹ mensib⁹ ac de/
cē diebus regnauit in irlm: fecitq3 malū in con
spectu domini. Cūq3 anni circulus volueret.
misit nabuchodonosor rex nūcios: qui et addure
rūt eū in babylonem: asportatis simul pciosissi
mis vasis dom⁹ dñi. Regē vero cōstituit sede
chiā patrū ei⁹ super iudā et irlm. Viginti et vni⁹
anni erat sedechias cū regnare cepisset. et vnde
cim annis regnauit in irlm. Fecitq3 malum i
oculis domini dei sui: nec erubuit faciem hiere
mie prophete loquētis ad se ex ore dñi. A rege q3
nabuchodonosor recessit q adiurauerat eū p de
um. et indurauit ceruicem suam et cor vt non re
uerteret ad dñm deū israel. Sed et vniuersi prin
cipes sacerdotū et ppl's puaricati sūt iniq iuxta
vniuersas abhominatiōes gentiū. et polluerūt
domū dñi quā sāctificauerat sibi in irlm. Mit/
tebat aūt dñs de⁹ patrum suorum ad illos p manum
nūciorum suorum de nocte cōsurgēs et quotidie com
monēs. eo q parceret populo et habitaculo suo
At illi subsannabāt nūcios dei. et puipendebāt
sermones eius: illudebātq3 prophis. donec ascē
deret furor dñi in populū eius. et esset nulla cu
ratio. Adduxit eni super eos regē chaldeorum. et i
terfecit iuuenes eorum gladio in domo sanctuarij
Nō ē misertus adolescētis et virginis et senis
nec decrepiti qdē. sed oēs tradidit i manib⁹ ei⁹
vniuersaq3 vasa domus dñi tam maiora q3 mi
nora. et thesauros tēpli et regis et principū trāstu
lit i babylonē. Incēderūt hostes domū dñi de
struxerūtq3 murum irlm. Vniuersas turres cō/
busserūt et quicquid pciosū fuerat demoliti sunt. Si
quis euaserat gladiū. ductus i babylonē seruiuit
regi et filijs eius. donec imparet rex persarum. et cō
pleret sermo dñi ex ore hieremie. et celebraret
terra sabbata sua. Cūctis eni diebus desolatio
nis egit sabbatū. vsq3 dum cōplerent septuagi
ta anni. Anno aūt pmo cyri regis persarum ad ex/
plendū sermonē domini quē locutus fuerat p
os hieremie. suscitabit dñs spm̄ cyri regis per
sarū: qui iussit predicari in vniuerso regno suo:
etiā p scripturā dicens. Hec dicit cyrus rex p/
sarum. Oia regna terre dedit mihi dñs deus celi
et ipse precepit mihi vt edificarē ei domū in irlm
que ē in iudea. Quis ex vobis est in oī populo

eius. Sit dñs deus sus cũ eo ꝛ ascendat.
¶ Explicit liber Dabreiamin siue Paralipo/
menon secundus. Incipit oratio manassas re/
gis iuda cũ captus teneretur in babylone.

Domine deus omnipotens patrũ nrõꝝ
abraham ysaac: ꝛ iacob ꝛ semini eorum
iusto q fecisti celũ ꝛ terrã cũ omni orna/
tu eorũ. q signasti mare verbo precepti tui: qui
conclusisti abyssũ ꝛ signasti terribili ꝛ laudabili
noĩ tuo: quẽ omnes pauẽt ꝛ tremũt a vultu vir
tutis tue: ꝛ insustentabilis ira sup peccatores cõ
minationis tue: immensa vero ꝛ inuestigabilis
misericordia promissionis tue: qm̃ tu es domi/
nus altissimus sup omnẽ terrã lõganimis ꝛ mul
tũ misericors ꝛ penitẽs sup maliciã hoiũ. Tu
autẽ dñe ſm bonitatẽ tuã pmisisti pniam remis
sionis pctõꝝ ꝛ tu deus iustoꝝ: non posuisti pe/
nitentiã iustis: abraham ysaac ꝛ iacob. his q ti/
bi non peccauerunt: qm̃ peccaui super numerũ
arene maris. multiplicate sũt iniqtates mee: in/
curuatus sum multo vinculo ferri. ꝛ nõ est re/
spiratio mihi: quia excitaui iracundiam tuam ꝛ
malum corã te feci statuens abhominationes et
multiplicans offensiones. Et nũc flecto genua
cordis mei: pcans ad te bonitatem dñe. Pecca
ui dñe peccaui. ꝛ iniquitatẽ meã agnosco. Pe
to rogans te domine remitte mihi remitte mihi
ne simul perdas me cũ iniqtatibus meis: neqꝫ i
eternũ reserues mala mihi: qa indignũ saluabis
me secũdũ magnam miam tuã: ꝛ laudabo te su
per oibus dieb9 vite mee: qm̃ te laudat ois vir/
tus celoꝝ: ꝛ tibi est gloria i secula seculoꝝ amẽ.
¶ Explicit oratio manasses regis iuda. Inci/
pit pfatio bti Hieronymi pſbiteri i librũ Esdre

Utrũ difficilius sit facere quod po
scitis: an negare: necdum statui.
Nam vobis aliquid iperantibus
annuere sententie est: ꝛ magnitu
do oneris impositi ita ceruices p̃/
mit: vt ante sub fasce ruendum sit qꝫ leuandum
Accedunt ad hoc inuidorum studia. qui om/
ne quod scribimus reprehendendũ putant. Et
interdum contra se conscia repugnante publice
lacerant q̃ occulte legunt. intantum vt clamare
compellar ꝛ dicere. Domine libera aiam meã
a labijs iniquis: ꝛ a lingua dolosa. Tertius an
nus est qd̃ sẽp scribitis atqꝫ rescribitis vt esdre
librũ ꝛ hester vobis de hebreo trãsferã: q̃si non
habeatis greca ꝛ latina volumia: aut qcqd illd̃ ẽ
qd̃ a nobis vertiť nõ statiꝫ ab oib9 ꝯspuendũ sit
Frustra aũt: vt ait quidam: niti neqꝫ aliud fati/
gando nisi odium q̃rere: extreme dementie est.
Itaqꝫ obsecro vos mi domnion et rogatiane
carissimi. vt priuata lectione cõtenti libros nõ
efferatis in publicum: nec fastidiosis cibos in/
geratis. vitetisqꝫ eorum supercilium qui iudi/
care tm̃ de alijs. ꝛ ipsi facẽ nihil nouerũt. Si q
aũt fratrum sũt quibus nostra non displicent
his tribuatis exemplar: ammonẽtes vt hebrea
nomina queꝝ grandis in hoc volumine copia
est: distincte ꝛ per interualla transcribãt. Nihil
enim pderit emendasse librum nisi emendatio
librarioꝝ diligentia conseruetur. Nec quemqꝫ
moueat qꝫ vn9 a nobis liber editus est. nec apo
cryphorum tertij ꝛ quarti libri somnijs delecte
tur: quia ꝛ apud hebreos esdre neemieqꝫ ſmo
nis in vnum volumen coartantur. ꝛ que nõ ha
bentur apud illos. nec de viginti quattuor seni
bus. sunt pcul abijcienda. Si quis aũt septua/
ginta vobis opposuerit iterpretes: quoqꝫ exem
plaria varietas ipa lacerata ꝛ euersa demõstrat
nec potest vtiqꝫ veꝝ asseri qd̃ diuersũ ẽ: mittite
eũ ad euangelia in qb9 multa ponunť quasi de
veteri testamẽto q̃ apud septuaginta interp̃tes
nõ habenť: velut illud qm̃ nazareus vocabať.
ꝛ ex egypto vocaui filiũ meũ. ꝛ videbũt in quẽ
cõpunxerunt. multaqꝫ alia. que latiori operi re
seruamus. ꝛ querite ab eo vbi scripta sunt. Cũ
qꝫ pferre nõ potuerit: vos legite de his exem/
plarib9 que nuper a nobis edita maledicoꝝ q̃ti
die linguis cõfodiunť. Sed vt ad cõpendiũ ve
niã: certe qꝫ illatur9 sũ equissimũ ẽ. Edidi aliqd
qd̃ non habeť in greco. aut aliter habeť qꝫ a me
versũ ẽ. Quid iterp̃tem laniãt. Interrogẽt he
breos. ꝛ ipsis auctorib9. trãslatiõi mee vel ar/
rogẽt vel derogẽt fidẽ. Porro aliud ẽ. si clau/
sis qd̃ dr̃ oculis mihi volunt maledicere: ꝛ nõ
imitanť grecoꝝ studiũ ꝛ beniuolẽtiã: q post se
ptuaginta trãslatores iã xp̃i euãgelio coruscã/
te iudeos ꝛ hebionitas legis veteris interp̃tes
aqlã videlicet ꝛ symachũ. ꝛ theodotionẽ. ꝛ cu
riose legunt. ꝛ per origenis laborem in exaplo
is ecclesijs dedicauerunt. Quãto magis latini
grati esse deberent. qꝫ exultantẽ cernerẽt greciã
a se aliqd mutuari. Primũ enĩ magnoꝝ sũptu
um est ꝛ infinite difficultatis. exemplaria posse
hr̃e oia. deinde etiã qui habuerint. ꝛ hebrei ser
monis ignari sunt. magis errabũť ignorantes
quis e multis veri9 dixerit. Qd̃ etiã sapientissi
mo cuidam nuper apud grecos accidit vt inter
dum scripture sensum relinquens: vnuscuiusli/
bet interp̃tis sequereť errorẽ. Nos aũt qui he
bree lingue saltẽ paruã habem9 sciam. ꝛ latin9
nobis vtcũqꝫ sermo nõ deest. ꝛ de alijs magis

possumus iudicare. ⁊ ea q̄ ipsi intelligimꝰ i nr̄a
lingua ꝓmere. Itaq3 licet hydra sibilet. victor
q3 syon incēdia iactet. nūq3 meū iuuāte xp̄o si/
lebit eloquiū: etiā precisa lingua balbutiet. Le/
gant qui volunt: qui nolunt abijciant. Euenti
lent apices. lr̄as calūnientur. Magis vestra
caritate ꝓuocabor ad studium: q3 illoꝝ detracti
one ⁊ odio deterrebor.

Explicit prefatio. Incipit liber. Esdre
primus. Caplm I

In anno primo
cyri regis psarū vt cōpleretur
vbū dn̄i ex ore hieremie. susci
tauit dn̄s spm̄ cyri regis psaꝝ
⁊ trāsduxit vocem in oi regno
suo. etiā p scripturā dicens. Hec dicit cyrꝰ rex
persaꝝ. Oia regna terre dedit mihi dn̄s deus
celi. ⁊ ipe p̄cepit mihi vt edificarē ei domum i
irlm. que est in iudea. Quis ē in vobis de vni
uerso populo eius. Sit dn̄s illiꝰ cū eo. Ascen/
dat in irlm que est in iudea. ⁊ edificet domū dei
israel. ipe est deus qui est in irlm. Et oēs reliq
in cūctis locis vbicūq3 habitant adiuuēt eū vi/
ri de loco suo. argento ⁊ auro ⁊ substantia ⁊ pe
coribus: excepto quod voluntarie offerunt tem
plo dei qd̄ est in irlm. Et surrexerūt principes
patrum de iuda ⁊ beniamin ⁊ sacerdotes ⁊ leui
te ⁊ omnis cuius suscitauit deus spiritū vt ascē
deret ad edificandū templū domini quod erat
in irlm. Uniuersiq3 qui erant in circuitu adiu
uerunt manus eoꝝ in vasis argēteis ⁊ aureis
in substantia ⁊ iumentis. in suppellectili. exce/
ptis his que sponte obtulerant. Rex q3 cyrus
ꝓtulit vasa templi domini que tulerat nabucho
donosor de irlm. ⁊ posuerat ea in tēplo dei sui.
Protulit aūt ea cyrus rex psaꝝ per manū mi/
tridatis filij gaçabar. ⁊ annumerauit ea sasaba
sar principi iude. ⁊ hic est numerꝰ coꝝ. Phia
le auree triginta. phiale argentee mille. cultri
vigintinouem. cyphi aurei triginta cyphi ar/
gentei secundi quadringenti decem: vasa alia
mille. Omnia vasa aurea et argentea quinq3
milia quadringenta. Uniuersa tulit sasabasar:
cum his qui ascendebant de transmigratiōe ba
bylonis in irlm. II

Hi sunt aūt ꝓuincie filij qui ascenderūt
de captiuitate quam transtulerat nabu
chodonosor rex babylonis in babylo/
nem. et reuersi sunt in irlm et iudeam. vnusq3/
q3 in ciuitatem suam. qui venerūt cum zoroba
bel et iesua neemia saraia rabelaia mardochai
belsan mesphar beguai reum baana. Nume/
rus viroꝝ populi israel. Filij phares: duo mi
lia cētū septuagintaduo. Filij arethi: septingen
ti septuagintaqnq3. Filij gersephatia: trecenti
septuagintaqnq3. Filij saphacia: trecēti septua
gintaduo. Filij area: septingēti septuagintaqn
q3. Filij phetmoab filioꝝ iosue: octingēti. ⁊ io
ab duo milia octingenti duodecim. Filij belā:
mille ducēti qnquaginta quattuor. Filij cethua
nongēti quadragintaqnq3. Filij zachai: septin
genti sexaginta. Filij bani: sexcenti quadragin
taduo filij bebai: sexcēti vigintitres. Filij azgad
mille ducenti vigintiduo. Filij adonicam: sex/
centi sexagintasex. Filij beguai: duo milia quī
quagintasex. Filij adin: quadringenti qnqua/
ginta quattuor. Filij ather qui erant ex ezechia
nonagintaocto. Filij besai: trecēti vigintitres
Filij iora: centum duodecim. Filij asem: ducē
ti vigintitres Filij gebbar: nongentiquinq3.
Filij bethleem: centum vigintitres. Uiri ne/
thupha. quinquagintasex. Uiri anathot: cen/
tum vigintiocto. Filij azmaueth: quadragita/
duo. Filij cariathiariz: cephira ⁊ berroth: septī
gēti quadragintatres. Filij rama ⁊ gabaa: sex
cēti vigintiunus. Uiri machmas: centū vigin
tiduo. Uiri bethel ⁊ chai: ducenti vigintitres.
Filij nebo: qnquagintaduo. Filij megbis: cē/
tuz qnquagintasex. Filij helam alterius: mille
ducenti qnquagintaquattuor. Filij arim: trecē
ti viginti. Filij lodadin ⁊ ono: septingenti vigī
tiqnq3. Filij hiericho: trecenti quadragintaqn
q3. Filij senaa: tria milia sexcenti triginta. Sa
cerdotes. Filij iadaia in domo iesue nongenti
septuagintatres. Filij emmer: mille quinqua/
gintaduo. Filij phessur: mille ducenti quadra
gintaseptem. Filij arim: mille decem ⁊ septem
Leuite. Filij iesue ⁊ cedmihel filiorum odauie
septuagintaquattuor. Cātores. Filij asaph: cē
tū vigintiocto. Filij ianitorum. Filij sellum. fi
lij ather. filij telmon. filij accub. filij atita. filij
sobai: vniuersi centum trigintanouem. Na/
thinnei. Filij sia. filij asupha. filij tebbaoth. fi/
lij ceros. filij siaa. filij phadon. filij lebana. fi/
lij azaba. filij accub. filij agab. filij selmai. filij
anan. filij gaddel. filij gaer. filij raabia. filij ra
sin. filij necchoda. filij gazem. filij azec. filij pha
sea. filij besee. filij asenaa. filij munim. filij ne
phusim. filij bechuc. filij acupha. filij azur. filij
besluth. filij maida. filij arsa. filij bercos. filij si
sara. filij thema. filij nasia. filij athupha. filij ser
uorum salomonis. filij sothei. filij sophereth.
filij pharuda. filij iala. filij dercon. filij geddel.

filij saphata . filij athil: filij phocereth q̄ erant
de ascbaim: filij amim. Omnes nathinnei ⁊ fi/
lij seruorum salomonis: trecenti nonagintaduo
Et hi qui ascenderunt de thelmala: thelarsa che
rub ⁊ don ⁊ mer: ⁊ non potuerunt indicare do
mum patrum suorum ⁊ semen suum: vtrum ex
israel essent: filij dalaia: filij thobia : filij necho/
da: sexcenti quinquagintaduo. Et de filijs sacer
dotum: filij iobia: filij accos: filij berçellai q̄ ac/
cepit d̾ filiabus berzellai galaaditis vxorē ⁊ vo
catus est nomine eorum. Hi quesierūt scriptu/
ram genealogie sue: ⁊ non inuenerunt: ⁊ eiecti
sunt de sacerdotio. Et dixit athersatha eis vt/
non comederent de scō scōꝝ donec surgeret sa/
cerdos doctus atq̃ ꝑfectus. Omnis multitudo q̄si
vnus quadragintaduo milia trecenti sexptuagi
ta: exceptis seruis eoꝝ ⁊ ancillis q̄ erant septem
milia trecēti triginta septē. ⁊ i ipis cātores atq̃
cantatrices ducenti. Equi eoꝝ sexcenti triginta
sex: muli eoꝝ ducenti q̄draginta quinq̃ cameli
eoꝝ q̄drigenti trigintaq̄nq̃: asini eorum sexmi
lia septingenti viginti. Et de ꝑncipibus patrū
cū ingrederent̄ templū dn̄i qd̾ est in irl̄m: spōte
obtulerūt i domū dei ad extruendam eā in loco
suo: Scd̾m vires suas dederūt impēsas opis:
auri solidos quadraginta milia ⁊ mille argenti
mnas q̄nq̃ milia: ⁊ vestes sacerdotales centū.
Habitauerūt ergo sacerdotes ⁊ leuite ⁊ d̾ ppl̄o
⁊ cātores ⁊ ianitores ⁊ nathinnei i vrbibꝰ suis
vniuersusq̃ israel i ciuitatibus suis. ¶ III.
Iamq̃ venerat mensis septimꝰ: ⁊ erāt
filij israel in ciuitatibus suis. Cōgrega
tus est ergo ppl̄s q̄si vir vnꝰ in hieru/
salez: ⁊ surrexit iosue filiꝰ iosedech ⁊ frēs eius:
sacerdotes ⁊ zorobabel filius salathiel ⁊ frēs eiꝰ
⁊ edificauerūt altare dī israeli vt offerēt: i eo holo
caustomata: sicut scriptū ē in lege moysi viri dī
Collocauerūt aūt altare dei super bases suas de
terrētibus eos per circuitū populis terraruz. et
obtulerunt sup illud holocaustū dn̄o mane ⁊ ve
spere. Fecerūtq̃ solēnitatē tabernaculoꝝ sicut
scriptū est ⁊ holocaustū diebus singulis ꝑ ordi/
nem ḃm p̄ceptuz opus dei in die suo: ⁊ post hec
holocaustū iuge taz in calendis q̃z in vniuersis
solēnitatibus dn̄i q̄ erāt ꝯsecrate: ⁊ in oibus in
q̄bus vltro offerebat̄ munus dn̄o. A ꝑmo die
mensis septimi: ceperunt offerre holocaustū do
mino. Porro templū dei nonduz fundatū erat.
Dederunt aūt pecunias latomis ⁊ cemētarijs
cibū quoq̃ ⁊ potū ⁊ oleuz sidonijs tirijsq̃ vt de
ferrent ligna cedrina de libano ad mare ioppē
iuxta qd̾ p̄ceperat cyrus rex ꝑsarū eis. Anno

aūt secūdo aduentus eoꝝ ad templū dei in irl̄m
mense secūdo ceperūt çorobabel filius salathiel
⁊ iosue filius iosedech ⁊ reliqui de fratribus eo
rū sacerdotes ⁊ leuite. ⁊ oēs q̄ venerant d̾ capti
uitate in irl̄m. ⁊ constituerunt leuitas a viginti
annis ⁊ supra. vt vrgerent opus domini. Ste
titq̃ iosue ⁊ filij eius ⁊ frēs eius. cedmihel ⁊ fi
lij eius ⁊ filij iuda quasi vir vnꝰ vt instarēt sup
eos q̄ faciebāt opus in tēplo dei filij enadab ⁊ fi
lij eoꝝ ⁊ fratres eoꝝ leuite. Fūdato igit̄ a cemē
tarijs templo dn̄i. steterūt sacerdotes in ornatu
suo cū tubis. ⁊ leuite filij asaph in cymbalis vt
laudarēt deū ꝑ manꝰ dauid regis israel. Et ꝯci
nebāt in hymnis ⁊ ꝯfessiōe dn̄o q̄m bonꝰ: q̄m
in eternū mīa eiꝰ sup isrl̄. Omnis q̃z ppl̄s vocife/
rabat̄ clamore magno in laudando dn̄m. eo ꝙ
fūdatū eēt tēplū dn̄i. Plurimi etiā de sacerdo
tibꝰ ⁊ leuitis ⁊ ꝑncipes patꝝ ⁊ seniores q̄ vide/
rāt tēplū ꝑus cū fundatū eēt. ⁊ hoc tēplū in ocu
lis eoꝝ flebāt voce magna . ⁊ multi vociferan/
tes in leticia eleuabant vocem: nec poterat q̄sq̃
agnoscere vocē clamoris letātiū. ⁊ vocē fletꝰ po
puli. Cōmixtim eni ppl̄s vociferabat̄ clamore
magno. ⁊ vox audiebat̄ ꝓcul. ¶ IIII
Audierunt aūt hostes iude ⁊ beniamin
quia filij captiuitatis edificarent tēpluz
dn̄o deo israel. ⁊ accedentes ad çoroba
bel ⁊ ad ꝑncipes patres. dixerunt eis. Edifice
mus vobiscū. quia ita vt vos querimus deum
vestrū. Ecce nos īmolauimus victimas a die
bus asoraddan regis assur. q̄ adduxit nos huc
Et dixit eis çorobabel ⁊ iosue ⁊ reliqui princi/
pes patrū israel. Nō ē nobis ⁊ vobis vt edifi/
cemꝰ domum deo nr̄o. sed nosipsi soli edificabi
mus deo nr̄o. sicut p̄cepit nobis cyrus rex ꝑsa
rū. Factū ē igit̄ vt ppl̄s terre impediret manꝰ
populi iude. ⁊ turbaret eos in edificando. Cō
duxerūt q̃z aduersus eos cōsiliatores vt destru
erent cōsiliū eoꝝ oibus diebꝰ cyri regis persaꝝ
⁊ vsq̃ ad regnū darij regis persaꝝ. In regno
aūt assueri ipe est artaxerxes: in ꝑncipio regni
eius scripserunt accusationē aduersus habita/
tores iude ⁊ irl̄m. Et in diebus artaxerxis scri
psit besellam mithridates ⁊ thabeel ⁊ reliqui qui
erant in consilio eoꝝ ad artaxerxem regē ꝑsaꝝ
Epistola aūt accusationis scripta erat syriace. ⁊
legebat̄ sermone syro. Reū beeltheem ⁊ sam/
sai scriba scripserūt epistolam vnā de irl̄m arta
xerxi regi huiuscemodi. Reum beelthee ⁊ sam
sai scriba ⁊ reliqui consiliatores eoruz. dynei ⁊
apharsathei. therphalei. arphasei. herchuei. ba
bylonij. susannechei. dyei ⁊ elamite. ⁊ ceteri d̾

gentibus quas transtulit assennaphar magnꝰ
ꝛ glorioſus. ꝛ habitare eas fecit in ciuitatibꝰ sa‑
marie ꝛ in reliquis regiōibus trans flumen in
pace. Hoc est exemplar epistole quam miserūt
ad eum. Artaxerxi regi: serui tui viri qui sunt
transfluuiū. salutē dicūt Notū sit regi: qꝛ iudei
qui ascenderunt a te ad nos venerūt in irl'm ci
uitatē rebellē ꝛ pessimā: quā edificant extruen‑
tes muros eius. ꝛ parietes componētes. Nūc
igit notū sit regi. qꝛ si ciuitas illa edificata fue‑
rit ꝛ muri eius instaurati. tributum ꝛ vectigal
ꝛ annuos redditus non dabunt. ꝛ vsqꝫ ad re‑
ges hec noxa perueniet. Nos ḡ memores sal
qd' in palatio comedimus. ꝛ qꝛ lesiones regis
videre nephas ducimus: iccirco misimus ꝛ nū
ciauimus regi vt recēseas in libris historiaꝝ
patrū tuoꝝ ꝛ inuenies scriptū in cōmētarijs. ꝛ
scies qm̄ vrbs illa vrbs rebellis ē ꝛ nocens re‑
gibꝰ ꝛ ꝓuincijs ꝛ bella concitant in ea ex diebꝰ
antiquis: quāobrem ꝛ ciuitas illa destructa est.
Nūciamus nos regi. qm̄ si ciuitas illa edifica‑
ta fuerit ꝛ muri ipsius instaurati: possessionem
trans fluuiū non habebis. Verbum misit rex
ad reū beeltheem ꝛ samsai scribā. ꝛ ad reliquos
qui erant in cōsilio eoꝝ habitatores samarie et
ceteris trās fluuiū. salutē dicēs ꝛ pacē. Accusa
tio quā misistis ad nos. manifeste lecta est corā
me. ꝛ a me ꝓceptū ē. ꝛ recēsuerūt: inuenerūtqꝫ
qm̄ ciuitas illa a diebus antiqs aduersū reges
rebellat. ꝛ seditiōes ꝛ ꝑlia ꝯcitant in ea. Nam
ꝛ reges fortissimi fuerūt in irl'm q ꝛ dn̄ati sūt oī
regioni que trans fluuiū est. Tributū qꝫ ꝛ ve‑
ctigal ꝛ redditus accipiebant. Nūc ergo audi‑
te sniam. Prohibeatis viros illos vt vrbs illa
non edificet: donec si forte a me iussum fuerit.
Videte ne negligent hoc ipleatis ꝛ paulati cre
scat malū ꝯtra reges. Itaqꝫ exemplū edicti ar‑
taxerxis regis lectū ē corā reū beeltheem ꝛ sam
sai scriba ꝛ consiliarijs coꝝ. Et abierūt festini
in irl'm ad iudeos. ꝛ ꝓhibuerūt eos in brachio
ꝛ robore. Tūc intermissum est opꝰ domꝰ dn̄i in
irl'm. ꝛ nō fiebat vsqꝫ ad annū secūdū regni da
rij regis ꝑsaꝝ. V

Prophetauerunt autē aggeus ꝓpheta
ꝛ zacharias filius addo: ꝓphetātes ad
iudeos qui erant in iuda ꝛ irl'm in noīe
dei israel. Tūc surrexerūt zorobabel filius sala
thiel ꝛ iosue filius iosedech. ꝛ ceperūt edificare
tēplū domini in irl'm. ꝛ cū eis ꝓphete dei adiu
uantes eos. In ipo aūt tpe venit ad eos than‑
tannai qui erat dux trās flumen ꝛ starbuçanei
ꝛ consiliarij coꝝ. sicqꝫ dixerūt eis. Quis dedit
vobis cōsiliū vt domū hanc edificaretis ꝛ mu‑
ros eiꝰ instauraretis. Ad qd' rn̄dimꝰ eis. que
essent noīa hoīum auctoꝝ edificationis illius.
Oculus aūt dei eoꝝ factꝰ ē super senes iudeo‑
rū. ꝛ nō potuerūt inhibere eos. Placuitqꝫ vt
res ad dariū referret. ꝛ tūc satisfacerent aduer‑
sus accusatione illā. Exemplar epistole quam
misit thātannai dux regiōis trans flumē ꝛ star
burçannai ꝛ consiliatores eiꝰ apharsathei q erāt
trans flumen: ad dariū regē. Sermo quē mi‑
serāt ei sic scriptus erat. Dario regi pax omnis
Notū sit regi isse nos ad iudeā ꝓuinciā ad do
mū dei magni que edificat lapide impolito. ꝛ li
gna ponunt in parietibus: opusqꝫ illud dilig&c
ter extruit ꝛ crescit in manibꝰ eoꝝ. Interroga‑
uimꝰ ergo senes illos. ꝛ ita diximus eis. Quis
dedit vobis potestatē vt domū hāc edificaretis
ꝛ muros hos instauraretis. Sed ꝛ noīa eoꝝ q̄
siuimꝰ ab eis vt nūciaremus tibi: scripsimusqꝫ
noīa eoꝝ viroꝝ qui sunt ꝑncipes in eis. Hu‑
iuscemodi aūt sermonē rn̄derūt nobis. dicētes
Nos sumꝰ serui dei celi ꝛ terre. ꝛ edificamꝰ tem
plū qd' erat extructum ante hos annos multos
qd'qꝫ rex israel magnus edificauerat ꝛ extruxe
rat. Postqꝫ aūt ad iracūdiā ꝓuocauerunt pa‑
tres nostri deū celi. tradidit eos in manꝰ nabu‑
chodonosor regis babylonis chaldei: domū qꝫ
hanc destruxit. ꝛ populū eiꝰ trāstulit in babylo
nē. Anno aūt ꝑmo cyri regis. cyrus rex baby
lonis ꝓposuit edictū vt domus dei edificaret.
Nā ꝛ vasa templi dei aurea ꝛ argentea que na
buchodonosor tulerat de templo qd' erat i irl'm
ꝛ asportauerat ea in templum babylonis ꝓtulit
cyrus rex de templo babylonis. ꝛ data sūt sasa
basar vocabulo. quem ꝛ ꝑncipem cōstituit di‑
xitqꝫ ei. Hec vasa tolle ꝛ vade ꝛ pone ea in tē‑
plo qd' est in irl'm. ꝛ domus dei edificet in loco
suo. Tūc itaqꝫ sasabasar ille venit. ꝛ posuit fun
damenta templi dei in irl'm. ꝛ ex eo tpe vsqꝫ
nunc edificatur necdum completum ē. Nunc
ergo si videtur regi bonum. recenseat in bibli
otheca regis que est in babylone. vtrum nam
a cyro rege iussum fuerit vt edificaret domus
dei in irl'm. ꝛ volūtatem regis sup hac re mittat
ad nos. VI

Tunc darius rex precepit ꝛ recēsuerūt
in bibliotheca libroꝝ qui erant repositi
in babylone. ꝛ inuentū est in ecbatha‑
nis qd' est castrū in medena ꝓuincia: volumē
vnum: talisqꝫ scriptus erat in eo cōmentarius
Anno primo cyri regis. cyrus rex decreuit vt
domus dei edificaret q̄ ē in irl'm i loco vbi im‑

molent hostias. ꝛ vt ponãt fundamẽta suppoꝛ
tantia altitudinẽ cubitoꝝ sexaginta. ꝛ latitudi/
nẽ cubitoꝝ sexaginta: oꝛdines de lapidib⁹ im/
politis tres. ꝛ sic oꝛdines de lignis nouis. Sũ
ptus autẽ de domo regis dabunt. Sed ꝛ vasa
templi dei aurea ꝛ argentea que nabuchodono
soꝛ tulerat de tẽplo hierusalẽ. ꝛ attulerat ea i ba
bylonẽ: reddãt ꝛ referãt in tẽplũ hierusalẽ in
locũ suũ: q̃ et posita sũt in tẽplo dei. Nũc ḡ than
tannei dux regionis q̃ est trãs flumẽ ꝛ starbuçã
nai ꝛ cõsiliarij vestri apharsathei q estis trans/
flumẽ ꝑcul recedite ab illis. et dimittite fieri tẽ
plũ dei illud a duce iudeoꝝ ꝛ a senioꝛib⁹ eoꝛum
et domus dei illa edificet in loco suo. Sed et a
me ꝑceptũ est qd opoꝛteat fieri a p̄sbyteris iu/
deoꝝ illis vt edificet domus dei. s. vt de archa
regis. idest de tributis q̃ dant de regione trãs
flumen studiose sũptus dent viris illis ne im/
pediatur opus. Qꝫ si necesse fuerit et vitulos et
agnos et hedos in holocaustũ deo celi frumen
tũ: sal: vinũ et oleũ ſm ritum sacerdotũ q sũt in
hiers̃m. dent eis p singulos dies ne sit in aliq̃ q̃ri
monia. ꝛ offerãt oblatiões deo celi: oꝛentqꝫ ꝓ
vita regis ꝛ filioꝝ eius. A me ḡ positũ ẽ decre
tũ vt ois hõ q hãc mutauerit iussionẽ. tollat li/
gnũ de domo ipsius ꝛ erigat ꝛ ꝯfigat in eo: do
mus aũt eius publicet. Deus aũt q habitare fe
cit nomẽ suũ ibi: dissipet oia regna ꝛ populũ q
extẽderit manũ suã: vt repugnet et dissipet do/
mum dei illã q̃ ẽ in hierusalẽ. Ego darius sta
tui decretũ: qꝺ studiose impleri volo. Igit thã
tannai dux regionis trãs flumẽ et starbuzan/
nai et consiliarij eius ſm qꝺ ꝑcepat darius rex
sic diligẽt executi sũt. Senioꝛes aũt iudeoꝝ edi
ficabãt. et ꝓsperabant iuxta ꝓphetiã aggei ꝓ
phete et zacharie filij addo. Et edificauerũt et
cõstruxerũt iubẽte deo israel. et iubente cyro et
dario et artaxerxe regibus p̄saꝝ. et cõpleuerũt
domũ dei istã vsqꝫ ad diẽ tertiũ mẽsis adar qui
ẽ ãnus sextus regni darij regis. Fecerũt autẽ
filij israel sacerdotes et leuite et reliqui filioꝛum
trãsmigrationis dedicationẽ domus dei i gau/
dio. et obtulerũt in dedicatiõe domus dei vitu/
los centũ: arietes ducentos: agnos q̃dringen
tos: hircos capraꝝ ꝓ pctõ totius israel duode/
cim iuxͣ numeꝝ tribuũ israel. Et statuerũt sacer
dotes i oꝛdinibus suis et leuitas i vicibus suis
sup opa dei in irl̃m sicut scriptũ ẽ i libꝛo moysi
Fecerũt aũt filij transmigratiõis pasca quarta
decima die mensis p̄mi. Purificati eni fuerãt
sacerdotes et leuite quasi vnus omnes mundi
ad imolãdũ pasca vniuersis filijs transmigra/
tionis ꝛ fratribus suis sacerdotibus. et sibi. Et
comederũt filij israel q reuersi fuerãt de trãsmi
gratione. ꝛ oẽs q se separauerãt a coinqnatiõe
gentiũ terre ad eos: vt quererẽt dominũ deum
israel. Et fecerũt solẽnitatẽ açimoꝝ septẽ dieb⁹
in leticia: qm̃ letificauerat eos dñs. ꝛ conuerte
rat coꝛ regis assur ad eos vt adiuuaret manus
eoꝝ in opere dom⁹ dñi dei israel. ¶ VII

POst hec aũt verba in regno artaxerxis
regis p̄saꝝ esdras fili⁹ saraie: filij aça/
rie: filij helchie: filij sellũ: filij sadoch:
filij achitob: filij amarie: filij azarie: filij ma/
raioth: filij zarie: filij ozi: filij bocci: filij abisue
filij phinees: filij eleazar: filij aaron sacerdotꝭ
ab initio: ipse esdras ascendit de babylone. et
ipse scriba velox in lege moysi. quaꝫ dominus
deus dedit israel. Et dedit ei rex scd̃m manum
dñi dei eius bonã sup eũ: oẽm petitionẽ ei⁹ Et
ascenderunt de filijs israel ꝛ de filijs sacerdotũ
ꝛ de filijs leuitarũ ꝛ de cantoꝛibus ꝛ de ianito/
ribus ꝛ de nathinneis in hierusalẽ ãno septio
artaxerxis regis. ꝛ venerũt in hierusalẽ mense
qnto: ipse ẽ ann⁹ septim⁹ regis Quia in pꝛimo
die mẽsis pꝛimi. cepit ascẽdere de babylone. et
pꝛimo die mẽsis qnti: venit in irl̃m iuxͣ manuꝫ
dei sui bonã super se. Esdras autẽ parauit coꝛ
suũ vt inuestigaret legẽ dñi. ꝛ faceret ꝛ doceret
in israel ꝑceptũ ꝛ iudiciũ. Hoc est ãt exemplar
ep̄le edicti: qꝺ dedit rex artaxerxes esdre sacer
doti: scribe erudito in sermonib⁹ ꝛ ꝑceptis dñi
ꝛ cerimonijs eius in israel. Artaxerxes rex re
gum esdre sacerdoti: scribe legis dei celi doctis
simo salutẽ. A me decretũ est vt cuicũqꝫ placue
rit in regno meo de populo israel. ꝛ de sacerdo
tibus eius ꝛ de leuitis ire in hierusalẽ: tecũ va/
dat: A facie eni regis ꝛ septẽ consiliatoꝝ eius
missus es vt visites iudeaꝫ ꝛ hierusalẽ: in lege
dei tui q̃ ẽ in manu tua. ꝛ vt feras argẽtũ ꝛ auꝝ
quod rex ꝛ ꝯsiliatoꝛes eius sponte obtulerunt
deo israel: cui⁹ in hierusalẽ tabernaculuꝫ ẽ. Et
oẽ argẽtũ ꝛ auꝝ: qdcũqꝫ inueneris in vniuersa
ꝓuincia babylonis ꝛ pp̄lus offerre voluerit et
de sacerdotib⁹ q spõte obtulerint domui dei sui
q̃ ẽ in irl̃m: libere accipe. ꝛ studiose eme de hac
pecunia vitulos: arites: agnos. ꝛ sacrificia ꝛ li
bamina eoꝝ. ꝛ offer ea sup altare tẽpli dei ve/
stri qꝺ ẽ in irl̃m. Sꝫ ꝛ si qd tibi ꝛ fratrib⁹ tuis
placuerit de reliq̃ argẽto ꝛ auro vt faciatis iu/
xta volũtatẽ dei vr̃i facite. Vasa quoqꝫ q̃ dant
in ministeriũ dom⁹ dei tui: trade in conspectu
dei in irl̃m. Sꝫ ꝛ cetera qb⁹ op⁹ fuerit in domũ
dei tui quãtũcũqꝫ necesse ẽ vt expendas: dabis

de thesauro et de fisco regis. et a me. Ego arta/
xerxes rex statui atque decreui. omnibus custodi/
bus arche publice qui sunt transflumen: vt quod
cumque petierit a vobis esdras sacerdos scriba le
gis dei celi: absque mora detis: vsque ad argenti ta
lenta centum. et vsque ad frumenti choros centum et
vsque ad vini bathos centum. et vsque ad bathos
olei centum: sal vero absque mensura. Omne quod ad ri
tum dei celi pertinet: tribuatur diligenter in domo dei
celi: ne forte irascatur contra regnum regis et filiorum eius
Vobis quoque notum facimus de vniuersis sacerdo
tibus et leuitis: cantoribus et ianitoribus nathinneis
et ministris domus dei huius: vt vectigal et tribu/
tum et annonas non habeatis potestatem imponendi
super eos. Tu autem esdra secundum sapientiam dei tui que
est in manu tua: constitue iudices et presides: vt iu
dicent omni populo qui est transflumen: his videlicet
qui nouerunt legem dei tui: sed et imperitos doce/
te libere. Et omnis qui non fecerit legem dei tui et le/
gem regis diligenter: iudicium erit de eo siue in mor
tem: siue in exilium: siue in condemnationem substan
tie eius: vel certe in carcerem. Et dixit esdras
scriba. Benedictus dominus deus patrum nostrorum qui de/
dit hoc in corde regis: vt glorificaret domum domini
que in hierusalem. et in me inclinauit misericordiam
suam coram rege et consiliatoribus eius et vniuersis prin
cipibus regis potentibus. Et ego confortatus manu
domini dei mei: que erat in me: congregaui de israel
principes qui ascenderent mecum. VIII

Hi sunt ergo principes familiarum et genealo/
gia eorum qui ascenderunt mecum in regno ar/
taxerxis regis de babylone. De filijs
phinees gerson De filijs ythamar daniel. De
filijs dauid. accus. De filijs sechenie et de filijs
pharos: zacharias. et cum eo numerati sunt vi/
ri centum quinquaginta. De filijs phetmoab:
elioenai filius zarce. et cum eo ducenti viri.
De filijs sechenie: filius ezechiel. et cum eo tre
centi viri. De filijs addan: nabeth filius iona
than: et cum ea quinquaginta viri. De filijs he
lam: ysaias filius athalie. et cum eo septuaginta
viri. De filijs saphatie: zebedia filius micha/
el. et cum eo octoginta viri. De filijs ioab obe
dia filius iehibel. et cum eo ducenti decem et octo
viri. De filijs selomith: filius iosphie. et cum
eo centum sexaginta viri. De filijs bebai: za/
charias filius bebai. et cum eo vigintiocto viri
De filijs ezeab: iohannan filius ezethan et cum
eo centum decem viri. De filijs adonicam: qui
erant nouissimi. et hec nomina eorum: helipheleth et
heihel et samaias. et cum eis sexaginta viri De
filijs beggui: vthai et zachur. et cum eis septua/
ginta viri. Congregaui autem eos ad fluuium
qui decurrit ad hana. et mansimus ibi tribus die
bus. Quesiuique in populo et in sacerdotibus de
filijs leui. et non inueni ibi. Itaque misi helizer et
ariel et semeam et helnathan et arib et alterum hel/
nathan et nathan et zachariam et mesollam prin/
cipes. et ioarib et helnathan sapientes. et misi eos
ad heddo qui est primus in casphie loco. Et po
sui in ore eorum verba que loquerentur ad hed
do et ad fratres eius nathinneos in loco casphie
vt adducerent nobis ministros domus dei no
stri. Et adduxerunt nobis per manum dei no
stri bonam super nos virum doctissimum de filijs
mooli. filij leui. filij israel. et sarabiam et filios
eius et fratres eius decem et octo. et asabiam et cum
eo ysaiam quo de filijs merari. fratresque eius et fi
lios eius viginti. Et de nathinneis quos dede
rat dauid. et principes ad ministeria leuitarum: na
thinneos ducentos viginti. Omnes hi suis nominibus
vocabantur. Et predicaui ibi ieiunium iuxta fluuium
hana: vt affligeremur coram domino deo nostro et
peteremus ab eo viam rectam nobis et filijs nostris
vniuerseque substantie nostre. Erubui enim petere
regem auxilium et equites qui defenderent nos ab
inimico in via: quia dixeramus regi. Manus dei
nostri est super omnes qui querunt eum in bonitate. et imperium
eius et fortitudo eius. et furor super omnes qui derelin
quunt eum. Ieiunauimus autem et rogauimus deum
nostrum pro hoc. et euenit nobis prospere. Et sepa
raui de principibus sacerdotum duodecim. sarabiam
et asabiam. et cum eis de fratribus eorum decem. Appen/
dique eis argentum et aurum. et vasa consecrata
domus dei nostri. que obtulerat rex et consiliatores
eius et principes eius vniuersusque israel eorum qui
inuenti fuerant. Et appendi in manibus eorum ar
genti talenta sexcenta quinquaginta. et vasa argentea
centum: auri vero centum talenta. et crateras aureas
viginti que habebant solidos millenos. et vasa
eris fulgentis optimi duo. pulchra vt aurum.
Et dixi eis. Vos sancti domini et vasa sancta. et argen
tum et aurum quod sponte oblatum est domino deo patrum
nostrorum. Vigilate et custodite: donec appenda/
tis coram principibus sacerdotum et leuitarum. et duci
bus familiarum israel in hierusalem. in thesaurum domus domini
Susceperunt autem sacerdotes et leuite pondus
argenti et auri et vasorum vt deferrent hierusalem in do
mum dei nostri Promouimus ergo a flumine hana
duodecima die mensis primi. vt pergeremus
hierusalem. Et manus dei nostri fuit super nos. et libera/
uit nos de manu inimici et insidiatoris in via
Et venimus hierusalem. et mansimus ibi tribus diebus
Die autem quarta appensum est argentum et aurum et vasa

in domo dei nr̄i p manū remoth filij vrie sacer
dotis. ⁊ cum eo eleaçar filius phinees cūq; eis
loçaded filius iosue ⁊ noadaia fili⁹ bennoi leui
te: iuxta numer̄ ⁊ pondus oium. Descriptū est
omne pōdus in tpe illo. Sȝ ⁊ q venerāt de ca/
ptiuitate filij trāsmigratiōis obtulerūt holocau
stomata deo israel: vitulos duodecim ꝓ oi po/
pulo isrl': arietes nonaginta sex: agnos septua
ginta septē: hircos ꝓ pctō duodecim: oia in ho
locaustū dn̄o. Dederūt aūt edicta regis satra/
pis q erāt de cōspectu regis ⁊ ducib⁹ trāsflumē
⁊ eleuauerūt ppl'm ⁊ domū dei. IX

Ostq; aūt hec cōpleta sunt: accesserunt
ad me principes dicētes: Nō est sepa/
ratus ppl's israel ⁊ sacerdotes ⁊ leuite a
ppl'is terrar̄ ⁊ de abhominatiōib⁹ eor̄: chana
nei videlicet ⁊ ethei ⁊ pherezei ⁊ iebusei et am/
monitar̄ ⁊ moabitarū ⁊ egyptior̄ ⁊ amorreor̄
Tulerūt.n.de filiabus eorū sibi ⁊ filijs suis et
cōmiscuerūt semen sanctū cū populis terrarū.
Man⁹ etiā principū ⁊ magistratuū fuit in trās/
gressione hac prima. Cūq; audissem sermonē
istū: scidi palliū meum ⁊ tunicam. ⁊ euulsi capil
los capitis mei ⁊ barbe. ⁊ sedi merens. Conue
nerūt aūt ad me oēs qui timebāt verbū dei isrl'
ꝓ trāsgressione eor̄ q de captiuitate venerant.
et ego sedebam tristis vsq; ad sacrificiū vesper
tinū. Et in sacrificio vespertino surrexi de affli
ctione mea. ⁊ scisso pallio ⁊ tunica curuaui ge/
nua mea. ⁊ expādi manus meas ad dn̄m deū
meū. et dixi: De⁹ meus cōfūdor ⁊ erubesco le/
uare faciē meam ad te: qm̄ iniquitates nostre
multiplicate sunt super caput nostrum ⁊ delicta
nr̄a decreuerūt vsq; ad celum a dieb⁹ patr̄ no/
stror̄. Sȝ ⁊ nosipsi peccauimus grauiter vsq;
ad diē hāc. ⁊ in iniqtatib⁹ nr̄is traditi sum⁹ ipsi
⁊ reges nostri ⁊ sacerdotes nostri in manib⁹ re
gū terrar̄ ⁊ in gladiū ⁊ i captiuitatē ⁊ in rapi
nam ⁊ in cōfusionē vultus. sicut ⁊ die hac. Et
nūc quasi ad parū ⁊ momentū facta est depreca
tio nostra apud dn̄m deū nostrū vt dimitteren
tur nobis reliquie ⁊ daret̄ pax illius in loco scō
eius. ⁊ illuminaret oculos nostros de⁹ noster
⁊ daret nobis vitā modicā in seruitute nr̄a: qa
ſui sumus. ⁊ in ſuitute nr̄a nō dereliquit nos
de⁹ nr̄. ⁊ inclinauit sup nos miam coram rege
psar̄ vt daret nobis vitā ⁊ sublimaret domum
dei nr̄i ⁊ extrueret solitudines eius et daret no
bis spem in iuda ⁊ irl'm. Et nūc qd dicem⁹ do/
mine de⁹ noster post hec? Quia dereliqm⁹ mā
data tua q̄ pcepisti in manu ſuor̄ tuor̄ ꝓphe/
tar̄ dicēs Terra ad quā vos ingredimi vt pos

sideatis eā tra immūda ē iuxta immūdiciā pplor̄
ceterarūq; trar̄: abhominatiōib⁹ eor̄ q reple/
uerūt eam ab ore vsq; ad os coinquinatione sua.
Nūc ergo filias vestras ne detis filijs eorū ⁊
filias eor̄ ne accipiatis filijs vestris. ⁊ nō qra/
tis pacē eor̄ ⁊ ꝓsperitatē eor̄ vsq; in etnū. vt
ꝯfortemini ⁊ comedati q̄ bona sūt tre. ⁊ here/
des habeatis filios vr̄os vsq; in seculū. et post
oia q̄ venerūt sup nos in opib⁹ nr̄is pessimis.
⁊ in delicto nr̄o magno qr tu de⁹ liberasti nos
de iniqtate nr̄a ⁊ dedisti nobis salutē sicut ē ho
die: vt nō cōuerteremur ⁊ irrita facerem⁹ man
data tua: neq; matrimonia iungerem⁹ cū po/
pulis abhominationū istarū. Nūqd iratus es
nobis vsq; ad cōsūmationē: ne dimitteres no/
bis reliqas ad salutē? Dn̄e de⁹ israel iustus es
tu qm̄ derelicti sum⁹ q saluaremur sicut die hac
Ecce corā te sum⁹ in delicto nostro. Nō.n.sta
ri potest corā te super hoc. X

Ic ergo orāte esdra ⁊ implorāte deū et
flente et iacente añ tēplū dei: collect⁹ est
ad eū de israel cetus grādis nimis vi/
rorū ⁊ mulier̄ et puer̄. Et fleuit popul⁹ mul
to fletu. Et rādit sechenias fili⁹ iehiel de filijs
helam. ⁊ dixit esdre: Nos ꝑuaricati sumus in
deū nostrum: ⁊ duxim⁹ vxores alienigenas de
populis tre Et nūc si ē penitētia in israel super
hoc pcutiam⁹ fed⁹ cū dn̄o deo nostro vt ꝓijcia/
mus vniuersas vxores. et eos q de his nati sūt
Iuxta volūtatē dn̄i ⁊ eor̄ q tenēt pceptū domi
ni dei nr̄i. ſm legē fiat Surge: tuū ē discernere
nosq; erim⁹ tecū. Confortare ⁊ fac. Surrexit g̃
esdras ⁊ adiurauit principes sacerdotū et leui/
tar̄ ⁊ oēm israel. vt facerēt ſm verbū hoc. Et
iurauerūt. Et surrexit esdras ante domum dei
⁊ abijt ad cubiculū iohannan filij eliasib. et in/
gressus est illuc. Panē non comedit et aquā
nō bibit. Lugebat.n. transgressionē eor̄ q ve
nerant de captiuitate. Et missa est vox in iuda
⁊ in hierusalē oib⁹ filijs trāsmigrationis: vt cō
gregarēt̄ in hierusalē. ⁊ ois q nō venerit in tri
bus dieb⁹ iuxta ꝯsiliū pncipū et senior̄ auferet̄
vniuersa substātia eius: et ipse abijciet̄ de cetu
trāsmigratiōis. Conuenerūt igitur omnes viri
iuda et beniamin in hierusalē trib⁹ dieb⁹ ipe ē
mensis non⁹. vicesima die mensis. e sedit ois
popul⁹ in platea dom⁹ dei: tremētes ꝓ pctō. et
pluuijs. Et surrexit esdras sacerdos et dixit ad
eos. Vos transgressi estis et duxistis vxores
alienigenas: vt adderetis super delictū israel.
Et nūc date cōfessionē dn̄o deo patr̄ vestror̄.
⁊ facite placitū eius. et sepami a ppl'is tre. ⁊ ab

vxorib⁹ alienigenis. Et rñdit vniuersa multi/
tudo. dixitqȝ voce magna: Iuxꝫ verbũ tuuȝ ad
nos sic fiat. Verũtñ qꝛ popul⁹ mult⁹ est ꝛ tẽp⁹
pluuie: ꝛ nõ sustinem⁹ stare foris. ꝛ opus non
est diei vni⁹ vel duoꝝ: vehemẽter quippe pec/
cauimus in ſmone isto: cõstituant̃ ꝑncipes in
vniuersa mltitudine. ꝛ oẽs i ciuitatib⁹ nostris
qui duxerunt vxores alienigenas veniãt in tẽ/
porib⁹ statutis. et cũ his seniores ꝑ ciuitateȝ in
ciuitatẽ. et iudices eius: donec auertat̃ ira dei
nr̃i a nobis sup pctõ hoc. Igit̃ ionathã fili⁹ asa
hel: ꝛ iaaçia filius thecue. steterũt super hoc. et
mesollam et sebechai leuites adiuuerunt eos.
Feceruñtqȝ sic filij transmigratiõis. Et abierũt
esdras sacerdos et viri principes familiarũ in
domos patꝝ suoꝝ et oẽs ꝑ noia sua. et sederũt
in die ꝑmo mẽsis decimi: vt q̃rerẽt rem. Et cõ
sũmati sũt oẽs viri q duxerũt vxores alienige/
nas vsqȝ ad diẽ primã mẽsis primi. Et inuenti
sunt de filijs sacerdotũ qui duxerũt vxores alie
nigenas: de filijs iosue filij iosedech et fratres
eius maaha et elieçer ꝛ iarib et godolia. Et de
derũt manus suas: vt eijcerent vxores suas et
ꝓ delicto suo arietẽ de ouib⁹ offerent. Et de fi/
lijs emmer: annani et çebedia. Et de filijs se/
rim: masia et helia et semeia: iehihel et oçias.
Et de filijs phessur: elioenai: maasia: ismahel:
nathanael: ioçabeth et helesa: Et de filijs leui/
tarum: iosabeth et semei et celaia: ipse est calith
aphathaia: iuda ꝛ elieçer. Et de cantorib⁹ elia/
sub. et de ianitoribus sellum et thelem et vri.
Et ex israhel de filijs pharos: remeia: et eçia
et melchia et miamin et elieçer et melcha: ba/
nea. Et de filijs elam: mathania: ȝacharias. et
iehihel et abdi et rimoth et helai. Et d̃ filijs ȝe
thua: elioenai: eliasib: mathania et hierimuth ꝛ
ȝabeth et aȝiȝa. Et de filijs bebai: iohannan:
annania ȝabbai: athalai. Et de filijs beni: mo
solla et melluth et adaia: iasub et saal et ramoth
Et de filijs phetmoab: edua et chalaal: banai/
as et maasias: mathanias beselehel: benui et
manasse. Et de filijs erem: elieȝer: iesue: mel/
chias: symeias: simeon: beniamin maloch: sa
marias. Et de filijs asom: mathanai: mathet:
aȝabeth: elphaleth: iermai: manasses: semei.
De filijs bani: maadi: amram et huel: baneas
et badaias: cheliau: bannia marimuth et elia/
sib: mathanias: mathanai: et iasi et bani et be/
nui: semei et salmias et nathan et adaias: me/
chnedabai: sysai: sarai: eȝrel et selemau et se/
meria: sellum: amaria ioseph. De filijs nebui
ahihel: mathathias: ȝabeth: ȝabina ieddu et
iohel et banai. Omnes hi acceperant vxores
alienigenas: et fuerũt ex eis mulieres que pe/
pererant filios. Explicit liber Esdre pri
mus. Incipit liber Neemie. Caplm. I

Verba neemie
filij helchie. Et factuȝ est in
mẽse casleu: anno vicesimo
et ego erã in susis castro Et
venit ad me anani vnus de
frib⁹ meis: ipsi ꝛ viri iuda.
et introgaui eos de iudeis q remãserãt et super
erãt de captiuitate. et de hirlm. Et dixerũt mi/
hi. Qui remãserũt et derelicti sũt de captiuitate
ibi in ꝓuincia in afflictiõe magna sunt et in op
probrio et murus hierusalẽ dissipat⁹ ẽ. et porte
eius cõbuste sunt igni. Cunqȝ audissem verba
huiuscemodi: sedi et fleui et luxi diebus mult̃.
ꝛ ieiunabã et orabã ante faciem dei celi. et dixi
Queso domine de⁹ celi fortis magne atqȝ ter/
ribilis. qui custodis pactum ꝛ miam cũ his qui
te diligunt ꝛ custodiunt mandata tua fiant au/
res tue auscultantes ꝛ oculi tui aperti vt audi/
as orationem serui tui quã ego oro coram te ho
die nocte ꝛ die ꝓ filijs israel seruis tuis. ꝛ cõfi
teor ꝓ peccatis filioꝝ israel qb⁹ peccauerũt tibi
Et ego ꝛ domus patris mei peccauimus. va/
nitate seducti sumus. ꝛ nõ custodiuim⁹ manda
tũ et cerimonias ꝛ iudicia que ꝑcepisti moysi fa
mulo tuo. Memẽto verbi qd̃ mãdasti moysi
seruo tuo dicens. Cũ trãsgressi fueritis. ego di
spdã vos in ppl'os. et si reuertami ad me et cu
stodiatis precepta mea et faciat̃ ea. etiã si abdu
cti fuerit̃ ad extrema celi: inde ꝯgregabo vos
et reducã in locũ quẽ elegi vt habitaret nomen
meũ ibi. Et ipsi serui tui et popul⁹ tu⁹ q̃s rede/
misti in fortitudine tua magna. et in manu tua
valida. Obsecro dñe sit auris tua attendens
ad orationem serui tui: et ad orationem seruoꝝ
tuorũ q volũt timere nomẽ tuũ. et dirige seruũ
tuũ hodie. et da ei misericordiam ante viꝝ hũc
Ego enim eram pincerna regis. II

Factũ est aũt in mẽse nisan. anno vicesi
mo artaxerxis regis. et vinũ erat ante
euȝ. Et leuaui vinũ et dedi regi. et erã
q̃si lãguidus ante faciẽ eius. Dixitqȝ mihi rex
Quare vultus tuus tristis ẽ. cũ te egrotũ non
videã. Nõ ẽ hoc frustra: sed malũ nescio qd̃ i
corde tuo est. Et timui valde ac nimis. et dixi
regi. Rex in eternũ viue. Quare non mereat
vultus meus. qꝛ ciuitas dom⁹ sepulchroꝝ pr̃is
mei deserta est. et porte eius cõbuste sunt igni:

Et ait mihi rex. Pro qua re postulas. Et oraui
deum celi: et dixi ad regē. Si videt regi bonū
et si placet seruis tuis ante faciē tuam: vt mittas
me in iudeam ad ciuitatē sepulchri patris mei et
edificabo eam. Dixitq; mihi rex et regina que se
debat iuxta eū. Vsq; ad qd tempus erit iter tu
um: et qn reuerteris. Et placuit ante vultum re
gis: et misit me. Et cōstitui ei tempus: et dixi re
gi. Si regi videt bonum: epistolas det mihi ad
duces regionis transflumen vt traducāt me do
nec veniam in iudeā: et epistolā ad asaph custo
dē saltus regis: vt det mihi ligna vt tegere pos
sim portas turris domus et muri ciuitatis: et do
mum quam ingressus fuero. Et dedit mihi rex
iuxta manum dei mei bonam mecum. Et veni
ad duces regionis transflumen: deditq; eis epi
stolas regis. Miserat autem rex mecum prnci/
pes militū et equites: Et audierunt sanaballath
oronites: et tobias seruus amanites: et ɔtristati
sunt afflictiōe magna q venisset homo q qreret
prosperitatē filiorum israel. Et veni irlm: et eram
ibi trib9 dieb9. Et surrexi nocte ego et viri pau
ci mecum: et non indicaui cuiq; quid dns dedis/
set in corde meo vt facerem in irlm. et iumentū
non erat mecum nisi aial cui sedebā. Et egress9
sum per portam vallis nocte et ante fontem dra
conis et ad portam stercoris: et considerabā mu
rum irlm dissipatum: et portas eius cōsumptas
igni. Et transiui ad portā fontis et ad aqductū
regis: et nō erat locus iumento cui sedebā vt trā
siret. Et ascendi p torrentē nocte: et considerabā
murū: et reuersus veni ad portam vallis et redij
Magistratus aūt nesciebāt quo abijssē: aut qd
ego facerē. Sed et iudeis et sacerdotibus et opti
matibus et magistratib9 et reliqs q faciebāt op9
vsq; ad id loci nihil indicaueram. Et dixi eis.
Vos nostis afflictionem in q sumus: q irlm d
serta ē et porte eius ɔsumpte sunt igni. Venite et
edificemus muros irlm: et nō simus vltra op/
probrium: Et indicaui eis manū dei mei q esset
bona mecū: et vba regis q locutus est mihi: et
aio. Surgamus et edificemus. Et ɔfortate sūt
manus eorum i bono. Audierunt aūt sanaballath
oronites et tobias seru9 amanites et gosē arabs
et subsannauerunt nos et desperauerūt: dixerūtq;.
Que est hec res quā facitis: Nunqd contra re/
gem vos rebellatis. Et reddidi eis sermonem
dixiq; ad eos. Deus celi ipse nos iuuat: et nos
serui ei9 sum9. Surgam9 et edificem9. Vobis
aūt nō est ps et iusticia et memoria in irlm. III

Et surrexit eliasib sacerdos magnus
et fratres eius sacerdotes: et edifica/
uerūt portā gregis. Ipsi sanctificauerūt eam:
et statuerūt valuas eius. et vsq; ad turrim cen/
tū cubitorum. sanctificauerūt eā: vsq; ad turri ana
nehel. Et iuxta eū edificauerunt viri hiericho.
et iuxta eos edificauit zachur filius amri. Por
tam aūt piscīū edificauerūt filij asnaa: ipsi texe/
runt eā. et statuerunt valuas eius et seras et ve
ctes. Et iuxta eos edificauit marimuth filius
vrie filij accus. Et iuxta eum edificauit mosol
sam filius barachie filij mesezebel. Et iuxta eū
edificauit sadoch filius baana. Et iuxta eū edi/
ficauerunt thecueni. Optimates autem eorum
non supposuerunt colla sua in ope domini dei
sui. Et portam veterem edificauerunt ioiada fi
lius phasea et mosollam filius besodia. ipsi texe
runt eam. et statuerūt valuas eius et seras et ve
ctes. Et iuxta eos edificauerunt melchias ga/
baonites. et iadon meronathites viri de gaba/
on. et maspha pro duce qui erat in regiōe trans
flumen. Et iuxta eum edificauit eziel fili9 araia
aurifex. Et iuxta eum edificauit ananias filius
pigmentarij. et dimiserunt irlm vsq; ad murū
platee latioris. Et iuxta eū edificauit raphaia
filius abul principes vici irlm. Et iuxta eū edi
ficauit ieiada filius aromath cōtra domū suam
Et iuxta eū edificauit attus fili9 asebonie. Se
diam partem vici edificauit melchias filius erē
et asub filius phetmoab. et turrim furnorum. Et
iuxta eos edificauit sellum filius aloes. prnceps
medie partis vici irlm: ipse et filij eius. Et por
tā vallis edificauit annun et habitatores zanoe.
ipsi edificauerūt eam. et statuerunt valuas eius
et seras et vectes. et mille cubitos in muro vsq;
ad portam sterquilinij. Et portam sterquilinij
edificauit melchias filius rechab. princeps vi
ci bethacharen. Ipse edificauit eā. et statuit val
uas eius et seras et vectes. Et portam fōtis edi
ficauit sellum. filius colozai. princeps pagi ma
spha. Ipse edificauit eam et texit. et statuit val/
uas ei9 et seras et vectes. et muros piscine syloe
in hortū regis. et vsq; ad gradus q descendunt
de ciuitate dauid. Post eum edificauit neemi/
as filius azboth prnceps dimidie ptis vici beth
sur vsq; ɔtra sepulchrū dauid. et vsq; ad pisci/
nā que grandi ope constructa est. et vsq; ad do
mū fortiū. Post eū edificauerūt leuite. reum fi
lius beni. Post eū edificauit asebias prnceps
dimidie ptis ceile in vico suo. Post eū edifi/
cauerūt fratres eorum: beehiu filius enedab prin
ceps dimidie pts ceile. Et edificauit iuxta eū azer
filius iosue prnceps maspha mēsurā secūdā: ɔ
ascensū firmissimi anguli. Post eū i mōte edi

ficauit baruch filius zachai mensuram secundā
ab angulo vsq̄ʒ ad portā domus eliasib sacer/
dotis magni. Post eū edificauit merimuth fi/
lius vrie filie atthus mēsurā secūdā a porta do
mus eliasib: donec extenderet domus eliasib.
Et post eū edificauerunt sacerdotes: viri de cā
pestribus iordanis. Post eos edificauit benia
min ⁊ asub ꝯ domū suā. Et post eos edificauit
azarias filius maasie filij ananie ꝯ domum suā
Post eū edificauit bēnui filiꝰ ennada mensurā
secundā a domo azarie vsq̄ʒ ad flexuraʒ ⁊ vsq̄ʒ
ad angulū: phalel filius ozi contra flexuram et
turrim que eminet de domo regis excelsa. idest
in atrio carceris. Post eū phadaia filius feros
Nathinnei autē habitabāt in ofel: vsq̄ʒ contra
portā aquaꝝ ad orientē. ⁊ turrim que ꝓmine/
bat. Post eū edificauerunt thecueni mensurā
secundā e regione: a turre magna et eminenti
vsq̄ʒ ad muruʒ tēpli. Sursum autē ad portam
equoꝝ edificauerunt sacerdotes: vnusquisq̄ʒ ꝯ
domum suā. Post eos edificauit seddo filius
emmer ꝯ domum suā. Et post eū edificauit se/
mei filius secheme custos porte oriētalis Post
eum edificauerunt anania: filiꝰ selemie. et anon
filius selo sextꝰ. mēsurā secūdā. Post eos edi
ficauit mesollā filius barachie ꝯ gazophilatiuʒ
suū. Post eū edificauit melchias filius aurifi/
cis vsq̄ʒ ad domuʒ nachineoꝝ ⁊ scuta vēdētiū
ꝯ portā iudicialē ⁊ vsq̄ʒ ad cenaculū anguli. Et
intra cenaculū anguli in porta gregis edifica/
uerunt artifices ⁊ negociatores. ¶ IIII

Factum est autē cū audisset sanaballath
ꝙ edificaremus murū: iratus ē valde
Et motus nimis subsanauit iudeos: ⁊
dixit corā frībus suis et frequētia samaritanoꝝ
Quid iudei faciunt imbecilles? Nū dimittēt
eos gētes? Nū sacrificabūt ⁊ cōplebunt in vna
die? Nunqd edificare poterunt lapides de acer
uis pulueres q cōbusti sunt? Sʒ ⁊ tobias amā/
nites ꝓximꝰ eius ait: Edificent. Si ascenderit
vulpes transiliet muꝝ eoꝝ lapideum. Et dixit
neemias: Audi deus nr̄ q2 facti sumus despe/
ctui. Conuerte opprobriū super caput eorū. et
da eos in despectionē in terra captiuitatis. Ne
operias iniquitatē eoꝝ: ⁊ peccatū eoꝝ coram fa
cie tua nō deleatur: q2 irriserūt edificātes. Ita/
q̄ʒ edificauimꝰ murū. ⁊ coniūximus totum vsq̄ʒ
ad partē dimidiaʒ. ⁊ ꝓuocatū est cor populi ad
operādū. Factū est aūt cū audisset sanaballath
⁊ tobias ⁊ arabes ⁊ amanite ⁊ azotij ꝙ obdu/
cta esset cicatrix muri hierusalē. ⁊ ꝙ cepissent in
terrupta ꝯcludi: irati sūt nimis. Et congregati
sūt omnes ꝑiter vt venirēt ⁊ pugnarent cōtra
hirlm. ⁊ molirent insidias. Et orauimus deū
nr̄m ⁊ posuimꝰ custodes suꝑ muꝝ die ac nocte
cōtra eos. Dixit autē iudas: Debilitate est for/
titudo portātis: ⁊ humꝰ nimia est. ⁊ nos nō po
terimus edificare murū. Et dixerūt hostes nr̄i
Nesciāt ⁊ ignorent donec veniemꝰ in medium
eoꝝ ⁊ interficiamꝰ eos. ⁊ cessare facimꝰ opus.
Factū ē aūt venientibꝰ iudeis qui habitabāt iu
xta eos ⁊ dicentibꝰ nobis ꝑ decē vices ex oibꝰ
locis qbꝰ venerāt ad nos: statui in loco pꝰ muꝝ
ꝑ circuitū: pplm̄ in ordinē cū gladijs suis ⁊ lan
ceis ⁊ arcubus Et ꝑspexi atq̄ʒ surrexi. ⁊ aio ad
optimates ⁊ mgr̄atꝰ ⁊ ad reliquā ꝑtem vulgi.
Nolite timē a facie eoꝝ. Dn̄i magni ⁊ terribi/
lis memētote. ⁊ pugnate ꝓ frībꝰ vr̄is. filijs ve
stris ⁊ filiabus vestris ⁊ vxoribꝰ vestris ⁊ do/
mibꝰ vr̄is. Factū ē aūt cū audissent inimici nr̄i
nūciatū ē nobis: dissipauit deus ꝯsiliū eoꝝ. Et
reuersi sumꝰ oēs ad muros: vnusq̄sq̄ʒ ad opꝰ
suum. Et factū ē a die illa: media ꝑs iuuenum
eoꝝ faciebat opus. ⁊ media parata erat ad bel/
luʒ. ⁊ lancee ⁊ scuta ⁊ arcus ⁊ lorice. ⁊ ꝑncipes
post eos in oī domo iuda edificantiū muros ⁊
portantiū onera ⁊ imponentiū. vna manu sua
faciebat opus. ⁊ altera tenebat gladiū. Edifi/
candū. n. vnusq̄sq̄ʒ gladio erat accinctus renes
Et edificabāt ⁊ clangebant buccina iuxta me.
Et dixi ad optimates ⁊ ad magistratꝰ ⁊ ad reli
quā ꝑtē vulgi. Opꝰ grāde est ⁊ latū. ⁊ nos se/
ꝑati sumus in muro ꝓcul alter altero. In loco
q̄cūq̄ʒ audieritis clangorē tube: illuc cōcurrite
ad nos. Deꝰ nr̄ pugnabit ꝓ nobis. ⁊ nosipsi
faciemꝰ opꝰ. Et media ꝑs nostrū teneat lāceas
ab ascēsu aurore donec egrediantur astra. In
tēpore q̄ʒ illo dixi populo. Vnusq̄sq̄ʒ cū puero
suo maneat in medio irlm. ⁊ sint nobis vices
ꝑ noctē ⁊ diē ad operādū. Ego aūt ⁊ frēs mei
⁊ pueri mei et custodes q erant post me: nō de
ponebamꝰ vestimēta nostra. Vnusq̄sq̄ʒ tm̄ nu
dabat ad baptismū. ¶ V

Et factus ē clamor populi ⁊ vxoꝝ eius
magnꝰ aduersus fratres suos iudeos.
Et erāt qui dicerēt: Filij nostri et filie
nr̄e multe sūt nimis Accipiamꝰ pro precio eoꝝ
frumentū. ⁊ comedamꝰ et viuamus. Et erant
q dicerēt. Agros nr̄os et vineas et domos no
stras opponamꝰ. et accipiamus frumētū in fa
me. Et alij dicebāt Mutuo sumamꝰ pecunias
in tributa regis: demusq̄ʒ agros nostros et vi
neas. Et nūc sicut carnes fratrū nr̄oꝝ: sic car/
nes nr̄e sūt et sicut filij eorum: ita et filij nostri.

Ecce nos ſubiugam⁹ filios noſtros ꝛ filias no
ſtras in ſuitute: ꝛ de filiab⁹ noſtris ſūt famule
nec habemus vnde poſſint redimi: ꝛ agros no
ſtros ꝛ vineas nr̄as alij poſſidēt. Et irat⁹ ſum
nimis: cū audiſſem clamorē eoꝝ ſm ꝟba hec:
cogitauitq; cor meū. Et increpaui optimates ꝛ
magiſtrat⁹. ꝛ dixi eis: Vſuras ne ſinguli a fra
tribus veſtris exigatis? Et cōgregaui aduerſū
eos contionē magnā. ꝛ dixi eis: Nos vt ſcitis
redemim⁹ frēs nr̄os iudeos q vēditi fuerāt gē
tib⁹. ſm poſſibilitatē nr̄am. Et vos igiť vendi
te frēs veſtros. ꝛ redimem⁹ eos? Et ſiluerunt
nec inuenerūt qd reſponderēt. Dixitq; ad eos
Nō eſt bona res quā facitis. Quare non in ti/
more dei nr̄i ambulatis: ne exprobreť nobis a
gētib⁹ inimicis nr̄is? Et ego ꝛ frēs mei et pueri
mei cōmodauimus plurimis pecuniā ꝛ frumē
tū. Nō repetam⁹ in cōe iſtud. Es alienū conce
damus: qd debetur nobis. Reddite eis hodie
agros ſuos et vineas ſuas et oliueta ſua et do/
mos ſuas. Quin potius ꝛ centeſimā pecunie
frumenti vini ꝛ olei quā exigere ſoletis ab eis
date pro illis. Et dixerunt: Reddemus. et ab
eis nihil querem⁹: ſicq; faciemus vt loqueris.
Et vocaui ſacerdotes ꝛ adiuraui eos vt facerēt
iuxta quod dixerā. Inſuper excuſſi ſinū meū
ꝛ dixi: Sic excutiat de⁹ oēm virū qui nō cōple/
uerit verbū iſtud: de domo ſua ꝛ de laboribus
ſuis. Sic excutiatur. ꝛ vacu⁹ fiat. Et dixit vni/
uerſa multitudo. amen. Et laudauerunt deū.
Fecit ergo populus ſicut erat dictū. A die au/
tē illa q̄ p̄cepat rex mihi vt eſſem dux in terra
iuda ab anno viceſimo vſq; ad annū triceſimū
ſecundū artaxerxis regis p annos duodecim ẽ
ꝛ fratres mei annonas que ducib⁹ debebāť nō
comedim⁹. Duces aūt primi q fuerūt ante me
grauauerūt populū. ꝛ acceperūt ab eis in pane
ꝛ vino ꝛ pecunia q̄tidie ſiclos q̄draginta. Sed
ꝛ miſtri eoꝝ depſſerāt ppl'm: Ego aūt nō feci
ita ꝑpter timorē dei. Quin potius in ope muri
edificaui. ꝛ agrū nō emi. ꝛ oēs pueri mei con/
gregati ad op⁹ erāt. Iudei q̄ꝫ ꝛ magrat⁹ cētū qn
q̄ginta viri. ꝛ q veniebāt ad me de gētib⁹ q̄ in
circuitu noſtro ſūt in mēſa mea erāt. Parabať
aūt mihi p dies ſingulos bos vnus arietes ſex
electi: exceptis volatilib⁹. ꝛ inter dies decē vi/
na diuerſa. ꝛ alia multa tribuebā. Inſup ꝛ an
nonas ducat⁹ mei nō q̄ſiui. Valde. n. erat atte
nuat⁹ ppl's. Memēto mei de⁹ me⁹ in bonū: ſm
oia que feci populo huic. ¶ VI

Actum eſt autē cū audiſſet ſanaballath
ꝛ tobias ꝛ goſem arabs et ceteri inimi
ci noſtri q̄ edificaſſem ego murum. ꝛ nō eſſet
in ipſo reſidua interruptio: vſq; ad temp⁹ autē
illud valuas nō poſuerā in portis: miſerunt ſa
naballath ꝛ tobias ꝛ goſem arabs ad me dicen
tes: Veni ꝛ ꝑcutiam⁹ fedus pariter in viculis
in campo vno. Ipſi autē cogitabāt vt facerent
mihi malū. Miſi ergo ad eos nuncios: dicēs:
Opus grāde ego facio ꝛ nō poſſum deſcēdere
ne forte negligať cum venero ꝛ deſcendero ad
vos. Miſerūt ergo ad me ſm ꝟbū hoc p quattuor
vices. ꝛ reſpōdi eis iuxta ſmonē priorem. Et
miſit ad me ſanaballath iuxta verbū prius qn/
ta vice puerū ſuū ꝛ ep'lam habebat in manu ſua
ſcriptā hoc mō. In gētibus auditū ē. ꝛ goſem
dixit: q̄ tu ꝛ iudei cogitetis rebellare. ꝛ ꝑpte/
rea edifices muꝝ. ꝛ leuare te velis ſup eos re/
gem: ꝑpter quā cām ꝛ ꝓphetas poſueris q p̄/
dicēt de te in ir'lm dicētes: Rex in iudea ē. Au
ditur⁹ ē rex ꝟba hec. Iccirco nūc veni vt inea
mus ꝯſiliū pariter. Et miſi ad eos dicēs: Nō eſt
factū ſm ꝟba hec q̄ tu loq̄ris De corde. n. tuo
tu cōponis hec. Oēs. n. hi terrebāt nos: cogi/
tātes q̄ ceſſarēt man⁹ nr̄e ab ope ꝛ qeſcerem⁹.
Quā ob cām magis cōfortaui man⁹ meas. Et
ingreſſus ſū domum ſamaie filij dalaie filij me
thabeel ſecreto. Qui ait: Tractemus nobiſcū
in domo dei in medio tēpli ꝛ claudamus por/
tas edis: q: venturi ſūt vt interficiāt te. ꝛ nocte
venturi ſūt ad occidēdū te. Et dixi: Nū quiſq̄
ſilis mei fugit. Et qs vt ego ingrediet templū
ꝛ viuet? Nō ingrediar. Et intellexi q̄ deus nō
miſiſſet eū ſ; quaſi vaticinās locutus eēt ad me
ꝛ tobias ꝛ ſanaballath cōduxiſſent eū. Acceperat
eni p̄ciū vt territus facerē ꝛ peccarē ꝛ haberēt
malū qd exprobrarēt mihi. Memēto mei domi
ne ꝓ tobia ꝛ ſanaballath iuxta opa eoꝝ talia: ſ;
ꝛ noadie ꝓphete ꝛ ceteroꝝ ꝓphetaꝝ q terrebāt
me. Cōpletus ē aūt murus viceſimo qnto die
menſis elul. qnq̄gintaduobus diebus. Factū
eſt ḡ cū audiſſent oēs inimici noſtri vt timerent
vniuerſe gētes q̄ erāt in circuitu noſtro. ꝛ cōci
derēt intra ſemetipſos. ꝛ ſcirēt q̄ a dn̄o factū ē
opus hoc. Sꝫ ꝛ in diebus illis ml'te optimatū
iudeoꝝ ep'le mittebanť ad tobiā. ꝛ a tobia ve/
niebāt ad eos. Multi eni erant in iudea hn̄tes
iuramētū eius: q: gener erat ſecbenie filij iorei
ꝛ iohānan filius eius acceperat filiā meſollam
filij barachie. Sed ꝛ laudabant eum coram me
ꝛ verba mea nūciabant ei. Et tobias mittebat
epiſtolas vt terreret me. ¶ VII

Poſtq̄ aūt edificatus ē murus ꝛ poſui
valuas. ꝛ recēſui ianitores et cantores

et leuitas: precepi aneni fratri meo et ananie prin/
cipi domus de hierusalem. Ipse. n. quasi vir verax
et timens deum plus ceteris videbatur. Et dixi eis
Non aperiantur porte hierusalem vsque ad calorem solis.
Cumque adhuc assisterent: clause porte sunt et oppi/
late. Et posui custodes de habitatoribus hierusalem
singulos per vices suas. et vnumquemque contra domum
suam. Ciuitas autem erat lata nimis et grandis. et
populus paruus in medio eius: et non erant domus
edificate. Deus autem dedit in corde meo et congre
gaui optimates et magistratus et vulgus vt re/
censerem eos: Et inueni librum census eorum qui ascen
derant primum. et inuentum est scriptum in eo. Isti filij
prouincie qui ascenderunt de captiuitate migrantium quos
transtulerat nabuchodonosor rex babylonis. et
reuersi sunt in hierusalem et in iudeam: vnusquisque in ci/
uitatem suam: qui venerunt cum zorobabel: iosue neemi
as: azarias: raamias: naamin: mardocheus:
belsar: mespharat: beggoai: naum: baana Nu
merus virorum populi israel. Filij pharos: duo
milia centumseptuagintaduo. Filij saphatia: tre
centi septuagintaduo. Filij area: sexcenti quinqua/
gintaduo. Filij phetmoab filiorum iosue et ioab:
duo milia octingenti decem et octo. Filij helam: mil
le octingenti quinquagintaquattuor. Filij zethua
nongenti quadragintaquinque. Filij zachai septin
genti sexaginta. Filij bennui: sexcenti quadra/
gintaocto. filij bebai sexcenti vigintiocto. Filij
azgad: duo milia trecenti vigintiduo Filij ado
nicam: sexcenti sexagintaseptem. Filij beguai: duo
milia sexagintaseptem. Filij adin: sexcenti quin/
quagintaquinque. Filij ather filij ezechie. nongenti
octo. Filij asem: trecenti vigintiocto. Filij be/
sai trecenti vigintiquattuor. Filij areph: centum
duodecim. Filij gabaon: nonagintaquinque. Fi/
lij bethleem et nethupha: centum octogintaocto.
Viri anathot: centum vigintiocto. Viri betha/
moth. quadragintaduo. Viri cariathiarim cephi/
ra et beroth: septingenti quadragintatres. Viri
rama et nebo: sexcenti viginti vnus. Viri ma
chmas: centum vigintiduo. Viri bethel et hai. du
centi vigintitres. Viri nebo alterius quinquaginta
duo. Viri helam alterius: mille ducenti quinquaginta
quattuor. Filij arem. trecenti viginti. Filij hie
richo: trecenti quadragintaquinque. Filij lodadin et
ono: septingenti viginti vnus. Filij senaa: tria mi
lia nongenti triginta. Sacerdotes. Filij idaia in
domo iesua: nongenti septuagintatres. Filij em/
mer: mille quinquaginta duo. Filij phessur: mille
ducenti quadraginseptem. Filij arem: mille decem
et septem. Leuite. Filij iosue et cedmihel filiorum
oduie: septuagintaquattuor. Cantores. Filij
asaph centum quadragintaocto. Ianitores. Filij
sellum filij ather: filij thelmon: filij accub: filij
athita: filij sobai: centum trigintaocto. Nathinnei
Filij soa filij asupha. filij thebaoth: filij ceros:
filij siaa: filij vadon: filij lebana: filij agaba. fi
lij selmon: filij anan: filij geddel: filij gaer: fi/
lij raabia: filij rasin: filij necoda: filij iezem fi
lij aza: filij phasea: filij besai: filij munim: filij
nephusim: filij becbue: filij acupha: filij azur:
filij besluth: filij maida: filij arsa: filij berchos:
filij zizara: filij thema: filij nasia: filij athupha:
filij seruorum salomonis: filij sothai: filij sophe/
rech: filij pheruda: filij iabala: filij dercon: filij
gedel: filij saphata: filij achil: filij phocereth: qui
erat ortus ex asbaim filio ammon. Omnes na
thinnei. et filij seruorum salomonis: trecenti nona
gintaduo. Hi sunt autem qui ascenderunt de thel
mala thelarsa cherub adon et emmer. et non po
tuerunt indicare domum patrum suorum et se/
men suum: vtrum ex israel essent. Filij dalaia: filij
tobia: filij necoda: sexcenti quadradragintaduo
Et de sacerdotibus: filij iobia. filij accos: filij
berzellai: qui accepit de filiabus berzellai galaa/
ditis vxorem: et vocatus est nomine eorum. Hi quesierunt
scripturam suam in censu et non inuenerunt. et eiecti
sunt de sacerdotio. Dixitque athersatha eis vt non
manducarent de sanctis sanctorum: donec sta/
ret sacerdos doctus et eruditus. Omnis multi
tudo quasi vir vnus: quadragintaduo milia se
xcenti sexaginta. absque seruis et ancillis eorum
qui erant septem milia trecenti triginta septem
et inter eos cantores et cantatrices ducente. Equi
eorum sexcenti trigintaseptem: muli eorum du
centi quadragintaquinque: cameli eorum quadrin
genti trigintaquinque: asini sex milia septigenti vi
ginti. Hucusque refertur quid in commentario scri
ptum fuerit: ex hinc neemie historia texitur. Non/
nulli autem de principibus familiarum dederunt in
opus. Athersatha dedit in thesaurum. auri dra
gmas mille: phialas quinquaginta: tunicas sa
cerdotales quingentas triginta. Et de principibus
familiarum dederunt in thesaurum operis. auri dra
gmas viginti milia. et argenti minas duo mi/
lia ducentas. Et quod dedit reliquus populus. au/
ri dragmas viginti milia: et argenti minas duo
milia: et tunicas sacerdotales sexagintaseptem
Habitauerunt autem sacerdotes et leuite et iani/
tores et cantores et reliquum vulgus et nathin
nei et omnis israel in ciuitatibus suis. VIII

Et venerat mensis septimus. Filij autem
israel erant in ciuitatibus suis. Congrega/
tusque omnis populus quasi vir vnus ad plateam

que ē añ portā aq̄ꝝ. et dixerūt esdre scribe vt afferret librū legis moysi: quā preceperat domin⁹ isrł̄i. Attulit ḡ esdras sacerdos legem coram multitudine virorum et mulierꝝ. cūctisq̄ q̄ poterant intelligere: in die pⁱma mēsis septimi. Et legit in eo apte in platea q̄ erat añ portā aquaꝝ de mane vsq̄ ad mediā diē in cōspectu virorū et mulierꝝ et sapientiū. Et aures oīs ppł'i erant erecte ad librū. Stetit autē esdras scriba super gradū ligneū quē fecerat ad loquēdū. et steterūt iuxta eū mathathia et semia et ania et vria et elchia et maasia ad dexterā eius. et ad sinistrā: phadaia misabel et melchia et asū et aseph dan a zacharia et mosollam. Et aperuit esdras librū coram oī populo. Sup vniuersū quippe populum eminebat. Et cum aperuisset eū stetit omnis populus. Et bñdixit esdras dño deo: voce magna. Et rñdit oīs ppł's. amen amē: eleuantes manus suas. Et incuruati sūt. et adorauerunt deū pni in terrā. Porro iesue et baani et serabi: iamin: accub: septhai: odia: maasia: celita: açarias: iozabed: anani: phalaia: leuite: silentium faciebant in populo ad audiendam legem. Populus aūt stabat in gradu suo. Et legerūt in libro legis dei distincte et apte ad intelligendū et intellexerūt cū legeret. Dixit aūt neemias ipse ē athersatha. et esdras sacerdos et scriba et leuite interpretantes vniuerso populo. Dies sanctificat⁹ ē dño deo nr̄o. Nolite lugere ⁊ nolite flere. Flebat eni oīs ppł's cū audiret verba legis et dixit eis: Ite comedite pinguia et bibite mulsū. et mittite ptes eis qui nō ppauerūt sibi: qz sanctus dies dñi est. et nolite contristari Gaudiū eteni dñi ē fortitudo nr̄a. Leuite aūt silentiū faciebat in oī pplo dicētes: Tacite: qa dies sanct⁹ ē ⁊ nolite dolere. Abijt itaq̄ oīs populus vt comederet et biberet et mittēt partes et faceret leticiā magnā: qz intellexerant verba q̄ docuerat eos. Et in die secūdo cōgregati sūt principes familiaꝝ vniuersi populi sacerdotes et leuite ad esdrā scribā vt interptaret eis v̄ba legis. Et iuenerūt scriptū in lege: pcepisse dominū i manu moysi vt habitēt filij isrł̄ in tabernaculis in die solēni mēse septimo. et vt pdicēt et diuulgēt vocē et vniuersis vrbib⁹ suis et in irł̄m dicentes: Egredimini in mōtē et afferte frondes oliue. et frondes ligni pulcherrimi: frondes myrti et ramos palmaꝝ et frondes ligni nemorosi vt fiant tabernacula sicut scriptū est. Et egressus est omnis popul⁹. et attulerūt. Feceruntq̄ sibi tabernacula vnusq̄sq̄ i domate suo et in atrijs suis et in atrijs dom⁹ dei. et i platea porte aquaꝝ. ⁊ in platea porte ephraim. Fecit ḡ vniuersa ecclesia eoꝝ q redierāt de captiuitate tabernacula. ⁊ habitauerūt in tabernacul̄. Nō eni fecerāt a dieb⁹ iosue filij nun. talia filij isrł̄ vsq̄ ad diē illū. Et fuit leticia magna nimis. Legit aūt in libro legis dei. p dies singulos. a die pⁱmo vsq̄ ad diē nouissimum. ⁊ fecerūt solēnitatē septē diebus. ⁊ i die octauo collectā iuxta ritū.

¶ IX

In die aūt vicesimoquarto mēsis hui⁹ i cōuenerūt filij isrł̄ in ieiunio ⁊ i saccis ⁊ hum⁹ sup eos. Et sepatū ē semē filiorū israel ab omni filio alienigena. ⁊ steterūt et confitebant pctā sua. et iniquitates patrum suorū. Et ɔsurrexerūt ad standū et legerūt i volumine legis dñi dei sui quater in die. et q̄ter in nocte cōfitebant. et adorabāt dñm deū suum. Surrexerunt aūt super gradū leuitaꝝ iosue et bani et cedmihel. rēni. sabnia. abani. sarebias. bani. ⁊ thanani: et clamauerunt voce magna ad dñm deum suū. Et dixerūt leuite: iosue ⁊ cedmihel bonni. asebia. arabia. odaia. sebna fataia. Surgite. ⁊ bñdicite domino deo nostro. ab eterno vsq̄ in eternum. Et benedicant nomini glorie tue excelso in omni benedictiōe ⁊ laude. Et dixit esdras. Tu ipse dominus solus: tu fecisti celum ⁊ celū celoꝝ. ⁊ omnē exercitū eoꝝ: terram ⁊ vniuersa que in eo sunt: maria ⁊ oīa que i eis sunt. Et tu viuificas oīa hec: ⁊ exercitus celi te adorat. Tu ipse dñe deus q elegisti abrā ⁊ eduxisti eū de igne caldeoꝝ: ⁊ posuisti nomen eius abraham. ⁊ inuenisti cor eius fidele coram te. ⁊ percussisti cum eo fedus vt dares ei terrā chananei ethei euei ⁊ amorrei ⁊ pherezei ⁊ iebusei ⁊ gergesei. vt dares semini eius. Et implesti verba tua qm̄ iustus es. Et vidisti afflictio ctionē patrū nostroꝝ in egypto: clamoremq̄ eorū audisti sup mare rubrū. ⁊ dedisti signa atq̄ portenta in pharaone ⁊ in vniuersis seruis ei⁹ ⁊ in omni populo terre illi⁹. Cognouisti eni qz supbe egerāt ɔ eos. ⁊ fecisti tibi nomē. sicut ⁊ in hac die. Et mare diuisisti ante eos. ⁊ transierunt p mediū maris in sicco. Persecutores aūt eoꝝ piecisti in pfundū quasi lapidē in aq̄s vallis. ⁊ in colūna nubis ductor eoꝝ fuisti per diē. ⁊ in colūna ignis p noctē. vt appareret eis via p quā ingrediebant. Ad montem q̄z synai descendisti ⁊ locutus es cū eis de celo. ⁊ dedisti eis iudicia recta ⁊ legē veritatis. cerimonias ⁊ pcepta bona. Et sabbatū sanctificatū tuū ostendisti eis. ⁊ mādata ⁊ cerimonias ⁊ legē pcepisti eis in manu moysi serui tui. Panē q̄z de ce

lo dedisti eis i fame eoꝝ. ⁊ aquã de petra edu/
xisti eis sitientib⁹. Et dixisti eis vt ingrederen
tur ⁊ possiderent terrã super quã leuasti manũ
tuã vt traderes eis. Ipsi vero ⁊ patres nostri
superbe egerũt ⁊ indurauerũt ceruices suas. ⁊
nõ audierũt mãdata tua ⁊ noluerunt audire. ⁊
nõ sũt recordati mirabiliũ tuoꝝ que feceras eis
Et indurauerũt ceruices suas. ⁊ dederunt ca/
put vt cõuerterenť ad seruitutẽ suã quasi ꝑ ɔtẽ
tionẽ. Tu aũt de⁹ ꝓpiti⁹ clemens ⁊ misericors
longanimis ⁊ multe miserationis. nõ dereli/
quisti eos. Et qdẽ cũ fecissent sibi vitulũ ɔflati
lẽ ⁊ dixissent. Iste est de⁹ tu⁹ q eduxit te de egy/
pto. feceruntq̧ blasfemias magnas. tu aũt i mi/
sericordijs tuis multis non dimisisti eos in de
serto. Colũna nubis nõ recessit ab eis per diẽ.
vt duceret eos in viã. ⁊ colũna ignis per noctẽ
vt ostẽderet eis iter ꝑ qd ingrederenť. Et spm̃
tuũ bonũ dedisti q doceret eos. ⁊ manna tuum
nõ ꝓhibuisti ab ore coꝝ. ⁊ aquã dedisti eis in
siti. Quadraginta annis pauisti eos in deserto
nihilq̧ eis defuit. Vestimenta coꝝ nõ inuete/
rauerũt. ⁊ pedes coꝝ non sũt attriti. Et dedisti
eis regna ⁊ populos. et partitus es eis sortes.
Et possederũt terrã seon. et terrã regis esebon
et terrã og regis basan. Et multiplicasti filios
coꝝ sicut stellas celi. et adduxisti eos ad terram
de q̃ dixeras prĩb⁹ coꝝ vt ingrederenť et possi
derent. Et venerũt filij. et possederũt terram.
Et humiliasti corã eis habitatores terre chana
neos. et dedisti eos i manu eoꝝ. et reges eoꝝ ⁊
populos terre vt facerent eis sicut placebat il/
lis. Ceperũt itaq̧ vrbes munitas ⁊ humũ pin
guem et possederũt domos plenas cunctis bo
nis: cisternas ab eis fabricatas: vineas et oli/
ueta et ligna pomifera multa. Et comederunt
et saturati sũt. et impinguati sũt et abũdauerũt
delitijs i bonitate tua magna. Prouocauerũt
aũt te ad iracũdiã. et recesserũt a te. et ꝓiecerũt
legem tuã post terga sua. Et ꝓphetas tuos oc/
ciderũt q cõtestabanť eos vt reuerterenť ad te
feceruntq̧ blasfemias grandes. Et dedisti eos
in manu hostiũ suoꝝ. et afflixerũt eos. Et in tẽ
pore tribulatiõis sue clamauerũt ad te: et tu de
celo audisti. et ẜm miserationes tuas multas d
disti eis saluatores: qui saluarent eos de manu
hostiũ suoꝝ. Cũq̧ requieuissent. reuersi sũt vt
facerent malũ in conspectu tuo: et dereliquisti
eos in manu inimicoꝝ suoꝝ. et possederũt eos
Conuersiq̧ sũt. ⁊ clamauerũt ad te. Tu autem
de celo exaudisti et liberasti eos. i misericordijs
tuis multis temporibus. et contestatus es eos
vt reuerterentur ad legem tuam. Ipsi vo su
perbe egerunt et non audierunt mandata tua
et in iudicijs tuis peccauerũt: que faciet homo
et viuet in eis. Et dederunt humerum recedẽ
tem: et ceruicem suam indurauerunt. nec audi
erunt. Et ꝓtraxisti super eos annos multos.
⁊ contestatus es eos i spũ tuo per manũ ꝓphe
taꝝ tuoꝝ ⁊ non audierũt. ⁊ tradidisti eos i ma
nũ populoꝝ terraꝝ. In misericordijs aũt tuis
plurimis non fecisti eos in cõsumptionem. nec
dereliquisti eos: qm̃ de⁹ miserationũ ⁊ clemẽs
es tu. Nũc itaq̧ de⁹ noster magne fortis ⁊ ter/
ribilis. custodiẽs pactũ ⁊ misericordiã ne auer
tas a facie tua omnem laborem qui inuenit nos
reges nostros. principes nostros ⁊ sacerdotes
nostros ⁊ ꝓphetas nr̃os ⁊ patres nr̃os ⁊ oẽm
populũ tuũ: a dieb⁹ regis assur vsq̧ in diẽ hãc.
Et tu iust⁹ es in oĩb⁹ q̃ venerũt sup nos: q2 ve
ritatẽ fecisti nobis: nos aũt ipie egim⁹. Reges
nr̃i ꝑncipes nr̃i sacerdotes nr̃i ⁊ patres nostri
nõ fecerũt legẽ tuã. ⁊ nõ attenderũt mãdata tua
⁊ testimonia tua que testificat⁹ es in eis. Et ipsi
i regnis suis bonis ⁊ i bonitate tua multa quã
dederas eis ⁊ in terra latissima ⁊ pingui quam
tradideras in cõspectu coꝝ. nõ seruierunt tibi.
nec reuersi sũt a studijs suis pessimis. Ecce nos
ipsi hodie serui sumus. ⁊ terra quã dedisti prĩ/
b⁹ nostris vt comederẽt panẽ eius ⁊ que bona
sũt ei⁹. ⁊ nosipsi serui sum⁹ in ea. Et fruges ei⁹
multiplicanť regib⁹ quos posuisti sup nos ꝓpt
peccata nostra. ⁊ corporib⁹ nostris dñanť ⁊ iu/
mẽtis nr̃is ẜm volũtatẽ suã. ⁊ in tribulatione
magna sum⁹. Sup oĩb⁹ ergo his nosipsi pcu/
tim⁹ fed⁹ ⁊ scribim⁹. ⁊ signãt ꝑncipes nr̃i. leui
te nostri ⁊ sacerdotes nostri.

¶ X

Signatores autẽ fuerũt. neemias ather
satha filius achelai. ⁊ sedechias. sarai/
as. açaarias. hieremias. phessur. ama
rias. melchias. accus. sebenia. melluc. maarẽ.
merimuth. obdias. daniel. gẽton. baruch mo
sollam. abia miamin. maçia. belga. semeia. hi
sacerdotes. Porro leuite: iosue filius açarie.
bennui de filijs enadab. cedmihel ⁊ fratres eo
rum. sechenia. odeuia. celita. phalaia. anan. mi
cha roob. asebia. çachur. serebia. sabania. odia
bani. baninu. Capita populi: feros phetmoab
elam çethu. bani. bonni. açgad. bebai. adona
ia. beggoai. adin. ather. ezechia. azur. odeuia.
asum. besai. arcph. anathot. nebai. mechphia.
mosollam. azir. mesizabel. sadoch. ieddua. fel/
thia. anan. ania. osee. anania. asub. aloes. pha
leam. sobech. reum. asebna. madsia. ethaia. ba

nan: anan: mellue. arem: baana: ꝛ reliqui de po
pulo. Sacerdotes: leuite: ianitores ꝛ cantores:
nathinnei: ꝛ omnes qui se separauerunt de po
pulis terrarum ad legem dei vxores eorū filij
eorum: ꝛ filie eorum: omnes qui poterant sape
re spōdentes pro fratribus suis: optimates eo
rum: ꝛ qui veniebant ad pollicendum ꝛ iuran/
dum vt ambularent in lege domini quaꝫ dede
rat in manu moysi serui sui: vt facerent ꝛ custo
dirent vniuersa mandata dñi dei nr̄i. ꝛ iudicia
eius ꝛ cerimonias eius: ꝛ vt nō daremus filias
nr̄as pp̄lo terre: ꝛ filias eoꝝ. non acciperemus
filijs nr̄is. Populi q̄ꝫ tre q̄ iportant venalia et
oia ad vsū p̄ diem sabbati vt vendant: non acci
piemus ab eis in sabbato et in die sc̄ificato. Et
dimittemus ān̄ū septimū. et exactionē vniuerse
manus et statuemus sup nos p̄cepta vt demus
tertiā ptem sicli p annū ad opus domus dei nr̄i
ad panes ꝓpositionis et ad sacrificium sempit
nū et in holocaustū sempiternū in sabbatꝭ in ca
lendis in solēnitatibus et in sc̄ificatis et ꝓ pctō
vt exoret ꝓ israel: et in oēm vsū domus dei nr̄i
Sortes ergo misimus sup oblationē lignoꝝ in
ter sacerdotes et leuitas et pp̄lm vt inferent i do
mū dei nr̄i p domos patrū nr̄oꝝ p tpa a tpibus
ān̄i vsqꝫ ad annū: vt arderent sup altare dn̄i dei
nr̄i: sicut scriptū est i lege moysi. Et vt afferre/
mus p̄mogenita tre nostre: et p̄mitiua vniuersi
fructus oīs ligni: ab anno in annū. i domo dn̄i
et p̄mitiua filioꝝ nr̄oꝝ et pecorum nostroꝝ sicut
scriptū est in lege et primitiua bouū nostroꝝ et
ouiū nr̄aꝝ vt offerrent in domo dei nr̄i sacerdo
tibus q̄ mīstrāt i domo dei nostri. Et primitias
ciboꝝ nostroꝝ et libaminū nr̄oꝝ et poma oīs li
gni. vindemie q̄ꝫ et olei afferemus sacerdotibꝰ
ad gazophylatiū dei nostri. et decimā ptem tre
nostre leuitis. Ipi leuite decimas accipiēt ex oī
bus ciuitatibꝰ opuꝫ nostroꝝ. Erit aūt sacerdos
filius aaron cū leuitꝭ i decimis leuitaꝝ: et leuite
offerēt decimā ptem decime sue i domo dei nr̄i
ad gazophylatiū i domo thesauri. Ad gazophy
latiuꝫ. n. deportabūt filij israel. et filij leui p̄miti
as frumēti et vini et olei: et ibi erūt vasa dn̄i sc̄i/
ficata: et sacerdotes et cātores et ianitores et mi
nistri et nō dimittemꝰ domū dei nostri. XI

b H Abitauerunt autē principes populi in
hierusalem. Reliqua vero plebs misit
sortē vt tolleret vnā ptem de decem qui
habitaturi essent in irl̄m ciuitate sc̄ā: nouēꝫ vo
ptes in ciuitatibus. Bn̄dixit aūt pp̄ls oībꝰ virꝭ
q̄ se spōte obtulerāt vt hitarent i irl̄m. Hi sunt
itaqꝫ p̄ncipes ꝓuintie q̄ hitauerūt in irl̄m et in
ciuitatibus iuda. Habitauit autem vnusqꝫqꝫ i
possessiōe sua i vrbibus suis israel. sacerdotes
leuite. nathinnei. ꝛ filij seruoꝝ salomōis. Et i
irl̄m habitauerūt de filijs iuda ꝛ de filijs benia
min. De filijs iuda: athaias filius aziam. filij
zacharie. filij amarie. filij saphatie. filij malale/
hel. De filijs phares: ismaasia filius baruch
filius coloça. filius açia. filius addaia. filius io
arib. filius zacharie. filius silonites. Omnes
filij phares. q̄ habitauerūt in irl̄m. quadringen
ti sexaginta nouē viri fortes. Hi sūt autem filij
beniamin. Sellū filius mosollā. filius ioed. fi/
lius phadaia. filius colaia: filiꝰ masia. filiꝰ ethe
el. filius ysaia. Et post eū gabbai. sellai: nongē
ti vigintiocto. et iohel filius zechri p̄positꝰ eoꝝ
ꝛ iudas filius sennua super ciuitatē secundus.
ꝛ de sacerdotibus: idaia filius ioarib. iachin. sa
raia filius helchie filius mosollā. filius sadoch
filius meraioth. filius achitob p̄ncipes domꝰ
dei. ꝛ fratres eoꝝ faciētes opa tēpli. octingenti
vigintiduo. Et adaia filiꝰ hieroā. filiꝰ pheleia.
filiꝰ amsi. filiꝰ zacharie. filiꝰ phessur. filius mel/
chie ꝛ fratres eiꝰ p̄ncipes patꝝ. ducēti quadra
gintaduo. Et amasai filiꝰ azrihel. filiꝰ açi. filius
mosollamoth. filiꝰ emmer. ꝛ fratres eoꝝ poten
tes nimis: centū vigintiocto. ꝛ prepositus eoꝝ
zabdihel filiꝰ potentiū. Et de leuitis: sebenia fi/
lius azob. filiꝰ azaricam. filiꝰ asabia. filius boni
ꝛ sabathai ꝛ iosabeth. sup oia opa que erant fo
rinsecus in domo dei a p̄ncipibꝰ leuitarum. Et
mathania filius micha. filiꝰ zebedei. filiꝰ asaph
p̄nceps. ad laudandū ꝛ ad ꝯfitendū in oratiōe.
ꝛ bechecias secūdus de fratribꝰ eius. ꝛ adda fi
lius samuha. filiꝰ galal. filiꝰ yditbun. Omnes
leuite in ciuitate sancta. ducēti octogintaquatu/
or. Et ianitores. accub. telmon ꝛ fratres eoꝝ q̄
custodiebāt ostia: centū septuagintaduo. Et re
liqui ex israel sacerdotes ꝛ leuite in vniuersis ci
uitatibꝰ iuda. vnusqꝫqꝫ in possessione sua. ꝛ na
thinnei q̄ habitabant in ofel ꝛ syaha ꝛ gaspha d̄
nathinneis. Et ep̄s leuitaꝝ in irl̄m: azi filiꝰ ba
ani. filius asabie. filiꝰ mathanie. filius miche.
De filijs asaph: cātores in ministerio domꝰ dei
Preceptū quippe regis super eos erat. ꝛ ordo
in cātoribꝰ per dies singulos. ꝛ fathaia filiꝰ me
sezebel. de filijs zara. filij iuda in manu regis.
iuxta omne verbū populi. ꝛ in domibꝰ per oēs
regiones eoꝝ. De filijs iuda habitauerunt in
cariatharbe ꝛ in filiabꝰ eiꝰ. ꝛ in dibon ꝛ in filia
bus eius. ꝛ in capseel ꝛ in viculis eius. ꝛ i ie/
sue ꝛ in molada ꝛ in bethfaleth: ꝛ in asersual. ꝛ
in bersabee ꝛ in filiabus eius. ꝛ in sicelech ꝛ in

mochona & in filiabus ei⁹ & in remmon. & i sa/
ra. & in ierimuth. zonoa. odollā & in villis eaꝝ
lachis & in regiōibus eius. azecha & in filiabus
eius. Et manserūt in bersabee vsqꝫ ad vallem
benon. Filij aūt beniamin. ageba mechmas &
hai & bethel & filiab⁹ eius. anathot nob. anana
asor rama. gethai. madid. seboim. neballath et
ono valle artificū. & de leuitis. portiones iude
& beniamin: ¶ XII

Hi sūt aūt sacerdotes & leuite qui ascen/
derunt cum zorobabel filio salathiel.
Josue. saraia. hieremias. esdras. ama
ria. melluch. accus. sechnias. reum. merimuth
addo genthom. abia. miamin. madia. belga. se
meia & ioarib & idaia. sellū. amoch. elceia. ada/
ia. Isti principes sacerdotum & fratres eorum
in diebus iosue. Porro leuite. iesua. benui. ce
dmihel. sarabia. iuda. mathanias. super hym
nos ipsi & fratres eorum. & becbecia atqꝫ ethan
ni & fratres eorum vnusquisqꝫ in officio suo.
Josue autem genuit ioachim. & ioachim genu
it eliasib. & eliasib genuit ioiada. & ioiada genu
it ionathan. & ionathan genuit iedda. In die/
bus autem ioachim erant sacerdotes & pncipes
familiarum. saraie. maarie. hieremie. ananie.
esdre. mosollam. amarie. iohannā. milico. io/
nathan. sebenie. ioseph. aran. edna. maraioth.
elci. adaie. zacharie. genthon. mosollam. abie.
çecheri. miamin. & moadie. felti. belge. sāmua
semeie. ioathan. ioarib. mathanai. iodaie. açci.
sellaie. celaia. mochober. elchie. asebie. ydaie.
nathanahel. Leuite in diebus eliasib & ioiada.
& ionan. & iebboa. scripti principes familiaruꝫ
& sacerdotes in regno darij perse. Filij leui pn
cipes familiarum scripti in libro verborum die
rum. & vsqꝫ ad dies ionathan filij eliasib. Et
principes leuitarum. asebia. serebia. & iesue fi/
lius cedmihel & fratres eoꝝ per vices suas. vt
laudarent & confiterent iuxta preceptuꝫ dauid
viri dei. & obseruarent eque per ordinē. Ma/
thania & becbecia & obedia. mosollā thelmon:
accub. custodes portaꝝ & vestibuloꝝ ante por
tas. Hi in diebus ioachim. filij iosue. filij iose
dech & in diebus neemie ducis. & esdre sacerdo
tis scribeqꝫ. In dedicatione autem muri irl'm
requisierunt leuitas de oībus locis suis. vt ad
ducerent eos in irl'm. & facerent dedicationem
& leticiam: in actione graꝝ. & cantico & in cym/
balis. psalterijs & citharis. Congregati sūt au/
tem filij cantoꝝ & de cāpestrib⁹ circa irl'm. & de
villis netuphati. & de domo galgal. & de regio/
nibus geba & asmaueth: qm̄ villas edificauerūt
sibi cantores in circuitu irl'm. et mundati sunt
sacerdotes & leuite. & mundauerūt populum et
portas & murū. Ascendere autem feci pncipes
iuda super murū. & statui duos choros laudan
tiū magnos. et ierūt ad dexterā sup murum ad
portā sterquilinij. et iuit post eos osaias. & me/
dia pars principū iuda. & azarias. esdra. & me
sollam. iuda & beniamin & semeia. & hieremia.
et de filijs sacerdotū in tubis. zacharias fili⁹ io
nathan. filius semeie. filius mathanie. fili⁹ mi/
chaie. filius zechur. filius asaph. & fratres eius
semeia & açarel malalai. galalai. maai. natha/
nahel & iuda & anani. in vasis cantici dauid vi
ri dei. & esdras scriba ante eos in porta fontis.
et ꝯtra eos ascenderūt in gradibus ciuitatis da
uid. in ascensu muri super domū dauid. & vsqꝫ
ad portā aqꝫ ad oriētē. et chor⁹ secūd⁹ gratias
referentiū ibat ex aduerso & ego post eū & me/
dia pars populi sup murū & sup turrim furno
rū. & vsqꝫ ad murū latissimū & sup portā ephra
im. & sup portā antiquā. & sup portam pisciū. &
turri ananehel. & turri emath & vsqꝫ ad portaꝫ
gregis. & steterūt in porta custodie. Steterunt
qꝫ duo chori laudantiū in domo dei. & ego & di
midia ps magistratuū mecū. et sacerdotes elia
chim. maasia. miamin. michea. elioenai: zacha
ria. & anania in tubis. & maasia. & semeia. et ele
azar et açi. et iohannan. et melchia. et elam. et
ezer. et clare cecinerunt cantores. et iezraia pre
positus. et immolauerunt in die illa victimas
magnas. et letati sūt. Deus enim letificauerat
eos leticia magna. Sed et vxores eoꝝ et liberi
gauisi sūt. et audita est leticia illa irl'm procul. Re
censuerūt qꝫ in die illa viros sup gaçophylatia
thesauri. ad libamina et ad pmitias et ad deci/
mas vt introferrent per eos pncipes ciuitatꝭ i
decore gratiaꝝ actiones sacerdotes et leuitas:
qr letificatus est iuda in sacerdotibus et leuitis
astātibus. et custodierūt obseruationē dei sui.
et obseruatione expiationis et cantores et iani/
tores: iuxta pceptū dauid et salomōis filij eius.
qr i diebus dauid et asaph ab exordio erāt pnci
pes ꝯstituti cātoꝝ i carmine laudātiū et cōfiten
tiū deo. et oīs isrl' i diebus zorobabel et in die/
bus neemie dabāt ptes cātoribus et ianitorib⁹
p dies singulos. et sanctificabāt leuitas. et leui
te sanctificabāt filios aaron. ¶ XIII

In die aūt illo lectū ē in volumie moy
si: audiente populo. & inuentū ē scriptū
in eo qꝙ non debeāt introire āmonites
et moabites i ecclesiā dei vsqꝫ i eternū eo qꝙ nō
occurrerint filijs israel cū pane et aqꝫ et ꝯduxe/

runt aduersū eos balaā ad maledicendū eis: et
cōuertit deus nr̄ maledictionē in benedictionē.
Factū est aūt cū audissent legem, separauerunt
oēm alienigenam ab israel. Et sup hoc erat elia
sib sacerdos q fuerat ꝑpositus in gazophylatio
domus dei nr̄i: ꝛ ꝓximus tobie. Fecit ergo sibi
gazophylatiū grāde: ꝛ ibi erāt ante eū reponen
tes munera ꝛ thus ꝛ vasa ꝛ decimā frumēti vi
ni ꝛ olei: ptes leuitaꝝ ꝛ cantoꝝ ꝛ ianitoꝝ ꝛ pri/
mitias sacerdotales. In oībus aūt his nō fui in
irl'm: qꝛ in anno tricesimosecūdo artaxerxis re/
gis babylonis veni ad regem. Et in fine dierū
rogaui regē ꝛ veni in irl'm. Et intellexi malum
qd' fecerat eliasib tobie. vt faceret ei thesaurū in
vestibulis domus dei: ꝛ malum mihi visum est
valde. Et ꝓieci vasa domus tobie foras de ga/
zophylatio: ꝑcepiqꝫ ꝛ emundauerūt gazophy/
latiū. Et retuli ibi vasa domus dei sacrificium ꝛ
thus. Et cognoui qꝫ ptes leuitarum nō fuissent
date: ꝛ fugisset vnusquisqꝫ in regionem suam d'
leuitis ꝛ cātoribus ꝛ de his qui ministrabant: ꝛ
egi cām aduersū magistrat⁹: ꝛ dixi. Quare de
reliquimus domū dei. Et ꝯgregaui eos: ꝛ feci
stare in statiōibus suis. Et oīs iuda apportabat
decimam frumenti vini ꝛ olei in horrea. Et cō
stituimus sup horrea selemiā sacerdotem: ꝛ sa/
doch scribam. ꝛ fadaiam de leuitis ꝛ iuxta eos:
anan filium zachur filiū mathanie: qm̄ fideles
cōprobati sunt: ꝛ ipsis credite sup partes fratꝝ
suorum. Memento mei deus meus pro hoc: ꝛ
ne deleas miseratōes meas q̄s feci in domo dei
mei ꝛ in cerimonijs eius. In diebus illis vidi
in iuda calcātes torcularia in sabbato: portātes
aceruos ꝛ onerātes sup asinos vinū ꝛ vuas: et
ficus ꝛ oē onus: ꝛ inferētes in irl'm die sabbati.
Et cōtestatus sū eos vt in die q̄ vendere liceret
venderent. Et tyrij habitauerunt in ea. inferē/
tes pisces ꝛ oīa venalia. Et vendebāt i sabbat'
filijs iuda ꝛ irl'm. Et obiurgaui optimates iu/
da: ꝛ dixi eis. Que est hec res mala quā vos fa
citis: ꝛ ꝓphanatis diē sabbati. Nunqd nō hoc
fecerūt pr̄es nr̄i. ꝛ adduxit deus nr̄ sup nos oē
malū hoc ꝛ sup ciuitatē hanc. Et vos addit' ira
cundiā sup israel: violādo sabbatū. Factum est
autē cū quieuissent porte irl'm die sabbati: dixi: et
clauserunt ianuas: ꝛ ꝑcepi vt non aperirēt eas
vsqꝫ post sabbatum. Et de pueris meis ꝯstitui
sup ꝑ portas vt nullus inferret onus die sabbati.
Et manserūt negociatores ꝛ vendētes vniuer/
sa venalia foris irl'm semel ꝛ bis: ꝛ ꝯtestatus sū
eos: ꝛ dixi eis. Quare manetis ex aduerso mu
ri. Si secundo hoc feceritis: manum mittam in
vos. Itaqꝫ ex tpe illo nō venerunt in sabbato
Dixitqꝫ leuitis vt mūdarent' et venirēt ad cu
stodiēdas portas. ꝛ scificandā diē sabbati. Et
ꝓ hoc q̄ memēto mei de⁹. ꝛ pce mihi ſm mul/
titudinē miserationū tuaꝝ. Sꝫ ꝛ in dieb⁹ illis
vidi iudeos ducētes vxores azotidas: ammo/
nitidas ꝛ moabitidas. Et filij eorum ex media
parte loq̄bāt' azotice. ꝛ nesciebant loqui iudai/
ce: ꝛ loquebant' iuxta linguā populi et ppl'i. Et
obiurgaui eos. ꝛ maledixi. Et cecidi ex eis vi/
ros. ꝛ decaluaui eos. ꝛ adiuraui in deo vt non
darent filias suas filijs eorū. ꝛ non acciperent
de filiabus eoꝝ filijs suis ꝛ sibimetipsis: dicēs
Nūqd nō in huiuscemodi re peccauit salomon
rex israel: Et certe in gentibus multis nō erat
rex sil'is ei. ꝛ dilectus deo suo erat. ꝛ posuit eū
deus regē sup oēm israel Et ipsū q̄ duxerūt ad
pctm̄ mulieres alienigene. Nūqd ꝛ nos iobe
diētes faciem⁹ oē malū grāde hoc: vt ꝑuarice
mur i deo nr̄o ꝛ ducam⁹ vxores pegrinas: De
filijs aūt ioiada filij eliasib sacerdotis magni:
gener erat sanaballath oronitis quem fugaui a
me. Recordare dn̄e de⁹ meus aduersū eos qui
polluūt sacerdotiū: iusqꝫ sacerdotale et leuiticū
Igitur mundaui eos ab oībus alienigenis. ꝛ
cōstitui ordines sacerdotū ꝛ leuitarū vnūquē/
qꝫ in ministerio suo. ꝛ in oblatione lignorum
in tēporibus cōstitutis ꝛ in primitijs. Memē
to mei de⁹ me⁹ in bonū. Amen.

¶ Explicit liber Neemie Incipit liber Esdre
secundus. Capitulū. ¶ I

Et fecit iosias pascha in hierosoly/
mis dn̄o. ꝛ immolauit phase quar/
tadecima luna primi mensis statu/
ens sacerdotes per vices dierū sto/
lis amictos in tēplo dn̄i. Et dixit leuitis sacris
seruis israel vt sanctificarent se domino in po
sitione sancte arche dn̄i in domo quam edifica
uit salomon filius dauid rex. Non erit vobis
tollere super humeros eam. Et nunc deserui/
te dn̄o vestro: ꝛ curā agite gentis illi⁹ israel ex
parte scd'm pagos ꝛ trib⁹ vestras: scd'm scriptu
ram dauid regis israel. ꝛ ſm magnificentiam
salomonis filij eius: omnes in templo. ꝛ ſm
particulam principatus paternam vestrā eorū
qui stant in conspectu fratrum filiorum israel.
Immolate pasca. et sacrificia parate fratribus
vestris. et facite scd'm preceptū dn̄i qd' datum
est moysi. Et donauit iosias in plebem q̄ inuē
ta est: ouium: agnorū ꝛ hedorū. et capraꝝ tri/
ginta milia: vitulos tria milia. Hec de regali/
bus data sunt ſm promissionē populo ꝛ sacer/

dotibus in pasca: oues numero duo milia: ac vituli centum. Et iechonias et semeias et nathanael fratres. et asabias et oziel et corobā in phase: oues quinq; milia: vitulos quingentos. Et hec cū fierent eleganter: steterūt sacerdotes et leuite habētes açima per tribus. Et ſm partes principatus patrū in cōſpectu populi offerebant domino. ſm ea que in libro moysi scripta sūt. Et assauerunt phase igni ꝓut oportebat: et hostias coxerūt in emollis et in ollis cū beniuolentia. Et attulerūt oībus qui erant ex plebe. et post hec parauerūt sibi et sacerdotibus. Sacerdotes eni offerebāt adipes vsq; dū finita esset hora et leuite parauerūt sibi et fratribus suis filijs aaron. Et sacrificatores filij asaph erant ꝑ ordinē. ſm ꝑceptū dauid. Et asaph et zacharias et ieddin⁹ qui erat a rege. et ostiarij per singulas ianuas. ita vt nō preuaricaret vnusquisq; suā. Fratres eni illoꝝ parauerūt illis. Et cōsūmata sunt que pertinebāt ad sacrificiū domini. In illa die egerūt phase. et offerebāt hostias super dñi sacrificiū ſm ꝑceptū regꝭ iosie. Et egerūt filij israel qui inuēti sūt in tpe illo phase. et diem festi açimoꝝ p dies septē. Et nō ē celebratū phase tale in israel a tēporib⁹ samuel ꝓphete. et oēs reges israel nō celebrauerūt tale pasca quale egit iosias et sacerdotes et leuite et iudei et ois israel. q inuēti sūt in cōmoratiōe hierosolymis. Decimooctauo anno regnante iosia celebratū est phase. Et directa sūt opa iosie in ꝯspectu domini sui in corde pleno metuentia. et que circa illū quidē cōscripta sūt in ꝑstinis tēporib⁹ đ eis q peccauerūt quicq; irreligiosi fuerūt in dñz pre oi gente. et q nō quesierūt verba dñi sup israel. Et post omnē actū hunc iosie. ascendit pharao rex egypti veniēs in charchamis abijcere sup eufratren. et exijt in obuiā illius iosias. Et misit rex egypti ad iosiam. dicēs. Quid mihi et tibi est rex iude. Nō sū missus a domino vt pugnē cōtra te. Super eufraten eni bellū meū est festinans descende. Et nō est reuersus iosias super currū. sed expugnare eū conabat: nō attendēs verbū ꝓphete ex ore dñi. sed constitui ad eū bellū in campo mageddo. Et descēderūt principes ad regem iosiam. Et dixit rex pueris suis. Amouete me a prelio. Infirmatus sū eni valde. Et statim amouerunt eū pueri ipsius de acie. Et ascendit super currū secundariū suum et perueniens hierosolymā vita functus est. et sepultus est in paterno sepulchro. Et in tota iudea lugebant iosiam. et qui ꝑsidebant cū vxoribus lamentabant eū vsq; in hūc diē. Et datum ē hoc fieri semꝑ in omne gen⁹ israel. Hec aūt ꝑscripta sūt in libro historiaꝝ regū iude. et singula gesta actus iosie et ei⁹ gloria et intellectus ei⁹ i lege domini. queq; gesta sūt ab eo. et que non. scripta sūt in libro regū israel et iude. Et assumētes q erant ex gēte iechoniam filiū iosie. ꝯstituerūt regē ꝓ iosia patre suo: cū esset annoꝝ triginta triū. et regnauit sup israel mēsib⁹ tribus. Et amouit eū rex egypti ne regnaret in hierosolymis. et mulctauit gentē argentei talenta centū. et auri talentū vnū. Et constituit rex egypti ioachim fratrē ipsius regē iude et irlm. et alligauit magistratus ioachim et çaracelē fratrē suū: apprehendens reduxit in egiptum. Annoꝝ erat ioachim vigintiquinq; cū regnare cepisset in terra iuda et irlm. et fecit malū in cōspectu domini. Post hūc aūt ascēdit nabuchodonosor rex babylonis. et alligās eū in areolo vinculo perduxit in babyloniā. et sacra vasa dñi accepit nabuchodonosor et tulit. et cōsecrauit in tēplo suo in babylonia. Nā de imūdicia illi⁹ et irreligiositate scriptū est in libro tēpoꝝ regūz. Et regnauit ioachin fili⁹ ei⁹ ꝓ eo. Cū aūt cōstitut⁹ ē. erat annoꝝ octo. Regnauit aūt mēses tres. et dies decē in irlm. et fecit malū in cōspectu dñi. Et post annū mittens nabuchodonosor trāsmigrauit eū in babyloniā simul cū sacris vasis dñi. et cōstituit sedechiā regē iuda et irlm cū esset annoꝝ vigintiuni⁹. Regnauit aūt annis vndeci. Et fecit malū in cōspectu dñi. et nō est verit⁹ a verbis q̄ dicta sunt ab hieremia ꝓpheta ex ore dñi et adiurat⁹ a rege nabuchodonosor periurans discessit. et idurata ceruice sua et corde suo. trāsgressus ē legittima dñi dei israel. Et duces populi dñi multa inique gesserūt et impie egerūt super oēs imūdicias gentiū. et polluerūt tēplū dñi: qđ sanctum erat in hierosolymis. Et misit de⁹ patrū ipoꝝ ꝑ angelū suū reuocare eos. ꝓpē qđ parceret illis et tabernaculo suo. Ipsi vero subsannabāt in angulis suis. et q̄ die locutus ē dñs erāt illudētes ꝓphetis eius. Qui vsq; ad iracūdiā cōcitat⁹ est sup gentē suā ꝓpē irreligiositatē suā. et ꝑcepit ascendere reges chaldeoꝝ. Hi occiderūt iuuenes eoꝝ in gladio. in circuitu sancti tēpli eoꝝ. et nō pepcerūt iuueni et seni et virgini et adolescēti. sed oēs traditi sūt i manⁱ ipoꝝ: et oia sacra vasa dñi. et regales apothecas resumētes tulerūt in babyloniā. et incenderūt domum dñi. et demolierūt muros irlm. et turres ei⁹ incēderūt igne. Et ꝯsumauerunt oia honorifica ei⁹. et ad nihilū redigerūt. et reliquos a gladio duxerunt in babylonem. Et erāt serui

Illius vsqz dū regnaret pſe: in repletione verbi
dñi in ore hieremie: quisqz benigne ageret ira
sabbata sua. O i tpe deſertiõis ſue ſabbatizauit
in applicatiõe annoꝝ ſeptuagintaſeptē. ¶ II.

Regnante cyro rege pſarū in ꝯſumatõe
verbi dñi i ore hieremie: ſuſcitauit dñs
ſpm̄ cyri regis perſarū: ⁊ p̄dicauit i to
to regno ſuo ſimul per ſcripturam: dicēs. Hec
dicit cyrus rex perſarū: Me conſtituit regē orbi
terrarū dñs iſrael dñs excelſus: ⁊ ſignificauit
mihi edificare domum ſibi in iĺrm que eſt in iu
dea. Si qs eſt ex gñere vr̄o: dñs ipſius aſcēdat
cū eo in iĺrm. Quotquot ergo circa loca hitant
adiuuent eos q ſunt in loco ip̄o i auro ⁊ argēto
in datiõibus cū eqs ⁊ iumentis: cūqꝫ alijs q̄ ſm
vota apponunť in edē dñi q̄ eſt in iĺrm. Et ſtan
tes principes tribuū pagoꝝ ⁊ iudee ex tribu be/
niamin. ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite quos excitauit do
min⁹ aſcendere ⁊ edificare domū dñi q̄ ē i iĺrm
et q erāt in circuitu eoꝝ adiuuerūt in oi auro et
argento eius: et iumētis et votis q̄ꝫ pluribus:
multi quoꝝ ſenſus excitatus ē. Et cyrus rex ꝓ
tulit vaſa ſacra dñi que tranſtulit nabuchodono
ſor rex babylonis ex iĺrm: ⁊ conſecrauit ea ido/
lo ſuo. Et ꝓferens ea cyrus rex perſarum tra/
didit mitridato qui erat ſuper theſauros ipſius
Per hunc aūt tradita ſunt ſalmanaſaro preſidi
iudee. Horum aūt hec numerus. Libatoria ar
gentea: duo milia quadringenta: athiſce argē/
tee triginta: phiale auree triginta: itez argentee
duo milia q̄dringente: ⁊ alia vaſa mille. Oīa
aūt vaſa aurea ⁊ argentea qnqꝫ milia octingen
ta ſexaginta. Et enumerata ſunt ſalmanaſaro ſi
mul cū his q ex captiuitate babylonie venerant
in hieroſolymā. In artaxerxis aūt regis pſarū
tēporibus ſcripſerūt ei de his q inhabitabāt i iu
dea ⁊ iĺrm: balſamus ⁊ mitridatus ⁊ ſabellius
⁊ rathimus balthemus ſamelius ſcriba: ⁊ reliqui
inhabitantes i ſamaria: et ceteris locis ſubiectā
epiſtolā regi artaxerxi. Dñe pueri tui rathim⁹
ab accidētibus: et ſabelli⁹ ſcriba. et reliqui curie
tue iudices in celeſyriam ⁊ phenicē. Et nūc no
tum ſit dño regi: qm̄ iudei qui aſcenderūt a vo
bis ad nos venientes in iĺrm ciuitatē refugam ⁊
peſſimam edificant furnos eius: ⁊ ſtatuunt mu
ros. et templū ſuſcitant. Nō ſi ciuitas iſta et mu
ri cōſummati fuerint: non tm̄ tributa non ſuſtine
bunt pendere. ſed etiā regibus reſiſtent. Et qa
id agiť circa templum: recte haberi arbitrati ſu/
mus non deſpicere hoc ip̄m: ſꝫ notū facere dño
regi vt ſi videbiť rex: q̄rať in libris patrū tuorū
et inuenies i ãmonitionibus ſcripta de his: ſcies
qm̄ ciuitas iſta fuit refuga. ⁊ reges ⁊ ciuitates
concutiens. ⁊ iudei refuge ⁊ prelia cõmittentes
in ea ab eterno: ob quā cām ciuitas iſta deſer/
ta eſt: Nūc ergo notū facimus dñe rex: qm̄ ſi ci
uitas hec edificata fuerit ⁊ huius muri erecti fu
erint: deſcenſus tibi nō erit in celeſyriaz ⁊ phe
nicē. Tūc ſcripſit rex rathimo q ſcribebat acci/
dētia ⁊ balthemo ⁊ ſabellio ſcribe. ⁊ ceteris con
ſtitutis ⁊ inhabitātib⁹ in ſyria ⁊ phenice ea que
ſubiecta ſūt. Legi epl̃am quam miſiſtis mihi.
Precepi ḡ inqri. ⁊ inuentū ē: qm̄ ciuitas illa ē
ab euo regib⁹ reſiſtēs. ⁊ hoies refuge ⁊ p̄lia in
ea efficiētes: ⁊ reges fortiſſimi erant in iĺrm do
minātes ⁊ tributa exigētes: a celeſyria ⁊ pheni
ce. Nūc ḡ p̄cepi ꝓhibere hoies illos edificare
ciuitatē. ⁊ ꝓhibere ne qd vltra hec fiat. ſed nec
ꝓcedāt in plurimū. ex qua ſūt malitie. ita vt re
gib⁹ moleſtia importeť. Tūc recitatis his que a
rege artaxerxe ſcripta fuerāt rathim⁹ ⁊ ſabelli⁹
ſcriba. ⁊ q cū his cōſtituti erāt iūgentes feſtinā
ter venerūt in iĺrm cū eqtatu ⁊ turba. ⁊ agmine
ceperūtqꝫ edificātes ꝓhibere. Et vacabant ab
edificatiõe tēpli in iĺrm: vſqꝫ ſecundo anno re
gni darij regis pſaꝝ. ¶ III

Rex darius fecit cenam magnam om/
nibus vernaculis ſuis ⁊ omnibus ma
giſtratibus medie ⁊ perſinis ⁊ omni/
bus purpuratis. ⁊ p̄toribus ⁊ cōſulib⁹. ⁊ p̄fectis
ſub illo ab india vſqꝫ ethiopiā: centū vigintiſe
ptē ꝓuincijs. Et cum mãducaſſent ⁊ bibiſſent
⁊ ſaciati reuerterenť. tūc darius rex aſcendit in
cubiculo ſuo. ⁊ dormiuit. ⁊ expergefactus eſt.
Tūc illi tres iuuenes corporis cuſtodes qui cu
ſtodiebāt corpus regis. dixerūt alter alteri. Di
camus vnuſquiſqꝫ noſtrū ſermonē q p̄cellat ⁊
cuiuſcūqꝫ apparuerit ſermo ſapientior alterius
dabit illi rex darius dona magna. purpura co
operiri. ⁊ in auro bibere. ⁊ ſuper aurū dormire
⁊ currum aureo freno. ⁊ cydarim byſſinam et
torquē circa collū. ⁊ ſecūdo loco ſedebit a dario
ꝓpter ſapientiā ſuam. ⁊ cognatus darij vocabi
tur. Tūc ſcribentes ſinguli ſuū verbū ſignifica
uerūt. ⁊ poſuerūt ſubtus ceruical darij regis et
dixerūt. Cū qꝫ ſurrexerit rex dabimus illi ſcri/
pta noſtra. ⁊ qdcūqꝫ iudicauerit rex e tribus et
magiſtrat⁹ perſidis qm̄ verbū ei⁹ ſapienti⁹ ē ipſi
dabiť victoria ſicut ſcriptum ē. Vnus ſcripſit.
Forte eſt vinū. Alius ſcripſit. Fortior eſt rex.
Tertius ſcripſit. Fortiores ſunt mulieres: ſu/
per oia aūt vincit veritas. Et cū ſurrexiſſet rex
acceperūt ſcripta ſua. ⁊ dederunt illi ⁊ legit. Et
mittens vocauit oēs magiſtratus pſarū. ⁊ me/

dos τ purpuratos τ ꝑtores τ prefectos. τ sede
rūt in cōcilio. τ lecta sūt scripta coram ipsis. Et
dixit. Vocate adolescentes. τ ipsi iudicabunt
verba sua. Et vocati sunt τ introierunt. Et di
xit illis. Iudicate nobis de his que scripta sūt.
Et cepit prior qui dixerat de fortitudine vini. et
dixit. Viri ꝗꝫ ꝑualet vinū omnibus hoibus q
bibūt illud. Seducit mentem. Itemqꝫ regis τ
orphani facit mentem vanā. Itē serui ac liberi
pauperis ac diuitis τ omnē mentē cōuertit i se
curitatem τ iocūditatē. τ nō meminit omnē tri
sticiā τ debituꝫ. τ oia precordia facit honesta. τ
nō meminit regē nec magistratū. τ oia ꝑ talen
ta loq facit. Et non meminerunt cum biberūt
amiciciā nec fraternitatē. sed nō multū post. su
munt gladios. τ cū a vino merserint τ surrexe
rint non meminerūt que gesserunt. O viri. nū
precellit vinum. Quis sic cogitat facere. Et ta
cuit hoc dicto.

IIII

Et inchoauit sequens dicere: qui dixit
de fortitudine regis. O viri. nū precel
lūt homines. q terrā τ mare obtinēt. τ
omnia que in eis sūt. Rex aūt super oia ꝑcellit
τ dñat eoꝝ. τ omne qdcūqꝫ dixerit illis. faciūt
Et si miserit illos ad bellatores: vadūt τ demo
liūt montes τ muros τ turres. Iugulantur et
iugulant τ regis verbū nō ꝑtereūt. Nā si vice
rint afferūt regi oia quecūqꝫ ꝑdati fuerint. Si
mili τ alij oēs. τ quotquot nō militant nec pu
gnant sed colūt terrā: rursū cū fuerint metentes
afferūt tributa regi. et ip̄e vnus solus si dixerit
occidite occidūt. dixerit remittite: remittunt. di
xerit ꝑcutite. percutiūt. dixerit exterminate. ex
termināt. dixerit edificate: edificant. dixerit ex
cidite excidūt. dixerit plantate. plantant. τ om
nis plebs. τ virtutes eū obaudiūt. τ super hoc
ip̄e recūbit τ bibit τ dormit. Hi aūt custodiunt
i circuitu eū. τ nō possūt ire singuli τ facere ope
ra sua. sed i dicto obaudiētes sūt ei. Viri. quō
non ꝑcellit rex q sic diffamat. et tacuit. Tertius
q dixerat de mulieribus τ veritate. h est zoro
babel: cepit loq. Viri nō magnus rex. τ multi
hoies nec vinū precellit. Quis est ergo q dñat
eoꝝ. Nōne mulieres genuerūt regē τ omneꝫ
populū q dñat mari τ terre. τ ex illis nati sūt. τ
ip̄e educauerūt eos q plantauerūt vineas ex q
bus vinū fit. et ip̄e faciūt stolas oium hominū
τ ip̄e faciūt gloriā hoibus τ nō possūt hoies se
parari a mulieribus. Si cōgregauerint auꝝ τ
argētū τ omnē rē speciosam. τ viderint mulie
rem vnā bono habitu τ bona specie: oia hec re
linquentes in eā intendūt. τ apto ore cōspiciūt.
τ eā alliciūt magis ꝗꝫ auꝝ τ argentū τ omnem
rē ꝑciosam. Ho patrē suū relinqt q enutriuit
illū τ suā regionē. τ ad mulierē se coniungit. et
cū muliere remittit animā. τ neqꝫ patrē memi
nit neqꝫ matrē neqꝫ regionē. et hic oportet vos
scire: qm̄ mulieres dñant vestri. Nōne dolet
et accipit homo gladiū suū. τ vadit in viā face
re furta τ homicidia τ mare nauigare τ flumi
na τ leonē videt τ in tenebris ingredit. τ cum
furtū fecerit τ fraudes τ rapinas. amabili sue
affert. et iteꝝ diligit homo vxorē suā magis ꝗꝫ
patrē aut matrē. et multi dementes facti sūt ꝓ
pter vxores suas. τ serui facti sūt ꝓpt illas τ mul
ti perierūt τ iugulati sūt. τ peccauerūt ꝓpt mu
lieres. et nūc credite mihi q: magnus est rex in
potestate sua. qm̄ oēs regiones verent tange
re eū. Videbā tñ apemen filiā bezacis mirifici
concubinā regis sedentē iuxta regem ad dexte
ram τ auferentē diadema de capite eius. τ impo
nentem sibi τ palmis cedebat regem d̄ sinistra
manu. et super hoc aperto ore intuebat eam. τ
si arriserit ei ridet: nā si indignata fuerit ei blā
dit. donec recōcilietur in grām. O viri: cur non
sūt fortiores mulieres. Magna est terra. τ ex
celsum est celū. que ista agūt. et tūc rex τ purpu
rati intuebant in alterutrū. et inchoauit loqui
de veritate. O viri nōne fortes sūt mulieres.
Magna ē terra. τ excelsū est celū. τ velox cur
sus solis cōuertit in gyro celū in locū suū i vna
die. Nōne magnificus ē q hec facit. et veritas
magna. τ fortior pre oib᷒. Ois terra veritatē
inuocat. celum etiā ip̄am benedicit. τ oia ope
ra mouent τ tremūt eam. τ nō est cū ea qcqꝫ ini
quū. Vinū iniquū. iniqu᷒ rex. inique mulieres
Iniq oēs filij hoim. τ iniq illoꝝ oia opera. τ
nō ē in ipsis veritas. et in sua iniqtate ꝑibūt. et
veritas manet τ inualescit in eternū. τ viuit. τ
obtinet in secula seculoꝝ. Nec ē apud eā accipe
ꝑsonas. neqꝫ differētias. sed q iusta sūt facit oi
b᷒ iniustis ac malignis. τ oēs benignāt in operi
b᷒ ei᷒. et nō est in iudicio ei᷒ iniquū. sed fortitu
do τ regnū τ ptās τ maiestas oiuꝫ euoꝝ. Be
nedict᷒ de᷒ veritatis. et desijt loquendo. et oēs
ppl'i clamauerūt. τ dixerūt. Magna ē veritas
τ ꝑualet. Tūc rex ait illi. Pete si qd vis amplius ꝗꝫ q̄ scripta sūt. τ dabo tibi ꝯm q inuētꝰ es
sapientior ꝓximis. τ ꝓxim᷒ mihi sedebis: τ co
gnat᷒ meus vocaberis. Tūc ait regi. Memor
esto voti tui qd̄ vouisti edificare irl'm i die qua
regnū accepisti. τ oia vasa q̄ accepta sūt ex irl'm
remittere: q̄ seperauit cyrus qm̄ mactauit baby
loniam. τ voluit remittere ea ibi. et tu voluisti

edificare templū: qd̄ incenderūt idumei quan/
do exterminata est iudea a chaldeis. Et nunc
hoc ē qd̄ postulo dn̄e. ⁊ qd̄ peto hoc ē maiestas
a te: postulo vt facias votū quod vouisti regi
celi ex ore tuo. Tunc surgēs darius rex oscula
tus ē illū. ⁊ scripsit epl'am ad omnes dispēsato
res ⁊ p̄fectos ⁊ purpuratos: vt deducerent eū
⁊ eos qui cū illo erāt: omnes ascendētes edifi/
care hirl'm. Et oib⁹ p̄fectis q erāt i syria. et phe
nice ⁊ libano scripsit epl'as: vt traherēt ligna
cedrina a libano in hirl'm: vt edificarent cū eis
ciuitatē. Et scripsit oib⁹ iudeis qui ascendebāt
a regno in iudeā ꝓ libertate: oēm potentem ⁊
magistratū ⁊ p̄fectū nō superuenire ad ianuas
ipsoꝝ. ⁊ omnē regionē quā obtinuerāt eē im/
munē eis. ⁊ idumei relinquāt castella que obti
nent iudeoꝝ. ⁊ in structurā templi dare per sin
gulos annos talenta viginti vsq; dū edificaret̄
⁊ super sacrariū holocaustomata hostilare quo
tidie sicut habēt preceptū: alia talenta decem of
ferre per singulos annos. ⁊ oib⁹ qui ꝓcedūt a
babylonia cōdere ciuitatē: vt esset libertas tam
ipsis q̄ filijs eoꝝ. ⁊ oibus sacerdotib⁹ q prece
dūt. Scripsit aūt ⁊ quantitatē. ⁊ sacram stolam
iussit dari in qua deseruirēt. ⁊ leuitis scripsit da
re p̄cepta vsq; in diē q̄ cōsūmabit̄ dom⁹. ⁊ hie
rusalē extruer̄. ⁊ oib⁹ custodiētib⁹ ciuitatē scri
psit dare eis sortes ⁊ stipendia. Et dimisit oia
vasa q̄ separauerat cyr⁹ a babylonia. ⁊ oia q̄cūq;
dixit cyrus ⁊ ipse precepit fieri ⁊ mitti hierusalē
Et cū ꝓcessisset ille adolescēs eleuās faciem in
hierusalē: bn̄dixit regē celi. ⁊ dixit: Abs te ē vi
ctoria: et abs te ē sapiētia ⁊ claritas. Et ego ser⁹
tuus sum. Benedict⁹ es q dedisti mihi sapien
tiā: ⁊ tibi cōfitebor dn̄e de⁹ patrū nostroꝝ. Et
accepit epl'as. ⁊ ꝓfect⁹ ē in babyloniā. Et ve/
nit ⁊ nūciauit fratrib⁹ suis oib⁹ q fuerūt in baby
lonia et benedixerūt deū patrū suoꝝ: quoniam
dedit illis remissionē ⁊ refrigeriū: vt ascende
rent ⁊ edificarēt hierusalē. ⁊ tēplū vbi noiatū ē
nomē eius in ipso. ⁊ exultauerūt cum musicis
⁊ leticia diebus septem. ¶ V

Post hec aūt lecti sūt vt ascenderēt prin
cipes pagoꝝ per domos ⁊ trib⁹ suas:
⁊ vxores illoꝝ ⁊ filij et filie eoꝝ ⁊ ser
ui ⁊ ancille ipsoꝝ. ⁊ pecora illoꝝ. Et dari⁹ rex
misit simul cum eis equites mille donec deduce
rent eos in hierusalē cū pace ⁊ cum musicis et
cū tympanis ⁊ tibijs. ⁊ oēs fr̄es erant ludētes
⁊ fecit eos ascēdere simul cū eis. Et hec sūt no
mina viroꝝ q ascēderūt p pagos suos in trib⁹
⁊ i p̄tē p̄ncipat⁹ ipsoꝝ. Sacerdotes: filij finees
filij aaron: ihesus fili⁹ iosedech: ioachim filius
çorobabel filij salathiel de domo dauid: ex pro/
genie phares tribu aūt iuda: qui locut⁹ est sub
dario rege persaꝝ s̄mones mirificos in secun
do anno regni ipi⁹ mēse nisan primo. Sūt aūt
hi qui ascēderūt ex iudea de captiuitate trāsmi/
grationis: quos trāsmigrauit nabuchodono/
sor rex babylonie in babylonē. ⁊ reuersus ē in
hierusalē. Et reliq̄ p̄tē iudee vnusq̄sq; in ciui
tatē suā q venerūt cū çorobabel ⁊ ihesu: neemi
as: areores. climeo: emmanio: mardocheo: be
elsuro: mechpsatochor: olioro: emonia vn⁹ de
principib⁹ eoꝝ. ⁊ nūerus a gētilib⁹ eoꝝ ex p̄po
sitis eoꝝ. Filij phares: duo milia centū septua
gintaduo. Filij ares: tria milia q̄nquagintase
ptē. Filij femo: centū quadraginduo In filijs
ihesu ⁊ ioabes: mille trecentiduo. Filij demu:
duo milia quadringentiseptuaginta. Filij cho
raba: ducentiq̄nq;. Filij banica: centū sexagin
taocto. Filij bebech: quadringētitres. Filij ar
chad: q̄dringēti vigintiseptē. Filij chan: tri/
gintaseptē. Filij çoroar: duo milia sexagintase
ptē. Filij admu: q̄dringētisexaginta vn⁹. Fi/
lij aderect: centū octo. Filij ciaso ⁊ çelas: cen
tū septē. Filij açoroc: q̄dringēti trigintanouē.
Filij iedarbone: centū tringintaduo Filij ana
nie: cētū triginta. Filij asoni: nonaginta. Filij
marsar: q̄dringēti vigintiduo. Filij çabarus
nonagintaq̄nq;. Filij sepolemō: cētū viginti/
tres: Filij nepopas: q̄nq̄gintaq̄nq;. Filij he/
chanat⁹: cētū q̄nq̄gintaocto. Filij cebethani⁹.
cētū trigintaduo. Filij crearpatros: q enoca/
dies ⁊ modie: q̄dringenti vigintitres. Qui ex
gramas ⁊ gabea: cētū viginti vn⁹ Qui ex bes
selon ⁊ ecagge: sexagintaq̄nq;. Qui ex basta/
ro: cētū vigintiduo. Qui ex bechenobes: q̄n/
q̄gintaq̄nq;: Filij liptis: centūq̄nq̄gintaq̄nq;.
Filij labonni: trecenti q̄nquagintaseptē. Filij
sichem: trecenti septuaginta. Filij suadon et
clionius: trecēti septuagintaocto. Filij ericus:
duo milia centū quadragintaq̄nq;. Filij ana/
as: trecēti septuaginta. Sacerdotes. Filij ied
dus filij euther: filij eliasib: trecēti septuaginta
duo. Filij emerus. ducēti q̄nq̄gintaduo: Fi/
lij fasurij: trecēti q̄nquagintaseptē. Filij caree:
ducēti vigintiseptē. Leuite. Filij ihesu in ca/
duhel: ⁊ bannis ⁊ serebias ⁊ edias septuagin
taquattuor. Omnis nūerus a duodecimo āno tri
ginta milia q̄dringēti sexagintaduo. Filij ⁊ fi/
lie ⁊ vxores: ois cōputatio: quadraginta milia
ducenti quadragintaduo. Filij sacerdotū qui
psallebant in templo: filij asaph centū vigin

octo. Ostiarij vero filij esmenni: filij açer: fi/
lij amon: filij accuba: topa: filij tobi: omnes cē
tum trigintanouē. Sacerdotes seruientes in
templo. Filij sel filij gaspha: filij tobloch: filij
carie: filij su: filij helu: filij labana: filij arma/
cha: filij accub: filij vtha: filij cetha: filij aggab
filij obai: filij anani: filij canna: filij geddu: filij
an. filij radin. filij desanon. filij nechoba: filij
casecha. filij gaze: filij ozni: filij smone. filij at/
tre: filij hastem: filij asiana: filij manei: filij na/
fisim: filij accusu: filij agista: filij açui: filij fauō
filij fasalon: filij meedda: filij fusa filij caree: fi/
lij barcus. filij farce. filij cocsi. filij nafith. filij
agisti. filij pedon. salomon filij eius: filij aso/
phot. filij phaçida. filij celi filij dedon. filij gad
dahel. filij sephegi: filij aggia. filij sacareth. filij
sabathen. filij caroneth. filij malsith: filij ame.
filij sasus. filij addus. filij suba. filij eura. filij
rabotis. filij phasphat: filij malmon. Omnes
sacro seruientes. et pueri salomonis: quadrin
genti octogintaduo. Hi sunt filij qui ascende/
runt a chermel et thersa. principes eorum. car
mellam et careth. et non poterāt edicere ciuita
tes suas et progenies. quemadmodū sint ex isra
el. filij dalari. filij tubal filij nechodaici ex sacer
dotibus qui fungebantur. sacerdotio et non sūt
inuenti. filij obia filij achisos fili addin. qui ac
cepit vxorem ex filiabus phargeleu: et vocati
sūt nomine eius. Et horuz quesita est generis
scripta in pedatura et nō est inuenta. et prohi/
biti sunt sacerdotio fungi. Et dixit illis neemi/
as. et astharas ne participent sancta: donec ex
urgat pontifex doctus in ostensionē et veritatē
Omnis autē israel erat. exceptis seruis et an/
cillis. quadragintaduo milia trecenti quadra/
ginta. Serui horum et ancille. septez milia tre
centi trigintaseptem: cantores et cantatrices.
ducenti sexagintaqnqz. Cameli. quadringenti
trigintaquinqz. Equi. septem milia triginta/
sex. Muli ducēta milia q̄dragintaqnqz. Sub
iugalia: qnqz milia vigintiqnqz. et de ppositis
ipsis p pagos. dū venirēt in tēplū dei qd erat
in irlm: innouare et suscitare tēpluz in loco suo
fm suā virtutē: et dari in tēplū: thesaurorum operū
sacrum. auri mnas. duodecim milia. et stolas
sacerdotales centum. Et hitauerūt sacerdotes
et leuite. et q erierāt de plebe in irlm et in regi/
one. et sacri cātores et ostiarij. et ois israel in re
giōibus suis. Instante aūt septimo mēse. cūqz
eēnt filij israel vnusqsqz i suis rebus conuenerūt
vnanimes in atriū qd erat ante ianuā orietalē
Et stātes ihesus filius iosedech. et frēs ei⁹ sa/
cerdotes. et zorobabel filius salathiel et hui⁹ fra
tres. parauerunt altare: vt offerent super illud
holocaustomata fm qd in libro moysi hois dei
scripta sunt. Et cōuenerūt sibi ex alijs nationi
bus terre. et erexerunt sacrariū in loco suo oēs
gentes terre. et offerebāt hostias et holocausto
mata dño matutina. Et egerūt scenophegiam.
et diē solēnē sicut pceptum est in lege. et sacrifi
cia quotidie sicut oportebat. et post hec oblatio
nes institutas. et hostias sabbatorum. et neome/
niarum. et dierū solēnium oium sanctificatorum. Et
quotqt vouebāt dño a neomenia septimi men/
sis. ceperāt hostias offerre deo. et templū domi
ni nōdū erat edificatū. Et dederunt pecuniā la
pidarijs et fabris, et potū et pabula cū gaudio.
Et dederūt carra sydonijs et tyrijs. vt trāsue/
herent illis de libano trabes cedrinas et face/
rent rates in ioppe portū: fm decretum qd scri
ptū erat eis a cyro rege persarum. Et in secūdo an/
no venientes in tēplū dei in irlm. mense secun
do inchoauit zorobabel fili⁹ salathiel. et ihesus
filius iosedech. et fratres ipsorum et sacerdotes et
leuite. et oēs q venerant de captiuitate in irlm
et fundauerūt templū dei. nouilunio secūdi mē
sis secūdi anni cū venissent in iudeam et irlm.
Et statuerūt leuitas a viginti annis sup opera
dñi. Et stetit ihesus et filius eius et fratres. oēs
leuite: cōspirantes et executores legis. faciētes
opa in domo dñi. et steterūt sacerdotes haben/
tes stolas cū tubis. et leuite filij asaph habētes
cymbala. collaudātes dñm et benedicētes fm
dauid regē israel. et cantabant canticū dño: qm
dulcedo eius et honor in secula sup oēm israel.
et ois populus tuba cecinerūt. et pclamauerūt
voce magna: collaudantes dñm in suscitatiōe
domus dñi. et venerūt ex sacerdotibus et leui/
tis et psidētib⁹ fm pagos seniorib⁹ q viderant
pristinā domū. et ad huius edificationē cum cla
more et planctu magno. et multi cum tubis et
gaudio magno: intantum vt ppls non audiret
tubas ppter plāctū ppli. Turba. n. erat tubis
canens magnifice: ita vt longe audiretur. et au
dierūt inimici tribus iuda et beniami. et vene
rūt scire que eēt vox tubarum. et cognouerūt: qm
q erant ex captiuitate edificant templū dño deo
israel. et accedentes ad zorobabel et ihesū et p/
positos pagorum dixerunt eis. Edificabimus
vna vobiscū. Similiter eni audiuim⁹ dñm nrm. et
ipsi piter incedimus a dieb⁹ asbasareth regis as
syriorum: q transmigrauit nos huc. et dixit illis
çorobabel. et ihesus et principes pagorū israel.
Nō ē nobis et vobis edificare domum dei nri

Nos. n. soli edificabimus dño israel: ẜm ea q̃
p̄cepit nobis cyrus rex psaꝝ. Gētes aūt terre
incubātes his qui sūt in iudea. ⁊ leuātes opus
edificatiōis. ⁊ insidias ⁊ pplo̾s adducētes: ꝓ-
hibebāt eos edificare. ⁊ aggressuras exercen-
tes impedierūt ne ꝯsūmaret̃ edificiū oī tp̄e vi-
te cyri regis. ⁊ ꝓtraxerūt structurā per biēniū
vsq̃ ad darij regnum. ¶ VI
In secūdo aūt āno regni darij prophe-
tauit aggeus ⁊ çacharias filius addin
pphete apud iudeam ⁊ irl̃m: ⁊ in noīe
dei isrl̃ sup eos. Tūc stās zorobabel filius sala-
thiel. ⁊ ihesus fili⁹ iosedech: inchoauerunt edi-
ficare domū dñi q̃ ē in hierusalē cū adessent eis
ꝓphete dñi ⁊ adiuuarēt eos. In ipso tp̄e ve-
nit ad illos sysennes subregulus syrie ⁊ pheni-
cis ⁊ satrabuçanes ⁊ sodales eius. ⁊ dixerunt
eis. Quo p̄cipiēte vobis domū hāc edificatis.
⁊ tectū istud ⁊ alia oīa pficit̃: Et q sūt structo-
res qui hec edificāt: Et habuerūt grām: visita-
tione facta sup eos qui erāt ex captiuitate a dño
seniores iudeoꝝ ⁊ sūt impediti edificare donec
significaret̃ dario de eibus istis. ⁊ responsum
acciperet̃. Exemplū epl̃e: quā miserunt dario.
Sysennes subregulus syrie ⁊ phenicis et sa-
trabuzanes ⁊ sodales ei⁹ in syria ⁊ phenice p̄si-
des: regi dario salutē. Oia nota sint dño regi
q̄ cū aduenissemus in regionē iudee. ⁊ introis-
semus in hirl̃m: inuenimus edificātes domū
dei magnā ⁊ tēplū ex lapidib⁹ polit̃ ⁊ magnis
⁊ p̄ciosis materijs in parietibus. ⁊ opa illa in-
stāter fieri. ⁊ suffragare ⁊ ꝓspare in manibus
eoꝝ ⁊ in oī gloria q̄z diligētissime pfici. Tunc
introgauim⁹ seniores. dicētes: Quo pmittēte
vobis edificat̃ domū istā. ⁊ opa hec fundatis.
Jdō aūt interrogauim⁹: vt notū faceremus tibi
hoīes ⁊ p̄positos. ⁊ nominū scripturā preposi-
torū postulauimus illos. At illi rñderūt nobis
dicētes: Nos sumus serui dñi q fecit celū ⁊ ter-
ram et edificabat̃ hec domus ante annos istos
multos a rege israel magno ⁊ fortissimo ⁊ cō-
sūmata ē. Et qm̄ p̄res nr̄i exacerbātes erant et
peccauerūt in deū isrl̃. tradidit eos in man⁹ na-
buchodonosor regis babylonie. regis chal-
deoꝝ ⁊ domū istā demoliētes incēderūt. ⁊ po-
pulū captiuū duxerūt i babylonē. In p̄mo āno
regnante cyro rege babylonie: scripsit cyr⁹ rex
domū hanc edificare. ⁊ illa sacra vasa aurea et
argentea que extulerat nabuchodonosor de do-
mo que est in hierusalē. ⁊ ꝯsecrauerat ea in suo
tēplo: rursus protulit ea cyrus rex de tēplo qđ
erat in babylonia. ⁊ tradita sunt zorobabel et
salmanasaro subregulo. Et preceptū est eis vt
offerrēt hec vasa. ⁊ reponeret in templo quod
erat in irl̃m. ⁊ ipsū tēplū dei edificari i loco suo
Tūc salmanasar⁹ subiecit fundamenta domus
dñi que ē in irl̃m ⁊ exinde vsq̃ nunc edificat̃ ⁊
non accepit cōsumationē. Nūc ḡ si iudicatur a
te o rex: pergrat̃ in regalibus bibliothecis cyri
reg̃ q̃ sūt in babylonia. ⁊ si iuētū fuerit cōsilio
cyri regis ceptā eē structurā dom⁹ dñi q̃ est in
irl̃m. ⁊ iudicat̃ a dño rege nr̃o: scribat de his
nobis. Tūc dari⁹ rex p̄cepit ingri in bibliothe-
cis. ⁊ inuent⁹ ē in egbathanis oppido qđ est in
media regiōe: loc⁹ vn⁹ in q̃ scripta erāt ista. An-
no primo regnāte cyro rex cyrus p̄cepit domū
dñi q̃ ē in hierusalē edificare: vbi incendebant
igni assyduo: cuius altitudo sit cubitoꝝ decē ⁊
latitudo cubitoꝝ sexaginta: quadratū lapidib⁹
politis tribus ⁊ meniano ligneo eiusdē regio-
nis: ⁊ meniano vno nouo. ⁊ impendia dari de
domo cyri regis. ⁊ sacra vasa dom⁹ dñi tā au-
rea q̄z argentea q̃ extulit nabuchodonosor: in
domū dñi q̃ ē in irl̃m vbi erant posita: vt po-
nāt̃ illic. Et p̄cepit curā agere sysennē subre-
gulū syrie ⁊ phenicis ⁊ satrabuzanā ⁊ sodales
ei⁹ ⁊ qui ordinati erant i syria ⁊ phenice p̄sides
vt abstinerent se ab eodem loco. Et ego quoq̃
precepi in totū edificare. ⁊ prosperi vt adiuuēt
eos qui sunt ex captiuitate iudeorū donec con-
sūmet̃ templū edis dñi. ⁊ a vexatione tributoꝝ
celesyrie et phenicis. diligenter quantitatē da-
ri his hoībus ad sacrificiū dñi zorobabel prefe-
cta ad tauros ⁊ arietes ⁊ agnos: similiter autē
et frumentū ⁊ sal ⁊ vinū ⁊ oleum instāter per
singulos annos. ꝓut sacerdotes q sūt in irl̃m
dictauerint cōsūmi quotidie sine vlla dilatione
vt offerāt̃ libatōes sūmo deo ꝓ rege et pueris ei⁹
⁊ orent ꝓ ipsorū vita. Et denunciet̃. vt qcūq̃
transgressi fuerint aliqđ ex his que scripta sunt
aut spreuerint: accipiat̃ lignū de suis proprijs
⁊ suspendant̃. ⁊ bona ipsoꝝ regi ascribantur.
Propterea ⁊ dñs cui⁹ nomē inuocatū ē ibi exi-
minet oēm regē ⁊ gētē: q manū suā extēderit
ꝓhibere: aut male tractare domū dñi illā que ē
in hierusalē. Ego darius rex decreui q̄z diligē-
tissime ẜm hec fieri. ¶ VII
Tunc sysennes subregulus celesyrie et
phenicis ⁊ satrabuzanes et sodales ob-
secuti his que a dario rege erant decre-
ta: instabant sacrosanctis operib⁹ diligentissi-
me coopātes cū seniorib⁹ iudeoꝝ p̄ncipib⁹ sy-
rie. ⁊ ꝓsperata sūt sacrosctā opera: ꝓpheiātib⁹
aggeo ⁊ zacharia ꝓphetis. Et cōsūmauerunt

omnia per p̄ceptū dn̄i dei iſrael. ⁊ ex cōſilio cy/
ri ⁊ darij ⁊ artaxerxis regis ꝑſaꝝ. Et cōſūma/
ta ē domꝰ nr̄a vſqꝫ ad tertiā ⁊ viceſimā diē mē
ſis adar: ſexto āno darij regis. Et fecerūt filij
iſrael ⁊ ſacerdotes ⁊ leuite ⁊ ceteri q erant ex ca
ptiuitate q appoſiti ſūt ſm ea que ſcripta ſunt in
libro moyſi. Et obtulerunt in dedicatione tem
pli dn̄i: tauros cētū: arietes ducētos: agnos q̄
dringētos. ⁊ hedos ꝓ pctis vniuerſi iſrl̄ duo/
decim. ſm numeꝝ tribuū iſrael. Et ſteterūt ſa
cerdotes ⁊ leuite amicti ſtolis ꝑ tribus ſuper
oꝑa dn̄i dei iſrael: ſm librū moyſi. ⁊ oſtiarij ꝑ
ſingulas ianuas. Et egerunt filij iſrael cū his
q erāt ex captiuitate: illud phaſe quartadecima
luna mēſis primi: qn̄ ſanctificati ſūt ſacerdotes
⁊ leuite. Nō ēs filij captiuitatis nō ſūt ſimul ſcifi
cati: qꝛ leuite oēs ſimul ſcificati ſūt. Et imola/
uerunt phaſe vniuerſis filijs captiuitatis. ⁊ fra
tribus ſuis ſacerdotibꝰ ⁊ ſibimetipſis. Et mā/
ducauerūt filij iſrael q erāt ex captiuitate oēs q
remāſerāt ab oibꝰ execratiōibꝰ gētiū tre q̄rētes
dn̄m. ⁊ celebrauerunt diē feſtū azimoꝝ ſeptem
diebus epulātes in cōſpectu dn̄i qm̄ conuertit
cōſiliū regis aſſirioꝝ in eos: cōfortare manus
coꝝ ad oꝑa dn̄i dei iſrael. ¶ VIII

Et poſt hūc regnāte artaxerxe perſaꝝ
rege: acceſſit eſdras filius azarie: filij
helchie: filij ſolome: filij ſadoch: filij
achitob: filij ameri: filij azachei: filij bocci: filij
abiſue: filij finees: filij eleazari: filij aaron: pri
mi ſacerdotis: hic eſdras aſcēdit de babylonia
cū eēt ſcriba. ⁊ ingenioſus in lege moyſi q̄ da/
ta ē a dn̄o iſrael: docere ⁊ facere. Et dedit ei rex
gloriā qꝛ inueniſſet grām in oi dignitate ⁊ deſi
derio: in ꝯſpectu eiꝰ. Et aſcēderūt ſil' cum ipſo
ex filijs iſrael ⁊ ſacerdotibꝰ ⁊ leuitis ⁊ ſacris can
toribꝰ tēpli ⁊ oſtiarijs ⁊ ſuis templi in hieruſa
lē. Anno ſeptimo regnante artaxerxe in qnto
mēſe hic annꝰ ſeptimus ē regni: exeūtes de ba
bylonia nouilunio qnti mēſis venerūt hieroſo
lymā iuxta p̄ceptū illiꝰ ſm ꝓſperitatē itineris a
dn̄o ipoꝝ datā eis. In his eniꝫ eſdras magnā
diſciplinā obtinebat ne p̄termitteret quicq̄ꝫ co
rum q̄ eſſent ex lege domini ⁊ p̄ceptis ⁊ docen
do vniuerſū iſrael oēm iuſticiā ⁊ iudiciū. Acce
dentes aūt q ſcribebāt ſcripta artaxerxis regis
tradiderūt ſcriptū qḋ obuenerat ab artaxerxe
rege ad eſdram ſacerdotē et lectorem legis dn̄i
cuius exemplum ſubiectū eſt. Rex artaxerxes
eſdre ſacerdoti ⁊ lectori legis dn̄i: ſalutē. Hu/
manior ego iudicās in beneficijs: p̄cepi eis qui
deſiderant ex gēte iudeoꝝ ſua ſponte. et ex ſa/
cerdotibus ⁊ leuitis q ſūt i regno meo comita/
ri tecū in irl'm. Si q ḡ cupiūt ire tecū coueniant
⁊ ꝓficiſcant' ſicut placuit mihi ⁊ ſeptē amicis
meis cōſiliarijs: vt viſitent ea que agūt' ſm iu
deam ⁊ irl'm: obſuantes ſicut habes in lege do
mini. ⁊ ferāt mūera dn̄o iſrael: que voui ego et
amici irl'm. ⁊ oē aurū ⁊ argentū qḋ inuētū fue/
rit in regione babylonie: dn̄o in irl'm cum illo
qḋ eſt donatū ꝓ ipa gente i templū dn̄i coꝝ qḋ
eſt i irl'm: vt colligat' hoc aurū et argētū ad tau
ros ⁊ arietes et agnos et hedos. ⁊ q̄ his ſūt cō
gruētia: vt offerant hoſtias dn̄o ſuꝑ altare dn̄i
ipoꝝ qḋ eſt i irl'm. Et oia quecūqꝫ volueris cū
fribus tuis facere auro ⁊ argēto: ꝑfice ꝓ volū
tate tua: ſm p̄ceptū dn̄i dei tui. ⁊ ſacra ſcā vaſa
que data ſūt tibi ad opera domꝰ dn̄i dei tui que
ē in irl'm. ⁊ cetera q̄cūqꝫ tibi ſubuenerit ad ope
ra templi dei tui: dabis de regali gazophylatiō.
cū volueris cū fribꝰ tuis facere auro et argēto ꝑ
fice ſm volūtatē dn̄i. et ego qdē rex artaxerxes
p̄cepi cuſtodibꝰ theſauroꝝ ſyrie et phenicis: vt
q̄cūqꝫ ſcripſerit eſdras ſacerdos et lector legis
dn̄i: diligenter det' ei vſqꝫ ad argenti talēta cē
tum ſimiliter et auri. et vſqꝫ ad frumenti mo/
dios centū. ⁊ vini anphoras cētū. et alia q̄cūqꝫ
abundant ſine taxatione. Oia ſm legē dei fiāt
deo altiſſimo: ne forte exurgat ira in regno re/
gis. ⁊ filij et filioꝝ eius. Uobis autē dicitur vt
oibꝰ ſacerdotibꝰ et leuitis et ſacris cantoribus et
ſuis templi et ſcribis tēpli huiꝰ nullū tributū
neqꝫ vlla alia indictio irroget': nec hēat quiſq̄ꝫ
ptātē obijcere eis q̄cq̄ꝫ. Tu aūt eſdras ſm ſa/
pientiā dei cōſtitue iudices et arbitros in tota
ſyria et phenice ⁊ oēs qui legē dei tui nō noue
rūt doce: vt q̄tq̄t tranſgreſſi fuerint legem: dili
genter plectant'. ſiue morte: ſiue cruciatu: ſiue
etiā pecunie mulctatiōe vel abductiōe. Et di/
xit eſdras ſcriba. Benedictꝰ dn̄s deꝰ patꝝ nr̄o
rū q dedit hāc volūtatē in cor regis clarificare
domū ſuā q̄ eſt in irl'm. et me honorificauit i cō
ſpectu regis et cōſiliarioꝝ et amicoꝝ eiꝰ et pur
puratoꝝ eius. et ego ꝯſtās aio factꝰ ſū ſm opi/
tulationē dn̄i dei mei. Et ꝯgregaui ex iſrl' vi/
ros: vt ſimul aſcenderēt mecū. et hi ſunt p̄poſi
ti ſm ſuas patrias et principatus portionales
coꝝ qui mecū aſcēderūt de babylonia. i regno
artaxerxis. E filijs phares: gerſonius. Ex fi/
lijs ſiemarith: amenus. Filiorum dauid accus
filius ſcecilie. Ex filijs phares: zacharias. et
cum eo reuerſi ſunt viri centū qnquaginta. ex
filijs ductoris moabilionis zaraci. et cum ipſo
viri ducenti qnquaginta. ex filijs çacues: iecho

nias gechoeli: ⁊ cū ipso viri ducēti qnquaginta.
Ex filijs sala: maasias gotholie: ⁊ cū ipso viri se
ptuaginta. Ex filijs saphatie: çarias micheli et
cum ipso viri octoginta. Ex filijs iob: abdias ie
heli: ⁊ cuꝫ ipo viri ducenti duodecim. Ex filijs
banie: salimoth filius iosaphie: ⁊ cum ipso viri
centum sexaginta. Ex filijs beer: zacharias be/
bei: ⁊ cum ipo viri ducenti octo. Ex filijs ezead
iohannes azechan. ⁊ cum ipso viri centum decē
Ex filijs adonicham ipis postremis: ⁊ hec sūt
nomina eorum: eliaphalā filius gebel ⁊ semeias
⁊ cum ipso viri septuaginta. Et cōgregaui eos
ad fluuium qui dicitur thia: ⁊ metati illic fuimus
triduo ⁊ recognoui eos. Et ex filijs sacerdotuꝫ
⁊ leuitarum non inueni illic. Et misi ad eleaza/
rum ⁊ ecceclom ⁊ masinan ⁊ maloban ⁊ enaatha
⁊ samea ⁊ ioribum: nathan: enuagan: zachariā
⁊ mosollamum. ipos ductores ⁊ peritos. Et di
xi eis vt venirent ad luddeum qui erat apud lo
cum gazophylatij. Et mandaui eis vt dicerent
luddeo ⁊ fratribus eius ⁊ illis qui erant in gazo
phylatio: vt mitterent nobis eos qui sacerdotio
fungerentur in domo domini dei nostri. Et ad
duxerunt nobis secundum manum validaꝫ do
mini dei nostri viros peritos. ex filijs mooli. fi
lij leui: filij israel: sebebian: ⁊ filios ⁊ fratres q
erant decem ⁊ octo: asbiam ⁊ amin ex filijs filio
rum chananei: ⁊ filij eorum: viri viginti. Et ex
his qui in templo seruiebant quos dedit dauid.
⁊ ipi principes ad operationem leuitis templo
seruientium: ducenti viginti. Omnia nomina
significata sunt in scripturis. Et voui illic ieiu/
nium iuuenibus in conspectu dñi: vt quererem
ab eo bonum iter nobis ⁊ qui nobiscum erant:
⁊ filijs ⁊ pecoribus ꝓpter insidias. Erubui. n.
petere a rege pedites ⁊ equites icomitatu tutele
grā ꝯ aduersarios nr̄os. Dixim⁹ eni regi: qm̄
v̄tus dñi erit cū eis q inqrūt eū in oi affectu. Et
iteꝝ depc̄ati sumus dn̄m deū nr̄m ꝼm hec quem
⁊ ꝓpitiū habuimus ⁊ compotes facti sum⁹ deo
nr̄o. Et sepaui ex plebis p̄positis ⁊ sacerdotib⁹
tēpli viros duodecim: ⁊ sedebiaan ⁊ asannan et
cū eis ex fribus eoꝝ viros decem. Et appendi
eis aurū ⁊ argentū: ⁊ vasa sacerdotalia domus
dei nr̄i: q̄ donauerat rex ⁊ cōsiliarij eius ⁊ prin/
cipes ⁊ ois israel. Et cū appendissē: tradidi ar/
genti talenta centū qnquaginta: ⁊ vasa argētea
talentoꝝ centum: ⁊ auri talenta cētum: ⁊ vasoꝝ
aureoꝝ septies viginti: ⁊ vasa erea de bono era
mento splendentia duodeci: auri speciem red/
dentia. Et dixi eis. Et vos sci estis dño. ⁊ vasa
sunt scā: ⁊ aurū ⁊ argentū votū est dño deo patꝝ
nostrorū. Vigilate ⁊ custodite donec tradatis
ex plebis p̄positis ⁊ sacerdotib⁹ ⁊ leuitis ⁊ p̄n/
cipib⁹ ciuitatum israel in irl'm. in pastoforio do
mus dei nostri. Et hi q susceperūt sacerdotes
⁊ leuite aurū ⁊ argentū ⁊ vasa. intulerūt i irl'm
in templū dñi. Et ꝓmouimus a fluuio thia die
duodecima mēsis p̄mi: vsq3q̄ introiuimus in
irl'm. Et cū fact⁹ fuisset tertius dies. quarta aūt
die ponderatū auꝝ ⁊ argentū traditū ē i domo
dñi dei nostri. marimoth filio iori sacerdoti. et
cū ipo erat eleazar filius finees. ⁊ erāt cū ipsis
iosadus filius ihesu ⁊ medias ⁊ banni fili⁹ leui
te: ad numerū et ad pondus vniuersa. Et scri/
ptum est pondus ipoꝝ eadem hora. Qui autē
venerūt ex captiuitate. obtulerunt sacrificiū do
mino israel. tauros duodecim ꝓ oi israel. arie
tes octogintasex. agnos septuagintaduos. hir
cos ꝓ peccato duodeci. et ꝓ salute vaccas duo
deci: oia in sacrificiū dñi. Et relegerunt p̄cepta
regis regalib⁹ dispēsatorib⁹. et sub regulis ce/
lesyrie et phenicis. et honorificauerūt gentē et
tēplū dñi. Et ꝯsumatis his accesserūt ad me p̄/
positi: dicētes. Non segregauerūt genus isra
el et principes et sacerdotes et leuite et alienige
ne gentes et nationes terre imundicias suas:
a chananeis et etheis et pherezeis et iebuseis ⁊
moabitis et egyptijs et idumeis. Cōiūcti enim
sūt filiab⁹ eoꝝ et ipsi et filij eoꝝ. et mixtum ē se
men sanctū alienigenis gentib⁹ terre. et parti/
cipes erant p̄positi et magistratus iniqtatis ei⁹
ab initio ipsi⁹ regni. Et mox vt audiui ista. cō/
scidi vestimenta et sacrā tunicam. et lacerās ca
pillos capit' et barbam. sedi dolens et mestus
Et cōuenerūt q̄tq̄t tūc mouebant in verbo dñi
dei israel ad me lugentē sup iniqtatē istā. et se/
debā tristis vsq3 ad vesptinū sacrificiū. Et sur
gēs a ieiunio cōscissa habens vestimenta. et sa
crā tunicā. ingeniculans et extendens man⁹ ad
dominū. dicebā. Dñe cōfusus sum. et reuerit⁹
sū ante faciē tuā. Pctā enim nr̄a multiplicata
sūt super capita nr̄a. et iniquitates nr̄e exaltate
sūt vsq3 ad celū. qm̄ a tēporib⁹ patrum nr̄oꝝ su
m⁹ in magno pctō vsq3 ad diē hunc. Et ꝓpter
pctā nr̄a et patrū nr̄oꝝ sum⁹ traditi cū fratribus
nr̄is et cū sacerdotib⁹ nr̄is: regib⁹ terre in gladi
um et captiuitatē et dep̄dationē cū confusione.
vsq3 in hodiernū diē. Et nūc quantū ē q̄ cōti/
git nobis mia abs te dñe de⁹. et derelinq̄ nobis
radicē et nomē i locū scificatiōis tue: detegere
luminare nr̄m i domo dñi dei nr̄i: date nob̄ ci
bū in oi tpe seruitut' nr̄e. Et cuꝫ seruirem⁹ nō
fuim⁹ derelicti a dño deo nr̄o: s3 ꝯstituit nos in

gra ponēs nobis reges psarū dare cibū: et clarificare tēplū dñi dei nři. et edificare deserta syon dare nobis stabilitatē in iudea et irlm. Et nūc qd dicim⁹ dñe hñtes hec? Trāsgressi. n. sum⁹ pcepta tua: q̄ dedisti in man⁹ puerorū tuorū prophetarū dicēs: Qm̄ tra in q̄ introistis possidere hereditatē ei⁹: tra polluta ē coingnationib⁹ alienigenarū tre. et imūditie illorū repleuerūt cā totā imūdicia sua. Et nūc filias vestras nō cōiūgetis filijs eorū. et filias eorū nō accipietis filijs vestris. et nō ingret pacē hre cū illis oi tpe vt inualescētes māducetis optima terre. et hereditatē distribuatis filijs vestris vsq₃ in euū Et q̄ ptingūt nobis oia fiūt ppter opa nra maligna et magna pctā nostra. Et dedisti nob talem radicē. et rursū reuersi sum⁹ trāsgredi legitima tua: vti cōmisceremur imūdicie alienigenarū gentiū terre hui⁹. Nōne irasceris nobis pdere nos: q̄adusq₃ nō relinqt radix. et nomē nostrū? Dñe de⁹ isrl verax es. Derelicta ē eni radix vsq₃ in hodiernū diē. Ecce nūc sum⁹ in pspectu tuo i inigtatib⁹ nostris. Nō est. n. adhuc stare añ te in his. Et cū adorādo cōfiteret esdras flens humi pstratus añ tēplū: cōgregati sunt ante eū ex irlm turba magna valde: viri et mulieres et iuuenes et iuuēcule. Fletus eni erat magnus in ipsa multitudine: Et cum clamasset iecbonias iebeli ex filijs isrl: dixit esdre Nos in dñm peccauim⁹ q̄ collocauim⁹ nobis in matrimoniū mulieres alienigenas ex gentibus tre. Et nūc es sup oēm israel In his ḡ fit iusiurādū a dño/expellere oēs vxores nostras q̄ ex alienigenis sūt cū filijs earū. Sicut tibi decretū ē a maiorib⁹ sm legē dñi exurgēs explica ad te enim spectat negociū. et nos tecū sumus. Viriliter fac. Et exurgēs esdras adiurauit pncipes sacerdotū. et leuitas et omnē israel facere sm hec: et iurauerūt.

¶ IX

Et exurgens esdras ab ante atriū templi: abijt in pastoforiū ionathe filij nasabi. et hospitatus illic nō gustauit panem nec aquā bibit: super iniquitatē multitudinis. Et facta est pdicatio in oi iudea et in hierusalem omnib⁹ qui erāt ex captiuitate in hierusalem ɔgregati: vt qcūq₃ nō occurrerit biduo vl triduo dici sm iudiciū assidentiū seniorū: tollerent facultates sue et ipse alienus iudicaretur a multitudine captiuitatis. Et cōgregati sūt oēs q erāt ex tribu iuda et beniamin in tribus dieb⁹ in hierusalē. Hic mēsis ē nonus dies mensis vicesim⁹. Et sedit ois multitudo in area tēpli tremētes ppt hyemē pñtē. Et exurgēs esdras dixit illis. Vos iniq̄ fecistis collocando vobis in mrimoniū vxores alienigenas: vt adderet ad pctā isrl. Et nūc date ɔfessionē et magnificētiā dño deo patrū nostrorū: et pficite voluntatē ipsius. et discedite a gētibus tre et ab vxoribus alienigenis. Et clamauit ois multitudo et dixerūt voce magna. Sicut dixisti: faciemus. Sed qm̄ multitudo magna ē. et tēpus hybernum et nō possumus insubsidiati stare. et hoc opus nō ē nobis vni⁹ diei neq₃ bidui. multum. n. in his peccauim⁹: stet ppositi multitudinis et oēs qui nobiscū inhabitāt. et quotqt hñt vxores apud se alienigenas. et assistāt accepto tpe ex omni loco pbyteri et iudices: vsq₃ q̄ soluāt irā dñi negocij huius. Jonathas aūt filius ezeli et ozias thecham susceperūt sm hec. et bosoram⁹ et leuis et sabbatheus: simul coopati sūt cū illis. Et steterūt sm hec oia vniuersi q erant ex captiuitate. Et elegit sibi viros esdras sacerdos principes magnos de patribus eorū sm noia. et consederūt nouilunio mēsis decimi examinar negociū istud. Et determinatū est de viris qui habebāt vxores alienigenas vsq₃ ad neomenia primi mēsis. et inuēti sūt ex sacerdotib⁹ pmixti qui habebant alienigenas vxores Ex filijs ihesu filij iosedech et fratribus ei⁹. masseas et eliezerus et loribus et ioadeus. et inierūt manus vt expellerent vxores suas. et ad litandū in exorationem arietem p ignorātia sua. Et ex filijs semmeri: maseas et esses et ieclech: azarias. Et ex filijs fosere: lisomasias: hismaenis et nathanac: iussio reddus et talsas. Et ex leuitis: iorabdus et semeis et colonis et calitas et facteas et coluas et elionas. Et ex sacris cantoribus: et eliasib: zaccarus. Et ex ostiarijs sallumus et tolbanes Et ex israel: ex filijs foro osi et remias et geddias et melchias et michelus et elezarus: et iemmebias et bānas. Et ex filijs iolamā: chamas et zacharias iezrelus et ioddius et emmoth et helias. Et ex his filijs zathoim: eliadas et liasumus: zochias et larimoth et zabdis et thedias. Et ex filijs zebes: iohannes et amanias et zabdias et emens. Et ex filijs banni: olamus et malluchus et ieddeus et iasub et asabus et ierimoth. Et ex filijs addin: naathus et moosias et caleus et raanas maaseas mathathias et besselet bonnus et manasses. Et ex filijs nuac: noneas et aseas et melchias et sameas et symon beniamin et malchus et marras. Et ex filijs asom carianeus mathathias et bannus et eliphalath et manasses et semei. Et ex filijs banni: hieremias et moodias et abramus et iohel et baneas

⁊ pellas ⁊ ionas ⁊ marimoth ⁊ eliasib ⁊ matha
neus ⁊ eliasis et ozisas et dielus et semedius ⁊
zambris iosephus. Et ex filijs nobei: idelus et
mathathias ⁊ sabadus zecheda sedmi et iessei
baneas. Omnes isti coniūxerunt sibi vxores
alienigenas. et dimiserunt eas cum filijs. Et
inhabitauerunt sacerdotes et leuite ⁊ qui erant
ex israhel in hierusalē. ⁊ in tota vna regione:
nouilunio mēsis septimi Et erant filij israel in
commorationibꝰ suis. Et congregata est om
nis multitudo simul in aream que ē ab orien/
te porte sacre. Et dixerunt esdre pontifici et le/
ctori vt afferret legē moysi que tradita est a do
mino deo israel. Et attulit esdras pontifex le/
gem oī multitudini eoꝝ a viro vsqꝫ ad mulie/
rem ⁊ oībꝰ sacerdotibus: audire legem nouilu
nio mensis septimi. Et legebat in area que est
ante sacrā portā tēpli a pͥma luce vsqꝫ ad vespe
ram: coram viris ⁊ mulierbꝰ Et dederūt oēs
sensum ad legē. Et stetit esdras sacerdos et le/
ctor legis sup ligneū tribunal quod fabricatū
erat. Et steterūt ad eū mathathias ⁊ samꝰ ana
nias: azarias: vrias: ezechias. et basamꝰ ad de
xteram. et ad sinistram: faldeus misael: mala/
chias: abustas: sabus: nabadias. et zacharias
Et assūpsit esdras librū corā omni multitudi/
ne: pͥsidebat eni in gloria in cōspectu oiū. Et
cū absoluisset legē: oēs recti steterūt. et bñdixit
esdras dominū deum altissimū: deū sabbaoth
oīpotētē. et respōdit oīs populꝰ. amen. Et ele
uatis sursū manibꝰ: ꝓcidentes in terrā adora
uerūt dñm: ihesus ⁊ banaeꝰ et sarebias et iadimꝰ
⁊ accubꝰ ⁊ sabbatheꝰ et calithes ⁊ azarias et io
radꝰ ⁊ ananias ⁊ philias leuite. q docebāt legē
domini. ⁊ in multitudine legebant legem do/
mini. ⁊ pͥferebant singuli eos qui intelligebant
lectionē. Et dixit atharathes esdre pontifici et
lectori et leuitꝭ qui docebant multitudinē dicēs
Dies hic sanctus ē domino. Et omnes flebāt
cum audissent legem. Et dixit esdras. Digres
si ergo manducate pinguissima queqꝫ ⁊ bibite
dulcissima queqꝫ ⁊ mittite munera his qui nō
habent. Sanctꝰ enim est hic dies domini ⁊ no
lite mesti esse. Dominꝰ enim clarificabit vos.
Et leuite denūciabāt in publico oibus dicētes
Dies hͨ sāctꝰ est. Nolite mesti esse. Et abierūt
omnes manducare ⁊ bibere et epulari. et da/
re munera his qui non habebant vt epulentur
Magnifice enim sunt exaltati verbis quibus
edocti sunt. Et congregati sunt vniuersi in hie
rusalem celebrare leticiam: sc̄dm testamentum
domini dei israel.

Explicit liber Esdre secūdꝰ. Incipit liber
Esdre tertius. Caplm. I
Iber esdre ꝓphete secūdꝰ filij sarei
filij azarei: filij elchie: filij sadarie: fi
lij sadoch: filij achitob: filij achie: fi/
lij finees filij heli: filij amerie: filij
asiei filij marimoth: filij arna: filie ozie: filij bo
rith: filij abissei: filij finees: filij eleçar filij aarō
ex tribu leui: qui fuit captiuꝰ in regione medo/
rum in regno artaxerxis regꝭ persarū. Et fa/
ctū ē verbū dñi ad me dicēs: Vade ⁊ nūcia po
pulo meo facinora ipsoꝝ ⁊ filijs eoꝝ iniqtates
q̄s in me admiserūt: vt nūciēt filijs filioꝝ: quia
pctā parētū ipsoꝝ in illis creuerūt. Obliti enim
mei sacrificauerūt dijs alienis Nōne ego eduxi
eos de terra egypti: de domo seruitutis. Ipsi aūt
irritauerūt me. ⁊ consilia mea spreuerunt. Tu
aūt excute comā capitꝭ tui. ⁊ ꝓijce oia mala su/
per illos: qm̄ nō obedierūt legi mee. Populꝰ
aūt est indisciplinatꝰ. Vsqꝫ q̄ eos sustinebo qui
bus tanta bñficia cōtuli. Reges mltos ꝓpter
eos subuerti: pharaonē cū pueris suis ⁊ oēm
exercitū eiꝰ ꝑcussi. Oēs gētes a facie eoꝝ per/
didi. ⁊ in oriēte ꝓuinciaꝝ duaꝝ pplos tyri ⁊ sy
donis dissipaui. ⁊ oēs aduersarios eoꝝ inter/
feci. Tu vo loq̄re ad eos dicēs: Hec dicit do
minus. Nēpe ḡ vos p mare trāsmeaui. et pla
teas vobis initio munitas exhibui. Ducē vo/
bis dedi moysen. ⁊ aaron sacerdotē: lucē vo/
bis p colūnā ignis pͥstiti. ⁊ magna mirabilia fe
ci in vobis: Vos aūt mei obliti estis dic̄ dñs.
Hec dicit dñs oīpotēs. Coturnix vobis in si/
gno fuit: castra vobis ad tutelā dedi ⁊ illic mur
murastis. ⁊ nō triūphastis in noīe meo de per
ditiōe inimicoꝝ vroꝝ. sꝫ adhuc nūc vsqꝫ mur/
murastis. Vbi sūt beneficia que pͥstiti vobis?
Nōne i desto cū esurietis ꝓclamastis ad me
dicentes: vt qd nos in desertū istud adduxisti
interficē nos? Meliꝰ nobis fuerat seruire egy
ptijs q̄ mori in deserto hoc Ego dolui gemitꝰ
vros. ⁊ dedi vobis māna in escā. Panē ange
loꝝ māducastis. Nōne cū sitieritꝭ: petrā exci/
di. ⁊ fluxerūt aq̄ in saturitate? Propter estꝰ fo/
lijs arborum vos texi. Diuisi vobis t'ras pin
gues: chananeos et phereçeos ⁊ philistinos a
facie vestra ꝓieci. Quid faciā vobis adhuc di
cit dñs? Hec dic̄ dñs oīs. In deserto cū esse/
tis in flumine āmorreo sitiētes et blasfemātes
nomē meū. nō ignē vobis ꝓ blasfemijs dedi:
sed mittēs lignū in aquam: dulce feci flumen.
Quid tibi faciā iacob? Noluisti obedire iuda.
Transferā me ad alias gētes, ⁊ dabo eis no/

men meũ: vt custodiant legitima mea. Quo/
niã me dereliquistis. ⁊ ego vos derelinquam.
Petentib⁹ vobis a me misericordiã non mise
rebor: quãdo inuocabitis me: ego non exaudiã
vos. Maculastis eni man⁹ vestras sanguine
⁊ pedes vestri impigri sũt ad cõmittenda ho/
micidia. Non quasi me dereliquistis: sed vos/
ipsos. dicit domin⁹ Hec dicit domin⁹ oĩpotẽs
Nõne ego vos rogaui vt pr̃ filios. ⁊ mat̃ fili/
as: ⁊ vt nutrix paruulos suos: vt essetis mihi
in populũ. ⁊ ego vobis in deũ. et vos mihi in
filios: ⁊ ego vobis in patrem? Ita vos collegi
vt gallina pullos suos sub alas suas. Modo
aũt quid faciam vobis? Proijciam vos a fa/
cie mea. Oblationẽ cum mihi attuleritis auer/
tam faciẽ meã a vobis. Dies. n. festos vr̃os
⁊ neomenia ⁊ circũcisiones repudiã. Ego mi
si pueros meos ꝓphetas ad vos: quos acce/
ptos interfecistis. ⁊ laniastis corpora eoꝶ: q̃rũ
sanguinẽ exquirã dicit dñs. Hec dicit dñs oĩ/
potẽs. Dom⁹ vestra deserta ẽ. Proijciã vos
sicut vent⁹ stipulã. ⁊ filij ꝓcreationẽ nõ faciẽt
qm̃ mandatũ meũ neglexerũt. ⁊ quod malum
est corã me fecerũt. Tradã domos vr̃as popu
lo venienti q me nõ audiẽtes credũt: qb⁹ signa
nõ ostẽdi faciẽt q̃ precepi Prophetas nõ vide
rũt. ⁊ memorabũt iniq̃tatũ eoꝶ. Testor populi
venientis grãm. cui⁹ paruuli exultãt cum leticia
me nõ vidẽtes oculis carnalib⁹. sed spũ credẽ
tes que dixi. Et nũc frater aspice que gloria: et
vide populũ veniẽtẽ ab oriente quib⁹ dabo du
catũ abrahã ysaac ⁊ iacob ⁊ osee ⁊ amos ⁊ mi/
chee ⁊ iohel ⁊ abdie ⁊ ione ⁊ naum ⁊ abachuc:
sophonie: aggei: zacharie ⁊ malachim q ⁊ an/
gelus dñi vocat⁹ est. II

Hec dicit dñs. Ego eduxi populũ istuz
de seruitute: quib⁹ mãdata dedi p pue
ros meos ꝓphetas quos audire nolue
rũt: sed irrita fecerũt mea cõsilia Mater q̃ eos
generauit. dicit illis: Ite filij: quia ego vidua
sum ⁊ derelicta. Educaui vos cũ leticia: ⁊ ami
si vos cũ luctu et tristicia. Qm̃ peccastis coraꝫ
dño deo vestro. ⁊ quod malũ est corã eo fecistis
Modo aũt qd faciã vob. Ego vidua sum ⁊ de
relicta. Ite filij ⁊ petite a dño misericordiã Ego
aũt te pr̃ testẽ inuoco sup matrẽ filioꝶ qui no/
luerũt testamentũ meũ ꝯuare: vt des eis cõfu/
sionẽ ⁊ matrẽ eoꝶ in direptionẽ ne generatio
eoꝶ fiat. Dispergãt̃ in gẽtes nõia eoꝶ: deleãt̃
a terra: qm̃ ꝓtẽnerũt sacramẽtũ meũ. Ve tibi
assur: q ascõdis iniquos penes te. Gens ma/
la memorare quid fecerin sodome et gomorre
q̃ꝶ terra iacet in piceis glebis ⁊ aggeribus ci/
neꝶ. Sic dabo eos q me nõ audierũt dicit dñs
oĩpotens. Hec dicit dñs ad esdrã. Nũcia po
pulo meo: qm̃ dabo eis regnũ irl̃m qd̃ datur⁹
erã israel. Et sumã mihi gloriã illoꝶ. et dabo
eis tabernacula eterna q̃ ꝓpauerã illis. Lignuꝫ
vite erit illis in odore vnguenti. et non labora
bũt neqꝫ fatigabunt̃. Ite ⁊ accipietis. Rogate
vob dies paucos: vt morent̃. Iam paratũ est
vob regnũ. Vigilate. Testare celum ⁊ terrã.
Cõtriui. n. malũ ⁊ creaui bonũ: quia viuo ego
dicit dñs. Mater amplectẽ filios tuos: educa
illos cũ leticia. Sicut columba cõfirma pedes
eoꝶ qm̃ te elegi dicit dñs. Et resuscitabo mor/
tuos de locis suis. ⁊ de monumentis educam il
los: qm̃ cognoui nomẽ meum in isrl̃. Noli ti/
mere mater filioꝶ: qm̃ te elegi dicit dñs: Mit
tam tibi adiutoriũ pueros meos ysaiã et hiere
miã ad q̃ꝶ cõsiliũ sanctificaui ⁊ paraui tibi ar/
bores duodecim: grauatas varijs fructibus. ⁊
totidẽ fontes fluẽtes lac ⁊ mel. ⁊ montes imen
sos septẽ: hñtes rosam et liliũ: in qbus gaudio
implebo filios tuos. Viduã iustifica: pupillo
iudica egenti da: orphanũ tuere nudũ vesti: cõ
fractum et debilem cura: claudũ irridere noli:
tutare mancũ ⁊ cecum ad visionẽ claritatis mee
admitte. Senem ⁊ iuuenem intra muros tuos
serua: mortuos vbi inueneris signãs cõmen/
da sepulchro: ⁊ dabo tibi primã sessionẽ in re/
surrectione mea. Pausa ⁊ qesce ppl̃us meus
quia veniet reqes tua. Nutrix bona nutri fi/
lios tuos. cõfirma pedes eoꝶ. Seruos quos
tibi dedi: nemo ex eis interiet. Ego enim eos
requirã de numero tuo. Noli fatigari. Cum
eni venerit dies pressure et angustie: alij plora
bũt et tristes erunt. tu autem hilaris et copiosa
eris. Zelabũt gentes. et nil aduersus te poterũt
dicit dominus. Manus mee tegent te ne filij
tui gehennam videant. Iocundare mater cuꝫ
filijs tuis. q: ego te eripiã dicit dominus. Fili
os tuos dormiẽtes memorare qm̃ ego eos edu
cam de lateribus terre. et miam cũ illis faciam
qm̃ misericors sum. dicit dñs omnipotẽs. Am
plectere natos tuos vsqꝫ dum venio ⁊ p̃stem
illis miam: qm̃ exuberant fontes mei. ⁊ gratia
mea non deficiet. ego esdras preceptum accepi
a domino in monte oreb. vt irẽ ad israel. Ad
quos cũ venirẽ reprobauerunt me. et respue/
rũt mãdatũ dñi. Ideoqꝫ vobis dico gẽtes: q̃
auditis et intelligitis. expectate pastorẽ vestrũ.
requiem eternitatis dabit vobis: qm̃ in ꝓximo
ẽ ille qui in fine seculi adueniet. Parati estote

ad pmia regni. qr lux perpetua lucebit vobis:
p eternitatē tpis. Fugite vmbram seculi hui⁹.
Accipite iocunditatē glorie vestre. Ego testor
palam saluatorem meū: cōmendatū domū acci
pite ꝛ iocūdamini: gratias agentes ei qui vos
ad celestia regna vocauit. Surgite ꝛ state. ꝛ vi
dete numerū signatorū in conuiuio domini. Qui
se de vmbra seculi transtulerūt: splendidas tu/
nicas a domino acceperūt. Recipe syon nume
rū tuū. ꝛ conclude candidatos tuos qui legē do
mini cōpleuerunt. Filiorū tuorū quos optabas
plenus ē numer⁹. Roga imperiū domini: vt
sanctificet ppls tu⁹ q vocat⁹ est ab initio. Ego
esdras vidi in mōte syon turbā magnā quā nu
merare nō potui. ꝛ oēs canticis collaudabant
dn̄m. Et in medio eorū erat iuuenis statura cel
sus eminētior oib⁹ illis. ꝛ singulis eorū capiti/
b⁹ iponebat coronas ꝛ magis exaltabat. Ego
aūt miraculo tenebar. Tūc interrogaui ange/
lū. ꝛ dixi. Qui sūt hi dn̄e. Qui respondens di
xit mihi. Hi sūt qui mortalē tunicā deposuerūt
ꝛ imortalē sumpserūt. ꝛ cōfessi sūt nomen dei.
Modo coronant ꝛ accipiunt palmas. Et dixi
angelo. Ille iuuenis qs ē q eis coronas impo
nit ꝛ palmas in man⁹ tradit. Et rn̄dēs dixit mi
hi. Ipe est filius dei: quē in seculo cōfessi sunt.
Ego aūt magnificare eos cepi. q fortit p noie
domini steterūt. Tūc dixit mihi angelus. Va
de annūcia populo meo qualia ꝛ quāta mirabi
lia dn̄i dei vidisti. ¶ III

Anno tricesimo ruine ciuitatis eram in
babylone: ꝛ cōturbat⁹ sū super cubicu/
lo meo recūbens. Et cogitatiōes mee
ascendebant super cor meū: qm̄ vidi desertio/
nē syon. ꝛ abūdantiā eorū q habitabāt in baby
lone. Et vētilat⁹ ē spūs me⁹ valde. Et cepi loq
ad altissimū verba timorata. Et dixi. O dn̄ator
dn̄e tu dixisti ab initio qn̄ plantasti terraꝫ ꝛ hoc
solus ꝛ iperasti populo. ꝛ dedisti adam corpus
mortuū. sed ꝛ ipm figmentū manuū tuarū erat
ꝛ insufflasti in eū spm̄ vite. ꝛ fact⁹ ē viuens co/
rā te. ꝛ induxisti eū in paradiso quē plātauerat
dextera tua anteq̄ꝫ terra aduētaret. Et huic mā
dasti diligere viā tuā ꝛ pteriuit eā. ꝛ statim in/
stituisti in eum mortem ꝛ in nationibus eius ꝛ
nate sūt gentes ꝛ trib⁹ ꝛ populi ꝛ cognatiōes q̄
rū non est numerus. Et ambulauit vnaqueqꝫ
gens in volūtate sua. ꝛ mira agebant corā te. ꝛ
spernebāt pcepta tua. Iterū aūt in tpe induxisti
diluuiū super ihabitātes seculū. et pdidisti eos.
Et factū ē in vnoquoqꝫ eorū sicut ade mori. sic
his diluuiū. Dereliquisti autem vnum ex his
noe cum domo sua. ꝛ ex eo iusti oēs. Et factuꝫ
est cū cepissent multiplicari q habitabāt sup ter
rā. ꝛ multiplicauerūt filios et populos et gētes
multas. et ceperūt iterato ipietatē facere plusq̄ꝫ
priores. Et factū ē cū iniqtatē fecerent coram te
elegisti tibi virū ex his cui nomen erat abrahā.
Et dilexisti eum. et demonstrasti ei soli volūta
tem tuam. Et disposuisti ei testamentū eternū:
et dixisti ei vt nō vnq̄ꝫ derelinqueres semē ei⁹.
Et dedisti ei ysaac. et ysaac dedisti iacob et esau
Et segregasti tibi iacob: esau autem separasti:
Et fact⁹ ē iacob in multitudine magna. Et fa/
ctum est cum educeres semen ei⁹ ex egypto: ad
duxisti super montem syna. Et inclinasti celos
et statuisti terrā. et cōmouisti orbem. et treme/
re fecisti abyssos. et conturbasti seculū. et tran/
siit gloria tua portas quattuor ignis et terremo
tus et spūs et gelu. vt dares semini iacob legē.
et generatiōi israel diligentiā. Et nō abstulisti
ab eis cor malignū: vt faceret lex tua in eis fru
ctū. Cor eni malignū baiulās pm⁹ adam trans
gressus et victus ē. sed et oēs q de eo nati sunt
Et facta ē pmanēs infirmitas. et lex cum corde
populi cū malignitate radicis. et discessit qd bo
nū ē. et māsit malignū. Et trāsierūt tpa et fini
ti sūt anni. et suscitasti tibi seruū nomine dauid
et dixisti ei edificare ciuitatē nois tui. et offerre
ibi in eadē thus et oblatiōes. Et factū ē hoc an
nis multis. et dereliquerūt q habitabāt ciuitatē
in oib⁹ faciētes sicut fecit adā et oēs generatio/
nes ei⁹. Vtebant enim et ipsi corde maligno.
Et tradidisti ciuitatē tuā i manib⁹ inimicorū tu
orū. Nūqd meliora faciūt q habitāt babylonē.
Et pter hoc dn̄abit syon. Factū ē cū venissēꝫ
huc et vidissem ipietates quarū nō ē numerus
et delinquētes multos: vidit aia mea hoc trice/
simo anno et excessit cor meū: qm̄ vidi quomo
do sustines eos peccātes. et pepcisti impie agē
tib⁹. et pdidisti populū tuū et conseruasti inimi
cos tuos et non significasti. Nihil memini quō
debeat derelinq via hec. Nunqd meliora facit
babylon q̄ꝫ syon: aut alia gēs cognouit te pter
israel. Aut q̄ tribus crediderūt testamētis tuis
sicut iacob. Quarū merces nō cōparuit: neqꝫ la/
bor fructificauit. Pertrāsiēs eni ptrāsiui i gē
tib⁹. et vidi abūdātes eas. et non memorantes
mādatorū tuorū. Nūc g̃ pōdera in statera nr̄as
iniqtates et eorū q habitāt i seculo. et nō inueniet
nomē tuū nisi in isrl'. Aut qn̄ nō peccauerūt in
cōspectu tuo q habitāt terrā: aut q̄ gēs sic obser
uauit mandata tua. Hos quidem per nomina
inuenies seruasse mandata tua. gentes autem

non inuenies. ¶ IIII

Et respōdit ad me angelus qui missus est ad me cui nomen huriel. et dixit mihi. excedens excessit cor tuum in seculo hoc. et comprehendere cogitas viam altissimi. et dixi. Ita domine me⁹. et rn̄dit mihi. et dixit. Tres vias missus sum ostendere tibi. et tres similitudines ꝓponere corā te. de quibus mihi si renūciaueris vnā ex his. ⁊ ego tibi demonstrabo viā quā desideras videre. ⁊ docebo te vnde sit cor malignū. Et dixi. Loq̄re domine me⁹. Et dixit ad me. Uade pōdera mihi ignis pondus: aut mensura mihi flatum venti aut reuoca mihi diem que preterijt. Et rn̄di. et dixi. Quis natoꝝ poterit facere vt me interroges de his. Et dixit ad me. Si essem interrogans te diceres. quante habitationes sūt in corde maris aut quante vene sūt in ꝑncipio abyssi aut quante vene sūt super firmamentū: aut qui sunt exitus paradisi. diceres mihi fortassis. in abyssū nō descēdi. neq₃ in infernū adhuc. neq₃ in celū nūq̄₃ ascendi. Nūc aūt non interrogaui te nisi de igne ⁊ vento. ⁊ die p quē transisti. ⁊ a quibus separari nō potes. ⁊ nō rn̄disti mihi de eis. Et dixit mihi. Tu que tua sūt. tecū coadolescētia nō potes cognoscere. Et quō poterit vas tuū capere altissimi viā. ⁊ iā exteri⁹ corrupto seculo intelligere corruptionē euidentem in facie mea. Et dixi illi. Meli⁹ erat nos nō esse q̄₃ adhuc viuentes viuere in ipietatib⁹ ⁊ pati. ⁊ nō intelligere de q̄ re. Et rn̄dit ad me. ⁊ dixit. Proficiscens ꝓfectus sū ad siluā lignoꝝ cāpi. ⁊ cogitauerūt cogitationē. ⁊ dixerūt. Uenite ⁊ eamus ⁊ faciamus ad mare bellū. vt recedat corā nobis. ⁊ faciamus nobis alias siluas. Et similiter fluctus maris. ⁊ ipsi cogitauerūt cogitationē. ⁊ dixerūt. Uenite ascēdentes debellamus siluas cāpi. vt ⁊ ibi cōsumemus nobismetipsis aliā regionē. Et fact⁹ ē cogitat⁹ silue in vanum Uenit eni ignis ⁊ ꝯsūpsit eā. Similit ⁊ cogitat⁹ fluctuū maris. Stetit eni arena ⁊ ꝓhibuit eos Si eni esses iudex hoꝝ: quē incipes iustificare aut quē condēnare. Et rn̄di. ⁊ dixi. Utriq₃ vanā cogitationē cogitauerūt. Terra eni data est silue ⁊ mari locus portare fluctus suos. Et respōdit ad me. ⁊ dixit. Bene tu iudicasti. Et q̄re nō iudicasti tibimetipsi. Quēadmodū enim terra silue data ē. ⁊ mare fluctib⁹ suis: sic q sup terrā inhabitāt q̄ sūt sup terrā intelligere solūmodo pn̄t ⁊ q sup celos q̄ sup altitudinē celoꝝ. Et respondi. ⁊ dixi. Deprecor te dn̄e. vt mihi detur sensus intelligēdi. Nō eni volui interrogare de superioribus tuis. sed de his que pertransiērūt p nos quotidie. ꝓpt q̄d israel dat⁹ ī opprobriū gētibus quē dilexisti ppl'm dat⁹ ē tribubus impijs ⁊ lex patrū nr̄oꝝ in interitū deducta ē ⁊ dispositiōes scripte nusq̄₃ sūt. ⁊ ptransiuim⁹ de seculo vt locuste. ⁊ vita nostra stupor ⁊ pauor. ⁊ nec digni sumus miam cōseq. Sed qd faciet nomini suo qd̄ inuocatū ē super nos. Et d̄ his iterrogaui. ⁊ rn̄dit ad me. ⁊ dixit. Si fuerīs plurimū scrutatus. frequenter meraberis. Qm̄ festinans festinat seculū pertransire. ⁊ non capit portare que in futuris tēporibus. iustis repromissa sūt. qm̄ plenū iniusticia ē seculū hoc ⁊ infirmitatib⁹. De qb⁹ aūt interrogas. dicā₃. Seminatū ē eni malum. ⁊ necdū venit destructio ipsius. Si ḡ nō inuersū fuerit qd̄ seminatū est. ⁊ discesserit locus vbi seminatū ē malū: non veniet vbi seminatū ē bonū. Qm̄ granē seminis mali seminatū ē in corde adā ab initio. ⁊ quātū impietatis generauit vsq₃ nunc ⁊ generat vsq₃ cū veniat area. Estima aūt apud te granē mali seminis quantū fructū ipietatis generauit: qn̄ secate fuerint spice quaꝝ nō ē numerus: q̄₃ magnā areā incipiēt facere. Et rn̄di ⁊ dixi. Quo. ⁊ qn̄ hec. Quare modici ⁊ mali anni nr̄i. Et respondit ad me. ⁊ dixit mihi. Nō festines te sup altissimū. Tu eni festinas inanit esse super ip₃ Nā excessus tuus multus. Nōne de his interrogauerūt aie iustoꝝ in ꝓmptuarijs suis. dicētes. Usq₃q̊ spero sic. ⁊ qn̄ vēiet fruct⁹ aree mercedis nostre. Et rn̄dit ad ea ieremiel archangelus. ⁊ dixit. Qn̄ ipletus fuerit numer⁹ seminū in vobis. quoniā in statera ponderauit seculū. ⁊ mensura mensurauit tpa. ⁊ numero numerauit tpa. ⁊ nō cōmouit nec excitauit vsq₃ dū impleatur ꝑdicta mensura. Et rn̄di. ⁊ dixi. O dominator dn̄e. sed ⁊ nos oēs pleni sumus impietate. Et ne forte ꝓpter nos nō impleanť iustoꝝ aree. ꝓpter pctā inhabitantiū sup terrā. Et rn̄dit ad me. ⁊ dixit. Uade ⁊ interroga pregnātē si qn̄ impleuerit nouem mēses suos. adhuc poterit matrix eius retinere partū in semetipsa. Et dixi. Nō potest dn̄e. Et dixit ad me. In inferno ꝓmptuaria animaꝝ. matrici assimilata sunt Quēadmodū eni illa festinat que parit effugere necessitatē partus. sic ⁊ hec festinat reddere ea q̄ cōmendata sūt. Ab initio tibi demōstrabiť de his que concupiscis videre. Et rn̄di. ⁊ dixi. Si inueni gratiā ante oculos tuos. ⁊ si possibile est. ⁊ si idone⁹ sum. demōstra mihi si plus q̄₃ p̄teritū sit: habet venire: aut plura ptrāsierūt supra q̄₃ futuꝝ ē. Quid ptrāsiuit sclo: qd aūt futu

rum sit ignoro. Et dixit ad me. Sta sup dexterā
partē: ⁊ demonstrabo tibi interptationē simili/
tudinis. Et steti ⁊ vidi: ⁊ ecce fornax ardēs trā
sijt corā me. Et factū est cū trāsiret flāma vidi ⁊
ecce scpauit fum⁹. Post hec trāsijt coraʒ me nu
bes plena aque: ⁊ imisit pluuiam impetu multā
Et cum transisset impet⁹ pluuie superauerunt i
ea gutte. Et dixit ad me. Cogita tibi. Sicut cre
scit pluuia ampli⁹ q̄ʒ gutte. ⁊ ignis q̄ʒ fumus: sic
suphabundauit q̄ transiuit mēsura. Superaue
runt aūt gutte ⁊ fumus. Et oraui: ⁊ dixi. Pu/
tas viuo vsqʒ in diebus illis. Vel qd erit i die/
bus illis. Rūdit ad me: ⁊ dixit. De signis de q
bus me interrogas ex pte possum tibi dicere de
vita aūt tua nō sū missus dicē tibi: sʒ nescio. ¶ V

De signis aūt: ecce dies venient i qbus
apprehendent q inhitant terraʒ in cēsu
multo: ⁊ abscōdet veritatis via ⁊ sterilis
erit a fide regio: ⁊ multiplicabit iniusticia super
hanc quam ipse tu vides: ⁊ super quam audisti
olim: ⁊ erit impositio vestigio q̄ʒ nunc vides re
gnare regionem: ⁊ videbunt eā desertaʒ. Si au
tem tibi dederit altissimus viuere videbis post
tertiam tubā: ⁊ relucescet subito sol noctu: ⁊ lu
na ter in die. ⁊ de ligno sanguis stillabit: ⁊ lapis
dabit voceʒ suā: ⁊ populi cōmouebunt ⁊ regna
bit quē non sperant qui inhabitāt super terram
⁊ volatilia cōmigrationē facient. ⁊ mare sodo/
miticū pisces reijciet: ⁊ dabit vocem noctu quaʒ
nō nouerāt multi. Omnes aūt audiēt vocē ei⁹
Et chaos fiet per loca multa: ⁊ ignis frequēter
remittet: ⁊ bestie agrestes transmigrabūt: ⁊ mu
lieres menstruate parient monstra: ⁊ in dulci/
bus aquis salse inuenient: ⁊ amici omnes semet/
ipsos expugnabunt: ⁊ abscondet tunc sensus: et
intellectus separabit in ꝓmptuariū suum: ⁊ q̄/
ret a multis ⁊ non inuenietur: ⁊ multiplicabit in
iusticia ⁊ incontinentia sup terrā. Et interroga/
bit regio ꝓximā suā: ⁊ dicet. Nunqd p te ptrā/
sijt iusticia iustum faciens. Et hoc negabit. Et
erit in illo tpe. ⁊ sperabunt hoies ⁊ nō impetra/
bunt: laborabunt ⁊ non dirigent vie eoꝝ: Hec
signa dicere tibi: pmissū est mihi. Et si oraueris
iterū: ⁊ ploraueris sicut ⁊ nūc. ⁊ ieiunaueris se/
ptem dieb⁹: audies iterato horum maiora. Et
euigilaui. ⁊ corpus meū horruit valde. ⁊ anima
mea laborauit vt deficeret: Et tenuit me qui ve
nit angelus qui loq̄bat in me ⁊ cōfortauit me et
statuit me sup pedes. Et factū est in nocte secū/
da. ⁊ venit ad me salathiel dux ppl'i. ⁊ dixit mi/
hi. Vbi eras. Et quare vultus tuus tristis.
Aut nescis qm̄ tibi creditus est isrl'm in regio/
ne transmigrationis eorum. exurge ergo ⁊ gu
sta panē. ⁊ nō derelinquas nos sicut pastor gre/
gē suum in manib⁹ lupoꝝ malignoꝝ. ⁊ dixi ei.
Vade a me. ⁊ non appropies ad me. Et audi
uit vt dixi. ⁊ recessit a me. Et ego ieiunaui di/
ebus septem vlulans ⁊ plorans. sicut mihi mā
dauit huriel angelus. Et factum est post dies se
ptem. ⁊ iterū cogitationes cordis mei moleste
erant mihi valde Et resumsit anima mea spm̄ i
tellectus. ⁊ iterū cepi loqui coram altissimo ser
mones ⁊ dixi. Dn̄ator dn̄e ex omni silua terre
⁊ oibus arboribus ei⁹ elegisti vineam vnicam
⁊ ex oī terra orbis elegisti tibi foueam vnam. ⁊
ex oibus floribus orbis elegisti tibi liliū vnum
⁊ ex oibus abyssis maris replesti tibi riuū vnū
⁊ ex oibus edificatis ciuitatibus sanctificasti ti/
bimetipsi syon. ⁊ ex oibus creatis volatilib⁹ no
minasti tibi colūbam vnam. ⁊ ex oibus plasma
tis pecoribus ꝓuidisti tibi ouem vnam. ⁊ ex oi
bus multiplicatis ppl'is acq̄siuisti tibi populuʒ
vnū. ⁊ ab oib⁹ ꝓbatam legē donasti huic queʒ
desiderasti populo. Et nūc dn̄e vt qd tradidisti
vnū pluribus. Et pparasti super vnā radicem
alias. Et disperdidisti vnicū tuū in multis. Et cō
culcauerūt eū qui cōtradicebāt sponsionib⁹ tuis
quiqʒ tuis testamentis non credebāt. Et si odi
ens odisti populū tuū: tuis manibus debet ca/
stigari. Et factum est cū locutus essem sermōes
⁊ missus est angelus ad me qui ante venerat ad
me preterita nocte. ⁊ dixit mihi. Audi me. ⁊ in
struam te. ⁊ intende mihi ⁊ adijciā coraʒ te. Et
dixi. Loquere dn̄e meus. ⁊ dixit ad me. Valde
tu in excessu mentis factus es ꝓ israel. An pl⁹
dilexisti eū q̄ʒ qui eum fecit. Et dixi ad eū. Nō
domine. sed dolens locutus sum. Torquēt enī
me renes mei per oēm horā querentē apprehē
dere semitā altissimi. ⁊ inuestigare partem iudi
cij ei⁹. Et dixit ad me. Nō potes. ⁊ dixi. Qua
re domine. Ad qd nascebar: aut quare non fie
bat matrix matris mee mihi sepulchrū: vt non
viderē laborē iacob ⁊ defatigationem generis
israel. Et dixit ad me. Numera mihi q̄ necduʒ
venerant. ⁊ collige mihi dispersas guttas. Et
reuirida mihi arides flores. ⁊ aperi mihi clausa
ꝓmptuaria. ⁊ ꝓduc mihi inclusos in eis flat⁹.
Demonstra mihi vocis imaginem. ⁊ tūc ostēn
dā tibi laborē quē rogas videre. Et dixi. Do/
minator domine. quis enim est q potest hec scire
nisi q cū hoib⁹ habitationē non habet. Ego aūt
insipiens quō ⁊ potero dicere de his qb⁹ me in
terrogasti. Et dixit ad me. Quō nō potes face
re vnū de his q dicta sūt: sic nō poteris inueni

re iudiciū meū: aut i fine charitatē quā populo pmisi. Et dixi. Sȝ ecce dñe tu ppe es his q i fine sūt. Et qd faciēt qui ante me fuerūt: aut nos aut hi q post nos. et dixit ad me. Corone assimi labo iudiciū meū. Sicut non nouissimoꝝ tardi tas: sic nec prioꝝ velocitas. et rñdi et dixi. Nec poteras facere eos q facti sūt. et q sūt. et q futuri sūt in vnū. vt celerius iudiciū tuū ostēdas. et respondit ad me. et dixit. Nō potest festinare creatura super creatorē: nec sustinere seculū eos q in eo creandi sūt in vnū. et dixi. Quō dixisti seruo tuo: qm̄ viuificās viuificasti a te creatā creaturā i vnū. et sustinebat creatura. poterit et nūc portare pñtes in vnum. et dixit ad me. Interroga matricem mulieris. et dices ad eā. et si paris quare per tēpus. Rogo ergo eā: vt det deceȝ i vnū. et dixi. Nō vtiqȝ poterit. sed ꝑm tps. et dixit ad me. et ego dedi matricē terre his q seminati sūt sup eā p tps. Quēadmodū eni infans nō parit ea q senum sunt. sic ego disposui a me creatū seculū. et interrogaui. et dixit. Cū iam dederis mihi viā loquar coraȝ te. Nā mr̄ nr̄a de qua dixisti mihi. adhuc iuuenis est: iam senectuti appropinquat. et respōdit ad me. et dixit. Interroga eaȝ que parit. et dicet tibi. Dices eni ei Quare quos pepisti nūc. non sūt similes his q ante te si minores statura. et dicet tibi et ipa. Alij sūt q in iuuentute virtutis nati sūt. et aliqui sub tpe senectutis deficiente matrice sūt nati. Considera ergo et tu qm̄ minori statura estis ꝑ his q ante vos. et q post vos minori q̄ȝ vos. quasi iā senescentes creature et fortitudinē iuuentutis ꝑtercūtes. et dixi. Rogo dñe si inueni grām ante oculos tuos: demostra seruo tuo qu ē visitas creaturā tuā.

VI

Et dixit ad me. Initio terreni orbis et anteq̄ȝ staret exitus seculi. et anteq̄ȝ spiraret couentiones ventoꝝ et anteqȝ sonarēt voces tonitruū. et anteq̄ȝ splenderent nitores corruscationū. et anteqȝ cōfirmarent fundamēta paradisi. anteqȝ viderent decori flores et anteqȝ ꝯfirmarent mote virtutes. anteqȝ colligerent inumerabiles militie angeloꝝ. et ante qȝ extollerent altitudines aeris. et anteqȝ nominarent mēsure firmamētoꝝ. et anteqȝ estuarēt camini in syon. et anteqȝ inuestigarent pñtes anni. et anteqȝ abalienarent coꝝ q nūc peccant ad inuentiões et cū signati essent q fidē thesaurizauerūt: tūc cogitaui et facta sūt per me solū et non per alium. et finis per me et non per aliuȝ. et respondi et dixi. Que erit separatio temporum. Aut quādo prioris finis et sequentes initium. Et dixit ad me. Ab abrahā vsq̄ȝ ad ysaac quando nati sūt ab eo iacob et esau. manus iacob tenebat ab initio calcaneū esau. Finis eni huius seculi esau. et ꝑncipiū sequentis iacob. Hominis manꝰ int calcaneū et manū. Aliud noli q̄rere esdra. Et rñdi. et dixi. O dñator dñe. si inueni grām ante oculos tuos: oro vt demonstres seruo tuo finē signoꝝ tuoꝝ: quoꝝ ꝑtē mihi demōstrasti nocte ꝑcedēte. Et rñdit et dixit ad me Surge super pedes tuos. et audi vocē plenissimā sonitus. Et erit sicut cōmotio: nec cōmouebit locus in quo stes sup eū. Ideo cū loquit tu non expauescas: qm̄ de fine verbū. et fundamentuȝ terre intelligit: qm̄ de ipsis sermo tremiscit et cōmouet. Scit eni qm̄ finē eoꝝ oportet commutari. et factū ē cū audissem. surrexi super pedes meos. et audiui. et ecce vox loquens. et sonus eiꝰ sicut sonus aquaꝝ multaꝝ. et dixit. ecce dies veniūt. et erit qn̄ appropinquare incipiaȝ vt visitē habitātes in terra. et qn̄ ingrere incipiam ab eis q iniuste nocuerūt iniusticia sua. et qn̄ suppleta fuerit humilitas syon et cū supsignabitur seculū qd incipiet ptrāsire: hec signa faciam Libri aperient ante faciē firmamēti. et oēs videbūt simul. et anniculi infantes loquent vocibꝰ suis. et ꝑgnātes in maturos pariēt infantes triū et quattuor mēsiū et viuent et suscitabunt. et subito apparebunt seminata loca nō seminata. et plena ꝑmptuaria subito inuenient vacua. et tuba canet cū sono: quā cū oēs audierint. subito expauescēt. et erit. in illo tpe debellabunt amici amicos. vt inimici. et expauescet terra cū his. et vene fontium stabūt et nō decurrent in horis tribus: et erit ois qui derelictus fuerit ex oibus istis quibꝰ ꝑdixi tibi: ipe saluabit. et vidit salutare meum et finem seculi vestri. et videbunt qui recepti sūt homines qui mortē nō gustauerunt a natiuitate sua: et mutabit cor inhabitantium. et conuertet in sensū aliū. Delebit eni malū. et extinguet dolus. Florebit aūt fides. et vincet corruptela. et ostendet veritas que sine fructu fuit diebus tantis. et factū est cū loqueret mihi. et ecce paulatim inuebar super eū ante quē stabā. et dixit ad me hec. Veni tibi oñdere tps venture noctis. Si ḡ iteꝝ rogaueris. et iteꝝ ieiunaueris septē diebꝰ. iteꝝ tibi renūciabo hoꝝ maiora per diē q̄ȝ audiui. Audita est eni vox tua apud altissimū. Vidit eni fortis directionē tuā et ꝑuidit pud citiā quaȝ a iuuētute tua habuisti et ꝑpter hoc misit me demōstrare tibi hec oia et dicere tibi. Cōfide et noli timere. et noli festinare cū priorib tpibꝰ cogitare vana vt n̄ ꝑperes

a nouissimis tpibus. Et factū est post hoc ⁊ fle/
ui iterū: ⁊ similit ieiunaui septē dieb⁹: vt supple
am tres ebdomadas q̄ dicte sūt mihi. Et factū
est in octaua nocte ⁊ cor meū turbabat iterato in
me: ⁊ cepi loq corā altissimo. Inflamabat enim
spūs meus valde. ⁊ aīa mea anxiabatur. ⁊ dixi.
O dn̄e loquēs locutus es ab initio creature in
primo die dicēs. Fiat celū ⁊ terrā: ⁊ tuū verbū
opus pfectū. Et erat tūc spūs: ⁊ tenebre circum
ferebant ⁊ silentiū: sonus vocis hois nondum
erat abs te. Tunc dixisti de thesauris tuis pfer/
ri lumen luminosū: quo appareret vt opus tuū
Et die secūdo creasti spm̄ firmamēti. ⁊ iperasti
ei vt diuideret ⁊ diuisionē faceret inter aqs: vt
ps q̄dam sursū recederet ps vero deorsū ma/
nēt. Et tītia die impasti aquis ɔgregari i septia
pte tre: sex vo ptes siccasti ⁊ ɔseruasti: vt ex eis
sint corā te ministrantia seminata a deo ⁊ culta.
Verbū. n. tuum pcessit: ⁊ opus statim fiebat.
Processit. n. subito fructus multitudinis imē/
sus: ⁊ ɔcupiscentie gustus multiformes ⁊ flores
colore immutabili: ⁊ odores odoramenti inuesti/
gabilis. Et die tertio hec fcā sūt. Quarta autem
die imperasti fieri solis splendorem: lune lumē
stellarū dispositionē: ⁊ imperasti eis vt deserui
rent futuro plasmato hoī. Quinto aūt die dixi/
sti septime pti vbi erat aqua congregata vt pro/
crearet aīalia ⁊ volatilia ⁊ pisces ⁊ ita fiebat. A/
qua muta ⁊ sine anima q̄ dei nutu iubebant aia
lia faciebat: vt ex hoc mirabilia tua natiōes enar
rent. Et tūc cōseruasti duas animas nomē vni
vocasti enoch: ⁊ nomen secunde vocasti leuia/
than: ⁊ separasti ea ab alterutro. Non. n. pote
rat septima pars vbi erat aqua ɔgregata cape/
re ea. Et dedisti enoch vnā partem q̄ siccata est
tertio die vt hitet in ea: vbi sunt montes mille.
Leuiathā aūt dedisti septimā ptem humidam ⁊
seruasti eam vt fiat in deuorationē qbus vis et
qn̄ vis. Sexto aūt die imperasti terre vt crearet
corā te iumenta ⁊ bestias ⁊ reptilia: ⁊ super his
adam: quē ɔstituisti ducē sup oibus factis q̄ fe/
cisti: ⁊ ex eo educimur nos oēs quemq̄ elegisti
ppl'm. Hec aūt oia dixi coram te dn̄e: quia pro
pter nos creasti seculum. Residuas aūt gentes
ab adam natas dixisti eas nil esse: ⁊ qm̄ saliue
assimilate sunt: ⁊ q̄si stillicidium de vase simila/
sti abundantiam eorū. Et nunc domie ecce iste
gentes q̄ in nihilū deputate sunt: ceperūt dn̄ari
nr̄i ⁊ deuorare: nos aūt populus tu⁹ quē voca/
sti primogenitū vnigenitum emulatorē tuū. tra
diti sumus i māibus eorū. Et si pter creatū est
seculū: quare non hereditatē possidemus cum
seculo. Vsq̄quo hec. ¶ VII
Et factū ē cum fuissem loqui verba hec
missus ē ad me angelus q missus fue/
rat ad me pmis noctib⁹. ⁊ dixit ad me
Surge esdra. ⁊ audi smones quos veni loqui
ad te. ⁊ dixi. Loquere de⁹ meus. ⁊ dixit ad me.
Mare positū ē in spatioso loco vt esset altum ⁊
imensū: erit aūt ei introitus in angusto loco po
situs: vt eēt similis fluminib⁹. Quis enim vo
lēs voluerit ingredi mare ⁊ videre eū vel dn̄a
ri eius si nō trāsierit angustū. in latitudinē ve/
niet quō poterit. Itē aliud. Ciuitas ē edifica
ta ⁊ posita in loco cāpestri. est aūt plena omniū
bonorū. Introit⁹ ei⁹ angust⁹ ⁊ in pcipiti posit⁹
vt esset a dextris qdē ignis. a sinistris aqua al/
ta. semita aūt ē vna sola int eos posita. hoc ē in
ter ignē ⁊ aquā: vt nō capiat semita nisi solum
modo vestigiū hois. Si aūt dabit ciuitas hoi
in hereditatē. si nunq̄ antepositū pculū transi
erit quō accipiat hereditatē suam. Et dixi. Sic
dn̄e. ⁊ dixit ad me. Sic est ⁊ israel pars. Pro/
pter eos eni feci seculū. ⁊ qn̄ trāsgressus ē adā
constitutiones meas: iudicatū est qđ factum est
Et facti sūt introit⁹ hui⁹ seculi angusti ⁊ dolen/
tes et laboriosi: pauci aūt et mali et pculorū ple
ni et labore magno ope fulti: nam maioris se/
culi introitus spaciosi et securi. et faciētes imor
talitatis fructū. Si ḡ ingrediētes nō fuerūt in/
gressi q viuūt. angusta et vana hec. nō poterūt
recipere q̄ sunt reposita. Nunc ḡ tu quare con
turbaris cū sis corruptibilis. et qd moueris tu
cū sis mortal'. et quare nō accepisti in corde tuo
qđ futurū. sed qđ i pn̄ti. Rn̄di. et dixi. Dn̄ator
dn̄e ecce disposuisti lege tua. qm̄ iusti heredita/
būt hec. Impij aūt pibūt: iusti autē ferēt angu
sta. sperantes spatiosa Qui eni ipie gesserunt
et angusta passi sunt. et spatiosa non videbunt
et dixit ad me. Nō ē iudex sup deū: neq̄ intelli
gēs super altissimū. Pereunt eni multi pn̄tes
qr negligit̄ q̄ anteposita ē dei lex. Mādās eni
mādauit de⁹ venientib⁹. qn̄ venerunt. qd facie
tes viuerēt. et qd obsuantes nō punirent. Hi
autē nō sunt psuasi et ɔtradixerunt ei. et ɔstitu
erunt sibi cogitamē vanitatis. et pposuerunt si
bi circūuentiones delictorū. et superdixerunt al
tissimo nō eē. et vias eius nō cognouerūt. et le
gē eius spreuerūt. et spōsiones eius abnegaue
rūt. et in legitimis ei⁹ fidē nō habuerūt. et opa
ei⁹ nō pfecerūt. Propter hec esdra vacua va/
cuis. et plena plenis. ecce tps veniet. et erit qn̄
venient signa que pdixi tibi. et apparebit spon
sa et apparescens ostendet q̄ nūc subducit ter/

ra. ⁊ oīs q liberatus ē de p̄dictis malis. ipe videbit mirabilia mea. Reuelabit eni filius meus ihesus cū his q cū eo sūt. ⁊ iocūdabūt q relicti sūt in annis quadringentis. ⁊ erit post annos hos ⁊ morietur filius meus xp̄s. ⁊ oēs q spiramentū habent hoīes. ⁊ cōuertet seculū in antiquū silentiū dieb⁹ septē sicut i p̄orib⁹ iudicijs: ita vt nemo derelinquat. ⁊ erit post dies septē. ⁊ excitabit qd̄ nondū vigilat seculū ⁊ morietur corruptū. Et terra reddet que in ea dormiunt. ⁊ puluis q in eo silentio habitāt. ⁊ p̄mptuaria reddent q̄ eis cōmendate sūt aīe. Et reuelabit altissimus sup̄ sedē iudicij. ⁊ pertransibūt miserie ⁊ longanimitas congregabit. Judiciū aūt solū remanebit. veritas stabit ⁊ fides ꝯualescet Et opus subsequet. ⁊ merces ostendetur. ⁊ iusticie vigilabūt. ⁊ iniusticie nō dominabuntur ⁊ dixi. Primus abrahā p̄pter sodomitas orauit ⁊ moyses p̄ patribus q in deserto peccauerūt. ⁊ q post eū p̄ israel in dieb⁹ achaz ⁊ samuelis ⁊ dauid p̄ confractiōe. ⁊ salomō p̄ eis q venerūt in sanctionem. ⁊ helias p̄ his q pluuiam acceperūt ⁊ p̄ mortuo vt viueret. ⁊ ezechias p̄ populo in diebus sennacherib. ⁊ multi p̄ multis. Si ḡ mō qn̄ corruptibile increuit. ⁊ iniusticia multiplicata ē. ⁊ orauerūt iusti p̄ impijs: q̄re ⁊ nūc sic nō erit. Et respondit ad me. ⁊ dixit Presens seculū nō ē finis: gloria i eo frequēs manet. propter h̄ orauerūt p̄ inualidis. Dies eni iudicij erit finis tp̄is hui⁹. ⁊ initiū tp̄is futuri inmortalitatis: in quo ptrāsiuit corruptela. soluta est intempātia. abscisa est incredulitas. creuit aūt iusticia. orta ē veritas. Tūc enim nemo poterit saluare eū qui perijt: neqȝ demergere q vincit. Et rn̄di. ⁊ dixi. Hic sermo me⁹ p̄mus ⁊ nouissimus. qm̄ meli⁹ erat nō dare terrā adā vel cū iam dedisset coercere eū vt non peccaret Quid eni p̄dest oibus in p̄senti viuere in tristicia. ⁊ mortuos spare punitionē. O tu qd fecisti adā. Si eni tu peccasti nō ē fact⁹ solius tu⁹ casus: sed ⁊ nr̄ q ex te aduenim⁹. Quid. n. p̄rodest nobis si p̄missū ē nobis imortale tp̄s: nos aūt mortalia opa egimus. Et qm̄ p̄dicta ē nobis perhēnis spes: nos vero pessimi vani facti sum⁹. Et qm̄ reposita sunt nobis habitacula sanitatis ⁊ securitatis: nos vero male conuersati sumus. Et qm̄ reposita gloria altissimi p̄tegere eos q tarde cōuersat sūt: nos aūt pessimis vijs ambulauim⁹. Et qm̄ ostēdet paradisus cuius fruct⁹ icorrupt⁹ p̄seuerat i quo ē securitas ⁊ medela. nos vero ingrediemur. In ingratis eni locis conuersati sum⁹. Et qm̄ sup̄ stellas fulgebunt facies eoꝝ q abstinentiā habuerūt: nostre aūt facies super tenebras nigre. Nō eni cogitauim⁹ viuentes qn̄ iniqtatē faciebam⁹. q̄ incipiemus post mortē pati. Et rn̄dit. ⁊ dixit. Hoc est cogitamentū certaminis qd̄ certabit q super terrā natus ē hō. vt si victus fuerit patiat qd̄ dixisti. Si aūt vicerit recipiet qd̄ dico. qm̄ hec est vita quā moyses dixit eū viueret ad populū. dicens. Elige tibi vitam vt viuas. Nō crediderūt aūt ei: sed nec post eū p̄phetis. Sed nec mihi q locutus sū ad eos: qm̄ nō erit tristicia in p̄ditionē eoꝝ sicut futuꝝ ē gaudiū sup eos quibus p̄suasa est salus. Et rn̄di. ⁊ dixi. Scio dn̄e qm̄ vocat⁹ ē altissim⁹ misericors in eo q̄ miserat his qui nōdū in seculo aduenerūt ⁊ q̄ miseret illis q cōuersionē faciūt in lege eius. ⁊ longanimis est qm̄ longanimitatem p̄stat his q peccauerūt quasi suis opibus. ⁊ munific⁹ ē qm̄ qdē donare vult p̄ exigentijs. ⁊ multe misericordie: qm̄ mł tiplicat magis mias his q p̄ntes sūt ⁊ q p̄terierūt ⁊ q futuri sūt. Si eni nō multiplicauerit misericordias suas non viuificabit seculum cum his qui inhereditabant in eo. Et donat: qm̄ si nō donauerit de bonitate sua. vt alleuentur hi q iniqtatē fecerūt de suis iniqtatibus: non poterit decies millesima pars viuificari hoīuȝ. Et iudex si non ignouerit his qui curati sūt verbo ei⁹. ⁊ deleuerit multitudinē ꝯteptionū non fortassis derelinquerent inumerabili multitudine nisi pauci valde. ¶ VIII

Et rn̄dit ad me. ⁊ dixit. Hoc seculū fecit altissimus p̄pter multos: futurū autem p̄pter paucos. Dicā aūt corā te similitudinē esdra. Quō aūt interrogabis terrā ⁊ dicet tibi: qm̄ dabit terrā multā magis vnde fiat fictile. paruū aut puluerē vnde aurū fit. sic ⁊ actus p̄ntis seculi. Multi quidem creati sunt pauci aūt saluabunt. Et rn̄di. ⁊ dixi. Absorbe ḡ aīa sensū. ⁊ deuora qd̄ sapit. Conuenisti enīȝ obaudire. ⁊ p̄phetare voles. Nec eni tibi ē datū spatiū: nisi solūmodo viuere. O dn̄e si nō p mittes seruo tuo vt oremus coram te. ⁊ des nobis semen cordi ⁊ sensui culturā: vnde fruct⁹ fiat: vnde viuere possit oīs corrupt⁹ qui portabit locū hoīs. Solus eni es. et vna plasmatio nos sum⁹ manuū tuaꝝ sicut locut⁹ es. Et quō nūc i matrice plasmatū est corpus et prestas mēbra. conseruat in igni et aqua tua creatio. et nouem mensib⁹ patit tua plasmatio tuā creaturā que i ea creata est: ipm autem qd̄ seruat et qd̄ seruat vtraqȝ seruabunt. seruataqȝ qn̄qȝ iteꝝ reddit matrix q̄ in ea creuerunt. Impasti eni ex ipsis

mēbris hec est mămillis ꝑbere lac fructui mā/
millaꝝ: vt nutriat̃ id qđ plasmatū est vsq; i tp̄s
aliqđ: ꝛ post ea disponas eū tue mie. Et nutri/
uisti eū tua iusticia. ꝛ erudisti eum in lege tua. ꝛ
corripuisti eū tuo intellectu: ꝛ mortificabis eum
vt tua creatura: ꝛ viuificabis eū vt tuum opus.
Si ergo ꝑdideris eū q tantis laboribus plasma
tus ē: tuo i iussu facile ē ordinari vt ꝛ id qđ fie/
bat ſuaret̃. Et nūc dn̄e dicā: de oi hoie tu magis
scis de pplo aūt tuo ob quē doleo: ꝛ de heredita
te tua ꝓpter quā lugeo. ꝛ ꝓpter isrl' ꝓpter quez
tristis sū: ꝛ de iacob ꝓpter quē doleo: ideo icipiā
orare corā te ꝓ me ꝛ ꝓ eis: qm̄ video lapsus no
stros q inhabitamus trā. Sed audiui celeritatē
iudicis q futurus ē. Ið audi vocē meā: ꝛ itelli/
ge ſmonē meū: et loq̄r corā te. Initiū vboꝝ es
dre: priusq; assumeret̃. Et dixi. Dn̄e qui inhitas
seculū: cuius oculi eleuati i supna ꝛ aere: et cui⁹
thronus iestimabilis et gl'ia incōprehensibilis
cui astat exercitus angelorū cū tremore quoruz
ſuatio in vento et igni ꝯuertit̃: cuius vbū vex
et dicta ꝑseuerantia: cuius iussio fortis et disposi
tio terribilis: cuius aspect⁹ arefacit abyssos: et i
dignatio tabescere facit mōtes: et vitas testifica
tur. Exaudi orationē ſui tui: et aurib⁹ ꝑcipe ꝓ
cationē figmēti tui. Dū. n. viuo loq̄r: et dum sa
pio rn̄debo. Nec respicias ppl'i tui delicta: sed q
tibi i vitate ſuiūt. Nec intēdas impia gētiū stu
dia: sed q tua testimonia cū doloribus custodie/
rūt. Nec cogites q in ꝯspectu tuo false ꝯuersati
sunt: s; memorare q ex voluntate tua timorē cō
gnouerūt. Neq; volueris ꝑdere q pecudū mo
res habuerūt: s; respicias eos q legē tuā splēdi/
de docuerūt. Nec indigneris eis q bestijs peio
res iudicati sūt: s; diligas eos q sp in tua iusticia
ꝯfidūt ꝛ gloria. Qm̄ nos ꝛ pr̄es nr̄i talibus mor
bis languemus: tu autem ꝓpter nos peccatores
misericors vocaberis. Si. n. desideraueris vt no
stri miserearis. tūc misericors vocaberis: nobis
aūt nō hn̄tibus opa iusticie. Iusti eni qbus sūt
opa multa reposita: ex ꝓprijs operibus recipi/
ent mercedē. Quid ē eni hō vt ei idigneris aū
genus corruptibile: vt ita amar⁹ sis de ipo. In
veritate. n. nemo de genitis est qui nō ipie gessit
ꝛ de confitentibus q nō deliqt. In hoc. n. anū/
ciabit̃ iusticia tua ꝛ bonitas tua dn̄e: cum miser
tus fueris eis q non hn̄t ſbam bonorum operuz
Et rn̄dit ad me. ꝛ dixit. Recte locut⁹ es aliqua
ꝛ iuxta sermones tuos sic ꝛ fiet. Qm̄ non vere
cogitabo sup plasma eorum qui peccauerūt ante
mortem ante iudicium aū ꝑditionē: sed iocūda/
bor super iustorū figmentū. ꝛ memorabor pere

grinationis q; ꝛ saluationis ꝛ mercedes rece/
ptionis. Quō ergo locut⁹ sū. sic ꝛ ē. Sicut eni
agricola serit sup terrā semina multa ꝛ planta
tiōes multitudinis plantat. sed nō in tp̄e oia q
seminata sūt saluant̃. sed nec oia q plantata sūt
radicabūt: sic ꝛ q in seculo seminati sūt nō oēs
saluabunt̃. Et rn̄di. ꝛ dixi. Si inueni grām lo
quar. Quō semen agricole si nō ascenderit aut
nō acceperit pluuiā tuā in tp̄e aut si corruptū fu
erit multitudine pluuie: sic perit ꝛ similit hō q
manibus tuis plasmatus ē. ꝛ tu ei imago nois
tus: qm̄ similatus es ei ꝓpter quē oia plasma
sti ꝛ semilasti semini agricole. Nō irascaris su
per nos. sed parce populo tuo. ꝛ miserere he/
reditati tue. Tu aūt creature tue misereris. Et
rn̄dit ad me. ꝛ dixit. Que sūt pn̄tia pn̄tib⁹. ꝛ q
futura futuris. Multū eni tibi restat vt possis
diligere meā creaturā sup me: tibi aūt frequent
ꝛ ipsi ꝓximaui: iniustis aūt nūq;. Sed ꝛ i hoc
miserabilis es corā altissimo: qm̄ humiliasti te
sicut decet te. et nō iudicasti te. vt int iustos plu
rimuz glorificeris. Propter eđ miserie multe
et miserabiles efficient̃ eis qui habitant seculū
in nouissimis. q2 in multa superbia ambulaue
rūt. Tu aūt ꝓ te intellige. et de similib⁹ tuis inq
re gloriā. Vobis eni apert⁹ ē paradisus. plan
tata ē arbor vite. ꝑparatū ē futuꝝ tp̄s. ꝑparata
ē abundantia. edificata ē ciuitas. ꝓbata est re/
quies ꝑfecta ē bonitas. et ꝑfecta sapientia. Ra
dix mali signata ē a vobis. infirmitas ꝛ tinea
a vobis abscōsa ē. et in infernū fugit corruptio
in obliuiōe. Trāsierūt dolores et ostēsus ē in
fine thesaurus imortalitatis. Noli ḡ adijcere i
requirēdo de multitudine eoꝝ qui ꝑeunt. Nā
et ipsi accipētes libertatē spreuerūt altissimum
et legem ei⁹ cōtēpserūt. et vias ei⁹ dereliquerūt
Adhuc aūt iustos eius cōculcauerūt. et dixerūt
in corde suo nō esse deū. et quidem scientes qm̄
moriunt̃. Sicut eni vos suscipiēt q ꝑdicta sūt.
sic eos sitis et cruciat⁹ q ꝑparata sūt. Nō enim
voluit hoiem dispdi. Sed et ipsi qui creati sūt.
coinquinarūt nomē ei⁹ q fecit eos. et ingrati fu
erūt ei q ꝑparauit eis vitā. Qua ꝓpter iudiciū
meū mō appropinquat. Que nō oibus demō
straui nisi tibi. et tu simib⁹ paucis. Et rn̄di: et di
xi. Ecce nūc dn̄e demōstrasti mihi multitudinē
signoꝝ q incipies facere i nouissimia. sed nō de
mōstrasti mihi quo tp̄e.

¶ IX

ET rn̄dit ad me. et dixit. Metiens me/
tire tp̄s i semetipō. et erit cum videris
qm̄ transierit ꝑs q̄daz signoꝝ q ꝑdicta
sūt. tūc intelliges qm̄ ipm ē tp̄s in quo incipiet

altissimus visitare seculũ qđ ab eo factũ est. Et
qñ videbit in seculo motio locoꝝ ꝛ populorum
turbatio. tūc intelliges qm̄ de his erat altissim⁹
locutus a diebus qui fuerunt ante te ab initio.
Sicut eni oē qđ factũ ē in seculo. initiũ hꝫ parit
ꝛ cōsũmationē. ꝛ cōsũmatio est manifesta: sic ꝛ
altissimi tempora. initia habēt manifesta in ꝓ
digijs ꝛ virtutibus ꝛ cōsũmatiões in actu ꝛ i si
gnis. Et erit oīs qui saluus factus fuerit. ꝛ qui
poterit effugere ꝑ opa sua. ꝛ ꝑ fidē in qua cre
didistis relinquet᷑ de p̄dictis piculis. ꝛ videbit
salutare meũ in terra mea. ꝛ in finib⁹ meis: qm̄
sanctificaui me a seculo. Et tūc miserebunt᷑ qui
nūc abusi sūt vias meas. ꝛ i tormentis cōmora
bunt᷑ hi q eas ꝓiecerūt in ꝯtēptu. Qui eni nō
cognouerūt me viuētes beneficia cōsecuti. ꝛ q
fastidierūt legē meam cū adhuc erāt habētes li
bertatē. ꝛ cū adhuc eēt eis apert⁹ pnie locus nō
itellexerūt. sed spreuerūt hos oportet post mor
tē in cruciamēto cognoscere. Tu ḡ noli adhuc
curiosus eē quō impij cruciabunt᷑: sed inquire
quō iusti saluabunt᷑ ꝛ quoꝝ seculũ. ꝛ ꝓpt quos
seculũ. ꝛ qñ. Et rn̄di ꝛ dixi. O lim locut⁹ sum ꝛ
nūc dico ꝛ postea dicā. qm̄ plures sūt q peūt q̄s
qui saluabunt᷑: sicut multiplicat᷑ fluct⁹ sup guttā
Et rn̄dit ad me. ꝛ rn̄dit. Qualis ager talia ꝛ se
mina ꝛ quales flores tales ꝛ tincture. ꝛ qualis
operator. talis ꝛ creatio. ꝛ qualis agricola talis
cultura qm̄ tp̄s erat seculi. Et nūc cū essem pa
rās eis his qui nūc sūt anteq̄ȝ fieret seculũ i quo
habitarēt. ꝛ nemo cōtradixit mihi. Tūc eni qs
q̄ȝ ꝛ nūc creat᷑ in mūdo hic pato ꝛ mēse indefi
ciēti ꝛ lege inuestigabili: corrupti sūt mores eo
rũ. Et cōsideraui seculũ. ꝛ ecce erat piculũ ꝓpt
cogitatiōes q̄ in eo aduenerūt. Et vidi ꝛ pepci
ei valde ꝛ seruaui mihi acinū de botro. ꝛ plāta
tionē de tribu multa. Pereat ḡ multitudo q̄ si
ne cā nata ē. ꝛ seruet᷑ acin⁹ me⁹ ꝛ plantatio mea
q꞉ cū multo labore perfeci. Tu aūt si adhuc in
tromittas septē dies alios sed non ieiunabis in
eis. ibis in campū floꝝ vbi dom⁹ nō ē edificata
ꝛ manducabis solūmodo de floribus campi. ꝛ
carnē nō gustabis. ꝛ vinū nō bibes. sed solum
modo flores. Depcare altissimū sine itermissi
one. ꝛ veniā ꝛ loquar tecū. Et ꝓfectus sū sicut
dixit mihi in cāpū qui vocat᷑ ardath ꝛ sedi ibi i
floribus. Et de herbis agri māducaui. ꝛ facta
ē esca eaꝝ mihi in saturitatē. Et factū ē post di
es septē. ꝛ ego discūbebā supra fenū. ꝛ cor meū
iteꝝ turbabat᷑ sicut ante. Et apertū ē os meū. ꝛ
inchoaui dicere corā altissimo. ꝛ dixi. O dn̄e te
nobis ostendens ostēsus ē p̄ribus nr̄is in de
serto: qđ nō calcat᷑ ꝛ infructuoso: qñ erant exe
untes de egypto. ꝛ dicēs dixisti. Tu israel audi
me. ꝛ semen iacob intende sermonibus meis.
Ecce eni ego semino in vobis legē meā. ꝛ faci
et in vobis fructū. ꝛ glorificabimini in eo ꝑ se
culū. Nā patres nostri accipiētes legē non ser
uauerūt. ꝛ legittima mea non custodierūt. ꝛ fa
ctus ē fructus legis nō parēs. Nec eni poterat
qm̄ tuus erat. nā q acceperūt. pierūt nō custodi
entes qđ i eis seminatū fuerat. Et ecce cōsuetu
do ē. vt cū acceperit terra semē. vel nauē mare
vel vas aliqđ escā vel potū: cū fuerit extermina
tū id in quo seminatū ē vel in qđ missū ē simul
id qđ seminatū vel missū ē, vel q̄ suscepta sūt ex
terminant᷑ ꝛ suscepta iā nō manent apud nos.
Sed nobis sic nō factū ē. Nos qdē q legē acce
pimus peccantes piuim⁹ ꝛ cor nr̄m qđ suscepit
eā. nā lex nō perijt. sed pmāsit i suo labore. Et
cū loqrer hec in corde meo. respexi oculis meis
ꝛ vidi mulierē in dextera parte. Et ecce hec lu
gebat ꝛ plorabat cū voce magna. ꝛ aīo dolebat
valde. ꝛ vestimēta ei⁹ discissa. ꝛ cinis sup caput
eius. Et dimisi cogitatus in qbus erā cogitans
ꝛ cōuersus sū ad eam. ꝛ dixi ei. Vt quid fles. ꝛ
quid doles animo. et dixit ad me. Dimitte me
dn̄e meus vt deflēā me. ꝛ adijciā dolorem: qm̄
valde amara sū animo. ꝛ humiliata sum valde
Et dixit ei. Quid passa es. Dic mihi. Et dixit
ad me. Sterilis fui ego famula tua ꝛ non pepe
ri habēs maritū annis triginta. Ego eni ꝑ sin
gulas horas. ꝛ per singulos dies ꝛ annos tri
ginta hos. depcor altissimū nocte ac die. ꝛ factū
ē post triginta annos exaudiuit me deus ancil
lā tuā: ꝛ vidit humilitatē meā ꝛ attēdit tribula
tiōi mee. ꝛ dedit mihi filiū. Et iocūdata sū sup
eū valde ego. ꝛ vir me⁹ ꝛ oēs ciues mei. ꝛ ho
norificabam⁹ valde forte. Et nutriui eū cū labo
re multo. ꝛ factū ē cū creuisset ꝛ venisset accipe
vxorē: feci diē epuli. ¶ X

Et factū est cū introisset filius meus in
thalamo suo: cecidit ꝛ mortuus est. et
euertimus omnes lumina. Et surrexe
rūt oēs ciues mei ad cōsolandū me. ꝛ quieui vs
q̄ȝ in aliū diē. vsq̄ȝ nocte. ꝛ factū est cū omnes q
euissent vt me cōsolarent᷑ vt quiescerē ꝛ surrexi
nocte ꝛ fugi ꝛ veni sicut vides in hoc campo. ꝛ
cogito iā nō reuerti in ciuitatē: sed hic cōsistere. ꝛ
neq̄ȝ māducare neq̄ȝ bibere: sed sine intermissi
one lugere ꝛ ieiunare vsq̄ȝ dū moriar. ꝛ dereli
qui sermones i qb⁹ erā. ꝛ rn̄di cū iracūdia ad eā.
ꝛ dixi. Stulta sup oēs mulieres: nō vides lu
ctū nr̄m ꝛ q̄ nobis contingūt. Qm̄ syon mater

nostra. omni tristicia ɔtristatur. et humilitate humiliata est et luget validissime. Et nunc quoniam omnes lugemus et tristes sumus. quoniam omnes contristati sumus: tu autem ɔtristaris in vno filio. Interroga. n. terram et dicet tibi. quoniam hec est que debeat lugere casum tantorum super eam germinantium. Et ex ipsa ab initio omnes nati et alij venient. Et ecce pene omnes in perditionem ambulant et exterminium fit multitudo eorum. Et quis ergo debet lugere magis: nisi hec que tam magnam multitudinem perdidit quam tu que pro vno doles. Si autem dicis mihi: quoniam non est planctus meus similis terre: quoniam fructus ventris mei perdidi quem cum meroribus peperi et cum doloribus genui: terra autem secundum viam terre: abijtque in ea multitudo presens: quomodo euenit et ego tibi dico. Sicut tu cum labore pepisti sic et terra dat fructum suum homini ab initio ei qui fecit eam. Nunc ergo retine apud temetipsam dolorem tuum. et fortiter fer qui tibi contigerunt casus. Si. n. iustificaueris terminum dei et consilium suum: recipies in tempore et in talibus collaudaberis Ingredere ergo in ciuitatem ad virum tuum. Et dixit ad me. Non faciam neque ingrediar ciuitatem: sed hic moriar. Et apposui adhuc loqui ad eam. et dixi: Noli facere hunc sermonem: sed ɔsenti persuadenti. Quot enim casus syon? Consolare propter dolorem ierusalem. Vides. n. quoniam scificatio nostra deserta effecta est et altare nostrum demolitum est et templum nostrum destructum est. et psalterium nostrum humiliatum. et hymnus conticuit et exultatio nostra dissoluta est. et lumen candelabri nostri extinctum est. et archa testamenti nostri direpta est. et sancta nostra contaminata sunt. et nomen quod inuocatum est super nos pene prophanatum est et liberi nostri contumeliam passi sunt. et sacerdotes nostri succensi sunt. et leuite nostri in captiuitatem abierunt. et virgines nostre coinquinate sunt. et mulieres nostre vim passe sunt. et iusti nostri rapti sunt. et paruuli nostri perditi sunt. et iuuenes nostri seruierunt. et fortes nostri inualidi facti sunt. Et quod omnium maius signaculum syon: quoniam resignata est de gloria sua. Nam et tradita est in manibus eorum qui nos oderunt. Tu ergo excute tuam tristiciam multam. et depone abs te multitudinem dolorum vt tibi repropitietur fortis. et requiem faciet tibi altissimus: requietionem laborum. Et factum est cum loquebar ad eam: facies eius fulgebat subito et species: coruscus fiebat visus eius vt essem pauens valde ad eam. et cogitarem quid esset hoc. Et ecce subito emisit sonitum vocis magnum timore plenum: vt commoueretur terra a mulieris sono. Et vidi. et ecce amplius mulier non comparebat mihi: sed ciuitas edificabatur et locus demonstrabatur de fundamentis magnis et timui et clamaui voce magna. et dixi Vbi est huriel angelus qui a principio venit ad me Quoniam ipse me fecit venire in multitudine in excessu mentis huius Et factus est finis meus in corruptionem et oratio mea in improperium. Et cum essem loquens ego hec: ecce venit ad me et vidit me. Et ecce eram positus vt mortuus et intellectus meus alienatus erat Et tenuit dexteram meam et confortauit me. et statuit me super pedes meos. et dixit mihi Quid tibi est et quare conturbatus est intellectus tuus et sensus cordis tui. et quare conturbaris. Et dixi. Quoniam dereliquisti me. Et ego quidem feci secundum sermones tuos et exiui in campum et ecce vidi et video quod non possum enarrare. Et dixit ad me. Sta vt vir: et commouebo te. Et dixi: Loquere domine meus tu in me: Noli me derelinquere vt non frustra moriar: quoniam vidi que non sciebam: et audio que non scio. Aut nunquid sensus meus fallitur et anima mea supprematur? Nunc ergo deprecor te: vt demonstres seruo tuo de excessu hoc. Et respondit ad me. et dixit: Audi me: et doceam te. et dicam tibi de quibus times: quoniam altissimus reuelauit tibi mysteria multa. Vidit rectam viam tuam: quoniam sine intermissione contristabaris pro populo tuo. et valde lugebas propter syon Hic ergo intellectus visionis que tibi apparuit ante paululum. Quam vidisti lugentem inchoasti consolari eam: nunc iam speciem mulieris non vides. sed apparuit tibi ciuitas edificari et quoniam enarrabat tibi de casu filij. Hec absolutio est: hec mulier quam vidisti. hec est syon. et quoniam dixit tibi quam et nunc conspicies: vt ciuitatem edificatam. Et quoniam dixit tibi quia sterilis fuit annis triginta. propter quod erant anni. s. triginta quoniam non erat in ea adhuc oblatio ablata. Et factum est post annos triginta edificauit salomon ciuitatem et obtulit oblationes: tunc fuit quando peperit sterilis filium Et quod ibi dixit: quoniam nutriuit eum cum labore: hoc erat habitatio in hierusalem Et quoniam dixit tibi quia filius meus veniens in suo thalamo mortuus esset et ɔtigisset ei casus: hoc erat que facta est ruina hierusalem. Et ecce vidisti similitudinem eius. et quoniam filium lugeret: inchoasti ɔsolari eam. et de his que contigerunt hec erant tibi aperienda: Et nunc videt altissimus quoniam ex animo ɔtristatus es. et quoniam ex toto corde pateris pro ea ondit tibi claritatem glorie eius et pulchritudinem decoris eius. Propterea. n. dixit tibi vt maneres in campo vbi domus non est edificata. Sciebam. n. ego quoniam altissimus incipiebat tibi ostendere hec: propterea dixi tibi vt venires in agrum vbi non est fundamentum edificij. Nec. n. poterat opus edificij hominis sustineri in loco vbi in

cipiebat altissimi ciuitas ondi. Tu ergo noli timere neq; expauescat cor tuum s; ingredere et vide splendore et magnitudine edificij: quantum capax est tibi visu oculorum videre. et post hec audies quantum capit auditus aurium tuarum audire. Tu.n. btus es pre multis. et vocatus es apud altissimum: sicut et pauci. Nocte aut que in crastinum futura est manebis hic et ondet tibi altissimus eas visio nes sup mora que faciet altissimus his q habitant sup terra a nouissimis dieb. Et dormiui illa noctem et alia: sicut dixerat mihi.

¶ XI

Et vidi somnium. et ecce ascendebat de mari aquila cui erat duodecim ale pennarum. et capita tria. Et vidi. et ecce expandebat alas suas in oem terra. et oes venti celi insufflabat in ea et colligebant. Et vidi de penis eius nascebant contrarie penne. et ipse fiebant in pennaculis minutis et modicis. Na capita eius erat quiescentia. et dimidiu caput erat maius aliorum capitum: sed ipsa quiescebat cum eis. Et vidi et ecce aquila volauit in penis suis. et regnauit super terra et sup eos q habitat in ea. Et vidi quoniam subiecta erant ei oia sub celo et nemo illi contradicebat: neq; vnus de creatura que est sup terra. Et vidi et ecce surrexit aqla super vngues suos. et misit voce penis suis dicens: Nolite oes sil vigilare dormite vnusquisq; in loco suo. et per tempus vigilate. Capita autem in nouissimo seruent. Et vidi. et ecce vox no exibat de capitibus eius: sed de medietate corporis eius. Et numeraui contrarias penas eius. et ecce ipse erant octo. Et vidi: et ecce a dextera parte surrexit vna pena et regnauit sup oem terra. Et factu est cum regnaret venit ei finis. et no apparuit locus eius: et sequens exurrexit et regnabat. Ipsa multu tenuit tempus. Et factu est cu regnaret. et veniebat finis eius vt non appareret sicut prior. et ecce vox emissa est illi dices: Audi tu que tanto tpe tenuisti terram Hec annuncio tibi anteq; incipias no apparere. Nemo post te tenebit tempus tuu: s; nec dimidium eius. Et leuauit tertia et tenuit pncipatum sicut et priores. et no apparuit et ipsa. Et sic contingebat oibus alijs singillatim pncipatu gerere. et iterum nusq; coparere. Et vidi et ecce in tpe sequetes pene erigebant a dextera pte vt tenerent et ipse pncipatu. et ex his erat que tenebant: s; tn statim no coparescebat. na et aliq ex eis erigebant: s; no tenebat pncipatu. Et vidi post hec. et ecce coparauerut duodecim pene et duo pennacula. et nihil superat in corpe aqle nisi duo capita quiescetia et sex pennacula. Et vidi: et ecce sex pennaculis diuise sut due. et manserut sub capite q est ad dextera pte. Na quattuor manserunt in oco suo. Et vidi: et ecce hec subalares cogitabat se erigere. et tenere pncipatus. et vide et vna erecta est sed stati no coparuit. et secude velotius q priores no copauerunt. et vidi: et ecce due que supauerut apud semetipas cogitabant et ipse regnare. et in eo cu cogitaret: ecce vnum quiescentium capitum qd erat medium euigilabat. Hoc.n. erat duorum capitum maius. Et vidi quoniam copleta sut duo capita secu. et ecce couersum est caput cu his qui cum eo erant. et comedit duas subalares que cogitabat regnare. Hoc at caput pcoterruit oem tra. et dnabatur in ea his q habitat terra cu labore multo. et potentatu tenuit orbis trarum sup oes alas que fuerut. et vidi post hec et ecce mediu caput subito no comparuit. et hoc sicut ale. Supauerut aut duo capita: que et ipsa siliter reguerut sup terra: et sup eos q bitat in ea et vidi: et ecce deuorauit caput a dextera parte illud qd a leua. et audiui voce dicentem mihi. Conspice cotra te. et considera quod vides. et vidi: et ecce sicut leo cocitatus de silua rugiens et vidi quoniam emittebat vocem hois ad aquila. et dixit dicens: Audi tu et loquar ad te. et dicit altissimus tibi. Nonne tu es qui superasti de quattuor aialibus que fecera regnare i seculo meo. et vt p eos veniret finis temporum eorum. Et quartus venies deuicit oia aialia que trasierut. et potetatu tenuit seculu cu tremore multo. et oem orbe cum labore pessimo. et inhabitauit tot tpibus orbe terrarum cu dolo. Et iudicasti terram no cu veritate Tribulasti eni masuetos. et lesisti quiescentes. et dilexisti medaces. et destruxisti habitationes eorum q fructificabat. et humiliasti muros eorum q te no nocuerut. Et ascendit ptumelia tua ad altissimu. et supbia tua ad forte. Et respexit altissimus supba tpa. et ecce finita sunt. et scelera eius copleta sut. Propterea no appareas tu aqla et ale tue horribiles. et penacula tua pessima. et capita tua maligna. et vngues tui pessimi. et oe corpus tuu vanu. vti refrigeret ois terra. et reuertat liberata de tua vi. et speret iudicium et miam eius q fecit ea.

¶ XII

Et factu est du loqueret leo verba hec ad aquilam. et vidi. et ecce q superauerat caput. et non compuerut quattuor ale ille que ad eu transierut et recte sut vt regnarent. et erat regnum eorum exile. et tumultu plenu. Et vidi: et ecce ipa apparebat. et oe corpus aquile incendebat. et expauescebat valde. et ego a tumultu et excessu mentis. et a magno timore vigilaui. et dixi spiritui meo. ecce tu prestitisti mi

bi hoc in eo ꝙ scrutaris vias altissimi. Ecce ad
huc fatigatus sum animo. τ spū meo inualidꝰ
sum valde. τ nec modica est in me virtꝰ a mul-
to timere q̄z expaui nocte hac. Nunc ergo ora-
bo altissimū: vt me confortet vsq̄z in finem. Et
dixi: Dn̄ator dn̄e si inueni gratiā ante oculos
tuos. τ si iustificatus sū apud te p̄ multis. et si
certe ascēdit depcatio mea ante faciē tuam: cō-
forta me. τ ondē seruo tuo mihi interp̄tationē
τ distinctionē visus horribilis huiꝰ vt plenissi-
me cōsoleris aiā meā. Dignū .n. me habuisti
ondere mihi tēpoꝝ nouissima. Et dixit ad me
Hec est interpretatio visionis huiꝰ. Aquilam
quā vidisti ascendentē de mari: hoc est regnū
qđ visū ē in visiōe danieli fratri tuo. Sȝ nō est
illi interp̄tatū: qm̄ ego nūc tibi interp̄tor. Ecce
dies veniūt. τ exurget regnū sup terrā. et erit
timor acrior oiū regnoꝝ que fuerūt ante eū
Regnabūt aūt in ea reges duodecim vnꝰ post
vnū. Nā secūdus incipiet regnare: et ipse te-
nebit ampliꝰ tēpꝰ p̄ duodecim. Hec ē interp̄ta
tio duodecim alaꝝ q̄s vidisti. Et quam vidisti
vocē q̄ locuta ē nō de capitibꝰ eiꝰ exeuntem: sed
de medio corpe eiꝰ: hec ē interp̄tatio. Qm̄ pꝰ
tēpus regni illiꝰ nascēt̄ ꝯtētiōes nō modice. et
piclitabit̄ vt cadat τ nō cadet tūc: sȝ iteꝝ consti
tuet̄ in suū initiū. Et quoniā vidisti subalares
octo coherētes alis eius: hec ē interp̄tatio. Ex
urgent in ipso octo reges quoꝝ erūt tp̄a leuia τ
anni citati. τ duo qdē ex ipsis perient. Appro-
pinquāte aūt tp̄e medio: quattuor seruabunt̄ in
tp̄e: cū incipiet appropinqre tēpꝰ eius vt finiat̄
Duo xo in finē seruabunt̄ Et qm̄ vidisti tria
capita quiescētia. hec ē interp̄tatio. In nouissi
mis eiꝰ suscitabit altissimꝰ tria regna. τ reuoca
bit in ea multa τ dn̄abūt terrā. τ q habitāt in ea
cū labore multo sup oēs qui fuerunt ante hos.
Propter hoc ipsi vocati sunt capita aqle. Isti
eni erūt q recapitulabūt impietates eiꝰ. τ q pfi
cient nouissima eius. Et qm̄ vidisti caput ma-
ius nō apparēs. hec ē iterp̄tatio eiꝰ. Qm̄ vnꝰ
ex eis sup lectū suū moriet̄. τ tn̄ cum tormētis.
Nā duo q pseuerauerint: gladius eos come-
det. Vnius eni gladius comedet q cū eo: sȝ tn̄
hic gladio in nouissimis cadet. Et qm̄ vidisti
duas subalares traijciētes sup caput quod est
in dextera pte. hec ē interp̄tatio. Hi sūt q̄s cō
seruauit altissimꝰ in finē suū: hec ē regnū exile
τ turbatiōis plenū. Sic vidisti et leonē quē vi
disti de silua euigilantē et rugientē et loquentē
ad aqlā et arguētē eā et iniusticias ipsiꝰ p oēs
sermōes eius sicut audisti: hic ē vc̄tꝰ quē sua-
uit altissimꝰ in finē ad eos τ impietates ipsoꝝ
τ arguet illos τ incutiet corā ipsis scerptiones
coꝝ. statuet .n. eos in iudiciū viuos. τ erit cum
arguerit eos: tunc corripiet eos. Nā residuum
ppl'm meū liberabit cū miseria. qui saluati sunt
sup fines meos. τ iocundabit eos q̄adusq̄z ve-
niet finis dies iudicij de quo locutus sū tibi ab
initio. Hoc somniū qđ vidisti. τ he interpreta
tiōes. Tu g̃ solꝰ dignꝰ fuisti scire altissimi secre
tū hoc. Scribe ergo oia ista in libro q̄ vidisti. τ
pone ea in loco abscondito. τ docebis ea sapiē
tes de populo tuo: quoꝝ corda scis posse cape
re τ suare secreta hec Tu aūt adhuc sustine hic
alios dies septē vt tibi ostendat̄ quicquid visū
fuerit altissimo ostendere tibi. Et pfectus est a
me. Et factū ē cū audisset ois ppl's qm̄ pertran
sierūt septē dies. τ ego nō fuissem reuersus in
ciuitatē. τ cōgregauit se ois a minimo vsq̄z ad
maximū. τ venit ad me. τ dixerunt mihi: dicen
tes. Quid peccauimus tibi τ qd iniuste egimꝰ
in te qm̄ derelinquens nos: sedisti in loco hoc?
Tu .n. nobis superes solus ex oibus ppl'is sic
botrus de vinea. τ sicut lucerna in loco obscu-
ro τ sicut portus τ nauis saluata a tempestate.
Aut nō sufficiūt nobis mala q̄ cōtingunt? Si
ergo tu nos derelinq̄ris: quāto nobis erat me
lius si essemꝰ succēsi τ nos cū incēdio syō. Nec
eni nos sumꝰ meliores eoꝝ q ibi mortui sunt.
Et plorauerunt voce magna. Et rn̄di ad eos
τ dixi: Confide israel. τ noli tristari tu domus
iacob. Est eni memoria vestra corā altissimo.
τ fortis nō ē oblitꝰ vestri in tēptatiōe. Ego eni
nō derelīq vos neq̄z excessi a vobis: sȝ veni in
hūc locū vt depcarer p desolutiōe syon: vt q̄re
rē miam p humilitate scificatiōis vr̄e. Et nūc
ite vnusq̄sq̄z vr̄m in domū suā. τ ego veniā ad
vos post dies istos. Et pfectꝰ ē ppl's sicut dixi
ei in ciuitatē. Ego aūt sedi in cāpo septē diebꝰ
sicut mihi mandauit. τ māducabā de floribus
solūmodo agri: de herbis facta est esca mihi in
diebus illis. ¶ XIII

ET factū est post dies septē. τ somniaui
somniū nocte. Et ecce de mari ventus
exurgebat. vt cōturbaret omnes fluctꝰ
eius. Et vidi. τ ecce cōualescebat ille homo cū
milibus celi. τ vbi vultū suū vertebat vt consi
deraret. tremebat oia que sub eo videbant̄. et
vbicunq̄z exiebat vox de ore eiꝰ ardescebāt oēs
qui audiebant voces eius. sicut qescit terra qn̄
senserit ignē. Et vidi post hec. τ ecce cōgrega-
bat̄ multitudo hoīuȝ q̄ꝝ nō erat numerꝰ de q̄t-
tuor vētis celi: vt debellarēt hoiem q ascende-

rat de mari. Et vidi. et ecce sibimetipsi sculpse
rat monte magnu. et volauit super eu Ego aut
quesiui videre regione vel locu vnde sculptus
esset mons. et non potui. Et post hec vidi. et ec
ce oes qui cogregati sut ad eu vt expugnaret eu
timebant valde: tn audebat pugnare. Et ecce
vt vidit impetu multitudinis venietis non le/
uauit manu sua. ne frameam tenebat. neqz ali/
quod vas bellicosu: nisi solumodo vt vidi: qm
emisit de ore suo sicut flatum ignis. et de labijs
eius spus flamme. et lingua eius emittebat scin
tillas et tempestates et comixta sut omnia simul
hic flatus ignis et spus flame et multitudo tem
pestatis. et concidit super multitudine in impe
tu que parata erat pugnare. et succendit omnes
vt subito nihil videret de inumerabili multitu
dine nisi solumodo puluis et fumi odor. Et vi
di: et extimui. Et post hec vidi ipsum hominez
descendete de monte. et vocate ad se multitudi
nem aliam pacifica. et accedebat ad eum vult9
hoim multorum quorudam gaudetiu: quorudam tri
statiu: aliq vero alligati. aliq adducetes ex eis q
offerebant. Et egrotaui a multitudine pauo/
ris. et expergefactus su. et dixi. Tu ab initio de
monstrasti seruo tuo mirabilia hec. et dignum me
duxisti vt susciperes depcatione mea. et nuc de/
monstra mihi adhuc interptatione somnij h9.
Sic. n. existimo in sensu meo: ve qui derelicti
fuerut in dieb9 illis. Et multo plus venis q no
sunt derelicti. Qui eni no sunt derelicti: tristes
erant. Intelligo nunc que sunt reposita in no/
uissimis dieb9. et occurreret eis: sz et his q dere
licti sunt. Propter hoc venerut. n. in pericula
magna. et necessitates mltas: sicut ondut sonia
hec. Attame facili9 e piclitate venire in huc. qz
pertrasire sicut nubem a seculo. et nuc videre q
cotingut in nouissimo. Et rndit ad me. et dixit
Et visionis interptatione dica tibi. et de quib9
locut9 es adaperia tibi. Qm de his dixisti q de
relicti sut: hec e interptatio. Qui aufert pericu
lum illo tpe: hic se custodiuit. Qui periculo in
ciderut: hi sut q hnt opa et fidem ad fortissimu.
Scito ergo: qm magis btificati sunt qui dereli
cti: sup eos qui mortui sunt. De interpretatio
nes visiois. Quia vidisti viru ascendete de cor
de maris: ipse e que oseruat altissim9 mltis te/
porib9: q p semetipsu liberabit creatura sua. et
ipse disponet qui derelicti sut. Et qm vidisti de
ore eius exire vt spm et ignem et tempestatez: et
qm non tenebat framea: neqz vas bellicosum:
corrupit. n. impet9 ei9 multitudine que venerat
expugnare eu: hec est interptatio. ecce dies ve/
niut qn incipiet altissim9 liberare eos q sup tra
sut. et veniet inexcessu metis sup eos q inhabitat
terra. et alij alios cogitabunt debellare: ciuitas
ciuitate. et locus locu: et ges aduersus gente re
gnu aduersus regnu. et erit cu fient hec. et con/
tingent signa q ante ostedi tibi. et tunc reuelabi
tur filius me9: que vidisti vt viru ascendentez
et erit qn audierint oes getes voce ei9. et dere/
liquet vnusqsqz in regione sua bellum suuz qd
habet ad alterutru. et colliget in vnu multitudo
inumerabilis sicut voletes venire et expugna
re eu. Ipse aut stabit sup cacume montis syon
Syon aut veniet: et ondet oibus parata et edi/
ficata sicut vidisti monte sculpi sine manibus
Ipse aut filius meus arguit q aduenerunt gen
tes impietates eorum has q teptasti appropinqua
uerut ppter mala cogitamenta eoru et crucia/
meta quib9 incipient cruciari: q assimilate sunt
flame. et perdet eos sine labore. per lege q igni
assimilata est. et qm vidisti eu colligentem ad se
alia multitudine pacificaz: he sut decem trib9 q
captiue facte sunt de terra sua in diebus osee re
gis que captiuu duxit salmanasar rex assyriorum
et transtulit eos trans flume. et translati sunt in
terra alia. Ipsi aut sibi dederut consiliu hoc vt
derelinqueret multitudine gentiu. et pficiscere
tur in vlteriore regionez vbi nuqz inhabitauit
gen9 humanu. vel ibi obseruare legittima sua
q no fuerat seruates in regioe sua. Per introi
tus aut angustos fluminis eufrate introierunt
Fecit eni eis tuc altissim9 signa. et statuit venas
fluminis vsqz q trasiret. Per ea eni regionez
erat via multa itineris anni vni9 et dimidij: naz
regio illa vocat arsareth. Tuc inhabitauerunt
ibi vsqz in nouissimo tpe. et nunc iterum cum cepe
rint venire iterum altissimus statuet venas flumi
nis vt possint transire: ppter hec vidisti multi
tudine cu pace. Sed et q derelicti sut de populo
tuo: hi sut q inueniunt intra terminu meu. Fa
ctu erit g qn incipiet pdet multitudine earum q col
lecte sut getes: pteget eos q supauerut pplm. et
tunc ostedet eis multa plurima portenta. et dixi
ego. Dnator dne hoc mihi onde. ppter qd vi/
di viru ascedetem de corde maris. et dixit mihi
Sic no potes hec vel scrutari vel scire q sut in
pfudo maris: sic no poterit qsqz sup terra vide
filiu meu vel eos q cu eo sut nisi in tempore diei
Hec e interptatio somnij qd vidisti. et ppter
qd illuminat9 es hic solus. Dereliqsti. n. tua: et
circa meaz vacasti lege et qsisti. Vita eni tuam
disposuisti sapia et sensu tuum vocasti matrem
et ppter hoc ostedi tibi merces apud altissimu.

Erit.n.post alios tres dies. ad te alia loqr. et ex
ponã tibi grauia et mirabilia. Et pfectus sũ et
transij in campũ: multũ glorificãs et laudans al
tissimũ d mirabilibus q p tẽpus faciebat. et qm
gubernat ipm et q sunt in tpibus illata. Et sedi
sibi tribus diebus. ¶ XIIII.

Et factũ est tertio die: et ego sedebam su
per quercu Et ecce vox exiuit ptra me
de rubo: et dixit. Esdra esdra. Et dixi
Ecce ego dñe. Et surrexi sup pedes meos. Et
dixit ad me. Reuelans reuelatus sum super ru
bũ: et locutus sũ moysi qñ populus meus fuie
bat in egypto: et misi eũ et eduxi populũ meum
de egypto: et adduxi eũ super montẽ syna. et de
tinebam eũ apud me diebus multis: et enarra
ui ei mirabilia multa. et oñdi ei tempoꝝ secreta
ꝛ finẽ: ꝛ pcepi ei dicens. Hec in palam facias
vba: ꝛ hec abscondes. Et nunc tibi dico. signa
q demonstraui: ꝛ somnia q vidisti: ꝛ interpreta
tiones qs tu vidisti in corde tuo: repone ea. tu.
n. recipieris ab oĩbus: puerteris residuus cũ
psilio meo ꝛ cũ filibus tuis vsqꝫ quo finiant tpa
Quoniã seculum pdidit iuuentutem suã ꝛ tpa
appropinquãt senescere. Duodeci.n. ptib diui
sũ est seculũ: ꝛ transierũt ei decima ꝛ dimidiũ
decime ptis: supsunt aũt ei post mediũ decime
ptis. Nũc ergo dispone domũ tuam. ꝛ corripe
pplm tuũ ꝛ psolare hũiles eorũ: ꝛ renuncia iam
corruptele: ꝛ dimitte abs te mortales cogitatiões
ꝛ pijce abs te pondera humana: ꝛ exue te iã in
firmam naturã: ꝛ repone in vnã ptẽ molestissi
ma tibi cogitamenta: ꝛ festina trãsmigrare a tẽ
poribus his. Que.n. vidisti nũc ptigisse mala:
iteꝝ hoꝝ deteriora faciẽt. Quantũ.n. inualidũ
fiet seculũ a senectute: tantũ multiplicabunt sup
inhitantes mala. Prolõgauit.n. se magis veri
tas ꝛ appropinquit mendaciũ. Iam.n. festinat
venire quã vidisti visionẽ. Et rñdi: ꝛ dixi corã
te dñe. Ecce.n. ego abibo sicut precepisti mihi.
ꝛ corripiam pñtem pplm. Qui aũt iterum nati
fuerint qs cõmouebit. Positũ est ergo seculũ i
tenebris: ꝛ q inhitant in eo sine lumie. Qm lex
tua incẽsa est, pter qd nemo scit q a te facta sunt
vel q incipiẽt opa. Si.n. iueni in te gratiã: imit
te in me spm meũ: ꝛ scribã oẽ qd factũ est i secu
lo ab initio q erant in lege tua scripta vt possint
hoies iuenire semitam: ꝛ q voluerint viuere in
nouissimis viuant. Et rñdit ad me. ꝛ dixit. Va
dens pgrega populum: ꝛ dices ad eos: vt non
qrant te diebus qdraginta. Tu aũt prepara tibi
buxos multos: et accipe tecũ saream: dabriam se
lemiam: echanũ et asiel qnqꝫ hos: qui pati sunt
ad scribendũ velociter. Et venies huc. ꝛ ego
accẽdam in corde tuo lucernam intellectus: que
non extinguetur quoadusqꝫ finiantur que inci
pies scribere. Et tunc perfectis quedam palam
facies. quedam sapientibus abscõse trades. In
crastinũ enim hac hora incipies scribere. Et p
fectus sum sicut mihi precepit. ꝛ cõgregaui om
nem populum. ꝛ dixi. Audi israel verba hec.
Peregrinati sunt patres nostri ab initio i egy
pto. ꝛ liberati sunt inde. ꝛ accepe rũt legem vite
quã nõ custodierunt. quã et vos post eos trãs
gressi estis. ꝛ data est vobis terra in sortem. et
terra syon. ꝛ patres vestri ꝛ vos iniquitatẽ fe
cistis. ꝛ non seruastis vias quas precipit vobis
altissimus. ꝛ iustus iudex cum sit abstulit a vo
bis in tempore quod donauerat. Et nunc vos
hic estis. ꝛ fratres vestri introrsũ vestrum sunt
Si g imperaueritis sensui vro. ꝛ erudieritis cor
vestrũ viui cõseruati eritis. ꝛ post mortẽ miam
psequemini. Iudiciũ eni post mortem veniet.
qñ iteꝝ reuiuiscem. ꝛ tũc iustoꝝ noia parebũt
ꝛ impioꝝ facta ostẽdent. Ad me igit nemo ac
cedat nũc: neqꝫ reqrat me vsqꝫ dies quadragin
ta. Et accepit qnqꝫ viros sicut mãdauit mihi.
ꝛ pfecti sumus in cãpũ. ꝛ mãsimus ibi. Et fa
ctus sũ in crastinum. ꝛ ecce vox vocauit me. di
cens. Esdra aperi os tuũ. ꝛ bibe quo te pota
uero. Et apui os meũ. ꝛ ecce calix plen porri
gebat mihi. Hoc erat plenũ sicut aqua: color
aũt ei vt ignis similis. Et accepi ꝛ bibi. ꝛ i eo
cũ bibissem cor meũ cruciabat intellectu. ꝛ i pe
ctus meũ increscebat sapiẽtia. Nã spũs me cõ
seruabat memoria. Et apũ e os meũ. ꝛ non ẽ
clausũ amplius. Altissim dedit intellectũ qnqꝫ
viris. ꝛ scripserũt q dicebant excessiões noctis
quas nõ sciebãt. Nocte aũt mãducabãt panem
ego aũt per diẽ loquebar. ꝛ p noctẽ non tacebã
Scripti sũt aũt p quadraginta dies libri ducẽti
quattuor. Et factũ ẽ cũ cõpleuissent quadragin
ta dies: locut ẽ altissim. dicẽs. Priora q scri
psisti. in palam pone. ꝛ legant digni ꝛ indigni
nouissimos aũt septuaginta conseruabis. vt tra
das eos sapientibus de populo tuo. In his.n.
ẽ vena intellectus. ꝛ sapiẽtie fons. ꝛ scientie flu
mẽ. ꝛ feci sic. ¶ XV

Ecce loquere in aures plebis mee ser
mones pphetie quos imisero i os tuũ
dicit dñs ꝛ fac vt in charta scribãt. qm
fideles ꝛ veri sunt. Ne timeas a cogitatiõibus
aduersũ te: nec turbẽt te incredulitates dicentiũ
qm oĩs incredul i icredulitate sua morieт. Ec
ce ego induco dicit dñs sup orbẽ terrarũ mala,

gladiū ⁊ famē ⁊ mortē ⁊ interitū: ꝓpter qd̄ su/
per polluit iniqtas oēȝ terrā ⁊ adimpleta sunt
opa nociua illoꝝ. Propterea dic̄ dn̄s. Iā nō
silebo de impietatibꝰ coꝝ q̄ irreligiose agūt nec
sustinebo in his q̄ iniq̄ exercent. Ecce sanguis
innoxiꝰ ⁊ tristis clamat ad me. et aie iustoꝝ cla
mabāt pseuerāter. Uindicās vindicabo illos
dic̄ dn̄s. et accipiā oēm sanguinē innoxiū ex il/
lis ad me. Ecce ppl's meꝰ q̄si grex ad occisionē
ducit̄: iā nō patiar illū habitare in terra egypti:
sed educā eū in manu potēti et brachio excelso.
Et pcutiam plaga sicut prius: vt corrūpā oēm
terrā eius. Lugebit egyptus et fūdamēta eius
plaga verberata et castigatiōe quas inducet ei
deus. Lugebūt cultores opātes terrā qm̄ defi/
cient semina coꝝ ab vredine et grādine et a si/
dere terribili. Ue seculo et q habitant in eo: q2
appropinquit gladius ⁊ cōtritio coꝝ ⁊ exurget
gens sup gentē ad pugnā. ⁊ rūphea in māibꝰ
coꝝ. Erit. n. in ꝯstabilitio hoibꝰ. ⁊ alij alijs in
ualescētes nō curabūt regē suū ⁊ principes vie
gestoꝝ suaꝝ impotētia sua. Cōcupiscet. n. hō
in ciuitatē ire. ⁊ nō poterit. Propter supbiam
eni coꝝ ciuitates turbabūt̄: domꝰ exteret̄ hoies
metuēt. Nō miserebit̄ hō ꝓximū suū ad irritū
faciēdū domos coꝝ in gladiū. ad diripiendas
substantias coꝝ ꝓpter famē panis ⁊ tribulati/
onē multā. Ecce ego cōuoco dicit deus omnes
reges terre ad me verēdū q sunt ab oriēte ⁊ ab
austro: ab euro ⁊ a libano ad cōuertēdos in se:
⁊ reddē que dederūt illis. Sicut faciūt vsq3 ho
die electis meis: sic faciā ⁊ reddā in sinu coꝝ.
Hec dicit dn̄s deꝰ. Nō parcet dextera mea su
per peccātores: nec cessabit rūphea sup effūdētes
sanguinē innocuū sup terram. Exijt ignis ab
ira eius. ⁊ deuorauit fundamēta terre. et pecca
tores quasi stramē incēsum. Ue eis q peccāt ⁊
nō obfuāt mādata mea dicit dn̄s. Nō parcam
illis. Discedite filii a ptāte: nolite contaminare
sanctificationē meā: qm̄ nouit dn̄s oēs qui de/
linquūt in illū. Propterea tradidit eos i mortē
⁊ in occisionē. Iā. n. venerūt sup orbē terraꝝ
mala. ⁊ manebūt in illis. Nō. n. liberabit vos
deus ꝓpter qd̄ peccastis in eū. Ecce visio hor/
ribilis ⁊ facies illiꝰ ab oriēte. Et exiēt nationes
draconū arabū in curribus multis: ⁊ sic flatus:
coꝝ nūerus fert̄ sup terā: vt iā timeāt ⁊ trepidēt
oēs q illos audiēt carmonij insaniētes in ira ⁊
exiēt vt apri de silua. et aduenient in ꝟtute ma/
gna. et cōstabūt i pugnā cum illis. ⁊ vastabunt
portionem terre assyrioꝝ. Et post hec supual-
scēt dracones: natiuitatis sue memores. ⁊ con/
uerterēt se cōspirantes in virtute magna ad p/
sequēdos eos. Isti turbabūt̄ ⁊ silebūt in ꝟtu/
te illoꝝ. et ꝯuertēt pedes suos in fugā. et a ter/
ritorio assyrioꝝ subsessor obsidebit eos et cōsū
met vnū ex illis. et erit timor et tremor in exer/
citu illoꝝ. et ꝯtētio in reges ipsoꝝ Ecce nubes
ab oriēte et a septētrione vsq3 meridianū. et fa
cies earum horrida valde plena ire et procelle.
Et collident se inuicē. et collident sidus copio/
sum sup terrā et sidus illoꝝ. Et erit sanguis a
gladio vsq3 ad ventrē. et fimus hois vsq3 ad
substramen cameli Et erit timor et tremor mul
tus sup terrā: et horrebūt q videbūt iram illam
et tremor apphendet illos. Et post hec moue/
būt nimbi copiosi a meridiano et septētrione et
portio alia ab occidēte. Et superiualescēt venti
ab oriente. et recludēt eā. et nubē quā suscitauit
in ira. et sidus ad faciendā exterritationem ad
orientalē ventū et occidētē violabit̄. Et exaltā
bunt̄ nubes magne et valide plene ire et sidus
vt exterreāt oēm terrā. et inhabitātes eā. et in
fundēt sup oēm locū altū et eminētē sidus ter/
ribile. ignē et grandinē et rūpheas volātes et
aquas multas: vt etiā impleāt oēs cāpi. et oēs
riui plenitudine aquaꝝ multaꝝ. et demolietur
ciuitates et muros et mōtes: colles et ligna sil/
uaꝝ. et fenū pratoꝝ et frumenta coꝝ. Et transi
bunt cōstantes vsq3 babylonē et exterrent eaȝ
cōueniēt ad ipsam et circuibūt eā. et effundent
sidus et oēm iram sup eam. Et subibit puluis
et fumus vsq3 in celū. ⁊ oēs in circuitu lugebūt
eā. et q sub ea remāserint seruiēt his q exterrue
rūt. Et tu asia cōsors in spem babylonis et glo
ria psone eius: ve tibi misera: ꝓpter qd̄ assimi
lasti ei. et ornasti filias tuas in fornicatione ad
placendū et gloriādū in amatoribꝰ tuis q tecuȝ
cupierūt semp fornicari. Odibilē imitata es in
oibus opibus eius et in adinuētiōibꝰ eiꝰ ꝓpte/
rea dic̄ deus Immittā tibi mala viduitatē pau
pertatē et famē et gladiū et pestem ad deuastan
das domos tuas a violatiōe et morte et gloria
virtutis tue. Sicut flos siccabit̄ cū exurget ar/
dor q emissus ē sup te. infirmaberis vt paup/
cula plagata et castigata a mulieribꝰ vt nō pos/
sint te suscipe potētes et amatores. Nūqd ego
sic ꝣelabo te dicit dn̄s nisi occidisses electos me
os in omni tēpore exaltās percussionē manuū
et diceres sup mortē coꝝ cū inebriata esses ex/
orna spēm vultus tui. Merces fornicationis
tue in sinu tuo: ꝓpter hoc redditionē accipies
Sicut facis electis meis dic̄ dn̄s. sic faciet tibi
deꝰ et tradet te in malū. Et nati tui fame iteriēt

⁊ tu rumphea cades. ⁊ ciuitates tue cōterent̄. ⁊
oēs tui in cāpo gladio cadēt. Et q sunt in mon
tibus fame pibūt. ⁊ māducabūt carnes suas et
sanguinē bibent a fame panis ⁊ siti aque. In/
felix per maria venies. ⁊ rursū accipies mala.
Et in trāsitu allident ciuitatē occisam ⁊ exterrēt
aliquā portionem terre tue. ⁊ partē glorie tue
exterminabūt: rursum reuertētes cōuersaꝫ. Et
demolita eris illis pro stipula. ⁊ ipsi erunt tibi
ignis. ⁊ deuorabunt te ⁊ ciuitates tuas. terram
tuā ⁊ montes tuos: oēs siluas tuas ⁊ lignum
fructiferū igni cōburent: Filios tuos captiuos
ducēt. ⁊ censū tuū in p̄dā habebūt. ⁊ gloriaꝫ fa
ciei tue exterminabunt. ¶ XVI

Ve tibi babylon ⁊ asia: ve tibi egypte ⁊
syria. Precingite vos saccis ⁊ ciliciis
⁊ plangite filios vr̄os ⁊ dolete: qm̄ ap
propinquauit ꝯtritio vestra. Immissus ē vo/
bis gladius. ⁊ qs ē q auertat illū? Immissus ē
in vobis ignis. ⁊ qs ē q extinguat illum? Im
missa sūt vobis mala: ⁊ qs ē q repellat ea? Nū
qd repellet aliqs leonē esuriētē in silua: aut ex/
tinguet ignem in stipula mox qn̄ cepit ardere?
Nūqd repellet aliqs sagittam a sagittario forti
missam? Dn̄s fortis imittit mala. ⁊ qs est q re/
pellat ea. Exijt ignis ex iracūdia eius ⁊ quis ē
q extinguat eum? Coruscabit. ⁊ qs nō timebit
Tonabit. ⁊ quis nō pauebit? Dominꝰ cōmina
bit̄ ⁊ quis nō funditꝰ cōterent̄ a facie ipsiꝰ? Ter
ra tremuit ⁊ fundamēta eius: mare fluctuat de
ꝓfundo. ⁊ fluctus eius disturbabunt̄. ⁊ pisces
eius a facie dn̄i. ⁊ gloria v̄tutis eius: qm̄ fortis
dextera eius q̄ arcū tendit: sagitte eius acute q̄
ab ipso mittunt̄: nō deficiēt cū ceperint mitti in
fines terre. Ecce mittunt̄ mala et nō reuertent̄
donec veniant sup terraꝫ. Ignis succendit̄. et
nō extinguet̄ donec cōsumit fundamēta terre.
Queadmodū non redit sagitta missa a valido
sagittario: sic nō reuertent̄ mala que missa fue/
rint in terrā. Ve mihi: ve mihi. Quis me libe
rabit in illis diebus. Initiū dolorū et multi ge
mitus: initiū famis et multi interitus: initium
bellorū et formidabūt ꝑtātes initium maloꝝ et
trepidabūt oēs. In his quid faciā cū venerint
mala Ecce fames et plaga et tribulatio et angu
stia missa sunt flagella in emendatione et in his
oībus se nō ꝯuertēt ab iniqtatibꝰ suis: neqꝫ fla
gellorꝫ memores erunt semp. Ecce erit anno
vilitas sup terrā: sic vt putēt sibi esse directam
pacē. et tunc geminabūt mala super terrā: gla/
dius fames et magna cōfusio. A fame eni plu
rimi q inhabitāt terrā interirēt. et gladiꝰ p̄det

ceteros qui superauerint a fame. ⁊ mortui sicut
stercora ꝓijcient̄. ⁊ nō erit q ꝯsolet̄ eos. Dere
linquet̄. n. terra deserta. ⁊ ciuitates eiꝰ deijciēt̄
Nō derelinquet̄ qui colat terrā. ⁊ q seminet eā
Ligna dabunt fructus. ⁊ qs vindemiabit illa?
Uua matura fiet: ⁊ qs calcabit illam: Erit. n.
locis magna desertio. Cupiet. n. hō hoīem vi
dere: vel vocē eiꝰ audire. Relinquent̄. n. de ci
uitate decē. ⁊ duo de agro qui abscōderint se in
densis nemoribꝰ ⁊ scissuris petrarū queadmo/
dū dū derelinquūt in oliueto ⁊ singulis arbori
bus tres aūt q̄ttuor oliue: aut sic in vinea vin/
demiata racemi relinquūt̄ ab his q diligēter vi
neā scrutāt̄: sic relinquet̄ in diebꝰ illis tres aut
q̄ttuor scrutātibꝰ domos eoꝝ in rūphea. Et re/
linq̄t̄ terra deserta. ⁊ agri eiꝰ inueterabūt. et vie
eius. ⁊ oēs semite eiꝰ germinabūt spinas eo q
nō trāsiēt hoīes p eā. Lugebūt v̄gines nō ha
bentes sponsos: lugebūt mulieres nō habētes
viros. Lugebūt filie eaꝝ nō habētes adiutoriū
sponsi eaꝝ. In bello cōsumēt̄. ⁊ viri earum in
fame exterent̄. Audite vero ista. ⁊ cognoscite
ea serui dn̄i. Ecce verbum dn̄i: excipite illud: ne
dijs credatis de quibꝰ dic̄ dn̄s. Ecce appropin
quāt mala ⁊ nō tardāt. Queadmodū p̄gnans
cū parit in nono mēse filiū suū appropinquāte
hora ptꝰ eius an̄ horas duas vl̄ tres dolores cir
cūeūt ventrē eiꝰ. ⁊ ꝓdeūte infante de vētre nō
tardabūt vno puncto: sic nō morabūt̄ mala ad
ꝓdeundū sup terrā. ⁊ seculū gemet. et dolores
circūtenebunt illud. Audite verbū plebs mea.
Parate vos in pugnam: ⁊ in malis: sic estote
quasi aduene terre. Qui vēdit q̄si q fugiat. ⁊ q
emit q̄si q pditurꝰ. Qui mercat̄ q̄si q fructū nō
capiat. ⁊ q edificat q̄si nō habitaturꝰ: Qui semi
nat quasi q nō metet: sic ⁊ q vineā putat q̄si nō
vindemiaturꝰ. Qui nubūt sic quasi filios non
facturi. ⁊ q nō nubūt sic q̄si vidui ꝓpter qd' qui
laborāt sine cā laborāt. Fructꝰ eni illoꝝ alieni/
gene metent. ⁊ substātiā illoꝝ rapiēt. ⁊ domos
euertent ⁊ filios eoꝝ captiuabūt: qr in captiuita
te ⁊ fame generant natos suos. Et q negociāt̄
in rapina: quantū diu exornant ciuitates et do/
mos suas ⁊ possessiones ⁊ ꝑsonas suas: tanto
magis adçelabor eos sup pctā sua dicit domi/
nus. Quō celat̄ fornicaria mulierē idoneam ⁊
bonā valde: sic çelabit̄ iusticia iniquitatē cū ex/
ornat se. ⁊ accusat eā in facie cū venerit qui de/
fendat exquirentē oē pctm̄ sup terrā. Propte/
rea nolite similiari ei nec opibꝰ eiꝰ: qm̄ adhuc
pusillū. ⁊ tollet̄ iniqtas a terra. ⁊ iusticia regna
bit in vos. Non dicat pctōr se nō peccasse: qm̄

carbones ignis cõburet sup caput eiꝰ q dic nõ
peccaui corã deo ꝛ gloriã ipsiꝰ Ecce dñs cogno
scet oia opera hoiuꝫ. ꝛ adinuentiones illorũ ꝛ
cogitatiões illoꝝ ꝛ corda illoꝝ. Dixit enim fiat
terra ꝛ facta ẽ: fiat celũ ꝛ factũ est. Et in verbo
illiꝰ stelle fũdate sũt. ꝛ nouit numerũ stellarum
Qui scrutat abyssũ ꝛ thesauros illaꝝ. qui mẽ
sus ẽ mare ꝛ cõceptũ eiꝰ. Qui cõclusit mare in
medio aqꝝ. ꝛ suspẽdit terrã sup aqs vbo suo.
Qui extẽdit celũ q̃si camerã: sup aquas fũda
uit eũ. Qui posuit in deserto fontes aqꝝ. ꝛ sup
verticẽ montiũ lacus ad emittendũ flumina ab
eminẽti petra: vt portaret terrã. Qui finxit ho
minẽ. ꝛ posuit cor suũ in medio corporis ꝛ mi
sit ei spm vitã ꝛ intellectũ ꝛ spiramẽ dei omni
potentis q fecit oia. ꝛ scrutinat oia abscõsa in
abscõsis terre. Hic nouit adinuẽtionẽ vestrã.
ꝛ q̃ cogitatꝭ in cordibꝰ vr̃is peccãtes ꝛ volẽtes
occultare pctã vr̃a. Propter qd̃ dñs scrutinan
do scrutinauit oia opa vestra. ꝛ traducet vos
oẽs. ꝛ vos cõfusi eritis cuꝫ pcesserint pctã vr̃a
corã hoibꝰ. ꝛ iniqtates erunt q̃ accusatores sta
bũt in die illo. Quid facietis: aut quõ abscon
detis pctã vestra corã deo ꝛ angelis eiꝰ: Ecce
iudex deus timete eũ. Desinite a pctis vestris
ꝛ obliuiscamini iniqtates vr̃as iã agẽ eas i sem
piterno: ꝛ deꝰ educet vos et liberabit de oi tri
bulatiõe. Ecce. n. incẽdit ardor sup vos turbe
copiose ꝛ rapiẽt q̃sdã ex vobis ꝛ cibabũt idolis
occisos. ꝛ q cõsenserint eis erũt illis in derisũ m
ꝛ in improperiũ ꝛ in pculcationẽ. Erit. n. locꝭ
locꝰ. ꝛ in vicinas ciuitates exurrectio mlta sup
timẽtes dñm. Erũt q̃si insani. nemini pcentes
ad deripiẽdũ ꝛ deuastãdũ adhuc timẽtes dñm
qr deuastabũt ꝛ deripiẽt substãtias: ꝛ de domi
bus suis eos eijciẽt. Tũc parebit pbatio electo
rũ meoꝝ: vt auꝝ qd̃ pbat ab igne. Audite di
lecti mei dic dñs. Ecce absũt dies tribulatiõis.
ꝛ de his liberabo vos. Ne timeatꝭ nec hesitetꝭ
qm̃ deꝰ dux vester ẽ. Et q suat mãdata ꝛ pce
pta mea dic dñs deꝰ: ne ppõderent vos pctã
vestra: ne supeleuent se iniqtates vestre. Ve q
ꝯstringũt a pctis suis ꝛ obtegũt ab iniqtatibꝰ
suis queadmodũ ager cõstringit a silua ꝛ spi
nis tegit semita eiꝰ p quã nõ trãsit hõ. ꝛ exclu
dit. ꝛ mittitur ad deuoratiõe ignis.

Explicit liber Esdre tertiꝰ. Incipit plogꝰ
btĩ Hieronymi pbrĩ in librũ Thobie.

Chromatio et heliodoro epĩs.
Hieronymus presbyter in dño sa
lutem. Mirari non desino exactio
nis vestre instãtiã. Exigitis eñi vt
librũ chaldeo sermõe conscriptũ: ad latinũ sti
lum traham: librum vtiqꝫ tobie qnẽ hebrei de
cathalago diuinaꝝ scripturarum secantes: his
que agiographa memorant mãciparũt. Fe
ci satis desiderio vestro: nõ tamẽ meo studio.
Arguũt eñi nos hebreorũ studia. ꝛ imputant
nobis contra suũ canonẽ latinis auribus ista
transferre. Sed melius eẽ iudicãs pharisteoꝝ
displicere iudicio. ꝛ epoꝝ iussionibꝰ deseruire
institi vt potui. Et qr vicina ẽ chaldeoꝝ lingua
sermone hebraico: vtriusqꝫ lingue peritissimũ
loquacẽ reperiens: vnius diei laborẽ arripui.
ꝛ quicqd ille mihi hebraicis verbis expssit hoc
ego accito notario sermonibꝰ latinis exposui.
Orationibꝰ vestris mercedẽ huiꝰ opis cõpẽsa
bo cũ gratũ vobis didicero me qd̃ iubere estis
dignati complesse.

Explicit plogꝰ. Incipit liber Tobie. Ca. I

Tobias ex tribu
ꝛ ciuitate neptali q̃ ẽ in supe
rioribꝰ galilee sup naasõ pꝰ
viã q̃ ducit ad occidẽtẽ in si
nistro hñs ciuitatẽ sephet cũ
captꝰ eẽt in diebꝰ salmanasar
regꝭ assirioꝝ i captiuitate tñ positꝰ viã veritatꝭ
nõ deseruit. ita vt oia q̃ hre poterat q̃tidie cũ capti
uis fr̃ibꝰ q erãt ex eiꝰ gñe impartiret. Cũqꝫ eẽt
iunior oibus in tribu neptalim: nihil tñ puerile
gessit in ope. Deniqꝫ cũ irẽt oẽs ad vitulos au
reos quos hieroboã fecerat rex isrl̃. Hic solus
fugiebat consortia oium. ꝛ pgebat ad irlm ad
templũ dñi. ꝛ ibi adorabat dñm deũ israel: oia
pmitiua sua ꝛ decimas suas fideliter offerens.
ita vt in tertio ãno pselitꝭ ꝛ aduenis ministraret
oẽm decimationẽ. Hec ꝛ his silia sm legẽ dei
puerulus obsuabat. Cũ vero factꝰ fuisset vir.
accepit vxorem annã de tribu sua. genuitqꝫ ex
ea filiũ nomẽ suũ imponẽs ei: quẽ ab infantia
timere deũ docuit ꝛ abstinere ab oi pctõ. Igit
dũ p captiuitatẽ deuenisset cum vxore sua ꝛ fi
lio in ciuitatem niniuen cũ oi tribu sua. et cum
oẽs ederent ex cibis gentilium: iste custodiuit
aiam suã. ꝛ nunqꝫ cõtaminatꝰ est in escis eorũ.
Et qm̃ memor fuit dñi in toto corde suo: dedit
illi deus gratiaꝫ in cõspectu salmanasar regis
ꝛ dedit illi ptãtẽ quocũqꝫ vellet ire. habens li
bertatẽ q̃cũqꝫ facere voluisset. Pergebat. n. p
omnes qui erãt in captiuitate. ꝛ monita salutis
dabat eis. Cũ aũt venisset in rages ciuitatem
medoꝝ ꝛ ex his quibꝰ honoratus fuerat a rege
huisset decẽ talẽta argenti. ꝛ cũ in multa turba

generis sui gabelū egētē videret q erat ex tribu eius: sub cyrographo dedit illi memoratū pondus argēti. Post multū vo tpis mortuo salmanasar rege: cū regnaret sennacherib fili⁹ ei⁹ p eo. et filios israel exosos haberet in cōspectu suo: tobias quotidie pgebat p oēm cognationē suā. et psolabať eos: diuidebatqꝫ vnicuiqꝫ pro vt poterat de facultatib⁹ suis. Esuriētes alebat nudisqꝫ vestimēta pbebat. et mortuis atqꝫ occisis sepulturā sollicitus exhibebat. Deniqꝫ cū reuersus esset rex sennacherib fugiēs a iudea plagā quā circa eum fecerat deus ppt blasfemiam suaꝫ. et iratus multos occideret ex filijs israel: tobias sepeliebat corpa eoꝝ. At vbi nunciatū ē regi: iussit eū occidi. et tulit oēm substantiā eius. Tobias vo cū filio suo et cū vxore fugiens nudus latuit: qꝛ multi diligebant eum. Post dies vo qdragintaqnqꝫ occiderūt regē filij ipsius. Et reuersus ē tobias in domū suā oisqꝫ facultas eius restituta ē ei. ¶ II

Post hec vo cū eēt dies festus dñi et factū eēt prandiū bonum in domo tobie: dixit filio suo. Vade et adduc aliquos de tribu nr̄a timētes deū: vt epulenť nobiscuꝫ. Cūqꝫ abisset: reuersus nūciauit ei vnū ex filijs israel iugulatū iacere in platea. Statimqꝫ exiliens de accubitu suo: relinquēs prandiū ieiun⁹ puenit ad corp⁹: tollensqꝫ illud portauit ad domū suā occulte: vt dum sol occubuisset caute sepeliret eum. Cūqꝫ occultasset corpus: manducauit panē cū luctu et tremore: memorans illū sermonē quē dixit dñs per amos prophetam. Dies festi vestri cōuerteňt in lamentationē et luctū. Cū vero sol occubuisset: abijt et sepeliuit eū. Arguebant aūt oēs pximi ei⁹. dicētes: Iā hui⁹ rei cā interfici iussus es et vix effugisti mortis imperium. ⁊ iterum sepelis mortuos: Sed tobias plus timens deū qꝫ regem rapiebat corpora occisorum et occultabat i domo sua et medijs noctib⁹ sepeliebat ea. Cōtigit aūt ē vt qdā die fatigat⁹ a sepultura veniens domū iactasset se iuxta parietē et obdormisset et ex nido hirundinū dormiēti illi: calida stercora inciderent super oculos eius: fieretqꝫ cecus. Hanc aūt tēptationē ideo pmisit dñs euenire illi: vt posteris dareť exemplū patiētie eius: sicut et sancti iob. Nā cū ab infantia sua semp deū timuerit et mādata ei⁹ custodierit: nō ē ptristatus ꝯ deū q plaga cecitatꝭ euenerit ei: sed imobilis i dei timore pmāsit: agēs grās deo oib⁹ diebus vite sue. Nā sicut btō iob insultabant reges: ita isti parētes et cognati ei⁹ irridebāt vitam eius dicētes. Vbi ē spes tua. p qua elemosynas ⁊ sepulturas faciebas. Tobias vero increpabat eos. dicens. Nolite ita loq: qm̄ filij sanctoꝝ sum⁹. ⁊ vitā illā expectam⁹ quā de⁹ daturus ē his q fidē suā nūqꝫ mutant ab eo. Anna vo vxor ei⁹ ibat ad op⁹ textrinum q̄tidie. ⁊ de labore manuū suaꝝ victū quē ꝯsequi potuisset deferebat. Vnde factū est: vt hedū capraꝝ accipiēs. detulisset domi. Cui⁹ cū vocem balātis vir eius audisset. dixit. Videte ne forte furtiuus sit. Reddite eū dñis suis. qꝛ nō licet nobis aut edere ex furto aliqd aut ꝯtingere. Adhuc vxor ei⁹ irata rñdit. Manifeste vana facta est spes tua. et elemosyne tue mō appuerūt. Atqꝫ his et alijs huiusmodi verbis exprobrabat ei. ¶ III

Tunc tobias ingemuit. ⁊ cepit orare cū lachrymis. dicens. Iustus es domine et omnia iudicia tua vera sūt. ⁊ omnes vie tue mia ⁊ veritas et iudiciū. Et nūc domine memor esto mei. et ne vindictam sumas de peccatis meis: neqꝫ reminiscaris delicta mea vel parentū meoꝝ. Qm̄ nō obediuim⁹ p̄ceptꝭ tuis. ideo traditi sumus in direptionē ⁊ captiuitatē ⁊ mortē ⁊ in fabulā. et i iproperiū oibus natiōibus in qb⁹ dispsisti nos. Et nūc dñe magna iudicia tua. qꝛ non egim⁹ ꝓm p̄cepta tua. ⁊ nō ambulauim⁹ sincerit corā te. Et nūc dñe ꝓm volūtatē tuā fac mecum. ⁊ p̄cipe in pace recipi spm̄ meū. Expedit eni mihi mori magis qꝫ viuere. Eadē itaqꝫ die cōtigit vt sara filia raguelis in rages ciuitate medoꝝ. ⁊ ipa audiret improperium ab vna ex ancillis patris sui: qm̄ tradita fuerat septē viris. et demoniū noie asmode⁹ occiderat eos: mox vt ingressi fuissent ad eam. Ergo cū p culpa sua increparet puellam: rñdit ei dicens. Amplius ex te nō videamus filium aut filiā sup terrā: interfectrix viroꝝ tuoꝝ. Nūqd ⁊ occidere me vis sicut etiā occidisti septem viros. Ad hanc vocē perrexit in superius cubiculū domus sue. ⁊ trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctib⁹ non manducauit neqꝫ bibit. sed in oratiōe persistens cū lachrymis depcabať deū. vt ab isto i properio liberaret eā. Factū ē aūt die tertia dū ꝯpleret orationē. benedicēs dñm. dixit. Benedictū ē nomē tuū de⁹ patrū nr̄oꝝ. q cū irat⁹ fueris. miam facies. ⁊ i tpe tribulatiōis pctā dimittis his q iuocāt te. Ad te dñe faciē meā ꝯuerto ad te oculos meos erigo. Peto dñe vt de vinculo improperij huius absoluas me: aut certe desuper terram eripias me. Tu scis dñe quia nūqꝫ cōcupiui virū. et mundā seruaui animaꝫ meam ab oi cōcupiscentia. Nūqꝫ cū ludētibus

miscui me: neqꝫ cū his qui in leuitate ambulāt
pticipē me pbui. Virū aūt cū timore tuo nō cū
libidine mea ꝯsensi suscipe. Et aut ego idigna
fui illis: aut illi forsitā mihi nō fuerūt digni. q2
forsitā viro alij ꝯseruasti me. Nō ē eni in hois
ptāte ꝯsiliū tuū. Hoc aūt ꝑ certo habet ois qui
colit te. q2 vita ei⁹ si in ꝓbatiōe fuerit coronabi
tur: si aūt in tribulatiōe fuerit liberabit. ⁊ si in
corruptiōe fuerit. ad miam tuam venire licebit
Nō eni delectaris in ꝑditiōib⁹ nostris: q2 post
tēpestatē trāquillū facis. ⁊ post lachrymationē
⁊ fletū exultationē infundis. Sit nomē tuū de
us israel benedictū in secula. In illo tpe exaudi
te sūt ꝑces ambor in conspectu glorie sūmi dei
⁊ missus ē angelus dñi sanct⁹ raphael vt cura
ret eos ambos quor vno tpe sūt oratiōes in cō
spectu dñi recitate. IIII

Igit cū tobias putaret oratione suā ex
audiri vt mori potuisset. vocauit ad se
tobiam filiū suū. dixitqꝫ ei. Audi fili mi
verba oris mei. ⁊ ea i corde tuo quasi fundamē
tū cōstrue. Cū accepit de⁹ aiam meā: corp⁹ me
um sepeli. ⁊ honore habebis matri tue. oib⁹ di
ebus vite eius. Memor eni eē debes: q̄ ⁊ quā
ta ꝑicula passa sit ꝓpter te in vtero suo. Cū aūt
⁊ ipa cōpleuerit tps vite sue: sepelies eam circa
me. Oibus autē diebus vite tue in mēte habe
to deū. ⁊ caue ne aliqn̄ pctō ꝯsentias. ⁊ ꝑtermit
tas precepta dei nostri. Ex substātia tua fac ele
mosynā ⁊ noli auertere faciē tuā ab vllo paupe
Ita eni fiet: vt nec a te auertat facies domini.
Quō potueris. ita esto misericors. Si multuꝫ
tibi fuerit. abundāter tribue: si exiguum tibi fu
erit: etiā exiguū libenter impertiri stude. Pre
miū eni bonū tibi thesauriças in die necessitatis
qm̄ elemosyna ab oī pctō ⁊ a morte liberat. ⁊ n̄
patiet animā ire in tenebras. Fiducia magna
erit corā sūmo deo elemosyna. oibus faciētib⁹
eam. Attende tibi fili mi ab oī fornicatione ⁊ ꝑ
ter vxorē tuam nūqꝫ patiaris crimen scire. Su
perbiā nūqꝫ in tuo sensu aut in tuo verbo dña
ri ꝑmittas. In ipa eni initiū sumpsit ois per
ditio. Quicūqꝫ tibi aliqd opatus fuerit. statim
ei mercedē restitue. ⁊ merces mercennarij tui
apud te oīo non remaneat. Qđ ab alio oderis
fieri tibi: vide ne tu aliqn̄ alteri facias. Panē
tuū cū esurientib⁹ ⁊ egentib⁹ comede. ⁊ de vesti
mētis tuis nudos tege. Panē tuū ⁊ vinū tuū
sup sepulturā iusti cōstitue. ⁊ noli ex eo mandu
care ⁊ bibere cū peccatorib⁹. Cōsiliū semꝑ a sa
piēte pquire. Oi tpe benedic deū. ⁊ pete ab eo
vt vias tuas dirigat. ⁊ oia ꝯsilia tua in ipo per
maneāt. Indico etiā tibi fili mi dedisse me dece
talēta argēti dū infantulus esses gabelo in ra
ges ciuitate medor. ⁊ cirographū ei⁹ apud me
habeo. Et ideo pquire quō ad eū ꝑuenias. ⁊ re
cipias ab eo supra memoratū pōdus argenti. ⁊
restituas ei cirographū suū. Noli timere fili mi
pauperē qdē vitā gerim⁹: sed multa bona ha
bebimus si timuerimus deuꝫ. ⁊ recesserim⁹ ab
oī peccato ⁊ fecerim⁹ bene. V

Tunc respōdit tobias patri suo. ⁊ dixit.
Oia q̄cūqꝫ ꝑcepisti mihi. faciaꝫ pater.
Quō autē pecuniā hāc ingrā. ignoro.
Ille me nescit. ⁊ ego eū ignoro. Qđ signū da
bo ei. Sed neqꝫ viā per quam pergat illuc. ali
qn̄ cognoui. Tūc pr̄ suus rn̄dit illi. ⁊ dixit. Ci
rographū quidē illius apud me habeo. qđ dūꝫ
illi ostenderis. stati restituet. Sed ꝑge nūc ⁊ in
quire tibi aliquē fidelē vir. qui eat tecum salua
mercede sua. dum adhuc viuo vt recipias eam
Tūc egressus tobias inuenit iuuenē splendidū
stantem ꝑcinctū. ⁊ quasi paratū ad ambulādū.
Et ignorās q angelus dei eēt. salutauit eū ⁊ di
xit. Vñ te habem⁹ bone iuuenis. At ille respō
dit. Ex filijs israel. Et tobias dixit. Nosti viā
que ducit in regionē medor. Cui rn̄dit. Nō
ui ⁊ oia itinera eius frequenī ambulaui. ⁊ māsi
apud gabelum fratrē nostrū q morat in rages
ciuitate medor q̄ posita ē in mōte egbathanis.
Cui tobias ait. Sustine me obsecro: donec hec
ipa nunciē patri meo. Tunc ingressus tobias i
dicauit vniuersa hec patri suo. Sup q̄ āmirat⁹
pater rogauit vt introiret ad eū. Ingressus ita
qꝫ salutauit eū. ⁊ dixit. Gaudiū tibi sit semper
Et ait tobias. Quale gaudiū mihi erit. q in te
nebris sedeo. ⁊ lumē celi non video. Cui ait iu
uenis. Forti aīo esto: in ꝓximo ē vt a deo cure
ris. Dixit itaqꝫ illi tobias. Nunqd poteris ꝑ
ducere filiū meū ad gabelū in rages ciuitatē me
dor. Et cū redieris. restituā tibi mercedē tuā.
Et dixit ei angel⁹. Ego ducā ⁊ reducā eū ad te
Cui tobias rn̄dit. Rogo te. Indica mihi de q̄
domo: aut de qua tribu es tu. Cui raphael an
gelus dixit. Genus q̄ris mercenarij. an ipm
mercenariū q cū filio tuo eat. Sed ne forte solli
citum te reddam: ego sum açarias. ananie ma
gni filius. Et tobias rn̄dit. Ex magno genere
es tu. Sed peto ne irascaris q voluerī cogno
scere gen⁹ tuum. Dixit āt illi angel⁹. Ego sanū
ducā. ⁊ sanum tibi reducā filiū tuū. Rn̄dēs āt
tobias ait. Bene ābuletis. ⁊ sit dñs i itinere ve
stro. ⁊ angelus ei⁹ comitet vobiscū. Tunc parat
oib⁹ que erāt in via portanda. fecit tobias vale

patri suo: ⁊ matri sue: ⁊ ābulauerūt ambo simul
Cūq̧ ꝓfecti cēnt: cepit mater eius flere ⁊ diceř
Baculū senectutis nr̄e tulisti: ⁊ transmisisti a
nobis. Nunq̃ȝ fuisset ipsa pecunia ꝓ qua misi/
sti eū. Sufficiebat nobis paupꝑtas nr̄a: vt diui/
tias cōputaremus hoc: q̄ videbamꝰ filiū nostꝝ
Dixitq̧ ei tobias. Noli flere. Saluus ꝑueniet
filiꝰ nr̄: ⁊ saluus reuerteř ad nos: ⁊ oculi tui vi/
debūt illū. Credo. n. q̄ angelus dei bonꝰ comi
teř ei. ⁊ bn̄ disponet oīa q̄ circa eū geruntř. ita vt
cū gaudio reuertař ad nos. Ad hanc vocē cessa
uit mater eius flere: ⁊ tacuit. ¶ VI

Profectus est aūt tobias: ⁊ canis secutꝰ
est eū: ⁊ māsit ꝑma mansione iuxta flu
uiū tigris. Et exiuit vt lauaret pedes su
os: ⁊ ecce piscis immanis exiuit ad deuorandū
eum. Quem expauescens tobias: clamauit vo/
ce magna dicens. Dn̄e inuadit me. Et dixit ei
angelus. Apprehēde brāchiaȝ eius. ⁊ trahe eū
ad te. Quod cū fecisset attraxit eum in siccuȝ. et
palpitare cepit ante pedes eiꝰ. Tūc dixit ei ange
lus. Exentera hūc piscē: ⁊ cor eius ⁊ fel ⁊ iecur
repone tibi. Sunt. n. hec neccia ad medicamen/
ta vtiliter. Quod cū fecisset assauit carnes eius
⁊ secuȝ sustulerunt i via: cetera salierunt q̄ suffi
cerēt eis: quousq̧ ꝑuenirēt i rages ciuitatē me
doꝝ. Tūc introgauit tobias angelū: ⁊ dixit ei.
Obsecro te açaria frater: vt dicas mihi quod re
mediū hēbunt ista q̄ de pisce seruare iussisti. Et
rn̄dens angelus dixit ei. Cordis eius ꝑticulam
si suꝑ carbones pones fumus eius extricat om
ne genus demonioꝝ siue a viro siue a muliere:
ita vt vltra non accedat ad eos. Et fel valet ad
vngendos oculos in q̄bus fuerit albugo: ⁊ sa/
nabunř. Et dixit ei tobias. Vbi vis vt manea
mus. Rn̄dēsq̧ angelus ait. Est hic raguel no
mie vir ꝓpinquus de tribu tua. ⁊ hec hȝ filiam
noīe sarā: sed neq̧ masculū neq̧ feminā vllam
hȝ aliā p̄ter eā. Tibi debeř oīs substātia eius. ⁊
opportet eā te accipe ꝯiugē. Pete ergo eā a pa
tre eiꝰ: ⁊ dabit tibi eā vxorē. Tūc rn̄dit tobias:
⁊ dixit. Audio q̄ tradita est septē viris: ⁊ mor/
tui sūt: sȝ ⁊ hoc audiui: q̄ demoniū occidit illos.
Timeo ergo ne forte ⁊ mihi hec eueniāt ⁊ cū siȝ
vnicus ꝑentibus meis. deponā senectutē illorū
cū tristicia ad iferos. Tūc angelus raphael dixit
ei. Audi me. ⁊ ostendā tibi qui sunt q̄bus p̄uale
re potest demonium. Hi nāq̧ qui ꝯiugiū ita su
scipiūt: vt deū a se ⁊ a sua mente excludant: ⁊ sue
libidini ita vacent sicut equus ⁊ mulus quibus
non est intellectus: habet ꝑtātem demoniuȝ suꝑ
eos. Tu aūt cū acceꝑis eā: ingressus cubiculum
ꝑ tres dies ꝯtinēs esto ab ea. ⁊ nihil aliud nisi
orōnibꝰ vacabis cū ea. Ipa aūt nocte. incenso
iecore piscis fugabiř demoniū. Secūda vo no
cte i copulatōe scōꝝ p̄triarchaꝝ admitteris. Ter
tia āt nocte benedictionē ꝯseq̄ris vt fili ex vobis
ꝓcreenř incolumes. Transacta āt tertia nocte
accipias v̄ginē cū timore dn̄i amore filioꝝ ma
gis q̄ȝ libidinis ductꝰ: vt i semine abrahe bene
dictionē i filijs ꝯsequaris. ¶ VII

Ingressi sunt aūt ad raguelē. ⁊ suscepit
eos raguel cū gaudio. Intuensq̧ tobi
am raguel. dixit anne vxori sue. Q̄ȝ si/
milis ē iuuenis iste cōsobrino meo. ⁊ cū hec di/
xisset. ait. Vnde estis iuuenes fratres nr̄i. At
illi dixerunt. Ex tribu neptali sumus ex capti/
uitate niniue. Dixitq̧ illis raguel. Nostis to/
biā fratrem meum. Qui dixerunt. Nouimus
Cūq̧ multa bona loq̄reř de eo. Dixit angelus
ad raguelē. Tobias de quo iterrogas. p̄r istiꝰ
ē. Et misit se raguel. ⁊ cū lachrymis osculatus
ē eū. ⁊ plorans suꝑ collū eiꝰ. dixit. Benedictio
sit tibi fili mi: q̄ boni ⁊ optimi viri filiꝰ es. Et
anna vxor eius ⁊ sara ipoꝝ filia lachrymate sūt
Postq̄ȝ auteȝ locuti sunt: p̄cepit raguel occidi
arietē. ⁊ pari ꝯuiuium. Cunq̧ hortareř eos di
scumbere ad prandium. tobias dixit. Hic ego
hodie nō mādučabo neq̧ bibā: nisi p̄us petiti
onē meā confirmes. ⁊ ꝓmittas mihi dare sarā
filiā tuā. Quo audito v̄bo raguel expauit. sci
ens q̄d euenerit illis septē viris q̄ ingressi sunt
ad eā. ⁊ timere cepit: ne forte ⁊ huic simiř ꝯtinge
ret. Et cum nutaret ⁊ nō daret petēti vllum re
spōsum. dixit ei angelus. Noli timere dare eaȝ
isti: qm̄ huic timēti deum debeř ꝯiunx filia tua.
Propterea aliꝰ nō potuit hr̄e illaȝ. Tunc dixit
raguel. Nō dubito q̄ deus p̄ces ⁊ lachrymas
meas i ꝯspectu suo admiserit. Et credo qm̄ iō
fecit vos venire ad me. vt ⁊ ista ꝯiungereř co/
gnatiōi sue. s̄m legē moysi. ⁊ nunc noli dubiū
gerere. q̄ tibi ea tradā. ⁊ apꝑhēdēs dexterā fi
lie sue: dextere tobie tradidit. dicens. Deꝰ abra
hā ⁊ deꝰ ysaac ⁊ deꝰ iacob vobiscū sit. ⁊ ip̄e ꝯiū
gat vos ipleatq̧ bn̄dictionē suā i vobis. ⁊ acce
pta charta fecerunt ꝯscriptionē cōiugij. ⁊ post
h̄ epulati sūt bn̄dicētes deū. Vocauitq̧ raguel
ad se annā vxorē suā. ⁊ p̄cepit ei vt ꝑpararet alte
rum cubiculum. ⁊ itroduxit illuc sarā filiā suā
⁊ lachrymata ē. Dixitq̧ ei. Forti aīo esto filia
mea. Dn̄s celi det tibi gaudium ꝓ tedio q̄d ꝑ
pessa es. ¶ VIII

Postq̄ȝ v̄o cenauerunt: itroduxerunt
iuuenē ad eā. Recordatus itaq̧ tobi/

as sermonuʒ angeli. ꝓtulit de cassidili suo par
tē iecoris. posuitq; eā super carbones viuos.
Tunc raphael angelus apphēdit demonium
⁊ religauit illud i desertum superioris egypti.
Tunc hortatus ē v̄ginē tobias. dixitq; ei. Sa
ra exurge ⁊ dep̄cemur deum hodie ⁊ cras ⁊ se/
cundum cras. q: his tribus noctibus deo iun
gimur. tertia āt trāsacta nocte. i nr̄o erimus cō
iugio. Filij q̄ppe scōꝝ sumus. ⁊ nō possumus
ita ꝯiungi sic gētes q̄ ignorāt deum. Surgentes
āt pit̄ instant̄ orabāt ambo sil'. vt sanitas daret̄
eis. Dixitq; tobias. Dn̄e deus patꝝ nr̄oꝝ. be
nedicāt te celi terre mareq; ⁊ fōtes ⁊ flumina:
⁊ oēs creature tue q̄ i eis sunt. Tu fecisti adā d̄
limo terre: dedistiq; ei adiutoriuʒ euā. ⁊ nunc
dn̄e tu scis. q: nō luxurie cā accipio sororē meā
cōiugē: sed sola posteritatis dilectionē i qua be
nedicatur nomē tuum in secula seculoꝝ. Dixit
itaq; sara. Miserere nobis dn̄e. miserere nob
⁊ cōsenescamus ābo pit̄ sani. Et factum ē cir/
ca pulloꝝ cātum accersiri iussit raguel seruos
suos. ⁊ abierunt cum eo pter vt foderēt sepul
chrum. Dicebat eni ne sili mō euenerit ei. q̄ ⁊
ceteris alijs septē viris q sunt ingressi ad eam.
Cumq; parasset fossam: reuersus raguel ad vxo
rē suā. dixit ei. Mitte vnā ex ancill' tuis. ⁊ vi/
deat si mortu⁹ ē. vt sepeliā eū anteq; illucescat.
At illa misit vnā ex ancillis suis. Que ingressa
cubiculū repperit eos saluos ⁊ icolumes: secuʒ
parit dormiētes. Et reuersa nūciauit bonū nū
tiuʒ Et benedixerunt dn̄m. raguel videlicet ⁊
anna vxor eius. ⁊ dixerūt. Benedicim⁹ te dn̄e
de⁹ israel. q: nō contigit nobis queadmodū pu
tabamus. Fecisti eni nobiscū miam tuā ⁊ ex/
clusisti a nobis inimicū psequentē nos. Miser
tus es aūt duob⁹ vnicis. Fac eos dn̄e pleni⁹ be
nedicere te. ⁊ sacrificiū laudis tue ⁊ sue sanitat'
offerre: vt cognoscat vniuersitas gentiū. q: tu
es de⁹ solus in vniuersa terra. Statiq; p̄cepit
seruis suis raguel vt replerēt terra fossam quā
fecerāt: p⁹usq; erubesceret. Vxor autē sua dixit
vt istrueret ꝯuiuiū. ⁊ p̄pararet oia que i cibos
erāt iter agētib⁹ necessaria. Duas q̄; pingues
vaccas ⁊ q̄ttuor arietes occidi fecit. ⁊ pari epu/
las oib⁹ vicinis suis: cūctisq; amicis. Et adiu/
rauit raguel tobiā. vt duas ebdomadas mora/
ret̄ apud eū. De oibus aūt q̄ possidebat raguel
dimidiā ptē dedit tobie. ⁊ fecit hāc scripturam
vt ps dimidia q̄ superat. post obituʒ eoꝝ tobie
dominio eueniret. ¶ IX

Tunc vocauit tobias angelū ad se quem
quidem hoiem existimabat. dixitq; ei.
Açaria frater: peto vt auscultes v̄ba mea. Si
meipm tradam tibi seruū: non ero condignus
ꝓuidentie tue. Tamen obsecro te vt assumas
tibi animalia siue seruitia.. ⁊ vadas ad gabelū
in rages ciuitatem medorum. reddasq; ei ciro/
graphum suum. ⁊ recipias ab eo pecuniam. et
roges eum venire ad nuptias meas. Scis eni
ip̄e quoniaʒ numerat pater meus dies. ⁊ si tar
dauero vna die plus contristabitur anima ei⁹.
Et certe vides quomodo adiurauit me raguel
cuius adiuramentum spernere nō possū. Tūc
raphael assumens quattuor ex seruis raguelis
⁊ duos camelos. in rages ciuitatem medoꝝ p
rexit. ⁊ inueniēs gabelum dedit ei cirographū
suum. ⁊ recepit omnem pecuniam. Indicauit
q; ei de tobia filio tobie omnia que gesta sūt: fe
citq; eum secum venire ad nuptias. Cūq; in/
gressus esset domum raguelis. inuenit tobiam
discumbentem. ⁊ exiliens osculati sunt se inui/
cem. Et fleuit gabelus benedixitq; deū ⁊ dixit
Benedicat te deus israel. q̄ qui filius es optimi
viri ⁊ iusti. ⁊ timentis deū. ⁊ elemosynas facie
tis. Et dicat̄ benedictio super vxorē tuā. ⁊ sup
parētes vestros. ⁊ videatis filios vestros. ⁊ fi
lios filioꝝ vr̄oꝝ: vsq; i tertiā ⁊ quartā genera
tionē. ⁊ sit semē vr̄m benedictuʒ a deo israel. q
regnat i scl'a seculoꝝ. Cūq; oēs dixissent amen
accesserūt ad ꝯuiuiū. Sed cū timore dn̄i nuptia
rū cōuiuiū exercebāt. ¶ X

Cum vero moras faceret tobias cā nu
ptiaꝝ. sollicitus erat pater eius tobias.
dicens. Putas quare morat̄ filius me
us: aut quare detentus est ibi. Putas ne gabe
lus mortuus ē. ⁊ nemo reddet illi pecuniā. Ce
pit aūt cōtristari nimis ip̄e ⁊ anna vxor eius cū
eo. ⁊ ceperūt ambo simul flere: eo q̄ die statuto
minime reuerteret̄ fili⁹ eoꝝ ad eos. Flebat igi
tur mat̄ ei⁹ irremediabilib⁹ lachrymis. atq; di/
cebat. Heu me fili mi vt qd te misimus pegri/
nari. lumen oculoꝝ nostroꝝ. baculū senectut'
nostre. solatiū vite nostre. spem posteritat' nr̄e
O ia simul in te vno habētes: te nō debuimus
dimittere a nobis. Cui dicebat tobias. Tace ⁊
noli turbari: sanus ē filius noster. satis fidelis
est vir ille cū quo misimus eum. Illa aūt nullo
mō cōsolari poterat: sed quotidie exiliēs circun
spiciebat. ⁊ circuibat vias oēs p q̄s spes remeā
di videbat̄ vt ꝓcul videret eū. si fieri posset. ve
nientē. At v̄o raguel dicebat ad generꝝ suum
Mane hic ⁊ ego mittā nūciū salutis de te ad to
biā p̄rem tuū. Cui tobias ait. Ego noui q: pat̄
me⁹ ⁊ mr̄ mea mō dies cōputāt. ⁊ cruciat̄ sp̄us

eorum in ipsis. Cūq3 vbis multis rogaret ra/
guel thobiā: τ ille cu3 nulla rōne vellet audire:
tradidit ei sarā τ dimidiā ptē oīs substātie sue i
pueris: in puellis: in pecudibus: i camelis: τ in
vaccis: τ pecunia multa: τ saluū atq3 gaudentē
dimisit eū a se dicēs. Angelus dñi sanctus sit in
itinere vrō: pducatq3 vos incolumes: τ inueni
atis omnia recte circa parētes vestros. et videāt
oculi mei filios vrōs priusq3 moriar. Et appre
hendētes parentes filiā suā: osculati sunt ea3. et
dimiserunt ire: monentes eā honorare soceros
diligē maritu3 regē familiā: gubernare domū
τ seipsam irrephensibilem exhibere.

XI

Cumq3 reuerterent̄: puenerūt ad char/
ram q̄ est in medio itinere ꝯ niniuē vn/
decimo die. Dixitq3 āgelus. Tobia fra
ter: scis queādmodum reliqsti patre3 tuum. Si
placet itaq3 tibi pcedamus: τ lēto gradu isequā
tur iter nrm familie simul cū cōiuge tua τ cū aīa
libus. Cumq3 hec placuisset vt irēt. dixit rapha
el ad tobiam. Tolle tecum ex felle piscis: erit. n.
necessariu3. Tulit itaq3 tobias ex felle illo τ abi/
erunt. Anna aūt sedebat secus viā quotidie i su
percilio montis: vnde respicere poterat de lon
ginquo. Et du3 ex eodem loco specularet̄ aduē
tu3 eius: vidit a longe: τ ilico cognouit venien/
tē filiu3 suū: currēsq3 nunciauit viro suo dicēs.
Ecce venit filius tu9. Dixitq3 raphael ad tobiā
At vbi itroieris domū tuā. stati adora dñm deū
tuum: τ grās agens ei: accede ad patrē tuu3. et
osculare eu3. Statiq3 lini sup oculos eius ex fel
le isto piscis: qd portas tecu3. Scias. n. quoniā
mox aperient̄ oculi eius. et videbit pr̄ tu9 lumē
celi: et in aspectu tuo gaudebit. Tunc pcucurrit
canis qui simul fuerat in via: et q̄si nuncius blā
dimento sue caude gaudebat. Et exurgens ce/
cus pater: cepit offendens pedibus currerē: et
data manu puero: occurrit in obuiam filio suo.
Et suscipiens osculatus est eu3 cum vxore sua τ
ceperūt flere p gaudio. Cumq3 adorassent deu3
τ grās egissent. ꝯsederunt. Tunc sumēs tobias
de felle piscis: liniuit oculos patri suo. Et susti/
nuit q̄si dimidiam fere horam. τ cepit albugo ex
oculis eius q̄si mēbrana oui egredi. Quam ap
prehendens tobias: traxit ab oculis eius: stati3
q3 visum recepit. Et glorificabant deum ipe vi
delicet et vxor eius: et oēs qui sciebant eum. Di
cebatq3 tobias. Bñdico te dñe deus israel quia
tu castigasti me. et tu saluasti me. Et ecce ego vi
deo tobiam filium meu3. Ingressa est etiā post
septem dies sara vxor filij eius. et omnis fami/
lia et pecora sana. et cameli et pecunia multa vxo
ris. sed τ illa pecunia quam receperat a gabelo.
Et narrauit parentibus suis oīa bñficia dei: q̄
fecisset circa eū p hoiem q eū duxerat. Venerūt
q3 achior τ nabat cōsobrini tobie: gaudētes ad
tobiā. τ ꝯgratulātes ei d oib9 bonis q̄ circa illū
ōnderat de9. Et p septē dies epulātes oēs cum
gaudio magno gauisi sūt.

XII

Tunc vocauit ad se tobias filiū suū. di/
xitq3 ei. Quid possum9 dare viro isti
sancto qui venit tecum. Respondens
tobias. dixit patri suo. Pater quam mercede3
dabimus ei: aut quid dignū poterit esse benefi
cijs eius. Me duxit τ reduxit sanū: pecuniam
a gabelo ipe recepit: vxorem ipe me habere fe/
cit. τ demoniū ab ea ipe cōpescuit. gaudiū parē
tibus eius fecit: meipm a deuoratioe piscis eri
puit. te q3 videre fecit lumen celi. τ bonis om/
nibus per eū repleti sum9. Quid illi adhuc po
terimus dignu3 dare. Sed peto te pater mi. vt
roges eu3 si forte dignabit̄ medietatē de oib9 q̄
allata sūt sibi assumere. Et vocātes eū pater. s.
τ filius. tulerūt in partē. τ rogare ceperūt vt di
gnaret̄ dimidiā partē oium que attulerāt: acce
ptā habere. Tūc dixit eis occulte. Benedicite
deū celi. τ corā oib9 viuētibus cōfitemini ei: qr
fecit vobiscū misericordiā suā. Eteni sacrm re/
gis abscondere bonū ē. opa aūt dei reuelare τ
cōfiteri honorificum est. Bona ē oratio cū ieiu
nio. τ elemosyna magis q3 thesauros auri re/
cōdere qm̄ elemosyna a morte liberat. τ ipa est
q̄ purgat pctā. τ facit iuenire vitā eternā. Qui
aūt faciūt pctm̄ τ iniquitatē: hostes sūt aīe sue.
Manifesto ḡ vobis veritatē. τ nō abscōda3 a
vobis occultū s̄monem. Qn̄ orabas cū lachry
mis τ sepeliebas mortuos. τ derelinq̄bas prā
diū tuū. τ mortuos abscōdebas p die in domo
tua τ nocte sepeliebas eos: ego obtuli orationē
tua3 dño. Et qr accept9 eras deo. necesse fuit vt
temptatio pbaret te. Et nūc misit me dñs vt cu
rarē te: τ sarā vxorem filij tui a demonio libera
rē. Ego eni sū raphael angelus. vn9 ex septē q
astam9 ante dñm. Cumq3 hec audissent turbati
sūt. τ tremētes ceciderūt sup terrā i faciē suam.
Dixitq3 eis angel9. Pax vobis. Nolite time
re. Eteni cū essem vobiscū: p voluntatē dei erā
videbar qdē vobiscū manducare τ bibere. sed
ego cibo iuisibili τ potu qui ab hoib9 videri nō
pōt. vtor. Tēp9 est ḡ vt reuertar ad eū q me mi
sit. vos aūt benedicite deū. τ narrate oīa mira
bilia eius: ipm benedicite τ cātate ei. Et cū hec
dixisset ab aspectu eo᷑ ablat9 ē. τ vltra eū vide
re nō potuerūt. Tūc pstrati p horas tres in fa

ciem: benedixerūt deū. Et exurgētes: narraue
rūt oīa mirabilia eius.

XIII

Aperiēs aūt tobias senior os suū bene
dixit dñm. ꝛ dixit. Magnus es dñe in
eternū. ꝛ i oīa secula regnū tuum. qm̄
tu flagellas ꝛ saluas. ꝛ deducis ad inferos ꝛ re
ducis. ꝛ non est qui effugiat manū tuā. Confi/
temini dño filij israel. ꝛ in cōspectu gentiū lau/
date eū. qm̄ ideo dispsit vos inter gētes q̄ igno
rant eū: vt vos enarretis mirabilia eius. ꝛ faci
atis scire eos: q2 nō ē alius de⁹ omnipotēs p̄ter
eū. Ipe castigauit nos ꝓpter iniqtates nostras
ꝛ ipe saluabit nos ꝓpter miam suā. Aspicite ḡ
q̄ fecit nobiscū. ꝛ cū timore ꝛ tremore ꝯfitemini
illi: regēqꝫ seculoꝝ exaltate in opib⁹ vr̄is. Ego
aūt in terra captiuitatis mee confitebor illi: qm̄
ostēdit maiestatē suā in gentē peccatricē. Con
uertimini itaqꝫ pctōres. ꝛ facite iusticiā corā do
mino credētes ꝙ faciat vobiscum miam suam.
Ego aūt ꝛ aīa mea in eo letabimur. Benedici
te dño oēs electi ei⁹. agite dies leticie. ꝛ confite
mini illi. Irl̄m ciuitas dei: castigauit te dñs in
opibus manuū tuaꝝ. Confitere dño in bonis
tuis. ꝛ benedic deū seculoꝝ: vt reedificet i te ta
bernaculū suuꝫ. ꝛ reuocet ad te oēs captiuos ꝛ
gaudeas in oīa secula seculoꝝ. Luce splēdida
fulgebis. ꝛ oēs fines terre adorabūt te. Natio
nes ex lōginquo ad te veniēt. ꝛ munera deferē
tes adorabūt in te dñm. ꝛ terrā tuā in sanctifica
tionē habebūt. Nomē eni magnū inuocabūt i
te. Maledicti erūt q̄ ꝯtēpserint te. ꝛ ꝯdemnati
erūt oēs q̄ blasfemauerint te: benedictiqꝫ erūt
q̄ edificauerint te. Tu aūt letaberis in filijs tuis
qm̄ oēs benedicēꝝ. ꝛ ꝯgregabunꝝ ad dominū.
Beati oēs q̄ diligūt te. ꝛ q̄ gaudēt sup pace tua
Aīa mea benedic dñm: qm̄ liberauit irl̄m ciui/
tatē suā a cūctis tribulationib⁹ ei⁹. Beat⁹ ero si
fuerint reliquie seminis mei ad vidēdā clarita
tē irl̄m. Porte irl̄m ex sapphyro ꝛ smaragdo
edificabunꝝ. ꝛ ex lapide p̄cioso oīs circuit⁹ mu
roꝝ ei⁹. Ex lapide candido ꝛ mūdo oēs platee
eius sternenꝝ. ꝛ p vicos eius all'a cātabiꝝ. Be
nedictus dñs q̄ exaltauit eā: vt sit regnū eius i
secula seculoꝝ sup eā. amē.

XIIII

Et consumati sunt sermones tobie. Et
postq̄ꝫ illuminat⁹ est tobias vixit annis
quadragintaduobus. ꝛ vidit filios ne
potū suoꝝ. Cōpletis itaqꝫ annis centū duob⁹
sepultus est honorifice in niniue. Quinquagi
ta nāqꝫ ꝛ sex annoꝝ lumen oculoꝝ amisit: sexa
genarius v̄o recepit. Reliquū v̄o vite sue in
gaudio fuit ꝛ cū bono ꝓfectu timoris dei perrexit
in pace. In hora aūt mortis sue vocauit ad se to
biam filiū suū. ꝛ septem iuuenes filios suos ne
potes. dixitqꝫ eis. Prope erit interitus niniue
Nō eni excidit verbū dñi. ꝛ fratres nr̄i q̄ dispsi
sūt a terra israel. reuerteꝝ ad eā. Omis aūt deser
ta terra ei⁹ replebiꝝ. ꝛ dom⁹ dei q̄ in ea incēsa ē
iteꝝ reedificabiꝝ. ibiqꝫ reuertenꝝ oēs timentes
deū. Et relinquēt gētes idola sua. ꝛ venient in
irl̄m. ꝛ inhabitabūt in ea. ꝛ gaudebūt in ea oēs
reges terre adorantes deū israel. Audite ḡ filij
mei patrē vestrū. Seruite dño i veritate. ꝛ in
quirite vt faciatis q̄ placita sunt illi. Et filijs ve
stris mādate vt faciant iusticias ꝛ elemosynas
vt sint memores dei. ꝛ benedicāt eū in oī tp̄e in
veritate ꝛ in tota virtute sua. Nūc ḡ filij audite
me. ꝛ nolite manere h̄. Sed quacūqꝫ die sepeli
eritis mr̄em vestrā circa me in vno sepulchro.
ex eo dirigite gressus vr̄os vt exeatis hinc. Vi
deo eni q2 iniqtas ei⁹ finē dabit ei. Factū ē autē
post obitū matris sue tobias abscessit ex niniue
cū vxore sua ꝛ filijs ꝛ filioꝝ filijs. ꝛ reuersus ē
ad soceros suos. Inuenitqꝫ eos incolumes: i
senectute bona. ꝛ curā eoꝝ gessit. Et ipe clausit
oculos eoꝝ. ꝛ oēm hereditatē dom⁹ raguel' ipe
ꝑcepit. viditqꝫ quintā generationē filios filioꝝ
suoꝝ. Et cōpletis annis nonaginta ꝛ nouem i
timore dñi: cū gaudio sepelierūt eum. Omis aūt
cognatio eius. ꝛ oīs generatio eius in bona vi
ta ꝛ in sancta ꝯuersatiōe ꝑmansit: ita vt accepti
eēnt tā deo q̄ꝫ hominibus. ꝛ cūctis habitantib⁹
terram.

Explicit liber Tobie.

Incipit ꝓlogus in librū Judith.

Apud hebreos liber iudith iter agio
grapha legiꝝ: cuius auctoritas ad ro
boranda illa que in ꝯtētionē veniūt.
minus idonea iudicatur Chaldeo tñ
sermone cōscriptus: inter hystorias cōputatur
Sed q2 hunc librū synodus nicena. in numero
sanctaꝝ scripturaꝝ legiꝝ cōputasse. acqeui po/
stulatiōi vr̄e imo exactiōi. ꝛ se positis occupatio
nib⁹ qbus vehementer artabar. huic vnā lucu
bratiūculā dedi. magis sensū e sensu q̄ꝫ ex v̄bo
verbū trāsferēs. Multoꝝ codicū varietatē vi
tiosissimā amputaui. sola ea q̄ intelligētia inte
gra i verbis chaldeis iuenire potui. latinis ex/
p̄ssi. Accipite iudith viduā. castitatis exemplū
ꝛ triūphali laude ꝑpetuis eā p̄conijs declarate
Hāc eni nō solū feminis sed ꝛ viris imitabilē
dedit. q̄ castitatis ei⁹ remunerator. virtutē ei ta
lē tribuit. vt inuictū oibus hoibus vinceret. ꝛ
insupabilē suparet.

¶ Explicit prologus. Incipit liber Ju
dith. Capitulum. ¶ I

ARphaxat itaq̨ rex me/
dorum subiu/
gauerat multas gentes imperio suo
⁊ ipse edificauit ciuitatem potētissi
mam quam appellauit egbathanis
Ex lapidibus quadratis ⁊ sectis fecit muros eius
in altitudine cubitorum septuaginta: ⁊ in latitu/
dine cubitorum triginta turres vero eius posu
it in altitudine cubitorum centum. Per quadrum
vero earum latus vtrūq̨ vicenorum pedū spa
tio tendebatur: posuit portas eius in altitudīe tur
rium. Et gloriabatur quasi potens in potentia exerci
tus sui: ⁊ in gloria quadrigarū suarū. Anno igi
tur duodecimo regni sui: nabuchodonosor rex
assyriorum qui regnabat in niniue ciuitate magna
pugnauit cōtra arphaxat: ⁊ obtinuit eum in cā/
po magno qui appellatur ragau circa eufraten et
tigrin ⁊ iadason in campo erioch regis elicorum
Tunc exaltatum est regnum nabuchodonosor
⁊ cor eius eleuatum est. Et misit ad omnes qui
habitabant in cilicia damasco ⁊ libano ⁊ ad gen
tes que sunt in carmelo ⁊ cedar: ⁊ inhabitantes
galileam: in campo magno esdrelon. ⁊ ad om/
nes qui erāt in samaria ⁊ trans flumen iordanem
vsq̨ ad hierusalē: ⁊ oēm terram iesse: quousq̨
perueniatur ad montes ethiopie. Ad hos oēs mi/
sit nuncios nabuchodonosor rex assiriorum: qui oēs
vno aīo contradixerunt: ⁊ remiserunt eos vacuos ac
sine honore abiecerunt. Tunc indignatus nabu/
chodonosor rex ad oēm terrā illā: iurauit per thro
num ⁊ regnum suū quod defenderet se de omnibus
regionibus his. ¶ II.

ANno tertiodecimo nabuchodonosor re
gis vicesima ⁊ secunda die mensis pri/
mi: factū est verbū in domo nabuchodo/
nosor regis assyriorum: vt defēderet se. Vocauit
q̨ omnes maiores natu: oēsq̨ duces bellatores
suos: ⁊ habuit cū eis mysteriū consilij sui. Di/
xitq̨ cogitationem suam in eo eē: vt oēm terrā
suo subiugaret imperio. Quod dictū cū placuisset
oībus: vocauit nabuchodonosor rex holofernē
principem militie sue. ⁊ dixit ei. Egredere aduer
sum omne regnū occidētis. ⁊ contra eos precipue qui
contempserunt imperiū meū. Nō parcet oculus tu
us vlli regno. oēmq̨ vrbem munitā subiuga/
bis mihi. Tūc holofernes vocauit duces ⁊ ma/
gistratus virtutis assyriorum: ⁊ dinūerauit viros in
expeditione sicut precepit ei rex: centū viginti mi
lia peditum pugnatorum: ⁊ equites sagittarios
duodecim milia. Omnemq̨ expeditionē suam fe/
cit preire in multitudine innumerabilium came
lorum: cū his que exercitibus sufficerent copiose:
boū quoq̨ armenta: gregesq̨ ouiū: quorum nō erat
numerus. Frumentū ex oī syria in transitu suo
parari cōstituit. Aurum vero ⁊ argentū de domo re
gis assūpsit multū nimis. Et profectus est ipse ⁊
ōis exercitus cū quadrigis ⁊ equitibus ⁊ sagittarijs:
qui cooperuerūt faciē terre sicut locuste. Cūq̨ per
transisset fines assyriorum: venit ad magnos
montes ange qui sūt a sinistro cilicie: ascēditq̨
omnia castella eorum. ⁊ obtinuit omnē munitio/
nē. Effregit aūt ciuitatē opinatissimam melothi
predauitq̨ omnes filios tharsis ⁊ filios ismahel
qui erant contra faciē deserti: ⁊ ad austrū terre cele
on. Et trāsiuit eufratē. ⁊ venit in mesopotami
am ⁊ fregit oēs ciuitates excelsas que erant ibi
a torrente mābre. vsq̨quo perueniatur ad mare. et
occupauit terminos eius a cilicia vsq̨ ad fines ia
phet qui sūt ad austrum. Adduxitq̨ omnes filios
madian. ⁊ predauit omnem locupletationē eorum
oēsq̨ resistētes sibi occidit in ore gladij. Et post
hac descendit in cāpos damasci in diebus messis
⁊ succendit oīa sata: omnesq̨ arbores ⁊ vineas
fecit incidi. ⁊ cecidit timor illius super omnes in
habitantes terram. ¶ III

TUnc miserūt legatos suos vniuersarum
vrbium ac prouinciarum reges ac principes
syrie. ⁊ mesopotamie. ⁊ syrie sobal ⁊ li
bye atq̨ cilicie: qui venientes ad holofernē di/
xerūt. Desinat indignatio tua circa nos. Meli
us est enim vt viuentes seruiamus nabuchodo
nosor regi magno. ⁊ subditi simus tibi. quam mo/
rientes cū interitu nostro. ipsi seruitutis nr̄e dā/
na patiamur. Omnis ciuitas nr̄a. oīsq̨ possessio
omnes montes ⁊ colles ⁊ campi ⁊ armenta bo
um: gregesq̨ ouiū ⁊ caprarum. equorūq̨ ⁊ came
lorum ⁊ vniuerse facultates nr̄e atq̨ familie in cō
spectu tuo sūt. Sint oīa sub lege tua. Nos etiā
⁊ filij nostri serui tui sumus. Veni nobis pacificus
dn̄s ⁊ vtere seruitio nr̄o sicut placuerit tibi. Tunc
descendit de montibus cū equitibus in virtute ma
gna ⁊ obtinuit omnē ciuitatē: ⁊ omnē inhabi/
tantem terrā. De vniuersis aūt vrbibus assū/
psit sibi auxiliarios viros fortes ⁊ electos ad
bellum. Tantusq̨ metus prouincijs illis incubuit.
vt vniuersarum vrbiū habitatores principes ⁊ ho
norati simul cū populis exirēt in obuiā venienti
excipiētes eū cū coronis ⁊ lāpadibus: ducētes
choros in tympanis ⁊ tybijs. Nec ista tn̄ facien
tes. ferocitatē eius pectoris mitigare potuerunt.
Nam ⁊ ciuitates eorum destruxit. ⁊ lucos eorum
excidit. Preceperat eni illi nabuchodonosor.

rex. vt oēs deos terre exterminaret. videlicet
vt ipē solus diceret de⁹ ab his natōnibus q̄ po
tuissent holofernis potētia subiugari. Pertrā
siens aūt syriam sobal. ⁊ omnē appamiā. om/
nēq3 mesopotamiā. venit ad idumeos in terra
gabaa: accepitq3 ciuitates eoꝝ. ⁊ sedit ibi ꝑ tri
ginta dies in qb⁹ dieb⁹ adunari ꝓcepit vniuer
sū exercitū virtutis sue. ¶ IIII

Tunc audientes hec filij israel q habita
bant terrā iuda. timuerūt valde a facie
eius. Tremor etiā ⁊ horror inuasit sen
sus eoꝝ: ne hoc faceret irl'm ⁊ tēplo dn̄i. qd' fe/
cerat ceteris ciuitatib⁹ ⁊ tēplis eaꝝ. Et miserūt
in omnē samariā per circuitū vsq3 hiericho. ⁊
preoccupauerūt oēs vertices montiū. Et mu/
ris circūdederūt vicos suos. ⁊ cōgregauerunt
frumēta in ꝑparatiōe pugne. Sacerdos etiam
eliachi scripsit ad vniuersos q erāt ꝯtra esdre/
lon q̄ ē ꝯtra faciē campi magni iuxta dothaim
⁊ vniuersis ꝑ quos vie trāsitus eē poterat: vt
obtinerēt ascēsus montiū ꝑ quos via esse pote
rat ad irl'm. ⁊ illic custodirent vbi angustū iter
esse poterat int montes. Et fecerunt filij israel:
ſm q̄ constituerat eis sacerdos dn̄i eliachim.
Et clamauit oīs populus ad dn̄m instantia ma
gna ⁊ humiliauerūt aīas suas in ieiunijs ⁊ ora
tionib⁹ ipsi ⁊ mulieres eoꝝ. Et induerūt se sa/
cerdotes cilicijs. infantes ꝓstrauerūt ꝯtra faci
em tēpli dn̄i ⁊ altare dn̄i operuerūt cilicio. Et cla
mauerūt ad dn̄m deū israel vnanimit: ne darē
tur in ꝑdā infantes eoꝝ. ⁊ vxores eoꝝ in diuisi
onē. ⁊ ciuitates eoꝝ in exterminiū. ⁊ scā eoꝝ in
pollutionē. Tūc eliachi sacerdos dn̄i magnus
circuiuit oēm israel: allocutusq3 ē eos. dicens.
Scitote qm̄ exaudiet dn̄s preces vestras: si ma
nētes ꝑmāseritis in ieiunijs ⁊ oratiōib⁹ in con
spectu dn̄i. Memores estote moysi serui dn̄i. q
amalech cōfidentē in virtute sua ⁊ ipotētia sua
⁊ in exercitu suo ⁊ in clypeis suis ⁊ in curribus
suis ⁊ in equitib⁹ suis: nō ferro pugnando. sed
ꝑcib⁹ sanctis orādo deiecit. Sic erunt vniuersi
hostes israel: si ꝑseueraueritis in hoc ope qd' ce
pistis. Ad hāc igit exhortatiōnē ei⁹ depcantes
dn̄m. ꝑmanebāt in cōspectu dn̄i. ita vt etiā hi q
offerebāt dn̄o holocausta. ꝑcincti cilitijs offer/
rēt sacrificia dn̄o. ⁊ erat cinis super capita eoꝝ.
Et ex toto corde suo oēs orabant deū: vt visita
ret populū suū israel. ¶ V

Nunciatūq3 est holoferni principi mili
tie assyrioꝝ q̄ filij israel ꝑpararent se
ad resistendū. ac montiū itinera conclu
sissent. ⁊ furore nimio exarsit in iracundia ma/
gna. Vocauitq3 omnes ꝑncipes moab. ⁊ du/
ces āmon. ⁊ dixit eis. Dicite mihi quis sit po/
pulus iste q montana obsidet: aut q̄ ⁊ quales ⁊
quante sint ciuitates eoꝝ. q etiā sit virtus eoꝝ.
aut que sit multitudo eoꝝ. vel quis rex milicie
illoꝝ. ⁊ quare ꝑ oibus q habitant in oriente isti
cōtempserūt nos. ⁊ nō exierūt in obuiā nobis.
vt susciperent nos cū pace. Tūc achior dux om
niū filioꝝ āmon r̄ndens ait. Si digneris audi
re dn̄e dicā veritatē in cōspectu tuo de populo
isto qui in mōtanis habitat. ⁊ nō egredietᷣ vbū
falsū ex ore meo. Populus iste ex ꝓgenie chal
deoꝝ est. Hic ꝑmū in mesopotamia habitauit
qm̄ noluerunt sequi deos patrū suoꝝ q erant i
terrra chaldeoꝝ. Deserentes itaq3 ceremonias
patꝝ suoꝝ q̄ in multitudine deoꝝ erant. vnum
deū celi coluerūt: qui ⁊ ꝑcepit eis vt exirent in/
de. ⁊ habitarēt in charrā. Cūq3 operuisset omnē
terrā fames. descenderūt in egyptū: illicq3 per
quadringētos annos sic multiplicati sūt: vt di/
numerari eoꝝ nō posset exercit⁹. Cūq3 grauasset
eos rex egypti atq3 in edificatiōibus vrbiū sua
rū in luto ⁊ latere subiugasset eos. clamauerūt
ad dn̄m suū. ⁊ ꝑcussit totā terrā egypti: plagis
varijs. Cūq3 eiecissent eos egyptij a se. ⁊ cessas
set plaga ab eis. ⁊ iterū eos vellent capere ⁊ ad
suum seruitium reuocare. fugientibus his de⁹
celi mare apuit: ita vt hincinde aque quasi mu
rus solidarenᷣ. ⁊ isti pede sicco fundū maris ꝑ
ambulādo trāsirent. In quo loco dū innumera
bilis exercitus egyptioꝝ eos ꝑsequerenᷣ. ita aqs
coopertus est. vt non remaneret vel vnus qui
factū posteris nūciaret. Egressis etiā mare ru/
brū deserta syna montis occurrerūt: in quibus
nūq3 hō habitare potuit. vel filius hoīs requie
uit. Illic fontes amari obdulcati sunt eis ad bi
bēdū. ⁊ per annos quadraginta annonā de ce
lo consecuti sūt. Vbicūq3 ingressi sunt. sine ar
cu ⁊ sagitta. ⁊ absq3 scuto ⁊ gladio. deus eoꝝ
pugnauit ꝓ eis ⁊ vicit. Et non fuit qui insulta
ret populo isti: nisi qñ recessit a cultu dn̄i dei sui
Quotienscūq3 aūt ꝑter ipm̄ deū suū alteꝝ colu
erūt. dati sunt in ꝑdā ⁊ in gladium ⁊ nō oppro
briū. Quotienscūq3 aūt penituerūt se recessisse
a cultura dei sui: dedit eis deus celi virtutem re
sistendi. Denīq3 chananeū regem ⁊ iebuseum
⁊ pherezeum ⁊ etheū ⁊ eueū ⁊ amorreū. ⁊ oēs
potentes in esebon prostrauerūt. ⁊ terras eoꝝ
⁊ ciuitates eoꝝ ipsi possiderunt. ⁊ vsq3 dū non
peccarent in conspectu dei sui: erant cum illis
bona. Deus eni illoꝝ odit iniquitatē. Nā ⁊ an
hos annos cū recessissent a via quā dederat ill'

deus vt ambularēt in ea: exterminati sunt p̄lijs
a multis nationib⁹ ⁊ plurimi eoꝝ captiui addu
cti sūt in terrā nō suā. Nup aūt reuersi ad dn̄m
deū suū ex dispersiōe q̄ dispersi fuerāt: adunati
sūt. ⁊ ascenderūt montana hec oīa. ⁊ iterū possi
dēt hierusalē. vbi sūt scā scōꝝ. Nūc ḡ mi dn̄e p
quire si ē aliq̄ iniqtas eoꝝ in ꝯspectu dei eorum
ascēdam⁹ ad illos: qm̄ tradēs tradet illos deus
eoꝝ tibi. ⁊ subiugati erunt sub iugo potētie tue
Si vero nō est offensio populi hui⁹ corā deo suo
nō poterimus resistere illis: quoniā de⁹ eoruꝫ
defendet illos. ⁊ erimus in opprobriū vniuer/
se terre Et factū est cū cessasset loqui achior ver
ba hec: irati sūt omnes magnates holofernis
⁊ cogitabāt interficere eū: dicentes ad alterutrū
Quis est iste qui filios israel posse dicat resiste/
re regi nabuchodonosor ⁊ exercitib⁹ eius: ho/
mines inermes ⁊ sine vtute. ⁊ sine pitia artis
pugne: Vt ḡ agnoscat achior qm̄ fallit nos as/
cendemus in montana. ⁊ cum capti fuerint po/
tentes eorū: tunc cū eisdē gladio transuerbera/
bit: vt sciat ois gēs: qm̄ nabuchodonosor de⁹
terre est. ⁊ p̄ter ipsum alius nō est. ¶ VI

Factū est aūt cū cessassent loq: indigna/
tus holofernes vehemēt dixit ad achi/
or. Qm̄ pphetasti nobis: dicēs q gēs
israel defendat a deo suo: vt ostēdā tibi: qm̄ nō
est deus nabuchodonosor: cuꝫ percusserimus
eos omnes sicut hoīem vnū: tunc ⁊ ipse cū illis
assyrioꝝ gladio interibis: ⁊ ois israel tecū per/
ditione disperiet. ⁊ probabis: qm̄ nabuchodo/
nosor dn̄s vniuerse terre. Tuncqꝫ gladi⁹ mili/
tie mee transiet p latera tua. ⁊ cōfixus cades int
vulneratos israel. ⁊ nō respirabis vltra donec
extermineris cū illis. Porro aūt si prophetiaꝫ
tuam verā existimas nō concidat vult⁹ tuus et
pallor qui faciem tuā obtinet abscedat a te si ver/
ba mea hec putas implere nō posse. Vt aūt no
ueris q2 sil' cū illis hec experieris: ecce ex hac hora
illoꝝ pplo sociaberis: vt dum dignas mei gla/
dij penas exceperint: ipse simul vltioni subia/
ceas. Tūc holofernes p̄cepit seruis suis: vt cō
p̄henderēt achior ⁊ ducerēt eum in bethuliā ⁊
traderent eū in man⁹ filioꝝ isrl'. Et accipientes
eū serui holofernis: pfecti sunt p campestria: sꝫ
cū appropinq̄ssent ad mōtana: exierūt ꝯtra eos
fūdibularij. Illi aūt diuertentes a latere mont̄
ligauerūt achior ad arborē manibus et pedib⁹
⁊ sic vinctū de restib⁹: dimiserunt eū. ⁊ reuer/
si sunt ad dn̄m suū. Porro filij israel descēden
tes de bethulia: venerūt ad eū: Quē soluentes
duxerūt ad bethuliā: atqꝫ in mediū ppl'i illū sta
tuētes percontati sūt: qd rerū eēt q illū vinctuꝫ
assyrij reliq̄ssent. In diebus illis erant illic pn
cipes. ozias fili⁹ micha de tribu symeō. ⁊ char
mi qui ⁊ gothoniel. In medio itaqꝫ seniorū ⁊
in conspectu omniū achior dixit omnia que lo/
cutus fuerat ab holoferne interrogat⁹ ⁊ quali/
ter ppl's holofernis voluisset ꝓpter hoc verbū
interficere eū. ⁊ quemadmodū ipse holofernes
irat⁹ iusserit eū israhelitis hac de causa tradi: vt
dū vinceret filios isrl': tūc ⁊ ipsū achior diuersis
iubeat interire supplicijs: ꝓpter hoc q dixisset
de⁹ celi defensor eoꝝ est. Cunqꝫ achior vniuer
sa hec exposuisset: ois ppl's cecidit i faciē adorā
tes dn̄m. ⁊ coī lamētatiōe ⁊ fletu vnanimes p̄/
ces suas dn̄o effuderūt. dicentes: Dn̄e de⁹ celi
⁊ terre intuere superbiā eoꝝ ⁊ respice ad nr̄am
humilitatē. ⁊ faciē sanctoꝝ tuoꝝ attende: ⁊ ostē
de qm̄ nō derelinquis p̄sumētes de te. ⁊ presu/
mentes de se ⁊ de sua vtute gloriātes humilias
Finito itaqꝫ fletu. ⁊ p totā diē orationē ppl'orū
cōpleta: cōsolati sūt achior dicentes: Deus pa/
trū nr̄oꝝ cui⁹ tu virtutē p̄dicasti: ipse tibi hanc
dabit vicissitudinē: vt eorū magis tu interituꝫ
videas. Cū vero dn̄s deus noster dederit hāc li
bertatem seruis suis: sit ⁊ tecum de⁹ in medio
nr̄i: vt sicut placuerit tibi. ita cū tuis oībus con
uerseris nobiscū. Tūc ozias finito consilio su/
scepit eū in domū suā. ⁊ fecit cenam magnā. Et
vocatis oīb⁹ p̄sbyteris sil' expleto ieiunio refe/
cerūt. Postea vero cōuocatus ois ppl's. p totaꝫ
noctem inter ecclesiam orauerūt: petentes auxi
lium a deo israel. ¶ VII

Holofernes autē altera die precepit ex/
ercitibus suis: vt ascenderent ꝯtra be/
thuliā. Erāt aūt pedites bellatoꝝ cētū
viginti milia. ⁊ eqtes vigintiduo milia: preter
p̄parationes virorū illorū quos occupauerat ca
ptiuitas. ⁊ adducti fuerāt de ꝓuincijs ⁊ vrbib⁹
vniuerse iuuētutis. Oēs parauerūt se pariter
ad pugnā ꝯtra filios israel. ⁊ venerūt p crepi/
dinē montis vsqꝫ ad apicē qui respicit sup do/
thaim a loco q dicit belma: vsqꝫ ad chelmon q
ē ꝯtra esdrelon. Filij aūt israel vt viderūt mul
titudinē illoꝝ. ꝓstrauerūt se super terrā mitten
tes cinerē sup capita sua vnanimes orantes vt
de⁹ isrl' misericordiā suā ostēderet sup pplm suū
Et assumētes arma sua bellica: sederunt p loca
q̄ angusti itineris tramitē dirigunt inter mon
tuosa. ⁊ erant custodientes ea tota die ⁊ nocte.
Porro holofernes dū circuit per gyꝝ: reppe/
rit q fons q influebat aq̄ductū illoꝝ a parte au
strali: extra ciuitatē dirigeret ⁊ incidi p̄cepit aq̄

ductū illorū. Erāt tñ nō longe a muris fontes
ex qb⁹ furtim videbāt haurire aquā: ad refocil
landū potiusqꝫ ad potandū. Sed filij ammon
ꝛ moab accesserūt ad holofernē dicentes. Filij
israel nō in lancea nec in sagitta cōfidūt: sꝫ mon
tes defendūt illos. ꝛ muniūt illos colles in pre/
cipitio cōstituti. Ut ergo sine cōgressiōe pugne
posses supare eos: pone custodes fontiū vt nō
hauriāt ex eis. ꝛ sine gladio interficies eos vel
certe fatigati: tradēt ciuitatē suam quā putāt in
montib⁹ positam supari nō posse. Et placuerūt
verba hec corā holoferne. ꝛ coram satellitibus
eius. ꝛ constituit p gyrū centenarios per singu
los fontes. Cūqꝫ ista custodia per dies viginti
fuisset expleta. defecerūt cisterne ꝛ collectiones
aquarū oībus inhabitantib⁹ bethuliā: ita vt nō
eēt intra ciuitatē vnde satiarent: vel vna die:
quoniā ad mensurā dabat populis aqua quoti
die. Tūc ad oziā cōgregati oēs viri: feminēqꝫ
iuuenes ꝛ paruuli: oēs simul vna voce dixerūt
Judicet de⁹ inter nos ꝛ te: qm̄ fecisti in nos ma
la nolēs loq pacifice cū assyrijs ꝛ ꝓpter hoc vē
didit nos de⁹ in manib⁹ eoꝝ. Et iō nō ē qui ad
iuuet: cū ꝓsternamur ante oculos eoꝝ in siti et
in pditione magna. Et nūc cōgregate vniuer
sos qui in ciuitate sunt: vt sponte tradam⁹ nos
oēs pplo holofernis. Meli⁹ ē eni vt captiui be
nedicam⁹ dñm viuētes qꝫ moriamur et simus
opprobriū omni carni: cū videam⁹ vxores no/
stras ꝛ infantes nostros mori añ oculos nr̄os.
Cōtestamur hodie celū ꝛ terrā ꝛ deū patrū no/
stroꝝ q vlciscit nos ſm pctā nostra. vt iam tra
datis ciuitatē in manū militie holofernis vt sit
finis nr̄ breuis in ore gladij: q longior efficitur
in ariditate sitis. Et cū hec dixissent: fact⁹ ē fle/
tus ꝛ vlulat⁹ magn⁹ in ecclesia oīb⁹. ꝛ p m̄ltas
horas vna voce clamauerūt ad deū: dicentes:
Peccauim⁹ cū prib⁹ nr̄is: iniuste egim⁹: iniq/
tatē fecim⁹. Tu qui pius es miserere nostri. et
in tuo flagello vindica iniqtates nostras. ꝛ no
li tradere cōfitētes te. pplo q ignorat te: vt non
dicāt inter gētes. vbi ē de⁹ eoꝝ. Et cū fatigati
his clamorib⁹ ꝛ his fletib⁹ lassati siluissent: exur
gēs ozias infusus lachrymis. dixit: Equo aīo
estote fratres ꝛ hos qnqꝫ dies expectem⁹ a dño
miam. Forsitan eni indignationē suā abscidet
ꝛ dabit gloriā noi suo. Si aūt transactis quinqꝫ
diebus nō venerit adiutoriū: faciem⁹ hec ver/
ba que locuti estis. C VIII

Et factū ē cū audisset verba hec iudith
vidua. q̄ erat filia merari: filij idox. fi/
lij ioseph: filij ozie: filij elai: filij iamor:
filij gedeon: filij rafoim: filij achitob: filij mel/
chie: filij enam: filij nathanie: filij salathiel: filij
symeō: filij ruben. ꝛ vir eius fuit manasses qui
mortuus est in diebus messis ordeacee: insta/
bat enim super alligantes manipulos in cam/
po. ꝛ venit estus super caput eius: ꝛ mortu⁹ est
in bethulia ciuitate sua. ꝛ sepultus est illic cū pa
tribus suis. Erat aūt iudith relicta eius vidua
iam annis trib⁹ et mensib⁹ sex. Et in superiori
bus domus sue fecit sibi secretū cubiculum in
quo cū puellis suis clausa morabat. ꝛ habēs su
per lūbos suos ciliciū: ieiunabat oībus diebus
vite sue: preter sabbata ꝛ neomenias et festa do
mus israel. Erat aūt eleganti aspectu nimis cui
vir suus reliquerat diuitias multas ꝛ familiam
copiosam: ac possessiones armentis boū ꝛ gre
gibus ouiū plenas. Et erat hec in oīb⁹ formosis
sima: qm̄ timebat dñm valde: nec erat qui loq/
ret de illa verbū malū. Hec itaqꝫ cum audisset
qm̄ ozias ꝓmisisset q transacto quinto die tra/
deret ciuitatē: misit ad p̄sbyteros chabri ꝛ char
mi. Et venerunt ad illā. ꝛ dixit illis. Quod est
hoc verbū in quo cōsensit ozias: vt tradat ciui/
tatē assyrijs: si intra quinqꝫ dies non venerit
vobis adiutoriū. Et qui estis vos qui tēptatis
dominū. Non est iste ſmo qui misericordiā ꝓ
uocet: hic potius qui iram excitet et furorē ac/
cendat. Posuistis vos tempus miserationis
domini. et in arbitriū vestrū diē cōstituistis ei
Sed qr patiens dñs est: in hoc ipso peniteam⁹
et indulgentiā eius fusis lachrymis postulem⁹
Non. n. quasi homo de⁹ sic cōminabit: neqꝫ
sicut fili⁹ hoīs ad iracūdiā inflāmabit Et ideo
humiliem⁹ illi aīas nostras. et in spū contrito
et humiliato: seruiētes illi: dicamus flentes do
mino: vt ſm volūtatē suam sic faciat nobiscum
cito misericordiā suā: vt sicut conturbatū est cor
nostrū in superbia eoꝝ. ita etiā de nostra humi
litate gloriemur: quoniā nō sumus secuti pecca
ta patꝝ nostroꝝ qui dereliquerūt deū suum. et
adorauerūt deos alienos: pro quo scelere dati
sūt in gladiū et in rapinā et in cōfusionē inimi/
cis suis. Nos aūt alteꝝ deū nescimus p̄ter ipsū
Expectem⁹ hūiles cōsolationē eius. et exquiret
sanguinē nr̄m de afflictiōibus inimicoꝝ nr̄oꝝ
ꝛ hūiliabit oēs gētes q̄cūqꝫ insurgūt ꝯtra eos.
et faciet illas sine honore dñs deus noster. Et
nūc fratres qm̄ vos q estis p̄sbyteri in populo
dei. ꝛ ex vobis pēdet aīa illoꝝ ad eloquiū vr̄m
corda eorū erigite: vt memores sint quia tem/
ptati sunt p̄res nr̄i: vt ꝓbarent si vere colerent
deū suū. Memores eē debent quō pr̄ nr̄ abra/

dam teptat⁹ e. ꝛ per multas tribulatiões proba
tus dei amic⁹ effectus e. Sic ysaac: sic iacob: sic
moyses. ꝛ oes q placuerut deo p multas tribu/
lationes trasierut fideles. Illi aut qui teptatio/
nes no susceperut cu timore dni. ꝛ impatientia
sua ꝛ improperiu murmurationis sue ꝯ dnm p
tulerut: exterminati sut ab exterminatore. ꝛ a ser
petib⁹ pierut. Et nos ergo no vlciscamur nos
p his q patimur: s; reputantes peccatis nris
hec ipsa supplicia minora esse: flagella dni qsi
sui qui corripimur ad emendatione ꝛ no ad p/
ditione nostra: euenisse credam⁹. Et dixerunt
illi ozias ꝛ presbyteri. Oia que locuta es vera
sut. ꝛ no est in smoib⁹ tuis vlla repheso. Nuc
ergo ora p nobis: qm mulier sancta es ꝛ times
deu. ꝛ dixit illis iudith. Si ut qd potui loq dei
ee cognoscitis ita qd facere disposui pbate si ex
deo e. ꝛ orate vt firmu faciat de⁹ cosiliu meum.
Stabitis vos ad porta nocte ista ꝛ ego exea cu
abra mea. ꝛ orate vt sicut dixistis i dieb⁹ qnq;
respiciat dns ppl'm suu israel. Vos aut nolo vt
scrutemini actu meu. et vsq; du renucie vobis
nihil aliud fiat nisi oro p me ad dnm deu; no/
strum. Et dixit ad ea ozias pnceps iude. Va/
de in pace. ꝛ dns sit tecu in vltione inimicoꝝ no
stroꝝ. Et reuertetes abierut. ¶ IX

Quibus ascendentib⁹. iudith ingressa e
oratoriu suum. ꝛ induens se cilitio po/
suit cinere super caput suu; et proster/
nens se dno clamabat ad dnm dices: Dne de⁹
patris mei symeon: qui dedisti illi gladiu i defen
sione alienigenaꝝ qui violatores extiterut in co
inquinatione sua ꝛ denudauerut femur virginis
in cofusione. ꝛ dedisti mulieres illoꝝ in preda
ꝛ filias illoꝝ in captiuitate. ꝛ omne preda in di
uisione suis tuis q zelauerut zelu tuum: subue
ni queso te dne deus me⁹ mihi vidue. Tu enim
fecisti priora. ꝛ illa post illa cogitasti. ꝛ hoc factu
est quod ipse voluisti. Omnes. n. vie tue pa/
rate sunt. ꝛ tua iudicia in tua puidentia posui/
sti. Respice castra assyrioꝝ nuc sicut tuc castra
egyptioꝝ videre dignatus es: quado post ser/
uos tuos armati currebant cofidentes in qdri/
gis ꝛ in eqtatu suo ꝛ in multitudine bellatoru;
S; aspexisti sup castra eoꝝ. ꝛ tenebre fatigaue/
rut eos. Tenuit pedes eoꝝ abyssus ꝛ aq ope/
ruerut eos. Sic fiant ꝛ isti dne q cofidut i mul/
titudine sua. ꝛ in currib⁹ suis ꝛ in contis ꝛ in sa
gittis suis. ꝛ in laceis gloriat. ꝛ nesciut quia tu
ipse es deus noster q conteris bella ab initio. et
dns nomen est tibi. Erige brachiu tuu sicut ab
initio. ꝛ allide virtute eoꝝ in ꝟtute tua. Cadat
virt⁹ eoꝝ in iracudia tua: qui pmittut se violare
sancta tua. ꝛ polluere tabernaculu nomis tui. ꝛ
deijcere gladio suo cornu altaris tui. Fac dne
vt gladio pprio ei⁹ supbia amputet. Capiat la
queo oculoꝝ suoꝝ in me. ꝛ percuties eu ex labijs
caritatis mee. Da mihi in aio costatia vt conte
na illu. ꝛ virtute vt euerta illu. Erit enim hoc
memoriale nois tui: cu manus femine deiecerit
eu. Non. n. in multitudine est virt⁹ tua dne ne
q; in equoꝝ virib⁹ volutas tua. Nec supbi ab
initio placuerut tibi: sed humiliu ꝛ mansuetoru
semp tibi placuit depcatio. Deus celoru; crea/
tor aquaꝝ. ꝛ dns toti⁹ creature: exaudi me mise
ram depcante et de tua misericordia presumete
Memeto dne testamenti tui. ꝛ da verbu in ore
meo ꝛ in corde meo ꝯsiliu corrobora vt domus
tua in scificatioe permaneat. ꝛ oes getes agno
scat q2 tu es de⁹: ꝛ no est alius pter te. ¶ X

Factu e aut cu cessasset clamare ad dnm
surrexit de loco in quo iacuerat pstra/
ta ad dnm. Vocauitq; abram suam. et
descedens in domu sua abstulit a se cilitium: et
exuit se vestimetis viduitatis sue. Et lauit cor/
pus suu. ꝛ vnxit se myrrho optimo. ꝛ discrimi
nauit crime capitis sui. ꝛ imposuit mitram sup
caput suu. ꝛ induit se vestimentis iocunditatis
sue Induitq; sandalia pedib⁹ suis assumpsitq;
dextrariola ꝛ lilia ꝛ inaures ꝛ annulos. ꝛ oib⁹
ornametis suis ornauit se. Cui etia dns cotulit
splendore: qm ois ista copositio non ex libidi/
ne: sed ex virtute pendebat. Et ideo dns hanc
in illa pulchritudine; ampliauit: vt incopabili
decore oium oculis appareret. Imposuit itaq;
abre sue ascopa vini. ꝛ vas olei ꝛ polenta ꝛ la/
pates ꝛ panes ꝛ caseu. ꝛ pfecta est. Cuq; venis
sent ad portas ciuitatis: inuenerut expectante;
oziam. ꝛ psbyteros ciuitatis. Qui cu vidissent
stupentes mirati sunt nimis pulchritudine ei⁹
Nihil tamen interrogantes eam: dimiserut tra
sire. dicetes: Deus patru nostroꝝ det tibi gra/
tiam. ꝛ omne cosiliu tui cordis sua virtute cor/
roboret. ꝛ glorietur super te hierusale: ꝛ sit nome
tuu in numero sanctoꝝ ꝛ iustoꝝ. Et dixerut hi
qui illic erat oes vna voce. fiat fiat: Iudith vo
orans dominu trasiuit per portas: ipsa et abra
eius. Factu est aut cu descenderet monte circa
ortu diei occurrerut ei exploratores assyrioꝝ
ꝛ tenuerut eam. dicetes: Vnde venis aut quo
vadis? Que rndit. Filia sum hebreoꝝ. Ideo
ego fugi a facie eoꝝ: qm futuꝝ agnoui q dent
vobis i depdatione. p eo q cotenetes vos no
luerunt tradere seipsos: vt inuenirent misericor

diã in conspectu vestro. Hac de causa cogitaui
mecũ. dicens: Uadã ad faciẽ pncipis holofer/
nis vt indicẽ illi secreta illoꝝ ⁊ ostẽdã illi q̃ adi
tu possit obtinere eos: ita vt nõ cadat vir vnꝰ d̾
exercitu eiꝰ. Et cũ audissent viri illi v̾ba eius
cõsiderabãt faciem eiꝰ. ⁊ erat in oculis eoꝝ stu
por: qm̃ pulchritudinẽ eius mirabãt̾ nimis. Et
dixerũt ad eam. Cõseruasti aiam tuã eo ꝙ tale
repperisti cõsiliũ, vt descenderes ad dñm nr̃m.
Hoc aũt scias: qm̃ cũ steteris in cõspectu eiꝰ be
ne tibi faciet. ⁊ eris gratissima in corde eiꝰ. Du
xerũtqꝫ illã ad tabernaculũ holofernis nũcian/
tes eã. Cũqꝫ intrasset ante faciẽ eiꝰ. statim ca/
ptus ẽ in suis oculis holofernes. Dixerũtqꝫ ad
eũ satellites eiꝰ. Quis cõtẽnat pplm̃ hebreorũ
q tã decoras mulieres habẽt: vt nõ ꝓ his me/
rito pugnare ꝯtra eos debeamꝰ? Uidẽs itaqꝫ
iudith holofernẽ sedentẽ in conopeo qd̾ erat ex
purpura ⁊ auro ⁊ smaragdo ⁊ lapidibꝰ p̃ciosis
intextũ. ⁊ cũ in faciẽ eiꝰ intẽdisset adorauit eum
ꝓsternẽs se sup terrã. ⁊ eleuauerũt eã s̾ui holo
fernis iubente dño suo.

CXI

Tunc holofernes dixit ei. Equo animo
esto ⁊ noli pauere in corde tuo: qm̃ ego
nũqꝫ nocui virũ qui voluit seruire na/
buchodonosor regi. Populꝰ aũt tuꝰ si non cõ/
tẽpsisset me non alleuassem lanceã meã sup eũ.
Nunc aũt dic mihi qua ex cã recessisti ab illis ⁊
placuit tibi vt venires ad nos? Et dixit illi iu/
dith. Sume verba ancille tue: qm̃ si secutꝰ fue/
ris v̾ba ancille tue: pfectã rem faciet dñs tecũ.
Uiuit. n. nabuchodonosor rex tr̃e. ⁊ viuit vir
tus eius q̃ est in te ad correptionẽ oiuꝫ animaꝝ
errantiũ: qm̃ nõ solũ homines s̾uient illi per te
sed et bestie agri obtẽperant illi. Nunciat̾. n.
animi tui industria vniuersis gentibꝰ. ⁊ indica
tũ est oi seculo qm̃ tu solus bonus et potens es
in oi regno eiꝰ. ⁊ disciplina tua oibus ꝓuincijs
p̃dicat̾. Nec hoc latet qd̾ locutus est achior: nec
illud ignorat̾ qd̾ ei iusseris euenire. Cõstat. n.
deũ nostꝝ sic pctis offensũ: vt mandauerit per
ꝓphetas suos ad pplm̃. ꝙ tradat eũ ꝓ peccatis
suis. Et qm̃ sciunt se offendisse deum suuꝫ filij
israel. tremor tuꝰ sup ipos est. Insuper etiã fa
mes inuasit eos. ⁊ ab ariditate aque: iã int̾ mor
tuos cõputant̾. Deniqꝫ h̾ ordinãt. vt iterficiãt
pecora sua et bibant sanguinẽ eorum. et scã dñi
sui q̃ pcepit deus nõ ꝯtingi. i frumento vino ⁊
oleo hec cogitauerũt impẽdere. et volũt ꝯsumẽ
q̃ nec manibꝰ deberẽt ꝯtingere. Ergo qm̃ h̾ fa
ciũt: certũ ẽ ꝙ in pditionẽ dabũt̾. Qd̾ ego an/
cilla tua cognoscens fugi ab illis: ⁊ misit me

dñs hec ipa nũciare tibi. Ego enim ancilla tua
deũ colo etiam nunc apud te. ⁊ exiet ancilla tua
⁊ orabo deum. ⁊ dicet mihi. quando eis reddat
peccatũ suũ. ⁊ veniens nũciabo tibi: ita vt ego
adducã te per mediam irl̃m. Et habebis oẽm
pplm̃ israel sicut oues qbꝰ nõ ẽ pastor: ⁊ non la
trabit vel vnus canis ꝯtra te: qm̃ hec mihi di/
cta sũt p ꝓuidẽtiã dei. Et qm̃ irat ꝰ ẽ illis deus:
hec ipa missa sũ nũciare tibi. Placuerunt autẽ
oia v̾ba hec corã holoferne ⁊ corã pueris eiꝰ ⁊
mirabant̾ ad sapientiã eius. ⁊ dicebãt alter ad
alteꝝ. Nõ ẽ talis mulier sup terrã in aspectu. i
pulchritudine ⁊ in sensu verboꝝ. Et dixit ad il
lã holofernes. Bene fecit deꝰ q misit te ante po
pulum. vt des illum tu in manibꝰ nr̃is. Et qm̃
bona ẽ ꝓmissio tua. si fecerit mihi hoc deꝰ tuus
erit ⁊ deus meus. ⁊ tu in domo nabuchodono
sor magna eris. ⁊ nomen tuum noiabit̾ in vni
uersa terra.

CXII

Tunc iussit eã introire vbi repositi erãt
thesauri eius. ⁊ iussit illic manere eam.
⁊ constituit quid daret̾ illi de conuiuio
suo. Cui rñdit iudith. ⁊ dixit. Nunc non pote
ro mãducare ex his q̃ mihi pcipis tribui ne ve
niat super me offensio. Ex his autem que mihi
detuli. manducabo. Cui holofernes ait. Si de
fecerint tibi ista que tecum detulisti: qd faciemꝰ
tibi. Et dixit iudith. Uiuit anima tua domine
meus: quoniam non expendet omnia hec an/
cilla tua. donec faciat deus in manu mea hec q̃
cogitaui. Et induxerunt illam serui eius in ta/
bernaculum quo preceperat. ⁊ petijt dum intro
iret vt daretur ei copia nocte. ⁊ ante lucem egre
diendi foras ad orationem. ⁊ deprecandi domi
num. Et precepit cubicularijs suis vt sicut pla
ceret illi. exiret ⁊ introiret ad adorandum deuꝫ
suum p triduũ. Et exibat noctibus in vallẽ be
thulie. ⁊ baptiçabat se in fonte aque. Et vt ascẽ
debat. orabat dominũ deum israel vt dirigeret
viam eius ad liberationẽ populi sui. Et introi
ens mũda manebat i tabernaculo. vsqꝫ dũ acci
peret escã suã in vespeꝝ. Et factũ ẽ. quarto die
holofernes fecit cenã seruis suis. ⁊ dixit ad va
gao eunuchũ. Uade ⁊ suade hebreã illã vt spõ
te ꝯsentiat habitare mecũ. Fedũ est enim apud
assyrios si femina irrideat viꝝ agẽdo. vt immu
nis ab eo trãseat. Tũc itroiuit vagao ad iudith
⁊ dixit. Nõ vereat̾ bona puella itroire ad dñm
meũ. vt honorificet̾ ante faciẽ eiꝰ. ⁊ manducet
cũ eo ⁊ bibat vinũ in iocũditate. Cui iudith rñ
dit. Que ego sum vt cõtradicã dño meo. Oẽ
qd̾ erit ante oculos eiꝰ bonũ ⁊ optimum faciam

Quicqd aũt illi placuerit: hoc mihi erit optimũ
oib⁹ dieb⁹ vite mee. Et surrexit ⁊ ornauit se ve
stimento suo. ⁊ egressa stetit ante facie₃ ei⁹. Cor
autem holofernis ↄcussum est: erat. n. ardens i
ↄcupia eius. Et dixit ad eam holofernes. Bi/
be nunc ⁊ accumbe in iocunditate: qm̃ inuenisti
gratiam corã me. Et dixit iudith. Bibam dñe
quoniã magnificata est aia mea hodie pre oib⁹
diebus meis. Et accepit ⁊ manducauit ⁊ bibit
corã ipso ea q̃ pauerat illi ãcilla ei⁹. Et iocũdus
fact⁹ est holofernes ad eã bibitq₃ vinũ multũ ni
mis q̃ntũ nunq̃₃ biberat i vita sua. ¶XIII

Ut aũt sero factũ est: festinauerunt serui
illius ad hospitia sua: ⁊ conclusit vagao
ostia cubiculi ⁊ abijt. Erãt aũt oẽs fati/
gati a vino. Eratq₃ iudith sola i cubiculo. Por
ro holofernes iacebat in lecto nimia ebrietate so
pitus. Dixitq₃ iudith puelle sue vt staret foris
ante cubiculu₃ ⁊ obseruaret. Stetitq₃ iudith añ
lectum: orans cum lachrymis ⁊ labiorum motu
in silentio. dicens. Confirma me domine deus
israel: ⁊ respice in hac hora ad opa manuu₃ mea/
rum: vt sicut ꝓmisisti irl'm ciuitatem tuam eri/
gas: ⁊ hoc qđ credẽs ꝑ te posse fieri cogitaui. ꝑ
ficiam. Et cu₃ hec dixisset: accessit ad colũnam q̃
erat ad caput lectuli eius. ⁊ pugionem eius q in
ea ligatus pendebat exsoluit. Cũq₃ euaginasse₃
illũ apprehẽdit comã capitis eius: ⁊ ait. Confir
ma me dñe deus i hac hora. Et ꝑcussit bis i cer/
uicẽ eius: ⁊ abscidit caput ei⁹. ⁊ abstulit conope
um eius a colũnis. ⁊ euoluit corpus eius trun/
cũ. Et post pusillũ exiuit: ⁊ tradidit caput holo/
fernis ancille sue: ⁊ iussit vt mitteret illud i perã
suam. Et exierunt due ẜm ↄsuetudinem suã q̃si
ad orõnem: ⁊ transierunt castra: ⁊ gyrãtes val
lẽ venerunt ad portam ciuitatis. Et dixit iudith
a lõge custodibus muroꝝ. Aperite portas qm̃
nobiscum est deus: q fecit ỽtutem i israel. Et fa
ctũ est cũ audissent viri vocẽ eius: vocauerũt ꝑ
sbyteros ciuitatis. Et occurrerunt ad eam oẽs
a minimo vsq₃ ad maximũ: qm̃ sperauerunt eam iã
nõ esse venturã. Et accendentes luiaria cõgy/
rauerunt circa eã vniuersi. Illa autẽ ascendẽs
in eminẽtiorẽ locũ: iussit fieri silentium. Cũq₃
oẽs tacuissent. dixit iudith. Laudate dñm deu₃
nr̃m q non deseruit sperantes in se: ⁊ i me ancil
lam suam adipleuit miam suam quã ꝓmisit do
mui israel: ⁊ interfecit i manu mea hostẽ populi
sui i hac nocte. Et ꝓferens de pera caput holo/
fernis. oñdit illis dicens. Ecce caput holofer/
nis principis militie assyriorum: Et ecce cono/
peum illius in quo recumbebat in ebrietate sua
vbi ⁊ per manum femine percussit illum domi
nus deus noster. Uiuit autẽ ipse domin⁹: quo
niam custodiuit me angelus eius. ⁊ hinc euntẽ
⁊ ibi cõmorantem ⁊ inde huc reuertẽtem. ⁊ nõ
permisit me dominus ancillam suam coinqui/
nari: sed sine pollutiõe peccati reuocauit me vo
bis gaudentem in victoria sua: in euasiõe mea
in liberatiõe vr̃a. Cõfitemini illi oẽs qm̃ bon⁹
qm̃ in seculũ mia eius. Uniuersi aũt adorãtes
dñm. dixerũt ad eã. Benedixit te dñs in virtu
te sua. qꝛ ꝑ te ad nihilũ redegit inimicos nr̃os.
Porro ocias ꝑnceps ppl'i isrl'. dixit ad eã. Be
nedicta es tu filia a dño deo excelso. ꝑ oib⁹ mu/
lierib⁹ sup terrã. Benedict⁹ dñs q creauit celũ
⁊ terrã: q te direxit in vulnera capitis ꝑncipis
inimicoꝝ nr̃oꝝ. qꝛ hodie nomẽ tuũ ita magni
ficauit. vt nõ recedat laus tua de ore hoium. q
memores fuerit virtutis dñi in eternu₃. ꝓ qb⁹
nõ pepcisti aie tue ꝓpt angustias ⁊ tribulatio/
nẽ generis tui. sed subuenisti ruine ante cõspe
ctu₃ dei nr̃i. Et dixit oĩs ppl's. fiat fiat. Porro
achior vocat⁹ venit. Et dixit ei iudith. De isra
el cui tu testimoniũ dedisti qꝛ vlciscaẜ se đ inimi
cis suis: ipse caput oium icreduloꝝ icidit i hac
nocte i manu mea. Et vt ꝓbes qꝛ ita ẽ. ecce ca/
put holofernis q in ↄtẽptu supbie sue deu₃ isrl'
ↄtẽpsit. ⁊ tibi interitũ minabaẜ dicẽs: cũ capt⁹
fuerit ppl's isrl'. gladio perforari ꝑcipia₃ latera
tua. Uidẽs aũt achior caput holofernis. angu
stiat⁹ pre pauore cecidit in faciem sup terram. ⁊
estuauit aia ei⁹. Postea vero q̃₃ resumpto spũ
recreat⁹ ẽ. ꝓcidit ad pedes ei⁹. ⁊ adorauit eã. ⁊
dixit. Benedicta tu a deo tuo in oi tabernacu/
lo iacob. qm̃ i oi gẽte q̃ audierit nomẽ tuũ. ma
gnificabiẜ sup te de⁹ isrl'. ¶XIIII

Dixit autẽ iudith ad omnem populum.
Audite me fratres. Suspendite caput
hoc super muros nostros. ⁊ erit cũ ex/
ierit sol. accipiat vnusq̄sq₃ arma sua. ⁊ exite cu₃
impetu: non vt descendatis deorsum: sed quasi
ipetũ facientes. Tũc exploratores necesse erit vt
fugiant ad ꝑncipẽ suũ excitandũ ad pugnam.
Cũq₃ duces eoꝝ ↄcurrerint ad tabernaculum
holofernis. ⁊ inuenerint eũ truncũ in suo sangui/
ne volutatũ: decidet super eos timor. Cũq₃ co
gnoueritis fugere eos. ite post illos securi: qm̃
dñs ↄteret eos sub pedib⁹ vr̃is. Tũc achior vi
dẽs ỽtutẽ quã fecit de⁹ isrl'. relicto gentilitatis
ritu credidit deo. ⁊ circuncidit carnẽ ꝑputij sui
⁊ apposit⁹ est ad ppl'm isrl'. ⁊ ois successio gene
ris ei⁹ vsq₃ i hodiernũ diẽ. Mox aũt vt ortus
est dies suspenderũt sup muros caput holofer

nis: accepitq; vnusquisq; vir arma sua. et egres-
si sunt cum grandi strepitu et vlulatu. Quod viden-
tes exploratores: ad tabernaculum holofernis
cucurrerunt. Porro hi qui in tabernaculo erant: ve-
nientes et ante ingressum cubiculi perstrepentes exci-
tandi gratia inquietudinem arte moliebantur: vt non ab
excitantibus: sed a sonantibus holofernes euigila-
ret. Nullus enim audebat cubiculum virtutis assy-
riorum pulsando aut intrando aperire. Sed cum ve-
nissent eius duces ac tribuni et vniuersi maiores
exercitus assyriorum: dixerunt cubiculariis: In-
trate et excitate illum: quoniam egressi mures de
cauernis suis ausi sunt prouocare nos ad prelium.
Tunc ingressus vagao cubiculum eius stetit ante
cortinam. et plausum fecit manibus suis: suspicaba-
tur enim illum cum iudith dormire. Sed cum nullum mo-
tum iacentis sensu aurium caperet: accessit proximans ad
cortinam. et eleuans eam: viditque cadauer absque ca-
pite holofernis in suo sanguine tabefactum iace-
re super terram: exclamauit voce magna cum fletu
et scidit vestimenta sua. Et ingressus tabernacu-
lum iudith non inuenit eam Et exiliuit foras ad po-
pulum. et dixit: Una mulier hebrea fecit confusio-
nem in domo regis nabuchodonosor. Ecce enim
holofernes iacet in terra et caput eius non est in illo
Quod cum audissent principes virtutis assyriorum: sci-
derunt omnes vestimenta sua. et intolerabilis timor
et tremor cecidit super eos. et turbati sunt animi eorum
valde Et factus est clamor incomparabilis in
medio castrorum eorum. XV

Omnisque exercitus decollatum holofer-
nem audisset: fugit mens et consilium
ab eis. et solo tremore et metu agitati fu-
ge presidium sumunt: ita vt nullus loqueretur cum pro-
ximo suo sed inclinato capite relictis omnibus eua-
dere festinabant hebreos: quos armatos super se
venire audierant: fugientes per vias camporum
et semitas collium. Videntes itaque filii israel fugien-
tes. secuti sunt illos: descenderuntque clangentes tu-
bis. et vlulantes post ipsos. Et quoniam assyrii non
adunati: in fugam ibant precipites: filii autem israel
vno agmine persequentes: debilitabant omnes quos
inuenire potuissent. Misitque ozias nuncios per
omnes ciuitates et regiones israel. Omnis itaque regio
omnisque vrbs electam iuuentutem armatam misit post
eos. et persecuti sunt eos in ore gladii quousque pue-
nirent ad extremitatem finium suorum. Reliqui autem qui
erant in bethulia: ingressi sunt castra assyriorum. et
predam quam fugientes assyrii reliquerant: abstule-
runt et onustati sunt valde. Hi vero qui victores
reuersi sunt ad bethuliam: omnia que erant illorum ab-
stulerunt secum: ita vt non esset numerus in peco-
ribus in iumentis et vniuersis mobilibus eorum:
vt a minimo vsque ad magnum omnes diuites fierent
de predationibus eorum. Joachim autem summus pontifex
de ierusalem venit in bethuliam cum vniuersis presbyteris
suis vt videret iudith. Que cum exisset ad illum
benedixerunt illam omnes vna voce: dicentes: Tu glo-
ria ierusalem: tu leticia israel: tu honorificentia popu-
li nostri quia fecisti viriliter et confortatum est cor tuum
eo quod castitatem amaueris. et post virum tuum alterum
nescieris: ideo et manus domini confortauit te et ideo eris
benedicta in eternum. Et dixit omnis populus. fiat fiat.
Per dies autem triginta vix collecta sunt spolia as-
syriorum a populo israel. Porro autem vniuersa que holo-
fernis peculiaria fuisse probata sunt: dederunt iu-
dith in auro et argento et vestibus et gemmis et omni
supellectili. et tradita sunt omnia illi a populo. et omnes
populi gaudebant cum mulieribus et virginibus et iuue-
nibus: in organis et citharis. XVI

Tunc cantauit canticum hoc domino iudith
dicens: Incipite domino in tympanis: can-
tate domino in cymbalis: modulamini illi
psalmum nouum: exultate et inuocate nomen eius.
Dominus conterens bella: dominus nomen est illi. Qui
posuit castra sua in medio populi sui: vt eripe-
ret nos de manu omnium inimicorum nostrorum. Uenit
assur ex montibus ab aquilone in multitudine
fortitudinis sue: cuius multitudo obturauit tor-
rentes et equi eorum cooperuerunt valles. Dixit se
incensurum fines meos. et iuuenes meos occisu-
rum gladio infantes meos dare in predam et vir-
gines in captiuitatem. Dominus autem omnipotens nocuit
eum. et tradidit eum in manus femine. et confudit eum.
Non enim cecidit potens eorum a iuuenibus nec filii
titan percusserunt eum: nec excelsi gigantes impo-
suerunt se illi: sed iudith filia merari in specie
faciei sue dissoluit eum Exuit enim se vestimento vi-
duitatis. et induit se vestimento leticie in exulta-
tione filiorum israel. Unxit faciem suam vnguento
colligauit cincinos suos mitra ad decipiendum il-
lum. Sandalia eius rapuerunt oculos eius: pul-
chritudo eius captiuam fecit animam eius: amputa-
uit pugione ceruicem eius. Horruerunt perse con-
stantiam eius. et medi audaciam eius. Tunc vlula-
uerunt castra assyriorum quando apparuerunt humi-
les mei: arescentes in siti. Filii puellarum compun-
xerunt eos. et sicut pueros fugientes occiderunt
eos: perierunt in prelio a facie domini dei mei. Hym-
num cantemus domino: hymnum nouum cantemus deo
nostro. Adonai domine magnus es tu. et preclarus
in virtute. et quem nemo superare nemo potest. Tibi
seruiat omnis creatura tua: quia dixisti et facta sunt mi-
sisti spiritum tuum et creata sunt. et non est qui resistat

voci tue. Montes a fundamētis mouebunt cū aquis: petre sicut cera liquescent ante faciē tuā. Qui aūt timent te magni erunt apud te per oia. Ve genti insurgenti sup genus meū. Dñs.n. oipotens vindicabit in eis: in die iudicij visitabit illos. Dabit eni ignē et vermes in carnes eorū: vt vrant et sentiāt vsqz in sempiternū. Et factū est post hec ois ppl's post victoriā venit in hierusalē adorare dñm. et mox vt purificati sūt obtulerūt omnes holocausta et vota et repromissiones suas. Porro iudith vniuersa vasa bellica holofernis q̄ dedit illi ppl's. et conopeuz qd ipsa sustulerat obtulit in anathema obliuionis. Erat autem ppl's iocūdus fm faciē sanctoꝝ. et per tres mēses gaudiū hui⁹ victorie celebratū ē cū iudith. Post dies aūt illos vnusqsqz rediit in sua. et iudith magna facta est in bethulia. et preclarior erat vniuerse terre israhel. Erat etiā virtuti castitas adiuncta: ita vt cognosceret virum omnib⁹ dieb⁹ vite suo ex quo defunct⁹ est manasses vir eius. Erat antē dieb⁹ festis procedens cū magna gloria. Mansit autē in domo viri sui annos centū quinqz. et dimisit abrā suā liberaz. et defuncta est ac sepulta cū viro suo in bethulia luxitqz illā ois ppl's diebus septē: In omni autē spatio vite eius nō fuit qui perturbaret israel. et post mortē ei⁹ annis multis. Dies aūt victorie hui⁹ festiuitatis ab hebreis in numero sanctoꝝ dieꝝ accipit et colitur a iudeis ex illo tpe vsqz in p̄sentem diem.

Explicit liber Judith. Incipit prologus in librum Hester.

Librū hester varijs translatorib⁹ constat esse vitiatū: quem ego de archiuis hebreorū reuelans verbū e verbo expressius transtuli. Quem librum editio vulgata laciniosis hincinde verborum finibus trahit: addēs ea que ex tpe dici poterant et audiri: sicut solitū est scholaribus disciplinis sūpto themate excogitare quibus verbis vti potuit q iniuriā passus ē: vel ille qui iniuriā fecit. Vos aūt o paula et eustochiū qm̄ et bibliothecas hebreoꝝ studuistis intrare. et interpretū certamina cōprobastis tenētes hester hebraicū librū per singula vba nostrā translationem aspice vt possitis agnoscere me: nihil etiam augmentasse addendo: sed fideli testimonio simpliciter sicut in hebreo habet: historiā hebraicā latine lingue tradidisse. Nec effectam⁹ laudes hominū: nec vituperati oēs expauescimus deo enim placere curātes: minas hominū penitus nō timem⁹: qm̄ de⁹ dissipat ossa eoꝝ qui hoib⁹ placere desiderāt. et fm aplm: q eiusmodi sunt serui christi eē nō possūt. Rursū i libro hester alphabetū ex minimo vsqz ad theta lrāri fecim⁹ diuersis in locis: volētes.s. septuaginta interp̄tū ordinē p hec isinuare studioso lectori. Nos eni iuxta morē hebraicū ordinē ꝓsequi etiaz in septuaginta editione maluimus.

Explicit ꝓlog⁹ Incipit liber Hester. Ca. I

In diebus Assueri q regnauit ab idia vsqz ethiopiā super centū vigintiseptē prouincias: qn̄ sedit in solo regni sui susa ciuitas regni ei⁹ exordiū fuit. Tercio igit anno imperij sui fecerat grāde ꝯuiuiū cūctis pncipib⁹ et pueris suis fortissimis persaꝝ et medoꝝ inclytis et p̄fectis ꝓuinciaꝝ corā se: vt ostenderet diuitias glorie regni sui ac magnitudinē atqz iactantiā potentie sue multo tpe: cētū videlicet et octoginta dieb⁹. Cūqz implerent dies conuiuij: inuitauit oēm populū qui inuētus est in susis a maximo vsqz ad minimū. et iussit septē diebus cōuiuiū prepa rari in vestibulo horti et nemoris qd regio cultu et manu consitū erat. Et pendebat ex oī pte tentoria aerei coloris et carbasini ac hyacinthini: sustentata funib⁹ byssinis atqz purpureis: q eburneis circulis inserti erant et columnis marmoreis fulciebant. Lectuli quoqz aurei et argentei super pauimētū smaragdino et pario stratuz lapide dispositi erant: qd mira varietate pictura decorabat. Bibebant aūt qui inuitati erāt: aureis poculis: et alijs atqz alijs vasis cibi inferebant. Vinū quoqz vt magnificētia regia dignū erat abundans et precipuū ponebat. Nec erat qui nolētes cogeret ad bibēdū: sz sicut rex statuerat p̄ponēs mēsis singlos de pncipib⁹ suis vt sumeret vnusqsqz qd vellet. Vasthi quoqz regina fecit cōuiuiū feminaꝝ in palatio vbi rex assuerus manere consueuerat. Itaqz die septimo cū rex eēt hilarior. et post nimiā potionē incaluisset mero: p̄cepit mauimā et baçatha et arbona et bagatha et abgatha et çarath et charchas septem eunuchis qui in cōspectu eius ministrabant: vt introducerēt reginaz vasthi corā rege posito sup caput ei⁹ diademate: vt ostēderet cūctis ppl'is et principib⁹ ei⁹ pulchritudinē. Erat eni pulchra valde: Que renuit. et ad regis imperiū qd p eunuchos mādauerat venire contēpsit. Vn̄ irat⁹ rex et nimio furore succensus: interrogauit sapiētes q ex more regio sp ei aderāt et illoꝝ faciebat cūcta cōsilio. scientiū leges ac iu

ra maiorū: erāt aūt primi ⁊ proximi charsena et sethar ⁊ amatha et tharsis et mares ⁊ marsana et manucha. septem duces persaꝝ atq̧ medoꝝ qui videbāt faciē regis. ⁊ primi post eū reside re soliti erāt: cui snie vasthi regina subiaceret q̄ assueri regis imperiū qđ p eunuchos mādaue rat: facere noluisset. Rn̄ditq̧ manucha audien te rege atq̧ pncipib⁹ Nō solū regē lesit regina vasthi: sed ⁊ oēs populos ⁊ pncipes q sūt i cū ctis ꝓuincijs regis assueri. Egredief. n. smo regine ad oēs mulieres vt cōtēnāt viros suos ⁊ dicāt: Rex assuer⁹ iussit vt regina vasthi in traret ad eū. ⁊ illa noluit: atq̧ hoc exemplo oēs principū cōiuges persaꝝ atq̧ medoꝝ paruipē dent imperia maritoꝝ. Vnde regis iusta ē in dignatio. Si tibi placet egrediaf edictū a facie tua. ⁊ scribaf iuxta legē persaꝝ atq̧ medorum quā pteriri illicitū est: vt neq̄q̄ vltra vasthi in grediaf ad regē: sed regnū illi⁹ altera q̄ melior est illa accipiat. Et hoc in oē qđ latissimū ē pro uinciarū tuarū diuulgef imperiū. ⁊ cūcte vxo res tam maiorū q̄ minoꝝ deferant maritꝪ suis honorē. Placuit cōsiliū ei⁹ regi. ⁊ pncipibus: fecitq̧ iuxta consiliū manucha. ⁊ misit eplas ad vniuersas prouincias regni sui: vt q̄q̧ gēs au dire et legere poterat diuersis linguis ⁊ lr̄is eē viros pncipes ac maiores i domib⁹ suis ⁊ hoc per cūctos pplos diuulgari. II

His itaq̧ gestis: postq̄ regis assueri in dignatio deferbuerat: recordatus ē va sthi que fecisset vel que passa eēt dixerūt q̧ pueri regis ac ministri eius. Querant regi puelle v̄gines ac speciose. ⁊ mittanf qui consi derēt p vniuersas ꝓuincias puellas speciosas ⁊ virgines. ⁊ adducāt eas ad ciuitatem susan ⁊ tradant in domū feminaꝝ sub manu egei eunu chi q̄ est pposit⁹ ⁊ custos mulierū regiarū ⁊ ac cipiant mundū muliebrē ⁊ cetera ad vsus ne cessaria. Et q̄cūq̧ inter oēs oculis regis placu erit ipsa regnat ꝓ vasthi. Placuit smo regi: et ita vt suggesserant iussit fieri. Erat vir iudeus in susis ciuitate: vocabulo mardocheus filius iair: filij semei: filij cis. de stirpe gemini: q trās latus fuerat de hierusalē: eo tēpore quo iecho niam regem iuda nabuchodonosor rex babylo nis trāstulerat: qui fuit nutrici⁹ filie fratris sui edisse q̄ altero noīe vocabaf hester. et vtrunq̧ parentē amiserat pulchra nimis ⁊ decora facie mortuisq̧ patre eius ac matre mardoche⁹ sibi eā adoptauit in filiā. Cunq̧ percrebruisset regis iperiū. ⁊ iuxta mādatum illi⁹ multe pulchre vir gines adducerenf susan. ⁊ egeo traderenf eu nucho. hester q̧ inter ceteras puellas ei tradi ta est: vt seruaref in numero feminarum. Que placuit ei. ⁊ inuenit gratiam in cōspectu illius. vt accelerare mundum muliebrem. ⁊ traderet ei partes suas. ⁊ septem puellas speciosissimas de domo regis. ⁊ tā ipam q̧ pedissequas eius ornaret atq̧ excoleret. Que noluit indicare ei populū ⁊ patriam suam. Mardocheus eni p ceperat ei vt de hac re omnino reticeret. qui de ambulabat quotidie ante vestibulū domus i q̄ electe virgines seruabanf: curā agens salutis hester. ⁊ scire volens quid ei accideret. Cū aūt venisset tempus singulaꝝ per ordinē puellaꝝ vt intrarent ad regē: expletis oib⁹ q̄ ad cultum muliebrē ptinebat: mensis duodecimus verte baf: ita dūtaxat vt sex mēsibus oleo vngerētur mirthino. ⁊ alijs sex qbusdā pigmentis ⁊ aro matib⁹ vterenf. Ingredietesq̧ ad regē: qcqd postulassent ad ornatū ptinens accipiebāt. ⁊ vt eis placuerat cōposite: de triclinio feminaꝝ ad regis cubiculū transiebant. Et que intrauerat vespere egrediebaf mane: atq̧ inde in secūdas edes deducebanf que sub manu sasagaçi eunu chi erant. qui concubinis regis presidebat: nec hēbat potestatē ad regē vltra redeundi nisi vo luisset rex. ⁊ eā venire iussisset ex noie. Euolu to autē tpe per ordinē. instabat dies quo hester filia abiahil fratris mardochei: quā sibi adopta rat in filiā: deberet intrare ad regē. Que nō q̄ siuit mulierem cultū: sed quecūq̧ voluit ege⁹ eunuchus custos virginū: hec ei ad ornatū de dit. Erat eni formosa valde. ⁊ incredibili pul chritudine omnium oculis gratiosa ⁊ amabilis videbatur. Deducta ē itaq̧ ad cubiculū regis assueri mense decimo qui vocatur thebeth: se ptimo anno regni eius. ⁊ adamauit eā rex pl⁹ q̧ oēs mulieres: habuitq̧ gratiā ⁊ miam corā eo super oēs mulieres. ⁊ posuit diadema regni in capite eius: fecitq̧ eā regnare in loco vasthi Et iussit cōuiuiū pparari pmagnificū cūctis pn cipibus ⁊ seruis suis: ꝓ cōiūctiōe ⁊ nuptijs he ster. Et dedit requiem vniuersis ꝓuincijs: ac dona largitus ē iuxta magnificētiā pncipalem Cūq̧ ⁊ secūdo quererenf virgines. ⁊ ꝯgrega renf mardoche⁹ manebat ad ianuā regis: nec dū ꝓdiderat hester patriā ⁊ pplm suum: iuxta mādatū eius. Quicqd eni ille pcipiebat obser uabat hester. ⁊ ita cūcta faciebat vt eo tpe solita erat quo eā puulā nutriebat. Eo igif tempore quo mardocheus ad regis ianuā morabaf: ira ti sunt bagathan ⁊ thares duo eunuchi regꝪ. q ianitores erant. ⁊ in primo palatij limine resi

debāt voluerūtqꝫ insurgere in regē et occidere eū. Qđ mardocheū nō latuit. Statimqꝫ nunciauit regine hester. et illa regi ex nomine mardochei q ad se rē detulerat. Questū est et inuētū. et appēsus ē vterqꝫ eoꝝ in patibulo. et iussit rex vt in libro memoriali scriberet̄: vt ꝓ vita sua aliqd repēsaret ei. Mādatūqꝫ ē hystorijs. et annalibꝰ traditū corā rege.

¶ III

Post hec rex assuerus exaltauit aman filiū amadathi q erat de stirpe agag et posuit soliū eiꝰ super oēs principes quos habebat. Cunctiqꝫ serui regis q in foribꝰ palatij ꝯsabāt flectebāt genua. et adorabāt aman. Sic eni ꝑceperat eis imperator. Solꝰ mardocheus non flectebat genu: neqꝫ adorabat eum. Cui dixerūt pueri regis q ad fores palatij residebant. Cur ꝑter ceteros nō obseruas mandatū regis. Cūqꝫ hoc crebriꝰ dicerent. et ille nollet audire: nūciauerūt aman scire cupiētes vtꝝ perseueraret in snīa. Dixerat eni eis se esse iudeū. Qđ cū audisset aman. et experimēto probasset ꝙ mardocheus nō sibi flecteret genu nec se adoraret: iratꝰ est valde. et ꝓ nihilo duxit in vnū mardocheū mittere manꝰ suas: audierat eni ꝙ esset gentis iudee: magisqꝫ voluit omnē iudeoꝝ q erāt in regno assueri perdere nationē. Mense primo cuiꝰ vocabulū ē nisan āno duodecimo regni assueri: missa est sors in vrnam q̄ hebraice dicit̄ phur: corā aman: q̊ die et q̊ mēse gens iudeoꝝ deberet interfici. et exiuit mēsis duodecimꝰ q vocat̄ adar. Dixitqꝫ aman regi assuero. Est ppl's per oēs ꝓuincias regni tui dispersus. et a se mutuo sepatꝰ: nouis vtēs legibꝰ et cerimonijs: insup et regis scita cōtemnēs. Et optime nosti ꝙ nō expediat regno tuo vt insolescat per licentiā. Si tibi placet decerne vt pereat. et decē milia talētoꝝ appendā archarijs gaçe tue. Tulit ergo rex annulū q̊ vtebat̄: de manu sua. et dedit eum aman filio amadathi de ꝓgenie agag hosti iudeoꝝ: dixitqꝫ ad eum. Argentū qđ tu polliceris: tuum sit de ppl'o age qđ tibi placet. Vocatiqꝫ sunt scribe regis mense ꝑmo nisan tertiadecima die eiusdē mensis et scriptū est vt iusserat aman ad oēs satrapas regis. et iudices ꝓuinciaꝝ diuersarū qꝫ gētiū: vt q̄qꝫ gēs legere poterat et audire ꝓ varitate linguaꝝ ex nomine regis assueri et littere signate ipsiꝰ ānulo missi sunt ꝑcursores regis ad vniuersas ꝓuincias vt occiderēt atqꝫ delerent oēs iudeos a puero vsqꝫ ad senē: paruulos et mulieres vno die: hoc ē tertiodecimo mēsis duodecimi q vocat̄ adar. et bona eoꝝ diriperent. Sūma autē eplaꝝ hec fuit: vt oēs ꝓuincie scirent et pararēt se ad ꝑdictā diē. Festinabāt cursores q missi erāt regis imperium explē. Statimqꝫ in susis pependit edictū. rege et aman celebrante conuiuiū. et cunctis iudeis q in vrbe erant flentibus.

¶ IIII

Que cū audisset mardocheus scidit vestimenta sua ⁊ indutꝰ est sacco spargēs cinerem capiti. et in platea medie ciuitatis voce magna clamabat ostēdēs amaritudinem animi sui. et hoc eiulatu vsqꝫ ad fores palatij gradiens. Non eni erat licitū indutū sacco aulā regis intrare. In oibꝰ q̊qꝫ ꝓuincijs oppidis ac locis ad q̄ crudele regis dogma peruenerat: planctꝰ ingēs erat apud iudeos: ieiuniū vlulatꝰ et fletus: sacco et cinere multis ꝓstratu vtentibus. Ingresse autē sunt puelle hester et eunuchi: nunciaueruntqꝫ ei. Qđ audiēs ꝯsternata ē. et vestē misit vt ablato sacco indueret eā Quā accipere noluit. Accitoqꝫ athach eunucho quē rex ministꝝ ei dederat precepit vt iret ad mardocheū et disceret ab eo cur hoc faceret Egressusqꝫ athach iuit ad mardocheū. et inuenit eū stantem in platea ciuitatis ante hostium palatij. Qui indicauit ei oia q̄ acciderant quō aman ꝓmisisset vt in thesauros regis pro iudeorum nece inferret argentū: exēplar quoqꝫ edicti quod pendebat in susis dedit ei vt regine ondēret. et moueret eā vt intraret ad regem. et deꝑcaret̄ eum ꝓ ppl'o suo. Regressus athach nūciauitqꝫ hester. oia que mardocheꝰ dixerat. Que respōdit ei. ⁊ iussit vt diceret mardocheo Oēs serui regis et cūcte q̄ sub ditiōe eiꝰ sunt norunt ꝓuincie. ꝙ siue vir siue mulier non vocatus. interius atriū regis intrauerit absqꝫ vlla cunctatiōe stati iterficiat̄. nisi forte rex auream virgā ad eū tetēderit ꝓ signo clementie. atqꝫ ita possit viuere. Ego igit̄ quō ad regē intrare potero q̄ triginta iā diebꝰ nō sū vocata ad eū Qđ cū audisset mardocheus: rursum mādauit hester. dicēs. Ne putes ꝙ animā tuam tm̄ liberes: q2 i domo regꝭ es ꝑ cunctꝭ iudeis: Si eni nūc siluerꝭ ꝑ aliā occasionē liƀabunt̄ iudei et tu et domꝰ pr̄is tui ꝑibitꝭ. Et qs nouit vtrū idcirco ad regnū veneris. vt i tali tp̄e pareris Rursūqꝫ hester hec mardocheo ꝟba mādauit Vade ⁊ congrega oēs iudeos q̊s i susis repperis et orate ꝓ me. Nō comedetꝭ et nō bibetꝭ tribꝰ diebus ⁊ tribus noctibꝰ. ⁊ ego cū ancillꝭ meis similiter ieiunabo. et tunc ingrediar ad regē ꝯ̄ legē faciens non vocata: tradensqꝫ me morti et ꝑiculo. Iuit itaqꝫ mardocheus et fecit

omnia que hester preceperat. ¶ V

Die aūt tertio induta est hester regalib⁹ vestimentis. ⁊ stetit in atrio domus regie qđ erat interius ꝯtra basilicā regis At ille sedebat super soliū suū in cōsistorio palatij ꝯtra ostiū domus. Cūq; vidisset hester reginam stantem placuit oculis eius. ⁊ extendit cōtra eā virgam aureā quā tenebat manu. Que accedens osculata est sūmitatē virge eius: dixitq; ad eā rex. Quid vis hester regina. Que est petitio tua. Etiā si dimidiā partē regni petieris dabit̄ tibi. At illa r̄ndit. Si regi placet obsecro vt venias ad me hodie ⁊ aman tecū ad cōuiuiū quod paraui. Statimq; rex: vocate inquit cito aman vt hester obediat voluntati. Venerunt itaq; rex ⁊ aman ad conuiuiū qđ eis regina parauerat. Dixitq; ei rex postq̄ vinū biberat abundanter. Quid petis vt detur tibi. ⁊ ꝓ qua re postulas. Etiā si dimidiam partē regni mei petier̄ impetrabis. Cui r̄ndit hester. Petitio mea ⁊ preces sunt iste. Si inueni in cōspectu regis gratiā ⁊ si regi placet vt det mihi qđ postulo ⁊ meā impleat petitionē: veniat rex ⁊ aman ad cōuiuiū qđ paraui eis. ⁊ cras aperiā regi voluntatem meam. Egressus est itaq; illo die amā letus ⁊ alacer. Cūq; vidisset mardocheum sedentem ante fores palatij. ⁊ non solū non assurrexisse sibi. sed nec motū quidem de loco sessionis sue. idignatus est valde. ⁊ dissimulata ira reuersus in domū suam ꝯuocauit ad se amicos suos et zares vxorē suā. ⁊ exposuit illis magnitudinem diuitiaꝝ suaꝝ filioꝝq; turbā. ⁊ quanta eū gloria super omnes ꝑncipes ⁊ seruos suos rex eleuass;. Et post hec ait. Regina quoq; hester nullū aliū vocauit ad cōuiuiū cū rege preter me: apud quam etiā cras cū rege pransurus sū. Et cū hec omnia habeā: nihil me habere puto q̄diu videro mardocheū iudeū sedentē ante fores regias. R̄nderūtq; ei zares vxor eius. ⁊ ceteri amici. Jube parari excelsam trabē habētē altitudinis qnquaginta cubitos. ⁊ dic mane regi vt appēdat̄ sup eā mardoche⁹. ⁊ sic ibis cū rege let⁹ ad ꝯuiuiū. Placuitq; ei ꝯsiliū. ⁊ iussit excelsam ꝑparari crucē. ¶ VI

Noctem illā duxit rex insomnē. iussitq; sibi afferri historias ⁊ annales priorū tēporū. Que cum illo p̄sente legerentur. ventū est ad illū locū vbi scriptū erat quomodo nūciasset mardocheus insidias bagathan ⁊ thares eunuchoꝝ: regem assuerū iugulare cupientium. Qđ cū audisset rex. ait. Quid ꝓ hac fide honoris ac premij mardocheus consecutus est Dixerunt ei serui illius ac ministri. Nihil omnino mercedis accepit. Statimq; rex: qs est inquit in atrio. Aman quippe interius atriū domus regie intrauerat. vt suggereret regi. ⁊ iuberet mardocheū affigi patibulo qđ ei fuerat p̄paratum. Responderunt pueri. Aman stat in atrio. Dixitq; rex. ingrediatur. Cūq; esset ingressus. ait illi. Quid debet fieri viro quē rex honorare desiderat. Cogitans autem in corde suo aman. ⁊ reputans q nullum alium rex nisi se vellet honorare respondit. Homo quem rex honorare cupit̄ debet indui vestibus regijs. et imponi super equum qui de sella regis ē. ⁊ accipere regium diadema super caput suum. ⁊ primus de regijs principibus ac tyrannis teneat equum eius. et per plateam ciuitatis incedens clamet ⁊ dicat. Sic honorabit̄ quecūq; rex voluerit honorare. Dixitq; ei rex. Festina ⁊ sumpta stola ⁊ equo fac vt locut⁹ es mardocheo iudeo q sedet ante fores palatij. Caue ne qc̄q; de his q̄ locutus es p̄termittas. Tulit itaq; aman stolā ⁊ equū: indutūq; mardocheū in platea ciuitatis. ⁊ impositū equo precedebat atq; clamabat. Hoc honore cōdignus ē quēcūq; rex voluerit honorare. Reuersusq; ē mardocheus ad ianuā palatij. ⁊ aman festinauit ire in domū suam lugēs. ⁊ operto capite: narrauitq; zares vxori sue ⁊ amicis oīa q̄ euenissent sibi. Cui respōderūt sapiētes quos habebat in consilio ⁊ vxor ei⁹. Si de semine iudeoꝝ ē mardoche⁹ añ quē cadere cepisti: nō poteris ei resistere. sed cades in cōspectu ei⁹. Adhuc illis loquētib⁹ venerūt eunuchi regis. ⁊ cito eū ad conuiuiū qđ regina parauerat ꝑgere ꝯpulerūt. ¶ VII

Intrauit itaq; rex ⁊ aman vt biberent cū regina. Dixitq; ei rex etiam secūda die postq̄ vino incaluerat. Que est petitio tua hester vt det̄ tibi. ⁊ qd vis fieri. Etiam si dimidiā partem regni mei petieris. impetrabis. Ad quē illa r̄ndit. Si inueni gratiā in oculis tuis o rex. ⁊ si placet: dona mihi aīam meā ꝓ qua rogo ⁊ pp̄lm meū ꝓ quo obsecro. Traditi eni sumus ego ⁊ pp̄ls meus vt cōteramur iugulemur ⁊ pereamus. Atq; vtinā in seruos ⁊ famulas venderemur: esset tollerabile malū. ⁊ gemens tacerē: nūc aūt hostis nr̄ est cui⁹ crudelitas redūdat in regē. R̄ndensq; rex assuerus. ait. Quis ē iste ⁊ cui⁹ potētie: vt hec audeat facere. Dixitq; hester. Hostis ⁊ inimic⁹ nr̄ pessimus iste ē aman. Qđ ille audiēs illico obstupuit: vultū regis ac regine ferre nō sustinēs Rex aūt iratus surrexit. ⁊ de loco cōuiuij intra

uit in hortū arboribus ꝯsitum. Aman quoqꝫ surre
xit vt rogaret Hester reginā ꝓ aīa sua: intelle
xit. n. a rege sibi paratum malū. Qui cū reuer
sus esset de horto nemoribus consito. ⁊ intrasset
conuiuij locum: repperit aman super lectum cor
ruisse in quo iacebat Hester. ⁊ ait. Etiā reginā
vult opprimere me pñte in domo mea. Nec dū
verbū de ore regis exierat: ⁊ statim operuerunt
faciē eius. Dixitqꝫ arbona vnus de eunuchis q
stabāt in ministerio regis. En lignū qd̄ parauē
rat mardocheo qui locutus est ꝓ rege: stat i do
mo aman: habens altitudinis qnquaginta cubi
tos. Cui dixit rex. Appendite eū in eo. Suspē
sus est itaqꝫ aman in patibulo quod parauerat
mardocheo: ⁊ regis ira quieuit. VIII.

De illo dedit rex assuerus hester regine
domum aman aduersarij iudeorum: et
mardocheus ingressus est añ faciem re
gis. Cōfessa est. n. ei hester ꝙ eēt patruꝰ suus.
Tulitqꝫ rex annulū quē ab aman recipi iusserat
⁊ tradidit mardocheo. Hester autē constituit
mardocheum sup domū suam. Nec his ꝯtenta
ꝓcidit ad pedes regis: fleuitqꝫ ⁊ locuta ad eum
orauit vt malitiam aman agagite ⁊ machinatio
nes eius pessimas q̄s excogitauerat ꝯtra iude
os iuberet irritas fieri. At ille ex more sceptrū
aureū ꝑtendit manu: quo signū clementie mon
strabaṫ. Illaqꝫ ꝯsurgens stetit añ eū. ⁊ ait. Si
placet regi: ⁊ si inueni gratiam in oculis eius: et
dep̄catio mea non ei videṫ esse ꝯtͣria: obsecro vt
nouis ep̄lis. veteres aman lr̄e isidiatoris ⁊ ho
stis iudeorum: quibus eos in cūctis regis ꝓui
cijs pire p̄cepat corrigāṫ. Quō. n. potero susti
nere necē ⁊ interfectionē ppl̄i mei. Respondítqꝫ
rex assuerus hester regine ⁊ mardocheo iudeo
Domum aman ꝯcessi hester regine: ip̄m iussi
affigi cruci: q̄ ausus est manū mittere i iudeos.
Scribite ergo iudeis sicut vobis placet ex regis
noīe. signantes lr̄as annulo meo. Hec. n. con
suetudo erat: vt ep̄lis q̄ ex regis noīe mittebanṫ
⁊ illius ā nulo signate erāt: nemo auderet ꝯdice
re. Accitisqꝫ scribis ⁊ librarijs regis: erat autē
tp̄s tertij mensis qui appellaṫ siban: vicesima ⁊
tertia illius die: scripte sūt ep̄le vt mardocheus
voluerat ad iudeos ⁊ ad p̄ncipes: procuratores
qꝫ ⁊ iudices: qui centū vigintiseptem ꝓuincijs
ab india vsqꝫ ethiopiam p̄sidebant: ꝓuincie at
qꝫ prouincie: ppl̄o ⁊ ppl̄o: iuxta linguas ⁊ lr̄as
suas ⁊ iudeis ꝓut legere poterāt ⁊ audire. Ipe
qꝫ ep̄le q̄ ex regis noīe mittebanṫ: ānulo illiꝰ ob
signate sunt ⁊ misse p veredarios: qui p oēs ꝓ
uincias discurrentes: veteres lr̄as nouis nūn
cijs p̄uenirēt. Quibus impauit rex: vt cōueni
rent iudeos p singulas ciuitates ⁊ in vnū p̄ci
perēt cōgregari: vt starēt ꝓ aīabus suis ⁊ oēs
inimicos suos cū ꝯiugibꝰ ac liberis ⁊ vniuersis
domibꝰ interficerēt atqꝫ delerēt. Et cōstituta ē
per oēs ꝓuincias vna vltiōis dies: idest tertia
decima die mensis duodecimi adar. Sūmaqꝫ
ep̄le hec fuit vt in oībꝰ terris ac ppl̄is qui regis
assueri subiacebāt ip̄io: notū fieret paratos esse
iudeos ad capiēdā vindictā de hostibus suis.
Egressiqꝫ sūt veredarij celeres nūcios p̄feren
tes. ⁊ edictum regis pependit in susis. Mardo
cheꝰ aūt de palatio ⁊ de ꝯspectu regis egrediēs
fulgebat vestibꝰ regijs hyacinthinis. videlicet
⁊ aerinis: coronā aureā portās in capite ⁊ ami
ctꝰ serico pallio atqꝫ purpureo. Oisqꝫ ciuitas
exultauit atqꝫ letata ē. Iudeis aūt noua lux ori
ri visa ē: gaudiū honor ⁊ tripudiū. Apud oēs
ppl̄os vrbes atqꝫ ꝓuincias quocūqꝫ regis p̄ce
pta veniebāt: mira exultatio: epule atqꝫ ꝯuiuia
⁊ festus dies: intantū vt plures alteriꝰ gētes ⁊
secte: eorum religioni ⁊ cerimonijs iūgerenṫ.
Grandis enī cūctos iudaici nominis terrori
uaserat. IX

Igiṫ duodecimi mensis quē adar vo
cari ante iā diximus: tertiadecima die
qñ cūctis iudeis interfectio parabaṫ. ⁊
hostes eoꝝ inhiabāt sanguini: versa vice supe
riores iudei eē ceperūt. ⁊ se de aduersarijs vin
dicare. Cōgregatiqꝫ sūt p singulas ciuitates ⁊
oppida ⁊ loca vt extēderēt manū ꝯ inimicos ⁊
persecutores suos. Nullusqꝫ ausus ē resistere
eo ꝙ oēs ppl̄os magnitudinis eorum formido
penetrarat. Nā ⁊ ꝓuinciaꝝ iudices duces ⁊ ꝓ
curatores. omnisqꝫ dignitas que singulis locis
⁊ opibꝰ p̄erat: extollebāt iudeos timore mar
dochei quem p̄ncipem esse pallatij ⁊ plurimū
posse cognouerāt. Fama qꝫ noīs eiꝰ crescebat
quotidie ⁊ p cūctoꝝ ora volitabat. Itaqꝫ ꝑcus
serūt iudei inimicos suos plaga magna. et occi
derūt eos reddētes eis qd̄ sibi parauerāt facerē
intantū vt etiā in susis qngētos viros interfi
cerēt extra decē filios amā agagite hostis iude
orum. Quoꝝ ista sunt noīa: pharsandathan et
delphon et espatha et phorata et adalia et arida
tha et ephermescha et arisai et aridai ⁊ vaisatha
Quos cū occidissent. p̄redas de substantijs eo
rū agere noluerūt. Statimqꝫ numerus eoꝝ q
occisi erāt in susis ad regē relatus ē. Qui dixit
regine. In vrbe susis interfecerūt iudei qngē
tos viros. ⁊ alios decē filios aman. Quantā
putas eos exercere cedē in vniuersis ꝓuincijs

Quid vltra postulas. ⁊ quid vis vt fieri iube
am. Cui illa rn̄dit. Si regi placet: deꝭ potestas
iudeis: vt sicut fecerūt hodie in susis: sic ⁊ cras
faciant. ⁊ decem filij aman in patibulis suspen
danꝭ. Precepit rex vt ita fieret. Statimqꝫ in
susis pependit edictū ⁊ decem filij aman suspē
si sūt. Cōgregatꝭ iudeis quartadecima die mē
sis adar. interfecti sūt in susis trecenti viri: nec
eoꝝ ab illis direpta substantia est. sed ⁊ ꝑ oēs om
nes ꝓuincias q̄ ditioni regis subiacebant: pro
aiabꝰ suis steterūt iudei: interfectis hostibus ac
ꝑsecutoribus suis: intantū vt septuagintaqnqꝫ
milia occisoꝝ implerenꝭ. ⁊ nullus de substātijs
eoꝝ qcq̄ꝫ cōtingeret. Dies aūt tertiusdecimus
mēsis adar. vnus apud oēs interfectiōis fuit.
⁊ quartadecima die cedere desierūt. Quē ꝯsti
tuerunt esse solēnē: vt in eo tpe deinceps vaca
rēt epulis gaudio atqꝫ cōuiuijs. At hi q in vr
be susis cedē exercuerant tertiodecimo ⁊ quar
todecimo die eiusdē mensis in cede versati sūt.
qntodecimo aūt die ꝑcutere desierūt. Et iccir
co eūdem diem cōstituerūt solēnē epulaꝝ atqꝫ
leticie. Hi vero iudei q in oppidis nō muratꝭ
ac villis morabanꝭ. quartūdecimū diem men
sis adar cōuiuioꝝ ⁊ gaudij decreuerūt: ita vt
exultent in eo et mittant sibi mutuo ꝑtes epula
rū et ciboꝝ. Scripsit itaqꝫ mardocheꝰ oīa hec.
⁊ lr̄is cōprehensa misit ad iudeos q in oībꝰ re
gis ꝓuincijs morabanꝭ: tā in vicino positꝭ q̄ꝫ
ꝓcul vt quartādecimā et qntādecimā diē men
sis adar ꝓ festis susciperēt. et reuertente semꝑ
anno solēni celebrarēt honore: qr i ipsis diebꝰ
se vlti sunt iudei de inimicis suis. ⁊ luctus atqꝫ
tristicia in hilaritatem gaudiūqꝫ conuersi sunt.
essētqꝫ dies isti epulaꝝ atqꝫ leticie. ⁊ mitterēt si
bi inuicem ciboꝝ partes. ⁊ pauperibus munu
scula largirenꝭ. Susceperūtqꝫ iudei in solēnē
ritū cūcta q̄ in eo tempore facere ceperāt. ⁊ que
mardocheus lr̄is facienda mandauerat. Amā
eni filiꝰ amadathi stirpis agag hostis. ⁊ aduer
sarius iudeoꝝ cogitauit ꝯtra eos malū: vt occi
deret illos atqꝫ deleret ⁊ misit phur ꝙ nr̄a lin
gua vertiꝭ in sortē. ⁊ postea ingressa est hester
ad regē obsecrās vt conatus eius lr̄is regis ir
riti fierent. ⁊ malū qd̓ ꝯtra iudeos cogitauerat
reuerterenꝭ in caput eiꝰ. Deniqꝫ ⁊ ip̄m ⁊ filios
eius affixerūt cruci: atqꝫ ex illo tpe dies isti ap
pellati sūt phurim id est sortiū. eo ꝙ phur idest
sors in vrna missa fuerit. Et cūcta q̄ gesta sunt.
ep̄le. i. libri huius volumine continenꝭ: q̄qꝫ su
stinuerūt. ⁊ q̄ deinceps immutata sūt. susceperūt
iudei sup se ⁊ semen suū. ⁊ sup cūctos q religio
ni eoꝝ voluerunt copulari: vt nulli liceat duos
hos dies absqꝫ solēnitate transigere quos scri
ptura testaꝭ. ⁊ certa expectunt tpa annis sibi iu
giter succedēntibus. Isti sūt dies quos nulla vn
q̄ꝫ delebit obliuio. ⁊ ꝑ singulas generatiōes cū
cte in toto orbe ꝓuincie celebrabūt: nec ē vlla ci
uitas in qua dies phurim idest sortiū: nō obser
uenꝭ a iudeis: ⁊ ab eoꝝ ꝓgenie q̄ his cerimo
nijs obligata ē. Scripseruntqꝫ hester regina fi
lia abiahil ⁊ mardocheꝰ iudeꝰ etiā secūdā ep̄lā
vt oi studio dies ista solēnis sancireꝭ posterum
Et miserūt ad oēs iudeos q i cētū vigintiseptē
ꝓuincijs regis assueri versabanꝭ. vt haberent
pacē ⁊ susciperēt veritatē obseruātes dies sorti
um. ⁊ suo tpe cū gaudio celebrarēt. sicut ꝯstitu
erāt mardocheꝰ ⁊ hester. Et ibi obseruanda su
sceperunt a se ⁊ a semine suo ieiunia atqꝫ clamo
res ⁊ sortiū dies. ⁊ oīa q̄ libri huiꝰ qui vocaꝭ he
ster historia ꝯtinenꝭ.

¶ X

Rex vero assuerus oēm terraꝫ ⁊ cūctas
maris insulas. fecit tributarias: cuius
fortitudo ⁊ iperiū ⁊ dignitas atqꝫ subli
mitas qua exaltauit mardocheū. scripta sūt in li
bris medoꝝ atqꝫ persaꝝ. ⁊ quō mardocheꝰ iu
daici generis secundus a rege assuero fuerit. ⁊
magnus apud iudeos. ⁊ acceptabilis plebi fra
trū suoꝝ: querēs bona populo suo: ⁊ loquēs ea
q̄ ad pacem seminis sui pertinerēt. ¶ Que ha
benꝭ in hebreo plena fide expressi hec aūt q se
quunꝭ scripta repperi in editiōe vulgata q̄ gre
coꝝ lingua ⁊ lr̄is ꝯtinenꝭ. ⁊ interī post finē li
bri hoc ca p̄lm ferebaꝭ. qd̓ iuxta ꝯsuetudinē no
strā obelo. i. veru p̄notauimꝰ. Dixitqꝫ mardo
cheꝰ. A deo facta sūt ista. Recordatꝰ sū sōnij q̄
viderā: hec eadē significātꝭ: nec eoꝝ qcq̄ꝫ irri
tū fuit. Paruꝰ fons q creuit i fluuiū ⁊ i lucē so
lēqꝫ ꝯuersus ē. ⁊ i aquas plurimas redūdauit
hester ē: quā rex accepit vxorē. ⁊ voluit esse re
ginā. Duo aūt dracones: ego sū. ⁊ amā. Gē
tes q̄ cōuenerāt. hi sūt q conati sūt delere nomē
iudeoꝝ. Gēs aūt mea israel est q̄ clamauit ad
dn̄m. ⁊ saluū fecit populū suū. liberauitqꝫ nos
ab oibus malis. ⁊ fecit signa magna atqꝫ portē
ta inter gentes. ⁊ duas sortes eē cepit. vnā po
puli dei. ⁊ alterā cūctaꝝ gentiū. Venitqꝫ vtra
qꝫ sors in statutū ex illo iā tpe corā deo vniuersꝭ
gentibus. ⁊ recordatus ē dn̄s ppl̄i sui: ac miser
tus hereditatis sue. Et obseruabunꝭ dies isti i
mense adar quartadecima ⁊ quintadecima die
eiusdē mensis. cū oi studio ⁊ gaudio in vnum
cetū populi cōgregati: in cūctas deinceps gene
ratiōes populi israel.

¶ XI

Anno q̄rto regnātibus ptolemeo ꝛ cleo
patra: attulerunt dositheus q̄ se sacerdo
tē ꝛ leuitici generis ferebat: ꝛ ptoleme
us filius ei⁹ hanc epistolam phurim: quā dixe/
runt interp̄tatum esse lysimacū ptolemei filiū in
irl'm. Hoc quoq; principiū erat in editiōe vul
gata: quod nec in hebreo. nec apud vllū fertur
interp̄tum. Anno secundo regnante artaxerxe
maximo. prima die mensis nisan vidit somniū
mardocheus filius iaheri. filij semei. filij cis de
tribu beniamin: homo iudeus q̄ habitabat i vr
be susis: vir magnus. ꝛ inter p̄mos aule regie
Erat aūt de eo numero captiuoꝝ quos tran/
stulerat nabuchodonosor rex babylōis de irl'm
cum iechonia rege iuda. ꝛ hoc eius somniū fuit.
Apparuerunt voces ꝛ tumultus: tonitrua ꝛ ter
remotus ꝛ cōturbatio sup terrā: ꝛ ecce duo dra
cones magni paratiq; ꝯtra se in p̄lium: ad quo
rum clamorem cuncte ꝯcitate sunt nationes: vt
purgarēt ꝯtra gentē iustorū. Fuitq; dies illa te
nebrarū ꝛ discrimis: tribulationis ꝛ angustie ꝛ
ingens formido sup terram. Conturbataq; est
gens iustoꝝ timentium mala sua: ꝛ p̄parata ad
mortē. Clamaueruntq; ad deū. ꝛ illis vociferā
tib⁹: fons paru⁹ creuit in fluuiū maximū: ꝛ in
aquas plīmas redundauit. Lux ꝛ sol ortus ē et
humiles exaltati sunt. et deuorauerunt inclytos
Quod cum vidisset mardocheus et surrexisset
de stratu. cogitabat quid deus facere vellet. et fi
xum habebat in animo scire cupiens quid signi
ficaret somnium. ¶ XII.

Morabat aūt eo tp̄e in aula regis. cū ba/
gatha et thara eunuchis regis. qui ianī
tores erant palatij. Cūq; intellexisset co
gitationes eoꝝ et curas diligentius puidisset. di
dicit q̄ conarent in regem artaxerxem manus
mittere: et nūciauit sup eo regi. Qui de vtroq;
habita q̄stione. confessos iussit duci ad mortem
Rex aūt q̄d gestum erat scripsit in cōmentarijs
Sed et mardocheus rei memoriā lr̄is tradidit.
Precepitq; ei rex vt in aula palatij moraretur:
datis ei p̄ delatione mūeribus. Aman vo fili⁹
amadathi bugeus: erat gloriosissimus coram re
ge: et voluit nocere mardocheo. et pp̄lo eius p̄
duobus eunuchis regis q̄ fuerant interfecti. Hu
cusq; p̄hemiū. Que sequunt in eo loco posita erāt
vbi scriptū ē i volumie. et diripuerūt bona vel
substātias eoꝝ. Que in sola vulgata editiōe rep
perimus. Ep̄le aūt hoc exēplar fuit. ¶ XIII

Rex maximus artaxerxes ab india vsq;
ethiopiam centum vigintiseptem pro
uinciarum: principibus ꝛ ducibus q̄
eius imperio subiecti sunt salutē. Cū plurimis
gentibus imperarē. ꝛ vniuersū orbē mee ditio
ni subiugassem: volui nequaq; abuti potentie
magnitudine sed clementia ꝛ lenitate guberna
re subiectos: vt absq; vllo terrore vitam silētio
transigentes. optata cūctis mortalibus pace fru
erentur. Querente autem me a ꝯsiliarijs meis
quō posset hoc impleri: vn⁹ q̄ sapiētia ꝛ fide ce
teros p̄cellebat. ꝛ erat post regē secūdus aman
noīe indicauit mihi in toto orbe terraꝝ populū
esse dispersū q̄ nouis vteret legib⁹. ꝛ ꝯtra oīm
gentiū ꝯsuetudinē faciēs. regū iussa ꝯtēneret.
ꝛ vniuersaꝝ ꝯcordiā nationum sua dissensione
violaret. Quod cū didicissem⁹. videntes vnā gē
tem rebellē aduersus oē hoīum genus puersis
vti legibus. nr̄isq; iussionibus contraire. ꝛ tur
bare subiectaꝝ nobis p̄uinciaꝝ pacē atq; ꝯcor
diā: iussimus vt quoscūq; amā q̄ oib⁹ p̄uincijs
p̄posit⁹ ē. ꝛ secūdus a rege. ꝛ quē p̄ris loco coli
mus mōstrauerit. cū ꝯiugib⁹ ac liberis deleāt
ab inimicis suis. nullusq; eoꝝ misereat q̄rtade
cima die duodecimi mensis adar anni p̄ntis vt
nepharij hoīes vno die ad inferos descēdētes
reddant impio nostro pacem quā turbauerāt.
¶ Hucusq; exemplar ep̄le. Que sequūt
post cū locū scripta repperi. vbi legit. p̄gensq;
mardoche⁹ fecit oīa que ei mandauerat hester:
nec tñ habent in hebraico. ꝛ apud nullū penit⁹
ferunt interp̄tū. Mardoche⁹ aūt dep̄catus ē
dn̄m: memor oīum opeꝝ ei⁹. ꝛ dixit. Dn̄e dn̄e
rex oīpotēs. in ditiōe eni tua cūcta sūt posita. ꝛ
nō ē q̄ possit tue resistere volūtati: si decreueris
saluare isrl'. Tu fecisti celū ꝛ terrā. ꝛ q̄cq̄d celi
ambitu ꝯtinetur. dn̄s oīum es. nec ē q̄ resistat
maiestati tue. Cūcta nosti ꝛ scis. q̄ nō p̄ super/
bia ꝛ contumelia ꝛ aliqua glorie cupiditate fece
rim hoc. vt nō adorarē aman supbissimū liben
ter eni p̄ salute isrl' etiā vestigia pedū ei⁹ deoscu
lari parat⁹ essem: sed timui ne honorē dei mei
trāsferrē ad hoiem. ꝛ ne quēq̄ adorarem exce
pto deo meo. Et nūc dn̄e rex de⁹ abrahā. mise/
rere pp̄li tui: q̄r volūt nos inimici nr̄i p̄dere. et
hereditatē tuā delere. Ne despicias partē tuā:
quā redemisti de egypto. Exaudi dep̄cationē
meā. ꝛ p̄pitius esto sorti ꝛ funiculo tuo. ꝛ con/
uerte luctū nostrū in gaudiū. vt viuētes laude
mus nomē tuū dn̄e. ꝛ ne claudas ora te canen/
tiū. Omnis quoq; israel pari mēte ꝛ obsecra/
tiōe clamauit ad dn̄m. eo q̄ eis certa mors ipē
deret. ¶ XIIII

Hester q̄z regina confugit ad dn̄m: pa/
uens periculū qd̄ iminebat. Cūq; de/

posuisset vestes regias. fletibus ⁊ luctui apta indumenta suscepit. ⁊ ꝓ vnguentis varijs cinere ⁊ stercore impleuit caput. ⁊ corpus suum humiliauit ieiunijs: omniaqꝫ loca i quibus antea letari consueuerat. crinium laceratione cōpleuit. Et depcabat̃ dominū deū isrl̃. dicēs. Dn̄e mi qui rex noster es solus. adiuua me solitariā. ⁊ cuius p̄ter te nullus est auxiliator alius. Periculū meum in manibus meis ē. Audiui a patre meo ꝙ tu dn̄e tulisses israel de cūctis gētibꝰ ⁊ patres nostros ex oibꝰ retro maioribus suis vt possideres hereditatē sempiternā: fecistiqꝫ eis sicut locutus es. Peccauimꝰ i cōspectu tuo ⁊ iccirco tradidisti nos in manꝰ inimicoꝝ nr̃oꝝ Coluimꝰ eni deos eoꝝ. Iustus es dn̄e. Et nūc nō eis sufficit ꝙ durissima nos opprimūt seruitute. sed robur manuū suaꝝ idoloꝝ potentie deputantes volūt tua mutare ꝓmissa. ⁊ delere hereditatē tuā. ⁊ claudere ora laudantiū te. atqꝫ extinguere gloriā tēpli ⁊ altaris tui. vt apiant ora gentiū ⁊ laudent idoloꝝ fortitudinē. ⁊ dep̄cent carnalē regē in sempiternū. Ne tradas domine sceptrū tuū his qui nō sūt. ne rideāt ad ruinam nostrā: sed conuerte cōsiliū eoꝝ sup̱ eos. ⁊ eū q i nos cepit seuire. disp̱de. Memēto dn̄e ⁊ ostē de te nobis in tp̱e tribulatiōis nr̃e. ⁊ da mihi fiduciam dn̄e rex deoꝝ. ⁊ vniuerse potestatis: tribue sermonē cōpositū in ore meo in cōspectu leonis. ⁊ trāsfer cor illius in odiū hostis nr̄i: vt ⁊ ip̄e pereat. ⁊ ceteri q ei ꝯsentiunt. Nos aūt libera in manu tua. ⁊ adiuua me nullū aliud auxilium habentē nisi te dn̄e. q habes oium sciam: ⁊ nosti q̄ oderim gloriā iniquoꝝ. ⁊ detester cubile in circuncisoꝝ ⁊ ois alienigene. Tu scis necessitatē meā ꝙ abhominer signū sup̱bie ⁊ glorie mee qd̓ ē sup̱ caput meū in diebus ostētationis mee. ⁊ detester illud quasi pannū mēstruate. ⁊ nō portem in diebus silētij mei. ⁊ ꝙ nō comederim in mēsa aman. nec mihi placuerit cōuiuiū regis. ⁊ nō biberim vinū libaminū. ⁊ nūꝙ letata sit ancilla tua ex quo huc trāslata sū vsqꝫ in p̄sentē diē: nisi in te dn̄e deꝰ abrahā. Deus fortis sup̱ oēs. exaudi vocē eoꝝ q nullā aliā spem habent. ⁊ libera nos de manu iniquoꝝ ⁊ erue me a timore meo. Hec q̊ꝫ addita repperi in editiōe vulgata.

¶ XV

Et mandauit ei: haud dubiū qn hester mardocheus vt ingrederetur ad regē ⁊ rogaret ꝓ populo suo ⁊ ꝓ patria sua Memorare inquit dieruꝫ humilitatis tue: quō nutrita sis in manu mea. quia aman secundus a rege locutus est ꝯtra nos i mortē. ⁊ tu inuoca dn̄m. ⁊ loq̄re regi ꝓ nob̄. ⁊ libera nos d̓ morte ¶ Necnon ⁊ ista que subdita sunt: in editione vulgata repperi. Die autem tertio deposuit vestimenta ornatus sui. ⁊ circūdata est gloria sua Cumqꝫ regio fulgeret habitu. ⁊ inuocasset omnium rectorem ⁊ saluatorem deum: assumpsit duas famulas. ⁊ super vnam quidem innitebatur quasi pre delitijs ⁊ nimia teneritudine corpus suum ferre non sustinens: altera autem famularum sequebatur dominam. defluentia in humum indumenta sustentās Ip̄a autē roseo colore vultum perfusa. ⁊ gratis ac nitentibꝰ oculis tristem celabat animum. ⁊ nimio timore contractuꝫ. Ingressa igitur cūcta per ordinē ostia stetit contra regem. vbi ille residebat super solium regni sui: indutus vestibus regijs. auroqꝫ fulgens ⁊ preciosis lapidibus. eratqꝫ terribilis aspectu. Cūqꝫ eleuasset faciē ⁊ ardētibꝰ oculis furorē pectoris indicasset: regina corruit ⁊ i pallorē colore mutato. lassum super ancillā reclinauit caput. Cōuertitqꝫ deus spm̄ regis in māsuetudinem. ⁊ festinus ac metuens exiliuit de solio ⁊ sustentans eam vlnis suis donec rediret ad se his verbis blandiebatur. Quid habes hester. Ego sū frater tuus. noli metuere. Non morieris. Nō eni ꝓ te. sed ꝓ oibus hec lex constituta est. Accede igit̃ ⁊ tange sceptrū. Cūqꝫ illa reticeret: tulit aureā virgā. ⁊ posuit sup̱ collū eius. ⁊ osculatus ē eam. ⁊ ait. Cur mihi nō loqueris Que rn̄dit. Vidi te dn̄e quasi angelū dei. ⁊ cōturbatū est cor meū pre timore glorie tue. Valde enim mirabilis es dn̄e. ⁊ facies tua plena est grãꝝ. Cūqꝫ loqueretur. rursus corruit ⁊ pene exanimata ē. Rex aūt turbabat̃. ⁊ omnes ministri eius consolabant̃ eū. Exemplar ep̄le regis artaxerxis quā ꝓ iudeis ad totas regni sui prouincias misit. qd̓ ⁊ ip̄m in hebraico volumine nō habet̃.

¶ XVI

Rex magnus artaxerxes. ab india vsqꝫ ethiopiā centū vigintiseptē ꝓuinciarū ducibus ac p̄ncipibus qui nostre iussioni obediūt. salutē dicit. Multi bonitate p̄ncipū ⁊ honore q i eos collatus est. abusi sūt in superbiā ⁊ non solū subiectos regibus nitunt̃ opprimere. sed datū sibi gloriam non ferentes: in ip̄os qui dederūt moliunt̃ insidias. Nec contēti sūt gratias nō agere beneficijs. ⁊ humanitatis in se iura violare. sed dei q̊ꝫ cūcta cernentis: arbitrant̃ se posse fugere sn̄iam. Et intantū vesanie ꝓruperūt vt eos qui credita sibi officia diligent obseruant. ⁊ ita cūcta agūt vt oium laude digni sint. mēdacioꝝ cuniculis conent̃ subuer

tere dum aures ꝓncipiū simplices ex sua natura
alios estimātes: callida fraude decipiunt. Que
res ⁊ ex veteribus ꝓbatᷣ historijs. ⁊ ex his q̄ ge
runtᷣ quotidie: quō malis quorūdā suggestioni
bus regū studia deprauentᷣ. Vn̄ ꝓuidendū est
paci oīuꝫ ꝓuinciaruꝫ. Nec putare debetis si di
uersa iubeamus ex aī nr̄i venire leuitate: sed ꝓ
q̄litate ⁊ necessitate tēporuꝫ: vt rei publice poscit
vtilitas ferre sniam. Et vt manifestius qđ dici/
mus: intelligatis. Aman filius amadathi. ⁊ aio
⁊ gente macedo: alienusq; a ꝑsarum sanguine
⁊ pietatē nr̄am sua crudelitate cōmaculans pere
grinus a nobis susceptus est: ⁊ tantam in se ex/
pertus humanitatem vt pr̄ nr̄ vocaretᷣ: ⁊ adora
retᷣ ab oībus post regē secundus: qui in tantum
arrogantie tumorē sublatus est: vt regno priua
re nos niteretᷣ ⁊ spū. Nam mardocheū cuius fi
de ⁊ beneficijs viuimus: ⁊ consortem regni nr̄i
hester. cum omni gente sua nouis quibusdaꝫ at
q; inauditis machinis expetiuit in mortem hoc
cogitans vt illis interfectis insidiaretur nostre
solitudini. ⁊ regnū persaruꝫ trāsferret in mace/
donas. Nos autem a pessimo mortaliū iudeos
neci destinatos: in nulla penitus culpa repperi
mus. sed ecōtrario iustis vtentes legibus. ⁊ fili
os altissimi ⁊ maximi sempq; viuētis dei. cuius
bn̄ficio ⁊ pribus nr̄is ⁊ nobis regnū est traditū
⁊ vsq; hodie custoditᷣ. Vnde eas litteras quas
sub nomine nostro ille direxerat sciatis esse irri
tas. Pro quo scelere ante portas huius vrbis
idest susis. ⁊ ipse qui machinatus est. ⁊ omnis
cognatio eius pendet in patibulis: non nobis.
sed deo reddente ei quod meruit. Hoc autē edi
ctum quod nunc mittimus in cūctis vrbibus ꝓ
ponatur: vt liceat iudeis vti legibus suis. Qui
bus debetis esse āminiculo vt eos qui se ad necē
eorum parauerant possint interficere: tertia de/
cima die mensis duodecimi qui vocatur adar.
Hanc enim dieꝫ deus omnipotens meroris ⁊
luctus eis vertit in gaudium. Vnde ⁊ vos in/
ter ceteros festos dies hanc habitote diem: ⁊ ce
lebrate eam cum omni leticia: vt ⁊ imposterum
cognoscatur: omnes qui fideliter persis obedi/
unt dignam pro fide recipere mercedem: qui au
tem insidiantᷣ regno eorum: perire pro scelere.
Omnis aūt prouincia ⁊ ciuitas q̄ noluerit solenni/
tatis huius esse particeps: gladio ⁊ igne pereat
⁊ sic deleatᷣ vt nō soluꝫ hominibus: sed etiā i uia
bestijs sit in sempiternū: ꝓ exemplo contemptꝰ
⁊ inobedientie.

Explicit liber Hester. Incipit prologus
in Iob secundum trāslationē septuaginta.

Cogor per singulos scripture diui/
ne libros. aduersarioꝝ respondere
maledictis: qui interpretationem
meā reprehensionem septuaginta
interpretū criminantᷣ. quasi nō. ⁊ apud grecos
aquilā symmachus ⁊ theodotion. vel verbum
e verbo. vel sensum e sensu. vel ex vtroq; con
mixtum ⁊ medie temperatū: genus trāslatiōis
expresserint. ⁊ omnia veteris instrumēti volu
mina origenes obelis astericisq; distinxerit. q̊s
vel additos vel de theodotione sūptos trāslati
oni antique inseruit. ꝓbans defuisse qđ additū
est. Discant igitᷣ obtrectatores mei recipere in
toto qđ in partibꝰ susceperūt: aut interꝑtationē
meam cū astericis suis radere. Neq; eniꝫ fieri
potest vt quos plura intermisisse susceperint. n̄
eosdē etiā in q̄busdā errasse fateantᷣ. p̄cipue in
iob. cui si ea que astericis addita sūt subtraxeris
pars maxima detruncabitᷣ. ⁊ hoc dūtaxat apud
grecos. Ceteꝝ apud latinos ante eam transla
tionem quam sub astericis ⁊ obelis nuper edi/
dimꝰ septingenti ferme aut octingenti versus đ
sūt: vt decurtatꝰ ⁊ laceratꝰ corrosusq; liber fedita
tem sui publice legentibꝰ prebeat. Hec aūt trā/
slatio nullū de veteribꝰ sequitᷣ interpretem: sed
ex ip̄o hebraico arabicoq; sermone: ⁊ interduꝫ
syro: nūc verba: nūc sensus: nūc simul vtrūq;
resonabit. Obliquꝰ enim etiam apud hebreos
totus liber fertᷣ ⁊ lubricus. ⁊ qđ greci rhetores
vocant schematismenos: dū qui aliud loquitur
aliud agit. Vt si velis anguillā vel murenulaꝫ
strictis tenere manibus. quanto fortiꝰ presserꝭ
tanto citius elabitᷣ. Memini me ob intelligen/
tiam huiꝰ voluminis liddeū quendam p̄cepto
rem. qui apud hebreos ꝓmus haberi putabatᷣ:
non paruis redemisse nūmis: cuiꝰ doctrina an
aliq̄d ꝓfecerim. nescio. Hoc vnū scio. non po
tuisse me interpretari. nisi qđ ante intellexeram
A ꝓncipio itaq; voluminis vsq; ad verba iob
apud hebreos prosa oratio est. Porro a verbis
iob in q̄bꝰ ait. pereat dies i qua natus sū. et nox
in qua dictū est. conceptꝰ est homo: vsq; ad eū
locū vbi ante finem voluminis scriptū ē: iccir
co ip̄e me reprehendo et ago pn̄iam in fauilla
et cinere hexametri versus sūt. dactylo spōdeo
q; currētes. et ꝓpter lingue idioma crebro re/
cipiētes et alios pedes nō earūdē syllabaꝝ: sꝫ
eorūdē tēpoꝝ. Interdū q̄ꝫ rhythmꝰ ip̄e dulcis
et tinnulus fertᷣ numeris pedū solutis: qđ me/
trici magis q̄ꝫ simplex lector intelligūt. A sup/
dicto aūt versu vsq; ad finē libri: paruū coma
qđ remanet: ꝓsa oratione ꝯtexitᷣ. Qđ si cui vi

ãc incredulũ metra. f. esse apud hebreos. et in morem nostri flacci grecique pindari et alcei. et sappho. vel psalteriũ. vel lamentationes hiere mie. vel oia ferme scripturaꝝ cãtica ꝯphendi. legat philonẽ. iosephũ. origenem. cesariensem eusebiũ. et coꝝ testimonio me veꝝ dicere ꝯprobabit. Audiant q̃propĩ canes mei icciro me in hoc volumine laborasse. nõ vt interpretationẽ antiquã reprehẽderẽ. sed vt ea q̃ in illa aut obscura sũt. aut omissa: aut certe scriptoꝝ vitio depuata: manifestiora nr̃a interp̃tatione fierent: q̃ et hebreũ sermonem ex parte didicim⁹. et in latino pene ab ipsis cunabulis int̃ grãmaticos et rhetores et philosophos detriti sumus. Quõ si apud grecos post septuagita editionẽ. iã xp̃i euãgelio corruscãte iudeus aquila et symmach⁹ ac theodotion iudaizantes: heretici sũt recepti q̃ multa mysteria saluatoris subdola interpretatione celarũt. et tamen in hexaplis habent apõ ecclesias. et explanant ab ecclesiasticis viris. quanto magis ego xp̃ian⁹ et de parentib⁹ xp̃ianis nat⁹. et vexillũ crucis i mea frõte portans cui⁹ studiũ fuit omissa repetere deprauata corrigere. et sacrã eccl'ie puero et fideli aperire s̃mone. vel a fastidiosis vel a malignis lectoribus nõ debeo reprobari. Habeãt q̃ volũt veteres libros vel in mẽbranis purpureis. auro argẽtoque descriptos. vel vncialibus. vt vulgo aiũt l̃ris onera magis exarata q̃ codices: dũmodo mihi meisq̃ pmittãt paupes h̃re scedulas. et nõ tam pulchros codices q̃ emẽdatos. Vtraque aũt editio et septuaginta iuxta grecos et mea iuxta hebreos: in latinũ meo labore trãslata est Eligat vnusquisque qd vult. et studiosũ me magis q̃ maliuolũ pbet.

Item alius plogus in Job s̃m hebraicũ.

Si aut fiscellam iunco texerem. aut palmaꝝ folia cõplicarẽ vt in sudore vultus mei comederẽ panem. et vẽtris opus sollicita mẽte ptractarẽ nullus morderet: nemo reprehẽderet. Nũc aũt q̃ iuxta s̃niam saluatoris volo operari cibũ qui non perit. et antiquam diuinoꝝ voluminũ viam sentibus virgultisque purgare: error mihi geminus iungit̃: corrector vitioꝝ falsarios vocor. et errores nõ auferre sed serere. Tanta est eñi vetustatis consuetudo vt etiã cõfessa plerisque vitia placeãt: dũ magis pulchros h̃re volũt codices q̃ emendatos. Quapropter o fratres dilectissimi vnicũ nobilitatis et humilitatis exemplar. pro flabello calathis sportellisque munusculis monachoꝝ. spiritalia hec et mansura dona suscipite: ac beatũ iob qui adhuc apud latinos iacebat in stercore. et vermibus scatebat erroꝝ: integrũ imaculatũq̃ gaudete. Quõ eñi post pbationem atque victoriam duplicia sũt ei vniuersa reddita. ita ego i lingua nostra vt audacter loquar. feci eũ habere q̃ amiserat. Igit̃ et vos et vnũquemque lectorẽ solita p̃fatione cõmoneo. et in p̃ncipijs libroꝝ eadẽ semp annectẽs rogo. vt vbicũque semp p̃cedẽtes virgulas videritis sciatis ea q̃ subiecta sunt. in hebraicis volumĩb⁹ nõ h̃ri. Porro vbi stelle imago p̃fulserit: ex hebreo in sermone nr̃o addita sunt. Necnõ et illa que h̃ri videbant̃. et ita corrupta erãt vt sensũ legẽtib⁹ tollerẽt: orationib⁹ vobis mag̃ labore conexi. mag̃ vtile qd ex odio meo ecclesijs xp̃i vẽtuꝝ ratus: q̃ ex alioꝝ negocio.

Incipit argumẽtũ in librũ Job.

In terra qdẽ habitasse iob vsitidi i finib⁹ idumee et arabie. et erat ei ante nomen iobab. et accepit vxorem arabissam: et genuit filiũ quem vocauit ennon. Erat aũt ipe filius qdẽ zareth de esau filij s filius: de matre vero bosra: ita vt sit qnt⁹ ab abrahã. Et sũt hi reges q̃ regnauerũt i edom: in qua et ipe regnauit: sed p̃m⁹ in ea regnauit balach fili⁹ beor. et nomẽ eiusdẽ ciuitat̃ nachaba. Post hũc ãt balach. Post eũ iobab. q̃ vocat̃ iob. Post iob autẽ cusram: q̃ erat dux ex themanoꝝ regione. Et post illum regnauit adar fili⁹ beath: q̃ cecidit madian in cãpo moab et nomẽ ciuitatis ei⁹ chethẽauith.

Explicit argumẽtũ. Incipit liber Job. Caplm. I

Vir erat in terra hus nomine iob. Et erat vir ille simplex et rectus ac timens deũ et recedẽs a malo. Natique sũt ei septẽ filij. et tres filie. Et fuit possessio ei⁹ septẽ milia ouiũ. et tria milia cameloꝝ: qngẽta q̃ iuga boũ. et qngẽte asine: ac familia multa nimis. Eratque vir ille magn⁹ inter oẽs orietales. Et ibãt filij ei⁹. et faciebãt cõuiuia p domos vnusquisque i die suo. Et mittẽtes vocabãt tres sorores suas: vt comederent et biberẽt cũ eis. Cũque i orbẽ trãsissent dies ꝯuiuij mittebat ad eos iob. et scificabat illos: ꝯsurgẽsque diluculo offerebat holocausta per singulos. Dicebat eniz: Ne forte peccauerint filij mei. et bñdixerint deo i cordib⁹ suis. Sic faciebat iob cunctis dieb⁹. Quadã aũt die cũ venissent filij dei vt assisterent corã domino: affuit inter eos

etiam sathan. Cui dixit dominꝰ. Unde venis.
Qui reſpondẽs ait. Circuiui terrã: ⁊ ꝑambu/
laui eam. Dixitq; dñs ad eũ. Nũqd ꝯſideraſti
ſuũ meũ iob ꝙ nõ ſit ei ſil'is in terra hõ ſimplex
⁊ rectus ac timẽs deũ ⁊ recedẽs a malo Cui re
ſpondens sathan ait: Nunqd fruſtra iob timet
deũ? Nõne tu vallaſti eũ ac domũ eiꝰ: vniuer/
ſamq; ſubſtantiã eiꝰ per circuitũ: Operibꝰ mã/
nuũ eiꝰ bñdixiſti. ⁊ poſſeſſio eiꝰ creuit in terra.
Sʒ extẽde paululũ manũ tuã. ⁊ tange cũcta que
poſſidet. niſi in faciẽ bñdixerit tibi. Dixit ergo
dñs ad sathan. Ecce vniuerſa que habet: in ma
nu tua ſũt: tñ in eum ne extendas manũ tuam.
Egreſſuſq; ẽ sathan a facie dñi. Cũ aũt quadã
die filij ⁊ filie eius comederẽt ⁊ biberẽt vinũ in
domo fratris ſui ꝓmogeniti: nuncius venit ad
iob q diceret. Boues arabãt. ⁊ aſine paſcebãt
iuxta eos. ⁊ irruerũt ſabei: tulerũtq; oĩa. ⁊ pue
ros percuſſerũt gladio: et euaſi ego ſolus vt nũ
ciarem tibi. Cũq; adhuc ille loqueretur: venit
alter. ⁊ dixit: Ignis dei cecidit e celo. et tactas
oues pueroſq; cõſumpſit et effugi ego ſolus vt
nũciarẽ tibi. Sed ⁊ adhuc illo loquente: venit
alius. ⁊ dixit: Chaldei fecerũt tres turmas ⁊ in
uaſerũt camelos et tulerũt eos: necnon ⁊ pue/
ros percuſſerũt gladio. et ego fugi ſolus vt nũ
ciarem tibi. Adhuc loquebat ille. ⁊ ecce aliꝰ in/
trauit. et dixit. Filijs tuis et filiabꝰ veſcentibꝰ ⁊
bibẽtibus vinũ in domo fratris ſui ꝓmogeniti
repẽte vẽtus vehemẽs irruit a regione deſerti
⁊ cõcuſſit qttuor angulos domꝰ: q̃ corruẽs op/
preſſit liberos tuos. ⁊ mortui ſunt. et effugi ego
ſolus vt nũciarẽ tibi. Tũc ſurrexit iob. et ſcidit
veſtimẽta ſua. et tonſo capite corruens in terrã
adorauit. et dixit: Nudus egreſſus ſũ de vtero
matris mee. et nudus reuertar illuc. Dominꝰ
dedit. dñs abſtulit: ſicut dño placuit: ita factum
eſt: ſit nomẽ dñi benedictũ. In oibus his non
peccauit iob labijs ſuis: neq; ſtultũ quid cõtra
deum locutus eſt. II
Factum ẽ aũt cum quadã die veniſſent
filij dei. et ſtarent corã dño: veniſſet q;
sathan int eos et ſtaret in cõſpectu eius
vt diceret dominus ad sathan. Unde venis?
Qui reſpõdẽs ait: Circuiui terrã: ⁊ ꝑambula/
ui eã. Et dixit dñs ad sathan. Nũqd ꝯſideraſti
ſuũ meũ iob ꝙ non ſit ei ſil'is in tra vir ſimplex
⁊ rectꝰ ac timens deum ⁊ recedens a malo ⁊ ad
huc retinẽs innocentiã. Tu autẽ cõmouiſti me
aduerſus eũ: vt affligerem eũ fruſtra. Cui re/
ſpondens sathan: ait: Pellem ꝓ pelle. ⁊ cũcta
que habet homo dabit ꝓ aĩa ſua. Alioqn mitte
manũ tuã. ⁊ tange os eiꝰ ⁊ carnẽ. ⁊ tũc videbis
ꝙ in faciẽ bñdicat tibi Dixit ergo dñs ad sathã
Ecce in manu tua ẽ: verũtñ aĩam illius ſerua.
Egreſſus igit sathan a facie domini ꝑcuſſit iob
vlcere peſſimo: a planta pedis vſq; ad verticeʒ
eius. Qui teſta ſaniẽ radebat: ſedens in ſterq/
linio: Dixit autem illi vxor ſua. Adhuc tu per
manes in ſimplicitate tua? Benedic deo ⁊ mo
rere. Qui ait ad illã. Quaſi vna de ſtultis mu
lieribus locuta es. Si bona ſuſcepimus de ma
nũ domini: mala quare non ſuſtineamus? In
omnibus his non peccauit iob labijs ſuis. Igi
tur audiẽtes tres amici iob omne maluʒ qḋ ac
cidiſſet ei: venerũt ſinguli de loco ſuo: eliphaʒ
themanites. ⁊ baldath ſuites. ⁊ ſophar naama
thites. Condixerant enim vt pariter veniẽtes
viſitarent eũ ⁊ conſolarent. Cunq; eleuaſſent
procul oculos ſuos: non cognouerũt eum. Et
exclamantes plorauerũt: ſciſſiſq; veſtibꝰ ſparſe
runt puluerẽ ſuper caput ſuũ in celũ. Et ſede/
rũt cum eo in tra ſeptem diebꝰ ⁊ ſeptem nocti/
bus: ⁊ nemo loquebat ei verbũ. Uidebant. n.
dolorẽ eſſe vehementẽ. III
Poſt hec aperuit iob os ſuũ. ⁊ maledi/
xit diei ſuo: ⁊ locutus ẽ Pereat dies in
qua natꝰ ſum: ⁊ nox in q̃ dictũ ẽ cõceptꝰ
eſt homo. Dies ille vertat in tenebras. Nõ re
quirat eũ deꝰ deſup: nec illuſtret lumie. Obſcu/
rent eũ tenebre: ⁊ vmbra mortis. Occupet euʒ
caligo: ⁊ inuoluat amaritudine. Noctem illam
tenebroſus turbo poſſideat: Non computet in
diebꝰ ãni: nec numeret in mẽſibꝰ. Sit nox illa
ſolitaria: nec laude digna. Maledicant ei q ma
ledicunt diei: qui parati ſũt ſuſcitare leuiathan.
Obtenebrent ſtelle caligine eius. Expetet lu/
cem ⁊ non videat: nec ortum ſurgentis aurore
Quia non concluſit oſtia ventris: qui portauit
me: nec abſtulit mala ab oculis meis. Quare
non in vulua mortuus ſum: egreſſus ex vtero
nõ ſtatim perij? Quare exceptus genibꝰ cur la
ctatꝰ vberibus: Nunc eni dormiens ſilerem. ⁊
ſomno meo requieſcerẽ cũ regibus ⁊ conſulibꝰ
tre: qui edificant ſibi ſolitudines: aut cum ꝑnci
pibꝰ q poſſidẽt aurũ. ⁊ replẽt domos ſuas argẽ
to. Aut ſicut abortiuũ abſconditũ nõ ſubſiſterẽ
vel qui cõcepti non viderunt lucem. Ibi impij
ceſſauerũt a tumultu: ⁊ ibi requieuerũt feſſi ro/
bore: ⁊ quondam vincti pariter ſine moleſtia.
Non audierũt vocẽ exactoris. Paruꝰ et ma/
gnus ibi ſunt. ⁊ ſuꝰ liber a dño ſuo. Quare mi
ſero data eſt lux: ⁊ vita his qui in amaritudine
anime ſũt. Qui expectant mortem ⁊ non venit

quasi effodiētes thesaurꝝ: gaudētq̃ vehemēter cū inuenerint sepulchꝝ. Viro cuiꝰ abscōdita ē via: ⁊ circūdedit eū deꝰ tenebris. Antequā comedam suspiro. ⁊ quasi inundātis aque sic rugitꝰ meus: quia timor quē timebam euenit mihi: ⁊ quod verebar accidit. Nōne dissimulaui: Nō ne silui: Nonne quieui. Et venit super me indignatio.

IIII

Respondens autē eliphaz themanites dixit. Si ceperimꝰ loq tibi: forsitā moleste accipies. Sꝫ ↄceptū ꝑmonē tenere qs poterit. Ecce docuisti multos ⁊ manꝰ lassas roborasti. Vacillātes ↄfirmauerūt ꝑmones tui ⁊ genua tremētia ↄfortasti. Nūc aūt venit sup te plaga. ⁊ defecisti tetigit te ⁊ ↄturbatꝰ es Vbi timor tuꝰ. fortitudo tua ⁊ patiētia tua: ⁊ pfectio viarꝝ tuarꝝ. Recordare obsecro te qs vnq̄ innocens perijt: aut qñ recti deleti sūt. Quinpotius vidi eos q opāt iniqtatē ⁊ semināt dolorē ⁊ metunt eos: flāte deo perisse: ⁊ spū ire eius eē consumptos. Rugitꝰ leonis ⁊ vox leene: et dentes catulorꝝ leonū contriti sunt. Tigris perijt eo q nō haberet predā. ⁊ catuli leonis dissipati sunt. Porro ad me dictū est verbū absconditū. ⁊ q̄si furtiue suscepit auris mea venas susurrij eius. In horrore visiōis nocturne quādo solet sopor occupare hoies: pauor tenuit me ⁊ tremor. ⁊ oia ossa mea pterrita sunt. Et cū spūs me ꝑsente transiret: inhorruerūt pili carnis mee. Stetit quidā cuiꝰ non agnoscebā vultū: imago coram oculis meis. ⁊ vocem quasi auri lenis audiui. Nunqd homo dei cōparatione iustificabit aut factore suo purior erit vir. Ecce qui seruiunt ei nō sūt stabiles. ⁊ in angelis suis repperit prauitatē. Quāto magis hi qui habitāt domos luteas q terrenū habēt fundamētū ↄsūmēt velut a tinea: de mane vsq̃ ad vesperam succident ⁊ q: nullus intelligit. in etenū peribūt. Qui autē reliqui fuerint auferentur ex eis: morient ⁊ nō in sapientia.

V

Voca ḡ si ē q tibi rñdeat: ⁊ ad aliquē scōrū ↄuertere. Virū stultū interficit iracūdia. ⁊ puulū occidit inuidia. Ego vidi stultū firma radice ⁊ maledixi pulchritudini eiꝰ statim. Longe fiēt filij eius a salute. ⁊ ↄterēt in porta. et nō erit q eruat. Cuiꝰ messem famelicꝰ comedet: et ipsū rapiet armatꝰ. et bibēt sitiētes diuitias eiꝰ. Nihil in ṫra sine cā fit. et de humo nō egrediet dolor. Hō nascit ad laborē. ⁊ auis ad volatū. Quāobrē ego depcabor dñm. ⁊ ad deum ponā eloquiū meum. Qui facit magna ⁊ inscrutabilia: et mirabilia absq̃ numero. Qui dat pluuiā sup faciem ṫre. et irrigat aquis vniuersa. Qui ponit humiles in sublime. et merētes erigit sospitate. Qui dissipat cogitationes malignorꝝ: ne possint implere manus eorū qd ceperāt. Qui apprehendit sapientes in astutia eorū. et consiliū prauorum dissipat. Per diem incurrent tenebras ⁊ quasi in nocte sic palpabūt in meridie. Porro saluū faciet egenū a gladio oris eorum: et de manu violenti pauperē. Et erit egeno spes: iniquitas aūt cōtrahat os suū. Beatꝰ homo q corripit a dño. Increpationē ergo dñi ne reprobes: quia ipse vulnerat et medet: pcutit et manꝰ eiꝰ sanabūt. In sex tribulationibus liberabit te. et in septima nō tanget te malū. In fame eruet te de morte. et in bello de manu gladij. A flagello lingue abscōderis: et nō timebis calamitatē cū venerit. In vastitate et fame ridebis. et bestias ṫre non formidabis. Sꝫ cū lapidibꝰ regionū pactū tuū et bestie terre pacifice erūt tibi. Et scies q pacē habeat tabernaculū tuū. et visitās speciē tuā nō peccabis Et scies qm̄ multiplex erit semen tuū. et ꝓgenies tua quasi herba ṫre. Ingredieris in abundantia sepulchrū: sicut infert aceruus tritici in tempore suo. Ecce hoc vt inuestigauimꝰ: ita est qd auditū mente ptracta.

VI

Respondēs aūt iob dixit: Vtinā appenderent pctā mea quibꝰ irā merui: ⁊ calamitas quā patior in statera: quasi arena maris hec grauior apparēt. Vnde ⁊ verba mea dolore sunt plena: q: sagitte dñi in me sunt q̄rꝝ indignatio ebibit spm̄ meū et terrores dñi militāt ꝯ me. Nūqd rugiet onager cū habuerit herbā: aut mugiet bos cum ante ꝑsepe plenū steterit. Aut poterit comedi insulsū: qd non ē sale conditū. Aut pōt aliqs gustare: qd gustatum affert mortē. Q̄ie. n. esurienti etiam amara dulcia eē vident. Que prius nolebat tangere aia mea: nūc pre angustia cibi mei sunt. Quis det vt veniat petitio mea. ⁊ quod expecto tribuat mihi deus. et qui cepit ipse me conterat. Soluat manum suam. ⁊ succidat me. ⁊ hec mihi sit cōsolatio vt affligens me dolore nō parcat nec ↄtradicā ꝑmonibꝰ sancti. Que ē eni fortitudo mea vt sustineā: aut qs finis meus vt patiēter agam. Nec fortitudo lapidum fortitudo mea. nec caro mea enea est. Ecce nō est auxiliū mihi in me. ⁊ necessarij quoq̃ mei recesserunt a me. Qui tollit ab amico suo miam: timorē domini derelinquit. Fratres mei ṗterierūt me. sicut torrens q raptim trāsit in cōuallibꝰ. Qui timent pruinam: irruet sup eos nix. In quo fuerint

dissipati ꝑibūt: τ vt incaluerint soluent̄ de loco suo. Inuolute sūt semite gressuū coꝝ: ambulabunt in vacuum τ ꝑibūt. Considerate semitas theman: itinera saba: τ expectate paulisper. Cōfusi sunt: q2 speraui. Venerunt quoqꝫ vsqꝫ ad me: τ pudore coopti sūt. Nūc venistis: τ modo vidētes plagā meā timetis. Nūqd dixit: afferte mihi. τ de substātia vestra donate mihi: vel liberate me de manu hostis. τ de manu robustorū eruite me? Docete me. τ ego tacebo: τ si qd forte ignoraui: instruite me. Quare detraxistis ſmonib9 veritatis: cum e vobis nullus sit qui possit arguere me? Ad increpādū tātū eloquia cōcinnatis. τ in ventū verba profertis. Super pupillum irruitis: τ subuertere nitimini amicū vestꝝ. Verūtamē quod cepistis explete. Prebete aurem. τ videte an mentiar. Respondete obsecro absqꝫ contentione. τ loquētes id quod iustū est iudicate. Et non inuenietis in lingua mea iniquitatem: nec in faucibus meis stulticia personabit.

VII

Militia est vita hominis sup trā: et sicut dies mercenarij dies eius. Sicut ceruus desiderat vmbrā. τ sicut mercēnarius prestolatur finem opis sui: sic τ ego habui mēses vacuos. τ noctes laboriosas enumeraui mihi. Si dormiero: dicā qñ cōsurgā. τ rursū expectabo vesperā τ replebor dolorib9 vsqꝫ ad tenebras. Induta est caro mea putredine τ sordibus pulueris: cutis mea aruit τ contracta est. Dies mei velotius trāsierunt q̄ʒ a texente tela succiditur: et consumpti sunt absqꝫ vlla spe. Memēto quia ventus est vita mea. et non reuertet̄ oculus meus vt videat bona: nec aspiciet me visus hominis. Oculi tui in me. et nō substaꝫ. Sicut cōsumit̄ nubes et pertrāsit: sic qui descendit ad inferos nō ascendet. nec reuertet̄ vltra in domū suā neqꝫ cognoscet eaꝫ ampli9 locus eius. Quapropter et ego nō parcā ori meo loquar in tribulatiōe spūs mei: cōfabulabor cū amaritudine aīe mee. Nūquid mare ego sum aut cetus. quia circūdedisti me carcere? Si dixero cōsolabit̄ me lectulus meus. et reuelabor loquens mecuꝫ in stratu meo. terrebis me per somnia. τ ꝑ visiones horrore cōcuties. Quam obrē elegit suspēdiū aīa mea. et mortē ossa mea. Desperaui. Nequaq̄ʒ vltra iam viuā. Parce mihi: nihil eni sūt dies mei. Quid est hō q2 magnificas eū aut quid apponis erga eū cor tuum. Visitas eū diluculo: et subito probas illū. Vsqꝫquo nō parcis mihi: nec dimittis me vt glutiā saliuā meam? Peccaui. Quid faciam tibi o custos hoīuꝫ. Quare posuisti me ꝯtrariū tibi: τ factus sū mihimetipsi grauis? Cur non tollis peccatū meū. τ quare nō aufers iniquitatē meā. Ecce nunc in puluere dormiam: τ si mane me quesieris. non subsistam.

VIII

Respondens autē baldath suites. dixit: Vsqꝫq̄ loqueris talia: τ spiritus multiplex ſmonis oris tui? Nūquid de9 supplantat iudiciū: aut omnipotēs subuertit quod iustū est? Etiā si filij tui peccauerūt ei. τ dimisit eos in manu iniquitatis sue: tu tamē si diluculo cōsurrexeris ad eum. τ omnipotētē fuerit deprecatus si mūdus τ rect9 incesseris. statim euigilabit ad te. τ pacatū reddet habitaculum iusticie tue: intantū vt si priora tua fuerint parua. τ nouissima tua multiplicent̄ nimis. Interroga.n. gnātionē pristinā. τ diligēter inuestiga patrū memoriā: hesterni quippe sum9. τ ignoramus qm̄ sicut vmbra dies nr̄i sunt sup trā: ipsi docebunt te. Loquent̄ tibi: τ de corde suo ꝓferent eloquia. Nūquid virere pōt scirpus absqꝫ humore: aut cresce carectū sine aqua: Cuꝫ adhuc sit in flore nec carpatur manu ante oēs herbas arescit: sic vie omniū qui obliuiscūt̄ deū τ spes hypocrite peribit. Nō ei placebit vecordia sua τ sicut tela araneaꝝ fiducia eius. Innitet̄ super domū suā τ nō stabit: fulciet eā τ non consurget. Humectus v̄ det̄ anteq̄ʒ veniat sol. τ in ortu suo germē eius egredit̄. Sup aceruum petraꝝ radices ei9 densabunt̄. τ int̄ lapides cōmorabit̄. Si absorbuerit eum de loco suo negabit eū. τ dicet: Nō noui te. Hec ē.n. leticia vie ei9: vt rursū de t̄ra alij germinent̄. Deus non ꝓijciet simplicē: nec porriget manū malignis: donec impleat̄ risu os tuum. τ labia tua iubilo. Qui oderunt te: induent̄ cōfusione τ tabernaculū impioꝝ nō subsistet.

IX

Et respondēs iob ait Vere scio q2 ita sit τ q2 nō iustificet̄ hō cōposit9 deo. Si voluerit cōtendere cum eo: non poterit respondere ei vnū ꝓ mille. Sapiens corde est: τ fortis robore. Quis restitit ei. τ pacem habuit? Qui trāstulit montes. τ nescierūt hi q̄s subuertit i furore suo. Qui cōmouet trā d̄ loco suo τ colūne eius cōcutiunt̄. Qui p̄cipit soli et non oritur. τ stellas claudit q̄si sub signaculo. Qui extendit celos solus: τ gradit̄ sup fluctus mar̄. Qui facit arcturum τ orionas τ hyadas τ interiora austri. Qui facit magna τ inscrutabilia. τ mirabilia quoꝝ nō est numerus. Si venerit ad me. nō videbo eū: si abierit: non intelligam Si repente interroget: quis respondit ei: Vel

quis dicẽ ei põt: cur ita facis. Deus cuiꝰ ire ne/
mo resistere põt. ⁊ sub quo curuant̃ qui portãt
orbẽ. Quãtꝰ ergo sũ ego vt rũdeã ei. ⁊ loquar
v̾bis meis cũ eo. Qui etiã si habuero quippiã
iustũ. non rñdebo: ſ3 meũ iudicẽ dep̃cabor. Et
cũ inuocantẽ me exaudierit. nõ credo ꝙ audie/
rit vocẽ meã. In turbine. n. cõteret me. ⁊ mul
tiplicabit vulnera mea etiã sine causa. Nõ con
cedit requiesc̃ẽ spm̃ meũ. ⁊ implet me amaritu/
dinibꝰ. Si fortitudo q̃rit̃: robustissimꝰ est. Si
equitas iudicij nemo audet pro me testimoniũ
dicẽ. Si iustificare me voluero os meũ cõdem
nabit me. Si innocentẽ ouñdero: prauũ me cõ/
probabit. Etiã si simplex fuero: hoc ipsũ igno/
rabit aĩa mea: ⁊ tedebit me vite mee: Vnum ẽ
qđ locutus sum. ⁊ innocẽtẽ ⁊ impiũ ipse consu
mit. Si flagellat: occidat semel. ⁊ nõ de penis
inocẽtũ rideat. Terra data ẽ in manꝰ impij vul
tũ iudicũ eiꝰ opit. Qđ si nõ ille ẽ: qs ğ ẽ. Dies
mei velociores fuerũt cursore: fugerunt. ⁊ non
viderũt bonũ. Pertransierũt q̃si naues poma
portãtes: sicut aq̃la volans ad escã. Cũ dixero
nequaq̃ ita loquar: cõmuto faciẽ meã. ⁊ dolore
torqueor. Verebar oĩa opera mea: sciens ꝙ nõ
parceres delinquenti. Si aũt ⁊ sic impius sum
quare frustra laboraui. Si lotꝰ fuero q̃si aqs ni
uis. ⁊ fulserint velut mũdissime manꝰ mee: tñ
sordibꝰ intinges me. ⁊ abhominabunt̃ me ve/
stimenta mea. Neq3. n. viro q similis mei ẽ re
spondeo: nec q mecu3 in iudicio ex equo possit
audiri. Nõ ẽ q vtrũq3 valeat arguẽ ⁊ ponere
manũ suã in amboḃ. Auferat a me v̾gã suã ⁊
pauor eiꝰ nõ me terreat. Loquar. ⁊ nõ timebo
eũ. Neq3 enĩ possũ metuens rñdere.

¶ X

Tedet aĩam meã vite mee: dimittam ad
uersum me eloquiũ meum. Loquar in
amaritudine aĩe mee: dicam deo: noli
me cõdẽnare. Indica mihi: cur me ita iudices
Nũquid bonũ tibi videt̃ si calũnieris me ⁊ op
primas me: opus manuu3 tuarũ: ⁊ consiliũ im
pioꝝ adiuues. Nũqd oculi carnei tibi sũt: aut
sicut videt homo ⁊ tu videbis. Nũqd sicut di
es hoĩs dies tui. ⁊ anni tui sicut humana sũt tẽ/
pora: vt q̃ras iniq̃tatẽ meã. ⁊ pctm̃ meũ scrute/
ris. Et scias qꝛ nihil impiũ fecerim: cũ sit nemo
q de manu tua possit eruere. Manꝰ tue fecerũt
me: ⁊ plasmauerunt me totum in circuitu. et sic
repente p̃cipitas me. Memẽto queso ꝙ sic lu/
tũ feceris me. ⁊ ĩ puluerẽ reduces me. Nonne
sicut lac mulsisti me. et sicut caseum me coagu/
lasti. Pelle et carnibꝰ vestisti me: ossibus ⁊ ner
uis cõpegisti me. Vitã ⁊ misericordiã tribui/
sti mihi. ⁊ visitatio tua custodiuit spm̃ meũ. Li
cet hec celes in corde tuo. tñ scio qꝛ vniuersoꝝ
memineris. Si peccaui ⁊ ad horã pep̃cisti mi/
hi: cur ab iniq̃tate mea mũdũ me eẽ nõ pateris:
Et si impiꝰ fuero ve mihi ẽ. ⁊ si iustus nõ leua/
bo caput. saturatus afflictiõe ⁊ miseria. Et ꝓpt
sup̃biã quasi leenã capies me: reuersusq̃ mira
biliṫ me crucias. Instauras testes tuos ꝯ me. ⁊
multiplicas irã tuã aduersũ me. ⁊ pene militãt
in me. Quare de vulua eduxisti me. Qui vti/
nã cõsũptus essem: nec oculus me videret. Fu
issem quasi nõ essem de vtero translatus ad tu
mulũ. Nũqd nõ paucitas dieꝝ meoꝝ finietur
breui. Dimitte ğ me vt plãgã paululũ dolorem
meũ anteq̃ vadã ⁊ non reuertar ad terrã tene
brosam. ⁊ op̃tã mortis caligine: terrã miserie ⁊
tenebraꝝ. vbi vmbra mortis ⁊ nullus ordo: ſ3
sempiternꝰ horror inhabitãs.

¶ XI

Respondens autem sophar naamathi/
tes dixit. Nunquid qui multa loquitur
non audiet: aut vir verbosus iustifica
bitur. Tibi soli tacebunt homines. ⁊ cũ ceteros
irriseris a nullo cõfutaberis. Dixisti enĩ. Pu
rus est sermo meus ⁊ mũdus sum in cõspectu
tuo. Atq3 vtinã deus loq̃ret̃ tecũ. ⁊ aperiet la/
bia sua tibi. vt ostẽderet sibi secreta sapientie.
⁊ ꝙ multiplex eẽt lex eius. ⁊ intelligeres ꝙ mľ
to minora exigaris ab eo q̃3 meret̃ iniq̃tas tua
Forsitan vestigia dei cõprehẽdes. ⁊ vsq3 ad ꝑ
fectu3 oĩpotentẽ reperies. Excelsior celo ẽ. Et
quid facies. Profũdior iferno. ⁊ vnde cogno
sces. Longior terra mẽsura eius. ⁊ latior mari.
Si subuerterit oĩa vel in vnũ coartauerit. quis
ꝯtradicet ei. vel qs dicere ei potest. cur ita facis
Ip̃e enĩ nouit hoĩum vanitatẽ. ⁊ vides iniq̃ta
tẽ nõne ꝯsiderat. Vir vanꝰ ĩ sup̃bia erigitur. ⁊
tãq̃ pullũ onagri se libeꝝ natũ putat. Tu autẽ
firmasti cor tuũ. ⁊ expãdisti ad eũ manus tuas
Si iniq̃tatẽ q̃ est in manu tua abstuleris a te. ⁊
non manserit in tabernaculo tuo iniusticia: tũc
leuare poteris faciem tuã absq3 macula. ⁊ eris
stabilis ⁊ nõ timebis. Miserie q̊3 obliuisceris
⁊ quasi aquaꝝ que p̃terierũt nõ recordaberis.
⁊ quasi meridianꝰ fulgor cõsurget tibi ad vespe
rã. Et cũ te ꝯsũptũ putaueris orieris vt lucifer
⁊ habebis fiduciã ꝓposita tibi spe. ⁊ defossus
securus dormies. Requiesces ⁊ nõ erit q te ex
terreat. Et dep̃cabũt̃ faciẽ tuã plurimi. Oculi
aũt impioꝝ deficient: ⁊ effugium peribit ab eis
⁊ spes illoꝝ abhoĩatio aĩe.

¶ XII

Respondens autẽ iob dixit. Ergo vos
estis soli hoĩes. et vobiscum moret̃ sa/

plentia. Et mihi est cor sicut ⁊ vobis: nec inferi
or vestri sum. Quis. n. hec que nostis ignorat.
Qui deridetur ab amico suo sicut ego: inuocabit de
um. ⁊ exaudiet eum. Deridetur. n. iusti simplici/
tas: lampas ꝯtēpta apud cogitatiōes diuitū pa/
rata ad tps statutū. Abundant tabernacula pre
donū. ⁊ audacter ꝓuocant deū: cum ipse dederit
oia in manus eorum. Nimirū interroga iumē
ta: ⁊ docebunt te. ⁊ volatilia celi: ⁊ indicabunt ti
bi. Loquere terre: ⁊ respondebit tibi: ⁊ narrabūt
pisces maris. Quis ignorat qꝺ oia hec manus
dñi fecerit. In cuius manu aia ois viuentis: et
spūs vniuerse carnis hois. Nonne auris vba
diiudicat: ⁊ fauces comedentis saporē. In anti
quis est sapia: ⁊ in multo tēpore prudētia. Apꝺ
ipm est sapia ⁊ fortitudo: ⁊ ipse habet consiliuz
⁊ intelligentiā. Si destruxerit: nemo est q edifi
cet si incluserit hoiem: nullus est q apiat. Si ꝯti
nuerit aquas, oia siccabuntur: si emiserit eas. sub
uertēt terrā. Apud ipm est fortitudo ⁊ sapiētia.
Ipse nouit ⁊ decipientē: ⁊ eū q decipitur. Addu/
cit cōsiliarios in stultū finē: ⁊ iudices in stuporē
Baltheum regū dissoluit: ⁊ p̄cingit fune renes
eorum. Ducit sacerdotes inglorios: ⁊ optimates
supplantat. Cōmutans labium veracium: ⁊ do
ctrinam senū auferens. Effundit despectionez
super principes. ⁊ eos qui oppressi fuerant rele
uat. Qui reuelat profunda de tenebris. ⁊ ꝓdu
cit in lucem vmbrā mortis. Qui multiplicat gē
tes ⁊ perdit eas: ⁊ subuersas in integrum resti/
tuit. Qui immutat cor principium populi terre: ⁊
decipit eos vt frustra incedant per inuiū. Pal/
pabūt qsi in tenebris: ⁊ nō in luce. ⁊ errare eos
faciet quasi ebrios. XIII

Ecce oia hec vidit oculus meus. ⁊ audi
uit auris mea: ⁊ intellexi singula: Secū
dum sciam vrām: ⁊ ego noui: nec infe/
rior vrī sum. Sed tñ ad oipotentem loqr: ⁊ di/
sputare cū deo cupio: prius vos ostendens fa/
bricatores mendacij: ⁊ cultores puersorum do/
gmatum. Atqz vtinā taceretis: vt putaremi esse
sapientes. Audite ergo correctiōes meas: ⁊ iu/
dicium labiorum meorū attendite. Nunqd de⁹ in
diget vrō mendacio: vt ꝓ illo loquamini dolos
Nūqd faciē eius accipitis: ⁊ ꝓ deo iudicare ni/
timini. Aut placebit ei quem celare nihil potest
aut decipietur vt homo vrīs fraudulentijs. Ipse
vos arguet. qm̄ in abscōdito faciē eius accipitis
Statim vt se cōmouerit: turbabit vos: ⁊ terror
eius irruet sup vos. Memoria vrā cōparabitur
cineri: ⁊ redigentur in lutuz ceruices vrē. Tacete
paulisp. vt loquar qdcūqz mihi mens suggesse
rit. Quare lacero carnes meas dētibus meis
⁊ aiam meā porto in manib⁹ meis. Etiā si occi
derit me. in ipo sperabo. Verūtñ vias meas in
cōspectu eius arguam. ⁊ ipse erit saluator meus
Nō eni veniet in ꝯspectu ei⁹ ois hypocrita. Au
dite sermonē meū. ⁊ enigmata pcipite auribus
vrīs. Si fuero iudicat⁹. scio qz iustus inueniar
Quis ē q iudicetur mecū. Veniat. Quare tacēs
cōsumor. Duo tm̄ ne facias mihi. ⁊ tūc a facie
tua nō abscōdar. Manū tuam lōge fac a me. ⁊
formido tua nō me terreat. Voca me ⁊ ego re/
spondebo tibi. aut certe loquar. ⁊ tu rñde mihi
Quantas habeo iniqtates ⁊ pctā. scelera mea
⁊ delicta ostēde mihi. Cur faciē tuā abscondis
⁊ arbitraris me inimicū tuū. Cōtra foliū qd vē
to rapitur ostēdis potentiā tuā. ⁊ stipulā siccā p/
sequeris. Scribis eni ꝯtra me amaritudines.
⁊ cōsumere me vis peccatis adolescentie mee.
Posuisti in neruo pedem meum. ⁊ obseruasti
omnes semitas meas. ⁊ vestigia pedum meo/
rum considerasti. Qui quasi putredo consu/
mend⁹ sum. ⁊ quasi vestimentuz qd comeditur a
tinea. XIIII

Homo natus de muliere breui viuens
tpe repletur multis miserijs. Qui quasi
flos egreditur ⁊ conteritur. ⁊ fugit velut
vmbra. ⁊ nunqz in eodem statu permanet. Et
dignuz ducis super huiuscemodi apire oculos
tuos ⁊ adducere eū tecū in iudiciuz. Quis pōt
facere mūdū de imūdo cōceptū semine. Nōne
tu q solus es. Breues dies hois sūt. numerus
mensiū ei⁹ apud te ē. Cōstituisti terminos eius
q pteriri nō poterūt. Recede paululū ab eo vt
quiescat donec optata veniat. ⁊ sicut mercēna/
rij dies eius. Lignū hꝫ spem. Si pcisū fuerit.
rursū virescit. ⁊ rami ei⁹ pullulāt. Si senuerit
in terra radix ei⁹. ⁊ i puluere emortuus fuerit
trūc⁹ illi⁹ ad odorē aque germinabit. ⁊ faciet co
mā qsi cū pmū plātatū ē. Homo vero cū mortu
us fuerit. ⁊ nudat⁹ atqz cōsūptus. vbi queso ē.
Quō si recedant aque d mari. ⁊ fluuius vacue
factus arescat: sic hō cū dormierit non resurget
Donec atteratur celū non euigilabit. nec consur
get de somno suo. Quis mihi hoc tribuat vt in
inferno ptegas me. ⁊ abscōdas me donec per
trāseat furor tuus. ⁊ cōstituas mihi tēpus in q
recorderis mei. Putas ne mortuus hō rursuz
viuet. Cūctis dieb⁹ qbus nunc milito: expecto
donec veniat immutatio mea. Vocabis me: ⁊
ego respōdebo tibi. Operi manuū tuarū porri
ges dexterā. Tu quidē gressus meos dinume
rasti. sed parce pctis meis. Signasti qsi i sacco

lo delicta mea: sed curasti iniqtatē meā. Mons
cadēs defluit. ⁊ saxū transfert de loco suo. La/
pides excauant aq̄: ⁊ alluuione paulatim terra
ꝯsumitꝛ. ⁊ hoies ꝗ siliter ꝑdes Roborasti cum
paululū: vt in ꝑpetuū trāsiret. Immutabis fa/
ciē eius: ⁊ emittes eū. Siue nobiles fuerint fi/
lij eius siue ignobiles nō intelliget. Attū caro
eius dum viuet dolebit. ⁊ aia illius super semet
ipso lugebit.

XV

Respondens autem eliphaz themanites
dixit: Nūqd sapiens r̄ndebit q̄si in ven
tum loquens: ⁊ impleuit ardore stoma
chū suū? Arguis verbis eū q nō ē equalis tibi
⁊ loq̄ris qd̉ tibi nō expedit. Quantū in te ē eua
cuasti timorē: ⁊ tulisti p̄ces coram deo. Docuit
eni iniqtas tua os tuū: ⁊ imitaris linguā blasse
mantiū. Cōdēnabit te os tuū et nō ego: ⁊ labia
tua respondebūt tibi Nūqd primꝰ hō tu natꝰ es
⁊ ante oēs colles formatꝰ: Nūqd cōsiliū dei au
disti: ⁊ inferior te erit eiꝰ sapientia: Quid nosti
qd̉ ignoremꝰ: qd intelligis qd̉ nesciamꝰ: Et se
nes ⁊ antiq sūt in nobis mlto vetustiores q̄ꝫ pa
tres tui. Nunqd grāde est vt consoletꝛ te deus:
Sꝫ verba tua praua hoc ꝓhibēt. Quid te ele/
uat cor tuū ⁊ quasi magna cogitās attonitos ha
bes oculos: Quid tumet ꝯ deū spūs tuꝰ: vt ꝓ/
feras de ore tuo huiuscemōi s̄mones: Quid ē
homo vt imaculatus: et vt iustus appareat na/
tus de muliere: Ecce inter scōs eius nemo im/
mutabilis. et celi nō sūt mundi in ꝯspectu eius
quāto magis abhoiabilis et inutilis hō q bibit
q̄si aquā: iniqtatē. Ostendā tibi audi me: qd̉ vi
di narrabo tibi. Sapiētes cōfitentꝛ: et non ab/
scondūt patres suos: Quibꝰ solis data ē terra:
⁊ nō transibit alienꝰ ꝑ eos. Cunctis diebꝰ suis
impius supbit: ⁊ numerus ānoꝝ incertꝰ ē tyrā
nidis eius. Sonitꝰ terroris sp in auribus illiꝰ:
⁊ cū pax sit: ille sp isidias suspicatꝛ Nō credit ꝙ
reuerti possit de tenebris ad lucē circūspectans
vndiq̄ꝫ gladiū: Cū se nouerit ad q̄rēduꝫ paneꝫ
nouit ꝙ paratꝰ sit in manu eius tenebraꝝ dies.
Terrebit eū tribulatio: ⁊ angustia vallabit euꝫ
sicut regem q preparatur ad prelium. Tetēdit
eni aduersus deū manū suam ⁊ ꝯtra oipotentē
roboratꝰ est. Cucurrit aduersus eū erecto collo
⁊ pingui ceruice armatus est. Operuit faciem
eius crassitudo: ⁊ de lateribꝰ eius aruina depē
det. Habitauit in ciuitatibꝰ desolatis: ⁊ in do/
mibꝰ desertis que in cumulos sūt redacte. Nō
ditabitꝛ nec perseuerabit substātia eius: nec mit
tet in terram radicē suā: nec recedet de tenebris
Ramos eius arefaciet flāma ⁊ auferetꝛ spiritu
oris eiꝰ. Non recedet frustra errore deceptꝰ: q̄
aliquo p̄cio redimēdus sit. Anteq̄ꝫ dies eiꝰ im/
pleantꝛ ꝑibit. ⁊ manus eiꝰ arescēt. Ledetꝛ q̄si vi/
nea in p̄mo flore botrus eiꝰ: ⁊ q̄si oliua ꝓijciēs
florē suū. Congregatio. n. hypocrite sterilis: et
ignis deuorabit tabernacula coꝝ q munera libē
ter accipiūt. Cōcepit dolorē: ⁊ pepit iniqtatē. ⁊
vterus eiꝰ p̄parat dolos.

XVI

Respondens aūt iob dixit: Audiui fre/
quēter talia Consolatores onerosi vos
oēs estis. Nunquid habebūt finē v̄ba
ventosa: Aut aliquid tibi molestū ē si loquaris
Poterā ⁊ ego similia vestri loq. Atq̄ꝫ vtinam
eēt aia vestra ꝓ aia mea. Cōsolarer ⁊ ego vos
sermonibꝰ: ⁊ mouerē caput meū sup vos. Ro
borarē vos ore meo: ⁊ mouerē labia mea quasi
parcēs vob. Sꝫ quid agā: Si locutꝰ fuero: nō
quiescit dolor meꝰ: ⁊ si tacuero nō recedet a me
Nunc aūt oppressit me dolor meꝰ: ⁊ in nihiluꝫ
redacti sunt oēs artus mei. Ruge mee testimo
niū dicunt cōtra me: ⁊ suscitatꝛ falsiloquꝰ aduer
sus faciē meā contradicēs mihi Collegit furo/
rem suū in me: cōminans mihi infremuit ꝯtra
me dentibꝰ suis. Hostis meꝰ terribilibꝰ oculis
me intuitꝰ est. Aperuerūt super me ora sua ⁊ ex
probrantes percusserunt maxillam meā: satiati
sunt penis meis. Cōclusit me deꝰ apud iniquū
⁊ manibus impioꝝ me tradidit. Ego ille quon
dam opulentꝰ repēte cōtritus sū: tenuit ceruicē
meā. Confregit me: ⁊ posuit me sibi quasi in si
gnū. Circūdedit me lanceis suis: cōuulnerauit
lumbos meos. Nō pepercit. ⁊ effudit in terra
viscera mea. Concidit me vulnere sup vulnus
irruit in me quasi gigas. Saccū cōsui sup cuteꝫ
meā: ⁊ operui cinere carnē meaꝫ. Facies mea
intumuit a fletu: ⁊ palpebre mee caligauerunt.
Hec passus sum absq̄ꝫ iniquitate manus mee:
cū haberem mundas ad deū preces. Terra ne
operias sanguinē meū: neq̄ꝫ inueniat in te lo/
cum latendi clamor meꝰ. Ecce enim in celo te/
stis meꝰ: ⁊ cōsciꝰ meꝰ in excelsis. Verbosi ami
ci mei: ad deū stillat oculꝰ meꝰ Atq̄ꝫ vtinā sic iu
dicaretꝛ vir cū deo: quō iudicatꝛ filiꝰ hois cū col/
lega suo. Ecce. n. breues āni trāseūt: ⁊ semitaꝫ
ꝑ quā nō reuertar ambulo.

XVII

Spiritus meus attenuabitꝛ dies mei bre
uiabuntꝛ: ⁊ solum mihi superest sepul/
chrum. Non peccaui: ⁊ in amaritudi/
nibus moratꝛ oculus meus. Libera me ⁊ pone
me iuxta te: ⁊ cuiusuis manꝰ pugnet contra me
Cor eorum longe fecisti a disciplina propterea
non exaltabuntꝛ. Predam pollicetur socijs: ⁊

oculi filioꝝ eiꝰ deficient. Poſuit me q̄ſi in pro/
uerbiū vulgi: ⁊ exemplū ſū corā eis. Caliga/
uit ad indignationē oculus meꝰ: ⁊ mēbra mea
q̄ſi in nihilū redacta ſunt. Stupebūt iuſti ſuper
hoc: ⁊ innocens cōtra hypocritā ſuſcitabiť. ⁊ te
nebit iuſtus viā ſuam: et mūdis manibꝰ addet
fortitudinē. Igiť omnes vos cōuertimini ⁊ ve
nite: ⁊ nō inueniā in vobis vllū ſapientē. Dies
mei tranſierūt: cogitationes mee diſſipate ſunt
torquētes cor meū. Noctem verterūt in diem:
⁊ rur ſum poſt tenebras ſpero lucē. Si ſuſtinue
ro infernus domꝰ mea ē: ⁊ in tenebris ſtraui le
ctulū meū. Putredini dixi: pater meꝰ es mater
mea ⁊ ſoror mea vermibꝰ. Vbi ē ḡ nūc p̄ſtola/
tio mea: ⁊ patiētiā meā qs ↄſiderat? In ꝓfūdiſ
ſimū infernū deſcēdēt oīa mea. Putaſne ſaltē
ibi erit requies mihi?

XVIII

Reſpondens autē baldath ſuites. dixit:
Vſqꝫ ad quem finem verba iactabis?
Intellige priꝰ: et ſic loquamur. Quare
reputati ſumus vt iumēta: et ſorduimꝰ coram te.
Quid perdis aīam tuā in furore tuo? Nunqd
ꝓpter te derelinqͣť terra: et trāſferenť rupes de
loco ſuo? Nōne lux impij extingueť: nec ſplēde
bit flāma ignis eius: Lux obtenebreſcet in ta/
bernaculo illiꝰ: ⁊ lucerna que ſup eū ē extingue
tur. Artabunť greſſus virtutis eiꝰ: et p̄cipita/
bit eū ↄſiliū ſuū. Immiſit. n. in rete pedes ſuos
et in maculis eius ambulat. Tenebitur plan/
ta illius laq̄o: et exardeſcet cōtra eū ſitis. Abſcō
dita ē in terra pedica eius: et decipula illius ſup
ſemitā. Vndiqꝫ terrebūt eū formidines: et in/
uoluent pedes eius. Attenueť fame robur eius
et inedia inuadat coſtas illius. Deuoret pulchri
tudinē cutis eius: et cōſūmat brachia illius pri/
mogenita mors. Auellať de tabernaculo ſuo fi
ducia eius: et calcet ſup eū q̄ſi rex interitus. Ha
bitēt in tabernaculo illiꝰ ſocij eius q nō ē: aſper
gať in tabernaculo eius ſulphur. Deorſū radi
ces eius ſiccēť: ſurſū aūt atteratur meſſis eius.
Memoria illiꝰ pereat de terra: ⁊ nō celebreť no
mē eiꝰ in plateis. Expellet eū de luce i tenebras
⁊ de orbe trāſferet eū. Nō erit ſemē eiꝰ neqꝫ ꝓ
genies in pp̄lo ſuo: nec vlle reliq̄e in regiōibꝰ
eiꝰ. In die eiꝰ ſtupebūt nouiſſimi: ⁊ p̄mos in/
uadet horror. Hec ſūt ḡ tabernacula iniq ⁊ iſte
locus eiꝰ q ignorat deū.

XIX

Reſpondēs aūt iob. dixit: Vſqꝫq̄ affli/
gitis aīam meā: ⁊ atteriť me ſmonibꝰ
En decies cōfūdiť me: ⁊ non erubeſci
tis opprimentes me. Nempe ⁊ ſi ignoraui me
cum erit ignorātia mea. At vos cōtra me erigi
mini: ⁊ arguitiś me opprobrijs meis. Saltem
nūc intelligite q: deus non eq̄ iudicio afflixerit
me: ⁊ flagellis ſuis me cinxerit. Ecce clama/
bo vim patiēs: ⁊ nemo audiet. Vociferabor: ⁊
non eſt q iudicet. Semitā meā circūſepſit ⁊ trā/
ſire non poſſū: ⁊ in calle meo tenebras poſuit.
Spoliauit me gloria mea: ⁊ abſtulit coronā de
capite meo. Deſtruxit me vndiqꝫ ⁊ pereo ⁊ q̄ſi
euulſe arbori abſtulit ſpem meā. Iratus ē con
tra me furor eius: ⁊ ſic me habuit quaſi hoſtem
ſuū. Siľ venerūt latrones eiꝰ ⁊ fecerūt ſibi viā
per me ⁊ obſederunt in gyro tabernaculū meū
Fratres meos longe fecit a me: ⁊ noti mei qua
ſi alieni receſſerunt a me. Derelinquerunt me
propinqui mei ⁊ q me nouerant obliti ſunt mei
Inquilini domus mee ⁊ ancille mee ſicut alie/
num habuerunt me: ⁊ quaſi peregrinus fui in
oculis eoꝝ. Seruū meū vocaui ⁊ non reſpon/
dit: ore ꝓprio deprecabar illuꝫ. Halitū meum
exhorruit vxor mea: ⁊ orabam filios vteri mei.
Stulti quoqꝫ deſpiciebāt me: ⁊ cum ab eis re/
ceſſiſſem detrahebāt mihi. Abhominati ſūt me
quondā cōſiliarij mei: ⁊ quē maxime diligebā
auerſatꝰ ē me. Pelli mee cōſūptis carnibꝰ adhe
ſit os meū: ⁊ derelicta ſūt tantūmodo labia cir/
ca dentes meos. Miſeremini mei miſeremini
mei ſaltem vos amici mei: quia manꝰ dn̄i teti/
git me. Quare perſequimini me ſicut deꝰ ⁊ car
nibus meis ſaturamini? Quis mihi tribuat vt
ſcribanť ſmōes mei: Quis mihi det vt exareť
in libro ſtilo ferreo ⁊ plūbi lamina vel celte ſcul
pantur in ſilice? Scio enim q redemptor meꝰ
viuit: ⁊ in nouiſſimo die de terra ſurrecturꝰ ſū.
Et rurſum circundabor pelle mea: ⁊ in carne
mea videbo deū. Quē viſurus ſum egoipſe:
⁊ oculi mei conſpecturi ſunt. ⁊ non alius. Re/
poſita eſt hec ſpes mea in ſinu meo. Quare er
go nūc dicitis pſequamur eū ⁊ radicē verbi in
ueniamus cōtra eum? Fugite ergo a facie gla/
dij: qm̄ vltor iniqtatū gladiꝰ ē et ſcitote eē iudiciū

XX

Reſpōdēs āt ſophar naamathi/
tes dixit: Idcirco cogitatōes mee varie
ſuccedūt ſibi: ⁊ mens in diuerſa rapiť.
Doctrinā qua me arguis audiā: ⁊ ſp̄us intelli
gentie mee reſpōdebit mihi. Hoc ſcio a princi
pio ex quo eſt poſitꝰ homo ſup terrā q laus im/
pioꝝ breuis ſit. ⁊ gaudium hypocrite ad inſtar
pūcti. Si aſcēderit vſqꝫ ad celū ſupbia eiꝰ: ⁊ ca
put eius nubes tetigerit: q̄ſi ſterquilinū in fine
perdeť: ⁊ qui eū viderāt. dicēt: vbi eſt? Velut
ſomniū auolans nō inueniet: tranſiet ſicut vi/
ſio nocturna. Oculus q eū viderat nō videbit

necꝫ vltra intuebit eũ locus suus. Filij eiꝰ at/
terent egestate: ⁊ manꝰ illius reddet ei dolorē
suũ. Ossa eius implebũt vitijs adolescētie eiꝰ:
⁊ cũ eo in puluere dormiet. Cũ eni dulce fuerit
in ore eius malũ abscondit illud sub lingua sua
Parcet illi ⁊ non derelinquet illud: ⁊ celabit in
gutture suo. Panis eius in vtero illiꝰ vertet
in fel aspidũ intrinsecꝰ. Diuitias quas deuora
uit euomet. ⁊ de ventre illiꝰ extrahet eas deus.
Caput aspidũ sugget: ⁊ occidet eum in lingua
vipere. Non videat riuulos fluminis torren/
tis: mellis ⁊ butyri. Luet que fecit oĩa: nec tñ
cõsumet. Iuxta multitudinē adinuentionum
suarũ sic ⁊ sustinebit: quoniã cõfringens nuda
uit pauperis domũ: rapuit ⁊ non edificauit eã
nec ē satiatꝰ vēter eius. Et cũ habuerit que con
cupierat: possidere non poterit. Non remansit
de cibo eius. ⁊ ꝓpterea nihil permanebit de bo
nis eiꝰ. Cũ satiatꝰ fuerit artabit: estuabit et oĩs
dolor irruet sup eũ. Vtinã impleat venter eiꝰ
vt emittat in eũ irã furoris sui: ⁊ pluit sup illũ
bellũ suum. Fugiet arma ferrea: ⁊ irruet arcũ
ereum eductus ⁊ egrediens de vagina sua ⁊ ful
gurãs in amaritudine sua. Vadēt et veniēt su
per eũ horribiles: oēs tenebre abscõdite sunt in
occultis eiꝰ. Deuorabit eũ ignis q nõ succēdit:
affliget relictꝰ in tabernaculo suo. Reuelabunt
celi iniqtatē eiꝰ: ⁊ terra ꝯsurget aduersus eum.
Apertũ erit germē domꝰ illiꝰ: detrahet i die fu
roris dei. Hec ē pars hoĩs impij a deo: ⁊ here
ditas verboꝝ eius a dño.

XXI

Respondens autē iob. dixit: Audite q̃/
so sermones meos ⁊ agite penitentiam
Sustinete me vt et ego loquar. et post
mea si videbit verba ridete. Nũqd ꝯtra hoīē
disputatio mea est. vt merito nõ debeam contri
stari? Attendite me ⁊ obstupescite. ⁊ super po/
nite digitũ ori vestro. Et ego qñ recordatꝰ fue
ro pertimesco. ⁊ concutit carnē meam tremor.
Quare g impij viuũt. subleuati sunt: conforta
tiꝗ diuitijs. Semen eorũ ꝑmanet coram eis.
ꝓpinquoꝝ turba ⁊ nepotũ i cõspectu eoꝝ. Do
mus eoꝝ secure sunt ⁊ pacate: et nõ ē virga dei
super illos. Bos eoꝝ concepit ⁊ nõ abortiuit
vacca pepit et nõ est priuata fetu suo. Egrediũt
quasi greges paruuli eoꝝ: ⁊ infantes eoꝝ exul
tant lusibꝰ. Tenent tympanum et cytharam: et
gaudent ad sonitum organi. Ducunt in bonis
dies suos: et in puncto ad inferna descendunt.
Qui dixerũt deo. recede a nobis. ⁊ sciam viaꝝ
tuarũ nolumꝰ. Quis ē oĩpotēs vt seruiamus
ei. Et qd nobis ꝓdest si orauerimꝰ illum. De
rũtñ qr nõ sũt in manu eoꝝ bona sua: ꝯsiliũ im
pioꝝ lõge sit a me. Quotiēs lucerna impioꝝ ex
tinguet: ⁊ superueniet eis inundatio: ⁊ dolores
diuidet furoris sui. Erũt sicut palee ante faciē
vēti. ⁊ sicut fauilla quã turbo dispgit. Deꝰ ser/
uabit filijs illius dolorē prĩs: ⁊ cum reddiderit
tũc sciet. Videbũt oculi eius interfectionē suã:
⁊ de furore omnipotentis bibet. Quid eni ad
eũ ptinet de domo sua post se. Et si numerꝰ mē
siũ eius dimidiet. Nunqd deũ docebit qspiam
sciam. qui excelsos iudicat. Iste morit robustꝰ
⁊ sanus diues ⁊ felix: viscera eius plena sũt adi
pe. ⁊ medullis ossa illius irrigant. Alius vero
morit in amaritudine aĩe sue absꝗ vllis opibꝰ
⁊ tñ simul in puluere dormiēt. ⁊ vermes operi
ent eos. Certe noui cogitatiões vr̃as: ⁊ sniãs
ꝯtra me iniquas. Dicitis eni. Vbi ē domꝰ pn
cipis. ⁊ vbi tabernacula impioꝝ. Interrogate
quēlibet de viatoribus: ⁊ hec eadē illũ intellige
re cognoscetis. Quia in die ꝑditiõis seruat ma
lus. ⁊ ad diē furoris ducet. Quis arguet corã
eo vias eius. ⁊ q̃ fecit qs reddet illi. Ipe ad se
pulchra ducet: ⁊ in cõgerie mortuoꝝ vigilabit
Dulcis fuit glareis cocyti: ⁊ post se oēm hoīē
trahet: ⁊ ante se innumerabiles. Quõ igit cõso
lamini me frustra: cũ responsio vr̃a repugnare
ostēsa sit veritati.

XXII

Respondens autem eliphaz themanites
dixit. Nũqd deo potest ꝯparari homo
etiã cũ pfecte fuerit sciē. Quid ꝓdest
deo si iustus fueris: aut quid ei cõfers si imacu
lata fuerit vita tua. Nunquid timens arguet
te. ⁊ veniet tecũ in iudiciũ. ⁊ nõ ꝓpter malitiã
tuã plurimã. ⁊ infinitas iniquitates tuas. Ab/
stulisti. n. pignꝰ fratrũ tuoꝝ sine causa ⁊ nudos
spoliasti vestibus. Aquã lasso nõ dedisti. ⁊ esu
rienti subtraxisti panē. In fortitudine brachij
tui possidebas terram. ⁊ potētissimꝰ obtinebas
eam. Viduas dimisisti vacuas. ⁊ lacertos pu/
pillorũ cõminuisti. Propterea circũdatus es
laqueis. ⁊ conturbat te formido subita. Et pu/
tabas te tenebras nõ visurũ. ⁊ ipetu aquaꝝ in/
undantium nõ oppressũ iri. An cogitas ꝙ deꝰ
excelsior celo sit. ⁊ sup stellaꝝ verticē sublimet:
Et dicis. Quid eni nouit deus. Et qsi p caligi
nē iudicat. Nubes latibulũ eius: nec nr̃a con/
siderat. ⁊ circa cardines celi pambulat. Nun/
quid semitã seculoꝝ custodire cupis quam cal/
cauerũt viri iniq qui sublati sunt añ tēpꝰ suũ: et
fluuius subuertit fundamentũ eoꝝ. Qui dice/
bãt deo recede a nobis. ⁊ qsi nihil possit facere
oĩpotēs. estimabãt eũ: cũ ille impleset domos

eoꝝ bonis. Quorum sententia procul sit a me. Uidebūt iusti ⁊ letabunt̄: ⁊ innocens subsannabit eos. Nōne succisa est erectio eorum: ⁊ reliquias eorū deuorauit ignis? Acquiesce igit̄ ei ⁊ habeto pacem: ⁊ p hec habebis fructus optimos. Suscipe ex ore illi⁹ legē: ⁊ pone ſmones ei⁹ in corde tuo. Si reuersus fueris ad oīpotentē edificaberis: ⁊ longe facies iniqtatē a tabernaculo tuo. Dabit ꝓ terra silicē: ⁊ ꝓ silice torrentes aureos. Eritq3 oīpotens contra hostes tuos: ⁊ argētū coaceruabit̄ tibi. Tūc sup oīpotentē delicijs affluesc: ⁊ eleuabis ad deū faciem tuā. Rogabis eū: ⁊ exaudiet te. ⁊ vota tua reddes. Decernes rem ⁊ veniet tibi ⁊ in vijs tuis splendebit lumen. Qui enim humiliatus fuerit: erit in gloria: ⁊ qui inclinauerit oculos suos ipse saluabit̄. Saluabit̄ innocens: saluabit̄ aūt mūdicia manuū suarum. ¶ XXIII

Respōdēs aūt iob. ait: Nūc qq3 in amaritudine est sermo meus: ⁊ man⁹ plage mee aggrauata est sup gemitū meum. Quis mihi tribuat vt cognoscā ⁊ inueniā illū ⁊ veniā vsq3 ad soliū eius? Ponā corā eo iudicium ⁊ os meū replebo increpationib⁹: vt sciā verba que mihi rn̄deat. ⁊ intelligā quid loquāt̄ mihi. Nolo multa fortitudine cōtendat mecū nec magnitudinis sue mole me premat. Proponat equitatē cōtra me. ⁊ ꝑueniet ad victoriā iudiciū meū. Si ad orientē iero non apparet: si ad occidentē nō intelligā eū. Si ad sinistram qd agam: Nō apprehendā eū. Si me vertam ad dexterā: nō videbo illū. Ipse vero scit viam meā: et ꝓbabit me q̄si aurū qd per ignē transit Uestigia eius secut⁹ est pes me⁹: viā ei⁹ custodiui. ⁊ nō declinaui ex ea. A mandatis labiorū eius nō recessi et in sinu meo abscōdi ꝟba oris eius. Ipse eni solus ē et nemo auertere pōt cogitationē ei⁹: et aīa eius qdcūq3 voluit hoc fecit Cūq3 expleuerit in me volūtatē suā: et alia multa similia presto sūt ei. Et iccirco a facie ei⁹ turbatus sū et cōsiderās eū: timore sollicitor. De⁹ molliuit cor meum: ⁊ oīpotēs conturbauit me. Nō eni perij ꝓpter iminētes tenebras. nec faciem meā operuit caligo. ¶ XXIIII

Ab oīpotente nō sūt abscōdita tēpora: q aūt nouerūt eū ignorāt dies illius. Alij terminos trāstulerūt: diripuerunt greges. et pauerūt eos. Asinū pupilloꝝ abegerūt et abstulerūt ꝓ pignore bouē vidue. Subuerterūt paupeꝝ viā. et oppresserūt pariter mansuetos terre Alij q̄si onagri in deserto egrediūt̄ ad opus suū: vigilātesq3 ad predā preparāt panē liberis Agrū nō suū demetūt: et vineā eius quē vi oppresserūt vindemiāt. Nudos dimittent hoies indumēta tollētes: quib⁹ nō est operimentū in frigore: q̄s hymbres montiū rigāt et nō habētes velamē amplexāt̄ lapides Uim fecerūt depdantes pupillos. et vulgū pauperē spoliauerūt. Nudis et incedētibus absq3 vestitu. et esurientibus tulerūt spicas. Inter aceruos coꝝ meridiati sūt: q calcatis torcularib⁹ sitiunt De ciuitatib⁹ fecerūt viros gemere. et aīa vulneratoꝝ clamauit. et deus inultū abire nō patit̄ Ipsi fuerūt rebelles lumini. Nescierunt vias eius: nec reuersi sūt per semitas illius. Mane ꝓmo cōsurgit homicida interficit egenū ⁊ pauperē per noctē ꝟo erit q̄si fur. Oculus adulteri obseruat caliginē dicēs: nō me videbit oculus. et operiet vultū suū. Perfodit in tenebris domos: sicut in die cōdixerant sibi. et ignorauerūt lucē. Si subito apparuerit aurora arbitrāt̄ vmbrā mortis. et sic in tenebris q̄si in luce ambulant. Leuis est sup faciē aque. Maledicta sit ps ei⁹ in terra: nec ābulet p viā vineaꝝ. Ad nimiū calorē trāsiet ab aqs niuiū. et vsq3 ad inferos petm̄ illius. Obliuiscat̄ ei⁹ mīa. Dulcedo illius vermes. Nō sit in recordatiōe: sed conterat̄ sicut lignū infructuosū. Pauit eni sterilem et que nō parit. et vidue bene non fecit. Detraxit fortes in fortitudine sua. et cum steterit. non credet vite sue. Dedit ei deus locū penitentie. ⁊ ille abutitur eo in sup̄bia. Oculi aūt eius sūt in vijs illius. Eleuati sūt ad modicū. ⁊ non subsistent et humiliabant̄ sicut oīa et auferentur. et sicut sūmitates spicarum cōterent̄. Quod si nō ē ita quis me pōt arguere esse mentitū. et ponere ante deū verba mea. ¶ XXV

Respondēs autem baldath suites. dixit Potās ⁊ terror apud eū ē. q facit cōcordiā in sublimibus suis. Nūquid ē numer⁹ militū ei⁹. Et super quē non surget lumē illius. Nūqd iustificari pōt hō cōparatus deo aut apparere mūdus nat⁹ de muliere? Ecce luna etiā nō splendet. ⁊ stelle non sunt munde in cōspectu eius: quāto magis homo putredo. et fili⁹ hois vermis. ¶ XXVI

Respondēs aūt iob dixit: Cuius adiutor es: nunquid imbecillis. Et sustentas brachiū eius q nō ē fortis. Cui dedisti cōsilium. Forsitā illi q nō h3 sapientiā: ⁊ prudētiā tuā ostendisti plurimā. Quē docere voluisti. Nōne eum q fecit spiramentū. Ecce gigantes gemūt sub aqs et q habitāt cū eis. Nudus ē infernus corā illo. ⁊ nullū ē opimentū pditioi

Qui extendit aquilonē sup vacuū. ⁊ appendit
terrā sup nihili. Qui ligat aquas i nubib⁹ suis
vt nō erūpant parit deorsū. Qui tenet vultū so
lij sui. ⁊ expādit sup illud nebulā suā. Termi/
nū circūdedit aqs. vsq3 dū finiant lux ⁊ tenebre
Colūne celi cōtremiscūt. ⁊ pauēt ad nutū eius.
In fortitudine illius repēte maria congregata
sūt. ⁊ prudētia eius pcussit supbū. Spūs ei⁹ or
nauit celos. ⁊ obstetricante manu eius eductus
est coluber tortuosus. Ecce hec ex parte dicta
sūt viarū eius. Et cū vix paruā stillā sermonis
eius audierimus: qs poterit tonitruū magnitu
dinis illius intueri. ¶ XXVII

Addidit q3 iob assumens parabolā suā
⁊ dixit. Viuit deus qui abstulit iudiciū
meū. ⁊ omnipotens qui ad amaritudi/
nem adduxit animā meā. q2 donec superest ha
litus in me. ⁊ spūs dei in narib⁹ meis. non lo
queñ labia mea iniqtatē. nec lingua mea medi
tabiť mendaciū. Absit a me vt iustos vos esse
iudicē. Donec deficiā: nō recedā ab innocētia
mea. Iustificationē meā quā cepi tenere. nō d
serā. Neq3 eni repbendit me cor meū. in oi vi
ta mea. Sicut impi⁹ inimicus me⁹. ⁊ aduersari
us me⁹ quasi iniqu⁹. Que ē eni spes hypocrite
si auare rapiat ⁊ nō liberet deus aiam ei⁹. Nū
qd deus audiet clamorē ei⁹ cū venerit sup eum
angustia. Aut poterit i oipotente delectari. ⁊ i
uocare deū oi tpe. Docebo vos p manum dei
q̄ oipotēs habeat. nec abscōdā. Ecce vos oēs
nostis. ⁊ qd fine cā vana loqmini. Hec ē pars
hoīs ipij apud deū. ⁊ hereditas violētorū quā
ab omnipotēte suscipiēt. Si multiplicati fuerit
filij eius in gladio erūt: ⁊ nepotes ei⁹ nō satura
bunť pane. Qui reliq fuerint ex eo. sepelienť i
interitu. ⁊ vidue illi⁹ nō plorabūt. Si cōporta/
uerit quasi terra argētū. ⁊ sicut lutū pparauerit
vestimēta: pparabit qdē. sed iustus vestieť illis
⁊ argētū innocēs diuidet. Edificauit sicut tinea
domū suā. ⁊ sicut custos fecit vmbraculū. Di/
ues cū dormierit. nihil secū afferet: aperiet ocu
los suos. ⁊ nihil inueniet. Apphēdet eum qua
si aqua iopia: nocte opprimet eū tēpestas. Tol
let eū vētus vrēs ⁊ auferet ⁊ velut turbo rapiet
eū de loco suo. Et mitteť sup eū. ⁊ nō parcet: de
manu eius fugiens fugiet. Stringet super eū
manus suas. ⁊ sibilabit super illum intuēs lo/
cū eius. ¶ XXVIII

Habet argentū venarū suarū pncipia. ⁊
auro locꝰ ē in quo ɔflať. Ferrū de ter/
ra tollitur. ⁊ lapis solutus calore in es
vertiť. Tempus posuit tenebris ⁊ vniuersorū
finē ipe cōsiderat. Lapidem q3 caliginis ⁊ vm
brā mortis diuidit torrēs a pplo pigrināte: eos
quos oblitus ē pes egētis hois ⁊ inuios. Terra
de qua oriebať panis. in loco suo igni subuersa
ē. Locus sapphyri lapides eius. ⁊ glebe illius
aurū. Semitā ignorauit auis: nec intuitus ē eā
oculus vulturis. Nō calcauerūt eā filij instito/
rū: nec ptransiuit p eā leena. Ad silicē extendit
manū suā. subuertit a radicibus mōtes. In pe
tris riuos excidit. ⁊ oē pciosū vidit oculus eius
Profūda q3 fluuiorū scrutatus ē. ⁊ abscondita
pduxit in lucē. Sapiētia vo vbi inueniť. ⁊ qs
ē locus intelligētie. Nescit hō pciū eius: nec in
ueniť in terra suauit viuentium. Abyssus dicit
nō est in me. ⁊ mare loqniť. nō ē mecū. Nō da
biť aurū obrizū p ea. nec appēdeť argentū i cō/
mutatiōe eius. Nō cōfereť tinctis indie colori/
bus nec lapidi sardonico pciosissimo. vel sap/
phyro. Nō adequabiť ei aurū vel vitrū: nec cō
mutabunť p ea vasa auri excelsa ⁊ eminentia.
nō cōmemorabunť cōpatione eius. Trahiť au
tē sapiētia de occultis. Nō adequabiť ei topaci
us de ethiopia: nec tincture mūdissime cōponē
tur. Vnde ḡ sapiētia venit. ⁊ qs ē locus intelli
gētie. Abscōdita ē ab oculis oīum viuētiū: vo
lucres q3 celi latet. Perditio ⁊ mors dixerunt
aurib⁹ nr̄is audiuim⁹ famā ei⁹. De⁹ itelligit vi
am ei⁹. ⁊ ipe nouit locū illi⁹. Ipe eni fines mū/
di ituet. ⁊ oīa q̄ sub celo sunt respicit. Qui fecit
vētis pōd⁹ ⁊ aqs appēdit i mēsura. Qñ pone/
bat pluuijs legē. ⁊ viā pcellis sonātib⁹: tūc vi
dit illā ⁊ enarrauit. ⁊ pparauit ⁊ inuestigauit. ⁊
dixit hoi. Ecce timor dñi ipa ē sapiētia: ⁊ rece/
dere a malo intelligētia. ¶ XXIX

Addidit q3 iob assumens parabolā suā
⁊ dixit. Quis mihi tribuat vt sim iuxta
menses pristinos. sm dies quibus de
us custodiebat me. Quando splendebat lucer
na eius super caput meum. ⁊ ad lumen ei⁹ am
bulabam in tenebris. Sicut fui in diebus ado/
lescentie mee. qñ secreto deus erat in tabernacu
lo meo. Qñ erat omnipotens mecū. ⁊ in circui
tu meo pueri mei. Qñ lauabā pedes meos bu
tyro. ⁊ petra fundebat mihi riuos olei. Qñ pro
cedebā ad portā ciuitatis. ⁊ in platea parabant
cathedrā mihi. Videbant me iuuenes ⁊ abscō
debanť: ⁊ senes assurgētes stabāt. Principes
cessabant loqui. ⁊ digitū superponebant ori suo
Vocem suam cohibebant duces. ⁊ lingua eorū
gutturi suo adherebat. Auris audiēs beatifica
bat me. ⁊ oculis videns testimoniū reddebat
mihi. eo q liberassem pauperem vociferantē ⁊

pupillū cui nō erat adiutor. Benedictio pituri super me veniebat: ⁊ cor vidue ꝯsolatus sū. Iusticia indutus sum: ⁊ vestiui me sicut vestimento ⁊ diademate iudicio meo. Oculus fui ceco: et pes claudo. Pater erā pauperū: ⁊ causam quā nesciebam diligentissime inuestigabā. Contere bam molas iniqui: ⁊ de dētibus illius auferebā pdam. Dicebamq₃. In nidulo meo moriar: et sicut palma multiplicabo dies. Radix mea aperta est secus aquas: ⁊ ros morabit in messione mea Gloria mea semp innouabit: ⁊ arcus meus in manu mea instaurabit. Qui me audiebāt. expectabant sniam: ⁊ intenti tacebant ad ꝯsilium meum. Verbis meis addere nihil audebant: ⁊ super illos stillabat eloquiū meum. Expectabant me sicut pluuiam: ⁊ os suū aperiebant quasi ad hymbrē serotinū. Si qñ ridebaȝ ad eos: nō credebant: ⁊ lux vultus mei nō cadebat in terram. Si voluissem ire ad eos: sedebā primus. Cūq₃ sederem quasi rex circūstante exercitu: eraȝ tamē merentium consolator.

XXX.

Nunc aūt derident me iuniores tempore quorū nō dignabar patres ponere cum canibus gregis mei. Quorꝫ virtus manuū mihi erat ꝓ nihilo: ⁊ vita ipa putabant indigni. Egestate ⁊ fame steriles: q rodebant in solitudine squalentes calamitate ⁊ miseria. Et mādebant herbas ⁊ arborum cortices ⁊ radix iuniperorꝫ erat cibus eorꝫ. Qui de conuallibus ista rapientes: cum singula reperissent: ad ea cū clamore currebant. In desertis habitabant torrentiuȝ: ⁊ in cauernis terre: vel super glareā. Qui inter huiuscemodi letabant: ⁊ esse sub sentibus delitias cōputabant. Filij stultorꝫ ⁊ ignobilium ⁊ i terra penit⁹ nō parētes. Nūc aūt i eorꝫ canticū versus suȝ: ⁊ factus sū eis i ꝓuerbiū. Abhominant me ⁊ longe fugiūt a me: ⁊ faciē meam conspuere non verent. Pharetrā. n. suā aperuit ⁊ afflixit me: ⁊ frenū posuit in os meū. Ad dexteraȝ orientis calamitatis mee illico surrexerunt. Pedes meos subuerterūt: oppresserunt quasi fluctibus semitis suis. Dissipauert itinera mea insidiati sunt mihi ⁊ ꝑualuerunt: ⁊ nō fuit q ferret auxiliuȝ. Quasi rupto muro ⁊ aperta ianua irruerunt super me: ⁊ ad meas miserias deuoluti sunt. Redactus sum i nihilū. Abstulit qsi ventus desiderium meū: ⁊ velut nubes pertransijt salus mea. Nūc aūt in memetipo marcescit anima mea: ⁊ possident me dies afflictionis. Nocte os meū pforat doloribus: ⁊ qui me comedūt non dormiunt. In multitudine eoruȝ consumitur vestimentum meum: ⁊ quasi capitio tunice succinxerūt me. Cōparatus sum luto. ⁊ assimilatus sū fauille ⁊ cineri. Clamo ad te ⁊ nō exaudis me: sto ⁊ non respicis me. Mutatus es mihi in crudelem. ⁊ in duritia manus tue aduersaris mihi. Eleuasti me. ⁊ quasi super ventum ponēs elisisti me valide. Scio q: morti trades me. vbi cōstituta ē domus oī viuenti. Verūtñ nō ad ꝯsumptionē eorꝫ emittis manū tuā. ⁊ si corruerint. ipe saluabis. Flebā quōdam super eo q afflictus erat. ⁊ cōpatiebat aia mea pauperi. Expectabam bona. ⁊ venerunt mihi mala. prestolabar lucem. ⁊ eruperunt tenebre. Interiora mea efferbuerūt absq₃ vlla requie. ꝑuenerūt me dies afflictiōis. Merēs incendebā: sine furore cōsurgēs in turba clamabam. Frater fui draconū ⁊ soci⁹ strutionū. Cutis mea denigrata ē super me. ⁊ ossa mea aruerūt pre caumate. Versa ē in luctū cithara mea. ⁊ organū meū in vocē flentiū.

XXXI

Pepigi fedus cū oculis meis: vt ne cogitarē qdē de virgine. Quā eni partē haberet in me de⁹ desup. ⁊ hereditateȝ oīpotens de excelsis. Nūqd nō perditio est iniqua. ⁊ alienatio opantib⁹ iniusticiā. Nōne ipe cōsiderat vias meas. ⁊ cūctos gressos meos dinumerat. Si ambulaui in vanitate ⁊ festinauit in dolo pes meus: appēdat me in statera iusta ⁊ sciat deus simplicitateȝ meam. Si declinauit gressus meus de via. ⁊ si secutus ē oculus me⁹ cor meū. ⁊ si in manibus meis adhesit macula serā ⁊ alius comedat. ⁊ ꝓgenies mea eradicet Si deceptum est cor meū super muliere. ⁊ si ad ostiū amici mei insidiatus sum: scortū alterius sit vxor mea. ⁊ super illā incuruent alij. Hoc eni nephas est ⁊ iniquitas maxima: ignis vsq₃ ad perditionē deuorans. ⁊ oia eradicans genimina. Si cōtēpsi subire iudiciū cū seruo meo ⁊ ancilla mea. cū disceptarēt aduersū me. Quid eni faciā cū surrexerit ad iudicandū deus. ⁊ cū quesierit. qd rñdebo illi. Nūqd nō in vtero fecit me qui et illū opatus ē. ⁊ formauit me i vulua vnus. Si negaui qd volebant paupibus. ⁊ oculos vidue expectare feci. Si comedi buccellā meā sol⁹. ⁊ nō comedit pupillus ex ea. Quia ab infantia mea creuit mecū miseratio. ⁊ de vtero matris mee egressa est mecū. Si despexi pretereuntē eo q nō habuerit indumentū. ⁊ absq₃ operimento pauperē. Si nō benedixerūt mihi latera eius. ⁊ de velleribus ouiū meorꝫ calefactus ē. Si leuaui super pupillū manū meā etiā cū viderē me in porta superiorē: humerus meus a iūctura sua cadat. ⁊ brachiū meū cum suis

inter effeminatos. Eripiet de angustia sua
pauperem et reuelabit in tribulatione aurem
eius. Igitur saluabit te de ore angusto la/
tissime. et non habente fundamentum subter se.
Requies autem mense tue erit plena pingue/
dine. Causa tua quasi impij iudicata est: causam
iudiciumqz recipies. Non te ergo superet ira vt
aliquem opprimas: nec multitudo donorum incli
net te. Depone magnitudinem tuam absqz tri
bulatione: et omnes robustos fortitudine. Ne
protrahas noctem. vt ascendant populi pro eis. Ca
ue ne declines ad iniquitatem. Hanc enim cepisti se
qui post miseriam. Ecce deus excelsus in fortitu
ne sua et nullus ei similis in legislatoribus. Quis
poterit scrutari vias eius. aut quis audet ei dicere.
operatus es iniquitatem. Memento quod ignores opus eius
de quo cecinerunt viri. Omnes homines vident eum: vnus
quisqz intuetur procul. Ecce deus magnus vincens scientiam
nostram. Numerus annorum eius inestimabilis. Qui
aufert stillas pluuie. et effundit hymbres ad in/
star gurgitum. que de nubibus fluunt: que pretexunt cuncta
desuper. Si voluerit extendere nubes quasi tento
rium suum. et fulgurare lumine suo desuper cardines
quoqz maris operiet. Per hec enim iudicat populos.
et dat escas multis mortalibus. In manibus ab
scondit lucem. et precepit ei vt rursus adueniat. An
nunciat de ea amico suo quod possessio eius sit. et ad
eam possit ascendere. ¶ XXXVII

Super hoc expauit cor meum. et emotum
est de loco suo. Audiet auditionem in ter
rore vocis eius. et sonum de ore illius pro/
cedentem subter omnes celos ipse considerat. et lu
men illius super terminos terre. Post eum ru/
giet sonitus: tonabit voce magnitudinis sue: et
non inuestigabitur cum audita fuerit vox eius. To/
nabit deus in voce sua mirabiliter: qui facit magna
et inscrutabilia. Qui precipit niui vt descendat in
terram. et hyemis pluuijs et hymbri fortitudinis
sue. Qui in manu omnium hominum signat. vt no
uerint singuli opera sua. Ingredietur bestia latibu
lum suum et in antro suo morabitur. Ab interioribus
egredietur tempestas. et ab arcturo frigus: flante
deo concrescit gelu. et rursum latissime fundun
tur aque. Frumentum desiderat nubes. et nubes
spargunt lumen suum. Que lustrat cuncta per circui
tum quocunqz eas voluntas gubernantis duxerit ad
omne quod preceperit illis super faciem orbis terrarum: siue
in vna tribu: siue in terra sua. siue in quocunqz
loco misericordie sue eas iusserit inueniri. Ausculta hec
iob: sta et considera mirabilia dei. Nunquid scis quando
precepit deus pluuijs: vt ostenderet lucem nubium
eius. Nunquid nosti semitas nubium magnas. et per
fectas scientias. Nonne vestimenta tua calida sunt cum
perflata fuerit terra austro. Tu forsitan cum eo fa
bricatus es celos. qui solidissimi quasi ere fusi
sunt. Ostende nobis quid dicamus illi. Nos quip
pe inuoluimur tenebris. Quis narrabit ei que
loquor. Etiam si locutus fuerit. homo deuorabitur: at
nunc non vident lucem. Subito aer cogetur in nubes
et ventus transiens fugabit eas. Ab aquilone au
rum venit. et a deo formidolosa laudatio. Digne
eum inuenire non possumus. Magnus fortitudi
ne et iudicio et iusticia et enarrari non potest. Ideo
timebunt eum viri. et non audebunt contemplari omnes qui
sibi videntur esse sapientes. ¶ XXXVIII

Respondens autem dominus iob de turbine
dixit. Quis est iste inuoluens sententias ser
monibus imperitis. Accinge sicut vir
lumbos tuos. interrogabo te. et responde mihi. Vbi
eras quando ponebam fundamenta terre. Indica mi
hi si habes intelligentiam. Quis posuit mensu/
ras eius si nosti. vel quis tetendit super eam lineam
Super quo bases illius solidate sunt. Aut quis de
misit lapidem angularem eius cum me laudarent si
mul astra matutina. et iubilarent omnes filij dei
Quis conclusit ostijs mare quando erumpebat quasi
de vulua procedens. cum ponerem nubem vestimentum
eius. et caligine illud quasi pannis infantie obuol
uerem. Circundedi illud terminis meis. et posui
vectem. et ostia. et dixi. Vsqz huc venies. et non pro
cedes amplius. et hic confringes tumentes fluctus
tuos. Nunquid post ortum tuum precepisti diluculo. et
ostendisti aurore locum suum Nunquid tenuisti concutiens
extrema terre. et excussisti impios ex ea. Restitue
tur vt lutum signaculum. et stabit sicut vestimentum.
Auferetur ab impijs lux sua. et brachium excelsum
confringetur. Nunquid ingressus es profundum maris
et in nouissimis abyssi deambulasti. Nunquid aper
ta sunt tibi porte mortis. et ostia tenebrosa vidisti.
Nunquid considerasti latitudinem terre. Indica
mihi si nosti omnia in qua via lux habitet. et tene/
brarum quis locus sit. vt ducas vnumquodqz ad ter
minos suos. et intelligas semitas domus eius.
Sciebas tunc quod nasciturus esses et numerum die/
rum tuorum noueras. Nunquid ingressus es thesau/
ros niuis. aut thesauros grandinis aspexisti: que
preparaui in tempus hostis. in diem pugne et belli
Per quam viam spargitur lux: diuiditur estus super
terram. Quis dedit vehementissimo hymbri
cursum. et viam sonantis tonitrui. vt plueret super
terram absqz homine in deserto vbi nullus mortali
um commoratur vt impleret inuiam et desolatam. et produ
ceret herbas virentes. Quis est pluuie pater.
vel quis genuit stillas roris. De cuius vtero

egreſſa eſt glacies: ⁊ gelu de celo qs genuit. In
ſimilitudinē lapidis aque durant: ⁊ ſuperficies
abyſſi cōſtringit. Nunqd ꝯiūgere valebis mi/
cantes ſtellas pliades: aut gyrū arcturi poteris
diſſipare. Nūqd ꝓducis luciferum ī tpe ſuo: et
veſperū ſup fines terre ꝯſurgere facis. Nūqd
noſti ordine celi: ⁊ pones rationē eius in terra.
Nunqd eleuabis i nebula vocē tuā: ⁊ impetus
aquaꝝ opiet te. Nūqd mittes fulgura. ⁊ ibunt
⁊ reuerentia dicēt tibi adſumus. Quis poſuit i
viſceribus hoīs ſapiam: vel quis dedit gallo in
telligētiā. Quis enarrabit celoꝝ rationē ⁊ ꝯcē
tū celi qs dormire faciet. Qn̄ fūdabat puluis in
tra: ⁊ glebe cōpingebāt. Nūqd capies leene ꝑ/
dā. ⁊ aīam catuloꝝ eiꝰ iplebis qn̄ cubāt i antris
⁊ i ſpecubꝰ iſidiant. Quis pparat coruo eſcā ſu
am: qn̄ pulli eius clamāt ad deū vagiētes eo qꝺ
nō habeant cibos.

XXXIX

Nunquid noſti tempus partus ibicum
in petris: vel parturiētes ceruas obſer
uaſti. Dinumeraſti menſes conceptus
earum: ⁊ sciſti tempus partus earū. Incuruan
tur ad fetū ⁊ pariūt. ⁊ rugitus emittunt. Sepa/
rant filij earū. ⁊ pgunt ad paſtum: egrediuntur
⁊ nō reuertent ad eas. Quis dimiſit onagrum
liberꝝ: ⁊ vincula eius quis ſoluit. Cui dedi i ſoli
tudine domū: ⁊ tabernacula eius i terra ſalſugi
nis. Cōtēnit multitudinē ciuitatis: clamorē ex
actoris nō audit. Circūſpicit montes paſcue ſue
⁊ virētia queqꝫ pquirit. Nunqd volet rhinoce
ros ſeruire tibi, aut morabit ad preſepe tuū. Nū
quid alligabis rhinocerota ad arandū loro tuo
aut confringet glebas vallium poſt te. Nunqd
fiduciam habebis in magna fortitudine eius: et
derelinqs ei labores tuos. Nunquid credes illi
qm̄ ſementem reddat tibi: ⁊ areā tuam congre/
get. Penna ſtrutionis ſimilis eſt pennis hero
dij ⁊ accipitris. Qn̄ derelinquit oua ſua in terra
tu forſitan i puluere calefacies ea. Obliuiſcit ꝙ
pes ꝯculcet ea: aut beſtia agri cōterat. Duratur
ad filios ſuos quaſi nō ſint ſui: fruſtra laborauit
nullo timore cogente. Priuauit eni eā deus ſa
pientia: nec dedit illi intelligentiā. Cum tēpus
fuerit in altū alas erigit: deridet equū ⁊ aſcenſo
rē eius. Nūquid pbebis equo fortitudinē: aut
circūdabis collo eius hinnitū. Nunquid ſuſcitabi
eū qſi locuſtas. Gloria nariū eius terror: terrā
vngula fodit. Exultat audacter: in occurſum
pergit armatis. Contemnit pauorem: nec cedit
gladio. Super ipm ſonabit pharetra: vibrabit
haſta ⁊ clypeus. Feruēs ⁊ fremēs ſorbet terrā
nec reputat tube ſonare clangorem. Vbi audie
rit buccinā. dicit vah. procul odoratur bellum,
exhortationem ducū. ⁊ vlulatū exercitus. Nun
quid per ſapientiā tuā plumeſcit accipiter. expā
dens alas ſuas ad auſtrū. Nunquid ad prece/
ptū tuū eleuabit aquila. ⁊ in arduis ponet nidū
ſuū. In petris manet. in ꝑruptis ſilicibꝰ cōmo
rat: atqꝫ inacceſſis rupibꝰ. Inde ꝯtēplat eſcā
⁊ de lōge oculi eiꝰ ꝓſpiciūt. Pulli eius lambūt
ſanguinē. ⁊ vbicūqꝫ cadauer fuerit. ſtatim ad/
eſt. Et adiecit dn̄s. ⁊ locutꝰ ē ad iob. Nunqd q
ꝯtēdit cū deo. tā facile cōquieſcit. Vtiqꝫ q argu
it deū. debet ⁊ rn̄dere ei. Rn̄dens aūt iob dn̄o
dixit. Qui leuiter locutus ſū. rn̄dere qd poſſū.
Manū meā ponā ſup os meū. Vnū locutꝰ ſū.
qꝺ vtinam non dixiſſem ⁊ alteꝝ quibus vltra
nō addā.

XL

Reſpondens aūt dn̄s iob de turbine. di
xit. Accinge ſicut vir lūbos tuos. inter
rogabo te ⁊ indica mihi. Nunquid ir/
ritū facies iudiciū meū. ⁊ cōdemnabis me vt iu
ſtificeris. Et ſi habes brachiū ſicut deus ⁊ vo/
ce ſimili tonas. ⁊ circunda tibi decorem. ⁊ ī ſub
lime erigere. ⁊ eſto glorioſus. ⁊ ſpecioſis indu
ere veſtibus. Diſpge ſuperbos in furore tuo.
⁊ cōfunde eos. ⁊ reſpiciēs oēm arrogantē. hu
milia. Reſpice cūctos ſupbos ⁊ confunde eos
⁊ ꝯtere ipios in loco ſuo. Abſconde eos in pul
uere ſimul. ⁊ facies eoꝝ demerge in foueam. ⁊
ego confitebor ꝙ ſaluare te poſſit dextera tua.
Ecce behemoth quem feci tecū. fenū quaſi bos
comedet. Fortitudo eius in lūbis eius. ⁊ virtꝰ
illius in vmbilico vētris eiꝰ. Stringit caudam
ſuā quaſi cedrū: nerui teſticuloꝝ eiꝰ perplexi
ſūt. Oſſa eiꝰ velut fiſtule eris. cartilago illius q̄
ſi lamine ferree. Ipē ē pncipiū viaꝝ dei. Qui
fecit eum applicabit gladiū eiꝰ: huic mōtes her
bas ferunt. Oēs beſtie agri ludēt ibi: ſub vm
bra dormit in ſecreto calami in locis humenti/
bus. Protegūt vmbre vmbrā eius: circunda
bunt eū ſalices torrentis. Ecce abſorbebit fluui
um ⁊ non mirabit. ⁊ habet fiduciam ꝙ influat
iordanis in os eius. In oculis eiꝰ quaſi hamo
capiet eū. ⁊ in ſudibus perforabit nares eius.
An extrahere poteris leuiathan hamo. ⁊ fune
ligabis linguā eiꝰ. Nūqd pones circulū in na
ribꝰ eiꝰ. aut armilla pforabis maxillā eiꝰ. Nun
quid multiplicabit ad te pces: aut loquetur tibi
mollia. Nunqd feriet tecū pactū. ⁊ accipies eū
ſeruū ſempiternū. Nunqd illudes ei quaſi aui
aut ligabis eū ancillis tuis. Cōcidēt eum ami
ci: diuidēt illū negociatores. Nunqd iplebis
ſagenas pelle eius. ⁊ gurguſtium piſcium ca/

ossibus cõfringat. Semp eni quasi tumẽtes su
per me fluctus timui deũ. ꝛ põdus ei⁹ ferre nõ
potui. Si putaui auꝝ robur meũ. ꝛ obrizo dixi
fiducia mea. Si letatus sũ sup multis diuitijs
meis. ꝛ q꜡ plurima repperit man⁹ mea. Si vi/
di solẽ cũ fulgeret. ꝛ lunã incedẽtẽ clare. ꝛ leta
tũ ẽ in abscõdito cor meũ. ꝛ osculatus sũ manũ
meã ore meo. q̃ est iniquitas maxia. et negatio
ꝯtra deũ altissimũ. Si gauisus sũ ad ruinã eius
qui me oderat. ꝛ exultaui ꝙ inuenisset eũ malũ
Nõ eni dedi ad peccandũ guttur meũ: vt expe
terẽ maledicens animã eius. Si nõ dixerũt vi
ri tabernaculi mei. qs det de carnibus ei⁹ vt sa
turemur. Foris nõ mãsit pegrinus: ostiũ meũ
viatori patuit. Si abscondi quasi hõ pctm̃ meũ
et celaui i sinu meo iniqtatẽ meã. Si expaui ad
multitudinẽ nimiã: et despectio ꝓpinquoꝝ ter
ruit me. et nõ magis tacui. nec egressus sũ osti
um. Quis mihi tribuat auditorẽ vt desideriũ
meũ audiat oipotẽs. et librũ scribat ipe qui iudi
cat. vt in humero meo portẽ illũ. et circũdẽ illũ
q̃si coronã mihi. Per singulos gradus meos
ꝓnũciabo illũ. ꝛ q̃si ꝑncipi offerã eũ. Si aduer
sũ me terra mea clamat. et cũ ipa sulci ei⁹ deflẽt
Si fruct⁹ ei⁹ comedi absq꜡ pecunia. et animam
agricolaꝝ ei⁹ afflixi. ꝓ frumento oriat̃ mihi tri
bulus. et ꝓ ordeo spina.

XXXII

Omiserũt autem tres viri isti responde
re iob: eo ꝙ iustus sibi videret̃. Et ira
tus indignatusq꜡ est heliu filius bara/
chel buzites de cognatione ram. Iratus est au
tem aduersũ iob. eo ꝙ iustũ se eẽ diceret coram
deo. Porro aduersũ amicos eius indignatus
est. eo ꝙ non inuenissent responsionẽ rationa/
bilẽ. s꜡ tm̃modo ꝯdemnassent iob. Igit̃ heliu
expectauit iob loquentẽ. eo ꝙ seniores essent q
loquebant̃. Cũ aũt vidisset ꝙ tres r̃spõdere nõ
potuissent: iratus ẽ vehementer. Respõdẽsq꜡
heliu filius barachel buzites. dixit. Iunior su꜡
tpe vos aũt antiquiores. Idcirco demisso capi
te veritus sũ vobis indicare meã s̃niam. Spe/
rabã eni ꝙ etas ꝓlixior loqueret̃. ꝛ annoꝝ mul
titudo doceret sapiẽtiã. Sed vt video spũs ẽ in
hoib⁹. ꝛ inspiratio oipotẽtis dat intelligentiã.
Nõ sũt lõgeui sapiẽtes: nec senes intelligũt iu/
diciũ. Ideo dicã audite me: ostendã vobis etiã
ego meã sapientiã. Expectaui eni sermones ve
stros: audiui prudẽtiã v̄rãm. Donec disceptare
mini s̃monib⁹ v̄ris: ꝛ donec putabã vos ali
qd dicer̃ ꝯsiderabã. S꜡ vt video. nõ ẽ q possit
arguere iob. ꝛ r̃ndere ex vobis s̃monib⁹ eius.
Ne forte dicatis iuenimus sapientiam. deus ꝓ
iecit eum non homo. Nihil locutus est mihi:
ego nõ s̃m sermones vestros respondebo illi.
Extimuerũt. nec respõderũt vltra: abstulerũt
q꜡ a se eloquiũ. Quõ igitur expectaui. ꝛ nõ sunt
locuti: steterũt nec responderũt vltra: responde
bo ꝛ ego partem meã. ꝛ ostendã sciam meam.
Plenus sũ eni s̃monibus. ꝛ coartat me spũs
vteri mei. En vent̃ me⁹ q̃si mustũ absq꜡ spira/
culo: qd lagunculas nouas dirũpit. Loquar. ꝛ
respirabo paululũ. aperiã labia mea ꝛ r̃ndebo
Nõ accipiã ꝑsonam viri. ꝛ deũ hoi nõ equabo
Nescio. n. q̃ꝫdiu subsistã. ꝛ si post modicũ tol/
lat me factor me⁹.

XXXIII

Quid igit̃ iob eloquia mea. ꝛ oẽs s̃mo/
nes meos ausculta. Ecce aperui os me
um. loquatur lingua mea in faucibus
meis. Simplici corde meo s̃mones mei. ꝛ sen
tentiã labia mea puraꝫ loquent̃. Spũs dei fecit
me. ꝛ spiraculũ omnipotentis viuificauit me.
Si potes respõde mihi. ꝛ aduersus faciẽ meaꝫ
ꝯsiste. Ecce ꝛ me sicut ꝛ te fecit de⁹. ꝛ de eodem
luto ego q̃ꝫ format⁹ sũ. Verũtñ miraculũ meuꝫ
nõ te terreat. ꝛ eloquentia mea nõ sit tibi g̃uis.
Dixisti ergo in auribus meis. ꝛ vocẽ verboꝝ
tuoꝝ audiui. Mũdus sũ ego ꝛ absq꜡ delicto i/
maculatus. ꝛ nõ ẽ iniqtas in me. Quia q̃relas
in me repperit: ideo arbitratus ẽ me inimicũ si
bi. Posuit i neruo pedes meos. custodiuit om
nes semitas meas. Hoc ẽ ĝ in quo nõ es iusti
ficatus. Respõdebo tibi. q꜡ maior sit deus hoie
Aduersus eũ ꝯtẽdis. ꝙ nõ ad oia verba r̃nde
rit tibi. Semel loquit̃ de⁹. ꝛ secũdo idip̄m non
repetit. Per somniũ in visione nocturna: q̃n
irruit sopor sup hoies. ꝛ dormiũt i lectulo. Tũc
aperit aures viroꝝ ꝛ erudiẽs eos instruit disci
plina: vt auertat hoiem ab his q̃ fecit. ꝛ liberet
eũ de supbia: eruẽs aiam eius a corruptiõe ꝛ vi
tã illius vt nõ transeat in gladiũ. Increpat q̃ꝫ
ꝑ doloreꝫ in lectulo: ꝛ oia ossa eius marcescere
facit. Abhominabilis ei fit in vita sua panis. ꝛ
aie illius cibus ante desiderabilis. Tabescet ca
ro eius. ꝛ ossa q̃ tecta fuerãt nudabunt̃. Appro
pinquabit corruptiõi aia eius. ꝛ vita illius mor/
tiferis. Si fuerit ꝓ eo angelus loquens vn⁹ de
milib⁹ vt annũciet hois iniqtatẽ: miserebit̃ ei⁹
ꝛ dicet. Libera eũ: vt nõ descẽdat in corruptio/
nẽ inueni in quo ei ꝓpitier. Consũpta est caro
eius a supplicijs: reuertat̃ ad dies adolescentie
sue. Deprecabit̃ deũ ꝛ placabilis ei erit. ꝛ vide
bit faciẽ ei⁹ in iubilo. ꝛ reddet hoi iusticiã suam
Respiciet hoies. ꝛ dicet. Peccaui ꝛ vere deli
qui. ꝛ vt erã dignus nõ recepi. Liberauit aiam

suã ne pgeret i interitũ: sed viuẽs lucẽ videret. Ecce hec oia opat᷑ deꝰ tribꝰ vicibꝰ p singulos vt reuocet aĩas eoꝝ a corruptiõe: ⁊ illuĩet luce viuẽtiũ. Attẽde iob ⁊ audi me: ⁊ tace dũ ego loquor. Si aũt habes qd loqris: rñde mihi. Loqre. Volo.n.te apparẽ iustũ. Qd si nõ habes. audi me tace docebo te sapiam.

XXXIIII

Pronuncians itaq3 heliu etiã hec locutꝰ est. Audite sapientes verba mea: ⁊ eruditi auscultate me. Auris.n. verba probat: ⁊ guttur escas gustu diiudicat. Judiciũ eligamus nobis: ⁊ inter nos videamus qd sit melius. Quia dixit iob. iustus sum ⁊ deus subuertit iudicium meum. In iudicando.n. me mendacium est: violenta sagitta mea absq3 vllo peccato. Quis est vir vt est iob qui bibit subsannationẽ quasi aquã: q gradit᷑ cũ opantibus iniqtatẽ: ⁊ ambulat cũ viris impijs. Dixit eni. Non placebit vir deo: etiã si cucurrerit cũ eo. Ideo viri cordati audite me. Absit a deo ipietas: ⁊ ab oipotente iniqtas. Opus.n. hoĩs reddet ei: et iuxta vias singuloꝝ restituet eis. Vere.n. deus nõ cõdẽnabit frustra: nec oipotens subuertet iudicium. Quẽ cõstituit aliũ sup terrã: aut quẽ posuit super orbẽ quẽ fabricatus est. Si direxerit ad eũ cor suum: spm̃ illius ⁊ flatum ad se trahet Deficiet oĩs caro simul: ⁊ hõ in cinerẽ reuertet᷑ Si habes ergo intellectũ audi qd dicit᷑: ⁊ ausculta vocẽ eloquij mei. Nunqd q non amat iudicium: sanari potest. Et quõ tu eum q iustus est in tantum cõdẽnas. qui dicit regi apostata. qui vocat duces impios. qui nõ accipit personas principum: nec cognouit tyrannũ cũ disceptaret cõ pauperẽ. Opus.n. manuũ eius sunt vniuersi. Subito morient᷑: ⁊ in media nocte turbabũtur ppl'i. ⁊ ptrãsibũt: ⁊ auferent violentũ absq3 manu. Oculi.n. eius sup vias hoium: ⁊ oẽs gressus coꝝ cõsiderat. Nõ sunt tenebre: ⁊ nõ ẽ vmbra mortis: vt abscõdant᷑ ibi q opant᷑ iniquitatẽ Neq3 eni vltra in hoĩs ptãte est: vt veniat ad deum in iudiciũ. Cõteret multos inumerabiles ⁊ stare faciet alios p eis. Nouit.n. opera eorum ⁊ iccirco inducet noctẽ. ⁊ cõterent᷑. quasi impios pcusserit eos in loco videntium. qui quasi de industria recesserũt ab eo: ⁊ oẽs vias eius itelligẽ noluerũt: vt puenire facerẽt ad eũ clamorẽ egeni: ⁊ audiret vocẽ paupeꝝ. Ipso enim concedẽte pacem: qs est q cõdẽnet᷑. Ex quo absconderit vultũ: qs est q cõtemplet᷑ eum. Et sup gentes et super oẽs hoĩes qui regnare facit hominẽ hypocritã: pp̃ter pctã ppl'i. quia ergo ego locutus sũ ad deũ: te quoq3 nõ phibeo. Si erraui. tu doce me. Si iniqtatẽ locutꝰ sũ. vltra nõ addã. Nũqd a te deꝰ expetit eã. qr displicuit tibi. Tu enim cepisti loq. ⁊ nõ ego: Qd si qd nosti melius loquere. Viri intelligentes loquant᷑ mihi. ⁊ vir sapiẽs audiat me. Job aũt stulte locutꝰ ẽ ⁊ verba illius nõ sonãt disciplinã. Pr̃ mi pbet᷑ iob vsq3 ad finẽ. Ne desinas ab hoĩe iniqtatis. qui addidit sup pctã sua blasfemiã. Inter nos interim cõstringat᷑. ⁊ tũc ad iudiciũ puocet sermonibus suis deũ.

XXXV

Igit᷑ heliu hec rursũ locutus ẽ. Nũqd equa videt᷑ tibi tua cogitatio. vt diceres iustior deo sũ. Dixisti eni. Nõ tibi placet qd rectũ ẽ. vel qd tibi pderit si ego peccauero. Itaq3 ego rñdebo sermonibus tuis. ⁊ amicis tuis tecũ. Suspice celũ ⁊ intuere. ⁊ cõtẽplare ethera q altior te sit. Si peccaueris. qd ei nocebis. Et si multiplicate fuerint iniquitates tue qd facies cõtra eũ. Porro si iuste egeris: qd donabis ei: aut qd de manu tua accipiet. Homini q similis tui ẽ nocebit ipietas tua. ⁊ filium hoĩs adiuuabit iusticia tua. Propter multitudinem calũniatoꝝ clamabũt. ⁊ eiulabũt pp̃ter vim brachij tyrannoꝝ. Et nõ dixit vbi ẽ deus qui fecit me. q dedit carmina i nocte. Qui docet nos super iumẽta terre. ⁊ sup volucres celi erudit nos Ibi clamabũt. ⁊ nõ exaudiet pp̃ter supbiã maloꝝ. Nõ ğ frustra audiet deus. ⁊ oipotẽs causas singuloꝝ intuebit᷑. Etiã cũ dixeris. nõ considerat iudicare corã illo. ⁊ expecta eũ. Nũc eni nõ infert furorẽ suum. nec vlciscit᷑ scelus valde Ergo iob frustra aperit os suum: ⁊ absq3 scia verba multiplicat.

XXXVI

Addens q3 heliu hec locutus est. Sustine me paululũ. ⁊ indicabo tibi. Adhuc eni habeo qd p deo loquar. Repetam scientiã meam a pncipio. ⁊ opatorẽ meum pbabo iustũ. Vere eni absq3 mendacio sermones mei. ⁊ pfecta scia pbabit᷑ tibi. Deus potentes nõ abijcit cũ ⁊ ipse sit potens. sed nõ saluat impios. ⁊ iudiciũ pauperibus tribuit. Nõ auferet a iusto oculos suos. ⁊ reges in solio collocat in ppetuũ. ⁊ illic erigunt᷑. Et si fuerint in cathenis ⁊ vinciant᷑ funibus paupertatis: indicabit eis opa eoꝝ ⁊ scelera eoꝝ. qr violenti fuerũt. Reuelabit q3 aurẽ eoꝝ vt corripiat. ⁊ loquet᷑ vt reuertant᷑ ab iniquitate. Si audierint ⁊ obseruauerint cõplebũt dies suos in bono. ⁊ annos suos in gloria. Si aũt nõ audierint. transibũt per gladiũ ⁊ cõsument᷑ in stulticia. Simulatores ⁊ callidi puocãt irã dei: neq3 clamabũt cũ vincti fuerint. Moriet᷑ i tẽpestate aĩa eoꝝ. ⁊ vita eoꝝ

pite illius. Pones sup eũ manum tuam. Memẽto belli nec vltra addas loqui. Ecce spes ei⁹ frustrabitur eum. ꝛ videntibus cunctis precipitabitur.

XLI

Non quasi crudelis suscitabo eũ. Quis eni resistere põt vultui meo. ꝛ qs ante dedit mihi vt reddã ei. Oĩa q̃ sub celo sunt mea sunt. Nõ parcã ei ꝟbis potẽtibus. ꝛ ad dep̃cãdũ ꝯpositis. Quis reuelabit faciẽ indumẽti ei⁹. ꝛ in mediũ oris ei⁹ qs itrabit. Portas vult⁹ ei⁹ qs aperiet. Per gyꝝ dẽtium eius formido. corp⁹ illius q̃si scuta fusilia. ꝯpactum squamis se p̃mentib⁹. Vna vni ꝯiungit. ꝛ ne spiraculum qdẽ icedit p eas. Vna alteri adherebit: ꝛ tenẽtes se nequaq̃ sepabunt. Sternutatio ei⁹ splẽdor ignis. ꝛ oculi ei⁹ vt palpebre diluculi. De ore ei⁹ lãpades ꝓcedunt sicut te ignis accẽse. de naribus eius ꝓcedit fumus. sicut olle succẽse atq̃ feruẽtis. Halitus eius prunas ardere facit. ꝛ flãma de ore eius egreditur. In collo ei⁹ morabit fortitudo. ꝛ faciẽ eius p̃cepit egestas. Membra carniũ eius coherẽtia sibi. Mittet ꝯ eũ fulmina. ꝛ ad locũ aliũ nõ ferent. Cor ei⁹ indurabit tanq̃ lapis. ꝛ stringet quasi malleatoris incus. Cũ sublatus fuerit. timebũt angeli. ꝛ territi purgabunt. Cũ appreheẽderit eũ gladi⁹: subsistere nõ poterit neq̃ hasta neq̃ torax. Reputabit eni quasi paleas ferrũ. ꝛ quasi lignũ putridũ es. Nõ fugabit eũ vir sagittarius. in stipulã versi sũt ei lapides funde. Quasi stipulã estimabit malleũ. ꝛ deridebit vibrãtẽ hastam. Sub ipo erũt radij solis. ꝛ sternet sibi auꝝ quasi lutũ. Feruescere faciet quasi ollã profundũ maris. ꝛ ponet quasi cũ vnguẽta bulliũt. Post eũ lucebit semita: estimabit abyssũ q̃si senescẽtẽ. Nõ ẽ sup terrã ptãs q̃ ꝯparet ei: q factꝰ ẽ vt nullũ timeret. Oẽ sublime videt. ipe est rex sup vniuersos filios supbie.

XLII

Respõdẽs aũt iob domino. dixit. Scio quia omnia potes. ꝛ nulla te latet cogitatio. Quis est iste qui celat cõsiliũ absq̃ scientia. Ideo insipient locutus sũ. ꝛ que vltra modũ excedũt sciam meã. Audi ꝛ ego loquar. interrogabo te ꝛ rñde mihi. Auditu auris audiui te. nũc aũt oculus meus videt te. Idcirco ipe me reprehendo. ꝛ ago pniam in fauilla ꝛ cinere. Postq̃ aũt locut⁹ ẽ dñs verba hec ad iob dixit ad eliphaz themaniten. Iratus est furor me⁹ in te ꝛ in duos amicos tuos: qm̃ non estis locuti corã me rectũ sicut seruus me⁹ iob. Sumite ergo vobis septẽ tauros ꝛ septem arietes. ꝛ ite ad seruũ meũ iob. ꝛ offerte holocaustũ ꝓ vobis. Iob aũt seruus me⁹ orabit ꝓ vobis. Faciẽ eius suscipiam. vt non vobis imputetur stulticia. Neq̃ eni locuti estis coram me rectũ: sicut seruus meus iob. Abierunt ergo eliphaz themanites ꝛ baldath suites ꝛ sophar naamathites. ꝛ fecerũt sicut locutus fuerat dñs ad eos ꝛ suscepit dñs faciẽ iob. Dñs q̃q̃ cõuersus ẽ ad pniam iob cũ oraret ille ꝓ amicis suis. Et addidit dominus oĩa quecũq̃ fuerãt iob duplicia Venerunt aũt ad eũ oẽs fratres sui ꝛ vniuerse sorores sue ꝛ cũcti q nouerant eũ p̃us: ꝛ comederũt cũ eo panẽ in domo eius. Et mouerũt super eũ caput: ꝛ cõsolati sũt eũ sup oĩ malo qd̃ intulerat dominus sup eũ. ꝛ dederũt ei vnusq̃sq̃ ouẽ vnã ꝛ inaurẽ aureã vnã. Dñs aũt benedixit nouissimis iob magĩ q̃ p̃ncipio eius. Et facta sũt ei quattuordecim milia ouiũ. ꝛ sex milia cameloꝝ. ꝛ mille iuga boũ. ꝛ mille asine. ꝛ fuerũt ei septem filij ꝛ tres filie. Et vocauit nomẽ vnius diem. ꝛ nomen secũde cassiam. ꝛ nomẽ tertie cornustibij. Non sunt aũt inuente mulieres speciose sicut filie iob i vniuersa terra. Deditq̃ eis pater suus hereditatẽ int fratres eaꝝ. Vixit aũt iob post flagella hec centũ quadraginta annis ꝛ vidit filios suos ꝛ filios filioꝝ suoꝝ vsq̃ ad quartã generationẽ. ꝛ mortu⁹ ẽ senex ꝛ plenus dieꝝ.

¶ Explicit liber iob. Incipit ꝓlogus beati hieronymi p̃sbyteri in Psalteriũ.

Psalteriũ rome dudũ positus emendarã. ꝛ iuxta septuaginta interp̃tes licet cursim: magna tamen ex parte correxerã. Quod q̃ rursum videtis o paula ꝛ eustochiũ scriptoꝝ vitio deprauatum. plusq̃ antiquũ errorẽ q̃ nouam emendationem valere: me cogitis vt veluti quodã nouali. scissum iam aruũ exerceam. ꝛ obliqs sulcis renascentes spinas eradicem. equũ esse dicẽtes vt quod crebro male pullulat: crebrius succidatur. Vnde cõsueta p̃fatiõe cõmoneo. tã vos q̃bus forte labor iste desudat. q̃ eos qui exemplaria istiusmodi hr̃e voluerint. vt q̃ diligent emẽdaui. cũ cura ꝛ diligẽtia transcribant. Notet sibi vnusquisq̃ vel iacẽtẽ lineaz. vel radientia signa. idest obelos. vel astericos. ꝛ vbicunq̃ viderit virgulã p̃cedentem: ab ea vsq̃ ad duo pũcta que impressimus. sciat in septuaginta trãslatoribus plus hr̃i: vbi aũt p̃spexerit stelle similitudinẽ: de hebreis voluminibus additum nouerit eque vsq̃ ad duo puncta. iuxta theodotionis dũtaxat editionem: qui simplicitate sermonis a septuaginta interpretibus non discordat.

Hec q̃ τ vobis τ studioso cuiq̃ȝ fecisse me sciẽs nõ ãbigo mltos fore: q vel inuidia vel supercilio malint cõtẽnẽ videri p̃clara q̃ȝ discẽ. τ de turbulẽto magis riuo q̃ȝ de purissimo fonte potare.

¶ Explicit prologꝰ. Incipit liber Hymnorũ vel soliloquiorũ. Psalmus I

Beatus uir qui non abijt in cõsilio impiorũ τ in via pctõꝝ nõ stetit. τ in cathedra pestilẽtie nõ sedit. Sȝ in lege dñi volũtas eiꝰ τ in lege eius meditabit̃ die ac nocte. Et erit tã q̃ȝ lignũ qd plãtatũ ẽ secꝰ decursus aq̃ꝝ: qd fructũ suũ dabit in tpe suo. Et foliũ eius nõ defluet: τ oĩa q̃cũq̃ȝ faciet ꝓsperabunt̃. Nõ sic impij nõ sic: sȝ tanq̃ȝ puluis quẽ ꝓijcit vẽtus a facie terre. Jdõ nõ resurgũt impij in iudicio: neq̃ȝ pctõres in consilio iustoꝝ. Qm̃ nouit dominus viã iustoꝝ: τ iter impioꝝ peribit.

¶ ps dd. II

Quare fremuerũt gentes: τ ppl'i meditati sũt inania. Astiterũt reges terre τ p̃ncipes conuenerunt in vnũ: aduersus dñm τ aduersus christũ eius Dirũpamꝰ vincula eoꝝ: τ ꝓijciamus a nobis iugũ ipsoꝝ. Qui habitat in celis irridebit eos: τ dñs subsannabit eos. Tũc loquet̃ ad eos i ira sua: τ in furore suo ꝯturbabit eos. Ego aũt cõstitutus sũ rex ab eo sup syon montẽ scm̃ eius p̃dicãs p̃ceptũ eius. Dñs dixit ad me filius meꝰ es tu: ego hodie genui te. Postula a me τ dabo tibi gentes hereditatẽ tuã: τ possessionẽ tuã terminos terre. Reges eos in virga ferrea: τ tanq̃ȝ vas figuli cõfringes eos. Et nunc reges intelligite: erudimini q iudicatis terrã. Seruite dño in timore. τ exultate ei cũ tremore. Apphẽdite disciplinã: ne qñ irascat̃ dñs τ pereatis de via iusta. Cũ exarserit in breui ira eius: btĩ oẽs q cõfidũt in eo.

¶ ps dd cũ fugeret a facie absalon filij sui. III

Domine quid multiplicati sũt qui tribulant me: multi insurgunt aduersũ me. Multi dicũt aĩe mee: nõ est salꝰ ipsi in deo eius. Tu autẽ dñe susceptor meus es: gloria mea τ exaltans caput meum. Uoce mea ad dominũ clamaui. τ exaudiuit me de monte sancto suo. Ego dormiui τ soporatus sũ: τ exurrexi q2 dominꝰ suscepit me. Non timebo mlia populi circũdãtis me: exurge domĩe saluũ me fac deus meus. Qm̃ tu pcussisti oẽs aduersantes mihi sine causa: dentes pctõꝝ cõtriuisti. Dñi ẽ salus. τ sup populũ tuũ benedictio tua.

¶ Uictori in psalmis canticũ dd. IIII

Cum inuocarem exaudiuit me deus iusticie mee: in tribulatione dilatasti mihi Miserere mei. τ exaudi orationẽ meã. Filij hoĩm vsq̃ȝ q̃ graui corde: vt quid diligitis vanitatẽ τ queritis mendaciũ: Scitote quoniã mirificauit dñs sanctũ suũ: dñs exaudiet me cũ clamauero ad eum. Irascimini τ nolite peccare q̃ dicitis in cordibꝰ vestris: in cubilibꝰ vr̃is cõpungimini. Sacrificate sacrificium iusticie τ sperate in dño: mlti dicũt qs oñdit nobis bona Signatũ ẽ sup nos lumẽ vultꝰ tui dñe: dedisti leticiã in corde meo. A fructu frumenti vini et olei sui: multiplicati sũt. In pace in idipsũ dormiã τ requiescã Qm̃ tu dñe singulariter in spe ꝯstituisti me.

¶ Ad victoriam super nehiloth. ps dd V

Uerba mea auribꝰ pcipe dñe: intellige clamorẽ meum. Intende voci orationis mee: rex meꝰ τ deꝰ meus Qm̃ ad te orabo dñe mane exaudies vocẽ meã Mane astabo tibi τ videbo: quoniã non deus volens iniquitatẽ tu es. Neq̃ȝ habitabit iuxta te malignꝰ: ne pmanebunt iniusti ante oculos tuos. Odisti oẽs q operãt̃ iniqtatem: pdes oẽs q loquunt̃ mendaciũ. Uirũ sanguinũ τ dolosũ abbominabit̃ dñs: ego aũt in multitudine misericordie tue. Introibo in domũ tuã: adorabo ad tẽplũ scm̃ tuũ in timore tuo. Dñe deduc me in iusticia tua: ꝓpter inimicos meos dirige in conspectu tuo viã meã. Qm̃ nõ est in ore eoꝝ veritas cor eoꝝ vanũ est. Sepulchrũ patens est guttur eorũ: linguis suis dolose agebant: iudica illos deus. Decidãt a cogitationibꝰ suis: fm multitudinẽ impietatũ eoꝝ expelle eos: qm̃ irritauerũt te dñe. Et letent̃ oẽs q sperãt in te: in eternũ exultabũt τ habitabis in eis. Et gloriabunt̃ in te oẽs q diligũt nomẽ tuũ: qm̃ tu bñdices iusto. Dñe vt scuto bone volũtatis tue coronasti nos

¶ Uictori in psalmis sup octauã. ps dd VI

Domine ne in furore tuo arguas me neq̃ȝ in ira tua corripias me. Miserere mei domine quoniã infirmus sũ sana me domine quoniã cõturbata sunt ossa mea Et anima mea turbata est valde: sed tu dñe vsq̃ȝ q̃. Conuertere dñe. τ eripe animã meã: saluũ me fac ꝓpter misericordiã tuam. Quoniã nõ est in morte qui memor sit tui. in inferno aũt quis cõfitebit̃ tibi. Laboraui in gemitu meo: lauabo p singulas noctes lectum meũ: lachrymis meis stratũ meũ rigabo Turbatꝰ est a furore oculus meꝰ: inueteraui inter oẽs inimicos meos. Discedite a me oẽs q operamini iniqtatẽ: qm̃ exau/

diuit dñs vocē fletus mei. Exaudiuit dñs dep
catione meā: dñs oratione meā suscepit. Eru/
bescant τ cōturbenť vehemēter oēs inimici mei
cōuertanť τ erubescant valde velociter.
¶ Pro ignorātia dauid qui cecinit dño super
verba ethiopis filij Bemini ps. VII
Domine de⁹ me⁹ in te speraui: saluū me
fac ex oībus psequētib⁹ me τ libera me
Ne qñ rapiat vt leo animā meā: dū nō
est qui redimat neqȝ qui saluū faciat. Dñe de⁹
me⁹ feci istud: si ē iniqtas in manib⁹ meis. Si
reddidi retribuētib⁹ mihi mala: decidā merito
ab inimicis meis inanis Persequať inimicus
aiam meā τ cōprehēdat. τ cōculcet in terra vitā
meā: τ gloriā meā in puluerē deducat. Exur/
ge dñe in ira tua: τ exaltare in finib⁹ inimicorū
meoꝝ. Et exurge dñe de⁹ me⁹ in pcepto qđ mā
dasti. τ synagoga pploꝝ circūdabit te. Et pro/
pter hāc in altū regredere dñs iudicat populos
Judica me dñe ſm iusticiā meā: τ ſm innocen
tiā meā sup me. Cōsumeť neqtia pctoꝝ: τ diri/
ges iustū scrutās corda τ renes de⁹. Justū ad/
iutoriū meū a dño: q saluos facit rectos corde.
De⁹ iudex iust⁹ fortis τ patiens: nūquid irascit
p singulos dies. Nisi cōuersi fueritis gladiū suū
vibrabit: arcū suū tetendit τ parauit illuȝ. Et in
eo parauit vasa mortis. sagittas suas ardētib⁹
effecit. Ecce parturit iniusticiam: concepit do/
lorem τ peperit iniqtatē. Lacū apuit et effodit
eū: τ incidit in foueā quā fecit: Conuerteť do/
lor ei⁹ in caput ei⁹: τ in verticē ipsi⁹ iniqtas ei⁹
descendet. Confitebor domino ſm iusticiā ei⁹
τ psallā nomini domini altissimi.
¶ Ad victoriā sup gtutib ps dd. VIII
Domine de⁹ noster: q̄ȝ admirabile ē no
mē tuū in vniuersa terra. Quoniā ele/
uata est magnificētia tua sup celos. Ex
ore infantiū τ lactantiū perfecisti laudem ꝑpter
inimicos tuos: vt destruas inimicū τ vltorem
Qm̄ videbo celos tuos opa digitorū tuorū: lu
nā τ stellas que tu fundasti. Quid est homo q
memor es ei⁹: aut fili⁹ hois qñ visitas eū. Mi/
nuisti eū paulominus ab angelis: gloria τ ho/
nore coronasti eū τ ꝯstituisti eū sup opa manuū
tuarū. Oia subiecisti sub pedibus eius: oues τ
boues vniuersas: insup τ pecora campi. Vo/
lucres celi τ pisces maris: qui perambulant se
mitas maris. Dñe dominus nr̄: q̄ȝ admirabile ē
nomē tuū vniuersa tra. ¶ In finē. p occultis.
Confitebor tibi dñe in ps dd. IX
toto corde meo: narrabo oia mirabilia
tua. Letabor τ exultabo in te: psallam
nomini tuo altissime. In cōuertēdo inimicum
meū retrorsū: infirmabuť τ pibunt a facie tua.
Qm̄ fecisti iudiciū meū τ cām meā: sedisti sup
thronū q iudicas iusticiā. Increpasti gentes τ
perijt impi⁹ nomē eoꝝ delesti in etnū τ in secu/
lū seculi. Inimici defecerūt framee in finē. τ ci
uitates eoꝝ destruxisti Perijt memoria eoꝝ cū
sonitu. τ dominus in etnū pmanet: Parauit i
iudicio thronū suū: τ ipse iudicabit orbeȝ tre in
eqtate: iudicabit pplos i iusticia. Et fact⁹ ē domi
nus refugiuȝ paupi: adiutor in opportunitati/
bus i tribulatōe. Et sperēt in te q nouerūt nomē
tuuȝ: qm̄ nō dereliqsti q̄rētes te dñe. Psallite
domio q habitat in syō: ānunciate inť gētes stu
dia eius. Qm̄ regrēs sanguinē eoꝝ recordat⁹
est: nō ē oblitus clamorē paupeꝝ. Miserē mei
domine: vide humilitatē meā de inimicis meis.
Qui exaltas me de portis mortis. vt annunciē
oēs laudatōes tuas i portis filie syō. Exultabo
in salutari tuo infixe sūt gētes in interitu quem
fecerunt. In laqo isto quē absconderunt. cōp/
hēsus ē pes eoꝝ. Cognosceť dominus iudicia fa
ciēs. in opibus manuū suaꝝ cōphēsus ē pctor.
Cōuertanť pctores in infernū. oēs gentes que
obliuiscunť deum. Qm̄ nō in finē obliuio erit
pauperis. patiētia paupeꝝ nō peribit in finem
Exurge domine nō cōforteť hō. iudiceť gētes
in cōspectu tuo. Cōstitue domine legislatorē su
per eos. vt sciant gētes qm̄ hoies sūt. Vt quid
domine recessisti longe. despicis in opportuni/
tatibus in tribulatione. Dū superbit impius in
cendiť paup cōphendūt in cōsilijs qbus cogi/
tant. Qm̄ laudať pctor in desiderijs aie sue. et
iniquus benedicit Exacerbauit dñm peccator.
ſm multitudinē ire sue nō queret. Nō ē deus
in cōspectu eius inquinate sūt vie illius i oi tpe
Auferunť iudicia tua a facie ei⁹: oiuȝ inimicoꝝ
suoꝝ dñabiť. Dixit. n. i corde suo nō mouebor
a generatiōe in generationem sine malo. Cui⁹
maledictione os plenū ē τ amaritudine et do/
lo: sub lingua eius labor τ dolor. Sedet in insi
dijs cū diuitibus i occultis vt interficiat innocē
tē. Oculi eius in pauperē respiciūt: insidiať in
abscondito q̄si leo in spelunca sua. Insidiať vt
rapiat pauperē: rapere pauperē dū attrahit eū.
In laqueo suo humiliabit eum. inclinabit se et
cadet cū dñatus fuerit pauperū. Dixit enim in
corde suo oblitus est deus. auertit faciem suā ne
videat in finem. Exurge dñe deus τ exaltetur
manus tua. ne obliuiscaris paupeꝝ. Propť qd
irritauit impius deū. dixit eni in corde suo nō
requiret. Vides qm̄ tu laborē τ dolorē confide/

tuis vt tradas eos in manꝰ tuas. Tibi derelictꝰ
est pauper: orphano tu eris adiutor. Contere
brachiū peccatoris ⁊ maligni: querēt pctm̄ illiꝰ
⁊ nō inueniet. Dn̄s regnabit in eternū ⁊ in se/
culū seculi: peribitis gētes de terra illiꝰ. Desi/
deriū paupeꝝ exaudiuit dn̄s: p̄parationē cor/
dis eoꝝ audiuit auris tua. Judicare pupillo ⁊
humili: vt nō apponat vltra magnificare se ho
mo super terrā. ¶ Victori p̄s dauid. ¶X

In dn̄o ꝯfido quomō dicitis anime mee
trāsmigra in mōtē sicut passer. Qm̄ ecce
peccatores intenderunt arcū: parauerunt
sagittas suas i pharetra: vt sagittēt in obscuro
rectos corde. Qm̄ quē pfecisti destruxerunt: iu
stus autē qd fecit? Dn̄s in tēplo scō suo. dn̄s in
celo sedes eiꝰ. Oculi eiꝰ in pauperē respiciunt:
palpebre eiꝰ interrogāt filios hoīuꝫ. Dn̄s inter
rogat iustū ⁊ impiū: q aūt diligit iniqtateꝫ odit
aīaꝫ suā. Pluet sup pctōres laqos: ignis ⁊ sul
phur ⁊ spiritus ꝓcellaꝝ ps calicis eoꝝ. Qm̄ iu/
stus dn̄s ⁊ iusticias dilexit: eqtatē vidit vultus
eius. ¶ Ad victoriā sup octauā cāticuꝫ dauid. ¶XI

Saluū me fac dn̄e qm̄ defecit
sanctus. qm̄ diminute sunt veritates a
filijs hoīuꝫ Vana locuti sunt vnusqsqꝫ
ad ꝓximuꝫ suum: labia dolosa in corde ⁊ corde
locuti sūt Disperdat dn̄s vniuersa labia dolosa
⁊ linguā magniloquā. Qui dixerūt: linguā no
stram magnificabimꝰ: labia nostra a nobis sūt
qs nr̄ dn̄s ē? Propter miseriā inopū ⁊ gemitū
paupeꝝ: nūc exurgā dicit dn̄s. Ponā in salu/
tari: fiducialiter agā in eo. Eloqa dn̄i eloqa ca/
sta: argentū igne examinatū probatū terre pur
gatū septuplū. Tu dn̄e ſuabis nos ⁊ custodies
nos a generatiōe hac in eternū. In circuitu im
pij ambulāt ſm altitudinē tuā multiplicasti fi/
lios hoīuꝫ. ¶ Victori p̄s dd. ¶XII

Usqquo dn̄e obliuisceris me in finem:
vsqq̄ auertis faciē tuā a me. Quādiu
ponā cōsilia i aīa mea: dolorem i corde
meo per diē. Usqq̄ exaltabit inimicꝰ meꝰ sup
me: respice ⁊ exaudi me domine deꝰ meus. Il/
lumina oculos meos: ne vnq̄ obdormiam in
morte: ne qn̄ dicat inimicꝰ meꝰ preualui aduer/
sus eū. Qui tribulāt me exultabūt si motꝰ fue/
ro ego autem in mia tua speraui. Exultabit cor
meū in salutari tuo: cantabo dn̄o q bona tribuit
mihi: ⁊ psallam nomini domini altissimi.
¶ Ad victoriam p̄s dd. ¶XIII

Dixit insipiens in corde suo: nō ē deus.
Corrupti sūt ⁊ abhominabiles facti sūt
in studijs suis: non est q faciat bonum
nō est vsqꝫ ad vnū. Dn̄s de celo prospexit sup
filios hoīuꝫ: vt videat si ē intelligens aut req/
rens deū. Oēs declinauerūt simul inutiles fa/
cti sunt: nō ē q faciat bonū: nō est vsqꝫ ad vnuꝫ.
Sepulchrū patens ē guttur eoꝝ: linguis suis
dolose agebāt: venenū aspidū sub labijs eoꝝ.
Quoꝝ os maledictione ⁊ amaritudine plenū
est: veloces pedes eoꝝ ad effundendū sangui/
nē. Cōtritio ⁊ infelicitas in vijs eoꝝ. ⁊ viā pa
cis nō cognouerūt: nō ē timor dei añ oculos eoꝝ.
Nōne cognoscēt oēs q operant iniquitatē: qui
deuorāt plebē meā sicut escā panis? Dn̄m non
inuocauerūt: illic trepidauerunt timore vbi nō
erat timor. Quoniā dn̄s in generatiōe iusta est
cōsiliū inopis cōfudistis: qm̄ dn̄s spes eius est.
Quis dabit ex syon salutare israel? cū auerterit
dn̄s captiuitatē plebis sue exultabit iacob ⁊ le/
tabitur israhel. ¶ p̄s dd. ¶XIIII

Domine qs habitabit i tabernaculo tuo
aut quis requiescet in monte sācto tuo?
Qui igreditur sine macula: ⁊ operatur iu/
sticiā. Qui loquitur veritatē in corde suo: qui nō
egit dolum in lingua sua. Nec fecit ꝓximo suo
malū ⁊ opprobriū nō accepit aduersus proxi/
mos suos. Ad nihilū deductus est in cōspectu
eius malignus: timentes autē dn̄m glorificat.
Qui iurat ꝓximo suo ⁊ non decipit: qui pecu/
niā suā nō dedit ad vsurā: ⁊ munera sup inno/
centē nō accepit. Qui facit hec non mouebitur in
eternū. ¶ Humilis ⁊ simplicis dd p̄s. ¶XV

Conserua me dn̄e qm̄ speraui in te dixi
domino deus meꝰ es tu: quoniā bono/
rū meoꝝ nō eges. Scis q sūt in tra eiꝰ
mirificauit oēs volūtates meas in eis. Multi/
plicate sunt infirmitates eoꝝ: postea accelerauе
runt Nō cōgregabo cōuenticula eorum de san
guinibus nec memor ero nominū eoꝝ per la/
bia mea. Dominꝰ ps hereditatis mee ⁊ calicis
mei tu es q restitues hereditatē meā mihi. Fu/
nes ceciderunt mihi in p̄claris: eteni hereditas
mea p̄clara ē mihi Bn̄dicā dn̄m q tribuit mihi
intellectū: insup ⁊ vsqꝫ ad nocteꝫ increpuerunt
me renes mei. Prouidebā dn̄m in conspectu
meo semp: qm̄ a dextris ē mihi ne cōmouear.
Propter hoc letatū est cor meū ⁊ exultauit lin/
gua mea: insuper ⁊ caro mea requiescet in spe.
Qm̄ non derelinques aīam meam in inferno:
nec dabis scm̄ tuū videre corruptionē. Notas
mihi fecisti vias vite: adimplebis me leticia cū
vultu tuo: delectationes in dextera tua vsqꝫ in
finem.

¶ Oratio dauid. ¶XVI

multi: cōsiliū malignantiū obsedit me. Fode/
rūt manus meas ꝛ pedes meos dinumeraue/
runt oīa ossa mea. Ipsi vero cōsiderauerunt ꝛ
inspexerunt me: diuiserunt sibi vestimēta mea
ꝛ sup vestē meā miserunt sortē. Tu autem dn̄e
ne elongaueris auxiliū tuū a me ad defensionē
meā conspice. Erue a framea de⁹ aīam meam:
ꝛ de manu canis vnicā meā. Salua me ex ore
leonis: ꝛ a cornibus vnicorniū hūilitatē meam
Narrabo nomē tuū fratrib⁹ meis: in medio ec
clesie laudabo te. Qui timetis dn̄m laudate eū
vniuersum semen iacob glorificate eū. Timeat
eū omne semen israel: qm̄ non spreuit neqꝫ de/
spexit deꝑcationē paupis. Nec auertit faciem
suā a me: ꝛ cum clamarē ad eum exaudiuit me.
Apud te laus mea in ecclesia magna vota mea
reddā in cōspectu timentiū eū. Edent paupes
ꝛ saturabunt: ꝛ laudabūt dn̄m q requirūt eum:
viuēt corda eoꝝ in seculū seculi. Reminiscent
ꝛ cōuertent ad dn̄m: vniuersi fines tre. Et ado
rabūt in cōspectu ei⁹: vniuerse familie gentium
Qm̄ dn̄i ē regnū: ꝛ ipse dn̄abit gentiū. Man/
ducauerūt ꝛ adorauerunt oēs pingues terre in
cōspectu eius cadēt oēs q descendūt in terrā Et
aīa mea illi viuet: ꝛ semen meum seruiet ipsi.
Annūciabit dn̄o generatio ventura: ꝛ annun
ciabunt celi iusticiam eius: populo qui nascetur
quē fecit dn̄s. ¶ ps dd̄. XXII

Domin⁹ regit me ꝛ nihil mihi deerit in
loco pascue ibi me collocauit. Super
aquā refectiōis educauit me: aīam meā
conuertit. Deduxit me super semitas iusticie:
propter nomen suum. Nam ꝛ si ambulauero
in medio vmbre mortis non timebo mala quo/
niam tu mecum es. Virga tua ꝛ baculus tuus
ipsa me consolata sunt. Parasti in conspectu
meo mensam: aduersus eos qui tribulant me.
Impinguasti in oleo caput meū ꝛ calix meus
inebrians q̄ꝫ preclarus est Et misericordia tua
subsequetur me: omnib⁹ diebus vite mee. Et
vt inhabitem in domo domini: in longitudine
dierum. ¶ Canticū dd̄. XXIII

Domini ē terra ꝛ plenitudo eius orbis
terrarum ꝛ vniuersi qui habitant in eo
Quia ipse super maria fundauit eum:
ꝛ super flumina preparauit eū. Quis ascendet
in montē domini: aut quis stabit in loco sancto
eius? Innocens manib⁹ ꝛ mūdo corde: qui nō
accepit in vano animā suā: nec iurauit in dolo
proximo suo. Hic accipiet benedictionē a dn̄o: ꝛ
misericordiā a deo salutari suo. Hec ē genera/
tio qrētiū eū: qrētiū faciem dei iacob. Attollite
portas pncipes vestras: ꝛ eleuamini porte eter
nales ꝛ introibit rex glorie. Quis ē iste rex glo
rie: dn̄s fortis ꝛ potens: dn̄s potens in prelio.
Attollite portas principes vestras: ꝛ eleuami/
ni porte eternales: ꝛ introibit rex glorie. Quis
est iste rex glorie? dominus virtutuꝫ ipse est rex
glorie. ¶ Oratio dd̄. XXIIII

Ad te dn̄e leuaui aīam meā: deus meus
in te cōfido nō erubescaꝫ. Neqꝫ irride
ant me inimici mei: etenim vniuersi q
sustinent te non cōfundent. Cōfūdant oēs iniq
agentes: supuacue Vias tuas dn̄e demonstra
mihi. ꝛ semitas tuas edoce me. Dirige me in
veritate tua et doce me: quia tu es saluator me⁹
ꝛ te sustinui tota die. Reminiscere miserationū
tuarum dn̄e: ꝛ misericordiaꝝ tuaꝝ que a seculo
sūt. Delicta iuuētut⁹ mee ꝛ ignorātias meas
ne memineris. Scd̄m misericordiā tuam me/
mento mei tu: ꝑpter bonitatē tuā dn̄e. Dulcis
et rect⁹ dn̄s: ꝑpter hec legē dabit delinquētib⁹
in via. Diriget mansuetos in iudicio: docebit
mites vias suas. Vniuerse vie dn̄i mia et veri
tas: requirētib⁹ testamētū eius et testimonia ei⁹
Propter nomen tuū dn̄e ꝑpitiaberis peccato
meo: multū est enim. Quis ē homo q timet do
minū: legē statuit ei in via quā elegit. Aīa eius
in bonis demorabit: et semē ei⁹ hereditabit ter
ram. Firmamētū ē dn̄s timētib⁹ eū: et testamē
tū ipsi⁹ vt manifestet illis: Oculi mei sp ad do/
minuꝫ: qm̄ ipse euellet de laqueo pedes meos.
Respice in me et miserere mei: quia vnicus et
pauper sū ego Tribulationes cordis mei mul/
tiplicate sunt: de necessitatib⁹ meis erue me Vi
de humilitatē meam et laborē meuꝫ: et dimitte
vniuersa delicta mea. Respice inimicos meos
qm̄ multiplicati sunt: et odio iniquo oderūt me
Custodi aīam meā et erue me: non erubescam
qm̄ speraui in te. Innocētes et recti adheserūt
mihi: qꝛ sustinui te. Libera de⁹ israel: ex oibus
tribulationibus suis. ¶ ps dd̄. XXV

Iudica me dn̄e qm̄ ego in inocētia mea
ingressus sū. ꝛ in dn̄o sperās nō ifirma
bor. Proba me dn̄e et tempta me: vre
renes meos ꝛ cor meū. Qm̄ mia tua ante ocu/
los meos est. et cōplacui i veritate tua. Nō se/
di cū cōcilio vanitatis: ꝛ cū iniqua gerētib⁹ nō
introibo. Odiui ecclesiam malignātiū: et cum
impijs nō sedebo. Lauabo int inocētes man⁹
meas. et circūdabo altare tuum dn̄e. Vt audi/
am vocem laudis. ꝛ enarrē vniuersa mirabilia
tua Dn̄e dilexi decorē domus tue. ꝛ locum ha
bitationis glorie tue. Ne pdas cū impijs deus

aīam meā: ⁊ cū viris sanguinū vitam meā. In
quoꝝ manibꝰ iniquitates sunt: dextera eoꝝ
repleta ē muneribꝰ. Ego aūt in innocētia mea
ingressus sū: redime me: ⁊ miserere mei. Pes
enī meus stetit directo: in ecclesijs benedicam
te domine. ¶ In finē ps dd priusq̄ꝫ finietur.
Dominus illuminatio ¶ XXVI
mea ⁊ salus mea: quē timebo. Do-
minus ꝓtector vite mee: a quo trepi-
dabo. Dum appropiant super me
nocentes: vt edent carnes meas. Qui tribulāt
me inimici mei: ipsi infirmitati sunt ⁊ ceciderūt
Si consistant aduersum me castra non timebo
cor meū. Si exurgat aduersum me prelium: in
hoc ego sperabo. Unam petij a domino hanc
requiram: vt inhabitē in domo dñi omnibus
diebus vite mee: Ut videam voluntatē dñi: ⁊
visitem templū eius. Quoniā abscondit me in
tabernaculo suo in die malorum: protexit me in
abscondito tabernaculi sui. In petra exaltauit
me: ⁊ nunc exaltauit caput meū super inimicos
meos. Circuiui ⁊ imolaui in tabernaculo eius
hostiā vociferationis: cantabo et psalmū dicam
domino. Exaudi dñe vocem meā qua clamaui
ad te: miserere mei et exaudi me. Tibi dixit cor
meū exquisiuit te facies mea: faciē tuam domi-
ne requiram. Ne auertas faciem tuā a me: ne
declines in ira a seruo tuo. Adiutor meus esto
ne derelinquas me: neq̄ꝫ despicias me deꝰ salu-
taris meus. Qm̄ pater meus et mater mea de-
relinquerūt me: dñs aūt assumpsit me. Legem
pone mihi dñe in via tua: ⁊ dirige me in semita
recta ꝓpter inimicos meos. Ne tradideris me
in animas tribulantiū me quoniā insurrexerūt
in me testes iniqui: ⁊ mentita est iniquitas sibi.
Credo videre bona dñi: in terra viuentium.
Expecta dñm viriliter age: et confortet̄ cor tuū
et sustine dominū. ¶ ps dd quando fugiens a
facie absalonis ascendebat cliuū oliuarū nudis
pedibus et operto capite. ¶ XXVII
Ad te dñe clamabo deus meus ne sileas
a me: ne quando taceas. et assimilabor
descendentibꝰ in lacum. Exaudi domi-
ne vocem orationis mee dum oro ad te: dum
extollo manus meas ad templū sanctū tuū. Ne
simul tradas me cū peccatoribꝰ: ⁊ cū operanti-
bus iniquitatē ne perdas me. Qui loquunt̄ pa-
cem cū proximo suo: mala aūt in cordibꝰ eorum
Da illis ſm opera coꝝ: ⁊ scd̄m nequitiā adin-
uentionū ipsoꝝ. Scd̄m opera manuū eoꝝ tri-
bue illis: redde retributionē eoꝝ ipsis. Quo-
niam nō intellexerūt opera domini ⁊ in opera
manuum eius: destrues illos ⁊ non edificabis
eos. Benedictꝰ dominꝰ: qm̄ exaudiuit vocem
deprecationis mee. Dñs adiutor meus ⁊ pro-
tector meus: ⁊ in ipso sperauit cor meū ⁊ adiu-
tus sum. Et refloruit caro mea: ⁊ ex voluntate
mea ⁊ cōfitebor ei: Dñs fortitudo plebis sue: ⁊
ꝓtector saluationū christi sui est. Saluū fac po-
pulū tuū domine ⁊ benedic hereditati tue: ⁊ re-
ge eos ⁊ extolle illos vsq̄ꝫ in eternū. ¶ ps dd
in cōsūmatiōe tabernaculi. ¶ XXVIII
Afferte dño filij dei: afferte domino fi-
lios arietū. Afferte domino gloriā ⁊ ho-
norē: afferte dño gloriā nomini eiꝰ ado-
rate dñm in atrio scō eiꝰ. Uox dñi super aquas
deus maiestatis intonuit: dñs sup aq̄s multas
Uox dñi in ꝟtute: vox dñi in magnificentia.
Uox dñi ↄfringēt̄ cedros: ⁊ ↄfringet dñs ce-
dros libani. Et cōminuet eas tāq̄ꝫ vitulū liba-
ni: ⁊ dilectꝰ quēadmoduꝫ filiꝰ vnicorniū: Uox
dñi intercidēt̄ flāmā ignis: vox dñi cōcutiētis
desertū: ⁊ cōmouebit dñs desertū cades. Uox
dñi p̄parāt̄ ceruos ⁊ reuelabit cōdēsa: ⁊ in tem-
plo eiꝰ oēs dicēt gloriā Dñs diluuiū inhabita-
re facit. ⁊ sedebit dñs rex in eternū. Dñs ꝟtu-
tē ppl'o suo dabit: Dñs bñdicet ppl'o suo i pace
¶ ps cātici in dedicatione domus dd. XXIX
Exaltabo te domine qm̄ suscepisti me:
nec delectasti inimicos meos super me
Dñe deꝰ meus clamaui ad te: ⁊ sanasti
me. Dñe eduxisti ab inferno animā meā salua-
sti me a descentibus in lacum. Psallite domi-
no sancti eius: ⁊ confitemini memorie sanctita-
tis eiꝰ: Qm̄ ira in indignatiōe eiꝰ: ⁊ vita in vo-
luntate eius. Ad vesperū demorabit̄ fletus: et
ad matutinū leticia. Ego aūt dixi in abundan-
tia mea non mouebor in eternū. Dñe in volū-
tate tua p̄stitisti decori meo virtutē. Auertisti fa-
ciē tuā a me: ⁊ factꝰ sū cōturbatus. Ad te domi-
ne clamabo: ⁊ ad deū meū dep̄cabor. Que vti-
litas in sanguine: dū descēdo in corruptionem
Nūq̄d cōfitebit̄ tibi puluis: aut annūciabit ve-
ritatē tuā. Audiuit dominꝰ ⁊ misertꝰ ē mei: do-
minus: factꝰ ē adiutor meꝰ. Cōuertisti planctū
meū in gaudiū mihi: cōscidisti saccū meū ⁊ cir-
cūdedisti me leticia. Ut cantet tibi gloria mea ⁊
non cōpungar: Domine deꝰ meꝰ in eternū cō-
fitebor tibi. ¶ In fine ps dd ꝓ extasi. ¶ XXX
In te dñe speraui nō cōfundar i eter-
nū: in iusticia tua libera me. Inclina
ad me aurem tuā: accelera vt eruas me
Esto mihi in deū ꝓtectorē ⁊ in domū refugij vt
saluū me facias. Qm̄ fortitudo mea ⁊ refugiuꝫ

EXaudi dñe iusticiã meam: intende de/
precationẽ meã. Auribus percipe ora/
tionẽ meam non in labijs dolosis. De
vultu tuo iudiciũ meũ prodeat: oculi tui videãt
equitatem. Probasti cor meũ ⁊ visitasti nocte:
igne me examinasti ⁊ non est inuenta in me ini
quitas. Ut nõ loquat᷑ os meũ opera hominũ ꝓ
pter verba labiorũ tuorũ ego custodiui vias du
ras. Perfice gressus meos in semitis eius vt
nõ moueant᷑ vestigia mea. Ego clamaui: quo
niã exaudisti me deus: inclina aurem tuã mihi
⁊ exaudi verba mea. Mirifica mias tuas: qui
saluos facis sperãtes in te. A resistentibꝰ dexte
re tue custodi me vt pupillã oculi. Sub vmbra
alarum tuaꝝ protege me: a facie impiorũ qui
me afflixerũt. Inimici mei animã meã circun/
dederũt: adipẽ suũ cõcluserũt: os coꝝ locutũ ẽ
supbiã. Proijciẽtes me nunc circũdederũt me
oculos suos statuerũt declinare in terrã. Su/
sceperũt me sicut leo paratus ad predã: ⁊ sicut
catulus leonis habitans in abdit᷑. Exurge dñe
preueni eum ⁊ supplanta eũ: eripe aĩaꝫ meã ab
impio: frameã tuã ab inimicis manꝰ tue. Dñe
a paucis de terra diuide eos in vita eorum. ⁊ de
abscõditis tuis adimpletꝰ ẽ vẽter coꝝ. Saturati
sũt filijs: ⁊ dimiserunt reliquias suas paruulis
suis. Ego aũt in iusticia apparebo ꝯspectui tuo
satiabor cũ apparuerit gloria tua. ¶ Ad victo
riã seruo dñi dauid q locutꝰ ẽ ℣ba cãtici huiꝰ
in die qua eripuit eũ dñs de manu oĩuꝫ inimico
rũ eiꝰ. ⁊ de manu saul ⁊ dixit. XVII

DIligã te dñe fortitudo mea: dominꝰ fir
mamentũ meũ ⁊ refugiũ meum et libe
rator meus. Deus meus adiutor meꝰ
⁊ spabo in eũ. Protector meus ⁊ cornu salut᷑
mee: ⁊ susceptor meus. Laudans inuocabo do
minũ. ⁊ ab inimicis meis saluꝰ ero. Circunde/
derũt me dolores mortis. ⁊ torrẽtes iniquitatis
cõturbauerũt me. Dolores inferi circundede/
rũt me: preoccupauerũt me laquei mortis. In
tribulatione mea inuocaui dominũ. ⁊ ad deuꝫ
meũ clamaui. Et exaudiuit de tẽplo sancto suo
vocẽ meã. ⁊ clamor meꝰ in cõspectu eiꝰ introi/
uit in aures eius. Cõmota ẽ ⁊ cõtremuit terra.
fũdamenta montiũ cõturbata sũt ⁊ cõmota sunt
qm̃ iratꝰ ẽ eis. Ascẽdit fumꝰ in ira eiꝰ: ⁊ ignis
a facie eiꝰ exarsit carbones succensi sunt ab eo.
Inclinauit celos ⁊ descendit. ⁊ caligo sub pe/
dibus eiꝰ. Et ascendit sup cherubin et volauit
volauit sup pẽnas ventoꝝ. Et posuit tenebras
latibulum suũ in circuitu eius tabernaculũ eius
tenebrosa aqua in nubibus aeris. Prefulgo/
re in cõspectu eius nubes transierũt: grando ⁊
carbones ignis. Et intonuit de celo dominus
⁊ altissimꝰ dedit vocẽ suam: grãdo ⁊ carbones
ignis. Et misit sagittas suas ⁊ dissipauit eos:
fulgura multiplicauit ⁊ cõturbauit eos. Et ap
paruerũt fontes aquaꝝ: ⁊ reuelata sunt funda/
menta orbis terraꝝ. Ab increpatiõe tua dñe:
ab inspiratiõe spũs ire tue. Misit de summo ⁊
accepit me: ⁊ assũpsit me de aquis multis. Eri/
puit me de inimicis meis fortissimis: ⁊ ab his
qui oderũt me: quoniã cõfortati sunt super me.
Preuenerũt me in die afflictiõis mee: ⁊ factus
est dñs ꝓtector meus. Eduxit me in latitudinẽ
saluũ me facit qm̃ voluit me. Et retribuet mihi
dñs ꝑm iusticiã meã: ⁊ ꝑm puritatem manuuꝫ
mearum retribuet mihi. Quia custodiui vias
dñi: nec ipie gessi a deo meo. Qm̃ omnia iudi
cia eius in cõspectu meo: ⁊ iusticias eius nõ re
puli a me. Et ero immaculatus cũ eo: ⁊ obser/
uabo me ab iniquitate mea. Et retribuet mihi
dñs ꝑm iusticiã meã: ⁊ ꝑm puritatem manuuꝫ
mearũ in cõspectu oculoꝝ eiꝰ: Cũ sancto sanctꝰ
eris. ⁊ cum viro innocẽte innocẽs eris. Et cũ
electo electus eris. ⁊ cũ puerso puerteris. Qm̃
tu pplm̃ humilẽ saluũ facies ⁊ oculos superbo
rũ humiliabis. Qm̃ tu illuminas lucernã meã
dñe: deus meꝰ illumina tenebras meas. Qm̃
in te eripiar a tẽptatione. ⁊ in deo meo trãsgre
diar muruꝫ. Deꝰ meus impolluta via eiꝰ eloqa
dñi igne examinata. ꝓtector ẽ oĩum sperantiũ
in se. Qm̃ qs deꝰ ꝑter dñm: aut qs deus preter
deũ nrm. Deꝰ q pcinxit me virtute. ⁊ posuit i/
maculatã viã meaꝫ. Qui perfecit pedes meos
tanq̃ ceruoꝝ. ⁊ sup excelsa statuens me. Qui
docet manus meas ad pliũ: ⁊ posuisti vt arcum
ereũ brachia mea. Et dedisti mihi ꝓtectionem
salutis tue ⁊ dextera tua suscepit me. Et disci/
plina tua correxit me in finem. ⁊ disciplina tua
ipa me docebit. Dilatasti gressus meos subtus
me: ⁊ non sunt infirmata vestigia mea. Per/
sequar inimicos meos: ⁊ comprehẽdam illos:
⁊ nõ cõuertar donec deficiant. Confringam il
los nec poterũt stare. cadent subtus pedes me/
os. Et pcinxisti me virtute ad belluꝫ: ⁊ supplã
tasti insurgentes in me subtus me. Et inimi/
cos meos dedisti mihi dorsũ: ⁊ odiẽtes me dis/
pdidisti. Clamauerũt nec erat q saluos faceret
ad dñm: nec exaudiuit eos. Et cõminuã eas vt
puluerem ante faciẽ venti: vt lutũ platearum de
lebo eos. Eripies me de ꝯtradictiõibꝰ ppl'i: cõ
stitues me in caput gentiũ. Populus quẽ non
cognoui seruiuit mihi: in auditu auris obedi/

hũt mihi. Filij alieni mẽtiti sunt mihi: filij alieni
inueterati sunt: ⁊ claudicauerunt a semitis suis.
Uiuit dñs ⁊ bñdictus deus meꝰ: ⁊ exalteť deus
salutis mee. Deus q das vindictas mihi ⁊ sub/
dis populos sub me: liberator meus de inimicꝭ
meis iracũdis. Et ab insurgentibus i me exalta
bis me: a viro iniquo eripies me. Propterea
ꝯfitebor tibi i natiõibus dñe: ⁊ noi tuo psalmuz
dicã. Magnificãs salutes regis eius: ⁊ faciens
miam xp̃o suo dauid: ⁊ semini eius vsq3 in secu
lum. ¶ Victori canticũ dauid. ¶ XVIII.
Celi enarrant gloriã dei: ⁊ opa manuuz
eius annunciat firmamentuz. Dies di
ei eructat verbũ: ⁊ nox nocti indicat sciẽ
tiam. Nõ sunt loq̃le neq3 sermones: quoꝝ non
audianť voces eoꝝ. In oẽm terrã exiuit sonus
eoꝝ. ⁊ in fines orbis terre verba eoruz. In sole
posuit tabernaculum suũ: ⁊ ipse tanq̃ sponsus ꝓ
cedens de thalamo suo. Exultauit vt gigas ad
currendam viã: a sũmo celo egressio eius. Et
occursus eius vsq3 ad sũmuz eius: nec est qui se
abscondat a calore eius. Lex dñi imaculata con
uertens aias: testimoniũ dñi fidele sapiam pre/
stans paruulis. Iusticie dñi recte letificantes
corda: preceptũ dñi lucidum illuminans oculos
Timor dñi scũs permanens in seculuz seculi iu
dicia dñi vera iustificata in semetipsa. Deside/
rabilia super aurũ ⁊ lapidẽ preciosũ multũ ⁊ dul
ciora super mel ⁊ fauum. Etenim seruus tuus cu
stodit ea: in custodiendis illis retributio multa.
Delicta quis intelligit: ob occultis meis mũda
me: ⁊ ab alienis parce seruo tuo. Si mei nõ fue
rint dñati: tunc immaculatus ero: ⁊ emunda/
bor a delicto maximo. Et erunt vt complaceãt
eloquia oris mei. ⁊ meditatio cordis mei in con
spectu tuo semper. Domine adiutor meus. ⁊ re
demptor meus.

¶ Ad victoriam ps̃ dd̃. ¶ XIX

Exaudiat te dñs in die tribulationis pro
tegat te nomẽ dei iacob. Mittat tibi au
xiliũ de sancto: ⁊ de syon tueať te. Me/
mor sit omnis sacrificij tui: ⁊ holocaustum tuuz
pingue fiat. Tribuat tibi ſm cor tuum: ⁊ oẽ con
silium tuum confirmet. Letabimur in salutari
tuo: ⁊ in noie dei nostri magnificabimur. Im/
pleat dñs oẽs petitiones tuas nũc cognoui quo
niam saluũ fecit dñs xp̃m suum. Exaudiet illuz
de celo scõ suo: in potẽtatibus salus dextre eius
Hij in currib⁹ ⁊ hi i eqs: nos autẽ in noie dei nr̃i
inuocabimus. Ipsi obligati sunt ⁊ ceciderũt nos
autẽ surreximus ⁊ erecti sumus. Dñe saluũ fac
regẽ: ⁊ exaudi nos in die qua inuocauerim⁹ te.

¶ Victori canticũ. ¶ XX

Domine in virtute tua letabitur rex: et
super salutare tuum exultabit vehemẽ
ter. Desiderium cordis eius tribuisti ei
⁊ voluntate labiorum eius non fraudasti eum.
Quoniam preuenisti eum in benedictionibus
dulcedinis: posuisti in capite eius coronam de
lapide precioso. Uitam petijt a te ⁊ tribuisti ei:
longitudinem dierum in seculum ⁊ in seculum
seculi. Magna est gloria eius in salutari tuo:
gloriam ⁊ magnum decorem impones sup eũ.
Quoniam dabis eum in benedictionem in se/
culum seculi: letificabis eum in gaudio cũ vul/
tu tuo. Qm̃ rex sperat in domino. ⁊ in mĩa al/
tissimi non cõmouebiť. Inueniať manus tua
omnib⁹ inimicis tuis: dextera tua inueniat oẽs
qui te oderũt. Pones eos vt clibanũ ignis in
tempore vultus tui: dominus in ira sua cõtur/
babit eos: ⁊ deuorabit eos ignis. Fructũ eoꝝ
de terra perdes: ⁊ semẽ eoꝝ a filijs hominum.
Qm̃ declinauerũt in te mala: cogitauerũt consi
lia que nõ potuerunt stabilire. Qm̃ pones eos
dorsũ: in reliquijs tuis ꝑparabis vultum eoꝝ.
Exaltare dñe in virtute tua: cãtabimus ⁊ psalle
mus virtutes tuas. ¶ Ad vincẽdũ ꝑ cerua
matutina. ps. ¶ XXI

Deus deus meus respice in me: quare
me dereliquisti: lõge a salute mea ver
ba delictorum meorum. Deus meus
clamabo per diem ⁊ non exaudies: ⁊ nocte ⁊ nõ
ad insipientiam mihi. Tu autem in sancto ha/
bitas: laus israel. In te sperauerũt patres no/
stri: sperauerunt ⁊ liberasti eos. Ad te clama/
uerunt ⁊ salui facti sunt: in te sperauerunt ⁊ nõ
sunt confusi. Ego autem sum vermis ⁊ nõ ho
mo: opprobrium hominum ⁊ abiectio plebis.
Omnes videntes me deriserunt me: locuti sũt
labijs ⁊ mouerunt caput. Sperauit in domino
eripiat eum: saluum faciat eum quoniam vult
eum. Quoniam tu es qui extraxisti me de ven
tre: spes mea ab vberibus matris mee: in te ꝓ
iectus sum in vtero. De ventre matris mee de
us meus es tu: ne discesseris a me. Quoniam
tribulatio ꝓxima est: quoniam non est qui ad/
iuuet. Circundederunt me vituli multi: tauri
pingues obsederunt me. Aperuerũt super me
os suum: sicut leo rapiens ⁊ rugiẽs. Sicut aq̃
effusus sũ. ⁊ dispersa sũt oia ossa mea. Factũ est
cor meũ tanq̃ cera liquescẽs: in medio ventris
mei. Aruit tanq̃ testa virt⁹ mea: ⁊ lingua mea
adhesit faucibus meis: ⁊ in puluerem mortis d̃
duxisti me. Quoniam circũdederũt me canes

meū es tu: ⁊ ꝓpter nomen tuum deduces me ⁊ enutries me. Educes me de laqueo hoc quē absconderunt mihi: qm̄ tu es ꝓtector meus. In manus tuas cōmēdo spiritū meū redemisti me dn̄e de⁹ veritatis. Odisti obseruantes vanitates: superuacue. Ego aūt in dn̄o speraui: exultabo ⁊ letabor in mīa tua. Qm̄ respexisti humilitatē meā: saluasti de necessitatib⁹ animā meā. Nec cōclusisti me in manib⁹ inimici statuisti in loco spacioso pedes meos. Miserere mei dn̄e quoniā tribulor: ɔturbat⁹ est in ira oculus me⁹ aīa mea ⁊ venter meus. Qm̄ defecit in dolore vita mea: ⁊ anni mei in gemitib⁹. Infirmata ē in paupertate virtus mea: ⁊ ossa mea cōturbata sūt. Sup oēs inimicos meos factus sū opprobrium vicinis meis valde: ⁊ timor notis meis: Qui videbāt me foras fugerūt a me: obliuioni datus sū tanq̄ mortuus a corde Factus sū tanq̄ vas perditū quoniā audiui vituperationē multoꝝ cōmorantiū in circuitu In eo dū cōuenirēt simul aduersū me: accipere aīam meā consiliati sūt. Ego aūt in te speraui dn̄e: dixi de⁹ meus es tu: in manib⁹ tuis sortes mee. Eripe me de manu inimicoꝝ meoꝝ: ⁊ a persequentib⁹ me. Illustra faciē tuam super seruū tuū saluum me fac in misericordia tua domie nō ɔfūdar qm̄ inuocaui te. Erubescāt impij ⁊ dducāt in infernū muta fiāt labia dolosa. Que loquūť aduersus iustū iniquitatē: in sup̄bia ⁊ in abusione. Quam magna multitudo dulcedinis tue dn̄e: quā abscondisti timentib⁹ te. Perfecisti eis q sperant in te in cōspectu filioꝝ hominū. Abscōdes eos in abscondito faciei tue: a cōturbatiōe hominū. Proteges eos in tabernaculo tuo a contradictione liguaꝝ. Bn̄dictus dn̄s: qm̄ mirificauit miam suā mihi in ciuitate munita. Ego aūt dixi in excessu mētis mee. ꝓiectus sū a facie oculoꝝ tuoꝝ Ideo exaudisti vocē orationis mee. dū clamarem ad te. Diligite dn̄m oēs sancti eius. qm̄ veritatē reqret dn̄s. et retribuet abūdāter facienti bus superbiā. Viriliter agite ⁊ cōfortef cor vestrū. oēs qui speratis in domino.

¶ Eruditio dauid quando fuit sibi reuelatum dimissum sibi esse peccatum adulterij et homicidij. XXXI

Beati quorum remisse sunt iniquitates. ⁊ quorum tecta sunt peccata. Beatus vir cui non imputauit dominus peccatū. nec est in spiritu eius dolus. Quoniā tacui inueterauerūt ossa mea. dū clamarem tota die Quoniā die ac nocte grauata est super me manus tua. cōuersus sum in erumna mea dū configiť spina. Delictū meū cognitū tibi feci. et iniusticiam meā nō abscondi. Dixi cōfitebor aduersum me iniusticiam meā dn̄o: et tu remisisti impietatē peccati mei. Pro hac orabit ad te oīs sanctus: in tpe opportuno. Verūtn̄ in diluuio aquaꝝ multaꝝ. ad eū nō approximabit. Tu es refugiū meū a tribulatiōe que circūdedit me: exultatio mea erue me a circūdantibus me. Intellectū tibi dabo et instruā te: in via hac q̄ gradieris firmabo super te oculos meos. Nolite fieri sicut equus ⁊ mulus. qbus nō ē intellect⁹ In chamo et freno maxillas coꝝ constringe: q nō approximāt ad te. Multa flagella peccatoris sperantem aūt in dn̄o mia circūdabit. Letamini in dn̄o et exultate iusti: et gloriamini omnes recti corde. ¶ In finē ps dd. XXXII

Exultate iusti i dn̄o: rectos decet collaudatio. Confitemini dn̄o in cithara: in psalterio decem cordaꝝ psallite illi. Cātate ei canticum nouum: bene psallite ei in vociferatiōe. Quia rectū ē verbū dn̄i et oīa opa ei⁹ in fide. Diligit miam ⁊ iudicium. mīa dn̄i plena est terra. Verbo dn̄i celi firmati sunt: et spū oris ei⁹ oīs virtus eoꝝ. Cōgregās sicut i vtre aquas maris: ponēs i thesauris abyssos. Timeat dn̄m oīs terra: ab ea aūt ɔmoueanť oēs i habitātes orbem. Qm̄ ipe dixit et facta sūt: ipe mādauit et creata sūt. Dn̄s dissipat ɔsilia gentiū: reprobat aūt cogitatiōes ppl'oꝝ. et reprobat ɔsilia ṗncipū. Cōsiliū aūt dn̄i i eternum manet cogitatiōes cordis ei⁹ i gnātionē et generatiōeȝ Beata gēs cui⁹ ē dn̄s de⁹ ei⁹: ppl's quē elegit i hereditatē sibi. De celo respexit dn̄s. vidit oēs filios hoīum. De preparato habitaculo suo: respexit sup oēs q habitāt terram. Qui finxit singillati corda coꝝ. q intellig t oīa opa coꝝ. Nō saluať rex p multā virtutē: et gigas nō saluabiť i multitudine virtutis sue. Fallax equ⁹ ad salutē: iabūdātia aūt virtutis sue nō saluabiť. Ecce oculi dn̄i sup metuētes eū. et in eis q sperāt super mia ei⁹. Vt eruat a morte aīas eoꝝ. et alat eos in fame. Aīa nr̄a sustinet dn̄m: qm̄ adiutor et ꝓtector nr̄ ē. Quia in eo letabiť cor nr̄m. et in noīe sc̄o eius spauimus. Fiat mīa tua dn̄e sup nos: queadmodū spauim⁹ in te. ¶ Psalm⁹ dauid cū mutauit os suū corā abimelech. et eiecit eū et abijt. XXXIII

Benedicam dominum in omni tempore. semp laus eius in ore meo. In dn̄o laudabitur aīa mea. audiāt mās̄ueti et letentur. Magnificate dn̄m mecū. et exultem⁹ nomē eius i idipm. Exqsiui dn̄m et exaudiuit

Exultate iusti

me. ⁊ ex oībus tribulationibꝰ meis eripuit me.
Accedite ad eū ⁊ illuminamini. ⁊ facies vestre
non cōfundent. Iste paup clamauit ⁊ dominꝰ
exaudiuit eū. ⁊ de oībꝰ tribulationibꝰ eius sal/
uauit eū. Immittit angelus dñi in circuitu ti/
mentium eum. ⁊ eripiet eos. Gustate ⁊ videte
qm̄ suauis ē dñs: btūs vir q sperat in eo. Time
te dñm oēs sancti eiꝰ: qm̄ nō ē inopia timētibꝰ
eū. Diuites eguerūt ⁊ esurierūt inquirētes aūt
dominū nō minuent omni bono. Venite filij
audite me: timorem dñi docebo vos. Quis est
homo q vult vitam: diligit dies videre bonos
Prohibe linguā tuam a malo ⁊ labia tua ne lo
quant dolū. Diuerte a malo ⁊ fac bonū: inqui/
re pacē ⁊ persequere eam. Oculi domini super
iustos. ⁊ aures eius in pces eoꝝ. Vultus autē
dñi sup faciētes mala: vt pdat de tra memoriā
eorū clamauerunt iusti ⁊ dominꝰ exaudiuit eos
⁊ ex oībꝰ tribulationibꝰ eoꝝ liberauit eos. Iuxͣ
ē dñs his q tribulato sūt corde ⁊ humiles spiri/
tu saluabit. Multe tribulationes iustorū. ⁊ de
omnibus his liberabit eos dñs. Custodit dñs
oia ossa eoꝝ: vnum ex his nō conteret. Mors
peccatoꝝ pessima. ⁊ q oderunt iustū delinquēt.
Redimet dñs aīas suoꝝ suoꝝ. ⁊ nō delinquēt
oēs qui sperāt in eo. ¶ ps dd ꝯtra psecutionē
saulis ⁊ petit diuinū auxiliū. ¶XXXIIII
Iudica dñe nocentes me expugna im/
pugnātes me. Apprehēde arma ⁊ scu/
tū: ⁊ exurge in adiutoriū mihi. Effūde
frameā ⁊ cōclude aduersus eos qui persequūt
me: dic anime mee salus tua ego sum. Cōfun/
dant ⁊ reuereant: querētes aīam meā. Auer/
tant retrorsum ⁊ confundant: cogitantes mihi
mala. Fiant tanq̄ puluis ante faciem venti. ⁊
angelus domini coartans eos. Fiant vie illoꝝ
tenebre ⁊ lubricū: ⁊ angelus dñi persequens
eos. Quoniā gratis absconderūt mihi interi/
tum laquei sui: sup vacue exprobrauerēt animā
meā. Veniat illi laqueus quē ignorat. ⁊ captio
quā abscondit apprehendat eū. ⁊ in laqueū ca/
dat in idipsū. Anima autē mea exultabit in do/
mino ⁊ delectabit sup salutari suo. Omnia ossa
mea dicent: dñe quis similis tibi: Eripiens in
opem de manu fortioꝝ eius: egenū et pauperē
a diripientibꝰ eum. Surgentes testes iniqui: q̄
ignorabā interrogabāt me. Retribuebant mi/
hi mala p bonis: sterilitatem anime mee. Ego
aūt cū mihi molesti essent: induebar cilitio Hu
miliabā in ieiunio aīam meā. ⁊ oratio mea in si
nu meo conuertet. Quasi proximū ⁊ quasi fra/
trem nostrū sic cōplacebā: quasi lugens ⁊ con/
tristatꝰ sic humiliabar. Et aduersū me letati sūt
⁊ cōuenerūt: congregata sunt sup me flagella ⁊
ignoraui. Dissipati sunt nec cōpuncti tēptaue/
rūt me: subsannauerunt me subsannatiōe. fren
duerunt sup me dentibꝰ suis Dñe qn̄ respicies
restitue aīam meā a malignitate eorum: a leoni
bus vnicam meam. Confitebor tibi in ecclesia
magna: in pplo graui laudabo te. Nō supgau
deant mihi q aduersant mihi inique: q oderūt
me gratis ⁊ annuūt oculis. Quoniā mihi qdē
pacifice loquebant. ⁊ in iracundia tre loquētes
dolos cogitabant. Et dilatauerūt super me os
suū: dixerūt euge euge viderunt oculi nr̄i. Vi
disti domine ne sileas: domie ne discedas a me
Exurge ⁊ intende iudicio meo deꝰ meꝰ. ⁊ do/
minꝰ meꝰ in cām meā. Iudica me fm iusticiā
tuā dñe deꝰ meus. ⁊ non supergaudeant mihi.
Nō dicāt in cordibꝰ suis euge euge aie nostre:
nec dicāt deuorabimus eū. Erubescant ⁊ reue
reant simul: q gratulāt malis meis. Induant
cōfusione ⁊ reuerētia: qui maligna loquūt sup
me. Exultent ⁊ letent qui volūt iusticiā meā. et
dicāt semp magnificet dñs qui volūt pacē sui
eiꝰ. Et lingua mea meditabit iusticiā tuā: tota
die laudē tuā. ¶ Porro victoria suo dñi dd.
Dixit iniustꝰ vt delinquat ¶XXXV
in semetipso: nō est timor dei ante ocu/
los eiꝰ. Qm̄ dolose egit in conspectu eiꝰ
vt inueniat iniquitas eius ad odiū Verba oris
eius iniquitas ⁊ dolꝰ: noluit intelligere vt bene
ageret. Iniqtatē meditatꝰ ē in cubili suo: astitit
omni vie nō bone: malitiā aūt non odiuit Dñe
in celo mia tua. et veritas tua vsq ad nubes.
Iusticia tua sicut montes dei: iudicia tua abys/
sus multa. Homines ⁊ iumenta saluabis dñe:
quēadmodū multiplicasti miam tuam deꝰ. Fi/
lij aūt hoīm in tegmine alaꝝ tuarum sperabūt.
Inebriabunt ab vbertate domꝰ tue. ⁊ torrente
voluptatis tue potabis eos. Quoniā apud te ē
fons vite. ⁊ in lumie tuo videbimꝰ lumē. Pre
tende miam tuā scientibꝰ te. ⁊ iusticiam tuam
his q recto sūt corde. Non veniet mihi pes su/
perbie. ⁊ manꝰ pctōris non moueat me. Ibi ce
ciderūt q operant iniquitatē: expulsi sūt nec po
tuerūt stare. ¶ ps ipsi dd. ¶XXXVI
Noli emulari in malignātibꝰ: neq̄ zela
ueris facientes iniquitatē. Quoniā tanq̄
fenū velociter arescēt. ⁊ quemadmodū
olera herbaꝝ cito decident. Spera in dño ⁊ fac
bonitatē. ⁊ inhabita trā ⁊ pasceris i diuitijs eiꝰ
Delectare in dño. ⁊ dabo tibi petitiōes cordis
tui. Reuela dño viā tuā ⁊ spera in eo. ⁊ ipse fa

dicet. Et educet quasi lumē iusticiā tuā. ⁊ iudici
um tuū tanq̃ meridiē: subdit⁹ esto dño ⁊ ora eū
Noli emulari in eo q ꝓsperat in via sua i hoie
faciēte iniusticias. Desine ab ira ⁊ derelinque
furorē: noli emulari vt maligneris. Qm̃ q ma
lignant exterminabūt: sustinētes autē dominū
ipsi hereditabūt terrā. Et adhuc pusillum ⁊ nō
erit peccator. ⁊ q̄res locū eius ⁊ non inuenies.
Māsueti aūt hereditabūt terrā. ⁊ delectabunt i
multitudine pacis. Obseruabit peccator iustū.
⁊ stridebit sup eū dentib⁹ suis. Dñs aūt irride
bit eū: qm̃ ꝓspicit q̄ veniet dies eius. Gladiū
euaginauerūt pctōres: intenderūt arcū suū. Vt
decipiāt pauperē ⁊ inopem: vt trucidēt rectos
corde. Gladius eoꝝ intret in corda ipoꝝ. ⁊ ar
cus eoꝝ ꝯfringat. Meli⁹ est modicū iusto: sup
diuitias peccatoꝝ multas. Qm̃ brachia pecca/
toꝝ cōterent. cōfirmat aūt iustos domin⁹. No
uit domin⁹ dies imaculatoꝝ. ⁊ hereditas eoꝝ i
eternū erit. Nō ꝯfundent in tpe malo. ⁊ in die
bus famis saturabunt: qꝛ pctōres ꝑibunt. Ini
mici vo domini mox vt honorificati fuerint et
exaltati: deficiētes queadmodū fum⁹ deficient.
Mutuabit pctōr ⁊ nō soluet: iustus aūt misere
tur ⁊ tribuet. Quia benedicētes ei hereditabūt
terrā: maledicētes aūt ei dispibūt. Apud dñm
gressus hois dirigēt. ⁊ viā ei⁹ volet. Cū cecide
rit nō collidet. qꝛ domin⁹ supponit manū suam
Junior fui. eteni senui: ⁊ nō vidi iustū derelictū
nec semē eius querens panē. Tota die miseret
⁊ comodat: ⁊ semē illius i benedictiōe erit. De
clina a malo ⁊ fac bonū: ⁊ inhabita in seculū se/
culi. Quia dñs amat iudiciū. ⁊ nō derelinquet
sanctos suos: in eternū conseruabunt. Iniusti
punient: ⁊ semē impioꝝ ꝑibit. Justi aūt here/
ditabūt terrā: ⁊ inhabitabūt in seculū seculi sup
eā. Os iusti meditabit sapientiā: ⁊ lingua eius
loquet iudiciū. Lex dei eius in corde ipsius: ⁊
nō supplantabunt gressus eius. Cōsiderat pec
cator iustū: ⁊ q̄rit mortificare eū. Dñs aūt non
derelinquet eū in manib⁹ ei⁹: nec dānabit eū cū
iudicabit illi. Expecta dñm ⁊ custodi viā ei⁹: ⁊
exaltabit te vt hereditate capias terrā: cū ꝑierit
pctōres videbis. Vidi impiū superaltatū: ⁊ ele
uatū sicut cedros libani. Et transiui ⁊ ecce non
erat. ⁊ q̄siui eū. ⁊ nō ē inuētus locus eius. Cu
stodi innocentiā ⁊ vide eq̄tatē: qm̃ sūt reliquie
hoi pacifico. Iniusti aūt dispibūt. sil' reliquie i/
pioꝝ interibūt. Salus aūt iustoꝝ a dño: ⁊ ꝓte
ctor eoꝝ in tpe tribulationis. Et adiuuabit eos
dñs ⁊ liberabit eos: ⁊ eruet eos a pctōribus ⁊
saluabit eos qꝛ spauerūt in eo. ¶ Ps. dd in
cōmemoratiōe sabbati. ¶ XXXVII

Domine ne i furore tuo arguas me: ne
q̄ȝ in ira tua corripias me. Quoniā sa
gitte tue infixe sunt mihi. ⁊ confirmasti
super me manum tuam. Non est sanitas in car
ne mea a facie ire tue: non est pax ossibus meis
a facie peccatorum meorum. Quoniam iniqui
tates mee supgresse sūt caput meū: ⁊ sicut onus
graue grauate sunt sup me. Putruerūt ⁊ corru
pte sunt cicatrices mee: a facie insipientie mee.
Miser factus sū ⁊ curuatus sū vsq̄ȝ in finē to/
ta die cōtristatus ingrediebar. Qm̃ lūbi mei i/
pleti sunt illusionibus: ⁊ nō ē sanitas in carne
mea. Afflictus sū ⁊ humiliatus sū nimis: rugi
ebā a gemitu cordis mei. Dñe ante te oē desi/
deriū meū: ⁊ gemitus meus a te nō ē abscōdit⁹
Cor meū cōturbatū ē: dereliquit me virt⁹ mea:
⁊ lumē oculoꝝ meoꝝ ⁊ ipm nō ē mecū. Amici
mei ⁊ ꝓximi mei aduersū me appropinquaue/
rūt ⁊ steterūt. Et qui iuxta me erant de lōge ste
terūt: ⁊ vim faciebant qui querebant aiam meā
Et qui inquirebant mala mihi locuti sūt vani/
tates: ⁊ dolos tota die meditabant. Ego autē
tanq̃ surdus non audiebam. ⁊ sicut mutus nō
aperiens os suū. Et factus sū sicut homo nō au
diens: ⁊ no habens in ore suo redargutiones.
Qm̃ in te domine speraui: tu exaudies me dñe
deus meus. Quia dixi ne qñ supgaudeant mi
hi inimici mei: ⁊ dū cōmouent pedes mei. sup
me magna locuti sūt. Qm̃ ego in flagella para
tus sū: ⁊ dolor me⁹ in cōspectu meo semp. Qm̃
iniq̄tatē meā annūciabo: ⁊ cogitabo ꝓ peccato
meo. Inimici aūt mei viuūt ⁊ ꝯfirmati sūt sup
me. ⁊ multiplicati sūt q oderūt me inique. Qui
retribuunt mala ꝓ bonis detrahebāt mihi. qm̃
seq̄bar bonitatē. Ne derelinquas me dñe deus
me⁹: ne discesseris a me. Intēde in adiutoriū
meū: dñe de⁹ salutis mee. ¶ In fine ꝓ ydi/
thū cāticū dauid. ¶ XXXVIII

Dixi custodiam vias meas: vt nō delin
quam in lingua mea. Posui ori meo
custodiam cum consisteret peccator ad
uersum me. Obmutui ⁊ humiliatus sum ⁊ si/
lui a bonis. ⁊ dolor meus renouatus est. Con
caluit cor meum intra me. ⁊ in meditatiōe mea
exardescet ignis. Locutus sum in lingua mea
notum fac mihi domine finem meum. Et nu/
meꝝ dieꝝ meoꝝ qui ē: vt sciaȝ quid desit mihi
Ecce mensurabiles posuisti dies meos: ⁊ sub/
stātia mea tanq̃ nihilum ante te. Verūtñ vni
uersa vanitas: oīs hō viuēs. Verūtñ i imagie
ptrāsit hō: s; ⁊ frustra ꝯturbat. Thesaurizat: ⁊

ignorat cui ꝯgregabit ea. Et nūc q̄ ē expectatio
mea nōne dn̄s: ⁊ ſubſa mea apud te ē. Ab oibus
iniqtatibꝰ meis erue me. opprobriū inſipiēti de
diſti me. Obmutui ⁊ non aperui os meum: qm̄
tu feciſti: amoue a me plagas tuas. A fortitudie
manus tue ego defeci in increpationibus ꝓpter
iniquitatē corripuiſti hominē. Et tabeſcere feci/
ſti ſicut araneā animā eius verūtamen vane cō/
turbaꝛ ois homo. Exaudi orationē meam dn̄e
⁊ deprecationē meā: auribus ꝑcipe lachrymas
meas: Ne ſileas qm̄ aduena ego ſum apud te:
⁊ peregrinus ſicut oēs pr̄es mei. Remitte mihi
vt refrigerer. ꝓuſq̄ abeā: ⁊ amplius non ero.

¶ Pro victoria canticū dauid. XXXIX

Expectans expectaui dn̄m: ⁊ intēdit mi/
hi. Et exaudiuit preces meas: ⁊ eduxit
me de lacu miſerie: ⁊ d̓ luto fecis: Et ſta
tuit ſupra petram pedes meos: ⁊ direxit greſſus
meos. Et imiſit in os meum canticū nouū car
men deo noſtro. Videbunt multi ⁊ timebūt: et
ſperabunt in domino. Beatus vir cuius ē no/
men domini ſpes eius: ⁊ non reſpexit in vanita
tes ⁊ inſanias falſas. Multa feciſti tu domie de
us meus mirabilia tua. ⁊ cogitatiōibus tuis nō
eſt qui ſimilis ſit tibi. Annunciaui ⁊ locutus ſū
multiplicati ſunt ſuper numerum. Sacrificium
⁊ oblationem noluiſti: aures autē perfeciſti mi
hi. Holocauſtum ⁊ pro peccato non poſtulaſti:
tunc dixi ecce venio. In capite libri ſcriptum eſt
de me vt facerem voluntatē tuam: deus meus
volui ⁊ legem tuā in medio cordis mei. Annun
ciaui iuſticiā tuam in eccleſia magna: ecce labia
mea non ꝓhibebo dn̄e tu ſciſti. Iuſticiam tuā
non abſcondi in corde meo. veritatem tuā ⁊ ſalu
tare tuum dixi. Non abſcondi miam tuā ⁊ ve
ritatem tuam: a conſilio multo. Tu autē dn̄e ne
longe facias miſerationes tuas a me: miſericor/
dia ⁊ veritas tua ſemper ſuſceperunt me. Quo
niā circūdederunt me mala quoꝝ non eſt nume
rus: cōprehenderunt me iniqtates mee: ⁊ nō po
tui vt viderem. Multiplicate ſūt ſuper capillos
capitis mei: ⁊ cor meum dereliqt me. Compla/
ceat tibi dn̄e vt eruas me: dn̄e ad adiuuandū me
reſpice. Confundanꝛ ⁊ reuereanꝛ ſimul: q que
rūt aiam meā vt auferāt eam. Auertanꝛ retror/
ſū ⁊ reuereāꝛ q volūt mihi mala. Ferāt ꝯfeſtī cō
fuſionem ſuā: q dicunt mihi euge euge. Exultēt
⁊ letenꝛ ſup te oēs q̄rentes te. ⁊ dicant ſemꝑ ma
gnificeꝛ dn̄s q diligunt ſalutare tuum. Ego au/
tem mendicus ſū ⁊ paup: dn̄s ſollicitus eſt mei.
Adiutor meus ⁊ ꝓtector meus tu es: deꝰ meus
ne tardaueris: ¶ In finē ps. dd̓ XL.

Beatus qui intelligit ſuꝑ egenum ⁊ pau
perem: in die mala liberabit eū domi/
nus. Dn̄s cōſeruet eū ⁊ viuificet eū. ⁊
beatū faciat eū in terra. ⁊ nō tradat eū in aiam
inimicoꝝ eius. Dn̄s opē ferat illi ſuꝑ lectū do
loris eius: vniuerſū ſtratū eius verſaſti in infir
mitate eiꝰ. Ego dixi dn̄e miſerere mei: ſana ani
mam meā qr peccaui tibi. Inimici mei dixerūt
mala mihi: qn̄ morieꝛ ⁊ ꝑibit nomē eiꝰ. Et ſi i
grediebaꝛ vt videret vana loq̄baꝛ cor eiꝰ: con/
gregauit iniqtatē ſibi. Egrediebaꝛ foras: ⁊ lo/
quebaꝛ in idipm̄. Aduerſū me ſuſurrabāt oēs
inimici mei: aduerſū me cogitabāt mala mihi.
Verbū iniquū cōſtituerūt aduerſū me: nunqd
qui dormit nō adijciet vt reſurgat. Etenim ho
mo pacis mee in quo ſperaui qui edebat panes
meos magnificauit ſuper me ſupplantationem
Tu aūt domine miſerere mei: ⁊ reſuſcita me et
retribuā eis. In hoc cognoui qm̄ voluiſti me
qm̄ nō gaudebit inimicus meus ſuꝑ me. Me
aūt ꝓpter innocentiā ſuſcepiſti: ⁊ ꝯfirmaſti me
in ꝯſpectu tuo in eternū. Benedictꝰ dn̄s deus
iſrael a ſeculo in ſeculū: fiat fiat. ¶ Pro victo
ria doctiſſimi filioꝝ chore. ps. XLI

Quemadmodum deſiderat ceruus ad
fōtes aquaꝝ: ita deſiderat anima mea
ad te deus. Sitiuit aia mea ad deū for/
tem viuū. quādo veniā ⁊ apparebo ante faciē
dei. Fuerunt mihi lachryme mee panes die ac
nocte. dū diciꝛ mihi quotidie vbi eſt deus tuus
Hec recordatus ſū ⁊ effudi in me animā meā.
qm̄ trāſibo in locū tabernaculi ādmirabilis vſq̄
ad domū dei. In voce exultatiōis ⁊ cōfeſſiōis.
ſonus epulantis. Quare triſtis es aia mea ⁊ q̄
re cōturbas me. Spera i deo qm̄ adhuc cōfite
bor illi. ſalutare vultus mei ⁊ deꝰ meꝰ. Ad me/
ipm̄ aia mea ꝯturbata eſt. ꝓpterea memor ero
tui d̓ terra iordanis ⁊ hermonijm a mōte modi
co. Abyſſus abyſſū inuocat. i voce cataractaꝝ tu
arū. Oia excelſa tua et fluctꝰ tui. ſuꝑ me tranſie
rūt. In die mādauit dn̄s miā ſuā. et nocte can
ticū eiꝰ. Apud me orō deo vite mee. dicā deo
ſuſceptor meꝰ es. Quare oblitus es mei. ⁊ q̄re
ꝯtriſtatus incedo dū affligit me inimicus. Dū
ꝯfringunꝛ oſſa mea. exprobrauerunt mihi qui
tribulāt me inimici mei. Dū dicunt mihi ꝑ ſin
gulos dies vbi eſt deus tuus. q̄re triſtis es aia
mea ⁊ q̄re ꝯturbas me. Spera i deo qm̄ adhuc
ꝯfitebor illi. ſalutare vultus mei et deus meꝰ.

In finē ps dd̓. XLII

Iudica me deus et diſcerne cauſā me
am de gente non ſancta. ab homine ini

quo et doloso erue me. Quia tu es deus fortitudo mea: quare me repulisti et quare tristis incedo dum affligit me inimicus. Emitte lucem tuam et veritatem tuam. ipa me deduxerunt et adduxerunt in montē sctm tuum et in tabernacula tua. Et introibo ad altare dei: ad deū q letificat iuuētutē meā. Cōfitebor tibi i cithara deus deus meus. qre tristis es aia mea et quare pturbas me. Spera i deo qm̄ adhuc cōfitebor illi. salutare vultus mei et deus meus.

Ad victoriā filijs chore eruditio. XLIII

Deus auribus nr̄is audiuimus. patres nr̄i annunciauerunt nobis. Opus qd̄ opatus es i diebus eo𝔯. et i diebus antiqs. Manus tua gētes dispdidit et plantasti eos. afflixisti pplos et expulisti eos. Nec eni in gladio suo possederunt terrā. ꝛ brachium eo𝔯 nō saluabit eos. Sed dextera tua ꝛ brachiū tuū ꝛ illuminatio vultus tui: qm̄ cōplacuisti in eis. Tu es ipe rex meus ꝛ deus meus. qui mādas salutes iacob. In te inimicos nr̄os vētilabim⁹ cornu. ꝛ in noīe tuo spernem⁹ insurgētes i nobis. Nō eni in arcu meo sperabo: ꝛ gladi⁹ meus nō saluabit me. Saluasti eni nos de affligētibus nos. ꝛ odiētes nos cōfudisti. In deo laudabimur tota die: ꝛ in noīe tuo cōfitebimur in seculū. Nūc aūt repulisti ꝛ cōfudisti nos. ꝛ non egredieris in virtutib⁹ nr̄is. Auertisti nos retrorsū post inimicos nr̄os. ꝛ qui oderūt nos diripiebāt sibi. Dedisti nos tanq̄ oues escaꝛ. ꝛ in gentibus dispersisti nos. Vendidisti populū tuū sine pcio: ꝛ nō fuit multitudo in cōmutationibus eo𝔯. Posuisti os opprobriū vicinis nostris: subsannationē ꝛ derisū his qui sunt in circuitu nostro. Posuisti os in similitudinē gētib⁹ cōmotionē capitis in populis. Tota die verecūdia mea ꝯ me ē. ꝛ cōfusio faciei mee cooperuit me. A voce exprobrātis ꝛ obloquētis. a facie inimici ꝛ psequētis. Hec oia venerunt sup nos nec obliti sumus te: ꝛ iniq̄ nō egim⁹ i testamēto tuo. Et nō recessit retro cor nr̄m: ꝛ declinasti semitas nr̄as a via tua. Qm̄ humiliasti nos in loco afflictiōis: ꝛ cooperuit nos vmbra mortis. Si oblit sum⁹ nomē dei nr̄i: ꝛ si expandim⁹ man⁹ nr̄as ad deū alienū. Nōne deus requiret ista: ipe eni nouit abscōdita cordis. Qm̄ pp̄ter te mortificamur tota die: estimati sumus sicut oues occisionis. Exurge quare obdormis dn̄e: exurge ꝛ ne repellas in finē. Quare faciē tuā auertis: obliuisceris inopie nostre ꝛ tribulatiōis nostre. Qm̄ humiliata ē in puluere nr̄a cōglutinat⁹ ē in terra vent nr̄. Exurge dn̄e adiuua nos. ꝛ redime nos pp̄ter nomē tuū.

Victori p filijs filio𝔯 chore eruditiōis cātīcū amantissimū. XLIIII

Eructauit cor meū verbū bonum: dico ego opera mea regi. Lingua mea calamus scribe: velociter scribentis. Speciosus forma pre filijs hominū: diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in eternū. Accingere gladio tuo. sup femur tuū potentissime. Specie tua ꝛ pulchritudine tua. i tende, psp̄ere, pcede ꝛ regna. Propter veritatē ꝛ mansuetudinē ꝛ iusticiā. ꝛ deducet te mirabiliter dextera tua. Sagitte tue acute populi sub te cadent in corda inimico𝔯 regis. Sedes tua deus in seculū seculi: virga directiōis virga regni tui. Dilexisti iusticiā ꝛ odisti iniqtatē, pp̄terea vnxit te de⁹ de⁹ tuus oleo leticie p̄ cōsortib⁹ tuis. Myrrha ꝛ gutta ꝛ casia a vestimētis tuis a domibus eburneis ex qbus delectauerūt te filie regū in honore tuo. Astitit regina a dextris tuis i vestitu deaurato. circūdata varietate. Audi filia ꝛ vide ꝛ inclina aurē tuā. ꝛ obliuiscere populū tuū ꝛ domū patris tui. Et concupiscet rex decorē tuū. qm̄ ipe ē dn̄s deus tuus ꝛ adorabūt eū. Et filie tyri in muneribus. ꝛ vultum tuū depcabunt oēs diuites plebis. Ois gloria ei⁹ filie regis ab intus. in fimbrijs aureis circūamicta varietatibus. Adducent regi virgines post eā. pxime ei⁹ afferent tibi. Afferent i leticia ꝛ exultatōe. adducēt i tēplū regis. Pro p̄ribus tuis nati sūt tibi filij. ꝯstitues eos pncipes sup oēm terrā. Memores erūt nois tui dn̄e. in oi gnatiōe ꝛ generationē. Propterea ppl'i ꝯfitebunt tibi i eternū. ꝛ i scl'm seculi. Victori filio𝔯 chore p iuuētutib⁹ cāticū. XLV

Deus noster refugiū ꝛ virtus. adiutor in tribulationibus que inuenerūt nos nimis. Propterea nō timebimus dū turbabit terra. ꝛ trāsferent mētes i cor maris. Sonuerūt ꝛ turbate sūt aq̄ eo𝔯. cōturbati sunt mōtes i fortitudine ei⁹. Fluminis ipetus letificat ciuitatē dei. sanctificauit tabernaculū suū altissim⁹. Deus i medio ei⁹ nō cōmouebit. adiuuabit eā de⁹ mane diluculo. Cōturbate sūt gentes ꝛ iclinata sūt regna. dedit vocē suā. mota ē terra. Dn̄s virtutū nobiscū. susceptor nr̄ deus iacob. Venite ꝛ videte opa dn̄i que posuit pdigia sup terrā. auferēs bella vsq̄ ad finē terre. Arcū ꝯteret ꝛ cōfringet arma. ꝛ scuta cōburet igni. Vacate ꝛ videte qm̄ ego sum deus. exaltabor in gentibus ꝛ exaltabor in terra. Domin⁹ virtutū nobiscū. susceptor noster deus iacob.

¶ Ad victoriam filijs chore ps. ¶ XLVI

Omnes gentes plaudite manibus: iubilate deo in voce exultationis. Quoniam dñs excelsus terribilis: rex magnus super oēm terrā. Subiecit pplos nobis: τ gētes sub pedib⁹ nr̄is. Elegit nobis hereditatē suā: speciē iacob quā dilexit. Ascendit de⁹ i iubilo. τ dñs in voce tube. Psalli te deo nr̄o psallite: psallite regi nostro psallite. Qm̄ rex oīs terre deus psallite sapienter. Regnabit deus sup gētes: deus sedet sup sedē scām suā. Principes pplorū ꝯgregati sunt cū deo abrahā: qm̄ dij fortes terre vehementer eleuati sunt. ¶ ¶ Canticū psalmi filiorum chore. ¶ XLVII

Magnus dñs τ laudabilis nimis: in ciuitate dei nr̄i. in mōte scō eius. Fundatur exultatioe vniuerse terre: mons syon latera aqlonis ciuitas regis magni. Deus in domib⁹ ei⁹ cognoscet: cū suscipiet eā. Qm̄ ecce reges terre ꝯgregati sunt: ꝯuenerunt i vnū. Ipsi videntes sic āmirati sunt: ꝯturbati sunt: commoti sunt: tremor apphēdit eos. Ibi dolores vt parturientis: in spū vehementi ꝯteres naues tharsis. Sicut audiuimus sic vidim⁹ in ciuitate dñi ꝟtutum in ciuitate dei nostri: deus fundauit eā in etrnū. Suscepimus de⁹ mīam tuā: in medio tēpli tui. Scd̄m nomē tuū deus sic τ laus tua in fines t̄re: iusticia plena est dextera tua. Letetur mons syon τ exultēt filie iude: ꝓpter iudicia tua dñe. Circundate syon τ cōplectemini eam: narrate in turribus eius. Ponite corda vestra i ꝟtute eius: τ distribuite domos eius vt enarretis in ꝓgenie altera. Qm̄ hic est deus noster i eternum τ i seculū seculi: ipe reget nos in secula.

¶ In finē ꝓ filijs chore ps̄. ¶ XLVIII

Audite h̄ oēs gentes: auribus percipite oēs q̄ hitatis orbē. Quiq; trigene τ filij hoīum: simul in vnū diues τ pauper. Os meū loquet̄ sapiā: τ meditatio cordis mei prudentiam. Inclinabo in parabolam aurē meam: apiam in psalterio ꝓpositionē meam. Cur timebo in die mala: iniq̄tas calcanei mei circundabit me. Qui cōfidunt in virtute sua: τ in multitudine diuitiarū suaꝝ gloriant̄. Frater nō redimit redimet homo: nō dabit deo placationem suā. Et p̄cium redēptionis aīe sue: τ laborabit in etnum τ viuet adhuc in finē. Non videbit interitum cum viderit sapiētes morientes: simul insipiens τ stultus pibunt. Et relinquēt alienis diuitias suas: τ sepulchra coꝝ dom⁹ illorum in eternū. Tabernacula eoꝝ in ꝓgenie τ ꝓgenie vocauerūt noīa sua i t̄ris suis. Et hō cū i honore esset nō intellexit: cōparatus est iumentis insipientibus. τ similis factus est illis. Hec via illoꝝ scandalū ipsis. τ postea in ore suo cōplacebunt. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Et dominabunt̄ eoꝝ iusti in matutino: τ auxiliū coꝝ veterascet i inferno a gloria eoꝝ. Verūtñ deus redimet aīam meam de manu inferi: cū acceperit me. Ne timueris cū diues factus fuerit homo: τ cū multiplicata fuerit gloria domus eius. Quoniam cū interierit nō sumet omnia: neq; descendet cum eo gloria eius. Quia anima eius in vita ipsius benedicetur: ꝯfitebit̄ tibi cū benefeceris ei. Introibit vsq; in ꝓgenies patrū suoꝝ: vsq; in eternu nō videbit lumē. Hō cū i honore eēt nō intellexit cōpat⁹ ē iumētis isipiētib⁹: τ si'is factus ē illis.

¶ ps asaph. ¶ XLVIIII

Deus deoꝝ dominus locutus est: τ vocauit terrā. A solis ortu vsq; ad occasū: ex syon spēs decoris eius. De⁹ manifeste veniet deus noster τ non silebit: Ignis in conspectu eius exardescet: τ in circuitu eius tempestas valida. Aduocauit celū de sursum τ terram discernere populū suū. Congregate illi sanctos eius: qui ordinant testamentū eius sup sacrificia. Et annunciabunt celi iusticiam eius quoniam deus iudex est. Audi populus meus τ loquar israel τ testificabor tibi: deus deus tuus ego sū. Nō in sacrificijs tuis arguā te: holocausta aūt tua in cōspectu meo sūt semper. Nō accipiā de domo tua vitulos: neq; de gregib⁹ tuis hircos. Qm̄ mee sunt oēs fere siluaꝝ: iumenta in montibus τ boues. Cognoui oīa volatilia celi. τ pulchritudo agri mecū ē. Si esuriero nō dicā tibi. meus ē eni orbis terre τ plenitudo eius. Nūquid mādu cabo carnes tauroꝝ aut sanguinē hircoꝝ potabo. Immola deo sacrificiū laudis. τ redde altissimo vota tua. Et inuoca me in die tribulatiōis: eruā te τ honorificabis me. Peccatori autē dixit deus. quare tu enarras iusticias meas. τ assumis testamentū meū p os tuū. Tu ꝟo odisti disciplinā. τ ꝓiecisti s̄mones meos retrorsū. Si videbas furē cur rebas cū eo. τ cū adulteris portionē tuā ponebas. Os tuum abundauit malicia. τ lingua tua ꝯcinnabat dolos. Sedēs aduersus fratrē tuum loq̄baris τ aduersum filium mr̄is tue ponebas scādalū. h̄ fecisti τ tacui. Existimasti iniq̄ q̄ ero tui sil'is: arguā te τ statuā ꝯ faciē tuam. Intelligite hec q̄ obliuiscimini deū ne q̄n rapiat τ nō sit q̄ eripiat. Sacrificiū laudis honorificabit me. τ illic iter quo ostendā illi salutare dei

¶ Ad victoriā dd̾ pſ qñ venit ad eū nathan ꝓ
pheta qñ intrauit ad berſabee. L
MIſerere mei deus: ſm̄ magnam miſe/
ricordiā tuā. Et ſm̄ multitudinē miſe/
rationum tuarum: dele iniquitatē meā
Amplius laua me ab iniquitate mea: ⁊ a pecca
to meo mūda me. Quoniam iniquitatem ego
cognoſco: ⁊ peccatū meū contra me eſt ſemper.
Tibi ſoli peccaui ⁊ malū corā te feci: vt iuſtifice
ris in ſermonibus tuis ⁊ vincas cū iudicaris.
Ecce enī ī iniquitatibus conceptꝰ ſū: ⁊ ī pecca
tis concepit me mater mea. Ecce enim verita/
tē dilexiſti: incerta ⁊ occulta ſapientie tue mani
feſtaſti mihi. Aſperges me dn̄e hyſopo ⁊ mun
dabor: lauabis me ⁊ ſup niuem dealbabor. Au
ditui meo dabis gaudiū ⁊ leticiam: ⁊ exultabūt
oſſa humiliata. Auerte faciē tuā a peccatīs meis
⁊ oēs iniqtates meas dele. Cor mundū crea in
me deꝰ: ⁊ ſpm̄ rectū inoua in viſceribus meis.
Ne ꝓijcias me a facie tua: ⁊ ſpm̄ ſcm̄ tuū ne au
feras a me. Redde mihi leticiā ſalutaris tui: ⁊
ſpū p̄ncipali confirma me. Docebo iniquos vi
as tuas: ⁊ impij ad te ꝯuertent̄. Libera me d̾ ſan
guinibꝰ deꝰ deꝰ ſalutis mee: ⁊ exultabit lingua
mea iuſticiā tuā. Dn̄e labia mea aperies: ⁊ os
meū annūciabit laudē tuā. Qm̄ ſi voluiſſes ſa
crificiū dediſſem vtiq̃: holocauſtis nō delecta/
beris. Sacrificiū deo ſpūs ꝯtribulatus cor con
tritū ⁊ humiliatum deꝰ nō deſpicies. Benigne
fac dn̄e in bona volūtate tua ſyon: vt edificent̄
muri ierl̄m. Tūc acceptabis ſacrificiū iuſticie ob
latiōes ⁊ holocauſta: tūc iponēt ſup altare tuū
vitulos. ¶ In finē pſ dd̾ cū venit doe
ydumeꝰ ⁊ nūciauit ſauli. ⁊ dixit ei venit dd̾ ī
domū abimelech. LI
QUid gloriaris in malicia: q potens es
in iniqtatē. Tota die iniuſticiā cogita/
uit lingua tua: ſicut nouacula acuta feci
ſti dolū. Dilexiſti maliciā ſuper benignitatem.
iniqtatē magis q̄ loq equitatem. Dilexiſti oīa
verba precipitationis: lingua doloſa. Propte
rea deus deſtruet te in finē: euellet te ⁊ emigra
bit te de tabernaculo tuo: ⁊ radicē tuā de terra
viuentiū. Videbūt iuſti ⁊ timebūt: ⁊ ſuper eū
ridebūt ⁊ dicent: ecce homo q nō poſuit deū ad
iutorē ſuū. Sed ſperauit in multitudine diuitia
rū ſuaꝝ: ⁊ preualuit in vanitate ſua. Ego aūt ſi
cut oliua fructifera in domo dei: ſperaui in mīa
dei in eternū ⁊ in ſeculū ſeculi. Cōfitebor tibi in
ſeculū q: feciſti: ⁊ expectabo nomen tuū qm̄ bo
nū in cōſpectu ſcōꝝ tuoꝝ. ¶ Victori p
choꝝ eruditio dauid. LII
DIxit inſipiens in corde ſuo: nō ē deꝰ.
Corrupti ſūt ⁊ abhominabiles facti
ſūt ī iniqtatibꝰ: nō ē q faciat bonum
Deꝰ de celo ꝓſpexit ſup filios hoīuꝫ
vt videat ſi ē intelligēs aut reqrēs deuꝫ. Oēs
declinauerūt ſimul inutiles facti ſūt: nō ē q faci
at bonū. nō ē vſq̃ ad vnū. Nōne ſcient oēs q
opant̄ iniqtatē: q deuorāt plebē meā vt cibum
panis. Deū nō iuocauerūt: illic trepidauerunt
timore vbi ñ fuit timor. Qm̄ deꝰ diſſipauit oſſa
eoꝝ q hoībꝰ placēt: ꝯfuſi ſūt qm̄ deꝰ ſpreuit eos
Quis dabit ex ſyon ſalutare iſrl̄: cū ꝯuerterit
deꝰ captiuitatē plebis ſue exultabit iacob ⁊ leta/
bit iſrl̄. ¶ Ad victoriā ī organis pſ dd̾ cū
veniſſent cyphei ⁊ nūciaſſent ſauli: nōne dd̾ ab
ſcōditꝰ ē apud nos. LIII
DEus in nomine tuo ſaluū me fac: ⁊ in
virtute tua iudica me. Deꝰ exaudi ora
tionem meam: auribus percipe verba
oris mei. Qm̄ alieni inſurrexerūt aduerſū me
⁊ fortes q̄ſierūt aīam meā: ⁊ nō ꝓpoſuerūt deū
ante ꝯſpectū ſuū. Ecce enī deus adiuuat me. ⁊
dn̄s ſusceptor ē aīe mee. Auerte mala inimicis
meis: ⁊ in veritate tua diſꝑde illos. Volunta
rie ſacrificabo tibi: ⁊ cōfitebor noī tuo dn̄e qm̄
bonū ē. Qm̄ ex oī tribulatione eripuiſti me: ⁊
ſup inimicos meos deſpexit oculus meus.
¶ Victori ī pſalmis eruditio dd̾. LIIII
EXaudi deus orationem meam: ⁊ ne de
ſpexeris deprecationē meā intēde mihi
⁊ exaudi me. Contriſtatus ſum in exer
citatione mea: ⁊ conturbatus ſū a voce inimici
⁊ a tribulatione peccatoris. Quoniā declinaue
rūt in me iniquitates: ⁊ in ira moleſti erant mi/
hi. Cor meū conturbatum eſt in me ⁊ formido
mortis cecidit ſuper me. Timor ⁊ tremor vene
rūt ſuper me: ⁊ contexerūt me tenebre. Et dixi
qs dabit mihi pennas ſicut colūbe: ⁊ volabo ⁊
requieſcā. Ecce elongaui fugiens: ⁊ manſi ī ſo
litudine. Expectabā eū q ſaluū me fecit: a puſil
lanimitate ſpūs ⁊ tempeſtate. Precipita domi
ne diuide linguas eoꝝ: qm̄ vidi iniquitatem et
ꝯtradictionē in ciuitate. Die ac nocte circunda
bit eā ſup muros eius iniqtas: ⁊ labor ī medio
eius ⁊ iniuſticia. Et nō defecit de plateis eius:
vſura ⁊ dolus. Qm̄ ſi inimicus meus maledi/
xiſſet mihi: ſuſtinuiſſem vtiq̃. Et ſi is qui ode
rat me ſuper me magna locutus fuiſſet: abſcon
diſſem me forſitā ab eo. Tu vero homo vnani
mis: dux meus ⁊ notus meus. Qui ſimul me
cū dulces capiebas cibos: in domū dei ambula
uimꝰ cū ꝯſenſu. Veniat mors ſup illos: ⁊ deſcē

dant in infernū viuentes. Qm̄ neqtie in habitaculis eoꝝ: in medio eoꝝ. Ego autē ad deuꝫ clamaui: ⁊ dn̄s saluauit me. Vespere ⁊ mane ⁊ meridie narrabo ⁊ annunciabo: ⁊ exaudiet vocem meā. Redimet in pace aīam meam ab his q ap propinquant mihi: qm̄ inter multos erāt mecū. Exaudiet deus ⁊ humiliabit illos: q est ante secula. Non. n. est illis cōmutatio ⁊ nō timuerūt deum. extendit manū suā in retribuēdo. Contaminauerūt testamentum eius: diuisi sunt ab ira vultus eius: ⁊ appropinquit cor illius. Molliti sunt sermōes eius sup oleum: ⁊ ipsi sunt iacula Jacta sup dn̄m curam tuam ⁊ ip̄e te enutriet: et nō dabit in eternū fluctuationem iusto. Tu vero deus deduces eos in puteū interit⁹. Viri sāguinū ⁊ dolosi nō dimidiabūt dies suos: ego autem sperabo in te dn̄e. Victori ꝓ columba mutam eo ꝙ ꝓcul abierit dd̄ qn̄ tenuerunt eum philistei in geth. p̄s. LV

Miserere mei deus: qm̄ cōculcauit me homo: tota die impugnans tribulauit me. Cōculcauerunt me inimici mei tota die qm̄ multi bellantes aduersuꝫ me. Ab altitudine diei timebo: ego vero in te sperabo. In deo laudabo sermones meos: in deo speraui non timebo qd faciat mihi caro. Tota die verba mea execrabantur: aduersum me omnes cogitatiōes eorum in malū. Inhabitabūt ⁊ abscondēt: ipsi calcaneum meum obseruabūt. Sicut sustinuerunt aīam meā ꝓ nihilo saluos facies illos: in ira populos ꝯfringes. Deus vitā meā annūciaui tibi posuisti lachrymas meas in conspectu tuo. Sicut ⁊ i ꝓmissione tua: tunc ꝯuertent inimici mei retrorsuꝫ. In q̄cūqꝫ die inuocauero te ecce cognoui qm̄ deus meus es. In deo laudabo verbum in dn̄o laudabo sermonē: i deo speraui nō timebo qd faciat mihi hō. In me sunt deus vota tua q̄ reddā laudationes tibi. Qm̄ eripuisti animā meam de morte: ⁊ pedes meos de lapsu: vt placeam coram deo in lumine viuentium.

Pro victoria vt non disperdas dauid humilē ⁊ simplicem quando fugit a facie saul i speluncam p̄s. LVI

Miserere mei deus miserere mei: qm̄ i te ꝯfidit aīa mea. Et in vmbra alarū tuaꝝ sperabo. donec transeat iniquitas. Clamabo ad deum altissimum: deum qui bene fecit mihi. Misit de celo ⁊ liberauit me. dedit in opprobriū ꝯculcantes me. Misit deus miam suaꝫ ⁊ v̄itatem suā: ⁊ eripuit animā meaꝫ de medio catuloꝝ leonum: dormiui cōturbatus. Filij hominum dentes eorum arma ⁊ sagitte: ⁊ lingua eoꝝ gladi⁹ acut⁹. Exaltare sup celos deus: ⁊ in oī terra gl̄ia tua. Laqueū parauerunt pedibus meis: ⁊ incuruauerūt aīam meā. Foderūt ante faciē meā foueā: ⁊ inciderūt in eā. Paratū cor meū de⁹ paratū cor meū: cātabo ⁊ psalmū dicā. Exurge gloria mea exurge psalteriū ⁊ cythara exurgā diluculo. Cōfitebor tibi in populis dn̄e ⁊ psalmū dicā tibi in gētib⁹. Qm̄ magnificata ē vsqꝫ ad celos mia tua: ⁊ vsqꝫ ad nubes veritas tua. Exaltare sup celos de⁹: ⁊ sup oēm terrā gloria tua. LVII

Si vere vtiqꝫ iusticiam loquimini: recte iudicate filij hominuꝫ. Etenim in corde iniqtates operamini in terra: iniusticias man⁹ vestre cōcinnāt. Alienati sunt peccatores a vulua: errauerūt ab vtero: locuti sūt falsa Furor illis ſm similitudinē serpētis sicut aspidis surde ⁊ obturātis aures suas. Que non exaudiet vocē incātantiū: ⁊ venefici incātantis sapientis. De⁹ ꝯteret dētes eoꝝ in ore ip̄oꝝ: molas leonū cōfringet dn̄s. Ad nihilū deuenient tanq̄ aq̄ decurrēs: intēdit arcū suū donec infirment. Sicut cera q̄ fluit auferentur. supcecidit ignis ⁊ nō viderūt solē. Priusq̄ intelligerent spine v̄re rhamū. sicut viuentes sic in ira absorbet eos. Letabit iustus cū viderit vindictā. manus suas lauabit i sanguine peccatoris. Et dicet hō si vtiqꝫ est fruct⁹ iusto. vtiqꝫ ē de⁹ iudicans eos i terra. Victori vt nō dispdas dd̄ humilē ⁊ simplicem. qn̄ misit saul ⁊ custodiuit domū ei⁹ vt interficeret eū. LVIII

Eripe me de inimicis meis deus me⁹ ⁊ ab insurgentib⁹ in me libera me. Eripe me de operantibus iniqtatē. ⁊ de viris sanguinū salua me. Quia ecce ceperūt aīaꝫ meā. irruerūt in me fortes. Neqꝫ iniqtas mea neqꝫ peccatū meū dn̄e. sine iniquitate cucurri ⁊ direxi. Exurge in occursū meū ⁊ vide. ⁊ tu dn̄e deus virtutū deus israel. Intēde ad visitādas oēs gētes. nō miserearis oīb⁹ q opant iniqtatē. Cōuertent ad vesperā ⁊ famē patient vt canes ⁊ circuibūt ciuitatē. Ecce loquent in ore suo. ⁊ gladius in labijs eoꝝ. qm̄ quis audiuit. Et tu dn̄e deridebis eos. ad nihilū deduces oēs gentes. Fortitudinē meā ad te custodiā. qꝛ de⁹ susceptor meus es. deus meus mia eius p̄ueniet me. Deus ostendit mihi super inimicos meos ne occidas eos ne qn̄ obliuiscant populi mei. Disperge illos in virtute tua. ⁊ depone eos ꝓtector me⁹ dn̄e. Delictū oris eoꝝ. sermonem labioꝝ ip̄oꝝ. et ꝯphendant in superbia sua. Et de execratiōe et mēdacio annūciabunt in cōsū

matiõe. in ira ꝯsumatiõis et nõ erũt. Et sciẽt qꝛ
deus dominabiť iacob. et finiũ terre. Conuer
tenť ad vesperã et famẽ patienť vt canes. et cir
cuibũt ciuitatẽ. Ipsi dispgenť ad manducãdũ.
si vero nõ fuerit saturati ⁊ murmurabũt. Ego
aũt cãtabo fortitudinẽ tuã. et exaltabo mane mi
sericordiã tuã. Quia factus es susceptor meus
et refugiũ meum in die tribulatiõis mee. Adiu
tor meus tibi psallã. qꝛ deus susceptor meus es
deus meus mia tua. ¶ ¶ Victori ꝓ liliis testi
moniũ hũilisqꝫ pfecti dd. ad docendũ quando
pugnauit aduersũ syriaꝫ mesopotamie. Soba
et reuersus ẽ ioab. ⁊ pcussit edõ in valle salina
rũ. xij. milia. p̃s. ¶ LIX

DEus repulisti nos ⁊ destruxisti nos: ira
tus es ⁊ misertus es nobis. Cõmoui
sti terrã ⁊ cõturbasti eã: sana cõtritiões
eius qꝛ cõmota ẽ. Ostendisti populo tuo dura
potasti nos vino cõpũctiõis. Dedisti metuenti
bus te significationẽ: vt fugiãt a facie arc⁹. Et
liberenť dilecti tui: saluũ fac dextera tua ⁊ exau
di me. Deus locutus ẽ in sancto suo. letabor ⁊
partibor sichimã. ⁊ cõuallẽ tabernaculoꝝ meti
bor. Me⁹ ẽ galaad ⁊ me⁹ ẽ manasses. ⁊ ephra
im fortitudo capitis mei. Iuda rex meus: mo
ab olla spei mee. In idumeã extendam calcia
mentũ meũ: mihi alienigene subditi sũt. Quis
deducet me in ciuitatẽ munitã: q̱s deducet me
vsqꝫ in idumeã. Nõne tu deus q̄ repulisti nos
⁊ nõ egredieris deus in virtutib⁹ nr̃is. Da no
bis auxiliũ de tribulatione: ⁊ vana salus hois.
In deo faciem⁹ virtutẽ: ⁊ ipe ad nihilũ dedu
cet tribulãtes nos. ¶ ¶ Ad victoriã sup orga
nũ ipsi dd p̃s. ¶ LX

EXaudi deus depcationẽ meã; intende
orationi mee. A finibus terre ad te cla
maui dũ anxiareť cor meũ: in petra ex
altasti me. Deduxisti me qꝛ factus es spes mea
turris fortitudinis a facie inimici. Inhabitabo
in tabernaculo tuo in secula: ꝓtegar in velamẽ
to alaꝝ tuaꝝ. Qm̃ tu deus meus exaudisti ora
tionẽ meã: dedisti hereditatem timentibus no
mẽ tuũ. Dies super dies regis adijcies: annos
eius vsqꝫ in diem generatiõis ⁊ generationis.
Permanet i eternũ i ꝯspectu dei: miam ⁊ veri
tatẽ ei⁹ q̄s reqret. Sic psalmũ dicã noĩ tuo in se
culũ seculi: vt reddã vota mea de die in diẽ.
¶ Ad victoriã sup ydithũ p̃s dd. ¶ LXI

NOnne deo subiecta erit anima mea: ab
ipo enĩ salutare meũ. Nã ⁊ ipe de⁹ me
us ⁊ salutaris me⁹ susceptor meus: non
mouebor amplius. Quousqꝫ irruitis i hoiem
interficitis vniuersi vos tanqꝫ parieti inclina
to ⁊ macerie depulse. Verũtñ pciũ meũ cogita
uerũt repellere: cucurri in siti: ore suo benedice
bãt ⁊ corde suo maledicebãt. Verũtñ deo sub
iecto esto anima mea: qm̃ ab ipso patiẽtia mea.
Quia ipe de⁹ me⁹ ⁊ saluator me⁹: adiutor me⁹
nõ emigrabo. In deo salutare meũ ⁊ glĩa mea
de⁹ auxilij mei ⁊ spes mea i deo ẽ. Sperate in
eo oĩs ꝯgregatio ppli: effundite corã illo corda
vr̃a: de⁹ adiutor nr̃ i eternũ. Verũtñ vani filij
hoium: mẽdaces filij hoium i stateris: vt deci
piãt ipsi de vanitate in idipm. Nolite spare in
iniquitate: ⁊ rapinas nolite ꝯcupiscere: diuitie
si affluãt nolite cor apponere. Semel locut⁹ est
de⁹ duo hec audiui: qꝛ ptãs dei ẽ ⁊ tibi dñe mia
qꝛ tu reddis vnicuiqꝫ iuxͣ opa sua. ¶ ¶ p̃s dd
cũ eẽt in deserto iudee. ¶ LXII

DEus deus meus ad te de luce vigilo.
Sitiuit in te aia mea: qꝫ multipliciter ti
bi caro mea. In terra deserta inuia ⁊ i
aquosa: sic in sancto apparui tibi vt viderẽ vir
tutẽ tuã ⁊ gloriã tuã. Qm̃ melior ẽ mia tua sup
vitas. labia mea laudabunt te. Sic benedicã te
in vita mea: ⁊ in noĩe tuo leuabo man⁹ meas.
Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur aia mea.
⁊ labijs exultatiõis laudabit os meum. Sic me
mor fui tui sup stratũ meũ in matutinis medita
bor in te: qꝛ fuisti adiutor me⁹. Et i velamento
alaꝝ tuaꝝ exultabo. adhesit aia mea post te: me
suscepit dextera tua. Ipsi vero i vanũ q̃sierunt
animã meã: introibũt in inferiora terre: traden
tur in manus gladij: partes vulpiũ erũt. Rex
vero letabiť in deo laudabunť oẽs q̄ iurant in
eo. obstructũ ẽ os loquẽtiũ iniqua.
¶ Victori canticũ dd. ¶ LXIII

EXaudi deus orationẽ meã cũ deprecor
a timore inimici eripe animam meam.
Protexisti me a cõuentu malignãtiũ.
a multitudine operantiũ iniquitatẽ. Quia exa
cuerũt vt gladiũ linguas suas. intenderũt arcũ
rẽ amarã. vt sagittent in occultis imaculatum.
Subito sagittabũt eũ ⁊ nõ timebũt. firmauerũt
sibi sermonẽ neqꝫ. Narrauerũt vt abscõderẽt
laqueos. dixerunt quis videbit eos. Scrutati
sũt iniquitates. defecerunt scrutantes scrutinio.
Accedet homo ad cor altũ. ⁊ exaltabitur deus.
Sagitte paruuloꝝ facte sũt plage eorum. ⁊ in
firmate sũt contra eos lingue eoꝝ. Conturbati
sũt oẽs q̄ videbãt eos. ⁊ timuit oĩs hõ. Annũ
ciauerũt opera dei. ⁊ facta eius intellexerũt. Le
tabiť iustus in domino ⁊ sperabit in eo. ⁊ lau
dabunť omnes recti corde.

¶ Victori ps̄ dauid cantici. ¶ LXIIII

Te decet hymnus deus in syon: et tibi
reddet̄ votū in hierusalē. Exaudi ora/
tionem meā: ad te omnis caro veniet.
Verba iniquoꝝ preualuerūt sup̱ nos: ⁊ impie
tatibꝰ nostris tu ꝓpitiaberis. Beatꝰ quē elegi/
sti ⁊ assūpsisti inhabitabit in atrijs tuis. Reple
bimur in bonis domꝰ tue sanctū est templū tuū
mirabile in eq̄tate. Exaudi nos deus salutaris
noster: spes omniū finiū terre ⁊ in mari longe
Preparans montes in virtute tua accinctꝰ po
tentia: qui conturbas profundum maris sonū
fluctuum eius Turbabunt̄ gentes ⁊ timebunt
qui habitant terminos a signis tuis: exitus ma
tutini ⁊ vespere delectabis. Visitasti terram ⁊
inebriasti eam: multiplicasti locupletare eam.
Flumen dei repletū est aquis: parasti cibum il
lorum quoniaꝫ ita est preparatio eius. Riuos
eius inebrians multiplica genimina eiꝰ in stil/
licidijs eius letabit̄ germinans: Bn̄dices co/
rone anni benignitatis tue: ⁊ campi tui reple/
bunt̄ vbertate. Pinguescent speciosa deserti:
⁊ exultatione colles accingentur. Induti sunt
arietes ouium: ⁊ valles abundabunt frumen/
to: clamabunt etenim hymnum dicent.

¶ Victori canticū psalmi. ¶ LXV

Iubilate deo oīs terra: psalmum dicite
nomini eius: date gloriam laudi eius.
Dicite deo q̄ꝫ terribilia sūt op̱a tua domi
ne: in multitudine virtutis tue mentientur tibi
inimici tui. Oīs terra adoret te ⁊ psallat tibi:
psalmū dicat nomini tuo. Venite ⁊ videte ope
ra dei: terribilis in consilijs super filios hoīuꝫ
Qui conuertit mare in aridā: in flumine per/
transibūt pede ibi letabimur in ipso. Qui do/
minat̄ in virtute sua in eternū oculi eiꝰ sup̱ gen
tes respiciūt: q̄ exasperāt nō exaltent̄ in semet/
ipsis. Bn̄dicite gētes deū nr̄m: ⁊ auditā facite
vocē laudis eiꝰ. Qui posuit aīam meā ad vitā
⁊ nō dedit in cōmotionē pedes meos. Q̄m ꝓ/
basti nos deꝰ: igne nos examinasti sicut exami
natur argentū. Induxisti nos in laqueū: po/
suisti tribulationes in dorso nostro: imposui/
sti hoīes sup̱ capita nostra Trāsiuimꝰ per ignē
⁊ aquā: ⁊ eduxisti nos in refrigeriū. Introibo
in domū tuā in holocaustis: reddam tibi vota
mea q̄ distinxerunt labia mea. Et locutū est os
meū: in tribulatione mea. Holocausta medul/
lata offeram tibi cū incenso arietum: offeram ti
bi boues cum hircis Venite audite ⁊ narrabo
oēs q̄ timetis deum: quanta fecit aīe mee. Ad
ipsū ore meo clamaui ⁊ exultaui sub lingua mea,
Iniquitatē si aspexi in corde meo: nō exaudiet
dn̄s. Propterea exaudiuit deꝰ: ⁊ attendit voci
dep̄cationis mee. Bn̄dictꝰ deꝰ: q̄ non amouit
orationē meā ⁊ miam suā a me ¶

¶ Victori in psalmis canticū carminis. ¶ LXVI

Deus misereat̄ nostri ⁊ bn̄dicat nobis
illuminet vultū suū super nos: ⁊ mise/
reat̄ nostri Vt cognoscamꝰ i terra viaꝫ
tuā: in oībꝰ gētibꝰ salutare tuū Cōfiteāt̄ tibi po
puli deꝰ: cōfiteant̄ tibi ppl̄i oēs. Letent̄ ⁊ exul
tent gētes: q̄m iudicas ppl̄os in eq̄tate: ⁊ gen/
tes in terra dirigis. Cōfiteant̄ tibi ppl̄i deꝰ cō/
fiteant̄ tibi ppl̄i oēs terra dedit fructū suū. Be
nedicat nos deꝰ deus noster benedicat nos deꝰ
⁊ metuant eum omnes fines terre.

¶ Victori dauid ps̄ cantici. ¶ LXVII

Exurgat deꝰ ⁊ dissipent̄ inimici eius: ⁊
fugiāt q̄ oderūt eum a facie eius. Sicut
deficit fumus deficiāt: sicut fluit cera a
facie ignis sic pereāt peccatores a facie dei. Et
iusti epulent̄ ⁊ exultent in cōspectu dei. ⁊ dele/
ctent̄ in leticia. Cantate deo psalmū dicite no/
mini eius: iter facite ei qui ascēdit super occasū
dn̄s nomē illi. Exultate in ꝯspectu eiꝰ: turba/
bunt̄ a facie eiꝰ patris orphanoꝝ ⁊ iudicis vi/
duaꝝ. Deꝰ in loco scō suo: deꝰ q̄ inhabitare fa/
cit vniꝰ moris in domo. Qui educit vinctos in
fortitudine similiter eos q̄ exasperāt q̄ habitant in
sepulchris. Deꝰ cū egredereris in ꝯspectu ppl̄i
tui: cū ptransires in deserto. Terra mota ē: et
enī celi distillauerūt a facie dei synai a facie dei
israhel. Pluuiā volūtariā segregabis deꝰ here
ditati tue ⁊ infirmata ē: tu vero perfecisti eam.
Aialia tua habitabūt in ea: parasti in dulcedi/
ne tua pauperi deꝰ. Dn̄s dabit vbū euāgelizā
tibus: virtute multa. Rex virtutū dilecti ⁊ spe
ciei domus diuidere spolia. Si dormiatis inter
medios cleros penne columbe deargentate. ⁊
posteriora dorsi eius in pallore auri. Dum di/
scernit celestis reges sup̱ eam niue dealbabunt̄
in selmon: mons dei mons pinguis. Mons
coagulatus mons pinguis: vt qd suspicamini
montes coagulatos: Mons in quo bn̄placitū
est deo habitare in eo: eteni dn̄s habitabit in fi
nē. Currus dei decē milibꝰ multiplex: milia le
tantiū: dn̄s in eis in synai in scō. Ascēdisti in al
tū cepisti captiuitatē: accepisti dona in hoībus.
Eteni nō credētes inhabitare dn̄m deū. Bene
dictꝰ dn̄s die q̄tidie: ꝓsperū iter faciet nobis deꝰ
salutariū nr̄oꝝ. Deꝰ nr̄ deꝰ saluos faciēdi ⁊ dn̄i
exitus mortis. Verūtamē deꝰ confringet capi
ta inimicoꝝ suoꝝ: vticē capilli pāmbulātiū in de

lictis suis. Dixit dñs ex basan conuertã: cõuer
tã in ꝓfũdũ maris. Ut intinguat pes tuꝰ in san
guine: lingua canũ tuoꝝ ex iimicis ab ipo. Ui
derũt ingressus tuos deꝰ: ingressus dei mei re
gis mei q ẽ in scõ. Preuenerũt ꝑncipes cõiũ/
cti psallẽtibꝰ in medio iuuẽculaꝝ tympanistria
rũ. In ecclesijs bñdicite deo: dño de fontibus
isrl. Ibi beniamin adolescẽtulꝰ: in mẽt exces/
sũ. Principes iuda duces eoꝝ: ꝑncipes ȥabu/
lon ⁊ ꝑncipes neptalim. Mãda deꝰ ꝟtuti tue:
ꝯfirma hoc deꝰ qđ opatꝰ es in nobis. A tẽplo
tuo in irlm: tibi offerẽt reges munera. Incre/
pa feras arũdinis: ꝯgregatio tauroꝝ in vaccis
ꝑploꝝ vt excludãt eos q ꝓbati sũt argẽto. Dis
sipa gẽtes q̃ bella volũt veniẽt legati ex egypto
ethiopia preueniet manꝰ eius deo. Regna tre
cantate deo: psallite dño. Psallite deo qui ascẽ
dit super celũ celi: ad orientez. Ecce dabit voci
sue vocẽ virtutis: date gloriã deo super israhel
magnificẽtia eius ⁊ virtꝰ eiꝰ in nubibꝰ. Mira
bilis deꝰ in scis suis: deꝰ isrl ipse dabit virtutẽ ⁊
fortitudine plebi sue: benedictꝰ deus.

¶ Uictori pro filijs dd ps. ¶ LXVIII

Saluũ me fac deꝰ: quoniã intrauerũt
aque vsq ad animã meaz. Infixus
sum in limo ꝓfundi: ⁊ non est sub/
stantia. Ueni in altitudinẽ maris. ⁊
tẽpestas dimersit me. Laboraui clamãs: rau/
ce facte sunt fauces mee: defecerũt oculi mei dũ
spero in deũ meũ. Multiplicati sunt super ca/
pillos capitis mei: qui oderunt me gratis. Cõ
fortati sũt qui persecuti sunt me inimici mei in/
iuste: que non rapui tũc exoluebã. Deꝰ tu scis
insipientiã meam. ⁊ delicta mea a te non sũt ab
scondita. Non erubescant in me qui expectant
te dñe: dñe virtutũ. Non confundant sup me:
qui querũt te deꝰ israhel. Qm̃ ꝓpter te sustinui
opprobriũ: operuit confusio faciẽ meã. Extra/
neus factꝰ sũ fratribꝰ meis. ⁊ peregrinus filijs
matris mee. Qm̃ ȥelus domꝰ tue comedit me
⁊ opprobria exprobrantiũ tibi ceciderũt sup me
Et operui in ieiunio animã meam ⁊ factũ est in
opprobriũ mihi. Et posui vestimentũ meũ cili/
tiũ. ⁊ factꝰ sũ illis in parabolã. Aduersũ me lo/
quebant q sedebant in porta. ⁊ in me psallebãt
q bibebãt vinũ. Ego vero orationẽ meã ad te
dñe: tempꝰ beneplaciti deus. In multitudine
misericordie tue: exaudi me in veritate salutis
tue. Eripe me de luto vt non infigar: libera
me ab his qui oderũt me ⁊ de ꝓfundis aquarũ
Nõ me demergat tẽpestas aque: neq absorbe
at me ꝓfundũ: neq vrgeat sup me puteus os
suũ. Exaudi me dñe qm̃ benigna ẽ misericordia
tua: ꝯm multitudinẽ miserationũ tuarũ respice
me. Et ne auertas faciẽ tuã a puero tuo: qm̃ tri
bulor velociter exaudi me. Intende anime mee
⁊ libera eam: ꝓpter inimicos meos eripe me.
Tu scis improperiũ meũ ⁊ ꝯfusionẽ meã: ⁊ re
uerentiã meã. In cõspectu tuo sunt oẽs qui tri
bulant me: improperiũ expectauit cor meum ⁊
miseriã. Et sustinui qui simul cõtristaret ⁊ non
fuit. ⁊ q ꝯsolaret ⁊ nõ inueni. Et dederunt in
escam meã fel. ⁊ in siti mea potauerunt me ace/
to. Fiat mensa eoꝝ coram ipsis in laqueũ. ⁊ in
retributiones ⁊ in scandalum. Obscurent ocu
li eorũ ne videant. ⁊ dorsum eorũ semper incur
ua. Effunde super eos iram tuam. ⁊ furor ire
tue cõprehendat eos. Fiat habitatio eoꝝ deser
ta. ⁊ in tabernaculis eorum non sit qui inhabi
tet. Quoniã quẽ tu percussisti persecuti sunt. ⁊
super dolorẽ vulnerũ eorũ addiderũt. Appo/
ne iniquitatẽ super iniquitatẽ eorum: ⁊ non in
trent in iusticiã tuam. Deleant de libro viuen
tium. ⁊ cũ iustis nõ scribant. Ego sum pauper
⁊ dolens: salus tua deus suscepit me. Lauda/
bo nomen dei cũ cantico. ⁊ magnificabo euz in
laude. Et placebit deo super vitulũ nouellum:
cornua producentẽ ⁊ vngulas. Uideant pau/
peres ⁊ letent: querite deum ⁊ viuet aĩa vestra
Quoniam exaudiuit pauperes dñs. ⁊ vinctos
suos non despexit. Laudent illum celi et terra:
mare ⁊ oĩa reptilia in eis. Qm̃ deꝰ saluam fa/
ciet syon. ⁊ edificabunt ciuitates iude. Et inha
bitabunt ibi. ⁊ hereditate acquirent eã. Et se/
men seruorũ eius possidebit eã. ⁊ qui diligunt
nomen eius habitabunt in ea.

¶ Uictori dauid ad recordandũ ꝙ saluũ fecit
cum dominus. ps. ¶ LXIX

Deus in adiutoriũ meũ intende: dñe ad
adiuuãdũ me festina. Cõfundant ⁊ re
uereant: qui querũt aiam meã. Auertãt
retro: sum ⁊ erubescant. qui volunt mihi mala
Auertantur statim erubescẽtes: qui dicũt mihi
euge euge. Exultent ⁊ letẽtur in te omnes qui
querunt te: ⁊ dicãt semper magnificet dominꝰ
qui diligunt salutare tuum. Ego vero egenus
⁊ pauper sum deus adiuua me. Adiutor meus
⁊ liberator meus es tu. dñe ne moreris.

¶ ps dauid. ¶ LXX

In te dñe speraui nõ cõfundar i eternũ
in iusticia tua libera me ⁊ eripe me. In
clina ad me aurez tuã ⁊ salua me. Esto
mihi in deũ ꝓtectorem ⁊ in locum munitũ: vt
saluum me facias. Qm̃ firmamentũ meũ. ⁊ re

fugiū meū es tu. Deus me⁹ eripe me de manu
peccatoris. ꝛ de manu cōtra legē agentis ꝛ ini/
q. Quoniā tu es patientia mea dñe: dñe spes
mea a iuuentute mea. In te confirmatus sū ex
vtero: de ventre matris mee tu es protector.
meus. In te cantatio mea semper: tanꝗ̄ prodi
gium factus sū multis ꝛ tu adiutor fortis. Re/
pleatur os meuꝫ laude vt cantem gloriā tuam:
tota die magnitudinē tuā. Ne proijcias me in
tempore senectutis cuꝫ defecerit virtus mea ne
derelinquas me. Quia dixerūt inimici mei mi
hi: ꝛ qui custodiebant animā meā consiliū fece
runt in vnū. Dicentes deus dereliquit eū per
sequimini ꝛ cōprehendite eū: quia non est q eri
piat. Deus ne elongeris a me: deus me⁹ in au
xiliū meū respice. Confundant ꝛ deficiant de/
trahentes anime mee: operiant cōfusione ꝛ pu
dore q querūt mala mihi. Ego aūt semꝑ sꝑabo
ꝛ adijciā suꝑ oēꝫ laudē tuā. Os meū annūcia/
bit iusticiam tuā: tota die salutare tuū. Quoniā
nō cognoui litteraturā introibo in potētias dñi
dñe memorabor iusticie tue solius. Deus docui/
sti me a iuuentute mea: ꝛ vsqꝫ nunc ꝑnūciabo
mirabilia tua. Et vsqꝫ in senectā ꝛ seniū: deus
ne derelinquas me. Donec annunciē brachiū
tuū: generatiōi oī q̄ ventura ē. Potentiā tuaꝫ ꝛ
iusticiā tuā de⁹ vsqꝫ in altissima q̄ fecisti magna
lia: deus quis similis sit tibi: Quantas ostēdi/
sti mihi tribulationes multas ꝛ malas: ꝛ con/
uersus viuificasti me. ꝛ de abyssis terre iterꝫ re
duxisti me. Multiplicasti magnificentiā tuā m
ꝛ conuersus cōsolatus es me. Nam ꝛ ego con
fitebor tibi in vasis psalmi veritatē tuaꝫ deus:
psallā tibi in cithara sanctus israhel. Exultabūt
labia mea cū cantauero tibi. ꝛ anima mea quaꝫ
redemisti. Sed ꝛ lingua mea tota die medita/
bitur iusticiam tuā cū confusi et reueriti fuerint
qui querunt mala mihi.

¶ ps dauid in salomonē. ¶ LXXI

Deus iudiciū tuū regi da. et iusticiā tuā
filio regis. Iudicare populum tuū in
iusticia. et paupes tuos in iudicio. Su
scipiant montes pacē populo. et colles iusticiā
Iudicabit pauperes populi. et saluos faciet fi/
lios pauperū. et humiliabit calūniatorē. Et ꝑ/
manebit cū sole et ante lunam. in generatiōe et
generationē. Descendit sicut pluuia in vellus
et sicut stillicidia stillantia super terrā. Orietur i
diebus eius iusticia et abundātia pacis. donec
auferatur luna. Et dominabit a mari vsqꝫ ad
mare. et a flumine vsqꝫ ad terminos orbis ter
rarū. Coram illo ꝓcident ethiopes. et inimici
eius terrā lingent. Reges tharsis ꝛ insule mu
nera offerent: reges arabum ꝛ saba dona ad/
ducent. Et adorabūt eū omnes reges: omnes
gentes seruient ei. Quia liberabit pauperem a
potente: ꝛ pauperē cui non erat adiutor. Par
cet pauperi ꝛ inopi. ꝛ animas pauperū saluas
faciet. Ex vsuris ꝛ iniquitate redimet animas
eorum: ꝛ honorabile nomen eorum coram illo.
Et viuet ꝛ dabitur ei de auro arabie: ꝛ adora/
bunt de ipso semꝑ: tota die benedicent ei. Erit
firmamentū in terra in sūmis montium: super
extollet super libanū fluctus eius: ꝛ florebunt
de ciuitate sicut fenum terre. Sit nomen ei⁹ be
nedictum in secula ante solem permanet nomē
eius. Et benedicent in ipso omnes trib⁹ terre
omnes gentes magnificabūt eum. Benedict⁹
domin⁹ deus israhel: q facit mirabilia sol⁹. Et
bñdictū nomē maiestatis ei⁹ in eternū. ꝛ reple/
bitur maiestate eius ois terra: fiat fiat.

¶ ps asaph. ¶ LXXII

Quam bon⁹ israhel deus: his qui recto
sunt corde. Mei autem pene moti sunt
pedes: pene effusi sunt gressus mei.
Quia çelaui super iniquos: pacem peccatoruꝫ
videns. Quia non est respectus morti eorū: et
firmamentū in plaga eorum. In labore hoīuꝫ
non sunt: ꝛ cum hominibus non flagellabunt
Ideo tenuit eos superbia operti sunt iniquita/
te. ꝛ ipietate sua. Prodijt q̄si ex adipe iniq̄tas
eorū: transierūt in affectum cordis. Cogitaue/
runt ꝛ locuti sunt nequitiā iniquitatē in excelso
locuti sunt. Posuerūt in celū os suuꝫ. ꝛ lingua
eorū transiuit in terra. Ideo conuertet ꝑꝑlus
meus hic: ꝛ dies pleni inuenient in eis. Et di/
xerunt quō scit deus: ꝛ si est scientia in excelso:
Ecce ipsi peccatores ꝛ abundantes in seclo ob/
tinuerūt diuitias. Et dixi. ergo sine cā iustifica
ui cor meum: ꝛ laui inter innocentes manus
meas. Et fui flagellatus tota die: et castigatio
mea in matutinis. Si dicebam narrabo sic: ec/
ce nationem filiorum tuorū reprobaui. Existi/
mabam vt cognoscerem: hoc labor est ante me
Donec intrem in sanctuariū dei: ꝛ intelligam
in nouissimis eorū. Verūtamen ꝑpter dolos
posuisti eis: deiecisti eos dū alleuarent. Quō
facti sunt in desolationē: subito defecerūt: perie
runt ꝑpter iniquitatē suam. Velut somnium
surgentiū: domine in ciuitate tua imaginē ipso
rum ad nihilū rediges. Quia inflāmatū est cor
meū. ꝛ renes mei cōmutati sunt: ꝛ ad nihilū re/
dactus sum ꝛ nesciui. Vt iumentū factus sum
apud te: ꝛ ego semper tecū. Tenuisti manum

dexterā meā: ꝛ in voluntate tua deduxisti me: ꝛ cū gloria suscepisti me. Quid eni mihi est in celo. ꝛ ad te quid volui super terrā? Defecit caro mea ꝛ coꝛ meum: deus coꝛdis mei ꝛ pars mea deus in eternnm. Quia ecce qui elongant se a te peribūt: perdidisti omnes qui foꝛnicant̄ abs te. Mihi aūt adherere deo bonū est: ponere in domino deo spem meā. Vt annūciē omnes p̄dicationes tuas: in poꝛtis filie syon.

Eruditio asaph p̄s. LXXIII

Vt quid de⁹ repulisti in finē: iratus est furoꝛ tuus super oues pascue tue. Memoꝛ esto ꝯgregationis tue: quā possedisti ab initio. Redemisti virgam hereditatis tue mons syon in quo habitasti in eo. Leua man⁹ tuas in superbias eoꝝ in finem: quanta malignatus est inimic⁹ in sancto? Et gloriati sūt qui oderūt te: in medio solēnitatis tue. Posuerunt signa sua signa ꝛ nō cognouerūt: sicut in exitu super sūmū. Quasi in silua lignoꝝ securib⁹ exciderunt ianuas eius i idipsum: i securi et ascia deiecerunt eā. Incenderūt igni sanctuariū tuū in terra: polluerunt tabernaculū nominis tui. Dixerūt in coꝛde suo cognatio eoꝝ simul quiescere faciamus omnes dies festos dei a terra. Signa nostra nō vidim⁹: iam nō est pꝛopheta ꝛ nos non cognoscet ampli⁹. Vsqꝫ q̄ de⁹ impꝛoperabit inimicus: irritat aduersarius nomen tuū in finē. Vt qd auertis manū tuā ꝛ dexterā tuam: de medio sinu tuo in finē? Deus aūt rex noster ante secula: operatus est salutem in medio terre. Tu cōfirmasti in virtute tua mare cō tribulasti capita draconū in aquis. Tu confregisti capita draconis dedisti eam escam populis ethiopum. Tu dirupisti fontes ꝛ toꝛrentes: tu siccasti fluuios ethan. Tuus est dies. et tua est nox: tu fabꝛicatus es auroꝛam ꝛ solem. Tu fecisti omnes terminos terre: estatem ꝛ ver tu plasmasti ea. Memoꝛ esto huius. inimicus impꝛoperauit domino. ꝛ populus insipiens incitauit nomen tuum. Ne tradas bestijs animas confitentes tibi ꝛ animas pauperū tuoꝛum ne obliuiscaris in finem. Respice in testamentum tuum: quia repleti sunt qui obscurati sunt terre domibus iniquitatū. Ne auertatur humilis factus confusus. pauper ꝛ inops laudabunt nomen tuum. Exurge deus iudica causam tuam memoꝛ esto impꝛoperioꝝ tuoꝝ que ab isipiēte sunt tota die. Ne obliuiscaris voces inimicoꝝ tuoꝛum. superbia eoꝛum qui te oderunt ascendit semper. Victoꝛi non disperdas p̄s cantici asaph. LXXIIII

Confitebimur tibi deus: confitebimur ꝛ inuocabimus nomen tuum. Narrabimus mirabilia tua. cū accepero tempus ego iusticias iudicabo. Liquefacta est terra ꝛ oēs qui habitāt in ea. ego confirmaui colūnas eius. Dixi iniquis nolite iniq̄ agere. ꝛ delinquentibus nolite exaltare coꝛnu. Nolite extollere in altū coꝛnu vestꝝ nolite loq aduersus deū iniquitatē. Quia neqꝫ ab oriente neqꝫ ab occidente neqꝫ a desertis montibus qm̄ de⁹ iudex est. Hūc humiliat ꝛ hūc exaltat. quia calix in manu dn̄i vini meri plenus mixto. Et inclinauit ex hoc in hoc. verūtamen fex eius non est exinanita. bibēt omnes peccatoꝛes terre. Ego aūt annūciabo in seculum. cantabo deo iacob. Et omnia coꝛnua peccatoꝛū cōfringam. et exaltabunt̄ coꝛnua iusti. Victoꝛi in carminibus. p̄s asaph cantici. LXXV

Notus in iudea deus. in israel magnuꝫ nomen eius. Et factus est in pace locus eius. ꝛ habitatio eius in syon. Ibi confregit potentias arcū scutum gladiuꝫ ꝛ bellum. Illuminans tu mirabiliter a montibus eternis turbati sunt oēs insipiētes coꝛde. Doꝛmierūt somnū suum. ꝛ nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū in manibus suis. Ab increpatiōe tua deus iacob. doꝛmitauerūt q ascenderūt equos. Tu terribilis es et quis resistet tibi: ex tunc ira tua. De celo auditum fecisti iudicium. terra tremuit ꝛ quieuit. Cum exurgeret in iudicium deus. vt saluos faceret omnes māsuetos terre. Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi. ꝛ reliquie cogitationis diem festum agent tibi. Vouete ꝛ reddite domino deo vestro. omnes qui in circuitu eius affertis munera. Terribili ꝛ ei qui aufert sp̄m pꝛincipū. terribili apud reges terre. Victoꝛi super ydithuꝫ p̄s asaph. LXXVI

Voce mea ad dominum clamaui. voce mea ad deū ꝛ intendit mihi. In die tribulationis mee deū exquisiui manibus meis nocte contra eū. ꝛ non sum deceptus. Renuit consolari anima mea. memoꝛ fui dei ꝛ delectatus sū. ꝛ exercitatus sū ꝛ defecit sp̄us me⁹. Anticipauerūt vigilias oculi mei. turbatus sū ꝛ non sum locutus. Cogitaui dies antiquos. ꝛ annos eternos in mente habui. Et meditatus sum nocte cum coꝛde meo. ꝛ exercitabar ꝛ scopebam sp̄m meū. Nūqd in eternū pꝛijciet deus aut non apponet. vt complacitioꝛ sit adhuc. Aut in finem misericoꝛdiā suam abscidet. a generatione in generationem. Aut obliuiscetur

misereri deus: aut cōtinebit in ira sua misericordias suas. Et dixi nūc cepi hec mutatio dextere excelsi. Memor fui operum domini: quia memor ero ab initio mirabilium tuorum. Et meditabor in oibus opibus tuis: et in adinuentionib⁹ tuis exercebor. Deus in sancto via tua: quis deus magnus sicut deus noster: tu es deus qui facis mirabilia. Notam fecisti in populis virtutē tuam: redemisti in brachio tuo populum tuum filios iacob et ioseph. Viderunt te aque de⁹ viderunt te aque et timuerunt: et turbate sūt abyssi Multitudo sonitus aquarum vocem dederunt nubes. Etenim sagitte tue transeunt: vox tonitrui tui in rota. Illuxerunt coruscatiōes tue orbi terre. commota est et cōtremuit terra. In mari via tua et semite tue i aquis multis: et vestigia tua non cognoscentur. Deduxisti sicut oues populum tuum: in manu moysi et aaron.

Erudito asaph. LXXVII

Attendite pp̄le meus legē meam: inclinate aurem vestram in verba oris mei. Aperiam in parabolis os meum: loq̄r propositiones ab initio. Quanta audiuimus et cognouimus ea: et patres nostri narrauerūt nobis. Non sunt occultata a filijs eorum: in generatione altera. Narrantes laudes domini et virtutes eius: et mirabilia eius que fecit. Et suscitauit testimonium in iacob: et legem posuit in israel. Quanta mandauit patribus nostris nota facere ea filijs suis: vt cognoscat generatio altera. Filij qui nascent̄ et exurgent: et narrabunt filijs suis. Vt ponant in deo spem suam: et non obliuiscant̄ operum dei: et mandata eius exquirant Ne fiant sicut patres eorum: generatio praua et exasperans. Generatio que non direxit cor suū et non est creditus cum deo spiritus eius. Filij effrem intendentes et mittentes arcum: conuersi sunt in die belli. Non custodierunt testamentum dei: et in lege eius noluerunt ambulare. Et obliti sunt benefactorum eius: et mirabilium ei⁹ que ostendit eis. Coram patribus eorū fecit mirabilia in terra egypti: in campo thaneos. Interrupit mare et perduxit eos: et statuit aquas q̄si in vtre. Et deduxit eos et nube diei: et tota nocte in illuminatione ignis. Interrupit petram in heremo: et adaquauit eos velut in abysso mul̄ta. Et eduxit aquam de petra: et eduxit tanquam flumina aquas. Et apposuerunt adhuc peccare ei: in iram excitauerunt excelsum in aquoso. Et temptauerunt deuz in cordibus suis: vt peterēt escas animabus suis. Et male locuti sunt de deo dixerunt nunquid poterit deus parare mensam in deserto. Quoniā percussit petram et fluxerūt aque: et torrentes inundauerūt. Nunquid et panem poterit dare: aut parare mensam populo suo. Ideo audiuit dominus et distulit: et ignis accēsus est in iacob: et ira ascendit in isrl̄. Quia non crediderūt in deo: nec sperauerunt in salutari eius. Et mandauit nubibus desuper: et ianuas celi aperuit. Et pluit illis manna ad mā ducandum. et panem celi dedit eis. Panē angelorum manducauit homo: cibaria misit eis i abundantiam. Transtulit austrum de celo: et induxit in virtute sua affricuz. Et pluit super eos sicut puluerem carnes: et sicut arenā maris volatilia pennata. Et ceciderunt in medio castrorum eorum: circa tabernacula eorum. Et manducauerunt et saturati sunt nimis: et desideriuz eorum attulit eis: non sunt fraudati a desiderio suo. Adhuc esce eorum erant in ore ip̄orum: et ira dei ascendit super eos. Et occidit pingues eorum et electos israel impediuit. In omnib⁹ his peccauerunt adhuc: et non crediderunt in mirabilibus eius. Et defecerunt in vanitate dies eorum: et anni eorum cum festinatione. Cuz occideret eos querebant eum: et reuertebantur et diluculo veniebant ad eum. Et rememorati sunt quia deus adiutor est eorum: et deus excelsus redēptor eorum est. Et dilexerunt eum in ore suo: et lingua sua mentiti sunt ei. Cor autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habiti sunt in testamento eius. Ip̄e autem est misericors et propitius fiet peccatis eorum: et non disperdet eos Et abundauit vt auerteret iram suam: et nō accendit omnem iram suaz. Et recordatus est quia caro sunt: spirit⁹ vadens et non rediens Quotiens exacerbauerunt eum in deserto: in iram concitauerunt eum in inaquoso. Et conuersi sunt et temptauerunt deum: et sanctum israel exacerbauerunt. Non sunt recordati manus ei⁹ die qua redemit eos de manu tribulantis. Sicut posuit in egypto signa sua. et prodigia sua i campo thaneos. Et conuertit in sanguinez flumina eorum: et ymbres eorum ne biberent. Misit in eos cynomiam et comedit eos. et ranam et disperdidit eos. Et dedit erugini fructus eorum: et labores eorū locuste. Et occidit in grandine vineas eorum. et moros eorum in pruina. Et tradidit grandini iumenta eorum. et possessiones eorum igni. Misit in eos irā indignationis sue. indignationē et iram et tribulationem: immissiones per angelos malos. Viam fecit semite ire sue. nō pepercit a morte aiarū eorum. et iumenta eorum in morte cōclusit. Et

percussit oē p̄mogenitū in terra egypti: primi/
tias oīs laboris eoꝝ in tabernaculis cham. Et
abstulit sicut oues ppl'm suū: ꝛ perduxit eos tā
q̄ gregē in deserto. ꝛ deduxit eos in spe ꝛ non
timuerūt: ꝛ inimicos eorū operuit mare. Et in
duxit eos in montē sanctificationis sue: montē
quē acquisiuit dextera ei⁹. Et eiecit a facie eorū
gentes: ꝛ sorte diuisit eis terram in funiculo di
stributionis. Et habitare fecit in tabernaculis
eorum trib⁹ israhel. Et temptauerūt ꝛ exacerba
uerunt deū excelsum: ꝛ testimonia eius non cu
stodierūt. Et auerterūt se ꝛ non seruauerūt pa
ctum quemadmodū patres eoꝝ conuersi sunt
in arcum prauū. In iram concitauerunt eū in
collibus suis: ꝛ in sculptilib⁹ suis ad emulatio/
nē eum prouocauerūt. Audiuit deus ꝛ spreuit
ꝛ ad nihilū redegit valde israhel Et repulit ta/
bernaculū sylo: tabernaculū suum vbi habita/
uit in hominib⁹. Et tradidit in captiuitatē vir/
tutem eoꝝ: ꝛ pulchritudinē eoꝝ in manus ini/
mici. Et conclusit in gladio ppl'm suū: ꝛ heredi
tatem suā spreuit. Iuuenes eorū comedit ignis
ꝛ virgines eorum non sunt lamentate. Sacer/
dotes eorum in gladio ceciderūt: ꝛ vidue eorū
non plorabant. Et excitat⁹ est tanq̄ dormiens
domin⁹: tanq̄ potēs crapulatus a vino. Et p̄/
cussit inimicos suos in posteriora: opprobrium
sempiternū dedit illis. Et repulit tabernaculū
ioseph: ꝛ tribum effrem non elegit Sed elegit
tribum iuda: montē syon quē dilexit. Et edifi/
cauit sicut vnicornis sanctificiū suum: in terra
quam fundauit in secula. Et elegit dauid seruū
suum: ꝛ sustulit eum de gregib⁹ ouium: de post
fetantes accepit eum. Pascere iacob seruū suū
ꝛ israhel hereditatē suam. Et pauit eos in ino/
centia cordis sui: ꝛ in intellectibus manuū suarū
deduxit eos. ¶ Cāticū asaph. LXXVIII

DEus venerunt gentes in hereditatem
tuam: polluerūt templū sanctum tuū:
posuerūt hierusalē i pomoꝝ custodiā.
Posuerūt morticina seruorū tuorum escas vo
latilibus celi: carnes sanctoꝝ tuoꝝ bestijs tre.
Effuderunt sanguinem ipsoꝝ tanq̄ aquam in
circuitu hierusalē: ꝛ non erat qui sepeliret. Fa/
cti sum⁹ opprobriū vicinis nostris: subsanna/
tio ꝛ illusio his qui in circuitu nostro sunt. Vs
q̄quo domine irasceris in finem: ꝛ accendetur
velut ignis zelus tuus. Effunde iram tuam in
gentes que te non nouerūt: ꝛ in regna que no
men tuū non inuocauerūt. Qui comederūt ia/
cob: ꝛ locum ei⁹ desolauerūt. Ne memineris.
iniquitatū nostraꝝ āntiquarū: cito anticipēt nos
misericordie tue: q̄ꝛ pauperes facti sum⁹ nimis
Adiuua nos de⁹ salutaris noster: ꝛ p̄pter glo/
riam nois tui dn̄e libera nos. Et propici⁹ esto
peccatis nostris p̄pter nomen tuū: ne forte di/
cant in gentib⁹. vbi est de⁹ eoꝝ. Et innotescāt
in nationib⁹: corā oculis nostris Vltio sangui
nis seruoꝝ suoꝝ qui effusus est: introeat in cō
spectu tuo gemitus cōpeditoꝝ. Scd'm magni/
tudinē brachij tui: possidē filios mortificatorū
Et redde vicinis nr̄is septuplū in sinu eorum
improperiū ipsoꝝ qd' exprobrauerunt tibi dn̄e.
Nos aūt ppl's tu⁹ ꝛ oues pascue tue: confitebi/
mur tibi in seculū In generationē ꝛ generatio
nē: annūciabim⁹ laudē tuā.

¶ Ad victoriam super lilia testiomonium
asaph. p̄s. ¶ LXXIX

QUi regis israhel intēde: q deducis ve
lut ouē ioseph. Qui sedes super cheru
bin manifestare: coram effraim benia/
min ꝛ manasse. Excita potentiam tuam ꝛ veni
vt saluos facias nos Deus cōuerte nos: et ostē
de faciē tuā ꝛ salui erimus: Dn̄e de⁹ virtutum
quousq̄ irasceris super orationē serui tui: Ci/
babis nos pane lachrymarū: ꝛ potū dabis no
bis i lachrymis in mēsura Posuisti nos in cō
tradictionem vicinis nostris: et inimici nostri
subsannauerunt nos. Deus virtutum conuer
te nos: ꝛ ostende faciē tuā ꝛ salui erimus. Vi
neam de egypto transtulisti: eiecisti gentes et
plantasti eam. Dux itineris fuisti in conspectu
eius ꝛ plantasti radices eius ꝛ impleuit terram
Operuit montes vmbra ei⁹: ꝛ arbusta eius ce
dros dei. Extēdit palmites suos vsq̄ ad mare
ꝛ vsq̄ ad flumē propagines eius vt qd destru/
xisti maceriā eius. ꝛ vindemiant eam omnes q
pretergrediunt viam. Exterminauit eā aper d'
silua: ꝛ singularis ferus depast⁹ est eam. De⁹
virtutum conuertere: respice de celo et vide et
visita vineā istā. Et perfice eam quā plantauit
dextera tua. ꝛ sup filium hois quem ɔfirmasti
tibi. Incensa igni ꝛ suffossa: ab increpatione
vultus tui peribūt. Fiat manus tua super viꝛ
dextere tue: ꝛ sup filiū hois quē ɔfirmasti tibi.
Et non discedimus a te: viuificabis nos ꝛ no
men tuū inuocabim⁹. Dn̄e de⁹ virtutū conuerte
nos. et ostende faciē tuā et salui erim⁹. ¶ Vi
ctori in torcularib⁹ asaph. p̄s. ¶ LXXX

EXultate deo adiutori nostro: iubilate
deo iacob. Sumite psalmū ꝛ date tym
pnū: psalterium iocundum cum citha
ra Bu cinate in neomenia tuba: in insigni die
solēnitatis vestre. Quia preceptum in israel ē

⁊ iudiciū deo iacob. Testimoniū in ioseph po/
suit illud: cum exiret de terra egypti: linguam
quā non nouerat audiuit. Diuertit ab oneri/
bus dorsum eiꝰ: manus eiꝰ in cophino seruie/
runt In tribulatione inuocasti me ⁊ liberaui te
exaudiuit te in abscondito tempestatis probaui
te apud aquā contradictionis. Audi ppl's meꝰ
⁊ contestabor te: israhel si audieris me non erit
in te deus recens: neqꝫ adorabis deū alienum
Ego enim sū dominꝰ deus tuꝰ qui eduxi te de
terra egypti: dilata os tuū ⁊ implebo illud. Et
non audiuit ppl's meꝰ vocem meam: et israhel
non intendit mihi. Et dimisi eos scd'm deside/
ria cordis coꝝ: ibūt in adinuentionibꝰ suis Si
populꝰ meꝰ audisset me: israhel si in vijs meis
ambulasset. Pro nihilo forsitan inimicos eoꝝ
humiliassem: ⁊ super tribulantes eos misissem
manū meam. Inimici domini mētiti sunt ei. ⁊
erit tempus eorum in secula. Et cibauit illos ex
adipe frumenti ⁊ de petra melle saturauit eos.

¶ ps asaph. LXXXI

Deus stetit in synagoga deorum. in me
dio autem deos diiudicat. Usqꝫquo iu
dicatis iniquitatem. ⁊ facies peccatorū
sumitis. Iudicate egeno ⁊ pupillo: humilem
⁊ pauperem iustificate. Eripe pauperem ⁊ ege
num de manu peccatoris liberate. Nescierunt
neqꝫ intellexerunt in tenebris ambulant. mo/
uebuntur omnia fundamenta terre. Ego dixi
dij estis ⁊ filij excelsi omnes. Uos autem sicut
homines moriemini. ⁊ sicut vnus de principi/
bus cadetis. Surge deus iudica terram. quo/
niam tu hereditabis in omnibus gentibus.

¶ Canticū psalmi asaph. LXXXII

Deus quis similis erit tibi: ne taceas ne
qꝫ conpescaris deus. Quoniā ecce ini
mici tui sonuerūt. ⁊ qui oderunt te extu
lerunt caput. Super populū tuum malignaue
runt consiliū ⁊ cogitauerunt aduersus sanctos
tuos. Dixerunt venite ⁊ disperdamus eos de
gente. ⁊ non memoretur nomen israhel vltra.
Quoniam cogitauerunt vnanimiter: simul ad
uersum te testamentū disposuerūt tabernacula
idumeorum ⁊ ismahelite: Moab ⁊ aggareni ge
bal ⁊ ammon ⁊ amalech: alienigene cum habi/
tantibus tyrum. Etenim assur venit cum illis
facti sunt in adiutorium filijs loth. Fac illis sic
madian ⁊ sysare: sicut iabin in torrente cyson.
Disperierunt in endor: facti sunt vt stercus ter
re. Pone principes eorum sicut oreb ⁊ zeb. et
zebee ⁊ salmana. Omnes principes eorū. qui
dixerunt hereditate possideamus sanctuarium
dei. Deus meus pone illos vt rotam. ⁊ sicut
stipulam ante faciem venti. Sicut ignis qui
comburit siluam: ⁊ sicut flamma comburens
montes. Ita persequeris illos in tempestate
tua. ⁊ in ira tua turbabis eos. Imple facies eo
rum ignominia. ⁊ querent nomen tuum domi
ne. Erubescant ⁊ conturbentur in seculum se/
culi. ⁊ confundant et pereant. Et cognoscāt qꝛ
nomen tibi dominus: tu solus altissimus in oī
terra.

¶ Ad victoriam pro torcularibꝰ filijs chore ps. LXXXIII

Quam dilecta tabernacula tua domine
virtutū: cōcupiscit ⁊ deficit anima mea
in atrio domini. Cor meū ⁊ caro mea
exultauerunt in deum viuū. Etenim passer in
uenit sibi domū ⁊ turtur nidū vbi ponat pullos
suos. Altaria tua dn̄e virtutū: rex meus ⁊ deꝰ
meus. Beati qui habitant in domo tua domi/
ne: in secula seculorū laudabunt te. Beatꝰ vir
cuius est auxiliū abs te: ascensiones in corde suo
disposuit in valle lachrimarum: in loco quem po/
suit. Etenim bn̄dictionē dabit legislator: ibūt de
virtute in virtutem: videbit deus deorū in syō.
Domine deus virtutū exaudi orationē meam
auribꝰ percipe deꝰ iacob Protector noster aspi
ce deus. ⁊ respice in faciem christi tui Quia me
lior est dies vna in atrijs tuis sup milia. Ele/
gi abiectꝰ esse in domo dei mei magis q̄ȝ habi/
tare in tabernaculis peccatoꝝ. Quia misericor
diam ⁊ veritatē diligit deus: gratiam ⁊ gloriā
dabit dominꝰ. Non priuabit bonis eos q̄ am/
bulant innocentia: domine virtutū beatꝰ ho/
mo qui sperat in te.

¶ Uictorum filioꝝ chore canticū. LXXXIIII

Benedixisti domine terrā tuam: auerti/
sti captiuitatē iacob. Remisisti iniqui
tatem plebis tui operuisti omnia pecca
ta coꝝ. Mitigasti omnē iram tuam: auertisti
ab ira indignationis tue. Conuerte nos deus
salutaris noster. ⁊ auerte iram tuam a nobis.
Nunquid in eternū irasceris nobis: aut exten
des iram tuam a generatione in generationē.
Deus tu conuersus viuificabis nos. et plebs
tua letabit in te. Ostende nobis domine mise/
ricordiā tuā: ⁊ salutare tuū da nobis. Audiam
quid loquat in me dominꝰ deꝰ: quoniā loquet
pacem in plebem suam. Et super sanctos suos
⁊ in eos qui cōuertūt ad cor. Uerūtamen pro
pe timentes eū salutare ipsius vt inhabitet glo
ria in terra nostra. Misericordia ⁊ veritas ob
uiauerunt sibi: iusticia ⁊ pax osculate sunt. Ue
ritas de terra orta est: ⁊ iusticia de celo ꝓspexit

Etenim dominus dabit benignitatem ꝛ terra
nostra dabit fructum suū. Justicia ante eū am/
bulabit. ꝛ ponet in via gressus suos.

¶ Oratio dauid. ¶LXXXV

Inclina dn̄e aurē tuā ꝛ exaudi me: q̄m
inops ꝛ pauper sum ego. Custodi ani
mam meā quoniā sanctus sum: saluū
fac seruū tuū de⁹ me⁹ sperantē in te. Miserere
mei domine quoniam ad te clamaui tota die le/
tifica animā serui tui quoniā ad te dn̄e animam
meā leuaui. Quoniam tu domine suauis ꝛ mi
tis: ꝛ multe misericordie omnib⁹ inuocantib⁹
te. Auribus percipe dn̄e orationē meā. ꝛ inten
de voci deprecationis mee. In die tribulatio/
nis mee clamaui ad te: quia exaudisti me. Nō
est similis tui in diis domine. ꝛ nō ē fm̄ opera
tua. Omnes gētes quascunq; fecisti venient ꝛ
adorabūt coram te dn̄e glorificabūt nomen tuū
Q̄m magnus es tu ꝛ faciens mirabilia: tu es
deus solus. Deduc me domine in via tua: ꝛ in
grediar in veritate tua: letetur cor meum vt ti/
meat nomen tuū. Confitebor tibi domine de⁹
me⁹ in toto corde meo: ꝛ glorificabo nomē tuū
in eternum. Quia misericordia tua magna est
super me: ꝛ eruisti animā meā ex inferno infe
riori. Deus iniqui insurrexerūt super me: ꝛ sy
nagoga potentiū quesierūt animā meam: ꝛ nō
proposuerūt te in conspectu suo. Et tu domine
deus miserator ꝛ misericors: patiens ꝛ multe
misericordie ꝛ verax. Respice in me ꝛ misere/
re mei: da imperiū tuū puero tuo. ꝛ saluum fac
filiū ancille tue. Fac mecū signū in bonum vt
videant qui oderūt me ꝛ cōfundant: q̄m tu do
mine adiuuisti me ꝛ cōsolatus es me.

¶ Filiorū chore cantici. ps. ¶LXXXVI

Fundamenta ei⁹ in montibus sanctis:
diligit dominus portas syon super oia
tabernacula iacob. Gloriosa dicta sunt
de te: ciuitas dei. Memor ero raab ꝛ babylo/
nis scientiū me. Ecce alienigene ꝛ tyrus ꝛ po/
pulus ethiopum: hi fuerūt illic. Nunquid syō
dicet homo. ꝛ homo natus ē in ea: ꝛ ipse fun/
dauit eā altissimus. Dominus narrabit in scri
pturis populorum. ꝛ principum horum q fue/
runt in ea. Sicut letantium omniū habitatio est
in te.

¶ ¶ Canticum psalmi filiis chore
in fine pro malech ad respōdendū intellectus
beman ezraite. ¶LXXXVII

Domine deus salutis mee: in die cla/
maui ꝛ nocte coram te. Intret in con/
spectu tuo oratio mea: inclina aurem
tuam ad precem meam. Quia repleta est ma/
lis aīa mea. ꝛ vita mea inferno appropinquit.
Estimatus sū cū descendentibus in lacū. factus
sū sicut homo sine adiutorio inter mortuos li/
ber. Sicut vulnerati dormientes in sepulchris
quorū non es memor amplius. ꝛ ipsi de manu
tua repulsi sunt. Posuerūt me in lacu inferio/
ri. in tenebrosis ꝛ in vmbra mortis. Sup me
cōfirmatus est furor tuus. ꝛ omnes fluctus tu/
os induxisti super me. Longe fecisti notos me
os a me posuerunt me abhominationem sibi.
Traditus sum ꝛ non egrediebar. oculi mei lā
guerūt pre inopia. Clamaui ad te domine tota
die expandi ad te manus meas. Nunqd mor/
tuis facies mirabilia. aut medici suscitabunt ꝛ
confitebunt tibi: Nunqd narrabit aliquis in
sepulchro misericordiā tuā. ꝛ veritatē tuam in
pditionē. Nūqd cognoscent in tenebris mira
bilia tua. ꝛ iusticia tua in terra obliuionis. Et
ego ad te domine clamaui. ꝛ mane oratio mea
preueniet te. Ut quid dn̄e repellis orationem
meā. auertis faciē tuā a me. Pauper sū ego ꝛ
in laboribus a iuuentute mea. exaltatus autem
humiliatus sum ꝛ conturbatus. In me transi
erūt ire tue. ꝛ terrores tui conturbauerunt me.
Circūdederūt me sicut aqua tota die. circūdede
rūt me simul. Elongasti a me amicū ꝛ pximū.
ꝛ notos meos a miseria.

¶ ¶ Eruditio ethā
ezraite. ¶LXXXVIII

Misericordias dn̄i. in eternum cantabo.
In generationē ꝛ generationē. annun
ciabo veritatem tuam in ore meo. Q̄m
dixisti in eternum misericordia edificabitur in
celis. preparabitur veritas tua i eis. Disposui
testamentum electis meis. iuraui dauid seruo
meo vsq; in eternum preparabo semen tuū. Et
edificabo in generatione ꝛ generationem sedē
tuam. Confitebuntur celi mirabilia tua domi/
ne. etenim veritatē tuam in ecclesia sanctorum
Q̄m qs in nubibus equabit dn̄o. sil̄is erit deo
in filiis dei. Deus q glorificabit in consilio sc̄o
rū magnus ꝛ terribilis sup oēs qui in circuitu
eius sunt. Dn̄e deus virtutū quis similis tibi.
potens es domine ꝛ veritas tua in circuitu tuo
Tu dn̄aris potestati maris. motū aūt fluctuum
eius tu mitigas. Tu humiliasti sicut vulneratū
superbū. in brachio virtutis tue dispersisti ini
micos tuos. Tui sunt celi ꝛ tua est terra. orbē
terre ꝛ plenitudinem eius tu fundasti. aquilo/
nem ꝛ mare tu creasti. Thabor ꝛ hermon i no
mine tuo exultabūt. tuū brachiū cum potentia.
Firmet manus tua ꝛ exaltet dextera tua. iusti/
cia ꝛ iudiciū preparatio sedis tue. Misericor

dia ꝛ veritas precedẽt faciẽ tuam: beatꝰ ppl'us qui scit iubilationẽ. Domine in lumine vultus tui ambulabũt. ꝛ in nomine tuo exultabũt tota die ꝛ in iusticia tua exaltabunt. Quoniã gloria virtutis eoꝝ tu es. ꝛ in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostꝝ. Quia dñi est assũptio nostra. ꝛ sancti israel regis nñi. Tũc locutꝰ es in visione sanctis tuis. ꝛ dixisti: posui adiutoriũ in potente. ꝛ exaltaui electum de plebe mea. Inueni dauid suũ meũ: oleo sancto meo vnxi eũ. Manus eni mea auxiliabit ei ꝛ brachiũ meũ confirmabit eũ. Nihil pficiet inimicus in eo: ꝛ filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et cõcidam a facie ipsiꝰ inimicos eius: ꝛ odiẽtes eũ in fugã cõuertã. Et veritas mea ꝛ misericordia mea cũ ipso: ꝛ in nomine meo exaltabit cornu eius. Et ponã in mari manũ eiꝰ. ꝛ in fluminibꝰ dexteraꝫ eiꝰ. Ipse inuocabit me pater meus es tu: deus meus ꝛ susceptor salutis mee. Et ego primogenitũ ponam illũ: excelsum pre regibꝰ terre. In eternũ seruabo illi misericordiã meã: ꝛ testamẽtũ meũ fidele ipsi. Et ponam in seculũ seculi semen eiꝰ: ꝛ thronũ eius sicut dies celi. Si auteꝫ dereliquerint filij eius legem meã: ꝛ in iudicijs meis nõ ambulauerint. Si iusticias meas pphanauerint. ꝛ mandata mea nõ custodierint Visitabo in virga iniquitates eoꝝ: ꝛ in verberibus peccata eoꝝ. Misericordiã aũt meã non dispergam ab eo: neqꝫ nocebo in veritate mea Neqꝫ prophanabo testamentũ meũ. ꝛ que procedunt de labijs meis non faciã irrita. Semel iuraui in sancto meo si dauid mentiar: semen eius in eternum manebit. Et thronus eius sicut sol in cõspectu meo. ꝛ sicut luna perfecta in eternum. ꝛ testis in celo fidelis. Tu vero repulisti ꝛ despexisti: distulisti christũ tuũ. Auertisti testamentũ serui tui prophanasti in terra sanctuariũ eius. Destruxisti omnes sepes eius: posuisti fines firmamentũ eius formidinẽ. Diripuerunt eum omnes transeũtes viam: factꝰ est opprobriũ vicinis suis: Exaltasti dexterã deprimẽtiũ eum: letificasti omnes inimicos eiꝰ. Auertisti adiutoriũ gladij eius: ꝛ non es auxiliatus ei in bello. Destruxisti eũ ab emundatione: ꝛ sedem eius in terra collisisti. Minorasti dies tẽporis eiꝰ: perfudisti eum cõfusione. Usqꝫ quo domine auertis in fineꝫ: exardescet sicut ignis ira tua? Memorare que mea substantia: nunquid enim vane constituisti omnes filios hominũ? Quis est homo qui viuet ꝛ non videbit morẽ eruet aiam suam de mãu inferi? Ubi sunt misericordie tue antiq̃ dñe: sicut iurasti dauid in veritate tua Memor esto dñe opprobrij seruorum tuorum qd̃ continui in sinu meo multaꝝ gentiũ Quod exprobrauerũt inimici tui dñe qd̃ exprobrauerũt cõmutationẽ christi tui. Benedictꝰ dñs in eternũ: fiat fiat. ¶ Oratio moysi hominis dei.

¶ LXXXIX

Domine refugium factus es nobis: a generatione in generationem. Priusq̃ȝ montes fierent aut formaret terra ꝛ orbis a seculo ꝛ in seculum tu es deus. Ne auertas hominẽ in humilitateꝫ: ꝛ dixisti conuertimini filij hominũ. Quoniã mille anni ante oculos tuos: tanq̃ȝ dies hesterna q̃ preterijt. Et custodia in nocte: que p nihilo habent eoꝝ anni erũt. Mane sicut herba transeat: mane floreat ꝛ transeat. vespere decidat induret et arescat. Quia defecimus in ira tua: ꝛ in furore tuo turbati sumus. Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo: seculũ nostꝝ in illuminatione vultus tui Quoniam omnes dies nostri defecerunt: ꝛ in ira tua defecimus. Anni nostri sicut arena meditabunt: dies annoꝝ nostroꝝ in ipsis septuaginta anni. Si aũt in potentatibꝰ octoginta anni: ꝛ amplius eoꝝ labor ꝛ dolor. Qm̃ superuenit mansuetudo: ꝛ corripiemur. Quis nouit potestatẽ ire tue: ꝛ p̃ timore tuo iram tuã dinumerare: Dexterã tuã sic notã fac. ꝛ eruditos corde in sapiẽtia. Conuertere dñe vsq̃ȝ q̃ ꝛ depcabilis esto sup seruos tuos. Repleti sumꝰ mane misericordia tua exultauimus ꝛ delectati sumꝰ in omnibꝰ diebꝰ nostris. Letati sumꝰ pro diebus quibꝰ nos humiliasti: annis quibus vidimꝰ mala. Respice in seruos tuos ꝛ in opa tua: ꝛ dirige filios eorum Et sit splendor domini dei nostri super nos: ꝛ opa manuũ nostraꝝ dirige sup nos: ꝛ opꝰ manuũ nostraꝝ dirige. ps.

¶ LXXXX

Qui habitat in adiutorio altissimi: in ptectione dei celi cõmorabit. Dicet dño susceptor meꝰ es tu ꝛ refugiũ meũ deus meus sperabo in eũ. Quoniã ipse liberauit me de laqueo venantiũ: ꝛ a verbo aspero. Scapulis suis obumbrabit tibi. ꝛ sub pennis eius sperabis. Scuto circũdabit te veritas eius nõ timebis a timore nocturno. A sagitta volante in die a negocio perambulante in tenebris: ab incursu ꝛ demonio meridiano. Cadent a latere tuo mille. ꝛ decem milia a dextris tuis: ad te autẽ non appropinquabit. Verũtamen oculis tuis considerabis. ꝛ retributionem peccatoruꝫ videbis. Quoniã tu es domine spes mea: altissimũ posuisti refugiũ tuũ. Non accedet ad te malum. ꝛ flagellũ nõ appropinquabit taberna-

culo tuo. Qm̃ angelis suis mandauit de te. vt custodiāt te in omnibus vijs tuis. In manib⁹ portabūt te: ne forte offendas ad lapidē pedem tuum. Super aspidem ꝛ basiliců ambulabis: ꝛ conculcabis leonem ꝛ draconem. Quoniam in me sperauit liberabo eū: ꝓtegam eū quoniā cognouit nomē meum. Clamauit ad me ꝛ ego exaudiā eū: cū ipo sum in tribulatione: eripiam eū ꝛ glorificabo eū. Lōgitudine dierū replebo eū: ꝛ ostēdā illi salutare meū.

¶ Ps cātici in die sabbati. ¶ LXXXXI

Bonū est confiteri dño: ꝛ psallere nomini tuo altissime. Ad annūciandum mane misericordiā tuā. ꝛ veritatē tuā per noctē. In decachordo psalterio: cū cantico i cithara. Quia delectasti me dñe in factura tua. ꝛ in operibus manuū tuaꝝ exultabo. Q̃ magnificata sunt opera tua domine: nimis ꝓfunde facte sunt cogitatiões tue. Vir insipiens non cognoscet. ꝛ stultus non intelliget hec. Cum exorti fuerint peccatores sicut fenum. ꝛ apparuerint omnes qui operantur iniquitatem. Vt intereant in seculū seculi: tu aūt altissimus in eternū domine. Quoniā ecce inimici tui dñe quoniam ecce inimici tui peribūt. ꝛ dispergenť omnes qui operanť iniquitateȝ. Et exaltabiť sicut vnicornis cornu meū. ꝛ senectus mea in misericordia vberi. Et despexit oculus me⁹ inimicos meos: ꝛ insurgentibus in me malignātib⁹ audiet auris mea. Iustus vt palma florebit: sicut cedrus libani multiplicabiť. Plantati i domo dñi: in atrijs domus dei nr̃i florebunt. Adhuc multiplicabunť in senecta vberi. ꝛ bene patientes erūt vt annūcient. Qm̃ rectus dñs de⁹ noster: ꝛ nō ē iniqtas in eo.

¶ Laus cantici in die ante sabbatū quando fūdata est terra. ¶ LXXXXII

Dominus regnauit decorē indutus est indutus est dñs fortitudinē ꝛ precinxit se. Etenim firmauit orbem terre q non cōmouebiť. Parata sedes tua ex tunc: a seculo tu es. Eleuauerūt flumina domine: eleuauerūt flumina vocem suam. Eleuauerūt flumina fluctus suos: a vocibus aquaꝝ multaꝝ. Mirabiles elationes maris: mirabilis in altis domin⁹. Testimonia tua credibilia facta sūt nimis: domū tuam decet sanctitudo domine in lōgitudine dieꝝ. ¶ Ps. ¶ LXXXXIII

Deus vltionū dominus: deus vltionuȝ libere egit. Exaltare qui iudicas terrā redde retributionem superbis. Vsq̃ꝫ peccatores dñe: vsq̃ꝫ quo peccatores gloriabuntur. Effabūtur ꝛ loquentur iniquitatem: loquētur omnes qui operantur iniusticiam. Populū tuū domine humiliauerunt. ꝛ hereditatem tuam vexauerunt. Viduā ꝛ aduenā interfecerūt ꝛ pupillos occiderunt. Et dixerūt non videbit dominus: nec intelligit deus iacob. Intelligite insipientes in populo: ꝛ stulti aliquando sapite. Qui plantauit aurem non audiet aut qui finxit oculū non considerat. Qui corripit gentes non arguit: qui docet hominē scientiā. Dominus scit cogitationes hominū: quoniā vane sunt. Beatus homo quem tu erudieris domine: ꝛ de lege tua docueris eum. Vt mitiges ei a diebus malis: donec fodiatur peccatori fouea. Quia non repellet dominus plebē suā: ꝛ hereditatē suā nō derelinquet. Quoadusq̃ꝫ iusticia conuertatur iudiciū: ꝛ qui iuxta illam: omnes qui recto sunt corde. Quis consurget mihi aduersus malignantes: aut quis stabit mecū aduersus operantes iniquitatē. Nisi quia dominus adiuuit me: paulominus habitasset in inferno anima mea. Si dicebā motus est pes meus: misericordia tua dñe adiuuabat me. Scdm̃ multitudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo: consolationes tue letificauerunt animā meā. Nunquid adheret tibi sedes iniqtatis: qui fingis laborē in precepto. Captabūt in animam iusti: ꝛ sanguinē innocentē condēnabūt. Et factus est mihi dominus in refugiū: ꝛ deus meus in adiutoriū spei mee. Et reddet illis iniquitatē ipsorū: ꝛ in malitia eoꝝ disperdet eos: disperdet illos dominus deus noster.

¶ Ps. ¶ LXXXXIIII

Venite exultemus dño: iubilemus deo salutari nostro. Preocupemus faciē eius in confessione: ꝛ in psalmis iubilemus ei. Quoniā deus magnus dominus: ꝛ rex magnus super omnes deos. Quia in manu ei⁹ sūt omnes fines terre: ꝛ altitudines montiū ipsius sunt. Quoniā ipsius est mare ꝛ ipse fecit illud: ꝛ siccam manus eius formauerunt. Venite adoremus ꝛ procidamus ꝛ ploremus ante dominum qui fecit nos: quia ipe est deus noster. Et nos populus pascue ei⁹: ꝛ oues manus ei⁹. Hodie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vr̃a. Sicut in irritatōe: sm̃ diem temptationis in deserto. Vbi temptauerunt me patres vestri: probauerunt ꝛ viderūt opera mea. Quadraginta annis offensus fui generationi illi: ꝛ dixi semp hi errant corde. Et isti nō cognouerūt vias meas: vt iuraui in ira mea si introibūt in requiē meā.

¶ ps. LXXXXV

Cantate dño canticū nouum: cantate domino ois terra. Cantate dño ⁊ benedicite nomini eius: annūciate de die i diē salutare eius. Annunciate inter gentes gloriā eius: in oībus populis mirabilia eius. Quoniam magnus dñs ⁊ laudabilis nimis: terribilis super omnes deos. Qm̄ omnes dij gentiū demonia sūt: dñs aut celos fecit. Confessio ⁊ pulchritudo in conspectu eius: sanctimonia ⁊ magnificentia in sanctificatione eius. Afferte dño patrie gentium: afferte domino gloriam ⁊ honorem: afferte domino gloriam nomini ei⁹. Tollite hostias ⁊ introite in atria eius: adorate dominum in atrio sancto eius. Cōmoueat a facie ei⁹ vniuersa terra: dicite in gentibus quia dominus regnauit. Eteni correxit orbem terre qui non cōmouebit: iudicabit populos in equitate. Letent celi ⁊ exultet terra: cōmoueat mare ⁊ plenitudo eius: gaudebunt campi ⁊ omnia que in eis sunt Tunc exultabunt omnia ligna siluarum a facie dñi quia venit: quoniā venit iudicare terrā. Iudicabit orbem terre in equitate: ⁊ populos in veritate sua.

ps. ¶ LXXXXVI

Dominus regnauit exultet terra: letent insule multe. Nubes ⁊ caligo in circuitu eius: iusticia ⁊ iudicium correctio sedis eius. Ignis ante ipsum p̄cedet: ⁊ inflāmabit in circuitu inimicos eius. Alluxerunt fulgura eius orbi terre: vidit ⁊ cōmota est terra. Mōtes sicut cera fluxerunt a facie domini: a facie domini omnis terra. Annunciauerunt celi iusticiam eius: ⁊ viderunt omnes populi gloriam ei⁹ Confundantur omnes qui adorant sculptilia: ⁊ qui gloriantur in simulacris suis. Adorate eū omnes angeli eius: audiuit ⁊ letata est syon. Et exultauerunt filie iude, propter iudicia tua domine. Quoniam tu dominus altissimus super omnem terram: nimis exaltatus es sup omnes deos. Qui diligitis dominum odite malum: custodit dominus animas sanctorū suorū: de manu peccatorū liberauit eos. Lux orta est iusto ⁊ rectis corde leticia. Letamini iusti in domino: ⁊ confitemini memorie sanctificationis eius.

ps. ¶ LXXXXVII

Cantate dño canticū nouum: quia mirabilia fecit. Saluauit sibi dextera eius: ⁊ brachium sanctum eius. Notū fecit dñs salutare suū: in cōspectu gentiū reuelauit iusticiā suā. Recordatus est mi͡sc͡ordie sue: ⁊ veritatis sue domui isrl'. Viderunt oēs termini terre salutare dei nostri: iubilate domino omnis terra: cantate ⁊ exultate ⁊ psallite. Psallite domino in cithara in cithara ⁊ voce psalmi: in tubis ductilibus ⁊ voce tube cornee. Iubilate in conspectu regis domini: moueatur mare ⁊ plenitudo eius: orbis terrarum ⁊ qui habitant in eo. Flumina plaudent manu: simul montes exultabunt a cōspectu domini: quoniam venit iudicare terram. Iudicabit orbē terrarum in iusticia. ⁊ populos in equitate.

¶ ps dd. ¶ LXXXXVIII

Dominus regnauit irascantur populi: qui sedes super cherubin moueat terra. Dominus in syon magnus: ⁊ excelsus super omnes populos. Confiteant nomini tuo magno: quoniam terribile ⁊ sanctum est: ⁊ honor regis iudicium diligit. Tu parasti directiones: iudicium ⁊ iusticiam in iacob tu fecisti. Exaltate dominum deum nostrum: ⁊ adorate scabellū pedū ei⁹: quoniā sanctū est. Moyses ⁊ aaron in sacerdotibus eius: ⁊ samuel int eos qui inuocant nomen ei⁹. Inuocabant dominū ⁊ ipse exaudiebat eos: in colūna nubis loquebat ad eos. Custodiebant testimonia eius ⁊ p̄ceptū quod dedit illis. Dñe deus noster tu exaudiebas eos: deus tu ꝓpitius fuisti eis et vlciscens i omnes adinuentiones eorū. Exaltate dñm deū nostrū. ⁊ adorate in mōte sancto ei⁹ qm̄ sanctus dñs deus noster.

¶ ps in confessione. ¶ LXXXXIX

Iubilate deo omnis terra. seruite dño in leticia. Introite in conspectu eius. i exultatione. Scitote quoniā dominus ipse est deus. ipse fecit nos ⁊ non ipsi nos. Populus eius ⁊ oues pascue eius introite portas eius in confessione. atria eius in hymnis confitemini illi. Laudate nomen eius quoniā suauis est dominus. in eternū misericordia eius. ⁊ vsq3 i generationē ⁊ generationē veritas ei⁹.

¶ ps ipsi dd. ¶ C

Misericordiā ⁊ iudiciū cantabo tibi dñe. psallā ⁊ intelligā in via imaculata quādo venies ad me. Perambulabam in innocentia cordis mei. in medio domus mee. Non proponebam ante oculos meos rē iniustam. facientes preuaricationes odiui. Non adhesit mihi cor prauū. declinantē a me malignū non cognoscebā. Detrahentē secreto ꝓximo suo. hūc persequebar. Superbo oculo ⁊ insatiabili corde. cū hoc non edebā. Oculi mei ad fideles terre vt sedeant mecū. ambulans in via imaculata hic mihi ministrabat. Nō habitabit

in medio domus mee qui facit superbiã. qui lo quit iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum. In matutino interficiebam omnes peccatores terre. vt disperderẽ de ciuitate domini omnes operantes iniquitatem.

¶ Oratio pauperis cũ anxiaret. et corã dño effundit precẽ suã. ¶ CI

Domine exaudi orationẽ meam. et clamor me9 ad te veniat. Non auertas faciẽ tuã a me. in quacũq3 die tribulor inclina ad me aurẽ tuã. In quacũq3 die inuocauero te. velociter exaudi me. Quia defecerunt sicut fumus dies mei. et ossa mea sicut cremium aruerunt. Percussus sum vt fenum et aruit cor meũ. quia oblitus sum comedere panem meũ. A voce gemitus mei. adhesit os meum carni mee. Similis factus sum pellicano solitudinis factus sum sicut nycticorax in domicilio. Vigilaui et factus sum sicut passer solitarius in tecto. Tota die exprobrabant mihi inimici mei. et q laudabant me aduersũ me iurabãt. Quia cinerem tanq3 panem manducabam: et poculũ meum cũ fletu miscebam. A facie ire indignationis tue: quia eleuans allisisti me. Dies mei sicut vmbra declinauerũt: et ego sicut fenũ arui. Tu autem domine in eternũ permanes: et memoriale tuũ in generationẽ et generationẽ. Tu exurgens misereberis syon: quia tempus miserendi eius quia venit tempus. Quoniã placuerũt seruis tuis lapides eius: et terre eius miserebunt. Et timebũt gentes nomen tuũ domine: et omnes reges terre gloriã tuã. Quia edificauit dominus syon: et videbit in gloria sua. Respexit in orationem humiliũ: et non spreuit preces eorum. Scribant hec in generatione altera: et populus qui creabitur laudabit dominũ. Quia prospexit de excelso sancto suo: dominus de celo in terram aspexit. Vt audiret gemitus compeditorum: vt solueret filios interemptorum. Vt annuncient in syon nomen domini: et laudem eius in hierusalem. In conueniendo populos in vnũ: et reges vt seruiant illi domino. Respondit ei in via virtutis sue: paucitatẽ dierũ meorum nuncia mihi. Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: in generationẽ et generationẽ anni tui. Initio tu domine terrã fũdasti. et opera manuũ tuarũ sunt celi. Ipsi peribũt tu autem permanes. et omnes sicut vestimẽtũ veterascẽt. Et sicut opertorium mutabis eos et mutabunt tu autem idem ipse es. et anni tui non deficient. Filij seruorum tuorum habitabunt: et semen eorum in seculũ dirigetur.

¶ Ps ipsi dd. ¶ CII

Benedic aĩa mea dño: et omnia q̃ intra me sũt noi sancto eius. Benedic anima mea dño. et noli obliuisci omnes retributiões eius. Qui ppitiatur omnibus iniqtatibus tuis: qui sanat oẽs infirmitates tuas. Qui redimit de interitu vitã tuã: qui coronat te in misericordia et miseratiõibus. Quare replet in bonis desideriũ tuũ: renouabit vt aquile iuuentus tua. Faciens misericordias dñs: et iudiciũ omnibus iniuriã patientibus. Notas fecit vias suas moysi: filijs israel voluntates suas. Miserator et misericors domin9: longanimis et multũ misericors. Non in perpetuũ irascet: neq3 in eternũ cõminabitur. Non fm peccata nostra fecit nobis: neq3 fm iniquitates nostras retribuit nobis. Quoniam fm altitudinem celi a terra: corroborauit misericordiam suã super timentens se. Quantũ distat ortus ab occidente: longe fecit a nobis inigtates nostras. Quomodo miseret pater filiorum: misertus est dominus timentibus se: quoniã ipse cognouit figmẽtũ nostrũ. Recordatus ẽ quoniã puluis sum9 homo fecit fenum: dies eius tanq3 flos agri sic efflorebit. Quoniã spiritus pertransibit in illo et non subsistet: et non cognoscet amplius locũ suũ. Misericordia autem domini ab eterno vsq3 in eternũ: super timentes eũ. Et iusticia illius in filios filiorum: his qui seruant testamentum eius. Et memores sunt mandatorum ipsius: ad faciendũ ea. Dominus in celo parauit sedẽ suam: et regnũ ipsius omnibus dominabit. Benedicite dño omnes angeli eius potentes virtute. facientes verbũ illius ad audiendam vocem sermonũ ei9. Benedicite dño omnes virtutes eius: ministri eius qui facitis voluntatem eius. Benedicite dño oĩa opera eius: in omni loco dñationes eius; benedic aĩa mea dño.

¶ Ps ipsi dd. ¶ CIII

Benedic anima mea dño: dñe deus meus magnificatus es vehementer. Cõfessionem et decorem induisti: amictus lumine sicut vestimento. Extendens celum sicut pellẽ: qui tegis aquis superiora eius. Qui ponis nubẽ ascensum tuũ: qui ambulas super pennas ventorum. Qui facis angelos tuos spiritus. et ministros tuos ignẽ vrentem. Qui fundasti terrã super stabilitatẽ suã: non inclinabit in seculum seculi. Abyssus sicut vestimentum amictus eius: super montes stabunt aque. Ab increpatione tua fugient: a voce tonitrui tui formidabunt. Ascendunt montes et descendũt

campi: in locum quē fundasti eis. Terminum
posuisti quem non transgredient̄: neq̄ conuer
tent̄ operire terram. Qui emittis fontes in con
uallibus: inter medium montium pertransibūt
aque. Potabunt omnes bestie agri expectabūt
onagri in siti sua. Super ea volucres celi habi/
tabunt: de medio petrarum dabunt voces. Ri/
gans montes de superioribus suis: de fructu ope
rum tuorum satiabit̄ terra. Producens fenū iu
mentis ⁊ herbam seruituti hominum. Ut edu/
cas panem de terra: ⁊ vinum letificet cor homi
nis: Ut exhilaret faciem in oleo. ⁊ panis cor ho
minis ꝯfirmet. Saturabuntur ligna campi ⁊ ce
dri libani quas plantauit: illic passeres nidifica/
bunt. Herodii domus dux est eorum: montes
excelsi ceruis petra refugium herinaciis. Fecit
lunam in tempore: sol cognouit occasum suum.
Posuisti tenebras ⁊ facta est nox. in ipsa ptran
sibunt omnes bestie silue. Catuli leonū rugiē
tes vt rapiant. ⁊ querant a deo escam sibi. Or/
tus est sol ⁊ congregati sunt: ⁊ in cubilibus suis
collocabuntur. Exibit homo ⁊ ad opus suū. ⁊
ad operationem suam vsq̄ ad vesperū. Quam
magnificata sunt opera tua domine: omnia in sa
pientia fecisti: impleta est terra possessione tua.
Hoc mare magnum ⁊ spatiosū manibus: illic
reptilia quorum nō est numerus. Animalia pu
silla cum magnis: illic naues ptransibunt. Dra
co iste quem formasti ad illudendum ei: omnia
a te expectant vt des illis escam in tempore. Dā
te te illis colligent: aperiente te manum tuā om
nia implebunt̄ bonitate. Auertente autem te fa
ciem turbabuntur: auferes spiritum eorum ⁊ de
ficient: ⁊ in puluerem suum reuertent̄. Emitte
spiritū tuum ⁊ creabunt̄: ⁊ renouabis faciē ter
re. Sit gloria domini in seculum: letabitur ⁊ do
minus in operibus suis. Qui respicit terram ⁊
facit eam tremere: qui tangit montes ⁊ fumigāt
Cantabo domino in vita mea: psallā deo meo
quādiu sum. Iocundum sit ei eloquium meum
ego vero delectabor in domino. Deficient pec/
catores a terra ⁊ iniq ita vt nō sint: benedic ani/
ma mea domino. ¶ Alleluia. ¶ CIIII.

C Onfitemini domino ⁊ inuocate nomē
eius: annunciate inter gentes opera ei⁹
Cātate ei ⁊ psallite ei. narrate omnia mi
rabilia eius. laudamini in nomine sancto eius:
letetur cor querentium dominum. Querite do/
minum ⁊ confirmamini: querite faciem eius sp
Mementote mirabilium eius que fecit: prodi/
gia eius ⁊ iudicia oris eius. Semen abraham
serui eius: filii iacob electi eius. Ipse dominus
deus noster: in vniuersa terra iudicia ei⁹. Me
mor fuit in seculū testamenti sui: verbi qd̄ man
dauit in mille generationes. Qd̄ disposuit ad
abrahā: ⁊ iuramenti sui ad ysaac. Et statuit il/
lud iacob in preceptū: ⁊ israel in testamētū eter
nū. Dicēs tibi dabo terra chanaā: funiculū he
reditatis vestre. Cū essent numero breui. pau
cissimi ⁊ incole eius. Et pertransierūt de gente
in gentē: ⁊ de regno ad populū alterū. Nō reli
quit hominē nocere eis: ⁊ corripuit ꝓ eis reges
Nolite tangere xpos meos: ⁊ in ꝓphetis me/
is nolite malignari. Et vocauit famē sup terrā
⁊ oē firmamētū panis ꝯtriuit. Misit ante eos
virū: in seruū venūdat⁹ ē ioseph. Humiliauerūt
in cōpedib⁹ pedes ei⁹: ferrū pertransiit aīaȝ ei⁹
donec veniret verbū ei⁹. Eloquiū dn̄i inflāma
uit eū: misit rex ⁊ soluit eū: princeps ppl'orū ⁊ di/
misit eū. Constituit eū dn̄m domus sue: ⁊ prīci
pē oīs possessiōis sue. Ut erudiret principes ei⁹
sicut semetipm̄: ⁊ senes eius prudentiā doceret
Et intrauit israel in egyptū: ⁊ iacob accola fuit
in terra cham. Et auxit populū suū vehemēter
⁊ firmauit eū super inimicos eius. Conuertit
cor eorū vt odirent pplm̄ ei⁹: ⁊ dolū facerent in
seruos ei⁹. Misit moysen seruū suū: aarō quē
elegit ipm̄. Posuit in eis verba signorū suorū
⁊ ꝓdigiorū: i terra cham. Misit tenebras ⁊ ob
scurauit. ⁊ nō exacerbauit sermones suos. Con
uertit aquas eorū in sanguinē: ⁊ occidit pisces
eorum. Et dedit terra eorum ranas: in penetra
libus regum ipsorum. Dixit ⁊ venit cynomia
⁊ cynifes: in omnibus finibus eorum. Posuit
pluuias eorū grandinē: ignē cōburētē in terra
ipsorū. Et percussit vineas eorum ⁊ ficulneas
eorū. ⁊ contriuit lignū finiū eorū. Dixit ⁊ venit
locusta ⁊ brucus: cui⁹ nō erat numerus. Et co
medit omne fenū in terra eorū: ⁊ comedit oēm
fructū terre eorū. Et percussit omne primogeni
tū in terra eorū: primitias oīs laboris eorū. Et
eduxit eos cum argento ⁊ auro: ⁊ non erat i tri
bubus eorum infirmus. Letata est egyptus in
ꝓfectione eorū: qr̄ icubuit timor eorū super eos.
Expandit nubē in ꝓtectionē eorū: ⁊ ignē vt lu
ceret eis per noctē. Petierūt ⁊ venit coturnix
⁊ pane celi saturauit eos. Dirupit petrā ⁊ flu/
xerūt aque: abierūt in sicco flumina. Quoniā
memor fuit verbi sancti sui: qd̄ habuit ad abra/
ham puerum suum. Et eduxit populum suum
in exultatione. ⁊ electos suos in leticia. Et de/
dit illis regiones gentiū: ⁊ labores pplorū pos/
sederūt. Ut custodiant iustificationes eius: ⁊ le
gē ei⁹ requirāt. ¶ Alla al'a. ¶ CV.

Confitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in seculũ mia eius. Quis loquet̃ potentias dñi: auditas faciet omnes laudes eius Beati q̃ custodiũt iudiciũ. ⁊ faciũt iusticiã in oi tpe. Memento nostri dñe in beneplacito populi tui: visita nos in salutari tuo. Ad videndũ in bonitate electoꝝ tuoꝝ: ad letandũ in leticia gentis tue. vt lauderis cũ hereditate tua. Peccauimus cũ patribus nostris: iniuste egim⁹ iniqtate fecimus. Patres nostri in egypto nõ intellexerũt mirabilia tua: non fuerũt memores multitudinis mie tue. Et irritauerũt ascendentes i mari mari rubro. ⁊ saluauit eos pp nomẽ suũ: vt notã faceret potentiã suã. Et increpuit mare rubrũ ⁊ exsiccatũ ẽ: ⁊ deduxit eos in abyssis sicut in deserto. Et saluauit eos de manu odientiũ: ⁊ redemit eos de manu inimici. Et operuit aqua tribulantes eos: vnus ex eis nõ remansit. Et crediderũt verbis ei⁹: ⁊ laudauerũt laudẽ ei⁹. Cito fecerũt obliti sũt opeꝝ ei⁹: ⁊ nõ sustinuerũt ↄsiliũ ei⁹: Et cõcupierũt cõcupiscẽtiã in deserto: ⁊ tẽptauerũt deũ i inaquoso. Et dedit eis petitionẽ ipoꝝ: ⁊ misit saturitatẽ in aias eoꝝ. Et irritauerũt moysen in castris: aarõ sanctũ dñi. Aperta est terra ⁊ deglutiuit dathan. ⁊ operuit sup cõgregationẽ abirõ. Et exarsit ignis in synagoga eoꝝ: flãma ↄbussit peccatores. Et fecerũt vitulũ in oreb: ⁊ adorauerunt sculptile. Et mutauerũt gloriã suã in similitudinẽ vituli comedentis fenũ. Obliti sunt deũ qui saluauit eos: qui fecit magnalia in egypto mirabilia in terra cham: terribilia i mari rubro. Et dixit vt disperderet eos: si non moyses electus eius stetisset in ↄfractiõe in cõspectu ei⁹. Vt auerteret irã eius ne disṗderet eos. ⁊ ꝓ nihilo habuerũt terrã desiderabilẽ. Nõ crediderũt verbo eius ⁊ murmurauerũt i tabernaculis suis: nõ exaudierũt vocẽ dñi. Et eleuauit manũ suã sup eos vt ꝓsterneret eos in deserto. Et vt deijceret semen eoꝝ in natiõibus ⁊ dispgeret eos in regionib⁹. Et initiati sũt beelphegor: ⁊ comederunt sacrificia mortuoꝝ. Et irritauerũt eũ i adinuentiõib⁹ suis. ⁊ multiplicata ẽ in eis ruina. Et stetit finees ⁊ placuit: ⁊ cessauit quassatio. Et reputatũ est ei in iusticiã: in generationẽ ⁊ generationẽ vsq; in sempiternũ. Et irritauerũt eum ad aquas cõtradictionis: ⁊ vexatus est moyses ꝓpter eos: q: exacerbauerũt spm̃ ei⁹. Et distinxit in labijs suis: nõ disṗdiderũt gẽtes quas dixit dñs de⁹ illis. Et cõmixti sũt inter gẽtes: ⁊ didicerũt opa eoꝝ ⁊ seruierunt sculptilib⁹ eoꝝ: ⁊ factũ ẽ illis in scandalũ. Et imolauerunt filios suos ⁊ filias suas: demonijs. Et effuderũt sãguinẽ innocentẽ sanguinẽ filioꝝ suoꝝ ⁊ filiarũ suarũ: quas sacrificauerũt sculptilibus chanaan. Et interfecta est terra in sanguinibus: ⁊ cõtaminata ẽ in opib⁹ eoꝝ: ⁊ fornicati sũt in adinuentionibus suis. Et iratus ẽ furore dñs in populũ suũ: ⁊ abhominat⁹ ẽ hereditatẽ suã. Et tradidit eos in man⁹ gentiũ: ⁊ dñati sunt eoꝝ q oderunt eos. Et tribulauerunt eos inimici eorum: ⁊ humiliati sunt sub manib⁹ eoꝝ: sepe liberabit eos. Ipsi aũt exacerbauerũt eũ in consilio suo: ⁊ humiliati sũt in iniqtatib⁹ suis. Et vidit cũ tribularent̃: ⁊ audiuit orationẽ eoꝝ. Et memor fuit testamenti sui: ⁊ penituit eũ ꝑm multitudinẽ mie sue. Et dedit eos i mias: in cõspectu oium q ceperãt eos. Saluos fac nos dñe de⁹ nr̃. ⁊ cõgrega nos de natiõib⁹. Et cõfiteamur noĩ scõ tuo ⁊ gloriemur in laude tua. Benedict⁹ dñs deus israel a seculo ⁊ vsq; in seculũ: ⁊ dicet ois pp̃ls fiat fiat. Alla. CVI

Confitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in seculũ mia eius. Dicãt qui redempti sunt a dño: quos redemit de manu inimici de regionib⁹ cõgregauit eos. A solis ortu ⁊ occasu: ab aquilone ⁊ mari. Errauerunt in solitudine in inaquoso: viã ciuitatis habitaculi nõ inuenerũt. Esurientes ⁊ sitientes: aia eoꝝ i ipsis defecit. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent̃: ⁊ de necessitatibus eoꝝ eripuit eos. Et deduxit eos in viã rectam: vt irent in ciuitatẽ habitationis. Confiteant̃ domino mie eius: ⁊ mirabilia eius filijs hominũ. Quia satiauit animã inanẽ ⁊ animã esurientẽ satiauit bonis. Sedẽtes i tenebris ⁊ in vmbra mortis: vinctos in mendicitate ⁊ ferro. Quia exacerbauerunt eloquia dei ⁊ consiliũ altissimi irritauerũt. Et humiliatũ est in laborib⁹ cor eoꝝ: ⁊ infirmati sũt nec fuit qui adiuuaret. Et clamauerũt ad dominũ cũ tribularent̃: ⁊ de necessitatib⁹ eoꝝ liberauit eos. Et eduxit eos de tenebris ⁊ vmbra mortis: ⁊ vincula eoꝝ dirupit. Confiteant̃ dño mie eius: et mirabilia ei⁹ filijs hominũ. Quia cõtriuit portas ereas: ⁊ vectes ferreos cõfregit. Suscepit eos de via iniquitatis eoꝝ: ꝓpt̃ iniusticias enim suas humiliati sũt. Omẽ escã abhominata est aia eoꝝ. ⁊ appropinquauerunt vsq; ad portas mortis. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularent̃ ⁊ de necessitatib⁹ eoꝝ liberauit eos. Misit verbũ suũ ⁊ sanauit eos: ⁊ eripuit eos de interitiõib⁹ eoꝝ. Cõfiteant̃ dño mie ei⁹: ⁊ mirabilia ei⁹ filijs hominuꝫ. Et sacrificent sacrificiũ laudis. ⁊ annũcient opera ei⁹ in exultatiõe. Qui descẽ

dunt mare in nauibus: faciētes opationez ī aqs
multis. Ipsi viderūt opa dn̄i: ⁊ mirabilia eiꝰ in
ꝓfundo. Dixit ⁊ stetit spiritus ꝓcelle: ⁊ exaltati
sunt fluctus eius. Ascēdunt vsqꝫ ad celos ⁊ de/
scēdunt vsqꝫ ad abyssos: aīa coꝝ in malis tabe/
scebat. Turbati sunt ⁊ moti sunt: sicut ebrius: ⁊
oīs sapia coꝝ deuorata est. Et clamauerunt ad
dn̄m cum tribularent̄: ⁊ de necessitatibus eoꝝ
ꝯduxit eos. Et statuit ꝓcellam eius in aurā: ⁊ si
luerunt fluctus eius. Et letati sunt qꝛ siluerūt: ⁊
deduxit eos in portum volūtatis eoꝝ. Cōfitean
tur dn̄o mīīa eiꝰ: ⁊ mirabilia eiꝰ filijs hoī
nū. Et exaltēt eū in ecclesia plebis ⁊ ī cathedra
senioꝝ laudēt eū. Posuit flumina ī desertū: ⁊ exi
tus aquaꝝ ī sitim. Terrā fructiferā ī salsuginem
a malitia inhitantiū in ea. Posuit desertū in sta
gna aquaꝝ: ⁊ trām sine aq in exitus aqꝝ. Et col
locauit illic esurientes: ⁊ ꝯstituerunt ciuitatez ha/
bitatōis. Et seminauerūt agros ⁊ plātauerunt
vineas: ⁊ fecerunt fructū natiuitatis. Et benedi
xit eis ⁊ multiplicati sunt nimis: ⁊ iumenta eoꝝ
non minorauit. Et pauci facti sunt: ⁊ vexati sūt
a tribulatione malorum ⁊ dolore. Effusa est cō/
tentio super ꝑncipes: ⁊ errare fecit eos in inuio
⁊ non in via. Et adiuuit pauperē d' inopia: ⁊ po
suit sicut oues familias. Videbunt recti ⁊ leta/
bunt̄: ⁊ oīs iniqtas oppilabit os suū. Quis sa
piens ⁊ custodiet hec: ⁊ intelliget mīas domini.

¶ Canticum psalmi. dd. CVII

Paratū cor meū deus paratum cor meū
cantabo ⁊ psallam in gloria mea. Exur
ge psalterium ⁊ cithara: exurgam dilu/
culo. Confitebor tibi in populis dn̄e: ⁊ psallam
tibi in nationibus. Quia magna est super celos
mīa tua: ⁊ vsqꝫ ad nubes veritas tua. Exaltare
sup celos deus: ⁊ super oēm terrā gloria tua: vt
liberent̄ dilecti tui. Saluum fac dextera tua ⁊ ex
audi me: deus locutus est in scō suo. Exultabo
⁊ diuidam sichimā: ⁊ cōuallē tabernaculoꝝ di
metiar. Meus est galaad ⁊ meus est manasses
⁊ ephraim susceptio capitis mei. Iuda rex me/
us: moab lebes spei mee. In idumeam exten/
dam calciamentum meum: mihi alienigene ami
ci facti sunt. Quis deducet me in ciuitatem mu/
nitam: quis deducet me vsqꝫ in idumeam. Nō
ne tu deus qui repulisti nos: ⁊ non exibis deus
in virtutibus nr̄is. Da nobis auxiliū de tribula
tione. qꝛ vana salus hoīs. In deo faciemus vir
tutē: ⁊ ipse ad nihilū deducet inimicos nostros.

¶ Infinem ps. dd. CVIII.

Deus laudē meam ne tacueris: quia os
pctōris ⁊ os dolosi super me apertū est.
Locuti sunt aduersum me lingua dolosa ⁊ ser/
monibꝰ odij circundederunt me ⁊ expugnaue
runt me gratis. Pro eo vt me diligerēt detra
hebant mihi: ego autem orabam. Et posuerūt
aduersum me mala ꝓ bonis: ⁊ odiū ꝓ dilectio
ne mea. Constitue super eū peccatorē: ⁊ diabo
lus stet a dextris eiꝰ. Cū iudicat̄ exeat condem
natꝰ: ⁊ oratio eiꝰ fiat in peccatū. Fiant dies eiꝰ
pauci: ⁊ episcopatū eiꝰ accipiat alter. Fiant filij
eiꝰ orphani ⁊ vxor eiꝰ vidua. Nutantes trāsfe/
rant̄ filij eiꝰ ⁊ mendicent: eijciant̄ de habitatio/
nibꝰ suis. Scrutet̄ fenerator omnē substantiā
eiꝰ: ⁊ diripiant alieni labores eius. Non sit illi
adiutor: nec sit qui misereat̄ pupillis eiꝰ. Fiant
nati eius in interitū: in generatione vna deleat̄
nomen eius. In memoriā redeat iniquitas pa
trū eiꝰ in conspectu dn̄i: ⁊ peccatū matris eiꝰ nō
deleatur. Fiant contra dn̄m semper. ⁊ dispere
at de terra memoria eoꝝ. ꝓ eo homo non est re
cordatꝰ facere mīaꝫ. Et persecutꝰ est hoīez ino
pē ⁊ mendicū ⁊ ꝯpunctū corde mortificare. Et
dilexit maledictionē ⁊ veniet ei. ⁊ noluit bene/
dictionē ⁊ elongabit̄ ab eo. Et induit maledi/
ctionē sicut vestimentū. ⁊ intrauit sicut aqua in
interiora eius. ⁊ sicut oleū in ossibꝰ eiꝰ. Fiat ei
sicut vestimentū quo operit̄. ⁊ sicut zona q̄ sem
per precingit̄. Hoc opus eorum qui detrahūt
mihi apud dominū. ⁊ qui loquunt̄ mala aduer
sus animā meā. Et tu dn̄e dn̄e fac mecū ꝓpter
nomen tuum. quia suauis est misericordia tua.
Libera me quia egenus ⁊ pauper ego sū. ⁊ cor
meū conturbatū est intra me. Sicut vmbra cū
declinat ablatus sū. ⁊ excussus sū sicut locuste.
Genua mea infirmata sunt a ieiunio. et caro
mea immutata est propter oleū. Et ego factus sū
opprobriū illis. viderunt me ⁊ mouerunt capi
ta sua. Adiuua me dn̄e deus meus. saluū me
fac propter misericordiā tuā. Et scient quia ma
nus tua hec. ⁊ tu domine fecisti eā. Maledicēt
illi. ⁊ tu benedices. qui insurgunt ī me confun/
dant̄. seruus autē tuus letabit̄. Induant̄ qui
detrahunt mihi pudore. ⁊ operiant̄ sicut diploi
de confusione sua. Confitebor domino nimis
in ore meo. ⁊ in medio multoꝝ laudabo eum.
Quia astitit a a dextris pauperis. vt saluā face
ret a persequentibus animā meā.

¶ ps dd. CIX

Dixit dominus dn̄o meo: sede a de/
xtris meis. Donec ponā inimicos
tuos: scabellū pedū tuoꝝ. Virgam
virtutis tue emittet dominus ex sy
on: dominare in medio inimicoꝝ tuoꝝ. Tecū

principiū in die virtutis tue in splendoribꝰ sanctoꝝ: ex vtero ante luciferuȝ genui te. Jurauit dominꝰ ⁊ non penitebit euȝ: tu es sacerdos in eternū ſm ordinē melchiſedech. Dominus a dextris tuis: cōfregit in die ire ſue reges. Judicabit in nationibus iplebit ruinas: cōquaſſabit capita in terra multoꝝ. De torrēte in via bibet: ꝑpterea exaltauit caput.

¶ Alleluia. ¶ CX

Confitebor tibi dn̄e in toto corde meo: in conſilio iuſtoꝝ ⁊ congregatiōe. Magna opera domini: exquiſita in omnes volūtates eiuſ. Confeſſio ⁊ magnificentia opꝰ eius: ⁊ iuſticia eius manet in ſeculū ſeculi. Memoriā fecit mirabiliū ſuoꝝ miſericors ⁊ miſerator dn̄s: eſcā dedit timentibus ſe. Memor erit in ſeculū teſtamenti ſui: virtutē operū ſuoꝝ annunciabit populo ſuo. Vt det illis hereditatem gentiū: opera manuū eius veritas ⁊ iudicium. Fidelia omnia mandata eiuſ: confirmata in ſeculū ſeculi: facta in veritate ⁊ equitate. Redemptionem miſit dn̄s populo ſuo: mandauit i eternū teſtamentū ſuū. Sanctū ⁊ terribile nomen eius: initiū ſapientie timor dn̄i: Intellectus bonus omnibus facientibꝰ eū: laudatio eiꝰ manet in ſeculū ſeculi. ¶ Alla. ¶ CXI

Beatus vir qui timet dominū: in mandatis eius volet nimis. Potēs in terra erit ſemen eius: generatio rectoꝝ benediceſ. Gloria ⁊ diuitie in domo eius: ⁊ iuſticia eius manet in ſeculū ſeculi. Exortū eſt in tenebris lumen rectis: miſericors ⁊ miſerator et iuſtus. Jocūdus homo qui miſereſ ⁊ cōmodat diſponit ſermones ſuos in iudicio: quia in eternū non cōmouebiſ. In memoria eterna erit iuſtus ab auditione mala non timebit. Paratū cor eius ſperare in domino: confirmatū eſt cor eius nō cōmouebiſ donec deſpiciat inimicos ſuos. Diſperſit dedit pauperibus iuſticia eiꝰ manet in ſeculū ſeculi: cornu eiꝰ exaltabiſ in gloria. Peccator videbit ⁊ iraſceſ: dentibꝰ ſuis fremet ⁊ tabeſcet: deſideriū peccatoꝝ peribit.

¶ Alleluia. ¶ CXII

Laudate pueri dn̄m: laudate nomē domini. Sit nomē dn̄i benedictū: ex hoc nunc ⁊ vſqȝ in ſeculū. A ſolis ortu vſqȝ ad occaſū: laudabile nomē dn̄i. Excelſus ſuper omnes gentes dn̄s ⁊: ſuper celos gloria eiꝰ. Quis ſicut dn̄s deus noſter: qui in altis habitat. ⁊ humilia reſpicit i celo ⁊ in terra. Suſcitās a terra inopē: ⁊ de ſtercore erigens pauperem. Vt collocet eū cū principibus: cū principibꝰ populi ſui. Qui habitare facit ſterilē in domo matrē filioꝝ letantē. ¶ Alla. ¶ CXIII

In exitu iſrael ď egypto: domus iacob ď populo barbaro. Facta eſt iudea ſanctificatio eius: iſrael poteſtas eiꝰ. Mare vidit ⁊ fugit: iordanis conuerſus eſt retrorſū. Montes exultauerunt vt arietes. ⁊ colles ſicut agni ouiū. Quid eſt tibi mare q̄ fugiſti: ⁊ tu iordanis quia conuerſus eſt retrorſū. Montes exultaſtis vt arietes. ⁊ colles ſicut agni ouium. A facie dn̄i mota eſt terra: a facie dei iacob. Qui conuertit petrā in ſtagna aquaꝝ: ⁊ rupeȝ in fontes aquaꝝ. Non nobis dn̄e non nobis: ſed nomini tuo da gloriā. Super miſericordia tua ⁊ veritate tua: ne qñ dicant gentes vbi ē deus eoꝝ. Deus aūt noſter in celo: omnia quecūqȝ voluit fecit. Simulacra gentiū argentū ⁊ aurū: ope. a manuū hominū. Os habent ⁊ nō loquenſ: oculos habent ⁊ non videbunt. Aures habent ⁊ non audient: nares habent ⁊ nō odorabūt. Manus habent ⁊ non palpabūt: pedes habent ⁊ non ambulabūt: non clamabūt in gutture ſuo. Similes illis fiant qui faciūt ea. ⁊ omnes qui confidunt in eis. Domus iſrael ſperauit in domino: adiutor eoꝝ ⁊ protector eoꝝ eſt. Domus aaron ſperauit in dn̄o: adiutor eoꝝ ⁊ ꝓtector eoꝝ eſt. Qui timent dn̄m ſperauerunt in domino: adiutor eoꝝ ⁊ ꝓtector eoꝝ ē. Dominus memor fuit noſtri. ⁊ benedixit nobis. Benedixit domui iſrael: bn̄dixit domui aarō. Benedixit omnibus qui timent dn̄m. puſillis cuȝ maioribus. Adijciat dn̄s ſuper vos: ſuper vos ⁊ ſup filios veſtros. Benedicti vos a domino: qui fecit celū ⁊ terrā. Celū celi dn̄o: terrā autem dedit filijs hominū. Non mortui laudabūt te dn̄e. neqȝ oēs qui deſcēdūt in infernū. Sed nos qui viuimus benedicimus dn̄o: ex hoc nūc ⁊ vſqȝ in ſeculū. ¶ Alla. ¶ CXIIII

Dilexi: qm̄ exaudiet dn̄s vocem orationis mee. Quia inclinauit aureȝ ſuā mihi. ⁊ in diebus meis inuocabo. Circūdederūt me dolores mortis: ⁊ pericula inferni inuenerūt me. Tribulationē ⁊ dolorē inueni. ⁊ nomen domini inuocaui. O domine libera animā meā: miſericors dn̄s ⁊ iuſtus. ⁊ deus noſter miſereſ. Cuſtodiens paruulos dominus: humiliatus ſum ⁊ liberauit me. Conuertere anima mea in requiē tuā: quia dominus benefecit tibi. Quia eripuit animā meā de morte: oculos meos a lachrymiſ pedes meos a lapſu. Placebo domino in regione viuoꝝ. ¶ Ps. ¶ CXV

Credidi ꝓpter qđ locutus sũ: ego autẽ humiliatus sum nimis. Ego dixi in excessu meo: oĩs homo mendax. Quid retribuã dño: pro omnib⁹ que retribuit mihi. Calicem salutaris accipiam ⁊ nomẽ dñi inuocabo Uota mea dño reddam corã omni populo ei⁹. preciosa in conspectu dñi mors sanctorũ eius. O dñe quia ego seruus tuus: ego seruus tuus ⁊ fili⁹ ancille tue. Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiã laudis. ⁊ nomẽ dñi inuocabo. Uota mea dño reddã in conspectu oĩs populi eius in atrijs domus domini in medio tui hierusalem. ¶ Alleluia. ¶ CXVI

Laudate dominũ omnes gentes: laudate eũ oẽs populi. Qm̃ cõfirmata ẽ sup nos misericordia ei⁹. ⁊ veritas domini manet in eternũ. ¶ Alleluia. ¶ CXVII

Confitemini dño qm̃ bon⁹: qm̃ in seculũ mia ei⁹. Dicat nũc isrl' qm̃ bon⁹: qm̃ in seculũ mia eius. Dicat nunc domus aaron qm̃ bon⁹: qm̃ in seculũ mia ei⁹. Dicant nũc qui timent dñm: qm̃ in seculũ misericordia ei⁹. De tribulatione inuocaui dñm ⁊ exaudiuit me in latitudine dñs. Dñs mihi adiutor: non timebo quid faciat mihi homo. Dñs mihi adiutor. ⁊ ego despiciã inimicos meos. Bonum est confidere in domino: q̃ȝ confidere in homine. Bonũ ẽ sperare in dño. q̃ȝ sperare in ꝑncipibus. Oẽs gẽtes circuierũt me. ⁊ in noĩe dñi qr vltus sũ in eos. Circũdantes circũdederunt me. ⁊ in noĩe dñi quia vltus sũ in eos. Circundederũt me sicut apes ⁊ exarserũt sicut ignis in spinis. ⁊ in nomine dñi quia vltus sum in eos Impulsus euersus sum vt caderem. ⁊ domin⁹ suscepit me. Fortitudo mea ⁊ laus mea domin⁹ ⁊ factus est mihi in salutẽ. Uox exultationis ⁊ salutis: in tabernaculis iustoꝝ. Dextera domini fecit virtutẽ: dextera dñi exaltauit me: dextera dñi fecit virtutẽ. Non moriar sed viuam et narrabo opera dñi. Castigãs castigauit me dominus: ⁊ morti non tradidit me. Aperite mihi portas iusticie ingressus in eas confitebor dño hec porta domini: iusti intrabũt in eã. Confitebor tibi quoniaȝ exaudisti me: ⁊ factus es mihi in salutẽ. Lapidẽ quẽ reprobauerũt edificantes: hic factus est in caput anguli. A domino factum est istud: ⁊ est mirabile in oculis nostris. Hec est dies quam fecit domin⁹: exultemus ⁊ letemur in ea. O domine saluũ me fac: o domine bene prosperare: benedictus qui venit in nomine dñi. Benediximus vobis de domo domini: deus domin⁹ ⁊ illuxit nobis. Constituite diẽ solennẽ in condensis: vsq̃ȝ ad cornu altaris. Deus meus es tu ⁊ confitebor tibi: deus meus es tu ⁊ exaltabo te. Confitebor tibi quoniã exaudisti me: ⁊ factus es mihi in salutem. Confitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in seculũ misericordia eius. ¶ Alleluia. ¶ CXVIII

Beati imaculati in via: qui ambulant in lege domini. Beati qui scrutant̃ testimonia eius: in toto corde exquirũt eũ. Nõ eni qui operantur iniqtatẽ: in vijs ei⁹ ambulauerunt. Tu mandasti madata tua custodiri nimis. Utinã dirigantur vie mee: ad custodiendas iustificationes tuas. Tunc non cõfundar: cuȝ perspexero in omnib⁹ mandatis tuis. Confitebor tibi in directione cordis: in eo ꝙ didici iudicia iusticie tue iustificationes tuas custodiam: non me derelinquas vsq̃ȝquaq̃ȝ.

In quo corrigit adolescentior viam suam: in custodiendo sermones tuos. ¶ CXVIIII i In toto corde meo exquisiui te: ne repellas me a mandatis tuis. In corde meo abscondi eloquia tua vt non peccem tibi. Benedictus es domine: doce me iustificationes tuas. In labijs meis: pronunciaui omnia iudicia oris tui. In via testimonioꝝ tuorum delectatus sum: sicut in omnibus diuitijs In mandatis tuis exercebor: et considerabo vias tuas. In iustificationibus tuis meditabor: non obliuiscar sermones tuos.

Retribue seruo tuo: ¶ CXX viuifica me ⁊ custodiam sermones tuos. Reuela oculos meos: et considerabo mirabilia de lege tua. Incola ego sum in terra: non abscondas a me mandata tua Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas: in omni tempore. Increpasti superbos maledicti qui declinant a mandatis tuis. Aufer a me opprobrium et contemptum: quia testimonia tua exquisiui. Etenim sederunt ꝑncipes ⁊ aduersum me loquebantur seruus autẽ tuus exercebatur in iustistificationib⁹ tuis. Nã ⁊ testimonia tua meditatio mea est: ⁊ consilium meũ iustificationes tue. ¶ CXXI

Adhesit pauimento anima mea: viuifica me scđm verbum tuuȝ. Uias meas enunciaui ⁊ exaudisti me: doce me iustificationes tuas. Uiam iustificationum tuarum instrue me: et exercebor in mirabilib⁹ tuis Dormitauit anima mea pre tedio confirma me in verbis tuis. Uiã iniquitatis amoue a me: et de lege tua miserere mei Uiã veritatis elegi iudicia tua non sũ oblitus. Adhesi testimonijs

tuis domine: noli me confundere. Viam man
datorum tuorum cucurri: cum dilataſti cor meũ
¶CXXII
Legem pone mihi do/
mine viam iuſtificationũ tuarum: ⁊ ex
quiram eã ſemper. Da mihi intellectũ
⁊ ſcrutabor legem tuam ⁊ cuſtodiam illaꝫ in to
to corde meo. Deduc me in ſemita mandato/
rum tuorũ: quia ipſum volui. Inclina cor meũ
in teſtimonia tua: ⁊ non in auaritiam. Auerte
oculos meos ne videant vanitatem: in via tuą
viuifica me. Statue ſeruo tuo eloquium tuum:
in timore tuo. Amputa opprobrium meũ quod
ſuſpicatus ſum: quia iudicia tua iocunda. Ecce
concupiui mandata tua: in equitate tua viuifi/
ca me.
¶CXXIII
Et veniat ſuper me miſericordia tua do
mine: ſalutare tuum ſcd̄m eloquiũ tuuꝫ
Et reſpondebo exprobrantibus mihi
verbum: quia ſperaui in ſermonibus tuis. Et
ne auferas de ore meo verbũ veritatis vſqꝫqua
qꝫ: quia in iudicijs tuis ſuperſperaui. Et cuſto
diaꝫ legẽ tuã ſemper: in ſeculũ ⁊ in ſeculũ ſeculi
Et ambulabaꝫ in latitudine: quia mandata ex/
quiſiui. Et loquebar in teſtimonijs tuis in con
ſpectu regum. ⁊ non confundebar. Et medita
bar in mandatis tuis: que dilexi. Et leuaui ma
nus meas ad mandata tua que dilexi. ⁊ exerce/
bor in iuſtificationibus tuis.
¶CXXIIII
Memor eſto verbi tui ſeruo tuo. in quo
mihi ſpem dediſti. Hec me conſolata
eſt in humilitate mea. quia eloquium
tuum viuificauit me. Superbi inique agebant
vſquequaqꝫ. a lege autem tua non declinaui.
Memor fui iudiciorum tuorum a ſeculo domi
ne. ⁊ conſolatus ſum. Defectio tenuit me. pro
peccatoribus derelinquentibus legẽ tuã. Can
tabiles mihi erant iuſtificationes tue. in loco
peregrinationes mee. Memor fui nocte no/
minis tui domine. et cuſtodiui legem tuam.
Hec facta eſt mihi. quia iuſtificationes tuas ex
quiſiui.
¶CXXV
Portio mea domine. dixi cuſtodire le/
gem tuam. Deprecatus ſum faciē tu/
am in toto corde meo. miſerere mei ſm
eloquiũ tuum. Cogitaui vias meas. et conuer
ti pedes meos in teſtimonia tua. Paratus ſuꝫ
⁊ non ſum turbatus. vt cuſtodiaꝫ mandata tua
Funes peccatorum circunpleri ſunt me. et le/
gem tuam non ſum oblitus. Media nocte ſur
gebam ad confitendũ tibi ſuper iudicia iuſtifica
tionis tue. Particeps ego ſum omniũ timen/
tium te. ⁊ cuſtodientiũ mandata tua. Miſeri/
cordia tuą dñe plena ẽ terra. iuſtificatiões tuas
doce me.
¶CXXVI
Bonitatem feciſti cum ſeruo tuo domi/
ne ſcd̄m verbũ tuum. Bonitatẽ ⁊ diſci
plinam ⁊ ſcientiã doce me. quia in man
datis tuis credidi. Priuſq̄ꝫ humiliarer ego de
liqui: propterea eloquiũ tuum cuſtodiui. Bo/
nus es tu. ⁊ in bonitate tua doce me iuſtificatio
nes tuas. Multiplicata eſt ſuper me iniquitas
ſuperborũ. ego autem in toto corde meo ſcru/
tabor mandata tua. Coagulatũ eſt ſicut lac cor
eorũ: ego vero legem tuam meditatus ſũ. Bo
num mihi quia humiliaſti me: vt diſcam iuſtifi
cationes tuas. Bonũ mihi lex oris tui. ſup mi
lia auri ⁊ argenti.
¶CXXVII
Manus tue fecerunt me ⁊ plaſmauerunt
me. da mihi intellectũ vt diſcam man/
data tua. Qui timent te videbunt me ⁊
letabunt̄. quia in verba tua ſuperſperaui. Co/
gnoui domine quia equitas iudicia tua. ⁊ in ve
ritate tua humiliaſti me. Fiat miſericordia tua
vt conſoletur me. ſcd̄m eloquiũ tuuꝫ ſeruo tuo
Veniant mihi miſerationes tue ⁊ viuam. quia
lex tua meditatio mea eſt. Confundant̄ ſuper/
bi quia iniuſte iniquitatem fecerunt in me. ego
aũt exercebor in mandatis tuis. Conuertãtur
mihi timentes te. ⁊ qui nouerũt teſtimonia tua
Fiat cor meum imaculatũ in iuſtificationibus
tuis. vt non cõfũdar.
¶CXXVIII
Defecit in ſalutare tuũ anima mea. et in
verbũ tuũ ſupſperaui. Defecerũt oculi
mei in eloquiũ tuũ. dicẽtes qñ ꝯſolabe
ris me. Quia factus ſũ ſicut vter in pruina iu/
ſtificationes tuas non ſum oblitus. Quot ſũt
dies ſerui tui. quando facies de perſequentibꝰ
me iudiciũ. Narrauerũt mihi iniqui fabulatio
nes. ſed non vt lex tua. Omnia mandata tua veri
tas. iniq pſecuti ſũt me adiuua me. Paulomi/
nus cõſũmauerũt me in terra. ego aũt nõ dere/
liq mandata tua. Scd̄m miaꝫ tuã viuifica me.
⁊ cuſtodiã teſtimonia oris tui.
¶CXXIX
In eternũ dñe. verbũ tuũ permanet in
celo. In generatione et generationem
veritas tua. fundaſti terrã ⁊ permanet
Ordinatione tua perſeuerat dies. qm̄ omnia
ſeruiunt tibi. Niſi q lex tua meditatio mea eſt.
tunc forte periſſem in humilitate mea. In eter/
num non obliuiſcar iuſtificationes tuas: quia
in ipſis viuificaſti me. Tuus ſum ego ſaluum
me fac. quoniam iuſtificationes tuas exquiſiui
Me expectauerunt peccãtores vt pderent me. te/
ſtimonia tua intellexi. Omnis ꝯſũmatiõis vi

ad finē: latū mandatū tuū nimis. ¶ LXXX
Quomodo dilexi legē tuam dñe tota die meditatio mea ē. Super inimicos meos prudentē me fecisti mandato tuo: qꝛ in eternū mihi ē. Sup oēs docētes me intellexi. qꝛ testimonia tua meditatio mea ē. Sup senes intellexi: qꝛ mandata tua q̄siui. Ab oi via mala ꝓhibui pedes meos: vt custodiā vba tua. A iudicijs tuis non declinaui: qꝛ tu legē posuisti mihi. Quā dulcia faucib⁹ meis eloqa tua super mel ori meo. A mādatis tuis intellexi, ꝓpterea odiui oēm viā iniqtatis. ¶ LXXXI
Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū. ꝛ lumen semitis meis. Iuraui. ꝛ statui custodire iudicia iusticie tue. Humiliat⁹ sū vsqꝫquaqꝫ dñe: viuifica me scdm verbū tuū Volūtaria oris mei beneplacita fac domine. ꝛ iudicia tua doce me. Aīa mea in manib⁹ meis semper. ꝛ legē tuā non sū oblitus. Posuerunt peccatores laqueū mihi. ꝛ de mandatis tuis nō erraui. Hereditate acqsiui testimōia tua i eternū: quia exultatio cordis mei sūt. Inclinaui cor meū ad faciendas iustificatiōes tuas in eternū ꝓpter retributionē. ¶ LXXXII
Iniquos odio habui. ꝛ legē tuā dilexi Adiutor ꝛ susceptor me⁹ es tu. ꝛ i vbū tuū supsperaui. Declinate a me maligni ꝛ scrutabor mandata dei mei. Suscipe me ẜm eloquiū tuū ꝛ viuā. et non confundas me ab expectatione mea. Adiuua me ꝛ saluus ero. et meditabor in iustificationibus tuis sp. Spreuisti omnes discedentes a iudicijs tuis: qꝛ iniusta cogitatio eoꝝ. Preuaricantes reputaui omnes peccatores terre: ideo dilexi testimonia tua Cōfige timore tuo carnes meas: a iudicijs enī tuis timui. ¶ LXXXIII
Feci iudiciū ꝛ iusticiam: non tradas me calūniantib⁹ me. Suscipe seruū tuū in bonū: non calūnient me superbi. Oculi mei defecerunt in salutare tuū. ꝛ in eloquium iusticie tue. Fac cū seruo tuo scdm misericordiam tuā. ꝛ iustificationes tuas doce me. Seruus tuus sum ego: da mihi intellectuꝫ vt sciam testimonia tua. Tempus faciendi domine dissipauerunt legem tuā. Ideo dilexi mandata tua: super aurū ꝛ topaçion. Propterea ad oīa mandata tua dirigebar: omnem viam iniquaꝫ odio habui. ¶ LXXXIIII
Mirabilia testimonia tua: ideo scrutata est ea anima mea. Declaratio sermonū tuorum illuminat: ꝛ intellectuꝫ dat paruulis. Os meū aperui ꝛ attraxi spiritū: qꝛ mandata tua desiderabam. Aspice in me ꝛ miserere mei: scdm iudiciū diligentiū nomen tuū. Gressus meos dirige scdm eloquiū tuum. ꝛ non dominet mei omnis iniusticia. Redime me a calūnijs hoīuꝫ: vt custodiā mādata tua. Faciē tuaꝫ illumina super seruū tuū. ꝛ doce me iustificationes tuas. Exit⁹ aquaꝝ deduxerūt oculi mei: qꝛ nō custodierūt legē tuā. ¶ LXXXV
Iustus es dñe. ꝛ rectum iudiciū tuum. Mandasti iusticiam testimonia tua: et veritatē tuam nimis. Tabescere me fecit zelus: quia obliti sunt verba tua inimici mei Ignitum eloquiū tuum vehementer: ꝛ seruus tuus dilexit illud. Adolescentulus sum ego et contemptus: iustificationes tuas non sū oblitus. Iusticia tua iusticia in eternū: ꝛ lex tua veritas. Tribulatio ꝛ angustia inuenerunt me: mandata tua meditatio mea est. Equitas testimonia tua in eternum: intellectum da mihi ꝛ viuam. ¶ LXXXVI
Clamaui in toto corde exaudi me domine iustificationes tuas requirā. Clamaui ad te ꝛ saluū me fac: vt custodiā mandata tua. Preueni in maturitate ꝛ clamaui: qꝛ in verba tua supersperaui. Preuenerunt oculi mei ad te diluculo: vt meditarer eloquia tua Vocem meā audi scdm misericordiā tuam domine: ꝛ scdm iudiciū tuū viuifica me. Appropinquauerūt persequētes me iniquitati: a lege autē tua longe facti sunt. Prope es tu domine ꝛ oēs vie tue veritas. Initio cognoui de testimonijs tuis: qꝛ i eternū fūdasti ea. ¶ LXXXVII
Vide hūilitatē meā ꝛ eripe me: qꝛ legem tuā nō sum oblit⁹. Iudica iudiciū meū ꝛ redime me. ꝓpt eloquiū tuū viuifica me. Longe a peccatorib⁹ salus. qꝛ iustificationes tuas nō exquisierūt. Misericordie tue multe domine. scdm iudiciū tuū viuifica me. Multi qui persequunt me ꝛ tribulant me. a testimonijs tuis non declinaui. Vidi preuaricantes ꝛ tabescebā: qꝛ eloquia tua nō custodierūt. Vidi qm̄ mandata tua dilexi dñe. in mia tua viuifica me. Principiū verboꝝ tuoꝝ veritas in eternū oia iudicia iusticie tue. ¶ LXXXVIII
Principes ꝑsecuti sunt me gratis: et a verbis tuis formidauit cor meum. Letabor ego sup eloqa tua. sicut qui inuenit spolia multa. Iniquitatē odio habui ꝛ abhominat⁹ sū. legē aūt tuā dilexi Septies in die laudem dixi tibi. sup iudicia iusticie tue. Pax multa diligētibus legē tuā. ꝛ non est illis scandalū. Expectabaꝫ salutare tuum dñe. ꝛ mandata tua

dilexi. Custodiuit anima mea testimonia tua: et
dilexit ea vehementer. Seruaui mandata tua et
testimonia tua. quia omnes vie mee in conspe
ctu tuo. ¶CXXXIX

A ppropinquet deprecatio mea in con/
spectu tuo dñe. iuxta eloquium tuum da
mihi intellectum. Intret postulatio mea
in conspectu tuo. scd'm eloquiũ tuum eripe me.
Eructabunt labia mea hymnũ. cũ docueris me
iustificationes tuas. Pronũciabit lingua mea
eloquiũ tuum. qz omnia mandata tua equitas.
Fiat manus tua vt saluet me. qm mãdata tua ele/
gi. Concupiui salutare tuũ dñe. et lex tua medita
tio mea est. Viuet aĩa mea et laudabit te. et iudi/
cia tua adiuuabũt me. Erraui sicut ouis q̃ pe/
rijt. quere seruũ tuũ qz mandata tua non sum obli/
tus. ¶ Canticũ graduũ. ps. ¶CXXXX

A d dominũ cum tribularer clamaui. et
exaudiuit me. Dñe libera animã meam
a labijs iniqs. et a lingua dolosa. Quid
detur tibi aut quid apponat tibi. ad linguam do
losam. Sagitte potentis accute. cum carboni/
bus desolatorijs. Heu mihi quia incolatus meus
prolongatus est. habitaui cũ habitantibus cedar
multũ incola fuit aĩa mea. Cũ his q oderũt pa/
cem erã pacificus. cũ loq̃bar illis impugnabãt me
gratis. ¶ Canticũ grad. ps. ¶CXXXXI

L euaui oculos meos in montes. vnde
veniet auxiliũ mihi. Auxiliũ meũ a do/
mino. q fecit celũ et terrã. Non det in cõ/
motionẽ pedẽ tuũ. neqz dormitet q custodit te
Ecce non dormitabit neqz dormiet. q custodit
israel. Dñs custodit te. dñs ptectio tua sup ma
nũ dexterã tuã. Per diẽ sol non vret te. neqz
luna per noctẽ. Dñs custodit te ab oi malo. cu
stodiat aĩam tuã dñs. Dñs custodiat introitum
tuũ et exitũ tuũ. ex hoc nũc et vsqz in seculũ.
¶ Canticũ graduũ ps. ¶CXXXXII

L etatus sum in his que dicta sunt mihi
in domũ domini ibimus. Stantes erãt
pedes nostri. in atrijs tuis hierusalem.
Jrl'm que edificat vt ciuitas. cuius participa/
tio eius in idipsum. Illuc enim ascenderũt tri/
bus tribus dñi testimoniũ isrl. ad confitendũ no
mini dñi. Quia illic sederũt sedes in iudicio. se
des super domũ dauid. Rogate que ad pacem
sũt hierusalem. et abũdãtia diligentibus te. Fiat
pax in virtute tua. et abundantia in turribus
tuis. Propter fratres meos et proximos meos
loquebar pacem de te. Propter domũ dñi dei
nostri. quesiui bona tibi.
¶ Canticũ grad. ¶CXXXXIII

A d te leuaui oculos meos: qui habitas
in celis. Ecce sicut oculi seruorum in ma
nibus dominorum suorum. Sicut oculi an
cille in manibus dñe sue. ita oculi nostri ad do
minũ deũ nrm donec misereat nostri. Misere
re nri dñe miserere nri. qz multũ repleti sumus
despectione. Quia multũ repleta ẽ aĩa nostra.
opprobriũ abũdantibus et despectio superbis.
¶ Canticũ graduũ dd. ¶CXXXXIIII

N isi quia dñs erat in nobis dicat nunc
israel. nisi quia dñs erat in nobis. Cũ
exurgerent hoĩes in nos. forte viuos
deglutissent nos. Cũ irasceret furor eorum in nos
forsitan aqua absorbuisset nos. Torrentem per
transiuit anima nostra. forsitan ptransisset ani
ma nostra aquã intollerabilẽ. Benedictus do
minus. qui nõ dedit nos in captionẽ dentibus
eorum. Anima nostra sicut passer erepta ẽ. de la
queo venantiũ. Laqueus cõtritus est. et nos libera
ti sumus. Adiutoriũ nostrũ in noĩe dñi. q fecit
celũ et terrã. ¶ Canticũ grad. ¶CXXXXV

Q ui cõfidũt in dño sicut mons syon nõ
cõmouebit in eternũ q habitat in irl'm
Montes in circuitu eius. et dñs in cir
cuitu populi sui ex hoc nunc et vsqz in seculum.
Quia nõ derelinquet dñs virgã peccatorum sup
sortem iustorum. vt nõ extendãt iusti ad iniq̃tatẽ
manus suas. Benedic dñe bonis et rectis corde
Declinãtes aũt in obligatiões adducet dñs cũ
operantibus iniq̃tatẽ. pax sup israel.
¶ Canticũ graduũ. ¶CXXXXVI

I n conuertendo dñs captiuitatẽ syon.
facti sumus sicut consolati. Tunc reple
tum est gaudio os nostrũ. et ligua nra
in exultatione. Tunc dicent inter gentes. ma/
gnificauit dominus facere cum eis. Magnifica
uit dñs facere nobiscũ. facti sumus letãtes. Cõ
uerte dñe captiuitatem nostram. sicut torrens
in austro. Qui seminat in lachrymis: in exulta
tione metent. Euntes ibant et flebant. mittentes
semina sua. Venientes aũt venient cũ exultatiõe.
portantes manipulos suos. ¶ Canticũ
graduũ salomonis. ¶CXXXXVII

N isi dñs edificauerit domũ: in vanum
laborauerũt qui edificãt eam. Nisi dñs
custodierit ciuitatem. frustra vigilat q
custodit eam. Vanũ ẽ vobis ante lucem surgẽ
surgite postqz sederitis q mãducatis panẽ dolo
ris. Cum dederit dilectis suis somnũ ecce he/
reditas dñi. filij merces fructus ventris. Sicut
sagitte in manu potẽtis. ita filij excussorum. Bea
tus vir qui impleuit desideriũ suũ ex ipsis nõ

confundetur cū loquetur inimicis suis in porta.
¶ Canticum graduū. ¶ C XXXXVIII
Beati oēs qui timēt dñm: q ambulant in
vijs eius. Labores manuū tuarū quia
manducabis: btūs es ⁊ bene tibi erit.
Uxor tua sicut vitis abundās: in lateribus do/
mus tue. Filij tui sicut nouelle oliuarum: in cir
cuitu mense tue. Ecce sic bñdicetur hō: qui timet
dñm. Bñdicat tibi dñs ex syon. ⁊ videas bona
ierlm oib⁹ dieb⁹ vite tue. Et videas filios filioꝝ
tuoꝝ: pacem super isrl. ¶ Canticum grad.
Sepe expugnauerūt me ¶ C XLIX.
a iuuentute mea: dicat nūc isrl. Sepe ex
pugnauerūt me a iuuentute mea: etenim
non potuerunt mihi. Supra dorsum meum fa/
bricauerūt pctōres. plongauerūt iniqtatē suam
Dñs iustus ꝯcidet ceruices pctoꝝ: cōfundant
⁊ cōuertant retrorsum oēs q oderūt syon. Fiāt
sicut fenum tectoꝝ: quod priusq̄ euellat exaruit.
De quo nō implebit manū suam q metet: ⁊ sinū
suum q manipulos colliget. Et nō dixerūt qui
preteribāt bñdictio dñi sup vos: bñdiximus vo
bis in noie dñi. ¶ Canticū grad. ¶ CL.
De pfundis clamaui ad te dñe: domine
exaudi vocem meam. Fiāt aures tue i/
tendentes. in vocem depcationis mee.
Si iniqtates obseruaueris dñe: dñe quis susti/
nebit. Quia apud te ppitiatio est: ⁊ ppter legē
tuam sustinui te dñe. Sustinuit aīa mea in vbo
eius: sperauit aīa mea in dño. A custodia matutia
vsq ad noctem: speret israel in dño. Quia apd
dñm mia: ⁊ copiosa apud eum redemptio. Et
ipse redimet israel ex oibus iniquitatibus eius.
¶ Canticum graduum. ¶ CLI
Domine nō est exaltatū cor meum: neq
elati sunt oculi mei. Neq ambulaui in
magnis. neq in mirabilibus super me
Si nō hūilit sentiebam: sed exaltaui aīam meam
Sicut ablactatus est sup matrē suā: ita retribu/
tio in aīam meā. Speret isrl in dño: ex hoc nūc.
⁊ vsq in secłm. ¶ Canticū grad. ¶ CLII
Memento dñe dauid: ⁊ omnis mansue/
tudinis eius. Sicut iurauit dño: votū
vouit deo iacob. Si introiero in taber/
naculum domus mee: si ascēdero in lectū strati
mei. Si dedero somnum oculis meis: ⁊ palpe/
bris meis dormitationē. Et requiem tēporibus
meis: donec inueniam locū dño: tabernaculum
deo iacob. Ecce audiuimus eam in effrata: in/
uenimus eā in campis silue. Introibimus i ta/
bernaculum eius: adorabimus in loco vbi ste/
terunt pedes eius. Surge dñe in requiem tuam:
tu ⁊ archa sanctificationis tue. Sacerdotes tui
induant iusticiā: ⁊ sancti tui exultent. Propter
dauid seruū tuū: nō auertas faciem xpi tui. Iu
rauit dñs dauid veritatē ⁊ nō frustrabit eū: de
fructu ventris tui ponā super sedē tuā. Si cu/
stodierint filij tui testamentū meū: ⁊ testimonia
mea hec que docebo eos. Et filij eoꝝ vsq in se
culū: sedebunt super sedē tuā. Quoniā elegit
dñs syon: elegit eā in habitationē sibi. Hec re
quies mea in seculū seculi: hic habitabo quoniā
elegi eā. Uiduā eius benedicens benedicam:
pauperes ei⁹ saturabo panib⁹. Sacerdotes ei⁹
induā salutari: ⁊ sancti eius exultatione exulta/
būt. Illuc pducā cornu dauid: paraui lucernā
xpo meo. Inimicos ei⁹ induā confusione: sup
ipm aūt efflorebit sanctificatio mea.
¶ Canticū graduū. ¶ CLIII
Ecce q̄ bonū ⁊ q̄ iocūdū: habitare fra/
tres in vnū. Sicut vnguentū in capite
qd descēdit in barbā barbā aarō. Qd
descēdit in orā vestimenti ei⁹: sicut ros hermō
q descendit in monte syon. Qm illic mādauit
dñs benedictionē: ⁊ vitā vsq in seculū.
¶ Canticū grad. ¶ CLIIII
Ecce nūc benedicite dño: oēs serui dñi.
Qui statis i domo dñi: i atrijs domus
dei nri. In noctib⁹ extollite man⁹ vras
in scā: ⁊ benedicite dñm. Benedicat te dñs ex
syon q fecit celū ⁊ terrā. ¶ Alla. ¶ CLV
Laudate nomen domini: laudate serui
dñm. Qui statis in domo dñi: i atrijs
domus dei nostri. Laudate dñm q bo
nus dñs: psallite nomini ei⁹ qm suaue. Quoni
am iacob elegit sibi dñs israel in possessionē si/
bi. Quia ego cognoui q magn⁹ ē dñs: ⁊ deus
nr̄ p̄ oibus dijs. Oia quecūq voluit dñs fecit
in celo ⁊ in terra: in mari ⁊ in omnib⁹ abyssis
Educens nubes ab extremo terre: fulgura in
pluuiam fecit. Qui pducit ventos de thesauris
suis: qui percussit primogenita egypti ab homi
ne vsq ad pecus. Et misit signa ⁊ pdigia i me
dio tui egypte: in pharaonē ⁊ in omnes seruos
ei⁹. Qui percussit gentes multas. ⁊ occidit re/
ges fortes. Seon regē amorreoꝝ ⁊ og regem
basan: ⁊ oia regna chanaan. Et dedit terrā eo/
rū hereditatē: hereditatē israel ppl'o suo. Dñe
nomen tuū in eternū: dñe memoriale tuum in
generatione ⁊ generationem. Quia iudicabit
dñs populū suū: ⁊ in seruis suis depcabit. Si/
mulacra gentiū argentū ⁊ aurū: opera manuū
hoium. Os habēt ⁊ nō loquent: oculos habēt
⁊ nō videbūt. Aures habent ⁊ nō audiēt: neq

eni est spũs in ore ipsoꝝ. Similis illis fiant qui
faciũt ea ⁊ oẽs q cõfidunt in eis. Domꝰ israhel
bñdicite dño: domꝰ aaron benedicite dño. Do
mus leui bñdicite dño: q timetis dñm bñdicite
domino. Benedictus dñs ex syon: q habitat in
hierusalem. ¶ Alleluia. ¶CLVI

Confitemini dño qm̃ bonꝰ: qm̃ in sclm̃
mia eius. Cõfitemini deo deorum. qm̃
Confitemini dño dñoꝝ. qm̃. Qui facit
mirabilia magna solus. qm̃. Qui fecit celos in
intellectu qm̃. Qui firmauit terrã super aquas
qm̃. Qui fecit luminaria magna. qm̃. Solẽ in
ptãtẽ diei. qm̃. Lunã ⁊ stellas in potestatẽ no/
ctis. qm̃. Qui percussit egyptũ cũ primogenitis
eoꝝ. qm̃. Qui eduxit israel de medio eorũ. qm̃
In manu potenti ⁊ brachio excelso. qm̃. Qui
diuisit mare rubrũ in diuisiones. qm̃. Et edu/
xit israhel per mediũ eius. qm̃. Et excussit pha
raonẽ ⁊ virtutẽ eius in mari rubro. qm̃. Qui
transduxit populũ suũ per desertum. qm̃. Qui
percussit reges magnos. qm̃. Et occidit reges
fortes. qm̃. Seon regem ammorreoꝝ. qm̃. Et
og regem basan. qm̃. Et dedit terrã eoꝝ here/
ditatẽ. qm̃. Hereditatẽ israhel seruo suo. qm̃.
Quia in humilitate nostra memor fuit nostri:
qm̃. Et redemit nos ab inimicis nostris. qm̃.
Qui dat escam oi carni. qm̃. Confitemini deo
celi. qm̃. Cõfitemini dño dñoꝝ. qm̃ in eternuz
misericordia eius. ps̃. ¶CLVII

Super flumina babylonis illic sedimꝰ
⁊ fleuimus: dum recordaremur tui syõ
In salicibus in medio eius suspendi/
mus organa nostra. Quia illic interrogauerũt
nos qui captiuos duxerunt nos: verba cantio/
num. Et qui adduxerunt nos: hymnũ cantate
nobis de canticis syon. Quomõ cantabimus
canticum dñi: in terra aliena? Si oblitus fuero
tui hierusalẽ. obliuioni detur dextera mea. Ad
hereat lingua mea faucibꝰ meis: si ñ meminero
tui. Si non ꝓposuero tui hierusalẽ. in princi/
pio leticie mee. Memor esto domine filiorum
edom. in die hierusalẽ. Qui dicũt exinanite exi
nanite. vsq; ad fundamentũ in ea. Filia baby
lonis misera. beatus qui retribuit tibi retribu/
tionẽ tuã quã retribuisti nobis. Btũs qui tene
bit. ⁊ allidet paruulos suos ad petram.
¶ Psalmus ipsi dauid. ¶CLVIII

Confitebor tibi dñe in toto corde meo:
quoniã audisti omnia verba oris mei.
In conspectu angelorum psallam tibi.
adorabo ad tẽplũ sanctũ tuũ ⁊ cõfitebor nomini
tuo. Sup mia tua ⁊ veritate tua. qm̃ magnifi/
casti super omne nomẽ sanctũ tuũ: In quacũq;
die inuocauero te exaudi me: multiplicabis in
anima mea virtutẽ. Cõfiteant̃ tibi dñe omnes
reges terre qr audierũt oia verba oris tui. Et
cantent in vijs dñi: quoniaz magna est gloria
dñi. Qm̃ excelsus dñs ⁊ humilia respicit: ⁊ al/
ta a longe cognoscit. Si ambulauero in medio
tribulationis viuificabis me: ⁊ super iram ini/
micoꝝ tuoꝝ extendisti manũ tuam: ⁊ saluũ me
fecit dextera tua. Dñs retribuet pro me: domi/
ne misericordia tua i seculũ: opera manuũ tuaꝝ
ne despicias. ¶ ¶ Ad victoriam ps̃ dauid.

Domine ꝓbasti me ¶CLIX
⁊ cognouisti me: tu cognouisti sessionẽ
meã ⁊ resurrectionẽ meaz. Intellexisti
cogitationes meas de longe: semitã meã ⁊ funi
culũ meũ inuestigasti: Et omnes vias meas ꝓ
uidisti: quia nõ est sermo in lingua mea. Ecce
dñe tu cognouisti omnia nouissima ⁊ antiqua:
tu formasti me ⁊ posuisti super me manũ tuam.
Mirabilis facta est scientia tua ex me: confor/ta
ta est ⁊ non potero ad eam. Quo ibo a spiritu
tuo: ⁊ quo a facie tua fugiam? Si ascendero in
celum tu illic es: si descendero in infernũ ades:
Si sumpsero pennas meas diluculo. ⁊ habita/
uero in extremis maris. Etenim illuc manꝰ tua
deducet me. ⁊ tenebit me dextera tua. Et dixi
forsitan tenebre conculcabunt me: ⁊ nox illumi
natio mea i delitijs meis. Quia tenebre nõ ob
scurabuntur a te: ⁊ nox sicut dies illuminabi/
tur: sicut tenebre eius ita ⁊ lumen eius. Quia
tu possedisti renes meos suscepisti me de vtero
matris mee. Confitebor tibi quia terribiliter
magnificatus es: mirabilia opera tua: ⁊ anima
mea cognoscet nimis. Non est occultatum os
meũ a te quod fecisti in occulto: ⁊ substãtia mea
in inferioribus terre. Imperfectũ meum vide
runt oculi tui. ⁊ in libro tuo omnes scribentur
dies formabuntur ⁊ nemo in eis. Mihi autez
nimis honorificati sunt amici tui deus: nimis
confortatus est principatus eorum. Dinume/
rabo eos ⁊ super arenam multiplicabuntur: ex
urrexi et adhuc sũ tecũ. Si occideris deus pec/
catores: viri sanguinuz declinate a me. Quia
dicitis in cogitatione accipiant in vanitate ciui
tates suas. Nonne qui oderunt te domine ode
ram: ⁊ super inimicos tuos tabescebã. Per/
fecto odio oderam illos: inimici facti sunt mi
hi. Proba me deus ⁊ scito cor meum: inter/
roga me ⁊ cognosce semitas meas. Et vidi
si via iniquitatis in me est: et deduc me in via
eterna.

¶ Ad victoriā ps dd. ¶ CLX

Eripe me dñe ab hoīe malo: a viro iniquo eripe me. Qui cogitauerūt iniquitates in corde: tota die constituebāt prelia. Acuerūt linguas suas sicut serpentes: venenū aspidū sub labijs eoꝝ. Custodi me domine de manu peccatoris: ⁊ ab hoīb⁹ iniqs eripe me Qui cogitauerūt supplātare gressus meos abscōderūt superbi laqueū mihi. Et funes extenderūt in laqueū iuxta iter scandalū posuerūt mihi. Dixi dño deus me⁹ es tu: exaudi domine vocē deprecationis mee. Dñe dñe virt⁹ salutis mee: obumbrasti super caput meū in die belli. Non tradas me dñe a desiderio meo peccatori: cogitauerunt contra me: ne derelinquas me ne forte exaltenť. Caput circuitus eoꝝ: labor labiorū ipsoꝝ operiet eos. Cadent sup eos carbones: in ignem deijcies eos: in miserijs non subsistent. Vir linguosus nō dirigetur in terra: virū iniustū mala capient in interitu. Cognoui quia faciet dñs iudiciū inopis. ⁊ vindictā pauperū. Verūtamen iusti confitebunť nomini tuo: ⁊ habitabūt recti cum vultu tuo.

Psalmus dauid. ¶ CLXI

Domine clamaui ad te exaudi me. intende voci mee cū clamauero ad te. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. eleuatio manuū mearū sacrificiū vespertinū. Pone dñe custodiā ori meo. ⁊ ostiū circūstātie labijs meis. Non declines cor meū in verba malitie. ad excusandas excusatiōes in peccatis. Cum hominib⁹ operantib⁹ iniquitatem. ⁊ non cōmunicabo cū electis eoꝝ. Corripiet me iustus in misericordia ⁊ increpabit me oleum autem peccatoris non impinguet caput meū. Quoniā adhuc ⁊ oratio mea in beneplacitos eoꝝ: absorti sunt iuncti petre iudices eorū Audient verba mea quoniam potuerunt sicut crassitudo terre erupta est super terrā. Dissipata sunt ossa nostra secus infernū: quia ad te domine dñe oculi mei in te speraui nō auferas animā meā. Custodi me a laqueo quem statuerūt mihi. ⁊ a scandalis operantiū iniquitatē. Cadent in retiaculo eius peccatores: singulariter sum ego donec transeam.

¶ Eruditio dauid cum esset in spelunca. Oratio. ¶ CLXII

Voce mea ad dñm clamaui: voce mea ad dominū deprecatus sum. Effundo in conspectu eius orationē meā: ⁊ tribulationē meā ante ipsum ꝓnūcio. In deficiēdo ex me spiritū meū: ⁊ tu cognouisti semitas meas. In via hac qua ambulabam: abscōderunt laqueū mihi. Considerabā ad dexteram ⁊ videbā: ⁊ non erat qui cognosceret me. Perijt fuga a me: ⁊ non est qui requirat aīam meā Clamaui ad te domie: dixi tu es spes mea: portio mea in terra viuentiū. Intende ad deprecationē meā: quia humiliat⁹ sum nimis. Libera me a persequentib⁹ me: quia confortati sūt sup me. Educ de custodia animā meā ad confitendū nomini tuo: me expectant iusti donec retribuas mihi.

¶ Ps dauid quādo persequebať eū filius suus absalon. ¶ CLXIII

Domine exaudi orationē meam aurib⁹ percipe obsecrationē meam: in veritate tua exaudi me in tua iusticia. Et non intres in iudiciū cum seruo tuo: qꝛ non iustificabiť in conspectu tuo omnis viuens. Quia ꝑsecutus est inimicus animā meā: humiliauit in terra vitam meā. Collocauit me in obscuris sicut mortuos seculi: ⁊ anxiatus est super me spiritus me⁹: in me turbatū est cor meū. Memor fui dieꝝ antiquoꝝ: meditat⁹ sū in oīb⁹ operib⁹ tuis: in factis manuū tuaꝝ meditabar. Expandi manus meas ad te: aīa mea sicut terra sine aqua tibi. Velociter exaudi me domine: defecit spūs meus. Non auertas faciē tuam a me. ⁊ similis ero descendentib⁹ in lacum. Auditā fac mihi mane miām tuā: qꝛ in te speraui. Notā fac mihi viā in q̄ ambulē: qꝛ ad te leuaui animā meā. Eripe me de inimicis meis domine ad te cōfugi: doce me facere volūtatē tuā quia de⁹ me⁹ es tu. Spūs tuus bonus deducet me in terrā rectā: ꝓpter nomē tuum dñe viuificabis me in eqtate tua. Educes de tribulatione aīam meā. ⁊ in miā tua disperdes iimicos meos. Et perdes oēs q tribulant aīam meā qm̄ ego su⁹ tuus sum.

¶ Ps dauid. aduersus goliam. ¶ CLXIIII

Benedictus domin⁹ deus meus qui docet manus meas ad prelium: ⁊ digitos meos ad bellum. Misericordia mea ⁊ refugium meū: susceptor meus ⁊ liberator meus. Protector meus ⁊ in ipso speraui: q subdit populū meū sub me. Domine quid est homo qꝛ innotuisti ei: aut filius hominis quia reputas eū. Homo vanitati similis fact⁹ est: dies eius sicut vmbra ptereunt. Domine inclina celos tuos ⁊ descende: tange montes ⁊ fumigabūt. Fulgura coruscationem ⁊ dissipabis eos: Emitte sagittas tuas ⁊ conturbabis eos. Emitte manum tuam de alto: eripe me ⁊ libera me de aquis multis: ⁊ de manu filioꝝ alienoꝝ. Quorū os locutū est vanitatem:

et dextera eorum dextera iniquitatis. Deus canticum nouū cantabo tibi: in psalterio decachordo psallā tibi. Qui das salutē regib9: qui redemisti dauid seruū tuū. de gladio maligno eripe me. Et erue me de manu filiorum alienorum quorum os locutū ē vanitatē. et dextera eorum dextera iniquitatis. Quorum filij sicut nouelle plātationes. in iuuentute sua. Filie eorum composite circūornate vt similitudo templi. Promptuaria eorū plena. eructantia ex hoc in illud. Oues eorum fetose abundantes in gressib9 suis. boues eorū crasse. Non est ruina macerie. neqȝ transitus neqȝ clamor in plateis eorum. Beatū dixerūt populū cui hec sunt. beat9 popul9 cui9 domin9 de9 eius.
C Hymnus dauid. CLXV

Exaltabo te deus meus rex. et benedicam nomini tuo in seculū et in seculum seculi. Per singulos dies benedicam tibi. et laudabo nomen tuū in seculū. et in seculū seculi. Magnus domin9 et laudabilis nimis. magnitudinis eius non est finis. Generatio et generatio laudabit opera tua. et potentiā tuam pronunciabūt. Magnificentiā glorie sanctitatis tue loquent. et mirabilia tua narrabunt. Et virtutē terribiliū tuorum dicent. et magnitudinem tuā narrabunt. Memoriam abundantie suauitatis tue eructabunt. et iusticia tua exultabunt. Miserator et misericors domin9 patiēs et multū misericors. Suauis domin9 vniuersis. et miserationes ei9 super omnia opera ei9. Confiteant tibi domine omnia opera tua et sancti tui benedicant tibi. Gloriam regni tui dicēt et potentiā tuā loquent. Vt notam faciāt filijs hominū potentiā tuam. et gloriā magnificentie regni tui. Regnū tuum omniū seculorū: et dominatio tua in omni generatione et generatione. Fidelis dominnus in omnib9 verbis suis et sanct9 in omnib9 operibus suis. Alleuat dominus omnes qui corruūt et erigit omnes elisos. Oculi omnium in te sperant domine. et tu das escam illorū in tempore opportuno. Aperis tu manū tuā. et imples omne animal benedictiōe. Iustus domin9 in omnibus vijs suis et sanctus in oib9 operib9 suis. Prope ē dñs oibus inuocantib9 eū. oibus inuocantib9 eū in veritate. Voluntatē timentiū se faciet. et deprecationē eorum exaudiet et saluos faciet eos. Custodit dñs omnes diligentes se. et oēs peccatores disperdet. Laudationē domini loquet os meū et benedicat omnis caro nomini sancto ei9 in seculum et in seculū seculi.
C Alleluia. CLXVI

Lauda anima mea dominum. laudabo dominū in vita mea. psallam deo meo q̄diu fuero. Nolite confidere in principibus. in filijs hominum in quibus nō est salus. Exibit spiritus eius et reuertetur in terrā suā. in illa die pibūt oēs cogitatiōes eorum. Beatus cui9 de9 iacob adiutor ei9. spes ei9 in domino deo ipsius. q fecit celū et terrā mare et omnia que in eis sunt. Qui custodit veritatē in seculū facit iudiciū iniuriā patiētib9. dat escā esurientibus. Dñs soluit cōpeditos. dñs illuminat cecos. Dñs erigit elisos. dñs diligit iustos. Dominus custodit aduenas. pupillū et viduā suscipiet. et vias peccatorum disperdet. Regnabit dñs in secula deus tuus syon. in generationē et generationē.
C ps. CLXVII

Laudate dñm qm̄ bon9 est psalm9. deo nr̄o sit iocūda decoraqȝ laudatio. Edificās irlm̄ dñs. dispsiōes israhelis congregabit. Qui sanat ɔtritos corde. et alligat cōtritiōes eorum. Qui numerat multitudinē stellarū. et oib9 eis noia vocat. Magn9 dñs nr̄ et magna virt9 ei9. et sapiētie ei9 nō ē numer9. Suscipiens māsuetos dñs. humiliās aūt peccatores vsqȝ ad terrā. Precinite dño i ɔfessiōe psallite deo nr̄o in cithara. Qui operit celū nubibus. et parat terre pluuiā. Qui pducit in mōtibus fenum et herbam seruituti hominū. Qui dat iumētis escam ipsorum. et pullis coruorum inuocantibus eū. Non in fortitudine equi voluntatem habebit. nec in tibijs viri beneplacitū erit ei. Beneplacitū est dño super timentes eū. et in eis qui sperant super misericordia eius.
C ps

Lauda irlm̄ dominū. CLXVIII

lauda deū tuū syon. Quoniam confortauit seras portarum tuarū. benedixit filijs tuis i te. Qui posuit fines tuos pacem. et adipe frumenti satiat te. Qui emittit eloquium suum terre. velociter currit sermo eius. Qui dat niuem sicut lanam. nebulam sicut cinerem spargit. Mittit crystallum suam sicut buccellas ante faciē frigoris eius quis sustinebit. Emittet verbum suum et liquefaciet ea. flabit spiritus eius et fluent aque. Qui annunciat verbū suū iacob. iusticias et iudicia sua israel. Non fecit taliter omni nationi. et iudicia sua non manifestauit eis.
C Alla. CLXIX

Laudate dominum de celis. laudate eū in excelsis. Laudate eum omnes angeli eius. laudate eum omnes virtutes eius. Laudate eum sol et luna. laudate eum omnes stelle et lumen. Laudate eum celi celorum

τ aque oēs q̄ super celos sūt laudent nomē dn̄i
Quia ipē dixit τ facta sūt ip[illegible]uit τ creata
sūt. Statuit ea in secul[illegible]u seculi: prece
ptū posuit τ non [illegible] Laudate dn̄m de
terra: dracones [illegible]yssi Ignis grādo nix
glacies spiritꝰ procellarū: que faciūt verbū eiꝰ.
Montes τ oēs colles ligna fructifera τ oēs ce
dri. Bestie τ vniuersa pecora: serpentes τ vo
lucres pennate. Reges terre τ omnes populi
principes τ oēs iudices terre. Iuuenes τ vir
gines senes cū iunioribus laudent nomen do
mini: q2 exaltatū est nomen eius solius. Con
fessio eiꝰ super celū τ terram: τ exaltauit cornu
ppl'i sui. Hymnꝰ oibꝰ sanctis eiꝰ: filijs israhel
populo appropinquanti sibi. ¶ Alleluia.

Cantate dn̄o canticū. ¶ CLXX
nouū: laus eius in ecclesia sanctoꝝ. Le
tetur israhel in eo qui fecit eū: τ filie syō
exultent in rege suo. Laudēt nomē eius in cho
ro: in tympano τ in psalterio psallent ei. Quia
beneplacitū est dn̄o in pp'lo suo: τ exaltauit mā
suetos in salutē. Exultabūt sancti in gloria: le
tabūt in cubilibꝰ suis. Exultationes dei in gut
ture eoꝝ: τ gladij ancipites in manibꝰ eoꝝ. Ad
faciendā vindictā in nationibꝰ: increpatiōes i
ppl'is. Ad alligandos reges eoꝝ in cōpedibꝰ
τ nobiles eoꝝ in manicis ferreis. Vt faciāt in
eis iudiciū conscriptū: gloria hec est oibꝰ sanctꝰ
eius. ¶ Alleluia. ¶ CLXXI

Laudate dn̄z in sanctis eiꝰ laudate cum
in firmamento virtutis eius. Laudate
eū in virtutibꝰ eiꝰ: ladate eū scd̄m mul
titudinē magnitudinis eiꝰ Laudate eū in sono
tube: laudate eū in psalterio τ cithara. Lauda
te eū in tympano τ choro laudate eū in chordis
τ organo. Laudate eū in cymbalis bene sonan
tibus: laudate eū in cymbalis iubilationis: ois
spiritꝰ laudet dn̄m. ¶ Alleluia.

¶ Explicit Psalterium.

Epistola sancti Hieronymi p̄sbyteri ad Cromatium ꝛ Heliodorum episcopos: de libris Salomonis.

Iungat epistola quos iungit sa/
cerdotiū: imo charta non diui
dat: quos christi nectit amor.
Cōmētarios i osee amos ꝛ za
chariā. malachiam q̄ȝ posci/
tis. Scripsissem si licuisset p̄re
valitudine. Mittitis solatia sumptuū. Notari
os nostros ꝛ librarios sustētatis: vt vobis po
tissimū nostrū desudet ingenium. Et ecce ex la
tere frequens turba diuersa poscentium: quasi
aut equū sit me vobis esurientibus ꝛ alijs la/
borare: aut in rōne dati ꝛ accepti. cuiq̄ȝ preter
vos obnoxius sim. Itaq̄ȝ longa egrotatione
fract⁹ ne penitus hoc anno reticerem. ꝛ apud
vos mutus essem. tridui opus nomini vestro
cōsecraui. interpretationē videlicet trium salo
monis voluminū. masloth qd̄ hebrei parabo/
las: vulgata autem editio ꝓuerbia vocat. coe/
leth. quem grece ecclesiasten. latine cōcionato/
rē possumus dicere. syrasirim. qd̄ i lingua no
stra vertit̄ canticū canticoꝝ. Fertur ꝛ panare/
tos iesu filij syrach liber. ꝛ ali⁹ pseudograph⁹
qui sapientia salomonis inscribit̄. Quoꝝ prio
rem hebraicū reperi nō ecclesiasticum vt apd̄
latinos: sed parabolas p̄notatum. Cui iuncti
erant ecclesiastes ꝛ canticū canticoꝝ: vt simili/
tudinē salomonis non solū numero libroꝝ: ſȝ
etiam materiaꝝ genere coequaret. Secundus
apud hebreos nusq̄ȝ est: q꞉ ꝛ ipse stilus grecaȝ
eloquentiam redolet ꝛ nōnulli scriptoꝝ veteꝝ.
hūc esse iudei philonis affirmant. Sicut ergo
iudith ꝛ tobie ꝛ machabeoꝝ libros. legit qdē
eos ecclesia. sed inter canonicas scripturas nō
recipit: sic ꝛ hec duo volumina legat ad edifica
tionē plebis: nō ad auctoritatē ecclesiasticoruȝ
dogmatū confirmandā. Sicut sane septuagin
ta interpretū magis editio placet: habet eam a
nobis olim emendatā. Neq̄ȝ. n. noua sic cudi
mus. vt vetera destruamus. Et tñ cū diligen/
tissime legerit. sciat magis nostra scripta intel/
ligi: que nō in tertiū vas transfusa coacuerint:
sed statim de prelo purissime cōmendata teste.
suum saporem seruauerint.

Explicit epistola sancti Hieronymi.
Incipit prologus in libros eosdem.

Tribus noībus vocatū fuisse salo
monē: scripture manifestissime
docēt. Pacificū idest salomonē
ꝛ ydida. hoc ē dilectum dñi. ꝛ qd̄
nūc dicitur coeleth. i. ecclesiasten
Ecclesiastes aūt greco sermone ē appellatus.
q꞉ cetū. i. ecclesiā cōgreget. quē nos nūcupare
possumus cōcionatorē: eo ꝙ loquat̄ ad ppl'm:
ꝛ sermo ei⁹ nō specialiter ad vnū: ſȝ ad vniuer
sos dirigat̄ generaliter. Porro pacific⁹ ꝛ dile
ctus dñi. ab eo ꝙ regno eius pax fuerit. ꝛ cum
dñs dilexerit appellat⁹ est. Nā ꝛ psalm⁹. xliiij⁹
ꝛ. lxxi⁹. dilecti ꝛ pacifici titulo p̄notant̄. Qui
tñ ꝛ si ad ꝓphetiā xp̄i ecclesieq̄ȝ ꝑtinentes feli/
citatē ꝛ vires salomonis excedūt: tñ ſm histo/
riā sup salomonē scripti sunt. Itaq̄ȝ iuxta nu/
merū vocabuloꝝ: tria volumina edidit. ꝓuer
bia. ecclesiasten. canticū canticoꝝ. in ꝓuerbijs
puulū docens: ꝛ quasi de officijs per sñias eru
diens. Vñ ꝛ ad filiū sermo crebro repetit̄. In
ecclesiasten vō mature viꝝ etatis instituens.
ne quicq̄ȝ in mūdi rebus putet eē perpetuū: ſȝ
caduca ꝛ breuia vniuersa que cernim⁹. Ad ex
tremū iā consūmatū viꝝ ꝛ calcato seculo p̄patū
in canticis canticoꝝ sponse iungit amplexibus
Nisi. n. prius reliquerim⁹ vitia. ꝛ pōpis seculi
renūciantes expeditos nos ad aduentū p̄para
uerimus. nō possumus cantare canticū cātico
rū. Sed ꝛ hoc diligenti⁹ attendēdū. tres libros
auctore diuerso esse intitulatos. In ꝓuerbijs
eni notant̄ ꝓuerbia salomōis filij dauid regis
isrl'. In eccl'asten vō vba ecclesiastes filij da/
uid regis irl'm. Superfluū quippe est isrl' hoc
qd̄ male in grecis ꝛ latinis codicib⁹ inuenitur
In cantico autē canticoꝝ nec filius dauid nec
rex isrl' siue irl'm prescribit̄: sed tñ canticū can/
ticoꝝ salomonis. Sicut. n. ꝓuerbia ꝛ rudis in
stitutio ad. xij. trib⁹ ꝛ ad totū ꝑtinet isrl'. ꝛ quō
cōtēpt⁹ mundi nō nisi metropolit̄. conuenit.
hoc est habitatorib⁹ irl'm. Ita canticū canticoꝝ
ad eos ꝓprie ꝑtinet q tñ superna desiderant.
Ad incipientes ꝛ proficiētes. ꝛ paterna digni
tas. ꝛ regni ꝓprij merito vendicat̄ auctoritas.
Ad ꝑfectos vō vbi nō timore erudit̄: sed amo
re. propriū nomē sufficit. ꝛ equalis magister ē
ꝛ nescit esse se regem. Que omnia referuntur
ad christum.

Incipit alius prologus.

Tres libros salomōis. i. prouerbia
ecclesiasten. ꝛ canticū canticoꝝ. veti
lxx. interpretum auctoritati reddidi
vel antepositis lineis superflua que/

q3 designans vel stellis titulo prenotatis: ea
que minus habebantur interserens vt ple-
nius paula et eustochium cognoscatis. quid in
libris nostris minus sit: quid ve redundet.
Nec non etiam illa que imperiti translato-
res male in linguā nr̄am de greco sermōe ver
terāt oblitterans et antiquās curiosissima veri
tate correxi. Et vbi p̄postero ordine atq3 puer
so sniarū fuerat lumē ereptū: suis locis restitu-
ens feci intelligi qđ latebat. Porro in eo libro
qui a plerisq3 sapientia salomonis iscribit. et i
ecclesiastico: quē esse iesu filij syrach null9 igno
rat calamū temperaui. tm̄modo canonicas scri
pturas vobis emendare desiderans: et studiū
meū certis magisq3 dubijs cōmendare. Ideo
greco et hebreo prefaciūcula vtraq3 in libro pre
missa est: q: nōnulla de greco hoc ad illumina-
tionem sensus et legentis edificationem: vel in
serta hebraice translationi. vel extrinsecus iun
cta sūt. Et iccirco qui legis semper peregrina
memento.

Incipit liber prouerbiorum. Capl'm I

P
Arabole salomo-
nis filij dauid regis israel: ad sciē
dam sapientiam et disciplinā3 ad
intelligenda verba prudētie et su-
scipiendam eruditionem doctrine
iustitiam et iudicium et equitatem. Ut det par
uulis astutia. et adolescenti scientia et intellectus
Audiens sapiens sapientior erit: et intelligens
gubernacula possidebit. Animaduertet para-
bolā et interpretationem. verba sapiētū et enig
mata eoꝝ. Timor domini p̄ncipium sapientie.
Sapientiā atq3 doctrinā stulti despiciūt. Au-
di fili mi disciplinā patris tui. et ne dimittas le
gē matris tue: vt addatur gratia capiti tuo. et
torques collo tuo. Fili mi si te lactauerint peccatō
res: ne acquiescas eis. Si dixerint veni nobis
cū. insidiemur sanguini. abscondam9 tendicu-
las contra insontē frustra deglutiamus eum si
cut infern9 viuētē et itegrū q̄si descendentē in la
cum: oēm p̄ciosam substantiā reperiem9. imple
bim9 domos nr̄as spolijs. sortē mitte nobiscū.
marsupiū sit vnū oium nr̄m. fili mi ne ambu-
les cū eis. Prohibe pedem tuū a semitis eorū
Pedes. n. illorum ad malū currūt: et festināt
vt effundant sanguinē. Frustra aūt iacitur re-
the ante oculos pennatorum. Ipsi q3 ꝯ sangui
nē suū insidiant: et moliūt fraudes ꝯ aīas suas
Sic semite ois auari: aīas possidētiū rapiunt.
Sapia foris p̄dicat: i plateis dat vocē suā. In
capite turbaꝝ clamitat. i forib9 portaꝝ vrbis p
fert v̄ba sua dicēs. Usq3q̄ paruuli diligitis in
fantiā. et stulti ea q̄ sibi sūt noxia cupiēt. et ipru
dētes odiūt sciētiā. Cōuertimini ad correptio
nē meā. En pferā vobis spm̄ meū: et ostēdā
vobis v̄ba mea. Qr vocaui et renuistis: exten
di manū meā et nō fuit q aspiceret. Despexistis
oē ꝯsiliū meū: et icrepatiōes meas neglexistis.
Ego q3 i iteritu v̄ro ridebo: et subsannabo cū
vobis id qđ timebatis aduenerit. Cū irruerit
repētina calamitas: et iterit9 q̄si tēpestas igrue
rit: qn̄ venerit sup vos tribulatio et angustia.
Tūc inuocabūt me et non exaudiam: mane cō
surgent. et nō iuenient me: eo q̄ exosam habue
rint disciplinā. et timorē dn̄i nō susceperint nec
acquieuerint cōsilio meo. et detraxerint vniuer
se correptioni mee. Comedēt igitur fruct9 vie
sue: suisq3 cōsilijs saturabūt. Auersio puuloꝝ
iterficiet eos: et ꝓsperitas stultoꝝ perdet eos.
Qui aūt me audierit. absq3 trore requiescet. et
abūdātia pfruet: timore maloꝝ sublato. II

F
Ili mi si susceperis sermones meos:
et mādata mea absconderis penes te.
vt audiat sapientiam auris tua inclina
cor tuum ad cognoscendā prudentiam. Si. n.
sapientiam inuocaueris. et inclinaueris cor tuu3
prudentie: si quesieris eā quasi pecuniā. et sicut
thesauros effoderis illā: tūc itelliges timorem
dn̄i et scientiā dei iuenies. qr dn̄s dat sapientia3
et ex ore eius prudentia et scientia. Custodiet re
ctorum salutem: et proteget gradientes simpli
citer: seruans semitas iustitie. et vias sanctoru3
custodiens. Tunc intelliges iusticiam et iudici
um et equitatem: si oēm semitā bonā. Si intra
uerit sapientia cor tuū. et scientia anime tue pla
cuerit: cōsiliū custodiet te. et prudētia seruabit
te: vt eruaris a via mala et ab hoie qui puersa
loquit. Qui relinquūt iter rectum. et ambulāt
per vias tenebrosas. Qui letant cū male fece-
rint. et exultant in rebus pessimis. Quoꝝ vie
peruerse sunt: et infames gressus eoꝝ. Ut eru
aris a muliere aliena. et ab ex̄nea q̄ mollit s̄mo
nes suos: et relinquit ducē pubertatis sue: et pa
cti dei sui oblita ē. Inclinata est. n. ad mortem
dom9 ei9. et ad iferos semite ipsi9. Oēs q igre
diunt ad eā nō reuertent: nec app̄hēdēt semi-
tas vite. Ut ābules i via bona. et calles iustoꝝ
custodias. Qui. n. recti sūt hitabūt i t̄ra. et sim
plices pmanebūt i ea. Impij v̄o d̄ t̄ra pdent.
et q inique agūt auferent ex ea. III

F
Ili mi ne obliuiscaris legis mee. et p̄-
cepta mea cor tuū custodiat. Lōgitudi

nē enim dierum ⁊ annos vite ⁊ pacem appo/nent tibi. Misericordia ⁊ veritas te non dese/rant. Circunda eas gutturi tuo. ⁊ describe in tabulis cordis tui. ⁊ inuenies grām ⁊ discipli/nā bonā corā deo ⁊ hoīb⁹. Habe fiduciam in domino ex toto corde tuo. ⁊ ne innitaris prudē tie tue. In oīb⁹ vijs tuis cogita illum ⁊ ipse di riget gressus tuos. Ne sis sapiēs apud temet ipsum. Time deum ⁊ recede a malo. Sanitas quippe erit vmbilico tuo. ⁊ irrigatio ossiū tuo/rum. Honora dn̄m de tua substantia: ⁊ de pri mitijs omniū frugum tuarum da pauperibus ⁊ implebuntur horrea tua saturitate. ⁊ vino tor cularia redūdabunt. Disciplinā dn̄i fili mi ne abijcias nec deficias cū ab eo corripieris. Quē enim diligit dn̄s corripit. ⁊ quasi pater in filio complacet sibi. Beat⁹ hō qui inuenit sapiētiā. ⁊ qui affluit prudentia. Melior ē acquisitio ei⁹ negociatiōe auri ⁊ argēti primi ⁊ purissimi fru ctus ei⁹. Preciosior est cūctis opib⁹. ⁊ oia que desiderant. huic nō valent cōparari. Longitu do dierū in dextera eius ⁊ i sinistra illi⁹ diuitie ⁊ gloria. Vie ei⁹ vie pulchre. ⁊ oēs semite ei⁹ pa cifice. Lignū vite est his qui apprehēderint eā ⁊ qui tenuerint eam beati. Dn̄s sapientia fūda uit terram. stabiliuit celos prudentia. Sapien/tia illius eruperūt abyssi. ⁊ nubes rore concres cunt. Fili mi ne effluant hec ab oculis tuis. Cu stodi legem meā atq₃ ꝯsiliū meū. ⁊ erit vita aie tue. ⁊ grā faucib⁹ tuis. Tunc ambulabis fidu/cialiter in vita tua. ⁊ pes tu⁹ nō impinget. Si dormieris non timebis: quiesces ⁊ suauis erit somnus tu⁹. Ne paueas repētino terrore. ⁊ ir ruentes tibi potentias impioꝝ. Dn̄s enim erit in latere tuo. ⁊ custodiet pedē tuū ne capiaris. Noli prohibere benefacere eū qui pōt: si vales ⁊ ipse benefac. Ne dicas amico tuo vade ⁊ re/uertere ⁊ cras dabo tibi. cū statim possis dare. Ne moliaris amico tuo malū: cū ille in te habē at fiduciam. Non contēdas aduersus hoīem frustra cū ipse tibi nihil mali fecerit. Ne emule ris hominē iniustū nec imiteris vias ei⁹: quia abhominatio est dn̄i oīs illusor: ⁊ cum simpli/cib⁹ sermocinatio ei⁹. Egestas a dn̄o in domo impij: habitacula aūt iustoꝝ benedicent. Ipse deludet illusores. ⁊ mansuetis dabit gratiam. Gloriam sapientes possidebunt. stultorum ex/ultatio ignominia.

IIII

Audite filij disciplinā patris: ⁊ attendi te vt sciatis prudentiam. Donū bonū tribuam vobis: legē meā ne derelinq̄tis. Nam ⁊ ego filius fui patris mei. tenell⁹ ⁊ vnigenit⁹ corā matre mea. ⁊ docebat me atq₃ dicebat. Suscipiat verba mea cor tuū. custodi precepta mea ⁊ viues. Possidē sapientiā. pos side prudentiā. Ne obliuiscaris: neq₃ declines a verbis oris mei. Ne dimittas eā ⁊ custodi/et te. dilige eā ⁊ conseruabit te. Principium sa pientie posside sapientiā. ⁊ i omni possessione tua acquire prudentiā. Arripe illā ⁊ exaltabit te: glorificaberis ab ea cū eā fueris amplexat⁹. Dabit capiti tuo augmēta grāꝝ. ⁊ corona incly ta ꝓteget te. Audi fili mi ⁊ suscipe v̄ba mea. vt multiplicēt tibi anni vite. Viā sapiētie mon strabo tibi. ⁊ ducā te per semitas equitatis. q̄s cū ingressus fueris nō artabūtur gressus tui. ⁊ currens nō habebis offendiculum. Tene disci plinā: ne dimittas eā. Custodi illā: q2 illa ē vi/ta tua. Ne delecteris i semitis impioꝝ: nec tibi placeat maloꝝ via. Fuge ab ea: nec transeas p illā: declina ⁊ desere eā. Nō. n. dormiūt nisi cū malefecerint. ⁊ nō capit somn⁹ ab eis nisi sup/plātauerint. Comedūt panē impietatis. ⁊ vi/nū iniquitatis bibūt. Iustorū autem semita q̄si splendēs ꝓcedit. ⁊ crescit vsq₃ ad perfectā diē. Via impioꝝ tenebrosa: nesciūt vbi corruant. Fili mi ausculta sermones meos. ⁊ ad eloquia mea inclina aurem tuā. Ne recedāt ab oculis tuis: custodi ea in medio cordis tui. Vita enim sunt inuenientib⁹ ea. ⁊ vniuerse carni sanitas. Omni custodia serua cor tuū. q2 ex ipso vita ꝓ cedit. Remoue a te os prauū. ⁊ detrahentia la/bia sint ꝓcul a te. Oculi tui recta videāt. ⁊ pal pebre tue precedant gressus tuos. Dirige semi tas pedibus tuis. ⁊ oēs vie tue stabilient. Ne declines ad dexterā neq₃ ad sinistram. Auerte pedē tuū a malo. Vias. n. que a dextris sūt no uit dn̄s peruerse v̄o sunt que sunt a sinistris. Ipse enim rectos faciet gressus tuos: itinera autem tua in pace producet.

V

Fili mi attēde sapientiā meā ⁊ pruden tie mee inclina aurē tuā. vt custodias cogitatiōes. ⁊ disciplinā labia tua con seruēt. Ne itēderis fallacie mlr̄is. Fau⁹. n. distillās labia meretricis. ⁊ nitidi⁹ oleo guttur ei⁹. Nouissima aūt illi⁹ amara q̄si absinthium ⁊ lingua ei⁹ acuta quasi gladi⁹ biceps. Pedes ei⁹ descendūt i morte. ⁊ ad iferos gressus eius penetrāt. Per semitā vite nō ambulant: vagi sunt gressus eius ⁊ inuestigabiles. Nūc ergo fili audi me. ⁊ ne recedas a v̄bis oris mei. Lō ge fac ab ea viā tuā. ⁊ ne appropinques forib⁹ dom⁹ ei⁹. Ne des alienis honorē tuū: ⁊ ānos tuos crudeli. Ne forte impleant̄ extranei viribus

tuis. τ labores tui sint in domo aliena: τ ge/
mas in nouissimis qñ cõsumpseris carnes tu/
as τ corp⁹ tuũ. τ dicas. Cur detestat⁹ sum disci
plinã. τ increpatiõib⁹ nõ acquieuit cor meum.
Nec audiui vocẽ docentiũ me. τ magris non
inclinaui aurẽ meã. Pene fui i oi malo: i me/
dio ecclẽ τ synagoge. Bibe aquaʒ de cisterna
tua. τ fluenta putei tui. Deriuent̃ fontes tui fo
ras. τ in plateis aquas tuas diuide. Habeto
eas solus: nec sint alieni pticipes tui. Sit vena
tua benedicta. τ letare cũ muliere adolescentie
tue. Cerua carissima. τ gratissimus hinnulus
Ubera eius inebrient te omni tpe. τ in amore
eius delectare iugiter. Quare seduceris fili mi
ab aliena. τ foueris i sinu alteri⁹. Respicit do
minus viã hoĩs. τ oẽs gressus ei⁹ considerat.
Iniquitates sue capiũt ipiũ. τ funib⁹ pctõrum
suoꝝ ꝯstringit̃. Ipse morietur q2 nõ habuit disci
plinã. τ i multitudie stultitie sue decipiet̃. VI

Fili mi si spopõderis ꝓ amico tuo: de/
fixisti apud extraneũ manũ tuã. Illaqat⁹
es verbis oris tui. τ captus proprijs
sermonib⁹. Fac ergo qđ dico fili mi. τ temet/
ipsũ libera: q2 icidisti i manũ ꝓximi tui. discur
re festina: suscita amicũ tuũ. Ne dederis sõnũ
oculis tuis: nec dormitẽt palpebre tue. Eruer̃
quasi damula de manu. τ quasi auis de isidijs
aucupis. Uade ad formicã o piger. τ cõsidera
vias eius. τ disce sapientiã. Que cum non ha
beat ducẽ nec pceptorẽ nec principeʒ. parat in
estate cibũ sibi. τ ꝯgregat in messe quod come
dat. Usqʒ quo piger dormies. Qñ consurges
e somno tuo. Paululũ dormies: paululũ dor/
mitabis: paululũ cõseres manus tuas vt dor/
mias. τ veniet tibi quasi viator egestas. τ pau
peries quasi vir armat⁹. Si vo impiger fue/
ris: veniet vt fons messis tua. τ egestas longe
fugiet a te. Hõ apostata vir inutilis graditur
ore peruerso. ãnuit oculis. terit pede. digito lo
quit̃. prauo corde machinat̃ malũ. τ oi tpe iur/
gia seminat. Huic exẽplo veniet perditio sua.
τ subito cõteret̃: nec habebit vltra medicinaʒ.
Sex sunt que odit dñs. τ septimũ detestat̃ aia
eius. Oculos sublimes. linguã mendacẽ. ma
n⁹ effũdẽtes inoxiũ sanguinẽ. cor machinans
cogitatiões pessimas. pedes veloces ad currẽ
dũ i malũ. ꝓferentẽ mẽdacia. testẽ fallacẽ. τ eũ
q seminat iter frẽs discordias. Cõserua fili mi p̃
cepta pr̃is tui. τ ne dimittas legem mr̃is tue: li
ga eã in corde tuo iugiter. τ circũda gutturi tuo
Cũ ambulaueris gradiat̃ tecũ: cuʒ dormieris
custodiant te. τ euigilãs loqre cũ eis. Qr man
datũ lucerna est τ lex lux. τ via vite increpatio
discipline vt custodiãt te a mĩere mala. τ a blã
da lingua extnee. Nõ cõcupiscat pulchritudinẽ
eius cor tuũ: ne capiaris nutib⁹ illi⁹. Preciuʒ
n. scorti vix ẽ vni⁹ panis: mulier aũt viri pcio/
sam aiam capit. Nũqd põt hõ abscõdere ignẽ
i sinu suo vt vestimẽta illi⁹ nõ ardeant. aut am
bulare super prunas vt nõ plante cõburantur
ei⁹. Sic q igredit̃ ad mulierẽ ꝓximi sui. non
erit mũdus cũ tetigerit eã. Nõ grãdis ẽ culpa
cũ qs furat⁹ fuerit. Furat̃. n. vt esuriẽtẽ ipleat
aiam. Deprẽhẽsus qʒ reddet septuplũ. τ omnẽ
substantiã dom⁹ sue tradet τ liberabit se. Qui
aũt adulter ẽ. ꝓpt̃ cordis iopiã pdet aiam suã.
Turpitudinẽ τ ignominiã ꝯgreget sibi. τ op/
probriũ illi⁹ non delebit̃. Q2 zelus τ furor viri
non parcet in die vindicte: nec acquiescet cu/
iusqʒ precibus. nec suscipiet pro redemptio/
ne dona plurima. VII

Fili mi custodi sermones meos. τ pre
cepta mea reconde tibi. Fili honora
dñm τ valebis: p̃ter eũ vo ne timueris
alienũ. Serua mãdata mea τ viues τ legẽ me
am quasi pupillã oculi tui. Liga eã i digitis tu
is: scribe illã in tabulis cordis tui. Dic sapien
tie soror mea es: τ prudentiã voca amicã tuaʒ.
Ut custodiat te a muliere extranea τ ab aliena
que verba sua dulcia facit. De fenestra eni do/
mus mee per cancellos prospexi iuuenẽ: τ vi/
deo paruulos. Cõsidero vecordem iuueneʒ q
transit per plateas iuxta angulũ. τ prope viam
domus illius gradit̃ i obscuro aduesperascẽte
die. i noctis tenebris τ caligine. Et ecce occur
rit illi mulier in ornatu meretricio p̃parata ad
decipiendas aias. Garrula τ vaga. qetis im/
patiens: nec valẽs in domo consistere pedib⁹
suis. Nunc foris. nũc in plateis. nũc iuxta an/
gulos insidians. Apprehẽsũqʒ deosculat̃ iuue
nẽ τ procaci vultu blandit̃ dicens. Uictimas
pro salute deuoui: hodie reddidi vota mea. Ic
circo egressa sum in occursum desiderans te vi
dere τ repperi. Intexui funibus lectulum me
um: straui tapetibus pictis ex egypto: aspersi
cubile meũ myrrha τ aloe τ cinnamomo. Ue
ni inebriemur vberib⁹: τ fruamur cupitis am
plexib⁹ donec illucescat dies. Non est. n. vir i
domo sua: abijt via longissima. Sacculũ pecu
nie secũ tulit. i die plene lune reuersurus est in
domum suam. Irretiuit eũ multis sermonib⁹
τ blanditijs labiorum protraxit illum. Statim
eam sequit̃ quasi bos ductus ad victimã τ q̃si
agnus lasciuiens τ ignorans. τ nescit q ad vin

cula stultus trahet donec transfigat sagitta ie/
cur eius. velut si auis festinet ad laqueũ. et ne/
scit q de piculo aie illius agit. Nunc ergo fili
mi audi me: et attede verbis oris mei. Ne ab/
strahat i vijs illius mes tua: neqz decipiaris
semitis eius. Multos. n. vulneratos deiecit:
et fortissimi quiqz iterfecti sũt ab ea. Vie inferi
domus ei⁹: penetrãtes iteriora mortis. VIII

Unqd nõ sapia clamitat et prudentia
dat vocẽ suã. In sũmis excelsisqz ver
ticibus: supra viam in medijs semitis
stans: iuxta portas ciuitatis. in ipsis forib⁹ lo/
quit dicẽs. O viri ad vos clamito. et vox mea
ad filios hominũ. Intelligite paruuli astutiaz
et insipientes aiaduertite. Audite qm de rebus
magnis locutura sum: et aperientur labia mea
vt recta predicẽt. Veritatez meditabit guttur
meũ: et labia mea detestabunt impiũ. Iusti sũt
oẽs sermones mei: nõ ẽ i eis prauũ qd neqz p
uersum. Recti sunt intelligẽtibus: et equi iueni
entibus sciam. Accipite disciplinã meã et non
pecuniaz: doctrinã magisqz aurũ eligite. Me
lior est. n. sapia cũctis opibus preciosissimis: et
oẽ desiderabile ei nõ põt cõpari. Ego sapia ha
bito i cõsilio: et eruditis intersũ cogitatiõibus.
Timor dñi odit malũ. arrogantiã et superbiaz
et viã prauã et os bilingue detestor. Meũ est
consiliũ et equitas. Mea est prudentia. mea est
fortitudo. Per me reges regnant: et legũ con
ditores iusta decernũt. Per me principes ipe
rãt: et potẽtes decernũt iustitiã. Ego diligẽtes
me diligo: et q mane vigilauerint ad me inue/
nient me. Mecũ sũt diuitie et gloria: opes sup
be et iustitia. Melior est fructus meus auro et
lapide pcioso: et genimina mea argento electo
In vijs iustitie ambulo. in medio semitaꝝ iu/
dicij: vt ditẽ diligẽtes me et thesauros eoꝝ re/
pleã. Dñs possedit me i initio viaꝝ suaꝝ. ante
qz qcqz fecerat a pncipio. ab eterno ordiata sũ
et ex antiqs: anteqz tra fieret. Nõdũ erãt abys
si: et ego iã concepta eram. Necdũ fontes aqua
rũ eruperãt necdũ montes graui mole cõstite/
rant. Ante oẽs colles ego parturiebar. Ad/
huc terrã non fecerat et flumina et cardines or/
bis terre. Qñ preparabat celos aderã: qñ cer/
ta lege et gyro vallabat abyssos. Qñ ethera fir
mabat sursum et librabat fontes aquaꝝ. Quan
do circũdabat mari terminũ suũ: et legez pone/
bat aquis: ne transirẽt fines suos. Qñ appen/
debat fundamenta tre: cũ eo erã cũcta ꝯponẽs
et delectabar per singulos dies ludens corã eo
oi tpe: et ludẽs i orbe terrarũ: et delitie mee esse
cũ filijs hominũ. Nunc ergo filij audite me:
Beati q custodiũt vias meas. Audite discipli
nã et estote sapiẽtes: et nolite abijcere eã. Bea/
tus hõ q audit me: et q vigilat ad fores meas q
tidie: et obseruat ad postes ostij mei. Qui me i
uenerit. inueniet vitã: et hauriet salutem a dño.
Qui aũt in me peccauerit: ledet animam suã.
Oẽs qui me oderunt. diligũt mortem. IX

Apiẽtia edificauit sibi domũ: excidit co
lũnas septẽ. Immolauit victimas su/
as. miscuit vinum: et proposuit mensã
suam. Misit ancillas suas vt vocarent ad arcẽ
et ad menia ciuitatis. Si qs est paruulus veni
at ad me. Et insipientib⁹ locuta est. Venite co
medite panẽ meũ: et bibite vinũ qd miscui vo/
bis. Relinquite ifantiã et viuite: et ambulate p
vias prudentie. Qui erudit derisorẽ. ipse iniu
riam sibi facit. et qui arguit impiũ sibi maculaz
generat. Noli arguere derisorem ne oderit te
Argue sapientẽ: et diliget te. Da sapienti occa
sionẽ: et addet ei sapientia. Doce iustum et fe/
stinabit accipere. Principium sapientie timor
dñi: et scientia sanctoꝝ prudentia. Per me. n.
multiplicabunt dies tui: et addentur tibi anni
vite. Si sapiens fueris tibimetipsi eris: si aũt
illusor: solus portabis maluz. Mulier stulta et
clamosa. plenaqz illecebris et nihil oio sciẽs se
det in forib⁹ domus sue super sellam in excelso
vrbis loco: vt vocaret trãseũtes per viã et per
gentes in itinere suo. Quis est paruulus: de/
clinet ad me. Et vecordi locuta ẽ. Aque furti/
ue dulciores sũt: et panis abscõdit⁹ suauior. Et
ignorauit q ibi sint gigãtes: et i pfũdis iferni
cõuiue ei⁹. Qui. n. applicabit illi descẽdet ad i
feros. Nã q abscesserit ab ea saluabitur. X

Arabole salomonis. Filius sapiẽs le
tificat prẽm: fili⁹ vo stultus mestitia ẽ
matris sue. Nil pderũt thesauri ipie/
tatis. iustitia vo liberabit a morte. Non affli/
get dñs fame aiam iusti: et insidias impioꝝ sub
uertet. Egestatẽ operata est man⁹ remissa. ma
nus aũt fortiũ diuitias parat. Qui nitit mẽda
cijs h pascit ventos. idẽ aũt ipse sequitur aues
volantes. Qui cõgregat i messe: fili⁹ sapiens ẽ
q aũt stertit estate: fili⁹ cõfusionis. Benedictio
dñi super caput iusti: os aũt impioꝝ opit iniq/
tatẽ. Memoria iusti cũ laudib⁹ et nomẽ impioꝝ
putrescet. Sapiens corde pcepta suscipiet: stul
tus cedit labijs. Qui ambulat simplicit: ambu
lat cõfidẽtes: q aũt deprauat vias suas manife
stus erit. Qui ãnuit oculo dabit dolorẽ: et stul
t⁹ labijs vberabit. Vena vite os iusti: et os i/

pio℞ opit iniqtatē. Odiū suscitat rixas: ⁊ vni
uersa delicta opit caritas. In labijs sapient̄ i
ueniṫ sapia: ⁊ virga ī dorso ei⁹ q idiget corde.
Sapientes abscōdūt sciam: os aūt stulti ꝯfusio
ni ꝓximū ē. Subā diuit̄ vrbis fortitudis ei⁹:
pauor paupe℞ egestas co℞. Opus iusti ad vi
tā: fruct⁹ aūt ipij ad pctm̄. Via vite custodien
ti disciplinā: q aūt increpatiōes relinqt errat.
Abscondūt odiū labia mendacia: q ꝓfert cōtu
meliā insipiens ē. In multiloquio non deerit
pctm̄: q aūt moderaṫ labia sua prudētissim⁹ ē.
Argentū electū. lingua iusti: cor aūt ipio℞ pro
nihilo. Labia iusti erudiūt plrimos: q aūt indo
cti sūt: in cordis egestate morienṫ. Benedictio
dñi diuites facit: nec sociabiṫ ei afflictio. Qua
si p risū stult⁹ opatur scel⁹: sapia aūt ē viro pru
dētia. Quod timet impi⁹ veniet super eū: desi
derium suū iustis dabitur. Quasi tēpestas trā
siēs nō erit impi⁹: iustus aūt q̄si fundamētum
sempiternū. Sicut acetū dentib⁹ ⁊ fum⁹ ocul̄:
sic piger his q miserūt eum in via. Timor dñi
apponet dies: ⁊ āni impio℞ breuiabunṫ. Ex-
pectatio iusto℞ leticia: spes aūt ipio℞ peribit.
Fortitudo simplicis via dñi: ⁊ pauor his q opā
tur malū. Iustus in eternū nō cōmouebiṫ: im
pij aūt nō habitabūt sup terrā. Os iusti partu
riet sapiam: lingua prauo℞ peribit. Labia iu-
sti ꝯsiderant placita: ⁊ os ipioū peruersa. XI

Statera dolosa abhominatio est apud
deū: ⁊ pond⁹ equū voluntas ei⁹. Ubi
fuerit supbia ibi erit ⁊ cōtumelia: vbi
autē ē humilitas ibi ⁊ sapia. Simplicitas iusto
rū diriget eos: ⁊ supplātatio puerso℞ vastabit
illos. Nō ꝓderūt diuitie ī die vltionis iusticia
aūt liberabit a morte. Iusticia simplicis diri-
get viā ei⁹: ⁊ in ipietate sua corruet ipius. Iu-
sticia recto℞ liberabit eos: ⁊ ī isidijs suis capiē
tur iniq. Mortuo homie ipio nulla erit vltra
spes: ⁊ expectatio solicito℞ pibit. Iust⁹ de āgu
stia liberat⁹ ē: ⁊ tradetur impi⁹ ꝓ eo. Simula
tor ore decipit amicū suū: iusti autē liberabunṫ
scia. In bonis iusto℞ exaltabiṫ ciuitas: ⁊ ī pdi
tiōe ipio℞ erit laudatio. Bñdictione iustorū
exaltabiṫ ciuitas: ⁊ ore ipio℞ subuerteṫ. Qui
despicit amicū suū: indigēs corde ē: vir autē
prudēs tacebit. Qui ambulat fraudulenṫ reue
lat arcana: q aūt fidelis ē celat amici ꝯmissum.
Ubi nō ē gubernator. pp̄ls corruet: salus aūt
vbi multa ꝯsilia. Affligetur malo q fidē facit ꝓ
extraneo: q aūt cauet laqueos. secur⁹ erit. Mu
lier gratiosa inueniet gloriam: ⁊ robusti hēbūt
diuitias. Bñfacit aīe sue vir misericors: q aūt
crudelis ē. etiā ꝓpinquos abijcit. Impi⁹ facit
op⁹ instabile: seminānti aūt iusticiā: merces fi-
delis. Clementia ꝑparat vitā: ⁊ sectatio malo℞
mortē. Abhominabile dño cor prauū: ⁊ volū-
tas ei⁹ in his q simpliciṫ ambulāt. Man⁹ i ma
nu non erit innocēs mal⁹: semē autem iusto℞
saluabiṫ. Circulus aure⁹ in narib⁹ suis: mu-
lier pulchra ⁊ fatua. Desideriū iusto℞ oē bo-
nū ē: pstolatio impio℞ furor. Alij diuidūt pro
pria: ⁊ ditiores fiunt: alij rapiūt nō sua. ⁊ semp
ī egestate sūt. Aia q̄ bñdicit ipinguabiṫ. ⁊ q in
ebriat ipse quoq₃ inebriabiṫ. Qui abscōdit fru
menta. maledicetur in ppl'is: benedictio aūt su
per caput vendentium. Bñ ꝯsurgit diluculo
qui q̄rit bona: qui aūt inuestigator malo℞ ē op
primeṫ ab eis. Qui confidit in diuitijs suis cor
ruet. iusti aūt quasi virens foliū germinabūt.
Qui conturbat domū suam possidebit ventos
⁊ q stult⁹ ē seruiet sapiēti. Fruct⁹ iusti lignū vite
⁊ q suscipit aīas sapiens est. Si iustus ī tra re
cipit. quāto magis impi⁹ ⁊ peccator. XII

Qui diligit disciplinam. diligit sciam:
qui aūt odit increpatiōes insipiens ē.
Qui bon⁹ ē. hauriet sibi gratiā a do-
mino. q aūt confidit in cogitationib⁹ suis. ipie
agit. Non roborabiṫ hō ex ipietate. ⁊ radix iu
sto℞ non cōmouebitur. Mulier diligens co-
rona est viro suo. ⁊ putredo ī ossib⁹ ei⁹ q̄ ꝯfu-
sione res dignas gerit. Cogitationes iustorū
iudicia. ⁊ ꝯsilia ipio℞ fraudulenta. Uerba im
pio℞ insidianṫ sanguini. os iustorū liberabit
eos. Uerte impios ⁊ non erūt. dom⁹ aūt iusto
rum permanebit. Doctrina sua cognosciṫ vir
qui aūt van⁹ ⁊ excors est patebit ꝯtēptui. Meli
or est pauper ⁊ sufficiēs sibi. q̄₃ gloriosus ⁊ in
digens pane. Nouit iust⁹ iumēto℞ suo℞ aīas
viscera aūt impio℞ crudelia. Qui operaṫ tra₃
suam. satiabiṫ panib⁹. q aūt sectatur ociū. stul-
tissimus est. Qui suauis est. viuit in modera-
tionib⁹. in suis monitionib⁹ relīqt ꝯtumelias.
Desideriū impij monimētū ē pessimo℞. radix
aūt iusto℞ ꝓficiet. Propt peccata labio℞ ruia
proximat malo. effugiet aūt iust⁹ de angustia.
De fructu oris sui vnusqsq₃ replebiṫ bonis. ⁊
iuxta opa manuū sua℞ retribuetur ei. Uia stul
ti recta in oculis eius. qui aūt sapiens est audit
ꝯsilia. Fatu⁹ statim indicat irā suā. qui aūt dis
simulat iniuriā callidus est. Qui qd̄ nouit loq
tur iudex iusticie est. qui aūt mentitur testis est
fraudulentus. Est qui ꝓmittit ⁊ quasi gladio
pungitur conscientie. lingua aūt sapientiū sani
tas. Labium veritatis firmū erit in perpetuū

qui autem teſtis eſt repentinus concinnat lin-
guā mendacij. Dolus in corde cogitantiū ma-
la. qui aūt pacis ineūt conſilia. ſequiꝛ eos gau-
dium. Nō contriſtabit iuſtū quicquid ei accide-
rit. impij autē replebūtur malo. Abhominatō
eſt dño labia mendacia. qui aūt fideliter agunt
placent ei. Homo verſutus celat ſciam. ⁊ cor
inſipientiū prouocat ſtultitiam. Manꝰ fortiū
dominabitur. q̄ aūt remiſſa eſt tributꝭ ſeruiet.
Meror in corde viri iuſti humiliabit illum. ⁊
ſermone bono letificabitur. Qui negligit dam-
num propter amicū iuſtꝰ eſt. iter autem impio-
rū decipiet eos. Non inueniet fraudulētꝰ lucꝝ
⁊ ſubſtā hois erit auri p̄ciū. In ſemita iuſticie vi-
ta. iter aūt deuiū ducit ad mortē.

XIII

Filius ſapiens doctrina pr̄is. qui autē
illuſorē nō audit cū arguitur. De fru-
ctu oris ſui hō ſatiabiꝛ bonis. aīa autē
impioꝝ iniqua. Qui cuſtodit oſ ſuum cuſtodit
aīam ſuā. qui aūt inconſideratus eſt ad loquē-
dum ſentiet mala. Vult ⁊ non vult piger. aīa
aūt operantium impinguabiꝛ. Verbū mendax iu-
ſtꝰ deteſtabitur. impiꝰ aūt ꝯfūdit ⁊ confundeꝛ
Iuſtitia cuſtodit innocentꝭ viā. impietas autē
peccatorē ſupplantat. Eſt quaſi diues cū nihil
habeat. ⁊ eſt q̄ſi pauper cū in multꝭ diuitijs ſit.
Redemptio aīe viri diuitie ſue. qui aūt paup̄ ē
increpationē non ſuſtinet. Lux iuſtoꝝ letificat
lucerna aūt impioꝝ extingueꝛ. Inter ſup̄bos
ſemper iurgia ſunt. qui aūt agūt omnia cū con-
ſilio. reguntur ſapientia. Subſtantia feſtina-
ta minueꝛ: q̄ aūt paulatim colligitur manu. mꝉ-
tiplicabitur. Spes q̄ differtur affligit aīam: li-
gnū vite deſideriū veniens. Qui detrahit ali-
cui rei. ipſe ſe in futuꝝ obligat: qui autē timet
preceptū. in pace v̄ſabiꝛ. Aīe doloſe errant in
peccatꝭ: iuſti aūt miſericordes ſūt ⁊ miſeranꝛ.
Lex ſapiētis fons vite: vt declinet a ruia mor-
tis. Doctrina bona dabit gratiā: in itinere cō-
temptoꝝ vorago. Aſtutus oīa agit cū conſilio
qui autē fatuꝰ ē ap̄it ſtultitiā. Nunciꝰ impij
cadet in malum. Legatꝰ fideꝉ ſanitas. Egeſtaſ
⁊ ignominia ei q̄ deſerit diſciplinā: q̄ aūt acq̄e-
ſcit arguēti. glorificabiꝛ. Deſideriū ſi ꝯpleaꝛ:
delectat aīam. deteſtantur ſtulti eos qui fugiūt
mala Qui cū ſapientibus gradiꝛ ſapiens erit
amicus ſtultoꝝ ſimilis efficieꝛ. Peccatores p̄-
ſequitur malum: ⁊ iuſtis retribuentur bona.
Bonus relinquit heredes filios ⁊ nepotes: ⁊
cuſtoditur iuſto ſubſtantia peccatoris. Multi
cibi in noualibus patrum: ⁊ alijs congregan-
tur abſq; iudicio. Qui p̄cit v̄ge odit filiū ſu-
um: qui aūt diligit illum: inſtanter erudit. Iu-
ſtus comedit ⁊ replet aīam ſuam: veñ autem
impioꝝ inſaturabilis.

XIIII

Sapiēs mulier edificat domū ſuā: inſi-
piens extructā quoq; manibꝰ deſtru-
et. Ambulās retro itinere ⁊ timēs de-
um deſpicitur ab eo qui infami gradiꝛ via. In
ore ſtulti virga ſup̄bie: labia ſapientū cuſtodi-
unt eos. Vbi nō ſūt boues: preſepe vacuū eſt:
vbi aūt apparent plurime ſegetes: ibi manife-
ſta eſt fortitudo bouiſ. Teſtis fideꝉ non mentie-
tur: profert aūt mendaciū doloſus teſtꝭ. Que-
rit deriſor ſapiam ⁊ nō inuenit: doctrina pru-
dentium facilis. Vade ꝯ̄ virū ſtultum: ⁊ neſcit
labia prudentie. Sapia callidi eſt itelligere vi-
am ſuā: ⁊ prudentia ſtultoꝝ errans. Stultꝰ il-
ludet peccatum: ⁊ inter iuſtos morabiꝛ gratia.
Cor quod nouit amaritudinē aīe ſue: ⁊ in gau-
dio eiꝰ non miſcebitur extraneꝰ. Domꝰ impio-
rum delebitur: tabernacula iuſtoꝝ germina-
būt. Eſt via que videtur hoi iuſta: nouiſſima
autem eius ducunt ad mortem. Riſus dolore
miſcebitur: ⁊ extrema gaudij luctus occupat.
Vijs ſuis replebitur ſtultꝰ. ⁊ ſuper eum erit
vir bonus. Innocens credit oī verbo. aſtutuſ
conſiderat greſſus ſuoſ. Filio doloſo nihil erit
boni. ſeruo autem ſapienti p̄ſperi erunt actus
⁊ dirigetur via eius. Sapienſ timet ⁊ declinat
a malo. ſtultus tranſilit ⁊ confidit. Impatiens
operabitur ſtulticiam. ⁊ vir verſutꝰ odioſus ē
Poſſidebunt paruuli ſtultitiam. ⁊ expectabūt
aſtuti ſciam. Iacebunt mali ante bonoſ. impij
ante portaſ iuſtoꝝ. Etiam proximo ſuo paup̄
odioſuſ eſt. amici v̄o diuitum multi. Qui deſ-
picit p̄ximū ſuū peccat. qui autē miſereꝛ paup̄i
btūſ erit. Qui credit in dño. miſericordiā dili-
git. errāt q̄ operanꝛ malū. Miſericordia ⁊ veri-
tas p̄parāt bona. In oī ope bono erit abūdan-
tia. vbi aūt verba ſunt plurima. ibi frequenter
egeſtas. Corona ſapientū diuitie eoꝝ fatuitas
ſtultorū imprudentia. Liberat aīas teſtis fide-
lis. ⁊ p̄fert mendacia verſipellis. In timore
dñi fiducia fortitudinis. ⁊ filiꝰ eiꝰ erit ſpes. Ti-
mor dñi fons vite vt declinet a ruina mortis.
In multitudie populi dignitaſ regis: ⁊ in pau-
pertate plebis ignominia principis. Qui pati-
enſ eſt multa gubernatur ſapia. qui autem im-
patienſ eſt. exaltat ſtulticiam ſuam. Vita carni-
um ſanitas cordis. putredo oſſiū inuidia. Qui
calūniaꝛ egētem exprobrat factori eiꝰ. honorat
autem eū. qui miſereꝛ paup̄is. In malicia ſua
expelliꝛ impiꝰ. ſperat aūt iuſtus in morte ſua.

In corde prudētis requiescit sapiētia. ⁊ indoctos quosq3 erudiet. Iustitia eleuat gentē: miseros aūt facit populos peccatum. Acceptus est regi minister itelligens: iracundiam eius inutilis sustinebit. XV

Responsio mollis frangit irā: sermo durus suscitat furorē. Lingua sapiētum ornat sciam: os fatuoꝝ ebullit stultitia3 In oi loco oculi dñi cōtēplāt bonos ⁊ malos. Lingua placabilis lignū vite: q̄ aūt imoderata ē conteret spm̄. Stultus irridet disciplina3 patris sui: qui aūt custodit increpationes astutior fiet. In abundanti iustitia virtus maxima est: cogitatiōes aūt impioꝝ eradicabunt. Domus iusti plurima fortitudo: ⁊ in fructib⁹ impij conturbatio. Labia sapientū disseminabunt sciam cor stultorū dissimile erit. Victime impiorum abbominabiles dño: vota iustorū placabilia. Abbominatio est dño via impij q sequit iustitiā diligit ab eo. Doctrina mala deserentiū viam vite: qui increpationes odit morief. Infernus ⁊ perditio corā dño: quanto magis corda filioꝝ hominū. Nō amat pestilēs eum q se corripit: nec ad sapientes gradit. Cor gaudēs exhilarat faciem: in merore animi deijcit spūs. Cor sapientis querit doctrinā: ⁊ os stultorum pascit impitia. Oēs dies pauperis mali: secura mens quasi iuge cōuiuiū. Meli⁹ ē pax cum timore dñi: q̄3 thesauri magni ⁊ insatiabiles. Meli⁹ ē vocari ad olera cū caritate q̄3 ad vitulū saginatū cū odio. Vir iracūd⁹ ꝓuocat rixas qui patiēs ē mitigat suscitatas. iter pigroꝝ qua si sepes spinaꝝ: via iustoꝝ absq3 offendiculo. Filius sapiens letificat patrem: ⁊ stult⁹ hō despicit matrem suā. Stultitia gaudium stulto: ⁊ vir prudens dirigit gressus suos. Dissipātur cogitationes vbi non est consiliu3: vbi vo sūt plures cōsiliarij. confirmant. Letat hō in sñia oris sui. ⁊ sermo opportun⁹ est optim⁹. Semita vite sup eruditū: vt declinet de inferno nouissimo. Domū superboꝝ demolief dñs ⁊ firmos faciet terminos vidue. Abbominatio dñi cogitatiōes male: ⁊ purus sermo pulcherrim⁹ firmabif ab eo. Conturbat domū suā q sectaf auaritiā: q aūt odit munera viuet. Per misericordiā ⁊ fidem purganf peccata: per timorē autē dñi declinat oīs a malo. Mens iusti meditabitur obedientiam: os impiorum redundat malis. Longe est dñs ab impijs: ⁊ orōnes iustoꝝ exaudiet. Lux oculoꝝ letificat aiam: fama bona impinguat ossa. Auris que audit increpationes vite: i medio sapientū cōmorabif. Qui abijcit disciplinā: despicit aiam suam: qui autē acquiescit increpationibus: possessor est cordis Timor domini disciplina sapientie: ⁊ gloriam precedit humilitas. XVI

Hominis ē aium p̄parare: ⁊ dñi gubernare linguam. Oēs vie hoiu3 patent oculis eius. spirituū pōderator ē dñs. Reuela dño opa tua: ⁊ dirigent cogitationes tue. Uniuersa ꝓpt semetipm̄ opatus ē dñs: impiū quoq3 ad diē malu3. Abbominatio dñi est oīs arrogans. etiā si man⁹ ad manū fuerit non ē inocens. Initiū vie bone facere iustitiam: accepta ē apud deum magis q̄3 imolare hostias Misericordia ⁊ veritate redimitur iniquitas: ⁊ i timore dñi declinat a malo. Cu3 placuerint dño vie hois: inimicos q̄3 ei⁹ cōuertet ad pacē. Melius ē parū cū iustitia: q̄3 multi fructus cū iniquitate. Cor hois disponit viā suā: s3 dñi ē dirigere gressus eius. Diuinatio i labijs regi i iudicio non errabit os eius. Pōd⁹ ⁊ statera iudicia dñi sunt: ⁊ opa eius oēs lapides seculi. Abbominabiles regi q agūt impie: qm̄ iustitia firmat soliū. Volūtas regū labia iusta: q recta loquif diriget. Indignatio regis nuncij mortis: ⁊ vir sapiens placabit eā. In hilaritate vultus regis vita: ⁊ clemētia eius q̄si hymber serotinus. Posside sapientiā: q2 auro melior est: ⁊ acqre prudētiā q2 pciosior ē argēto. Semita iustoꝝ declinat mala: custos aie sue seruat vitā suam. Contritionem precedit superbia: ⁊ ante ruinam exaltabif spiritus. Melius est humiliari cū mitib⁹: q̄3 diuidere spolia cū superbis. Eruditus in verbo reperiet bona: ⁊ q sperat i dño beat⁹ ē. Qui sapiēs ē corde: appellabitur prudēs: ⁊ q dulcis eloqo maiora repiet. Fons vite eruditio possidētis. doctrina stultoꝝ fatuitas. Cor sapientis erudiet os ei⁹: ⁊ labijs eius addet grām. Fauus mellis cōposita vba: dulcedo aie sanitas ossium. Est via que videt homini recta ⁊ nouissima ei⁹ ducunt ad mortem. Aia laborantis laborat sibi: q2 cōpulit eum os suum. Vir insipiens fodit malū: ⁊ in labijs ei⁹ ignis ardescit. Hō peruersus suscitat lites: ⁊ verbosus separat principes. Vir iniquus lactat amicū suū: ⁊ ducit eum per viam nō bona3. Qui attonitis oculis cogitat praua: mordens labia sua perficiet malū. Corona dignitatis senectus: que in vijs iustitie reperietur. Melior est patiens viro forti: ⁊ qui dñatur animo suo expugnatore vrbium. Sortes mittuntur in sinū: sed a domino tēperāt. XVII

Melior est buccella sicca cū gaudio: q̄3

domus plena victimis cum iurgio. Seruus sapiens dominabit̃ stultis filijs: ꝛ iter fratres hereditatē diuidet. Sicut igne ꝓbat̃ argentum ꝛ aurū camino. ita corda ꝓbat dñs. Malus obedit lingue inique: ꝛ fallax obtēperat labijs mendacibus. Qui despicit pauperē exprobrat factori ei⁹. ꝛ qui in ruina letat̃ alteri⁹: non erit impunitus. Corona senū filij filioꝝ: ꝛ gloria filiorū patres eoꝝ. Non decēt stultū verba cōposita: nec principē labiū mētiens. Gēma gratissima expectatio ꝑstolātis: quocūqꝫ se vertit prudent̃ itelligit. Qui celat delictū q̃rit amicicias: q al tero sermone repetit separat federatos. Plus proficit correctio apud prudētē: qꝫ centū plage apud stultū. Semꝑ iurgia q̃rit mal⁹: angelus aūt crudelis mittet̃ cōtra eū. Expedit magis vrse occurrere raptis fetib⁹: qꝫ fatuo cōfidēti sibi i stultitia sua. Qui reddit mala ꝓ bonis: nō recedet malū de domo ei⁹. Qui dimittit aqua caput est iurgioꝝ: ꝛ anteqꝫ patiat̃ cōtumeliā iudicium deserit. Et qui iustificat impium ꝛ q condēnat iustum: abhominabilis est vterqꝫ apud deū. Quid prodest stulto habere diuitias: cuꝫ sapientiam emere non possit. Qui altā facit domū suam querit ruinā: ꝛ q euitat discere icidet i malū. Omni tpe diligit q amicus ē: ꝛ frater i angustijs comprobat̃. Stult⁹ hō plaudet manibus suis: cū spopōderit ꝓ amico suo. Qui meditat̃ discordias diligit rixas: ꝛ qui exaltat os suum q̃rit ruinā. Qui peruersi cordis ē nō iueniet bonū: ꝛ qui vertit linguam icidet in malū. Natus est stultus in ignominiā suam: sed nec pater in fatuo letabitur. Anim⁹ gaudens etatē floridā facit: spūs tristis exiccat ossa. Munera de sinu impi⁹ accipit: vt peruertat semitas iudicij. In facie prudentis lucet sapientia: oculi stultorum in finibus terre. Ira patris filius stultus ꝛ dolor matris que genuit eū. Non est bonum dānū iferre iusto: nec ꝑcutere ꝑncipem q recta iudicat. Qui moderat̃ sermones suos doctus ꝛ prudens ē: ꝛ ꝑciosi spūs vir eruditus. Stultus quoqꝫ si tacuerit sapiens reputabit̃. ꝛ si cōpresserit labia sua intelligens. XVIII

Occasiones q̃rit q vult recedere ab amico: omni tpe erit exprobrabilis. Non recipit stult⁹ v̓ba prudentie: nisi ea dixeris q̃ versant̃ i corde ei⁹. Impi⁹ cū i ꝓfundū venerit pctōꝝ cōtēnit: sed sequit̃ eū ignominia ꝛ opprobriū. Aqua ꝓfunda v̓ba ex ore viri. ꝛ torrēs redūdās fons sapie. Accipe ꝑsonā ipij i iudicio nō ē bonū: vt declines a v̓itate iudicij. Labia stulti miscēt se rixis: ꝛ os eius iurgia prouocat. Os stulti contritio eius: ꝛ labia ipi⁹ ruina aie ei⁹. Verba bilinguis q̄si simplicia: ꝛ ipsa ꝑueniūt vsqꝫ ad interiora ventris. Pigrū deijcit timor: aie aūt effeminatorū esurient. Qui mollis ꝛ dissolutus est in ope suo: frat̃ ē sua opa dissipātis. Turris fortissima nomen dñi: ad ipam currit iustus ꝛ exaltabitur. Substātia diuitis vrbis roboris ei⁹ ꝛ q̄si mur⁹ valid⁹ circūdās eū. Anteqꝫ cterat̃ exaltatur cor hoīs. ꝛ anteqꝫ glorificet̃ humiliat̃. Qui ꝑus rn̄det qꝫ audiat. stultum se esse demōstrat ꝛ cōfusione dignū. Spirit⁹ viri sustētat imbecillitatē suā: spm̄ v̓o ad irascēdū facilē quis poterit sustinere. Cor prudentis possidebit scientiā ꝛ auris sapientiū querit doctrinā. Donū hoīs dilatat viā ei⁹: ꝛ ante ꝑncipes spacium ei facit. Iust⁹ ꝑor est accusator sui: venit amic⁹ ei⁹ ꝛ inuestigabit eū. Contraditiones comprimit sors ꝛ inter potētes quoqꝫ diiudicat. Frater q adiuuat̃ a fratre quasi ciuitas firma: ꝛ iudicia quasi vectes vrbiū. De fructu oris viri replebit̃ vēter ei⁹: ꝛ genimina labioꝝ ipsius saturabūt eū. Mors ꝛ vita in manib⁹ lingue: q diligūt eam comedent fruct⁹ ei⁹. Qui inuenit mulierē bonā: inuenit bonū ꝛ hauriet iocūditatē a domīo. Qui expellit mulierē bonā expellit bonū: q autem tenet adulteram stult⁹ ē ꝛ insipiēs. Cū obsecrationib⁹ loqt̃ pauꝑ: ꝛ diues effabit̃ rigide. Vir amicabilis ad societatem: magis amicus erit qꝫ frater. XIX

Melior ē pauꝑ q ambulat in simplicitate sua: qꝫ diues torquēs labia sua ꝛ insipiēs. Vbi nō ē scia aie nō ē bonum: ꝛ qui festinus ē pedib⁹ offendet. Stulticia hominis supplātat gressus ei⁹: ꝛ ꝯ deū feruet aīo suo. Diuitie addūt amicos plurimos: a paupere aūt ꝛ hi q̄s habuit separant̃. Testis falsus nō erit ipunit⁹: ꝛ q mēdacia loqt̃ nō effugiet. Multi cogūt ꝑsonā potentꝭ: ꝛ amici sūt dona tribuentꝭ. Frēs hoīs paupis oderūt eū: insuꝑ ꝛ amici ꝓcul recesserunt ab eo. Qui tm̄ verba sectat̃ nihil habebit: q aūt possessor ē mentꝭ diligit aiaꝫ suā: ꝛ custos prudentie iueniet bona. Falsus testis nō erit ipunitus. ꝛ q loquit̃ mendacia ꝑibit. Non decēt stultū delicie: nec seruū dñari ꝑncipib⁹. Doctrina viri ꝑ patientiā noscit̃: ꝛ gloria ei⁹ ē iniqua ꝑtergredi. Sicut fremit⁹ leonis. ita ꝛ regis ira: ꝛ sicut ros suꝑ herbā. ita ꝛ hilaritas eius. Dolor patris fili⁹ stult⁹: ꝛ tecta iugit ꝑstillācia litigiosa mulier. Domus ꝛ diuitie dant̃ a parentibus. a dño aūt ꝓprie vxor prudens. Pigredo imittit saporē: ꝛ

aīa dissoluta esuriet. Qui custodit mandatum custodit aiam suam: qui aūt negligit viam suaȝ mortificabitur. Fenerat dño q miseret paupe/ris ⁊ vicissitudinē suam reddet ei. Erudi filiuȝ tuū ne desperes: ad iterfectionē aūt ei⁹ ne pōas aiam tuā. Qui.n.impatiēs ē sustinebit dānuȝ ⁊ cū rapuerit. aliud apponet. Audi cōsiliū ⁊ suscipe disciplinā: vt sis sapiēs in nouissimis tuis. Multe cogitationes i corde viri: voluntas aūt dñi in eternū permanebit. Nō indigens misericors est: ⁊ melior ē paup iust⁹ q̄ȝ vir mēdax. Timor dñi ad vitā: ⁊ in plenitudine cōmorabitur absq̄ȝ visitatione pessimi. Abscondit piger manum suā sub ascella: nec ad os suū applicat eā. Pestillente flagellato. stult⁹ sapientior erit si aūt corripueris sapientē intelliget sapientiaȝ. Qui affligit prēm ⁊ fugit matrē: ignominiosus erit ⁊ infelix. Non cesses audire fili doctrinam. nec ignores ſmōes scie. Testis iniquus deridet iudiciū: ⁊ os impioꝝ deuorat iniquitatē. Parata sūt derisorib⁹ iudicia: ⁊ mallei percutientes stultorum corporibus. XX

Luxuriosa res vinū: ⁊ tumultuosa ebrietas. Quicūq̄ȝ his delectat. nō erit sapēs. Sicut rugit⁹ leōis ira ⁊ terror regis: q puocat eū peccat i aīam suā. Honor est hoi q sepat se a ɔtētionib⁹: oēs aūt stulti miscētur cōtumelijs. Propī frigus piger arare noluit. mēdicabit ergo estate ⁊ nō dabit illi. Sic aq̄ pfunda sic ɔsiliū i corde viri: sȝ hō sapiens exhauriet illud. Multi hoies misericordes vocant: viꝝ aūt fidelē qs iueniet. Iust⁹ q ambulat i simplicitate sua: beatos post se filios relinqt. Rex q sedet i solio iudicij: dissipat oē malū intuitu suo. Quis pōt dicere mūdū ē cor meuȝ purus sū a pctō. Pōdus ⁊ pondus. mēsura ⁊ mensura: vtrunq̄ȝ abbominabile ē apud deū. Ex studijs suis itelligit puer: si munda ⁊ recta sint opa ei⁹. Aurē audiētē ⁊ oculū vidētē dñs fecit vtrunq̄ȝ. Noli diligere somnuȝ ne te egestas opprimat. Aperi oculos tuos ⁊ saturare panibus. Malū est malū est dicit ois emptor ⁊ cū recesserit tunc gloriabit. Est auꝝ ⁊ multitudo gēmaꝝ: vas autē preciosum labia scientie. Tolle vestimentū eius q fideiussor extitit alieni ⁊ pro extraneis aufer pignus ab eo. Suauis ē hoi panis mendacij: ⁊ postea īplebitur os eius calculo. Cogitationes cōsilijs roborātur: ⁊ gubernaculis tractanda sunt bella. Ei qui reuelat mysteria. ⁊ ambulat fraudulent. ⁊ dilatat labia sua: ne cōmiscearis. Qui maledicit prī suo ⁊ matri: extinguetur lumen ei⁹ in medijs tenebris. Hereditas ad quā festinat in pncipio in nouissimo bñdictiōe carebit. Ne dicas reddā maluȝ p malo: expecta dñm ⁊ liberabit te. Abbominatio ē apud deū pondus ⁊ pondus statera dolosa nō est bona. A dño diriguntur gressus viri: qs aūt hoium intelligere pōt viā suā. Ruina est hoi deuotare scōs: ⁊ post vota retractare. Dissipat ipios rex sapiēs. ⁊ incuruat sup eos fornicē. Lucerna dñi spiraculū hominis: q̄ inuestigat oia secreta ventris. Misericordia ⁊ veritas custodiūt regē: ⁊ roboratur clemētia thron⁹ ei⁹. Exultatio iuuenum fortitudo eoꝝ: ⁊ dignitas senū canicies. Liuor vulneris absterget mala: ⁊ plage in obsecrationibus ventris. XXI

Sicut diuisiones aquarū. ita cor regis in manu dñi: quocūq̄ȝ voluerit inclinabit illud. Ois via viri recta sibi videt: appendit aūt corda dñs. Facere misericordiam ⁊ iudiciū: magis placet domino q̄ȝ victime. Exaltatio oculorum est dilatatio cordis: lucerna impioꝝ pctm̄. Cogitatiōes robusti semper in abundātia: ois aūt piger in egestate est. Qui congregat thesauros lingua mēdacij. vanus ⁊ excors est ⁊ ipingetur ad laqueos mortis. Rapine ipioꝝ detrahent eos: q2 noluerunt facere iudicia. Peruersa via viri aliena ē a deo q aūt mūdus ē rectū op⁹ ei⁹. Meli⁹ ē sedere in angulo domatis: q̄ȝ cū muliere litigiosa ⁊ in domo cōi. Aia impij desiderat malū: nō miserebit pximo suo. Mulctato pestilente sapientior erit paruul⁹: ⁊ si sectet sapientē sumet sciam. Excogitat iustus de domo impij: vt detrahat impios a malo. Qui obturat aurem suā ad clamorē paupis: ⁊ ipe clamabit ⁊ nō exaudietur. Mun⁹ absconditū extinguit iras: ⁊ donū in sinu indignationē maximā. Gaudiū iusto ē facere iudiciū: ⁊ pauor opantib⁹ iniquitatē. Vir qui errauit in via doctrine: in cetu gigantiū cōmorabit. Qui diligit epulas in egestate erit: q amat vinū ⁊ pinguia nō ditabitur. Pro iusto dabit impi⁹: ⁊ p recto iniqu⁹. Melius est habitare in terra deserta: q̄ȝ cuȝ muliere rixosa ⁊ iracūda. Thesaur⁹ desiderabil' ⁊ oleū in habitaculo iusti: ⁊ iprudēs hō dissipabit illud. Qui sequit iustitiā ⁊ misericordiā: inueniet vitā iustitiā ⁊ gloriā. Ciuitatē fortiū ascēdit sapiens: destruxitq̄ȝ robur fiducie ei⁹. Qui custodit os suū ⁊ linguā suā: custodit ab angustijs animā suā. Superb⁹ ⁊ arrogās vocat indoct⁹. q i ira opat superbiam. Desideria occidūt pigrū: noluerūt enim quicq̄ȝ manus ei⁹ opari. Tota die

ꝯcupiſcit ⁊ deſiderat: qui aūt iuſtus ē tribuet ⁊
nō ceſſabit. Hoſtie impioꝝ abhoïabiles: que
offerunt ex ſcelere. Teſtis mendax ꝑibit: vir
obediēs loquet victoriā. Vir impiꝰ ꝓcacit ob
firmat vultū ſuū: qui aūt rectꝰ ē corrigit viā ſuā
Nō eſt ſapientia. nō eſt prudentia: nō eſt ꝯſili
um ꝯ dñm. Equus parat ad diē belli: dñs aūt
ſalutem tribuit.

XXII

Melius eſt nomen bonū q̄ȝ diuitie mul
te. ſuper argentum enim ⁊ aurū gra/
tia bona. Diues ⁊ pauper obuiauerūt
ſibi. vtriuſqȝ operat eſt dominꝰ. Callidus vi
det malū: ⁊ abſcondit ſe: innocēs pertranſijt ⁊
afflictꝰ eſt damno. Finis modeſtie timor domi
ni: diuitie ⁊ gloria ⁊ vita. Arma ⁊ gladij i via
ſuperbi: cuſtos aūt aïe ſue longe recedit ab eis
Prouerbiū eſt. adoleſcens iuxta viā ſuā etiaȝ
cū ſenuerit nō recedet ab ea. Diues pauperibꝰ
imperat. ⁊ q accipit mutuū ſeruus eſt fenerātꝭ.
Qui ſeminat iniq̄tatē metet mala: ⁊ virga ire
ſue ꝯſūmabit. Qui ꝓnus eſt ad miſericordiā
benedicetur. de panibus enim ſuis dedit pau/
peri. Victoriā ⁊ honorē acquiret q dat mune/
ra: animā aūt aufert accipientiū. Eijce deriſo/
rē ⁊ exibit cū eo iurgiū: ceſſabūtqȝ cauſe ⁊ ꝯtu
melie. Qui diligit cordis mūditiā: ꝓpter grãȝ
labioꝝ ſuoꝝ habebit amicū regem. Oculi dñi
cuſtodiūt ſciãȝ: ⁊ ſupplantant vba iniq. Dicit
piger leo ē foris: i medio plateaꝝ occidēdꝰ ſū.
Fouea ꝓfūda os aliene: cui iratꝰ ē dñs incidet
in eaȝ. Stulticia colligata eſt in corde pueri: ⁊
virga diſcipline fugabit eā. Qui calūniat pau
perem vt augeat diuitias ſuas: dabit ipe ditio/
ri ⁊ egebit. Fili mi inclina aurem tuam: ⁊ au/
di verba ſapientiū. Appone aūt cor ad doctri/
nā meā: q̄ pulchra erit tibi cū ſeruaueris eam i
ventre tuo. Et redūdabit in labijs tuis: vt ſit i
dño fiducia tua. Vnde ⁊ oſtendam eaȝ tibi ho
die. Ecce deſcripſi eam tibi tripliciť in cogitati
onibꝰ ⁊ ſcia: vt oſtēderē tibi firmitatē ⁊ eloqa
veritatꝭ: rñdere ex eis illis. q miſerūt te. Non
facias violentiam pauperi q2 pauper eſt. neqȝ
ꝯteras egenū in porta: q2 iudicabit dñs cauſaȝ
eiꝰ: ⁊ configet eos q ꝯfixerūt animam eiꝰ. No
li eſſe amicꝰ homini iracūdo. neqȝ ambules cū
viro furioſo: ne forte diſcas ſemitas eius. ⁊ ſu
mas ſcandalū anime tue. Noli eſſe cū his q de
figūt manꝰ ſuas. ⁊ qui vades ſe offerūt ꝓ debi
tis: ſi enim non habes vnde reſtituas: qd cau
ſe eſt vt tollat operimentum de cubili ſuo. Ne
tranſgrediaris terminos antiquos: quos po/
ſuerunt patres tui. Vidiſti virum velocem in
opere ſuo: coram regibus ſtabit. nec erit ante
ignobiles.

XXIII

Quando ſederis vt comedas cū princi
pe. diligenter attende que ſunt appoſi
ta ante faciem tuam: ⁊ ſtatue cultrū in
gutture tuo: ſi tamen habes in poteſtate aïam
tuam. Ne deſideres de cibis eiꝰ: in quo eſt pa
nis mendacij. Noli laborare vt diteris: ſȝ pru
dentie tue pone modum. Ne erigas oculos tu
os ad opes quas non potes habere: q2 facient
ſibi pennas quaſi aquile: ⁊ volabunt in celum
Ne comedas cū homine inuido: ⁊ ne deſide/
res cibos eiꝰ: q̄m in ſimilitudinē arioli ⁊ conie
ctorꝭ eſtimat qđ ignorat. Comede ⁊ bibe dicet
tibi ⁊ mens eiꝰ non eſt tecū. Cibos quos come
deras euomes: ⁊ ꝑdes pulchros ſermones tu
os. In auribꝰ inſipientiū ne loquarꝭ: q2 deſpi
ciēt doctrinā eloquij tui. Ne attingas paruulo
rū terminos: ⁊ agrū pupillorum ne introeas.
Propinquus. n. illorum fortꝭ eſt: ⁊ ipe iudi/
cabit contra te cauſam illorum. Ingrediatur
ad doctrinam cor tuum: ⁊ aures tue ad verba
ſcientie. Noli ſubtrahere a puero diſciplinam
ſi enim percuſſeris cum virga nō morieť. Tu
virga percuties eum: ⁊ animam eius de in/
ferno liberabis. Fili mi ſi ſapiens fuerit ani/
mus tuus. gaudebit tecū cor meū: ⁊ exultabūt
renes mei cū locuta fuerit recta labia tua. Nō
emulet cor tuū peccatores. ſed in timore domi
ni eſto tota die: q2 habebis ſpem in nouiſſimo:
⁊ preſtolatō tua nō auferet. Audi fili mi ⁊ eſto
ſapiens: ⁊ dirige in via animū tuū. Noli eſſe i
cōuiuijs potatoꝝ: nec in cōmeſſationibus eoꝝ
q carnes ad veſcendū cōferūt: q2 vacātes poti
bus ⁊ dantes ſymbola cōſument: ⁊ veſtietur
pannis dormitatio. Audi patrem tuū q genu/
it te: ⁊ ne contēnas cū ſenuerit mater tua. Ve
ritatem eme: ⁊ noli vendere ſapientiam ⁊ do/
ctrinā ⁊ intelligentiā. Exultat gaudio pater iu
ſti q ſapientē genuit letabit i eo. Gaudeat pa
ter tuꝰ ⁊ mater tua: ⁊ exultet q genuit te. Pre/
be fili mi cor tuū mihi: ⁊ oculi tui vias meas cu
ſtodiant. Fouea. n. ꝓfūda ē meretrix: ⁊ pute/
us anguſtus aliena. Inſidiat in via quaſi la/
tro: ⁊ quos incautos inuenerit interficiet. Cui
ve. cui pñi ve. cui rixe. cui fouee. cui ſine cauſa
vulnera. cui ſuffoſio oculoꝝ. Nōne his q com
morant in vino: ⁊ ſtudent calicibꝰ epotandis:
Ne intuearis vinū q̄n flaueſcit. cū ſplēduerit i
vitro color eiꝰ. Ingredit blāde ⁊ i nouiſſimo
mordebit vt coluber: ⁊ ſicut regulꝰ venena dif
fundet. Oculi tui videbūt extraneas. ⁊ cor tuū

loquetur peruersa. Et eris sicut dormiens i medio mari: et quasi sopitus gubernator amis so clauo. et dices. Uerberauerũt me sed nõ do lui: traxerunt me et ego non sensi. Qñ euigila bo: et rursus vina reperiam.

XXIIII

Ne emuleris viros malos nec desi[de]res esse cũ eis: q2 rapinas meditatur mens eorum: et fraudes labia eorũ lo quuntur. Sapiẽtia edificabitur domus: et pru dentia roborabit. In doctrina replebũt cella ria. vniuersa sba p̃ciosa et pulcherrima. Uir sa piens fortis est et vir doctus robustus et vali dus: q2 cũ dispositione initur bellũ. et erit salus vbi multa cõsilia sunt. Excelsa stulto sapientia in porta non aperiet os suũ. Qui cogitat ma la facere: stultus vocabit. Cogitatio stulti pec catum est: et abhominatio hominuz detractor. Si desperaueris lapsus in die angustie immi nuetur fortitudo tua. Erue eos qui ducuntur ad mortem: et qui trahuntur ad interitum libe rare ne cesses. Si dixeris vires nõ suppetũt: qui inspector est cordis ipse intelligit. et serua torẽ aie tue nihil fallit: reddetq3 hoi iuxta opa sua. Comede fili mi mel q2 bonũ est: et fauum dulcissimũ gutturi tuo. Sic et doctrina sapien tie aie tue: quã cũ inueneris. habebis in nouissi mis spem: et spes tua nõ peribit. Ne insidieris et queras ipietatẽ i domo iusti: ne vastes requi em eius. Septies. n. i die cadit iustus et resur get: impij aũt corruent in malũ. Cum cecide rit inimicus tuus ne gaudeas. et in ruina eius ne exultet cor tuuz: ne forte videat dñs et displi ceat ei et auferret ab eo iram suã. Ne contẽdas cũ pessimis: nec emuleris impios: qm̃ non ha bent futurorũ spem mali: et lucerna ipiorũ extin guetur. Time dominũ fili mi et regem: et cum detractoribus non cõmiscearis. Quoniam re pente consurget perditio eorũ: et ruinam vtrius q3 quis nouit. Hec quoq3 sapiẽtibus. Cogno scere personã in iudicio non est bonũ. Qui di cunt impio iustus es. maledicent eis populi: et detestabuntur eos tribus. Qui arguunt eum laudabuntur: et super eos veniet benedictio. Labia deosculabitur: qui recta vba respõdet. Prepara foris opus tuum et diligenter exer ce agrũ tuum: et postea edifices domum tuam. Ne sis testis frustra contra proximũ tuuz: nec lactes quẽq3 labijs tuis. Ne dicas quomodo fecit mihi sic faciam ei: et reddam vnicuiq3 f̃m opus suum. Per agrum hominis pigri tran siui: et per vineam viri stulti. Et ecce totuz re pleuerant vrtice: et operuerant superficiẽ eius spine: et maceria lapidum destructa erat. Quod cum vidissem posui in corde meo: et exẽplo di dici disciplinam. Usq3quõ piger dormies: vs q3quo de somno consurges. Parum inquam dormies: modicum dormitabis. pauxillũ ma num conseres vt quiescas. et veniet tibi quasi cursor egestas tua et mendicitas quasi vir ar matus.

XXV

Hec quoq3 parabole salomonis: quas transtulerunt viri ezechie regis iuda. Gloria dei est celare verbum. et glo ria regum inuestigare sermonem. Celum sur sum et terra deorsum: et cor regum inscrutabi le. Aufer rubiginem de argento: et egredie tur vas purissimum. Aufer impietatez de vul tu regis et firmabitur iustitia thronus ei9. Ne gloriosus appareas corã rege. et i locũ magno rũ ne steteris. Melius ẽ. n. vt dicat tibi ascẽde huc q3 vt humilieris corã p̃ncipe. Que viderũt oculi tui ne pferas i iurgio cito: nẽ postea emẽ dare nõ possis cũ dehonestaueris amicũ tuuz. Causam tuã tracta cũ amico tuo. et secretũ ex traneo ne reueles: ne forte insultet tibi cum au dierit. et exprobrare nõ cesset. Gratia et amici tia liberant: quas tibi serua ne exprobrabil' fi as. Mala aurea in lectis argenteis. qui loquit vbũ i tpe suo. Inauris aurea et margarita ful gẽs q arguit sapientẽ et aurẽ obedientez. Sicut frigus niuis in die messis: ita legat9 fidelis ei q misit eũ: aiaz ipsi9 requiescere facit. Nubes et vẽ tus et pluuie nõ sequentes. vir gl'iosus et pmis sa nõ cõplẽs. Patiẽtia lenit p̃nceps: et ligua mollis cõfringet duritiã. Mel inuenisti. come de qd' sufficit tibi: ne forte saciat9 euomas illud Subtrahe pedẽ tuũ de domo pximi tui: neqñ satiatus oderit te. Iaculuz et gladius et sagitta acuta: hõ q loquit ɔ̃ proximũ suũ falsũ testimo niuz. Dens putridus et pes lassus. qui sperat super infideli i die angustie: et amittit palliũ in die frigoris. Acetũ in nitro: qui cantat carmia cordi pessimo. Sicut tinea vestimento et ver mis ligno: ita tristitia viri nocet cordi. Si esu rierit inimicus tuus ciba illum: si sitit da ei a quam bibere. prunas. n congregabis sup ca put eius: et dñs reddet tibi. Uent9 aquilo dissi pat pluuias: et facies tristis linguã detrahentẽ Meli9 est sedere i angulo domatis: q3 cũ mu liere litigiosa. et in domo cõi. Aqua frigida aie sitiẽti: et nũcius bonus de terra longinq. Fons turbat9 pede et vena corrupta: iust9 cadens co ram impio. Sicut q mel multũ comedit nõ est ei bonũ: sic qui scrutator ẽ maiestatis opprime

ur a glīa. Sicut vrbs patens ⁊ absq̧ muroꝝ ambitu: ita vir q nō pōt in loquendo cohibere spiritum suum. ¶ XXVI

Quomō nix in estate. ⁊ pluuie in messe sic indecens ē stulto gloria. Sicut auis ad alta transuolans. ⁊ passer quo libet vadens: sic maledictū frustra ꝓlatū in quēpiā superueniet. Flagellū equo. ⁊ chamus asino: ⁊ virga in dorso iprudentiū. Ne respōdeas stulto iuxta stulticiā suā: ne efficiaris ei similis. Rn̄de stulto iuxta stultitiā suā: ne sibi sapiens esse videat. Claud⁹ pedib⁹ ⁊ iniqtatē bibēs: q mittit vba p nunciū stultū. Quō pulchras frustra habet claud⁹ tibias. sic indecēs est i ore stultoꝝ parabola. Sicut qui mittit lapidē in aceruum mercurij: ita qui tribuit insipiēti honorē. Quō si spina nascat in manu temulenti: sic parabola in ore stultoꝝ. Judiciū determinat cās: ⁊ qui imponit stulto silentiū iras mitigat. Sicut canis qui reuertit ad vomitū suū: sic iprudēs qui iterat stulticiā suā. Vidisti hoiem sapientē sibi videri: magis illo spem hēbit insipiens. Dicit piger. leo ē i via. ⁊ leena i itinerib⁹. Sicut ostium vertitur in cardine suo: ita piger in lectulo suo. Abscōdit piger man⁹ sub ascellas suas. ⁊ laborat si ad os suum eas conuerterit. Sapientior sibi stultus videtur: septem viris loquentib⁹ snias. Sicut q apprehēdit aurib⁹ canem. sic q transit ⁊ impatiēs cōmiscet rixe alteri⁹. Sic noxi⁹ est q mittit sagittas ⁊ lanceas in mortem ita vir qui fraudulent nocet amico suo: ⁊ cum fuerit deprehensus dicet. ludēs feci. Cum defecerint ligna extinguet ignis: ⁊ susurrone subtracto iurgia conquiescunt. Sicut carbones ad prunas ⁊ ligna ad ignē: sic hō iracundus suscitat rixas. Verba susurronis quasi simplicia: ⁊ ipsa perueniūt ad intima cordis. Quō si argento sordido ornare velis vas fictile: sic labia tumentia cum pessimo corde sociata. Labijs suis intelligit inimicus: cū in corde tractauerit dolos. Quando submiserit vocē suam ne credideris ei: qm̄ septem nequitie sūt i corde illi⁹. Qui operit odiū fraudulent: reuelabit malicia ei⁹ i cōcilio. Qui fodit foueā icidet i eā: ⁊ q voluit lapidē reuertet ad eū. Lingua fallax nō amat veritatē. ⁊ os lubricū opat ruinas. ¶ XXVII

Ne glorieris in crastinū: ignorans quid superuentura pariat dies. Laudet te alienus ⁊ nō os tuum: extraneus ⁊ nō labia tua. Graue est saxum ⁊ onerosa arena: sed ira stulti vtroq̧ grauior. Ira nō habet misericordiā: nec erumpens furor: ⁊ impetū concitati spūs ferre quis poterit. Melior est manifesta correctio: q̄ȝ amor abscōdit⁹. Meliora sunt vulnera diligentis: q̄ȝ fraudulenta oscula odientis. Anima saturata calcabit fauum ⁊ anima esuriens etiam amarū pro dulci sumet. Sicut auis transmigrans de nido suo: sic vir qui derelinquit locum suū. Vnguento ⁊ varijs odorib⁹ delectat cor: ⁊ bonis amici consilijs anima dulcorat. Amicū tuum ⁊ amicum patris tui ne dimiseris. ⁊ domū fratris tui ne ingrediaris i die afflictionis tue. Melior est vicinus iuxta: q̄ȝ frater procul. Stude sapientie fili mi ⁊ letifica cor meū: vt possis exprobrāti rn̄dere sermonē. Astutus vidēs malū abscōdit⁹ est: paruuli transeuntes sustinuerunt dispendia. Tolle vestimentū eius qui spopondit pro extraneo: ⁊ ꝓ alienis aufer ei pignus. Qui benedicit proximo suo voce grandi de nocte cōsurgens: maledicēti similis erit. Tecta perstillātia i die frigoris: ⁊ litigiosa mulier cōparantur. Qui retinet eā quasi qui ventū teneat: ⁊ oleū dextre sue euacuat. Ferrum ferro exacuitur: ⁊ homo exacuit faciem amici sui. Qui seruat ficū comedet fruct⁹ eius. ⁊ qui custos ē dn̄i sui glorificabit. Quō i aquis resplendent vultus prospicientiū: sic corda hominū manifesta sunt prudentibus. Infernus ⁊ perditio nunq̄ȝ replentur: similiter ⁊ oculi hominum insaciabiles. Quō probatur i conflatorio argentum ⁊ in fornace aurum: sic probatur hō ore laudantis. Cor iniqui inquirit mala: cor aūt rectū inquirit sciam. Si contuderis stultū in pila quasi ptisanas feriente desuper pilo: non auferet ab eo stultitia eius. Diligenter agnosce vultū pecoris tui: tuosq̧ greges considera. Non. n. habebis iugiter ptātē sȝ corona tribuetur tibi in generatione ⁊ generationem. Aperta sunt prata ⁊ apparuerūt herbe virentes: ⁊ collecta sunt fena de montibus. Agni sunt ad vestimentū tuum: ⁊ hedi ad agri precium. Sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos ⁊ in necessaria domus tue: ⁊ ad victuȝ ancillis tuis. ¶ XXVIII

Fugit impius nemine persequēte: iustus aūt quasi leo confidens absq̧ terrore erit. Propter peccata terre multi principes eius: ⁊ ꝓpter hoīs sapientiam ⁊ horū scientiā que dicunt. vita ducis longior erit. Vir paup calūnians pauperes: similis ē imbri vehementi in quo paratur fames. Qui derelinquūt legē. laudant impiū. qui custodiunt: succenduut contra eū. Viri mali non cogitant iudiciū: qui autē inquirunt dn̄m animaduertunt

omnia. Melioꝛ ē pauper ambulās ī ſimplici/
tate ſua q̄ʒ diues in prauis itinerib⁹. Qui cuſto
dit legē fili⁹ ſapiēs eſt: q aūt commeſſatoꝛes pa
ſcit cōfundit patrē ſuū. Qui coaceruat diuitias
vſuris ꝛ fenoꝛe liberali: ī pauperes congregat
eas. Qui declinat aures ſuas ne audiat legem
orō ei⁹ erit execrabilis. Qui decipit iuſtos in
via mala. in interitu ſuo coꝛruet: ꝛ ſimplices poſ
ſidebunt bona ei⁹. Sapiens ſibi videtur vir di
ues pauper autē pꝛudens ſcrutabitur euʒ. In
exultatione iuſtoꝛum multa gloꝛia eſt: regnāti/
b⁹ impijs ruine hominū. Qui abſcondit ſcele/
ra ſua non dirigetur: qui aūt ꝯfeſſus fuerit ꝛ re
liquerit ea. miam conſequetur. Beatus homo
qui ſemper eſt pauidus. qui vo mentis eſt du
re. coꝛruet in malū. Leo rugiens ꝛ vrſus eſu/
riens: pꝛinceps ipi⁹ ſup ppl'm pauperē. Dux
indigens pꝛudētia. multos opprimet p calūniā
qui autem odit auaritiā: lōgi fiēt dies ei⁹. Ho
minē qui calūniatur aie ſanguinē: ſi vſqʒ ad la
cū fugerit nemo ſuſtinet. Qui ambulat ſimpli
citer ſalu⁹ erit: qui pūerſus gradiť vijs cōcidet
ſemel. Qui operať terrā ſuā ſatiabiť panib⁹. q
aūt ſectať ociū replebiť egeſtate. Vir fidel' mul
tū laudabitur. qui aūt feſtinat ditari. non erit in
nocēs. Qui cognoſcit ī iudicio faciē non bene
facit. iſte ꝛ pro bucella panis deſerit veritatem
Vir qui feſtinat ditari ꝛ alijs inuidet: ignoꝛat
q egeſtas ſuperueniet ei. Qui coꝛripit hoiem:
gratiam poſtea inueniet apud eum: magiſ q̄ʒ il
le qui per lingue blandimēta decipit. Qui ſub
trahit aliquid a patre ſuo vel a mr̄e ꝛ dicit hoc
nō eſſe peccatū: particeps homicide eſt. Qui ſe
iactat ꝛ dilatat. iurgia concitat: qui vo ſperat i
dn̄o. ſaluabiť. Qui cōfidit in coꝛde ſuo ſtultus
eſt. qui autē gradiť ſapienter. ipſe laudabitur.
Qui dat pauperi. nō indigebit: qui deſpicit de
pꝛecantē. ſuſtinebit penuriā. Cū ſurrexerint i
pij. abſcondentur homines: cum illi perierint
multiplicabuntur iuſti.

XXIX

VIro qui coꝛripientē dura ceruice contē
nit. repentin⁹ ei ſuperueniet interit⁹:
ꝛ eum ſanitas non ſequetur. In mul/
tiplicatione iuſtoꝝ letabiť vulg⁹: cum impij ſū
pſerint pꝛincipatum. gemet populus. Vir qui
amat ſapientiam. letificat patrem ſuū: qui autē
nutrit ſcoꝛtū perdet ſubſtantiam. Rex iuſt⁹ eri
git terram: vir auar⁹ deſtruet eam. Hō q blan
dis fictiſqʒ ſermonib⁹ loquiť amico ſuo: rethe
expandit greſſib⁹ ei⁹. Peccantē virū iniquum
inuoluet laque⁹: ꝛ iuſt⁹ laudabiť atqʒ gaudebit
Nouit iuſt⁹ cām pauperū: impi⁹ ignoꝛat ſciam.
Homines peſtilētes diſſipant ciuitatē: ſapien
tes vo auertunt furoꝛē. Vir ſapiens ſi cū ſtul
to cōtēderit: ſiue iraſcatur ſiue rideat: non inue
niet requiē. Viri ſanguinū oderūt ſimplicē:
iuſti aūt querūt aiam ei⁹. Totum ſpiritū ſuū p
fert ſtult⁹: ſapiens differt ꝛ reſeruat in poſterū
Pꝛinceps qui libenter audit verba mendacij
omnes miniſtros habet impios. Paup ꝛ cre
ditoꝛ obuiauerūt ſibi: vtriuſqʒ illuminatoꝛ eſt
dn̄s. Rex qui iudicat in veritate paupes: thꝛo
nus ei⁹ in eternum firmabiť. Virga atqʒ coꝛ/
rectio tribuit ſapientiam. puer aūt qui dimittiť
voluntati ſue confundit matrē ſuā. In multi/
plicatione impioꝝ multiplicabunť ſcelera: ꝛ iu
ſti ruinas eoꝝ videbūt. Erudi filiū tuum ꝛ re/
frigerabit te: ꝛ dabit delitias aie tue. Cū ꝓphe
tia defecerit diſſipabitur populus: qui vo cu/
ſtodit legem beat⁹ eſt. Seruus verbis non po
teſt erudiri: q: qđ dicis intelligit. ꝛ reſpōdere
cōtēnit. Vidiſti hoiem velocem ad loquendū
ſtultitia magis ſperanda eſt q̄ʒ illi⁹ correctio.
Qui delicate a pueritia ſua nutrit ſeruū ſuum
poſtea ſentiet eum contumacē. Vir iracund⁹
pꝛouocat rixas. ꝛ qui ad indignandū facilis ē.
erit ad peccandū pꝛocliuioꝛ. Superbū ſequiť
humilitas: ꝛ humilē ſpū ſuſcipiet gloꝛiā. Qui
cū fure participat odit aiam ſuam: adiurantē
audit. ꝛ non indicat. Qui timet hominē cito
coꝛruet: qui ſperat in dn̄o ſubleuabitur. Mul
ti requirunt faciem pꝛincipis. ꝛ iudiciū a dn̄o
egreditur ſingulorum. Abhominantur iuſti
virum impium: ꝛ abhominantur impij eos q
in recta ſunt via. Verbum cuſtodiens filius.
extra perditionem erit.

XXX

VErba cōgregantis: filij vomentis. Vi
ſio quam locutus ē vir cū quo ē deus
ꝛ qui deo ſecū moꝛante confoꝛtat⁹ ait.
Stultiſſim⁹ ſum viroꝝ: ꝛ ſapientia hoiu
non eſt mecū. Non didici ſapientiam: ꝛ noui
ſcientiā ſanctoꝝ. Quis aſcendit in celū atqʒ de
ſcendit. Quis cōtinuit ſpūm in manib⁹ ſuis.
Quis colligauit aquas quaſi in veſtimento.
Quis ſuſcitauit omnes terminos terre. Qđ
nomē eſt ei⁹: ꝛ qđ nomen filij ei⁹ ſi noſti. Ōis
ſermo dei ignitus: clypeus eſt oib⁹ ſperātibus
in ſe. Ne addas quicq̄ʒ verbis illi⁹ ꝛ arguaris
inueniariſqʒ mendax. Duo rogaui te: ne de/
neges mihi anteq̄ʒ moꝛiar. Vanitatē ꝛ verba
mendacia longe fac a me. Mendicitatē ꝛ diui
tias ne dederis mihi. Tribue tm̄ victui meo ne
ceſſaria: ne foꝛte ſatiat⁹ illiciar ad negandū ꝛ di
cam. quis ē dn̄s. aut egeſtate cōpulſus furer. ꝛ

periurem nomen dei mei. Ne accuses seruum
ad dn̄m suum: ne forte maledicat tibi ⁊ corruas
Generatio que patri suo maledicit ⁊ que ma/
tri sue non benedicit. Generatio que sibi mū/
da videtur. ⁊ tn̄ nō est lota a sordibꝰ suis. Ge/
neratio cuius excelsi sunt oculi: ⁊ palpebre eiꝰ
in alta surrecte. Generatio que pro dentibus
gladios habet ⁊ cōmandit molaribus suis: vt
comedat inopes de terra: ⁊ pauperes ex homi
nibus. Sanguisuge due sunt filie: dicentes af/
fer affer. Tria sunt insaturabilia: ⁊ quartū qd
nunq̄ʒ dicit sufficit. Infernus ⁊ os vulue ⁊ ter
ra que non satiatur aqua: ignis vero nunq̄ʒ di/
cit sufficit. Oculum qui subsannat patrem ⁊ q
despicit partum matris sue: suffodiant eūʒ cor
ui de torrentibꝰ: ⁊ comedāt eū filij aqle. Tria
sūt difficilia mihi: ⁊ quartū penitꝰ ignoro. Vi
am aquile in celo. viam colubri super petram.
viam nauis in medio mari: ⁊ viam viri i ado
lescentia. Talis est ⁊ via mulieris adultere que
comedit: ⁊ tergens os suum dicit. Non sum
operata maluʒ. Per tria mouet̄ terra: ⁊ quar
tum quod non potest sustinere. Per seruum
cum regnauerit: per stultum cum saturatꝰ fue/
rit cibo. ⁊ per odiosam mulierem cum in ma/
trimonio fuerit assumpta. ⁊ per ancillam cum
fuerit heres domine sue. Quattuor sunt mini/
ma terre: ⁊ ipsa sunt sapientiora sapientibus.
Formice populus infirmus: que preparant in
messe cibum suum. Lepusculus plebs inuali/
da qui collocat in petra cubile suum. Regeʒ lo
custa non habet: ⁊ egreditur vniuersa per tur
mas suas. Stellio manibꝰ nititur: ⁊ moratur i
edibꝰ regis. Tria sunt que bene gradiūtur. ⁊
quartū quod incedit feliciter. Leo fortissimus
bestiaꝝ: ad nulliꝰ pauebit occursum. Gallus
succinctus lumbos suos ⁊ aries: nec ē rex qui
resistat ei. Et qui stultꝰ apparuerit. postq̄ʒ ele
latus est in sublime. Si. n. intellexisset: ori suo
imposuisset manū. Qui auteʒ fortiter p̄mit v/
bera ad eliciendū lac. exprimit butyrū. ⁊ q ve/
hementer emungit. elicit sanguinē: ⁊ qui pro/
uocat iras producit discordias. ¶ XXXI

Verba Lamuelis regis. Visio qua eru
diuit eum mater sua. Quid dilecte mi
quid dilecte vteri mei. quid dilecte vo/
torūʒ meoꝝ. Ne dederis mulieribꝰ substantiā
tuam: ⁊ diuitias tuas ad delendos reges. No
li regibꝰ o Lamuel noli regibus dare vinum:
quia nullum secretum est vbi regnat ebrietas
Ne forte bibant ⁊ obliuiscantur iudiciorum ⁊
mutent causam filiorum pauperis. Date sice
ram merentibus: ⁊ vinum his qui amaro sūt
animo: bibant ⁊ obliuiscantur egestatis sue. ⁊
doloris sui non recordentur amplius. Aperi
os tuum muto: ⁊ causis omniū filiorum q per
transeunt. Aperi os tuuʒ. decerne quod iustū
est: ⁊ vindica inopem ⁊ pauperē. Aleph. Mu
lierem fortē quis inueniet. procul ⁊ de vltimis fi
nibus precium eius. Beth. Cōfidit in ea cor
viri sui: ⁊ spolijs non indigebit. Gimel. Red
det ei bonū ⁊ non malum: omnibus diebus vi
te sue. Deleth. Quesiuit lanam ⁊ linuʒ. ⁊ opa
ta est consilio manuum suarum. He. Facta ē
quasi nauis institoris. de longe portans panē
suum. Vau. de nocte surrexit: deditq̄ʒ predam
domesticis suis ⁊ cibaria ancillis suis. Zai.
Considerauit agrum ⁊ emit eum: de fructu
manuum suarum plantauit vineam. Heth.
Accinxit fortitudine lumbos suos: ⁊ roborauit
brachium suum. Theth. Gustauit ⁊ vidit q̄a
bona ē negociatio eiꝰ: non extinguet̄ in nocte
lucerna eiꝰ. Ioth. Manū suam misit ad fortia
⁊ digiti eius apprehenderūt fusū. Kaph. Ma/
nū suaʒ aperuit inopi: ⁊ palmas suas extendit
ad pauperē. Lamech. Nō timebit domui sue
a frigoribꝰ niuis: oēs. n. domestici eius vestiti
sunt duplicibus. Mem. Stragulatā vesteʒ fe
cit sibi: byssus ⁊ purpura idumentū eiꝰ. Nun
Nobilis in portis vir eius: qn̄ sederit cū sena/
toribꝰ terre. Samech. Sindonē fecit ⁊ vendi/
dit: ⁊ cingulū tradidit chananeo. Ayn. Forti/
tudo ⁊ decor indumentū eiꝰ: ⁊ ridebit in die no
uissimo. Phe. Os suum aperuit sapientie: ⁊
lex clementie in lingua eiꝰ. Sade. Considera/
uit semitas domꝰ sue: ⁊ panem ociosa nō come
dit. Coph. Surrexerūt filij eius ⁊ beatissimaʒ
p̄dicauerūt: vir eius ⁊ laudauit eā. Res. Mul
te filie cōgregauerūt diuitias: tu supgressa es
vniuersas. Syn. Fallax gr̄a ⁊ vana ē pulchri
tudo: mulier timēs dn̄m ipsa laudabit̄. Thau
Date ei de fructu manuū suarū: ⁊ laudent eam
in portis opera eius.

¶ Expliciūt p̄uerbia salomonis. Incipit p̄lo
gus sancti hieronymi in librū ecclesiasten.

Memini me ante hoc ferme quinquē
niū. cū adhuc rome essem ⁊ ecclesia
sten sancte blesille legerē. vt eaʒ ad
contemptum mūdi huiꝰ p̄uocareʒ.
⁊ omne quod in mundo cerneret putaret eē p̄
nihilo: rogatum ab ea: vt in morem cōmenta
rioli obscura queq̄ʒ dissererem: vt absq̄ʒ me
posset intelligere que legebat. Itaq̄ʒ qm̄ in p̄/

cinctu nr̄i operis subita morte subtracta est. ꝛ vbi nō meruimus o paula ꝛ eustochium talez vite nostre hr̄e consortē: tanto vulnere tūc percussus obmutui. nūc in bethleē posit⁹. angustiore videlicet ciuitate. ꝛ illius memorie ꝛ vobis reddo quod debeo. Hoc breuiter āmonens ꝙ nulli⁹ auctoritatē secut⁹ sū: sed de hebreo trāsferens. maxime septuaginta interp̄tū ꝯsuetudini me coaptaui: in his dūtaxat que nō multum ab hebraicis discrepabāt. Interduz aquile quoqꝫ ꝛ symmachi ꝛ theodotionis recordatus sum: vt nec nouitate nimia lectoris studium deterrerem: nec rursum contra conscientiam meam fonte veritatis omisso: opinionum riuulos cōsectarer.

Explicit ꝓlogus sancti Hyeronymi
Incipit liber Eccl'astes. Capl'm I

Verba ecclesiastes filij dauid regis irl'm. Vanitas vanitatum dixit ecclesiastes: vanitas vanitatuz ꝛ omnia vanitas Quid habet amplius homo de vniuerso labore suo quo laborat sub sole. Generatio p̄terit ꝛ generatio aduenit: terra autem in eternuz stat. Oritur sol ꝛ occidit: ꝛ ad locum suum reuertit̄: ibiqꝫ renascens gyrat per meridiem: ꝛ flectit̄ ad aquilonē. Lustrans vniuersa in circuitu pergit sp̄us: ꝛ in circulos suos reuertit̄. Omnia flumina intrant in mare: ꝛ mare non redūdat. Ad locum vnde exeūt flumina reuertuntur vt iterū fluāt. Cūcte res difficiles: nō p̄t eas hō explicare sermōe. Non saturat̄ oculus visu: nec auris auditu impletur. Quid est qđ fuit. Ipsum qđ futurum est. Quid est qđ factū ē. Ipsū qđ faciendū ē. Nihil sub sole nouum: nec valet qsq̄ꝫ dicere: ecce hoc recēs ē. Iā.n.p̄cessit i seculis q̄ fuerūt añ nos. Nō est p̄or memoria: sed nec eoꝝ qdē q̄ postea futura sūt erit recordatio apud eos q futuri sunt i nouissimo. Ego ecclesiastes fui rex israel in irl'm ꝛ proposui in animo meo querere ꝛ inuestigare sapiēt de oib⁹ q̄ fiūt sub sole. Hanc occupationē pessimā dedit deus filijs hominū: vt occuparent̄ i ea. Vidi que fiūt cūcta sub sole: ꝛ ecce vniuersa vanitas ꝛ afflictio sp̄us. Peruersi difficile corrigunt̄: ꝛ stultoruz infinitus est numerus. Locutus sū i corde meo dicēs: ecce magn⁹ effect⁹ sum. ꝛ p̄cessi oēs sapiētia q fuerūt ante me in irl'm: ꝛ mēs mea cōtemplata est multa sapienter ꝛ didici: dediqꝫ cor meū vt scirem prudētiā atqꝫ doctrinam: erroresqꝫ ꝛ stultitiā. Et agnoui ꝙ in his quoqꝫ esset labor ꝛ afflictio sp̄us: eo ꝙ in multa sapia multa sit indignatio: ꝛ que addit sciam addit ꝛ laborem. II

Dixi ergo in corde meo. Vadā ꝛ affluam delitijs: ꝛ fruar bonis. Et vidi ꝙ hoc quoqꝫ esset vanitas. Risum reputaui errorē: ꝛ gaudio dixi. Quid frustra deciperis. Cogitaui in corde meo. abstrahere a vino carnē meam: vt animū meuz transferrē ad sapientiam. deuitarēqꝫ stultitiā: donec viderez qd esset vtile filijs hominū: quo facto opus est sub sole numero dierum vite sue. Magnificaui opera mea. Edificaui mihi domos ꝛ plantaui vineas: feci ortos ꝛ pomeria: ꝛ consueui ea cuncti generis arboribus. ꝛ extruxi mihi piscinas aquaꝝ vt irrigarem siluam lignorum germinantiū. Possedi seruos ꝛ ancillas multāqꝫ familiā habui: armenta quoqꝫ ꝛ magnos ouiū greges: vltra oēs que fuerūt añ me i irl'm Coaceruaui mihi argentū ꝛ aurū: ꝛ substantias regum ꝛ ꝓuinciarū. Feci mihi cantores et cantatrices ꝛ delitias filioꝝ hominū: cyphos ꝛ vrceolos in ministerio ad vina fundenda. ꝛ supergressus sū opib⁹ omnes qui ante me fuerūt in irl'm. Sapientia quoqꝫ ꝑseuerauit mecuz: ꝛ oīa que desiderauerūt oculi mei nō negaui eis nec prohibui cor meū quin oi voluptate frueretur. ꝛ oblectaret se i his que p̄parauerā. Et hanc rat⁹ sū partem meaz: si vterer labore meo Cūqꝫ me cōuertissem ad vniuersa opera que fecerant manus mee: ꝛ ad labores in quib⁹ frustra sudaueram vidi in oib⁹ vanitatē ꝛ afflictionem animi: ꝛ nihil permanere sub sole. Transiui ad contemplādā sapiam: erroresqꝫ ꝛ stultitiam. Quid ē inquā hō. vt sequi possit regē factorem suū. Et vidi ꝙ tantū p̄cederet sapiētia stultitiā quantū differt lux a tenebris. Sapiēt' oculi i capite eius: stultus in tenebris ambulat Et didici ꝙ vn⁹ vtriusqꝫ esset interit⁹: ꝛ dixi i corde meo. Si vnus ꝛ stulti ꝛ me⁹ occasus erit quid mihi prodest ꝙ maiorē sapie dedi operā. Locutusqꝫ cū mēte mea: aiaduerti ꝙ h' quoqꝫ esset vanitas. Non.n.erit memoria sapient' similiter vt stulti in perpetuū: ꝛ futura tp̄a obliuione cuncta pariter operiēt. Morit̄ doct⁹ sīr vt indoct⁹. ꝛ idcirco teduit me vite mee: videntem mala vniuersa esse sub sole. ꝛ cuncta vanitatem ꝛ afflictionē sp̄us. Rursus detestat⁹ suz oēm industriaz meā qua sub sole studiosissime laboraui: habitur⁹ heredem post me quē igno

ro: vtrum sapiēs an stult⁹ futurus sit: ⁊ dn̄abit in laborib⁹ meis quib⁹ desudaui ⁊ sollicit⁹ fui. Et ē quicq̄ʒ tā vanum. Unde cessaui: renūciauitq̄ʒ cor meū vltra laborare sub sole. Nā cum alius laboret in sapia ⁊ doctrina ⁊ sollicitudine homini ocioso q̄sita dimittit. Et hoc quoq̄ʒ vanitas ⁊ magnū malū. Quid. n. proderit homini de vniuerso labore suo ⁊ afflictiōe spūs qua sub sole cruciat⁹ est. Cuncti dies ei⁹ dolorib⁹ ⁊ erūnis pleni sunt: nec per noctem mēte requiescit. Et hoc nōne vanitas ē. Nōne meli⁹ est comedere ⁊ bibere: ⁊ ostendere aie sue bona d̄ laborib⁹ suis. Et hoc de manu dei ē. Quis ita d̄uorabit ⁊ delitijs affluet vt ego. homini bono i cōspectu suo dedit deus sapiam ⁊ sciam ⁊ letitiam: peccatori aūt dedit afflictionem ⁊ curam superfluam: vt addat ⁊ congreget ⁊ tradat ei qui placuit deo. Sed ⁊ hoc vanitas est: ⁊ cassa sollicitudo mentis. CIII

Omnia tempus habent: ⁊ suis spacijs trāseūt vniuersa sub celo. Temp⁹ nascendi ⁊ tempus moriendi. Tempus plantandi: ⁊ tempus euellendi qd̄ plantatuʒ ē Temp⁹ occidendi: ⁊ tempus sanandi. Temp⁹ destruendi ⁊ temp⁹ edificandi. Tempus flendi: ⁊ tempus ridendi. Tempus plangendi: et tempus saltandi. Tempus spargendi lapides ⁊ tempus colligendi. Tempus amplexandi: ⁊ tempus longe fieri ab amplexibus. Temp⁹ acquirendi: ⁊ tempus perdendi. Tempus custodiendi: ⁊ tempus abijciendi. Tempus scindēdi: ⁊ tempus consuendi. Tempus tacendi: ⁊ temp⁹ loquēdi. Tēp⁹ dilectionis: ⁊ tempus odij. Tempus belli ⁊ tempus pacis. Quid habet amplius homo de labore suo. Uidi afflictōnē quā dedit deus filijs hoīum: vt distendanť i ea. Cuncta fecit bona in tempore suo. ⁊ mundū tradidit disputationi eorum: vt non inueniat homo quod operat⁹ ē deus ab initio vsq̄ʒ ad finē. Et cognoui ꝙ nō eēt melius nisi letari: facere bene in vita sua. Omnis enim hō qui comedit ⁊ bibit: ⁊ videt bonū de labore suo: hoc donū dei est. Didici ꝙ oia opa q̄ fecit deus pseuerent in perpetuū. Non possumus eis qcq̄ʒ addere nec auferre: que fecit deus vt timeatur. Quod factū ē: ipsum pmanet. Que futura sūt iam fuerunt: ⁊ deus instaurat qd̄ abijt. Uidi sub sole in loco iudicij impietatem: ⁊ in loco iustitie iniquitatem. ⁊ dixi in corde meo. Iustuʒ ⁊ impium iudicabit dn̄s: ⁊ temp⁹ oīs rei tunc erit. Dixi in corde meo de filijs hominum: vt pbaret eos deus: ⁊ ostenderet siles eē bestijs Idcirco vn⁹ interit⁹ est hoīs ⁊ iumētoꝝ ⁊ equa vtriusq̄ʒ cōditio. Sicut morit hō: sic ⁊ illa moriunť. Similiter spirāt oia: ⁊ nihil habēt hō iumento ampli⁹. Cūcta subiacēt vanitati: ⁊ oia pgūt ad vnū locū. De terra facta sūt: ⁊ in trā pariter reuertūť. Quis nouit si spūs filioꝝ adaʒ ascendat sursū: ⁊ si spūs iumētoꝝ descēdat deorsum. Et deprehēdi nihil eē meli⁹ q̄ʒ letari hominē i ope suo: ⁊ hāc eē ptē illi⁹. Quis. n. cuʒ adducet vt post se futura cognoscat. CIIII

Uerti me ad alia. ⁊ vidi calūnias q̄ sub sole gerunť: ⁊ lachrymas innocētiū. ⁊ neminē consolatorē. nec posse resistere eoꝝ violentie. cunctoꝝ auxilio destitutos. Et laudaui mag' mortuos q̄ʒ viuētes: ⁊ feliciorē vtroq̄ʒ iudicaui q necdū natus est: nec vidit mala que sub sole fiunt. Rursum contemplat⁹ suʒ oēs labores hominuʒ. ⁊ industrias aiaduerti patere inuidie proximi. Et in hoc ergo vanitas ⁊ cura supflua est. Stultus cōplicat manus suas. ⁊ comedit carnes suas dicens. Melior est pugillus cum requie: q̄ʒ plena vtraq̄ʒ manus cum labore ⁊ afflictione animi. Considerans repperi ⁊ aliam vanitatē sub sole. Unus est ⁊ secūdū nō habet. nō filiū. nō fratrē. ⁊ tū laborare non cessat. nec satianť oculi eius diuitijs nec recogitat dicens. Cui laboro ⁊ fraudo aiaʒ meam bonis. In hoc quoq̄ʒ vanitas est ⁊ afflictō pessima. Melius est ergo duos esse simul q̄ʒ vnum. habent. n. emolumentū societatis sue. Si vnus ceciderit: ab altero fulcietur. Ue soli q2 cū ceciderit non habet subleuantem se. Et si dormierint duo: fouebuntur mutuo. Un⁹ quō calefiet. Et si quispiā preualuerit contra vnum duo resistunt ei. Funiculus triplex difficile rūpitur. Melior est puer pauper ⁊ sapiens. rege sene ⁊ stulto. qui nescit preuidere in posterum. Quod ⁊ de carcere cathenisq̄ʒ interdū qs egrediatur ad regnū. ⁊ alius natus in regno iopia consumatur. Uidi cunctos viuentes. qui ambulant sub sole cū adolescēte secundo: qui consurget pro eo. Infinitus numerus ē ppl'i oīuʒ q fuerūt aū eum. ⁊ qui postea futuri sunt nō letabuntur in eo. Sed ⁊ hoc vanitas ⁊ afflictio spūs. Custodi pedē tuū igrediēs domuʒ dei ⁊ appropinqua vt audias. Multo eni melior est obediētia q̄ʒ stultoꝝ victime: q nesciūt qd faciunt mali. Ne temere qd loquaris: neq̄ʒ cor tuū sit velox ad pferendū sermonē corā deo. De⁹ enim i celo. ⁊ tu sup terrā. iccirco sint pauci sermones tui. Multas curas sequūtur somnia. ⁊ in multis sermonibus inuenietur stultitia. Si

quid vouisti deo: ne moreris reddere. Displi
cet enim ei infidelis ⁊ stulta ꝓmissio. Sed qđ/
cũqꝫ voueris. redde. Multoqꝫ melius est nõ
vouere: q̄ꝫ post votũ ꝓmissa nõ reddere. Ne
dederis os tuũ vt peccare facias carnem tuam
neqꝫ dicas. coram angelo nõ est ꝓuidentia: ne
forte iratus dñs cõtra sermones tuos dissipet
cũcta opera manuũ tuaꝝ. Ubi multa sũt som/
nia. plurime sunt vanitates ⁊ sermones innu
meri. Tu vero deũ time. Si videris calũnias
egenoꝝ ⁊ violenta iudicia ⁊ subuerti iustitiã i
ꝓuincia. nõ mireris sup h̄ negocio: q꞉ excelso
excelsior ē aliꝰ. ⁊ super hos q̄ꝫ eminẽtiores sũt
alij. ⁊ isup vniuerse terre rex ipat ſuiẽti. V

Auarus nõ implebitur pecunia: ⁊ qui
amat diuitias. fructum nõ capiet ex eis
Et hoc ergo vanitas. Ubi multe sunt
opes: multi ⁊ qui comedũt eas. Et quid ꝓdest
possessori: nisi ꝙ cernit diuitias ocul' suis. Dul
cis est somnus operanti siue parũ siue multũ
comedat: saturitas aũt diuitis nõ sinit eum dor/
mire. Est ⁊ alia infirmitas pessima quam vi/
di sub sole. Diuitie conseruate in malũ domi/
ni sui. Pereũt enim in afflictiõe pessima. Ge
nerauit filiũ. qui in summa egestate erit. Sicut
egressus est nudus de vtero matris sue. sic re/
uertet. ⁊ nihil auferet secũ đ labore suo. Mise
rabilis prorsus infirmitas. Quomodo venit:
sic reuertet. Quid ergo ꝓdest ei qđ laborauit i
ventũ. Cũctis diebus vite sue comedit in tene
bris ⁊ in curis multis: ⁊ in erũna atqꝫ tristitia.
Hoc itaqꝫ visũ est mihi bonũ: vt comedat quis
⁊ bibat ⁊ fruat leticia ex labore suo. quo labora
uit ipse sub sole numero dierũ vite sue quos de
dit ei deus. ⁊ hec est ps illius. Et omni hoi cui
dedit deus diuitias atqꝫ substãtiã: potestatẽqꝫ
ei tribuit vt comedat ex eis ⁊ fruat pte sua. ⁊ le
tet de labore suo: hoc ē donũ dei. Nõ enim sa/
tis recordabit dierum vite sue. eo ꝙ deus occu
pet delitijs cor eius. VI

Est ⁊ aliud malũ qđ vidi sub sole. ⁊ qui
dem freq̄ns apud homines. Uir cui
dedit deus diuitias ⁊ substantiã ⁊ ho
nore ⁊ nihil deest aie sue ex omnibꝰ q̄ desiderat
nec tribuit ei potestatem deꝰ vt comedat ex eo
sed homo extraneus vorabit illud. Hoc vani
tas ⁊ magna miseria est. Si genuerit quispi/
am centum liberos ⁊ vixerit multos annos. ⁊
plures dies etatis habuerit. ⁊ aia illiꝰ nõ vtat
bonis substãtie sue: sepulturaqꝫ careat. de hoc
ego ꝓnuncio ꝙ melior illo sit abortiuus. Fru
stra enim venit ⁊ pargit ad tenebras. ⁊ obliui/
one delebit nomẽ eius. Nõ vidit solem: neqꝫ
cognouit distantiam boni ⁊ mali: etiã si duobꝰ
milibꝰ annis vixerit. ⁊ nõ fuerit pfruitꝰ bonis
Nõne ad vnũ locum ꝓperant oĩa. Ois labor
hoĩs in ore eiꝰ: sed aĩa eiꝰ non implebit bonis
Quid habet ampliꝰ sapiẽs a stulto. ⁊ quid pau
per nisi vt pergat illuc. vbi ē vita. Melius est
videre quod cupias q̄ꝫ desiderare qđ nescias.
Sed ⁊ hoc vanitas est. ⁊ presũptio spũs. Qui
futurus est. iam vocatũ est nomen eius. ⁊ scit
ꝙ homo sit. ⁊ nõ possit cõtra fortiorem se in iu
dicio ɔtẽdere. Uerba sũt plurima: multãqꝫ in
disputãdo habentia vanitatem. Quid necesse
ē hoi maiora se querere: cũ ignoret quid cõdu/
cat sibi in vita sua numero dieꝝ peregrinatio/
nis sue. ⁊ tpe qđ velut vmbra pterit. Aut qs
ei poterit idicare. qđ post eũ futurũ sub sole sit.

VII

Melius ē nomẽ bonũ q̄ꝫ vnguẽ/
ta ꝓciosa: ⁊ dies mortis die natiuitatis
Melius est ire ad domũ luctus q̄ꝫ ad
domũ cõuiuij. In illa eni finis cũctoꝝ ãmone
tur hominũ: ⁊ viuẽs cogitat qđ futuꝝ sit. Me
lior ē ira risu: q꞉ p tristitiã vultꝰ corrigit animꝰ
delinquent. Cor sapientiũ vbi tristitia ē: ⁊ cor
stultoꝝ vbi leticia. Meliꝰ ē a sapiẽte corripi. q̄ꝫ
stultoꝝ adulatione decipi: q꞉ sicut sonitus spi/
narũ ardentiũ sub olla: sic risus stulti. Sed ⁊
hoc vanitas. Calũnia ɔturbit sapientẽ. ⁊ per/
det robur cordis eiꝰ. Melior ē finis orationis
q̄ꝫ principiũ. Melior ē patiens arrogãte. Ne
sis velox ad irascendum: q꞉ ira in sinu stulti re
quiescit. Ne dicas: quid putas cause ē ꝙ prio/
ra tpa meliora fuere q̄ꝫ nũc sũt. Stulta enĩ est
huiuscemodi interrogatio. Utilior est sapiẽtia
cũ diuitijs: ⁊ magꝭ ꝓdest videntibus solẽ. Si
cut eni ꝓtegit sapiẽtia: sic ꝓtegit pecũia. Hoc
aũt plus habet eruditio ⁊ sapiẽtia: ꝙ vitã tribu
unt possessori suo. Cõsidera opa dei: ꝙ nemo
possit corrigere quẽ ille despexerit. In die bo/
na fruere bonis. ⁊ malã diẽ pcaue. Sicut eniꝫ
hanc sic ⁊ illam fecit deꝰ: vt nõ inueniat homo
ɔtra eũ iustas q̄rimonias. Hec q̄ꝫ vidi in die
bus vanitat mee. Iustus perit in iustitia sua:
⁊ ipius multo viuit tpe in malicia sua. Noli ẽẽ
iustus multũ: neqꝫ plus sapias q̄ꝫ necesse ē. ne
obstupescas. Ne ipie agas multũ. ⁊ noli esse
stultus: ne moriaris in tpe nõ tuo. Bonũ est te
sustẽtare iustũ: sed ⁊ ab illo ne subtrahas ma/
nũ tuã: q꞉ q timet deũ nihil negligit. Sapientia
ɔfortauit sapientẽ: sup decem pncipes ciuitat
Nõ ē eni hõ iustus i terra: q faciat bonũ ⁊ non
peccet. Sed ⁊ cũctis smonibus q dicunt. ne ac

comodes co2 tuũ: ne forte audias seruũ tuũ maledicentẽ tibi. Scit eni ꝯscia tua: q2 ⁊ tu crebro maledixit alijs. Cũcta tẽptaui in sapiẽtia. Dixi sapiẽs efficiar. ⁊ ipa lõgiꝰ recessit a me multo magis q3 erat. Et alta ꝓfũditas: qs iueniet eã. Lustraui vniuersa aio meo: vt scirẽ ⁊ ꝯsiderarẽ ⁊ quererẽ sapientiã ⁊ rõnẽ. ⁊ vt cognoscerẽ impietatẽ stulti: ⁊ errorẽ iprudentiũ. Et inueni amari rẽ morte mulierẽ q̃ laqueꝰ venatoꝝ ẽ ⁊ sagena cor eiꝰ. Vincula sũt manꝰ illius. Qui placet deo effugiet illã: q aũt peccator est capietur ab illa. Ecce hoc inueni. dixit ecclesiastes: vnũ ⁊ alterũ: vt inuenirẽ rationẽ quẽ adhuc q̃rit aĩa mea. ⁊ nõ inueni. Virũ de mille vnum repperi: mulierẽ ex oibꝰ nõ inueni. Solũmodo hoc iueni. ꝙ fecerit deꝰ hominẽ rectũ. ⁊ ipse se infinitis miscuerit q̃stionibꝰ. Quis talis vt sapiẽs est. Et qs cognouit solutionem verbi. Sapiẽtia hois lucet in vultu eiꝰ. ⁊ potẽtissimꝰ faciẽ illiꝰ cõmutabit.

¶ VIII

Ego os regis obseruo. ⁊ p̃cepta iuramẽti dei. Ne festines recedere a facie eiꝰ: neq3 permaneas i ope malo: q2 oẽ qd voluerit faciet. ⁊ sermo illiꝰ potestate plenꝰ ẽ. Nec dicere ei qsq3 põt: quare ita facis. Qui custodit p̄ceptũ. nõ experiet̃ qcq3 mali. Tempꝰ ⁊ responsionem cor sapiẽtis intelligit. Omni negocio tempus est ⁊ opportunitas. ⁊ multa hominis afflictio q2 ignorat p̄terita. ⁊ futura nullo scire potest nũcio. Nõ ẽ i hominis ditiõe ꝓhibere spm̃. nec habet potestatem in die mortis nec finit qescere ingruẽte bello: neq3 saluabit impietas impiũ. Oia hec consideraui. ⁊ dedi cor meũ in cũctis opibꝰ q̃ fiũt sub sole. Interdũ dominat̃ hõ homini i malũ suũ. Vidi ipios sepultos: q etiã cũ adhuc viuerẽt. in loco sancto erãt ⁊ laudabant̃ in ciuitate quasi iustoꝝ opeꝝ. S3 ⁊ hoc vanitas ẽ. Eteni q2 nõ ꝓfert̃ cito ꝯ malos snia: absq3 timore vllo filij hominum p̄pe trãt mala. Attamẽ peccator ex eo ꝙ centies facit malũ ⁊ per patientiã sustentat̃: ego cognoui. ꝙ erit bonũ timentibꝰ deũ: q verent̃ faciem eiꝰ. Nõ sit bonũ impio nec ꝓlongent̃ dies eiꝰ sed quasi vmbra trãseant: q nõ timẽt faciẽ dñi. Et est alia vanitas que fit super terram. Sunt iusti qbꝰ mala ꝓueniũt quasi opera egerint impioꝝ. ⁊ sũt impij qui ita securi sũt: quasi iustoꝝ facta habeant. Sed ⁊ hoc vanissimum iudico. Laudaui igit̃ leticiã: ꝙ nõ esset homini bonu3 sub sole. nisi ꝙ comederet ⁊ biberet atq3 gauderet. ⁊ hoc solum secum afferret de labore suo omnibus diebus vite sue: quos dedit ei deus sub sole. Et apposui cor meũ vt scirem sapientiam: ⁊ intelligerem distensionem que versat̃ i terra. Est ⁊ homo qui diebus ⁊ noctibꝰ somnũ non capit oculis. Et intellexi: ꝙ omniũ operũ dei nullã possit homo inuenire rationẽ eoꝝ q̃ fiũt sub sole. ⁊ quãto plus laborauerit ad q̃rendũ tãto minꝰ inueniat. Etiã si dixerit sapiẽs se nosse. nõ poterit reperire. Oia hec tractaui in corde meo: vt curiose intelligerẽ.

¶ IX

Unt iusti atq3 sapientes: ⁊ opera eoꝝ in manu dei. Et tñ nescit homo vtru3 amore an odio dignus sit. sed omnia i futurũ seruant̃ incerta: eo ꝙ vniuersa eque eueniant iusto ⁊ impio. bono ⁊ malo. mũdo ⁊ immũdo. imolanti victimas ⁊ sacrificia cõtemnẽti. Sicut bonus. sic ⁊ peccator. vt periurus ita ille q verũ deierat. Hoc est pessimũ inter omnia que sub sole fiũt. q2 eadẽ cũctis eueniũt. Vñ ⁊ corda filioꝝ hominũ implent̃ malitia ⁊ cõtẽptu in vita sua. ⁊ post hec ad inferos deducent̃. Nemo est q semper viuat: ⁊ qui huius rei habeat fiduciã. Melior ẽ canis viuus leone mortuo. Viuẽtes eni sciũt se esse morituros: mortui vero nihil nouerũt ampliꝰ: nec habent vltra mercedẽ: q2 obliuioni tradita ẽ memoria eorũ. Amor q3 ⁊ odiũ ⁊ inuidie simul pierũt: nec habẽt partẽ in hoc seculo. ⁊ in ope qd sub sole gerit̃. Vade ergo ⁊ comede in leticia panẽ tuum. ⁊ bibe cũ gaudio vinũ tuũ: q2 deo placent opa tua. Omni tpe sint vestimẽta tua cãdida. ⁊ oleũ de capite tuo nõ deficiat. Perfruere vita cũ vxore quam diligis. cũctis diebus vite instabilitatis tue: q dati sũt tibi sub sole omni tpe vanitatis tue. Hec est enim pars in vita. ⁊ in labore tuo quo laboras sub sole. Quodcũq3 facere põt manus tua instanter opare: q2 nec opꝰ nec ratio. nec sapiẽtia. nec scia erũt apud inferos quo tu ꝓperas. Verti me ad aliud. ⁊ vidi sub sole. nec velociũ esse cursũ. nec fortiũ bellũ. nec sapientiũ panẽ. nec doctoꝝ diuitias. nec artificu3 grãm: sed tempꝰ casũq3 in omnibus. Nescit hõ finẽ suũ: sed sicut pisces capiunt̃ hamo. ⁊ aues laqueo ꝯphendunt̃. sic capiunt̃ homines in tpe malo: cũ eis ex tẽplo supuenerit. Hãc quoq3 sub sole vidi sapiam ⁊ ꝓbaui maximã. Ciuitas pua. ⁊ pauci i ea viri. Venit ꝯ eã rex magnꝰ ⁊ vallauit eã: extruxitq3 munitiones p gyrũ ⁊ pfecta ẽ obsidio. Inuẽtusq3 ẽ in ea vir paup ⁊ sapiẽs. ⁊ liberauit vrbẽ p sapia3 suã. ⁊ nullus deiceps recordatꝰ ẽ hois illiꝰ paupis. Et dicebã ego meliorẽ eẽ sapia3 fortitudie. Quõ ergo sapia paupis ꝯtẽpta ẽ. ⁊ verba eiꝰ

non sunt audita. Verba sapientiū audiūtᷓ i silē tio. plusq̄ȝ clamor principis inter stultos. Melior ē sapia q̄ȝ arma bellica: ⁊ qui i vno peccauerit multa bona perdet. X

Musce morientes perdunt suauitatē vnguēti. Preciosior est sapia paruaq̄ȝ glīa. ad tēpꝰ stultitia. Cor sapiētis i dextera eius. ⁊ cor stulti in sinistra illius. Sed ⁊ in via stultꝰ ambulās: cū ipse isipiens sit oēs stultos estimat. Si spūs potestatē habētis ascenderit sup te. locū tuum ne dimiseris: q̄r curatio faciet cessare peccata maxima. Est malū qḋ vidi sub sole: q̄si per errorem egrediēs a facie principis. Positū stultū in dignitate sublimi. ⁊ diuites sedere deorsū. Vidi seruos i equis ⁊ p̄ncipes ambulātes sup t̄rā q̄si seruos. Qui fodit foueā incidet in eā: ⁊ q dissipat sepē mordebit eū coluber. Qui transfert lapides affligetur in eis. ⁊ qui scindit ligna vulnerabitᷓ ab eis. Si retusū fuerit ferrū ⁊ hoc nō vt prius sed hebetatū fuerit. multo labore exacuetᷓ. ⁊ post industriā sequetᷓ sapia. Si mordeat serpens in silentio nihil eo minus hȝ q occulte detrahit. Verba oris sapientis gr̄a. ⁊ labia insipientis p̄cipitabūt eū Initiū verborum eius stultitia. ⁊ nouissimum oris illius error pessimus. Stultus v̄ba multiplicat. Ignorat hō quid ante se fuerit: ⁊ quod post se futurū sit: quis ei poterit indicare. Labor stultorū affliget eos q nesciunt in vrbē pgere. Ve tibi terra cuiꝰ rex est puer. ⁊ cuius principes mane comedūt. Beata terra cuiꝰ rex nobilis est. ⁊ cuius principes vescūtᷓ in tp̄e suo ad reficiendū ⁊ non ad luxuriā. In pigritijs humiliabitur cōtignatio. ⁊ i infirmitate manuū p stillabit domus. In risu faciunt panē ⁊ vinū vt epulentur bibentes. Et pecunie obediūt oia In cogitatione tua regi nō detrahas. ⁊ in secreto cubiculi tui non maledixeris diuiti. q̄r ⁊ aues celi portabūt vocem tuā. ⁊ qui habent pennas annunciabunt sententiam. XI

Mitte panē tuū sup transeuntes aquas: q̄r post tpa multa inuenies illū. Da partes septē necnon ⁊ octo: q̄r ignoras qd futurū sit mali super terrā. Si replete fuerint nubes: hymbrem sup terrā effundēt. Si ceciderit lignū ad austrū aut ad aquilonē in quocūq̄ȝ loco ceciderit ibi erit. Qui obseruat ventū non seminat: ⁊ qui cōsiderat nubes nunq̄ȝ metet. Quomō ignoras que sit via spūs. ⁊ qua rōne compingantur ossa in ventre pregnantis. sic nescis opera dei qui fabricator est omnium. Mane semina semen tuū: ⁊ vespere ne cesset manus tua: q̄r nescis qd magis oriatᷓ hoc aut illud. ⁊ si vtrunq̄ȝ simul meliꝰ erit. Dulce lumē ⁊ delectabile ē oculis videre solē. Si ānis multis vixerit hō ⁊ in his oibus letus fuerit: meminisse debet tenebrosi tp̄is ⁊ dierū multorū: q cū venerint vanitatis arguūtᷓ p̄terita. Letare ergo iuuenis in adolescētia tua. ⁊ in bono sit cor tuū in diebus iuuētutis tue. ⁊ ambula in vijs cordis tui. ⁊ i ituitu oculorū tuorū. ⁊ scito q̄ p oibus his adducet te deus i iudiciū. Aufer iram a corde tuo. ⁊ amoue maliciā a carne tua. Adolescentia. n. ⁊ voluptas vana sunt. XII

Memēto creatoris tui i diebus iuuētutis tue: anteq̄ȝ veniat tp̄s afflictionis tue ⁊ appropinquēt ānni de quibꝰ dicas. non mihi placent. Anteq̄ȝ tenebrescat sol ⁊ lumen ⁊ stelle ⁊ luna. ⁊ reuertātᷓ nubes post pluuiam. Qñ cōmouebuntᷓ custodes domꝰ. ⁊ nutabunt viri fortissimi: ⁊ ociose erūt molētes i minuto numero ⁊ tenebrescent vidētes p foramina. ⁊ claudēt ostia in platea in humilitate vocis molentis. ⁊ cōsurgent ad vocē volucris. ⁊ obsurdescent oēs filie carminis. Excelsa quoq̄ȝ timebūt. ⁊ formidabunt in via. florebit amigdalus impingnabitᷓ locusta. ⁊ dissipabitur capparis. Qñ ibit homo in domū eternitatis sue: ⁊ circuibūt i platea plangentes. Anteq̄ȝ rūpatᷓ funiculus argenteus. ⁊ recurrat vitta aurea. ⁊ conteratᷓ hydria sup fontē. ⁊ ꝯfringatᷓ rota sup cisternā. ⁊ reuertatᷓ puluis i terram suam vnde erat: ⁊ spūs redeat ad deū q dedit illū. Vanitas vanitatū dixit ecclesiastes. ⁊ oia vanitas. Cumq̄ȝ eēt sapientissimus ecclesiastes. docuit populum ⁊ enarrauit q̄ fecerat. ⁊ inuestigans cōposuit parabolas multas. Quesiuit verba vtilia. ⁊ ꝯscripsit sermones rectissimos: ac v̄itate plenos. Verba sapiētiū sicut stimuli ⁊ q̄si claui in altū defixi: que p mgr̄orū cōsiliū data sunt a pastore vno. His amplius fili mi ne requiras. Faciēdi plures libros nullus ē finis: frequēsq̄ȝ meditatio. carnis afflictio est. Finē loquendi pariter oēs audiamꝰ. Deū time. ⁊ mādata eiꝰ obserua. Hoc est omnis homo. Cuncta q̄ fiunt adducet deus in iudicium pro oi errato: siue bonum siue malum sit.

Explicit liber ecclesiastes. Incipiunt cantica canticorum. Capitulum I

Osculetur me osculo oris sui.

Quia meliora sūt vbera tua vino: fragrātia vnguentis optimis. Oleum effusum nomen tuum: ideo ado

lescentule dilexerũt te. Trahe me post te. Cur
remus in odore vnguentoꝝ tuoꝝ. Introdu/
xit me rex in cellaria sua. Exultabimus ⁊ leta/
bimur in te: memores vberũ tuoꝝ super vinũ
Recti diligunt te. Nigra sum sed formosa filie
hierusalem. sicut tabernacula cedar. sicut pel/
les salomonis. Nolite me considerare ꝙ fusca
sim. quia decolorauit me sol. Filij matris mee
pugnauerũt cõtra me: posuerũt me custodẽ vi
neis. Vineã meam nõ custodiui. Indica mi
hi quẽ diligit aĩa mea. vbi pascas. vbi cubes i
meredie: ne vagari incipiã post greges soda
liũ tuoꝝ. Si ignoras te o pulcherrima int̃ mu
lieres. egredere ⁊ abi post vestigia gregũ tuo/
rũ. ⁊ pasce hedos tuos iuxta tabernacula pasto
rũ. Equitatui meo i curribꝰ pharaonis assimi
laui te amica mea Pulchre sunt gene tue sicut
turturis: collũ tuũ sicut monilia. Murenulas
aureas facienꝰ tibi: vermiculatas argẽto. Dũ
eẽt rex in accubitu suo: nardꝰ mea dedit odorẽ
suũ. Fasciculus myrrhe dilectꝰ meꝰ mihi: inter
vbera mea cõmorabit̃. Botrꝰ cypri dilectꝰ me
us mihi: i vineis engaddi. Ecce tu pulchra es
amica mea: ecce tu pulchra: oculi tui colũbarũ.
Ecce tu pulcher es dilecte mi. ⁊ decorꝰ. Lectu
lus nr̃ floridus: tigna domorũ nr̃aꝝ cedrina
laquearia nr̃a cupressina. II
Ego flos campi. ⁊ liliũ cõuallium. Sicut
liliũ inter spinas. sic amica mea inter fi
lias. Sicut malꝰ inter ligna siluarũ. sic
dilectus meus inter filios. Sub vmbra illius
quẽ desiderauerã sedi. ⁊ fructꝰ eius dulcis gut
turi meo. Introduxit me rex in cellã vinaria
ordinauit in me charitatem. Fulcite me floribꝰ
stipate me malis: q: amore langueo. Leua eiꝰ
sub capite meo. ⁊ dextera illius amplexabitur
me. Adiuro vos filie ir̃lm. p capreas ceruosq;
cãpoꝝ: ne suscitet̃ neq; euigilare faciat̃ dile/
ctã quoadusq; ipa velit. Vox dilecti mei. Ec/
ce iste venit saliẽs in mõtibꝰ: trãsiliens colles.
Similis ẽ dilectus meꝰ capree hinnuloq; cer/
uoꝝ. En ipse stat post parietẽ nostrũ respiciẽs
p fenestras. ꝓspiciẽs p cancellos. En dilectꝰ me
us loquit̃ mihi. Surge ꝓpera amica mea. co/
lũba mea formosa mea ⁊ veni. Iã eni hyems
trãsijt: hymber abijt ⁊ recessit. Flores apparu
erũt in terra nr̃a. tps putatiõis aduenit. Vox
turturis audita ẽ in terra nr̃a: ficꝰ ꝓtulit gros/
sos suos: vinee florentes dederũt odorẽ suum
Surge ꝓpera amica mea. speciosa mea ⁊ ve/
ni: colũba mea in foraminibus petre in cauer/
na macerie. Ostende mihi faciem tuam: sonet
vox tua in auribꝰ meis. Vox enim tua dulcis.
⁊ facies tua decora. Capite nobis vulpes par
uulas: que demoliunt̃ vineas. Nã vinea nr̃a
floruit. Dilectus meus mihi ⁊ ego illi q pascit̃
inter lilia: donec aspiret dies. ⁊ inclinent̃ vm/
bre. Reuerter̃: similis esto dilecte mi capree hi
nuloq; ceruoꝝ sup mõtes bethel. III
In lectulo meo p noctẽ q̃siui quẽ dili/
git aĩa mea. Quesiui illũ. ⁊ nõ inueni.
Surgam ⁊ circuibo ciuitatẽ per vicos
⁊ plateas: querã quem diligit aĩa mea. Que
siui illũ. ⁊ nõ inueni. Inuenerũt me vigiles: q
custodiũt ciuitatem. Nũ quem diligit aĩa mea
vidistis. Paululũ cũ pertrãsissem eos. inueni
quem diligit aĩa mea. Tenui eũ. nec dimittam
donec introducam illũ in domũ matris mee. ⁊
in cubiculũ genetricis mee. Adiuro vos filie
ir̃lm per capreas ceruosq; campoꝝ: ne suscite/
tis neq; euigilare faciat̃ dilectã. donec ipa ve
lit. Que est ista que ascendit per desertũ. sicut
virgula fumi ex aromatibꝰ myrrhe ⁊ thuris ⁊
vniuersi pulueris pigmẽtarij. En lectulũ salo
monis sexaginta fortes ãbiũt ex fortissimis isrl̃
omnes tenẽtes gladios. ⁊ ad bella doctissimi.
Vniuscuiusq; ensis super femur suũ: ꝓpter ti
mores nocturnos. Ferculum fecit sibi rex salo
mon de lignis libani. Colũnas eiꝰ fecit argẽte
as. reclinatoriũ aureũ. ascensũ purpureum me
dia charitate ꝯstrauit. ꝓpter filias ir̃lm. Egre
dimini filie syon ⁊ videte regẽ salomonem in
diademate: quo coronauit illũ mater sua. in die
desponsatiõis illiꝰ. ⁊ in die leticie cordis eiꝰ.
Quam pulchra es amica mea. IIII
quã pulchra es. Oculi tui colũbarũ: abs
q; eo qđ itrinsecꝰ latet. Capilli tui sicut
greges caprarũ: q̃ ascẽderũt de monte galaad.
Dentes tui sicut greges tõsarũ: q̃ ascenderunt
de lauacro. Omnes gemellis fetibꝰ. ⁊ sterilis
nõ est inter eas. Sicut vitta coccinea labia tua
⁊ eloquiũ tuũ dulce. Sicut fragmen mali puni
ci. ita gene tue: absq; eo qđ intrinsecꝰ latet. Si
cut turris dauid collũ tuũ: q̃ edificata est cũ ꝓ/
pugnaculis. Mille clypei pendent ex ea: om/
nis armatura fortiũ. Duo vbera tua sicut duo
hinnuli capree gemelli: q pascunt̃ in lilijs: do/
nec aspiret dies ⁊ inclinent̃ vmbre. Vadã ad
mõtẽ myrrhe. ⁊ ad collẽ thuris. Tota pulchra
es amica mea. ⁊ macula nõ est in te. Veni đ li
bano sponsa mea: veni de libano veni. Coro/
naberis de capite amana. de vertice sanir ⁊ her
mon: de cubilibꝰ leonũ: de mõtibꝰ pardorum.
Vulnerasti cor meũ. soror mea spõsa: vulnera

ſti cor meũ in vno oculoꝝ tuoꝝ. ⁊ in vno crine
colli tui. Q̃ pulchre ſũt mamme tue ſoror mea
ſpõſa. Pulchriora ſũt vbera tua vino. ⁊ odor
vnguentoꝝ tuoꝝ ſup omnia aromata. Fauꝰ
diſtillãs labia tua ſponſa: mel ⁊ lac ſub lingua
tua. ⁊ odor veſtimentoꝝ tuoꝝ ſicut odor thurꝭ
Hortꝰ ↄcluſus ſoror mea ſpõſa: hortꝰ ↄcluſus
fons ſignatꝰ. Emiſſiones tue ꝑadiſus maloꝝ
punicoꝝ cũ pomoꝝ fructibꝰ. Cypri cũ nardo
nardꝰ ⁊ crocꝰ. fiſtula ⁊ cinamomũ cũ vniuerſ
lignis libani: myrrha ⁊ aloe cũ oĩbus ꝑmiſ vn
guentꝭ. Fons hortoꝝ puteuſ aq̃ꝝ viuẽtiũ que
fluũt ĩpetu de libano. Surge aquilo ⁊ veni au
ſter: perfla hortũ meũ. ⁊ fluẽt aromata illius.
v Eniat dilectus meuſ in hortũ ſuũ V
vt comedat fructũ pomoꝝ ſuoꝝ. Ve/
ni ĩ hortũ meũ ſoror mea ſpõſa: meſſui
myrrhã meã cũ aromatibus meiſ. Comedi fa
uum cũ melle meo. ⁊ bibi vinũ meum cũ lacte
meo. Comedite amici ⁊ bibite. ⁊ inebriamini
cariſſimi. Ego dormio. ⁊ cor meum vigilat.
Vox dilecti mei pulſantis. Aperi mihi ſoror
mea. amica mea. colũba mea. immaculata mea
q: caput meũ plenũ eſt rore. ⁊ cincinni mei gut
tis noctiũ. Expoliaui me tunica mea. quõ idu
ar illa. Laui pedes meos: quomodo inqnabo
illos. Dilectus meus miſit manum ſuam per
foramen. ⁊ venter meus intremuit ad tactũ eiꝰ
Surrexi vt aperirem dilecto meo. Manꝰ mee
ſtillauerunt myrrham. ⁊ digiti mei pleni myr
rha ꝓbatiſſima. Peſſulum oſtij mei aperui di
lecto meo. at ille declinauerat atq̃ tranſierat.
Anima mea liquefacta eſt: vt dilectus locutus
eſt. Queſiui ⁊ non inueni illum: vocaui ⁊ nõ
reſpondit mihi. Inuenerũt me cuſtodes q cir
cueunt ciuitatem. Percuſſerunt me ⁊ vulne/
rauerũt me: tulerũt pallium meũ cuſtodes mu
roꝝ. Adiuro vos filie hieruſalem. ſi inueneri
tis dilectũ meũ vt annũcietis ei quia amore lan
gueo. Qualꝭ eſt dilectꝰ tuꝰ ex dilecto. o pulcher
rima mulierum. Qualis ẽ dilectus tuus ex di
lecto: quia ſic adiuraſti nos. Dilectuſ meus cã
didus ⁊ rubicundus: electus ex milibus. Ca/
put eiꝰ aurũ optimũ: come eiꝰ ſicut elate palma
rũ: nigre quaſi coruus. Oculi eius ſicut colũ/
be ſuper riuulos aquaꝝ q̃ lacte ſũt lote: ⁊ reſi/
dẽt iuxta fluenta pleniſſima. Gene illius ſicut
areole aromatũ: cõſite a pigmentarijs. Labia
eius lilia diſtillantia myrrham primã. Manꝰ
illius tornatiles: auree plene hyacinthis. Ven
ter eius eburneus: diſtinctus ſapphiris. Cru
ra illiꝰ colũne marmoree: q̃ fundate ſũt ſup ba/
ſes aureas. Spẽs eius vt libani: electus vt ce
dri. Guttur illius ſuauiſſimũ. ⁊ totꝰ deſidera/
bilꝭ. Talꝭ eſt dilectus meꝰ. ⁊ ipẽ eſt amicꝰ meus
filie irlm. Quo abijt dilectꝰ tuus o pulcherri/
ma mulierũ. quo declinauit dilectus tuus. Et
queremus eum tecum. VI
d Ilectus meus deſcendit in hortũ ſuũ
ad areolã aromatũ: vt ibi paſcaẗ ĩ hor/
tis ⁊ lilia colligat. Ego dilecto meo. ⁊
dilectus meus mihi: q paſciẗ inter lilia. Pul/
chra es amica mea. ſuauis ⁊ decora ſicut irlm:
terribilis vt caſtrorum acies ordinata. Auerte
oculos tuos a me: q: ipĩ me auolaẗ fecerũt. Ca
pilli tui ſicut grex caprarũ: que apparuerunt de
galaad. Dentes tui ſicut greges ouiũ: que aſcẽ
derũt de lauacro. Omnes gemellꝭ fetibus ⁊ ſte
rilis non eſt in eiſ. Sicut cortex mali punici. ſic
gene tue: abſq̃ occultis tuis. Sexaginta ſũt re
gine. ⁊ octoginta concubine. ⁊ adoleſcentulaꝝ
non eſt numerus. Vna eſt colũba mea. perfe/
cta mea: vna eſt matri ſue: electi genetrici ſue.
Viderũt eam filie ſyon ⁊ beatiſſimam predica
uerũt: regine ⁊ concubine. ⁊ laudauerũt eam.
Que ẽ iſta q̃ ꝓgrediẗ quaſi aurora ↄſurgens:
pulchra vt luna. electa vt ſol. terribilꝭ vt caſtro
rũ acies ordinata. Deſcẽdi in hortũ nucũ vt vi
derẽ poma ↄualliũ. ⁊ inſpicerẽ ſi floruiſſet vi/
nea. ⁊ germinaſſent mala pũica. Neſciui. Aia
mea ↄturbauit me. ꝓpter q̃drigas aminadab.
Reuertere reuertere ſunamitis: reuertere re
uertere vt intueamur te. VII
q Uid videbis in ſunamite: niſi cho/
ros caſtroꝝ. Q̃ pulchri ſunt greſſus
tui in calciamẽtis: filia ꝑncipiſ. Iũctu
re feminũ tuoꝝ ſicut monilia: que fabricata ſũt
manu artificis. Vmbilicꝰ tuꝰ crater tornatiliſ:
nunq̃ indigens poculꝭ. Venter tuꝰ ſicut acer
uus tritici: vallatus lilijs. Duo vbera tua ſi/
cut duo hinnuli gemelli capree. Collũ tuum ſi
cut turris eburnea: oculi tui ſicut piſcine in eſe
bon. que ſunt in porta filie multitudinis. Na/
ſus tuꝰ ſicut turris libani: que reſpicit ↄtra da
maſcum. Caput tuum vt carmelus. ⁊ come ca
pitis tui ſicut purpura regis iũcta canalibus.
Q̃ pulchra es. ⁊ q̃ decora cariſſima in delitijſ
Statura tua aſſimilata eſt palme. ⁊ vbera tua
botris. Dixi. Aſcendã in palmã. ⁊ apprehen
dã fructꝰ eius. Et erũt vbera tua ſicut botri vi
nee. ⁊ odor oris tui ſicut odor malorũ: guttur
tuũ ſicut vinũ optimũ. Dignũ dilecto meo ad
potãdũ: labijſq̃ ⁊ dentibꝰ illiꝰ ad ruminandũ
Ego dilecto meo. ⁊ ad me conuerſio eiꝰ. Ve/

ni dilecte mi egrediamur i ag. ū: cōmoremur i
villis. Mane surgamus ad vineas: videam⁹
si floruit vinea. si flores fructus parturiunt: si
floruerunt mala punica. Ibi dabo tibi vbera
mea. Mandragore dederūt odorem in portis
nostris. Omnia poma noua ⁊ vetera dilecti
mi seruaui tibi. VIII

Quis mihi det te fratrem meū suggētē
vbera matris mee. vt inueniā te solum
foris. ⁊ deosculer. ⁊ iā me nemo despi
ciat. Apprehendā te ⁊ ducam in domū matris
mee. ⁊ in cubiculū genetricis mee. Ibi me do
cebis. ⁊ dabo tibi poculū ex vino cōdito. ⁊ mu
stū maloꝝ granatoꝝ meoꝝ. Leua eius sub ca/
pite meo. ⁊ dextera illius amplexabit me. Ad
iuro vos filie ierl'm: ne suscitetis neqꝫ euigilare
faciatis dilectā donec ipa velit. Que est ista q̄
ascendit de deserto. delitijs affluens. innixa su
per dilectum suū. Sub arbore malo suscitaui
te. Ibi corrupta est mater tua: ibi violata ē ge
nitrix tua. Pone me vt signaculū super cor tu
um. vt signaculū super brachiū tuū: q2 fortis ē
vt mors dilectio. dura sicut infer⁹ emulatio. Lā
pades eius vt lampades ignis atqꝫ flāmarum
Aque multe nō potuerūt extinguere charitatē
nec flumina obruēt illā. Si dederit hō oēꝫ sub
stantiā dom⁹ sue ꝓ dilectiōe: quasi nihil despici
et eā. Soror nr̄a parua. ⁊ vbera nō hab3. Quid
faciemus sorori nostre: in die q̄n alloquenda ē
Si murus est: edificemus sup eū ꝓpugnacu/
la argētea. Si ostiū ē: ꝯpingam⁹ illud tabulis
cedrinis. Ego mur⁹. ⁊ vbera mea sicut turris
ex quo facta sū corā eo quasi pacē reperiēs. Vi
nea fuit pacifico: i ea que h3 ppl's. Tradidit eā
custodibus: vir affert ꝓ fructu eius mille argē
teos. Vinea mea coram me est. Mille tui paci
fici. ⁊ ducenti his qui custodiunt fructus eius.
Que habitas in hortis. amici auscultāt: fac me
audire vocem tuam. Fuge dilecte mi. ⁊ assimi
lare capree hinnuloqꝫ ceruoꝝ super mōtes aro
matum. ¶ Expliciūt cantica canticoꝝ.

¶ Incipit ꝓlogus in librū sapientie.

Liber sapientie apud hebreos nusq̄ꝫ est
Unde ⁊ ipe stilus grecā magis eloquē
tiā redolet. Hūc iudei Philonis esse
affirmāt. Qui ꝓinde sapientie noiat: q2 in eo
xp̄i aduent⁹ q ē sapiētia patris. ⁊ passio ei⁹ eui/
denter exprimit.

¶ Incipit liber sapiētie. Caplm I

Diligite iustitiam qui iudi
catis ter
ram. Sentite de domino in bonitate ⁊
in simplicitate cordis querite illum: quoniam
inuenitur ab his qui non temptant illum: appa/
ret autem eis qui fidem habent in illum. Per
uerse enim cogitationes separant a deo: ꝓba/
ta autem virtus corripit insipientes. Quoniā
in maliuolam animam non introibit sapientia
nec habitabit in corpore subdito peccatis. Spūs
eni scūs discipline effugiet fictū. ⁊ auferet se a
cogitationibus que sūt sine intellectu. ⁊ corripi
etur a superueniēte iniqtate. Benign⁹ est eniꝫ
spūs sapiētie ⁊ nō liberabit maledictū a labijs
suis: qm̄ renū illi⁹ testis ē deus. ⁊ cordis illius
scrutator ē ver⁹. ⁊ lingue eius auditor. Quoni
am spūs dn̄i repleuit orbē terrarū. ⁊ hoc qd cō
tinet oīa sciam habet vocis. Propter hoc q lo
quit iniqua nō pōt latere: nec pteriet illū corri/
piēs iudiciū. In cogitatiōib⁹ eni ipij iterroga
tio erit: sermonū aūt illius auditio ad deū veni
et: ad correptionē iniqtatū illi⁹. Quoniā auris
zeli audit oīa. ⁊ tumult⁹ murmurationū nō ab
scondetur. Custodite ergo vos a murmurati/
one q̄ nihil ꝓdest. ⁊ a detractiōe parcite ligue.
Quoniam sermo obscurus in vacuum nō ibit
os autē qd mentit occidit aiam. Nolite zelare
mortem in errore vite vestre: neqꝫ acquiratis
perditionem in opib⁹ manuum vestraꝝ. Qm̄
de⁹ mortē nō fecit: nec letat in pditiōe viuoꝝ.
Creauit eni vt eēnt oīa. ⁊ sanabiles fecit natio
nes orbis terraꝝ. ⁊ nō est in illis medicamētū
exterminij nec inferoꝝ regnū i terra. Iustitia
eni ppetua ē ⁊ imortal': iniustitia aūt mortis acq
sitio. Impij aūt manib⁹ ⁊ verbis accersierūt il
lā. ⁊ estimātes illā amicā. defluxerūt. ⁊ sponsio
nes posuerūt ad illā: quoniā morte digni q sūt
ex parte illius. II

Dixerunt eni impij: cogitantes apud se
nō recte. Exiguū ⁊ cū tedio ē tēpus vi
te nostre. ⁊ nō ē refrigeriū i fine hoīs:
⁊ nō ē q agnit⁹ sit reuersurus ab iferis. Quia
ex nihilo nati sumus. ⁊ post hoc erimus tanqꝫ
nō fuerimus. Quoniā fumus afflatus ē i nari
bus nr̄is. ⁊ sermo scintille ad cōmouēdum cor
nr̄m. Quia extinctus cinis erit corpus nr̄m.
⁊ spūs diffūdet tāqꝫ mollis aer. Et trāsibit vi/
ta nr̄a tanqꝫ vestigiū nubis. ⁊ sicut nebula dis
soluet: que effugata est a radijs solis. ⁊ a calo/
re illius aggrauata. Et nomē nr̄m obliuionē
accipiet p tēpus. ⁊ nemo memoriā habebit ope
rū nr̄oꝝ. Umbre eni trāsitus ē tēpus nr̄m. ⁊
nō ē reuersio finis nr̄i: qm̄ ꝯsignata ē. ⁊ nemo
reuertit. Venite ḡ ⁊ fruamur bonis que sūt. ⁊
vtamur creatura tanqꝫ in iuuentute celeriter.

Vino p̄cioso ⁊ vnguētis nos ipleam⁹. ⁊ non p̄tereat nos flos tp̄is. Coronem⁹ nos rosis añ q̄ȝ marcescāt. nullū p̄atū sit qd̄ nō ptranseat lu xuria nr̄a. Nemo vestrū exors sit luxurie nr̄e. Vbiqȝ relinquam⁹ signa letitie. qm̄ hec est ps nr̄a. ⁊ hec est sors nostra. O ppriman⁹ paupe rē iustū. ⁊ nō parcam⁹ vidue nec veterano nec reuereamur canos multi tp̄is. Sit autē fortitu do nr̄a. lex iustitie. Qd̄. n. infirmū est inutile i uenitur. Circūueniamus ergo iustū: qm̄ inuti lis est nobis. ⁊ 9̄rius ē operib⁹ nostris: ⁊ ipro perat nobis pctā legis. ⁊ diffamat in nos pctā disciplinē nr̄e. Promittit se scientiā dei hēre et filiū dei se noiat. Fact⁹ est nobis in traductiōeȝ cogitationū nostrarum. Grauis est nobis ēt ad videndū: qm̄ dissilis est alijs vita illius. ⁊ i mutate sunt vie eius. Tanq̄ȝ nugaces estima/ ti sum⁹ ab illo. ⁊ abstinet se a vijs nr̄is tanq̄ȝ ab īmundicijs: ⁊ p̄fert nouissima iustoꝝ ⁊ gloriat̄ patrē se habere deū. Videam⁹ ergo si sermōes illius veri sint: ⁊ tentemus que vētura sunt illi ⁊ sciem⁹ q̄ erunt nouissima illius. Si. n. ē ver⁹ filius dei. suscipiet illū. ⁊ liberabit illū de mani b⁹ 9̄rioꝝ. Cōtumelia ⁊ tormēto iterrogemus eū: vt sciam⁹ reuerētiā eius. ⁊ pbem⁹ patientiā illius. Morte turpissima 9dēnemus eū. Erit eni ei respect⁹ ex sermonib⁹ illi⁹. Hec cogitaue runt ⁊ errauerūt: excecauit. n. illos malicia co/ rū. ⁊ nescierūt sacramenta dei: neqȝ mercedem sperauerunt iustitie. nec iudicauerunt honoreȝ aiaꝝ sanctaꝝ. Qm̄ deus creauit hominē inex/ terminabilē. ⁊ ad imaginē similitudinis sue fe cit illum. Inuidia aūt diaboli. mors introiuit i orbem terrarū: imitantur auteȝ illum qui sunt ex parte illius. C III

Iustoꝝ autem aie in manu dei sunt. ⁊ nō tanget illos tormentū mortis. Visi sūt oculis insipiētiū mori. ⁊ estimata ē afflictio exit⁹ illoꝝ. Et ab itinere iusto abierunt i exterminiū. ⁊ q̄ a nobis ē iter exterminij: illi aūt sunt i pace. Et si corā hoīb⁹ tormēta passi sī spes illorum imortalitate plena est. In paucis vexati. in multis bene disponent̄: qm̄ deus tē tauit eos. ⁊ inuenit illos dignos se. Tanq̄ȝ aurū in fornace pbauit illos. ⁊ quasi holocausti ho/ stiā accepit illos. ⁊ in tp̄e erit respect⁹ illoꝝ. ful gebūt iusti. ⁊ tanq̄ȝ scintille i arūdineto discur/ rent. Iudicabūt natiōes. ⁊ dn̄abūt pp̄lis. ⁊ re gnabit dn̄s illoꝝ i ppetuū. Qui cōfidūt in illo itelligent veritatē. ⁊ fideles i dilectiōe acqescēt illi: qm̄ donū ⁊ pax est electis ei⁹. Impij auteȝ sm̄ q̄ cogitauerūt correptionē habebūt: q negle xerūt iustū. ⁊ a dn̄o recesserūt. Sapiētiā enīȝ ⁊ disciplinā q abijcit ifelix ē. ⁊ vacua ē spes illo/ rū. ⁊ labores sine fructu. ⁊ inutilia opa eorum. Mulieres eoꝝ insensate sūt: ⁊ nequissimi filij illoꝝ. Maledicta creatura eoꝝ. qm̄ felix ē steri lis ⁊ incoinquinata: que nesciuit thoꝝ in delicto Hēbit fructū in respectione aiaꝝ sanctarū. Et spado q nō operat⁹ ē p manus suas iniquitatē. nec cogitauit aduersus deū nequissima. Dabi tur enim illi fidei donū electum. ⁊ sors in tēplo dei acceptissima. Bonoꝝ. n. laboꝝ gloriosus ē fruct⁹: ⁊ que nō cōcidat radix sapie. Filij aūt adulteroꝝ i cōsūmatione erūt. ⁊ ab iniq̄ thoro semē exterminabit̄. Et si quidē lōge vite erunt i nihilū cōputabunt̄. ⁊ sine honore erit nouissi ma senectus illoꝝ. Et si celerius defuncti fue/ rint: nō habebūt spem: nec in die agnitionis al locutionem. Nationes enim inique. dire sunt consummationis. C IIII

O Q̄ȝ pulchra est casta generatio cū clari/ tate. Immortalis ē eni memoria illius qm̄ ⁊ apud deū nota est ⁊ apud hoies. cū presens est imitant̄ illā. ⁊ desiderāt eam cum seduxerit. ⁊ in ppetuū coronata triumphat ico/ inquinatoꝝ certaminū p̄miū vincens. Multi gena aūt impioꝝ multitudo non erit vtilis. et spuria vitulamina non dabunt radices altas. nec stabile firmamētū collocabūt. Et si i ramis in tp̄e germinauerint. infirmiter posita a vēto cōmouebuntur. ⁊ a nimietate ventoꝝ eradica/ bunt̄. Confringent̄. n. rami incōsūmati. ⁊ fru ctus illoꝝ inutiles ⁊ acerbi ad manducandū. ⁊ ad nihilū apti. Ex iniqs. n. oēs filij qui nascūt̄ testes sunt neq̄tie aduersus parētes i interroga tiōe sua. Iust⁹ aūt si morte p̄occupat⁹ fuerit: i re frigerio erit. Senectus. n. venerabilis ē: non diuturna neqȝ ānoꝝ numero computata. Ca ni aūt sunt sensus hois ⁊ etas senectutis: vita i/ maculata. Placēs deo fact⁹ dilect⁹. ⁊ viuēs in ter peccatores trāslat⁹ ē. Rapt⁹ ē ne malicia mu taret intellectū ei⁹. aut ne fictio deciperet aīaȝ illi⁹ Fascinatio. n. nugacitatis obscurat bona ⁊ in/ cōstātia 9cupiscētie trāsuertit sensum sine ma/ licia. Cōsūmat⁹ i breui expleuit tpa ml'ta. Pla cita. n. erat deo aīa illi⁹: pp̄t hoc pperauit edu cere illū de medio iniquitatū. Populi autē vi/ dētes ⁊ nō itelligentes: nec ponētes in pcordi/ is talia: qm̄ gr̄a dei ⁊ misericordia ē in scōs ei⁹ ⁊ respect⁹ super electos illi⁹. Cōdemnat aūt iu stus mortuus viuos ipios: ⁊ iuuēt⁹ celeri⁹ con sūmata longā vitam iusti. Videbūt. n. finē sa/ pientis. ⁊ nō intelligēt qd cogitauerit de illo de

us: ꝛ quare minuerit illũ dñs. Uidebũt. n. ꝛ cõ
tẽnent eũ: illos aũt deus irridebit. Et erũt post
hec decidẽtes sine honore. ꝛ in cõtumelia inter
mortuos i perpetuũ. Qm̃ disrumpit illos infla
tos sine voce. ꝛ cõmouebit illos a fundamẽtis
ꝛ vsqꝫ ad supremũ desolabunt. Et erũt gemen
tes. ꝛ memoria illoꝝ periet. Venient i cogitatio
ne peccatoꝝ suoꝝ timidi. ꝛ traducẽt illos ex ad
uerso iniquitates ipsorum. V

Tunc stabũt iusti in magna ꝯstantia ad
uersus eos q se angustiauerũt. ꝛ q ab
stulerunt labores eoꝝ. Videntes tur
babunt timore horribili. ꝛ mirabunt in subita
tione insperate salutis: gementes pre angustia
spũs: dicentes intra se. pniam agẽtes ꝛ pre an
gustia spũs gemẽtes. Hi sunt quos habuim⁹
aliqñ in derisum ꝛ in similitudinẽ iproperij. nos
insensati vitam illoꝝ estimabam⁹ insaniã ꝛ finẽ
illoꝝ sine honore. Ecce quõ cõputati sunt inter
filios dei. ꝛ inter scõs sors illoꝝ est. Ergo erra
uim⁹ a via veritatis: ꝛ iustitie lumẽ nõ luxit no
bis: ꝛ sol intelligẽtie nõ est ortus nobis. Lassa
ti sumus in via iniquitatis ꝛ pditionis. ꝛ am
bulauim⁹ vias difficiles: viam aũt dñi ignora
uimus. Quid nobis ꝓfuit supbia. aut diuitia
rũ iactantia quid cõtulit nobis. Transierũt oia
illa tanqꝫ vmbra ꝛ tanqꝫ nuncius precurrens.
Et tanqꝫ nauis q pertransit fluctuantẽ aquam
cui⁹ cũ preterierit nõ est vestigium inuenire. ne
qꝫ semitã carine illius in fluctib⁹ aut auis que
transuolat in aere. cuius nullum inuenit argu
mentũ itineris illius. sed tm̃ sonitus alaꝝ ver
berans leuẽ ventũ. ꝛ scindẽs per vim itineris
aerẽ. cõmotis alis transuolauit ꝛ post hoc nul
lũ signũ inuenit itineris illius. aut tanqꝫ sagit
ta emissa i locũ destinatũ. diuisus aer cõtinuo i
se reclusus est vt ignoret trãsit⁹ illius: sic ꝛ nos
nati cõtinuo desiuim⁹ eẽ. ꝛ virtutis qdẽ nullũ
signũ valuimus ostẽdere: in malignitate autẽ
nr̃a consumpti sum⁹. Talia dixerunt i inferno
hi qui peccauerũt. qm̃ spes impij tanqꝫ lanugo
ẽ q̃ a vento tollitur ꝛ tãqꝫ spuma gracilis que a
ꝓcella dispergit. ꝛ tãqꝫ fum⁹ qui a vento diffu
sus ẽ. ꝛ tãqꝫ memoria hospitis vni⁹ diei ptereũ
tis. Iusti aũt i ppetuũ viuent. ꝛ apud dñm est
merces eoꝝ. ꝛ cogitatio illoꝝ apud altissimũ.
Ideo accipiũt regnũ decoris ꝛ diadema speciei
de manu dñi dei sui: qm̃ dextera sua teget eos:
ꝛ in brachio sancto suo defendet illos. Et acci
piet armaturam zelus illius: ꝛ armabit creatu
ram ad vltionẽ inimicorum. Induet pro tora
ce iustitiam: ꝛ accipiet pro galea iudiciũ certũ.
Sumet scutũ inexpugnabile equitatẽ: acuet au
tem dirã irã in lanceã: ꝛ pugnabit cũ illo orbis
terraꝝ cõtra insensatos. Ibũt directe emissiões
fulgurũ: ꝛ tãqꝫ a bñ curuato arcu nubiũ exter
minabũt. ꝛ ad certũ locum insilient. Et a petro
sa ira plene mittent grandines. ꝛ excandescẽt in
illos aqua maris. ꝛ flumina concurrent durit.
Cõtra illos stabit spũs virtutis. ꝛ tanqꝫ turbo
venti diuidet illos. ꝛ ad heremũ pducet omnẽ
terrã iniquitatis illoꝝ: ꝛ malignitas euertet se
des potentium. Melior ẽ sapia q̃ꝫ vires ꝛ vir
prudens q̃ꝫ fortis. VI

Audite ergo reges ꝛ itelligite: discite iu
dices finiũ terre. Prebete aures vos
q continetis multitudines ꝛ placetis vo
bis i turbis nationũ: qm̃ data ẽ a dño potestas
vobis. ꝛ virt⁹ ab altissimo: qui iterrogabit opa
vestra. ꝛ cogitatiões scrutabit: qm̃ cum essetis
ministri regni illi⁹. non recte iudicastis nec cu
stodistis legẽ iustitie: neqꝫ scḋm volũtatẽ dei am
bulastis. Horrẽde ꝛ cito apparebit vobis: qm̃
iudicium durissimũ in his qui psunt. fiet. Exi
guo. n. cõcedit misericordia. potẽtes autẽ potẽ
ter tormenta patient. Nõ. n. subtrahet psonã
cuiusqꝫ de⁹ q ẽ oiũ dñator nec verebit magni
tudinẽ cuiusqꝫ: qm̃ pusillũ ꝛ magnũ ipse fecit
ꝛ equalit ẽ illi cura de oib⁹. Fortiorib⁹ autẽ for
tior instat cruciatio. Ad vos ergo reges sũt hi
sermones mei: vt discatis sapiam ꝛ ne excida
tis. Qui enim custodierint iustitiã: iuste iudica
bunt: ꝛ q didicerint iusta. inuenient quid rñde
ant. Cõcupiscite ergo sermones meos ꝛ diligi
te illos ꝛ habebitis disciplinã. Clara ẽ ꝛ q̃ nun
q̃ꝫ marcescit sapia. ꝛ facile videt ab his qui dili
gunt eã: ꝛ inuenit ab his q q̃runt illã. Preoc
cupat q se cõcupiscũt. vt illis se prior ostendat.
Qui de luce vigilauerit ad illã nõ laborabit. As
sidentẽ. n. illam forib⁹ suis inueniet. Cogitare
ergo de illa sensus ẽ cõsũmat⁹. ꝛ qui vigilaue
rit propter illam. cito erit securus. Qm̃ digno
se circuit ipsa q̃rẽs: ꝛ i vijs suis oñdet se illis hi
lariter: ꝛ i oi ꝓuidẽtia occurret illis. Initiũ. n.
illi⁹ verissima ẽ discipline concupiscẽtia. Cura
ergo discipline dilectio est: ꝛ dilectio custodia
legũ illi⁹ est. Custoditio aũt legũ cõsummatio i
corruptionis est. incorruptio aũt facit eẽ ꝓximũ
deo. Concupiscentia itaqꝫ sapie deducet ad re
gnũ perpetuum. Si ergo delectamini sedibus
ꝛ sceptris o reges populi: diligite sapientiã vt
i perpetuum regnetis. Diligite lumẽ sapiẽtie
oẽs q p̄estis ppl'is. Quid ẽ aũt sapia ꝛ quẽad
modũ facta sit. referã: ꝛ nõ abscõdã a vobis sa

cramenta dei: sed ab initio natiuitatis inuestigabo: ⁊ ponā in lucē sciam illiꝰ. ⁊ nō pteribo veritatē: neq₃ cū inuidia tabescēte iter habebo: qm̄ talis hō nō erit particeps sapie. Multitudo aūt sapientiū sanitas ē orbis terrarꝝ. ⁊ rex sapiens populi stabilimentū est. Ergo accipite disciplinā per sermones meos: ⁊ pderit vobis. VII

Sum quidem ⁊ ego mortalis hō similis omnibꝰ: ⁊ ex genere terreno illiꝰ q pri or factꝰ est: ⁊ in ventre matris figuratꝰ sum caro: decem mensiū tempore coagulatꝰ sū in sanguine. ex semine hominis: ⁊ delectamēto somni couenient̄e. Et ego natꝰ accepi cōem aerem: ⁊ in siliter factā decidi terrā: ⁊ primā vocem silem omnibꝰ emisi plorans. In inuolumētis nutritꝰ sum. ⁊ magnis curis. Nemo .n. ex regibꝰ aliud habuit natiuitatis initiū. Unꝰ ergo introitꝰ est omnibꝰ ad vitam. ⁊ similꝛ exitꝰ. propter hoc optaui ⁊ datꝰ est mihi sensus. ⁊ inuocaui: ⁊ venit in me spiritꝰ sapientie. Et preposui illam regnis ⁊ sedibꝰ: ⁊ diuitias nihil esse dixi in comparatione illiꝰ. Nec comparaui illi lapidem preciosum: qm̄ omne aurū in comparatōe illiꝰ arena ē exigua. ⁊ tanq₃ lutū estimabitur argentū in conspectu illiꝰ. Super salutem ⁊ spēm dilexi illā: ⁊ pposui p luce habere eā. qm̄ inextinguibile est lumen illiꝰ. Uenerunt aūt mihi omnia bona pariter cū illa. ⁊ innumerabilis honestas p manꝰ illiꝰ. ⁊ letatꝰ sū i oibꝰ: qm̄ antecedebat me ista sapientia ⁊ ignorabā: qm̄ bonorꝝ oium mater est. Quā sine fictiōe didici. ⁊ sine inuidia cōico. ⁊ honestatem illiꝰ non abscōdo. Infinitꝰ .n. thesaurus est hominibus: quo qui vsi sunt. participes facti sūt amicitie dei. ppter discipline dona cōmendati. Mihi aūt dedit deus dicere ex snīa ⁊ p̄sumere digna horꝝ que mihi danꝛ: qm̄ ipse sapientie dux est. ⁊ sapiētium emēdator. In manu enim illiꝰ ⁊ nos ⁊ sermones nr̄i. ⁊ oia sapia. ⁊ operum scie disciplina. Ipse .n. dedit mihi horꝝ q̄ sūt sciam verā: vt sciam dispositionē orbis terrarꝝ. ⁊ virtutes elemētorū initiū ⁊ consūmationē ⁊ medietatē tēporū vicissitudinū pmutationes. ⁊ cōsūmationes tēporū: ⁊ morum mutationes: diuisiones temporum. anni cursus. ⁊ stellarum dispositiōes. naturas aialium. ⁊ iras bestiarū: vim ventorū. ⁊ cogitationes hominū. differētias virgultorꝝ ⁊ virtutes radicū. ⁊ quecūq₃ sunt abscōsa ⁊ improuisa didici. Oium .n. artifex docuit me sapiētia. Est .n. i illa spūs intelligētie sanctꝰ vnicus. multiplex. subtilꝭ. disertꝰ. mobilis. incoinquinatus. certus. suauis. amās bonū. acutus. qui nihil vetat bn̄facere. humanus. benignus. stabilis. certus. securus. oēm habēs virtutē. oia pspiciens. ⁊ q capiat oēs spūs intelligibiles. mundus. subtilis. Oibꝰ .n. mobilibꝰ mobilior est sapia. Attingit autem vbiq₃ propter suam mūdiciā. Uapor est enim virtutꝭ dei. ⁊ emanatio q̄dā ē. claritatꝭ oipotentꝭ dei sincera. ⁊ ideo nihil inquinatū i eam icurrit. Candor est enim lucis eterne ⁊ speculū sine macula dei maiestatis ⁊ imago bonitatis illiꝰ. Et cum sit vna. oia potest. ⁊ in se pmanēs. oia innouat. ⁊ per nationes in aias sanctas se transfert. Amicos dei et pphetas cōstituit. Neminē .n. diligit deꝰ nisi eū qui cū sapia inhabitat. Est .n. hec speciosior sole. ⁊ sup oēm dispositionē stellarꝝ. luci cōparata iueniꝛ prior. Illi .n. succedit nox: sapiam aūt nō vincit malicia. Attingit ergo a fine vsq₃ ad finē fortiꝛ ⁊ disponit oia suauiter. VIII

Hanc amaui ⁊ exquisiui a iuuētute mea ⁊ q̄siui spōsā mihi eā assumere. ⁊ amator factus sum forme illius. Generositatē illius glorificat contuberniū habens dei. sed ⁊ oium dn̄s dilexit illam. Doctrix .n. ē disciplinę dei: ⁊ electrix operū illius. Et si diuitie appetuntur in vita. quid sapientia locupletius que operatur omnia. Si autē sensus operatur quis horū que sunt magis q̄₃ illa est artifex. Et si iustitiā quis diligit: labores huiꝰ magnas habent vtutes. Sobrietatem .n. ⁊ sapiētiā docet ⁊ iustitiā ⁊ virtutē. quibꝰ vtilius nihil est in vita hominibꝰ. Et si multitudinem scie desiderat quis: scit pterita ⁊ de futuris estimat. scit versutias sermonū ⁊ dissolutiōes argumētorꝝ. signa ⁊ mōstra scit añq₃ fiant. ⁊ euētꝰ temporum ⁊ seculorū. Proposui ergo hāc adducere mihi ad conuiuandū. sciēs qm̄ mecū cōicabit de bonis. ⁊ erit allocutio cogitationis ⁊ tedij mei. Habebo propter hanc caritatē ad turbas. ⁊ honores apud seniores. Iuuenis ⁊ acutꝰ inueniar in iudicio. ⁊ in conspectu potētiū admirabilis ero. ⁊ facies principum mirabuntur me. Tacentē me sustinebunt: loquentē me respicient. ⁊ sermocinante me plura. manus ori suo iponent. Preterea hēbo per hanc imortalitatem. ⁊ memoriā eternā his q post me futuri sūt relinquā. Disponā populos. ⁊ natiōes mihi erūt subdite. Timebūt me audiētes reges horrendi. ⁊ in multitudine videbor bonꝰ. ⁊ i bello fortꝭ. Intrans in domū meā pquiescā cū illo. Nō enim h₃ amaritudinē puersatio illiꝰ: nec tediū puictus illiꝰ: s₃ letitiā ⁊ gaudiū. Hec cogitās apud me. ⁊ cōmemorās i corde meo. qm̄ imortalis ē

in cogitatione sapia. ⁊ in amicicia illi⁹ delecta/
tio bona. ⁊ i opib⁹ manuū illi⁹ honestas sine de
fectiõe. ⁊ i certamine loquele illi⁹ sapia. ⁊ ꝑcla/
ritas i cõicatiõe sermonū ipsi⁹: circuibā q̄rens
vt mihi illā assumerē. Puer aūt erā ingenio/
sus. ⁊ sortit⁹ sū aīam bonā. Et cum eēm magis
bonus: veni ad corp⁹ icoinquinatū. Et vt sciui
qm̄ aliter nõ possem eē cõtinēs nisi deus det. ⁊
hoc ipsū erat sūma sapia. scire cuius esset hoc
donū. adij dn̄m ⁊ deprecat⁹ sū illū. ⁊ dixi ex to/
tis precordijs meis. IX

Deus patrū meoꝝ ⁊ dn̄e misericordie q
fecisti oīa vbo tuo. ⁊ sapia tua ꝯstitui
sti hoīem. vt dn̄aret creature q̄ a te fa/
cta ē. vt disponat orbē terraꝝ in equitate ⁊ iusti
tia. ⁊ in directione cordis iudiciū iudicet: da mi
hi sediū tuaꝝ assistricem sapientiam ⁊ noli me
reprobare a pueris tuis. qm̄ seruus tuus sum
ego ⁊ filius ancille tue: hō infirmus ⁊ exigui tē
poris. ⁊ minor ad intellectum iudicij ⁊ legum.
Et si quis erit cõsūmatus inter filios hominū
si abfuerit ab illo sapia tua. in nihilū computa/
bitur. Tu autem elegisti me regē populo tuo:
⁊ iudicē filioꝝ tuoꝝ ⁊ filiaꝝ. ⁊ dixisti me edifi/
care templū in monte sancto tuo. ⁊ i ciuitate ha
bitationis tue altare: silitudinē tabernaculi san
cti tui: qḋ pparasti ab initio. ⁊ tecū sapia tua: q̄
nouit opera tua: que ⁊ affuit tunc cum orbē ter
rarū faceres. ⁊ sciebat quid esset placitum ocu/
lis tuis. ⁊ quid directū in preceptis tuis. Mit/
te illā de celis scīs tuis. ⁊ a sede magnitudinis
tue: vt mecū sit ⁊ mecū laboret vt sciam quid
acceptum sit apud te. Scit. n. illa oīa ⁊ itelligit
⁊ deducet me i operib⁹ meis sobrie ⁊ custodiet
me in sua potētia. Et erunt accepta opa mea. ⁊
disponam populū tuum iuste. ⁊ ero dignus se
dium patris mei. Quis. n. hominū poterit sci
re consiliū dei. Aut quis poterit cogitare quid
velit deus. Cogitationes. n. mortaliū timide.
⁊ incerte ꝓuidentie nostre. Corpus enim qḋ
corrumpit aggrauat aīam. ⁊ terrena inhabita
tio deprimit sensū multa cogitantē. Et difficile
estimam⁹ que i terra sūt. ⁊ que in ꝓspectu sunt i
uenimus cum labore. Que in celis sunt autē.
qs inuestigauit. Sensū aūt tuum quis sciet nisi
tu dederis sapiam ⁊ miseris spm̄ sanctū tuū de
altissimis. ⁊ si correcte sint semite eoꝝ qui sunt i
terris. ⁊ que tibi placent didicerint hoīes. Nā
per sapiam sanati sunt. qcunqȝ placuerunt tibi
domine a principio. X

Hec illū q prim⁹ format⁹ est a deo p̄r or/
bis terraꝝ: cū solus eēt creatus custo/
diuit. ⁊ eduxit illū a delicto suo. Et eduxit illum
de limo terre. ⁊ dedit illi virtutē continēdi oīa
Ab hac vt recessit iniustus in ira sua: per iram
homicidij fraternitas deperijt. Propter quod
cū aqua deleret terrā: sanauit iterum sapia: per
contēptibile lignū iustū gubernās. Hec ⁊ i cō
sensu superbie cū se natiões extulissent sciuit iu
stū. ⁊ conseruauit sine q̄rela deo. ⁊ in filijs mi/
sericordiam forte custodiuit. Hec iustū a per/
euntib⁹ impijs liberauit fugientē: descendente
igne in pentapolim: quibus in testimoniū neq
tie fumigabūda constat deserta terra ⁊ in certo
tpe fructus habentes arbores. ⁊ incredibil' aīe
memoria stans figmentū salis. Sapientiā. n.
ꝑtereuntes nõ tm̄ in hoc lapsi sunt vt ignorarēt
bona. sed ⁊ insipientie sue reliquerunt hoībus
memoriā: vt in his que peccauerunt. nec latere
potuissent. Sapientia aūt hos qui se obseruant
a dolorib⁹ liberabit. Hec aūt ꝓfugū ire fratris
iustū deduxit per vias rectas. ⁊ ostendit illi re/
gnū dei. ⁊ dedit illi sciam sanctoꝝ. Honesta/
uit illū in laboribus. ⁊ compleuit labores illius
In fraude circūuenientiū illum affuit illi. ⁊ ho/
nestū fecit illū. Custodiuit illū ab inimicis ⁊ a se
ductoribus tutauit illū. Et certamen forte dedit
illi vt vinceret ⁊ sciret: qm̄ omniū potentior est
sapientia. Hec venditū iustum non dereliquit
sed a peccatoribus liberauit eū. descenditqȝ cū
illo in foueam ⁊ in vinculis non dereliquit illū
donec afferret illi sceptrū regni. ⁊ potentiā ad/
uersus eos qui eū deprimebant. ⁊ mēdaces os̄
dit qui maculauerunt illum. ⁊ dedit illi clarita/
tem eternā. Hec pplm̄ iustū. ⁊ semen sine que
rela liberauit a nationibus que illū deprime/
bant. Intrauit i aīam serui dei. ⁊ stetit cõtra re
ges horrēdos in portentis ⁊ signis. Et reddi/
dit iustis mercedē laboꝝ suoꝝ. ⁊ deduxit illos
in via mirabili. ⁊ fuit illis i velamēto diei. ⁊ in
luce stellaꝝ per noctē. Et trastulit illos per ma
re rubrū ⁊ transuexit illos per aquam nimiā.
Inimicos aūt illoꝝ demersit in mare. ⁊ ab alti
tudine inferoꝝ eduxit illos. Ideo iusti tulerūt
spolia impioꝝ. ⁊ decantauerunt. Dn̄e nomen
sanctū tuū: ⁊ victricem manū tuam laudauerūt
pariť. Qm̄ sapia aperuit os mutoꝝ. ⁊ linguas
infantium fecit desertas. XI

Direxit opa eoꝝ i manibus ꝓphete sci.
Iter fecerūt p deserta q̄ nõ habitabāť.
⁊ in locis desertis fecerūt casas. Stete/
runt cõtra hostes. ⁊ de inimicis se vindicaue/
rūt. Sitierūt ⁊ inuocauerunt te. ⁊ data est illis
aqua de petra altissima. ⁊ requies sitis de la/

pide duro. Per que enim penas passi sũt ini/
mici illoꝝ. a defectiõe pot⁹ sui: in eis cũ abũda/
rēt filij israel letati sũt. Per hec cũ illis deessent
bene cũ illis actũ est. Nam ꝓ fonte qdem sem
piterni fluminis humanũ sanguinē dedisti in/
iustis. Qui cũ minuerent in traductiõe infan
tiũ occisoꝝ dedisti illis abũdātē aquam insꝑate
oñdens ꝑ sitim q̃ tũc fuit. queādmodũ tuos ex
altares ⁊ aduersarios illoꝝ necares. Cũ enim
tēptati sũt. ⁊ qdē cũ misericordia disciplinā ac/
cipiētes. scierũt queādmodũ cũ ira iudicati impij
tormēta paterent. Hos qdē tanq̃ pr̃ monēs
ꝓbasti. illos aũt tanq̃ durus rex interrogans
ꝯdēnasti. Absentes eni ⁊ p̃sentes sil'r torq̃bā
tur. Duplex eni illos accepat tediũ. ⁊ gemitus
cũ memoria p̃teritoꝝ. Cũ eni audirēt ꝑ sua tor
menta bene secũ agi. cõmemorati sũt dñm: ad/
mirātes in finē exit⁹. Quem eni in expositiõe
praua ꝓiectũ deriserũt: in finē euēt⁹ mirati sũt
Nõ similiter iustis faciēs: ꝓ cogitatiõib⁹ autē
insensat' iniquitates illoꝝ. Quod quidā errā
tes colebāt multos serpentes. ⁊ bestias supua
cuas imisisti illis. multitudinē mutoꝝ aialiũ in
vindictā. vt scirēt q: per que peccat qs. per hec
⁊ torquet. Nõ enim ipossibilis erat omnipo/
tēs man⁹ tua q̃ creauit orbem terraꝝ ex mate/
ria inuisa. imittere illis multitudinē vrsoꝝ. aut
audaces leones. aut noui generis ira plenas.
⁊ ignotas bestias. aut vaporem igneũ spirātes
aut fumi odorem ꝓferentes. aut horrendas ab
oculis scintillas emittētes: quarũ nõ solũ lesu/
ra poterat illos exterminare: sed ⁊ aspectus ꝑ
timorē occidere. Nam ⁊ sine his vno spũ pote
rāt occidi persecutionē passi. ab ipis fact' suis
⁊ dispersi ꝑ spm̃ virtut' tue: sed oia in mēsura
⁊ numero ⁊ pondere disposuisti. Multũ enim
valere tibi soli supererat semper. ⁊ virtuti bra/
chij tui qs resistet. Qm̃ tanq̃ momētũ statere
sic ē ante te orbis terraꝝ. ⁊ tanq̃ gutta roris an
telucani q descēdit in terrā. Et misereris oium
q: oia potes: ⁊ dissimulas pctā hoiu ꝓpt peni
tentiā. Dilig' .n. oia q̃ sũt. ⁊ nihil eoꝝ odisti q̃
fecisti. nec enim odiēs aliqd cõstituisti aut feci/
sti. Quõ aũt posset aliqd permanere nisi tu vo
luisses: aut qd a te vocatũ nõ esset. cõseruaret.
Parcis aũt õib⁹: quoniam tua sunt domine.
q amas aias.

XII

O Q̃ bon⁹ ⁊ suauis est dñe spũs tuus in
oib⁹. Ideoq; hos q exerrāt ptib⁹ cor/
ripis. ⁊ de qb⁹ peccāt ammones ⁊ allo
queris vt relicta malitia credant in te domine.
Illos enim antiquos inhabitatores terre san/
cte tue quos exhorruisti: quoniam odibilia ope
ra tibi faciebant per medicamina. ⁊ sacrificia i
iusta. ⁊ filiorum suorum necatores sine miseri
cordia. ⁊ comestores viscerum hominum. ⁊ d
uoratores sanguinis. ⁊ auctores parentes ani
marum in auxiliatarum perdere voluisti a me
dio sacramento tuo. per manus parentũ nr̃oꝝ
vt dignam perciperēt peregrinationē pueroꝝ
rũ dei. q̃ tibi omniũ carior est terra. Sed ⁊ his
tanq̃ hoibus pepercisti. ⁊ misisti antecessores
exercitus tui vespas: vt illos paulatim extermi
narēt. Nõ q: ipotēs eras in bello subijcere i/
pios iust' aut bestijs seuis. aut verbo duro si/
mul exterminare: sed ptibus iudicās dabas lo
cũ penitētie. nõ ignorās: qm̃ neq̃ ē natio eoꝝ
⁊ natural' malitia ipoꝝ. ⁊ qm̃ nõ poterat muta
ri cogitatio illoꝝ i ꝑpetuũ. Semē .n. erat ma/
ledictũ ab initio. Nec timēs aliquē: veniā da/
bas peccat' illoꝝ. Quis .n. dicet tibi. qd feci/
sti aut qs stabit ꝯ iudiciũ tuũ. Aut quis in con/
spectu tuo veniet vindex iniquoꝝ hominũ. Aut
quis tibi imputabit. si perierint nationes q̃s tu
fecisti. Nõ ē eni alius deus q̃ tu. cui cura ē de
oibus vt oñdas qm̃ nõ iniuste iudicas iudiciũ.
Neq; rex neq; tyrānus in cõspectu tuo inqrēt
de his quos ꝑdidisti. Cum ergo sis iustus. iuste
oia disponis: ipm quoq; q nõ debet puniri con
dēnas ⁊ exterũ estimas a tua virtute. Virt⁹ .n.
tua iustitie initiũ ē. ⁊ ob hoc q; oium dñs es. om/
nibus te ꝑcere fac'. Virtutē eni oñdis tu. qui
nõ crederis esse in virtute cõsumatus. ⁊ hos qui
te nesciunt in audacia traducis. Tu autē dñator
virtut'. cũ trāquillitate iudicas: ⁊ cũ magna re
uerentia disponis nos. Subest eni tibi cum vo
lueris posse. Docuisti enim populũ tuũ ꝑ talia
opera. qm̃ oportet iustũ esse ⁊ humanũ. ⁊ bone
spei fecisti filios tuos: qm̃ iudicās das locum in
peccat' penitentie. Si enim inimicos seruoꝝ
tuoꝝ ⁊ debitos morti cũ tanta cruciasti attentiõe
⁊ liberasti. dans tempus ⁊ locũ per que possent
mutari a malitia: cũ quanta diligentia iudicasti
filios tuos quoꝝ parentibus iuramenta ⁊ cõuē
tiones dedisti bonarum ꝓmissionũ. Cũ ergo
das nobis disciplinam inimicos nr̃os multi/
pliciter flagellas: vt bonitatem tuā cogitem⁹
iudicātes. ⁊ cum de nobis iudicat' speremus mi/
sericordiā tuā. Vnde ⁊ ill' q in vita sua insen/
sate ⁊ iniuste vixerũt: ꝑ hec q̃ coluerũt dedisti
sũma tormēta. Etenim in erroris via diutius
errauerũt deos estimātes hec. que i aiabus sũt
supuacua: infantiũ insensatoꝝ more viuentes
Propt hoc tanq̃ puer' insensat' iudiciũ i de

risum dedisti. Qui aũt ludibrijs ⁊ increpationi/
bus nõ sũt correcti: dignũ dei iudiciũ experti sũt.
In his.n.q̃ patiebant̃. moleste ferebãt: in qui
bus patiẽtes idignabant̃. Per hec quos pu/
tabãt deos i ipsis cũ exterminarent̃: videntes illuȝ
quẽ olim negabãt se nosce. verũ deum agnoue
runt. Propter quod ⁊ finis cõdẽnationis eo/
rum veniet super illos. XIII

Vani sunt aũt oẽs hoies i qb⁹ nõ subest
scia dei. ⁊ de his q̃ vident̃ bona nõ po
tuerunt itelligere eũ qui est: neq; ope/
rib⁹ attẽdẽtes agnouerũt qs eẽt artifex. sed aut
ignem. aut spiritũ. aut citatũ aerem. aut gyruȝ
stellaꝝ. aut nimiam aquã. aut solẽ ⁊ lunam. re
ctores orbis terraꝝ deos putauerunt. Quoruȝ
⁊ si specie delectati deos putauerũt. sciant quan
to his dñator eoꝝ speciosior est. Spẽi.n. gene
rator hec oia cõstituit. Aut si virtutem ⁊ opera
eoꝝ mirati sunt. intelligant ab illis. qm̃ q hec
fecit fortior est illis. A magnitudine.n. spẽi et
creature: cognoscibiliter poterit creator horuȝ
videri. Sed tñ adhuc in his minor ẽ querela⁹.
Et hi.n. fortasse errant deũ querẽtes ⁊ volen/
tes inuenire. Etenim cũ i opib⁹ illius conuersen
tur: inquirũt ⁊ psuasum habẽt: qm̃ bona sunt q̃
vident̃. Iterũ autẽ nec his debet ignosci. Si
eni tantũ potuerunt scire vt possent estimare se
culũ: quõ hui⁹ dñm nõ facilius inuenerũt. In
felices aũt sunt. ⁊ inter mortuos spes illorũ est:
qui appellauerũt deos opa manuũ hominũ: au
rũ ⁊ argentũ artis iuẽtionẽ ⁊ silitudines aiali/
um: aut lapidẽ inutilẽ op⁹ man⁹ antique. Aut
si qs artifex faber de silua lignũ rectũ secuerit. ⁊
huius docte eradat omneȝ corticem. ⁊ arte sua
vsus diligenter fabricet vas iutile in conuersa
tionẽ vite. reliquijs autẽ ei⁹ operis ad ppara/
tionẽ esce abutat̃. ⁊ reliquuȝ hoꝝ qd ad nullos
vsus facit. lignũ curuũ ⁊ verticib⁹ plenum scul
pat diligenter per vacuitatẽ suã. ⁊ per scientiaȝ
sue artis figuret illud. ⁊ assimilet illud imagini
hois. aut alicui ex aialibus illud cõparet. perli
niens rubrica. ⁊ rubicũdũ faciens fuco coloreȝ
illius. ⁊ oẽm maculã que i illo ẽ pliniens. ⁊ fa/
ciat ei dignã habitationẽ. ⁊ in pariete ponens
illud. ⁊ confirmãs ferro ne forte cadat prospici
ens illi: sciens qm̃ non põt adiuuare se. Ima/
go.n. est. ⁊ op⁹ est illi adiutoriũ. Et de substan
tia sua. ⁊ de filijs suis. ⁊ de nuptijs. votũ faci/
ens inquirit. Nõ erubescit loq cũ illo q sine aia
est. ⁊ pro sanitate quidẽ infirmũ deprecatur. ⁊
p vita rogat mortuũ. ⁊ in adiutorium inutileȝ
inuocat. ⁊ pro itinere petit ab eo qui ambulare
nõ põt. ⁊ de acquirẽdo ⁊ de operãdo ⁊ de oium
rerũ euẽtu petit ab eo q i oib⁹ ẽ iutilis. XIIII

Iterũ alius nauigare cogitãs ⁊ per fe
ros fluctus iter facẽ incipiens: ligno
portante se. fragilius lignum inuocat.
Illud.n. cupiditas acquirẽdi excogitauit. ⁊ ar
tifex. sapientia fabricauit sua. Tua aũt pater. p/
uidentia ab initio cũcta gubernat: qm̃ dedisti i
mari viã ⁊ iter fluctus semitã firmissimã: osten
dẽs qm̃ potens es ex oib⁹ sanare. etiam si sine
rate aliquis adeat mare. Sed vt non essent va
cua sapientie tue opera. propter hoc etiam ⁊ exi
guo ligno credũt homines aias suas: ⁊ transe
untes mare per ratẽ liberati sunt. Sȝ ⁊ ab ini/
tio cũ perirẽt supbi gigãtes: spes orbis terrarũ
ad ratẽ ꝯfugiens remisit seculo semẽ natiuita/
tis. que manu tua erat gubernata. Bñdictum
est.n. lignũ: p qd fit iustitia. Per man⁹ autem
qd fit idolũ maledictũ ẽ. ⁊ ipm ⁊ q fecit illud: qr
ille quidem operatus est: illud aũt cũ esset fragi
le deus cognominatus est. Similiter aũt odio
sunt deo: ipius ⁊ ipietas ei⁹. Eteniȝ qd factum
est: cũ illo q fecit tormẽta patiet̃. Propt hoc ⁊
i idolis nationũ non erit respect⁹: qm̃ creature
dei i odium facte sunt: ⁊ in tentationem anime
hominũ. ⁊ in muscipulã pedib⁹ insipientium.
Initiũ eni fornicationis ẽ exquisitio idoloꝝ. ⁊
adinuentio illoꝝ corruptio vite est. Neq; eniȝ
erat ab initio: neq; erũt in ppetuũ. Superua/
cuitas enim hominũ hec adinuenit in orbẽ ter
rarũ. ⁊ ideo breuis illoꝝ finis ẽ inuent⁹. Acer
bo enim luctu dolẽs pat rapti cito sibi filij fecit
imaginẽ. ⁊ illũ q tũc quasi hõ mortuus fuerat.
nũc tanq̃ȝ deũ colere cepit. ⁊ cõstituit int seruos
suos sacra ⁊ sacrificia. Deinde interueniẽte tẽ
pore. cõualescẽte antiqua cõsuetudine. hic er/
ror tanq̃ȝ lex custodit⁹ ẽ: ⁊ tyrãnoꝝ iperio cole
bãt figmẽta. Et hos quos in palã hoies hono
rare nõ poterãt ppt hoc q longe eẽnt: a lõginq̃
figura eoꝝ allata euidentẽ imaginẽ regis. quẽ
honorare volebãt fecerũt: vt illũ q aberat tan/
q̃ȝ presentem colerẽt sua sollicitudine. Prouec
xit aũt ad horũ culturã ⁊ hos q ignorabãt. arti/
ficis eximia diligentia. Ille enim volens plus
placere illi q se assũpsit. elaborauit arte sua vt si
militudinẽ in meli⁹ figuraret. Multitudo aũt
hominũ abducta p spem operis: cũ q ante tem
pus tanq̃ȝ hõ honorat⁹ fuerat. nũc deũ estima/
uerũt. Et hec fuit vite hũane deceptio: qm̃ aut
affectui aut regibus deseruiẽtes hoies. incõica
bile nomen lapidibus ⁊ lignis imposuerunt.
Et nõ suffecerat errasse eos circa dei sciaȝ: sed

⁊ i magno viuẽtes inscie bello: tot ⁊ tã magna mala pacem appellant. Aut eniꝫ filios suos sacrificantes. aut obscura sacrificia facientes: aut insanie plenas vigilias habẽtes. neqꝫ vitã neqꝫ nuptias mũdas iã custodiũt: sed ⁊ alius aliũ ꝑ inuidiã occidit: aut adulterans cõtristat. ⁊ oĩa cõmixta sunt. sanguis. homicidiũ. furtuꝫ ⁊ fictio. corruptio. ⁊ infidelitas. turbatio. ⁊ periuriũ. tumultus. bonorũ dei imemoratio. animarum inquinatio. natiuitatis imutatio. nuptiarꝫ inconstantia. inordinatio mechie ⁊ impudicitie. Infandorꝫ. n. idolorꝫ cultura oĩs mali cã est ⁊ initiũ ⁊ finis. Aut. n. dũ letant̃ isaniũt. aut certe vaticinant̃ falsa. aut viuũt iniuste: aut ꝑiurant cito. Dũ. n. cõfidunt i idolis q̃ sunt sine aĩa male iurãtes noceri se nõ sperant. Vtraqꝫ ergo illis eueniẽt digne: qm̃ male senserunt de deo attẽdẽtes idolis. ⁊ iurauerũt iniuste in idolo cõtẽnẽtes iustitiã. Nõ. n. iurantiũ ẽ virtus: sed peccantiũ pena perambulat semper in iustorum preuaricationem. ¶ XV

Tu aũt deus noster. suauis ⁊ verus es patiens ⁊ i misericordia disponẽs oĩa. Etenim si peccauerim⁹ tui sum⁹. scientes magnitudinẽ tuã: ⁊ si nõ peccauerim⁹: scimus qm̃ apud te sumus ꝯputati. Nosse. n. te ꝯsũmata iustitia ẽ. ⁊ scire iustitiã ⁊ virtutẽ tuaꝫ radix ẽ imortalitatis. Non. n. in errorẽ iduxit nos hoium male artis excogitatio. nec vmbra picture. labor sine fructu. effigies sculpta ꝑ varios colores: cuius aspect⁹ dat insensato cõcupiscentiã. ⁊ diligit mortue imaginis effigieꝫ sine aĩa. Malorꝫ amatores digni sunt morte: q spem habent in talibus. ⁊ q faciũt illos. ⁊ q diligũt ⁊ q colũt. Sed ⁊ figul⁹ mollẽ terrã ꝓmens laboriose fingit ad vsus nr̃os vnũquodqꝫ vas ⁊ de eodẽ luto fingit q̃ mũda sũt i vsũ vasa. ⁊ siliter q̃ his sũt ꝯ̃ria. Horꝫ aũt vasorꝫ qs sit vsus. iudex ẽ figul⁹. Et cũ labore vano deũ fingit d̓ eodẽ luto. ille q paulo ante de terra fact⁹ fuerat. ⁊ post pusillũ reducit se vñ acceptus est. repetit⁹ aĩe debitũ quã hẽbat. Sed cura ẽ illi non q: laboraturus est. nec qm̃ breuis illi vita est: sꝫ concertat̃ aurificibus ⁊ argentarijs: sed ⁊ erarios imitatur. ⁊ gl̃am ꝓfert: qm̃ res superuacuas fingit. Cinis ẽ. n. cor eius. ⁊ terra superuacua spes illi⁹. ⁊ luto vilior vita ei⁹. qm̃ ignorauit q se finxit. ⁊ q ispirauit illi aĩam q̃ operat̃. ⁊ q insufflauit ei spm̃ vitalem. Sed ⁊ estimauerũt lusum esse vitam nr̃am. ⁊ conuersationem vite: compositam ad lucrũ ⁊ oportere vndecũqꝫ. etiam ex malo acquirere. Hic eniꝫ scit se sup oẽs delinq̃re: q ex terre materia fragilia vasa ⁊ sculptilia fingit. Oẽs. n. isipientes ⁊ infelices supra modũ aĩe sue supbi sunt inimici ppl'i tui. ⁊ iperãtes illi: qm̃ oĩa idola nationũ deos estimauerũt: quib⁹ neqꝫ oculorũ visus est ad vidẽdũ neqꝫ nares ad ꝑcipiendũ spũm. neqꝫ aures ad audiendũ. neqꝫ digiti manuũ ad tractãdũ. sed ⁊ pedes eorũ pigri ad ambulandũ. Hõ. n. fecit illos. ⁊ qui spũm mutuat⁹ est. is finxit illos. Nemo. n. sibi similẽ hõ poterit deum fingere. Cũ. n. sit mortalis: mortuũ fingit manib⁹ iniquis. Melior. n. est ipse his quos colit: q: ipse qdẽ fixit cũ esset mortalis: illi aũt nunq̃. Sed ⁊ aĩalia miserimi colunt. Insensata. n. cõparata his. illis sunt deteriora. Sed nec aspectu aliqs ex his aĩalibus bona põt cõspicere. Effugerũt aũt dei laudẽ: ⁊ bñdictionẽ eius. ¶ XVI

Propter hec ⁊ his silia passi sunt digne tormenta: ⁊ per multitudinẽ bestiaruꝫ exterminati sũt. Pro quib⁹ tormentis bñ disposuisti ppl'm tuũ: quib⁹ dedisti ꝯcupiscẽtiã delectamenti sui: nouũ saporẽ escã parãs eis ortigometram. vt illi quidẽ ꝯcupiscentes escã. ꝑpter ea que illis ostensa ⁊ missa sunt. ẽtã necessaria cõcupiscentia auerterent̃. Hi autẽ in breui inopes facti nouã gustauerũt escã. Oportebat eni illis sine excusatione qdẽ superuenire interitũ exercentibus tyrãnidem: his autẽ tm̃ ostẽdere: quẽadmodũ inimici eorꝫ exterminabant̃ Etenim cũ illis superuenit seua bestiarum ira: morsib⁹ ꝑuersorꝫ colubrorꝫ exterminabãt̃. Sꝫ nõ i perpetuũ tua ira ꝑmãsit: sed ad correptioꝫ i breui turbati sunt: signũ hñtes salutis. ad cõmemorationẽ mãdati legis tue. Qui. n. cõuersus est. nõ ꝑ hoc qd̓ videbat sanabat̃: sed per te oĩuꝫ saluatorẽ. In hec aũt oñdisti inimicis tuis: q: tu es q liberas ab oĩ malo. Illos. n. locustarꝫ ⁊ muscarꝫ occiderunt morsus. ⁊ nõ est inuenta sanitas aĩe illorꝫ: q: digni erant ab huiusmodi exterminari. Filios aũt tuos nec draconum nec venatorꝫ vicerunt dentes. Misericordia. n. tua aduenĩens sanabat illos. In memoria. n. sermonũ tuorum exterminabãt̃ ⁊ velociter sanabantur. ne i altã icidẽtes obliuioẽꝫ nõ possent tuo vti adiutorio. Eteni neqꝫ herba neqꝫ malagma sanauit eos: sꝫ tuus dñe sermo q sanat oĩa. Tu es dñe q vite ⁊ mortis hẽs ptãtem. ⁊ deducis vsqꝫ ad portas mortis ⁊ reducis. Hõ aũt occidit qdẽ per malitiã aĩam suam. ⁊ cũ exierit spũs nõ reuertet̃ nec reuocabit aĩam q̃ recepta est: sed tuã manũ effugere iposibile est. Negantes. n. nosse te impij per forti

tudinē brachij tui flagellati sunt: nouis aquis ꝛ grandinibus ꝛ pluuijs persecutionē passi ꝛ per ignē consūmati. Quod.n. mirabile erat: i aqua q̄ oīa extinguit: plus ignis valebat. Vin dex est.n. orbis iustoꝝ. Quodam.n. tpe man suetabať ignis: nec comburerentur que ad im pios missa erant aīalia: sed vt ipsi videntes sci rent qm̄ dei iudicio patiuntur persecutionem. Et quodā tpe in aqua supra virtutem ignis ex ardebat vndiqꝫ: vt iniquā terre nationem ex terminaret. Pro quibus angeloꝝ esca nutri sti populū tuū. ꝛ paratum panem de celo p̄ra stitisti illis sine laboꝛe. oē delectamentū in se ha bentē. ꝛ ois sapoꝛis suauitatē. Subām.n. tuā ꝛ dulcedinē tuā quā in filios habes ostēdebas ꝛ deseruiens vniuscuiusqꝫ volūtati. Ad qd̄ qs qꝫ volebat: cōuertebať. Nix aūt ꝛ glacies susti nebāt vim ignis. ꝛ non tabescebant: vt scirent qm̄ fructus inimicoꝝ exterminabat ignis ardēs in grādine ꝛ pluuia coꝛuscans. Hoc aūt iteꝝ vt nutrirentur iusti. ignis etiam sue virtutis ob litus est. Creatura eni tibi factoꝛi deseruiens. exardescit in toꝛmentum aduersus iniustos. ꝛ leuioꝛ fit ad bn̄faciendū ꝓ his qui in te cōfidūt. Propť hoc ꝛ tūc oīa transfigurata oiūꝫ nutri ci grē tue deseruiebāt. ad voluntatē eoꝝ q a te desiderati sunt vt scirent filij tui quos dilexisti dn̄e: qm̄ non natiuitatis fructꝰ pascunt hoīes sed sermo tuus hos qui in te crediderint. con seruat. Quod enim ab igne non poterat exter minari. statim ab exiguo radio solis calefactuꝫ tabescebat. vt notum oibus esset. qm̄ opoꝛtet p̄ uenire solem ad bn̄dictionem tuam: ꝛ ad oꝛtuꝫ lucis te adoꝛare. Ingrati enim pes tanqꝫ hy bernalis glacies tabescet. ꝛ disperiet tanqꝫ aq̄ superuacua.

XVII

Magna sunt enim iudicia tua dn̄e: ꝛ ine narrabilia verba tua: ꝓpter hoc indi sciplinate aīe errauerunt. Dū.n. ꝑsua sum habent iniqui posse dn̄are nationi sancte: vinculis tenebraꝝ ꝛ lōge noctis cōpediti. iclu si sub tectis fugitiui. ꝑpetue ꝓuidentie iacuerūt ꝛ dū putāt se latere i obscuris peccatis. tenebro so obliuionis velamēto dispersi sunt. pauētes hoꝛrende. ꝛ cū admiratione nimia perturbati. Neqꝫ.n. que cōtinebat illos spelūca sine timo re custodiebat. qm̄ sonitus descendēs ꝑturba bat illos. ꝛ ꝑsone tristes illis apparētes pauo rē illis p̄stabāt. Et ignis qdē nulla vis poterat illis lumē p̄bere: nec siderū limpide flāme illu minare poterant illā noctē hoꝛrēdā. Appare bat aūt illis subitaneꝰ ignis: timoꝛe plenus. ꝛ ti

moꝛe ꝑcussi illiꝰ q̄ nō videbať faciei estimabant deterioꝛa eē q̄ videbāť. ꝛ magice artis appositi erāt derisus. ꝛ sapīe gl'ia coꝛreptio cū contume lia. Illi.n. q ꝓmittebant timoꝛes ꝛ ꝑturbatio nes expellere se ab aīa languēte: hi cuꝫ derisu. pleni timoꝛe languebāt. Nam ꝛ si nihil eos ex mōstris ꝑturbabat: trāsitu aīaliū ꝛ serpētiū sibila tione cōmoti. tremebūdi peribāt. ꝛ aurē quem nulla rōne qs effugere posset. negātes se vide re. Frequēter.n. p̄occupāt pessima: redarguē te cōscia. Cū sit.n. timida neq̄tia: data ē i oium cōdēnationē. Sēp.n. p̄sumit seua: perturbata cōscia. Nihil.n.ē timoꝛ: nisi p̄sūptionis adiu toriū. ꝓditio cogitatiōis auxilioꝝ. Et dū ab in tro minoꝛ est expectatio: maioꝛē putat potētiaꝫ ciꝰ cāe de qua toꝛmētū p̄stat. Illi aūt q in poten tem venere noctem. ꝛ ab ifimis ꝛ ab altissimis superuenientem. eundē somnū doꝛmientes ali quādo mōstroꝝ exagitabantur timoꝛe: aliquā do aīe deficiebāt traductiōe. Subitaneꝰ.n. illis ꝛ isperatꝰ timoꝛ superuenerat. Deinde si quis qꝫ ex illis decidisset: custodiebať i carcere sine ferro reclusus. Si.n. rusticus qs erat. aut pa stoꝛ aut agri laboꝝ opariꝰ p̄occupatꝰ eēt: ieffugi bilē sustinebat necessitatē. Vna.n. cathena te nebraꝝ oēs erāt colligati. Siue spūs sibilans aut iter spissos arboꝝ ramos auiū sonus sua uis. aut vis aque decurrentis nimiū. aut sonus validus p̄cipitataꝝ petraꝝ. aut ludētiū aīaliuꝫ cursus iuisus. aut mugiētiū valida bestiarum vox. aut resonans de altissimis montibꝰ echo: deficientes faciebat illos p̄ timoꝛe. Ois.n. oꝛ bis terraꝝ limpido illuminabať lumie. ꝛ non impeditis opibꝰ cōtinebať. Solis aūt illis sup posita erat grauis nox: imago tenebraꝝ que su peruentura illis erat. Ipsi ergo sibi erant gra uioꝛes tenebre.

XVIII

Sanctis aūt tuis maxima erat lux: ꝛ ho rum quidem vocē inimici audiebāt. sꝫ figurā nō videbāt. Et qꝛ non ꝛ ipsi ea dem passi erant. magnificabant te. ꝛ qui aīi lesi erāt. qꝛ nō ledebāť. grās agebant tibi ꝛ vt esset differentia. te deum petebant. Propter quod ignis ardētē colūnaꝫ ducē habuerūt ignote vie ꝛ solē sine lesura boni hospitij p̄stitisti. Digni quidē illi carere luce ꝛ pati carcerem tenebraꝝ qui iclusos custodiebāt filios tuos. ꝑ quos inci piebat incorruptū legis lumē seculo dari. Cuꝫ cogitarent iustoꝝ occidere infantes. ꝛ vno ex posito filio sed liberato in traductionē illoꝛum multitudinē filioꝝ abstulisti. ꝛ pariter illos ꝑ didisti in aqua valida. Illa.n. nox ante cogni

ta ē a patrib⁹ nris: vt vere scientes quibus iu
ramentis crediderūt: animequiores eēnt. Su
scepta est aūt a pplo tuo. sanitas qdē iustorum
iniustorū autē exterminatio. Sicut enim lesisti
aduersarios nostros: sic τ nos prouocans ma
gnificasti. Absconse. n. sacrificabant iusti pue
ri bonoꝝ: τ iustitie legē i cōcordiā disposuerūt
silr bona τ mala percepturos iustos. pri oium
decantantes laudes. Resonabat aūt inconue
niens inimicoꝝ vox. τ flebilis audiebat plan
ctus ploratoꝝ infantū. Simili aūt pena seruus
cū dño afflict⁹ est. τ pplaris hō regi silr passus
Silr ergo oēs vno noīe mortis: mortuos hē
bāt innumerabiles. Nec. n. ad sepeliendū viui
sufficiebant: qm̄ vno momēto q̄ erat pclarior
natio illoꝝ extmiata ē. De oib⁹. n. nō credētes
ppter bnficia: tūc cū primū fuit exterminium p
mogenitoꝝ spopōderūt pplm dei se eē. Cū. n.
quietū silentiū cōtineret oia τ nox in suo cursu
mediū iter haberet: oipotens sermo tu⁹ dñe exi
liens de celo a regalib⁹ sedib⁹. durus debella
tor in mediā exterminij terrā psiliuit: gladius
acut⁹ insimulatū imperiuꝫ tuū portans τ stans
repleuit omnia morte: τ vsqꝫ ad celum attinge
bat stans in terra. Tunc cōtinuo visus sōnioꝝ
maloꝝ turbauerunt illos: τ timores superue
nerunt insperati. Et alius alibi proiect⁹ semiui
uus: propter quā moriebat cāꝫ demonstrabat
mortis. Visiones. n. q̄ illos turbauerunt hec
pmonebant. ne inscij quare mala patiebantur
perirēt. Tetigit aūt tūc τ iustos tentatio mortis
τ cōmotio in heremo facta est multitudinis: sꝫ
nō diu permansit ira tua. Properās. n. hō si
ne querela depcari pro pplis. pferens seruitu
tis sue scutū orōnē. τ per incensū deprecationē
allegans. restitit ire. τ fineꝫ iposuit necessitati.
ostendens qm̄ tuus ē famul⁹. Vicit aūt turbas
nō i virtute corpis nec armatura potētie sꝫ ver
bo illū qui se vexabat subiecit: iuramēta paren
tū τ testamētū cōmemorās. Cū. n. iam aceruā
tim cecidissent sup alterutrū mortui: interstitit.
τ amputauit impetum. τ diuisit illaꝫ que ad vi
uos ducebat viam. In veste. n. poderis quaꝫ
habebat: totus erat orbis terraꝝ: τ parētū ma
gnalia in quattuor ordinibus lapiduꝫ erāt scul
pta. τ magnificentia tua in diadematum capi
tis illius scripta erat: his autem cessit qui exter
minabat. τ hec extimuit. Erat. n. sola tentatio
ire sufficiens.

¶ XIX

Impijs aūt vsqꝫ in nouissimū sine mi
sericordia ira superuenit. Prescicbat
enim τ futura illoꝝ: qm̄ cum ipsi pmi
sissent vt se educerent, τ cum magna solicitudi
ne premisissent illos: consequebantur illos pe
nitentie actus. Adhuc. n. iter man⁹ habentes
luctū. τ deplorantes ad monumenta mortuoꝝ
aliaꝫ sibi assūpserūt cogitationē isciētie. τ quos
rogātes piecerant. hos tanq̄ꝫ fugitiuos perse
quebant. Ducebat eni illos ad hūc finē digna
necessitas. τ hoꝝ que occiderāt cōmemoratio
nem amittebant: vt que deerant tormētis. re
pleret punitio. τ ppls quidē tuus mirabiliter
transiret. illi aūt nouam mortē inuenirēt. Ois
enim creatura ad suū gen⁹ ab initio refiguraba
tur deseruiens tuis preceptis: vt pueri tui cu
stodirent illesi. Nam nubes castra coꝝ obum
brabat. τ ex aqua que ante erat terra arida ap
paruit. τ in mari rubro via sine impedimento.
τ camp⁹ germinās de profundo nimio p queꝫ
ois natio transiuit. que tegebat tua manu vi
dentes tua mirabilia τ monstra. Tanq̄ꝫ enim
equi depauerūt escam. τ tāq̄ꝫ agni exultauerūt
magnificantes te dñe qui liberasti illos. Me
mores. n. erant ad hec coꝝ que in incolatu illo
rū facta fuerant: queadmodū p natione aialiuꝫ
eduxit terra muscas. τ p piscib⁹ eructauit flumi
us multitudinē ranarum. Nouissime autē vi
derūt nouā creaturā auiū: cū abducti concupia
postulauerūt escas epulatiōis. In allocutione
enim desiderij ascendit illis de mari ortigome
tra. τ vexatiōes peccatorib⁹ superuenerūt non
sine illis que ante facta erant argumētis p vim
fluminū. Iuste. n. patiebantur sm suas nequi
tias. Et enim detestabiliorē inhospitalitatē in
stituerunt. Alij quidē ignotos non recipiebāt
aduenas: alij aūt bonos hospites in seruituteꝫ
redigebant. τ nō solum hic. sed τ ali⁹ quidē re
spect⁹ illorum erat: qm̄ inuiti recipiebant extra
neos. Qui aūt cū leticia receperūt hos qui eis
dē vsi erant institutis: seuissimis afflixerūt do
lorib⁹. Percussi sūt aūt cecitate: sicut illi in fori
bus iusti: cū subitaneis cooperti essent tenebris
Vnusquisqꝫ transitū ostij sui querebat. In se
enim elementa dū conuertunt. sicut in organo
qualitatis sonus imutat. τ oia suum sonnum
custodiunt. Vnde estimari ex ipso visu certo
potest. Agrestia. n. in aquatica cōuertebantur
τ quecunqꝫ erant natantia. in terra transibāt.
Ignis in aqua valebat supra suā virtutem. τ
aqua extinguentis nature obliuiscebat. Flam
me ecōtrario corruptibiliū aialiū nō vexauerūt
carnes coambulantiū: nec dissoluebāt illaꝫ que
facile dissoluebat sicut glacies bonā escam. In
oib⁹. n. magnificasti populum tuū dñe: τ ho

norasti: et non deperisti in omni tēpore. et in omni loco assistens eis.

Explicit liber Sapientie.

Incipit prologus libri Jesu filij syrach qui Ecclesiasticus appellatur.

Multorum nobis et magnorum p legē et pphas aliosq3 q secuti sunt illos: sapientia demōstrata ē: in qb⁹ opor/tet laudare isrl' doctrine et sapie cau sa qr nō solū ipsos loquētes necesse ē eē peri/tos s3 etiā extraneos posse et discētes: et scribētes doctissimos fieri. Auus me⁹ iesus postq3 se amplius dedit ad diligētiā lectōis legis et pphetarum et aliorum librorum q nobis a parētib⁹ nris tradити sūt: voluit et ipse scribere aliqd horu3 q̄ ad doctrinā et sapiam ptinēt: vt dsiderātes discere et illorum piti fieri magis magisq3 attēdant aio. et pfirmēt ad legitimam vitā. Hortor ita q3 venire vos cū beniuolētia. et attentiore stu dio lectionē facere. et veniā habere in illis i q/bus videmur sequētes imaginē sapie. et defi/cere in verborum cōpositiōe. Nā deficiēt vba hebraica qn fuerint trāslata ad alterā linguam. Nō aūt solū h: s3 et ipsa lex et pphete ceteraq3 aliorum librorum nō paruā hñt differentiā qn inter se dicunt. Nā i octauo et tricesimo anno tēpo/rib⁹ Ptolomei euergetis regis postq3 pueni i egyptū. et cū multū tpis ibi fuissem. inueni ibi libros relictos nō parue neq3 ptēnēde doctrine Itaq3 bonū et necciu3 putaui. et ipse aliquā ad/dere diligētiā et laborē interptandi librum istum et multa vigilia attuli doctrina3 in spacio tpis ad illa q̄ ad finē ducūt librum istū dare. et illis qui volūt animū intēdere et discere queadmodum oportcat istituere mores qui fm legem dñi p/posuerint vitam agere.

Explicit prologus. Incipit liber Ecclesiasticus Caplm. I

Omnis sapientia a dño deo ē. et cum illo fuit semper et ē āte euū. Arenā maris et plu/uie guttas et dies seculi: qs dinu merauit. Altitudinē celi et latitudinē terre et p fundū abyssi: qs dimēsus ē. Sapientiā dei p/cedentē oia: quis inuestigauit. Prior oiu3 cre ata ē sapia. et itellect⁹ prudentie ab euo. Fons sapie vbū dei i excelsis. et igressus illi⁹ manda ta eterna. Radix sapie cui reuelata ē: et astuti/as illi⁹ qs agnouit. Disciplina sapie cui reue/lata ē et manifestata: et multiplicationē ingres/sus illi⁹ quis intellexit. Unus ē altissim⁹ creator oiu3. oipotēs. et rex potēs et metuēd⁹ nimis sedēs sup thronū illi⁹: dñans de⁹. Ipse crea/uit illā i spū scō. et vidit et dinūerauit et mēsus ē. Et effudit illā sr oia opa sua et sup oē3 carnē fm datum suū. et pbet illā diligentibus se. Ti/mor dñi gloria et gloriatio: et leticia et corona ex ultationis. Timor dñi delectabit cor: et dabit leticiam et gaudiū in longitudinē dierum. Timē ti dñm bñ erit in extremis. et in die defūctiōis sue bñdicet. Dilectio dei honorabilis sapiētia qb⁹ aūt appuerit i visu: diligūt eā: i visione et i agnitōe magnaliū suorum. In initiū sapie timor dñi. et cū fidelib⁹ in vulua cōcreatus est. et cum electis feminis gradit. et cū iustis et fidelib⁹ ag/scit. Timor dñi scie religiositas. Religiositas custodiet et iustificabit cor. iocūditatē atq3 gau diū dabit. Timēti deū bñ erit. et in diebus cō/solationis illi⁹ bñdicet. Plenitudo sapie time re deum. et plenitudo a fructibus illius. Omē3 domū illius implebit a generatiōibus. et rece ptacula a thesauris illius. Corona sapie timor dñi: replēs pacē et salutis fructū. et vidit et dinu merauit eam. Utraq3 aūt sunt dona dei. Sciē tiam et intellectū prudētie: sapientia cōpartiet et gl'iam tenentiū se exaltat. Radix sapie est time re deum. et rami illius longeui. In thesauris sapie intellectus et scie religiositas: execratio aūt pctōrib⁹ sapia. Timor domini expellit pec catum. Nā q sine timore ē. nō poterit iustifica ri. iracūdia eni aiositatis illi⁹ subuersio illi⁹ ē. Usq3 in tps sustinebit patiēs. et postea reddi tio iocūditatis. Bonus sensus vsq3 in tps ab scondet vba illius. et labia multorum enarrabūt sensum illius. In thesauris sapie significatio disciplinę: execratio autem pctōri cultura dei. Fili pcupiscens sapiam conserua iustitiā: et de us prebebit illā tibi. Sapientia eni et discipl'ia timor dñi. et qd bñplacitū ē illi. fides et māsue tudo. et adimplebit thesauros illius. Non sis incredulus timori dei. et ne accesseris ad illum duplici corde. Ne fueris hypocrita in pspectu hoium. et nō scādalizeris in labijs tuis. Attē de i illis ne forte cadas et adducas anime tue i honorationem. et reuelet deus abscon̄sa tua. et in medio synagoge elidat te: qm accessisti mali gne ad dominum: et cor tuum plenum est do/lo et fallacia.

Caplm. II

Fili accedēs ad seruitutē dei sta i iusti tia et in timore: et ppara aiam tua3 ad tēptationē. Deprime cor tuū et sustine. et inclina aurē tuam et suscipe vba intellectus et ne festines in tps obductiōis. Sustine sustē

tatiões dei ꝯiũgere deo ꝛ sustine: vt crescat in
nouissimo vita tua. Oē qđ tibi applicitũ fuerit
accipe ꝛ i dolore sustie. ꝛ i humilitate tua patiē
tiã habe: qm̄ in igne ꝓbat auꝝ ꝛ argentũ: ho/
mines vo receptibiles in camino humiliatõis
Crede deo ꝛ recuperabit te: ꝛ dirige viã tuam
ꝛ spera in illũ. Serua timorē illius: ꝛ in illo ve
terasce. Metuētes dn̄m sustinete miam eiꝰ ꝛ
non deflectatꝭ ab illo. ne cadatis. Qui timetis
dn̄m credite illi. ꝛ nō euacuabit merces vestra
Qui timetis dn̄m sperate in illũ: ꝛ in oblecta/
tionē veniet vobis misericordia. Qui timetis
dn̄m diligite illū: ꝛ illuminabunt corda vr̃a.
Respicite filij natiões hoīum: ꝛ scitote qꝛ nul
lus sperauit in dn̄o. ꝛ ꝯfusus est. Quis. n. ꝑ/
mansit in mãdatis eius. ꝛ derelictus ē? Aut qͥs
iuocauit eũ ꝛ despexit illũ? Qm̄ piꝰ ꝛ misericors
est deus: ꝛ remittit in die tribulatiõis pctã: ꝛ ꝓ
tector est oibus exqrentibus se in vitate. Ve
duplici corde: ꝛ labijs scelestis ꝛ manibus ma
lefaciētibus: ꝛ pctori terrã ingredienti duabꝰ
vijs. Ve dissolutis corde: q nō credũt deo: ꝛ iõ
nō ꝓtegent ab eo. Ve his q ꝑdiderunt susti/
nentiã ꝛ q dereliquerunt vias rectas: ꝛ diuer
terũt in vias prauas. Et qd faciēt cũ inspicere
cepit dn̄s? Qui timēt dn̄m nō erũt icredibiles
vbo illius. ꝛ q diligũt illũ ꝯseruabũt vbũ illiꝰ
Qui timēt dn̄m iqrent q̃ placita sũt ei: ꝛ q dili
gũt eum replebũt lege ipsius. Qui timēt dn̄m
ꝑpabũt corda sua: ꝛ in ꝯspectu illius sanctifica
bũt aīas suas. Qui timēt dn̄m: custodiũt mã/
data eius ꝛ paciētiã habebũt vsqꝫ ad inspectio
nē illius dicentes. Si penitētiã non egerimus
incidemus i manus dn̄i ꝛ nō i manus hoīum
Scđm. n. magnitudinē illius sic ꝛ misericordia
illius cum ipso est. III

F Ilij sapie ecclesia iustoꝝ: ꝛ natio illoꝝ
obediētia ꝛ dilectio. Iudiciũ patris au
dite filij: ꝛ sic facite vt salui sitis. Deus
eni honorauit patrē in filijs. ꝛ iudiciũ matris
exqrēs firmauit i filios. Qui diligit deũ exora
bit ꝓ pctis: ꝛ ꝯtinebit se ab illis. ꝛ in orõne die
rũ exaudiet. ꝛ sicut q thesaurizat: ita ꝛ q hono/
rificat matrē suam. Qui honorat patrē suum
iocundabit in filijs. ꝛ in die orõnis sue exau/
diet. Qui honorat patrē suũ vita viuet lõgio/
re. ꝛ q obedit patri refrigerabit matrē. Qui ti
met dn̄m honorat parētes ꝛ q̃si dn̄is suiet is q
se genuerunt in ope ꝛ sermone ꝛ oī patientia.
Honora patrē tuũ vt superueniat tibi bn̄dictio
a deo: ꝛ benedictio illius in nouissimo manet.
Benedictio pr̃is firmat domos filioꝝ: male/
dictio aũt matris eradicat fundamēta. Ne glo
rieris in cõtumelia patris tui: nõ. n. est tibi glo
ria sꝫ ꝯfusio. Gloria eni hoīs ex honore pr̃is
sui. ꝛ dedecus filii: pr̃ sine honore. Fili suscipe
senectam pr̃is tui: ꝛ non ꝯtristes eũ i vita illiꝰ
ꝛ si defecerit sensu veniã da. ꝛ ne spernas eum
in tua vtute. Elemosyna. n. patris nõ erit in
obliuiõe. Nã ꝓ pctõ matris restituet tibi bo/
nũ. ꝛ in iustitia edificabit tibi. ꝛ in die tribula/
tiõis cõmemorabit tui. ꝛ sicut in sereno glaci/
es: soluet pctã tua. Qꝫ male fame ē q derelin/
quit patreꝫ. ꝛ est maledictus a deo q exasperat
matrem. Fili in mansuetudine opera tua perfi
ce. ꝛ super hoīum gloriam diligeris. Quanto
magnus es humilia te in oībus. ꝛ coram deo
inuenies gratiã: qm̄ magna potentia dei soliꝰ
ꝛ ab humilibꝰ honorat. Altiora te ne quesieris
ꝛ fortiora te ne scrutatꝰ fueris: sꝫ q̃ precepit tibi
deus illa cogita sēp. ꝛ in pluribus opibus eiꝰ
ne fueris curiosus. Nõ ē. n. tibi necessarium
ea q̃ abscõdita sũt videre oculis tuis. In sup/
uacuis rebus noli scrutari multipliciter: ꝛ i plī
bus eius opibus nõ eris curiosus. Plurima
eni sup sensũ hoīum ostēsa sũt tibi. Multos. n.
supplãtauit suspitio illoꝝ. ꝛ i vanitate detinuit
sensus illoꝝ. Cor durũ habebit male in nouis/
simo. ꝛ qui amat periculũ. in illo pibit. Cor in
grediēs duas vias nõ habebit successus. ꝛ pra
uũ cor i illis scãdalizabit. Cor nequã grauabi
tur in doloribus. ꝛ pctõr adijciet ad peccãduꝫ.
Synagoge supboꝝ non erit sanitas: frutex. n.
peccati eradicabitur in illis ꝛ non intelligetur.
Cor sapientis intelligetur in sapientia. ꝛ auris
bona audiet cũ omni concupiscentia sapientiã
Sapiens cor ꝛ intelligibile abstinebit se a pec
catis. ꝛ in operibus iustitie successus habebit.
Ignem ardentem extinguit aqua: ꝛ elemosy/
na resistit peccatis. ꝛ deus prospector est eius
qui reddit gratiam. Meminit in posterum. ꝛ
in tpe casus sui inueniet firmamētũ. IIII

F Ili elemosynam pauperis ne defrau
des. ꝛ oculos tuos ne trãsuertas a pau
pe. Aiaꝫ esurientē ne despexeris. ꝛ nõ
exasperes pauperem in inopia sua. Cor iopis
ne afflixeris. ꝛ non protrahas datuꝫ angustiã
ti. Rogationem contribulati ne abijcias. ꝛ nõ
auertas faciē tuã ab egeno. Ab inope ne auer
tas oculos tuos ꝓpter iram ꝛ non relinquas
querentibus tibi retro maledicere. Maledicē
tis. n. tibi in amaritudine aie exaudiet depre/
catio illius: exaudiet aũt eũ: qui fecit illum: Cõ
gregationi paupũ affabilē te facito. ꝛ p̄sbytero

humilia aiam tua; et magnato humilia caput tuū. Declina paupi sine tristitia aurē tuam. et redde debitū tuum: et respōde illi pacifice i mā suetudine. Libera eū q iniuriā patit de manu supbi. et nō accide feras in aia tua. In iudicādo esto pupillis misericors vt pr̄ et p viro matri illoꝝ. et eris tu velut filius altissimi obediēs et miserebit tui magis q̄ mater. Sapia filijs suis vitā ispirat. et suscipit inquirētes se. et pibit in via iustitie. Et q il am diligit. diligit vitā: et q vigilauerint ad illā cōplectētur placorē eius. Qui tenuerint illam vitā hereditabunt: et quo introibit bn̄dicet deus. Qui seruiunt ei obsequētes erūt scō. et eos q diligūt illam diligit deus. Qui audit illā iudicabit gentes. et q intueť illā: permanebit confidens. Si crediderit ei: hereditabit illam. et erūt in ꝯfirmatione creature illoꝝ: qm̄ in tentatione ābulat cū eo. et in pmis elegit eū. Timorē et metū et pbatōnem inducet super illū. et cruciabit illū in tribulatione doctrine sue donec tētet eū in cogitationibus suis. et credat aie illius. Et firmabit illū: et iter adducet directū ad illum. et letificabit illū: et denudabit abscōsa sua illi. et thesaurizabit super illū sciam et intellectū iustitie. Si aūt oberrauerit derelinquet eū et tradet eū in man⁹ inimici sui. Fili conserua tp̄s. et deuita a malo Pro aia tua ne confundaris dicere verū. Est enim ꝯfusio adducens pctm̄. et est confusio adducēs gl'iam et gratiam. Ne accipias faciē aduersus faciē tuā: nec aduersus aiam tuā mendacium: ne reuerearis p̄ximū tuū in casu suo nec retineas v̄bū in tēpore salutis. Non abscōdas sapiam tuam in decore suo. In lingua enim sapia dignoscitur. et sensus et scientia et doctrina in v̄bo sensati. et firmamētū in operibus iustitie. Nō ꝯdicas v̄bo v̄itatis vllo modo et de mendacio ieruditōis tue confundere. Non ꝯfundaris cōfiteri pctā tua. et ne subijcias te oi hoi p pctō. Noli resistere ꝯ faciē potentis: nec coneris ꝯ ictū fulminis. Pro iustitia agonizare p aia tua. et vsq ad mortē certa p iustitia. et deus expugnabit p te inimicos tuos. Noli citatus eē in lingua tua. et inutilis et remissus in opibus tuis. Noli esse sicut leo in doma tua euertēs domesticos tuos. et opprimēs subiectos tibi. Non sit porrecta manus tua ad accipiendum. et ad dandum collecta. ¶ V

Noli attendere ad possessiōes iniqs: et ne dixeris. est mihi sufficiēs vita. Nihil eni pderit in tpe vindicte et obductionis. Ne sequaris in fortitudine tua cōcupiscentiam cordis tui et ne dixeris. Quō potui aut qs me subijciet pter facta mea. Deus. n. vindicans vindicabit. Ne dixeris. Peccaui. et quid mihi accidit triste. Altissimus. n. ē patiens redditor. De ppitiato pctō noli esse sine metu: neq adijcias pctm̄ sup pctm̄. et ne dicas Miseratio dn̄i magna ē: multitudinis peccatoꝝ meoꝝ miserebit. Misericordia. n. et ira ab illo cito p̄ximat. et in pctōres respicit ira illius Non tardes conuerti ad dn̄m: et ne differas de die in diē. Subito. n. veniet ira illius. et in tēpore vindicte disꝑdet te. Noli anxius esse i diuitijs iniustis. nō. n. proderunt tibi in die obductionis et vindicte. Non ventiles te i oēm ventū. et non eas in oēm viam. Sic enim omnis pctōr pbatur in duplici lingua. Esto firmus in via dn̄i et in v̄itate sensus tui et scia. et ꝓsequatur te verbū pacis et iustitie. Esto māsuetus ad audiendū v̄bū dei vt itelligas. et cū sapia ꝓferes responsū verū. Si ē tibi itellect⁹ respōde p̄ximo sin aūt: sit manus tua sup os tuum: ne capiaris in verbo indisciplinato et confundaris. Honor et gloria in sermone sensati lingua vero imprudentis subuersio est ipsius Non appelleris susurro in vita tua et lingua tua ne capiaris et confundaris. Sup furē. n. est ꝯfusio et pnia. et denotatio pessima sup biliguē. susurratori aūt odiū et inimicitia et ꝯtumelia. Iustifica pusillū et magnū silr. ¶ VI

Noli fieri p amico: inimicus p̄ximo. Improperiū. n. et ꝯtumeliam malus hereditabit. et ois pctōr inuidus et bilinguis. Non te extollas in cogitatione anime tue velut taurus. ne forte elidať v̄tus tua per stultitiam. et folia tua comedat et fructus tuos perdat. et relinquaris velut lignum aridum i heremo. Anima eni nequā disꝑdet qui se habet. et in gaudium inimici dat illum. et deducet in sortem impioꝝ. Verbū dulce multiplicat amicos. et mitigat inimicos. et lingua eucharis i bono homine abūdabit. Multi pacifici sint tibi et cōsiliarius sit tibi vnus de mille. Si possides amicū in tēptatione posside eum. et ne facile credas ei teipsum. Est enim amic⁹ sm tp̄s suū. et non pmanebit in die tribulationis. Et est amicus q conuertitur ad inimicitiā et est amicus q odiū et rixā et conuitia denudabit. Est aūt amicus socius mēse. et non pmanebit in die necessitatis. Amicus si pmāserit fix⁹ erit tibi q̄si coequalis. et i domesticis tuis fiducialiter aget. Si humiliauerit se ꝯ te et a facie tua absconderit se: vnanimen habebis amici/

nam bonā. Ab iimicꝭ tuis separe. ꝛ ab amicꝭ tuis attēde. Amicus fidelis ꝓtectio fortis: qui aūt inuenit illū: iuenit thesauꝝ. Amico fideli nulla ē ꝯpatio. et nō ē digna pōderatio auri et argēti ꝯ bōitatē fidei illius. Amicus fidelꝭ medicamētū vite et imortalitatis. et q metuūt dñm iueniēt illū. Qui timet deū eque hēbit amiciciam bonā: qm̄ ꝑm illū erit amicus illius. Filii a iuuentute tua excipe doctrinam. et vsqꝫ ad canos iuenies sapiam. Quasi is arat et q seminat accede ad eam. et sustine bonos fructus illius In ope. n. ipsi⁹ exiguū laborabis. et cito edes de generationibus illi⁹. Q̄ aspera ē nimiū sapientia in doctis hoib⁹. et nō ꝑmanebit in illa excors. Quasi lapidis ꝟtus ꝓbatio erit in illꝭ et nō demorabūť ꝓijcere illā. Sapia. n. doctrine ꝑm nomē ē ei⁹. et nō ē multis manifesta. q bus aūt agnita ē. ꝑmanet vsqꝫ ad ꝯspectuꝫ dei Audi fili et accipe ꝯsiliū intellectus: et ne abijcias cōsiliū meū. Inijce pedē tuum in cōpedes illi⁹. et in torques illius collū tuū. Subijce humerū tuū ꝛ porta illā. et ne accidieris vinculis ei⁹. In oi aio tuo accede ad illā. et i omi ꝟtute tua ꝯserua vias ei⁹. Inuestiga illā et manifestabiť tibi. et ꝯtinēs factus ne derelinquas eā. In nouissimis. n. iuenies requiē i ea. et ꝯuerteť tibi in oblectationē. Et erūt tibi ꝯpedes ei⁹ in protectionē fortitudinis et bases ꝟtutis. et torques illius in stolā glꝛ̄e. Decor eni vite ē in illa. et vincula illius alligatura salutis. Stola glꝛ̄e induces eā. et coronaꝫ gratulatiōis impones tibi. Fili si attēderis mihi. disces eam. et si accomodaueris aium tuū sapiēs eris. Si iclinaueris aurē tuā excipies doctrinā. et si dilexeris audire: sapiens eris. In multitudine p̄sbyteroꝝ prudētiū sta. et sapiē illoꝝ ex corde ꝯiūgere: vt oēm narrationē dei possis audire. et ꝓuerbia laudis nō effugiāt a te. Et si videris sensatū euigila ad eū. et gradus ostioꝝ illius exterat pes tuus. Cogitatū tuū habe i p̄ceptis dī et i mādatis illius maxime assidu⁹ esto. ꝛ ipse dabit tibi cor et concupia sapiē dabiť tibi. VII

Noli facere mala. et nō te apphendent n. discede ab iniquo et deficiēt mala abs te. Fili nō semines mala insulcis iniustitie. et nō metes ea in septuplum. Noli querere ab hoie ducatū: neqꝫ a rege cathedrā honoris. Nō te iustifices ante deū qm̄ agnitor cordis ipse ē: et penes regē noli velle videri sapiens. Noli q̄rere fieri iudex nisi valeas ꝟtute irrūpe iniqtates: ne forte extimescas faciē potētis. et ponas scādalū in agilitate tua. Nō peces in multitudine ciuitatis. nec te imittas i populū: neqꝫ alliges duplicia pctā. Nec. n. i vno eris imunis. Noli ēē pusillanimis in aio tuo. Exorare. et facere elemosynā ne dspicias. Ne dicas. in multitudine muneꝝ meoꝝ respiciet deus. et offerēte me deo altissimo munera mea suscipiet. Nō irrideas hoiem. in amaritudine aie: ē. n. q hūiliat et exaltat circūspector deus. Noli amare mēdaciū aduersus fratrē tuū: neqꝫ i amicū similiter facias. Noli velle mentiri oē mēdaciū: assiduitas. n. illius nō est bona. Noli ꝟbosus eē i multitudine p̄sbyteroꝝ. et non iteres ꝟbū i orōne tua. Nō oderis laboriosa opa et rusticationem creatā ab altissimo. Nō te reputes in multitudie indisciplinatoꝝ. Memēto ire qm̄ non tardabit. Humilia valde spiritū tuū: qm̄ vindicta carnis ipij. ignis et vermis. Noli ꝑuaricari in amicū pecuniā differētē: neqꝫ fratrē carissimū auro spreueris. Noli discedere a muliere sensata et bona quā sortit⁹ es in timore dñi: gratia. n. verecūdie illi⁹ sup aurū. Non ledas seruū i veritate opātē: neqꝫ mercēnarium dantē aiam suā. Seruus sensatus sit tibi dilect⁹ q̄si aia tua: nō defraudes illū libertate: neqꝫ inopem derelinquas illū. Pecora tibi sūt: attēde illis. et si sūt vtilia: ꝑseuerēt apud te. Filij tibi sunt: erudi illos. et curua illos a pueritia eoꝝ. Filie tibi sūt: serua corpus illaꝝ. ꝛ non ōndas hilarē faciē tuam ad illas. Trade filiā ꝛ grande opus feceris. ꝛ hoī sēsato da illā. Mulier si ē tibi s. dm̄ aiam tuā: non ꝓijcias illaꝫ. ꝛ odibili nō credas te in toto corde tuo. Honora patrē tuū: ꝛ gemit⁹ m̄ris tue ne obliuiscaris. Memēto qm̄ nisi p illos nat⁹ non fuisses: ꝛ retribue illis quomodo ꝛ illi tibi. In tota aia tua time dñm: ꝛ sacerdotes illius sanctifica. In oi ꝟtute dilige eū qui te fecit ꝛ ministros eius ne derelinquas. Honora deum ex tota anima tua. ꝛ honorifica sacerdotes et ꝓpurga te cū brachijs. Da illis ptē sicut mādatū ē tibi ꝑmitiaꝝ. et purgationis ꝛ de negligentia tua purga te cū paucis. Datū brachioꝝ tuorum. ꝛ sacrificiū sanctificatōis offeres dño. ꝛ initia sanctoꝝ: ꝛ paupi porrige manuꝫ tuam vt pficiať ꝓpitiatio et bñdictio tua. gra dať in conspectu omnis viuētis. et mortuo non prohibeas gratiam. Non desis plorantibus in consolatione: et cum lugentibus ambula. Nō te pigeat visitare infirmum: ex his enim in dilectione firmaberis. In oibus operibus tuis memorare nouissima tua et in eternū non peccabis. VIII

NOn litiges cũ hoīe potente ne forte in
cidas in manus illius. Nō contendas
cũ viro locuplete. ne forte ꝯ̃ te ꝯstituat
litē tibi. Multos. n. ꝑdidit aurũ ⁊ argentũ. ⁊
vsq̄ ad cor regũ extēdit ⁊ cōuertit. Nō litiges
cũ hoīe linguato. ⁊ nō strues in ignē illius li/
gna. Nō cōīces hōi indocto. ne male de ꝓge/
nie tua loquat᷑. Ne despicias hoīem auertentē
se a pctō. neq̄ īproperes ei. Memēto qm̄ oēs
in corruptione sumus. Ne spernas hominem
in sua senectute. etenim ex nobis senescũt. No
li de mortuo inimico tuo gaudere. sciens qm̄
oēs morimur ⁊ in gaudium volumus venire.
Ne despicias narrationē p̄sbyteroꝝ sapientiũ
⁊ in ꝓuerbijs coꝝ conuersare. Ab ipsis. n. di
sces sapiam ⁊ doctrinā intellectus ⁊ seruire ma/
gnatis sine q̄rela. Ne te p̄tereat narratio senio
rum. ipsi. n. didicerunt a patribus suis. Qm̄
ab ipsis disces itellectũ. ⁊ i tp̄e necessitatis da/
bis responsũ. Nō icendas carbones pctōrum
arguens eos. ⁊ ne icendaris flāma ignis pctō
rum illoꝝ. Ne ꝯ̃ faciē stes ꝯtumeliosi. ne sede
at q̄si isidiator ori tuo. Noli fenerari hōi fortio
ri te. q̄ si feneraueris q̄si ꝑditũ habe. Nō spon
deas sup virtutē tuā. q̄ si spoponderis q̄si re/
stituens cogita. Nō iudices ꝯ̃ iudicē. qm̄ fm̄
q̄ iustũ est iudicat. Cũ audace nō eas in via ne
forte grauet mala sua in te. Ipse. n. fm̄ volun
tatē suā vadit. ⁊ simul cũ stulticia ipsius peries
Cũ iracũdo nō facias rixā. et cũ audace nō eas
in desertũ. qm̄ q̄si nihil est ante illũ sanguis. et
vbi nō est adiutoriũ elidet te. Cũ fatuis ꝯsiliũ
nō habeas. non. n. poterunt diligere nisi q̄ eis
placent. Coram extraneo ne facias consilium.
nescis. n. quid pariet. Non omni homini cor
tuũ manifestes. ne forte inferat tibi gratiam fal
sam et conuitietur tibi. ¶ IX

NOn zeles mulierē sinus tui. ne osten/
dat sup te malitiam doctrine nequam.
Nō des mulieri ptātem aīe tue. ne in/
grediat᷑ in virtute tua. et ꝯfundaris. Ne respi
cias mulierē multiuolā. ne forte icidas in laq̄/
os illius. Cũ saltatrice ne assiduus sis nec au
dias illā. ne forte pereas iefficatia illius. Vir
ginem ne ꝯspicias. ne forte scandalizeris i de/
corem illius. Ne des fornicarijs aīaꝫ tuam in
vllo. ne perdas te et hereditatem tuā. Noli cir
cunspicere in vicis ciuitatis. ne oberraueris i
plateis illius. Auerte faciē tuā a muliere cōpta
et ne circũspicias speciē alienā. Propter spēm
mulieris multi perierunt. et ex hoc cōcupiscentia q̄/
si ignis exardescit. Omnis mulier que est for
nicaria q̄si stercus in via ꝯculcabit᷑. Speciem
mulieris aliene multi āmirati. reprobi facti sũt
colloquiũ enim illius q̄si ignis exardescit. Cuꝫ
aliena muliere ne sedeas oīo. ne accumbas cũ
ea sup cubitũ. et nō alterceris cũ illa in vino ne
forte declinet cor tuũ in illā. et sanguine tuo la/
baris in ꝑditionē. Ne derelinquas amicũ an
tiquũ nouus. n. nō erit similis illi. Vinũ nouũ
amicus nouus. Veterascat et cum suauitate bi
bes illud. Nō zeles gloriā et opes pctōris. nō
enī scis q̄ futura sit illius subuersio. Nō place
at tibi iīuria iīustoꝝ. sciēs qm̄ vsq̄ ad inferos
nō placebit ipius. Lōge abesto ab hoīe ptātē
habente occidēdi. et nō suspicaberis timorem
mortis. Et si accesseris ad illũ noli aliq̄d com/
mittere. ne forte auferat vitā tuā. Cōmunionē mor
tis scito. qm̄ in medio laqueoꝝ igredieris. et su
ꝑ dolentiũ arma āmbulabis. Scḋm virtutē tuā
caue te a ꝓximo tuo. et cũ sapientibus et prudē
tibus tracta. Viri iusti sint tibi cōuiue. et i timo
re dei sit tibi gloriatio. et in sensu sit tibi cogita/
tus dei. et oīs enarratio tua in p̄ceptis altissimi
In manu artificũ opa laudabit᷑. et principes
populi in sapientia sermonis sui. in sensu vero
senioꝝ verbũ. Terribilis est in ciuitate sua hō
linguosus. et temerari⁹ i vbo suo odibil᷑ erit.

IUdex sapiēs iudicabit pplm̄ suũ. ¶ X
et p̄ncipatus sensati stabilis erit. Scḋꝫ
iudicē populi. sic et ministri eius. et q̄/
lis rector est ciuitatis. tales et inhabitantes in
ea. Rex isipiens ꝑdet populũ suũ. et ciuitates
inhabitabunt᷑ per sensũ prudentiũ. In manu
dei potestas terre. et execrabilis omnis iniqui
tas gentium. et vtilem rectorem suscitabit in tē
pus super illam. In manu dei potestas hoīs.
et super faciem scribe imponet honorem suũ.
Omnis iniurie ꝓximi ne memineris. et nihil
agas in operibus iniurie. Odibilis coraꝫ deo
est et hoībus superbia. et execrabilis oīs iniq̄/
tas gentiũ. Regnum a gente in gentē transfer
tur ꝓpter iniusticias et iniurias et cōtumelias
ac diuersos dolos. Auaro aũt nihil est scelesti⁹
Quid superbis terra et cinis. Nihil ē iniqui⁹
q̄ꝫ amare pecuniā. Hic enim et animam suaꝫ
venalem habet. qm̄ in vita sua proiecit intima
sua. Omnis potentatus breuis vita. languor
prolixior grauat medicum. Breuē languoreꝫ
precidit medicus. sicut et rex hodie est et cras
morietur. Cum enim morietur hō. hereditabit
serpentes et bestias et vermes. Initiũ supbie
hoīs apostatare a deo. qm̄ ab eo qui fecit illum
recessit cor eius. qm̄ initiũ oīs peccati est super

bia. Qui tenuerit illã adimplebitur maledictis ⁊
subuertet eũ in finem. Propterea exhonora/
uit dñs ↄuentus maloꝝ. et destruxit eos vsq
in finem. Sedes ducũ superboꝝ destruxit de⁹
et sedere fecit mites pro eis. Radices gentiũ
supbaꝝ arefecit de⁹. et plantauit humiles ex ip
sis gentib⁹. Terras gentium euertit domin⁹ ⁊
perdidit eas vsq ad fundamẽtũ. Arefecit ex
ipsis et dispdidit eos. et cessare fecit memoriã
eoꝝ a terra. Memoriam supborum perdidit
de⁹ et reliquit memoriã humiliũ sensu. Nõ est
creata hoib⁹ superbia. neq iracundia nationi
mulieꝝ. Semen hoium honorabitur hoc qđ timet
deũ. semẽ aũt hoc exhonorabitur qđ preterit man/
data dñi. In medio fratrũ rector illoꝝ in ho/
nore. et qui timẽt dominũ erunt in oculis illi⁹.
Gloria diuitũ honoratoꝝ et paupeꝝ timor dei
est. Non despicere hominẽ iustũ paupem. et
non magnificare virũ pctorẽ diuitẽ. Magn⁹
ẽ iudex et potens ẽ in honore. et non ẽ maior
illo qui timet deum. Seruo sensato liberi serui
ent. et vir prudens et disciplinat⁹ non murmu
rabit correpṫ⁹. et insci⁹ non honorabitur. Noli
extollere te i faciendo opere tuo. et noli cũctari
in tempore angustie. Melior ẽ q opatur et abun
dat in oibus q̃ q gloriatur. et eget pane. Fili i mã
suetudine serua aiam tuam. et da illi honorem
scđm meritũ suũ. Peccantẽ in animam suam
quis iustificabit. Et quis honorificabit exho/
norantem animã suam. Pauper gloriatur p
disciplinã ⁊ timorẽ suũ. et ẽ homo qui honori/
ficatur propter substantiam suam. Qui autem
gloriatur in pauptate: quãto magis in substan
tia. Et qui gloriatur in substantia. paupertatẽ
vereatur.

¶ XI

SApientia humiliati exaltabit caput illi
us. et in medio magnatoꝝ cõsedere il
lũ faciet. Non laudes virũ i specie sua
neq spernas hoiem in visu suo. Breuis i vo
latilib⁹ est apis. et initium dulcoris habet fru
ctus illius. In vestitu ne glorieris vnq nec in
die honoris tue extollaris. Qm mirabilia opa
altissimi solius. et gloriosa et abscõsa et inuisa
opera illi⁹. Multi tyranni sederũt in throno:
et insuspicabilis portauit diadema. Multi po/
tentes oppressi sunt valide: et gl'iosi traditi sũt
in manus alteroꝝ. Priusq interroges ne vi
tupes queq: et cũ interrogaueris. corripe iu/
ste. Priusq audias ne rñdeas vbũ. et in me
dio senioꝝ ne adijcias loq. De ea re que te nõ
molestat. ne certeris. et in iudicio peccãtiũ ne
cõsistas. Fili ne in multis sint actus tui. et si di
ues fueris non eris inmunis a delicto. Si enim
secutus fueris nõ apprehendes: et nõ effugies
si pcucurreris. Est hõ laborãs et festinans et
dolens impi⁹. et tãto magis nõ abundabit. Est
hõ marcidus egens recuperatiõe. plus deficiẽs
vtute. et abũdans pauptate: et oculus dei res/
pexit illum i bono. et erexit eũ ab humilitate ip
sius. et exaltauit caput eius. et mirati sunt i illo
multi et honorauerunt deũ. Bona et mala vi/
ta et mors. paupertas et honestas. a deo sunt.
Sapientia disciplina et scia legis apud domi/
num: dilectio et vie bonorum apud ipsum. Er
ror et tenebre peccatoribus concreata sunt: qui
autem exultant in malis. consenescunt in malo
Datio dei pmanet iustis. et pfectus illius suc
cessus habebunt in eternum. Est qui locuple/
tatur parce agendo. et hec est pars mercedis il
lius in eo qđ dicit inueni requiem mihi. ⁊ nunc
manducabo de bonis meis solus. ⁊ nescit qđ tẽ
pus preterreat illum ⁊ mors appropiquet. ⁊ re
linquat omnia alijs. et moriatur. Sta in testa/
mento tuo ⁊ in illo colloquere ⁊ in ope mãda/
toꝝ tuoꝝ veterasce. Ne mãseris in opib⁹ pctoꝝ
Cõfide aũt in deo. ⁊ mane in loco tuo. Facile
est enim in oculis dei subito honestare paupe/
rem. Benedictio dei in mercedem iusti festiat
⁊ in honore veloci processus illius fructificat.
Ne dicas quid est mihi opus: et que erunt mi
hi ex hoc bona? Ne dicas. Sufficiens sum. et
quid ex hoc pessimabor. In die bonorũ ne im
memor sis malorum. ⁊ in die maloꝝ ne ime/
mor sis bonoꝝ: qm̃ facile ẽ corã deo i die obit⁹
retribuere vnicuiq scđm vias suas. Malitia
hore obliuionẽ facit luxurie magne: et in fine
hois denudatio opeꝝ illius. Ante mortem ne
laudes hoiem queq: qm̃ i filijs suis agnoscitur
vir. Non oẽm hoiem inducas i domũ tuã. mlte
te enim sunt insidie dolosi. Sicut enim eructuãt
pcorda fetentiũ. et sicut perdix iducitur in caueã.
et vt caprea in laqueũ. sic et cor supboꝝ et sicut
pspector vidẽs casum pximi sui. Bona. n. i
mala conuertens insidiatur. et i electis imponet
maculam. A scintilla. n. vna augetur ignis. ⁊ ab
vno doloso augetur sanguis. hõ vo pctõr sãgui
ni isidiatur. Attende ergo tibi a pestiuero. fa/
bricat. n. mala. ne forte iducat sup te subsanna
tionẽ in ppetuum. Admitte ad te alienigenam
et subuertet te in turbine. et abalienabit te a vijs
proprijs.

¶ XII

SI benefeceris scito cui feceris. et erit grã
in bonis tuis multa. Benefac iusto et in
uenies retributionem magnam. et si

nō ab ipſo.certe a dn̄o. Nō ē.n.ei bene q aſſi/
duus ē in malis.ꝛ elemoſynas nō danti.qm̄ ꝛ
altiſſimus odio hȝ pctōres.ꝛ miſertus ē peni/
tētibus. Da miſericordi.ꝛ ne ſuſcipias pctōrē
Et ipijs ꝛ pctōribus reddet vidictā cuſtodiēs
eos i diē vindicte. Da bono ꝛ nō receꝑis pctō
rē. Bn̄fac hūili ꝛ nō dederis ipio. Prohibe
panes illi dare: ne i ipſis potētioꝛ te ſit. Nā du
plicia mala iuenies in oibus bonis q̄cūqȝ fece
ris illi.qm̄ ꝛ altiſſimus odio hȝ pctōres.ꝛ ipijs
reddet vindictā. Nō agnoſcet i bonis amicus
ꝛ nō abſcōdet i malis inimicus. In bonis viri
inimici illius: i triſticia ꝛ i malicia illi⁹ amicus
agnitus ē. Nō credas inimico tuo in eternuȝ.
Sicut.n.eramētū eruginat neqtia illius. Et ſi
hūiliatus vadat curuus.abijce aiuȝ tuū.ꝛ cu/
ſtodi te ab illo. Nō ſtatuas illū penes te nec ſe
deat ad dexterā tuā: ne ꝯuerſus ſtet in loco tuo
ne forte ꝯuerſus in locū tuū ingrat cathedram
tuā.ꝛ in nouiſſimo cognoſcas vba mea.ꝛ i ſer
monibus meis ſtimuleris. Quis medebit in/
cātatori ſerpēte pcuſſo.ꝛ oibus q appropiāt be
ſtijs: Sic ꝛ q comitat cū viro iniquo.ꝛ obuo/
lutus ē i pctis ei⁹. Vna hora tecuȝ pmanebit.
Si aūt declinaueris nō ſupportabit. In labijs
ſuis idulcat iimi⁹ ꝛ in corde ſuo iſidiat vt ſub/
uertat te i foueā. In oculis ſuis lachrymat ini
micus.ꝛ ſi iuenerit tp̄s nō ſatiabit ſāguie.ꝛ ſi
icurrerit tibi mala iuenies eū illic porē.et q̄ſi ad
iuuās ſuffodiet plātas tuas. Caput ſuū mouebit
ꝛ plaudebit manu.ꝛ multa ſuſurrans cōmu/
tabit vultum ſuum. C XIII

Qui tetigerit picē.inquinabit ab ea.ꝛ qui
cōicauerit ſupbo iduet ſupbiā. Pōd⁹
ſup ſe tollit q honeſtiori ſe cōicat. Et di
tiori te ne ſocius fueris. Quid cōicabit cacab⁹
ad ollā. Qn̄.n.ſe colliſerit ꝯfriget. Diues in
iuſte egit ꝛ fremebit.paup aūt leſus tacebit. Si
largitus fueris aſſumet te.ꝛ ſi nō habueris de
relinqt te. Si hēs ꝯuiuet tecū ꝛ euacuabit te.ꝛ
ipſe nō dolebit ſup te. Si neceſſarius illi fueris
ſupplātabit te.ꝛ ſubridēs ſpē dabit narrās ti/
bi bona.ꝛ dicet qd opus ē tibi: ꝛ cōfundet te i
cibis ſuis.donec te exinaniat bis ꝛ ter.ꝛ in no
uiſſimo deridebit te. Poſtea vidēs derelinqt
te.ꝛ caput ſuū mouebit ad te. Hūiliare deo ꝛ
expecta manus ei⁹. Attēde ne ſeductus i ſtulti
cia hūilieris. Noli eē hūilis i ſapia tua ne hūi/
liatus i ſtulticiā ſeducaris. Aduocatus a potē/
tiore diſcede: ex h̄.n.magis te aduocabit. Ne
iprob⁹ ſis.ne ipingaris.ꝛ ne lōge ſis ab eo: ne
eas in obliuionē. Ne retineas ex eq̄ log cū illo
nec credas multis verbis illius. Ex multa eni
loq̄la tēptabit te: ꝛ ſubridēs iterrogabit te d̄ ab
ſcōditis tuis imitis aius illi⁹ ꝯſeruabit verba
tua ꝛ nō pcet de malicia ꝛ de vinculis. Caue ti
bi ꝛ attēde diligēter auditui tuo: qm̄ cū ſubuer
ſiōe tua ābulas. Audiēs vero verba illa q̄ſi i
ſōnis vide ꝛ vigilabis. Oi vita tua dilige deū
ꝛ inuoca illū i ſalute tua. Oē aial diligit ſile ſibi
ſic ꝛ ois hō ꝓximū ſibi. Ois caro ad ſimilē ſi
bi ꝯiūget.ꝛ ois hō ſili ſui ſociabit. Sicut cōica
bit lup⁹ agno aliqn̄: ſic pctōr iuſto. Que cōi/
catio ſcō hōi ad canē aut q pars bona diuiti ad
pauperē. Venatio leonis onager i heremo: ſic
ꝛ paſcua ſt diuitū paupes. Et ſic abhoīatio ē ſu
pbo hūilitas: ſic ꝛ execratio diuitis paup. Di/
ues cōmotus cōfirmat ab amicis ſuis. hūilis
aūt cū ceciderit expellet ꝛ a notis. Diuiti dece/
pto multi recuperatores. Locutus ē ſupba ꝛ iu
ſtificauerūt illū. hūilis decept⁹ ē: iſup ꝛ arguit
Locut⁹ ē ſēſate.ꝛ nō ē datus ei loc⁹. Diues lo
cutus ē.ꝛ oēs tacuerūt.ꝛ verbū illius vſqȝ ad
nubes pducēt. Paup locut⁹ ē.ꝛ dicūt. Quis
ē h: Et ſi offēderit: ſubuertēt illū. Bona ē ſub
ſtātia cui nō ē pctm̄ i ꝯſcia.ꝛ neqſſima pauper
tas i ore ipij. Cor hoīs imutat faciē illius ſiue
in bona ſiue in mala. Veſtigiuȝ cordis boni ꝛ
faciē bonā difficile iuenies: ꝛ cū labore. C XIIII

Beatus vir q nō eſt lapſus verbo ex ore
ſuo.ꝛ nō ē ſtimulatus i triſticia delicti.
Felix qui nō habuit animi ſui triſticiā.
ꝛ nō excidit ab ſpe ſua. Viro cupido ꝛ tenaci ſi
ne ratione eſt ſubſtātia: ꝛ hōi liuido ad qd aurū:
Qui aceruat ex aio ſuo iniuſte: alijs cōgregat
ꝛ in bonis illius alius luxuriabit. Qui ſibi ne
q̄ȝ eſt: cui alij bonus erit: Et non iocundabit
in bonis ſuis. Qui ſibi inuidet.nihil eſt illo ne
quius.ꝛ hec redditio eſt malitie illius. Et ſi be
nefecerit ignorāter ꝛ nō volens facit.ꝛ i nouiſ
ſimo manifeſtat maliciā ſuā. Neqȝ ē oculus li
uidi: ꝛ auertēs faciē: ꝛ deſpiciens aiam ſuam.
Inſatiabilis oculus cupidi in pte iniqtatis nō
ſatiabit: donec conſumat arefaciens animam
ſuam. Oculus malus ad mala: ꝛ non ſatia/
bitur pane: indigens.ꝛ in triſticia erit ſuper
menſā ſuā. Fili ſi hēs bn̄fac tecū.ꝛ deo dignas
oblatiōes offer. Memor eſto quoniā mors nō
tardat.ꝛ teſtamentū iferoꝝ: quia demōſtratuȝ
eſt tibi. Teſtamentuȝ eni huius mundi morte
morietur. Ante mortē bn̄fac amico tuo ꝛ ſecū
dum vires tuas exporrigens da paupi. Nō de
fraudaueris a die bono.ꝛ ꝑticula bone diei nō te
pretereat. Nonne alijs relinques dolores.ꝛ

labores tuos. In diuisione sortis da et accipe.
et iustifica aīam tuam. Ante obitū tuū opare iu
sticiā. qm̄ nō est apud inferos iuenire cibum.
Ois caro sicut fenū veterascet. et sicut folium
fructificans in arbore viridi. Alia generant et
alia deijciunt. sic generatio carnis et sanguis.
alia finit. et alia nascit. Oē opus corruptibile
in fine deficiet. et qui illud operat ibit cū illo.
Et omne opus electum iustificabitur. et q̄ ope
ratur illud honorabitur in illo. Beatus vir q
in sapientia morabitur. et qui in iusticia medi/
tabitur. et in sensu cogitabit circunspectionem
dei. Qui cogitat vias illius in corde suo. et in
absconsis suis intelligens. vadens post illam
q̄si inuestigator. et in vijs illius cōsistēs. Qui
respicit per fenestras illius. et in ianuis illius
audiens. Qui requiescit iuxta domū illius. et in
parietibus illius figēs palū. Statuet casulam
suam ad manus illius. et requiescent in casula
illius bona p euū. Statuet filios suos sub teg/
mie illiꝰ et sub ramis eiꝰ morabit. ptegēt sub
tegmīe illiꝰ a feruore. et i glīa eiꝰ requiescet. XV
Qui timet deū faciet illud. et qui conti/
nens est iusticie apprehendet illā. et ob
uiabit illi q̄si mater honorificata. et q̄si
mulier a virginitate suscipiet illum. Cibabit il
lum pane vite et intellectus. et aqua sapiētie sa/
lutaris potabit illum. Et firmabit in illo et nō
flectetur. et continebit illum et nō cōfundetur.
et exaltabit illum apud pximos suos. Et i me
dio ecclesie apiet os eius. et adiplebit cū spiritu
sapiētie et itellectus. et stola glorie vestiet illū.
Iocunditatē et exultationem thesaurizabit sup
illū. et noīe eterno hereditabit illū. Hoīes stul
ti nō apprehendent illam. et hoīes sensati ob/
uiabūt illi. Hoīes stulti nō videbunt eā. lōge
eni abest a supbia et dolo. Viri mēdaces nō
erunt illius memores. et viri veraces inueniē
tur in illa et successū habebūt vsq3 ad ispectōe3
dei. Nō ē speciosa laus in ore pctōris. qa nō ē
a dño missus. qm̄ a deo pfecta ē sapia. Sapie
eni dei astabit laus. et in ore fideli abūdabit. et
dñator dabit eam illi. Ne dixeris p deū abest.
que. n. odit. ne feceris. Nō dicas ille me ipla/
nauit. nō. n. necessarij sunt ei hoīes impij. Oē
execramentum erroris odit dñs. et nō erit ama
bile timentibus eū. Deus ab initio constituit
hoiem. et reliquit illū in manu cōsilij sui. Adie
cit mandata et pcepta sua. Si volueris manda
ta cōseruare. cōseruabunt te. et in ppetuū fide3
placitam suare. Apposuit tibi aquā et ignē. ad
qd volueris porrige manū tuam. Ān hoīe3 vi
ta et mors: bonum et malū. Quod placuerit ei
dabitur illi: qm̄ multa sapia dei. et fortis in po
tentia. vidēs oēs sine intermissiōe. Oculi dñi
ad timētes eū. et ipse agnoscet oēm operā hoīs
Nemini mādauit impie agere. et nemini de/
dit spaciū peccādi. Nō. n. ɔcupiscit multitudi
nem filioꝝ infideliū et inutilium. XVI
Ne iocūderis in filijs impijs si multipli
cent. nec oblecteris sup ipsos si nō est
timor dei in illis. Non credas vite illo
rū: et ne respexeris in labores eoꝝ. Melior est
enim vnus timēs deū. q3 mille filij impij. Et
vtile est mori sine filijs. q3 relinquere filios im
pios. Ab vno sensato inhabitabitur patria. et
a tribus impijs deseretur. Multa talia vidit o
culus meꝰ. et fortiora hoꝝ audiuit auris mea.
In synagoga peccantiū exardebit ignis et i gē
te incredibili exardescet ira. Nō exorauerūt p
peccatis suis antiqui gigātes. qui destructi sūt
confidentes sue virtuti. et nō pepercit peregri
nationi illorum. sed percussit eos et execratus
est eos pre superbia verbi illorum. Non miser
tus est illis gentē totā pdens et extollentē se in
peccatis suis. Et sicut sexcēta milia peditū q cō/
gregati sūt. i duritia cordis sui. et si vnꝰ fuisset
ceruicatꝰ mirū si fuisset imunis. Misericordia
n. et ira est cū illo. potens exoratio et effundēs
irā. Secundū misericordiā suā. sic correctio il/
liꝰ. hominem sm opa sua iudicat. Nō effugiet
in rapina peccator. et nō retardabit sufferētia
misericordiā facientis. Ois misericordia faci/
et locū vnicuiq3 secundū meritū operū suorum
et secundū intellectū peregrinatiōis ipsiꝰ. Nō
dicas. A deo abscondar. et ex summo quis mei
memorabitur. In pplo magno non agnoscar
Que est. n. anima mea in tam imensa creatu/
ra. Ecce celū et celi celorum. abyssus et vniuer
sa terra et que in eis sunt in conspectu illius cō
mouebūtur. montes simul et colles et funda/
mēta terre. et cū conspexerit illa deus. tremore
ɔcucientur. Et in oibus his insensatū est cor.
et oē cor intelligitur ab illo. et vias illiꝰ qs itel
ligit. Et procella quā nec oculꝰ vidit hominis.
Nā plurima illiꝰ opera sunt in absconsis. sed
opera iusticie eius qs enūciabit. aut quis susti
nebit. Longe. n. est testamentū a quibusda3 et
interrogatio hoīum in cōsumatione est. Qui
minorat corde cogitat inania. et vir imprudēs
et errans cogitat stulta. Audi me fili et disce/
disciplinam sensus. et in verbis meis attende
in corde tuo: et dicam in equitate disciplina3 et
scrutabor enarrare sapientiā. et in verbis meis

attēde in corde tuo. et dico in eqtate spirit⁹ vir
tutes quas posuit deus in opa sua ab initio et i
veritate enūcio sciam eius. In iudicio dei opa
ipsius ab initio. et ab institutione hoium ipso/
rum distinxit ptes illoꝝ: et initia eoꝝ in gētib⁹
suis. Ornauit i eternū opa illoꝝ: nec esurierūt
nec laborauerūt. et nō destiterūt ab opib⁹ suis
Unusqsqꝫ ꝓximū sibi nō angustiabit vsqꝫ in
eternum. Non sis incredibilis verbo illius.
Post hec deus in terram respexit. et impleuit
illam bonis suis. Anima aūt omnis vitalis de
nunciauit ante faciem ipsius: et in ipsa iterum
reuersio illorum. XVII

Deus creauit de terra hominem. et scdm
imaginē suā fecit illū. Et iterum ꝯuer
tit illum in ipsam. et ſm se vestiuit illū
virtute. Numerū dieꝝ et tempus dedit illi et
dedit illi potestatē eoꝝ q̄ sunt sup terram. Po
suit timorē illius sup oēm carnē: et dominatus
est bestiaꝝ et volatilium. Creauit ex ipso adiu
torium simile sibi. consilium et linguaꝫ et ocu/
los et aures et cor dedit illis excogitandi et di/
sciplina intellectus repleuit illos. Creauit illis
sciam spūs. sensu ipleuit cor illoꝝ ꝛ mala et bo
na ōndit illis. Posuit oculū ipsoꝝ super cor/
da illoꝝ ōndere illis magnalia opeꝝ suoꝝ. vt
nomē scificationis collaudent. et gl'iari i mira
bilibus illius. vt magnalia enarrent opeꝝ ei⁹
Addidit illis disciplinam. et legē vite heredi/
tauit illos. Testm̄ eternū cōstituit cū illis. et iu
stitiā et iudicia sua ōndit illis. Et magnalia ho
noris eius vidit oculus illoꝝ. et honorem vo
cis audierūt aures illoꝝ. et dixit illis. Attēdi/
te ab oi iniquo. Et mandauit illis: vnicuiqꝫ d'
ꝓximo suo. Vie illoꝝ corā illo sunt sp. nō sunt
abscōse ab oculis ipsius. In vnāquāqꝫ gentē
ꝑposuit rectorē. ꝛ ps dei isrl' facta est manifesta
Et oia opa illoꝝ velut sol in conspectu dei. et
oculi eius sine intermissione inspiciētes i vijs
eorum. Non sunt abscona testamenta propt
iniquitatem illorum. ꝛ omnes iniquitates eoꝝ
in conspectu dei. Elemosyna viri quasi saccu/
lus cū ipso. ꝛ gratiam hois quasi pupillā ꝯser
uabit. ꝛ postea resurget ꝛ retribuet illis retri/
butionē vnicuiqꝫ in capite ipsoꝝ. ꝛ cōuertet i
inferiores ptes terre. Penitētibus aūt dedit
viā iustitie. ꝛ ꝯfirmauit deficiētes sustinere. ꝛ
destinauit illis sortem veritatis. Conuertere ad
dn̄m ꝛ relinq̄ peccata tua. pcare ante faciē dn̄i
ꝛ minue offendicula. Reuertere ad dn̄m. ꝛ a/
uertere ab iniustitia tua. ꝛ nimis odito execra
tionē: ꝛ cognosce iustitias ꝛ iudicia dei. ꝛ sta i
sorte ꝓpositionis ꝛ oronis altissimi dei. In p
tes vade seculi sancti: cū viuis ꝛ dantibus con
fessionem deo. Nō demoreris i errore impio
rum: anī mortem confitere. A mortuo quasi ni
hil perit confessio. Cōfiteberis viuēs: ꝛ viu⁹
ꝛ sanus confiteberis ꝛ laudabis deū. ꝛ gloria
beris in miserationibus eius. Q̄ magna mi/
sericordia dn̄i: ꝛ ꝓpitiatio illius ꝯuertentibus
ad se. Nec. n. oia pn̄t esse in hoibus: qm̄ non
est imortalis filius hominis: ꝛ i vanitate mali
cie placuerūt. Quid lucidius sole: ꝛ hic deficiet
Aut quid nequs q̄ꝫ qd' excogitauit caro ꝛ san/
guis. ꝛ hoc arguet. Virtutem altitudinis celi
ipse conspicit: ꝛ omnes homines terra et ci/
nis. XVIII

Qui viuit in eternū: creauit oia simul.
Deus solus iustificabit ꝛ manet inui
ctus rex in eternū. Quis sufficiet enar
rare opa illius. Quis enim inuestigabit magna
lia eius. Virtutē aūt magnitudinis eius quis
enunciabit. Et qs adijciet enarrare misericor/
diam eius. Nō ē minuere neqꝫ adijcere: nec
ē inuenire magnalia dei. Cū cōsumauerit hō
tūc icipiet: ꝛ cū quieuerit: opabit. Quid est hō ꝛ
q̄ gratia illius. ꝛ quid ē bonū: aut qd nequam
illius. Numerus dieꝝ hoium vt multū: centū
anni: q̄si gutte aq̄ maris deputati sūt. Et sicut
calculus arene: sic exigui anni in die eui. Pro
pter hoc patiēs ē de⁹ in illis. ꝛ effudit sup eos
m̄iam suam. Vidit ꝑsumptionē cordis eoruꝫ
qm̄ mala est: ꝛ cognouit subuersionē illoꝝ: qm̄
neqꝫ ē. Ideo adimpleuit ꝓpitiationē suā in il
lis. ꝛ ōndit eis viā equitatis. Miseratio hois
circa ꝓximū suū: misericordia autē dei sup oēꝫ
carnē. Qui misericordiā habet docet ꝛ erudit
q̄si pastor gregē suam. Miseretur excipiēs do
ctrinā miserationis. ꝛ q festinat in iudicijs ei⁹
Fili in bonis non des q̄relā. ꝛ i oi dato nō des
tristitiā verbi mali. Nonne ardorem refrige/
rabit ros. Sic ꝛ vbū melius q̄ꝫ datuꝫ. Nōne
ecce verbū sup datū bonū. Sed vtraqꝫ cū ho/
mine iustificato. Stultus acriter impropera/
bit. ꝛ datus indisciplinati tabescere facit oculos
Ante iudiciū para iustitiā tibi: ꝛ anteq̄ꝫ loq̄ris
disce. Ante languorem adhibe medicinā. ꝛ an
te iudiciū interroga teipsū. ꝛ in ꝯspectu dei in/
uenies ꝓpitiationem. Ante languorē humilia
te: ꝛ in tpe infirmitatis ōnde ꝯuersationē tuā.
Non ipediaris orare semp: ꝛ ne vereris vsqꝫ
ad mortem iustificari: qm̄ merces dei manet i
etnnm. Ante orationē prepara aiam tuam. et
noli esse quasi homo qui temperat deuꝫ. Me/

mento ire in die ꝯsumationis. ꝛ tempus retri
butionis in ꝯuersatiõe facies. Memēto pau/
pertatis in tpe abundātie. ꝛ nccitatem pauper
tatis in die diuitiaꝝ. A mane vsqꝫ ad vesperā
imutabitur tpus. ꝛ hec oia citata in oculis dei.
Homo sapiēs in oibus metuit. ꝛ in dieb⁹ de/
lictoꝝ attendet ab inertia. Qis astutus agno/
scit sapiam ꝛ inuenienti eaꝫ. dabit confessionem
Sensati in verbis. ꝛ ipi sapiēter egerūt. ꝛ in/
tellexerūt vitatē ꝛ iusticiā. ꝛ iploꝛauerūt pro/
uerbia ꝛ iudicia. Post ꝯcupiscentias tuas nō
eas. ꝛ a voluntate tua auertere. Si prestes aie
tue ꝯcupiscentias ei⁹. faciet te in gaudium ini/
micis tuis. Ne oblecteris in turbis. nec i mo/
dicis. Assidua. n. est cōmissio illoꝝ. Ne fueris
mediocris in ꝯtentiõe ex fenoꝛe. ꝛ non est tibi
nihil i seculo. Eris. n. inidus aie tue. XIX

Operarius ebriosus nō locupletabitur
ꝛ q spnit modica paulatiꝫ decidit. Vi
nū ꝛ mulieres apostatare faciunt sapiē
tes. ꝛ arguunt sensatos. ꝛ q se iūgit fornicarijs
erit neqꝫ. Putredo ꝛ vermes hereditabunt il
lum. ꝛ extolletur in exemplū mai⁹. ꝛ tollet̄ de
numero aia ei⁹. Qui credit cito leuis corde est
ꝛ minoꝛabitur. ꝛ q delinquit in aiam suā. insu
per habebitur. Qui gaudet iniqtate. denotabi
tur. ꝛ q odit coꝛreptionē. minuet̄ vita. ꝛ q odit
loquacitatē. extinguit maliciaꝫ. Qui peccat in
aiam suaꝫ. penitebit. ꝛ q iocundatur in malicia
denotabit̄. Ne iteres verbū neqꝫ ꝛ durū: ꝛ nō
minoꝛaberis. Amico ꝛ inimico noli narrare sē
sum tuū. ꝛ si est tibi delictū noli denudare. Au
diet. n. te ꝛ custodiet te. ꝛ q̄si defendens pecca
tum odiet te. ꝛ sic aderit tibi semp. Audisti ver
bum aduersus ꝓximum tuū. cōmoꝛiat̄ in te. fi
dens qm̄ nō te dirumpet. A facie verbi partu
rit fatuus. tanqꝫ gemit⁹ part⁹ infantis. Sagit/
ta ifixa femoꝛi canis. sic vbū i coꝛde stulti. Coꝛ
ripe amicū. ne forte nō intellexerit. ꝛ dicat. nō
feci. aut si fecerit. ne iterū addat facere. Coꝛri/
pe ꝓximū. ne forte nō dixerit. ꝛ si dixerit ne for
te iteret. Coꝛripe amicū. sepe. n. fit cōmisso. ꝛ
non omni verbo credas. Est qui labitur ligua
sua. sed nō ex aio. Quis est. n. q nō deliquerit
in lingua sua. Coꝛripe proximū añq̄ꝫ cōmine/
ris. ꝛ da locū timoꝛi altissimi. quia ois sapia ti/
moꝛ dei. Et in illa timere deum. ꝛ in oi sapia
dispositio legis. Et nō ē sapia neqtie disciplina
ꝛ nō est cogitat⁹ bonus pctoꝝ prudentia. Est
prudētie neqtia. ꝛ in ipa execratio. ꝛ est isipiēs
q minuit̄ sapia. Melioꝛ ē hō q minuit̄ sapia. ꝛ
deficiēs sensu i timoꝛe dei q̄ꝫ q abundat sensu
ꝛ trāsgredit̄ legē altissimi. Est solertia certa et
ipsa iniq. ꝛ ē q emittit vbuꝫ certuꝫ enarrās ve
ritatē. Est q neqter humiliat se. ꝛ interioꝛa ei⁹
plena sunt dolo. ꝛ est iustus q se nimiū submit
tit a multa humilitate. ꝛ est iust⁹ q iclinat faciē
suā ꝛ fingit nō videre qd̄ igratū ē. Et si ab i
becillitate viriū vetet̄ peccare si inuenerit tps ma
lefaciendi malefaciet. Ex visu cognoscit̄ vir ꝛ ab
occursu faciei cognoscit̄ sensat⁹. Amict⁹ coꝛpoꝛis
ꝛ risus dētiū. ꝛ igressus hois enūciant de illo.
est coꝛreptio mēdax i ira ꝯtumeliosi. ꝛ ē iudiciū
qd̄ nō ꝓbat̄ eē bonū. ꝛ ē tacēs ꝛ ipe ē prudēs.

Quam bonū est arguere q̄ꝫ irasci XX
ꝛ cōfitentē in oꝛatione non prohibere
Concupiscentia spadonis deuirginauit
iuuenculā. sic qui facit p vim iudiciuꝫ iniquum.
Quā bonū est coꝛreptō manifestare pniam: sic
eni effugies voluntariū pctm̄. Est tacens q in
uenit̄ sapiēs. ꝛ ē odibilis q procax est ad loquē
dum. Est aūt tacēs ꝛ nō hñs sensum loquele.
ꝛ est tacēs sciēs tps apti tpis. Homo sapiens
tacebit vsqꝫ ad tps. lasciu⁹ aūt ꝛ iprudēs non
seruabit tps. Qui multis vtit̄ vbis ledet aiam
suam. ꝛ q ptātem sibi sumit iniuste. odiet̄. Est
processio in malis viro in disciplinato. ꝛ ē inuē
tio in detrimētuꝫ. Est datū qd̄ nō est vtile. ꝛ est
datū cui⁹ retributio duplex. Est ꝓpi gloriā mi
noꝛatio. ꝛ ē q ab humilitate leuabit caput. Est
qui multa redimat modico pcio. ꝛ restituēs ea
in septuplum. Sapiens in verbis seipuꝫ ama
bilē facit: gratie autē fatuoꝝ effundentur. Da
tus insipiētis nō erit vtilis tibi. oculi. n. illius
septemplices sunt. Exigua dabit ꝛ multa imp
perabit. ꝛ aptio oꝛis illi⁹ iflāmatio est. Hodie
feneratur qs. ꝛ cras expetit. ꝛ odibilis est ho/
mo huiusmōi. Fatuo nō erit amicus. ꝛ nō erit
gr̄a in bonis illi⁹. Qui. n. edūt panē illi⁹. false
lingue sunt. Quotiēs ꝛ quāti irridebunt eum
Neqꝫ. n. qd̄ habendū erat. directo sensu distri
buit. silit̄ ꝛ qd̄ nō erat habenduꝫ. Lapsus false
lingue quasi q in pauimento cadens. sic casus
maloꝝ festinant venient. Hō acharis quasi fa
bula vana. ꝛ i oꝛe i disciplinatoꝝ assidua erit.
Ex oꝛe fatui repꝛobabit̄ parabola. non. n. dic
illā in tpe suo. Est q vetat peccare p̄ inopia ꝛ i
reqe sua stimulabit̄. Est q pdet aiam suam pre
ꝯfusiōe. ꝛ ab iprudenti psona pdet eā. persone
autē acceptiōe pdet se. Est q pre ꝯfusiōe ꝓmit
tit amico. ꝛ lucrat⁹ est euꝫ inimicuꝫ gratis. Op
probriuꝫ neqꝫ i hoīe mēdaciuꝫ. ꝛ i oꝛe indisci/
plinatoꝝ assidue erit. Potioꝛ fur. q̄ꝫ assidui/
tas viri mēdacis. pditionē autē ambo heredi

tabūt. Mores hoīum mēdaciū sine honore. ⁊
cōfusio illoꝝ cū ipsis sine intermissione. Sapi
ens i ṽbis ꝓducet seipsū. ⁊ hō prudens place
bit magnatꝭ. Qui opaṫ trā suā. inaltabit acer
uum frugū: ⁊ q opaṫ iustitiā ipse exaltabiṫ. qui
vero placet magnatꝭ effugiet iniqtatē. Xenia
⁊ dona excecāt oculos iudicū. ⁊ q̄si mutus i ore
auertit correctiōes coꝝ. Sapia abscōsa ⁊ thesa
urꝰ inuisus: q̄ vtilitas i vtrisq3. Melior ē q celat
isipiētiā suā: q̄3 hō q abscōdit sapia3 suā. XXI

Fili peccasti: nō adijcias iteꝝ: s3 ⁊ de ꝑ
stinis deꝑcare vt tibi dimittanṫ. Qua
si a facie colubri fuge peccata. ⁊ si acces
seris ad illa. suscipient te. Dentes leonis den
tes eiꝰ: interficientes aīas hoīum. Quasi rum
phea bis acuta bois iniqtas: plage illius nō ē
sanitas. Obiurgatio ⁊ iiurie ānullabūt substā
tiam. ⁊ domꝰ q̄ nimis locuplex ē annullabitur
supbia: sic suba supbi eradicabiṫ. Deprecatio
pauperis ex ore vsq3 ad aures perueniet. ⁊ iu
diciū festinato adueniet illi. Qui odit correptō
nem vestigiū ē peccatoris. ⁊ qui timet deū con
uerteṫ ad cor suū. Notus a lōge potens lingua
audaci. ⁊ sensatꝰ scit labi se ab ipso. Qui edifi/
cat domū suā ipendijs alienis q̄si q colligit la/
pides suos in hyeme. Stuppa collecta synago
ga peccantiū. ⁊ ꝯsumatio illoꝝ flamma ignis.
Via peccantiū cōplātata lapidibus. ⁊ in finem
illoꝝ inferi ⁊ tenebre ⁊ pene. Qui custodierit
iustitiā: cōtinebit sensū eius: ꝯsūmatio timoris
dei: sapia ⁊ sensus. Non erudieṫ: q nō ē sapiēs
in bono. Est aūt insipientia q̄ abūdat in malo.
⁊ nō ē sensus. vbi est amaritudo. Scia sapiētꝭ
tanq̄3 iundatio abūdabit. ⁊ ꝯsiliū illiꝰ sicut fonꝭ
vite permāet. Cor fatui q̄si vas ꝯfractū. ⁊ oē3
sapiam nō tenebit. Verbū sapiēs qdcūq3 au/
dierit scius laudabit. ⁊ ad se adijciet: audiuit lu
xuriosus ⁊ displicebit illi. ⁊ ꝓijciet illud pꝰ dor
sum suū. Narratio fatui q̄si sarcina in via. na3
in labijs sensati inuenieṫ gra. Os prudētꝭ q̄ri
tur in ecclesia. ⁊ ṽba illius cogitabūt in cordi/
bus suis. Tanq̄3 domꝰ exterminata: sic fatuo sa
pientia: ⁊ scia insensati ienarrabilia verba. Cō
pedes in pedibus: doctrina stulto: ⁊ q̄si vincu
la manuū sup manū dexterā. Fatuꝰ in risu ex/
altat vocem suā: vir aūt sapiēs vix tacite ride/
bit. Ornamētū aureū prudēti doctrina. et qua
si brachiale i brachio dextro. Pes fatui facilis
in domu3 ꝓximi. ⁊ hō peritꝰ ꝯfundeṫ a ꝑsona
potentis. Stultus a fenestra respiciet in domū
vir aūt eruditus foris stabit. Stulticia homis
auscultare ꝑ ostiū. ⁊ prudens grauabiṫ contu/
melia. Labia imprudētiū statera ponderabūt.
Vba aūt prudentium stulta narrabunt: verba
autem prudentium statera ponderabunt. In
ore fatuoꝝ: cor illoꝝ. et in corde sapientū. os il
loꝝ. Dū maledicit impius diabolū: maledicit
ipse aiam suam. Susurro coinquinabit animā
suā. et in oibꝰ odieṫ: et q ꝑmāserit. odiosus erit
tacitus et sensatꝰ honorabiṫ. XXII

In lapide luteo lapidatꝰ ē piger. et oēs
loqueṫ sup aspnatione illius. De ster
core boū lapidatꝰ ē piger. et ois q teti/
gerit eū excutiet manꝰ. Cōfusio pris ē de filio
idisciplinato: filia aūt fatua in de minoratione
fiet. Filia prudēs. hereditas viro suo: nā q̄ cō
fūdit in ꝯtumeliā fit genitorꝭ. Patrē et viru3
ꝯfundit audax. et ab ipijs nō minorabitur: ab
vtrisq3 aūt ihonorabiṫ. Musica i luctu impor
tuna narratio: flagella et doctria in oi tpe sapia
Qui docet fatuu3. q̄si q ꝯglutinat testā. Qui
narrat ṽbū nō audiēti: q̄si q excitat dormiētē
de graui somno. Cū dormiēte loqṫ q enarrat
stulto sapiam. et in fine narratiōis dicit. Quis
est hic? Sup mortuū plora. deficit eni lux eius ⁊
supra fatuū plora. defecit eni3 sensu. Modicū
plora supra mortuum. qm̄ requeuit. Nequissimi
eni nequissima vita. sup mortē fatui. Luctus
mortui septē dies. fatui aūt et ipij oēs dies vi/
te illoꝝ. Cū stulto ne multū loquaris. et cū in/
sensato ne abierꝭ. Serua te ab illo vt nō mole
stiā habeas. et nō coinqnaberis in pctō illius.
Deflecte ab illo. et inuenies requiē. et nō acci
diaberis in stultitia illius. Sup plūbū qd gra/
uabiṫ. Et qd illi aliud nomē q̄3 fatuus. Are/
na3 et salē. et massā ferri facilius ē ferre: q̄3 ho
minē imprudentē et fatuū et impiū. Sicut lo/
ramētū ligneū colligatū fūdamento edificij nō
dissolueṫ. sic et cor ꝯfirmatū i cogitatiōe ꝯsilij.
Cogitatus sensati. in oi tpe vel metu non de/
prauabiṫ. Sicut ornatꝰ arenosus i pariete lym
pido: et sicut palee i excelsis. et cemēta sine im
pensa posita ꝯ faciē vēti nō ꝑmāebūt. sic et cor
timidū i cogitatiōe stulti ꝯ ipetū timoris nō re
sistet. sic et cor trepidū i cogitatōe fatui. oi tpre
nō metuet. s3 et q i ꝑceptꝭ dei ꝑmanet semper.
Pūgēs oculū deducit lachrymas. et q pungit
cor. ꝓfert sensū. Mittēs lapidē i volatilia deij
ciet illa. sic et q ꝯuitiaṫ amico dissoluit amicitiā
Ad amicū ⁊ si ꝓduxerꝭ gladiū. ñ despes. ē. n.
regressus ad amicū. Si apuerit os triste. ñ tie
as. ē. n. ꝯcordatio. excepto ꝯuitio ⁊ iproprio et
supbia ⁊ mysterij reuelatōe et plaga dolosa. In
his oibꝰ effugiet amicꝰ. Fidē possid cū amico i

paupertate illius. vt ⁊ in bonis illi⁹ leter̄. In
tpe tribulatiōis illi⁹ permane illi fidelis. vt ⁊ i
hereditate illi⁹ coheres sis. Añ ignē camini va
por ⁊ fum⁹ ignis ialtat̄. ⁊ sic ⁊ añ sanguinē ma
ledicta ⁊ ꝯtumelie ⁊ mine. Amicū salutare nō
ꝯfundaris. A facie illi⁹ nō me abscondam. ⁊ si
mala mihi euenerint p illū. sustinebo. Ois qui
audiet. cauebit se ab eo. Quis dabit ori meo cu
stodiā. ⁊ sup labia mea signaculū certū: vt non
cadā in ipsis. ⁊ lingua mea perdat me.

XXIII

Domine pater ⁊ dñator
vite mee. ne derelinqs me in cogitatu
⁊ ꝯsilio eoꝝ: nec sinas me cadere i illis
Quis supponit in cogitatu meo flagella ⁊ i cor
de meo doctrinā sapiētie: vt ignorationibus
eorum nō parcat mihi. ⁊ non appareāt delicta
eorum. et ne adincrescant ignorantie: et multi/
plicentur delicta mea. et peccata mea abundent
et incidam in ꝯspectu aduersarioꝝ meorum: ⁊
gaudeat inimicus meus. Dñe pr̄ et deus vite
mee ne derelinqs me in cogitatu illoꝝ. Extol/
lentiā oculoꝝ meoꝝ ne dederis mihi. et oē de/
siderium auerte a me. Aufer a me vētris ꝯcupi
scētias et ꝯcubitus ꝯcupiscētie ne apphendant
me. et aīe irreuerēti et ifrunitate ne tradas me.
Doctrinā oris audite filij. et q custodierit illā
nō periet labijs suis: nec scādalizabitur in ope/
rib⁹ nequissimis. In vanitate sua apphēdit̄ pec
cator. et supbus et maledic⁹ scādalizabit̄ i illis
Iuratiōi nō assuescat os tuū: multi. n. casus in
illa. Nominatio vo dei nō sit assidua i ore tuo
et noibus scōꝝ nō admiscearis. qm̄ nō eris im
munis ab eis. Sic. n. seru⁹ interrogatus assi/
due. a liuore nō minuit̄. sic oīs iurans et nomi
nans. in toto a pctō non purgabit̄. Vir multū
iurans iplebit̄ iniqtate. et non discedet a domo
illi⁹ plaga. Et si frustrauerit fratrem. delictum
illi⁹ super ipsum erit. et si dissimulauerit. delin
quit dupliciter. et si in vacuum iurauerit nō iu/
stificabit̄. Replebitur. n. retrib tione pessima
dom⁹ illi⁹. Est et alia loq̄la ꝯtraria morti. non
inueniat̄ in hereditate iacob. Eteni a misericor/
dib⁹ oia hec auferent̄. et i delict̄ non volupta/
būt. Indisciplinose loq̄le nō assuescat os tuū. ē
n. in illa vbū pcti. Memēto pr̄is et mr̄is tue.
in medio. n. magnatoꝝ ꝯsistis: ne forte obliui
scat̄ te de⁹ in ꝯspectu illoꝝ. et assiduitate tua ifa
tuat⁹ iproperiū patiaris. et maluisses non nasci
et diē natiuitatis tue maledicas. Hō assuet⁹ in
vbis iproperij: in oib⁹ dieb⁹ suis nō erudietur
Duo genera abundāt in pctis. et tertiū addu
cit irā et pditionē. Aia callida q̄si ignis ardens
nō extinguet̄ donec aliqd glutiat. et hō neq̄ in
ore carnis sue. nō desinet donec incēdat ignē.
Homini fornicario ois panis dulcis. nō fati/
gabit̄ transgrediens vsq̄ ad finem. Ois hō q
transgredit̄ lectū suū ꝯtēnens in aiam suā. et
dicēs. qs me videt. tenebre circūdant me: ⁊ pa
rietes cooperiūt me ⁊ nemo circūspicit me quē
vereor. delictorum meoꝝ nō memorabit̄ altis/
simus. ⁊ nō intellexit. qm̄ oia videt oculus il/
lius qm̄ expellit a se timorē dei huiusmōi hoīs
timor ⁊ oculi hoīum timētes illū. ⁊ non cogno
uit. qm̄ oculi dñi multo plus lucidiores sūt sup
solē circūspiciētes oēs vias hoīum. ⁊ ꝓfundum
abyssi. ⁊ hoīum corda. intuentes in abscōditas
ptes. Dño. n. deo añq̄ crearent̄ oia sunt agni
ta. sic ⁊ post pfectū respicit oia. Hic in plateis
ciuitatis vindicabit̄. ⁊ q̄si pullus equus fugabi
tur ⁊ vbi nō spauit apphendet̄. Et erit dedec⁹
oibus. eo q̄ nō intellexerit timorem dñi. Sic ⁊
mulier ois relinquēs virū suū. ⁊ statuēs heredi
tatem ex alieno matrimonio. Primo. n. in le/
ge altissimi incredibilis fuit. ⁊ secundo virum
suū dereliqt: tertio in adulterio fornicata ē ⁊ ex
alio viro filios statuit sibi. Hec in ecclesiam ad
ducetur. ⁊ in filios ei⁹ respicietur. Nō tradent
filij ei⁹ radices. ⁊ rami ei⁹ nō dabūt fructū. De
relinquēt in maledictū memoriam ei⁹. ⁊ dede/
cus illi⁹ nō delebitur. Et agnoscent q derelicti
sunt. qm̄ nihil meli⁹ ē q̄ timor dei. ⁊ nihil dul
cius q̄ respicere in mādatis dñi. Gloria ma/
gna est sequi dominū. longitudo enim dierum
assumetur ab eo.

XXIIII

Sapientia laudabit aiam suā. ⁊ in deo
honorabitur. ⁊ in medio ppl'i sui gl'ia/
bitur ⁊ i ecclesijs altissimi apiet os suū
et in cōspectu. vtutis illius gloriabitur. et i me
dio ppl'i sui exaltabitur. et in plenitudine sācta
admirabitur. et in multitudine electoꝝ habebit
laudē. et inter bñdictos bñdicetur dicēs. Ego
ex ore altissimi ꝓdiui primogenita añ oēm cre
aturā. Ego feci in celis vt oriretur lumē indе/
ficiēs. et sicut nebula texi oēm t'ram. Ego i al/
tissimis habitaui. et thron⁹ meus i colūna nu/
bis. Gyrū celi circuiui sola. et ꝓfundum abys
si penetraui. ⁊ i fluctib⁹ mar̄ ambulaui. et i oi
terra steti. Et in oi ppl'o et in oi gente primatū
habui. et oium excellentiū et humiliū colla vir/
tute calcaui. Et in his oibus requiem q̄siui. et in
hereditate dñi morabor. Tūc pcepit et dixit mi
hi creator oium. et q creauit me requieuit in ta
bernaculo meo. et dixit mihi. In iacob inhabi
ta. et in isrl' hereditare. et in electis meis mit/

te radices. Ab iitio τ ante secula creata sum. τ
vsq3 ad futurū seculū nō desinā. τ in habitatio
ne scā corā ipso ministraui. Et sic in syon firma
ta sū. τ in ciuitate scificata silr requieui. τ in hie
rusalē ptās mea. Et radicaui in pplo honorifi
cato. τ i partes dei mei hereditas illius τ i ple
nitudine sanctoꝝ detentio mea. Quasi cedrus
exaltata sum in libano. τ quasi cupressus i mō/
te syon. Quasi palma exaltata su3 in cades. τ q̄
si plantatio rose in hiericho. Quasi oliua spe/
ciosa in cāpis. τ quasi platanus exaltata sū iux
ta aquā in plateis. Sicut cinnamomū τ balsa/
mū aromatizans: odorē dedi. Quasi myrrha
electa dedi suauitate3 odoris. τ q̄si storax τ gal
banus τ vngula τ gutta. Quasi libanus nō i/
cisus vaporaui habitationē meam: τ q̄si balsa/
mū nō mixtū odor meus. Ego quasi terebithꝰ
extēdi ramos meos: τ rami mei honoris τ grē
Ego q̄si vitis fructificaui suauitate3 odoris. τ
flores mei fructus honoris τ honestatis. Ego
mater pulchre dilectiōis: τ timoris: τ agnitōis
τ scē spei. In me ois grā vite τ v̄itatis: i me
ois spes vite τ virtutis. Transite ad me oēs q
ↄcupiscitis me. τ a generatōibus meis iplemi
ni. Spūs. n. meus sup mel dulcis. τ hereditas
mea sup mel τ fauū. Memoria mea in gnātio
ne seculoꝝ. Qui edunt me adhuc esuriēt. τ q
bibunt me adhuc sitient. Qui audit me nō cō/
fundet: τ qui operāt in me nō peccabūt. Qui
elucidant me vitā eternā habebūt. Hec oia li/
ber vite. τ testamentū altissimi. τ agnitio veri/
tatis. Legē mandauit moyses in p̄ceptis iusti
ciarū τ hereditatē domui iacob. τ isrl' ꝓmissio
nes. Posuit dauid puero suo excitare regē ex
ipso fortissimū. τ in throno honoris sedentē in
sempiternū. Qui iplet q̄si physon sapiam. τ si
cut tigris in diebus nouoꝝ. Qui adimplet q̄si
eufrates sensū. Qui multiplicat q̄si iordanis i
tēpore messis. Qui mittit disciplinā sicut lucē.
τ assistens q̄si gyon in die vindemie. Qui pfi
cit primus scire illā. τ ifirmior nō inuestigabit
eam. Amari. n. abūdabit cogitatio eius. τ con
siliū illius in abysso magna. Ego sapia effudi
flumia. ego q̄si trames aque imense de fluuio.
Ego q̄si fluuius dorix. τ sicut aqueductus exi/
ui de paradiso. Dixi. Rigabo hortum meum
plātationū. τ inebriabo partus mei fructū. Et
factus ē mihi trames abundās. τ fluuius meꝰ
appropinquit ad mare. Qm̄ doctrinā q̄si ante
lucanū illumino oibus: τ enarrabo illā vsq3 in
lōginquū. Penetrabo iferiores ptes terre: τ i
spiciā oēs dormientes. τ illuminabo oēs sperā
tes in dn̄o. Adhuc doctrinā q̄si ꝓphetia3 effū
dam τ relinquā illā q̄rentibus sapiam. τ non
desinā in ꝓgenies illoꝝ vsq3 in euū scm̄. Vi/
dete quoniā non solum mihi laboraui: sed om
nibus exquirentibus veritatem. XXV

In tribus placitū est spūi meo: q̄ sunt ꝓ
bata coram deo τ hōibus. Concordia
fratrū τ amor ꝓximoꝝ. τ vir τ mulier
sibi bene ↄsentiētes. Tres spēs odiuit anima
mea: τ aggrauor valde aic illoꝝ. Pauperem
superbū. τ diuitē mendacē. τ senē fatuū τ isen
satū. Que in iuuentute tua nō ↄgregasti: quō
in senectute tua inuenies. Q̄ȝ speciosū canici ei
iudiciū: et p̄sbyteris cognoscere ↄsiliū. Q̄ȝ spe
ciosa veteranis sapia: et gl'iosus itellectus et cō
siliū. Corona senū multa peritia: et gl'ia illoꝝ
timor dei. Nouē isuspicabilia cordis magnifi
caui. et decimū dicā in lingua hōibus. Hō q
iocundat in filijs: viuens: et vidēs subuersio
nem inimicoꝝ suoꝝ. Beatus q habitat cū mu
liere sensata. et qui lingua sua nō est lapsus. et
qui nō seruiuit idignis se. Btūs q iuenit ami/
cum verū: et qui enarrat iusticiā auri audiēti.
Quā magnus qui inuenit sapiam et sciam: s3
nō est super timentē dn̄m. Timor dei sup oia
se supposuit. Beatus hō cui donatū est habē ti
morē dei. Qui tenet illum: cui assimilabit. Ti
mor dei initiū dilectiōis eius. fidei aūt initium
agglutinandū ē ei. O is plaga tristicia cordis
ē. et ois malicia neq̄tia mulieris. Et oēm pla/
gam et nō plagā videbit cordis: et oēm neq̄tiā
et nō neq̄tiā mulieris: et oēm obductū et nō ob
ductū odientiū: et oēm vindictā et nō vindi/
ctam inimicoꝝ. Nō est caput nequs sup caput
colubri. et nō est ira sup irā mulieris. Cōmo/
rari leoni et draconi placebit: q̄3 habitare cum
muliere neq̄3. Neq̄tia mulieris: imutat facie3
eius: et obcecauit vultū suū tanq̄3 vrsus. et q̄si
saccū ondet in medio ꝓximoꝝ. Ingemuit vir
ciꝰ: et audiens suspirauit modicū. Breuis ois
malitia sup malitiā mulieris: sors peccatoꝝ ca/
dat sup illā. Ascēsus arenosus in pedibus ve
terani sic mulier linguata hōi q̄eto. Ne respici
as in mulieris spēm τ nō ↄcupiscas muliere3
in specie. Mulieris ira τ irreuerētia. τ ↄfusio
magna. Mulier si p̄matū habeat. ↄ̄ria ē viro
suo. Cor hūile τ facies tristis. τ plaga mortis.
mulier nequā. Manus debiles τ genua disso
luta. mulier q̄ nō beatificat virū suū. A mulie/
re initiū factū est pcti. τ per illā oēs morimur.
Non des aque tue exitū nec modicū. nec mu/
lieri nequā venā ꝓdeundi. Si nō ābulauerit

ad manū tuā: ꝯfundet te i ꝯspectu inimicorum
A carnib⁹ tuis abscide illā ne semp te abutaꝛ.
M Ulieris bone btūs vir: nu CXXVI.
merus.n.annoꝝ illoꝝ duplex. Muli
er fortis oblectat virū suū: ⁊ ānos vite
illius in pace iplebit. Pars bona mlier bona:
i pte bona timentiū deū dabiꝛ viro ꝓ factis bo
nis. Diuitis aūt ⁊ paupis cor bonū. in oi tpe
vultus illoꝝ hilaris. A tribus timuit cor meū.
⁊ in quarto facies mea metuit. Delaturā ciuita
tis. ⁊ collectionē ppli. ⁊ calumniā mendacē su
per mortē oia grauia. Dolor cordis ⁊ luctus
mulier ꝫelotipa. In muliere ꝫelotipa flagellū
lingue. oibus cōicans. Sicut bonū iugum qđ
moueꝛ. ita ⁊ mulier neqꝫ. Qui tenet illā. quasi
q apprehēdit scorpionem. Mulier ebriosa ira
magna. ⁊ contumelia ⁊ turpitudo illius nō te/
geꝛ. Fornicatio mulieris in extollentia oculoꝝ
⁊ in palpebris illius agnosceꝛ. In filia nō ad/
uertēte se. firma custodiā. ne iuenta occasione
abutaꝛ se. Ab oi irreuerētia oculoꝝ eius caue.
⁊ ne mireris si te neglexerit. Sic viator sitiens
ad fontē os apiet. ⁊ ab oi aqua ꝓxima bibet. ⁊
ꝯ oēm palū sedebit. ⁊ ꝯ oēm sagittam aperiet
pharetrā. donec deficiat. Gratia mulieris se/
dule delectabit virū suū. ⁊ ossa illius ipingua/
bit. Disciplina illius datū dei ē. Mulier sensa
ta ⁊ tacita. nō est imutatio erudite aie. Gratia
super gratiā. mulier sancta ⁊ pudorata. Ois
aūt ponderatio nō est digna cōtinētis aie. Si
cut sol oriēs mūdo in altissimis dei sic mulieris
bone species in ornamentū domus eius. Lu/
cerna splendēs sup candelabrū scm. ⁊ spēs fa/
ciei sup etatē stabilē. Colūne aurec sup basas
argēteas. ⁊ pedes firmi sup plātas stabilis mu
lieris. Fundamēta eterna sup petrā solidaꝫ. sic
mandata dei in corde mulieris sancte. In duo
bus ꝯtristatū est cor meū. ⁊ in tertio iracundia
mihi aduenit. Vir bellator deficiēs p inopiam
⁊ vir sensatus. ⁊ q transgrediꝛ a iusticia ad pec
catū. deus parauit eū ad rūpheam. Due spēs
difficiles ⁊ periculose mihi apparuerunt. Dif/
ficile exuitur negociās a negligētia. ⁊ nō iusti
cabiꝛ caupo a peccatis labioꝝ. CXXVII.
P Ropter inopiam multi deliquerunt. ⁊
qui querit locupletari auertit oculuꝫ su
um. Sicut in medio cōpaginis lapidū
palus figitur. sic ⁊ inter medium venditionis
et emptionis angustiabitur peccatis. Contere
tur cū delinquēte delictū. Si nō in timore dñi
tenueris te istāter. cito subuertetur domus tua
Sicut in percussura cribri remanebit puluis.
sic aporia hois in cogitatu illius. Vasa figuli
ꝓbat fornax. et hoies iustos temptatio tribula
tionis. Sicut rusticatio de ligno ōndit fructum
illius. sic verbū ex cogitatu cordis hois. Ante
sermonē nō laudes virū. hec eni tēptatio ē ho
minū. Si sequaris iusticiā. apprehendes illam
et indues q̄si poderē honoris. et ihabitabis cū
ea et ꝓteget te in sempiternū. et in die agnitio/
nis inuenies firmamentū. Volatilia ad sibi si
milia cōueniunt. et veritas ad eos q operātur
illam reuertetur. Leo venationi insidiaꝛ semp
sic pctā iperantibus iniquitatē. Hō sanctus in
sapia manet sicut sol. naꝫ stultus sicut luna mu
tatur. In medio insensatoꝝ serua verbū tpi.
in medio aūt cogitantiū assiduus esto. Narra
tio peccantium odiosa. et risus illoꝝ in delictis
peccati. Loquela multū iurans horripilationē
capiti statuet. et irreuerentia ipsius obturatio
auriū. Effusio sanguinis in rixa supboꝝ et ma
ledictio illoꝝ auditus grauis. Qui denudat ar
chana amici. fidē perdit. et nō inueniet amicū
ad animū suū. Dilige ꝓximū. et ꝯiungere fide
cum illo. Qđ si denudaueris abscōsa illius. nō
ꝑsequeris post eū. Sicut. n. hō q perdit amicū
suū. sic et qui perdit amicitiam proximi sui. Et
sicut q dimittit auem de manu sua. sic q reliqui
sti ꝓximū tuū. et nō ante capies. Non illum se
quaris. qm̄ longe abest. Effugit. n. q̄si caprea
de laqueo. qm̄ vulnerata est aia eius. Vltra eū
nō poteris colligare. et maledicti est ꝯcordatio
Denudare aūt amici mysteria. desperatio est
aie infelicis. Annuens oculo fabricat iniqua.
et nemo eū abijciet. In conspectu oculoꝝ tuo/
rum ꝯculcabit os suum. et sup sermones tuos
āmirabiꝛ. Nouissime aūt puertet os suū. et in
verbis tuis dabit scandalū. Multa audiui. et
nō coequaui ei. et dñs odiet illū. Qui in altum
mittit lapidē. sup caput eius cadet. et plaga do
losa dolosi diuidet vulnera. Et qui foueā fodit
incidet in eā. et q statuit lapidē proximo suo of
fendet in eo. et qui laqueū alij ponit. peribit in
illo. Facieti nequissimū consiliū. sup ipsum de
uolueꝛ. et nō agnoscet vnde adueniet illi. Illu
sio et iproperiū supboꝝ et vindicta. sicut leo in
sidiabiꝛ illi. Laqueo pibunt qui oblectanꝛ casu
iustoꝝ. dolor aūt consumet illos anteqꝫ moriā
tur. Ira et furor vtraqꝫ execrabilia sunt. et vir
peccator cōtinens erit illoꝝ. CXXVIII.
Q Ui vindicari vult. a dño iueniet vin/
dictā. et pctā illius seruās ꝯuabit. Re
linque ꝓximo tuo nocenti te. et tunc de
precanti tibi pctā soluenꝛ. Hō hoī reseruat irā

et a deo q̄rit medelā. In hominē similē sibi nō
habet misericordiā. et de pctīs suis depcatur.
Ipse dū caro sit reseruat irā. et ppitiationē pe
tit a deo. Quis exorabit p delictis illius. Me
mēto nouissimoꝝ. et desine inimicari. Tabitu
do. n. et mors iminent in mandatis eius. Me
morare timorē dei. et nō irascaris pximo. Me
morare testamentū altissimi. et despice ignorā/
tiam pximi. Abstine te a lite. et minues pctā.
Hō. n. iracundus incēdit litē. et vir peccator
turbabit amicos. et in medio pacē habentiū im
mittit inimicitiā. Scd'z. n. ligna silue. sic ignis
exardescit. et s'm virtutē hoīs sic iracundia illi
us erit. et s'm substantiā suā exaltabit irā suaz.
Certamen festinatū incendit ignez. et lis festi/
nans effundit sanguinē. et lingua testificās ad
ducet mortē. Si sufflaueris q̄si ignis exarde/
bit. et si expueris sup illā. extinguet. Utraqȝ
ex ore pficiscunt. Susurro et bilinguis male/
dictus. multos. n. turbauit pacē habentes. Li
gua tertia multos cōmouit et dispsit illos de gē
te in gentē. Ciuitates muratas diuitū destru/
xit. et domos magnatoꝝ effodit. Uirtutes po
puloꝝ concidit. et gentes fortes dissoluit. Lin
gua tertia mulieres miratas eiecit. et priuauit
illas laboribus suis. Qui respicit illam. nō ha
bebit requiē. nec habebit amicū in quo requie/
scat. Flagelli plaga liuorem facit. plaga autem
lingue cōminuet ossa. Multi ceciderunt i ore
gladij. sed nō sic q̄si q iterierūt per linguā suā.
Beatus q tectus ē a lingua neqȝ. qui in iracū
dia illius nō transiuit. et qui nō attraxit iugū il
lius et in vinculis eius nō ē ligatus. Iugū. n.
illi⁹ iugū ferreū ē. et vinculū illius viculū ereū
est. Mors illius mors neqssima. et vtilis poti
us iferus q̄z illa. Perseuerātia illius nō pma
nebit. sȝ obtinebit vias iustoꝝ. In flāma sua
nō coburet iustos. Qui derelinquūt dn̄m. inci
dent in illā. et exardebit in illis et nō extinguet
et imittet i illos q̄si leo et q̄si pardus ledet illos
Sepi aures tuas spinis. et linguā neqȝ noli
audire. et ori tuo facito ostia. et seras auribus
tuis. Aurū tuū et argentū tuū confla. et verbis
tuis facito staterā. et frenos ori tuo rectos. et at
tende ne forte labaris in lingua. et cadas in cō
spectu inimicorum insidiantium tibi. et sit ca/
sus tuus insanabilis in mortem. XXIX

Qui facit misericordiā. feneratur proximo
suo. et q pualet manu. mādata suat. Fe
nerare pximo tuo in tpe necitatis illi⁹
et iterū redde pximo in tpe suo. Cōfirma ver/
bum et fideliter age cū illo. et in oī tpe inuenies
qd tibi neciūz est. Multi q̄si inuentionē estima
uerūt fenus: et pstiterūt molestiaz his qui se ad
iuuerūt. Donec accipiāt osculant manus dan
tis. et in pmissionib⁹ humiliāt vocē suā. Et in
tpe redditōis postulabit tpus. et loquetur vba
tedij et murmurationū. et tēpus causabitur. Si
aūt potuerit reddere aduersabitur. Solidi vix
reddet dimidiū. et cōputabit illud q̄si inuentio/
nez. Sin aūt. fraudabit illuz pecunia sua et pos
sidebit illū inimicū gratis. et pūtia et maledicta
reddet illi. et pro honore et bñficio reddet illi cō
tumeliā. Multi nō causa nequitie non fenerati
sunt: sed fraudari gratis timuerūt. Uerūtamē
super humilē aīo fortior esto. et pro elemosyna
nō trahas illū. Propter mādatū assume pau/
perē. et pter inopiā ei⁹ ne dimittas eū vacuū.
Perde pecuniā pter fratrē et amicū. et nō ab
scondas illā sub lapide in perditionez. Pone
thesauꝝ tuū i pceptis altissimi. et pderit tibi ma
gis q̄z aurū. Cōclude elemosynā in corde pau
peris. et hoc p te exorabit ab oī malo. Elemo/
syna viri q̄si sacculus cū ipo. et gratiaz hoīs q̄si
pupillā pseruabit. et postea resurget et retribu/
et illis retributionē vnicuiqȝ in caput illorum.
Super scutū potētis et super lanceā. aduersus
inimicū tuū pugnabit. Uir bonus fidē facit p
ximo suo. et q perdiderit cōfusionem derelin/
quet sibi. Gratiā fideiussoris ne obliuiscaris de
dit. n. pro te aīam suā. Repromissorē fugit pec
cator et imūdus. Bona repmissoris sibi ascri
bit pctor. et igratus sensu derelinquit liberātez
se. Uir repromittit de pximo suo. et cū pdide/
rit reuerentiā derelinqtur ab eo. Repromissio
nequissima multos perdidit diligētes. et cōmo
uit illos q̄si fluct⁹ maris. Uiros potētes gyrās
migrare fecit. et vagati sūt in gentibus alienis.
Peccator trāsgrediēs mandatū dñi incidet in
pmissionē neqȝ. et qui conatur multa agere:
incidet in iudiciū. Recupera pximū secundū
vtutē tuā. et attēde tibi ne incidas. Initiū vite
hoīs aqua et panis et vestimentū et dom⁹ pte/
gens turpitudinē. Melior ē victus pauperis
sub tegmine asserū: q̄z epule splendide i pere/
gre sine domicilio. Minimū p magno place/
at tibi. et ipro periū peregrinatiōis nō audies.
Uita neqȝ hospitandi de domo in domū. et
vbi hospitabitur. nō fiducialit' aget: nec apiet
os. Hospitabit. et pascet et potabit igratos. et
adhuc amara audiet. Trāsi hospes et orna mē
sam. et q̄ in manu habes ciba ceteros. Exi a fa
cie honoris amicoꝝ meoꝝ. necessitudie dom⁹
mee. hospicio mihi fact⁹ es frater. Grauia h

hoī habenti sensum: correptio domus ⁊ impro
perium feneratoris. ¶XXX

Qui diligit filiū suum. assiduat illi fla/
gella: vt letet̄ in nouissimo suo: ⁊ non
palpet proximorū ostia. Qui docet filiū
suum laudabitur in illo. ⁊ in medio domestico
rum in illo gloriabitur. Qui docet filium suū
in celū mittit inimicum. ⁊ in medio amicorum
gloriabit̄ in illo. Mortuꝰ est pat̄ eiꝰ. ⁊ q̄si nō ē
mortuus. Similē. n. reliquit sibi pꝰ se. in vita
sua. Vidit. ⁊ letatꝰ est in illo. In obitu suo nō
est contristatus: nec ꝯfusus est corā inimicis.
Reliquit. n. defensorē domꝰ ꝯtra inimicos. ⁊
amicis reddentē gr̄am. Pro aiabus filioꝝ col
ligabit vulnera sua. ⁊ sup oēm vocē turbabūt̄
viscera eiꝰ. Equus indomitꝰ euadet durus. ⁊
filiꝰ remissus euadet p̄ceps. Lacta filiū. ⁊ pauē
tem te faciet: lude cum eo. ⁊ contristabit te. Nō
corrideas illi ne condoleas. ⁊ in nouissimo ob
stupescent dentes tui. Non des illi potestatē in
iuuentute. ⁊ ne despicias cogitatus illiꝰ. Cur/
ua ceruicem eiꝰ in iuuentute. ⁊ tunde latera eiꝰ
dū infans est: ne forte induret ⁊ non credat tibi
⁊ erit tibi dolor aie. Doce filium tuū ⁊ opare i
illo: ne in turpitudinē illiꝰ offendas. Melior ē
paup sanus ⁊ fort̄ viribꝰ: q̄z diues imbecillis
⁊ flagellatꝰ malitia. Salus aie in s̄citate iusticie
⁊ melior est omni auro ⁊ argento. ⁊ corpus va
lidū q̄z census imensus. Nō est census sup cē
suz salutis corporis. ⁊ nō ē oblectamentū super
cordis gaudiū. Melior est mors q̄z vita ama
ra. ⁊ requies eterna q̄z languor pseuerans. Bo
na abscondita in ore clauso: quasi appositiones
epularū circūposite sepulchro. Quid proderit li
batio idolo: nec. n. māducabit nec odorabitur.
Si q effugat̄ a dn̄o. ⁊ portans mercedes iniq/
tatis. Videns oculis ⁊ ingemiscens: sicut spa/
do cōplectens virginē ⁊ suspirans. Tristiciam
nō des aie tue. ⁊ non affligas temetipsū in ꝯsi
lio tuo. Iocunditas cordis hec est vita hoīs. ⁊
thesaurus sine defectiōe s̄citatis. ⁊ exultatio vi
ri est lōgeuitas. Miserere aie tue places deo. ⁊
ꝯtine. ⁊ ꝯgrega cor tuū in s̄citate eiꝰ. ⁊ tristiciā
longe expelle a te. Multos. n. occidit tristicia ⁊
nō est vtilitas in illa. Zelus ⁊ iracūdia minuēt
dies: ⁊ ante tēpus senectam adducet cogitatus
Splendidū cor bonū in epulis est. epule enim
illius diligenter fiunt. ¶XXXI

Vigilia honestatis tabefaciet carnes. ⁊
cogitatus illiꝰ auferet somnum. Cogi
tatus prescientie auertit sensum. ⁊ infir
mitas grauis sobriā facit aiam. Laborauit di/
ues i cōgregatione subē ⁊ in reqe sua replebit̄
bonis suis. Laborauit pauper i diminutiōe vi
ctus. ⁊ in fine inops fit. Qui aurum diligit nō
iustificabit̄. ⁊ q insequitur ꝯsumptionē replebit̄
ex ea. Multi dati sūt i auri casus. ⁊ facta est in
specie ipsiꝰ perditio illoꝝ. Lignū offensionis ē
aurū sacrificantiū. ve illis q sectant̄ illud. ⁊ ois
iprudens deperiet in illo. Beatus diues q in/
uentꝰ est sine macula. ⁊ q pꝰ aurū nō abijt. nec
spauit i pecunia ⁊ thesauris. Quis ē h⁊ lau/
dabimꝰ eū. Fecit. n. mirabilia i vita sua. Quis
pbatꝰ est i illo ⁊ pfectꝰ inuētus ē. ⁊ erit illi glo
ria etna. Qui potuit trāsgredi ⁊ nō est trāsgres
sus ⁊ facere mala ⁊ n̄ fecit. Iō stabilita sunt bo
na illiꝰ in domino. ⁊ elemosynas illius enarra
bit ois ecclesia s̄cōrum. Supra mensā magnā
sedisti. nō aperias sup illā faucē tuā prior. Nō
dicas si multa sūt: q̄ sup illā sūt. Memento qm̄
malus ē oculus neq̄z. Nequis oculo qd creatū
est. Ideo ab oi facie sua lachrymabit̄. cum vi/
derit. Ne extendas manū tuā prior. ⁊ inuidia
ꝯtaminatus erubescas. Ne ꝯprimaris in ꝯui
uio vio. Intellige que sūt proximi tui ex teipso.
Vtere q̄si hō frugibus q̄ tibi apponunt̄: vt nō
cū manducas multū odio habear̄. Cessa pri
or causa discipline: ⁊ noli nimius esse ne forte of/
fendas: ⁊ si in medio multoꝝ sedisti prior illis
ne extendas manū tuā. nec prior poscas bibere.
Quā sufficiēs ē hōi erudito vinū exiguū. ⁊ in
dormiēdo nō laborabis ab illo ⁊ nō sēties dolo
rē. Vigilia ⁊ cholera ⁊ tortura viro infrunito.
somnꝰ sanitatis in hoie parco. Dormiet vsq̄
mane. ⁊ aia illius cū ipso delectabit̄. Et si coa/
ctus fuer̄is in edēdo multū surge e medio ⁊ vo/
me ⁊ refrigerabit te. ⁊ n̄ adduces corpi tuo ifir
mitatē. Audi me fili ⁊ nō spernas me. ⁊ in no/
uissimo inuenies vba mea. In oibus opibus
tuis esto velox. ⁊ ois ifirmitas nō occurret tibi
Splendidū i panibꝰ bn̄dicent labia multoꝝ. ⁊
testimoniū vitatis illius fidele. In nequissimo
pane murmurabit ciuitas. ⁊ testimoniū nequi
tie illius verum est. Diligētes in vino noli p
uocare multos. n. exterminauit vinū. Ignis
pbat ferrū durū. sic vinū corda supborum ar/
guet iebrietate potatū. Equa vita hoibꝰ. vinū
in sobrietate: si bibas illud moderate eris sobri
us. Que est vita q̄ minuit̄ vino. Quid defrau
dat vitā. Mors. Vinū in iocunditatē creatū
est. ⁊ nō in ebrietatē ab initio. Exultatio anime
⁊ cordis vinū moderate potatū. Sanitas est
aie ⁊ corpori sobriꝰ potus. Vinū multū pota/
tū irritationem ⁊ iram ⁊ ruinas multas facit.

Amaritudo aie vinū multū potatū. Ebrietatis animositas iprudentis offēsio: minorans vir tutē & faciēs vulnera. In cōuiuio vini nō ar/ guas p̄ximū. & nō despicias eū i iocunditate il lius. Verba iproperij nō dicas illi: & non pre mas illum in repetendo. ¶ XXXII

Rectorē te posuerūt: noli extolli: esto in illis q̄si vnus ex ipsis. Curā illoꝝ ha/ be & sic ꝯsidera. & oi cura tua explicita recūbe: vt leteris ꝑpter illos. & ornamentum grē accipias coronā. & dignationē ꝯsequaris corrogatiōis. Loq̄re maior natu: decet eni3 te. Primū verbū diligēti sciam. & nō ipedias mu sicā. Vbi auditus nō ē: nō effundas sermonē. & iportune noli extolli i sapiētia tua. Gēmula carbūculi in ornamēto auri. & cōparatio musi coꝝ in ꝯuiuio vini. Sicut in fabricatiōe auri si/ gnū ē smaragdi: sic numerus musicoꝝ i iocun do & moderato vino. Audi tacēs. & p̄ reuerē/ tia accedet tibi bona grā. Adolescens loq̄re in tua cā vix cū necesse fuerit. Si bis iterrogatus fueris hēat caput rñsū tuū. In multis esto q̄si i sciens. & audi tacens simul & q̄rens. In medio magnatoꝝ loq nō p̄sumas. & vbi sūt senes nō multū loq̄ris. Ante grandinē p̄ibit coruscatio & ante verecundiā p̄ibit grā: & p̄ reuerentia ac cedet tibi bona grā. Et hora surgēdi nō te tri/ stes. Precurre aūt prior i domū tuā & illic ad/ uocare & illic lude. & age cōceptiōes tuas. & nō in delictis & ꝟbo supbo. Sup his oibus bñdi cito dñm q fecit te: & iebriantē te ab oibus bo/ nis suis. Qui timet deū excipiet doctrinā eius & q vigilauerit ad illū iueniet bñdictionē illi⁹. Qui q̄rit legē replebit̄ ab ea: & q insidiose agit scandaliʒabit̄ ab ea. Qui timēt deū inueniēt iu/ diciū iustum: & iusticias q̄si lumen accendent. Pctōr hō vitabit correptionē. & scd̄m volunta tē suā inueniet cōparationē. Vir ꝯsilij nō dispdet itelligētiā: alienus & supb⁹ nō ptimescet timo rē. Etiā postq̄3 fecit cū eo sine ꝯsilio & suis iſe/ ctatōibus arguet̄. Fili sine ꝯsilio nihil facias. & p⁹ factū nō penitebis. In via ruine nō eas. & nō offēdes i lapides nec credas te vie laborio se: ne ponas aie tue scandalū. Et a filijs tuis ca ue: & a domesticis tuis attende. In oi ope tuo crede ex fide aie tue: hec ē. n. ꝯseruatio mādā/ toꝝ. Qui credit deo attēdit mādatis. & q confi dit in illo nō minoratus erit. ¶ XXXIII

Timenti deum non occurrent mala. s3 in temptatione deus illum cō seruabit. & liberabit a malis. Sapiēs non odit mandata & insticias. & nō illidetur q̄si in p̄cel/ la nauis. Homo sēsatus credit legi dei. & lex il li fidelis. Qui iterrogationē manifestat para/ bit verbū. & sic dep̄catus exaudiet̄: & conser/ uabit disciplinam. & tunc respōdebit. Precor dia fatui q̄si rota carri. & q̄si axis versatilis co/ gitatus illius. Equus emissarius: sic & amicus subsannator: sub oi supsedēte hinnit. Quare di es diē supat: & iterū lux lucē: & annus annu3 a sole. A dñi scia sepati sunt. Facto sole & p̄cep/ ptū custodiente. Et imutauit tp̄a. & dies festos ipsoꝝ. & in illis dies festos celebrauerūt ad ho ram. Ex ipsis exaltauit & magnificauit deus. & ex ipsis posuit in numerū dieꝝ: & oēs homies de solo & ex terra vñ creatus est adam. In mul titudine discipline dñi sepauit eos: & imutauit vias eoꝝ. Et ex ipsis bñdixit. & exaltauit. ex his sanctificauit. & ad se applicauit: & ex ipsis male dixit. & humiliauit & couertit illos a sepatiōe ip soꝝ. Quasi lutū figuli in manu in manu ipsius plasmare illud & disponere. Oēs vie ei⁹ scd3 dispositionē eius: sic hō in manu illius q se fecē & reddet illi secundū iudiciū suū. Cōtra malu3 bonū est & ꝯ vitā mors: sic & ꝯ virū iustū pec/ cator. Et sic itueri i oia opera altissimi. Duo ꝯ duo. & vnū ꝯ vnum. Et ego nouissimus eui gilaui. & q̄si qui colligit racemos post vindemia tores. In bñdictione dei & ipse speraui & quasi q vindemiat repleui torcular. Respicite q̄m nō mihi soli laboraui s3 & oibus exq̄rentibus disci plinā. Audite me magnati & oēs ppl'i. & recto/ res ecclesie aurib⁹ pcipite. Filio & mulieri. fra tri & amico nō des ptātem sup te in vita tua. & nō dederis alij possessionē tuā: ne forte penite at te & dep̄ceris p̄ illis. Dū ad hec supes & aspi ras. nō imutabit te ois caro. Melius ē eni vt filij tui te rogent q̄3 te respicere in manus filio rū tuoꝝ. In oibus opibus tuis p̄cellens esto ne dederis maculā in gloriā tuā. In die cōsu/ mationis dieꝝ vite tue et in tp̄e exitus tui di/ stribue hereditatē tuā. Cibaria et virga et on⁹ asino: panis et disciplina et opus seruo. Opat̄ in disciplina et q̄rit requiescere: laxa manus illi et querit libertatē. Iugū et lorū curuāt collum durū: et seruū iclinant operationes assidue. Ser uo maliuolo tortura et cōpedes: mitte illum in operationem ne vacet. Multā. n. malitiā do/ cuit ociositas. In opa ꝯstitue eū: sic eni conde cet illum. Qd si nō obaudierit. curua illū com pedibus: et nō amplifices super oēm carnem. Verū sine iudicio nihil facias graue. Si ē tibi seruus fidelis: sit tibi quasi anima tua. Quasi fratrem sic eū tracta: q̄m in sanguine anime cō

D

paraſti illum. Si leſeris eũ iniuſte in fugã con
uertetur et ſi extollens diſceſſerit. quẽ q̃ras. et i
qua via queras illum. neſcis. XXXIIII
Vana ſpes et mendaciũ viro iſenſato. et
ſomnia extollunt iprudentes. Quaſi q
apprehendit vmbrã et perſequit̃ ven/
tum: ſic et qui attendit ad viſa mendacia. Se/
cundũ hoc viſio ſomnioꝝ. Ante faciẽ hoĩs ſil'i
tudo alterius hoĩs. Ab imundo qd mũdabit̃.
Et a mendace qd verũ dicetur? Diuinatio er/
roris. et auguria. mendacia. et ſomnia malefa
cientiũ. vanitas eſt. Et ſicut parturiẽtis cor tuuꝫ
fãtaſias patit̃: niſi ab altiſſimo fuerit emiſſa vi
ſitatio. Ne dederis in illis cor tuũ. Multos. n.
errare fecerũt ſõnia. et exciderũt ſperãtes in il
lis. Sine mendacio cõſumabit̃ verbũ legis. et
ſapiẽa in ore fidelis complanabit̃. Qui non eſt
tẽptatus. qd ſcit? Vir in multis expertus. cogi
tabit multa. et qui multa didicit enarrabit intel
lectum. Qui nõ eſt exptus. pauca recognoſcit.
qui aũt in multis factus eſt. multiplicabit mali
ciam. Qui tẽptatus nõ eſt. qualia ſcit? Qui i/
plãtatus ẽ. abũdabit neqtia. Multa vidi enar
rando. et plurimas verboꝝ cõſuetudĩes. Ali/
quotiens vſq3 ad mortẽ periclitatus ſum hoꝝ
cauſa. et liberatus ſum grã dei. Spũs timẽtiũ
deũ queritur. et in conſpectu illius bñdicetur.
Spes. n. illoꝝ in ſaluantẽ illos. et oculi dñi in
diligentes ſe. Qui timet dñm nihil trepidabit
et nõ pauebit qm̃ ipſe ẽ ſpes eius. Timẽtis do
minũ beata ẽ aĩa eius. ad quẽ reſpicit. et qui ẽ
fortitudo eius. Oculi dñi ſuper timentes eum
ptector potentie. firmamentũ virtutis. tegimẽ
ardoris et vmbraculum meridiani. deprecatio
offenſionis. et adiutorium caſus exaltans aĩaꝫ
⁊ illuminãs oculos. dans ſanitatẽ ⁊ vitã ⁊ bñ/
dictionẽ. Immolantis ex iniquo oblatio ẽ ma
culata ⁊ nõ ſũt bñplacite ſubſãnationes iniuſtoꝝ
Dñs ſolus ſuſtinẽtibus ſe i via veritatis ⁊ iuſti
cie. Dona iniquoꝝ nõ pbat altiſſimus: nec re
ſpicit in oblationibus iniquoꝝ: nec in multitu
dine ſacrificioꝝ. eoꝝ ppitiabit̃ pctis. Qui of/
fert ſacrificiũ ex ſubſtãtia paupeꝝ: q̃ſi q victiat
filiũ i ɔſpectu pr̃is ſui. Panis egẽtiũ vita pau
peris ẽ: q defraudat illũ: hõ ſãguis ẽ. Qui au/
fert in ſudore panẽ: q̃ſi q occidit proximũ ſuum.
Qui effundit ſanguinẽ ⁊ q fraudẽ facit mercẽ
nario: fratres ſũt. Vnus edificans et vnus de
ſtruens: qd pdeſt illis niſi labor. Vnus orãs
et vnus maledicẽs: cuius vocẽ exaudiet deus?
Qui baptizat̃ a mortuo et iterũ tangit mortuũ
qd pficit lauatio illius. Sic hõ q ieiunat i pctis
ſuis et iterũ eadẽ faciens: qd pficit humiliãdo
ſe. Orõnẽ illius qs exaudiet? XXXV
Qui cõſeruat verbũ: multiplicat orõneꝫ
Sacrificiũ ſalutare ẽ attendere mãda/
tis et diſcedere ab oĩ iniqtate. et ppitia
tionem litare ſacrificijs ſup iniuſticias: et depre
catio p pctis recedere ab iniuſticia. Retribuet
gratiã q offert ſimilaginẽ. et q facit miſericordiã
offert ſacrificium. Bñplacitum eſt dño recede
re ab iniquitate: et deprecatio p pctis recedere
ab iniuſticia. Non apparebis añ cõſpectuꝫ do
mini vacuus. Hec. n. oĩa pter mandata dei
fiũt. Oblatio iuſti ipinguat altare: et odor ſua/
uitatis ẽ in cõſpectu altiſſimi. Sacrificiuꝫ iuſti
acceptũ eſt: et memoriã eius nõ obliuiſcet̃ dñs.
Bono aĩo gloriã redde deo: et nõ minuas pri
mitias manuũ tuaꝝ. In oĩ dato hilarẽ fac vul
tum tuũ. et in exultatiõe ſãctifica decimas tuas
Da altiſſimo ſcd̃m donatũ eius. et in bono oc'lo
adinuẽtionẽ facito manuũ tuaꝝ: qm̃ dñs retri
buens ẽ: et ſeptieſ tantũ reddet tibi. Noli offer
re munera praua: nõ eni ſuſcipiet illa. Et noli
inſpicere ſacrificiũ iniuſtũ: qm̃ dñs vindex eſt.
⁊ nõ eſt apud illum gloria pſone. Non accipiet
dñs pſonã in pauperẽ. et deprecationẽ leſi ex
audiet. Non deſpiciet pces pupilli. nec viduã
ſi effundat loquelã gemitus. Nõne lachryme
vidue ad maxillã deſcẽdunt. et exclamatio eꝰ
ſuper deducentẽ eas? A maxilla. n. aſcendunt
vſq3 ad celum. et dñs exauditor nõ delectabit̃
in illis. Qui adorat deũ in oblectatiõe ſuſcipiet̃
et deprecatio illius vſq3 ad nubes ppinquabit
Oratio humiliantis ſe nubes penetrabit et do
nec ppiquet nõ ɔſolabit̃. et nõ diſcedet donec
altiſſimus aſpiciat. Et dñs nõ elongabit. ſ; iu/
dicabit iuſtos. et faciet iudiciũ. et fortiſſimꝰ nõ
habebit in illis patientiã. vt cõtribulet dorſum
ipſoꝝ. et gentibus reddet vindictã. donec tol/
lat plenitudinẽ ſupboꝝ. et ſceptra iniquoꝝ cõ
tribulet. donec reddat hoĩbus ſcd̃m actus ſu/
os. et ſecundũ opa ade. et ſecundũ p̃ſumptionẽ
illius. donec iudicet iudiciũ plebis ſue. et oble/
ctabit iuſtos miſericordia ſua. Specioſa miſe/
ricordia dei in tempore tribulationis. quaſi nu
bes pluuie in tempore ſiccitatis. XXXVI
Miſerere nr̃i deus oĩum et reſpice nos.
Et oſtende nobis lucẽ miſerationũ tuaꝝ. ⁊
immitte timorẽ tuũ ſup gentes q̃ non ex
quiſierunt te. vt cognoſcãt qa nõ eſt deus niſi
tu vt enarrent magnalia tua. Alleua manum
tuã ſup gentes alienas. vt videant potentiam
tuã. Sicut. n. in ɔſpectu eoꝝ ſãctificatus es in

nobis sic in ꝯspectu nr̄o magnificaberis i eis
vt cognoscāt te. sicut et nos cognouimus. quia
nō est deus p̄ter te dn̄e. Innoua signa. et imu
ta mirabilia. Glorifica manū. et brachiū dex/
trū. Excita furorē. et effunde irā. Extolle ad/
uersariū. et afflige inimicū. Festina tempus ⁊
memento finis. vt enarrent mirabilia tua. In
ira flāme deuoreť q saluať. et qui pessimant ple
bem tuā. iueniant pditionē. Cōtere caput p̄n
cipū et inimicoꝝ. dicentiū nō ē alius p̄ter nos.
Cōgrega oēs tribus iacob. et cognoscant quia
nō ē deus nisi tu. vt enarrent magnalia tua. et
hereditabiš eos sicut ab initio. Miserere plebi
tue sup quā inuocatū est nomē tuū. et isrl̄ quē
coeqaasti p̄mogenito tuo. Miserere ciuitati sā
ctificationis tue irl̄m: ciuitati requiei tue. Re
ple syon inenarrabilibꝰ virtutibus tuis. et glo
ria tua ppl̄m tuum. Da testimonium quia ab
initio creature tue sunt. et suscita precatiōes q̄s
locuti sunt in noīe tuo ꝓphete p̄ores. Da mer
cedē sustinentibus te vt ꝓphete tui fideles iue
niantť. et exaudi orationes s̄uoꝝ tuoꝝ. Scd̄m
bn̄dictionē aaron da pplō tuo. et dirige nos in
viam iusticie. vt sciāt oēs q habitant terrā. quia
tu es deus ꝯspector seculoꝝ. Oē m escā mādu
cabit venter. et ē cibus cibo melior. Fauces cō
tingunt cibū. et cor isensatuz verba mendacia.
Cor prauū dabit tristiciā. et hō peritus resistet
illi. Oēm masculū excipiet mulier. et ē filia me
lior filie. Species mulieris exhilarat faciem vi
ri sui. et sup oēm cōcupiscentiā hoīs supducet
desiderium. Si est lingua curationis ⁊ mitiga
tionis ⁊ misericordie. nō est vir illiuš s̄m filios
hoīum. Qui possidet mulierē bonam inchoat
possessionē: adiutoriū s̄m illum est. ⁊ columna
vt requies. Ubi nō est sepes diripieť possessio.
⁊ vbi nō est mulier. ingemiscit egens. Cui cre
dit q nō habet nidum? Et deflectens vbicūq̄
obscurauerit. quasi succinctus latro exiliens d̄
ciuitate in ciuitatem. ¶ XXXVII

Omnis amicus dicet. ⁊ ego amicitiam
copulaui: sed ē amicus solo noīe amicꝰ
None tristicia inest vsq̄ ad mortem?
Sodalis aūt ⁊ amicus ad inimicitiā ꝯuertenť.
O p̄sumptio neq̄ssima: vn̄ creata es cooꝑire
aridā malitia ⁊ dolositate illius. Sodalis ami
co coniocundabiť in oblectationibus. ⁊ in tp̄e
tribulatiōis aduersarius erit. Sodalis amico
cōdolet causa ventris. ⁊ ꝯ hostē accipiet scutū
Non obliuiscaris amici tui in aīo tuo: ⁊ non
imemor sis illius in opibus tuis. Noli ꝯsilia
ri cū socero tuo: ⁊ a zelantibus te absconde con
siliū. Oīs ꝯsiliarius ꝓdit cōsiliū: s3 est cōsilia/
rius in semetipso. A cōsiliario serua aīam tuā
Prius scito que sit illius necessitas. ⁊ q̄d ipse i
aīo suo cogitabit. Ne forte mittat sudem in ter
ram. ⁊ dicat tibi. bona est via tua. ⁊ stet ecōtra
rio videre quid tibi eueniat. Cū viro irreligio
so tracta de scitate ⁊ cū iniusto de iusticia: ⁊ cuz
muliere de his que emulať. Cuz timido de bel
lo: cum negociatore de traiectione. Cū empto/
re de venditione: cū viro liuido de gratijs agē
dis. Cū impio de pietate: cū inhonesto de ho/
nestate. Cū oꝑario agrario de oī opere: cū ope
rario ānuali de cōsumatione āni: cū suo pigro
de multa operatione. Nō attēdas his in oī cō
silio. Sed cū viro sācto assiduus esto: quēcūq̄
cognoueris obseruantē timorē dei: cuius aīa ē
s̄m aīam tuā. Quicūq̄ titubauerit in tenebris
nō cōdolebit tibi. Et cor boni cōsilij statue tecū
Nō est eni tibi aliud plus illo. Anima viri sci
enunciat aliq̄n vera q̄z septē circunspectores se
dentes in excelso ad speculandū. Et in his oi/
bus dep̄care altissimū. vt dirigat in veritate vi
am tuā. Ante oia opa verbū verax p̄cedat te. ⁊
ante oēm actum cōsiliū stabile. Uerbū neq̄z i/
mutabit cor: ex quo partes quattuor oriunť: bo
num ⁊ malum. vita ⁊ mors. ⁊ dn̄atrix illoꝝ est
assidua lingua. Uir peritus multos erudiuit.
⁊ aīe sue suauis ē. Qui sophistice loquiť. odibi
lis ē. ī oī re defraudabiť. Non est. n. illi data a
dn̄o gr̄a: oī. n. sapia defraudatꝰ est. Est sapiēs
aīe sue sapiēs: et fructus sensus illius laudabi
lis. Uir sapiēs plebē suā erudit: et fructus sen
sus illiꝰ fideles sūt. Uir sapiēs iplebiť bn̄dictiō
nibus: et vidētes illū laudabūt. Uita viri i nu
mero dieꝝ: dies aūt isrl̄ inumerabiles sūt. Sa
piens in pplō hereditabit honorē. et nomē illi
us erit viuēs in eternū. Fili in vita tua tēpta ani
mā tuā: et si fuerit neq̄z: nō des illi ptātē. Nō
eni oia oībꝰ expediūt. et nō oī aīe oē genꝰ pla/
cet. Noli auidus eē in oī epulatione. et non te
effundas sup oēm escā. In multis. n. escis erit
ifirmitas. et auiditas appropiq̄bit vsq̄ ad cho
lerā. Propter crapulā multi obierūt: qui autē
abstinēs ē: adijciet vitam. ¶ XXXVIII

Honora medicū propter necessitatem:
etenī illum creauit altissimus. A deo
est. n. oīs medela: et a rege accipiet do
nationem. Disciplina medici exaltabit caput
illius. et in conspectu magnatorum collaudabi
tur. Altissimus creauit de terra medicinam. et
vir prudens non abhorrebit illam. Nonne a
ligno indulcata est aqua amara. Ad agniti/

onē hoium. V̄tus illoꝝ. Et dedit hoib⁹ sciam altissim⁹. honorari i mirabilibus suis. In his curās mitigabit dolorē. ꝛ vnguentarius faciet pigmēta suauitat̄. ꝛ vnctiōes ꝯficiet sanitatis et nō ꝯsūmabunt opa eius. Pax eni dei sup faciē terre. Fili in tua infirmitate nō despicias teipsū: ſ; ora dn̄m. et ipse curabit te. Auerte a delicto. et dirige manus. et ab oi delicto mūda cor tuū. Da suauitatē et memoria similaginis et impingua oblationē. et da locū medico. Et enim illū dn̄s creauit: ꝛ nō discedat a te: q2 opa eius sūt necia. Est enim tp̄s qn̄ in manibus illoꝝ icurras: ipsi v̄o dn̄m depcabūt vt dirigat requiē coꝝ. ꝛ sanitatē ꝑpter cōuersationē illorū. Qui delinqt in ꝯspectu ei⁹ qui fecit eū: incidet in man⁹ medici. Fili in mortuum ꝑduc lachrymas. ꝛ quasi dira passus icipe plorare. ꝛ scd̄m iudiciū ꝯtege corp⁹ illius. ꝛ nō despicias sepulturā illius. Propter delaturā aūt amare fer luctū illius vno die. ꝛ ꝯsolare ꝑpter tristitiā: ꝛ fac luctū; scd̄m meritum ei⁹ vno die vel duobus ꝑpter detractionē. A tristitia. n. festinat mors ꝛ cooperit virtutē. ꝛ tristicia cordis flectit ceruicē. In abductiōe ꝑmanet tristicia: ꝛ substātia inopis scd̄m cor ei⁹. Ne dederis in tristicia cor tuū: ſ; repelle eā a te. ꝛ memēto nouissimoꝝ: noli obliuisci. Neq; enim est ꝯuersio. ꝛ huic nihil ꝓderis. ꝛ teipsum pessimabis Memor esto iudicij mei: sic. n. erit ꝛ tuū. Mihi heri ꝛ tibi hodie. In requie mortui requiescere fac memoriā eius. ꝛ ꝯsolare illū in exitu spūs sui. Sapientiā scribe i tpe vacuitatis. ꝛ q minoratur actu sapiam ꝑcipiet: q2 sapia replebit̄. Qui tenet aratrū. ꝛ q gloriat̄ in iaculo: stimulo boues agitat. ꝛ ꝯuersat̄ in opibus eoꝝ. ꝛ narratio eius in filijs tauroꝝ. Cor suū dabit ad versandos sulcos ꝛ vigilia eius in sagina vaccaꝝ. Si ois faber ꝛ architect⁹: q noctē tā q; diem trāsigit: q sculpit signaculo sculptilia: ꝛ assiduitas eius variat picturā. Cor suū dabit i similitudinē picture. ꝛ vigilia sua ꝑficiet op⁹ Sic faber ferrarius sedēs iuxta incudē. ꝛ ꝯsiderans opus ferri. Vapor ignis vret carnes eius. ꝛ in calore fornacis cōcertat̄. Vox malleı innouat aurem eius: ꝛ ꝯ similitudinē vasis oculus eius. Cor suū dabit in cōsumationem opeꝝ ꝛ vigilia sua ornabit impfectionē. Sic figulus sedēs ad opus suū. ꝯuertēs pedib⁹ suis rotam: q in sollicitudine positus ē semper ꝑpt opus suū. ꝛ inumera ē ois opatio eius. In brachio suo formabit lutū. ꝛ an̄ pedes suos curuabit v̄tutem suā. Cor suū dabit vt consumet linitionē. ꝛ vigilia sua mundabit fornacē. Oēs hi in manibus suis spauerut: ꝛ vnus q̄sq; i arte sua sapiens est. Sine his oibus nō edificat̄ ciuitas. Et non inhabitabūt nec iambulabunt ꝛ in ecclesiam nō trāsiliēt. Sup sellā iudicis nō sedebūt. ꝛ testm̄ iudicij nō intelligēt: neq; palā facient iudiciū ꝛ disciplinā. ꝛ in parabol̄ nō inuenient̄: ſ; creaturā cui ꝯfirmabūt. ꝛ depcatio illoꝝ inopatione artis: accomodantes aīas suas ꝛ cōgrentes in lege altissimi. CXXXIX

Sapientiā oium antiquoꝝ exqret sapiens: ꝛ in ꝓphetis vacabit. Narrationem viroꝝ noiatoꝝ ꝯseruabit. ꝛ i versutias parabolaꝝ simul introibit. Occulta prouerbioꝝ exquiret ꝛ in absconditis parabolarū ꝯuersabitur. In medio magnatoꝝ ministrabit. ꝛ in conspectu presidis apparebit. In terrā alienigenaꝝ gētiū ptrāsiet. Bona. n. ꝛ mala in oibus tēptabit. Cor suū tradet ad vigilā dū diluculo ad dn̄m q fecit illū. ꝛ in cōspectu altissimi depcabitur. Aperiet os suū in oratione ꝛ pro delictis suis depcabit̄. Si. n. dn̄s magn⁹ voluerit: spū intelligentie replebit illum. ꝛ ipse tāq; imbres mittet eloquia sapie sue. ꝛ in oratione confitebit̄ dn̄o. Et ipse diriget consilium eius ꝛ disciplinā. ꝛ in absconditis suis ꝯsiliabitur. Ipse palam faciet disciplinā doctrie sue. ꝛ in lege testamenti dn̄i gloriabit̄. Collaudabunt multi sapiam eius: ꝛ vsq; in seculū nō delebit̄. Non recedet memoria eius: ꝛ nomē ei⁹ requiret̄ a generatione in generationē. Sapientiam eius enarrabūt gentes: ꝛ laudē ei⁹ enūciabit ecclesia. Si permanserit nomē eius. derelinquet plusq; mille. ꝛ si requieuerit: ꝓderit illi. Adhuc consiliabor vt enarrem: vt furore eni repletus sum ꝛ in voce dicit. Obaudite me diuini fructus: ꝛ quasi rosa plantata super riuos aquaꝝ fructificate. Quasi libanus. odorem suauitatis habete. Florete flores quasi lilium et date odorē: et frondete in grā;. et collaudate canticū: et bn̄dicite dn̄m in opibus suis. Date nomini eius magnificentiā. et ꝯfitemini illi in voce labioꝝ v̄roꝝ et in canticis labioꝝ ꝛ cytharis: et sic dicetis in ꝯfessione. Opera dn̄i vniuersa bona valde. In v̄bo eni eius stetit aqua sicut ꝯgeries. Et in s̄mone oris illius sicut exceptoria aquaꝝ qm̄ in precepto ipsius placor fit. et non ē minoratio in salute ipsius. Opa ois carnis corā illo. et nō ē q̄cq; absconditū ab oculis eius. A seculo vsq; in seculū respicit: et nihil est mirabile in conspectu eius. Non ē dicere qd est h: aut quid ē illud. oia. n. in tpe suo

querent. Bñdictio illius quasi fluuius iunda
bit. ꝛ quō cataclysmus aridaꝫ inebriauit. sic ira
ipsius gentes que nō exquisierūt eū. hereditaꝛ
bit. Quō ꝯuertit aquas in siccitatē ꝛ siccata est
terra. ꝛ vie illius viꝭ illoꝝ directe sunt. sic pec
catoribus offensiōes in ira eius. Bona bonis
creata sunt ab initio. sic neqssimus bona ꝛ ma
la. Initiū necessarie rei vite hoiuꝫ. aqua. ignis
ꝛ ferrū. sal. lac. ꝛ panis similagineus. ꝛ mel. ꝛ
botrus. vue. ꝛ oleū. ꝛ vestimentum. Hec oia
sanctis in bona: sic ꝛ impijs ꝛ pctōribus i maꝛ
la ꝯuertent. Sunt spūs q ad vindictā creati sūt
ꝛ in furore suo ꝯfirmauerūt tormenta sua. Et
in tpe ꝯsumatiōis effundent ꝟtuteꝫ. ꝛ furoreꝫ
eius q fecit illos ꝯfundent. Ignis. grando. fa
mes. ꝛ mors: omia hec ad vindictā creata sūt
Bestiarū dentes. ꝛ scorpij. ꝛ serpentes. ꝛ rum
phea vindicās in exterminiū impios. In man
datis eius epulabunt. ꝛ sup terrā in necessitate
pparabunt. ꝛ in tpibus suis nō pteriet verbū.
Propterea ab initio ꝯfirmatus suꝫ. ꝛ ꝯsiliatꝰ
sum. ꝛ cogitaui. ꝛ scripta dimisi. Omnia opeꝛ
ra dñi bona ꝛ oē opus hora sua subministrabit
Nō est dicere. hoc illo nequius est. Oia eni in
tpe suo ꝯprobabunt. Et nunc in oi corde ꝛ ore
collaudate ꝛ bñdicite nomen dñi. ¶ XL.

Occupatio magna creata est oibus hoi
bus. ꝛ iugū graue super filios adam a
die exitus de ventre matris eorum vsꝛ
qꝫ in diē sepulture in matrē oium. Cogitatioꝛ
nes coꝝ ꝛ timores cordis. adinuentiōes expeꝛ
ctatiōis. ꝛ dies finitiōis: a psidente super sedeꝫ
gloriosam. vsqꝫ ad humiliatū in terram ꝛ cine
rem ab eo q vtit hyacintho ꝛ portat coronā. vs
qꝫ ad eum qui operit lino crudo. Furor ꝫelus
tumultus. fluctuatio. ꝛ timor mortis. iracūdia
pseuerans ꝛ ꝯtentio. ꝛ in tpe refectionis in cuꝛ
bili somnus noctis imutat scientiaꝫ eius. Mo
dicū autē tanqꝫ nihil in requie. ꝛ ab eo in somꝛ
nis qsi in die respectus. Conturbatus est in vi
su cordis sui. tanqꝫ q euaserit i die belli. In tē
pore salutis sue exurrexit. ꝛ admirās ad nullū
timorem. cuꝫ oi carne ab hoie vsqꝫ ad pecꝰ ꝛ su
per pctōres septupluꝫ. Ad hec. mors. sanguis
ꝯtentio. ꝛ rumphea. oppressiōes. fames ꝛ con
tritio ꝛ flagella. Sup iniquos creata sunt hec om
nia. ꝛ ꝑpter illos factus est cataclysmus. Oia.
n. que de tra sunt in traꝫ ꝯuertent ꝛ aque oēs in
mare ꝯuertent. Oē munꝰ ꝛ iniqtas delebit. ꝛ
fides i seculū stabit. Subē iniustoꝝ sicut fluuiꝰ
siccabunt. ꝛ sic tonitruū magnū i pluuia psona
būt. In apiendo manꝰ suas letabit: sic puariꝛ
catores i ꝯsūmatiōe tabescēt. Nepotes ipioꝝ nō
mltiplicabūt ramos. ꝛ radices imūde sup cacu
men petre sonāt. Sup oēm aquā viriditas. ꝛ
ad orā flumis añ oē fenū euellet. Grā sic padi
sus i bñdictiōibꝰ. ꝛ mīsericordia i seclo pmanet.
Uita sibi sufficiētꝭ operarij ꝯdulcabit. ꝛ in ea in
uenies thesauꝝ. Filii edificatio ciuitatꝭ ꝯfirma
bit nomē. ꝛ sup hāc mulier imaculata cōputabi
tur. Uinū ꝛ musica letificāt cor. ꝛ sup vtraqꝫ di
lectio sapie. Tibie ꝛ psalteriū suauē faciunt me
lodiā. ꝛ sup vtraqꝫ lingua suauis. Gratiam ꝛ
speciē desiderabit oculus tuꝰ. ꝛ sup hoc virideſ
sationes. Amicus ꝛ sodalis in tpe cōuenientes
ꝛ sup vtrosqꝫ mulier cum viro. Fratres i adiu
toriū in tpe tribulatiōis. ꝛ sup eos misericordia
liberabit. Aurū ꝛ argentum ꝛ cōstitutio pedúꝫ
ꝛ sup vtrūqꝫ cōsilium beneplacitū. Facultates
ꝛ ꝟtutes exaltant cor. ꝛ sup hec timor domini.
Nō est in timore domini minoratio. ꝛ nō ē i eo
ingrere adiutoriū. Timor domini sic padisus
benedictiōis. ꝛ sup oēm gl'iam opuerūt illum.
Fili i tpe vite tue ne idigeas. Melius ē. n. mo
ri qꝫ idigere. Uir respiciēs i mensā alienā non
est vita eiꝰ icogitatiōe victꝰ. Alit. n. aiam suaꝫ
cibis alienis. Uir aūt disciplinatus ꝛ eruditus
custodiat se. In ore iprudētis ꝯculcabit inopia
ꝛ in vētre eius ignis ardebit. ¶ XLI

O Mors qꝫ amara est memoria tua hoī
pacē habenti in substātijs suis viro qe
to. ꝛ cuiꝰ vie directe sunt in oibus ꝛ ad
huc valenti accipe cibuꝫ. O mors bonum est
iudiciū tuuꝫ hoī indigenti. et q minorat viribꝰ
defecto etate. ꝛ cui de oibus cura est et incredibi
li. q pdit sapiam. Noli metuere iudiciū mortis
Memēto q̄ ante te fuerūt. et q̄ supuentura sūt
tibi. hoc iudiciū a domio oī carni: et q̄ supueni
ent tibi in beneplacito altissimi. siue decem siue
centū siue mille āni. Nō est. n. i inferno accusa
tio vite. Filij abbominationū fiunt filij pctōrū
et q ꝯuersant secus domos impioꝝ. Filiorum
pctōrū periet hereditas. et cum semine illorum
assiduitas opprobrij. De patre impio querunt
filij. qm̄ ꝑpter illū sunt in opprobrio. Ue vob
viri impij. q dereliquistis legē domini altissimi
Et si nati fueritis in maledictiōe nascemini. ꝛ si
mortui fueritis in maledictiōe erit pars vestra.
Oia q̄ de tra sunt in trām ꝯuertent: sic impij a
maledicto in pditionē. Luctus hoium i corpe
ipsoꝝ. nomē aūt impioꝝ delebit. Curam habe
de bono nomine: hoc. n. magis permanebit ti
bi: qꝫ mille thesauri pciosi ꝛ magni. Bone vi
te numerus dierum: bonum autem nomen pꝛ

manebit in euū. Disciplinā in pace conseruate filij. Sapientia.n.abscondita & thesaurus inuisus. que vtilitas in vtrisqz. Melior est homo q abscondit stulticiam suam. qz homo q abscondit sapientiam suam. Verūtamen reuertimini in his q̄ pcedunt de ore meo. Nō est.n.bonū oēm irreuerentiā obseruare: & non oia oibus bene placēt in fide. Erubescite a patre & a matre de fornicatione. & a psidente & a potente de mendatio a pncipe & a iudice de delicto: a synagoga & plebe de iniqtate: a socio & amico de iniusticia & de loco in quo habitas de furto. de veritate dei & testamento. de discubitu in panib⁹. & ab obfuscatione dati & accepti: a salutātibus de silētio: a respectu mulieris fornicarie: & ab auersione vultus cognati. Ne auertas faciē a pximo tuo: & ab auferēdo partē. & nō restituendo Ne respicias mulierē alieni viri: & ne scruteris ancillā ei⁹. neqz steteris ad lectū ei⁹. XLII

Hec ab amicis de sermonib⁹ ipropriis & cū dederis ne ipropereс. Non duplices sermonē audit⁹ de reuelatiōe smonis absconditi. & eris vere sine pfusiōe. & inuenies grām in pspectu oiū hoiūm. Ne p his oibus pfundaris. & ne accipias psonā vt delinqs De lege altissimi & testamēto. & de iudicio iustificare impiū. de vbo sociorū & viatorū. & datione hereditatis amicorum. de qualitate statere & pōderū de acqsitiōe multorū & paucorū: de corruptione emptionis & negociatorū: & de multa disciplina filiorū. & seruo pessimo latus sanguinare. Super mulierē nequā. bonū est signum. Vbi manus multe sūt claude: & qdcūqz trades numera & appēde. datū vo & acceptū oē describe. De disciplina insensati & fatui & de senioribus q iudicant ab adolescentibus: & eris eruditus in oibus. & pbabilis in pspectu oīum virorū. Filia pris abscōdita est. vigilia & sollicitudo ei⁹ aufert somnū ne forte i adolescētia sua adultera efficiatur. & cū viro cōmorata odibilis fiat. neqn polluatur in vginitate sua & in patnis suis grauida ieniat: ne forte cū viro cōmorata transgrediatur: aut certe sterilis efficiatur. Super filiam luxuriosam confirma custodiam ne qn faciat te in opprobriū venire inimicis. a detractione in ciuitate & abiectiōe plebis. & cōfundat te in multitudine ppli. Oi hoi noli intendere in specie. & in medio mulierū noli cōmorari. De vestimētis.n. procedit tinea: & a muliere iniquitas viri. Melior est.n. iniquitas viri qz benefaciens mulier. & mulier confundens in opprobriū. Memor ero igitur operū domini & q̄ vidi annunciabo. in sermonibus domini opera eius. Sol illuminans per omnia respexit. & gloria domini plenum est opus eius. Nonne dn̄s fecit scōs enarrare oia mirabilia sua: q̄ cōfirmauit dn̄s oipotens stabilis in gloria sua. Abissum & cor hoinm inuestigauit. & in astutia eorū excogitauit. Cognouit.n. dominus oēm sciam. & inspexit in signū cui: annūcians q̄ pterierūt & q̄ supuentura sunt. reuelans vestigia occultorū. Nō pterit illū ois cogitatus & nō abscondit se ab eo vllus sermo. Magnalia sapie sue decorauit. q̄ est ante seculū & vsqz i seculū: neqz adiectū est neqz minuet & nō eget alicui⁹ psilio. Quā desiderabilia sūt oia opera ei⁹. & tanqz scintilla q̄ est psiderare. Oia hec viuunt & manēt in seculū. & in oi necītate oia obaudiunt ei. Omnia duplicia. vnū contra vnū & nō fecit qcqz deesse. Vniuscuiusqz pfirmabit bona. Et qs satiabit videns gloriā ei⁹. XLIII

Altitudinis firmamentū. pulchritudo eius: spēs celi in visione glie. Sol i aspectu annunciēs in exitu: vas āmirabile. opus excelsi. In meridiano exurit tram. & i pspectu ardoris eius qs poterit sustinere. Fornacē custodiens in opibus ardoris. Tripliciter sol exurēs mōtes radios igneos exsufflās. & refulgēs radijs suis obcecat oculos. Magnus dn̄s q fecit illū. & in sermonibus eius festinauit iter. Et lunā in oibus in tpe suo: ostēsio tpis. & signū eui. A luna signū diei festi luminare qd minuit in psumatione. Mensis sm nomē ei⁹ est crescēs mirabiliter in psumationē. Vas castrorum in excelsis: in firmamēto celi resplendēs gloriose. Spēs celi glia stellarū mundū illuminās in excelsis dn̄s. In vbis sācti stabāt ad iudiciū. & nō deficiēt in vigilijs suis. Vide arcum & benedic q fecit illū. Valde speciosus ē in splendore suo. Gyrauit celū in circuitu glorie sue: manus excelsi apuerunt illum. Imperio suo accelerauit niuē. & accelerat coruscationes emittere iudicij sui. Propterea apti sunt thesauri: & euolauerūt nebule sicut aues. In magnitudine sua posuit nubes. & pfracti sunt lapides grandinis. In conspectu eius cōmouebūtur mōtes: & in volūtate eius aspirauit notbus Vox tonitrui ei⁹ vberauit trām: tēpestas aqlonis & pgregatio spūs. & sicut auis deponens ad sedendū. aspgit niuē. & sicut locusta demergēs descēsus ei⁹. Pulchritudinē coloris eius āmirabit oculus. & sup imbrē ei⁹ expauescit cor Gelu sic salē effūdet sup trā. & dū flauerit fiet tāqz cacumina tribuli. Frigidus vētus aqlo fla

uit τ gelauit chrystallus ab aqua. Super oēm congregationem aquarum requiescet. τ sicut lorica induit se aquis. Et deuorabit montes τ exuret desertum: τ extinguet viride sicut igne. Medicina omnium in festinatione nebule: τ ros obuians ab ardore venienti. humilem ef/ficiet eum. In sermone eius siluit ventus τ co gitatione sua placauit abyssum: τ plantauit illū dominus iesus. Qui nauigat mare: enarrat pe ricula eius: τ audientes auribus nostris. am/mirabimur. Illic preclara opera τ mirabilia: varia bestiarum genera τ oīum pecoꝝ: τ crea tura beluaꝝ. Propter ipsū ꝯfirmatus ē itine/ris finis: τ in ſmone ei⁹ ꝯposita sūt oīa. Mul ta dicim⁹: τ deficim⁹ verbis: ꝯsūmatio autem ſmonū ipse est. In oibus gloriātes: ad qd va lebim⁹. Ipse. n. oipotēs sup oīa opa sua. Ter ribilis dn̄s τ magnus vehemēter: τ mirabilis potētia ipsius. Glorificātes dn̄m quātūcūqȝ po tueritis supualebit ad hec: τ āmirabilis magni ficētia eius. Benedicētes dn̄m exaltate illum quantū potestis: maior ē. n. oī laude. Exaltan tes eū replemini virtute. Ne laboretis: nō eni cōphendetis. Quis videbit euȝ τ enarrabit. τ qs magnificabit eū sicut ē ab initio? Multa ab scōdita sūt maiora his. Pauca enim vidimus operū eius. Oia aūt dominus fecit. τ pie agē tibus dedit sapientiam. XLIIII

Laudemus viros gloriosos τ parētes nostros i gnātione sua. Multā gloriā fecit dn̄s magnificētia sua a seculo. Do minātes in ptātib⁹ suis: hoīes magni virtute τ prudētia sua ꝑditi: nūciātes i ꝓphētis dignita tē ꝓphetaꝝ: τ iperātes in ꝑsēti pplo τ virtute prudētie ppl'is sāctissima verba. In pueritia sua regrētes modos musicos: τ narrātes car/mina scripturaꝝ. Hoies diuites i virtute: pul chritudis studiū hn̄tes: pacificātes in domib⁹ suis. Oēs isti in generatiōibus gētis sue glo/riā adepti sūt: τ in diebus suis habēt i laudib⁹. Qui de illis nati sūt: reliqrunt nomē narrādi laudes eoꝝ. Et sūt quoꝝ nō ē memoria. Pe/rierunt qsi q nō fuerit. τ nati sūt qsi nō nati: τ fi lij ipsoꝝ cū ipsis. Sed illi viri misericordie sūt: quoꝝ pietates nō defuerūt. Cū semine eorum ꝑseuerauit bona hereditas sancta nepotū eoꝝ. Et in testamentis stetit semen eoꝝ. τ filij eorū: ꝓpter illos vsqȝ in eternum manet. Semē eo rum τ gloria eoꝝ nō derelinquet. Corpora ip soꝝ in pace sepulta sūt. τ nomē eoꝝ viuet in ge neratione τ generationē. Sapiētiā ipsoꝝ nar rent populi. τ laudem eorum nunciet ecclesia.

Enoch placuit deo: τ trāslatus est in paradisū vt det gētibus sapiam. Noe inuentus ē perfe/ctus iustus. τ in tēpore iracundie factus est re/cōciliatio. Ideo dimissū est reliquū terre: cū fa ctum est diluuiū. Testamēta seculi posita sunt apud illū: ne deleri posset diluuio omnis caro. Abrahā magnus pater multitudinis gentiuȝ τ nō est inuentus similis illi in gloria. Qui con seruauit legē excelsi. τ fuit in testamēto cū illo. In carne eius stare fecit testm̄. τ in tēptatione inuentus ē fidelis. Ideo iureiurādo dedit illi gloriā in gente sua: crescere illū qsi terre cumu lum. τ vt stellas exaltare semen eius τ heredi/tare illos a mari vsqȝ ad mare: τ a flumie vsqȝ ad terminos terre. Et isaac eodē mō fecit: pro pter abrahām patrē eius. Benedictionē oiuȝ gentiū dedit illi dominus. τ testamentū suū con firmauit sup caput iacob. Agnouit eū in bene dictiōibus suis τ dedit illi hereditatē: τ diuisit illi ptē i tribub⁹ duodeci. Et ꝯſuauit illi hoies mie: iueniētes gratiā i ocl'is ois carnis. XLV

Dilectus deo τ hoībus moyses: cui⁹ me moria in benedictōe ē. Similē illuȝ fe cit in gloria scōꝝ. τ magnificauit eū in timore inimicoꝝ. τ in verbis suis mōstra pla/cauit. Glorificauit illū in ꝯspectu regū. τ iussit illi corā populo suo: τ ostēdit illi gloriā suam. In fide τ lenitate ipsius scm̄ fecit illum τ elegit eū in omni carne. Audiuit. n. eū τ vocē ipsius τ induxit illum in nubē. Et dedit illi cor ad ꝑ/cepta: τ legē vite τ discipline: docere iacob te/stamentū suū: τ iudicia sua israel. Excelsū fecit aaron fratrē suū: τ similē sibi d' tribu leui. Sta tuit ei testamentū eternū. τ dedit illi sacerdotiū gentis: τ beatificauit illum in gloria. Et circū/cinxit eum ȝona iusticie: τ induit eum stola glo rie: τ coronauit eum in vasis virtutis. Circū/pedes τ femoralia τ humerale posuit ei. τ cin/xit illum tintinnabulis aureis plurimis in gy/ro dare sonitum in incessu suo: auditū facere so nitum in tēplo in memoriam filijs gentis sue. Stolam sanctam auro τ hyacintho τ purpura opus textile: viri sapientis iudicio τ veritate ꝑ diti. Torto cocco opus artificis: gēmis precio sis figuratis in ligatura auri τ opere lapidarij sculptis in memoriā: ſm numerū tribuū israel Corona aurea sup mitra eius expressa signo sā ctitatis: gloria honoris τ opus virtutis: deside rio oculoꝝ ornata. Sic pulchra āte ipsū nō fue rūt talia: vsqȝ ad originem. Nō ē indutus illa alienigena aliqs: sȝ tm̄ filij ipsi⁹ soli τ nepotis eius ꝑ omne tēpus. Sacrificia ipsius ꝯsūmata

sūt igni q̄tidie. Cōpleuit moyses man⁹ eius: ꝛ vnxit illū oleo scō. Factū ē illi in testm̄ eternū ꝛ semini eius sicut dies celi: fungi sacerdotio. ꝛ habere laudē. ꝛ glorificari ppl'm suū in nomie suo. Ipsū elegit ab oī viuēte: offerre sacrificiū deo: incensū ꝛ bonū odorē i memoriam placare ꝓ ppl'o suo. Et dedit illi i p̄ceptis suis ptātē i testamētis iudicioꝝ: docere iacob testimonia ꝛ in lege sua lucē dare isrl'. Quia ꝯ illū steterūt alieni. ꝛ ꝓpter iuidiā circūdederunt illū hoies in deserto q erāt cū dathan ꝛ abiron. ꝛ ꝯgregatio chore i iracūdia. Vidit dn̄s deus ꝛ nō placuit illi: ꝛ ꝯsūpti sūt i ipetu iracūdie. Fecit illis mōstra: ꝛ ꝯsūpsit illos i flamma ignis. Et addidit aaron gloriā. ꝛ dedit illi hereditatē. ꝛ p̄nitias frugū terre dimisit illi. Panē ipsius in p̄mis parauit i sacietatē: nā ꝛ sacrificia dn̄i edēt q̄ dedit illi ꝛ semini ei⁹. Ceteꝝ int gētes nō hereditabit. ꝛ pars nō ē illi in gēte. Ipse ē. n. ps eius ꝛ hereditas. Phinees filius eleazari tertius i gloria imitādo eū i timore dn̄i. ꝛ stare in reuerētia gent̄: i bonitate ꝛ alacritate aīe sue placuit deo isrl'. Ideo statuit illi testm̄ pacis: ꝛ p̄ncipē scōꝝ ꝛ gentis sue. vt sit illi ꝛ semini ei⁹ sacerdotij dignitas in eternū. Et testamētū dauid regi filio iesse de tribu iuda: hereditas ipsi ꝛ semī eius: vt daret sapientiam in cor nostrū iudicare gentē suam in iustitia: ne abolerentur bona ipsoꝝ. ꝛ gloriam ipsorum in gentem eoꝝ eternam fecit.

¶ XLVI

Fortis in bello ihesus naue successor moysi in ꝓphetis: q fuit magn⁹ ꝟ3 nomē suū: maximus i salutē electoꝝ dei: expugnare insurgētes hostes vt ꝯsequeret hereditatē israel. Quā gloriā adept⁹ est i tollēdo manus suas: ꝛ iactando ꝯ ciuitates rūpheas? Quis añ illū sic restitit. Nā hostes ipse dn̄s pcussit. Aut nō i iracūdia eius ipedit⁹ est sol: et vna dies facta ē q̄si duo? Inuocauit altissimū potentē i oppugnādo inimicos vndiq3. ꝛ audiuit illū magnus ꝛ scūs deus. i saxis grandinis ꝟtutis valde fortis. Impetū fecit ꝯ gētem hostilē. ꝛ i descēsu pdidit ꝯrios: vt cognoscant gentes potētiā eius: qa ꝯ deū pugnare nō ē facile. ꝛ secut⁹ ē a tergo potētes. Et i dieb⁹ moysi miam fecit ipse et caleph filius iephone: stare ꝯ hostē: et ꝓhibere gentē a pctis. et pfringere murmur malitie. Et ipsi duo ꝯstituti: a periculo liberati sūt: a numero sexcentoꝝ milium peditū inducere illos i hereditatē: in tra q̄ manat lac et mel. Et dedit dn̄s ipsi caleph fortitudinē et vsq3 i senectutē pmāsit illi virtus: vt ascenderet in excelsū terre locū. et semen ipsius obtinuit hereditatē. Et viderūt oēs filij isrl': q2 bonū est obseq scō deo. Et iudices singuli suo nomine: quoꝝ nō est corruptū cor: q nō auersi sūt a dn̄o. vt sit memoria illoꝝ in bn̄dictiōe. Et ossa eoꝝ pullulāt de loco suo. et nomē coꝝ pmanet in eternū: pmanente ad filios illoꝝ sanctorū viroꝝ gloria. Dilectus a dn̄o deo suo samuel ꝓpheta dn̄i: renouauit imperiū. et vnxit principes in gente sua. In lege dn̄i cōgregationē iudicauit. et vidit deū iacob. et in fide sua ꝓbatus ē ꝓpheta. Et cognit⁹ est in verbis suis fidelis: quia vidit deū lucis. Et inuocauit dn̄m oīpotentē i oppugnādo hostes circūstantes vndiq3: in oblatiōe viri iuiolati. Et itonuit de celo dn̄s. ꝛ in sonitu magno auditā fecit vocē suā et ꝯtriuit p̄ncipes tyrioꝝ et omnes duces philistijm. Et añ tp̄s finis vite sue et seculi testimoniū p̄buit i cōspectu dn̄i et xp̄i. Pecunias ꝛ vsq3 ad calciamenta ab oī carne nō accepit. et nō accusauit illū hō. Et p⁹ hec dormiuit. et notum fecit regi. et oñdit illi finem vite sue. et exaltauit vocē eius de terra in ꝓphetia delere impietatem gentis.

¶ XLVII

Post hec surrexit nathan ꝓpha i dieb⁹ dauid. Et q̄si adeps sepatus ē a carne sic dauid a filijs isrl'. Cum leonibus lusit quasi cū agnis. ꝛ i vrsis similiter fecit sicut i agnis ouiū. In iuuētute sua nūqd non occidit gigantē et abstulit opprobriū de gēte. In tollēdo manū in saxo funde deiecit exultationē golie: vbi inuocauit deū oīpotentē. Et dedit i dr̄tera ei⁹ tollere hoiem fortem in bello. Et exaltare cornu gentis sue. Sic in decē milibus glorificauit eū. et laudauit eū in bn̄dictiōibus dn̄i: in offerēdo illi coronā glorie. Cōtriuit eni inimicos vndiq3 et extirpauit philistijm contrarios vsq3 in hodiernū diem. Contriuit cornu ipsoꝝ vsq3 in eternum. In oī opere dedit cōfessionem sancto: et excelso in ꝟbo glorie. De oī corde suo laudauit dn̄m. et dilexit deum qui fecit illū. et dedit illi ꝯ inimicos potentiā. Et stare fecit cantores ꝯ altare et in sono coꝝ dulces fecit modos. Et dedit in celebrationibus dec⁹ et ornauit tpa vsq3 ad ꝯsumatiōe vite: vt laudarent nomē scm̄ dn̄i et amplificarēt mane dei sanctitatē. Xp̄s purgauit peccata ipsius. et exaltauit in eternū cornu eius. Et dedit illi testamentū regni. et sedē glorie in israel. Post ip̄z surrexit filius sensatus: et ꝓpter illum deiecit oēm potentiam inimicoꝝ. Salomon imperauit in diebus pacis: cui subiecit deus omēs ho

stes vt conderet domū i nomine suo: et para/
ret sanctitatē in sempiternū quēadmodū erudi
tus ē in iuuētute sua. Et impletus est q̄si flumē
sapia: et terrā retexit aīa sua. Et replesti i cōpa
tionibus enigmata: ad insulas lōge diuulgatū
ē nomē tuū: et dilectus es i pace tua. In canti
lenis et pu̾erbijs et cōparationibus et interp̄/
tationibus: mirate sūt terre. et in noīe dn̄i dei:
cui ē cognomē deus isrl̄. Collegisti q̄si auri
chalcū aur̄: et vt plūbū cōplesti argentū. et icli
nasti femora tua mulieribus. Ptātem habui/
sti i corpore tuo. Dedisti maculā in gloria tua.
et pphanasti semē tuum inducere iracūdiā ad
liberos tuos. et i ceteris stulticiā tuā: vt faceres
iperiū bipartitū. ⁊ ex effrem imparē imperiū
dur̄. Deus aūt non derelinquet miam suā et
nō corrūpet nec delebit opa sua: neq̄ perdet a
stirpe nepotes electi sui: et semen ei⁹ qui diligit
dn̄ nō corrūpet. Dedit aūt reliquū iacob ⁊ da
uid de ipsa stirpe. Et f nē habuit salomon cū
patribus suis. Et dereliquit post se de semine
suo gentis stulticiā. et iminutū a prudentia ro/
boā qui auertit gentē ꝯsilio suo. et hieroboam
filium nabath qui peccare fecit isrl̄. et dedit viā
peccādi effraim. et plurima redundauerūt pec
cata ipsor̄. Valde eni auerterūt illos a tra sua
Et quesiuit oēs nequitias vsq̄ dum perueni/
ret ad illos defensio et ab omnibus peccatis li
berauit eos.

CXLVIII

Et surrerit helias pphēta q̄si ignis: ⁊
verbū ipsius q̄si facula ardebat. Qui
induxit in illos famē. et imitātes illum
inuidia sua pauci facti sunt. Nō. n. poterant su
stinere p̄cepta dn̄i. Verbo dn̄i cōtinuit celū. et
deiecit a se ignē terre. Sic amplificatus est heli
as in mirabilibus suis. Et qs pōt simılit̄ glo/
riari tibi: Qui sustulisti mortuū ab inferis de
sorte mortis in ỽbo dn̄i dei: q deiecisti reges
ad pniciē. et ꝯfregisti facile potentiā ipsor̄ et
gloriosos de lecto suo. Qui audis in syna iudi
ciū. et i oreb iudicia defensionis. Qui vngis
reges ad penitentiā: et pphetas facis successo
res post te. Qui receptus es in turbine ignis
in curru equor̄ igneor̄: qui inscriptus es in iu
dicijs tēpor̄: lenire iracūdiā dn̄i: cōciliare cor
patris ad filiū. et restituere tribus iacob. Bea
ti sunt q te viderūt et in amicitia tua decorati sī.
Nam nos vita viuimus tm̄: post mortē autē
nō erit tale nomē nostrū. Helias q in turbine
tectus ē: et i heliseo completus ē sp̄us eius. In
dieb⁹ suis nō ptimuit p̄ncipem. ⁊ potentia ne/
mo vicit illū. Nec supauit illū verbū aliquod
et mortuū pphetauit corpus eius. In vita sua
fecit mōstra. et in morte mirabilia opatus est.
In oibus istis nō penituit ppl̄s. et non recesse
runt a peccatis suis vsq̄ dū abiecti sunt de ter
ra sua. et dispsi sunt in oem terrā. et relicta est
gens p pauca. et p̄nceps in domo dauid. Qui
dam ipsor̄ fecerunt qd̄ placeret deo: alij autē
multa cōmiserunt pctā. Ezechias muniuit ci/
uitatē suā et induxit in mediū eius aquā ⁊ fodit
ferro rupem et edificauit ad aquā puteum. In
diebus ipsius ascendit sennacherib et misit ra/
psacen et sustulit manum suam contra illos:
et extulit manū suam in syon: ⁊ superbus fact⁹
est potentia sua. Tunc mota sūt corda et man⁹
ipsor̄: et doluerunt quasi parturientes mulie/
res. Et inuocauerunt dn̄m misericordem. et ex
pandentes manus suas extulerūt ad celum. et
sanctus dn̄s deus audiuit cito vocem ipsorū.
Non est commemoratus pctōr̄ ipsorū: neq̄ de/
dit illos inimicis suis: sed purgauit illos i ma
nu Isaie sancti pphete. Deiecit castra assyrio
rum. et contriuit illos angelus dn̄i. Nam fecit
ezechias qd̄ placuit deo. et fortiter iuit i via da
uid patris sui: quā mandauit illi isaias pphe
ta magnus et fidelis in ꝯspectu dei. In dieb⁹
ipsius retro redijt sol. et addidit regi vitā. Spi
ritu magno vidit vltima: et consolatus est lu/
gentes in syon: vsq̄ in sempiternū. Ostēdit fu
tura et abscondita anq̄ euenirēt.

CXLIX

Memoria iosie in compositione odoris
facta: opus pigmentarij in omni ore q̄
si mel indulcabitur eius memoria. ⁊ vt
musica in conuiuio vini. Ipse est directus di/
uinitus in penitentia gentis. et tulit abhomina
tiones impietatis. Et gubernauit ad dn̄m cor
ipsius. et in diebus peccator̄ corroborauit pie/
tatem. Preter dauid ⁊ ezechiā ⁊ iosiā omnes
reges peccatū cōmiserunt: nā reliquerunt legē
altissimi reges iuda. ⁊ cōtempserunt timorem
dei. Dederūt enim regnum suum alijs. ⁊ glo
riam suā alienigene genti. Incēderunt electā
sanctitatis ciuitatem: ⁊ desertas fecerunt vias
ipsius in manu hieremie. Nam male tractaue
runt illum: qui a ventre matris consecratus est
ppheta: euertere ⁊ eruere ⁊ pdere ⁊ iter̄ edifi/
care ⁊ renouare. Ezechiel qui vidit cōspectum
glorie: quā ostendit illi in curru cherubin. Nā
cōmemoratus est inimicor̄ in imbre: beneface
re illis qui ostenderunt rectas vias. Et duode
cim pphetar̄ ossa pullulant de loco suo. Nam
corroborauerunt iacob. ⁊ redemerunt se in fide
virtutis sue. Quō amplificemus zorobabel.

Nā ꝛ ipse q̄si signū in dextera manu israel. Et
iesū filiū iosedech. Qui in diebus suis edifica/
uerūt domū: ꝛ exaltauerūt tēplū scm̄ dn̄o: para
tā in gloriā sempiternā. Et neemias in memo
ria multi tp̄is: q erexit nobis muros euersos:
ꝛ stare fecit portas ꝛ seras: q erexit domos no
stras. Nemo natus ē i terra q̄lis enoch: naꝫ ꝛ
ipse receptus ē a t̄ra. Et ioseph q natus ē hō.
pnceps fratrū: firmamentū gētis: rector fratrū
stabilimētū ppl'i: ꝛ ossa ipsius visitata sūt: ꝛ pꝰ
mortē ꝓphetauerūt. Seth ꝛ sem apd̄ hoies glo
riā adepti sūt. ꝛ sup oēm aiam i origie adā. L
Symon onie filius sacerdos magnus: q
in vita sua suffulsit domū. ꝛ in diebus
suis corroborauit templū. Templi etiā
altitudo ab ipso fundata ē: duplex edificatio. ꝛ
excelsi parietes tēpli. In diebus ipsius ema/
nauerūt putei aquaꝝ. ꝛ q̄si mare adimpleti sūt
supra modū. Qui curauit gētē suā ꝛ liberauit
eam a pditione. Qui p̄ualuit āplificare ciuitatē
q adeptus ē gloriā i cōuersatione gentis: ꝛ in/
gressū domus ꝛ atrij āplificauit. Quasi stella
matutina in medio nebule. Et q̄si luna plena i
diebus suis lucet. Et q̄si sol refulgens: sic ille
effulsit in tēplo dei. Quasi arcus refulgens in
ter nebulas glorie: ꝛ q̄si flos rosaꝝ in diebꝰ ve
nis: ꝛ q̄si lilia q̄ sūt in trāsitu aq̄: ꝛ q̄si thus redo
lens in diebus estatis. Quasi ignis effulgens
ꝛ thus ardens in igne. Quasi vas auri solidū
ornatū oi lapide p̄cioso. Quasi oliua pullulās
ꝛ cupressus in altitudie se extollens. In accipi
endo ipsū stolā glorie ꝛ vestiri eū in cōsumatio
ne virtutis: in ascēsu altaris sci gloriā dedit sci
tatis amictū. In accipiendo aūt partes de ma/
nu sacerdotū ꝛ ipse stans iuxta arā. Circa illuꝫ
corona fratrū ꝛ q̄si plantatio cedri in mōte liba
no: sic circa illū steterūt q̄si rami palme ꝛ oēs fi
lij aaron in gloria sua. Oblatio aūt dn̄i in ma/
nibus ipsoꝝ: coram oi synagoga israel: ꝛ cōsu
matione fungēs in arā: amplificare oblationē
excelsi regis: porrexit manū suam in libatione.
ꝛ libauit de sāguine vue. Effudit in fundamen
to altaris odorē diuinū excelso principi. Tunc
exclamauerunt filij aaron: in tubis ductilibus
sonuerunt. ꝛ auditā fecerunt vocem magnam
in memoriā corā dn̄o. Tunc ois ppl'us simul
ꝓperauerūt. ꝛ ceciderunt in faciem sup terraꝫ
adorare dn̄m deum suū: ꝛ dare p̄ces oipotenti
deo excelso. Et amplificauerūt psallentes i vo
cibus suis: ꝛ in magna domo factus est sonus
suauitatis plenus. Et rogauit ppl'us dn̄m ex/
celsū in p̄ce vsqꝫ dū pfectus ē honor dn̄i: ꝛ mu
nus suū pfecerūt. Tunc descendēs: manus su
as extulit oēm in ꝯgregationē filioꝝ israel: da
re gloriā deo a labijs suis. ꝛ in noie ipsius glo
riari. Et iterauit orationē suā: volēs ostēdere
virtutē dei. Et plus orauit deū oiuꝫ. Qui ma
gna fecit in oi terra: q auxit dies nostros a ven
tre matris nostre. ꝛ fecit nobiscū scd̄m suā mise
ricordiā dei nobis iocūditatē cordis. ꝛ fieri pa
cē in diebus nr̄is in israel p dies sēpiternos:
credere israel nobiscū eē dei misericordiā: vt li
beret nos i diebus suis. Duas gētes odit aia
mea: tertia aūt nō ē gēs quā oderim. Qui se/
dent in mōte seyr: ꝛ philistijm: ꝛ stultus ppl'us
q h̄itat in sichimis. Doctrinā sapīe ꝛ discipline
scripsit in codice isto iesus filius Syrach: hie/
rosolymita: q renouauit sapiam de corde suo.
Beatus q i istis versat̄ bonis. Qui ponit illa
in corde suo: sapiēs erit semp. Si. n. hec fecerit
ad oia valebit: q: lux dei vestigiū eius est. LI
Confitebor tibi dn̄e rex. ꝛ collaudabo
te deū saluatorē meuꝫ. Confitebor nōi
tuo qm̄ adiutor ꝛ ꝓtector factus es mi/
hi: ꝛ liberasti corpus meū a pditione: a laqueo
lingue inique: ꝛ a labijs operantiū mendaciuꝫ
ꝛ in ꝯspectu astantiū factꝰ es mihi adiutor. Et
liberasti me s̄m mltitudinē misericordie nois
tui a rugientibus p̄paratis ad escā: de manibꝰ
querentiū aiam meā: ꝛ de portis tribulationuꝫ
q̄ circundederūt me: a pressura flāme q̄ circun
dedit me: ꝛ in medio ignis nō sū estuatus. De
altitudine ventris īferi. ꝛ a lingua coinquina/
ta ꝛ a verbo mendacij: a rege iniquo. ꝛ a ligua
iniusta. Laudabit vsqꝫ ad mortē aia mea dn̄ꝫ.
ꝛ vita mea appropinquans erat in iferno deor
sum. Circundederunt me vndiqꝫ ꝛ nō erat q
adiuuaret. Respiciens erā ad adiutoriū hoiuꝫ
ꝛ nō erat. Memoratus sum misericordie tue do
mine ꝛ cooperationis tue q̄ a seculo sunt: qm̄
eruis sustinentes te dn̄e: ꝛ liberas eos de mani
bus gentiū. Exaltasti sup terrā habitationem
meā: ꝛ ꝓ morte defluēti deprecatus sū. Inuo
caui dn̄m patrē dn̄i mei: ꝛ non derelinquat me
in die tribulationis mee: ꝛ in tp̄re supboꝝ sine
adiutorio. Laudabo nomē tuū assidue. ꝛ colla
udabo illud in ꝯfessione. ꝛ exaudita ē or̄o mea
Et liberasti me de pditione. ꝛ eripuisti me de
tp̄e iniquo. Propterea confitebor ꝛ laudeꝫ di
cam tibi. ꝛ bn̄dicam nomini dn̄i. Cū adhuc iu
nior sum: priusq̄ꝫ oberrarē q̄siui sapiam palaꝫ
in or̄one mea. Ante tēpus postulabā ꝓ illa. ꝛ
vsqꝫ in nouissimis inqrā eam. ꝛ florebit tanq̄ꝫ
precox vua. Letatū ē cor meū in ea: ambulauit

pes meus iter rectū: in iuuentute mea inuesti/
gabam eā. Inclinaui modice aurē meā ⁊ exce
pi illam. Multā inueni in meipso sapientiam.
⁊ multū pfeci in ea. Danti mihi sapiam dabo
gloriam. Consiliatus sū.n. vt facerē illam: ze/
latus sū bonū ⁊ non cōfundar. Colluctata ē ani
ma mea in illa. ⁊ in faciendo eā cōfirmatus sū.
Manus meas extendi in altū. ⁊ in sapia ei⁹ lu
xit anima mea. ⁊ ignorātias meas illuminauit.
Aiam meam direxi ad illā: ⁊ in agnitiōe inueni
eā. Possedi cum ipsis cor ab initio: ppt̄ h̄ nō
derelinquar. Vēter meus cōturbat⁹ ē queren
do illā: ppterea bonā possidebo possessionem
Dedit.n. mihi dn̄s linguam mercedem meā.
⁊ in ipsa laudabo eū. Appropiate ad me indocti
⁊ cōgregate vos in domū discipline. Quid ad
huc retardatis: ⁊ qd dicitis in his. Aie vr̄e si/
tiunt vehement. Aperui os meū. ⁊ locut⁹ sum
Cōpate vobis sine argento sapiam. ⁊ collum
vr̄m subijcite iugo ei⁹ ⁊ suscipiat aia vr̄a disci/
plinā. In proximo est.n. inuenire eam. Videte
oculis vr̄is: qr modicū laboraui. ⁊ inueni mi/
hi multā requiē. Assumite disciplinā in multo
numero argēti. ⁊ copiosū aur̄ possidete in ea.
Letet̄ aia vr̄a in misericordia eius. ⁊ nō cōfun
demini in laude eius. Opamini opus vr̄m an
te tēpus. ⁊ dabit vobis mercedem vestram in
tempore suo.

Incipit oratio Salomonis.

Et inclinauit salomon genua sua in cō
spectu toti⁹ ecclesie isrl'. ⁊ aperuit ma/
nus suas ad celū ⁊ dixit. Dn̄e de⁹ isrl'
non ē similis deus in celo sursum: neq3 in terra
deorsū: q custodis testamētū tuū ⁊ misericordiā
pueris tuis eūtib⁹ i cōspectu tuo i toto corde. ser
uās puero tuo dauid q̄ locut⁹ es illi. ⁊ locutus
es in ore tuo. ⁊ in manu tua implesti: quasi dies
iste. Et nūc dn̄e deus israel custodi puero tuo
dauid patri meo q̄ locutus es illi: dicēs. Non
deerit tibi vir a facie mea sedens in throno isrl'
verūtn̄ si custodierint filij tui legē meā: ⁊ in p̄/
ceptis meis ambulēt: sicut ambulauerūt in cō
spectu meo fideles. Et nūc dn̄e deus israel: cre
ditū ē v̄bū qd̄ locutus es puero tuo dauid: qm̄
si vere habitauit deus cū hoibus in terra. Si
celū ⁊ celi celor̄ non sufficiant tibi: quāto magis
domus hec quā edificaui. Sz respicias ad ora
tionē serui sui: ⁊ depcationē eius: vt exaudias
dn̄e placationē orōnis. quā puer tuus orat co/
ram te hodie: vt sint oculi tui sup domū hanc
die ac nocte: in locū quē dixisti: inuocare nomē
tuū. ⁊ exaudias orōnem quā puer tuus orat in
hoc loco: ⁊ exaudias pcationē pueri tui ⁊ ppl'i
tui israel: si orauerint in loco isto. ⁊ exaudias i
loco habitationis de celo. ⁊ exaudias ⁊ ppitius
sis: si peccauerit vir in te.

Explicit liber Ecclesiasticus. Incipit
prologus in Isaiam pphetam.

Nemo cū pphas v̄sibus viderit ee
descriptos: metro eos estimet apud
hebreos ligari. ⁊ aliqd simile habere
de psalmis vel operibus salomonis
Sed qd̄ in demosthene ⁊ Tullio solet fieri: vt
p cola scribant̄ ⁊ comata: q vtiq3 prosa ⁊ nō v̄si
bus conscripserūt. Nos q3 vtilitati legentium
puidētes: interp̄tationē nouā nouo scribendi
gnē distinximus. Ac p̄mū de Isaia sciendum
q2 in s̄mone suo disertus sit: quippe vt vir no
bilis ⁊ vrbane elegantie: nec hn̄s qcq3 in elo/
quio rusticitatis admixtū. Vnde accidit vt p̄ cete
ris florē sermonis ei⁹: trāslatio nō potuerit cō
seruare. Deinde etiā hoc adijciendū: q2 nō tā3
ppha dicēdus sit: q3 euāgelista. Ita.n. vniuer
sa xp̄i ecclesieq3 mysteria ad liquidū psecutus
est: vt non putes eū de futuro vaticinari: s3 de
p̄teritis historiam texere. Vn̄ conijcio noluisse
tūc tp̄is septuaginta iterpres fidei sue sacramē
ta pspicue ethnicis pdere: ne scm̄ canibus. et
margaritas porcis darēt: q̄ cū hanc editionē3
legeritis ab illis aiaduertetis abscondita. Nec
ignoro quāti labor̄ sit pphetas intelligere: nec
facile quēpiam posse iudicare de interp̄tatione
nisi intellexerit añ que legerit. Nos quoq3 pa
tere morsib⁹ plurimor̄: q stimulāte inuidia: qd̄
cōsequi nō valēt: despiciūt. Sciens g̊ ⁊ prudēs
i flāmā mitto manū ⁊ nihilominus h̄ a fastidio
sis lectorib⁹ p̄cor: vt quō greci post septuagin/
ta trāslatores aqlā ⁊ symmachū ⁊ theodotionē
legunt: vel ob studium doctrine sue: vel vt se/
ptuagita magis ex collatōe eor̄ intelligāt: sic et
isti saltem vnum post p̄ores hr̄e dignēt̄ interp̄
tem. Legant prius: ⁊ postea despiciant: ne vi/
deantur non ex iudicio sed ex odij presumptio
ne ignorata ⁊ damnare. Prophetauit autem
Isaias in irl'm ⁊ in iudea necdū decem tribub⁹
i captiuitatē ductis: ac vtroq3 regno nūc cōmix
tum nūc sepatim texit oraculū. Et cum interdū
ad p̄ntē respiciat historiam ⁊ post babylonie ca
ptiuitatem reditum populi significet in iude/
am: tamen omnis eius cura de vocatione gen
tium ⁊ de aduentu christi est. Quem quanto
plus amatis o paula ⁊ eustochium: tāto magis
ab eo petite: vt pro obtrectatione presenti qua
me indesinenter emuli laniant: ipse mihi mer/

cedem restituat in futuro. qui scit me ob hoc in/
peregrine lingue eruditione sudasse: ne iudei
de falsitate scripturarum ecclesijs eius diutius
insultarent.

Explicit prologus. Incipit argumentum.

Isaias in hierusalem nobili genere or
tus est: ibiq; pphetauit. Sub Manasse
se rege sectus in duas partes occubuit.
Sepultusq; est sub quercu rogel. iuxta
transitum aquarum. quas olim Ezechias rex
iacto obstruxerat puluere.

Explicit argumentum. Incipit
Isaias propheta. Capitulum I

Visio Isaie filii
amos: quam vidit super iudaz
et hierusalez. in diebus ozie ioa
than. achaz. et ezechie regu; iu
da. Audite celi et auribus per/
cipe terra: qm dns locutus est. Filios enutriui
et exaltaui. ipsi autez spreuerunt me. Cognouit
bos possessorez suum: et asinus presepe dni sui.
Israel aut me non cognouit. et pplus meus no
intellexit. Ve genti peccatrici: pplo graui ini/
quitate. semini nequa filijs scelerantis. Dereli
querunt dnm. blasfemauerunt sanctu israel: ab
alienati sunt retrorsum. Sup quo pcutiaz vos
vltra: addentes preuaricationem. Omne ca/
put languidum et omne cor merens. A planta
pedis vsq; ad verticem. non est in eo sanitas.
Vulnus et liuor et plaga tumens: no est circu/
ligata nec curata medicamine. neq; fota oleo.
Terra vestra deserta: ciuitates vre succese igni
Regione vestra cora vobis alieni deuorant. et
desolabit sicut in vastitate hostili. Et derelinquet
filia syon vt vmbraculu in vinea: et sicut tugu/
riu in cucumerario. sicut ciuitas q vastat. Nisi
dns exercituu reliquisset nobis semen qsi sodo
ma fuissemus. et quasi gomorra similes essemus
Audite verbu dni pncipes sodomorum percipi/
te auribus legem dei vri pplus gomorre. Quo
mihi multitudine victimarum vestrarum dicit dns
Plenus sum. Holocausta et arietum et adi/
pem pinguiu et sanguine vitulorum et agnorum et
hircorum nolui. Cu veniretis an cospectu meu;:
qs qsiuit hec de manibus vestris: vt ambula/
retis in atrijs meis? Ne offeratis vltra sacrifi
ciu frustra. Incensu abhominatio est mihi. Neo/
menia et sabbatu et festiuitates alias no feram.
Iniqui sut cetus vestri. Caledas vestras et so
lenitates vestras odiuit aia mea. Facta sut mi
hi molesta. Laboraui sustines. Et cu extederi
tis manus vestras: auerta oculos meos a vo/
bis: et cu multiplicaueritis oratione. no exaudia
Manus eni vestre sanguine plene sunt. Laua
mini. mundi estote. auferte malu cogitationu;
vestrarum ab oculis meis. Quiescite agere per/
uerse: discite bnfacere. Querite iudicium sub/
uenite oppresso: iudicate pupillo. defendite vi
duam et venite et arguite me dicit dns. Si fue
rint peta vestra vt coccinu: quasi nix dealbabu
tur. et si fuerint rubra quasi vermiculus: velut
lana alba erunt. Si volueritis et audieritis me
bona terre comedetis. Qd si nolueritis et me
ad iracundia puocaueritis gladius deuorabit
vos. quia os dni locutum est. Quomo facta e
meretrix ciuitas fidelis: plena iudicii? Iusticia
habitauit in ea. nunc aut homicide. Argentu;
tuum versu est in scoria. vinum tuum mixtum
est aqua. Principes tui infideles: socij furum
Omnes diligunt munera. sequuntur retribu
tiones. Pupillo no iudicat. et causa vidue no
ingreditur ad illos. Propter hoc aut dominus
deus exercituum fortis israel. Heu ego conso
labor super hostibus meis. et vindicabor de ini
micis meis. Et conuertam manum meam ad
te. et excoquam ad purum scoriam tuam. et aufe
ram omne stanum tuum. et restituaz iudices tu
os vt fuerunt prius et cosiliarios tuos sicut an
tiqtus. Post hec vocaberis ciuitas iusti. vrbs
fidelis. Syon in iudicio redimet. et reducent
eam in iusticia. Et conteret scelestos et peccato
res simul. et qui dereliquerunt dnm consumen
tur. Confundentur. n. ab idolis quibus sacri
ficauerunt. Et erubescetis super hortis quos
elegeratis. cu fueritis velut quercus defluenti
bus folijs. et velut hortus absq; aqua. Et erit
fortitudo vestra vt fauilla stuppe. et opus vrm
quasi scintilla. et succendetur vtrunq; simul. et
non erit qui extinguat. II

Verbu quod vidit isaias filius amos su
per iuda et hierusale. Et erit in nouissi
mis diebus pparatus mons domus do
mini in vertice montiu. et eleuabit super colles
et fluent ad eu oes gentes. et ibunt ppli multi et
dicent. Venite ascedamus ad monte dni et ad
domu dei iacob. et docebit nos vias suas et am
bulabimus in semitis eius. quia de syon exibit
lex. et verbu dni de hierusalem. Et iudicabit gentes. et
arguet populos multos. Et coflabunt gladios
suos in vomeres. et lanceas suas in falces. No
leuabit gens contra gente gladiu. nec exercebuntur
vltra ad preliu. Domus iacob. venite et ambu
lemus in lumine dei nostri. Proiecisti. n. pplm

tuū domū iacob. qꝛ repleti sunt vt olim. ꝛ augu
res habuerūt vt philisti. ꝛ pueris alienis adhe
serunt. Repleta est terra argēto ꝛ auro. ꝛ non
est finis thesaurorꝫ eius. Et repleta est terra ei⁹
eqs. ꝛ innumerabiles quadrige eius. Et reple/
ta est terra ei⁹ idolis. Opus manuū suarꝫ ado/
rauerūt. qd̄ fecerūt digiti eorꝫ. Et incuruauit se
hō. ꝛ hūiliatus est vir. Ne ḡ dimittas eis. In
gredere i petrā. ꝛ abscōdere i fossa humo a fa/
cie timoris dn̄i. ꝛ a gl̄ia maiestatis eius. Oculi
li sublimis hois hūiliati sunt. ꝛ icuruabit̄ altitu
do virorꝫ. Exaltabit̄ autē dn̄s solus in die illa:
qꝛ dies dn̄i exercituū sup oēm supbū ꝛ excelsū
ꝛ sup oēm arrogantē. ꝛ hūiliabit̄. ꝛ super oēs
cedros libani sublimes ꝛ erectas. ꝛ super oēs
quercus basan. ꝛ sup oēs mōtes excelsos. ꝛ sup
oēs colles eleuatos. ꝛ sup oēm turrem excelsā
ꝛ sup oēm murum munitum. ꝛ sup oēs naues
tharsis. ꝛ sup oē qd̄ visu pulchꝛū est. Et incur
uabit̄ ois sublimitas hoium. ꝛ humiliabit̄ alti/
tudo virorꝫ. Et eleuabit̄ dn̄s solus in die illa ꝛ
idola penitus ꝯterent̄. Et introibunt in spelū/
cas petrarum ꝛ in voragines tre a facie formi/
dinis dn̄i. ꝛ a gloꝛia maiestatis eius. cum surre
xerit pcutere terrā. in die illa pꝛoijciet hō idola
argēti sui ꝛ simulacra auri sui q̄ fecerat sibi. vt
adoꝛaret talpas ꝛ vespertilincos. Et ingredietur
scissuras petrarū. ꝛ in cauernas saxoꝛū a facie
foꝛmidinis dn̄i. ꝛ a gloꝛia maiestatis eius. cū
surrexerit pcutere terrā. Quiescite ergo ab ho
mine cui⁹ spūs in naribus eius est. quia excel/
sus reputatus est ipse. III.

Ecce enī dn̄atoꝛ dn̄s exercituū auferet
ab hierusalē ꝛ ab iuda. validum ꝛ foꝛ
tem oē robur panis ꝛ oē robur aque ꝛ
foꝛtē ꝛ virū bellatoꝛē. ꝛ iudicem ꝛ ꝓphetam. ꝛ
ariolū ꝛ senē. pncipē sup qnquaginta. ꝛ hono/
rabilē vultu. ꝛ ꝯsiliariū. ꝛ sapientē de archite/
ctis. ꝛ pꝛudentē eloquij mystici. Et dabo pue/
ros pꝛincipes eorꝫ. ꝛ effeminati dn̄abunt̄ eis.
Et corruet ppl's vir ad virū. ꝛ vnusquisqꝫ ad ꝓ
ximū suum. Tumultuabit̄ puer ꝯtra senem. ꝛ
ignobilis ꝯtra nobilē. Apphendet. n. vir frēꝫ
suū domesticū pr̄is sui. ꝛ dicet. Vestimentū ti
bi est. pnceps esto nr̄. ruina autē hec sub manu
tua. Rn̄debitqꝫ in die illa dicens. Nō sū medi
cus. ꝛ in domo mea nō est panis neqꝫ vestimē
tū. Nolite ꝯstituere me pncipem populi. Ruit
eni hierusalē: ꝛ iudas ꝯcidit. qꝛ lingua eorū ꝛ
ad inuētiones eorꝫ ꝯtra dn̄m. vt ꝓuocarēt ocu
los maiestatis ei⁹. Agnitio vult⁹ eorū rn̄debit
eis. ꝛ pctm̄ suū q̄si sodoma p̄dicauerūt. nec ab
sconderūt. Ve aie eorꝫ. qm̄ reddita sunt eis ma
la. Dicite iusto qm̄ bene. qm̄ fructum adinuen
tionū suarū comedet. Ve ipio i malum. Retri
butio eni manuū eius fiet ei. Populū meū ex/
actoꝛes sui spoliauerūt. ꝛ mulieres dn̄ate sunt
eis. Popule meus q te beatū dicūt. ipsi te deci
piūt. ꝛ viā gressuū tuorꝫ dissipant. Stat ad iu/
dicandū dn̄s. ꝛ stat ad iudicādos populos. do
min⁹ ad iudiciū veniet. cū senib⁹ ppl'i sui ꝛ pꝛi
cipib⁹ eius. Vos. n. depasti estis vineā meā
ꝛ rapina paupis in domo vr̄a. Quare atteritis
ppl'm meū. ꝛ facies paupū ꝯmolitis dicit dn̄s
exercituū. Et dixit dn̄s deus. Pro eo q̄ eleua
te sunt filie syon. ꝛ ambulauerūt extento collo.
ꝛ nutibus oculorꝫ ibāt ꝛ plaudebāt. ꝛ ambula/
bant. et pedibus suis cōposito gradu incede/
bāt. decaluabit dn̄s verticē filiarū syon. et dn̄s
crinē earū nudabit. In die illa auferet dominus
oꝛnamentū calciamētorꝫ et lunulas et toꝛques
et monilia et armillas et mitras et discrimina/
lia et periscelides et murenulas et olfactoꝛiola
et inaures et annulos. et gēmas i fronte pēdē
tes et mutatoꝛia ꝛ palliola et linthea mina et ac⁹
et specula et syndones et vittas et theristra. Et
erit pꝛo suaui odoꝛe fetoꝛ. et pꝛo zona funiculus
et pꝛo crispanti crine caluicium et pꝛo fascia pe
ctorali ciliciū. Pulcherrimi quoqꝫ viri tui gla
dio cadēt ꝛ foꝛtes tui in pꝛelio. Et merebūt at/
qꝫ lugebunt poꝛte eius. Et desolata in terra se
debit. IIII.

Et apprehendēt septem mulieres virū
vnū in die illa dicentes. Panē nr̄m
comedemus. et vestimentis nr̄is ope
riemur. tm̄mō iuocet̄ nomē tuū sup nos: au/
fer oppꝛobriū nr̄m. In die illa erit germen dn̄i
in magnificentia. ꝛ gloꝛia fructus terre subli/
mis. ꝛ exultatio his qui saluati fuerint de isra/
el. Et erit ois qui relictus fuerit in syon. ꝛ resi
duus in irl'm. scūs vocabit̄ ois q̄ scriptus est in
vita in irl'm. Si abluerit dominus soꝛdem fi/
liarū syon. ꝛ sanguinem irl'm lauerit de medio
eius. in spū iudicij ꝛ spiritu ardoris. Et creabit
dn̄s sup omnē locū mōtis syon. et vbi inuoca/
tus est. nubem per diem. et fumum et splendo
rē ignis flāmantis i nocte. Sup oēm. n. gl'iāꝫ
ꝓtectio. et tabernaculū erit in vmbꝛaculum di/
ei ab estu. et i securitatē et absconsionem a tur
bine et a pluuia. V.

Cantabo dilecto meo canticum patrue/
lis mei. vinee sue. Vinea facta est dile
cto meo. in coꝛnu filio olei. Et sepiuit
eam. Et lapides elegit ex ea. et plantauit vineā

electam. Et edificauit turrim in medio eius ꝛ
torcular extruxit in ea. Et expectauit vt faceret
vuas. et fecit labruscas. Nunc ergo habitato-
res irłm ꝛ viri iuda. iudicate inter me et vineā
meā. Quid est quod debui vltra facere vinee
mee. et non feci ei. An ꝙ expectaui vt faceret
vuas. et fecit labruscas. Et nunc ostendam vo
bis quid ego faciam vinee mee. Auferā sepē
eius. et erit in direptionem. Diruam maceriā
eius. et erit in ꝯculcatione: et ponam eam de-
ſertā. Nō putabit̄ ꝛ nō fodiet̄. ꝛ ascendēt sup eā
vepres et spine. et nubibꝰ mādabo ne pluāt su
per eā imbrē. Vinea aūt dn̄i exercituū domus
isrł est. et viri iuda germē eiꝰ delectabile. Et ex
pectaui vt faceret iudicium. et ecce iniquitas. ꝛ
iusticiam. et ecce clamor. Ve qui ꝯiungitis do
mū ad domū. et agrū ad agro copulat̄ vsqꝫ ad
t̄minū loci. Nūqd habitabit̄ vos soli i medio
t̄re. In aiuribꝰ meis sūt h̄ dicit dn̄s exercituum
Nisi domꝰ multe deserte fuerint grādes et pul
chre. et absqꝫ habitatore. Decem. n. iugera vi-
nearū faciēt lagūculā vnam et triginta modij
sement̄ faciēt modios tres. Ve q̄ ꝯsurgit̄ ma
ne ad ebrietatē sectandā. et potandū vsqꝫ ad
vesperā: vt vino estuetis. Cithara et lira et tym
panū et tibia et vinū in ꝯuiuijs vestris. et opꝰ
dn̄i nō respicit̄. nec opera manuū eiꝰ ꝯsidera-
tis. Propterea captiuꝰ ductꝰ est ppłs meus q̄
nō habuit sciam. et nobiles eiꝰ interierūt fame
et multitudo eiꝰ siti exaruit. Propterea dilata
uit ifernus aiam suā. et apuit os suū absqꝫ vllo
t̄mino. Et descendēt fortes eiꝰ et ppłs eiꝰ ꝛ sub
limes gloriosiqꝫ eius ad eū. Et incuruabit̄ hō
et humiliabit̄ vir. et oculi sublimiū deprimēt̄.
Et exaltabit̄ dn̄s exercituum in iudicio et deus
scūs scificabit̄ in iusticia. Et pascent̄ agni iuxta
ordinē suum. et deserta in vbertatē versa adue
ne comedēt. Ve qui trahitis iniqtatē in funicu
lis vanitatis. et q̄si vinculum plaustri peccatū.
Qui dicitis. festinet. et cito veniat opus eiꝰ. vt
videamꝰ. et appropiet et veniat ꝯsiliū sci isrł.
et sciemꝰ illud. Ve q̄ dicitis malū bonū. et bo
nū malū ponētes tenebras lucē et lucē tenebras
ponētes amarū in dulce. ꝛ dulce in amarū. Ve
q̄ sapiētes estis i oculis v̄ris. et corā vobismet-
ipsis prudētes. Ve q̄ potētes estis ad bibēdū
vinum. et viri fortes ad miscendā ebrietatem.
Qui iustificatis ipium ꝓ muneribus. et iusti-
ciā iusti aufert̄ ab eo. Propter h̄ sicut deuorat
stipulā lingua ignis. et calor flāme exurit: sic ra
dix eorū q̄si fauilla erit. et germen eorū vt puluis
ascendet. Abiecerūt. n. legē dn̄i exercituum et
eloquiū scī isrł blasfemauerunt. Ideo iratus
est furor dn̄i in ppłm suū. ꝛ extendit manū suā
sup eū. ꝛ pcussit eū. Et ꝯturbati sunt montes ꝛ
facta sūt morticina eorū quasi stercus in medio
platearū. In his oibus nō est auersus furor
eius sed adhuc manus eiꝰ extenta. Et eleuabit
signū in natiōibus ꝓcul. ꝛ sibilabit ad eū de fi-
nibꝰ terre. ꝛ ecce festinus velocit̄ veniet. Non
est deficiēs neqꝫ laborās in eo: nō dormitabit
neqꝫ dormiet. neqꝫ soluet̄ cingulū renū eiꝰ nec
rumpet̄ corrigia calciamēti eiꝰ. Sagitte eiꝰ acu
te. ꝛ oēs arcus eius extēti. Vngule equorū eiꝰ
vt silex. ꝛ rote eius q̄si ipetus tēpestatis. Rugi
tus eius vt leonis. rugiet vt catuli leonum. Et
frēdet ꝛ tenebit p̄dam ꝛ amplexabitur. ꝛ non
erit qui eruat. ꝛ sonabit sup eū in die illa sicut
sonitus maris. Aspiciemus in terrā. ꝛ ecce te
nebre tribulationis. ꝛ lux obtenebrata est in ca
ligine eius. ¶ VI.

In anno quo mortuus est rex ozias. vi
di dn̄m sedentē sup soliū excelsū ꝛ ele
uatum ꝛ plena erat domus a maiestate
eius. ꝛ ea que sub ip̄o erāt replebāt templum.
Seraphin stabāt sup illō: sex ale vni. ꝛ sex ale
alteri. Duabus velabāt faciē eiꝰ. ꝛ duabus ve
labant pedes eius. ꝛ duabus volabant. Et cla
mabant alter ad alterum. ꝛ dicebant. Sanctus
sanctus sanctus dn̄s deus exercituum plena est
oīs terra gloria eius. Et cōmota sūt super limi
naria cardinū a voce clamantis. ꝛ domus re
pleta est fumo. Et dixi. Ve mihi q̄ tacui quia
vir pollutus labijs ego sum. ꝛ in medio po-
puli polluta labia habētis ego habito. ꝛ regem
dn̄m exercituū vidi oculis meis. Et volauit ad
me vnus de seraphin. ꝛ in manu eius calculus
quē forcipe tulerat de altari. ꝛ tetigit os me-
ū ꝛ dixit. Ecce tetigi h̄ labia tua. ꝛ auferet̄ ini-
qtas tua. ꝛ pctm̄ tuū mundabit̄. Et audiui vo-
cē dn̄i dicentis. Quē mittā ꝛ q̄s ibit nobis. Et
dixi. Ecce ego. mitte me. Et dixit. Vade ꝛ di-
ces populo huic. Audite audientes ꝛ nolite in
telligere. ꝛ videte visionē ꝛ nolite cognoscere
Exceca cor ppłi huiꝰ ꝛ aures eiꝰ aggraua ꝛ ocu
los eius claude. ne forte videat oculis suis ꝛ au
ribus suis audiat ꝛ corde suo intelligat. ꝛ con-
uertat̄ ꝛ sanē eū. Et dixi. Vsqꝫ q̄ dn̄e. Et dixit
Donec desolēt̄ ciuitates absqꝫ habitatore ꝛ do
mus sine hoie. Et terra relinquet̄ deserta. et lō
ge faciet dominꝰ hoies. Et multiplicabit̄ que
derelicta fuerat i medio t̄re. et adhuc in ea deci-
matio. Et ꝯuertet̄ et erit in ostensionē sicut te
rebinthꝰ. et sicut quercus q̄ expādit ramos suos

Semen scm̃ erit id qd̄ steterit in ea. ¶ VII
Et fcm̃ ẽ in dieb⁹ achaz filij ioathã filij
ozie regis iuda ascendit rasin rex syrie
et facee fili⁹ romelie rex israel i irl'm ad
pliandũ ꝯ eã. et nõ potuerũt debellare eam. Et
nũciauerũt domui dauid dicentes. Requieuit
syria sup effraim et cõmotũ est cor ei⁹ et cor ppl'i
eius sicut mouent̃ ligna siluaꝝ a facie venti. Et
dixit dñs ad isaiã. Egredere i occursũ achaz tu
et q dereliet⁹ ẽ iasub fili⁹ tuus ad extremũ aque
duct⁹ piscine supioris i via agri fullonis. et di-
ces ad eũ. Vide vt sileas. Noli timere: et cor
tuũ ne formidet a duab⁹ caudis ticionũ fumigã
tiũ istoꝝ i ira furoris rasin regis syrie et filij ro
melie: eo q ꝯsiliũ inierit ꝯ te syria in maluz. et
effraim et fili⁹ romelie dicentes. Ascẽdam⁹ ad
iudã et suscitemus eũ. et auellam⁹ eũ ad nos. et
ponam⁹ regẽ in medio ei⁹ filium tabeel. Hec
dicit dñs de⁹. Nõ stabit et non erit istud: sz ca-
put syrie damasc⁹ et caput damasci rasin. Et ad
huc sexaginta et qnqȝ ãni. et desinet effraim esse
ppl's: et caput effraiz samaria: et caput samarie
filius romelie. Si nõ credideritis: nõ pmane
bitis. Et adiecit dñs loqui ad achaz dicẽs. Pe
te tibi signũ a dño deo tuo i pfũdũ inferni: siue
i excelsum supra. Et dixit achaz. Nõ petã et nõ
tẽptabo dñm. Et dixit. Audite ẽ dom⁹ dauid
Nũqd parũ vobis ẽ molestos eẽ hoib⁹: quia
molesti estis et deo meo. Propter h̃ dabit dñs
ipse vobis signũ. Ecce vgo concipiet et pariet
filiũ. Et vocabitur nomẽ eius emanuel. Bu
tyrum et mel comedet: vt sciat reprobare ma-
lũ et eligere bonũ. Quia añq̃ȝ sciat puer repro
bare malũ et eligere bonũ. derelinquet̃ tra quã
tu detestaris a facie duoꝝ regum suoꝝ. Addu
cet dñs sup te et sup ppl'm tuũ et sup domũ pris
tui. dies q nõ venerũt a dieb⁹ sepatiõis effraiz
a iuda cũ rege assyrioꝝ. Et erit in die illa: sibi-
labit dñs musce q̃ est in extremo fluminũ egy-
pti. et api q̃ ẽ i terra assur. et veniẽt et requiescent
oẽs in torrẽtib⁹ valliũ et in cauernis petraꝝ et
i oibus frutetis et i vniuersis foraminib⁹. In
die illa radet dñs in nouacula ꝯducta i his qui
trãs flumẽ sunt in rege assyrioꝝ caput. et pilos
pedũ. et barbam vniuersam. Et erit in die illa.
nutriet hõ vaccam boum. et duas oues. et pre
vbertate lactis comedit butyꝝ. Butyꝝ enĩ et
mel mãducabit ois hõ q relictus fuerit in me-
dio terre. Et erit in die illa. ois locus vbi fue-
rint mille vites: mille argẽteis. et in spinas et i
vepres erũt. Cũ sagittis et arcu igredient̃ illuc
Vepres. n. et spine erũt in vniuersa tra. et oẽs
montes q in sarculo sarcient̃: non veniet illuc
terra spinaꝝ et vepriũ. et erit i pascuã bouis et i
conculcationẽ pecoris. ¶ VIII
Et dixit dñs ad me. Sume tibi librum
grãdẽ. et scribe i eo stilo hois: velocit
spolia detrahe. cito predare. Et adhi-
bui mihi testes fideles: vriã sacerdotẽ et zacha
riam filiũ barachie. Et accessi ad pphetissam.
et ꝯcepit et peperit filium. Et dixit dñs ad me.
Voca nomẽ eius: accelera. spolia. detrahe. fe
stina pdari: qr añq̃ȝ sciat puer vocare prẽz suũ
et matrẽ suã: auferet̃ fortitudo damasci: et spo-
lia samarie corã rege assyrioruz. Et adiecit do
minus loq ad me ad h̃ dicẽs. Pro eo q abie-
cit ppl's iste aq̃s syloe q̃ vadũt cũ silentio: et as-
sũpsit magis rasin et filiũ romelie: pper h̃ ec-
ce dñs adducet sup eos aq̃s fluminis fortes et
multas: regẽ assyrioꝝ et oẽm gloriaz eius. Et
ascendet sup oẽs riuos ei⁹ et fluet sup vniuer-
sas ripas ei⁹. et ibit p iudã inundãs: et trãsiẽs
vsqȝ ad collum veniet. Et erit extẽsio alarum
eius implẽs latitudinem terre tue o emanuel.
Cõgregamini ppl'i et vincemini. et audite vni
uerse pcul tre. Confortamini et vincemini: ac
cingite vos et vincemini: inite ꝯsiliũ et dissipa
bit̃ loquimini vbũ et nõ fiet: qr nobiscũ deus.
Hec. n. ait dñs ad me. Sicut i manu forti eru
diuit me: ne irem i via ppl'i huius dicens. Nõ
dicatis cõiuratio. Oia. n. que loquit̃ ppl's iste.
ꝯiuratio est. Et timore eius ne timeatis: neqȝ
paueatis. Dñm exercituũ ipsũ scificate: ipse pa
uor vr̃: et ipse tror vester. et erit vobis i sancti
ficationẽ: in lapidẽ aũt offensiõis et petrã scãda
li duabus domib⁹ isrl': et in laqueũ et in ruinã
habitãtibus irl'm. Et offendẽt ex eis plurimi:
et cadẽt et ꝯterent̃ et irretient̃ et capient̃. Liga testi
moniũ signa legẽ i discipulis meis: expectabo
dñm q abscondit faciẽ suã a domo iacob. et pre
stolabor eum. Ecce ego et pueri mei q̃s dedit
mihi dñs in signũ et in portentũ isrl': a dño exer
cituũ q habitat in mõtẽ syon. Et cũ dixerint ad
vos. querite a phitonib⁹ et a diuinis q stridẽt i
incãtationibus suis: nunqd nõ ppl's a deo suo
requiret visionẽ. p viuis ac mortuis. Ad legẽ
magis et ad testimoniũ. Q si nõ dixerint iuxta
verbum: h̃ non erit eis matutina lux. Et tran
sibit p eam et corruet et esuriet. et cum esurierit
irascetur et maledicet regi suo et deo suo. Et su
spiciet sursum et ad terrã intuebitur: et ecce tri
bulatio et tenebre et dissolutio et angustia et ca
ligo persequens et nõ poterit auolare de angu-
stia sua. ¶ IX.

Primo tēpore alleuiata est terra zabulō et terra neptalim: et nouissimo aggrauata est via maris transiordanem galilee gentium. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnā: habitantibus in regione vmbre mortis: lux orta est eis. Multiplicasti gentē: nō magnificasti leticiam. Letabuntur corā te sicut qui letantur in messe. sicut exultant victores capta preda quādo diuidūt spolia Iugum.n.oneris eius. et virgam humeri ei⁹ et sceptrum exactoris eius supasti: sicut in die madian. Quia ois violenta predatio cum tumultu. et vestimentū mixtum sanguine erit in combustionē. et cibus ignis. Paruulus eni natus est nobis. et filius datus est nobis. Et factus est pricipatus super humerū eius. et vocabitur nomen eius. admirabilis. consiliarius deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis Multiplicabitur eius iperium et pacis nō erit finis: super soliū dauid et super regnum eius. vt confirmet illud et corroboret in iudicio et iusticia āmodo et vsq3 in sempiternū. Zelus dñi exercituū faciet hoc. Verbum misit dñs in iacob et cecidit in israel. Et sciet ois populus effraim et habitantes samariam in supbia et magnitudine cordis dicentes. Lateres ceciderūt sed quadris lapidibus edificabimus: sycomoros succiderunt: sed cedros imutabimus. Et eleuabit dñs hostes rasin super eū. et inimicos eius in tumultū vertet: syriā ab oriente. et philistijm ab occidēte. et deuorabūt israel toto ore. In oibus his nō est auersus furor eius. s3 adhuc manus eius extenta. Et populus non est reuersus ad percutientem se. et dñm exercituū nō inquisierunt. Et disperdet dñs ab israel caput et caudā incuruantē et depr auantē die vna Longeuus et honorabilis ipse est caput. et pphēta docens mendaciū ipse est cauda. Et erūt qui beatificant populū istum seducentes et qui beatificant̄ precipitati. Propter hoc sup adolescentulis eius nō letabit̄ dñs. et pupillorum eius et viduaꝝ nō miserebitur. qa ois hypocrita est et nequā. et vniuersū os locutum est stulticiam. In oibus his nō est auersus furor ei⁹. sed adhuc manus eius extenta. Succensa est enim quasi ignis ipietas. vepre et spinam vorabit. Et succendetur in densitate saltus: et cōuoluetur in superbia fumi. In ira dñi exercituum conturbata est terra. et erit populus quasi esca ignis. Vir fratri suo non parcet. et declinabit ad dexteram et esuriet et comedet ad sinistram et nō saturabitur. Vnusquisq3 carnem brachij sui vorabit: manasses effraim. et effrai manassem. et simul ipsi contra iudam. In omnibus his non est auersus furor eius: sed adhuc manus eius extenta.

X

Ve qui condunt leges iniquas. ⁊ scribētes iniustitiā scripserūt vt opprimerēt in iudicio paupes. et vim facerent causę humiliū ppl'i mei vt essent vidue pda coꝝ et pupillos diriperēt. Quid facietis in die visitationis et calamitatis de longe venientis. Ad cuius ↄfugietis auxilium. et vbi derelinquetis gloriā vestrā: ne incuruemī sub vinculo. et cū interfectis cadatis. Sup oibus his non ē auersus furor eius: sed adhuc manus eius extenta Ve assur. Virga furoris mei et baculus ipse ē In manu eius indignatio mea. Ad gente3 fallacem mittā eū: et ↄ ppl'm furoris mei mandabo illi: vt auferat spolia et diripiat pdam et ponat illū in conculcationē quasi lutum plateaꝝ. Ipse aūt non sic arbitrabitur. et cor eius: non ita extimabit: s3 ad ↄterendū erit cor eius et ad internitionē gentiū non paucaꝝ. Dicet enim. Nunqd non principes mei simul reges sunt? Nunqd non vt carchamis: sic calanno. et vt arphat. sic emath. Nūquid nō vt damascus sic samaria. Quō inuenit manus mea regna idoli: sic et simulacra eoꝝ3 de ir'l'm et de samaria. Nunquid nō sicut feci samarie et idolis ei⁹ sic faciā hierusalē et simulacris ei⁹. Et erit cū iplenerit dñs cūcta opa sua in mōte syon et in hierusalem: visitabo sup fructum magnifici cordis regis assur. et super gloriā altitudinis oculorum eius. Dixit enī. In fortitudine manus mee feci. et in sapia mea itellexi. Et abstuli terminos populoꝝ. et pncipes eoꝝ depredatus sū. et detraxi q̄si potens in sublimi residentes. Et inuenit q̄si nidū man⁹ mea fortitudinē ppl'oꝝ et sicut colligunt̄ oua q̄ derelicta sūt. sic vniuersam terrā ego ↄgregaui. et non fuit q moueret pēnā et apiret os et gāniret. Nunquid gloriabit̄ securis ↄ eum q secat i ea aut exaltabit̄ serra ↄ eum a q̄ trahit̄. Quō si eleuet̄ vga ↄ eleuantem se: et exaltet̄ baculus q vtiq3 lignū est. Propter hoc mittet dñator dñs exercituū i pinguibus eius tenuitatē: et subtus gloriam eius succensa ardebit q̄si ↄbustio ignis. et erit lumē isr'l in igne. et scūs eius in flāma. et succēdetur et deuorabit̄ spina eius et vepres in die vna. ⁊ gloria saltus ei⁹. et carmeli eius ab aia vsq3 ad carnē consumet̄. Et erit terrore ꝓfugus. et reliqe ligni saltus eius pre paucitate numerabūt̄ et puer scribet eos. Et erit in die illa: nō adijci

et residuū israel. ⁊ hi q fugerint de domo iacob
initi sup eo q pcutit eos: sed initet sup dñm san
ctū israel. In veritate relique ꝯuertent: relique in
quā iacob ad deū forte. si. n. fuerit ppls tu⁹ isrl
q̄si harena maris: relique ꝯuertent ex eo. Cōsu
matio abbreuiata inundabit iusticiā. Cōsūmatio
nem. n. ⁊ abbreuiationem dñs deus exercituū
faciet in medio oīs tre. Propter hoc hec dicit
dñs deus exercituū. Noli timere ppls me⁹ ha
bitator syon ab assur. In vga. n. percutiet te ⁊
baculum suum leuabit super te in via egypti.
Adhuc. n. paululū modicūq3. ⁊ ꝯsumabitur
indignatio mea ⁊ furor meus sup scelus eorū.
⁊ suscitabit sup eū dñs exercituū flagellū iuxta
plagam madiā in petra oreb. ⁊ virgā suā sup
mare. ⁊ leuabit eā in via egypti. Et erit i die il
la auferet onus ei⁹ de humero tuo. ⁊ iugū eius
de collo tuo. ⁊ cōputrescet iugū a facie olei. Ve
niet in aioth. trāsibit i magron. apud magmas
cōmendabit vasa sua. Transierunt cursim ga
bee sedes nostra. Obstupuit rama. gabaa sau
lis fugit. Hinni voce tua filia gallim. attende
laisa paupercula anathot. Migrauit medeme
na habitatores gebin confortamini. Adhuc di
es est: vt in nob stetur. Agitabit manum suam
sup montē filie syon. collem irlm. Ecce dñator
dñs exercituū ꝯfringet lagunculā in terrore: ⁊
excelsi statura succident. ⁊ sublimes humiliabū
tur. Et subuertentur cōdensa saltus eius ferro
⁊ libanus cum excelsis cadet. XI

Et egredietur vga de radice iesse: ⁊ flos
de radice eius ascēdet. ⁊ requiescet super
eū spūs dñi. spūs sapie ⁊ intellectus spi
ritus. ꝯsilij ⁊ fortitudinis. spūs scie ⁊ pietatis. ⁊
replebit eum spūs timoris dñi. Nō secundū vi
sionē oculoꝝ iudicabit: neq3 secundū auditum
auriū arguet. Sed iudicabit i iusticia paupes.
⁊ arguet in eqtate ꝓ mansuetis terre. Et percu
tiet terrā vga oris sui. ⁊ spū labioꝝ suoꝝ inter
ficiet impiū. Et erit iusticia cingulum lumboꝝ
ei⁹. ⁊ fides cinctoriū renū eius. Habitabit lu
pus cū agno. ⁊ pardus cū hedo accubabit. Vi
tulus ⁊ leo ⁊ ouis sil' morabunt. ⁊ puer paruu
lus minabit eos. Vitulus ⁊ vrsus pascent. sil'
requiescent catuli coꝝ ⁊ leo q̄si bos comedet pa
leas. Et delectabit infans ab vbere super fora
mina aspidis. ⁊ in cauerna reguli q ablactatus
fuerit manum suā mittet. Non nocebunt ⁊ nō
occident in vniuerso mōte scō meo: quia reple
ta est terra scia dñi: sicut aque maris operientis
In die illa. radix iesse q stat in signū populorū
ipm gentes depcabunt. ⁊ erit sepulchrum eius
gloriosum. Et erit in die illa. adijciet dominus
scdo manū suā ad possidendū residuū ppli sui
qd relinquet ab assyrijs ⁊ ab egypto ⁊ a phe
tros ⁊ ab ethiopia ⁊ ab elam ⁊ a sennaar ⁊ ab e
math ⁊ ab insulis maris. Et leuabit dominus
signū in natiōes ⁊ ꝯgregabit ꝓfugos isrl. Et
dispsos iuda colliget a quattuor plagis terre ⁊
auferet zelus ephraim ⁊ hostes iuda peribunt
Ephraim nō emulabit iudā ⁊ iudas nō pugna
bit ꝯtra ephraim. Et volabūt in humeros phi
listijm per mare. sil' pdabunt filios oriētis. Idu
mea ⁊ moab pceptum manus eoꝝ. ⁊ filij āmon
obediētes erunt. Et desolabit domin⁹ linguā
maris egypti. ⁊ leuabit manū suā sup flumen i
fortitudine spūs sui. ⁊ pcutiet eū in septē riuis
ita vt trāseāt p eum calciati. Et erit via residuo
pplo meo q relinquet ab assyrijs: sicut fuit isra
heli in die illa q̄ ascēdit de tra egypti. XII.

Et dices i die illa. Cōfitebor tibi domi
ne qm̄ iratus es mihi: ꝯuersus ē furor
tuus. Et cōsolatus es me. Ecce de⁹ sal
uator meus fiducialit agā ⁊ nō timebo. Quia
fortitudo mea ⁊ laus mea domin⁹. ⁊ factus est
mihi in salutē. Haurietis aquas in gaudio de
fontib⁹ saluatoris. ⁊ dicetis i illa die. cōfitemini
domino ⁊ inuocate nomē ei⁹. Notas facite i pplis
adinuentiōes ei⁹. memētote qm̄ excelsū est no
men ei⁹. Cātate domino qm̄ magnifice fecit: an
nūciate hoc in vniuersa tra. Exulta ⁊ lauda ha
bitatio syon: quia magnus in medio tui sanct⁹
israel. XIII.

Onus babylonis: qd vidit isaias filius
amos. Super montem caliginosū le
uate signum. exaltate vocē. leuate ma
nū: ⁊ ingrediant portas duces. Ego mādaui
sanctificatis meis. ⁊ vocaui fortes meos in ira
mea exultantes in gloria mea. Vox multitudi
nis in montib⁹ q̄si pploꝝ frequētium. vox so
nitus regū gentiū ꝯgregatarū. Domin⁹ exer
cituū pcepit militie belli: venietib⁹ de tra ꝓcul
A summitate celi dñs ⁊ vasa furoris ei⁹ vt disp
dat oēm tram. Vlulate qꝛ ꝓpe est dies domini
qa vastitas a dño veniet. Propt hoc oēs ma
nus dissoluent. ⁊ oē cor hoīs tabescet ⁊ ꝯteret
Torsiōes ⁊ dolores tenebūt q̄si pturiens dole
būt. Vnusquisq3 ad ꝓximū suū stupebit: facies
cōbuste vultus eorū. Ecce dies dñi veniet cru
delis ⁊ indignatiōis plenus. ⁊ ire furorisq3 ad
ponendā trā in solitudinē. ⁊ peccatores ei⁹ ꝯte
rendos de ea: qm̄ stelle celi ⁊ splendor eaꝝ non
expandēt lumē suū. Obtenebratus ē sol i ortu
suo ⁊ luna nō splendebit i lumie suo. Et visita

bo sup orbis mala ⁊ ꝯtra impios iniqtatē eorū
Et regescere faciā supbiā infidelium. ⁊ arrogan/
tiā fortiū humiliabo. Preciosior erit vir auro.
⁊ hō mundo obrizo. Sup hoc celuꝫ turbabo. ⁊
mouebit̃ terra de loco suo: ꝓpter indignationē
dñi exercituū. ⁊ ꝓpter diē ire furoris eius. Et
erit q̃si damula fugiens. ⁊ q̃si ouis. ⁊ nō erit q
ꝯgreget. Unusq̄sqꝫ ad pplm suū ꝯuertetur: ⁊
singuli ad terrā suā fugiēt. Õis q inuētus fue
rit occidet̃: ⁊ oīs q supuenerit cadet in gladio.
Infantes eorū allident̃ in oculis eoꝝ: diripien
tur domus eoꝝ. ⁊ vxores eoꝝ violabunt̃. Ec/
ce ego suscitabo sup eos medos. q argētuꝫ non
querāt nec aurū velint: sed sagittis paruulos i
terficiēt ⁊ lactātibꝰ vteris nō miserebunt̃ ⁊ sup
filios nō parcat oculus eoꝝ. Et erit babylon il
la ciuitas gloriosa i regnis. iclyta ī supbia chal
deoꝝ: sicut subuertit dñs sodomā ⁊ gomorraꝫ.
Nō habitabit̃ vsqꝫ in finē. ⁊ nō fundabit̃ vsqꝫ
ad generationē ⁊ generationē. Nec ponet ibi
tentoria arabs: nec pastores regescēt ibi. sed re
quiescēt ibi bestie. ⁊ replebunt̃ domus eoꝝ dra
conibus. Et habitabūt ibi strutiōes. ⁊ pilosi sal
tabūt ibi. ⁊ rñdebunt ibi vlule in edibus eius. ⁊
sirene in delubris voluptatis. ¶ XIIII

Prope est vt veniat tpus eiꝰ. ⁊ dies eiꝰ
nō elōgabunt̃. Miserebit̃. n. dominꝰ
iacob ⁊ eliget adhuc de isrl': ⁊ regescere
eos faciet sup humū suā. Adiunget̃ aduena ad
eos: ⁊ adherebit domui iacob. Et tenebunt eos
ppl'i. ⁊ adducent eos in locū suū. Et possidebit
eos domꝰ israel sup terrā dñi in seruos ⁊ ācillas
⁊ erunt capientes eos q se ceperant. ⁊ subijciēt
exactores suos. Et erit in die illa cum requiem
dederit tibi deus a labore tuo. ⁊ a ꝯcussione tua
⁊ a seruitute dura qua ante seruisti: sumes para
bolam istā ꝯtra regē babylonis ⁊ dices. Quō
cessauit exactor. quieuit tributū. Cōtriuit domi
nus baculū impioꝝ. Vgā dominantiū cedentē
ppl'os in idignatiōe. plaga insanabili: subijciē
tem in furore gentes: ꝑsequentē crudelit̃. Con
quieuit ⁊ siluit oīs terra: gauisa est ⁊ exultauit:
abietes quoqꝫ letate sunt sup te: ⁊ cedri libani.
Ex quo dormisti nō ascēdit q succidat nos. In
fernus subter te ꝯturbatus est i occursū aduen
tus tui. suscitauit tibi gigantes. Oēs ꝑncipes
terre surrexerūt de solijs suis. oēs ꝑncipes na
tionū. Uniuersi rñdebūt ⁊ dicēt tibi. Et tu vul
neratus es sicut ⁊ nos: nr̃i similis effectus es.
Detracta est ad inferos supbia tua: cōcidit ca/
dauer tuū. Subter te sternet̃ tinea. ⁊ operimē
tum tuū erūt vermes. Quō cecidisti de celo lu
cifer q mane oriebaris. Corruisti i terram qui
vulnerabas gentes: qui dicebas in corde tuo:
In celū cōscendā. super astra dei exaltabo soliū
meū: sedebo in mōte testamēti. in lateribꝰ aqui
lonis. ascendā sup altitudinem nubium. similis
ero altissimo. Uerūtā ad infernū detraheris in
ꝓfundū laci. Qui te viderint. ad te inclinabun
tur. teqꝫ ꝓspicient. Nūqd iste est vir qui ꝯturba
uit terrā. q ꝯcussit regna. qui posuit orbem de/
sertū. ⁊ vrbes eius destruxit: vinctis eius non
aperuit carcerē. Oēs reges gentium vniuersi
dormierūt in gloria vir in domo sua: tu autem
ꝓiectus es de sepulchro tuo q̃si stirps inutilis
pollutus ⁊ obuolutꝰ. cū his q īterfecti sunt gla/
dio ⁊ descenderūt ad fundamēta laci. Quasi ca
dauer putridū nō habebis cōsortium: neqꝫ cuꝫ
eis in sepultura. Tu. n. terrā tuā disꝑdidisti tu
populum tuū occidisti. Nō vocabitur in eternuꝫ
semē pessimoꝝ. Preparare filios eius occisio
ni in iniqtate patrū eorum. Non ꝯsurgent: nec
hereditabūt terrā: neqꝫ iplebūt faciē orbis ciui
tatuꝫ. Et ꝯsurgā super eos dicit dñs exercituū
⁊ ꝑdam babylonis nomē. ⁊ reliquias ⁊ germē
⁊ ꝓgeniē dicit dñs. Et ponam eā in possessio/
nē ericij. ⁊ in paludes aquaꝝ. ⁊ scopabo eaꝫ in
scopa terēs dicit dñs exercituū. Iurauit dñs ex
ercituū dicens. Si non vt putaui ita erit ⁊ quō
mēte tractaui sic eueniet: vt ꝯteram assyriuꝫ in
terra mea: ⁊ in mōtibus meis ꝯculcem eum. ⁊
auferet̃ ab eis iugū eiꝰ. ⁊ onus illius ab hume
ro eoꝝ tollet̃. Hoc ꝯsiliū qd̄ cogitaui sup oēm
terrā. ⁊ h̄ est manꝰ extēta sup vniuersas gētes
Dñs exercituū decreuit. ⁊ qs poterit infirma/
re. Et manus eiꝰ extēta: ⁊ qs auertet eam. In
anno quo mortuus est rex achaz. factū est onus
istud. Ne leteris philistea oīs tu. qm̄ cōminu/
ta est virga ꝑcussoris tui. De radice. n. colubri
egredietur regulus: ⁊ semē eiꝰ absorbens volu/
crē. Et pascent̃ ꝑmogeniti pauperū. ⁊ paupes
fiducialit̃ regescent. ⁊ interire faciā in fame ra/
dicē tuā. ⁊ reliquias tuas interficiā. Ulula por
ta clama ciuitas. prostrata est philistea omnis.
Ab aquilone. n. fumus veniet. ⁊ nō est q effu/
giat agmen eiꝰ. Et qd rñdebit̃ nuncijs gentis.
Quia dominus fundauit syon. ⁊ in ipso spera
bunt pauperes populi eius.

¶ XV.

Onus moab. Quia nocte vastata est ar
moab cōticuit. Ascendit domus ⁊ dy/
bon. ad excelsa in planctuꝫ: super nabo
⁊ super medaba. moab vlulabit. In cunctis ca
pitibus eiꝰ caluitiū. ⁊ oīs barba radet̃. In tri/

uijs ei⁹ accincti sūt sacco: sup tecta ei⁹ ꝛ i plateis eius oīs vlulatus descendet in fletū. Clamauit esebon: ꝛ eleale: vsq₃ iasa audita ē vox eorum. Sup h̄ expediti moab vlulabūt: aīa eius vlulabit sibi. Cor meū ad moab clamabit: vectes eius vsq₃ ad segor vitulā cōternātē: p ascēsum enī luith flens ascēdet: ꝛ i via oronaim clamorem ɔtritiōis leuabūt. Aque .n. nemrim deserte erūt: qꝛ aruit herba: defecit germē. viror oīs interijt. Scd'm magnitudinē₃ opis ꝛ visitatio eoꝝ. Ad torrentē salicū ducēt eos qm̄ circuibit clamor terminum moab. Vsq₃ ad gallim vlulatus ei⁹. ꝛ vsq₃ ad puteū helim clamor ei⁹: qꝛ aque dybon replete sūt sanguine. Ponā enim sup dybon additamēta his qui fugerint de moab leone. ꝛ reliquijs terre. ¶ XVI

Mitte agnū dn̄e: dn̄atorē terre: de petra deserti ad montē filie syon. Et erit sicut auis fugiens. ꝛ pulli de nido auolantes: sic erūt filij moab i trāscēsu arnon. Ini ɔsiliū. coge ɔsiliū: pone q̄si noctē vmbram tuā in meridie. Abscōde fugiētes: ꝛ vagos ne ꝓdas. Habitabūt apd' te ꝓfugi mei. Moab esto latibulum eoꝝ a facie vastatoris. Finit⁹ ē enī₃ puluis: ɔsūmatus ē miser: defecit q ɔculcabat terrā. Et ꝓparabit in misericordia soliū: ꝛ sedebit sup eū i vitate in tabernaculo dauid: iudicās ꝛ q̄rēs iudiciū. ꝛ velocit reddēs qd' iustu₃ est. Audiuimus supbiā moab: supb⁹ ē valde. Supbia ei⁹ ꝛ arrogātia eius ꝛ indignatio eius plusq₃ fortitudo ei⁹. Idcirco vlulabit moab: ad moab vniuersus vlulabit. His q letant̄ sup muros cocti lateris loqmini plagas suas: qm̄ suburbana esebon deserta sūt. Et vineā sabama: dn̄i gentium exciderunt. Flagella ei⁹ vsq₃ ad iaçer puenerūt: errauerūt in deserto: ꝓpagines ei⁹ relicte sunt: trāsierūt mare. Sup hoc plorabo in fletu iaçer ꝛ vineā sabama. Inebriabo te lachryma mea esebon ꝛ eleale: quoniam super vindemiā tuā. ꝛ sup messē tuam vox calcātiū irruit. Et auferet̄ leticia ꝛ exultatio de carmelo: ꝛ in vineis nō exultabit neq₃ iubilabit. Vinū in torculari nō calcabit q calcare ɔsueuerat vocē calcantiū abstuli. Sup h̄ venī me⁹ ad moab q̄si cithara sonabit: ꝛ viscera mea ad murum cocti lateris. Et erit cū apparuerit qd' laborauit moab super excelsis suis. Ingredief̄ ad sancta sua vt obsecret: ꝛ non valebit. Hoc verbum qd' locut⁹ ē dn̄s ad moab extūc: ꝛ nunc locutus ē dicēs. In tribus annis q̄si anni mercennarij auferet̄ gloria moab super omni populo multo: ꝛ relinquet̄ in eo sicut racemus puus ꝛ modicus: nequaq₃ multus. ¶ XVII

Onus damasci. Ecce damascus desinet eē ciuitas: ꝛ erit sicut aceruus lapidū i ruina. Derelicte ciuitates aroer: gregibus erūt. ꝛ reqescēt ibi: ꝛ nō erit qui exterreat. Et cessabit adiutoriū ab ephraim: ꝛ regnū a damascō. ꝛ reliqe syrie sicut gloria filioꝝ isrl' erūt dicit dn̄s exercituū. Et erit in die illa attenuabitur gl'ia iacob. ꝛ pinguedo carnis ei⁹ emarcescet: ꝛ erit sicut ɔgregās i messe q̄ restiterit: et brachiū eius spicas leget. Et erit sicut querens spicas in valle raphaim ꝛ relinquet̄ in eo sicut racemus ꝛ sicut excussio olee. duaꝝ vel triū oliuaꝝ i sūmitate rami siue q̄ttuor aut qnq₃. In cacuminibus eius fructus ei⁹ dicit dn̄s de⁹ isrl'. In die illa iclinabit̄ hō ad factorē suū. ꝛ oculi eius ad scm̄ israel respiciēt: ꝛ non inclinabitur ad altaria que fecerunt manus eius: ꝛ q̄ opati sunt digiti eius: nō respicient lucos ꝛ delubra. In die illa erunt ciuitates fortitudinis eius derelicte sicut aratra ꝛ segetes q̄ derelicte sunt a facie filioꝝ israel. Et eris deserta: qꝛ oblita es dei saluatoris tui: ꝛ fortis adiutoris tui non es recordata. Propterea plantabis plantatione₃ fidelem ꝛ germē alienu₃ seminabis. In die plātationis tue labrusca: ꝛ mane semen tuum florebit. Ablata est messis in die hereditatis ꝛ dolebit grauiter. Ve multitudini pploꝝ multoꝝ vt multitudo maris sonantis. ꝛ tumultus turbaꝝ sicut sonitus aquaꝝ multaꝝ. Sonabunt ppl'i sicut sonitus aquaꝝ inundantiū: ꝛ increpabit eū. ꝛ fugiet ꝓcul. Et rapiet̄ sicut puluis montiū a facie venti: ꝛ sicut turbo corā tēpestate. In tpe vespe: ꝛ ecce turbatio in matutino. ꝛ nō subsistet. Hec ē pars eoꝝ q vastauerunt nos: ꝛ sors diripiētiū nos. ¶ XVIII

Ve terre cymbalo alaꝝ q̄ ē trāsflumen ethiopie: qui mittit in mare legatos. ꝛ in vasis papyri sup aquas. Ite angeli veloces ad gentem cōuulsam ꝛ dilaceratā₃: ad ppl'm terribilē post quem non est alius: ad gētem expectantē ꝛ ɔculcatam cuius diripuerunt flumina terrā eius. Ad montem noīs dn̄i exercituū montē syon. Oēs habitatores orbis qui moramini in terra: cum eleuatum fuerit signum in montibus videbitis: ꝛ clangorem tube audietis: quia hec dicit dominus ad me. Ego quiescam ꝛ considerabo in loco meo: sicut meridiana lex clara est: ꝛ sicut nubes roris in die messis. Ante messem enim totus effloruit. et immatura perfectio germinauit: ꝛ preciden-tur ramusculi eius falcibus: et que derelicta

fuerint abſcindent̃. Excutient̃: et relinquẽtur
ſimul auibus mõtiũ et beſtijs t̃re. et eſtate ꝑpe
tua erũt ſuꝑ eũ volucres. et oẽs beſtie terre ſu
per illũ hyemabunt. In t̃pe illo deferet̃ munꝰ
dño exercituũ a ppl̃o diuulſo et dilacerato: a po
pulo t̃ribili pꝰ quẽ nõ fuit aliꝰ: a gẽte expectãte
et ꝯculcata: cuiꝰ diripuerũt flumina t̃rã eiꝰ: ad
locũ nõis dñi exercituum montẽ ſyon. XIX
ONus egypti. Ecce dñs aſcẽdet ſuꝑ nu
bẽ leuẽ: et ingrediẽt egyptũ et moue/
bunt̃ ſimulacra egypti a facie eiꝰ et cor
egypti tabeſcet i medio eiꝰ. Et ꝯcurrere faciaꝫ
egyptios aduerſus egyptios: et pugnabit vir
ꝯ̃ fratrẽ ſuũ. et vir ꝯ̃ amicũ ſuũ ciuitas aduer/
ſus ciuitatẽ: regnũ aduerſus regnũ. et dirũpet̃
ſpũs egypti i viſceribꝰ eiꝰ: et ꝯſiliũ eiꝰ p̃cipita
bo: et interrogabunt ſimulacra ſua. et diuinos
ſuos: et phitones et ariolos: et tradã egyptum
in manu dñoꝝ crudeliũ: et rex fortis dñabitur
eoꝝ: ait dñs exercituũ. Et areſcet aq̃ de mari ⁊
fluuius deſolabit̃ atqꝫ ſiccabit̃. ⁊ deficiẽt flumi
na. Attenuabunt̃ ⁊ ſiccabunt̃ riui aggeꝝ. Ca
lamus et iuncus marceſcet: nudabit̃ alueꝰ riui
a fonte ſuo. Et oĩs ſemẽtis irrigua ſiccabit̃ are
ſcet et non erit. Et merebunt piſcatores: et lu/
gebũt oẽs mittentes i flumẽ hamũ. et expandẽ
tes rethe ſuꝑ faciẽ aquaꝝ emarceſcẽt. Confun
dent̃ q̃ opabant̃ linũ: plectentes et texẽtes ſub
tilia. Et erunt irrigua eiꝰ flaccẽtia: oẽs q̃ facie
bant lacunas ad capiendos piſces. Stulti p̃n/
cipes thaneos: ſapiẽtes ꝯſiliarij pharaonis de
derũt ꝯſiliũ inſipiẽs. Quõ dicetis pharaoni:
filius ſapiẽtiũ ego: filius regũ ãtiq̃ꝝ. Ubi nũc
ſũt ſapiẽtes tui. Annũcient tibi et indicẽt quid
cogitauerit dñs exercituũ ſuꝑ egyptuꝫ. Stulti
facti ſunt p̃ncipes thaneos: emarcuerũt p̃nci/
pes mẽpheos: deceperũt egyptũ: angulũ ppl̃o
rũ eius. Dñs miſcuit in medio eius ſpm̃ v̾ti/
ginis: et errare fecerũt egyptũ i oĩ opẽ ſuo: ſicͭ
errat ebrius et vomẽs. Et nõ erit egypto opꝰ
quod faciat: caput et caudam incuruãtẽ et refre
nãtẽ. In die illa erit egyptus quaſi mulieres.
et ſtupebũt et timebũt a facie ꝯmotiõis manus
dñi exercituũ: quaꝫ ipſe mouebit ſuꝑ eã. et erit
terra iuda egypto i pauorẽ. Oĩs q̃ illius fuerit
recordatus: pauebit a facie ꝯſilij dñi exercituũ
q̃d ip̃e cogitauit ſuꝑ eã. In die illa erũt quinqꝫ
ciuitates in t̃ra egypti loquẽtes lingua chanaã
et iurãtes ꝑ dñm exercituũ. Ciuitas ſolis voca
bitur vna. In die illa erit altare dñi in medio
terre egypti. et titulus dñi iuxta terminũ eius:
et erit in ſignũ et in teſtimonium domino exer
citũ in terra egypti. Clamabũt. n. ad dominũ
a facie tribulantis. et mittet eis ſaluatorẽ. et ꝓ/
pugnatorẽ q̃ liberet eos. Et cognoſcet̃ domi/
nus ab egypto: et cognoſcent egyptij dominũ
in die illa: et colẽt eũ i hoſtijs et in muneribus
et vota vouebũt domino et ſoluent. Et ꝑcutiet
dominꝰ egyptũ plaga et ſanabit eã: et reuertẽt̃
egyptij ad dominuꝫ. et placabit̃ eis. et ſanabit
eos. In die illa erit via de egypto in aſſyrios:
et intrabit aſſyriꝰ egyptũ: et egyptius in aſſyri
rios. et ſeruiẽt egyptij aſſur. In die illa erit iſ/
rael tertius egyptio et aſſyrio: benedictio i me
dio terre: cui benedixit dominus exercituũ di/
cens. Benedictꝰ populus meꝰ egypti: et opꝰ
manuum mearum aſſyrius: hereditas autem
mea iſrael. XX
IN anno quo igreſſus ẽ thartan i azo/
tũ: cũ miſiſſet eũ ſargon rex aſſyrioruꝫ
et pugnaſſet ꝯ̃ azotũ et cepiſſet eã: i t̃pe
illo locutꝰ ẽ dominꝰ i mãu iſaie filij amos: di/
cens. Uade et ſolue ſaccum de lumbis tuis: et
calciamẽta tua tolle de pedibꝰ tuis. Et fecit ſic:
vadẽs nudus et diſcaltiatꝰ. Et dixit dominus
Sicut ãbulauit ſuus meꝰ iſaias nudꝰ et diſcal
tiatꝰ: triũ ãnoꝝ ſignũ et portẽtum erit ſuꝑ egy
ptum et ſuꝑ ethiopiã: ſic minabit rex aſſyrioꝝ
captiuitatẽ egypti: et trãſmigrationẽ ethiopie
iuuenẽ et ſenẽ: nudã et diſcaltiatã diſcoopertis
natibꝰ ad ignominiã egypti. Et timebũt et cõ
fundẽtur ab ethiopia ſpe ſua: et ab egypto glo
ria ſua. Et dicet h̃itator iſule hꝰ i die illa. Hec
cine erat ſpes nr̃a: ad quos ꝯfugimꝰ i auxiliuꝫ
vt liberarẽt nos a facie regis aſſyrioꝝ. Et quõ
effugere poterimus nos. XXI
ONus deſerti maris. Sicut turbines ab
africo veniũt: de deſerto venit. de t̃ra
horribili. Uiſio dura nũciata ẽ mihi.
Qui icredulꝰ ẽ: infideliter agit: et q̃ depopula
tor ẽ: vaſtat. Aſcẽde elam: obſide mede: omnẽ
gemitũ eius ceſſare feci. Propterea repleti ſũt
lũbi mei dolore: et anguſtia poſſedit me: ſicut
anguſtia parturiẽtis. Corrui cũ audirem: con
turbatus ſum cum viderẽ. Emarcuit cor meũ
tenebre ſtupefecerũt me. Babylõ dilecta mea
poſita ẽ mihi i miraculũ. Pone mẽſam: ꝯtẽ/
plare i ſpecula. Comedẽtes ⁊ bibentes: ſurgi
te p̃ncipes: arripite clypeũ. Hec. n. dixit mihi
dominus. Uade ⁊ pone ſpeculatorem: ⁊ q̃dcũ
qꝫ viderit annũciet. Et vidit currũ duoꝝ eq̃tũ
aſcẽſorem aſini ⁊ aſcẽſorẽ cameli: et ꝯtẽplatus
eſt diligẽt̃ mlt̃o ituitu. Et clamauit vt leo. Su
per ſpeculã dñi ego ſũ ſtãs iugit̃ ꝑ diẽ: ⁊ ſuper

custodiam meam ego sum stans totis noctibus
Ecce iste venit ascensor vir bige equitu3. Et re
spōdit ꝛ dixit. Cecidit cecidit babylō. ꝛ oīa scul
ptilia deoꝝ eius ꝯtrita sūt i terrā. Tritura mea
ꝛ filia aree mee. q̄ audiui a dn̄o exercituum deo
israel annunciaui vobis. Onus duma. Ad me
clamat ex seir. Custos quid de nocte: custos qd
de nocte. Dixit custos. Venit mane ꝛ nox. Si
q̄ritis querite. ꝯuertimini ꝛ veīte. Onus i ara
bia. In saltu ad vesperā dormietis: in semitis
dodanim. Occurentes sitienti ferte aqua3. qui
habitatis terrā austri. cu3 panibus occurrite fu
gienti. A facie. n. gladioru3 fugerūt a facie gla
dij iminentis: a facie arcus extenti. a facie gra/
uis plij: qm̄ hec dicit dominus ad me. Adhuc
in vno anno quasi i anno mercenarij ꝛ auferet/
tur oīs gloria cedar. ꝛ reliquie numeri sagitta/
rioꝝ fortium de filijs cedar iminuent. Domi
nus enim deus israel locutus est. XXII

Onus vallis visionis. Quidnam tibi
quoq3 est qa ascēdisti ꝛ tu oīs itecta cla
moris plena: vrbs freq̄ues. ciuitas ex
ultans. Interfecti tui nō interfecti gladio: nec
mortui tui mortui in bello. Cuncti p̄ncipes tui
fugerūt simul: dureq3 ligati sunt. Oēs q iuen
ti sūt vincti sūt pariter: ꝓcul fugerūt. Propte/
rea dixi recedite a me: amare flebo. Nolite icū
bere vt cōsolamini me sup vastitate filie populi
mei: Dies. n. interfectiōis ꝛ ꝯculcationis ꝛ fle
tuū dn̄o deo exercituū in valle visiōis. Scrutāſ
murum. ꝛ magnificus sup montē. Et elā sum
psit pharetrā: ꝛ currū hoīs equitis: ꝛ parietem
nudauit clypeus. Et erūt electe valles tue ple/
ne quadrigarū: ꝛ eqtes ponēt sedes suas i por
ta. ꝛ reuelabiť opimentū iude. Et videbitis in
die illa armamētariū domus salt⁹: ꝛ scissuras ci
uitatis dauid videbitis. quia multiplicate sunt
Et congregastis aquas piscine inferioris. ꝛ do
mus irl̄m numerastis ꝛ destruxistis domos ad
muniendum murum. Et lacu3 fecistis inter du
os muros. ꝛ aquam piscine veteris ꝛ nō suspe
xistis ad eum q fecerat eam. ꝛ operatorem eius
de longe nō vidistis. Et vocabit dominus de⁹
exercituū in die illa ad fletū: ꝛ ad planctum. ad
caluitiū. ꝛ ad cingulum sacci. ꝛ ecce gaudium ꝛ
leticia occidere vitulos. ꝛ iugulare arietes. co/
medere carnes. ꝛ bibere vinu3. Comedamus
ꝛ bibamus: cras. n. moriemur. Et reuelata est
in auribus meis vox domini exercituū. Si di/
mitteť iniquitas hec vobis. donec moriamini:
dicit dn̄s de⁹ exercituū. Hec dicit dn̄s deus ex
ercituu3. Vade ingredere ad eum q habitat in
tabernaculo. ad sobnam ꝑpositum templi: ꝛ di
ces ad eum. Quid tu h̄ aut q̄si qs h̄. Quia ex/
cidisti tibi hic sepulchru3: excidisti in excelso me
moriale. diligenter in petra tabernaculu3 tibi.
Ecce dn̄s asportari te faciet: sicut asportať gal/
lus gallinatius: ꝛ q̄si amictu3 sic sublcuabit te.
Coronans coronabit te tribulatione quasi pilā
mittet te in terram latam ꝛ spatiosam. Ibi mo/
rieris. ꝛ ibi erit currus glorie tue ꝛ ignominia
dom⁹ domini tui. Et expellā te de statione tua/
ꝛ de ministerio tuo deponam te. Et erit in die
illa vocabo seruū meum eliachim. filiu3 helchie
ꝛ induā illū tunica tua. ꝛ cingulo tuo conforta/
bo eū. ꝛ potestatem tuam dabo in manu eius. ꝛ
erit q̄si pater habitātib⁹ irl̄m ꝛ domui iuda. Et
dabo clauem domus dauid super humeru3 ei⁹
ꝛ aperiet: ꝛ non erit q claudat: ꝛ claudet. ꝛ non
erit qui aperiat. Et figam illū paxillum in loco
fideli. ꝛ erit in solium glorie domui patris sui
ꝛ suspendā sup eū oēm gloriā dom⁹ patris ei⁹
Vasoꝝ diuersa genera: oē vas puulū. a vasis
crateraꝝ. vsq3 ad oē vas musicoꝝ. In die illa
dicit dn̄s exercituū. auferet paxill⁹ q fix⁹ fuerat
in loco fideli. ꝛ frāgeť ꝛ cadet: ꝛ pibit qd̄ pepen
derat in eo. qa dn̄s locutus est. XXIII

Onus tyri. Vlulate naues maris. quia
vastata est domus vn̄ venire ꝯsueue/
rat. de t̄ra cethim reuelatū est eis. Tace
te q habitatis i isula: negociatio sidonis. Trāſ
fretātes mare repleuerūt te i aqs multꝭ. semen
nili messis flumis fruges ei⁹. ꝛ facta est nego/
ciatio gentiū. Erubesce sidon ait mare: fortitu/
do marꝭ dicēs. Nō pturiui ꝛ nō peperi. ꝛ nō
enutriui iuuenes. nec ad incrementum ꝑduxi
ꝟgines. Cum auditū fuerit i egypto: dolebūt
cū audierint de tyro. Transite maria: vlulate q
habitabitis in isula. Nūqd nō h̄ vr̄a est: q̄ glo
riabať a diebus p̄stinis in antiqtate sua. Ducet
eā pedes sui lōge ad pegrinādū. Quis cogita/
uit h̄ sup tyrū. quōdā coronatā. Cui⁹ negociato
res p̄ncipes: institores ei⁹ iclyti t̄re. Domin⁹
exercituū cogitauit h̄: vt detraheret supbiā oīs
glorie. ꝛ ad ignominiā deduceret vniuersos in
clytos t̄re. Trāsi terrā tuā q̄si fluuiū filia marꝭ
nō est cingulū vltra tibi. Manū suā extēdit sup
mare: cōturbauit regna. Dn̄s mādauit aduer/
sus chanaan: vt ꝯtereret fortes eius. Et dixit.
Non adijcies vltra vt glorierꝭ: calūniam susti
nens virgo filia sidonis. In cethim cōsurgēs
transfreta: ibi quoq3 non erit reges tibi. Ecce
terra caldeoꝝ talis pp̄lus non fuit: assur funda
uit eam. In captiuitatē traduxerunt robustos

eius. suffoderunt domus eius: posuerunt eā in
ruinā. Vlulate naues maris. qa deuastata est
fortitudo vr̃a. Et erit i die illa i obliuiōe eris o
tyre septuagīta ānis: sic̄ dies regis vni⁹. Post
septuaginta ānos erit tyro q̄si cāticū meretricis
Sume tibi citharā. circue ciuitatē meretrix obli
uiōi tradita. Bn̄ cane. frequēta cāticū: vt me/
moria tui sit. Et erit post septuagīta ānos visi/
tabit dn̄s tyrū. ⁊ reducet eā ad merces suas: ⁊
rursū fornicabit̄ cū vniuersis regnis t̄re sup fa
ciē t̄re. ⁊ erūt negociatiōes ei⁹. ⁊ merces ei⁹ sci
ficate dn̄o. Nō ꝯdent̄ neq̄ reponēt̄. q: his qui
habitauerit corā dn̄o erit negociatio ei⁹. vt mā
ducēt i saturitatē: ⁊ vestiant̄ vsq̄ ad vetustatē

Ecce dn̄s dissipauit terrā. XXIIII.
⁊ nudabit eā. ⁊ affliget faciē eius ⁊ di
spget habitatores eius. Et erit sicut po
pulus sic sacerdos. ⁊ sic̄ seruus sic dn̄s eius. ⁊ si
cut ācilla sic dn̄a eius. Sic̄ emēs sic ille q vēdit
sic̄ fenerator sic is q mutuū accipit̄. sicut qui re/
petit. sic q debet. Dissipatione dissipabit̄ terra
⁊ direptiōe p̄dabit̄. Dn̄s. n. locutus est vbū
hoc. Luxit ⁊ defluxit t̄ra ⁊ ifirmata ē: defluxit
orbis ⁊ ifirmata ē altitudo ppl̄i t̄re. ⁊ terra inf/
fecta est ab h̄itatoribus suis: q: trāsgressi sunt le
ges mutauerūt ius: dissipauerūt fedus sempit/
nū. Propter h̄ maledictio vorabit terrā. ⁊ pec
cabunt h̄itatores eius. idq̄ insanient cultores ei⁹
⁊ relinquent̄ hoīes pauci. Luxit vindemia. in
firmata est vitis: ingemuerūt oēs qui letabant̄
corde. Cessauit gaudium tympanorum quieuit so
nitus letantium: conticuit dulcedo cythare. Cū
cantico non bibent vinum: amara erit potio bi
bētibus illā. Attrita est ciuitas vanitatis clau
sa est ois domus nullo introeūte. Clamor erit
sup vino i plateis: deserta est ois leticia: trāsla/
tū est gaudiū t̄re. Relicta est in vrbe solitudo. ⁊
calamitas opprimeret portas. Quia h̄ erūt i me
dio t̄re i medio ppl̄orum. Quō si pauce oliue que
remāserūt excutiāt̄ ex olea. ⁊ racemi cū fuerit fi
nita vindemia. Hi leuabūt vocem suā atq̄ lau
dabūt: cū glorificatus fuerit dn̄s hinnient d̄ ma
ri. Propter hoc i doctrinis glorificate dn̄m. in
īsulis maris nomē domini dei isrl̄. A finibus
t̄re laudes: audiuim⁹ gl̄iam iusti. Et dixi. Se/
cretū meū mihi: secretū meum mihi. Ve mihi.
Preuaricātes p̄uaricati sunt. ⁊ p̄uaricatōe trās
gressorū p̄uaricati sunt. Formido ⁊ fouea ⁊ la
queus sup te: q h̄itatores terre. Et erit qui fu/
gerit a facie formidinis cadet in foueā. ⁊ qui se
explicauerit de fouea. tenebit̄ laqueo q:. catara
cte de excelsis aperte sunt: ⁊ cōcutientur funda
menta terre. Confractione confringetur terra
ꝯtritione contereret̄ terra. Commotione cōmo/
uebit̄ terra. agitatione agitabitur terra sic̄ ebri
us. ⁊ auferetur quasi tabernaculum vnius no
ctis. Et grauabit eam iniquitas sua. ⁊ corruet.
⁊ non adijciet vt resurgat. Et erit in die illa. vi
sitabit dominus super militiam celi in excelso.
⁊ super reges terre qui sunt super terram. Et
congregabuntur in congregatione vnius fa/
scis in lacum ⁊ claudentur ibi in carcere. ⁊ post
multos dies visitabuntur. Et erubescet luna. ⁊
confundetur sol. cum regnauerit domin⁹ exer
cituū in mōte syon ⁊ i hierusalē. ⁊ in conspectu
senum suorum fuerit glorificatus. XXV.

Domine deus meus es tu. ⁊ exaltabo te
⁊ ꝯfitebor noī tuo: qm̄ fecisti mirabilia
cogitatiōes antiquas fideles. amē. Qr
posuisti ciuitatē i tumultū: vrbē fortē in ruinā
domū alienorum: vt nō sit ciuitas. ⁊ i sempiternū
edificet̄. Sup hoc laudabit te populus fortis. ciui
tas gētiū robustarū timebit te. Quia factus es
fortitudo pauperi: fortitudo egeno i tribulatiōe
sua: spes a turbine. vmbraculū ab estu. Spiri/
tus. n. robustorum. q̄si turbo ipellēs parietē. Si
cut estus i siti. tumultū alienorum humiliabis. ⁊
q̄si calore sub nube torrēte ꝓpaginē fortiū mar
cescere facies. Et facit dn̄s exercituū oibus po
pulus i mōte h̄ ꝯuiuiū pinguiū. ꝯuiuiū vinde
mie: pinguiū medullatorum: vindemie defecate.
Et p̄cipitabit i mōte isto faciē vinculi colliga/
ti sup oēs ppl̄os. ⁊ telā quā orditus est sup oēs
natiōes. Precipitabit mortē i sempiternū. Et
auferet dn̄s deus lachrymā ab oi facie. ⁊ oppro
brium populi sui auferet de vniuersa terra: qa
dn̄s locutus est. Et dicēt in die illa. Ecce deus
noster iste: expectabim⁹ eū ⁊ saluabit nos. Iste
dn̄s sustinuim⁹ eū. ⁊ exultabim⁹ ⁊ letabimur i
salutari ei⁹. q: requiescet manus dn̄i i mōte isto.
Et triturabit̄ moab sub eo: sicuti teruntur palee i
plaustro. Et extendet manus suas sub eo: sicut
extendit natans ad natandū. ⁊ humiliabit glo/
riā eius cū allisione manuū eius. Et munimē/
ta sublimiū murorum tuorum ꝯcident. ⁊ humiliabū
tur ⁊ detrahentur in terram vsq̄ ad puluerē.

In die illa cantabit̄ can/ XXVI.
ticū istud in terra iuda. Vrbs fortitu/
dinis nostre: saluator ponet̄ in ea mu/
rus ⁊ antemurale. Aperite portas ⁊ ingrediet̄
gens iusta. custodiens veritatē. Vetus error
abijt: seruabis pacem: pacem quia in te sperauī
mus. Sperasti in domino in seculis eternis in
domino deo forti i ꝑpetuum. Quia incuruabit

habitãtes i excelso ciuitatẽ sublimẽ humiliabit humiliabit eã vsqȝ ad terrã: detrahet eam vsqȝ ad puluerẽ. Cõculcabit eaȝ pes: pes pauperis gressus egenoꝝ. Semita iusti recta est: rectus callis iusti ad ambulandũ. Et in semita iudicio rũ tuoꝝ domie sustinuimus te: nomẽ tuũ ꝛ me moꝛiale tuũ in desiderio aie. Aia mea desidera uit te in nocte: sed ꝛ spũ meo in pcoꝛdijs meis: de mane vigilabo ad te. Cũ feceris iudicia tua in terra: iusticiã discẽt habitatoꝛes oꝛbis. Mi sereamur ipio. ꝛ nõ discet iusticiã. In terra sã ctoꝝ iniq̃ gessit. ꝛ nõ videbit gloꝛiã dñi. Domi ne exaltet manus tua vt nõ videant: videãt ꝛ cõfundant zelantes ppl'i: ꝛ ignis hostes tuos deuoꝛet. Dñe dabis pacẽ nobis: oia. n. opera nostra operatus es nobis. Domie de⁹ noster possederũt nos dñi absqȝ te: tm̃ i te recoꝛdemur nois tui. Moꝛiẽtes nõ viuãt: gigãtes nõ resur gant. Propterea visitasti ꝛ ptriuisti eos: ꝛ p didisti oẽm memoꝛiã coꝝ. Indulsisti gẽti: dñe idulsisti gẽti. Nũqd gloꝛificatus es: elongasti oẽs terminos terre. Dñe in ãgustia reqsierũt te: in tribulatõe murmuris doctria tua eis. Si cut q̃ pcepit cũ appropinquet ad partũ: doles clamat in doloꝛibus suis: sic facti sumus. A fa cie tua dñe pcepimus: ꝛ q̃si parturiuim⁹ ꝛ pe perimus spm̃. Salutes non fecimus in tra: iõ nõ ceciderũt habitatoꝛes terre. Viuẽt moꝛtui tui: iterfecti mei resurgent. Expgiscimini ꝛ lau date q̃ hitatis in puluere: q2 ros lucis ros tuus ꝛ terrã gigantiũ detrahes in ruinã. Vade po pulus me⁹: itra i cubicula tua. claude ostia tua sup te. Abscõdere modicũ ad momẽtũ: donec ptranseat indignatio mea. Ecce. n. dñs egre diet de loco suo: vt visitet iniq̃tatẽ hitatoꝛis ter re ꝯ eũ: ꝛ reuelabit tra sanguinẽ suũ: ꝛ nõ ope riet vltra iterfectos suos.

XXVII

In die illa visitabit dñs in gladio suo duro ꝛ grãdi ꝛ foꝛti: sup leuiathan ser pentẽ vectẽ: ꝛ sup leuiathan serpenteȝ toꝛtuosũ: ꝛ occidet cetũ q̃ in mari ẽ. In die illa vinea meri cãtabit ei. Ego dominus q̃ suo eam repente ppinabo ei: ne foꝛte visitet ꝯ eã. No cte ꝛ die seruo eã: idignatio non ẽ mihi. Quis dabit me spinaȝ ꝛ veprẽ: In p̃lio gradiar sup eam: succendã eã pariter. An poti⁹ tenebo foꝛ titudinẽ meã: Faciet pacẽ mihi: pacẽ faciet mi hi. Qui egrediẽt ipetu a iacob: floꝛebit ꝛ ger minabit isrl': ꝛ iplebunt faciem oꝛbis semine Nunqd iuxta plagã pcutientis se pcussit eum: Aut sicut occidit interfectos eius sic occisus ẽ. In mẽsura ꝯ mensurã cũ adiecta fuerit iudica bit eam: meditatus est in spũ suo duro p diem estus. Idcirco sup h̃ dimittet iniquitas domui iacob: ꝛ iste ois fructus: vt auferat pctm̃ eius. Cũ posuerit oẽs lapides altaris: sicut lapides cineris allisos: nõ stabũt luci ꝛ delubꝛa. Ciui tas. n. munita desolata erit: spaciosa relinquet ꝛ dimittet quasi desertũ. Ibi pascet vitulus: ꝛ ibi accubabit: ꝛ cõsumet sũmitates eius. In sic citate messis illius cõterent mulieres veniẽtes ꝛ docentes eã. Nõ est eni populus sapiẽs: p pterea nõ miserebit eius q̃ fecit eũ: ꝛ q̃ foꝛma uit eũ: nõ parcet ei. Et erit in die illa pcutiet do minus ab aluco flumis vsqȝ ad toꝛrẽtẽ egypti ꝛ vos pgregabimini vn⁹ ꝛ vn⁹ filij israel. Et erit in die illa clanget in tuba magna. ꝛ veniẽt qui pditi fuerant de terra assyrioꝝ: ꝛ qui eiecti erant de terra egypti: ꝛ adoꝛabunt dominuȝ in monte sancto in hierusalem.

XXVIII

Ve coꝛone supbie ebꝛijs ephꝛaim: ꝛ flo ri decidenti: gloꝛie exultationis eius: q̃ erãt in vertice vallis pĩguissime erran tes a vino. Ecce validus ꝛ foꝛtis dñs. sicut i petus grãdinis turbo pfringens: sicut impet⁹ aquaꝝ multaꝝ iundantiũ: ꝛ emissaꝝ sup terrã spaciosã. Pedibus conculcabit coꝛona supbie ebꝛioꝝ ephꝛaim. Et erit flos decidẽs gloꝛie ex ultatiõis eius: q̃ est sup virticẽ vallis pinguiuȝ q̃si tẽperaneũ ante maturitatẽ autũni. Q̃d cuȝ aspexerit vidẽs: stati vt manu tenuerit: deuo rabit illud. In die illa erit dominus exercituum coꝛona gloꝛie. ꝛ sertũ exultatiõis residuo popl'i sui: ꝛ spũs iudicij sedẽti sup iudiciũ: ꝛ foꝛtitu do reuertẽtibus de bello ad poꝛtã. Verum hi quoqȝ p̃ vino nescierũt: ꝛ p2e ebꝛietate errauе runt. Sacerdos ꝛ ppheta nesciẽrũt p2e ebꝛieta te: absoꝛti sunt a vino: errauerunt in ebꝛietate. nesciẽrũt videntẽ: ignoꝛauerũt iudiciuȝ. Oẽs enim mense replete sũt vomitu foꝛdiũq;: ita vt non esset locus vltra. Quem docebit scientiaȝ ꝛ quẽ intelligere faciet auditũ: Ablactatos a la cte: auulsos ab vberib⁹: q2 manda remanda. manda remanda. expecta reexpecta. expecta re expecta. modicũ ibi. modicũ ibi. In loquela. n labij ꝛ lingua altera loquet ad populũ istũ. cui dixit. Hec est reges mea reficite lassum. ꝛ hoc est refrigeriũ meũ. ꝛ noluerunt audire. Et erit eis verbũ domini. manda remanda. mãda re manda. expecta reexpecta. expecta reexpecta. modicum ibi. modicũ ibi. vt vadant ꝛ cadant retroꝛsũ. ꝛ conterant ꝛ illaqueant ꝛ capiantur Propter hoc audite verbũ dñi veri illusoꝛes: qui dñamini sup populũ meum qui est in irl'm.

Dixistis eni. Percussimus fedus cū morte: ꝛ cū inferno fecim⁹ pactū. Flagellū inundās cū transierit: nō veniet sup nos: q꞉ posuimus mēdaciū spem nr̄am: ꝛ mendacio ꝓtecti sum⁹. Jcirco hec dicit dominus deus. Ecce ego mittam in fundamētis syon lapidē: lapidē ꝓbatū. angularē: p̄ciosum: in fundamento fundatum. Qui crediderit: nō festinet. Et ponā in pondere iudiciū. ꝛ iustitiā in mensura. Et subuertet grando spē mēdacij: ꝛ protectionē. Aque inundabūt: ꝛ delebit̄ fedus vr̄m cū morte: ꝛ pactum vestrū cū inferno non stabit. Flagellū inundans cū transierit: eritis ei in conculcationē. Quādocūq꜄ ptrāsierit: tollet vos: qm̄ mane diluculo ptransibit in die ꝛ in nocte: ꝛ tm̄modo sola vexatio intellectū dabit auditui. Coāgustatum est eni stratū: ita vt alter decidat: ꝛ palliū breue: vtrūq꜄ opire nō pōt. Sicut eni in mōte diuisionū stabit dn̄s: sic in valle q̄ ē in gabaon irascetur: vt faciat opus suum. alienum opus eius: vt operetur opus suū. Peregrinum est opus eius ab eo. Et nunc nolite illudere: ne forte ꝯstringant̄ vincula vr̄a. Cōsūmationē enim ꝛ abbreuiationē audiui a dn̄o deo exercituū sup vniuersā terrā. Auribus pcipite ꝛ audite vocē meā. attendite, ꝛ audite eloquiū meū. Nunquid tota die arabit arās vt serat: ꝓscindet. ꝛ sartiet humū suā. Nōne cū adequerit faciem eius: seret gith. ꝛ cyminū spget. ꝛ ponet triticū p ordinē ꝛ hordeū ꝛ milium ꝛ viciā in finibus suis? Et erudiet illū in iudicio: de⁹ suus docebit illum. Nō. n. in serris triturabit̄ gith: nec rota plaustri sup cyminū circuibit: ſ꜃ in virga excutiet̄ gith: ꝛ cyminū in baculo. panis aūt cōminuet̄. Verū non in perpetuum triturans triturabit illū: neq꜄ vexabit eum rota plaustri: nec vngulis suis cōminuet eū. Et h̄ a dn̄o deo exercituū exiuit vt mirabile faceret ꝯsilium: et magnificaret iustitiam.

XXIX

Ve ariel. Ariel ciuitas quā expugnauit dauid. Additus ē annus ad annū solēnitates euolute sunt. Et circūuallabo ariel. ꝛ erit tristis ꝛ merens: ꝛ erit mihi quasi ariel. Et circūdabo quasi sperā in circuitu tuo ꝛ iaciā ꝯ te aggerē. ꝛ munimēta ponā in obsidionē tuā. Humiliaberis: de terra loq̄ris: et de humo audiet̄ eloquiū tuū. Et erit q̄si phitonis de t̄ra vox tua. ꝛ de humo eloquiū tuū mussitabit. Et erit sicut puluis tenuis: multitudo ventilantiū te: ꝛ sicut fauilla ptrāsiens multitudo eoꝝ qui ꝯ te p̄ualuerunt. Eritq꜄ repēte confestim a dn̄o exercituū: visitabit̄ in tonitruo et cōmotiōe terre: ꝛ voce magna turbinis. ꝛ tempestatis. ꝛ flāma ignis deuorantis. Et erit sicut somnium visionis nocturne multitudo oīum gētiū q̄ dimicauerūt ꝯ ariel ꝛ oēs qui militauerunt ꝛ obsederunt ꝛ p̄ualuerunt aduersus eā. Et sicut somniat esuriēs ꝛ comedit: cū autē fuerit expgefactus vacua est aīa eius. Et sicut somniat sitiēs ꝛ bibit: ꝛ postq꜄ fuerit expgefactus: lassus adhuc sitit: ꝛ aīa eius vacua est: sic erit multitudo oīum gētiū q̄ dimicauerūt ꝯ mōtem syon. Obstupescite ꝛ ammiramini: fluctuate ꝛ vacillate: inebriamini ꝛ non a vino: mouemini ꝛ nō in ebrietate: qm̄ miscuit vobis dn̄s spm̄ soporis. Claudet oculos vr̄os: ꝓphas et p̄ncipes vr̄os q vident visiones opiet. Et erit vobis visio oīum sicut v̄ba libri signati: quē cū dederint sciēti lr̄as: dicent lege istū: ꝛ rn̄debit: non possū: signatus est eni. Et dabit̄ liber nescienti lr̄as. dicet̄q꜄ ei: lege. ꝛ respōdebit: nescio lr̄as. Et dixit dn̄s. Eo q꜄ appropiquat populus iste ore suo: ꝛ labijs suis glorificat me: cor aūt eius lōge est a me: ꝛ timuerunt me mādato hoīum ꝛ doctrinis: ideo ecce ego addam vt āmirationē faciā pp̄lo huic miraculo grādi ꝛ stupēdo. Peribit. n. sapiā a sapiētibus eius ꝛ itellect⁹ prudentiū ei⁹ abscōdet̄. Ve q ꝓfūdi estis corde: vt a dn̄o abscōdatis ꝯsilium: quoꝝ sūt i tenebris opa. ꝛ dicūt. Quis videt nos: ꝛ qs nouit nos? Peruersa ē hec vr̄a cogitatio: q̄si si lutū ꝯ figulū cogitet: et dicat opus factori suo: nō fecisti me ꝛ figmentū dicat fictori suo: n̄ intelligis? Nōne adhuc i modico ꝛ i breui cōuertet̄ liban⁹ i chermel. ꝛ chermel i saltū reputabit̄. Et audiēt i die illa surdi v̄ba libri: ꝛ de tenebris ꝛ de caligine oculi cecoꝝ ꝛ videbunt. Et addēt mites i dn̄o leticiam ꝛ pauperes homines in scō isrl̄ exultabūt: qm̄ defecit q p̄ualebat: ꝯsumatus ē illusor ꝛ succisi sūt oēs q vigilabant sup iniqtatē: q peccare faciebāt homies in v̄bo: ꝛ arguētē in porta supplātabant: ꝛ declinauerunt frustra a iusto. Propter h̄ hec dicit dn̄s ad domū iacob: q redemit abrahā. Nō mō ꝯfundet̄ iacob: nec mō vultus eius erubescet: sed cū viderit filios suos opa manuū mearum: in medio sui scificantes nomē meū: ꝛ scificabunt scm̄ iacob. ꝛ deum israel p̄dicabunt. ꝛ scient errantes spiritu intellectū: ꝛ mussitatores discent legem.

XXX

Ve filij desertores dicit dn̄s vt faceretis ꝯsilium: et non ex me: ꝛ ordiremini telā ꝛ nō p spm̄ meū: vt adderetis pctm̄ super pctm̄: q āmbulatis vt descēdatis in egyptū: et

os meū non interrogastis: sperātes auxiliū in fortitudine pharaōis: ⁊ hn̄tes fiduciā i vmbra egypti: et erit vobis fortitudo pharaonis i ɔfusionē. ⁊ fiducia vmbre egypti i ignominiam. Erāt. n. i taphnis principes tui. et nuncij tui vsq₃ ad aues puenerūt. Oēs ɔfusi sunt super pplo q eis pdesse nō potuit. Nō fuerūt in auxiliū. et in aliquā vtilitatē: sed in ɔfusionē et i opprobriū. Onus iumētoꝝ austri. In terra tribulatiōis et angustie: leena et leo. ex eis vipera et regul⁹ volās: portantes sup humeros iumentoꝝ diuitias suas: et sup gibbū cameloꝝ thesauros suos: ad pplm q eis pdesse non poterit. Egyptus. n. frustra et vane auxiliabitur Ideo clamaui sup h: supbia tm̄ ē: qesce. Nūc ḡ igressus scribe ei sup buxū: et in libro diligēter exara illō: et erit in die nouissimo i testimonium vsq₃ in eternū. Populus eni ad iracundiā puocās ē: et filij mēdaces: filij nolētes audire legem dei. Qui dicūt vidētibus nolite videre: et aspiciētibus nolite aspicere nobis ea q recta sunt. Loqmini nobis placētia videte nobis errores: auferte a me viā: declinate a me semitam: cesset a facie vr̄a scūs isrl'. Propterea hec dicit scūs isrl'. Pro eo q reprobastis vbū h. et sperastis i calumnia et in tumultu. et innixi estis sup eo: pptera erit vobis iniqtas hec: sicut interruptio cadēs et reqsita i muro excelso. Qm̄ subito dum nō sperat̄ veniet ɔtritio eius ⁊ cōminuet̄ sicut ɔterit̄ lagena figuli ɔtritione pualida: et nō inuenieē de fragmētis ei⁹ testa i q portet̄ igniculus de incēdio: aut hauriat̄ paruм aque de fouea: qr hec dicit dn̄s de⁹ israel. Si reuertamini et qescatis: salui eritis. In silētio et in spe erit fortitudo vr̄a. Et noluistis. et dixistis. Neqq₃ sed ad equos fugiem⁹. Ideo fugietis. Et super veloces ascēdem⁹. Ideo velociores erūt q persequent̄ vos. Mille hoies a facie terroris vnius. ⁊ a facie terroris quiq₃ fugietis: donec relinquamini quasi malus nauis in vertice montis ⁊ quasi signū sup colle₃. Propterea expectat dn̄s vt misereatur vr̄i: et ideo exaltabitur parcens vobis: qr deus iudicij dn̄s. Beati oēs qui expectāt eū. Populus eni syon habitabit in irlm. Plorans nequaq₃ plorabis: miserans miserebit̄ tui. Ad vocē clamoris tui statī₃ vt audierit: rn̄debit tibi. Et dabit tibi dn̄s panem artum ⁊ aquā breue₃: ⁊ nō faciet auolare a te vltra doctorem tuū: ⁊ erunt oculi tui videntes pceptorē tuū: ⁊ aures tue audient verbum post tergū monētis. Hec ē via ambulate in ea: ⁊ non declinetis neq₃ ad dexteram neq₃ ad sinistrā. Et ɔtaminabis lamias sculptiliū argenti tui. ⁊ vestimentū ɔflatilis auri tui: ⁊ disperges ea sicut imundiciā menstruate. Egredere dices ei. Et dabit̄ pluuia semini tuo vbicūq₃ seminaueris i terra: ⁊ panis frugum terre erit vberrim⁹ ⁊ pinguis. Pascetur i possessione tua in die illo agn⁹ spatiose: ⁊ tauri tui ⁊ pulli asinoꝝ q opantur terrā: cōmixtu₃ migma comedent sicut in area vētilatū est. Et erūt sup oēm montē excelsū ⁊ sup oēm collem eleuatū riui currentiū aquaꝝ: in die interfectiōis multoꝝ: cū ceciderint turres. Et erit lux lune: sicut lux solis ⁊ lux solis erit septemplicit: sicut lux septē dieꝝ in die q̄ alligauerit dn̄s vulnus popl'i sui. ⁊ pcussurā plage ei⁹ sanauerit. Ecce nomē dn̄i venit de lōginq: ardēs furor eius: ⁊ grauis ad portandū. Labia eius repleta sūt indignatione. ⁊ lingua eius q̄si ignis deuorans. Spūs eius velut torrēs iundās vsq₃ ad mediū colli: ad perdendas gētes i nihilū: ⁊ frenū erroris qd̄ erat in maxillis ppl'oꝝ. Canticum erit vobis sicut vox scificate solēnitatis. ⁊ leticia cordis sicut q pgit cū tibia: vt intret i montē dn̄i ad fortē israel. Et auditā faciet dn̄s gloria₃ vocis sue. ⁊ terrorem brachij sui ostēdet i cōminatione furoris ⁊ flāma ignis deuorantis. Allidet i turbine: ⁊ in lapide grādinis. A voce. n. dn̄i pauebit assur vga pcussus: ⁊ erit trāsitus vge fundat⁹ quā reqescere faciet dn̄s sup eu₃: in tympanis ⁊ citharis ⁊ in bellis p̄cipuis expugnabit eos. Preparata ē. n. ab heri tophet a rege ppata: profunda ⁊ dilatata. Nutrimēta ei⁹ ignis: ⁊ ligna multa: flatus dn̄i sicut torrēs sulphuris succendens eam.

XXXI.

Ve q descēdunt in egyptū ad auxilium i eqs sperātes. ⁊ hn̄tes fiduciā sup quadrigis: qr multe sūt: ⁊ sup eqtibus qr p̄ualidi nimis: ⁊ nō sunt ɔfisi sup scm̄ isrl'. et dominum nō reqsierūt. Ipse aūt sapiēs adduxit malū. et vba sua nō abstulit. Et ɔsurget ɔ̄ domū pessimoꝝ: et ɔ̄ auxiliū opantiū iniqtatem. Egyptus hō et nō de⁹: et eq eoꝝ caro: et nō spiritus. Et dn̄s inclinabit manū suam et corruet auxiliator: et cadet cui p̄stat̄ auxilium: simulq₃ oēs consūment̄: qr hec dicit dn̄s ad me. Quō si rugiat leo et catulus leonis super pdam suā: cum occurrerit ei multitudo pastoꝝ: a voce eorum non formidabit: et a multitudine eoꝝ nō pauebit: sic descendet dominus exercituum vt prelief super montem syon et sup collem eius. Sicut aues volantes: sic ptteget dominus exercituum irlm: ptegens et liberans transiens

ꝛ saluans. Conuertimini sicut in ꝓfundū recesse/
ratis filij israel. In die. n. illa abijciet vir ido/
la argēti sui. ꝛ idola auri sui que fecerūt vobis
man⁹ vr̄e in pctm̄: ꝛ cadet assur i gladio nō vi
ri. ꝛ gladius nō hois vorabit eū: ꝛ fugiet nō a
facie gladij: ꝛ iuuenes ei⁹ vectigales erūt: ꝛ for
titudo ei⁹ a terrore trāsibit: ꝛ pauebūt fugiētes
ꝑncipes eius. Dixit dn̄s cuius ignis ē in syon
ꝛ caminus ei⁹ in hierusalē. XXXII

Ecce i iustitia regnabit rex: ꝛ ꝑncipes i
iudicio ꝑerūt. Et erit vir sicut q abscō
dit a vēto: ꝛ celat se a tēpestate: sicut ri
uis aquaꝝ in siti. ꝛ vmbra petre ꝓminentis in
terra deserta. Nō caligabūt oculi videntiū: ꝛ
aures audiētiū diligēter auscultabūt: ꝛ cor stul
toꝝ itelliget sciam: ꝛ lingua balboꝝ velocit lo
quet ꝛ plane. Nō vocabitur vltra is q insipiēs
est princeps: neqꝫ fraudulent⁹ appellabit ma/
ior. Stultus. n. fatua loquet. ꝛ cor ei⁹ faciet ini
qtatē vt ꝑficiat simulationē. ꝛ loqt ad dn̄ꝫ frau
dulenter. ꝛ vacuā faciat aiam esurientis: ꝛ po/
tum sitiēti auferat. Fraudulenti: vasa pessima
sūt. Ipse eni cogitationes ꝯcinnabit ad pden/
dos mites in sermōe mēdacij: cū loqueret pau
per iudiciū. Princeps vo ea q̄ digna sūt ꝑnci
pi: cogitabit: ꝛ ipse sup duces stabit. mlieres o
pulente surgite. ꝛ audite vocē meā: filie ꝯfiden
tes pcipite aurib⁹ eloquiū meū. Post dies et
annos. ꝛ vos ꝯturbemini ꝯfidētes. Cōsūma
ta est eni vindemia: collectio vltra nō veniet.
Obstupescite opulente: ꝯturbami ꝯfidentes.
exuite vos ꝛ cōfundemini: accingite lūbos ve
stros. Sup vbera plangite: sup regione desi/
derabili: sup vinea fertili. Super humum po/
puli mei spine ꝛ vepres ascendent: quāto ma/
gis sup oēs domos gaudij ciuitatis exultantis
Domus eni dimissa ē: multitudo vrbis relicta
est: tenebre ꝛ palpatio facte sūt sup speluncas vs
qꝫ in eternū. Gaudiū onagroꝝ pascua gregū
donec effundatur super nos spiritus de excelso
Et erit desertum in chermel: ꝛ chermel in sal/
tum reputabitur: ꝛ habitabit in solitudine iudi
cium: ꝛ iustitia in chermel sedebit. Et erit op⁹
iustitie pax ꝛ cultus iustitie silentiū: ꝛ securitas
vsqꝫ in sempiternū. Et sedebit populus meus
in pulchritudine pacis: ꝛ in tabernaculis fidu
cie: ꝛ in requie opulenta. Grādo aūt i descēsio
ne saltus: ꝛ hūilitate humiliabit ciuitas. Bea/
ti qui seminatis sup oēs aquas. imittentes pe/
dem bouis ꝛ asini. XXXIII

Ve q pdaris. Nōne ꝛ ipse pdaberis?
Et q spnis: nōne ꝛ ipse spneris. Cuꝫ
ꝯsūmaueris depdationē: depdaberis: cū fati/
gatus desieris ꝯtēnere: contēneris. Dn̄e mi/
sere nr̄i: te. n. expectauimus: esto brachiuꝫ no
strum in mane: ꝛ salus nr̄a in tpe tribulationis
A voce angeli fugerunt ppl'i: ꝛ ab exaltatione
tua disperse sūt gentes. Et ꝯgregabunt spolia
vestra sicut colligit brucus: velut cū fosse plene
fuerit de eo. Magnificatus ē dn̄s: qm̄ habita
uit in excelso: impleuit syon iudicio ꝛ iustitia: ꝛ
erit fides in tēporib⁹ suis. Diuitie salutis sapi
entia ꝛ scia: timor dn̄i ipse ē thesaurus ei⁹. Ec
ce videntes clamabūt foris: angeli pacis ama/
re flebunt. Dissipate sūt vie: cessauit transiens
ꝑ semitam: irritū factū est pactū: ꝓiecit ciuitates
nō reputauit hoies. Luxit ꝛ elāguit tra: ꝯfusus
ē libanus ꝛ obsorduit. Et fact⁹ est saron sicut
desertū. ꝛ concussa ē basan ꝛ carmelus. Nunc
ꝯsurgam dicit dn̄s: nunc exaltabor ꝛ nūc subli
mabor. Cōcipietis ardorē ꝛ parietis stipulam
spūs vester vt ignis vorabit vos: ꝛ erunt ppl'i
quasi de incendio cinis: spine ꝯgregate igni cō
burentur. Audite qui longe estis q̄ fecerim: ꝛ
cognoscite vicini fortitudinē meā. Conterriti
sunt in syon peccatores: possedit timor hypo/
critas. Quis poterit hitare de vobis cum igne
deuorante. Quis habitabit ex vobis cū ardori
bus sempiternis. Qui ambulat in iustitijs: et
loquitur veritatem: qui ꝓijcit auariciam ex ca
lūnia: ꝛ excutit manus suas ab omni munere.
Qui obturat aures suas ne audiat sanguinem
ꝛ claudit oculos suos ne videat malum. Iste i
excelsis habitabit: munimēta saxoꝝ sublimitas
eius. Panis ei datus est: aque eius fideles sūt
Regeꝫ in decore videbunt: oculi eius cernent
terram de longe. Cor tuum meditabitur timo
rem. Ubi est litteratus. vbi legis verba pon/
derans. vbi est doctor paruulorum. Popu/
lum imprudentem non videbis. populum alti
sermonis: ita vt non possis intelligere diserti/
tudinem lingue eius: in quo nulla est sapiētia.
Respice syon ciuitatē solēnitatis nostre. Ocu
li tui videbunt irl'm habitationem opulentam
tabernaculū quod nequaqꝫ transferri poterit:
nec auferentur claui eius in sempiternū: ꝛ oēs
funiculi eius non rumpentur: q: solūmodo ibi
magnificus ē dn̄s noster. Locus fluuioꝝ riui
latissimi ꝛ patentes: non transibit sup eum na
uis remigum: neqꝫ trieris magna transgredi
etur eum. Dominus enim iudex noster: domi
nus legifer noster: dn̄s rex nr̄. Ipse saluabit
nos. Laxati sunt funiculi tui sꝫ non ꝑualebunt
Sic erit malus tuus: vt dilatare signum non q̄

as. Tūc diuidēt̄ spolia p̄dāꝝ multaꝝ: claudi
diripiēt rapinā: nec dicet vicinꝰ elāgui. Po/
pulus q̄ habitat in ea: auferet̄ ab eo iniquitas.

XXXIIII

Accedite gētes. ⁊ audite
⁊ populi attēdite. Audiat tra ⁊ pleni/
tudo eiꝰ orb̄ ⁊ oē germē eius: q2 idigna
tio dn̄i sup̄ oēs gētes: ⁊ furor sup̄ vniuersā mi
litiā eoꝝ. Interfecit eos: ⁊ dedit eos i occisio/
nē. Interfecti eoꝝ ꝓijcient̄ ⁊ de cadaueribus
eoꝝ ascēdet fetor. Tabescēt mōtes a sanguine
eoꝝ: ⁊ tabescet oīs militia celoꝝ. ⁊ cōplicabunt̄
sicut liber celi. ⁊ oīs militia eoꝝ defluet sicut d̄
fluit foliū de vinea ⁊ de ficu: qm̄ inebriatus est
in celo gladius meus. Ecce sup̄ idumeā descē
det: ⁊ sup̄ populū interfectiōis mee ad iudiciū.
Gladius domini repletus ē sanguie: igrassa/
tus ē adipe de sanguine agnoꝝ ⁊ hircoꝝ: ⁊ de
sanguine medullatoꝝ arietū. Victima. n. dn̄i
in bosra. ⁊ interfectio magna in terra edom.
Et descendēt vnicornes cū eis: ⁊ tauri cū potē
tibus. Inebriabit̄ terra eoꝝ sanguine: ⁊ humꝰ
eoꝝ adipe pinguiū: q2 dies vltiōis domini: an
nus retributionis iudicij syon. Et ꝯuertentur
torrentes eiꝰ in picem: ⁊ humꝰ eius in sulphur
Et erit tra eiꝰ i picē ardētē nocte ⁊ die: nō exti
guet̄ in sēpitnū. Ascendet fumꝰ eiꝰ a gn̄atiōe:
i generatōe: desolabit̄ in secula seculoꝝ. Non
erit transiens ꝑ eā: ⁊ possidebūt cū onocrotalꝰ
⁊ ericius: et ibix et coruus habitabūt in ea. Et
extendet̄ sup̄ eā mensura vt redigat̄ ad nihiluȝ
et ꝑpēdiculū in desolationē. Nobiles eius nō
erūt ibi: regem potius inuocabūt: et oēs princi
pes eius erūt in nihilum. Et orient̄ in domibꝰ
eius spine et vrtice et paliurus in munitionibꝰ
eius: et erit cubile draconum: et pascua strutio
num: et occurrent demonia onocētauris: et pi
losus clamabit alter ad alterum. Ibi cubauit la
mia et inuenit sibi requiem. Ibi habuit foueaȝ
ericius et enutriuit catulos: et circūfodit et fo/
uit in vmbra eius. Illic congregati sunt milui
alter ad alterum. Requirite diligenter in libro
domini et legite: vnū ex eis non defuit: alter al
terum non quesiuit: q2 quod ex ore meo ꝓcedit
ille mandauit: et spiritꝰ eius ipse ꝯgregauit ea
et ipse misit eis sortē et manꝰ eius diuisit eā illis
in mensurā. Usq3 in eternū possidebūt eā: in
generatione et generationē habitabunt in ea.

XXXV

Letabit̄ deserta et inuia: et
exultabit solitudo: et florebit q̄si lilium
Germinans germinabit: et exultabit
letabunda et laudans. Gloria libani data ē ei
decor carmeli et saron. Ipsi videbunt gloriam
dn̄i et decorē dei nostri. Confortate manꝰ disso
lutas: et debiliaq̄ ḡua roborate. Dicite. Pusil
lanimes confortamini et nolite timere. Ecce d̄
us noster vltionem adducet retributionis: de
us ipse veniet ⁊ saluabit vos. Tunc aperiētur
oculi cecoꝝ: ⁊ aures surdoꝝ patebunt. Tūc sa
liet sicut ceruus: claudus: ⁊ aperta erit lingua
mutoꝝ: q2 scisse sunt in deserto aq̄: ⁊ torrentes
in solitudine: ⁊ q̄ erat arida in stagnū: et sitiens
in fontēs aquaꝝ. Incubilibꝰ in q̄bus ꝑus dra
cones habitabant. orietur viror calami et iunci.
et erit ibi semita: et via sc̄ā vocabit̄. Nō transi/
bit ꝑ eā pollutꝰ: et h̄ erit vobis directa via: ita
vt stulti nō errēt ꝑ eā. Non erit ibi leo: et mala
bestia nō ascēdet ꝑ eā: nec inuenietur ibi. Et ābu/
labunt q̄ liberati fuerint et redēpti a dn̄o. ꝯuer
tent̄ et veniēt i syō cū laude: et leticia sempitna
sup̄ caput eoꝝ. Gaudiū et leticiā obtinebunt:
et fugiet dolor et gemitus.

XXXVI

Et factum ē in q̄rtodecimo anno regis
ezechie: ascēdit senacherib rex assyrio
rum sup̄ oēs ciuitates iuda munitas: ⁊
cepit eas. Et misit rex assyriorum rapsaceȝ de
lachis in irl̄m: ad regē ezechiam in manu gra
ui: ⁊ stetit in aqueductu piscine sup̄ioris: in via
agri fullonis. Et egressus ē ad eum eliachim
filius helchie: qui erat sup̄ domū. ⁊ sobna scri/
ba: ioahe filius asaph a cōmentarijs. Et dicit
ad eos rapsaces. Dicite ezechie. Hec dicit rex
magnus: rex assyriorum. Que est ista fiducia
qua confidis: aut quo consilio vel fortitudine
rebellare disponis. Super quē habes fiduciā
q2 recessisti a me. Ecce cōfidis super baculum
harundineū confractum istum super egyptuȝ:
cui si innixus fuerit homo intrabit in manū eius
⁊ perforabit eā: sic pharao rex egypti oībus q̄
ꝯfidunt in eo. Q2 si rn̄deris mihi: in dn̄o deo
nr̄o ꝯfidimus: nōne ipse est cuius abstulit eze
chias excelsa ⁊ altaria: ⁊ dixit iude ⁊ irl̄m corā
altari isto adorabitis. Et nunc trade te domino
meo regi assyriorum: ⁊ dabo tibi duo milia e/
quorum: nec poteris ex te prebere ascensores
eoꝝ. Et quō sustinebis faciē iudicis vnius loci
ex ꝑuis dn̄i mei minoribꝰ? Q2 d̄ si ꝯfidis in egy
pto: in q̄driga et in eq̄tibus: et nūc nūquid sine
domino ascēdi ad terrā istā vt disꝑderē eā. Dn̄s
dixit ad me. Ascēde sup̄ terrā istā: et disꝑde eā
Et dixit eliachī. et sobna: et ioahe ad rapsaceȝ.
Loquere ad seruos tuos syra lingua: intelli/
gimꝰ eni: ne loquaris ad nos iudaice i auribꝰ
ppl̄i q̄ ē sup̄ muruȝ. Et dixit ad eos rapsaces.
Nunq̄d ad dn̄m tuuȝ ⁊ ad te misit me dominꝰ

meus: vt loq̃rer oia verba ista: ⁊ nō potius ad
viros q̄ sedēt i muro vt comedāt stercora sua.
⁊ bibāt vrinā pedū suoꝝ vobiscū? Et stetit ra/
psaces: ⁊ clamauit voce magna iudaice. ⁊ dixit
Audite verba regis magni. regis assyriorum
Hec dicit rex. Nō vos seducat ezechias: quia
nō poterit eruere vos: ⁊ nō vobis tribuat fidu
ciā ezechias sup dn̄o. dicēs. Eruens liberabit
nos dn̄s. nō dabit̄ ciuitas ista i manu regꝭ assy
rioꝝ. Nolite audire ezechiā. Hec eni dicit rex
assyrioꝝ. Facite mecū benedictionē: ⁊ egredi/
mini ad me: ⁊ comedite vnusq̄sq; vineā suā: ⁊
vnusq̄sq; ficū suā. ⁊ bibite vnusq̄sq; aquā cister
ne sue donec veniā ⁊ tollā vos ad terrā que est
vt terra vestra: terrā frumenti ⁊ vini: terrā pa
num ⁊ vineaꝝ. Nec cōturbet vos ezechias. di
cens dn̄s liberabit nos. Nunqd liberauerunt
dij gentiū vnusq̄sq; terrā suam de manu regis
assyrioꝝ? Vbi ē deus emath ⁊ arfad? Vbi est
deus sepharuaim? Nunqd liberauerūt sama/
riā de manu mea? Quis ē ex oibus dijs terra
rū istaꝝ q̄ eruerit terrā suā de manu mea vt eru
at dn̄s irl'm de manu mea. Et siluerūt ⁊ nō rn̄/
derunt ei verbū. Mādauerat. n. rex dicēs: ne
respōdeatis ei. Et igressus ē eliachim fili⁹ hel/
chie q̄ erat sup domū: ⁊ sobna scriba. ⁊ ioahe fi
li⁹ asapha cōmētarijs: ad ezechiā scissis vestib⁹
⁊ nūciauerūt ei v̄ba rapsacis. CXXXVII

Et factū ē cū audisset rex ezechias scidit
vestimēta sua ⁊ obuolutus est sacco: ⁊
itrauit in domū dn̄i. Et misit eliachim
q̄ erat sup domū: ⁊ sobnam scribam ⁊ seniores
de sacerdotibus optos saccis. ad isaiam filium
amos ꝓphetā. ⁊ dixerūt ad eū. Hec dicit eze/
chias. Dies tribulationis. ⁊ correptiōis: ⁊ blas
femie dies hec: q2 venerunt filij vsq; ad partū
⁊ virtus nō est pariēdi. Si quo mō audiat do
minus deus tuus verba rapsacis quē misit rex
assyrioꝝ dominus suus: ad blāssfemandū dn̄m
deū viuentē: ⁊ exprobrandū ſmonib⁹ quos au
diui dn̄s deus tu⁹. Leua ḡ orationē ꝓ reliqjs
q̄ repte sunt. Et venerunt s̄ui regis ezechie ad
isaiam. ⁊ dixit ad eos isaias. Hec dicetis dn̄o
vestro: Hec dicit dominus. Ne timeas a facie
verboꝝ q̄ audisti: qbus blasfemauerunt pueri
regis assyrioꝝ me. Ecce ego dabo ei spm̄ ⁊ au
diet nunciū: ⁊ reuertet̄ ad terrā suā: ⁊ corruere
cū faciam gladio in terra sua. Reuersus ē aūt
rapsaces: ⁊ inuenit regē assyrioꝝ p̄liantem ad
uersus lobna. Audierat eni q2 ꝓfectus eēt de
lachis: ⁊ audiuit de taracha rege ethiope dicen
tes: egressus ē vt pugnet ꝯ te. Qō cū audisset
misit nuncios ad ezechiā dicens. Hec dicetis
ezechie regi iude loquētes. Nō te decipiat de⁹
tuus in quo tu cōfidis dicēs: nō dabit̄ irl'm in
manu regis assyrioꝝ. Ecce tu audisti oia q̄ fe/
cerunt reges assyrioꝝ oibus terris q̄s subuer/
terunt: ⁊ tu poteris liberari? Nunqd eruerunt
eos dij gentiū quos subuerterunt patres mei:
gozan ⁊ aran ⁊ reseph ⁊ filios eden q̄ erant in
thalassar. Vbi est rex emath ⁊ rex arfad ⁊ rex
vrbis sepharuaim ana ⁊ aua? Et tulit ezechias
libros de manu nuncioꝝ ⁊ legit eos: ⁊ ascēdit
in domum domini. ⁊ expandit eos corā domi/
no. Et orauit ad dominū dicens. Domine exer
cituū deus israel q̄ sedes sup cherubin: tu es de
us solus oium regnoꝝ terre: tu fecisti celum ⁊
terrā. Inclina domie aurē tuā ⁊ audi: apri ocu
los tuos ⁊ vide: ⁊ audi omnia verba sennache
rib que misit ad blasfemandū deum viuente3.
Vere. n. domine desertas fecerūt reges assyrio
rū tras ⁊ regiones eaꝝ: ⁊ dederunt deos earū
igni: nō. n. erant dij sed opa manuū hoium. li
gnū ⁊ lapis ⁊ cōminuerunt eos. Et nunc dn̄e
deus noster salua nos de manu eius: ⁊ cogno/
scant oia regna terre: q2 tu es dominus sol⁹. Et
misit isaias filios amos ad ezechiā dicēs. Hec
dicit dominus deus israel. Pro qbus rogasti
me de sēnacherib rege assyrioꝝ: hoc est verbū
quod locutus ē dominus sup eu3. Despexit te ⁊
subsannauit te virgo filia syō post te caput mo/
uit filia irl'm. Cui exprobrasti: ⁊ quē blasfema/
sti. ⁊ sup quē exaltasti vocē tuā: ⁊ leuasti altitu/
dinem oculoꝝ tuoꝝ. Ad scm̄ israel. In manu
seruoꝝ tuoꝝ exprobrasti domino ⁊ dixisti. In
multitudine q̄drigarum meaꝝ ego ascendi al/
titudinē montiū: iuga libani: ⁊ succidam excel
sa cedroꝝ eius: ⁊ electas abietes illius: ⁊ introi
bo altitudinē: sūmitatis eius: saltū carmeli ei⁹
ego fodi ⁊ bibi aquam: ⁊ siccaui vestigio pedis
mei omnes riuos aggerū. Nunquid non au/
disti que olim fecerim ei? Ex diebus antiquis
ego plasmaui illud. ⁊ nunc adduxi: ⁊ factu3 est
in eradicationem collium compugnantiū. ⁊ ci
uitatum munitarum. Habitatores earum bre
uiata manu ptremuerūt ⁊ ꝯfusi sūt fc̄i sūt sicut
fenum agri: ⁊ gramen pascue ⁊ herba tectoru3
que exaruit antequam maturesceret. Habita/
tionem tuam ⁊ egressum tuum ⁊ introitum tu
um ego cognoui: ⁊ insaniam tuam contra me.
Cum fureres aduersū me superbia tua ascen
dit in aures meas. Ponā ḡ circulū in narib⁹
tuis: ⁊ frenū in labijs tuis: ⁊ reducam te in via
per quam venisti. Tibi autem hoc erit signu3.

Comede hoc ãno q̃ sponte nascunť: ⁊ in anno
secũdo pomis vescere. In ãno aũt tertio semina
te ⁊ metite: ⁊ plãtate vineas: ⁊ comedite fructũ
earum. Et mittet id quod saluatũ fuerit de do/
mo iuda: ⁊ qđ reliquũ est radicẽ deorsũ: ⁊ faci/
et fructũ sursũ: q2 de hierusalẽ exibunt reliquie.
⁊ saluatio de mõte syon. Zelus dñi exercituum
faciet istud. Propterea hec dicit dñs de rege as
syriorũ. Non intrabit ciuitatẽ hanc. ⁊ nõ iaciet
ibi sagittam: ⁊ nõ occupabit eã clypeus: ⁊ non
mittet in circuitu eius aggerẽ. In via qua ve/
nit: per eã reuerteť. ⁊ ciuitatẽ hanc non ingre/
dietur dicit dñs. Et ꝓtegã ciuitatẽ istã vt saluẽ
eã: ꝓpter me ⁊ ꝓpter dauid seruũ meũ. Egres
sus est aũt angelus dñi ⁊ ꝑcussit in castris assy
riorũ centũ octogintaqn q̃ milia. Et surrexerũt
mane: ⁊ ecce omnes cadauera mortuorũ. Et
egressus est ⁊ abijt. Et reuersus est sennache/
rib rex assyriorũ: ⁊ habitauit in niniue. Et fa/
ctum est cum adoraret in tẽplo nesrach deũ suũ
adramalech ⁊ sarasar filij eius ꝑcusserunt eum
gladio: fugerũtq3 in terrã ararath ⁊ regnauit
asaraddon filius eius pro eo. XXXVIII

In diebus illis egrotauit ezechias vsq3
ad mortẽ: ⁊ introiuit ad eũ isaias filius
amos ꝓpheta: ⁊ dixit ei. Hec dicit do
minus. Dispone domui tue: q2 morieris tu: ⁊
nõ viues. Et cõuertit ezechias faciẽ suã ad pa/
rietem: ⁊ orauit ad dominũ. ⁊ dixit. Obsecro
domine: memẽto queso quõ ambulauerim co/
ram te in veritate ⁊ in corde ꝑfecto: ⁊ quod bo
num est in oculis tuis: fecerim. Et fleuit ezechi
as fletu magno. Et factũ est verbũ dñi ad isaiã
dicens. Uade ⁊ dic ezechie. Hec dicit dominus
deus dauid patris tui. Audiui orationẽ tuã ⁊
vidi lachrymas tuas. Ecce ego adijciam super
dies tuos: qndecim ãnos: ⁊ de manu regis as
syriorũ eruam te. ⁊ ciuitatẽ istã: ⁊ ꝓtegam eã.
Hoc aũt tibi erit signũ a dño: q2 faciet dominus
verbũ hoc qđ locutus est. Ecce ego reuerti fa/
ciã vmbrã linearũ ꝑ quas descẽderat in horolo
gio achaz in sole retrorsũ: decẽ lineis. Et reuer
sus est sol decẽ lineis ꝑ gradus quos descẽde/
rat. Scriptura ezechie regis iuda cũ egrotasset
⁊ ꝯualuisset de ĩfirmitate sua. Ego dixi in di/
midio dierum meorũ: vadam ad portas inferi.
Quesiui residuũ annorũ meorũ: dixi nõ videbo
dñm deũ in terra viuentiũ. Non aspiciã hoĩẽ
vltra: ⁊ habitatorẽ qetis. Generatio mea abla
ta est ⁊ cõuoluta est a me: q̃si tabernaculũ pasto
rum. Precisa est velut a texẽte vita mea: dum
adhuc ordirer: succidit me: ⁊ mane vsq3 ad ves
ꝑeram finies me. Sperabã vsq3 ad mane: q̃si
leo sic ꝯtriuit oĩa ossa mea. De mane vsq3 ad
vesperã finies me: sicut pullus hirundinis sic
clamabo: meditabor vt colũba. Attenuati sunt
oculi mei: suspicientes in excelsũ. Domie vim
patior: respõde ꝓ me: qd dicã: aut qd respõde/
bit mihi cũ ipse fecerit? Recogitabo tibi oẽs an
nos meos in amaritudine aie mee. Domine si
sic viuiť: ⁊ in talib⁹ vita spũs mei: corripies me
⁊ viuificabis me. ecce in pace amaritudo mea
amarissima. Tu aũt eruisti aiam meã vt nõ pe
riret: ꝓiecisti post tergum tuum oĩa pctã mea.
Quia nõ ĩfernus ꝯfitebiť tibi: neq3 mors lau/
dabit te: nõ expectabũt q descendũt ĩ lacũ veri/
tatem tuã. Uiuẽs viuẽs ipse ꝯfitebiť tibi sicut
⁊ ego hodie: pater filijs notã faciet veritatẽ tuã
Domie saluũ me fac: ⁊ psalmos nostros cãtabi
mus cũctis diebus vite nostre ĩ domo dñi. Et
iussit isaias vt tollerẽt massã de ficĩ. ⁊ cataplas/
marẽt sup vuln⁹ ⁊ sanareť. Et dixit ezechias.
qđ erit signũ: q2 ascẽdã ĩ domũ dñi? XXXIX

In tpe illo misit merodach baladan fi/
lius baladan rex babylõis libros ⁊ mu
nera ad ezechiã. Audierat enĩ q egro
tasset ⁊ ꝯualuisset. Letatus est aũt sup eis eze/
chias. ⁊ ostẽdit eis cellã aromatũ ⁊ argenti: ⁊
auri ⁊ odoramentorũ ⁊ vnguenti optimi ⁊ oẽs
apothecas supellectilis sue: ⁊ vniuersa q̃ iuen
ta sunt in thesauris eius. Nõ fuit verbũ qđ nõ
ostẽderet eis ezechias ĩ domo sua: ⁊ in oĩ ptãte
sua. Introiuit aũt isaias ꝓpheta ad ezechiã re/
gem: ⁊ dixit ei. Quid dixerũt viri isti. ⁊ vnde
venerũt ad te? Et dixit ezechias. De terra lon
ginqua venerũt ad me: de babylone. Et dixit.
Quid viderũt in domo tua? Et dixit ezechias
Oia q̃ in domo mea sunt viderunt. Non fuit
res quã nõ ostẽderĩ eis in thesauris meis. Et
dixit isaias ad ezechiã. Audi verbũ domini ex
ercituũ. Ecce dies veniẽt: ⁊ auferenť oĩa que ĩ
domo tua sũt: ⁊ q̃ thesaurizauerũt patres tui vs
q3 ad diẽ hanc: in babylonẽ. Nõ relinqueť qc
q̃: dicit dominus. Et de filijs tuis q exibũt de
te quos genueris tollent: ⁊ erunt eunuchi ĩ pa
latio regis babylonis. Et dixit ezechias ad isa
iã. Bonũ verbũ domini qđ locutus ẽ. Et di
xit. Fiat tm̃ pax ⁊ veritas in dieb⁹ meis XL

Consolamini ꝯsolamini popule meus
dicit de⁹ vester. Loqmini ad cor ierlm
⁊ aduocate eã: qm̃ cõpleta ẽ malitia ei⁹
dimissa ẽ iniqtas illius. Suscepit de manu do
mini duplicia ꝓ oibus pctis suis. Uox clamã
tis in deserto. Parate viã domini: rectas faci/

te in solitudine semitas dei nostri. Oīs vallis
exaltabit̃: τ oīs mons τ collis hūiliabit̃: τ erūt
ꝑua indirecta: τ aspera in vias planas. Et re
uelabit̃ gloria domini. τ videbit oīs caro parit̃
q̃ꝺ os domini locutū ē. Vox dicētis: Clama.
Et dixi. Quid clamabo? Oīs caro fenū τ oīs
gloria eius q̃si flos agri. Exsiccatū ē fenū τ ce/
cidit flos: qꝛ spūs domini sufflauit in eo. Vere
fenū est ppl's. Exsiccatū est fenū τ cecidit flos:
verbū aūt domini manet in etnū. Sup montē
excelsū ascēde tu q euāgelizas syon: exalta i for/
titudie vocē tuā q euāgelizas irl'm. Exalta no
li timere. Dic ciuitatibus iude. Ecce deus vest
Ecce domin⁹ deus i fortitudine veniet: et bra/
chiū eius dominabit̃. Ecce merces ei⁹ cū eo. τ
opus illius corā illo. Sicut pastor gregē suum
pascet: i brachio suo ꝯgregabit agnos: τ i sinu
suo leuabit: fetas ipse portabit. Quis mēsus ē
pugillo aq̃s: τ celos palmo ponderauit? Quis
appēdit trib⁹ digitis molē tre τ librauit i pōde
re mōtes: τ colles i statera? Quis audiuit spūm
domini: aut qs ꝯsiliarius ei⁹ fuit τ ostēdit illi?
Cū quo iniit ꝯsiliū τ istruxit eū: τ docuit eū se
mitā iusticie: τ erudiuit eū scia: τ viā prudētie
ostēdit illi? Ecce gētes q̃si stilla situle: τ quasi
momentū statere reputate sunt. Ecce isule q̃si
puluis exiguus: τ libanus nō sufficiet ad succē
dendū: τ aīalia ei⁹ nō sufficiēt ad holocaustū.
Oēs gētes q̃si nō sint: sic sunt corā eo: et q̃si ni
hilū et inane reputate sunt ei. Cui ḡ similē feci
stis deū? aut quā imaginē ponetis ei? Nunqd
sculptile ꝯflabit faber. aut aurifex auro figura/
bit illud: τ laminis argēteis argētarius? forte
lignū τ iputribilē elegit artifex sapiēs: q̃rit quō
statuat simulacrū qꝺ nō moueat̃. Nunqd non
scietis? Nunqd nō audistis? Nunqd nō ānun
ciatum est vobis ab initio? Nunqd nō intelle/
xistis fundamēta terre? Qui sedet sup gyrum
terre: τ habitatores ei⁹ sunt quasi locuste. Qui
extēdit velut nihili celos. τ expādit eos sicut ta
bernaculum ad inhabitandum. Qui dat secre
toꝝ scrutatores quasi nō sint: iudices terre ve/
lut inanes fecit. Et quidē neqꝫ plātato neqꝫ sa
to neqꝫ radicato in terra trunco coꝝ. Repente
flauit in eos: τ aruerunt τ turbo q̃si stipulā au/
feret eos. Et cui assimilastis me: τ adequastis.
dicit sanctus? Leuate in excelsū oculos vestros
τ videte quis creauit hec. Qui educit in nume
ro militiam coꝝ τ omnes ex noīe vocat. Pre
multitudie fortitudinis τ roboris virtutisqꝫ ei⁹
neqꝫ vnū reliquū fuit. Quare dicis iacob τ lo/
queris israel: abscōdita ē via mea a dño: τ a do
meo iudiciū meū trāsibit? Nunqd nescis: aut
nō audisti? Deus sempiternus dñs q creauit ter
minos terre: τ nō deficiet neqꝫ laborabit: nec ē
inuestigatio sapīe eius. Qui dat lasso virtutē: τ
his q nō sunt fortitudinē τ robur multiplicat.
Deficiēt pueri τ laborabūt: τ iuuenes i ifirmi/
tate cadent. Qui aūt sperāt in dño: mutabūt for
titudinē: assumēt pēnas sicut aqle: currēt τ nō
laborabunt: ambulabunt τ nō deficiēt.

XLI

Taceant ad me insule: τ gentes mutent
fortitudinē. Accedāt τ tūc loquantur:
simul ad iudiciū ꝓpinquemus. Quis
suscitauit ab oriente iustū vocauit eum vt seque
retur se? Dabit in ꝯspectu eius gētes: τ reges
obtinebit. Dabit q̃si puluerē gladio eius: sicut
stipulā vento raptā arcui eius. Persequetur
eos: transibit in pace: semita i pedibus eius nō
apparebit. Quis hec operatus ē τ fecit: vocās
generationes ab exordio? Ego dñs: primus τ
nouissimus ego sū. Viderūt isule τ timuerunt
extrema terre obstupuerūt: appropinquauerūt
τ accesserunt. Vnusqsqꝫ ꝓximo suo auxiliabit̃
τ fratri suo dicet: confortare. Cōfortauit faber
erarius percuciens malleo eū qui cudebat tūc
tēporis: dicens glutino bonum est: τ conforta
uit eū clauis vt nō moueret̃. Et tu israel serue
meus: iacob quē elegi: semē abrahā amici mei:
in quo apprehendi te. ab extremis terre τ a lon
ginquis eius vocaui te. τ dixi tibi. Seruus me
us es tu: elegi te τ non abieci te. Ne timeas:
qꝛ ego tecum sū: ne declines qꝛ ego deus tuus.
Confortaui te τ auxiliatus sū tibi. τ suscepit te
dextera iusti mei. Ecce cōfundent̃ τ erubescēt
oēs q pugnant aduersum te. Erunt q̃si nō sint
et peribunt viri qui cōtradicunt tibi. Queres
eos: et nō inuenies viros rebelles tuos. Erūt
quasi nō sint: et veluti cōsūptio hoīs bellātis
aduersum te: qꝛ ego dñs deus tuus apprehen/
dens manū tuā dicensqꝫ tibi. Ne timeas: ego
adiuui te. Noli timere vermis iacob: q mortui
estis ex israel. Ego auxiliatus sū tui dicit dñs:
et redemptor tuus scūs israel. Ego posui te q̃si
plaustrū triturans nouum: habēs rostra serrā
tia. Triturabis montes et cōminues. et colles
q̃si puluerem pones. Vētilabis eos et ventus
tollet: et turbo disperget eos: et tu exultabis in
dño: in scō israel letaberis. Egeni et pauperes
q̃runt aquas et nō sunt: lingua eoꝝ siti aruit.
Ego dñs exaudiā eos: deus israel: nō derelin
quā eos. Aperiā in supinis collibus flumia: et
in medio campoꝝ fontes. Ponā desertū i sta/
gna aquaꝝ: et terrā inuiā in riuos aquaꝝ. Da

bo in solitudinem cedrū et spinā et myrtū et li/
gnū oliue. Ponā in deserto abietē vlmū et bu
xū simul: vt videant et sciāt et recogitēt et itelli
gant parit: q₂ manus dñi fecit hec: et scūs israel
creauit illud. Prope facite iudiciū vestrū dicit
dñs: afferte siqd forte habetis dixit rex iacob:
Accedāt et nuncient vobis q̄cunq₃ vētura sūt
Priora q̄ fuerunt nunciate: et ponem⁹ cor no
strum et sciemus: nouissima eoꝝ et q̄ ventura
sunt indicate nobis. Annunciate que ventura
sunt in futurū: et sciemus q₂ dij estis vos. Be
ne quoq₃ aut male si potestis facite et loq̄mur:
et videamus simul. Ecce vos estis ex nihilo: et
opus vestrū ex eo qđ nō est. Abbominatio est
q elegit vos. Suscitaui ab aqlone: et veniet ab
ortu solis. Vocauit nomen meum: et adducet
magistratus q̄si lutū: et velut plastes ꝯculcans
humū. Quis annunciauit ab exordio vt scia/
mus: et a pricipio vt dicamus: iustus es? Nō
est annuncians neq₃ p̄dicens: neq₃ audiēs ser
mones vestros. Primus ad syon dicet: ecce
adsū: et ierl'm euāgelistā dabo. Et vidi: et non
erat ex istis q̄sq₃ q iniret ꝯsiliu₃: et interrogat⁹
respōderet verbū. Ecce oēs iniusti: et vana opa
eoꝝ ventus et inane simulacra eoꝝ. XLII

Ecce seruus me⁹: suscipiā eum: electus
meus: cōplacuit sibi in illo anima mea
Dedi spūm meum super eum: iudiciū
gentibus ꝓferet. Nō clamabit: neq₃ accipiet p
sonā: nec audiet vox eius foris. Calamū quas/
satū nō ꝯteret: et linū fumigans nō extinguet.
In veritate educet iudiciū: non erit tristis neq₃
turbulētus donec ponat i terra iudiciū: et legē
eius isule expectabunt. Hec dic̄ dñs de⁹ creās
celos et extēdens eos: firmās trā et q̄ germi
nāt ex ea: dans flatu₃ pp'lo q ē sup eam: et spm̄
calcantibus eā. Ego dñs vocaui te in iusticia:
et app̄hendi manu₃ tuā: et seruaui te. Et dedi
te in fedus pp'li: in lucē gentiu₃: vt apires ocu
los cecoꝝ: et educeres de ꝯclusione vinctū: de
domo carceris sedētes i tenebris. Ego dñs: h̄
ē nomē meu₃. Gloriā meā alti nō dabo: et lau
dē meā sculptilibus. Que p̄ma fuerūt: ecce ve
nerunt: noua quoq₃ ego ānuncio anteq̄₃ oriāt
audita vobis faciā. Cantate dño cāticu₃ nouū:
laus eius ab extremis tre. Qui descēdit i ma
re et plenitudo eius: isule et habitatores earu₃.
Leuet desertu₃ et ciuitates eius: i domibus ha
bitabit cedar. Laudate habitatores petre: đ v
tice montiū clamabunt. Ponēt dño gloria₃: et
laudē eius in isulis nunciabunt. Dñs sic fort
egrediet sicut vir p̄liator suscitabit zelū₃. Vo/
ciferabit et clamabit: sup inimicos suos ꝯfor/
tabit. Tacui: sēp silui: patiens fui: sicut par/
turiēs loquar. Dissipabo et absorbebo simul:
desertos faciā mōtes et colles: et oē germē eoꝝ
exsiccabo. Ponā flumina in insulas: et stagna
arefaciā. Et educā cecos in viā quā nesciunt et
in semitis: q̄s ignorauerūt ambulare eos faciā
Ponā tenebras corā eis in lucē: et praua i re/
cta. Hec verba feci eis: et nō dereliq eos. Cō
uersi sunt retrorsū. Cōfundant ꝯfusione q cō
fidunt in sculptili: q dicunt ꝯflatili vos dij no/
stri. Surdi audite. et ceci intuemi ad vidēdu₃.
Quis cecus nisi suus meus: et surdus nisi ad
quē nuncios meos misi? Quis cecus nisi q ve
nundatus ē? Et qs cecus nisi suus dñi? Qui
vides multas: nōne custodies? Qui aptas ha
bes aures: nōne audies? Et dñs voluit vt sci/
ficaret eu₃: et magnificaret lege₃ et extolleret:
ipse autē pp'ls direptus et vastatus. Laqueus
iuuenu₃ oēs: et in domib⁹ carceru₃ absconditi
sunt. Facti sunt i rapinā: nec ē q eruat: i dire/
ptionē: nec ē q dicat: redde. Quis ē in vobis
q audiat h̄: attēdat et auscultet futura? Quis đ
dit in direptionē iacob: et israel vastantibus?
Nōne dominus ipse cui peccauimus. Et no/
luerunt in vijs eius ambulare: et non audierūt
legem eius. Et effudit super eum indignatōe₃
furoris sui et forte bellum: et combussit eum in
circuitu et non cognouit: et succendit eu₃ et nō
intellexit. XLIII

Et nunc hec dicit dñs creās te iacob. ⁊
formās te isrl'. Noli timere: q₂ redemi
te. ⁊ vocaui te noie tuo. Meus es tu.
Cū transieris p aq̄s: tecū ero: ⁊ flumia nō ope
rient te. Cū ābulaueris i igne: nō cōbureris: ⁊
flāma nō ardebit in te: q₂ ego dñs deus tu⁹ sā/
ctus israel saluator tuus: Dedi ꝓpitiationē tuā
egyptū: ethyopiā ⁊ saba ꝓ te. Ex quo honora
bilis factus es in oculis meis ⁊ gloriosus: ego
dilexi te. Et dabo hoies ꝓ te ⁊ pp'los ꝓ aia tua
Noli timere: q₂ ego tecū su₃. Ab oriente addu
cam semē tuū: ⁊ ab occidēte ꝯgregabo te. Di/
cā aquiloni da. ⁊ austro: noli ꝓhibere. Affer
filios meos de longinquo: ⁊ filias meas ab ex
tremis terre. Et oēm q inocat nomē meu₃: in
gloriā meā creaui eū: formaui eum ⁊ feci eum.
Educ foras pp'lm cecū ⁊ oculos habentē surdū
⁊ aures ei sūt. Oēs gētes ꝯgregate sūt simul.
⁊ collecte sūt tribus. Quis in vobis ānunciet
istud ⁊ q̄ p̄ma sunt audire vos faciet? Dent te
stes eoꝝ ⁊ iustificent: et audiant et dicāt. Ve/
re vos testes mei dicit dñs. et seruus me⁹ quē

elegi: vt sciatis et credatis mihi: et intelligatis: qr
ego ipse sū. Ante me non est formatus deus: et
post me non erit. Ego sū ego sū dñs. et non est
absq; me saluator. Ego annunciaui et saluaui:
auditum feci. et nō fuit in vobis alienus. Vos
testes mei dicit dñs. et ego deus. Et ab initio ego
ipse et nō est qui de manu mea eruat. Operabor.
et quis auertet illud? Hec dicit dñs redēptor
vester scūs isrl. Propter vos emisi babylonē
et detraxi vectes vniuersos et chaldeos in naui
bus suis gloriantes. Ego dñs scūs vester: cre
ans isrl: rex vester. Hec dicit dñs q dedit i ma
ri viā. et in aquis torrētibus semitā. Qui edu/
xit quadrigā et equū: agmē et robustū. Simul
obdormierūt nec resurgēt: ɔtriti sūt quasi linū
et extincti sūt. Ne memineritis priorum. et antiq
ne intueamini. Ecce ego facio noua. et nunc orie
tur: vtiq; cognoscetis ea. Ponā in deserto vi
am. et i inuio flumia. Et glorificabit me bestia
agri: dracones et strutiones: qr dedi in deserto
aq̄s: et flumina in inuio: vt darem potū poplo
meo electo meo. Populū istū formaui mihi:
laudē meā narrabit. Nō me īuocasti iacob nec
laborasti in me isrl. Nō obtulisti mihi arietem
holocausti tui. et victimis tuis non glorificasti
me. Nō te seruire feci in oblatione: nec laborē
tibi prebui in thure. Nō emisti mihi argēto ca
lamū: et adipe victimarum tuarum nō inebriasti me.
Verūtñ seruire me fecisti in pctis tuis: pbuisti
mihi laborē in iniquitatibus tuis. Ego sū. ego
sum ipse: qui deleo iniquitates tuas ppter me.
et pctōrum tuorum non recordabor. Reduc me i me
moriā et iudicemur simul: narra si quid habes
vt iustificeris. Pater tuus pmus peccauit. et i
terpretes tui puaricati sunt in me. Et contami
naui principes scōs: dedi ad internitionē ia/
cob. et isrl in blasphemiā.

XLIIII

Et nunc audi iacob serue meus. et isrl
quē legi. Hec dicit dñs faciens et for/
mans te: ab vtero auxiliator tuus. Noli
timere serue meus iacob. et rectissime quē elegi
Effundā. n. aquas sup sitientē. et fluenta super
aridā. Effundā spm meū sup semē tuū: et bene
dictionē meā sup stirpem tuā: et germinabūt in
ter herbas quasi salices iuxta pterfluentes aq̄s
Iste dicet dñi ego sū. et ille vocabit in nomine
iacob. Et h scribet manu sua dño: et in nomie
isrl assimilabit. Hec dicit dñs rex israel et redē
ptor eius: dñs exercituū. Ego primus et ego no
uissimus: et absq; me nō est deus. Quis simil
mei? Vocet et annunciet. et ordinē exponat mi
hi. Ex quo constitui mihi pplm antiquū. Vē
tura et que futura sunt annūciet eis. Nolite ti/
mere: neq; conturbemini. Extunc audire te feci
et annūciaui. Vos estis testes mei. Nunquid
est deus absq; me et formator quē ego non no
uerim? Plastę idoli oēs nihil sunt: et amātissi
ma eorum non pderūt eis. Ipsi sunt testes eorum:
qr non vidēt neq; intelligunt vt ɔfundantur.
Quis formauit deum: et sculptile ɔflauit ad ni
hil vtile. Ecce oēs pticipes eius ɔfundentur.
Fabri. n. sunt ex hoibus. Conuenient oēs: sta/
bunt et pauebūt: et ɔfundent simul. Faber fer/
rarius lima operatus est: in prunis et in malle
is formauit illud. et opatus est in brachio forti/
tudinis sue. Esuriet et deficiet: nō bibet aquam
et lassescet. Artifex lignarius extendit normā
formauit illud in runcina. Fecit illud in angu
laribus: et in circino tornauit illud: et fecit ima/
ginē viri quasi speciosum hoiem habitantem i
domo. Succidit cedros: tulit ilicē et quercū q̄
steterat inter ligna saltus. Plātauit pinū quā
pluuia nutriuit. et facta est hominibus in focū
Sūpsit et ex eis calefactus ē. et succendit et coxit
panes: de reliquo autē opatus ē deū et adora/
uit: fecit sculptile. et curuatus est āte illud. Me
dium eius combussit igni: et de medio eius car
nes comedit. Coxit pulmentū et saturatus est.
et calefactus est. et dixit. Vah calefactus sū: vi
di focū. Reliquū aūt eius. deū fecit et sculptile
sibi. Curuatur ante illud. et adorat illud et ob/
secrat dicens. Libera me: qr deus meus es tu.
Nescierunt neq; intellexerūt. Obliti. n. sūt ne
videant oculi eorum. et ne intelligant corde suo.
Non recogitant in mente sua: neq; cognoscūt
neq; sentiunt vt dicāt. Medietatē eius cōbussi
igni et coxi sup carbones eius panes: coxi car
nes et comedi. et de reliquo eius idolū faciam.
Ante truncū ligni pcidā. Pars eius cinis ē.
Cor insipiens adorabit illud. et non liberabit
aiam suā: neq; dicet: forte mendaciū est in dex
tera mea. Memēto horum iacob et isrl: qm seruus
meus es tu. Formaui te: seruus meus es tu isrl
non obliuiscaris mei. Deleui vt nubē iniquita
tes tuas: et quasi nebulā pctā tua. Reuertere
ad me: qm redemi te. Laudate celi: qm miseri
cordiam fecit dñs: iubilate extrema terre. Re/
sonate mōtes laudationē: saltus et oē lignū eius
Quoniam redemit dñs iacob. et israel gloria/
bitur. Hec dicit dñs redēptor tuus. et forma/
tor tuus ex vtero. Ego sū dñs faciēs oia: exten
dens celos solus: stabiliēs terrā et nullus me
cū. Irrita faciens signa diuinorum. et ariolos in
furorem vertens. Conuertēs sapiētes retrorsū

⁊ scientiā eoꝝ stultā faciens. Suscitans verbū
serui sui: ⁊ ꝯsiliū nuncioꝝ suoꝝ cōplens. Qui
dico hierusalem habitaberis: ⁊ ciuitatibus iu/
de edificabimini. ⁊ deserta eius suscitabo. Qui
dico ꝓfundo desolare: ⁊ flumina tua arefaciaꝫ.
Qui dico cyro pastor meus es: ⁊ oēm volūta/
tē meā complebis. Qui dico hierusalē edifica
beris. ⁊ tēplo fundaberis. ¶XLV

H Ec dicit dñs christo meo cyro cui⁹ ap/
prehēdi dexterā vt subijciā ante facieꝫ
eius gētes: ⁊ dorsa regū vertā. Et ape
riam corā eo ianuas: ⁊ porte nō claudent. Ego
añ te ibo. ⁊ gloriosos terre humiliabo. Portas
ereas ꝯterā: ⁊ vectes ferreos ꝯfringā. Et dabo
tibi thesauros absconditos. ⁊ archana secretoꝝ
vt scias q: ego dñs: q voco nomen tuū de⁹ isrl'
ꝓpter seruū meū iacob: ⁊ israel electum meuꝫ.
Et vocaui te nomie tuo: assimilaui te: ⁊ nō co
gnouisti me. Ego dñs. ⁊ non est amplius. Ex
tra me nō est deus. Accinxi te: ⁊ non cognoui
sti me: vt sciāt hi q ab ortu solis ⁊ qui ab occidē
te: qm̄ absqꝫ me nō ē deus. Ego domin⁹ ⁊ nō
est alt: formans lucē: ⁊ creās tenebras: faciens
pacē ⁊ creās malū. Ego dñs faciens oia hec.
Rorate celi desup ⁊ nubes pluāt iustū: aperia
tur terra ⁊ germinet saluatorē: ⁊ iustitia oriat si/
mul. Ego dñs creaui eū. Ve qui ꝯdicit facto/
ri suo: testa de samijs terre. Nūqd dicet lutum fi
gulo suo: quid facis ⁊ opus tuū absqꝫ manib⁹
est? Ve q dicit prī qd generas. ⁊ mulieri quid
parturis? Hec dicit dominus scūs isrl' plastes
eius. Ventura interrogate me: sup filios meos ⁊
sup opus manuū meaꝝ mandate mihi. Ego fe
ci terrā. ⁊ hoiem sup eā creaui ego. Manus mee
tetēderūt celos. ⁊ oi militie eoꝝ mādaui. Ego
suscitaui eū ad iustitiā: ⁊ oēs vias ei⁹ dirigam.
Ipse edificabit ciuitatē meā: ⁊ captiuitatē meā
dimittet nō i pcio neqꝫ in munerib⁹ dicit dñs
deus exercituū. Hec dicit domin⁹. Labor egy
pti ⁊ negociatō ethiopie ⁊ sabaim viri sublimes
ad te transibunt et tui erunt. Post te ambula/
bunt vincti manicis pgent. et te adorabūt teqꝫ
deprecabunt. Tm̄ in te est deus. et non ē deus
absqꝫ te. Vere tu es de⁹ absconditus: de⁹ isrl'
saluator. Cōfusi sūt et erubuerūt oēs simul: abi
erunt i ꝯfusione fabricatores erroꝝ. Israel sal
uatus ē in dño salute etna. Non confūdemini
et nō erubescetis vsqꝫ in seculū seculi: qr hec di
cit dominus creās celos. Ipse deus formans
terrā et faciēs eā: ipse plastes eius. Nō i vanū
creaui eā: sꝫ vt habitaret formauit eā. Ego do
minus et nō ē alius. Nō in abscōdito locutus
sum in loco terre tenebroso. Nō dixi semini ia/
cob frustra: q̄rite me. Ego dñs loquens iusti/
tiā: annūcians recta. Congregamini et venite
et accedite simul q saluati estis ex gentib⁹. Ne
scierunt qui leuant signum sculpture sue: et ro
gāt dominū non saluātē. Annūciate et venite.
et consiliamini simul. Quis auditū fecit hoc ab
initio? Extūc pdixi illud. Nūqd non ego dñs.
et non ē vltra deus absqꝫ me? Deus iustus et
saluās nō est pter me. Conuertimini ad me et
salui eritis omnes fines terre: quia ego de⁹ et
nō est alius. In memetipso iuraui: egredietur
de ore meo iustitie vbū: et non reuertet: quia
mihi curuabit oē genu. et iurabit ois lingua.
Ergo i domino dicet. Mee sūt iustitie et iperi
uꝫ. Ad eū veniēt: et ꝯfundent oēs q repugnāt
ei. In domino iustificabitur et laudabitur om
ne semen israhel. ¶XLVI

C Onfractus ē bel: cōtritus ē nabo: fa/
cta sunt simulacra eoꝝ bestijs et iumē
tis. Onera vr̄a graui pōdere vsqꝫ ad
lassitudinē ꝯtabuerūt: et cōtrita sūt simul. Nō
potuerunt saluare portantē: et anima eoꝝ i ca/
ptiuitatē ibit. Audite me dom⁹ iacob. et oē resi
duū domus isrl'. Qui portamini a meo vtero:
q gestamini a mea vulua. Vsqꝫ ad senectā ego
ipse: et vsqꝫ ad canos ego portabo. Ego feci et
ego ferā: ego portabo et saluabo. Cui assimila
stis me et adequastis. et ꝯparastis me et fecistis si
milē? Qui ꝯfertis aurū de sacculo. et argentuꝫ
statera pōderatis. Cōducētes aurificē vt faci/
at deū: et ꝓcidūt et adorāt. Portāt illū i hume
ris gestātes. et ponētes i loco suo. Et stabit: ac
de loco suo non mouebit. Sed et cū clamaue/
rint ad eū non audiet: de tribulatiōe non salua
bit eos. Memētote illud et fundamini: redite
puaricatores ad cor. Recordamini prioris se
culi: qm̄ ego sū deus et nō ē vltra deus: nec est
similis mei ānuncians ab exordio nouissimū:
et ab initio que necdū facta sunt dicēs. Cōsiliū
meū stabit. et ois voluntas mea fiet. Vocans
ab oriēte auē: et de terra longinq̄ virū volunta
tis mee. Et locutus sū et adducā illud: creaui ⁊
faciam illud. Audite me duro corde: qui longe
estis a iustitia. Prope feci iustitiā meam et nō
elōgabit: et sal⁹ mea nō morabit. Dabo i syō
salutē et in isrl' gloriā meam. ¶XLVII

D Escende: sede i puluere virgo filia ba
bylon: sede in terra. Non est soliuꝫ fi
lie chaldeoruꝫ: qr vltra non vocaberis
mollis et tenera. Tolle molā et mole farinam
denuda turpitudinē tuam. Discoopi humerū

f

reuela crura: transi flumina. Reuelabit igno minia tua. & videbit opprobrium tuum. Ultionem capiam. & nō resistet mihi homo. Redemptor nr̄ dn̄s exercituū: nomē illi⁹ scūs isrl'. Sede tace & intra i tenebras filia caldeorum: qr nō vocaberis vltra dn̄a regnorum. Iratus sum sup populū meū: ɔtaminaui hereditatē meam. & dedi eos i manu tua. Non posuisti eis misericordias. Super senē aggrauasti iugū tuum valde. & dixisti. In sempiternuz ero dn̄a. Non posuisti hec sup cor tuū: neqꝫ recordata es nouissimi tui Et nūc audi. hec delicata & habitans ɔfidenter: q̄ dicis in corde tuo ego sū. & nō est p̄ter me amplius. Non sedebo vidua. & ignorabo sterilitatem. Veniēt tibi duo hec subito in die vna. sterilitas & viduitas. Uniuersa venerunt super te ꝑpter multitudinem maleficiorum tuorum: & ꝑpter duritiā incantatorum tuorum vehementē. Et fiduciam habuisti in malitia tua. & dixisti. Non est q videat me. Sapientia tua & scia tua hec decepit te. Et dixisti in corde tuo. Ego suz. & preter me non est altera. Veniet sup te maluz & nescies ortuz eius. & irruet super te calamitas quā nō poteris expiare. Veniet sup te repēte miseria quā nescies. Sta cū incantatoribus tuis & cuz multitudine maleficiorum tuorum in qbus laborasti ab adolescentia tua. si forte qd prosit tibi: aut si possis fieri fortior. Defecisti in multitudine consiliorum tuorum. Stent & saluent te augures celi q cōtemplabant̄ sidera & supputabat menses: vt ex eis annunciarēt vētura tibi. Ecce facti sunt q̄si stipula: ignis cōbussit eos. Non liberabūt animā suā de manu flāme: nō sunt prune qbus calefiāt: nec focus vt sedeāt ad eū. Sic facta sūt tibi: in qbuscūqꝫ laboraueras. Negociatores tui ab adolescentia tua. vnusqsqꝫ in via sua errauerūt. Nō est q saluet te.

XLVIII

Audite hec domus iacob. q vocamini nomine isrl'. & de aqs iuda existis: q iuratis in noīe dn̄i. & dei isrl' recordamini non in veritate neqꝫ in iusticia. De ciuitate eni scā vocati. & sup deū isrl' ɔstabiliti sunt. Domin⁹ exercituū nomē eius. Priora extūc annūciaui & ex ore meo exierunt. & audita feci ea: repente operatus sum & venerūt. Sciui. n. qr durus es tu: & neruus. ferreus ceruix tua. & frons tua erea. Predixi tibi extunc: āteqꝫ venirēt indicaui tibi ne forte diceres. Idola mea fecerūt hec. & sculptilia mea & ɔflatilia mandauerūt ista. Que audisti: vide oia. Uos autē nō annunciastis. Audita tibi feci noua extunc & ɔseruata sunt que nescis. Nunc creata sunt & nō ex tunc: & ante diem & non audisti ea: ne forte dicas: ecce ego cognoui ea. neqꝫ audisti neqꝫ cognouisti: neqꝫ extunc apta est auris tua. Scio. n. qa p̄uaricans p̄uaricaberis. & transgressorem ex vtero vocaui te. Propter nomē meū lōge faciā furorē meuz. & laude mea infrenabo te ne inteas. Ecce excoxi te sed nō q̄si argentū: elegi te in camino paupertatis. Propter me ꝑpter me faciā. vt nō blasphemer. & gloriā meā alteri nō dabo. Audi me iacob. & israel quē ego voco. Ego ipse. ego p̄mus & ego nouissimus. Man⁹ q̄z mea fundauit terrā: & dextera mea mēsa est celos. Ego vocabo eos. & stabūt sil'. Cōgregamini oēs vos & audite. Quis de eis annūciauit h. Dn̄s dilexit eū faciet voluntatē suā in babylone. & brachiū suū in chaldeis. Ego ego locutus sum & vocaui eū adduxi eū: & directa est via ei⁹. Accedite ad me & audite hoc. Nō a principio in abscōdito locutus sum. Ex tp̄e anteqꝫ fieret ibi erā. & nūc dn̄s deus misit me & spirit⁹ ei⁹. Hec dicit dn̄s deus redēptor tuus scūs isrl'. Ego dn̄s deus tu⁹: docens te vtilia: gubernās te in via qua ambulas Utinā attendisses mandata mea. facta fuisset sicut flumē pax tua. & iusticia tua sicut gurgites maris. Et fuisset q̄si harena semen tuū: & stirps vteri tui vt lapilli eius. Non interrisset & non fuisset attritum nomen eius a facie mea. Egredimini de babylone: fugite a caldeis. In voce exultationis annunciate: auditum facite hoc: & efferte illud vsqꝫ ad extrema terre. Dicite. Redemit dn̄s seruū suū iacob. Nō sitierunt in deserto cū educeret eos. Aquā de petra produxit eis. & scidit petrā & fluxerūt aque. Non est pax impijs dicit dominus.

XLIX.

Audite insule & attēdite ppl'i de longe. Dn̄s ab vtero vocauit me: de ventre matris mee recordatus ē noīs mei. Et posuit os meū q̄si gladium acutū: in vmbra manus sue ꝓtexit me & posuit me sicut sagittam electam. In pharetra sua abscondit me. & dixit mihi. Seru⁹ meus es tu isrl': qr in te glorificabor. Et ego dixi. In vacuum laboraui: sine causa & vane fortitudinem meaz ɔsumpsi. Ergo iudiciū meū cū dn̄o. & opus meū cū deo meo. Hec dicit dn̄s formans me ex vtero seruū sibi: vt reducam iacob ad eū: & isrl' nō ɔgregabit̄. Et glorificatus suz in oculis dn̄i: & deus me⁹ fact⁹ est fortitudo mea. Et dixit. Parū est vt sis mihi seruus ad suscitans tribus iacob. & feces isrl' cōuertendas. Dedi te in lucē gentiū: vt sis salus mea vsqꝫ ad extremū terre. Hec dicit dn̄s. re

dēptoꝛ iſrael: ſcūs ei⁹: ad ꝯtēptabilē aiam: ad
abbominatā gentē: ad ſuū dominoꝝ. Reges
videbūt ⁊ ꝯſurgēt ꝑncipes: ⁊ adoꝛabunt ꝓpt
dominū: q꞉ fidelis ē: ⁊ ſcm̄ iſrael qui elegit te.
Hec dicit dominus. In tp꞉e placito exaudiui
te: ⁊ in die ſalutis auxiliatus ſū tui. Et ſuaui te
⁊ dedi te i fedus popl̄i vt ſuſcitares terrā ⁊ poſ
ſideres hereditates diſſipatas: vt diceres his q
vincti ſunt: exite. ⁊ his q in tenebꝛis. reuelami
ni. Sup vias paſcent: ⁊ in oib⁹ planis paſcua
coꝝ. Nō eſuriēt neqꝫ ſitiēt: ⁊ non ꝑcutiet eos
eſtus ⁊ ſol: q꞉ miſeratoꝛ coꝝ reget eos. ⁊ ad fō
tes aquaꝝ potabit eos. Et ponam oēs mōtes
meos in viā. ⁊ ſemite mee exultabūt. Ecce iſti
de longe venient. ⁊ ecce illi ab aquilone ⁊ mari
⁊ iſti de terra auſtrali. Laudate celi ⁊ exulta ter
ra: iubilate montes laudē: q꞉ ꝯſolatus eſt do/
minus populū ſuū: ⁊ pauperū ſuoꝝ miſerebit̄
Et dixit ſyon: dereliquit me dominus: ⁊ dn̄s
oblitus eſt mei. Nunqd obliuiſci pōt mulier in
fantē ſuū: vt nō miſereat̄ filio vteri ſui? Et ſi il
la oblita fuerit: ego tamē nō obliuiſcar tui. Ec
ce in manibus meis deſcripſi te: muri tui corā
oculis meis ſemꝑ. Venerunt ſtructoꝛes tui. d̄
ſtruentes te: ⁊ diſſipātes a te exibunt. Leua in
circuitu oculos tuos ⁊ vide: oēs iſti congrega
ti ſunt: venerunt tibi. Viuo ego dicit domin⁹:
q꞉ oibus his velut oꝛnamento veſtieris. ⁊ cir/
cūdabis tibi eos quaſi ſpōſa. Quia deſerta tua
⁊ ſolitudines tue ⁊ terra ruine tue: nunc angu
ſta erunt p̄ habitatoꝛibus: ⁊ longe fugabuntur
qui abſoꝛbebant te. Adhuc dicent in auribus
tuis filij ſterilitatis tue. Anguſtus ē mihi loc⁹
fac ſpaciū mihi vt habitē. Et dices in coꝛde tuo
Quis genuit mihi iſtos. Ego ſterilis ⁊ nō pa
riens tranſmigrata ⁊ captiua: ⁊ iſtos quis enu
triuit. Ego deſtituta ⁊ ſola: ⁊ iſti vbi hic erāt.
Hec dicit dominus deus. Ecce leuabo ad gē/
tes manū meā: ⁊ ad populos exaltabo ſignum
meū. Et afferēt filios ſuos in vlnis: ⁊ filias ſu
as ſuper humeros poꝛtabunt. Et erunt reges
nutritij tui. ⁊ regie nutrices tue. Vultu in ter
ra demiſſo adoꝛabunt te. ⁊ puluerem pedū tuo
rū lingēt. Et ſcies: q꞉ ego domin⁹: ſuper quo
nō ꝯfundent̄ q expectant eū. Nunqd tolletur
a foꝛti pꝛeda: aut qđ captū fuerit a robuſto ſal/
uū eſſe poterit. Quia hec dicit dominus. Equi
dem ⁊ captiuitas a foꝛti tolletur: ⁊ quod ablatū
fuerit a robuſto ſaluabit̄. Eos vero qui iudica
uerunt te: ego iudicabo: ⁊ filios tuos ego ſal/
uabo. Et cibabo hoſtes tuos carnibus ſuis. ⁊
quaſi muſto ſanguine ſuo inebꝛiabunt̄. Et ſci/
et omnis caro: quia ego dominus ſaluans te. ⁊
redemptoꝛ tuus foꝛtis iacob. L
Hec dicit dominus. Quis ē hic liber re/
pudij matris vr̄e: quo dimiſi eā. Aut
quis ē creditoꝛ meus. cui vendidi vos
Ecce eni in iniquitatibus veſtris vēditi eſtis:
⁊ in ſceleribus veſtris dimiſi matrē veſtraꝫ: q꞉
veni ⁊ nō erat vir. vocaui ⁊ nō erat qui audiret
Nunquid abbꝛeuiata ⁊ paruula facta eſt man⁹
mea vt nō poſſim redimere: aut non eſt in me
virtus ad liberandum. Ecce in increpatione
mea deſertū faciā mare: ponā flumina i ſiccuꝫ.
Cōputreſcēt piſces ſine aqua: ⁊ moꝛient̄ in ſiti
Induā celos tenebꝛis: ⁊ ſaccū ponā operimē/
tū coꝝ. Dominus dedit mihi linguā eruditā:
vt ſciā ſuſtentare eū q laſſus eſt verbo. Erigit
mane: mane erigit mihi aurē: vt audiā qꝛ̄ ma
giſtrū. Domin⁹ deus aꝑuit mihi aurē: ego aūt
nō ꝯ̄dico: retroꝛſū nō abij. Coꝛpus meū dedi
ꝑcutientibus: ⁊ genas meas vellentib⁹. Faciē
meā nō auerti ab increpantibus ⁊ ꝯſpuentibus
in me. Dominus deus auxiliatoꝛ meus: et iō
nō ſum ꝯfuſus. Ideo poſui faciē meam vt pe/
trā duriſſimaꝫ: ⁊ ſcio qm̄ non ꝯfundar. Iuxta
eſt qui iuſtificat me. Quis ꝯ̄dicet mihi. Stem⁹
ſimul. Quis eſt aduerſarius meus. Accedat
ad me. Ecce dominus deus auxiliatoꝛ meus.
Quis eſt qui ꝯdēnet me. Ecce oēs quaſi veſti
mentū conterent: tinea comedet eos. Quis ex
vobis timens dominū audiens vocē ſerui ſui.
Quis ambulauit in tenebꝛis et nō eſt lumē ei.
Speret in noie domini: et innitat̄ ſup deū ſuū
Ecce vos oēs accendentes ignē: accincti flāmis
Ambulate in lumine ignis veſtri: ⁊ in flāmis
quas ſuccendiſtis. De manu mea factū eſt hoc
vobis. In doloꝛibus doꝛmietis. LI
Audite me qui ſequimini qđ iuſtū eſt et
qritis dominū. Attēdite ad petrā vn̄
excisi eſtis: et ad cauernā laci de qua p̄/
ciſi eſtis. Attendite ad abꝛahā patrē veſtrum:
et ad ſarā que peperit vos. Quia vnuꝫ vocaui
eū: et benedixi ei: et multiplicaui eū. Cōſolabit̄
ē dominus ſyon: et ꝯſolabit̄ oēs ruinas eius.
Et ponet deſertū eius quaſi delitias: et ſolitudi
nem eius q̄ſi hoꝛtū domini. Gaudiū et leticia
inuenie̅t in ea. gratiaꝝ actio et vox laudis. At
tendite ad me popule me⁹: et trib⁹ mea me au/
dite. Quia lex a me exiet: et iudiciū meū i lucē
populoꝝ requieſcet. Prope ē iuſtus me⁹: egreſ
ſus ē ſaluatoꝛ me⁹: et bꝛachia mea populos iu
dicabunt. Me iſule expectabunt: et bꝛachium
meū ſuſtinebunt. Leuate in celū oculos vr̄os:

τ videte sub terra deorsum: q2 celi sicut fumus liquescēt: et terra sicut vestimentum attereť: et habitatores ei⁹ si ut hec interibunt. Salus aūt mea in sempiternū erit: τ iustitia mea nō deficiet. Audite me q scitis iustū: ppl's meus lex mea in corde eoꝝ. Nolite timere opprobriū hoium τ blasphemias coꝝ ne metuatis. Sicut eni vestimētum sic comedet eos vermis: τ sicut lanā sic devorabit eos tinea. Salus aūt mea i sempiternum erit. τ iustitia mea in generationes generationū. Cōsurge ɔsurge: induere fortitudinem brachiū dñi. Cōsurge sicut in dieb⁹ antiqs: in gnātionibus seculoꝝ. Nūquid nō tu ꝑcussisti supbū: vulnerasti draconē? Nūqd non tu siccasti mare: aquā abyssi vehemētis? Qui posuisti ꝓfundū maris viā: vt transirent liberati. Et nūc qui redēpti sūt a dño: reuertentur τ venient in syon laudātes: τ leticia sempiterna sup capita eoꝝ. Gaudiū τ leticiā tenebunt: fugiet dolor τ gemitus. Ego egoipse consolabor vos. Quis tu vt timeas ab homine mortali et a filio hois: q quasi fenū ita arescet: τ oblit⁹ es dñi factoris tui qui tetendit celos τ fūdauit terram: τ formidasti iugit tota die a facie furoris eius q te tribulabat. τ parauerat ad pdēdum? Ubi nūc est furor tribulantis? Cito veniet gradiēs ad aperiendū: τ non interficiet vsqꝫ ad internitionē: nec deficiet panis ei⁹. Ego aūt sum dñs deus tuus qui conturbo mare τ intumescunt fluctus eius: dñs exercituū nomen meū. Posui verba mea in ore tuo: τ in vmbra manus mee ꝓtexi te: vt plantes celos τ fūdes terram: τ dicas ad syon: ppl's meus es tu. Eleuare eleuare: cōsurge irl'm: q bibisti de manu dñi calicem ire eius. Usqꝫ ad fundum calicis soporis bibisti: τ potasti vsqꝫ ad feces. Non est qui sustentet eā ex oibus filijs quos genuit: τ non est qui apprehendat manuꝫ eius ex oibus filijs quos enutriuit. Duo sunt que occurrerūt tibi. Quis contristabiť sup te? Uastitas τ ɔtritio τ fames τ gladius. Quis ɔsolabiť te? Filij tui ꝓiecti sūt: dormierunt in capite oium viaꝝ sicut orix illaqueatus: pleni indignatione dñi: increpatione dei tui. Idcirco audi hec paupercula: τ ebria non a vino. Hec dicit dñator tuus dñs τ deus tuus qui pugnauit pro populo suo. Ecce tuli de manu tua calicē soporis: fūdum calicis indignationis mee. Nō adijcies vt bibas illum vltra. Et ponā illū in manu eoꝝ qui te humiliauerunt τ dixerunt aie tue icuruare vt trāseamus: τ posuisti vt terrā corpus tuū: τ quasi viam transeuntibus. ¶ LII

Consurge ɔsurge: induere fortitudīe tua syon. Induere vestimentis glorie tue hierusalē ciuitas sancti: q2 nō adijciet vltra vt ptrāseat p te i circūcisus τ imūdus Excutere de puluere: cōsurge: sede irl'm. Solue vincula colli tui captiua filia syon: q2 hec dicit dñs. Gratis venūdati estis. τ sine argento redimemini. Quia hec dicit dñs deus. In egyptum descendit ppl's meus in pncipio: vt colonus esset tibi. τ assur absqꝫ vlla cā calumniat⁹ est eū. Et nūc qd mihi est h dicit dñs. Qm̄ ablatus ē ppl's meus gratis. Dñatores eius inique agūt dicit dñs: τ iugiter tota die nomē meuꝫ blasfemať. Propť h sciet ppl's me⁹ nomē meum i die illa: quia egoipse qui loquebar ecce adsum. Q pulchri super montes pedes ānunciātis τ pdicantis pacē: annūciantis bonū: pdicātis salutē: dicētis. Syon regnabit deus tuus. Uox speculatoꝝ tuoꝝ. Leuauerunt vocem: simul laudabunt: q2 oculo ad oculū videbūt: cuꝫ ɔuerterit dñs syon. Gaudete τ laudate simul deserta irl'm: q2 ɔsolat⁹ ē dñs ppl'm suū: redemit irl'm. Parauit dñs brachium scm̄ suum in oculis oium gentiū: τ videbunt oēs fines terre salutare dei nr̄i. Recedite recedite: exite ide pollutum nolite tangere. Exite de medio eius mūdamini q fertis vasa dñi. Qm̄ non i tumultu exibitis: nec in fuga ꝓperabitis. Precedet enim vos dominus: τ ɔgregabit vos de⁹ isrl'. Ecce itelliget seru⁹ meus: exaltabiť τ eleuabiť τ sublimis erit valde. Sicut obstupuerunt sup te multi: sic inglori⁹ erit inter viros aspect⁹ ei⁹. τ forma eius inter filios hoium. Iste asperget gētes multas: sup ipsū ɔtinebunt reges os suū Quia quibus nō est narratū de eo viderunt. τ qui nō audierūt ɔtemplati sunt. ¶ LIII

Quis credidit auditui nr̄o τ brachium domini cui reuelatū est. Et ascendet sicut virgultū corā eo: τ sicut radix de terra sitienti. Non ē spēs ei neqꝫ decor. Et vidimus eū et nō erat aspect⁹: τ desiderauimus eū despectū τ nouissimū viroꝝ: virū doloꝝ τ sciētem infirmitatē. Et quasi abscōditus vult⁹ ei⁹ τ despectus: vnde nec reputauimus eū. Uere languores nr̄os ipse tulit τ dolores nr̄os ipse portauit. Et nos reputauimus eū quasi leprosum. τ pcussū a deo τ humiliatum. Ipse autēꝫ vulneratus ē ꝓpter iniquitates nr̄as attritus ē ꝓpter scelera nr̄a. Disciplina pacis nr̄e sup eū. τ liuore eius sanati sumus. O ēs nos quasi oues errauim⁹: vnusqsqꝫ i viā suā declinauit: τ posuit dñs in eo iniquitatem oium nostrum.

Oblatus est: qꝛ ipse voluit: ⁊ nō apuit os suū.
Sicut ouis ad occisionē ducet: ⁊ quasi agnus
corā tondente se obtumescet: ⁊ nō aperiet os su
um. De angustia ⁊ de iudicio sublatus ē. Ge
nerationē eius qs enarrabit? Quia abscisus ē
de terra viuentiū. Propter scelus populi mei
pcussi eū. Et dabit impios ꝓ sepultura. ⁊ diui
tes pro morte sua: eo ꝙ iniquitatem nō fecerit:
neqꝫ dolus fuerit in ore eius: ⁊ domin⁹ voluit
ꝯterere eū in infirmitate. Si posuerit ꝓ pctō ani
mā suā videbit semen longeuū: ⁊ volūtas do
mini in manu eius dirigetur. Pro eo ꝙ labora
uit aīa eius. videbit ⁊ saturabitur. In scīa sua iu
stificabit ipse iustus seruos meos multos ⁊ ini
qtates eoꝝ ipse portabit. Ideo dispartiā ei plu
rimos ⁊ fortiū diuidet spolia: pro eo ꝙ tradidit
in mortem animam suam: ⁊ cum sceleratis re-
putatus est. Et ipse peccata multoꝝ tulit: ⁊ pro
transgressoribus rogauit. ¶ LIIII

Lauda sterilis que nō paris: decāta lau
dem ⁊ hinni que nō pariebas: qm̄ mul
ti filij deserte magis q̄ eius que hēbat
virū dicit dominus. Dilata locū tētorij tui. ⁊ pel
les tabernaculoꝝ tuorū extende. Ne parcas.
Longos fac funiculos tuos: ⁊ clauos tuos cō-
solida. Ad dexterā enim ⁊ leuā penetrabis: ⁊
semē tuū gentes hereditabit: ⁊ ciuitates deser-
tas inhabitabit. Noli timere qꝛ nō confūderis
neqꝫ erubesces. Nō enim te pudebit: qꝛ confu
sionis adolescētie tue obliuisceris: ⁊ opprobrij
viduitatis tue non recordaberis āplius. Quia
dominabitur tui q fecit te: dn̄s exercituū nomen
eius: ⁊ redemptor tu⁹ sanct⁹ israel: de⁹ omnis
terre vocabitur. Quia vt mulierem derelictā
⁊ merentem spū vocauit te dominus: ⁊ vxorē
ab adolescentia abiectā. Dixit deus tuus. Ad
punctū in modico dereliqui te: ⁊ in miserationi
bus magis ꝯgregabo te. In momēto indigna-
tionis abscōdi faciē meā parūper a te: ⁊ in mise
ricordia sēpiterna misertus sū tui: dixit redēptor
tuus domin⁹. Sicut in dieb⁹ noe istud mihi ē.
cui iuraui ne inducerē aq̄s diluuij vltra sup trā
sic iuraui vt nō irascar tibi ⁊ non increpem te.
Mōtes enī cōmouebuntur ⁊ colles ꝯtremiscēt:
misericordia aūt mea non recedet a te: ⁊ fedus
pacis mee nō mouebitur: dixit miserator tuus do
min⁹. Paupercula tēpestate cōuulsa absqꝫ vl
la ꝯsolatiōe: ecce ego sternā per ordinē lapides
tuos ⁊ fundabo te in sapphyris. ⁊ ponā iaspi-
dem ꝓpugnacula tua: ⁊ portas tuas in lapides
sculptos. ⁊ oēs terminos tuos in lapides desi
derabiles: vniuersos filios tuos doctos a do-
mino: ⁊ multitudinē pacis filijs tuis: ⁊ in iusti
tia fundaberis. Recede ꝓcul a calūnia: qꝛ non
timebis: ⁊ a pauore: qꝛ nō appropinquabit tibi
Ecce accola veniet: q non erat mecum aduena
quondā tu⁹ adiungetur tibi. Ecce ego creaui fa-
brū sufflantē in igne prunas: ⁊ ꝓferentē vas
in opus suū: ⁊ ego creaui interfectorem ad dis-
perdendū. Omne vas qđ fictū est: ꝯ te nō diri
getur: ⁊ oēm linguā resistentem tibi in iudicio iu
dicabitis. Hec est hereditas seruoꝝ domini: ⁊
iusticia eoꝝ apud me. dicit dn̄s. ¶ LV

Omnes sitientes venite ad aquas: ⁊ qui
nō habetis argētū ꝓperate. emite ⁊ co
medite. Venite emite absqꝫ argento ⁊
absqꝫ vlla cōmutatione: vinū ⁊ lac. Quare ap
penditis argentū nō in panib⁹: ⁊ laborē vr̄m
nō in saturitate? Audite audiētes me ⁊ comedi
te bonū: ⁊ delectabitur in crassitudine aīa vestra
Inclinate aurē vestrā ⁊ venite ad me: audite
⁊ viuet aīa vestra: ⁊ feriā vobiscū pactū sempi-
ternū: misericordias dauid fideles. Ecce testē
populis dedi eū. ducem ac p̄ceptorē gentibus
Ecce gentē quā nesciebas vocabis: ⁊ gentes q̄
nō cognouerūt te: ad te current ꝓpter dominū
deū tuū ⁊ scm̄ isrl': qꝛ glorificauit te. Querite do
minū dū inueniri pōt: inuocate eū dū ꝓpe ē. De
relinquat impius viā suā: et vir iniquus cogi-
tatōes suas: et reuertatur ad dn̄m ⁊ miserebitur ei⁹.
et ad deū nostrū: qm̄ multus est ad ignoscendū
Nō. n. cogitationes mee cogitatōes vr̄e: neqꝫ
vie vr̄e vie mee: dicit dn̄s. Quia sicut exaltantur
celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a vijs vr̄is
et cogitatiōes mee a cogitatiōibus vestris. Et
quō descendit imber et nix de celo et illuc vltra
nō reuertitur. sed inebriat terrā et infundit eā et
germinare eā facit: et dat semē serenti: et panem
comedenti: sic erit verbū meū qđ egredietur de
ore meo. Nō reuertetur ad me vacuū: sꝫ faciet q̄
cūqꝫ volui: et ꝓsperabitur i his ad que misi illud
Quia in leticia egrediemini. et in pace deduce
mini. Mōtes et colles cantabant corā vobis
laudem: et oīa ligna regionis plaudent manu.
Pro saliuncula ascendet abies: et ꝓ vrtica cre
scet myrtus. Et erit dn̄s nominatus in signum
eternum: quod nō auferetur. ¶ LVI

Hec dicit domin⁹. Custodite iudiciū et
facite iusticiā: qꝛ iuxta est salus mea: vt
veniat: et iusticia mea vt reueletur. Bea
tus vir qui facit hoc: et filius hominis qui ap-
prehendet istud. Custodiens sabbatū ne pollu
at illud: custodiens man⁹ suas: ne faciat omne
malū. Et nō dicat filius aduene q adheret dn̄o

dicēs. Sepatione diuidet me dn̄s a pplo suo.
Et nō dicat eunuchus. ecce ego lignum aridū.
Quia hec dicit dominus eunuchis. Qui custo
dierint sabbata mea: ⁊ elegerint q̄ ego volui ⁊
tenuerint fedus meum: dabo eis in domo mea
⁊ in muris meis locum: ⁊ nomē melius a filijs
⁊ filiabus. Nomen sempiternū dabo eis quod
nō peribit. Et filios aduene q adherēt domino
vt colāt eū: ⁊ diligant nomē eius vt sint ei i ser
uos: oēm custodientē sabbatū ne polluat illud
⁊ tenentem fedus meū: adducā eos in monteȝ
sanctū meū: ⁊ letificabo eos in domo orationis
mee. Holocausta eoꝝ ⁊ victime eoꝝ placebūt
mihi super altari meo: q2 domus mea domus
orōnis vocabit̄ cunctis populis: ait dominus
deus q ꝯgregat dispsos israel. Adhuc ꝯgrega
bo ad eū ꝯgregatos eius. Oēs bestie agri ve/
nite ad deuorandū: vniuerse bestie salt⁹. Spe/
culatores eius ceci oēs: nescierunt vniuersi: ca
nes muti nō valētes latrare: vidētes vana: dor
mientes ⁊ amantes somnia: ⁊ canes ipudentis
simi nescierunt saturitatē. Ipsi pastores igno/
rauerunt intelligentiā. Oēs in viā suam decli
nauerūt: vnusqsq3 ad auaritiā suā a sūmo vsq3
ad nouissimū. Uenite: sumamus vinū. ⁊ im/
pleamur ebrietate: ⁊ erit sicut hodie: sic ⁊ cras:
⁊ multo amplius. LVII
Iustus perit ⁊ nō est qui recogitet i cor
de suo: ⁊ viri misericordie colliguntur
q2 non est qui intelligat. A facie enim
malitie collectus est iustus. Ueniat pax: requie/
scet in cubili suo: qui ambulauit in directōe sua
Uos autem accedite huc filij auguratricis. se/
men adulteri ⁊ fornicarie. Super quē lusistis.
Super quem dilatastis os: ⁊ eiecistis linguam
Nunqd non vos filij scelesti: semen mendax.
Qui consolamini in dijs subter omne lignum
frondosū: imolantes paruulos i torrentib⁹ sub
ter eminētes petras. In partibus torrētis ps
tua: hec est sors tua. Et ipsis effudisti libamen
obtulisti sacrificiū. Nunqd sup his nō idigna/
bor? Super montē excelsū ⁊ sublimeȝ posuisti
cubile tuū: ⁊ illuc ascendisti vt imolares hostias
Et post ostium ⁊ retro postem posuisti memo
riale tuū: q: iuxta me discooperuisti ⁊ suscepisti
adulterum. Dilatasti cubile tuum: ⁊ pepegisti
cum eis fedus. Dilexisti stratū eorū manu ap/
ta: ⁊ ornasti te regio vnguento: ⁊ multiplicasti
pigmenta tua. Misisti legatos tuos ꝓcul: ⁊ hu
miliata es vsq3 ad inferos. In multitudie vie
tue laborasti. nec dixisti. quiescam. Uitam ma
nus tue inuenisti: ꝓpterea non rogasti. Pro
quo sollicita timuisti: q2 mentita es ⁊ mei nō es
recordata: neq3 cogitasti in corde tuo: q2 ego ta
cens ⁊ quasi nō videns: ⁊ mei oblita es. Ego
annunciabo iusticiā tuam: ⁊ opera tua non ꝓ/
derunt tibi. Cū clamaueris liberent te ꝯgrega
ti tui. Et oēs eos auferet ventus: tollet aura.
Qui aūt fiduciā habet mei: hereditabit terraȝ ⁊
possidebit montē scm̄ meū. ⁊ dicaȝ. Uiā facite
prebete iter: declinate de semita: auferte offendi
cula de via populi mei. Quia hec dicit domin⁹
excelsus ⁊ sublimis habitans eternitateȝ ⁊ scm̄
nomē eius in excelso ⁊ in sācto habitans: et cuȝ
ꝯtrito et humili spū: vt viuificet spm̄ humiliuȝ
et viuificet cor ꝯtritoꝝ. Nō eni in sempiternū
litigabo neq3 vsq3 ad finem irascar: q2 spiritus
a facie mea egredief: et flatus ego faciā. Pro/
pter iniqtatem auaritie eius iratus sū. et ꝑcussi
eū. Abscondi a te faciē meā: et indignatus suȝ
Et abijt vagus in via cordis sui. Uias ei⁹ vi/
di et sanaui eū: et reduxi eū et reddidi ꝯsolatio/
nes ipsi et lugentibus eius. Creaui fructuȝ la/
bioꝝ pacē: pacē ei qui longe est et q prope dixit
dn̄s: et sanaui eū. Impij aūt q̄si mare feruēs qđ
qescere nō pōt: et redūdāt fluctus ei⁹ in ꝯculca
tionē et lutū. Nō ē pax ipijs dicit domius de⁹.
Clama: ne cesses: q̄si tuba LVIII
exalta vocē tuā: et annuncia pplo meo
scelera eoꝝ: et domui iacob pctā eorū.
Me etenim de die in diem querūt: et scire vias
meas volunt: q̄si gens q̄ iusticiā fecerit. et que
iudicium dei sui nō deliqrit. Rogant me iudi/
cia iusticie: et appropinquare deo volūt. Qua
re ieiunauimus et nō aspexisti: humiliauimus
aias nostras et nescisti? Ecce i die ieiunij vestri
iuenit̄ volūtas vestra: et oēs dbitores vr̄os re
petitis. Ecce ad lites et ꝯtētiones ieiunatis: et ꝑ
cutitis pugno ipie. Nolite ieiunare sicut vsq3
ad hāc diē: vt audiat̄ in excelso clamor vester.
Nunqd tale est ieiuniū qđ elegi: ꝑ diē affligere
hoiem aiam suam? Nunqd cōtorquere q̄si cir
culum caput suū. et saccum et cinereȝ sternere?
Nunqd istud vocabis ieiuniū: et diē accepta/
bilē dn̄o? Nōne hoc ē magis ieiuniū quod ele
gi? Dissolue cogitationes ipietatis: solue fasci/
culos deprimentes. Dimitte eos qui confracti
sunt liberos et oē onus dirūpe. Frange esuriē
ti panē tuū. et egenos vagosq3 induc in domuȝ
tuam. Cū videris nudū operi eum: et carnem
tuam ne despexeris. Tūc erūpet quasi mane lu
men tuū: ⁊ sanitas tua citius orief. Et anteibit
faciē tuam iusticia tua: et gloria dn̄i colliget te.
Tūc inuocabis et dn̄s exaudiet: clamabis; et di

cet ecce adsũ: q2 misericors sũ dominus de⁹ tu⁹. Si abstuleris de medio tui cathenã: ꝛ desieris extẽdere digitũ: ꝛ loq̄ qđ nõ ꝓdest. Cũ effuderis esurieñti aĩam tuã: ꝛ aĩam afflictã repleueris orieť in tenebris lux tua: ꝛ tenebre tue erũt sicut meridies. Et requiẽ tibi dabit dominus deus tu⁹ semp: ꝛ iplebit splẽdoribus aĩaʒ tuã: ꝛ ossa tua liberabit. Et erit q̄si hortus irrigu⁹: ꝛ sicut fons aquaꝝ cuius nõ deficiẽt aq̄. Et edificabũtur i te deserta seculoꝝ: fũdamẽta gñationis ꝛ gñationis suscitabis. Et vocaberis edificator sepiũ: auertẽs semitas i q̄etẽ. Si auerťis a sabbato pedẽ tuũ: facere volũtatẽ tuã i die scõ meo ꝛ vocaueris sabbatũ delicatũ ꝛ scm̃ dñi glorio/sũ: ꝛ glorificaueris eũ duʒ nõ facis vias tuas ꝛ nõ iueniť volũtas tua vt loq̄ris sermonẽ: tunc delectaberis sup dño: ꝛ sustollã te sup altitudines terre: ꝛ cibabo te hereditate iacob patris tui. Os eni domini locutũ est.

LIX

Ecce nõ ẽ abbreuiata manus dñi vt saluare neq̄at: neq3 aggrauata ẽ auris ei⁹ vt nõ exaudiat: sed iniq̄tates vr̃e diuiserunt iter vos ꝛ deũ vestrũ. ꝛ pctã vestra abscõderũt faciẽ eius a vobis ne exaudiret. Man⁹ eni vestre pollute sũt sanguie ꝛ digiti vestri iniq̄tate. Labia vestra locuta sũt mẽdaciũ. ꝛ ligua vestra iniq̄tatẽ fať. Nõ ẽ q̄ iuocet iusticiã: neq3 ẽ que iudicet vere. ſ3 ꝯfidunt in nihili. ꝛ loquũtur vanitates. Cõceperunt laborẽ. ꝛ pepererunt iniq̄tatẽ. Oua aspidũ ruperunt ꝛ telas aranee texuerunt. Qui comederit de ouis eoꝝ morieť ꝛ qđ ꝯfotũ est erũpet in regulũ. Tele eoꝝ non erũt i vestimentũ: neq3 operienť opibus suis. Opa eoꝝ opa iutilia. ꝛ opus iniq̄tatis i manibus eoꝝ. Pedes eoꝝ ad malũ currunt. ꝛ festinãt vt effundãt sanguinẽ inocentẽ. Cogitationes eoꝝ cogitatiões iutiles. Vastitas ꝛ ꝯtritio in vijs eoꝝ. Viã pacis nescierũt ꝛ nõ est iudiciũ in gressibus eoꝝ. Semite eoꝝ icuruate sũt eis. ois q̄ calcat i eis ignorat pacẽ. Propter h̃ elongatũ ẽ iudiciũ a nobis. ꝛ nõ apphẽdet nos iusticia. Expectauimus lucem ꝛ ecce tenebre. splendorẽ. ꝛ in tenebris ãbulauimus. Palpauimus sicut ceci parietẽ. ꝛ q̄si absq3 oculis attrectauimus. Impegimus meridie q̄si i tenebris in caligosis quasi mortui. Rugiemus q̄si vrsi oẽs. ꝛ q̄si colũbe meditãtes gemem⁹. Expectauim⁹ iudiciũ ꝛ nõ ẽ. salutẽ ꝛ elõgata est a nobis. Multiplicate sunt. n. iniquitates nostre corã te. ꝛ pctã nostra respõderũt nobis. Quia scelera nostra nobiscuʒ. ꝛ iniq̄tates nostras cognouimus peccare ꝛ mẽtiri ꝯ dñm. ꝛ auersi sumus ne iremus post tergũ dei nostri. vt loqueremur calũniã ꝛ trãsgressionẽ. Cõcepimus ꝛ locuti sumus de cord verba mẽdacij. ꝛ ꝯuersũ ẽ retrorsũ iudiciũ. ꝛ iusticia longe stetit. Quia corruit i platea veritas: ꝛ eq̄tas nõ potuit igredi. Et fcã ẽ veritas i obliuiõe. ꝛ q̄ recessit a malo. p̄de patuit. Et vidit dñs. ꝛ malũ appuit in oculis eius: q2 nõ est iudiciũ. Et vidit deus q2 nõ est vir. ꝛ aporiatus ẽ. q2 nõ est q̄ occurrat. Et saluauit sibi brachiũ suũ. ꝛ iusticia eius ipsa ꝯfirmauit eũ. Indutus ẽ iusticia vt lorica. ꝛ galea salutis i capite eius. Indutus ẽ vestimẽtis vltiõis. ꝛ optus ẽ q̄si pallio celi sicut ad vindictã q̄si ad retributionẽ idignatiõis hostibus suis. ꝛ vicissitudinẽ inimicis suis. Insulis vicẽ reddet. Et timebũt q̄ ab occidẽte. nomẽ dñi. ꝛ qui ab ortu solis gloriã eius. Cũ venerit q̄si fluui⁹ violẽtus quẽ spũs dñi cogit. ꝛ venerit syon redẽptor. ꝛ eis q̄ redeũt ab iniq̄tate i iacob dic̃ dominus. Hoc fedus meũ cũ eis dic̃ dñs. Spũs meus q̄ ẽ in te. ꝛ vba mea q̄ posui i ore tuo nõ recedent de ore tuo. ꝛ de ore seminis tui dic̃ dominus. ãmodo ꝛ vsq3 in sempiternũ.

LX

Surge illuminare ir̃lm. q2 venit lumen tuũ. ꝛ gloria dñi sup te orta est. Quia ecce tenebre opient terrã. ꝛ caligo populos. sup te aũt orieť dñs. ꝛ gloria eius in te videbiť. Et ãbulabũt gẽtes i lumine tuo. ꝛ reges i splẽdore ortus tui. Leua iñ circuitu oculos tuos ꝛ vide. oẽs isti ꝯgregati sũt. venerũt tibi. Filij tui de longe venient. ꝛ filie tue de latere surgent. Tunc videbis ꝛ affluces. ꝛ mirabiť et dilatabiť cor tuũ. quãdo ꝯuersa fuerit ad te multitudo maris. fortitudo gentiũ venerit tibi. Inũdatio cameloꝝ operiet te. dromedarij madian et effa. Oẽs de saba venient auruʒ et thus deferentes. et laudẽ dño annunciantes. Oẽ pecus cedar ꝯgregabiť tibi. arietes nabaioth ministrabunt tibi. Offerenť super placabili altari meo. et domũ maiestatis mee glorificabo. Qui sunt isti qui vt nubes volant et q̄si columbe ad fenestras suas? Me eniʒ insule expectans et naues maris in principio. vt adducam filios tuos delonge. Argentũ eoꝝ et aurũ cũ eis. nõi dñi dei tui et scõ israel. q2 glorificauit te. Et edificabunt filij peregrinoꝝ muros tuos. et reges eoꝝ ministrabunt tibi. In idignatione. n. mea pcussi te. et in recõciliatione mea misertus sũ tui. Et apienť porte tue iugiter die ac nocte nõ claudenť. vt afferať ad te fortitudo gentiũ. et reges eaꝝ adducanť. Gens enim ꝛ regnum quod non seruierit tibi. peribit. et gẽ/

tes solitudine vastabũť. Glia libani ad te veni
et: abies ⁊ bux⁹ ⁊ pinus simul ad ornandũ locũ
scificationis mee: ⁊ locũ pedũ meoꝝ glorifica/
bo. Et veniẽt ad te curui filij eoꝝ q̄ hũiliauerũt
te: ⁊ adorabũt vestigia pedũ tuoꝝ oẽs q̄ detra/
hebãt tibi: ⁊ vocabũt te ciuitatẽ dñi syon sci isrł
Pro eo q̄ fuisti derelicta ⁊ odio habita. ⁊ non
erat q̄ p te trãsiret: ponã te i superbiã seculoꝝ:
gaudiũ i gnãtionẽ ⁊ generationẽ. Et sugges
lac gentiũ ⁊ mamilla regũ lactaberis. Et scies
q2 ego dñs saluãs te: ⁊ redẽptor tu⁹ fortis iacob
Pro ere afferã aurũ. ⁊ pferro afferã argẽtũ.
⁊ plignis es: ⁊ p lapidibus ferrũ. Et ponã vi
sitatõẽ tuã pacẽ. ⁊ p̄positos tuos iusticiã. Nõ
audieť vltra iniq̄tas i terra tua: vastitas. ⁊ ꝯtri
tio i terminis tuis: ⁊ occupabit sal⁹ muros tuos
⁊ portas tuas laudatio. Nõ erit tibi ãpli⁹ sol ad
lucendũ p die: nec splẽdor lune illumiabit te: ſ3
erit tibi dñs i lucẽ sempiťnã. ⁊ de⁹ tu⁹ i gloriaꝫ
tuã. Nõ occidet vltra sol tu⁹: ⁊ luna tua nõ mi
nuetur: q2 dñs erit tibi i lucẽ sempiťnã: ⁊ ꝯple
bunť dies luctus tui. Popul⁹ aũt tuus oẽs iu
sti i ppetuũ hereditabũt ťrã: germẽ plãtationis
mee: op⁹ man⁹ mee ad glorificandũ. Minim⁹
erit i mille. ⁊ paruul⁹ i gentẽ fortissimaꝫ. Ego
domin⁹: in tpe ei⁹ subito faciã istud. LXI

Spirit⁹ domini sup me: eo q̄ vnxerit
me. Ad annunciandũ mãsuetis misit
me: vt mederer ꝯtritis corde: ⁊ p̄dica/
rẽ captiuis indulgentiã ⁊ clausis apitionẽ vt p̄
dicarẽ ãnũ placabilẽ domio ⁊ diẽ vltionis deo
nr̃o: vt ꝯsolarer oẽs lugẽtes: vt ponerẽ ꝯsola
tionẽ lugẽtibus syon: ⁊ darẽ eis coronã p cine
re: oleũ gaudij p luctu: palliũ laudis p spiritu
meroris. Et vocabunť i ea fortes iustitie: plan
tatio domini ad glorificãdũ. Et edificabunt de
serta a seculo. ⁊ ruinas antiq̄s erigẽt: ⁊ instaura
bunt ciuitates desertas ⁊ dissipatas i gnãtionẽ
⁊ generationẽ. Et stabũt alieni ⁊ pascẽt pecora
vr̃a: ⁊ filij pegrinoꝝ agricole ⁊ vinitores vr̃i
erunt. Vos aũt sacerdotes domini vocabimi:
ministri dei nr̃i diceť vobis. Fortitudinẽ gẽtiũ
comedetis. ⁊ i gloria eoꝝ supbietis. Pro ꝯfu
siõe vr̃a duplici ⁊ rubore: laudabũt ptem eoꝝ.
Propter h̄ in ťra sua duplicia possidebunt: le
ticia sempiťna erit eis. Quia ego dñs diligens
iudiciũ: ⁊ odio hñs rapinã i holocaustũ. Et da
bo op⁹ eoꝝ i vitate. ⁊ fedus ppetuũ feriã eis.
Et scieť in gẽtibus semẽ eoꝝ: ⁊ germẽ eoꝝ in
medio pplõꝝ. Oẽs q̄ viderint eos cognoscẽt
illos: q2 isti sũt semẽ cui bñdixit domin⁹. Gau
dens gaudebo i domino ⁊ exultabit aïa mea in
deo meo. Quia iduit me vestimẽtis salutis: et
indumẽto iustitie circumdedit me: q̄si sponsum
decoratum corona. ⁊ q̄si spõsam ornatã monili
bus suis. Sicut. n. ťra pfert germẽ suũ. ⁊ sicut
hortus semẽ suũ germiat: sic dñs deus germia
bit iustitiã ⁊ laudẽ coram vniuersis gentibus.
LXII

Propt syon nõ tacebo. ⁊ pter irl'm nõ
q̄escã. donec egrediať vt splẽdor iust⁹
eius: et saluator ei⁹ vt lãpas accẽdatur
Et videbũt gẽtes iustũ tuum: ⁊ cuncti reges i
clytum tuum. Et vocabiť tibi nomẽ nouũ: qđ
os domini noiauit. Et eris corona gł'ie i mãu
domini: et diadema regni i manu dei tui. Nõ
vocaberis vltra derelicta: et ťra tua nõ vocabiť
ãpli⁹ desolata. Sꝫ vocaberis volũtas mea i ea
et ťra tua inhitata. Quia cõplacuit domio i te:
et ťra tua ihabitabiť. Habitabit. n. iuuenis cũ
vgie. et habitabunt in te filij tui. Et gaudebit
sponsus sup sponsam et gaudebit sup te de⁹ tu
us. Sup muros tuos hierusalẽ cõstitui custo/
des: tota die et tota nocte in ppetuũ nõ tacebũt.
Qui reminiscimi domini: ne taceatis. et ne detis
silẽtium ei: donec stabiliat et donec ponat irl'm
laudẽ i ťra. Iurauit domin⁹ i dexťa sua. ⁊ i bra
chio fortitudinis sue. Si dedero triticum tuũ
vltra cibum iimicis tuis. et si biberit filij alieni
vinum tuũ i q̄ laborasti. Quia q̄ ꝯgregabũt il/
lud comedẽt et laudabũt dominũ: et q̄ ꝯportãt
illud bibẽt i atrijs sanctis meis. Trãsite: trãsi/
te p portas: p̄pate viã poplo. Planũ facite iter
et eligite lapides: et eleuate signũ ad populos.
Ecce domin⁹ auditũ fecit i extremis ťre. Dici
te filie syon. Ecce saluator tu⁹ vẽit: ecce merces
eius cũ eo. et opus ei⁹ corã illo. Et vocabũt eos
populus scũs: redẽpti a domino. Tu aũt voca
beris q̄sita ciuitas. et nõ derelicta. LXIII

Quis est iste q̄ venit de edon tinctis ve
stibus de bosra. Iste formosus in sto/
la sua: gradiẽs in multitudine fortitu/
dinis sue. Ego qui loquor iustitiã. et ppugna/
tor sum ad saluandũ. Quare ḡ rubrũ est indu/
mentũ tuũ. et vestimẽta tua sicut calcantiũ i tor
culari. Torcular calcaui sol⁹: et de gẽtibus nõ
est vir mecũ. Calcaui eos i furore meo: et con
culcaui eos in ira mea. Et aspersus est sãguis
eoꝝ sup vestimẽta mea: et oïa indumenta mea
inq̄naui. Dies. n. vltionis in corde meo: ann⁹
retributiõis mee venit. Circũspexi et non erat
auxiliator: quesiui. et non fuit q̄ adiuuaret. Et
saluauit mihi brachiũ meũ: et indignatio mea
ipsa auxiliata est mihi. Et conculcaui populos

in furore meo: et iebriaui eos indignatõe mea: et detraxi i trã ꝟtutẽ eoꝝ. Miserationũ domi ni recordabor: laudẽ domini sup oib⁹ q̃ reddi/ dit nobis dominus: et sup multitudinẽ bonoꝝ domui israel q̃ largit⁹ ẽ eis ꝑm indulgentiam suã et ꝑm multitudinẽ misericordiaꝝ suaꝝ. Et dixit. Verũtamẽ populus me⁹ ẽ: filij nõ negã/ tes. Et fact⁹ ẽ eis saluatoꝛ in oi tribulatõe eoꝝ Nõ ẽ tribulat⁹: et angel⁹ faciei ei⁹ saluauit eos In dilectione sua et indulgentia sua ipse rede/ mit eos: et portauit eos et eleuauit eos cunctis dieb⁹ seculi. Ipsi autẽ ad iracundiã ꝓuocaue/ runt: et afflixerunt spm̃ sci ei⁹. Et ꝯuersus est eis i inimicũ: et ipse debellauit eos. Et recor/ datus ẽ dieꝝ seculi: moysi et populi sui. Vbi ẽ q eduxit eos de mari cũ pastorib⁹ gregis sui: Vbi ẽ q posuit in medio eius spm̃ sci sui. Qui eduxit ad dexterã moysen brachio maiestatꝭ sue q scidit aq̃s ante eos vt facerent sibi nomẽ sem piternũ. Qui eduxit eos ꝑ abyssos q̃si equũ in deserto nõ ipinguentẽ: q̃si aial in cãpo descen/ dens. Spũs dñi ductor ei⁹ fuit. Sic adduxisti ppl'm tuũ: vt faceres tibi nomen glorie. Atten de de celo: ⁊ vide d̃ habitaculo scõ tuo. ⁊ glorie tue. Vbi ẽ zelus tuus: ⁊ fortitudo tua: multitu do viscerũ tuoꝝ ⁊ miserationũ tuaꝝ. Sup me ꝯtinuerunt se. Tu eni pr̃ nr̃: ⁊ abrahã nesciuit nos. ⁊ israel ignorauit nos. Tu dñe pr̃ nr̃: redẽ ptor nr̃: a seculo nomẽ tuũ. Quare errare nos fecisti dñe de vijs tuis: idurasti cor nr̃m ne time remus te. Conuertere ꝓpter ꝟuos tuos: trib⁹ hereditatis tue. Quasi nihilũ possederunt ppl'z sanctum tuũ hostes nr̃i: ꝯculcauerũt scificatõez tuã. Facti sum⁹ q̃si i ꝑncipio cũ nõ dñareris nr̃i neq3 iuocareꝭ nomẽ tuũ sup nos. LXIIII

Vtinã dirũpes celos ⁊ descẽderes. A facie tua mõtes defluerẽt: sicut exustio igni tabescerent: aque arderẽt igni: vt notũ fieret nomen tuũ inimicis tuis: a facie tua gẽtes turbarenꝭ. Cũ feceris mirabilia: nõ susti nebim⁹. Descendisti: ⁊ a facie tua mõtes deflu xerũt. A seculo nõ audierũt neq3 aurib⁹ ꝑcepe rũt. Oculus non vidit de⁹ absq3 te: q̃ ꝑparasti expectantibus te. Occurristi letãti ⁊ facienti iu/ stitiã: in vijs tuis recordabunꝭ tui. Ecce tu ira tus es ⁊ peccauim⁹ in ipsis fuimus semp: ⁊ sal uabimur. Et facti sum⁹ vt imũdi oẽs nos. et quasi pann⁹ menstruate vniuerse iustitie nr̃e. Et cecidimus quasi foliũ vniuersi: ⁊ iniq̃tates nr̃e q̃si ventus abstulerũt nos. Nõ est q inuocet nomẽ tuũ: q ꝯsurgat ⁊ teneat te. Abscõdisti fa/ ciẽ tuam a nobis: ⁊ allisisti nos in manu iniqui tatis nr̃e. Et nunc domine pr̃ nr̃ es tu: nos ve ro lutũ: ⁊ fictor nr̃ tu: ⁊ opa manuũ tuaꝝ omẽs nos. Ne irascaris dñe satis: ⁊ ne vltra memine ris iniq̃tatis nr̃e. Ecce respice: populus tu⁹ om nes nos. Ciuitas sci tui facta est deserta: syon deserta facta est: irl'm desolata: dom⁹ scificatio/ nis nr̃e ⁊ glorie nr̃e: vbi laudauerunt te patres nr̃i: facta ẽ in exustionẽ ignis: ⁊ oĩa desiderabi lia nr̃a versa sunt in ruinas. Nunquid sup his continebis te domine: tacebis et affliges nos vehementer. LXV.

Quesierunt me q ante nõ iterrogabant iuenerũt q nõ q̃sierũt me. Dixi. Ecce ego: ecce ego ad gẽtẽ q̃ nesciebat me q̃ nõ iuocabat nomẽ meũ. Expãdi manus meas tota die ad ppl'm incredulũ q gradiꝭ in via nõ bona p⁹ cogitationes suas. Populus q ad ira cũdiam ꝓuocat me ante faciẽ meã semp: q imo lant in hortis ⁊ sacrificãt sup lateres: q habitãt in sepulchris: ⁊ in delubris idoloꝝ dormiũt: q comedũt carnẽ suillã: ⁊ ius ꝓphanũ i vasis eo rũ q dicũt: recede a me nõ appropinques mihi: q2 imundus es. Isti fum⁹ erũt in furore meo: ignis ardens tota die. Ecce scriptũ ẽ coraз me. Nõ tacebo. s3 reddã ⁊ retribuã in sinu coꝝ ini q̃tates vr̃as: ⁊ iniq̃tates patrũ vr̃oꝝ sil' dicit do minus q sacrificauerũt sup montes. ⁊ sup col/ les exꝓbrauerunt mihi: ⁊ remetiar opus eorũ ꝑmũ in sinu eoꝝ. Hec dicit dñs. Quõ si inue niatur granũ in botro ⁊ dicaꝭ ne dissipes illud qm̃ bñdictio est: sic faciam ꝓpter seruos meos vt nõ disꝑdam totũ. Et educã de iacob semen: ⁊ de iuda possidentẽ mõtes meos. Et heredi/ tabunt eã electi mei: ⁊ serui mei habitabunt ibi Et erunt campestria in caulas gregũ: ⁊ vallis achor in cubile armentorum populo meo: qui requisierunt me. Et vos qui dereliquistis do/ minum qui obliti estis montẽ scm̃ meũ: qui po nitis fortune mensã. ⁊ libatis sup eã: numera bo vos in gladio: ⁊ oẽs i cede corruetis: ꝓ eo q vocaui ⁊ nõ rñdistis: locutus sũ ⁊ non audi stis: ⁊ faciebatis malum in oculis meis: ⁊ q̃ no lui elegistis. Propter h̃ hec dicit dñs de⁹. Ec ce ꝟui mei comedẽt: ⁊ vos esurietis. Ecce ꝟui mei bibent. ⁊ vos sitietis. Ecce serui mei le/ tabunꝭ: ⁊ vos confundemini. Ecce serui mei laudabunt ꝑ exultatõe cordis. ⁊ vos clamabitꝭ ꝑ dolore cordis ⁊ ꝑ ꝯtritiõe spũs vlulabitis: et dimittetis nomẽ vr̃m i iuramẽtũ electis meis. Et interficiet te dominus deus: ⁊ seruos suos vocabit noie alio. In quo qui benedictus ẽ su per terram: benedicetur in deo. amen. Et qui

iurat in terra: iurabit in deo. amen. Quia obli
uioni tradite sunt angustie priores. et quia abscō
dite sunt ab oculis nostris. Ecce. n. ego creo ce
los nouos et terram nouam: et non erunt in me
moria priora. et non ascendent super cor. sꝫ gau
debitis et exultabitis vsqꝫ in sempiternum i his
q̄ ego creo. Quia ecce ego creo irl'm exultatio/
nem et populū ei⁹ gaudiū. et exultabo in irl'm et
gaudebo in ppl'o meo. et non audiet̄ in ea vltra
vox fletus et vox clamoris. Non erit ibi ampli
us infans dierum. et senex q nō impleat dies su
os: quoniam puer centū annoꝝ morie̵t: et pec/
cator centū annorū maledictus erit. Et edifica/
bunt domos et habitabunt et plantabūt vineas
et comedent fructus earū. Non edificabunt. et
alius habitabit: et non plantabunt. et ali⁹ come
det. Scd'm. n. dies ligni erunt dies ppl'i mei. et
opera manuū eoꝝ inueterabunt electi mei. Nō
laborabunt frustra: neqꝫ generabūt in contur/
batione. qꝛ semen benedictoꝝ domini est. et ne/
potes eoꝝ cū eis. Eritqꝫ anteqꝫ clament ego ex
audiam. ad hec illis loquentibus ego audiam.
Lupus et agnus pascent̄ simul. et leo et bos co/
medent paleas. et serpēti puluis panis ei⁹. Nō
nocebunt: neqꝫ occident in omni monte sancto
meo. dicit dominus. ¶ LXVI

Hec dicit dn̄s. Celū sedes mea terra au
tem scabellū pedū meoꝝ. Que est ista
domus quam edificabitis mihi. et quis
iste locus q̄etis mee. Oia hec man⁹ mea fecit et
facta sūt vniuersa ista. dicit dn̄s. Ad quem autē
respiciam: nisi ad pauperculū et ꝯtritū spiritu.
et trementē sermones meos. Qui imolat bouē
q̄si q interficiat viꝝ. Qui mactat pecus: quasi q
excerebret canē. Qui offert oblationē: quasi q
sanguinem suillū offerat. Qui recordat̄ thuris
q̄si q benedicat idolo. Hec omnia elegerunt in
vijs suis. et in abhominatiōibus suis aīa eorū
delectata est. Vnde et ego eligā illusiones eorū
et q timebāt adducā eis: qꝛ vocaui et non erat q
rn̄deret: locutus sū et non audierunt. Fecerunt
qꝫ malū in oculis meis. et q̄ nolui elegerūt. Au
dite verbū dn̄i. q tremitis ad verbū ei⁹. Dixe/
rūt frēs vr̄i odiētes vos. et abijciētes ꝓpter no
men meū. Glorificet̄ dn̄s. et videbimus i leti/
cia vr̄a: ipsi aūt ꝯfundent̄. Vox ppl'i de ciuita/
te: vox de tēplo. vox dn̄i reddentis retributio/
nem inimicis suis. Anteqꝫ parturiet peperit. anteqꝫ
veniret part⁹ ei⁹ peperit masculū. Quis audi/
uit vnqꝫ tale. et qs vidit huic sile. Nūqd partu/
riet terra in die vna: aut pariet̄ gens simul. qꝛ
parturiuit et peperit syon filios suos. Nūquid
ego qui alios parere facio: ipse nō pariaꝫ. dicit
dn̄s. Si ego q generationē ceteris tribuo steri
lis ero: ait dn̄s de⁹ tuus. Letami cū irl'm. et ex/
ultate i ea oēs q diligit̄ eā. Gaudete cū ea gau
dio vniuersi q lugetis sup eā: vt suggatis et re/
pleamini ab vberib⁹ ꝯsolatiōis ei⁹: vt mulgea
tis et delitijs affluat̄ ab oīmoda glīa ei⁹. Quia
hec dicit dn̄s. Ecce ego declinabo sup eaꝫ quasi
fluuiū pacis. et q̄si torrentē iundantem gloriam
gētiū quā suggetis. Ad vbera portabimini. et su
per genua blandient̄ vobis. Quō si cui mater
blandiat̄. ita ego ꝯsolabor vos. et in irl'm ꝯsola
bimi. Videbit̄. et gaudebit cor vr̄ꝫ. et ossa vr̄a
q̄si herba germinabūt. Et cognoscet̄ man⁹ dn̄i
seruis ei⁹. et indignabit̄ inimicis suis. Quia ec
ce dn̄s in igne veniet. et q̄si turbo quadriga ei⁹
reddere i indignatiōe furorē suū. et increpatio/
nē suā i flāma ignis. Qꝛ in igne dn̄s diiudica/
bit. et in gladio suo ad oēm carnē. et multiplica
bunt̄ iterfecti a dn̄o. Qui sanctificabant̄ et mū
dos se putabāt i hortis post ianuā intrinsec⁹: q
comedebāt carnē suillā. et abhominationem et
murē: simul ꝯsūment̄. dicit dn̄s. Ego autē ope
ra eoꝝ et cogitatiōes eoꝝ venio vt congregem
cuꝫ oib⁹ gentibus et liguis. et veniēt et videbūt
gloriā meā. Et ponā in eis signuꝫ. et mittam ex
eis q saluati fuerint ad gentes i mare: i africaꝫ
in lydiā: tenentes sagittā i italiā. et greciam ad
insulas longe: ad eos q nō audierunt de me. et
nō viderūt gloriam meam. Et annūciabūt glo
riam meā gentib⁹. et adducēt oēs frēs vr̄os de
cūctis gētibus donū dn̄o i eqs et in q̄drigis et in
lecticis et in mulis et i carrucis. ad montem scm̄
meuꝫ irl'm. dicit dn̄s. quō si inferant filij isr'ael
munus in vase mūdo in domū dn̄i. Et assumā
ex eis in sacerdotes et leuitas dicit dn̄s: qꝛ sicut
celi noui et terra noua q̄ ego facio stare corā me
dicit dn̄s deus: sic stabit semen vr̄m et nomē ve
strum. Et erit mensis ex mense. et sabbatum ex
sabbato. Veniet omnis caro: vt adoret coram
facie mea dicit dn̄s. Et egredient̄. et videbunt ca
dauera viroꝝ q preuaricati sūt in me. Vermis
eoꝝ non morie̵t. et ignis eoꝝ non extinguetur
et erunt vsqꝫ ad sacietateꝫ visionis omni carni.

¶ Explicit Isaias. Incipit prefatio in
Hieremiam prophetam.

Hec interpretatio Hieronymi est.
Si qd in ea nouerit. fm hebreos co
dices explore̵t. Alia est septuaginta
interpretum ecclesijs vsitata. Que
quanuis nonnulla aliter habeat quā
in hebreis codicibus inuenitur. Tō

vtrasque idest secundum septuaginta. et secundum hebreã: apostolica auctoritate firmata ẽ: nõ errore neque reprehensione superiori: sed certo consilio septuaginta nõnulli aliter dixisse vel contexuisse intelligunt. Nõ ideo premonemus ne quisque alteram ex altera velit emendare. Quorum singulorum in suo genere veritas obseruanda est.

Incipit prologus in eundem.

Hieremias propheta cui hic prologus scribitur: sermone quidẽ apud hebreos isaie et osee et quibusdã alijs prophetis videtur eẽ rusticior: sed sensibus par est: quippe qui eodẽ spiritu prophetauerit. Porro simplicitas eloquij de loco ei in quo natus ẽ accidit. Fuit. n. anathotites qui ẽ vsque hodie viculus tribus ab hierosolymis distans milibus: sacerdos ex sacerdotibus: et in matris vtero sanctificatus: virginitate sua euãgelicũ virũ christi ecclesie dedicãs. Hic vaticinare exorsus ẽ puer: et captiuitatẽ vrbis atque iudeae nõ solũ spũ: sed et oculis carnis intuitus est. Iã decẽ tribus israel assyrij in medos transtulerãt: iã terras eorum coloni gentium possidebant. Hĩc in iuda tamen et in beniamin prophetauit: et ciuitatis sue ruinas quadruplici planxit alphabeto: quod nos mensure metri versibusque reddidimus. Preterea ordinẽ visionũ qui apud grecos et latinos oio confusus est: ad pristinam fidem correximus. Librũ autẽ baruch notarij eius: qui apud hebreos nec legitur nec habetur pretermisimus: pro his omnibus maledicta ab emulis prestolantes: quibus me necesse est per singula opuscula respondere. Et hoc patior: quia vos cogitis. Ceterum ad cõpendiũ mali rectius fuerat modum furori eorum silentio meo ponere: quam quotidie noui aliquid scriptitantem inuidorum insaniã prouocare.

Item alius prologus in eundem.

Ioachim filius iosie: cuius tertiodecimo ãno prophetare orsus est hieremias: sub quo et Olda mulier prophetauit: ipse est qui alio nomie appellatur eliachim: et regnauit super tribum iuda et ierusalem ãnis vndecim. Cui successit i regnũ filius ioachin cognomẽto ieconias: qui tertio mense regni eius die decima captus a ducibus nabuchodonosor ductus est in babylonẽ: et in loco eius constitutus est sedechias filius iosie patruus eius: cuius anno vndecimo hierusalẽ capta atque subuersa est. Nemo igitur putet eundẽ in danielis principio ioachin: qui in ezechielis exordio ioachim scribitur. Iste extremam syllabam chim habet: ille chin. et ob hanc causam in euãgelio secundum mattheũ vna videtur de esse generatio: quia secunda tessceredecas in ioachim desinit filium Iosie. et tertia incipit a ioachin filio ioachim. Quod ignorans porphirius calumniã istruit ecclesie: suam ostendens imperitiam: dũ euangelistam mattheum arguere nititur falsitatis. Quodque traditum scribitur ioachim mõstrat non aduersariorum fortitudinis fuisse victoriam sed domini voluntatis.

Incipit argumentũ in eundem.

Hieremias anathotites: qui ẽ viculus tribus a hierosolymis distãs milibus apud taphnas in egypto a populo lapidibus obrutus occubuit. Iacet vero in eo loco sepultus quo dudũ pharao rex habitauerat. Et quoniam postulatione sua defugatis ab eodẽ loco serpentibus egyptios a tactu aspidũ facit eẽ securos magna eum ibi religione egyptij venerantur.

Explicit argumentum. Incipit Hieremias propheta. Capitulum I

Verba hieremie prophete filij helchie de sacerdotibus qui fuerũt i anathot in terra beniamin. Quod factũ ẽ verbũ dñi ad eũ in diebus iosie filij amõ regis iuda in tertiodecimo ãno regni eius. et factũ ẽ i diebus ioachim filij iosie regis iuda: vsque ad cõsũmationẽ vndecimi anni sedechie filij Iosie regis iuda vsque ad trãsmigrationẽ ierusalem in mense quinto. Et factũ est verbũ dñi ad me dicens. Priusquam te formarẽ in vtero: noui te et antequam exires de vulua sanctificaui te: et prophetã in gentibus dedi te. Et dixi. A. a. a. dñe deus. Ecce nescio loqui: quia puer ego sũ. Et dixit dñs ad me. Noli dicere: quia puer sum: quoniam ad omnia que mittam te: ibis: et vniuersa quecũque mandauero tibi: loqueris. Ne timeas a facie eorum: quia tecũ ego sum vt eruã te: dicit dominus. Et misit dñs manum suã: et tetigit os meũ. et dixit ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo: et ecce constitui te hodie super gentes et super regna vt euellas et destruas et disperdas et dissipes et edifices et plantes. Et factũ est verbũ dñi ad me dicẽs. Quid tu vides hieremia? Et dixi. Virgam vigilantẽ ego video. Et dixit dñs ad me. Bene vidisti: quia vigilabo ego super verbo meo vt faciam illud. Et factũ est verbũ domini secundo ad me dicẽs. Quid tu vides? Et dixi. Ollam succensam ego video. et faciem eius a facie aquilonis. Et dixit dñs ad me. Ab aquilone pandetur malum: super oẽs habitatores terre. Quia ecce ego cõuocabo omnes cognationes regnorum aquilonis

lonis ait dominꝰ. ⁊ veniēt ⁊ ponēt vnusq̄sq̄ȝ so
lium suū in introitu portarū hierusalem. ⁊ sup
oēs muros eius in circuitu. ⁊ super vniuersas
vrbes iuda. Et loquar iudicia mea cū eis super
omnē malitiā eoꝝ qui dereliquerūt me. ⁊ liba/
uerūt dijs alienis. ⁊ adorauerunt opus manuū
suarum. Tu ergo accinge lumbos tuos ⁊ sur/
ge ⁊ loquere ad eos omnia q̄ ego precipio tibi.
Ne formides a facie eoꝝ: nec enim timere te fa
ciam vultū eoꝝ. Ego quippe dedi te hodie in
ciuitatē munitam. ⁊ in colūnam ferreaȝ. ⁊ i mu
rum ereum super oēm terram. regibꝰ iuda. pn
cipibꝰ eius ⁊ sacerdotibus ⁊ pplo terre. ⁊ bella
būt aduersum te ⁊ nō ꝑualebunt. q: ego tecum
sum ait dominꝰ vt liberem te:
II
Et factū est verbū domini ad me dicēs
Vade ⁊ clama in auribus hierusalem
dicens. Hec dicit dominꝰ. Recorda/
tus sū tui miserās adolescentiam tuā ⁊ caritateȝ
de sponsatiōis tue q̄ñdo secuta es me in deserto
in terra q̄ nō seminat̄. Scūs isrl̄ dño: primitie
frugū eius. Omnes q deuorant eū: delinquūt.
mala veniēt sup eos dicit dñs. Audite verbuȝ
dñi domꝰ iacob. ⁊ oēs cognationes domꝰ isrl̄.
Hec dicit dñs. Quid inuenerūt pr̄es vr̄i in me
iniq̄tatis: q: elongauerūt a me ⁊ ābulauerūt pꝰ
vanitatem. ⁊ vani facti sunt. Et non dixerunt.
vbi est dñs q ascēdere nos fecit de terra egypti
q traduxit nos per desertū. per terrā inhabita/
bilē ⁊ in viā. per terrā sitis. ⁊ imaginē mortis.
p trā i q̄ nō ambulauit vir neq̄ȝ h̄itauit hō. Et
iduxi vos i trā carmeli. vt comederetis fructuȝ
eiꝰ ⁊ bona illiꝰ. Et igressi ꝯtamiastis terrā meā
⁊ hereditatē meā posuistis i abbominatōe. Sa
cerdotes nō dixerūt: vbi est dñs. ⁊ tenētes legē
nescierūt me. ⁊ pastores preuaricati sunt in me
Et ꝓphe prophetauerūt in baal. ⁊ idola secuti
sunt. Propterea adhuc iuditio ꝯtendaȝ vobis/
cum. ait dñs. ⁊ cū filijs vr̄is disceptabo. Tran
site ad insulas cethim ⁊ videte. ⁊ incedar mitti
te ⁊ considerate vehementer. ⁊ videte si factum
est huiuscemodi. si mutauit gēs deos suos. Et
certe ipsi non sūt dij. Populus ṽo meus mu/
tauit gloriam suā in idolū. Obstupescite celi su/
per h̄. ⁊ porte eiꝰ desolami vehemēter dicit dñs
Duo eni mala fecit ppl̄s meꝰ. Me dereliq̄rūt
fontē aque viue. ⁊ foderūt sibi cisternas. cister/
nas diss patas q̄ ꝯtinere nō valent aquas. Nū
qd seruꝰ est isral̄ aut ṽnaculus. Quare ḡ factꝰ
est in predam. Sup eū rugerūt leones ⁊ dede/
rūt vocē suā. posuerūt terrā eiꝰ i solitudinē. Ci
uitates eius exuste sūt. ⁊ nō ē q habitet i eis. Fi
lij quoq̄ȝ mēpheos ⁊ taphnes cōstuprauerūt te
vsq̄ȝ ad verticē. Nūqd nō istud factuȝ est tibi.
q̄a dereliq̄sti dñm deū tuū eo tpe quo ducebat te
p viā. Et nūc qd tibi vis i via egypti: vt bibas
aquam turbidam. Et qd tibi cū via assyriorum
vt bibas aquā fluminis. Arguet te malitia tua
⁊ auersio tua increpabit te. Scito ⁊ vide. quia
malum ⁊ amarum est reliquisse te dominum
deum tuum. ⁊ non esse timoreȝ eius apud te di
cit dñs deus exercituum. A seculo cōfregisti iu
gum meū: rupisti vincula mea ⁊ dixisti. Non
seruiam. In omni. n. colle sublimi ⁊ sub omni
ligno frōdoso tu q̄ȝsternabaris meretrix. Ego
aūt plantaui te vineam electā. oē semen veruȝ.
Quō ergo ꝯuersa es mihi in prauū vinea alie/
na. Si laueris te nitro. ⁊ mltiplicaueris tibi her
bam borit. maculata es i iniq̄tate tua corā me di
cit dñs deus. Quō dicis non sum polluta. post
baalim nō ambulaui. Vide vias tuas i ꝯualle
scito qd feceris. Cursor leuis explicans vias su
as: onager assuetus in solitudine: in desiderio
anime sue attraxit ventum amoris sui. Nullus
auertet eaȝ. Oēs qui querūt eā nō deficient: in
menstruis eius inueniēt eā. Prohibe pedē tu
um a nuditate: ⁊ guttur tuum a siti. Et dixisti.
Desperaui neq̄ ꝓ faciā. Adamaui quippe alie
nos. ⁊ post eos ambulabo. Quō ꝯfundit̄ fur
q̄ñ deprehendit̄. sic ꝯfusi sunt domus isrl̄. ipsi
⁊ reges eoꝝ. principes ⁊ sacerdotes ⁊ ꝓphete
eoꝝ dicētes ligno. pater meꝰ es tu. ⁊ lapidi. tu
me genuisti. Verterūt ad me tergū ⁊ non faciē
⁊ in tpe afflictionis sue dicēt. surge ⁊ libera nos
Vbi sunt dij tui quos fecisti tibi. Surgant ⁊ li
berēt te: in tpe afflictiōis tue. Scd̄m numeruȝ
q̄ppe ciuitatū tuarum: erant dij tui iuda. Quid
vultis mecū iudicio ꝯtendere. Oēs dereliqui/
stis me dicit dñs. Frustra ꝑcussi filios vr̄os: di
sciplinā nō receperūt. Deuorauit gladiꝰ vester
ꝓphetas vr̄os: quasi leo vastator generatio ve
stra. Videte ṽbū dñi. Nūqd solitudo factꝰ suȝ
israheli: aut t̄ra serotina. Quare ergo dixit po/
pulus meꝰ. recessimus. nō veniemꝰ vltra ad te
Nūqd obliuiscet̄ ṽgo ornamēti sui: aut spon/
sa fascie pectoralis sue. Ppl̄s vero meꝰ oblitus
est mei diebus inumeris. Quid niteris bonam
ostēdere viā tuā. ad q̄rendā dilectionē: q̄ insup
⁊ malitias tuas docuisti vias tuas. ⁊ in alis tuis
iuentus est sanguis aiaꝝ paupeꝝ ⁊ inocentuȝ.
Nō in fossis iueni eos. sed in oibus q̄ supra me
moraui. Et dixisti. Absq̄ȝ pctō ⁊ innocēs ego
suȝ. ⁊ ꝓpterea auertat̄ furor tuꝰ a me. Ecce ego
iudicio ꝯtendā tecū: eo q̄ dixeris. nō peccaui.

Quã vilis facta es nimis: iterans vias tuas.
Et ab egypto ꝯfunderis: sicut ꝯfusa ẽ ab assur
Nã ⁊ ab ista egredieris. ⁊ manus tue erũt sup
caput tuũ: qm̃ obtriuit dñs ꝯfidentiã tuam ⁊
nihil habebis prosperum. III.

Vulgo dicit. Si dimiserit vir vxorem
suam: ⁊ recedẽs ab eo duxerit virũ al/
terũ: nũqd reuertet̃ ad eã vltra. Nun/
qd nõ polluta erit ⁊ ꝯtaminata mulier illa. Tu
autẽ fornicata es cuꝫ amatoribus multis: tamẽ
reuertere ad me dicit dominꝰ. ⁊ ego suscipiã te
Leua oculos tuos i directũ. ⁊ vide vbi nunc ꝓ
strata sis. In vijs sedebas expectans eos quasi
latro insidians i solitudine: ⁊ polluisti terraꝫ in
fornicationibus tuis ⁊ in malitijs tuis. Quã/
obrẽ ꝓhibite sunt stille pluuiarũ. ⁊ serotinꝰ im
ber nõ fuit. Frons mulieris meretricis facta ẽ
tibi noluisti erubescere. Ergo saltẽ amodo vo
ca me pater meꝰ. dux virginitatis mee tu es. Nũ
qd irasceris in ꝑpetuũ: aut ꝑseuerabis in fineꝫ.
Ecce locuta es ⁊ fecisti mala: ⁊ potuisti. Et di/
xit dominꝰ ad me in diebus iosie regis. Nũqd
vidisti q̃ fecerit auersatrix israel. Abijt sibimet
sup oẽm montẽ excelsũ. ⁊ sub omni ligno fron
doso. ⁊ fornicata est ibi. Et dixi. cũ fecisset hec oia
ad me reuertere. ⁊ nõ est reuersa. Et vidit pre
uaricatrix soror eius iuda. quia ꝓ eo q̃ mechata
esset auersatrix isrl̃. dimisissem eã ⁊ dedissem ei
libelluꝫ repudij. ⁊ non timuit ꝑuaricatrix iuda
soror eius: sed abijt ⁊ fornicata est etiam ipsa. ⁊
facilitate fornicationis sue ꝯtaminauit terraꝫ ⁊
mechata est cuꝫ lapide ⁊ ligno. Et in oibus his
non est reuersa ad me preuaricatrix soror eiꝰ iu
da in toto corde suo. sed in mendacio ait domi
nus. Et dixit dñs ad me. Iustificauit aĩaꝫ suã
auersatrix israel ꝯparatione ꝑuaricatricis iu/
da. Vade ⁊ clama sermones istos ꝯtra aqlonẽ
⁊ dices. Reuertere auersatrix isrl̃ ait dominꝰ.
⁊ non auertã faciẽ meã a vobis. q2 scũs ego suꝫ
dicit dñs. ⁊ non irascar i ꝑpetuũ. Verũtamen
scito iniqtatẽ tuã: q2 in dñm deũ tuum preuari/
cata es. Et dispersisti vias tuas alienis sub omni
ligno frondoso ⁊ vocẽ meã non audisti ait dñs
Conuertimini filii reuertentes dicit dñs: quia
ego vir vester. Et assumã vos. vnũ de ciuitate
⁊ duos de cognatiõe. ⁊ introducã vos in syon
Et dabo vobis pastores iuxta cor meum. ⁊ pa/
scent vos scia ⁊ doctria. Cũq3 multiplicati fue/
ritis ⁊ creueritis in tra in diebus illis ait domi
nus nõ dicẽt vltra: archa testi dñi: neq3 ascen/
det sup cor. neq3 recordabunt̃ illius. nec visita
bit̃. nec fiet vltra. In tpe illo vocabunt irl̃m so
liũ dñi: ⁊ ꝯgregrabunt̃ ad eã oẽs gentes i noie
dñi in irl̃m. ⁊ nõ ambulabũt post prauitatẽ cor
dis sui pessimi. In diebus illis ibit domꝰ iuda
ad domũ isrl̃. ⁊ venient simul de terra aqlonis
ad terrã quã dedi patribus vr̃is. Ego aũt dixi.
Quõ ponã te in filios. ⁊ tribuã tibi trã deside/
rabilẽ hereditatem p̃clarã exercituũ gentium.
Et dixi. Patrẽ vocabis me. ⁊ post me ingre/
di nõ cessabis. Sed quõ si ꝯtẽnat mulier ama/
torẽ suũ: sic cõtẽpsit me domus isrl̃. dicit domi/
nꝰ. Vox in vijs audita est. ploratus ⁊ vlulatus
filioꝝ isrl̃: qm̃ iniquã fecerũt viã suã: obliti sunt
domini dei sui. Cõuertimini filij reuertẽtes. ⁊ sa
nabo auersiones vr̃as. Ecce nos venimus ad
te. Tu enim es dominꝰ deus nr̃. Vere mẽdaces
erant colles ⁊ multitudo montiũ. Vere in do/
mino deo nr̃o salus isrl̃. Cõfusio comedit laborẽ
patrũ nr̃oꝝ ab adolescẽtia nostra: greges eoꝝ
⁊ armenta eorũ: filios eoruꝫ ⁊ filias eorũ. Dor
miemus in ꝯfusione nr̃a ⁊ operiet nos ignomi/
nia nr̃a: qm̃ domino deo nr̃o peccauimus nos ⁊
patres nostri ab adolescentia nr̃a vsq3 ad diem
hãc. ⁊ nõ audiuimꝰ vocẽ dñi dei nr̃i. IIII.

Si reuerteris isrl̃ ait dñs: ad me cõuer/
tere. Si abstuleris offendicula tua a fa
cie mea non cõmoueberis. Et iurabis
viuit dominus in veritate ⁊ i iudicio ⁊ i iusticia
⁊ benedicẽt eũ gentes ipmq3 laudabunt. Hec
eni dicit dñs viro iuda ⁊ habitatori irl̃m. No/
uate vobis nouale. ⁊ nolite serere super spinas
Circũcidimini domino. ⁊ auferte ꝑputia cordiũ
vestroꝝ viri iuda. ⁊ habitatores irl̃m: ne forte
egrediatur vt ignis indignatio mea ⁊ succẽda/
tur. ⁊ non sit qui extinguat ꝓpter malitiã cogi/
tationũ vr̃aꝝ: Annũciate in iuda: ⁊ in irl̃m: au
ditũ facite. loquimini. ⁊ canite tuba in terra cla
mate fortiter ⁊ dicite. Congregamini ⁊ ingre/
diamur ciuitates munitas. leuate signum in sy
on. Confortamini nolite stare. quia maluꝫ ego
adduco ab aquilone ⁊ cõtritionẽ magnã. Ascẽ
dit leo de cubili suo. ⁊ predo gentiuꝫ se leuauit.
Egressus est de loco suo: vt ponat terrã tuaꝫ in
solitudineꝫ. Ciuitates tue vastabuntur: rema/
nẽtes absq3 habitatore. Sup hoc accingite vos
cilicijs: plangite ⁊ vlulate: q2 non est auersa ira
furoris dñi a vobis. Et erit in die illa dic̃ dñs
ꝑibit cor regis ⁊ cor ꝑncipum. ⁊ obstupescent
sacerdotes ⁊ ꝓphe ꝯsternabunt̃. Et dixi. heu.
heu. heu. dñe deꝰ. Ergo ne decepisti pplm̃ istũ
⁊ irl̃m dicens: pax erit vobis. Et ecce peruenit
gladius vsq3 ad animam. In tempore illo di/
cetur populo huic ⁊ irl̃m ventus vrens in vijs

q̄ sūt i deserto: vie filie popu'i mei non ad ventilandū ⁊ ad purgandū. Spūs plen⁹ ex his veniet mihi. Et nūc ego: ſ3 loqr iudicia mea cum eis. Ecce quasi nubes aſcēdet. ⁊ quasi tēpestas currus eius. Velociores aquilis equi illius. Ve nobis: qm̄ vastati sumus. Laua a malitia cor tuū irl'm: vt salua fias. Vſqʒquo morabūt in te cogitatiōes noxie? Vox. n. annūciantis a dan. ⁊ notū facientis idolū de monte ephraim. Dicite gentibus. Ecce auditū ē in irl'm: custodes venire de t̄ra longinqua ⁊ dare sup ciuitates iuda vocē suā. Quasi custodes agro⁊ facti sunt sup eā in gyro: q2 me ad iracundiā ꝓuocauit dicit dn̄s. Vie tue ⁊ cogitationes tue fecerunt hec tibi. Jsta malitia tua: q2 amara. quia tetigit cor tuū. Vētrem meū: ventrē meum doleo: sensus cordis mei turbati sūt in me. Non tacebo qm̄ vocē buccine audiuit aīa mea: clamorē p̄lij. Contritio sup ꝯtritionē vocata ē. et vastata ē oīs terra. Repēte vastata sunt tabernacula mea subito pelles mee. Vſqʒq̄ videbo fugientē: audiā vocē buccine? Quia stult⁹ populus meus me nō cognouit. Filij insipiētes sūt: ⁊ vecordes. Sapiētes sūt faciant mala: bn̄ aūt facē nescierūt. Aspexi t̄ra ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihil ⁊ celos ⁊ non erat lux in eis. Vidi mōtes ⁊ ecce mouebant: ⁊ oēs colles ꝯturbati sūt Intuitus sum ⁊ ecce non erat hō ⁊ oē volatile celi recessit. Aspexi ⁊ ecce carmelus desertus. ⁊ oēs vrbes eius destructe sunt a facie dn̄i ⁊ a facie ire furoris eius. Hec. n. dicit dn̄s. Deserta erit omnis terra: sed tn̄ ꝯsūmationē non faciā. Lugebit terra: ⁊ merebunt celi desup eo q locut⁹ sum. Cogitaui ⁊ non penituit me: nec uersus sum ab eo. A voce equitis. ⁊ mittentis sagittā fugit oīs ciuitas. Jngressi sūt ardua. ⁊ ascenderunt rupes. Vniuerse vrbes derelicte sunt: ⁊ non habitat i eis hō. Tu aūt vastata qd facies? Cū vestieris te coccino: cum ornata fueris monili aureo: ⁊ pinxeris stibio oculos tuos: frustra cōponeris. Cōtēpserunt te amatores tui: aīam tuā querēt. Vocē. n. q̄ſi parturiētis audiui: angustias vt puerpere. Vox filie syon inter morientes expādentesqʒ manus suas Ve mihi: quia defecit anima mea propter interfectos.

V

Circuite vias irl'm ⁊ aspicite: ⁊ considerate ⁊ querite in plateis eius: an inueniatis virū facientē iudiciū. ⁊ querentē fidem: ⁊ ꝓpitius ero ei. Qꝫ si etiā viuit dn̄s dixerint: ⁊ hoc falso iurabūt. Dn̄e oculi tui respiciūt fidē. Percussisti eos ⁊ non doluerunt: attriuisti eos ⁊ renuerunt accipere disciplinam. Jndurauerunt facies suas sup petrā ⁊ noluerunt reuerti. Ego aūt dixi. Forsitan pauperes sunt ⁊ stulti: ignorantes viā dn̄i ⁊ iudicium dei sui. Jbo ḡ ad optimates ⁊ loquar eis. Jpsi. n. cognouerūt viā domini ⁊ iudiciū dei sui. Et ecce magis hi simul cōfregerunt iugū: ruperunt vincula. Jccirco percussit eos leo de silua: lupus ad vesperā vastauit eos: pardus vigilās sup ciuitates eo⁊. Ois qui egressus fuerit ex eis capiet: q2 multe sūt preuaricationes eo⁊ cōfortate sunt auersiones eo⁊. Super quo ꝓpitius tibi esse potero. Filij tui dereliquerunt me. ⁊ iurant in his qui non sunt dij. Saturaui eos ⁊ mechati sunt: ⁊ in domo meretricis luxuriabantur. Equi amatores in femias: ⁊ emissarij facti sunt: vnusquisqʒ ad vxorem ꝓximi sui hinniebat. Nunquid super his non visitabo dicit dominus: ⁊ in gente tali non vlciscetur anima mea. Ascendite muros eius ⁊ dissipate: ꝯsummationē aūt nolite facere. Auferte ꝓpagines eius: q2 non sunt dn̄i. Preuaricatione. n. ꝑuaricata ē in me domus isrl' ⁊ dom⁹ iuda: ait dominus. Negauerunt dn̄m ⁊ dixerūt. Non est ipse: neqʒ veniet sup nos malū: gladiū ⁊ famē non videbimus. Prophete fuerunt in vētum locuti: ⁊ rn̄su non fuit in eis. Hec ergo euenient illis. Hec dicit dominus deus exercituū. Quia locuti estis verbū istud. Ecce ego do verba mea in ore tuo in ignē: ⁊ pplm̄ istū in ligna ⁊ vorabit eos. Ecce ego adducā sup vos gentē de lōginq: dom⁹ isrl' ait dominus: gentē robustā: gentē antiquā: gētē cui⁹ ignorabis linguā: nec itelliges qd loquat. Pharetra eius q̄si sepulchrum patēs vniuersi fortes. Et comedet segetes tuas ⁊ panē tuū deuorabit: filios tuos ⁊ filias tuas comedet: gregē tuū ⁊ armenta tua. et comedet vineā tuā ⁊ ficum tuā: et ꝯteret vrbes munitas tuas in qbus tu habes fiduciā gladio. Verūtamē i dieb⁹ illis ait domin⁹: nō faciā vos i ꝯsūmationē. Qꝫ si dixeritis q̄re fecit domin⁹ de⁹ nr̄ nobis hec oīa: dicēs ad eos. Sicut dereliqstis me et fuistis deo alieno i terra vr̄a: sic fuietis dijs alienis i terra non vr̄a. Annunciate hec domui iacob: et auditū facite i iuda dicētes. Audi ppl'e stulte q nō habes cor q habētes oculos nō videtis: et aures et nō auditis. Me ḡ nō timebitis ait dn̄s. et a facie mea nō dolebitis. Qui posui arenā terminū mari: p̄ceptū sempiternū qd' non p̄teribit. et ꝯmouebunt et nō poterūt. et intumescēt fluct⁹ eius et nō trāsibūt illud. Populo aūt huic factum est

cor icredulū ꝛ exasperās. Recesserūt ꝛ abierūt
ꝛ nō dixerūt in corde suo. Metuamus dn̄m de
um nostrū: q dat nobis pluuiā tēporaneā ꝛ se/
rotinā i tpe suo: plenitudīe; ānue messis custo
dientē nobis. Iniqtates nostre declinauerunt
hec: ꝛ pctā nostra ꝓhibuerūt bonū a nobis: qꝛ
iuenti sūt in pplo meo ipij isidiantes q̄si aucu/
pes: laqueos ponētes ꝛ pedicas ad capiendos
viros. Sicut decipula plena auibus: sic dom⁹
eoꝝ plene dolo. Ideo magnificati sūt ꝛ ditati: i
crassati sunt ꝛ ipinguati: ꝛ ꝑterierunt ſmones
meos pessime. Causā vidue nō iudicauerunt:
cām pupilli nō direxerūt ꝛ iudiciū pauperū nō
iudicauerunt. Nūquid super his non visitabo
dicit dominus: aut sup gentē huiuscemodi nō
vlciscet̄ aīa mea? Stupor ꝛ mirabilia facta sunt
in terra. Prophete ꝓphetabāt mēdaciū: ꝛ sa/
cerdotes applaudebāt manib⁹ suis: ꝛ ppl's me⁹
dilexit talia. Quid igit̄ i nouissimo eius. ¶ VI
C Onfortamini filij beniamin in medio
irl'm: ꝛ in thecua clāgite buccina: ꝛ sup
bethacaren leuate vexillū: qꝛ malum vi
sum est ab aqlone ꝛ cōtritio magna. Speciose
ꝛ delicate assimilaui filiā syon: ad eā veniēt pa/
stores ꝛ greges eoꝝ. Fixerūt in ea tentoria in
circuitu: pascet vnusqsq; eos qui sub manu sua
sunt. Sāctificate sup eam bellū: ꝯsurgite ꝛ ascē
damus in meridie. Ve nobis. qꝛ declinauit di
es: qꝛ longiores facte sunt vmbre vespi. Sur/
gite ꝛ ascēdamus in nocte: ꝛ dissipem⁹ domos
eius: qꝛ hec dicit dominus exercituum. Cedite
lignū eius: ꝛ fundite circa hierusalē aggerem.
Hec ē ciuitas visitationis: oīs calūnia in me/
dio eius. Sicut frigidā facit cisterna aquā suā.
sic frigidā fecit malitiā suā. Iniquitas ꝛ vasti/
tas audiet̄ in ea corā me semp: infirmitas ꝛ pla
ga. Erudire hierusalē ne forte recedat aīa mea
a te. ne forte ponā te desertā terrā ihabitabilem
Hec dicit dn̄s exercituū. Usq; ad racemū col
ligant q̄si in vinea reliqas israel. Cōuerte ma/
num tuā q̄si vindemiator ad cartallū. Cui loq̄r
ꝛ quē contestabor vt audiat? Ecce incircuncise
aures eoꝝ. ꝛ audire non possūt. Ecce verbum
domini factū ē eis in opprobriū. ꝛ nō suscipiēt
illud. Iccirco furore domini plenus sū: labora
ui sustinens. Effunde sup paruulū foris: ꝛ sup
conciliū iuuenū simul. Vir. n. cū muliere capie
tur: senex cum pleno dieꝝ. Et transibunt do/
mus eorum ad alteros: agri ꝛ vxores pariter: qꝛ
extendam manū meā super habitantes terram
dicit dominus. A minore quippe vsq; ad ma/
iorem oēs auaritie student ꝛ a ꝓpheta vsq; ad
sacerdotē cuncti faciūt dolū. Et curabāt ꝯtritio
nem filie ppl'i mei cū ignominia dicentes: pax:
pax ꝛ non erat pax. Cōfusi sunt: qꝛ abhoīatio/
nem fecerūt: qn potius ꝯfusione nō sūt confusi
ꝛ erubescere nescierūt. Quobrē cadēt inter ruē
tes: in tpe visitationis sue corruent dicit domi/
nus. Hec dicit domin⁹. State sup vias ꝛ vi/
dete: ꝛ interrogate de semitis antiquis q̄ sit via
bona: ꝛ ābulate i ea: ꝛ inuenietis refrigeriū aīa/
bus vestris. Et dixerūt. Non ambulabimus.
Et ꝯstitui sup vos speculatores. Et dixi. Audi
te vocē tube. Et dixerūt. Nō audiem⁹. Ideo
audite gētes: ꝛ cognoscite ꝯgregatio: quāta ego
faciam eis. Audi terra. Ecce ego adducā mala
super ppl'm istum fructū cogitationū eius: qꝛ
verba mea: nō audierūt: ꝛ legē meā ꝓiecerunt
Ut qd mihi thus de saba affertis: ꝛ calamum
suaue olente de terra lōginq̄? Holocaustoma/
ta vestra nō sunt accepta: ꝛ victime vestre non
placuerunt mihi. Propterea hec dicit domin⁹
Ecce ego dabo in populū istum ruinas: ꝛ ruēt
in eis patres ꝛ filij simul: vicinus ꝛ ꝓxim⁹ pe
ribunt. Hec dicit dn̄s. Ecce ppl's venit de ter
ra aqlonis: ꝛ gens magna ꝯsurget a finib⁹ ter
re. Sagittā ꝛ scutū arripiet: crudelis est ꝛ non
miserebit̄. Vox eius q̄si mare sonabit ꝛ super
equos ascēdēt: ꝑparati q̄si vir ad preliū aduer/
sum te filia syon. Audiuimus famā eius: disso
lute sunt manus nostre. Tribulatio apphēdit
nos dolores vt parturientem. Nolite exire ad
agros ꝛ i vineā ne ābuletis: qm̄ gladi⁹ inimici
pauor i circuitu. Filia ppl'i mei accīgere cilitio
ꝛ ꝯspgere cinere. Luctū vnigeniti fac tibi plā/
ctū amarū: qꝛ repente veniet vastator sup vos.
Probatorē dedi te i pplo meo robustū: ꝛ scies
ꝛ ꝓbatis vias eoꝝ. Oēs isti ꝑncipes declinā/
tes. ābulātes fraudulēter. Es ꝛ ferrū vniuersi
corrupti sūt. Defecit sufflatoriū in igne ꝯsum/
ptū ē plūbū. Frustra ꝯflauit conflator: malitie
enim eoꝝ nō sunt ꝯsūpte. Argentū reprobum
vocate eos: qꝛ dn̄s proiecit illos. ¶ VII
V Erbū qd̄ factū est ad hieremiā a dn̄o di
cens. Sta in porta domus dn̄i: ꝛ ꝑdica
ibi verbū istud ꝛ dic. Audite vbū dn̄i
oīs iuda: q igredimini ꝑ portas has: vt adore/
tis dn̄m. Hec dicit dn̄s exercituū de⁹ isrl'. Bo
nas facite vias vestras ꝛ studia vestra: ꝛ habi
tabo vobiscū in loco isto. Nolite cōfidere i ver
bis mēdacij: dicētes templū dn̄i: templū dn̄i: tē
plū dn̄i est. Qm̄ si bene direxeritis vias vestras
ꝛ studia vr̄a: si feceritis iudiciū iter virū ꝛ pro/
ximū eius: aduene ꝛ pupillo: ꝛ vidue non fece

ritis calumniã: nec sanguinẽ innocentẽ effude
ritis in loco hoc: & post deos alienos non am/
bulaueritis in malũ vobisimetipsis: habitabo
vobiscũ in loco isto in terra quã dedi patribus
vestris a seculo & vsq; in seculũ. Ecce vos con
fiditis vobis in sermonibus mendacij qui nõ
pderunt vobis: furari. occidere: adulterari: iu
rare mendaciter: libare baalim: & ire post deos
alienos quos ignoratis. Et venistis & stetistis
coram me in domo hac in qua inuocatum ẽ no
men meũ: & dixistis. liberati sumus eo q̃ feceri
mus oẽs abhominationes istas. Nunqd ergo
spelunca latronũ facta est domus ista in qua in
uocatũ est nomen meũ in oculis vestris? Ego
ego sũ: ego vidi dicit dominus. Ite ad locum
meũ in sylo vbi habitauit nomẽ meũ a pricipio
& videte que fecerim ei pp̃ter malitiam populi
mei israel. Et nunc q2 fecistis omnia opa. hec
dicit dominus: & locutus sũ ad vos: mane con
surgens & loquẽs & nõ audistis: & vocaui vos
& non respondistis: faciã domui huic in qua in
uocatũ est nomen meũ: & in qua vos habetis fi
duciam: & loco quẽ dedi vobis & patribus ve/
stris. sicut feci sylo: & pijciam vos a facie mea:
sicut pieci oẽs fratres vestros vniuersũ semẽ
ephraim. Tu ergo noli orare p populo h: nec
assumas p eis laudẽ & orationẽ: & nõ obsistas
mihi. q2 non exaudiã te. Nõne vides quid isti
faciunt in ciuitatibus iuda: & in plateis hieru sa
lem? Filij colligunt ligna: & patres succendunt
ignẽ: & mulieres cõspergũt adipẽ: vt faciãt pla
cẽtas regine celi: & libent dijs alienis. & me ad
iracundiã puocent. Nunqd me ad iracundiã
puocant dicit dominus? Nõne semetipsos in
confusione vultus sui? Ideo hec dicit domius
Ecce furor meus & indignatio mea cõflatur su
per locũ istum: super viros & super iumenta: &
super lignũ regiõis & super fruges terre: & suc
cendet & non extinguet. Hec dicit domin9 ex/
ercituũ deus israel. Holocaustomata vestra ad
dite victimis vestris & comedite carnes. q2 nõ
sũ locutus cũ patribus vestris: & nõ p̃cepi eis
in die qua eduxi eos de terra egypti de verbo
holocaustomatũ & victima2. sed hoc verbũ p̃/
cepi eis dicens. Audite vocem meam & ero vo
bis deus: & vos eritis mihi populus: & ambu/
late i n omni via quã mãdaui vobis: & bene fit
vobis. Et non audierunt nec iclinauerunt au
rem suam. sed abierunt in voluptatibus & pra
uitate cordis sui mali: factiq; sũt retrorsũ: & nõ
in ante: a die qua egressi sunt patres eo2 d̃ ter/
ra egypti vsq; ad diẽ hãc. Et misi ad vos oẽs
seruos meos pphetas p diem: cõsurgens dilu
culo: & mittens: & nõ audierũt me: nec iclinaue
runt aurem suam sed indurauerũt ceruicẽ suã
& peius operati sunt q̃ patres eo2. Et loqris
ad eos omnia verba hec & nõ audiẽt te: & voca
bis eos & nõ respõdebunt tibi. Et dices ad eos
Hec est gens que nõ audiuit vocẽ domini dei
sui: nec recepit disciplinã. Perijt fides: et abla
ta est de ore eo2. Tonde capillũ tuum et pijce
et sume in directum planctũ: q2 piecit domius
et reliquit generationẽ furoris sui: q2 fecerunt
filij iuda malum in oculis meis dicit dominus
Posuerunt offendicula sua in domo in qua in
uocatũ est nomen meũ vt pollueret eã: et edi
ficauerunt excelsa tophet q̃ est in valle filij en/
non: vt icẽderent filios suos et filias suas igni
que non precepi nec cogitaui in corde meo: Io
ecce dies venient dicit dominus: et nõ dicetur
amplius tophet et vallis filij ennon: sed vallis
interfectionis: et sepelient in tophet eo q̃ non
sit locus. Et erit morticinũ populi huius in ci/
bos volucribus celi et bestijs terre: et non erit
qui abigat. Et quiescere faciam de vrbibus iu
da et de plateis hierusalem voce; gaudij et vo
cem leticie vocem sponsi et vocem sponse. In
desolatione enim erit terra. VIII

In tẽpore illo ait dominus: eijciẽt ossa
regum iuda: et ossa principum eius. et
ossa sacerdotũ: et ossa pphetarum: et ossa
eo2 qui habitauerunt hierusalẽ de sepulchris
suis: et expandent ea ad solem et lunam et oẽm
militiam celi que dilexerunt: et qbus fuierunt.
et post que ambulauerũt et que q̃sierunt et ado
rauerunt. Non colligent et non sepelientur in
sterquiliniũ sup faciem terre erunt. Et eligent
magis mortẽ q̃ vitam omnes qui residui fue/
rint de cognatione hac pessima: in vniuersis lo
cis que derelicta sunt: ad que eieci eos dicit do/
minus exercituũ. Et dices ad eos. Hec dicit
dominus. Nunquid qui cadit non resurget
et qui auersus est non reuertet? Quare g̃ auer
sus est populus iste in hierusalẽ auersione con
tentiosa? Apprehenderunt mendaciũ: et nolue
lunt reuerti. Attendi et auscultaui: nemo quod
bonum est loquitur: Nullus ẽ qui agat penitẽ
tiam sup pctõ suo dicens. Quid feci? Omnes
cõuersi sunt ad cursũ suũ: q̃si equus impetu va
dens in prelium. Miluus in celo cognouit tẽ/
pus suũ: turtur et hirundo et ciconia custodie/
runt tempus aduentus sui. populus aũt meus
non cognouit iudiciũ dñi. Quomodo dicitis
sapientes nos sumus: et lex domini nobiscum

est. Vere mendaciũ operat⁹ est stilus mendax
scribaꝝ. Cõfusi sũt sapiẽtes: ꝑterriti ꝛ capti sũt
Verbũ eni domini ꝓiecerunt. ꝛ sapia nulla est
in eis. Propterea dabo mulieres eoꝝ exteris:
agros eoꝝ heredibus. Quia a minimo vsqꝫ ad
maximũ oẽs auaritiã sequunt̃. a ꝓpheta vsqꝫ
ad sacerdotem cũcti faciũt mendacium. Et sana
bant ꝯtritiões filie populi mei ad ignominiã di
cẽtes. pax. pax. cũ nõ esset pax. Cõfusi sunt. qa
abhominatiõẽs fecerunt. qnimo ꝯfusione non
sunt ꝯfusi: ꝛ erubescere nescierunt. Iccirco ca/
dent inter corruentes: in tpe visitatiõis sue cor
ruent dicit dñs. Congregãs ꝯgregabo eos ait
dñs. Nõ est vua in vitibus. ꝛ nõ sunt ficus i fi
culnea. foliũ defluxit. ꝛ dedi eis que ꝑtergressa
sũt. Quare sedemus. Cõuenite ꝛ igrediamur
ciuitatẽ munitã. ꝛ sileamus ibi: qꝛ dñs deus no
ster silere nos fecit. ꝛ potum dedit nobis aquã
fellis. Peccauimus. n. dño. Expectauim⁹ pa
cẽ ꝛ nõ erat bonũ: tps medele. ꝛ ecce formido
A dan auditus est fremitus equoꝝ eius: a vo/
ce hinnituũ pugnatoꝝ ei⁹ cõmota est oĩs terra
Et venerunt ꝛ deuorauerunt trã ꝛ plenitudiẽ
eius vrbẽ ꝛ habitatores eius. Qꝛ ecce ego mit
tã vobis serpẽtes pessimos qbus nõ est incãta
tio. ꝛ mordebũt vos ait dñs. Dolor meus sup
dolorẽ: in me cor meũ merẽs. Ecce vox clamo
ris filie ppl'i mei de tra lõginq. Nũqd dñs nõ ẽ
in syon. aut rex eius nõ est i ea. Quare ḡ me ad
iracundiã ꝯcitauerunt in sculptilibus suis. ꝛ in
vanitatibus alienis. Transit messis: finita est
estas: ꝛ nos saluati nõ sumus. Super ꝯtritiõe fi
lie ppl'i mei ꝯtritus sũ ꝛ ꝯtristatus. stupor ob/
tinuit me. Nunqd resina nõ est in galaad. aut
medicus nõ est ibi. Quare igit̃ nõ est obducta
cicatrix filie populi mei.

IX

Quis dabit capiti meo aquam. ꝛ oculis
meis fontem lachrymarum. Et plora/
bo die ac nocte iterfectos filie ppl'i mei.
Quis dabit me in solitudine diuersoꝝ viatoꝝ.
Et derelinquã ppl'm meum. ꝛ recedam ab eis:
qꝛ oẽs adulteri sunt. ꝛ cetus preuaricatorum. ꝛ
extenderunt linguã suã q̃si arcum mendacij. ꝛ
nõ v̓itatis. Cõfortati sunt i tra: qꝛ de malo ad
malum egressi sunt. ꝛ me non cognouerunt di
cit dñs. Vnusqsqꝫ se a ꝓximo suo custodiat. ꝛ i
oi fratre suo nõ habeat fiduciã: qꝛ omnis frater
supplãtans supplantabit. ꝛ oĩs amicus fraudu
lenter incedet. ꝛ vir fratrẽ suum deridebit ꝛ ve
ritatem nõ loquet̃. Docuerunt. n. linguã suã
loq mẽdaciũ: vt inique agerent laborauerunt
Habitatio tua. i medio doli: i dolo renuerunt
scire me. dic̃ dñs. Propterea h̃ dicit dñs exerci
tuũ. Ecce ego cõflabo ꝛ ꝓbabo eos. Quid. n.
aliud faciã a facie filie ppl'i mei. Sagitta vulne
rãs lingua eoꝝ: dolũ locuta est. In ore suo pa/
cẽ cũ amico suo loq̃t. ꝛ occulte ponit ei insidias.
Nũqd sup his nõ visitabo dicit dñs: aut in gẽ/
te huiuscemõi nõ vlciscet̃ aĩa mea. Super mon
tes assumã fletũ ac lamentũ. ꝛ super speciosa de
serti planctũ: qm̃ incẽsa sunt eo q̄ nõ sit vir per
transiẽs. ꝛ nõ audierũt vocẽ possidẽtis. A vo
lucre celi vsqꝫ ad pecora trãsmigrauerunt ꝛ re/
cesserũt. Et dabo irl'm in aceruos arene ꝛ cubi
lia draconum. ꝛ ciuitates iuda dabo in desola/
tionem eo q̄ non sit habitator. Quis est vir sa
piens q intelligat h̃. ꝛ ad quẽ verbũ oris domi
ni fiat vt annũciet istud q̄re ꝑierit terra ꝛ exusta
sit q̃si desertũ. eo q̄ non sit q ꝑtranseat. Et dixit
dñs. Quia dereliquerũt legẽ meã quam dedi
eis. ꝛ non audierũt vocẽ meã ꝛ nõ ambulauẽ/
rũt i ea. ꝛ abierũt post prauitatẽ cordis sui. ꝛ p⁹
baalim qd̓ didicerũt a prĩbus suis. iccirco h̃ dic̃
dñs exercituũ deus isrl'. Ecce ego cibabo ppl'm
istũ absinthio. ꝛ potũ dabo eis aquam fellis. ꝛ
dispergã eos i gẽtibus quas nõ nouerũt ipsi. ꝛ
patres eoꝝ. ꝛ mittã post eos gladiũ donec con/
sumant̃. Hec dic̃ dñs exercituũ. Cõtemplami
ꝛ vocate lamẽtatrices vt veniãt. ꝛ ad eas q̄ sa/
piẽtes sũt mittite. ꝛ ꝓperent: festinẽt ꝛ assumãt
sup nos lamentũ. Deducãt oculi nostri lachry/
mas. ꝛ palpebre nostre defluant aqs: qꝛ vox la
mentatiõis audita est de syon. Quõ vastati su/
mus ꝛ ꝯfusi vehementer. Quia dereliquimus
terrã. qm̃ deiecta sũt tabernacula nostra. Audi
te ḡ mulieres verbũ dñi. ꝛ assumant aures vr̃e
sermonẽ oris eius. ꝛ docete filias vr̃as lamẽtũ
ꝛ vnaq̄qꝫ ꝓximã suã planctũ. qꝛ ascendit mors
per fenestras nr̃as: ingressa est domos nr̃as:
dispdere paruulos deforis. iuuenes de plateis
Loq̄re. Hec dicit dñs. Et cadet morticinũ ho
minis q̃si stercus sup faciẽ regionis. ꝛ q̃si fenũ
post tergũ metẽtis. ꝛ nõ est q colligat. Hec dic̃
dñs. Non gloriet̃ sapiẽs in sapia sua. ꝛ nõ glo
riet̃ fortis in fortitudine sua. ꝛ nõ gloriet̃ diues
in diuitijs suis: sꝫ in hoc gloriet̃ q gloriat̃. scire
ꝛ nosse me: qꝛ ego sum dñs q facio mĩsericordiã
ꝛ iudiciũ ꝛ iusticiã i terra. Hec. n. placẽt mihi
ait dñs. Ecce dies veniũt dicit dñs. ꝛ visitabo
sup oẽm q incircũcisũ habet ꝑputiũ. sup egy
ptum. ꝛ super iudã. ꝛ sup edom. ꝛ super filios
ãmon. ꝛ super moab. ꝛ sup oẽs qui attõsi sunt i
comã habitantes i deserto: qꝛ oẽs gẽtes hñt ꝑ/
putiũ. oĩs autẽ domus isrl' icircũcisi sunt corde

X.
AUdite ꝟbū qđ locut⁹ ē dñs sup
vos dom⁹ israel. Hec dicit dñs. Iux
ta vias gentiū nolite discere. ⁊ a signis
celi nolite metuere q̄ timēt gētes: qꝛ leges po/
puloꝝ vane sūt. Quia lignū đ saltu p̄cidit op⁹
man⁹ artificis i ascia. Argento ⁊ auro decora/
uit illud: clauis ⁊ malleis compegit vt nō dis/
soluat. In similitudinē palme fabricata sūt. et
nō loquēt: portata tollēt qꝛ incedere non valēt
Nolite ḡ timere ea: qꝛ nec male possunt facere
nec bene. Nō ē similis tui dñe: magn⁹ es tu: ⁊
magnū nomē tuū in fortitudine. Quis non ti
mebit te o rex gētiū? Tuū est. n. decus. Inter
cūctos sapiētes gētiū. ⁊ in vniuersis regnis eo
rū: null⁹ ē similis tui. Pariter isipiētes ⁊ fatui
ꝓbabunt. Doctrina vanitatis coꝝ lignum ē.
Argētū inuolutū de tharsis affert: ⁊ aurum de
ophaz op⁹ artificis ⁊ man⁹ erarij: hyacinthus
⁊ purpura indumētū coꝝ. Opus artificū vni/
uersa hec: dñs aūt de⁹ verus est. Ipse de⁹ vi/
uēs: ⁊ rex sempitern⁹. Ab indignatiōe ei⁹ cō/
mouebit tra: ⁊ nō sustinebūt gētes cōminatio/
nē ei⁹. Sic ḡ dicetis eis. Dij q celos ⁊ traꝫ nō
fecerunt: peant de tra. ⁊ de his q̄ sub celo sunt.
Qui facit terrā in fortitudine sua. ꝑpat orbē in
sapia sua. ⁊ prudētia sua extēdit celos ad vocē
suā dat multitudinē aquaꝝ i celo. ⁊ eleuat nebu
las ab extremitatib⁹ tre. Fulgura in pluuiam
facit. ⁊ educit vētū de thesauris suis. Stultus
fact⁹ ē ois hō a scia sua: cōfusus ē artifex ois i
sculptili: qm̄ falsū ē qđ ꝯflauit. ⁊ nō ē spūs i eis
Uana sūt. ⁊ op⁹ risu dignū. In tpe visitatiōis
sue pibūt. Nō ē his similis ps iacob. Qui. n.
formauit oia ipse est: ⁊ israel virga hereditatis
ei⁹: dñs exercituū nomē illi. Cōgrega de terra
ꝯfusionē tuā q̄ habitas in obsidione: qꝛ hec dic
dominus. Ecce ego lōge ꝓijciam habitatores
tre in hac vice. ⁊ tribulabo eos: ita vt non inue
niant. Ue mihi sup ꝯtritione mea pessima: pla
ga mea. Ego autem dixi. Plane hec ifirmitas
mea ē. ⁊ portabo illā. Tabernaculū meū vasta
tū ē: oēs funiculi mei: dirupti sūt. Filij mei exi
erūt a me. ⁊ nō subsistūt. Nō est qui extēdat vl
tra tētoriū meū: ⁊ erigat pelles meas: qꝛ stulte
egerūt pastores ⁊ dñm nō q̄sierunt: ꝓpterea n̄
itellexerūt: ⁊ ois grex coꝝ dispsus est. Uox au
ditōis ecce venit: ⁊ cōmotio magna de tra aq/
lonis: vt ponat ciuitates iuda solitudinē ⁊ habi
tacula draconū. Scio dñe: qꝛ non est hois via
ei⁹: nec viri ē vt ambulet ⁊ dirigat gressus suos
Corripe me dñe: verūtn̄ in iudicio ⁊ nō in fu/
rore tuo: ne forte ad nihilū redigas me. Effun
de indignationē tuam sup gentes q̄ nō cogno
uerunt te. ⁊ super ꝓuincias que nomē tuū nō
inuocauerunt: qꝛ comederunt iacob ⁊ deuora/
uerūt eum ⁊ consūpserunt illum: ⁊ decus eius
dissipauerunt.

XI
VErbū qđ factū ē a dño ad hieremiā di/
cens. Audite ꝟba pacti hui⁹: ⁊ loqui
mini ad viros iuda. ⁊ ad habitatores
irlm. ⁊ dices ad eos. Hec dicit domin⁹ deus
israel. Maledictus vir q nō audierit ꝟba pa/
cti huius: qđ precepi patribus vestris in die q̄
eduxi eos de tra egypti de fornace ferrea dicēs.
Audite vocē meā ⁊ facite oia q̄ p̄cepi vobis. ⁊
eritis mihi i populū. ⁊ ego ero vobis in deum
vt suscitē iuramētū qđ iuraui prībus vrīs da/
turū me eis trā fluentē lacte ⁊ melle sicut ē dies
hec. Et rñdi ⁊ dixi. Amē dñe. Et dixit domin⁹
ad me. Uociferare oia ꝟba hec in ciuitatibus
iuda ⁊ foris hierusalē dicēs. Audite ꝟba pacti
h⁹ ⁊ facite illa: qꝛ ꝯtestās ꝯtestatus sū prēs ve/
stros i die q̄ eduxi eos de tra egypti vsqꝫ ad diē
hanc. Mane ꝯsurgēs ꝯtestat⁹ sū ⁊ dixi: audite
vocē meā: ⁊ nō audierūt nec inclinauerūt aurē
suā: sꝫ abierūt vnusqsqꝫ i p̄uitate cordis sui ma
li. Et induxi sup eos oia ꝟba pacti huius: qđ
p̄cepi vt facerēt ⁊ nō fecerūt. Et dixit dominus
ad me. Inuēta ē cōiuratio in viris iuda ⁊ i ha
bitatoribus hierusalē. Reuersi sunt ad iniqta/
tes patrū suoꝝ p̄orū: q noluerūt audire verba
mea. Et hi ḡ abierūt p⁹ deos alienos vt seruiēt
eis. Irritū fecerūt domus israel ⁊ domus iuda
pactū meū: qđ pepigi cū patribus eoꝝ. Quobrē
hec dicit dominus. Ecce ego iducā sup eos ma
la de quibus exire nō poterūt: ⁊ clamabunt ad
me. ⁊ nō exaudiā eos. Et ibūt ciuitates iuda ⁊
habitatores hierusalē ⁊ clamabūt ad eos quib⁹
libāt: ⁊ nō saluabūt eos in tpe afflictionis eoꝝ.
Scđm numeꝝ. n. ciuitatū tuaꝝ erāt dij tui iu/
da. ⁊ ꝑm numeꝝ viaꝝ tuaꝝ hierusalē posuisti
aras ꝯfusionis: aras ad libādū baalim. Tu ḡ
noli orare ꝓ populo h̄: ⁊ ne assumas ꝓ eis lau
dem ⁊ orōnē: qꝛ nō exaudiā i tpe clamoris eoꝝ
ad me: in tpe afflictionis eoꝝ. Quid ē qđ dile/
ctus me⁹ in domo mea fecit scelera multa: Nū
quid carnes scē auferent a te malitias tuas: i q
bus gloriata es? Oliuā vbere pulchrā: fructi/
ferā: speciosā vocauit dñs nomē tuū. Ad vocē
loquele grādis exarsit ignis in ea: ⁊ combusta
sunt fruteta eius. Et dominus exercituū q plā
tauit te: locutus est super te malum: pro malis
domus israel ⁊ domus iuda q̄ fecerunt sibi ad
irritandū me: libantes baalim. Tu aūt dñe de

monstrasti mihi et cognoui: tu ondisti mihi stu
dia eorum. et ego quasi agnus mansuetus qui portatur ad
victimam. Et non cognoui quia cogitauerunt super
me consilia dicentes. mittamus lignum in panem eius
et eradamus eum de terra viuentium. et nomen eius
non memoretur amplius. Tu autem domine sabaoth qui
iudicas iuste et probas renes et corda: videam vl
tionem tuam ex eis. Tibi enim reuelaui causam meam
Propterea hec dicit dominus ad viros anathot: qui quaerunt animam tuam. et dicunt. Non prophetabis in nomine
domini. et non morieris in manibus nostris. Propte
rea hec dicit dominus exercituum. Ecce ego visitabo
super eos. Iuuenes morientur in gladio: filii eorum et
filie eorum morientur in fame. et reliquie non erunt ex eis
Inducam enim malum super viros anathot: an
num visitationis eorum. XII.

Iustus quidem tu es domine si disputem tecum
verumtamen iusta loquar ad te. Quare via im
piorum prosperatur: bene est omnibus qui preuarica
tur et inique agunt. Plantasti eos et radicem miserunt
proficiunt et faciunt fructum. Prope es tu ori eorum: et
longe a renibus eorum. Et tu domine nosti me: vidi
sti me. et probasti cor meum tecum. Congrega eos quasi
gregem ad victimam. et sanctifica eos in die occi
sionis. Vsquequo lugebit terra et herba omnis regionis
siccabitur propter malitiam habitantium in ea. Consum
ptum est animal et volucre: quoniam dixerunt. non vide
bit nouissima nostra. Si cum peditibus currens labo
rasti. quomodo contendere poteris cum equis. Cum au
tem in terra pacis secura fueris. quid facies in super
bia iordanis. Nam et fratres tui et domus pa
tris tui. etiam ipsi pugnauerunt aduersum te.
et clamauerunt post te plena voce. Ne credas
eis cum locuti fuerint tibi bona. Reliqui domum
meam: dimisi hereditatem meam. Dedi dilectam ani
mam meam in manum inimicorum eius facta est mi
hi hereditas mea quasi leo in silua. Dedit contra
me vocem. ideo odiui eam. Nunquid auis disco
lor hereditas mea mihi. Nunquid auis tincta per
totum. Venite congregamini omnes bestie terre. pro
perate ad deuorandum. Pastores multi demoli
ti sunt vineam meam. conculcauerunt partem meam. De
derunt portionem meam desiderabilem in desertum
solitudinis: posuerunt eam in dissipationem: luxit
que super me. Desolatione desolata est omnis terra. quia
nullus est qui recogitet corde. Super omnes vias
deserti venerunt omnes vastatores terre: quia gladius
domini deuorauit ab extremo terre vsque ad extre
mum eius. Non est pax vniuerse carni. Semina
uerunt triticum et spinas messuerunt. hereditatem ac
ceperunt. et non eis proderit. Confundemini a fruc
tibus vestris. propter iram furoris domini. Hec dici
dominus aduersum omnes vicinos meos pessimos: qui
tangunt hereditatem quam distribui populo meo israel
Ecce ego euellam eos de terra sua. et domum iu
da euellam de medio eorum. Et cum euulsero eos con
uertar et miserebor eorum. et reducam eos virum
ad hereditatem suam. et virum in terram suam. Et erit
si eruditi didicerint vias populi mei vt iurent in
nomine meo. viuit dominus. sicut docuerunt populum
meum iurare baal: edificabuntur in medio popu
li mei. Quod si non audierint: euellam gentem illam
euulsione et perditione ait dominus. XIII.

Hec dicit dominus ad me. Vade et posside ti
bi lumbare lineum. et pones illud super
lumbos tuos: et in aquam non inferes illud
Et possedi lumbare iuxta verbum domini. et posui cir
ca lumbos meos. Et factus est sermo domini ad me se
cundo dicens. Tolle lumbare quod possedisti quod est cir
ca lumbos tuos. et surgens vade ad eufraten. et
absconde ibi illud in foramine petre. Et abii et
abscondi illud in eufraten: sicut preceperat mihi
dominus. Et factum est post dies plurimos dixit dominus
ad me. Surge et vade ad eufraten. et tolle inde
lumbare quod precepi tibi vt absconderes illud ibi
Et abii ad eufraten. et fodi. et tuli lumbare de lo
co vbi absconderam illud. Et ecce computruerat
lumbare ita vt nulli vsui aptum esset. Et factum
est verbum domini ad me dicens. Hec dicit do
minus. Sic putrescere faciam superbiam iuda et
superbiam ierusalem multam: populum istum pessimum qui no
lunt audire verba mea. et ambulant in prauitate cor
dis sui. abieruntque post deos alienos vt seruirent
eis et adorarent eos. Et erunt sicut lumbare istud
quod nulli vsui aptum est. Sicut enim adheret lumba
re ad lumbos viri: sic agglutinaui mihi omnem
domum israel et omnem domum iuda dicit dominus vt essent
mihi in populum et in nomen et in laudem et in gloriam
et non audierunt. Dices ergo ad eos sermonem istum
Hec dicit dominus deus israel. Omnis laguncula implebitur
vino. Et dicent ad te. Nunquid ignoramus quia omnis
laguncula implebitur vino. Et dices ad eos. Hec di
cit dominus. Ecce ego implebo omnes habitatores terre
huius et reges qui sedent de stirpe dauid super thro
num eius. et sacerdotes et prophetas et omnes habita
tores ierusalem ebrietate. et dispergam eos virum a fra
tre suo. et patres et filios pariter ait dominus. Non parcam
et non concedam: neque miserabor vt non disper
gam eos. Audite et auribus percipite: nolite ele
uari: quia dominus locutus est. Date domino deo vestro
gloriam antequam contenebrescat. et antequam offendant pedes
vestri ad montes caligosos. Expectabitis lucem. et
ponet eam in vmbram mortis et in caliginem. Quod si hoc
non audieritis: in abscondito plorabit anima mea a

facie supbie. Plorãs plorabit τ deducet oculus
meus lachrymã: q2 captus ẽ grex dñi. Dic re/
gi τ dñatrici. Humiliamini: sedete i tra qm̃ de
scẽdet de capite vr̃o corona glorie vr̃e. Ciuita/
tes austri clausi sunt. τ non est q aperiat. Trãs
lata ẽ ois iuda transmigratiõe perfecta. Leua/
te oculos vr̃os τ videte: qui venitis ab aquilo
ne. Ubi ẽ grex q datus ẽ tibi: pecus inclytum
tuum? Quid dices cum visitauerit te? Tu.n.
docuisti eos aduersũ te. τ erudisti i caput tuum
Nunqd non dolores apprehendent te q̃si mu
lierẽ parturientẽ? Qꝫ si dixeris in corde tuo: q̃
re venerũt mihi hec. Propter multitudinẽ ini
quitatis tue: reuelata sũt verecũdiora tua: pollu
te sũt plãte tue. Si mutare potest ethiops pellẽ
suam: aut pardus varietates suas: τ vos pote/
ritis bñfacere cũ didiceritis malũ. Et dissemia
bo eos q̃si stipulã q̃ vẽto raptatur in deserto. hec
sors tua parsqꝫ mensure tue a me dicit dñs: qa
oblita es mei τ ɔfisa es in mẽdacio. Un̄ τ ego
nudaui femora tua ɔ̃ faciẽ tuã. τ apparuit igno
minia tua: adulteria tua. τ hinnitus tu⁹: scelus
fornicatiõis tue. Sup colles i agro vidi abho
minatiões tuas. Ue tibi irl'm. Nõ mũdaberis
post me. Usqꝫquo adhuc.

XIIII

Quod fcm̃ ẽ vbũ dñi ad hieremiam de
vmõibus siccitatis. Luxit iudea τ porte
eius corruerunt τ obscurate sũt i terra
τ clamor irl'm ascẽdit. Maiores miserunt mio
res suos ad aquã: venerunt ad hauriẽdũ. Nõ
iuenerũt aquã: reportauerunt vasa sua vacua.
Cõfusi sũt τ afflicti. τ operuerũt capita sua pp
vastitatẽ tre: q2 nõ venit pluuia i trã. Cõfusi
sũt agricole: operuerũt capita sua. Nã τ cerua
i agro pepit τ reliquit q2 nõ erat herba. Et ona
gri steterũt in rupib⁹: traxerunt ventũ q̃si dra/
cones: defecerũt oculi eoꝝ q2 non erat herba.
Si iniqtates nr̃e rñderit nobis: dñe fac ꝓpter
nomẽ tuum qm̃ multe sũt auersiões nr̃e. Tibi
peccauimus expectatio isrl': saluator nr̃ i tẽpore
tribulationis. Quare q̃si colonus futurus es i
terra: τ quasi viator declinans ad manẽdum?
Quare futurus es velut vir vagus τ fortis: q
non potest saluare? Tu aũt i nobis es dñe. τ no
men tuũ iuocatũ ẽ sup nos: ne derelinqs nos.
Hec dicit dominus pp'lo huic q dilexit moue/
re pedes suos τ nõ quieuit: τ dño non placuit.
Nunc recordabitur iniquitatũ eoꝝ: τ visitabit
pctã eoꝝ. Et dixit dñs ad me. Noli orare pro
pp'lo isto in bonum. Cũ ieiunauerint nõ exau
diam p̃ces eoꝝ τ si obtulerint holocaustomata
τ victimas: non suscipiam ea. qm̃ gladio τ fa/
me τ peste ego ɔsumã eos. Et dixi. A.a.a. do
mine deus. Prophete dicunt eis. Nõ videbi
tis gladiũ. τ fames non erit in vobis: sꝫ pacem
verã dabit vobis in loco isto. Et dixit dñs ad
me. Falso ꝓphete vaticinantur in nomine meo.
Nõ misi eos: τ nõ p̃cepi eis: neqꝫ locutus sũ
ad eos. Uisionẽ mẽdacẽ τ diuinationeꝫ frau/
dulentã τ seductionẽ cordis sui ꝓphetãt vobis
Iccirco hec dicit dñs de ꝓphetis q ꝓphetant i
noie meo q̃s ego nõ misi: dicẽtes gladius τ fa
mes nõ erit i tra hac. In gladio τ fame ɔsumẽ
tur ꝓphe illi: τ pp'li qbus ꝓphetãt erũt ꝓiecti
i vijs irl'm p̃ fame τ gladio: τ nõ erit q sepeliat
eos: ipsi τ vxores eoꝝ: filij τ filie eoꝝ. τ effun/
dã sup eos malũ suuꝫ. Et dices ad eos vbum
istud. Deducãt oculi mei lachrymã p noctẽ et
diẽ τ nõ taceãt: qm̃ ɔtritione magna cõtrita est
Uirgo filia pp'li mei: plaga pessima vehementer
Si egressus fuero ad agros ecce occisi gladio.
τ si itroiero i ciuitatẽ ecce attenuati fame. Pro
pheta q̃ꝫ τ sacerdos abierũt in terrã quã igno/
rabant. Nũqd ꝓijciens abiecisti iudã: aut syõ
abhoiata est aia tua? Quare ergo pcussisti nos
ita vt nulla sit sanitas? Expectauim⁹ pacẽ τ nõ
est bonũ: τ tps curationis τ ecce turbatio. Co
gnouimus dñe impietates nr̃as iniqtates pa/
trũ nr̃oꝝ: q2 peccauimus tibi. Ne des nos in
opprobriũ ꝓpter nomẽ tuũ: neqꝫ facias nobis
ɔtumeliã. Solij gl'ie tue recordare: ne irritum
facias fedus tuũ nobiscũ. Nũqd sũt in sculptili
bus gentium qui pluant: aut celi possunt dare
imbres nisi tu volueris? Nõne tu es dominus
deus noster quem expectauimus? Tu enim fe
cisti omnia hec.

XV

Et dixit dñs ad me. Si steterit moyses
τ samuel corã me: nõ ẽ aia mea ad po
pulum istum. Eijce illos a facie mea. τ
egrediantur. Qꝫ si dixerit ad te: q̃ egrediemur
dices ad eos. Hec dicit dñs. Qui ad mortem
ad mortẽ: τ q ad gladiũ ad gladiũ: τ q ad famẽ
ad famẽ: τ q ad captiuitatẽ ad captiuitateꝫ. Et
visitabo sup eos q̃ttuor spẽs dicit dñs. Gladi
um ad occisionẽ: τ canes ad lacerãdũ: τ volati
lia celi τ bestias tre ad deuorãdũ τ dissipãdum
τ dabo eos i feruorẽ vniuersis regnis terre ꝓ
pter manassen filiũ ezechie regis iuda sup oib⁹
que fecit in irl'm. Quis.n. miserebitur tui irl'ꝫ.
Aut qs ɔtristabitur ꝓ te? Aut qs ibit ad rogãdũ
ꝓ pace tua? Tu reliquisti me dicit dñs: retrorsũ
abisti. Et extendã manũ meã sup te. τ itficiã te
Laboraui rogans. Et dispgã eos ventilabro i
portis terre. Interfeci τ pdidi populum meũ.

ꝛ tamē a vijs suis nō sunt reuersi. Multiplica
te sunt mihi vidue eius sup harenā maris. In
duxi eis sup matrē adolescētis vastatorē meri/
die: misi sup ciuitates repēte terrorē. Infirma
ta est q̄ pepit septē: defecit aīa eius. Occidit ei
sol cū adhuc esset dies: ↄfusa ē ꝛ erubuit. Et re
siduos eius in gladiū dabo in cōspectu inimico
ruꝫ eoꝝ: ait dn̄s. Ve mihi mater mea. Quare
genuisti me virū rixe: virū discordie in vniuer
sa terra? Nō feneraui: nec fenerauit mihi qsqꝫ.
Oēs maledicunt mihi dicit domius. Si nō re
liquie tue in bonū: si nō occurri tibi in tpe affli
ctionis: ꝛ i tēpore tribulationis aduersū inimi
cū. Nūqd federabit̄ ferruꝫ ferro ab aqlōe ꝛ es
Diuitias tuas ꝛ thesauros tuos i direptionē da
bo gratꝫ i oib⁹ pctis tuis ꝛ i oib⁹ t̄mis tuis. Et
adducā inimicos tuos de terra quam nescis: qꝛ
ignis succensus ē in furore meo ꝛ sup vos ar/
debit. Tu scis domine: recordare mei ꝛ visita
me: ꝛ tuere me ab his qui ꝑsequunt̄ me. Noli
in patientia tua suscipe me. Scito qm̄ sustinui
ꝓ te opprobriū. Inuenti sunt ſmones tui ꝛ co
medi eos. Et factū ē mihi verbū tuū in gaudiū
ꝛ in leticiam cordis mei: qm̄ inuocatū est nomē
tuū sup me: dominus deus exercituū. Nō sedi
in ↄcilio ludentiū: ꝛ gloriatus sū a facie manus
tue. Solus sedebā: qm̄ amaritudie replesti me
Quare factus ē dolor meus ꝑpetuus: ꝛ plaga
mea desꝑabilis renuit curari? Facta ē mihi q̄si
mendaciū aquaꝝ infideliū. Propter h̄ hec dic̄
dominus. Si ↄuerteris cōuertā te. ꝛ ante faciē
meā stabis. ꝛ si sepaueris p̄ciosū a vili: quasi os
meū eris. Conuertent̄ ipsi ad te: ꝛ tu nō ↄuerte
ris ad eos. Et dabo te pplo huic in murū ercū
fortē: ꝛ bellabunt aduersū te: ꝛ nō p̄ualebunt:
qꝛ ego tecū sum: vt saluē te ꝛ eruā te dicit domi/
nus. Et liberabo te de manu pessimoꝝ: ꝛ redi
mā te de manu fortium.

XVI

Et factū est verbū domini ad me dicēs.
Nō accipies vxorē ꝛ nō erūt tibi filij ꝛ
filie in loco isto. Quia hec dicit domi/
nus sup filios ꝛ filias q generant̄ in loco isto: ꝛ
sup matres eoꝝ q̄ genuerunt eos: ꝛ sup patres
eoꝝ de quoꝝ stirpe sūt nati in terra hac. Mor
tibus egrotationū morient̄. Nō plāgent̄ ꝛ nō
sepelient̄: in sterqliniū sup faciē terre erūt. Et
gladio ꝛ fame ↄsument̄: ꝛ erit cadauer eorum i
escā volatilibus celi ꝛ bestijs terre. Hec. n. dic̄
dn̄s. Ne igrediaris domū cōuiuij: neqꝫ vadas
ad plangendū: neqꝫ ↄsoleris eos: qꝛ abstuli pa
cē meā a pplo isto dicit dominus misericordiā
ꝛ miserationes. Et morient̄ grandes ꝛ parui
i terra ista: nō sepelient̄ neqꝫ plangent̄ ꝛ nō se
icident: neqꝫ caluitiū fiet ꝓ eis. Et nō frāgent
iter eos lugenti panē ad ↄsolandū sup mortuo
ꝛ nō dabunt eis potū calicis ad ↄsolanduꝫ sup
patre suo ꝛ matre. Et domū ↄuiuij nō igredia
ris vt sedeas cū eis ꝛ comedas ꝛ bibas: qꝛ hec
dicit dominus exercituū deus israel. Ecce ego
auferā de loco isto in oculis vestris ꝛ i diebus
vr̄is vocē gaudij ꝛ vocē leticie: vocē sponsi ꝛ
vocē spōse. Et cū annūciaueris pplo huic oia
verba hec ꝛ dixerit tibi: q̄re locutus ē dn̄s sup
nos oē malū grande istud. Que nr̄a iniquitas
aut qd̓ pctm̄ nr̄m qd̓ peccauim⁹ dn̄o deo nr̄o di
ces ad eos. Quia dereliquerūt me p̄res vestri
ait dominus: ꝛ abierūt post deos alienos ꝛ ser
uierūt eis: ꝛ adorauerūt eos: ꝛ me derelīqrunt
ꝛ legē meā nō custodierūt. Sꝫ ꝛ vos pei⁹ opa
ti estis q̄ꝫ p̄res vr̄i. Ecce. n. ambulat vnusqsqꝫ
post p̄uitatē cordis sui mali vt me non audiat.
Et eijciā vos de terra hac i terrā quā ignoratꝫ
vos ꝛ p̄res vestri: ꝛ ſuietis ibi dijs alienis die
ac nocte q nō dabūt vobis requiē. Propterea
ecce dies veniēt dic̄ dn̄s: ꝛ nō dicet̄ vltra: viuit
dn̄s q eduxit filios israel de t̄ra egypti: sꝫ viuit
domius q eduxit filios israel de t̄ra aqlonis. ꝛ
de vniuersis t̄ris ad q̄s eieci eos: ꝛ reducā eos
in terrā suā quā dedi p̄rib⁹ eoꝝ. Ecce ego mit/
tā piscatores multos dic̄ domius: ꝛ piscabunt̄
eos. Et post hec mittā eis multos venatores ꝛ
venabunt̄ eos de oi mōte ꝛ de oi colle: et de ca/
uernis petraꝝ: qꝛ oculi mei sup oēs vias eoꝝ.
Nō sūt abscōdite a facie mea: et nō fuit occulta
iniqtas eoꝝ ab oculis meis. Et reddā p̄mum
duplices iniqtates et pctā eoꝝ: qꝛ ↄtaminaue/
rūt terrā meā in morticinis idoloꝝ suoꝝ: et ab
hoīationibus suis ipleuerūt hereditatē meam.
Domine fortitudo mea et robur meū: et refu/
giū meū in die tribulatiōis. Ad te gētes veniēt
ab extremis t̄re: et dicēt. Vere mēdaciū posse/
derunt patres nostri: vanitatē q̄ eis nō ꝓfuit.
Nunqd faciet sibi hō deos: et ipsi nō sunt dij.
Idcirco ecce ego ostendā eis p vicē hāc: osten
dam eis manū meam et virtutē meam: et sciēt
quia nomen mihi dominus.

XVII

Peccatū iuda scriptū ē stilo ferreo in vn
gue adamātino: exaratū sup latitudieꝫ
cordis eoꝝ: et in cornibus araꝝ eoꝝ.
Cū recordati fuerit filij eoꝝ araꝝ suaꝝ et luco/
rū suoꝝ: lignoꝝqꝫ frondentiū in mōtib⁹ excel
sis: sacrificātes in agro: fortitudinē tuā: et oēs
thesauros tuos in direptionē dabo: excelsa tua
ꝑpter pctā in vniuersis finibus tuis. Et reli/

queris sola ab hereditate tua quā dedi tibi. ⁊ ser
uire te faciā inimicis tuis i terra quā ignoras.
Qm̄ ignē succendisti i furore meo vsq3 in eter
nū ardebit. Hec dic̄ dominus. Maledictus hō
q ꝯfidit in hoīe: ⁊ ponit carnē brachiū suū3 ⁊ a
domio recedit cor eius. Erit eni q̄si mirice i de
serto: ⁊ nō videbit cū venerit bonū: s3 hitabit i
siccitate i deserto i terra salsuginis ⁊ ihabitabili
Benedictus vir q ꝯfidit in domio: et erit do/
minus fiducia eius. Et erit q̄si lignū qḋ trans/
plantat᷑ sup aq̄s: qḋ ad humorē mittit radices
suas: et nō timebit cū venerit estus. Et erit fo/
liū eius viride: et in tēpore siccitatis nō erit sol
licitū: nec aliquādo desinet facere fructū. Pra
uum ē cor hoīs et iscrutabile. Quis cognoscet
illud? Ego domius scrutās cor et ꝓbās renes
q do vnicuiq3 iuxta viā suā: et iuxta fructū adin
uētionū suaꝝ. Perdix fouit q̄ nō peꝑit. Fecit
diuitias et nō in iudicio. In dimidio dieꝝ suo
rum derelinq̄t eas: et i nouissimo suo erit isipi/
ens. Soliū glorie altitudis a ꝑncipio: locus sci
ficationis nr̄e expectatio israel. Domine oēs q
te derelinquūt ꝯfūdent᷑: recedētes a te in terra
scribent᷑: qm̄ dereliq̄runt venā aquaꝝ viuētiu3
dominū. Sana me domie et sanabor: saluū me
fac et saluus ero: qm̄ laus mea es tu. Ecce ipsi
dicunt ad me. Vbi ē v̄bū domi? Veniat. Et
ego nō su3 turbatꝰ te pastorē sequens: et diem
hoīs nō desideraui: tu scis. Qḋ egressū ē de la
biis meis: rectū in ꝯspectu tuo fuit. Nō sis mi
hi tu formidini: spes mea tu in die afflictionis.
Cōfundant᷑ q me ꝑsequunt᷑ ⁊ nō ꝯfundar ego
paueant illi et nō pauea ego. Induc sup eos di
e3 afflictionis: et duplici ꝯtritione contere eos.
Hec dic̄ dominus ad me. Vade et sta in porta
filioꝝ populi mei ꝑ quā igrediunt᷑ reges iuda
et egrediunt᷑: et in cunctis portis irl̄m: et dices
ad eos. Audite v̄bū domini reges iuda: et oīs
iuda. cūctiq3 habitatores irl̄m: q igredimi per
portas istas. Hec dic̄ dominꝰ. Custodite aīas
v̄ras: et nolite portare pōdera i die sabbati: nec
iferatis ꝑ portas irl̄m: et nolite eiicere onera d̓
domibus v̄ris i die sabbati: et oē opus nō facie
tis. Scificate diē sabbati sicut p̄cepi patribꝰ ve
stris. Et nō audierunt nec iclinauerunt aure3
suā: s3 idurauerunt ceruicē suā ne audirēt me:
et ne accipent disciplina3. Et erit: si audieritis
me dicit dominus: vt nō iferatis onera ꝑ por/
tas ciuitatis huius i die sabbati: et si scificaueri
tis diē sabbati ne faciatis i eo oē opus: igrediē
tur ꝑ portas ciuitatis huius: reges et ꝑncipes
sedētes sup soliū dauid et ascendētes i curribꝰ
⁊ eq̄s ipsi ⁊ ꝑncipes coꝝ viri iuda ⁊ hītatores
irl̄m: ⁊ hitabit᷑ ciuitas hec i sempiternū. Et ve
niēt de ciuitatibus iuda i circuitu irl̄m ⁊ de ter
ra beniamin ⁊ de cāpestribus ⁊ de mōtosis ⁊
ab austro portātes holocaustū ⁊ victimā3 ⁊ sa/
crificiū ⁊ thus: ⁊ iuferēt oblationē i domū dn̄i
Si aūt nō audieritis me vt scificetis diē sabba
ti: ⁊ ne portetis onus: ⁊ ne iferatꝭ ꝑ portas irl̄3
in die sabbati: succendā ignē i portis eius: ⁊ d̓
uorabit domos irl̄m et nō extinguet᷑.

XVIII.

Verbū qḋ factū ē ad hieremiā a domio
dicēs. Surge et descēde i domū figu/
li: et ibi audies v̄ba mea. Et descendi
in domū figuli: et ecce ipse faciebat opus sup ro
tā: et dissipatū est vas qḋ ipse faciebat e luto ma
nibus suis. Cōuersusq3 fecit illud vas alteru3
sicut placuerat in oculis eius vt faceret. Et fa/
ctū est verbū dn̄i ad me dicēs. Nunqd sicut fi/
gulus iste: nō potero vobis facere domꝰ isrl̄:
ait dn̄s? Ecce sicut lutū in manu figuli: sic vos
domus isrl̄ in manu mea. Repēte loq̄r aduer
sum gentē et aduersus regnū: vt eradicē et de/
struā et dispdā illud. Si pniam egerit gēs illa
a malo suo qḋ locutus sū aduersus eā: agam et
ego pniam sup malo qḋ cogitaui vt facerē ei: ⁊
subito loq̄r de gente et regno vt edificē et plan
tē illud. Si fecerit malū in oculis meis vt non
audiat vocē meā: pniam aga3 sup bono quod
locutus sū vt facerē ei. Nunc ergo dic viro iu/
da et habitatori irl̄m dicēs. Hec dicit dominꝰ
Ecce ego fingo ꝯ vos malum: et cogito ꝯ vos
cogitationē. Reuertat᷑ vnusq̄sq3 a via sua ma
la: et dirigite vias v̄ras et studia v̄ra. Qui di/
xerunt. Desperauimus. Post cogitatōes. n. no
stras ibimꝰ: et vnusq̄sq3 p̄uitatē cordis sui ma
li faciemus. Idō hec dicit dn̄s. Interrogate gē
tes. Quis audiuit talia horribilia: q̄ fecit nimis
virgo israel? Nunqd deficiet de petra agri nix
libani: aut euelli possūt aque erūpentes frigide
et defluentes? Quia oblitus ē mei ppl̄s meus
frustra libantes et ipingentes in viis suis: et i
semitis seculi: vt ambularēt ꝑ eas in itinere nō
trito: vt fieret terra eoꝝ in desolationē et in si/
bilū sempiternū. Ōis q p̄terierit per eā: obstu
pescet: et mouebit caput suum. Sicut ventus
vrens dispergā eos corā inimico: dorsu3 et nō
faciē ostendā eis in die ꝑditionis eoꝝ. Et dixe
runt. Venite et cogitemus ꝯ hieremiā cogita
tiones. Nō eni ꝑibit lex a sacerdote: neq3 con/
siliū a sapiente: nec sermo a ꝓpheta. Venite et
ꝑcutiamus cū lingua: et nō attēdamus ad vni

uersos s̄mones ei⁹. Attēdite dn̄e ad me: et audi vocē aduersarioꝝ meoꝝ. Nunqd reddet̄ p bono malū: q2 foderūt foueā aie mee. Recordare q steteri i ɔspectu tuo vt loq̄rer p eis bonū et auerterēt idignationē tuā ab eis. Propterea da filios eoꝝ in famē: et deduc eos in manus gladij. Fiāt vxores eoꝝ absq3 liberis et vidue et viri eaꝝ interficiant̄ morte. Juuenes eoꝝ cōfodiant̄ gladio in p̄lio: audiat̄ clamor de domibus eoꝝ. Adduces eni sup eos latronē repēte q2 foderunt foueā vt caperēt me: et laqos absconderunt pedib⁹ meis. Tu aūt dn̄e scis omne ɔsilium eoꝝ aduersū me in mortē. Ne ppitieris iniqtati eoꝝ: et pctm̄ eoꝝ a facie tua non deleatur. Fiant corruentes i ɔspectu tuo: i tēpore furoris tui abutere eis. XIX

Hec dicit dn̄s. Vade et accipe laguncu lam figuli testeā a senioribus populi et a senioribus sacerdotū: et egredere ad vallē filij ennon q̄ ē iuxta itroitū porte fictilis et p̄dicabis ibi v̄ba q̄ ego loquor ad te: et dices. Audite v̄bū dn̄i reges iuda et habitatores irl'm. Hec dicit dn̄s exercituū deus israel. Ecce ego inducā afflictionē sup locum istū: ita vt ois q audierit illam: tinniant aures eius: eo q dereliquerint me: et alienū fecerit locum istū et libauerint in eo dijs alienis: quos nesciērūt ipsi et patres eoꝝ et reges iuda: et repleuerunt locū istū sanguie inocentiū: et edificauerunt excelsa baalim ad cōburēdos filios suos igni i holocaustum baalim: q̄ non p̄cepi: nec locutus sum: nec ascēderunt in cor meum. Propterea ecce dies venient dicit dn̄s. et nō vocabit̄ āplius locus iste tophet et vallis filij ennon: sed vallis occisionis. Et dissipabo ɔsiliū iuda et irl'm in loco isto: et subuertā eos gladio in cōspectu inimicoꝝ suoꝝ: et in manu querentium aias eoꝝ et dabo cadauera eoꝝ escam volatilib⁹ celi et bestijs terre. et ponā ciuitatē hanc in stuporem et in sibilum. Ois qui p̄terierit p eam obstupescet: et sibilabit sup vniuersa plaga eius. Et cibabo eos carnibus filioꝝ suoꝝ: et carnibus filiaꝝ suaꝝ: ⁊ vnusq̄sq3 carnes amici sui comedet in obsidione et in angustia in qua ɔcludent eos inimici eoꝝ.: ⁊ q querūt aias eoꝝ. Et cōteres lagūculā in oculis viroꝝ qui ibūt tecū ⁊ dices ad eos. Hec dicit dn̄s exercituū. Sic conteram ppl'm istum ⁊ ciuitatē istā: sicut conteritur vas figuli. qd̄ nō potest vltra instaurari. Et in tophet sepelient̄. eo q non sit alius locus ad sepeliendum. Sic faciam loco huic ait dominus ⁊ habitatoribus ei⁹. vt ponā ciuitatē istam sicut tophet. Et erunt domus irl'm ⁊ domus regū iuda sicut locus tophet imunde: oēs domus in quarū domatibus sacrificauerunt omni militie celi. ⁊ libauerunt libamia dijs alienis. Venit aūt hieremias de tophet quo miserat eū dominus ad pphetandū. ⁊ stetit in atrio domus dn̄i ⁊ dixit ad oēm ppl'm. Hec dicit dominus exercituū deus israel. Ecce ego inducā super ciuitatē hāc ⁊ sup oēs vrbes ei⁹ vniuersa mala q̄ locutus sum aduersū eā. qm̄ indurauerūt ceruicē suā vt nō audirēt sermōes meos. XX

Et audiuit phassur filius emmer sacerdos q constitutus erat princeps i domo dn̄i hieremiam pphantem sermones istos. Et percussit phassur hieremiam prophetā. ⁊ misit eū in neruum qd̄ erat in porta beniamin supiori in domo dn̄i. Cūq3 illuxisset i crastinū. eduxit phassur hieremiam de neruo. ⁊ dixit ad eum hieremias. Nō phassur vocauit dominus nomē tuū sed pauorē vndiq3: q2 hec dicit dn̄s. Ecce ego dabo te in pauorē ⁊ oēs amicos tuos. ⁊ corruent gladio inimicoꝝ suoꝝ. ⁊ oculi tui videbunt. Et oēm iudam dabo in manu regis babylonis ⁊ trāsducet eos in babylonem: ⁊ percutiet eos gladio. Et dabo vniuersā substātiā ciuitatis huius ⁊ oēm laborem eius oēq3 p̄ciū ⁊ cūctos thesauros regum iuda: dabo i manu inimicoꝝ eoꝝ. ⁊ diripiēt eos ⁊ tollent: ⁊ ducent in babylonē. Tu aūt phassur ⁊ oēs habitatores domus tue ibitis in captiuitatē. ⁊ in babylonē venies ⁊ ibi morieris. ibiq3 sepelieris tu ⁊ oēs amici tui qbus pphetasti mendaciū. Seduxisti me dn̄e ⁊ seductus sū. fortior me fuisti ⁊ inualuisti. Factus sum in derisū tota die. Oēs subsannant me q2 iam olim loquor vociferans: iniqtatem ⁊ vastitatē clamito. Et factus est mihi sermo domini in opprobriū ⁊ in derisum tota die. Et dixi. Nō recordabor eius neq3 loq̄r vltra in noie illius. Et factus est in corde meo q̄si ignis exestuās. claususq3 i ossib⁹ meis. ⁊ defeci ferre nō sustinēs. Audiui .n. contumelias multorū ⁊ terrorē in circuitu: ɔsequemini ⁊ ɔsequamur eū ab oibus viris q erant pacifici mei ⁊ custodiētes latus meū: si quo modo decipiat̄ ⁊ p̄ualeamus aduersus eū: ⁊ ɔseq̄mur vltionē ex eo. Dn̄s aūt mecū ē: tāq3 bellator fortis: iccirco q ɔsequunt̄ me cadent: ⁊ infirmi erunt et cōfundent̄ vehemēter: q2 nō itellexerunt opprobriū sempiternū: qd̄ nunq̄3 delebit̄. Et tu dn̄e exercituū pbator iusti q vides renes et cor: videā q̄so vltionē tuā ex eis. Tibi enim reuelaui causam meam. Cantate dn̄o laudate dominū

qꝛ liberauit aiam pauperis de manu maloꝝ.
Maledicta dies in q̄ natus sū. dies in qua pepe
rit me mater mea: nō sit benedicta. Maledictꝰ
vir q annūciauit patri meo dicēs: natꝰ ē tibi pu
er masculus. ꝛ q̄si gaudio letificauit eū. Sit hō
ille vt sūt ciuitates q̄s subuertit dn̄s ꝛ nō peni/
tuit eū. Audiat clamorē mane: ꝛ vlulatū in tpe
meridiano: qꝛ nō me interfecit a vulua vt fieret
mihi mater mea sepulchrum: ꝛ vulua eius con
ceptus eternus. Quare de vulua egressus sū
vt viderē laborē ꝛ dolorē. ꝛ consumerentur in
confusione dies mei. XXI

Verbū quod factū est ad hieremiā a do/
mino: qn̄ misit ad eum rex Sedechias
phassur filiū melchie ꝛ sophoniā filiū
maasie sacerdotē dicens. Interroga ꝓ nobis
dn̄m: qꝛ nabuchodonosor rex babylonis p̄eli
atur aduersū nos: si forte faciat dn̄s nobiscū ꝫ
oīa mirabilia sua. ꝛ recedat a nobis. Et dixit
hieremias ad eos. Sic dicetis sedechie. Hec
dicit dn̄s deꝰ israel. Ecce ego ꝯuertā vasa bel
li que in manibus vestris sūt ꝛ quibꝰ vos pu/
gnatis aduersū regē babylōis: ꝛ chaldeos qui
obsidēt vos in circuitu muroꝝ: ꝛ congregabo
ea i medio ciuitatis huiꝰ: ꝛ debellabo ego vos
in manu extenta ꝛ in brachio forti ꝛ in furore ꝛ
i indignatione ꝛ in ira grādi: ꝛ pcutiā habita/
tores ciuitatis huius. Hoīes ꝛ bestie pestilen/
tia magna moriant̄. Et post hoc ait dn̄s: dabo
sedechiā regē iuda ꝛ seruos eiꝰ ꝛ populū eius.
ꝛ q derelicti sunt i ciuitate hac a peste ꝛ gladio:
ꝛ fame i manu nabuchodonosor regis babylo
nis ꝛ in manu inimicoꝝ eoꝝ: ꝛ in manu q̄ren
tiū aiam eoꝝ: ꝛ pcutiet eos in ore gladij. ꝛ non
flectet̄: neqꝫ parcet neqꝫ miserebit̄. Et ad pplꝫ
hunc dices. Hec dicit dn̄s deus. Ecce ego do
corā vobis viā vite ꝛ viā mortis. Qui habita/
uerit in vrbe hac: moriet̄ gladio ꝛ fame ꝛ peste
q aūt egressus fuerit ꝛ transfugerit ad chaldeos
qui obsident vos: viuet ꝛ erit ei aīa sua q̄si spo
liū. Posui. n. faciē meā sup ciuitatē hanc i ma
lū ꝛ nō in bonū ait dn̄s. In manu regis baby
lonis dabit̄: ꝛ exuret eā igni. Et domui regis
iuda. Audite v̄bū dn̄i domus dauid. Hec di
cit dominus. Iudicate mane iudiciū: ꝛ eruite
vi oppressū de manu calūniantis: ne forte egre
diatur vt ignis indignatio mea: ꝛ succēdat̄: et
non sit q extinguat: ꝓpter malitiā studioꝝ vr̄o
rū. Ecce ego ad te habitatricē vallis solide atqꝫ
cāpestris ait dominus: q dicitis: qs pcutiet nos
ꝛ quis ingrediet̄ domos nr̄as. Et visitabo sup
vos iuxta fructū studioꝝ vr̄oꝝ dicit dominus.
ꝛ succendā ignē in saltu eius: ꝛ deuorabit om
nia in circuitu eius. XXII

Hec dicit dn̄s. Descēde in domū regis
iuda. ꝛ loqueris ibi v̄bū hoc. ꝛ dices.
Audi v̄bū dn̄i rex iuda q sedes sup so
lium dauid: tu ꝛ serui tui ꝛ ppl's tuus q igredi
mini p portas istas. Hec dicit dn̄s. Facite iu/
diciū ꝛ iustitiā: ꝛ liberate vi opp̄ssū de manu ca
lūniatoris: ꝛ aduenā ꝛ pupillū ꝛ viduā nolite
ꝯtristare neqꝫ opprimatis iniq̄: ꝛ sanguinē in
nocētē ne effūdatis in loco isto. Si. n. faciētes
feceritis v̄bū istud: ingredient̄ p portas domꝰ
hꝰ reges sedētes de genere dauid sup thronū
eius: ꝛ ascēdentes currus ꝛ equos ipi ꝛ serui ꝛ
ppl's eoꝝ. Qꝫ si non audieritis v̄ba hec in me
metipso iuraui dicit dn̄s: qꝛ in solitudinem erit
domus hec. Quia hec dicit dn̄s sup domū re/
gis iuda. Galaad tu mihi caput libani. Si nō
posuero te solitudinē: vrbes ihabitabiles. Et
sctificabo sup te inficientē virū ꝛ arma eiꝰ ꝛ suc
cident electas cedros tuas ꝛ p̄cipitabūt i ignē.
ꝛ ptrāsibunt gentes multe p ciuitatē hāc: ꝛ di/
cet vnusqsqꝫ ꝓximo suo. Quare fecit dominꝰ
sic ciuitati huic grādi: Et rn̄debūt. Eo q dere/
liquerint pactū dn̄i dei sui. ꝛ adorauerint deos
alienos: ꝛ seruierint eis. Nolite flere mortuum
neqꝫ lugeatis sup eū fletu. Plangite eū q egre
ditur: qꝛ nō reuertet̄ vltra: nec videbit t̄rā na/
tiuitatis sue. Quia hec dicit dominus ad sellū
filiū iosie regē iuda q regnauit ꝓ iosia p̄re suo
q egressus ē de loco isto. Nō reuertet̄ huc am/
plius: sꝫ in loco ad quē transtuli eū ibi moriet̄.
ꝛ t̄rā istā non videbit amplius. Ve q edificat
domū suā in iniustitiā. ꝛ cenacula sua nō in iu/
dicio. Amicū suū opprimet frustra ꝛ mercedē
nō reddet ei. Qui dicit edificabo mihi domum
latā ꝛ cenacula spaciosa: q aperit sibi fenestras
ꝛ facit laq̄aria cedrina: pingitqꝫ sinopide. Nū
quid regnabis. qm̄ cōfers te cedro. Pater tuꝰ
nunqd non comedit ꝛ bibit ꝛ fecit iudiciū ꝛ iu
stitiā: tunc cū bene erat ei: Iudicauit cām pau
peris ꝛ egeni in bonum suum. Nunquid non
ideo qꝛ cognouit me dicit dominꝰ: Tui vo ocu
li ꝛ cor ad auaritiā ꝛ ad sanguinē innocētē fun
dendū ꝛ ad calūniā. ꝛ ad cursum mali operis.
Propterea hec dicit dominus ad ioachim filiū
iosie regē iuda. Nō plāgēt eū. Ve frater ꝛ ve
soror. nō ꝯcrepabūt ei ve dn̄e ꝛ ve inclyte. Se
pultura asini sepeliet̄: putrefactus ꝛ ꝓiectꝰ: ex
tra portas ir'l'm. Ascēde libanū ꝛ clama: ꝛ i ba
san da vocē tuā ꝛ clama ad trāseuntes: qꝛ cōtri
ti sunt omnes amatores tui. Locutus sum ad

te in abundātia tua: dixisti: non audiam. Hec est vita tua ab adolescētia tua. qr nō audisti vocē meā. Oēs pastores tuos pascet vēt⁹. ⁊ amatores tui i captiuitatē ibūt. Et tūc ɔfunderis ⁊ erubesces ab oi malicia tua q̄ sedes in libano ⁊ nidificas in cedris. Quo cōgemuisti cū venissent tibi dolores quasi dolores parturiētis. Viuo ego dicit dn̄s: qr si fuerit iechonias filius ioachim regis iuda annulus i manu dextera mea: inde euellam eū. Et dabo te in manu querētium aiam tuam. ⁊ i manu quoꝝ tu formidas faciem ⁊ in manu nabuchodonosor regis babylōis. ⁊ in manu caldeoꝝ. Et mittā te ⁊ matrē tuam q̄ genuit te in trā alienā in qua nati nō estis: ibiq̧ moriemini. Et in trā ad quā ipsi leuāt aiaȝ suā vt reuertant̄ illuc: nō reuertent̄. Nūqd vas fictile atq̧ ɔtritū vir iste iechonias. Nunqd vas absq̧ omni voluptate. Quare abiecti sūt ipe ⁊ semen eius ⁊ ꝓiecti in terrā quā ignorauerunt Terra. terra. tra. audi sermonē dn̄i. Hec dicit dn̄s. Scribe virū istū sterilem: virū q in dieb⁹ suis nō ꝓsperabit̄. Nec. n. erit de semine eius vir qui sedeat super soliū dauid. ⁊ potestatē habeat vltra in iuda. XXIII

Ve pastoribus q dispgūt ⁊ dilacerāt gregem pascue mee dicit dn̄s. Ideo hec dicit dn̄s deus isrl̄ ad pastores q pascunt ppl̄m meum. Vos dispsistis gregē meū ⁊ eiecistis eos. ⁊ nō visitastis eos. Ecce ego visitabo sup vos malitiā studioꝝ vestrorum ait dn̄s. Et ego ɔgregabo reliquias gregis mei de oibus terris ad q̄s eiecero eos illuc. ⁊ conuertam eos ad rura sua ⁊ crescēt ⁊ multiplicabuntur. ⁊ suscitabo sup eos pastores ⁊ pascent eos. Non formidabūt vltra: ⁊ non pauebunt: ⁊ nullus q̄ret ex nūero dicit dn̄s. Ecce dies veniūt dic̄ dominꝰ ⁊ suscitabo dauid germen iustū. ⁊ regnabit rex ⁊ sapiēs erit. ⁊ faciet iudiciū ⁊ iusticiā i terra. In dieb⁹ illis saluabit̄ iuda: ⁊ isrl̄ habitabit cōfidenter. Et hoc est nomē qd̄ vocabūt eū dn̄s iust⁹ nr̄. Propter hoc ecce dies veniūt dic̄ dn̄s ⁊ nō dicēt vltra viuit dn̄s q eduxit filios isrl̄ de terra egypti: sed viuit dn̄s q eduxit ⁊ adduxit semen domus israel de terra aqlonis ⁊ de cūctis terris ad quas eieceram eos illuc. ⁊ habitabūt in terra sua. Ad ꝓphas. Cōtritū est cor meum in medio mei: cōtremuerūt oia ossa mea. Fact⁹ sum q̄si vir ebrius. ⁊ q̄si hō madidus a vino. a facie dn̄i. ⁊ a facie vboꝝ scōꝝ eius. quia adulterijs repleta est terra: quia a facie maledictiōis luxit terra: arefacta sunt arua deserti. Fact⁹ est cursus eoꝝ malus: ⁊ fortitudo eoꝝ dissimilis. Propheta nāq̧ ⁊ sacerdos polluti sunt. ⁊ i domo mea iueni malū eoꝝ ait dn̄s. Iccirco via eorum erit q̄si lubricū i tenebris: ipellent̄. n. ⁊ corruent in ea. Afferam. n. sup eos mala annū visitatiōis eoꝝ ait dn̄s. Et i ꝓphis samarie vidi fatuitatē. ⁊ ꝓphetabāt in baal: ⁊ decipiebāt populū meū israel. Et in ꝓphis irl̄m vidi similitudinē adulterantiū ⁊ iter mēdacij. Et cōfortauerūt manus pessimoꝝ: vt nō cōuerteret̄ vnusquisq̧ a malitia sua. Facti sunt mihi oēs sodoma: ⁊ habitatores eius q̄si gomorra. Propterea hec dicit dn̄s exercituū ad ꝓphās. Ecce ego cibabo eos absinthio: ⁊ potabo eos felle. A prophetis. n. irl̄m egressa est pollutio sup oēm trā. Hec dic̄ dominꝰ exercituū. Nolite audire verba ꝓphetarū q ꝓphetāt vobis. ⁊ decipiūt vos Visionē cordis sui loquunt̄: nō de ore dn̄i. Dicūt his q blasfemāt me. locutus est dn̄s pax erit vobis: ⁊ oibus q ambulāt i prauitate cordis sui dixerūt: non veniet sup vos malū. Quis. n. affuit in ɔsilio dn̄i: ⁊ vidit ⁊ audiuit sermonē ei⁹. Quis considerauit verbū illius ⁊ audiuit. Ecce turbo dominice indignationis egredietur. ⁊ tēpestas erūpens sup caput impiorum veniet. Nō reuertet̄ furor dn̄i vsq̧ dū faciat. ⁊ vsq̧ dū compleat cogitationē cordis sui. In nouissimis diebus intelligetis cōsilium eius. Non mittebam ꝓphās. ⁊ ipsi currebant. non loquebar ad eos. ⁊ ipsi ꝓphetabant. Si stetissent in consilio meo ⁊ nota fecissēt vba mea populo meo: auertissem vtiq̧ eos a via sua mala ⁊ cogitatiōibus suis pessimis. Putas ne deus e vicino ego suȝ dicit dn̄s: ⁊ nō deus de longe. Si occultabitur vir in abscōditis: ⁊ ego nō videbo eū dicit dn̄s Nūqd nō celū ⁊ terrā ego impleo dicit dominꝰ Audiui q̄ dixerunt ꝓphe ꝓphetantes in noie meo mendaciū atq̧ dicentes. Somniaui: somniaui. Vsq̧ quo istud est in corde ꝓphataꝝ vaticinantiū mendaciū: ⁊ ꝓphetantiū seductiones cordis sui. Qui volunt facere vt obliuiscat̄ populus me⁹ nois mei. ꝓpter somnia eoꝝ q̄ narrat vnusq̧sq̧ ad ꝓximū suū: sicut obliti sūt pres eoꝝ nois mei ꝓpter baal. Propheta q hȝ somniū. narret somnium. ⁊ q hȝ sermonē meū. loquatur sermonem meuȝ vere. Quid paleis ad triticū dicit dn̄s. Nūqd nō vba mea sunt quasi ignis ardēs dicit dn̄s: ⁊ q̄si malleus cōterens petrā. Propterea ecce ego ad prophās ait dn̄s q furāt̄ vba mea vnusq̧sq̧ a proximo suo. Ecce ego ad prophās ait dn̄s q assumunt linguas suas. ⁊ aiunt dicit dn̄s. Ecce ego ad prophās somniantes mendaciū dicit dn̄s: q narrauerunt ea

ꝛ ſeduxerūt pplm meū in mendatio ſuo: ꝛ i mi
raculis ſuis. cū ego nō miſiſſem eos. nec man/
daſſem eis: q nihil ꝓfuerunt pplo huic dicit do
minus. Si igit interrogauerit te ppls iſte vl' ꝓ
pheta aut ſacerdos dicēs. qđ eſt onus domini.
dices ad eos vos eſtis on⁹. Proijciā qppe vos
dicit. dñs. Et ppha ꝛ ſacerdos ꝛ ppls q dicit
onus dñi. viſitabo ſuper virū illū ꝛ ſup domū
ei⁹. Hec dicetis vnuſqſqꝫ ad ꝓximū ꝛ ad fra/
trē ſuū. Quid reſpōdit dñs: ꝛ qd locut⁹ ē domi
n⁹. Et on⁹ domini vltra nō memorabit: qꝛ on⁹
erit vnicuiqꝫ ſmo ſu⁹. Et puertiſtis verba dei
viuētis: dñi exercituū dei nrī. Hec dices ad
ꝓphetā. Quid reſpōdit tibi domin⁹ ꝛ qd locu/
tus ē domin⁹. Si aūt on⁹ domini dixeritis: pro
pter h̄ h̄ dicit domin⁹. Qꝛ dixiſtis ſmonē iſtum
on⁹ domini: ꝛ miſi ad vos dicēs. nolite dicere
on⁹ domini ꝓpterea ecce ego tollā vos portans
ꝛ d̄relinquā vos ꝛ ciuitatē quā dedi vob ꝛ prib⁹
vrīs a facie mea: ꝛ dabo vos i opprobriū ſēpit
nū. ꝛ ignominiā etnā q̄ nūqꝫ obliuione delebitur.

O Stēdit mihi domin⁹. ꝛ ecce XXIIII
duo calathi pleni ficis poſiti ante tēplū
domini poſtqꝫ trāſtulit nabuchodono
ſor rex babylōis iechoniā filium ioachim regē
iuda ꝛ principes eius ꝛ fabrū ꝛ incluſorē d' irlm
ꝛ adduxit eos in babylonem. Calathus vnus
ficus bonas habebat nimis: vt ſolent ficus eſſe
primi temporis. Et calathus vnus ficus habe
bat malas nimis. q̄ comedi non poterant eo ꝙ
eſſent male. Et dixit dominus ad me. Quid tu
vides hieremia. Et dixi. Ficus fic⁹ bonas bo
nas valde ꝛ malas: malas valde. q̄ comedi nō
poſſunt eo ꝙ ſint male. Et factum eſt verbum
domini ad me dicēs. Hec dicit dominus deus
iſrl. Sicut fic⁹ he bone. ſic cognoſcā trāſmigtio
nē iuda: quā emiſi de loco iſto i trā caldeoꝝ in
bonū: ꝛ ponā oculos meos ſuper eos ad placā
dū. Et reducam eos in trām hanc: ꝛ edificabo
eos ꝛ nō deſtruam: ꝛ plantabo eos ꝛ nō euellā
ꝛ dabo eis cor vt ſciant me qꝛ ego ſū domin⁹.
Et erūt mihi in pplm. ꝛ ego ero eis i deū: qꝛ re
uertent ad me i toto corde ſuo. Et ſicut fic⁹ peſ/
ſime q̄ comedi non poſſunt eo ꝙ ſint male: hec
dicit dñs ſic dabo ſedechiā regem iuda ꝛ princi
pes ei⁹ ꝛ reliquos de irlm q remāſerūt in vrbe
hac: ꝛ q habitant i terra egypti. Et dabo eos in
vexationē afflictionēqꝫ oibus regnis terre: ꝛ i
opprobriū ꝛ i parabolā ꝛ in ꝓuerbiū ꝛ in male
dictiōē in vniuerſis locis ad q̄ eieci eos: ꝛ mit
tā i eis gladiū ꝛ famē ꝛ peſtē donec cōſumātur
de terra quā dedi eis ꝛ prib⁹ eoꝝ. XXV.

V Erbū qđ factū ē ad hieremiā de oī po/
pulo iude in āno qrto ioachim filij io/
ſie regis iuda: ipſe ē annus primus na
buchodonoſor regis babylonis. Et locut⁹ eſt
hieremias ꝓpha ad oēm pplm iuda ꝛ ad vni/
uerſos habitatores irlm: dicens. A tertiodeci
mo anno ioſie filij āmon regis iuda vſqꝫ ad di
em hāc: ipſe ē tertius ꝛ viceſimus ann⁹: factuꝫ
ē vbū dñi ad me: ꝛ locutus ſū ad vos de nocte
ꝯſurgens ꝛ loquēs. ꝛ nō audiſtis. Et miſit do
minus ad vos oēs ſeruos ſuos ꝓphas ꝯſur/
gens diluculo mittēſqꝫ ꝛ nō audiſtis: neqꝫ in/
clinaſtis aures veſtras vt audiretis cū diceret.
Reuertimini vnuſqſqꝫ a via ſua mala. ꝛ a peſ
ſimis cogitationibus veſtris. ꝛ habitabitis in
terra quā dedit dominus vobis ꝛ prībus vrīs
a ſeculo ꝛ vſqꝫ in ſeculū. Et nolite ire poſt deos
alienos vt ſuiatis eis adoretiſqꝫ eos: neqꝫ me
ad iracūdiā ꝓuocetis in opibus manuū vrāꝝ:
ꝛ nō affligā vos. Et nō audiſtis me dicit dñs:
vt me ad iracūdiā ꝓuocaretis in opibus manu
um vrāꝝ in maluꝫ vrm. Propterea hec dicit
dñs exercituū. Pro eo ꝙ nō audiſtis vba mea
ecce ego mittā ꝛ aſſumā vniuerſas cognatiōes
aquilonis ait dñs. ꝛ nabuchodonoſor regē ba/
bylonis ſeruū meū: ꝛ adducā eos ſup terram
iſtā ꝛ ſuper habitatores eius ꝛ ſup oēs natiōes
q̄ in circuitu illius ſunt: ꝛ itерficiā eos ꝛ ponā
eos i ſtuporē ꝛ in ſibilū ꝛ in ſolitudines ſempi
ternas. Perdāqꝫ ex eis vocē gaudij ꝛ vocem
leticie: vocē ſpōſi ꝛ vocē ſponſe: vocem mole ꝛ
lumen lucerne. Et erit vniuerſa trā eius i ſoli
tudinē ꝛ i ſtuporē: ꝛ ſeruient oēs gētes iſte re
gi babylonis ſeptuaginta annis. Cūqꝫ imple
ti fuerint ſeptuaginta anni. viſitabo ſup regē
babylonis ꝛ ſup gentē illā dicit dominus iniq
tatē eoꝝ: ꝛ ſup terrā chaldeoꝝ: ꝛ ponam illam
in ſolitudines ſempiternas. Et adducā ſuper
trā illā oia vba mea q̄ locutus ſū ꝯ eam: oē qđ
ſcriptū ē i libro iſto: q̄cūqꝫ ꝓphauit hieremias
aduerſū oēs gentes: quia ſeruierūt eis cū eſſet
gētes multe et reges magni. Et reddā eis ſm
opa eoꝝ. et ſm facta manuū ſuaꝝ. Quia ſic dicit
dominus exercituū de⁹ iſrael. Sume calicem
vini furoris huiuſmodi de manu mea ꝛ ꝓpina
bis de illo cunctis gentibus ad q̄s ego mittam
te ꝛ bibēt: ꝛ turbabūt ꝛ inſanient a facie gladij
quē ego mittā inter eos. Et accepi calicem de
manu dñi. ꝛ ꝓpinaui cunctis gentibus ad q̄s
miſit me dominus: hieruſalē ꝛ ciuitatib⁹ iuda
ꝛ regibus eius ꝛ pncipibus eius vt darem eos
in ſolitudinē ꝛ in ſtuporē ꝛ in ſibilum ꝛ in ma

ledictionem ſicut eſt dies iſta. Pharaoni regi
egypti ⁊ ſeruis eiꝰ ⁊ pncipibꝰ eiꝰ ⁊ in oi pplō
eius: ⁊ vniuerſis generaliter cūctis regibꝰ tre
auſitidis: ⁊ cūctis regibꝰ tre philiſtijm ⁊ aſcalo/
nis ⁊ gaçe ⁊ accaron açoti. ⁊ reliqs idumee et
moab ⁊ filijs āmon ⁊ cunctis regibꝰ tyri ⁊ vni
uerſis regibꝰ ſidonis ⁊ regibꝰ terre inſulaꝝ q
ſūt trāſmare ⁊ dedan ⁊ theman ⁊ buç ⁊ vniuer
ſis q attonſi ſūt i comā ⁊ cunctis regibꝰ arabie.
⁊ cunctis regibus occidentis q habitāt in deſer
to. ⁊ cūctis regibus çambri: ⁊ cunctis regibus
elam: ⁊ cunctis regibus medoꝝ: cunctis quoqꝫ
regibus aquilonis de prope ⁊ de longe: vnicui
qꝫ ꝯ frēm ſuū: ⁊ oibus regnis terre que ſuper
faciē eiuſ ſunt. Et rex ſeſach bibet poſt eos. Et
dices ad eos: hec dicit dn̄s exercituū deꝰ iſrael.
Bibite ⁊ inebriamini ⁊ vomite ⁊ cadite: neqꝫ
ſurgatis a facie gladij quē ego mittā int vos.
Cūqꝫ noluerint accipe calicē de manu tua vt bi
bāt: dices ad eos. Hec dicit dn̄s exercituum.
Bibētes bibetis. Quia ecce i ciuitate i qua in
uocatū ē nomē meū ego icipio affligere: ⁊ vos
q̄ſi inocētes ⁊ imunes eritis. Non eritis imu/
nes. Gladiū.n. ego voco ſup oēs habitatores
terre: dicit dn̄s exercituū. Et tu ꝓphetabis ad
eos oia verba hec: ⁊ dices ad illos. Dominus
de excelſo rugiet: ⁊ de habitaculo ſcō ſuo dabit
vocē ſuā. Rugiēs rugiet ſup decorē ſuū. Ce/
leuma quaſi calcantiū cōcinet aduerſus oēs ha
bitatores terre. Peruenit ſonitus vſqꝫ ad ex/
tremā terre q2 iudiciū dn̄o cū gētibus. Iudica
tur ipſe cū oi carne. Impios tradidi gladio di
cit dn̄s. Hec dicit dominus exercituū. Ecce af
flictio egredieṫ de gēte in gētē ⁊ turbo magnꝰ
egredieṫ a ſūmitatibus tre: ⁊ erūt interfecti dn̄i i
die illa a ſūmo terre vſqꝫ ad ſūmū eiuſ. Nō plā
genṫ ⁊ non colligenṫ neqꝫ ſepelienṫ: in ſterqli/
niū ſup faciē terre iacebūt. Vlulate paſtores ⁊
clamate. ⁊ aſpgite vos cinere optimates gregiſ
q2 ꝯpleti ſūt dies vr̄i vt interficiamini. ⁊ diſſipati
ones vr̄e ⁊ cadetis q̄ſi vaſa p̄cioſa. ⁊ pibit fuga
a paſtoribus: ⁊ ſaluatio ab optimatibus gregiſ
Vox clamoris paſtoꝝ ⁊ vlulatus optimatum
gregis: q2 vaſtauit dn̄s paſcua eoꝝ. ⁊ ꝯticuerūt
arua pacis a facie ire furoris domini. Dereli/
quit quaſi leo tabernaculū ſuum: q2 facta eſt ter
ra eoꝝ in deſolationem a facie ire colūbe. ⁊ a fa
cie ire furoris domini.

XXVI

IN pncipio regni ioachi filij ioſie regiſ
iuda fcm̄ ē vbū iſtō a dn̄o dicēs. Hec
dicͭ dn̄s. Sta i atrio domꝰ dn̄i. ⁊ loque
ris ad oēs ciuitates iuda: de qbus veniūt vt a/
dorēt in domo domini: vniuerſos ſmōes. q̄s
ego mādaui tibi vt loq̄ris ad eos. Noli ſubtra
here vbū: ſi forte audiāt ⁊ ꝯuertanṫ vnuſqſqꝫ
a via ſua mala: ⁊ peniteat me mali qđ cogitaui
facere eis ꝓpter malitiā ſtudioꝝ eoꝝ. Et dices
ad eos. Hec dicit dn̄s. Si nō audieritis me vt
ābuletis in lege mea quā dedi vobis vt audia/
tis ſmōes ſuoꝝ meoꝝ ꝓphaꝝ q̊s ego miſi ad
vos de nocte ꝯſurgēs ⁊ dirigēs. ⁊ nō audiſtis
dabo domū iſtā ſicut ſylo. ⁊ vrbeꝫ hāc dabo in
maledictionē cūctis gētibus terre. Et audie/
rūt ſacerdotes et ꝓphete et ois ppl's hieremiaꝫ
loquētē vba hec i domo dn̄i. Cūqꝫ compleſſet
hieremias loquēs oia q̄ p̄cepat ei dominus vt
loq̄reṫ ad vniuerſū ppl'm: app̄henderūt eū ſa/
cerdotes et ꝓphete et ois ppl's dicens. Morte
moriaṫ. Quare ꝓphetauit i noie dn̄i: dicēs. ſi
cut ſylo erit domus hͤ. et vrbs iſta deſolabiṫ eo
ꝙ nō ſit habitator. Et ꝯgregatus ē ois popl's
aduerſus hieremiā in domo dn̄i. Et audierunt
pncipes iuda vba hec. et aſcenderūt de domo
regis i domū dn̄i: et ſederūt i introitu porte do
mus domini noue. Et locuti ſūt ſacerdotes et ꝓ
phete ad pncipes et ad oēm ppl'm dicētes. Iu
diciū mortis ē viro huic: q2 ꝓphetauit aduer/
ſus ciuitatē iſtā ſicut audiſtis auribus vr̄is. Et
ait hieremias ad oēs pncipes et ad vniuerſuꝫ
ppl'm dicēs. Dominꝰ miſit me vt ꝓphetarem
ad domū iſtā et ad ciuitateꝫ hāc oia vba q̄ au/
diſtis. Nūc ḡ bonas facite vias vr̄as: et ſtudia
vr̄a et audite vocē domini dei vr̄i. et penitebit
dn̄m mali qđ locutꝰ ē aduerſū vos. Ego aūt ec
ce i māibꝰ vr̄is ſū: facite mihi qđ bonū et rectū
ē in oculis vr̄is. Verūtamē ſcitote et cognoſci
te: q2 ſi occideritis me: ſanguinē innocētē tra/
detis ꝯ voſmetip̄os et ꝯ ciuitatē iſtā et habitato
res eius. In vitate.n. miſit me dominꝰ ad voſ
vt loq̄rer i auribꝰ vr̄is oia vba hec. Et dixe/
rūt pncipes et ois ppl's ad ſacerdotes et ad ꝓ
phetas nō ē viro huic iudiciū mortis: q2 i noie
dn̄i dei nr̄i locutꝰ ē ad nos. Surrexerūt ḡ viri
de ſenioribꝰ tre et dixerūt ad oēm cetū ppl'i lo/
quētes. Micheas de moraſti fuit ꝓpha i diebꝰ
eçechie regis iuda. et ait ad oēm ppl'm iude di/
cens. Hec dicit dominus exercituū. Syon q̄ſi
ager arabiṫ. et irl'm in aceruū lapidū erit et mōſ
domꝰ in excelſa ſiluaꝝ. Nunqd morte ꝯdem/
nauit eū eçechias rex iuda et ois iuda? Nunqd
nō timuerūt dn̄m et dep̄cati ſunt faciē domini:
et penituit dn̄m mali qđ locutus fuerat aduer/
ſum eos? Itaqꝫ nos facimus maluꝫ grande ꝯ
aias nr̄as. Fuit qꝫ vir ꝓphetās i nomine dn̄i

vrias filiꝰ semei de cariathiarim ⁊ ꝓphauit ad
uersus ciuitatē istā: ⁊ aduersus trā hāc iuxͣ oīa
verba hieremie. Et audiuit rx ioachi ⁊ oēs potē
tes ⁊ pncipes eiꝰ vba hec: ⁊ q̄siuit rex interficere
eū. ⁊ audiuit vrias ⁊ timuit: fugitqꝫ ⁊ igressus
ē egyptū. Et misit rex ioachi viros cū eo i egy
ptū helchanā filium achobor ⁊ viros in egy/
ptū. Et eduxerūt vriā de egypto: ⁊ adduxerūt
eū ad regē ioachi: ⁊ ꝑcussit eū gladio: ⁊ proiecit
cadauer eiꝰ in sepulchris vulgi ignobilis. Igi
tur manus aicham filij saphan fuit cū hieremia
vt non traderetur in manus populi: ⁊ interfi/
cerent eum.

XXVII

In pncipio regni ioachim filij iosie re
1 gis iuda factū est vbum istud ad hie/
remiā a dn̄o dicēs. Hec dicit dominꝰ
ad me. Fac tibi vincula ⁊ cathenas ⁊ pones eas
in collo tuo. ⁊ mittes eas ad regē edom ⁊ ad re
gē moab et ad regem filiorum āmon ⁊ ad re/
gē tyri ad regē sidonis i manu nūcioꝝ q vene
rūt irl'm ad sedechiā regem iuda. ⁊ pcipies eis
vt ad dn̄os suos loquāt. Hec dicit dominꝰ ex
ercituū deꝰ israel. Hec dicetis ad dn̄os vr̄os.
Ego feci trā ⁊ hoīes ⁊ iumenta q̄ sūt sup faciē
tre in fortitudine mea magna. ⁊ i brachio meo
extento. ⁊ dedi eā ei qui placuit in oculis meis.
Et nūc itaqꝫ ego dedi oēs terras istas i manu
nabuchodonosor regis babylōis fuī mei. In
sup ⁊ bestias agri dedi ei: vt fuiāt illi. Et serui
ent ei oēs gētes. ⁊ filio eiꝰ ⁊ filio filij eiꝰ donec
veniat tp̄s tre eiꝰ ⁊ ipsius. Et fuient ei gentes
multe ⁊ reges magni. Gens aūt ⁊ regnū qd
nō seruierit nabuchodonosor regi babylonis:
⁊ q̄cūqꝫ nō curuauerit collū suū sub iugo regis
babylonis: in gladio ⁊ in fame ⁊ i peste visita/
bo sup gentē illā ait dn̄s: donec cōsumā eos in
manu eiꝰ. Vos ḡ nolite audire ꝓphas vr̄os
⁊ diuinos ⁊ somniatores ⁊ augures ⁊ malefi/
cos q dicūt vobis: nō fuietis regi babylonis:
q: mēdaciū ꝓphetāt vobis vt lōge faciant vos
de tra vr̄a. ⁊ eijciāt vos ⁊ ꝑeatis. Porro gens
q̄ subiecerit ceruicē suā sub iugo regis babylo/
nis ⁊ fuierit ei: dimittā eā in tra sua. dicit dn̄s
⁊ colet eā ⁊ hitabit i ea. Et ad sedechiā regē iu/
da: locutus sū fm oīa vba hec dicēs. Subijci
te colla vr̄a sub iugo regis babylonis: ⁊ serui/
te ei ⁊ populo eiꝰ. ⁊ viuetis. Quare moriemini
tu ⁊ populus tuꝰ gladio ⁊ fame ⁊ peste: sicut lo
cutꝰ ē dn̄s ad gentē q̄ seruire noluerit regi ba/
bylonis? Nolite audire vba ꝓphaꝝ dicētiū
vobis: nō fuietis regi babylonis: q: mēdaciū
ipsi loquūt vobis. Quia nō misi eos: ait dn̄s:
⁊ ipsi ꝓphetāt i noīe meo mēdacit: vt eijciant
vos ⁊ ꝑeatis tā vos q̄ꝫ ꝓphe q vaticinant vob.
Et ad sacerdotes ⁊ ad populū istū locutus sū di
cēs. Hec dicit dn̄s. Nolite audire vba ꝓphe
taꝝ vr̄oꝝ q ꝓphetāt vobis: dicentes ecce vasa
dn̄i reuertent de babylone nūc cito. Mendaci
um. n. ꝓphetāt vobis. Nolite ḡ audire eos: sꝫ
fuite regi babylonis vt viuatis. Quare datur
hec ciuitas i solitudinē? Et si ꝓphete sūt. ⁊ ē v
bū domini in eis: occurrāt domino exercituū
vt nō veniant vasa q̄ derelicta fuerāt in domo
domini ⁊ in domo regis iuda ⁊ in irl'm: in ba/
bylonē. Quia hec dicit dominus exercituū ad
colūnas ⁊ ad mare ⁊ ad bases ⁊ ad reliq̄ vasoꝝ
q̄ remāserūt in ciuitate hac: q̄ nō tulit nabucho
donosor rex babylōis cū trāsferret iechoniā fili
um ioachim regē iuda de hierusalē in babylo/
nē ⁊ oēs optimates iuda ⁊ hierusalem. Quia
hec dicit dominus exercituū deus israel: ad va
sa que derelicta sunt i domo domini ⁊ in domo
regis iuda ⁊ hierusalē. In babylonē transferē
tur. ⁊ ibi erunt vsqꝫ ad diē visitationis sue: di/
cit dominus. Et afferri faciā ea. ⁊ restitui in lo
co isto.

XXVIII

Et factū ē in āno illo: in pncipio regni
sedechie regis iuda: i anno q̄rto i mēse
q̄nto dixit ad me ananias filiꝰ açur ꝓpha de ga
baon i domo domini corā sacerdotibꝰ ⁊ omni
populo dicēs. Hec dicit dominus exercituum
deus israel. Cōtriui iugū regis babylōis. Ad
huc duo anni dieꝝ. ⁊ ego referri faciā ad locū
istū omia vasa domini q̄ tulit nabuchodonosor
rex babylonis de loco isto: ⁊ trāstulit ea i baby
lonē. Et iechoniā filiū ioachi regē iuda. ⁊ oēm
trāsmigrationē iude q ingressi sūt in babylonē
ego ꝯuertā ad locū istū ait dominus. Cōteraꝫ
eni iugū regis babylonis. Et dixit hieremias
ꝓpheta ad ananiā ꝓphetā in oculis sacerdotū
⁊ in oculis oīs populi q stabāt in domo domi/
ni: ⁊ ait hieremias ꝓpheta. Amen. Sic faciat
dominus. Suscitet dominus verba tua q̄ pro
phetasti: vt referāt vasa in domū domini ⁊ oīs
transmigratio de babylōe ad locū istū. Verūtn̄
audi vbū h̄ qd ego loquor i auribus tuis: ⁊ in
auribus vniuersi ppl'i. Prophe q fuerūt ante
me ⁊ ante te ab initio. ⁊ ꝓphauerūt sup tras mlͭ
tas ⁊ sup regna mag̃ de ꝑlio ⁊ de afflictiōe ⁊ de
fame: ꝓpha q vaticinatꝰ ē pacē: cū venerit v/
bū eius tūc sciet ꝓpha quē misit dominꝰ i vita
te. Et tulit ananias ꝓpheta cathenam de collo
hieremie ꝓphete. ⁊ ꝯfregit eā. Et ait ananias
i ꝯspectu oīs ppl'i: dicēs. Hec dic dn̄s. Sic cō

frangā iugū nabuchodonosor regis babylonis
post duos annos de collo oium gētiū. Et
abijt hieremias ꝓpha i viā suā. Et fcm̄ ē v̄bū
dn̄i ad hieremiā postꝙ̄ ꝯfregit ananias ꝓpha
cathenā de collo hieremie ꝓphe dicens. Vade
⁊ dices ananie. Hec dicit dn̄s. Cathenas li/
gneas contriuisti: ⁊ facies ꝓ eis cathenas fer/
reas: q2 hec dicit dn̄s exercituū de⁹ isrl̄. Iuguꝫ
ferreū posui sup collū cūctaꝝ gentium istaꝝ: vt
seruiant nabuchodonosor regi babylonis ⁊ s/
uient ei: insup ⁊ bestias tre dedi ei. Et dixit hie
remias ꝓpha ad ananiā ꝓphetā: Audi anania
Nō misit te dn̄s: ⁊ tu ꝯfidere fecisti ppl'm istū
in mendacio. Iccirco hec dicit dn̄s. Ecce ego
mittā te a facie terre. Hoc anno morieris. Ad
uersū.n. dn̄m locutus es. Et mortu⁹ ē ananias
ꝓpha i anno illo: mēse septimo. XXIX

Et hec sūt v̄ba libri que misit Hiere/
mias ꝓpheta de irl'm ad reliqas senio
rū trāsmigratiōis ⁊ ad sacerdotes ⁊ ꝓ
phetas ⁊ ad oēm ppl'm quē transduxerat nabu
chodonosor de irl'm in babylonē: postq̄ꝫ egres
sus ē iechonias rex ⁊ dn̄a ⁊ eunuchi ⁊ pncipes
iuda ⁊ hierusalē. ⁊ faber ⁊ inclusor de hierusa/
lem: in māu elasa filij saphā ⁊ gamalie filij hel
chie q̄s misit sedechias rex iuda ad nabucho/
donosor regē babylonis i babylonem dicens
Hec dicit dn̄s exercituū deus isrl̄: oi transmi/
gratiōi quā trāstuli de irl'm in babylonē. Edi
ficate domos ⁊ habitate: ⁊ plātate hortos ⁊ co
medite fructū eoꝝ. Accipite vxores ⁊ genera/
te filios ⁊ filias. ⁊ date filijs v̄ris vxores: ⁊ fili
as v̄ras date viris. ⁊ pariāt filios ⁊ filias ⁊ mł
tiplicabimini ibi: et nolite cē pauci nūero: ⁊ q̄/
rite pacē ciuitatis ad quā trāsmigrare vos feci:
⁊ orate ꝓ ea ad dn̄ꝫ q2 i pace illi⁹ erit pax vob.
Hec dicit dominus exercituū de⁹ israel. Nō
vos seducāt ꝓphe v̄ri q sunt in medio v̄rm: et
diuini v̄ri: ⁊ ne attēdatis ad somnia v̄ra q̄ vos
somniatis: q2 falso ipsi ꝓphetāt vobis in noie
meo: ⁊ non misi eos dicit dominus. Quia hec
dicit domin⁹. Cū ceperint iplēri i babylone se/
ptuagita āni: visitabo vos ⁊ suscitabo sup vos
verbū meū bonū: vt reducā vos ad locū istuꝫ.
Ego.n. scio cogitatiōes q̄s cogito sup vos di
cit dominus: cogitatōes pacis ⁊ nō afflictiōis
vt dem vobis finē ⁊ patiētiā: ⁊ inuocabitis me
⁊ ibitis ⁊ orabitis me ⁊ ego exaudiā vos: q̄retis
me ⁊ inuenietis. Cū q̄sieritis me i toto corde v̄ro
inueniar a vobis: ait dn̄s. Et reducā captiuita
tem v̄ram. ⁊ ꝯgregabo vos de vniuersis gen
tibus ⁊ de cunctis locis ad q̄ expuli vos. dicit
domin⁹. Et reuerti vos faciam de loco ad quē
trāsmigrare vos feci: q2 dixistis. Suscitabit no
bis dn̄s ꝓphetas i babylōe. Quia hec dicit do
minus ad regē q sedet sup solīū dauid ⁊ ad oēꝫ
ppl'm habitatorē vrbis h⁹: ad frēs v̄ros q non
sūt egressi vobiscū i trāsmigratiōnē. Hec dicit
dn̄s exercituū. Ecce mittā i eos gladiū ⁊ famē
⁊ pestē: ⁊ ponā eos q̄si ficus malas q̄ comedi nō
possūt eo q pessime sint: ⁊ psequr eos in gladio
⁊ in fame ⁊ i pestilētia. Et dabo eos i vexatōeꝫ
vniuersis regnis tre: i maledictionē ⁊ in stupo
rē ⁊ in sibilū ⁊ in opprobriū cunctis gentib⁹ ad
q̄s ego eieci eos: eo q nō audierint verba mea
dicit dominus. q̄ misi ad eos p suos meos ꝓ/
phetas de nocte ꝯsurgēs ⁊ mittēs: ⁊ nō audi/
stis dicit dn̄s. Vos ḡ audite v̄buꝫ domini ois
trāsmigratio quā emisi de irl'm in babylonem.
Hec dicit dn̄s exercituū de⁹ israel ad achab fi/
liū chulie ⁊ ad sedechiā filiū maasie q ꝓphetant
vobis i noie meo mēdacit. Ecce ego tradā eos
in manu nabuchodonosor regis babylonis. ⁊
pcutiet eos i oculis v̄ris. Et assumet ex eis ma
ledictio oi trāsmigrationi iude q̄ ē in babylone
dicētiū. Ponat te dominus sicut sedechiā ⁊ si/
cut achab: q̄s frixit rex babylonis i igne: ꝓ eo
q fecerint stulticiā in israel: ⁊ mechati sūt i vxo
res amicoꝝ suoꝝ: ⁊ locuti sūt v̄bū in noie meo
mēdaciter: q̄d nō mādaui eis. Ego sū iudex et
testis dicit dominus. Et ad semeiā neelamiten
dices. Hec dicit dominus exercituū deus isrl̄.
Pro eo q misisti i noie meo libros ad omneꝫ
ppl'm q ē i hierusalē ⁊ ad sophoniā filiū maasie
sacerdotē: ⁊ ad vniuersos sacerdotes dicēs: do
minus dedit te sacerdotē ꝓ ioiade sacerdote vt
sis dux in domo domini sup oēm viaꝝ arrepti
ciū ⁊ ꝓphetātē vt mittas eū i neruū ⁊ in carce/
rem. Et nūc q̄re nō increpasti hieremiā anatho
titen q ꝓphetat vobis: Quia sup h̄ misit in ba
bylonem ad nos dicēs. Longum est: edificate
domos ⁊ habitate ⁊ plantate hortos ⁊ comedi/
te fructus eoꝝ. Legit ḡ sophonias sacerdos li
brū istū: in auribus hieremie ꝓphete. Et factū
est verbū domini ad hieremiā dicens. Mitte
ad oēm trāsmigrationē dicens. Hec dicit do/
minus ad semeiā neelamiten. Pro eo q pro/
phetauit vobis semeias ⁊ ego nō misi eū: ⁊ fe/
cit vos ꝯfidere in mendacio. Iccirco hec dicit
dominus. Ecce ego visitabo super semeiā nee
lamiten ⁊ sup semē eius. Nō erit ei vir sedens
in medio populi h⁹. ⁊ nō videbit bonū q̄d ego
faciā populo meo. ait dominus: q2 puaricatio/
nē locutus est aduersus dominū. XXX

Hoc verbū qđ factū est ad hieremiā a dn̄o dicēs. Hec dicit dn̄s de⁹ israel dicēs. Scribe tibi oīa vba q̄ locut⁹ sū ad te in libro. Ecce.n. dies veniūt dicit dn̄s ꝛ ꝯuertā ꝯuersionē populi mei israel ꝛ iuda. ait dn̄s: ꝛ ꝯuertā eos ad terrā quā dedi patrib⁹ eorū ꝛ possidebūt eā. Et hec verba q̄ locutus est dn̄s ad israel ꝛ ad iudā. Q̄m hec dicit dn̄s. Vocē terroris audiuimus: formido: ꝛ nō est pax. Interrogate ꝛ videte si generat mascul⁹. Quare ergo vidi oīs viri manū sup lumbū suū q̄si parturiētis: ꝛ ꝯuerse sūt vniuerse facies i aurugine. Ve q2 magna dies illa: nec ē similis ei⁹: tēpusq3 tribulatiōis ē iacob: ꝛ ex ipso saluabit̄ Et erit in die illa ait dominus exercituū cōterā iugū eius de collo tuo: ꝛ vincula eius dirūpā. Et nō dominabunt̄ ei āplius alieni: s3 ſuiēt domino deo suo: ꝛ dauid regi suo quem suscitabo eis. Tu ergo ne timeas serue me⁹ iacob ait dominus: neq3 paueas israel: q2 ecce ego saluabo te de terra longinq̄: ꝛ semen tuū de terra captiuitatis eoꝝ. Et reuertet̄ iacob ꝛ q̄escet. ꝛ cunctis affluet bonis ꝛ nō erit quē formidet: q̄m tecum ego sum ait dominus vt saluē te: Faciam eni ꝯsūmationē in cunctis gētibus in q̄bus dispsi te: te aūt nō faciā in ꝯsūmationē: s3 castigabo te in iudicio vt nō tibi videaris inoxius: q2 hec dicit dominus. Insanabilis fractura tua: pessima plaga tua. Nō ē q iudicet iudiciū tuū: ad alligandā curationē tuā vtilitas nō est tibi. Oēs amatores tui obliti sūt tui. te q3 nō q̄rent. Plaga.n. inimici pcussi te castigatione crudeli. Propter multitudinē iniq̄tatis tue dura facta sunt pctā tua. Quid clamas sup ꝯtritiōe tua Insanabilis est dolor tuus. Propter multitudinē iniq̄tatis tue ꝛ ppt dura pctā tua feci hec tibi. Propterea oēs qui comedunt te deuorabunt̄: ꝛ vniuersi hostes tui in captiuitatē ducent̄ Et oēs qui te vastant: vastabunt̄: cunctosq3 p̄datores tuos dabo in predā. Obducā eni cicatricē tibi: ꝛ a vulneribus tuis sanabo te dic̄ dominus. Quia eiectā vocauerūt te syon: hec e st que nō habebat requirentē. Hec dicit dominus Ecce ego ꝯuertā ꝯuersionē tabernaculoꝝ iacob. ꝛ tectis eius miserebor. Et edificabit̄ ciuitas in excelso suo ꝛ templū iuxta ordinē suū fundabit̄ Et egredie̅t de eius laus: voxq3 ludentiū: ꝛ multiplicabo eos ꝛ nō minuent̄: ꝛ glorificabo eos ꝛ nō attenuabunt̄: ꝛ erunt filij eius sicut a principio ꝛ cetus eius corā me pmanebit. Et visitabo aduersū oēs q tribulant eū: ꝛ erit dux eius ex eo: ꝛ princeps de medio eius pducet̄. Et applicabo eum: ꝛ accedet ad me. Quis eni iste est: qui applicet cor suū vt appropinq̄t mihi ait dominus. Et eritis mihi in populū: ꝛ ego ero vobis in deū. Ecce turbo domini furor egrediens: pcella ruēs in capite impioꝝ conq̄escet. Nō auertet irā indignationis dominus: donec faciat ꝛ ꝯpleat cogitationē cordis sui. In nouissimo dieꝝ itelligetis ea.

XXXI

In tēpore illo dicit dominus: ero deus vniuersis cognatiōib⁹ israel ꝛ ipi erūt mihi in populū. Hec dic̄ dominus. Inuenit gratiā in deserto popul⁹ q remāserat gladio. Vade ad requiē suā israel. Lōge domin⁹ apparuit mihi. Et in caritate ppetua dilexi te: ideo attraxi te miserās. Rursūq3 edificabo te: ꝛ edificaberis virgo israel. Adhuc ornaberis tympanis tuis ꝛ egredieris in choro ludentiū. Adhuc plantabis vineas in mōtibus samarie Plantabunt plantātes: ꝛ donec tēpus veniat nō vindemiabunt: q2 erit dies in q̄ clamabunt custodes in monte effraim. Surgite ꝛ ascendamus in syon ad dominū deū nostrum: q2 hec dicit dominus. Exultate in leticia iacob: ꝛ hinnite ꝯtra caput gentiū: ꝑsonate et canite et dicite. Salua domine populū tuū reliquias israel. Ecce ego adducā eos de terra aquilonis: et cōgregabo eos ab extremis terre: iter quos erūt cecus et claudus et pregnans et pariens simul cetus magnus reuertentiū huc. In fletu venient: et in misericordia reducā eos. Et adducam eos p torrētes aquaꝝ in via recta: et nō impingēt in ea: q2 factus sū israeli pater: et effraim primogenitus meus ē. Audite verbū domini gētes et ānunciate i insulis q̄ pcul sūt: et dicite. Qui dispersit israel. cōgregabit eū. et custodiet eum sicut pastor gregem suū. Redimet.n. domin⁹ iacob: et liberabit eū de manu potentioris. Et veniēt et laudabunt in mōte syon et ꝯfluēt ad bona domini sup frumēto: vino et oleo et fetu pecoꝝ et armentoꝝ: eritq3 aīa eoꝝ q̄si hortus irriguus. et vltra nō esurient. Tunc letabitur virgo in choro: iuuenes et senes simul. Et cōuertā luctum eoꝝ in gaudiū: et consolabor eos et letificabo a dolore suo. Et inebriabo animam sacerdotū pinguedine et populus meus bonis adimplebit̄ ait dominus. Hec dicit dominus Vox in excelso audita ē: lamentationis luctus et fletus: rachel plorātis filios suos: et nolentis consolari sup eis. q2 non sunt. Hec dicit dominus. Quiescat vox tua a ploratu et ocl'i tui a lachrymis: q2 est merces operi tuo ait dominus Et reuertēt de t'ra inimici: et est spes nouissimi

tuis ait dominus: et reuertentur filij tui ad terminos
suos. Audiens audiui effraim transmigrantem.
Castigasti me domine: et eruditus sum quasi iuuencula in
domitus. Conuerte me et conuertar: quia tu dominus
deus meus. Postquam enim conuertisti me egi peni
tentiam: et postquam ostendisti mihi percussi femur meum.
Confusus sum et erubui: quoniam sustinui opprobrium
adolescentie mee. Si filius honorabilis mihi ef/
fraim: si puer delicatus: quia ex quo locutus sum
de eo. adhuc recordabor eius. Idcirco conturba/
ta sunt viscera mea super eum miserebor eius ait
dominus. Statue tibi speculam. pone tibi amari
tudines. Dirige cor tuum in viam rectam: in qua ambu
lasti. Reuertere virgo israel: reuertere ad ciui
tates tuas istas. Vsquequo delitijs dissolueris
filia vaga. Quia creauit dominus nouum super
terram: femina circundabit virum. Hec dicit do/
minus exercituum deus israel. Adhuc dicent
verbum istud in terra iuda et in vrbibus eius cum
conuertero captiuitatem eorum. Benedicat tibi dominus
pulchritudo iusticie: mons sanctus. Et habitabunt
in eo iudas et omnes ciuitates eius simul agricole et
minantes greges: quia inebriaui animam lassam: et omnem
animam esurientem saturaui. Ideo quasi de sompno susci
tatus sum et vidi: et somnus meus dulcis mihi.
Ecce dies veniunt dicit dominus: et seminabo domum
israel et domum iuda semine hominum et semine iumen
torum. Et sicut vigilaui super eos vt euellerem et demo
lirer et dissiparem et disperderem et affligerem: sic vigi
labo super eos vt edificem et plantem ait dominus.
In diebus illis non dicent vltra: patres comede/
runt vuam acerbam et dentes filiorum obstupuerunt: sed
vnusquisque in iniquitate sua morietur. Omnis homo qui co/
mederit vuam acerbam obstupescent dentes eius. Ec
ce dies venient dicit dominus: et feriam domui israel et
domui iuda fedus nouum. Non secundum pactum quod pe/
pigi cum patribus vestris in die qua apprehendi manum eorum
vt educerem eos de terra egypti: pactum quod irritum
fecerunt: et ego dominatus sum eorum dicit dominus: sed hoc erit
pactum quod feriam cum domo israel. Post dies illos
dicit dominus: dabo legem meam in visceribus eorum et in
corde eorum scribam eam: et ero eis in deum: et ipsi erunt
mihi in populum. Et non docebit vltra vir proximum
suum: et vir fratrem suum dicens: cognosce dominum. Omnes
enim cognoscent me a minimo eorum vsque ad ma/
ximum ait dominus: quia propitiabor iniquitati eorum et pecti
eorum non memorabor amplius. Hec dicit dominus qui
dat solem in lumine diei: ordinem lune et stellarum in lu
mine noctis: qui turbat mare et sonant fluctus eius:
dominus exercituum nomen illi. Si defecerit leges iste
coram me dicit dominus. tunc et semen israel deficiet vt
non sit gens coram me cunctis diebus. Hec dicit dominus

Si mensurari poterunt celi sursum: et inuestigare fun/
damenta terre deorsum: et ego abijciam vniuersum
semen israel propter omnia que fecerunt dicit dominus. Ec
ce dies venient dicit dominus. et edificabitur ciuitas
domino a turre ananehel vsque ad portam anguli.
Et exibit vltra normam mensure in conspectu eius su
per collem gareb: et circuibit goatha et omnem vallem
cadauerum et cineres et vniuersam regionem mortis
vsque ad torrentem cedron et vsque ad angulum porte
equorum orientalis. Sanctum domini non euelletur: et
non destruetur vltra in perpetuum. XXXII

Verbum quod factum est ad hieremiam a domino
in anno decimo sedechie regis iuda: ipse
est annus octauusdecimus nabuchodo/
nosor. Tunc exercitus regis babylonis obside/
bat ierusalem: et hieremias propheta erat clausus in a/
trio carceris qui erat in domo regis iuda. Clause
rat enim eum sedechias rex iuda. dicens. Quare va
ticinaris dicens hec dicit dominus: ecce ego dabo
ciuitatem istam in manus regis babylonis et capiet
eam. et sedechias rex iuda non effugiet de manu
chaldeorum: sed tradetur in manus regis babylonis:
et loquetur os eius cum ore illius: et oculi eius oculos
illius videbunt: et in babylonem ducet sedechiam et
ibi erit donec visitem eum ait dominus: si autem dimi/
caueritis aduersum chaldeos: nihil prosperum habebi
tis. Et dixit hieremias. Factum est verbum domini ad
me dicens. Ecce ananehel filius sellum patruelis tu
us veniet ad te dicens. Eme tibi agrum meum qui est
in anathot. Tibi enim competit ex propinquitate vt
emas. Et venit ad me ananehel filius patrui mei
secundum verbum domini ad vestibulum carceris et ait ad
me. Posside agrum meum qui est in anathot in terra
beniamin: quia tibi competit hereditas: et tu propin/
quus es vt possideas. Intellexi autem quod verbum do
mini esset. Et emi agrum ab ananehel filio patrui
mei qui est in anathot. Et appendi ei argentum septem sta
teres et decem argenteos: et scripsi in libro et signa
ui et adhibui testes. Et appendi argentum in statera
et accepi librum possessionis signatum et stipulatio
nes et rata et signa forinsecus. Et dedi librum
possessionis baruch filio nerie filij maasie in ocu/
lis ananehel patruelis mei et in oculis testium qui
scripti erant in libro emptionis: et in oculis omnium
iudeorum qui sedebant in atrio carceris. Et precepi ba/
ruch coram eis dicens. Hec dicit dominus exer/
cituum deus israel. Sume libros istos: librum em
ptionis hunc signatum: et librum hunc qui apertus est
et pones illos in vase fictili vt permanere possint
diebus multis. Hec. n. dicit dominus exercituum
deus israel. Adhuc possidebuntur domus et agri et
vinee in terra ista. Et oraui ad dominum postquam tra/

didi librum possessionis baruch filio neri dicēs
Heu heu heu domine deus. Ecce tu fecisti fe
cisti celum ꝛ terrā in fortitudine tua magna: ꝛ
in brachio tuo extento. Non erit tibi difficile oē
verbū qui facis misericordiā in milibus: ꝛ red
dis iniqtatē patrū in sinum filioꝝ coꝝ post eos
Fortissime magne ꝛ potens: dominus exerci/
tuum nomen tibi magnus consilio. ꝛ incōpre/
hensibilis cogitatu. cuius oculi aperti sunt sup
oēs vias filioꝝ adā vt reddas vnicuiq; ꝫ vias
suas ꝛ ꝫ fructū adinuētionū ei᷒. Qui posuisti
signa ꝛ portenta i terra egypti vsq; ad diē hāc:
ꝛ in israel ꝛ in hoībus: ꝛ tibi fecisti nomē: sicut
est dies hec. Et eduxisti populū tuū israel d̾ ter
ra egypti in signis ꝛ portentis ꝛ in manu robu
sta ꝛ in brachio extento ꝛ in terrore magno: ꝛ
dedisti eis terram hanc quam iurasti patribus
coꝝ vt dares eis terrā fluentē lacte ꝛ melle: ꝛ i
gressi sunt ꝛ possiderunt eam. Et non obedie/
runt voci tue: ꝛ in lege tua non ambulauerunt
omnia q̄ mandasti eis vt facerent non fecerūt.
ꝛ euenerūt eis omnia mala hec. Ecce munitio
nes extructe sunt aduersū ciuitatē vt capiatur
ꝛ vrbs data est i manus chaldeoꝝ: ꝛ in manus
regis babylonis q p̄cliant̄ aduersus eā a facie
gladij ꝛ famis ꝛ pestilentie: ꝛ quecūq; locutus
es acciderunt vt tu ipse cernis. Et tu dicis mi/
hi domine deus: eme agrum argento ꝛ adhibe
testes: cum vrbs data sit in manus chaldeoꝝ
Et factū ē verbū domini ad hieremiā dicens.
Ecce ego dominus d̾us vniuerse carnis. Nū
quid mihi difficile erit omne verbū? Propte/
rea hec dicit dominus. Ecce ego tradam ciuita
tem istam in manus chaldeoꝝ ꝛ in man᷒ regis
babylonis ꝛ capient eam: ꝛ venient chaldei p̄/
liantes aduersum vrbem hanc: ꝛ succendēt eā
igni ꝛ comburent eā: ꝛ domos in quaꝝ doma
tibus sacrificabant baal ꝛ libabant dijs alienis
libamina ad irritandū me. Erant enim filij isrl̄
ꝛ filij iuda iugiter facientes malū in oculis me
is ab adolescentia sua. filij israel qui vsq; nunc
exacerbant me in opere manuū suaꝝ dicit dn̄s
qꝛ in furore ꝛ in dignatione mea facta est mihi
ciuitas hec a die qua edificauerunt eā vsq; ad
diem istam qua auferet̄ de ɔspectu meo ꝑpter
malitiā filioꝝ israel ꝛ filioꝝ iuda quā fecerunt
ad iracundiā me ꝓuocantes: ipsi ꝛ reges coꝝ
ꝛ principes eoꝝ ꝛ sacerdotes: ꝛ ꝓphete eoꝝ vi
ri iuda ꝛ habitatores hierusalē. Et verterūt ad
me terga ꝛ nō facies: cum docerē eos: ꝛ erudi
rem diluculo: ꝛ nollent audire vt acciperent di
sciplinam. Et posuerunt idola sua in domo in
qua inuocatū est nomen meū vt polluerent eā:
et edificauerunt excelsa baal q̄ sunt in valle filij
ennon vt initiarēt filios suos et filias suas mo
loch. quod non mandaui eis: nec ascendit i cor
meū vt facerent abhominationē hanc: et in pec
catum deducerent iudam. Et nunc ꝑpter ista
hec dicit dominus deus israel ad ciuitatē hanc
de qua vos dicitis ꝙ tradat̄ in manus regis ba
bylonis in gladio et in fame et in peste. Ecce
ego congregabo eos de vniuersis terris ad q̄s
eieci eos in furore meo et in ira mea et in indi/
gnatione grādi: et reducā eos ad locū istum et
habitare eos faciā confidēter: et erunt mihi in
populū: et ego ero eis in deū. Et dabo eis cor
vnū et viam vnam vt timeāt me vniuersis die
bus et bene sit eis et filijs coꝝ post eos. Et feri
am eis pactum sempiternū. et non desinā eis
benefacere: et timorē meū dabo in corde eorū
vt nō recedant a me: et letabor super eis cū be
ne eis fecero. Et plantabo eos in terra ista in
veritate in toto corde meo et in tota aīa mea: qꝛ
hec dicit dominus. Sicut adduxi super popu/
lum istum omne malū hoc grande: sic adducā
super eos omne bonū quod ego loquor ad eos
Et possidebunt̄ agri in terra ista de qua vos di
citis ꝙ deserta sit: eo ꝙ nō remanserit homo et
iumentū: et data sit in manus chaldeoꝝ. Agri
ementur pecunia: et scribent̄ in libro: et impri
metur signū et testis adhibebit̄: in terra benia/
min et in circuitu hierusalē. in ciuitatibus iuda
et in ciuitatibus montanis et in ciuitatibus cā/
pestris et in ciuitatibus que ad austrum sūt. qꝛ
ɔuertā captiuitatē eoꝝ ait dn̄s. XXXIII

Et factū est verbū dn̄i ad hieremiā secū
do. cū adhuc clausus esset in atrio car/
ceris dicens. Hec dicit dominus q fa
cturus est et formaturus illud et paraturus: do
minus nomen eius. Clama ad me et exaudiā
te: et annunciabo tibi grandia et firma que ne/
scis. Quia hec dicit domin᷒ deus israel ad do/
mos vrbis huius: et ad domos regis iuda q̄ d̾
structe sunt: et ad munitiones et ad gladiū ve
nientium vt dimicent cum chaldeis et impleāt
eis cadaueribus hoīum quos percussi in furo/
re meo et in idignatione mea: abscōdens faciē
meam a ciuitate hac ꝑpter oēm malitiā eoꝝ.
Ecce ego obducam eis cicatricem et sanitatem
et curabo eos. et reuelabo eis deprecationē pa/
cis et veritatis. Et ɔuertam ɔuersionem iuda
et ɔuersionem hierusalē: et edificabo eos sicut
a principio: et emundabo illos ab omni iniqui
tate sua in qua peccauerūt mihi: et ꝓpitius ero

cunctis iniqtatibus eoꝝ in quibus deliquerũt
mihi ⁊ ſpreuerunt me. Et erit mihi in nomen
⁊ in gaudiũ ⁊ in laudẽ ⁊ in exultatiõe cunctis
gentib⁹ terre q̃ audierint oĩa bona q̃ ego factu
rus ſũ eis. ⁊ pauebũt ⁊ turbabunt in vniuerſis
locis. ⁊ in oĩ pace quã ego faciã eis. Hec dicit
dominus. Adhuc audiet in loco iſto quẽ vos
dicitis eſſe deſertũ: eo ꝙ nõ ſit hõ nec iumẽtum
i ciuitatib⁹ iuda ⁊ foris irl'm q̃ deſolate ſi abſq3
hoĩe ⁊ abſq3 hitatore ⁊ abſq3 pecore vox gaudij
⁊ vox leticie: vox ſponſi ⁊ vox ſponſe: vox dicẽ
tiũ: confitemini dño exercituũ: qm̃ bonus dñs
qm̃ i eternũ mĩa ei⁹. ⁊ portantiũ vota in domo
domini. Reducã. n. ↄuerſionẽ terre ſicut a pn
cipio dicit dominus. Hec dicit dominus exer
cituũ. Adhuc erit in loco iſto deſerto abſq3 ho
mine ⁊ abſq3 iumẽto ⁊ in cunctis ciuitatib⁹ ei⁹
habitaculũ paſtoꝝ ⁊ accubãtiũ gregũ in ciuita/
tibus mõtoſis: ⁊ in ciuitatib⁹ cãpeſtribus ⁊ in
ciuitatibus q̃ ad auſtrũ ſunt: ⁊ in tra beniamin
⁊ in circuitu irl'm ⁊ in ciuitatibus iuda: adhuc
trãſibunt greges ad manũ nũerantis ait domi
nus. Ecce dies veniẽt dicit dñs. ⁊ ſuſcitabo v̾
bum bonũ qđ locutus ſũ ad domũ iſrl'. ⁊ ad do
mũ iuda. In. diebus illis ⁊ in tpe illo germina
refaciã dauid germẽ iuſtitie. ⁊ faciet iudiciũ et
iuſtitiã i terra. In diebus illis ſaluabit iuda. ⁊
iſrael habitabit ↄfidenter. Et h̃ eſt nomen quod
vocabũt eũ: dñs iuſt⁹ nr̃. Quia hec dicit dñs.
Nõ interibit de dauid vir q ſedeat ſup thronũ
dom⁹ iſrl': ⁊ de ſacerdotibus ⁊ de leuitis nõ in
teribit vir a facie mea q offerat holocauſtomata
⁊ incẽdat ſacrificiũ ⁊ cedat victimas oĩb⁹ dieb⁹
Et fcm̃ ẽ v̾bũ dñi ad hieremiã dicẽs. Hec di
cit dominus. Si irritum poteſt fieri pactum
meum cum die ⁊ pactum meum cum nocte: vt
nõ ſit dies ⁊ nox i tpe ſuo. ⁊ pactum meũ irri/
tũ eẽ poterit cũ dauid ſuo meo vt nõ ſit ex eo fi
lius q regnet i throno eius: ⁊ leuite ⁊ ſacerdo/
tes miniſtri mei. Sicut enumerari nõ pñt ſtelle
celi ⁊ metiri harene maris: ſic multiplicabo ſe/
mẽ dauid ſui mei: ⁊ leuitas miniſtros meos.
Et factũ ẽ v̾bũ dñi ad hieremiã dicẽs. Nũqd
nõ vidiſti qd ppl's hic locutus ſit dicẽs: due co
gnatiões quas elegerat dñs abiecte ſũt: ⁊ ppl'3
meũ deſpexerũt: eo ꝙ nõ ſit vltra gens corã eis
hec dic̃ dñs. Si pactũ meũ int diẽ ⁊ nocte: ⁊ le
ges celo ⁊ terre non poſui: eqdem ⁊ ſemen ia/
cob ⁊ dauid ſerui mei ꝓijciã: vt nõ aſſumã de
ſemine eius principes ſeminis abrahã iſaac
⁊ iacob. Reducã enim conuerſionem eorum
⁊ miſerebor eis.

¶ XXXIIII

Verbũ qđ factũ ẽ ad hieremiã a dño: qñ
nabuchodonoſor rex babylonis ⁊ oĩs
exercit⁹ eius vniuerſaq3 regna tre que
erãt ſub ptãte manus eius: ⁊ oẽs populi bella
bãt ↄ̃ irl'm ⁊ ↄ̃ oẽs vrbes eius dicẽs. Hec dic̃
dñs de⁹ iſrael. Vade ⁊ loquere ad ſedechiã re
gem iuda. ⁊ dices ad eũ. Hec dicit dñs. Ecce
ego tradã ciuitatẽ hãc in man⁹ regis babylõis
⁊ ſuccẽdet eã igni. Et tu nõ effugies de manu
eius: ſ3 ↄꝓhenſiõe capieris. ⁊ in manu ei⁹ tra
deris. ⁊ oculi tui oculos regis babylonis vide
bũt: ⁊ os eius cũ ore tuo loquet. ⁊ babylonẽ in
troibis. Attamẽ audi v̾bũ dñi ſedechia rex iu
da. Hec dicit domin⁹ ad te. Nõ morieris i gla
dio ſ3 in pace morieris. ⁊ ſm ↄbuſtiões patrũ
tuoꝝ regũ prioꝝ q fuerũt ante te ſic ↄburent te
⁊ ve domine plangẽt te: q2 v̾bũ h̃ ego locut⁹ ſũ
dicit dominus. Et locut⁹ ẽ hieremias ꝓpheta
ad ſedechiã regẽ iuda vniuerſa v̾ba h̃ in irl'm
⁊ exercit⁹ regis babylonis pugnabat ↄ̃ hieru/
ſalẽ: ⁊ ↄ̃ oẽs ciuitates iuda que relique erant ↄ̃
lachis ⁊ ↄ̃ azecha. Hee eñi ſuperãt de ciuitati/
bus iuda vrbes munite. Verbũ qđ factũ ẽ ad
hieremiã a dño: poſtq̃3 pcuſſit rex ſedechias fe
dus cũ oĩ populo i hieruſalẽ: pdicãs vt dimit/
teret vnuſqſq3 ſeruũ ſuũ ⁊ vnuſqſq3 ancillã ſuã
hebreũ ⁊ hebreã liberos: ⁊ neq̃q3 dominarent
eis id eſt i iudeo ⁊ frẽ ſuo. Audierũt g̃ oẽs pn
cipes et vniuerſus populus q inierãt pactu3 vt
dimitteret vnuſqſq3 ſeruũ ſuũ et ãcillã ſuã libe/
ros et vltra nõ dñarent eis. Audierũt igit: et
dimiſerunt. Et ↄuerſi ſũt deinceps et retraxe/
rũt ſuos ſuos et ancillas ſuas q̃s dimiſerũt li/
beros: et ſubiugauerũt i famulos et famulas. ⁊
factũ eſt v̾bũ ad hieremiã a dño dicens. Hec
dicit domin⁹ de⁹ iſrael. Ego pcuſſi fedus cũ pa
tribus vr̃is: i die q̃ eduxi eos de tra egypti de
domo ſuitutis dicẽs. Cũ ↄpleti fuerint ſepte3
anni: dimittat vnuſqſq3 frẽm ſuũ hebreũ q vẽ/
ditus ẽ ei: et ſuiet tibi ſex annis. et dimittes eũ
a te liberũ. Et nõ audierũt pr̃es vr̃i me: nec in
clinauerũt aurẽ ſuã. Et ↄuerſi eſtis vos hodie
et feciſtis qđ rectũ ẽ in oculis meis: vt pdicare
tis libertatẽ vnuſqſq3 ad amicũ ſuu3. et iniſtis
pactũ in ↄſpectu meo i domo in q̃ inuocatum ẽ
nomẽ meũ ſup eã. Et reuerſi eſtis et cõmacu/
laſtis nomẽ meũ: et reduxiſtis vnuſqſq3 ſuu3
ſuũ et vnuſqſq3 ancillã ſuã: quos dimiſeratis vt
eſſent liberi et ſue ptãtis: et ſubiugaſtis eos vt
ſint vobis ſui et ancille. Propterea hec dicit
dominus. Vos nõ audiſtis me vt pdicaretis li
bertate3 vnuſquiſq3 fri ſuo et vnuſqſq3 amico

suo. Ecce ego p̄dico libertatē ait dn̄s ad gladi
um: ad pestē ꝛ ad famē. ꝛ dabo vos in cōmo/
tionē cunctis regnis t̄re. Et dabo viros q̄ pre
uaricant̄ fedus meū. ꝛ nō obseruauerunt v̄ba
federis q̄bus assensi sūt i ꝯspectu meo: vitulū
quē ꝯciderūt i duas ptes. ꝛ trāsierunt int̄ diui/
siones ei⁹: p̄ncipes iuda ꝛ p̄ncipes irl'm. eunu
chi ꝛ sacerdotes ꝛ oīs ppl's t̄re q̄ trāsierūt inter
diuisiōes vituli. ꝛ dabo eos i manus inimicoꝝ
suoꝝ ꝛ in man⁹ q̄rentiū aiam eoꝝ. ꝛ erit morti
cinū eoꝝ in escā volatilibus celi ꝛ bestijs terre
Et sedechiā regē iuda ꝛ p̄ncipes eius dabo in
man⁹ inimicoꝝ suoꝝ: ꝛ in manus q̄rētiū aias
eoꝝ. ꝛ in man⁹ exercituū regis babylonis qui
recesserūt a vobis. Ecce ego precipio dicit do/
minus. ꝛ reducā eos in ciuitatē hāc. ꝛ p̄liabun
tur aduersum eā. ꝛ capiēt eā ꝛ incendent igni.
Et ciuitates iuda dabo in solitudinē: eo q᷑ non
sit habitator. ¶ XXXV

Verbū qđ factū ē ad hieremiam a dn̄o i
dieb⁹ ioachim filij iosie regis iuda: di
cens. Vade ad domū rechabitaꝝ ꝛ lo
q̄re eis. ꝛ introduces eos in domū dn̄i i vnam
exedrā thesauroꝝ: ꝛ dabis eis bibere vinū. Et
assumpsi ieconiā filiū hieremie filij absanie ꝛ
frēs ei⁹ ꝛ oēs filios eius ꝛ vniuersā domū re/
chabitarū. ꝛ itroduxi eos i domū dn̄i ad gazo/
phylatiū filioꝝ anan filij iecedelie hoīs dei qđ
erat iuxta gazophylatiū p̄ncipū sup thesaurum
maasie filij sellū qui erat custos vestibuli. Et po
sui corā filijs dom⁹ rechabitaꝝ cyphos plenos
vino ꝛ calices. ꝛ dixi ad eos. Bibite vinum.
Qui rn̄derūt. Nō bibem⁹ vinū: qꝛ ionadab fi
lius rechab pr̄ nr̄ p̄cepit nobis dicens. Nō bi
betis vinū vos ꝛ filij vr̄i vsqꝫ in sempiternū.
Et domū nō edificabitis. ꝛ semētē nō seretis ꝛ
vineas nō plātabitis nec habebitis: sꝫ in taber/
naculis habitabitis cunctis dieb⁹ vr̄is: vt viua
tis diebus multis sup faciē t̄re in qua vos pe/
grinamini. Obediuim⁹ ḡ voci ionadab filij re
chab pr̄is nr̄i in oīb⁹ q̄ p̄cepit nobis: ita vt nō
biberem⁹ vinū cunctis dieb⁹ nr̄is nos ꝛ mulie
res nr̄e. filij ꝛ filie nr̄e. ꝛ nō edificaremus do/
mos ad habitandū: ꝛ vineā ꝛ agꝝ ꝛ semētē nō
habuim⁹: sꝫ habitauim⁹ in tabernaculis ꝛ obe
dientes fuim⁹ iuxta oīa q̄ p̄cepit nobis ionadab
pr̄ nr̄. Cū aūt ascendisset nabuchodonosor rex
babylonis ad terrā nr̄am: diximus. Venite et
ingrediamur hierusalē a facie exercitus chalde
oꝝ. ꝛ a facie exercitus syrie. ꝛ māsimus i irl'm.
Et factū ē v̄bū dn̄i ad hieremiā dicens. Hec
dicit dn̄s exercituū deus isrl'. Vade ꝛ dic viris
iuda ꝛ habitatorib⁹ irl'm. Nunqd nō recipietis
disciplinā: vt obediatis v̄bis meis dicit dn̄s:
Preualuerunt sermones ionadab filij rechab
q̄s p̄cepit filijs suis vt nō biberēt vinū: ꝛ nō bi
berūt vsqꝫ ad diē hāc: qꝛ obedierūt p̄cepto pa/
tris sui. Ego aūt locutus sum ad vos de mane
ꝯsurgens ꝛ loquēs. ꝛ nō obedistis mihi. Mi
sitqꝫ ad vos oēs seruos meos p̄phetas cōsur/
gēs diluculo mittēsqꝫ ꝛ dicēs. Conuertimini
vnusquisqꝫ a via sua pessima. ꝛ bona facite stu
dia vr̄a. ꝛ nolite seq̄ deos alienos: neqꝫ colatis
eos: ꝛ habitabitis in t̄rā quā dedi vobis ꝛ pr̄i/
bus vr̄is. Et non inclinastis aurē vr̄am: neqꝫ
audistis me. Firmauerūt igit̄ filij ionadab filij
rechab p̄ceptū pr̄is sui qđ p̄ceperat eis. ppl's
aūt iste non obediuit mihi. Iccirco hec dicit do
minus exercituū deus isrl'. Ecce ego adducam
sup iudā et sup oēs habitatores irl'm vniuersā
afflictionē quā locutus sum aduersū illos: eo q᷑
locutus sū ad illos ꝛ nō audierūt: vocaui illos
ꝛ nō rn̄derūt mihi. Domui autem rechabitaꝝ
dixit hieremias. Hec dicit dn̄s exercituū deus
israel. Pro eo q᷑ obedistis p̄cepto ionadab pa
tris vestri. ꝛ custodistis oīa eius mādata et feci
stis vniuersa q̄ p̄cepit vob: p̄ptea hec dicit do
minus exercituū deus israel. Nō deficiet vir đ
stirpe Ionadab filij rechab stans in conspectu
meo cunctis diebus. ¶ XXXVI

Et factū ē in āno q̄rto ioachim filij iosie
regis iuda: factū ē verbū hoc ad hiere
miā a dn̄o dicēs. Tolle volumē libri. ꝛ
scribes in eo oīa v̄ba q̄ locutus sum tibi aduer
sum israel et iudā. et aduersum oēs gētes: a die
qua locutus sū ad te ex diebus iosie vsqꝫ ad diē
hanc: si forte audiēte domo iuda: vniuersa ma
la que ego cogito facere eis: reuertat̄ vnusquis
qꝫ a via sua pessima et p̄piti⁹ero iniq̄tati et pec
cato eoꝝ. Vocauit ḡ hieremias baruch filium
nerie. ꝛ scripsit baruch ex ore hieremie oēs ser
mones dn̄i quos locut⁹ ē ad eū in volumie li/
bri. Et p̄cepit hieremias baruch dicens. Ego
clausus sum: nec valeo ingredi domū domini.
Ingredere ḡ tu et lege de volumie in q̄ scripsi
sti ex ore meo v̄ba dn̄i audiente populo in do/
mo dn̄i in die ieiunij: insup ꝛ audiente vniuer
so iuda qui veniunt de ciuitatibus suis. Leges
eis: si forte cadat orō eoꝝ in conspectu domini
et reuertat̄ vnusq̄sqꝫ a via sua pessima: qm̄ ma
gnus furor et indignatio est quā locutus ē do/
minus aduersus ppl'm hūc. Et fecit baruch fili
us nerie iuxta oīa q̄ p̄ceperat ei hieremias pro
pheta: legens ex volumine sermones domini

in domo dñi. Factũ est aũt in anno quinto ioa chim filij iosie regis iuda: in mense nono: p̄di cauerũt ieiuniũ in ꝯspectu domini oĩ populo in irl'm et vniuerse multitudini q̄ cōfluxerat de ci uitatibus iuda in hierusalē. Legitq; baruch ex volumine sermones hieremie in domo dñi in gaçophylatio gamarie filij saphan scribe in ve stibulo superiori in introitu porte noue domus domini: audiente oĩ populo. Cũq; audisset mi cheas filius gamarie filij saphan oẽs sermões dñi ex libro: descendit in domũ regis ad gaço/ phylatiũ scribe. Et ecce ibi omẽs p̄ncipes sede bant: elisama scriba et dalaias fili⁹ semeie ꝛ hel nathan filius acbobor et gamarias fili⁹ saphã et sedechias filius ananie. et vniuersi p̄ncipes. Et nũciauit eis micheas oĩa ỽba que audiuit legentē baruch ex volumine: in auribus ppl'i. Miserũt itaq; oẽs p̄ncipes ad baruch iudi fili um nathanie filij selemie filij chusi dicentes. Volumē ex quo legisti audiente ppl'o sume in manu tua. et veni. Tulit ḡ baruch filius nerie volumen in manu sua: et venit ad eos. Et di/ xerũt ad eum. Sede: et lege hec in auribus no stris. Et legit baruch in aurib⁹ coꝝ. Igiť cu; audissent oĩa ỽba: obstupuerũt vnusquisq; ad primũ suũ. et dixerũt ad baruch. Nunciare de bemus regi oẽs sermones istos. Et interroga uerũt eũ dicentes. Indica nobis quõ scripsisti oẽs sermones istos ex ore eius. Dixit autē eis baruch. Ex ore suo loquebať q̃si legens ad me oẽs sermones istos: et ego scribebã in volumi ne attramēto. Et dixerunt p̄ncipes ad baruch Vade et abscondere tu et hieremias. et nemo sciat vbi sitis. Et ingressi sunt ad regē i atriũ. Porro volumē cõmendauerunt in gaçophy latio elisame scribe et nũciauerunt audiēte rege oẽs sermões. Misitq; rex iudi vt sumeret vo lumē: qui tollēs illud de gaçophylatio elisame scribe legit audiente rege et vniuersis principi bus qui stabant circa regem. Rex autē sedebat in domo hyemali in mēse nono. et posita erat arula corã eo plena prunis. Cũq; legisset iudi tres pagellas vel quattuor: scidit illud scalpelo scribe et ꝓiecit in ignem qui erat super arulam donec consumereť omne volumen igni q erat in arula. Et non timuerũt neq; sciderũt vesti/ menta sua rex et omnes serui eius: qui audie/ runt vniuersos sermones istos. Verũtñ hel/ nathã et dalaias et gamarias ꝯ dixerũt regi ne combureret librum. et non audiuit eos. Et p̄/ cepit rex Hieremiel filio Amalech. ꝛ saraie fi lio Ezriel. et Selemie filio Abdehel: vt com/ prehenderēt baruch scribam ꝛ hieremiam pro phetam. Abscondit aũt eos dñs. Et factũ ē ver bum dñi ad hieremiam ꝓphetam: postq̃; com busserat rex volumen ꝛ sermones quos scripse rat baruch ex ore hieremie dicens. Rursu; tol le volumen aliud. ꝛ scribe in eo oẽs sermones priores qui erant in primo volumine quod cõ/ bussit ioachim rex iuda. Et ad ioachim regē iu da dices. Hec dicit dñs. Tu combussisti volu men istud dicens. Quare scripsisti in eo annũ cians. festinus veniet rex babylõis. ꝛ vastabit terrã hanc. ꝛ cessare faciet ex illa hominem ꝛ iu mentum. Propterea hec dicit dñs deus cõtra ioachim regem iuda. Non erit ex eo qui sedeat super solium dauid. ꝛ cadauer eius proijcietur ad estum per diem ꝛ ad gelu per noctem. Et vi sitabo cõtra eũ ꝛ contra semen eius ꝛ ꝯtra ser/ uos ei⁹ iniq̃tates suas. ꝛ adducam super eos ꝛ super habitatores irl'm ꝛ sup viros iuda oẽ ma lum qd' locutus sum ad eos. ꝛ non audierunt. Hieremias aũt tulit volumen aliud. ꝛ dedit il lud baruch filio nerie scribe: qui scripsit in eo ex ore hieremie oẽs sermones libri quē combusse rat ioachim rex iuda igni. ꝛ in sup additi sũt ser mones mlto plures q̃; ãtea fuerãt. XXXVII

Et regnauit rex sedechias filius iosie ꝓ iechonia filio ioachim quem constituit regē nabuchodonosor rex babylõis in terra iuda. ꝛ non obediuit ipse ꝛ serui eius ꝛ po pulus terre verbis domini que locutus est i ma nu hieremie ꝓphete. Et misit rex sedechias iu chal filiu; selemie: ꝛ sophoniam filiu; maasie sa cerdotem ad hieremiam prophetã dicēs. Ora pro nobis dominum deum nostrum. Hiere/ mias autem libere ambulabat in medio populi Nõ enim miserãt eũ in custodiã carceris. Igiť exercitus pharaonis egressus est de egypto. ꝛ audientes chaldei qui obsidebant hierusalē hu iuscemodi nunciũ recesserunt ab irl'm. Et factũ est verbum dñi ad hieremiam ꝓphetam dicēs Hec dicit dñs deus isrl'. Sic dicetis regi iuda q misit vos ad me interrogandum. Ecce exer/ cit⁹ pharaõis q egressus est vobis i auxiliũ re/ uerteť in trã suã i egyptũ. ꝛ rediēt chaldei ꝛ bel labunt ꝯtra ciuitatē hãc. ꝛ capiēt eã. ꝛ succēdēt igni. Hec dicit dñs. Nolite decipere aĩas vr̃as dicētes eũtes abibunt ꝛ recedent a nobis chal/ dei. q: non abibũt. Sed ꝛ si pcusseritis oēm ex ercitum chaldeoꝝ qui p̄liant aduersum vos ꝛ derelicti fuerint ex eis aliqui vulnerati. singuli de tentorio suo ꝯsurgent. ꝛ incendēt ciuitatem hanc igni. Ergo cum recessisset exercitus chal/

deorũ ab irl'z ꝓpter exercitũ pharaõis. egress⁹
est hieremias de irl'm vt iret in terrã beniamin
⁊ diuideret ibi possessionẽ in ↄspectu ciuiũ. Cũ
qꝫ puenisset ad portã beniamin. erat ibi custos
porte p vices nomie hierias filius selemie filij
ananie. ⁊ apprehẽdit hieremiã ꝓphetã dicens.
Ad caldeos ꝓfugis. Et rñdit hieremias. Fal
sum est nõ fugio ad caldeos. Et nõ audiuit euꝫ
sed ↄprehẽdit hierias hieremiã ⁊ adduxit eum
ad pncipes. Quãobrẽ irati pncipes ↄtra hiere
miã cesũ eũ miserũt i carcerẽ q erat in domo io
nathan scribe. Ipse eñi ppositus erat sup carce
rẽ. Itaqꝫ ingressus est hieremias in domũ laci
⁊ in ergastulũ. ⁊ sedit ibi hieremias dieb⁹ mul
tis. Mittẽs aũt sedechias rex tulit eũ. ⁊ interro
gauit eũ in domo sua abscõdite. ⁊ dixit. Putas
ne est sermo a dño. Et dixit hieremias. Est. Et
ait. In manus regis babylõis traderis. Et di
xit hieremias ad regẽ sedechiaꝫ. Quid peccaui
tibi ⁊ seruis tuis ⁊ pplo tuo. q: misisti me in do
mũ carceris. Ubi sunt ꝓphe vrĩ q ꝓphetabãt
vobis ⁊ dicebãt: non veniet rex babylonis sup
vos ⁊ sup terrã hãc. Nunc ergo audi obsecro
dñe mi. rex. Ualeat deprecatio mea in conspe/
ctu tuo. ⁊ ne me remittas in domũ ionathe scri/
be ne moriar ibi. Precepit ergo rex sedechias
vt traderetur hieremias in vestibulum carceris
⁊ daretur ei torta quotidie panis. excepto pul/
mento: donec ↄsumerenẜ oẽs panes de ciuita
te. Et mansit hieremias in vestibulo carceris.

Audiuit aũt saphacias XXXVIII
filius madian ⁊ hiedelias fili⁹ phassur
⁊ iucha filius selemie ⁊ phassur fili⁹ mel
chie sermões quos hieremias loquebaẜ ad om
nem populum dicẽs. Hec dicit domin⁹. Qui
cũqꝫ manserit in ciuitate hac. morietur gladio ⁊
fame ⁊ peste: q autem ꝓfugerit ad chaldeos vi
uet. ⁊ erit anima eius sospes ⁊ viuens. Hec di
cit dominus. Tradẽdo tradeẜ ciuitas hec i ma
nu exercitus regis babylõis. ⁊ capiet eã. Et di
xerũt principes regi. Rogamus vt occidaẜ hõ
iste. De industria. n. dissoluit manus virorum
bellantiũ q remanserũt in ciuitate hac. ⁊ manus
vniuersi ppli. loquẽs ad eos vniuersa vba h
Siquidẽ hõ iste non querit pacẽ pplo huic. sed
malũ. Et dixit rex sedechias. Ecce ipse in ma/
nibus vrĩs ẽ. Nec. n. fas ẽ vobis qcq̃ꝫ negare
Tulerũt ergo hieremiã. ⁊ ꝓiecerũt eũ in lacum
helchie filij amalech. q erat i vestibulo carceris
⁊ summiserũt hieremiã i funib⁹ in lacũ in quo nõ
erat aqua ſꝫ lutũ. Descendit itaqꝫ hieremias in
cenuꝫ. Audiuit aũt abdemalech ethiops vir eu
nuchus qui erat in domo regis: q misissent hie
remiam in lacum. Porro rex sedebat in porta
beniamin. Et egressus est abdemelech de do/
mo regis. ⁊ locutus est ad regẽ dicẽs. Dñe mi
rex. male fecerũt viri isti. oia quecũqꝫ ꝑpetraue
rũt ↄtra hieremiã ꝓphetã. mittẽtes eũ in lacuꝫ
vt moriaẜ ibi fame. Nõ sunt eñi panes vltra in
ciuitate. Precepit itaqꝫ rex abdemelech ethio/
pi dicẽs. Tolle tecũ hinc triginta viros ⁊ leua
hieremiã ꝓphetã de lacu anteq̃ꝫ moriaẜ. Assũ/
ptis ergo abdemelech secũ viris ingressus ẽ do
mũ regis q̃ erat sub cellario ⁊ tulit inde veteres
pãnos ⁊ antiq̃ vestimẽta q̃ ↄputruerãt: ⁊ sum
misit ea ad hieremiã i lacũ p funiculoſ. Dixitqꝫ
abdemelech ethiops ad hieremiã ꝓphetã. Po
ne veteres pãnos ⁊ hec scissa ⁊ putrida sub cu/
bito manuũ tuaꝝ. ⁊ sup funes. Fecit ergo hie/
remias sic. Et extraxerũt hieremiã funibus. ⁊
eduxerũt eũ de lacu. Mansit aũt hieremias in
vestibulo carceris. Et misit rex sedechias. ⁊ tu
lit ad se hieremiã ꝓphetã ad ostiũ tertiũ qd̃ erat
in domo dñi. Et dixit rex ad hieremiã. Inter/
rogo ego te sermonẽ: ne abscõdas a me aliqd.
Dixit aũt hieremias ad sedechiã. Si annuncia
uero tibi: nũqd nõ interficies me. Et si ↄsilium
dedero tibi. nõ me audies. Iurauit ergo rex se
dechias hieremie clã dicens. Uiuit dñs q fecit
nobis aiam hãc: si occidero te. ⁊ si tradidero te
in manus viroꝝ istoꝝ q querũt aiam tuam. Et
dixit hieremias ad sedechiã. Hec dicit dñs ex/
ercituũ deus isrl'. Si profectus exieris ad prin
cipes regis babylonis. Uiuet aĩa tua. ⁊ ciuitas
hec non succẽdeẜ igni. ⁊ saluus eris tu ⁊ dom⁹
tua. Si autẽ non exieris ad principes regi ba/
bylonis. tradetur ciuitas hec i manus chaldeo
rũ ⁊ succendẽt eã igni. ⁊ tu nõ effugies de ma/
nu coꝝ. Et dixit rex sedechias ad hieremiam.
Sollicitus sũ ꝓpter iudeos q trãsfugerunt ad
chaldeos. ne forte tradar in manus coꝝ. ⁊ illu
dant mihi. Rñdit aũt hieremias. ⁊ dixit ei. Nõ
te tradẽt. Audi queso vocẽ dñi quã ego loquor
ad te. ⁊ bene tibi erit: ⁊ viuet aĩa tua. Qd̃ si no/
lueris egredi. iste est sermo quẽ oñdit mihi do/
min⁹. Ecce oẽs mulieres q̃ remãserũt i domo
regis iuda. educenẜ ad principes regis babylo
nis: ⁊ ipse dicẽt. Seduxerũt te. ⁊ ꝑualuerũt ad
uersuꝫ te viri pacifici tui. demerserunt te i ceno
⁊ in lubrico pedes tuos. ⁊ recesserunt a te. Et
omnes vxores tue ⁊ filij tui educentur ad chal
deos. ⁊ non effugies manus coꝝ. sed in manu
regis babylonis capieris. ⁊ ciuitatẽ hanc cõbu
ret igni. Dixit ḡ sedechias ad hieremiã. Null⁹

sciet v̄ba hec: ⁊ nō morieris. Si aūt audierit p̄n
cipes: q2 locut⁹ sū tecū: ⁊ venerit ad te: ⁊ dixe/
rit tibi: indica nobis q̄d locut⁹ sis cū rege: ne ce
les ⁊ nō te interficiem⁹: ⁊ q̄d locut⁹ ē tecū rex di
ces ad eos. Prostraui ego p̄ces meas corā re/
ge: ne me reduci iuberet ī domū ionathā: ⁊ ibi
morerer. Venerūt ḡ oēs p̄ncipes ad hieremiā
⁊ interrogauerūt eū. Et locut⁹ ē eis iuxta oīa v̄
ba q̄ p̄ceperat ei rex. Et cessauerūt ab eo: nihil .n.
fuerat auditū. Mansit v̄o hieremias in vestibu
lo carceris vsq3 ad diē q̄ capta ē ir̄l'm. Et factū
est vt caperetur hierusalem. ¶ XXXIX

Anno nono sedechie regis iuda mense
decio venit nabuchodonosor rex baby
lōis ⁊ oīs exercit⁹ ei⁹ ad ir̄l'm: ⁊ obside
bāt eā. Vndecio aūt āno sedechie mense q̄rto:
quinta mēsis: apta est ciuitas: ⁊ ingressi sūt oēs
p̄ncipes regis babylōis: ⁊ sederunt i porta me
dia neregel sereser semagar nabusar sachin ra
places neregel sereser rebmag: ⁊ oēs reliq̄ p̄n
cipes reg' babylōis. Cūq3 vidisset eos sedechi
as rex iuda ⁊ oēs viri bellatores fugerūt: ⁊ egres
si sunt nocte d' ciuitate p viā horti regis: ⁊ p por
tā q̄ erat int̄ duos muros: ⁊ egressi sūt ad viā
deserti. Persecut⁹ ē āt eos exercit⁹ chaldeoꝝ:
⁊ ꝯphēderūt sedechiā in cāpo solitudis hiericho
tine: ⁊ captū adduxerūt ad nabuchodonosor re
gē babylonis in reblatha q̄ ē in t̄ra emath: ⁊ lo
cutus ē ad eū iudicia. Et occidit rex babylōis
filios sedechie in reblatha i oculis ei⁹ ⁊ oēs no
biles iuda occidit rex babylonis. Oculos q̄q3
sedechie eruit: ⁊ vinxit eū ꝯpedib⁹ vt duceret i
babylonē. Domū quoq3 regis ⁊ domū vulgi
succēderūt chaldei igni: ⁊ muꝝ ir̄l'm subuerte
rūt. Et reliq̄s ppl'i q̄ remāserāt i ciuitate: ⁊ ꝓ
fugos q̄ trāsfugerāt ad eū ⁊ superfluos vulgi qui
remāserāt trāstulit nabuçardan mag̃r militū i
babylonē: ⁊ de plebe paupeꝝ q̄ nihil penit⁹ hē
bant dimisit nabuzardā mag̃r militie in t̄ra iu
da: ⁊ dedit eis vineas ⁊ cisternas i die illa. Pre
ceperat āt nabuchodonosor rex babylōis de hie/
remia nabuçardan mag̃ro militū dicēs. Tolle
illū: ⁊ pone sup eū oculos tuos: nihilq3 ei mali
facias: s3 vt voluerit sic facies ei. misit ḡ nabuzar
dan p̄nceps militie ⁊ nabu ⁊ sesbā ⁊ rapsaces ⁊
neregel ⁊ sereser ⁊ rebmag. ⁊ oēs optiates re/
gis babylōis miserūt ⁊ tulerūt hieremiā de ve/
stibulo carceris: ⁊ tradiderūt eū godolie filio ai
chā filij saphan vt intraret in domū: ⁊ habitaret i
pplo. Ad hieremiā aūt factus fuerat s̄mo dn̄i
cū clausus eēt i vestibulo carceris dicēs. Va/
de ⁊ dic abdemelech ethyopi dicēs. Hec dicit
dn̄s exercituū deus israel. Ecce ego inducā ser
mōes meos sup ciuitatē hanc in malū: ⁊ nō in
bonū: ⁊ erūt in ꝯspectu tuo in die illa: ⁊ libera/
bo te in die illa ait dn̄s. Et nō traderis i man⁹
viroꝝ q̄s tu formidas: s3 eruēs liberabo te: et
gladio nō cades: sed erit tibi aīa tua in salutē:
q2 in me habuisti fiduciā ait dn̄s. ¶ XL.

Sermo q̄ fact⁹ est ad hieremiā a dn̄o p⁹
q̄ dimissus est a nabuçardan mag̃ro
militie de rama q̄n tulit eū vinctum ca
thenis in medio oīum q̄ migrabāt de hier̄l'm ⁊
iuda: ⁊ ducebāt in babylonē. Tollens ḡ prin
ceps militie hieremiā dixit ad eū. Dn̄s de⁹ tu⁹
locutus ē malū super locū istū: ⁊ adduxit ⁊ fecit
dn̄s sicut locut⁹ est q2 peccastis dn̄o ⁊ nō audi/
stis vocē eius: ⁊ fact⁹ est vobis s̄mo hic. Nūc
ḡ ecce solui te hodie de cathenis q̄ sunt i manib⁹
tuis. Si placet tibi vt venias mecū in babylo/
nē: veni ⁊ ponā oculos meos sup te. Si autē
displicet tibi venire mecū in babylonē: reside.
Ecce oīs terra in ꝯspectu tuo ē. Quo elegeris
⁊ q̄ placuerit tibi vt vadas: illuc perge: ⁊ mecū
noli venire: sed habita apud godoliā filiū aicham
filij saphan: quē p̄posuit rex babylōis ciuitati/
bus iude. Habita ḡ cū eo i medio ppl'i: vel quo/
cūq3 placuerit tibi vt vadas vade. Dedit q3 ei
mag̃r militie cibaria ⁊ munuscula: ⁊ dimisit eū
Venit aūt hieremias ad godoliā filiū aichā in
masphath ⁊ habitauit cū eo i medio ppl'i q̄ relictus
fuerat i t̄ra. Cūq3 audissent oēs p̄ncipes exer/
citus q̄ dispsi fuerāt p regiones: ipsi ⁊ socij eoꝝ
q2 p̄fecisset rex babylonis godoliā filium aichā
terre: ⁊ q2 cōmendasset ei viros ⁊ mulieres ⁊ p
uulos: ⁊ de paupib⁹ terre q̄ nō fuerāt translati
in babylonē: venerūt ad godoliā in masphath
⁊ hismahel filius nathanie: ⁊ iohannam fili⁹ ca/
ree: ⁊ ionathā ⁊ sareas filius thencometh ⁊ filij
offi q̄ erāt d' nethophati ⁊ iechonias filius maa
chati ipsi ⁊ viri eoꝝ. Et iurauit eis godolias fi
lius aichā filij saphā ⁊ comitib⁹ eoꝝ dicēs. No
lite timere seruire chaldeis. Habitate in terra et
seruite regi babylonis: ⁊ bn̄ erit vob. Ecce ego
habito in masphath: vt r̄ndeā p̄cepto chaldeoꝝ q̄
mittūt ad nos. Vos aūt colligite vindemiā et
messem ⁊ oleū ⁊ cōdite in vasis v̄ris ⁊ manete
in vrbibus v̄ris q̄s tenetis. Sed ⁊ oēs iudei q̄
erāt i moab: ⁊ in finib⁹ āmon: ⁊ in idumea: ⁊ i
vniuersis regiōibus: audito q2 dedisset rex ba
bylonis reliq̄s in iudea: ⁊ q2 p̄posuisset super
eos godoliā filiū aichā filij saphan: reuersi sūt
in qua oēs iudei de vniuersis locis ad q̄ ꝓfu/
gerant: et venerūt in terrā iuda ad godoliā in

masphat ꝛ collegerunt vinum ꝛ messem mul/
tam nimis. Johānan aūt filius carce: ꝛ omnes
ꝑncipes exercit⁹ q disperſi fuerāt in regionib⁹
venerūt ad godoliā in masphat ꝛ dixerunt ei.
Scito q̄ꝫ babalis rex filioꝝ ammon misit his/
mael filium nathanie ꝑcutere aīam tuā. Et nō
credidit eis godolias filius aichā. Joannā aūt
filius carce dixit ad godoliā seorsū in masphat
loquens. Ibo ꝛ ꝑcutiā hismael filiū nathanie:
nullo sciente ne interficiat aīam tuā: ꝛ dissipen
tur oēs iudei q ꝯgregati sunt ad te: ꝛ pibūt reli
qe iuda. Et ait godolias filius aichā ad ioban/
nā filiū carce. Noli facere vbū h̄. Falsum eni
tu loqueris de hismael. XLI

Et factū est in mēse septimo: venit his/
mael filius nathanie filij elisama de se
mine regali: ꝛ optimas regis: ꝛ decē
viri cū eo ad godoliā filiū aichā in masphat: et
comederūt ibi panes sil' in masphat. Surrexit
aūt hismael filius nathanie: ꝛ decē viri q cū eo
erant: ꝛ ꝑcusserūt godoliā filiū aichā filij saphā
gladio: ꝛ interfecerūt eū quē ꝑfecerat rex baby
lonis terre. Oēs q̄ꝫ iudeos q erāt cū godolia
in masphat ꝛ chaldeos q repti sūt ibi: ꝛ viros
bellatores percussit hismael. Scdo aūt die post
q̄ꝫ occiderat godoliā nullo adhuc sciente: vene
runt viri de sychem ꝛ de sylo ꝛ de samaria octo
ginta viri rasi barba ꝛ scissis vestibus ꝛ squalē
tes ꝛ munera ꝛ thus habebant in manu vt of/
ferrent in domo domini. Egressus ḡ hismael
filius nathanie in occursum eoꝝ de masphat: i
cedens ꝛ plorans ibat. Cū aūt occurrisset eis
dixit ad eos. Venite ad godoliā filium aichā.
Qui cū venissent ad mediū ciuitatis: interfecit
eos hismael filius nathanie circa mediū laci ip
se ꝛ viri q erant cū eo. Decem aūt viri repti sūt
inter eos: q dixerūt ad hismael. Noli occidere
nos q2 hēmus thesauros in agro frumenti et
hordei ꝛ olei ꝛ mellis. Et cessauit: ꝛ non inter
fecit eos cum fratribus suis. Lacus aūt i quē
ꝓiecerat hismael oīa cadauera viroꝝ quos per
cussit ꝓpter godoliā ipse est quē fecit rex asa ꝓ
pter baasa regē israel. Ipsum repleuit hismael
filius nathanie occisis. Et captiuas duxit his/
mael oēs reliquias ppl'i q erant in masphath fi
lias regis ꝛ vniuersū populum q remāserant
in masphath: quos cōmendauerat nabuçardā
ꝑnceps militie godolie filio aichā. Et cepit eos
hismael filius nathanie: ꝛ abijt: vt transiret ad
filios ammon. Audiuit aūt iohānan filius ca/
rce ꝛ oēs ꝑncipes bellatoꝝ q erant cū eo oē ma
lum qd' fecerat hismael filius nathanie: ꝛ assū/
ptis vniuersis viris profecti sunt vt bellarent
aduersum hismaelē filiū nathanie: ꝛ inuenerūt
cū ad aquas multas que sunt in gabaon. Cum
q̄ꝫ vidisset oīs ppl's q erat cū hismael: iohānan
filiū carce ꝛ vniuersos principes bellatoꝝ qui
erant cū eo letati sunt. Et reuersus est oīs ppl's
quem ceperat hismael in masphath: reuersusq̄ꝫ
abijt ad iohannā filium carce. Hismael autē
filius nathanie fugit cū octo viris a facie ioban
nā: ꝛ abijt ad filios āmon. Tulit aūt iohānā fi
lius carce: ꝛ oēs ꝑncipes bellatoꝝ qui erant cū
eo: vniuersas reliqas vulgi quas reduxerant
ab hismael filio nathanie de masphath: postq̄ꝫ
percussit godoliam filiū aichā fortes viros ad
ꝑliū: ꝛ mulieres ꝛ pueros ꝛ eunuchos quos
reduxerat de gabaon: ꝛ abierunt ꝛ sederunt pe
regrinantes in chanaan que est iuxta bethleē
vt pergerent ꝛ introirent egyptum a facie chal
deorum. Timebant enim eos: q2 percusserat
hismael filius nathanie godoliam filium aichā
quem preposuerat rex babylonis in terra iu/
da. XLII

Et accesserūt oēs ꝑncipes bellatoꝝ: et
iohānan filius carce: ꝛ iezonias filius
ozie ꝛ reliquū vulg⁹ a puo vsq̄ꝫ ad ma
gnum: dixerūtq̄ꝫ ad hieremiā ꝓpham. Cadat
orō nostra in ꝯspectu tuo: ꝛ ora ꝓ nobis ad do
minū deū tuū ꝓ vniuersis reliquijs istis: quia
derelicti sumus pauci de plurib⁹ sicut oculi tui
nos intuent: ꝛ annūciet nobis dn̄s deus tuus
viā p quam pgamus: ꝛ verbū qd' faciamus.
Dixit aūt ad eos hieremias ꝓpha. Audiui. ec
ce ego oro ad dn̄m deum vr̄m ꝯm vba vr̄a: oē
verbū qdcūq̄ꝫ rn̄derit mihi iudicabo vob: nec
celabo vos qcq̄ꝫ. Et illi dixerūt ad hieremiam
Sit dominus inter nos testis vitatis ꝛ fidei:
si nō iuxta omne verbū in quo misit te dn̄s de⁹
tuus ad nos: sic faciemus siue bonū est siue ma
lum. Voci dn̄i dei nr̄i ad quē mittimus te obe
diemus: vt bn̄ sit nobis cū audierimus vocem
dn̄i dei nr̄i. Cū aūt ꝯpleti eēnt decē dies: factū
est verbū dn̄i ad hieremiā. Vocauitq̄ꝫ ioban/
nā filiū carce: ꝛ oēs ꝑncipes bellatoꝝ q erant
cū eo: ꝛ vniuersū ppl'm a mīmo vsq̄ꝫ ad magnū
ꝛ dixit ad eos. Hec dicit dn̄s de⁹ israel ad quē
misistis me: vt ꝓsternerē pces vr̄as in cōspe/
ctu eius. Si quiescentes manseritis in t̄ra hac:
edificabo vos q̄ nō destruam: plantabo ꝛ non
euellā. Jam eni placatus sum sup malo: quod
feci vobis. Nolite timere a facie regis babylo
nis quē vos pauidi formidatis. Nolite metue
re eū dicit dn̄s: q2 vobiscum sum ego vt saluos

vos faciam ⁊ eruam de manu eius: ⁊ dabo vo
bis mias ⁊ miserebor vestri: ⁊ hitare vos faci
am in terra vrã. Si aũt dixeritis vos nõ habi/
tabimus in tra ista nec audiemus vocẽ dñi dei
nři dicẽtes: nequaq̃: sꝫ ad terram egypti pge/
mus vbi nõ videbim⁹ bellũ: ⁊ clangorẽ tube ñ
audiemus: ⁊ famẽ nõ sustinebimus: ⁊ ibi hita
bimus: ppter h̃ nũc audite vbũ dñi relique iu/
da. Hec dicit dñs deus exercituum deus isrl̃.
Si posueritis faciem vrãm vt igrediami egy/
ptũ ⁊ intraueritis vt ibi hitetis: gladius quem
vos formidatis: ibi ꝯphẽdet vos i terra egy/
pti: ⁊ fames ꝑ q̃ estis solliciti adherebit vobis
i egypto ⁊ ibi moriemi. O ẽsqꝫ viri q posuerit
faciẽ suã: vt igrediant̃ egyptũ vt hitẽt ibi: mo/
rient̃ gladio ⁊ fame ⁊ peste. Nullus ď eis rema
nebit: nec effugiet a facie mali: qđ ego afferam
sup eos: q꞉ hec dicit dñs exercituũ de⁹ isrl̃. Si
cut ꝯflat⁹ ẽ furor meus: ⁊ indignatio mea sup
hitatores hierl̃m sic ꝯflabit̃ idignatio mea sup
vos cũ igressi fueritis egyptũ ⁊ eritis i iusiurã
dũ: ⁊ in stuporẽ ⁊ in maledictũ: ⁊ in opprobriũ
⁊ nequaq̃ vltra videbitis locũ istũ. Verbum
dñi sup vos relique iuda. Nolite itrare egyptũ
Sciẽtes scietis: q꞉ obtestat⁹ sum vobis hodie:
q꞉ decepistis aĩas vrãs. Vos.n. misistis me
ad dñm deum nrm dicentes. O ra ꝓ nobis ad
dñm deũ nrm: ⁊ iuxta oĩa q̃cũqꝫ dixerit tibi do
minus de⁹ noster: sic annuncia nobis ⁊ facie/
mus. Et annũciaui vobis hodie: ⁊ non audi/
stis vocẽ dñi dei nostri sup vniuersis ꝑ qbus
misit me ad vos. Nũc ̃g scientes scietis: q꞉ gla
dio ⁊ fame ⁊ peste moriemi i loco ad quẽ volui
stis itrare vt hitaretis ibi.

XLIII.

Factũ est aũt cũ cõplesset hieremias lo/
quens ad ppl̃m vniuersos sermones
dñi dei eoꝝ ꝑ qbus miserat eum dñs
deus eoꝝ ad illos oĩa vba hec: dixit azarias fi
lius osie ⁊ iohãnan filius caree: ⁊ oẽs viri su/
pbi dicentes ad hieremiã. Mendaciũ tu loque
ris. Nõ misit te dominus noster dicens. Ne i
grediamini egyptũ vt habitetis illic: sꝫ baruch
filius nerie incitat te aduersũ nos: vt tradat nos
in manus chaldeoꝝ: et interficiat nos: et tradu
ci faciat in babylonẽ. Et nõ audiuit iohannan
filius caree: et oẽs pncipes bellatoꝝ: et vniuer
sus ppl̃s vocẽ dñi vt manerent in terra iuda:
sed tollẽs iohannã filius caree vt vniuersi pn/
cipes bellatoꝝ vniuersos reliqaꝝ iuda q reuer
si fuerant de cũctis gentibus ad quas fuerant
ante dispsi vt hitarent in terra iuda: viros ⁊
mulieres et puulos: et filias regis et oẽm aĩaꝫ
quã reliqrat nabuzardan pnceps militie cum
godolia filio aicham filij saphan. et hieremiã ꝓ
phetã et baruch filiũ nerie: et ingressi sũt i ter
rã egypti: q꞉ nõ obedierũt voci dñi: et venerũt
vsqꝫ ad taphnis. Et fact⁹ ẽ smo dñi ad hieremiã
in taphnis dicẽs. Sume tibi lapides grãdes i
manu tua ⁊ abscõdes eos in crypta q̃ ẽ sub mu
ro lateritio i porta dom⁹ pharaonis i taphnis
cernẽtib⁹ viris iudeis ⁊ dices ad eos. Hec dič
dñs exercituũ de⁹ isrl̃. Ecce ego mittã ⁊ assumã
nabuchodonosor regẽ babylonis suũ meuꝫ: ⁊
ponã thronũ ei⁹ sup lapides istos quos abscõ/
di: ⁊ statuet soliũ suũ sup eos. Veniẽsqꝫ pcutiet
terrã egypti: quos in morte in mortẽ: ⁊ quos i
captiuitate in captiuitatẽ: ⁊ quos i gladio i gla/
diũ. Et succẽdet ignẽ i delubris deoꝝ egypti ⁊
ꝯburet ea ⁊ captiuos ducet illos. Et amiciet̃ tra
egypti sic amicit̃ pastor palio suo: ⁊ egredit̃ in
de in pace. Et ꝯteret statuas dom⁹ solis q̃ sũt i
tra egypti: ⁊ delubra deoꝝ egypti ꝯburet igni.

XLIIII

Verbũ qđ factũ ẽ ad hiere
miã: ⁊ ad oẽs iudeos q hitabãt i terra
egypti hitantes i magdalo: ⁊ i taphnis
⁊ i mẽphis: ⁊ i terra phatures dicẽs. Hec dič
dñs exercituũ de⁹ isrl̃. Vos vidistis oẽ maluꝫ
istud qđ adduxi sup irl̃ꝫ: ⁊ sup oẽs vrbes iuda
⁊ ecce deserte sũt hodie: ⁊ nõ ẽ in eis hitator ꝓ/
pter maliciã quã fecerũt vt me ad iracundiã ꝓ
uocarẽt: ⁊ irent ⁊ sacrificarẽt ⁊ colerẽt deos ali
enos quos nesciebãt: ⁊ illi ⁊ vos ⁊ pr̃es vři. Et
misi ad vos oẽs suos meos pphas ď nocte cõ
surgẽs mittẽsqꝫ ⁊ dicẽs. Nolite facere verbuꝫ
abhoĩationis huiuscemoĩ. Et nõ audierũt nec
iclinauerũt aurẽ suã vt ꝯuerterẽt̃ a malis suis:
⁊ nõ sacrificarẽt dijs aliẽis. Et ꝯflata ẽ idigna
tio mea: ⁊ furor me⁹: ⁊ succensa ẽ in ciuitatibus
iuda: ⁊ in plateis hierl̃m: ⁊ verse sunt in solitu
dinem ⁊ vastitatẽ sm diem hanc. Et nunc hec
dicit dñs exercituũ deus isrl̃. Quare vos faci/
tis malũ grande hoc ꝯtra aĩas vrãs: vt intere/
at ex vobis vir ⁊ mulier paruulus ⁊ lactens de
medio iude: nec relinquat̃ vobis qcq̃ residuũ:
ꝓuocãtes me in opibus manuũ vestraꝝ: sacri
ficãdo dijs alienis in terra egypti: i quã igressi
estis: vt habitetis ibi: ⁊ dispereatis ⁊ sitis i ma
ledictionẽ: ⁊ i opprobriũ cunctis gẽtibus terre
Nunqd obliti estis mala patrũ vestroꝝ: ⁊ ma
la regũ iuda: ⁊ mala vxoꝝ eoꝝ: ⁊ mala vestra:
⁊ mala vxoꝝ vestraꝝ q̃ fecerũt i terra iuda ⁊ in
regionib⁹ hierl̃m. Nõ sunt mũdati vsqꝫ ad diẽ
hanc: ⁊ nõ timuerunt: ⁊ nõ ambulauerũt in le/

ge dñi: et in pceptis meis q̃ dedi coram vobis et corã prĩbus vrĩs. Ideo hec dicit dñs exercituum deus israel. Ecce ego ponã faciẽ meã i vobis i malũ et disp̃dã oẽm iudã. Et assumã reliqas iude q posuerũt facies suas vt ingrederentur terrã egypti et hitarent ibi: et ɔsumenť oẽs in terra egypti: et cadẽt i gladio et in fame. Cõsumenť a minimo vsq3 ad maximũ: in fame et gladio morientur: et erũt in iusiurandũ et in miraculũ et in maledictionẽ et in opprobriu3. Et visitabo sup hitatores ťre egypti: sicut visitaui sup hierl'm i gladio et fame et peste et nõ erit q effugiat: et sit residuus de reliquijs iudeoru3 q vadũt vt pegrinenť in terra egypti et reuertãť in terrã iuda: ad quã ipsi eleuant aĩas suas: vt reuertanť et hitent ibi. Nõ reuertẽtur nisi q fugerint. Rñderũt autẽ hieremie oẽs viri scientes q̧ sacrificarent vxores eorum dijs alienis et vniuerse mľieres q̃rũ stabat multitudo grãdis et ois ppľs hitantiũ in terra egypti i phatures dicentes. Sermonẽ quẽ locutus es ad nos in noĩe dñi nõ audiem⁹ ex te: sed faciẽtes faciemus oẽ vbũ qð egredieť de ore nostro: vt sacrificem⁹ regine celi: et libemus ei libamina: sicut fecimus nos et prẽs et reges nrĩ et pncipes nostri in vrbibus iuda: et in plateis hierľz et saturati sum⁹ panib⁹ et bñ nobis erat: malũ q̧ nõ vidim⁹. Ex eo ãt tpe quo cessauimus sacrificare regine celi: et libare ei libamina: indiguimus oib⁹: et gladio et fame ɔsumpti sumus q̧ si non sacrificamus regine celi: et libamus ei libamina. Nunqd sine viris nostris faciemus ei placẽtas ad colendũ eã: et libamina ad libandũ. Et dixit hieremias ad oẽm ppľm aduersu3 viros: et aduersũ mulieres et aduersu3 vniuersam plebẽ q rñderant ei verbũ dicens. Nũqd non sacrificiũ quod sacrificastis in ciuitatibus iuda et in plateis hierľm: vos et prẽs vrĩ reges vestri: et pncipes vestri et populus ťre: horu3 recordatus ẽ dñs et ascendit sup cor eius. Et ñ poterat dñs vltra portare ,ppter maliciã studiorũ vrõꝝ et ,ppter abhominatiões quas fecistis et facta est terra vestra in desolationẽ et in stuporem et in maledictũ eo q̧ nõ sit hitator: sicut est dies hec. Propterea q̧ sacrificaueritis idolis: et peccaueritis dño: et non audieritis vocẽ domini: et in lege et in preceptis et testimonijs eius non ambulaueritis: icciro euenerũt vobis mala hec: sicut est dies hec. Dixit aũt hieremias ad oẽm ppľm: et aduersus mulieres. Audite vbũ domini ois iuda qui estis i terra egypti: Hec inquit dominus exercituu3 deus isrľ dicens. Vos et vxores vestre locuti estis ore vestro: et manibus vestris impleistis dicentes Faciamus vota nostra que vouimus vt sacrificemus regine celi: et libemus ei libamina. Implestis opera vestra et opere perpetrastis ea. Ideo audite verbum domini omnis iuda qui habitatis in terra egypti. Ecce ego iuraui in nomine meo magno: ait dominus: quia nequaquam vltra vocabitur nomen meu3 ex ore omnis viri iudei dicentis: viuit dñs deus in omni terra egypti. Ecce ego vigilabo sup eos in malum et non in bonũ: et ɔsumenť oẽs viri iuda qui sunt in terra egypti gladio et fame donec penitus ɔsumantur. Et q fugerint gladiũ reuerťeť de terra egypti in terrã iuda viri pauci: et scient oẽs reliquie iuda et ingredientiũ terra3 egypti: vt habitẽt ibi: cuius smo ɔpleatur meus: an illoꝝ. Et hoc vobis signũ ait dñs q̧ visitẽ ego sup vos in loco isto: vt sciatis q̧ vere ɔplebunť smones mei ɔ̃ vos in malũ. Hec dicit dñs. Ecce ego tradã pharaonẽ ephree regẽ egypti in manu inimicoꝝ eius: et in manu querentiũ aĩam illius: sicut tradidi sedechiã rege3 iuda in manu nabuchodonosor regis babylonis inimici sui et querentis aĩam eius. ¶ XLV

Verbũ qð locutus est hieremias ,ppha ad baruch filiũ nerie cũ scripsisset verba hec in libro ex ore hieremie anno q̃rto ioachim filij iosie regis iuda dicẽs. Hec dicit dñs de⁹ israel ad te baruch. Dixisti. Ve misero mihi: qm̃ addidit dñs dolorẽ dolori meo: laboraui in gẽitu meo et requiẽ nõ iueni. Hec dicit dñs. Sic dices ad eũ. Ecce quos edificaui ego ɔ̃struo: et quos plãtaui ego euello: et vniuersam terrã hanc. Et tu q̃ris tibi grãdia. Noli q̃rere: q̧ ecce ego adducã malũ sup oẽm carnem ait dñs: et dabo tibi aĩa3 tuã in salutẽ in oĩbus locis ad quẽcunq3 perrexeris. ¶ XLVI

Quod factũ est verbũ dñi ad hieremia3 pphetã ɔ̃ gentes. Ad egyptũ: aduersum exercitu3 pharaonis nechao regis egypti q erat iuxta fluuiũ eufraten in charchamis quẽ pcussit nabuchodonosor rex babylonis in quarto ãno ioachim filij iosie regis iuda Preparate scutũ et clypeũ et pcedite ad bellu3. Iungite equos et ascendite equites: state in galeis: polite lanceas: induite vos loricis. Quid igiť? Vidi ipsos pauidos et terga vertẽtes fortes eoꝝ cesos. Fugerunt ɔcitẽ: nec respexerũt Terror vndiq3 ait dñs. Nõ fugiet velox: nec saluari se putet fortis. Ad aquilonẽ iuxta flumẽ eufraten victi sunt et ruerunt. Quis est iste qui

q̄ſi flumen aſcendit: et veluti fluuioꝝ intumeſ/
cunt gurgites eius. Egyptus fluminis inſtar
aſcendit: ⁊ velut flumina mouebunť fluctus eiꝰ
⁊ dicet. Aſcendens operiã terrã: ꝑdam ciuita/
tē ⁊ habitatores eius. Aſcendite equos ⁊ exul/
tate in curribus: ⁊ ꝓcedant fortes ethyopie ⁊ li
bie tenentes ſcutum: ⁊ lidij arripientes ⁊ iaciē
tes ſagittas. Dies aũt ille dñi dei exercituũ dieſ
vltionis: vt ſumat vindictaꝫ de inimicis ſuis.
Deuorabit gladius ⁊ ſaturabiť: ⁊ inebriabitur
ſanguine eoꝝ. Victima eni dñi exercituũ i ter/
ra aquilonis: iuxta flumen eufraten. Aſcende
i galaad: ⁊ tolle reſinã virgo filia egypti. Fru
ſtra multiplicas medicamina: ſanitas nõ erit ti
bi. Audierunt gentes ignominiã tuã: ⁊ vlula/
tus tuus repleuit terrã. Quia fortis impegit i
fortē: ⁊ ãbo pariter cõciderunt. Verbũ qđ lo/
cutus eſt dñs ad hieremiã ꝓphetã ſuꝑ eo ꝙ vē
turus eēt nabuchodonoſor rex babylonis ⁊ ꝑ
cuſſurus terrã egypti. Annũciate egypto ⁊ au
ditũ facite in magdalo: ⁊ reſonet in mēphis ⁊ i
taphnis dicite. Sta ⁊ p̄para te: qꝛ đuorabit gla
dius ea que ꝑ circuitũ tuũ ſunt. Quare compu
truit fortis tuus. Non ſtetit: qm̄ dñs ſubuertit
eũ. Multiplicauit ruentes: ceciditqꝫ vir ad ꝓ/
ximum ſuũ. Et dicēt. Surge ⁊ reuertamur ad
populũ noſtruꝫ: ⁊ ad terrã natiuitatis noſtre a
facie gladij columbe. Vocate nomē pharaõis
regis egypti: tumultũ adduxit tꝑs. Viuo ego
inquit rex dominus exercituũ nomē eius: qm̄
ſicut thabor in montibus: ⁊ ſicut carmelus in
mari veniet. Vaſa transmigratiõis fac tibi ha
bitatrix filia egypti: qꝛ mēphis in ſolitudĩe erit
⁊ deſereť ⁊ inhabitabilis erit. Vitula elegans
atqꝫ formoſa egyptus: ſtimulator ab aquilone
veniet ei. Mercēnarij quoqꝫ eius q̄ verſabãť
in medio eius: q̄ſi vituli ſaginati verſi ſũt: ⁊ fu
gerunt ſimul: ne ſtare potuerũt: qꝛ dies interfe
ctionis eoꝝ venit ſuꝑ eos: tēpus viſitatiõis eo
rum. Vox eius q̄ſi eris ſonabit: qm̄ cũ exerci/
tu ꝓparabunt ⁊ cũ ſecuribus venient ei'. Qua
ſi cedentes ligna ſucciderunt ſaltũ eius ait dñs
qui ſupputari nõ pōt. Multiplicati ſunt ſuper
locuſtas: ⁊ nõ eſt eis numerus. Cõfuſa eſt fi/
lia egypti: ⁊ tradita in manus populi aquilõis
dicit dominus exercituũ deus iſrael. Ecce ego
viſitabo ſuꝑ tumultũ alexãdrie: ⁊ ſuper egyptũ
⁊ ſuꝑ deos eius: ⁊ ſuper reges eius: ⁊ ſuꝑ pha
raonem: ⁊ ſuꝑ oēs q̄ ɔfidunt in eo: ⁊ dabo eos
in manus q̄rentiũ aĩam eoꝝ: ⁊ in manus na/
buchodonoſor regis babylonis: ⁊ in manus
ſeruoꝝ eius. Et poſt hec habitabiť ſicut diebꝰ
p̄ſtinis ait dñs. Et tu ne timeas ſerue meus ia
cob: ⁊ ne paueas iſrael. Quia ecce ego ſaluum
te faciã de longinquo: ⁊ ſemen tuũ de terra ca/
ptiuitatis tue. Et reuerteť iacob ⁊ requieſcet: ⁊ ꝓ
ſperabiť ⁊ nõ erit q̄ exterreat eum. Et tu noli ti
mere ſerue meus iacob ait dñs: qꝛ tecũ ego ſuꝫ
qꝛ ego ɔſumã cũctas gētes ad q̄s eieci te. te vo
non ɔſumam: ſed caſtigabo te in iudicio: nec q̄
ſi innocenti parcã tibi. Capitulũ. XLVII

Quod factũ eſt verbũ dñi ad hieremiaꝫ
ꝓphetaꝫ ɔ̄ paleſtinos: anteq̄ꝫ ꝑcuteret
pharao gazaꝫ. Hec dicit dñs. Ecce aq̄
aſcendēt ab aquilonē: ⁊ erũt q̄ſi torrēs inundãs
⁊ operiēt terrã ⁊ plenitudinē eius: vrbē et ha/
bitatores eius. Clamabũt hoies et vlulabunt
oēs habitatores terre a ſtrepitu pōpe armoꝝ et
bellatoꝝ eius a cõmotione q̄drigaꝝ eius: et mľ
titudie rotaꝝ illius. Nõ reſpexerũt pr̄es filios
manibus diſſolutis: ꝓ aduētu diei in quo va/
ſtabunť oēs philiſtijm: et diſſipabiť tyrus et ſi/
don cũ oibus reliq̄s auxilijs ſuis. Depopula/
tus eſt eni dñs paleſtinos: reliq̄as inſule cappa/
docie. Venit caluitiũ ſuꝑ gazan: ɔticuit aſcalõ
et relique vallis eaꝝ. Vſqꝫquo ɔcideris. O mu
cro dñi: vſqꝫquo nõ q̄eſces. Ingredē i vaginã
tuã refrigerare et ſile. Quõ q̄eſcet: cũ dñs p̄ce/
pit ei aduerſus aſcalonē: et aduerſũ maritimaſ
eiꝰ regiões: ibiqꝫ cõdixerit illi. XLVIII

HD moab: Hec dicit dñs exercituũ deꝰ
iſrľ. Ve ſuꝑ nabo: qm̄ vaſtata ē et ɔfu
ſa. Capta eſt cariathiarim: ɔfuſa ē for/
tis et tremuit. Nõ eſt vltra exultatio in moab:
ɔtra eſebon cogitauerũt malũ. Venite et diſꝑ/
damus eã de gēte. Ergo ſilens ɔticeſces ſeq̄ť
qꝫ te gladius. Vox clamoris de oronaim vaſti
tas et ɔtritio magna. Cõtrita eſt moab: annũ/
ciate clamorē ꝑuulis eius. Per aſcenſuꝫ enim
luith plorans aſcendet in fletu: qm̄ in deſcenſu
oronaim hoſtes vlulatũ ɔtritionis audierunt.
Fugite: ſaluate animas veſtras: et eritis quaſi
mirice in deſerto. Pro eo eni ꝙ habuiſti fidu/
ciam in munitionibus tuis: et in theſauris tuis
tu quoqꝫ capieris. Et ibit chamos in transmi
grationem: ſacerdotes eius et p̄ncipes eius ſi/
mul. Et veniet p̄do ad oēm vrbē: et vrbs nul
la ſaluabiť. Et ꝑibunt valles et diſſipabunť cã
peſtria: qm̄ dixit dñs. Date florē moab: qꝛ flo/
rens egredietur: et ciuitates eius deſerte erunt
et inhabitabiles. Maledictus q̄ facit opus dñi
fraudulenter: et maledictus q̄ ꝓhibet gladium
ſuũ a ſanguine. Fertilis fuit moab ab adoleſcē
tia ſua: et requieuit in fecibus ſuis. Nec transfu/

fus est de vase in vas: et in transmigrationem
nō abijt. Iccirco pmansit gustus eius in eo: ⁊
odor eius nō est mutatus. Propterea ecce di
es veniūt dicit dn̄s: ⁊ mittā ei ordiatores ⁊ stra
tores lagūcularꝫ ⁊ sternēt eū vt vasa ei⁹ exhau
rient ⁊ lagūculas eoꝝ collident. Et ꝯfundent̄
moab a chamos sicut ꝯfusa ē domus israel be/
thel in qua habebat fiduciā. Quō dicitis fortes
sumus: ⁊ viri robusti ad p̄liandū. Vastata est
moab ⁊ ciuitates illius succenderūt: ⁊ electi iu/
uenes eius descenderūt in occisionē ait rex do
minus exercituū nomē eius. Prope ē interitus
moab vt veniat: ⁊ malū eius velociter accurret
nimis: Cōsolamini eū oēs qui estis in circuitu
eius: ⁊ vniuersi q scitis nomē ei⁹ dicite. Quō
ꝯfracta est virga fortis: baculus gloriosus. De
scende de gloria ⁊ sede siti habitatio filie dybō.
qm̄ vastator moab ascēdet ad te: dissipabit mu
nitiones tuas. In via sta ⁊ prospice habitatio
aroer. Interroga fugientē: ⁊ ei qui euasit dic
qd accidit. Cōfusus ē moab qm̄ victus ē. Vlu
late ⁊ clamate: annunciate arnon: qm̄ vastata ē
moab: ⁊ iudiciū venit ad terrā cāpestrē super
elō ⁊ sup iasa ⁊ super mephat ⁊ super dybon ⁊
sup nabo ⁊ sup domū deblathaim ⁊ sup caria/
thaim ⁊ sup bethgamul ⁊ sup bethmaon ⁊ sup
carioth ⁊ sup bosra: ⁊ super oēs ciuitates terre
moab q̄ lōge ⁊ ꝓpe sunt. Abscisū est cornu mo
ab: ⁊ brachiū eius ꝯtritū: ait dn̄s. Inebriate eū
qm̄ ꝯtra dn̄m erectus est. Et allidet manū mo
ab in vomitu suo: ⁊ erit in derisū etiā ipse. Fu
it. n. in derisum tibi israel: quasi inter fures repe
risses eū. Propter verba ergo tua q̄ aduersū
illū locutus es: captiuus duceris. Relinquite
ciuitates: ⁊ habitate in petra habitatores moab
⁊ estote q̄si colūba nidificans in sūmo ore fora/
minis. Audiuimus supbiā moab. Superbus
est valde. Sublimitatē eius ⁊ arrogantiā ⁊ su
pbiā ⁊ altitudinē cordis eius: ego scio ait dn̄s.
Iactantiā eius eo ꝙ nō sit iuxta eā virtus ei⁹:
nec iuxta quod poterat conata sit facere. Ideo
super moab eiulabo: ⁊ ad moab vniuersā cla
mabo: ad viros muri fictilis lamentantes. De
planctu iazer plorabo tibi vinea sabama. Pro
pagines tue transierunt mare: vsqꝫ ad mare ia
zer peruenerunt. Super messem tuam ⁊ vin/
demiam tuam predo irruit. Ablata est leticia ⁊
exultatio de carmelo ⁊ de terra moab: ⁊ vinū
de torcularibus sustuli. Nequaq̄ calcator vue
solitum celeuma cantabit. De clamore esebon
vsqꝫ elealē ⁊ iasa dederunt vocem suā a segor
vsqꝫ ad oronaim vitulam conternantem: aque
vero nēmrim pessime erunt. Et aufer de moab:
ait dominus offerentem in excelsis: ⁊ sacrificā
tem dijs eius. Propterea cor meum ad moab
quasi tibia eris resonabit: ⁊ cor meū ad viros
muri fictilis dabit sonitum tibiarum: qui plus
fecit q̄ꝫ potuit iccirco perierunt. Omne enim
caput caluitium: ⁊ omnis barba rasa erit. In
cunctis manibus colligatio: ⁊ super omne dor
sum cilitium. Et super omnia tecta moab: ⁊ in
plateis eius omnis planctus: quoniam contri
ui moab sicut vas inutile ait dominus. Quo/
modo victa est ⁊ vlulauerunt. Quomodo de/
iecit ceruicem moab ⁊ cōfusus est: Eritqꝫ mo/
ab in derisū: ⁊ in exemplū omnibus in circui
tu suo. Hec dicit dominus: Ecce quasi aquila
volabit: ⁊ extendet alas suas ad moab. Capta
est carioth: ⁊ munitiones comprehense sunt.
Et erit cor fortium moab in die illa sicut cor mu
lieris parturientis. Et cessabit moab esse popu
lus: quoniam contra dominum gloriatus est.
Pauor ⁊ fouea ⁊ laqueus super te o habitator
moab ait dn̄s. Qui fugerit a facie pauoris ca/
det in foueā: ⁊ q cōscenderit de fouea capiet̄ la
queo. Adducā. n. super moab annū visitatio
nis eoꝝ ait dominus. In vmbra esebon stete/
runt de laqueo fugiētes: q2 ignis egressus ē de
esebon: ⁊ flāma de medio seō: ⁊ deuorabit par/
tem moab: ⁊ verticē filioꝝ tumultus. Ve tibi
moab. Peristi popule chamos: q2 cōprehensi
sunt filij tui: ⁊ filie tue i captiuitatē. Et ꝯuertā
captiuitatē moab in nouissimis diebus ait dn̄s
Hucusqꝫ iudicia moab.

Capitulum. XLIX

Ad filios ammon. Hec dicit dominus
Nunquid nō filij sunt israel: aut heres
non est ei. Cur igitur hereditate posse
dit melchon gad: ⁊ ppl's eius in vrbibus eius
habitauit. Ideo ecce dies veniūt in te: dicit do
minus ⁊ auditum faciam sup rabbath filiorū
āmon fremitū prelij: ⁊ erit in tumulū dissipata
filieqꝫ ei⁹ igni succēdent̄: ⁊ possidebit isrl' pos/
sessores suos ait dn̄s: vlula esebon qm̄ vastata
ē hai. Clamate filie rabba: accigite vos cilitijs
plāgite ⁊ circuite p sepes: qm̄ melchō i trāsmi/
gratione ducet̄: sacerdotes ei⁹ ⁊ pncipes ei⁹ sil'
qd gl'iaris i vallib⁹ defluxit vall' tua filia delica
ta q̄ ꝯfidebas i thesauris tuis: ⁊ dicebas qs ve
niat ad me: Ecce ego iducā sup terrorē ait dn̄s
deus exercituū ab oibus q sūt in circuitu tuo ⁊
dispergemini singuli a ꝯspectu vestro: nec erit
qui congreget fugientes. Et post hec reuerti fa
ciam fugientes. ⁊ captiuos filiorum ammon ait
dominus. Ad idumeā. Hec dicit dominus ex
ercituum. Nūquid non vltra est sapientia i the

mam. Perijt consilium a filijs. Inutilis facta
est sapientia eorum. Fugite et terga vertite:
descendite in voraginē habitatores dedan: quo
niam perditionem esau adduxi super eum: tem
pus visitationis eius. Si vindemiatores eius
venissent super te. non reliquissent racemū. si
fures in nocte rapuissent quod sufficeret sibi.
Ego vero discooperui esau. reuelaui abscon/
dita eius. et celari non poterit. Uastatum est se
men eius et fratres eius. et vicini eius. et nō erit
Relinque pupillos tuos. et ego faciam eos vi/
uere. et vidue tue. in me sperabunt. quia hec di/
cit dominus. Ecce quibus non erat iudiciū vt
biberent calicem bibentes bibent et tu quasi in/
nocens relinqueris. Non eris innocens sed bi
bens bibes. Quia per memetipsum iuraui dic
dominus. quia in solitudinem et in opprobriū. et
in desertum et in maledictionē erit bosra. et om/
nes ciuitates eius erūt in solitudines sempiter/
nas. Auditū audiui a domino. et legatus ad gē
tes missus sum. Congregamini et venite cōtra
eam. et consurgamus in prelium. Ecce eni par
uulum dedi te in gentibus: contemptibilem in
ter homines. Arrogantia tua decepit te. et sup
bia cordis tui. qui habitas in cauernis petre. et
apprehendere niteris altitudinem collis. Cum
exaltaueris quasi aquila nidum tuum. inde de/
traham te dicit dominus. Et erit idumea deser
ta. Omnis qui transibit per eam stupebit. et si/
bilabit super omnes plagas eius sicut subuer/
sa est sodoma et gomorra. et vicine eius ait dñs
Nō habitabit ibi vir et non incolat eam filius ho
minis. Ecce quasi leo ascendet de superbia ior/
danis ad pulchritudinē robustā. quia subito cure
re faciā eū ad illā. et quis erit electus quē pponā ei.
Quis eni similis mei. Et quis sustinebit me. Et
quis est iste pastor qui resistat vultui meo. Propte
rea audite ꝯsiliū dñi qđ inijt de edom. et cogita
tiōes eius quas cogitauit de habitatoribus themā
Si nō deiecerint eos puuli gregis nisi dissipa/
uerint cū eis hitaculū eorū. A voce ruine eorū
cōmota est terra clamor i mari rubro auditus ē
vocis eius: Ecce quasi aquila ascendet. et euola
bit. et expandet alas suas super bosram. Et erit
cor fortium idumee in die illa. quasi cor mulie/
ris parturientis. Ad damascum. Confusa est
emath et arphat. quia auditum pessimum audie
runt. Turbati sunt in mari: pre sollicitudine
quiescere non potuit. Dissoluta est damascus:
versa est in fugam: tremor apprehendit eam.
Angustia et dolores tenuerunt eam quasi pturi
entē. Quomō dereliqrūt ciuitatē laudabilē vr
bem leticie. Ideo cadent iuuenes eius i plateis
eius. et oēs viri prelij conticescent in die illa ait
dñs exercituū. Et succendam ignē in muro da
masci et deuorabit menia benadab. Ad cedar et
ad regna asor que pcussit nabuchodonosor rex
babylonis. Hec dicit dominus surgite et ascen
dite ad cedar et vastate filios orietis. Taberna
cula eorum et greges eorum capient. pelles eorū
et oia vasa eorum et camelos eorum tollent sibi.
et vocabunt super eos formidinē in circuitu eius
Fugite. abite vehementer in voraginibus se/
dete qui habitatis asor ait dominus. Inijt enim
contra vos nabuchodonosor rex babylonis cō
silium. et cogitauit aduersus vos cogitationes.
Consurgite et ascendite ad gentem quietam et
habitantē ꝯfidēter ait dñs. Nō ostia nec vectes
eis: soli habitant. Et erunt cameli eorū in dire/
ptionē: et multitudo iumentorū in pdam. Et di
spergam eos in oēm ventū qui sunt attonsi in co
mā. et ex omni ꝯfinio eorū adducā interitū sup
eos ait dñs. Et erit asor in habitaculū draconū
desertam vsque in eternū. Non manebit ibi vir
nec incolat eā filius hoīs. Quod factū est ver
bū dñi ad hieremiā pphetā aduersus elā in pri
cipio regni sedechie regis iuda dicēs. Hec dic
dñs exercituū. Ecce ego ꝯfringā arcū elā et su/
mā fortitudinē eorū: et inducā sup elā qttuor vē
tos a qttuor plagis celi: et vētilabo eos i oēs vē
tos istos et nō erit gens ad quā nō pueniāt pfu
gi elam. Et pauere faciā elam corā inimicis suis
et in ꝯspectu qrentiū aiam eorū. Et adducā sup
eos malū. irā furoris mei dicit dñs. Et mittam
post eos gladiū donec ꝯsumā eos: et ponā soliū
meū in elā et perdā inde reges et principes ait
dñs. In nouissimis aūt diebus reuerti faciā ca
ptiuos elam dicit dominus. L.

Uerbū qđ locutus est dñs de babylone:
et de terra chaldeorū in manu hieremie
pphete. Annunciate in gētibus: et au
ditum facite. Leuate signum. predicate et nolite
celare. Dicite. Capta est babylon: confusus est
bel. victus est marodach. Confusa sunt omnia
sculptilia eorū. supata sunt idola eorum. Quo/
niā ascendet ꝯtra eam gens ab aquilone: qui po/
net terrā eius in solitudinē. et non erit qui habitet
in ea ab hoie vsque ad pecus. Et moti sunt. Et
abierūt. In diebus illis. et in tpe illo ait dñs. ve/
niēt filij israel ipi et filij iuda simul. Ambulātes
et flētes pperabūt. et dñm deū suū qrent. In sy
on interrogabūt viā. huc facies eorū veniēt. et ap
ponēt ad dñm federe sēpiterno. qđ nulla obliui
one delebit. Grex pditus factus ē ppls meus.

pastores eorū seduxerūt eos: fecerūtq̧ vagari
i mōtib⁹. De mōte in collē trāsierūt: obliti sūt
cubilis sui. Oēs q iuenerūt comederūt eos: ⁊
hostes eorꝝ dixerūt. Nō peccauimus pro eo ꝙ
peccauerūt dño decori iusticie. ⁊ expectatiōi patꝝ
eorꝝ dño. Recedite de medio babylōis. de ter/
ra chaldeorꝝ egredimini. ⁊ estote q̄si hedi añ gre/
ges. Qm̄ ecce ego suscitabo: ⁊ adducā i babylo
nē ꝯgregationē gentiū magnaꝝ de t̄ra aqlōis:
⁊ p̄parabunť aduersus eā. ⁊ inde capieť. Sagit
ta ei⁹ q̄si viri fortis iterfectoris. nō reuerteť va
cua. Et erit chaldea in p̄dā oēs vastātes eā ʒ re
plebuntur ait dñs. Qm̄ exultatis ⁊ magna loq
mini diripiētes hereditatē meā: qm̄ effusi estis
sicͭ vituli sup herbā: ⁊ mugistis sicͭ thauri. Cō/
fusa ē mater vr̄a nimis: ⁊ adeq̄ta pulueri q̄ ge/
nuit vos. Ecce nouissima erit in gētibus: ⁊ de/
serta iuia ⁊ arens. Ab ira dñi nō habitabiť. ſʒ re
digeť tota in solitudieʒ. Ois q trāsibit p baby/
lonē stupebit: ⁊ sibilabit super vniuersis plagis
ei⁹. Properami ꝯtra babylonēʒ p circuitum.
Oēs q tēditis arcū debellate eā: nō pcatis iacu
lis: quia dño peccauit. Clamate aduersus eaʒ.
Vbiq̧ dedit manū. Ceciderūt fundamēta ei⁹.
destructi sunt muri ei⁹: qm̄ vltio dñi est. Vltio
nē accipite de ea. Sicͭ fecit: facite ei. Disp̄dite sa
torē de babylone: ⁊ tenentē falcē in t̄pe messis
a facie gladij columbe. Vnusq̧sq̧ ad ppl'm suum
ꝯuerteť ⁊ singuli ad t̄rā suā fugiēt. Grex disp/
sus isrl': leones eiecerūt euʒ. Primus comedit
eū rex assur. iste nouissimus exossauit eū nabu/
chodonosor rex babylōis. Propterea hec dicit
dñs exercituū deus israel. Ecce ego visitabo re
gē babylōis ⁊ terrā ei⁹ sicͭ visitabo regē assur.
⁊ redducā israel ad hitaculū suū. Et pasceť car/
mel⁹ ⁊ basan: ⁊ i mōte effraim: ⁊ ī galaad satura
biť aīa eius. In diebus illis ⁊ in t̄pe illo ait do
min⁹: q̄ret iniq̄tas israel ⁊ nō erit: ⁊ pct̄m iuda
⁊ nō inuenieť: qm̄ ꝓpitius ero eis quos reliq̄/
ro. Sup t̄rā dn̄antiū ascēde: ⁊ sup habitatores
ei⁹ visita. Dissipa ⁊ interfice que post eos sunt
ait dñs. ⁊ fac iuxta oia q̄ p̄cepi tibi. Vox belli in
terra: ⁊ ꝯtritio magna. Quō ꝯfractus est ⁊ cō/
trit⁹ malleus vniuerse terre. Quō versa est ide
serťum babylon in gentib⁹. Illaqueaui te ⁊ cap
ta es babylon ⁊ nesciebas: inuēta es ⁊ apprehē
sa quoniā dñm ꝓuocasti. Apuit dñs thesauruʒ
suū: ⁊ ꝓtulit vasa ire sue: qm̄ opus est dño deo
exercituū in terra chaldeorꝝ. Venite ad eā ab ex
tremis finib⁹: aperite vt exeāt ꝯculcent eam.
Tollite de via lapides ⁊ redigite aceruos: ⁊ in
terficite eā: nec sit q̄cq̧ reliquū. Dissipate vni/
uersos fortes ei⁹ descēdāt in occasionē. Ve eis
qꝛ venit dies eorꝝ: t̄ps visitatiōis eorꝝ. Vox fu
gentiū. ⁊ eorꝝ q euaserūt de terra babylonis: vt
annūciēt in syon vltionē dñi dei nr̄i. vltionē tē
pli ei⁹. Annūciate in babylonēʒ plurimis om/
nib⁹ q tendūt arcū. Cōsistite aduersus eā p gy
rū: ⁊ nullus euadat. Reddite ei fm opus suuʒ
iuxta oia que fecit facite illi: qꝛ ꝯtra dñm erecta
est. aduersum scm̄ israel. Idcirco cadēt iuuenes
ei⁹ in plateis ei⁹. ⁊ oēs viri bellatores ei⁹ ꝯtice
scēt in die illa ait dñs. Ecce ego ad te supbe dicͭ
dñs deus exercituū: qꝛ veniet dies tuus t̄ps vi
sitationis tue. Et cadet supbus ⁊ corruet ⁊ non
erit q suscitet eū. Et succendā ignē in vrbibus
ei⁹. ⁊ deuorabit oia in circuitu ei⁹. Hec dicͭ dñs
exercituū. Calumniā sustinent filij israel ⁊ filij
iuda simul. Oēs q ceperūt eos tenēt. nolūt di/
mittere eos. Redēptor eorꝝ fortis. dñs exerci/
tuū nomē ei⁹. Iudicio defendet cām eorꝝ vt ex
terreat t̄rā ⁊ ꝯmoueat hitatores babylōis. Gla
dius ad chaldeos ait dñs: ⁊ ad hitatores baby/
lonis: ⁊ ad principes. ⁊ sapiētes ei⁹. Gladius
ad diuinos eius q stulti erūt. Gladius ad for/
tes illius q timebūt. Gladius ad equos eius ⁊
ad currus eius: ⁊ ad oē vulgus qđ est in medio
eius. ⁊ erunt q̄si mulieres. Gladius ad thesau
ros eius q diripienť. Siccitas super aquas ei⁹
erit ⁊ arescent. qꝛ terra sculptiliū est: ⁊ in porten
tis glorianť. Propterea hitabūt dracones cum
fatuis sicarijs: ⁊ hitabūt in ea strutiōes. Et nō
inhabitabiť vltra vsq̧ in sempiternum: nec ex
trueť vsq̧ ad generationē ⁊ generationē. Sicͭ
subuertit dñs sodomā ⁊ gomorrā ⁊ vicinas ei⁹
ait dñs. Nō hitabit ibi vir: nō incolet eā filius
hois. Ecce ppl's veniet ab aqlone ⁊ gens ma/
gna. ⁊ reges multi ꝯsurgent a finib⁹ terre. Ar
cuʒ ⁊ scutū apprehendēt. crudeles sunt ⁊ imise/
ricordes. Vox eorꝝ q̄si mare sonabit. ⁊ sup eq̄s
ascendēt sicut vir patus ad preliū ꝯtra te filia ba
bylon. Audiuit rex babylonis famā eorꝝ: ⁊ dis
solute sunt manus eius. Angustia apprehēdit
eū: dolor q̄si pturientē. Ecce q̄si leo ascendet de
superbia iordanis ad pulchritudinē robustā. qꝛ
subito currere faciā eū ad illā. Et qs erit elect⁹
quē p̄ponam ei. Quis eni similis mei. ⁊ qs susti
nebit me. Et qs ē iste pastor qui resistat vultui
meo. Propterea audite ꝯsiliū dñi qđ mente cō
cepit aduersū babylōeʒ: ⁊ cogitatiōes ei⁹ q̄s co
gitauit sup terrā chaldeorꝝ. Nisi detraxerit eos
puuli gregū: nisi dissipatū fuerit cū ip̄is hitacu
lū eorꝝ. A voce captiuitatis babylōis ꝯmota est
terra. ⁊ clamor iter gētes audit⁹ est. ¶ LI.

Hec dicit dñs. Ecce ego suscitabo super
babylonē: ⁊ sup habitatores eius q cor
suū leuauerunt cōtra me q̄si ventū pesti
lentē: ⁊ mittā in babylonē ventilatores: ⁊ ven
tilabunt eam. Et demolient terrā eius: quoniā
venerūt sup eam vndiq; in die afflictionis ei⁹
Nō tendat qui tēdit arcum suū: ⁊ non ascēdet
loricatus. Nolite parcere iuuenibus eius: in/
terficite omnē maliciā eius. Et cadēt interfecti
in terra chaldeorū: ⁊ vulnerati in regionib⁹ ei⁹
Quoniā nō fuit viduatus israel: ⁊ iuda a dño
deo suo domino exercituum. Terra aūt eorū re
pleta est delicto a sācto israel. Fugite de medio
babylonis vt saluet vnusquisq; aiā suā. No
lite tacere sup iniquitatem eius: qm̄ tēpus vltio
nis ē domino: vicissitudinem ipse retribuet ei.
Calix aureus babylon in manu domini inebri
ans omnem terrā. De vino eius biberunt gē
tes: ⁊ ideo cōmote sunt. Subito cecidit babylō
⁊ cōtrita est. Vlulate super eā: tollite resinā ad
dolorē eius si forte sanetur. Curauimus baby
lonē: ⁊ nō est sanata. Derelinq̄mus eam vt ea
mus vnusq̄sq; in terrā suā. Qm̄ peruenit vsq;
ad celos iudicium eius: ⁊ eleuatum est vsq; ad
nubes. Protulit dñs iusticias nr̄as: venite ⁊
narremus in syon opus domini dei nr̄i. Acui
te sagittas ⁊ implete pharetras. Suscitauit do/
minus spūm regum medorū: ⁊ ɔtra babylonē
mens eius est vt pdat eam. Qm̄ vltio dñi est:
vltio templi sui. Super muros babylonis le/
uate signū: augete custodiā. Leuate custodes:
pparate insidias: q̄r cogitauit dominus ⁊ fecit
q̄cunq; locutus est ɔtra habitatores babylonis
Que habitas sup aquas multas locuples in the/
sauris: venit finis tuus pedalis p̄cisionis tue.
Jurauit dominus exercituū p aiam suā: qm̄ re
plebo te hōib⁹ q̄si brucho: ⁊ sup te celeuma cā/
tabitur. Qui fecit terrā in fortitudine sua: ⁊ p̄
parauit orbē in sapia sua: ⁊ prudentia sua extē/
dit celos. Dante eo vocē multiplicant aque in
celo. Qui leuat nubes ab extremo terre: fulgu
ra in pluuiā fecit: ⁊ ꝓduxit ventos de thesauris
suis. Stultus factus est omnis hō a sciā: cōfu/
sus est oīs ɔflator in sculptili: q̄r mendax est cō
flatio eius: nec est spūs in eis. Vana sunt opa
⁊ risu digna: in tēpore visitationis sue pibunt.
Nō sicut hec pars iacob: q̄r q fecit oīa ipse est ⁊
israel sceptrū hereditatis eius dominus exerci
tuū nomē eius. Collidis tu mihi vasa belli: et
ego collidā in te gentes: ⁊ disꝑdam in te regna
Et collidā in te equum ⁊ equitē eius: ⁊ collidā
in te currū ⁊ ascensorē eius et collidā in te virū
et mulierē. Et collidā in te senē et puerū: et col
lidam in te iuuenē et virginē. Et collidā in te
pastorē et gregē eius: et collidā in te agricolā
et iugales eius. Et collidā in te duces et magi/
stratus. et reddā babyloni: et cunctis habitato/
ribus chaldee omne malū suū qđ fecerunt in sy
on in oculis vestris ait dominus. Ecce ego ad
te mons pestifer ait dominus: q corrūpis vni/
uersam terram. Et extendā manū meā sup te:
et euoluam te de petris: et dabo te in mōtē cō/
bustionis. Et nō tollent de te lapidem in angu
lum: et lapidem in fundamento: sed perditus i
eternū eris ait dominus. Leuate signū in ter/
ra: clangite buccina in montibus. Sanctificate
sup eam gentes: annunciate ɔtra illam regib⁹
ararath menī et ascenes: numerate ɔtra eā ta
phar. Adducite equū q̄si bruchū aculeatū. Sā
ctificate ɔtra eam gentes: reges medie: duces
eius: et vniuersos magistratus eius: cunctāq;
terrā potestatis eius. Et cōmouebitur terra et
conturbabit: q̄r euigilabit cōtra babylonē co/
gitatio domini: vt ponat terram babylonis de
sertam ⁊ inhabitabilē. Cessauerunt fortes ba
bylonis a prelio: habitauerunt in p̄sidijs. De
uoratum est robur eorū: et facti sunt quasi mu/
lieres. Incensa sunt tabernacula eius: contriti
sunt vectes eius. Currens obuiam currēti ve
niet: et nuncius obuius nuncianti: vt annunci
et regi babylonis: q̄r capta est ciuitas eius a sū
mo vsq; ad sūmum: et vada p̄occupata sunt: et
paludes incense sunt igni: et viri bellatores cō
turbati sunt. Quia hec dicit dominus exercitu
um deus israel. Filia babylonis quasi area: tē
pus triture eius: Adhuc modicū et veniet tps
messionis eius. Comedit me: deuorauit me na
buchodonosor rex babylonis. Reddidit me q̄
si vas inane. Absorbuit me quasi draco: reple
uit ventrem suū teneritudine mea. et eiecit me.
Iniquitas aduersū me: et caro mea sup baby
lonem dicit habitatio syon: et sanguis meus su
per habitatores chaldee dicit hierusalem. Pro
pterea hec dicit dominus: Ecce ego iudicabo
causam tuam: et vlciscar vltionem tuam. Et de
sertum faciam mare eius: et siccabo venā eius
Et erit babylon in tumulos habitatio draconū
stupor et sibilus eo q̄ non sit habitator. Simul
et leones rugient: excutient comas veluti cattu
li leonum. In calore eorum ponam potus eorū
et inebriabo eos vt sopiantur et dormiant som/
num sempiternum: et non consurgant dicit do
minus. Deducam eos quasi agnos ad victi/
mam: et quasi arietes cum hedis. Quomodo

capta est sesach: ⁊ comprehensa est inclyta vni/
uerse terre. Quõ facta est in stuporem baby/
lon inter gentes? Ascendit super babylonem
mare: multitudine fluctuum eius operata est.
Facte sunt ciuitates eius in stuporem: terra
inhabitabilis ⁊ deserta: terra in qua nullus ha
bitet: nec transiet per eam filius hominis. Et
visitabo super bel in babylone: ⁊ eijciam quod
absorbuerat de ore eius: ⁊ non confluent ad eã
vltra gentes. Siquidem ⁊ murus babylonis
corruet. Egredimini de medio eius populus
meus vt saluet vnusquisq; animaʒ suam ab ira
furoris domini. Et ne forte mollescat cor ve/
strum: ⁊ timeatis auditum qui audietur in ter/
ra. Et veniet in anno auditio: ⁊ post hunc an/
num auditio ⁊ iniquitas in terra ⁊ dominator
super dominatorem. Propterea ecce dies ve/
niunt: ⁊ visitabo super sculptilia babylonis ⁊
omnis terra eius confundetur: ⁊ vniuersi inter
fecti eius cadent in medio eius. Et laudabunt
super babylonẽ celi ⁊ terra et omnia que in eis
sunt: quia ab aquilone venient ei predones ait
dominus. Et quomõ fecit babylon vt caderẽt
occisi in israel: sic ꝺ babylone cadẽt occisi i vni
uersa terra. Qui fugistis gladium: venite: no
lite stare. Recordamini ꝓcul domini: et hieru
salem ascendat sup cor vestruʒ. Confusi sum⁹
qm̃ audiuimus opprobriuʒ. Operuit ignomi
nia facies nostras: q2 venerunt alieni sup sãcti
ficationeʒ domus domini. Propterea ecce di
es veniunt ait dñs: et visitabo sup sculptilia ba
bylonis: et in omni terra eius mugiet vulnera
tus. Si ascenderit babylon in celum: firmaue
rit in excelso robur suum: ad me venient vasta
tores eius ait dominus. Vox clamoris de ba/
bylone: et contritio magna de terra chaldeoꝝ:
quoniã vastauit dominus babylonem: et pdi/
dit ex ea vocem magnam: et sonabunt fluctus
eorum quasi aque multe. Dedit sonitum vox
eorum. q2 venit super eam. i. super babyloneʒ
predo. Et apprehensi sunt fortes eius: et emar
cuit arcus eorum: q2 fortis vltor dominus red
dens retribuet. Et inebriabo principes eius et
sapientes eius duces eius: et magistratus eius
et fortes eius. Et dormient somnum sempiter/
num: et non expergiscentur ait rex dominus ex/
ercituũ nomen eius. Hec dicit dñs exercituũ.
Murus babylonis ille latissimus suffusiõe suf
fodietur: et porte eius excelse igne comburẽtur
et labores populoꝝ ad nihilum et gentium in
ignem erunt: et disperibunt. Verbum qd̃ pre
cepit hieremias ꝓpheta saraie filio nerie filio
maasie cum pergeret cum sedechia rege in ba/
bylonem in anno quarto regni eius. Saraias
autem erat princeps ꝓphetie. Et scripsit hiere
mias omne malum quod venturum erat super
babylonẽ in libro vno: oĩa verba hec que scri/
pta sunt ꝯtra babylonẽ. Et dixit hieremias ad
saraiam. Cũ veneris in babyloneʒ ⁊ videris ⁊
legeris oĩa verba hec dices. Dñe tu locutus es
ꝯtra locũ istũ vt disperderes eũ: ne sit qui in eo
habitet ab hoĩe vsq; ad pecus. ⁊ vt sit perpetua
solitudo. Cũq; ꝯpleueris legere libꝛũ istũ: liga
bis ad eũ lapidẽ: ⁊ ꝓijcies illũ in mediuʒ eufra
ten: ⁊ dices. Sic submergetur babylon: ⁊ nõ cõ/
surget a facie afflictiõis quã ego adduco sup eã
⁊ dissoluetur. LII.

Hucusq; verba hieremie.

Filius viginti ⁊ vni⁹ anni erat sedechi
as cũ regnare cepisset: ⁊ vndeciʒ annis
regnauit in irl'm. Et nomen matris ei⁹
amithal: filia hieremie de lobna. Et fecit maluʒ
in oculis dñi iuxta oĩa que fecerat ioachim: qm̃
furor dñi erat in irl'm ⁊ in iuda vsq;quo ꝓijce/
ret eos a facie sua. Et recessit sedechias a rege
babylonis. Factuʒ est aũt in anno nono regni
eius in mense decimo: decima die mensis. venit
nabuchodonosor rex babylonis ipse ⁊ oĩs exer
citus eius aduersus hierusalem: ⁊ obsederũt eã
⁊ edificauerũt cõtra eaʒ munitiões in circuitu: ⁊
fuit ciuitas obsessa vsq; ad vndecimũ annuʒ re
gni sedechie. Mense aũt quarto nona die men
sis obtinuit fames ciuitateʒ: ⁊ nõ erant alimẽta
pplo terre. Et dirupta est ciuitas ⁊ oẽs viri bel
latores ei⁹ fugerũt: exierũtq; de ciuitate nocte per
viaʒ porte que est inter duos muros: ⁊ ducit ad
hortũ regis: chaldeis obsidentib⁹ vrbẽ i gyro
⁊ abierũt per viã q̃ ducit in heremũ. Persecu/
tus est aũt caldeoꝝ exercitus regem: ⁊ apprehẽ
derũt sedechiã in deserto qd̃ est iuxta hiericho:
⁊ oĩs comitat⁹ ei⁹ diffugit ab eo. Cũq; ꝯprehẽ
dissent regẽ: adduxerũt eũ ad regẽ babylõis in
reblata que est in terra emath: ⁊ locut⁹ est ad eũ
iudicia. Et iugulauit rex babylonis filios sede
chie i oculis ei⁹. sed ⁊ oẽs pricipes iuda occidit
in reblata. Et oculos sedechie eruit ⁊ vinxit cũ
compedibus. Et adduxit eũ rex babylõis in ba
bylonẽ: ⁊ posuit eũ i domo carceris vsq; ad di
eʒ mortis sue. In mense aũt qnto decima mẽsis
ipe est annus nonusdecimus nabuchodonosoꝛ
regis babylõis: venit nabuzardã princeps mi/
litie q stabat corã rege babylõis in irl'm. ⁊ incen
dit domum dñi ⁊ domũ regis: ⁊ oẽs domus hie
rusalẽ. ⁊ oẽm domũ magnã igne ꝯbussit. ⁊ to/

[...]murū hierusalē p circuitū destruxit cūctis ex
ercitus chaldeorum qui erat cum magistro mi
litie. De pauperibus autem populi: et de reli
quo vulgo quod remanserat in ciuitate: et de p
fugis qui transfugerant ad regem babylonis
et ceteros de multitudine trāstulit nabuzardan
princeps militie: de paupuribus vero terre re
liquit nabuzardan princeps militie vinitores et
agricolas. Columnas quoqz ereas que erant
in domo domini: et bases et mare eneum quod
erat in domo domini confregerunt chaldei: et
tulerunt omne es eorum in babylonem. Et le
betes et creagras et psalteria et phialas et morta
riola et omnia vasa erea que in ministerio fue
rant: tulerunt et hydrias et thymiamateria et vr
ceos et pelues et candelabra et mortaria et cya
thos. Quotquot aurea aurea: et quotquot argē
tea argentea. Tulit magister militie columnas
duas et mare vnum. et vitulos duodecim ere
os qui erant sub basibus: quas fecerat rex sa
lomon in domo domini. Non erat pōdus eris
omnium horum vasorum. De columnis autē
decem et octo cubiti altitudinis erant in colum
na vna: et funiculus duodecim cubitorum cir
cumbat eam. Porro grossitudo eius quattuor
digitorum: et intrinsecus caua erat: et capitella
super vtraqz erea. Altitudo capitelli vnius qn
qz cubitorum: et retiacula: et malogranata sup
coronam in circuitu. omnia enea. Et fuerunt
malogranata nonaginta sex dependentia: et
omnia malogranata centum retiaculis circun
dabantur. Et tulit magister militie saraiam sa
cerdotem primum et sophoniam sacerdotem se
cundum: et tres custodes vestibuli. Et de ciui
tate tulit eunuchum vnum qui erat prepositus
super viros bellatores: et septem viros de his
qui videbant faciem regis qui inuenti sunt in
ciuitate: et scribam principem militum qui pro
babat tyrones: et sexagita viros de populo ter
re qui inuenti sunt in medio ciuitatis. Tulit au
tem eos nabuzardan magister militie: et duxit
eos ad regem babylonis in reblata. Et percus
sit eos rex babylonis: et interfecit eos in rebla
in terra emath. Et translatus est iuda de ter
ra sua. Iste est populus quem transtulit nabu
chodonosor. In anno septimo iudeos tria mi
lia et vigintitres. In anno octauo decimo na
buchodonosor transtulit de hierusalez animas
octingentas trigintaduas. In anno vicesimo
tertio nabuchodonosor: transtulit nabuzardā
magister militie animas iudeorum septingen
tas quadragintaquinqz. Omnes ergo anime
quattuor milia sexcente. Et factum est in tricesi
mo septimo anno trāsmigrationis ioachim re
gis iuda duodecimo mense vicesimaquinta mē
sis: eleuauit euilmerodach rex babylonis ipso
anno regni sui caput ioachim regis iude: et edu
xit eum de domo carceris: et locutus est cum eo
bona. Et posuit thronum eius super thronos
regum qui erant post se in babylone: et muta
uit vestimenta carceris eius: et comedebat pa
nem coram eo semper cunctis diebus vite sue.
Et cibaria eius cibaria perpetua dabantur ei
a rege babylonis statuta per singulos dies vs
qz ad diez mortis sue cunctis diebus vite eius.

¶ Incipiunt treni id est lamentationes Hie
remie que cynoth hebraice inscribunt.

Et factum est postquam in captiuita
tem redactus est israel: et hierusalem
deserta est: sedit hieremias propheta
flens et planxit lamentatione hac in
hierusalem: et amaro animo suspirans et eiu
lans dixit.

Aleph. ¶ Capitulum. ¶ I

Quomodo sedet sola ciuitas
plena populo. Facta est qua
si vidua domina gentium:
princeps prouinciaruz facta
est sub tributo. Beth. Plo
rans plorauit in nocte: et la
chryme eius in maxillis ei⁹.
Non est qui consoletur eaz:
ex omnibus charis eius. Omnes amici eius
spreuerunt eam: et facti sunt ei inimici. Gy
mel. Migrauit iudas propter afflictionem et
multitudinem seruitutis. Habitauit inter gen
tes: nec inuenit requiem. Omnes persecuto
res eius apprehenderunt eam inter āgustias.
Deleth. Vie syon lugent eo qꝫ non sint qui ve
nient ad solennitatem. Omnes porte eius de
structe sacerdotes eius gementes. Virgines
eius squalide: et ipsa oppressa amaritudie. He
facti sunt hostes eius in capite inimici eius lo
cupletati sunt. quia dominus locutus est super
eam propter multitudinem iniquitatum eius.
Paruuli eius ducti sunt in captiuitatem ante
faciem tribulantis. Vau. Et egressus est a fi
lia syon omnis decor eius. Facti sunt pricipes
eius velut arietes non inuenientes pascua: et
abierunt absqz fortitudine ante faciē subsequen
tis. Zai. Recordata est hierusalē dieꝝ afflictio
nis sue: et preuaricationis omniū desiderabiliū
suoꝝ que habuerat a diebus antiquis: cū cade
ret populus eius in manu hostili: et nō eēt auxi

liator. Viderūt eā hostes: τ deriserunt sabbata
eius Heth. Pctm̄ peccauit hierusalē: ꝓpterea
instabilis facta est. Oēs q glorificabāt eā spreue
rūt illā: q2 viderūt ignominiā eius. Ipsa autē
gemēs: τ cōuersa est retrorsū. Theth. Sordes
eius i pedibus eius: nec recordata est finis sui.
Deposita est vehementer: nō hñs ꝯsolatorē.
Vide dñe afflictionē meā: qm̄ erect⁹ est inimi
cus. Ioth. Manū suā misit hostis ad oia desi/
derabilia eius: q2 vidit gentes ingressas san/
ctuariū suū: de qbus p̄ceperas ne itrarēt i eccle
siam. Caph. Ois populus eius gemens τ que
rens panē. Dederūt p̄ciosa q̄q3 ꝓ cibo: ad re
focillandā aiam. Vide dñe τ ꝯsidera: qm̄ facta
sum vilis. Lamech. O vos oēs q transitis p
viā: attēdite τ videte si est dolor sicut dolor me
us. Qm̄ vindemiauit me vt locutus est domi
nus: in die furoris sui. Mem. De excelso mi/
sit ignē in ossibus meis: τ erudiuit me. Expā
dit rete pedib⁹ meis: conuertit me retrorsum.
Posuit me desolatā: tota die merore ꝯfectam.
Nun. Vigilauit iugū iniqtatū mearū in manu
eius: ꝯuolute sūt τ iposite collo meo. Infirma
ta est ṽtus mea: dedit me dñs in manu de qua
nō potero surgere. Samech. Abstulit oēs ma
gnificos meos dñs de medio mei: vocauit ad/
uersū me tp̄s: vt ꝯtereret electos meos. Torcu
lar calcauit dominus ṽgini filie iuda. Ayn.
Idcirco ego plorans τ oculus meus deducens
aquas: q2 longe factus est a me ꝯsolator ꝯuer/
tens aiam meā. Facti sunt filij mei pditi: qm̄
inualuit inimicus. Phe. Expandit syon man⁹
suas: nō est q ꝯsoletur eā. Mandauit domin⁹
aduersum iacob in circuitu eius hostes ei⁹. Fa
cta est hierl'm quasi polluta menstruis int' eos.
Sade: Iustus est dñs: q2 os eius ad iracūdiā
ꝓuocaui. Audite obsecro vniuersi populi: τ vi
dete dolorē meum. Virgines mee τ iuuenes
mei abierunt in captiuitatē. Coph. Vocaui a/
micos meos: τ ipsi deceperūt me. Sacerdotes
mei τ senes mei in vrbe ꝯsūpti sunt: q2 q̄sierūt
cibū sibi vt reuocillarēt aias suas. Res. Vide
domine qm̄ tribulor: ꝯturbatus est vēter meus
Subuersū est cor meū in memetipsa qm̄ ama/
ritudie plena sū. Foris interficit gladius: τ do
mi mors similis est. Syn. Audierunt q2 inge
misco ego: τ non est q ꝯsolet' me. Oēs inimi/
ci mei audierūt malū meū: letati sunt qm̄ tu feci
sti. Adduxisti diem ꝯsolatiōis: τ fient similes
mei. Thau. Ingrediat' omne malū eorū corā
te: τ deuindemia eos sicut vindemiasti me ꝓpter
iniqtates meas. Multi. n. gemitus mei: τ cor
meum merēs. Aleph. II
Quomō obtexit caligine i furore suo do
minus filiā syon: ꝓiecit de celo in ter/
ram inclytam israel: τ non est recorda
tus scabelli pedū suorū i die furoris sui. Beth.
Precipitauit dñs: nec pepercit oia speciosa ia
cob: destruxit in furore suo munitiones virgi/
nis iuda: τ deiecit in terram: polluit regnum τ
principes ei⁹. Gymel. Confregit in ira furo
ris sui omne cornu israel: auertit retrorsū dex
teram suam a facie inimici: τ succendit in iacob
quasi ignē flāme deuorantis in gyro. Deleth
Tetendit arcum suum quasi inimicus: firma/
uit dexteram suam quasi hostis: τ occidit omne
quod pulchrum erat visu in tabernaculo filie sy
on: effudit quasi ignem indignationem suam.
He. Factus est dominus velut inimicus pre/
cipitauit israel. Precipitauit omnia menia ei⁹
dissipauit munitiones eius: τ repleuit in filia iu
da humiliatum τ humiliatam. Vau. Et dissi/
pauit quasi hortum tentorium suū: demolitus ē
tabernaculum suū. Obliuioni tradidit domi
nus in syon festiuitatem τ sabbatū: τ in oppro
brium: τ in indignationem furoris sui regē τ
sacerdotem. Zay. Repulit dominus altare suū
maledixit sanctificationi sue: tradidit in manu
inimici muros turrium eius. Vocem dederūt
in domo domini: sicut in die solēni. Heth. Co
gitauit dominus dissipare murum filie syon:
tetendit funiculum suum: τ non auertit manū
suam a perditione. Luxitq3 ante murale: τ mu
rus pariter dissipatus est. Teth. Defixe sunt i
terra porte eius: perdidit τ contriuit vectes ei⁹
regem eius τ principes eius in gentibus. Nō
est lex: τ ꝓpheta eius non inuenerunt visionē
a domino. Ioth. Sederunt in terra: conticue
runt senes filie syon: consperserunt cinere capi
ta sua: accincti sūt ciliciis. Abiecerūt in terra ca
pita sua virgines iuda. Caph. Defecerūt pre
lachrymis oculi mei: ꝯturbata sūt viscera mea
Effusum est in terra iecur meum super cōtritio
nem filie populi mei: cū deficeret paruulus: τ
lactens in plateis oppidi. Lamech. Matrib⁹
suis dixerunt: vbi est triticum τ vinum: cū de
ficerent quasi vulnerati in plateis ciuitatis cū
exalarent animas in sinu matrū suarū. Mē.
Cui cōparabo te: vel cui assimilabo te filia hie/
rusalē? Cui exeqbo te: τ ꝯsolabor te ṽgo filia
syon. Magna ē enī velut mare contritio tua.
Quis medebit' tui. Nun. Prophete tui vide
rūt tibi falsa τ stulta: nec apiebāt iniqtatē tuam
vt te ad pniā ꝓuocarēt. Viderūt aūt tibi assū

ptiões falfas τ eiectões. Samech. Plauferũt
fup te manib⁹ oẽs trãfeũtes p viã: fibilauerũt
τ mouerũt capita fua fup filiũ irl'm: heccine eſt
vrbs dicẽtes pfecti decoris: gaudiũ vniuerſe
tre Ain. Apuerũt fup te os ſuũ oẽs inimici tui
fibilauerũt τ fremuerũt dentib⁹ fuis: τ dixerũt
deuorabim⁹. En iſta ẽ dies quã expectabam⁹
iuenimus: vidim⁹. Phe. Fecit dñs q̃ cogita/
uit: ᴐpleuit fmonẽ ſuũ quẽ pcepat a diebus an
tiqs. Deſtruxit: τ nõ pepcit: τ letificauit fup te
inimicũ: τ exaltauit cornu hoſtiũ tuoꝝ. Sadde
Clamauit cor coꝝ ad dñm: fup muros filie ſyõ
Deduc q̃ſi torrentẽ lachrymas p diẽ τ noctem
nõ des reqes tibi. neq₃ taceat pupilla oculi tui:
Coph. Cõſurge: lauda i nocte in pncipio vigi
liaꝝ: effũde ſicut aquã cor tuũ ãte ᴐſpectũ dñi.
Leua ad eũ manus tuas p aĩa puuloꝝ tuoꝝ: q
fame peunt in capite oĩu₃ cõpitoꝝ. Reſ. Vide
dñe τ ᴐſidera: quẽ vindemiaueris ita. Ergo ne
comedẽt mulieres fructũ fuũ: puulos ad mẽſu
rã palme: Si occidit in fcũario dñi: facerdos τ
ppheta. Sin. Jacuerũt i tra foris puer τ fenex
Vgies mee τ iuuenes mei ceciderunt i gladio
Jnterfeciſti i die furoris tui: pcuſſiſti: nec miſt⁹
es. Thau. Vocaſti q̃ſi ad diẽ folẽne₃: q terre/
rẽt me de circuitu: τ nõ fũt in die furoris dñi q
effugeret τ relinq̃ret. Quos educaui τ enutri
ui inimicus meus ᴐſũpſit oẽs. Aleph. C III

Ego vir vidẽs pauptatẽ meã i Vga in
dignatõis ei⁹. Aleph. Me minauit τ ad
duxit i tenebras: τ nõ i lucem. Aleph.
Tm in me Vtit: τ ᴐuertit domũ fuam tota die.
Beth. Vetuſtã fecit pellẽ meã τ carnẽ meam
ᴐtriuit oſſa mea. Beth. Edificauit i gyro meo
circũdedit me felle τ labore. Beth. Jn tene/
broſis collocauit me q̃ſi mortuos fépiternos.
Gimel. Circũedificauit aduerfũ me vt ñ egre
diar: aggrauauit ᴐpedẽ meũ. Gimel. Sȝ τ cũ
clamauero τ cũ rogauero: exclufit orõne₃ meã
Gimel. Cõclufit vias meas lapidib⁹ q̃dris: fe
mitas meas fubuertit. Deleth. Vrfus iſidiãs
factus ẽ mihi: leo i abſcondito. Deleth. Semi
tas meas fubuertit τ ᴐfregit me: pofuit me de/
folatã. Deleth. Tetẽdit arcũ fuu₃: τ pofuit me
q̃ſi fignũ ad fagittã. He. Miſit in renib⁹ meiſ
filios pharetre fue. He. Fact⁹ fũ in deriſu₃ oĩ
populo meo: canticũ coꝝ tota die. He. Reple
uit me amaritudinibus: inebriauit me abſinthio
Vau. Confregit ad numerũ dentes meos: ci/
bauit me cinere. Vau. Et repulſa eſt aĩa mea:
oblitus fum bonoꝝ. Vau. Et dixi perijt finis
meus: τ ſpes mea a dño. Zai. Recordare pau/
pertatis τ tranfgreſſionis mee: abſinthij τ fel/
lis. Zai. Memoria memor ero: τ tabeſcet i me
anima mea. Zai. Hec recolens in corde meo:
in deo ſperabo. Heth. Miſericordie dñi quia
non fumus conſumpti: qꝛ nõ defecerunt miſe/
rationes eius. Heth. Noui diluculo: multa ẽ
fides tua. Heth. Pars mea dominus: dixit
anima mea: propterea expectabo eum. Teth.
Bonus eſt dominus ſperantibus in eum: aĩe
querenti illum. Teth. Bonum eſt preſtolari
cum filentio falutare domini. Teth. Bonum
eſt viro cum portauerit iugum ab adoleſcentia
fua. Joth. Sedebit folitarius τ tacebit: qꝛ leua
uit fe fuper fe. Joth. Ponet i puluere os fuũ
ſi forte ſit ſpes. Joth. Dabit percutienti fe ma/
xillam: faturabitur opprobrijs. Caph. Quia
non repellet in fempiternũ dominus. Caph.
Quia fe abiecit τ miſerebitur: fm multitudinẽ
miſericordiaꝝ fuaꝝ. Caph. Non enim humi/
liauit ex corde fuo: τ abiecit filios hominum.
Lamech. Vt contereret fub pedibus fuis oẽs
victos terre. Lamech. Vt declinaret iudiciu₃
viri: in cõſpectu vultus altiſſimi. Lamech. Vt
peruerteret hominem in iudicio fuo: dominus
ignorauit. Mem. Quis eſt iſte qui dixit vt fie
ret: domino non iubente. Mem. Ex ore altiſ/
ſimi non egredient: nec mala nec bona. Mẽ.
Quid murmurauit homo viuens: vir p pctis
fuis? Nũ. Scrutemur vias noſtras: τ quera/
mus τ reuertamur ad dominu₃. Nun. Leue/
mus corda noſtra cum manibus: ad dominu₃
in celos. Nun. Nos iniq₃ egimus τ ad ira/
cundiam puocauimus: iccirco tu inexorabilis
es. Samech. Operuiſti in furore: τ percuſſiſti
occidiſti: nec pepercisti. Samech. Oppofuiſti
nubem tibi: ne tranſeat oratio. Samech. Era
dicationem: τ abiectionem pofuiſti me: in me/
dio populoꝝ. Phe. Aperuerũt fuper nos os
fuũ oẽs inimici. Phe. Formido τ laqueus fa
cta eſt nobis vaticinatio: τ cõtritio. Phe. Di
uiſiones aquaꝝ deduxit oculus meus in con/
tritione: filie populi mei. Ain. Oculus meus
afflictus eſt nec tacuit. eo q non eſſet requies.
Ain. Donec reſpiceret τ videret deus de celis
Ain. Oculus meus depredatus eſt animam
meam in cunctis filiabus vrbis mee. Sade.
Venatõe cepũt me q̃ſi auẽ inimici mei gt̃s. Sa/
de. Lapſa eſt in lacũ vita mea: τ pofuerũt lapi/
dem fuper me. Sade. Jnundauerunt aque fu
per caput meu₃: dixi pij. Coph. Jnuocaui no
men tuum domine: de lacu nouiſſimo. Coph.
Vocem meam audiſti: ne auertas aure₃ tuam

J

a singultu meo ⁊ clamoribus. Coph. Appro/
pinquasti in die quando vocaui te: dixisti ne ti/
meas. Res. Iudicasti domine causam anime
mee: redemptor vite mee. Res. Vidisti domi
ne iniquitatem illoꝝ aduersum me: iudica iudi
cium meum. Res. Vidisti oēm furorem vni
uersam cogitatiões eoꝝ aduersū me. Sin. Au
disti opprobrium eoꝝ dñe: omnes cogitatiões
aduersum me. Sin. Labia insurgentiū mihi
⁊ meditationes eoꝝ: aduersū me tota die. Sin.
sessionem eorum ⁊ resurrectionem eoꝝ vide:
ego sum psalmus eoꝝ. Thau. Reddes eis vi
cem domine: iuxta opera manuū suaꝝ. Thau.
Dabis eis scutum cordis laborem tuū. Thau
Persequeris in furore: ⁊ conteres eos sub ce
lis domine. Aleph. C IIII

Quomodo obscuratum est aurum mu/
tatus est color optimus: dispersi sūt la/
pides sanctuarij in capite oium platea/
rum. Beth. Filij syon inclyti ⁊ amicti auro ꝓ
mo: quomō reputati sunt in vasa testea: opus
manuū figuli. Gimel. Sed ⁊ lamie nudaue/
runt mām̄am: lactauerunt catulos suos. Filia
populi mei crudelis: q̄si strutio in deserto. De
leth. Adhesit lingua lactentis ad palatum eius
in siti: paruuli petierunt panē: ⁊ non erat qui
frangeret eis. He. Qui vescebant̄ voluptuo/
se interierunt in vijs: qui nutriebant̄ in croce/
is amplexati sunt stercora. Vau. Et maior effe
cta est iniquitas filie popl'i mei peccato sodomo
rū: que subuersa est in momēto: ⁊ nō ceperunt
in ea manus. Zai. Candidiores nazarei ei⁹ ni
ue: nitidiores lacte: rubicundiores ebore anti/
quo: saphyro pulchriores. Heth. Denigrata
est super carbones facies eorum. ⁊ non sunt co
gniti in plateis. Adhesit cutis eoꝝ ossib⁹: aruit
⁊ facta est quasi lignum. Teth. Melius fuit oc
cisis gladio q̄ȝ interfectis fame: qm̄ isti extabue
runt consumpti a sterilitate terre. Ioth. Ma/
nus mulierum misericordium coxerunt filios
suos: facti sunt cibus eaꝝ in cōtritione filie po/
puli mei. Caph. Compleuit dominus furorē
suum: effudit iram indignationis sue. Et succē
dit ignem in syon: ⁊ deuorauit fundamēta ei⁹.
Lamech. Non crediderunt reges terre: ⁊ vni
uersi habitatores orbis: qm̄ ingrederetur ho/
stes ⁊ inimicus per portas hierusalē. Mem.
Propter peccata ꝓphetaꝝ eius: ⁊ iniquitates
sacerdotum eius: qui effuderunt in medio eius
sanguinem iustoꝝ. Nun. Errauerunt ceci in
plateis: polluti sunt sanguine. Cunq̄ȝ nō pos/
sent intrare: tenuerunt lacinias suas. Samech

Recedite polluti clamauerunt eis: recedite: abi
te: nolite tangere. Iurgati quippe sunt. ⁊ com
moti dixerunt inter gentes: non addet vltra vt
habitet in eis. Phe. Facies domini diuisit eos
non addet vt respiciat eos. Facies sacerdotum
non erubuerunt: neq̄ȝ senū misertí sunt. Ain
Cum adhuc subsisteremus defecerūt oculi no
stri ad auxilium nostrum vanum: cum respice
remus attenti ad gentem que saluare nos non
poterat. Sade. Lubricauerunt vestigia nostra
in itinere plateaꝝ nostrarum: appropinquauit
finis noster: completi sunt dies nostri: q2 venit
finis noster. Coph. Velociores fuerunt perse
cutores nostri aquilis celi: super montes perse
cuti sunt nos in deserto insidiati sunt nobis.
Res. Spiritus oris nostri christus dominus
captus est in peccatis nostris: cui diximus: in
vmbra tua viuemus in gentibus. Sin. Gau
de ⁊ letare filia edon: que habitas in terra hus
Ad te quoq̄ȝ perueniet calix: inebriaberis atq̄ȝ
nudaberis. Thau. Cōpleta est inigtas tua filia
syon: non addet vltra vt transmigret te. Visi/
tauit iniquitatem tuam filia edom: discooperuit
peccata tua. Oratio Hieremie. C V

Recordare domine quid acciderit nobis
intuere: ⁊ respice opprobrium nostrū
Hereditas nostra versa est ad alienos:
domus nostre ad extraneos. Pupilli facti su/
mus absq̄ȝ patre: matres nostre quasi vidue.
Aquam nostram pecunia bibimus: ligna no/
stra precio comparauimus. Ceruicibus nr̄is
minabamur: lassis non dabatur requies. Egy
pto dedimus manum ⁊ assyrijs: vt saturare/
mur pane. Patres nostri peccauerunt ⁊ non
sunt: ⁊ nos iniquitates eorum portauim⁹. Ser
ui dominati sunt nostri: non fuit qui redimeret
de manu eorum. In animabus nostris affere
bamus panem nobis: a facie gladij in deserto.
Pellis nostra quasi clibanus exusta est: a facie
tempestatum famis. Mulieres in syon humi/
liauerūt: ⁊ virgines in ciuitatibus iuda. Pri/
cipes manu suspensi sunt: facies senum nō eru
buerunt. Adolescentibus impudice abusi sunt
⁊ pueri in ligno corruerunt. Senes defecerūt
de portis: iuuenes de choro psallentium. Defe
cit gaudium cordis nostri: versus est in luctū
chorus noster. Cecidit corona capitis nostri:
ve nobis quia peccauimus. Propterea mestū
factum est in dolore cor nostrum: ideo contene
brati sunt oculi nostri. Propter montem syon
quia disperijt: vulpes ambulauerūt in eo. Tu
autem domine in eternum permanebis: soliū

tuum in generationem ⁊ generationem. Qua
re in perpetuum obliuiſceris noſtri: dereliques
nos in longitudinem dierum? Conuerte nos
domine ad te ⁊ conuertemur: innoua dies no/
ſtros ſicut a principio. Sed proijciens repuli/
ſti nos iratus es contra nos vehementer.

Incipit prefatio in librum baruch ꝓphete.

Liber iſte qui baruch nomine prenotatur
in hebreo canone non habetur: ſed tm̄
in vulgata editione ſimiliter ⁊ epiſtola
hieremie. Propter noticiam autem legentiū
hec ſcripta ſunt: quia multa de chriſto nouiſſimiſ
qȝ tēporibus inducant.

Incipit Baruch ꝓpheta. ¶ Capl'm. ¶ I

Et hec uerba li
bri q̄ ſcripſit baruch filiuſ ne
rie filij maaſie filij ſedechie:
fillij ſedei filij helchie: i baby
lonia in anno qnto: ⁊ in ſep/
tima die menſis: in tempore
quo ceperunt chaldei hieru
ſalem: ⁊ ſuccenderunt eā igni. Et legit baruch
verba libri huius ad aures iechonie filij ioachi
regis iuda: ⁊ ad aures vniuerſi populi veniē/
tis ad librum: ⁊ ad aures potentium filiorū re
gum: ⁊ ad aures preſbyterorū: ⁊ ad aures po
puli: a minimo vſqȝ ad maximū eorum oiū
habitantium in babylonia ad flumē ſodi. Qui
audientes plorabant ⁊ ieiunabant: ⁊ orabant i
conſpectu domini. Et collegerunt pecuniā ſcdm
qȝ potuit vniuſcuiuſqȝ manus. Et miſerunt in
hieruſalem ad ioachim filium helchie filij ſalon
ſacerdotem: ⁊ ad reliquos ſacerdotes: ⁊ ad om
nem populum qui inuenti ſunt cum eo in hie/
ruſalem cum acciperent vaſa templi domini: q̄
ablata fuerant de templo reuocare in terrā iu
da: decima die menſis ſiban: vaſa argentea q̄
fecit ſedechias filius ioſie rex iuda poſtea q̄ȝ ce/
piſſet nabuchodonoſor rex babylonis iechoni/
am ⁊ principes ⁊ cunctos potentes: ⁊ populū
terre ab hieruſalem: ⁊ duxit eos vinctos in ba
bylonem. Et dixerunt. Ecce miſimus ad vos
pecunias de quibus emite holocauſtomata ⁊
thus: ⁊ facite manna: ⁊ offerte pro peccato ad
aram domini dei noſtri. Et orate pro vita na/
buchodonoſor regis babylonis: ⁊ pro vita bal
thaſar filij eius vt ſint dies eorum ſicut dies ce/
li ſuper terram: ⁊ vt det dominus virtutē no
bis: ⁊ illuminet oculos noſtros: vt viuam⁹ ſub
vmbra nabuchodonoſor regis babylōis: ⁊ ſub
vmbra balthaſar filij eius: ⁊ ſeruiamus eis mul
tis diebus: ⁊ inueniamus gratiam in conſpe/
ctu eorum. Et pro nobiſipſis orate ad dominū
deum noſtrum: quia peccauimus domino deo
noſtro: ⁊ nō eſt auerſus furor ei⁹ a nobis vſqȝ
in hunc diem. Et legite librum iſtum quē mi
ſimus ad vos recitari: in templo domini in die
ſolenni: ⁊ in die oportuno. Et dicetis. Domi/
no deo noſtro iuſticia: nobis autem confuſio
faciei noſtre ſicut eſt dies hec omni iuda ⁊ habi
tantibus in hieruſalem regibus noſtris ⁊ prin
cipibus noſtris: ⁊ ſacerdotibus noſtris: ⁊ pro
phetis noſtris: ⁊ patribus noſtris. Peccaui/
mus ante dominum deum noſtrum ⁊ non cre
didimus diffidentes in eum: ⁊ nō fuimus ſub
iectibiles illi: ⁊ non audiuimus vocem domini
dei noſtri: vt ambularemus in mandatis eius
que dedit nobis. A die qua eduxit patres no/
ſtros de terra egypti vſqȝ ad diem hanc era/
mus incredibiles ad dominum deum noſtrū
⁊ diſſipati receſſimus ne audiremus vocē ipſi
us. Et adheſerunt nobis multa mala ⁊ maledi
ctiones que cōſtituit dominus moyſi ſeruo ſuo
qui eduxit patres noſtros de terra egypti da/
re nobis terram fluentē lac ⁊ mel: ſicut hodier
na die. Et non audiuimus vocem domini dei
noſtri ſcdm omnia verba prophetarum quos
miſit ad nos ⁊ ad iudices noſtros: ⁊ abiuim⁹
vnuſqſqȝ in ſenſū cordis noſtri maligni: opari
dijs alienis faciētes mala āte oculos dñi di nri.

Propter qd̄ ſtatuit dñs de⁹ nr̄ ver ¶ II
bū ſuū qd̄ locutus ē ad nos ⁊ ad iudi/
ces nr̄os q iudicauerūt i irl'm: ⁊ ad re/
ges nr̄os: ⁊ ad ꝑncipes nr̄os: ⁊ ad oēm iſrael
⁊ iuda: vt adduceret dñs ſuꝑ nos mala magna
q̄ ſunt facta ſub celo quēadmodū facta ſūt i irl'ȝ
ſcdm q̄ ſcripta ſunt in lege moyſi vt manducaret
hō carnes filij ſui: ⁊ carnes filie ſue. Et dedit
eos ſub manu regū oium q ſunt in circuitu nr̄o
in iproperiū: ⁊ in deſolationē: ⁊ in oibuſ ppl'is
in qbus nos diſꝑſit dñs. Et facti ſum⁹ ſubtus
⁊ nō ſupra: quia peccauimus dño deo nr̄o: nō ob
audiēdo voci ipſius. Dño deo nr̄o iuſticia: no
bis aūt ⁊ patribus nr̄is ꝯfuſio faciei: ſicut ē di
es hec. Quia locutus ē dñs ſuꝑ nos oia mala
hec q̄ venerūt ſuꝑ nos: ⁊ nō ſumus deꝑcati fa
ciē dñi dei nr̄i: vt reuerteremur vnuſqſqȝ nr̄m
a vijs nr̄is peſſimis. Et vigilauit dñs i malis:
⁊ adduxit ea ſuꝑ nos: quia iuſtus ē dñs in oibus
oꝑib⁹ ſuis q̄ mādauit nobis: ⁊ n̄ audiuim⁹ vo
cē ipſi⁹ vt irem⁹ in ꝑceptis dñi q̄ dedit ān faciē
nr̄aȝ. Et nūc dñe de⁹ iſrl': q eduxiſti ppl'ȝ tuū d̄
t'ra egypti i māu valida ⁊ in ſignis ⁊ i ꝓdigijs

⁊ in vertice tua magna: ⁊ in brachio excelso: et
fecisti tibi nomen sicut est dies iste: peccauim⁹:
impie egimus: inique gessimus domine deus
noster in omnibus iusticijs tuis. Auertatur ira
tua a nobis: quia derelicti sumus pauci inter gē
tes vbi dispersisti nos. Exaudi domine preces
nostras ⁊ orationes nostras: ⁊ educ nos pro/
pter te: ⁊ da nobis inuenire gratiam ante faciē
eorum qui nos abduxerunt: vt sciat omnis ter
ra: quia tu es dominus deus noster: ⁊ quia no
men tuum inuocatum est sup israel: ⁊ super ge
nus ipsius. Respice domine de domo sancta
tua in nos: ⁊ inclina aurem tuam ⁊ exaudi nos
Aperi oculos tuos ⁊ vide: quia non mortui q
sunt in inferno quorum spiritus acceptus est a
visceribus suis: dabunt honorem ⁊ iustificatio
nem domino: sed anima que tristis est sup ma
gnitudinem mali: ⁊ incedit curua ⁊ infirma: ⁊
oculi deficientes: ⁊ anima esuriens dat tibi glo
riam ⁊ iusticiam domino: quia non ꝑm iusticiā
patrum nostrorū nos fundimus preces: ⁊ pe
timus misericordiam ante conspectum tuū do
mine deus noster: sed quia misisti iram tuā ⁊
furorem tuum super nos: sicut locutus es i ma
nu puerorum tuorum prophetarū dicens. Sic
dicit dominus. Inclinate humerum vestrum
⁊ ceruicem vestram: ⁊ opera facite regi babylo
nis: ⁊ sedebitis in terra quā dedi patribus ve
stris. Quod si non feceritis nec audieritis vo
cē domini dei vestri operari regis babylonie
defectionem vestram faciam de ciuitatibus iu/
da: ⁊ a foris hierusalem: ⁊ auferam a vobis vo
cem iocunditatis: ⁊ vocem gaudij: ⁊ vocē spō
si ⁊ vocem sponse: ⁊ erit omnis terra sine vesti
gio ab inhabitantibus eam. Et non audierunt
vocem tuam vt operarentur regi babylonis: ⁊
statuisti verba tua que locutus es in manibus
puerorū tuorū ꝓpharū vt trāsferent ossa regum
nrōrū ⁊ ossa patrū nrōrū de loco suo. Et ecce sūt
ꝓiecti in calore solis: ⁊ i gelu noctis: ⁊ mortui
sunt in doloribus pessimis: in fame ⁊ in gladio
⁊ in emissione. Et posuisti templum in quo in
uocatū est nomen tuū in ipso: sicut hec dies ꝓ/
pter iniquitatem domus israel ⁊ domus iuda.
Et fecisti in nobis dn̄e deus noster ꝑm oēm bo
nitatem tuam: ⁊ ꝑm oēm miserationem tuam
illam magnā: sicut locutus es in manu pueri
tui moysi in die qua precepisti ei scribere legem
tuam corā filijs israel dicens. Si nō audieritis
vocem meā: multitudo hec magna conuertet
in minimā gentē: qm̄ eos dispergā: qꝛ scio ꝙ
me nō audiet populus. Populus est eni dura

ceruice. Et cōuertet ad cor suū in terra captiui/
tatis sue: ⁊ scient qꝛ ego sū dominus deus eorū
Et dabo eis cor ⁊ intelligent: ⁊ aures ⁊ audient.
Et laudabūt me in terra captiuitatis sue: ⁊ me
mores erūt nois mei. Et auertēt se a dorso suo
duro. ⁊ a malignitatibus suis: qꝛ reminiscētur
viā patrū suorū: qui peccauerunt in me. Et re/
uocabo illos in terrā quā iuraui patribus eorū
abrahā isaac ⁊ iacob: ⁊ dn̄abunt eius. Et mul/
tiplicabo eos ⁊ non minorabunt. Et statuā il
lis testm̄ alterū sempiternū: vt sim illis in deū
⁊ ipsi erunt mihi in populū. Et non mouebo
amplius populum meum filios israel a terra
quam dedi eis. ¶ III

Et nunc dn̄e oīpotens deus israel aīa i
angustijs: ⁊ spūs anxius clamat ad te.
Audi domine ⁊ miserere: qꝛ deus es
misericors: ⁊ miserere nostri: qꝛ peccauim⁹ an
te. Quia tu sedes in sempiternum: ⁊ nos peri/
bimus in euū? Dn̄e oīpotens deus israel: au/
di nunc orationem mortuorū israel ⁊ filiorū ipso
rum q peccauerunt ante te: ⁊ nō audierunt vo
cem dn̄i dei sui: ⁊ agglutinata sunt nobis mala.
Noli meminisse iniqtatis patrū nostrorū: sed
memento manus tue: ⁊ nois tui in tēpore isto
qꝛ tu es dominus deus noster: ⁊ laudabim⁹ te
domine: qꝛ ꝓpter hoc dedisti timorem tuum in
cordibus nostris: ⁊ vt inuocemus nomē tuū:
⁊ laudemus te in captiuitate nostra: qꝛ conuer
timur ab iniquitate patrū nostrorū qui peccaue
runt ante te. Et ecce nos in captiuitate nostra
sumus hodie qꝛ nos dispersisti in īproperiū ⁊
in maledictū: ⁊ in pctm̄ scd̄m oēs iniquitates
patrum nostrorū: qui discesserunt a te dn̄e deus
noster. Audi israel mandata vite: auribus pci
pe vt scias prudentiam. Quid est israel ꝙ i ter
ra inimicorū es. Inueterasti in terra aliena: co
inquinatus es cū mortuis. Deputatus es cū
descendentibus in infernū: dereliquisti fontem
sapie. Nā si in via dei ambulasses: habitasses
vtiqȝ in pace super terram. Disce vbi sit pru/
dentia: vbi sit virtus vbi sit intellectus: vt scias
simul. vbi sit longiturnitas vite ⁊ victus vbi
sit lumen oculorum ⁊ pax. Quis inuenit lo/
cum eius? Et quis intrauit in thesauros
eius? Vbi sunt principes gentiū: ⁊ qui domi
nant super bestias que sunt super terrā. Qui
in auibus celi ludunt: qui argentum thesauri/
zant ⁊ aurum in quo confidunt hoies. ⁊ non ē
finis acquisitionis eorū. Qui argentū fabricāt
⁊ solliciti sunt: nec est inuentio operū illorum.
Exterminati sunt: ⁊ ad inferos descenderunt:

τ alij loco eoꝝ exurrexerūt. Juuenes viderūt
lumen. τ habitauerūt sup terrā. Viam autē di
sciplinę ignorauerūt: neqꝫ intellexerunt semitas
eius: neqꝫ filij eoꝝ susceperūt eam: A facie ipso
ruꝫ longe fcā est. Nō est audita i terra chanaā:
neqꝫ visa est in theman. Filij quoqꝫ agar q exq
sierūt prudentiā q̄ de terra est. negociatores ter
re τ theman. τ fabulatores: τ exqsitores prudē
tie τ intelligētie: viā autē sapie nescierunt neqꝫ
ꝯmemorati sunt semitas eius. O isrl' q̄ꝫ magna
est domus dei: τ ingēs locus possessionis eius.
Magn⁹ est τ nō hꝫ finem. excelsus τ imensus.
Ibi fuerīt gigantes noīati: illi qui ab initio fue/
rūt statura magna sciētes bellū. Nō hos elegit
dn̄s: neqꝫ viā disciplinę inuenerūt. ꝓpterea p/
ierūt. Et qm̄ nō habuerīt sapiētiā interierīt pro/
pter suā insipiam. Quis ascēdit in celuꝫ τ acce
pit eā τ eduxit eā de nubibus. Quis trāsfretauit
mare τ iuenit illā: τ attulit illā sup auruꝫ electū
Nō est q possit scire vias eius: neqꝫ q exqrat se
mitas eius. Sed q scit vniuersa nouit eā. τ ad i
uenit eā prudētia sua. Qui pparauit terrā i eter
no tp̄e: τ repleuit eā bipedibus τ q̄drupedibus
Qui emittit lumē τ vadit. τ vocauit illd': τ obe
dit illi in tremore. Stelle autē dederūt lumen in
custodijs suis. τ letate sūt. Vocate sūt: τ dixerīt
Adsum⁹. Et luxerīt ei cū iocūditate: q fecit illas.
Hic ē de⁹ nr̄: τ nō estimabit ali⁹ aduersus eū.
Hic adiuenit oēꝫ viā disciplinę: τ tradidit illā
iacob puero suo: τ isrl' dilecto suo. Post hec in
tris visus ē: τ cuꝫ hoīb⁹ ꝯuersatus est. C IIII
Ic liber mādatorū dei: τ lex q̄ est i eter
nuꝫ. Oēs q tenēt eā: peruenīet ad vitaꝫ
q autē dereliq̄rūt eā i mortē. Conuerte/
re iacob τ apphēde eā: ambula p viā ad splēdo
reꝫ eius ꝯtra lumē eius. Ne tradas alteri gl'iaꝫ
tuā. τ dignitatem tuā genti alienę. Beati sum⁹
israel: qꝛ q̄ deo placent: māifesta sūt nobis. Ani
mequior esto populus dei memorabil' israel. Ve
nūdati estis gētib⁹ nō i pditioneꝫ: sed pp qd' in
ira dei ad iracūdiā ꝓuocastis dn̄ꝫ: traditiqꝫ estis
aduersarijs. Exacerbastis eni euꝫ q fecit vos d'
uꝫ eternuꝫ: imolantes demonijs τ nō deo. O bli
ti eni estis euꝫ qui nutruit vos: τ ꝯtristatis nu/
tricē vr̄am irl'm. Vidit eni iracundiā a deo ve
nientē vobis τ dixit. Audite ꝯfines syon. Ad/
duxit eni mihi deus luctuꝫ magnū. Vidi enim
captiuitatē ppl'i mei filiorū meoruꝫ τ filiaꝝ: quā
supduxit illis eternus. Nutriui eni illos cū iocū/
ditate: dimisi aūt illos cuꝫ fletu τ luctu. Nemo
gaudeat sup me viduā τ desolatā: a mľtis dere
licta suꝫ ꝓpter pctā filioꝝ meoꝝ. qꝛ declinauerīt
a lege dei. Justicias auteꝫ ipsius nescierūt: nec
ambulauerunt per vias mandatorum dei. neqꝫ
per semitas veritatis eius cuꝫ iusticia igressi sūt
Veniant confines syon: τ memorent captiuita
tem filiorum τ filiarum mearum. quā supduxit
illis eternus. Adduxit enim super illos genteꝫ
de longinquo gentē improbaꝫ τ alterius ligue
qui non sunt reueriti senem: neqꝫ puerorū mi/
serti sunt: Et abduxerūt dilectos vidue: τ a filijs
vnicam desolauerunt. Ego autem quid possuꝫ
adiuuare vos. Qui. n. adduxit super vos ma/
la: ipse vos eripiet de manibus inimicorum ve
strorum. Ambulate filij ambulate: ego enim d'
relicta sum sola. Exui me stola pacis: indui aūt
me sacco obsecrationis: τ clamabo ad altissimū
in diebus meis. Animequiores estote filij: clama
te ad dn̄m: τ eripiet vos de manu principū ini
micorum. Ego enim speraui in eternum salutem
vestram. τ venit mihi gaudium a scō sup miſi
cordia. q̄ veīet vobis ab eterno salutari nostro
Emisi enim vos cuꝫ luctu τ ploratu: reducet au
tē vos mihi dn̄s cum gaudio τ iocunditate i sē
piternum. Sicut enim viderunt vicine syon ca
ptiuitatē vestrā a deo. sic videbunt τ in celerita
te salutem vestrā in deo: que superueniet vobis
cum honore magno τ splēdore eterno. Filij pa
tiēter sustinete iraꝫ que superueniet vob. Per
secutus est enim te inimicus tuus: sed cito vide
bis perditionem ipsius: τ super ceruices ipsius
ascendes. Delicati mei ambulauerūt vias asp/
as: ducti sunt eniꝫ vt grex direptus ab inimicis
Animequiores estote filij: τ ꝓclamate ad domi/
num. Erit enim memoria vestra ab eo qui du/
xit vos. Sicut enim fuit sensus vester vt erra/
retis a deo: decies tātum iterum cōuertentes re
quiretis eum. Qui enim induxit vobis mala:
ipse rursum adducet vobis sempiternam iocun
ditatē cum salute vestra. Animequior esto hie ru
salem. Exortatur eniꝫ te qui te nominauit. No
centes peribunt qui te vexauerunt: τ qui gratu
lati sunt in tua ruina punietur. Ciuitates qbus
seruierunt filij tui punientur: τ que accepit fili/
os tuos. Sicut eniꝫ gauisa est in tua ruina: τ le
tata est in casu tuo: sic contristabitur in sua deso
latiōe. Et amputabitur exultatio multitudinis
eius. τ gaudimonium eius erit in luctū Ignis
enim superueniet ei ab eterno in lōgiturnis die
bus: τ habitabitur a demonijs in multitudine
temporis. Circunspice hierusalem ad orientem
τ vide iocunditatem a deo tibi venientem. Ec
ce enim veniunt filij tui quos dimisisti disper/
sos veniunt collecti ab oriente vsqꝫ ad occiden/

rem: in verbo sancti gaudentes in honorem
dei. V

Exue te hierusalem stola luctus ⁊ vexa/
tionis tue: ⁊ indue te decore ⁊ honore
que a deo tibi est sẽpiterna gloria. Cir
cundabit te deus diploide iusticie: ⁊ iponet mi
tram capiti tuo honoris eterni. Deus eni ostẽ
dit splendorem suuz in te: qui sub celo est. No
minabitur enim tibi nomen tuum a deo in sem
piternum: pax iusticie ⁊ honor pietatis. Exur/
ge hierusalem ⁊ sta in excelso: ⁊ circunspice ad
orientem. Et vide collectos filios tuos ab ori/
ente sole vsqꝫ ad occidentẽ: in verbo sãcti gau
dentes dei memoria. Exierunt enim abs te pe
dibus ducti ab inimicis: adducet autẽ illos do
minus ad te portatos in honorez sicut filios re
gni. Constituit enim deus humiliare omnem
montem excelsum ⁊ rupes ꝑhẽnes ⁊ cõualles
replere in equalitatem terre: vt ambulet israel
diligenter in honorem dei. Obumbrauerunt
autem silue: ⁊ omne lignum suauitatis isrl' mã
dato dei. Adducet enim deus israel cum iucun
ditate in lumine maiestatis sue cum misericor/
dia ⁊ iusticia que est in ipso. Incipit exemplũz
epistole eiusdem quam misit hieremias ad ab/
ductos captiuos in babyloniam a rege babylo
niorum: vt annunciaret illis secundum ꝙ pre/
ceptum est illi a deo. VI

Propter peccata que peccastis ante deũ
abducemini in babyloniã captiui a na
buchodonosor regi babyloniorũz. In
gressi itaqꝫ in babylonem: eritis ibi annis plu
rimis: ⁊ temporibus longis vsqꝫ ad generati
ones septem: post hoc autem educam vos inde
cum pace. Nunc autem videbitis in babylõia
deos aureos ⁊ argenteos ⁊ lapideos ⁊ ligneos
in humeris portari ostẽtãtes metũ gentibus.
Videte ergo ne ⁊ vos similes efficiamini fa/
ctis alienis ⁊ metuatis: ⁊ metus vos capiat in
ipsis. Visa itaqꝫ turba de retro ⁊ ab ante: ado
rantes dicite in cordibus vestris. Te oportet
adorari domine. Angelus autem meus vobis
cum est. Ipse autem exquiraz animas vestras
Nam ligna ipsorum polita a fabro: ipsa etiam
inaurata ⁊ inargentata falsa sunt ⁊ nõ possunt
loqui. Et sicut virgini amanti ornamenta: ita
accepto auro fabricata sunt. Coronas certe au/
reas habent super capita sua dij illorum: vnde
subtrahunt sacerdotes ab eis auruz ⁊ argentũ
⁊ erogant illis in semetipsis. Dant autem ⁊ ex
ipso ꝓstitutis ⁊ meretrices ornant ⁊ iterum cũ
receperint illud a meretricibus ornant deos su
os. Hi autem non liberantur ab erugĩne ⁊ ti/
nea. Opertis aũt illis veste purpurea extergẽt
faciem ipsoꝝ ꝓpter puluerez domus qui ẽ plu
rimus inter eos. Sceptrũ autem habet vt ho/
mo sicut iudex regionis: qui in se peccantẽ nõ
interfecit. Habet etiam in manu gladium ⁊ se
curim: se autem de bello ⁊ a latronibus nõ libe
rat. Vnde vobis notuz sit: q2 nõ sunt dij. Nõ
ergo reuereamini eos. Sicut enim vas hominis
confractũ inutile efficitur: tales sunt ⁊ dij illoꝝ
Constitutis illis in domo: oculi eorũ pleni sũt
puluere a pedibus introeuntium. Et sicut ali/
cui qui regem offendit circunsepte sunt ianue:
aut sicut ad sepulchrum adductum mortuũ: ita
tutant sacerdotes ostia clausuris ⁊ seris ne a la
tronibus expolientur. Lucernas accendunt il
lis: ⁊ quidẽ multas: ⁊ quibus nullã videre pos
sunt. Sunt aũt sicut trabes i domo. Corda ve
ro eoꝝ dicunt elingere serpentes qui de tra sũt
dũ comedunt eos: ⁊ vestimentũ ipsoꝝ: et non
sentiunt. Nigre fiunt facies eoꝝ a fumo qui in
domo fit. Supra corpus eoꝝ: et supra caput eo
rũ volant noctue et hirundines et aues: etiaz si
militer et catte. Vnde sciatis q2 non sunt dij.
Ne ergo timueritis eos. Aurũ etiaz quod ha/
bent ad specimen: nisi aliquis extersérit erugi
nem: nõ fulgebunt. Neqꝫ enim dum ꝯflarent
sentiebant. Ex omni ꝓcio empta sunt: in qbus
spũs nõ est in ipsis. Sine pedibus in humeris
portant: ostentantes ignobilitatẽ suã hoibus.
Confundant etiã qui colunt ea. Propterea si
ceciderint in terram: a semetipsis nõ cõsurgũt
neqz siquis eum statuerit rectũ per semetipsuz
stabit: sed sicut mortuis humeri illis apponent
Hostias illoꝝ vendunt sacerdotes ipsorum ⁊
abutuntur: similiter ⁊ mulieres eoꝝ decerpen/
tes: neqz infirmo neqz mendicanti aliquid im
partiunt: de sacrificijs eoꝝ fete ⁊ mẽstruate cõ
tingunt. Scientes itaqz ex his q2 non sunt dij:
ne timeatis eos. Vnde eniz vocant dij. Quia
mulieres apponũt dijs argẽteis ⁊ aureis ⁊ li/
gneis: ⁊ in domib9 eoꝝ sacerdotes sedẽt hñtes
tũicas scissas: ⁊ capita ⁊ barbã rasaz q̊ꝝ capita
nuda st. Rugiunt autẽ clamãtes ꝯ deos suos
sic i cena mortui. Vestimẽta eorũ auferunt sa
cerdotes: ⁊ vestiuit vxores suas et filios suos.
Neqz siquid mali patiuntur ab aliquo: neqz si
quid boni poterunt retribuere: neqz regem cõ
stituere possũt: neqz auferr. Similiter neqz da
re diuitias possunt: neqz malũ retribuere. Si/
quis illis votuz vouerit: ⁊ nõ reddiderit: neqz
hoc requirunt. Hominem a morte nõ liberãt.

neqꝫ infirmū a potentiore aripiunt. Hominē cecum ad visū nō restituunt: de necessitate hominē nō liberabunt. Vidue non miserebunt neqꝫ orphanis benefacient. Lapidibus de mōte similes sunt dij illoꝝ lignei ꝛ lapidei: ꝛ aurei ꝛ argentei. Qui aūt colunt ea ꝯfundent. Quō ergo estimandū est aut dicendū illos esse deos Adhuc eni ipsis chaldeis nō honorantibus ea q̄ cum audierint mutū nō posse loqui: offerunt illud ad bel: postulātes ab eo loqui: q̄si possint sentire q nō habent motū. Et ipsi cū intellexerit relinquent ea. Sensū.n.nō habent ipsi dij illorū. Mulieres aūt circūdate funibus in vijs sedent: succendētes ossa olivaꝝ. Cū aūt aliq̄ ex ipsis abstracta ab aliquo trāseūte dormierit cuꝫ eo ꝓxime sue exprobrat: q̄ ea nō sit digna hita sicut ipsa: neqꝫ funis ei⁹ diruptus sit. Omia aūt que illis fiunt falsa sunt. Quomodo estimāduꝫ aut dicendū est illos esse deos. A fabris autem ꝛ ab aurificibus facta sunt. Nihil aliud erunt nisi id quod volunt esse sacerdotes. Aurifices etiā ipsi qui ea faciunt nō sunt multi temporis. Nunquid ergo possunt ea q̄ fabricata sunt ab ipsis esse dij. Reliquerūt aūt falsa ꝛ opprobriū postea futuris. Nā cū supervenerit illis p̄lium ꝛ mala: cogitant sacerdotes vbi se abscondant cum illis. Quō ergo sentiri debeāt: q̄m dij sūt qui nec in bello se liberant: neqꝫ de malis se eripiunt. Nam cum sint lignea ꝛ inaurata ꝛ inargentata: scietur postea q̄ falsa sunt ab vniversis gentibus ꝛ regibus que manifesta sunt: q̄a nō sunt dij: sed opera manuū hominum ꝛ nullum opus dei cū illis. Vnde ergo notum ē q̄a nō sunt dij: sed opa manuū hoium: ꝛ nullū dei opus in ipsis est. Regē regioni non suscitant: neqꝫ pluuiā hoibus dabunt. Iudiciuꝫ quoqꝫ nō discernent: neqꝫ regiones liberabūt ab iiuria: q̄ nihil possunt sicut cornicule iter mediuꝫ celi ꝛ terre. Eteni cū inciderit ignis in domuꝫ deoꝝ ligneoꝝ ꝛ argenteoꝝ ꝛ aureoꝝ: sacerdotes quidem ipsoꝝ fugient ꝛ liberabunt: ipsi vero sicut trabes in medio cōburent. Regi auteꝫ ꝛ bello nō resistent. Quō ergo estimanduꝫ est aut recipiendū: q̄ dij sunt. Non a furib⁹ neqꝫ a latronibus se liberabunt dij lignei ꝛ lapidei ꝛ inaurati ꝛ inargentati: quibus iniqui fortiores sunt. Aurū ꝛ argentū ꝛ vestimentū quo operti sunt auferent illis ꝛ abibunt: nec sibi auxilium ferent. Itaqꝫ melius est esse regem ostentanteꝫ virtutem suā: aut vas in domo vtile in quo gloriatur qui possidet illud: vel ostiuꝫ in domo qđ custodit que in pace sunt q̄ falsi dij. Sol q̄dem ꝛ luna ac sydera cū sint splēdida ꝛ emissa ad vtilitates obaudiūt similiter ꝛ fulgur cū apparuerit ꝑspicuum est. Idipsum aūt ꝛ spūs in omni regione spirat: ꝛ nubes quibus cū iperatū fuerit a deo ꝑambulare in vniversum orbem: ꝑficiunt qđ iperatū est eis. Ignis etiam missus dē sup vt cōsumat montes ꝛ siluas: facit qđ precеptum est ei. Hec autē neqꝫ spēbus neqꝫ virtutibus vni eoꝝ silia sūt. Vnde neqꝫ estimandū est neqꝫ dicendū illos esse deos: q̄n nō possunt neqꝫ iudiciū iudicare: neqꝫ facere hoibus. Scientes itaqꝫ q̄ non sunt dij: ne ergo timueritis eos. Neqꝫ eni regibus maledicent neqꝫ benedicent. Signa eni in celo gentibus non ostendunt: neqꝫ vt sol lucebunt: neqꝫ illuminabunt vt luna. Bestie meliores sunt illis que possunt fugere sub tectum: ac ꝓdesse sibi. Nullo itaqꝫ mō nobis est manifestū: q̄ sūt dij ꝓpter qđ ne timeatis eos. Nā sicut i cucumerario formido nihil custodit ita sunt dij illoꝝ lignei ꝛ argētei ꝛ inaurati. Eodē modo ꝛ in horto spina alba: supra quā oīs auis sedet. Silr ꝛ mortuo ꝓiecto in tenebris siles sunt dij illoꝝ lignei ꝛ inaurati ꝛ inargentati. A purpura quoqꝫ ꝛ morice q̄ supra illos tenеant: scietis itaqꝫ q̄ nō sunt dij Ipsi etiā postremo comedūt: ꝛ erit opprobriū in regione. Melior est hō iustus qui non habꝫ simulachra: nā erit longe ab opprobrijs.

Explicit liber Baruch. Incipit ꝓlogus in Ezechielem prophetam.

Ezechiel ꝓpheta cū ioachiꝫ rege iuda captiuus ductus ē in babylonē ibiqꝫ bis q cū eo captiui fuerāt prophetauit penitētib⁹ q̄ ad hieremie vaticiniū se vltro adversarijs tradi dissēt: ꝛ viderēt adhuc vrbē hierosolymā stare quā ille casurā eē ꝑdixerat. Tricesimo aūt etatis sue anno ꝛ captiuitatis q̄nto: exorsus est ad ꝯcaptiuos loq. Et eodē tpe lꝫ posterior h̄ i chaldea: hieremias in iudea ꝓphetauerūt. Sermo eius nec satis disertus: nec ad modū rusticus est: sed ex vtroqꝫ medie tēperatus. Sacerdos ꝛ ipse fuit sicut hieremias: ꝑncipia voluminis ꝛ finē magnis habēs obscuritatibus iuoluta. Sꝫ ꝛ vl̄gata ei⁹ editio nō multum distat ab hebraico. Vn̄ satis miror q̄d cause extitit: vt si eodē in vniuersis libris hēmus iterp̄tes: in alijs eadē: in alijs diuersa trāstulerūt. Legite igit ꝛ hunc iuxta trāslationē nostrā: q̄m per cola scriptus ꝛ cōmota manifestiorē legētib⁹ sensū tri

buit. Si autē amici mei ⁊ hunc subsanauerint:
dicite eis ꝙ nemo eos ꝯpellat vt scribant. Sed
vereor ne illud eis eueniat qđ grece significan
tius dicit̃ vt vocentur fagolidori: quod est mā/
ducantes senecias.

Explicit prologus.

Incipit Ezechiel ꝓpheta. Caplm̃. I

Et factum est in tricesimo anno. i. quarto in
q̄nta mensis: cū essem i me/
dio captiuoꝝ iuxta fluuium
chobar: aperti sunt celi ⁊ vi/
di visiōes dei. In q̄nta mē/
sis: ipse ē annus q̄ntus transmigratiōis regis
ioachim: factū est v̄bū dn̄i ad ezechielē filium
buzi sacerdotē in terra chaldeoꝝ secus flumen
chobar. Et facta ē sup̄ eum ibi manus dn̄i. Et
vidi: ⁊ ecce vent⁹ turbinis veniebat ab aq̄lone
⁊ nubes magna ⁊ ignis inuoluēs. Et splēdor
in circuitu eius: ⁊ de medio eius q̄si spēs ele/
ctri: id est de medio ignis. Et in medio ei⁹ sil̃i
tudo q̄ttuor aīaliū: ⁊ hic aspect⁹ eoꝝ. Similitu
do hois i eis. Et q̄ttuor facies vni: ⁊ q̄ttuor pē
ne vni. Et pedes eoꝝ pedđ recti: ⁊ planta pedis
eoꝝ q̄si planta pedis vituli: ⁊ scintille q̄si aspe/
ctus eris candentis. Et man⁹ hois sub pennis
eoꝝ in q̄ttuor ꝑtib⁹: ⁊ facies ⁊ pennas ꝑ quat/
tuor ꝑtes hēbant: iunctecꝫ erāt penne eoꝝ al/
terius ad alteꝝ. Nō reuertebant̃ cum incede/
rent: sed vnū qđq̧ ante faciē suā gradiebatur.
Similitudo aūt vultus eoꝝ: facies hois ⁊ faci
es leonis a dextris ipsoꝝ q̄ttuor: facies aūt bo/
uis a sinistris ipsoꝝ q̄ttuor: ⁊ facies aquile desu
per ipsoꝝ q̄ttuor: ⁊ facies eoꝝ ⁊ penne eoꝝ ex/
tente desup̄. Due penne singuloꝝ iungebant̃
⁊ due tegebāt corꝑa eoꝝ. Et vnūqđq̧ eoꝝ co
rā facie sua ambulabat. Vbi erat impetus spūs
illuc gradiebant̃: nec reuertebant̃ cū ambula/
rent. Et similitudo aīaliū ⁊ aspectus eoꝝ quasi
carbonū ignis ardentiū. ⁊ q̄si aspectus lampa/
daꝝ. Hec erat visio discurrēs i medio aīaliuꝫ
splendor ignis ⁊ de igne fulgor egrediens. Et
aīalia ibant ⁊ reuertebant̃ in sil̃itudinē fulgu/
ris coruscātis. Cūq̧ aspicerē aīalia: apꝑuit ro
ta vna sup̄ terrā iuxta aīalia hn̄s q̄ttuor facies.
Et aspectus rotaꝝ ⁊ op⁹ eaꝝ q̄si visio maris:
⁊ vna similitudo ipsaꝝ q̄ttuor: ⁊ aspect⁹ eaꝝ et
oꝑa q̄si sit rota in medio rote. Per q̄ttuor ꝑtes
eaꝝ eūtes ibāt: ⁊ nō reuertebant̃ cū ambularēt
Statura q̧ꝫ erat rotis ⁊ altitudo ⁊ horribilis as
pectus: ⁊ totū corpus oculis plenuꝫ in circuitu
ipsaꝝ quattuor. Cūq̧ āmbularēt aīalia: ambula
bant pariter ⁊ rote iuxta ea: ⁊ cū eleuarent̃ aīa
lia de terra eleuabant̃ sil̃r ⁊ rote. Quocūq̧ ibat
spūs: illuc eūte spū: ⁊ rote pariter eleuabantur
seq̄ntes eū. Spiritus enim vite erat in rotis.
Cū euntib⁹ ibant: ⁊ cū stantibus stabant: ⁊ cū
eleuatus a terra: pariter eleuabant̃ ⁊ rote seq̄n
tes ea: q̄r spūs vite erat in rotis. Et similitudo
sup̄ capita aīaliū firmamēti quasi aspectus cry
stalli horribilis: ⁊ extēti sup̄ capita eoꝝ desuper
Sub firmamēto aūt penne eoꝝ recte alterius
ad alteꝝ. Vnūqđq̧ duabus alis velabat corp⁹
suū: ⁊ alteꝝ sil̃r velabat̃. Et audiebā sonuꝫ ala
rū q̄si sonū aquaꝝ multaꝝ: quasi sonum subli/
mis dei. Cū ambularēt q̄si sonus erat multitu
dinis vt sonus castroꝝ. Cūq̧ starēt: demitte/
bantur penne eoꝝ. Nā cū fieret vox sup̄ firma
mētū qđ erat sup̄ caput eoꝝ: stabāt ⁊ submitte/
bant alas suas. Et sup̄ firmamētū qđ erat imi
nens capiti eoꝝ q̄si aspectus lapidis saphyri: si
militudo thronis: ⁊ sup̄ similitudinē throni: si
militudo q̄si aspectus hois desup̄. Et vidi qua
si spēm electri: velut aspectū ignis intrinsecus
ꝑ circuitū eius a lūbis eius ⁊ desup̄: ⁊ a lumbis
eius vsq̧ deorsum vidi q̄si spēm ignis splendē
tis in circuitu velut aspectū arcus cū fuerit i nu
be in die pluuie. Hic erat aspectus splendoris
per gyrum.

Caplm̃. II

Hec visio similitudis glorie dn̄i. Et vi
di ⁊ cecidi in faciē meam: ⁊ audiui vo
cē loquentis. Et dixit ad me. Fili hois
sta sup̄ pedes tuos ⁊ loquar tecū. Et ingressus
est in me spūs postq̧ꝫ locutus est mihi: ⁊ statuit
me supra pedes meos. Et audiui loquentē ad
me ⁊ dicenteꝫ. Fili hois: mitto ego te ad filios
israel: ad gētes apostatrices q̄ recesserūt a me.
Prēs eoꝝ p̄uaricati sunt pactum meū vsq̧ ad
diē hanc: ⁊ filij dura facie ⁊ indomabili corde sūt
ad quos ego mitto te. Et dices ad eos: Hec di
cit dn̄s deus. Si forte vel ipsi audiāt: ⁊ si forte
q̄escant: q̄m̄ domus exasperās est: ⁊ scient q̄r ꝓ
pheta fuerit in medio eoꝝ. Tu ḡ fili hois ne ti
meas eos neq̧ ꝫmones eoꝝ metuas: q̄m̄ icre
duli ⁊ subuersores sunt tecū: ⁊ cū scorpionibus
hītas. Verba eoꝝ ne timeas: ⁊ vultus eoꝝ ne
formides: q̄r domus exasperans est. Loq̄ris ḡ
verba mea ad eos si forte audiant ⁊ q̄escāt: q̄m̄
irritatores sunt. Tu aūt fili hois audi q̄cunq̧
loquor ad te: ⁊ noli eē exasperans sicut domus
exasperatrix est. Aperi os tuū ⁊ comede q̄cūq̧
ego do tibi. Et vidi: ⁊ ecce manus missa ad me
in q̄ erat inuolutus liber: ⁊ expādit illū corā me

q erat scriptus intus ⁊ foris: ⁊ scripte erāt i eo
lamentationes: ⁊ carmen: ⁊ ve. ¶ III

ET dixit ad me. Fili hoīs qđcūq3 iuene
ris comede. Comede volumē istud: ⁊
vadens loq̄re ad filios israel. Et apui
os meum: ⁊ cibauit me volumine illo. Et di/
xit ad me. Fili hoīs venter tuus comedet: ⁊ vi
scera tua ꝯplebunť volumine isto qđ ego do ti
bi. Et comedi illud: ⁊ factū est in ore meo sicut
mel dulce. Et dixit ad me: Fili hominis vade ad
domū israel: ⁊ loq̄ris verba mea ad eos. Non
eni ad ppl'm ꝓfundi ſmonis ⁊ ignote ligue tu
mitteris ad domū israel: neq3 ad populos mul
tos ꝓfundi ſmonis ⁊ ignote lingue: quoꝝ nō
possis audire ſmones. Et si ad illos mittere/
ris: ipsi audirent te. Dom⁹ aūt israel nolūt au
dire te: q2 nolūt audire me. Ois qppe domus
israel attrita fronte est: ⁊ duro corde. Ecce dedi
faciem tuā valentiorē faciebus eoꝝ: ⁊ frontem
tuā duriorē frontibus eoꝝ: vt adamātē: ⁊ vt si
licē dedi faciē tuā. Ne timeas eos neq3 metu/
as a facie eoꝝ: q2 domus exasperans est. Et di
xit ad me. Fili hoīs: oēs sermones meos quos
ego loquor ad te: assume in corde tuo: ⁊ aurib⁹
tuis audi ⁊ vade ingredere ad transmigratio/
nem ad filios populi mei: ⁊ loqueris ad eos et
dices eis. Hec dicit dn̄s deus: si forte audiant
⁊ q̄escāt. Et assumpsit me spūs: ⁊ audiui p⁹ me
vocē cōmotionis magne: bn̄dicta gloria dn̄i đ
loco suo: ⁊ vocē alaꝝ aīalium ꝑcutientiū alterā
ad alterā: ⁊ vocem rotaꝝ sequentiū aīalia ⁊ vo
cem cōmotionis magne. Spūs quoq3 leuauit
me ⁊ assumpsit me: ⁊ abij amarus in indigna
tione spūs mei. Manus enim dn̄i erat mecum
confortans me. Et veni ad transmigrationem
ad aceruū nouaꝝ frugū: ad eos q habitabāt iux
ta flumen chobar: ⁊ sedi vbi illi sedebāt: ⁊ mā/
si ibi septem diebus merēs in medio eoꝝ. Cū
aūt ptransissent septē dies: factū est v̄bū domi
ni ad me dicens. Fili hoīs: speculatorē dedi te
domui israel: ⁊ audies de ore meo v̄bum: ⁊ an
nunciabis eis ex me. Si dicente me ad ipium.
morte morieris non annunciaueris ei: neq3 lo
cutus fueris vt auertatur a via sua impia ⁊ vi/
uat. ipse impius in iniquitate sua morietur. san
guinem autem eius de manu tua requiram.
Si autem tu annunciaueris impio. ⁊ ille non
fuerit conuersus ab ipietate sua. ⁊ a via sua im
pia. ipse quidē in ipietate sua morieť tu aūt ani/
mam tuam liberasti. Sed ⁊ si conuersus iust⁹
a iustitia sua fuerit. ⁊ fecerit iniquitatem. po/
nā offendiculū corā eo. Ipse morieť: quia non
annūciasti ei. In pctō suo morieť: ⁊ nō erunt i
memoria iusticie eius quas fecit: sanguinē ve
ro eius de manu tua requirā. Si aūt tu annū/
ciaueris iusto vt nō peccet iustus: ⁊ ille nō pec
cauerit: viuens viuet q2 annūciasti ei: ⁊ tu aīa3
tuā liberasti. Et facta est sup me manus dn̄i: ⁊
dixit ad me. Surgens egredere in campu3: ⁊
ibi loquar tecū. Et surgēs egressus su3 in cam
pū: ⁊ ecce ibi gloria dn̄i stabat q̄si gloria quā vi
di iuxta fluuiū chobar: ⁊ cecidi in faciē meam.
Et ingressus est in me spūs: ⁊ statuit me sup pe
des meos. ⁊ locutus ē mihi: ⁊ dixit ad me. In
gredere ⁊ icludere in medio domus tue. Et tu
fili hoīs: ecce data sunt sup te vīcula ⁊ ligabūt
te in eis: ⁊ non egredieris in medio eoꝝ. ⁊ lin
guam tuā adherere faciā palato tuo. ⁊ eris mu
tus: nec quasi vir obiurgans: q2 domus exas/
perans est. Cū aūt locutus fuero tibi: aperiam
os tuum: ⁊ dices ad eos. Hec dicit dominus
deus. Qui audit audiat: ⁊ qui quiescet q̄scat:
q2 domus exasperans est. ¶ IIII

ET tu fili hoīs: sume tibi latere3: ⁊ po/
nes eū coram te ⁊ describes in eo ciui/
tatem hierl'm. Et ordinabis aduersus
eā obsidionē: ⁊ edificabis munitiōes: ⁊ cōpor
tabis aggerē: ⁊ dabis ꝯ eā castra: ⁊ pones arie
tes in gyro. Et tu sume tibi sartaginē ferream
⁊ pones eā in murū ferreū inter te ⁊ iter ciuita
tem: ⁊ obfirmabis faciē tuā ad eam: ⁊ erit i ob
sidionē: ⁊ circūdabis eam. Signu3 est domui
israel. Et tu dormies super latus tuū sinistru3
⁊ pones iniq̄tates domus israel sup eo nume/
ro dieꝝ: q̄bus dormies super illud: ⁊ assumes
iniquitates eoꝝ. Ego aūt dedi tibi annos ini/
quitatis eorum numero dieꝝ trecentos ⁊ nona
ginta dies: ⁊ portabis iniquitatē domus israel
Et cum cōpleueris hec: dormies super latus
tuum dextrum secundo: ⁊ assumes iniquitate3
domus iuda quadraginta diebus. Diem pro
anno diem inquā ꝓ anno dedi tibi. Et ad obsi
dionem hierusalē conuertes faciem tuā: ⁊ bra
chium tuum erit extentu3: ⁊ ꝓphetabis aduer
sus eam. Ecce circūdedi te vinculis: et non te
conuertes a latere tuo in latus aliud donec cō/
pleas dies obsidionis tue. Et tu sume tibi fru
mentum ⁊ hordeū ⁊ fabam ⁊ lentem ⁊ milium
⁊ viciam ⁊ mittes ea in vas vnum ⁊ facias tibi
panes numero dieꝝ quibus dormies super la
tus tuum. Trecentis ⁊ nonaginta diebus co/
medes illud. Cibus autē tu⁹ quo vesceris erit
in pondere viginti stateres in die. A tempo
re vsq3 ad tempus comedes illud. Et aquam

in mensura bibes sextaȝ partē hin. A tpe vsqȝ
ad tps bibes illud. Et quasi sub cinericiū hor/
deaceū comedes illud: ⁊ stercore qđ egredit̄ de
hoie operies illud in oculis eoꝝ. Hec dicit do
minus. Sic comedēt filij israel panē suū pollu
tum inter gentes: ad q̄s eijciam eos. Et dixi.
A. a. a. dn̄e deus. Ecce aīa mea nō est polluta:
⁊ morticinū ⁊ laceratum a bestis nō comedi ab
infantia mea vsqȝ nūc: ⁊ nō est ingressa os me
um ois caro imunda. Et dixit ad me. Ecce de
di tibi fimū boum ꝓ stercoribus humanis: ⁊ fa
cies panē tuū in eo. Et dixit ad me: Fili hois:
ecce ego ꝯterā baculum panis in hierusalem. ⁊
comedēt panē suū in pondere: ⁊ in sollicitudie
⁊ aquā in mēsura ⁊ in angustia bibēt vt deficiē
tib⁹ pane ⁊ aq̄ corruat vnusquisqȝ ad frēm suū
⁊ ꝯtabescat in iniqtatibus suis. C. V

Et tu fili hois sume tibi gladiū acutum
radentē pilos: ⁊ assumes eū ⁊ duces ꝑ
caput tuū: ⁊ per barbā tuaȝ: ⁊ assumes
tibi staterā ponderis ⁊ diuides eos. Tertiā p/
tem igni cōbures in medio ciuitatis iuxta ꝯple
tionē dierum obsidionis: ⁊ assumes tertiā par
tem ⁊ concides gladio in circuitu eius: tertiam
vo aliam disperges in vētū ⁊ gladiū nudabis
post eos. Et sumes inde puum numeꝝ: ⁊ liga
bis eos in sumitate palij tui. Et ex eis rursum
tolles ⁊ ꝓijcies eos in medio ignis ⁊ ꝯbures
eos igni: ⁊ ex eis egrediet̄ ignis in oēm domū
israel. Hec dicit dominus deus. Ista est hie/
rusalem. In medio gentiū posui eā: ⁊ in circui
tu eius terras. Et ꝯtempsit iudicia mea vt pluſ
esset impia q̄ gētes: ⁊ p̄cepta mea vltra q̄ ter/
re que in circuitu eius sūt. Iudicia eni mea ꝓ/
iecerūt: ⁊ i p̄cepť meis nō ambulauerūt. Iccir
co hec dicit dn̄s deus. Quia supastis gentes q̄
in circuitu vr̄o sunt: ⁊ in p̄ceptis meis non am
bulastis: ⁊ iudicia mea non fecistis: ⁊ iuxta iudi
cia gentiū que in circuitu vestro sunt non estis
opati: iō hec dicit dn̄s deus: Ecce ego ad te: et
ipse ego faciā in medio tui iudicia in oculis gē
tium: ⁊ faciā in te q̄ nō feci: ⁊ quibus similia vl
tra nō faciā: ꝓpter oēs abhominationes tuas.
Ideo patres comedēt filios suos in medio tui
⁊ filij comedent prēs suos. Et faciam in te iu/
dicia: ⁊ vētilabo vniuersas reliqas tuas i oēm
ventum. Iccirco viuo ego dicit dn̄s deus: nisi
qȝ eo q᷑ sanctū meū violasti in oibus offensiōi/
bus tuis: ⁊ in cūctis abhoiationib⁹ tuis ego q̄ȝ
ꝯfringaȝ: ⁊ nō pcet oculus meus: ⁊ nō miserebor.
Tertia ps tui peste morief̄: ⁊ fame ꝯsumet̄
in medio tui: ⁊ tertia ps tui in gladio cadet in
circuitu tuo. Tertiā vo ptem tuam i oēm ven
tū dispergā: ⁊ gladiuȝ euaginabo post eos. Et
ꝯplebo furorē meū: ⁊ requiescere faciā indigna
tionē meā in eis: ⁊ ꝯsolabor. Et sciēt q᷑ ego do
minus locutus sū in celo meo: cū impleuero oēȝ
indignationē meā in eis. Et dabo te i desertuȝ
⁊ in opprobriū gentibus q̄ in circuitu tuo sunt
in ꝯspectu ois ptereuntis. Et eris opprobriuȝ
⁊ blasphemia exemplū ⁊ stupor in gentib⁹ q̄ in
circuitu tuo sunt: cū fecero in te iudicia in furo/
re ⁊ in indignatiōe: ⁊ in increpationibus ire: q̄
ego dn̄s locutus sum qn̄ misero sagittas famis
pessimas que erūt mortifere: ⁊ q̄s mittā vt disp
dā vos. Et famē ꝯgrego sup vos: ⁊ ꝯteram in
vobis baculū panis: ⁊ imittā in vos famē ⁊ be
stias pessimas vsqȝ ad internitionē. Et pestilē
tia ⁊ sanguis transibūt p te: ⁊ gladium inducā
sup te. Ego dn̄s locutus sum. C. VI.

Et factus ē s̄mo dn̄i ad me dicēs. Fili
hois pone faciē tuā ad montes israel:
⁊ ꝓphabis ad eos ⁊ dices. Montes isrł
audite vbū dn̄i dei. Hec dicit dn̄s deus mon/
tibus ⁊ collib⁹: rupib⁹ ⁊ vallibus. Ecce ego in
ducā sup vos gladiū: ⁊ dispdā excelsa vr̄a: ⁊ de
moliar aras vestras: ⁊ ꝯfringētur simulachra
vr̄a: ⁊ deijciā interfectos vr̄os ante idola vr̄a.
Et dabo cadauera filioꝝ israel ante faciem sīla
chroꝝ vr̄oꝝ: ⁊ dispgā ossa vr̄a circū aras vr̄as
in oibus hitationibus vestris. Urbes deserte
erūt ⁊ excelsa demolient̄: ⁊ dissipabūt̄: ⁊ interi/
bunt are vestre ⁊ ꝯfringent̄: ⁊ cessabunt idola
vestra: ⁊ ꝯterent̄ delubra vr̄a: ⁊ delebunt̄ opa
vr̄a: ⁊ cadet interfect⁹ in medio vestri: ⁊ sciet̄
q᷑ ego sum dn̄s. Et relinquā in vobis eos qui
fugerint gladiū in gentib⁹: cū dispersero vos
in terris: ⁊ recordabūt̄ mei liberati vr̄i in genti
bus ad q̄s captiui ducti sunt: q᷑ ꝯtriuit cor eoꝝ
fornicās ⁊ recedēs a me: ⁊ oculos eoꝝ fornicā
tes post idola sua: ⁊ displicebūt sibimet sup ma
lis q̄ fecerāt in vniuersis abhoiatiōib⁹ illis: et
sciēt q᷑ ego dn̄s: nō frustra locutus sum: vt fa/
cerē eis malū h̄. Hec dicit dn̄s deus. Percu/
te manū tuā: ⁊ allide pedē tuū: ⁊ dic heu ad oēs
abhoiatōes maloꝝ dom⁹ isrł: q᷑ gladio fame ⁊
peste ruituri sūt. Qui longe est: peste morief̄: q
aūt ꝓpe: gladio corruet: ⁊ q relictus fuerit ⁊ ob
sessus: fame morief̄. Et ꝯplebo idignationem
meam in eis: ⁊ scietis q᷑ ego dn̄s: cū fuerint in
terfecti vestri i medio idoloꝝ vestroꝝ: i circui/
tu araꝝ vestraꝝ in oi colle excelso: ⁊ in cunctis
summitatibus montiū: ⁊ subtus oē lignum ne
morosum ⁊ subtus vniuersā quercū frondosaȝ

locum vbi accēderunt thura redolētia vniuer/
sis idolis suis. Et extendā manū meā sup eos
τ faciam terram eorum desolatam τ destitutā
a deserto deblatha in omnibus habitationibus
eorum: τ scient quia ego dominus. ¶ VII
Et factus ē sermo domini ad me dicēs
Et tu fili hominis: hec dicit dominus de
us terre israel. Finis venit: venit finis
super quattuor plagas terre. Nunc finis super
te: τ imittam furorem meum in te. Et iudicabo
te iuxta vias tuas. Et ponā contra te oēs abbo
minationes tuas: τ non parcet oculus meus su
per te: τ nō miserebor: s3 vias tuas ponā sup te
τ abhoiationes tue in medio tui erunt: τ scietis
q2 ego dñs. Hec dicit dñs deus. Afflictio vna
afflictio ecce venit. Finis venit: venit finis.
Euigilauit aduersum te: ecce venit. Venit con
tritio super te: q habitas in terra. Venit tēpus
ppe est dies occisionis: τ non glorie montium
Nunc de ppinquo effundā irā meam super te
τ ɔplebo furorem meū in te. Et iudicabo te s3
vias tuas: τ imponā tibi oīa scelera tua: τ non
parcet oculus meus: nec miserebor sed vias tu
as imponā tibi: τ abhoiationes tue i medio tui
erunt: τ scietis q2 ego sum dominus percutiēs
Ecce dies: ecce venit. Egressa est cōtritio. Flo
ruit virga: germinauit superbia: iniquitas sur
rexit in virga impietatis. Non ex eis: τ non ex
populo: neq3 ex sonitu eorum: τ non erit requi
es in eis. Venit tempus appropinquauit dies
Qui emit non letetur: τ qui vendit non luge/
at: quia ira super omnem populum eius: quia
qui vendit ad id quod vendidit non reuertetur
τ adhuc in viuentibus vita eorum. Visio eni3
ad omnem multitudinem eius non regredieē
τ vir in iniquitate vite sue non confortabitur.
Canite tuba: preparentur omnes: τ non est q
vadat ad prelium. Ira eni3 mea super vniuer
sum populum eius. Gladius foris: pestis τ fa
mes intrinsecus. qui in agro est gladio morie/
tur: τ qui in ciuitate: pestilentia τ fame deuora
buntur: τ saluabuntur ex eis: qui fugerint ex
eis: τ erunt in montibus quasi columbe ɔual/
lium: omnes trepidi vnusquisq3 in iniquitate
sua. Omnes manus dissoluentur: τ omnia ge
nua fluent aquis. Et accingent se cilitijs τ ope
riet eos formido: τ in oī facie confusio: τ i vni
uersis capitibus eorum caluitium. Argentum
eorum foris proijcietur: τ aurum eoru3 in ster
quilinium erit. Argentum eorum τ aurū eorū
non valebit liberare eos in die furoris domini
Animam suam non saturabunt: τ ventres eo/
rum non implebunt: quia scandalum iniquita
tis eorum factum est: τ ornamentū moniliū suo
rum in superbiam posuerunt: τ imagines abbo
minationum suarū τ simulachrorum fecerūt ex eo.
Propter hoc dedi eis illud in immundiciā: τ da
bo illud in manus alienorū ad diripiendum τ i
pijs terre in predam: τ contaminabunt illud.
Et auertā faciē meā ab eis. τ violabunt archa/
nū meū: τ introibunt in illud emissarij: τ cōta/
minabūt illud. Fac ɔclusionē quoniā terra plēa
est iudicio sanguinum: τ ciuitas plena iniquita
te. Et adducam pessimos de gentibus: τ possi
debunt domos eorū. Et quiescere faciam sup
biam potentium: τ possidebunt sanctuaria eo/
rum. Angustia superueniente requirent pacē
τ non erit. Conturbatio super conturbationē
veniet: τ auditus super auditum: τ querent vi
sione3 de propha: τ lex peribit a sacerdote: τ cō
silio a senioribus. Rex lugebit τ principes in/
duentur merore: τ manus populi terre contur
babuntur: secundum viam eorum faciam eis:
τ secundum eos iudicium eorum iudicabo eos
τ scient q2 ego dominus. ¶ VIII
Et factum est in anno sexto: in sexto mē
se in quinta mensis. ego sedebam in do
mo mea: τ senes iuda sedebāt corā me.
Et cecidit ibi super me manus domini dei. Et
vidi: τ ecce similitudo quasi aspectus ignis. Ab
aspectu lumborum eius. τ deorsum erat ignis:
τ a lumbis eius τ sursum quasi aspectus splen/
doris: vt visio electri. Et emissa similitudo ma
nus apprehēdit me in cicinno capitis mei. τ ele
uauit me spiritus inter celum τ terram: τ addu
xit me in hierusalem in visione dei iuxta ostiu3
interius qd respiciebat ad aqlonē vbi erat statu
tum idolum celi ad puocandum emulationem
Et ecce ibi gloria dei israel secundum visionē
quam viderā in campo: τ dixit ad me. Fili ho/
minis: leua oculos tuos ad viam aquilōis. Et
leuaui oculos meos ad viam aquilonis: τ ecce
ab aquilone porte altaris idolū celi in ipo introi
tu: τ dixit ad me. Fili hoīs putas ne vides tu
qd isti faciūt. abhominatiōes magnas q̄s dominus
isrl' facit hic. vt pcul recedā a scūario meo. Et
ad hec ɔuersus: videbis abhominatiōes maio
res. Et itroduxit me ad ostiū atrij. Et vidi τ ec
ce foramē vnū in piete. Et dixit ad me. Fili ho
minis fode pietē. Et cū fodissē pietē: τ apparuit
ostium vnum. Et dixit ad me. Ingredere τ vi
de abhominatinoes pessimas quas isti faciunt
hic. Et ingressus vidi. τ ecce omnis similitudo
reptilium: τ animaliu3 abhominatio. τ vniuer

sa idola domus israel depicta erant in pariete i
circuitu per totuz. Et septuaginta viri de senio
ribus domus israel: ⁊ iechonias filius saphan
stabat in medio eorum stantium ante picturas
⁊ vnusquisq; habebat thuribuluz in manu sua
⁊ vapor nebule de thure cõsurgebat: ⁊ dixit ad
me. Certe vides fili hominis que seniores do/
mus israel faciunt in tenebris: vnusquisq; in ab
scondito cubilis sui. Dicunt enim. Non videt
dominus nos. Dereliquit dominus terrã: Et
dixit ad me. Adhuc cõuersus videbis abhomi
nationes maiores quas isti faciunt. Et introdu
xit me per ostium porte domus domini qd̓ re/
spiciebat ad aquilonem. Et ecce ibi mulieres se
debant plangentes adonidem. Et dixit ad me
Certe vidisti fili hominis. Adhuc cõuersus vi
debis abbominatiões maiores his. Et introdu
xit me in atrium domus domini interius. Et ec
ce in ostio templi dñi inter vestibulũ ⁊ altare q̃si
vigintiquinq; viri dorsa habentes ꝯtra templuz
dñi ⁊ facies ad orientem ⁊ adorabant ad ortum
solis. Et dixit ad me. Certe vidisti fili hominis
Nunqd leue est hoc domui iuda: vt facerẽt ab/
hominatiões istas quas fecerũt hic: q2 replẽtes
terrã iniquitate conuersi sunt ad irritanduz me
Et ecce applicant ramuz ad nares suas. Ergo
⁊ ego faciam in furore. nõ ꝑcet oculus meꝰ: nec
miserebor. ⁊ cũ clamauerint ad aures meas vo
ce magna: non exaudiam eos. ¶ IX
Et clamauit in auribus meis voce ma/
gna dicẽs. Appropinquauerũt visita/
tiones vrbis ⁊ vnusquisque vas im/
perfectionis habet in manu sua. Et ecce sex vi/
ri veniebãt d̓ via porte supioris q respicit ad aq
lonẽ: ⁊ vniuscuiusq; vas interitꝰ in manu eius
Vir quoq; vnus in medio eoꝝ vestitus erat li
neis: ⁊ attramentariũ scriptoris ad renes eius.
Et ingressi sunt ⁊ steterũt iuxta altare ereũ. Et
gloria dñi israel assumpta est de cherub: q̃ erat
sup eũ ad limẽ domus. Et vocauit virũ: q idu/
tus erat lineis: ⁊ attramentariũ scriptoris hẽbat
in lũbis suis. Et dixit dñs ad eũ. Transi p me/
diã ciuitatẽ in medio irl'm: ⁊ signa thau sup frõ
tes viroꝝ gementiũ ⁊ dolentiũ sup cũctis abbo
minatiõibus q̃ fiũt i medio eiꝰ. Et illis dixit au
diente me.. Transite p ciuitatẽ sequẽtes eum ⁊
ꝑcutite. Nõ ꝑcat oculus vr̃. neq; misereamini
Senẽ: adolescentulũ ⁊ ꝟginẽ puuluz ⁊ mulie
res interficite vsq; ad internitionẽ. Oẽm autẽ
sup quẽ videritis thau ne occidatis: ⁊ a scũario
meo incipite. Ceperunt ergo a viris senioribꝰ
q erãt ante faciẽ domus. Et dixit ad eos. Con/
taminate domũ ⁊ iplete atria interfectis. Egre
dimini. Et egressi sunt ⁊ percuciebant eos qui
erant in ciuitate. Et cede completa remansi ego
ruiq; sup faciẽ meã: ⁊ clamãs aio heu heu heu
dñe deus. Ergo ne disperdes oẽs reliqas isrl'
effundẽs furorẽ tuũ super irl'm. Et dixit ad me
Iniqtas domus israel ⁊ iuda magna est nimis
valde: ⁊ repleta est terra sanguinibꝰ. ⁊ ciuitas re
pleta est auersiõe. Dixerũt eni. Dereliqt domi
nus trã: ⁊ dñs nõ videt. Igit̃ ⁊ meꝰ nõ parcet
oculus. neq; miserebor. Viã eoꝝ super caput
eorũ reddã. Et ecce vir qui erat indutus lineis
q hẽbat attramẽtariũ in dorso suo: rñdit verbũ
dicẽs. Feci sicut ꝓcepisti mihi. ¶ X
Et vidi ⁊ ecce in firmamẽto qd̓ erat sup
caput cherubin quasi lapis saphyrus: ⁊
quasi species similitudinis solij aparu/
it super eum. Et dixit ad virũ qui indutus erat
lineis: ⁊ ait ingredere in medio rotarum q̃ sũt
subtus cherubin: ⁊ imple manum tuam prunis
ignis que sunt inter cherubin: ⁊ effunde super
ciuitatem. Ingressusq; est in conspectu meo.
Cherubin aũt stabant a dextris domus cum in
grederetur vir ⁊ nubes ipleuit atrium interius
Et eleuata est gloria dñi desuper cherubin ad li
men domus: ⁊ repleta ẽ domus nube. Et atri
um repletum est splendore glorie domini. ⁊ so/
nitus alaruz cherubin audiebatur vsq; ad atri
um exterius quasi vox dei omnipotentis loquẽ
tis. Cunq; precepisset viro qui indutus erat li/
neis dicens: sume ignem de medio rotarũ que
sunt inter cherubin igressus ille stetit iuxta ro/
tam. Et extendit cherub manum de medio che
rubin ad ignem que erat inter cherubin: ⁊ sum
psit ⁊ dedit in manus eius qui indutus erat li/
neis: qui accipiens egressus est. Et apparuit i
cherubin similitudo manus hominis subtꝰ pẽ
nas eorum. Et vidi ⁊ ecce quattuor rote iuxta
cherubin. Rota vna iuxta cherub vnum: ⁊ ro
ta alia iuxta cherub vnum. Species autem ro/
taruz erat quasi visio lapidis chrysolithi. ⁊ aspe
ctus earum similitudo vna quattuor quasi si sit
rota in medio rote. Cunq; ambularent in quat
tuor partes gradiebantur ⁊ non reuertebantur
ambulantes: sed ad locum ad quem ire declina
bat que prima erat: sequebãtur ⁊ cetere: nec cõ
uertebantur. Et omne corpus earum ⁊ colla ⁊
manus ⁊ penne ⁊ circuli plena erant oculis in
circuitu quattuor rotarum. ⁊ rotas istas voca/
uit volubiles audiente me. Quattuor autem
facies habebat vnum. Facies vna facies che/
rubin. Et facies secunda facies hominis: ⁊ in

tertio facies leonis: ꝛ in q̄rto facies aqle. Et ele
uata sunt cherubin. ipsuꝫ est aial qḋ viderā iux
ta flumē chobar: Cūq̄ʒ ābularēt cherubin ibāt
ꝑiter ꝛ rote iuxta ea: ꝛ cū eleuarēt cherubin alas
suas vt exaltarent̄ de terra: nō residebant rote:
sed ꝛ ipse iuxta erant. Stantibus illis stabant ꝛ
cū eleuatis eleuabant̄. Spūs. n. vite erat in eis
Et egressa est gloꝛia dn̄i a limine templi. ꝛ stetit
super cherubin. Et eleuantia cherubin alas su/
as exaltata sūt a t̄ra coꝛā me. ꝛ illis egrediētibus
rote quoq̄ʒ subsecute sūt. Et stetit in itroitu poꝛ
te domus dn̄i oꝛiētalis: ꝛ gloꝛia dei israel erat su
per eos. Ipsū est aial qḋ vidi subter deū isrl̄ iux
ta fluuiū chobar. Et intellexi quia cherubin es/
sēt. Quattuoꝛ ꝑ q̄ttuoꝛ vultus vni. ꝛ q̄ttuoꝛ ale
vni ꝛ sil̄itudo manus hoīs sub alis coꝝ. Et si/
militudo vultuū coꝝ: ipsi vultus quos videraꝫ
iuxta fluuiū chobar. ꝛ ītuitus coꝝ ꝛ ipet⁹ singu
loꝝ ante faciē suaꝫ ingredi.

¶ XI

Et eleuauit me spūs. ꝛ itroduxit me ad
portā domus dn̄i oꝛientalem q̄ respicit
ad solis oꝛtū. Et ecce ī introitu poꝛte vi
gintiq̄nq̄ʒ viri. ꝛ vidi in medio coꝝ iechoniam
filium açur. ꝛ pheltiā filium banaie ꝑncipes po
puli. Dixitq̄ʒ ad me. Fili hoīs. hi sunt viri qui
cogitāt iniq̄tatē: ꝛ tractāt ꝯsilium pessimum in
vrbe ista dicētes. Nōne dudū edificate sunt do
mus. Hec ē lebes: nos aūt carnes. Idcirco va
ticinare de eis: vaticinare fili hoīs. Et irruit in
me spirit⁹ dn̄i ꝛ dixit ad me. Loquere. Hec di
cit dn̄s. Sic locuti estis domus israel. ꝛ cogita/
tiones coꝛdis vr̄i ego noui. Plurimos occidi
sti in vrbe hac: ꝛ iplestis vias eius interfectis.
Propterea h̄ dic̄ dn̄s. Interfecti vr̄i quos po
suistis ī medio ei⁹ hi sūt carnes. ꝛ hec ē lebes: ꝛ
educā vos de medio ei⁹. Gladiū metuistis. ꝛ
gladiū īducā suꝑ vos dic̄ dn̄s deus. Et eijciaꝫ
vos de medio ei⁹. Daboq̄ʒ vos ī manū hostiū
ꝛ faciā ī vobis iudicia. Gladio cadetis. In fi/
nib⁹ isrl̄ iudicabo vos: ꝛ scietꝭ q꞉ ego dn̄s. Hec
nō erit vobꝭ ī lebetē. ꝛ vos nō eritꝭ ī medio eius
in carnes. In finib⁹ isrl̄ iudicabo vos. ꝛ scietꝭ
q꞉ ego dn̄s. Q꞉ in ꝑceptis meis nō ambulastis
ꝛ iudicia mea nō fecistis. sꝫ iuxta iudicia gentiū
q̄ in circuitu vr̄o sūt estis oꝑati. Et factuꝫ est cū
ꝓphetarē. pheltias filius banaie moꝛtuus est.
Et cecidi in facieꝫ meā: clamans voce magna.
Et dixi. Heu heu heu dn̄e deus ꝯsumationē tu
facis reliq̄arum israel. Et factū est ṽbuꝫ dn̄i ad
me dicēs. Fili hoīs. fratres tui viri pꝛopinqui
tui. ꝛ oīs domus israel. vniuersi quib⁹ dixerūt
habitatoꝛes irl̄m. lōge recedite a dn̄o: nobis da
ta ē terra ī possessionē. ꝓpterea hec dic̄ dn̄s de
us. Quia longe feci eos in gentib⁹. ꝛ q꞉ disper
si eos ī terris: ero eis ī scificationē modicam in
t̄ris ad q̄s venerūt. Propterea loquere. Hec
dicit dn̄s deus. Congregabo vos de populis ꝛ
adunabo de terris ī quib⁹ dispersi estis. daboq̄ʒ
vobis humū israel. Et ingredient̄ illuc. ꝛ aufe
rēt oēs offensiones: cūctasq̄ʒ abhoīationes eius
de illa. Et dabo eis coꝛ vnum. ꝛ spm̄ nouū tri/
buā in visceribus eoꝝ. Et auferā coꝛ lapideū ḋ
carne eoꝝ. ꝛ dabo eis coꝛ carneū. vt in ꝑceptis
meis ambulēt. ꝛ iudicia mea custodiāt. faciātq̄ʒ
ea. ꝛ sint mihi in populum. ꝛ ego sim eis ī deuꝫ
Quoꝝ autē coꝛ post offendicula ꝛ abhomina/
tiones suas ambulat: hoꝝ viaꝫ in capite suo po
nā dicit dn̄s deus. Et eleuauerūt cherubin alas
suas: ꝛ rote cuꝫ eis. ꝛ gloꝛia dei israel erat super
eos. Et ascendit gloꝛia domini de medio ciuita
tis stetitq̄ʒ suꝑ montē q̄ est ad oꝛientē vrbis. Et
spūs leuauit me adduxitq̄ʒ ī chaldeā ad transmi
grationē in visionē in spiritu dei. Et sublata ē
a me visio quā viderā. Et locutus sum ad trās
migrationē oīa ṽba dn̄i que ostenderat mihi.

¶ XII.

Et factus est sermo dn̄i ad
me dicēs. Fili hoīs. in medio domus
exasperātis tu habitas: q̄ oculos habēt
ad videndū ꝛ nō vidēt. ꝛ aures ad audiendū ꝛ
nō audiunt. q꞉ dom⁹ exasperās est. Tu ergo fi
li hoīs fac tibi vasa trāsmigratōis. ꝛ trāsmigra
bis ꝑ diē coꝛā eis. Transmigrabis autē de lo/
co tuo. ad locum alterū in ꝯspectu eoꝛum: si foꝛ
te aspiciant q꞉ domus exasperās est. Et efferes
foꝛas vasa tua. q̄si vasa transmigrātis per diē in
ꝯspectu eoꝝ. Tu autē egredieris vespe coꝛam
eis sicut egredit̄ migrans. Ante oculos coꝛuꝫ ꝑ
fode tibi parietē. ꝛ egredieris ꝑ euꝫ in ꝯspectu
eoꝝ. In humeris poꝛtaberis: in caligine effe/
reris: Faciem tuam velabis ꝛ nō videbis ter/
ram: quia poꝛtentū dedi te domui israel. Feci ḡ
sicut ꝑceperat mihi dn̄s. Vasa mea ꝓtuli q̄si va
sa trāsmigrantis ꝑ diem. ꝛ vespe per fodi mihi
parieteꝫ manu. ꝛ in caligine egressus sum. ꝛ in
humeris poꝛtatus in ꝯspectu eoꝝ. Et factus ē
sermo dn̄i mane ad me dicēs. Fili hoīs. nūq̄d
nō dixerūt ad te domus israel. dom⁹ exasperās
q̄d tu facis. Dic ad eos. Hec dicit dn̄s deus.
Super ducē onus istud q̄ est in irl̄m. ꝛ suꝑ oēꝫ
domū israel q̄ est ī medio eoꝝ. Dic. Ego poꝛtē
tū vr̄m. Quō feci: sic fiet illis. In transmigra
tionē ꝛ ī captiuitatē ibūt: ꝛ dux q̄ est ī medio eo
rū ī humeris poꝛtabit̄: ī caligine egredier̄. Pa
rietē ꝑfodiēt vt educāt eum. facies ei⁹ opiet̄: vt

nõ videat oculo trã. Et extendã rete meũ sup eũ. ⁊ capiet i sagena mea: ⁊ adducã eũ in babylonẽ i trã chaldeoꝝ. ⁊ ipsã nõ videbit: ibiq; morietur ⁊ oẽs q circa eũ sũt. Presidiũ eius ⁊ agmina ei⁹ dispgã i oẽm ventũ. ⁊ gladiũ euaginabo post eos. Et sciẽt q2 ego dñs: qñ dispsero illos i gẽtib⁹ ⁊ disseminauero eos in tris. Et reliquã ex eis viros paucos a gladio ⁊ fame ⁊ pestilentia: vt narrẽt oia scelera eoꝝ in gẽtib⁹ ad q̃s ingrediẽt. ⁊ sciẽt q2 ego dñs. Et fact⁹ ẽ s̄mo dñi ad me dicẽs. Fili hoĩs: panẽ tuũ i pturbatõne comede: s; ⁊ aquã tuã in festinatione ⁊ merore bibe. ⁊ dices ad pplm̃ terre. Hec dicit domin⁹ deus ad eos q hitãt in hierusalẽ: in terra israel Panẽ suũ in solitudine comedẽt. ⁊ aquã suã i desolatiõe bibẽt. vt desolet terra a multitudine sua ppter iniqtates oium q hitãt in ea: ⁊ ciuitates q̃ nũc hitant: desolate erũt. traq; deserta. ⁊ scietis q2 ego dñs. Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Fili hoĩs: qd̃ ẽ puerbiũ istud i tra israel dicẽtiũ: in lõgũ differẽt dies: ⁊ pibit oĩs visio Jõ dic ad eos. Hec dicit dñs de⁹. Quiescere faciã puerbiũ istud: neq; vulgo dicet vltra in israel. Et loquere ad eos: q2 appropinquauerit dies ⁊ sermo oĩs visiõis. Nõ. n. erit vltra oĩs visio cassa: neq; diuinatio ãbigua i medio filiorũ israel: q2 ego dñs loquar. ⁊ qdcũq; locut⁹ fuero v̄bũ. fiet. Nõ plongabit ampli⁹: sed i diebus v̄ris dom⁹ exasperans loqr v̄bũ. ⁊ faciã illud: dicit dñs de⁹. Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Fili hoĩs. ecce dom⁹ israel dicentiũ. Visio quã hic videt i dies multos: ⁊ in tpa longa iste pphetat. Propterea dic ad eos. Hec dicit dominus deus. Nõ plongabit vltra oĩs sermo meus. Verbũ qd̃ locutus fuero cõplebitur dicit dominus deus.

C. XIII

Et fact⁹ ẽ s̄mo dñi ad me dicens. Fili hoĩs: vaticinare ad pphas israel q pphetauit: ⁊ dices pphetãtib⁹ de corde suo. Audite v̄bũ dñi. Hec dicit domin⁹ deus Ve pphis insipiẽtib⁹ qui sequunt spm̃ suũ ⁊ nihil vidẽt. Quasi vulpes i deserto: pphe tui israel erãt. Nõ ascẽdistis ex aduerso: neq; opposuistis murũ p domo israel vt staretis in p̃lio in die domini. Vident vana ⁊ diuinãt mendacium dicẽtes: ait dñs: cũ dñs nõ miserit eos ⁊ pseuerauerũt cõfirmare s̄monẽ. Nunqd nõ visionẽ cassam vidistis: ⁊ diuinationẽ mẽdacẽ locuti estis? Et dixistis: ait dñs. cũ ego nõ sim locutus. Propterea hec dicit dñs deus. Quia locuti estis vana: ⁊ vidistis mẽdaciũ: ideo ecce ego ad vos: ait dñs de⁹: ⁊ erit man⁹ mea super pphas q vidẽt vana ⁊ diuinãt mendaciũ. In ɔsilio ppl̃i mei nõ erunt: ⁊ in scriptura domus israel nõ scribent: nec in terra israel ingrediẽt ⁊ scietis q2 ego domin⁹ de⁹. Eo q2 deceperint pplm̃ meũ dicentes: pax pax: ⁊ nõ ẽ pax ⁊ ipse edificabat parietẽ: illi aũt liniebãt cũ luto absq; paleis. Dic ad eos q liniunt absq; tẽperatura: q2 casurus sit. Erit enim imber inũdans: ⁊ dabo lapides pgrandes ⁊ desup irruentes: ⁊ ventũ pcelle dissipantẽ. Siquidẽ ecce cecidit paries. Nũqd nõ dicet vobis: vbi ẽ litura quã linistis? Propterea hec dicit domin⁹ deus. Et erũpere faciã spm̃ tẽpestatũ in indignatõe mea: ⁊ imber inundans in furore meo erit. ⁊ lapides grãdes in ira in consumptionẽ. Et destruã parietẽ quẽ linistis absq; temperamento ⁊ adequabo eũ terre ⁊ reuelabitur fundamẽtum eius et cadet ⁊ ɔsumet in medio ei⁹: ⁊ scietis q2 ego sũ domin⁹. Et ɔplebo indignationẽ meã i pariete: ⁊ in his q liniũt eũ absq; tẽperamento: dicã q; vobis. Nõ ẽ paries: ⁊ nõ sũt q liniunt eum. Prophete israel q pphetãt ad irl̃m: ⁊ vidẽt ei visionẽ pacis: ⁊ nõ est pax ait dominus deus. Et tu filij hoĩs pone faciẽ tuã ɔ̃ filias populi tui que pphetant de corde suo: ⁊ vaticinare super eas: ⁊ dic. Hec dicit dominus de⁹. Ve qui cõsuũt puluillos sub oi cubito manus. ⁊ faciũt ceruicalia sub capite vniuerse etatis ad capiendas aias. Et cũ caperẽt aias populi mei: viuificabunt aias eoꝝ: ⁊ violabãt me ad pplm̃ meũ ppter pugillũ ordei et fragmẽ panis: vt interficerent aias que nõ moriunt: ⁊ viuificarẽt animas que nõ viuũt: mentiẽtes pplo meo credẽti mẽdacijs. Propter hoc dicit domin⁹ deus. Ecce ego ad puluillos v̄ros qbus vos capitis aias volãtes: ⁊ dirũpam eos de brachijs v̄ris. ⁊ dimittam aias quas vos capitis: aias ad volandũ. Et dirũpã ceruicalia v̄ra: ⁊ liberabo populũ meũ de manu v̄ra: neq; erũt vltra in manibus v̄ris ad p̄dãdũ: ⁊ scietis q2 ego domin⁹ Pro eo q2 merere fecistis cor iusti mẽdaciter: quẽ ego nõ ɔtristaui: ⁊ ɔfortastis man⁹ impij vt nõ reuerteret a via sua mala et viueret: ppterea vana nõ videbitis. et diuinatões nõ diuinabitis ãpli⁹ ⁊ eruã populũ meũ de mãu vestra: ⁊ scietis q2 ego dominus.

C. XIIII

Et venerũt ad me viri senioꝝ israel: ⁊ sederũt corã me. Et factus ẽ s̄mo domini ad me dicens. Fili hoĩs: viri isti posuerũt immundicias suas in cordibus suis: ⁊ scandalũ iniqtatis sue statuerunt ɔ̃ faciẽ suam. Nũquid iterrogatus rñdebo eis? Propter hec

gre eis et dices ad eos. Hec dicit dñs deus.
Homo hõ de domo israel qui posuerit imũdi-
tias suas in corde suo: ⁊ scandalũ iniq̃tatis sue
statuerit ꝯ faciem suã: ⁊ venerit ad ꝓpham int-
errogãs ꝑ eũ me: ego dñs rñdebo ei in multitudi-
ne imũdiciaꝝ suaꝝ: vt capiat domus israel i cor-
de suo q̃ recesserunt a me in cunctis idolis suis
Propterea dic ad domũ israel. Hec dicit dñs
deus. Conuertimini ⁊ recedite ab idolis vr̃is
⁊ ab vniuersis ꝯtaminationibus vr̃is auertite
facies vr̃as. Quia hõ homo de domo israel ⁊ de
ꝓselitis qcũq3 aduena fuerit in isrl̃: si alienat⁹
fuerit a me: ⁊ posuerit idola sua in corde suo: ⁊
scandalũ iniq̃tatis sue statuerit ꝯtra faciẽ suam
⁊ venerit ad ꝓphetã vt interroget ꝑ eum me:
ego dñs rñdebo ei ꝑ me: ⁊ ponã faciem meam
sup hoiem illũ: ⁊ faciã eũ in exemplũ ⁊ in ꝓuer
biũ: ⁊ disperdã eũ de medio ppl̃i mei: ⁊ scietis
q2 ego dñs. Et ꝓpha cũ errauerit ⁊ locut⁹ fue-
rit ꝟbũ: ego dñs decepi ꝓphetã illũ: ⁊ extẽdã
manũ meã sup illũ ⁊ delebo eũ de medio popu
li mei israel: ⁊ portabunt iniquitatẽ suã. Iuxta
iniquitatẽ iterrogantis: sic iniq̃tas ꝓphete erit
vt nõ erret vltra dom⁹ israel a me neq3 polluat
i vniuersis p̄uaricationib⁹ suis: s3 sit mihi i po
pulum ⁊ ego sim eis in deũ: ait dñs exercituũ.
Et fact⁹ ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Fili hominis
tra cũ peccauerit mihi: vt p̄uaricet p̄uaricans:
extẽdã manũ meã sup eã: ⁊ ꝯterã ꝟgã panis
ei⁹ ⁊ imittã i eã famẽ: ⁊ interficiã de ea hoiem
⁊ iumentũ. Et si fuerint tres viri isti in medio
ei⁹ noe daniel ⁊ iob: ipsi iustitia sua liberabunt
aias suas ait dñs exercituũ. Qȝ ⁊ si bestias pes
simas induxero sup trã vt vastent eã: ⁊ fuerit
inuia eo q non sit ptransiens ꝓpt bestias tres
viri isti si fuerint in ea: viuo ego dicit dñs de⁹:
q2 nec filios nec filias liberabũt: s3 ipsi soli libe
rabunt: terra aũt desolabit. Uel si gladiũ idu-
xero sup terrã illã: ⁊ dixero gladio: transi ꝑ ter
rã: ⁊ interfecero de ea hoiem ⁊ iumentũ ⁊ tres
viri isti fuerint in medio ei⁹: viuo ego dicit do
min⁹ de⁹: non liberabũt filios neq3 filias: sed
ipsi soli liberabunt. Si aũt ⁊ pestilentiã imise-
ro sup terrã illã: ⁊ effudero indignationẽ meã
sup eã in sanguine vt auferã ex ea hoiem ⁊ iu-
mentũ: et noe Daniel et iob fuerint in medio
eius: viuo ego dicit dñs de⁹: q2 filiũ et filiã nõ
liberabũt: sed ipsi iustitia sua liberabũt animas
suas. Qm̃ hec dicit dñs de⁹: q et si q̃ttuor iudi
cia mea pessima gladiũ et famẽ ac bestias ma-
las et pestilentiã imisero in irl̃m vt interficiã
de ea hoiem et pec⁹: tñ relinq̃t i ea saluatio edu
centiũ filios et filias. Ecce ipsi egredient ad vos
⁊ videbitis viã eoꝝ: ⁊ adinuentiões eoꝝ ⁊ cõ-
solabimini sup malo qd̃ induxi in irl̃m in oib⁹
q̃ importaui sup eã: ⁊ ꝯsolabunt vos cũ videri
tis viã eoꝝ ⁊ adinuentiones eoꝝ: ⁊ cognoscetis
q non frustra fecerim omnia que feci in ea: ait
dominus deus.

C XV.

Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Fi-
li hois: qd fiet de ligno vitis ex oib⁹ li-
gnis nemorũ q̃ sũt inter ligna siluarũ?
Nũqd tollet de ea lignũ vt fiat op⁹ aut fabrica-
bit de ea paxillus vt dependeat in eo quodcũq3
vas? Ecce igni datum est in escam: vtrãq3 par
tẽ eius ꝯsumpsit ignis: ⁊ medietas ei⁹ redacta
ẽ i fauillam. Nũqd vtile erit ad opus. Etiã cũ
esset itegrũ nõ erat aptũ ad opus: quãto magis
cũ illud ignis deuorauerit ⁊ ꝯbusserit: nihil ex
eo fiet opis. Propterea hec dicit dñs de⁹. Quõ
lignu3 vitis inter ligna siluaꝝ qd̃ dedi igni ad
deuorandũ: sic tradam habitatores hierusalem
⁊ ponã faciẽ meã in eos. De igne egredietur:
⁊ ignis ꝯsumet eos. Et scietis q2 ego dñs cum
posuero faciem meã in eos. ⁊ dedero terrã in-
uiã ⁊ desolatã: eo q p̄uaricatores extiterint di-
cit dominus deus.

C XVI

Et factus ẽ sermo dñi ad me dicẽs. Fi
li hois: notas fac irl̃m abhominatiões
suas ⁊ dices. Hec dicit dñs deus irl̃3.
Radix tua ⁊ generatio tua de trã chanaan: pr̃
tuus amorreus: ⁊ mr̃ tua cethea. Et qñ nata es
in die ortus tui: non est precisus vmbilicus tu
us: ⁊ aq̃ nõ es lota in salutẽ: nec sale salita: nec
inuoluta pannis. Nõ pepercit sup te ocul⁹ vt fa
ceret tibi vnũ de his misertus tui: s3 proiecta es
sup faciẽ terre in abiectione aie tue: in die qua
nata es. Trãsiens aũt ꝑ te: vidi te conculcari i
sanguine tuo. Et dixi tibi cum esses in sanguie
tuo. Uiue. Dixi inquam tibi in sanguine tuo.
Uiue. Multiplicatã q̃si germẽ agri dedi te: ⁊
multiplicata es. ⁊ grãdis effecta: ⁊ igressa ẽ ⁊
puenisti ad mũdũ muliebrem. Ubera tua intu-
muerunt ⁊ pilus tuus germinauit. ⁊ eras nu-
da ⁊ ꝯfusione plena. Et trãsiui ꝑ te ⁊ vidi te:
⁊ ecce tp̃s tuũ tp̃s amantiũ. Et expandi amictũ
meum sup te. ⁊ opui ignominiã tuã. Et iuraui
tibi. Et ingressus sum pactũ tecũ: ait dominus
deus. Et facta es mihi. ⁊ laui te aqua. ⁊ emun
daui sanguinem tuũ ex te. Et vnxi te oleo. ⁊ ve
stiui te discolorib⁹: ⁊ calciaui te hyacintho. Et
cinxi te bysso ⁊ idui te subtilib⁹: et ornaui te or-
namẽto. Et dedi armillas in mãib⁹ tuis: et tor
quẽ circa collũ tuũ: ⁊ dedi in aurẽ sup os tuũ. ⁊

circulos in auribus tuis: ⁊ coronā decoris i ca
pite tuo. Et ornata es auro ⁊ argento: ⁊ vestita
es bysso ⁊ polymito: ⁊ multis coloribus. Simi
lam ⁊ mel ⁊ oleum comedisti. ⁊ decora facta es
vehementꝰ nimis. Et ꝓfecisti in regnū: ⁊ egres
sum est nomē tuū in gentes ꝓpter speciē tuā:
q2 pfecta eras in decore meo quē posuerā super
te dicit dñs deus. Et habens fiduciā in pulchri
tudine tua fornicata es in noīe tuo: ⁊ exposuisti
fornicationē tuā oī transeunti: vt eius fieres.
Et sumēs de vestimentis meis fecisti tibi excel
sa hincinde cōsuta: ⁊ fornicata es sup eis: sicut
nō ē factū neqꝫ futurū est. Et tulisti vasa deco/
ris tui de auro meo ⁊ argento meo que dedi ti
bi: ⁊ fecisti tibi imagines masculinas: ⁊ fornica
ta es in eis. Et sumpsisti vestimenta tua multi
coloria ⁊ vestita es eis. Et oleū meum: ⁊ thy/
miama meū posuisti corā eis. Et panē meum
quē dedi tibi similā ⁊ oleū ⁊ mel qbus enutriui
te: posuisti in ꝯspectu eoꝝ in odorē suauitatis.
Et factū ē ait dñs deus. ⁊ tulisti filios tuos. ⁊ fi
lias tuas q̄s generasti mihi. ⁊ immolasti eis ad
deuorandū. Nūqd pua est fornicatio tua. Im
molasti filios meos: ⁊ dedisti illos ꝯsecrās eis
Et post oēs abhominatōes tuas ⁊ fornicatōes
nō es recordata dieꝝ adolescentie tue: qñ eras
nuda ⁊ ꝯfusiōe plena: ꝯculcata in sanguine tuo
Et accidit post oēm malitiā tuā: ve ve tibi: ait
dñs deus. Et edificasti tibi lupanar. ⁊ fecisti ti
bi ꝓstibulū in cunctis plateis. Ad oē caput vie
edificasti signū ꝓstitutionis tue: ⁊ abhoiabilē
fecisti decorē tuū. Et diuisisti pedes tuos omni
trāseunti: ⁊ multiplicasti oēs fornicationes tu/
as. Et fornicata es cū filijs egypti vicinis tuis
magnaꝝ carniū: ⁊ multiplicasti fornicationem
tuā ad irritandū me. Ecce ego extendā manū
meā sup te. ⁊ auferā iustificationē tuā. Et dabo
te in aias odientiū te filiaꝝ palestinaꝝ: que eru
bescunt in via tua scelerata. Et fornicata es i fi/
lijs assirioꝝ: eo q̄ necdū fueris expleta. Et pꝰ
q̄ꝫ fornicata es nec sic es saciata: ⁊ multiplicasti
fornicationē tuā in terra chanaan cū chaldeis:
⁊ nec sic saciata es. In quo mūdabo cor tuū ait
dñs deus cū facias oia hec opa mulieris mere
tricis ⁊ ꝓcacis. Quia fabricasti lupanar tuum
in capite ois vie ⁊ excelsū tuū fecisti in oī platea
Nec facta es quasi meretrix fastidio augēs pre
cium: sed quasi mulier adultera: q̄ sup virū suū
inducit alienos. Omnibus meretricibus dantur
mercedes: tu aūt dedisti mercedes cūctis ama
toribus tuis: ⁊ dona donabas eis vt intrarēt
ad te vndiqꝫ ad fornicandū tecū. Factūqꝫ est i

te ꝯ ꝯsuetudinē mulieꝝ in fornicationibꝰ tuis.
⁊ post te nō erit fornicatio. In eo eni q̄ dedisti
mercedes. ⁊ mercedes nō accepisti. factū est in
te ꝯriū. Propterea meretrix audi vbū domi.
Hec dicit dominus deus. Quia effusū est es
tuū: ⁊ reuelata est ignominia tua in fornicatio/
nibus tuis sup amatores tuos: ⁊ sup idola ab/
hominationū tuaꝝ in sanguine filioꝝ tuoꝝ q̄s
dedisti eis: ecce ego ꝯgregabo omēs amatores
tuos qbus ꝯmixta es. ⁊ oēs q̄s dilexisti cū vni
uersis quos oderas. Et cōgregabo eos super
te vndiqꝫ: ⁊ nudabo ignominiā tuā corā eis.
Et videbūt oēm turpitudinē tuam: ⁊ iudicabo
te iudicijs adulteraꝝ ⁊ effundentiū sanguinē.
Et dabo te in sanguinē furoris ⁊ zeli ⁊ dabo te
in manus eoꝝ. Et destruent lupanar tuum et
demolientur prostibulum tuū. Et denudabūt
te vestimentis tuis: ⁊ auferent vasa decoris tui.
Et derelinquent te nudā plenāqꝫ ignominia:
⁊ adducent te sup multitudinem. Et lapidabūt
te lapidibus: ⁊ trucidabunt te gladijs suis. Et
cōburent domos tuas igni. ⁊ facient in te iudi
cia in oculis mulieꝝ plurimaꝝ. Et defines for
nicari: ⁊ mercedes vltra non dabis. Et reques/
cet indignatio mea in te: ⁊ auferetur zelus meꝰ
a te. Et qescam nec irascar amplius eo q̄ non
fueris recordata dieꝝ adolescentie tue: ⁊ ꝓuo/
casti me in oibus his. Qua ꝓpter ⁊ ego vias
tuas in capite tuo dedi: ait dñs deus: ⁊ non feci
iuxta scelera tua in oibus abhoiationibus tuis
Ecce ois qui dicit vulgo ꝓuerbium: in te assu
met illud dicens. Sicut mater ita ⁊ filia eius.
Filia matris tue es tu: q̄ ꝓiecit virum suum:
⁊ filios suos: ⁊ soror soroꝝ tuarū: q̄ ꝓiecerunt
viros suos ⁊ filios suos. Mater vr̄a cethea: ⁊
pr̄ vr̄ amorreus. Et soror tua samaria: ipsa ⁊ fi
lie eius q̄ habitant ad sinistrā tuā. Soror autē
tua minor te: que habitat a dextris tuis sodoma
⁊ filie eius Sed nec in vijs eaꝝ ambulasti: ne
qꝫ fm scelera eaꝝ fecisti. Paulūlū minus pe/
ne sceleratiora fecisti illis: in omnibus vijs tuis
Viuo ego dicit dñs deus: q2 non fecit sodoma
soror tua ipsa ⁊ filie eiꝰ: sicut fecisti tu ⁊ filie tue
Ecce hec fuit iniquitas sodome sororis tue: sup
bia: saturitas panis ⁊ abundantia: ⁊ ociū ipsiꝰ
⁊ filiaꝝ eius: ⁊ manū egeno ⁊ pauperi nō porri
gebant: ⁊ eleuate sunt ⁊ fecerūt abhoiatiōes co
ram me: ⁊ abstuli eas sicut vidisti. Et samaria
dimidiū pctōꝝ tuoꝝ ñ peccauit: sꝫ vicisti eas sce
leribꝰ tuis: ⁊ iustificasti sorores tuas in oibus
abhominationibus tuis quas operata es. Er/
go ⁊ tu porta confusionē tuā: q̄ vicisti sorores

tuas peccatis tuis sceleratius agens ab eis. Iu
stificate sunt enim a te. Ergo et tu confundere.
et porta ignominiam tuam: que iustificasti sorores
tuas. Et convertam restituens eas conversione so
domorum cum filiabus suis: et conversione sa
marie et filiarum eius. Et convertam reversionem
tuam in medio earum vt portes ignominiam tuam: et con
fundaris in omnibus que fecisti consolans eas. Et so
ror tua sodoma et filie eius revertentur ad antiq
tatem suam: et samaria et filie eius revertentur ad anti
quitatem suam et tu et filie tue revertemini ad antiquitatem
vestram. Non fuit autem sodoma soror tua audita in ore
tuo in die superbie tue: antequam revelaretur malitia
tua sicut hoc tempore in opprobrium filiarum syrie. et cun
ctarum in circuitu tuo filiarum palestinarum que am
biunt te pergyrum. Scelus tuum et ignominiam tuam
tu portasti: ait dominus deus. Quia hec dicit dominus de
us. Et faciam tibi sicut despexisti iuramentum vt ir
ritum faceres pactum. et recordabor ego pacti mei
tecum in diebus adolescentie tue: et suscitabo tibi pa
ctum sempiternum. Et recordaberis viarum tuarum
et confunderis cum receperis sorores tuas te maiores
cum minoribus tuis: Et dabo eas tibi in filias sed
non ex pacto tuo. et suscitabo ego pactum meum te
cum. Et scies quia ego dominus: vt recorderis et confun
daris. et non sit tibi vltra aperire os pre confusione
tua cum placatus tibi fuero in omnibus que feci
sti. ait dominus deus. XVII

Et factum est verbum domini ad me dicens. Fi
li hominis. propone enigma et narra parabo
lam ad domum israel. et dices. Hec dicit
dominus deus. Aquila grandis. magnarum alarum. lon
go membrorum ductu. plena plumis et varietate
venit ad libanum et tulit medullam cedri. Summi
tatem frondium eius avulsit. et transportavit eam
in terram chanaan: in vrbe negociatorum posuit il
lam. Et tulit de semine terre et posuit illud in terra pro
semine. vt firmaret radicem sup aquas multas. In
superficie posuit illud. Cumque germinasset crevit in
vineam latiorem. humili statura. respicientibus ra
mis eius ad eam. et radices eius sub illa erant. Fa
cta est ergo vinea. et fructificavit in palmites et
misit propagines. Et facta est aquila altera grandis
magnis alis. multisque plumis. Et ecce vinea
ista quasi mittens radices suas ad eam: palmites su
os extendit ad illam vt irrigaret eam de areolis ger
minis sui. que in terra bona sup aquas multas plan
tata est vt faciat frondes et portet fructum: vt sit in
vineam grandem. Dic. Hec dicit dominus deus. Er
go ne prosperabitur. Nonne radices eius evellet: et
fructus eius distringet: et siccabit omnes palmites
germinis eius et arescet. et non in brachio grandi

neque in populo multo: vt evelleret eam radicitus
Ecce plantata est. Ergo ne prosperabitur: Nonne
cum tetigerit eam ventus vrens siccabitur: et in areis
germinis sui arescet: Et factum est verbum domini ad me
dicens. Dic ad domum exasperantem. Nescitis quid
ista significent: Dic. Ecce venit rex babylonis
in ierusalem: et assumet regem et principes eius: et addu
cet eos ad semetipsum in babylonem. Et tollet de
semine regni: ferietque cum eo fedus. et ab eo acci
piet iusiurandum. Sed et fortes terre tollet ut sit re
gnum humile et non elevetur: sed custodiat pactum eius et
serviet illud. Qui recedens ab eo misit nunci
os ad egyptum: vt daret sibi equos et populum mul
tum. Numquid prosperabitur vel consequetur salutem qui fe
cit hec: Et qui dissoluit pactum: numquid effugiet.
Vivo ego dicit dominus deus: quoniam in loco regis
qui constituit eum regem cuius fecit irritum iuramentum et
soluit pactum quod habebat cum eo: in medio babylo
nis morietur. Et non in exercitu grandi. neque in po
pulo multo faciet contra eum pharao prelium in iactu ag
geris et in extructione vallorum vt interficiat animas
multas. Spreuerat. n. iuramentum vt solveret fe
dus: et ecce dedit manum suam. et cum omnia hec fecerit
non effugiet. Propterea hec dicit dominus deus. Vi
vo ego. quoniam iuramentum quod sprevit et fedus quod
prevaricatus est. ponam in caput eius. Et expandam
super eum rete meum et comprehendetur sagena mea et ad
ducam eum in babylonem et iudicabo eum ibi in preva
ricatione qua despexit me. et omnes profugi eius cum
vniverso agmine suo gladio cadent. Residui autem
in omnem ventum dispergentur. Et scietis quia ego dominus
locutus sum. Hec dicit dominus deus. Et sumam ego de
medulla cedri sublimis. et ponam de vertice ra
morum eius tenerum: distringam et plantabo super montem
excelsum et eminentem. In monte sublimi israel plan
tabo illud: et erumpet in germen et faciet fructum: et
erit in cedrum magnam. Et habitabunt sub ea omnes volu
cres: et vniversum volatile sub vmbra frondium
eius nidificabit. Et scient omnia ligna regionis quia
ego dominus humiliavi lignum sublime. et exaltavi li
gnum humile. et siccavi lignum viride. et frondere
feci lignum aridum. Ego dominus locutus sum et feci.

Et factus est sermo domini ad me XVIII
dicens. Quid est quod inter vos parabolam
vertitis in proverbium istud in terra israel
dicentes: patres comederunt vuam acerbam: et dentes
filiorum obstupescunt: Vivo ego dicit dominus deus
si erit vltra vobis parabola hec in proverbium in israel
Ecce omnes anime mee sunt. Vt anima patris: ita et anima
filij mea est. Anima que peccaverit: ipsa morietur. Et
vir si fuerit iustus et fecerit iudicium et iustitiam: in
montibus non comederit, et oculos suos non leva

uerit ad idola domꝰ isrl'. ⁊ vxorē ꝓximi sui nō
violauerit: ⁊ ad mulierē mēstruatā non acces/
serit. et hoiem nō ꝯtristauerit. pignus debitori
reddiderit: p vi3 nihil rapuerit. panē suū esu/
rienti dederit. et nudu3 operuerit vestimēto. ad
vsurā nō cōmodauerit et āplius nō acepit. ab
iniqtate auerterit manū suā: ⁊ iudiciū veru3 fe/
cerit int virū et virū ⁊ i p̄ceptis meis ambulaue
rit. et iudicia mea custodierit vt faciat verita/
tem: h iustus est. Vita viuet: ait dn̄s deꝰ. Qz si
genuerit filiū latronē effundentē sanguinē. et
fecerit vnū de istis. ⁊ h qdem oia nō facientē3.
s3 in mōtibꝰ comedētē. ⁊ vxorē ꝓximi sui pol/
luentē egenū ⁊ pauperē ꝯtristantē. rapientem
rapinas pignꝰ non reddentē. ⁊ ad idola leuan
tem oculos suos abhoiationē facientē. ad vsu
ram dantē. ⁊ āplius accipientē: nunqd viuet?
Nō viuet. Cū vniuersa hec detestanda fecerit
morte morieť. Sanguis eius i ipso erit. Qd si
genuerit filiū q vidēs oia pctā pris sui q̄ fecit.
timuerit ⁊ nō fecerit simile eis super mōtes nō
comederit: ⁊ oculos suos nō leuauerit ad ido/
la domus israel: ⁊ vxorē ꝓximi sui nō violaue
rit: ⁊ virū nō ꝯtristauerit: pignus nō retinue/
rit: ⁊ rapinā nō rapuerit: panē suum esurienti
dederit: ⁊ nudū operuerit vestimento: a paupis
iniuria auerterit manū suā: vsurā ⁊ supabun/
dantiā nō accepit: ⁊ iudicia mea fecerit: ⁊ in pre
ceptis meis ambulauerit: hic nō morieť in ini/
qtate pris suis: s3 vita viuet. Pať eius qz calū
niatus ē: ⁊ vim fecit fratri: ⁊ malū opatus est i
medio ppl'i sui: ecce mortuus ē in iniqtate sua.
Et dicitis. Quare nō portabit filius iniqtate3
patris? Videlicet qz filius iudiciū ⁊ iusticiā opa
tus est: oia precepta mea custodiuit ⁊ fecit illa:
vita viuet. Anima que peccauerit: ipsa morieť
Filius nō portabit iniqtate3 patris: ⁊ pater nō
portabit iniqtatē filij. Iusticia iusti sup eū erit:
⁊ impietas impij erit super eū. Si autē impius
egerit penitentiā ab oibus pctis suis que ope/
ratus ē: ⁊ custodierit oia p̄cepta mea: ⁊ fecerit
iudiciū ⁊ iusticiā: vita viuet ⁊ nō morieť. Oiu3
iniqtatum eius quas opatus est nō recordabor
In iusticia sua quā opatus est: viuet. Nunqd
volūtatis mee ē mors ipij dicit dn̄s deus: ⁊ nō
vt ꝯuertať a vijs suis ⁊ viuat? Si autē auerte/
rit se iustus a iusticia sua: ⁊ fecerit iniqtate3 ꝺm
oēs abhominationes quas opari solet: ipius:
nūqd viuet? Oēs iusticie eius q̄s fecerat nō re
cordabunť. In p̄uaricatōe q̄ p̄uaricatus ē: ⁊ i
pctō suo qd peccauit: i ipsis morieť. Et dixistis
Nō est equa via dn̄i. Audite ergo domus isrl'.
Nūqd via mea nō est equa. ⁊ nō magis vie ve
stre praue sunt. Cū. n. auerterit se iustus a iusti
cia sua ⁊ fecerit iniqtatē: morieť in eis. In iniu
sticia quā operatus est. morieť. Et cū auerterit
se impius ab ipietate sua quā operatꝰ est ⁊ fece/
rit iudiciū ⁊ iusticiā: ipse animā suā viuificabit.
Cōsiderans. n. ⁊ auertēs se ab oibus iniqtati/
bus suis q̄s operatꝰ est: vita viuet ⁊ nō morieť.
Et dicūt filij isrl'. Nō est equa via dn̄i. Nunqd
vie mee non sūt eq̄ domus isrl'. ⁊ nō magis vie
vr̄e praue. Iccirco vnūqnq3 iuxta vias suas iu
dicabo domus israel. ait dn̄s deꝰ. Conuertimi
ni ⁊ agite pniam ab oibus iniqtatibꝰ vr̄is. ⁊ nō
erit vobis in ruina3 iniqtas. Proijcite a vobis
oēs iniqtates vr̄as in quibꝰ preuaricati estis. ⁊
facite vobis cor nouū ⁊ spm̄ nouum. Et quare
moriemī domꝰ isrl'. Qz nolo mortē morientis di
cit dn̄s deus. Reuertimini ⁊ viuite. XIX
Et tu assume planctum super principes
israel. ⁊ dices. Quare mater tua leena
inter leones cubauit. In medio leuncu
lorum enutriuit catulos suos. Et eduxit vnū de
leunculis suis. leo factus est: ⁊ didicit capere p̄/
dam. hominemq3 comedere. Et audierunt de
eo gentes. ⁊ non absq3 vulneribus suis ceperūt
eum: ⁊ adduxerunt eum in cathenis in terram
egypti. Que cū vidisset qm̄ infirmata est ⁊ ape
rijt expectatio eiꝰ: tulit vnum de leunculis suis:
leonem ꝯstituit eū. Qui incedebat inter leones
⁊ factꝰ est leo. ⁊ didicit predam capere. ⁊ hoies
deuorare: didicit viduas facere. ⁊ ciuitates ea/
rū in desertū adducere. ⁊ desolata ē terra ⁊ ple/
nitudo eiꝰ a voce rugitus illius. Et ꝯuenerūt ad
uersus eum gentes vndiq3 de ꝓuintijs ⁊ expan
derunt super eum rete suū. In vulneribus eaꝝ
captus est ⁊ miserunt eū in caueam. In cathenis
adduxerūt eū ad rege3 babylonis. miserūtq3 eū
in carcerē. ne audireť vox eius vltra sup mōtes
isrl'. Mater tua q̄si vinea in sanguine tuo: sup
aquā plantata est. Fructꝰ eius ⁊ frōdes eius cre/
uerunt ex aquis multis. ⁊ facte sunt ei vge soli/
de in sceptra dominantiū. ⁊ exaltata est statura
eius inter frondes. Et vidit altitudinē suam i
multitudine palmitū suoꝝ: ⁊ euulsa est in ira in
terrāq3 ꝓiecta. ⁊ ventus vrēs siccauit fructum
eius. marcuerūt ⁊ arefacte sunt vge roboris eiꝰ
Ignis comedit eā. Et nūc trāsplātata est in de
sertu3 i terra inuia ⁊ sitienti: ⁊ egressus est ignis
de vga ramoꝝ eius q fructū eius comedit. ⁊ nō
fuit in ea vga fortis sceptrū dn̄antium. Plan
ctus est. ⁊ erit in planctum. XX

Et factū ē in anno septimo in qnto i decima mēsis: venerūt viri de senioribꝰ israel vt interrogarent dn̄m: ⁊ sederūt coram me. Et factus est sermo dn̄i ad me dicēs Fili hoīs: loquere senioribus israel: ⁊ dices ad eos. Hec dicit dn̄s deus. Nūqd ad iterrogandū me vos venistis? Uiuo ego: q2 nō rn̄debo vobis: ait dn̄s deus. Si iudicas eos: si iudicas fili hoīs. Abhoīationes patꝝ coꝝ ostēde eis ⁊ dices ad eos. Hec dicit dn̄s deus. In die qua elegi israel ⁊ leuaui manū meā ꝓ stirpe domus iacob: ⁊ apparui eis in terra egypti ⁊ leuaui manū meā ꝓ eis dicens: ego dn̄s deus vester: in die illa leuaui manū meā ꝓ eis vt educerē eos de terra egypti in terrā quā ꝓuiderā eis fluentem lacte ⁊ melle: que est egregia iter oēs trās. Et dixi ad eos. Unusqsq3 offensiones oculorum suoꝝ abijciat: ⁊ in idolis egypti nolite pollui. Ego dn̄s deus vr̄. Et irritauerunt me: noluerūtq3 me audire. Unusqsq3 abhoīationes oculoꝝ suoꝝ nō ꝓiecit: nec idola egypti reliqrunt. Et dixi vt effunderē indignationē mea3 super eos: ⁊ implerē iram meā in eis in medio terre egypti. Et feci ꝓpter nomē meum: vt nō violaret̄ corā gentibus in quaꝝ medio erāt ⁊ iter qs apparui eis vt educere3 eos de terra egypti. Eieci ergo eos de terra egypti ⁊ eduxi eos in desertū: ⁊ dedi eis p̄cepta mea ⁊ iudicia mea ostendi eis. q̄ faciens hō viuet in eis. Insuper ⁊ sabbata mea dedi eis vt eēt signum iter me ⁊ eos: ⁊ scirēt q2 ego dn̄s scificans eos. Et irritauerunt me domus israel in deserto: i p̄ceptꝭ meis nō ambulauerūt: ⁊ iudicia mea ꝓiecerunt q̄ faciens hō viuet in eis: ⁊ sabbata mea violauerunt vehemēter. Dixi ergo vt effunderē furorē meū sup eos in deserto: ⁊ ꝯsumerē eos. Et feci ꝓpter nomē meū: ne violaret̄ corā gētibꝰ de qbus eieci eos in ꝯspectu eaꝝ. Ego igit̄ leuaui manū meā sup eos in deserto ne inducerē eos in terrā quā dedi eis fluentē lacte ⁊ melle: p̄cipuā terrā oīum: q2 iudicia mea ꝓiecerunt: ⁊ in p̄ceptis meis non ambulauerunt: ⁊ sabbata mea violauerunt. Post idola enim cor eoꝝ gradiebat̄. ⁊ pepercit oculus meus sup eos vt nō iterficere3 eos: nec ꝯsumpsi eos in deserto. Dixi aūt ad filios eoꝝ in solitudine. In p̄ceptꝭ patrū vestroꝝ nolite incedere: nec iudicia eorū custodiatis: nec i idolis eoꝝ polluamini. Ego dominus deus vester. In p̄ceptis meis ambulate: ⁊ iudicia mea custodite ⁊ facite ea: ⁊ sabbata mea sanctificate vt sit signum inter me ⁊ vos ⁊ sciatis q2 ego dn̄s deus vester. Et exacerbauerunt me filij: ⁊ in p̄ceptis meis nō ambulauerūt: ⁊ iudicia mea nō custodierunt vt facerēt ea q̄ cum fecerit hō viuet in eis: ⁊ sabbata mea violauerunt. Et cōminatus sū vt effunderem furorem meū sup eos: ⁊ iplerē irā meā in eis i deserto. Auerti aūt manū meā: ⁊ feci ꝓpter nomen meū: vt nō violaret̄ coram gentibus de qbus eieci eos in oculis eaꝝ. Iteꝝ leuaui manū meam in eos in solitudine vt dispergerē illos i natiōes ⁊ ventilarē in terras: eo q̄ iudicia mea nō fecissent: ⁊ precepta mea reprobassent: ⁊ sabbata mea violassent: ⁊ post idola patrū suorum fuissent oculi eoꝝ. Ergo ⁊ ego dedi eis p̄cepta nō bona ⁊ iudicia in qbus nō viuent: ⁊ pollui eos in muneribus suis cū offerrent oē qd̄ aperit vuluā ꝓpter delicta sua: ⁊ sciēt q2 ego dn̄s. Quāobrē loq̄re ad domū israel fili hoīs: ⁊ dices ad eos. Hec dic̄ dn̄s deus. Adhuc ⁊ in h̄ blasphemauerūt me p̄res vr̄i cū spreuissent me ꝯtēnentes: ⁊ iduxissē eos in terrā: sup quā leuaui manū meā vt darē eis. Viderūt oē3 collē excelsū: ⁊ oē lignū nemorosū: ⁊ imolauerūt ibi victimas suas: ⁊ dederunt ibi irritationē oblatiōis sue: ⁊ posuerūt ibi odorē suauitatis sue ⁊ libauerūt libatōes suas. Et dixi ad eos. Quid ē excelsū: ad qd̄ vos igredimini? Et vocatū est nomē eiꝰ excelsū vsq3 ad hāc die3? Propterea dic ad domū isrl̄. Hec dic̄ dn̄s deus. Certe in via patrū vr̄oꝝ vos polluimini: ⁊ post offendicula eoꝝ vos fornicamini: ⁊ in oblatōe donoꝝ vestroꝝ: cū transducitis filios vr̄os per igne3. vos polluimini in oībꝰ idolis vr̄is vsq3 hodie ⁊ ego rn̄debo vobis domus isrl̄. Uiuo ego dic̄ dn̄s deus: q2 nō rn̄debo vobis neq3 cogitatio mētis vr̄e fiet dicentiū. Erimꝰ sicut gētes ⁊ sicut cognatiōes trē. vt colamꝰ ligna ⁊ lapides. Uiuo ego dic̄ dn̄s deus: qm̄ in manu forti ⁊ in brachio extēto ⁊ i furore effuso regnabo super vos. Et educā vos de pplīs: ⁊ ꝯgregabo vos de trīs in qbꝰ dispsi estis. In manu valida ⁊ i brachio extēto: ⁊ in furore effuso regnabo sup vos ⁊ adducā vos in desertū pploꝝ ⁊ iudicabor vobiscū ibi facie ad faciē. Sicut iudicio cōtēdi aduersū p̄res vr̄os i deserto trē egypti: sic iudicabo vos dic̄ dn̄s. Et subijciā vos sceptro meo: ⁊ iducā vos in vinculis federis. Et eligā de vobis transgressores ⁊ ipios: ⁊ de terra incolatus eoꝝ educā eos: ⁊ terrā isrl̄ nō igredient̄: ⁊ scietis q2 ego dn̄s. Et vos domus israel hec dicit dn̄s deus. Singuli post idola vr̄a ābulate: et seruite eis. Qd̄ si et in h̄ nō audieritis me et nomē meū scm̄ pollueritꝭ vltra i muneribus

vestris ⁊ in idolis vr̃is. i monte scõ meo: i mõ
te excelso isrl̃. ait dñs deꝰ ibi seruiet mihi oĩs do
mus isrl̃: oẽs inquã in ẗra in q̃ placebunt mihi
Et ibi querã pmiĩas vr̃as: ⁊ initiũ decimaruꝫ
vr̃arũ in oĩbus scificatõibus vestris. In odorẽ
suauitatis suscipiã vos cũ eduxero vos de ppl̃is
⁊ ꝯgregauero vos de ẗris in q̃s dispersi estis. ⁊
scificabor i vobis i oculis nationum. Et scietis
q2 ego dñs cũ eduxero vos ad terrã israel. i ẗra
ꝑ qua leuaui manũ meã. vt darẽ eã pr̃ibus ve/
stris. Et recordabimini ibi viarũ vr̃aruꝫ ⁊ oĩum
scelerũ vestroꝝ qbus polluti estis i eis. ⁊ displi
cebitis vobi i ꝯspectu vr̃o in oĩbꝰ malitijs vr̃is
q̃s fecistis. ⁊ scietis q2 ego dñs cũ bñfecero voƀ
ꝑpter nomẽ meũ. ⁊ nõ ƀm vias vr̃as malas ne
qꝫ ƀm scelera vestra pessima domꝰ israel: ait do
minꝰ deꝰ. Et factꝰ ẽ ƀmo dñi ad me dicẽs. Fili
hoĩs. pone faciẽ tuã ꝯtra viã austri ⁊ stilla ad af
fricũ. Et ꝓpha ad saltũ agri meridiani ⁊ dices
saltui meridiano. Audi ṽbũ dñi: hec dicit dñs
deus. Ecce ego succendam in te ignem. ⁊ com
burã i te oẽ lignũ viride ⁊ oẽ lignũ aridũ. Nõ
extingueť flãma succensiõis. Et comburenť i ea
oĩs facies ab austro vsqꝫ ad aqlonẽ: ⁊ videbit
vniuersa caro. quia ego dñs succendi eã: nec ex
tingueť. Et dixi. A. a. a. domine deus. Ipsi di
cunt de me. Nunquid non per parabolas loq/
tur iste.

¶ XXI

Et factus est sermo dñi ad me dicẽs. Fi
li hoĩs pone faciem tuã ad irl̃m. ⁊ stilla
ad scũaria. ⁊ ꝓpha ꝯtra humum israel
⁊ dices terre israel. Hec dicit dñs deus. Ecce
ego ad te: ⁊ eijciaꝫ gladiũ meũ de vagina sua: ⁊
occidã in te iustuꝫ ⁊ ipium. Pro eo aũt ꝙ occi/
di in te iustũ ⁊ ipium: iccirco egredieť gladius
meus de vagina sua ad oẽm carnem ab austro
vsqꝫ ad aqlonẽ: vt sciat oĩs caro q2 ego dominꝰ
eduxi gladium meũ de vagina sua irreuocabilẽ
Et tu fili hoĩs ingemisce in ꝯtritiõe lumboꝝ: ⁊
in amaritudinibus ingemisce corã eis. Cumqꝫ
dixerint ad te quare tu gemis. dices. Pro au
ditu q2 venit: ⁊ tabescet oẽ cor. ⁊ dissolueñť vni
uerse manus. ⁊ infirmabiť oĩs spiritus: ⁊ ꝑ cũ
cta genua fluent aque: Ecce venit: ⁊ fiet ait dñs
deus. Et factus est sermo dñi ad me dicens. Fi
li hoĩs. propheta ⁊ dices, Hec dicit dñs deus.
Loq̃re. Gladius gladius exacutus est ⁊ lima
tus. Vt cedat victimas exacutus ẽ: vt splẽdeat
limatus est: Qui moues sceptrũ filij mei succi/
disti oẽ lignũ. Et dedi eũ ad leuigãdũ. vt tenea
tur manu. Iste exacutus ẽ gladius. ⁊ iste lima
tus est vt sit in manu interficientis. Clama ⁊

vlula fili hoĩs: q2 hec factus est i ppl̃o meo. hec
in cũctis ducibꝰ israel q fugerãt. Gladio tradi
ti sũt cũ ppl̃o meo. Iccirco plaude super femur
q2 ꝓbatus est: ⁊ hoc cũ sceptrũ subuerterit. ⁊ nõ
erit dicit dñs deus. Tu ergo fili hoĩs ꝓpheta:
⁊ ꝑcute manu ad manũ ⁊ duplicetur gladius ac
tripliceť gladius interfectoꝝ. Hic est gladiꝰ oc
cisiõis magne: q obstupescere eoꝝ facit ⁊ corde
tabescere. ⁊ multiplicat ruinas. In oĩbus por/
tis eoꝝ dedi ꝯturbationem gladij acuti ⁊ limati
ad fulgendum: amicti ad cedẽ. Exacuere: vade
ad dexterã siue ad sinistram: quocũqꝫ faciei tue
est appetitus. Quin ⁊ ego plaudã manu ad ma
num. ⁊ implebo indignationẽ meaꝫ. Ego dñs
locutus sum. Et factꝰ est sermo dñi ad me dicẽs
Et tu fili hoĩs: pone tibi duas vias: vt veniat
gladius regis babylonis. De terra vna egre/
dienť ambo. Et manu capiet ꝯiecturaꝫ in capi
te vie ciuitatis cõijciet. Viam pones: vt veni/
at gladius ad rabbath filioꝝ ãmon. ⁊ ad iudaꝫ
in irl̃m munitissimam. Stetit enim rex babylo
nis in biuio in capite duarũ viarũ diuinationẽ
querens: ꝯmiscẽs sagittas. Interrogauit ido/
la. exta ꝯsuluit. Ad dexteram eius facta est diui
natio sup irl̃m. vt ponat arietes. vt aperiat os
i cede: vt eleuet voceꝫ in vlulatu. vt ponat arie
tes contra portas: vt cõportet aggerem vt edifi
cet munitiones. Eritqꝫ quasi cõsulens frustra
oraculum in oculis eorũ: ⁊ sabbatoruꝫ ociũ imi
tans. Ipse aũt recordabiť iniqtatis ad capiẽdũ
Iccirco hec dicit dñs deus. Pro eo ꝙ recorda
ti estis iniqtatis vestre ⁊ reuelastis ꝑuaricatio/
nes vestras ⁊ apparuerũt peccã vr̃a in oĩbꝰ cogi
tatiõibus vr̃is. Pro eo inquã ꝙ recordati estis
manu capiemini. Tu aũt ꝓphane ipie dux isrl̃
cuius venit dies in tp̃e iniqtatis ꝑfinita. hec dic̃
dñs deꝰ. Aufer cydarim tolle coronã. Nõne h
est q̃ humilẽ subleuauit: ⁊ sublimẽ humiliauit.
Iniqtatẽ iniqtatẽ iniqtatẽ ponã eã. Et hoc nõ
fcm̃ est donec veniret cuiꝰ est iudiciũ. ⁊ tradã ei
Et tu fili hoĩs ꝓpha ⁊ dic. Hec dicit dñs deus
ad filios ãmon. ⁊ ad opprobriũ eorũ. Et dices.
Mucro. mucro. euagina te ad occidendũ: lima
te. vt interficias ⁊ fulgeas. cũ tibi videreñť va
na ⁊ diuinareñť mendacia: vt dares super col
la vulneratoꝝ impioꝝ quoꝝ veniet dies in tp̃e
iniqtatis ꝑfinita. Reuertere ad vaginã tuã i lo
cuꝫ in quo creatꝰ es. In ẗra natiuitatis tue iu/
dicabo te: ⁊ effundã sup te indignationẽ meam
In igne furoris mei sufflabo in te daboqꝫ te in
manꝰ hoĩuꝫ isipiẽtiũ ⁊ fabricãtiũ interitũ. Igni
eris cibus. Sãguis tuꝰ in medio terre: obliuio

ni traderis: q2 ego dñs locutus sum. CXXII
Et factũ ẽ verbũ domini ad me dicens
Et tu fili hoĩs nõne iudicas ciuitatẽ sã
guinũ: ⁊ ostẽdis ei oẽs abhoĩatiões su
as. Et dices. Hec dic̃ dominus deus. Ciuitas
effundẽs sanguinẽ in medio sui: vt veniat tps
eius: ⁊ q̃ fecit idola ꝯ̃ semetipsã vt pollueret.
In sãguine tuo q2 te effusus ẽ deliq̃sti: ⁊ in ido
lis tuis q̃ fecisti polluta es. Et appropinq̃re fe
cisti dies tuos: ⁊ adduxisti tps annoꝝ tuoꝝ.
Propterea dedi te opprobriũ gẽtibus: ⁊ irri
sionẽ vniuersis terris q̃ iuxta sũt ⁊ q̃ ꝓcul a te.
Triũphabũt de te: sordida: nobilis grãdis inte
ritu. Ecce pncipes israel singuli in brachio suo
fuerũt in te ad effundendũ sanguinẽ: patrẽ ⁊
matrẽ ꝯtumelijs affecerũt i te. Aduenã calum
niati sunt i medio tui: pupillũ ⁊ viduã ꝯtrista
uerũt apud te: sãctuaria mea sprevistis ⁊ sabba
ta mea polluistis. Viri detractores fuerũt in te
ad effundendũ sanguinẽ ⁊ sup mõtes comede
rũt in te: scelus opati sunt in medio tui. Vere
cũdiora patris discooperuerũt in te: imundiciã
mẽstruate hũiliauerunt in te. Et vnusq̃sq3 in
vxorẽ ꝓximi sui opatus ẽ abhoĩationẽ: ⁊ socer
nuꝝ suã polluit nepharie: frater sororẽ suã filiã
patris sui oppressit in te. Munera acceperunt
apud te ad effundendũ sanguinẽ vsurã ⁊ sup
abundãtiã accepisti: ⁊ auare ꝓximos tuos ca
lũniabaris: meiq3 oblita es dicit dominus deus
Ecce cõplosi man⁹ meas sup auaritiã tuã quã
fecisti: ⁊ sup sãguinẽ q effusus est in medio tui.
Nunqd sustinebit cor tuũ: aut ꝑualebunt ma
nus tue i diebus quos ego faciã tibi: Ego dñs
locutus sũ: ⁊ faciã. Et dispgã te i natões: ⁊ vẽ
tilabo te in terras. Et deficere faciã imundiciã
tuã a te: ⁊ possidebo te in ꝯspectu gentiũ. Et sci
es q2 ego dominus. Et factũ ẽ verbũ domini ad
me dicẽs. Fili hoĩs. versa ẽ mihi domus isrl'i
scoriã. Oẽs isti es ⁊ stannũ ⁊ ferrum ⁊ plum
bũ in medio fornacis: scoria argẽti facti sunt.
Propterea hec dic̃ dominus de⁹. Eo q2 versi estis
oẽs in scoriã: ꝓpterea ecce ego ꝯgregabo vos
in medio irl'm ꝯgregatiõe argẽti ⁊ eris ⁊ stãni
⁊ ferri ⁊ plũbi in medio fornacis: vt succendaꝫ
in ea ignẽ ad ꝯflandũ. Sic ꝯgregabo i furore
meo: ⁊ in ira mea: ⁊ requiescã. Et ꝯflabo vos et
ꝯgregabo vos: ⁊ succendã vos in igne furoris
mei. ⁊ ꝯflabimini in medio eius: vt ꝯflat argẽ
tum in medio fornacis: sic eritis in medio eius
Et scietis q2 ego dominus: cũ effuderim idigna
tionẽ meã sup vos. Et factũ est verbũ domini
ad me dicens: Fili hoĩs dic ei. Tu es terra im
munda ⁊ nõ cõpluta in die furoris. Cõiuratio
ꝓphetaꝝ in medio eius. Sicut leo rugiens ra
piens q3 p̃dã aĩas deuorauerũt: opes ⁊ p̃cium
acceperunt: viduas eius multiplicauerunt in
medio illius. Sacerdotes eius ꝯtẽpserũt legẽ
meã: ⁊ polluerũt sãctuaria mea. Inter scm̃ ⁊ ꝓ
phanũ nõ habuerũt distantiã: inter pollutũ ⁊ mũ
dũ nõ itellexerunt: ⁊ a sabbatis meis auerterũt
oculos suos ⁊ coinquinabar in medio eoꝝ. Prin
cipes eius in medio illius quasi lupi rapientes
p̃dã: ad effundendũ sanguineꝫ ⁊ ad pdendas
animas ⁊ auare sectanda lucra. Prophete aũt
eius liniebant eos absq3 tẽperamẽto videntes
phana ⁊ diuinãtes ei mẽdaciũ: dicẽtes hec dic̃
dominus deus: cũ dñs nõ sit locutus. Populi
terre calũniabant calũniaꝫ ⁊ rapiebãt violẽter
egenũ ⁊ pauperẽ affligebãt: ⁊ aduenã opp̃me
bãt calũnia atq3 iudicio. Et q̃siui de eis virum
qui iterponeret sepẽ: ⁊ staret oppositus ꝯ̃ me ꝓ
terra ne dissiparem eã: ⁊ non inueni. Et effu
di super eos indignationem meam: ⁊ in igne
ire mee consumpsi eos. Viam eoꝝ in caput eo
rum reddidi: ait dominus deus. CXXIII
Et factũ ẽ s̃mo dñi ad me dicẽs. Fili ho
minis: due mulieres filie mris vni⁹ fue
rũt: ⁊ fornicate sũt in egypto. In adole
scentia sua fornicate sunt. Ibi subacta sũt vbe
ra eaꝝ: ⁊ fracte sũt mãme pubertatis eaꝝ. No
mia aũt eaꝝ oolla maior: ⁊ ooliba soror eius mi
nor. Et habui eas: ⁊ peperunt filios ⁊ filias.
Porro eaꝝ noia: samaria oolla: ⁊ irl'm ooliba
Fornicata ẽ igit sup me oolla: ⁊ isaniuit i ama
tores suos in assyrios ꝓpiquãtes: vestitos hya
cintho: pncipes ⁊ magistratus: iuuenes cupidi
nis: vniuersos eqtes ⁊ ascẽsores equoꝝ: ⁊ de
dit fornicatões suas sup eos electos filios assy
rioꝝ vniuersos: ⁊ in oĩbus i quos isaniuit in i
mũdicijs eoꝝ polluta ẽ. Insup ⁊ fornicatiões
suas q̃s habuerat i egypto nõ reliqt. Nã ⁊ illi
dormierũt cũ ea in adolescẽtia sua: ⁊ illi ꝯfrege
runt vbera pubertatis eius: ⁊ effuderũt forni
cationẽ suã sup eã. Propterea tradidi eã i manus
amatoꝝ suoꝝ: i manus filioꝝ assur sup quoꝝ i
saniuit libidine. Ipsi discooperuerũt ignominiã
eius: filios ⁊ filias eius tulerũt: ⁊ ipsã occiderũt
gladio. Et facte sunt famose mulieres: et iudi
cia ppetrauerunt in ea. Quod cum vidisset soror
eius ooliba: plusq3 illa isaniuit libidine: et for
nicationẽ suam sup fornicationẽ sororis sue ad
filios assyrioꝝ p̃buit ipudẽter: ducibus et ma
gistratibus ad se venientibus idutis veste varia
eqtibus q vectabant eqs: et adolescentibus for

ma cūctis egregia. Et vidi q polluta esset via vna ambaꝝ: ⁊ auxit fornicationes suas. Cūq̧ vidisset viros depictos i pariete: imagies chaldeoꝝ expssas coloribus: ⁊ accinctos baltheis renes. ⁊ tyaras tinctas i capitibus eoꝝ formam ducū oiū: similitudinē filioꝝ babylonis terreq̧ chaldeoꝝ in q orti sunt isaniuit sup eos ↄcupiscentia oculoꝝ suoꝝ: ⁊ misit nuncios ad eos in chaldeā. Cūq̧ venissent ad eā filij babylonis ad cubile mamaꝝ: polluerūt eā stupris suis: ⁊ polluta ē ab eis: ⁊ saturata ē aia ei⁹ ab illis. Denudauit quoq̧ fornicatōes suas: ⁊ discooperuit ignominiā suā. Et recessit aia mea ab ea: sicut recesserat aia mea a sorore eius. Multiplicauit enim fornicatiōes suas: recordans dies adolescentie sue qbus fornicata ē in terra egypti: ⁊ isaniuit libidie sup ↄcubitū eoꝝ quoꝝ carnes sūt vt carnes asinoꝝ: ⁊ sicut fluxus equoꝝ fluxus eoꝝ. Et visitasti scelus adolescētie tue: qn subacta sunt in egypto vbera tua: ⁊ ↄfracte sūt māme pubertatis tue. Propterea ooliba hec dicit dominus deus. Ecce ego suscitabo oēs amatores tuos ↄ te de qbus satiata ē aia tua: ⁊ ↄgregabo eos aduersū te in circuitu: filios babylonis ⁊ vniuersos chaldeos: nobiles tyrānosq̧ ⁊ pricipes: oēs filios assirioꝝ: iuuenes forma egregia: duces ⁊ magistratus: vniuersos pncipes principū: ⁊ noiatos ascensores equoꝝ. Et venient sup te istructi curru ⁊ rota: multitudo populoꝝ. Lorica ⁊ clypeo ⁊ galea armabunt̄ ↄ te vndiq̧. Et dabo corā eis iudiciū ⁊ iudicabūt te iudicijs suis. Et ponā zelū meū in te: quē exercent tecū in furore. Nasū tuū ⁊ aures tuas pcident: ⁊ q remanserint gladio ↄcident. Ipsi filios tuos ⁊ filias tuas capient. ⁊ nouissimum tuū deuorabit̄ igni. Et denudabunt te vestimētis tuis: ⁊ tollent vasa glorie tue. Et reqescere faciā scelus tuū de te: ⁊ fornicationē tuā de terra egypti. Nec leuabis oculos tuos ad eos: ⁊ egypti nō recordaberis āplius q hec dicit dn̄s deus. Ecce ego tradā te in man⁹ eoꝝ quos odisti: in manus de qbus satiata est aia tua: ⁊ agēt tecū in odio. Et tollent oēs labores tuos: ⁊ dimittent te nudā ⁊ ignominia plenā: ⁊ reuelabit̄ ignominia fornicationū tuaꝝ. Scelus tuū ⁊ fornicatiōes tue fecerūt hec tibi: q fornicata es p⁹ gentes iter qs polluta es in idolis eaꝝ. In via sororis tue ābulasti: ⁊ dabo calicē eius in māu tua. Hec dicit dn̄s deus. Calicē sororis tue bibes: ↄfundū ⁊ latū. Eris in derisū ⁊ in subsannatiōnē q es capacissima: ebrietate ⁊ dolore repleberis: calice meroris ⁊ tristicie: calice sororis tue samarie. Et bibes illū ⁊ epotabis vsq̧ ad feces: ⁊ fragmēta eius deuorabis: ⁊ vbera tua lacerabis: q ego locutus sum ait dominus deus. Propterea hec dicit dominus de⁹. Quia oblita es mei ⁊ ↄiecisti me post corpus tuū: tu quoq̧ porta scelus tuū ⁊ fornicatōes tuas. Et ait dominus ad me dicēs. Fili hoīs: nunqd iudicas oollā ⁊ oolibā: ⁊ annūcias eis scelera eaꝝ q adulterate sunt ⁊ sanguis in manibus eaꝝ: ⁊ cū idolis suis fornicate sūt. Insup ⁊ filios suos quos genuerūt mihi: obtulerūt eis ad deuorandum. Sed ⁊ hoc fecerūt mihi. Polluerūt sanctuarium meum in die illa: ⁊ sabbata mea prophanauerunt. Cūq̧ imolarent filios suos idolis suis: ⁊ ingrederent̄ scuariū meū in die illa vt polluerēt illud: etiā hec fecerūt in medio dom⁹ mee. Miserūt ad viros veniētes de longe: ad quos nūcios miserāt. Itaq̧ ecce venerūt qbus te lauisti: ⁊ circūliuisti stibio oculos tuos: ⁊ ornata es mundo muliebri. Sedisti in lecto pulcherrimo: mēsa ornata est ante te. Thymiama meū ⁊ vnguentū meū posuisti sup eam: ⁊ vox multitudinis exultātis erat in ea. Et in viris q de multitudine hoiū adducebant̄ ⁊ veniebant de deserto: posuerūt armillas in manibus eoꝝ ⁊ coronas speciosas in capitibus eoꝝ. Et dixi ei q attrita ē in adulterijs. Nūc fornicabitur in fornicatione sua: etiā hec. Et ingressi sunt ad eā qsi ad mulierē meretricē. sic ingrediebant̄ ad oollā ⁊ ad oolibā mulieres nephàrias. Viri ergo iusti sunt. Hi iudicabūt eas iudicio adulterarū et iudicio effundentiū sanguinē: q adulterate sunt: ⁊ sanguis in manibus eaꝝ. Et cū idolis suis fornicate sunt. Hec. n. dicit dominus deus. Adduc ad eas multitudinē ⁊ trade eas i tumultū ⁊ in rapinā ⁊ lapidēt̄ lapidibus pploꝝ ⁊ ↄfodiant̄ gladijs eoꝝ. Filios ⁊ filias eaꝝ interficiēt: ⁊ domos eaꝝ igne succendēt. Et auferam scelus de terra: ⁊ discent oēs mulieres ne faciant scdm scelus eaꝝ. Et dabunt scelus vrm super vos ⁊ pctā idoloꝝ vestroꝝ portabitis: ⁊ scietis q ego dominus deus.

C XXIIII

Et factum ē vbū dn̄i ad me i anno nono. in mēse decio. decia die mensis dicēs. Fili hois. scribe tibi nomen diei hui⁹ i q cōfirmatus ē rex babylonis aduersū isrl in hodie. ⁊ dices p ↄuerbiū ad domū irritatricē pabolā ⁊ loqris ad eos. Hec dicit dn̄s deus. Pone ollā eneā: pone iquā ⁊ mitte i eā aquā. Congere frustra eius in eā: oēm ptē bonā. ⁊ femur et armum: electa ⁊ ossibus plena. Pinguissimū pec⁹ assume: ↄpone quoq̧ stru

s ossiū sub ea. Efferbuit coctio eiꝰ. ⁊ discocta
sūt ossa illius ī medio eius. Propterea hec dicī
dominus deus. Ve ciuitati sanguinū olle cuiꝰ
rubigo in ea ē: ⁊ rubigo eius non exiuit de ea.
Per partes et ꝑ partes suas eijce eā. Nō ceci
dit sup eā sors. Sanguis.n. eius in medio eiꝰ
est: super lympidissimā petrā effudit illū. Non
effudit illum super terrā vt possit operiri pul
uere: vt supinducerē indignationē meā et vi
dicta vlciscerer. Dedi sanguinē eius sup petrā
lympidissimā: ne opireẜ. Propterea hec dicit
dominus deus. Ve ciuitati sanguinū: cuiꝰ ego
grandē faciā pyraz. Cōgere ossa que igne suc
cendā. Cōsumentur carnes: et coqueẜ vniuer
sa cōpositio: et ossa tabescent. Pone quoqꝫ caz
super prunas vacuam vt incalescat: et liq̄fiat
es eius et ꝯflectur in medio eius inquinamentū
eiꝰ et ꝯsumaẜ rubigo eius. Multo labore suda
tum est: et nō exiuit de ea nimia rubigo eiꝰ: ne
qꝫ per ignem. Immundicia tua execrabilis: q2
mundare te volui: et nō es mundata a sordibꝰ
tuis. Sed nec mundaberis prius: donec quie
scere faciam indignationē meā in te. Ego dn̄s
locutus sum. Veni et faciam: nō transeaz: nec
parcā: nec placabor. Iuxta vias tuas et iuẜ ad
inuentiones tuas iudicabo te dicit dominus.
Et factū est verbū domini ad me dicens. Fili
hois: ecce ego tollo a te dīsiderabile oculoꝝ tuo
rū in plaga: et non plāges neqꝫ plorabis neqꝫ
fluent lachrime tue. Ingemisce tacens: mor
tuoꝝ luctū nō facies. Corona tua circūligata sit
tibi et calciamenta tua erūt in pedibus tuis: nec
amictu ora velabis: nec cibos lugentiū come
des. Locutus sū ergo ad populū mane: et mor
tua ē vxor mea vespere. Feciqꝫ mane sicut p̄
ceperat mihi. Et dixit ad me populus. Quare
nō indicas nobis q̄d ista significent q̄ tu facis
Et dixi ad eos. Sermo domini factus ē ad me
dicens. Loquere domui israel. Hec dicit dn̄s
deus. Ecce ego polluam sanctuarium meū: su
perbiā iperij vestri: et desiderabile oculoꝝ ve
stroꝝ: et sup quo pauet aīa vr̄a: et filij vr̄i et fi
lie vestre q̄s reliq̄stis: gladio cadēt: et facietis si
cut feci. Ora amictu nō velabis: et cibos lugē
tium nō comedetis. Coronas habebitis ī capi
tibus vr̄is et calciamēta in pedibus. Nō plan
getis neqꝫ flebitis: sꝫ tabescetis ī iniquitatibus
vestrīs: et vnusq̄sqꝫ gemet ad fratrē suū. Eritqꝫ
ezechiel vobis in portentū. Iuxta oīa q̄ fecit:
facietis: cū venerit istud. et scietis q2 ego domi
nus deus. Et tu fili hois ecce in die qua tollam
ab eis fortitudinē eoꝝ: et gaudium dignitatis
⁊ desideriū oculoꝝ eoꝝ: super quo requiescunt
aīe eoꝝ. ⁊ filios ⁊ filias eoꝝ in die illa cū vene
rit fugiens ad te vt annūciet tibi: in die in quaz
illa apieẜ os tuū cum eo qui fugit. ⁊ loqueris et
non silebis vltra: erisqꝫ eis in portentuz. ⁊ scie
tis quia ego dominus. XXV
Et factus ē sermo domini ad me dicēs.
Fili hois: pone faciē tuam ꝯ filios am
mon ⁊ ꝓphetabis de eis. ⁊ dices filijs
āmon. Audite verbū dn̄i dei. Hec dicit dn̄s.
deus. Pro eo q̄ dixisti euge sup scīūariū meuz
q2 pollutum ē. ⁊ super terraz israel qm̄ desola
ta est. ⁊ sup domū iuda qm̄ ducti sī ī captiuitatē
iccirco ecce ego tradaz te filijs orietalibus ī he
reditatē. ⁊ collocabūt caulas suas in te: ⁊ ponēt
in te tentoria sua. Ipsi comedēt fruges tuas: ⁊
ipsi bibent lac tuū. Daboqꝫ rabath in habita
culum cameloꝝ ⁊ filios ammon in cubile peco
rum. ⁊ scietis q2 ego dominus. Quia hec dicit
dominus deus. Pro eo q̄ plausisti manu ⁊ ꝑ
cussisti pede ⁊ gauisa es ex toto affectu sup ter
ram israel. Iccirco ecce ego extendā manū me
am sup te. ⁊ tradam te in direptionē gentiuz ⁊
interficiā te de populis. ⁊ perdā de terris ⁊ cō
teraz: ⁊ scies q2 ego dn̄s. Hec dicit dominus
deꝰ. Pro eo q̄ dixerunt moab ⁊ seyr: ecce sic
omnes gentes domus iuda: iccirco ecce ego a
periam humerū moab de ciuitatibus: de ciuita
tibus inquā eius. ⁊ de finibus eius inclytas ter
re bethiesimoth ⁊ beelmeon ⁊ cariathaim filijs
orientis cū filijs ammon. Et dabo eam in here
ditatē: vt nō sit vltra memoria filioꝝ āmon in
gentibus. Et in moab faciā iudicia. ⁊ scient q2
ego dn̄s. hec dicit dn̄s deꝰ. Pro eo q̄ fecit idu
mea vltionē vt se vīdicaret de filijs iuda: pec
cauitqꝫ delinquens ⁊ vindictā expetiuit de eis
iccirco hec dicit dn̄s deus. Extendā manū me
am sup idumeā. ⁊ auferam de ea hoiez ⁊ iumē
tum. ⁊ faciam eā desertā ab austro. ⁊ q̄ sunt ī de
dan gladio cadēt. Et dabo vltionē meā super
idumeā ꝑ manum ppl̄i mei israel. ⁊ faciant in
edom iuxta irā meam ⁊ furorē meum. ⁊ scient
vindictā meam dicit dominus deus. Hec dicī
dominus deus. Pro eo q̄ fecerūt palestini vī
dictā. ⁊ vlti se sūt toto aīo: interficientes ⁊ iplē
tes inimicitias veteres: ꝓpterea hec dicit dn̄s
deus. Ecce ego extendā manū meā super pale
stinos: ⁊ interficiā interfectores. Et ꝑdaz reli
quias maritime regionis: faciāqꝫ in eis vltio
nes magnas arguēs in furore. ⁊ scient q2 ego
dominus: cū dedero vindictā meaz super eos.
Capitulum. XXVI

ET factū est in vndecimo āno pⁱma mē/
sis. Fact⁹ ē ſmo domini ad me dicens
fili hoīs. pro eo φ dixit tyrus de ierl'm:
euge ↄfracte sūt porte populoꝝ ↄuersa ē ad me
iplebor. deserta ē: ꝓpterea hec dicit dñs deus.
Ecce ego sup te tyre: ⁊ ascēdere faciā ad te gē/
tes multas: sicut ascēdit mare fluctuās: ⁊ dissi/
pabūt muros tyri: ⁊ destruent turres eius. Et
radā puluerem eius de ea ⁊ dabo eā i lympidis/
simā petrā. Siccatio sagenaꝝ erit i medio ma
ris: qꝛ ego locutus sū ait dominus deus: ⁊ erit
in direptionē gētibus. Filie qꝫ eius q̄ sūt i agro
gladio interficient: ⁊ sciēt qꝛ ego domin⁹. Quia
hec dicit dñs deus. Ecce ego adducā ad tyruꝫ
nabuchodonosor regē babylōis ab aqlone: re
gē regū: cū equis ⁊ curribus ⁊ eqtibus ⁊ cetu
populoqꝫ magno. Filias tuas que sūt in agro
gladio interficiet. ⁊ circūdabit te munitionibus:
⁊ ↄportabit aggerē i gyro. Et eleuabit ↄ̄ te cly
peū: ⁊ vineas ⁊ arietes temperabit i muros tu
os. ⁊ turres tuas destruet i armatura sua. In
undatiōe eqꝝ ei⁹ operiet te puluis eoꝝ: a soni
tu equitū ⁊ rotaꝝ ⁊ curruū mouebūt muri tui.
Cū igressus fuerit portas tuas q̄si p itroitū vr/
bis dissipate: vngulis equoꝝ suoꝝ conculcabit
oēs plateas tuas: pplm tuū gladio cedet: ⁊ sta/
tue tue nobiles in terrā corruēt. Vastabūt opes
tuas: diripiēt negociationes tuas: ⁊ destruent
muros tuos. ⁊ domos tuas p̄claras subuertēt
⁊ lapides tuos ⁊ ligna tua ⁊ puluerem tuum in
medio aquaꝝ ponēt. Et quiescere faciā multi/
tudinē cāticoꝝ tuoꝝ. ⁊ sonitus cytharaꝝ tuarū
nō audietur amplius. Et dabo te in lympidis/
simā petrā. siccatio sagenaꝝ eris: nec edifica/
beris vltra: qꝛ ego dñs locut⁹ sū: ait dñs deus.
Hec dicit dñs de⁹ de tyro. Nunqd nō a soni/
tu ruine tue: ⁊ gemitu interfectoꝝ tuoꝝ cū oc/
cisi fuerint in medio tui: cōmouebunt insule ⁊
descendēt de sedib⁹ suis oēs p̄ncipes maris ⁊
auferēt exuuias suas: ⁊ vestimēta sua varia a/
bijcient ⁊ induent stupore: In terra sedebunt
⁊ attoniti sup repētino casu tuo āmirabuntur:
⁊ assumentes sup te lamētū dicēt tibi. Quō pe
risti q̄ habitas in mari vrbs inclyta: q̄ fuisti for
tis in mari cū habitatorib⁹ tuis q̄s formidabūt
vniuersi: Nūc stupebunt naues in die pauoris
tui: ⁊ turbabunt insule in mari: eo φ nul⁹ egre
diat ex te. Quia hec dicit dñs deus. Cū dede/
ro te vrbem desolatā sicut ciuitates q̄ non habi
tātur ⁊ adduxero sup te abyssū. ⁊ operuerint te
aque multe. ⁊ detraxero te cū illis q descendūt i
lacū ad populū sempiternū: ⁊ collocauero i tra
nouissima sicut solitudines veteres cū his qui
deducunt in lacū vt nō habiteris. Porro cum
dedero gloriā in terra viuētiū in nihilū redigā
te: ⁊ nō eris ⁊ reqsita nō inueneris vltra i sem
piternū dicit dominus deus.

XXVII

ET factū ē vbū domini ad me dicens.
Tu ḡ fili hoīs: assume sup tyꝝ lamētū
⁊ dices tyro. q̄ habitat i introitu maris
negociatiōi populoꝝ ad insulas multas. Hec
dicit dominus de⁹. O tyre tu dixisti. Perfecti
decoris ego sū. ⁊ in corde maris sita. Finitimi
tui qui te edificauerunt ipleuerūt decorē tuum.
abietibus de sanir extruxerūt te cū oibus tabu
latis maris: cedrū de libano tulerūt vt facerent
tibi malū: quercus de basan dolauerūt i remos
tuos: ⁊ trāstra tua fecerūt tibi ex ebore indico:
⁊ p̄toriola de isulis italie. Byssus varia de egy
pto texta ē: tibi in velū vt poneret in malo: hya
cinthus ⁊ purpura de insulis elisa facta sūt opi
mentū tuū. Habitatores sidonis ⁊ aradij fue/
runt remiges tui: sapientes tui tyre facti sūt gu
bernatores tui: senes biblij ⁊ prudentes ei⁹ ha
buerunt nautas ad ministeriū varie supellecti/
lis tue. Oēs naues maris ⁊ naute eaꝝ fuerūt
in populo negociatōis tue: perse ⁊ lydi ⁊ libies
erāt in exercitu tuo viri bellatores tui: clypeū
⁊ galeā suspenderūt in te pro ornatu tuo. Filij
aradij cū exercitu suo super muros tuos in cir
cuitu: sed ⁊ pigmei q erāt in turribus tuis pha
retras suas suspenderūt in muris tuis p gyrū.
Ipsi ↄpleuerunt pulchritudinē tuā. Carthagi
nenses negociatores tui. A multitudine cūcta/
rum diuitiaꝝ: argēto. ferro. stanno. plūboqꝫ.
repleuerūt nūdinas tuas. Grecia ⁊ thubal et
mosoch: ipsi istitores tui. Mancipia ⁊ vasa e/
rea adduxerūt populo tuo de domo thogorma
equos ⁊ eqtes ⁊ mulos adduxerūt ad foꝝ tuuꝫ
Filij dedan negociatores tui. Insule multe ne
gociatio manus tue. Dētes eburneos ⁊ hebe
ninos cōmutauerūt in p̄cio tuo. Syrus nego
ciator tuus. Propter multitudinē opeꝝ tuoꝝ.
guttā ⁊ purpurā ⁊ scutulata ⁊ byssuꝫ: ⁊ sericum
⁊ chodchod ꝓposuerūt in mercatu tuo. Iuda
et terra israel ipsi istitores tui in frumēto p̄mo
balsamū et mel et oleū et resinā ꝓposuerūt i nū
dinis tuis. Damascenus negociator tu⁹ i mul
titudine opeꝝ tuoꝝ i multitudie diuersaꝝ opū.
in vino pingui: in lanis coloris optimi. Dan
et grecia et mocel in nundinis tuis ꝓposuerūt
ferrū fabrefactum stacten et calamus in nego/
ciatione tua. Dedan istitores tui in tapetibus
ad sedendū. Arabia et vniuersi p̄ncipes cedar

ipsi negociatores manus tue. cū agnis et arieti
bus et hedis venerunt ad te negociatores tui.
Venditores saba et rema ipsi negociatores tui
cū vniuersis p̄mis aromatibus et lapide p̄cio/
so et auro qđ pposuerunt in mercato tuo. Arā
et chēne et eden negociatores tui. Saba assur.
⁊ chelmach vēditores tui: ipsi negociatores tui
multipharia in volucris hyacinthi et polimito
rū gaçaꝝq̄ p̄ciosaꝝ q̄ obuolute et astricte erāt
funib⁹: cedros q̄ꝫ habebant i negociationibus
tuis. Naues maris p̄ncipes tui in negociatiōe
tua: et repleta es et glorificata nimis i corde ma
ris. In aquis multis adduxerūt te remiges tui
Ventus auster cōtriuit te. In corde maris di
uitie tue: et thesauri tui et multiplex istrumentū
tuū. Naute tui et gubernatores tui q tenebant
supellectilē tuam. et populo tuo p̄erant: viri q̄ꝫ
bellatores tui q erant in te cū vniuersa multitu
dine tua q̄ est i medio tui: cadēt in corde maris
in die ruine tue. A sonitu clamoris gubernato
rū tuoꝝ cōturbabunt classes. et descēdēt de na
uibus suis oēs qui tenebant remuꝫ. Naute et
vniuersi gubernatores maris in tra stabunt et
eiulabūt sup te voce magna: et clamabunt ama
re. Et supiaciens puluerē capitibus suis: et ci
nere ↄspgent: et radēt sup te caluitium. et acci
gentur cilitijs. Et plorabunt te in amaritudine
aie ploratu amarissimo et assumēt sup te carmē
lugubre. et plangent te. Que ē vt tyrus q̄ ob/
mutuit in medio maris. Que in exitu negocia
tionum tuaꝝ de mari implesti populos multos
in multitudine diuitiaꝝ tuaꝝ et populoꝝ tuoꝝ
ditasti reges terre. Nunc contrita es a mari. in
p̄fundis aquaꝝ opes tue: et oīs multitudo tua
q̄ erat in medio tui ceciderunt. Vniuersi habi
tatores insulaꝝ obstupuerunt super te: ⁊ reges
coꝝ oēs tempestate ꝑcussi mutauerūt vultus.
Negociatores populoꝝ sibilauerunt super te.
Ad nihilum deducta es: et non eris vsq̄ꝫ i per
petuum.

C XXVIII.

Et factus ē sermo domini ad me dicēs.
Fili hominis: dic p̄ncipi tyri. Hec di
cit dominus deus. Eo q eleuatum est
cor tuum et dixisti: deus ego suꝫ. et in cathedra
dei sedi in corde maris cum sis hō et non deus
et dedisti cor tuū quasi cor dei. Ecce sapientior
es tu daniele: omne secretum non est abscōdi/
tum a te. In sapia et prudētia tua fecisti tibi for
titudinem: et acquisisti aurum et argentum in
thesauris tuis: in multitudine sapientie tue. et
in negociatione tua multiplicasti tibi fortitudi/
nem: et eleuatum est cor tuum in robore tuo.
Propterea hec dicit dn̄s de⁹. Eo q eleuatum
est cor tuū quasi cor dei: icirco ecce ego adducā
super te alienos robustissimos gentiuꝫ. Et nu
dabunt gladios suos sup pulchritudinē sapien
tie tue. ⁊ polluent decorē tuuꝫ. Interficient ⁊ de
trahēt te. ⁊ morieris in interitu occisoꝝ i corde
maris. Nūquid dicēs loq̄ris: de⁹ ego suꝫ. corā
interficientib⁹ te: cū sis hō ⁊ nō deus. In manu
occidentiū te morte icircūcisoꝝ morieris: i ma/
nu alienoꝝ. q2 ego locutus sū ait dn̄s de⁹: Et fa
ctus est sermo dn̄i ad me dicēs. Fili hoīs. leua
planctuꝫ super regeꝫ tyri. ⁊ dices ei. Hec dicit
dn̄s deus. Tu signaculū similitudinis. plenus
sapia: pfectus decore in delitijs paradisi dei fui
sti. Ois lapis p̄ciosus operimentū tuū: sardius
thopasius ⁊ iaspis chrysolithus ⁊ onyx ⁊ beril/
lus sapphir⁹ ⁊ carbuncul⁹ ⁊ smaragdus. Au/
rū q̄ꝫ opus decoris tui ⁊ foramia tua i die q̄ ↄdi
tus es pparata sūt. Tu cherub extētus ⁊ prote
gēs ⁊ posui te in mōte scō dei. In medio lapi/
dū ignitoꝝ ambulasti. pfectus i vijs tuis a die
ↄditionis tue: donec inuenta est iniqtas i te. In
multitudine negociatiōis tue repleta sunt inte/
riora tua iniquitate: ⁊ peccasti. ⁊ eieci te de mon
te scō dei: ⁊ perdidi te o cherub ꝓtegens de me
dio lapidum ignitoꝝ. Et eleuatum est cor tuuꝫ
in decore tuo. Perdidisti sapientiā tuā in deco
re tuo: in terrā ꝓieci te. ante faciē reguꝫ dedi te
vt cernerēt te. In multitudine iniqtatū tuaruꝫ
⁊ iniquitate negociatiōis tue polluisti sanctifica
tionē tuā. Producā ergo ignem de medio tui
qui comedat te: ⁊ dabo te in cinerē sup terrā in
ↄspectu oium videntiū te. Oēs qui viderint te
in gentib⁹. obstupescēt sup te. Nihili factus es
⁊ nō eris i ppetuū. Et fact⁹ est sr̄mo dn̄i ad me
dicēs. Fili hois. pone faciē tuā ↄtra sidoneꝫ ⁊
ꝓphetabis de ea. ⁊ dices. Hec dicit dn̄s deus.
Ecce ego ad te sidon. ⁊ glorificabor i medio tui
Et scient quia dn̄s cuꝫ fecero in ea iudicia: ⁊ sā
ctificatus fuero in ea. Et imittam ei pestilentiaꝫ
⁊ sanguinem in plateis eius: ⁊ corruent interfe
cti in medio eius gladio per circuituꝫ. ⁊ sciēt q2
ego dn̄s. Et non erit vltra domui israel offen/
diculum amaritudinis. ⁊ spina doloreꝫ inferēs
vndiq̄ꝫ per circuituꝫ coꝝ q aduersant eis. ⁊ sci
ent q2 ego dn̄s deus. Hec dicit dominus deus
Qn̄ ↄgregauero domū isrl̄ de pplis in quibus
dispsi sūt sanctificabor i eis corā gētib⁹. ⁊ hita/
bunt in terra sua quam dedi seruo meo iacob. ⁊
habitabunt in ea securi. Et edificabunt domos
⁊ plantabunt vineas: ⁊ habitabūt confidenter
cum fecero iudicia in omnibus qui aduersant

eis per circuitū. ⁊ scient quia ego dominus de/
us eorum. ¶ XXIX

In āno decio ⁊ duodecio mēse: vna die
mēsis: factū ē vbū dñi ad me dicens.
Fili hoīs pone faciē tuā ꝯ pharaonem
regē egypti. ⁊ ꝓphetabis de eo. ⁊ de egypto vni
uersa loq̄re ⁊ dices. Hec dicit dñs de⁹. Ecce
ego ad te pharao rex egypti draco magne q̄ cu
bas in medio fluminū tuoꝝ. ⁊ dicis: meus est
fluui⁹. ⁊ ego feci memetipsū. Et ponā frenū in
maxillis tuis. ⁊ agglutinabo pisces fluminum
tuoꝝ sq̄mis tuis. ⁊ extrahā te d̄ medio fluminū
tuoꝝ: ⁊ vniuersi pisces tui squamis tuis adhe/
rebunt. Et ꝓijciam te in desertū ⁊ oēs pisces
fluminis tui. Sup faciem terre cades nō colli/
geris neq̄ ꝯgregaberis. Bestijs t̄re ⁊ volati
libus celi dedi te ad deuorandū. ⁊ scient oēs ha
bitatores egypti q̄ ego dñs. Pro eo q̄ fuisti ba
culus arūdine⁹ domui israel qñ apphenderūt
te manu. ⁊ ꝯfract⁹ es. ⁊ lacerasti oēm humerū
eoꝝ ⁊ innitentib⁹ eis sup te ꝯminut⁹ es. ⁊ dissol
uisti oēs renes eoꝝ: ꝓpterea hec dicit dñs deus.
Ecce ego adducā sup te gladiū meū ⁊ interfici
am de te hoīem ⁊ iumētū. Et erit t̄ra egypti in
desertū ⁊ in solitudinē: ⁊ sciēt q̄ ego dominus.
Pro eo q̄ dixeris: fluui⁹ me⁹ ē ⁊ ego feci eum
iccirco ecce ego ad te ⁊ ad flumia tua. Daboq̄
terrā egypti in solitudinē gladio dissipatā. a ter
re syenes vsq̄ ad terminos ethiopie. Nō ptrā
sibit eā pes hoīs: neq̄ pes iumēti gradief̄ i ea.
⁊ nō habitabit q̄draginta annis. Daboq̄ t̄rā
egypti desertā i medio terraꝝ desertaꝝ ⁊ ciui/
tates eius in medio vrbium subuersaꝝ. ⁊ erūt
desolate q̄draginta ānis. Et dispgā egyptios i
natiōes. ⁊ vētilabo eos in t̄ras. Quia hec dic
dñs deus: post finē q̄draginta ānoꝝ ꝯgrega/
bo egyptū de populis i q̄bus dispsi fuerāt: ⁊ re
ducā captiuitatē egypti ⁊ collocabo eos i terra
phatures: i t̄rā natiuitatis sue: ⁊ erūt ibi i regnū
humile. Inter cetera regna erit humilima: ⁊ nō
eleuabit vltra sup natiōes. Et iminuā eos ne
iperēt gētib⁹ neq̄ erunt vltra domui israel cō
fidētia docentes iniq̄ta ē vt fugiāt ⁊ sequantur
eos. ⁊ sciēt q̄ ego dñs deus. Et factum ē i vi/
cesimo ⁊ septio āno i pmo i vna mēsis: fcm̄ est
vbū dñi ad me dicēs. Fili hoīs nabuchodono
sor rex babylōis fuire fecit exercitū suū seruitu
te magna aduersus tyrū. Oē caput decaluatū
⁊ ois humerus depilatus ē. Et merces nō est
reddita ei neq̄ exercitui eius de tyro: ꝓ fuitu/
te q̄ seruiuit mihi aduersus eā. Propterea hec
dicit dñs deus. Ecce ego dabo nabuchodono/
sor regē babylōis i terra egypti. ⁊ accipit mul
titudinē eius ⁊ depdabit manubias eius: ⁊ di
ripiet spolia ei⁹ ⁊ erit merces exercitui illi ⁊ opi
q̄ fuiuit aduersus eā. dedi ei t̄rā egypti ꝓ eo q̄
laborauerit mihi ait dñs deus. In die illa pul/
lulabit cornu domus isrl̄. ⁊ tibi dabo apertū os
in medio eoꝝ. ⁊ scient quia ego dñs ¶ XXX

Et factū ē verbū dñi ad me dicēs. Fili
hoīs ꝓpheta. ⁊ dic. Hec dicit dñs de⁹.
Vlulate ve ve diei: q̄ iuxta est dies. et
appropinquabit dies dñi: dies nubis tps gen/
tiū erit. Et veniet gladius in egyptū: ⁊ erit pa/
uor i ethiopia cū ceciderint vulnerati in egypto
⁊ ablata fuerit multitudo illius. ⁊ destructa fū
damēta eius. Ethiopia ⁊ libya ⁊ lidij ⁊ oē reli
quū vulgus: ⁊ chub ⁊ filij t̄re federis cum eis
gladio cadēt. Hec dicit dñs deus. Et corruēt
fulciētes egyptū: ⁊ destruet supbia iperij ei⁹.
A turre syenes gladio cadēt in ea: ait dñs exer
cituū. Et dissipabunt in medio terraꝝ desolata
rū. ⁊ vrbes eius in medio ciuitatū desrtaꝝ erūt
⁊ sciēt q̄ ego dñs deus. cū dedero ignē in egy/
pto ⁊ attriti fuerint oēs auxiliatores eius. In
die illa egredient nuncij a facie mea i trieribus
ad ꝯterendā ethiopie ꝯfidentiā: ⁊ erit pauor in
eis in die egypti: q̄ absq̄ dubio veniet. Hec
dicit dominus deus. Et cessare faciā multitudi
nē egypti in manu nabuchodonosor regis ba
bylonis. Ipse ⁊ ppl's eius cū eo. fortissimi gen
tium adducent ad dispdendā terrā. Et euagi/
nabunt gladios suos sup egyptū. et iplebunt
terrā interfectis. et faciā alueos fluminū aridos
et tradā terrā in manus pessimoꝝ: et dissipabo
terrā et plenitudinē eius in manus alienoꝝ.
Ego dñs locutus sum. Hec dicit dñs de⁹. Et
dispdā simulachra: ⁊ cessare faciā idola de mē/
phis. et dux de t̄ra egypti nō erit āplius. Et da
bo terrorē in terrā egypti. et dispdā t̄rā phatu
res. et dabo ignē in taphnis. et faciam iudicia
mea in alexādria. Et effūdā indignationē meā
sup pelusiū robur egypti. ⁊ iterficiā multitudi
nē alexādrie. ⁊ dabo ignē in egypto. Quasi p
turiēs dolebit pelusiū. ⁊ alexādria erit dissipata
⁊ i mēphis angustie quotidiane. Iuuenes elio
poleos ⁊ bubasti gladio cadent. ⁊ ipse captiue
ducent. Et in taphnis nigrescit dies: cū cōtri/
uero ibi sceptra egypti. ⁊ defecerit in ea super
bia potentie eius. Ipsam nubes operiet: filie
aūt eius in captiuitatē ducentur. Et iudicia fa/
ciam in egypto. ⁊ sciēt q̄ ego dñs. Et factū est
in vndecimo āno: in pmo: in septima mensis:
factū est verbū domini ad me dicēs. Fili hoīs.

brachiū pharaonis regis egypti cōfregi. ⁊ ecce
nō est obuolutū vt restitueretur ei sanitas vt liga
ret pannis ⁊ fasciret lintheolis: ⁊ recepto robo
re posset tenere gladium. Propterea hec dic
dñs deus. Ecce ego ad pharaonē regē egypti
⁊ cōminuā eius brachiū forte sed ꝯfractū: ⁊ deij
ciā gladiū de manu eius. Et dispgā egyptū in
gentib⁹. ⁊ ventilabo eos in terris. Et conforta
bo brachia regis babylonis: daboqȝ gladiū me
ū in manu eius. Et cōfringā brachiū pharao
nis. ⁊ gemēt gemitibus interfecti corā facie ei⁹
Et cōfortabo brachia regis babylōis. ⁊ brachia
pharaonis cōcident. Et scient qꝛ ego dominus
cū dedero gladiū meum in manū regis babylo
nis. ⁊ extenderit eū sup terram egypti. Et disp
gam egyptū in nationes: ⁊ ventilabo eos i ter
ras: ⁊ sciēt qꝛ ego dñs. C XXXI

Et factū est i āno vndecimo tertio vna
mensis: factum est verbū dñi ad me di
cens. Fili homis. dic pharaōi regi egy
pti ⁊ pplo eius. Cui similis factus es in magni
tudine tua. Ecce assur qsi cedrus i libano pul
cher ramis. ⁊ frondib⁹ nemorosus. excelsusqȝ
altitudine: ⁊ inter ꝯdensas frondes eleuatū ē
cacumen eius. Aque nutrierunt illum: abyssus
exaltauit illū. Flumia eius manabant in circui
tu radicū eius: ⁊ riuos suos emisit ad vniuer
sa ligna regionis. Propterea eleuata est altitu
do eius super oia ligna regionis. ⁊ multiplica
ta sunt arbusta eius. ⁊ eleuati sunt rami ei⁹ pre
aquis multis. Cūqȝ extendissent vmbram suā
in ramis ei⁹ fecerunt nidos omnia volatilia ce
li. ⁊ sub frondibus ei⁹ genuerunt oēs bestie sal
tuum: ⁊ sub vmbraculo illius habitabat cet⁹ gē
tium plurimarū. Eratqȝ pulcherrimus in ma
gnitudine sua. ⁊ i dilatatiōe arbustoꝝ suorum.
Erat eni radix illi⁹ iuxta aqs multas. Cedri nō
fuerunt altiores illo i paradiso dei. Abietes nō
adequerunt sūmitatē eius. ⁊ platani nō fuerūt
eque frondibus illi⁹. Oē lignū paradisi dei nō
est assimulatū illi ⁊ pulchritudini eius: quoniā
speciosū feci eū. ⁊ multis cōdensisqȝ frondibus
Et emulata sunt eū oia ligna voluptatis: q̄ erāt
in paradiso dei. Propterea hec dicit dñs deus
Pro eo ꝙ sublimatus est in altitudine ⁊ dedit
sūmitatē suam virentem atqȝ condensa. ⁊ eleua
tum est cor eius in altitudine sua: tradidi eum i
manus fortissimi gentium. Faciens faciet ei.
Iuxta impietatem eius eieci eū: ⁊ succident eū
alieni ⁊ crudelissimi nationū. Et proijciēt eū
sup montes: ⁊ i cunctis ꝯuallibus corruēt rami
ei⁹. Et ꝯfringent arbusta ei⁹ i vniuersis rupib⁹
terre: ⁊ recedent de vmbraculo ei⁹ oēs ppli ter
re ⁊ relinquēt eū. In ruina ei⁹ habitauerūt oia
volatilia celi. ⁊ i ramis eius fuerūt vniuerse be
stie regionis. Quāobrē nō eleuabunt i altitudi
ne sua oia ligna aquarū: nec ponēt sublimitatē
suā inter nemorosa atqȝ frondosa: nec stabunt
in sublimitate sua oia que irrigant aquis: quia
oēs traditi sunt in mortem ad terram vltimam
in medio filiorum hoium ad eos qui descendūt
in lacū. Hec dicit dñs deus. In die quando de
scendi ad iferos indixi luctū. operui eū abysso
⁊ ꝓhibui flumina eius: ⁊ cohercui aquas multas
Cōtristatus est sup eū liban⁹. ⁊ oia ligna agri
ꝯcussa sunt. A sonitu ruine eius ꝯmoui gētes.
cū deducerē eū ad infernū cū his qui descende
bant in lacū. Et consolata sunt in terra infima
oia ligna voluptatis egregia atqȝ ꝑclara i liba
no. vniuersa q̄ irrigabant aquis. Nā ⁊ ipsi cū
eo descendēt ad infernū ad interfectos gladio.
⁊ brachium vniuscuiusqȝ sedebit sub vmbracu
lo eius in medio nationum. Cui assimilat⁹ es
o inclyte atqȝ sublimis inter ligna voluptatis.
Ecce deductus es cū lignis voluptatis ad ter
ram vltimam. In medio incircūcisoꝝ dormies
cū eis qui interfecti sūt gladio. Ipse est pharao
⁊ ois multitudo eius: dicit dñs de⁹. C XXXII.

Et factum est duodecimo anno. in mē
se duodecimo. in vna mensis. factum ē
verbū domini ad me dicēs. Fili homi
nis. assume lamentū super pharaonem regem
egypti. ⁊ dices ad eum. Leoni gentium assimi
latus es. ⁊ draconi q est in mari. Et ventilabas
cornu in fluminibus tuis. ⁊ cōturbabas aquas
pedibus tuis. ⁊ ꝯculcabas flumina earū. Pro
pterea hec dicit domin⁹ deus. Expandā sup te
rete meum in multitudine pploꝝ multoꝝ. ⁊ ex
trahā te in sagena mea. ⁊ ꝓiciam te in terram.
Sup faciem agri abijciā te. ⁊ habitare faciā sup
te oia volatilia celi ⁊ saturabo de te bestias vni
uerse terre. Et dabo carnes tuas super mōtes.
⁊ implebo colles tuos sanie tua. Et irrigabo ter
ram fetore sanguinis tui: insuper montes ⁊ val
les implebuntur ex te. Et operiam cū extinct⁹
fueris celos: ⁊ nigrescere faciam stellas eius.
Solē nube tegā. ⁊ luna nō dabit lumen suum
Oia luminaria celi merere faciā sup te. ⁊ dabo
tenebras super terrā tuā dicit dñs deus. Et ir
ritabo cor pploꝝ multorū. cum induxero ꝯtri
tionē tuā i gentibus sup terras q̄s nescis. ⁊ stu
pescere faciā super te pplos multos. Et reges
eorū horrore nimio formidabūt super te: cū vo
lare cepit gladi⁹ me⁹ sup facies eoꝝ. ⁊ obstupe

scent repente singuli pro aĩa sua ĩ die ruine sue
Quia hec dicit dñs deus. Gladius regis ba/
bylonis veniet tibi: in gladijs: fortiuȝ deijciam
multitudinẽ tuã. Inexpugnabiles oẽs gentes
he. Et vastabũt superbiã. ⁊ dissipabit multitu/
do eius. Et perdã oĩa iumẽta ei⁹ q̃ erãt sup aq̃s
plurimas. ⁊ nõ ↄturbabit eas pes hominis vl/
tra: neq̃ȝ vngula iumentoꝝ turbabit eas. Tunc
purissimas reddam aquas eoꝝ. ⁊ flumina eoꝝ
quasi oleũ adducã, ait dñs deus: cuȝ dedero ter
ram egypti desolatã. Deseret autem terra a ple
nitudine sua qñ pcussero oẽs habitatores eius.
⁊ scient q2 ego dñs. Planctus est. ⁊ plangẽt eũ
filie gentiũ: sup egyptũ ⁊ sup multitudinẽ eius
plangẽt eũ, ait dñs deus. Et factũ est in duode/
cimo ãno: in qntadecima mẽsis. factũ est verbũ
dñi ad me dicens. Fili hois. cane carmen lugu/
bre super multitudinẽ egypti. Et trahe eam ip
sam ⁊ filias gentiũ robustarũ ad terrã vltimam
cum his q descendũt in lacum. Quo pulchrior
es descende. ⁊ dormi cum incircũcisis. In me/
dio interfectorũ gladio cadent. Gladius datus
est. Et attraxerũt eã ⁊ oẽs pp̄los eius. Loquen
tur ei potẽtissimi robustoꝝ de medio inferni: q
cũ auxiliatoribus ei⁹ descenderũt. ⁊ dormierunt
incircũcisi interfectiq̃ȝ gladio: Ibi assur ⁊ om/
nis multitudo eius: in circuitu illi⁹ sepulchra eo
rum oẽs interfecti ⁊ q ceciderunt gladio: quoꝝ
data sunt sepulchra in nouissimis laci. Et facta
est multitudo eius per gyrum sepulchri ei⁹ vni
uersi interfecti cadentesq̃ȝ gladio q dederãt quõ
dã formidinẽ suã in terra viuentium. Ibi elaȝ
⁊ oĩs multitudo eius per gyrum sepulchri sui.
Oẽs hi interfecti ruẽtesq̃ȝ gladio: q descenderũt
incircũcisi ad terrã vltimã. Qui posuerũt terro
rẽ suuȝ in terra viuẽtiũ: ⁊ portauerunt ignomi
niã suã cũ his q descenderũt in lacũ. In medio
interfectoꝝ posuerunt cubile eius in vniuersis
pp̄lis eius. in circuitu eius sepulchrũ illi⁹. Oẽs
hi incircũcisi interfectiq̃ȝ gladio. Dederunt. n.
terrorẽ suũ in terra viuẽtiũ. ⁊ portauerũt igno
miniã suã cũ his q descẽdũt in lacũ. In medio
interfectorum positi sunt. Ibi mosoch ⁊ tubal ⁊
oĩs multitudo eius. in circuitu eius sepulchra il
lius. Oẽs hi incircũcisi interfectiq̃ȝ ⁊ cadẽtes gla
dio. q2 dederunt formidinẽ suã in trã viuentiũ
⁊ nõ dormiẽt cũ fortibus cadẽtib⁹q̃ȝ. ⁊ icircũci
sis q descenderũt ad infernũ cũ armis suis. Et
posuerũt gladios suos sub capitib⁹ suis. ⁊ fue
runt iniqtates eoꝝ in ossib⁹ eoꝝ: q2 terror forti
um facti sunt in trã viuẽtiũ. Et tu ergo ĩ medio
incircũcisoꝝ ↄtereris. ⁊ dormies cũ interfectis
gladio. Ibi idumea. ⁊ reges eius ⁊ oẽs duce
eius. q dati sunt cũ exercitu suo cũ interfectis g
dio. ⁊ q cum incircũcisis dormierũt: ⁊ cum hi
q descenderunt in lacum. Ibi principes aq̃lõ
oẽs ⁊ vniuersi venatores qui deducti sũt cũ in
fectis pauentes ⁊ in sua fortitudine ↄfusi q dor
mierũt incircũcisi cũ interfectis gladio. ⁊ port
uerunt ↄfusionẽ suã cũ his qui descẽdunt in l
cũ. Vidit eos pharao ⁊ ↄsolat⁹ est sup vniue
sa multitudie sua q̃ iterfecta est gladio: pharao
⁊ oĩs exercit⁹ eius ait dñs de⁹. q2 dedit terrore
suũ in trã viuentiũ. ⁊ dormiuit in medio icirc
cisoꝝ cũ iterfectis gladio: pharao ⁊ oĩs multit
do eius ait dñs deus. C XXXII

Et factũ est vbum dñi ad me dicẽs. Fi
li hois. loquere ad filios pp̄li tui. ⁊ di
ces ad eos. Terra cũ induxero super e
gladium. ⁊ tulerit pp̄ls terre virũ vnum de n
uissimis suis. ⁊ ↄstituerit eũ super se speculato
rẽ. ⁊ ille viderit gladiuȝ vẽientẽ super trã ⁊ ce
cinerit buccina ⁊ ãnunciauerit pp̄lo: audiẽs a
tem quisq̃s ille est. sonitũ buccine. ⁊ nõ obseru
uerit. veneritq̃ȝ gladius ⁊ tulerit eum: sangui
ipsi⁹ sup caput eius erit. Sonitũ buccine audi
uit: ⁊ nõ se obseruauit. sanguis eius in ipo erit
Si aũt se custodierit. aĩam suaȝ saluabit. Qd si
speculator viderit gladiũ veniẽtẽ ⁊ nõ insonu
rit buccina. ⁊ pp̄ls se non custodierit: veneritq
gladius ⁊ tulerit de eis aĩam. ille quidẽ ĩ iniqu
tate sua captus est. sanguinẽ autẽ eius de manu
speculatoris requirã. Et tu fili hois: speculato
rẽ dedi te domui isrl'. Audiẽs ergo ex ore me
sermonẽ: ãnũciabis eis ex me. Si me dicẽte a
ipiũ. impie morte morieris: nõ fueris locut⁹ v
se custodiat impi⁹ a via sua: ipse ipius ĩ iniqta
te sua morieẛ: sanguinẽ aũt eius de manu tua r
quirã. Si aũt ãnũciante te ad impium vt a vijs
suis ↄuertaẛ: nõ fuerit ↄuersus a via sua ipse i
iniquitate sua morieẛ: porro tu aĩam tuam libe
rasti. Tu ergo fili hois dic ad domũ israel. Si
locuti estis dicẽtes. Iniqtates nr̃e ⁊ pctã nostr
super nos sunt ⁊ ĩ ipsis nos tabescimus. Quõ
ergo viuere poterim⁹. Dic ad eos. Viuo ego
dicit dñs de⁹. Nolo mortẽ ipij: sȝ vt ↄuertatur
ipius a via ⁊ viuat. Cõuertimini a vijs vestri
pessimis. Et quare moriemini domus isrl'. Tu
itaq̃ȝ fili hois dic ad filios pp̄li tui. Iusticia iu/
sti nõ liberabit eũ in q̃cũq̃ȝ die peccauerit: ⁊ im
pietas impij nõ nocebit ei in q̃cũq̃ȝ die cõuersus
fuerit ab impietate sua. Et iustus nõ poterit vi
uere in iusticia sua. in quacunq̃ȝ die peccauerit.
Etiaȝ si dixero iusto q̃ vita viuat. ⁊ confisus in

iustitia sua fecerit iniqtatē: oēs iustitie eius obli uioni tradent̄: ⁊ in iniquitate sua quā opatus ē in ipsa morietur. Si aūt dixero impio: morte morie ris ⁊ egerit pniam a pctō suo: feceritq̄ iudiciū ⁊ iustitiā. ⁊ pignus restituerit ille impius: rapinā q̄ reddiderit. i mādatis vite ambulauerit: nec fecerit quicq̄ iniustū: vita viuet ⁊ nō morietur. Oia peccata ei⁹ q̄ peccauit: nō imputabunt̄ ei. Judiciū ⁊ iustitiā fecit: vita viuet. Et dixerunt filij ppl'i tui. Nō ē equi pōderis via dñi. Et ip sorum via iniusta ē. Cū eni recesserit iust⁹ a iusti tia sua feceritq̄ iniqtates: morietur i eis. Et cum recesserit impius ab impietate sua feceritq̄ iudiciū ⁊ iustitiā: viuet i eis. Et dicitis. Nō ē recta via dñi. Vnūquēq̄ iuxta vias suas iudicabo d̄ vo bis domus israel. Et fcm̄ ē in duodecimo āno i decimo mēse in qnta mēse trāsmigratiōis no stre: venit ad me q fugerat de hierusalē dicēs. Vastata ē ciuitas. Manus aūt dñi facta fuerat ad me vespe añq̄ veniret q fugerat: aperuitq̄ os meū donec veniret ad me mane: ⁊ apto ore meo nō silui amplius. Et factū ē vbū domini ad me dicēs. Fili hoīs: q habitant in ruinosis his: sup humū israel loq̄ntes aiunt. Vn⁹ erat abrahā: ⁊ hereditate possedit trā. Nos autem multi sum⁹: nobis data ē tra i possessionē. Id circo dices ad eos. hec dicit dñs de⁹. Qui i sā guine comedit̄: ⁊ oculos vr̄os leuatis ad im mūdicias vr̄as. ⁊ sanguinē funditis: nūqd ter rā hereditate possidebitis. Stetistis in gladijs vr̄is: fecistis abhoīatiōes vr̄as. ⁊ vnusquisq̄ vxorē pximi sui polluit ⁊ trā hereditate posside bitis? Hec dices ad eos. Sic dicit dñs de⁹. Vi uo ego: q2 q in ruinosis hitāt gladio cadēt: ⁊ q in agro ē. bestijs tradet̄ ad deuorandū: qui aūt in psidijs ⁊ in speluncis sūt peste morient̄. Et dabo terrā in solitudinē ⁊ in desertū: ⁊ deficiet supba fortitudo ei⁹: ⁊ desolabunt̄ montes isrl': eo q̄ nullus sit q p eos trāseat. Et scient q2 ego dñs: cū dedero trā eorum desolatā ⁊ desertā ppī vniuersas abhoīationes suas quas opati sunt. Et tu fili hoīs: filij populi tui q loquūt̄ de te iux ta muros ⁊ i ostijs domorum: ⁊ dicūt vn⁹ ad al terū vir ad pximū suū loquētes: venite ⁊ audi am⁹ qs sit sermo egrediēs a dño. Et veniūt ad te q̄si si ingrediat̄ populus: ⁊ sedēt corā te popu lus me⁹. Et audiūt sermones tuos ⁊ nō faciūt eos: q2 i cāticū oris sui vtūt illos. Et auaritiā suam seqt̄ cor eorum. ⁊ es eis q̄si carmē musicū q̄d suaui dulciq̄ sono canit̄. Et audiūt vba tua ⁊ non faciunt ea. ⁊ cum venerit qd̄ predictum est ecce enim venit: tunc scient quia prophetes fue

rit inter eos.

C. XXXIIII

Et factū est vbū dñi ad me dicens. Fi li hoīs ppheta de pastorib⁹ israel. p pheta ⁊ dices pastorib⁹. Hec dicit dñs deus. Ve pastorib⁹ israel: q pascebāt semetip sos. Nonne greges a pastorib⁹ pascūt? Lac co medebatis: ⁊ lanis opriebamini. ⁊ qd̄ crassum erat occidebat̄ gregē āt meā ñ pascebat̄. Qd̄ infirmū fuit nō psolidastis: ⁊ qd̄ egrotū nō sa nastis. Qd̄ pfractū est nō alligastis. ⁊ qd̄ abie ctū est non reduxistis: ⁊ qd̄ perierat non quesi stis: s̄ cū austeritate iperabatis eis ⁊ cū potētia Et dispersē sunt oues mee eo q̄ nō eēt pastor: ⁊ facti sunt in deuoratione oīum bestiarum agri. ⁊ dispersē sunt. Errauerūt greges mei in cun ctis mōtib⁹ ⁊ in vniuerso colle excelso. ⁊ super oēm faciē terre dispersi sunt greges mei ⁊ non erat q requireret. Nō erat inq̄rā q requireret. Propterea pastores audite vbū domini. Vi uo ego dicit dominus de⁹: q2 p eo q̄ facti sunt greges mei in rapinā ⁊ oues mee in deuoratio nē oīum bestiarum agri: eo q̄ nō eēt pastor: neq̄ eni q̄sierūt pastores gregē meū: s̄ pascebāt pa stores semetipsos ⁊ greges meos nō pascebāt: ppterea pastores audite vbū domini. Hec di cit dominus de⁹. Ecce ego ipse sup pastores: requirā gregē meū de manu eorum: ⁊ cessare faci am eos vt vltra nō pascāt gregē meū: nec pas cant amplius pastores semetipsos. Et libera bo gregē meū de ore eorum: ⁊ nō erit vltra eis in escā: q2 hec dicit domin⁹ deus. Ecce ego ipē re quiram oues meas: ⁊ visitabo eas. Sicut visi tat pastor gregem suū: in die qñ fuerit in medio ouiū suarum dissipatarū: sic visitabo oues meas ⁊ liberabo eas de oībus locis in q̄bus dispse fue rant in die nubis ⁊ caliginis. Et educā eas de ppl'is: ⁊ pgregabo eas de terris. ⁊ inducā eas in terrā suā: ⁊ pascā eas in montibus israel in riuis in cunctis sedibus terre. In pascuis vbe rimis pascuā eas: ⁊ in mōtibus excelsis israel erūt pascue earum. Ibi requiescēt in herbis vireti bus: ⁊ in pascuis pinguibus pascent̄ sup mon tes israel. Ego pascā oues meas ⁊ ego eas ac cubare faciā dicit dñs deus. Qd̄ perierat req ram: ⁊ quod abiectū erat reducam ⁊ qd̄ pfractū fuerat alligabo: ⁊ quod infirmū fuerat consoli dabo: ⁊ quod pingue ⁊ forte custodiā: ⁊ pascā illas in iudicio. Vos autē greges mei: hec di cit dominus deus: Ecce ego iudico inter pec⁹ ⁊ pecus: arietum ⁊ hircorum. Nonne satis vobis erat pascua bona depasci. Insuper ⁊ reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris

⁊ cum purissimā aquā biberetis: reliquam pe/
dibus vestris turbastis. Et oues mee his que
conculcata pedib⁹ vestris fuerant pascebant.
⁊ que pedes vrī turbauerāt hec bibebāt. Pro
pterea hec dicit dn̄s deus ad vos. Ecce ego ip
se iudico int pecus pingue ⁊ macilentū. Pro
eo q̄ lateribus ⁊ humeris ipingebatis: ⁊ corni
bus vestris ventilabatis oīa infirma pecora
donec dispergerent foras: saluabo gregē meū
⁊ non erit vltra in rapinam. ⁊ iudicabo int pe/
cus ⁊ pec⁹. Et suscitabo sup ea pastorē vnū q
pascat ea: seruū meū dauid: ipse pascet ea: ⁊ ipe
erit eis in pastorē. Ego aūt dn̄s ero eis in deū
⁊ seruus meus dauid pnceps in medio eorū.
Ego dominus locut⁹ sū. Et faciam cū eis pa/
ctū pacis. ⁊ cessare faciam bestias pessimas de
terra. ⁊ qui habitant in deserto. Securi dormi/
ent in saltibus: ⁊ ponā eos i circuitu collis mei
benedictionem: ⁊ deducā imbrem in tpe suo. ⁊
pluuie benedictionis erūt. Et dabit lignū agri
fructum suū. ⁊ terra dabit germen suū: ⁊ erunt
in terra sua absq̄ timore. Et scient q̄r ego dn̄s
cū contriuero cathenas iugi eorū: ⁊ eruero eos
de manu impantium sibi. Et non erunt vltra
in rapinam in gentibus: neq̄ bestie terre de/
uorabūt eos: sed habitabunt confidenter absq̄
vllo terrore. Et suscitabo eis germen nomina
tum. ⁊ non erunt vltra imminuti fame in terra:
neq̄ portabunt amplius opprobriū gentium.
Et scient quia ego dn̄s deus eorū cum eis. ⁊ ip
si populus meus domus israel: ait domin⁹ de
us. Uos autē greges mei greges pascue mee
homines estis: et ego dominus deus vester di
cit dominus deus. ¶XXXV.

Et factus ē sermo dn̄i ad me dicēs. Fi
li hoīs: pone faciē tuā aduersū mōtem
seyr: et prophetabis de eo. et dices illi.
Hec dicit dn̄s de⁹. Ecce ego ad te mons seyr.
et extendā manū meā sup te. et dabo te desola/
tū atq̄ desertū. Urbes tuas demoliar: et tu de
sertus eris. et scies q̄r ego dominus: eo q̄ fue/
ris inimic⁹ sempitnus et cōcluseris filios israel
in man⁹ gladij in tpe afflictiōis eorū: in tpe ini
quitatis extreme. Propterea viuo ego dic̄ dn̄s
deus: q̄m sanguini tradā te. et sanguis te psequ
tur. Et cū sanguinē oderis: sanguis psequetur
te. Et dabo mōtē seyr desolatū atq̄ desertū. et
auferā de eo euntē: et redeuntē. et iplebo mon
tes ei⁹ occisorū suorū. In collib⁹ tuis et i vallib⁹
tuis atq̄ i torrētib⁹. interfecti gladio cadēt. In
solitudines sempitnas tradā te. et ciuitates tue
nō habitabūtur. Et scietis q̄r ego dn̄s de⁹ eo q̄
dixeris: due gētes et due terre mee erunt et h[e]
reditate possidebo eas: cū domin⁹ eēt ibi. Pro
pterea viuo ego dicit dn̄s deus: q̄r faciā iux[ta] ir[am]
tuā ⁊ fm zelū tuū quē fecisti odio hn̄s eos. ⁊ no
tus efficiar p eos cū te iudicauero. ⁊ scies qui[a]
ego dn̄s. Audiui vniuersa opprobria tua q̄ lo
cutus es de mōtibus isrl' dicēs. Deserti nobis
ad deuorandū dati sūt. Et insurrexistis sup me
ore vr̄o: ⁊ derogastis aduersū me. Uerba vr̄a
ego audiui. Hec dicit dn̄s deus. Letante vn[i]
uersa terra: i solitudinē te redigam: sicuti gau
sus es sup hereditatē dom⁹ isrl': eo q̄ fuerit di
sipata: sic faciā tibi. Dissipatus eris mons sey[r]
⁊ idumea oīs. ⁊ sciēt q̄r ego dn̄s. XXXVI.

Tu aūt fili hoīs. ppha sup mōtes israe[l]
⁊ dices. Mōtes israel audite vbū dn̄i
Hec dicit dn̄s deus. Eo q̄ dixerit ini
micus de vobis: euge altitudies sempitne i he
reditatē date sunt nobis: ppterea vaticinare. ⁊
dic. Hec dicit dn̄s de⁹. Pro eo q̄ desolati estis
⁊ pculcati p circuitū: ⁊ facti i hereditatē reliq̄s
gētibus: ⁊ ascēdistis sup labiū lingue ⁊ oppro
briū ppl'i: ppterea mōtes israel audite vbū do
mini dei. Hec dicit dn̄s deus mōtibus ⁊ colli
bus torrētib⁹ vallibusq̄ ⁊ desertis: parietinis et
vrbib⁹ derelictis q̄ depopulate sūt. ⁊ subsanna/
te a reliq̄s gētibus p circuitū. Propterea hec dic̄
dn̄s deus. Nisi i igne zeli mei locutus sū de re
liq̄s gētibus ⁊ de idumea vniuersa: q̄ dederūt
trā meā sibi i hereditatē cū gaudio ⁊ toto corde
⁊ ex aīo: ⁊ eiecerūt eā vt vastarent: iccirco vati/
cinare sup humū israel: ⁊ dices mōtibus ⁊ colli
bus iugis ⁊ vallibus. Hec dicit dn̄s deus. Ec
ce ego i zelo meo ⁊ i furore meo locutus sū: eo
q̄ cōfusionē gentiū sustinueritis. Iccirco hec di
cit dn̄s de⁹. Ego leuaui manū meā: vt gētes q̄
in circuitu vr̄o sūt: ipse cōfusionē suā portēt: vos
autē mōtes israel ramos vr̄os germinetis ⁊ fru
ctū vr̄m afferatis pplo meo isrl'. Prope. n. ē vt
veniat. Quia ecce ego ad vos. ⁊ cōuertar ad vos
⁊ arabimini ⁊ accipietis semētē. ⁊ multiplicabo
i vobis hoīes oēmq̄ domū israel. Et habita/
bunt ciuitates. ⁊ ruinosa instaurabūt. ⁊ reple/
bo vos hoībus ⁊ iumētis ⁊ multiplicabuntur ⁊
crescēt. Et habitare vos faciā sicut a pncipio:
bonisq̄ donabo maioribus q̄ habuistis ab ini
tio. ⁊ scietis q̄r ego dominus. Et adducā super
vos hoīes pplm meū israel: ⁊ hereditate possi/
debūt te. Et eris eis in hereditatē ⁊ nō addes
vltra vt absq̄ eis sis: Hec dicit dominus de⁹
Pro eo q̄ dicūt de vobis: deuoratrix hoīū es
⁊ suffocans gētē tuam: ppterea hoīes non co/

medes āplius. ⁊ gentē tuā nō necabis vltra ait
dominus deus. Nec auditā faciā in te āplius
ↄfusionē gētiū. ⁊ opprobriū pploꝝ neq̄q̄ por/
tabis. ⁊ gētē tuā nō amittes amplius: ait domi
nus deus. Et fcm̄ ē vbū dn̄i ad me dicēs. Fili
hois: domus israel hītauerūt i humo sua: ⁊ pol
luerunt eā in vijs suis ⁊ in studijs suis. Iuxta
imūdiciā mēstruate facta ē via eoꝝ corā me: et
effudi indignationē meā sup eos ꝓ sanguine
quē fuderūt sup terrā. Et in idolis suis pollue
runt eā: ⁊ dispsi eos in gentes: ⁊ ventilati sūt i
terras. Iuxta vias eoꝝ ⁊ adinuentiones eoꝝ
iudicaui eos. Et ingressi sūt ad gentes ad quas
introierūt. ⁊ polluerūt nomē scm̄ meū: cū dice/
retur de eis: populus domini iste ē: ⁊ de terra
eius egressi sunt. Et peperci nomi scō meo: qḋ
polluerat domus israel i gētibus ad q̄s igressi
sūt. Idcirco dices domui israel. Hec dic̄ domi
nus deus. Nō ꝓp vos ego faciā domus isrl':
sȝ ꝓpt nomē scm̄ meū qḋ polluistis in gentib⁹
ad q̄s intrastis. Et sanctificabo nomē meū ma
gnū qḋ pollutū est int gētes: qḋ polluistis i me
dio eaꝝ: vt sciāt gētes q: ego dn̄s ait dn̄s exer/
cituū: cū sanctificatus fuero in vobis corā eis.
Tollā quippe vos de gētibus ⁊ ↄgregabo vos
de vniuersis terris. ⁊ adducā vos in terrā ve/
stram. Et effundam super vos aquā mundam
⁊ mundabimini ab oibus inquinamētis vr̄is
⁊ ab vniuersis idolis vr̄is mundabo vos. Et
dabo vobis cor nouū. ⁊ spiritū nouū ponā i me
dio vestri. Et auferā cor lapideū de carne vr̄a.
⁊ dabo vobis cor carneū: ⁊ spm̄ meū ponam in
medio vestri. Et faciā vt in p̄ceptis meis am
buletis. ⁊ iudicia mea custodiatis ⁊ operemini
Et hītabitis i terra quā dedi pr̄ibus vr̄is: ⁊ eri
tis mihi i populū. ⁊ ego ero vob in deū. Et sal
uabo vos ex vniuersis iquinamētis vr̄is. ⁊ vo
cabo frumētū ⁊ multiplicabo illud. ⁊ nō iponā
vobis famē. Et multiplicabo fructū ligni ⁊ ge
nimia agri: vt nō portetis vltra opprobriū fa/
mis i gētibus. Et recordabimini viaꝝ vr̄aruȝ
pessimaꝝ studioꝝq̄ȝ nō bonoꝝ: ⁊ displicebunt
vobis iniq̄tates vr̄e ⁊ scelera vr̄a. Nō ꝓpt vos
ego faciā: ait dominus deus: notum fit vobis.
Confundimini ⁊ erubescite sup vijs vr̄is do/
mus israel. Hec dicit dominus deus. In die
q̄ mundauero vos ex oibus iniq̄tatibus vr̄is.
⁊ ihabitari fecero vrbes: ⁊ instaurauero ruino
sa. ⁊ terra deserta fuerit exculta. q̄ quondā erat
desolata in oculis oīs viatoris. dicēt. Terra il/
la inculta. facta est vt hortus voluptatis: ⁊ ci/
uitates deserte: ⁊ destitute atq̄ȝ suffosse munite
sederunt. Et scient gentes quecunq̄ȝ derelicte
fuerint i circuitu vestro: q: ego dominus edi/
ficaui dissipata: plātauiq̄ȝ iculta ego dominus
locutus sim ⁊ fecerim. Hec dicit dn̄s de⁹. Ad
huc in h̄ inueniēt me domus israel vt faciā eis
Multiplicabo eos sicut gregem hoium vt gre
gē scm̄: vt gregē irl'm in solēnitatibus ei⁹. Sic
erūt ciuitates deserte plene gregibus hoium. ⁊
scient q: ego dominus.

XXXVII

Facta ē super me manus dn̄i. ⁊ eduxit
me i spū domini. ⁊ dimisit me i medio
cāpi q erat plenus ossibus: ⁊ circūdu/
xit me ꝑ ea i gyro. Erāt aūt multa valde sup
faciē cāpi: siccaq̄ȝ vehemēter. Et dixit ad me.
Fili hois. putas ne viuent ossa ista? Et dixi.
Dn̄e deus tu nosti. Et dixit ad me. Vaticina
re de ossibus istis. Et dices eis. O ssa arida au
dite vbū dn̄i. Hec dic̄ dn̄s deus ossibus his.
Ecce ego itromittā i vos spm̄ ⁊ viuetis: ⁊ da/
bo sup vos neruos: ⁊ succrescere faciā sup vos
carnes: ⁊ supextēdā i vobis cutē. ⁊ dabo vobis
spm̄ ⁊ viuetis: ⁊ scietis q: ego dn̄s. Et ꝓphaui
sicut p̄cepat mihi. Factus ē aūt sonitus ꝓphetā/
te me. et ecce commotio. Et accesserunt ossa ad
ossa: vnūqḋq̄ȝ ad iūcturaȝ suā. Et vidi. ⁊ ecce
sup ea nerui et carnes ascēderūt. ⁊ extenta ē in
eis cutis desup. ⁊ spm̄ non habebant. Et dixit
ad me. Vaticinare ad spm̄: vaticinare fili ho/
minis. ⁊ dices ad spiritum. hec dicit dn̄s deus
A q̄ttuor ventis veni spūs. ⁊ insuffla sup inter
fectos istos. ⁊ reuiuiscant. Et ꝓphetaui sicut
p̄cepat mihi. Et ingressus ē in ea spūs. ⁊ re ui
xerūt: steterūtq̄ȝ sup pedes suos exercitus grā
dis nimis valde. Et dixit ad me. Fili hominis
ossa h̄ vniuersa. domus isrl' ē. Ipsi dicūt. Aru
erunt ossa nr̄a. ⁊ piit spes nr̄a. et abscisi sumus
Propterea vaticinare. et dices ad eos. Hec
dicit dn̄s deus. Ecce ego aperiā tumulos vr̄os
⁊ educā vos de sepulchris vr̄is ppl's meus. ⁊ i
ducā vos in trā isrl'. Et scietis quia ego dn̄s: cū
aperuero sepulchra vr̄a. ⁊ eduxero vos de tu
mulis vestris pple meus. ⁊ dedero spm̄ meuȝ
i vobis ⁊ vixeritis. Et requiescere vos faciā
super humū vestrā. ⁊ scietis q̄a ego dn̄s locu
tus sum. ⁊ feci ait dn̄s deus. Et factus est ser
mo dn̄i ad me dicēs. Et tu fili hois sume tibi
lignū vnū. ⁊ scribe sup illud. iude ⁊ filioꝝ isrl'
socij eius. Et tolle lignū alteꝝ. ⁊ scribe super
illud. iosph lignū effraim. ⁊ cuncte domus isrl'
socioꝝq̄ȝ eius. Et adiunge illa vnum ad alteꝝ
tibi in lignū vnum ⁊ erunt in vnionē in manu

tua. Cum aũt dixerint ad te filij populi tui lo/
quẽtes: nõne indicas nobis qd in his tibi velis
Loq̃ris ad eos. Hec dicit dñs deus. Ecce ego
aſſumã lignũ ioſeph: qđ eſt in manu effraim ⁊
tribus iſrael q̃ ſunt ei adiuncte: ⁊ dabo eas pa/
riter cũ ligno iuda ⁊ faciã eas in lignũ vnuȝ: ⁊
erunt vnũ in manu eius. Erunt aũt ligna ſup q̃
ſcripſeris in mãu tua in oculis eoꝝ: ⁊ dices ad
eos. Hec dicit dñs deus. Ecce ego aſſumaȝ fi
lios iſrael de medio nationũ ad q̃s abierunt ⁊
ꝯgregabo eos vndiq; ⁊ adducam eos ad hu/
mũ ſuã. Et faciam eos gentẽ vnã in terra i mõ
tibus iſrael: ⁊ rex vnus erit omnibus imperãs
Et nõ erunt vltra due gentes: nec diuidentur
amplius in duo regna. Neq; pollueñt vltra i
idolis ſuis ⁊ abhoiationibus ſuis ⁊ cunctis ini
qtatibus ſuis: ⁊ ſaluos eos faciaȝ de vniuerſis
ſedibus ſuis in qbus peccauerũt: ⁊ emundabo
eos. Et erũt mihi ppl's: ⁊ ego ero eis deꝰ: ⁊ ſer
uus meus dauid rex ſup eos: ⁊ paſtoꝛ vnꝰ erit
oium eoꝝ. In iudicijs meis ambulabũt: ⁊ mã
data mea cuſtodient ⁊ facient ea. Et habitabũt
ſup terraȝ q̃uã dedi ſeruo meo iacob in qua ha
bitauerunt patres veſtri: ⁊ habitabũt ſup eam
ipſi ⁊ filij eoꝛum ⁊ filij filioꝝ eoꝛum vſq; in ſẽ/
piternum: ⁊ dauid ſeruus meus pꝛinceps eoꝝ
in perpetuuȝ. Et percutiã illis fedus pacis: pa
ctum ſempiternum erit eis. Et fundabo eos ⁊
multiplicabo: ⁊ dabo ſcificationẽ meã i medio
eoꝝ in ꝑpetuũ. Et erit tabernaculũ meũ in eis
⁊ ero eis deꝰ: ⁊ ipſi erũt mihi ppl's. Et ſciẽt gẽ
tes qꝛ ego dñs ſcificatoꝛ iſrl': cũ fuerit ſcificatio
mea in medio eoꝝ in ꝑpetuũ. ¶ XXXVIII

ET factus eſt ſermo dñi ad me dicens.
Fili hominis: pone faciem tuam cõtra
gog ⁊ terram magog ꝑncipem capitis
moſoch ⁊ thubal: ⁊ vaticinare de eo ⁊ dices ad
eum. Hec dicit dñs deus. Ecce ego ad te gog
ꝑncipeȝ capitis moſoch ⁊ thubal. Et circũagã
te ⁊ ponã frenum in maxillis tuis: ⁊ educã te ⁊
oẽm exercitũ tuum: equos ⁊ eqtes veſtitos lo/
ricis vniuerſos: multitudinẽ magnã haſtaȝ ⁊
clypeũ arripientiũ ⁊ gladiũ. Perſe ethyopes ⁊
libyes cũ eis: oẽs ſcutati ⁊ galeati. Gomer ⁊
vniuerſa agmina eius: domus thogoꝛma late
ra aqlonis: ⁊ totũ robur eius ppl'iq; multi tecũ
Pꝛepara ⁊ inſtrue te ⁊ oẽm multitudinẽ tuaȝ
q̃ coacervata eſt ad te: ⁊ eſto eis in p̃ceptũ. Pꝰ
dies multos viſitaberis. In nouiſſimo annoꝝ
venies ad terrã q̃ reuerſa eſt a gladio ⁊ ꝯgrega
ta ẽ de populis multis: ad mõtes iſrael qui fue
runt deſerti iugiter. Hec de populis educta eſt
⁊ habitabunt in ea ꝯfidenter vniuerſi. Aſcen/
dens aũt quaſi tẽpeſtas venies ⁊ q̃ſi nubes v
operias terrã: tu ⁊ oia agmina tua ⁊ ppl'i mult
tecũ. Hec dicit dñs deus. In die illa aſcendẽ
ſmones ſuper coꝛ tuũ: ⁊ cogitabis cogitation
peſſimã ⁊ dices. Aſcendã ad terrã abſq; mu/
ro: veniã ad qeſcẽtes habitanteſq; ſecure. H
oẽs habitãt ſine muro: vectes ⁊ poꝛte nõ ſun
eis. Vt diripias ſpolia ⁊ iuadas p̃dã: vt iſera
manũ tuã ſup eos q deſerti fuerant ⁊ poſtea re/
ſtituti ⁊ ſup ppl'm q eſt ꝯgregatus ex gẽtibꝰ
poſſidere cepit ⁊ eſſe hitatoꝛ vmbilici tre. Sa/
ba ⁊ dedan ⁊ negociatoꝛes tharſis ⁊ oẽs leões
eius dicent tibi. Nunqd ad ſumenda ſpolia tu
venis. Ecce ad diripiendã p̃dã ꝯgregaſti mu
titudinẽ tuã: vt tollas argentũ ⁊ aurũ: auferas
ſupellectilẽ atq; ſubſtantiã: ⁊ diripias manub
as infinitas. Propterea vaticinare fili homis
⁊ dices ad gog. Hec dicit dominus deꝰ. Nũ/
quid nõ in die illo cum habitauerit ppl's meus
iſrael ꝯfidenter: ſcies ⁊ venies de loco tuo a la
teribus aqlonis tu et populi multi tecũ: aſcenſo
res equoꝝ vniuerſi: cetus magnus ⁊ exercitu
vehemẽs: ⁊ aſcendẽs ſup populũ meum iſrael
quaſi nubes vt operias terrã. In nouiſſimis
diebus eris: ⁊ adducam te ſuper terrã meaȝ: vt
ſciant gentes mee cum ſãctificatus fuero in te i
oculis eoꝝ o gog. Hec dicit dominꝰ deꝰ. Tu
ille es de quo locutus ſum in diebus antiquis i
mãu ſeruoꝝ meoꝝ ꝓphetaꝝ iſrael q ꝓphetaue
runt in diebus illoꝝ tempoꝝ: vt adducerem te
ſup eos. Et erit in die illa: in die aduẽtus gog
ſuper terrã iſrael: ait dñs deus: aſcẽdet idigna
tio mea in furoꝛe meo ⁊ in zelo meo. In igne
ire mee locutus ſum: qꝛ in die illa erit cõmotio
magna ſup terrã iſrael. et cõmouebuntur a fa
cie mea piſces maris et volucres celi et beſtie a
gri et omne reptile qđ moueñ ſup humuȝ: cun/
ctiq; hoies q ſunt ſup faciẽ terre. Et ſubuerteñ
montes et cadent ſepes: et omnis murus corru
et in terram. Et cõuocabo aduerſus eũ in cun/
ctis montibus meis gladiũ ait dominus deus
Gladiꝰ vniuſcuiuſq; i fratrẽ ſuum dirigetur.
Et iudicabo eũ peſte et ſanguine et imbꝛe vehe
menti et lapidibus imenſis. Igneȝ et ſulphur
pluã ſuper eũ et ſup exercitũ eius: et ſup ppl'os
multos q ſunt cũ eo. Et magnificaboꝛ et ſcifica
boꝛ: et notus ero in oculis multaꝝ gentium: et
ſcient qꝛ ego dominus. ¶ XXXIX

TV aũt fili homis vaticinare aduerſum
gog: et dices. Hec dicit dñs deus. Ec
ce ego ſup te gog pꝛincipẽ capitis mo/

soch et thubal: et circumagam te et educam te. ꝛ ascendere te faciam de lateribus aquilonis. ꝛ adducam te super montes israel. Et percutiam arcum tuũ in manu sinistra tua ꝛ sagittas tuas de manu dextera tua deijciã. Sup montes isrl' cades tu ꝛ oĩa agmina tua ꝛ popl'i qui sũt tecũ. Feris. auibus. oĩqꝫ volatili celi ꝛ bestijs terre dedi te ad deuorandũ. Super faciẽ agri cades quia ego locut⁹ sum. ait dñs deus. Et immittam ignẽ in magog ꝛ in his qui habitãt in isulis cõfidenter. ꝛ sciẽt quia ego dñs. Et nomẽ sanctũ meũ notũ faciam in medio ppl'i mei isrl'. ꝛ non polluã nomẽ scm̃ meũ ampl⁹. ꝛ sciant gentes quia ego dñs de⁹ scũs isrl'. Ecce venit. ꝛ factũ ẽ ait dñs deus. hec ẽ dies de q̃ locutus sum. Et egrediẽt hitatores de ciuitatibus isrl'. ꝛ succendẽt ꝛ cõburent arma clypeũ ꝛ hastas arcum ꝛ sagittas ꝛ baculos manuũ ꝛ contos. ꝛ succendẽt ea igni septem ãnis. Et nõ portabunt ligna de regiõibus necꝫ succidẽt d' saltib⁹: qm̃ arma succẽdẽt igni ꝛ depdabũt eos qbus pdefuerãt ꝛ diripient vastatores suos. ait dñs deus. Et erit i die illa dabo gog locum noĩatũ sepul chrũ i isrl'. vallẽ viatorũ ad oriẽtẽ mar' q̃ obstupescere faciet pretereuntes. Et sepeliẽt ibi gog ꝛ omnem multitudinem eius. ꝛ vocabitur vallis multitudis gog. ꝛ sepelient eos domus isrl'. ut mũdẽt trã septẽ et mensibus. Sepeliet autẽ cũ oĩs ppl's tre. ꝛ erit eis noĩata dies in q̃ glrificatus sum. ait dñs de⁹. ꝛ viros iugit constituent lustrãtes trã qui sepeliãt ꝛ requirãt eos qui remãserãt sup faciẽ terre. ut emũdẽt eã. P⁹ mẽses aũt septẽ querẽ incipiẽt. ꝛ circuibũt peragrantes trã. Cũqꝫ viderint os hoĩs. statuent iuxta illud titulũ: donec sepeliant illud pollinctores in valle multitudinis gog. Nomen autẽ ciuitatis amona. ꝛ mundabunt trã. Tu g fili hoĩs h dic dñs de⁹. Dic oĩ volucri ꝛ vniuersis auib⁹ cũctisqꝫ bestijs agri. Conuenite ꝛ pperate: concurrite vndiqꝫ ad victimã meã quam ego immolo vobis. victimã grãdẽ sup montes isrl'. ut comedatis carnes et bibatis sanguinẽ. Carnes fortiũ comedet' . et sanguinẽ pncipũ tre bibet' arietũ et agnoꝝ et hircoꝝ taurorũqꝫ et altilium et pinguiũ oĩuꝫ. Et comedetis adipẽ i saturitatem. et bibetis sanguinẽ i ebrietatẽ de victima quã ego immolaui vob: et saturabimi sup mẽsã meã de equo et de equite forti. et de vniuersis viris bellatorib⁹. ait dñs de⁹. Et ponã gloriã meã in gẽtib⁹: et videbũt oẽs gentes iudicium meũ qd fecerim: et manũ meã quam posuerim sup eos. et sciẽt dom⁹ isrl' quia ego dñs de⁹ eoꝝ a die illa et deinceps. Et sciẽt gentes qm̃ i iniquitate sua capta sit domus isrl'. et ꝙ dereliqrit me ꝛ abscõderim faciẽ meã ab eis: ꝛ tradiderim eos in manus hostiũ: ꝛ ceciderit in gladio vniuersi. Iuxta immundiciã eoꝝ ꝛ scelus feci eis: ꝛ abscondi faciẽ meã ab illis. Propterea hec dicit dñs deus. Nunc reducã captiuitatem iacob: ꝛ miserebor oĩs domus isrl'. Et assumã zelũ pro noĩe scõ meo: ꝛ portabunt cõfusionẽ suã ꝛ oẽm puaricationẽ quã puaricati sũt in me: cũ habitauerit in terra sua ꝯfidẽter neminẽ formidãtes ꝛ reduxero eos de ppl'is: ꝛ cõgregauero de terris inimicoꝝ suoꝝ ꝛ scificatus fuero in eis i oculis gentiũ plurimaꝝ. Et sciẽt q2 ego dñs deus eoꝝ eo ꝙ transtuleri eos in natiões: ꝛ ꝯgregauerim eos sup terrã suam: ꝛ non dereliquerim quẽqꝫ ex eis ibi. Et nõ abscondã vltra faciem meam ab eis: eo ꝙ effuderim spiritum meũ sup oẽm domum israel: ait dñs deus. ¶ XL

In vigesimoqnto ãno transmigratiõis nostre in exordio ãni decia mẽsis: qrto decimo ãno postqꝫ pcussa ẽ ciuitas: in ipsa hac die facta est sup me manus dñi: ꝛ adduxit me illuc in visionibus dei. Adduxit me i terram israel ꝛ dimisit me sup montẽ excelsum nimis: sup quẽ erat qsi edificiũ ciuitatis vergẽtis ad austrũ. ꝛ itroduxit me illuc. Et ecce vir cui⁹ erat spẽs quasi spẽs eris: ꝛ funiculus lineus in manu eius: ꝛ calamus mẽsure in manu eius. Stabat aũt in porta: ꝛ locutus est ad me idẽ vir Fili hoĩs. vide oculis tuis ꝛ auribus tuis audi ꝛ pone cor tuũ in oĩa q̃ ego ostendam tibi: q2 vt ostendãt tibi adductus es huc. Annuncia eia q̃ tu vides domui isrl'. Et ecce murus forinsec⁹ in circuitu domus vndiqꝫ: ꝛ in manu viri calamus mẽsure sex cubitoꝝ ꝛ palmo. Et mẽsus ẽ latitudinẽ edificij calamo vno altitudinẽ quoqꝫ calamo vno. Et venit ad portam q̃ respiciebat viã orientalẽ: ꝛ ascendit p gradus eius. Et mẽsus ẽ limẽ porte calamo vno latitudinẽ: idest limẽ vnũ: calamo vno i latitudine: ꝛ thalamum vno calamo in longũ: ꝛ vno calamo in latũ: ꝛ inter thalamos qnqꝫ cubitos: ꝛ limẽ porte iuxta vestibulũ porte itrinsecus calamo vno. Et mẽsus est vestibulũ porte octo cubitoꝝ: ꝛ frontem eius duobus cubitis. Vestibulũ aũt porte erat intrinsecus. Porro thalami porte ad viã orientalẽ tres hinc ꝛ tres ide: mẽsura vna triũ ꝛ mẽsura vna frõtiũ ex vtraqꝫ pte. Et mẽsus ẽ latitudinẽ liminis porte decẽ cubitoꝝ: ꝛ longitudinẽ porte tredeci cubitoꝝ ꝛ marginẽ ante thalamos cubiti vnius: ꝛ cubit⁹ vnus finis vtrinqꝫ

R

Thalami autē sex cubitorum erant hinc et inde. Et mensus est portam a tecto thalami usque tectū eius. latitudinem vigintiquinque cubitorū: ostiū contra ostium. Et fecit frontes per sexaginta cubitos. et ad frontē atrium porte undique per circuitum. et ante faciē porte q̄ pertingebat usque ad faciē vestibuli porte interioris quinquaginta cubitos. et fenestras obliquas in thalamis et i frōtibus eorum: que erāt intra portā undique per circuitum. Similiter aūt erant et in vestibulis fenestre per gyrum intrinsecus. et ante frontes pictura palmarum celata. Et eduxit me ad atrium exterius. et ecce gaçophylatia et pauimentū stratum lapide in atrio per circuitum. Triginta gaçophylatia in circuitu pauimenti et pauimentum in fronte portarum secundū longitudinem portarum erat inferius. Et mensus est latitudinem a facie porte inferioris usque ad frontem atrij interioris extrinsecus: centum cubitos ad orientem et aquilonem. Portam vero que respiciebat viam aquilonis atrij exterioris mensus est. tam in longitudine q̄ in latitudine. et thalamos eius tres hinc et tres inde: et frontem eius et vestibulum eius secundum mensuram porte prioris quinquaginta cubitorum longitudinē eius et latitudinem vigintiquinque cubitorum. Fenestre autem eius et vestibulum sepulture sm̄ mēsuram porte q̄ respiciebat ad orientem. et septem graduum erat ascensus eius. Et vestibulum añ eam et porta atrij interioris contra portam aquilonis et orientalē. Et mensus est a porta usque ad portam centum cubitos. Et eduxit me ad viam australem. et ecce porta q̄ respiciebat ad austrum Et mensus est frontem eius: et vestibulum eius iuxta mensuras superiores. et fenestras eius et vestibula in circuitu sicut fenestras ceteras quinquaginta cubitorum longitudine. et latitudine vigintiquinque cubitorum: et in gradibus septem ascendebat ad eā. Et vestibulū añ fores eius. et celate palme erant una hinc: et altera inde i frōte eius. et porta atrij interioris in via australi. Et mensus est a porta usque ad portam i via australi centum cubitos. Et introduxit me i atriū interius ad portā australē. et mensus est portā iuxta mēsuras superiores: thalamū eius: et frontē eius et vestibulū eius hisdē mēsuris et fenestras eius et vestibulū eius i circuitu quinquaginta cubitos lōgitudinis: et latitudinis vigintiquinque cubitos et vestibulum per gyrū lōgitudine vigintiquinque cubitorum: et latitudine quinque cubitorum. Et vestibulum eius ad atriū exterius: et palmas eius i frōte. et octo gradus erāt quibus ascēdebat per eā. Et itroduxit me in atriū interius per viā orientalē. et mensus est portā sm̄ mēsuras superiores. thalamum eius et frontē eius et vestibulū eius sicut supra. et fenestras eius et vestibula i circuitu lōgitudine quinquaginta cubitorum et latitudinē vigintiquinque cubitorum: et vestibulū eius id est atrij exterioris et palme celate i fronte eius hic et inde. et in octo gradibus ascēsus eius. Et introduxit me ad portā q̄ respiciebat ad aquilonē. Et mēsus est sm̄ mēsuras superiores thalamū eius et frontē eius et vestibulū eius et fenestras eius per circuitū longitudine quinquaginta cubitorum et latitudine vigintiquinque cubitorum. et vestibulū eius respiciebat ad atrium exterius et celatura palmarū in fronte eius hinc et inde. et in octo gradibus ascensus eius. et per singula gaçophylatia ostium in frontibus portarum ibi lauabant holocaustū. Et in vestibulo porte due mense hinc et due mēse inde: ut imolet super eas holocaustū et pro peccato et pro delicto. Et ad latus exterius qd' ascendit ad ostium porte que pergit ad aquilonē due mense. et ad latus alterū ante vestibulum porte due mense. Quattuor mēse hinc. et quattuor mēse īde: per latera porte octo mēse erāt: super quas imolabant. Quattuor aūt mense ad holocaustū de lapidibus quadris extructe. lōgitudine cubiti unius et dimidij. et altitudine cubiti unius et dimidij et altitudine cubiti unius super quas ponant vasa in quibus imolatur holocaustū et victima. Et labia earum palmi unius: reflexa intrinsecus per circuitū. Super mensas autē carnes oblationis. Et extra portam interiorē gaçophylatia cantorum in atrio interiori qd' erat in latere porte respicientis ad aquilonem et facies eorum contra viā australē: una ex latere porte orientalis q̄ respiciebat ad viā aquilonis. Et dixit ad me. Hoc est gaçophylatium qd' respicit viā meridianā. sacerdotū qui excubant in custodijs templi. porro gaçophylatium quod respicit ad viā aquilonis. sacerdotum erit qui excubāt ad ministerium altaris. Isti sunt filij sadoch qui accedunt de filijs leui ad dominum: ut ministrēt ei. Et mensus est atrium lōgitudine centū cubitorum et latitudine centū cubitorum per quadrū. et altare ante faciem templi. Et introduxit me i vestibulum templi. et mensus est vestibulum quinque cubitis hinc. et quinque cubitis inde. et latitudinem porte trium cubitorum hinc et trium cubitorum inde longitudinem autem vestibuli viginti cubitorum et latitudinem undecim cubitorum. Et octo gradibus ascendebat ad eam. et colūne erant i frōtibus una hinc et altera inde.

Capitulum. XLI.

Et introduxit me in tēpluȝ: ⁊ mensus ē frontes: sex cubitos latitudinis hinc ⁊ sex cubitos latitudinis idē latitudinem tabernaculi. Et latitudo porte decē cubitorum erat ⁊ latera porte qnqȝ cubitis hinc: ⁊ qnqȝ indē. Et mēsus ē longitudinē eius q̄draginta cubitoꝝ: ⁊ latitudinē viginti cubitoꝝ. Et itrogressus intrinsecus mēsus ē ī fronte porte duos cubitos: ⁊ portā sex cubitoꝝ: ⁊ latitudinē porte septem cubitoꝝ. Et mēsus est longitudinē eius viginti cubitoꝝ: ⁊ latitudinē eius viginti cubitoꝝ ante faciem tēpli. Et dixit ad me. Hoc est sanctum sanctoꝝ. Et mensus est parietem domus sex cubitoꝝ: ⁊ latitudinem lateris quattuor cubitoruȝ: vndiqȝ ꝑ circuitum domus. Latera aūt latus ad latus: bis trigitatriū. Et erāt eminentia q̄ ingrederenť ꝑ parietē domus ī lateribus ꝑ circuitū vt cōtinerent: ⁊ non attingerent pietē tēpli. Et platea erat ī rotundū ascendens sursū ꝑ cochleā: ⁊ in cenaculū tēpli deferebat ꝑ gyrū: Iccirco latius erat tēplū in superioribus: ⁊ sic de inferioribus ascendebatur ad superiora: ⁊ in mediū. Et vidi in domo altitudinem ꝑ circuitū fundata latera ad mēsuraȝ calami sex cubitoꝝ spacio: ⁊ latitudinē per parieteȝ lateris forinsecus quinqȝ cubitoꝝ. Et erat interior domus in lateribus domus. Et inter gaçophylatia latitudinē viginti cubitoꝝ in circuitu domus vndiqȝ. Et ostium lateris ad orationem ostium vnū ad viā aqlonis: ⁊ ostiū vnuȝ ad viā australē: ⁊ latitudinē loci ad orationem quinqȝ cubitoꝝ in circuitu. Et edificiū qđ erat separatū versūqȝ ad viam respicientem ad mare: latitudinis septuaginta cubitoꝝ: paries aūt edificij qnqȝ cubitoꝝ latitudinis per circuitum ⁊ longitudo eius nonaginta cubitoꝝ. Et mensus est domus longitudinē centum cubitorum ⁊ quod separatū erat edificium ⁊ parietes eius longitudinis centū cubitoꝝ. Latitudo aūt āte faciem domus: ⁊ eius qđ erat separatum cōtra orientem centū cubitoꝝ. Et mensus est longitudinē edificij cōtra faciem eius qđ erat sepatū ad dorsum hecthecas ex vtraqȝ parte centū cubitoꝝ: ⁊ templū interius: ⁊ vestibula atrij: limina ⁊ fenestras obliquas hecthecas in circuitu ꝑ tres partes ꝯ vniuscuiusqȝ limen stratumqȝ ligno per gyrū in circuitu. Terra aūt vsqȝ ad fenestras ⁊ fenestre clause sup ostia: ⁊ vsqȝ ad domum interiorem ⁊ forinsecus ⁊ oēm parietem in circuitu itrinsecus ⁊ forinsecus ad mensurā ⁊ fabrefacta cherubin ⁊ palme. Et palma inter cherub ⁊ cherub. Duasqȝ facies habebat cherub: faciem hominis iuxta palmam ex hac parte: ⁊ faciem leonis iuxta palmaȝ ex alia parte expressam. Per omnem domum in circuitu de terra vsqȝ ad superiorem partē: cherubin ⁊ palme celate erant in pariete templi. Limen quadrangulum: ⁊ facies sanctuarij aspectus cōtra aspectū. Altaris lignei trium cubitoꝝ altitudo ⁊ longitudo eius duoꝝ cubitoꝝ ⁊ anguli eius ⁊ longitudo eius ⁊ parietes eius lignei. Et locutus est ad me. Hec est mensa coram domio. Et duo ostia erant in tēplo ⁊ in sanctuario ⁊ in duobus ostijs ex vtraqȝ parte bina erāt ostiola q̄ in se inuicē plicabanť. Bina.n.ostia erāt ex vtraqȝ parte ostioꝝ. Et celata erant in ipsis ostijs templi cherubin ⁊ sculptura palmaꝝ: sicut in parietibus quoqȝ expressa erant. Quāobrē ⁊ grossiora erant ligna in vestibuli fronte forinsecus super que fenestre oblique ⁊ similitudo palmarum hinc atqȝ idē in humerulis vestibuli secundum latera domus latitudinemqȝ parietum.

XLII

Et eduxit me in atriū exterius ꝑ viā ducentē ad aquilonē. Et iduxit me in gaçophilatiū qđ erat ꝯ separatuȝ edificiuȝ ⁊ contra edem vergentē ad aquilonem: ex facie lōgitudis centū cubitos ostij aqlōis ⁊ latitudis qnq̄gita cubitos ꝯ viginti cubitos atrij exterioris: ⁊ ꝯtra pauimētū stratū lapide atrij interioris: vbi erat porticus iuncta porticui triplici. Et ante gaçophylatia deambulatio decem cubitorum latitudinis: ad interiora respiciēs vie cubiti vnius. Et ostia earum ad aquiloneȝ vbi erant gaȝophylatia in superioribus humiliora quia supportabant porticus que ex illis eminebant de inferioribus ⁊ de medijs edificij. Tristega enim erant: ⁊ non habebant columnas: sicut erant columne atrioruȝ. Propterea eminebant de inferioribus ⁊ de medijs a terra cubitis quinquaginta. Et peribolus exterior s'm gaçophylatia que erant in via atrij exterioris ante gaçophylatia. Longitudo eius quinquaginta cubitorum: quia longitudo erat gaçophylatiorum atrij exterioris quinquaginta cubitorum: ⁊ longitudo ante faciem templi centum cubitorum. Et erat subter gaçophylatia hec: introitus ab oriente ingredientium in ea de atrio exteriori in latitudine periboli atrij: quod erat ꝯ viaȝ orientalem in faciem edificij separati. Et erant ante edificium gaçophylatia: ⁊ via ante faciem eorum iuxta similitudinem gaçophylatioruȝ que erant in via aquilonis. Secūduȝ longitudinem eoꝝ: sic ⁊ latitudo eorum: ⁊

oĩs introitus eoꝝ ꝛ similitudines ꝛ ostia eorũ ꝯm ostia gaçophylatioꝝ q̃ erant in via respiciẽtes ad nothũ. Ostiũ in capite vie. q̃ via erat ante vestibulũ sepatum per viã orientalẽ igrediẽtibus. Et dixit ad me. Gaçophylatia aquilõis ꝛ gaçophylatia austri q̃ sunt ante edificiũ sepatum. hec sunt gaçophylatia scã: in quibus vescunt̃ sacerdotes q appropinquant ad dñm i sãcta scõꝝ. Ibi ponẽt scã scõꝝ. ꝛ oblationẽ ꝓ pctõ ꝛ ꝓ delicto. Locus.n. sanct⁹ est. Cũ aũt ingressi fuerint sacerdotes. non egredientur de sanctis in atrium exteri⁹. Et ibi reponẽt vestimenta sua in quib⁹ ministrãt. qꝛ scã sũt. vestiẽturq̃ vestimentis alijs. ꝛ sic ꝓcedent ad ppl̃m. Cũq̃ cõplesset mẽsuras domus iterioris. eduxit me p viã porte que respiciebat ad viã orientalẽ: ꝛ mensus est eam vndiq̃ p circuitũ. Mẽsus est autẽ ꝯtra ventũ orientalem calamo: mẽsure: qngentos calamos: in calamo mensure p circuitũ. Et mensus est ꝯtra ventũ aqlonis qngentos calamos: in calamo mensure per gyrũ Et ad ventũ australem mensus est quingentos calamos: in calamo mẽsure per circuitũ. Et ad ventũ occidentalẽ mensus est quingentos calamos: i calamo mẽsure. Per q̃ttuor vẽtos mẽsus est murum eius vndiq̃ per circuitũ. longitudinẽ qngentoꝝ cubitoꝝ. ꝛ latitudinẽ qngentoꝝ cubitoꝝ: diuidẽtẽ iter scũariũ ꝛ vulgi locũ

CXLIII

Et duxit me ad portã q̃ respiciebat ad viã orientalem. Et ecce gloria dei israel igrediebat̃ per viã oriẽtalẽ. ꝛ vox erat ei quasi vox aquaꝝ multarũ. ꝛ terra splẽdebat a maiestate eius. Et vidi visionẽ ꝯm spẽm quã viderã qñ venit vt disperderet ciuitatem: ꝛ spẽs ꝯm aspectũ quẽ viderã iuxta fluuiũ chobar. Et cecidi super faciem meam Et maiestas dñi ingressa est templũ: p viã porte q̃ respiciebat ad orientẽ. Et eleuauit me spũs ꝛ introduxit me in atriũ interius. Et ecce repleta erat gloria dñi domus. Et audiui loquentẽ ad me de domo. Et vir qui stabat iuxta me dixit ad me. Fili hoĩs. locus solij mei ꝛ locus vestigioꝝ pedum meoꝝ: vbi habito in medio filioꝝ israel in eternũ. Et nõ polluet vltra dom⁹ israel nomẽ scm̃ meũ: ipsi ꝛ reges eoꝝ in fornicatiõibus suis: ꝛ in ruinis regũ suoꝝ ꝛ i excelsis: q fabricati sũt limẽ suũ iuxta limen meum. ꝛ postes suos iuxta postes meos: ꝛ murus erat iter me ꝛ eos. Et polluerũt nomẽ scm̃ meum in abhominatiõibus quas fecerũt: ꝓpter qd̃ cõsũpsi eos i ira mea. Nũc ergo repellant ꝓcul fornicationẽ suã ꝛ ruinas regũ suorũ a me: ꝛ habitabo in medio eoꝝ semper. Tu aũt fili hominis oñde domui israel templũ ꝛ ꝯfundant̃ ab iniqtatibus suis. ꝛ metiant̃ fabricã: ꝛ erubescant ex oĩbus q̃ fecerũt. Figurã domus ꝛ fabrice ei⁹ exitus ꝛ introitus: ꝛ oẽm descriptionẽ eius: ꝛ vniuersa p̃cepta eius. cunctumq̃ ordinẽ ei⁹. ꝛ oẽs leges ei⁹ oñde eis. ꝛ scribe i oculis eoꝝ: vt custodiãt oẽs descriptiões eius ꝛ p̃cepta illi⁹. ꝛ faciãt ea. Ista est lex domus i sũmitate montis Omnes fines ei⁹ in circuitu. scm̃ scõꝝ ẽ: Hec est ergo lex dom⁹. Iste aũt mẽsure altaris i cubito verissimo: q hẽbat cubitum ꝛ palmũ. In sinu eius erat cubitus: ꝛ cubitus i latitudie: ꝛ dfinitio eius vsq̃ ad labiũ eius: ꝛ i circuitu palmus vnus. Hec q̃ erat fossa altaris. Et de sinu terre vsq̃ ad crepidinẽ nouissimã duo cubiti. ꝛ latitudo cubiti vnius. ꝛ a crepidine minore vsq̃ ad crepidinẽ maiorẽ quattuor cubiti: ꝛ latitudo cubiti vnius. Ipsi autẽ ariel quattuor cubitoꝝ. ꝛ ab ariel vsq̃ ad sursum cornua quattuor. Et ariel duodecim cubitoꝝ in longitudie per duodecim cubitos latitudinis: quadrãgulatum equis lateribus. Et crepido quattuordeciz cubitoꝝ lõgitudinis p quattuordeci cubitos latitudinis i quattuor ãgulis eius: ꝛ corona in circuitu eius dimidij cubiti. ꝛ sinus eius vnius cubiti p circuitũ. gradus aũt eius vsi ad oriẽtẽ Et dixit ad me. Fili hoĩs. hec dic̃ dñs de⁹. Hi sũt ritus altar̃ i quacũq̃ die fuerit fabricatũ: vt offerat̃ super illd̃ holocaustũ ꝛ effundat̃ sãguis Et dabis sacerdotibus ꝛ leuit̃ q sũt de semie sadoch q accedũt ad me. ait dñs deus: vt offerant mihi vitulũ de armento ꝓ pctõ. Et assumens de sãguie eius pones sup quattuor cornua ei⁹ ꝛ sup quattuor ãgulos crepidinis ꝛ sup coronam in circuitu: ꝛ mundabis illd̃ ꝛ expiabis. Et tolles vitulũ q oblatus fuerit ꝓ peccato. ꝛ cõbures eum in separato loco domus extra scũariũ. Et in die secunda offeres hircum caprarũ imaculatum ꝓ pctõ: ꝛ expiabunt altare sicut expiauerũt in vitulo. Cũq̃ ꝯpleueris expians illud. offeres vitulum de armẽto imaculatũ. ꝛ arietem de gregẽ imaculatũ: ꝛ offeres eos in ꝯspectu dñi Et mittent sacerdotes sup eos sal: ꝛ offerẽt eos in holocaustũ dño. Septem diebus facies hircum ꝓ pctõ quotidie. ꝛ vitulum de armento ꝛ arietẽ de pecoribus imaculatos offerẽt. Septẽ diebus expiabunt altare ꝛ mũdabũt illud. ꝛ implebunt manũ eius. Expletis aũt septẽ diebus in die octaua ꝛ vltra facient sacerdotes super altare holocausta vrã. ꝛ q̃ ꝓ pace offerũt. ꝛ placatus ero vobis ait dñs deus.

CXLIIII.

Et conuerti me ad viā porte sanctuarij
exterioris q̄ respiciebat ad orientem: et
erat clausa. Et dixit dn̄s ad me. Porta
hec clausa erit: et non aperietur et vir non trāsiet
p eā. qm̄ dn̄s deus israel igressus ē p eā: eritq̄3
clausa pncipi. Princeps ipse sedebit in ea: vt co
medat panē corā dn̄o. Per viā porte vestibu
li igredietur: et p viā eius egredietur. Et adduxit
me p viā porte aquilonis i ɔspectu dom⁹: et vi
di: ecce ipleuit gloria dn̄i domū dn̄i Et cecidi i
faciē meā3 et dixit ad me dn̄s. Fili hoīs: pone
cor tuū et vide oculis tuis: et auribus tuis audi
oīa q̄ ego loquor ad te: ď vniuersis cerimonijs
domus dn̄i et de cunctis legib⁹ eius. Et pones
cor tuū in vijs tēpli p oēs exitus sanctuarij: et
dices ad exasperantē me domū israel. Hec dicit
dn̄s deus. Sufficiāt vobis oīa scelera vr̄a do
mus isrl̄: eo q̄ iducitis filios alienos icircunci
sos corde et icircūcisos carne: vt sunt in scūario
meo et polluant domum meā: et offertis panes
meos adipē et sanguinē: et dissoluistis pactum
meū in oībus scelerib⁹ vr̄is: et nō seruastis pce
pta sanctuarij mei: et posuistis custodes obſuā
tionū meaꝝ i scūario meo vobismetipsis. Hec
dicit dn̄s deus. Oīs alienigena incircūcisus
corde et icircūcisus carne nō igredietur scūarium
meū: oīs filius alienus q esti medio filioꝝ isrl̄.
Sed et leuite q lōge recesserūt a me i errore filio
rum isrl̄: et errauerūt a me post idola sua: et por
tauerunt iniqtatē3 suā: erūt in scūario meo edi
tui et ianitores portaꝝ dom⁹: et ministri dom⁹.
Ipsi mactabunt holocausta et victimas populi
et ipsi stabunt in ɔspectu eoꝝ vt ministrent eis
Pro eo q̄ ministrauerūt illis in ɔspectu ido
loꝝ suoꝝ: et facti sunt domui israel in offendi
culū iniquitatis: iccirco leuaui manū meā super
eos ait dn̄s deus. et portauerunt iniquitatē suā
Et nō appropinquabūt ad me vt sacerdotio fū
gantur mihi: neq̄3 accedent ad oē sanctuariū me
um iuxta sancta scōꝝ: s3 portabūt ɔfusionē suā
et scelera sua q̄ fecerunt. Et dabo eos ianitores
domus in oī ministerio eius: et vniuersis que
fient in ea. Sacerdotes aūt et leuite filij sadoch
q custodierunt cerimonias sanctuarij mei cum
errarent filij israel a me: ipsi accedēt ad me: vt
ministrent mihi: et stabunt in ɔspectu meo: vt
offerant mihi adipē et sanguinē ait dn̄s deus.
Ipsi ingredientur scūariū meū: et ipsi accedēt ad
mensā meā: vt ministrent mihi: et custodiāt ce
rimonias meas. Cūq̄3 ingredientur portas atrij
interioris: vestibus lineis induentur: nec ascen
det sup eos quicq̄3 laneū: qn̄ ministrant in por
tis atrij interioris et itrisecus. Vitte linee erūt
in capitibus eoꝝ: et feminalia linea erunt in lū
bis eoꝝ: et nō accingentur in sudore. Cūq̄3 egre
dientur atriū exterius ad poplm̄: exuent se vesti
mētis suis in qbus ministrauerāt: et reponent
ea in gazophylatio scūarij et vestiēt se vestimē
tis alijs et nō scificabunt pplm̄ in vestib⁹ suis
Caput aūt suū nō radēt: neq̄3 comā nutriēt: s3
tondentes attondēt capita sua. Et vinū non bi
bet oīs sacerdos qn̄ ingressurus est atriū inte
rius. Et viduā et repudiatā nō accipient vxo
res: sed virgines de semie dom⁹ isrl̄. Sed et vi
duā q̄ fuerit vidua a sacerdote accipiēt: et ppl̄3
meū docebunt qd sit iter scm̄ et pollutū: et iter
mundū et imundū ostēdēt eis. Et cū fuerit cō
trouersia: stabūt in iudicijs meis et iudicabūt.
Leges meas et pcepta mea in oībus solēnita
tibus meis custodient: et sabbbata mea scifica
bunt. Et ad mortuū hoīe3 nō igredientur ne pol
luantur: nisi ad patrē et matrē et filiū et filiā et fra
trē et sororē q̄ alterū virū nō habuerunt: in q
bus ɔtaminabuntur. Et postq̄3 fuerit emūdatus
septē dies numerabuntur ei: et in die itroitus sui
in scūariū ad atriū iterius vt ministret mihi in
scūario: offeret p pctō suo: ait dn̄s deus. Non
erit autē eis hereditas: ego hereditas eoꝝ. Et
possessionē nō dabitis eis in isrl̄: ego. n. posses
sio eoꝝ. Victimā et p pctō et p delicto ipsi co
medēt: et oē votū i isrl̄ ipsoꝝ erit. Et primitiua
oīum primogenitoꝝ et oīa libamenta ex oībus
q̄ offeruntur: sacerdotū erunt. Et pmitiua ciboꝝ
vestroꝝ dabitis sacerdoti: vt reponat bn̄dictio
nē domui sue. Oē morticinū et captū a bestia ď
auibus et de pecoribus nō comedēt sacerdotes

C XLV

Cumq̄3 cepitis terrā diuidere
sortito sepate pmitias dn̄o scificatū3 de
terra: lōgitudine vigintiq̄nq̄3 milia: et
latitudine decē milia. Scificatū erit in oī imio
eius p circuitū. Et erit ex hoc oī parte scificatū3
qngentos p qngentos q̄drifariā p circuitū3 et
qnquaginta cubitis in suburbana eius p gyrū
Et a mēsura ista mēsurabis longitudinē vigi
tiq̄nq̄3 miliū: et latitudinē decē miliū. Et in ipo
erit tēplum scm̄q̄3 scōꝝ: scificatū de terra erit sa
cerdotibus ministris sāctuarij: q accedunt ad
ministeriū dn̄i. Et erit eis locus i domos et in
sāctuariū scitatis. Vigintiq̄nq̄3 aūt milia lon
gitudinis et decē milia latitudinis. Leuite qui
ministrant domui: ipsi possidebunt viginti ga
zophylatia. Et possessionem ciuitatis dabitis
q̄nq̄3 milia latitudinis: et lōgitudinis viginti
quinq̄3 milia: secūdū separationem sanctuarij

omni domui isrl'. Principi q3 hinc τ inde in se
parationē sanctuarij. τ in possessionē3 ciuitatis
τ ɔtra faciē separatiōis scūarij: τ ɔtra faciē pos
sessiōis vrbis a latere maris vsq3 ad mare: τ a
latere orientis vsq3 ad orientē. longitudinē aūt
iuxta vnāquāq3 ptē a termino occidentali vsq3
ad terminū orientalē: de terra erit ei possessio i
israel. Et nō depopulabunt̄ vltra principes po
pulum meū: sed terrā dabūt domui isrl' pm tri/
bus eoꝝ. Hec dicit dn̄s deus. Sufficiat vobis
pncipes isrl': iniqtatē τ rapinas itermittite. τ iu
diciū τ iusticiā facite. Separate ɔfinia vr̄a a po
pulo meo ait dn̄s deus. Statera iusta τ ephi iu/
stum τ batus iust⁹ erit vobis. Ephi τ bat⁹ eq̄/
lia τ vnius mēsure erūt: vt capiat decimā ptem
chori bat⁹ τ deciā ptē chori ephi. Iuxͣ mēsurā
chori erit eq̄ libratio eoꝝ. Siclus autem viginti
obolos habet. Porro viginti sicli τ vigintiqui
q3 sicli et qndeci sicli minā faciūt. Et he sūt pmi
tie q̄s tolletis. sextā ptē ephi de choro frumenti
et sexta3 pte3 ephi de choro ordei. Mensura q3
olei. Batus olei. decia ps chori ē: q2 decem ba/
ti iplent chorū. Et arietē vnū de grege ducen/
toꝝ de his q̄ nutriuit isrl' in sacrificiū. et in holo
caustum et in pacifica: ad expiandū ꝓ eis. ait do
minus de⁹. Ois ppl's terre tenebit̄ pmitijs his
pncipi i israel. Et sup pricipē erunt holocausta
et sacrificiū et libamina i solēnitatibus et i calen
dis et i sabbatis: in vniuersis solēnitatibus do
mus israel. Ipse faciet ꝓ pctō sacrificiū et holo/
caustum et pacifica: ad expiandū ꝓ domo israel
Hec dicit dn̄s deus. In prio mēse vna mēsis
sumes vitulū de armento imaculatū. et expiabis
sanctuariū. Et tollet sacerdos de sanguie quod
erit ꝓ pctō. et ponet i postibus domus: et i q̄t/
tuor angulis crepidinis altaris. et in postibus
porte atrij iterioris. Et sic facies i septia mensis
ꝓ vnoquoq3 qui ignorauit τ errore deceptus ē
et expiabis ꝓ domo: In prio mēse quartadecia
die mēsis erit vobis pasce solēnitas. Septē die
bus azima comedent̄. Et faciet princeps in die
illa ꝓ se et ꝓ vniuerso populo terre vitulum ꝓ
peccato. Et in septem dieꝝ solēnitate faciet ho/
locaustū dn̄o: septem vitulos et septem arietes
imaculatos quotidie septem diebus: et pro pec
cato hircū capraꝝ: et sacrificiū ephi per vitulu3
et ephi per arietē faciet. et olei hyn per singula
ephi. Septimo mēse quītadecia die mēsis in so
lēnitate faciet sicut supradicta sūt p septem dies
tam pro peccato q̄ȝ pro holocausto et in sacrifi/
cio et in oleo.

Capitulum XLVI

Hec dic̄ dn̄s deus. Porta atrij interioris
q̄ respicit ad orientē erit clausa sex die/
bus in qbus opus fit. Die aūt sabbati
apiet̄. S3 in die calendaꝝ apiet̄ τ itrabit prin/
ceps p viā vestibuli porte deforis τ stabit in li
mine porte. Et faciēt sacerdotes holocaustum
eius τ pacifica eius: τ adorabit sup limē porte τ
egrediet̄. Porta aūt nō claudet̄ vsq3 ad vespe
rā. Et adorabit ppl's terre ad ostiū porte illi⁹ in
sabbatis τ i calēdis corā dn̄o. Holocaustū aūt
h̄ offeret priceps dn̄o in die sabbati: sex agnos
imaculatos τ arietē imaculatū τ sacrificiū ephi
per arietem. In agnis aūt sacrificiu3 quod de/
derit manus eius: τ olei hyn p singl'a ephi. In
die aūt calendaꝝ vitulū de armento imaculatū
τ sex agni τ arietes imaculati erunt: τ ephi per
vitulū: ephi quoq3 p arietē faciet sacrificiū. De
agnis aūt sicut iuenerit manus eius: τ olei hyn
p singula ephi. Cūq3 igressurus ē pnceps: per
viā vestibuli porte igrediat̄: τ per candē viam
exeat. Et cū itrabit ppl's tre in ɔspectu dn̄i in so
lēnitatibus q igredit̄ p portā aqlonis vt adoret
egrediat̄: p viā porte meridiane. Porro qui i
gredit̄ p viā porte meridiane: egrediat̄: p via3
porte aqlonis. Nō reuertet̄ per via3 porte per
quā igressus ē: s3 e regione illius egredietur.
Priceps aūt in medio coꝝ cū igredientibus i
grediet̄: τ cū egrediētibus egrediet̄. Et in nū/
dinis τ solēnitatibus erit sacrificiū ephi p vitu
lū: τ ephi p arietē. In agnis aūt erit sacrificiu3
sic iuenerit man⁹ ei⁹: τ olei hyn p singl'a ephi.
Cū aūt fecerit pnceps spontaneū holocaustum
aut pacifica voluntaria dn̄o: apiet̄ ei porta que
respicit ad orientē: τ faciet holocaustū suū τ pa
cifica sua: sicut fieri solet in die sabbati: τ egre/
diet̄: claudet̄q3 porta postq̄ȝ exierit. Et agnum
eiusdē anni imaculatū faciet i holocaustū quoti
die dn̄o. Sēper mane faciet illud. Et faciet sa/
crificiū sup eo catamane mane: sextā partē ephi
τ de oleo tertiā partem hyn. vt misceat̄ simile.
Sacrificiū dn̄o legitimū: iuge atq3 perpetuum
Faciet agnū in sacrificiū τ oleu3 catamane ma
ne holocaustū sempiternū. Hec dicit dn̄s deus
Si dederit pnceps domū alicui de filijs suis:
hereditas eius filioꝝ suoꝝ erit: possidebunt eā
hereditarie. Si aūt dederit legatū de heredita/
te sua vni seruoꝝ suoꝝ: erit illius vsq3 ad annū
remissionis τ reuertet̄ ad principē. Hereditas
aūt eius filijs eius erit. Et non accipiet prin/
ceps de hereditate ppl'i p violentiā τ de posses/
sione eoꝝ s3 de possessione sua hereditatē dabit
filijs suis vt nō dispgat̄ ppl's me⁹ vnusq̄sq3

possessionē sua. Et introduxit me per ingressū q erat ex latere porte: i gazophylatia sāctuarij ad sacerdotes: q̄ respiciebāt ad aquilonem: et erat ibi locus vergēs ad occidentē: et dixit ad me. Iste ē locus vbi coquēt sacerdotes pro pctō et pro delicto: vbi coquēt sacrificiū: vt nō efferant in atriū exterius: et scificet popl's. Et eduxit me in atriū exterius: et circūduxit me per q̄ttuor angulos atrij. Et ecce atriolum erat in angulo atrij: atriola singula p angulos atrij. In q̄ttuor angulis atrij atriola disposita: q̄draginta cubitorū p longū et trigīta per latū. Mēsure vni⁹ q̄ttuor erant. Et paries p circuitū ambiēs q̄ttuor atriola: et culine fabricate erant subter porticus per gyrū. Et dixit ad me. Hec ē domus culinarū: in qua coquēt ministri dom⁹ domini victimas populi.

XLVII

Et cōuertit me ad portā domus. et ecce aq̄ egrediebant subter limē domus ad orientē. Facies. n. domus respiciebat ad orientem. Aque aūt descendebāt i lat⁹ tēpli dextrū ad meridiē altaris. Et eduxit me p viā porte aquilonis. et cōuertit me ad viā foras portā exteriorē. viā q̄ respiciebat ad orientē. Et ecce aque redundātes a latere dextro. cū egrederet vir ad oriētē: qui habebat funiculū in manu sua. et mensus ē mille cubitos. et traduxit me p aquā vsq₃ ad talos. Rursūq₃ mensus ē mille. et traduxit me per aquā vsq₃ ad genua. Et mēsus ē mille. et traduxit me p aquam vsq₃ ad renes. Et mēsus ē mille torrentē quē nō potui ptrāsire. qm̄ intumuerāt aque pfūdi torrentis qui non pōt transuadari. Et dixit ad me. Certe vidisti fili hoīs. Et eduxit me. et conuertit ad ripā torrentis. Cūq₃ me cōuertissem ecce i ripa torrentis ligna mlta nimis ex vtraq₃ parte. Et ait ad me. Aque iste que egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis et descendunt ad plana deserti: itrabunt mare: et exibūt. et sanabūtur aq̄. Et oīs aīa viuens q̄ serpit q̄cunq₃ venerit torrens. viuet. et erūt pisces multi satis postq̄₃ venerit illuc aq̄ iste. Et sanabūtur et viuēt oīa ad que venerit torrēs: et stabūt super illa piscatores Abēgaddi vsque ad ēgallū siccatio sagenarū erit. Plurime spēs erūt piscium ei⁹: sicut pisces maris magni multitudinis nimie. In litoribus aūt ei⁹ et i palustribus non sanabunt: quia i salinas dabūt. Et super torrentem orient i ripis eius ex vtraq₃ parte oē lignum pomiferum. Nō deflue foliū ex eo. et non dficiet fructus eius. Per singulos mēses afferet primitiua: quia aq̄ eius de sctūario egrediētur. Et erunt fructus eius in cibum. et folia eius ad medicinā. hec dicit dn̄s de⁹. hic ē terminus i quo possidebitis terrā i duodecim tribubus isrl': qa ioseph duplicē funiculum habet. Possidebitis aūt eā singuli eque ut frat suus. super quā leuaui manū meā ut darem prib⁹ vestris. Et cadet terra h vobis i possessionē. Hic ē aūt tminus tre ad plagā septētrionalē a mari magno: via ethalon veniētibus sedada emath berothasabari que est inter terminū damasci et confiniū emath domus thicon q̄ ē iuxta terminū auran: et erit termin⁹ a mari vsq₃ ad atriū enon tmin⁹ damasci. et ab aquilone ad aquilonē terminus emath. plaga septentrionalis. Porro plaga orientalis de medio auran et de medio damasci et de medio galaad et de medio terre israel iordanis disterminans: ad mare orientale metiemini plagā oriētalem. Plaga aūt australis meridiana a thamar vsq₃ ad aq̄s ptradictionis cades. et torrēs vsq₃ ad mare magnum. et h est plaga ad meridiē australis. Et plaga maris: mare magnū a confinio p directū donec veniās emath: h ē plaga maris. Et diuidetis trām istā vobis p trib⁹ isrl'. et mittetis eā i hereditatē vobis et aduenis qui accesserint ad vos qui genuerit filios i medio vrm̄. et erunt vobis sicut indigene int filios isrl'. Vobiscū diuidēt possessionē i medio tribuum israel. In tribu autē q̄cunque fuerit aduena. ibi dabitis possessionem illi. ait dn̄s deus.

XLVIII

Et hec noīa tribuū a finibus aquilonis iuxta viam ethalon p gētibus emath: atriū enon tminus damasci. ab aquilone iuxta viam emath. et erit ei plaga orientalis mare. dan vna. Et a tmino dan: a plaga orientali vsque ad plagam maris. aser vna. Et sup tminū aser: a plaga orientali vsq₃ ad plagam maris. neptalim vna. Et super tminū neptalim a plaga oriētali vsq₃ ad plagam mar. manasse vna. Et super tminū manasse: a plaga orientali vsq₃ ad plagā maris effraī vna. Et super tminū effraī: a plaga orientali vsq₃ ad plagam mar. ruben vna. Et super tminū rubē: a plaga oriētali vsq₃ ad plagam maris. iuda vna. Et super tminū iuda: a plaga oriētali vsq₃ ad plagā maris. erūt primitie quas sepabitis viginti quinque milib⁹ calamis latitudinis et longitudinis: sicuti singule ptes a plaga orientali vsque ad plagā maris. Et erit sanctuarium in medio ei⁹. Primitie q̄s sepabitis dn̄o: longitudo vigintiquinque milib⁹. et latitudo decē milibus. He aūt erūt pmitie sanctuarij sacer

dotū: ad aqlonē lōgitudinis vigītiqnq3 milia: & ad mare latitudinis decē milia. Sz & ad oriētem latitudinis decē milia: & ad meridiē vigintiqnq3 milia. Et erit sanctuariu3 dñi in medio eius. Sacerdotibus sanctuariū erit de filijs sadoch. q custodierunt cerimonias meas & non errauerūt cū errarēt filij israel: sicut errauerūt & leuite. Et erūt pmitie de pmitiuis terre scīm sanctoꝝ: iuxta terminū leuitaꝝ. Sed & leuitis similiter iuxta fines sacerdotū vigintiqnq3 milia lōgitudinis: & latitudinis decē milia. Ois longitudo viginti & qnq3 miliū: & latitudo decem miliū. Et nō venūdabunt ex eo neq3 mutabūt neq3 trāsferent pmitie terre: qr sctificate sūt dño. Quinq3 milia aūt q̄ supsūt in latitudine p vigintiqnq3 milia: pphana erunt vrbis in habitaculū & in suburbana. Et erit ciuitas in medio ei9: & he mensure eius. Ad plagā septentrionalem qngenta & quattuor milia: & ad plagā meridianam qngenta & q̄ttuor milia: & ad plagā orientalē qngēta & quattuor milia & ad plagā occidētalē qngēta & quattuor milia. Erunt aūt suburbana ciuitatis ad aqlone3 ducenta qnquaginta: & ad meridiē: ducēta qnquaginta: & ad orientē ducenta qnquaginta. & ad mare ducēta qnquaginta. Qd aūt reliquū fuerit in longitudie pm primitias sanctuarij decē milia in oriente3: & decem milia in occidentē erunt sicut primitie sanctuarij: & erunt fruges eius in panes his q̄ seruiunt ciuitati. Seruientes aūt ciuitati operabūtur ex oībus tribubus isrl. Oēs pmitie vigintiquinq3 miliū p vigintiqnq3 milia in q̄drum: separabunt in pmitias sanctuarij & in possessionē ciuitatis. Qd aūt reliquū fuerit pncipis erit ex oī parte primitiaꝝ sanctuarij & possessionis ciuitatis e regione: vigintiqnq3 miliū primitiarū vsq3 ad terminū orientalē: sed & a mari e regione vigintiqnq3 miliū vsq3 ad terminū maris: similiter in partibus pricipis erit. Et erūt primitie sanctuarij & sanctuariū templi ciuitatis in medio eius. De possessione aūt leuitaꝝ: & de possessione ciuitatis in medio partiū principis erit in terminū iuda & in terminū beniamin: & ad principē pertinebit. De reliquis tribubus erunt tales portiones. A plaga orientali vsq3 ad plagā occidentalē: beniamin vna. Et cōtra terminū beniamin a plaga oriētali vsq3 ad plagam occidentale3: simeon vna. Et sup terminū symeonis a plaga orientali vsq3 ad plagam occidentalem: isachar vna. Et super terminu3 isachar a plaga orientali vsq3 ad plagam occidentalem: çabulon vna. Et super terminum çabulon a plaga orientali vsq3 ad plaga3 maris gad vna. Et super terminū gad ad plagā austri in meridiem. & erit finis de thamar vsq3 ad aquas contradictionis cades: hereditas contra mare magnū. Hec est terra quā mittetis in sortē tribubus isrl & he ptitiones eaꝝ: ait dñs deus. Et hi egressus ciuitatis. A plaga septētrionali qngētos & quattuor milia mensurabis: & porte ciuitatis in oībus tribubus israel. Porte tres a septētrione. Porta ruben vna: porta iuda vna: porta leui vna. Et ad plagam orientalē qngentos & quattuor milia. Et porte tres. Porta ioseph vna: porta beniamin vna: porta dan vna. Et ad plagā meridianā qngentos & q̄ttuor milia metieris. Et porte tres. porta symeonis vna: porta isachar vna: porta çabulon vna. Et ad plagam occidentalē qngentos & q̄ttuor milia. Et porte tres. Porta gad vna porta aser vna: porta neptalim vna. Per circuitū decē & octo milia. Et nomē ciuitatis ex illa die dñs ibidem. Amen.

¶ Explicit Ezechiel ppheta. Incipit prolog9 sancti Hieronymi in Danielem pphetam.

Danielem pphetam iuxta septuaginta interpretes: dñi saluatoris ecclesie nō legūt vtentes theodotōis editione. & h cur acciderit nescio. Siue. n. quia sermo chaldaicus est: & qbusdā proprietatibus a nr̄o eloquio discrepat: noluerunt septuaginta iterpretes easde3 lingue lineas in trāslatiōe seruare: siue sub noīe coꝝ ab alio nescio quo nō satis chaldeā linguā sciente editus ē liber: siue aliud quid cause extiterit ignorans h vnā affirmare possum: q multum a veritate discordet: & recto iudicio repudiatus sit. Sciendū quippe danielē maxime & esdrā hebraicis quidem lrīs sed chaldeo smone pscriptos: & vnam hieremie pericopen: iob q̄3 cu3 arabica lingua plurimā habere societatē. Deniq3 & ego adolescentulus post quintiliani & tulij lectionē ac flores rhetoricos cū me in lingue huius pistrinum reclusissē: & multo sudore multoq3 tēpore vix cepissem anhelantia stridentiaq3 vba resonare: & q̄si per criptam ambulās: raꝝ desuper lumen aspicerē: impegi nouissime in daniele3: & tāto tedio affectus sum: vt desperatione subita oēm laborem veterē voluerī ptenere. Verum adhortante me quodā hebreo & illud mihi crebrius sua lingua ingerente: labor iprobus omnia vincit: q mihi videbar sciolus iter eos cepi rursus discipulus esse chaldaicus. Et vt veꝝ fatear: vsq3 ad pn̄tē diem magis possum sermonem

chaldaicu3 legere ꝛ intelligere q̄3 sonare. Hec
ccirco refero vt difficultatē vobis danielis oñ
derē: q apud hebreos nec susanne h3 historiā:
nec hymnū triū pueroꝝ nec belis dracōisq3 fa
bulas: q̄s nos q2 in toto orbe dispsē sunt: verū
ante posito casq3 iugulante subiecimus: ne vi/
deremur apud imperitos magnam partē volu/
minis detrūcasse. Audiui ego quendā de pce/
ptoribus iudeoꝝ: cū susanne derideret historiā
a greco nescio q̄ cā diceret eē cōfictā: illud op
ponere qđ origeni q̄3 africanus opposuit: ethy
mologias has apo thoy chynoy ꝛ bise: ꝛ apo
toy prynoy pryse: de greco sermone descēde
re. Cuius rei nos itelligentiā nr̄is hanc possu
mus dare: vt verbi grā: dicamus continuo de
arbore ilice dixisse eū ilico peas: ꝛ a lētisco in lē
tem te cōminuat angelus: vel non lente pereas
aut lentus .i. flexibilis ducaris ad morte3: siue
aliud quid ad arboris nomē ꝯueniens. Deinde
tā fuisse ocij tribus pueris cauillabat: vt in ca
mino estuātis incendij metro luderent. ꝛ p or/
dinē ad laudē dei oia elemēta ꝓuocarēt: aut qđ
miraculū diuineq3 aspirationis iudiciū vel dra/
conē interfectū offa picis vel sacerdotum belis
machinas deprehēsas: q̄ magis prudentia so/
lertis viri q̄3 ꝓphetali essent spū ꝑpetrata. Cū
vero ad abacuc veniret: ꝛ de iudea i chaldeam
raptū discofoꝝ lectitaret: q̄rebat exēplū vbi le/
gissemus in toto veteri testamento quēq̄3 scōꝝ
graui volasse corpe: ꝛ in puncto vnius horę tā
ta terraꝝ spatia transisse. Cui cū qdā e nr̄is satis
ad loquendū ꝓmptulus ezechielē adduxisset i
medium: ꝛ diceret eū de chaldea in iudea3 fuisse
translatū: derisit hoiem ꝛ ex ipso volumine de
mōstrauit ezechielē in spū se vidisse trāspositū
Deniq3 ꝛ apostolū nr̄m videl3 v t eruditū viꝝ
qui legem ab hebreis didicisset non fuisse au
sum affirmare se raptum in corpore: sed di/
xisse siue in corpore siue extra corpus: nescio:
deus scit. His ꝛ talibus argumentis apo/
cryphas i libro ecclesie fabulas arguebat. Su
per q̄ relectoris arbitrio iudicium derelinquēs
illud āmoneo non haberi danielē apud hebre/
os inter ꝓphas: sed int eos q agiographa con
scripserūt. In tres siquidē ptes ois ab eis scri
ptura diuidit: in legem i ꝓphas: ꝛ in agiogra
pha .i. in qnq3 ꝛ octo ꝛ in vndecim libros de q̄
nō ē huius tpis disserere. Que āt ex h̄ ꝓpha
imo ꝯ hunc libꝝ porphyrius obijciat: testes sūt
methodius euseb⁹ ꝛ appollinaris: qui multis
versuū milibus ei⁹ vesanie rn̄dētes nescio an cu
rioso lectori satisfecerit. Vñ obsecro vos o pau
la ꝛ eustochiu3 fundatis ꝓ me ad dñm preces:
vt q̄3diu in hoc corpusculo su3: scriba3 aliquid
gratu3 vobis: vtile ecclesie: dignum posteris.
Presentiū quippe iudicijs oblatrātiū non sa/
tis moueor: qui in vtranq3 partē: aut amore la
buntur: aut odio.

¶ Explicit prologus. Incipit
Daniel propheta. Caplm. I

Anno tertio regni ioachim regis iuda venit. Na
buchodonosor rex babylōis hie
rusalem ꝛ obsedit eā: ꝛ tradidit
dñs in manu ei⁹ ioachim regē
iude ꝛ ptē vasoꝝ domus dei: ꝛ asportauit ea in
trā sennaar i domū dei sui: ꝛ vasa intulit in do/
mū thesauri dei sui. Et ait rex asphanez preposi
to eunuchoꝝ vt introduceret de filijs isrl̄ ꝛ de
semine regio ꝛ tyrānoꝝ pueros i quibus nulla
esset macula: decoros forma ꝛ eruditos oī sapia
cautos scia ꝛ doctos disciplina: ꝛ qui possēt sta
re in palatio regis vt doceret eos lr̄as ꝛ linguā
chaldeoꝝ. Et ꝯstituit eis rex annonā p singu/
los dies de cibis suis ꝛ vino vnde bibebat ipse
vt enutriti tribus annis postea starēt in conspe
ctu regis. Fuerunt ergo iter eos de filijs iude
Daniel ananias misahel ꝛ azarias. Et iposuit
eis ꝑpositus eunuchoꝝ noia: danieli balthasar
ananie sidrac: misaeli misac: ꝛ azarie abdenago
Proposuit aute3 daniel in corde suo ne pollue
retur de mensa regis neq3 de vino potus eius
ꝛ rogauit eunuchorum prepositū ne contami/
naretur. Dedit autem deus danieli gratiam ꝛ
misericordiam in ꝯspectu principis eunuchoꝝ
Et ait princeps eunuchorum ad danielem. Ti
meo ego dominum meū regē q cōstituit vobis
cibum ꝛ potum: q si viderit vultus vr̄os maci
lentiores p̄ceteris adolescentibus coeuis vr̄is
ꝯdemnabitis caput meum regi. Et dixit dani/
el ad malassar quem ꝯstituerat principes eunu
choꝝ sup danielē ananiā misahelē ꝛ azariam.
Tempta nos obsecro seruos tuos diebus decē
ꝛ dentur nobis legumina ad vescendū ꝛ aqua
ad bibendū: ꝛ cōtēplare vultus nr̄os ꝛ vultus
pueroꝝ qui vescūt cibo regio: ꝛ sicut videris fa
cies cum seruis tuis. Qui audito sermone hu
iuscemodi tēptauit eos diebus decem. Post di
es autem decē apparuerunt vultus eoꝝ melio
res ꝛ corpulentiores p̄ oibus pueris qui vesce
bantur cibo regio. Porro malassar tollebat ci
baria ꝛ vinum potus eorum: dabatq3 eis legu
mina. Pueris aūt his dedit de⁹ scia3 ꝛ disciplinā

in oĩ libro ⁊ sapia: danieli aũt itelligẽtiaꝫ oium
visionũ ⁊ somnioꝝ. Cõpletis itaqꝫ dieb⁹ post
q̃s dixerat rex vt introducerent: itroduxit eos
ꝑpositus eunuchoꝝ in conspectu nabuchodo/
nosor. Cũqꝫ eis locutus fuisset rex: nõ sũt inuẽ
ti tales de vniuersis vt daniel ananias misahel
⁊ açarias. Et steterunt i ꝯspectu regis: ⁊ oẽ v
bũ sapie ⁊ itellect⁹ qd̕ sciscitat⁹ ẽ ab eis rex: iue
nit i eis decuplũ sup cũctos ariolos ⁊ magos q
erant i vniuerso regno ei⁹. Fuit aũt daniel vs
qꝫ ad annũ primũ cyri regis.

¶ II

In ãno secũdo regni nabuchodonosor
vidit nabuchodonosor somniũ: ⁊ cõter
ritus ẽ spũs eius: ⁊ somniũ eius fugit
ab eo. Precepit aũt rex vt cõuocarentur arioli
⁊ magi ⁊ malefici ⁊ chaldei vt indicarent regi
somnia sua. Qui cũ venissẽt steterũt corã rege:
⁊ dixit ad eos rex. Vidi somniũ: ⁊ mente ꝯfu/
sus ignoro qd viderim. Rñderũtqꝫ chaldei re
gi syriace. Rex in sempiternũ viue. Dic som/
niũ seruis tuis: ⁊ interp̃tationẽ eius indicabi/
mus. Et rñdẽs rex ait chaldeis. Sermo reces
sit a me. Nisi indicaueritis mihi somniũ ⁊ con
iecturã eius: ꝑibitis vos: ⁊ domus vestre pu/
blicabunt. Si aũt somniũ ⁊ coniecturam eius
narraueritis: p̃mia ⁊ dona ⁊ honorẽ multũ ac
cipietis a me. Somniũ igit ⁊ interp̃tationẽ ei⁹
indicate mihi. Rñderũt secundo atqꝫ dixerunt
Rex somniũ dicat seruis suis: ⁊ interp̃tationẽ
ei⁹ indicabim⁹. Rñdit rex ⁊ ait. Certe noui ꝙ
tp̃s redimitis: sciẽtes ꝙ recesserit a me sermo.
Si g̊ somniũ nõ indicaueritis mihi: vna est de
vobis sñia: ꝙ interp̃tationẽ quoqꝫ fallacẽ ⁊ de
ceptione plenã ꝯposueritis: vt loquamini mihi
donec tẽpus ptrãseat. Somniũ itaqꝫ dicite mi
hi: vt sciã ꝙ interp̃tationẽ q̊ꝫ eius verã loq̃mi/
ni. Rñdẽtes g̊ chaldei corã rege dixerũt. Nõ
est hõ sup terrã: q sermonẽ tuũ rex possit imple
re: sed neqꝫ regũ qsqꝫ magnus ⁊ potẽs v̕buꝫ
huiuscemodi sciscitat ab omni ariolo ⁊ mago ⁊
chaldeo. Sermo. n. quem tu q̃ris rex: g̈uis est
nec repiet qsq̃ q indicet illũ in ꝯspectu regis:
exceptis dijs q̊ꝝ nõ ẽ cũ hoib⁹ ꝯuersatio. Quo
audito: rex i furore ⁊ in ira magna precepit vt
ꝑirent oẽs sapientes babylonis. Et egressa sẽ
tentia: sapiẽtes interficiebant: querebat qꝫ dani
el ⁊ socij eius vt perirent. Tunc daniel reqsiuit
de lege atqꝫ sentẽtia ab arioch p̃ncipe militie re
gis: q egressus fuerat ad interficiẽdos sapiẽtes
babylonis. Et interrogauit eũ q a rege ptãtem
acceꝑat: quam ob cãm tam crudelis sñia a facie
regis esset egressa. Cum g̊ rẽ indicasset arioch
danieli: daniel ingressus rogauit regẽ vt tẽpus
daret sibi ad solutionẽ indicandã regi. Et in/
gressus ẽ domũ suã: ananieqꝫ ⁊ misaeli ⁊ aça
rie socijs suis idicauit negociũ vt q̃rerẽt miam
a facie dei celi sup sacramẽto isto: ⁊ nõ perirẽt
daniel ⁊ socij ei⁹ cũ ceteris sapiẽtib⁹ babylonis
Tunc danieli mysteriũ p visionẽ nocte reuela
tũ est. Et benedixit daniel deũ celi: ⁊ locut⁹ ait.
Sit nomẽ dñi benedictũ a seculo ⁊ vsqꝫ in secu
lũ: qr sapia ⁊ fortitudo eius sunt ⁊ ipse mutat tẽ
pora ⁊ etates. Transfert regna atqꝫ constituit:
dat sapiam sapientibus: ⁊ sciam itelligentibus
disciplinã. Ipse reuelat ꝓfũda ⁊ abscondita. ⁊
nouit in tenebris ꝯstituta: ⁊ lux cũ eo est. Tib
deus patrũ nroꝝ cõfiteor teqꝫ laudo: qr sapia
⁊ fortitudinẽ dedisti mihi: ⁊ nunc ostẽdisti m
hi q̃ rogauimus te: qr sermonem regis apuist
nobis. Post hec Daniel ingressus ad arioc
quẽ ꝯstituerat rex vt ꝑderet sapientes babylo
nis: sic ei locutus est. Sapientes babylõis n
ꝑdas. Introduc me in ꝯspectũ regis: ⁊ solu
nẽ regi narrabo. Tunc arioch festinus intro
duxit danielẽ ad regem: ⁊ dixit ei. Inueni ho
minem de filijs trãsmigrationis iude q soluti
nẽ regi ãnũciet. Rñdit rex ⁊ dixit danieli cui
nomen erat balthasar. Putas ne vere pote
mihi indicare somniũ qd̕ vidi ⁊ interp̃tatione
eius? Et respondẽs daniel corã rege ait. M
steriũ qd̕ rex interrogat sapientes magi ⁊ ari
li ⁊ aruspices nequeunt indicare regi: sed ẽ d
us in celo reuelans mysteria qui indicauit ti
rex nabuchodonosor: que ventura sunt noui
mis tꝑibus. Somniũ tuum ⁊ visiones capit
tui in cubili tuo huiuscemodi sunt. Tu rex c
gitare cepisti in stratu tuo qd esset futuruꝫ po
hec: ⁊ q reuelat mysteria ostẽdit tibi que vent
ra sunt. Mihi q̊ꝫ non in sapia q̃ est in me plu
q̃ꝫ in cunctis viuentibus: sacrm h̕ reuelatũ e
sed vt interpretatio regi manifesta fieret ⁊ co
tationes mẽtis tue scires. Tu rex videbas: ⁊
ce quasi statua vna grãdis. Statua illa mag
⁊ statura sublimis stabat contra te: ⁊ intuit
eius erat terribilis. Huius statue caput ex a
ro optimo erat: pectus autẽ ⁊ brachia de ar
to: porro vẽter ⁊ femora ex ere: tibie aũt fer
pedũ quedam ps erat ferrea: q̃dam aũt fictili
Videbas ita. donec abscisus est lapis de m
te sine manibus ⁊ ꝑcussit statuã in pedibus
ferreis ⁊ fictilibus: ⁊ cõminuit eos. Tunc c
trita sunt pariter: ferrũ testa es argentũ ⁊ auru
⁊ redacta quasi in fauillã estiue aree q̃ rapta
vento: nullusqꝫ locus inuentus est eis. Lap

autem q percusserat statuā factus est mons magnus: ⁊ impleuit vniuersam terram. Hoc est somniū: interpretationē q̄ꝫ eius dicemus corā te rex. Tu rex regum es: ⁊ deus celi regnum ⁊ fortitudinē ⁊ imperiū ⁊ gloriā dedit tibi: ⁊ oia in qbus hītant filij hoīum: ⁊ bestie agri volucres quoqꝫ celi dedit i manu tua: ⁊ sub ditione tua vniuersa ꝯstituit. Tu es ḡ caput aureum. Et post te consurget regnuꝫ aliud minus te argenteū: ⁊ regnū tertiū aliud ereum qđ impabit vniuerse terre: ⁊ regnū q̄rtum erit velut ferreū Quō ferrū cōminuit ⁊ domat oīa: sic cōminuet ⁊ ꝯteret oia hec. Porro qꝛ vidisti pedum et digitoꝝ ꝑtem testeā figuli ⁊ ꝑtem ferream: regnum diuisum erit qđ tū de plantario ferri orietur. Scđm ꝙ vidisti ferrum mixtum teste ex luto ⁊ digitos pedū ex ꝑte ferreos: ⁊ ex ꝑte fictiles: ex parte regnum erit soliduꝫ: ⁊ ex parte cōtritum. Quod autem vidisti ferrū mixtum teste ex luto: cōmiscebunt̄ qdem humano semini sꝫ nō adherebunt sibi: sicuti ferrum misceri non pōt cū teste. In diebus aūt regnoꝝ illoꝝ suscitabit deus celi regnū qđ in eternū nō dissipabit̄: ⁊ regnum eius alteri pplō non tradet̄. Cōminuet autem ⁊ ꝯsumet vniuersa regna hec: ⁊ ipsū stabit in eternū. Scđm qđ vidisti ꝙ de monte abscisus est lapis sine manibus ⁊ cōminuit testaꝫ ⁊ ferrū ⁊ es ⁊ argentū ⁊ auꝝ: deus magnus ostendit regi q̄ ventura sunt postea: ⁊ verum ē somnium ⁊ fidelis interp̄tatio eius. Tunc rex nabuchodonosor cecidit in faciem suā: ⁊ danielē adorauit: ⁊ hostias ⁊ incensū p̄cepit vt sacrificarent ei. Loq̄ns ergo rex ait danieli. Vere deꝰ vester deus deoꝝ est: ⁊ dn̄s regū reuelans mysteria: qm̄ tu potuisti apire hoc sacrm̄. Tūc rex danielem in sublime extulit: ⁊ munera multa ⁊ magna dedit ei. Et ꝯstituit eū principem super omnes prouincias babylonis: ⁊ p̄fectuꝫ ⁊ magistrum super cunctos sapientes babylonis. Daniel autē postulauit a rege: ⁊ constituit sup opera prouincie babylonis sidrac misac ⁊ abdenago. Ipse autem daniel erat in foribus regis.

C III

Nabuchodonosor rex fecit statuā aureā altitudine cubitoꝝ sexaginta: latitudine cubitoꝝ sex: ⁊ statuit eam in campo duran ꝓuincie babylonis. Itaqꝫ nabuchodonosor rex misit ad congregandos satrapas magistratus ⁊ iudices: duces ⁊ tyrānos ⁊ prefectos omnesqꝫ principes regionū vt conuenirent ad dedicationē statue quā erexerat nabuchodonosor rex. Tūc ꝯgregati sūt satrape magistratus ⁊ iudices duces ⁊ tyranni ⁊ optimates q erant in p̄tātibus cōstituti ⁊ vniuersi principes regionū vt cōuenirent ad dedicationē statue quā erexerat nabuchodonosor rex. Stabant autē in cōspectu statue quā posuerat nabuchodonosor rex ⁊ preco clamabat valenter. Vobis dicitur populis tribubus ⁊ linguis in hora qua audieritis sonitum tube ⁊ fistule ⁊ cythare sambuce ⁊ psalterij ⁊ symphonie ⁊ vniuersi generis musicoꝝ cadentes adorate statuam aureaꝫ quam cōstituit nabuchodonosor rex: Si quis autem non ꝓstratus adorauerit. eadem hora mittetur in fornacē ignis ardētis. Post hec igitur statim vt audierunt omnes populi sonituꝫ tube fistule ⁊ cythare sambuce ⁊ psalterij symphonie. ⁊ oīs generis musicoꝝ: cadentes oēs populi tribus ⁊ lingue adorauerūt statuā aureā quā ꝯstituerat nabuchodonosor rex. Statimqꝫ i ipso tempore accedentes viri chaldei accusauerunt iudeos. dixeruntqꝫ nabuchodonosor regi. Rex in eternū viue. Tu rex posuisti decretum vt oīs homo q audierit sonitum tube fistule ⁊ cythare sambuce ⁊ psalterij ⁊ symphonie ⁊ vniuersi generis musicorum. ꝓsternat se ⁊ adoret statuam auream: si qs autē nō ꝓcidens adorauerit. mittat̄ in fornacē ignis ardentis. Sūt ergo viri iudei quos ꝯstituisti super opa regiōis babylonie sidrac misac ⁊ abdenago. viri isti ꝯtempserūt rex decretū tuū. Deos tuos nō colūt: ⁊ statuam aureā quā erexisti nō adorant. Tunc nabuchodonosor in furore ⁊ ira precepit vt adducerētur sydrac misac ⁊ abdenago. Qui confestim adducti sunt in conspectu regis: pronunciansqꝫ nabuchodonosor rex ait eis. Vere ne sidrac misac ⁊ abdenago deos meos nō colitis: ⁊ statuā aureā quā ꝯstitui nō adoratis. Nūc ḡ si estis pati. q̄cūqꝫ hora audieritis sonitū tube fistule cythare sābuce psalterij ⁊ simphōie oīsqꝫ generis musicoꝝ. ꝓsternite vos ⁊ adorate statuā quā feci. ꝙ si nō adoraueritis eadē hora mittemini i fornacē ignis ardētis. Et qs est deꝰ q eripiet vos de manu mea. Respondētes sidrac misac ⁊ abdenago. dixerunt regi nabuchodonosor. Non oportet nos de hac respōdere tibi. Ecce eni deus noster quē colimus potest eripere nos de camino ignis ardentis et de manibus tuis o rex liberare. Qđ si noluerit. notū sit tibi rex qꝛ deos tuos non colimus et statuam auream quam erexisti nō adoramus. Tūc nabuchodonosor repletꝰ ē furore et aspectus faciei illius imutatꝰ est super sidrac misac et abdenago. et precepit vt succenderetur fornax septuplum q̄ꝫ succendi ꝯsueuerat. ⁊ viris

fortissimis de exercitu suo iussit vt ligatis pedi/
bus sidrac misac ꝛ abdenago mitterēt eos i for
nacem ignis ardentis. Et confestim viri illi vi
cti cum brachijs suis ꝛ thiaris ꝛ calciamentis ꝛ
vestibus missi sunt in medium fornacis ignis
ardentis. Nā iussio regis vrgebat. Fornax aūt
succensa erat nimis. Porro viros illos q mise
rant sidrac misac ꝛ abdenago interfecit flāma
ignis. Viri autem hi tres.i.sidrac misac ꝛ ab/
denago ceciderunt in medio camino ignis ar/
dentis colligati. Que sequuntur.in hebreis vo
luminibus non repperi. Et ambulabāt in medio
flāme laudantes deum.ꝛ benedicentes domio
Stans autē azarias orauit sic. Aperiensq; os
suū in medio ignis ait. Bn̄dictus es dn̄e deus
patrū nr̄oꝝ:ꝛ laudabile ꝛ gloriosū nomen tuū
in secula. Quia iustus es in oibus q̄ fecisti nob
ꝛ vniuersa opa tua vera.ꝛ vie tue recte.ꝛ omia
iudicia tua vera. Judicia.n.Vera fecisti iusta oia
q̄ induxisti super nos ꝛ super ciuitatē sanctā pa
trū nr̄oꝝ irl'm:qꝛ in veritate ꝛ in iudicio indu/
xisti oia hec ꝑpter pctā nostra. Peccauim⁹ eni
ꝛ inique egimus recedentes a te.ꝛ deliquimus
in oibus.ꝛ precepta tua non audiuimus nec ob
seruauimus nec fecimus sicut preceperas nobis
vt bene nobis esset. Oia ergo q̄ induxisti super
nos ꝛ vniuersa q̄ fecisti nobis.i vero iudicio fe
cisti.ꝛ tradidisti nos in manibus inimicoꝝ ini
quoꝝ ꝛ pessimoꝝ preuaricatoꝝq;.ꝛ regi iniu
sto ꝛ pessimo vltra oēm terram. Et nūc nō pos/
sumus apire os. Confusio ꝛ opprobrium facti
sumus seruis tuis.ꝛ his q colebant te. Ne q̄su
mus tradas nos i ꝑpetuum ꝑpter nomen tuū
ꝛ ne dissipes testamentum tuū neq; auferas mi
sericordiā tuā a nobis ꝑpter abrahā dilectū tu/
um ꝛ isaac seruū tuū.ꝛ israel scm̄ tuū qbus locu
tus es pollicēs qꝺ multiplicares semē coꝝ sicut
stellas celi.ꝛ sicut arenā que est in littore maris
qꝛ dn̄e iminuti sumus plusq; oēs gentes:sum⁹
q; humiles i vniuersa terra hodie ꝑpter pecca
ta nr̄a. Et nō est in tp̄e hoc pnceps ꝛ dux ꝛ pro/
pheta neq; holocaustum.neq; sacrificiū.neq;
oblatio.neq; incensum.neq; locus p̄mitiaꝝ co
rā te.vt possimus iuenire mīā tuā.sed i aīa cō
trita ꝛ spū hūilitatis suscipiamur. Sicut i holo/
causto arietū ꝛ tauroꝝ ꝛ sicut in milibus agno/
rū pinguiū:sic fiat sacrificium nr̄m in ꝯspectu
tuo hodie vt placeat tibi.qm̄ nō est ꝯfusio confi
dentibus i te. Et nunc sequimur te in toto corde ꝛ
timemus te.ꝛ q̄rimus faciē tuā. Ne cōfundas
nos:sed fac nobiscū iuxta mansuetudinem tuā
ꝛ s'm multitudinē misericordie tue.ꝛ erue nos

in mirabilibus tuis.ꝛ da gloriā noi tuo dn̄e.ꝛ
ꝯfundant̄ oēs q ostēdunt seruis tuis mala. Con
fundant̄ in oi potētia ꝛ robur coꝝ cōterat̄.ꝛ sci
ant qꝛ tu es dn̄s deus solus ꝛ gl'iosus sup orbē
terraꝝ. Et nō cessabant q miserāt eos ministri re
gis succendere fornacē napta ꝛ stuppa ꝛ pice ꝛ
malleol'.ꝛ effundebat̄ flāma super fornacem cu
bitis quadragita nouē.ꝛ erupit ꝛ incēdit quos
repperit iuxta fornacē de chaldeis. Angel⁹ aūt
dn̄i descendit cū azaria ꝛ socijs eius in fornacē
ꝛ excussit flāmā ignis de fornace.ꝛ fecit mediū
fornacis q̄si ventum roris flantē.ꝛ non tetigit
eos oio ignis neq; contristauit nec quicq; mo/
lestie intulit. Tunc hi tres q̄si ex vno ore lauda
bant ꝛ glorificabāt ꝛ bn̄dicebāt deum in forna/
ce.dicentes. Bn̄dictus es dn̄e deus patꝝ nr̄o
rū.ꝛ laudabilis ꝛ gloriosus ꝛ superexaltatus i se/
cula. Et bn̄dictū nomē glorie tue scm̄:ꝛ laudabi
le ꝛ superexaltatū i oibus seculis. Bn̄dictus es i
tēplo scō glorie tue.ꝛ suplaudabilis ꝛ supglorio
sus in secula. Bn̄dict⁹ es in throno regni tui:ꝛ
suplaudabilis ꝛ superexaltatus i secula. Bn̄dict⁹
es qui ītueris abyssos et sedes sup cherubin:et
laudabilis et superexaltatus i secula. Benedict⁹
es in firmamēto celi:et laudabilis et gloriosus
in secula. Bn̄dicite oia opa dn̄i dn̄o:laudate et
superexaltate eum i secula. Benedicite angeli do
mini dn̄o.lau.vt supra. Bn̄dicite celi dn̄o:lau.
Benedicite aq̄ oēs q̄ super celos sunt dn̄o lau.
Benedicite oēs virtutes domini domino.lau.
Benedicite sol ꝛ luna.lau. Benedicite stelle ce
li domio.lau. Benedicite imber ꝛ ros domio.
lau. Benedicite ois spūs dei domio.lau. Be/
nedicite ignis ꝛ estus domio.lau. Benedicite
frig⁹ ꝛ estas domio.lau. Bn̄dicite rores ꝛ prui
nā domio.lau. Benedicite gelu ꝛ frigus dn̄o:
lau. Benedicite glacies ꝛ niues dn̄o:lau. Be
nedicite noctes ꝛ dies domio.lau. Benedicite
lux ꝛ tenebre dn̄o.lau. Bn̄dicite fulgura ꝛ nu/
bes domio.lau. Benedicite tra dn̄m: laudet ꝛ
superexaltet eū i secula. Benedicite mōtes ꝛ col/
les domio.lau. Benedicite vniuersa germinā
tia i tra domio.lau. Benedicite fōtes domino.
lau. Benedicite maria ꝛ flūia domio.lau. Be
nedicite cete ꝛ oia q mouēt̄ i aqs domino.lau.
Bn̄dicite oēs volucres celi domio.lau. Bene
dicite oēs bestie ꝛ pecora domio.lau. Benedi
cite filij hoiū domio.lau. Benedicite israel do
minum: laudet ꝛ superexaltat eū in secula. Be
nedicite sacerdotes domini domino.laudate.
Benedicite serui domini domio.lau. Bn̄dicite
spūs ꝛ aie iustorū domino.lau. Bn̄dicite sancti

⁊ humiles coꝛde dño: lau. Benedicite anania
açaria misahel dño: laudate ⁊ superexaltate cū
in secula: qꝛ eruit nos de inferno ⁊ saluos fecit
de manu moꝛtis ⁊ liberauit de medio ardentis
flamme: ⁊ de medio ignis eruit nos. Cōfitemi
dño qm̄ bon⁹: qm̄ in seculū misericoꝛdia eius.
Benedicite oēs religiosi domino deo deoꝝ.
laudate ⁊ ꝯfitemi ei: qꝛ i omnia secl'a mīa eius.
Hucusq̃ in hebꝛeo nō habetur. ⁊ q̄ posui/
mus de theodotionis editione translata sunt.
Tūc nabuchodonosoꝛ rex obstupuit ⁊ surre
xit ꝓpere. ⁊ ait optimatibus suis. Nonne tres
viros misimus in medio ignis compeditos?
Qui rñdētes regi dixerūt. Vere rex. Respon
dit rex ⁊ ait. Ecce ego video viros q̄ttuoꝛ solu
tos ⁊ ābulantes i medio ignis. ⁊ nihil coꝛrupti
onis i eis ē. ⁊ spēs q̄rti sil'is filio dei. Tunc ac/
cessit nabuchodonosoꝛ ad ostiū fornacis ignis
ardētis ⁊ ait. Sidrac misac ⁊ abdenago s̄ui dei
excelsi egredimini ⁊ venite. Statimq̃ egressi sūt
sidrac misac ⁊ abdenago de medio ignis. Et
ꝯgregati satrape magr̄atus ⁊ iudices ⁊ poten/
tes regis ꝯtēplabāt̄ viros illos qm̄ nihil ꝑtātis
habuisset ignis in coꝛpoꝛib⁹ eoꝝ: ⁊ capillus ca
pitis eoꝝ nō eēt adust⁹ ⁊ saraballa eoꝝ nō fuis
sent imutata: ⁊ odoꝛ ignis non trāsisset ꝑ eos.
Et erumpēs nabuchodonosoꝛ ait. Bn̄dictus
de⁹ eoꝝ sidrac videlꝫ misac ⁊ abdenago q mi/
sit angelū suū ⁊ eruit s̄uos suos q crediderūt in
eū: ⁊ v̄bū regis immutauerūt: ⁊ tradiderūt coꝛ
coꝛpoꝛa sua ne seruirēt ⁊ ne adoꝛarent oēꝫ deū
excepto deo suo. A me ḡ positū est h̄ decretum
vt ois ppl's tribus ⁊ ligua q̄cūq̃ locuta fuerit
blasphemiā ꝯ̄ deū sidrac misac ⁊ abdenago dis
ꝑeat: ⁊ dom⁹ eius vastet̄. Neq̃. n. ē alius de⁹
q possit ita saluare. Tūc rex ꝓmouit sidrac mi/
sac ⁊ abdenago i ꝓuincia babylonis. Nabu/
chodonosoꝛ rex oībus ppl'is gentib⁹ ⁊ linguis
q habitant in vniuersa t̄ra: pax vobis multipli
cetur. Signa ⁊ mirabilia fecit apud me de⁹ ex/
celsus. Placuit ḡ mihi p̄dicare eius signa: qꝛ
magna sūt: ⁊ mirabilia ei⁹: qꝛ foꝛtia: ⁊ regnum
eius: qꝛ regnū sempiternū ⁊ ꝑtās ei⁹ in genera
tionem ⁊ generationē.

C IIII

Ego nabuchodonosoꝛ quietus eraꝫ in
domo mea. ⁊ floꝛens in palatio meo.
Sōniū vidi qδ ꝑterruit me. ⁊ cogitatō
nes i stratu meo. ⁊ visiones capitis mei ꝯtur/
bauerūt me. Et ꝑ me ꝓpositū ē decretū: vt itro
ducerent̄ in ꝯspectu meo cūcti sapiētes babylo
nis: ⁊ vt solutionē somnij idicarent mihi. Tūc
ingrediebātur arioli magi chaldei ⁊ aruspices
⁊ somniū narraui i ꝯspectu eoꝝ. ⁊ solutionem
eius nō indicauerūt mihi: donec collega igres/
sus ē in ꝯspectu meo daniel. cui nomē baltha/
sar s̄m nomen dei mei: q h̄ꝫ spm̄ deoꝝ scōꝝ in
semetipso. ⁊ somniū coꝛam ipso locut⁹ sū. Bal
thasar p̄nceps arioloꝝ: qm̄ ego scio q spm̄ deo
rū scōꝝ habeas in te. ⁊ oē sacr̄ꝫ n̄ ē ipossibile ti
bi. visiones somnioꝝ meoꝝ q̄s vidi. ⁊ solutio
nē eaꝝ narra. Visio capitis mei in cubili meo.
Videbā. ⁊ ecce arboꝛ i medio terre. ⁊ altitudo
eius nimia. Magna arboꝛ ⁊ foꝛtis. ⁊ ꝓceritas
eius contingens celuꝫ. Aspectus illius erat vs
q̃ ad terminos vniuerse terre. Folia eius pul
cherrima. ⁊ fructus eius nimius ⁊ esca vniuer
soꝝ in ea. Subter eā habitabant aīalia et bestie
et in ramis eius cōuersabant̄ volucres celi. et
ex ea vescebat̄ ois caro. Videbā in visione ca/
pitis mei sup̄ stratum meū. et ecce vigil et scūs
de celo descēdit: clamauit foꝛtiter. et sic ait. Suc
cidite arboꝛem et p̄cidite ramos eius: excutite
folia eius disꝑgite fructus eius: fugiant bestie
q̄ subter eā sūt. et volucres de ramis ei⁹. Veꝝ
tm̄ germē radicū eius in t̄ra sinite: et alliget̄ vi
culo ferreo et ereo i herbis q̄ foꝛis sūt: et roꝛe ce
li tingatur: et cū feris ꝑs eius i herba t̄re. Coꝛ
eius ab hūano cōmutet̄. et coꝛ fere det̄ ei: et se/
ptē t̄pa mutent̄ sup̄ eū. In sn̄ia vigilū decretuꝫ
est. et sermo sctōꝝ et petitio: donec cognoscant
viuentes qm̄ dñatur excelsus i regno hoium.
et cuicūq̃ voluerit dabit illud. et humilimū ho
minē ꝯstituet super eū. Hoc somniū vidi ego
nabuchodonosoꝛ rex. Tu ergo balthasar inter
pꝛetationē narra festinus: qꝛ oēs sapientes re/
gni mei nō queunt solutionē edicere mihi. Tu
autem potes: qꝛ spūs deoꝝ sctōꝝ in te est. Tūc
daniel cuius nomē balthasar cepit intra semet/
ipsum tacitus cogitare q̄si vna hoꝛa. et cogitati
ones eius ꝯturbabant eū. Rñdens auteꝫ rex
ait. Balthasar somniū et interpꝛetatio eius nō
conturbent te. Rñdit balthasar et dixit. Domi
ne mi somniū his q te oderūt. et interp̄tatio ei⁹
hostibus tuis sit. Arboꝛem quam vidisti subli
mē atq̃ robustā cuius altitudo ꝑtingit ad celū
et aspectus illius in oēm terram. et rami eius
pulcherrimi et fructus eius nimius. et esca om
nium in ea: subter eā habitantes bestie agri. et
in ramis eius cōmoꝛantes aues celi: tu es rex
qui magnificatus es. et inualuisti. et magnitu
do tua creuit et peruenit vsq̃ ad celum: et pote
stas tua in terminos vniuerse terre. Quod au
tem vidit rex vigilem et sanctuꝫ descendere de
celo et dicere: succidite arboꝛem et dissipate illā

atū germē radicū eius in terra dimittite: ⁊ vi/
ciatur ferro ⁊ ere in herbis foris. ⁊ rore celi cō
spgat. ⁊ cū feris sit pabulū eius: donec septem
tpa mutent sup eū: h̄ est interptatio snie altissi/
mi: q̄ puenit sup dn̄m meū regem. Eijcient te
ab hominibus et cum bestijs ferisq̄ erit ha/
bitatio tua: ⁊ fenum vt bos comedes: ⁊ rore ce
li infunderis. Septem q̄ tpa mutabunt super
te: donec scias q̄ dn̄et excelsus sup regnū hoīu
⁊ cuicūq̄ voluerit det illud. Q̄d autē pcepit vt
relinqret germē radicū eius. i. arboris: regnū
tuū tibi manebit postq̄ cognoueris ptātem eē
celestē. Q̄obrē rex ɔsiliū meum placeat tibi. ⁊
pctā tua elemosynis redime: ⁊ iniquitates tuas
misericordijs paupꝝ: forsitan ignoscet de⁹ de
lictis tuis. Oīa hec venerūt sup nabuchodono
sor regē. Post finē mensiū duodeci in aula ba
bylonis deambulabat. Rn̄ditq̄ rex ⁊ ait. Nō
ne hec ē babylon ciuitas magna quā ego edifi/
caui in domū regni in robore fortitudinis mee
⁊ in gloria decoris mei? Cūq̄ s̄mo adhuc eēt i
ore regis: vox de celo ruit. Tibi dicitur nabu/
chodonosor rex. Regnū tuū transibit a te: ⁊ ab
hoibus eijcient te ⁊ cū bestijs ⁊ feris erit habi/
tatio tua: fenū q̄si bos comedes: ⁊ septē tpa mu
tabunt sup te donec scias q̄ dn̄et excelsus in re
gno hoium: ⁊ cuicūq̄ voluerit det illud. Eadē
hora sermo cōpletus est sup nabuchodonosor:
⁊ ex hoibus abiectus ē: ⁊ fenū vt bos comedit.
⁊ rore celi corpus eius infectū est: donec capilli
eius in similitudinē aquilaꝝ crescerent: ⁊ vn/
gues eius quasi vngues auium. Igitur post fi
nem dieꝝ ego nabuchodonosor oculos meos
ad celum leuaui: ⁊ sensus meus redditus ē mi
hi: ⁊ altissimo benedixi: ⁊ viuētē in sempiternū
laudaui ⁊ glorificaui q2 ptās eius ptās sempi/
terna: ⁊ regnum eius in generatione ⁊ genera
tionē. ⁊ omnes habitatores terre apud eum in
nihilū reputati sunt. Iuxta voluntatē enim suā
facit tam in virtutibus celi q̄z in habitatoribus
terre ⁊ non est qui resistat manui eius: ⁊ dicat
ei: quare fecisti? In ipso tempore sensus meus
reuersus est ad me: ⁊ ad honorem regni mei de
coremq̄ perueni: ⁊ figura mea reuersa est ad
me: ⁊ optimates mei ⁊ magistratus mei requi/
sierūt me: ⁊ in regno meo restitut⁹ sū. ⁊ magni
ficētia āplior addita ē mihi. Nūc igit ego nabu
chodonosor: laudo ⁊ magnifico ⁊ glorifico re/
gē celi: q2 oia opa ei⁹ ɔ̄ra: ⁊ oēs vie ei⁹ iudicia:
⁊ gradiētes in supbia potest humiliare. ¶ V

Balthasar rex fecit grāde cōuiuium op/
timatib⁹ suis mille: ⁊ vnusquisq̄ scdm
dum suam bibebat etatem. Precepit ergo iā
temulentus: vt afferentur vasa aurea: ⁊ argē
tea: q̄ asportauerat nabuchodonosor pater eius
de tēplo quod fuit in irl'm: vt biberet in eis rex
⁊ optimates eius: vxoresq̄ eius ⁊ concubine.
Tunc allata sunt vasa aurea que asportauerat
de tēplo quod fuerat in irl'm: ⁊ biberunt in eis
rex ⁊ optimates eius vxores eius ⁊ concubine
illius. Bibebant vinū: ⁊ laudabāt deos suos
aureos ⁊ argenteos ⁊ ereos ferreos ligneosq̄
⁊ lapideos. In eadē hora appuerunt digiti q̄si
manus hominis scribentis ɔ̄ cādelabꝝ in sup
ficie parietis aule regie. Et rex aspiciebat arti/
culos manus scribentis. Tunc facies regis cō
mutata est: ⁊ cogitationes eius ɔturbabant eū.
⁊ cōpages renū eius soluebant: ⁊ genua ei⁹ ad
se inuicem collidebantur. Exclamauit itaq̄ rex
fortiter: vt introducerent magos chaldeos ⁊ a
ruspices. Et ꝓloquens rex ait sapientibus ba
bylonis. Quicūq̄ legerit scripturā hanc ⁊ int
pretationē eius manifestā mihi fecerit: purpu
ra vestiet: ⁊ torquē auream habebit in collo: ⁊
tertius in regno meo erit. Tunc ingressi oēs
sapientes regis nō potuerūt nec scripturā legē.
nec interptationē eius idicare regi. Vnde rex
balthasar satis ɔturbatus est: ⁊ vultus illius i/
mutatus est. Sed et optimates eius turbaban
tur. Regina aūt ꝓ re que acciderat regi ⁊ opti
matibus eius: domū ɔuiuij ingressa ē: ⁊ ꝓlo/
quens ait. Rex in eternū viue. Nō te cōturbē
tur cogitationes tue: neq̄ facies tua immutet.
Est vir in regno tuo q spm̄ deoꝝ sanctoꝝ ha/
bet in se: ⁊ in dieb⁹ pris tui scia ⁊ sapiētia iuen
te sūt in eo. Nā ⁊ rex nabuchodonosor pr̄ tuus
pncipē magoꝝ incātatoꝝ chaldeoꝝ ⁊ aruspicū
ɔstituit eū: pater iquā tu⁹ o rex: q2 spūs ampli
or ⁊ prudentia itelligētiaq̄ ⁊ iterpretatio som/
nioꝝ: ⁊ ostensio secretoꝝ: ac solutio ligatoꝝ in
uente sunt i eo: h̄ ē in daniele: cui rex posuit no
mē balthasar. Nūc itaq̄ daniel vocet. ⁊ inter
ptationē narrabit. Igit introductus ē daniel:
corā rege. Ad quē pfatus rex ait. Tu es dani/
el de filijs captiuitatis iude: quē adduxerat pr̄
meus rex de iudea? Audiui de te qm̄ spm̄ deoꝝ
habeas: ⁊ scia intelligētiaq̄ ac sapiētia amplio
res inuente sunt in te. Et nūc introgressi sunt
in ɔspectu meo sapientes magi vt scripturam
hanc legerent: ⁊ interptationē eius indicarent
mihi: ⁊ nequerunt sensū huius sermonis edi/
cere. Porro ego audiui de te posses obscura in
terptari: ⁊ ligata dissoluere. Si ḡ vales scri/
pturam legere ⁊ iterptationē eius idicare mihi

purpura vestieris: ⁊ torquē auream circa col/
lum tuū habebis: ⁊ tertius in regno meo prin/
ceps eris. Ad q̄ rn̄dens daniel ait coram rege.
Munera tua sint tibi: ⁊ dona domus tue alteri
da: scripturā aūt legā tibi rex: ⁊ interpretationē
eius ostēdā tibi. O rex: deus altissimus: regnū
⁊ magnificētiā gloriā ⁊ honorē dedit nabuchodonosor
pr̄i tuo: ⁊ ꝓpter magnificētiā quā de/
derat ei: vniuersi popl'i tribus ⁊ lingue treme/
bāt ⁊ metuebāt eū. Quos volebat interficiebat
quos volebat ꝑcutiebat: quos volebat exalta/
bat ⁊ quos volebat humiliabat. Qn̄ āt eleuatū
est cor eius ⁊ spūs illius obfirmatus ē ad sup/
biam depositus ē de solio regni sui. ⁊ gl'ia eius
ablata est ⁊ a filijs hoīum eiectus est. Sꝫ ⁊ cor
eius cū bestijs positū est: ⁊ cū onagris erat ha/
bitatio eius. Fenū q̄ꝫ vt bos comedebat: ⁊ ro/
re celi corpus eius infectū ē: donec cognosceret
ꝙ ptātē haberet altissimus in regno hoīum: et
quēcūqꝫ voluerit suscitabit sup illō. Tu quoqꝫ
filius eius balthasar nō humiliasti cor tuū cum
scires hec oia sed aduersum dn̄atorē celi eleua/
tus es. Et vasa domus eius allata sūt corā te: ⁊
tu ⁊ optimates tui ⁊ vxores tue ⁊ cōcubine tue
vinū bibistis in eis. Deos quoqꝫ argenteos ⁊
aureos ⁊ ereos ferreos ligneosqꝫ ⁊ lapideos:
q nō vidēt neqꝫ audiūt neqꝫ sentiunt. laudasti:
porro deū q habet flatū tuū in manu sua ⁊ oēs
vias tuas: nō glorificasti. Iccirco ab eo missus
est articulus manus q̄ scripsit h̄ qd̓ exaratū est.
Hec ē aūt scriptura q̄ digesta est. Mane thetel
phares. Et h̄ interꝑtatio ꝯmonis. Mane: nūe
rauit deus regnū tuū: ⁊ ꝯpleuit illud. Thetel:
appēsus es in statera: ⁊ iuent[9] es minus hn̄s.
Phares: diuisū ē regnuꝫ tuū: ⁊ datū ē medis
⁊ ꝑsis. Tunc iubēte rege indutus ē daniel pur
pura: ⁊ circūdata ē torques aurea collo eius: et
ꝑdicatū ē de eo ꝙ haberet potestatē terti[9] in re
gno. Eadē nocte iterfect[9] ē balthasar rex chal
deus: ⁊ darius medus successit in regnū: ānos
natus sexagintaduos.

¶ VI

Placuit dario: ⁊ ꝯstituit sup regnū suū
satrapas cētūuiginti: vt eēnt in toto re
gno suo: ⁊ sup eos principes tres ex q
bus daniel vnus erat: vt satrape illis redderēt
rationē: ⁊ rex nō sustineret molestiā. Igit̃ da/
niel supabat omnes ꝑncipes ⁊ satrapas q2 spi/
ritus dei āplior erat in illo. Porro rex cogita/
bat ꝯstituere eū sup oē regnū. Unde principes
⁊ satrape q̄rebant occasionē vt inuenirēt dani
eli ex latere regis: nullamqꝫ cām ⁊ suspitioneꝫ
repire potuerunt eo ꝙ fidelis eēt: ⁊ ois culpa:
⁊ suspitio non inueniretur in eo. Dixerunt er
go viri illi. Non inueniemus danieli huic ali/
quā occasionem: nisi forte in lege dei sui. Tunc
principes ⁊ satrape surripuerunt regi: ⁊ sic lo
cuti sunt ei. Dari rex: in eternū viue. Cōsiliuꝫ
inierunt oēs principes regni tui: magistratus
⁊ satrape senatores ⁊ iudices: vt decretum im/
peratoriū exeat ⁊ edictū vt ois q petierit aliquā
petitionē a quocūqꝫ deo ⁊ hoīe vsqꝫ ad trigita
dies nisi a te rex mittat̃ in lacū leonū. Nunc ita
qꝫ rex confirma sn̄iam: ⁊ scribe decretū vt non
immutet̃ qd̓ statutū ē a medis ⁊ ꝑsis: nec ꝑuari/
cari cuiqꝫ liceat. Porro rex darius proposuit
edictam ⁊ statuit. Quod cū daniel ꝯpꝑisset: id ē
constitutam legem: ingressus est domum suaꝫ
⁊ fenestris apertis in cenaculo suo ꝯ̄ irlm trib[9]
tꝑibus i die flectebat genua sua ⁊ adorabat: cō
fitebaturqꝫ corā deo suo sicut ⁊ ante facere ꝯsue
uerat. Viri ergo illi curiosius inquirentes in/
uenerunt danielem orantem ⁊ obsecrantē deū
suum: ⁊ accedentes locuti sunt regi sup edicto.
Rex: nunqd non cōstituisti vt ois hō q roga/
ret quēqꝫ de dijs ⁊ hominib[9] vsqꝫ ad dies tri/
ginta nisi te rex: mitteretur in lacum leonū? ad
quos rn̄dēs rex ait. Uerus sermo iuxta decre
tum medorꝫ atqꝫ ꝑsarꝫ: qd̓ preuaricari nō licet.
Tunc rn̄dentes dixerunt corā rege. Daniel d̄
filijs captiuitatis iude non curauit de lege tua.
et de edicto quod constituisti sed tribus tꝑibus
per diē orat obsecratione sua. Quod verbum
cū audisset rex: satis ꝯtristatus est. et ꝓ daniele
posuit cor vt liberaret eū: et vsqꝫ ad occasum so
lis laborabat vt erueret illum. Viri aūt illi itel
ligentes regem dixerunt. Scito rex q2 lex me/
dorꝫ atqꝫ persarꝫ est: vt oē decretum quod con
stituerit rex non liceat imutari. Tunc rex ꝑce/
pit et adduxerunt danielē et miserūt eū i lacuꝫ
leonum. Dixitqꝫ rex danieli. de[9] tuus quē co/
lis semper ipse liberabit te. Allatusqꝫ est lapis
vnus et positus est sup os laci quē obsignauit
rex ānulo suo: et ānulo optimatū suorꝫ: ne quid
fieret ꝯtra danielē. Et abijt rex in domū suam
et dormiuit incenatus: cibiqꝫ non sunt allati co
ram eo: insuper et somnus recessit ab eo. Tūc
rex ꝑmo diluculo consurgens festinus ad lacū
leonū ꝑrexit: appropinquansqꝫ lacui danielem
voce lachrymabili iclamauit: et affatus est euꝫ.
Daniel serue dei viuentis: deus tuus cui tu ser
uis semper: putas ne valuit te liberare a leo/
nibus? Et Daniel regi respondens ait. Rex
in eternum viue. Deus meus misit angelum
suum: et conclusit ora leonum: et non nocue/

runt mihi: qꝛ coꝛam eo iusticia inuēta est in me Sed ⁊ coꝛā te rex delictum nō feci. Tunc vehe menter rex gauisus est sup eo: ⁊ danielē pcce pit educi de lacu. Eductusq3 est daniel de lacu: ⁊ nulla lesio inuenta est in eo: qa credidit deo suo. Iubēte aūt rege adducti sunt viri illi q ac cusauerant danielē: ⁊ in lacum leonū missi sunt ipsi ⁊ filij ⁊ vxoꝛes eoꝛum. ⁊ non peruenerunt vsq3 ad pauimētū laci donec arriperēt eos leo nes. ⁊ omnia ossa eoꝛum cōminuerunt. Tunc darius rex scripsit vniuersis populis tribubus ⁊ linguis habitātibus in vniuersa terra. Pax vobis multiplicetur. A me constitutū est decre tum: vt in vniuerso īperio ⁊ regno meo tremi scant ⁊ paueant deū danielis. Ipse est enī deus viuens ⁊ eternus in secula: ⁊ regnu3 eius non dissipabitur: ⁊ ptās eius vsq3 in eternū. Ipse li beratoꝛ atq3 saluatoꝛ faciens signa ⁊ mirabilia in celo ⁊ in terra: qui liberauit danielē3 de lacu leonū. Poꝛro daniel pseuerauit vsq3 ad regnū darij regnumq3 cyri perse.

C VII

Anno pꝛimo balthasar regis babylōis daniel somniū vidit. Visio autem capi tis eius in cubili suo. Et somnium scri bens breui sermone cōpꝛehendit: summatiq3 pstringens ait. Videbam in visione mea no cte: ⁊ ecce quattuoꝛ vēti celi pugnabant in ma ri magno: ⁊ quattuoꝛ bestie grandes ascende bant de mari diuerse inter se. Pꝛima quasi lee na ⁊ alas habebat aquile. Aspiciebam donec euulse sunt ale eius ⁊ sublata est de terra: ⁊ sup pedes q̄si hō stetit: ⁊ coꝛ eius datū est ei. Et ecce bestia alia similis vrso: in parte stetit: ⁊ tres oꝛ dines erant in oꝛe eius ⁊ in dētibus eius: ⁊ sic dicebant ei. Surge comede carnes plurimas. Post hec aspiciebam: ⁊ ecce alia q̄si pardus: ⁊ alas habebat q̄si auis quattuoꝛ sup se. Et quat tuoꝛ capita erant in bestia: ⁊ potestas data est ei Post hec aspiciebam in visione noctis: ⁊ ecce bestia quarta terribilis atq3 mirabilis ⁊ foꝛtis nimis. Dentes ferreos hēbat magnos: come dens atq3 cōminuens: ⁊ reliqua pedibus suis conculcans. Dissimilis aūt erat ceteris bestijs quas viderā ante eam: ⁊ habebat coꝛnua dece3 Cōsiderabā coꝛnua: ⁊ ecce coꝛnu aliud paruu lum oꝛtum est de medio eoꝝ: ⁊ tria de coꝛnib⁹ pꝛimis euulsa sūt a facie eius. Et ecce oculi q̄si oculi hoīs erant in coꝛnu isto ⁊ os loquens in gentia. Aspiciebam donec thꝛoni positi sunt: ⁊ antiquus dierum sedit. Vestimentū eius can didum quasi nix: ⁊ capilli capitis eius q̄si lana munda. Thꝛonus eius flāme ignis: rote eius

ignis accensus: fluuius igneus rapidusq3 egre diebatur a facie eius. Milia miliū ministrabāt ei ⁊ decies centena milia assistebāt ei. Iudiciu3 sedit: ⁊ libꝛi aperti sunt. Aspiciebam ꝓpter vo cem sermonū grandium quos coꝛnu illud loq batur. Et vidi qm̄ interfecta esset bestia: ⁊ per isset coꝛpus eius: ⁊ traditum esset ad comburē dum igni. aliarū quoq3 bestiarū ablata esset po testas: ⁊ tēpoꝛa vite constituta essēt eis vsq3 ad tēpus ⁊ tēpus. Aspicieba3 ergo in visione no ctis: ⁊ ecce cum nubibus celi q̄si filius homis veniebat: ⁊ vsq3 ad antiquū dierū peruenit ⁊ i conspectu eius obtulerunt eū. Et dedit ei pote statem ⁊ honoꝛē ⁊ regnū: ⁊ oēs populi tribus ⁊ lingue ipsi seruient. Potestas eius ptās eter na que nō auferet. ⁊ regnū eius quod nō coꝛrū petur. Hoꝛruit spūs meus. Ego Daniel ter rıtus sum in his: ⁊ visiones capitis mei cōtur bauerunt me. Accessi ad vnum de assistentib⁹ ⁊ veritate querebā ab eo de oibus his. Qui di xit mihi interpꝛetationē sermonū. ⁊ docuit me. Hec quattuoꝛ bestie magne: quattuoꝛ sūt regna que consurgent de terra. Suscipient aūt regnū sancti dei altissimi: ⁊ obtinebunt regnū vsq3 in seculū ⁊ seculū seculoꝝ. Post hec volui diligē ter discere de bestia quarta: q̄ erat dissimilis val de ab oibus ⁊ terribilis nimis. Dentes ⁊ vn gues eius ferrei: comedebat ⁊ cōminuebat: ⁊ reliqua pedibus suis conculcabat. Et de coꝛni bus decem q̄ habebat in capite: ⁊ de alio quod oꝛtum fuerat: ante qd̄ ceciderant tria coꝛnua: ⁊ de coꝛnu illo qd̄ habebat oculos: ⁊ os loquens grandia: ⁊ maius erat ceteris. Aspiciebā ⁊ ec ce coꝛnu illud faciebat bellū aduersus sanctos ⁊ pꝛeualebat eis donec venit antiquus dierum ⁊ iudiciū dedit sanctis excelsi: ⁊ tēpus aduenit ⁊ regnum obtinuerunt sancti. Et sic ait. Bestia quarta regnum quartū erit in terra quod mai⁹ erit oibus regnis: ⁊ deuoꝛabit vniuersam ter ram: ⁊ conculcabit ⁊ cōminuet ea3. Poꝛro coꝛ nua decem ipsius regni decem reges erunt: ⁊ alius consurget post eos: ⁊ ipse potentioꝛ erit ꝓ oibus ⁊ tres reges humiliabit. Et sermones ꝯ excelsum loquet̄: ⁊ sanctos altissimi conteret. Et putabit q̄ possit mutare tempoꝛa ⁊ leges: ⁊ tradent̄ in manu eius vsq3 ad tēpus ⁊ tēpoꝛa dimidiū tēpoꝛis. Et iudiciū sedebit vt auferat̄ potentia et cōterat̄ et dispeat vsq3 in finē regnū aūt et potestas et magnitudo regni que ē subter omne celū det̄ populo sanctoꝝ altissimi: cuius regnum: regnū sempiternum est: et oēs reges suiēt ei et obedict. Hucusq3 finis verbi. Ego

daniel multum cogitationibus meis contur/babar. ⁊ facies mea mutata ē in me: verba autem in corde meo conseruaui. ¶ VIII

Anno tertio regni balthasar regis: visio apparuit mihi. Ego daniel post id qd̓ viderā in principio vidi in visione mea cū essem i susis castro qd̓ ē i helam regiōe: vidi aūt in visiōe esse me sup portā vlai. ⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi. Et ecce aries vnus stabat ante paludem hn̄s cornua excelsa. ⁊ vnuꝫ excelsius altero atqꝫ succrescens. Postea vidi arietē cornib⁹ vētilantē ꝯ occidentē ⁊ cōtra aqlonē ⁊ ꝯtra meridieꝫ. ⁊ oēs bestie nō poterant resistere ei: neque liberari de manu ei⁹: fecitqꝫ fm̄ voluntatem suam ⁊ magnificatus est. Et ego intelligebā. Ecce aūt hircus capraꝝ veniebat ab occidēte super faciē toti⁹ terre. ⁊ non tāgebat terram. Porro hircus habebat cornu insigne inter oculos suos. ⁊ venit vsqꝫ ad arietē illū cornutū quē viderā stanteꝫ ante portam. et cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue. Cūqꝫ appropinquasset ꝓpe arietē efferat⁹ est in eū. ⁊ percussit arietē ⁊ comminuit duo cornua ei⁹. ⁊ nō poterat aries resistere ei. Cumqꝫ eum misisset i terrā ꝯculcauit. ⁊ nemo quibat liberare arietē de manu eius. Hircus autem capraꝝ magnus factus ē nimis. Cūqꝫ creuisset fractuꝫ est cornu magnum. ⁊ orta sunt quattuor cornua subter illud p quattuor vētos celi. De vno autem ex eis egressum est cornu vnū modicuꝫ. ⁊ factū ē grande ꝯ meridiem ⁊ cōtra orientē ⁊ cōtra fortitudinē. Et magnificatū ē vsqꝫ ad fortitudiē celi ⁊ deiecit de fortitudie ⁊ de stellis ⁊ ꝯculcauit eas. Et vsqꝫ ad pncipē fortitudis magnificatū ē. ⁊ ab eo tulit iuge sacrificium: ⁊ deiecit locū sanctificationis eius. Robur aūt datū ē ei ꝯ iuge sacrificiū ꝓpt pctā ⁊ ꝓsternet̃ veritas in terra. ⁊ ꝓsperabitur ⁊ faciet. Et audiui vnuꝫ de scīs loquenteꝫ. ⁊ dixit vnus scūs alteri nescio cui loqnti. Vsqꝫ quo visio ⁊ iuge sacrificium ⁊ pctm̄ desolationis q̄ facta est ⁊ sanctuariū ⁊ fortitudo ꝯculcabit̃. Et dixit ei. Vsqꝫ ad vespam ⁊ mane. duo milia trecēti. ⁊ mundabit̃ scūarium. Factum ē aūt cū viderem ego daniel visionē. ⁊ q̄rerē itelligentiam: ecce stetit i ꝯspectu meo q̄si spēs viri. Et audiui voceꝫ viri iter vlai. ⁊ clamauit ⁊ ait. Gabriel fac itelligē istuꝫ visionē. Et vēit. ⁊ stetit iux̄ vbi ego stabā. Cūqꝫ vēiss; pauēs corrui i faciē meā. Et ait ad me Intellige fili hōis: qm̄ in tpre finis cōplebitur visio. Cūqꝫ loqueret̃ ad me: collapsus sū ꝓn⁹ i trā. Et tetigit me ⁊ statuit me i gradu meo. dixitqꝫ mihi. Ego ondā tibi q̄ futura sūt i nouissimo maledictiōis. qm̄ habet tēpus fineꝫ suum. Aries quē vidisti habere cornua rex medoꝝ ē atqꝫ ꝑsaꝝ. Porro hircus capraꝝ rex grecoꝝ est. ⁊ cornu grādc qd̓ erat inter oculos ei⁹ ipse ē rex pmus. Qd̓ autē fracto illo surrexerūt qttuor pro eo. quattuor reges de gente ei⁹ ꝯsurgent sed nō in fortitudine eius. Et post regnuꝫ coꝝ cum creuerint iniquitates: consurget rex impudens facie et itelligens propositiones. ⁊ roborabitur fortitudo eius. sed non in viribus suis: et supra q̄ꝫ credi pōt vniuersa vastabit: et ꝓsperabitur et faciet. Et interficiet robustos et populū sanctoꝝ fm̄ voluntatē suā: et dirigetur dolus in manu eius et cor suum magnificabit et in copia rerum oīum occidet plurimos. Et ꝯ principē pncipū consurget: et sine manu cōteretur. Et visio vespere et mane q̄ dicta est vera est. Tu ergo visionē signa: q2 post multos dies erit: et ego daniel langui et egrotaui p dies plīmos. Cūqꝫ surrexissē faciebā opa regis et stupebā ad visionē: et nō erat q iterp̄taret̃. ¶ IX

In anno primo darij filij assueri de semine medoꝝ qui iperauit super regnū chaldeoꝝ: āno vno regni eius: ego daniel itellexi in libris. numerū ānoꝝ de q̄ factus est sermo dn̄i ad hieremiā ꝓpham vt complerentur desolatiōis irl̄m septuaginta āni. Et posui faciē meā ad dn̄m deū meū rogare ⁊ depcari i ieiunijs sacco ⁊ cinē. ⁊ oraui dn̄m deū. ⁊ cōfessus sū. ⁊ dixi. Obsecro domine deus magne ⁊ terribilis custodiēs pactū et miam diligētibus te ⁊ custodientibus mandata tua: peccauimus iniquitatē fecimus: ipie egimus: et recessimus et declinauimus a mandatis tuis ac iudicijs. Nō obediuimus seruis tuis ꝓphetis: q locuti sunt in noie tuo regibus nostris pncipibus nostris patribus nostris oiqꝫ populo terre. Tibi dn̄e iusticia: nobis aūt ꝯfusio faciei sicut ē hodie viro iuda: ⁊ habitatoribus irl̄m et oi israel: his qui ꝓpe sunt et his qui ꝓcul in vniuersis terris ad quas eiecisti eos ꝓpter iniquitates eorum in qbus peccauerunt in te dn̄e. Nobis cōfusio faciei: regibus nostris principibus nr̄is et patribus nostris q peccauerunt. Tibi auteꝫ domīo deo nostro misericordia et ꝓpitiatio: q2 recessimus a te: et nō audiuimus vocē domini dei nostri: vt ambularemus in lege eius quaꝫ posuit nobis p suos suos ꝓphetas: et ois isrl̃ ꝑuaricati sunt legē tuā et declinauerunt ne audirent vocem tuā: et stillauit sup nos maledictio et detestatio que scripta est i libro moysi fui

dei: q2 peccauimus ei. Et statuit sermões suos
quos locutus ē sup nos ⁊ sup pncipes nostros
q iudicauerūt nos: vt supinduceret in nos ma
gnū malū q̄le nunq̄ fuit sub oi celo: scd̄m q̄ fa
ctū est in irl'm: sicut scriptū ē in lege moysi. Oē
malū hoc venit sup nos. Et nō rogauim⁹ faciē
tuā dñe deus nr̄: vt reuerteremur ab iniq̄tatib⁹
nr̄is: ⁊ cogitaremus vitatē tuā. Et vigilauit
dñs super malitiā: ⁊ adduxit eā sup nos. Iust⁹
dñs deus nr̄ in oībus opibus suis q̄ fecit. Nō
eni audiuimus vocē eius. Et nūc dñe deus nr̄
q eduxisti ppl'm tuū de terra egypti in manu for
ti: ⁊ fecisti tibi nomē ſm diē hanc: peccauimus
iniq̄tatē fecimus dñe in oēm iustitiā tuā. Auer
tatur obsecro ira tua ⁊ furor tuus a ciuitate tua
irl'm ⁊ a monte scō tuo. Propter pctā.n. nr̄a ⁊
iniq̄tates patꝝ nr̄oꝝ: irl'm ⁊ ppl's tuus i oppro
briū sunt oībus p circuitū nr̄m. Nunc ḡ exau/
di deus nr̄ orōnē ſui tui ⁊ p̄ces eius: ⁊ ostēde fa
ciē tuā sup scīuariū tuū qd̄ desertū est. Propter
temetipsū iclina de⁹ me⁹ aurē tuā: ⁊ audi: aperi
oculos tuos ⁊ vide desolationem nr̄am ⁊ ciuita
tem sup quam inuocatū est nomē tuum. Neq3
eni in iustificationibus nostris prosternimus
p̄ces ante faciē tuā: sed in miserationibus tuis
multis. Exaudi dñe: placare dñe: attende ⁊ fac
Ne moreris ppter temetipsū deus meus: quia
nomē tuū inuocatū est sup ciuitatē ⁊ sup ppl'm
tuū. Cūq3 adhuc loquerer ⁊ orarē ⁊ confiterer
pctā mea ⁊ pctā ppl'i mei israel: vt psternerē p̄
ces meas i ꝯspectu dei mei p monte sancto dei
mei: adhuc me loquente in oratōe mea: ecce vir
gabriel quē viderā in visione a pncipio cito vo
lans tetigit me in tēpore sacrificij vespertini ⁊ do
cuit me ⁊ locutus ē mihi dixitq3. Daniel nunc
egressus sū vt docerē te ⁊ intelligeres. Ab exor
dio p̄cū tuaꝝ egressus ē ſmo. Ego aūt veni vt
indicarem tibi: q2 vir desiderioꝝ es. Tu autē
aiaduerte sermonē: ⁊ itellige visionē. Septua
ginta ebdomades abbreuiate sunt sup ppl'm tu
um ⁊ sup vrbē scām tuā: vt ꝯsumet̄ preuarica
tio: ⁊ finem accipiat peccatū: ⁊ deleatur iniqui/
tas: ⁊ adducatur iustitia sempiterna: ⁊ impleat̄
visio ⁊ pphetia: ⁊ vngatur scūs scōꝝ. Scito ḡ
⁊ aiaduerte: ab exitu sermonis vt iteꝝ edificet̄
irl'm vsq3 ad xp̄m ducē: ebdomades septem: ⁊
ebdomades sexagintadue erunt: ⁊ rursum edi
ficabitur platea ⁊ muri in angustia tempoꝝ. Et
post ebdomades sexagintaduas occidetur xp̄s
⁊ non erit eius ppl's q eū negaturus est. Et ciui
tatem ⁊ sanctuarium dissipabit populus cū du/
ce venturo: ⁊ finis eius vastitas: ⁊ post finem
belli statuta dsolatio. Cōfirmabit aūt pactū mł
tis ebdomada vna: ⁊ i dimidio ebdomadis de
ficiet hostia ⁊ sacrificiū. Et erit i tēplo abbomi
natio desolationis: ⁊ vsq3 ad consumationē3 et
finem perseuerabit desolatio.

C X

Anno tertio cyri regis psaꝝ vbū reue/
latū ē danieli cognomento balthasar: ⁊
vbū veꝝ ⁊ fortitudo magna. Intelle/
xitq3 ſmonē. Intelligentia eni est opus i visio
ne. In diebus illis ego daniel lugebā triū ebdo
madaꝝ diebus: panē desiderabilē non comedi
⁊ caro ⁊ vinū nō itroierunt in os meū. Sed ne/
q3 vnguēto vnctus sū: donec cōplerent̄ triū eb/
domadaꝝ dies. Die aūt vicesima ⁊ q̄rta mēsis
pmi erā iuxta fluuiū magnū q est tigris: ⁊ leua
ui oculos meos ⁊ vidi. Et ecce vir vnus vesti
tus lineis ⁊ renes eius accincti auro obrizo: et
corpus eius q̄si chrysolitus: ⁊ facies eius ve/
lut spēs fulguris: ⁊ oculi eius vt lampas ardēs
⁊ brachia eius ⁊ q̄ deorsū vsq3 ad pedes: quasi
spēs eris candentis: ⁊ vox sermonū ei⁹ vt vox
multitudinis. Vidi aūt ego daniel solus visio/
nē: porro viri q erant mecū non viderunt s3 ter
ror nimius irruit super eos: ⁊ fugerūt in abscō
ditum. Ego aūt relictus solus vidi visionē grā
dem hanc: ⁊ nō remansit in me fortitudo: sed ⁊
spēs mea imutata est in me: ⁊ emarcui nec ha/
bui qcq̄ viriū. Et audiui vocē sermonū eius:
⁊ audiēs iacebā cōsternatus sup faciē meam: ⁊
vultus meus herebat terre ⁊ ecce manus tetigit
me: ⁊ erexit me super genua mea: ⁊ sup articu/
los manuū meaꝝ. Et dixit ad me. Daniel vir
desiderioꝝ itellige vba q̄ ego loq2 ad te: ⁊ sta
in gradu tuo. Nūc.n. sū missus ad te. Cūq3 di
xisset mihi ſmonē istū steti tremēs: ⁊ ait ad me
Noli metuere daniel: q2 ex die pmo q̄ posuisti
cor tuū ad intelligendū vt te affligeres in ꝯspe
ctu dei tui: exaudita sunt vba tua: ⁊ ego veni p
pter sermones tuos. Princeps aūt regni per/
saꝝ restitit mihi viginti ⁊ vno diebus: ⁊ ecce mi
chael vnus de pncipibus pmis venit in adiuto
rium meū: ⁊ ego remansi ibi iuxta regē psaꝝ.
Veni aūt vt docerē te q̄ ventura sūt pplo tuo i
nouissimis diebus: qm̄ adhuc visio i dies. Cū
q3 loq̄ret̄ mihi huiuscemodi vbis: deieci vul/
tū meū ad terā: ⁊ tacui. Et ecce q̄si similitudo filij
hois tetigit labia mea: ⁊ apiēs os meū locutus
sū. ⁊ dixi ad eū qui stabat ꝯ me. Dñe mi in visi
one tua dissolute sunt ꝯpages mee: ⁊ nihil i me
remāsit viriū. Et quō poterit ſuus dñi mei loq
cū dño meo? Nihil.n. in me remāsit viriū: sed
⁊ halitus meus intercludit̄. Rursū ḡ tetigit me q̄

ſi viſio hoīs: ⁊ ↄfortauit me ⁊ dixit. Noli timere vir deſideriorum: pax tibi ↄfortare ⁊ eſto robuſtus. Cūq; loqueretur mecū: ↄualui ⁊ dixi. Loqre dñe mi: q2 ↄfortaſti me. Et ait. Nūqd ſcis q re venerim ad te? Et nunc reuertar vt ꝓlier aduerſum ꝑncipē pſarum. Cū.n.egrederer apparuit prin. ceps grecorum veniens. Verūtñ annunciabo tibi qđ expreſſum eſt in ſcriptura veritatis: ⁊ nemo eſt adiutor meus in oībus his: niſi michael princeps veſter.

Capitulum XI

Ego aūt a pmo anno darij medi ſtabam vt ↄfortaretur ⁊ roboraretur. Et nūc veritatem annūciabo tibi. Ecce adhuc tres reges ſtabunt in pſide: ⁊ q̄rtus ditabitur opib⁹ nimijs ſup oēs: ⁊ cū inualuerit diuitijs ſuis cōcitabit oēs aduerſū regnū grecie. Surget vo rex fortis ⁊ dñabitur ptāte multa: ⁊ faciet qđ placuerit ei. Et cū ſteterit ↄteretur regnū eius: ⁊ diuidetur in quattuor ventos celi: ſed non in poſteros eius neq; ſm potentiā illius q̄ dñatus eſt. Lacerabitur.n.regnū eius etiā in externos exceptis his. Et ↄfortabitur rex auſtri: ⁊ de ꝑncipib⁹ eius ꝑualebit ſup eū. Et dñabitur ditione. Multa.n.dñatio eius. Et poſt finē ānorum federabūtur. Filiaq; regis auſtri veniet ad regē aqlōis facere amicitiā: ⁊ nō obtinebit fortitudinē brachij: nec ſtabit ſemē eius. Et tradetur ipſa: ⁊ qui adduxerūt eā adoleſcentes eius. ⁊ q ↄfortabāt eā in tpibus. Et ſtabit de germine radicū eius plātatio. Et veniet cū exercitu ⁊ ingredietur ꝓuinciam regis aqlonis: ⁊ abutetur eis ⁊ obtinebit. Inſup ⁊ deos eorum ⁊ ſculptilia: vaſa q̄q; ꝑcioſa auri ⁊ argenti captiua ducet in egyptū. Ipſe ꝑualebit aduerſus regē aqlonis. Et intrabit in regnū rex auſtri: ⁊ reuertetur ad terram ſuam. Filij aūt eius ꝓuocabuntur. ⁊ congregabunt multitudinem exercituū plurimorum. Et veniet ꝓperans ⁊ inundās: ⁊ reuertetur ⁊ ↄcitabitur ⁊ cōgredietur cum robore eius. Et ꝓuocatus rex auſtri egredietur ⁊ pugnabit aduerſus regē aqlonis ⁊ ꝑparabit multitudinē nimiā: ⁊ dabitur multitudo in manus eius ⁊ capiet multitudinē ⁊ exaltabitur cor eius: ⁊ deijciet multa milia: ſ3 nō ꝑualebit. Conuertetur enim rex aquilonis: et ꝑparabit multitudinē multo maiorem q̄ prius Et in fine tēporum annorumq; veniet ꝓperans cū exercitu magno ⁊ opibus nimijs. In tpib⁹ illis multi conſurgent aduerſus regē auſtri. Filij quoq; preuaricatorum populi tui extollentur vt impleant viſionem. et corruent. Et veniet rex aquilonis: et comportabit aggerem. et capiet vrbes munitiſſimas. Et brachia auſtri non ſuſtinebunt. Et conſurgent electi eius ad reſiſtendum. ⁊ non erit fortitudo. Et faciet veniens ſuper eum iuxta placitum ſuum. ⁊ non erit q ſtet ↄtra faciē ei⁹. Et ſtabit i terra inclyta. ⁊ ↄſumetur in manu ei⁹. ⁊ ponet faciē ſuam vt veniat ad tenendum vniuerſū regnū eius ⁊ recta faciet cum eo. Et filiam feminarum dabit ei vt euertat illū. ⁊ nō ſtabit. nec illius erit. Et cōuertet faciem ſuā ad inſulas. ⁊ capiet multas ⁊ ceſſare faciet ꝑncipem opprobrij ſui. Et opprobrium eius conuertetur in eū. Et conuertet faciem ſuam ad imperiū terre ſue: ⁊ impinget ⁊ corruet. ⁊ non inuenietur. Et ſtabit in loco eius viliſſimus ⁊ indignus decore regio. ⁊ in paucis dieb⁹ cōteretur nō in furore nec in ꝑlio. Et ſtabit i loco eius deſpectus. ⁊ nō tribuetur ei honor regius. Et veniet clam ⁊ obtinebit regnum in fraudulētia. Et brachia pugnātis expugnabuntur a facie eius. ⁊ ↄterentur: inſup ⁊ dux federis. Et poſt amicitias cū eo faciet dolū: ⁊ aſcendet ⁊ ſupabit in modico populo. ⁊ abūdantes ⁊ vberes vrbes igredietur Et faciet q̄ nō fecerunt pres ei⁹. ⁊ pres patrum ei⁹. Rapinas ⁊ ꝑdam ⁊ diuitias eorum diſſipabit ⁊ cōtra firmiſſimas cogitatiões inibit. ⁊ hoc vſq; ad tp̄s. Et cōcitabitur fortitudo eius. ⁊ cor ei⁹ aduerſum regem auſtri in exercitu magno. Et rex auſtri ꝓuocabitur ad bellum multis auxilijs ⁊ fortibus nimis. ⁊ non ſtabūt. q2 inibūt aduerſus eum cōſilia. Et comedentes panem cum eo conterent illum. exercituſq; eius opprimetur: ⁊ cadent interfecti plurimi. Duorumque q; regum cor erit vt male faciant. ⁊ ad menſam vnam mēdacium loquentur ⁊ nō proficiet: quia adhuc finis in aliud tempus. Et reuertetur in terram ſuā cum opibus multis: ⁊ cor eius aduerſus teſtamentū ſanctū. ⁊ faciet ⁊ reuertetur in terram ſuam. Statuto tempore reuertetur: ⁊ veniet ad auſtrum ⁊ nō erit priori ſimile nouiſſimū. Et venient ſuper eā trieres ⁊ romani. ⁊ percutietur ⁊ reuertetur. Et indignabitur ↄtra teſtamentū ſcūarij: ⁊ faciet. reuerteturq;: ⁊ cogitabit aduerſū eos q dereliquerunt teſtamentū ſcūarij. Et brachia ex eo ſtabunt. ⁊ polluent ſanctuarium fortitudinis. ⁊ auferent iuge ſacrificiū: ⁊ dabunt abhominationem in deſolationem. Et impij in teſtamētū ſimulabūt fraudulēter. Populus aūt ſciens deū ſuū obtinebit ⁊ faciet. Et docti in pplo docebunt plurimos ⁊ ruent in gladio ⁊ in flāma ⁊ in captiuitate ⁊ in rapina dierum. Cūq; corruerint ſubleuabuntur auxilio puulo. ⁊ applicabuntur eis plurimi fraudulenter. Et de eruditis ruent. vt ↄflentur ⁊ eligantur ⁊

dealbēt vsqꝫ ad tp̄s p̄finitū: qꝛ adhuc aliud tē/
pus erit. Et faciet iuxta volūtatē suam rex. Et
eleuabit̄ ꝛ magnificabit̄ aduersus oēm deum.
Et aduersus deū deoꝝ loq̄t̄ magnifica ꝛ diri/
get̄: donec ꝯpleat̄ iracūdia. Perpetrata qppe
ē definitio. Et deū patꝝ suoꝝ nō reputabit: et
erit i cōcupiscētijs feiaꝝ: nec quēq̄ꝫ deoꝝ cura
bit: qꝛ aduersuꝫ vniuersa ꝯsurget. Deū autem
maoçim i loco suo venerabit̄: ꝛ deū quē igno/
rauerūt p̄res ei⁹: colet auro ꝛ argento: ꝛ lapide
precioso: rebusq̄ꝫ p̄ciosis. Et faciet vt muniat
maoçim cū deo alieno quem cognouit: ꝛ multi
plicabit gloriā: ꝛ dabit eis ptātē in multis ꝛ ter
rā diuidet gratuito. Et i tp̄e p̄finito p̄liabit̄ ad/
uersus eū rex austri: ꝛ q̄si tēpestas veniet ꝯ illū
rex aq̄lonis i currib⁹ ꝛ in eq̄tib⁹ ꝛ in classe ma
gna: ꝛ ingrediet̄ tras: ꝛ ꝯteret ꝛ ptransiet. Et
itroibit in trā gloriosā: ꝛ multi corruēt. Hec āt
sole saluabunt̄ de manu eius edom ꝛ moab: et
p̄ncipes filioꝝ āmon. Et mittet manū suā i ter
ras: ꝛ terra egypti nō effugiet. Et dn̄abit̄ the/
sauroꝝ auri ꝛ argēti ꝛ in oībus preciosis egy/
pti. Per libyā q̄ꝫ ꝛ ethiopiaꝫ transibit: ꝛ fama
turbabit eū ab oriēte ꝛ ab aquilone: ꝛ veniet in
multitudine magna vt ꝯterat ꝛ interficiat plu/
rimos. Et figet tabernaculū suū apedno inter
duo maria sup mōtē inclytū ꝛ scm̄: ꝛ veniet vs
qꝫ ad sūmitatē ei⁹: ꝛ nemo auxiliabit̄ ei.

XII

In tp̄e aūt illo ꝯsurget michael p̄nceps
magnus: q stat ꝓ filijs ppl'i tui. ꝛ veni
et tp̄s q̄le nō fuit ab eo ex q̄ gentes eē ce
perūt vsqꝫ ad tp̄s illud. Et in tp̄e illo saluabit̄
ppl's tuus: oīs q inuent⁹ fuerit scriptus i libro
Et multi de his q dormiūt i tre puluere: euigi
labūt: alij i vitā etnā: alij in opprobriū vt vide
ant semp. Qui aūt docti fuerīt fulgebūt q̄si splē
dor firmamēti: ꝛ q ad iustitiā erudiunt mltos:
q̄si stelle i ppetuas etnitates. Tu autem daniel
claude smōes: ꝛ signa librū vsqꝫ ad tp̄s statu/
tū. Plurimi ptransibūt: ꝛ multiplex erit scia.
Et vidi ego daniel: ꝛ ecce quasi duo alij stabāt
vnus hinc sup ripā fluminis: ꝛ alius inde ex al/
tera ripa fluminis. Et dixi viro qui erat idut⁹
lineis: q stabat sup aquas fluminis. Vsqꝫquo
finis hoꝝ mirabiliū? Et audiui virū q indutus
erat lineis q stabat sup aq̄s fluminis cū eleuas/
set dexterā ꝛ sinistrā suā i celū ꝛ iurasset p viuē
tē in eternū: qꝛ i tp̄s ꝛ tpa ꝛ dimidiuꝫ tpis. Et
cū ꝯpleta fuerit dispsio manus ppl'i sancti: cō/
plebūt̄ vniuersa hec. Et ego audiui ꝛ nō itelle
xi. Et dixi. Dn̄e mi qd erit p⁹ hec? Et ait. Va
de daniel: qꝛ clausi sūt signatiq̄ꝫ smones vsqꝫ
ad p̄finitū tp̄s. Eligent̄ ꝛ dealbabunt̄ ꝛ quasi
ignis ꝓbabunt̄ multi. Et impie agēt ipij ne/
qꝫ itelligent oēs impij. Porro docti intelligēt
ꝛ a tp̄e cū ablatū fuerit iuge sacrificiuꝫ ꝛ posita
fuerit abhoīatio in desolationē dies mille ducē
ti nonaginta. Btūs q expectat: ꝛ puenit vsqꝫ
ad dies mille trecētos trigintaquinq̄ꝫ. Tu aūt
daniel: vade ad prefinitū: ꝛ requiesces ꝛ stabis
in sorte tua in fine dieꝝ. ¶ Hucusq̄ꝫ danieleꝫ
in hebraico volumine legimus: cetera q̄ sequū
tur vsqꝫ ad finem libri: de theodotionis editio
ne translata sunt.

XIII

Et erat vir hitās in babylone: ꝛ nomē
eius ioachim: ꝛ accepit vxorē nomine
susānā filiā helchie: pulchram nimis et
timentē deū. Parētes.n. illius cum eēnt iusti
erudierūt filiā suā sm̄ legē moysi. Erat autem
ioachim diues valde: ꝛ erat ei pomariū vicinū
domui. sue: ꝛ ad ipsū confluebant iudei: eo ꝙ
eēt honorabilior oiuꝫ. Et ꝯstituti sūt duo senes
iudices i illo āno: de qbus locutus ē dn̄s: quia
egressa ē iniqtas de babylone a senioribus iu/
dicibus q videbant̄ regere ppl'm. Isti frequē/
tabāt domū ioachim: ꝛ veniebāt ad eos oēs q
hēbant iudicia. Cū aūt ppl's reuertisset p meri
diem: ingrediebat̄ susanna ꝛ deābulabat in po
mario viri sui. Et videbāt eā senes quotidie in
grediētē ꝛ deambulātē: ꝛ exarserunt in ꝯcupi
scentiā eius. Et euerterūt sensū suū: ꝛ declina/
uerūt oculos suos: vt non viderēt celum: neqꝫ
recordarēt̄ iudicioꝝ iustoꝝ. Erāt g̊ ābo vulne
rati amore eius: nec indicauerūt sibi vicissiꝫ do
lorē suū. Erubescebant.n. indicare sibi ꝯcupi
scentiā suā: volētes ꝯcūbere cū ea. Et obserua
bant quotidie sollicitius videē eaꝫ. Dixitq̄ꝫ alter
ad alteꝝ eamus domum: qꝛ hora prandij ē. Et
egressi recesserūt a se. Cūq̄ꝫ reuertissent: vene
rūt in vnū: ꝛ sciscitātes ab inuicē causam ꝯfessi
sūt ꝯcupiscentiā suā. Et tūc in cōe statuerunt tē
pus: qn̄ eā posset inuenire solā. Factū ē aūt cum
obseruarēt diē aptuꝫ: ingressa ē aliqn̄ sicut heri
ꝛ nudiustertius cū duabus solis puellis: volu
itq̄ꝫ lauari in pomario. Estus qppe erat: ꝛ nō
erat ibi q̄sq̄ꝫ p̄ter duos senes absconditos: ꝛ cō
templantes eaꝫ. Dixit g̊ puellis. Afferte mihi
oleū ꝛ smigmata: ꝛ ostia pomarij claudite vt la
uer. Et fecerūt sicut preceperat: clauserūtq̄ꝫ ostia
pomarij: ꝛ egresse sunt p posticū vt afferrent q̄
iusserat. Nesciebatq̄ꝫ senes intus esse abscon/
ditos. Cum autem essent egresse puelle: surre
xerunt duo senes. ꝛ accurrerunt ad eam ꝛ dixe
runt. Ecce ostia pomarij clausa sunt: ꝛ nemo

nos videt: & in concupiscentia tui sumus. Quã/
obrē assentire nobis: & cõmiscere nobiscũ. Quod
si nolueris: dicemus contra te testimoniũ quod fuerit te
cum iuuenis & ob hanc cãm emiseris puellas a
te. Ingemuit susanna & ait. Angustie sũt mihi
vndiqз. Si.n.hoc egero: mors mihi ē: si autē
nõ egero: nõ effugiã manus vestras. Sed me
lius est mihi absqз opere incidere in man⁹ ho/
minũ q̃ peccare in cõspectu dñi. Et exclamauit
voce magna susãna: exclamauerũt aũt & senes
aduersus eã. Et cucurrit vnus ad ostia poma/
rij: & aperuit. Cũ ergo audissent clamorem fa/
muli domus in pomario irruerunt per posticum
vt viderent qđ nã esset. Postq̃ aũt senes locu
ti sunt: erubuerũt serui vehemẽter: quia nunq̃ di
ct⁹ fuerat sermo huiuscemõi de susãna. Et facta
est dies crastina. Cũqз venisset pplus ad ioa/
chim virũ eius: venerunt & duo p̃sbyteri pleni
iniqua cogitatione aduersus susannã vt inter/
ficerent eã. Et dixerũt corã pplo. Mittite ad su
sannã filiã helchie vxorē ioachĩ. Et statim mi/
serunt. Et venit cũ parētibus & filijs & vniuer
sis cognatis suis. Porro susanna erat delicata
nimis & pulchra specie. At iniq̃ illi iusserunt vt
discooperiret: erat.n.coopta: vt vel sic satiarent
decore eius. Flebãt igit sui & oēs q nouerãt eã.
Cõsurgentes aũt duo p̃sbyteri in medio popli
posuerunt manus suas sup caput eius. Que
flens suspexit ad celũ. Erat eni cor eius fiduciã
habens in dño. Et dixerũt p̃sbyteri. Cũ deam
bularemus in pomario soli: igressa ē hec cum
duabus puellis & clausit ostia pomarij et dimi/
sit a se puellas. Venitqз ad eã adolescēs q erat
absconditus et concubuit cũ ea. Porro nos cum
essemus in angulo pomarij videntes iniquita/
tem: cucurrimus ad eos: & vidimus eos pariter
cõmisceri. Et illũ qdē nõ quiuimus cõprehende
re: quia fortior nobis erat: & aperto ostio exiliuit.
Hãc aũt cũ apprehendissemus iterrogauim⁹
qs nã esset adolescēs: & noluit indicare nobis.
Huius rei testes sumus. Credidit eis multi/
tudo q̃si senibus & iudicibus ppli: & cõdẽnaue/
rũt eã ad mortē. Exclamauit aũt voce magna
susanna: & dixit. Deus eterne q absconditorũ es
cognitor: q nosti oia añq̃ fiãt: tu scis qm̃ falsũ
testimoniũ tulerunt contra me: & ecce morior cũ
nihil horũ fecerim q̃ isti malitiose cõposuerũt ad
uersum me. Exaudiuit autē dñs vocem eius.
Cũqз duceret ad mortē: suscitauit dñs spiritũ
pueri iunioris cuius nomē daniel. & exclama/
uit voce magna. Mũdus ego sũ a sãguie hui⁹
Et conuersus ois pplus ad eũ dixit. Quis est iste
sermo quē tu locutus es. Qui cũ staret in me/
dio eorũ ait. Sic fatui filij israel nõ iudicantes:
neqз qđ verũ est cognoscētes: cõdẽnastis filiã
israel. Reuertimini ad iudiciũ: quia falsũ testimo
niũ locuti sunt aduersus eã. Reuersus ē ergo
pplus cũ festinatione. Et dixerũt ei senes. Veni
& sede in medio nostrũ & indica nobis: quia tibi
deus dedit honorē senectutis. Et dixit ad eos
daniel. Separate illos ab inuicē procul: & diiudica
bo eos. Cũ ergo diuisi eēnt alter ab altero: vo
cauit vnũ de eis: & dixit ad eũ. Inueterate die/
rũ malorũ: nunc venerunt pctã tua q̃ operabaris
prius: iudicãs iudicia iniusta: inocentes oppri
mens: & dimittēs noxios: dicēte dño: inocentē
& iustũ nõ iterficies. Nũc ergo si vidisti eã: dic
q̃ sub arbore videris eos colloquētes sibi. Qui
ait. Sub cyno. Dixit aũt daniel. Recte mẽtit⁹
es in caput tuũ. Ecce.n.angelus dei accepta sē
tẽtia ab eo scidet te medium. Et amoto eo iussit
venire aliũ: & dixit ei. Semē chanaan et nõ iu/
da: species decepit te. et concupiscentia subuertit cor
tuũ. Sic faciebatis filiabus isrl: et ille timētes
loquebant̃ vobis: sed nõ filia iuda sustinuit ini
quitatē vestrã. Nũc ergo dic mihi sub q̃ arbore
cõprehenderis eos loq̃ntes sibi? Qui ait. Sub
prino. Dixit aũt ei daniel. Recte mẽtitus es et
tu i caput tuũ. Manet.n.ãgelus dei gladiũ ha
bēs vt secet te mediũ: et interficiat vos. Excla/
mauit itaqз ois cetus voce magna: et bñdixe/
rũt deũ q saluat sperãtes in se. Et cõsurrexerũt
aduersus duos p̃sbyteros. Conuicerat.n.eos
daniel ex ore suo falsũ dixisse testimoniũ. Fece/
rũtqз eis sicut male egerant aduersus proximũ
vt facerent sm legē moysi: et iterfecerunt eos.
Et saluatus ē sanguis inoxius in die illa. Hel
chias aũt et vxor eius laudauerunt deũ pro filia
sua susanna cũ ioachĩ marito ei⁹ et cognatis oi
bus: quia nõ est inuenta in ea res turpis. Daniel
aũt factus est magnus in cõspectu populi a die
illa et deinceps. Et rex astyages apposit⁹ ē ad
pres suos et suscepit cyrus pses regnum eius.

Erat aũt daniel cõuiua regis: C XIIII
et honoratus sup oēs amicos ei⁹. Erat
quoqз idolũ apud babylonios noie bel
et impendebant̃ in eo p dies singulos simile arta
be duodecim: et oues quadraginta: viniqз am
phore sex. Rex quoqз colebat eũ: et ibat per sin
gulos dies adorare eũ: porro daniel adorabat
deũ suum. Dixitqз ei rex. Quare non adoras
bel? Qui respondens ait ei. Quia nõ colo ido
la manu facta sed viuentē deũ: q creauit celum
et terrã: et habet potestatem ois carnis. Et di/

xit rex ad eum. Nō videtur tibi esse bel viuens deus? An nō vides quanta comedat τ bibat q̄tidie? Et ait daniel arridēs. Ne erres rex. Iste est. n. intrinsecus luteus: forinsecus ereus neqꝫ comedit aliquādo. Et iratus rex: vocauit sacerdotes ei⁹: τ ait eis. Nisi dixeritis mihi qs est q comedat impensas has: moriemini. Si autem ostenderitis qm̄ bel comedat hec: morietur daniel: q2 blasphemauit in bel. Et dixit daniel regi. Fiat iuxta verbū tuū. Erant autem sacerdotes bel septuaginta: exceptis vxoribus τ paruulis τ filijs. Et venit rex cū daniele in tēpluꝫ belis. Et dixerunt sacerdotes belis. Ecce nos egrediemur foras: τ tu rex pone escas τ vinuꝫ misce: τ claude ostium τ signa annulo tuo. Et cuꝫ īgressus fueris mane nisi inueneris omnia comesta a bel morte moriemur: vel daniel q mentitus es aduersum nos. Confidebant autem: quia fecerant sub mensa absconditum introitū τ per illum ingrediebant semper τ deuorabāt ea. Factum est igitur postqꝫ egressi sunt illi. τ rex posuit cibos ante bel: precepit daniel pueris suis τ attulerunt cinerē τ cribrauit per totū templum corā rege: τ egressi clauserunt ostium: τ signantes ānulo regis abierunt. Sacerdotes aūt ingressi sunt nocte iuxta cōsuetudinem suā τ vxores τ filij eoꝝ: τ comederunt oia τ biberunt. Surrexit aūt rex primo diluculo τ daniel cum eo. Et ait rex. Salua ne sunt signacula daniel? Qui respondit. Salua rex. Statimqꝫ cū aperuisset ostium: intuitus rex mensā exclamauit voce magna. Magnus es bel: τ nō ē apud te dolus quisqꝫ. Et risit daniel: τ tenuit regem ne ingrederetur intro: τ dixit. Ecce pauimentum: animaduerte cuius vestigia sūt hec. Et dixit rex. Video vestigia viroꝝ τ mulierum τ infantiū. Et iratus est rex. Tunc apprehēdit rex sacerdotes τ vxores τ filios eoꝝ: τ ostēderunt ei abscōdita ostiola p q̄ ingrediebant τ cōsumebant q̄ erāt sup mensā. Occidit ergo illos rex: τ tradidit bel in ptāteꝫ danielis: q subuertit eū τ tēpluꝫ eius. Et erat draco magnus ī loco illo τ colebāt eū babylonij. Et dixit rex danieli. Ecce nunc nō potes dicere: q2 iste nō sit deus viuens. Adora ergo eum. Dixitqꝫ daniel regi. Dn̄m deū meū adoro: q2 ipse ē de⁹ viuēs. Iste aūt nō est deus viuens. Tu aūt rex da mihi ptāteꝫ τ iterficiā draconē absqꝫ gladio τ fuste. Et ait rex. Do tibi. Tulit ergo daniel picē τ adipē τ pilos: τ coxit pariter: fecitqꝫ massas τ dedit i os draconis: τ diruptus est draco. Et dixit daniel. Ecce quem colebatis. Qd̄ cum audissent babylonij: idignati sunt vehement. τ ꝯgregati aduersuꝫ regem dixerunt. Iudeus fact⁹ ē rex. Bel destruxit: draconem interfecit: τ sacerdotes occidit. Et dixerunt cū venissent ad regē. Trade nobis danielē: alioqn interficiem⁹ te τ domū tuā. Vidit ḡ rex q̄ irruerent i eū vehemēter: τ necessitate ꝯpulsus tradidit eis danielem. Qui miserunt eum in lacū leonuꝫ: τ erat ibi diebus sex. Porro i lacu erāt leones septē: τ dabantur eis duo corpa quotidie τ due oues: τ tunc non data sūt eis: vt deuorarēt danielē. Erat autem abacbuc ꝓpha in iudea τ ipse coxerat pulmētuꝫ τ intriuerat panes in alueolo: τ ibat in campū vt ferret messoribus. Dixitqꝫ angelus dn̄i ad abacbuc. Fer prandiū qd̄ habes in babylonem danieli: q ē in lacu leonum. Et dixit abacbuc. Dn̄e babylonē nō vidi: τ lacum nescio. Et apprehēdit eum āgelus dn̄i i vertice ei⁹: τ portauit eum capillo capitis sui: posuitqꝫ eū in babylonē sup lacū in ipetu spūs sui. Et clamauit abacbuc dicens. Daniel serue dei: tolle prandiū qd̄ misit tibi deus. Et ait daniel. Recordatus es mei deus τ nō dereliquisti diligentes te. Surgens daniel comedit. Porro angelus dn̄i restituit abacbuc cōfestim ī loco suo. Venit ḡ rex die septimo vt lugeret danielē: τ venit ad lacum τ introspexit: τ ecce daniel sedēs in medio leonum Et exclamauit voce magna rex dicēs. Magn⁹ es dn̄e deus danielis. Et extraxit eum de lacu leonum. Porro illos qui pditionis eius causa fuerant: intromisit in lacum: τ deuorati sunt in momento coram eo.

¶ Explicit Daniel ꝓpheta. Incipit ꝓlogus i librum duodecim prophetarum.

Non idē ordo ē duodeci ꝓphetaꝝ. apud hebreos q ē apud nos. Vnd̄ scd̄m id qd̄ ibi legitur: hic qꝫ dispositi sunt. Osee commaticus ē: τ quasi p sniās loquēs. Iohel planus in principijs in fine obscurior: τ vsqꝫ ad malachiam hn̄t singuli ꝓprietates suas: quē esdram scribam legisqꝫ doctorē hebrei autumant. Et quia longū ē nūc de oibus dicere: hꝫ tm̄ vos o Paula τ eustochium admonitas scire volo vnū libruꝫ eē duodecim prophetarum: τ osee synchronō Isaie: malachiam vero aggei τ zacharie fuisse temporibus. In quibus autem tempus non prefertur in titulo: sub illis eos regibus prophetasse sub quibus τ hi qui ante eos habent titulos prophetauerunt.

¶ Item alius prologus.

R Egule sunt hec sub qbus significatio
nibus noium ad quas tribus per ꝓ
phetas sermo dñi dirigatur. Quo/
tienscūq3 ad decē tribus tenditur ꝓ
phetia: sub his noibus designant᷑. id est effraiz
samaria. isrl'. ioseph iezrahel. bethel. bethauē: ⁊
iterdum iacob. Qñ aūt ad duas loquit᷑ tribus:
sub his noibus sermo profertur. i. iuda. irlm.
beniamin. domus dauid: ⁊ interdū iacob. Ali/
quotiens israel ad totas duodecim tribus refer
tur. Duplex est apud hebreos sñia de his quat
tuor ꝟsibus. q in capite sunt ꝑnotati. Pleriq3
enim dicunt q ab esdra scriba in oibus ꝓphis
sic fuerit titulatū: vt ꝑscripto vniuscuiusq3 noie
ꝓphetia cuius sit sequens noscat᷑. Ipse est autē
esdras q vltimus ꝓphetarum malachie nomie
scribit᷑. Alij vero dicūt q ab ipis ꝓphetis ꝑ spi
ritum sanctū vt cetera sunt conscripta.

Incipit prologus in librū Osee ꝓphete.

T Emporibus ozie ⁊ ioathan achaz ⁊
ezechie regum iuda ⁊ hieroboam fi/
lij iohe regis israel. Osee fili⁹ beeri
ad ꝓphetiā dicendā. spū scō repletus
est. De memorato itaq3 numero regum: achaz
rex iuda: ⁊ hieroboam rex israel dñm dereliquē
tes vt historie regū ⁊ paralypomenon indicāt
etiā israel idolatrie crimen imperio ac ptāte sua
admittere coegerūt. Propter qđ deus ad osee
hec locutus est dicens. Accipe tibi vxorem for/
nicariam siue fornicationum. ⁊ fac filios forni/
cationis. Fornicariā itaq3 non electione corpo
ris meretricem: sed gentilem. deum ignorantē
appellat: q̄ dei creatoris sui amore contempto.
simulacroꝝ se subiecit desiderijs. Sed cum dei
ꝑcepto ꝓpheta in hac paruisset ꝯceptū ex ea fi
lium iezrahel precepit nominare deo pollicente
post breue tempus sanguinem iezrahel i domo
iheu vindicare. Cuius ꝓmissiōis hec causa est
iheu ꝑ heliseum i regē inuncto ad defendendū
sanguinē naboth: cuius iezrahel queq3 tūc tpis
metropolis erat: quē iezabel achab regis israel
vxor interemerat sicut regum historia exponit.
Is cū grauiter iuxta diuinum ꝑceptum vindi
candi sanguis cā in oēm memorati domum de
seuisset: hoc pacto dñm dereliq̄sse inuenit᷑: cuius
ꝑ nepote hieroboam q lectiōe ꝯprehēsus ē. ori
ginis sue facta mutāte. ac ꝯtra dei ꝑcepta ⁊ reli
gionē cū pplo israel agēte sanguis naboth q in
loco certe iezrael fuerat ꝑfusus i domo iohe pa
tris memorati hieroboe pro pctō redundaturus
significatur. Hinc factum est vt ira dei vel po/
pulo israel per denunciationē ꝓphe processura
deberet. domui aūt iude minima lectione com/
prehēsa ob hoc ꝓmissa est: quia ezechias rex iu
da filius achaz sublatis idolis que tam pater ei⁹
q̄3 ceteri reges cōsecrauerunt templum dei pur
gasse ⁊ purificasse monstratur.

Explicit prologus. Incipit argumentū
in eundem.

O See crebro noiat ephraim. sama/
riam. ioseph. iezrael: ⁊ vxorē for/
nicariā ⁊ fornicatiōis filios: ⁊ ad
ulterā cubiculo clausā mariti mul
to tempore sedere viduam: ⁊ sub veste lugubri
viri ad se reditum prestolari.

Explicit argumentum. Incipit liber
Osee prophete. Capitulum. I.

V Erbum domini
qđ fcm̄ est ad osee filiū beeri in
dieb⁹ ozie ioathā achaz ezechie
regū iuda: ⁊ i dieb⁹ hieroboam
filij ioas regis isrl'. Principiū
loq̄ndi dño in osee. Et dixit dñs ad osee. Vade
sume tibi vxorē fornicationū. ⁊ fac tibi filios for
nicationū. q: fornicans fornicabit᷑ tra a dño. Et
abijt ⁊ accepit gomer filiā debelami. ⁊ ꝯcepit ⁊
pepit ei filiū. Et dixit domin⁹ ad eū. Voca no/
men ei⁹ iezrahel. Qm̄ adhuc modicū. ⁊ visita/
bo sanguinē iezrahel sup domū iheu: ⁊ quiescere
faciā regnū dom⁹ israel. Et i illa die ꝯteram ar
cum israel. i valle iezrahel. Et concepit adhuc ⁊
pepit filiā. Et dixit ei. Voca nomē eius absq3
mia. Quia nō addam vltra misereri domui is/
rael. sed obliuiōe obliuiscar eoꝝ. Et domui iu/
da miserebor: ⁊ saluabo eos in domio deo suo.
⁊ nō saluabo eos i arcu ⁊ gladio ⁊ i bello ⁊ i eq̄s
⁊ in eq̄tibus. Et ablactauit eā q̄ erat absq3 mia.
Et ꝯcepit ⁊ pepit filiū. Et dixit ei. Voca nomē
eius nō populus me⁹. Quia vos nō populus
meus: ⁊ ego nō ero vester deus. Et erit nume/
rus filioꝝ israel q̄si arena mar' q̄ sine mēsura ē
⁊ nō numerabit᷑. Et erit i loco vbi dicet᷑ eis nō
popul⁹ meus vos: dicet᷑ eis filij dei viuēt'. Et
ꝯgregabūt᷑ filij iuda ⁊ filij israel pit᷑: ⁊ ponēt
sibimet caput vnū. ⁊ ascēdēt de terra. quia ma/
gnus dies iezrahel. II.

D Icite fr̄ibus vr̄is ppl'us meus ⁊ sorori
vestre mia ꝯsecuta. Iudicate matrem
vr̄a iudicate qm̄ ipa nō vxor mea ⁊ ego
nō vir ei⁹. Auferat fornicatiōes suas a facie sua
⁊ adulteria sua de medio vberꝝ suoꝝ: ne forte ex
poliē eā nudā. ⁊ statuā eā sʒ diē natiuitat' sue:
⁊ ponā eā q̄si solitudinē. ⁊ statuā eam velut ter/

rā iuiā ꝛ interficiā eā siti: ꝛ filioꝝ illius nō mi/serebor: qm̄ filij fornicationū sūt: q2 fornicata ē mater coꝝ. Cōfusa est que ꝯcepit eos: q2 dixit. Vadā p⁹ amatores meos q dant panes mihi: ꝛ aq̄s meas. ꝛ lanā meā. ꝛ linū meū. oleū meū. ꝛ potum meum. Propt̄ hoc ecce ego sepiā viā tuā spinis: ꝛ sepiā eam maceria. Et semitas su as nō inueniet: ꝛ sequetur amatores suos ꝛ nō apprehendet eos: ꝛ queret eos ꝛ non inueniet. Et dicet. Vadam ꝛ reuertar ad virū meū prio rē: q2 bene mihi erat tunc magisq̄ȝ nūc. Et hec nesciuit q2 ego dedi ei frumentū ꝛ vinum ꝛ ole um: ꝛ argētum multiplicaui ei ꝛ auꝝ: que fece runt baal. Iccirco ꝯuertar ꝛ sumā frumentum meū in tpe suo. ꝛ vinū meū in tpe suo: ꝛ libera bo lanam meā. ꝛ linū meum q̄ operiebāt igno miniā eius. Et nūc reuelabo stulticiam eius in oculis amatoꝝ eius: ꝛ vir nō eruet eā de manu mea. Et cessare faciam oē gaudiū ei⁹: solēnita/tē eius: neomeniā eius: sabbatū eius: ꝛ oia fe/sta tpa eius. Et corrūpā vineā eius ꝛ ficū eius: de quibus dixit. Mercedes he mee sūt: q̄s de/derunt mihi amatores mei. Et ponā eam i sal/tum: ꝛ comedet eā bestia agri. Et visitabo sup eam dies baalim q̄bus accēdebat incensū. ꝛ or nabatur in aure sua ꝛ monili suo: ꝛ ibat p⁹ ama tores suos. ꝛ mei obliuiscebat̄ dicit dn̄s. ꝓpter hoc ecce ego lactabo eā ꝛ ducā eam in solitudi/nem. Et loquar ad cor eius: ꝛ dabo ei vinito/res eius ex eodē loco: ꝛ vallē achor ad aperien dā spem. Et canet ibi iuxta dies iuuentutis sue ꝛ iuxta dies ascensionis sue de terra egypti. Et erit i die illo ait dn̄s vocabit me vir meus: ꝛ nō vocabit me vltra baalim. Et auferā noia baaliȝ de ore eius. Et nō recordabit̄ vltra nois eoꝝ. Et percutiā cū eis fedus in die illa: cum bestia agri ꝛ cū volucre celi: ꝛ cū reptili terre. Et ar/cū ꝛ gladiū ꝛ bellum ꝯterā de terra: ꝛ dormire eos faciā fiducialiter. Et spōsabo te mihi i sem piternū: ꝛ spōsabo te mihi i iustitia ꝛ iudicio et in misericordia ꝛ miserationibus. Et spōsabo te mihi in fide. ꝛ scies q2 ego dn̄s. Et erit i die il/la exaudiā dicit dn̄s: ꝛ exaudiā celos: ꝛ illi exau dient terā. ꝛ tra exaudiet triticū ꝛ vinū ꝛ oleum et hec exaudiēt iezrahel. Et seminabo ea mihi i traȝ. et miserebor eius que fuit absq̄ȝ mīa. Et dicā non pplo meo populus meus es tu: et ip/se dicet deus meus es tu. ¶ III

Et dixit dn̄s ad me. Adhuc vade et dili ge mulierē dilectā amico et adulteraȝ. si cut diligit dn̄s filios isrl': ꝛ ip̄e respectāt ad deos alienos et diligunt vinacia vuaꝝ. Et fodi eam mihi q̄ndecim argenteis. et choro or/dei et dimidio choro ordei: et dixi ad eā. Dies multos expectabis me. Nō fornicaberis: et nō eris viro: sed et ego expectabo te. Quia dies multos sedebūt filij israel sine rege et sine p̄nci pe et sine sacrificio et sine altari et sine ephot et sine teraphin. Et post hec reuertēt̄ filij israel. ꝛ querent dn̄m deum suū et dauid regem suū. et paue bunt ad dominum et ad bonum eius i no uissimo dierum. ¶ IIII.

Audite verbū dn̄i filij israel q2 iudiciuȝ dn̄o cū h̄itatoribus terre. Nō est. n. ve ritas: et nō ē mīa et nō est scia dei i tra. Maledictū et mendaciū et homicidiū et furtuȝ furtum et adulteriū iundauerūt. et sanguis san guinē tetigit. Propter hoc lugebit tra: et infir mabit̄ ois q h̄itat in ea. In bestia agri et i volu cre celi ȝ et pisces maris ꝯgregabunt̄. Verū/tn̄ vnusq̄sq̄ȝ nō iudicet: et nō arguat̄ vir. Po/pulus. n. tuus sicut hi: q ꝯ̄dicunt sacerdoti. Et corrues hodie et corruet etiā ꝓpheta tecuȝ. No cte tacere feci matrē tuā. Cōticuit ppl's meus: eo q̄ nō habuerit sciam. Quia tu sciam repulis sti repellam te ne sacerdotio fungaris mihi. et oblita es legis dei tui: obliuiscar filioꝝ tuoꝝ et ego. Scd'm multitudinē eoꝝ sic peccauerūt mi hi: gloriā eoꝝ in ignominiā cōmutabo. Pctā ppl'i mei comedēt: et ad iniq̄tatē eoꝝ subleua/bunt aias eoꝝ. Et erit: sicut populus sic sacer/dos. Et visitabo sup eū vias eius et cogitatōes eius reddā ei. Et comedēt et nō saturabuntur. Fornicati sunt et nō cessauerunt: qm̄ dn̄m de/reliquerunt in nō custodiēdo. Fornicatio et vi num et ebrietas auferunt cor. Populus me⁹ i ligno suo interrogauit. et baculus eius annun ciauit ei. Spūs. n. fornicationum decepit eos. et fornicati sunt a deo suo. Sup capita montiū sacrificabāt: et sup colles accendebant thymia/ma subtus quercū et populum et terebinthum q2 bona erat vmbra eius. Iō fornicabunt̄ filie vr̄e: et sponse vr̄e adultere erunt. Nō visitabo sup filias vr̄as cum fuerint fornicate. et sup spō sas vr̄as cum adulterauerint: qm̄ ipsi cum me/retricibus ꝯuersabant̄. et cum effeminatis sa/crificabant. Et ppl's nō intelligēs vapulabit. Si fornicaris tu isrl': non delinquat saltē iuda: Et nolite igredi i galgala. et ne ascēderitis in bethauen: neq̄ȝ iuraueritis viuit dn̄s. Qm̄ si/cut vacca lasciuiēs declinauit isrl'. Nunc pascet eos dn̄s q̄si agnū in latitudine. Particeps ido loꝝ effraim. dimitte eū. Separatū ē ꝯuiuiū eo rū. fornicatiōe fornicati sunt: dilexerunt afferre

ignominiā pctores eius. Ligauit eū spūs in
alis suis. et ɔfundent a sacrificijs suis. ¶ V
Udite h sacerdotes. et attendite dom⁹
a israel. et domus regis auscultate. qꝛ vo
bis iudiciū est. Qm̄ laqueus facti estis
speculatiōi. et sicut rethe expāsū super thabor: et
victimas declinastis i pfūdū. Et ego eruditor
oīum eoꝝ. Ego scio effraim: ⁊ israel nō ē abscō
ditus a me. Quia nūc fornicatus ē effrai: ɔta/
minatus ē israel. Nō dabunt cogitatiōes suas
vt reuertant ad deū suū: qꝛ spūs fornicationū
in medio eoꝝ. ⁊ dn̄m non cognouerūt. Et rn̄
debit arrogantia israel in facie eius: ⁊ israel ⁊ ef
fraim ruent in iniqtate sua. Ruet etiā iudas cū
eis. In gregibus suis ⁊ i armentis suis vadēt
ad qrendū dn̄m. ⁊ nō inuenient. Ablatus ē ab
eis. In dn̄o puaricati sunt: qꝛ filios alienos ge
nuerunt. Nunc deuorabit eos mēsis cū ptibus
suis. Clangite buccina in gabaa: tuba in rama
Ululate i bethauen: post tergū tuū beniamin.
Effraī in desolatiōe erit. In die correptiōis in
tribubus israel oñdi fidē. Facti sūt pncipes iu
da qsi assumentes tminū: sup eos effundā qsi
aquā iram meam. Calūniā patiens ē effraiꝫ fra
ctus iudicio: qm̄ cepit abire post sordē. Et ego
qsi tinea effraim: ⁊ quasi putredo domui iuda.
Et vidit effraim languorē suum: ⁊ iudas vin/
culum suum. Et abijt effraim ad assur: ⁊ misit
ad regem vltorem. Et ipse non poterit sanare
vos: nec soluere poterit a vobis vinculū. Qm̄
ego quasi leena effraim: ⁊ quasi catulus leonis
domui iuda. Ego ego capiam ⁊ vadam: tollā
⁊ non est qui eruat. Uadens reuertar ad locū
meum: donec deficiatis: ⁊ queratis faciem me
am. ¶ VI
In tribulatione sua mane cōsurgent ad
i me. Uenite ⁊ reuertamur ad dn̄m: qa
ipse cepit ⁊ sanabit nos. pcutiet ⁊ cura
bit nos. Uiuificabit nos post duos dies. i die
tertia suscitabit nos. ⁊ viuemus in ɔspectu eius
sciem⁹ seqmurqꝫ. vt cognoscamus dn̄m. Qua
si diluculum pparatus ē egressus eius. ⁊ veni/
et qsi imber nobis tēporaneus ⁊ serotinus tre.
Quid faciā tibi effraiꝫ. qd faciā tibi iuda? Mi
sericordia vr̄a qsi nubes matutia ⁊ qsi ros ma
ne ptrāsiēs. Propter h dolaui i pphetis. ⁊ oc
cidi eos i vbis oris mei. ⁊ iudicia tua quasi lux
egredient. Quia miam volui ⁊ nō sacrificiū. ⁊
sciam dei plusqꝫ holocaustū. Ipsi aūt sicut adā
transgressi sunt pactū. ibi puaricati sunt in me.
Galaad ciuitas opantium idolum supplanta/
ta sanguine. ⁊ quasi fauces virorum latronū.
Particeps sacerdotū. in via interficiētium per
gentes de sichem. qꝛ scelus opati sūt. In domo
israel vidi horrendū. Ibi fornicatiōes effraim:
ɔtaminatus est israel. Sed ⁊ iuda pone messem
tibi. cū ɔuertero captiuitatē ppl'i mei. ¶ VII
Um sanare vellē israel reuelata est ini
c qtas effraim ⁊ malitia samarie: qꝛ opati
sunt mendacium. Et fur ingressus est
spoliās. latrūculus foris. Et ne forte dicāt i cor
dibus suis: oēm malitiam eoꝝ me recordatum
Nunc circūdederūt eos adinuentiones sue: co
ram facie mea facte sunt. In malitia sua letifica
uerunt regem: ⁊ in mendacijs suis principes.
Oēs adulterātes: qsi clibanus succensus a co/
quente. Quieuit paululū ciuitas a cōmixtōe fer
menti donec fermentaret totū. Dies regis nr̄i
Ceperūt pncipes furere a vino. Extendit ma/
nū suā cum illusoribus. qꝛ applicuerūt qsi cliba
nū cor suuꝫ cū insidiaretur eis. Tota nocte dor
miuit coquens eos: mane ipe succēsus qsi ignis
flāme. Oēs calefacti sunt quasi clibanus. ⁊ de/
uorauerūt iudices suos. Oēs reges eorum ce/
ciderunt: nō est q clamat in eis ad me. Effraim
in pplis ipe ɔmiscebat. Effraim factus est sub
cinericiu panis: q nō reuersat. Cōederunt alie/
ni robur eius: ⁊ ipse nesciuit. Sed ⁊ cani effusi
sunt in eo: ⁊ ipe ignorauit. Et hūiliabit supbia
israel in facie ei⁹. Nec reuersi sunt ad dn̄m deū
suū ⁊ nō quesierūt eū i oībus his. Et factus est
effraim qsi colūba seducta: non hn̄s cor. Egy/
ptū iuocabāt ad assyrios abierūt. Et cū pfecti
fuerit expandā sup eos rhete meū. ⁊ quasi volu
crē celi detrahā eos. Cedā eos fm̄ auditionem
cetus eoꝝ. Ue eis: qm̄ recesserūt a me. Uasta
bunt: qꝛ puaricati sunt i me. Ego redemi eos ⁊
ipsi locuti sunt ɔ̄ me mēdacia. Et non clamaue
rūt ad me i corde suo: sꝫ vlulabāt i cubilibus su
is. Sup triticū ⁊ vinum rumiabāt. ⁊ recesserūt
a me. Et ego erudiui eos: ⁊ confortaui brachia
eoꝝ: ⁊ in me cogitauerūt malitiā. Reuersi sunt
vt eēnt absqꝫ iugo. facti sūt qsi arc⁹ dolosus. Ca
dēt in gladio pncipes eoꝝ: a furore lingue sue.
Ista subsānatio eoꝝ i tra egypti. ¶ VIII
In gutture tuo sit tuba quasi aquila su/
i per domum domini: pro eo qꝛ trāsgres
si sūt fedus meuꝫ: ⁊ legē meam puarica
ti sunt. Me inuocabunt deus meus: ⁊ cognoui
mus te israel. Proiecit israel bonū. inimic⁹ pse
qtur eū. Ipsi regnauerūt ⁊ nō ex me: principes
extiterūt ⁊ nō cognoui. Aurum suuꝫ ⁊ argentū
suuꝫ fecerunt sibi idola vt interirent. Proiect⁹
ē vitul⁹ tu⁹ samaria. Irat⁹ est furor me⁹ i eis.

Pſq̄ꝫ q̄ nō poterūt emūdari? Quia ex iſrael ⁊
ipſe ē. Artifex fecit illū: ⁊ nō eſt deus. Quī in
aranearū telas erit vitulus ſamarie: q2 ventum
ſeminabūt ⁊ turbinē metēt. Culmus ſtās: nō
ē in eo germē: nō faciet farinā. Q̄ď ⁊ ſi fecerit
alieni comedēt eā. Deuoratus ē iſrael: nunc fa
ctus ē in natiōibus q̄ſi vas immūdū: q2 ipſi aſcē
derūt ad aſſur. Onager ſolitarius ſibi effraim
Munera dederūt amatorib9: ſꝫ ⁊ cuꝫ mercede
ꝯduxerūt natiōes. Nunc ꝯgregabo eos: ⁊ qe
ſcent pauliſper ab onere regis ⁊ principū. Q2
multiplicauit effraim altaria ad peccandum: fa
cte ſunt ei are in delictum. Scribam ei multi/
plices leges meas: q̄ velut aliene cōputate ſunt
Hoſtias offerent: imolabunt carnes ⁊ come/
dent: ⁊ dn̄s nō ſuſcipiet eas. Nunc recordabiť
iniquitatis eoꝝ: ⁊ viſitabit pctā eoꝝ. Ipſi i egy
ptuꝫ ꝯuertenť. Et oblitus eſt iſrael factoris ſui
⁊ edificauit delubra: ⁊ iudas multiplicauit vr/
bes munitas. Et mittā ignem in ciuitates eius
⁊ deuorabit edes illius. ¶ IX

Oli letari iſrl̄. noli exultare ſicut popu
li: quia fornicatus es a deo tuo. Dile/
xiſti mercedem ſuper oēs areas tritici.
Area ⁊ torcular nō paſcet eos. ⁊ vinum men/
tieť eis. Nō habitabūt i tra dn̄i. Reuerſus eſt
effraim i egyptū: ⁊ in aſſyrijs pollutū comedit
Nō libabūt dn̄o vinū: ⁊ non placebūt ei. Sa/
crificia eoꝝ q̄ſi panis lugentiū. Oēs q come/
dēt eū ꝯtaminabuntur qa panis eoꝝ aie ipſoꝝ:
nō intrabit i domum dn̄i. Quid facietis in die
ſolēni in die feſtiuitatis dn̄i? Ecce .n. profecti
ſunt a vaſtitate. Egypt9 congregabit eos: mē/
phis ſepeliet eos. Deſiderabile argētū eorum
vrtica hereditabit: lappa i tabernaculis eoruꝫ.
Venerūt dies viſitationis: venerunt dies re/
tributiōis. Scitote iſrl̄ ſtultū. ꝓphetā inſanum
virū ſpiritalē. Propter multitudinē iniqtatis
tue: ⁊ multitudo amentie. Speculator effraim
cum deo meo ꝓpheta: laqueus ruine factus eſt
ſup oēſ vias ei9. Inſania i domo dei ei9. Pro
funde peccauerūt: ſicut i diebus gabaa. Recor
dabiť iniqtatꝭ eoꝝ. ⁊ viſitabit pctā eoꝝ. Qua/
ſi vuas in deſerto inueni iſrl̄: q̄ſi prima poma fi/
culnee i cacumine ei9 vidi p̄res eoꝝ. Ipi autem
itrauerūt ad beelphegor: et abalienati ſūt in con
fuſione: et facti ſūt abhoīnabiles ſicut ea q̄ dile/
xerūt. Effrai q̄ſi auis auolauit. Glīa eorum a
partu: et ab vtero et a ꝯceptu. Q̄ď et ſi enutrie
rint filios ſuos: abſq̄ꝫ liberꝭ eos faciam in ho/
minib9. Sꝫ ⁊ ve eis: cū receſſero ab eis. Effra/
im ut vidi tyrus erat: fūdata in pulchritudine.

Et effraim educet ad interfectorem filios ſuos.
Da eis dn̄e. Quid dab eis? Da eis vuluā ſine
liberis: ⁊ vbera arentia. Oēs neqtie eorum in
galgal: qa ibi exoſos hūi eos. Propter malitiā
adiuentionum eoꝝ: de domo mea eijciam eos.
Non addam ut diligam eos. Omnes princi/
pes eoꝝ recedētes. Percuſſus ē effraiꝫ: radix
eoꝝ exſiccata eſt. Fructū nequaq̄ꝫ facient. Q̄ď
⁊ ſi genuerint: interficiā amantiſſima vteri eo
rum. Abijciet eos dn̄s deus meus: q2 non au
dierūt eum: ⁊ erunt vagi in nationibus. ¶ X

Vitis frondoſa iſrl̄: fructuſ adequatus ē
ei. Scd̄m multitudinē fructus ſui mul
tiplicauit altaria: iuxta vbertatem terre
ſue exuberauit ſimulacris. Diuiſū eſt cor eoꝝ:
nunc interibunt. Ipſe ꝯfringet ſimulacra eoꝝ
depopulabiť aras eoꝝ. Quia nunc dicent non
eſt rex nobis. Nō .n. timemus dn̄ꝫ. Et rex qd
faciet nobis? Loqmini verba viſionis inutilis
⁊ ferietis fedus cū mendacio: ⁊ germinabit q̄ſi
amaritudo iudiciū ſup ſulcos agri. Vaccas be
thauen coluerunt habitatores ſamarie. Quia
luxit ſup eū ppl̄us eius: ⁊ editui eius ſuper euꝫ
exultauerūt in gloria ei9: q2 migrauit ab eo. Si
qdem ⁊ ipſe in aſſur delatus eſt munus regi vl
tori. Cōfuſio effraim capiet: ⁊ cōfundeť iſrael i
volūtate ſua. Tranſire fecit ſamaria regeꝫ ſuuꝫ
q̄ſi ſpumam ſup faciē aq̄. Et diſperdenť excel/
ſa idoli pctī iſrl̄. Lappa ⁊ tribulus aſcendet ſu
per aras eoꝝ. Et dicēt mōtibus operite nos: ⁊
collibus cadite ſup nos. Ex diebus gabaa pec
cauit iſrl̄. Ibi ſteterūt. Nō cōp̄hendet eos i ga
baa p̄liuꝫ: ſup filijs iniqtatis. Iuxta deſideriū
meū corripiā eos. Cōgregabunť ſup eos ppl̄i
cū corripienť ꝓpter duas iniqtates ſuas. Effra
in vitula docta diligere triturā: ⁊ ego trāſiui ſu
p pulchritudinē colli eius. Aſcendā ſup effraiꝫ
Arabit iudas: ꝯfringet ſibi ſulcos iacob: Se/
minate vobis in iuſticia: ⁊ metite i ore miſicor
die: innouate vobis nouale. Tēpus aūt reqrēdi
dn̄m: q venerit cū docebit vos iuſticiā. Araſtꝭ
ipietatem: iniqtatē meſſuiſtis: comediſtis fru/
gem mēdacij. Quia ꝯfiſus es in vijs tuis: ⁊ i
multitudine fortiū tuoꝝ: cōſurget tumultus in
populo tuo: ⁊ oēs munitiōes tue vaſtabunť ſicˉ
vaſtatus ē ſalmana: a domo ei9 q vēdicauit ba/
al: in die p̄lij matre ſup filios alliſa. Sic fecit
vobis bethel: a facie malitie neqtiaꝝ veſtrarū.

Sicut mane trāſit: ptranſit rex. ¶ XI
iſrael: q2 puer iſrael ⁊ dilexi eū: ⁊ ex egy
pto vocaui filiū meuꝫ: Vocauerūt eos
ſic abierūt a facie eoꝝ. Baalim immolabant.

ꝛ simulacris sacrificabāt. Et ego q̄si nutritius
ephraim portabā eos in brachijs meis: ꝛ nescie
runt q̄ curarē eos. In funiculis adā trahā eos
in vinculis charitatis. Et ero eis q̄si exaltās iu
gum sup maxillas eoꝝ: ꝛ declinaui ad eū vt ve
sceret. Nō reuertet in terrā egypti: ꝛ assur ipē
rex eius q̄m noluerūt ꝯuerti. Cepit gladius in
ciuitatibus eius: ꝛ ꝯsumet electos eius: ꝛ come
det capita eoꝝ. Et ppl's meus pendebit ad redi
tum meū. Iugū autē ipone eis simul: qd̓ non
auferet. Quō dabo te ephraim: protegā te isrl'.
Quō dabo te? Sicut adama ponā te: vt seboim
Cōuersum est in me cor meū: pariter ꝯturbata
ē ꝯplenitudo mea. Nō faciā furorē ire mee. Nō
ꝯuertar vt disꝑdā ephraim: q̄m deus ego ꝛ nō
hō. In medio tui sanctus: ꝛ nō ingrediar ciui
tatē. Post dn̄m ambulabunt. Quasi leo rugi
et: q2 ipse rugiet: ꝛ formidabunt filij maris. Et
auolabunt q̄si auis ex egypto: ꝛ q̄si columba de
tra assirioꝝ: ꝛ collocabo eos in domibus suis
dicit dn̄s. Circūdedit me ephraim i negociatio
ne: ꝛ in dolo domus israel. Iudas aūt testis de
scendit cū deo: ꝛ cū scis fidelibus. ¶ XII

EPhraim pascit vētū: ꝛ seqtur estū. To
ta die mendaciū ꝛ vastitatē multiplicat.
Et fedus cū assyrijs inijt: ꝛ oleū i egy
ptum ferebat. Iudiciū ḡ dn̄i cū iuda ꝛ visitatio
sup iacob. Iuxta vias eius ꝛ iuxta adinuentio
nes eius reddet ei. In vtero supplantauit frēꝫ
suū: ꝛ in fortitudine sua directus est cū angelo.
Et inualuit ad angelū: ꝛ ꝯfortatus ē. Fleuit: et
rogauit eū. In bethel inuenit eū: ꝛ ibi locutus
ē nobiscū. Et dn̄s deus exercituū: dn̄s memo
riale eius. Et tu ad dn̄ꝫ deū tuū ꝯuerteris. Mi
sericordiā ꝛ iudiciū custodi: ꝛ spa in deo tuo sē
per. Chanaan i manu eius statera dolosa: calū
niam dilexit. Et dixit ephraim. Verūtn̄ diues
effectus sū: inueni idolum mihi. Oēs labores
mei nō inuenient mihi iniqtatem quā peccaui.
Et ego dn̄s deus tuus ex terra egypti. Adhuc
sedere te faciā in tabernaculis: sicut in dieb⁹ fe
stiuitatis. Et locut⁹ sū sup ꝓphas: ꝛ ego visio
nē multiplicaui: ꝛ in manu ꝓphaꝝ assimulatus
sū. Si galaad idolū: ergo frustra erāt in galgal
bobus imolantes. Nā ꝛ altaria eoꝝ q̄si aceruī
sup sulcos agri. Fugit iacob in regionē syrie. ꝛ
seruiuit isrl' in vxorē: ꝛ in vxorem seruauit. In
ꝓpha aūt eduxit dn̄s israel de egypto: ꝛ i ꝓpha
seruatus est. Ad iracundiā me ꝓuocauit ephra
im in amaritudinibus suis: ꝛ sanguis eius su
per eum veniet: ꝛ opprobrium eius restituet ei
dominus deus suus. ¶ XIII

LOquēte ephraim: horror inuasit isrl' ꝛ de
ligt in baal ꝛ mortuus ē. Et nūc addide
runt ad peccandū: fecerūtq3 sibi ꝯflati
le de argento suo q̄si similitudinē idoloꝝ. Factu
ra artificū totū ē. His ipsi dicunt. Immolate
hoies vitulos adorātes. Idcirco erūt q̄si nubes
matutina: ꝛ sicut ros matutin⁹ ꝓteriēs. Sicut
puluis turbine raptus ex area: ꝛ sicut fumus d̄
fumario. Ego aūt dn̄s deus tuus ex tra egypti
ꝛ deum absq3 me nescies ꝛ saluator nō ē preter
me. Ego cognoui te i deserto: in tra solitudis.
Iuxta pascua sua adipleti sūt ꝛ saturati sūt. Et
eleuauerūt cor suum: ꝛ obliti sunt mei. Et ego
ero eis quasi leena: sicut pdus in via assirioꝝ.
Occurrā eis q̄si vrsa raptis catulis: ꝛ dirūpaꝫ
interiora iecoris eoꝝ. Et ꝯsumaꝫ eos ibi q̄si leo:
bestia agri scindet eos. Perditio tua israel: tn̄
modo i me auxiliū tuū. Vbi ē rex tuus? Maxi
me nunc saluet te i oībus vrbib⁹ tuis. Et iudi
ces tui de qbus dixisti: da mihi regē ꝛ ꝓncipes
Dabo tibi regē i furore meo: ꝛ auferā in indi
gnatione mea. Colligata ē iniqtas ephraim ab
scōditum pctm̄ eius. Dolores ꝑturiētis venient
ei. Ipse filius nō sapiēs. Nunc.n. nō stabit in
ꝯtritiōe filioꝝ. De manu mortis liberabo eos
de morte redimam eos. Ero mors tua o mors
morsus tu⁹ ero inferne. Cōsolatio abscōdita est
ab oculis meis: q2 ipse int frēs diuidet. Addu
cet vrētē ventū dn̄s de desto ascēdētē: ꝛ sicca
bit venas ei⁹: ꝛ desolabit fōtē ei⁹: ꝛ ipē diripiet
thesauꝝ oīs vasis desiderabilis. ¶ XIIII

PEreat samaria: q̄m ad amaritudinē cō
citauit deum suum. In gladio pereāt.
Paruuli eoꝝ elidāt. ꝛ fete eius scidāt.
Cōuertere israel ad dn̄m deū tuū: q̄m corruisti
i iniqtate tua. Tollite vobiscū vba ꝛ ꝯuertimi
ni ad dn̄m: ꝛ dic te ei. Oēm aufer iniquitatem
ꝛ accipe bonū: ꝛ reddemus vitulos labioꝝ no
stroꝝ. Assur non saluabit nos. Super equum
nō ascendemus: nec dicemus vltra dij nr̄i opa
manuū nr̄aꝝ: q2 eius q in te ē misereberis pu
pilli. Sanabo ꝯtritiones eoꝝ: diligā eos spōta
nee: q2 auersus ē furor meus ab eis. Ero quasi
ros. Et israel germinabit sicut liliū: ꝛ erumpet
radix eius vt libani. Ibūt rami eius: ꝛ erit q̄si
oliua gl'ia eius: ꝛ odor eius vt libani. Cōuertē
tur sedētes i vmbra ei⁹: viuēt tritico. Et germi
nabūt q̄si vinea: memoriale eius sicut vinū li
bani. Ephraim qd mihi vltra idola? Ego exau
diam ꝛ dirigā eum: ego vt abietē virentem: ex
me fructus tuus inuentus est. Quis sapiens
ꝛ intelliget ista: intelligens ꝛ sciet hec? Quia

recte vie dñi ⁊ iusti ambulabunt in eis: preuaricatores vero corruent in eis.

Explicit O see propheta. Incipit prologus in Iobel prophetam.

Sanctus iobel apd hebreos post osee ponitur. Et sicut ibi sub noie ephrai ad decem tribus confertur vaticiniũ q̃ vel samaria vel israel sepe memorant. sic in hunc ꝓphetam oẽ qd dicit ad tribuz iuda ⁊ ad irl'm ptinere credẽdũ est. ⁊ nullaz oio israhelis. i. decem tribuũ in hac fieri mentionẽ. Tẽpora quoqꝫ quib⁹ ꝓphetauit eadeȝ debem⁹ accipe q̃ in osee legimus in diebus ozie. ioathan ⁊ achaz ⁊ ezechie reguȝ iuda. ⁊ in diebus hieroboam filij ioas regis israel. Porro factũ esse sermonẽ dñi ad meritũ eius refert cui fit nõ ad cõditionem eius q fieri dicit. vt alibi legim⁹. Dominus factus est mihi i salutẽ. Auditus. n. i scripturis scis nõ est iste q ad aures sonat: sed q in corde percipit. iuxta illud qd dñs loquit. Qui habet aures audiendi audiat. Qd aũt dicit hebraice iezini. grece enechziasti. latine sonat auribus percipite. ꝓprie nõ aure sed corde pcipit. Qui senes sũt ⁊ celestes audiunt spũaliter: qui aũt habitant i terra appellantqꝫ terreni. aurib⁹ pcipiũt. Vbicũqꝫ aũt hec duo v̓ba iũcta ponũt nõ ad simplicẽ tm̃ v̓boꝝ sonũ. sed ad reconditã quoqꝫ dictoꝝ itelligentiã ptinere intelligẽdũ ẽ. In genesi lamech loquit ad vxores suas ada ⁊ sella. Audite v̓ba mea vxores lamech aurib⁹ pcipite sermones meos. Quia virum occidi in vulnus meũ. ⁊ iuuenem in liuorem meum. Et isaias. Audite celi ⁊ auribus pcipe terra.

Item alius ꝓlogus in eundem.

In hoc ꝓpheta iccirco nec reges nec tpa sũt pnotata: qꝛ eisdẽ tp̃oribus ac regib⁹ qbus osee ꝓphetauerat ⁊ ipe ꝓphauit. Ex tribus igit generibus rhetoꝝ h sumũt pncipia ⁊ tres sũt argumẽtorũ ptes ex qbus icipe solet ois orator. Aut. n. docibiles. aut beniuolos: aut attẽtos auditores dȝ efficere. Hic ḡ ꝓpheta a magnitudie cladis sumẽs pncipiũ eosqꝫ q audituri erãt. volẽs ad penitẽtiã ꝓuocare reddit attẽtos admirãs futurũ malũ vt ꝯsiderãtes vẽture cladis aspitatẽ: oci⁹ arripẽt pniaȝ. Iobel interptat incipiẽs. aut domini descẽsus. Fatuel v̓o aut latitudo. aut hostiũ dei. Tropologice hoc est qꝛ q ostiũ dei ⁊ scientiã habuerit aptã. recte incipit prophetare.

Incipit argumentum in eundem

Iobel fili⁹ fatuel describit terrã duodeci tribuũ: eruca. bruco. locusta. rubigine vastante ꝯsumptam: ⁊ post reuersioneȝ prioris populi effusum iri spm̃ sanctũ super seruos dei ⁊ ancillas. i. super centũ viginti credentes hoies q fuere in cenaculo syon. q centuȝ viginti ab vno vsqꝫ ad quindeciȝ: paulatiȝ ⁊ p incremẽta surgentes. quindeciȝ graduũ numerũ efficiũt qui in psalterio mystice continentur.

Explicit argumentum. Incipit Iobel propheta Capitulum. I

Verbum domini qd factũ est ad iobel filiũ fatuel. Audite hec senes. ⁊ aurib⁹ pcipite oẽs habitatores tre. si factũ est istd i diebus vr̃is. aut i diebus patrũ vr̃oꝝ. Sup h filijs vestris narrate ⁊ filij vestri filijs suis ⁊ filij eoꝝ gñatiõi altere. Residuũ eruce comedit locusta: ⁊ residuũ locuste comedit brucus: ⁊ residuũ bruci comedit rubigo. Expgiscimini ebrij: flete ⁊ vlulate oẽs q bibitis vinũ i dulcedine: qm̃ pijt ab ore vestro. Gẽs. n. ascẽdit sup trã meã. fortis ⁊ innumerabilis. Dẽtes eius vt dẽtes leõis: ⁊ molares ei⁹ vt catuli leonis. Posuit vineã meã i desertuȝ ⁊ ficum meã decorticauit. Nudans spoliauit eam ⁊ ꝓiecit. albi facti sũt rami eius. Plange quasi v̓go accincta sacco: sup virum pubertatis sue. Perijt sacrificiuȝ et libatio de domo dñi: luxerunt sacerdotes ministri dñi. Depopulata ẽ regio: luxit humus: qm̃ deuastatũ est triticũ. Confusuȝ est vinuȝ et elanguit oleũ. Cõfusi sũt agricole: vlulauerunt vinitores sup frumento et ordeo. quia pijt messis agri. Vinea confusa est: et ficus elãguit. Malogranatũ et palma et maluȝ et oia ligna agri aruerũt: quia ꝯfusuȝ est gaudiũ a filijs hoium. Accingite vos et plangite sacerdotes: vlulate ministri altaris. Ingredimini: cubate in sacco ministri dei mei: quoniam interijt de domo dei vestri sacrificium ⁊ libatio. Sãctificate ieiunium. vocate cetuȝ: ꝯgregate senes oẽs habitatores terre in domũ dei vr̃i. et clamate ad dñm. A. a. a. diei: qꝛ ꝓpe est dies domini et q̃si vastitas a potente veniet. Nũqd nõ coraȝ oculis vr̃is alimenta pierũt: de domo dei vestri leticia et exultatio. Computruerunt iumenta in stercore suo. Demolita sunt horrea dissipate sũt apothece: qm̃ ꝯfusum est triticum. Quid ingemuit aial: mugierunt greges armẽti. Quia nõ est pascua eis. Sed et greges pecorum disperierũt. Ad te domine clamabo: quia ignis comedit speciosa deserti: et flãma succendit oia ligna regionis. Sed et bestie agri quasi area sitiẽs im/

bre suspexerunt ad te: qm exsiccati sunt fontes aq
rum: et ignis devoravit speciosa deserti. C. II
Canite tuba in syon: ululate in monte san
cto meo. Conturbentur oes habitatores ter
re qr venit dies dni: qr prope e dies tene
brar et caliginis: dies nubis et turbinis. Qua
si mane expansum sup montes ppls multus et for
tis. Similis ei non fuit a principio: et post eum non
erit usque in annos generationis et generationis.
Ante faciem eius ignis vorans: et post eum exurens
flamma. Quasi hortus voluptatis tra coram eo: et
post eum solitudo deserti: neque e q effugiat eum.
Quasi aspectus equor aspectus eor et qsi eqtes
sic current. Sicut sonitus qdrigar sup capita mon
tium exilient: sicut sonitus flame ignis devorantis
stipulam: velut ppls fortis pparatus ad plium.
A facie eius cruciabunt ppli: oes vultus redi
gent in ollam. Sicut fortes current: quasi viri bel
latores ascendent murum. Viri in viis suis gra
dient: et non declinabunt a semitis suis. Unusqs
que fratrem suum non coartabit: singuli in calle suo
ambulabunt. Sed et p fenestras cadent: et non demo
lient. Urbem ingredient: in muro current. Do
mos conscendent: p fenestras itrabunt qsi fur. A fa
cie eius contremuit terra. moti sunt celi. Sol et lu
na obtenebrati sunt: et stelle retraxerunt splendorem
suum. Et dns dedit vocem suam ante faciem exercitus
sui: qr multa sunt nimis castra eius: qr fortia et
facientia verbum eius. Magnus. n. dies dni: et
terribilis valde. Et qs sustinebit eum? Nunc g
dicit dns. Convertimini ad me i toto corde ve
stro: i ieiunio et fletu et in planctu: et scindite cor
da vra et non vestimenta vra. Et convertimini ad
dnm deum vrm: qr benignus et misericors e: pa
tiens et multe mie et pstabilis sup malitia. quis
scit si convertat: et ignoscat et relinquat post se bn
dictionem: Sacrificium et libamen dno deo nostro.
Canite tuba in syon: scificate ieiunium: vocate
cetum. congregate ppl'm. scificate ecclesiam. co
adunate senes. congregate puulos et suggentes
ubera. Egrediat sponsus de cubili suo. et spon
sa de thalamo suo. Inter vestibulum et altare plo
rabunt sacerdotes ministri dni et dicent. Par
ce dne pce pplo tuo. et ne des hereditatem tuam in
opprobrium. ut dnent eis nationes. Quare di
cunt in ppls ubi est deus eor? Zelatus e dns
terram suam. et pepcit pplo suo. Et respondit dns
et dixit pplo suo. Ecce ego mittam vobis fru
mentum et vinum et oleum. et replebimini in eis et non
dabo vos ultra opprobrium in gentibus. Et eum
q ab aquilone e. pcul faciam a vobis. et expellam
eum in terram inviam et desertam. Faciem eius contra ma
re orientale. et extremum ei usque ad mare novissi
mum. Et ascendet fetor eius. et ascendet putredo
ei qr superbe egit. Noli timere terra: exulta et le
tare. qm magnificavit dns ut faceret. Nolite ti
mere aialia regiois: qr germinaverunt speciosa
deserti. qr lignum attulit fructum suum: ficus et vi
nea dederunt virtutem suam. Et filie syon exulta
te et letamini in dno deo vro. quia dedit vobis
doctorem iusticie: et descendere faciet ad vos im
brem matutinum: et serotinum sicut in pricipio. Et
implebunt aree frumento. et redundabunt tor
cularia vino et oleo. Et reddam vobis annos
quos comedit locusta brucus et rubigo et eruca:
fortitudo mea magna quam misi in vos. Et co
medetis vescentes et saturabimini. et laudabitis
nomen dni dei vestri q fecit mirabilia vobiscum
Et non confundet ppls meus in sempiternum:
et scietis qr in medio isrl ego sum. Et ego dns de
us vester: et non est amplius: et non confundet popu
lus meus in eternum. Et erit post hec effundam spm
meum sup oem carnem. et pphetabunt filii vri et fi
lie vre. Senes vri somnia somniabunt. et iuve
nes vri visiones videbunt. Sed et sup servos me
os et ancillas in diebus illis effundam spm meum. et
dabo pdigia in celo. et in terra sanguinem et ignem
et vaporem fumi. Sol convertet in tenebras: et luna
in sanguinem: anteque veniat dies dni magnus et hor
ribilis. Et erit: ois q invocaverit nomen dni salvus
erit. qr i monte syon et in irlm erit salvatio sicut di
xit dns et i residuis quos dns vocaverit. C. III
Quia ecce i diebus illis et in tpe illo cum
convertero captivitatem iuda et irlm con
gregabo oes gentes. et deducam eas in
vallem iosaphat. et disceptabo cum eis ibi super
populo meo et hereditate mea israel quos disp
serunt in nationibus: et terram meam diviserunt
et super populum meum miserunt sortem et po
suerunt puerum in prostibulo. et puellam ven
diderunt pro vino ut biberent: Verum qd mi
hi et vobis tyrus et sydon et ois terminus pale
stinorum. Nunquid ultionem vos reddetis mi
hi. Et si ulciscimini vos contra me: cito velociter
reddam vicissitudinem vobis super caput vrm.
Argentum. n. meum et aurum tulistis: et deside
rabilia mea et pulcherrima intulistis in delubra
vestra. Et filios iuda et filios irlm vendidistis
filiis grecorum: ut longe faceretis eos de fini
bus suis. Ecce ego suscitabo eos de loco i quo
vendidistis eos: et convertam retributionem ve
stram in caput vestrum. Et vendam filios vros et fi
lias vestras i manibus filior iuda: et venundabunt
eos sabeis genti longinq. quia dns locutus est.

Clamate hec in gẽtibus: sctificate bellum: susci/
tate robustos. Ascendãt: accedant: omnes viri
bellatores. Cõcidite aratra vestra i gladios: et
ligones vestros i lãceas. Infirmus dicat: quia
ego fortis sũ. Erũpite et venite oẽs gentes d' cir
cuitu: et ꝯgregamini. Ibi ocũbere faciet dñs ro
bustos tuos. Cõsurgant et ascendant gentes in
vallem iosaphat: qr ibi sedebo vt iudicez oẽs gẽ
tes i circuitu. Mittite falces: quoniã maturauit
messis. Venite et descendite. quia plenũ est tor
cular. Exuberant torcularia: quia multiplicata
est malitia eoꝝ. Populi populi i valle concisio
nis. quia iuxta est dies dñi in valle concisionis.
Sol et luna obtenebrati sunt: et stelle retraxerũt
splendorẽ suũ. Et dñs de syon rugiet. et de irlm
dabit vocẽ suam. Et mouebunt celi et terra: et
dñs spes populi sui. et fortitudo filioꝝ israel. Et
scietis quia ego dñs de⁹ vester habitãs in syon
in monte scõ meo. Et erit irlm scã: et alieni non
trãsibũt p eã amplius. Et erit: in die illa stillabũt
montes dulcedinẽ et colles fluent lacte. Et per
omnes riuos iuda ibunt aque. et fons de domo
dñi egredief. et irrigabit torrentẽ spinarũ. Egy
ptus in desolatiõe erit. et idumea in desertũ per
ditionis: p eo q' inique egerint in filios iuda. et
effuderint sanguinẽ inocentẽ i terra sua. Et iu
dea i eternũ habitabif et irlm i generationem et
generationẽ. Et mũdabo sanguinẽ eoꝝ quem
nõ mũdaueram et dñs ꝯmorabitur in syon.

¶ Explicit Johel propheta. Incipit prolo/
gus in Amos prophetam.

Ozias rex cum religionẽ sollicite emu
laretur. nimio religionis amore pro
uocatus: circa preceptuz legis moysi
arrepto turibulo. vt i historia libri se
cundi paralypomenon ostẽdif. sacerdotale offi
ciũ ꝑsumere conatus est. Ob cã rẽ terremotuz
i tẽplo dei crortũ cõstat: cui⁹ etiã zacharias pro/
pheta meminit. Ad hũc itaqz terremotũ amos
ꝓpheta tꝑoribus ꝑdicti regis et tꝑoribus hiero
boã filij ioas regis isrl in eas gẽtes q̃ electione
cõprehẽse sũt: irã dei ob eas cãs q̃s memorauit
affuturã denũciat. Et qr idẽ ꝓpheta in sequenti
bus ait. Super tribus ipietatibus et sup q̃tuor
nõ ꝯuertã eũ: tertio pctõꝝ idulgentiã deũ dare
posse significat: quẽ q̃rto eadez pctã admittenti
bus: nec pniam nec indulgentiaz daturũ annũ
ciat. Nam per ignis similitudinẽ. quẽ in predi
ctas gentes imittendum ꝑdixit: grauem atqz ir
reuocabilem dei iram ad euersionẽ earũdẽ ciui
tatum processuram voluit demonstrare.

¶ Item alius prologus.

Hic amos ꝓpheta et pastor non fuit
pr̃ isaie ꝓphe. q̃z q̃z et ille ꝓpha ex/
titerit. Nam alijs lris ille. alijs iste
apud hebreos scribif: q̃ dria lraruz
apud latinos nõ hẽf: et ille fortis vel robustus h
vero auulsus iterꝑtatur. quia loquif ꝯ decẽ tri
bus: q̃ p idolatriam a cultu dei et a regno dauid
erant auulse. Fuit aũt cognatio eius ex oppido
thecue qd sex miliarib⁹ distat a bethleẽ. curam
gerens pecoꝝ. in latitudine cãpoꝝ qui sũt ꝓxi/
mi oppido thecue: in quibus humi arido atqz
arenoso nihil oĩo frugum gignitur: sed vberri
mis pascuis abundant. et ideo cũcta sunt plena
pastoribus. et sterilitas terre cõpensatur pecoꝝ
multitudine. Ex hoc nũero pastorũ fuit amos
ipit⁹ fmone s; plenus scia. Prophetauit autẽ
eisdẽ temporibus quibus iohel. naum. ionas.
osee. isaias. Sz aliquãtulũ exorsus est ꝓphare
añq̃z isaias. Maxime aũt ꝯ decẽ trib⁹ locutus
est pauca de duab⁹ inserens. Hunc ablatum
de numero pastoꝝ misit dñs: ut in samaria ꝓ
phetaret. quẽ amasias sacerdos frequẽter pla/
gis afflixit. tandẽ filius eius ozias vecte p tm
pora trãsfixit. Post hec semiuiu⁹ in terrã suaz
euect⁹ post aliq̃t dies dolore vulneris expira/
uit: sepultusq̃z ẽ cũ patribus suis.

¶ Incipit argumentum.

Amos ꝓpheta pastor et rustic⁹ et ru/
boꝝ mora distringẽs. paucis ṽbis
explicari nõ põt. Quis. n. digne ex
ꝑmat tria et q̃tuor scelera damasci:
gaze. tyri idumee. filiorum ãmon et moab. et se
ptimo octauoq̃z gdu iude et isrl. Hic loquif ad
vaccas pigues q̃ sũt i monte samarie et ruituraz
domũ maiorẽ minorẽq̃z testaf. Ipse cernit ficto
rẽ locuste. et stantẽ dñm sup murũ litũ vl' ada/
mã inũ. et vncinũ pomorũ attrahentẽ supplicia
peccatorib⁹. et famẽ i ira. nõ famẽ panis: neq̃z
sitim aq̃. s; audiẽdi ṽbũ dñi: nõ dixit ṽbũ sed
ṽba. Amos ṽo intꝑretaf onust⁹. Hic amos
spũali grã plen⁹: ꝓphetauit iter ceteros ꝓphe
tas. Nõ. n. solus ipse erat ꝓphetes. s; etiã alij.
Et quippe non poterat ꝓphetes eẽ. nisi pastor
ante fuisset. Qui etiã tuba sua clangit p singu
los dies erudiẽs et docens i eccl'ia. In ṽiate
enim vox omnium ꝓphetaꝝ. tanq̃z tuba spiri/
tualis ẽ predicans in ecclesia secundum q' scri/
ptum ẽ. Ascende in montẽ excelsũ tu qui euan
gelizas syõ: exalta vocez tuã q ꝑdicas hierl'm.

¶ Explicit argumentum. Incipit Amos ꝓ
pheta. ¶ Capitulum. ¶ I

Verba Amos

q fuit in pastoralibus thecue
q̄ vidit sup israel in diebus
ozie regis iuda ⁊ in diebus
hieroboā filij ioas regꝭ isrl'
āte duos ānos tremotus.
Et dixit dn̄s de syon rugiet ⁊ de ir'lm dabit vo
cē suā. Et luxerūt speciosa pastoꝝ ⁊ exsiccatus
ē vertex carmeli. Hec dicit dn̄s. Sup trib⁹ sce
leribus damasci: ⁊ sup q̄ttuor nō ꝯuertā eā: eo
ꝙ triturauerūt in plaustris ferreis galaad. Et
mittā ignē i domū azahel: ⁊ deuorabit domos
benadab. Et cōterā vectē damasci: ⁊ disperdā
habitatorē de cāpo idoli: ⁊ tenentē sceptruz de
domo voluptatꝭ: ⁊ trāsferef ppl's syrie cyrenē
dicit dn̄s hꝰ dic̄ dn̄s. Sup trib⁹ scelerib⁹ gaze ⁊
sup q̄ttuor nō cōuertā eū: eo ꝙ trāstulerit capti
uitatem ꝑfectam vt cōcluderet eaz in idumea.
Et mittam ignem in muruz gaze: ⁊ deuorabit
edes ei⁹: ⁊ disperdā habitatorē de azoto ⁊ tenē
tem sceptrū de ascalone: ⁊ cōuertā manū meaz
super accharon: ⁊ peribunt reliqui philistinoꝝ
dicit dn̄s. Hec dicit dn̄s. Sup tribus sceleri/
bus tyri ⁊ sup quattuor nō ꝯuertā eū eo ꝙ con
cluserint captiuitatē ꝑfectam in idumea ⁊ non
sint recordati federis fratrū. Et mittā ignez in
murum tyri: ⁊ deuorabit edes eius. Hec dicit
dn̄s. Super tribus sceleribus edom ⁊ sup quat
tuor non conuertā eum: eo ꝙ persecutus sit in
gladio fratrē suum ⁊ violauerit misericordiam
eius: ⁊ tenuerit vltra furorē suum: ⁊ indigna/
tionē suam seruauerit vsq₃ in finem. Mittam
ignē i theman: ⁊ deuorabit edes bosre. Hec di
cit dn̄s. Sup trib⁹ scelerib⁹ filioꝝ āmon ⁊ sup
q̄ttuor nō ꝯuertā eū: eo ꝙ dissecuerit pregnan/
tes galaad. ad dilatādū terminū suū. Et succēdaz
ignē i muro rabba ⁊ deuorabit edes ei⁹: i vlu/
latu i die belli. ⁊ i turbine i die cōmotionis. Et
ibit melchon i captiuitatē: ipse ⁊ principes eius
simul. dicit dn̄s.

II

b Hec dicit dn̄s. Sup trib⁹ scelerib⁹ mo/
ab ⁊ sup q̄ttuor: nō conuertā euz: eo ꝙ
incēderit ossa regis idumee vsq₃ ad ci/
nerem. Et mittam ignez in moab ⁊ deuorabit
edes carioth. ⁊ morief i sonitu moab i clangore
tube: ⁊ disꝑdā iudicē de medio eius: ⁊ oēs ꝓn
cipes ei⁹ interficiā cū eo dic̄ dn̄s. Hec dic̄ dn̄s
Sup trib⁹ scelerib⁹ iuda ⁊ sup quattuor nō con
uertā eū: eo ꝙ abiecerit legē dn̄i. ⁊ mādata ei⁹
nō custodierit. Deceperunt. n. eos idola sua:
post q̄ abierāt p̄res eorū. Et mitā ignē i iuda.
⁊ deuorabit edes ir'lm. Hec dicit dn̄s. Super
trib⁹ scelerib⁹ isrl' ⁊ sup q̄ttuor non ꝯuertā euz:
ꝓ eo ꝙ vendiderit ꝓ argēto iustū ⁊ pauperē ꝓ
calciamētis. Qui ꝯterūt sup puluere tre capi/
ta pauperū ⁊ viā hūiliū declināt Et fili⁹ ac pater
ei⁹ ierūt ad puellā ut violarent nomē scm̄ meū
⁊ sup vestimētis pigneratis accubuerūt iuxͣ oē
altare. ⁊ vinū dānatorū bibebāt i domo dei sui
Ego aūt exterminaui āmoreum a facie eorum
cuius altitudo cedrorum altitudo eius: ⁊ for/
tis ipse q̄si querc⁹. Et ꝯtriui fructū ei⁹ desup:
⁊ radices ei⁹ subter. Ego sum q ascendere vos
feci de tra egypti: ⁊ eduxi vos in desertū q̄dra/
gita annis ut possideretis trā āmorrei: ⁊ susci/
taui de filijs vr̄is i ꝓphetas. ⁊ de iuuenibus ve
stris. naçareos: Nūqd nō ita est filij isrl' dic̄ do
minus? Et ꝓpinabitꝭ naçareis vinum ⁊ ꝓphe
tis mandabatꝭ dicentes. ne prophetetis. Ecce
ego stridebo subter vos: sicut stridet plaustrū
onustum feno. Et peribit fuga a veloce: ⁊ for
tis nō obtinebit ꝟtutē suā: ⁊ robustus non sal
uabit aiam suam. Et tenens arcuz non stabit ⁊
velox pedibus suis nō saluabif: ⁊ ascēsor equi
non saluabit animā suam. et robustus corde in
ter fortes nudus fugiet in illa die. dicit dn̄s.

III

a Audite verbū qd̄ locutus ē dn̄s
sup vos filij isrl': sup oēm cognationē
quā eduxi de terra egypti dicens Tātū
modo vos cog̊ui ex oībus cogn̄oīb⁹ tre. Idcir
co visitabo super vos oēs iniq̄tates vr̄as. Nū
qd ambulabunt duo pariter: nisi cōuenerit eis
Nūquid rugiet leo in saltu: nisi habuerit p̄dā?
Nūquid dabit catulus leōis voce de cubili suo
nisi aliquid apprehēderit? Nūquid cadet auis
i laqueū tre absq₃ aucupe? Nūquid auferef la/
queus de tra anteq₃ quid cepit? Si canget tuba
in ciuitate. ⁊ poplus nō expauescet? Si erit ma
lum i ciuitate: qd̄ dn̄s nō fecerit? Quia non fa
ciet dn̄s deus verbum: nisi reuelauerit secretuz
suum ad seruos suos ꝓphas. Leo rugiet: qs
nō timebit? Dominus deus locutus ē. quis nō
ꝓphetabit? Auditū facite in edibus açoti. ⁊ in
edibus terre egypti. ⁊ dicite. Cōgregamini su
per mōtes samarie ⁊ videte insanias multas in
medio eius ⁊ calumniam patiētes in penetrali/
bus eius. Et nescierunt facere rectū: dicit do/
minus: thesauriçātes iniquitatem ⁊ rapinas i
edibus suis. Propterea hec dic̄ dn̄s deus: Tri
bulabif ⁊ circuief terra: ⁊ detrahetur ex te for/
titudo tua: ⁊ diripiētur edes tue. Hec dicit do
minus. Quomodo si eruat pastor de ore leo/
nis duo crura aut extremum auricule: sic eru/

eunt filij israel q habitant in samaria in plaga le/
ctuli ⁊ in damasci grabato. Audite ⁊ ꝯtestami/
ni in domo iacob: dicit dñs deus exercituũ: qa
in die cum visitare cepero p̄uaricationes israel
super eum visitabo: ⁊ sup altaria bethel: ⁊ am/
putabunt cornua altaris ⁊ cadent in terram. Et
percutiã domũ hyemalem cum domo estiua: ⁊
peribunt domus eburnee: ⁊ dissipabunt edes
multe: dicit dominus. ¶IIII

Audite verbum hoc vacce pingues que
estis in monte samarie: q̃ calũniam faci
tis egenis: ⁊ ꝯfringitis paupes. Que
dicitis dñis vr̃is: afferte ⁊ bibemus. Iurauit
dñs deus in scõ suo: qr ecce dies venient super
vos ⁊ leuabunt vos in contis: ⁊ reliquias ve/
stras in ollis feruentibus. Et p apturas exibi/
tis altera ꝯ alterã: ⁊ ꝓijciemini in armõ dic do
minus. Uenite ad bethel ⁊ ipie agite ad galga
lam: ⁊ multiplicate p̄uaricationẽ. Et offerte ma
ne victimas vestras: tribus dieb⁹ decimas ve
stras. Et sacrificate de fermẽtato laudẽ: ⁊ vo/
cate volũtarias oblationes: ⁊ annunciate. Sic
eni voluistis filij israel: dicit dñs deus. Unde
⁊ ego dedi vobis stuporẽ dentiũ in cunctis vr/
bibus vestris: ⁊ idigentiã panũ in oibus locis
vestris: ⁊ nõ estis reuersi ad me dicit dominus
Ego quoq̧ ꝓhibui a vobis imbrem cũ adhuc
tres menses supessent vsq̧ ad messem: ⁊ plui su
p vnã ciuitatem: ⁊ sup alterã ciuitatẽ non plui.
Pars vna cõpluta est: ⁊ pars sup quam non
plui aruit. Et venerunt due ⁊ tres ciuitates ad
vnam ciuitatem vt biberent aquam: ⁊ nõ sunt
satiate: ⁊ nõ redistis ad me dicit domin⁹. Per
cussi vos in vẽto vrente: ⁊ in aurigine: multi/
tudinẽ hortoꝝ vestroꝝ vineaꝝ vestraꝝ oliue/
ta vestra ⁊ ficeta vestra comedit eruca: ⁊ nõ re
distis ad me dicit dñs. Misi in vos mortem in
via egypti: percussi in gladio iuuenes vestros
vsq̧ ad captiuitatẽ equoꝝ vestroꝝ: ⁊ ascendere
feci putredinem castroꝝ vestroꝝ in nares ve/
stras: ⁊ non redistis ad me dicit dñs. Subuer
ti vos sicut subuertit dñs sodomã ⁊ gomorram
⁊ facti estis q̃si torris raptus ab incendio: ⁊ nõ
redistis ad me dicit dñs. Qua ꝓpter hec faciã
tibi israel. Postq̃ aũt hec fecero tibi: p̄parare
in occursũ dei tui israel. Quia ecce formãs mõ
tes ⁊ creans ventũ ⁊ annuncians homini elo/
quium suum: faciens matutinã nebulam ⁊ gra
diens super excelsa terre dominus deus exer/
cituum nomen eius. ¶V

Audite verbũ istud: q̄ ego leuo sup vos
planctum. Domus israel cecidit: ⁊ nõ
adijciet vt resurgat. Uirgo israel ꝓiecta est in
terrã suã: nõ est q suscitet eam. Quia hec dicit
dominus deus. Urbs de qua egrediebat̃ mil
le: relinquent̃ in ea centũ: ⁊ de qua egredieban
tur centũ: relinquent̃ in ea decem in domo isrl̃
qr hec dicit dñs deus domui isrl̃. Querite me
⁊ viuetis: ⁊ nolite q̃rere bethel. In galgalam
nolite intrare: ⁊ in bersabee nõ transibitis: qa
galgala captiua ducet̃ ⁊ bethel erit inutilis. Que
rite dñm ⁊ viuite ne forte cõburatur vt ignis
domus ioseph: ⁊ deuorabit ⁊ nõ erit qui extin/
guat bethel. Qui conuertitis in absinthiũ iudi
ciũ: ⁊ iusticiã in terra relinquitis: facientẽ arctu
rum ⁊ orionẽ ⁊ ꝯuertentẽ in mane tenebras: ⁊
diem in noctẽ mutantẽ. Qui vocat aquas ma/
ris: ⁊ effundit eas sup faciẽ terre: dñs nomẽ ẽ
eius. Qui subridet vastitatẽ sup robustum: ⁊
depopulationẽ sup potentem affert. Odio ha/
buerunt corripientẽ in porta: ⁊ loquentẽ perfe/
cte abhominati sunt. Idcirco ꝓ eo q̧ diripieba
tis pauperem ⁊ predã electã tollebatis ab eo:
domos quadro lapide edificabitis: ⁊ nõ habi/
tabitis in eis. Uineas plãtabitis amantissimas
⁊ nõ bibetis vinũ eaꝝ: qr cognoui multa scele/
ra vestra: ⁊ fortia pctã vestra. Hostes iusti ac
cipientes munus: ⁊ pauperes deprimentes in
porta. Ideo prudens in tẽpore illo tacebit: qa
tẽpus malũ est. Querite bonũ ⁊ nõ malum vt
viuatis: et erit dominus deus exercituum vo/
biscũ sicut dixistis. Odite malum et diligite bo
num: et constituite in porta iudicium: si forte mi
sereatur dominus deus exercituum reliquijs io
seph. Propterea hec dicit dominus deus exer
cituum dominator. In oibus plateis planctus
et in cunctis q̃ foris sunt dicitur ve ve. Et vo/
cabunt agricolam ad luctum: et ad planctũ eos
q sciunt plangere. Et in oibus vijs erit plan/
ctus: qr pertransibo in medio tui dicit domin⁹
Ue desiderantibus diẽ domini. Ad quid eam
vobis? Dies domini ista tenebre et non lux.
Quomõ si fugiat vir a facie leonis et occurrat
ei vrsus: et igrediat̃ domũ et innitat̃ manu sua
super parietẽ et mordeat eum coluber. Nunqd
nõ tenebre dies domini: et nõ lux et caligo et nõ
splẽdor in ea. Odi et ꝓieci festiuitates vestras
et nõ capiã odorem cetuũ vestroꝝ. Quod si obtu
leritis mihi holocaustomata et munera vestra:
non suscipiã: et vota pinguiũ vestroꝝ nõ respi
ciam. Aufer a me tumultũ carminũ tuorum: et
cantica lire tue non audiã. Et reuelabit̃ q̃si aq
iudicium: et iusticia quasi torrens fortis. Nun
quid hostias: et sacrificiũ obtulistis mihi in de

serto q̄draginta ānis dom⁹ isrl'. Et portastꝭ tabernaculū moloch deo vr̄o ⁊ imaginē idoloꝝ vr̄oꝝ: sid⁹ dei vr̄i rempha: figuras q̄s fecistis vobis adorare eas: ⁊ migrare vos faciā trans damascū dixit dn̄s: deus exercituū nomē eius.

Ve vobis qui opulēti estis in syon ⁊ cōfiditis in monte samarie: optimates capita ppl'oꝝ. igrediētes pōpatice domū isrl'. Trāsite in calāne ⁊ videte. ⁊ ite idē in emath magnā: ⁊ descēd te i geth palestinorum et ad optima q̄ꝫ regna hoꝝ. si latior termin⁹ eoꝝ ṫmino vr̄o ē. Qui seperati estis i diē malū et appropinquatis solio iniquitatis. Qui dormitꝭ in lectꝭ eburneis: et lasciuitꝭ i stratis vr̄is. Qui comeditꝭ agnū de grege. et vitulos de medio armēti: q canitis ad vocē psalterij. Sic dauid putauerūt se hr̄e vasa cantici bibētes vinū in phialis. et optīo vnguēto delibuti: et nihil patiebanṫ ſup ꝯtritōe ioseph. Quapp̄i nūc migrabūt in capite transmigrātium: ⁊ auferet factio lasciuiētiū. Iurauit dn̄s de⁹ i aīa sua: dic dn̄s de⁹ exercituū. Detestor ego supbiā iacob: et domos eius odi. et tradā ciuitatem cū hitatorib⁹ suis. Q̄d si reliq fuerit decē viri i domo vna et ipsi morientur. Et tollet eū ꝓpiqu⁹ su⁹ ⁊ cōburet eū ut efferat ossa de domo. et dicet ei q in penetralib⁹ dom⁹ est. Nūqd adhuc ē pe nes te. Et r̄ndebit. Finis ē. Et dicet ei. Tace: et nō recorderꝭ nōis dn̄i. Quia ecce dn̄s mādauit. et pcuciet domū maiorē ruinis. et domum minorē scissiōib⁹ Nūqd currē queūt i petris eq aut arari pōt in bubalis. Q̄m conuertistis in amaritudinem iudicium: ⁊ fructū iusticie in absintbiū qui letamini in nihili: q dicitis. Nunqd non in fortitudine nostra assumpsimus nobis cornua? Ecce eni suscitabo sup vos domus isrl' dicit dominus deus exercituum gentem: ⁊ conteret vos ab itroitu emath vsq̄ꝫ ad torrentē deſti.

C VI

Hec ostēdit mihi dn̄s deus. Et ecce fictor locuste in ꝑncipio germinantiū serotini imbris: ⁊ ecce serotinus post tonsionē regis: ⁊ factū est cū ꝯsumasset comedere herbā terre: dixi. Dn̄e deus ꝓpitius esto obsecro. Quis suscitabit iacob: q: paruul⁹ est? Misertus est dn̄s super hoc. Nō erit dixit dominus. Hec ostendit mihi dn̄s deus. Et ecce vocabit iudicium ad ignē dn̄s deus: ⁊ deuorabit abyssum multā ⁊ comedet simul partem. Et dixi. Dn̄e deus quiesce obsecro. Quis suscitabit iacob: q: paruulus est? Misertus ē dominus super hoc. Sed ⁊ istud nō erit dixit dn̄s deus. Hec ostēdit mihi dn̄s deus. Et ecce dn̄s stans super murum litū. ⁊ in manu eius trulla cementarij. Et dixit dn̄s ad me. Quid tu vides amos. Et dixi. Trullā cemētarij. Et dixit dominus. Ecce ego ponā trullam in medio ppl'i mei israel. Nō adijciā vltra sup inducere eū. ⁊ demolienṫ excelsa idoli. ⁊ scificatiōes isrl' desolabunṫ: ⁊ ꝯsurgā sup domū hieroboā in gladio Et misit amasias sacerdos bethel ad hieroboā regē israel. dicens. Rebellauit ꝯtra te amos in medio domus israel. Non poterit terra sustinere vniuersos sermōes eius. Hec. n. dicit amos In gladio morieṫ hieroboā: ⁊ israel captiu⁹ migrabit de terra sua. Et dixit amasias ad amos. Qui vides: gradere fuge in t'rā iuda. ⁊ comede ibi panē ⁊ ꝓphabis ibi. ⁊ in bethel nō adijcies vltra vt ꝓphetes: q: scificatio regis ē ⁊ domus regni est. R̄nditq̄ꝫ amos ⁊ dixit ad amasiā. Nō sum ꝓpha: ⁊ nō sū fili⁹ ꝓphe. sed armētari⁹ ego sū vellicās sycomoros. Et tulit me dominus de⁹ cū seq̄rer gregē: ⁊ dixit dn̄s ad me. Vade ꝓpha ad ppl'm meū isrl'. Et nūc audi v'bū dn̄i. Tu dicis nō ꝓphetabis sup isrl' ⁊ nō stillabis sup domū idoli. Propt' hoc hec dicit dn̄s Uxor tua in ciuitate fornicabiṫ: ⁊ filij tui ⁊ filie tue in gladio cadent: ⁊ humus tua funiculo metieṫ. Et tu in terra polluta morieris: ⁊ israel captiuus migrabit de terra sua.

C VII

C VIII.

Hec ōndit mihi dn̄s deus. Et ecce vncinus pomoꝝ. Et dixit. Quid tu vides amos. Et dixi. Vncinū pomorum. Et dixit dn̄s ad me. Venit finis super populū meū israel. Nō adijciā vltra vt ꝑtransēā eum. Et stridebunt cardines tēpli in die illa dicit dominus deus. Multi morienṫ: in oī loco ꝓijcieṫ silentiū. Audite h' q ꝯteritis pauperē: ⁊ deficere facitis egenos t're dicētes. Q̄n trāsibit messis ⁊ venūdabimus merces. ⁊ sabbatū ⁊ apiemus frumētū: vt iminuam⁹ mēsurā ⁊ augeamus siclū ⁊ supponamus stateras dolosas: vt possideamus i argēto egenos: ⁊ paupēs ꝑ calciamētis ⁊ q̄sq̄lias frumēti vēdamus. Iurauit dominus in supbiā iacob: si oblitus fuero vsq̄ꝫ ad finem oīa opa eoꝝ. Nūqd sup isto non ꝯmouebiṫ t'ra ⁊ lugebit oīs habitator eius. Et ascēdet q̄si fluuius vniuersus: ⁊ eijcieṫ ⁊ d'fluet q̄si riuus egypti. Et erit in die illa dicit dominus: occidet sol meridie: ⁊ tenebrescere faciā terrā i die luminis Et conuertā festiuitates vr̄as in luctū: ⁊ omnia cantica vr̄a in planctū. Et inducā sup oē dorsū vr̄m saccū. ⁊ sup oē caput caluitiū. Et ponam eā q̄si luctū vnigeniti: ⁊ nouissima ei⁹ quasi diē amaꝝ. Et ecce dies veniūt dicit dn̄s ⁊ emittam

famē in terrā: nō famem panis neq̄ sitim aque
sed audiendi v̄bū dñi. Et ꝯmouebunt a mari
vsq̄ ad mare: ⁊ ab aqlone vsq̄ ad orientem cir
cuibunt q̄rentes v̄bū dñi. ⁊ nō inuenient. In
die illa deficient v̄gines pulchre: ⁊ adolescētes
in siti: q iurant i delicto samarie ⁊ dicūt. Viuit
deus tuus dan: ⁊ viuit via bersabee. Et cadent
⁊ non resurgent vltra.

IX

Vidi dñm stantem sup altare. Et dixit.
Percute cardinē: ⁊ ꝯmoueant superli
minaria. Auaritia. n. in capite oium et
nouissimū coꝝ in gladio interficiam. Non erit
fuga eis. ⁊ q fugerit ex eis nō saluabitur. Si de
scenderint vsq̄ ad infernu; inde manus mea
educet eos: ⁊ si ascēderint vsq̄ in celum: inde de
trahā eos. Et si absconditi fuerint in v̄tice car/
meli. inde scrutans auferā eos: ⁊ si celauerit se
ab oculis meis i ꝓfundo maris: ibi mādabo s/
penti ⁊ mordebit eos. Et si abierint in captiui/
tatē coraꝫ inimicis suis. ibi mandabo gladio ⁊
occidet eos. Et ponaꝫ oculos meos sup eos in
malum ⁊ nō i bonū. Et dominꝰ deus exercituū
q tangit terrā ⁊ tabescit: ⁊ lugebūt oēs hitantes
in ea. Et ascēdet sicut riuus ois: ⁊ defluet sicut
fluuius egypti. Qui edificat in celo ascensiōeꝫ
suam: ⁊ fasciculum suum sup terram fundauit.
Qui vocat aquas maris: ⁊ effundit eas sup fa/
ciē tre. Dominꝰ nomē eius. Nūqd nō vt filij
ethiopū vos estis mihi filij israel ait dominus.
Nūqd nō isrl̄ ascēdere feci d̄ t̄ra egypti: ⁊ pale
stinos d̄ capadotia: ⁊ syrios d̄ cyrene. Ecce ocu
li domini dei sup regnū peccās. ⁊ ꝯterā illud a
facie t̄re. Verūtamē ꝯterēs nō ꝯterā domū ia/
cob dic̄ dominus. ecce. n. mādabo ego ⁊ ꝯcuti
aꝫ i oibus gētibus domū isrl̄: sicut ꝯcutit triticū
i cribro: ⁊ nō cadet lapillus sup t̄rā. In gladio
morient oēs pctōres ppl̄i mei: q dicunt. nō ap
ꝓpinquabit ⁊ nō veniet sup nos malū. In die
illa suscitabo tabernaculū dauid qd̄ cecidit ⁊ ree
dificabo apturas muroꝝ eius: ⁊ ea que corrue/
rant instaurabo. Et reedificabo eū sicut in die/
bus antiqs: vt possideāt reliqas idumee ⁊ oēs
nationes. eo q̄ inuocatū sit nomē meū sup eos
dicit dominus faciēs. h. Ecce dies veniet dicit
dominus: ⁊ ꝯp̄hendet arator messorē: ⁊ calca/
tor vue mittētē semē. Et stillabūt mōtes dulce/
dinē: ⁊ oēs colles culti erunt. Et cōuertam ca/
ptiuitatē ppl̄i mei isrl̄: ⁊ edificabunt ciuitates de
sertas: ⁊ inhabitabūt ⁊ plantabunt vineas: ⁊ bi
bent vinum earum: ⁊ facient hortos ⁊ comedēt
fructus eorum. Et plantabo eos super humuꝫ
suā: ⁊ nō euellā eos vltra de t̄ra sua quam dedi
eis: dicit dominus deus tuus.

Explicit Amos ꝓpheta. Incipit ꝓlogus
in Abdiam prophetam.

Iacob patriarcha habuit fratrē esau:
qui ob ruborē corporis sui edom he
brea lingua appellatus est: quod lati
ne sanguineus dicit. Is memoratū fratrē suū
qui israel nomē acceperat: graui odio cōmotu
interimere conatus ē. Qua de cā oēs q ppl̄'n
israel. i. filios patriarche iacob p̄dicti esau odi
imitati ꝑsecuti sunt esau ⁊ edom appellati sunt
Et q2 populus israel de captiuitate chaldeoru
ꝑ cyrum regē persaꝝ nutu dei reuocatus i hi
rusalē: ab alio regno grauiter afflictus atq̄ o
pressus ē: ideo hoc regnū qd̄ more esau p̄dict
populū persecutū ē: per denūciationē abdie ꝓ
phete icrepat: qd̄ nō dei idignatione: sꝫ sua vi
tute populū supatuꝫ gloriabat. De quo regn
olim per dauid in p̄s centesimo trigesimosext
dictū est. Memorare dñe filioꝝ edom i die irl
Nā reliqua lectiōe cōp̄hensa: futurū in gente
iudiciū: ob cās lectōe ꝯprehensas: regnūq̄ de
in ppl̄o israel significat. Incipit alius ꝓlogus

Hebrei hunc dicūt esse: q sub rege s
marie achab: ⁊ ipij ssima iezabel: p
uit centū ꝓphetas in specubus: q
nō curuauerunt genu ante baal: ⁊
septē milibus erant quos helias arguit igno
rasse. Sepulchrum quoq̄ eius vsq̄ hodie cu
mausoleo helisei ꝓphete. ⁊ baptiste ioannis:
sebaste venerationi habetur: que olim samari
dicebatur. Hanc herodes rex antipatris fili
in honore augusti cesaris greco nomine voca
uit augusta. Hic igitur qui centuꝫ ꝓphetas
uerat: accepit gratiā ꝓphetalem. ⁊ de duce ex
ercitus fuit dux ecclesie. Tunc in samaria par
uum gregem pauerat: nunc in toto orbe xp̄i
scit ecclesias. Et sicut stephanus coronā mer
it passionis: sic hic de s̄uitutis dei cuꝫ paulo a
postolo nomine gloriat: quia abdias s̄uus d
in nostro sonat eloquio.

Explicit prologus. Incipit argumentum

Abdias q iterp̄tat s̄uꝰ dñi ꝑtonat ꝯt
edom: sanguineū terrenūq̄ fratrē: fr
trisq̄ quoq̄ iacob semꝑ emulū hasta
cutit spiritali. Explicit argumentum

Incipit Abdias ꝓpheta. Capitulum I

Visio Abdie

Hec dicit dominus
deus ad edom. Auditum audiu
mus a dño: ⁊ legatum ad gentes m
sit. Surgite: et ꝯsurgamus aduersus eū in p

tium. Ecce puulum dedi te in gentibus. Con/
tēptibilis tu es valde. Superbia cordis tui ex/
tulit te habitantē i scissuris petrarum: exaltantē so
liū tuū. Qui dicis in corde tuo. Quis detrahet
me i terrā. Si exaltatus fueris vt aqla: et si iter
sidera posueris nidū tuū: inde detrahā te dicit
dñs. Si fures introissent ad te. si latrones per
noctē: quō pticuisses. Nōne furati essent suffi/
cientia sibi. Si vindemiatores introissent ad te
nūqd saltē racemū reliqssent tibi. Quomō scru
tati sunt esau. Inuestigauerūt abscondita eius.
Vsqz ad terminū emiserunt te. oēs viri federis
tui illuserunt tibi. Inualuerunt aduersum te vi
ri pacis tue. Qui comedunt tecum: ponent insi
dias subter te. Nō est prudentia in eo. Nunqd
nō in die illa dicit dñs pdam sapientes de idu/
mea et prudentiā de mōte esau. Et timebunt for
tes tui a meridie: vt intereat vir de monte esau.
Propter iterfectionē et pter iniqtatē i frēz tu
um iacob opiet te ofusio: et peribis in etnū. In die
cū stares aduersus eū quādo capiebāt alieni ex/
ercitū eius. et extranei igrediebant portas eius
et sup irlm mittebāt sortē: tu quoqz eras quasi vnus
ex eis. Et nō despicies i die fris tui: in die pere
grinatiōis eius. Et nō letaberis sup filios iuda
in die pditionis eorum. et nō magnificabis os tuū
in die āgustie. Neqz igredieris portā ppli mei
in die ruine eorum: neqz despicies et tu i malis ei9
in die vastitatis illius. Et nō emitteris aduer/
sus exercitū ei9 in die vastitatis illius: neqz sta
bis in exitibus vt interficias eos q fugerint. Et
nō ocludes reliquos ei9 in die tribulatiōis: qm
iuxta ē dies dñi sup oēs gētes. Sicut fecisti: fi/
et tibi: retributionē tuā ouertam in caput tuum.
Quō. n. bibisti sup montē scm meū: bibent oēs
gētes iugit. et bibent et absorbebunt: et erūt qua
si nō sint. Et in mōte syon erit saluatio: et erit sā
ctus. Et possidebit dom9 iacob eos q se posse/
derāt. Et erit domus iacob ignis: et domus io
seph flāma. et domus esau stipula. Et succendē
tur in eis et deuorabūt eos: et non erūt reliqe do
mus esau: qz dominus locut9 est. Et heredita/
būt hi q ad austrū sunt mōtē esau: et q i cāpestri
bus philistijm: et possidebūt regionē ephraim et
regiōem samarie. Et beniamin possidebit galaad
et transmigratio exercitus hui9 filiorum israel oīa
loca chananeorum vsqz ad sareptam: et trāsmigra
tio irlm q in bosforo est possidebit ciuitates au/
stri. Et ascendent saluatores in montem syon iu
dicare montem esau: et erit domio regnum.

Explicit Abdias propheta. Incipit p/
logus in ionam prophetam.

Ionā scm hebrei affirmāt filiū fuisse
mulieris vidue sareptāe. quē helias
ppha mortuum suscitauit: matre po
stea dicēte ad eū: nūc cognoui qz vir
dei es tu. et vbū dei in ore tuo veritas ē. Ob hāc
etiā cām ipm puerum sic vocauit amathi. Amathi
n. in nra lingua veritatē sonat. Et ex eo qz verum
helias locutus est: ille q suscitatus est filius esse
dicit veritatis. Ideo de veritate columba nascit
qz ionas columbam sonat. In condemnatiōem
autem israel ionas ad gentem mittit. qz niniue
agente pniam. illi in malitia pseuerant. Tēpo/
ribus quippe hieroboam regis israel q deo dere
licto: cū pplo suo in samaria idolis sacrificabat:
ionam pphetam fuisse quartus liber regum in
dicat. Is cū pphetia illuminante petōres ciuita
tis niniue dei miam osecuturos videret: ne fal
sa predicare videret: ad denunciandum interi/
tū eiusdē ciuitatis ire nolebat. Nam sicut deus
ad abrahā de ipietate sodomorum et gomorreorum
locutus est: clamor sodomorum et gomorreorū
puenit ad me. Ita et de niniue dicit. eo qz ascen
derit clamor malitie eius ad deū. Et qz snia dei
de sodomis facta: minime reuocata est. ita et io/
nas aduersum niniuem platam sniam reuoca
ri nolebant. diuie dispensatiōis ignarus: q salu
tem hoium ad se couertentium magis vult qz i
teritum. Hoc illi acciderat qd et scō helisco: qui
filiū sunamitidis mulieris mortuum ignorauit
Iō a ospectu dei fugere se ionas putabat. hūa/
nū aliqd passus dicente dauid. Quo ibo a spiri
tu tuo: et a facie tua quo fugiam.

Explicit prologus. Incipit argumentum.

Ionas colūba pulcherrima. naufra
gio suo passionē domini pfigurans
mūdū ad pniam reuocat: et sub noie
niniue salutem gentibus denunciat.

Explicit argumentum. Incipit Ionas
propheta.

Capitulum. I.

Et factum est verbum do
mini ad io
nam filium amathi dicens. Sur/
ge et vade in niniuen ciuitatē grā
dem. et predica in ea. quia ascēdit
malitia eius corā me. Et surrexit ionas vt fuge
ret in tharsis a facie domini. Et descēdit ioppē
et inuenit nauē eūtem i tharsis. Et dedit naulum
eius et descēdit i eā vt iret cū eis in tharsis a fa/
cie domini. Domin9 āt misit vētū magnū i ma
re. et fcā est tēpestas magna i mari et nauis picli
tabat oteri. Et timuerūt naute: et clamauerunt

viri ad deū suū: ⁊ miserūt vasa q̄ erant in naui i mare: vt alleuiaref ab eis. Et ionas descendit ad interiora nauis: ⁊ dormiebat sopore graui. Et accessit ad eū gubernator: ⁊ dixit ei. Quid tu sopore deprimeris? Surge inuoca deū tuum: si forte recogitet deus de nobis ⁊ nō pereamus. Et dixit vir ad collegā suuȝ. Venite ⁊ mittam⁹ sortes: ⁊ sciamus q̄re h̄ malū sit nobis. Et miserunt sortes: ⁊ cecidit sors sup ionā. Et dixerunt ad eū. Indica nobis: cuius cā malū istud sit nobis: qđ ē opus tuū: q̄ tra tua. ⁊ q̄ vadis: vel ex quo pplo es tu? Et dixit ad eos. Hebreus ego sum: ⁊ dn̄m deum celi ego timeo: q fecit mare ⁊ aridā. Et timuerunt viri timore magno: ⁊ dixerunt ad eū. Quid h̄ fecisti? Cognouerūt eni viri q̄ a facie dn̄i fugeret: q̄r idicauerat eis. Et dixerūt ad eū. Quid faciem⁹ tibi: ⁊ cessabit mare a nobis. Quia mare ibat ⁊ intumescebat. et dixit ad eos. Tollite me ⁊ mittite in mare ⁊ cessabit mare a vobis. Scio. n. ego: qm̄ ꝓpter me tēpestas hec grandis venit sup vos. Et remigabant viri vt reuerterenf ad aridā ⁊ nō valebant: quia mare ibat ⁊ intumescebat sup eos: ⁊ clamauerunt ad dn̄m. ⁊ dixerūt. Quesum⁹ domine ne pereamus in aīa viri istius ⁊ ne des sup nos sanguinem innocentem: quia tu domine sicut voluisti fecisti. Et tulerūt ionam ⁊ miserūt i mare: ⁊ stetit mare a feruore suo. Et timuerunt viri timore magno dn̄m: ⁊ immolauerunt hostias domino: ⁊ vouerunt vota. ¶ II

Et pparauit dn̄s piscē grādē: vt deglutiret ionā. ⁊ erat ionas in ventre piscis trib⁹ diebus ⁊ tribus noctibus. Et orauit ionas ad dn̄m deū suum de vētre piscis. Et dixit. Clamaui de tribulatiōe mea ad dominū. ⁊ exaudiuit me. De ventre inferi clamaui: ⁊ exaudisti vocē meam. Et proiecisti me in pfūdū in corde maris: ⁊ flumen circundedit me. Oēs gurgites tui ⁊ fluctus tui sup me transierūt. Et ego dixi. Abiectus sū a ꝯspectu oculoꝝ tuoruȝ. Verūtn̄ rursus videbo templū scm̄ tuum. Circundederunt me aq̄ vsq̄ȝ ad aīam abyssus vallauit me: pelag⁹ opuit caput meum. Ad extrema montium descēdi: tre vectes ꝯcluserunt me i etnuȝ: ⁊ subleuabis de corruptione vitā meaȝ dn̄e deus meus. Cū angustiaref in me aīa mea dn̄i recordatus sū: vt veniat ad te orō mea ad tēplum scm̄ tuū. Qui custodiunt vanitates: frustra miam suam derelinquūt. Ego autē in voce laudis imolabo tibi: q̄cunq̄ȝ voui reddā pro salute mea dn̄o. Et dixit dominus pisci. Et euomuit ionam in aridam. ¶ III

Et factum ē vbuȝ dn̄i ad ionā secund dicens. Surge ⁊ vade in niniuen ciu tatem magnā. ⁊ p̄dica in ea p̄dicatio quā ego loquor ad te. ⁊ surrexit ionas ⁊ abijt niniuen iuxta verbum dn̄i. Et niniue erat ciu tas magna itinere trium dieꝝ. Et cepit ionas troire ciuitatē itinere diei vnius: ⁊ clamauit ⁊ xit. Adhuc q̄draginta dies: ⁊ niniue subuert et crediderunt viri niniuite in dn̄o ⁊ p̄dicau runt ieiunium. ⁊ vestiti sunt saccis a maiore q̄ȝ ad minorē. Et puenit verbū ad regē nini ⁊ surrexit de solio suo. ⁊ abiecit vestimentū s a se: ⁊ indutus est sacco. ⁊ sedit in cinere: ⁊ cl mauit ⁊ dixit in niniue ex ore regis ⁊ princip eius dicēs. Homies ⁊ iumenta ⁊ boues ⁊ pe ra non gustēt q̄cq̄ȝ nec pascanf. ⁊ aquam nō bant: ⁊ opianf saccis homies: ⁊ iumēta clam ad dn̄m in fortitudine: ⁊ cōuertaf vir a via s mala ⁊ ab iniq̄tate que est in manibus eoru Quis sit si ꝯuertaf ⁊ ignoscat deus. ⁊ reuert a furore ire sue: ⁊ nō pibim⁹? Et vidit de⁹ o eoꝝ q̄r ꝯuersi sunt de via sua mala. ⁊ miser est sup malitiā quam locut⁹ fuerat vt faceret ⁊ non fecit. ¶ II

Et afflictus ē ionas afflictiōe magna iratus ē: ⁊ orauit ad dn̄m. ⁊ dixit. O secro dn̄e: nūqd non h̄ est verbū meu cū adhuc essem i tra mea? Propter h̄ pocc ui vt fugerē in tharsis. Scio. n. q̄r tu deus c mēs ⁊ misericors es: patiens ⁊ multe miser nis ⁊ ignoscens sup malitia. Et nunc dn̄e to q̄so aīam meā a me: q̄r melior est mihi mors vita. Et dixit dn̄s. Putas ne bene irasceris Et egressus est ionas de ciuitate: ⁊ sedit ꝯ o tem ciuitatis. Et fecit sibimet vmbraculum ⁊ sedebat subter illud in vmbra: donec vide quid accideret ciuitati. Et pparauit domin⁹ us ederā: ⁊ ascendit sup caput ione: vt esset v bra super caput eius: ⁊ ꝓtegeret eū. Labora rat. n. Et letatus ē ionas super edera leticia gna. Et parauit deus vermē ascensu dilucu crastinum: ⁊ pcussit ederā ⁊ exaruit. Et cuȝ tus fuisset sol p̄cepit dn̄s vento calido ⁊ vre ⁊ percussit sol super caput ione: ⁊ estuabat. petiuit aīe sue vt moreretur. Et dixit. Meli est mihi mori q̄ȝ viuere. Et dixit dominus ionam. Putas ne bene irasceris tu super ed ram? Et dixit. Bene irascor ego vsq̄ȝ ad mo tem. Et dixit dominus. Tu doles super ede in qua non laborasti neq̄ȝ fecisti vt cresceret: sub vna nocte nata est ⁊ sub vna nocte perijt ego non parcam niniue ciuitati magne: in q

sunt plusq̃ centū viginti milia hoīum: qui ne
sciunt quid sit inter dexteram ⁊ sinistram suam
⁊ iumenta multa.

¶ Explicit ionas ꝓpheta. Incipit prologus i
Micheam ꝓphetam.

T Emporibus ioathe ⁊ achaz ⁊ Eze/
chie regum iuda. micheam ꝓphetā
ad hanc ꝓphetiam spū sancto reple
tum fuisse lectio ipsa demōstrat. Sꝫ
de supradicto numero regū ioathan ⁊ ezechiā
deo ob religionē placuisse: historia libri quarti
regū. ⁊ secundi paralypomenon indicat. achaz
vero relicto deo: idola samarie quibus etiam fi
lios suos in sacrificium igni concremandos ob
tulerat: coluisse constat. Quobrem deus samari
am q̃ reges israel ⁊ iuda memoratoꝝ simulacro
rum superstitione fefellerat increpās indigna/
tionem suā i cā ꝓcessuram cōminatus ē. Po/
pulo etiā israel ꝑuaricatori ⁊ ꝑncipibus eius q
eundē poplm fallaci suasione ad colenda idola
impulerant: verbis in sequētibꝰ captiuitatem ⁊
interitū affuturum denunciauit.

¶ Explicit ꝓlogus. Incipit argumentuꝫ.

M Icheas demorasthi coheres christi va
stationē annūciat filie latronis. ⁊ obsi/
dionem ponit contra eam: qꝛ maxillam
percusserit iudicis israel.

¶ Explicit argumentū. Incipit Micheas pro
pheta. Capitulum. ¶ I

V Erbum domini
qđ factū ē ad micheaꝫ morasthi
tē i diebus ioathan achaz ⁊ eze/
chie regū iuda: qđ vidit sup sa/
mariā ⁊ irlm. Audite ppli oēs
⁊ attendat tra ⁊ plenitudo eiꝰ: ⁊ sit dñs deꝰ vo/
bis i testē dñs de tēplo scō suo. Quia ecce dñs
egredieť de loco suo: ⁊ descēdet ⁊ calcabit super
excelsa tre: ⁊ ꝯsumeť mōtes subtꝰ eū: ⁊ valles
scindenť sic cera a facie ignis: sicut aq̄ q̃ decur/
rūt in ꝑceps. In scelere iacob oē istud. ⁊ i pctis
domus israel. Quod scelus iacob: Nonne sa/
maria. Et que excelsa iude. Nonne irlm. Et
ponā samariā q̄si aceruū lapidū i agro cū plāta
tur vinea: ⁊ detrahā in vallē lapides eius. Et
fūdamenta eiꝰ reuelabo: ⁊ oīa sculptilia eius cō
cidenť. Et oēs mercedes eiꝰ cōburenť igni: et
oīa idola eiꝰ ponā i ꝑditionē: qꝛ de mercedibꝰ
meretricis ꝯgregata sūt: ⁊ vsqꝫ ad mercedē me
retricis reuerteť. Sup h̄ plāgā ⁊ vlulabo: va/
dā spoliatꝰ ⁊ nudus. Faciā plāctū velut draco/
nū: ⁊ luctū q̄si strutionū: quia desperata ē plaga
eius: qꝛ venit vsqꝫ ad iudā tetigit portā populi
mei vsqꝫ ad irlm. In geth nolite ānunciare la
chrymis ne ploretis. In domo pulueris pulue
re vos ꝯspgite: ⁊ transite: vobis habitatio pul
chra: ꝯfusa ignominia. Nō ē egressa q̃ habitat
in exitu. Planctum domus vicina accipiet ex
vobis q̃ stetit sibimet: qꝛ infirmata ē in bonum
q̃ habitat i amaritudinibꝰ. Quia descēdit malū
a dño in portā irlm: tumultus q̄drige stuporis
habitanti lachis. Principiū pctī ē filie syon: qꝛ in
te iuenta sūt scelera isrl. Propter ea dabit emis
sarios sup hereditatē geth: domos mendacij in
deceptionē regibus israel. Adhuc heredē ad/
ducam tibi q̃ habitas i maresa. vsqꝫ odollaꝫ ve
niet gloria israel. Decaluare ⁊ tondere sup fili/
os delitiaꝝ tuaꝝ dilata caluitiū tuū sicut aquila
qm̄ captiui ducti sunt ex te. ¶ II

V E qui cogitatis iutile: ⁊ opamini malum i
cubilibus vris. In luce matutina faci
unt illud: qm̄ ꝯ dñm ē manus eoꝝ. Et
ꝯcupierunt agros ⁊ violēter tulerūt ⁊ rapuerūt
domos. ⁊ calūniabanť virū ⁊ domū eius: virū
⁊ hereditatē eius. Idcirco hec dicit dñs. Ecce
ego cogito sup familiā istā malū vnde nō aufe
retis colla vra. ⁊ nō ambulabitis supbi: qm̄ tē/
pus pessimū est. In die illa sumeť sup vos pa/
rabola: cātabiť cāticū cū suauitate dicentiū. De
populatione vastati sumus. Pars populi mei
ꝯmutata est. Quomodo recedis a me cū reuer
tatur q regiones nras diuidat: Propter h̄ nō
erit tibi mittens funiculū sortis in cetu domini
o israel. Ne loqmini loquētes. Nō stillabit su
per istos nō ꝯprehendet ꝯfusio dicit domus ia
cob. Nunqd abbreuiatus ē spūs dñi: aut tales
sunt cogitationes eius: Nōne vba mea bona
sūt cū eo q recte gradiť: Et ꝯrio ppls meus i
aduersariū cōsurrexit. Desup tunicā palliū su/
stulistis: ⁊ eos q trāsiebant simpliciter ꝯuerti/
stis in bellum. Mulieres populi mei eiecistis
de domo delitiaꝝ suaꝝ a paruulis eaꝝ tulistis
laudē meā i ꝑpetuum. Surgite ⁊ ite: qꝛ nō ha/
betis hic requiem. Propter immundiciam eius
corrumpeť putredine pessima. Vtinā non essē
vir habens spm: ⁊ mendaciū potius loquerer.
Stillabo tibi in vinū ⁊ in ebrietatē: ⁊ erit super
quē stillatur populus iste. Congregatione cō/
gregabo iacob totū te: in vnū ꝯducā reliquias
israel. Pariter ponā illum q̄si gregē in ouili:
quasi pecus in medio caulaꝝ. Tumultuabunť
a multitudine hominum. Ascendet. n. pandēs
iter ante eos. Diuidet ⁊ transibunt portam: et
egredienť p eam. Et transibit rex eoꝝ corā eis

⁊ dominus in capite eorum. ¶ III

Et dixi. Audite pncipes iacob: ⁊ duces domus israel. Nunquid nō vrm ē scire iudiciū: qui odio habetis bonū. ⁊ diligitis malū: q violenter tollitis pelles eoꝝ desup eis. ⁊ carnē eoꝝ desup ossib⁹ eoꝝ. Qui comederūt carnē ppli mei: ⁊ pellē eoꝝ dsup excoriauerūt: ⁊ ossa eoꝝ ɔfregerūt: ⁊ cōciderunt sicut in lebete ⁊ q̄si carnē in medio olle. Tūc clamabunt ad dn̄m ⁊ nō exaudiet eos: ⁊ abscondet faciem suā ab eis in tpe illo: sicut neqter egerunt i adinuentionib⁹ suis. Hec dicit dn̄s. sup prophetas q seducunt pplm meū: q mordēt dentibus suis ⁊ pdicant pacē. Et si qs nō dederit in ore eoꝝ qppiā: scificāt sup eū pliū. Propterea nox vobis p visione erit: ⁊ tenebre vobis pro diuinatōe. Et occūbet sol sup pphas: ⁊ obtenebrabit sup eos dies. Et ɔfundēt q vident visiones: ⁊ ɔfundent diuini. Et operient oēs vultus suos: q2 nō ē responsū dei. Verūtn̄ ego repletus sum fortitudine spūs domini: iudicio. et virtute: vt ānunciem iacob scelus suum: ⁊ isrl' peccatum suum. Audite hoc principes domus iacob: ⁊ iudices domus israel: q abhominamini iudiciū. ⁊ oia recta puertitis. Qui edificatis syon in sanguinib⁹ ⁊ irl'm in iniqtate. Principes eius in muneribus iudicabāt: ⁊ sacerdotes ei⁹ in mercede docebant. Et pphete eius in pecunia diuinabant: et sup dn̄m requiescebant dicētes. Nunquid non dominus in medio nostrū. Non venient super nos mala. Propter hoc. cā vestri syon quasi ager arabitur: ⁊ hierl'm q̄si aceruus lapidum erit: et mons templi in excelsa siluarum. ¶ IIII

Et erit in nouissimo dieꝝ: erit mons domus dn̄i pparatus in vtice montiū: et sublimis sup colles. Et fluēt ad eū populi et pperabunt gētes multe et dicent. Venite ascēdamus ad mōtē dn̄i: et ad domū dei iacob. Et docebit nos de vijs suis: et ibimus i semitis ei⁹. Quia de syon egredie lex. et vbū dn̄i de irl'm. Et iudicabit inter pplos multos. et corripiet gētes fortes vsq3 in longinquū. Et ɔcidēt gladios suos i vomeres: et hastas suas i ligones. Nō sumet gens aduersū gentē gladiū. et nō discēt vltra belligerar. Et sedebit vir subtus vineam suā: et subtus ficū suam: et nō erit qui deterreat q2 os dn̄i exercituum locutum est. Quia omnes populi ambulabunt vnusqsq3 in noīe dei sui: nos aūt ambulabimus i nomine dei nr̄i in eternū et vltra. In die illa dicit dominus ɔgregabo claudicantē. et eam quam eiecerā colligā: ⁊ quā afflixerā consolabor. Et ponā claudicantē i reliqas: ⁊ eā q̄ laborauerat i gētē robustā. Et regnabit dn̄s sup eos i monte syon: ex hoc nunc ⁊ vsq3 in eternū. Et tu turris gregis nebulosa filia syon. vsq3 ad te veniet: ⁊ veniet ptās prima regnū filie irl'm. Nūc q̄re merore ɔtraheris. Nunquid rex nō ē tibi: aut ɔsilarius tuus perijt: q2 ɔphēdit te dolor sicut parturiētē. Dole ⁊ satage filia syon q̄si parturiēs: q2 nunc egredieris de ciuitate: ⁊ habitabis in regione: ⁊ venies vsq3 ad babylonem. Ibi liberabis: ibi redimet te dn̄s de manu inimicoꝝ tuoꝝ. Et nunc ɔgregate sunt sup te gētes multe: q̄ dicūt lapidet: ⁊ aspiciat in syō oculus nr̄. Ipsi aūt nō cognouerunt cogitatiōes dn̄i ⁊ nō intellexerunt ɔsilium eius. q2 ɔgregauit eos q̄si fenū aree. Surge ⁊ tritura filia syon: q2 cornu tuum ponam ferreū: ⁊ vngulas tuas ponā ereas. Et cōminues populos multos: ⁊ interficies dn̄o rapinas eorum ⁊ fortitudinem eorū domino vniuerse terre. ¶ V

Nunc vastaberis filia latrōis. Obsidionē posuerunt sup nos: in vga pcutiēt maxillā iudicis israel. Et tu bethleē effrata puulus es in milibus iuda. Ex te mihi egredie q sit dn̄ator in israel: ⁊ egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Propter h̄ dabit eos vsq3 ad tēpus i q̄ pturiēs pariet. Et reliqe fratrū ei⁹ ɔuertēt ad filios israel. Et stabit ⁊ pascet in fortitudine dn̄i: i sublimitate nois dn̄i dei sui. Et ɔuertent: q2 nūc magnificabit vsq3 ad terminos tre. Et erit iste pax assyrijs cū venerit in trā nr̄am: ⁊ qū calcauerit in domibus nr̄is. Et suscitabimus sup eū septē pastores: ⁊ octo primates hoies. Et pascēt trā assur i gladio ⁊ terrā nemroth in lāceis ei⁹. Et liberabit ab assur cū venerit in trā nr̄am: ⁊ cū calcauerit in finib⁹ nr̄is. Et erunt relique iacob in medio populoꝝ multoꝝ q̄si ros a dn̄o: ⁊ q̄si stille sup herbā que nō expectat virū: ⁊ nō pstolat filios hoiū. Et erūt reliquie iacob in gētibus in medio pploꝝ multoꝝ q̄si leo in iumētis siluaꝝ: ⁊ quasi catul⁹ leonis i gregib⁹ pecoꝝ. Qui cū transierit ⁊ cōculcauerit ⁊ cepit: nō ē q eruat. Et exaltabit manus tua sup hostes tuos: ⁊ oēs inimici tui intibunt. Et erit in die illa dicit dn̄s: auferā equos tuos de medio tui: ⁊ disperdā q̄drigas tuas. Et pdā ciuitates tre tue ⁊ destruā oēs munitiones tuas. Et auferā maleficia de manu tua ⁊ diuinationes nō erūt i te. Et pire faciā sculptilia tua: ⁊ statuas tuas de medio tui. Et nō adorabis vltra opera manuū tuaꝝ: ⁊ euellā lucos tuos de

medio tui. Et ꝯterā ciuitates tuas. ⁊ faciā i fu/
roꝛe ⁊ indignatione vltionē in oibus gentibus
que non audierunt. VI
Audite q̄ dn̄s loquit̄. Surge ꝯtēde iu/
dicio aduersū mōtes: ⁊ audiāt colles vo
cē tuam. Audiāt mōtes iudiciū dn̄i. et
foꝛtia fundamēta tre: q2 iudicium dn̄i cū poplo
suo: ⁊ cū israel diiudicabit̄. Popule meus qd
feci tibi: aut qd molest⁹ fui tibi. Responde mi/
hi. Quia eduxi te de tra egypti: ⁊ de domo ser
uitutis liberaui te: ⁊ misi ante faciē tuā moysen
⁊ aaron ⁊ mariā. Popule meus memento q̄/
so qd cogitauerit ꝯ te balach rex moab: ⁊ quid
responderit ei balaā filius beoꝛ de sethim vsq3
ad galgalā: vt cognoscēs iustitias dn̄i. Quid di/
gnum offerā dn̄o. Curuabo genu deo excelso.
Nunqd offerā ei holocaustomata ⁊ vitulos an
niculos. Nūquid placari pōt dn̄s in milib⁹ ari
etū: an in multis milibus hircoꝝ pinguiū. Nū
quid dabo primogenitū meū ꝓ scelere meo: fru
ctum vētris mei ꝓ peccato aie mee. Indicabo
tibi o homo quid sit bonū. ⁊ quid dn̄s reqrat a
te. Vtiq3 facere iudiciū ⁊ diligere miām. ⁊ sol/
licitū ābulare cū deo tuo. Vox domini ad ciui/
tatē clamat. ⁊ salus erit eib⁹ timētibus nomē
eius. Audite tribus. Et qs approbabit illud.
Adhuc ignis in domo ipij: thesauri iniqtatis ⁊
mēsura minoꝛ: ire plena. Nunqd iustificabo sta
terā impiā ⁊ sacculi pōdera dolosa. In qb⁹ di
uites eius repleti sunt iniqtate. ⁊ hitantes in ea
loquebant̄ mēdaciū: ⁊ lingua eoꝝ fraudulēta i
oꝛe eoꝝ. Et ego ḡ cepi pcutere te pditione sup
pctis tuis. Tu comedes ⁊ nō saturaberis: ⁊ hu
miliatio tua in medio tui. Et apphēdes ⁊ non
saluabis: ⁊ quos saluaueris in gladium dabo.
Tu seminabis ⁊ nō metes tu calcabis oliuas ⁊
nō vngeris oleo: ⁊ mustū ⁊ non bibes vinum
Et custodisti pcepta amri ⁊ omē opus domus
achab. ⁊ ābulasti in voluptatibus eoꝝ: vt darē
te in pditionē. ⁊ hitantes i ea i sibilū: et oppro
briū ppl'i mei poꝛtabis. VII
Ve mihi: q2 factus sū sicut q colligit i au
tūno racemos vindemie. Non est bo
trus ad comedendū: pcoquas ficus de
siderauit aia mea. Perijt scūs de terra ⁊ rect⁹
in hoibus nō est. Oēs i sanguine insidiāt̄ vir
fēm suum ad moꝛtē venat̄. Malū manuū sua
rū dicunt bonū. Princeps postulat: ⁊ iudex i
reddendo ē. Et magnus locutus est desideriū
aie sue: ⁊ ꝯturbauerunt eā. Qui optim⁹ in eis
est q̄si paliur⁹. ⁊ q rectus q̄si spina de sepe. Di
es speculatiōis tue visitatio tua venit. Nūc erit
vastitas eoꝝ. Nolite credere amico: ⁊ nolite cō
fidere in duce. Ab ea q̄ dormit in sinu tuo custo
di claustra oꝛis tui: q2 filius ꝯtumeliam facit pa
tri: ⁊ filia consurget aduersus matrē suā: nur⁹
aduersus socꝛ suā: ⁊ inimici hominis domesti
ci eius. Ego aūt ad dn̄3 aspiciā: expectabo deū
saluatoꝛe3 meū. Audiet me deus meus. Ne le
teris inimica mea sup me: q2 cecidi. Cōsurgā.
Cū sedero in tenebris dn̄s lux mea est. Iram
dn̄i poꝛtabo: qm̄ peccaui ei. donec cām meā iu/
dicet. ⁊ faciat iudiciū meū. Educet me i lucem.
videbo iustitiā eius. Et aspiciet inimica mea.
⁊ opiet̄ cōfusione: q̄ dicit ad me. Vbi ē domi/
nus deus tu⁹. Oculi mei videbunt in eā. Nūc
erit in conculcatione: vt lutum plateaꝝ. Dies
vt edificentur macerie tue. In die illa longe fi
et lex. In die illa ⁊ vsq3 ad te veniet assur: ⁊ vs
q3 ad ciuitates munitas. ⁊ a ciuitatibus munit̄
vsq3 ad flumē: ⁊ ad mare de mari. ⁊ ad montē
de monte. Et terra erit i desolationē ꝓpter hi/
tatoꝛes suos: ⁊ ꝓpter fructū cogitationū eoꝛu3.
Pasce ppl'm tuū in vga tua: gregē hereditat̄
tue hitantes solos in saltu. In medio carmeli
pascent̄ basan ⁊ galaad iuxta dies antiquos: s3
dies egressionis tue de terra egypti. Ostēda3
ei mirabilia. Videbūt gentes: ⁊ ꝯfūdent̄ super
oi foꝛtitudine sua. Ponet manū sup os: aures
eoꝝ surde erunt. Lingent puluerē sicut serpen
tes velut reptilia tre ꝯturbabūt̄ de edibus suis
Dn̄m deū nostrum nō desiderabūt: ⁊ timebūt
te. Quis deus silis tui q aufers iniqtatē: ⁊ trās
fers pctm̄ reliqaꝝ hereditatis tue. Non immittet
vltra furoꝛē suū: qm̄ volens miām ē. Reuer/
tetur ⁊ miserebitur nostri. Deponet iniqtates
nostras ⁊ ꝓijciet in ꝓfundū maris oia pctā no
stra. Dabis veritate3 iacob: misericoꝛdiā abra
ham: que iurasti patrib⁹ nostris a dieb⁹ ātiqs.

Explicit Michea propheta. Incipit prolo
gus in Naum ꝓphetam.

Naum ꝓphetam ante aduentū regi
assyrioꝝ qui ppl'm israel captiuum
in suam regionē transtulerat fuisse
hebreoꝝ traditio ꝯfirmat. Siquidē
in finē h⁹ lectionis: predicti regis aduentū: idē
ꝓpheta annunciare monstratur. Sz cū hitato/
res niniue. iona interitū ciuitatis pdicante: ne
diuina ira denunciatum interitum sustinerent
peccatoꝝ ⁊ impietatis pniam egissent: accepta
dei misericoꝛdia: grauioribus se criminibus i/
plicuerunt. Qua de causa memoratus prophe
ta spū scō plenus: iudicium dei annuncias. ita

locutus ē. Deus ȝelās: τ vlciscēs dn̄s ē τc. Iā n. decē trib⁹ ab assyrijs ducte fuerāt i captiuita tē sub ezechia rege iuda: sub quo etiā nūc in cō solatōe ppl'i trāsmigrati: aduersū niniuen visio cernit. Nec erat pua ɔsolatio: tā his q iam assy rijs Fuiebant: q̄ȝ reliqs qui sub ezechia de tribu iuda τ beniami ab eisdē hostibus obsidebant: vt audirent assyrios quoq̄ȝ a chaldeis esse ca piendos: sicut in sequētibus libri huius demō strabit. Sciendū q̄ niniue in nostra lingua de hebreo speciosa sonat. Speciosus aūt hic mūd⁹ dicitur. Unde τ apud grecos: cosmos ab orna tu nomē accepit. Et quicqd nunc aduersū nini uen dicitur: de mundo figuraliter p̄dicari sen tiamus. Quā ob cām τ assumptio quā septua ginta interpretes dicunt apud hebreos massa ponit. i. graue onus eo q̄ cū ad uersus quā ,pphetat p̄mat: nec finat eleuare cer uicē. Simulq̄ȝ hoc attendendū: q̄ hec ipsa vel assūptio onus: vel pōdus ,pphe visio fit. Nō eni loquit ,ppheta in extasi: vt mōtanus τ p̄scil la maxillaq̄ȝ delirant: sed qd̄ ,pphetat liber ē vi sionis itelligētis vniuersa qui loquit: τ pōdus hostiū faciētis suo pplo visionē. De ɔsumatio ne itaq̄ȝ mundi f̄m anagogen ɔsolationē scōꝝ ,pphetia texit: vt q̄cūq̄ȝ in mundo videt: quasi p̄tereuntia τ caduca ɔtēnant: τ p̄parent se ad iudicij diem. Ubi vltor aduersum vires assy riorum affuturus est dominus.

¶ Explicit prologus. Incipit argumentum.

Naum ɔsolator orbis interpretatur. In crepat ciuitatē sanguinuȝ: τ post euer sionē illius loquitur. Ecce super mon tes pedes euangelizantis τ ānunciātis pacem.

¶ Explicit argumentum. Incipit Naum propheta. Capitulum. ¶ I

Onus niniue. Liber visiōis naum helchesei. Deus emula tor: τ vlciscens dn̄s vlciscens dn̄s τ habēs furorē: vlciscens dn̄s i hostes suos τ irascēs ipse inimicis suis. Dn̄s patiens τ magnus fortitudine: τ mūdās nō faciet inocentē. Dn̄s in tēpestate τ turbine vie eius: τ nebule puluis pedū ei⁹. Increpās mare τ exsiccans illud: τ oīa flumia ad desertū deducēs. Infirmatus est basan τ carmelus τ flos libani elanguit. Mōtes cōmoti sunt ab eo τ colles desolati sunt. Et ɔtremuit terra a facie eius: τ orbis: τ oēs hitantes in eo. Ante facieȝ indignatiōis eius qs stabit: τ qs resistet in ira furoris eius. Indignatio eius effusa ē vt ignis τ petre dissolute sunt ab eo. Bonus dn̄s τ cō fortans i die tribulatiōis: τ sciēs sperātes in se. Et in diluuio p̄tereunte ɔsumationē faciet lo[ci] eius τ inimicos eius ꝑsequent tenebre. Qui[d] cogitatis ɔ dn̄m. Cōsumationē ipe faciet. N[on] ɔsurget duplex tribulatio: q2 sicut spine se in[ui]cem cōplectunt sic ɔuiuiū coꝝ pariter potātiu[m]. Consument q̄si stipula ariditate plena. Ex t[e] eni exibit cogitans ɔ dn̄m malitiā: mente p[er]tractans p̄uaricationeȝ. Hec dicit dn̄s. Si pfec[ti] fuerint τ ita plures: sic quoq̄ȝ attōdent et p[er]tr[an]sibit. Afflixi te: et nō affligā te vltra. Et nūc c[on]terā virgā eius de dorso tuo: et vincula tua di[s]rūpā: et p̄cipiet sup te dn̄s. Nō semiabit ex no[]mie tuo āpli⁹. De domo dei tui iterficiā. Scu[l]ptile et ɔflatile ponā sepulchrū tuū. q2 ihonora[]tus es. Ecce sup mōtes pedes euāgelizātis: e[t] annunciātis pacē. Celebra iuda festiuitates tu[]as: et redde vota tua: q2 nō adijciet vltra vt p[er]transeat in te belial: vniuersus interijt. ¶ I[I]

Ascēdit q dispgat corā te: qui custodia[t] obsidionē. Contēplare viā: cōforta li[]bos: robora virtutē valde. Quia sicu[t] reddidit dn̄s supbiā iacob: sic supbiam israel. Quia vastatores dissipauerunt eos: et ,ppagi[]nes coꝝ: corruperunt. Clypeus fortiū ei⁹ ign[i]tus: viri exercitus in coccineis. Ignee habena[e] currus in die p̄paratiōis eius: et agitatores cō[]sopiti sunt. In itineribus ɔturbati sunt: q̄dri[]ge collise sunt in plateis. Aspectus eoꝝ q̄si lam[]pades q̄si fulgura discurrentia. Recordabitur fortiū suoꝝ: ruent in itineribus suis. Velocit[er] ascendēt muros eius: et p̄parabit vmbraculū. Porte fluuioꝝ apte sūt: et tēplū ad solū dirutū. Et miles captiuus adductus ē: et ācille ei⁹ mi[]nabant gementes vt colūbe: murmurantes in cordibus suis. Et niniue q̄si piscina aqꝝ aque eius: ipsi vero fugerūt. State state: et non est q[ui] reuertat. Diripite argentū: diripite aurū et nō est finis diuitiaꝝ ex oībus vasis desiderabilib⁹. Dissipata est et scissa et dilacerata: et cor tabe[]scens et dissolutio geniculoꝝ: et defectio in cun[]ctis renibus: et facies oīum sicut nigredo olle. Ubi est habitaculū leonū: et pascua catulorum leonū. Ad quā iuit leo vt igrederet illuc: catu[]lus leonis: et nō ē q exterreat. Leo cepit sufficiē[]ter catulis suis: et necauit leenis suis. Et iple[]uit preda speluncas suas: et cubile suuȝ rapina. Ecce ego ad te dicit dn̄s exercituū: et succendaȝ vsq̄ȝ ad summum quadrigas tuas: et leuncu[]los tuos comedet gladius. Et exterminabo de terra predam tuam: et non audietur vltra vox

punctorum tuorum. ¶ III

Ve ciuitas sanguinũ: vniuersa menda/cij: dilaceratione plena. Non recedet a te rapina. Vox flagelli: ꝛ vox impetus rote. ꝛ equi frementis: ꝛ quadrige feruentis ꝛ equitis ascẽdẽtis: ꝛ micãtis gladij ꝛ fulgurãtis haste. ꝛ multitudinis interfecte. ꝛ grauis ruine nec ẽ finis cadauerũ. Et corruẽt in corporibus suis ꝓpter multitudinẽ fornicationum meretricis speciose ꝛ grate ꝛ habẽtis maleficia: q̃ vẽdidit gẽtes in fornicatõibus suis: ꝛ familias i maleficijs suis. Ecce ego ad te dicit dñs deus exercituũ: ꝛ reuelabo pudẽda tua in facie tua: ꝛ ostẽdam in gẽtibus nuditatẽ tuã ꝛ regnis ignominiã tuã. Et ꝓijciam sup te abbominationes: ꝛ contumelijs te afficiam: ꝛ ponã te in exemplũ: et erit oĩs q viderit te resiliet a te: ꝛ dicet. Vasta ta est niniue. Quis cõmouebit super te caput. Vnde q̃ram consolatorem tibi. Nunqd melior es alexandria pplorũ: q̃ habitat in fluminibus. Aque i circuitu eius: cuius diuitie mare: aque muri eius. Ethiopia fortitudo eius. ꝛ egyptus ꝛ nõ est finis. Africa ꝛ libyes fuerũt in auxilio tuo: sed ꝛ ipa in trãsmigratiõe ducta est i captiuitatẽ. Paruuli eius elisi sũt in capite oĩum viarũ: ꝛ sup inclytos eius miserũt sortẽ: ꝛ oẽs optimates eius ꝯfixi sũt i ꝯpedibus. Et tu ergo inebriaberis ꝛ eris despecta. ꝛ q̃res tu auxiliũ ab inimico. Oẽs munitões tue sicut ficus cũ grossis suis: si ꝯcusse fuerit cadent i os comedentis Ecce ppls tuus: mulieres i medio tui. Inimicis tuis ad aptionẽ pandent̃ porte terre tue: deuorabit ignis vectes tuos. Aquam ꝓpter obsidionẽ hauri tibi. extrue munitiones tuas. Intra in lutũ ꝛ calca: subigens tene laterem. Ibi comedet te ignis: peribis gladio: deuorabit te vt brucus. Cõgregare ergo vt brucus: multiplicare vt locusta. Plures fecisti negociatiões tuas: q̃ stelle sint celi. Brucus expansus est: ꝛ auolauit. Custodes tui quasi locuste. ꝛ paruuli tui q̃si locuste locustarũ. q̃ ꝯsidunt in sepibus in die frigoris. Sol ortus est ꝛ auolauerunt ꝛ nõ est cognitus locus earum vbi fuerint. Dormitauerunt pastores tui rex assur: sepelient̃ principes tui. Latitauit populus tuus in montibus ꝛ non est q ꝯgreget. Non est obscura contritio tua: pessima est plaga tua. Oẽs qui audierũt auditionẽ tuam: compresserunt manum super te. Quia sup quẽ nõ trãsijt malitia tua semper.

¶ Explicit Naum propheta ¶ Incipit ꝓlogus in Abacbuc prophetam.

Quattuor ꝓphete i duodecĩ ꝓphãꝝ volumie ꝯtinent̃: e qbus tres i pncipio lẽna. i. põdus. intitu habẽt. naũ abacbuc ꝛ malechias. Porro çacharias in medio ꝛ circa finem duos huiuscemodi ponit titulos. e quibus vnus est onus verbi domini i tra adrach: ꝛ damasci requiei eius: alter in fine. s. onus verbi dñi sup isrl'. De naũ orationib⁹ tuis iam liber vn⁹ editus est. De çacharia ꝛ malachia: si vita comes fuerit differetur. Nunc abacbuc hẽmus in manib⁹ q vel ex eo ꝙ amabilis deo est vocat̃ amplexatio: vel ꝙ in certamẽ ꝛ luctã: ꝛ vt ita dicã. amplexũ cũ deo congredit̃. ãplexantis. i. luctant' sortitus est nomẽ Nullus. n. tã audaci voce ausus est deum ad disceptationẽ iusticie ꝓuocare: ꝛ dicere ei. Cur i rebus hũanis mundi isti⁹ põpa tanta rex ꝛ verset iniqtas. Vociferabor ad te vi patiẽs: ꝛ nõ saluabis. Quare oñdisti mihi iniqtatẽ ꝛ laborẽ videre. Lacerata est lex: ꝛ non puenit vsq ad finẽ iudicium. qr impius ꝑualet aduersũ iustũ ideo egredit̃ iudicium puersũ. Vides ꝙ temeraria vox sit. ꝛ quodãmodo blasphemãtis creatorẽ suũ ad iudiciũ prouocare. ꝛ vas fragile aduersus figulum. cur tale vel tale factũ sit disputare. Necnõ ꝛ hoc aiaduertendũ. ꝙ assumptõ vel pondus q̃ grauia iã eẽ dixim⁹. ꝓphe visio est. ꝛ aduersũ mõtani dogma puersũ itelligit qd videt: nec vt amẽs loqt̃. nec more insanientiũ feminarũ dat sine mente sonũ. Vnde ꝛ apl's iubet vt si ꝓphetãtibus alijs: alij fuerit reuelatũ taceãt q prius loqbant̃. Et statim. nõ est inquit dissensiõis de⁹. ſ pacis. Ex quo intelligit̃ cum qs ex volũtate reticet: ꝛ alijs locũ dat ad loquendũ. possit loq ꝛ tacere cũ velit. Qui aũt i extasi. i. inuitus loqt̃. nec tacere nec loq i sua ptãte habet. Illud q̃ disce. qr semel a me violent̃ exigt̃ vt q̃si q̃sdã g̃dus ꝛ scalas ad altiora intẽti. historiã tibi iterpter. ꝓphetiã esse circa babylonẽ ꝛ nabuchodonosor regẽ chaldeorũ. vt quõ prior ꝓpha naũ quẽ abacbuc sequit̃: vaticinium habuit ꝯtra niniuen ꝛ assyrios q vastauerũt decẽ tribus q̃ vocant̃ isrl'. ita abacbuc ꝓphetiã habeat aduersus babylonẽ ꝛ nabuchodonosor: a qbus iudas ꝛ irl'm tẽplũq subuersa sunt. Et vt scias eo tpe fuisse abacbuc: q̃ iã duę tribus q̃ vocabant̃ iuda. ducte erãt in captiuitatem: daniel docere te poterit. ad quẽ in lacum leonum abacbuc cũ prandio mittit̃. q̃ ꝗ apud hebreos hec ipa nõ legat̃ historia. Igitur siue quis recipiat scripturã illã: siue nõ recipiat: vtrũq ꝓ nobis ẽ. Aut. n. iã recipit: ꝛ post factã rẽ lib abacbuc

texit: aut si nō recipit: q̄si ppheta scribit q̄ ven/
tura cognoscit. Interim fm litterā causat ad/
uersū deū ppheta: cur nabuchodonosor tēpluz
dei vastet z iudā: cur irlm quondā vrbs dn̄i de
struat: q̄re clamet ppl's z nō audiat: vociferet
ad dn̄m oppressus a chaldeis z nō saluet: qua/
re etiā ipe ppheta vel ppl's ex cuius psona lo/
quit: ad hoc vixerit: z hucusq3 pduct9 sit: vt ini
quitatē hostiū z suū laborē viderit: cum in iusti
cia pualeat aduersū se. Et hoc dicit pmentis an
gustia: nesciēs aurū in igne cōflari: z tres pue/
ros de camino ignis puriores exisse: q3 iti aue/
rant. Sz z hoc generaliter accipe possumus: q
ex psona humane ipatientie loquat: vt in q̄rulā
vocē z plenā doloris erūpat dicēs. Quare res
picis cōtemptores: z taces conculcante ipio iu/
stiorem se. Hec aūt loquit: nesciēs iudicia dei
inestigabilia: z pfundū diuitiaz sapie z sciētie
eius q nō ita videat deus vt videt hō. Nō tm̄
psentia respicit deus futura z eterna cognoscit
Et quō si egrotans z estuans febribus aquam
frigidā postulet z dicat ad medicū: vim patior:
crutior: vror: exanimor vsq3quo medice clama
bo z exaudies: z respōdeat ei sapiētissimus ac
clementissimus medicus. scio quo tpe dare de/
beā qd postulas: nō misereor mō: q2 misicor/
dia ista crudelitas ē: z voluntas tua ɔ̄ te petit.
Ita z deus nr̄ sciens clemētie sue pōdera atq3
mēsuras: iterdū nō exaudit clamantē vt euz p
bet: z magis puocet eū ad rogandū: z q̄si igne
excoctū iustiorē z puriorē faciat. Nō itelligens
apl's fm id q misicordiā ɔ̄secutus ē a dn̄o ait
Sz nō deficimus. Et benedicā dn̄m in oī tpe.
Et scit q qui pseuerauerit vsq3 in finē hic sal/
uus erit: z gloriat in labore z dolore. Et cū hie
remia dicit. Tribulationē z miseriaz iuocabo:
vt quomodo alius inuocat deuz: sic scūs vir z
bellator inuictus ad exercēdū se z pbanduz tri
bulationem et miseriam inuenire desiderat.

¶ Explicit prologus: sequitur argumentum.

ABachuc luctator fortis et rigidus stat
sup custodiā suā et figit gradū sup mu
nitionē: vt xp̄m in cruce ɔtēplet: et di/
cat. Operuit celos gl'ia eius: et laudis eius ple/
na ē terra. Splēdor eius vt lux erit: cornua in
manibus eius: ibi abscōdita est fortitudo eius.

¶ Explicit argumentum. Incipit Abachuc
propheta. Capitulum. ¶ I.

ONus quod vidit aba
chuc pro
pheta. Vsq3quo domine cla/
mabo: et non exaudies. Voci/
ferabor ad te viz patiens: et nō saluabis. Qua
re ostendisti mihi iniquitatem et laborem vide
re pdā z iiusticiā ɔ̄ me? Quare respicis ɔtem/
ptores: z taces ɔculcante ipio iustiorem se? Et
facies hōis q̄si pisces maris z quasi reptilia nō
hn̄tia ducem. Et factum ē iudiciū: z ɔ̄dictio po
tētior. Propt h lacerata ē lex: z non peruenit
vsq3 ad finem iudiciuz. Quia impius preualet
aduersus iustum: ppterea egredit iudiciū per
uersū. Aspicite in gētibus et videte et āmiramī
z obstupescite: qa op9 factū ē in diebus vestris
qd nemo credet cuz narrabitur. Quia ecce ego
suscitabo chaldeos gētē amaraz z velocem am
bulantē sup latitudinez tre. ut possideat taber/
nacula non sua. Horribil' z tribils ē: ex seipsa
iudicium z onus eius egrediet. Leuiores par
dis equi eius. z velociores lupis vespertinis et
diffundent equites eius. Eqtes nāq3 ei9 de lō
ge veniēt: volabunt q̄si agla festinans ad come
dendū. Oēs ad pdā veniēt. facies coz vent9
vrēs. Et cōgregabit q̄si arenam captiuitatem
z ipse de regibus triūphabit: z tyranni ridicu/
li eius erūt. Ipse super oēm munitionē ridebit
z comportabit aggerem. z capiet eā. Tūc muta
bit spūs: z pertransibit z corruet. Hec est forti
tudo ei9 dei sui. Nūqd non tu a pncipio domie
de9 meus scē me9: z nō moriemur. Domie i iu
diciū posuisti eū: z forte ut corripes fūdasti eum
Mundi sunt oculi tui ne uideas malum: z re/
spicere ad iniquitatez non poteris. Quare non
respicis super inique agentes: z taces deuoran
te impio iustiorez se? Et facies hōis quasi pisces
maris: z quasi reptile nō hn̄s pncipē. Totū in
hamo subleuauit: traxit illud in sagena sua: z ɔ
gregauit in rete suuz. Super h letabit z exulta
bit: propterea immolabit sagene sue. z sacrifica
bit reti suo. Quia in ipsis i crassata est pars ei9
z cib9 ei9 elect9 Propt h ergo expādit sagenā
suā: z semp interficere gētes nō cessat. ¶ II

SUp custodiaz meaz stabo: z figaz gra
dum super munitionē. Et ɔtēplabor:
ut videam qd dicat mihi: z qd rn̄dean
ad arguentē me. Et rn̄dit mihi domin9 z dixi
Scribe visū z explana euz super tabulas ut per
currat q legerit eum. Quia adhuc visus pcul
z apparebit in finē z nō mentiet. Si moram fe
cerit expecta illū: qa veniēs veniet z nō tarda
bit. Ecce q incredulus ē nō erit recta aīa eius
semetipso. Iustus autē i fide sua viuet. Et quē
vinum potantez decipit: sic erit vir superbus
non decorabitur. Qui dilatauit quasi infernū
aiam suaz: z ipse q̄si mors z non adimplet. Et

cōgregauit ad se oēs gētes. ⁊ coaceruauit ad se
oēs populos. Nūqd nō oēs isti super eū para/
bolā sument: ⁊ loquelā enigmatū eius. Et dicet
Ve ei. q multiplicat nō sua. Vsqꝫquo ⁊ aggra
uat ꝯtra se densum lutū. Nūqd nō repente cō
surgent q mordeāt te. Et suscitabunt lacerātes
te: ⁊ eris in rapinam eis. Quia tu spoliasti gen
tes multas: spoliabunt te oēs q reliqui fuerit d̄
populis: ꝓpter sanguinem hoīs ⁊ iniquitatem
terre ciuitatis. ⁊ hoium hitantiū in ea. Ve q cō
gregat auaritiā malā domui sue: vt sit in excel/
so nidus ei⁹. ⁊ liberari se putat de manu mali.
Cogitasti ꝯfusionē domui tue: concidisti popu
los multos. ⁊ peccauit aīa tua. Quia lapis d̄ pa
riete clamabit. ⁊ lignū qd̄ inter iuncturas edifi
cioꝝ est rn̄debit. Ve q edificat ciuitatē in sāgui
nibus. ⁊ pparat vrbeꝫ in iniqtate. Nūquid nō
hec sūt a dn̄o exercituū. Laborabunt. n. ppl'i in
multo igni: ⁊ gentes i vacuū ⁊ deficient. Quia
replebit̄ terra vt cognoscāt gloriā dn̄i: q̄si aque
operientes mare. Ve q potū dat amico suo mit/
tens fel suū: ⁊ inebriās vt aspiciat nuditatē ei⁹.
Repletus ē ignominia pro gloria. Bibe tu q̄ꝫ
⁊ ꝯsopire. Circūdabit te calix dextere dn̄i. ⁊ vo
mitus ignominie sup gloriā tuā. Quia iniqtas
libani opiet te ⁊ vastitas aīaliū deterrebit eos de
sanguinibus hoīs ⁊ iniquitate tre ⁊ ciuitatis. ⁊
oium hitantium i ea. Quid ꝓdest sculptile quia
sculpsit illud fictor suus ꝯflatile ⁊ imaginē falsā
q: sperauit in figmēto fictor ei⁹ vt faceret simula
cra muta. Ve qui dicit ligno. expgiscere surge
lapidi tacenti. Nūquid ipe docere poterit. Ec/
ce iste cooptus est auro ⁊ argēto: ⁊ oīs spūs nō
est in viscerib⁹ eius. Dn̄s aūt in templo scō suo
sileat a facie eius omnis terra.

Oratio abachuc prophete pro ignorantijs. C III

Domine audiui auditioneꝫ
tuam: ⁊ timui. Dn̄e opus tuū: i medio
annoꝝ viuifica illud. In medio ānorū
notum facies: cū iratus fueris mie recordabe/
ris. Deus ab austro veniet: ⁊ sāctus de monte
pharan. Operuit celos gloria ei⁹: ⁊ laudis ei⁹
plena est terra. Splēdor eius vt lux erit cornua
in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo
eius: ante faciem eius ibit mors. Egredief dia
bolus ante pedes ei⁹. stetit ⁊ mensus est terraꝫ
Aspexit ⁊ dissoluit gentes: ⁊ ꝯtriti sunt montes
seculi. Incuruati sunt colles mundi: ab itineri/
bus eternitatis eius. Pro iniquitate vidi tēto/
ria ethiopie: turbabantur pelles terre madian.
Nūquid i fluminibus iratus es dn̄e. aut in flu
minibus furor tuus. vel in mari idignatio tua.

Qui ascendes sup equos tuos: ⁊ q̄drige tue sal
uatio. Suscitans suscitabis arcū tuū: iuramen/
ta tribubus q̄ locutus es. Fluuios scindes tre
viderunt te ⁊ doluerunt montes: gurges aq̄rū
transijt. Dedit abyssus vocē suā: altitudo ma/
nus suas leuauit. Sol ⁊ luna steterūt in habita
culo suo: in luce sagittarū tuarū ibunt: in splen/
dore fulgurantis haste tue. In fremitu ꝯculca/
bis terram: ⁊ in furore obstupefacies gentes.
Egressus es in salutē ppl'i tui. in saluteꝫ cū xp̄o
tuo. Percussisti caput de domo impij. denuda
sti fundamētū eius vsqꝫ ad colluꝫ. Maledixisti
sceptris eius. capiti bellatoꝝ eius: venientib⁹ vt
turbo ad dispgendum me. Exultatio eorum: si
cut eius q deuorat pauperē in abscondito. Viā
fecisti in mari equis tuis: in luto aquarū multa/
rū. Audiui ⁊ ꝯturbatus est venter meus. a vo
ce ꝯtremuerunt labia mea. Ingrediat̄ putredo
in ossibus meis ⁊ subter me scatcat. Vt requie
scā in die tribulatiōis: vt ascendam ad ppl'm ac
cinctū nr̄m. Ficus. n. nō florebit. ⁊ nō erit ger/
men in vineis. Mentiet̄ opus oliue: ⁊ arua nō
afferent cibum. Abscidet̄ de ouili pecus: ⁊ non
erit armentū in p̄sepibus. Ego aūt in dn̄o gau
debo: ⁊ exultabo in deo ihesu meo. Deus dn̄s
fortitudo mea: ⁊ ponet pedes meos quasi ceruo
rum. Et super excelsa mea deducet me victor i
psalmis canentem.

Explicit abachuc propheta. Incipit prolo/
gus in Sophoniam prophetam.

Tradūt hebrei: cuiuscūqꝫ ꝓphete pat̄
aut auus ponat̄ in titulo: ipos quoqꝫ ꝓ
phetas fuisse. Vnde ⁊ amos vnum de
duodecim ꝓphis qui dixit. nō sum ꝓpheta nec
fili⁹ ꝓphete: sed pastor capraꝝ vellicās sycomo
ros p̄ris nomē in titulo nō h̄re. Hoc si veꝝ est
sophonias ꝓpheta: qui noīe. vt ita dicā. ꝓphe
tico ⁊ gloriosa maioꝝ suoꝝ stirpe generatus ē
Habuit. n. patrē chusi. auū godoliā. ꝓauum
amasiā. attauū ezechiā. ⁊ talē q̄drigaꝫ ipe velut
extremus auriga ꝯpleuit. Nomē sophonie alij
speculam: alij archanū dn̄i transtulerunt. Siue
igitur specula siue absconditum dn̄i interprete
tur. vtrūqꝫ ꝓph̄e ꝯuenit. Dicit̄. n. ad ezechielē
Fili hoīs: speculatorem te posui domui israel.
Iste ergo ꝓpheta qui erat i specula ⁊ i sublimi
bus ꝯstitutus. ⁊ nouerat mysteria dn̄i fili⁹ erat
chusi qui interp̄tat̄ hūilitas. Habebat q̄ꝫ auuꝫ
godoliā: q dr̄ magnitudo dn̄i. ⁊ ꝓauū amasiaꝫ
q ⁊ ipse vertit̄ in sermonē dn̄i: attauū ezechiaꝫ
qui sonat fortitudo domi. De fortitudine itaqꝫ
dn̄i nat⁹ ē sermo dn̄i. ⁊ de sermone dn̄i nata est

magnitudo domini: et de magnitudine dñi na
ta est humilitas. ut cũ ꝑuenerit aliqs ad perfe/
ctum. dicat: qa non sum dignus vocari apl'us.
Et illud in psalmis. Dñe non est exaltatuꝫ cor
meuꝫ. neqꝫ elati sunt oculi mei. Josiam regem
iude cuius tꝑibus sophonias ꝓphetasse inueni
tur deo pre oĩbus regibus iude placuisse histo
ria q̃rti libri reguꝫ ⁊ secundi paralypomenon
demonstrat. Josias simulacra q̃ pater su⁹ amõ
vel au⁹ manasses i tẽplo dei collocauerat deie/
cta cõminuisse mõstrat. In qbus etiã serpẽteꝫ
ereuꝫ a moyse factũ cui errori inductus ppl's su
ꝑstitione idoloꝝ detẽtus admiserat. Idem cu/
stodisse pasca: ⁊ intermissis tꝑibus multis sol⁹
celebrasse monstrat. Nõ de⁹ ꝑ ꝓphaꝫ tẽporib⁹
memorati reg͛ q̃ ꝓuentura erant ostendẽs gẽ
tibus qdem lectione ꝯphẽsis affutuꝝ iudiciuꝫ.
Populo xpo isrl' saluteꝫ: et ciuitati irl'm rastau
ratione tũc tꝑis tribuẽdaꝫ textu lectionis denũ
ciauit. ¶ Explicit ꝓlogus. Incipit argumẽtuꝫ

Sophonias speculator et archanorum
dei cognitor audiuit clamorẽ a porta pi
scium: et eiulatũ a secunda: et cõtritionẽ
a collibus. Indicit quoqꝫ vlulatũ hitatoribus
pile q͛ ꝯticuit oĩs ppl's chanaan: dispericrunt
vniuersi qui inuoluti erant argento.

¶ Explicit argumentum. Incipit Sophoni/
as propheta. ¶ Capitulum. ¶ I

Verbum domini
qđ factũ est ad sophoniã filium
chusi filij godolie filij amasie fi
lij ezechie: in diebus iosie filij
amon regis iuda. Congregãs
congregabo omnia a facie terre dicit dñs: con
gregans hominem et pecus cõgregans vola/
tilia celi et pisces maris. Et ruine impioꝝ erũt
et disperdam homines a facie terre dicit domi/
nus. Et extendam manum meam super iudaꝫ
et super omnes habitantes hierusalẽ: et disper
dam de loco hoc reliquias baal: et noĩa edituo/
rũ cum sacerdotibus: et eos q adorant sup te/
cta militiã celi: et adorãt et iurant in dño et iu/
rant in melchon: et qui auertunt͛ de post tergũ
dñi: et qui nõ quesierunt dñm: nec inuestigaue
runt eum. Silete a facie dñi dei: quia iuxta ẽ di
es domini. Quia p̃parauit dominus hostiam
sanctificauit vocatos suos. Et erit in die hostie
dñi visitabo sup p̃ncipes ⁊ sup filios regis ⁊ su
p oẽs q induti sunt veste ꝑegrina. Et visitabo
sup oẽm q arrogãt ingredit͛ sup limen in die illa
q ꝯplẽt domũ dñi dĩ sui iniqtate ⁊ dolo. Et erit
i die illa dic̃ dñs vox clamor͛ a porta pisciuꝫ. et
vlulatus a secũda. et ꝯtritio magna a collibus.
Vlulate habitatores pile. Cõticuit oĩs popl's
chanaã: dispierũt oẽs inuoluti argẽto. Et erit: i
tꝑe illo scrutabor irl'm in lucernis. et visitabo
sup viros defixos in fecib⁹ suis: q dicũt in cor/
dib⁹ suis. Nõ faciet bene dñs: et nõ faciet ma/
le. Et erit fortitudo eaꝝ in direptionẽ et dom⁹
eoꝝ i desertũ. Et edificabũt domos et nõ hita
bunt: et plãtabunt vineas: et nõ bibẽt vinũ ea
rũ. Iuxta ẽ dies dñi magn⁹: iuxta est et velox
nimis. Vox diei dñi amara: tribulabit͛ ibi for/
tis. Dies ire dies illa: dies tribulationis et an
gustie: dies calamitat͛ et miserie. dies tenebraꝝ
et caliginis. dies nebule. et turbinis dies tube et
clãgoris sup ciuitates munitas et sup angulos
excelsos. Et tribulabo hoies: ⁊ ãbulabũt ut ce/
ci: qa dño peccauerũt. Et effũdet͛ sanguis eoꝝ
sicut humus ⁊ corpora eoꝝ sicut stercora. Sed
⁊ argẽtũ eorũ: ⁊ auruꝫ eoꝝ nõ poterit liberare
eos: i die ire dñi. In igne zeli eius deuorabit͛
omnis terra: qui consumationeꝫ cuꝫ festinatio
ne faciet cunctis habitantibus terram. ¶ II

Conuenite ꝯgregami gens non ama/
bilis. priusq̃ꝫ pariat visio q̃si puluerem
transeunteꝫ diem antequaꝫ veniat sup
vos ira furoris dñi: añq̃ꝫ veniat super vos ira
indignatiõis dñi. Querite dñm oẽs mansueti
terre: qa iudiciũ ei⁹ estis opati. Querite iustuꝫ
q̃rite mãsuetũ. si q̊ modo abscondamini in die
furoris dñi. Quia gaza destructa erit: ⁊ ascalõ
i desertum. Azotũ in meridie eijciẽt. ⁊ accharõ
eradicabit͛. Ve q hitatis funiculuꝫ mar͛: gens
ꝑditoꝝ. Verbum dñi sup vos chanaan terra
philistinoꝝ. ⁊ disꝑdã te ita ut non sit inhitator.
Et erit funicul⁹ maris reqes pastoruꝫ. ⁊ caule
pecoꝝ. Et erit funiculus eius q remanserit de
domo iuda. Ibi pascentur in domibus ascalo/
nis ad vesperam requiescent: qa visitabit eos
dñs deus eoꝝ. ⁊ auertet captiuitatem eorum.
Audiui opprobriũ moab. ⁊ blasphemias filio/
rum ãmon q̃ exprobrauerũt popl'o meo. ⁊ ma/
gnificati sunt super terminos eorum. Propte
rea viuo ego dic̃ dñs exercituũ: de⁹ isrl'. Quia
moab ut sodoma erit. ⁊ filij ãmon q̃si gomorra
siccitas spinaꝝ et aceruī salis. et desertum vsq
in eternum. Reliquie popl'i mei diripient eos
residui gentis mee possidebunt illos. Hoc eis
eueniet ꝓ supbia sua: quia blasphemauerunt ⁊
magnificati sũt sup ppl'm dñi exercituuꝫ. Hor
ribilis dñs sup eos: et attenuabit oẽs deos ter/
re. Et adorabunt eũ viri de loco suo oẽs insule

ſctiū. Sʒ et vos ethiopes: infecti gladio meo
rit. Et extēdet manū ſuā ſup aqlone ʒ et pdet
ſſur. Et ponet ſpecioſā i ſolitudinē et i inuiū ꝛ
ſi deſertū. Et accubabūt in medio ei⁹ greges.
ēs beſtie gentiū. et onocrotalus et hericius in
minib⁹ ei⁹ morabūt. Vox cantantis in fene/
ra. coruus in ſupliminari: qm̄ atenuabo ro/
ur ei⁹. Hec ē ciuitas glorioſa habitās in ꝯfi/
ētia: q̄ dicebat i corde ſuo. Ego ſū: et ex̄ me nō
alia ampli⁹. Quō facta ē in deſertum: cubile
eſtie. Ois qui tranſit per eam ſibillabit: et mo
ebit manum ſuam. ¶ III

Ue ꝓuocatrix ꝛ redempta ciuitas co/
lūba. Nō audiuit vocē ʒ: ꝛ nō ſuſcepit
diſciplinā. In dn̄o non eſt confiſa: ad
eū ſuū non appropinquauit. Principes eius
i medio ei⁹: q̄ſi leones rugiētes. Iudices ei⁹
upi veſpe: nō relinq̄bant in mane. Prophete
i⁹ veſani viri infideles. Sacerdotes ei⁹ pol/
ıerūt ſcm̄: iniuſte egerūt ꝯ legē ʒ. Dn̄s iuſtus
medio ei⁹: nō faciet iniq̄tatem. Mane mane
udiciū ſuū dabit in luce. ꝛ non abſcondet. Ne
ciuit aūt iniqu⁹ confuſionē. Diſꝑdidi gentes
diſſipati ſūt āguli earum. Deſertas feci vias
orꝝ: duʒ non ē q̄ trāſeat. Deſolate ſūt ciuitates
orꝝ: non remanente viro neq̄ʒ vllo habitato/
e. Dixi attamen timebis me ſuſcipies diſcipli
iā. Et nō ꝑibit hītaculū ei⁹. ꝑp̄ oīa i qb⁹ vi/
itaui eā. Verūtn̄ diluculo ſurgētes corruperūt
ēs cogitationes ſuas. Qua ꝓpter expecta me
ıic dn̄s i die reſurrectiōis mee i futuꝝ: qa iudi/
iū meū ut cōgregem gentes. ꝛ colligā regna.
Et effūdā ſup eos idignationē meam: oēm irā
urorís mei. In igne. n. zeli mei deuorabit oīs
ra. Quia tūc reddā ppl'is labiū electū. vt inuo/
ēt oēs nomē dn̄i. ꝛ ſuiant ei hūero vno. Vl/
ra flumia ethiopie: inde ſupplices mei: filij diſ
erſorum meoꝝ deferēt munus mihi. In die
la non confunderis ſup cunctis adinuentio/
ibus tuis: quibus p̄uaricata es i me. Qr tunc
uferā de medio tui magniloquos ſupbie tue:
nō adijcies exaltari āpli⁹ i mōte ſcō meo. Et
erelinquā in medio tui ppl'm pauperē ꝛ egenū
ſperabūt in noīe dn̄i. Reliq̄e iſrl' nō faciēt ini
uitatē nec loquent mendaciū: ꝛ nō inuenietꝛ i
re eoꝝ lingua doloſa. Qm̄ ipſi paſcent ꝛ accu
abunt: ꝛ nō erit qui exterreat. Lauda filia ſyō
ubila iſrael. Letare ꝛ exulta i omni corde filia
ierl'm. Abſtulit dn̄s iudicium tuū: auertit ini
nicos tuos. Rex iſrl' dn̄s in medio tui nō time
is malum vltra. In die illa dicet hierl'ʒ. No
i timere ſyon: nō diſſoluant manus tue. Dn̄s
deus tu⁹ in medio tui fortis ipſe ſaluabit. Gau
debit ſup te i leticia: ſilebit i dilectiōe tua ꝛ exul/
tabit ſup te i laude. Nugas q̄ a lege receſſerant
ꝯgregabo q2 ex te erāt: vt nō vltra habeas ſup
eis opprobriū. Ecce ego interficiā oēs q̄ afflixe
runt te i tpe illo. ꝛ ſaluabo claudicātē ʒ ꝛ eā que
eiecta fuerat ꝯgregabo. Et ponā eos in laudē.
ꝛ in nomē in oī terra ꝯfuſionis eoꝝ in tpe illo
quo adducā vos: ꝛ i tpe q̄ ꝯgregabo vos. Da
bo. n. vos in nomē ꝛ in laudē oībus ppl'is ter/
re: cū ꝯuertero captiuitatē vr̄am coram oculis
veſtris dicit dominus.

¶ Explicit ſophonias ꝓpha. Incipit ꝓlogus
in Aggeum ꝓpham.

Hieremias ꝓpha ob cām piurij ſe/
dechie regis: vt hiſtoria libri ſecun
di palypomenō idicat: q̄ fidē ꝓmiſ
ſā nabuchodonoſor regi chaldeorū
nō ſuauerat: ppl'm iſrael refert ꝯmemorato re/
ge irl'm: expugnata irl'm: captiuū in babylone ʒ
fuiſſe ꝑductum. Sed cū memoratus ppl's mul
tis tpibus idolis ſuiēdo. etiam effuſione ſāgui
nis inocentū ſe grauiter impiaſſet: nolēs deus
gnātionē vniuerſam eiuſdē ppl'i ob cās memo
ratas penitus deꝑire: ſeptuaginta ānoꝝ capti/
uitatē eundē ppl'ʒ in regno chaldeoꝝ ſtatuit ſu
ſtinere: hac rōne vt ꝯpleto numero annoꝝ: no
uus ppl's a memoratis pctīs imunus ad reno/
uationē irl'm ꝑueniret. Sexageſimo itaq̄ʒ ſecū
do āno: regno chaldeoꝝ ſubuerſo q̄ adhuc oc
to āni reſtabāt ad regnādū: quod etiā ſexta vi/
ſio danielis oñdit: cū ꝓpter cām ſacrilegij: qđ i
eadē viſione ꝯtinet fuiſſe extinctum: darius q̄
medis impabat: vt ſeptima viſio danielis oſtē
dit: memoratus in regno ſucceſſit. Cuius p̄mo
anno regni: vt decima viſio danielis mãifeſtat
daniel ſupputatis ānis fidēs appropinq̄re tp̄s
reuerſionis q̄ ꝑ hieremiā fuerat ꝓmiſſa: orans
tā ꝓ ſe q̄ȝ ꝓ ppl'o: eandē ꝓmiſſionē a deo poſtu
labat impleri: cui ꝑ gabrielē archangelū ʒ in ea
dē viſione iuxta preces eiuſdem vniuerſa com
pleta eē: de⁹ dixit. nā moriēte ſupradicto dario
rege medoꝝ: ꝛ ſuccedente i regno cyro rege ꝑ
ſaꝝ ꝓmiſſione dei ꝯpleta ꝑ eundē regē ppl'ʒ q̄ʒ
iſrael in irl'm reductū: hiſtoria ſecūdi libri paly
pomenon: ꝛ initiū eſdre ꝓphete ꝯfirmāt. Cū/
q̄ʒ a ppl'o iſrael ꝛ ſenioribus tēplū dei edificari
cepiſſet: mortuo cyro rege ac regnāte dario re/
ge pſaꝝ q̄ memorato cyro ſucceſſerat vicine gē
tes ciuitatis irl'm. vt idē eſdras refert: reſtaura
tionē tēpli ꝛ ciuitatis reſiſtēdo ipedire ceperūt
Qua rōe deterritus ppl's iſrael repatione ſu/

pradicti tēpli dñi nec dū iuxta ꝓmissionē ↄcessā eē credebat. Propt̄ qđ in secūdo āno regni memorati darij regis ꝑsarū: aggeus ꝓpheta a deo missus. çorobabel q de tribu erat iuda qui ꝑtātez regni suscepturus erat: ⁊ iesū filiū iosedech sūmum sacerdotē āmonet: vt credāt completo numero annoꝝ tēpus restauratiōis irl'm aduenisse: hoc etiā addito: ne icredulitatē ppl'i vellent imitari: de quo deus ꝑ cū dixit. Ppl's hic dicit. Nundū venit tēpus vt edificeť dom⁹ dei. Pia aūt q textu huius ꝓphetie continenť: reuersionē populi: edificationē tēpli: renouationē ciuitatis: obseruantiā sacerdotalē: ⁊ interitū regnoꝝ gentium ceterarū significant.

¶ Explicit ꝓlogus. Incipit argumentum.

Aggeus festiu⁹ ⁊ letus: q seminauit in lachrymis vt in gaudio meteret: destructum templum reedificat: deūq; patrez iducit loquentē. Adhuc vnū modicū est: ⁊ ego cōmouebo celum ⁊ terrā: mare ⁊ aridam ⁊ mouebo omnes gentes: ⁊ veniet desideratus cunctis gentibus.

Explicit argumentum. Incipit Aggeus propheta. Capitulum I

In anno secundo darij regis in mēse sexto in die vna mēsis: factū ē v̄buz dñi in manu aggei ꝓphe ad çorobabel filiū salathiel ducem iuda: ⁊ ad iesū filiū iosedech sacerdotē magnū: dicens. Hec ait dñs exercituū dicēs. Ppl's iste dicit. Nōdū venit tp̄s domus dñi edificāde. Et factū ē verbū dñi i manu aggei ꝓphe dicēs. Nūquid tp̄s vobis ē: vt hītetis i domibus laq̄atis ⁊ domus ista deserta. Et nūc hec dicit dñs exercituū. Ponite corda vestra sup vias v̄ras. Seminastis multū: ⁊ itulistis paꝝ. Comedistis: ⁊ nō estis satiati. Bibist̄ ⁊ nō est̄ iebriati. Operuistis vos, ⁊ nō estis calefacti. Et qui mercedes ↄgregauit: misit eas i sacculū ꝑtusū. Hec dicit dñs exercituū. Ponite corda vestra sup vias vestras. Ascēdite in montē: portate ligna ⁊ edificate domū: ⁊ acceptabilis mihi erit ⁊ glorificabor dicit dñs. Respexistis ad amplius: ⁊ ecce factū est minus. Et intulistis in domuz: ⁊ exsufflaui illud. Quā ob cām dicit dñs exercituū. Quia domus mea deserta est: ⁊ vos festinastis vnusquisq; in domū suā. Propt̄ h̄ sup vos ꝓhibiti sunt celi ne darent rorem: ⁊ terra ꝓhibita ē ne daret germen suuz. Et vocaui siccitatē sup terrā ⁊ sup mōtes: ⁊ sup triticum: ⁊ sup vinū ⁊ sup oleū: ⁊ q̄cūq; ꝓfert humus. ⁊ super hoīes ⁊ sup iumēta ⁊ sup oēm laborē manuū. Et audiuit çorobabel filius salathiel ⁊ iesus filius iosedech sacerdos magnus. ⁊ oēs reliqui ppl'i vocē dei sui: ⁊ v̄ba aggei ꝓphete sicͤ misit eū dñs deus eoꝝ ad eos: ⁊ timuit oīs populus a facie dñi. Et dixit aggeus nūcius dñi: de nūcijs dñi: pplo dicēs. Ego vobiscū sū dicit dñs. Et suscitauit deus spm̄ çorobabel filij salathiel ducis iuda ⁊ spm̄ iesu filij iosedech sacerdotis magni: ⁊ spm̄ reliquoꝝ de omni populo ⁊ ingressi sunt ⁊ faciebant opus in domo domini exercituum dei sui.

¶ II.

In die vicesima ⁊ quarta mensis i sexto mense in āno secūdo darij regis i septimo mēse vicesima ⁊ p̄ma mēsis: factuz ē v̄bū dñi in manu aggei ꝓphe dicens. Loq̄re ad çorobabel filiū salathiel ducē iuda: ⁊ ad iesum filiū iosedech sacerdotem magnū: ⁊ ad reliquos ppl'i dicens. Quis i vobis ē derelictus q vidit domū istā in gl'ia sua p̄ma. Et qd vos videtis hanc nūc. Nūqd non ita est q̄si non sit in oculis. v̄ris. Et nunc ↄfortare çorobabel dicit dñs: ⁊ ↄfortare iesu fili iosedech sacerdos magne: ⁊ confortare oīs ppl's terre dicit dñs exercituū. ⁊ facite: qm̄ ego vobiscū sū dicit dñs exercituū. Verbū qđ pepigi vobiscū cū egrederemini de tra egypti. et spūs meus erit in medio v̄rm. Nolite timere: q2 hec dicit dñs exercituū Adhuc vnū modicū est: et ego cōmouebo celuz ⁊ terrā et mare et aridā. Et mouebo oēs gētes et veniet desideratus cūct̄ gentibus. Et iplebo domū istā gloria. dicit dñs exercituum. Meuz ē argentū et meū ē auꝝ. dicit dñs exercituum. Magna erit gloria dom⁹ istius nouissime plus q̄; p̄me: dicit dominus exercituum. Et in loco isto dabo pacē dicit dominus exercituū. In vicesima et q̄rta noni mēsis in āno secundo darij regis: factū ē v̄bū domini ad aggeū ꝓphetam dicens. Hec dicit dominus exercituū. Interroga sacerdotes legē: dicens. Si tulerit homo carnē scificatā in ora vestimenti sui: et tetigerit de sūmitate eius panē aut pulmentū aut vinū: aut oleum aut oēm cibū: nunqd scificabiť? Rn̄dentes aūt sacerdotes dixerunt. Non. et dixit aggeus. Si tetigerit pollutus in aīa ex oībus his: nunquid ↄtaminabitur. et responderūt sacerdotes. et dixerunt. Contaminabitur. et respondit aggeus et dixit. Sic populus iste et sic gens ista ante faciem meaz dicit dominus. et sic oē opus manuum eorum et omnia que obtulerunt ibi: contaminata erunt. Et nunc ponite

ꝛda vr̃a die hac ⁊ sup̃. antecꝙ̃ ponerẽ lapis sup
lapidẽ in tẽplo dñi: cũ accederetis ad aceruũ vi
ginti modioꝝ ⁊ fieret decẽ: ⁊ intraretis ad tor/
cular vt exp̃meretis qnq̃ginta lagenas ⁊ fiebãt
viginti. Percussi vos vento vrẽte: ⁊ aurugine
grandine oĩa opa manuũ vr̃aꝝ: ⁊ nõ fuit in
vobis q reuerteref ad me dic̃ dñs. Ponite coꝛ
da vr̃a ex die ista ⁊ in futuꝝ a die vicesima ⁊ q̃r
ta noni mẽsis: a die q̃ fundamẽta iactata sũt tẽ/
pli dñi ponite sup coꝛ vr̃m. Nũqd iã semen in
germine ẽ? Et adhuc vinea ⁊ ficus ⁊ malogña
⁊ lignum oliue nõ floruit? Ex die ista bñdicã.
Et factũ ẽ v̓bum dñi secũdo ad aggeũ i vicesi/
ma ⁊ q̃rta mensis dicens. Loq̃re ad ʒoꝛobabel
ducẽ iuda. dicẽs. Ego mouebo celũ parit̃ ⁊ ter
rã: ⁊ subuertã soliũ regnoꝝ: ⁊ conterã foꝛtitu/
dinẽ regni gentiũ. Et subuertã q̃drigam ⁊ ascẽ
soꝛẽ eius: ⁊ descendent equi ⁊ ascensoꝛes eoꝝ:
vir in gladio fratris sui. In die illo dicit domi
nus exercituum assumam te ʒoꝛobabel fili sala
thiel serue meus dicit dominus. ⁊ ponam te q̃
si signaculum: quia te elegi dicit dominus exer
cituum.

Explicit Aggeus ꝓpħa. Incipit ꝓlogus i
ʒachariam ꝓphetam.

Secũdo ãno darij regis medoꝝ ag/
geũ ʒachariã ꝓphetasse: lectiones
eoꝛũdẽ declarãt. Sꝫ hac de cã agge
us ʒacharie in oꝛdine ꝓphaꝝ pla/
tus eẽ videt̃: ꝙ cũ duob⁹ mẽsibus vt p̃dictoꝝ
lectiões oñdũt: in ꝓphia p̃cessisse inuenit̃. ⁊ ad
reparationẽ tẽpli p̃cepto dei popl'm animasse vt
esdras refert dicẽs. In secũdo ãno darij regis
persaꝝ ꝓphauerũt aggeus ʒacharias filius ad
do ꝓphete super iudeos q erant in iuda ⁊ irl'm
super israel in noĩe dei sup eos. Tunc surrexe
runt ʒoꝛobabel filius salathiel ⁊ ihs filius iose/
dech ⁊ p̃ncipes eius inchoauerũtꝙ̃ edificare do
mũ dei q̃ est in irl'm. Quib⁹ cũ adesset ꝓphe ex
hoꝛtatiõe sua adiuuerũt eos. Nã ⁊ ppl'm israel
ob imitatõe p̃rnoꝝ delictoꝝ: p suã ãmonitionẽ
idẽ ꝓpħa cupiẽs reuocare: v̓bis lectõe ꝯphẽ/
tis vsus est. Vidi nocte: ⁊ ecce vir ascẽderat su
per equũ rubeũ ⁊c. Vidit ꝓpħa viꝝ eq̃ rubeo
sedẽtẽ ⁊ stãtẽ in medio myrtheti vmbꝛosi: cui⁹
visionis hec solutio ẽ. Vir ascendẽs equũ ru/
beũ: licꝫ angelus intelligat̃: tñ q2 p̃dicti coloꝛis
equũ ꝯscẽdere visus ẽ: vindictã sãguinis in eã
gentẽ significat afferẽdã: q̃ ppl'm israel in capti
uitatẽ redegerat. Nã ⁊ isaias ꝓpħa p ruboꝛeꝫ
vestimentoꝝ int̃ gentes vindictã cũ sanguie a
deo ꝓferẽdã demõstrãs: his v̓bis vsus ẽ di/
cens. Quis est iste q venit de edom tinctis ve
stibus de bosra ⁊c. Stantẽ v̓o in medio myr/
theti vmbꝛantis: ꝙ dixit. leticiã ppl'o affuturã
p myrtheti significationẽ voluit designari. Ei
us ligni moyses in leuitico: cũ faceret mentiõeꝫ
ait: accipietis die p̃ma fructus ligni speciosi: vt
leticiã ppl'i p bene olentis ligni ⁊ speciosi vm/
braculũ demõstraret. Sꝫ hanc visionẽ q̃ libe/
rationẽ ppl'i ⁊ vindictã de aduersarijs affuturã
demõstrat ob hoc noctu ꝓpħa se vidisse memo
rauit: q2 ppl'm israel in p̃ma liberatõne de terra
egypti: noctu discessisse ꝯstabat: cuius exempli
q2 p̃ns ppl's aliquã ptẽ in se retinere videbatur
liberatio eiusdẽ ac redit⁹ captiuitatis de t̃ra chal
deoꝝ p noctẽ ꝓphete est reuelata.

¶ Explicit ꝓlogus. Incipit argumentum.

Zacharias memoꝛ dñi sui. multiplex in
ꝓphetia. iesũ cũ vestibus soꝛdidis ⁊ la
pidẽ oculoꝝ septẽ. candelabꝝꝙ̃ aureũ
cum totidem lucernis q̃t oculis: duas q̃ꝫ oliuas
a sinistris lãpadis cernit. ⁊ a dextris ⁊ post eq̃s
rufos: varios. albos. ⁊ dissipatas q̃drigas ex
effraim. ⁊ equũ de irl'm. pauperem regem vati
cinat̃. ⁊ predicit regem sedentem super pulluꝫ
filium asine subiugalis.

¶ Explicit argumentum. Incipit
Zacharias ꝓpheta. Capl'm ¶ I

In mense octauo

i in ãno secũdo darij regis factũ
ẽ v̓bũ dñi ad ʒachariã filiũ ba
rachie filij addo ꝓphetã. Ira/
tus ẽ dñs sup p̃res vr̃os iracũ
dia. Et dices ad eos. Hec dicit dñs exercituũ.
Conuertimini ad me ait dñs exercituũ. Et cõ/
uertar ad vos dicit dñs exercituum. Ne sitis si
cut p̃res vestri: ad quos clamabant ꝓphete po
res dicẽtes: hec dicit dñs exercituũ: ꝯuertimi/
ni de vijs vr̃is malis: ⁊ cogitationib⁹ vr̃is pes
simis: ⁊ nõ audierũt neꝙ̃ attẽderunt ad me di
cit dñs. Patres vestri vbi sũt ⁊ ꝓphe? Nũqd
in sempiternũ viuent. Verũtñ verba mea ⁊ le
gitima mea q̃ mandaui seruis meis ꝓphetis:
nunqd non cõp̃henderunt p̃res vestros. Et
conuersi sunt ⁊ dixerunt. Sicut cogitauit dñs
exercituũ facere nobis s'm vias nr̃as: ⁊ s'm ad
inuentiones nr̃as: fecit nobis. In die vicesima
⁊ quarta vndecimi mensis sabbath in ãno secũ
do darij: factũ est verbũ domini ad ʒachariam
filiũ barachie filij addo ꝓphetam dicens. Vidi
per noctem: ⁊ ecce vir ascendens super equum
rufum. ⁊ ipse stabat inter myrtheta que erant

in ꝓfundo: ⁊ post eū equi rufi varij ⁊ albi. Et
dixi. Qui sunt isti dñe mi? Et dixit ad me ange
lus domini qui loquebat̃ in me. Ego ostendā
tibi quid sint hec. Et respondit vir qui stabat i
ter myrtheta: ⁊ dixit: Isti sunt quos misit dñs:
vt perambulent terrā. Et rñderunt angelo
domini qui stabant inter myrtheta: ⁊ dixerunt
Perambulauimus terrā: ⁊ ecce oīs terra ha/
bitat̃ ⁊ quiescit. Et respondit angelus dñi ⁊ di
xit. Domine exercituū vsqꝫquo tu nō misereb
ris hierusalē ⁊ vrbiū iuda qbus irat⁹ es. Iste
septuagesimus annus est. Et respōdit dñs an/
gelo qui loquebatur in me verba bona: verba
cōsolatoria. Et dixit ad me angelus qui loque/
bat̃ in me. Clama dicens. Hec dicit dominus
exercituū. Zelatus sū hierusalē ⁊ syon zelo ma
gno. Et ira magna ego irascor sup gētes opu/
lentas: qꝛ ego iratus sum parū: ipsi vero adiu/
uerunt in malū. Propterea hec dicit domin⁹.
Reuertar ad hierusalē in misericordijs: ⁊ do/
mus mea edificabit̃ in ea: ait dñs exercituū: ⁊
ppendiculū extendet̃ super hierusalē. Adhuc
clama dicens. Hec dicit dominus exercituum
Adhuc affluent ciuitates mee bonis: ⁊ ꝯsolabi
tur adhuc dominus syon: ⁊ eliget adhuc hierl'm
Et leuaui oculos meos ⁊ vidi: ⁊ ecce quattuor
cornua. Et dixi ad angelū qui loquebat̃ in me.
Quid sunt hec? ⁊ dixit ad me. Hec sūt cornua
q̄ ventilauerunt iudam ⁊ israel ⁊ hierusalē. Et
ostēdit mihi dñs q̄ttuor fabros. Et dixi. Quid
isti veniunt facere. Qui ait dicens. Hec sunt
cornua q̄ ventilauerunt iudā p singulos viros
⁊ nemo eorū leuauit caput suū. Et venerūt isti
deterrere ea: vt deijciant cornua gentiū que le/
uauerunt cornua super terram iuda: vt disper
gerent eam. ¶ II

Et leuaui oculos meos ⁊ vidi: ⁊ ecce vir
⁊ in manu eius funiculus mensorū. Et
dixi: quo tu vadis. Et dixit ad me. Vt
metiar hierusalē ⁊ videā quanta sit longitudo
eius: ⁊ quanta latitudo eius. Et ecce angel⁹ q
loquebat̃ in me egrediebat̃: ⁊ alius angelus e/
grediebat̃ in occursum eius: ⁊ dixit ad eū. Cur
re: loquere ad puerū istum dicens. Absqꝫ mu/
ro habitabitur hierusalē p̄ multitudine hoium
⁊ iumentorū in medio eius. Et ego ero ei ait do
minus murus ignis in circuitu: ⁊ in gloria ero
in medio eius. O o fugite de terra aquilonis
dicit dñs: qm̄ in q̄ttuor ventos celi dispersi vos
dicit dominus. O syon fuge que habitas apud
filiam babylonis: qꝛ hec dicit dominus exerci/
tuum. Post gloriam misit me ad gentes: que
spoliauerunt vos. Qui.n. tetigerit vos: tāgit
pupillam oculi mei. Quia ecce ego leuo manū
meam sup eos: ⁊ erunt prede his qui seruiebant
sibi: ⁊ cognoscetis: qꝛ dominus exercituū misit
me. Lauda ⁊ letare filia syō: qꝛ ecce ego venio
⁊ habitabo in medio tui: ait dominus. Et ap/
plicabunt̃ gentes multe ad dñm in die illa: et
erunt mihi in populū. Et habitabo i medio tui
⁊ scies qꝛ dominus exercituū misit me ad te. ⁊
possidebit dñs iudam partē suam in terra san/
ctificata: ⁊ eliget adhuc hierusalē. Sileat oīs ca
ro a facie domini: quia consurrexit de habitacu
lo sancto suo. ¶ III

Et ostēdit mihi dñs iesum sacerdotem
magnū stantem corā angelo dñi: ⁊ sa/
than stabat a dextris eius vt aduersare
tur ei. Et dixit dominus ad sathā. Increpet do
minus in te sathan: ⁊ increpet dominus in te q
elegit hierl'm. Nunquid nō iste torris est erut⁹
de igne. Et iesus erat indutus vestibus sordi/
dis: ⁊ stabat ante faciem angeli. Qui respōdit
⁊ ait ad eos qui stabant coram se dicēs. Aufer
te vestimenta sordida ab eo. Et dixit ad eū. Ec
ce abstuli a te iniquitatē tuā ⁊ indui te mutato/
rijs. Et dixit. Ponite cydarim mundā super
caput eius. Et posuerunt cydarim super caput
eius mundam: ⁊ induerunt eum vestibus. Et
angelus dñi stabat: ⁊ contestabat̃ āgelus dñi
iesum dicens. Hec dicit dñs exercituū. Si in
vijs meis ambulaueris ⁊ custodiā meā custo/
dieris: tu quoqꝫ iudicabis domū meā ⁊ custo
dies atria mea: ⁊ dabo tibi ambulantes de his
qui nunc hic assistūt. Audi iesus sacerdos ma/
gne: tu ⁊ amici tui qui habitant coram te: qꝛ vi/
ri portendentes sunt. Ecce.n. ego adducā ser/
uum meū orientem: qꝛ ecce lapis quē dedi corā
iesu: super lapidē vnum: septē oculi sunt. Et ec
ce ego celabo sculpturā eius: ait dñs exercituū
⁊ auferā iniqtatē terre illi⁹ in die vna. In die
illa dicit dñs exercituū: vocabit vir amicū suū
subter vineam ⁊ subter ficum. ¶ IIII

Et reuersus est angelus qui loquebat̃
me: ⁊ suscitauit me q̄si virū qui suscita
t̃ d̃ somno suo. Et dixit ad me. Quid tu
vides. Et dixi. Vidi. ⁊ ecce candelabrum au/
reum totum: ⁊ lampas eius super caput ipsius
⁊ septem lucerne eius super illud. ⁊ septē infu/
soria lucernis que erāt super caput eius: ⁊ due
oliue super illud: vna a dextris lāpadis: ⁊ vna
a sinistris eius. Et respondi: ⁊ aio ad angelū
qui loquebatur in me dicēs. Quid sunt hec do
mini mi. Et respondit angelus qui loquebatur

me: ⁊ dixit ad me. Nunqd nescis qd sūt hec.
t dixi. Non dñe mi. Et respōdit et ait ad me
cens. Hoc est verbū dñi ad çorobabel dicēs
lon in exercitu nec in robore: sed in spū meo
cit dñs exercituū. Quis tu mons magne co
m zorobabel in planum. Et educet lapidem
imariū: et exequabit gratiā gratie eius. Et fa
m est verbū dñi ad me dicens. Manus zo
babel fundauerunt domū istam: et man⁹ ei⁹
ficient eaȝ: et scietis qꝛ dñs exercituū misit me
l vos. Quis. n. desperit dies paruos. Et le
bunt: et videbunt lapidē stāneum in manu
robabel. Septem sunt isti oculi dñi: qui dis
rrunt in vniuersā terram. Et respondi: et di
i ad eum. Quid sunt due oliue iste ad dexterā
ndelabri et ad sinistrā eius. Et respondi secū
o: et dixi ad eum. Quid sunt due spice oliuaꝝ
sunt iuxta duo rostra aurea: in qbus sunt suf
soria ex auro. Et ait ad me dicēs. Nunqd ne
is qd sunt hec. Et dixi. Nō dñe mi. Et dixit.
Isti sunt duo filij olei: qui assistunt dominato
i vniuerse terre. ¶ V

Et conuersus sum: et leuaui oculos me
os et vidi: et ecce volumen volans. Et
dixit ad me. Quid tu vides? Et dixi.
Ecce ego video volumen volans: longitudo
ius viginti cubitoꝝ: et latitudo eius decez cu
itoꝝ. Et dixit ad me. Hec est maledictio que
gredit sup faciez omnis terre: qꝛ ois fur sicut
bi scriptum est iudicabit: et omnis iurās ex h
imiliter iudicabitur. Educā illud dicit dñs ex
rcituū: et veniet ad domū furis et ad domum
urantis in noīe meo mendaciter: et cōmorabi
ur in medio domus eius: et cōsumet eam et li
gna eius et lapides eius. Et egressus est ange
us qui loquebat in me: et dixit ad me. Leua o
ulos tuos et vide. Quid est hoc quod egredit
Et dixi. Quid nā est. Et ait. Hec est ampho
ra egrediens. Et dixit. Hec est oculus eoꝝ in
vniuersa terra. Et ecce talentū plumbi porta
bat: et ecce mulier vna sedens in medio āpho
re. Et dixit. Hec est ipietas. Et pꝛiecit eam in
medio amphore: et misit massam plumbeaȝ in
os eius. Et leuaui oculos meos et vidi: et ecce
due mulieres egredientes: et spūs in alijs eaꝝ
Et habebāt alas quasi alas milui: et leuauerūt
amphorā inter terrā et celum. Et dixi ad ange
lum qui loquebatur in me. Quo iste deferunt
amphoraȝ? Et dixit ad me. Vt edificetur ei do
mus in terra sennaar: et stabiliatur et ponatur
ibi super basem suam. ¶ VI

Et ꝯuersus sum et leuaui oculos meos
et vidi: et ecce quattuor quadrige egredien
tes de medio duoꝝ montiū. ⁊ montes: montes
erei. In q̄driga pⁱma equi rufi: in quadriga se
cunda equi nigri: in q̄driga tertia equi albi: ⁊ ī
q̄driga quarta eq varij ⁊ fortes. Et rñdi: ⁊ di
xi ad angelū q loquebat ī me. Quid sūt hec do
mine mi? Et rñdit āgelus. ⁊ ait ad me. Isti sūt
quattuor venti celi q egrediūt vt stent corā do
minatore ois tre. In q̄ erāt eq nigri egrediebā
tur in trā aqlonis: ⁊ albi egressi sunt post eos.
⁊ varij egressi sunt ad trā austri. Qui aūt erāt
robustissimi: exierūt ⁊ querebant ire ⁊ discur
rere p oēm trā. Et dixit. Ite: ⁊ pambulate ter
rā. Et pambulauerūt trā. Et vocauit me. ⁊ lo
cutus ē ad me dicēs. Ecce q egrediūt in trā aq
lonis: reqescere fecerūt spm̄ meū in tra aqlōis.
Et factū ē v̄bū dñi ad me dicēs Sume a trans
migratione ab oldai ⁊ a thobia ⁊ abidaia ⁊ ve
nies tu ī die illa intrabis domū iosie filij sopho
nie q venerūt de babylone. ⁊ sumes auꝝ ⁊ ar
gētū ⁊ facies coronas. ⁊ pones in capite iesu fi
lij iosedech sacerdotis magni: ⁊ loq̄ris ad euȝ
dicēs. Hec ait dñs exercituū dicens. Ecce vir
oriēs nomē eius. Et subter eum orietur: ⁊ edifi
cabit tēplū dño: ⁊ ipse extruet tēplū dño. Et ip
se portabit gloriaȝ. ⁊ sedebit ⁊ dñabit sup solio
suo. Et erit sacerdos sup solio suo. ⁊ ꝯsiliū pa
cis erit int illos duos. Et corone erūt helem et
thobie ⁊ idaie ⁊ hen filio sophonie memoriale ī
tēplo dñi. Et q pꝛocul sunt veniēt ⁊ edificabunt
in tēplo dñi. ⁊ scietis qꝛ dñs exercituū misit me
ad vos. Erit autē hoc: si auditu audieritis vo
cem domini dei vestri. ¶ VII

Et factū ē in āno q̄rto darij regis: factū
ē v̄bū dñi ad zachariā in quarta mēsis
noni q ē casleu. Et miserunt ad domuȝ
dei sarasar ⁊ rogomelech ⁊ viri qui erāt cū eis
ad precandā faciē dñi: vt dicerēt sacerdotib⁹ do
mus dñi exercituū ⁊ pꝛophetis loquētes. Nun
qd flendū ē mihi in qnto mēse: vel scificare me
debeo sicut feci iā multis annis? Et factū ē v̄
bū dñi exercituū ad me dicens. Loq̄re ad oēm
ppl'm tre: ⁊ ad sacerdotes dicens. Cum ieiuna
retis ⁊ plangeretis in quinto ⁊ septimo p hos
septuaginta annos: nunquid ieiuniū ieiunastis
mihi? Et cuȝ comedistis ⁊ bibistis: nūquid nō
vobis comedistis: ⁊ vobismetipsis bibistis?
Nunquid non sunt verba que locutus est dñs
in manu pꝛophetaꝝ prioꝝ cum adhuc irl'm habi
taretur ⁊ esset opulenta ⁊ ipsa ⁊ vrbes in circui
tu eius. ⁊ ad austrum ⁊ in campestribus hita
retur? Et factum ē v̄bū dñi ad çachariā dicēs.

H

Hec ait dñs exercituū dicēs. Judiciū veꝝ iu/
dicate. ⁊ mīam ⁊ miseratōes facite vnusq̄sq; cū
frē suo. Et viduā ⁊ pupillū ⁊ aduenā. ⁊ paupe
rem nolite calūniari: ⁊ malum vir fratri suo nō
cogitet i corde suo. Et noluerūt attēdere ⁊ auer
terūt scapulā recedētes: ⁊ aures suas aggraua
uerūt ne audirēt ⁊ cor suū posuerunt vt ad amā
tem ne audierent legē ⁊ vba q̄ misit dñs exerci
tuū in spū suo scō p manū ꝓphaꝝ prioꝝ. Et fa/
cta ē indignatio magna a dño exercituū. et fcm̄
ē sicut locutus sū ⁊ nō audierūt. sic clamabunt.
⁊ nō exaudiā dicit dñs exercituū. et dispsi eos p
oīa regna q̄ nescierūt. ⁊ tra desolata ē ab eis eo
q͛ non eēt trāsiēs ⁊ reuertēs ⁊ posuerūt terraȝ
desiderabilē i desertum.

VIII.

Et factū ē vbū dñi exercituum dicens.
Hec dicit dñs exercituū. Zelat⁹ sū syon
zelo magno. ⁊ indignatiōe magna ȝela
tus sū eam. Hec dicit dñs exercituum. Reuer
sus sū ad syon ⁊ hitabo i medio irl'm. et vocabi
tur irl'm ciuitas vitatis: ⁊ mons dñi exercituuȝ
mons sanctificatus. Hec dicit dñs exercituum
Adhuc habitabunt senes ⁊ anus in plateis irl'ȝ
⁊ viri baculus in manu eius pre multitudie die
rū. et platee ciuitatis ꝯplebunť infantib⁹. et pu
ellis ludentibus in plateis eius. Hec dicit dñs
exercituū. Si videbiť difficile in oculis reliqaꝝ
populi hui⁹ in dieb⁹ illis: nūqd in oculis meis
difficile erit dicit dñs exercituū? Hec dicit dñs
exercituum. ecce ego saluabo ppl'm meū de tra
orientis et de terra occasus solis. et adducā eos
et habitabunt in medio irl'm et erunt mihi i po
pulū: et ego ero eis in deum in veritate et in iu
sticia. Hec dicit dñs exercituum. Cofortentur
manus vrē qui auditis in his diebus sermōes
istos p os ꝓphaꝝ: in die q̄ fundata est domus
dñi exercituum vt templū edificaretur. Siqui/
dem ante dies illos merces hoium nō erat nec
merces iumentoꝝ erat: neq; introeunti neq; ex
eunti erat pax pre tribulatione: et dimisi oēs ho
mines vnūquēq; ꝯ ꝓximū suū. Nunc autē nō
iuxta dies priores ego faciam reliquijs ppl'i h⁹
dicit dñs exercituum: sed semen pacis erit. Vi
nea dabit fructum suum et terra dabit germen
suum. et celi dabunt rorem suuȝ: et possidere fa
ciam reliquias ppl'i huius vniuersa hec. et erit
sicut eratis maledictio in gentibus domus iu/
da ⁊ domus israel: sic saluabo vos ⁊ eritis bñ/
dictio. Nolite timere. Cōfortenť manus vrē:
q: hec dicit dñs exercituū. Sicut cogitaui vt af/
fligerē vos cū ad iracūdiam ꝓuocassent patres
vrī me dicit dñs. ⁊ non sū misertus: sic ꝯuersus
cogitaui in diebus istis vt bñfaciā domui iuda
⁊ irl'm. Nolite timere. Hec sunt g͛ vba q̄ fac
tis. Loquimini vitatē vnusq̄sq; cuȝ ꝓximo su[o]
Veritatem ⁊ iudiciū pacis iudicate i portis v[e]
stris: ⁊ vnusq̄sq; malū ꝯ amicū suū ne cogitet
in cordibus vestris. ⁊ iuramentū mēdax ne d[i]
ligatis. Omnia enim hec sunt q̄ odi dicit dñs
Et factum est verbū dñi exercituum ad me di
cens. Hec dicit dominus exercituum. Jeiu[ni]
um quarti ⁊ ieiuniū quinti. ⁊ ieiuniū septimi. [⁊]
ieiunium decimi: erit domui iude i gaudium [⁊]
leticiā. ⁊ in solennitates p̄claras. Veritatē tm̄
⁊ pacem diligite. Hec dicit dominus exercitu[um]
Usq;quo veniant popl'i ⁊ hitent in ciuitatibu[s]
multis. ⁊ vadant hitatores vnus ad alteꝝ dic[en]
tes. Eamus ⁊ deprecemur facieȝ dñi: ⁊ q̄ram
dñm exercituum vadā etiam ego et venient p[o]
puli multi et gentes robuste ad querenduȝ d[o]
minū exercituum in irl'm: ⁊ deprecandā facie[m]
dñi. Hec dicit dñs exercituū. In diebus illis
quibus apphendent decem hoies ex oibus lin
guis gentium: ⁊ apphendēt fimbriā viri iud[ei]
dicentes: ibimus vobiscum. Audiuimus en[im]
qm̄ deus vobiscum est.

I[X]

Onus verbi dñi i terra adrach: ⁊ dam
asci requiei eius: q: dominus est oculu[s]
hois ⁊ oium tribuum israel. Emath q[u]
in terminis eius: ⁊ tyrus ⁊ sidon. Assumpse
runt quippe sibi sapiam valde. Et edificauit t[y]
rus munitionem suam: ⁊ coaceruauit argentu[m]
quasi humum: ⁊ aurum vt lutum plateaꝝ. E[c]
ce dominus possidebit eam: ⁊ pcutiet in ma[ri]
fortitudinem eius: ⁊ hec igni deuorabitur. V[i]
debit ascalon ⁊ timebit: ⁊ gaça ⁊ dolebit nimi[s]
⁊ accaron: qm̄ confusa est spes eius. Et peribi[t]
rex de gaça. ⁊ ascalon non habitabitur. Et se
debit sepator in açoto: ⁊ disperdā supbiam ph[i]
listinoꝝ. Et auferam sanguinē eius de ore ei⁹
⁊ abhominationes eius de medio dentium ei[us]
Et relinquetur etiam ipse deo nrō: ⁊ erit qua[si]
dux in iuda: ⁊ accaron quasi iebuseus. Et cir
cundabo domum meam ex his qui militant m[i]
hi euntes ⁊ reuertentes: ⁊ non transibit supe[r]
eos vltra exactor: q: nunc vidi in oculis meis
Exulta satis filia syon: iubila filia hierusalem.
Ecce rex tuus veniet tibi iustus ⁊ saluator ips[e]
pauper ⁊ ascendens super asinam: ⁊ super pu
lum filium asine. et disperdam quadrigaȝ ex e
fraim. ⁊ equū de irl'm: ⁊ dissipabitur arc⁹ belli.
et loquetur pacem gentibus ⁊ potestas ei⁹ a ma
ri vsq; ad mare. ⁊ a fluminib⁹ vsq; ad fines ter
re. Tu quoq; in sanguine testamenti tui emisi
sti vinctos tuos de lacu: in quo non est aq̄. Cō
uertimini ad munitionē: vincti spei. hodie quo

ꝫ annuncians duplicia reddam tibi: qm̄ extē/
li mihi iudam q̄si arcum: impleui effraim. Et
uscitabo filios tuos syon super filios tuos gre
ia: ⁊ ponam te quasi gladium fortium. Et dn̄s
eus super eos. videbit̄. ⁊ exibit vt fulgur iacu
m eius. Et dn̄s deus in tuba canet. ⁊ vadet i
urbine austri. Dn̄s exercituum ꝓteget eos. ⁊
euorabunt ⁊ subijcient lapidibus fūde. Et bi
entes inebriabuntur quasi a vino. ⁊ replebūt̄
t phiale. et q̄si cornua altaris. Et saluabit eos
n̄s deus coꝝ in die illa vt gregē ppl'i sui: q2 la
ides sancti eleuabunt̄ sup terram eius. Quid
nim bonum eius est et quid pulchꝝ eius: nisi
rumentum electoꝝ et vinum germinans vir/
gines?
¶ X.
P Etite a dn̄o pluuiam in tp̄e serotino: et
dn̄s faciet niues ⁊ pluuiam imbris. et
dabit eis singulis herbā in agro. Quia
imulacra locuta sunt inutile: et diuini viderūt
nendacium. et somniatores locuti sunt frustra
t vane consolabāt̄: iccirco adducti sūt q̄si grex
ffligentur q2 non est eis pastor. Sup pastores
rat⁹ ē furor me⁹ et sup hircos visitabo. Q2 visi
auit dominus exercituū gregem suū domum
uda: et posuit eos quasi equū glorie sue in bello
Ex ipso angulus. et ex ipso paxillus: ex ipso ar
us prelij: et ex ipso egredietur omnis exactor si
nul. Et erunt quasi fortes: conculcantes lutū
n medio viaꝝ in prelio. Et bellabunt: q2 dn̄s
um eis et confundent̄ ascēsores equoꝝ. Et cō
ortabo domum iuda. et domum ioseph salua/
bo. Et conuertā eos q2 miserebor coꝝ: et erunt
sicut fuerunt quando nō ꝓiecerā eos. Ego. n.
dn̄s deus coꝝ: et exaudiam eos. Et erūt quasi
fortes effraim. et letabitur cor coꝝ q̄si a vino. ⁊
filij coꝝ videbunt et letabunt̄ et exultabit cor eo
rū in dn̄o. Sibilabo eis. et ꝯgregabo illos: qa
redemi eos. Et multiplicabo eos sicut ante fue
rant multiplicati. et seminabo eos i ppl'is. et de
longe recordabunt̄ mei. et viuent cū filijs suis
et reuertent̄. et reducā eos de terra egypti. et d̄
assyrijs ꝯgregabo eos. et ad terram galaad et
libani adducā eos: et nō inuenient̄ eis locus. et
transibunt in maris freto: et ꝑcutiet in mari flu
ctus. et ꝯfundentur oīa ꝓfunda fluminis. Et
ꝯhumiliabit̄ sup̄bia assur: et sceptrum egypti rece/
det. Cōfortabo eos in dn̄o: et in nomine ei⁹ am
bulabunt dicit dominus.
¶ XI
A Peri libane portas tuas. Et comedet
ignis cedros tuos. Vlula abies q2 ceci
dit cedrus: qm̄ magnifici vastati sunt.
Vlulate quercus basan: qm̄ succisus ē salt⁹ mu
nitus. Vox vlulatus pastoꝝ: quia vastata est
magnificentia coꝝ. Vox rugitus leonum: qm̄
vastata est sup̄bia iordanis: Hec dicit dn̄s de⁹
meus. Pasce pecora occisiōis: q̄ q̄ possederant
occidebant ⁊ nō dolebant: ⁊ vendebāt ea dicen
tes. Benedictus dn̄s: diuites facti sum⁹. Et pa
stores coꝝ nō parcebāt eis: ⁊ ego nō parcā vl/
tra sup̄ habitantes terrā dicit dn̄s. Ecce ego tra/
dam hoies. vnūquēq3 in manu ꝓximi sui. ⁊ in
manu regis sui. ⁊ ꝯcident terrā: ⁊ nō eruam de
manu coꝝ. ⁊ pascā pecus occisiōis ꝓpter hoc o
paup̄es gregis. Et assumpsi mihi duas virgas
vnā vocaui decorē. ⁊ alterā vocaui funiculum
⁊ paui gregē. Et succidi tres pastores in men/
se vno. ⁊ cōtracta est aīa mea in eis. Siquidē ⁊
aīa coꝝ variauit i me. Et dixi Nō pascam vos
Qd̄ morit̄ moriat̄: ⁊ qd̄ succidit̄ succidat̄ ⁊ reli
qui deuorent vnusq̄sq3 carnē ꝓximi sui. Et tu
li virgam meā que vocabat̄ decus ⁊ abscidi eā
vt irritum facerem fedus meū qd̄ ꝑcussi cū oib⁹
ppl'is. ⁊ in irritū deductum est in die illa. Et co
gnouerūt sic paup̄es gregis q̄ custodiūt mihi q2
verbū dn̄i est. Et dixi ad eos. Si bonum est in
oculis vr̄is afferte mercedē meam. ⁊ si non q̄e
scite. Et appenderunt mercerdem meā: trigi/
ta argenteos. Et dixit dn̄s ad me. Proijce illd̄
ad statuarium decorū p̄cium: quo appreciatus
sū ab eis. Et tuli triginta argenteos. ⁊ proieci il
los in domo dn̄i ad statuarium. Et p̄cidi vgā
meā secundā q̄ appellabat̄ funiculus: vt dissol/
uerē germanitatē inter iudā ⁊ israel. Et dixit
dn̄s ad me. Adhuc sume tibi vasa pastoris stulti
Quia ecce ego suscitabo pastorē in terrā qui d̄
relicta nō visitabit. dispsum nō q̄ret: ⁊ ꝯtritum
nō sanabit: ⁊ id qd̄ stat nō enutriet: ⁊ carnes pin
guium comedet: ⁊ vngulas coꝝ dissoluet. O
pastor ⁊ idolum: derelinquens gregē. Gladi⁹
super brachium eius. ⁊ sup oculū dextrū eius
Brachium ei⁹ ariditate siccabitur: ⁊ oculus de
xter eius tenebrescens obscurabitur.
¶ XII.
O Nus vbi dn̄i sup israel Dixit domin⁹
extendens celū ⁊ fundans terrā: ⁊ fingēs
spm̄ hois in eo. Ecce ego ponam ir'lm
sup̄ liminare crapule oibus ppl'is in circuitu: s3
⁊ iuda erit in obsidiōe ꝯ hierusalē. Et erit i die
illa ponā hierusalē lapidē oneris cunctis popu
lis. Oēs q̄ leuabūt eā ꝯcisiōe lacerabūt: ⁊ colli/
gent̄ aduersus eam oīa regna terre. In die illa
dicit dn̄s ꝑcutiā oēm equū i stuporē: ⁊ ascēsorē
ei⁹ in amentiā. Et sup domū iuda aperiam ocu
los meos: ⁊ oēm equū populorum percutiā ce
citate. Et dicent duces iuda in corde suo confor

tent mihi habitatores irl'm: in domio exercituū
deo eoꝝ. In die illa ponā duces iuda sicut camī
nū ignis in lignis. ⁊ sicut faciem ignis ī feno ⁊
deuorabunt ad dexterā ⁊ ad sinistram oēs po/
pulos in circuitu. Et habitabit irl'm rursus in
loco suo ī irl'm: ⁊ saluabit domin⁹ tabernacula
iuda sicut ī pncipio: vt nō magnifice gl'ietur do
mus dauid ⁊ gloria habitātiū irl'm ꝯ iudaꝫ. In
die illa proteget dn̄s habitatores irl'm. Et erit q
offenderit ex eis in die illa q̄si dauid: ⁊ dom⁹ da
uid q̄si dei: sicut āgelus dn̄i in ꝯspectu eius. Et
erit in die illa q̄rā ꝯterere oēs gētes q̄ veniunt
ꝯ irl'm: ⁊ effundā sup domū dauid ⁊ sup habita
tores irl'm spm̄ grē ⁊ precū. Et aspicient ad me
quē ꝯfixerunt: ⁊ plangent eū planctu q̄si super
vnigenitum: ⁊ dolebunt sup euꝫ vt doleri solet ī
morte pmogeniti. In die illa magnus erit plā/
ctus in irl'm sicut plāctus ad remmon in campo
magedon. Et plangēt terre familie ⁊ familie se
orsum. Familie domus dauid seorsum: ⁊ mu/
lieres eorum seorsum. Familie domus nathan
seorsū. ⁊ mulieres eoꝝ seorsū. Familie domus
leui seorsum. ⁊ mulieres eoꝝ seorsū. Familie se
mei seorsuꝫ. ⁊ mulieres eoꝝ seorsum. Oēs fa/
milie relique familie ⁊ familie seorsum. ⁊ mulie
res eorum seorsum. XIII

In die illa erit fons patēs domui dauid
⁊ habitātibus irl'm: in ablutionē pctōꝝ
⁊ mēstruate. Et erit die illa dicit dn̄s ex
ercituū. disꝑdam noīa idoloꝝ de terra. ⁊ nō me
morabunt vltra. Et pseudo ꝓphetas ⁊ spiritū
īmundū auferā de terra. Et erit cum ꝓphetaue
rit quispiā vltra: dicēt ei pr̄ eius ⁊ mr̄ ei⁹ qui ge
nuerūt eū. Nō viues: q2 mendaciū locutus es ī
noīe dn̄i. Et ꝯfigēt eū pater eius ⁊ mr̄ eius ge
nitores eius cuꝫ ꝓphetauerit. Et erit in die illa
ꝯfundent ꝓphete vnusquisqꝫ ex visione sua cū
ꝓphetauerit: nec operient pallio saccino vt men
tiant. Sed dicet: non sū ꝓpheta. Nō agricola
ego sū: qm̄ adam exemplū meū ab adolescentia
mea. Et dicet ei. Quid sunt plage iste in medio
manuū tuaꝝ. Et dicet. His plagatus suꝫ ī do
mo eoꝝ qui diligebāt me. Framea suscitare su
per pastorē meū: ⁊ sup virū coherentē mihi di/
cit dominus exercituū. Percute pastorē ⁊ disꝑ
gent oues. Et ꝯuertā manuꝫ meā ad ꝑuulos.
Et erūt ī oī tra dicit dominus: ꝑtes due ī ea dis
pergent ⁊ deficiēt: ⁊ tertia ꝑs relinquet in ea.
Et ducā tertiā ꝑtē per ignem: ⁊ vram eos sicut
vritur argentū. ⁊ ꝓbabo eos sicut ꝓbat aurū.
Ipe vocabit nomen meum. ⁊ ego exaudiā eū.
Et dicam populus meus es ⁊ ipe dicet: domi/
nus deus meus. XIIII

Ecce dies dn̄i veniunt: dicit domin⁹: ⁊
diuident spolia tua in medio tui. Et ꝯ
gregabo oēs gentes ad irl'm in ꝑliuꝫ: ⁊
capiet ciuitas: ⁊ vastabunt domus ⁊ mulieres
violabunt. Et egredietur media ꝑs ciuitatis ī ca
ptiuitatē. ⁊ reliquuꝫ populi nō auferet ex vrbe.
Et egrediet dominus ⁊ p̄liabit ꝯ gētes illas si
cut p̄liat⁹ est ī die certaminis. Et stabunt pedes
eius ī die illa sup mōtē oliuaꝝ. qui ē ꝯ irl'm ad
oriētē: ⁊ scindet mōs oliuaruꝫ ex media ꝑte sui
ad oriētē ⁊ ad occidētē p̄rupto grādi valde. Et
seꝑabit medium mōtis ad aquilonē: ⁊ mediu
eius ad meridiē. Et fugietis ad vallē montiu
eoꝝ. qm̄ ꝯiunget vallis mōtiū vsqꝫ ad ꝓximu
Et fugietis sicut fugistis a facie terremotus in
diebus ozie regis iuda. Et veniet dominus de
meus: oēsqꝫ sci cum eo. Et erit: in die illa nor
erit lux. sed frigus ⁊ gelu. Et erit dies vna que
nota ē domino. nō dies neqꝫ nox: ⁊ ī tꝑe vespe/
ri erit lux. Et erit. ī die illa exibūt aq̄ viue d' hi
rusalē. Mediū eaꝝ ad mare oriētale. ⁊ mediu
eaꝝ ad mare nouissimum. In estate ⁊ ī hyeme
erūt. ⁊ erit dominus rex sup oēm terrā. In die
illa erit domin⁹ vnus. ⁊ erit nomē ei⁹ vnū. Et
reuertet oīs terra vsqꝫ ad desertū: de colle rem
mon ad austrū irl'm. Et exaltabit ⁊ habitabit in
loco suo a porta beniamin vsqꝫ ad locum porte
prioris ⁊ vsqꝫ ad portā anguloꝝ: ⁊ a turre ana/
nehel vsqꝫ ad torcularia regis. Et hitabunt ī ea
⁊ anathema nō erit āplius. Sed sedebit hierusa
lē secura. ⁊ hec erit plaga qua percuciet dn̄s oē
gētes q̄ pugnauerūt aduersus hierusalē. Tabe
scet caro vniuscuiusqꝫ stātes super pedes suos
⁊ oculi eius ꝯtabescēt ī foramibus suis: ⁊ ligua
eoꝝ cōtabescet in ore suo. In die illa erit tumu
tus dn̄i magnus in eis. ⁊ apphendet vir manu
ꝓximi sui: ⁊ conseret manus eius sup manum
ꝓximi sui. Sed ⁊ iudas pugnabit aduers irl'm
Et ꝯgregabunt diuitie oium gentiū ī circuitu:
aurū ⁊ argentū ⁊ vestes multe satis. Et sic eri
ruina equi ⁊ muli ⁊ cameli ⁊ asini ⁊ oium iume
toꝝ q̄ fuerint ī castris illis: sicut ruina hec. Et
oēs q reliqui fuerint de vniuersis gētibus q̄ ve
nerūt ꝯ irl'm: ascendēt ab anno ī annū. vt ado/
rent regem dn̄m exercituū: ⁊ celebrent festiuita/
tē tabernaculoruꝫ. Et erit q non ascenderint de
familijs terre ad irl'm. adorent regē dominū ex
ercituum: nō erit super eos imber. Quod ⁊ si fa/
milia egypti nō ascēderit ⁊ nō venerit. nec sup
eos erit. Sed erit ruina qua percutiet dn̄s oēs
gentes. q̄ nō ascēderint ad celebrandam festiui

ate₃ tabernaculorum. Hoc erit pctm̄ egypti. ⁊ hoc pctm̄ oium gentiū: q̄ nō ascēderint ad celebrādā₃ festiuitatē tabernaculorum. In die illa erit q̄d sup frenū eq est scm̄ dn̄o. ⁊ erūt lebetes i domo dn̄i q̄si phiale corā altari. Et erit ois lebes i ierl'm ⁊ in iuda scificatus dn̄o exercituu₃. Et venient oēs imolantes: ⁊ sument ex eis: ⁊ coquēt in eis. Et non erit mercator vltra in domo dn̄i exercituum in die illo.

Explicit Zacharias pphta. Incipit plogꝰ in Malachiam prophetam.

Deus per moysen pplo israel pcepe/rat: sacerdotes tabernaculi sui oi corporali vitio liberos: hostias oi vitio vacuas sibi offerre. Quibus legem suā ad regendū ppl'm ob hoc dederat. vt p sacrificiorum oblationes₃ internuncij dei ⁊ hoīum facti ppl'm preceptis celestibus facerēt obedire. Vñ sacerdotes angelos dei esse. hoc in loco scriptura testat. Sed q̄ tanti muneris grām ptemnētes: supradictus ppl's ac sacerdos sacrificia vi/tio deturpata. ipsis criminibus atq₃ ipietatibus maculati deo offerre ceperūt. Ideo p malachiā pphetam deus ppl'm suū israel increpans: ait. Dilexi vos dicit dn̄s. Et dixistis. In quo dilexisti nos. Nōne frater erat esau iacob dicit dn̄s ⁊ dilexi iacob: esau aūt odio habui: Esau autem frēm iacob nō iniqua aut spontanea voluntate odio habitu₃ a deo: vel sine meriti gratia iacob dilectum manifestū est: cū s'm pscientiam suam esau qdē effusionē fraterni sanguinis pcupisceret iacob aūt in sui cognitiōe obseruandā legē desiderare cognosceret. Cuiꝰ rei grā supdicto vsus ē exēplo dicens. Dilexi iacob: esau autem odio habui. Quāuis ex opibus memoratorum quorum liber genescos meminit: in quo vnusq̄sq₃ corum futurus erat. pposito manifeste pstaret vt scriptū est. Creuerūt pueri: ⁊ erat esau hō agrestis sci/ens venari iacob aūt hō simplex manēs i tabernaculo. Nā reliq̄ q̄ lectiōe cōprehēsa sunt: p̄uaricationem ppl'i israel in obseruādis sacrificijs dei: increpationēq₃ in eundem: q̄ deos alienos coluerunt significant.

Explicit plogus. Incipit argumentu₃

Malachias apte ⁊ in fine oium pphetarū dicit de abiectiōe isrl' ⁊ vocatiōe gentiū. Nō ē mihi ait volūtas i vob dic dn̄s exercituū. ⁊ munꝰ n̄ suscipiā de manu vr̄a. Ab ortu. n. solis vsq₃ ad occasu₃ magnū ē nomē meū i gētibꝰ: ⁊ i oi loco sacrificat: ⁊ offerṫ nomini meo oblatio mūda.

Explicit argumentum. Incipit Malachias propheta.

Capitulum. I

Onus verbi domini ad israel in manu malachie prophete. Dilexi vos dicit dn̄s. Et dixistis. in quo dilexisti nos. Nōne frater esau erat iacob dicit dn̄s. Et dilexi iacob: esau aūt odio habui. Et posuit seyr mōtes eius in solitudinē. ⁊ hereditatem eius in dracones deserti. Quod si dixerit idumea d̄structi sumus. sed reuertentes edificabimus q̄ destructa sunt. hec dicit dn̄s exercituū. Isti edificabunt. ⁊ ego destruam. Et vocabunṫ termini impietatis ⁊ populus cui iratꝰ est dn̄s vsq₃ in eternu₃. Et oculi vr̄i videbūt. ⁊ vos dicetis. Magnificetur dn̄s sup terminū israel. Filius honorat patrē ⁊ seruus dn̄m suū. Si ergo pr̄ ego sū. vbi est honor meus. ⁊ si dn̄s ego sū. vbi est timor meꝰ dic dn̄s exercituū ad vos o sacerdotes. q despicitis nomen meū. ⁊ dixistis in quo despeximꝰ nomē tuū. Offertis sup altare meū panē pollutu₃. Et dicitis. In quo polluimus te. In eo q̄ dicitis: mensa dn̄i despecta est. Si offeratis cecū ad immolandū. nōne malū ē. Et si offeratis claudu₃ ⁊ languidū: nōne malū ē. Offer illud duci tuo si placuerit ei. aut si susceperit faciē tuā dicit dn̄s exercituū. Et nunc deprecamini vultum dei vt misereaṫ vestri. de manu. n. vr̄a factum est hoc si quo mō suscipiat facies vr̄as dicit dn̄s exercituum. Quis est in vobis q claudat ostia. ⁊ incēdat altare meum gratuito. Nō est mihi voluntas in vobis dicit dn̄s exercituu₃: ⁊ munus nō suscipiā de manu vr̄a. Ab ortu enim solis vsq₃ ad occasū magnū est nomen meū in gētibus. ⁊ in oi loco sacrificaṫ. ⁊ offerṫ nomini meo oblatio mūda: q̄ magnū est nomē meū in gentibus dicit dn̄s exercituū. Et vos poluistis illd̄ in eo q̄ dicitis mēsa dn̄i pt̄aminata est. ⁊ qd̄ supponiṫ pt̄eptibile ē cū igne q illd̄ deuorat. Et dixistis. Ecce de labore. Et exsufflastis illd̄ dicit dn̄s exercituū. Et intulistis de rapinis claudum ⁊ languidum. ⁊ intulistis munus. Nūqd suscipiam illd̄ de manu vestra dicit dn̄s exercituum. Maledictus dolosus q habet in grege suo masculū ⁊ votum faciens imolat debile domino. Quia rex magnus ego dicit dn̄s exercituum. ⁊ nomē meum horribile in gentibus.

II

Et nunc ad vos mandatū hoc o sacerdotis. Si nolueritis audire: ⁊ si nolueritis ponere super cor vt detis gloriā nomini meo ait dn̄s exercituum: mittā in vos egestatē: ⁊ maledicā bn̄dictiōibus vr̄is: ⁊ maledi/

eam illis qm̄ nō posuistis sup cor. Ecce ego proijciam vobis brachium. ⁊ dispgam sup vultuꝫ vr̄m stercus solēnitatū vestrarū: ⁊ assumet vos secum. Et scietis q: misi ad vos mandatū istud vt esset pactum meū cū leui dicit dominus exercituū. Pactuꝫ meū fuit cū eo vite ⁊ pacis: ⁊ dedi ei timoreꝫ ⁊ timuit me: ⁊ a facie nominis mei pauebat. Lex veritatis fuit in ore eius: ⁊ iniquitas non est inuenta in labijs eius. In pace ⁊ in equitate ambulauit mecum: ⁊ multos auertit ab iniquitate. Labia enim sacerdotis custodiūt scientiam. ⁊ legem requirent ex ore eius q: angelus domini exercituum est. Uos autem recessistis de via: ⁊ sic scādaliçastis plurimos in lege. Irritum fecistis pactum leui dicit dominus exercituū. Propter qd̄ ⁊ ego dedi vos contēptibiles ⁊ hūiles omnib9 pplis: sicut non seruastis vias meas. ⁊ accepistis faciem in lege. Nunqd non pater vn9 oium nostrum. Nunqd nō de9 vnus creauit nos. Quare ergo despicit vnusqsqꝫ vestrum fratrem suum: violans pactum patrum nostrorū. Transgressus est iuda ⁊ abbominatio facta est in israel ⁊ in irl'm: quia contaminauit iudas sanctificationem domini quā dilexit. ⁊ habuit filiam dei alieni. Disperdet dn̄s virū q fecerit hoc: magistrū ⁊ discipulū de tabernaculo iacob. ⁊ offerentem mun9 domino exercituū. Et hoc rursū fecistis. Operiebatis lachrymis altare domini fletu ⁊ mugitu. ita vt non respiciam vltra ad sacrificiū: nec accipiam placabile qd de manu vestra. Et dixistis. Quā ob causam. Quia dn̄s testificatus est inter te ⁊ vxoreꝫ pubertatis tue. quam tu despexisti. Et hoc particeps tua ⁊ vxor federis tui. Nōne vnus fecit. ⁊ residuum spiritus eius est. Et qd vnus querit. nisi semen dei. Custodite ergo spiritum vestrum: ⁊ vxorem adolescentie tue noli despicere Cum odio habueris dimitte. dicit dominus deus israel. Operiet autem iniquitas vestimētuꝫ eius. dicit dn̄s exercituum. Custodite spiritum vestrum ⁊ nolite despicere.

C III

Laborare fecistis dn̄m in sermonib9 vestris. ⁊ dixistis. In quo eum fecimus laborare. In eo q dicitis. Ois qui facit malum bonus est in ꝯspectu dn̄i. ⁊ tales ei placent. Aut certe. vbi est deus iudicij. Ecce ego mittam angelum meū: ⁊ preparabit viam ante faciem meam. Et statim veniet ad templū suuꝫ dn̄ator quem vos q̄ritis: ⁊ angelus testamenti quē vos vultis. Ecce venit dicit dn̄s exercituū Et quis poterit cogitare diem aduentus eius. Et quis stabit ad videndum eum. Ipse enim q̄si ignis ꝯflans ⁊ q̄si herba fullonum. Et sedebit ꝯflans et emūdans argentuꝫ: et purgabit filios leui. Et colabit eos quasi auꝝ ⁊ quasi argētum. ⁊ erunt dn̄o offerentes sacrificia in iustitia ⁊ placebit dn̄o sacrificiū iuda ⁊ irl'm sicut dies seculi: et sicut āni antiqui. Et accedā ad vos in iudicio: et ero testis velox maleficis et adulteris et periuris et q calūniant̄ mercedē mercēnarij et humiliant viduas et pupillos. et opprimunt pegrinū: nec timuerunt me. dicit dn̄s exercituū Ego. n. dominus et non mutor. et vos filij iacob non estis ꝯsumpti. A diebus enim patruꝫ vestroꝝ recessistis a legitimis meis. et nō custodistis. Reuertimini ad me et reuertar ad vos: dicit dominus exercituū. Et dixistis: in quo reuertemur. Si affiget homo deū: quia vos cōfigitis me. Et dixistis. In quo configimus te. In decimis et in primitijs. Et in penuria vos maledicti estis: et me vos configitis gens tota. Inferte oēm decimā in horreū meum: et sit cibus in domo mea: et ꝓbate me super hoc dicit dn̄s. Si non aperuero vobis cataractas celi: et effudero vobis benedictionem vsqꝫ ad abundātiam. Et increpabo pro vobis deuorantē. et nō corrumpet fructū t̄re vestre: nec erit sterilis vinea in agro dicit dominus exercituum. Et beatos vos dicent oēs gentes. Eritis eni vos terra desiderabil' dicit dn̄s exercituū. Inualuerūt super me verba vestra dicit dominus. Et dixistis. Quid locuti sumus ꝯtra te. Dixistis. Uanus est q seruit deo. Et quod emolumentuꝫ q: custodiuimus p̄cepta eius. et q: ambulauimus tristes corā dn̄o exercituū. ergo nunc beatos dicimus arrogantes. Siquidem edificati sunt facientes ipietates. et tēptauerunt deū et salui facti sunt. Tunc locuti sunt timentes deū: vnusqsqꝫ cum ꝓximo suo. Et attēdit dn̄s et audiuit et scriptus ē liber monumenti corā eo timentibus dn̄m et cogitantibus nomē eius. et erūt mihi ait dominus exercituū in die qua ego facio in peculium: et parcaꝫ eis sicut parcit vir filio suo seruienti sibi. et conuertimini et videbitis quid sit inter iustum et impium. et int̄ seruientē deo et non seruientem ei.

C Capitulum IIII.

Ecce enim dies veniet succensa quasi caminus. et erunt omnes superbi et omnes facientes impietatem stipula. et inflāmabit eos dies veniēs dicit dominus exercituuꝫ: que nō derelinq̄t eis radicē et germē. Et orietur vobis timētibus nomē meū sol iustitie: ⁊ sanitas in pēnis eius. Et egrediemini ⁊ salie

is sicut vitulus de armento: et calcabitis impi/
s cũ fuerint cinis sub planta pedum vestrorum i
ie qua ego facio dicit dñs exercituũ. Memen
ote legis moysi serui mei: quã mandaui ei i oreb
d omnem israel: precepta et iudicia. Ecce ego
nittam vobis heliam pphetam anteq̃ veniat
ies dñi magnus et horribilis. Et couertet cor
atrum ad filios: et cor filiorum ad patres eorum:
e forte veniam et percutiam terrã anathemate.

Explicit Malachias ppha. Incipit plog[us]
eati Hieronymi presbyteri in libros. Ma/
habeorum.

Machabeorum libri duo p̃notant prelia
inter hebreorum duces gẽtẽq̃ persarum
pugnã q̃z sabbatorum: et nobiles ma/
chabei ducis triũphos ex cuius no
mine et libri idẽ sunt nũcupati. Hec q̃z historia
ptinet etiã inclyta illa gesta machabeorum fratruz
qui sub antiocho rege pro sacris legib[us] dira tor
menta perpessi sunt. Quos mater pia dum di/
uersis supplicijs vrgerentur: non solum non
fleuit: sed et gaudens hortabatur ad gloriaz pas
sionis.

Explicit plogus. Incipit liber prim[us] Ma
chabeorum. Capitulum. I

Et factuz est post
q̃z pcussit alexãder philippi ma
cedo qui primus regnauit i gre
cia egressus de terra cethim: da
rium regẽ psarum et medorum ɔsti/
tuit plia multa. et obtinuit oium munitiões. et i
terfecit reges terre. Et pertrãsijt vsq̃z ad fines
tre: et accepit spolia multitudinis gẽtiũ. et siluit
tra in ɔspectu eius. Et ɔgregauit virtutem et
exercitũ fortẽ nimis. et exaltatus est. et eleuatũ ẽ
cor eius: et obtinuit regiões gentiũ et tyrãnos. et
facti sunt illi in tributum. Et post hec decidit in
lectũ: et cognouit q[uod] moreretur. Et vocauit pue
ros suos nobiles qui secũ erant nutriti a iuuen
tute sua: et diuisit illis regnũ suum cũ adhuc vi/
ueret. Et regnauit alexander annis duodecim
et mortu[us] est. Et obtinuerunt pueri eius regnũ
vnusq̃sq̃z in loco suo. et imposuerunt omẽs sibi
diademata post mortẽ eius. et filij eorum post eos
ãnis multis: et multiplicata sunt mala in terra.
Et exijt ex eis radix pcti: antiochus illustris fi/
lius antiochi regis q fuerat rome obses. et reg/
uit in anno centesimo tricesimo septimo regni
grecorum. In diebus illis exierunt ex israhel filij
iniqui: et suaserunt multis dicentes. Eamus et
disponamus testm̃ cũ gentibus q̃ circa nos sũt.
q[uia] ex quo recessimus ab eis: iuenerunt nos mul
ta mala. Et bonus visus est sermo in oculis eo
rũ. Et destinauerunt aliqui de pplo: et abierunt
ad regem: et dedit illis ptãtẽ: vt facerent iustitiã
gentiũ. Et edificauerũt gymnasiũ in hierosoly
mis ſm leges nationũ: et fecerunt sibi p̃putia et
recesserunt a testamento scõ. et iuncti sunt natio
nibus: et venũdati sũt vt facerent maluz. Et pa
ratum est regnuz in conspectu antiochi: et cepit
regnare in terra egypti: vt regnaret sup duo re
gna. Et intrauit in egyptũ in multitudine gra/
ui: in curribus et elephantis et eqtibus. et copio
sa nauium multitudine. Et ɔstituit bellum ad/
uersus ptolemeũ regem egypti: et veritus ẽ pto
lemeus a facie eius et fugit. et ceciderunt vulne
rati multi. Et comprehendit ciuitates munitas
in terra egypti. et accepit spolia terre egypti.
Et conuertit antiochus postq̃z pcussit egyptũ i
cẽtesimo et q̃dragesimo et tẽio ãno: et ascẽdit ad
isrl' et ascẽdit hierosolymã i mltitudie g̃ui. et in
trauit in sanctificationẽ cũ superbia et accepit al
tare aureum: et candelabrum luminis et vniuersa
vasa eius: et mensam ppositionis et libatoria et
phialas et mortariola aurea: et velum et coronas
et ornamentum aureũ quod in facie templi erat
et comminuit omnia. Et accepit argentum et au
rum et vasa concupiscibilia. et accepit thesauros
occultos quos inuẽit. et sublatis omnibus abijt
in terram suam. Et fecit cedem hominum. et lo
cutus est in superbia magna. Et factus est plan
ctus magnus in israel et in omni loco eorum. et
ingemuerunt principes et seniores. et iuuenes.
et virgines infirmati sunt. et speciositas mulie/
rum immutata est. Omnis maritus sumpsit la
mentum: et que sedebant in thoro maritali luge
bant. Et commota est terra super habitantes i
ea. et vniuersa domus iacob induit confusionez
Et post duos annos dierum misit rex principẽ
tributorum in ciuitates iuda. et venit irl'm cum
turba magna. Et locutus est ad eos verba pa/
cifica in dolo. et crediderunt ei. Et irruit super
ciuitatem repente: et percussit eaz plaga magna
et pdidit populum multum ex israel. Et accepit
spolia ciuitatis. et succendit eam igni. Et destru
xit domos eius et muros ei[us] in circuitu: et capti
uas duxerunt mulieres et natos. et pecora pos/
sederunt. Et edificauerũt ciuitatẽ dauid muro
magno et firmo et turrib[us] firmis: et facta ẽ illis i
arcẽ. Et posuerũt illic gentem peccatricẽ viros

iniquos. ꝛ ꝯualuerunt in ea. Et posuerunt ar
ma ꝛ escas. ꝛ ꝯgregauerunt spolia irl'm ꝛ repo
suerunt illic. ꝛ facti sunt in laqueū magnū. Et
factum est hoc ad insidias sãctificationi ꝛ i dia
bolū malū israel. Et effuderūt sanguinē inno
centē per circuitū sanctificationis ꝛ ꝯtaminaue
runt sanctificationem. Et fugerunt habitatores
irl'm ꝑpter eos. ꝛ facta est habitatio exterorum. ꝛ
facta est extera semini suo: ꝛ nati eius reliquerūt
eam. Sanctificatio eius desolata est sicut solitu
do: dies festi eius conuersi sunt in luctum: sab
bata eius in opprobrium honores eius i nihi
lum. Scd'm gloriam eius multiplicata ē igno
minia eius. ꝛ sublimitas eius conuersa ē in lu
ctum. Et scripsit rex ãtiochus omni regno suo
vt eēt oīs populus vnus. et reliquerunt vnus
quisqꝫ legem suam. ꝛ consenserunt omnes gētes
ſm vbū regis antiochi. Et multi ex israel con
senserūt ei: ꝛ sacrificauerunt idolis ꝛ coinqna
uerunt sabbatū. et misit rex antiochus libros p
manus nunciorum in irl'm. ꝛ in oēs ciuitates iu
dee vt sequerent leges gentiū tre. ꝛ prohiberēt
holocausta ꝛ sacrificia: ꝛ placationes fieri in tē
plo dei: ꝛ ꝓhiberent celebrari sabbatum ꝛ dies
solēnes. ꝛ iussit coinquinari sancta ꝛ sanctū tē
plum israel: et edificari aras ꝛ templa et idola:
ꝛ imolari carnes suillas ꝛ pecora communia. ꝛ
relinquere filios suos incircuncisos: ꝛ coinqna
ri aīas eorum in oībus imundicijs ꝛ abbomi
nationibus: ita vt obliuiscerent legem: ꝛ imu
tarent omnes iustificationes dei. et quicūqꝫ nō
fecissent ſm verbum regis antiochi: morerent
Scd'm omnia verba hec scripsit oī regno suo:
ꝛ preposuit ꝑncipes populo qui hec fieri coge
rent. et iusserunt ciuitatibus iude sacrificare. et
ꝯgregati sunt multi de ppl'o ad eos q dereliqne
rant legem dn̄i ꝛ fecerunt mala super terrā: et
effugauerunt ppl'm israel in abditis et in absco
ditis fugitiuorum locis. Die quintadecima men
sis casleu quinto et quadragesimo et centesimo
anno: edificauit rex antiochus abhominandū
idolum desolationis super altare dei. et per vni
uersas ciuitates iude in circuitu edificauerunt
aras. et ante ianuas domorum et in plateis in
cendebant thura et sacrificabant. et libros legis
dei combusserunt igni scindentes eos: et apud
quēcunqꝫ inueniebāt libri testamēti domini et
quicūqꝫ obseruabat legem domini: scd'm edictū
regis trucidabant eū. In virtute sua faciebāt
hec populo israel: qui inueniebatur in omi mē
se in ciuitatibus. et quinta et vicesima die men
sis sacrificabant super arā que erat contra alta
re. et mulieres que circuncidebant filios suo[s]
trucidabantur ſm iussū regis antiochi. et susp[en]
debant pueros a ceruicibus per vniuersas do
mos eorum: et eos qui circunciderāt illos: tru
cidabant. et multi de populo israel diffinierun[t]
apud se: vt non manducarent imunda: et ele
gerunt magis mori q̄ cibis coinquinari imun
dis. ꝛ noluerunt infringere legem dei sanctam
ꝛ trucidati sunt. Et facta ē ira magna super po
pulum valde.

C II

In diebus illis surrexit matathias filius
iohannis filij symeonis sacerdos ex fi
lijs ioarim ab irl'm: ꝛ consedit in mon
te modin. Et habebat filios qnqꝫ: iohannan q[ui]
cognominabat gaddis. ꝛ simonem qui cogno
minabat thasi. ꝛ iudā qui vocabat machabeus
ꝛ eleazarum q cognominabat abaron. ꝛ iona
than qui cognominabat apphus. Hi viderūt
mala que fiebant in populo iuda ꝛ in hierusalē
Et dixit matathias. Ve mihi. Vt quid nat' sū
videre contritionem populi mei ꝛ contritionē
ciuitatis scē: ꝛ sedere illic cū datur in manibus
inimicorum? Scā in manu extraneorum facta sūt: tē
plum eius sicut hō ignobilis. Vasa glorie eius
captiua abducta sunt: trucidati sunt senes eius
in plateis: ꝛ iuuenes eius ceciderunt in gladio
inimicorum. Que gens non hereditauit regnū
eius: ꝛ non obtinuit spolia eius? Omnis com
positio eius ablata est. Que erat libera: facta ē
ancilla. Et ecce sancta nostra ꝛ pulchritudo no
stra ꝛ claritas nr̄a desolata est: ꝛ coīquinauerūt
eam gētes. Quo g nobis adhuc viuere. Et sci
dit vestimenta sua matathias ꝛ filij eius: ꝛ ope
ruerunt se cilitijs. ꝛ planxerunt valde. Et ve
nerunt illuc qui missi erant a rege antiocho. vt
cogerent eos qui ꝯfugerant in ciuitatē modin
imolare ꝛ accendere thura: ꝛ a lege dei discede
re. Et multi de ppl'o israel ꝯsentiētes accesserūt
ad eos: sed mathathias ꝛ filij eius cōstanter ste
terunt. Et rn̄dētes q missi erant ab antiocho di
xerunt matathie. Princeps ꝛ clarissimus ꝛ ma
gnus es in hac ciuitate: ꝛ ornatus filijs ꝛ frib'
Ergo accede prior ꝛ fac iussū regis sicut fecerūt
oēs gentes: ꝛ viri iuda ꝛ q remanserūt in irl'm
ꝛ eris tu ꝛ filij tui int' amicos regis: ꝛ amplifi
catus auro ꝛ argento ꝛ muneribus multis. Et
respondit matathias. ꝛ dixit magna voce. Et si
oēs gētes regi antiocho obediunt vt discedant
vnusquisqꝫ a seruitute legis patrū suorum ꝛ con
sentiant mandatis eius: ego ꝛ filij mei ꝛ fratres
mei obediemus legi patrū nrorum. Propitius
sit nobis deus: non est nobis vtile relinquere

legem ⁊ iusticias dei. Nō audiemus verba re
gis antiochi: nec sacrificabimus transgredien
tes legis nostre mandata: vt eamus altera via.
Et vt cessauit loq̄ vba hec: accessit quidam iu/
deus in oīum oculis sacrificare idolis sup araz
in ciuitate modin ꝑm iussū regis. Et vidit ma/
tathias ⁊ doluit: et contremuerunt renes eius.
Et accensus est furor eius scd̄m iudicium legis
⁊ insiliens trucidauit eum super aram. Sed et
virum quem rex ātiochus miserat qui cogebat
immolari: occidit in ipso tempore: ⁊ aram de/
struxit et çelatus est legem sicut fecit phinees çā
bri filio salomi. Et exclamauit matathias voce
magna in ciuitate dicens. Omnis qui çeluz hꝫ
legis statuens testamentum exeat post me. Et
fugit ipse ⁊ filij eius in montes: et reliquerunt
quecunqꝫ habebant in ciuitate. Tunc descende
runt multi querentes iudicium et iusticiam i de
sertum: et sederunt ibi ipsi et filij eius ⁊ mulie/
res eorum et pecora eoꝝ: qm̄ inundauerunt su
per eos mala. et renunciatum est viris regis et
exercitui qui erant in irl'm ciuitate dauid: quo/
niam discessissent viri quidam q dissipauerunt
mandatū regis in loca occulta in deserto: ⁊ abis
sent post illos multi. et statim perrexerunt ad eos
et constituerunt aduersus eos preliū in die sab
batorum. et dixerunt ad eos. Resistitis ⁊ nunc
adhuc. exite: et facite secundū verbum regis an
thiochi. et viuetis. et dixerunt. Non exibimus
neqꝫ faciemus verbum regis vt polluamus di
em sabbatorum. et concitauerunt aduersus eos
prelium. et non responderunt eis: nec lapidem
miserunt in eos: nec opilauerūt loca occulta di
centes. Moriamur omnes in simplicitate no/
stra: et testes erunt super nos celum. et terra ꝙ
iniuste perditis nos. Et intulerunt illis belluz
sabbatis: et mortui sunt ipsi et vxores eorum et
filij eorum: et pecora eorum vsqꝫ ad mille aīas
hominum. et cognouit matathias et amici eius
et luctum habuerunt super eos valde. Et dixit
vir proximo suo. Si omnes fecerimus sicut fra
tres nostri fecerunt et non pugnauerimus ad/
uersus gentes ꝓ aīabus nr̄is et iustificatiōibꝰ
nr̄is. citius disperdent nos a terra. et cogitaue
runt in die illa dicentes. Omnis hō qcunqꝫ ve
nerit ad nos in bello die sabbatoꝝ: pugnemus
aduersus eum. et non moriemur omnes sicut
mortui sunt fratres nostri in occultis. Tunc cō
gregata est ad eos synagoga iudeorum fortis
viribus ex israel: omnis voluntarius in lege:
et omnes qui fugebant a malis additi sunt ad
eos. et facti sunt illis ad firmamentum. Et
collegerunt exercitum: ⁊ percusserūt peccatores
in ira sua ⁊ viros iniquos indignatiōe sua: ⁊ ce
teri fugerunt ad natiōes vt euaderēt. Et circui
uit matathias ⁊ amici eius. ⁊ destruxerunt aras
⁊ circūciderunt pueros incircuncisos quotquot
inuenerūt in finibus israel in fortitudine. Et ꝑ
secuti sūt filios supbie: ⁊ ꝓsperatū est opus i ma
nibus eoꝝ. Et obtinuerūt legē de manibus gen
tiū ⁊ de manibus regum. ⁊ nō dederunt cornu
peccatori. Et appropinquauerūt dies matathie
moriendi. ⁊ dixit filijs suis. Nunc confortata ē
superbia ⁊ castigatio: ⁊ tempus euersiōis ⁊ ira
indignatiōis. Nūc ergo filij emulatores estote
legis. ⁊ date aīas vr̄as ꝓ testamento patrum ⁊
mementote opum patrum que fecerunt in gnā
tionibus suis. ⁊ accipietis gloriā magnam ⁊ no
men eternū. Abrahā nōne in tēptatiōe inuentus
est fidelis: ⁊ reputatū est ei ad iusticiaz. Ioseph
in tpe angustie sue custodiuit mandatum. ⁊ fa/
ctus est dn̄s egypti. Phinees pater nr̄ çelādo
çelum dei accepit testamentū sacerdotij eterni.
Ihesus dū ipleuit vbum. factus est dux i israel
Caleph dū testificat̄ in ecclesia. accepit heredita
tem. Dauid in sua miꝥicordia ꝯsecutus ē sedeꝫ
regni in secula. Helias dū çelat çelum legis re
ceptus est in celuz. Ananias açarias ⁊ misahel
credentes liberati sunt de flāma. Daniel in sua
simplicitate liberatus est de ore leonum. Et ita
cogitate ꝑgeneratiōnē ⁊ generatiōnē: quia oēs
qui sperant in eū nō infirmant̄. Et a vbis viri
pctōris ne timueritis: quia gloria eius stercus ⁊
vermis est. Hodie extollit̄ ⁊ cras nō inuenietur
qr cōuersus est i terrā suā. ⁊ cogitatio eius pijt.
Vos ergo filij cōfortamini ⁊ viriliter agite i le
ge: qa cum feceritis que vobis p̄cepta sunt in le
ge a dn̄o deo vr̄o: in ipā gloriosi eritis. Et ecce
simon frater vester scio ꝙ vir consilij est. Ipm̄
audite semper. ⁊ ipē erit vobis pater. Et iudas
machabeus fortis viribus a iuuētute sua sit vo
bis princeps militie: ⁊ ipē aget bellum populi.
Et adducetis ad vos omnes factores legis ⁊ vi
dicate vindictam populi vestri. Retribuite re/
tributionem gentibus. ⁊ intendite in preceptuz
legis. Et benedixit eos ⁊ appositus est ad pa/
tres suos. Et defunctus est āno centesimo qua
dragesimosexto: ⁊ sepultus est a filijs suis in se/
pulchris patrum suoruz in modin: ⁊ planxerūt
eum oīs israel planctu magno.

¶ III

Et surrexit iudas qui vocabatur macha
beus filius eius ꝓ eo. ⁊ adiuuabāt euz
omnes fratres eius. ⁊ vniuersi q se cō/
iunxerant patri eius. ⁊ preliabantur p̄liuz israel

cum leticia. Et dilatauit gloriā pplo suo: ⁊ idu
it se loricam sicut gigas: ⁊ succinxit se arma bel
lica sua in prelijs: ⁊ ꝓtegebat castra gladio suo
Similis factus est leoni in opibus suis: ⁊ sicut
catulus leonis rugiens in venatione. Et persc
cutus est iniquos perscrutans eos: ⁊ q̇ ɔturba
bant ppl'm suum: eos succēdit flāmis: ⁊ repul
si sunt inimici eius pre timore eius. Et omnes
oparij iniqtatis conturbati sunt: ⁊ directa est sa
lus in manu eius. Et exacerbabat reges mul/
tos: ⁊ letificabat iacob in opibus suis: ⁊ i seculū
memoria eius i bn̄dictiōe. Et pambulabat ciui
tates iuda ⁊ pdidit ipios ex eis: ⁊ auertit irā ab
israel. Et noiatus est vsq; ad nouissimū terre:
⁊ ɔgregauit peuntes. Et ɔgregauit apolloni⁹
gentes: ⁊ a samaria virtutē multam ⁊ magnaꝫ
ad bellandū ɔ̄ israel. Et cognouit iudas ⁊ exijt
obuiam illi: ⁊ pcussit ⁊ occidit illum. Et cecide
runt vulnerati multi ⁊ reliqui fugerunt ⁊ acce/
pit spolia eorum. Et gladium appollonij abstu
lit iudas: ⁊ erat pugnans in eo oibus diebus.
Et audiuit seron princeps exercitus syrie q̇ cō
gregauit iudas ɔgregationē ⁊ ecclesiaꝫ fideliū
secum. Et ait. Faciam mihi nomen ⁊ glorifica
bor in regno: ⁊ debellabo iudam ⁊ eos qui cuꝫ
ipso sunt: q̇ spernebant verbum regis. Et pre/
parauit se: ⁊ ascenderūt cū eo castra impioꝝ for
tes auxiliarij vt facerent vīdictā i filios isrl'. Et
appropinquerunt vsq; bethoron: ⁊ exiuit iudas
obuiam illis cū paucis. Vt aūt viderunt exerci
tum venientem sibi obuiaꝫ: dixerūt iude. Quō
poterimus pauci pugnare ɔ̄ multitudinē hanc
tantam ⁊ tam fortem. Et nos fatigati sumus ie
iunio hodie. Et ait iudas. Facile est concludi
multos in manu paucoꝝ: ⁊ nō est differentia in
ɔspectu dei celi liberare in multis ⁊ in paucis:
qm̄ non in multitudine exercitus victoria belli
sed de celo fortitudo est. Ipsi veniunt ad nos i
multitudine ɔtumaci ⁊ superba vt disperdant
nos ⁊ vxores nostras ⁊ filios nostros: ⁊ vt spo
lient nos. Nos vero pugnabimus ꝓ animab⁹
nostris ⁊ legibus nostris: ⁊ ipse dn̄s ɔteret eos
ante faciē nostrā. Vos aūt ne timueritis eos.
Vt cessauit autē loqui: insiluit in eos subito: ⁊
contritus est seron et exercitus eius in cōspectu
ipsius: et persecutus est eum in descensu betho
ron vsq; in campum. Et ceciderunt ex eis octi
genti viri: reliqui aūt fugerunt in terram phi/
listijm. Et cecidit timor iude ac fratrum eius et
formido super omnes gentes in circuitu eoruꝫ
et puenit ad regeꝫ nomen eius: et de prelijs iu
de narrabant omnes gentes. Vt audiuit auteꝫ
rex antiochus ꝯmones istos: iratus est animo
et misit et ɔgregauit exercitū vniuersi regni sui
castra fortia valde. Et aperuit erarium suuꝫ: et
dedit stipendia exercitui in annuꝫ: et mandauit
illis vt essent parati ad oia. Et vidit q̇ defecit
pecunia de thesauris suis: et tributa regionis
modica ꝓpter dissensionē et plagam quaꝫ fecit
in terra vt tolleret legittima que erant a primis
diebus. Et timuit ne nō haberet et semel et bis
in sūptus et donaria q̄ dederat ante larga mān
et abundauerat sup reges q̇ ante eum fuerant.
Et ɔsternatus erat aīo valde: et cogitauit ire i
persidem: et accipe tributa regionum et ɔgre/
gare argentū multum. Et reliquit lysiaꝫ hoīem
nobilē de genere regali sup negocia regia a flu
mine eufraten vsq; ad flumen egypti et vt nu/
triret antiochum filiū suū donec rediret. Et tra
didit ei medium exercitū et elephantos: et man
dauit ei de oibus que volebat et de inhabitanti
bus iudeā et hierl'm: et vt mitteret ad eos exer
citum ad cōterendā et extirpandā virtutem isrl'
et reliqas irl'm: et auferendā memoriam eoruꝫ
de loco: et vt ɔstitueret habitatores filios alieni
genas in oibus finibus eoꝝ: et sorte distribue
ret terrā eoꝝ. Et rex assumpsit partem exerci/
tus residui: et exiuit ab antiochia ciuitate regni
sui anno centesimo et quadragesimo septimo et
transfretauit eufraten flumē: et pambulabat su
periores regiōes. Et elegit lysias ptolemeū filiū
dorimini et nicanorem et gorgiam viros poten
tes ex amicis regis: et misit cū eis quadraginta
milia viroꝝ et septem milia equitū: vt venirēt
in terrā iuda et disperderent eā ꝯm verbū regꝭ
Et ꝓcesserunt vt irent cū vniuersa virtute sua:
et venerunt et applicuerūt ammaū in terra cam
pestri. Et audierunt mercatores regionum no
men eoꝝ: et acceperunt argentū et aurū multuꝫ
valde et pueros: et venerunt in castra vt accipe
rent filios israel in seruos: et additi sunt ad eos
exercitus syrie et terre alienigenaꝝ. Et vidit iu
das et fratres eius: q: multiplicata sunt mala: ⁊
exercitus applicabat ad fines eorum: et cogno
uerunt verba regis que mandauit populo face
re in interitum et consumationeꝫ. Et dixerunt
vnusq;sq; ad ꝓximū suū. Erigamus deiectio/
nem ppl'i nostri: et pugnemus pro populo nr̄o
et sanctis nostris: et congregatus est cōuentus
vt essent parati in prelium: et vt orarent et pete
rent mīam et miserationes. Et irl'm non habi/
tabatur: sed erat sicut in desertum. Non erat q̇
igrederet᷑ et egrederet᷑ de natis eius: et sanctuꝫ
cōculcabat᷑. Et filij alienigenaꝝ erant in arce:

ıi erat hitatio gentiū. Et ablata eſt voluptas a
icob: ⁊ defecit ibi tibia ⁊ cithara. Et ꝯgregati
int ⁊ venerunt in maſphat ꝯ hierl'm: qꝛ locus
ationis erat in maſphat āte in iſrl'. Et ieiuna
erunt illa die: ⁊ induerunt ſe ciliti|s ⁊ cinereꝫ
oſuerunt capiti ſuo: ⁊ ſciderunt veſtimēta ſua
Et expanderūt libꝛos legis de qbus ſcrutabāt
entes ſimilitudinē ſimulacroꝝ ſuoꝝ: ⁊ attule
unt oꝛnamenta ſacerdotalia ⁊ pꝛimitias ⁊ de/
imas: ⁊ ſuſcitauerunt nazareos q ipleuerāt di
s. Et clamauerunt voce magna in celū dicen
es. Quid faciemus iſtis: ⁊ ꝗ eos ducem⁹? Et
ancta tua ꝯculcata ſunt ⁊ ꝯtaminata ſunt: ⁊ ſa/
erdotes tui facti ſunt in luctū ⁊ in humilitatem
Et ecce natiōes ꝯuenerūt aduerſū nos: vt nos
diſperdant. Tu ſcis ꝗ cogitāt in nos. Quō po
erimus ſubſiſtere ante faciē eoꝝ: niſi tu deus
ıdiuues nos? Et tubis exclamauerūt voce ma
gna: Et poſt hec ꝯſtituit iudas duces ppl'i: tri/
bunos ⁊ cēturiones ⁊ pētacontarchos ⁊ decu
riōes. Et dixit his q edificabāt domos ⁊ ſpōſa
bant vxoꝛes ⁊ plātabāt vineas ⁊ foꝛmidoloſis
vt redirent vnuſqſqꝫ in domū ſuā ſcḋm legē. Et
mouerūt caſtra: ⁊ collocauerūt ad auſtꝝ ammia
um. Et ait iudas. Accingimini ⁊ eſtote filij po
tentes: et eſtote parati in mane vt pugnetis ad
uerſus natiōes has ꝗ ꝯuenerūt diſperdere noſ
et ſancta noſtra: qm̄ melius eſt nos moꝛi i bello
qꝫ videre mala gētis noſtre et ſanctoꝝ. Sicut
aūt fuerit voluntas in celo: ſic fiat. ¶ IIII

Et aſſūpſit gorgias qnqꝫ milia viroꝛuꝫ
et mille equites electos. Et mouerunt
caſtra nocte vt applicarent ad caſtra iu
deoꝝ: et ꝑcuterēt eos ſubito. Et filij q erant ex
arce: erant illis duces. Et audiuit iudas et ſur/
rexit ipſe et potentes ꝑcutere virtutē exercituū
regis: ꝗ erant in āmaum. Adhuc enim diſper
ſus erat exercitus a caſtris. Et venit goꝛgias i
caſtra iude noctu: et neminem inuenit. Et q̄re
bat eos in montibus: quoniaꝫ dixit: fugiūt hi a
nobis. Et cū dies factus eſſet: apparuit iudas
in campo cū tribus milibus viroꝝ tm̄: q tegu/
menta et gladios nō habebant. Et viderūt ca/
ſtra gentiū valida: et loꝛicatos et eqtatus in cir/
cuitu eoꝝ: et hi docti ad pꝛeliū. Et ait iudas vi
ris qui ſecum erāt. Ne timueritis multitudinē
eoꝝ: et impetū eoꝝ ne foꝛmidetis. Memētote
qualiter ſalui facti ſunt patres noſtri in mari ru
bꝛo: cum ſequeretur eos pharao cum exercitu
multo. Et nunc clamemus in celum et miſere/
bit' noſtri dn̄s: et memoꝛ erit teſtamenti patruꝫ
noſtroꝝ: et conteret exercitū iſtum ante faciem
noſtrā hodie: et ſcient oēs gentes qꝛ eſt deus q
redimat et liberet iſrael. Et leuauerunt alieni/
gene oculos ſuos: et viderunt eos venientes
ex aduerſo. Et exierūt de caſtris in pꝛeliū: et tu
ba cecinerunt hi q erant cū iuda. Et congreſſi
ſunt: et contrite ſunt gentes et fugerunt in cam
pum. Nouiſſimi aūt ceciderunt in gladio: et ꝑ
ſecuti ſunt eos vſqꝫ gezeron et vſqꝫ in campos
idumee et azoti et iamnie: et ceciderunt ex illis
vſqꝫ ad tria milia viroꝝ. Et reuerſus eſt iudas
et exercitus eius ſequens eū. Dixitqꝫ ad popu
lum. Nō ꝯcupiſcatis ſpolia: qꝛ bellum ꝯ nos ē
et goꝛgias et exercitus eius ꝓpe nos in monti
bus: ſed ſtate nunc ꝯtra inimicos noſtros et ex
pugnate eos: et ſumet' poſtea ſpolia ſecuri. Et
adhuc loquente iuda hec: ecce apparuit pars q̄
dam ꝓſpiciens de monte. Et vidit goꝛgias ꝙ
in fugam conuerſi ſunt ſui et ſuccenſa ſū caſtra.
Fumus enim qui videbat' declarabat quod fa
ctum eſt. Quibus illi conſpectis timuerūt val/
de aſpicientes ſimul et iudam. et exercitum in
campo paratū ad pꝛeliuꝫ. Et fugernnt omnes
in campo alienigenaꝝ: et iudas reuerſus ē ad
ſpolia caſtroꝝ. Et acceperunt aurum multum
et argentum et hyacinthum et purpuram ma/
rinam et opes magnas: et cōuerſi hymnuꝫ ca/
nebant: et benedicebant deum in celū qm̄ bo/
nus eſt: qm̄ in ſeculū miſericoꝛdia eius. Et fa/
cta eſt ſalus magna in iſrael in die illa. Quicū
qꝫ aūt alienigenaꝝ euaſerunt: venerūt et nun/
ciauerunt lyſie vniuerſa que acciderant. Qui
bus ille auditis: cōſternatus animo deficiebat
ꝙ non qualia voluit: talia contigerunt in iſrael
et qualia mandauit rex. Et ſequenti āno cōgre
gauit lyſias viroꝝ electoꝝ ſexagita milia: et eq
tum qnqꝫ milia: vt debellaret eos. Et venerūt
in iudeam: et caſtra poſuerunt in bethoꝛon: et
occurrit illis iudas cum decem milibus viris.
Et viderunt exercitum foꝛtem et oꝛauit et dixit
Benedictus es ſaluatoꝛ iſrael qui contriuiſti i
petum potentis in manu ſerui tui dauid: et tra/
didiſti caſtra alienigenaꝝ in manu ionathe filij
ſaul et armigeri eius. Conclude exercitum iſtū
in manu populi tui iſrael: et ꝯfundat' in exerci/
tu ſuo et equitibus. Da illis foꝛmidinem: et ta
befac audaciam virtutis eoꝝ: et commoueant'
contritione ſua. Deijce illos gladio diligentiū
te: et collaudent te omnes qui nouerunt nomē
tuuꝫ: in hymnis. Et commiſerunt pꝛelium: et
ceciderunt de exercitu lyſie quinqꝫ milia viro/
rum. Videns aūt lyſias ſuoꝛū fugā: et iudeoꝝ
audaciā: et ꝙ parati ſūt aut viuere aut moꝛi foꝛ

titer: abijt antiochiā ⁊ elegit milites: vt multi/
plicati rursus venirent in iudeam. Dixit autē
iudas ⁊ fratres eius. Ecce ꝯtriti sūt inimici no
stri ascēdamus nūc mundare sancta ⁊ renoua/
re. Et ꝯgregatus ē oīs exercitus: ⁊ ascēderūt
in montē syon. Et viderunt sanctificationem
desertā: ⁊ altare ꝓphanatū: ⁊ portas exustas ⁊
in atrijs virgulta nata sicut in saltu vel in mon
tibus: ⁊ pastophoria diruta. Et sciderunt vesti
menta sua et planxerūt planctu magno: et ipo/
suerunt cinerem super caput suum: et ceciderūt
in faciem super terraꝫ et exclamauerunt tubis
signoꝝ: et clamauerunt in celū. Tunc ordina/
uit iudas viros vt pugnarent aduersus eos q
erant in arce donec emundarent sancta. Et ele
git sacerdotes sine macula voluntatē habētes
in lege dei: et mundauerunt scā: et tulerunt la/
pides ꝯtaminatiōis in locū imundū. Et cogita
uit de altari holocaustoꝝ qd̓ ꝓphanatū erat: qd
de eo faceret. Et incidit illi consilium bonuꝫ vt
destrueret illud ne forte illis esset in opprobriū
qꝛ contaminauerunt illud gentes: et demoliti
sunt illud. Et reposuerūt lapides in monte do
mus in loco apto: quoadusqꝫ veniret ꝓpheta:
⁊ respōderet de eis. Et acceperunt lapides inte
gros fm legē: ⁊ edificauerunt altare nouū fm
illud qd̓ fuit prius: ⁊ edificauerunt sancta: ⁊ q̄
intra domū erant intrinsecus ⁊ edem ⁊ atria sā
ctificauerunt. Et fecerūt vasa sancta noua: ⁊ in
tulerunt candelabrū ⁊ altare incensoꝝ ⁊ mensā
in templum. Et incensum posuerunt sup alta/
re: ⁊ accenderunt lucernas que super candela/
brum erant: ⁊ lucebant in templo. Et posuerūt
super mensam panes: ⁊ appenderunt velami/
na: ⁊ consumauerūt oīa opera que fecerāt. Et
ante matutinū surrexerunt qnta ⁊ vicesima die
mensis noni: hic est mensis casleu centesimi q̄/
dragesimioctaui anni: ⁊ obtulerunt sacrificiuꝫ
secundū legem sup altare holocaustoꝝ nouum
quod fecerunt. Secundū tēpus ⁊ secundū dieꝫ
in qua ꝯtaminauerunt illud gentes: in ipsa re/
nouatū est in cāticis ⁊ citharis ⁊ cynaris ⁊ cym
balis. Et cecidit oīs populus in faciem ⁊ ado/
rauerūt ⁊ bñdixerunt in celū eum q ꝓsperauit
eis. Et fecerunt dedicationē altaris dieb⁹ octo
⁊ obtulerūt holocausta cū leticia: ⁊ salutaria lau
dis. Et ornauerunt faciem tēpli coronis aure/
is ⁊ scutulis: ⁊ dedicauerūt portas ⁊ pastopho/
ria: ⁊ imposuerunt eis ianuas. Et facta est leti
cia in populo magna valde: ⁊ auersum est op/
probrium gentium. Et statuit iudas ⁊ fratres
eius ⁊ vniuersa ecclesia israhel: vt agatur dies
dedicationis altaris in temporibus suis ab an/
no in annum per dies octo o quinta ⁊ vicesima
die mēsis casleu cum leticia ⁊ gaudio. Et edi/
ficauerunt in tpe illo mōtē syon: ⁊ p circuitum
muros altos ⁊ turres firmas: neqñ venirent
gētes ⁊ ꝯculcarent euꝫ sicut antea fecerunt. Et
collocauit illic exercituꝫ ut seruarent euꝫ. ⁊ mu
niuit eum ad custodiendam bethsuraꝫ: ut hrēt
ppl's munitionem contra faciē idumee. ¶ V

Et factū ē ut audierūt gentes i circuitu
qa edificatum ē altare ⁊ sanctuarium:
sicut prius. irate sunt valde. ⁊ cogita/
bant tollere genus iacob. qui erant inter eos: ⁊
ceperūt occidere de pplo ⁊ persequi. Et debella
bat iudas filios esau in idumea: ⁊ eos qui erāt
i arabathane quia circūsedebant israhelitas: ⁊
percussit eos plaga magna. Et recordatus est
malitiā filioruꝫ bean: q erant pplo in laqueuꝫ ⁊
in scandalum insidiantes ei in via. Et conclusi
sunt ab eo in turribus. ⁊ applicuit ad eos. ⁊
anathematiçauit eos. et incendit turres eorum
igni cū oībus qui in eis erant. Et transiuit ad fi
lios ammon et inuenit manuꝫ forteꝫ et pplm copio
sum. et timotheum ducē ipsoꝝ. Et commisit cū
eis prelia multa. et contriti sunt in cōspectu eo/
rū. ⁊ percussit eos. ⁊ cepit iaçer ciuitateꝫ ⁊ filias
eius: ⁊ reuersus est in iudeam. Et congregate
sunt gentes que sunt in galaad aduersus israhe
litas qui erant in finibus eoꝝ vt tollerent eos:
⁊ fugerūt in datheman munitionē. ⁊ miserunt
litteras ad iudā ⁊ fratres eius dicentes. Con/
gregate sunt aduersū nos gentes per circuituꝫ
vt nos auferāt ⁊ parant venire ⁊ occupare mu
nitionem in quam confugimus: ⁊ timotheus ē
dux exercitus eoruꝫ. Nunc ergo veni ⁊ eripe
nos de manibus eoꝝ: quia cecidit multitudo de
nobis. Et oēs fratres nostri q erant in locis tu
bin interfecti sunt: ⁊ captiuas duxerunt vxores
eoꝝ ⁊ natos ⁊ spolia: ⁊ peremerūt illic fere mil
le viros. Et adhuc epistole legebāt: ⁊ ecce alij
nuncij venerunt de galilea conscissis tunicis
nunciantes secundum verba hec: dicentes con
uenisse aduersum se: a ptolemaide ⁊ tyro ⁊ si/
done: ⁊ repleta ē omnis galilea alienigenis vt
nos consumant. Vt audiuit autē iudas ⁊ ppl's
sermones istos: conuenit ecclesia magna cogi/
tare quid facerent fratribus suis qui in tribula
tione erant ⁊ expugnabantur ab eis. Dixitqꝫ
iudas simoni fratri suo. Elige tibi viros ⁊ va/
de ⁊ libera fratres tuos in galilea: ego autem ⁊
frater meus ionathas ibimus in galaaditidum.
Et reliqt iosephū filiuꝫ zacharie: ⁊ azariam di/

tes ppl'i cum residuo exercitu i iudea ad custo
diam: ꝛ precepit illis dicēs. Preestote populo
huic. ꝛ nolite bellū cōmittere aduersum gentes
donec reuertamur. Et dati sunt simoni viri tria
milia vt iret in galileam: iude autem octo milia
in galaaditidim. Et abijt simon in galileā. ꝛ cō
misit prelia multa cum gentibus. Et cōtrite sūt
gentes a facie eius: ꝛ persecutus est eos vsqꝫ ad
portam ptolemaidis. Et ceciderunt de gentib⁹
ferre tria milia virorum. ꝛ accepit spolia eorū.
Et assumpsit eos qui erant in galilea ꝛ in arba
tis cum vxoribus ꝛ natis. ꝛ omnibus que erāt
illis. ꝛ adduxit in iudeam cum leticia magna.
Et iudas machabeus ꝛ ionathas frater ei⁹ trā
sierunt iordanem. ꝛ abierunt viam trium die/
rum in desertum. Et occurrerunt eis nabuthei
ꝛ susceperunt eos pacifice ꝛ narrauerūt eis oia
que acciderant fratribus eorū in galaaditide.
ꝛ quia multi ex eis comprehensi sunt i barasa ꝛ
bosor ꝛ in alimis ꝛ in casphor ꝛ mageth ꝛ car/
naim. Hec omnes ciuitates munite ꝛ magne.
Sed in ceteris ciuitatibus galaaditidis tenē/
tur comprehensi. Et in crastinum constituerūt
admouere exercitum ciuitatibus his: ꝛ compre
hendere ꝛ tollere eos in vna die. Et conuertit
iudas ꝛ exercitus eius viam in desertum bosor
repente. et occupauit ciuitatem et occidit omnē
masculum in ore gladij: et accepit omnia spolia
eorū ꝛ succendit eam igni. Et surrexerunt i die
nocte. et ibant vsqꝫ ad munitionem. Et factum
est diluculo cum eleuassent oculos suos: et ecce
populus multus cuius non erat numerus: por
tantes scalas et machinas vt cōprehenderet mu
nitionē: et expugnarēt eos. Et vidit iudas qa
cepit bellum et clamor belli ascēdit ad celū. sicut
tuba et clamor magn⁹ dē ciuitate. Et dixit exerci
tui suo. Pugnate hodie ꝓ frib⁹ vrīs. Et venit
tribus ordinib⁹ post eos: et exclamauerūt tubis
bis et exclamauerūt i orōne. et cognouerūt castra
timothei quia machabeus est: et refugerūt a fa
cie eius. et percusserunt eos plaga magna: et ce
ciderunt ex eis in die illa fere octo milia virorū
et diuertit iudas in maspha et expugnauit et ce
pit eam: et occidit oēm masculum eius. et sum/
psit spolia eius: et succendit eam igni. Inde ꝑ/
rexit et cepit casbon. et maged et bosor: et reli/
quas ciuitates galaaditidis. Post hec autem
verba cōgregauit timotheus exercitum alium:
et castra posuit cōtra raphon transtorrentem. et
misit iudas speculari exercitum: et renunciaue
runt ei dicentes: qꝛ conuenerunt ad eum omēs
gentes que in circuitu nostro sunt. et exercitus
multus nimis ꝛ arabas conduxerunt in auxili
um sibi. et castra posuerunt trans torrentē: para
ti ad te venire in prelium. Et abiit iudas obuiā
illis. et ait timotheus pncipibus exercitus sui
Cum appropinquauerit iudas et exercitus ei⁹
ad torrentē aque: si transierit ad nos prior: non
poterimus sustinere eum: qꝛ potens poterit ad
uersum nos. Si vo timuerit transire et posue
rit castra extra flumen: transfretemus ad eos ꝛ
poterimus aduersus illum. Vt autem appro/
pinquauit iudas ad torrentē aque statuit scribas
ppl'i secus torrentē: et mandauit eis dicēs. Ne
minē hominum reliqueritis: sꝫ veniant oēs in pre
lium. et transfretauit ad illos prior: ꝛ ois popl's
post eum. Et ɔtrite sunt oēs gentes a facie eorū
ꝛ ꝓiecerūt arma sua. ꝛ fugerūt ad phanū quod
erat in carnaim. Et occupauit ipsā ciuitatem: ꝛ
phanum succēdit igni cū oībus que erant in ip
so. ꝛ oppressa est carnaim: ꝛ non potuit sustine
re ɔ̄ faciem iude. ꝛ ɔgregauit iudas vniuersos
israhelitas q erant in galaaditide a minimo vs
qꝫ ad maximum: et vxores eorū. ꝛ natos ꝛ exer
citum magnum valde: vt venirent in terrā iu/
de. ꝛ venerūt vsqꝫ ephron. ꝛ hec ciuitas magna
in ingressu posita munita valde. et non erat de
clinare ab ea dextra vel sinistra: sꝫ per medium
iter erat. ꝛ incluserunt se qui erant in ciuitate: et
obstruxerunt portas lapidibus. et misit ad eos
iudas verbis pacificis dicens. Transeamus p
terrā vestrā vt eamus in terraꝫ nrām. ꝛ nemo
vobis nocebit: tm̄ pedibus transibimus. ꝛ no
lebant eis apire. ꝛ ꝑcepit iudas predicari in ca/
stris: vt applicarent vnusquisqꝫ in quo erat lo/
co. et applicuerunt se viri virtutis: ꝛ oppugna
uit ciuitatem illam tota die et tota nocte. ꝛ tradi
ta est ciuitas in manu eius. ꝛ peremerunt oēm
masculum in ore gladij: ꝛ eradicauit eam: et ac
cepit spolia eius: et transiuit per totam ciuitateꝫ
super interfectos. et transgressi sunt iordanem
in campo magno ɔ̄ faciem bethsan. et erat iu/
das congregans extremos: ꝛ exhortabatur po
pulum ꝑ totam viam donec venirent in terraꝫ
iuda. Et ascenderunt in montem syon cum le/
ticia ꝛ gaudio. et obtulerunt holocausta: qꝛ ne/
mo ex eis cecidisset donec reuerterentur in pa/
ce. et in diebus quibus erat iudas: et ionathas
in terra galaad. et simon frater eius in galilea:
ɔ̄ faciem ptolemaidis: audiuit iosephus çacha/
rie filius. et açarias princeps virtutis res bene
gestas. et preliaque facta sunt et dixit. Faciam⁹
et ipsi nobis nomen et eamus pugnare aduer/
sus gentes que in circuitu nostro sunt. et ꝑcepit

bis qui erant in exercitu suo ⁊ abierunt iamni/
am et exiuit gorgias de ciuitate: ⁊ viri eius ob/
uiam illis in pugnam. Et fugati sunt iosephus
⁊ açarias vsque in fines iudee: et ceciderunt il/
la die de populo israhel ad duo milia viri. Et fa
cta est plaga magna in populo: quia non audie
runt iudaꝫ ⁊ fratres eius: existimantes fortiter
se facturos. Ipsi autem non erant de semine
virorum illorum: per quos salus facta est in is/
rael. Et viri iuda magnificati sunt valde in cō
spectu omnis israel ⁊ gentium omniuꝫ: vbi au
diebatᷣ nomē eoꝝ. Et conuenerūt ad eos fau/
sta acclamantes. Et exiuit iudas ⁊ fratres eius
⁊ expugnabant filios esau in terra q̄ ad austrū
est. ⁊ percussit chebron ⁊ filias eiꝰ. ⁊ muros eiꝰ
⁊ turres eius succendit igne in circuitu. Et mo
uit castra ut iret i trā alienigenaꝝ: ⁊ pambula/
bat samariā. In illa die ceciderūt sacerdotes in
bello dum volunt fortiter facere: dum sine con/
silio exeunt in prelium. Et declinauit iudas in
açotum in terram alienigenaruꝫ: ⁊ diruit aras
coruꝫ. ⁊ spolia deorū suorū succendit igni. ⁊ ce/
pit spolia ciuitatuꝫ ⁊ reuersus ē in terram iuda.
Et rex antiochus pābulauit su/ ¶ VI
periores regiones. Et audiuit esse ciuita
tem elimaidem in pside nobilissimam
et copiosaꝫ in argento et auro: templumq̄ꝫ in ea
locuplex valde. Et illic velamina aurea et lo/
rice et scuta: que reliquit alexander philippi
rex macedo qui regnauit primus in grecia. Et
venit et querebat capere ciuitatem et depredari
eam et non potuit: quoniaꝫ innotuit sermo his
qui erant in ciuitate. Et surrexerunt in prelium
et fugit inde. ⁊ abijt cum tristicia magna: et re/
uersus est babyloniam. Et venit qui nunciaret
ei in perside: quia fugata sunt castra que erant i
terra iuda. ⁊ quia abijt lysias cū virtute forti in
primis ⁊ fugatus est a facie iudeoꝝ ⁊ inualue/
rūt armis ⁊ viribus ⁊ spolijs multis que cepe/
rūt de castris q̄ exciderunt. ⁊ qa diruerunt ab/
hominationē quam edificauerāt super altare qd̄
erat i irl'm. ⁊ scificationeꝫ sicut prius circunde/
derunt muris excelsis: sed ⁊ bethsurā ciuitateꝫ
suā. Et factū est vt audiuit rex ſmones istos ex
pauit ⁊ cōmotus est valde: ⁊ decidit in lectum
⁊ incidit in languorē pre tristicia: qꝛ non est fa/
ctum sicut cogitabat. Et erat illic per dies mul
tos: qꝛ renouata est in eo tristicia magna ⁊ ar/
bitratus est se mori. Et vocauit omnes amicos
suos: ⁊ dixit illis. Recessit sōnus ab oculis me
is: ⁊ cōcidi ⁊ corrui corde pre sollicitudine. Et
dixi in corde meo. In quantam tribulationem
deueni: ⁊ in quos fluctus tristicie in qua nunc
sum: qui iocundus eram ⁊ dilectus in potesta/
te mea. Nunc vero reminiscor maloruꝫ que fe
ci in hierusaleꝫ: vnde ⁊ abstuli omnia spolia au
rea ⁊ argentea que erāt in ea: ⁊ misi auferre ha
bitantes iudeam sine causa. Cognoui ergo qa
propter ea inuenerunt me mala ista: ⁊ ecce pe/
reo tristicia magna in terra aliena. Et vocauit
philippum vnum de amicis suis: ⁊ preposuit
eum super vniuersum regnum suuꝫ. Et dedit
ei diadema: ⁊ stolam suam ⁊ annulum: vt ad/
duceret antiochum filium suum ⁊ nutriret eum
⁊ regneret. Et mortuus est illic antiochus rex
āno centesimo quadragesimonono. Et cogno
uit lysias quoniam mortuus est rex: ⁊ constitu
it regnare antiochum filium eius quem nutri/
uit adolescentem: ⁊ vocauit nomen eius eupa/
torem. Et hi qui erant in arce concluserant isrl
in circuitu sanctoꝝ: ⁊ querebant eis mala semp
ad firmamentum gentium. Et cogitauit iudas
disperdere eos: ⁊ conuocauit vniuersum popu
lum vt obsiderent eos. Et conuenerunt simul
⁊ obsederunt eos annos centesimo quinquage
simo: ⁊ fecerunt balistas ⁊ machinas. Et exie/
runt quidam ex eis qui obsidebantur: ⁊ adiun
xerunt se illis aliqui impij ex israel: ⁊ abierunt
ad regem ⁊ dixerunt. Quo vsq̄ꝫ non facis iu/
dicium: ⁊ vindicas fratres nostros? Nos de/
creuimus seruire patri tuo ⁊ ambulare in pre/
ceptis eius: ⁊ obsequi edictis eius: et filij popl'i
nostri ꝓpter hec alienabant se a nobis. Et qui/
cunq̄ꝫ iueniebanᷣ ex nobis iterficiebanᷣ. et he
reditates nr̄e diripiebanᷣ. Et nō ad nos tantū
extenderūt manū: sꝫ et i oēs fines nr̄os. Et ec/
ce applicuerūt hodie ad arcē i irl'm occupare eā
et munitionē in bethsura munierunt. Et nisi p̄
ueneris eos velociꝰ maiora q̄ꝫ h̄ faciēt: et nō pote
ris obtinere eos. Et iratus est rex vt hec audi/
uit: et cōuocauit oēs amicos suos: et principes
exercitus sui et eos q super equites erant. Sed
et de regnis alijs et de insulis maritimis vene
runt ad eum exercitus cōducticius. Et erat nu
merus exercitus eius centum milia pedituꝫ. et
viginti milia equitum: et elephāti triginta duo
docti ad prelium. Et venerunt per idumeam:
et applicuerunt ad bethsuram: et pugnauerunt
dies multos. et fecerunt machinas. Et exierūt
et succenderunt eas igni: et pugnauerunt viri/
liter. Et recessit iudas ab arce: et mouit castra
ad bethzacharan ꝯtra castra regis. Et surre/
xit rex ante lucem: et concitauit exercitus in im
petū ꝯ viaꝫ bethazacharan. Et cōparauerunt

& exercitus in prelium: et tubis cecinerunt. Et
elephantis ostenderūt sanguinem vue et mori:
ad acuendos eos in preliū. Et diuiserunt besti
as per legiones: et astiterunt singulis elephan/
tis mille viri in loricis ꝯcathenatis et galee ere
in capitibus eoꝝ: et quingenti equites ordinati
vnicuiqꝫ bestie electi erant. Hi ante tēpus vbi
ubiqꝫ erat bestia ibi erant: et quocūqꝫ ibat ibant:
et nō discedebant ab ea. Sed et turres lignee su
per eos firme: ꝓtegentes sup singulas bestias
et super eas machine. Et sup singulas viri vir
tutis trigintaduo qui pugnabant desuper: et in
tus magister bestie. Et residuum equitatū hic
et inde statuit in duas partes: tubis exercitum
commouere: et perurgere ꝯstipatos in legionib⁹
eius. Et vt refulsit sol in clypeos aureos et ere/
os: resplenduerunt montes ab eis: et resplen/
duerunt sicut lampades ignis. Et distincta est
pars exercitus regis per mōtes excelsos: et alij
per loca humilia: et ibant caute et ordinate. Et
commouebant oēs inhabitantes terrā a voce mł
titudinis eoꝝ: et incessu turbe et collisione armo
rū. Erat. n. exercitus magnus valde et fortis.
Et appropiauit iudas et exercitus eius in preli
um: et ceciderunt de exercitu regis sexcēti viri.
Et vidit eleaçar filius saura vnā de bestijs lo/
ricatam loricis regis et erat eminens super cete
ras bestias. Et visū est ei q̄ in ea esset rex et de/
dit se vt liberaret populū suū et acqreret sibi no
men eternū. Et cucurrit ad eam audacter i me
dio legionis iterficiens a dextris et a sinistris:
et cadebant ab eo huc atqꝫ illuc. Et iuit sub pe/
des elephantis et supposuit se ei: et occidit cum
et cecidit in terrā sup ipsum: et mortuus ē illic.
Et videntes virtutē regis et impetum exercit⁹
eius: diuerterunt se ab eis. Castra aūt regꝭ ascē
derunt ꝯ eos in hierłm: et applicuerunt castra
regis ad iudeam et montem syon. Et fecit pa/
cem cū his qui erāt in bethsua: et exierunt de ci
uitate q2 nō erant eis ibi alimenta ꝯclusis quia
sabbata erant terre. Et cōprehendit rex bethsu
ram: et constituit ibi custodiam seruare eaꝫ. Et
conuertit castra ad locuꝫ scificationis dies mul
tos. Et statuit illic balistas et machinas et ignis
iacula et tormenta ad lapides iactandos: et spi/
cula: et scorpios ad mittendas sagittas et fundi
bula. Fecerunt aūt et ipsi machinas aduersus
machinas eoꝝ: et pugnauerunt dies multos.
Esce aūt nō erant in ciuitate eo q̄ septimus an
nus esset: et q remanserant in iudea de gentib⁹
ꝯsumpserant reliquias eoꝝ q̄ reposite fuerant
Et remanserunt in sanctis viri pauci: qm̄ obti
nuerat eos fames: et dispersi sunt vnusquisqꝫ
in locum suum. Et audiuit lysias q̄ philippus
quem constituerat rex antiochus cuꝫ adhuc vi
ueret vt nutriret antiochū filium suū et regna/
ret: reuersus est a perside et media: et exercitus
qui abierat cum ipso: et quia quérit suscipere re
gni negocia. Et festinauit ire: et dicere ad regē
et duces exercitus. Deficimus quotidie et esca
nobis modica est. et locus queꝫ obsidemus est
munitus: et incūbit nobis ordinare de regno.
Nunc itaqꝫ demus dextras hominibus istis et
faciamus cū illis pacē et cū omni gente eorꝫ: et
ꝯstituamus illis vt ambulent in legittimis suis
sicut prius. Propt̄ legittima enī ipsoꝝ que de
speximus irati sunt: et fecerūt oīa hec. Et placu
it s̄mo in ꝯspectu regis et principeꝫ: et misit ad
eos pacē facere: et ceperunt illaꝫ: et iurauit illis
rex et principes: et exierunt de munitione. Et
intrauit rex montē syon et vidit munitionē loci
et rupit citius iuramentum qđ iurauit: et man
dauit destruere murū in gyro. Et discessit festi
nanter: et reuersus est antiochiā: et inuenit phi
lippum dn̄anteꝫ ciuitati: et pugnauit aduersus
eum et occupauit ciuitatem.

¶ VII

Anno centesimo qnquagesimo et p̄mo
exijt demetrius seleuci fili⁹ ab vrbe ro/
ma: et ascendit cum paucis viris in ci/
uitatem maritimā: et regnauit illic. Et factuꝫ ē
vt ingressus est domū regni patrū suorum: cō/
prehendit exercitus antiochum et lysiam vt ad
ducerent eos ad eum: et res ei innotuit: et ait.
Nolite mihi ostendere faciem eoꝝ. Et occidit
eos exercitus. Et sedit demetrius super sedem
regni sui: et venerunt ad eum viri iniqui et im
pij ex israel et alchimus dux eoꝝ: q volebat fie
ri sacerdos. Et accusauerunt populuꝫ apud re
gē dicētes. Perdidit iudas et fratres ei⁹ ami/
cos tuos: et nos disperdidit de tra nostra. Nūc
ergo mitte virum cui credis vt eat et videat ex/
terminiuꝫ omne quod fecit nobis in regionib⁹
regis: et puniat oēs amicos eius: et adiutores
eoꝝ. Et elegit rex ex amicis suis bachidē q do/
minabat̄ transflumen magnum in regno et fi/
delem regi: et misit eum vt videret exterminiū
quod fecit iudas. Sed et alchimū impium con/
stituit in sacerdotiū: et mandauit ei facere vitio/
nem in filios israel. Et surrexerūt et venerūt cū
exercitu magno in terrā iuda: et miserunt nun/
cios et locuti sunt ad iudam et ad fratres ei⁹ ver
bis pacificis in dolo: et nō intenderunt sermo/
nibus eoꝝ. Viderunt. n. q: venerunt cum ex/
ercitu magno: et cōuenerunt ad alchimū et ba/

chidem congregatio scribaꝝ reqrere que iusta sunt. Et primi assidei q erant in filijs israel ⁊ exquirebant ab eis pacem. Dixerunt. n. Nō sacerdos de semine aaron venit: nō decipiet nos Et locutus est cum eis verba pacifica: ⁊ iurauit illis dicens. Nō inferemus vobis malum neqꝫ amicis vestris. Et crediderunt ei: ⁊ comprehendit ex eis sexaginta viros: ⁊ occidit eos in vna die scd̄m verbum quod scriptū est. Carnes sanctoꝝ tuoꝝ ⁊ sanguinē ipsorum effuderunt in circuitu irl'm: ⁊ non erat qui sepeliret. Et incubuit timor ⁊ tremor in oēm ppl'm: quia dixerunt. Nō est veritas ⁊ iudiciū in eis. Trāsgressi sunt. n. ꝯstitutū: ⁊ iusiurandū quod iurauerunt. Et mouit bachides castra ab hierl'm ⁊ applicuit in bethçecha: ⁊ misit ⁊ comprehendit multos ex eis q a se refugerant: ⁊ quosdam de populo mactauit: ⁊ in puteū magnum proiecit. Et cōmisit regionem alchimo: ⁊ reliqt cum eo auxilium in adiutoriuꝫ ipsi. Et abijt bachides ad regē. Et satis agebat alchimus ꝓ principatu sacerdotij sui: ⁊ couenerunt ad eum omnes q perturbabant populū suū: ⁊ obtinuerunt trā iuda: ⁊ fecerunt plagā magnā in israel. Et vidit iudas oīa mala q̄ fecit alchimus ⁊ q cum eo erant filijs israel multo plusq̄ꝫ gentes. Et exijt in oēs fines iudee in circuitu: ⁊ fecit vindictaꝫ in viros desertores: ⁊ cessauerunt vltra exire i regionem. Vidit aūt alchimus ꝙ preualuit iudas ⁊ q cum eo erant: ⁊ cognouit q2 non potest sustinere eos: ⁊ regressus est ad regem: ⁊ accusauit eos multis criminibus. Et misit rex nicanorem vnū ex principibus suis nobilioribus q erat inimicitias exercens ꝯ̄ israel. ⁊ mandauit ei euertere populuꝫ. Et venit nicanor i hierl'm cum exercitu magno: ⁊ misit ad iudaꝫ ⁊ ad fratres eius verbis pacificis cum dolo dicēs. Nō sit pugna inter me ⁊ vos. Veniam cum viris paucis: vt videam facies vestras cuꝫ pace. Et venit ad iudam ⁊ salutauerunt se inuicem pacifice: ⁊ hostes parati erant rapere iudam. Et innotuit sermo iude: qm̄ cum dolo venerat ad eū ⁊ conterritus est ab eo: ⁊ amplius noluit videre faciem eius. Et cognouit nicanor qm̄ denudatum est ꝯsiliuꝫ eius: ⁊ exiuit obuiam iude in pugnā iuxta capharsalama. Et ceciderūt de nicanoris exercitu fere quinqꝫ milia viri: ⁊ fugerunt in ciuitatem dauid. Et post hec verba ascēdit nicanor in montē syon: ⁊ exierunt de sacerdotibus ppl'i salutare eum in pace: ⁊ demōstrare ei holocaustomata que offerebant̄ pro rege. Et irridens sp̄reuit eos ⁊ polluit: ⁊ locutus est

supbe ⁊ iurauit cū ira dicēs. Nisi traditus fuerit iudas ⁊ exercitus eius in manus meas: continuo cum regressus fuero in pace succendā domum istā. Et exijt cum ira magna. Et intrauerunt sacerdotes ⁊ steterunt ante faciē altaris templi: ⁊ flentes dixerunt. Tu dn̄e elegisti domum istam ad inuocandum nomē tuū in ea: vt esset domus orationis ⁊ obsecrationis populo tuo Fac vindictā in hoīe isto. ⁊ exercitu eius: ⁊ c dant in gladio. Memento blasphemias eoꝝ ⁊ ne dederis eis vt ꝑmaneāt. Et exijt nicano ab hierusalem ⁊ castra applicuit ad bethoron: occurrit illi exercitus syrie. Et iudas applicui in adarsa cum tribus milibus viris. Et oraui iudas ⁊ dixit. Qui missi erant a rege sennacherib dn̄e: q2 blasphemauerunt te: exijt angelu ⁊ percussit ex eis centū octogintaquinqꝫ milia sic contere exercitum istuꝫ in conspectu nostr hodie: ⁊ sciant ceteri q2 male locutus est supe sancta tua: ⁊ iudica illum i m malitiam illius Et cōmiserunt exercitus prelium tertiadecim die mensis adar: ⁊ contrita sunt castra nicanoris: ⁊ cecidit ipse primus in prelio. Vt aūt vidit exercitus eius q2 cecidisset nicanor: ꝓiecerunt arma sua ⁊ fugerunt: ⁊ persecuti sunt eo viā vnius diei ab adaçar vsqꝫ quo veniatur i gaçara: ⁊ tubis cecinerunt post eos cum significationibus. Et exierunt de oībus castellis iude in circuitu: ⁊ ventilabant eos cornibus: ⁊ conuertebant̄ iteruꝫ ad eos. Et ceciderunt omne gladio: ⁊ nō est relictus ex eis nec vnus. Et acceperunt spolia eoꝝ in predam: ⁊ caput nicanoris amputauerunt: ⁊ dexterā eius quā extenderat supbe: ⁊ attulerunt ⁊ suspenderunt ꝯ̄ irl'm Et letatus est ppl's valde: ⁊ egerunt diem illa in leticia magna. Et constituit agi oībus ānis diem istam tertiadecima die mensis adar: ⁊ luit terra iuda dies paucos.

¶ VIII

Et audiuit iudas nomē romanoꝝ: q sunt potentes viribus: ⁊ acqescunt a oīa que postulant̄ ab eis: ⁊ qcūqꝫ acce serunt ad eos statuerunt cū eis amicitias: ⁊ q sunt potentes viribus. Et audierunt ꝓlia eoꝝ ⁊ virtutes bonas quas fecerunt in gallatia: q obtinuerunt eos ⁊ duxerunt sub tributum. E quāta fecerunt in regione hispanie: ⁊ ꝙ in potestatē redegerunt metalla argenti ⁊ auri q̄ illi sunt: ⁊ possederunt oēm locum ꝯsilio suo ⁊ pa tientia: loca qꝫ que longe erant valde ab eis: ⁊ reges q superuenerāt eis ab extremis terre cō triuerunt: et ꝑcusserunt eos plaga magna. Ce teri aūt dant eis tributuꝫ oībus annis. Et ph

lippum ꝑsen cethеorum regē ⁊ ceteros q aduer
sus eos arma tulerant ꝯtriuerunt in bello: ⁊ ob
tinuerunt eos. Et antiochū magnū regem asie
q eis pugnam intulerat habens cētū viginti ele
phantes ⁊ equitatum ⁊ currus ⁊ exercitum ma
gnū valde: contritū ab eis. ⁊ quia ceperūt eum
viuū ⁊ statuerūt ei vt daret ipse ⁊ qui regnarent
post ipm tributū magnū. ⁊ daret obsides: ⁊ cō/
stitutū. Et regionem indoꝝ: ⁊ medos ⁊ lydos
de optimis regionibus eoꝝ. ⁊ acceptas eas ab
eis dederūt eumeni regi. Et quia q erant apud
helladam voluerūt ire ⁊ tollere eos: ⁊ innotuit
sermo his ⁊ miserūt ad eos ducem vnum: ⁊ pu
gnauerunt ꝯtra illos: ⁊ ceciderunt ex eis multi
⁊ captiuas duxerunt vxores eoꝝ ⁊ filios: ⁊ diri
puerunt eos ⁊ terram eoꝝ possiderūt: ⁊ destru
xerunt muros eoꝝ: ⁊ in seruitutē illos redege
rūt vsq; in hūc diem. Et residua regna ⁊ insu/
las q̄ aliqñ restiterant illis: exterminauerūt ⁊ in
potestatem redegerūt. Cū amicis aūt suis ⁊ q i
psis requiem habebant conseruauerūt amiciciā
⁊ obtinuerunt regna que erant ꝓxima ⁊ q̄ erāt
longe: qꝛ quicūq; audiebant nomen eoꝝ time/
bant eos. Quibus vero vellent auxilio esse vt
regnarent regnabant. Quos aūt vellēt regno
deturbabant ⁊ exaltati sunt valde. Et in oībus
istis nemo portabat diadema. nec induebatur
purpura: vt magnificaret in ea. Et quia curiā
fecerunt sibi ⁊ quotidie consulebant trecētos vi
ginti consiliū agētes semper de multitudine: vt
que digna sunt gerant. Et cōmittūt vni homini
magistratū suum p singulos annos dominari
vniuerse terre sue ⁊ omnes obediūt vni. ⁊ non
est inuidia neq; zelus inter eos. Et elegit iudas
eupolemiū filiū iohannis filij iacob. ⁊ iasonē fi/
liū eleazari: ⁊ misit eos romā constituere cū illis
amiciciam ⁊ societatem. ⁊ vt auferrent ab eis iu
gū grecoꝝ: qꝛ viderūt q in seruitutem pmerent
regnū israel. Et abierūt romam viā multā val
de. ⁊ introierūt curiam ⁊ dixerunt. Iudas ma
chabeus ⁊ fratres eius ⁊ pplꝰs iudeoꝝ miserūt
nos ad vos statuere vobiscū societatem ⁊ pacē
⁊ conscribere nos socios ⁊ amicos vestros. Et
placuit sermo in conspectu eoꝝ. Et hoc rescri/
ptū qd rescripserūt i tabulis ereis. ⁊ miserūt in
ihrlm vt esset apud eos ibi memoriale pacis: ⁊ so
cietatis. Bene sit romāis ⁊ genti iudeoꝝ i ma/
ri ⁊ in terra in eternū: gladiusq; ⁊ hostis procul
sit ab eis. Quod si institerit bellū romanis pri
us aut oībus socijs eoꝝ in omni dñatione eoꝝ
auxiliū feret gens iudeoꝝ prout tpūs dictauerit
corde pleno. Et pliantibus nō dabunt neq; sub
ministrabūt triticum arma pecuniā naues sicut
placuit romanis. ⁊ custodiunt mandata eoꝝ ni
hil ab eis accipientes. Similiter aūt ⁊ si gēti iu/
deoꝝ prius acciderit bellū: adiuuabunt romani
ex animo ꝓut eis tps permiserit: ⁊ adiuuātibus
nō dabit triticū arma pecunia naues sicut placu
it romanis. ⁊ custodient mandata eoꝝ absq; do
lo. Scd͞m hec verba constituerūt romani popu
lo iudeoꝝ. Quod si post hec verba hi aut illi ad
dere aut demere ad hoc aliqd voluerint. facient
ex ꝓposito suo. ⁊ quecūq; addiderint vel demp
serint. rata erunt. Sed ⁊ de malis q̄ demetrius
rex fecit in eos: scripsimus ei dicentes. Quare
grauasti iugū tuū sup amicos nr̄os ⁊ socios iu
deos. Si g iteꝝ adierit nos aduersū te faciemꝰ il
lis iudiciū. ⁊ pugnabimꝰ tecū mari terraq;. IX

Interea vt audiuit demetrius qꝛ cecidit
nicanor ⁊ exercitus eiꝰ in plio. apposuit
bachidē ⁊ alchimū rursū mittere in iu/
deā: ⁊ dextrū cornu cū illis. Et abierunt viā q̄
ducit in galgala: ⁊ castra posuerunt in masaloth
q̄ est in arbellis ⁊ occupauerunt eam: ⁊ peme/
runt animas hoīum multas. In mense primo
āni centesimi ⁊ qnquagesimi ⁊ secūdi applicue
rūt exercitū ad ihrl̄m. ⁊ surrexerunt ⁊ abierūt in
berea vigintimilia viroꝝ ⁊ duomilia equitum.
Et iudas posuerat castra in laisa: ⁊ triamilia vi
ri electi cū eo. Et viderunt multitudinem exer/
citus quia multi sunt ⁊ timuerunt valde: ⁊ mul
ti subtraxerunt se de castris: ⁊ non remanserūt
ex eis nisi octingenti viri. Et vidit iudas q de/
fluxit exercitus suus ⁊ bellum perurgebat eum
⁊ confractus est corde quia non habebat tempꝰ
congregandi eos. ⁊ dissolutus est. Et dixit his
qui residui erant. Surgamus ⁊ eamus ad ad/
uersarios nostros: si poterimꝰ pugnare aduer/
sus eos. Et auertebant eum dicentes. Non po
terimus: sed liberemus animas nostras modo
⁊ reuertamur ad frēs nostros: ⁊ tunc pugnabi
mus aduersus eos. Nos aūt pauci sumus. Et
ait iudas. Absit istā rē facere: vt fugiamꝰ ab eis
Et si appropiauit tps nr̄m: moriamur in ꝟtute
ꝓpter frēs nr̄os: ⁊ nō inferamus crimē glīe nr̄e
Et mouit exercitꝰ de castris. ⁊ steterūt illis obui
am. Et diuisi sunt eqtes in duas ptes. ⁊ fundi/
bularij ⁊ sagittarij pibant exercitū. ⁊ primi cer
taminis oēs potentes. Bachides aūt erat in d
stro cornu ⁊ proximauit legio ex duabus parti/
bus. ⁊ clamabant tubis. Exclamauerunt autē
⁊ hi q erant ex parte iude etiam ipsi. ⁊ cōmota
ē terra a voce exercituū. ⁊ cōmissū est pliū a ma
ne vsq; ad vesperā. Et vidit iudas qꝛ firmior

P

ē ꝑs exercitus bachidis in dextris: ⁊ ꝯuenerūt
cū ipso oēs ꝯstantes corde: ⁊ cōtrita ē dextra ꝑs
ab eis: ⁊ ꝑsecutus ē eos vsqꝫ ad mōtē açoti. Et
q in sinistro cornu erāt viderūt ꝙ ꝯtritū ē dex/
trū cornu: ⁊ secuti sūt post iudaꝫ ⁊ eos q cū ipso
erant a tergo. Et igrauatū est pliuꝫ ⁊ ceciderūt
vulnerati multi ex his ⁊ ex illis. Et iudas ceci/
dit: ⁊ ceteri fugerunt. Et ionathas ⁊ simon tule
runt iudā frēm suū: ⁊ sepelierūt eū in sepulchro
patrū suoꝝ in ciuitate modin. ⁊ fleuerunt eum
oīs ppl's israel planctu magno: ⁊ lugebant dies
multos. ⁊ dixerunt. Quō cecidit potens q sal/
uū faciebat ppl'm israel? Et cetera verba belloꝝ
iude ⁊ virtutū quas fecit magnitudinis ei⁹ non
sunt descripta. Multa. n. erāt valde. Et factuꝫ
ē post obitum iude: emerserūt iniq in oibus fi/
nibus isrl': ⁊ exorti sunt oēs q opabant inigtatē
In diebus illis facta est fames magna valde:
⁊ tradidit se bachidi oīs regio eoꝝ cum ipsis. ⁊
elegit bachides viros ipios: ⁊ cōstituit eos do
minos regionis: et exqrebant ⁊ ꝑscrutabant a
micos iude: ⁊ adducebant eos ad bachideꝫ: et
vindicabat in illos ⁊ illudebat. Et facta ē tribu
¶ latio magna in israel: qualis nō fuit ex die q̄ nō
est visus ꝓpha in israel. Et ꝯgregati sunt oēs
amici iude: ⁊ dixerunt ionathe. Ex quo frater
tuus iudas defunctus est: vir similis ei nō ē q
exeat ꝯ̄ inimicos nr̄os bachidē ⁊ eos q inimici
sunt gentis nostre. Nunc itaqꝫ te hodie eligi/
mus esse pro eo nobis in principem ⁊ duceꝫ ad
bellandū bellū nostrum: ⁊ suscepit ionathas tē
pore illo principatum: ⁊ surrexit loco iude fris
sui. Et cognouit bachides: ⁊ querebat eū occi/
dere. Et cognouit ionathas ⁊ simon frater eius
et omnes q cum eo erant: et fugerunt in deser
tū thecue: et ꝯsederūt ad aquam lacus asphar. ⁊
cognouit bachides: et die sabbatoꝝ venit ipse ⁊
oīs exercitus eius transiordaneꝫ. Et ionathas
misit fratrē suum ducē ppl'i: et rogauit nabuthe
os amicos suos vt cōmodarent illis apparatuꝫ
suū qui erat copiosus. Et exierūt filij iambri ex
madaba ⁊ ꝯprehenderunt iohannē et oīa q̄ ha
bebat et abierunt hn̄tes ea. Post hec v̄ba re/
nunciatū ē ionathe et simoni fratri eius: q2 filij
iambri faciunt nuptias magnas: et ducunt spō
sam ex madaba filiū vnius de magnis ꝑncipi/
bus chanaan cum ambitione magna. Et recor
dati sunt sanguinis iohannis fratris sui. et ascē
derunt et absconderunt se sub tegmento mon/
tis. Et eleuauerunt oculos suos ⁊ viderunt: et
ecce tumultus: et apparatus multus. Et spon/
sus ꝓcessit et amici eius et fratres eius obuiam

illis cum tympanis et musicis et armis multis
Et surrexerunt ad eos ex insidijs et occiderunt
eos: et ceciderunt vulnerati multi: ⁊ residui fu/
gerunt in montes. Et acceperunt oīa spolia eo
rū: et conuerse sunt nuptie in luctū: et vox musi
coꝝ ipsoꝝ in lamentum. Et vindicauerunt vi
dictam sanguinis fratris sui: ⁊ reuersi sunt ad
ripam iordanis. Et audiuit bachides: ⁊ venit
die sabbatoꝝ vsqꝫ ad oram iordanis in virtute
magna. Et dixit ad suos ionathas. Surgam⁹
⁊ pugnemus ꝯ̄ inimicos nr̄os. Non est enim
hodie sicut heri ⁊ nudiustertius. Ecce eniꝫ bel
lum ex aduerso: aqua vero iordanis hinc ⁊ inde
⁊ ripe ⁊ paludes ⁊ saltus ⁊ non est locus diuer
tendi. Nunc ergo clamate in celum: vt libere/
mini de manu inimicoꝝ vr̄oꝝ. Et cōmissum ē
bellum. Et extendit ionathas manū suam per/
cutere bachidē: ⁊ diuertit ab eo retro. Et dissi/
lijt ionathas: ⁊ q cum eo erāt in iordanē. ⁊ trās
natauerunt ad eos iordanem. Et ceciderunt d̄
ꝑte bachidis die illa mille viri: ⁊ reuersi sunt in
irl'm. Et edificauerunt ciuitates munitas in iu
dea: munitionē q̄ erant in hiericho: ⁊ in āmaū.
⁊ in bethoron: ⁊ bethel ⁊ thānatha phara ⁊ tho
po muris excelsis ⁊ portis ⁊ seris: ⁊ posuit cu/
stodiā in eis: vt inimicitias exercerent in israel.
Et muniuit ciuitatē bethsurā. ⁊ gaçarā ⁊ arcē.
⁊ posuit i eis auxilia ⁊ apparatū escaꝝ: ⁊ accepit
filios ꝑncipū regionis obsides: ⁊ posuit eos in
arce in hierusalē in custodiam. Et āno centesi/
mo qnquagesimo tertio mense secundo p̄cepit
alchimus destrui muros domus scē interioris
⁊ destrui opera ꝓphaꝝ. Et cepit destruere. In
tpe illo ꝑcussus est alchimus: ⁊ impedita sūt opa
illius: ⁊ obclusū est os eius: ⁊ dissolutus ē para
lysi: nec vltra potuit v̄bū ⁊ mandare de domo
sua. Et mortuus est alchimus in tēpore illo cuꝫ
tormento magno. Et vidit bachides qm̄ mor/
tuus est alchimus: ⁊ reuersus est ad regeꝫ: ⁊ si
luit terra annis duobus. Et cogitauerunt oēs
iniqui dicentes. Ecce ionathas ⁊ qui cum eo sūt
in silentio habitāt ꝯfidenter. Nunc ergo addu
camus bachidem: ⁊ comprehēdet eos oēs vna
nocte. Et abierunt: ⁊ consiliuꝫ ei dederunt. Et
surrexit vt veniret cuꝫ exercitu multo. Et misit
occulte epistolas socijs suis qui erāt in iudea vt
comprehenderent ionathan: ⁊ eos q cū eo erāt
sed non potuerunt: q2 innotuit eis consilium eo
rū. Et apprehendit de viris regionis qui prin/
cipes erant militie quinquagita viros. ⁊ occidit
eos. Et secessit ionathas. ⁊ simon ⁊ q cū eo erāt
in bethbessem: q̄ est in deserto: ⁊ extruxit diruta

eius τ firmauerunt eã. Et cognouit bachides:
τ congregauit vniuersã multitudinem suam: τ
his qui de iudea erant denunciauit. Et venit τ
castra posuit desup bethbesse: τ oppugnauit eã
dies multos: τ fecit machinas. Et reliquit iona
thas simonẽ fratrem suũ in ciuitate: τ exiuit i re
gionem: τ venit cũ numero τ percussit odaren
τ frẽs eius τ filios phaseron in tabernaculis ip
sorũ: τ cepit cedere τ crescere in ꝟtutibus. Si
mon ꝟo τ q cum ipso erant exierunt de ciuitate
τ succenderunt machinas: τ pugnauerũt ꝯ ba
chidẽ: τ ꝯtritus ẽ ab eis. Et afflixerunt eũ val
de: qm̃ ꝯsilium eius τ congressus eius erat in/
anis. Et iratus ꝯ viros iniquos q ei consilium
dederant vt veniret in regionẽ ipsoꝝ multos
ex eis occidit. Ipse aũt cogitauit cũ reliquis abi
re in regionem suam. Et cognouit ionathas. τ
misit ad eum legatos cõponer̃ pacẽ cum ipso: τ
reddere ei captiuitatem. Et libenter accepit: τ
fecit ẜm ꝟba eius: τ iurauit se nihil facturuꝫ ei
mali omnibus diebus vite eius. Et reddidit ei
captiuitatem quaꝫ prius erat predatus de terra
iuda. Et conuersus abijt in terrã suam: τ non
apposuit amplius venire in fines eius. Et ces/
sauit gladius ex israel. τ habitauit ionathas in
machmas: τ cepit ionathas ibi iudicare poplm
τ exterminauit impios ex israel. X

Et anno centesimo sexagesimo ascendit
alexander antiochi filius qui cognomi
natus est nobilis τ occupauit ptolemai
dam: τ receperunt eum: τ regnauit illic. Et au
diuit demetrius rex: τ congregauit exercitum
copiosum valde: τ exiuit obuiam illi in prelium
Et misit demetrius epl'am ad ionathan verbis
pacificis: vt magnificaret eum. Dixit eni. An
ticipemus facere pacem cũ eo ꝓusqꝫ faciat cum
alexandro aduersuꝫ nos. Recordabit̃.n.oiuꝫ
maloꝝ q̃ fecimus in eum τ in fratrẽ eius τ i gẽ
tem eius. Et dedit ei ꝓtãtem congregandi exer
citum: τ fabricare arma: τ esse ipsum sociũ eius
τ obsides qui erant in arce iussit tradi ei. Et ve
nit ionathas in hierusalem. τ legit epistolas in
auditu omnis populi: τ eoꝝ qui in arce erant.
Et timuerunt timore magno: quoniam audie/
runt ꝙ dedit ei rex potestatem congregandi ex
ercitum. Et traditi sunt ionathe obsides. τ red
didit eos parentibꝰ suis. Et habitauit ionathas
in hierusalem: τ cepit edificare τ innouare ciui
tatem. Et dixit facientibus opera vt extruerent
muros et montem syon: in circuitu lapidibus
quadratis ad munitionem: τ ita fecerunt. Et
fugerunt alienigene qui erant in munitõnibus
quas bachides edificauerat. τ reliqt vnusquisqꝫ
locũ. τ abijt in terrã suam. tñ in bethsura remã
serunt aliqui ex his q reliquerant legem τ prece
pta dei. Erat.n. hec eis ad refugiũ. Et audiuit
alexander rex ꝓmissa q̃ promisit demetrius io
nathe. τ narrauerunt ei ꝓlia τ virtutes quas ip
se fecit τ frẽs eius τ labores quos laborauerunt
Et ait. Nunqd inueniemus aliquẽ virũ talem.
Et nũc faciemus eũ amicũ τ socium nostrũ. Et
scripsit epistolam: τ misit ei ẜm hec verba dicẽs
Rex alexander fratri ionathe salutem. Audiui
mus de te ꝙ vir potens sis viribus. τ aptus es
vt sis amicus noster. Et nũc cõstituimus te ho
die sũmum sacerdotem gentis tue: τ vt amicus
voceris regis. Et misit ei purpurã τ coronam
auream. vt q̃ nr̃a sunt sentias nobiscũ. τ cõser/
ues amicitias ad nos. Et induit se ionathas sto
lam scãm septimo mense anno centesimo sexa/
gesimo in die solenni scenophegie. Et congre/
gauit exercitũ: τ fecit arma copiosa. Et audiuit
demetrius ꝟba ista. τ cõtristatꝰ est nimis τ ait.
Quid hoc fecimus ꝙ preoccupauit nos alexan
der. apprehẽdere amicitiã iudeoꝝ ad munimẽ
sui. Scribam τ ego illis ꝟba deprecatoria τ di
gnitates τ dona. vt sint mecum in adiutorium.
Et scripsit eis in hec ꝟba. Rex demetrius gen
ti iudeoꝝ salutem. Qm̃ seruastis ad nos pactũ.
τ mansistis in amicitia nr̃a. τ non accessistis ad
inimicos nostros: audiuimus τ gauisi sumꝰ. Et
nunc perseuerate adhuc cõseruare ad nos fideꝫ
τ retribuemus vobis bona pro his que fecistis
nobiscum: τ remittemus vobis prestatiões mľ
tas: τ dabimus vobis donationes. Et nunc ab
soluo vos τ omnes iudeos a tributis. τ precia
salis indulgeo: τ coronas remitto: τ tertias se/
minis. et dimidiam partem fructus ligni qđ est
portionis mee relinquo vobis ex hodierno die
τ deinceps. ne accipiat̃ a terra iuda. τ a tribꝰ ci
uitatibusque addite sunt illi ex samaria τ galilea
ex hodierna die et in totum tempꝰ. Et hierusa/
lem sit sancta τ libera cum finibus suis: τ deci/
me τ tributa ipsiꝰ sint. Remitto etiam ꝓtãteꝫ ar
cis q̃ est in irlm. τ do eam sũmo sacerdoti: vt cõ
stituat in ea viros quoscũqꝫ ip̃e elegerit q̃ custo
diant eam. Et omnem animam iudeoꝝ q̃ capti
ua est a terra iuda in oĩ regno meo relinquo li
berã gratis. vt oẽs a tributis soluant̃ etiã peco/
rũ suoꝝ. Et oẽs dies solennes τ sabbata τ neo
menie τ dies decreti. et tres dies ante diem so/
lennem: et tres post diẽ solẽnẽ: sint omnes im/
munitatis et remissionis oĩbus iudeis q sunt in
regno meo. Et nemo habebit potestateꝫ agere

aliquid: et mouere negocia aduersus aliquē il/
lorum in omni causa. Et vt ascribantur ex iudeis in ex
ercitu regis a triginta milia virorum. Et dabuntur
illis copie vt oportet omnibus exercitibus regis
et ex eis ordinabuntur qui sint in munitionibus regis
magnis. et ex his constituentur super negocia regni
que aguntur ex fide. et principes sint ex eis et ambu
lent in legibus suis: sicut precepit rex in terra iu/
da. Et tres ciuitates que addite sunt iudee ex re/
gione samarie: cum iudea reputentur vt sint sub
vno. et non obediant aliene potestati nisi summo sacer
doti: ptolemaida et confines eius quas dedi donum
sanctis qui sunt in ierusalem ad necessarios sumptus sanctorum
Et ego dabo singulis annis quindecim milia siclo
rum argenti de rationibus regis que me contingunt. et omne
quod reliquum fuerit quod non reddiderant qui super ne/
gocia erant annis prioribus ex hoc dabunt in opera
domus. Et super hec quinque milia siclorum argenti que ac
cipiebant de sanctorum ratione per singulos annos. et hec
ad sacerdotes pertineant qui ministerio funguntur.
Et quicunque confugerint in templum quod est hierosoly
mis et in omnibus finibus eius obnoxij regi in omni
negocio dimittantur: et vniuersa que sunt eis in re
gno meo: libera habeant. Et ad edificanda vel
restauranda opera sanctorum: sumptus dabuntur de ratio
ne regis: et ad extruendos muros in ierusalem: et com
muniendos in circuitu: sumptus dabuntur de ratio/
ne regis. et ad construendos muros in iudea. Vt
audiuit autem ionathas et populus sermones istos: non
crediderunt eis nec receperunt eos: quia recordati
sunt malitie magne quam fecerat in israel: et tribu
lauerat eos valde: et complacuit eis in alexandrum.
quia ipse fuerat eis princeps sermonum pacis. et ip
si auxilium ferebant omnibus diebus. Et congrega
uit rex alexander exercitum magnum: et admouit ca
stra contra demetrium. Et commiserunt prelium duo reges
et fugit exercitus demetrij: et insecutus est eum ale/
xander. et incubuit super eos. Et inualuit preli
um nimis donec occidit sol. et cecidit demetrius
in die illa. Et misit alexander ad ptolemeum regem
egypti legatos secundum hec verba dicens. Quoniam regres
sus sum in regnum meum et sedi in sede patrum
meorum. et obtinui principatum. et contriui demetrium
et possedi regionem nostram. et commisi pugnam
cum eo: et contritus est ipse et castra eius a no/
bis: et sedemus in sede regni eius et nunc sta/
tuamus adinuicem amicitiam: et da mihi filiam tuam
vxorem: et ero gener tuus. et dabo tibi dona. et ip
si dignitatem. Et respondit rex ptolemeus dicens.
Felix dies in qua reuersus es ad terram patrum
tuorum et sedisti in sede regni eorum. Et nunc faciam
tibi quod scripsisti: sed occurre mihi ptolemaidam
vt videamus inuicem nos: et spondeam tibi sicut
dixisti. Et exiuit ptolemeus de egypto. ipse et cle
patra filia eius. et venit ptolemaidam anno ce
tesimo sexagesimo secundo. Et occurrit ei alex
der rex. Et dedit ei cleopatram filiam suam. et f
cit nuptias eius ptolemaide. sicut reges in ma
gna gloria. Et scripsit alexander rex ionathe v
veniret obuiam sibi. Et abijt cum gloria ptole
maidam. et occurrit ibi duobus regibus. et de
dit illis argentum multum et aurum et dona: e
inuenit gratiam in conspectu eorum. Et conue
nerunt aduersus eum viri pestilentes ex israel
viri iniqui interpellantes aduersus eum: et non i
tendit ad eos rex. Et iussit spoliari ionathan ve
stibus suis. et indui eum purpura. Et ita fecerunt
Et collocauit eum rex sedere secum. dixitque princi
pibus suis. Exite cum eo in medium ciuitatis: et
dicate vt nemo aduersus eum interpellet de vll
negocio. nec quisquam ei molestus sit de vlla rati
ne. Et factum est vt viderunt qui interpellaba
gloriam eius que predicabatur. et opertum eum purpura
fugerunt omnes. Et magnificauit eum rex. et sc
psit eum inter primos amicos. et posuit eum du
cem et participem principatus. Et reuersus est i
nathas in ierusalem cum pace et leticia. In anno cente
mo sexagesimo quinto: venit demetrius filius dem
trij a creta in terram patrum suorum. Et audiui
alexander rex et contristatus est valde. et reuers
est antiochiam. Et constituit demetrius rex ap
pollonium ducem qui preerat celesyre: et congreg
uit exercitum magnum et accessit ad iamniam: et misi
ad ionathan summum sacerdotem dicens. Tu s
lus resistis nobis. Ego autem factus sum i d
risum et in opprobrium: propterea quia tu potestatem ad
uersum nos exerces in montibus. Nunc ergo si co
dis in virtutibus tuis. descende ad nos in campum et com
paremus illic inuicem: quia mecum est virtus bellorum
Interroga et disce quis sum ego et ceteri qui auxili
sunt mihi: qui et dicunt quia non potest stare pes veste
ante faciem nostram: quia bis in fugam conuersi sunt p
tres tui in terra sua. Et nunc quomodo poteris susti
nere equitatum et exercitum tantum in campo vbi n
est lapis neque saxum. neque locus fugiendi. Vt a
diuit autem ionathas sermones appollonij: mot
est animo. Et elegit decem milia virorum: et exij
ab ierusalem. et occurrit ei simon frater eius in adiuto/
rium. Et applicuerunt castra in ioppen. Et exclu/
sit eum a ciuitate. quia custodia appollonij ioppen
erat. et oppugnauit eam. Et exterriti qui erant in
ciuitate aperuerunt ei. et obtinuit ionathas ioppe
Et audiuit appollonius. et admouit tria milia
equitum et exercitum multum. Et abijt azotum

tanq̃ iter faciens. et statim exijt in campuz eo ꝙ
haberet multitudinem eqtum et confideret i eis
Et insecutus est eũ ionathas in açotũ. et cõmise
runt p̄liũ. Et reliqt appollonius in castris mil/
le eqtes post eos occulte: Et cognouit ionathas
qm̃ insidie sunt post se. et circuierunt castra eius
et iecerũt iacula in ppl'm a mane vsq; ad vespe/
ram. Populus aũt stabat sicut p̄cepit ionathas
et laborauerunt equi coꝝ. Et eiecit simon exer/
citum suũ. et cõmisit contra legionẽ. Eqtes eni
fatigati erant. Et cõtriti sunt ab eo. et fuerunt.
Et q dispersi sunt per campum fugerũt i açotũ
et intrauerunt in bethagon idolum suuz: vt ibi
se liberarent. Et succendit ionathas açotũ et ci/
uitates q̃ erant in circuitu eius. et accepit spolia
coꝝ. et templum dagon. et omnes q fugerunt i
illud succendit igni. Et fuerũt qui ceciderũt gla
dio cum his qui succensi sũt. fere octo milia vi/
roꝝ. Et mouit inde ionathas castra. et applicu
it ea ascalonam. et exierunt de ciuitate obuiaz il
li in magna gloria. Et reuersus est ionathas in
hierusalem cũ suis hñtibus spolia multa. Et fa/
ctum est vt audiuit alexander rex sermões istos
addidit adhuc glorificare ionatham. Et misit ei
fibulam auream. sicut cõsuetudo est dari cogna
tis regum. Et dedit ei accharon ꝛ omnes fines
eius in possessionem. CXI

Et rex egypti congregauit exercitum si
cut harenam q̃ est circa oram maris. et
naues multas et q̃rebat obtiere regnũ
alexãdri dolo. et addere illud regno suo. Et ex
ijt in syriam verbis pacificis et aperiebantur ei
ciuitates. et occurrebant ei: quia mãdauerat ale
xander rex exire ei obuiam: eo ꝙ socer su⁹ esset
Cum autem introiret ciuitatem ptolomeus. po
nebat custodias multum in singulis ciuitatib⁹
Et vt appropriauit açoto ostenderũt ei templuz
dagon succensum. et açotum et cetera eius dmo
lita et corpora proiecta. et eorum qui cesi erant i
bello tumulos quos fecerant secus viã. Et nar
rauerunt regi qꝛ hec fecit ionathas: vt inuidiaz
facerẽt ei. Et tacuit rex. Et occurrit ionathas re
gi in oppen cum gloria. et inuicem se salutaue/
runt et dormierunt illic. Et abijt ionathas cum
rege vsq; ad fluuium qui vocabatur eleutherus
et reuersus est in hierusalem. Rex autem ptole
meus obtinuit dominum ciuitatũ vsq; seleuciã
maritimam. et cogitabat in alexandruz consilia
mala. Et misit legatos ad demetrium dicens.
Veni componamus inter nos pactuz: et dabo
tibi filiã meã quã habet alexãder. et regnabis in
regno patris tui. Penitet enim me ꝙ dederim
illi filiã meã. Quesiuit. n. me occidere. Et vitu
perauit eũ. ꝓpterea ꝙ cõcupierat regnum eius
Et abstulit filiaz suã ꝛ dedit eã demetrio. ꝛ alie
nauit se ab alexandro. ꝛ manifestate sunt inimi/
citie eius. Et intrauit ptolemeus antiochiam ꝛ
iposuit duo diademata capiti suo: egypti ꝛ asie.
Alexander autem rex erat in cilicia illis tempo
ribus: quia rebellabãt q erant in locis illis. Et
audiuit alexander. ꝛ venit ad eum in bellũ. Et
produxit ptolemeus rex exercitum. ꝛ occurrit ei
in manu valida: ꝛ fugauit eum. Et fugit alexã/
der in arabiam vt ibi protegeretur. Rex autez
ptolemeus exaltat⁹ est ꝛ abstulit çabdihel arabs
caput alexandri: ꝛ misit ptolemeo. Et rex ptole
meus mortuus est in die tertia: ꝛ qui erãt i mu
nitionibus perierunt ab his qui erant intra ca/
stra. Et regnauit demetrius anno centesimo se
ptuagesimoseptimo. In diebus illis cõgrega/
uit ionathas eos qui erãt in iudea: vt expugna
rent arcem q̃ est in hierusalem. ꝛ fecerũt ꝯtra eã
machinas multas. Et abierunt qdam q oderãt
gentem suam viri iniq ad regem demetriũ: ꝛ re
nũciauerunt ei ꝙ ionathas obsideret arcez. Et
vt audiuit iratus est: ꝛ statim venit ptolemaidã
ꝛ scripsit ionathe ne obsideret arcem: sed occur
reret sibi ad colloquiũ festinato. Vt audiuit aũt
ionathas iussit obsidere. Et elegit de senioribus
israel ꝛ de sacerdotibus: ꝛ dedit se periculo. Et
accepit aurũ ꝛ argentũ ꝛ vestem ꝛ alia exenia
multa. ꝛ abijt ad regem ptolemaidaz: ꝛ inuenit
gratiam in conspectu eius. Et iterpellabant ad
uersus eũ qdam iniquit ex gente sua. Et fecit ei
rex sicut fecerãt ei q ante eum fuerãt. Et exalta
uit eũ in conspectu oium amicoꝝ suoꝝ ꝛ statuit
ei principatum sacerdotij: ꝛ q̃cunq; alia habuit
prius preciosa: ꝛ fecit eum principem amicorũ.
Et postulauit ionathas a rege vt imunem face/
ret iudeam ꝛ tres toparchias. i. samariam ꝛ cõ
fines eis: et ꝓmisit ei talenta trecenta. Et cõsen
sit rex: et scripsit ionathe epistolas de his oibus
hunc moduz continentes. Rex demetrius. fra
tri ionathe salutem et genti iudeoꝝ. Exempluz
epistole quam scripsimus lasthenı parenti nr̄o
de vobis misimus ad vos: vt sciretis. Rex de/
metrius: lastheni parenti. salutẽ. Genti iudeo
rũ amicis nr̄is et ꝯseruantibus q̃ iusta sũt apd̄
nos decreuimus bñfacere ꝓpter benignitatem
ipsoꝝ quaz erga nos habent. Statuimus ergo
illis oẽs fines iudee. et tres ciuitates lydã et ra
mathe q̃ addite sunt iudee ex samaria: et omnes
confines eaꝝ seq̃strari oibus sacrificantibus in
hierosolymis pro his que ab eis prius accipie/

bat rex ꝑ singulos annos: ⁊ ꝓ fructibus terre:
⁊ pomoꝝ. Et alia q̄ ad nos ꝑtinebāt decimaꝝ
⁊ tributoꝝ: ex h̄ tp̄e remittimus eis: ⁊ areas sa
linaꝝ ⁊ coronas q̄ nobis deferebant: oīa ipsis
ꝯcedimus: ⁊ nihil hoꝝ irritū erit ex hoc ⁊ in oē
tp̄s. Nunc ergo curate facere hoꝝ exemplū: ⁊
det ionathe ⁊ ponat in monte scō ⁊ in loco cele
bri. Et vidēs demetrius rex φ siluit terrā i cō/
spectu suo: ⁊ nihil ei resistit: dimisit totū exerci/
tū suū vnūquēqꝫ in locū suū: excepto ꝑegrino
exercitu quē traxit ab īsulis gentium: ⁊ inimici
erāt ei oēs exercitus patrū eius. Triphon autē
erat qdā partiū alexādri prius: ⁊ vidit qm̄ oīs
exercitus murmurauit ꝯ̄ demetrium: ⁊ iuit ad
emalchuel arabē q nutriebat antiochum filiuꝫ
alexandri: ⁊ assidebat ei vt traderet eū ipsi vt re
gnaret in loco pr̄is sui. Et nunciauit ei quanta
fecit demetrius: ⁊ inimicitias exercituū eius ad
uersus illum. Et mansit ibi diebus multis. Et
misit ionathas ad demetriū regem vt deijceret
eos q in arce erāt in irl'm: ⁊ q in p̄sidijs erāt: q2
īpugnabant isrl'. Et misit demetrius ad iona/
than dicens. Nō h̄ tm̄ faciā tibi ⁊ gēti tue: sed
gl'ia illustrabo te: ⁊ gentē tuā cū fuerit opportu
nū. Nūc ergo recte feceris si miseris in auxiliū
mihi viros: q2 discessit oīs exercitus meus. Et
misit ei ionathas tria milia viroꝝ fortiū antio/
chiā. Et venerunt ad regē: ⁊ delectatus ē rex i
aduētu eoꝝ. Et ꝯuenerūt q erāt de ciuitate. cen
tum viginti milia viroꝝ: ⁊ volebant iterficere
regē. ⁊ fugit rex in aulam: ⁊ occupauerunt qui
erant de ciuitate: itinera ciuitatis: ⁊ ceperūt pu
gnare. Et vocauit rex iudeos in auxiliū: ⁊ con
uenerunt oēs simul ad eū. Et dispsi sunt oēs ꝑ
ciuitatē: ⁊ occiderunt in die illa centū milia ho/
minū. Et succenderūt ciuitatē: ⁊ ceperūt spolia
multa in die illa: ⁊ liberauerunt regē. Et vide/
runt q erant de ciuitate q' obtinuissent iudei ci/
uitatem sicut volebant: ⁊ īfirmati sunt mēte sua
⁊ clamauerunt ad regem cū precibus dicentes
Da nobis dextras: ⁊ cessent iudei oppugnare
nos ⁊ ciuitatem. Et ꝓiecerūt arma sua ⁊ fece/
runt pacē. Et glorificati sunt iudei in cōspectu
regis ⁊ in cōspectu oīum q erant in regno eius
⁊ noīati sunt in regno. Et regressi sunt in irl'm
habētes spolia multa. Et sedit demetrius rex i
sede regni sui: ⁊ siluit terra in ꝯspectu eius. Et
mentitus ē oīa quecūqꝫ dixit: ⁊ abalienauit se a
ionatha: ⁊ nō retribuit ei fm̄ beneficia que sibi
tribuerat: ⁊ vexabat eū valde. Post hec autem
reuersus est triphon ⁊ antiochus cum eo puer
adolescēs: ⁊ regnauit ⁊ imposuit sibi diadema.

Et congregati sunt ad eum oēs exercitus quos
dispserat demetrius: ⁊ pugnauerunt ꝯ̄ eū ⁊ fu/
git ⁊ terga vertit. Et accepit triphon bestias: ⁊
obtinuit antiochiā. Et scripsit antiochus adole
scens ionathe dicens. Cōstituo tibi sacerdotiū
⁊ ꝯstituo te super q̄ttuor ciuitates vt sis de ami
cis regis. Et misit illi vasa aurea in ministeriū
⁊ dedit ei ptātem bibendi in auro ⁊ esse in pur/
pura: ⁊ habere fibulam auream. Et simonem
fratrē eius constituit ducē a terminis tyri vsqꝫ
ad fines egypti. Et exijt ionathas ⁊ perambu/
labat trans flumen ciuitates: ⁊ ꝯgregatus est ad
eum oīs exercitus syrie in auxiliū. Et venit as/
calonē: ⁊ occurrerunt ei honorifice de ciuitate.
Et abijt inde gaçam: ⁊ ꝯcluserunt se qui erant
gaçe: ⁊ obsedit eam ⁊ succendit que erant in cir
cuitu ciuitatis: ⁊ predatus est eā. Et rogauerūt
gaçenses ionathan ⁊ dedit illis dextram: ⁊ acce
pit filios eoꝝ obsides: ⁊ misit illos in hierusalē
⁊ perambulauit regionem vsqꝫ damascuꝫ. Et
audiuit ionathas q2 preuaricati sunt principes
demetrij in cades q̄ est in galilea cum exercitu
multo volentes euꝫ remouere a negocio regni
⁊ occurrit illis: fratrem aūt suum simonem reli
quit intra ꝓuinciā. Et applicuit simon ad beth
suram: ⁊ expugnabat eam diebus multis: ⁊ cō
clusit eos. Et postulauerunt ab eo dextras acci
pere: ⁊ dedit illis. Et eiecit eos inde ⁊ cepit ciui
tatem: ⁊ posuit in ea presidium. Et ionathas ⁊
castra eius applicuerunt ad aquā genesar: ⁊ añ
lucem vigilauerunt in campo asor. Et ecce ca/
stra alienigenaꝝ occurrebant in campo: ⁊ ten/
debant ei insidias in mōtibus: ipse aūt occurrit
ex aduerso. Insidie vero exurrexerunt de locis
suis: ⁊ cōmiserunt preliū. Et fugerunt q erant
ex parte ionathe oēs. ⁊ nemo relictus est ex eis
nisi matathias filius absolomi: ⁊ iudas filiꝰ cal
phi: princeps militie exercitus. Et scidit iona/
thas vestimenta sua: et posuit terram in capite
suo: et orauit. Et reuersus est ionathas ad eos
in prelium et ꝯuertit eos in fugam: et pugnaue
runt. Et viderunt q fugiebant ptis illius: et re
uersi sunt ad eum et īsequebātur cū eo oēs vsque
cades ad castra sua: et peruenerunt vsqꝫ illuc.
Et ceciderūt de alienigenis in die illa tria milia
viroꝝ: et reuersus ē ionathas in irl'm. XII

Et vidit ionathas q2 tēpus eum iuuat:
et elegit viros et misit eos romā statue/
re et renouare cum eis amicitiā. Et ad
spartiatas et ad alia loca misit ep'las fm̄ eande
formam. Et abierunt romā: et intrauerunt cu
riaꝫ: et dixerunt. Ionathas sūmus sacerdos et

gens iudeoꝝ miserunt nos: vt renouem⁹ amicitiam ⁊ societatem ƒm pristinum. Et dederũt illis epl'as ad ipos p loca: vt deducerent eos in terram iuda cũ pace. Et hoc ẽ exẽplũ epl'arum quas scripsit ionathas spartiatis. Jonathas sũmus sacerdos: ⁊ seniores gẽtis: ⁊ sacerdotes ⁊ reliquus ppl's iudeoꝝ: spartiatis fratribus salutem. Jam pri dẽ misse erant epistole ad oniam sũmũ sacerdotẽ a dario q regnabat apud vos qm̃ estis fratres nostri: sicut scriptũ cõtinet qd' subiectum est. Et suscepit onias virũ q missus fuerat cum honore: ⁊ accepit epistolas in qbus significabat de societate ⁊ de amicitia. Nos. n. cum nullo hoꝝ indigeremus: habentes solatio sanctos libros qui sũt in manibus nostris: maluimus mittere ad vos renouare fraternitatẽ ⁊ amicitiã: ne forte alieni efficiamur a vobis. Multa. n. tpa transierunt ex q̃ misistis ad nos Nos ergo in oĩ tẽpore sine itermissione i diebus solẽnibus ⁊ ceteris qbus oportet: memores sumus v̄ri in sacrificijs q̃ offerimus: ⁊ i obseruatiõibus: sicut phas ẽ ⁊ decet meminisse fratrum. Letamur itaq̃ de gloria v̄ra. Nos autẽ circundederunt multe tribulatiões ⁊ multa p̄lia: ⁊ ipugnauerunt nos reges q sunt in circuitu n̄ro. Noluim⁹ ergo vobis molesti eẽ: neq̃ ceteris socijs ⁊ amicis n̄ris in his p̄lijs. Habuimus. n. de celo auxiliũ ⁊ liberati sum⁹: ⁊ humiliati sũt inimici n̄ri. Elegimus itaq̃ neumeniũ antiochi filiũ: ⁊ ãtipatrẽ iasonis filiũ: et misimus ad romanos renouare cũ eis amicitiam et societatẽ pristinã. Mãdauimus itaq̃ eis vt veniant etiã ad vos: et salutent vos: et reddãt vobis epl'as n̄ras de inouatione fraternitatis nostre. Et nunc benefacietis r̄ndentes nobis ad hec. Et h̄ scriptũ epl'aꝝ qd' misit onias. Rex spartiataꝝ onias: ionathe sacerdoti magno: salutem. Jnuentũ est in scriptura de spartiatis et iudeis: qm̃ sunt fratres et q2 sunt de genẽ abraham. Et nunc ex quo hec cognouimus: benefacitis scribẽtes nobis de pace v̄ra. Sꝫ et nos rescripsimus vobis. Pecora n̄ra et possessiões nostre: vestre sunt et v̄re nostre. Mandauim⁹ itaq̃ hec nunciari vobis. Et audiuit ionathas qm̃ regressi sunt principes demetrij cum exercitu multo supra q̃ prius pugnare aduersus eũ et exijt ab irl'm: et occurrit eis in amathite regione. Non. n. dederat eis spacium vt ingrederẽtur regionẽ eius. Et misit speculatores i castra coꝝ. et reuersi renunciauerunt q̃ constituũt superuenire illic nocte. Cum occidisset autem sol p̄cepit ionathas suis vigilare: et esse in armis patos ad pugnã tota nocte. Et posuit custodes per circuitum castroꝝ. Et audierũt aduersarij q̃ parat⁹ est ionathas cũ suis i bello: ⁊ timuerũt ⁊ formidauerunt in corde suo. ⁊ accenderunt focos in castris suis. Jonathas autem ⁊ qui cum eo erant non cognouerũt vsq̃ mane. Videbãt aũt lumiaria ardẽtia: ⁊ secutus est eos ionathas ⁊ nõ ꝓprehendit eos. Transierunt. n. flumen eleutheꝝ. Et diuertit ionathas ad arabas q vocabant çabadei. ⁊ percussit eos et accepit spolia eoꝝ. Et iunxit: et venit damascũ: et pãbulabat oẽm regionem illam. Simon aũt exijt. et venit vsq̃ ascalonem et ad ꝓxima presidia. et declinauit in ioppen: et occupauit eã. Audiuit enim q̃ vellẽt p̄sidiũ tradere ptibus demetrij: et posuit ibi custodes. vt custodirent eã. Et reuersus ẽ ionathas et ꝯuocauit seniores ppl'i: et cogitauit cum eis edificare presidia in iudea: et edificare muros in irl'm: et exaltare altitudine magna inter medium arcis et ciuitatis. vt separet eã a ciuitate: vt esset ipa singulariter: et neq̃ emãt neq̃ vendant. Et ꝯuenerũt vt edificarẽt ciuitatẽ et cecidit murus q erat super torrentẽ ab ortu solis: et repauit eum qui vocatur caphetheta. Et simon edificauit adiada i sephela: et muniuit eã et imposuit portas et seras. Et cũ cogitasset triphon regnare asie: et assumere diadema et extẽdere manum i antiochũ regem: timens ne forte nõ pmitteret eũ ionatha sed pugnaret aduersus eũ q̃rebat ꝓprehendere eũ et occidere. Et exurgẽs abijt in bethsan: et exijt ionathas obuiã eiꝫ quadraginta milib⁹ viroꝝ electoꝝ in preliũ. et venit bethsan. Et vidit triphon quia vẽit ionathas eũ exercitu multo: vt extenderet in eũ manus: et timuit. Et excepit eũ cum honore: et cõmendauit eũ oĩbus amicis suis. ⁊ dedit ei munera. Et precepit exercitibus suis vt obedirent ei sicut sibi. Et dixit ionathe. Vt qd vexasti vniuersum populũ: cũ bellum nobis nõ sit. Et nũc remitte eos in domos suas. Elige autẽ tibi viros paucos qui tecũ sint: ⁊ veni mecum ptolemaidã: ⁊ tradã eã tibi: ⁊ reliqua p̄sidia: ⁊ exercitum: ⁊ vniuersos prepositos negocij: ⁊ conuersus abibo. Propterea. n. veni. Et credidit ei: ⁊ fecit sicut dixit et dimisit exercitum. et abierũt i terram iuda. Retinuit aũt secum tria milia viroꝝ: ex quibus remisit in galileam duo milia mille aũt venerunt cũ eo. Vt aũt intrauit ptolemaidã ionathas. clauserũt portas ciuitatis ptolemenses: ⁊ cõprehenderunt eũ ⁊ omnes q cũ eo intrauerunt: gladio interfecerũt. Et misit triphon exercitũ ⁊ eqtes in galileã et i campũ ma

gnū: vt ꝑderēt oēs socios ionathe. At illi cum
cognouissent: qꝛ ꝯprehensus ē ionathas ⁊ ꝑijt
⁊ oēs q cū eo erāt: hortati sunt semetipsos: ⁊ exi
erūt pati in ꝑliū. Et vidētes hi q insecuti fuerāt
qꝛ ꝓ aia res est illis: reuersi sūt: illi aūt venerūt
oēs cū pace in trā iuda. Et planxerunt ionathan
⁊ eos q cū ipso erant valde. Et luxit israel luctu
magno. Et quesierūt oēs gētes q̄ erant in cir/
cuitu eoꝝ ꝯterē eos. Dixerunt. n. Nō habent
pncipē ⁊ adiuuanteꝫ: nunc ergo expugnemus
illos: ⁊ tollamꝰ de hoibꝰ memoriā eoꝝ. XIII

ET audiuit simon ꝙ ꝯgregauit triphon
exercitū copiosū: vt vēiret in terrā iuda
⁊ attereret eā: vidēs qꝛ in tremore ppl's
ē ⁊ in timore: ascendit irl'm ⁊ ꝯgregauit ppl'm
⁊ adhortans dixit. Vos scitis quāta ego ⁊ frēs
mei ⁊ domus pr̄is mei fecimus ꝓ legibus ⁊ ꝓ
scis ꝑlia: ⁊ āgustias q̄les vidimus. Hoꝝ grā
ꝑierūt frēs mei oēs ꝓpter isrl': ⁊ relictꝰ sū ego
solus. Et nūc nō mihi ꝯtingat ꝑcere aie mee: i
oī tp̄e tribulatiōis. Nō eni melior sū fratribus
meis. Vindicabo itaqꝫ gentē meā ⁊ scā: natos
q̊ꝫ nostros ⁊ vxores qꝛ ꝯgregate sunt vniuerse
gentes ꝯterere nos inimicitie grā. Et accensꝰ
ē spūs populi simul: vt audiuit simōes istos: et
rn̄derūt voce magna dicētes. Tu es dux nr̄ lo
co iude ⁊ ionathe fris tui. Pugna ꝑliū nostrū
⁊ oia quecūqꝫ dixeris nobis faciemꝰ. Et ꝯgre
gās omnes viros bellatores accelerauit ꝯsuma
re vniuersos muros irl'm: ⁊ muniuit eam i gy
ro. Et misit ionathan filiū absolomi: ⁊ cū eo ex
ercitū nouum in ioppen: ⁊ eiectis his qui erant
i arce remansit illis ipse. Et mouit triphō a pto
lemaida cum exercitu multo vt veniret in trām
iuda: ⁊ ionathas cū eo in custodia. Simon autē
applicuit in addus ꝯ faciē cāpi. Et vt cognouit
triphon qꝛ surrexit simō loco fris sui ionathe: ⁊
qꝛ ꝯmissurus eēt cū eo ꝑliū: misit ad eū legatos
dicens. Pro argēto qđ debebat frat̄ tuus iona
thas in rōne regis ꝓpter negocia q̄ habuit: de
tinuimus eum. Et nunc mitte argēti talenta cē
tum ⁊ duos filios eius obsides: vt nō dimissus
fugiat a nobis: ⁊ remittemꝰ eū. Et cognouit si
mon qꝛ cuꝫ dolo loqueretur secū. Iussit tn̄ dari
argentum ⁊ pueros ne inimicitiā magnā sume
ret ad ppl'm israel dicentē: qꝛ non misit ei argē
tum ⁊ pueros ꝓpterea perijt. Et misit pueros
⁊ centum talēta. Et mētitus est: ⁊ non dimisit
ionathan. Et post hec venit triphon intra regi
onem vt ꝯtereret eā: ⁊ gyrauerunt ꝑ viam q̄
ducit ador. Et simon ⁊ castra eius ābulabant i
oēm locū quocūqꝫ ibant. Qui aūt in arce erant
miserūt ad triphonē legatos vt festinaret veni
re ꝑ desertū: ⁊ mitteret illis alimonias. Et pa/
uit triphon oēm eq̄tatum: vt veniret illa nocte.
Erat. n. nix multa valde: ⁊ nō venit in galaadi
thim. Et cū appropinquasset baschaman: occi/
dit ionathan ⁊ filios eius illic. Et conuertit tri
phon: ⁊ abijt in terram suā. et misit simō ⁊ acce
pit ossa ionathe fris sui ⁊ sepeliuit ea i modin ci
uitate patꝝ eius: ⁊ planxerunt eū oēs israel plā
ctu magno: ⁊ luxerunt eū dies multos. et edifi/
cauit simō suꝑ sepulchꝝ pr̄is sui ⁊ fratꝝ suoꝝ:
edificiū altum visu: lapide polito retro ⁊ an̄: et
statuit septem pyramidas vnā ꝯ vnā: pr̄i ⁊ ma
tri: ⁊ q̄ttuor fratribus. et his circūposuit colū/
nas arma ad memoriā eternā: ⁊ iuxta arma na
ues sculptas: q̄ viderent̄ ab hoibus naviganti
bus mare. Hoc ē sepulchꝝ quod fecit in mo/
din vsqꝫ in hūc diē. Triphon autē cum iter fa/
ceret cum antiocho rege adolescente dolo occi/
dit eū: ⁊ regnauit in loco eius. et iposuit sibi dia
dema asie: ⁊ fecit plagā magnā in tra. et edifica
uit simon presidia iudee: muniēs ea turribꝰ ex
celsis. ⁊ muris magnis: ⁊ portis ⁊ seris: et po/
suit alimenta in munitionibus. et elegit simon
viros ⁊ misit ad d̄metriū regē vt faceret remis
sionē regioni: qꝛ actus oēs triphonis ꝑ direpti
onē fuerant gesti. et demetrius rex ad v̄ba ista
rn̄dit ei: ⁊ scripsit epistolā talē. Rex demetrius
simoni sūmo sacerdoti ⁊ amico regū ⁊ seniori/
bus ⁊ genti iudeoꝝ salutē. Coronam aureā et
bahen quā misistis suscepimus: ⁊ pati sumꝰ fa
cere vobiscum pacē magnā ⁊ scribere ꝓpositis
regis remittere vobis q̄ indulsimus. Quecun
qꝫ eni ꝯstituimus vobis ꝯstāt. Munitiōes q̄s
edificastis vobis sint. Remittimus q̊ꝫ ignorā
tias ⁊ p̄ctā vsqꝫ in hodiernum diē: ⁊ coronam
quā debebatis. et si qđ aliud erat tributarium i
irl'm: iam nō sit tributarium. Et si q ex vobis
apti sūt ꝯscribi int̄ nr̄os ꝯscribant̄: ⁊ sit int̄ nos
pax. Anno centesimo septuagesimo ablatum ē
iugum gentiū ab israel. Et cepit ppl's israel scri
bere in tabulis ⁊ gestis publicis: āno pmo sub
simone sūmo sacerdote magno duce: ⁊ pncipe
iudeoꝝ. In diebꝰ illis applicuit simō ad gaçan
⁊ circundedit eā castris: ⁊ fecit machinas: ⁊ ap
plicuit ad ciuitatē ⁊ ꝑcussit turrē vnā: ⁊ ꝯpre/
hendit eam. et q eruperāt erant intra machinā
⁊ ciuitatē: ⁊ factus est motus magnus in ciuita
te. et ascenderunt q erāt in ciuitate cum vxori/
bus ⁊ filijs supra muꝝ scissis tunicis suis: ⁊ cla
mauerunt voce magna postulātes a simōe dex
tras sibi dari: ⁊ dixerūt. Nō nobis reddas ꝑm

malitias nras: s3 fm misericordias tuas: τ ser/
uiemus tibi. Et flexus fmo: nō debellauit eos
eiecit tñ eos de ciuitate et emūdauit edes i qbus
fuerant simulacra: τ tūc intrauit in eā cū hym/
nis benedicens dñm. Et eiecta ab ea oi imun/
ditia collocauit i ea viros q legē facerent: τ mu
niuit eā τ fecit sibi habitationē. Qui aūt erant i
arce irlm ,phibeanť egredi τ ingredi regionē3
τ emere ac vendere: τ esurierūt valde: τ multi
ex eis fame perierunt. Et clamauerunt ad simo
nem vt dextras acciperent: τ dedit illis. Et eie
cit eos inde: τ mūdauit arcē a ɔtaminationib⁹
Et intrauerunt in eā tertia τ vicesima die secū
di mensis: anno cētesimo septuagesimoprimo
cum laude τ ramis palmaꝝ τ cynaris et cym/
balis et nablis et hymnis et canticis: qꝛ contri
tus est inimicus magnus ex israel. Et ɔstituit
vt oibus annis agerentur dies hi cū leticia. Et
muniuit montē tēpli: q erat secus arcē: et habi
tauit ibi ipse et q cū eo erant. Et vidit simon io
hannē filiū suum ꝙ fortis ṗlij vir eēt et posuit
eum ducem virtutum vniuersaꝝ: et habitauit
in gaçaris. XIIII

Anno centesimo septuagesimo secundo
cōgregauit rex demetrius exercitū suū:
et abijt mediam ad ɔtrahenda sibi au/
xilia: vt expugnaret triphonē. Et audiuit arsa
ces rex persidis et medie: qꝛ itrauit demetrius
ɔfines suos et misit vnu3 de ṗncipibus suis vt
comprehēderet eum viuū: et adduceret eū ad se
Et abijt et ꝑcussit castra demetrij: et cōprehen
dit eū: et duxit eū ad arsacē: et posuit eum in cu/
stodiam. Et siluit ois terra iuda oibus diebus
simonis: et q̄siuit bona genti sue: et placuit illis
potestas eius et gloria eius oibus diebus. Et
cum oī gloria eius oibus diebus. Et cū oī glīa
sua accepit ioppē in portum: et fecit introitū in
insulis maris. Et dilatauit fines gentis sue: et
obtinuit regionem. Et congregauit captiuita/
tem multam: et dñatus ē gaçare et bethsure et
arci: et abstulit imunditias ex ea: et non erat q
resisteret ei. Et vnusquisq3 colebat terram suā
cum pace et terra iuda dabat fructus suos: et li
gna cāpoꝝ fructum suū. Seniores in plateis se
debant omnes: τ de bonis terre tractabant. et
iuuenes induebant se gloriam et stolas belli.
Et ciuitatibus tribuebat alimonias: et consti/
tuebat eas vt essent vasa munitionis: quoadus
q3 nominatum est nomen glorie eius vsq3 ad
extremū tre. fec̄ pacē sr̄ trā. et letat⁹ ē isrł leticia
mag. Et sedit vnusqsq3 sb vite sua. τ sub ficul
nea sua et nō erat q eos tereret. Defecit ipugnās
eos sup terram: regeš ɔtriti sunt in dieb⁹ illis.
Et ɔfirmauit oēs humiles pplī sui. et legē exq
siuit et abstulit oēm iniquū et malū. Sācta glo
rificauit: et multiplicauit vasa scōꝝ. Et auditu3
est rome: qꝛ defunctus esset ionathas et vsq3 in
spartiatas: et ɔtristati sunt valde. Vt audierūt
aute3 ꝙ simon frater eius factus esset sūmus sa/
cerdos loco eius. et ipse obtineret oēm regionē
et ciuitates in ea scripserunt ad eū tabulis ereis
vt renouarent amicitias et societatem: quā fece
rant cū iuda τ cū ionatha fribus eius. Et lecte
sunt in cōspectu ecclesie in irlm. Et hoc exēplu3
epistolarū quas spartiate miserunt. Spartiano
rū ṗncipes et ciuitates: simoni sacerdoti magno
et senioribus sacerdotib⁹ et reliquo pplō iudeo
rū fribus salutē. Legati qui missi sūt ad populū
nr̄m nūciauerunt nobis de vr̄a gloria et hono
re et leticia: et gauisi sumus in introitu coꝝ. Et
scripsimus q̄ ab eis erant dicta in cōcilijs popu
li sic. Numenius antiochi. et antipater iasonis
filius legati iudeoꝝ venerūt ad nos renouan/
tes nobiscū amicitia3 pristinā. Et placuit popu
lo excipe viros gloriose: τ ponere exemplū ser/
monū coꝝ. in segregatis populi libris: vt sit ad
memoriā populo spartiataꝝ. Exemplū aūt ho/
rū scripsim⁹ simoni magno sacerdoti. Post h̄
aūt misit simon numeniū romā habentē clypeū
aureū magnū pondo mnaꝝ mille. ad statuen/
dam cū eis societatē. Cū aūt audisset popl⁹ ro
manus sermones istos dixerūt. Quā gratiaꝝ
actionē reddemus simoni et filijs eius. Resti/
tuit. n. ipe frēs suos: et expugnauit iimicos isrł
ab eis. Et statuerūt ei libertatē: et descripserūt
in tabulis ereis: et posuerūt in titulis in monte
syon. Et hoc est exēplū scripture. Octauadecia
die mensis ebul: anno centesimo septuagesimo
secūdo. anno tertio sub simōe sacerdote magno
in assaramel in ɔuentu magno sacerdotū τ po/
puli et ṗncipiū et gētis et senioꝝ regionis nota
fcā sūt hec: qm̄ freqnter facta sūt ṗlia i regiōe no
stra. Simon aūt matathie filius ex filijs iarib τ
frēs eius dederūt se periculo. et restiterunt ad/
uersarij gentis sue vt starent scā ipoꝝu3 et lex: et
gloria magna glorificauerūt gētē suā. Et con/
gregauit ionathas gentē suā: et fact⁹ est illis sa/
cerdos magn⁹: et appositus est ad populū suū.
Et voluerūt iimici coꝝ calcare scā et atterere re
gionem ipoꝝ et extēdere man⁹ i scā scōꝝ. Tūc
restitit simon: et pugnauit pro gente. sua. et ero
gauit pecunias multas. et armauit viros vir/
tutis gentis sue: et dedit illis stipendia. Et mu
niuit ciuitates iudee τ bethsurā q̄ erat in finib⁹

iudee: vbi erant arma hostiũ antea: ⁊ posuit illic p̄sidiũ viros iudeos. Et ioppen muniuit q̄ erat ad mare. ⁊ gaçaram q̄ est in finibus açoti: i q̄ hostes antea hitabãt: ⁊ collocauit illic iudeos: ⁊ q̄cũq3 apta erant ad correptionẽ eoꝝ posuit in eis. Et vidit ppl's actum simonis ⁊ gl'iã quã cogitabat facere genti sue ⁊ posuerunt euʒ ducẽ suum ⁊ p̄ncipẽ sacerdotũ eo qꝫ ipse fecerit hec oĩa: ⁊ iustitiã ⁊ fidẽ quã ꝯseruauit genti sue ⁊ exquisiuit oĩ modo exaltare ppl'm suũ. Et in diebus ei⁹ ꝓspatũ ẽ i manibus eius vt tollerẽť gẽtes de regiõe ipsoꝝ ⁊ q̄ in ciuitate dauid erãt in irl'm in arce de q̄ ꝓcedebãt ⁊ contaminabãt oĩa q̄ in circuitu scõꝝ sũt: ⁊ inferebant plagam magnã castitati. Et collocauit in ea viros iudeos ad tutamẽtũ regionis ⁊ ciuitatis: ⁊ exaltauit muros in irl'm. Et rex demetrius statuit illi summum sacerdotiũ. Scd'm hec fecit eũ amicũ suũ. ⁊ glorificauit eum gloria magna. Audiuit eniʒ qꝫ appellati sunt iudei a romanis amici ⁊ socij ⁊ frẽs. ⁊ q2 susceperunt legatos simonis gloriose ⁊ q2 iudei ⁊ sacerdotes eoꝝ ꝯsenserunt eum eẽ ducẽ suum ⁊ sũmũ sacerdotẽ in eternum donec surgat ꝓpha fidelis: ⁊ vt sit super eos dux: ⁊ vt cura eẽt illi ꝓ scĩs: ⁊ vt ꝯstitueret p̄positos sup opa eoꝝ ⁊ sup regionem: ⁊ sup arma ⁊ sup p̄sidia: ⁊ cura sit illi de scĩs: ⁊ vt audiať ab oĩbus: ⁊ scribãť in noĩe eius oẽs conscriptiones in regione: ⁊ vt operiať purpura et auro: ⁊ ne liceat vlli ex populo ⁊ ex sacerdotib⁹ irritũ facere aliquid hoꝝ: ⁊ ꝯ̄dicere his q̄ ab eo dicũť: aut ꝯuocare conuentũ in regione sine ip̄o: ⁊ vestiri purpura ⁊ vti fibula aurea. Qui auteʒ fecerit extra hec aut irritum fecerit aliqd hoꝝ: reus erit. Et cõplacuit oĩ pp'lo statuere simonẽ: et facere f'm verba ista. Et suscepit simon et placuit ei vt sũmo sacerdotio fungereť: et eẽt dux et princeps gentis iudeoꝝ et sacerdotum. et p̄esset oĩbus. Et scripturã istam dixerunt ponere in tabulis ereis: et ponere eas in peribolo scõꝝ in loco celebri. Exemplum aũt eoꝝ ponere in erario: vt habeat simon et filij eius.

CXV

Et misit Rex antiochus filius demetrij epistolas ab insulis maris: simõi sacerdoti et p̄ncipi gentis iudeoꝝ et vniuerse genti: et erant continentes hunc modũ. Rex antiochus: simoni sacerdoti magno: et genti iudeoꝝ: salutẽ. Quoniã qdem pestilentes obtinuerunt regnũ patꝝ nr̃oꝝ: volo autem vendicare regnũ et restituere illud sicut erat antea et lectã feci multitudinẽ exercit⁹: et feci naues bellicas. Volo autẽ ꝓcedere p regionem vt vlciscar in eos qui corruperunt regionem nr̃am: et qui desolauerunt ciuitates multas i regno meo. Nũc g̃ statuo tibi oẽs oblationes q̄s remiserunt tibi aũ me oẽs reges. ⁊ quecũq3 alia dona remiserũt tibi: ⁊ pmitto tibi facere pcussurã ꝓprij nũmismatis i regione tua. Jherusalẽ autẽ sanctã eẽ ⁊ liberã: ⁊ oĩa arma que fabricata sunt: ⁊ p̄sidia q̄ cõstruxisti q̄ tenes: maneãt tibi. Et oẽ debitũ regis ⁊ q̄ futura sunt regi ex h̃ ⁊ in totũ tp̄s remittũť tibi. Cum aũt obtinuerim⁹ regnum nr̃ʒ glorificabim⁹ te ⁊ gentem tuã: ⁊ tẽplum gloria magna: ita vt manifesteť gl'ia vr̃a in vniuersa t̃ra. Anno cẽtesimo septuagesimoq̄rto: exijt antiochus in t̃rã patꝝ suoꝝ ⁊ ꝯuenerũt ad eũ oẽs exercitus: ita vt pauci relicti essent cum triphone. Et insecutus ẽ eũ antiochus rex: et vẽit dorã fugiens p maritimã. Sciebat. n. qꝫ ꝯgregata sunt mala i eũ ⁊ reliquit eũ exercitus. Et applicuit antiochus super dorã cũ cẽtum viginti milibus viroꝝ belligeratoꝝ ⁊ octo milib⁹ eqtum. Et circuiuit ciuitatẽ: ⁊ naues a mari accesserũt ⁊ vexabant ciuitatẽ a t̃ra ⁊ mari: ⁊ neminẽ sinebant igredi vel egredi. Venit aũt numenius ⁊ q̄ cũ eo fuerant ab vrbe roma habentes epistolas regibus ⁊ regionibus scriptas: in qbus cõtinebanť hec. Lucius consul romanoꝝ: ptolomeo regi: saluteʒ. Legati iudeoꝝ venerunt ad nos amici nr̃i renouantes pristinã amicitiã: et societatẽ missi a simone p̄ncipe sacerdotuʒ ⁊ populo iudeoꝝ. Attulerunt autẽ ⁊ clypeũ aureuʒ mnaꝝ mille. Placuit itaq3 nobis scribere regibus ⁊ regionibus: vt nõ inferant illis mala neq3 ipugnẽt eos ⁊ ciuitates eoꝝ ⁊ regiões eoꝝ: ⁊ vt non ferant auxiliũ pugnantibus aduersus eos. Visũ autẽ est nobis accipe ab eis clypeuʒ. Si q̃ g̃ pestilẽtes fugerint de regione ipsoꝝ ad vos: tradite eos simoni p̄ncipi sacerdotum: vt vindicet in eos f'm legẽ suam. Hec eadẽ scripta sunt demetrio regi ⁊ attolo ⁊ arabe ⁊ arsaci ⁊ in oẽs regiones ⁊ samsame ⁊ spartanis ⁊ delo ⁊ mido ⁊ sitione ⁊ carie ⁊ samũ ⁊ pãphyliam ⁊ lyciã ⁊ alicarnasũ ⁊ rhodũ ⁊ faselida ⁊ choo: ⁊ siden ⁊ arado ⁊ gortynã ⁊ gnydum ⁊ cyprũ: ⁊ cyrenẽ. Exemplum autem eoꝝ scripserunt simoni p̄ncipi sacerdotum: ⁊ pp'lo iudeoꝝ. Antiochus autem rex applicuit castra in dorã secũdo admouens ei semp manus ⁊ machynas faciens: ⁊ conclusit triphonẽ ne ꝓcederet. Et misit ad eum simon duo milia viroꝝ electoꝝ in auxilium: ⁊ argentum ⁊ auꝝ ⁊ vasa copiosa: ⁊ noluit ea accipere sed rupit oĩa q̄ pactus est cuʒ eo antea: ⁊ alienauit se ab eo. Et misit ad euʒ athe

nobium vnum de amicis suis vt tractaret cum
ipso dicēs. Uos tenetis ioppē ꝛ gaçarā ꝛ arcē
q̄ est in irlm ciuitates regni mei: fines eoꝝ de/
solastis ꝛ fecistis plagam magnā in terra: ꝛ do
minati estis p loca multa i regno meo. Nunc ḡ
tradite ciuitates q̄s occupastis: ꝛ tributa locoꝝ i
qbus dn̄ati estis extra fines iudee. Sin autē da
te p illis qngenta talenta argenti: ꝛ exterminij
q̄d exterminastis: ꝛ tributoꝝ ciuitatū: alia talen
ta qngenta. Sin aūt: veniemus ꝛ expugnabi/
mus vos. Et venit athenobius amicus regis i
irlm: ꝛ vidit gl'iam simonis ꝛ claritatem i auro
ꝛ argento: ꝛ apparatum copiosum ꝛ obstupuit
ꝛ retulit ei verba regis. Et rn̄dit ei simon ꝛ di/
xit ei: Neqꝫ alienam terrā sumpsimus: neqꝫ a
lienam detinemus: sed hereditatē patrū nr̄oꝝ
q̄ iniuste ab inimicis nr̄is aliquo tpe possessa ē.
Nos vero tp̄s hn̄tes vendicamus hereditateꝫ
patrum nostroꝝ. Nam de ioppe ꝛ gaçara: que
expostulas: ipsi faciebant in populo plagā ma/
gnam: ꝛ in regione nr̄a: hoꝝ damus talenta cē
tum. Et non rn̄dit ei athenobius verbuꝫ. Re
uersus autē cum ira ad regem renūciauit ei v̄
ba ista: ꝛ gloriam simonis et vniuersa q̄ vidit: ꝛ
iratus est rex ira magna. Triphon autem fugit
naui in orthosaida. Et ꝯstituit rex cendebeum
ducē maritimū: et exercitum peditū et equitum
dedit illi. Et mandauit illi mouere castra ꝯ̄ faci
em iudee: et mandauit ei edificare cedroneꝫ: et
obstruere portas ciuitatis. et debellare popl'm.
Rex autem psequebat̄ triphonem. Et peruēit
cendebeus iamniā ꝛ cepit irritare plebem et cō
culcare iudeam et captiuare populum et interfi
cere. et edificare cedroneꝫ. Et collocauit illic eq
tes et exercitum: vt egressi perambularent viā
iudee sicut constituit ei rex. ¶ XVI

Et ascendit iohānes de gaçaris et nun/
ciauit simōi patri suo que fecit cendebe
us in populo ipsorum. Et vocauit si/
mon duos filios suos seniores iudam et iohan
nem: et ait illis. Ego et fratres mei et domus
patris mei expugnauimus hostes israel ab ado
lescentia vsqꝫ in hunc diem: et prosperatum est
in manibus nostris liberare israel aliquotiens
Nunc autem senui: sed estote loco meo et fra/
tris mei: ꝛ egressi pugnate p gente nostra. Au
xilium v̄o de celo vobiscum sit. Et elegit de re
gione viginti milia viroꝝ belligeratorum ꝛ eq
tes. et pfecti sunt ad cendebeum et dormierunt
in modin. Et surrexerunt mane et abierunt in
campum. Et ecce exercitus copiosus in obuiā
illis: peditum et equitum. Et fluuius torrens
erat inter mediuꝫ ipsoꝝ. Et admouit castra con
tra faciē eoꝝ ipse ꝛ populus eius: ꝛ vidit popu/
lū trepidātē ad trāsfretandū torrentē. ꝛ transfre
tauit primus. Et viderūt eū viri. ꝛ transierunt
post eū. Et diuisit pplm ꝛ eqtes in medio pedi/
tū. Erat aūt eqtatus aduersarioꝝ copiosus ni/
mis. Et exclamauerunt sacris tubis: ꝛ i fugam
ꝯuersus est cendebeus ꝛ castra ei9. ꝛ ceciderūt
ex eis multi vulnerati: residui aūt in munitiōeꝫ
fugerūt. Tunc vulnerat9 ē iudas frat̄ ioānis io
hannes autem insecutus est eos donec venit ce
dronem quam edificauit: ꝛ fugerūt vsqꝫ ad tur
res que erant in agris açoti: ꝛ succēdit eas igni
Et ceciderunt ex illis duo milia virorum: ꝛ re/
uersus est in iudeam in pace. Et ptolemeus fi/
lius abobi constitutus erat dux in campo hieri/
cho: ꝛ habebat argentum ꝛ aurū multū. Erat.
n. gener summi sacerdotis. Et exaltatū est cor ei9
ꝛ volebat obtinere regionem: ꝛ cogitabat dolū
aduersus simonem ꝛ filios eius vt tolleret eos
Simon autem perambulans ciuitates q̄ erant
in regione iudee: ꝛ sollicitudinem gerens earū
descendit i hiericho: ipse ꝛ matathias filius eius
ꝛ iudas anno centesimo septuagesimo septimo
mense vndecimo. Hic est mēsis sabath. Et su
scepit eos filius abobi in munitiūculam q̄ voca
tur doch: cū dolo quam edificauit: ꝛ fecit eis cō/
uiuiū magnū. Et abscondit illic viros. Et cum
inebriatus esset simon ꝛ filij eius surrexit ptole
meus cū suis: ꝛ sumpserūt arma sua: ꝛ intraue/
rūt in ꝯuiuiū: ꝛ occiderunt eū ꝛ duos filios ei9
ꝛ quosdaꝫ pueros eius. Et fecit deceptionē ma
gnam in israel: ꝛ reddidit mala pro bonis. Et
scripsit hec ptoleme9: ꝛ misit regi vt mitteret ei
exercitum in auxilium: ꝛ traderet ei regioneꝫ ꝛ
ciuitates eoruꝫ ꝛ tributa. Et misit alios in ga/
çaram tollere iohānē: ꝛ tribunis misit ep'las vt
venirent ad se: ꝛ daret eis argentuꝫ ꝛ aurum ꝛ
dona. Et alios misit occupare irlm ꝛ montē tē/
pli. Et precurrens qdam nunciauit iohanni in
gaçara q2 perijt pater eius ꝛ frēs eius. ꝛ q2 misit
te quoqꝫ interfici. Ut audiuit autē vehementer
expauit. ꝛ comprehendit viros qui venerant p
dere eum: ꝛ occidit eos. Cognouit. n. q2 quere
bāt pdere eū. Et cetera sermonū iohānis ꝛ bel/
loꝝ eius: ꝛ bonaꝝ v̄tutū qbus fortiter gessit: et
edificij muroꝝ quos extruxit ꝛ reꝝ gestarū eius
ecce hec scripta sūt i libro dieꝝ sacerdotij eius ex
quo fact9 est pnceps sacerdotū post prēm suuꝫ.

¶ Explicit liber primus Machabeorum. In
cipit secundus. ¶ Capitulum. ¶ I

f
FRatribus q̄ sūt p egyptū iudeis: salutē dicūt fratres q̄ sunt in hierosolymis iudei ⁊ qui in regione iudea: ⁊ pacē bonā. Benefaciat vobis deus ⁊ meminerit testamēti sui quod locutus est ad abrahā ⁊ isaac ⁊ iacob seruoꝝ suoꝝ fidelium: vt det vobis cor oībus vt colatis eum: ⁊ faciatis eius voluntatē corde magno ⁊ animo volenti. Adapiat cor vestrū in lege sua ⁊ in p̄ceptis suis: ⁊ faciat pacē. Exaudiat orationes vestras: ⁊ reconciliet᷑ vobis: nec vos deserat in tēpore malo. Et nunc hic sumus orantes ꝓ vobis. Regnāte demetrio anno centesimo sexagesimonono: nos iudei scripsimus vobis in tribulatiōe ⁊ ipetu q̄ supuenit nobis in istis ānis ex q̄ recessit iason a scā terra ⁊ a regno. Portam succenderunt ⁊ effuderūt sanguinē inocentē. Et orauimus ad dn̄m: ⁊ exauditi sumus: ⁊ obtulimus sacrificiū ⁊ similaginē: ⁊ accendimus lucernas: ⁊ ꝓposuim⁹ panes. Et nunc frequētate dies scenophegie mēsis casleu. Anno cētesimo octogosimooctauo: ppl's q̄ est hierosolymis ⁊ in iudea senatusq̄ ⁊ iudas: aristobolo magistro ptolemei regis qui est de genere christoꝝ sacerdotū ⁊ his q̄ in egypto sunt iudeis: salutē et sanitatē. De magnis periculis a deo liberati magnifice gratias agimus ipsi: vtpote q̄ aduersus talē regē dimicauimus. Ipse. n. ebulire fecit de perside eos qui pugnauerunt ɔ̄ nos et scām ciuitatē. Nā cū in pside esset dux ipse et cum ipso imensus exercitus: cecidit in tēplo nanee: ɔsilio deceptus sacerdotum nanee. Eteni cū ea habitaturus vēit ad locū antiochus et amici eius: et vt accipet pecunias multas dotis noīe. Cūq̄ ꝓposuisset eas sacerdoēs nanee: et ipse cū paucis igressus esset intra ambitū phani: clauserunt tēplū. Cū autē intrasset antiochus apertoq̄ occulto aditu tēpli mittentes lapides pcusserunt ducē et eos q̄ cum eo erant: et diuiserunt mēbratim: et capitibus āputat᷑ foras ꝓiecerūt. Per oīa bn̄dict⁹ deus q̄ tradidit impios. Facturi igit᷑ quinta et vicesima die mēsis casleu purificationē templi necessariū duxim⁹ significare vobis: ut ⁊ vos q̄ꝫ agat᷑ diē scenophegie. ⁊ diē ignis. q̄ datus est q̄n neemias edificato templo ⁊ altari obtulit sacrificia. Nā cum in pside ducerent᷑ patres nr̄i sacerdotes: qui tunc cultores dei erant: acceptū ignē de altari occulte absconderūt in ualle vbi erat puteus altus ⁊ siccus. ⁊ in eo ɔtutati sunt eū. ita ut oībus ignotus eēt locus. Cū aūt p̄terissent āni multi. ⁊ placuit deo ut mittentur neemias a rege psidis: nepotes sacerdotum illorum q̄ absc̄oderant misit ad reqrendū ignē. ⁊ sicut narauerūt nobis: nō inuenerūt ignē: sꝫ aquā crassam. Et iussit eos haurire ⁊ afferre sibi. ⁊ sacrificia que imposita erāt iussit sacerdos neemias aspergi ipsa aqua. ⁊ ligna que erāt superposita. Utq̄ħ factū est. ⁊ tempus affuit q̄ sol refulsit q̄ prius erat in nubilo. accensus est ignis magnus ita ut oēs mirarent᷑. Orationē aūt faciebant oēs sacerdotes dū consumaretur sacrificiū ionatha inchoante. ceteris aūt rn̄dētibus. Et neemie erat oratio hūc hn̄s modum. Dn̄e de⁹ oium creator terribilis ⁊ fortis. iust⁹ ⁊ misericors qui sol⁹ es bon⁹ rex: solus pstās. solus iustus ⁊ oipotens ⁊ eternus: qui liberas isrl'de oi malo: qui fecisti patres electos. sanctificasti eos: accipe sacrificium pro vniuerso pp̄lo tuo isrl': ⁊ custodi partem tuā ⁊ sanctifica. Congrega dispersionem nostrā: libera eos q̄ seruiunt gentibus. et contēptos et abhoiatos respice. vt sciant gētes quia tu es deus noster. Affligè opprimentes nos. ⁊ ɔtumeliā faciētes in supbia. Cōstitue ppl'm tuū in loco scō tuo: sicut dixit moyses. Sacerdotes autem psallebant hymnos: vsquequo ɔsumptū esset sacrificium. Cum autem consumptum eēt sacrificiū ex residua aqua neemias iussit lapides maiores pfundi. Quod ut factū est. ex eis flamma accensa est: sꝫ ex lumine quod refulsit ab altari consūpta est. Ut uero manifestata est res: renunciatum est regi psaꝝ q̄ in loco in q̄ ignē absc̄oderant hi qui translati fuerant sacerdotes. aqua apparuit: de qua neemias ⁊ q̄ cū eo erant purificauerunt sacrificia. Considerans autē rex ⁊ rē diligenter examinās. fecit ei templum ut ꝓbaret quod factū erat. Et cū probasset. sacerdotibus donauit multa bona ⁊ alia atque alia munera. ⁊ accipiens manu sua tribuebat eis. Appellauit autem neemias hūc locum nepthar: quod interpretatur purificatio. Uocatur autem apud plures nepht. II

i
INuenit᷑ autē i descriptiōibus hieremie ꝓphe q̄ iussit eos ignē accipe q̄ trāsmigrabant᷑ vt significatū est. ⁊ ut mandauit transmigratis. Et dedit illis legem ne obliuiscerent᷑ p̄cepta dn̄i. ⁊ ut non exerrarent mētibus vidētes simulacra aurea ⁊ argētea et ornamēta eoꝝ. Et alia huiusmodi dicens hortabat᷑. ne legē amouerent a corde suo. erat autē i ipsa scriptura: quō tabernaculū ⁊ archam iussit propheta diuino rn̄so ad se facto comitari secum vsque q̄ exijt i montē: i q̄ moyses ascendit et vidit dei hereditatem. Et veniens ibi hieremias

inuenit locū ſpelunce. ⁊ tabernaculū ⁊ archā ⁊
altare incenſi intulit illuc: ⁊ oſtiū obſtruxit. Et
acceſſerūt qdā ex his q ſequebant̃ vt notarēt ſibi lo
cum: ⁊ nō potuerunt iuenire. Vt aūt cognouit
hieremias: culpās illos dixit q̄ ignotus erit lo
cus donec congreget deus ꝯgregationē popl'i
⁊ ꝓpitius fiat. Et tūc dn̄s oñdet hec: ⁊ appare/
bit maieſtas dn̄i. ⁊ nubes erit ſicut ⁊ moyſi ma
nifeſtabat̃: ⁊ ſicut cum ſalomon petijt vt locus
ſanctificaret̃ magno deo māifeſtabat hec. Ma
gnifice etenim ſapiam tractabat: ⁊ vt ſapiam ha
bens: obtulit ſacrificiū dedicationis ⁊ ꝯſumatō
nis templi. Sicut et moyſes orabat ad dn̄m. et
deſcendit ignis de celo: ⁊ conſumpſit holocau/
ſtum: ſicut et ſalomon orauit: ⁊ deſcendit ignis
de celo: ⁊ cōſumpſit holocauſtum: ⁊ dixit moy
ſeſ eo q̄ non ſit comeſtuꝫ qd̓ erat ꝓ pctō. ⁊ ꝯſū
ptuꝫ ē. Similiter ⁊ ſalomō octo diebus celebra
uit dedicationē. Inferebant̃ autē in deſcriptio
nibus ⁊ cōmētarijs neemie hec eadē: ⁊ qualit̃
ꝯſtruens bibliothecā congregauit de regioni/
bus libros. ⁊ ꝓphetaꝝ ⁊ dauid: et epiſtolas re
gū de donarijs. Silr̄ autē ⁊ iudas ea q̄ didice/
rat ꝑ bellum qd̓ nobis acciderat ꝯgregauit oīa
⁊ ſunt apud nos. Si ḡ deſideratis hec: mittite
qui ꝑferant vobis. Acturi itaqꝫ purificationeꝫ
ſcripſimus vobis. Bene ḡ facietis: ſi egeritis
hos dies. Deus aūt q liberauit ppl'm ſuū ⁊ red
didit hereditatē oībus: ⁊ regnū et ſacerdotium
⁊ ſcificationē ſicut ꝓmiſit in lege: ſpamus q̄ ci
to nr̄i miſerebit̃ ⁊ ꝯgregabit de ſub celo in lo/
cum ſanctū. Eripuit eni nos de magnis ꝑicu/
lis: ⁊ locuꝫ purgauit. De iuda vero machabeo ⁊
fratribus eius: et de tēpli magni purificatiōe. ⁊ de
are dedicatione ſꝫ ⁊ de ꝑlijs q̄ ꝑtinent ad antio
chum nobilem. ⁊ filium eius eupatorē: ⁊ de il/
luminationibus q̄ de celo facte ſunt ad eos q ꝓ
iudeis fortiter fecerūt: ita vt vniuerſaꝫ regionē
cū pauci eēnt vīdicarent: ⁊ barbarā multitudi/
nē fugarent: ⁊ famoſiſſimū ī toto orbe tēplū re
cuparēt: ⁊ ciuitatē liberarēt: vt leges q̄ abolite
erant reſtituerent̃ dn̄o cum oī tranquillitate ꝓ
pitio facto illis. Itēqꝫ ab iaſone cyreneo: quin
qꝫ libris ꝯprehēſa tēptauimus nos vno volu/
mine breuiare. Conſiderantes. n. multitudinē
librorꝝ ⁊ difficultatē volentibus aggredi narra
tiōes hiſtoriaꝝ: ꝓpter multitudinē rerū curaui
mus volentibus quidē legere vt eſſet aī oblecta
tio: ſtudioſis vero vt facilius poſſint memorie
cōmendare: oībus autē legentibus vtilitas cō
feratur. Et nobis qdem ipſis q hoc opus bre/
uiandi cā ſuſcepimus: nō facilē laborē: imo ve
ro negocium plenum vigiliaꝝ ⁊ ſudoris aſſum
pſimus. Sicut hi q p̄parant ꝯuiuium. ⁊ q̄runt
alioꝝ voluntati parere: ꝓpter multoꝝ gr̄aꝫ libē
ter laborē ſuſtinemus: veritatē quidē de ſingu/
lis auctoribus concedētes: ipſi autē ſcḋm datam
formā breuitati ſtudētes. Sicut. n. noue dom⁹
architecto de vniuerſa ſtructura curanduꝫ ē: ei
vero q pingere curat q̄ apta ſunt ad ornatū exq
renda ſūt: ita eſtimandū eſt ⁊ in nobis. Eteniꝫ
intellectum colligere ⁊ ordinare ſmonē: ⁊ cu/
rioſius ꝑtes ſingulas quaſqꝫ diſquirere: hiſto/
rie ꝯgruit autori: breuitatē vero dictionis ſectari
et executiones rerum vitare: breuianti ꝯceden
dum eſt. Hinc ergo narrationem incipiemus
de p̄fatione tantum dixiſſe ſufficiat. Stultum et
eni: eſt ante hiſtoriam effluere: in ipſa auteꝫ hi
ſtoria ſuccingi.

III

Igitur cū ſcā ciuitas habitaret̃ in omni
pace: leges autē adhuc optime cuſtodi/
rent̃ ꝓpter onie pōtificis diſpoſitioneꝫ
⁊ pietatē et aīos odio hn̄tes mala: fiebat vt ⁊ ip
ſi reges et principes locū ſūmo honore dignuꝫ
ducerent: et templū maximis muneribus illu/
ſtrarent: ita vt ſeleucus aſie rex de redditib⁹ ſu
is p̄ſtaret oēs ſumptus ad miniſterium ſacrifi/
cioꝝ ꝑtinentes. Simon autē de tribu beniamī
ꝓpoſitus tēpli ꝯſtitutus: cōtendebat obſiſtente
ſibi principe ſacerdotū iniquū aliquid in ciuita
te moliri. Sed cū vincere oniā nō poſſet: venit
ad appolloniū tharſee filiū q illo tēpor̃ erat dux
celeſyrie et phenicis. et nunciauit ei pecunijs in
numerabilibus plenū eſſe erariū hieroſolymis
et cōmunes copias imēſas eſſe q̄ non ꝑtinēt ad
rationē ſacrificioꝝ: eē aūt poſſibile ſub poteſta
te regis cadere vniuerſa. Cūqꝫ retuliſſet ad re
gem apollonius de pecunijs q̄ delate erāt: ille
accitum heliodoꝝ q erat ſuꝑ negocia eius: miſit
cū mandatis vt p̄dictā pecuniam tranſportaret
Statimqꝫ heliodorus iter ē aggreſſus: ſpecie q
dem q̄ſi ꝑ celeſyriā et phenicē ciuitates eēt pe/
ragraturus: reuera autē regis ꝓpoſitum perfe
cturus. Sꝫ cū veniſſet hieroſolymā ⁊ benigne
a ſūmo ſacerdote in ciuitate eſſet exceptus: nar
rauit de dato iudicio pecuniaꝝ et cuius rei gr̄a
adeſſet aperuit. Interrogabat autē ſi vere hec
ita eſſent. Tunc ſumus ſacerdos oſtendit depo
ſita eſſe hec ad victualia viduarum ⁊ pupillorū
quedā vero eſſe hircani thobie viri valde emi/
nentis: in his que detulerat impius ſimō: vni/
uerſa autem argenti talenta eſſe quadringenta
et auri ducenta: decipi vero eos qui credidiſ/
ſent loco ⁊ tēplo qd̓ ꝑ vniuerſuꝫ mūdum hono

raṫ. ꝓ sui veneratione ⁊ scitate. oio ipossibile
eē. At ille ꝓ his q̄ habebat i mādatis a rege di
cebat oi genere regi ea eē deferēda. Constitu/
ta autē die intrabat de his heliodorus ordina/
turꝰ. Non modica ꝟo per vniuersam ciuitatē
erat trepidatio. Sacerdotes autē an̄ altare cuꝫ
stolis sacerdotalibus iactauerunt se. ⁊ inuo/
cabant de celo euꝫ q de depositis legem posuit:
vt his q deposuerant ea salua custodiret. Iam
ꝟo q videret sūmi sacerdotis vultū. mēte vul
nerabaṫ. facies. n. ⁊ color immutatus. declara
bat internū ai dolorem. Circūfusa. n. erat me/
sticia quedam viro. ⁊ horror corporis: per quē
manifestꝰ aspiciētibus dolor cordis eiꝰ effici/
baṫ. Alij etiā ꝯgregati de domibus ꝯfluebant
publica supplicatiōe obsecrātes: ꝓ eo ꝙ in con
tēptū locus esset venturus. Accīcteqꝫ mulieres
cilitijs pectus ꝑ plateas ꝯfluebant: sed ⁊ virgi
nes q̄ ꝯcluse erant: ꝓcurrebant ad oniam: alie
aūt ad muros: q̄dam vero ꝑ fenestras aspicie/
bāt: vniuerse aūt ꝓtendentes manus in celum
deprecabanṫ. Erat eni misera cōmixte multitu
dinis: ⁊ magni sacerdotis in agone ꝯstituti ex/
pectatio. Et hi quidē inuocabant oipotentē de
um: vt credita sibi his q crediderant cuꝫ oi inte
gritate ꝯseruarenṫ. Heliodorus aūt quod de/
creuerat ꝑficiebat: eodē loco ipse cū satellitibus
circa erariū p̄sens. Sꝫ spūs oipotentis dei ma
gnam fecit sue ostēsionis euidentiaꝫ ita vt oēs
qui ausi fuerant parere ei: ruentes dei virtute:
in dissolutionē ⁊ formidinē ꝯuerterenṫ. Appa
ruit. n. illis quidā equus: terribilē habens ses/
sorē optimis operimentis adornatus: isqꝫ cuꝫ
ipetu heliodoro priores calces elisit. Qui autēꝫ
ei sedebat videbaṫ arma habere aurea. Alij ēt
apparuerunt duo iuuenes: virtute decori opti
mi gloria: speciosiqꝫ amictu: q circūsteterunt eū
⁊ ex vtraqꝫ parte flagellabant sine itermissione
multis plagis ꝟberantes. Subito aūt heliodo
rus concidit in terrā: eūqꝫ multa caligine circū
fusū rapuerunt: atqꝫ in sella gestatoria positum
eiecerunt. Et is q cū multis cursoribus ⁊ satelli
tibus p̄dictū ingressus est erariū: portabaṫ nul
lo sibi auxiliū ferēte: manifesta dei cognita vir
tute. Et ille quidē ꝑ diuinā virtutē iacebat mu
tus atqꝫ oi spe ⁊ salute priuatus. Hi autē dn̄m
benedicebant: qꝛ magnificabat locū suū: ⁊ tem/
pluꝫ qd̓ paulo an̄ timore ac tumultu erat plenū
apparente oipotente dn̄o gaudio ⁊ leticia iple/
tum est. Tunc vero ex amicis heliodori quidā
rogabant cōfestim oniam vt inuocaret altissimū
vt vitā donaret ei: qui in sup̄mo spū erat cōsti/
tutus. Cōsiderans aūt summus sacerdos ne for
te rex suspicareṫ malitiā aliquaꝫ ex iudeis circa
heliodorum consumatam: obtulit ꝓ salute viri
hostiā salutarē. Cumqꝫ summus sacerdos exora/
ret: ijdem iuuenes eisdem vestibus amicti astā
tes heliodoro dixerūt. Onie sacerdoti gratias
age. Nam ꝓpter eum dn̄s tibi vitam donauit
Tu autēꝫ a deo flagellatus: nuncia oibus ma/
gnalia dei ⁊ ꝑtātem. Et his dictis nō cōparue/
runt. Heliodorus autē hostia deo oblata: ⁊ vo
tis magnis ꝓmissis ei q viuere illi concessit: ⁊
onie gratias agēs: recepto exercitu repedabat
ad regeꝫ. Testabaṫ autē oibus ea q̄ sub oculis
suis viderat opera magna dei. Cū autē rex in/
terrogasset heliodorꝫ qs eēt aptus adhuc semel
hierosolymā mitti ait. Si quē habes hostē aut
regni insidiatorē: mitte illuc: ⁊ flagellatum euꝫ
recipies: si tñ euaserit: eo ꝙ in loco sit vere dei
quedā virtus. Nā ipse q hꝫ i celis habitationē:
visitator ⁊ adiutor ē loci illiꝰ: ⁊ venientes ad ma
lefaciendū ꝑcutit ac ꝑdit. Igiṫ de heliodoro et
erarij custodia ita res se habet. C IIII

Simon autem p̄dictus pecuniaꝝ ⁊ pa/
trie delator: male loquebaṫ de onia: tā/
qꝫ ipse heliodorꝫ instigasset ad hec: ⁊ ip
se fuisset incentor maloꝝ: ꝓuisoremqꝫ ciuitatis ac
defensorem gentis sue: ⁊ emulatorem legis dei
audebat insidiatorem regni dicere. Sed cū ini
micitie intantum ꝓcederent vt etiam ꝑ quosdā
simonis necessarios homicidia fierent: confide
rans onias piculum ꝯtentionis: ⁊ appolloniū
isanire vtpote ducē celesyrie ⁊ phenicis: ad au
gendā malitiam simonis: ad regem se contulit
non vt ciuium accusator: sed cōmunem vtilita/
tem apud semetipsuꝫ vniuerse multitudinis cō
siderans. Videbat enim sine regali ꝓuidētia
impossibile esse pacem rebus dari: nec simonē
posse cessare a stultitia sua. Sed post seleuci vi/
te excessum cum suscepisset regnū antiochus q
nobilis appellabaṫ: ambiebat iason frater onie
summum sacerdotiuꝫ: adito rege: ꝓmittens ei
argenti talenta trecenta sexaginta: ⁊ ex redditi
bus alijs talenta octoginta. Super hoc ꝓmit
tebat ⁊ alia centum quinquaginta: si ꝑtāti eius
ꝯcedereṫ gymnasium: ⁊ ephebiā sibi ꝯstitueret
⁊ eos qui in hierosolymis erāt ātiochenos scri
bere. Quod cum rex ānuisset: ⁊ obtinuisset prin
cipatum: statim ad gentilem ritum contribules
suos transferre cepit: ⁊ amotis his que huma/
nitatis causa iudeis a regibus fuerant constitu
ta per ioannem patreꝫ eupolemij q apud roma
nos de amicitia ⁊ societate functus est legatio

egitima: ciuium iura destituens: praua istitu/
a sanciebat. Eteni ausus est sub ipsa arce gym
nasium ꝯstituere ⁊ optimos quosq ephebor in
lupanaribus ponere. Erat aut hoc nō initiū: sz
incrementū quoddā ⁊ ꝓfectus gentilis ⁊ alieni
gene ꝯuersationis ꝓpter impij ⁊ non sacerdo/
tis iasonis nepbariū ⁊ inauditū scelus: ita vt sa
cerdotes iā non circa altaris officia dediti essēt
sed cōtempto templo ⁊ sacrificijs neglectis festi
narent participes fieri palestre: ⁊ ꝓbitionis ei⁹
iniuste: ⁊ in exercitijs disci: ⁊ patrios quidē bo
nores nibil babentes. grecas glorias optimas
arbitrabant. Quar gratia piculosa eos contē
tio babebat: ⁊ eor instituta emulabant. ac per
omnia bis ꝯsimiles esse cupiebāt: quos bostes
⁊ peremptores babuerant. In leges.n. diui/
nas impie agere ipune nō cedit: sed b tēpus se
quens declarabit. Cum aūt quiquēnalis agon
tyro celebraret: ⁊ rex presens eēt: misit iason fa
cinorosos ab bierosolymis viros pctōres por/
tantes argenti didrachmas trecentas in sacrifi
cium berculis: q̄s postulauerūt bi q asportaue
rant ne in sacrificijs erogarent: qz non oporte/
ret: sed in alios sumptus eas deputari. Sz bec
oblata sunt quidē ab eo q miserat in sacrificiuz
berculis: ꝓpter presentes aūt date sunt in fabri
cam nauiū triremiū. Misso aūt in egyptū apol
lonio nestbei filio ꝓpter ꝓmates ptolemei phi
lometoris regis: cū cognouisset antiochus alie
num se a negocijs regni effectū: ꝓprijs vtilita/
tibus ꝯsulens: ꝓfectus inde venit ioppē: ⁊ ide
bierosolymā. Et magnifice ab iasone ⁊ ciuitate
susceptus cum facular luminibus ⁊ laudibus i
gressus est: ⁊ ide in pbenicē exercitū conuertit.
Et post triēnij tēpus misit iason menelaū sup/
dicti simonis fratrē portantē pecunias regi: ⁊
de negocijs necessarijs responsa perlatur. At
ille cōmendatus regi cum magnificasset faciez
ptātis eius: in semetipsū retorsit sūmum sacer/
dotium: supponens iason talenta argenti trecē
ta. Acceptisq a rege mandatis venit: nibil q/
dem babens dignū sacerdotio: aios vero cru/
delis tyrāni: ⁊ fere belue iram gerens. Et iasō
qdem q ꝓprium fratrē captiuauerat: ipse dece/
ptus ꝓfugus in āmanitē expulsus est regionē
Menelaus aūt ꝓncipatū qdem obtinuit: de pe
cunijs vero regi ꝓmissis nibil agebat: cum ex
actionē faceret sostratus q arci erat prepositus
Nā ad bunc exactio vectigaliū ptinebat: quam
ob cām vtriq ad regem sunt euocati. Et mene
laus amotus est a sacerdotio succedēte: lysima/
cbo fratre suo: sostratus aūt ꝓlatus est cyprijs.

Et cum bec agerent: ꝯtigit tharsenses ⁊ mallo
tas seditionē mouere: eo ꝙ antiochi regis ꝯcu
bine dono essent dati. Festināter itaq rex ve/
nit sedare illos: relicto suffecto vno ex comitib⁹
suis andronico. Ratus aūt menelaus accepisse
se tēpus opportunuz. aurea qdam vasa e tēplo
furatus donauit andronico: ⁊ alia vendiderat
tyro ⁊ ꝑ vicinas ciuitates. Quod cū certissime
cognouisset onias: arguebat eū: ipse in loco tu/
to se continens antiochie secus dapbnē. Vnde
menelaus accedens ad andronicum: rogabat
vt oniā interficeret. Qui cū venisset ad oniā: ⁊
datis dextris cū iureiurando: qzuis esset ei sus/
pectus suasisset de asylo ꝓcedere: stati eū pere/
mit nō veritus iusticiā. Ob quā causā nō solū
iudei: sed etiā alie quoq nationes indignabāt
⁊ moleste ferebāt de nece tanti viri iniusta. Sz
regressum regem de cilicie locis adierunt iudei
apud antiochiā: simul ⁊ greci ꝯquerētes ꝺ ini/
qua nece onie. Contristatus itaq ē aio antio/
cbus ꝓpter oniā. ⁊ flexus ad miam lachrymas
fudit: recordatus defūcti sobrietatē ⁊ modestiā
Accēsusq aio andronicū purpura exutum per
totā ciuitatē iubet circunduci: ⁊ in eo loco i quo
in oniam ipietatem ꝯmiserat: sacrilegum vita
priuari: dño illi condignā retribuente penam.
Multis aūt sacrilegijs in templo a lysimacbo
comissis menelai consilio ⁊ diuulgata fama cō
gregata est multitudo aduersum lysimacbum
multo iam auro exportato. Turbis autem isur
gētibus: ⁊ animis ira repletis: lysimacbus ar
matis fere tribus milibus: iniquis manibus
vti cepit: duce quodam tyranno etate pariter ⁊
dementia ꝓuecto. Sed vt intellexerunt cona/
tum lysimacbi: alij lapides: alij fustes validos
arripuere: quidam vero cinerem in lysimacbū
iecere. Et multi qdem vulnerati. qdam autem
⁊ ꝓstrati: omnes vero in fugaz ꝯuersi sūt. Ip
sum etiā sacrilegū secus erarium iterfecerunt.
De bis ergo cepit iudiciū aduersus menelauz
agitari. Et cum venisset rex tyrū: ad ipsum ne
gocium detulerunt missi tres viri a senioribus.
Et cū superaret menelaus: ꝓmisit ptolemeo mul
tas pecunias dare ad suadendum regi. Itaq
ptolemeus in quodā atrio positū q̄si refrigerā
di grā regē adijt ⁊ deduxit a snia: ⁊ menelaum
qdem vniuerse malitie reum crimibus absol/
uit: miseros autē qui etiā si apud scythas cām
dixissent inocentes iudicarent: bos morte dā/
nauit. Cito ergo iniustā penā dederūt. q ꝓ ciui
tate ⁊ pplo ⁊ sacris vasis cām ꝓsecuti sūt. Quā
obrē tyrij quoq indignati: erga sepulturā eor

liberalissimi extiterunt. Menelaus aũt ꝓpter
eoꝝ q̃ in potẽtia erãt auaritiã pmanebat i ptãte
crescens in malitia ad insidias ciuium. ℭ V
Odẽ tẽpoꝛe antiochus secundã ꝓfecti
onẽ parauit in egyptũ. Cõtigit aũt per
vniuersam hierosolymoꝝ ciuitatẽ vi/
deri diebus q̃draginta per aera equites discur
rentes: auratas stolas habẽtes ⁊ hastas: q̃si co
hoꝛtes armatas: ⁊ cursus equoꝝ p oꝛdies dige
stos: ⁊ ꝯgressiões fieri cominus: ⁊ scutoꝝ mo/
tus: ⁊ galeatoꝝ multitudinẽ gladijs districtis:
⁊ teloꝝ iactus: ⁊ aureoꝝ armoꝛũ splendoꝛem:
oĩsq̃ generis loꝛicaꝝ. Qua ꝓpter oẽs roga/
bant in bonum monstra conuerti. Sed cũ fal/
sus rumoꝛ exisset: tãq̃ vita excessisset antioch⁹
assũptis iason nõ minus mille viris aggressus
est ciuitatẽ repente: ⁊ ciuibus ad murum cõuo
lantibus ad vltimũ apprehensa ciuitate mene/
laus fugit in arcẽ. Iason vero nõ parcebat i ce
de ciuibus suis: nec cogitabat ꝓsperitatẽ aduer
sum cognatos malũ esse maximũ: arbitrãs ho
stium ⁊ nõ ciuium se trophea capturuꝫ. Et pn
cipatum quidẽ nõ obtinuit: finẽ vero insidiaꝝ
suaꝝ confusioneꝫ accepit: ⁊ ꝓfugus iterũ abijt
in ãmaniten. Ad vltimũ inexitiũ sui conclusus
ab aretha arabum tyrãno fugiens de ciuitate i
ciuitatem. oĩbus odiosus: vt refuga legũ: ⁊ exe
crabilis vt patrie ⁊ ciuium hostis: in egyptum
extrusus est: ⁊ q̃ multos de patria sua expule/
rat: peregre perijt lacedemonas ꝓfectus. qua
si ꝓ cognatione ibi refugiũ habiturus: ⁊ q̃ in/
sepultos multos abiecerat: ipse ⁊ illamentatus
⁊ insepultus abijcitur: sepultura neq̃ pegrina
vsus: neq̃ patrio sepulchꝛo participãs. His
itaq̃ gestis suspicatus est rex societatẽ desertu
ros iudeos: ⁊ ob hoc ꝓfectus ex egypto effera
tis animis ciuitatẽ quidem armis cepit. Iussit
aũt militibus interficere: nec parcere occursan
tibus: ⁊ p domos ascendentes trucidare. Fie/
bant ergo cedes iuuenũ ac senioꝝ: mulierum ⁊
natoꝝ exterminia: virginũq̃ ⁊ paruuloꝝ ne/
ces. Erant aũt toto triduo: octoginta milia in/
terfecti: q̃draginta milia vincti: nõ minus autẽ
venundati. Sed nec ista sufficiunt. Ausus est
etiã itrare templũ vniuersa terra sãctius mene
lao ductoꝛe: qui legum ⁊ patrie fuit ꝓditoꝛ. Et
scelestis manibus sumẽs sancta vasa q̃ ab alijs
regibus ⁊ ciuitatibus erant posita ad oꝛnatũ lo
ci ⁊ gloꝛiã: cõtrectabat indigne ⁊ ꝯtaminabat.
Ita alienatus mente antiochus nõ cõsiderabat
q̃ ꝓpter pctã habitantiũ ciuitatẽ modicũ deus
fuerat iratus: ꝓpter qḋ ⁊ accidit circa locũ des/
pectio. Alioqn nisi cõtigisset eos m̃ltis pctis
inuolutos: sicut heliodoꝛus q̃ missus ẽ a selei
co rege ad expoliandũ erarium: etiã h̃ statĩ a
ueniens flagellatus ⁊ repulsus vtiq̃ fuisset a
audacia. Verũ nõ ꝓpter locũ gentem: sed p
pter gentẽ locũ deus elegit. Ideoq̃ ⁊ ipse lo
cus particeps factus est ppl̃i maloꝝ: postea a
fiet socius bonoꝝ: ⁊ qui derelictus in ira dei
potentis est: iterũ in magna dñi reconciliatio
cum sũma gloꝛia exaltabitur. Igit antiochu
mille ⁊ octingentis ablatis de tẽplo talentis v
lociter antiochiã regressus est: existimans se
superbia terrã ad nauigãdũ: pelagus vero a
iter agendũ deducturũ ꝓpter mentis elation
Reliqt aũt ꝓpositos ad affligendã gentẽ: hie
rosolymis quidẽ philippũ genere phꝛygẽ: m
ribus crudelioꝛẽ eo ipso a quo ꝯstitutus ẽ: i g
riçim aũt andronicũ ⁊ menelaũ qui grauius
ceteri imminebãt ciuibus. Cũq̃ appositus esse
ꝯ iudeos: misit odiosũ pꝛincipẽ apollonium cu
exercitu viginti ⁊ duobus milibus: p̃cipiens
oẽs pfecte etatis iterficere: mlieres ac iuuene
vendere. Qui cum venisset hierosolymã pac
simulans qeuit vsq̃ ad diẽ scm̃ sabbati. ⁊ tun
feriatis iudeis arma capere suis p̃cepit. Oẽsq
simul q̃ ad spectaculũ ꝓcesserant: trucidauit
⁊ ciuitatẽ cũ armatis discurrens: igentẽ multi
tudinẽ peremit. Iudas aũt machabeus q̃ dec
mus fuerat secesserat in desertũ locum: ibiq̃ i
ter feras vitã in mõtibus cũ suis agebat: ⁊ fen
cibo vescẽtes demoꝛabanť: ne participes eẽn
coinquinationis. ℭ VI
Sed nõ post multũ tẽpoꝛis misit rex se
nem quendã antiochenuꝫ q̃ cõpellere
iudeos vt se transferrent a patrijs ⁊ de
legib⁹: cõtaminare etiã q̃ in hierosolymis era
templũ: ⁊ cognominare iouis olumpij: ⁊ in ga
riçim: ꝓut erant hi qui locũ inhabitabant ioui
hospitalis. Pessima autẽ ⁊ vniuersis grauis
erat maloꝝ incursio. Nam templuꝫ luxuria ⁊
cõmessationibus erat plenũ: ⁊ scoꝛtantiũ cũ me
retricibus: sacratisq̃ edibus mulieres se vltro
ingerebant: intro ferentes ea q̃ nõ licebant. Al
tare etiam plenum erat illicitis: que legibus ꝓ
hibebanť. Neq̃ aũt sabbata custodiebãť: neq̃
dies solẽnes patrij seruabãť: nec simpliciter se
quisq̃ iudeũ confitebať. Ducebanť aũt cũ ama
ra necessitate in die natalis regis ad sacrificia: ⁊
cuꝫ liberi sacra celebꝛarenť: cogebanť edera co
ronati libero circuire. Decretum aũt exijt in ꝓ
ximas ciuitates gentiliũ suggerentibus ptole/
meis: vt pari mõ ⁊ ipsi aduersus iudeos age/

rēt ut sacrificarēt. eos autē qui nollent transire ad istituta gentiliū inficerēt. Erat ergo vidē miseriā. Due eni mlīeres delate sūt natos suos circuncidisse: quas ad vbera infantib⁹ suspen/sis: cum publice per ciuitatem circunduxissent per muros precipitauerunt. Alij vero ad pxi mas coeuntes speluncas: et latenter sabbati di em celebrantes: cum indicati essent philippo: flammis succensi sunt: eo q̄ verebantur ppter religionē ⁊ obseruātiā. manu sibimet auxiliu3 ferre. Obsecro aūt eos q hunc librum lecturi sūt: ne abhorrescāt propter aduersos casus: sed reputēt ea q̄ acciderūt non ad interitu3: sed ad correptionem esse generis nostri. Eteni multo tpe nō sinere pctōrib⁹ ex snia agere: sed statim vltiones adhibere magni beneficij ē indicium. Nō enim sicut in alijs nationibus dñs patiēt expectat: ut eas cum iudicij dies aduenerit in plenitudie pctōru3 puniat: ita et i nobis statuit ut pctis nr̄is i finem deuolutis ita demu3 i nos vindicet: ppt qd̄ nūq̄3 qdem a nobis mia3 suā amouet. corripiens xpo in aduersis pp̄lm suum nō derelinqt. Sed hec nobis ad cōmonitione3 legentiū dicta sint paucis. Ia3 aūt veniendum ē ad narratōe3. Igit̄ eleazar⁹ vnus de pmori bus scribaꝝ vir etate puectus. et vultu decorus aspectu hians compellebatur carnem porcinā māducare: at ille gloriosissimā mortem magis q̄3 odibilē vitā cōplectēs. volūtarie preibat ad suppliciū. Intuēs aūt queādmodu3 oporteret accedere: patient̄ sustinens destinauit non ad/mittē illicita ppt vite amorē. Hi aute3 q asta/bāt: iniq̄ miseratiōe commoti ppt antiquam viri amicitiā. tollētes eum secreto rogabant afferri carnes qb⁹ vesci ei licebat: ut simularet̄ man/ducasse sic̄ rex ipauerat de sacrificij carnibus: ut hoc facto a morte liberaret̄. et ppter vetere3 viri amicitia3 hāc i eo faciebant hūanitate3. At ille cogitare cepit etat̄ ac senectutis sue eminen tiam dignā: ⁊ ingenuam nobilitatis canitiem: atque a puero optime ꝯuersatiōis actus. et ḿm scē et a deo condite legis ꝯstituta. rn̄dit cito di/cēs: pmitti se velle in īfernū. Non. n. etati nr̄e dignū est inquit fingere. ut multi adolescentes arbitrantes eleazaꝝ nonaginta annoru3 tran/sisse ad vitam alienigenarū et ipsi ppter meam simulationē et ppt modicu3 corruptibilis vite tempus decipiant̄. ⁊ p h̄ maculam atq̄3 execra tionē mee senectuti cōquira3. Nam et si in pn̄ti tpe supplicijs homi3 eripiar. s3 manū oīpotēt̄ nec viuus nec defūct⁹ effugiā. Quaōbrē fortit̄ vitam excedēdo senectute quidem dignus ap/parebo: adolescentibus aūt exemplū forte relin quā: si pmpto animo ac fortiter p grauissimis ac sanctissimis legibus honesta morte perfun/gar. His dictis cōfestim ad supplicium trahe/bat̄. Hi aūt q cu3 ducebant ⁊ paulo añ fuerant mitiores: i iram ꝯuersi sunt propter sermones ab eo dictos: q̄s illi p arrogantiam prolatos ar bitrabantur. Sȝ cū plagis pimeret̄: igemuit ⁊ dixit: Dñe qui habes sanctam scia3: manifeste tu scis: quia cu3 a morte posse3 liberari. duros corpis sustineo dolores: ḿm aīam xpo propter timorē tuum libenter hec patior. Et iste quide3 hoc modo vita decessit. nō solū iuuenib⁹. sed et vniuerse genti memoriā mort̄ sue ad exemplū virtutis ⁊ fortitudinis derelinquens. ¶ VII

Contigit aute3 septē frēs vna cum ma/tre apprehensos compelli a rege edere ꝯ phas carnes porcinas. flagr̄ ⁊ thau reis cruciatos. Vn⁹ autē ex illis q erat primus sic ait. Quid queris. ⁊ quid vis discere a nobis Parati sumus mori maḡ q̄3 patrias dei leges ꝑuaricari. Iratus itaq̄3 rex iussit sartagines et ollas eneas succendi: quibus statim succensis iussit ei q prior fuerat locutus āputari linguam ⁊ cute capitis abstracta: sūmas quoq̄3 manus ⁊ pedes ei p̄cidi: ceteris eius fratribus ⁊ mr̄e in/spicientibus. Et cū iam p oīa inutilis fcūs esset: iussit ignē admoueri: ⁊ adhuc spirantē torreri in sartagine: in q̄ cū diu cruciaret̄ ceteri vna cū matre inuicē se hortabant̄ mori fortiter dicētes Dñs deus aspiciet veritatē: ⁊ consolabit̄ in no bis: queādmodū in ptestatione cantici declara uit moyses. Et in seruis suis ꝯsolabit̄. Mor/tuo itaq̄3 illo primo hoc mō sequētē deducebāt ad illudendū: ⁊ cute capitis eius cū capillis ab/stracta: interrogabant si manducaret prius q̄3 toto corpore p membra singl̄a puniret̄. At ille rn̄dens patria voce: dixit. Nō faciā. Propter qd̄ ⁊ iste sequēti loco primi tormenta suscepit: ⁊ in vltimo spū ꝯstitutus: sic ait. Tu quidē scele/stissime in pn̄ti vita nos perdis: sed rex mundi defunctos nos p suis legibus eterne vite resur rectione suscitabit. Post hunc tertius illudit̄: ⁊ linguā postulatus cito ptulit: ⁊ manus ꝯstā/ter extēdit: ⁊ cū fiducia: ait. E celo ista possideo s3 ppter dei leges nūc hec ipsa despicio: q̄m ab ipso me ea recepturū spero. Ita vt rex: ⁊ q cum ipso erant mirarent̄ adolescentis aīum q̄ tā q̄3 nihil duceret cruciatus. Et h̄ ita defūcto: quar tum vexabant similiter torquentes. Et cu3 iam esset ad mortem: sic ait. Potius ē ab hominib⁹ morti datos spem expectare a deo: iterū ab ipso

resuscitandos. Tibi. n. resurrectio ad vitā non erit. Et cū admonuissent qntū vexabant eu3. at ille respiciēs in eu3: dixit. Potātem inter hoīes habens cū sis corruptibilis facis qd vis. Noli autē putare genus nostrū a deo eē derelictum. Tu aūt patienter sustine: ꝛ videbis magnā potestatē ipsius qualit te ꝛ semen tuum torquebit. Post hunc ducebāt sextū: ꝛ is mori icipiēs sic ait. Noli frustra errare. Nos. n. ꝑpi nosmetipsos hec patimur peccātes in deū nostrū: ꝛ digna āmiratiōe facta sunt in nobis. Tu autē ne existimes tibi ipune futurū: qd ꝯ deū pugnare temptaueris: Supra modū autē mater mirabilis: ꝛ bonorū memoria digna q̄ ꝑeuntes septe3 filios sub vnius diei tpe conspiciens: bono aīo ferebat ꝑpter spem quā in deum habebat: singulos illoꝝ hortabaꝛ: voce patria fortiter repleta sapiā: ꝛ feminee cogitationi masculinu3 animum inferens dixit ad eos. Nescio qualiter in vtero meo apparuistis. Neq3. n. ego spiritum ꝛ aīam donaui vobis ꝛ vitā: ꝛ singuloꝝ membra non ego ipā cōpegi. Sed enim mūdi creator qui formauit hominis natiuitatē: quiq3 oīu3 inuenit originem: ꝛ spūm vobis iterū cum misericordia reddet ꝛ vitā: sicut nunc vosmetipos despicitis ꝑpter leges eius. Antiochus autem ꝯtemni se arbitratus: simul ꝛ exprobrantis voce despecta. cum adhuc adolescentior supesset non solum verbis hortabaꝛ: sed ꝛ cū iuramēto affirmabat diuitem se ꝛ beatū factuꝝ: ꝛ translatum a patrijs legibus amicum habiturū: ꝛ res necessarias ei ꝑbiturū. Sed ad hec cum adolescens nequaq̄3 inclinaretur: vocauit rex matrē ꝛ suadebat ei vt adolescenti fieret in salutē. Cū autē multis eam verbis esset hortatus: ꝓmisit suasuram se filio suo. Itaq3 inclinata ad illum irridens crudelem tyrannum: ait patria voce. Fili mi miserere mei q̄ te in vtero nouē mensibus portaui ꝛ lac triennio dedi ꝛ alui ꝛ in etatē istam perduxi. Peto nate vt aspicias ad celu3 ꝛ terrā: ꝛ ad oīa que in eis sunt: ꝛ intelligas qr ex nihilo fecit illa deus ꝛ hoīum genus: ita fiet vt non timeas carnificem istu3: sed dignus fratribus tuis effectus particeps suscipe mortem: vt in illa miseratione cum fratribus tuis te recipiam. Cū hec illa adhuc diceret: ait adolescens Quē sustinetis? Non obedio p̄cepto regis: s3 p̄cepto legis que data est nobis per moysē. Tu vero qui inuentor oīs malitie factus es in hebreos: nō effugies manū dei. Nos. n. ꝑ pctis nostris hec patimur. Et si nobis ꝑpter increpationem ꝛ correptionē dñs deus noster modicum iratus est: sed iterū reconciliabit seruis suis. Tu aūt o scelestē ꝛ oīum hoīum flagitiosissime noli frustra extolli vanis spebus: in seruos eius inflāmatus. Nondum. n. omnipotētis dei ꝛ oīa inspicientis iudiciu3 effugisti. Nā fratres mei modico nunc dolore sustentato sub testamento eterne vite effecti sunt: tu vero iudicio dei iustas superbie tue penas exolues. Ego aūt sicut ꝛ fratres mei animā ꝛ corpus meū trado pro patrijs legibus inuocans deū maturius genti nostre ꝓpitium fieri: teq3 cum tormētis ꝛ verberibus confiteri ꝙ ipse est deus solus. In me vero ꝛ in fratribus meis desinet oipotentis ira: que super omne genus nostru3 iuste supducta est. Tunc rex accensus ira: in hunc super oēs crudelius deseuit: indigne ferens se derisu3. Et hic itaq3 mūdus obijt: per oia in dño ꝯfidens. Nouissime aūt post filios ꝛ mater cōsūpta est. Igitur de sacrificijs ꝛ de nimijs crudelitatibus satis dictum est.

C. VIII

Iudas vero machabeus: ꝛ qui cu3 illo erant introibāt latenter in castella: ꝛ cōuocātes cognatos ꝛ amicos: ꝛ eos qui permanserāt in iudaismo assumētes: eduxerūt ad se sex milia viros. Et inuocabāt dñm: vt respiceret in ppl̄m q ab omnibus calcabaꝛ: ꝛ misereret tēplo qd ꝯtaminabaꝛ ab impijs. Misereret etiā exterminio ciuitatis q̄ esset ilico: cōplananda: ꝛ vocē sanguinis ad se clamantis audiret: memoraret quoq3 iniqssimas mortes paruuloꝝ inocentiū: ꝛ blasphemias noi suo illatas ꝛ indignareꝛ super his. At machabeus ꝯgregata multitudine intolerabilis gentibus efficiebaꝛ. Ira. n. dñi in misericordia3 cōuersa ē. Et superueniens castellis ꝛ ciuitatibus improuisus succendebat eas: ꝛ opportuna loca occupans: nō paucas hostiū strages dabat. Maxime aūt noctibus ad huiuscemodi excursus ferebaꝛ: ꝛ fama virtutis eius vbiq3 diffundebaꝛ. Vidēs aūt philippus paulatim virum ad ꝑfectum venire: ac frequentius res ei cedere: prospere: ad ptolemeū ducē celesyrie ꝛ phenicis scripsit: vt auxilium ferret regis negocijs. At ille velociter misit nicanorē patrocli de primoribus amicu3: datis ei de permixtis gentibus: armatis nō minus viginti milibus vt vniuersū iudeoꝝ gen9 deleret: adiuncto ei ꝛ gorgia viro militari: ꝛ in bellicis rebus expertissimo. Cōstituit aūt nicanor regi vt tributum qd romanis erat dandu3 duo milia talentorum de captiuitate iudeorum suppleret. Statiq3 ad maritimas ciuitates misit ꝯuocans ad coemptionem iudaicorum mā/

cipioꝝ: ꝓmittens se nonaginta mācipia talento
distracturū: nō respiciens ad vindictā q̄ cuꝫ ab
omnipotente esset cōsecutura. Judas autē vbi
cōperit: indicauit his q secū erant iudeis nicano
ris aduentū. Ex qbus quidam formidantes: et
non credentes dei iusticie: in fugam vertebant
alij vero si qui de his superant: veniebāt: simul
qꝫ dñm depcabant vt eripet eos ab impio nica
nore q eos priusq̄ꝫ i cominus veniret vendide/
rat. Et si non ꝓpter eos: ꝓpter testamentuꝫ qđ
erat ad patres eoꝝ: ⁊ ꝓpter inuocationem san/
cti ⁊ magnifici nois eius sup ipos. Conuocatꝰ
aūt machabeus septem milibus qui cū ipo erāt
rogabat ne hostibus reconciliarentur: neqꝫ me
tuerent inique venientium aduersū se hostium
multitudinē: sed fortiter ꝯtenderent: añ oculos
habentes cōtumeliā q̄ loco sancto ab his iniuste
esset illata: itemqꝫ ludibrio habite ciuitatis iniu/
riam: adhuc etiam veterum instituta conuulsa.
Nam illi qdem armis confidunt ait simul ⁊ au
dacia: nos aūt in omnipotēte dño q pōt ⁊ veniē
tes aduersū nos ⁊ vniuersum mundū vno nu/
tu delere: ꝯfidimus. Ammonuit auteꝫ eos ⁊ đ
auxilijs dei que facta sunt erga parētes. ⁊ qꝫ sub
sennacherib centū octogintaquinqꝫ milia perie
rūt: ⁊ de prelio qđ eis aduersus galathas fuit in
babylonia. vt omnes vbi ad rem ventum ē ma
cedonibus socijs hesitantibus ipsi sex milia soli
peremerunt centū viginti milia ꝓpter auxiliū il/
lis datum de celo: ⁊ beneficia ꝓ his plurima cō
secuti sunt. His verbis constantes effeti sunt:
⁊ pro legibus ⁊ patria mori parati. Constituit
itaqꝫ fratres suos duces vtrique ordini simo/
nem ⁊ iosephum ⁊ ionathan: subiectis vnicuiqꝫ
millenis ⁊ quingentenis: ad hoc etiam ab esdra
lecto illis scō libro ⁊ dato signo adiutorij dei: in
prima acie ipe dux commisit cum nicanore. Et
facto sibi adiutore omnipotente. interfecerūt su
per nouem milia hominū. maiorem autem par
tem exercitus nicanoris vulneribus debilem fa
ctum fugere compulerunt. Pecunijs vero eo
rū qui ad emptionem ipoꝝ venerant sublatis
ipsos vsqꝫquaqꝫ persecuti sunt: sed reuersi sunt
ora conclusi. Nam erat ante sabbatū: quam ob
cām non pseuerauerunt in seqntes. Arma aūt
iporum ⁊ spolia congregantes sabbatū agebāt
benedicentes dñm: qui liberauit eos in festo die:
misericordie initiū stillans in eos. Post sabba/
tū vero debilibus ⁊ orphanis ⁊ viduis diuise/
runt spolia: ⁊ residua ipsi cum suis habuere.
His itaqꝫ gestis ⁊ coiter ab omnibus facta ob
secratione: misericordem dñm postulabant: vt
in finem seruis suis reconciliaret. Et ex his qui
cū timotheo ⁊ bachide erāt ꝯ se ꝯtendentes sup
viginti milia interfecerūt ⁊ munitiōes excelsas
obtinuerunt: ⁊ plures predas diuiserunt: equam
portionē debilibus pupillis ⁊ viduis: sed ⁊ se/
nioribus facientes. Et cum arma eoꝝ diligen/
ter collegissent: oia cōposuerunt in locis oppor
tunis. Residua vo spolia hierosolymā detule
rūt: ⁊ philarchen q cū timotheo erat interfecerūt
virum scelestum q in multis iudeos afflixerat.
Et cū epinichia agerēt in hierosolymis eos qui
sacras ianuas incenderūt: idest calisthenen cuꝫ
in quoddam domicilium refugissent: incēderūt
digna eis mercede pro impietatibus suis red/
dita. Facinorosissimus auteꝫ nicanor: qui mille
negociantes ad iudeoꝝ venditionē adduxerat:
humiliatus auxilio dñi ab his quos nullos exi/
stimauerat. deposita veste glorie per mediterra
nea fugiens solus venit antiochiā: sūmā infelici
tateꝫ de interitu sui exercitus cōsecutus. Et q ꝓ
miserat romanis se tributuꝫ restituere de capti
uitate hierosolymorum: predicabat nunc prote
ctorem deum habere iudeos ⁊ obipsuꝫ inuulne
rabiles esse: eo qꝫ sequerentur leges ab ipso con
stitutas.

Capitulum. IX.

Eodeꝫ tempore antiochus inhoneste re
uertebatur de perside. Intrauerat. n. i eā
q̄ dicitur persipolis ⁊ temptauit expolia
re templum ⁊ ciuitatē opprimere: sed multitudi
ne ad arma concurrente in fugam versi sunt: et
ita ꝯtigit vt antiochus post fugam turpiter redi
ret. Et cuꝫ venisset circa egbathanan: recogno
uit que erga nicanorem ⁊ timotheuꝫ gesta sunt.
Elatus autē in ira: arbitrabatur se iniuriam illoꝝ
q se fugauerant posse in deos retorquere: ideo/
qꝫ iussit agitari currum suuꝫ sine intermissione
agens iter: celesti eū iudicio purgente: eo qꝫ ita
superbe locutus est se venturū hierosolymam ⁊
cōgeriem sepulchri iudeoꝝ eam facturū. Sed q
vniuersa cōspicit dñs deus israel: percussit eum
insanabili ⁊ inuisibili plaga. Vt. n. finiuit hūc ip
sum sermonem: apprehendit eum dolor dirus vi
scerū ⁊ amara interioꝝ tormenta. Et qdem sa/
tis iuste: qppe qui multis ⁊ nouis cruciatibꝰ alio
rū torserat viscera licet ille nullo modo a sua ma
litia cessaret. Super hoc autem superbia reple/
tus. ignem spirans aio in iudeos: ⁊ precipiens
accelerari negocium: contigit illum impetu eun
tem de curru cadere: ⁊ graui corporis collisione
mēbra vexari. Isqꝫ qui sibi videbatur etiam flu/
ctibus maris imperare: supra humanum moduꝫ

superbia repletus: ⁊ montium altitudines insta
tera appendere: nunc humiliatus ad terram in
gestatorio portabatur: manifestam dei virtutē
in semetipso contestans: ita vt de corpore impij
vermes scaturirent: ac viuentes in dolorib⁹ car
nes eius effluerent: odore etiā illius ⁊ fetore ex
ercitus grauaretur. Et qui paulo ante sidera ce
li contingere se arbitrabatur: cum nemo pote/
rat propter intolerantiam fetoris portare. Hic
igitur cepit ex graui superbia deductus ad agni
tionē sui venire diuina ãmonitus plaga: ꝑ mo
menta singula doloribus suis augmenta capiē
tibus. Et cum nec ipse iam fetorem suum ferre
posset. ita ait. Iustum est subditū esse deo ⁊ mor
talem nō paria deo sentire. Orabat aūt hic scele
stus dn̄m a quo nō esset misericordiam consecu
turus: ⁊ ciuitatem ad quā festinans veniebat vt
eam ad solum deduceret ac sepulchrum ꝯgesto
rū faceret: nunc optat liberā reddere. ⁊ iudeos
quos nec sepultura q̄dem se dignos habiturum
sed auibus ac feris diripiendos traditurū. ⁊ cū
paruulis exterminaturū dixerat. equales nunc
athenienfibus facturū pollicetur: templū: etiam
sanctū qđ prius expoliauerat: optimis donis or
naturū: ⁊ sancta vasa multiplicaturum. ⁊ perti/
nentes ad sacrificia sumptus de redditib⁹ suis:
prestaturū sup hec ⁊ iudeū se futurū: ⁊ omnem
locū terre ꝑ ambulaturū: ⁊ predicaturū dei ptā/
tē. Sed nō cessantibus doloribus: supuenerat
eni in eū iustū dei iudiciū: desperans scripsit ad
iudeos in hunc modum deprecationis epistolā
hec cōtinentem. Optimis ciuibus iudeis. plu/
rimā salutē ⁊ bene valere: ⁊ eē felices: rex ⁊ p̄n
ceps antiochus. Si bene valetis ⁊ filij vestri et
ex sententia vobis cuncta sūt: maximas agimus
gratias. Et ego in infirmitate constitutus: vr̄i
autem memor benigne reuersus de perfidis lo
cis ⁊ infirmitate graui apprehensus necessariū
duxi ꝓ cōi vtilitate curam habere: nō desperās
memetip̄m: sed spem multam habens effugien
di infirmitatem. Respiciens autē ꝙ ⁊ pater me
us q̄bus tp̄ibus in locis superioribus ducebat
exercitum: ondit qui post se susciperet p̄ncipatū
vt si quid ꝯtrarium accideret aut' difficile nūcia
ret̃: scientes hi qui in regionibus erant cui esset
rerū sūma derelicta non turbarentur. ad hec cō
siderans de ꝓximo potentes quosq̄ ⁊ vicinos:
tp̄ibus insidiantes ⁊ euentum expectantes: desi
gnaui filium meū antiochum regem: quem sepe
recurrens in supiora regna multis vestrū com
mendabam: ⁊ scripsi ad eum que subiecta sunt.
Oro itaq̄ vos ⁊ peto memores bn̄ficiorum pu
blice ⁊ priuatim. vt vnusq̄sq̄ conseruet fidē ad
me ⁊ ad filium meū. Confido.n. eum modest[e]
⁊ humane acturū ⁊ seq̄ntem propositū meū: cō/
munē vobis fore. Igit̃ homicida ⁊ blasphem⁹
pessime ꝑcussus. ⁊ vt ipse alios tractauerat: pe/
gre in montibus miserabili obitu vita funct⁹ ē.
Trāsferebat aūt corpus philippus collactaneu[s]
eius: qui metuēs filiū antiochi: ad ptolomeum
philometorē in egyptū abijt.

X

Machabeus aūt ⁊ q cū eo erant domio [se]
ꝓtegente tēplū quidē ⁊ ciuitatē recepit:
aras autē quas alienigene per plateas
extruxerant itemq̄ delubra: demolitus est. Et
purgato templo aliud altare fecerunt: ⁊ de ign[i]
tis lapidibus igne concepto sacrificia obtulerū[t]
post biennium: ⁊ incensū ⁊ lucernas: ⁊ panes
propositionis posuerunt. Quibus gestis roga
bant dn̄m ꝓstrati in terram: ne amplius talib⁹
malis inciderent. Sed ⁊ si quādo peccassent: v[t]
ab ip̄o miti⁹ corriperent̃. ⁊ nō barbaris ac bla[s]
phemijs hoībus traderent̃. Qua die aūt tem/
plū ab alienigenis pollutū fuerat: cōtigit eadem
die purificationē fieri vicesima ⁊ q̄nta mensis
qui fuit casleu. Et cū leticia diebus octo egerū[t]
in modum tabernaculorū: recordantes ꝙ ante
modicum tp̄is diē solennē tabernaculorum in
montibus ⁊ in speluncis more bestiarū egerāt.
propter quod tirsos ⁊ ramos virides ⁊ palmas
preferebant ei: qui prosperauit mundare locū
suū. Et decreuerunt cōi precepto ⁊ decreto vni
uerse genti iudeorū oībus ānis agere dies istos
Et antiochi quidē qui appellatus est nobilis: vi
te excessus ita se habuit. Nunc autē de eupatore
antiochi impij filio q̄ gesta sūt narrabimus bre
uiantes mala que in bellis gesta sunt. Hic enim
suscepto regno cōstituit super negocia regni ly
siam quendam phenicis ⁊ syrie militie principē
Nā ptolemeus qui dicebatur macer iusti tenax
erga iudeos: esse constituit: ⁊ precipue propter
iniquitatem que facta erat in eos: ⁊ pacifice age/
re cum eis. Sed ob hoc accusatus ab amicis a/
pud eupatorem: cum freq̄nter proditor audiret
eo ꝙ cyprum creditam sibi a philometore deser
uisset: ⁊ ad antiochū nobilē translatus: etiā ab
eo recessisset: veneno vitā finiuit. Gorgias au
tem cū esset dux locorū: assumptis aduenis fre/
q̄nter iudeos debellabat. Iudei vero q tenebāt
opportunas munitiones: fugatos ab hierosoly
mis suscipiebant: ⁊ bellare tēptabant. Hi vero
qui erant cū machabeo ꝑ orationes dn̄m rogan
tes vt esset sibi adiutor: impetū fecerunt i muni/
tiones idumeorum: multaq̄ vi insistentes loca

obtinuerunt: occurrētes itéremerunt: ⁊ oēs si
mul nō minus viginti quinq; milibus trucidaue
runt. Quidā aūt cū ꝯfugissent in duas turres
valde munitas. omnē apparatū ad repugnan
dum habentes: machabeus ad eoꝝ expugna/
tionē relicto simone ⁊ ioseph. itē q; zacheo eis
q; qui cū ipsis erant satis multis: ipse ad eas q̄
amplius vrgebant pugnas conuersus ē. Hi
vero qui cū simone erant cupiditate ducti a qui
busdā q in turribus erant suasi sunt pecunia: ⁊
septuagita milibus didrachmis acceptis dimi
serunt quosdā effugere. Cū aūt machabeo nun
ciatū esset quod factū est: pricipibus ppl'i ꝯgre/
gatis: accusauit q pecunia fratres vendidisset
aduersarijs eoꝝ dimissis. Hos igitur prodito
res factos interfecit: ⁊ ꝯfestim duas turres oc/
cupauit. Armis aūt ac manibus oia prospere
agendo: in duab⁹ munitionibus pluſq̄ vigin
ti milia peremit: ⁊ timotheus qui prius a iude/
is fuerat superat⁹: conuocato exercitu peregri/
ne multitudinis ⁊ congregato equitatu asiano
aduenit: q̄si armis iudeā capturus. Machabe
us autē ⁊ q cū ipso erant appropinquāte illo de
precabantur dn̄m caput terra aspergentes: lū/
bosq; cilitiis precincti: ad altaris crepidinē ꝓ
uoluti: vt sibi ꝓpitius: inimicis aūt eorum esset
inimicus. ⁊ aduersarijs aduersaretur sicut lex di
cit. Et ita post orōnem sumptis armis longius
de ciuitate procedentes. ⁊ proximi hostibus ef/
fecti resederunt. Primo aūt solis ortu vtrique
cōmiserūt. isti quidē victorie ⁊ ꝓsperitatis spon/
sorē cū ỽtute dn̄m hn̄tes: illi autē ducem belli
aīmū habebant. Sed cū vehemens pugna esset:
apparuerunt aduersarijs de celo viri quinque in
eqs. frenis aureis decori. ducatum iudeis pre/
stantes. ex quib⁹ duo machabeū mediū hn̄tes
armis suis circūseptum icolumem cōseruabāt:
in aduersarios autem tela ⁊ fulmina iaciebant:
ex quo et cecitate cōfusi et repleti perturbatione
cadebant. Interfecti sūt autē viginti milia quingē
ti peditū. et equites sexcēti. Timotheus ỽo cō
fugit i gazarā presidiū munitū cui preerat cere
as: machabeus aūt et qui cum eo erant letantes
obsederūt presidiū diebus q̄tuor. At hi q itus
erant loci firmitate confisi supra modū maledi/
cebant. ⁊ sermones nephādos iactabāt. Sed cū
dies quinta illucesceret: viginti iuuenes ex his qui
cū machabeo erant: accensi animis ꝓpter blas
phemiā viriliter accesserūt ad muꝝ ⁊ feroci aīo
incedētes ascēdebant: sed ⁊ alij similiter ascen/
dentes turres portasq; succendere aggressi sūt
atq; ipsos maledicos viuos ꝯcremare. Per
cōtinuū aūt biduū: p̄sidio vastato timotheū oc
cultantē se in q̄dā reptum loco pemerūt. ⁊ frēm
illius cereā ⁊ apollophanē occiderunt. Quib⁹
gestis. i hymnis ⁊ ꝯfessiōibus bn̄dicebant dn̄m
q magna fecit i isrl'. ⁊ victoriā dedit illis. XI

Sed paruo p⁹ tp̄e lysias ꝓcurator regis
⁊ ꝓpinqu⁹ ac negocioꝝ prepositus gra
uiter ferens de his que acciderant: con
gregatis octoginta milibus ⁊ eqtatu vniuerso
veniebat aduersū iudeos existimās se ciuitatē
q̄dē captā gentibus hitaculum factuꝝ: templū
ỽo in pecunie questū sicut cetera delubra gen
tium hituꝝ. ⁊ p singulos ānos venale sacerdo
tium: nusq; recogitans dei ptātē: sz mēte effre
natus in multitudine peditū ⁊ in milibus eqtū
⁊ in octoginta elephātis ꝯfidebat. Ingressus
aūt iudeā ⁊ appropians bethsure q̄ erat in agu
sto loco ab hierosolyma interuallo quinq; stadio
rum: illud p̄sidiū expugnabat. Ut aūt macha/
beus ⁊ q cū eo erant: cognouerunt expugnari
p̄sidia: cū fletu ⁊ lachrymis rogabant dn̄m. et
oīs turba simul: vt bonū angelū mitteret ad sa
lutē israel. Et ipse primus machabeus sumptis
armis ceteros adhortatus ē simul secū piculū
subire ⁊ ferre auxiliū frībus suis. Cumq; pariter
ꝓmpto aīo ꝓcederēt hierosolymis: apparuit pre
cedēs eos eques in veste candida: armis aure
is hastā vibrans. Tūc oēs simul bn̄dixerūt mi
sericordē dn̄m ⁊ ꝯualuerunt animis nō solum
hoīes sed ⁊ bestias ferocissimas ⁊ muros fer/
reos parati penetrare. Ibant igitur ꝓmpti: de
celo hn̄tes adiutorē ⁊ miserantem sup eos dn̄m
Leonū autē more impetu irruentes in hostes
ꝓstrauerunt ex eis vndeci milia peditū: ⁊ eqtū
mille sexcētos: vniuersos autē in fugā verterūt
plures aūt ex eis vulnerati nudi euaserūt. Sed
⁊ ipse lysias turpiter fugiens euasit. Et q̄ non
insensatus erat: secū ipse reputans factā erga se
diminutionē. ⁊ intelligens inuictos eē hebreos
oipotētis dei auxilio nitentes: misit ad eos: ꝓ
misitq; se consensuꝝ oībus que iusta sunt: ⁊ re
gē compulsuꝝ amicum fieri. Annuit autē ma/
chabeus precibus lysie: in oībus vtilitati consu
lens. Et q̄cunq; machabeus scripsit lysie de iu
deis eam rex concessit: nam erant scripte iude/
is epistole a lysia siquidem hunc modum con/
tinentes. Lysias: pplo iudeoꝝ salutem. Iohan
nes ⁊ abessalon qui missi sunt a vobis tradētes
scripta postulabant: vt ea q̄ p illos significabāt
implerē. Quecūq; igitur regi potuerunt pfer
ri: exposui: ⁊ que res permittebat: concessit. Si
igit̄ in negocijs fidē ꝯseruaueritis: etiam dein

ceps bonoꝝ vobis causa ee͂ tẽptabo: de ceteris
autẽ ꝑ singula ꝟba mandaui ⁊ istis: ⁊ his qui
a me missi sunt colloq vobiscũ. Bñ valete. An
no centesimo quadragesimooctauo mẽsis dio
scori die vicesima ⁊ quarta. Regis aũt ep͞la ista
continebat. Rex antiochus lysie fri: salutem.
Patre nostro int deo trãslato nos volẽtes eos
q sunt in regno nr͞o sine tumultu agere ⁊ rebꝰ
suis adhibere diligentiã: audiuimus iudeos nõ
consensisse patri meo vt transferrent ad ritum
grecoꝝ: ꝫ tenere velle suũ institutũ: ac ꝓpterea
postulare a nobis cõcedi sibi legitima sua. Vo
lentes igit hanc quoqꝫ gentẽ quietam ee͂: statu
entes iudicauimus templũ restitui illis: vt age
rent ꝟm suoꝝ maioꝝ consuetudinẽ. Bene igit
feceris: si miseris ad eos ⁊ dexteraꝫ dederis: vt
cognita nostra volũtate bono animo sint: ⁊ vti
litatibus proprijs deseruiant. Ad iudeos ꝟo re
gis ep͞la talis erat. Rex antiochus: senatui iu-
deoꝝ: ⁊ ceteris iudeis. salutẽ. Si valetis: sic est
vt volumꝰ: ꝫ ⁊ ipsi bñ valemꝰ. Addit nos me
nelaus dicẽs velle vos descendere ad vr͞os qui
sunt apud nos. His igit q cõmeãt vsqꝫ ad diẽ
tricesimũ mensis xãdici damꝰ dextras securita
tis: vt iudei vtant cibis ⁊ legibus suis sicut ⁊ ꝑ
us: ⁊ nemo eoꝝ vllo modo molestiã patiat de
his que ꝑ ignorantiam gesta sunt. Misimꝰ aũt
⁊ menelaũ qui vos alloquatur. Valete. Anno
centesimo q̃dragesimooctauo xandici mensis
q̄ntadecima die. Miserũt aũt etiam romani epi
stolam ita se hñtem. Quintꝰ mẽmiꝰ ⁊ titus ma
nilius legati romanoꝝ: pp͞lo iudeoꝝ: salutem.
De his q̃ lysias cognatus regis cõcessit vobis
⁊ nos cõcessimus: de q̄bus aũt ad regẽ iudica-
uit referendũ: confestim aliquem mittite diligẽ
tius inter vos ꝯferentes: vt decernamus sicut
ꝯgruit vobis. Nos. n. ãtiochiã accedimꝰ. Jõ
qꝫ festinate rescribere: vt nos quoqꝫ sciamus
cuius estis voluntatis. Bene valete. Anno cẽ
tesimo quadragesimooctauo quintadecima die
mensis xandici.

C XII

His factis pactõibꝰ lysias ꝑgebat ad re
gem: iudei aũt agriculture operam da
bãt. Sed hi q resederant timotheus. et
appollonius gemnei filius: sed ⁊ hieronymus
⁊ demophon sup̄bus ⁊ nicanor cypriarches nõ
sinebant eos in silẽtio agere: ⁊ q̄ete. Joppite ve
ro tale quoddã flagitiũ ꝑpetrarũt. Rogauerũt
iudeos cũ q̄bus hitabant ascendere scaphas q̃s
pauerãt cũ vxoribus ⁊ filijs: q̃si nullis inimici
tijs inter eos subiacentibꝰ. Scd͞m cõe itaqꝫ de
cretũ ciuitatis: ⁊ ipsis acq̄escentibus pacisqꝫ cã
nihil suspectũ hñtibus: cũ i altũ ꝓcessissent. sub
merserunt nõ minus ducẽtos. Quã crudelita
tẽ iudas in sue gentis hoĩes factã vt cognouit:
ꝑcepit viris q erant cũ ipso. ⁊ inuocato iusto iu
dice deo venit aduersus iterfectores fratruꝫ. ⁊
portũ q̄dẽ nocte succendit: scaphas exussit: eos
aũt q ab igne refugerant: gladio ꝑemit. Et cuꝫ
hec ita egisset discessit q̃si iteꝝ reuersurꝰ: ⁊ vni-
uersos iopitas eradicaturus. Sꝫ cũ cog̊uisset ⁊
eos q erant iamnie velle pari nõ facere habitã-
tibus secum iudeis: iamnitis q̃ꝫ nocte sup̄uenit
⁊ portuꝫ cũ nauibus succẽdit. ita vt lumẽ ignis
appꝑeret hierosolymis ab stadijs ducẽtis q̃dra
ginta. Inde cũ iã abijssent noueꝫ stadijs ⁊ iter
facerẽt ad timotheũ: cõmiserunt cuꝫ eo arabes
q̄nqꝫ milia viri ⁊ eq̄tes q̄ngenti. Cũqꝫ pugna
valida fieret ⁊ auxilio dei ꝓspere cessisset: resi-
dui arabes victi: petebãt a iuda dextras sibi da
ri ꝓmittentes se pascua daturos: ⁊ in ceteris ꝓ
futuros. Judas autẽ arbitratus vere in multis
eos vtiles ꝓmisit pacẽ: dextrisqꝫ acceptis discel
sere ad tabernacula sua. Aggressus est aũt ⁊ ci-
uitatẽ quandã firmam: pontibꝰ murisqꝫ circũ-
septã q̃ a turbis hitabat: gentiũ ꝓmiscuaꝝ: cui
nomen casphin: hi ꝟo q intus erãt ꝯfidẽtes in
stabilitate muroꝝ ⁊ apparatu alimoniaꝝ remis
sius agebãt. maledictis lacessentes iudã ⁊ blas
phemãtes: ⁊ loquẽtes q̃ phas non est. Macha
beus autem inuocato magno mundi principe
qui sine arietibus ⁊ machinis t̄pibus iesu ꝑcipi
tauit iericho: irruit ferociter muris: ⁊ capta ciui
tate ꝑ domini voluntatẽ innumerabiles cedes
fecit: ita vt adiacens stagnũ stadioꝝ duoꝝ latitu
dinis sanguine interfectoruꝫ fluere videretur.
Inde discesserunt stadia septingenta quinqua
ginta ⁊ venerunt in characha ad eos: qui dicun
tur tubianei iudeos. ⁊ timotheum quidẽ in illis
locis non comprehenderunt: nulloqꝫ negocio
perfecto regressus est: relicto in quodam loco
firmissimo presidio. Dositheus autem ⁊ sosipa
ter qui erant duces cũ machabeo ꝑimerũt a ti
motheo relictos in presidio decem milia viros.
At machabeus ordinatis circum se sex milibus
⁊ constitutis per cohortes: aduersus timotheũ
ꝓcessit hñtem secum centũ viginti milia peditũ
equitumqꝫ duo milia quingentos. Cognito au
tem iude aduentu timotheus premisit mulieres
⁊ filios: ⁊ reliquum apparatum in presidium
quod carmon dicitur. Erat enim inexpugna-
bile ⁊ accessu difficile: propter locorum angusti
as. Cumqꝫ cohors iude prima apparuisset: ti
mor hostibus incussus est ex presentia dei qui

vniuersa conspicit. ⁊ in fugam versi sunt ali/
us ab alio: ita ut magis a suis deijcerentur: ⁊
gladiorum suorum ictibus debilitarentur. Judas autē
vehemēter instabat puniēs prophanos. ⁊ pro
strauit ex eis triginta milia virorum. Ipse vo.
timotheus incidit i partes dosithei et sosipatris
⁊ multis precibus postulabat ut viuus dimitte/
retur: eo quod multorum ex iudeis parentes haberet
ac frēs. q̄s morte eius decipi eueniret. Et cum fi
dem dedisset restituturum se eos sm constitutum
illesū eū dimiserunt ppt fratrū salutem. Judas
aūt regressus ē a carnion iterfectis vigītiqnque
milibus. Post horum fugā ⁊ necē. mouit exercitū
ad effron ciuitatē munitam: i qua multitudo di/
uersarum gentiū habitabat. ⁊ robusti iuuenes p
muris ɔsistētes fortiter repugnabant. In hac
autem machine multe. ⁊ telorum erat apparatus.
Sed cum oipotētē iuocassent: q ptāte sua vires
hostiū cōfringit. ceperūt ciuitatem. ⁊ ex eis qui
intus erāt vigintiqnque milia pstrauerūt. Inde
ad ciuitatem scytharum abierūt: que ab hierosoly/
mis sexcentis stadijs aberat. Contestantibus
aūt his qui apud scythopolitas erant iudeis quod
benigne ab eis haberentur: etiam tpibus infelici/
tatis. quod modeste secum egerint: gratias agen/
tes eis: ⁊ exhortati etiam de cetero erga genus
suū benignos eē. uenerūt hierosolymā die so/
lēni septimanarum instante. Et post pentecosten
abierunt contra gorgiam prepositū idumee. Exiuit
aūt cum peditibus tribus milibus. ⁊ eqtibus qdrin
gentis. Quibus congressis ɔtigit paucos rue/
re iudeorum. Dositheus vero qdam de bachenoris
eques vir fortis gorgiam tenebat. ⁊ cum vellet
illū cape viuū. eques quidā de thracibus irruit
in eum. humerūqz eius amputauit: atqz ita gor/
gias effugit in maresa. At illis qui cum esdrin
erāt diutius pugnātibus ⁊ fatigatis: iuocauit iu/
das dñm adiutorem ⁊ ducem belli fieri: incipi/
ens voce patria: ⁊ cum hymnis clamorem ex/
tollens. fugam gorgie militibus incussit. Judas
autem collecto exercitu venit in ciuitatem odol/
lam. Et cū septima dies superueniret. sm con/
suetudinem purificati: i eodem loco sabbatum
egerunt. Et sequenti die venit cum suis iudas
vt corpa pstratorum tolleret: ⁊ cū parētibus po/
neret i sepulchris paternis. Inuenerūt aūt sub
tunicis iterfectorum de donarijs idolorum q̄ apud
iāniam fuerūt: a qbus lex phibet iudeos. Oibus
ḡ manifestū factū ē: ob hanc cām eos corruisse
Oēs itaqz benedixerunt iustū iudiciū dñi qui
occulta fecerat manifesta: atqz ita ad preces con
uersi rogauerunt: vt id qd factum erat delictum
obliuioni traderetur. At vero fortissimus iudas
hortabatur pplm ɔseruare se sine pctō: sub oculis
videntes q̄ facta sunt p pctis eorum q pstrati sūt.
Et facta collatione: duodecim milia drachmas
argenti misit hierosolymam offerri pro peccatis
mortuorum sacrificium: bene ⁊ religiose de resur
rectione cogitans. Nisi. n. eos qui ceciderāt re
surrecturos speraret: superfluum videretur et
vanum orare pro mortuis. Et quia considera/
bat quod hi qui cum pietate dormitionem accepe/
rant: optimam haberent repositam gratiā. Sā
cta ergo ⁊ salubris est cogitatio pro defunctis ex
orare: vt a peccatis soluantur. ¶ XIII

Anno cētesimo quadragesimonono co
gnouit iudas antiochum eupatorem ve
nire cum multitudine aduersus iudeam
⁊ cum eo lysiam procuratorem ⁊ ppositū nego/
ciorum secū habentē peditū centū decem milia ⁊
equitum qnqz milia: ⁊ elephantes vigintiduos:
currus cū falcibus trecentos. Cōmiscuit autem
se illis ⁊ menelaus: ⁊ cum multa fallacia depre/
cabatur antiochū nō p patrie salute: sed sperās
se constitui in principatū. Sed rex regū suscita/
uit aīos antiochi in peccatorē: ⁊ suggerente ly/
sia hūc esse cām oium malorum: iussit vt eis est con
suetudo apphensū in eodē loco necari. Erat aūt
in eodē loco turris qnqginta cubitorum: aggestum
vndiqz hñs cineris. Hec ɔspectū habebat in p
ceps. Inde in cinerē deijci iussit sacrilegū: oibus
eū ppellentibus ad interitū. Et tali lege puari/
catorem legis ɔtigit mori: nec terre dari mene/
laū. Et qdem satis iuste. Nā qr multa erga arā
dei delicta cōmisit cuius ignis ⁊ cinis erat scūs
ipe in cineris morte dānatus est. Sed rex men
te effrenatus veniebat negorē se preci suo iudeis
ostensurus. Quibus iudas cognitis pcepit po
pulo vt die ac nocte dñm iuocarent. quod sicut sep
⁊ nūc adiuuaret eos: qppe qui lege ⁊ patria scō/
qz tēplo puari vererentur: ac pplm qui nup pau/
lulū respirasset: ne sineret blasphemis rursus na
tionibus subdi. Oibus itaqz simul id faciētibus
⁊ petentibus a dño miam cū fletu ⁊ ieiunijs p tri/
duū continuum pstratis: hortatus est eos iudas
vt se ppararent. Ipse vero cū senioribus cogita/
uit: priusqz rex admoueret exercitū ad iudam et
obtineret ciuitatē: exire: ⁊ dñi iudicio cōmittere
exitum rei dans itaqz ptātem oium deo mundi
creatori: ⁊ hortatus suos vt fortiter dimicarent
⁊ vsqz ad mortē p legibus: templo ciuitate: pa/
tria: ⁊ ciuibus starent. circa modin exercitū con
stituit. Et dato signo suis dei victorie: iuuenibus
fortissimis electis: nocte aggressus aulam regiā

in castris interfecit. viros quattuordecim milia
⁊ maximū elephantoꝝ cū his qui suppositi fue/
rant. Summoq꜄ metu ac ꝑturbatione hostiu꜄ ca
stra replentes: rebusq꜄ ꝓspicere gestis abierūt
Hoc aūt factū est die illucescente: adiuuante eū
dñi ꝓtectione. Sed rex accepto gustu audacie
iudeoꝝ: arte difficultates locorum temptabat: ⁊
bethsure q̄ erat iudeoꝝ presidium munitum ca
stra admouebat: sed fugabat᷑: īpingebat᷑: mio/
rabat᷑: His autē qui intus erāt iudas necessa/
ria mittebat: Enūciauit autē mysteria hostibus
rodochus quidā de iudaico exercitu: qui requi/
tus cōphensus est ⁊ ꝯclusus. Iterū rex sermo/
nē habuit ad eos q erant in bethsuris: dextrā d
dit: accepit: abijt: cōmisit cum iuda: supatus est
Vt aūt cognouit rebellasse philippu꜄ antiochie
q relictꝰ erat sup negocia. mēte ꝯsternatus iude
os depcans subditusq꜄ eis: iurat de oībus qui
bus iustū visū ē ⁊ recōciliatꝰ obtulit sacrificium
honorauit tēplū ⁊ munera posuit: machabeum
āplexatus ē: ⁊ fecit eū a ptolemaide vsq꜄ ad ger
renos ducem ⁊ pncipē. Vt aūt venit ptolemai
dā grauiter ferebāt ptolemenses amicitie cōuē/
tionē indignātes: ne forte fedꝰ irruperēt. Tūc
ascēdit lysias tribunal: ⁊ exposuit rationē: ⁊ po
pulū sedauit: regressusq꜄ ē antiochiā. Et h̄ mō
regis ꝓfectio ⁊ reditus ꝓcessit. ¶ XIIII

Sed post triēnij tēpus cognouit iudas.
⁊ q cū eo erāt demetriū seleuci cū multi/
tudine valida ⁊ nauibus p portū tripo
lis ascendisset ad loca opportuna. ⁊ tenuisse re
giones aduersus antiochū ⁊ eius ducē lysiam.
Alchimus aūt quidā q summus sacerdos fuerat:
sed volūtarie coinquinatus est tpibus cōmixtiōis.
ꝯsiderās nullo mō sibi esse salute neq꜄ accessu꜄
ad altare. venit ad regē demetriū centesimo qn
q̄gesimo anno offerēs ei coronā aureā ⁊ palmā
sup hec ⁊ talos q templi esse videbant᷑. Et ipsa
quidē die siluit. Tempus aūt opportunū demē
tie sue nactus: ꝯuocatus a demetrio ad ꝯsiliū ⁊
interrogatus qbus rebꝰ ⁊ cōsilijs iudei niteren
tur: rn̄dit. Ipsi qui dicunt᷑ assidei iudeoꝝ qbus
pest iudas machabeꝰ bella nutriūt ⁊ seditiones
mouēt: nec patiunt᷑ regnū eē quietū. Nā ⁊ ego
defraudatus parentū glīa. dico aūt summo sacer
dotio huc veni: pmo quidē vtilitatibꝰ regis fi/
dem seruās: secundo aūt etiā ciuibus consulēs
Nam illoꝝ prauitate vniuersu꜄ genus nr̄m nō
minime vexatur. Sed oro his singulis o rex co
gnitis: ⁊ regioni ⁊ generi sm̄ humanitatē tuam
ꝓmulgatā oibus ꝓspice. Nam q̄diu supest iu
das: īpossibile est pacē eē negocijs: Talibꝰ aūt

ab hoc dictis. ⁊ ceteri amici hostiliter se haben/
tes aduersus iuda꜄. inflāmauerunt demetriu꜄
Qui stati nicanorē pposítu꜄ elephātoꝝ ducem
misit in iudeam: datis mandatis ut ipsū quide꜄
iuda꜄ capet viuū. eos vero q cū illo erāt disper/
geret. ⁊ ꝯstitueret alchimu꜄ maximi tēpli sum/
mū sacerdotē. Tūc gentes q̄ de iudea fugerant
iudam. segregatim se nicanori miscebant: mi/
serias ⁊ clades iudeoꝝ. ꝓspitates rerū suarum
existimātes. Audito itaq꜄ iudei nicanoris ad/
uentu et cōuentu nationū: ꝯspsi terra roga/
bāt eū q ppl'm suum cōstituit. in eternū custodi/
ret. quiq꜄ suam portionē signis euidētibꝰ ꝓte/
git. Impante aūt duce statim inde mouerunt:
cōuenerūtq꜄ ad castellum dessau. Simon uero
frat iude cōmiserat cū nicanore: s꜄ cōteritus est
repentino aduentu aduersariorum: nicanor tn̄
audiēs virtutē comitu꜄ iude et aī magnitudi/
nē qua꜄ p patrie certaminibus habebant. san/
guine iudiciū facere metuebat. Quāobre꜄ pre
misit possidoniū ⁊ theodotium ⁊ matthia꜄. ⁊ ut
darent dextras. atque acciperent. Et cū diu de/
his consilium ageretur: ⁊ ipse dux ad multitu/
dinē retulisset omnium vna fuit sententia ami/
citijs annuere. Itaq꜄ diem constituerunt qua
secreto inter se agerent. ⁊ singulis selle prolate
sunt et posite. Precepit autem iudas armatos
esse locis opportunis ne forte ab hostibus re/
pente mali aliquid oriretur. Et congruū collo/
quiū fecerunt. Morabat᷑ autem nicanor hiero
solymis. nihil q꜄ inique agebat. gregesq꜄ tur/
barū q̄ congregate fuerant. dimisit. Habebat
aūt iudam sēp caꝝ ex aīo ⁊ erat viro inclinatus
Rogauitq꜄ eu꜄ ducere vxorē. filiosq꜄ ꝓcreare
Nuptias fecit: quiete egit: coīterq꜄ viuebant.
Alchimus aūt vidēs caritatē illoꝝ ad inuicem
⁊ conuentiones. venit ad demetrium ⁊ dicebat
nicanore꜄ rebus alienis assētire. Iudamq꜄ re/
gni insidiatorē successorē sibi destinasse. Itaq꜄
rex exasperatus ⁊ pessimis huiꝰ criminatiōibꝰ
irritatus scripsit nicanori dicēs. grauiter quidē
se ferre de amicitie conuentione. iubere tn̄ ma/
chabeum citius vinctum mittere antiochiam.
Quibus cognitis nicanor ꝯsternabat᷑. ⁊ grauit᷑
ferebat si ea q̄ conuenerant. irrita faceret. nihil
lesus a viro: sed qa regi resistē non poterat op/
portunitate꜄ obseruabat qua p̄ceptū pficēt. At
machabeus vidēs secū austerius agere nicano
rē. ⁊ ꝯsuetū occursū ferocius exhibentē. intelli
gens non ex bono esse austeritatē ista꜄. paucis
suoꝝ ꝯgregatis occultauit se a nicanore. Qd
cū ille cognouit fortit᷑ se a viro preuentū. uenit

ad maximū ꝛ sanctissimum tēplum. ꝛ sacerdoti
bus solitas hostias offerentibus. iussit sibi tra
di virū. Quibus cū iuramēto dicentibus nesci
re se vbi eēt: qui querebat: extendens manū ad
tēplum iurauit dicēs. Nisi iudā mihi vinctum
tradideritis: istud dei phanū in planitiē deducā
ꝛ altare effodiā: ꝛ tēplū hꝰ libero prī consecrabo
Et his dictis abijt. Sacerdotes aūt ꝓtendētes
manus i celū iuocabāt eum q̄ semp ꝓpugnatoꝛ
esset gentis ipsoꝝ: hec dicētes. Tu dñe vniuer
soꝝ q̄ nullius idiges: voluisti templū hītatiōis
tue fieri in nobis. Et nūc scē scōꝝ oium dñe cō
serua i eťnū ipollutā domum istā q̄ nup mūda/
ta est. Razias aūt qdā de senioribus ab hiero/
solymis delatus est nicanoꝛi. vir amatoꝛ ciui/
tatis ꝛ bñ audiēs. q̄ ꝓ affectu prī iudeoꝝ appel
labať. Hic multis tpibus cōtinentie ꝓpositū
tenuit i iudaismo: coꝛpusq̄ ꝛ aiam tradere cōtē
tus ꝓ pseuerantia. Volens aūt nicanoꝛ mani/
festare odiū qđ habebat in iudeos: misit milites
qngentos vt eū ꝯphenderēt. Putabat. n. si il/
lum decepisset: sese cladē iudeis maximā illatu
rū. Turbis aūt irruere i domū eius ꝛ ianuā dis
rūpe atq̄ ignē āmouere cupientibus: cū iā cō/
phenderet: gladio se petijt: eligens nobilit mo
ri potius q̄ subditus fieri pctōribus: ꝛ ꝯ nata/
les suos indignis iiurijs agi. Sed cū p festina
tionē nō certo ictu plagā dedisset. ꝛ turbe inter
ostia irrūperent: recurrens audacter ad murū.
pcipitauit semetipsum viriliter in turbas: qbꝰ
velociter locum dantibus casui eius: venit per
mediā ceruicem. Et cū adhuc spiraret: accēsus
aio surrexit: ꝛ cū sanguis eius magno fluxu de
flueret: ꝛ grauissimis vulneribus esset saucius
cursu turbā ptransijt. ꝛ stans supra quandam
petram pruptam ꝛ iam exanguis effectus: com
plexus intestina sua vtrisq̄ manibus pꝛoiecit
super turbas inuocans dominatoꝛē vite ac spi
ritus: vt hec illi iterū redderet: atq̄ ita vita de
functus est.

XV

Nicanoꝛ aūt vt ꝯperit iudā esse in locis
samarie: cogitauit cū oi ipetu die sabba
ti cōmittere bellum. Iudeis vo q̄ illū
ꝯ necessitatem seq̄bant dicentibus: ne ita fero/
citer ꝛ barbare feceris: sed honoꝛē tribue diei
sanctificationis: ꝛ honoꝛa eum q̄ vniuersa ꝯspi
cit. At ille infelix interrogauit: si est potens i ce
lo q̄ impauit agi diem sabbatoꝝ: ꝛ rñdentibus
illis: est dñs viuus ipse in celo potens qui iussit
agi septimā diem. At ille ait. Et ego potens sū
sup terrā q̄ impero sumi arma ꝛ negocia regis
impleri. Tñ non obtinuit: vt ꝯsiliū pficeret. Et
nicanoꝛ qdem cū sūma supbia erectus cogitaue
rat cōe tropheū statuere de iuda. Machabeus
autem semp ꝯfidebat cū oi spe auxilium sibi a
dño affuturū. ꝛ hoꝛtabatur suos ne foꝛmidarēt
ad aduentū nationū: sed in mente haberent ad
iutoꝛia sibi facta de celo. ꝛ nūc sparent ab oipo
tente sibi affuturam victoꝛiā. Et allocutus eos
de lege ꝛ ꝓphis āmonens etiā certamina q̄ fe/
cerant pꝛius: ꝓmptioꝛes ꝯstituit eos. Et ita a/
nimis eoꝝ erectis: simul ondebat gentiū fallaci
am: ꝛ iuramentoꝝ puaricationem. Singulos
autem illoꝝ armauit non clypei ꝛ haste muniti
one: sed sermonibus optimis ꝛ exhoꝛtatiōibus
exposito digno fide somnio: p qđ vniuersos le
tificauit. Erat aūt huiusmodi visus. Oniam q̄
fuerat sūmus sacerdos virū bonū ꝛ benignum
verecundū visu: modestū moꝛibus: ꝛ eloqo de
coꝝ: ꝛ qui a puero in vtutibus exercitatus fit:
manus ꝓtēdentē: oꝛare ꝓ oi populo iudeoꝝ.
Post hoc apparuisse ꝛ aliū virū etate ꝛ gloꝛia
mirabilē. ꝛ magni decoꝛis habitudinē circa illū
Rñdentē vero oniam dixisse. Hic est fratrū
amatoꝛ ꝛ populi israel: hic ē q̄ multum oꝛat pꝛo
populo ꝛ vniuersa scā ciuitate hieremias ꝓpha
dei. Extendisse aūt hieremiam dexteram: ꝛ de
disse iude gladium aureū dicentē. Accipe scm̄
gladium munus a deo: in quo deijcies aduersa
rios populi mei israel. Exhoꝛtati ita q̄ iude ser
monibus bonis valde de qbus extolli possꝫ im
petus: ꝛ ai iuuenum ꝯfoꝛtari: statuerunt dimi
care ꝛ ꝯfligere foꝛtiter: vt virtus de negocijs iu
dicaret: eo q̄ ciuitas scā ꝛ templum piclitarenť.
Erat. n. p vxoꝛibus ꝛ filijs: itēq̄ ꝓ fribꝰ ꝛ co
gnatis minoꝛ sollicitudo: maximus vo ꝛ pmus
ꝓ scitate timoꝛ erat tēpli: sed ꝛ eos q̄ in ciuitate
erant nō mīma sollicitudo hēbat ꝓ his q̄ ꝯgres
suri erāt. Et iam cum oēs sparent iudiciū futu
rū: hostesq̄ adeēnt: atq̄ exercitus esset oꝛdina
tus: bestie eqtesq̄ oppoꝛtuno loco cōpositi: ꝯsi
derans machabeus aduentū multitudinis ꝛ ap
patū variū armoꝛ: ac ferocitatē bestiaꝝ: exten
dens manus in celū: ꝓdigia facientem dñm in
uocauit: q̄ nō fm armoꝝ potentiā. sed ꝓut ipsi
placet dat dignis victoꝛiā. Dixit aūt inuocans
hoc modo. Tu dñe q̄ misisti angelū tuū sub eze
chia rege iuda ꝛ interfecisti de castris sennache
rib centū octogintaquiq̄ milia. ꝛ nūc dñatoꝛ ce
loꝛum mitte angelū tuum bonum ante nos i ti/
moꝛe ꝛ tremoꝛe magnitudis bꝛachij tui: vt me
tuant qui cum blasphemia veniunt aduersus sā
ctum populum tuum. Et hic quidem ita poꝛa/
uit. Nicanoꝛ autem ꝛ qui cū ipso erant cū tubis

⁊ cãticis admouebãt. Iudas vo ⁊ q cũ eo erãt inuocato deo p orationes ꝯgressi sunt: manu q dem pugnãtes: sed ⁊ dñm cordib⁹ orãtes pro/strauerũt nõ minus triginta quinq; milia p̃sen tia dei magnifice delectati. Cũq; cessasset ⁊ cuȝ gaudio rediret: cognouerũt nicanorẽ fuisse cũ armis suis. Facto itaq; clamore ⁊ pturbatione suscitata: patria voce oĩpotentẽ dñm benedice/bant. Precepit autem iudas qui p oĩa corpore ⁊ aĩo mori ꝑ ciuibus paratus erat: caput nica/noris ⁊ manum cum humero abscisam hiero/solymã perferri. Quo cũ peruenissȝ ꝯuocatis cõ tribulibus ⁊ sacerdotibus ad altare. accersijt et eos qui ĩ arce erãt. Et ostenso capite nicanoris ⁊ manu nepharia quam extenderat ꝯ domum scãm oĩpotentis dei. magnifice gloriatus ẽ. Li guam etiã impij nicanoris precisam iussit parti culatim auibus dari: manum autem dementis ꝯ templũ suspẽdi. Oẽs igitur celi benedixerũt dñm dicẽtes: benedictus qui locum suum incõ taminatuȝ seruauit. Suspẽdit aũt nicanoris ca put in summa arce vt euidens esset ⁊ manifestũ signum auxilij dei. Itaq; oẽs cõi ꝯsilio decre/uerunt nullo modo diẽ istũ absq; celebritate p̃/terire: habere autẽ celebritatẽ tertiadecima die mensis adar: que dicit̃ voce syriaca pridie mar dochei die. Igitur his erga nicanorem gestis: ⁊ ex illis tẽporibus ab hebreis ciuitate possessa ego quoq; in his faciam finem sermonis. Et si qdem bene: vt historie competit hoc ⁊ ipse ve/lim: si autem minus digne concedendum ẽ mi hi. Sicut enim vinum semper bibere aut sem/per aquam contrarium est: alternis autem vti delectabile: ita legentibus si semper exactus sit sermo: non erit gratus: hic ergo erit consuma/tus.

¶ Explicit secundus liber Machabeorum.

Incipit epistola beati Hieronymi ad Dama sum papam in quattuor euangelistas.

Beatissimo pape damaso. hierony/mus Nouũ opus me facere cogis ex veteri: vt post exẽplaria scriptu/raꝝ toto orbe dispsa quasi qdam ar biter sedeã: ⁊ qr inter se variãt: q̃ sint illa q̃ cuȝ greca ꝯsentiant veritate: decernã. Pius labor sed piculosa p̃sumptio: iudicare de ceteris: ipm ab oĩbus iudicandum: senis mutare linguam ⁊ canescentẽ mundũ ad initia retrahere puulo rũ. Quis enim doctus pariter vł indoctus: cũ in manus volumẽ assumpserit. ⁊ a saliua quaȝ semel imbibit viderit discrepare qd̃ lectitat: nõ statim erũpat in vocẽ me falsarium: me clamãs esse sacrilegum qui audeã aliqd in veteribus li bris addere. mutare corrigere. Aduersus quã inuidiam duplex causa me ꝯsolatur qd̃ ⁊ tu qui summus sacerdos es fieri iubes. ⁊ veꝝ non esse qd̃ variat: etiã maledicoꝝ testimonio ꝯprobat̃ Si. n. latinis exẽplaribus fides est adhibẽda: respondeãt quibus tot sũt exẽplaria pene quot codices. Sin aũt veritas est q̃renda de pluribus cur non ad grecã originẽ reuertentes: ea q̃ vel a vitiosis interp̃tibus male edita: vel a p̃sũpto/ribus imperitis emendata puersius: vel a libra rijs dormitantibus aut addita sunt: aut mutata corrigimus: Neq; vero ego de veteri disputo testamento: qd̃ a septuaginta senioribus in gre cã linguam versum: tertio gradu ad nos vsq; puenit. Non quero quid aquila quid symma/chus sapiant quare theodotion inter nouos et veteres medius incedat. Sit illa vera interpre tatio: quã apłi probauerunt. De nouo nunc lo quor testamento qd̃ grecũ esse non dubium est excepto apł̃o mattheo: qui primus in iudea euã gelium xp̄i hebraicis lr̃is edidit. Hoc certe cũ in nr̃o s̃mone discordat. ⁊ diuersos riuulorum tramites ducit: vno de fonte querendus est. Pretermitto eos codices quos a luciano ⁊ he sicio nuncupatores paucoꝝ hoĩum asserit puer sa contentio: quibus vtiq; nec in veteri testamẽ to post septuaginta interpretes emẽdare quid licuit nec in nouo ꝓfuit emendasse cũ multaꝝ gentium liguis scriptura añ translata doceat fal sa esse que addita sunt. Igitur hec presens pre fatiuncula pollicetur quattuor tantũ euangelia quoruȝ ordo est iste: Mattheus. Marcus. Lu cas. Iohannes: codicum grecoruȝ emendata collatione. sed veterum: que ne multum a lecti onis latine consuetudine discreparent: ita cala/mo imperauimus: vt his tantum que sensum videbantur mutare. correctis: reliqua manere pateremur ut fuerant. Canones quoq; quos eusebius cesariensis episcopus alexandrinũ se cutus ãmoniũ in decem nũeros ordinauit: si/cut in greco habentur expressimus. Et si quis de curiosis voluerit nosse q̃ in euãgelijs uel ea dem vel vicina uel sola sint: eoruȝ distinctione cognoscet. magnus siqdem hic in nr̃is codici/bus error inoleuit: dum qd̃ in eadem re. alius euãgelista plus dixit. in alio quia minus puta/uerint addiderunt: uel dũ eundeȝ sensum alius aliter expressit: ille q vnũ e quattuor primum le gerat. ad eius exẽplum ceteros q̃ꝫ estimauerit emendandos: Vñ accidit. ut apud nos mixta sint omnia. ⁊ in marco plura luce atq; matthei.

Rursum in mattheo plura iohannis et marci: et in ceteris reliqua que in alijs propria sunt inue/ niant. Cum itaque canones legeris qui subiecti sunt confusionis errore sublato. et similia omnium scies: et singulis sua queque restitues. In canone pri/ mo concordant quattuor: mattheus: marcus. lucas iohannes. In secundo tres: mattheus. marcus lucas. In tercio tres: mattheus. lucas iohan/ nes. In quarto tres. mattheus marcus. iohan nes. In quinto duo: mattheus. lucas. In sexto duo: mattheus. marcus. In septimo duo. mat theus. iohannes. In octauo duo: lucas. mar/ cus. In nono duo: lucas. iohannes. In deci/ mo propria vnusquisque que non habetur in alijs dixerunt. Singulis vero euangelijs ab vno in/ cipiens vsque ad finem librorum dispar numerus increscit. Hic nigro colore prescriptus sub se habet alium ex minio discolorem numerum: qui ad decem vsque procedens indicat: prior nume/ rus in quo sit canone requirendus. Cum ergo aperto codice: Vbi gratia illud siue illud capitulum scire volueris cuius canonis sit: statim ex subie cto numero doceberis: et recurrens ad princi/ pia in quibus canonum est distincta congeries eodemque statim canone ex titulo frontis inuen to: illum quem querebas numerum eiusdem euan gelij qui et ipse ex inscriptione signatur inueni/ es atque e vicino ceterorum tramitibus inspectis: quos numeros e regione habeant adnotabis: et cum scieris: recurres ad volumina singulorum et sine mora repertis numeris quos ante signa/ ueras: reperies et loca in quibus vel eadem vel vicina dixerunt. Opto vt in christo valeas. et me mineris mei papa beatissime.

¶ Incipit alius prologus.

Plures fuisse qui euangelia scripse/ runt Lucas euangelista testatur di cens. Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem rerum que in nobis complete sunt: sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt sermonem. et ministra/ uerunt ei: et per seuerantia vsque ad presens tem pus monimenta declarant que a diuersis aucto ribus edita diuersarum heresum fuere princi/ pia: vt est illud iuxta egyptios. et Thomam. et matthiam. et bartholomeum: duodecim quoque apostolorum. et basilidis atque apellis ac reliquo/ rum quos enumerare. longissimum est: cum hoc tantum in presentiarum necesse sit dicere: extitisse quos/ dam qui sine spiritu et gratia dei conati sunt. ma gis ordinare narrationem: quam historie texere ve ritatem. Quibus iure potest illud propheticum coaptari. Ve qui prferunt de corde suo: qui am bulant post spiritum suum: qui dicunt. hec dicit dominus et dominus non misit eos. De quibus et saluator in euangelio iohannis loquitur. Omnes qui ante me venerunt: fures fuerunt et latrones. Qui venerunt: non qui missi sunt. Ipse enim ait. Veniebant et ego non mittebam eos. In ve/ nientibus presumptio temeritatis. in missis ob sequium seruitutis est. Ecclesia autem que domini voce supra petram fundata est: quam introduxit rex in cubiculum suum: et ad quam per foramen de/ scensionis occulte misit manum suam similis da mule hinuloque ceruorum quattuor volumina pa radisi instar eructuans: quattuor et angulos et annulos habet per quos quasi archa testamenti et custos legis domini lignis mobilibus vehitur. Primus omnium mattheus est publicanus cogno mento leui: qui euangelium in iudea hebreo ser/ mone edidit: ob eorum vel maxime causam qui in ie sum crediderant ex iudeis: et nequaquam legis vm bra succedente euangelij veritatem seruabant. Secundus marcus interpres apostoli petri. et alexandrine ecclesie primus episcopus: qui dominum quidem saluatorem ipse non vidit: sed ea que audierat magistrum predicantem: iuxta fidem ma gis gestorum narrauit quam ordinem. Tertius lucas medicus natione syrus antiocensis: cuius laus in euangelio: qui et ipse discipulus apostoli pauli in a/ chaie bithinieque partibus volumen condidit: quedam altius repetens. et vt ipse in prohemio confitetur audi/ ta magis quam visa describens. Vltimus iohan/ nes apostolus euangelista quem iesus amauit plurimum qui super pectus domini recumbens purissima do ctrinarum fluenta potauit. et qui solus de cruce me/ ruit audire. Ecce mater tua. Is cum esset in asia. et iam tunc hereticorum semina pullularent. cherin/ thi. ebionis. et ceterorum qui negant christum in carne venisse: quos et ipse in epistola sua antichristos vocat: et apostolus paulus frequenter percutit coactus est ab om nibus pene tunc asie episcopis: et multarum ecclesiarum le/ gationibus: de diuinitate saluatoris altius scribe re. et ad ipsum: vt ita dicam: dei verbum: non tam au/ daci quam felici temeritate prorumpere: vt ecclesia/ stica narrat historia: cum a fratribus cogeretur vt scriberet: ita facturum se respondisse si indicto ieiunio in commune omnes deum deprecarentur Quo expleto: reuelatione saturatus in illud pro hemium celo veniens eructauit. In principio erat verbum et verbum erat apud deum. et deus erat verbum. Hoc erat in principio apud deum. Hec igitur quattuor euangelia multo ante pre dicta Ezechielis quoque volumen probat: in quo

prima visio ita contexitur. Et in medio similitudo quattuor animalium ꝛ vultus eorum. Facies hominis ꝛ facies leonis: ꝛ facies vituli: ꝛ facies aquile. Prima hominis facies mattheum significat: qui quasi de homine exorsus est scribere. Liber generationis iesu xpi filij dauid filij abraham. Secundum marcum in quo vox leonis in heremo rugientis auditur. Vox clamantis in deserto: parate viam dñi rectas facite semitas eius. Tertia vituli: que euangelistam lucam a zacharia sacerdote sumpsisse initium prefigurat. Quarta iohannē euangelistam qui assumptis pēnis aquile ꝛ ad altiora festinans de verbo dei disputat. Cetera que sequunt̄ in eundem sensum proficiunt. Crura eorum recta ꝛ pennati pedes: ꝛ quocūque spiritus ibat: ibant: et non reuertebant̄: ꝛ dorsa eorum plena oculis ꝛ scintille has lampades in medio discurrentes: ꝛ rota in rotam: ꝛ in singulis quattuor facies. Vnde ꝛ apocalypsis iohānis post expositionē viginti quattuor seniorum qui tenentes citharas ꝛ phialas adorantes agnum dei: introducitur fulgura atque tonitrua: ꝛ septem spiritus discurrētes ꝛ mare vitreum: ꝛ quattuor animalia plena oculis. dicens. Animal primum simile leoni: ꝛ secundum simile vitulo: et tertium simile homini: et quartum simile aquile volanti. Et post paululum. Plena inquit erant oculis: et requiem non habebant die ac nocte: dicentia. Sanctus sanctus scūs dñs de⁹ oipotēs: qui erat: et qui ē et qui venturus est. Quibus cunctis perspicue ostenditur quattuor debere tantum euangelia suscipi: et omnes apocryphorum venias mortuis magis hereticis q̄ ecclesiasticis viuis canendas.

Sequitur prologus in Mattheum.

Mattheus cum primo pdicasset euangelium in iudea: volens transire ad gentes primus euangeliū scripsit hebraice qd fratribus a quibus ibat: ad memoriā reliquit. Sicut enim necesse fuit ad confirmationem fidei euangelium predicare: sic et cōtra hereticos scribi. Cum autem plures euangelium scripserint: quattuor tantum habent auctoritatis testimonium: quia per quattuor mundi partes fidem nunciant trinitatis: et sunt quasi quattuor rote in quadriga domini que vehit eum per predicationē euangelij: ꝛ genus humanum quadrifida morte peremptum: eorum erat predicatione viuificandum: vnde et aliorum euangelia deciderunt: nec recepta sunt: quia nolebant prefinitum numerum cassari: propter virtutem sacramēti. Designātur etiam euangeliste quattuor figuris que nō sunt deceptorie: sed iocundi mysterij sibi conscie. Mattheus in homine itelligitur qa circa humanitatem xpi principaliter inmoratur. Marcus in leone: quia agit de resurrectione. Lucas in vitulo: agens de sacerdotio. Ioannes in aquila: scribens sacramenta diuinitatis. Christus vero quem describunt homo fuit de virgine natus. Vitulus in imolatione. Leo in resurrectione. Aquila in ascēsione. Vel in homine humanitatis. In vitulo sacerdotium. In leone regnum. In aquila exprimitur diuinitatis sacramentum.

¶ Incipit argumentum in euangelium sm Mattheum.

Mattheus ex iudea sicut in ordine pmus ponitur: ita euangelium in iudea pmus scripsit: cuius vocatio ad dominum ex publicanis actibus fuit: duorum in generatiōe christi principia presumens: vnius: cuius prima circuncisio in carne: alterius: cuius sm cor electio fuit. Ex vtrisque enim patribus christus. Sicque quaterdenario numero triformiter posito principium a credendi fide in electionis tempus porrigens: ꝛ ex electione vsque in transmigrationis diem dirigens: atque a transmigrationis die vsque in christum definiens: decursā aduentus dñi ostendit generationem: ꝛ numero satisfaciens ꝛ tempori: vt ꝛ se qd esset ostēderet ꝛ dei in se opus monstrans: etiam in his quorum genus posuit: christi operantis a principio testimonium non negaret. Quarum omnium rerum tempus: ordo: numerus: dispositio vel ratio. quod fidei necessarium est: deus christus ē: qui factus ex muliere: factus sub lege: natus ex virgine: passus in carne: omnia i cruce fixit: vt triumphans ea in semetipso resurgens in corpore ꝛ patris nomen in patribus filio: ꝛ filij nomen patri restituens in filijs: sine principio: sine fine: ostendens vnum se cum patre esse: qa vnus est. In quo euangelio vtile est desiderantibus deum: sic prima vel media vel perfecta cognoscere: vt ꝛ vocationem apostoli ꝛ opus euāgelij ꝛ dilectionem dei in carne nascentis per vniuersa legentes intelligant: atque id in eo in q apprehensi sunt ꝛ apprehendere appetunt: recognoscant. Nobis enim hoc in studio argumenti fuit: ꝛ fidem facte rei tradere ꝛ operātis dei intelligendam diligenter esse dispositionem querentibus non tacere.

¶ Explicit argumentum. Incipit euangelium sm Mattheum. ¶ Capitulum. ¶ I

Nativitas christi.
Magi cum numerib⁹ ve
niūt. ⁊ ioseph ab angelo ꝑ
uisū admonitus cū puero
⁊ matre eius in egyptum
fugit: infantes īterficiunt
regressio iesu christi ex egypto.
De baptismate iohannis in iordane: ⁊ de
christi baptismate.
Jesus post ieiuniū quadraginta dierū ⁊ q̄
draginta noctiū tēptatur a diabolo. Petrū
⁊ andreā ⁊ iacobū ⁊ ioannē piscatores cō
uocauit: ⁊ circuiens galileā varios lāguo
res hominum curat.
Beatitudinis ⁊ cetera mandata: ⁊ de ho
micidio. de oblatione. de adulterio. d' ocu
lo vel māu cruēda: vxorē nisi ob adulteriū
dimittendā. de iuramētis. de oculo. ⁊ dē
te. inimicos diligendos. ⁊ elemosynis.
Oratio. ieiuniū. de thesauro in celū. lucer
nā corporis esse oculū: ⁊ nō posse duobus
dominis seruire. nec cogitanduꝫ de esca ⁊
vestimēto: volatib⁹ agri ⁊ sollitudie diei.
Nō esse iudicandum de festuca ⁊ trabe in
oculo de margaritis ante porcos non esse
ponendas petendum. querendū. ⁊ pulsā
dum de pseudo ꝓphetis: q2 non ois qui
dicit mihi dn̄e domine intrabit in regnuꝫ
celorū. de domo edificata supra petrā vel
arenam.
Descendens de monte leprosū mundat.
puerū esse turionis paralyticuꝫ curat: so
crum petri a febribus liberat. de plurimis
curatis ⁊ scribe volenti se sequi dicit: non
habere filiū hois: vbi caput suum reclinet
atqꝫ vt alius relicto patris corpore sequatur
precepit: in naui cum dormientē excitant
discipuli vt tēpestatem sedaret: ⁊ in terra
gerasenorū demonia eiecit.
Ubi paralyticus lectū fert. Mattheū con
uocat a phariseis murmurantibus de cō
uiuio publicanorū dicit nō esse opus sanis
medicum discipulis iohānis interrogan
tibus quare nō ieiunarent discipuli eius
parabolā ponit panni scissure ⁊ vtris ⁊ vi
ni. filiam principis mortuam dum vadit
suscitare: mulierem a profluuio liberat. ce
cis oculi aperiunt. surdum ⁊ mutum de
monium eijcitur: ⁊ in principe demonio
rum id facere dicunt.
io Duodecim apl'os ꝑmittit cum omni do
ctrina ac dicit: Quod non venit pacē mit
tere in terram sed gladium.
Johannes de carcere ad iesum. ⁊ iesus d' ii
iohāne ad turbas loquitur: atqꝫ icrepat ciui
tates que penitentiam nō egerunt. Cōfes
sio iesu ad patrē: ⁊ iugū dn̄i leue esse. i2
Discipuli spicas vellūt: manū aridam sa
nat hoiem a demonio cecū ⁊ mutū curat:
⁊ in principe demoniorū id facere opinan
tes destruit: phariseis signuꝫ petentibus
ione ⁊ niniuitarū signum tradit: ⁊ matreꝫ
⁊ fratres spernit. i3
Sedens in nauicula iesus turbis parabo
las exponit idest seminantis semen cente
simum sexagesimum ⁊ tricesimum: de çi
çania ⁊ tritico ⁊ grano synapis: a fermē
to abscōdito in farina: ⁊ exoluit discipulis
parabolas çiçaniorū: parabolas de thesau
ro in agro: ⁊ bona margarita: de rhete in
mare misso: prophetam in patria sua sine
honore esse. i4
De iohannis capite in disco: ⁊ qnqꝫ pani
bus ⁊ duobus piscibus in qnqꝫ milia vi
rorū. Jesus supra mare ambulat ⁊ petruꝫ
mergentē apprehēdit: ⁊ in terra genesar
multos languores curat. i5
De manibus lauandis: ⁊ de his q̄ de ore
exeunt: q2 coinqnant: nō que intrant i ho
minem: filiā mulieris syrophenisse a de
monio curat: ⁊ sec⁹ mare galilee claudos
cecos ⁊ mutos sanat: de septē panibus: ⁊
paucis piscibus quattuor milia hominuꝫ
satiauit. i6
De signo ione ꝓphete: de fermento pha
riseorum: de episcopatu petri: quem icre
pat ac dicit crucem suā tollere debere vnū
quēqꝫ qui velit dn̄m sequi: ⁊ dicit nō visu
ros quosdā mortē donec videant filiū ho
minis in regno suo venire. i7
In monte cum moyse ⁊ helia apparet: ⁊
vox de celo ad eum: inde descendentibus
heliam iam fuisse ⁊ non esse susceptuꝫ ma
nifestat: puerum lunaticum saluat. ⁊ de fi
de vt granum synapis docet: de statere in
ore piscis. i8
De humilitate pueri: de manu ⁊ pede ⁊
oculo eruendo: ⁊ nec contemnendos par
uulos quorum angelos faciem patris i ce
lis semper videre testātur. Correptio fra
trum. ꝙ indulgeri debeant alterutrum vs
que septuagies septies: de eo qui conser
uum ꝓpter denarios centum suffocat.
Uxoreꝫ nō debere dimitti: ⁊ de eunuchis i9

irfandos nō eē arcēdos a bñdictiōe: diuitē
difficile introire in regnū celoꝝ: ⁊ cētuplū
recepturū qui omnibꝰ renūciat.
20 Primos nouissimos fieri: pabola opario
rū i vineā cōductoꝝ: de filijs zebedei: ⁊ dē
pmis accubitis cene: de duobus cecis secꝰ
viam sedentibus.
21 De asina ⁊ pullo eius: ⁊ vbi nūmularios
eiecit de tēplo: clamātibꝰ pueris osanna:
de ficu q̄ arida facta est: interrogat i q̄ ptāte
h faceret. Ipse iterrogat de iohānis bap/
tisimate: ⁊ subiūgēs pabolas hois q filios
suos ī vineā mittit: ⁊ ꝙ publicani ⁊ mere/
trices ī regno dei multos sacerdotū et scri/
baꝝ sint pcessuri: dicit parabolā de vinito
ribꝰ qui interficiūt ad se missos.
22 Parabola vbi inuitati ɔtēnūt venire ad
nuptias. de iscriptōe ⁊ imagine cesarꝭ: de
muliere q̄ septē frēs habuit: tēptatꝰ a pha
riseis iirogat eos de xp̄o cuiꝰ filius esset.
23 Ad discipulos dixit vt q̄ pharisei dicūt fiāt
s; q̄ faciūt nō fiāt icrepat scribas ⁊ pharise
os: de pselito: de iuramento de camelo ⁊
culice: et cathino lauādo: et monumētꝭ de
albatꝭ: et monumētis pphetaꝝ: et alijs mlˀ
tis hierlˀm.
24 De structura tēpli: et signis nouissimoꝝ
dieꝝ et diebus breuiatꝭ: de pseudo xp̄is: ⁊
pseudo pphetꝭ: de aduētu saluatorꝭ: ⁊ oc
casu elementoꝝ.
25 De decē virginibꝰ: de talētis: de ouibꝰ a
dextris ⁊ hedis a sinistris: de opibꝰ eoꝝ.
26 De iudeoꝝ cōsilio: de comprehēdēdo ie/
sū de mlˀiere que vnguēto pfudit iesū: iu
das pmiū petit vt tradat iesū: cenās de iu/
da traditore suo ad discipulos loqtur: obla
tio eiꝰ petro dicit ꝙ ter abnegaturꝰ eū ess;
Oratōes iesu ad patrē: iudas iesū in oscu
lo tradit: ⁊ petrus auriculā; suo absciidit.
Iesus falsis testibus cōdemnat ⁊ illudit:
petrus tertio abnegat ⁊ lachrymat.
27 Iesus pilato traditur: iudas laqueo se suf
pendit: de agro figuli: iudicium pilati: ⁊ dē
barraba latrone: de chlamyde coccineo: dē
corona de arundine: de genuflexiōe ⁊ illu
sione dicentiū. Aue rex iudeoꝝ: ⁊ expuiti
one in eū ⁊c. Simonis angariatōe vt cru
cem tolleret: de felleo humore: ⁊ crucifixio
ne eiꝰ: de vestimētis: de scripto rex iudeo
rū: de crucifixiōe latronū: de blasphemijs
de tenebris factis: de domī clamore ⁊ mor
te: ⁊ alijs que contingebāt in morte: de se/
pultura dñi: ⁊ de custodia circa sepulchrū.
Resurrectio dñi: ⁊ qualiter apparuit post 28
hec: de pecunia data custodibus: ⁊ manda
tum de baptisimate.

¶ Explicit registrum. Incipit
euangelium Matthei.
¶ Capitulum. ¶ I

Liber gene/ a Luc. 3.
rationis iesu xp̄i filij da Ioha. 1.
uid filij abraā. ¶ Abra Gen.
am genuit ysaac ¶ ysaac Gen.
aūt genuit iacob ¶ iacob Gen.
aūt genuit iudā; ⁊ frēs
eius ¶ iudas aūt genu Gen.
it phares ⁊ çarā de thamar. Phares aūt
genuit esrom: esrom aūt genuit arā. Arā
autē genuit aminadab: aminadab aūt ge
nuit naason. Naason autē genuit salmon
salmon autē genuit booç de raab. Booç
aūt genuit obeth ex ruth: obeth autē genu
it iesse. Iesse autē genuit dauid regē: da/
uid autē rex genuit salomonem ex ea que
fuit vrie. Salomon autem genuit roboā
roboam autē genuit abiam. Abia autem
genuit asa: asa autē genuit iosaphat. Io/
saphat autem genuit ioram: ioram autem
genuit oçiam. Oçias autem genuit ioa/
than: ioathan aute; genuit achaç. Achaç
aūt gēuit eçechiā; : eçechias autem genuit
manassen: manasses autem genuit amon
Amon autem genuit iosiam: iosias aute;
genuit iechoniam ⁊ fratres eius in trans/
migratione babylonis. Et post transmi/
grationem babylonis: iechonias genuit
salathiel: salathiel autem genuit çorobabel
Çorobabel autem genuit abiud: abiud au
tem genuit eliachim. Eliachim autem ge/
nuit açor: açor autem genuit sadoch. Sa/
doch autem genuit achim: achim aute; ge
nuit eliud. Eliud autē genuit eleaçar: elea
çar autem genuit mathan. Mathan autē
genuit iacob: iacob autem genuit ioseph
virū marie: de qua natus est iesus qui vo
catur christus. Omnes itaq; generatōes
ab abraam vsq; ad dauid: generationes
quattuordecim: Et a dauid vsq; ad trans/
migrationem babylonis: generationes
quattuordecim: ⁊ a transmigratione ba/

bylonis vſqꝫ ad chriſtum: generationes quattuordecim. Chriſti autem generatio ſic erat. ¶ Cum eſſet deſponſata mater ieſu maria ioſeph: antequam conuenirēt: inuenta eſt in vtero habens de ſpiritu ſancto. Ioſeph autem vir eius cuꝫ eſſet iuſtus: ⁊ nollet eam traducere: voluit occulte dimittere eam. Hec autem eo cogitāte: ecce angelus domini apparuit in ſomnis ioſeph dicens. Ioſeph fili dauid: noli timere accipere mariam coniugem tuam. Quod enim in ea natum eſt: de ſpiritu ſancto eſt Pariet autem filium: ⁊ vocabis nomen eius ieſum. Ipſe enim ſaluum faciet populum ſuum a peccatis eorum. Hoc autem totum factuꝫ eſt: vt adimpleretur quod dictum eſt a domino per prophetam dicentē ¶ Ecce virgo in vtero habebit ⁊ pariet filium: ⁊ vocabitur nomen eius emanuel: quod eſt interpretatum nobiſcum deus. Exurgens autem ioſeph a ſomno fecit ſicut precepit ei angelus dn̄i: ⁊ accepit coniugem ſuam. Et non cognoſcebat eaꝫ donec peperit filium ſuum primogenitum: ⁊ vocauit nomen eius ieſum. ¶ II

Cum natus eſſet ieſus in bethleem iude in diebus herodis regis: ecce magi ab oriente venerunt hieroſolymam dicentes. Vbi eſt qui natus eſt rex iudeorum. Vidimus enim ſtellā eius in oriente: ⁊ venimus adorare eum. Audiens autem herodes rex turbatus eſt ⁊ omnis hieroſolyma cum illo. Et congregans omnes principes ſacerdotum ⁊ ſcribas populi ſciſcitabatur ab eis vbi chriſtus naſceretur. ¶ At illi dixerunt ei. In bethleem iude. Sic enim ſcriptuꝫ eſt per prophetam. ¶ Et tu bethleem terra iuda: nequaqꝫ minima es in principibus iuda. Ex te enim exiet dux qui regat populum meum iſrael. Tunc herodes clam vocatis magis: diligenter didicit ab eis temp9 ſtelle que apparuit eis ⁊ mittens illos in bethleem: ⁊ dixit. Ite ⁊ interrogate diligēter de puero: ⁊ cum inueneritis renunciate mihi: vt ⁊ ego veniens adoreꝫ eū. Qui cū audiſſent regē abierunt. Et ecce ſtella quam viderant in oriente: antecedebat eos vſqꝫ dum veniēs ſtaret ſupra vbi erat puer. Videntes autem ſtellam ¶ gauiſi ſunt gaudio magno valde. Et intrantes domum inuenerunt puerum cum maria matre eius: ⁊ procidentes adorauerunt eum: ⁊ apertis theſauris ſuis obtulerunt ei munera: aurum thus ⁊ myrrham. Et reſpō- E
ſo accepto in ſomnis ne redirent ad herodem: per aliam viam reuerſi ſunt in regionem ſuam. Qui cum receſſiſſent: ecce angelus domini apparuit in ſomnis ioſeph dicens. Surge ⁊ accipe puerum ⁊ matrē eius ⁊ fuge in egyptum: ⁊ eſto ibi vſqꝫ dū dicam tibi. Futurum eſt eniꝫ: vt herodes querat puerum ad perdendum euꝫ. Qui conſurgens accepit puerum ⁊ matrē eius nocte: ⁊ ſeceſſit in egyptum. Et erat ibi vſqꝫ ad obitum herodis: vt impleretur qđ
dictum eſt a domino per prophetam dicē- F
tem. ¶ Ex egypto vocaui filium meum. Oſee.ii.
Tunc herodes videns quoniam illuſus eſſet a magis: iratus eſt valde: ⁊ mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleem ⁊ in omnibus finibus eius a bimatu ⁊ infra: ſecundum tempus quod exquiſierat a magis. Tunc adimpletuꝫ eſt: quod dictum eſt per hieremiam prophetam di-
centem. ¶ Vox in rama audita eſt: plora- Hier.3.⁊.31
tus ⁊ vllulatus mult9: rachel plorans fili- Ch.i.
os ſuos: ⁊ noluit conſolari quia non ſunt Defuncto auteꝫ herode: ecce angelus domini apparuit in ſomnis ioſeph in egypto dicens. Surge ⁊ accipe puerum ⁊ ma-
trem eius: ⁊ vade in terram iſrael. Defū- G
cti ſunt enim qui querebant animam pueri. Qui conſurgens accepit puerum ⁊ matrem eius: ⁊ venit in terram iſrael. Audiens autem ꝙ archelaus regnaret in iudea pro herode patre ſuo: timuit illo ire: ⁊ ammonitus in ſomnis ſeceſſit in partes galilee. Et veniēs habitauit in ciuitate que vocatur naçaret: vt adimpleretur quod dictum eſt per prophetas: quoniā naçareus vocabitur. ¶ III

In diebus autem illis venit io- A
hannes baptiſta ¶ predicans in Luc.3.a.
deſerto iudee ⁊ dicens. ¶ Pe- Ecc.17.
nitentiam agite: appropinquabit enim regnum celorum. Hic eſt enim de quo di-
ctum eſt per Eſaiam prophetam dicenteꝫ. Eſa.40.
¶ Vox clamantis in deſerto parate viam Mar.i.a.
domini: rectas facite ſemitas eius. Ipſe Johā.i.c.
autem iohannes habebat veſtimentū de B
pilis camelorum: ⁊ zonam pelliceam circa lumbos ſuos. Eſca autem eius erat locuſte: ⁊ mel ſilueſtre. Tunc exibat

ad eū hierosolyma ⁊ omnis iudea: ⁊ ois
Luc..b. regio circa iordanē ⁋ ⁊ baptizabanť ab eo
Johan.3.e. in iordane confitētes peccata sua. Vidēs
E autem multos phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ ve
nientes ad baptismū suū: dixit eis. Pro/
genies viperarū: qs demonstrabit vobis
Luc.3.b. fugere a ventura ira. ⁋ Facit ḡ fructū di/
gnū penitentie. Et ne velitis dicere itra
D vos: pr̄em habem⁹ abraā. Dico eniꝫ vo
bis: qm̄ potēs ē deus de lapidib⁹ istis su
i.7.d. scitare filios abrahe. Iā eni securis ad ra
E dicē arboꝝ posita ē. ⁋ Ois ḡ arbor q̄ nō
facit fructum bonū excideť: ⁊ in ignē mit
Mr.i.b.Lu teť. ⁋ Ego qdē baptizo vos in aquā i pe/
3.d.Joh.i.d nitentiā q aūt post me venturus ē: fortior
Act.i.a.⁊.ii. me est: cui⁹ nō sū dignus calciamēta por
b,⁊.19.a. tare. Ipse vos baptizabit in spū sancto et
igni. Cuius vētilabrū in manu sua: ⁊ ꝑ/
mūdabit arenā suā: ⁊ ꝯgregabit triticū in
F horreū suū: paleas aūt ꝯburet igni inexti
Mar.i.b. guibili. ⁋ Tūc venit iesus a galilea in ior
danē ad iohānē vt baptiçareť ab eo. Jo
hannes aūt ꝓhibebat eū dicēs. Ego a te
debeo baptiçari: ⁊ tu venis ad me? Rn̄/
dens aūt iesus dixit ei. Sine mō. Sic eni
decet nos iplere oēm iustitiā. Tunc dimi
sit eū. Baptizatus autē iesus: cōfestim as
G cēdit de aqua: Et ecce aperti sunt ei celi: ⁊
vidit spm̄ dei descendentē sicut colūbam
⁊ venientē sup se. Et ecce vox de celo di/
Mar.i.b.i. cēs. ⁋ Hic ē filius meus dilectus: in quo
17.b. mihi complacui. ⁋ IIII

A Tūnc iesus ductus ē in desertum
Mr.3.b Lu a spiritu ⁋ vt temptareť a diabolo
4.a.Lu.4.a ⁋ ⁊ cū ieiunasset q̄draginta diebus
Mar.i.b. ⁊ q̄draginta noctib⁹: postea esuriit. Et ac
Exo.34. B cedens tēptator dixit ei. Si filius dei es:
dic vt lapides isti panes fiāt. Qui respō
Deut.8. dēs dixit. Scriptū ē. ⁋ Nō i solo pane vi
uit hō: sed in omi vbo qd̄ procedit de ore
dei. Tunc assumpsit eū diabolus i scāꝫ ci
uitatē: ⁊ statuit eū sup pinnaculū templi:
⁊ dixit ei: Si filius dei es mitte te deorsuꝫ
Ps̄.90. Scriptū ē eni ꝗ angelis suis mandauit
de te: ⁊ in mā̄ibus tollēt te: ne forte offen
das ad lapidē pedē tuū. Ait illi iesus rur
Deut.6. sum: Scriptū ē. ⁋ Nō tēptabis dominuꝫ
C deū tuum. Iteꝝ assumpsit eū diabolus in
montē excelsum valde: ⁊ oñdit ei oia reg
mūdi ⁊ gloriā eoꝝ: ⁊ dixit ei. Hec oia ti/
bi dabo: si cadēs adoraueris me. Tūc di
Deut.6.⁊.io cit iesus ei. Vade sathana. Scriptū ē eni

⁋ Dominū deum tuū adorabis: ⁊ illi soli Apo. 5.
seruies. ⁋ Tūc reliqt eū diabolus: ⁊ ecce Mar.b
angeli accesserūt ⁊ mīstrabant ei. ⁋ Cum E
aūt audisset iesus q̄ iohānes traditus eēt Mr.
secessit in galileā. ⁋ Et relicta ciuitate na/ 3.c.
çareth: venit ⁊ habitauit i ciuitate caphar 4.f.
naū maritima: in finibus çabulon ⁊ nep
tali: vt adipleret quod dictū est per esaiaꝫ
ꝓphaꝫ. ⁋ Terra çabulō ⁊ t̄ra neptali: via Esai.
maris transiordanē galilee gentiū: popu
lus q ambulabat i tenebris vidit lucē ma
gnā: ⁊ sedentibus in regiōe vmbre mor/
tis lux orta est eis. Exinde cepit iesus ꝑ̄di
care ⁊ dicere. ⁋ Penitentiā agite: appro Ma .c.
pinquabit eni regnū celoꝝ. Ambulās au io.b.
tē iesus iuxta mare galilee: vidit duos fra
tres simonē q vocať petrus: ⁊ andreā fra
trē eius: mittētes rethe in mare. ⁋ Erant Mr c.
eni piscatores. Et ait illis: venite post me 5.b.
⁊ faciā vos fieri piscatores hoium. At il/
li ꝯtinuo relictis rethib⁹ secuti sunt eum.
⁋ Et ꝓcedens inde vidit alios duos frēs Ma i.c.
iacobū çebedei ⁊ iohānē frēm eius in na
ui cū çebedeo pr̄e eoꝝ reficiētes retia sua
⁊ vocauit eos. Illi aūt stati relictis retib⁹
⁊ patre: secuti sunt eū. ⁋ Et circuibat iēs Me 3.b
totā galileā docens i synagogis eoꝝ: ⁊ ꝑ̄ Lu. b.
dicans euangeliū regni: ⁊ sanans omnē 6.a.
languorē ⁊ oēm infirmitatē a poplo. Et
abiit opinio eius in totā syriā: ⁊ obtulerūt i.14
ei oēs male habētes variis languoribus
⁊ tormētis ꝯprehēsos ⁊ q demonia habe
bant ⁊ lunaticos: ⁊ paralyticos: ⁊ curauit
eos. Et secuti sunt eum turbe multe de ga
lilea ⁊ decapoli: ⁊ de hierosolymis ⁊ d̄ iu
dea: ⁊ de transiordanē. ⁋ V.

Videns aūt iesus turbas: ascendit
in mōteꝫ: ⁊ cū sedisset: accesserūt
ad eum discipuli eius ⁋ ⁊ aperiēs Lu .c.
os suū docebat eos dicens. Beati paupe
res spū: qm̄ ipsi possidebūt terraꝫ. ⁋ Bti Lu .c.
q lugent: qm̄ ipsi ꝯsolabūť. Beati q esu/
riunt ⁊ sitiunt iustitiam: qm̄ ipsi saturabū
tur. Beati misericordes: qm̄ ipi misericor
diā consequenť. Beati mūdo corde: qm̄
ipsi deū videbunt. Beati pacifici: qm̄ filii
dei vocabūť. ⁋ Beati qui ꝑsecutionē pati i. 3.c.
unť ꝓpter iustitiā: qm̄ ipsoꝝ est regnum
celoꝝ. ⁋ Beati estis cū maledixerint vo/ Lu .d.
bis hoies ⁊ ꝑsecuti vos fuerit ⁊ dixerint
omne malū aduersū vos mentientes ꝓ/
pter me. Gaudete ⁊ exultate: qm̄ merces

vestra copiosa est in celis. Sic eni psecuti
B sunt pphetas q fuerint aū vos. Vos estis
r.9.g. sal terre. ¶ Quod si sal euanuerit: in q sali
.14.g. etur. Ad nihilū valet vltra: nisi vt mittat
foras. ꝛ cōculcet ab hoibus. Vos estis lux
rc.4.d. mundi. ¶ Non pōt ciuitas abscōdi supra
8.c.ꝛ.ii monte posita: neqꝫ accendunt lucernā: ꝛ
ponunt eā sub modio sed sup candelabrū
i2.d. vt luceat oibus qui in domo sūt. ¶ Sic lu
ceat lux vrā corā hominibus vt videant
opera vestra bona: ꝛ glorificent patrē ve
strū q in celis est. Nolite putare quoniam
veni soluere legē: aut pphetas. Non ve
16.d. ni soluere: sed adimplere. ¶ Amen qppe
C dico vobis: donec transeat celū ꝛ terrā: io
ta vnū aut apex vnus non pteribit a lege:
.b. donec oia fiant. ¶ Qui ergo soluerit vnū
de mandatis istis minimis ꝛ docuerit sic
c.a. hoies: minimus vocabitur in regno ce
.d. loꝝ: q aūt fecerit ꝛ docuerit: hic magn9 vo
cabit in regno celoꝝ. Dico aūt vobis: qꝛ
nisi abundauerit iusticia vrā plus qꝫ scriba
rum ꝛ phariseoꝝ: nō intrabitis in regnū
r10. celoꝝ. ¶ Audistis qꝛ dictū est antiqs: non
e.5. occides: q aūt occiderit reus erit iudicio.
aoi.5.d. Ego autē dico vobis: qꝛ ois q irascit fra
tri suo: reus erit iudicio. Qui autē dixerit
fratri suo racha reus erit cōcilio. Qui aūt
ci.22. dixerit fatue: reus erit gehēne ignis. ¶ Si
c.35. ergo offers munus tuū ad altare ꝛ ibi re
c.15. cordatus fueris: qꝛ frater tuus hꝫ aliquid
chie.1. aduersū te: relinque ibi munus tuū ante
ui.g. altare: ꝛ vade prius reconciliari fratri tuo
ꝛ tunc veniēs offeres munus tuū. ¶ Esto
ꝯsentiens aduersario tuo cito: dū es cum
eo in via: ne forte tradat te aduersarius iu
dici: ꝛ iudex tradat te ministro: ꝛ in carce
rem mittaris. Amē dico tibi: nō exies inde
is. donec reddas nouissimū quadrantem.
ro.c. ¶ Audistis qꝛ dictū est antiqs: nō mecha
ucr.6. beris. Ego aūt dico vobis: qꝛ ois q vide
ac.b. rit mulierē ad concupiscendū eā: iam me
chatus est eā in corde suo. Qd si oculus
tuus dexter scādalizat te erue eū ꝛ proijce
abs te. Expedit enim tibi vt pereat vnū
membroꝝ tuoꝝ: qꝫ totū corpus tuū mitta
tur in gehēnā ignis. Et si dextera man9
tua scandalizat te: abscide eā ꝛ pijce abs te
Expedit eni tibi vt pereat vnū mēbroꝝ
tuoꝝ qꝫ totum corpus tuū eat in gehēnā
Dei 24.j. ¶ Dictū est aūt: quicūqꝫ dimiserit vxorem
.b. suā: det ei libellū repudij. Ego autē dico

vobis: qꝛ ois qui dimiserit vxorē suā: ex Mar.10.a.
cepta fornicationis causa: facit eā mecha
ri: ꝛ q dimissā duxerit: adulterat. Iterum D
audistis qꝛ dictum est antiqs: nō piurabis
reddes autē dño iuramenta tua. Ego aūt
dico vobis: nō iurare oio: neqꝫ per celū
qꝛ thronus dei est: neqꝫ per terrā qꝛ scabel
lū est pedū eius. Neqꝫ per hierosolymā
qꝛ ciuitas est magni regis. Neqꝫ p caput
tuū iuraueris: qꝛ non potes vnū capillū
albū facere: aut nigrū. ¶ Sit aūt sermo ve Ja.5.c.
ster: est est: nō nō: qd autē his abundan
tius est: a malo est. ¶ Audistis qꝛ dictum Exod.21.
est: oculū p oculo: dentē p dēte. Ego au Deut.19.
tem dico vobis nō resistere malo ¶ sꝫ siqs Luc.6.d.
te pcusserit in dexterā maxillā tuā: prebe
illi ꝛ alterā: ꝛ ei q vult tecū in iudicio con E
tēdere ꝛ tunicā tuam tollere: dimitte ei ꝛ
palliū: ꝛ quicunqꝫ te angariauerit mille
passus: vade cum illo ꝛ alia duo. Qui aūt
petit a te: da ei: ꝛ volenti mutuare a te. ne
auertaris. ¶ Audistis qꝛ dictū est diliges Leuit.19.
primum tuū. ꝛ odio habebis inimicū tuū Luc.6.c.
Ego aūt dico vobis. diligite inimicos ve Ro.12.d.
stros. benefacite his q oderūt vos. ꝛ ora Act.7.d.
te p persequentibus ꝛ calūniātibus vos.
vt sitis filij patris vestri qui in celis ē: qui
solem suū oriri facit super bonos ꝛ malos
ꝛ pluit super iustos ꝛ iniustos. ¶ Si enim Luc.6.c.
diligitis eos q vos diligunt quā mercedē
habebitis? Nōne ꝛ publicani hoc faciunt
Et si salutaueritis fratres vros tātū. quid
amplius facitis. Nōne ꝛ ethnici hoc faci
unt? Estote ergo vos pfecti sicut ꝛ pater
vester celestis perfectus est.

C VI

Attendite: ne iusticiā vestrā facia A
tis corā hoībus vt videamini ab
eis alioqn mercedē nō habebitis
apud patrē vrm q i celis ē. Cū ergo facis
elemosynā. noli tuba canere ante te: sicut
hypocrite faciūt i synagogis ꝛ in vicis vt
honorificentur ab hoībus. Amē dico vo
bis. receperūt mercedē suam. Te āt faciēte
elemosynam. nesciat sinistra tua qd faciat
dextra tua ut sit elemosyna tua i abscōdito. ꝛ
pr tu9 qui videt in abscōdito rddet tibi. Et B
cū oratis. nō eritis sicut hypocrite q amāt
i synagogis ꝛ i āgulis plateaꝝ stātes ora
re: ut videāt ab hoibus. Amen dico vo
bis: receperunt mercedē suā. Tu aūt cū
oraueris. intra i cubiculū tuum. ꝛ clauso
ostio. ora patrem tuum in abscōdito ꝛ pa

tuus qui vidit i abscōdito reddet tibi. ¶ Orātes āt nolite multū loq: sicut ethnici faciunt.
Putāt.n.q in multiloquio suo exaudian
E tur. Nolite ḡ assimilari eis. Scit.n.pa
Luc.ii.a. ter vester quid opus sit vobis: añq̄ peta
Ro.8.d. tis eum. ¶ Sic ergo vos orabitis. Pater
i.26.d. noster qui es in celis: sctificet nomē tuū.
Adueniat regnū tuū. ¶ Fiat voluntas tua:
sicut i celo ⁊ i terra. Panē nr̄m supsṫātialē
Mr.ii.f. da nobis hodie. ¶ Et dimitte nobis de
bita nr̄a sicut ⁊ nos dimittimus debitori
bus nr̄is. Et ne nos iducas i tēptationē
sʒ libera nos a malo. Amen. Si.n. di
miseritis hoībus pctā eoꝝ: dimittet ⁊ vo
bis pr vest celestis delicta vr̄a. Si aūt nō
dimiseritis hoībus. nec pr̄ vester dimittet
vob pctā vr̄a. Cū aūt ieiunatis. nolite fie
ri sicut hypocrite tristes: Exterminat.n.
D facies suas: ut pareāt hoībus ieiunātes.
Amē dico vobis: qa receperūt mercedē
suaʒ. Tu aūt cum ieiunas vnge caput tu
um ⁊ faciem tuā laua: ne videaris hoīb⁹
ieiunās: sʒ patri tuo q ē i abscōso: ⁊ pr̄ tu
us q videt i abscōso reddet tibi. Nolite
thesauriçare vob thesauros in terra: vbi
erugo ⁊ tinea demolitur. ⁊ vbi fures e
fodiūt ⁊ furanť. ¶ Thesauriçate aūt vob
Luce.12.e. thesauros in celo: ubi nec erugo nec ti
Mar.10.c. nea demolit: ⁊ vbi fures nō effodiūt nec
E furanť. Vbi est thesaurus tuus: ibi est ⁊
Luc.ii.e. cor tuū. ¶ Lucerna corporis tui est ocul⁹
tuus. Si oculus tuus fuerit simplex totū
corp⁹ tuū lucidū erit. Si autē oculus tu⁹
fuerit nequā: totum corpus tuū tenebro
sū erit. Si ḡ lumē qd̄ in te est. tenebre sūt
ipse tenebre quante erūt. ¶ Nemo potest
Luc.16.c. duob⁹ dn̄is seruire. Aut.n. vnum odio
habebit ⁊ alterū diliget: aut vnū sustine
bit ⁊ alteꝝ contēnet. Nō potestis deo ser
Luc.12.e. uire ⁊ māmone. ¶ Ideo dico vobis: ne
F solliciti sitis aīe vestre qd manducetis:
neq̄ corpori vr̄o qd induamini: Nōne
aīa plus est q̄ esca: ⁊ corpus plus q̄ ve
stimentū: Respicite volatilia celi q̄ nō se
runt: neq̄ metunt: neq̄ ɔgregant in hor
rea: ⁊ pater vester celestis pascit illa. Nō
ne vos magis pluris estis illis: Quis āt
vestrū cogitās: pōt adijcere ad staturā su
am cubitū vnū. Et de vestimētis qd sol
Luc.12.d liciti estis. ¶ Cōsiderate lilia agri quō cre
scūt: Nō laborāt: neq̄ nent. dico autem
vobis. qm̄ nec salomō in oī glīa sua coo

pertus est sicut vnū ex istis. Si.n. fenū
agri qd̄ hodie est ⁊ cras i clibanū mittiť
deus sic vestit: q̄ntomagis vos modice fi
dei. Nolite ergo solliciti eē dicentes: qd
manducabimus: aut qd bibemus: aut q̄
operiemur. Hec.n. oīa gentes inquirunt
Scit.n. pater vester q2 his oībus indige
tis. ¶ Querite ergo p̄mū regnū dei ⁊ iu Luc.12.d
sticiā ei⁹: ⁊ h oīa adijcienť vobis. Nolite
ḡ solliciti eē i crastinū. Crastin⁹.n. dies
sollicit⁹ erit sibiipsi. sufficit diei malitia sua

¶ Nolite iudicare ⁊ nō iudicabi VII A
mini nolite ɔdēnare ⁊ nō ɔdēnabimini Lu.6
¶ In q̄ eni iudicio iudicaueritis i4.a.
iudicabimini: ⁊ in q̄ mēsura mēsi fueri a. Ja. c.
tis remetieť vobis. ¶ Quid aūt vides fe Mar.c
stucā in oculo fratris tui: ⁊ trabē in oculo Luc.
tuo nō vides. Aut quō dicis fratri tuo:
frater sine eijciā festucā de oculo tuo: ⁊ ecce
trabes est in oculo tuo. Hipocrita eijce
p̄muʒ trabē de oculo tuo: ⁊ tunc videbis
eijcere festucā de oculo fr̄is tui. ¶ Noli sā
ctū dare canibus: neq̄ mittatis margari i.15.e
tas vestras ante porcos: ne forte ɔculcēt
eas pedibus suis ⁊ canes ɔuersi dirum
pant vos. ¶ Petite ⁊ dabiť vobis: q̄rite
⁊ inuenietis: pulsate ⁊ aperieť vobis. Ois Luc.i
eni q petit accipit: ⁊ q q̄rit inuenit: ⁊ pulsā Ro.i
ti aperieť. Aut qs ex vobis hō quē si pe
tierit filius suus panē: nunqd lapidē por
riget ei. Aut si piscē petierit: nūqd s̄pētē
porriget ei. Si ḡ vos cū sitis mali: nostis
bona data dare filijs vestris: q̄ntomagis
pater vester qui in celis est dabit bona pe
tentibus se. ¶ Omnia ergo quecūq̄ vul Luc.6
tis vt faciant vobis homines: ⁊ vos faci bie.4.
te illis. Hec est eniʒ lex ⁊ prophete. ¶ In c.Lu.
trate per angustaʒ portam: quia lata por
ta ⁊ spaciosa via est que ducit ad perditio
nem ⁊ multi sunt qui itrant per eā. Quā
angusta porta ⁊ arta via est que ducit ad
vitam: ⁊ pauci sunt qui inueniunt eam.
Attendite a falsis prophetis qui veniunt
ad vos in vestimentis ouium: intrinse i.23.e
cus autem sunt lupi rapaces. A fructib⁹
eorum cognoscetis eos. Nunquid colli
gūt de spinis vuas: aut de tribulis ficus
¶ Sic oīs arbor bona fruct⁹ bonos facit: Luc.6
mala āt arbor malos fruct⁹ facit. Nō pōt
āt arbor mala bonos fruct⁹ facē: neq̄ ar
bor bōa malos fruct⁹ facē. ¶ Ois arbor q̄ 5.3.d.
nō facit fructū bonū excideť: ⁊ i ignē mitte

2.b. tur. Igitur ex fructibus eoꝝ cognoſce
ſdre.7. tis eos. Nō oīs q dicit mihi dñe dñe in
6.g. trabit in regnū celoꝝ: ſed q facit volunta
tē pris mei q in celis ē ipe itrabit i regnū
celoꝝ. Multi dicent mihi in illa die: dñe
dñe nōne in noie tuo ꝓphauimus. ꝛ in
f noie tuo demōia eiecimus: ꝛ in noie tuo
ꝟtutes multas fecim⁹: ꝛ tūc ꝯfitebor ill':
.13.f.j. qꝛ nūq̄ noui vos. Diſcedite a me oēs
q opamini iniqtatē. Ois ergo qui audit
ꝟba mea hec ꝛ facit ea: aſſimilabiť viro
b ſapiēti q edificauit domū ſuā ſup petrā: ꝛ
deſcēdit pluuia ꝛ venerūt flumina ꝛ fla/
uerūt vēti: ꝛ irruerūt i domū illā ꝛ nō ce
6.g. cidit. Fūdata eni erat ſup petrā. Et oiſ
q audit ꝟba mea h: ꝛ nō facit ea ſil'is erit
viro ſtulto q edificauit domū ſuā ſup ha
renā: ꝛ deſcēdit pluuia ꝛ venerūt flumiā
ꝛ flauerūt vēti ꝛ irruerūt i domū illaꝫ: ꝛ
.1.d. cecidit: ꝛ fuit ruia ei⁹ magna. Et factuꝫ
u.g. eſt cū ꝯſumaſſꝫ ieſus ꝟba hec: āmirabā
tur turbe ſup doctrina eius. Erat eni do
cēs eos ſicut ptātem habens ꝛ nō ſicut
ſcribe eoꝝ ꝛ pharīſei. ¶ VIII.
.1.g. Cum aūt deſcēdiſſet ieſus de mō
u.c. te ſecute ſūt: eū turbe mlte. ¶ ꝛ ec
ce leproſus veniēs adorabat euꝫ
dicēs. Dñe ſi vis potes me mūdare. Et
extēdēs ieſus manū tetigit eū dicēs. Vo
.t.12.b lo mūdare. Et ꝯfeſtī mūdata ē lepra eiuſ
7.Mr. Et ait illi ieſus. ¶ Vide nemini dixeris
g.9.b. ſꝫ vade oſtēde te ſacerdoti: ꝛ offer munus
tuū qđ ꝓcepit moyſes i teſtimoniuꝫ illis
uc.a ¶ Cū aūt itroiſſet capharnauꝫ: acceſſit ad
.g. eū cēturio rogās eū dicēſ. Dñe puer me
us iacet i domo palyticus: ꝛ male torq̄ť.
Et ait illi ieſus. Ego veniā ꝛ curabo eū.
Et rñdēs cēturio ait. Dñe nō ſū dignus
vt itres ſub tectū meū: ſꝫ tm̄ dic ꝟbo ꝛ ſa
nabiť puer me⁹. Nā ꝛ ego hō ſū ſub ptā
te ꝯſtitut⁹ hñs ſub me milites ꝛ dico huic
vade ꝛ vadit: ꝛ alio veni ꝛ venit: ꝛ ſuo
meo fac hoc: ꝛ facit. Audiēs aūt ieſus mi
uc.b. ratus ē: ꝛ ſeqntibus ſe dixit. ¶ Amen di
uc..f. co vobis nō iueni tātā fidē in iſrl'. Dico
aūt vobis: qꝛ multi ab oriēte ꝛ occidente
veniēt ꝛ recūbēt cum abrahā ꝛ yſaac ꝛ ia
uc.f. cob i regno celoꝝ. filij aūt regni eijcienť
uc.a. in tenebras exteriores. ¶ Ibi erit flet⁹ et
Mar.c. ſtridor dētiū. ¶ Et dixit ieſus cēturioni.
uc.f. vade: ꝛ ſicut credidiſti fiat tibi: ꝛ ſanatus
ē puer ex illa hora. ¶ Et cū veniſſet ieſus

in domū petri vidit ſocrū ei⁹ iacētē ꝛ fe/
bricitātē: ꝛ tetigit manū eius ꝛ dimiſit eā
febris: ꝛ ſurrexit ꝛ miſtrabat eis. Veſpe
aūt facto: obtulerūt ei multos demōia hñ
tes: ꝛ eijciebat ſpūs ꝟbo: ꝛ oēs male hñ
tes curauit: vt adipleret qđ dictū ē p eſa
iā ꝓphetā dicentē. ¶ Ipe ifirmitates no Eſaia.53.
ſtras accepit. ꝛ egrotatōes nr̄as portauit
Vidēs aūt ieſus turbas multas circū ſe
iuſſit diſcip'los ire trāſfretū. ¶ Et accedēs Luc.9.g.
vnus ſcriba ait illi. Mgr̄ ſequar te quo/
cūq̄ ieris. Et dicit ei ieſuſ. Vulpes foue
as hñt: ꝛ volucres celi nidos. ¶ filius aūt 3.Reg.19.
hoīs nō habet vbi caput ſuum reclinet.
Ali⁹ autē de diſcipulis eius ait illi. Dñe
pmitte me pmum ire ꝛ ſepelire patrē me
uꝫ. Ieſus aūt ait illi. Seq̄re me ꝛ dimit/ E
te mortuos ſepelire mortuos ſuos. Et a
ſcendēte eo in nauiculā: ſecuti ſunt eum
diſcipuli eius: ꝛ ecce mot⁹ magnus fact⁹
eſt in mari: ita vt nauicula opireť flucti/
bus. Ipe vero dormiebat. ¶ Et acceſſe/ 2.Paral.20
rūt ad eū diſcipuli eius. ꝛ ſuſcitauerūt eū
dicētes. Dñe ſalua nos: pimus. Et dic
eis ieſus. ¶ Quid timidi eſtis modice fi/ Mar.4.g.
dei. Tunc ſurgēs impauit vētis ꝛ mari Luc.8.d.
ꝛ facta eſt tranqlitas magna. Porro ho f
mies mirati ſunt dicētes. Qualis ē hic:
qꝛ venti ꝛ mare obediunt ei. Et cum ve/
niſſet ieſus trans fretū in regione geraſe
norū occurrerunt ei duo. ¶ hñtes demo/ Mar.5.a
nia de monumentis exeūtes ſeui nimis:
ita vt nemo poſſet tranſire p viaꝫ illam.
Et ecce clamauerūt dicentes. Quid no/ b
bis ꝛ tibi ieſu fili dei. Veniſti huc añ tē/
pus torq̄re nos. Erat aūt nō longe ab il
lis grex multoꝝ porcoꝝ paſcēs. Demo
nes aūt rogabāt eū dicentes. ¶ Si eijcis Mar.5.b.
nos hinc: mitte nos i gregē porcoꝝ. Et Luc.8.e
ait illis. Ite. At illi exeuntes abierunt in
porcos. Et ecce magno ipetu abijt totus
grex ꝓceps i mare: ꝛ mortui ſūt in aq̄s.
Paſtores aūt fugerūt: ꝛ veniētes i ciuita
teꝫ: nūciauerūt hec oīa: ꝛ de his q demo
nia habuerāt. Et ecce tota ciuitaſ exijt ob
uiā ieſu: ꝛ viſo eo rogabāt eū vt tranſiret
a finibus eorum. ¶ IX A
Et aſcēdēs ieſ⁹ i nauiclā trāſfreta Mar.2.a.L.
uit ꝛ vēit i ciuitatē ſuā. et ecce offere 5.d.Io.5.b
bāt ei paralyticū iacētē i lecto. vidēſ
aūt ieſus fidē illoꝝ. dixit palytico. cōfide
fili. Remittūť tibi pctā tua. Et ecce qdaꝫ

de scribis dixerunt intra se. Hic blasphe
mat. Et cū vidisset iesus cogitatiōes coꝝ
dixit: Ut qd cogitatis mala i cordib⁹ vr̄is.
Mar.2.b. ¶ Quid ē facilius dicē: dimittūť tibi pctā
Luc.5.e. tua: an dicē surge ⁊ ābula? Ut aūt sciatis
q2 fili⁹ hois hꝫ ptātē i tra dimittēdi pctā:
Joh.5.b. tunc ait palytico. ¶ Surge tolle lectū tuū
⁊ vade i domū tuā. Et surrexit: ⁊ abijt in
domū suā. Uidētes aūt turbe timuerunt
Luc.18.g. ¶ ⁊ glorificauerunt deū q dedit potestatē
Mar.2.c. talē hoībus. ¶ Et cū trāsiret īde iesus: vi/
Luc.5.f. dit hoiem sedentē i telonco: mattheū noīe
Mar.2.d. Et ait illi: Seq̄re me ¶ Et surgēs secutus
Luc.5.f. ē eū. Et factū ē discūbēte eo i domo: ecce
multi publicani ⁊ pctōres veniētes discū
C bebāt cū iesu ⁊ discipulis eius. Et vidētes
Mar.2.d. pharisei dicebant discipulis eius. ¶ Qua
Luc.5.f. re cū publicāis ⁊ pctōrib⁹ manducat mgr̄
Mar.2.c. vr̄. At iesus audiēs ait. ¶ Nō ē opus va
lētib⁹ medicus: sꝫ male hn̄tibus. Euntes
aūt discite qd ē: miaꝫ volo ⁊ nō sacrificiū
Nō eni vēi vocare iustos sed peccatores
Tūc accesserūt ad eū discipuli iohānis di
Mr.2.e. Lu cētes. ¶ Quare nos ⁊ pharisei ieiunam⁹
5.f.j.15.a. frequēt ¶ discipuli aūt tui nō ieiunant? Et
Mar.7.b. ait illis iesus. Nūqd pn̄t filij spōsi lugere
q̄diu cū illis est spōsus. Ueniēt aūt dies
cū auferet ab eis spōsus: ⁊ tūc ieiunabūt.
D Nemo aūt imittit ꝯmissurā pāni rudis i
vestimētū vet⁹. Tollit eni plenitudinem
ei⁹ a vestimēto: ⁊ peior scissura fit. Neqꝫ
mittūt vinū nouū in vtres veteres. Alio
qn rūpūť vtres ⁊ vinū effūdiť: ⁊ vtres pe
unt. Sed vinū nouū in vtres nouos mit
Mr.5.d.L. tūt: ⁊ ambo ꝯfuāť. ¶ Hec illo loquēte ad
8.f.Jo.4.g. eos: ecce princeps vn⁹ accessit ⁊ adorabat
eū dicēs: Domine filia mea modo defun
cta ē: sꝫ vēi ipone manū tuā sup eā: et vi
uet. Et surgēs ihs seq̄bať eū ⁊ discipli ei⁹
Mr.5.d.L. ¶ Et ecce mlier q̄ sāguis fluxū patiebatur
8.f. duodeci annis accessit retro: ⁊ tetigit fim
E briā vestimēti eius. Dicebat eni intra se:
Si tetigero tm̄ vestimentū ei⁹: salua ero.
At ihs ꝯuersus ⁊ vidēs eā dixit: Cōfide
Mr.5.f. Lu filia. ¶ Fides tua te saluā fecit. Et salua fa
7.g.⁊.18.g. cta est mulier ex illa hora. Et cū venissꝫ ie
sus i domū pncipis: ⁊ vidisset tibicines ⁊
Mar.5.g. turbā tumultuātē dicebat. Recedite ¶ nō
est enim mortua puella: sed dormit. Et de
ridebāt eum. Et cū eiecta eēt turba intra/
Mr.5.g.ac. uit ¶ ⁊ tenuit manū eius ⁊ dixit: ¶ Puel/
9.d. F la surge. Et surrexit puella: ⁊ exijt fama

hec i vniuersā trā. Et trāseūte īde iesu: se
cuti sunt eū duo ceci clamātes ⁊ dicentes.
¶ Miserē nr̄i fili dauid. Cū aūt venisset j.20.g.
domū: accesserunt ad eū ceci: ⁊ dicit eis ie
sus. Creditis q2 hoc possū facere vobis.
Dicunt ei. Utiqꝫ dn̄e. Tunc tetigit ocu/ s̄.8.a.M.7
los eoꝝ dicēs. Scdm̄ fidē vr̄am fiat vob g.⁊.9.b.17
Et apti sunt oculi eoꝝ. ¶ Et cōminat⁹ est c.⁊.12.b.
illis iesus dicēs: Uidete ne qs sciat. ¶ Il Mar.7.
li aūt exeūtes diffamauerunt eū i tota tra Luc.11.b
illa. ¶ Egressis āt illis: ecce obtulerunt ei
hoiem mutum demoniū habētē: ⁊ eiecto
demonio locut⁹ ē mutus ⁊ mirati sunt tur
be dicētes. Nūqꝫ appuit sic in isrl̄. Pha B
risei autē dicebāt. In pncipe demonioꝝ
eijcit demones. ¶ Et circuibat iesus oēs Luc.13.
ciuitates ⁊ castella docēs in synagogis eo
rū ⁊ pdicās euāgeliū regni ¶ ⁊ curās oēm j.14.c.
languorē ⁊ oēm ifirmitatē. ¶ Uidēs aūt Mar.6
turbas mistus ē eis q2 erāt vexati ⁊ iacē/
tes sicut oues nō habētes pastorē. Tūc di
cit discipulis suis. ¶ Messis quidem mul Luc.10.
ta: operarij autem pauci. Rogate ḡ dn̄m
messis: vt mittat oparios i messem suā.

¶ Capitulum X A

Et ꝯuocatis duodeci disci/
pulis suis dědit illis ptātē spirituū Mar.6.
imūdoꝝ vt eijcerēt eos ¶ ⁊ cura/ Luc.9.
rēt oēm lāguorem ⁊ oēm infirmitatem. Mar.3.
¶ Duodeci autē discipuloꝝ noīa sūt hec. Lu.9.a
Primus simon q diciť petrus: andreas i.b.M 3.
frat ei⁹: philipp⁹: ⁊ bartholomeus: iaco/ d.Lu.6.
bus ꝫebedei: ⁊ iohānes frat eius: thomas
⁊ mattheus publican⁹: ⁊ iacobus alphei:
⁊ thadeus: symon cananeus: ⁊ iudas sca
riotis: q ⁊ tradidit eum. Hos duodecim
misit iesus: pcipiēs eis ⁊ dicens. In viā
gētium ne abieritis: ⁊ i ciuitates samari/
tanoꝝ ne itraueritis: sꝫ potius ite ad oues B
q̄ perierūt domus isrl̄. ¶ Euntes āt pdi/ s̄.4.c. Mar
cate dicētes: q2 appropinq̄bit regnū celoꝝ 16.f.L.d.
¶ Infirmos curate: mortuos suscitate: le Lu.9.
prosos mūdate: demones eijcite ¶ gratis i.Cor.b.
accepistis: gratis date. Nolite posside/
re auꝝ neqꝫ argētū: neqꝫ pecuniā i ꝫonis
vr̄is. ¶ Nō perā i via: neqꝫ duas tunicas Mr.6.L.
neqꝫ calciamēta neqꝫ vgā. Dignus ē.n. 10.b.M
oparius cibo suo. In q̄cūqꝫ āt ciuitatem 20.d.
aut castellum itraueritis: introgate qs i ea
dignus sit: ⁊ ibi mācte donec exeatis. In
trātes āt i domum: salutate eā dicentes.
Pax huic domui. Et siqdē fuerit domus C
illa digna: veniet pax vr̄a sup eā: si autē

nō fuerit digna. pax vr̄a reuertet̄ ad vos
6.b. ¶ Et qcūq̄ nō recepit vos: neq̄ audierit
a. ſmōes vr̄os: exeuntes foras de domo vl̄
ciuitate: excutite puluerē de pedib⁹ vr̄is.
Amē dico vobis: tolerabilius erit t̄re ſo
domoꝝ ꝛ gomorreoꝝ i die iudicij q̄ illi ci
.b. uitati. ¶ Ecce ego mitto vos: ſicut oues i
4.b. medio lupoꝝ. ¶ Eſtote ḡ prudētes ſic̄ ſer
pētes: ꝛ ſimplices ſicut colūbe. ¶ Cauete
.b. aūt ab hoibus. Tradēt.n. vos i ꝯcilijs:
i. D. ꝛ i ſynagogis ſuis ¶ flagellabūt vos: ꝛ ad
.ꝛ.25 p̄ſides ¶ ꝛ ad reges ducemini pp me i te/
i.d. ſtimoniū illis ꝛ gētibus. ¶ Cū āt tradent
.c. vos: nolite cogitare quō aut qd loq̄mini.
Dabit̄.n. vobis i illa hora qd loq̄mi. nō
eni vos eſtis q loq̄mi: ſ; ſpūs p̄ris vr̄i q
loq̄t̄ i vobis. Tradet āt fr̄ fr̄em i morte;
ꝛ p̄r filiū: ꝛ iſurgent filij i pētes ꝛ morte
eos afficiēt: ꝛ eritis odio oib⁹ hoibus pp
.ſ. nomē meu;. ¶ Qui āt pſeuerauerit vſq̄
i finē hic ſalu⁹ erit. Cū āt pſequēt̄ vos in
ciuitate iſta: fugite i aliā. Amē dico vobiſ
nō ꝯſumabitis ciuitates iſrl̄: donec vēiat
.Jo. fili⁹ hois. ¶ Non ē diſcipulus ſuper ma/
.f. giſtrum nec ſuus ſuper dominum ſuum
Sufficit diſcipulo vt ſit ſicut mgr̄ ei⁹: ꝛ ſ
uo ſicut dn̄s eius. Si p̄rēfamilias beel
ȝebub vocauerunt q̄nto magis domeſti/
cos ei⁹? Ne ḡ timueritis eos. ¶ Nihil.n.
8. ē opertum qd nō reueleē ꝛ occultum qd nō
ſciat̄. ¶ Qd dico vobis i tenebris dicite i
lumie: ꝛ qd i aure auditis p̄dicate ſup te/
cta. Et nolite timē eos q occidunt corpus
aia; āt nō pn̄t occidē: ſ; poti⁹ timete eum
q pōt ꝛ aiam ꝛ corpus pdere i gehēnam.
¶ Nonne duo paſſeres aſſe veneunt. Et
vnus ex illis n̄ cadet ſup t̄rā ſine p̄re vr̄o
vr̄i autē capilli capitis oēs nūerati ſunt.
Nolite ḡ timere: multis paſſerib⁹ melio/
.8. res eſtis vos. ¶ Ois ḡ q ꝯfitebit̄ me co/
ram hoibus ꝯfitebor ꝛ ego eum corā p̄re
meo q in celis eſt. Qui autem negauerit
me corā hoibus negabo ꝛ ego eum cora;
p̄re meo q in celiſ eſt. Nolite arbitrari: q̄
.i. venerim pacē mittere in t̄ram. ¶ Nō ve
b. ni pacem mittere: ſed gladiū. ¶ Veni.n.
ſepare hoiem aduerſus p̄rem ſuū: ꝛ filia;
aduerſus mr̄em ſuam: ꝛ nurū aduerſus
B ſocrū ſuam: ꝛ inimici hois domeſtici eius
.9. ¶ Qui amat p̄re; aut matrē pluſq̄ me n̄
.g. eſt me dignus. Et qui amat filium aut fi
liā ſup me. nō eſt me dignus. Et q nō ac/
cipit crucē ſuā. ꝛ ſequit̄ me nō ē me dign⁹
Qui iuenit aiam ſuā pdet illā. ꝛ ſi pdide/
rit aiam ſuā ꝓpter me iueniet eā. ¶ Qui
recipit vos me recipit. ꝛ q me recipit. reci Luc.17.g.
pit eū q me miſit. Qui recipit ꝓpha; i no J.18 a.ꝛ.25.f
mie ꝓphe mercede; ꝓphe accipiet. Et q Luc.10.c.
recipit iuſtū in noie iuſti. mercedē iuſti ac
cipiet. ¶ Et qcunq̄ potū dederit vni ex mi Mar.9.f.
nis iſtis calicē aq̄ frigide tm̄ in noie diſci
puli. amē dico vob. nō pdat mercedē ſuā
Et fcm̄ ē cu; ꝯſūmaſſet ieſus ¶ XI A
pcipiens duodeci diſcipulis ſuis.
trāſijt ide vt doceret ꝛ p̄dicaret in
ciuitatibus eoꝝ. ¶ Johes āt cū audiſſet in Luc.7.f.
vinculis opa xp̄i. mittēs duos de diſcipul̄
ſuis. ait illi. Tu es q vēturus es. an aliu;
expectamus. Et reſpōdens ieſus ait illis
¶ Eūtes ānunciate iohāni q̄ audiſtis ꝛ vi Luc.7.c.
diſtis. Ceci vidēt. claudi ābulant leproſi B
mūdant̄. ſurdi audiūt. mortui reſurgunt
paupes euangeliȝant̄. ꝛ btūs ē q nō fue/
rit ſcandeliȝatus in me. Illis aūt abeunti Luc.7.d.
bus cepit ieſus dicere ad turbas de iohan
ne. Quid exiſtis in deſertū videre? Ha/
rundinē vēto agitatā? Sed qd exiſtis vidē
Hominem mollibus veſtitum: ecce qui
mollibus veſtiuntur in domibus regum
ſunt. Sed qd exiſtis vidē. Propha;. ēt C
dico vobis ꝛ pluſq̄ ꝓphām. h eſt.n. de q̄
ſcriptū eſt. ¶ Ecce ego mitto angelū meu; Mr.i.a. Lu
an̄ faciē tuā ¶ q p̄parauit viā tuam ante te. 7.d. Mal.3.
Amē dico vobis nō ſurrexit inter natos Luc.i.g.
mulierū maior iohāne baptiſta. ¶ Qui āt Luc.7.d.
mior ē i regno celoꝝ maior ē illo. A die/ D
bus āt iohānis baptiſte vſq̄ nūc regnū ce
loꝝ vi; patit̄. ꝛ violēti rapiūt illd. ¶ Oēs Luce.16.d.
eni ꝓphe ꝛ lex vſq̄ ad iohānē ꝓphauerūt
ꝛ ſi vultis recipe. ipe eſt helias q ventur⁹
ē. ¶ Qui h; aures audiēdi audiat. ¶ Cui J.13.a.
aūt ſimilē eſtimabo generationem iſtam. Luce.7.e.
Similis ē pueris ſedētibus in foro q cla/
māntes coeq̄libus dicūt. Cecinim⁹ vobis
ꝛ nō ſaltaſtis. lamētauimus ꝛ nō plāxiſt
¶ Venit.n. iohānes neq̄ māducās neq̄ Luc.7.c.
bibēs. ꝛ dicunt demoniū h; . Venit fili⁹ E
hois māducans ꝛ bibēs. ꝛ dicunt ecce hō
vorax ꝛ potator vini. publicanoꝝ ꝛ pctō/
rū amicus. Et iuſtificata ē ſapiētia a filijs
ſuis. Tunc cepit exprobrare ciuitatibus i
qbus facte ſunt plurime v̄tutes eius. q̄
non egiſſent pniam. Ve tibi corocaī. ve
tibi bethſaida. q̄ ſi in tyro ꝛ ſidone facte

essent virtutes q̄ facte sunt in vobis. olim
in cilitio ⁊ cinere pniam egissent. Verū
tñ dico vobis: tyro ⁊ sidoni remissi⁹ erit
in die iudicij q̄z vobis. Et tu capharnaū
F nunqd vsq; in celū exaltaberis? Vsq; in
infernū descendes. Quia si in sodomis
facte fuissent virtutes que facte sunt in te:
forte mansisset vsq; in hanc diē. Verūtñ
dico vobis: q2 terre sodomoꝝ remissius
erit i die iudicij q̄z tibi. In illo tpe respō
Luc.io.f. dens iesus dixit. ¶ Cōfitebor tibi pat dñe
B celi ⁊ terre: q2 abscōdisti hec a sapientib⁹
⁊ prudentibus: ⁊ reuelasti ea puulis. Ita
j.28.d. Luc. pr: qm̄ sic fuit placitum ante te. ¶ O ia mi
io.f. Jo.16.c. hi tradita sunt a p̄re meo. Et nemo nouit
⁊.13.a. filiū nisi pat: neq; patrē qs nouit nisi fili
us: ⁊ cui voluerit filius reuelare. Venite
ad me oēs q laboratis ⁊ onerati estis: et
ego reficiam vos. Tollite iugum meum
sup vos: ⁊ discite a me q2 mitis suz ⁊ hūil
corde: ⁊ inuenietis reqē aiabus vr̄is. Iu
A gū. n. meū suaue ē ⁊ on⁹ meū leue. C XII
Mar.2.f. In illo tpe abijt iesus p sata sab/
Luc.6.a. bato: discipuli āt eius esuriētes ce
perunt vellere spicas ⁊ māduca/
Mar.2.g. re. Pharisei āt vidētes dixerūt ei. Ecce
Luc.6.a. discipuli tui faciunt ¶ qđ non licet eis face
Mar.2.g. re sabbatis. ¶ At ille dixit eis. Nō legistis
Luc.6.a. qd fecerit dauid qñ esurijt ⁊ qui cū eo erāt
i. Reg.2i. quō itrauit i domū dei ⁊ panes ꝓpositio
nis comedit: q̊s nō licebat ei edere: neq;
his q cū eo erāt: nisi sol' sacerdotib⁹. Aut
nō legistis i lege: q2 sabbatis sacerdotes i
tēplo sabbatū violāt ⁊ sine crimine sunt?
Dico aūt vobis: q2 templo maior ē h. Si
aūt sciretis qd ē mia3 volo ⁊ nō sacrificiū
Mar.2.g. nunq̄z ꝯdēnassetis inocētes. ¶ Dñs eni3
B ē filius hois: etiā sabbati. Et cū ide trāsis
Marc.3.a. set: vēit i synagogā coꝝ. ¶ Et ecce hō ma
Luc.6.b. nū hñs aridā ⁊ interrogabant eum dicētes
¶ Si lic3 sabbatis curare: vt accusarēt eū
Ipse āt dixit illis. Quis erit ex vob hō q
habeat ouē vnā: ⁊ si ceciderit hec sabbatis
in foueam: nonne tenebit ⁊ leuabit eam.
Quātomagis melior ē hō oue? Itaq; l3
sabbatis bñ facere. Tūc ait hoi. Extende
manū tuam. Et extēdit: ⁊ restituta ē sani
Marc.3.b. tati sicut alia. ¶ Exeūtes aūt pharisei cōsi
Job.ic.g. lium faciebāt aduersus eū: quō pderēt eū
Jesus aūt sciens recessit idē: ⁊ secuti sunt
s.8.a.⁊.9.f. eum multi: ⁊ curauit eos oēs: ¶ Et p̄cepit
j.17.c. C eis: ne manifestū cū facerent vt adiplerer

qđ dictum ē p esaiā ꝓphetā dicentē. ¶ Ec Esa.4
ce puer meus quē elegi: dilectus meus in
quo bñ ꝯplacuit aīe mee. Ponā spm̄ me
um sup eum: ⁊ iudiciū gentibus nūciabit.
Nō contēdet neq; clamabit: neq; audiet
aliqs in plateis vocē eius. Harūdinem
q̄ssatā nō ꝯfriget: ⁊ linū fumigās nō exti
guet: donec eijciat ad victoriā iudicium: ⁊
i noīe eius gentes sperabūt. ¶ Tūc obla/ s.9.g.
tus est ei demoniū habēs cecus ⁊ mutus Luc.ii.
⁊ curauit eū ita vt loq̄ret ⁊ videret. Et stu
pebant oēs turbe ⁊ dicebāt. Nunqd hic
est filius dauid? Pharisei aūt audientes
dixerunt. ¶ Hic nō eijcit demōes: nisi in Mar.c.
beelçebub pncipe demonioꝝ. Jesus aūt Luc.ii.
sciēs cogitatōes coꝝ dixit eis. ¶ O mē re Mar.
gnū diuisum ꝯ se desolabit: ⁊ ois ciuitas Luc.ii.
vel domus diuisa ꝯ se nō stabit. Et si sa/
thanas sathanā eijcit: aduersus se diuisus
ē quō ergo stabit regnū ei⁹. ⁊ si ego i beel
çebub eijcio demones: filij vr̄i in q̄ eijciūt
Ideo ipsi iudices vr̄i erunt. Si autē ego
in spiritu dei eijcio demones: igit pueniet
i vos regnū dei. Aut quō pōt qsq; itrare
in domū fortis: ⁊ vasa eius diripe: nisi p̄
us alligauerit fortē. Et tunc domū illius
diripiet. Qui nō est mecū ꝯ me ē: ⁊ q nō
ꝯgregat mecū spargit. ¶ Ideoq; dico vo Mar.3.
bis: oē peccatū ⁊ blasphemia remittet ho Luc.i.
minibus: spūs aūt blasphemie nō remit/
tet. Et qcūq; dixerit verbū ꝯ filiū hoīs
remittet ei: q aūt dixerit ꝯ spm̄ scm̄: nō re
mittet ei: neq; in h seculo neq; in futuro.
Aut facite arborē bonā ⁊ fructum ei⁹ bo
num: aut facite arborē malā ⁊ fructū eius
malum. ¶ Siquide3 ex fructu arbor agno s.3.c.
scitur. Progenies viperaꝝ: quō potestis
bona loq cum sitis mali. ¶ Ex abundātia Luc.6.
eni cordis os loquit. Bon⁹ hō de bono
thesauro ꝓfert bona ⁊ malus hō de malo
thesauro ꝓfert mala. Dico autem vobis
qm̄ oē v̄bu3 occiosu3 qđ locuti fuerit ho
mines: reddēt rōnē de eo in die iudicij.
Ex verbis eni tuis iustificaberis: ⁊ ex v̄
bis tuis ꝯdēnaberis. ¶ Tūc respōderunt Mr.
ei quidā de scribis ⁊ phariseis dicentes. Lu.ii
Mgr: volumus a te signū videre. Qui F
rñdens ait illis. ¶ Generatio mala ⁊ adulte L.9.c.ii.
ra signum q̄rit ⁊ signū non dabit ei nisi si Mar.c.
gnum ione ꝓphe. ¶ Sicut eni fuit ionas Deut.
i vētre ceti trib⁹ diebus ⁊ tribus noctib⁹ Jone
sic erit filius hois i corde terre tribus die

g.10. bus τ tribus noctibus. Viri niniuite sur
ar.9. gent in iudicio cum generatione ista τ cō
dēnabunt eā: qꝛ penitentiā egerunt in p/
dicatōe ione. Et ecce plusq̄ȝ ione h. ¶ Re
gina austri surget in iudicio cum genera
tione ista τ ꝯdemnabit eam: qꝛ venit a fi/
nibus terre audire sapientiā salomonis.
.c. Et ecce plusq̄ȝ salomon hic. ¶ Cum autē
immundus spūs exierit ab hoīe: ambu/
lat p loca arida querēs requiē τ nō iuenit
Tunc dicit: Reuertar in domū meā vn/
de exiui: τ veniēs inuenit eā vacantē: sco
pis mundatam τ ornatā. Tunc vadit et
assumit septem alios spiritus secum neq
ores se: τ intrantes habitant ibi: τ fiunt
nouissima hominis illius peiora priorib⁹
3.g. Sic τ erit gnātōi huic pessime. ¶ Adhuc
.c. eo loquente ad turbas: ecce mater eius τ
fratres stabant foris: querentes loqui ei.
Dixit autē ei qdam. Ecce mater tua τ fra
tres tui foris stant querētes te. At ipe rñ/
dens dicenti sibi ait: Que est mater mea:
τ q sunt frēs mei? Et extendēs manum i
discipulos suos dixit: Ecce mater mea τ
frēs mei. Quicūqȝ eni fecerit volūtatē
patris mei qui in celis est: ipse meus fra/
ter soror τ mater est. C XIII.

ar.1.a. In illo die exiēs iesus de domo
sedebat secus mare. Et ꝯgregate
sūt ad eū turbe multe: ita vt i naui
culā ascēdens sederet: τ oīs turba stabat
i littore: τ locutus ē eis multa in pabolis
dicens. Ecce exijt q semiat seminare. Et
dum seminat: q̄dā ceciderūt secus viam:
τ venerunt volucres τ comederunt ea.
Alia aūt ceciderunt i petrosa vbi nō ha/
bebāt terram multā: τ ꝯtinuo exorta sunt
qꝛ non habebāt altitudinem terre. Sole
aūt orto estuauerunt: τ qꝛ nō habebant ra
dicem aruerūt. Alia aūt ceciderunt in spi
nas: τ creuerunt spine τ suffocauerūt ea.
Alia aūt ceciderūt in terrā bonā τ dabāt
fructū: aliud cētesimū: aliud sexagesimū
aliud trigesimū. Qui habet aures audiē
di audiat. Et accedētes discipuli dixerūt
ei. Quare in pabolis loqr̄ eis? Qui rñ/
r.4.L. dens ait illis. ¶ Quia vobis datum ē nos
25.L. se mysterium regni celorum. illis autē nō
.i.b. est datum. ¶ Qui.n.hȝ dabitur ei τ abun
ar.e. dabit: q aūt non hȝ τ qđ hȝ auferet̄ ab eo.
.f Mr ¶ Jō i pabolis loquor eis: qꝛ videntes ñ
L.b. vident: τ audiētes non audiunt neqȝ itel

ligūt: τ adiplet̄ i eis ꝓphetia esaie dicēt̄. Esa.9
¶ Auditu audietis τ nō itelligetis τ vidē Act.28.d.
tes videbitis τ nō videbitis. Incrassatū
est.n.cor ppl'i huius τ auribus grauiter
audierūt: τ oēs oculos suos clauserūt ne
qñ videāt oculis: τ auribus audiāt τ cor
de itelligāt: τ ꝯuertant̄ τ sanēt eos. ¶ Ve Luc.10.f.
stri aūt bti oculi qꝛ vidēt: τ aures vr̄e qꝛ
audiunt. Amē qppe dico vobis: qꝛ mul E
ti ꝓphe τ iusti cupierūt videre q̄ videtis
τ nō viderūt: τ audire q̄ audit̄ τ nō au/
dierunt. ¶ Vos ergo audite parabolā se Mar.4.c
minātis. O is q audit verbū regni τ nō Luc.8.b.
itelligit venit malus τ rapit qđ seminatū
ē in corde eius. h est qui secus viā semia
tus est. Qui āt sup petrosa semiatus ē: h
ē q verbū audit τ ꝯtinuo cū gaudio acci/
pit illud. Nō hȝ aūt in se radicē: sȝ ē tpa/
lis. Facta aūt tribulatiōe τ psecutiōe ꝑpt
vbū ꝯtinuo scādalizat̄. Qui āt seminat⁹
ē in spinis: h ē q verbū dei audit τ sollici
tudo seculi istius τ fallacia diuitiaꝝ suffo
cat verbū: τ sine fructu efficit̄. Qui vero
in trāȝ bonā semiatus ē: h ē q audit vbū
τ itelligit τ fructū affert: τ facit aliud qdē
cētesimū: aliud aūt sexagesimū: aliud vo
tricesimū. ¶ Aliā pabolā ꝓposuit illis di Mar.4.c
cēs. Si'le fcm̄ ē regnū celoꝝ hōi q semia
uit bonū semē in agro suo. Cū āt dormi/
rēt hoīes venit inimicus eius τ supsemi
nauit çiçania in medio tritici: τ abijt. Cū D
āt creuisset herba τ fructū fecisset: tunc ap
paruerūt τ çiçania. Accedē tes āt s̄ui prī
familias: dixerūt ei. Dñe: nōne bonū semē
seminasti in agro tuo. Vñ ergo hȝ çiçania
Et ait illis. Inimicus hō h̄ fecit. Serui
āt dixerūt ei. Vis imus τ colligimus ea.
Et ait. Nō. Ne forte colligētes çiçania
eradicetis simul τ triticum. Sinite vtraqȝ
crescere vsqȝ ad messē τ in tpe messis di
cā messoribus. Colligite pmū çiçania: τ
alligate ea in fasciculos ad cōburendum
triticū āt ꝯgregate i horreū meū. ¶ Aliā Mar.4.f.
pabolā ꝓposuit eis dicēs. Si'le ē regnū Luc.13.d.
celoꝝ grano synapis: qđ accipiēs hō se/
minauit i agro suo: qđ minimū qdē ē oīb⁹
semib⁹. Cū āt creuerit: maius est oibus
olerib⁹: τ fit arbor: ita vt volucres celi ve
niant τ habitēt in ramis eius. ¶ Aliā pa Luc.13.d.
bolā locut⁹ est eis. Si'le ē regnū celorum E
fermēto qđ acceptū mul'ier abscōdit in fari
ne satis tribus: donec fermentatū ē totū

Mar.4.f Hec oia locutus est iesus i pabolis ad tur
bas: z sine pabolis nõ loqbaẽ eis: vt iplere
tur qd dictũ erat p pphetã dicentẽ. Ape
Ps.77. riam in pabolis os meũ. Eructabo abscõ
Col.1.d. dita a pstitutiõe mundi. Tũc dimissis tur
bis venit in domũ: z accesserũt ad eũ disci
puli eius dicẽtes. Edissere nobis pabolã
zizanioꝝ agri. Qui rñdẽs ait. Qui semi/
nat bonũ semẽ: est fili⁹ hois. Ager aũt est
mũdus. Bonũ vo semẽ: hi sũt filij regni
zizania aũt filij sũt nequã. Inimicus autẽ
f qui seminauit ea: est diabolus. Messis vo
Apoc.14.d. psumatio seculi est. Messores aũt angeli
sunt. Sicut g colligunẽ zizania: z igni cõ/
burunẽ: sic erit in psumatiõe seculi. Mit/
tet filius ãgelos suos z colligent de regno
eius oia scandala: z eos qui faciunt iniqta/
tẽ: z mittẽt eos in caminũ ignis. Ibi erit
fletus z stridor dentiũ. Tũc iusti fulgebũt
sicut sol i regno patris eoꝝ. Qui habet au
res audiendi audiat. Simile est regnũ ce/
loꝝ thesauro abscõdito in agro: quẽ q iue/
nit hõ abscõdit: z p gaudio illi⁹ vadit z vẽ
dit vniuersa q̃ hꝫ: z emit agrũ illũ. Iteꝝ si
mile ẽ regnũ celoꝝ hõi negociatori: q̃rent/
bonas margaritas. Inuẽta aũt vna pcio:
sa margarita: abijt z vẽdidit oia q̃ habuite
z emit eã. Iteꝝ simile est regnũ celoꝝ sage
ne misse i mare: z ex oi genere pisciũ pgre
gãti. Quã cũ ipleta eẽt: educẽtes z sec⁹ lit
Apoc.22.c tus sedẽtes. elegerũt bonos in vasa: ma
B los aũt foras miserũt. Sic erit in psumatio
I.25.c. ne secli. Exibũt angeli: z seperabunt ma
los de medio iustoꝝ: z mittẽt eos i caminũ
ignis. ibi erit fletus z stridor dentiũ. In
I.21.c.z.25.c tellexistis hec oia. Dicũt ei. Etiã. Ait illis
Iõ ois scriba doctus i regno celoꝝ siis ẽ
hõi prĩfamilias: q pfert d thesauro suo no
Marc.6.a ua z vetera. Et factũ. ẽ cũ cõsumasset ihs pa
Luc.4.c.z.d rabolas istas: trãsijt inde. Et veniẽs in
Ioh.4.f. priaꝫ suã docebat eos in synagogis eoruꝫ
ita vt mirarenẽ z dicerent. Vñ huic sapia
Luc.4.d. hec z vtutes: Nõne hic est fabri fili⁹. Nõ
Mar.6.a ne mr ei us dicit maria: z fres eius iacob⁹
Iohan.6.c. z ioseph z simon z iudas: z sorores eius:
nõne o ẽs apd nos sũt. Vñ ergo huic oia
ista. Et scãdalizabãẽ in eo. Iesus aũt dixit
Mar.6.a. eis. Nõ est ppha sine honore nisi i pria
Luc..4.d sua: et i domo sua. Et nõ fecit ibi virtutes
Iohan.4.f. multas pter icredulitatẽ illoꝝ.

Capitulum. XIIII.

In illo tpe audiuit herodes tetrarcha 1
i famã iesu: et ait pueris suis. Hic Mat 6
est iohãnes baptista: ipe surrexit a Luc.
mortuis et iõ vtutes opanẽ i eo. Hero/ Mat 6
des eni tenuit iohãnẽ et alligauit eũ: et po/ Luc. d
suit in carcerẽ pter herodiadẽ vxorẽ fris
sui. Dicebat eni illi iohãnes. Nõ licet tibi
hrẽ eã. Et volẽs illũ occidere timuit pplm
qr sicut pphetã eũ habebãt. Die ãt natalis
herodis saltauit filia herodiadis i medio: z
placuit herodi. Vñ cũ iuramẽto pollicitus
est ei dare: qdcũqꝫ postulasset ab eo. At il/
la pmonita a matre sua: da mihi ingt hic in
disco caput iohãnis baptiste. Et ptristatus
est rex pter iuramẽtuꝫ autẽ et eos q pari
ter recũbebãt: iussit dari. Misitqꝫ et decol
lauit iohannẽ in carcere. Et allatũ ẽ caput
eius in disco: et datũ est puelle: z illa attulit
matri sue. Et accedentes discipuli eius tu/
lerũt corpus eius z sepelierunt illud: et ve
nientes nunciauerũt iesu. Quod cum au Luc.b
disset iesus secessit inde in nauiculam: in lo
cum desertum seorsuꝫ. Et cum audissẽt tur
be: secute sunt euꝫ pedestres de ciuitatibus
Et exiens vidit tur baꝫ multã z misertus Io. 1.
est eis: z curauit languidos eoꝝ. Vespere s.9.
autẽ facto accesserunt ad euꝫ discipuli eius
dicentes. Desertus est locus z hora iaꝫ p/
terijt: dimitte turbas vt euntes in castella e
mant sibi escas. Iesus autẽ dixit eis. Non
habent necesse ire: date illis vos mãduca/
re. Rñderunt ei. Non habemus hic ni
si qnqꝫ panes z duos pisces. Qui ait eis. M .e
Afferte mihi illos huc. Et cũ iussisset tur 9.b. ob
bam discumbere super fenũ. acceptis qn/ a.j. g
qꝫ panibus z duobus piscibus aspiciens i
celum benedixit z fregit: z dedit discipulis
panes: discipuli autem turbis. Et mandu/
cauerunt omnes z saturati sunt. Et tulerũt
reliquias duodecim cophinos fragmento
rum plenos. Manducantium autem fuit
numerus quinqꝫ milia virorum: exceptis
mulieribus z puulis. Et statiꝫ cõpulit di M .6.
scipulos ascendere in nauiculam: z pcede/ Lu .b
re eum transfretũ donec dimitteret turbas Io 5.b
Et dimissa turba: ascendit in montẽ solus
orare. Vespere autem facto: solus erat ibi.
Nauicula autẽ in medio mari iactabaẽ flu
ctibus. Erat eni cõtrarius vẽtus. Quar M c.6
ta autẽ vigilia noctis: venit ad eos ambu/
lãs sup mare. Et videtes eũ supra mare
ãbulantẽ: turbati sũt dicẽtes: qr fãtasma ẽ.

f Et pre timore clamauerũt. Statiq́ȝ iesus
locutus est eis dicẽs. Habete fiduciã ego
sũ: nolite timere. Rñdens aũt petrus di/
xit. Dñe si tu es: iube me ad te venire sup
aquas. At ipse ait. Veni. Et descendens
petrus de nauicula ãbulabat super aquaȝ
vt veniret ad iesum. Videns vero ventũ
validũ timuit. Et cũ cepisset mergi: clama
uit dicens. Dñe saluũ me fac. Et cõtinuo
iesus extendens manũ apprehendit eum ⁊
ait illi. ¶ Modice fidei q̄re dubitasti? Et
cũ ascendisset in nauiculã: cessauit vẽtus.
Ma 6.g. ¶ Qui aũt in nauicula erant: venerunt ⁊
adorauerũt eũ dicẽtes. Vere filius dei es
Et cũ transfretassent venerũt in terrã ge/
nasar. Et cũ cognouissent eũ viri loci illi⁹
4. miserũt in vniuersã regionẽ illã ¶ ⁊ obtu/
Mr. g. lerunt ei oẽs male hñtes ¶ ⁊ rogabãt eum
vt vel fimbriã vestimenti eius tãgerent: ⁊
q̄cunq́ȝ tetigerunt salui facti sunt. ¶ XV
Tunc accesserũt ad eũ ab hieroso/
a lymis scribe ⁊ pharisei dicentes.
Ma 7.b.ẽ ¶ Quare discipuli tui trãsgrediũẗ
.c. traditiões senioꝝ? Nõ.n.lauant man⁹ su
as cũ panẽ mãducant. Ipse autẽ rñdens
ait illis. Quare ⁊ vos trãsgredimini mã
datũ dei: ꝑpter traditionem vestrã? Naȝ
deus dixit. Honora patrẽ ⁊ matrẽ: ⁊ qui
maledixerit patri vel matri morte moriaẗ
d Vos aũt dicitis: quicũq́ȝ dixerit patri vel
matri munus qd̄cunq́ȝ est ex me tibi ꝓde
rit: ⁊ nõ honorificabit patrẽ suũ aut mr̃eȝ
suam: ⁊ irritũ fecistis mandatũ dei ꝑpter
Esa. traditionẽ vestrã. Hypocrite: bene pro
Mar.b. phetauit de vobis esaias dicẽs. ¶ Pp̄ls
hic labijs me honorat: cor aũt eoꝝ lõge ẽ
a me. Sine cã aũt colunt me docẽtes do/
ctrinas ⁊ mãdata hoium. Et conuocatis
ad se turbis: dixit eis. Audite ⁊ itelligite.
Non qd̄ intrat in os coinqnat hoiem: sed
qd̄ ꝓcedit ex ore h̄ coinqnat hoiem. Tũc
accedentes discipuli eius dixerũt ei. Scis
q̄ pharisei audito verbo h̄ scãdalizati sũt.
At ille rñdens ait. Ois plantatio quã nõ
plantauit pater meus celestis: eradicabiẗ
12.e Luc. ¶ Sinite illos: ceci sunt: ⁊ duces cecoꝝ.
6.f. Cecus aũt si ceco ducatũ p̄stet: ãbo in fo/
ueã cadunt. Rñdens aũt petrus dixit ei.
Edissere nobis parabolã istã. At ille di/
xit. Adhuc ⁊ vos sine intellectu estis? Nõ
intelligitis: q̄ omne qd̄ in os intrat in vẽ
trem vadit: ⁊ in secessum emittitur. Que

aũt ꝓcedunt de ore de corde exeũt: ⁊ ea co
inquinãt hoieȝ. ¶ De corde eni exeunt co Mar.7.c.
gitationes male: hõicidia: adulteria. forni
cationes: furta: falsa testimonia: blasphe/
mie: hec sunt q̄ coinqnãt hoiem. Nõ lo/ b
tis aũt manib⁹ manducare nõ coiqnat ho
minẽ. Et egressus inde iesus secessit i ptes
tyri ⁊ sydonis. Et ecce mulier chananea Mar.7.e.
a finibus illis egressa: clamauit dicẽs ei:
Miserere mei dñe fili dauid: filia mea ma
le a demõio vexaẗ. Qui nõ rñdit ei ṽbũ
⁊ accedẽtes discipuli ei⁹: rogabãt eũ dicẽ
tes: Dimitte eã: q̄ clamat p⁹ nos. ¶ Ipse ãt Luc.19.b:
rñdens ait. Nõ sum missus nisi ad oues
q̄ perierũt domus israel. At illa venit: ⁊ a/
dorauit euȝ dicẽs. Dñe adiuua me. Qui
rñdẽs ait. ¶ Nõ ẽ bonũ sumere panẽ fili Mar.7.f.
oꝝ: ⁊ mittere canib⁹. At illa dixit. Etiaȝ
dñe. Nã ⁊ catelli edunt de micis q̄ cadũt
de mẽsa dñoꝝ suoꝝ. Tunc rñdẽs iesus:
ait illi. O mlr mag̃ ẽ fides tua: fiat tibi sic
vis. Et sanata est filia ei⁹ ex illa hora. Et
cũ transisset inde iesus: venit secus mare f
galilee: ⁊ ascẽdẽs in montem sedebat ibi.
¶ Et accesserunt ad eũ turbe multe: hñtes Esa.35.
secũ mutos: cecos: claudos: debiles: ⁊ ali
os multos: ⁊ ꝓiecerunt eos ad pedes ei⁹
⁊ curauit eos ita vt turbe mirareẗ viden
tes mutos loquẽtes: claudos ãbulantes:
cecos vidẽtes: ⁊ magnificabant deũ isra/
el. Iesus ãt ꝯuocatis discipulis suis dixit
¶ Misereor turbe: q̄ triduo iã ꝑseuerant Mar.6.e.et.
mecũ: ⁊ nõ habẽt qd̄ mãducẽt. Et dimit/ 8.a.
tere eos ieiunos nolo: ne deficiãt in via.
Et dicunt ei discipuli. Vñ g̃ nobis in de b
serto panes tãtos: vt saturemus turbã tã
tam? Et ait illi iesus. Quot panes habetis
At illi dixerunt: septẽ ⁊ paucos pisciculos
Et p̄cepit turbe vt discũberent sup terrã 5.14.d.
¶ Et accipiẽs septẽ panes ⁊ pisces: grãs Mar.6.f.
agẽs fregit ⁊ dedit discipulis: ⁊ discipuli ⁊ 8.b.
dederunt pp̄lo: ⁊ comederũt: ⁊ saturati sũt Joban.6.b.
oẽs Et qd̄ supfuit de fragmẽtis: tulerũt
septẽ sportas plenas. Erant aũt q mãdu
cauerũt q̄ttuor milia hoium: ex̄ puulos et
mulieres. Et dimissa turba ascẽdit in na
uiculã: ⁊ vẽit i fines magedan. ¶ XVI h
Et accesserunt ad euȝ pharisei et Mar.8.b.
saducei tẽptantes: ⁊ rogauerunt Joban.6.d.
eum vt signuȝ de celo oñderet eis
At ille rñdẽs ait illis. ¶ Facto vespe dici Luc.12.g.
tis serenum erit: rubicunduȝ ẽ eni celuȝ.

Et manet hodie tempestas: rutilat eni tri
B ste celū. Faciē ergo celi diiudicare nostis
Jone.2. signa aūt tempoꝝ nō potestis. Genera
tio mala ꝛ adultera signū q̄rit: ꝛ signū nō
dabit ei nisi signū ione ꝓphe. Et relictis
illis abijt. Et cū venissent discipuli ei⁹ trā
fretū: obliti sunt panes accipe. Qui dixit
Marc.8.c. illis. Intuemini ꝛ cauete a fermēto pha
Luc.12.a. riseoꝝ ꝛ saduceoꝝ. At illi cogitabāt inter
E se dicentes. Quia panes nō acccepimus
Sciens aūt iesus dixit. Quid cogitatis i
ter vos modice fidei: q2 panes nō habetis
Nōdum intelligitis neq3 recordamini qn
q3 panū ꝛ qnq3 miliū hoium: ꝛ quot co/
phinos sumpsistis. Neq3 septē panum ꝛ
q̄ttuor milia hoium: ꝛ quot sportas sumsi
stis. Quare nō itelligitis: q2 non de pane
dixi vobis: cauete a fermento phariseorū
ꝛ saduceoꝝ. Tūc itellixerunt q2 nō dixerit
D cauendū a fermēto panū: s3 a doctria pha
Marc.8.c. riseoꝝ ꝛ saduceoꝝ. Venit aūt iesus in p
Luc.9.c. tes cesaree philippi: ꝛ interrogabat disci/
pulos suos dicēs. Quē dicunt hoies esse
filiū hois. At illi dixerūt. Alij iohānē ba/
ptistā alij aūt heliā: alij vō hieremiā3: aut
vnu3 ex ꝓphetis. Dicit illis iesus. Vos
aūt quē me eē dicitis. Rn̄dens simon pe/
Johan.6.g. trus dixit. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Re
spōdēs aūt iesus dixit ei. Btūs es simon
bariona: q2 caro ꝛ sanguis nō reuelauit ti
E bi: sed pr̄ meus q in celis est. Et ego dico
tibi q2 tu es petr⁹ ꝛ sup hanc petrā edifica
bo ecclesiā meā: ꝛ porte iferi nō p̄ualebūt
aduersus eā. Et tibi dabo claues regni ce
Johan.20.c loꝝ. Et qd̄cūq3 ligaueris sup trā erit li
gatū ꝛ i celis: ꝛ qd̄cūq3 solueris sup terra3
j.17.c. erit solutū ꝛ i celis. Tūc p̄cepit discipl'is
suis vt nemini dicerent: q2 ipse esset iesus
j.20.d. xp̄s. Exinde cepit iesus ondere discipl'is
suis: q2 opporteret eū ire hierosolymā: et
multa pati a senioꝛib⁹ ꝛ scribis ꝛ principi/
Marc.8.f. bus sacerdotū. Et occidi ꝛ itia die resur
F gere. Et assumēs eū petrus: cepit icrepar̄
illū dicēs. Absit a te dn̄e: nō erit tibi hoc.
Mar.8.g. Qui cōuersus dixit petro. Vade post me
sathanas scādalū es mihi q2 nō sapis ea q̄
Mr.8.g.lu dei sūt: s3 ea q̄ hoiu3. Tūc iesus dixit di/
9.c.ꝛ.14.f. scipl'is suis. Si qs vult venire post me ab
neget semetip̄m: ꝛ tollat crucē suā ꝛ seq̄tur
J.10.g. Luc me. Qui eni voluerit aiam suā saluā face
17.g. Mar. re: pdet eā. Qui aūt pdiderit aia3 suā pro
8.g. pter me iueniet eā. Quid eni3 ꝓdest hoi
si mundū vniuer sū lucret: aie vō sue de/
trimentū patiat. Aut quā dabit hō cōmu/
tatiōe3 ꝓ aīa sua. Filius eni hois venturus
est i gloria patris sui cū angelis suis: ꝛ tūc
reddet vnicuiq3 f̄m opera eius. Amen
dico vobis: sunt qdam de hic stantibus q Mar 9
nō gustabūt moꝛtē. donec videant filium Luc.
hois venientē i regno suo.

Capitulum XVII.

Et post dies sex assumpsit iesus
petrū ꝛ iacobū ꝛ iohannē frē3 ei⁹ Mar 9
ꝛ duxit illos in montē excelsū seoꝛ Luc.
su3 ꝛ trāsfiguratus est añ eos. Et resplē Apo
duit facies eius sicut sol: vestimēta ei⁹ aūt
facta sūt alba sic nix. Et ecce apparuerūt Mar 9
illis moyses ꝛ helias cū eo loquētes. Rn̄ Luc.
dens aūt petrus dixit ad iesū. Dn̄e bonu3
est nos hic eē: si vis faciam⁹ hic tria taber
nacula: tibi vnū: moysi vnū: ꝛ helie vnū.
Adhuc eo loq̄nte: ecce nubes lucida obū
brauit eos. Et ecce vox de nube dicens. ž.3.
Hic est filius meus dilect⁹ in q̄ mihi bn̄ 1.b.
cōplacui ip̄m audite. Et audiētes discipl'i Luc.
ceciderūt i faciē suā: ꝛ timuerūt valde. Et ac Pe.
cessit ih̄s ꝛ tetigit eos dixitq3 eis. Surgite
ꝛ nolite timere. Leuātes aūt oculos suos Esa.
neminē viderūt: nisi solū iesū. Et descēdē
tibus illis de monte p̄cepit ih̄s dicēs. Ne/ ž.8.
mini dixeritis visionē: donec filius hois
a mortuis resurgat. Et interogauerūt eu3
discipuli dicentes. Quid ergo scribe di ꝛ.12.
cūt heliā opoꝛteat p̄mū venire. At ille rn̄ 7.g.
dens ait eis. Helias quidē venturus est ꝛ Mar 9.
restituet oīa. Dico autem vobis: q2 helias
iam venit: ꝛ non cognouerunt eū: sed fe/
cerunt in eo q̄cunq3 voluerūt. Sic ꝛ fili⁹
hois passurus est ab eis. Tunc intellexe/
rūt discipuli quia de iohanne baptista di/
xisset eis. Et cum venisset ad turbā: ac/
cessit ad eū hō genubus ꝓuolutus añ eu3 Mar
dicens. Dn̄e miserere filio meo q2 lunati Luc.
cus est: ꝛ male patit. Nam sepe cadit in
ignē: ꝛ crebro in aquā. Et obtuli eū disci
pulis tuis: ꝛ nō potuerūt curare eū. Rn̄/
dēs aūt iesus ait. O gn̄atio icredula ꝛ p Ma
uersa: q̄usq3 ero vobiscū. Vsq3quo patiar Luc
vos. Afferte huc illū ad me ꝛ icrepauit il
lū ih̄s ꝛ exijt ab eo demoniū: ꝛ curat⁹ ē pu
er ex illa hora. Tūc accesserūt discipl'i ad Ma
iesū secreto: ꝛ dixerunt. Quare nos non
potuim⁹ eijcē illū. Dicit illis iesus. Pro/
pter icredulitatē vr̄am. Amen qppe dico
vobis: si habueritis fidē sicut granū syna
pis: dicetis mōti huic trāsi hic ꝛ trāsibit: ꝛ

nihil ipossibile erit vob. Hoc autē gen⁹
nō eijcit: nisi p orōēz τ ieiuniū. Conuersā
tib⁹ autē eis in galilea: dixit illis ihs. Fi
lius hois tradēdus ē in manus hoium τ
occidēt eū: τ tria die resurget. Et ɔtristati
sūt vehemēt. τ cū vēissent chapharnaū: ac
cesserūt q didrachmā accipiebāt ad petrū
τ dixerūt ei. Magr vr nō soluit didrach
mā. Ait: etiā. Et cū intrasset in domū p/
uēit eū ihs dicēs: Quid tibi vr simō. Re
ges tre a qbus accipiūt tributū vel cēsum
a filijs suis: an ab alienis? Et ille dixit: ab
alienis. Dixit illi ihs: ergo liberi sūt filij.
Vt āt nō scandelizemus eos vade ad ma
re τ mitte hamū: τ eum piscē q pmus as/
cēderit tolle. Et apto ore ei⁹ iuenies state
rē: illū sumēs: da eis p me τ te. XVIII
In illa hora accesserunt discipli
ad iesuz dicētes. Quis putas ma
ior ē in regno celoꝝ? Et aduocās
iesus puulū statuit eum i medio eoꝝ: τ di
xit: Amē dico vobis: nisi ɔuersi fueritis
τ efficiamini sicut puuli: nō intrabitis in
regnū celoꝝ. Quicūqz ḡ humiliauerit se
sicut puulus iste: h ē maior i regno celoꝝ
Et q susceperit vnum puulum talē in noīe
meo: me suscepit. Qui autē scādalizaue
rit vnum de pusillis istis q in me credunt
expedit ei: vt suspēdat mola asinaria i col
lo eius: τ dimergat i pfundū maris. Ve
mundo a scādalis. Necesse ē eni vt veni
ant scādala. Verūtn ve hoi p quē scāda/
lum veit. Si aūt manus tua vl pes tuus
scādalizat te: abscide eum τ pijce abs te
Bonū tibi ē ad vitā igredi dbilē vl clau
dum q̄z duas manus vel duos pedes hn̄
tē mitti i ignē eternū. Et si oculus tuus scā
dalizat te: erue eū τ pijce abs te. Bonuz
tibi ē vnuz ocl'm hn̄tē i vitā itrare: q̄z du/
os oculos hn̄tē mitti i gehēnā ignis. Vi
dete ne ɔtēnatis vnuz ex his pusillis. Di
co.n. vobis: q: āgeli eoꝝ i celis sp vidēt
faciē pris mei q i celis ē. Vēit.n. fili⁹ hois
saluare qd perierat. Quid vobis vr? Si
fuerit alicui cētū oues τ errauerit vna ex
eis: nōne reliqd nonagintanouē i monti
bus τ vadit q̄rere eā q̄ errauit? Et si ɔti/
gerit vt iueniet eā: amē dico vob: q: gau
det sup eā magis q̄z sup nonagintanouē
q̄ nō errauerunt. Sic nō ē voluntas ante
prēz vr̄m q i celis ē: vt peat vn⁹ de pusil
lis istis. Si aūt peccauerit in te frat tu⁹:
vade τ corripe eum inf te τ ipm solū. Si Gal.6.a.
te audierit lucratus eris frēz tuū. Si aūt Eccle.19.
nō te audierit adhibe tecū adhuc vnū vel i.Cor.5.d.τ
duos vt in ore duoꝝ vel triū testium stet 9.d. Deut.17
oē vbū. Qd si nō audierit eos: dic eccl'ie Johan.8.c.
Si āt eccl'iaz n̄ audierit: sit tibi sic ethni/ 2.Cor.13.a.
cus τ publican⁹. Amē dico vob: q̄cūqz heb.10.d. D.
alligaueritis sup traz erunt ligata τ i celo Joh.20.c.τ.
τ q̄cunqz solueritis sup trā: erunt soluta τ 16.e.
in celo. Itez dico vob: q: si duo ex vob Joh.16.f.
ɔsenserit sup terrā de oi re q̄cunqz petie
rit fiet illis a prē meo q i celis ē. Vbi eni sūt
duo vel tres ɔgregati i noīe meo ibi sum
i medio eoꝝ. Tūc accedēs petrus ad euz
dixit. Dñe q̄tiēs peccabit i me frat me⁹ Luc.17.a.
τ dimittaz ei vsqz septies. Dicit illi iesus E
n̄ dico tibi vsqz septies sz: vsqz septuagies
septies. ideo assimilatū ē rgnū celoꝝ hoi rgi
q voluit rōnē ponē: cū suis suis. τ cū ce
pisset rōnē ponē: oblat⁹ ē ei vnus q debe
bat ei decē milia talēta. Cū āt nō hrēt vn̄
redderet: iussit eū dn̄s eius venundari τ
vxorē ei⁹ τ filios τ oia q̄ hēbat τ reddi. p F
cidēs āt suus ille orabat eum dicēs. Pa
tiētiā habe i me: τ oia reddā tibi. Misrt⁹
āt dn̄s sui illi⁹ dimisit eum: τ debitūm di
misit ei. Egressus āt suus ille: iuēit vnuz
de ɔsuis suis q debebat ei cētuz denari/
os: τ tenēs suffocabat euz dicēs: Redde
qd debes. Et pcidēs ɔsuus eius roga G
bat eum dicēs. Patiētiā habe i me: τ oia
reddaz tibi. Ille āt noluit: sz abijt τ misit
eum i carcerē donec reddēt debitum. Vi
dētes āt ɔsui eius q̄ fiebāt: ɔtristati sunt
valde τ venerunt τ narrauerunt dn̄o suo
oia q̄ facta fuerāt. Tunc vocauit illū dn̄s
suus τ ait illi. Serue neq̄z: oē debitum di
misi tibi q̄m rogasti me. Nōne ḡ oportu
it τ te misereri ɔsui tui: sicut τ ego tui mi s.5.d.
sertus sum? Et iratus dn̄s eius tradidit eū Luc.12.g.
tortoribus quoadusqz redderet vniuer
sum debitum. Sic τ pater meus celestis
faciet vobis: si non remiseritis vnusquisqz
q̄z fratri suo de cordibus vestris. XIX
Et factum ē cum ɔsumasset iesus
sermones istos migrauit a galilea H
τ vēit in fines iudee trans ior/
danem: τ secute sunt eum turbe multe: τ Mar.10.a.
curauit eos ibi. Et accesserunt ad euz pha
risei tēptantes eū τ dicentes. Si licet hoi B
mini dimittere vxorem suam quacun/
que ex causa. Qui respondens ait eis.

¶ Nō legiſtis: quia q fecit hoīem ab initio
Gen̄.1. maſculum ⁊ feminam fecit eos. Et dixit.
¶ Propter hoc dimittet hō patrē ⁊ mr̄em
Mar.10.a ⁊ adherebit vxori ſue: ⁊ erunt duo in car/
Gen̄.2. ne vna. Itaqꝫ iā non ſunt duo ſed vna ca
Eph̄.5.d. ro. Quod ergo deus ꝯiunxit: homo non
1.Cor.6.d. ſeparet. Dicunt illi ¶ Quid ergo moyſes
Deut. 24.ā. mandauit dari libellum repudij ⁊ dimitte
5.e. re. Ait illis. Qm̄ moyſes ad duritiā cor/
Marc.10.a. dis vr̄i pmiſit vobis dimittere vxores ve
ſtras: ab initio aūt non fuit ſic. ¶ Dico āt
Marc.10.b. vobis: q₂ qcūqꝫ dimiſerit vxorē ſuam niſi
Luc.16.d.ā. ob fornicatiōez ⁊ aliā duxerit: mechaẗ: Et
5.e. qui dimiſſam duxerit mechaẗ. Dicūt ei di
E ſcipuli eius. Si ita eſt cauſa hoīs cū vxore
nō expedit nubere. Qui dixit illis. Non
oēs capiunt verbū iſtud: ſed quibus datū
eſt. Sunt enim eunuchi qui de mr̄is vte/
ro ſic nati ſunt: ⁊ ſunt eunuchi qui facti ſūt
ab oībus: ⁊ ſūt eunuchi qui ſeipōs caſtra
uerunt ꝓpter regnum celoꝝ. Qui poteſt
Marc.10.b. cape capiat. ¶ Tunc oblati ſunt ei paruuli
Luc.18.c. vt manus eis imponeret ⁊ oraret. Diſci/
D puli aūt increpabant eos. Jeſus vero ait
Marc.10.b. eis. ¶ Sinite paruulos ⁊ nolite eos ꝓhi/
Luc.18.c. bere ad me venire: talium eſt enim regnū
celoꝝ. Et cū impoſuiſſet eis manus abijt
Marc.10.b. inde. ¶ Et ecce vnus accedēs ait illi. Ma
Luc.18.d. giſter bone: quid boni faciā vt habeam vi
tam eternā. Qui dixit ei. Quid me iterro
gas de bono. Vnus eſt bonus deus. Si
autē vis ad vitā ingredi ſerua mandata.
Dicit illi. Que. Jeſus autē dixit. Nō ho
micidiū facies. nō adulterabiſ: non facies
furtum: nō falſū teſtimoniuꝫ dices. hono
E ra patrē tuū ⁊ matrem: diliges ꝓximū tu
um ſicut teipm̄. Dicit illi adoleſcēs. O ia
hec cuſtodiui a iuuētute mea: quid adhuc
Marc.10.c. mihi deeſt. ¶ Ait illi ieſus. Si vis pfectuſ
Luc.8.d. eſſe vade ⁊ vende oīa q̄ habes ⁊ da pau/
peribus: ⁊ habebis theſaurū in celo ⁊ ve/
ni ſeq̄re me. Cū audiſſet aūt adoleſcēs v̄
F bum: abijt triſtis. Erat eni habens mul/
tas poſſeſſiones. Jeſus aūt dixit diſcipu/
lis ſuis. Amen dico vobis q₂ diues diffi/
Marc.10.c. cile ītrabit in regnum celoꝝ. Et iteꝝ dico
Luc.18.c. vobis. ¶ Facilius eſt cameluꝫ p foramen
acus tranſire q̄ꝫ diuitē intrare in regnum
celoꝝ. Auditis autē his diſcipuli: mirabā
tur valde dicentes. Quis ergo poterit ſal
Marc.10.d. uus eſſe. Aſpiciens autem ieſus dixit illis
Luc.18.c. ¶ Apud hoīes hoc īpoſſibile eſt: apud de

um aūt oīa poſſibilia ſunt. Tunc reſpon/
dens petrus dixit ei. Ecce nos reliquim⁹
oīa: ⁊ ſecuti ſumus te. Quid ergo erit no
bis. Jeſus aūt dixit illis. Amē dico vo/
bis. ꝙ vos q ſecuti eſtis me ī regeneratio
ne cum ſederit filius hoīs in ſede maieſta
tis ſue. ¶ ſedebitis ⁊ vos ſuper ſedes duo
decim iudicantes duodecim tribus iſrael
¶ Et omnis q reliq̄rit domū vel fratres:
aut ſorores: aut patrem: aut matrem: aut
vxorē: aut filios: aut agros ꝓpter nomen
meum: centuplum accipiet: ⁊ vitam eter/
nā poſſidebit. ¶ Multi aūt erunt p̄mi no/
uiſſimi ⁊ nouiſſimi primi. ¶ XX

Imile eſt regnū celoꝝ hōi priſa/
milias: q exijt primo mane ꝯduce
re operarios in vineam ſuā. Cōuē
tione aūt facta cū operarijs ex denario diur
no: miſit eos in vineā ſuaꝫ: ⁊ egreſſus cir
ca horam tertiā: vidit alios ſtantes in foro
ocioſos: ⁊ dixit illis. Ite ⁊ vos in vineam
meā: ⁊ qđ iuſtum fuerit dabo vobis. Illi
aūt abierunt. Iterum aū exijt circa ſextaꝫ
⁊ nonam horā: ⁊ fecit ſilr̄. Circa vnde/
cimam vero exijt: ⁊ inuenit alios ſtantes.
⁊ dixit illis. Quid hic ſtatis tota die ocioſi
Dicunt ei. Quia nemo nos ꝯduxit. Di/
cit illis. Ite ⁊ vos in vineam meā. Cuꝫ ſe
ro aūt factum eſſet: dicit dn̄s vinee ꝓcura
tori ſuo. ¶ Voca operarios ⁊ redde illis mē
cedem: incipiens a nouiſſimis vſqꝫ ad p̄/
mos. Cū veniſſent ergo qui circa vndeci
maꝫ horam venerant: acceperunt ſingu/
los denarios. Venientes aūt ⁊ primi: ar
bitrati ſunt ꝙ plus eēnt accepturi. accepe
runt aūt ⁊ ipſi ſingulos denarios. Et ac/
cipientes murmurabant aduerſus patrē
familias dicentes. Hi nouiſſimi vna ho
ra fecerūt: ⁊ pares illos nobis feciſti: qui
portauimus pōdus diei ⁊ eſtus. At ille re
ſpōdens vni eoꝝ dixit. ¶ Amice: nō facio
tibi iniuriam. Nōne ex denario ꝯueniſti
mecuꝫ. Tolle quod tuū eſt ⁊ vade. Volo
aūt ⁊ huic nouiſſimo dare ſicut ⁊ tibi. Aut
nō licet mihi qđ volo facere. ¶ An oculus
tuus nequaꝫ eſt q₂ ego bonus ſum. ¶ Sic
erunt nouiſſimi primi ⁊ primi nouiſſimi.
¶ Multi.n. ſunt vocati: pauci vero electi
¶ Et aſcendēs ieſus hieroſolymam: aſſū/
pſit duodeciꝫ diſcipulos ſecreto: ⁊ ait illis
Ecce aſcendimus hieroſolymam: ⁊ filius
hoīs tradeẗ principib⁹ ſacerdotū ⁊ ſcribis

⁊ ꝯdēnabunt eū morte: ⁊ tradēt eū genti
bus ad illudēdū: ⁊ flagellandū: ⁊ crucifi
De.10.c gēdū: ⁊ tertia die resurget. ¶ Tunc accessit
ad eū mater filiorꝝ zebedei cū filijs suis
adorās ⁊ petēs aliqd ab eo. Qui dixit ei
Quid vis. Ait illi. Dic vt sedeāt hi duo
filij mei: vnus ad dexterā tuā ⁊ vn⁹ ad si
nistrā i regno tuo. Rñdēs aūt iesus di/
la .a. xit. Nescitis qd petatis. Potestis biber
Ro .d. calicē quē ego bibiturus sū. Dicunt ei.
L .10.d Possumus. Ait illis. ¶ Calicē qdē me
ū bibetis. sedere aūt ad dexterā meā vel
sinistrā nō est meū dare vobis: sed qbus
paratū est a patre meo. Et audiētes decē
idignati sūt de duobus fribus. Jesus āt
Ma .10.f vocauit eos ad se: ⁊ ait. ¶ Scitis q2 pnci/
Luc 2.c: pes gētiū dñant eorꝝ: ⁊ q maiores sunt
Luc 2.c. ptātem exercēt inter eos. Nō ita erit iter
vos. Sed qcūqꝫ voluerit iter vos maior
Dr o.g fieri: sit vester minister. Et q voluerit in
ter vos pmus eē: erit vester fuus. ¶ Si
Dr o.g cut filius hoīs nō venit ministrari sꝫ mi/
Luc 8.g nistrare: ⁊ dare aīam suā redēptionē pro
.9. multis. ¶ Et egredientibus illis ab hieri/
cho secuta ē eū turba mlta. ¶ Et ecce duo
ceci sedētes secus viā: audierūt q2 ies⁹ trā
Luc 3.g siret ⁊ clamauerūt dicentes. Dñe misere
.9. re nostri fili dauid. Turba aūt icrepabat
eos vt tacerēt. At illi magis clamabāt di
cētes. Dñe. ¶ miserere nostri fili dauid.
⁊ stetit ihesus: ⁊ vocauit eos ⁊ ait. Quid
vultis vt faciā vobis. Dicūt illi. Dñe vt
apiant oculi nostri. Misertus autē eorꝝ
Mr .d iesus: tetigit oculos eorum. ¶ Et cōfestiꝫ
.10. viderunt: ⁊ secuti sunt eum. C. XXI
Mr .a ¶ Et cū appropinquasset hieroso
Luc 9.d lymis ⁊ veīsset bethphage ad mō
Jo .b tē oliueti: tūc iesus misit duos di
scipulos dicēs eis. Jte in castellū qd con
tra vos est ⁊ statiꝫ iuenietis asinā alliga/
tā ⁊ pulluꝫ cū ea: soluite ⁊ adducite mihi
Et si qs vobis aliquid dixerit: dicite: qa
dñs his op⁹ habet: ⁊ cōfestī dimittet eos
Hoc aūt factū ē vt adipleret qđ dictū est
Zach . p pphetā dicētē. ¶ Dicite filie syon: ecce
Esa. . rex tu⁹ venit tibi māsuet⁹ sedēs sup asinā
Jo.1 . ⁊ pulluꝫ filiū subiugalis. ¶ Eūtes aūt di
Mr .b scipuli fecerunt sicut precepit illis iesus.
Luc. .c. Et adduxerunt asinā ⁊ pulluꝫ: ⁊ inpo/
suerunt super eos vestimenta sua: ⁊ eum
desuper sedere fecerunt. Plurima autē
turba strauerunt vestimenta sua in via:

Alij autē cedebant ramos de arboribus Mar .11.b
⁊ sternebant in via. ¶ Turbe autem que Luc.19.f
precedebant ⁊ que sequebantur: clama/ Jo.12.b
bant dicentes. O sanna filio dauid: bene
dictus qui venit in nomine domini: osā/
na in altissimis. Et cum intrasset hiero/
solymam cōmota est vniuersa ciuitas di/
cens. Quis est hic populi autem dicebāt
Hic est filius propheta a nazareth gali/ Mar .11.d
lee. ¶ Et intrauit iesus in templum dei: Luc.19.g.
⁊ eijciebat omnes vendentes ⁊ emen/ Jo.2.d.
tes in templo: ⁊ mensas nūmulariorum Esa.56.
⁊ cathedras vendentium colūbas euer/ Hiere.7.
tit: ⁊ dicit eis. ¶ Scriptuꝫ est domus mea 2 Reg.5.
domus orationis vocabit: vos autēꝫ fe/ Luc.19.f.
cistis illam speluncam latronum. Et ac/ E
cesserunt ad eum ceci ⁊ claudi in templo
⁊ sanauit eos. Videntes autē principes
sacerdotum ⁊ scribe mirabilia que fecit: ⁊
pueros clamantes in templo ⁊ dicentes
osanna filio dauid: indignati sunt ⁊ dixe
runt ei. Audis quid isti dicūt. Jesus au Ps.8.
tem dixit eis. Vtiqꝫ: nunqꝫ legistis. ¶ q2
ex ore infantium ⁊ lactantium pfecisti lau
dem. Et relictis illis abijt foras extra ci/
uitatem in bethaniam: ibiqꝫ māsit. Ma
ne autem reuertens in ciuitatem: esurijt. Mr.11.c.
¶ Et videns fici arborem vnam secus vi Luc.13.b
am venit ad eā: ⁊ nihil iuenit i ea nisi fo/
lia tantuꝫ ait illi. Nunqꝫ ex te fructus na
scatur in sempiternum. Et arefacta ē cō/
tinuo ficulnea. Et videntes discipuli: mi
rati sunt dicentes. Quomodo continuo
aruit. Respondens autem iesus ait eis. s.17.c.L.17
¶ Amen dico vobis: si habueritis fidem b.Mr.11.d.
⁊ non hesitaueritis non soluꝫ de ficulnea Ja.a.
faciatis: sed ⁊ si monti huic dixeritis: tol/ D
le ⁊ iacta te in mare: fiet. Et omnia que/ M.11.c. Jo
cunqꝫ petieritis in oratione credētes: ac 4.d.⁊.16.f.1
cipietis. Et cum venisset in templum: ac
cesserunt ad eum docentem principes sa
cerdotū ⁊ seniores populi dicētes. ¶ In Mar .11.f.
qua potestate hec facis. Et quis tibi de/ Lu.20.a
dit hanc potestatem. Respondens iesus
dixit eis. Interrogabo vos ⁊ ego vnū s
monē quē si dixeritis mihi: ⁊ ego vobis
dicā i q̄ potestate hec facio. Baptismum
iohānis vñ erat: e celo: an ex hoībus. At
illi cogitabāt iter se dicētes. Si dixerim⁹
e celo: dicet nobis. Quare ergo nō credi
distis illi. Si aūt dixerim⁹ ex hoīb⁹: time
mus turbā. Oēs eni habebāt iohānē sicͭ s.14.a.

pphetã. Et respondẽtes iesu: dixerunt.
Nescimꝰ. Ait illis ⁊ ipse. Nec ego dico
vobis ĩ q̃ potestate hec facio. Quid autẽ
vobis videt̃: Homo quidã habebat du
os filios ⁊ accedens ad primũ dixit. Fili:
vade hodie opari in vineã meã. Ille aũt
rñdẽs ait Nolo. Postea aũt pnia mo/
tus abijt. Accedẽs aũt ad alteꝝ dixit silr.
At ille rñdens ait: Eo dñe. Et non iuit.
Quis ex duobꝰ fecit voluntatẽ pris. Di
cũt ei: Primꝰ. Dicit illis iesus. Amẽ di
co vobis q: publicani ⁊ meretrices prece
dent vos in regno dei. Venit eni ad vos
iohãnes ĩ via iustitie: ⁊ nõ credidistis ei.
Publicãi aũt ⁊ meretrices crediderũt ei
F vos aũt vidẽtes nec pniam habuistis po
Ma.12.a. stea vt credẽtis ei. ¶ Aliã pabolaȝ audite.
Luc.20.b. Homo erat prfamilias q plãtauit vineã
Esaie.5. ⁊ sepẽ circũdedit ei: ⁊ fodit ĩ ea torcular ⁊
edificauit turrĩ: ⁊ locauit eã agricolis: ⁊ p
egre pfectus ẽ. Cũ aũt tp̃s fructuũ appro
pinquasset: misit suos suos ad agricolas
j.22.a. vt acciperent fructus eius. ¶ Et agricola
apprehensis suis eius: aliũ ceciderũt: aliũ
occiderũt: aliũ vero lapidauerũt. Iteruȝ
misit alios seruos plures prioribus: ⁊ fece
runt illis silr. Nouissime aũt misit ad eos
filiũ suum dicens: verebunt̃ filiuȝ meum
Agricole aũt vidẽtes filium dixerũt intra
Mar.12.b. se. ¶ Hic est heres: venite occidamꝰ euȝ:
Gen.37. ⁊ habebimꝰ hereditatẽ eius. Et apprehẽ
B sum eũ eiecerũt extra vineã: ⁊ occiderunt
Cũ ergo venerit dñs vinee: qd faciet agri
colis illis? Aiũt illi. Malos male pdet et
vineam suã locabit alijs agricolis: q red
dant ei fructum tẽporibus suis. Dicit ill'
Ma.12.b. iesus. Nunq̃ legistis in scripturis. ¶ La
Luc.20.c. pidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes: hic est
i. Pe.2.a. factus in caput anguli. A dño factum est
Act.4.b. istud: ⁊ est mirabile in oculis nostris. Jdõ
dico vobis q: auferet̃ a vobis regnũ dei:
⁊ dabitur genti facienti fructus eius. Et
qui ceciderit super lapidem istum cõfrin/
getur: super quem vero ceciderit: cõteret
Mr.12.b.L. eum. ¶ Et cũ audissent principes sacerdo
19.g.⁊.20.c. tum ⁊ pharisei parabolas eius: cognoue
⁊.22.a. runt ꝙ de ipsis diceret: ⁊ querentes eum
Jo.7.e.⁊.g. tenere timuerunt turbas: quoniam sicut
prophetam eum habebant. ¶ Et respon/
dens iesus dixit iterum in parabolis eis
dicens.

¶ XXII

Simile factũ est regnuȝ celoꝝ hoi A
regi qui fecit nuptias filio suo. ¶ ⁊ Lu.14.
misit seruos suos vocare iuitatos Apo.19.
ad nuptias: ⁊ nolebant venire. Iterũ mi
sit alios seruos dicens: Dicite inuitatis.
Ecce prandiũ meum paraui: tauri mei et
altilia occisa sunt: ⁊ oia parata venite ad
nuptias. Illi aũt neglexerunt ⁊ abierunt
alius in villã suã: alius vero ad negocia/
tionẽ suam. ¶ Reliq vero tenuerũt suos s.21.f.
eius: ⁊ contumelijs affectos occiderunt.
Rex autẽ cuȝ audisset iratus est: ⁊ missis B
exercitibus suis pdidit homicidas illos:
⁊ ciuitatẽ illoꝝ succendit. Tunc ait seruis
suis. Nuptie quidem parate sunt: sed qui
inuitati erant nõ fuerunt digni. Ite ergo
ad exitus viaꝝ: ⁊ q̃scũq̃ inueneritis: vo
cate ad nuptias. Et egressi serui eius ĩ vi
as congregauerunt oẽs quos inuenerũt
malos ⁊ bonos: ⁊ implete sunt nuptie dis
cũbentiũ. Intrauit aũt rex vt videret dis/
cũbẽtes: ⁊ vidit ibi hoiẽ nõ vestitũ veste
nuptiali. Et ait illi. Amice: quõ huc itra/
sti nõ habens vestẽ nuptialẽ? At ille ob/ C
mutuit. Tunc dixit rex ministris. ¶ Liga j.25.e.⁊ 3.g
tis manibus ⁊ pedibus eius mittite eũ in j.24.g. 20
tenebras exteriores ¶ ibi erit fletus ⁊ stri d.3.esd.
dor dentiũ. ¶ Multi aũt sunt vocati pauci Mar.12.
vero electi. ¶ Tunc abeũtes pharisei con Lu.20.
siliũ inierũt vt capent eũ in smõe. Et mit
tũt ei discipulos suos: cum herodianis di
centes. ¶ Magister scimus q: verax es ⁊ Mar.12.
viã dei in veritate doces: ⁊ nõ ẽ tibi cura
de aliq̃. ¶ Nõ eni respicis personã hoiuȝ. Act.10.
Dic ẽ nobis: qd tibi videt̃. Licet censuȝ
dari cesari: aut nõ? Cognita aũt iesus ne/
qtia coꝝ ait. Quid me tẽptatis hypocrite D
Ostẽdite mihi nũmisma census. At illi ob
tulerunt ei denariũ. Et ait illis iesus. Cu
ius est imago hec ⁊ supscriptio? Dicunt ei
Cesaris. Tunc ait illis. ¶ Reddite ergo Ro.13.
que sunt cesaris cesari ⁊ que sunt dei deo.
et audientes mirati sunt: ⁊ relicto eo abie
runt. ¶ In illo die accesserunt ad eum sa/ Ac.23.
ducei: q dicunt nõ esse resurrectionem: ⁊
interrogauerunt eum dicentes. Magi/
ster moyses dixit: si quis mortuus fuerit
non habens filium: vt ducat frater eius
vxorem illius ⁊ suscitet semen fratri suo.
¶ erant autẽ apud nos septem fratres: ⁊ Mar.12.
primus vxore ducta defunctus est: ⁊ non
habens semen reliquit vxorẽ suã fri suo.

E Similiter secundus ⁊ tertius vsqȝ ad se
ptimū. Nouissime autē oīum: ⁊ mulier
defuncta est. In resurrectiōe ergo cuius
erit de septē vxoꝛ. Omnes eni hūerūt eā
Rñdēs autē iesus ait illis. ¶ Erratis ne
Mũ.3.b. scientes scripturas: neqȝ ꝟtutē dei. In
resurrectiōe eni neqȝ nubent neqȝ nubē
tur: sed erunt sicut angeli dei in celo. De
resurrectiōe aūt moꝛtuoꝝ nō legistis qđ
dictū est a deo dicēte vobis. ¶ Ego sū de
Io.3. us abꝛaham: ⁊ deus ysaac: ⁊ deus iacob.
Mar.12.e Nō est deus moꝛtuoꝝ: sed viuentiū. Et
F audiētes turbe mirabanť in doctrina ei⁹
Mar.12.e ¶ Pharisei aūt audiētes ꝙ silentium im
Luc.10.f posuisset saduceis cōuenerūt in vnū: ⁊ in
terrogauit eū vnus ex eis legis doctoꝛ tē
ptans eū. Magister. qđ est mandatū ma
gnū in lege. Ait illi iesus. ¶ Diliges dñz
Deut.6. deū tuū ex toto coꝛde tuo: ⁊ in tota aīa tua
⁊ in tota mente tua. Hoc est maximū ⁊ ꝓ
G mū mandatū. Secūdū aūt simile ē huic.
Leui.19. ¶ Diliges ꝓximum tuū sicut teipm̄. In
Mar.12.e his duobus mādatis vniuersa lex pēdet
Luc.12.c ⁊ ꝓphete. Congregatis aūt phariseis i
s.c. Lu terrogauit eos iesus dicēs. Quid vobis
10. Ja.2.b videť de xp̄o: cuius filius est. Dicunt ei
Mar.12.f Dauid. Ait illis ¶ Quomodo ergo da
Luc.20.g uid in spiritu vocat eū dñm dicēs. ¶ dixit
Ps.109. dñs dño meo: sede a dextris meis. donec
ponā inimicos tuos: scabellum pedū tuo
rū. Si ergo dauid vocat eū dñz. quomō
filius ei⁹ est. ¶ Et nemo poterat ei respō
Mar.12.f dere verbū: neqȝ ausus fuit quisqȝ ex illa
Luc.20.g die eum amplius interrogare.

Capitulum. XXIII.

A Tunc iesus locutus est ad turbas
Luc.11.f. ⁊ ad discipulos suos dicēs. ¶ Sup
Mar.12.g cathedrā moysi sederūt scribe et
pharisei. Omnia ergo quecūqȝ dixerint vo
bis seruate ⁊ facite: secundū opera ꝟo eo
rum nolite facere. Dicūt eni ⁊ nō faciunt
Luc.11.g. ¶ Alligant aūt onera grauia ⁊ impoꝛta
bilia: ⁊ imponūt in humeros hominū di
s.c. gito autē suo nolunt ea mouere. ¶ Omnia
vero opera sua faciūt vt videanť ab hoī
bus. Dilatant eni phylateria sua: ⁊ ma
gnificant fimbꝛias. ¶ Amāt aūt pꝛimos
Mar.12.g recubitus i cenis: ⁊ pꝛimas cathedras in
Luc.14.b synagogas: ⁊ salutationes in foro ⁊ voca
ri ab hominibus rabbi. Vos autē noli
te vocari rabbi. Vnus est eniȝ magister
vester: omnes autē vos fratres estis. Et
patrē nolite vocare vobis super terram: Isa.3.a
vn⁹ est eni pater vester q̄ i celis ē. ¶ Nec
vocemini magister: quia magister vnus
est xp̄s. Qui maioꝛ est vestrū: erit mini
ster vester. ¶ Qui aūt se exaltauerit humi Luc.14.c
liabiť: ⁊ qui se humiliauerit exaltabitur. Jac.4.c
¶ Ve autē vobis scribe ⁊ pharisei hypo Luc.11.g
crite qui clauditis regnum celorum ante
homines. Vos enim non intratis nec in
troeuntes sinitis intrare. Ve vobis scri E
be ⁊ pharisei hypocrite qui comeditis do
mus viduarum: orationes longas oꝛa
ntes: ꝓpter hoc amplius accipietis iudi
ciū Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite
qui circuitis mare ⁊ aridam: vt faciatis
vnum pꝛoselitum: ⁊ cum fuerit factus:
facitis eum filium gehēne duplo q̄ȝ vos.
Ve vobis duces ceci q̄ dicitis quicunqȝ
iurauerit ꝑ tēplū nihil est: q̄ aūt iurauerit
in auro tēpli debitoꝛ est. Stulti ⁊ ceci: qđ
eni magis est: aurū an templū qđ sanctifi
cat aurū. Et q̄cunqȝ iurauerit i altare ni F
hil est: q̄cūqȝ aūt iurauerit in dono qđ est
super illud: debet. Ceci quid eni maius
est: donum: an altare qđ sanctificat donū
Qui ergo iurauerit in altari iurat in eo ⁊
in oībus que sup illud sunt. Et q̄cūqȝ iu
rauerit in tēplo: iurat in illo ⁊ in eo q̄ ha
bitat in ipso. Et qui iurat in celo iurat in
thꝛono dei ⁊ in eo qui sedet sup eū. ¶ Ve Luc.11.f.
vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite qui de
cimatis mentā ⁊ anethū ⁊ ciminū: ⁊ reliq G
stis que grauioꝛa sunt legis iudiciū ⁊ mi
sericoꝛdiā: ⁊ fidē. Hec opoꝛtuit facere: ⁊
illa nō omittere. Duces ceci excolātes cu
licē. camelū aūt glutiētes: ¶ Ve vob scri Luc.11.f
be ⁊ pharisei hypocrite: qui mūdatis qđ
de foris est calicis ⁊ parapsidis: intus āt
pleni estis rapia ⁊ imundiția. ¶ Phari s.15.b.
see cece mūda pꝛius qđ intus est calicis ⁊
parapsidis: vt fiat ⁊ id qđ de foris ē mū
dū. ¶ Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypo
crite: quia similes estis sepulchꝛis dealba Luc.11.f.
tis: que a foris parent hominibus spacio Ac.23.a
sa. intus vero plena sunt ossibus moꝛtuo
ruȝ ⁊ omni spurcitia. ¶ Sic ⁊ vos a foris
quidē paretis hominibus iusti: intus au Ro.1.c.s
tem pleni estis hypocrisi ⁊ iniquitate. 7.d.
¶ Ve vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite:
qui edificatis sepulchꝛa pꝛophetarum et Luc.11.g
oꝛnatis monumēta iustoꝝ ⁊ dicitis. Si fuis F

ſemus in diebus patrum noſtroꝝ: nō eē
mus ſocij eoꝝ in ſanguine prophetaruꝫ.
Luc.xi.g. ¶ Itaqꝫ teſtimonio eſtis vobiſmetipſis:
i.Theſ.ii.d. q: filij eſtis eoꝝ qui ꝓphetas occiderunt
Et vos iplete menſuraꝫ patrꝝ veſtroꝝ.
S.3.c.A.3.b ¶ Serpentes genimia viperaꝝ: quomo
do fugietis a iudicio gehenne? Ideo di
Mr.13.g. co vobis. ¶ Ecce ego mitto ad vos ꝓphe
tas ⁊ ſapiētes ⁊ ſcribas: ⁊ ex illis occide
Act.5.d. tis ⁊ crucifigetis ¶ ⁊ ex eis flagellabitis in
2.Cor.xi.c. ſynagogis veſtris: ⁊ pſequimini de ciui
tate in ciuitatē vt veniat ſup vos oīs ſan
Heb.xi.a. guis iuſtus qui effuſus ē ſup terrā ¶ a ſan
B guine abel iuſti vſqꝫ ad ſanguinē çacha
rie filij barachie: quē occidiſtis inter tem
plum ⁊ altare. Amen dico vobis veniēt
Luc.13.g. hec oīa ſuꝑ generationē iſtā. ¶ Hieruſa
lem hieruſalē: q̄ occidis ꝓphetas ⁊ lapi
das eos q ad te miſſi ſunt quotiēs volui
congregare filios tuos queadmodū galli
na cōgregat pullos ſuos ſub alas: ⁊ no
luiſti. Ecce relinq̄t vobis dom⁹ veſtra de
ſerta. Dico enim vobis non me videbi
tis āmodo donec dicatis. Bñdictus qui
venit in noīe domini.

C XXIIII.

A
Mar.13.a.L 19.g.⁊.21.b. Et egreſſus ieſus de tēplo ibat.
Et acceſſerūt diſcipuli eius vt oſ
derēt ei edificatōes tēpli. Ipſe āt
reſpondēs: dixit illis. Videtis hec oīa?
Amē dico vobis: nō relinquet hic lapis
ſuper lapidē qui nō deſtruat. Sedēte āt
eo ſuper montē oliueti: acceſſerunt ad eū
diſcipuli ſecreto dicētes: Dic nobis quā
do hec erunt: ⁊ qd̄ ſignū aduentus tui et
cōſumationis ſeculi. Et reſpōdens ieſus
Mar.13.b.L dixit eis. ¶ Videte ne quis vos ſeducat.
21.b.eph.5. Multi enim veniēt in noīe meo dicētes
b.i.Cor.3.d. Ego ſuꝫ chriſtus: ⁊ multos ſeducēt. Au
Col.2.d. B dituri eni eſtis ꝓlia ⁊ opiniōes ꝓlioꝝ: vi
Mr.13.b. dete ne turbemi. ¶ Oportet eni hec fieri:
Luc.21.c. ſed nōdū eſt finis. Cōſurget eni gēs i gē
tem: ⁊ regnū in regnū: ⁊ erunt peſtiletie
⁊ fames ⁊ tremot⁹ ꝑ loca. Hec aūt omia
Mar.13.b. initia ſunt doloꝝ. ¶ Tunc tradēt vos i tri
Lu.21.c. Jo. bulationē: ⁊ occidēt vos: ⁊ eritis odio oī
15.f. bus gētibus ꝓpter nomē meū. Et tunc
ſcādaliçabunt multi: ⁊ inuicem tradēt: ⁊
odio habebunt iuicē: Et multi pſeudo ꝓ
phete ſurgēt ⁊ ſeducēt multos: ⁊ qm̄ abū
dabit iniqtas: refrigeſcet charitas multo
rū. ¶ Qui autē pſeuerauerit vſqꝫ in finē
Z.10.c. Mr. hic ſaluus erit. Et pdicabit h euangeliuꝫ
13.c. Ro.10.

regni i vniuerſo orbe i teſtimoniū oībus c.Ac.2.
gētibus: ⁊ tūc veniet ꝯſumatio. ¶ Cum ḡ Mr.13.
videritis abbominationē deſolatōis: que
dicta eſt a daniele ꝓpheta ſtātē in loco ſā
cto: q legit intelligat. ¶ Tunc q i iudea ſi Mr.13.
fugiant ad mōtes: ⁊ qui i tecto nō deſcen Lu.21.d
dat tollere aliqd de domo ſua: ⁊ q i agro: Mr.13.
nō reuertat tollere tunicā ſuā. ¶ Ve autē 21.d.eſa.
pregnātibus ⁊ nutriētibus in illis dieb⁹ Ezechiel
¶ Orate aūt vt nō fiat fuga vr̄a in hyeme Mar.13.
vel ſabbato. ¶ Erit enim tunc tribulatio Mar.13.
magna q̄lis nō fuit ab initio mundi vſqꝫ Lu.21.e
modo: neqꝫ fiet. ¶ Et niſi breuiati fuiſſēt Mar.13.
dies illi: nō fieret ſalua oīs caro: ſed ꝓpt Mar 13.
electos breuiabūt dies illi. ¶ Tunc ſiquis Luc.17.
vobis dixerit: ecce hic ē xp̄s aut illic: noli Mar.13.
te credere. ¶ Surgent enim pſeudo chri
ſti ⁊ pſeudo prophete ⁊ dabunt ſigna ma
gna ⁊ prodigia: ita vt in errorem inducā
tur ſi fieri poteſt etiam electi. Ecce predi D
xi vobis. ¶ Si ergo dixerint vobis ecce i Luc.17.
deſerto eſt: nolite exire: ecce in penetrali
bus: nolite credere. ¶ Sicut enim fulgur Lu.17.d.
exit ab oriente ⁊ paret vſqꝫ in occidentem 5.⁊.13.
ita erit ⁊ aduentus filij hominis. ¶ Vbi 26.Dan.
cunqꝫ fuerit corpus: illuc congregabunt Luc.17.
⁊ aquile. Statim autem poſt tribulationē
dierūꝫ illoꝝ ¶ ſol obſcurabitur: ⁊ luna nō Johel.2
dabit lumen ſuum: ¶ ⁊ ſtelle cadent de ce Mar.13
lo ⁊ virtutes celoꝝ ꝯmouebuntur: ⁊ tūc
parebit ſignū filij hominis in celo. Et tūc E
plangent oēs tribus terre ⁊ videbunt fili
um hoīs venientē i nubibus celi cū vir
tute mľta ⁊ maieſtate. ¶ Et mittet āgelos Mr.13.
ſuos cū tuba ⁊ voce magna: ⁊ ꝯgregabūt
electos eius a quattuor ventis: a ſummis
celoꝝ vſqꝫ ad terminos eoꝝ. ¶ Ab arbo Mar.13.
re aūt fici diſcite parabolā: cū iam ramus Luc.21.
eius tener fuerit ⁊ folia nata: ſcitis q: pro
pe eſt eſtas. Ita ⁊ uos cum videritis hec
oīa: ſcitote q: ꝓpe eſt in ianuis. ¶ Amen Mar.13.
dico vobis: q: nō pteribit generatio hec Luc.21.
donec oīa fiant. Celū ⁊ terra tranſibunt:
verba autē mea non preteribunt. De die
aūt illa ⁊ hora nemo ſcit: neqꝫ angeli celo
rū: niſi pater ſolus. ¶ Sicut aūt in diebus Lu.17.
noe: ita erit ⁊ aduentus filij hoīs. Sicut 2.Pe.3.
enim erant in diebus añ diluuiū comedē
tes ⁊ bibētes nubētes ⁊ nuptui tradentes F
vſqꝫ ad eum diem quo intrauit noe in ar
cam ⁊ non cognouerunt donec venit di
luuium ⁊ tulit omnes: ita erit ⁊ aduentus

u.i.g. filij hoīs. ¶ Tūc duo erūt in agro: vnus
assumet᷑ ⁊ vnus relinquet᷑. Due molen/
tes i mola: vna assumet᷑ ⁊ vna relinquet᷑
Duo i lecto vn⁹ assumet᷑: ⁊ vn⁹ relinqͥt᷑
ar.2.g ¶ Vigilate ergo q: nescit᷑ qua hora dñs
uc..e vester ventur⁹ sit. Illud autē scitote: qm̄
po. a si sciret p̄rfamilias q̄ hora fur ventur⁹ eēt
vigilaret vtiqȝ: ⁊ nō sineret pfodi domū
suā. Ideo ⁊ vos estote parati: q: q̄ nesci
u.i. B tis hora fili⁹ hoīs ventur⁹ est. Quis pu
tas est fidelis suus ⁊ prudēs: quē ɔstitu
it dñs supra familiā suā: vt det illis cibuȝ
u.e Apo. in tpe. ¶ Btūs ille suus: quē cū venerit
d. dñs ei⁹ iuenerit sic facientē. Amen dico
Co..a vobis: qm̄ sup oīa bona sua ɔstituet euȝ
Si aūt dixerit malus su⁹ ille i corde suo:
morā facit dñs meus venire: ⁊ cepit pcu
tere ɔseruos suos: māducet autē ⁊ bibat
cū ebriosis: veniet dñs serui illius in die
q̄ non sperat: ⁊ hora q̄ ignorat: ⁊ diuidet
eū: ptemqȝ ei⁹ ponet cū hypocritis. ¶ Illic
u.25.e fletus ⁊ stridor dentiū. CXXV
A Tunc simile erit regnū celoꝝ de/
cē virginibus: q̄ accipiētes lam
pades suas exierūt obuiā sponso
⁊ sponse. Quinqȝ aūt ex eis erāt fatue: et
qnqȝ prudētes. Sed qnqȝ fatue acceptis
lampadibus nō sumpserūt oleum secum
Prudentes vero acceperūt oleū i vasis
suis cū lampadib⁹. Morā aūt faciēte spō
so: dormitauerunt omnes ⁊ dormierūt.
Thes.5.a. ¶ Media autem nocte clamor factus est
ecce sponsus venit: exite obuiam ei. Tūc
surrexerunt omnes virgines ille: ⁊ orna
uerunt lampades suas. Fatue autem sa/
B pientibus dixerunt. Date nobis de oleo
vestro: quia lampades nostre extingunt᷑
Responderunt prudentes dicētes. Ne
forte non sufficiat nobis ⁊ vobis. ite po
tius ad vendētes ⁊ emite vobis. Dū aūt
irēt emere: venit spōsus: ⁊ q̄ parate erāt
intrauerunt cū eo ad nuptias: ⁊ clausa ē
ianua: Nouissime vero veniūt ⁊ relique
7.c. Luce. virgines dicētes. ¶ Domine dñe: aperi
e. nobis. At ille rñdens ait. Amē dico vo
6.d. bis: nescio vos. ¶ Vigilate itaqȝ qa ne/
uc.19. scitis diē neqȝ horā. ¶ Sicut enim homo
r.i.g peregre proficiscens vocauit seruos su/
os: ⁊ tradidit illis bona sua. Et vni de/
dit quinqȝ talenta: alij autem duo: alij ve
ro vnum vnicuiqȝ secundū ppriam vir
C. tutem: ⁊ pfectus est statim. Abijt autem

qui quinqȝ talenta acceperat: ⁊ operatus
est in eis: et lucratus est alia quinqȝ. Si/
militer qui duo acceperat: lucratus ē alia
duo. Qui autem vnum acceperat: abiēs Luc.16.a
fodit in terram: et abscondit pecuniā do
mini sui: ¶ Post multum vero tpis ve/
nit dñs seruoꝝ illoꝝ et posuit ratiōnē cū
eis. Et accedens qui quinqȝ talenta acce
perat: obtulit alia quinqȝ talenta. dicens
Domiē quinqȝ talenta tradidisti mihi ec Luc.19.c.
ce alia quinqȝ superlucratus sum. Ait il D
li dominus eius. ¶ Euge serue bone ⁊ fi
delis: quia super pauca fuisti fidelis: sup
multa te constituam intra in gaudiuȝ do
mini tui. Accessit autem et qui duo talen
ta acceperat: et ait. Domine duo talenta
tradidisti mihi: ecce alia duo lucratus sū.
Ait illi dominus eius. Euge serue bone
et fidelis: quia super pauca fuisti fidelis
supra multa te cōstituam: intra in gaudi
um domini tui. Accedens autem et qui
vnum talentū acceperat ait. Domiē scio
q: homo durus es: metis vbi non semia
sti: et congregas vbi nō sparsisti et timēs
abij et abscondi talentum tuum in terra.
Ecce habes quod tuū est. Respondens
autem dominus eius dixit ei: Serue ma E
le et piger: sciebas quia meto vbi non se
mino: et congrego vbi nō sparsi. Opor
tuit ergo te cōmittere pecuniam meā nu/
mularijs: ⁊ veniens ego recepissem vti
qȝ quod meum est cum vsura. Tollite ita
qȝ talentum: ⁊ date ei qui habet decem ta s.13.b. L.8
lenta. ¶ Omni enim habenti dabit᷑ ⁊ abū c.⁊.19.d.
dabit: ei autem qui non habet: ⁊ quod vi Mar.4.e.
detur habere auferetur ab eo: ⁊ inutilem Luc.13.f.
seruuȝ eijcite in tenebras exteriores. ¶ Il/
lic erit fletus ⁊ stridor dentium. Cum au
tem venerit filius hominis in maiestate
sua ⁊ omnes angeli cum eo: tunc sedebit
super sedem maiestatis sue. ⁊ congrega/
buntur ante eum omnes gentes ⁊ sepa/
rabit eos ab inuicem: sicut pastor segre/
gat oues ab edis. Et statuet oues quidē F
a dextris: hedos autem a sinistris. Tūc Apo.19.d
dicet his qui a dextris eius erunt. ¶ Ve/
nite benedicti p̄ris mei. possidete paratū Eph.i.a
vobis regnū. ¶ a constitutione mundi.
Esuriui enim ⁊ dedistis mihi manduca
re. Sitiui. ⁊ dedistis mihi bibere. Ho/
spes eram: ⁊ collegistis me. Nudus: et
operuistis me. Infirmus. ⁊ visitasti me

In carcere eram: ⁊ venistis ad me. Tūc
respondebunt ei iusti dicentes. Domine
quando te vidimus esurientem: ⁊ paui/
mus sitientem: et dedimus tibi potum.
Quando autem te vidimus hospitem: ⁊
collegimus te: aut nudū ⁊ cooperuimꝰ
te: Aut quando te vidimus infirmum:
aut in carcere ⁊ venimus ad te. Et respō
dens rex dicet illis. Amen dico vobis:
quandiu fecistis vni de his fratribꝰ meis
minimis mihi fecistis. Tunc dicet et his
s.7.f. L.13.f B qui a sinistris erunt. ¶ Discedite a me
maledicti in ignem eternum qui paratus
est diabolo et angelis eius. Esuriui enī
et non dedistis mihi manducare. Sitiui
et non dedistis mihi potū. Hospes eraʒ
⁊ non collegistis me. Nudus. et nō ope
ruistis me. Infirmus et in carcere. ⁊ nō
visitastis me. Tunc respondebūt ei ⁊ ip
si dicentes. Domine quando te vidimꝰ
esurientem: aut sitientem: aut hospitem:
aut nudum: aut infirmum. aut in carce/
re: et non ministrauimus tibi. Tunc re
spondebit illis dicens. Amen dico vo/
bis: quādiu non fecistis vni de minori/
bus his: nec mihi fecistis. ¶ Et ibunt hi
Jo.5.c in supplicium eternum: iusti autem in vi
tam eternam. ¶ XXVI

A Et factum est cuʒ consumasset ie
sus sermones hos omnes: dixit
Mr.14.a Luc.22.a Joh.12.a discipulis suis. ¶ Scitis quia pꝰ
biduum pasca fiet: et filius hominis tra/
detur vt crucifigatur. Tunc congregati
sunt principes sacerdotuʒ: et seniores po
puli in atrium principis sacerdotuʒ: qui
dicebatur cayphas: et consilium fecerunt
vt iesum dolo tenerent et occiderent. Di
cebant autem. Non in die festo. Ne for
te tumultus fieret in populo. Cum auteʒ
esset iesus in bethania in domo simonis
leprosi. accessit ad eū mulier habēs alab a
strum vnguenti preciosi: et effudit super
caput ipsius recumbentis. Videntes au
tem discipuli: indignati sunt dicētes: Vt
quid perditio hec. Potuit enī istud ve
nundari multo: et dari pauperibus. Sci
ens autem iesus ait illis. Quid molesti
B estis huic mulieri. Opus enī bonū ope
rata est in me. Naʒ semper pauperes ha
betis vobiscum: me autem non semp ha
Mr.14.a bebitis. ¶ Mittens enim hec vnguentū
hoc in corpus meum: ad sepeliendū me Luc.
fecit. Amen dico vobis vbicunqꝫ predi Job.
catum fuerit hoc euangelium in toto mū
do: dicetur et ꝙ hec fecit in mememoriaʒ
eius. ¶ Tunc abijt vnus de duodecim q Mr.
dicebatur iudas scarioth: ad principes sa Luc.
cerdotum et ait illis. Quid vultis mihi
dare: et ego vobis eum tradam. At illi
constituerunt ei triginta argenteos: Et
exinde querebat opportunitatem vt eum
traderet. Prima autem die azymorum
accesserunt discipuli ad iesum dicentes.
Vbi vis paremus tibi comedere pasca.
At iesus dixit. Ite in ciuitatem ad quen
dam: ⁊ dicite ei. Magister dicit: tempus
meum prope est: apud te facio pasca cum
discipulis meis. Et fecerunt discipuli si/
cut constituit illis iesus. ⁊ parauerunt pa Mr.
sca: ¶ Vespere autem facto: discumbebat Jo.
cum duodecim discipulis suis. Et eden/
tibus illis dixit. Amen dico vobis: quia Mar.
vnus vestrum me traditurus est. ¶ Et Luc.
contristati valde ceperunt singuli dicere Joh.
Nunquid ego sum domine. At ipse re/
spondens ait. Qui intingit mecum ma/
num in parapside: hic me tradet. Filius
quidem hominis vadit sicut scriptum est s.18
de illo. ¶ Ve autem homini illi: per queʒ Mr.
filius hominis tradetur. Bonum erat Luc.
ei: si natus non fuisset homo ille. Respō
dens autem iudas qui tradidit eum dixit
Nūquid ego sum rabbi. Ait illi. Tu di Mr
xisti. ¶ Cenantibus autem eis accepit ie/ Luc
sus panem ⁊ benedixit ac fregit: deditqꝫ Jo.
discipulis suis ⁊ ait: Accipite ⁊ comedite Mar.
hoc est corpus meum. ¶ Et accipiens ca Luc.
licem gratias egit: ⁊ dedit illis dicēs. Bi 1.Co
bite ex hoc omnes. Hic est enī sanguis Hel
meus noui testamēti: qui pro multis effū Mr
detur in remissionem peccatorum. ¶ Di
co autem vobis: non bibam amodo de
hoc genimine vitis vsqꝫ in diem illuʒ cū
illud bibam vobiscum nouum in regno Mr
patris mei. ¶ Et hymno dicto. exierunt Job
in montem oliueti. Tunc dicit illis iesus Ma
¶ Omnes vos scandalum patiemini in Zach.
me in ista nocte. ¶ Scriptum est enim. Mr
Percutiam pastorem: ⁊ dispergentur o Job
ues gregis. Postquam autem resurre/ Mr
xero: precedam vos in galileam. ¶ Re/ Luc.
spondens autem petrus ait illi. Et si om
nes scādalizati fuerint in te: ego nūqꝫ scā

daliçabor. Ait illi iesus: Amen dico tibi
q2 in hac nocte anteqꝫ gallus cãtet: ter me
Mr .d. negabis. ¶ Ait illi petrus. Etiam si opor
o. d. D tuerit me mori tecum: non te negabo. Si
Mr .d. militer ⁊ omnes discipuli dixerũt. ¶ Tũc
uc. .d. venit iesus cum illis in villam que dicit
oh .a. gethsemani. Et dixit discipl'is suis. ¶ Se
Mr .d. dete hic: donec vadam illuc ⁊ orez. Et as
sumpto petro ⁊ duobus filijs çebedei ce/
pit contristari: ⁊ mestus esse. Tunc ait ill'
Mr. .d. ¶ Tristis est anima mea vsqꝫ ad mortem
oh. .d. Sustinete hic: ⁊ vigilate mecum. ¶ Et ꝓ
Mr. .d. gressus pusillum: procidit in faciem suaz
uc. .d. orans ⁊ dicens. ¶ Pater mi: si possibile
Mr. .d. est transeat a me calix iste. Veruntamen
.e. non sicut ego volo: sed sicut tu. ¶ Et vẽit
Mr. .d. ad discipulos suos ⁊ inuẽit eos dormiẽtes
uc. .e. ⁊ dicit petro. Sic non potuistis vna hora
vigilare mecum? Vigilate ⁊ orate: vt nõ
Mr. .d. intretis in temptationem. ¶ Spiritus qui
oh. g. dem promptus est. caro autem infirma.
Mr. .d. ¶ Iterum secundo abijt: ⁊ orauit dicens
6.c Pater mi si ñ potest hic calix transire ni
si bibam illum: ¶ fiat voluntas tua. Et ve
nit iterum: ⁊ inuenit eos dormientes. Erãt
enim oculi eorum grauati. Et relictis ill'
iterum abijt ⁊ orauit tertio eundem ſmo
Mr. .e. nem dicens. ¶ Tunc venit ad discipulos
suos: ⁊ dicit illis: Dormite iam ⁊ requie/
scite. Ecce appropinquabit hora ⁊ filius
hominis tradetur in manus peccatorum
Surgite eamus. Ecce appropinquabit q
Mr. i. e. me tradet. ¶ Adhuc eo loq̄nte: ecce iudas
uc. 22. vnus de duodecim venit: ⁊ cum eo turba
o. 18. multa cum gladijs ⁊ fustibus missi a pri/
cipibus sacerdotum ⁊ senioribus populi
Mr. i. e. ¶ Qui autẽ tradidit euz: dedit illis signũ
dicens: Quẽcunqꝫ osculatus fuero ipse
est tenete eum. Et confestim accedens ad
iesum dixit: Aue rabbi. Et osculatus est
euz. Dixitqꝫ illi iesus. Amice ad quid ve
nisti? Tunc accesserunt ⁊ manus iniece/
Mr. i. e. runt in iesum: ⁊ tenuerunt eum. ¶ Et ec/
uc. 22. ce vnus ex his qui erant cum iesu: exten/
o. 18. dens manum exemit gladium suum: ⁊ ꝑ
cutiens seruum principis sacerdotum am
putauit auriculam eius. Tunc ait illi ihs
Conuerte gladium tuum in locum suuz.
Gen. ¶ Omnes enim qui acceperint gladium:
Apoc. .c. gladio ꝑibunt. An putas quia non possũ
rogare patrem meum: ⁊ exhibebit mihi

modo plusqꝫ duodecim legiones angelo
rum? Quomodo ergo implebuntur scri
pture? Quia sic oportet fieri. In illa hora
dixit iesus turbis. ¶ Tãqꝫ ad latronẽ exi Mr. 14. e.
stis cum gladijs ⁊ fustibus comp̄hende/ Luc. 22. e.
re me. Quotidie apud vos sedebam do f
cens in templo ⁊ non me tenuistis. Hoc
autez totũ factũ est: vt adimpleret scriptu
re ꝓphetarum. ¶ Tunc discipuli oẽs relicto Mr. 14. e.
eo fugerunt. ¶ At illi tenentes iesum du/ Mr. 14. f. L
xerunt ad cayphan principem sacerdotũ 22. f. Jo. 18. c
vbi scribe ⁊ seniores conuenerant. ¶ Pe Mr. 14. f. L
trus autem sequebatur euz a longe: vsqꝫ 22. f. Jo. 18. c
in atrium principis sacerdotũ. Et ingres
sus intro sedebat cum ministris: vt vi/
deret finem. ¶ Principes autem sacerdo Mr. 14. f.
tum ⁊ omne concilium querebant falsum Lu. 22. g.
testimoniũ contra iesum: vt euz morti tra
derent: ⁊ nõ inuenerunt: cum multi falsi
testes accessissent. ¶ Nouissime autez ve Mr. 14. f.
nerunt duo falsi testes ⁊ dixerũt: Hic di
xit. Possum destruere templum dei: et
post triduũ reedificare illud. Et surgens
ꝑnceps sacerdotum ait illi: Nihil respon
des ad ea que isti aduersum te testificant
Iesus autem tacebat. Et princeps sacer/
dotum ait illi. ¶ Adiuro te per deũ viuuz Mr. 14. f.
vt dicas nobis si tu es christus filius dei Luc. 22. g.
Dicit illi iesus. Tu dixisti. ¶ Verũtamẽ Mr. 14. g.
dico vobis. ammodo videbitis filiũ hoĩs Lu. 22. g. Jo
sedentẽ a dextris virtutis dei ⁊ venientẽ 6. g. D
in nubibus celi. ¶ Tunc princeps sacer/ Mr. 14. g.
dotũ scidit vestimenta sua dicens. Blas/
phemauit. Quid adhuc egemus testibus
Ecce nũc audistis blasphemiã: Quid vo
bis videtur. At illi respondentes dixerũt
Reus est mortis. ¶ Tunc expuerũt in fa Mr. 14. g.
ciem eius: ⁊ colaphis eũ ceciderũt. Alij au Lu. 22. g. Jo
tem palmas in faciẽ eius dederunt dicen 18. d. Esa. 50
tes: prophetiça nobis christe. Quis est q Job. 30.
te ꝑcussit. ¶ Petrus vero sedebat foris i Mr. 14. g.
atrio: ⁊ accessit ad eũ vna ancilla dicens. Luc. 22. f.
Et tu cũ iesu galileo eras. At ille negauit Joh. 18. c.
corã oĩbus dicens: nescio quid dicis. Ex
eunte aũt illo ianuã: vidit eũ alia ancilla:
⁊ ait his qui erant ibi. ⁊ hic erat cum iesu
naçareno. Et iterum negauit cũ iuramento
quia non noui hominẽ. Et post pusilluz
accesserunt qui stabant: ⁊ dixerunt petro.
Vere ⁊ tu ex illis es: Nam ⁊ loquela tua
te manifestũ facit. Tũc cepit detestari ⁊ iu

rare: quia non nouisset hominem. Et cō
Mr.14.g. tinuo gallus cantauit. ¶ Et recordatus ē
Luc.22.g. petrus verbi iesu qd' dixerat: priusq̄ gal/
lus cantet ter me negabis. Et egressus fo
ras fleuit amare. CXXVII
A ¶ Mane autem facto: consiliū inie
Mr.15.a. runt omnes principes sacerdotū
Luc.23.a. et seniores populi aduersus iesū
vt eum morti traderent. ¶ Et vinctum ad
Mr.15.a. duxerunt eum: et tradiderunt pōtio pila/
Luc.23.a. to presidi. Tunc videns iudas qui eū tra
Jo.18.e. didit q̄ dānatus esset penitētia ductus re
tulit triginta argēteos principibus sacer
Gen.4. dotū et senioribus dicens. ¶ Peccaui tra
dens sanguinem iustū. At illi dixerunt.
Quid ad nos: Tu videris. Et proiectis
argenteis in templo recessit: et abiens la/
queo se suspendit. Principes autē sacer
dotum acceptis argenteis dixerunt. Nō
licet eos mittere in corbonam quia preci
um sanguinis est. Consilio autem inito:
emerunt ex illis agrum figuli in sepultu/
Act.1.c. ram peregrinorum: ¶ propter hoc voca/
tus est ager ille acheldemach: hoc ē ager
B sanguinis: vsq̄ in hodiernum diē. Tūc
impletum est quod dictum ē per hieremi
Hie.32. am prophetam dicentem. ¶ Et acceperūt
Zach.11. triginta argenteos: preciū appreciati quē
appreciauerunt a filijs israel: et dederunt
Mr.15.a. L eos in agrum figuli: sicut constituit mihi
23.a. Jo.18.f dominus. ¶ Jesus autem stetit ante presi
dem: et interrogauit eum preses dicens.
Tu es rex iudeorū? Dicit illi iesus. Tu di
Mr.15.a. cis. ¶ et cum accusaretur a principibus sa
Joh.19.b. cerdotum et senioribus: nihil respondit.
Tunc dicit illi pilatus: Non audis quan
ta aduersum te dicunt testimonia. et non
respondit ei ad vllum verbum: ita vt mi/
Mr.15.a. raretur preses vehementer. ¶ Per diē aūt
Luc.23.c. sollennē cōsueuerat preses populo dimit
Mr.15.b. tere vnum vinctū quem voluisset. ¶ Ha
Jo.18.g. bebat autem tunc vinctum insignē qui di
cebatur barrabas. Cōgregatis ergo illis
dixit pilatus: Quem vultis dimittā vob
barrabam: an iesū q dicit christus. Scie
bat enim q̄ per inuidiā tradidissent eum
Sedente autē illo pro tribunali. misit ad
eum vxor eius: dicens. Nihil tibi et iusto
illi. Multa enim passa sum hodie p visū
Mr.15.b. L propter eum. ¶ Principes aūt sacerdotū
23.c. Jo.18.g et seniores persuaserunt populis vt pete/
rent barraban: iesum vero pderent. Res Act.3
pondens autē preses ait illis. Quē vul/
tis vobis de duobus dimitti? At illi di/
xerunt. Barraban. ¶ Dicit illis pilatus. Mr.
Quid igitur faciam de iesu qui dicit xp̄s Lu.
Dicunt omnes. Crucifigat. Ait illis pre
ses. Quid enim mali fecit? At illi magis
clamabant dicentes crucifigatur. Vidēs
autē pilatus quia nihil proficeret sed ma
gis tumult⁹ fieret: accepta aqua lauit ma
nus corā populo dicens. Innocens ego
sum a sanguine huius iusti: vos videritis
et respondens vniuersus populus dixit.
Sanguis eius super nos: et super filios
nostros. ¶ Tūc dimisit illis barraban: ie Mr.
sum aūt flagellatum tradidit eis vt cruci/ 23.d.
figeretur. ¶ Tūc milites p̄sidis suscipien Jo.
tes iesū in pretorio: cōgregauerūt ad eū Mr.
vniuersam cohortē: et exuentes eū: chla Jo.
mydē coccineam circumdederunt ei. Et
plectentes coronam de spinis posuerunt
super caput eius: et harundinē in dexte/
ra eius et genuflexu ante eū: illudebant ei
dicētes. ¶ Aue rex iudeorū. Et expuentes Mr.
in eum: acceperunt harundinem et percu
tiebant caput eius. Et postq̄ illuserunt ei:
exuerūt eum chlamydem et induerunt eū
vestimentis eius: et duxerunt eum vt cru
cifigerent. ¶ Exeuntes autē inuenerūt ho Mr.
minē cyreneū: nomine simonē: hunc an Luc.
gariauerunt vt tolleret crucem eius. ¶ Et Mr.
venerunt i locū qui dicitur golgotha: qd' 23.e.
est caluarie locus. ¶ Et dederunt ei vinū Mr.
bibere cum felle mixtum. Et cū gustasset Jo.
noluit bibere. ¶ Postq̄ autem crucifixe/ Mr.
runt eum diuiserunt vestimēta eius sortē 23.e.
mittentes: vt impleretur quod dictū est p Ps.
prophetam dicentē. ¶ Diuiserunt sibi ve
stimenta mea: et super vestem meā mise/
runt sortem. Et sedentes seruabant eū.
¶ et imposuerunt super caput eius causam Mr.
ipsius scriptam: hic est rex iudeorum. Luc.
Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones Jo.
vnus a dextris et vn⁹ a sinistris. ¶ Pre Mr.
tereuntes autem blasphemabant eū: mo S.26.
uentes capita sua et dicentes. Vah qui de
struis templum dei: et in triduo illud ree/
dificas. ¶ Salua temetipsū: si filius dei es Sap.
descēde de cruce. ¶ Silr et p̄ncipes sacer/ Mr.
dotū illudētes cū scribis et senioribus dice Luc.
bant. Alios saluos fecit: seipsū non potest

Mr.;.e. saluum facere. ¶ Si rex israel est: descen/
dat nūc de cruce: ⁊ credim⁹ ei. Cōfidit in
deo: liberet nūc eū si vult. Dixit. n. q2 fili
Mr.;.e. us dei sum. ¶ Idipm autē ⁊ latrones qui
Luc.;.f. crucifixi erāt cū eo iproperabāt ei. A sex/
ta autē hora tenebre facte sunt sup vniuer
sam terrā: vsq3 ad horā nonam. Et circa
horā nonā clamauit iesus voce magna di
cens: Heli: heli lamaçabathani. Hoc ē.
Mr.;.e. ¶ Deus meus: deus meus: vt qd dereli/
quisti me? Quidā autē illic stantes: ⁊ au
Mr.;.f. dientes dicebant. Heliā vocat iste. ¶ Et
Luc.;.e. cōtinuo currēs vnus ex eis acceptā spon
Jo.19.c. giam impleuit aceto: ⁊ imposuit harundi
Mr.;.f. ni: ⁊ dabat ei bibere. ¶ Ceteri vo dicebāt
Sine: videam⁹ an veniat helias liberās
eum. Jesus autē iterū clamans voce ma
Mr.;.f. gna: emisit spiritum. ¶ Et ecce velū tēpli
Luc.;.f. scissum est in duas partes a summo vsq3
Jo.;.c. deorsum. ¶ ⁊ terra mota est: ⁊ petre scisse
sunt: ⁊ monumenta aperta sunt: ⁊ multa
corpora sanctoꝝ qui dormierant surrexe/
Heb.;.d. runt. ¶ ⁊ exeuntes de monumētis post re
surrectionē eius venerunt in scām ciuita
Mr.;.f. tē ⁊ appuerunt multis. ¶ Centurio autē
Luc.23. ⁊ q cū eo erant custodientes iesū: viso ter
remotu ⁊ his que fiebant: timuerunt val
Mr.;.f. de dicentes. Vere fili⁹ dei erat iste. ¶ erāt
aūt ibi mulieres multe a longe: que secu/
te erāt iesum a galilea ministrātes ei: iter
quas erat maria magdalene: ⁊ maria ia/
B cobi: ⁊ ioseph mat: ⁊ mater filioꝝ çebedei
Mr.15. ¶ Cū aūt sero factū eēt: venit qdā homo
Luc.23. diues abarimathia: noīe ioseph: qui ⁊ ip
Jo.19. se discipulus erat iesu. Hic accessit ad pi/
latū: ⁊ petijt corpus iesu. Tunc pilat⁹ ius
Mr.15. sit reddi corp⁹. ¶ ⁊ accepto corpore ioseph
Luc.23. iuoluit illud in syndone mūda: ⁊ posuit il
Jo.19. lud in monumēto suo nouo: qd exciderat
i petra. ⁊ aduoluit saxū magnū ad ostium
Mr.15. monumēti et abijt. ¶ Erat autē ibi maria
magdalene ⁊ alta maria: sedentes ꝯ sepul
chꝝ. Altera aūt die que ē post parasceuē:
cōuenerunt pncipes sacerdotū ⁊ pharisei
ad pilatum dicētes. Dñe recordati sum⁹
q2 seductor ille dixit adhuc viuens: p⁹ tres
dies resurgā. Jube ḡ custodiri sepulchꝝ
vsq3 in diē tertium: ne forte veniāt disci/
puli eius ⁊ furēt eum: et dicant plebi. sur
rexit a mortuis. et erit nouissimus error
peior pore. Ait illis pilatus. Hētis custo
diam. ite custodite sicut scitis. Jlli autem

abeuntes. et munierunt sepulchrum si/
gnantes lapidē cū custodib⁹. C XXVIII
¶ Vespere autem sabbati que lu/ A
cescit in prima sabbati. venit ma/ Mar.16.a.
ria magdalene et altera maria vi Lu 24.a.
dere sepulchrum. Et ecce terremotus fa Jo.20.a.
ctus est magnus. Angelus enim domini
descendit de celo. et accedens reuoluit la
pidem. et sedebat super eum. Erat autē
aspectus eius sicut fulgur. et vestimenta
eius sicut nix. Pre timore autem eius ex
territi sunt custodes. Et facti sunt velut
mortui. Respondens autem angelus di
xit mulierib⁹. ¶ Nolite timere vos. Scio Mr.16.c.
enim q2 iesum qui crucifixus est queritis. Lu.24.a.
non est hic. surrexit enim. sicut dixit. Ve
nite et videte locum vbi positus erat do/
minus. Et cito eūtes dicite discipulis ei⁹
quia surrexit. et ecce precedet vos in gali
leam. Ibi eum videbitis. ecce predixi vo B
bis. ¶ Et exierunt cito de monumento cū Mar.16.c.
timore ⁊ gaudio magno: currentes nun/ Lu.24.b.
ciare discipulis eius. Et ecce iesus occur/
rit illis dicens: Auete. Jlle autem accesse
runt ⁊ tenuerunt pedes eius: ⁊ adoraue/
runt eum. Tunc ait illis iesus. Nolite ti/
mere. ¶ Ite nūciate fratribus meis vt eāt Heb.2.c.
in galileam: ibi me videbunt. Que cum C
abijssent: ecce quidam de custodibus ve/
nerunt in ciuitatem ⁊ nunciauerunt prin
cipibus sacerdotum omnia que facta fue/
rant. Et congregati cum senioribus con
silio accepto: pecuniam copiosam dederūt
militibus dicentes. Dicite quia discipuli
eius nocte venerunt: ⁊ furati sunt eū nobis dormientibus. Et si hoc auditum fue
rit a preside: nō suadebim⁹ ei securos vos
faciemus. At illi accepta pecunia: fecerūt
sicut erant edocti. Et diuulgatum est ver
bum istud apud iudeos vsq3 in hodier/
nam diem. Vndecim autem discipuli abi
erunt in galileam in montem vbi consti/ D
tuerat illis iesus. ¶ Et videntes eum ado Mar.16.f.
rauerunt: quidam autem dubitauerunt.
Et accedens iesus: locutus est eis dicens
Data est mihi omnis potestas in celo ⁊ i
terra. Euntes ergo docete omnes gentes z.ii.g.
baptiçantes eos in nomine patris ⁊ filij: Luc.10.f.
⁊ spiritussancti. docentes eos seruare oia
quecūq3 mandaui vobis. Et ecce ego vo
biscum sum omnibus diebus: vsq3 ad cō
summationem seculi.

¶ Explicit euangelium s*m* Mattheum.

Incipit prologus sancti hieronymi in euangelium s*m* marcum.

Marcus euãgelista dei
electus ⁊ petri in ba/
ptismate filius: atq*ʒ*
in diuino sermone di
scipulus sacerdotium
in israel agens secun
dum carnem leuita:
ad fidem christi con/
uersus: euangelium
in italia scripsit: ostendens in eo quid et
generi suo deberet ⁊ christo. Nam initiũ
principij in voce prophetice exclamatio/
nis instituens: ordinem leuitice electiõis
ostendit: vt predicans predestinatum io/
hannem filiuʒ ʒacharie in voce angeli an
nunciantis emissum: non solum verbuʒ
carnem factum: sed ⁊ corpus domini in
omnia per verbum diuine vocis anima
tum in initio euangelice p̃dicationis ostẽ
deret vt qui hec legens sciret cui initium
carnis in domino: ⁊ iesu aduenientis ha
bitaculum caro deberet agnoscere: atq*ʒ* i
se verbum vocis quod in cõsonantibus
perdiderat: inueniret: Deniq*ʒ* cum per/
fecti euangelij opus intrans: ⁊ a baptis/
mo domini predicare deuʒ incohoans: nõ
laborauit natiuitatem carnis quã in prio
ribus viderat dicere: sʒ totius exprimẽs
expositionem deserti: ieiunium numeri:
temptationem diaboli: congregationem
bestiarum: ⁊ ministerium protulit ange/
lorum: ⁊ instituens nos ad intelligendũ
singula in breui compingens ne auctori/
tateʒ facte rei demeret: ⁊ perficiendi ope
ris plenitudinem non negaret. Deniq*ʒ*
amputasse sibi post fidem pollicem dicit*ur*:
vt sacerdotio reprobus haberetur: sed tã
tum consentiens fidei predestinata potuit
electio: vt nec sic in opere verbi perderet
quod prius meruerat in genere. Naʒ ale
xandrie episcopus fuit. Cuius per singu
la opus fuit scire ⁊ euãgelij in se dicta dis
ponere: ⁊ disciplinam legis in se agnosce
re: ⁊ diuinam in carne domini intellige/
re naturam. Que in nos primum requi/
ri oportet: dehinc inq*ui*sita volumus agno
sci habentes mercedem exhortationis:
quoniam qui plantat ⁊ qui rigat: vnum
sunt: qui autem incrementum prestat de/
us est.

Explicit prologus. Incipit Registrum in euangelium marci.

De sancto iohanne ba
ptista ⁊ victu ⁊ habi/
tu eiusdem: baptiʒat*ur*
iesus ⁊ temptatus vi/
cit: predicans penitẽ
tiam. Petrum ⁊ cete
ros sequi iubet: hoieʒ
ab immundo spiritu
eripuit: socrum petri a febribus liberat: le
prosum mundat.
Paralyticum iubet tollere grabatum: le 2
ui alphei sequi se iubet: ⁊ dicit non esse o/
pus sanis medicuʒ: discipuli sabbato spi/
cas euellunt.
In synagoga sabbato curat habenteʒ ari 3
dã manum: ⁊ multos sanat: ⁊ spiritus im
mundi clamabant: Tu es filius dei: duo
decim nomina apostoloruʒ. Scribe dice
bãt q*uod* i pricipe demonio*rum* eijceret demo/
nia: matrẽ et fratres dicit q*ui* faciũt volun
tatem dei.
Parabolam seminantis dicit de mensu/ 4
ra: de semine iactato in terrã: de grano si
napis: nauigãs tẽpestateʒ sedat.
Demoniorum legionẽ ab homine expel 5
lit sanat mulierẽ a profluuio sanguinis:
archisynagogi filiam mortuam suscitauit
Dicebãt iesum fabri filium: prophetã nõ 6
sine honore esse nisi in patria sua: vocat
duodecim: ⁊ cepit eos mittere binos cum
preceptis: herodes dixit iesum iohannem
baptistã. Alij vero dicebant quia helias
ẽ: alij quia propheta: de capite iohannis:
de regressu apostolorum ad iesum: de qn
q*ʒ* panibus ⁊ duobus piscibus. Iesus su
pra mare ambulat ⁊ infirmos sanat: ⁊ q̂t
quot tangebant eum salui fiebant.
De manibus non lotis: ⁊ ea magis con 7
inquinare hominem que exeunt de ore: fi
liam syro phenisse a demonio liberat di/
cens: non est bonum sumere panem filio
rum ⁊ mittere canibus: surdum ⁊ mutuʒ
curat dicens ei effeta.
De septem panibus ⁊ pisciculis paucis 8

saciauit quattuor milia hominum: de si/
gno ione: precepit caueri a fermẽto pha
riseorum ⁊ herodis: ⁊ veniunt bethsaida
⁊ de sputo ⁊ impositione manus: ceci ocu
los aperit: petrum post confessionem: q̄a
christus filius dei esset dure increpat: di/
cens: vade retro sathanas. Et turbe cuꝫ
discipulis dixit. Siquis vult me sequi de
neget semetipsum: ⁊ qui me cõfessus fue/
rit: ⁊ verba mea in generatione ista ⁊c̄.
9 Iesus in monte transfiguratur: dixit q̄a
helias venit. Eiecto surdo ⁊ muto spiri/
tu dicit discipulis: hoc genus in nullo po
test exire nisi oratione ⁊ ieiunio: predicit
passionem suam humilitatem docet: ⁊ nõ
esse prohibenduꝫ qui in nomine eius vir
tutem facit de calice aque: de scandalo ma
nus: pedis oculi: de sale.
10 Uxorem non dimittendã nisi ob fornica
tionem: iesus dixit: finite paruulos veni
re ad me: dixit. Nemo bonus nisi vnus
deus: dixit. vade vende quecunq̄ꝫ habes
⁊ da pauperibus: difficile qui pecunias
habent in regnum dei introibunt: qui si
suis renunciauerit centuplum accipiet.
Erunt primi nouissimi: ⁊ venturam sibi
passionem: petitio filiorum çebedei: q vo
luerit in vobis primus esse: erit omniuꝫ
seruus: filius hominis non venit vt mi/
nistraretur ei: sed vt ministraret: de ceco
mendicante curato.
11 De pullo asine: de ficu quam dominus
maledixit cum esuriijt: de templo eijcit vẽ
dentes ⁊ ementes. Sacerdotes ⁊ scribe
querebant quomodo eum perderent: fi/
cum aridam factam radicitus: non hesitã
dum in corde: credite: quia accipietis que
petitis: dimittite siquid habetis aduersus
aliquem in oratione. Interrogatus in q̄
potestate hec facis.
Parabolam de vinea ⁊ colonis: de dena
rio cesaris: de muliere que septeꝫ fratres
habuit: de primo mandato interrogatur
⁊ interrogantem dicit non esse longe a re
gno dei: dicit. Quomodo dicunt scribe
christuꝫ esse filiuꝫ dauid cuꝫ sit dominus
dicit cauere a scribis: de vidua ⁊ gaçophy
latio.
De templi structura: de venturis ante diẽ
iudicij: de passione martyrum: de abho/
minatione ⁊ fuga ⁊ pregnantibus: de tri
bulationibus: abbreuiatio dierũ: de pseu
dochristis ⁊ prophetis: sol obtenebratur
⁊ luna non dabit splendorem suum: stel/
le erunt decidentes ⁊c̄. De aduentu chri
sti: parabola ficus: diem ⁊ horã nemo scit
vigilate ⁊ orate nescitis tempus.
De vnguento effuso super caput iesu: p
ditio iude: cuꝫ discipulis manducauit pa
sca: dicit vnus vestrum tradat me: de sa/
cramento corporis ⁊ sanguinis ⁊c̄. ⁊ ca/
ptio iesu. 14
Uinctum iesum duxerunt ad pilatum: ⁊
illusio: ⁊ crucifixio: ⁊ mors: ⁊ sepultura
iesu christi. 15
Resurrectio ⁊ ostensio eius: ⁊ q̄ predica
re iubet euangelium. 16

Explicit Registrum. Incipit
euangelium s̄m marcum. Capitulum I

I
Nitium
euãgelij iesu chri
sti filij dei: sic scri a
ptum est in Esaia
propheta. ¶ Ecce Malach.3.
mitto angeluꝫ me Mt.xi.c.
um ante facieꝫ tu Luc.7.d.
am: qui prepara/ Esa.40.
bit viam tuam an Mat.3.a.
te te. ¶ Uox cla/ Io.i.c.
mantis in deserto. Parate viam domi/
ni: rectas facite semitas eius. Fuit in de/
serto iohãnes baptiçans ⁊ predicans ba/
ptismum penitentie in remissionem pec/
catorum. ¶ Et egrediebatur ad eũ omnis Mat.3.b.
iudee regio: ⁊ hierosolymite vniuersi ⁊ Luc.3.a.
baptiçabantur ab illo in iordanis flumi/ Io.3.e.
ne: ⁊ confitentes peccata sua. ¶ Et erat io Mt.3.a.
hannes vestitus pilis camelorum: ⁊ ço/
na pelicea circa lumbos eius: ⁊ locustas:
⁊ mel siluestre edebat: ⁊ predicabat dicẽs B
¶ Uenit fortior me post me: cuius non sũ Mt.3.e. L.
dignus procumbens soluere corrigiã cal 3.d. Io.i.d.
ciamentorum eius. ¶ Ego baptiçaui vos Mt.3.e. L.
in aqua: ille vero baptiçabit vos spiritu 3.d. Io.i.d.
sancto. ¶ Et factum est in diebus illis ve Act.19.a.
nit iesus a naçaret galilee ⁊ baptiçatus est Mat.3.f.
a iohanne in iordane. Et statim ascendẽs Esa.42.M.
de aqua: vidit celos apertos: ⁊ spiritum 3.g.⁊.17.b.
sanctum tanquam columbam descenden L.3.e.
tem ⁊ manentem in ipso. Et vox facta est

2.Pe.i.d. de celis. ¶ Tu es filius meus dilectus: in
Mt.4.a. te cõplacui. ¶ Et statim spirit⁹ expulit eū
Luc.4.a. in desertum. Et erat in deserto quadra-
Esa.43. ginta diebus ⁊ quadraginta noctibus: ⁊
Mt.4.c. temptabat a sathana. ¶ Eratq; cū bestijs
Mt.4.d. ⁊ angeli ministrabant illi. ¶ Postq̃ aūt
traditus est iohānes: venit iesus in galile
am. Predicans euangelium regni dei:
⁊ dicens. Quoniam impletum est temp⁹
Mt.4.e. ⁊ appropinquabit regnum dei. ¶ Peni-
Ac.3.d. temini ⁊ credite euangelio. Et preteriens
secus mare galilee vidit simonem ⁊ an-
dream fratrem eius mittentes retia i ma
Mat.4.e. re. Erant enim piscatores. ¶ Et dixit eis
⁊.8.c. L.5.b iesus. Venite post me ⁊ faciam vos fieri
Mar.4.f. piscatores hominum. Et protinus relict̃
retibus secuti sunt eum. ¶ Et progressus
inde pusillum vidit iacobum zebedei ⁊ io
hannem fratrē eius ⁊ ipsos componen-
tes retia in naui: et statim vocauit illos.
Et relicto patre suo zebedeo in naui cum
Luc.4.e. mercennarijs secuti sunt eū. ¶ Et ingre
diuntur capharnaum: ⁊ statim sabbatis i
Mt.7.g. gressus in synagogam docebat eos. ¶ Et
Luc.2.g. stupebāt super doctrina eius. Erat enim
Luc.4.c. docens eos quasi potestatem habens: ⁊
non sicut scribe. ¶ Et erat in synagoga eo
rum homo in spiritu inmundo: ⁊ exclama
uit dicens. Quid nobis ⁊ tibi iesu naza-
Luc.4.f. rene. ¶ Venisti perdere nos. Scio q̃ sis
sanctus dei. Et cōminatus est ei iesus di-
cens. Obmutesce: et exi de homine. Et
discerpens eum spiritus inmundus: et ex
clamans voce magna: exijt ab eo. Et mi
rati sunt omnes: ita vt conquirerent inter
se dicentes. Quid nam est hoc. Que nā
doctrina hec noua. Quia in potestate spi
ritibus inmundis imperat: et obediunt ei
Et pcessit rumor eius statim in omnem
Mt.8.c. L. regionem galilee. ¶ Et protinus egrediē
4.f. tes de synagoga: venerunt in domum si
monis et andree cum iacobo ⁊ iohanne.
Recumbebat autē socrus simonis febri
citans: ⁊ statim dicunt ei de illa. et acce-
dens eleuauit eam apprehensa manu eius
⁊ cōtinuo dimisit eam febris ⁊ ministra-
Luc.4.g. bat eis. ¶ Vespere autem facto cum occi-
disset sol afferebant ad eum omnes male
habentes ⁊ demonia habentes erat ois
J.3.c. ciuitas congregata ad ianuam ¶ Et cura
uit multos qui vexabantur varijs lāguo
ribus. Et demonia multa eijciebat ⁊ non
sinebant ea loqui quoniam sciebant eum
Et diluculo valde surgēs egressus abijt
in desertum locum: ibiq; orabat. et prose-
cutus est eum simon: ⁊ qui cum illo erant
et cum inuenissent eum dixerunt ei: quia
omnes querunt te: ⁊ ait illis. Eamus in
proximos vicos ⁊ ciuitates vt ⁊ ibi predi
cem. Ad hoc enim veni. et erat predicās
in synagogis eorum ⁊ in omni galilea ⁊
demonia eijciens. ¶ Et venit ad eum le-
prosus deprecans eum: ⁊ genuflexu dixit
Si vis potes me mundare. Jesus autē
misertus eius extendit manū suam: ⁊ tā
gens eum ait illi. Volo mundare. Et cū
dixisset statim discessit ab eo lepra ⁊ mun-
datus est. Et comminatus est ei statimq;
eiecit illum: ⁊ dicit ei. ¶ Vide nemini di-
xeris: sed vade ostende te principi sacer-
dotum ⁊ offer pro emundatione tua que
precepit moyses in testimonium illis. Et
egressus cepit predicare: ⁊ diffamare ser
monem: ita vt iam non posset manifeste
introire in ciuitatem sed foris in desertis
locis esse: ⁊ conueniebant ad eū vndiq;.

II

Et iterum itrauit capharnaū
post dies octo: ⁊ auditū est q̃ in
domo esset ⁊ puenerūt multi: ita
vt non caperet neq; ad ianuā: ⁊ loqueba
tur eis verbum. ¶ Et venerunt ad eū fe
rentes paralyticum: qui a quattuor porta
bantur. Et cum non possent offerre eum
illi pre turba: nudauerunt tectum vbi erat
⁊ patefacientes submiserunt grabatū in
quo paralyticus iacebat. Cum autem vi-
disset iesus fidem illorum: ait paralytico.
Fili dimittuntur tibi peccata tua. Erāt
aūt illic qdā de scribis sedentes: ⁊ cogitā
tes in cordibus suis. Quid hic sic loquit̃
Blasphemat. ¶ Quis potest dimittē pec
cata nisi solus deus. ¶ Quo statim cogni
to iesus spiritu suo: quia sic cogitarent in
tra se: dicit illis. Quid ista cogitatis i cor
dibus vestris. ¶ Quid est facilius dicere
paralytico: dimittuntur tibi peccata tua:
an dicere surge tolle grabatum tuū: ⁊ am
bula. Vt autem sciatis quia filius homi-
nis habet potestatem in terra dimittendi
peccata: ait paralytico. ¶ Tibi dico surge
tolle grabatum tuum ⁊ vade in domum
tuā. Et statim surrexit ille: ⁊ sublato gra
bato abijt inde coram omnibus: ita vt mi
rarentur omnes: ⁊ honorificarent deum

9.l dicētes: q2 nunꝗ̄ sic vidimus. ¶ Et egres
.f. sus ē rursus ad mare: oisq; turba venie
bat ad eum: ⁊ docebat eos: ⁊ cum preteri
E ret vidit leui alphei sedentem ad teloneū
⁊ ait illi. Sequere me. Et surgens secu/
9.t tus est eum. ¶ Et factu; est cum accumbe
.f. ret in domo illius: multi publicani ⁊ pec
catores simul discumbebant cu; iesu ⁊ di
scipulis eius. Erant enim multi qui seq̄/
bantur eum. Et scribe ⁊ pharisei viden
tes: quia manducaret cum publicanis ⁊
peccatoribus: ⁊ dixerunt discipulis eius
9.c. ¶ Quare cum publicanis ⁊ peccatoribus
.f. manducat ⁊ bibit magister vester. Hoc
E audito iesus ait illis. Non necesse habēt
o.i. sani medico: sed qui male habent. ¶ Nō
enim veni vocare iustos: sed peccatores
Et erant discipuli iohannis ⁊ pharisei ie
.f. iunantes: ⁊ veniunt ⁊ dicunt illi. ¶ Qua
re discipuli iohannis ⁊ phariseorum ieiu
nant: tui autem discipuli non ieiunant.
9.c. ¶ Et ait illis iesus. Nunquid possunt fi/
.g. lij nuptiarum quādiu sponsus cum illis
est ieiunare. Quanto tempore habent se
cum sponsum non possunt ieiunare. Ve
F nient autem dies cu; auferetur ab eis spō
sus: ⁊ tunc ieiunabunt in illis diebus.
Nemo assumentum panni rudis assuit
vestimento veteri. Alioquin aufert sup/
plementum nouum a veteri: ⁊ maior scis
sura fit. Et nemo mittit vinum nouum
in vtres veteres: alioquin dirumpet vi/
num vtres ⁊ vinum effundetur ⁊ vtres
peribunt. Sed vinum nouum in vtres
.a. nouos mitti debet. ¶ Et factum est iteru;
6.a. cum dominus sabbatis ambularet per sa
ta: ⁊ discipuli eius ceperūt pregredi ⁊ vel
B lere spicas. Pharisei autem dicebant ei
Ecce quid faciunt discipuli tui sabbatis:
.a. quod non licet. Et ait illis. ¶ Nunquam
.a. legistis quid fecerit dauid quando necessi
.21. tate; habuit ⁊ esurijt ipse: ⁊ qui cū eo erāt
quomodo introiuit in domum dei sub a/
biathar principe sacerdotum: ⁊ panes ꝑ
positionis manducauit quos non licebat
manducare nisi solis sacerdotibus ⁊ de/
dit eis qui cum eo erant. Et dicebat eis.
Sabbatum propter hominem factu; est
.a. ⁊ non homo propter sabbatum. ¶ Itaq;
.a. dominus est filius hominis etiam sab/
bati.

¶ III

Et introiuit iterum in synagoga; A
⁊ erat ibi homo habens manum
aridam. ¶ Et obseruabant eum si Mt.12.b.
sabbatis curaret: vt accusarent illu;. Et ait Lu.13.c.
homini habenti manum arida; : Surge et 14.a.
in medium: dicit eis. ¶ Licet sabbatis be Mt.12.b.
nefacere an male: animam saluam facere Luc.6.b.
an perdere. At illi tacebant. Et circūspi/ et 14.a.
ciens eos cum ira contristatus super ce/
citate cordis eoru;: dicit homini: extende
manum tuam. ⁊ extendit ⁊ restituta ē ma B
nus illi. ¶ exeuntes autem pharisei: ⁊ sta Mt.12.b.
tim cum herodianis consilium faciebant Jo.10.g.
aduersus eum: quomodo eū perderent.
Jesus autem cu; discipulis suis secessit ad
mare: ⁊ multa turba a galilea ⁊ iudea se/ Mt.4.g.
cuta est eu;. Et ab hierosolymis ⁊ ab idu Luc.4.e.
mea ⁊ transiordanem: ⁊ qui circa tyru; et Jo.6.a.
sydonem: multitudo magna audientes q̄
faciebat venerunt ad eum. Et dixit iesus
discipulis suis: vt in nauicula sibi deserui
rent ꝓpter turbam ne comprimerent eū.
Multos enim sanabat: ita vt irruerent in C
eum vt illum tangerēt quotquot habebāt
plagas. Et spiritus immundi cum illum
videbant procidebant ei ¶ ⁊ clamabant di Luc.4.g.
centes. Tu es filius dei. Et vehementer
comminabatur eis: ne manifestarent illū
¶ Et ascendens in montem vocauit ad se Mt.10.a.
quos voluit ipse: ⁊ venerunt ad eum. Et Luc.6.c.
fecit vt essent duodecim cum illo ⁊ vt mit
teret eos predicare. Et dedit illis potesta
tem curandi infirmitates: ⁊ eijciendi de/ D
monia. ¶ Et imposuit simoni nomen pe Mt.10.a.
trus. Et iacobum çebedei: ⁊ iohannē fra Luc.6.c.
trem iacobi: ⁊ imposuit eis noia boaner Act.1.b.
ges: quod est filij tonitrui. Et andream ⁊
philippum: ⁊ bartholomeum ⁊ mattheū
⁊ thomam ⁊ iacobum alphei: ⁊ thadeum
⁊ simonem chananeu;: ⁊ iudam scarioth
qui tradidit illum. et veniunt ad domum
⁊ conuenit iterum turba: ita vt non poss;
neq; panem manducare. ⁊ cum audissent
sui: exierunt tenere eum. Dicebant enim E
quoniam in furorem versus est. ¶ ⁊ scri/ Mt.12.c.
be qui ab hierosolymis descenderant di/ Luc.11.b.
cebant: quoniam beelçebub habet: ⁊ quia
in principe demoniorum eijcit demonia.
¶ ⁊ conuocatis eis: in parabolis dicebat Mt.12.b.
illis. Quomodo potest sathanas sathanā Luc.11.c.
eijcere. et si regnum in se diuidatur: non
potest regnu; illud stare. ⁊ si domus sup

F semetipsam dispertiatur: non pōt domus
illa stare. Et si sathanas ꝯsurrexerit in se
metipsum: dispertitus est: ꝛ non poterit
stare sed finem habet. nemo potest vasa
fortis ingressus in domum diripere nisi ꝓ
G us fortem alliget: ꝛ tunc domum eius di
Mt.12.d. ripiet. ¶ Amen dico vobis: quoniam oīa
Luc.12.b. dimittētur filijs hominum peccata ꝛ blas
phemie quibus blasphemauerunt. Qui
autem blasphemauerit in spiritū sanctū
non habebit remissionem in eternum: sꝫ
reus erit eterni delicti: quoniam dicebāt
Mt.12.g. spiritum immundum habet. ¶ Et veniūt
Luc.8.c. mater eius ꝛ fratres: ꝛ foris stantes mi/
serunt ad eum vocantes eū. Et sedebat
circa eum turba: ꝛ dicunt ei: Ecce mater
sua ꝛ fratres tui foris querunt te. Et rñ/
dens eis ait: Que ē mater mea ꝛ fratres
mei. Et circūspiciēs eos q̄ in circuitu ei⁹
sedebant ait. Ecce mater mea ꝛ frēs mei
Qui eni fecerit voluntatē dei: hic frater
meus ꝛ soror mea ꝛ mater est. C IIII
A Et iterum cepit docere ad mare ꝛ
ꝯgregata est ad eum turba multa
ita vt in nauim ascendēs sederet
in mari. ꝛ oīs turba circa mare sup terrā
erat: ꝛ docebat eos in parabolis multa ꝛ
dicebat illis in doctrina sua. Audite: ecce
Mt.13.a exijt seminans ad seminandum. ¶ Et dū
Luc.8.a seminat: aliud cecidit circa viā ꝛ venerūt
volucres celi ꝛ comederunt illud. Aliud
vo cecidit super petrosa vbi non habuit
terrā multam: et statī exortū ē: quoniā
Ec.14. Esaie non habebat altitudinē terre: ¶ ꝛ quādo
40. Ja.i.b. exortus est sol exestuauit. Et eo quod nō
i. Pe.i.d. habebat radicē exaruit. Et aliud cecidit
B i spinas: ꝛ ascēderūt spine ꝛ suffocauerūt
.2. Cor.9.b. illud: ꝛ fructū non dedit. ¶ Et aliud ceci
dit in terram bonā ꝛ dabat fructum ascē
dentem ꝛ crescentem ꝛ afferebat vnū tri
cesimum: ꝛ vnum sexagesimum: ꝛ vnū
centesimum. Et dicebat: Qui habet au/
res audiendi audiat: Et cum esset singu
laris: interrogauerunt eum hi qui cū eo
erant duodecim: parabolam. Et dicebat
Mt.13.b. L eis. ¶ Vobis datū est nosse mysteriū
8.b. Jo.12.f. regni dei: illis aūt q̄ foris sūt i parabolis
Esa.6. Act. omnia fiunt: ¶ vt videntes videant ꝛ nō
28.d. videant: ꝛ audientes audiant ꝛ non itel li
gāt: ne quādo ꝯuertātur ꝛ dimittātur eis
peccata. Et ait illis: Nescitis pabolā hāc
E Et quō omēs parabolas cognoscetis.

¶ Qui seminat verbū seminat. Hi autē
sunt qui circa viam vbi seminatur verbū
ꝛ cum audierint cōfestim venit sathanas
ꝛ aufert verbum quod seminatum est in
cordibus eorum. Et hi sunt similiter qui
super petrosa seminantur qui cum audie
rint verbum statim cum gaudio accipiūt
illud ꝛ non habent radicem in se: sed tem
porales sunt: deinde orta tribulatione ꝛ ꝑ
secutione propter verbum: confestim scā
dalizantur. Et alij sunt qui in spinis semi
nantur. Hi sunt qui verbum audiunt ꝛ
erumne seculi ꝛ deceptio diuitiarū: ꝛ cir
ca reliqua concupiscentie introeuntes suf
focant verbum: ꝛ sine fructu efficitur. Et
hi sunt qui super terram bonam semina/
ti sunt qui audiunt verbum ꝛ suscipiunt:
ꝛ fructificant vnum tricesimum: vnū se
xagesimum ꝛ vnum centesimū. ¶ Et di
cebat illis. Nūquid venit lucerna vt sub
modio ponatur aut sub lecto. Nonne vt
super candelabrum ponatur. ¶ Non est
enim aliquid absconditum quod non ma
nifestetur: nec factum est occultum quod
non veniat in palā. Siquis habet aures
audiendi audiat. Et dicebat illis. Vide/
te quid audiatis. ¶ In qua mensura men
si fueritis: remetietur vobis: ꝛ adijcietur
vobis Qui enim habet dabitur illi: ꝛ qui
non habet: etiam quod habet auferetur
ab eo. Et dicebat: Sic est regnū dei quē
admodum si homo iaceat sementem i ter
rā: ꝛ dormiat: ꝛ exurgat nocte ꝛ die: ꝛ se
men germinat: ꝛ increscat: dum nescit il/
le. Vltro enim terra fructificat: primum
herbā: deīde spicā deīde plenū frumētū i
spica: Et cum ex se produxerit fructus sta
tim mittit falcem: quoniam adest messis. F
Et dicebat cui assimilabimus regnū dei
aut cui parabole comparabimus illud.
¶ Sicut granum sinapis quod cum semi
natū fuerit in terra minus est omnibus
seminibus que sunt in terra. et cum natū
fuerit ascendit in arborem et fit maius oi
bus oleribus: et facit ramos magnos: ita
vt possint sub vmbra eius aues celi habi
tare. ¶ Et talibus multis parabolis loq̄/
batur eis verbum: prout poterat audire
sine parabola autem non loquebatur eis
Seorsum autē discipulis suis disserebat G
omnia. ¶ Et ait illis in illa die cum sero
esset factum: Transeamus contra. Et di

mittentes turbam assumunt eū ita vt erat
in naui: ⁊ alie naues erant cum illo. ¶ Et
facta est procella magna venti: ⁊ fluctus
mittebat in nauim: ita vt impleretur na/
uis. Et erat ipse in pupi sup ceruical dor
miens: et excitant eū: et dicunt illi. Ma
gister non ad te pertinet: quia perimus.
Et exurgens comminatus est vento et di
xit mari. Tace obmutesce. Et cessauit vē
tus: et facta est tranquillitas magna: et ait
illis. ¶ Quid timidi estis. Necdū habe/
tis fidem. Et timuerunt timore magno:
et dicebant ad alterutrū. ¶ Quis putas
est iste: q2 ventus et mare obediunt ei. V
Et venerunt transfretum maris
in regionem gerasenorum. ¶ Et
exeunti ei de naui statim occurrit
de monumētis homo in spiritu imundo:
qui domicilium habebat in monumētis
Et neq3 catenis iam quisq3 poterat eum
ligare: quoniam sepe compedibus: et ca/
tenis vinctus dirupisset: catenas et com/
pedes comminuisset: et nemo poterat eū
domare. Et semper die ac nocte i monu
mentis et in montibus erat clamans et cō
cidens se lapidibus. Uidens autem iesū
a longe cucurrit et adorauit eū: et clamās
voce magna dixit. Quid mihi et tibi iesu
filij dei altissimi. Adiuro te per deum ne
me torqueas. Dicebat enim illi. Exi spi
ritus immunde ab homine isto. Et inter
rogabat eum. Quod tibi nomen est. Et
dicit ei. Legio mihi nomē est: q2 multi su
mus. Et deprecabatur eum multū ne se
expelleret extra regionem. ¶ Erat autem
ibi circa montē grex porcorū magnus pa
scens in agris. Et deprecabant eū spūs
dicentes. Mitte nos in porcos: vt in eos
introeamus. Et concessit eis statim iesus.
Et exeuntes spūs immundi introierunt in
porcos: et magno impetu grex precipita/
tus est in mari ad duo milia: et suffocati st
in mari. ¶ Qui autē pascebant eos fuge/
runt et nunciauerūt in ciuitatē et i agros
Et egressi sunt videre qd esset facti: et ve
nerunt ad iesum: et vident illum qui a de
monio vexabat sedentē vestitū et sane mē
tis: et timuerunt. Et narrauerunt illis q
viderant qualiter factū esset ei qui demo
nium habuerat: et de porcis. Et rogare
ceperunt eum vt discederet de finibus eo
rum. ¶ Cūq3 ascenderet nauim: cepit illū

deprecari qui a demonio vexatus fuerat:
vt esset cum illo. et non admisit eum: sed
ait illi. Uade in domū tuā ad tuos et an D
nuncia illis quanta tibi dñs fecerit: et mi
sertus sit tui. Et abijt ⁊ cepit predicare in
decapoli: quanta sibi fecisset iesus et oēs
mirabantur. ¶ Et cum ascendisset iesus i Mt.9.d. L.
naui rursus trans fretum: conuenit tur/ 8.f. Jo.4.g.
ba multa ad eū: ⁊ erat circa mare. Et ve
nit qdem de archisynagogis nomine iay
rus: ⁊ videns eum procidit ad pedes eius
⁊ deprecabatur eum multum dicēs: quo
niam filia mea in extremis est. Ueni ipo
ne manum tuam super eam: vt salua sit ⁊
viuat. Et abijt cum illo: ⁊ sequebatur eū
turba multa: ⁊ comprimebant eum. ¶ Et Mat.9.d.
mulier que erat in profluuio sāguinis an Luc.8.f.
nis duodecim ⁊ fuerat multa perpessa a
compluribus medicis ⁊ erogauerat oia
sua: nec quicq3 profecerat: sed magis de/ E
terius habebat: cum audisset de iesu vēit
in turba retro: ⁊ tetigit vestimentū eius
Dicebat enim: quia si vel vestimentum
eius tetigero: salua ero. Et confestim sic/
catus est fons sāguinis eius: et sensit cor
pore: q2 sanata esset a plaga. Et statim ie
sus a semetipso cognoscens virtutē que
exierat de illo: conuersus ad turbā aiebat
Quis tetigit vestimenta mea. Et dicebāt
ei discipuli sui. Uides turbam cōprimen
tem te: et dicis quis me tetigit. Et circun/
spiciebat videre eā que hoc fecerāt. Mu
lier vero timens et tremens sciens quod
factum esset in se: venit et procidit ante eū
et dixit ei omnem veritatem. Ille autem F
dixit ei. ¶ Filia fides tua te saluā fecit va Mt.9.c. L.
de i pace: et esto sana a plaga tua. Adhuc 7.g.⁊.is.g.
eo loquente veniunt nuncij ad archisyna
gogum dicentes: quia filia tua mortua ē.
Quid vltra vexas magistrū. Jesus au
tem audito verbo quod dicebatur: ait ar/
chisynagogo. Noli timere tm̄modo cre/
de. Et non admisit quēq3 se sequi. nisi pe
trum et iacobum et iohannem fratrē iaco
bi: et veniunt in domum archisynagogi.
Et vidit tumultū et flentes et eiulātes mul G
tum ⁊ ingressus ait illis. Quid turbami
ni ⁊ ploratis. ¶ Puella non est mortua: Mat.9.c.
sed dormit. Et irridebant eum. Ipse
vero eiectis omnibus assumit patrem ⁊
matrem puelle: ⁊ qui secum erant ⁊ igre/
diuntur vbi puella erat iacens: ⁊ tenens

Mat.9.e. manum puelle ait illi. Thabitacumi: qd
est interpretatum puella tibi dico surge
et confestim surrexit puella: et ambulabat
Mat.9.f. Erat autem annorum duodecim. Et ob
stupuerunt stupore magno. Et prece-
A pit illis vehementer vt nemo id sciret: et
iussit dare illi manducare. VI
Mt.13.g. Et egressus inde abijt in patriã
Luc.4.c. suam et sequebantur eum discipuli
Jo.4.f. sui. Et facto sabbato cepit in sy-
nagoga docere et multi audientes ãmira
bant in doctrina eius dicentes. Unde huic
hec oĩa. Et que est sapientia que data est
Mat.13.g. illi: virtutes tales que per manus eius ef
Jo.6.c. ficiuntur. Nõne hic est faber filius ma
rie: frater iacobi et ioseph et iude et simõis
Nõne et sorores eius hic nobiscum sunt.
Mat.13.g. Et scandalizabantur in illo. Et dicebat il
Luc.4.d. lis iesus: qr non est ppheta sine honore
Jo.4.f. nisi in patria sua: et in domo sua: et in co-
gnatione sua. Et non poterat ibi virtutẽ
B vllam facere: nisi paucos infirmos impo-
sitis manibus curauit: et mirabatur pter
incredulitatem eorum: et circuibat castella i
Mat.10.a. circuitu docens. Et vocauit duodecim
Luc.9.a et cepit eos mittere binos: et dabat illis po
testatem spirituum immundorum. Et pcepit
eis ne qd tollerent in via nisi virgã tantũ
nõ peram: non panem: neqz in zona es:
Eph.6.c. sed calciatos sandalijs: et ne induerent
Mat.10.b. duabus tunicis. Et dicebat eis. Quo
Luc.10.b. cunqz introieritis in domum: illic mane
Mat.10.c. te donec exeatis inde: et qcunqz non re
Luc.9.a ceperint vos neqz audierint: exeuntes in
de excutite puluerẽ de pedibus vestris i
testimonium illis. Et exeuntes predica-
bant vt penitentiam agerent: et demonia
Ja.5.e. multa eiciebant et vngebant oleo multos
Mat.14.a. egros et sanabant. Audiuit rex hero-
Luc.9.a. des: manifestum .n. factum est nomẽ eius
et dicebat. Quia iohannes baptista resur
rexit a mortuis: et ppterea virtutes ope-
rantur in illo. Alij autẽ dicebant qr heli-
as est. Alij vero dicebãt qr ppheta est q
Mat.14.a. si vnus ex pphetis. Quo audito hero-
Luc.9.b. C des ait. Quem ego decollaui iohannem
Mat.14.a. hic a mortuis resurrexit. Ipse .n. hero
Luc.3.d des misit ac tenuit iohannem et vinxit eũ
Mat.14.a. in carcerem pter herodiadem vxorem
philippi fratris sui: qr duxerat eã. Di-
cebat .n. iohãnes herodi. Nõ licet tibi ha
bere vxorem fratris tui. Herodias aũt

insidiabatur illi: et volebat occidere eum
nec poterat. Herodes autẽ metuebat io-
hannem sciens eum virum iustum et san
ctum: et custodiebat eum: et audito eo mlt
ta faciebat et libenter eũ audiebat. Et cũ
dies opportunus accidisset herodes nata
lis sui cenam fecit principibus et tribunis
et pmis galilee. Cumqz introisset filia ip-
sius herodiadis et saltasset et placuisset he
rodi: simulqz recumbentibus: rex ait pu
elle. Pete a me qd vis et dabo tibi. Et
iurauit illi: qr qcquid petieris dabo tibi: li
cet dimidium regni mei. Que cũ exisset
dixit matri sue. Quid petã. At illa dixit.
Caput iohãnis baptiste. Cumqz itroisset
statim cum festinatione ad regem petiuit
dicẽs. Uolo: vt ptinus des mihi in dis-
co caput iohannis baptiste. Et contristatus
est rex. Propter iusiurandũ et pter si
mul discumbentes noluit eam cõtristare
sed misso spiculatore pcepit afferri caput
eius in disco: et decollauit eum in carcere
Et attulit caput eius in disco: et dedit illd
puelle: et puella dedit matri sue. Quo
audito discipuli eius venerunt et tulerunt
corpus eius et posuerunt illud in monu-
mento. Et conuenientes apostoli ad iesum
et annunciauerunt ei oĩa q egerant et do
cuerant. Et ait illis. Uenite seorsum i de
sertum locum: et requiescite pusillũ. Erãt
enim qui veniebant et redibãt multi. Et
nec spacium manducandi habebant: et a
scendentes in nauim abierunt in desertũ
locum seorsum. Et viderunt eos abeun
tes: et cognouerunt multi: et pedestres
de oĩbus ciuitatibus cucurrerunt illuc
et puenerunt eos. Et exiens vidit tur-
bam multam iesus: et misertus est super
eos qr erant sicut oues non habentes pa
storem: et cepit illos docere multa. Et cũ
iam hora multa fieret: accesserunt discipu
li eius dicentes. Desertus est locus hic et
iam hora pterijt. Dimitte illos: vt eũtes
in proximas villas et vicos emant sibi ci-
bos quos manducent. Et rñdens ait illis
Date illis manducare. Et dixerunt ei.
Euntes emamus ducentis denarijs pa
nes: et dabimus illis manducare. Et dic
eis. Quot panes habetis. Ite et videte
Et cum cognouissent dicunt. Quinqz.
Et duos pisces. Et pcepit illis vt accum
bere facerent oẽs sm contubernia super

viride fenuz. Et discubuerunt i partes ꝑ
15.g. centenos ⁊ qnq̄genos. ¶ Et acceptis qui
9). qꝫ panibus ⁊ duobus piscibus intuēs in
6). celū benedixit ⁊ fregit panes ⁊ dedit disci
pulis suis vt ponerēt ante eos: ⁊ duos pi
sces diuisit omnibus. Et manducauerūt
oēs ⁊ saturati sūt. Et sustulerūt reliqas frag
mētoꝝ duodecim cophinos plenos: ⁊ de
piscibus. Erāt aūt qui manducauerūt qn
qꝫ milia viroꝝ. Et statim coegit discipu/
los suos ascēdere nauim vt precederēt eū
transfretuz ad besaidā: dū ipse dimitteret
F ppl'm. Et cū dimisisset eos abijt in mon
t...c. tem orare. ¶ Et cū sero esset erat nauis in
6.. medio maris ⁊ ipse solus in terra. Et vi/
6. dit eos laborātes i remigando: erat enim
l..c. ventus ꝯrius ei. ¶ Et circa quartā vigili
am noctis venit ad eos ambulans supra
mare: ⁊ volebat ꝑterire eos. At illi vt vi
derunt eum ambulantē supra mare puta/
uerūt fantasma eē ⁊ exclamauerunt. O ēs
enī viderunt eū: ⁊ cōturbati sunt. Et sta/
tim locutus est cū eis: ⁊ dixit eis. Confidi
at.1.g. te: ego sū nolite timere. ¶ Et ascendit ad il
.8. los in nauim: ⁊ cessauit vent⁹: ⁊ plus ma
gis intra se stupebant. Nō eni intellexe/
runt de panibus. Erat eni cor eoꝝ obce/
catū. Et cū transfretassent venerunt i ter
ram genasareth: ⁊ applicuerunt. Cumqꝫ
egressi essent de naui: continuo cognoue
runt eum: ⁊ ꝑcurrētes vniuersam regio
nez illam ceperant in grabatis eos qui se
male habebāt circūferre vbi audiebant eū
esse. Et quocūqꝫ introiebat in vicos vel i
villas: aut ciuitates: i plateis ponebāt in
at.i.g. firmos. ¶ Et deprecabātur euz vt vel fim
briā vestimenti ei⁹ tangerent: ⁊ quotquot
tangebant eum salui fiebant. C VII
A Et conuenerunt ad eū pharisei et
qdā de scribis venientes ab hiero
solymis. Et cū vidissent quosdaz
ex discipulis ei⁹ cōmunibus manibus id
est non lotis manducare panes: vitupa/
uerūt. Pharisei āt ⁊ oēs iudei nisi crebro
lauerint manus non manducant: tenētes
traditionez senioꝝ: ⁊ a foro veniētes nisi
baptizenẜ nō comedūt ⁊ alia multa sunt q̄
B tradita sunt illis ẜuare: baptismata calicū
at.15. ⁊ vrceoꝝ ⁊ eramētoꝝ ⁊ lectoꝝ. ¶ Et int̄
rogabāt eū pharisei ⁊ scribe: Quare disci
puli tui nō ābulant iuxͣ traditionē senioꝝ
sꝫ cōib⁹ manib⁹ mādūcāt panem? At ille

rñdens dixit eis. Bñ ꝓphetauit esaias ꝺ
vobis hypocritis: sicut scriptū est. ¶ Po Esa.29.
pulus h labijs me honorat: cor aūt eoꝝ lō Mat.15.b.
ge est a me. In uanū aūt me colunt: docē
tes doctrinas ⁊ ꝑcepta hoium. Relinquē
tes enim mandatū dei tenetis traditiōes C
hoiuz: baptismata vrceoꝝ ⁊ calicū: ⁊ silr̄ia
his facitis multa. ⁊ dicebat illis. ¶ Bene Act.5.c.
irritū fecistis ꝑceptū dei: vt traditionē ve Exo.20.deu.
stram ẜuetis. Moyses enim dixit. ¶ Ho 5. Exo.21.
nora prēm tuū ⁊ mrēz tuā. ¶ ⁊ q maledixe Leuit.20.
rit prī vel matri morte moriatur. Vos āt
dicitis. Si dixerit hō patri aut matri cor/
ban quod est donū qdcūqꝫ ex me tibi pro
fuerit: ⁊ vltra nō dimittitis eū quicq̄ȝ face
re patri suo aut matri: rescindētes verbū
dei ꝑ traditionē vr̄az quā tradidistis. Et
similia huiusmodi multa facitis. Et aduo
cās iteꝝ turbas dicebat illis: Audite me
oēs ⁊ intelligite. Nihil est extra hoiem in D
troiens in eū quod possit eū coinqnare: sꝫ
q̄ de hoie ꝓcedunt illa sunt que coinqnāt
hoiem. Si quis habet aures audiendi au
diat. ¶ ⁊ cū introisset in domū a turba: int̄ Mat.15.d.
rogabant eū discipuli eius ꝑabolā: ⁊ ait il
lis. ¶ Sic ⁊ vos imprudētes estis? Non Heb.5.d.
intelligitis qr oē extrinsecus introiēs i ho
minē nō pōt eū coinqnare qr nō itrat i cor
eius: sed in ventrē vadit ⁊ in secessuz exit
purgans oēs escas. Dicebat autē qm̄ illa E
q̄ de hoie exeunt illa coinqnāt hoiez. ¶ Ab Mat.5.c.
intus eni de corde hoiuz male cogitatōes
ꝓcedunt: adulteria: fornicatōes: homici/
dia: furta: auaritie: neqtie: dol⁹: ipudici/
tie: oculus mal⁹: blasphemia: sꝑbia stul
ticia. O ia hec mala ab intus ꝓcedunt: et
coinqnāt hoiez. Et inde surgens abijt i fi/
nes tyri ⁊ sydonis: ⁊ ingressus domū ne
minē voluit scire ⁊ nō potuit latere. ¶ mu Mt.15.d.
lier eni stati vt audiuit de eo cui⁹ filia ha
bebat spm̄ imundū itrauit ⁊ ꝓcidit ad pe
des eius. Erat eni mulier gentilis syro/
phenissa genere. Et rogabat eū vt demo
niū eijceret de filia eius. Qui dixit illi. Si F
ne ꝑus saturari filios. ¶ Non ē eni bonū Mat.15.e.
sumere panē filioꝝ ⁊ mittere cāibus. At
illa rñdit: ⁊ dixit illi. Vtiqꝫ dñe. Nā ⁊ ca
telli comedūt sub mēsa de micis pueroꝝ.
Et ait illi. Propter hunc sermonē vade
exijt demoniū a filia tua. Et cū abisset do/
muz: inuenit puellā iacentē supra lectū: et
demoniū exijsse. Et iteꝝ exiens de finib⁹
G

tyri venit ꝑ sidonez ad mare galilee inter
medios fines decapoleos. Et adducūt ei
surdū ⁊ mutū. Et dep̄cabant̄ eū vt impo
B nat illi manū. Et apprehēdens eū de tur
ba seorsum: misit digitos suos in auricu/
la eius: ⁊ expuēs tetigit linguā eius: ⁊ sus
piciēs in celū ingemuit: ⁊ ait illi. Effeta:
qd̓ est adapire. Et statim apte sunt aures
eius: ⁊ solutū est vinculū lingue eius ⁊ lo
Mt.9.f.⁊ quebat̄ recte. ¶ Et precepit illis: ne cui di
12.b.⁊.17.c. cerent. Quāto aūt eis p̄cipiebat tāto ma
ī.9.b. gis plus p̄dicabant ¶ ⁊ eo amplius ammi
Luc.9.c. rabant̄: dicētes. Bene oia fecit ⁊ surdos
fecit audire: ⁊ mutos loqui. ¶ VIII

A ¶ In diebus illis iterū cū turba mlt
Mat.15.f. ta esset cū iesu nec haberēt qd̓ mā
ī.6.e. ducarent: ꝯuocatis discipulis ait
illis: Misereor sup turbā: qꝛ ecce iam tri
duo sustinēt me nec habēt qd̓ mānducent:
⁊ si dimisero eos ieiunos i domū suā: de
Esaie.60. ficiēt i via. ¶ Quidā enim ex eis de lōge
venerūt. Et rn̄derūt ei discipuli sui. Vn̄
illos qs poterit hic saturare panibus i so
litudine. Et interrogauit eos. Quot pa/
ī.eodē.d. nes habetis. ¶ Qui dixerunt: Septē. Et
ī.6.f. p̄cepit turbe discūbere sup terrā. ¶ Et ac/
Io.6.b. cipiēs septē panes grās agēs fregit ⁊ da
bat discipulis suis vt apponerēt: ⁊ appo
suerūt turbe. Et habebāt pisciculos pau/
B cos: ⁊ ipsos bn̄dixit: ⁊ iussit apponi. Et
manducauerūt ⁊ saturati sunt: ⁊ sustule/
runt qd̓ supauerat de fragmentis septem
sportas. Erāt aūt qui manducauerāt qua
si quattuor milia: ⁊ dimisit eos. Et statī
ascēdēs naui cū discipulis suis: venit i ꝑ
Mat.16.a. tes dalmanutha. ¶ Et exierūt pharisei ⁊ ce
Ioh.6.d. C perunt cōquirere cum eo: querētes ab il/
Mat.12.f. lo signū de celo tēptantes eū. Et ingemi
Luc.11.d. scens spū ait: ¶ Quid gnātio ista signum
querit. Amen dico vobis: si dabit̄ gene/
rationi isti signum. Et dimittens eos as/
cendit iterum naui: ⁊ abijt transfretū. Et
obliti sunt panē sumere: ⁊ nisi vnū panē
Mat.16.b. non habebant secū in naui. ¶ Et precipie
Luc.12.a. bat eis dicens. Videte ⁊ cauete a fermen
to phariseorum: ⁊ fermento herodie. Et
cogitabant ad alterutrū dicentes: quia pa
nes non habemus. Quo cognito: ait illꝭ
iesus. Quid cogitatis quia panes nō ha
D beris? Nondū cognoscitis nec intelligitꝭ
Ps.113. Adhuc cecatū habetis cor vestrū. ¶ O cu

los habentes non videtis ⁊ aures haben
tes non auditis. ¶ Nec recordamini quā Io.6.b.
do quinqꝫ panes fregi in quinqꝫ milia: ⁊ ī.6.f.
quot cophinos fragmentorum plenos su
stulistis? Dicunt ei. Duodecim. Quādo
⁊ septem panes in q̄ttuor milia: quot spor
tas fragmentorum tulistis. ¶ Et dicūt ei. ī.eodē
Septē. Et dicebat eis. Quomodo non
dum intelligitis. ⁊ veniunt bethsaida: et
adducunt ei cecum: ¶ ⁊ rogabant eum vt Mt.20
illum tangeret. Et apprehensa manu ceci
eduxit eum extra vicum: ⁊ expuens i ocu
los eius impositis manibus suis interro
gauit eum si quid videret. ⁊ aspiciens ait
Video homines velut arbores ambulan
tes. Deinde iterum imposuit manus su/ C
per oculos eius ⁊ cepit videre: ⁊ restitu/
tus est: ita vt clare videret omnia. ⁊ misit
illum in domum suam: dicens. Vade in
domum tuam: ⁊ si in vicū introieris ne
mini dixeris. ¶ ⁊ ingressus est iesus ⁊ di/ Mt.1
scipuli eius castella cesaree philippi: ⁊ in Luc.
via interrogabat discipulos suos dicens
eis. Quem me dicūt esse homines. Qui
responderunt illi dicentes. Alij iohannē
baptistam: alij Heliam. Alij vero quasi
vnum de prophetis. Tunc dicit illis. vos
vero quem me esse dicitis. Respondens
petrus ait ei. Tu es christus. ⁊ commina
tus est eis: ne cui dicerent de illo. ¶ Et ce Mt.1
pit docere eos quoniam oportet filiū ho
minis pati multa ⁊ reprobari a seniori/
bus ⁊ a summis sacerdotibus ⁊ scribis ⁊
occidi: ⁊ post tres dies resurgere. Et pa/
lam verbum loquebatur: ⁊ apprehendēs
eum petrus cepit increpare eum. Qui cō
uersus ⁊ videns discipulos suos: com/ D
minatus est petro dicens. ¶ Vade retro Mt. g.
me sathana: quoniam non sapis que dei Mt. g.
sunt: sed que sunt hominum. ¶ Et conuo 16.f. 14.
cata turba cum discipulis suis: dixit eis. ⁊.9.
Si quis vult me sequi: deneget semetip/ Mt. f.
sum ⁊ tollat crucem suam: ⁊ sequatur me. Luc. g.
¶ Qui enim voluerit animam suam sal/
uam facere perdet eam: qui autem perdi/
derit animam suam propter me ⁊ euan/
gelium: saluam faciet eam. Quid enim
proderit homini si lucretur mundum to/
tum: ⁊ detrimentum anime sue faciat.
Aut quid homo commutationis dabit
pro anima sua. ¶ Qui enī me confessus Ma .f.

9 ⁊.12.b fuerit ⁊ verba mea i generatione ista ad/
ultera ⁊ peccatrice: ⁊ filius confitebit̃ euꝫ
cum venerit in gloria pr̃is sui cum ange
lis sanctis. ¶ IX.
Et dicebat illis. ¶ Amen dico vo
bis: q: sūt qdam de hic stantibus
q nō gustabūt mortē donec vide
ant regnū dei veniēs i ꝟtute. ¶ Et post
dies sex: assumpsit iesus petrū ⁊ iacobuꝫ
⁊ iohānē: ⁊ ducit illos in montē excelsuꝫ
solos ⁊ trāsfiguratus est corā ipis. Et ve
stimēta eius facta sunt splēdentia ⁊ cādi/
da nimis velut nix. qualia fullo nō pōt su
per terrā cādida facere. Et apparuit illis
helias cū moyse: ⁊ erāt loq̄ntes cum iesu
Et rn̄dens petrus ait iesu. Rabbi: bonū
est hic esse: ⁊ faciamus tria tabernacula:
tibi vnū: ⁊ moysi vnū ⁊ helie vnū. Non
eni sciebat qd diceret. Erāt eni timore ex
territi. Et facta est nubes obūbrans eos
⁊ venit vox de nube dicēs. Hic est filius
meus charissimus audite illū. Et statim
circūspiciētes neminē ampli⁹ viderūt ni
si iesuꝫ tm̄ secū. ¶ Et descēdentibus illis
de mōte p̄cepit illis ne cuiq̄ꝫ qđ vidissent
narrarēt nisi cū fili⁹ hois a mortuis resur
rexerit. Et ꝟbū ꝯtinuerūt apud se: ꝯqrē
tes qd eēt cū a mortuis resurrexerit. Et i
trogabāt eū dicētes. ¶ Quid ergo dicūt
pharisei ⁊ scribe q: heliā oporteat venire
p̄mū. Qui rn̄dens ait illis. Helias cum
venerit p̄mo restituet oia. ⁊ quō scriptū ē
i filiū hois: vt multa patiat̃ ⁊ ꝯtēnat̃. Sꝫ
dico vobis: q: ⁊ helias venit ⁊ fecerūt il/
li quecūq̄ꝫ voluerūt sicut scriptū est de eo
Et veniēs ad discip̄los suos vidit turbā
magnā circa eos: ⁊ scribas ꝯquirētes cū
illis. Et ꝯfestiꝫ ois ppl's vidēs iesuꝫ stu
pefactus est ⁊ expauerūt: ⁊ accurentes sa
lutabāt eū. Et interrogauit eos. Quid i
ter vos ꝯquiritis. ¶ Et rn̄dēs vn⁹ đ tur
ba dixit. Magr̄ attuli filiū meū ad te habē
tem spm̄ mutū: q vbicūq̄ꝫ eū apprehēde
rit: allidit illū: ⁊ spumat ⁊ stridet dētibus
⁊ arescit. Et dixi discip̄lis tuis vt eijceret
illū: ⁊ nō potuerunt. Qui rn̄dens dixit.
¶ O generatio incredula q̄ꝫdiu apđ vos
ero. Quādiu vos patiar. Afferte illū ad
me. Et attulerūt eū. Et cū vidisset eū sta/
tiꝫ spūs ꝯturbauit illū ⁊ elisus in t̄rā vo/
lutabat̃ spumans. Et interrogauit pr̄em
eius. Quātuꝫ tpis est ex quo ei hoc acci/
dit. At ille ait. Ab infantia. Et frequēter
eū in ignem ⁊ in aquā misit: vt eū p̄deret
Sed siquid potes: adiuua nos misertus
nostri. Jesus autē ait illi. Si potes crede
re oia possibilia sunt credenti. Et conti/
nuo exclamans pater pueri cum lachry/
mis aiebat. Credo dn̄e: adiuua incredu
litatem meam. Et cum vidisset iesus con
currentem turbam: cōminatus est spiri/
tui immundo dicēs illi. Surde ⁊ mute spi/
ritus: ego precipio tibi exi ab eo: ⁊ ampli
us ne introeas in eum. Et clamās ⁊ mult̃/
tum discerpens eum exijt ab eo ⁊ fact⁹ est
sicut mortuus ita vt multi dicerent: quia
mortuus est. Jesus autē tenens manuꝫ
eius eleuauit eum: ⁊ surrexit. Et cum in
troisset in domum: discipuli secreto inter
rogabāt eum. ¶ Quare nos non potui/ Mt.17.f.
mus eijcere eum. Et dixit illis. Hoc ge
nus in nullo potest exire: nisi in oratione
⁊ ieiunio. Et inde p̄fecti pretergrediebā
tur galileam: nec volebat quem q̄ꝫ scire. E
¶ Docebat autē discipulos suos: ⁊ dice/ Mt.17.f.
bat illis: qm̄ filius hominis tradet̃ in ma Luc.9.e.s̄.g
nus hominū ⁊ occident euꝫ ⁊ occisus tertia f.⁊.ī.10.e
die resurget. At illi ignorabāt ꝟbū et ti/
mebāt iterrogare eū. Et venerūt caphar
naū. Qui cū domi esset iterrogabat eos
Quid in via tractabatis. ¶ At illi tacebāt Mt.18.a.
Si quidem in via inter se disputauerunt Luc.22.c.
quis eorum maior esset. Et residens vo/ Mat.20.f
cauit duodecim ⁊ ait illis. ¶ Si quis vult
primus esse: erit oium nouissimus ⁊ om
nium minister. ¶ Et accipiens puerū sta Mat.18.a.
tuit eum in medio eorum quem cum cō/ Luc.9.f.
plexus esset ait illis. ¶ Quisquis vnuꝫ ex Mt.18.a.
huiusmodi pueris receperit in noie meo Luc.9.f.
me recipit: ⁊ quicunq̄ꝫ me susceperit: nō Luc.9.f. F
me suscipit sed eum qui misit me. ¶ Re/
spondens illi iohannes dicens. Magi/
ster: vidimus quēdam in nomine tuo eij
cienteꝫ đemonia q non sequitur nos: et
p̄hibuimus eum. Jesus autē ait. Noli/
te p̄hibere euꝫ. ¶ Nemo est enim q facit i. Cor.12.a
virtuteꝫ in nomine meo. ⁊ possit cito ma
le loqui de me. Qui enim non est aduer
suꝫ vos pro vobis est. ¶ Quisquis enim Mt.10.g.
potum dederit vobis calicem aque frigi
de in nomine meo: quia xp̄i estis. Amē
dico vobis nō perdet mercedeꝫ suā ¶. Et
q̄squis scandalizauerit vnū ex his pusill' Mat.18.a
credētib⁹ i me bonū ē ei magis si circūda Luc.17.a.

B retur mola asinaria collo eius ⁊ in mare
mitteret. Et si scādelizauerit te man⁹ tua
abscide illā. Bonū est tibi debilē itroire
in vitā q̄ȝ duas manus habētem: ire in
Esa.66. gehennā in ignēȝ inextinguibilem ¶ vbi
Ezech.20 vermis eorū non moritur: ⁊ ignis nō ex
tinguit. Et si pes tuus te scandalizat: am
puta illū. Bonū est tibi claudū introire
E in vitā eternā: q̄ȝ duos pedes habentem
mitti in gehennā ignis inextinguibilis:
vbi vermis eoꝝ non moritur: ⁊ ignis n̄
Mat.18.b extiguitur. Quod si oculus tuus scandi
zat te: eijce eum. ¶ Bonū est tibi luscum
introire in regnū dei: q̄ȝ duos oculos ha
bentē: mitti in gehennā ignis: vbi ver/
mis eoꝝ non moritur: ⁊ ignis nō extin/
guitur. Ois enī igne saliet: ⁊ ois victi/
Mat.5.b ma sale salietur ¶ Bonū est sal. Quod si
Luc.14.g sal in insulsū fuerit in quo illō ꝯdietis. Ha
bete i vobis sal: ⁊ pacē hēte iter vos. X
A ¶ Et inde exurgēs venit in fines
Mat.19.a iudee vltra iordanē: ⁊ cōueniunt
iteꝝ turbe ad eū: ⁊ sicut cōsueue/
rat iterū docebat illos: ⁊ accedētes pha/
risei interrogabāt eū si licet viro vxorē di/
mittere: tēptantes eum. At ille rn̄dēs di
xit eis: Quid vobis p̄cepit moyses: Qui
Deut.24. dixerunt. ¶ Moyses permisit libelluȝ re
Mt.5.e ⁊.19 pudij scribere ⁊ dimittere. Quibus rn̄/
dens iesus ait: Ad duritiā cordis vestri
Gen.p. scripsit vobis preceptū istud. ¶ Ab initō
Mt.19.b. aūt creature masculū ⁊ feminam fecit eos
Gen.2. deus. Propter hoc relinquet hō patreȝ
Eph.5.d suū ⁊ matrē ⁊ adherebit ad vxoreȝ suam
i.Cor.6.d ¶ ⁊ erunt duo in carne vna. Itaq̄ȝ iam
B non sunt duo: sed vna caro. Quod ergo
deus cōiunxit: hō non separet. Et in do
mo iteꝝ discipuli eius de eodē interroga
uerūt eū. ¶ Et ait illis: Quicūq̄ȝ dimise
rit vxorē suā ⁊ aliaȝ duxerit: adulterium
cōmittit sup eaȝ. Et si vxor dimiserit vi/
Mat.5.e.⁊ rū suū ⁊ alij nupserit mechat. ¶ Et offere
19.b. L.16.d bant illi puulos vt tangeret illos: disci/
Mat.19.c puli aūt cōminabāt offerētibus. Quos
Luc.18.c. cū videret iesus: indigne tulit. ¶ Et ait il
lis: Sinite puulos venire ad me: ⁊ ne ꝓ
Mt.19.d hibueritis eos. Taliū enī est regnū dei.
Luc.18.c. Amē dico vobis q̄sq̄s non receperit re/
gnū dei velut puulus: nō intrabit in il/
lud. Et ꝯplexās eos ⁊ imponēs manus
sup illos bn̄dicebat eos. Et cū egressus
esset in via ꝑcurrens quidam genuflexu

an̄ eū: rogabat euȝ dicens: ¶ Magister Mt.1[..]
bone qd faciā vt vitaȝ eternā percipiam: 18.d.
Jesus aūt dixit ei: Quid me dicis bonū: Exo.[..]
Nemo bonus nisi vnus deus. ¶ Prece 8.a. L[..]
pta nosti: ne adulteres: ne occidas: ne fu
reris: ne falsuȝ testimonium dixeris: ne
fraudē feceris: honora patrē tuū ⁊ mr̄em
¶ At ille rn̄dēs ait illi: Magister hec oia Ecc.3[..]
obseruaui a iuuētute mea. Jesus āt itui
tus eū dilexit eū ⁊ dixit ei. Vnū tibi deest
¶ Vade quecūq̄ȝ habes vende ⁊ da pau Mt.1[..]
peribus ¶ ⁊ habebis thesaurum in celo: ⁊ 12.d.[..]
veni sequere me. ¶ Qui contristatus in Mat[..]
verbo: abijt merēs. Erat enī habens mł Luc.[..]
tas possessiōes. Et circūspiciēs iesus ait 2.Co[..]
discipulis suis. Quā difficile q̄ pecunias Mat.[..]
habēt: in regnū dei introibūt. Discipu/
li aūt obstupescebant in verbis eius. At
iesus rursus rn̄dens ait illis: Filioli: q̄ȝ
difficile est cōfidentes in pecunijs in re/
gnū dei itroire ¶ Facilius est camelū per
foramē acus transire: q̄ȝ diuitē intrare i Mat[..]
regnū dei. Qui magis āmirabant dicē/ Luc. c[..]
tes ad semetipos. Et q̄s pōt saluus fieri
Et intuēs illos iesus ait. ¶ Apud hoies [..]
impossibile est sed non apud deuȝ. Oia Mt.[..].f.
enī possibilia sunt apud deū: ⁊ cepit ei pe L.1.[..]
trus dicere. Ecce nos dimisimus oia: ⁊ Mat[..].f
secuti sum⁹ te. ¶ Rn̄dēs iesus ait: Amē Luc. e.
dico vobis: nemo est q̄ reliquerit domū Deu 3.
aut frēs: aut sorores: aut patrē: aut ma/ Mt. g.
trem: aut filios: aut agros: propter me ⁊ Lu. c
ꝑpt euāgeliuȝ q̄ nō accipiet cēties tm̄ nūc
in tpe h: domos ⁊ frēs ⁊ sorores: ⁊ mr̄es
⁊ filios: ⁊ agros cū ꝑsecutiōib⁹ ⁊ i seculo
futuro vitā etnā. ¶ Mlti āt erūt p̄mi no/
uissimi: ⁊ nouissimi p̄mi. Erāt aut i via
ascēdētes hierosolymā: ⁊ p̄cedebat illos ie Ma[..].g
sus ⁊ stupebāt ⁊ seq̄ntes timebant. ¶ Et Luc.f.
assumēs iteꝝ duodeci cepit illis dicere q̄
eēnt ei vētura. Qr ecce ascēdim⁹ hieroso Ma 6.[..]
lymā: ⁊ fili⁹ hois tradet p̄ncipib⁹ sacerdo 17.f. 20.[..]
tū ⁊ scribis ⁊ seniorib⁹: ⁊ dānabūt eū mor Luc .f.
te: ⁊ tradēt eū gētib⁹ ⁊ illudēt ei: ⁊ ꝯspuēt
eū ⁊ flagellabūt eū ⁊ iterficiēt eū ⁊ tertia die
resurget: ⁊ accedūt ad eū iacobus ⁊ iohā/
nes filij zebedei dicētes. ¶ Mgr volum⁹
vt q̄dcūq̄ȝ petierimus facias nob. At ille
dixit eis. Quid vultis vt faciā vob: ⁊ dixe Ma 10.[..]
rūt. Da nob vt vn⁹ ad dexterā tuā: ⁊ ali⁹
ad sinistrā tuā sedeam⁹ i glīa tua. Jesus
aūt ait eis. Nescitis qd petatis. Potestis

F bibere calicē quē ego bibo aut baptismo
q̄ ego baptiçoꝛ baptiçari. At illi dixerunt
ei. Possumus. Jesus autē ait eis. Cali/
cē qdē quē ego bibo bibetis: ꝛ baptismo
q̄ ego baptiçoꝛ baptiçabimini: sedere aūt ad
dexterā meā vel ad sinistrā nō est meū da
.t.20.f. re vobis: sꝫ qbus paratū ē. Et audiētes
decē idignati sūt de iacobo ꝛ iohāne. Je/
.t.20.f. sus autē vocās eos: ait illis. Scitis qa
uc. .c. hi q videnꝫ pncipari gētibus dn̄anꝫ eis:
ꝛ pncipes eoꝝ potestatē habēt ipsoꝝ.
Nō ita ē autē in vobis: sꝫ qcunqꝫ volue/
rit fieri maioꝛ erit vester mister: ꝛ qcunqꝫ
voluerit in vobis pmus ēē: erit oiuꝫ ser
B uus. Nā ꝛ filius hois nō venit vt mini/
strarecē ei: sꝫ vt ministraret: ꝛ daret aiam
.t.20.g. suā redēptionēꝫ p multis. Et veniunt
uc.18.g. hiericho. Et pficiscente eo de hiericho: ꝛ
discipulis eius ꝛ plurima multitudine: fili⁹
thimei barthimeus cecus sedebat iuxta vi
am mēdicans. Qui cuꝫ audisset qꝛ iesus
naçaren⁹ ē: cepit clamare ꝛ dicere. Jesu
fili dauid miserere mei. Et cōminabanꝫ
illi multi vt taceret. At ille multo magis
clamabat: fili dauid miserere mei. Et stās
iesus pcepit illum vocari. Et vocāt cecuꝫ
dicentes ei. Animequioꝛ esto surge vocat
te. Qui piecto vestimēto suo: exiliēs ve
nit ad eum. Et respōdens iesus dixit illi.
Quid tibi vis faciā. Cecus autē dixit ei.
Rabboni vt videā. Jesus autem ait illi
.t.20. Vade: Fides tua te saluum fecit. Et cō
festī vidit: ꝛ seqbaꝫ eum in via. XI
.t.21.A. Et cū appropinquarēt hieroso/
o.12.b lymie ꝛ bethanie ad montē oliuaꝝ
mittit duos ex discipl'is suis: ꝛ ait
illis. Jte in castellū qd̄ ɔtra vos est: ꝛ sta
tim introeuntes illuc inuenietis pullū ligatū
sup quē nemo adhuc hoium sedit. Sol/
uite illum: ꝛ adducite. Et siqs vobis di/
xerit qd facitis: dicite qꝛ dn̄o necessarius
.t.21. est: ꝛ ɔtinuo illum dimittet huc. Et ab/
uc.19. euntes inuenerunt pullum ligatum āte ia/
nuam foris in biuio ꝛ soluunt eum. Et q
dam de illic stātibus dicebant illis. Quid
facitis soluentes pullum. Qui dixerūt eis
sicut pceperat illis iesus: ꝛ dimiserunt eis
Et duxerunt pullum ad iesuꝫ: ꝛ iponunt
.t.21. illi vestimenta sua ꝛ sedit sup eum. Mul/
uc.19. ti autē vestimenta sua strauerunt in via.
ob.12. Alij autem frōdes cedebāt de arboribus
ꝛ sternebant in via. Et q pibant: ꝛ q pse/
quebanꝫ clamabāt dicētes. Osanna bn̄di
ctus q venit in noīe dn̄i: benedictū qd̄ ve E
nit regnū pr̄is nr̄i dauid: osanna i excel/ Mat.21.c.
sis. Et itroiuit hierosolymā i tēplum: ꝛ
circūspectis oib⁹ cū iā vespera esset hoꝛa
exijt i bethaniā cū duodeci. Et alia die cū
exirent a bethania esurijt. Cūqꝫ vidissꝫ Mt.21 c.
a lōge ficū hn̄tē folia: venit si qd forte iue Luc.13.b.
niret in ea: ꝛ cum venisset ad eū nihil iue
nit pter folia. Non. n. erat tp̄s ficoꝝ. Et
rn̄dēs dixit ei. Jā nō amplius i eternum
ex te qsqꝫ fructuꝫ manducet. Et audiebāt D
discipuli eius: ꝛ veniunt iteꝝ hierosoly/ Mt.21.b.
mā. Et cū introisset in tēplū cepit eijce/ Luc.19.g.
re vēdentes ꝛ emētes i tēplo ꝛ mēsas nū Joh.2.d.
mulerioꝝ ꝛ cathedras vēdentiū colūbas
euertit. Et nō sinebat vt quisqꝫ trāsferret
vas p tēplū: ꝛ docebat dicēs eis. Nonne Esa.56.
scriptū ē: qꝛ domus mea domus oꝛonis Hiere.7.
vocabiꝫ oibus gētibus. Uos aūt fecistis Mat.21.g.
eā speluncā latronum. Quo audito: pn Luc.16.g.
cipes sacerdotū ꝛ scribe q̄rebant quō eum Jo.7.e.ꝛ.g.
pderent. Timebant eni eū: qm̄ vniuersa E
turba āmirabaꝫ sup doctrina eius. Et cū Mt.21.c.
vespa facta ēēt egrediebaꝫ de ciuitate. Et Luc.15.b.
cū mane transirent: viderūt ficū aridā fa/
ctā a radicibus. Et recoꝛdatus petr⁹ dixit
ei: Rabbi. ecce ficus cui maledixisti aruit Mat.17.c.
Et rn̄dēs iesus ait illis. Habete fidem .ꝛ.21.c.Luc.
dei. Amē dico vob: qꝛ qcūqꝫ dixerit huic 7.b.
mōti tollere ꝛ mittere i mare ꝛ nō hesita/
uerit in coꝛde suo: sꝫ crediderit qꝛ qd̄cūqꝫ Mat.21.d. F
dixerit fiat: fiet ei. Propterea dico vob Jo.15.b.
oia q̄cūqꝫ oꝛātes petitis credite qꝛ accipie Mat.6.c.
tis: ꝛ eueniēt vobis. Et cū stabitis ad o/
randuꝫ: dimittite si qd habetis aduersus
aliquē vt ꝛ pr̄ vr̄ q i celꝭ ē dimittat vob pec
cata vr̄a. Qd̄ si vos non dimiseritis: nec
pr̄ vr̄ q in celis est dimittet vobis peccata
vr̄a. Et veniūt rursus hierosolymaꝫ. Et
cum ambularet i tēplo: accedunt ad eū sū
mi sacerdotes scribe ꝛ seniores: ꝛ dicūt ei Mat.21.d.
In q̄ ptāte hec facis ꝛ qs dedit tibi hāc Luc.20.a.
ptātē vt ista facias? Jesus aūt rn̄dens ait G
illis. Interrogabo vos ꝛ ego vnū vbū
ꝛ rn̄dete mihi: ꝛ dicā vobis in q̄ ptāte hec
faciā: Baptismū iohānis de celo erat: an
ex hoib⁹. Rn̄dete mihi. At illi cogitabāt
secum dicētes. Si dixerimus de celo di/
cet nob: q̄re ḡ nō credidistis ei? Si dixeri
mus ex hoibus timem⁹ pplm̄. Oēs eniꝫ
hēbant iohannē qꝛ vere ꝓpheta esset. Et

rñdentes dicunt iesu. Nescimus. Et rñ/
dens iesus ait illis. Neqʒ ego dico vobis
in q̄ ꝑtāte hec faciam. ¶ XII

A ¶ Et cepit illis in parabolis loqui.
Mat.21.f. ¶ Vineā pastinauit hō: ⁊ circūde
Luc.20.b. dit septē ⁊ fodit lacū: ⁊ edificauit
Esaie.5. turrim ⁊ locauit eā agricolis: ⁊ ꝑegre ꝓ/
fectus ē. Et misit ad agricolas in tpe fuū
vt ab agricolis acciperet de fructu vinee
Qui appꝫhensum cum ceciderūt ⁊ dimise
runt vacuū. Et iterꝫ misit ad illos aliū ser
uum: ⁊ illū in capite vulnerauerunt ⁊ cō/
Mat.23.f. tumelijs affecerunt. ¶ Et rursum aliū mi
sit ⁊ illum occiderunt ⁊ plures alios q̄sdā
Heb.i.a. cedētes: alios vo occidētes. ¶ Adhuc ḡ
vnum habens filiū charissimū ⁊ illum mi
sit ad eos nouissimuʒ dicēs: q2 reuerebū
B tur filium meū. Coloni autē dixerunt ad
Gen.37. iuicē. ¶ Hic est heres. Venite ⁊ occida/
Mat.21.f. mus eum ⁊ nr̄a erit hereditas. Et appꝫhē
Mat.21.g. dentes euʒ ⁊ occiderunt ⁊ eiecerunt extra
Luc.20.c. vineā. Quid ḡ faciet dñs vinee. Veniet
Act.4.b.1. ⁊ ꝑdet colonos: ⁊ dabit vineā alijs. Nec
Pe.2.a. scripturā hanc legistis: lapidē quē repro
Mat.21 g. bauerunt edificātes hic factꝰ ē i caput an/
Luc.19.g.⁊. guli: a dño fcm̄ ē istud: ⁊ ē mirabile i ocul'
20.c.⁊.22.a. nr̄is. ¶ Et q̄rebāt eum tenere. ⁊ timuerūt
Jo.7.e.⁊.g. turbā. Cognouerunt eni qm̄ ad eos pa/
Mat.22.c. bolā hāc dixerit. ¶ Et relicto eo abierunt.
Luc.20.d. ¶ Et mittunt ad eū q̄sdā ex phariseis ⁊ he
rodianis vt eū caperēt in vbo. Qui ve/
C niētes dicūt ei. Magister scimus q2 verax
Mat.22.c. es ⁊ nō curas quē q̄ꝫ. ¶ Nec eni vides in
faciē hoium: sʒ in vitate viam dei doces
Licet dare tributuʒ cesari: an nō dabimꝰ
Qui sciēs vsutiam illoꝝ: ait illis. Quid
me tēptatis? Afferte mihi denariū vt vi/
deā. At illi tulerunt ei. Et ait illis. Cuius
ē imago hec ⁊ iscriptio? Dicūt ei Cesaris
Mat.22.d. Rñdēs āt iesus dixit illis. ¶ Reddite igit̄
Ro.13.b. q̄ sunt cesaris cesari. ⁊ q̄ sunt dei deo. Et
Mat.22.d. mirabant̄ sup eo. ¶ Et venerunt ad eū sa
Luc.20.e. ducei q dicunt resurrectionē nō esse: ⁊ int̄
rogabant euʒ dicētes. Magister moyses
Deut.25. nobis scripsit. ¶ vt si cuius frat̄ mortuus
fuerit ⁊ dimiserit vxorē: ⁊ filios nō reliq̄/
D rit: accipiat frat̄ eius vxorē ipsius: ⁊ resus
Mat.22.d. citet semen frī suo. ¶ Septē ḡ frēs erant ⁊
Luc.20.e. ꝑmus accepit vxorem: ⁊ mortuus est nō
relicto semine. Et secundus accepit eā et
mortuus ē ⁊ nec iste reliqt semen. Et ter
tius silr. Et acceperunt eā silr septē: ⁊ nō

reliq̄runt semen. Nouissima oium defun
cta est ⁊ mulier. In resurrectione ḡ cum
resurrexerint: cuius de his erit vxor. Se
ptem eni habuerunt eā vxorē. Et rñdēs
iesus ait illis. Nōne ideo erratis: nō sciē
tes scripturas neqʒ vtutē dei. Cum eniʒ
a mortuis resurrexerint: neqʒ nubent ne
qʒ nubent̄: sed sunt sicut angeli dei i celis D
De mortuis aūt q resurgant nō legistis
in libro moysi super rubū: quō dixerit illi
deus: inquiens ¶ ego sum deus abraaʒ ⁊
deus isaac ⁊ deus iacob. Nō est deꝰ mor ero.3.
tuoꝝ: sʒ viuoꝝ. Vos ḡ multum erratis. Mat.22
¶ ⁊ accessit vnꝰ de scribis qui audierat illos Mat.22
cōquirentes: ⁊ videns qm̄ bene illis rñ/ Luc.10
derit: introgauit eum qd̄ esset ꝑmū oium
mandatū. Iesus aūt respondit ei: q2 pri/
mum oium mandatū est. ¶ Audi isrl' dñs
deus tuus: deus vnus est: ⁊ diliges dñm Deut.
deū tuū ex toto corde tuo: ⁊ ex tota aia tua Mat.22
⁊ ex tota mente tua: ⁊ ex tota virtute tua. Luc.10
Hoc est ꝑmum mandatū. Scdm autem
simile est illi. ¶ Diliges ꝓximum tuū tā/
q̄ꝫ teipsum. Maius hoꝝ aliud mandatuʒ Le.19.
non est. ⁊ ait illi scriba. ¶ Bene magister 22.g.
i vitate dixisti: q2 vnus est deus ⁊ nō est i. Cō.
alius ꝑter eum. ⁊ vt diligat̄ ex toto corde Eph.4.
⁊ ex toto intellectu: ⁊ ex tota aia: ⁊ ex tota
fortitudine: ⁊ diligere ꝓximum tāq̄ʒ seip
sum: maius est oibus holocaustomatibꝰ
⁊ sacrificijs. Iesus aūt videns q sapient̄
rñdisset: dixit illi. Non es longe a regno
dei. ¶ ⁊ nemo iam audebat eū interroga/
re. ⁊ rñdens iesus dicebat docens in tem Mat.
plo. Quō dicunt scribe xp̄m filium eē da Luc.20
uid. ¶ Ipse enim dauid dicit in spiritu sā Mat.
cto. ¶ Dixit dominus dño meo sede a dx Luc.20
tris meis: donec ponā inimicos tuos sca Ps.
bellum pedum tuoꝝ. Ipse ḡ dauid dicit
eum dñm: ⁊ vnde est filius eius? ⁊ multa
turba euʒ libenter audiuit. ¶ ⁊ dicebat eis E
in doctrina sua. Cauete a scribis: qui vo Mat.
lunt in stolis ambulare: ⁊ salutari in foro Luc.
⁊ in primis cathedris sedere in synago/ 14.b.
gis: ⁊ primos discubitus in cenis. Qui
deuorant domos viduarum sub obtentu
prolixe orationis. Hi accipient prolixius
iudicium. Et sedens iesus contra gaço/
philatium aspiciebat quomodo turba ia/
ctaret es in gaçophylatium: ⁊ multi diui/
tes iactabant multa. ¶ Cum venisset au/
tem vna vidua pauper: misit duo minu/ Luc.

ta quod est quadrãs. Et ꝯuocãs discipu
los suos: ait illis. Amen dico vobis. qm̃
vidua hec paup plus oibus misit q̃ mise
rũt i gazophylaciũ. Oẽs eni ex eo quod
abũdabat illis miserũt hec. Vo ð penuria
sua oia q̃ hũit misit totũ victũ suũ. C XIII
24.a Et cũ egrederet de tẽplo: ait illi
.g.⁊ vnus ex discipulis suis. Magi/
ster. aspice quales lapides: ⁊ qua
les structure. Et rñdẽs iesus ait illi. Vi
des has oẽs magnas edificationes. Non
relinquet lapis sup lapidẽ q̃ nõ destruat
Et cũ sederet i monte oliuarũ ꝯtra tẽplũ
interrogabant eũ sepatiʒ petrus ⁊ iacob⁹
⁊ iohãnes ⁊ andreas. Dic nobis qñ ista
fient ⁊ qð signũ erit qñ hec oia incipient
ꝯsumari. Et rñdens iesus cepit dicere il
17.d.⁊ lis. Videte ne quis vos seducat. Mul
Luc. 21. ti eni veniẽt in noĩe meo dicẽtes: q: ego
13.d sum ⁊ multos seducẽt. Cũ audieritis au
ph. b tẽ bella ⁊ opiniones bellorum: ne timueri/
uc. b tis. Oportet eni hec fieri: sed nõdũ finis
Exurget eni gens ꝯtra gentẽ: ⁊ regnuʒ
sup regnũ: ⁊ erũt terremotus p loca ⁊ fa
Mat. c mes. Initiũ dolorum hec. Videte aũt vos
ob. a metipsos. Tradent. n. vos in ꝯsilijs ⁊ in
synagogis vapulabitis ⁊ ante p̃sides et
reges stabitis ꝑpter me in testimonium
Mat. d illis. Et in oẽs gẽtes p̃mũ oportet p̃dica
uc. ri euãgeliuʒ. Et cũ duxerint vos tradẽ
tes: nolite p̃cogitare q̃d loquami: sed qð
datũ vobis fuerit in illa hora id loq̃mini
Non eni vos estis loq̃ntes: sed sp̃us san
ctus. Tradet aũt frater frẽm in mortem:
⁊ pater filiũ: ⁊ ꝯsurgẽt filij in parẽtes: et
morte afficiẽt eos. Et eritis odio oib⁹: ꝑ
Mat. c. ⁊ pter nomẽ meũ. Qui aũt sustinuerit i
.b Joh. finẽ: hic saluus erit. Cũ aũt videritis abho
D minationẽ desolatõis stantẽ vbi nõ debʒ
q̃ legit intelligat. Tũc q̃ in iudea sũt fugi
ant i mõtes: ⁊ q̃ sup tectũ: ne descendant
in domũ: nec itroeat vt tollat q̃d ð domo
Mat. 2. c sua: ⁊ q̃ in agro erit nõ reuertat retro: tol
Luc. 21. lere vestimentũ suũ. Ve aũt p̃gnãtib⁹
Mat. 2. c ⁊ nutriẽtibus i illis dieb⁹. Orate vero
Mat. 2. c vt hyeme ñ fiãt. Erũt eni dies illi tribu
Luc. 21. latiõis tales q̃les nõ fuerũt ab initio crea
E ture quã ꝯdidit deus vsq̃ nũc: neq̃ fiẽt
Mat. 2. c. Et nisi breuiasset dñs dies. nõ fuisset sal
ua ois caro. Sed ꝑpter electos quos ele
Mat. 24. b git breuiauit dies. Et tunc si q̃s vobis
Luc. 17 dixerit. Ecce hic est xp̃s: ecce illic. ne cre

dideritis. Exurgẽt eni pseudo christi ⁊ Mat. 24. c
pseudo ꝓphete: ⁊ dabunt signa ⁊ porten
ta ad seducẽdos si fieri põt etiam electos
Vos ergo videte. Ecce p̃dixi vobis oia
Sed in illis diebus post tribulatiõeʒ illã
sol cõtenebrabit. ⁊ luna nõ dabit splen Johel. 3. F
dorẽ suũ. Et stelle celi erunt decidentes: ⁊ Esa. 5. ⁊ 13.
virtutes q̃ in celis sũt mouebunt. Et tũc Mat. 24. d
videbũt filiũ hois venientẽ i nubibus cũ Luc. 21. e
virtute m̃lta ⁊ gloria. Et tũc mittet ãgelos Daniel. 7.
suos: ⁊ congregabit electos suos a quat/
tuor ventis a sũmo terre vsq̃ ad sũmum
celi. A ficu aũt discite parabolã. Cũ iã ra Mat. 24. e
mus eius tener fuerit ⁊ nata fuerint folia Luc. 21. f
cognoscitis q: in ꝓximo sit estas. Sic et
vos cũ videritis hec fieri scitote q̃ i ꝓxio
sit in hostijs. Amen dico vobis qm̃ non
trãsibit generatio hec donec oia ista fiant B
Celũ ⁊ terra transibunt verba aũt mea Mat. 24. e
non transibunt. De die aũt illo vel hora Luc. 16. d
nemo scit neq̃ angeli in celo neq̃ fili⁹ ni ⁊ 21. f.
si pater. Videte: vigilate ⁊ orate. Nesci/
tis eni quando tempus sit. Sicut hõo q̃ Mat. 25. b
pegre ꝓfectus reliquid domũ suã: ⁊ de/ Luc. 19. b
dit seruis suis potestatem cuiusq̃ opis: ⁊
ianitori p̃cepit vt vigilet. Vigilate ergo Mat. 24. f
Nescitis enim qñ dominus domus ve/ Luc. 12. e
niat: sero an media nocte: an galli cantu:
an mane: ne cum venerit repente ineniat
vos dormientes. Quod autẽ vobis di/
co: oibus dico vigilate

Capitulum. C XIIII. A

Erat autem pasca ⁊ azyma p⁹ Mat. 26. a
biduum ⁊ querebant summi sa/ Luc. 22. a
cerdotes ⁊ scribe quomodo eum Joh. 12. a.
dolo tenerent ⁊ occiderent. Dicebant au Mat. 26. a
tem. Non in die festo ne forte tumultus
fieret in populo. Et cum esset bethanie
in domo simonis leprosi ⁊ recumberet:
venit mulier habens alabastrum vnguẽ
ti nardi spicati preciosi ⁊ fracto alabastro
effudit super caput eius. Erant autem q̃
dam indigne ferentes intra semetipsos
⁊ dicentes. Ut quid perditio ista vnguẽ
ti facta est. Poterat enim vnguẽtum Mat. 26. a.
istud venundari plusq̃ trecẽtis denarijs
⁊ dari pauperibus. Et fremebant in eã
Jesus autem dixit. Sinite eam. Quid il
li molesti estis. Bonum opus opera/ Mat. 26. b
ta est in me. Semper enim pauperes
habetis vobiscuʒ. Et cum volueritis po
testis illis benefacere. Me autem non

Mt.26.b. ſemp habebitis. ¶ Quod habuit hec fecit
Luc.7.f. ꝓuenit vngere corpus meū in ſepulturā.
Joh.12.a. Amē dico vobis: vbicūqz ꝑdicatuz fue/
B rit euāgelium iſtud in vniuerſo mūdo: ⁊
Mt.26.b. qđ fecit hec: narrabif in memoriam eius.
Luc.22.a. ¶ Et iudas ſcariothis vnus de duodeciz
abijt ad ſūmos ſacerdotes vt ꝓderet euz
illis. Qui audiētes gauiſi ſūt: ⁊ ꝓmiſerūt
ei pecuniā ſe daturos. Et querebat quo/
modo illū opportune traderet. Et primo
die azymoꝝ quādo paſca immolabāt: dicūt
ei diſcipuli. Quo vis eamus ⁊ paremus
tibi vt māduces paſca? Et mittit duos ex
Mt.26.b. diſcipulis ſuis ⁊ dicit eis. ¶ Ite in ciuita/
Luc.22.a. tē: ⁊ occurret vobis hō lagenā aque baiu
lans. Sequimini eū: ⁊ quocunqz introierit
dicite dn̄o domus: q2 mgr̄ dicit. Vbi eſt
refectio mea vbi paſca cū diſcipulis meis
māducē? Et ipſe vobis demōſtrabit cena
culū grande ſtratū: ⁊ illic parate nobis. ⁊
abierunt diſcipuli eius: ⁊ venerūt in ciui
tatē: ⁊ inuenerunt ſicut dixerat illis: ⁊ pa
Mt.26.b. rauerunt paſca. ¶ Veſpe aūt facto: venit
Joh.13.c. cum duodeci. Et diſcūbentibus eis ⁊ mā
ducātibus ait ieſus. Amē dico vobis: q2
vnus ex vobis tradet me: q māducat me
cum. At illi ceperunt ꝯtriſtari: ⁊ dicere ei
ſigillatī: Nūqd ego. Qui ait illis. Vnꝰ
ex duodeci q intingit mecū manum in ca
C tino. Et filius quidē hoīs vadit: ſicut ſcri
Mt.26.b. ptum ē de eo. ¶ Ve aūt hoī illi: ꝑ quē filiꝰ
Luc.22.c. hoīs tradef. Bonum erat ei: ſi non eſſet
Mt.26.c. natus homo ille. ¶ Et māducātibus illis
Luc.22.b. accepit ieſus panē: ⁊ benedicēs fregit: et
dedit eis ⁊ ait. Sumite hoc eſt corpus me
um. Et accepto calice: grās agens dedit
eis. Et biberunt ex illo omēs. ⁊ ait illis.
Hic eſt ſanguis meus noui teſtamēti: q
Mt.26.c. ꝓ multis effundef. ¶ Amē dico vobis: q2
iā nō bibam de genimie vitis; vſqz i diez
illum cum illud bibā nouū in regno dei.
Mt.26.c. ¶ ⁊ hymno dicto: exierunt i mōtē oliuaꝝ.
Joh.18.a. ⁊ ait eis ieſus. Oēs ſcādalizabimini i no
Zach.13. cte iſta: q2 ſcriptum eſt ¶ percutiam paſto
rē ⁊ diſpergenf oues. Sed poſtea q̄z re/
Mt.26.c. ſurrexero ꝓcedā vos i galileā. ¶ Petrus
Luc.22.d. autē ait illi. ⁊ ſi oēs ſcādalizati fuerit: ſed
D nō ego. ⁊ ait illi ieſus. Amen dico tibi: q2
tu hodie i nocte hac ꝑuſqz gallus vocem
bis dederit: ter me es negaturus. At ille
Mt.26.c. amplius loquebaf. ¶ ⁊ ſi oportuerit me ſi
mul ꝯmori tibi: nō te negabo. Silr̄ autez

⁊ oēs dicebāt. ¶ ⁊ veniūt in ꝑdium cui no Mt.2
men Gethſemani: ⁊ ait diſcipulis ſuis.
¶ Sedete hic donec orē. ⁊ aſſumit petruz Mt.2
⁊ iacobū ⁊ iohānē ſecum: ⁊ cepit pauere Mt.2
⁊ tedere. ¶ Et ait illis. Triſtis eſt aīa mea Jo.
vſqz ad mortē. Suſtinete hic ⁊ vigilate. Mt.2
¶ ⁊ cum ꝓceſſiſſet paululū ꝓcidit ſup trā Luc.2
⁊ orabat vt ſi fieri poſſet trāſiret ab eo ho Mt.2
ra. ⁊ dixit. ¶ Abba pr̄: oīa tibi poſſibilia ſūt Luc.
trāſfer calicē hunc a me. Sed nō qđ ego Jo.6
volo: ſed qđ tu. ¶ ⁊ venit ⁊ inuenit eos dor Mt.
miētes. ⁊ ait petro. Simō dormis? Non Luc.
potuiſti vna hora vigilare. Vigilate ⁊ ora
te: vt nō intretis i tētationē. ¶ Spūs quidē Mt.
ꝓmptus eſt caro vero infirma. ⁊ iterū abi Jo.6
ens orauit eūdē ſermonē dicēs. ⁊ reuerſus Mt.
denuo: inuenit eos dormiētes. erant enim
oculi eoꝝ grauati: ⁊ ignorabāt qđ reſpon
derent ei. et venit tertio: et ait illis: Dor/
mite iā et requieſcite. Sufficit. Venit hora
ecce filius hoīs tradef i manus peccatoꝝ
Surgite eamus. ecce q me tradet ꝓpe ē.
¶ et adhuc eo loquēte: vēit iudas ſcarioth Mt. .c
vnus de duodeci et cū eo turba multa: cū Luc .e
gladijs et lignis miſſi a ſummis ſacerdo Jo. .a.
tibus et ſcribis ⁊ ſenioribus. ¶ Dederat Mt .c
aūt traditor eis ſignū dicens. Quēcunqz
oſculatus fuero ipſe eſt tenete eū: ⁊ ducite
caute. ⁊ cū veniſſet ſtati accedēs ad eū ait
Aue rabbi. et oſculatus ē eū. At illi manꝰ
iniecerunt i ihm: et tenuerunt eū. ¶ Vnꝰ Mt .c
aūt qdā de circūſtātibus educēs gladiuz 22.e Jo.
ꝑcuſſit ſuū ſummi ſacerdotis: ⁊ āputauit
illi auriculā. ¶ Et rn̄dēs ieſus ait illis. Tā Mt .c
q̄z ad latronē exiſtis cū gladijs ⁊ lignis cō Lu. e.
ꝓhēdere me. ¶ Quotidie erā apud vos i Jo. .d.
tēplo docēs ⁊ nō me tenuiſtis. Sed vt i/
pleanf ſcripture. ¶ Tūc diſcipuli eius re/ M .f.
linquētes eum oēs fugerunt. Adoleſcēs
aūt qdā ſeq̄baf eum amictus ſyndone ſu
per nudo: ⁊ tenuerūt eum. At ille reiecta
ſyndone nudus ꝓfugit ab eis. ¶ Et addu M 6.f.
xerunt ieſum ad ſummū ſacerdotē: ⁊ ꝯue Lu .f.
nerūt omēs ſacerdotes ⁊ ſcribe ſeniores. M 6.f.
¶ Petrus aūt a longe ſecutus ē eū vſqz i Lu .f.
tro in atriuz ſummi ſacerdotis: ⁊ ſedebat Jo 8.c.
cuz miniſtris ad ignem ⁊ calefaciebat ſe. M 6.f.
¶ Sūmi vo ſacerdotes ⁊ oē ꝯcilium q̄re Lu 2.g.
bant aduerſus ieſū teſtioniū: vt eū morti
tradrēt nec inueniebāt. Multi āt teſtimoniū
falſuz dicebāt aduerſus eū: ⁊ ꝯueniētia te/
ſtimōia nō erāt. ¶ ⁊ qdā ſurgētes: falſum M 6.f.

testimoniū ferebant aduersus eū dicētes
Qm̄ nos audiuimus eū dicentem. Ego
dissoluā tēplū hoc manufactū: et post tri/
duū aliud nō manufactū edificabo. Et nō
erat cōueniēs testioniū illorum. Exurgēs
aūt sūmus sacerdos i mediū introgauit ie
sū dicēs. Nō rn̄des qcq̄ ad ea q̄ tibi obij
ciunt ab his. Ille aūt tacebat: et nihil re/
spōdit. Rursū summus sacerdos interro
gabat eū: et dixit ei. Tu es xp̄s filius dei
bn̄dicti. Jesus aūt dixit illi. Ego sū: et vi
debitis filiū hoīs sedentē a dextris vir/
tutis dei et venientē cū nubib⁹ celi. Sū
mus aūt sacerdos scindēs vestimēta sua
ait. Quid adhuc desideram⁹ testes. Au
distis blasphemiā. Quid vobis vr̄. Qui
oēs cōdēnauerūt eū eē reum mortis. Et
ceperūt qdam cōspuere eū et velare faciem
eius: et collaphis eū cedere et dicere ei: p
phetiza. Et ministri alapis eū cedebant.
Et cū eēt petrus in atrio deorsum: venit
vna ex ancillis sūmi sacerdotis: et cum vi
disset petrū calefacientē se: aspiciēs illum
ait. Et tu cū iesu nazarēo eras. At ille ne
gauit dicēs. Neq3 scio: neq3 noui qd di/
cas. Et exijt foras an̄ atriū: et gallus cā
tauit. Rursus aūt cū vidisset illū ancilla
cepit dicere circūstātibus: qr hic ex illis ē
At ille iterum negauit. Et post pusillū rur
sus q astabāt dicebāt petro. Vere ex illis
est. Nā et galileus es. Ille aūt cepit ana/
thēatizare et iurare: qr nescio hoiem istum
quē dicitis. Et statim gallus iterum cātauit
Et recordatus ē petrus verbi qd dixerat
ei iesus: priusq̄ gallus cantet bis: ter me
negabis. Et cepit flere.

C XV.

Et cōfestim mane cōsiliū faciētes sū
mi sacerdotes cū senioribus et scri
bis et vniuerso cōsilio: vinciētes
ihm duxerūt et tradiderūt pilato. Et itro
gauit eū pilat⁹. Tu es rex iudeorum. At il/
le rn̄dēs ait illi. Tu dicis. Et accusabāt
eū sūmi sacerdotes i multis. Pilat⁹ aūt
rursum introgauit eū dicēs. Nō rn̄des
qcq̄. Vides i q̄ntis te accusāt. Jesus āt
amplius nihil rn̄dit: ita vt miraret pilatus
Per diē autē festum solebat dimittere
illis vnū ex vinctis quecūq3 petissent
Erat autē q dicebat barrabas: qui cum
seditiosis erat vinct⁹ q in seditiōe fecerat
homicidiū. et cū ascendisset turba cepit
rogare sicut semp faciebat illis. Pilatus āt
rn̄dit eis et dixit. Vultis dimittā vobis re Mt.27.b
gē iudeorum. Sciebat eni q p inuidiā tradi Luc.23.c.
disset eū sūmi sacerdotes. Pōtifices āt Jo.18.g
cōcitauerunt turbā: vt magis barrabā di Act.3.c
mitteret eis. Pilat⁹ autem iterum rn̄dens
ait illis. Quid g vultis faciā regi iudeorum E
at illi iterum clamauerūt. Crucifige eū. Pila Mt.27.c
t⁹ vero dicebat illis. quid eni malifecit. At Luc.23.d
illi magis clamabāt crucifige eū. Pi/ Job.19.c
latus aūt volēs populo satisfacere dimi Mt.27.c
sit illis barrabam: et tradidit iesum flagel Job.19.a
lis cesum vt crucifigeretur. Milites aūt
duxerunt eum in atrium p̄torij et cōuocāt
totam cohortem et induunt eum purpura
et imponūt ei plectentes spineam coronā
et ceperunt salutare eum. Aue rex iudeo Mt.27.d
rum. Et pcutiebant caput eius harundi
ne: et cōspuebant eum: et ponētes genua
adorabant eum. Et postq̄ illuserunt ei:
exuerunt illum purpura: et induerūt eum
vestimentis suis et educunt illum vt cru/
cifigerent eum. Et āgariauerunt p̄ter/ Mt.27.d
euntē quēpiam simonē cyreneum veniē Luc.23.d
tem de villa: p̄rem alexandri et rufi vt tol F
leret crucem eius. Et pducunt illum in Mt.27.d
golgotha locū qd est interp̄tatum caluarie Luc.23.e.
locus. Et dabant ei bibere myrrathū vi/ Job.19.e
num et non accepit. Et crucifigentes eū Mt.27.d
diuiserunt vestimēta eius mittentes sor/ Job.19.c
tem sup eis qs quid tolleret. Erat autē ho Mt.27.d
ra tertia: et crucifixerunt eum. Et erat ti Luc.23.e.
tulus cause eius inscript⁹ rex iudeorum. Job.19.d
et cum eo crucifigūt duos latrones: vnū Mt.27.e
a dextris et alium a sinistris eius. Et im Luc.23.e
pleta est scriptura q̄ dicit: et cum iniquis Job.19.d
reputatus est. et p̄tereuntes blasphema/ Esa.53.
bant eum: mouentes capita sua et dicen/ Mt.27.e
tes. Vah qui destruis templum dei: et Sapien.2 E
in tribus diebus reedificas. Saluū fac Mt.27.e
temetipm descendens de cruce. Simili Luc.23.e.
ter et sūmi sacerdotes illudentes ad alter Mt.27.e
utrum cū scribis dicebant. Alios saluos Mt.27.e
fecit seipsum non potest saluum facere. Luc.23.f.
Christus rex israel: descendat nunc de Mt.27.e
cruce: vt videamus et credamus. Et qui
cum eo crucifixi erant conuitiabantur ei
et facta hora sexta: tenebre facte sunt per
totam terram vsq3 in horam nonam: et
hora nona exclamauit voce magna dicēs
Heloy: Heloy lamazabathani. Quod
est interpretatum. Deus meus: Deus
meus vt quid dereliquisti me. et quidam

F
de circunstantibus audientes dicebant.
Mt.27.f. Ecce heliaz vocat. Currens aũt vnus
Luc.23.e. ⁊ implẽs spõgiã aceto circũponensqꝫ ca/
Joh.19.e. lamo: potum dabat ei dicẽs. Sinite vi/
Mt.27.f. deamus si veniat helias ad deponẽdũ eũ
Joh.19.f. Jesus aũt emissa voce magna expirauit.
Mt.27.f. Et velũ tẽpli scissum ẽ in duo: a sũmo vsqꝫ
Luc.23.f. deorsũ. Videns aũt centurio q ex aduer
Mt.27.f. so stabat: qꝛ sic clamãs expirasset: ait. Ve
Luc.23.g. re hic hõ filius dei erat. Erant aũt ⁊ mu
Mt.27.f. lieres de longe aspiciẽtes: inter qs erat ma/
D ria magdalene ⁊ maria iacobi minoris: ⁊
ioseph mr̃ ⁊ salome ⁊ cũ eẽt in galilea seq̃
bant̃ eũ ⁊ ministrabant ei ⁊ alie multe que
simul cum eo ascenderant hierosolymaz.
Mt.27.g. Et cũ iã sero eẽt factũ: qꝛ erat parasceue
Luc.23.g. qđ est ante sabbatũ: venit ioseph abarima
Jo.19.g. thia nobilis decurio: q ⁊ ipe erat expectãs
regnũ dei. Et audacter introiuit ad pila/
tum ⁊ petijt corpus iesu. Pilatus aũt mi
rabat̃ si iam obijsset. Et accersito centuri
one introgauit eũ si iã mortuus esset. Et
cũ cognouisset a centurione: donauit cor/
Mt.27.g. pus ioseph. Joseph aũt mercatus syn/
Luc.23.g. donẽ: ⁊ deponẽs eum inuoluit syndone: ⁊
Joh.19.g. posuit eũ in monumẽto qđ erat excisũ de
petra: ⁊ aduoluit lapidẽ ad ostiũ monumẽ
Mt.27.g. ti. Maria ãt magdalene ⁊ maria ioseph
aspiciebãt vbi poneret̃.

XVI

A Et cum transisset sabbatum: ma/
ria magdalene ⁊ maria Jacobi ⁊
salome emerũt aromata: vt veniẽ
Mt.28.a. tes vngerẽt iesum. Et valde mane vna
Luc.24.a. sabbatoꝝ veniunt ad monumentuz: orto
Joh.20.a. iam sole. Et dicebãt ad inuicẽ. Quis re/
B uoluet nobis lapidẽ ab ostio monumẽti?
Et respicientes viderũt reuolutum lapi/
dem. Erat quippe magnus valde. Et in
troeuntes i monumentuz viderunt iuue
E nem sedentez in dextris coopertum stola
candida: ⁊ obstupuerunt. Qui dicit illis
Mt.2?.a. Nolite expauescere. Jesuz queritis na
Luc.24.a. zarenum crucifixum: surrexit: non ẽ hic.
Ecce locus vbi posuerunt eum. Sed ite
dicite discipulis eius ⁊ petro: quia prece/
det vos in galileam. Ibi eum videbitis:
Mt.28.b. sicut dixit vobis. At ille exeuntes fuge/
Luc.24.b. runt de monumento. Inuaserat enĩ eas
D tremor ⁊ pauor ⁊ nemini quicquam dixe
runt. Timebant enim. Surgens autem
iesus mane pma sabbati apparuit primo
marie magdalene de q̃ eiecerat septez de/
monia. Illa vadens nũciauit his q̃ cũ eo
fuerant lugẽtibus ⁊ flentibus: et illi au/ E
dientes quia viueret ⁊ visus eẽt ab ea: nõ
crediderũt. Post hec autez duobus ex Luc.24.
his ambulantibus ostẽsus est in alia effi
gie euntibus i villam: et illi euntes nun
ciauerunt ceteris: nec illis crediderunt:
Nouissime aũt recũbentibus illis vnde/
cim apparuit: et exprobrauit incredulita/
tem eoꝝ ⁊ duriciã cordis: qꝛ his qui vide
rant eum resurrexisse non crediderunt.
Et dixit eis. Euntes in mundum vni/ Mt.10.
uersum: predicate euangelium omni crea
ture. Qui crediderit ⁊ baptiçatus fuerit:
saluus erit: qui vero non crediderit con/
demnabitur. Signa autem eos qui cre/
diderint hec sequẽtur. In nomine meo Luc.10.
demonia eijcient: linguis loquentur no/
uis: serpentes tollent. Et si mortiferum
quid biberint: non eis nocebit. Super e/
gros manus imponent: ⁊ bene habebũt
Et dominus quidem iesus postquã lo/ Act.i.b
cutus est eis. Assumptus est in celum: ⁊ Luc.24.
sedet a dextris dei. Illi autem profecti p̃/ Apoc.i.
dicauerunt vbiqꝫ: domino cooperante: ⁊
sermonem confirmante: sequentibus si/
gnis.

Explicit euangelium fm̃ Marcum.

Incipit p̃fatio beati hieronymi pres/
byteri in euangelium fm̃ Lucam.

Lucas syrus natione antiocẽsis: arte medicus: discipulus apostolorum postea paulum secutus vsqꝫ ad consũmationem eius seruiens domino sine crimine. Nam neqꝫ vxorẽ vnq̃ habens neqꝫ filios septuaginta ⁊ q̃ttuor annoꝝ obijt in bithynia plenꝰ spũ scõ. Qui cũ iaz scripta essent euãgelia p mattheũ qdez in iudea: p marcũ autẽ in italia s. õ instigãte spũ in achaie partibus hꝫ scripsit euãgeliũ: significãs etiã ipse in pncipio ante suũ: alia eẽ dscripta. Cui ex ea q̃ ordo euangelice dispositiõis exposcit ea maxime necessitas laboris fuit: ut primum grecis fidelibus oĩ pphetatione vẽturi in carnẽ dei xp̃i manifestata humani

tate: ne iudaicis fabulis attenti: i solo legis desiderio tenerent: ut ne heretici fabulis et stultis sollicitationibus seducti excideret a veritate elaboraret: dehinc ut i principio euangelij: iohānis natiuitate presumpta: cui euangelium scriberet: et in quo electus scriberet indicaret: ptestans in se completa esse: que essent ab alijs ichoata. Cui ideo post baptismū filij dei a perfectō ne generationis in xpo implete: repetende a principio natiuitatis humane potestas pmissa est vt requirentibus demonstraret in quo apprehendens erat per nathan filiū dauid introitu recurrentis i deuz generatiōis admisso: idiscepabilis dei predicans in hōibus xpm suum: perfecti opus hois redire in se per filiū faceret: q per dauid patrē venientibus iter pbebat in xpo. Cui luce nō imerito etiam scribēdo actuū apostoloꝝ ptās in ministerio datur: vt deo in deū pleno: et filio perditionis extincto: oratiōe ab apl'is facta: sorte dñi electionis numerus cōpleref. Sicqz paulus psūmationem aplicis actibus daret: quē diu cōtra stimulum recalcitrantē dñs elegisset. Quod et legentibus ac requirentibus deum: et si per singula expediri a nobis vtile fuerat: sciens tamē q operantem agricolam oporteat pmum de fructibus suis edere: vitauimus publicā curiositatem: ne non tam volentibus deum demonstrasse videremur: qz fastidientibus prodidisse.

Explicit pfatio. Incipit registrū i Lucā.

1 Obmmēdatio çacharie et elisabet. Angelus ait çacharie exaudita ē orō tua: et elisabet pariet tibi filiū et vocabis nomē eius iohānez: çacharias nō credens gabrieli obmutuit. Elisabet post hec pcepit et occultabat se mensibus qnqz. In mēse sexto: missus ē āgelus ad Xginē mariā: et dixit ei. Aue gratia etc. Maria concepto saluatore exurgens abijt in montana et salutauit elisabet et dixit elisabet. Bene dicta tu etc. Et ait maria. Magnificat etc. Elisabet peperit filium: et octauo die circuncidit: çacharias loquelā recuperat et pphetat dicens. Benedictus.

2 Edictū augusti vt describeref orbis: maria peperit filium suum primogenitum. Angelus natiuitatem christi pastoribus nunciauit: et pastores dicebant ad inuicē. Transeamus vsqz ad bethleem iesus circunciditur. Symeon accepit iesum in vlnas suas dicens. Nunc dimittis etc. Et symeon dixit marie. Ecce positus est hic in ruinam etc. Et anna pphetissa superueniens confitebatur dño: et loquebaf de illo omnibus qui expectabant redemptionez isrl. Jesus iuentus in medio doctoꝝ et q subditus erat marie et ioseph.

3 Johānes predicat baptismuz pnie: dicit turb. Genimina viperaꝝ etc. facite fruct⁹ dignos penitētie etc. pōt deus de lapidib⁹ istis suscitare etc. Joānes turbis dixit et publicanis et milibus qd agere debeant dicit venit fortior me cuius ventilabrū in manu. Johānes corripit herodē: et baptiçat iesum: celū aperitur: vox patris audif. Jesus erat icipiens quasi annoꝝ triginta ut putabaf fili⁹ ioseph q fuit heli etc.

4 Jesus plenus spiritu sācto regressus ē a iordane: ieiunās qdraginta dieb⁹ esurijt et temptaf a diabolo: psūmata temptatiōe diabol⁹ recessit ab eo vsqz ad tēp⁹. Jes⁹ regressus i virtute spūs i galileā: et fama exijt p vniuersā regionē de illo: venit naçareth et itrauit synagogā et legit in libro esaie pphete. Spūs dñi etc. oēs testimoniū dabāt illi: dicebant: nōne filius ioseph ē: iesus dicit: Nemo ppheta acceptus ē in patria sua: dicit heliaz missum cuz fames esset in sarepta ad viduā: et helisēū curasse a lepra naamā syruz. Eijcitur de ciuitate iesus: et ducif vsqz ad supciliū mōtis ut pcipitef: demoniū eijcit ihs ab hoie socrū symonis curat: et alios curat man⁹ imponēs demones clamabāt cū exirēt. Tu es filius dei et icrepās nō sinebat eos loq dixit: oportet me euāgelizare regnū dei.

5 Cū turbe irruerēt ad euz: ut audirēt Xbū dei ascēdit nauem petri: docebat de nauicula turbas. Jesus dixit petro: duc i altū et laxa te recia vrā in capturā: hoc facto cōcluserūt pisciū multitudinē: et rete eoꝝ rūpebaf: qd cum videret petrus dixit: Exi a me: peccator sum dñe: dixit petro. ex hō eris hoies capiēs: leprosum mūdat: et paralyticū curat: dic iesus leui sedēti ad teloneū. Seqre me: et fecit leui puiuiū: pharisei murmurabant et iesus dicit. Nō egēt q sani sunt medico etc. pharisei dicunt iesu qre discipuli iohānis ieiunāt frequenter

post hec iesus dicit similitudinem de commissura vestimenti noui et nemo mittit vinum nouum in vtres veteres.

6 Discipuli sabbato spicas vellunt: iesus dicit quod dauid in domo dei panes propositionis sumpsit. Manum aridam habentem curat: apostolos elegit in monte: in loco campestri multos curat a languoribus: quia virtus etc. Octo beatitudines: post hec dicit: ve vobis diuitibus ve vobis etc. Dicit diligite inimicos vestros Qui te percutit in maxillam prebe etc. omni petenti te tribue: prout vultis ut faciant vobis homines etc. Si diligitis eos qui vos diligunt que vobis gratia est. Mutuum date: nihil inde sperantes. Estote misericordes: nolite iudicare: eadem mensura qua etc. Nunquid potest cecus cecum ducere: non est discipulus super magistrum. Eijce primum trabem: vnaqueque arbor de fructu suo cognoscitur. Qui audit sermones et non facit cui similis est.

7 Seruum centurionis curat: filium vidue mortuum suscitat. Johannes misit ad iesum: Tu es qui venturus es etc. Et dominus commendat iohannem: pharisei et legis periti consilium dei spreuerunt. Jesus dicit phariseis: quia dicunt iohannem demonium habens: et filius hominis deuorator est. Mulier peccatrix lacbrymis pedes iesu lauit.

8 In itinere sequentibus se viris ac mulieribus parabolam seminantis dicit de lucerna super candelabrum: dicit absconditum manifestetur: qui habet dabitur illi: dicit et matrem et fratres suos esse qui verbum dei audiunt et faciunt: nauigans tempestatem sedat: legionem expellit: ab homine et in porcos mittit et dicit ei: redi domum tuam: de muliere sanata a profluuio sanguinis: et de filia iayri resuscitata.

9 Conuocatis duodecim discipulis dedit illis potestatem. Et misit eos predicare: egressi curabant vbique. Audiuit herodes omnia que fiebant de iesu: de quinque panibus et duobus piscibus: interrogauit discipulos quem dicunt eum esse turbe: precepit discipulis ne cui dicerent quod christus esset deus: quia oportet filium hominis multa pati. Jubet tollere crucem. Qui erubuerit sermones etc In monte transfiguratur: demonium quod discipuli eijcere non poterant eiecit: passionem suam predicit: cogitant quis eorum maior sit: dicit iesus: qui minor est inter vos hic maior est. iohannes dicit: vidimus quendam in nomine tuo eijcientem demonia. Jacobus et iacobus dicunt iesu: domine vis dicimus ut ignis descendat de celo: dicit filius hominis non habet vbi caput reclinet: dicit cuidam ihesus: Sine ut mortui sepeliant mortuos suos.

Post hoc designauit iesus alios septuaginta duos: messis multa mitto vos agnos precepta itineris: dicit: ve tibi corozaim. Qui vos audit me audit: dicit: videbam sathanam sicut fulgur de celo cadentem: dicit: confitebor tibi pater domine etc. Nemo scit quis sit filius Beati oculi qui vident que vos videtis: quidam legisperitus dicit temptans. Jesus dicit: homo quidam descendebat etc.

Docet orare pater sanctificetur nomen tuum. Commoda mihi tres panes: omnis qui petit accipit erat iesus eijciens demonium: quidam dixerunt in beelzebub eijcit demonia: regnum in seipsum diuisum desolabitur: dicit spiritus immundus reuertar in domum meam. Beatus venter qui te portauit: de signo ione de lucerna. Lucerna corporis oculus: lauandum potius quod intus est dare elemosinam pronunciat: ve multa dicit: pharisei querentes capere aliquid ex ore eius. A phariseis monet cauendum: et non timendum eos qui corpus occidunt: dicit qui me confessus fuerit et qui me negauerit. Blasphemia in spiritum sanctum non remittetur. Spiritus sanctus docet respondere et loqui. Quidam dicit: magister dic fratri meo vt diuidat mecum hereditatem dicit cauere ab omni auaritia: similitudo diuitis. Stulte hac nocte morieris. Nolite solliciti esse: considerate lilia agri: querite regnum dei. Nolite timere pusillus grex vendite que possidetis et date elemosynam facite sacculos. vbi thesaurus ibi et cor. Sint lumbi vestri precincti: iesus petro dicit: felicem esse bonum dispensatorem: venit dominus serui in die qua non sperabit et vapulabit plagis multis cui multum datum est: multum queretur ab eo: ignem veni mittere in terram. Tres in duo et duo in tres diuidet. Hipocrite faciem celi et terre nostis probare etc. cum vadis cum aduersario tuo: de nouissimo minuto.

Sub exemplo galileorum occisorum manet agendam penitentiam: de ficulnea infructuosa. Mulierem decem et octo annis curuam erigit. Archisynagogo indignanti quia curasset sabbato: respendit: regnum celorum grano synapis et fermento simile

esse: contendite intrare per angustā portam. Nescio vnde sitis: nouissimi q erāt primi: herodē vulpem vocat: hierusalem que occidis prophetas.
14 Hidropicum curat: recumbe in nouissimo loco: qui se exaltat humiliabit: cum facis prandium aut cenam noli vocare amicos rc. Inuitati ad cenam excusant se: sequi: odire parentes: baiulare crucem: iubet: parabola volentis edificare turrem: et regis volentis cōmittere bellum: q nō renunciat omnibus rc. de sale.
15 Parabola centum ouium et drachme: de gaudio angelorum super vno peccatore: parabola de filio prodigo.
16 De villico cui dictū est redde rationē villicationis: q fidelis est in minimo et in maiori fidelis est rc. Nemo pōt duobus dominis seruire: auari pharisei deridebant eū. Iesus dicit: deus nouit corda: lex et prophete vsq ad iohānē: de apice legis. vxorē nō dimittere: de diuite et laçaro.
17 De scandalo: correptio fraterna: septies in die dimittendū: si haberetis fidem sicut granū synapis: dicite serui inutiles sumus de decem leprosis mundatis. Regnum dei intra vos est: ventura predicit de seipso: sicut factum est in diebus noe de die iudicij rc.
18 Oportet semper orare: de iudice deū nō timente et de vidua: de oratione pharisei et publicani qui se exaltat humiliabit dicit sinite venire paruulos ad me: nemo bonus nisi solus deus dicit q̄cūq habes vende et da pauperibus: q̄ difficile q pecunias habent in regnum dei itrabunt remuneratio illorum qui dimittunt sua propter deum: pdicit passionem suam et mortē et ipsi non intellexerunt: cecum illuminat.
19 De çacheo: decem minarū similitudinem ponit: habēti dabit: inimicos suos āte se iubet occidere sup pullum asine sedet: turbe discipulorum ceperunt deum laudare dicentes. Benedictus q venit rex: dicit iesus: si hi tacuerint lapides clamabunt: fleuit iesus super hierlm: et predicit destructionē eius. Eijcit vendentes et ementes de templo principes sacerdotum et scribe querebant perdere iesum.
20 Interrogatus iesus in q̄ ptāte hec facis: rndit baptismū iohānis de celo erat: an ex hominibus de colonis vinee q occiderūt seruos: lapidē quem reprobauerunt rc. Reddite q sunt cesaris rc. de muliere q̄ septē fratres habuit: deus nō est mortuorum sed viuorum rc. Quō xp̄s sit filius dauid: attendite a scribis q volunt ambulare in stolis qui deuorant domus viduarum.
Dicit hec vidua paup plus rc. de templo dicit non relinquetur lapis rc. quādo hec erunt: et quod signum cum fieri incipient surget gens contra gentem terremotus erunt. initient vobis manus: ponite i cordibus vr̄is: de capillo et patientia: de hierusalem: tunc qui in iudea sunt fugient: de pregnantibus: de pressura: hierusalem calcabitur a gentibus. erunt signa in sole et luna. Virtutes celorum mouebunt. et tūc videbunt filium hoīs venientem. videte ficulneam. celum et terra trāsibunt. docet cauere a crapula et ebrietate vigilate rc. 21
Appropinquabat pasca et querebant principes sacerdotum eum interficere. sathanas intrauit in iudam et tradidit dn̄m. iubet pascha parari: dat discipulis corpus et sanguinem: orat in monte. sudat sanguinem. capitur: seruo auriculā amputatam sanat. petrus ter negat xp̄m. percutit blasphematur. illuditur. in concilium ducit. interrogatur si sit xp̄s rc. 22
Ducitur ad pilatum. et accusatur coram eo dicunt cōmouit populum docēs. pilatus mittit ad herodem iesum. ab herode spernitur et remittitur ad pilatum. et facti sunt amici herodes et pilatus. barrabas dimittitur. iesus crucifigitur. moritur et sepelit 23
Resurgit a mortuis. apparuit discipulis 24

Explicit registrum. Incipit proemium beati Luce in euangelium suum.

Quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationes que in nobis cōplete sunt rerum. sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt. et ministri fuerunt sermonis. visum est et mihi assecuto oia a principio diligenter ex ordine tibi scribere optime theophile. vt cognoscas eorum verborum de quibus eruditus es veritatem.

Incipit euangelium secundum Lucam: Capitulum. I.

a Fuit in die
bus herodis regis iu
dee: sacerdos quidam
noie çacharias de vi
ce abia: ⁊ vxor illius
de filiabus aaron ⁊
nomē eius elisabeth
Erant aūt iusti ābo ante deū: icedentes i
oibus mandatis ⁊ iustificatiōibus dñi si/
ne querela. Et nō erat illis filius: eo q̄ eēt
elisabeth sterilis: ⁊ ambo ꝓcessissent i die
bus suis. Factū est aūt cū sacerdotio fun/
gerer̄ çacharias in ordine vicis sue añ de
um s̄m ꝯsuetudinē sacerdotij sorte exijt
vt incensū poneret: ingressus i templum
dñi. Et ois multitudo ppl'i erat orans fo
¶.2.b. Act.12.a. ris hora incensi. ¶ Apparuit aūt illi ange
lus dñi stans a dextris altaris incensi. Et
çacharias turbatus ē vidēs ⁊ timor irru
it sup eū. Ait aūt ad illū angelus. Ne ti/
meas çacharia: qm̄ exaudita ē deprecatio
tua. Et vxor tua elisabeth pariet tibi filiū
⁊ vocabis nomē eius iohannē: ⁊ erit gau/
dium tibi ⁊ exultatio: ⁊ multi in natiuita/
te eius gaudebunt. Erit. n. magnus corā
b dño: ⁊ vinū ⁊ siceram nō bibet. Et spū scō
replebit adhuc ex vtero matris sue: ⁊ mul
tos filiorum israel conuertet ad dñm deū ipso
rum. Et ipse pcedet ante illū in spū ⁊ vir
tute helie vt conuertat corda patrū in filios
⁊ incredulos ad prudentiā iustorum: para/
re dño plebē pfectā. Et dixit çacharias ad
angelū. Vn̄ hoc sciā. ¶ Ego eni sū senex
Nech.12. ⁊ vxor mea ꝓcessit in diebus suis. Et rñ
Iudic.13. dens angelus dixit ei. Ego sū gabriel q
asto añ deum: ⁊ missus sum loq ad te: ⁊ h
tibi euāgeliçare. Et ecce eris tacens ⁊ nō
poteris loq vsq; in diē q̄ hec fiant ꝓ eo q̄
nō credidisti verbis meis: q̄ iplebunt in
tēpore suo. Et erat plebs expectās çacha
riam ⁊ mirabant q̄ tardaret ipse in tēplo
Egressus aūt nō poterat loq ad illos. Et
cognouerūt q̄ visionē vidisset in templo
Et ipse erat inuens illis: ⁊ permansit mu
tus. Et factū est vt ipleti sunt dies offi cij
c eius: abijt in domū suā. Post hos autē
dies ꝯcepit elisabeth vxor eius: ⁊ occulta
bat se mensibus qnq; dicens. Quia sic fe
cit mihi dñs in diebus qbus respexit au/
ferre opprobrium meū inter hoies. In
mēse aūt sexto: missus ē angelus gabriel

a deo i ciuitatē galilee cui nomē naçareth
ad virginē desposatā viro cui nomē erat
ioseph: de domo dauid: ⁊ nomē virginis
maria. Et igressus āgelus ad eam dixit.
Aue gr̄a plena ¶ dñs tecū bñdicta tu i mu Iudi
lieribus. Que cū audisset: turbata ē i ser Iudic
mōe eius: ⁊ cogitabat q̄lis eēt ista salutatio
Et ait angelus ei. Ne timeas maria: iue
nisti. n. grām apud deū. ¶ Ecce ꝯcipies in Esaie
vtero ⁊ paries filiū: ⁊ vocabis nomē eius iesū
Hic erit magnus ⁊ filius altissimi vocabit
Et dabit illi dñs deus sedē dauid pr̄is eius
¶ ⁊ regnabit i domo iacob in eternū: ⁊ re Mic
gni eius nō erit finis. Dixit aūt maria ad
angelū. Quō fiet istud: qm̄ virū non co/
gnosco. Et rñdens āgelus dixit ei. Spūs
scūs superueniet in te. ⁊ virtus altissimi ob
umbrabit tibi. ¶ Ideoq; ⁊ qd̄ nascet ex te Esai
scm̄ vocabit filius dei. Et ecce elisabeth co
gnata tua: ⁊ ipsa ꝯcepit filiū in senectute
sua. Et h mēsis ē sextus illi: q̄ vocat steri
lis: qr nō erit ipossibile apud deū oē vbū
Dixit aūt maria. Ecce ācilla dñi fiat mihi
s̄m vbū tuum. Et discessit ab illa angelus
Exurgēs aūt maria i diebus illis abijt in
mōtana cū festinatione i ciuitatē iuda: ⁊ i
trauit i domū çacharie ⁊ salutauit elisabeth
Et factū ē ut audiuit salutatiōē marie eli
sabeth exultauit ifans in vtero eius. Et re
pleta ē spū scō elisabeth ⁊ exclamauit voce
magna ⁊ dixit: Bñdicta tu int mulieres
⁊ bñdictus fructus vētris tui. Et vn̄ h mihi:
ut veniat mr̄ dñi mei ad me? Ecce eni ut
facta ē vox salutatiōis tue i auribus meis:
exultauit i gaudio ifans i vtero meo. Et
beata que credidisti: qm̄ pficiet ea q̄ dicta
sūt tibi a dño. Et ait maria: Magnificat
aia mea dñm: ⁊ exultauit spūs meus i deo
salutari meo. Quia respexit humilitatē
ancille sue: ecce eni ex h beatā me dicent
oēs generatiōes. Quia fecit mihi magna
q potēs ē: ⁊ scm̄ nomē eius. Et misericor/
dia eius i progenie ⁊ progenies: timētibus
eum. Fecit potētiā in brachio suo: dispsit
supbos mēte cordis sui. Deposuit potē/
tes de sede ⁊ exultauit humiles. Esuriē/
tes ipleuit bonis: ⁊ diuites dimisit inanes
Suscepit israel puerum suum memorari
misericordie sue. Sicut locutus ē ad pr̄es
nostros abraā ⁊ semini eius in scl'a. Mā
sit autem maria cū illa q̄si mēsibus tribus:
⁊ reuersa ē i domum suā. Elisabeth aūt

ipletū ē tēpus pariēdi: ⁊ peperit filiū. Et
audierunt vicini ⁊ cognati eiꝰ: qꝛ magni
ficauit dñs miſicordiā suā cū illa: ⁊ cōgra
tulabant ei. Et factū ē ī die octauo vene/
rūt circūcidē puerū: ⁊ vocabāt eū noīe pa
tris sui zachariā. Et rñdēs mr̄ eiꝰ dixit:
Nequaq̄: sed vocabit iohānes. Et dixe
rūt ad illā. Quia nemo ē i cognatiōe tua:
q vocet h noīe. Innuebāt aūt patri eius
quē vellet vocari eū. Et postulās pugil/
larē scripsit dicēs: iohannes ē nomē eiꝰ.
⁊ mirati sunt vniuersi. Apertum ē autē
ilico os eius ⁊ lingua eius: ⁊ loquebat bñ
dicēs deū. Et factū ē timor sup oēs vici/
nos eoꝝ: ⁊ sup oīa montana iudee diuul
gabant oīa vba hec: ⁊ posuerūt oēs q au
E dierūt i corde suo dicentes: Quis putas
iere.i puer iste erit? ¶ Eteni manꝰ dñi erat cū
.ii.c illo: Et zacharias pat eiu repletus ē spū
scō: ⁊ ꝓphetauit dicēs: Bñdictꝰ dñs deꝰ
israel: qꝛ visitauit ⁊ fecit redēptionē ple/
bis sue. Et erexit cornu salutis nobis in
domo dauid pueri sui. Sicut locutus ē p
os sanctoꝝ q a seculo sunt ꝓphetarū eius
Salutē ex iīmicis nostris ⁊ de manu oīuz
q oderūt nos. Ad faciēdā misericordiam
cū patribꝰ nr̄is: ⁊ memorari testamēti sui
sancti. Iusiurandū qđ iurauit ad abraam
Dach. patrē nostrū datuꝝ se nobis. ¶ Vt sine ti
more de mā̄u inimicoꝝ nr̄oꝝ liberati: ser
uiamus illi. In scitate ⁊ iusticia corā ip̄o
oībꝰ diebꝰ nostris. Et tu puer ꝓpheta al
.ii.c tissimi vocaberis. ¶ preibis. n. añ faciem
dñi parare vias eius. Ad dandā scientiā
salutis plebi eius in remissionē pctōꝝ eo
ruz. Per viscera misericordie dei nostri
in qbus visitauit nos oriēs ex alto. Illu/
minare his q in tenebris ⁊ vmbra mort
sedēt: ad dirigēdos pedes nr̄os in viam
Reg.1 pacis. ¶ Puer autē crescebat ⁊ ꝯfortaba
tur spū: ⁊ erat in desertis vsq̄ in diē ostē
A sionis sue ad isrl̄.

¶ Capitulum. ¶ II

Factum ē autē in diebꝰ illis: exijt
F edictū a cesare augusto: vt descri
berent vniuersus orbis. Hec de/
scriptio p̄ma facta ē a p̄side syrie cyrino.
Et ibant oēs vt ꝓfiterent: singuli in suā
ciuitatē. Ascēdit autē ⁊ ioseph a galilea đ
ciuitate naçareth in iudeā ciuitatē dauid
q vocat bethleē: eo q eēt de domo ⁊ fami
lia dauid: vt ꝓfiteret cū maria despōsata

sibi vxore p̄gnante. ¶ Factū est autē cum Mt. i. d.
essent ibi: impleti sunt dies vt pareret. et
peperit filium suum p̄mogenitū et pānis
eum inuoluit: ⁊ reclinauit eū in presepio: B
qꝛ non erat ei locus in diuersorio. Et pa
stores erant in regione eadem vigilātes
⁊ custodientes vigilias noctis super gre
gē suum. ¶ ⁊ ecce angelus dñi stetit iuxta Act. ii. a.
illos: ⁊ claritas dei circūfulsit illos. ¶ ⁊ ti Act. 9. a.
muerunt timore magno. ⁊ dixit illis an/
gelus. Nolite timere. ¶ ecce eniz euange Eph. 2. d.
liço vobis gaudium magnum quod erit
oī populo: qꝛ natus est vobis hodie salua
tor qui est xp̄s dominus in ciuitate dauid
⁊ hoc vobis signum. Inuenietis infantē
pannis inuolutum ⁊ positum in presepio
⁊ subito facta est cum angelo multitudo
militie celestis: laudantium deum ⁊ dicē
tium. Gloria in altissimis deo: ⁊ in ter/
ra pax hominibus bone voluntatis. ⁊ fa
ctum est: vt discesserunt ab eis angeli in
celum pastores loquebantur ad inuicem.
Transeamus vsq̄ bethleem: ⁊ videamꝰ C
hoc vbū qđ factum est: quod fecit domi/
nus ⁊ ostendit nobis. ⁊ venerunt festinā
tes: ⁊ inuenerunt mariā ⁊ ioseph: ⁊ infan
tem positū in p̄sepio. Vidētes aūt cogno
uerūt de vbo: qđ dictū erat illis de pue/
ro hoc. Et oēs q audierāt mirati sūt: ⁊ de
his que dicta erāt a pastoribus ad ipsos.
Maria aūt ꝯseruabat oīa vba hec ꝯferēs
i corde suo. Et reuersi sunt pastores glo/
rificātes deū in oībus q̄ audierāt: ⁊ vide
rant sicut dictū est ad illos. Et postq̄ con
sūmati sūt dies octo ¶ vt circūcideret puer Gen. 17.
vocatū ē nomē eiꝰ iesus. Qđ vocatū ē ab Iere. 4.
angelo p̄usq̄ in vtero cōciperet. Et post Leuit. i2.
q̄ impleti sunt dies purgatōis eiꝰ ſm le
gē moysi tulerunt illū i hierl̄m vt sisterēt D
eū dño: sicut scriptū est i lege dñi. ¶ Quia Exo. 34.
oē masculinū adaperiēs vuluā scm̄ dño Deut. i5.
vocabit. Et vt darent hostiā ſm qđ dcm̄ Leui. 5. 7. i2.
ē in lege dñi: par turturū aut duos pullos
colūbaꝝ. Et ecce hō erat in hierl̄m cui no
mē symeon. Et homo iste iustus ⁊ timo
ratus expectans ꝯsolationē israel: ⁊ spūs
sanctus erat in eo. ¶ Et responsum acce/ Act. 10. c.
pat a spūscō: nō visurū se mortē: nisi p̄us
videret xp̄m dñi: ⁊ venit i spū in tēplum.
Et cū iducerent pueꝝ iesuz parētes eius
vt facerēt ſm consuetudinē legis ꝓ eo: ⁊
ip̄e accepit eū i vulnas suas ⁊ bñdixit deū

⁊ dixit. Nunc dimittis seruũ tuum dñe ẜꝫ
Ꝟbum tuuꝫ in pace. Quia viderunt ocu
E li mei salutare tuũ. Qđ parasti ante faciẽ
oium populoꝝ. Lumen ad reuelationeꝫ
gentiũ ⁊ gloriaꝫ plebis tue israel. Et erat
pr̃ eiꝰ ⁊ mater eius mirantes sup his q̃ di
Sopho.i. cebantur de illo. Et bñdixit illis simeõ: ⁊
Zach.14. dixit ad mariã matrẽ eius. ¶ Ecce positꝰ
est hic in ruinã: ⁊ in resurrectionẽ multo
rum in israel: ⁊ in signũ cui ꝯtradicet̃. Et
tuã ipsius aiam ꝑtransibit gladius: vt re
uelentur ex multis cordibus cogitatiões.
Et erat anna prophetissa filia phanuel de
F tribu aser: hec ꝓcesserat in diebus multis
⁊ vixerat cũ viro suo annis septẽ a ꝟginita
tate sua. Et hec vidua vsqꝫ ad ãnos octo
gintaq̃ttuor q̃ non discedebat de tẽplo: ie
iunijs ⁊ obsecrationibus seruiens nocte
ac die. Et hec ipsa hora supueniens ꝯfite
bat̃ dño: ⁊ loquebat̃ de illo oibus q expe
ctabant redẽptioneꝫ israel. Et vt pfecerũt
oia ẜm legẽ dñi: reuersi sunt in galileã in
ciuitatem suã naçareth. Puer aũt cresce
bat ⁊ ꝯfortabat̃ plenꝰ sapia: ⁊ gr̃a dei erat
J.18.b.esaie. in illo. ¶ Et ibant parẽtes eiꝰ p oẽs ãnos
27. Act.3.a. in hierl̃m i die solẽni pasce. Et cũ factus
eẽt ãnoꝝ duodecim ascendẽtibus illis in
hierosolymã ẜm cõsuetudinem diei festi:
cõsũmatisqꝫ diebus cũ redirent: remansit
puer iesus in hierl̃m ⁊ non cognouerunt
parentes eius. Existimantes ãt illum eẽ
in comitatu: venerunt iter diei: ⁊ require
bant eũ inter cognatos ⁊ notos. Et non
inuenientes ingressi sunt in hierl̃m: req
rentes eum. Et factum est post triduũ in
uenerunt illũ in templo sedentẽ in medio
doctoꝝ: audientẽ illos: ⁊ interrogantem
Mt.7.g. eos. ¶ Stupebant ãt oẽs q eum audiebãt
super prudentia ⁊ responsis eius. Et vi
dentes ãmirati sunt. Et dixit mr̃ eius ad
illum. Fili qd fecisti nobis sic? Ecce pater
tuus ⁊ ego dolentes q̃rebamus te. Et ait
ad illos. Quid est ꝙ me querebatis. Ne
sciebatis q2 i his q̃ pr̃is mei sunt oꝫ me eẽ
Et ipsi non intellexerunt ꝟbum qđ locu
tus est ad eos. Et descendit cũ eis ⁊ venit
naçareth: ⁊ erat subditus illis. Et mater
eius conseruabat oia ꝟba hec i corde suo
i. Reg.2. ¶ Et ihs ꝓficiebat sapia: ⁊ etate: ⁊ gratia
apud deum ⁊ homines. C III

A Anno ãt q̃ntodecĩo imperij tyberij
a cesaris: ꝓcurante põtio pilato iu
deam tetrarcha ãt galilee herode: philip
po ãt frẽ eiꝰ tetrarcha iturce ⁊ tracõitidis
regionis: ⁊ lysania abiline tetrarcha: sub
ṗncipibus sacerdotũ ãna ⁊ caypha: factũ
est ꝟbũ dñi super iohãnem çacharie filiũ
in deserto. ¶ Et venit in oẽm regionẽ ior Mt.3.
danis p̃dicans baptismũ penitentie in re Mr.i.
missionẽ pctõꝝ: sicut scriptum est in libro Jo.3.
ẜmonũ esaie ꝓphe. ¶ Uox clamantis in Esa.4
deserto pate viã dñi: rectas facite semitas Mat.
eius. Ois vallis implebit̃: ⁊ ois mons Mar.
⁊ collis humiliabit̃. ⁊ erunt praua indire Jo.i.
cta ⁊ aspa in vias planas: ⁊ videbit omis E
caro salutare dei. Dicebat ğ ad turbas q̃
exiebant vt baptiçarẽt̃ ab ipõ. ¶ Genimi Mt.3.
na vipaꝝ: qs oñdet vobis fugere a vẽtu ⁊.23.
ra ira. Facite ğ fructus dignos penitẽtie
⁊ ne ceperitis dicere pr̃em habemꝰ abraã
Dico.n. vobis q2 potens ẽ deus de lapi
dibus istis suscitare filios abrahe. Jã.n.
securis ad radicẽ arboris posita ẽ. ¶ Ois Mat
ğ arbor non faciens fructum bonũ excide ⁊.7.
tur ⁊ in ignẽ mittet̃. ⁊ interrogabant euꝫ
turbe dicẽtes: Quid ğ faciemus? Rñdẽs
ãt dicebat illis. Qui hꝫ duas tunicas det
nõ hñti ⁊ q hꝫ escas similiter faciat. Ue
nerunt aũt ⁊ publicani vt baptiçarent̃: ⁊
dixerunt ad illũ. Mgr̃ qd faciemus. At
ille dixit ad eos. Nihil ãplius ꝗ̃ qđ ꝯsti
tutũ est vobis faciatis. Interrogabant ãt
eũ ⁊ milites dicentes. Quid faciemus et
nos? Et ait illis: Neminẽ ꝯcutiatis neqꝫ
calumniã faciatis: ⁊ ꝯtenti estote stipẽdijs
vr̃is. Existimante aũt pplo ⁊ cogitãtibꝰ
oibus in cordibus suis de iohãne: ne for b
te ipse eẽt xp̃s: rñdit iohãnes dicens oibꝰ
¶ Ego qdẽ aqua baptiço vos: veniet aũt M.3.c.
fortior: cuius nõ sũ dignus soluere corri M.i.b.
giam calciamẽtoꝝ eius: ipse vos baptiça Jo.
bit in spũ scõ ⁊ igni. ¶ Cuius ventilabruꝫ M.3.c.
in manu eius ⁊ purgabit areã suam ⁊ cõ
gregabit triticũ in horreũ suũ paleas autẽ
ꝯburet igni inextinguibili. Multa qdeꝫ
⁊ alia exhortans euangeliçabat populo.
¶ Herodes aũt tetrarcha cuꝫ corripet̃ ab M.4.
illo de herodiade vxore fratris sui: ⁊ de oi M.6.c.
bus malis q̃ fecit herodes: adiecit ⁊ h̃ sup
oia: ⁊ inclusit iohãnem i carcerẽ. ¶ Factũ M.3.f.
est autẽ cũ baptiçaretur ois ppl's ⁊ iesu ba M.b.
ptiçato ⁊ orante: apertum est celum ⁊ descẽ Jo.c.
dit spũs scũs corporali specie sicut colum
ba in ipsum: vox de celo facta est. ¶ Tu es Es.42.

filius meus dilectus in te cõplacuit mihi.
Et ipse iesus erat incipiēs q̄si ānoꝝ trigi
ta vt putabat̄ filius ioseph: q fuit heli: qui
fuit mathat: q fuit leui: q fuit melchi: q fu
it iānc: q fuit ioseph: q fuit mathathie: q fu
it āmos: q fuit naum: q fuit hesli: q fuit na
ge: qui fuit maath: qui fuit mathathie: qui
fuit semei⁹ qui fuit ioseph: qui fuit iuda: q
fuit iohanna: qui fuit resa. q fuit zoroba/
bel: qui fuit salathiel: qui fuit neri. qui fuit
melchi: qui fuit addi. qui fuit thosan. qui
fuit helmadan. qui fuit her. q fuit iesu: qui
fuit heliezer. qui fuit iorim: q fuit mathat
q fuit leui. qui fuit symeon. qui fuit iuda.
qui fuit ioseph. q fuit iona. qui fuit eliachi
qui fuit melcha. qui fuit menna: q fuit ma
thatha. q fuit nathan. qui fuit dauid: q fu
it iesse: qui fuit obeth. q fuit boos. qui fuit
salmō. q fuit naason. qui fuit aminadab.
q fuit aram. qui fuit esrom: q fuit phares
qui fuit iude. q fuit iacob. qui fuit ysaac. q
fuit abrae. qui fuit thare. q fuit nachor. q
fuit saruth. qui fuit ragau. qui fuit falech.
qui fuit heber. qui fuit sale. q fuit chaynan
qui fuit arphaxat. q fuit sem. qui fuit noe.
qui fuit lamech. qui fuit mathusale. q fuit
enoch. qui fuit iareth. qui fuit malalehel.
q fuit chaynā. q fuit enos. q fuit seth. qui
fuit adam. qui fuit dei. ¶ IIII

Iesus aūt plenus spū sancto egres
sus est a iordane: ⁊ agebat̄ in spi/
ritu i deserto diebus quadragin/
ta. ¶ ⁊ temptabat̄ a diabolo. ¶ Et nihil mā
ducauit i diebus illis: ⁊ cõsumatis illis esu
rijt. Dixit aūt illi diabolus. Si filius dei
es: dic lapidi huic vt panis fiat. Et rn̄dit
ad illum iesus. ¶ Scriptum est: q2 non in
pane solo viuit homo: sed in omni verbo
dei. Et duxit illum diabolus ⁊ ostēdit illi
omnia regna orbis terre in momento tē
poris: ⁊ ait illi. Tibi dabo potestatē hanc
vniuersam ⁊ gloriam illoꝝ. q2 mihi tradi
ta sunt: ⁊ cui volo do illa. Tu ḡ ꝓcidens
si adoraueris corā me: erunt tua omnia.
Et respondens iesus dixit illi: Scriptū ē
¶ Dominū deū tuū adorabis ⁊ illi soli ser
uies. Et duxit illū in hierl'm ⁊ statuit eū
sup pinnā templi: ⁊ dixit illi: ¶ Si fili⁹ dei
es: mitte te hinc deorsum. Scriptū est. n.
¶ q2 angelis suis mandauit de te: vt cõser/
uent te: ⁊ q2 i manibus tollent te: ne forte
offendas ad lapidē pedem tuum. Et res/
pondens iesus ait illi. Dictum est. ¶ Nō Deut.6.
temptabis dominum deum tuum. Et
consumata omni temptatione: diabolus
recessit ab illo vsq3 ad tempus. ¶ Et egres Mt.4.g.
sus est iesus in v̄tute spūs in galileam: ⁊ Mr.3.b.
fama exijt p vniuersam regionē de illo. ⁊ Jo.6.a.
ipse docebat in synagogis eoꝝ: ⁊ magni
ficabat̄ ab oibus. ¶ Et vēit nazareth vbi Mt.13.g.
erat nutritus: ⁊ itrauit f̄m cõsuetudinem
suā die sabbati in synagogā: ⁊ surrexit le
gere. Et traditus ē illi liber esaie ꝓphete
Et vt reuoluit librū: iuenit locū vbi scri/
ptū erat. ¶ Spūs dn̄i sup me: ꝓpt qd vn Esaie.61.
xit me: euangelizare paupibus misit me:
sanare cõtritos corde: p̄dicare captiuis re
missionē: ⁊ cecis visū dimittere cõfractos
i remissionē: p̄dicare ānū dn̄i acceptū3: ⁊
diem retributionis. Et cū plicuisset librū
reddidit ministro ⁊ sedit. Et oīum in syna
goga oculi erant intendentes i eum. Ce
pit aūt dicere ad illos: q2 hodie impleta ē D
hec scriptura i aurib⁹ vr̄is. ¶ Et oēs te/ Mt.13.g.
stimoniū illi dabant: ⁊ mirabātur i v̄bis Mar.6.a.
grē: q̄ ꝓcedebāt de ore ipsius ⁊ dicebant. Joh.4.f.
¶ Nōne h̄ ē fili⁹ ioseph? Et ait illis. Vti/ Mt.13.g.
q3 dicetis mihi hāc similitudinē. Medi/ Mar.6.a.
ce cura teipsum. Quāta audiuim⁹ facta i Joh.6.e.
capharnaū fac ⁊ hic in patria tua. ¶ Ait āt Mt.13.g.
Amē dico vobis: q2 nemo ꝓpha accept⁹ Mar.6.a.
ē in p̄ria sua. ¶ In v̄itate dico vobis: m̄l Joh.4.f.
te vidue erant i dieb⁹ helie i israel qn̄ clau 3.Reg.17.⁊
sum ē celū annis tribus ⁊ mēsibus sex: cū 18.Ja.5.d.
facta eēt fames magna i oī terra: ⁊ ad nul
lā illaꝝ missus est helias nisi in sarepta si
donie: ad mulierē viduā. ¶ Et m̄lti lepro 4.Reg.5.
si erāt i isrl' sub heliseo ꝓpha ⁊ nemo eoꝝ E
mūdat⁹ ē nisi naamā syrus. Et repleti sūt
oēs in synagoga ira hec audientes. ⁊ sur
rexerunt ⁊ eiecerūt illū extra ciuitatē ⁊ du
xerunt illū vsq3 ad supciliū mōtis: sup quē
ciuitas illoꝝ erat edificata: vt p̄cipitarent Jo.10.g.
eū. ¶ Ipse aūt transiens p medium illorum Mar.1.d.
ibat. ¶ Et descēdit in capharnaū ciuitate3 5.2.g.
galilee. Ibiq3 docebat illos sabbatis. ¶ ⁊ Mat.7.g.
stupebāt in doctrina eius: q2 in p̄tāte erat Mar.1.d.
f̄mo ipsius. ¶ Et in synagoga erat hō ha ⁊.7.g.
bens demoniū imundū: ⁊ exclamauit vo Mar.1.d.
ce magna dicēs. Sine. qd nobis ⁊ tibi ie F
su nazarene. Venisti pdere nos. Scio te
q sis sanctus dei. Et increpauit illū iesus
dicēs. Obmutesce ⁊ exi ab eo. Et cū ꝓie
cisset illud demoniū in mediū: exijt ab illo:
D

nihilq; illum nocuit. Et factus ē pauoꝛ in
oībus: ⁊ colloquebanť ad inuicē dicentes.
Quō ē hoc vbum qꝛ i ptāte ⁊ vtute imp/
at imundis spiritibus ⁊ exeunt. Et diuul
gabať fama de illo in oēm locū regionis.
B Surgēs aūt iesus de synagoga itroiuit in
Mar.i.e. domū simonis. ¶ Socrus aūt simonis te
nebať magnis febꝛibus: ⁊ rogauerūt illū
ꝓ ea. Et stās sup illā impauit febꝛi ⁊ dimi
sit illā: ⁊ cōtinuo surgens mistrabat illis.
Mar.i.e. ¶ Cū aūt sol occidisset oēs q habebāt ifir/
mos varijs lāguoꝛibus: ducebāt illos ad
eum: at ille singulis manus imponēs cu/
rabat eos. Exiebāt aūt demonia a multis
Mar.3.e. clamātia ⁊ dicētia: qꝛ tu es filius dei. Et
increpās nō sinebat ea loqui: qꝛ sciebant
ipsum esse xp̄m. Facta autez die egressus
ibat i desertū locū: ⁊ turbe requirebant eū
⁊ venerunt vsq; ad ipsum ⁊ detinebāt il/
lum ne discederet ab eis. Quibus ille ait
Quia ⁊ alijs ciuitatib⁹ opoꝛtet me euāge
lizare regnū dei: qꝛ ideo missus sum. Et
erat p̄dicās in synagogis galilee. ¶ V
A ¶ Factū est autē cum turbe irrue/
Mar.4.a. rēt in eum vt audirent vbum dei
⁊ ipse stabat secus stagnū geneza
reth. Et vidit duas naues stantes secus
stagnū piscatoꝛes āt descēderāt ⁊ lauabāt
retia. Ascēdēs aūt in vnā nauiz que erat
simonis rogauit eū a terra reducere pusil
lum. Et sedens docebat de nauicula tur/
bas. Vt cessauit aūt loqui: dixit ad simo/
nē. Duc in altum: ⁊ laxate retia vr̄a in ca
Joh.21.d. pturā. Et rn̄dens simon dixit illi. ¶ Pre
B ceptoꝛ p totā noctē laboꝛantes nihil cepi/
mus: i vbo autē tuo laxabo rete. Et cum
hoc fecissent: ꝯcluserūt pisciū multitudinē
copiosam. Rūpebať autē rete eoꝝ. Et an
nuerūt socijs q erāt in alia naui: vt veni/
rēt ⁊ adiuuarent eos. Et venerūt ⁊ iple/
uerunt ambas nauiculas: ita vt pene mer
gerenť. Quō cum videret simon petrus ꝓ
cidit ad genua iesu dicens: Exi a me dn̄e:
qꝛ homo peccatoꝛ sum. Stupoꝛ eni circū/
dederat eum ⁊ oēs q cū illo erant: i captu
ra pisciū quā ceperāt. Similiť aūt iacobū
⁊ iohānē filios zebedei: q erāt socij simo
Mat.4.e. nis. ¶ Et ait ad simonē iesus. Noli time/
Mar.i.c. re ex hoc iam hoīes eris capiens. Et sub
A ductis ad terrā nauibus relictis oībus se
Mt.8.a. cuti sunt eū. ¶ Et factum ē cum esset i vna
Mr.i.g. ciuitatū: ⁊ ecce vir plenus lepꝛa videns ie
sum ⁊ ꝓcidens in faciē suā: rogauit eum

dicēs. Dn̄e si vis potes me mundare. Et j.17.c.
extendēs manuz tetigit eum dicēs: Volo
mundare. Et cōfestim lepꝛa discessit ab il
lo. Et ipse pꝛecepit illi vt nemini diceret:
sed vade osnde te sacerdoti: ⁊ offer ꝓ emū
datione tua sicut p̄cepit moyses itestimo
nium illis. ¶ Perambulabat autē magis Mt.4.
sermo de illo: ⁊ cōueniebant turbe multe Mr.3.
vt audirent: ⁊ curarenť ab infirmitatibus Joh.6.
suis. ¶ Ipse autē secedebat in desertum ⁊ Mt.14.
oꝛabat. Et factū est i vna dieꝝ: ⁊ ipse sede Mar.6.
bat docēs. ¶ Et erant pharisei sedētes et Joh.6.
legis doctoꝛes q venerant ex omi castello Mt.4.
galilee ⁊ iudee ⁊ hierl'm: ⁊ virtus domini Mr.6.
erat ad sanandum eos. ¶ Et ecce viri poꝛ
tātes in lecto hoīem q erat paralyticus: ⁊ Mt.9.
q̄rebant euz iferre ⁊ ponere ante euz. Et Mr.2
nō iuenictes q̄ pte illū inferrēt p̄ turba: as Joh.5
cenderunt supꝛa tectū: ⁊ p tegulas summi
serunt eū cum lecto in medium an̄ iesum.
Quoꝝ fidē vt vidit dixit. Hō remittunť
tibi peccata tua. Et ceperunt cogitare scri
be ⁊ pharisei: dicentes. Quis est hic q lo/
quiť blasphemias. ¶ Quis potest dimitte
re peccata: nisi solus deus. Vt cognouit j.7.g.
autē ih̄s cogitatōes eoꝝ: rn̄dens dixit ad Mt.9
illos. Quid cogitatis in coꝛdibus vr̄is? Mr.2.
Quid ē facilius dicere dimittunť tibi pec
cata: an dicere surge ⁊ ābula. ¶ Vt autez E
sciatis qꝛ filius hoīs hz ptātē in t̄ra dimit Mat.
tēdi peccata: ait palytico. ¶ Tibi dico sur/ Mar.
ge tolle lectum tuū: ⁊ vade i domuz tuaz. Mt.9
Et cōfesti ꝯsurgēs coꝛā illis tulit lectum i Mar.
quo iacebat ⁊ abijt i domum suā magnifi Jo.5.
cans deum. Et stupoꝛ app̄hendit oēs: ⁊ F
magnificabāt deū. Et repleti sunt timoꝛe
dicētes: qꝛ vidim⁹ mirabilia hodie. ¶ Et
p⁹ h̄ exijt ⁊ vidit publicanū noīe leui sedē Mat.
tē ad teloneū: ⁊ ait illi. ¶ Seq̄re me. Et re Mar.
lictis oīb⁹: surgēs secut⁹ ē euz. Et fecit ei Mt.
ꝯuiuiū magnū leui i domo sua. ⁊ erat tur Mar.
ba multa publicanoꝝ ⁊ alioꝝ: q cum illis
erant discūbentes. Et murmurabāt pha
risei ⁊ scribe eoꝝ: dicētes ad discip'los ei⁹
¶ Quare cū publicanis ⁊ peccatoꝛib⁹ mā
ducatis ⁊ bibitis? Et rn̄dēs iesus dixit ad Mat. c.
illos. Nō egent q sani sunt medico: sed q Mar. b.
male habent. Non veni vocare iustos sz
peccatoꝛes ad penitentiaz. At illi dixerūt
ad eum. ¶ Quare discipuli iohannis ieiu
nāt frequenter ⁊ obsecratiōes faciunt: sil'r Mat. c.
ter ⁊ phariseoꝝ: tui āt edūt ⁊ bibūt. Qui Mar. c.
bus ipse ait. ¶ Nūqd potestis filios spon

si dũ cuꝫ illis eſt ſponſus facere ieiunare.
Ma 9.c Veniẽt aũt dies ⁊ cũ ablatus fuerit ab il
Lu .c lis ſpõſus: tũc ieiunabunt in illis diebus
M 9.d Dicebat aũt ⁊ ſilr̃ſtudineꝫ ad illos. ¶ Qꝛ
M 2.f. nemo cõmiſſuraꝫ a nouo veſtimẽto mit/
tit in veſtimentũ vetus: aliogn ⁊ nouum
rũpit: ⁊ veteri nõ ꝯuenit cõmiſſura a no
M .d. uo. ¶ Et nẽo mittit vinũ nouũ i vtres ve
M 2.f. teres aliogn rũpit vinũ nouũ vtres: ⁊ vi
nũ effundet̃ ⁊ vtres ꝑibunt. Sed vinuꝫ
nouũ i vtres nouos mittẽdũ ẽ: ⁊ vtraqꝫ
ꝯſuant̃. Et nẽo bibẽs vetus ſtatiꝫ vult
nouũ. dicit eni: vetus melius eſt.

¶ Capitulum. ¶ VI

¶ Factũ eſt autẽ in ſabbato ſecũdo
primo cũ trãſiret ꝑ ſata vellebant
M 12.a diſcipuli eius ſpicas ⁊ manduca/
M 2.f. bãt ꝯfricãtes manibꝰ. ¶ Quidã aũt phari
ſeorum dicebant illis ¶ Quid facitis qḋ
M 12.a nõ licet i ſabbatꝭ ⁊ rñdẽs ieſꝰ ad eos dixit
M 2.g ¶ Nec hoc legiſtis qḋ fecit dauid: cũ eſu/
1.R 21. riſſet ipe ⁊ q cũ illo erãt quõ intrauit i do
M 12.a mũ dei: ⁊ panes ꝓpoſitõis ſumpſit ⁊ mã
M 2.g ducauit: ⁊ dedit his q cũ ipo erãt quos nõ
licet mãducare niſi tñ ſacerdotibꝰ. Et di
cebat illis: ¶ qꝛ dñs eſt filius hois etiã ſab
M 12.a bati. Factũ eſt autẽ ⁊ i alio ſabbato: vt in
M .g B traret i ſynagogã ⁊ doceret. ¶ Et erat ibi
M 12.b hõ ⁊ manus eius dextra erat arida. Ob
M .3.a ſeruabãt aũt ſcribe ⁊ phariſei. ¶ ſi in ſab/
J.14. bato curaret vt iueniret vñ accuſarẽt cũ.
Ipe vo ſciebat cogitatiões eoꝝ: ⁊ ait ho
mini q habebat manũ aridã. Surge ⁊ ſta
in mediũ. Et ſurgẽs ſtetit. Ait aũt ad il/
los ieſus. Interogo vos ¶ ſi licet ſabbatꝭ
M 2.b bñfacere an male: aiaꝫ ſaluã facere an ꝑ
M .3. dere. Et circũſpectis oibꝰ dixit hõi. Extẽ
de manum tuam. Et extendit: ⁊ reſtituta
eſt manus eius. Ipi aũt repleti ſunt inſi
piẽtia: ⁊ colloq̃bant̃ ad iuicem quid nam
M .14.c facerent de ieſu. ¶ Factum eſt autem in il
M 6.g. C lis diebꝰ exijt in montẽ orare: ⁊ erat per
M .10.a noctans in orõne dei. ¶ Et cum dies fa/
M .3.d ctus eſſet vocauit diſcipulos ſuos ⁊ elegit
Ac .d. duodeci ex ipis quos ⁊ aplõs noiauit: ſi
monẽ quẽ cognomiauit petrũ ⁊ andreaꝫ
frẽꝫ eiꝰ: iacobũ ⁊ iohãnẽ: philippũ ⁊ bar
tholameũ: mattheũ ⁊ thomã: iacobum al
phei: ⁊ ſimonẽ q vocat̃ zelotes: ⁊ iudã ia
cobi: ⁊ iudã ſcarioth q fuit ꝓditor. Et de
ſcẽdens cum illis ſtetit in loco campeſtri
⁊ turba diſcipuloꝝ eius: ⁊ multitudo co/
pioſa plebis ab oi iudea ⁊ hieruſalẽ ⁊ ma

ritima: ⁊ tyri ⁊ ſydonis. ¶ qui venerãt vt Mat .4.g
audirẽt eum ⁊ ſanarent̃ a languoribꝰ ſu/ Mr .3.b.
is. Et qui vexabant̃ a ſpiritibus imun/ Jo .6.a.
dis curabant̃. Et omnis turba querebat
eum tãgere: qꝛ virtus de illo exiebat ⁊ ſa/
nabat oẽs. Et ipſe eleuatis oculis i diſci
pulos ſuos dicebat. ¶ Bti pauperes qa Mat .5.a
vr̃m eſt regnum dei. ¶ Bti q nunc eſu/ Mat .5.a
ritis: qꝛ ſaturabimini. ¶ Bti q nunc fle/ Ja .4.c D
tis: qꝛ ridebitis. Bti eritis cum vos ode at .5.a
rit hoies ⁊ cum ſeꝑauerint vos ⁊ expro/
brauerit: ⁊ eiecerint nomẽ vr̃m tãqꝫ ma
lum ꝓpter filiũ hominis. ¶ Gaudete in 1. Pe .4.c.
illa die ⁊ exultate: ecce eni merces veſtra
multa eſt in celo. Secundũ hec eni facie/
bant ꝓphetis pr̃es eoꝝ: veruntñ ve vo
bis diuitibus q habetis ꝯſolationẽ vr̃am
Ve vobis q ſaturati eſtis: qꝛ eſurietis.
Ve vobis q ridetis nunc: qꝛ lugebitis ⁊
flebitis. Ve cũ bñdixerit vobis oẽs ho/
mines. Scḋm hec faciebant pſeudo pro/
phetis pr̃es eoꝝ. ¶ Sed vobis dico q au Mat .5.g
ditꝭ. Diligite iimicos vr̃os. bñfacite his
q vos oderũt. Bñdicite maledicẽtibus
vobis: ⁊ orate ꝓ calũniãtibus vos. Et q
te ꝑcutit i maxillã: ꝑbe illi ⁊ altã: ⁊ ab eo
q aufert tibi veſtimẽtũ: etiã tunicã noli ꝓ
hibere. Oi aũt petẽti te tribue: ⁊ q aufert E
q̃ tua ſũt ne repetas. ¶ Et ꝓut vultꝭ vt fa Mat .7.e
ciant vobis hoies: ⁊ vos facite illud ſilr̃. Tobie .4.
¶ Et ſi diligitꝭ eos q vos diligũt: q̃ vobꝭ Mat .5.g
eſt gr̃a: Nã et pctõres diligẽtes ſe diligũt
et ſi bñfeceritꝭ his q vobis bñfaciũt: q̃ vo
bis eſt gr̃a. Siqdẽ et pctõres hoc faciunt Exo .22.
¶ et ſi mutuũ dederitꝭ his a qbꝰ ſꝑatis re Deut .5.
ciꝑe: q̃ gr̃a ẽ vobis. Nã et pctõres pecca
toribꝰ fenerãt̃: vt recipiãt eq̃lia. Verũtñ
diligite iimicos vr̃os: bñfacite et mutuũ
date: nihil īde ſpẽrãtes: et erit merces vr̃a
multa: et eritis filij altiſſimi. qꝛ ipe beni/ F
gnꝰ ẽ ſuꝑ igratos et malos. Eſtote ergo
miſericordes: ſicut et pr̃ vr̃ miſericors eſt. Mat .7.a.
¶ Nolite iudicare: et nõ iudicabimi. No
lite ꝯdẽnare: et ñ ꝯdẽnabimi. Dimittite
et dimittemi. Date: et dabit̃ vobis. Mẽ
ſurã bonã et ꝯfertã et cogitatã et ſuꝑefflu Mat .7.a.
enteꝫ dabunt in ſinũ vr̃m. ¶ eadem qppe Mr .4.e
mẽſura qua menſi fueritis: remetiet̃ vo/ Mt .15.c.
bis. Dicebat autem illis et ſimilitudineꝫ Mt .10.e
Nunquid poteſt cecus cecũ ducere. Nõ Joh .13.d
ne ambo in foueam cadunt. Nõ eſt diſci c .15.f.
pulꝰ ſuꝑ mgr̃m: ꝑfectus autẽ oīs erit: ſi
ſit ſicut mgr̃ eiꝰ. ¶ Quid ãt vides feſtucã

Mat.7.a in oculos fris tui. trabem autem q̄ i oculo
tuo est nō ꝯsideras. Aut quō potes dice
re fri tuo frater sine eijciā festucā de ocu
Job.13. lo tuo: ipe i oculo trabē nō vides. ¶ Hy
pocrita eijce ꝑmum trabē de oculo tuo:
⁊ tunc ꝑspicies vt educas festucam d' ocu
Mt.7.d lo fris tui. ¶ Nō est eni arbor bona q̄ fa
cit fructus malos: neqꝫ arbor mala faci
B ens fructū bonū. Vna queqꝫ eni arbor
Mt.7.d. de fructu suo cognoscit. ¶ Neqꝫ eni d' spi
nis colligunt ficus: neqꝫ de rubo vinde
Mt.12.e miāt vuā. ¶ Bonus hō de bono thesau
ro cordis sui ꝓfert bonū. ⁊ malus hō de
Mt.12.e malo thesauro ꝓfert malū. ¶ Ex abūdā
Mt.7.e tia eni cordis os loqtur. ¶ Quid aūt vo
Mt.7.g. catis me dn̄e domine: ⁊ non facitis q̄ di
co. ¶ O is qui venit ad me ⁊ audit sermo
nes meos: ⁊ facit eos: ostendā vobis cui
similis sit. Similis ē hōi edificāti domū
q fodit in altum ⁊ posuit fundamentū su
pra petram. Inundatione aūt facta illisū
est flumen domui illi: ⁊ nō potuit eā mo
uere. Fundata eni erat supra petrā. Qui
aūt audit ⁊ nō facit silis ē hōi edificāti do
mū suā supra trā: sine fundamēto: i quā
illisus est fluuius: ⁊ ꝯtinuo cecidit: ⁊ fa
A cta est ruina domus illi⁹ magna. ¶ VII
Mt.8.b CUm aūt implesset oia vba sua i
Job.4.g aures plebis. ¶ intrauit caphar
naum. Centuriōis aūt cuiusdam
seruus male habēs erat moriturus: q illi
erat ꝓciosus. Et cū audisset de iesu: misit
ad eū seniores iudeoꝝ rogans eū vt ve
niret et saluaret seruū eius. At illi cum ve
nissēt ad iesum rogabāt eū sollicite dicētes
ei: qꝛ dignus est vt hoc illi ꝓstes. Diligit
eni gentē nr̄am: ⁊ synagogā ipe edifica
uit nobis. Iesus aūt ibat cū illis. Et cū
iam nō longe esset a domo: misit ad eū cē
B turio amicos dicens. Dn̄e: noli vexari.
Mt.8.b ¶ Non eni sum dignus vt sub tectū meū
intres: ꝓpter qd et meipsum nō sum di
gnū arbitratus vt venirē ad te sed dic ver
bo et sanabit puer meus. Nam et ego ho
mo sum sub potestate ꝯstitutus habēs sub
me milites: ⁊ dico huic vade ⁊ vadit: ⁊ a
lio veni ⁊ venit: ⁊ seruo meo fac hoc ⁊ fa
cit. Quo audito iesus mirat⁹ est ⁊ ꝯuers⁹
Mat.8.c seqntibus se turbis dixit. ¶ Amē dico vo
bis: nec i isrl' tantā fidē inueni. Et reuersi
qui missi fuerant domū inuenerunt seruū
qui languerat sanū. Et factum est. dein

ceps ibat iesus in ciuitatē que vocat naym
⁊ ibāt cū eo discipuli eius ⁊ turba copio
sa. Cū aūt appropinquaret porte ciuitatis
ecce defunctus efferebat filius vnic⁹ ma
tris sue. ¶ Et hec vidua erat: ⁊ turba ciui 4.Re.4
tatis multa cū illa. Quā cū vidisset domi
nus: misericordia motus sup eā dixit illi.
Noli flere. Et accessit: ⁊ tetigit loculum.
Hi aūt q portabāt steterūt. Et ait. ¶ Ado
lescēs: tibi dico surge. ¶ Et resedit q erat Mr.5.g
mortuus: ⁊ cepit loqui: ⁊ dedit illum ma 4.Re.
tri sue accepit autem oēs timor ⁊ magni 3.Re.
ficabāt deū dicētes. ¶ Quia ꝓpheta ma Jo.4.
gnus surrexit in nobis: ⁊ qꝛ deus visita ⁊.6.b
uit plebē suam. Et exijt hic sermo i vni
uersam iudeā de eo: ⁊ oēm circa regiōem
Et nunciauerūt iohāni discipuli eius de
oibus his. ¶ Et ꝯuocauit duos de disci Mt.11
pulis suis iohānes: ⁊ misit ad iesū dicēs.
Tu es qui venturus es: an aliū expecta
mus. Cū autē venissent ad eū viri: dixe
runt. Iohannes baptista misit nos ad te
dicēs. ¶ Tu es qui vēturus es. an alium Mt.i.
expectamus. In ipa aūt hora multos cu
rauit a lāguorib⁹ suis ⁊ plagis: ⁊ spiriti
bus multis: ⁊ cecis multis donauit visū.
Et respondēs dixit illis. ¶ Euntes renū Mt.i
ciate iohāni q̄ audistis et vidistis. Quia E
ceci vident: claudi ambulāt: leprosi mū
dant: surdi audiunt mortui resurgūt pau
pes euangelizant: ⁊ beatus est quicunqꝫ
nō fuerit scādalizatus in me. ¶ Et cū di Mt.ii.
scessissent nūcij iohānis: cepit de iohāne
dicere ad turbas. Quid existis in deser
tum videre. Arundinē vēto agitatā. Sed
quid existis videre: Hoiem mollib⁹ ve
stimentis indutum. Ecce qui in veste ꝓ
ciosa sunt: et delitijs: in domibus regum
sunt. Sed quid existis videre. Prophe
tam vtiqꝫ dico vobis: ⁊ plusqꝫ ꝓphetam
Hic est de quo scriptum est. ¶ Ecce mitto Mala.3
angelū meū an̄ faciē tuam q ꝓparabit vi Mat.
am tuā an̄ te. Dico.n. vobis: maior iter Mar.1
natos mlieꝝ ꝓpheta iohāne baptista ne Mt.i
mo est. ¶ Qui aūt minor ē in regno dei:
maior ē illo. Et ois ppl's audiēs: et pu
blicani iustificauerūt deū: baptizati baptis
mo iohānis. Pharisei aūt ⁊ legisperiti ꝯsi E
lium dei spreuerūt in semetipos nō bapti
zati ab eo. Ait autē dominus. ¶ Cui er Mt.ii
go similes dicam homines generatiōis
huius. et cui similes sunt. Similes sunt

pueris sedentibus in foro: et loquentibus
ad inuicē et dicentibus. Cantauimus vob
tibijs et non saltastis: lamētauimus et nō
Mt.ib. plorastis. ¶ Venit aūt iohānes baptista ne
que manducans panē neque bibens vinum
et dicitis. Demonium hꝫ. Venit filius ho
minis manducans et bibēs: et dicitis. Ec
ce homo deuorator: et bibens vinū: ami
cus publicanorum et pctōrum. Et iustificata ē
Mat.5.a. sapia ab oībus filijs suis. ¶ Rogabat autē
Mr..a. illū qdā de phariseis vt māducaret cū illo
Iob.a. Et ingressus domū pharisei discubuit. Et
F ecce mulier q̄ erat i ciuitate peccatrix vt co
gnouit quod iesus accubuit i domo pharisei:
attulit alabastrū vnguēti: et stās retro secus
pedes eius: lachrymis cepit rigare pedes
eius: et capillis capitis sui tergebat: et oscu
labatur pedes eius: et vnguēto vngebat. Vi
dēs aūt phariseus q vocauerat eū: ait itra
se dicēs. Hic si esset ppha sciret vtique q̄
et qualis ē mlier q̄ tāgit eū quia peccatrix ē.
Et rn̄dēs iesus dixit ad illū: Simon ha
beo tibi aliqd dicere. At ille ait: magister
dic. Duo debitores erant cuidā fenerato
A ri: vnus debebat denarios qngētos et ali
us quinquaginta. Nō habētibus illis vnde
redderēt: donauit vtrisque. Quis ḡ eū plus
diligit? Rn̄dens simon dixit. Estimo: quia
is cui plus donauit. At ille dixit ei. Recte
iudicasti. Et conuersus ad mulierē: dixit si
moni. Vides hanc mulierē. Intraui in
domū tuā: aquā pedibus meis nō dedisti
Hec aūt lachrymis rigauit pedes meos:
et capillis suis tersit. Osculū mihi nō de
disti: hec autē ex q̄ itraui nō cessauit oscu
lari pedes meos. Oleo caput meū nō vn
xisti: hec āt vnguēto vnxit pedes meos.
Propter qd dico tibi. Remittūtur ei pctā mlta:
quoniam dilexit multū. Cui āt minus dimit
Mr.. titur minus diligit. Dixit aūt ad illā. ¶ Re
mittuntur tibi pctā. Et ceperūt q simul accū
bebant dicere itra se. Quis ē hic q ēt pctā
Mat.c. dimittit. Dixit āt ad mulierē. ¶ Fides tua
Mar.f.i. te saluā fecit. Vade i pace. VIII
.g. A Et factū ē deinceps et ipse iter facie
bat p ciuitates et castella pdicās et
euāgelizans regnū dei: et duode
cim cū illo: et mulieres aliq̄ q̄ erāt curate a
spiritibus malignis et ifirmitatibus: ma
ria q̄ vocatur magdalene de q̄ septē demo
nia exierāt: et iohanna vxor chuze pcura
toris herodis: et susanna et alie multe: que
ministrabant ei de facultatibus suis. ¶ Cū Mat.13.a.
aūt turba plurima cōueniret et de ciuitati Mar.4.a.
bus pperarēt ad eū: dixit p similitudinem.
Exijt qui seminat seminare semē suū. Et dū
seminat: aliud cecidit secus viā: et cōculca
tū ē: et volucres celi comederūt illud. Et
aliud cecidit supra petrā et natū aruit: quia nō
hēbat humorē. Et aliud cecidit inter spinas
et simul exorte spine suffocauerunt illud. Et
aliud cecidit i terrā bonā: et ortum fecit fructū
cētuplū. Hec dicēs clamabat. Qui habꝫ
aures audiēdi audiat. Interrogabant aūt
eū discipuli eius: q̄ eēt hec pabola. Quibus B
ipse dixit. ¶ Vobis datū ē nosse mysteriū Mat.13.b.
regni dei ceteris āt i pabolis. ¶ vt vidētes Mar.4.b.
nō videant et audiētes nō intelligant. ¶ Ē Esa.6.Act.
autē hec pabola. Semē ē vbum dei. Qui 18.d.Io.12.f.
autē secus viā: hi sunt qui audiunt: dein Mat.13.c.
de venit diabolus et tollit vbum de corde Mr.4.c.
eorum: ne credētes salui fiant. Nā qui supra
petrā: qui cū audierint cū gaudio suscipi
unt vbū. Et hi radices nō hn̄t: quia ad tps
credunt: et in tpe tēptatiōis recedūt. Qd
autē i spinas cecidit: hi sūt qui audierunt:
et a sollicitudinibus et diuitijs et voluptati
bus vite eūtes suffocantur et nō referūt fru C
ctum. Qd aūt i bonā terrā: hi sunt q i cor
de bono et optimo audiētes vbum retinēt
et fructū afferūt in patiētia. ¶ Nemo autē I.11.c. Mat.
lucernā accēdēs opit eā vase aut subtus le 5.b. Mar.
ctū ponit: sꝫ supra cādelabrum pōit: vt itran 4.b.
tes videant lumē. ¶ Non ē.n. occultū qd Mr.10.c.
nō manifestetur: nec abscōditū qd nō cogno Mr.4.d.
scatur et i palā veniat. Videte ḡ qd audiatis Mat.13.b.et
¶ Qui eni hꝫ dabitur illi: et qcūque nō hꝫ: etiā 25.e.mr.4.
qd putat se habere auferetur ab illo. ¶ Ve e.i.19.d.
nerunt autē ad illum mr et frēs eius: et nō Mt.12.g.
poterant adire eū p turba. Et nūciatū ē il Mr.3.g.
li. mr tua et frēs tui stāt foris: volentes te
videre. Qui rn̄dēs dixit ad eos: mr mea
et frēs mei hi sunt: q vbum dei audiunt et
faciunt. ¶ Factū ē autē in vna dierum et ipse Mt.8.e.
ascendit in nauiculā: et discipuli eius et ait Mr.4.g.
ad illos. Trāsfretemus trans stagnū. Et
ascēderūt. Et nauigantibus illis obdormi
uit et descēdit pcella vēti in stagnū: et cō
pellebātur et piclitabantur. Accedētes autem
suscitauerūt eū dicētes. Preceptor pimus.
At ille surgēs increpauit vētum et tempe
statē aque: et cessauit et facta ē tranqllitas.
Dixit aūt illis. Vbi ē fides vra? Qui ti D
mētes mirati sunt ad inuicem dicentes.

Mt.8.f. Quis putas hic ē. ¶ Quia ⁊ vētis ⁊ ma/
Mr.4.g. ri imperat: ⁊ obediunt ei. ¶ Et nauigauerūt
ad regionē gerasenoꝝ: q̄ ē ꝯ galileā. Et
cū de naui egressus eēt ad trā: occurrit il
li vir qdā q habebat demoniū iā tēporib⁹
multis: ⁊ vestimēto nō induebaṫ: neq; in
domo manebat: sed in monumentis. Is
vt vidit iesum ꝓcidit an̄ illū: ⁊ exclamās
Mt.8.f. voce magna dixit. ¶ Quid mihi ⁊ tibi est
Mr.5.b. iesu fili dī altissimi. Obsecro te: ne me tor
q̄as. Precipiebat eni spiritui imundo vt
exiret ab hoie. Multis eni tpibus arripie
bat illū: ⁊ vinciebaṫ catenis ⁊ ꝯpedib⁹ cu
stoditus: ⁊ ruptis vinculis agebaṫ a de/
Mr.5.b. monio in deserta. ¶ Interrogauit aūt illū ie/
sus dicēs Qd tibi nomē ē? At ille dixit.
Legio. Quia itrauerunt demonia multa
E in eū. Et rogauerunt illū: ne iperaret ill'
Mt. .g. vt in abyssum irent. ¶ Erat autē ibi grex
Mr.5.b. porcoꝝ multoꝝ pascentiū in monte ⁊ ro/
gabant eū vt pmitteret eis i illos igredi
Et pmisit illis. Exierunt ḡ demonia ab
hoie: ⁊ itrauerunt i porcos: ⁊ ipetu abijt
grex p preceps in stagnū: ⁊ suffocatus ē.
Mr.5.b. ¶ Quod vt viderunt factū q pascebant fu
Job.10.c. gerunt. ⁊ nūciauerunt in ciuitatē ⁊ in vil
las. Exierunt aūt videre qd factum est: ⁊
venerunt ad iesū: ⁊ inuenerunt hoiem se
dentē a quo demonia exierant vestitū: ac
sana mēte ad pedes eius ⁊ timuerūt. Nū
ciauerunt autē illis ⁊ q viderāt quō san⁹
factus esset a legione. Et rogauerunt illū
ois multitudo gerasenoꝝ: vt discederet
Mr.5.c. ab ipsis: qꝛ magno timore tenebaṫ. ¶ Ip
se autē ascendens nauim reuersus est. Et
F rogauit illum vir a quo demonia exierant
vt cum eo esset. Dimisit autē eū iesus di
cens. Redi in domum tuā: ⁊ narra quan
ta tibi fecit deus. Et abijt p vniuersā ciui
Mat.9.d. tatē p̄dicans quāta illi fecisset iesus. ¶ Fa
mar.5.d. ctum est autē cum redisset iesus: excepit il
Jo.4.g. lum turba. Erāt aūt oēs expectātes eum.
Et ecce venit vir cui nomen iayr⁹: ⁊ ipse
p̄nceps synagoge erat ⁊ cecidit ad pedes
iesu: rogās eum vt intraret in domū eius
qꝛ vnica filia erat ei fere annoꝝ duodecī
⁊ hec moriebaṫ. Et cōtigit dum iret: a tur
mar.9.d. bis cōprimebaṫ. ¶ Et mulier q̄dam erat i
mar.5.d. fluxu sanguis ab annis duodecī: q̄ in me
dicos erogauerat oēm substam suā: nec ab
vllo potuit curari. Accessit retro ⁊ tetigit
fimbriam vestimēti eius: ⁊ cōfestim stetit
fluxus sanguinis ei⁹. Et ait iesus. Quis
est q me tetigit? Negantibus aūt oib⁹: di
xit ⁊ petrus ⁊ q cū illo erant. Preceptor
turbe te ꝯprimunt ⁊ affligunt: ⁊ dicis qs
me tetigit. Et dixit iesus. Tetigit me ali/
quis. Nā ⁊ ego noui ṽtutē de me exisse.
Videns autē mulier qꝛ nō latuit: tremēs G
venit ⁊ ꝓcidit an̄ pedes ei⁹ ⁊ ob quā cām
tetigerit eū idicauit corā oi populo: ⁊ quē
admodū confestim sanata sit. At ip̄e dixit
ei. ¶ Filia fides tua saluam te fecit. Vade Mat.9.c
in pace. Adhuc illo loquēte venit qdam mar.5.
ad p̄ncipē synagoge dicēs ei: qꝛ mortua
est filia tua: noli vexare illum. Iesus aūt
audito hoc ṽbo rn̄dit patri puelle. Noli
timere. Crede tātū: ⁊ salua erit. Et cū ve
nisset domū: nō pmisit intrare secum quē
quā nisi petꝝ ⁊ iacobū ⁊ iohānem: ⁊ prē
⁊ mrēm puelle. Flebant aūt oēs ⁊ plāge
bant illā. At illi dixit. Nolite flere. ¶ Nō mat.9.c
est mortua puella s; dormit. Et deridebāt mar.5.
eū: sciētes qꝛ mortua eēt. Ipse aūt tenēs Job.11.
manū ei⁹ clamauit dicens. Puella sur/ mat.9.
ge. Et reuersus ē spūs eius: ⁊ surrexit cō mar.5.
tinuo. Et iussit illi dare mādicare. Et stu
puerunt pentes eius qbus p̄cepit ¶ ne ali mar.5.
cui dicerent qd factum erat. ¶ IX mat.10

¶ Conuocatis autē iesus duodecī A
apostolis: dedit illis ṽtutem ⁊ po mar.6.
testatem super oia demonia ¶ ⁊ vt mat.10.
lāguores curarent. Et misit illos predica mar.3.
re regnum dei: ⁊ sanare infirmos. ¶ Et mat.1
ait ad illos. Nihil tuleritis i via: neq; ṽ mar.6.
gam: neq; perā: neq; panē: neq; pecuniā
neq; duas tunicas hēatis. Et in quācūq;
domū intraueritis ibi manete: ⁊ inde ne
exeatis. ¶ Et qcunq; non receperint vos mat.10
exeuntes de ciuitate illa: etiam puluerem mar.6.
pedū vestroꝝ excutite i testimoniū supra Act.13
illos. ¶ Egressi autē circuibant p castella mar.6.
euangelizantes ⁊ curātes vbiq;. ¶ Audi mat.14
uit autē herodes tetrarcha oia q̄ fiebant mar.6.
ab eo: ⁊ hesitabat eo q dicereṫ a quibusdā mat.14
qꝛ iohannes surrexit a mortuis a qbusdā mar.6
vero qꝛ helias apparuit: ab alijs autē qꝛ B
propheta vnus de āntiquis surrexit. Et ait
herodes. ¶ Iohānē ego decollaui. Quis mar.6.
est autem iste de quo ego talia audio? Et mar.6.
querebat videre eū. ¶ Et reuersi apo/sto mat.14
li narrauerunt il i quecunq; fecerunt ¶ et Jo.6.
assūpt' illis secessit seorsū i locū d'tū ē
bethsaide. Quod cū cognouissent turbe

secute sunt illum ⁊ excepit eos ⁊ loqueba
tur illis de regno dei. ⁊ eos q̄ curra idige
bãt: sanabat. ¶ Dies aũt cepit declinare.
M 14.c Et accedẽtes duodecim dixerunt illi. Di/
M 6.c mitte turbas: vt euntes in castella villas/
Jo.a q̃ q̄ circa sunt diuertãt ⁊ iueniãt escas: q̄2
M 14.c hic i loco deserto sumus. Ait aũt ad illos
M 6.c ¶ Vos date illis mãducare. At illi dixe/
M 14.d rũt. ¶ Nõ sunt nobis pluſq̃ q̄nq3 panes
M 6.c ⁊ duo pisces: nisi forte nos eam⁹ ⁊ ema/
Jo.a. mus in oẽm hãc turbam escas. Erãt au
tẽ fere viri q̄nq3 milia. Ait autẽ ad disci/
pulos suos. Facite illos discũbere p con
uiuia q̄nquagenos: ⁊ ita fecerũt. Et discũ
M 14.d buerũt oẽs. ¶ Acceptis aũt q̄nq3 panib⁹
M 6.f ⁊ duobus piscibus: respexit in celũ ⁊ be
Jo.b. nedixit illis: ⁊ fregit ⁊ distribuit discipu/
lis suis vt ponerẽt añ turbas. Et mãdu/
cauerũt oẽs: ⁊ saturati sunt. Et sublatum
est qđ supfluit illis fragmentoꝝ cophini
M 16.b. duodecim. ¶ Et factum est cũ solus esset
M 8.c orans erãt cũ illo ⁊ discipuli: ⁊ interroga/
uit illos dicẽs. Quẽ me dicũt esse turbe.
At illi rñderunt ⁊ dixerũt. Johannẽ ba/
ptistã: alij aũt heliam: alij vero q̄2 vn⁹ ꝓ
pheta de priorib⁹ surrexit. Dixit aũt illis
Vos aũt quẽ me esse di citis. Rñdens si
M 16.c. mon petrus dixit. Christũ dei. ¶ At ille i
M 8.c crepans illos p̄cepit ne cui dicerent hoc:
M 16 e. dicens: ¶ q̄2 oportet filiũ hoĩs multa pati
M 8.f ⁊ reprobari a senioribus ⁊ p̄ncipibus sa/
M 16.f cerdotũ ⁊ scribis ⁊ occidi: ⁊ tertia die re/
M 8.g. surgere. ¶ Dicebat autẽ ad oẽs. Si quis
J.14 vult post me venire: abneget semetipm̃:
⁊ tollat crucẽ suã quotidie: ⁊ sequat̃ me
Qui eni voluerit aiam suã saluã facere
pdet illã. Nã q̄ pdiderit aiam suã pp me
saluã faciet illã. Quid eni ꝓficit hoĩ si lu
cret̃ vniuersũ mundũ: se aũt ipm̃ perdat
M 10.f. ⁊ detrimentũ sui faciat. ¶ Nã qui me eru
M 8.g buerit: ⁊ meos s̃mones: hũc filius hoĩs
erubescet cũ venerit in maiestate sua ⁊ pa
M 16.g tris ⁊ sanctoꝝ angeloꝝ. ¶ Dico autẽ vob
M 9.a vere sunt aliq̄ hic stãtes q̄ non gustabunt
M 17.a mortẽ donec videãt regnũ dei. ¶ Factũ
M 9.a ẽ aũt post hec verba fere dies octo ⁊ assũ
psit petrum: ⁊ iacobũ: ⁊ iohannẽ: ⁊ ascẽ
dit in montem vt oraret. Et facta est dũ
oraret species vultus eius altera: ⁊ vesti
tus eius albus ⁊ refulgens. Et ecce duo
viri loquebant̃ cũ illo. Erant autẽ moy

ses ⁊ helias visi in maiestate: ⁊ dicebãt ex
cessũ ei⁹: quẽ completur⁹ erat in hierũ
salẽ. Petrus vero ⁊ qui cũ illo erãt: gra
uati erant somno. Et euigilãtes viderũt
maiestatẽ eius: ⁊ duos viros q̄ stabãt cũ
illo. Et factum est cũ discederent ab illo:
ait petrus ad iesum. Preceptor bonũ est
nos hic esse: ⁊ faciamus tria tabernacula
vnum tibi: vnum moysi: ⁊ vnum helie.
Nesciens q̄d diceret. Hec aũt illo loquẽ
te facta est nubes ⁊ obumbrauit eos: ⁊ ti/ mt.3.g.7.
muerunt intrantibus illis in nubẽ. ¶ Et 7.b.mar.1
vox facta est de nube dicens. Hic est fili⁹ b.⁊.9.a Esa
meus dilectus: ipsum audite. Et dum fie 42.a. Pet.i.
ret vox: inuentus est iesus solus: ⁊ ipi ta d.⁊. s.3.e
cuerunt: ⁊ nemini dixerunt in illis dieb⁹ mt.17.a Et
q̄cq̃ ex his q̄ viderant. Factũ est aũt i se/ mar.9.e
quenti die descendẽtibus illis de monte
occurrit illis turba multa. Et ecce vir de
turba exclamauit dicens. Magister ob/
secro te: respice in filium meũ: q̄2 vnicus
est mihi. Et ecce spũs apprehendit eũ ⁊
subito clamat: ⁊ elidit ⁊ dissipat eum cum
spuma: ⁊ vix discedit dilanians eum: Et
rogaui discipulos tuos vt eijcerent illum
⁊ non potuerunt. Respondens autem ie
sus dixit. ¶ O generatio infidelis ⁊ per/ mt.17.c
uersa: vsq̄quo ero apđ vos ⁊ patiar vos mar.9.c
Adduc huc filium tuum. Et cum acce/
deret: elisit illum demonium ⁊ dissipauit
Et increpauit iesus spiritum imundum
⁊ sanauit puerum: ⁊ reddidit illum patri
eius. Stupebant autẽ omnes in magni
tudine dei. Omnibusq̃ mirantibus in
omnibus que faciebat: dixit ad discipl'os
suos. Ponite vos in cordibus vestris s̃
mones istos. ¶ Filius enim hominis fu mt.17.f.
turum est vt tradatur in manus hominũ mar.9.
At illi ignorabant verbũ istud. ⁊ erat ve F
latum ante eos vt non sentirent illud: et
timebant eum interrogare de hoc verbo
¶ Intrauit autem cogitatio in eos: quis mt.18.a
eorum maior esset. At iesus videns cogi mar.9.e
tationes cordis illorum apprehendit pue
rum: ⁊ statuit illũ secus se ⁊ ait illis. Qui
cunq̃ susceperit puerum istum in nomi
ne meo. me recipit. Et quicunq̃ me re/
ceperit recepit eum qui me misit. Nam
qui minor est inter omnes vos: hic ma/
ior est. ¶ Respondens autẽ iohannes di mar.9.f
xit. Preceptor vidimus quẽdam i noĩe

tuo eijcientē demonia ꝛ ꝓhibuimus eū
q2 nō sequit̄ nobiscū. Et ait ad illos iesus
Nolite ꝓhibere. Qui.n.nō ē aduersum
vos ꝓ vobis ē. Factū est autē dū cōplerē
tur dies assūptionis eius: ꝛ ipse faciē suā
firmauit vt iret in hierl'm. Et misit nunci
os an̄ ꝯspectū suū: ꝛ euntes intrauerunt in
ciuitatē samaritanoꝝ vt pararent illi. Et
nō receperunt eum: q2 facies eius erat eun
tis hierl'm. Cū vidissent aūt discipuli eius
B iacobus ꝛ iohānes dixerunt. Dn̄e vis di
cimus vt ignis descēdat d' celo: ꝛ ꝯsūmat
illos. Et ꝯuersus increpauit illos dicens.
Mt.18.b. Nescitis cuius spūs estis. ¶ Filius hoīs
Mat.8.d. nō venit aīas ꝑdere sed saluare. Et abie/
runt in aliud castellū. ¶ Factū ē aūt ābulā
tibus illis in via dixit qdā ad illū. Seq̄r
te q̄cunq3 ieris. Dixit illi iesus. Vulpes
3.Re.19. foueas habēt: ꝛ volucres celi nidos. ¶ Fi
Mat.8.d lius autē hoīs nō h3 vbi caput suū recliet
Mat.8.e. Ait aūt ad alterū. ¶ Seq̄re me. Ille autē
dixit. Dn̄e ꝑmitte mihi ꝑmū ire: ꝛ sepe/
lire p̄rem meū. Dixitq3 ei iesus. Sine vt
mortui sepeliant mortuos suos: tu aūt va
de ꝛ annuncia regnum dei. Et ait alter.
Sequar te dn̄e: sed ꝑmitte mihi primū re
nunciare his q domi sunt. Ait ad illū ie/
sus. Nemo mittēs manū suā ad aratrum
ꝛ aspiciēs retro: aptus est regno dei. ¶ X
A Post hec aūt designauit dn̄s ꝛ ali/
os septuagitaduos: ꝛ misit illos
binos an̄ faciē suā in oēm ciuita/
tem ꝛ locū quo erat ipse venturus. Et di
Mt.9.g. cebat illis. ¶ Messis qdē multa: operarij
B aūt pauci. Rogate ḡ dn̄m messis vt mit/
Mt.10.c. tat operarios in messē suā. ¶ Ite: ecce ego
mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite
portare sacculum neq3 perā neq3 calcia/
menta: ꝛ neminē per viam salutaueritis.
Mt.10.b ¶ In quācunq3 domū intraueritis ꝑmū
Mr.6.b. dicite pax huic domui: ꝛ si ibi fuerit filius
pacis: requiescet sup illū pax vr̄a: sin autem
ad vos reuertet̄. In eadē autē domo ma
C nete: edentes ꝛ bibentes q̄ apud illos sūt
Mt.10.b ¶ Dignus est.n.operarius mercede sua
ꝛ.20.b. Nolite trāsire de domo in domū. Et in
quācunq3 ciuitatē intraueritis ꝛ susceperit
D vos mānducate q̄ apponunt̄ vobis: ꝛ cu/
Mt.10.b. rate infirmos q in illa sunt. ¶ ꝛ dicite illis:
Mr.16.f. appropinqbit in vos regnū dei. In quā/
cunq3 aūt ciuitatē intraueritis ꝛ nō suscepe
rint vos: exeuntes in plateas eius dicite.

Etiā puluerē q adhesit nobis de ciuitate
vr̄a extergimus in vos. Tn̄ hoc scitote q2
appropinqbit regnū dei. Dico vobis: q2
sodomis in die illa remissius erit q̄3 illi ci/
uitati. Ve tibi corozaim ve tibi bethsaida Mt.11.
q2 si in tyro ꝛ sidone facte fuissent virtutes
q̄ facte sunt in vobis: olim in cilicio ꝛ cine
re sedentes penitērent. Verūtn̄ tyro ꝛ si/
doni remissius erit in iudicio q̄3 vobis. Et
tu capharnaum vsq3 ad celū exaltata vsq3
ad infernum demergeris. ¶ Qui vos au/ Mt.10.
dit me audit: ꝛ q vos spernit me spernit. 18.a I
Qui autē me spernit: spnit eum qui misit 14.e.
me. Reuersi sunt aūt septuagintaduo cū
gaudio dicentes. Dn̄e etiā demonia sub/
ijciunt̄ nobis in noie tuo. Et ait illis. Vi
debā sathanā sicut fulgur de celo cadentē
¶ Ecce dedi vobis p̄tātem calcandi supra Mr.1
serpentes ꝛ scorpiones ꝛ sup oēm virtu/
tē inimici: ꝛ nihil vobis nocebit. Verūtn̄
in hoc nolite gaudere: q2 spūs vobis sub
ijciunt̄: gaudete autē q2 noīa vr̄a scripta
sunt in celis. In ipsa hora exultauit in spū
scō: ꝛ dixit. ¶ Cōfitebor tibi dn̄e p̄r celi ꝛ Mt.11
terre: q2 abscōdisti hec a sapiētibus ꝛ pru
dētibus ꝛ reuelasti ea ꝑuulis. Etiā pater
qm̄ sic placuit an̄ te. ¶ Oia mihi tradita sī Mt.11
a patre meo. Et nemo scit qs sit filius nisi Jo.16
pater: ꝛ qs sit p̄r nisi filius ꝛ cui voluerit
filius reuelare. Et ꝯuersus ad discipulos
suos dixit. ¶ Beati oculi q vident q̄ vos Mt.1
videtis. Dico.n.vobis: q2 multi ꝓphete
ꝛ reges voluerunt videre q̄ vos videtis
ꝛ nō viderunt: ꝛ audire q̄ auditis ꝛ non
audierunt. ¶ Et ecce qdam legisꝑitus sur Mt.2
rexit tēptans illum ꝛ dicēs. magister: qd Mr.1
faciendo vitā eternā possidebo. At ille di
xit ad eum. In lege qd scriptū est. Quō
legis. ¶ Ille rn̄dens dixit. Diliges dn̄m Mt.2
deum tuum ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aīa Mr.1
tua: ꝛ ex oībus viribus tuis: ꝛ ex oī mēte Deut
tua: ¶ ꝛ ꝓximū tuū sicut teipsū. Dixitq3 Lo.1
illi. Recte respondisti. Hoc fac ꝛ viues. Ja.2.
¶ Ille autē volens iustificare seipsū dixit 1.16.d.
ad iesum. Et qs est meus ꝓximus. Su
spiciens autē iesus dixit. Homo qdā descē
debat ab hierl'3 in hiericho ꝛ incidit in latro
nes: q et dispoliauerunt eū: ꝛ plagis impo
sitis abierūt semiuiuo relicto. Accidit aūt
vt sacerdos qdam descenderet eadē via ꝛ
viso illo p̄teriuit. Similiter ꝛ leuita: cum
esset secus locū: ꝛ videret eū ꝑtransijt. Sa

maritanus aūt qdā iter faciēs venit secus
eū: ⁊ vidēs eū3 misericordia motus ē. Et
appropiās alligauit vulnera ei⁹ īfundēs
oleū ⁊ vinū: ⁊ iponēs illū in iumentū suū
duxit in stabulū: ⁊ curā eius egit. Et alta
die ꝓtulit duos denarios: ⁊ dedit stabula
rio: ⁊ ait: Curā illius habe: ⁊ qdcūqȝ su
pererogaueris ego cū rediero reddā tibi.
Quis hoꝝ triū vī tibi ꝓximus fuisse il
li q īcidit in latrones. At ille dixit. Qui fe
cit misericordiam in illū. Et ait illi iesus.
Uade ⁊ tu fac similit. ¶ Factū3 ē autē dum
irent: ⁊ ipe itrauit in qddā3 castellū ⁊ mu
lier qdā3 martha noīe excepit illum in do
mū3 suā: ⁊ huic erat soror nomine maria.
Que etiā sedēs secus pedes dñi audiebat
verbū illius: martha autē satagebat circa
frequēs ministeriū3. Que stetit ⁊ ait. Dñe
nō est tibi cure q̄ soror mea reliquit me so
la3 ministrare. Dic ḡ illi vt me adiuuet. Et
rñdēs dixit illi dñs. Martha martha sol
licita es: ⁊ turbaris erga plurima. ¶ Por/
ro vnum ē necessarium. maria optimam
partē elegit q̄ non auferet ab ea. ¶ XI

L Et factū est cum eēt in quodā loco
orās: vt cessauit: dixit vnus ex di
scipulis eius ad eum. Dñe doce
nos orare sicut docuit iohānes discipulos
at.6. suos. Et ait illis. ¶ Cū oratis dicite. ¶ Pr
o.6. scificet nomē tuum. adueniat regnū tuū3
panē nrm q̄tidianum da nobis hodie. ⁊
dimitte nobis pctā nostra: siqdem ⁊ nos
dimittimus debitoribꝰ nostris: ⁊ ne nos
inducas in tēptationem. Et ait ad illos.
Quis vestrum habebit amicum ⁊ ibit ad
illu3 media nocte: ⁊ dicet illi: amice commo
da mihi tres panes: qm̄ amicus meus ve
nit de via ad me: ⁊ nō habeo qd ponā an̄
illum: ⁊ ille deintus respōdens dicat: no/
li mihi molestus esse iam hostiū clausu3 ē
ob.i. ⁊ pueri mei mecū sunt i cubili: nō possū
sa.i surgere ⁊ dare tibi. Et ille si pseuerauerit
B pulsans dico vobis: ⁊ si nō dabit illi sur/
gens eo q̄ amicus eius sit: ꝓpter iprobi/
tatem tñ eius surget ⁊ dabit illi qtquot h3
at.b. necessarios. Et dico ego vobis. ¶ Petite
a.i. ⁊ dabit vobis: qrite ⁊ inuenietis: pulsate ⁊
ob.f. aperiet vobis. ¶ Omis eni q petit accipit ⁊
q querit iuenit: ⁊ pulsanti aperiet. Quis
autē ex vobis patrē petit panē nunqd la/
pidē dabit illi. Aut piscē: nunqd ꝓ pisce
serpentem dabit illi. Aut si petierit ouum

nunquid porriget illi scorpionē. Si ergo
vos cum sitis mali nostis bona data dare
filijs vris quāto magis pr vester celestis
de celo dabit spm̄ bonu3 petētibꝰ se. ¶ Et mat.9.f.
erat eijciēs demonium ⁊ illud erat mutū: ⁊.12.c.
⁊ cū eiecisset demoniū locutus ē mutus ⁊ mat.12.c.
āmirate sunt turbe. ¶ Quidā3 autē ex eis mar.3.c.
dixerunt. In beelzebub pncipe demonio mat.12.c.
rū eijcit demonium. ¶ Et alij tēptantes si C
gnum de celo q̄rebant ab eo. Ipse autem
vt vidit cogitationes eoꝝ dixit eis. ¶ Oē mat.12.d.
regnum i se diuisum desolabit. ⁊ domus mar.3.f.
supra domum cadet. Si aūt ⁊ satanas i
seipm̄ diuisus ē: quō stabit regnū eius. q̄r
dicitis in beelzebub me eijcere demonia.
Si autē ego in beelzebub eijcio demoīa.
filij vri in q̄ eijciūt. Ideo ipsi iudices vri
erunt. Porro si in digito dei eijcio demo
nia ꝓfecto puēit i vos regnum dei. Cū
fortis armatus custodit atrium suū: i pace
sunt ea q̄ possidet. Si autē fortior eo sup/
ueniēs vicerit eu3: vniuersa arma ei⁹ au
feret in qbus ꝯfidebat. ⁊ spolia ei⁹ distri/
buet. Qui nō est mecum ꝯ me ē: ⁊ q non
colligit mecum dispgit. ¶ Cum imundus mat.12.f.
spūs exierit de hoīe ambulat ꝑ loca iaquo
sa q̄rens requiē: ⁊ nō inueniēs dic. Re/
uertar in domum meā vñ exiui. Et cum
venerit iuenit eā scopis mundatam. Tūc D
vadit ⁊ assumit septē alios spūs secum ne
qores se: ⁊ igressi hitant ibi. Et fiunt no/
uissima hoīs illius peiora priorib⁹. Factu3
ē autē cum hec diceret: extollens voce3 q̄
da3 mulier de turba dixit illi. Beatus vē
ter qui te portauit ⁊ vbera q̄ suxisti. At ille
dixit. Quinimo beati q audiunt vbū dei
⁊ custodiunt illud. Turbis autē cōcurren
tibus cepit dicere. ¶ Generatio hec gene mat.12.f.
ratio nequam ē: signum q̄rit: ⁊ signū nō mar.8.c.
dabit ei nisi signum ione. Nam sicut fuit
ionas signū niniuitis: ita erit ⁊ fili⁹ hoīs
generationi isti. ¶ Regina austri surget i 3.Reg.10.
iudicio cum viris generatōis huius ⁊ cō 2.Paral.9.
dēnabit illos: q̄r venit a finibus t̄re audi
re sapientiam salomonis. Et ecce plusq̄
salomon hic. ¶ Uiri niniuite surgent i iu Ione.3.
dicio cum generatiōe hac ⁊ cōdemnabūt mat.12.f.
illam: q̄r pniam egerunt in pdicatōe ione E
Et ecce plusq̄ iona hic. ¶ Nemo lucernā s.8.c.
accendit ⁊ in abscondito ponit neq3 sub mat.5.b.
modio sed supra candelabꝝ: vt q ingredi mar.4.d.
unt lumen videāt. ¶ Lucerna corporis tui mat.6.c.

ē ocl'us tu⁹. Si oculus tu⁹ fuerit simplex
totũ corpus tuũ lucidũ erit: si ãt nequã fue
rit etiã corpus tuũ tenebrosum erit. Vi/
de ḡ ne lumē qd' in te ē tenebre sint. Si ḡ
corp⁹ tuũ totũ lucidũ fuerit nõ habēs ali/
quã partem tenebrarum: erit lucidũ totũ. Et
sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Et
F cũ loqueret rogauit illũ quidã pharise⁹ ut
prãderet apud se. Ies⁹ aũt ingressus re/
cubuit. Phariseus aũt cepit itra se repu/
Mt.23.c. tãs dicere: quare non baptizatus esset ãte
prãdiũ. Et ait dñs ad illum. ¶ Nũc vos
pharisei qd' de foris ē calicis ⁊ catini mũ/
datis: qd' autē int⁹ ē vestrũ plenũ ē rapi/
na ⁊ iniqtate. Stulte: nonne q fecit qd' de
foris ē: etiã id qd' deintus ē fecit Verũ/
Mt.23.d. tamē qd' supest date elemosynã. ⁊ ecce oia
mũda sũt vobis. ¶ Sed ve vob phariseis
is qui decimatis mentã ⁊ rutam et omne
olus ⁊ preteritis iudiciũ ⁊ charitatem dei.
Hec aũt oportuit facere: ⁊ illa nõ omitte
Mt.23.b. re. ¶ Ve vobis phariseis: qui diligitis p
mas cathedras in synagogis: et salutati/
Mt.23.e. ones i foro. ¶ Ve vobis qr estis vt monu
mēta q̃ non parēt: ⁊ homines ãbulantes
G supra nesciũt. Respõdēs aũt qdã ex legis
Mt.23.a. peritis ait illi. magister hec dicēs etiã ꝯtu
meliã nobis facis. At ille ait. ¶ Et vob le
gispitis ve quia oneratis hoies oneribus q̃
portare nõ possunt: ⁊ ipsi vno digito vr̃o
nõ tãgitis sarcinas. Ve vob qui edificatis
monumēta ꝓphetarum: patres ãt vestri oc
ciderũt illos. Profecto testificamini qꝫ cõ
sentitis operibus patrũ vr̃orum: qm̃ qdē ip
si eos occiderũt: vos aũt edificatis eorũ se
pulchra: Propterea ⁊ sapientia dei dixit.
Mt.23.f. ¶ mittam ad illos ꝓphetas ⁊ apl'os: ⁊ ex il
lis occidēt ⁊ ꝑsequēt: ut inquirat sanguis
oium ꝓphetarum q effusus ē a constitutione
mũdi a generatione ista: a sanguine abel
vsqꝫ ad sãguinē zacharie q periit inter al
tare ⁊ edem. Ita dico vobis: requiret ab
Mt.23.b. hac generatione. ¶ Ve vob legisperitis q
tulistis clauē scientie: ipsi nõ introistis: ⁊
eos q introibãt ꝓhibuistis. Cũ aũt hec ad
illos diceret: ceperunt pharisei ⁊ legispiti
Act.23.a. grauiter insistere: ¶ et os eius opprimere
de multis isidiantes ei: ⁊ q̃rentes aliqd ca
pere de ore ei⁹ ut accusarent eum. ¶ XII
Multis aũt turbis ꝯcurrētib⁹ ita ut
A se inuicem cõculcarent: cepit dicere
Mt.16.b ad discipulos suos. ¶ Attendite a

fermēto phariseorum qd' ē hypocrisis. ¶ Ni Mr.
hil enī optũ ē qd' nõ reuelet: neqꝫ absco/ Mt.i
ditũ qd' nõ sciatur. ¶ Qm̃ que in tenebris Mr.
dixistis i lumie dicētur: ⁊ qd' in aure locuti Mt.i
estis i cubiculis p̃dicabit i tectis. Dico ãt
vobis amicis meis ne terreamini ab his
q occidũt corp⁹: ⁊ post hec nõ hñt ampli⁹
qd faciãt. ¶ Ostēdã aũt vobis quē timea Mt.i
tis. Timete eũ q postq̃ occiderit hꝫ ptãtē
mittere i gehēnã. Ita dico vobis hunc ti
mete. ¶ Nõne qnqꝫ passeres veneunt di Mt.i
põdio: ⁊ vn⁹ ex illis nõ est in obliuiõe co
rã deo: ¶ Sed ⁊ capilli capitis vr̃i oēs nũe Mt.i
rati sũt. Nolite ḡ timere: multis passerib⁹
pluris estis vos. ¶ Dico aũt vobis ois q Mt.i
cũqꝫ cõfessus fuerit me coram hoibus: ⁊ Mr.
fili⁹ hois cõfitebit illum corã ãgelis dei. Mt.i
¶ Qui aũt negauerit me corã hoibus: ne Mr.
gabit corã angelis dei. ¶ Et ois qui dicit Mr.
verbũ in filiũ hois remittet illi: ei ãt qui i Mt.i
spm̃ scm̃ blasphemauerit non remittetur.
¶ Cũ aũt inducēt vos in synagogas ⁊ ad Mr.
magistratus ⁊ ptãtes nolite solliciti eē q̃lr
aut qd respõdeatis aut qd dicatis. Spũs
.n. scũs docebit vos i ipa hora qd oporteat
vos dicē. Ait ãt ei qdã d' turba. Magist
dic fratri meo vt diuidat mecũ hereditatē
At ille dixit ei. Homo: ¶ qs me cõstituit Exo.
iudicem aut diuisorē supra vos: Dixitqꝫ Act.7
ad illos. Videte ⁊ cauete ab oi auaritia qr
non in abũdãtia cuiusqꝫ vita ei⁹ est ex his
q̃ possidet. Dixit ãt similitudinē ad illos di
cēs. Hois cuiusdã diuitis vberes fructus a
ger attulit ⁊ cogitabat itra se dicēs: Quid
faciã qꝛ nõ habeo q̃ cõgregē fruct⁹ meos
Et dixit. Hoc faciam. ¶ Destruã horrea Eccle
mea: ⁊ maiora faciã: ⁊ illuc ꝯgregabo oia
q̃ nata sunt mihi ⁊ bona mea: ⁊ dicam aie
mee. Aia habes multa bona posita in an
nos plurimos requiesce comede: bibe: epu
lare. Dixit autē illi deus. Stulte hac no/
cte aiam tuã repetunt a te. Que autē pa/
rasti cuius erunt. Sic ē q sibi thesaurizat
⁊ nõ ē in deum diues. Dixitqꝫ ad discipu
los suos. ¶ Ideo dico vobis. Nolite solli Mt.
citi esse aie vr̃e qd manducetis neqꝫ corpo Ro.i
ri qd induamini. Aia plus ē q̃ esca ⁊ cor/ i. Pe.c.
pus plusq̃ vestimentũ. Considerate cor/
uos: qr nõ seminãt neqꝫ metunt qbus nõ
ē cellarium neqꝫ horreũ ⁊ deus pascit illos
Quãto magis vos pluris estis illis. Quis
autē vr̃m cogitãdo põt adiicere ad statu/

ram suā cubitum vnū. Si ḡ neq3 qđ mi/
nimū est potestis: qđ de ceteris solliciti estis?
Mt.f. ¶ Cōsiderate lilia quō crescunt. Nō labo
rant neq3 nent. Dico aūt vobis: nec salo
mon in oī gloria sua vestiebat sicut vnu3
ex istis. Si autē fenū qđ hodie ē in agro:
⁊ cras in clibanu3 mittit de⁹ sic vestit: q̄n
tomagis vos pusille fidei. Et vos nolite
q̄rere qđ māducetis: aut qđ bibatis: ⁊ no
lite in sublime tolli. Hec aūt oēs gentes
mundi q̄runt. Pr̄ aūt vr̄ scit q̄m his idi
Mt.g. getis. ¶ Verūtñ q̄rite pmum regnū dei ⁊
iusticiam eius: ⁊ hec oīa adijcient vobis
Nolite timere pusillus grex: q2 cōplacuit
Mt.e. patri vr̄o dare vobis regnū. ¶ Vēdite q̄
Mr.c. possidetis: ⁊ date elemosynā. ¶ Facite vo
Mt.d. bis sacculos q nō veterascunt: thesauru3
nō deficientē in celis. Quo fur nō appro
Ma.e. piat: neq3 tinea corrūpit. ¶ Vbi.n. thesau
C rus vr̄ est: ibi ⁊ cor vestrū erit. Sint lūbi
vestri p̄cincti ⁊ lucerne ardentes in mani
bus vestris: ⁊ vos siles hoībus expectā/
tibus dn̄m suu3 q̄n revertatur a nuptijs: vt
cum venerit ⁊ pulsaverit ↄfestim apiāt ei.
Mt 4.g ¶ Beati servi illi: q̄s cum venerit dn̄s in
venerit vigilantes. Amen dico vobis q
p̄cinget se ⁊ faciet illos discūbere: ⁊ transi
ens ministrabit illis. Et si venerit in scđa
vigilia: ⁊ si in tertia vigilia venerit ⁊ ita:
Mt 4.f. invenerit: beati sunt s̄ui illi. ¶ Hoc autē sci
Mr.i g. tote: q̄m si sciret pr̄familias q̄ hora fur ve
niret: vigilaret vtiq3: ⁊ non sineret pfodi
domū suā. Et vos estote pati: q2 q̄ hora n̄
putatis filius hoīs veniet. Ait autē ei pe/
trus. Dn̄e ad nos dicis hanc parabola3
Mt.g. an ⁊ ad omnes. Dixit autē dn̄s. ¶ Quis
putas est fidelis dispēsator ⁊ prudēs quē
constituit dominus sup̄ familiam suam
vt det illis in tempore tritici mensuram?
¶ Beatus ille servus quem cū venerit dn̄s
invenerit ita facientē. Vere dico vobis:
q̄m sup̄ omnia que possidet ↄstituet illū
Quod si dixerit servus ille in corde suo:
morā facit dn̄s meus venire ⁊ cepit pcu/
tere servos ⁊ ancillas: ⁊ edere ⁊ bibere ⁊
inebriari: veniet dn̄s servi illius in die q̄
non sperat ⁊ hora qua nescit: ⁊ dividet cū
partem q3 eius cum infidelibus ponet.
Iac.d. ¶ Ille autē servus qui cognovit volūtatē
dn̄i sui: ⁊ nō se p̄paravit: ⁊ nō fecit secūdū
I.4. voluntatē eius vapulabit multis. ¶ q aūt
nō cognovit ⁊ fecit digna plagis vapula/
bit paucis. Oi autem cui multū datum ē
multum q̄ret ab eo: ⁊ cui cōmēdaverunt
multum plus petent ab eo. Ignem veni
mittere in trā: ⁊ qđ volo nisi vt accendat.
Baptismo āt hēo baptiçari: ⁊ quō coar/ B
tor vsq3 dū p̄ficiat. ¶ Putatis q2 pacē ve mat.io.f.
ni mittere in trā? Nō dico vobis s3 sepa/
tionē. Erūt.n. ex h̄ q̄nq3 in domo vna di
visi tres in duos ⁊ duo in tres dividentur:
pr̄ in filiū: ⁊ filius i p̄rem suū: mr̄ in filia3
⁊ filia in mr̄em: socrus in nurū suā: ⁊ nu/
rus in socr̄ suam. ¶ Dicebat autē ad tur/ mat.i6.a.
bas. Cū videritis nubē orientē ab occa/
su: statim dicitis nimb⁹ venit ⁊ ita fit: ⁊ cū
austr̄ flantē: dicitis q2 estus erit ⁊ fit. Hy
pocrite faciē celi ⁊ t̄re nostis pbare hoc āt
tempus quō non pbatis. Quid autē ⁊ a
vobisipsis nō iudicatis qđ iustu3 est. Cū
autē vadis cu3 adversario tuo ad p̄ncipē
i via da opam liberari ab illo: ne forte tra
hat te ad iudicem ⁊ iudex tradat te exacto
ri: ⁊ exactor mittat te in carcerē. ¶ Dico ti mat.5.d.
bi: nō exies inde donec etiā novissimum ⁊.i8.g.
minutum reddas. ¶ XIII A
Derāt autē quidam i ipso tpe nū
ciantes illi de galileis: quor̄ san/
guinem pilatus miscuit cum sacri
ficijs eor̄. Et rn̄dens dixit illis. Putatis
q hi galilei p̄ oībus galileis pctōres fue/
rint: q2 talia passi sunt? ¶ Nō dico vobis mat.4.c.
s3 nisi pniam hūcritis: oēs sil'r pibitis sic. mar.i.c. Ac.
illi decē ⁊ octo ⁊ sup̄ q̄s cecidit turris in 2.d.⁊.3.d.
syloe ⁊ occidit eos. Putatis q2 ⁊ ipsi debi Apoc.2.d.
tores fuerint p̄ter oēs hoīes habitantes i
hierl'm. ¶ Nō dico vobis: sed si non peni Ecccli.i8.
tentiā habueritis: oēs sil'r pibitis. Dice/ Ecc.17. A.
bat autē ⁊ hanc silitudinē. Arborē fici ha 3.d.
bebat qdam plantatam in vinea sua ⁊ ve B
nit q̄rens fructū in illa ⁊ nō invenit. Di/
xit aūt ad cultorē vinee. ¶ Ecce āni tres si mat.2i.e.
ex q̄ venio q̄rēs fructū i ficulnea hac ⁊ nō mar.ii.c.
invenio. Succide ḡ illā. Vt qđ etiam tra3 Daniel. 4.
occupat. At ille rn̄dens dixit illi. Domie
dimitte illam ⁊ h̄ anno vsq3 dum fodiam
circa illam ⁊ mitta3 stercora ⁊ si qdem fece
rit fructū: sin autē in futur̄ succides eam.
¶ Erat aūt docens i synagoga cor̄ sabba mat.9.b.
tis. Et ecce mulier q̄ habebat spiritū infir mar.5.a.
mitatis annis decē ⁊ octo ⁊ erat inclinata l.i4.a.
nec omnio poterat sursū respicere. Quā C
cum videret Jhesus vocavit eam ad se ⁊
ait illi. Mulier dimissa es ab infirmitate

Mat.9.b tua. ¶ Et imposuit illi manus. ꝛ ꝯfestim
Mar.5.d erecta est: ꝛ glorificabat deum. Respon/
S.6.a. dens autē archisynagogus indignans:
quia sabbatis curasset iesus. dicebat tur/
be. Sex dies sunt in quibus oportet ope/
rari. In his ergo veīte ꝛ curamini: ꝛ nō
in die sabbati. Respondens autem ad il
lum dñs dixit. Hypocrite vnusqsqꝫ vr̃ꝫ
D sabbato nan soluit bouem suuꝫ aut asinū
a p̄sepio ꝛ ducit adaquare. Hanc autem
filiam abrae quam alligauit sathanas ec/
ce decem ꝛ octo annis non oportuit solui
a vinculo isto die sabbati. Et hec cum di
ceret erubescebāt oēs aduersarij ei⁹ ꝛ ois
ppl's gaudebat i vniuersis q̄ gloriose fie
bāt ab eo. Dicebat ergo Cui simile est re
Mt.13.d. gnū dei: ꝛ cui simile estimabo illō. ¶ Si/
Mar.4.f mile est grano synapis qđ acceptū homo
misit inhortū suū: ꝛ creuit: ꝛ factum est i
arborem magnā ꝛ volucres celi requie/
rūt in ramis eius. Et iterꝫ dixit. Cui simi
Mt.13.d le estimabo regnū dei. ¶ Sile est fermen
E to qđ acceptū mulier abscondit in farine
Mt.9.g. sata tria: donec fermētaret totū. ¶ Et ibat
per ciuitates ꝛ castella docēs. ꝛ iter faciēs
in irl'm. Ait autē illi qdam. Dñe si pauci
sunt q saluanť. Ipe autem dixit ad illos.
Mt.7.c. ¶ Cōtendite intrare p angustā portā: qa
Ioh.7.c. multi dico vobis q̄runt intrare ꝛ nō po/
tuerūt. Cū aūt intrauerit paterfamilias ꝛ
clauserit ostiū: icipietis foris stare: ꝛ pul/
sare ad ostiū dicentes dñe aperi nobis: et
Mt.7.c. rñdens dicet vobis. ¶ Nescio vos vnde
ꝛ.25.b. sitis. Tūc incipietis dicere. Mādſucaui/
F mus corā te ꝛ bibimus: ꝛ in plateis nr̄is
docuisti. Et dicet vobis. Nescio vos vn
Mt.7.f. de sitis. ¶ Discedite a me oēs oparij iniq
ꝛ.25.g tatis. ¶ Ibi erit fletus ꝛ stridor dentium
Mt.8.c. cū videritis abrahā ꝛ isaac ꝛ iacob ꝛ oēs
pphetas in regno dei. vos auteꝫ expelli
Mt.8.c foras. ¶ Et veniēt ab oriente ꝛ occidente
ꝛ aqlone ꝛ austro: ꝛ accumbēt in regno
Mt.19.g dei. ¶ Et ecce sunt nouissimi q erāt pri
Mr.10.e mi: et sunt p̄mi q erāt nouissimi. In ipsa
G die accesserunt qdam phariseoꝝ dicētes
illi. Exi et vade hic qꝛ herodes vult te oc
cidere. Et ait illis. Ite et dicite vulpi illi
Ecce eijcio demonia et sanitates perficio
hodie et cras. et tertia die cōsumor. Ve/
rūtū oportet me hodie et cras et sequenti
die ambulare: qꝛ nō capit pphetam peri
Mt.23.g re extra hierusalē. ¶ Hierl'm hierl'm que

occidis pphetas et lapidas eos q mittun
tur ad te. Quotiēs volui ꝯgregare filios
tuos queadmodū auis nidum suum sub
pēnis. ꝛ noluisti. Ecce relinquet vobis do
mus vestra deserta. Dico autē vobis: qꝛ
nō videbitis me donec veniat cū dicetis:
bñdictus q venit in noīe dñi. ¶ XIIII A
Et factū est cuꝫ introisset iesus in
domū cuiusdā p̄ncipis pharise
orū sabbato mādaucare panē et ipi
obseruabant eum. Et ecce homo qdā hy
dropicus erat añ illum. Et rñdens iesus.
dixit ad legisperitos et phariseos dicens Mt.1?.
¶ Si licet sabbato curare. At illi tacuerūt. Mr.3.
Ipse vero apprehensum sanauit eum ac S.6.b
dimisit. Et respondens ad illos dixit. S.13.c
¶ Cuius vestrum asinus aut bos in pu/ B
teum cadet et nō cōtinuo extrahet illū die
sabbati. Et non poterant ad hec rñdere
illi. ¶ Dicebat autē ꝛ ad iuitatos parabo Mt.?b
lam. intendens quō accubitus eligerent: Mr.?
dicens ad illos. Cum inuitat⁹ fueris ad
nuptias nō discumbas in primo loco: ne
forte honoratior te fit inuitatus ab illo: et
veniēs is q te ꝛ illum vocauit: dicat tibi:
dā huic locum: ꝛ tunc incipias cum rubo
re nouissimū locū tenere. Sed cum voca
tus fueris: vade recūbe in nouissimo lo/
co: vt cum venerit q te inuitauit dicat tibi C
Amice ascende superius. Tunc erit tibi
gl'ia corā sil' discūbētib⁹: ¶ qꝛ ois q se exal Mt.2?b
tat hūiliabit: ꝛ q se hūiliat exaltabit. Dice Ja.4
bat aūt ꝛ ei qui se inuitauerat. Cū facis p̄rā
diū aut cenam: noli vocare amicos tuos:
neqꝫ frēs tuos: neqꝫ cognatos: neqꝫ vi
cinos: neqꝫ diuites: ne forte ꝛ ipi te rein/
uitēt ꝛ fiat tibi retributio ¶ Sed cū facis Tobi
cōuiuiū voca paupes debiles claudos et
cecos ꝛ beatus eris: qꝛ nō hñt retribuere
tibi. Retribuetur eniꝫ tibi in resurrectio
ne iustoꝝ. Hec cuꝫ audisset quidā de sil' E
discūbētibus dixit illi. ¶ Beatus qui mā Ps.
ducabit panē i regno dei. At ipe dixit ei.
¶ Hō quidā fecit cenā magnā: ꝛ vocauit Mt.2?
multos. Et misit suū suū hora cene dicere Apoc.
iuitatis vt venirēt: qꝛ iā pata sūt oia. Et
ceperūt sil' oēs excusare. Prim⁹ dixit ei.
Villā emi: ꝛ necesse habeo exire ꝛ videt
re illā. Rogo te habe me excusatū. Et al
ter dixit. Iuga boū emi qnqꝫ: ꝛ eo pbar
illa. Rogo te. habe me excusatū. ꝛ ali⁹ di
xit. vxorē duxi: ꝛ iō ñ possū vēire. Et re

uersus fuus nūciauit hec dn̄o suo. Tunc
iratus pr̄familias dixit seruo suo. Exi cito
i plateas ꝛ vicos ciuitatis: ꝛ paupes ac de
biles ꝛ cecos ꝛ claudos introduc huc. Et
ait ſuꝰ. Dn̄e: factū ē vt impasti: ꝛ adhuc
locus ē. Et ait dn̄s ſuo. Exi in vias ꝛ se/
pes ꝛ cōpelle intrare. vt impleat̄ domus
Mat. c. mea. ¶ Dico aūt vobis: q2 nemo viroꝝ il
loꝝ q vocati sunt gustabit cenā meā. ibāt
aūt turbe multe cū eo: ꝛ cōuersus dixit ad
Mt. i g. illos. ¶ Siqs venit ad me ꝛ nō odit patrē
suū ꝛ matrē ꝛ vxorē ꝛ filios ꝛ fratres ꝛ so
rores: adhuc aūt ꝛ aiam suā. nō pōt meus
Mat. g. esse discipulus. ¶ Et q nō baiulat crucē su
i6. f Pr. am ꝛ venit post me: nō pōt meus eē di/
g. s. c. scipulus. Quis eni ex vobis volēs turri
edificare: nōne prius sedēs cōputat sum/
ptus q necessarij sunt si habeat ad pficien
dū: ne postq̄ posuerit fundamētū ꝛ non
potuerit pficere: oēs q vidēt incipiāt illu
dere ei dicētes: q2 hic hō cepit edificare: ꝛ
non potuit ꝯsūmare. Aut quis rex iturus
cōmittere bellū aduersus aliū regē: nō se
dens pus cogitat si possit cū decē milibus
occurrere ei: q cū viginti milibus vēit ad
se. Alioqn adhuc illo longe agēte: legatō
Mt. i g. nē mittens rogat ea q̄ pacis sunt. ¶ Sic ḡ
i8. e oīs ex vobis q nō renūciat oībus q̄ possi
Mt. 5. det nō pōt meus esse discipulus. ¶ Bonū
Mr. 5. ē sal. Si aūt sal euanuerit: i q̄ cōdiet̄. Ne
q3 i terrā neq3 in sterquiliniū vtile ē: s3 fo
ras mittetur. Qui habet aures audiendi
audiat. C XV

Erāt aūt appropinquātes ei pu
Mt. 9. blicani ꝛ pctōres: vt audirent illū
Mr. 2. Et murmurabāt pharisei ꝛ scribe
dicentes: q2 hic pctōres recipit ꝛ māducat
Mt. i b. cū illis. ¶ Et ait ad illos pabolā istā dicēs
Quis ex vobis homo qui h3 cētum oues
ꝛ si pdiderit vnā ex illis: nōne dimittit no
naginta noue i deserto ꝛ vadit ad illa3 q̄
perierat donec iueniat eā. Et cū inuenerit
eam: imponit in humeros suos gaudēs:
ꝛ veniens domum conuocat amicos ꝛ vi
cinos dicens illis. Cōgratulami mihi: q2
inueni ouē meā q̄ pierat. Dico vobis: q2
ita gaudium erit in celo super vno pecca
tore pniā3 agente: q̄3 supra nonagintano
uem iustis qui non indigent penitentia.
Aut q̄ mulier hn̄s drachmas decem: si p
diderit drachmam vnā: nōne accendit lu
cernam ꝛ euertit domum ꝛ querit diligen
ter donec inueniat eā. Et cu3 iuenerit: cō
uocat amicas ꝛ vicinas dicens. Cōgratu
lamini mihi q2 iueni drachmā quā pdide
rā. Ita dico vobis: gaudiū erit corā ange
lis dei sup vno pctōre pniam agēte. Ait
aūt. Homo qdam habuit duos filios: ꝛ
dixit adolescentior ex illis patri. Pat da D
mihi portionē subē q̄ me ptingit. Et diui
sit illis substā3. Et nō post multos dies:
ꝯgregatis oībus adolescētior filiꝰ pegre
pfectus ē in regionē longinquā ꝛ ibi dis
sipauit substā3 suā viuēdo luxuriose. Et
postq̄3 oia ꝯsūmasset: facta ē fames vali/
da in regiōe illa: ꝛ ipse cepit egē. Et abijt
ꝛ adhesit vni ciuiū regiōis illius: ꝛ misit
illū in villā suā vt pasceret porcos. Et cu
piebat iplere ventrē suū de siliquis quas
porci manducabāt: ꝛ nemo illi dabat. In
se aūt reuersus dixit. Quanti mercēnarij
in domo pr̄is mei abūdant panibus: ego
āt hic fame perco. Surgā ꝛ ibo ad patrē E
meū ꝛ dicā ei. ¶ Pater peccaui i celū ꝛ co Io. i5. c.
ram te: iam nō sum dignus vocari filius
tuus: fac me sicut vnū de mercēnarijs tu
is. Et surgēs venit ad patrē suū. Cū aūt
adhuc lōge ess3: vidit illū pat ipsius: ꝛ mi
sericordia motus ē: ꝛ accurrens cecidit su
p collū eius: ꝛ osculatus est eu3. Dixitq3
ei filius. Pat peccaui i celū ꝛ corā te: ia3
non sum dignus vocari filius tuus. Di
xit aūt pater ad seruos suos. Cito pferte
stolā pma3 ꝛ iduite illū: ꝛ date annulū in
manu eius: ꝛ calciamēta in pedes eiꝰ. Et F
adducite vitulū saginatū ꝛ occidite: ꝛ mā
ducemus ꝛ epulemur: q2 hic filius meus
mortuus erat: ꝛ reuixit: pierat: ꝛ iuentus
est. Et ceperunt epulari. Erat aūt filiꝰ eius
senior in agro. Et cū veniret ꝛ appropin
quaret domui: audiuit symphoniā ꝛ cho
rum: ꝛ vocauit vnum de seruis: ꝛ iterro
gauit qd hec essent. Isq3 dixit illi. Frater
tuus venit: ꝛ occidit pat tuus vitulū sagi
natū: q2 saluū illum recepit. Indignatus
ē aūt ꝛ nolebat introire. Pat ergo illius G
egressus cepit rogare illū. At ille rn̄dēs
dixit patri suo. Ecce tot ānis ſuio tibi: ꝛ
nunq̄3 mandatū tuū pteriui: ꝛ nunq̄3 de/
disti mihi hedū vt cū amicis meis epula/
rer. S3 postq̄3 filius tuꝰ hic q deuorauit
substām suā cū meretricibus venit: occidi
sti illi vitulū saginatum. At ipse dixit illi.
Fili tu semper mecum es: ꝛ oia mea tua

sunt. Epulari autē ꝛ gaudere opoꝛtebat:
quia frater tuus hic moꝛtuus erat: ꝛ reui
xit: perierat ꝛ inuentus est. ¶XVI
A Dicebat aūt ꝛ ad discipulos suos
Hō quidā erat diues q habebat
villicū: ꝛ hic diffamatus est apud
illū: q̄si dissipasset bona illius. Et vocauit
illum: ꝛ ait illi: Quid hoc audio de te.
Mt.25.c. ¶ Redde rōnē villicationis tue. Iā eni
non poteris villicare: Ait aūt villicꝰ intra
Job.31. se. ¶ Quid faciā: qꝛ dn̄s meꝰ aufert a me
B villicationē. Fodere nō valeo: mēdicare
erubesco. Scio qd faciam: ut cum amotꝰ
fuero a villicatione: recipiāt me i domos
suas. Cōuocatis itaq3 singulis debitoribꝰ
dn̄i sui: dicebat p̄mo: Quātum debes do
mino meo? At ille dixit: Cētū cados olei
Dixitq3 illi: Accipe cautionē tuā: ꝛ sede
cito scribe qnq̄ginta. Deinde alio dixit:
Tu vo quantū debes? Qui ait: centum
choꝛos tritici: Ait illi: Accipe lrās tuas:
ꝛ scribe octoginta. Et laudauit dn̄s villi
cū iniqtatis qꝛ prudēt̄ fecisset: qꝛ filij huiꝰ
seculi prudētioꝛes filijs lucis i generatiōe
C sua sunt. Et ego vob̄ dico. Facite vobis
amicos d̄ māmona iniqtatis: ut cū defece
ritis: recipient vos in eterna tabernacula
Qui fidelis ē i minimo ꝛ i maioꝛi fidelis
est: ꝛ qui ī modico iniquus est: ꝛ i maioꝛi
iniquꝰ ē. Si ḡ i iniq̄ mām̄ona fideles nō
fuistis: qd̄ verū est: qs credet vobis? Et si
i alieno fideles nō fuistis qd̄ vestrū est qs
dabit vobis? ¶ Nemo seruꝰ pōt duobus
Mt.6.c. dn̄is seruire. Aut eni vnū odiet: ꝛ alterū
diliget: aut vni adherebit: ꝛ alteꝝ cōtēnet
D Non potestis deo seruire ꝛ mammone.
Audiebāt aūt oia h̄ pharisei q erāt auari
ꝛ deridebāt illū. Et ait illis. ¶ Vos estis
Mt.23. q iustificatis vos coꝛā hoibus: deus autē
nouit coꝛda vr̄a. Quia qd̄ hoibus altum
ē: abhoiatio est an̄ deū. ¶ Lex ꝛ ꝓphete
Mt.11.d. vsq3 ad iohānē: ex eo regnū dei euange
Mt.5.b. liçat̄: ꝛ ois i illud vim facit. ¶ Facilius ē
Mr.13.g. aūt celū ꝛ terrā p̄terire: q̄3 de lege vnum
Mt.5.e. apicē cadere. ¶ Ois q dimittit vxoꝛē suā:
et.19.b. ꝛ alterā ducit: mechat̄ ꝛ qui dimissā a vi/
Mr.10.b. ro ducit mechatur. ¶ Hō qdam erat di/
Eccle.6. ues q iducebat̄ purpura ꝛ bysso: ꝛ epula/
Apoc.18.c. bat̄ quotidie splēdide. Et erat qdē mēdi
E cus noie laçarus: q iacebat ad ianuā eius
vlceribus plenus: cupiens saturari d̄ mi
cis q̄ cadebāt de mēsa diuitis: ꝛ nemo illi

dabat. Sed ꝛ canes veniebant ꝛ linge/
bant vlcera eius. Factū est autē vt moꝛe
ret̄ mendicus: ꝛ poꝛtaretur ab angelis in
sinū abꝛae. Moꝛtuus est aūt ꝛ diues: ꝛ se
pultus est in inferno. Eleuans aūt ocl'os
suos cum esset in toꝛmentis: vidit abꝛaā
a longe ꝛ laçaꝝ in sinu eius: ꝛ ip̄e clamās
dixit. Pat̄ abꝛaā miserere mei: ꝛ mitte la
çaꝝ vt intingat extremū digiti sui in aquā
vt refrigeret linguā meā: qꝛ crucioꝛ i hac
flāma. Et dixit illi abꝛaā. ¶ Fili recoꝛdare
qꝛ recepisti bona in vita tua: ꝛ laçarus si/ Ps.
militer mala. Nunc aūt hic ꝯsolat̄: tu vero
cruciaris. Et in his oibus inter nos ꝛ vos
chaos magnū firmatū ē: vt hi q volūt hic
transire ad vos nō possint: neq3 inde huc
trāsmeare. Et ait. Rogo ergo te pater vt
mittas eū in domū patris mei. Habeo
eni qnq3 frēs: vt testet̄ illis ne ipsi veniāt
in hunc locū toꝛmentoꝝ. Et ait illi abꝛaā
Habēt moysen ꝛ ꝓphetas: audiāt illos:
At ille dixit. Nō pater abꝛaā: sed siquis
ex moꝛtuis ierit ad eos: p̄niā agent. Ait
autem illi. Si moysen ꝛ ꝓphetas non au
diunt: neq3 siquis ex moꝛtuis resurrexe/
rit credent. ¶XVII
Et ait ad discipulos suos. ¶ Im/
possibile ē ut nō veniāt scandala Mt.
Ve aūt illi p quē veniūt. Vtiliꝰ Mr.
ē illi si lapis molaris imponat̄ circa collū
eius: ꝛ ꝓijciat̄ in mare: q̄3 ut scandalizet
vnū de pusillis istis. Attēdite vob̄. ¶ Si Leui.
peccauerit in te frat̄ tuꝰ increpa illum ꝛ si Mt.
penitētiā egerit dimitte illi. ¶ Et si septies Eccl.
i die peccauerit i te: ꝛ septies i die conuer Mt. d.
sus fuerit ad te dicēs: penitet me: dimitte
illi. Et dixerūt ap̄li dn̄o: Adauge nob̄ fi/
dē: dixit aūt dn̄s. ¶ Si habueritis fidem
sicut granum synapis dicetis huic arboꝛi Mt. c.
moro: eradicare ꝛ trāsplantare in mare: et.21.
ꝛ obediet vobis. Quis aūt vr̄m habens Mr.
seruū arantē aut pascentē boues q regres
so de agro dicat illi stati transi ꝛ recūbe: ꝛ
nō dicit: para qd cenē ꝛ p̄cinge te ꝛ ministra
mihi donec manducē ꝛ bibā: ꝛ post hec
tu māducabis ꝛ bibes. Nunqd grām h3
seruo illi: qꝛ fecit q̄ ei impauerat. Nō pu/
to. Sic ꝛ vos cū feceritis oia q̄ p̄cepta sūt
vobis dicite: serui inutiles sumus. Quod
debuimus facere fecimus. Et factū ē dū
iret in hierl'm trāsibat p mediū samariā ꝛ
galileā. Et cū igrederet̄ quoddā castellū

occurrerunt ei decē viri leprosi. Qui steterunt a longe: ꝛ leuauerunt vocē dicētes
B Jesu p̄ceptor miserere nr̄i. Quos vt vidit dixit. Ite ostendite vos sacerdotibus
Mt.8. ¶ Et fcm̄ ē dum irent: mundati sūt. Unus
Mr.1. autē ex illis vt vidit qꝛ mundatus est: re
L.5.c. gressus ē cū magna voce magnificās deum. Et cecidit i faciē añ pedes eius. grās agēs. Et hic erat samaritanus. Rn̄dens
Leuit.14. autē iesus dixit. ¶ Nōnc decē mūdati sūt: ꝛ nouē vbi sunt. Nō ē iuentus q rediret ꝛ daret gloriā deo nisi hic alienigena. Et ait illi. Surge vade: qꝛ fides te saluū fecit
Interrogatus autē a phariseis qñ venit regnū dei: rn̄dens eis dixit. Non veniet regnū dei cum obseruatiōe: neqꝫ dicēt: ecce hic aut ecce illic. Ecce. n. regnū dei intra vos ē. Et ait ad discipulos suos. Uenient dies qñ desideratis videre vnū diē filij hoīs ꝛ nō videbitis. Et dicent vobis
Mt.24.d. ¶ Ecce hic: ꝛ ecce illic. Nolite ire: neqꝫ se
Mr.13.e. ctamini. Nā sicut fulgur coruscans sub celo in ea q̄ sub celo sunt fulget: ita erit filius hoīs in die sua. Primū autē oportet illum multa pati: ꝛ reprobari a generatiōe
Mt.24.e. hac. ¶ Et sicut factum ē in diebus noe: ita
1. Pe.3.d. erit ꝛ in diebus filij hoīs. Edebāt ꝛ bibebant: vxores ducebant: ꝛ dabant̄ ad nuptias: vsqꝫ in diē qua intrauit noe in arcā ꝛ venit diluuium ꝛ pdidit oēs. Similiter sicut factū ē in diebus loth. Edebāt et bibebant: emebant et vendebant: plantabant et edificabant: q̄ die autē exijt loth a sodomis: pluit ignē ꝛ sulphur de celo:
D et omnes pdidit. Scdm̄ hec erit qua die filius hominis reuelabit̄. In illa hora qui fuerit in tecto et vasa eius in domo: ne descendat tollere illa: et q in agro similit̄ nō
Gen.19. redeat retro. ¶ Memores estote vxoris
Mt.10.f. loth. ¶ Quicunqꝫ quesierit aīam suā saluam facere perdet illam. Et qcunqꝫ per
Mr.8.g. diderit illam: viuificabit eam. Dico vobis in illa nocte erunt duo in lecto vno:
Mt.24.f. vnus assumet̄ et alter relinquetur. ¶ Due erunt molentes in vnum: vna assumetur et altera relinquetur. Duo in agro: vnus assumetur et alter relinquetur. Respōdētes dicunt illi. Ubi dn̄e. Qui dixit illis.
Mt.24.d. ¶ Ubicunqꝫ fuerit corpus illuc cōgregabuntur et aquile. ¶ XVIII

Dicebat autē et parabolā ad illos.
Eccle.18. ¶ qm̄ oportet semp orare et nō deficere dicens. Judex quidam erat in qua- 1. Tessal.5.b
dam ciuitate q deū non timebat: ꝛ hoīem non reuerebat̄. Uidua aūt quedā erat in ciuitate illa: ꝛ veniebat ad eum dicēs. Uindica me de aduersario meo. Et nolebat p multū tp̄s. Post hec autē dixit itra se. et si deum nō timeo nec hoīem reuereor: tn̄ qꝛ molesta ē mihi hec vidua vindicabo illā: ne i nouissimo veniēs sugillet me. Ait autē dn̄s. Audite qd iudex iniqtatis dicit B
Deus autē nō faciet vindictā electoꝝ suoꝝ clamantiū ad se die ac nocte ꝛ patientiam habebit i illis. Dico aūt vobis: qꝛ cito faciet vīdictā illoꝝ. Uerūtn̄ filius hoīs veniēs: putas iueniet fidē in terra. Dixit āt ꝛ ad q̄sdā q in se ꝯfidebāt tāqꝫ iusti ꝛ aspnabant̄ ceteros pabolā istā dicēs. ¶ Duo 5.2.f. Act.3.
hoīes ascēdebant i tēplū vt orarēt: vnus a. Eccle.8.
phariseus ꝛ alt̄ publicanus. Phariseus stās: hec apud se orabat. Deus grās ago tibi: qꝛ nō sū sicut ceti hoīum: raptores: iniusti: adulteri vult etiā hic publicanus. Jeiuno bis i sabbato: decias do oīum q̄ pos sideo. ¶ Et publicanus a lōge stans nole Eccle.5.
bat nec oculos ad celū leuare: sꝫ pcutiebat 5.15.c.
pectus suū dicēs. Deus ꝓpitius esto mihi pctōri. Dico vobis ꝺscēdit hic iustificatus C
in domū suam ab illo. ¶ qꝛ oīs q se exaltat Mt.23.b.
humiliabit̄: ꝛ q se humiliat exaltabit̄. ¶ Af Mt.19.c.
ferebant autem ad illum ꝛ infantes vt eos Mr.10.b.
tangeret. Qd̄ cū viderēt discipuli icrepabant illos. Jesus aūt cōuocans illos dixit Sinite pueros venire ad me: ꝛ nolite vetare eos. Taliū ē eni regnum dei. Amē D
dico vobis: qcūqꝫ nō acceperit regnum dei sicut puer nō itrabit in illud. ꝛ interrogauit eū qdā p̄nceps dicēs. ¶ Magr̄ bo- Mt.19.d.
ne qd faciens vitā eternā possidebo. Di Mr.10.b.
xit autē ei iesus. Quid me dicis bonum. Nemo bonus nisi solus deus. Mādata nosti. ¶ Nō occides non mechaberis: nō Exo.20.
furtū facies: nō falsum testimoniū dices: Mt.19.d.
honora patrē tuū ꝛ mrēm. Qui ait. Hec Mr.10.c.
oīa custodiui a iuuētute mea. Quo audito iesus: ait ei. ¶ Adhuc vnum tibi deest. Mt.19.c.
Oīa q̄cūqꝫ habes vēde ꝛ da paupibus et Mr.10.c.
habebis thesauꝝ i celo: ꝛ veni sequere me His ille auditis contristatus est quia diues erat valde. Uidens autem iesus illū E
tristem factum: dixit. Quam difficile qui pecunias habent in regnum dei itrabūt. ¶ Facilius ē eni camelum p foramē acus Mt.19.f.

Mr.10.c. transire: q̃ʒ diuitem intrare in regnū dei.
Et dixerunt q audiebant. Et qs pōt sal/
Mt.19.f. uus fieri. Ait illis. ¶ Que ipossibilia sūt
Mr.10.d. apud hoies: possibilia sunt apud deum.
Mt.19.g. Ait aūt petrus. Ecce nos dimisimus oia
Mr.10.d. ꝛ secuti sumus te. ¶ Qui dixit eis. Amen
dico vobis nemo est q̄ reliquit domū aut
parentes aut fratres aut vxoꝛē aut filios
ꝓpter regnū dei: ꝛ nō recipiat multo plu
ra in hoc tēpoꝛe ꝛ in seculo futuro vitam
eternā. ¶ Assumpsit aūt iesus duodecim:
Mt.20.d. ꝛ ait illis. Ecce ascendimus hierosolymā
Mr.10.e. ꝛ ꝯsūmabunt oia q̄ scripta sunt p ꝓphe/
F tas de filio hois. Tradet enim gētibus:
ꝛ illudet: ꝛ flagellabit: ꝛ ꝯspuet postquā
flagellauerint occidēt eum: ꝛ die tertia re
surget. Et ipsi nihil hoꝝ itellexerunt. Et
erat verbum istud abscōditū ab eis: ꝛ nō
itelligebant q̄ dicebantur. ¶ Factuʒ ē aūt
Mt.20.g. cum appꝛopinq̄ret hiericho: cecus qdam
Mr.10.g. sedebat secus viam mēdicans. Et cuʒ au
B diret turbam p̄tereuntē interrogabat qd
hoc esset. Dixerunt autē ei: q iesus naça
renus transiret. Et clamauit dicēs. ¶ Je
Mt.20.g. su fili dauid miserere mei. Et q pꝛeibant
icrepabant eum vt taceret. Ipse vero mł
tomagis clamabat fili dauid miserere mei
Stans aūt iesus iussit illum adduci ad se.
Et cum appꝛopinq̄sset: iterrogauit illum
dicens. Quid tibi vis faciam. At ille di/
xit. Dñe vt videā. Et iesus dixit ei. Res/
pice. ¶ Fides tua te saluū fecit. Et ꝯfestiʒ
Mt.9.e. vidit ꝛ sequebatur illum magnificans de
Mr.5.f. um. Et omnis plebs vt vidit: dedit lau/
dem deo. XIX
A Et igressus pambulabat hiericho
Et ecce vir noie çacheus ꝛ h̄ p̄n
ceps erat publicanoꝝ: ꝛ ip̄e diues
Et querebat videre iesum qs esset: ꝛ non
poterat pꝛe turba: q: statura pusillus erat
Et p̄currens ascendit in arboꝛeʒ sycomo
rum vt videret eum: q: inde erat transitu
rus. Et cū venisset ad locum suspiciēs ie
sus vidit illum: ꝛ dixit ad illuʒ. Zachee fe
stinans descende: q: hodie in domo tua
opoꝛtet me manere. Et festinans descen/
dit: ꝛ excepit illum gaudens. Et cum vi/
derent oēs murmurabant dicentes q ad
hoiem peccatoꝛē diuertisset. Stās autem
B çacheus dixit ad iesum. Ecce dimidiū bo
noꝝ meoꝝ dñe do pauperibus: ꝛ si quid
aliquē defraudaui reddo q̄druplum. Ait

iesus ad eum. Quia hodie salus domui
huic facta est: eo q ꝛ ipse filius sit abꝛae.
¶ Uenit enim filius hois q̄rere ꝛ saluum
facere quod perierat. Hec illis audienti
bus adijciens dixit parabolam: eo q eēt
ꝓpe hierl'm: ꝛ q: existimarent q ꝯfestim
regnuʒ dei manifestaretur. ¶ Dixit ergo
Homo qdam nobilis abijt in regionem
longinquā accipere sibi regnum: ꝛ reuer
ti. Uocatis autem decem seruis suis: de/
dit eis deceʒ mnas: ꝛ ait ad illos. Nego
ciamini dum venio. Ciues autē eius ode
rant eum: ꝛ miserunt legationē post illuʒ
dicentes. Nolumus hunc regnare super
nos. Et factum est vt rediret accepto re/
gno: ꝛ iussit vocare seruos quibus dedit
pecuniaʒ: vt sciret quantū quisq̧ negocia
tus esset. Uenit aūt p̄mus dicens. Dñe:
mna tua decem mnas acquisiuit. Et ait il
li. ¶ Euge bone serue q: in modico fuisti
fidelis: eris potestatē habens supꝛa decē
ciuitates. Et alter venit dicēs. Dñe mna
tua fecit quinq̧ mnas. Et huic ait. Et tu
esto sup quinq̧ ciuitates. Et alter venit
dicens. Dñe ecce mna tua quaʒ habui re
positam in sudario: Timui enim te q: hō
austerus es: tollis qđ non posuisti: ꝛ me/
tis qđ nō seminasti. Dixit ei. De oꝛe tuo
te iudico serue nequā. Sciebas q: ego hō
austerus sum: tollens qđ nō posui: ꝛ me
tens quod nō seminaui. Et quare nō de/
disti pecuniam meam ad mensam: ꝛ ego
veniens cum vsuris vtiq̧ exegisseʒ illud
Et astantibus dixit. Auferte ab illo mnā
ꝛ date illi qui decem mnas hʒ. Et dixerūt
ei. Dñe: hʒ decem mnas. ¶ Dico autem
vobis q: omni habenti dabit ꝛ abūdabit
ab eo autem qui nō hʒ ꝛ qđ hʒ auferetur
ab eo. ¶ Uerūtn̄ inimicos meos illos qui
noluerunt me regnare super se adducite
huc: ꝛ interficite ante me. Et his dictis p̄
cedebat ascendens hierosolymam. ¶ Et
factum est cū appꝛopinquasseʒ ad bethpha
ge ꝛ bethaniam ad montem qui vocatur
oliueti: misit duos discipulos suos dicēs
¶ Ite in castellū quod contra vos est. In
quod introeuntes: inuenietis pullum asi
ne alligatum: cui nemo vnq̄ hoiuʒ sedit
Soluite illum ꝛ adducite. Et siquis vos
iterrogauerit quare soluitis: sic dicetis ei.
Quia dñs operam eius desiderat. Abie
runt aūt qui missi erant: ꝛ inuenerunt sic̄

dixit illis stantē pullū. Soluentib⁹ autē
illis pullū: dixerūt dñi ei⁹ ad illos. Quid
soluitis pullū. At illi dixerūt. Q2 dñs eū
necessariū habet. Et duxerūt illū ad iħm
Mt. a Et iactātes vestimēta sua supra pullū: im
Mr. b posuerūt iesū. ¶ Euntē aūt illo subster/
Joh. b nebāt vestimēta sua in via. Et cū appro/
E pinquaret iā ad descensū mōtis oliueti ce
perūt oēs turbe descendētiū gaudentes
laudare deū voce magna sup oibus quas
viderāt vtutibus dicentes. Bñdictus q
Mt. c venit rex in noie dñi pax in celo: ⁊ gloria
in excelsis. ¶ Et qdam phariseoꝝ de tur/
Abac. c. 2 bis dixerūt ad illū. Magister increpa di
scipulos tuos. ¶ Quib⁹ ipe ait. Dico vo
bis q2 si hi tacuerit lapides clamabūt. Et
vt appropinquit: vidēs ciuitatē fleuit su/
per illā dicēs. Quia si cognouisses ⁊ tu.
Jam. 3. ¶ Et qdam in hac die tua q̄ ad pacē tibi:
nūc aūt abscōdita sunt ab oculis tuis. Q2
veniēt dies in te. ⁊ circūdabūt te inimici
tui. vallo. ⁊ circūdabūt te: ⁊ coāgustabūt
te vndiq3: ⁊ ad terrā psternēt te: ⁊ filios
Mt. a tuos q in te sunt. ¶ Et nō relinqnt in te la/
Mr. a. pidē sup lapidē: eo q nō cognoueris tē/
Mt. b. pus visitatiōis tue. ¶ Et ingressus i tem
Mr. d. plū cepit eijcere vendētes ⁊ emētes: di/
Joh. d cēs illis. ¶ Scriptū ē: q2 domus mea do/
Esa. mus oratiōis est. Vos aūt fecistis illam
Hier. 7. speluncā latronū. Et erat docēs quotidie i
Mt. g tēplo. ¶ Principes aūt sacerdotū ⁊ scri/
Mr. b. j. be ⁊ pncipes plebis qrebāt illū pdere: et
a. 7. c nō inueniebāt qd facerēt illi. Ois eni po
8. 13. c pulus suspēsus erat audiēs illū. ¶ XX
Et factū est in vna dieꝝ docēte illo
pplm i templo ⁊ euāgelizāte: cō/
uenerūt pncipes sacerdotū ⁊ scri
be cū seniorib⁹: ⁊ aiūt dicentes ad illum.
Mt. d. ¶ Dic nobis in q̄ ptāte hec facis. Aut qs
Mr. f. est q dedit tibi hāc ptātem. Rñdens aūt
iesus dixit ad illos. Interrogabo vos et
ego vnū vbū. Rñdete mihi. baptismū
iohānis de celo erat. an ex hoibus. At il
li cogitabāt intra se dicētes. Quia si dixe
rimus de celo dicet. Quare ergo nō cre/
didistis illi. Si aūt dixerimus ex hoibus
plebs vniuersa lapidabit nos. Certi sūt
eni iohānem pphetā eē. Et rñderunt se
nescire vñ esset. Et iesus ait illis. Nec
Mr. f. ego dico vobis in q̄ ptāte hec facio. ¶ Ce
Mr. g pit aūt dicere ad plebē pabolā hāc. Hō
qdam plātauit vineā ⁊ locauit eā colōis

⁊ ipe pegre fuit multis tpibus. Et in tpe
illo misit ad cultores suos vt de fructu vi/
nee darēt illi. Qui cesū dimiserūt eū ina
nē. Et addidit alterū suum mittere. Illi
aūt hūc q3 cedētes: ⁊ afficiētes ptumelia
dimiserūt inanē. Et addidit tertiū mittere E
q ⁊ illū vulnerātes eiecerūt. Dixit āt dñs
vinee. Quid faciā. Mittā filiū meū dile
ctū: forsitā cum hunc viderint verebunt
Quē cū vidissēt coloni: cogitauerūt intra
se dicētes. ¶ Hic est heres. Occidamus Gen. 37
illū: vt nostra fiat hereditas. Et eiectū il/
lū extra vineā occiderūt. Quid ergo faci
et illis dñs vinee. Veniet et perdet colo
nos istos et dabit vineā alijs. Quo audi
to dixerūt illi. Absit. Ille aūt aspiciēs eos Mt. 21. g
ait. ¶ Quid ē ḡ h qd scriptū ē lapidē quē Mr. 12. b
reprobauerūt edificātes hic fact⁹ est in ca 1. P. 2. a.
put āguli. Ois q ceciderit sup illū lapidē Act. 4. b.
conquassabit: supra quē aūt ceciderit cōmi
nuet illū. Et qrebāt pncipes sacerdotū ⁊
scribe mittere i illū man⁹ illa hora ⁊ timu
erāt pplm. Cognouerūt eni q ad ipsos F
dixerit silitudinē hāc. ¶ Et obsuātes mi Mt. 22. c.
serūt insidiatores q se iustos simularent: Mr. 12. b
vt caperēt eū i smonē: ⁊ traderēt illū pn Job. 7. g
cipatui ⁊ potestati psidis. Et introgaue/ ⁊. 8. c.
rūt eū dicētes. ¶ Mgr scim⁹ q2 recte dicis Mt. 22. c.
⁊ doces ⁊ nō accipis psonā: s3 viā dei in Mr. 12. c.
vitate doces. Licz nobis tributū dare ce
sari: an nō. Cōsiderās aūt dolū illoꝝ di/
xit ad eos. Quid me tēptatis. Ostēdite mi
hi denariū. Cui⁹ hab3 imagiē ⁊ inscri/
ptionē. Rñdētes dixerunt. Cesaris. Et
ait illis. Reddite ḡ q̄ sūt cesaris cesari. et E
q̄ sūt dei deo. Et nō potuerūt vbū ei⁹ rep
hēdere corā plebe: ⁊ mirati i respōso eius
tacuerūt. Accesserūt aūt qdā saduceorū q
negāt eē resurrectiōē: ⁊ introgauerūt eū
dicētes. ¶ Mgr: moyses scripsit nob: si Mt. 22. d
frat alicui⁹ mortu⁹ fuerit hñs vxorem: ⁊ Mr. 12. c.
hic sine liberis fuerit: vt accipiat eā frat
ei⁹ vxorē: ⁊ suscitet semē fri suo. Septē ḡ
frēs erāt ⁊ pmus accepit vxorē ⁊ mortu⁹
ē sine filijs. Et sequēs accepit illā. ⁊ ipe
mortu⁹ ē sine filio ⁊ tti⁹ accepit illā silr ⁊
oēs septē: ⁊ nō reliqrūt semen: ⁊ mortui
sūt. Nouissime oiū mortua est ⁊ mulier. F
In resurrectiōe ḡ cui⁹ eoꝝ erit vxor. Si
quidem septem habuerunt eam vxorem
Et ait illis iesus. Filij hui⁹ seculi nubunt
⁊ tradūtur ad nuptias: illi vero q digni

habebuntur seculo illo: & resurrectione
ex mortuis: neq; nubēt neq; ducent vxo
mt.22.e. res neq; vltra mori poterunt. ¶ Equales
mr.12.d. eni angelis sunt & filij sunt dei: cū sint fi/
Exo.3. lij resurrectiōis. Quia vo resurgāt mor
tui. ¶ & moyses ondit secus rubū: sicut di
cit dñm deū abrahā & deū isaac & deum ia
cob. Deus aūt nō est mortuorum sed viuo
B rū. O ēs eni viuūt ei. Rñdētes aūt qdam
scribarum dixerunt ei. Magister bene dixi
mt.22.g. sti. ¶ Et amplius nō audebant eū quicq;
mr.12.f. introgare. Dixit aūt ad illos. Quō dicūt
xpm filiū esse dauid: & ipe dauid dicit i li/
Ps.109. bro psalmorum. ¶ Dixit dñs dño meo sede
a dextris meis. Donec ponā iimicos tu
mt.22.g os scabellum pedū tuorum. ¶ Dauid ergo
mr.12.f. dñm illū vocat: & quō filius eius ē. Audi
mr.12.g. ente aūt oi pplo dixit discipl'is suis. ¶ At
tendite a scribis qui volūt ambulare i sto
lis: & amant salutatiōes in foro & primas
cathedras i synagogis: & pmos discubi
tus in conuiuijs. Qui deuorāt domos vi/
duarū: simulātes longā oratiōe3. Hi ac
cipiēt damnationē maiorē. ¶ XXI
A ¶ Respiciens aūt vidit eos q mitte
mr.12.g. bant munera sua in gazophylati
um diuites. Vidit aūt & qndā vi/
duā paupculam mittentē era minuta duo
Et dixit. Vere dico vobis: q vidua hec
paup plusq; oēs misit. Nā oēs hi ex abū
danti sibi miserūt in munera dei. hec aūt
ex eo qd deest illi oēm victum suum quem
B habuit misit. Et quibusdam dicentibus
de templo q bonis lapidibus & donis or
mt.24.a natum eēt: dixit. ¶ Hec que videtis: ve/
mr.13.a. niēt dies in qbus nō relinq̄t lapis supra
mt.24.a. lapidē: q non destruat. ¶ Interrogaue/
mr.13.b. runt aūt illum dicētes. Preceptor qñ hec
mt.24.a erūt & qd signū cū fieri incipiet. qui dixit.
mr.13.b ¶ Videte ne seducamini. multi.n. venient
Eph.5.b in noīe meo dicētes: q ego sum: & tps ap
i.Cor.3.d. ppinquauit. Nolite ire post eos. Cū aūt
Col.2.d E audieritis plia: & seditiōes: nolite terreri
mt.24. Oportet primum hec fieri: s3 nōdum stati
mr.13.b. finis. Tunc dicebat illis. ¶ Surget gēs
ɔtra gentē & regnū aduersus regnum et
terremotus magni erunt p loca & pestilē
tie & fames: terrorēsq; de celo: & signa ma/
mt.24.b gna erunt. ¶ S3 añ hec oia iniciēt vobis
mr.13.b manus suas & psequēt tradentes in syna
Jo.15.f. gogas & custodias trahentes ad reges &
psides pp nomen meum. Cōtinget autē
vobis in testimoniū. Ponite ergo i cor

dibus vris nō pmeditari quēadmodū re
spōdeatis. Ego.n. dabo vobis os & sa/
piam. cui nō poterūt resistere & ɔtradicere
oēs aduersarij vri. Trademini aūt a pa
rentibus & fribus & cognatis & amicis:
& morte afficiēt ex vobis. Et eritis odio
oibus hoībus pp nomē meū. ¶ Et capil mt.1
lus d capite vro nō pibit. In patiētia ve B
stra possidebitis aias vras. ¶ Cum aūt vi/ mt.24.
deritis circūdari ab exercitu irlm. tūc sci/ mr.13.
tote q appropinquit desolatio ei9. ¶ Tūc mt.2
q i iudea sūt fugiāt ad mōtes: & q i medio mr.13
eius dis edāt & q i regiōibus: nō intrēt i
eā: q dies vltiōis hi sūt vt impleāt oia q
scripta sūt. ¶ Ve aūt pgnātib9 & nutrienti mt.2
b9 i illis dieb9. Erit.n. pssura magna su mr.1
p trā: & ira pplo huic. Et cadēt i ore gla/ Esa.
dij: & captiui ducēt i oēs gētes. Et irlm Ezec
calcabit a gētibus donec ipleant tpa na/
tionū. ¶ Et erūt signa i sole & luna & stel/ Esa.
lis: & in tris pssura gētiū p ɔfusiōe soni/ Job
tus maris & fluctuū arescētibus hoīb9 p
timore & expectatiōe q superueniēt vniuer
so orbi. Nā vtutes celorum mouebuntur.
¶ Et tunc videbūt filium hois venientem in mt.2
nube cum ptāte magna & maiestate. His mr.1
autē fieri icipiētibus: respicite & leuate ca Job
pita vestra: qm appropinquat redemptio Esa
vestra. ¶ Et dixit illis silitudinē. Videte mt.
ficulneā & oēs arbores: cum pducūt iam mr.1
ex se fructum: scitis qm ppe ē estas: ita et
vos cum videritis hec fieri scitote qm ppe
ē regnum dei. Amen dico vobis: q nō p
teribit generatio hec donec oia fiāt. ¶ Ce mt.
lum & terra transibunt: verba autem mea mr.
non transibunt. ¶ Attendite autem vo/ Ro
bis ne forte grauentur corda vestra i cra Tes
pula & ebrietate & curis huius vite & sup Ap
ueniat in vos repentina dies illa. Tanq;
laqueus superueniet enim in omnes qui
sedēt sup faciē ois tre. Vigilate itaq; oi
tpe orātes: vt digni habeami fugere ista
oia q futura sūt & stare añ filiū hois. erat
āt dieb9 docēs i téplo: noctib9 vo exiens
morabat in mōte q vocat olueti. Et ois
ppls mālicabat ad eū i téplo audire eum.
A ¶ Appropinqbat āt dies ¶ XXII
fest9 azymorum q dr pascha. ¶ et qrebāt mt. a.
pncipes sacerdotū & scribe quō eū i mr. a
terficerēt: timebāt vo plebē ¶ Intrauit āt Jo. a
sathanas i iudā q cognomiabat scarioth
vnū de duodeci. ¶ & abijt & locut9 ē cum 20.
pncipib9 sacerdotū & mgratib9 quēadmo mt.

Mr.i b. dum illum traderet eis. Et gauisi sunt et
o.7. 7.g. pacti sūt pecuniā illi dare. Et spopondit.
o.13. ¶ Et q̄rebat opportunitatē: vt traderet il
Mt.2 b. lum sine turb. Uenit aūt dies azymoꝝ: i
Mr.i b. q̄ necesse erat occidi pasca. Et misit petrū
⁊ iohānem dicens: Eūtes pate nobis pas
ca: vt manducem⁹. At illi dixerunt. Ubi
Mt.2?. vis parem⁹? Et dixit ad eos. ¶ Ecce itro
Mr.i b. euntibus vobis in ciuitatē occurret vobis
hō q̄dam āphorā aq̄ portans sequimini
E eū i domū i quā intrat ⁊ dicetis prīfami/
lias domus. Dicit tibi mgr̄. Ubi ē diuer
sorium vbi pasca cū discipulis meis man
ducē? Et ipse ondet vobis cenaculū ma/
gnum stratū: ⁊ ibi parate. Euntes aūt in
uenerunt sicut dixit illis: ⁊ parauerūt pas
ca. Et cū facta esset hora discubuit: ⁊ duo
decim apl'i cū eo. Et ait illis: Desiderio
desideraui hoc pasca manducare vobiscū
anteq̄ patiar. Dico.n. vobis q̄r ex h̄ nō
manducabo illud donec impleat in regno
Mt.2 c. dei. ¶ Et accepto calice grās egit ⁊ dixit:
Mr.i.c. Accipite ⁊ diuidite inter vos. Dico enim
Co.i.c. vobis q̄ nō bibā de generatiōe vitis do/
Mt.2 c. nec regnū dei veniat. ¶ Et accepto pane
Mr.i.c. grās egit ⁊ fregit ⁊ dedit eis dicēs. Hoc
Co.i? d. est corpus meum qd̄ ꝓ vobis dat. Hoc
Mt.2 c. facite in meā cōmemorationē. Similiter
Mr.i.c. ⁊ calicem postq̄ cenauit dicens. ¶ Hic ē
Heb.e. calix nouū testm̄ in sanguine meo qui pro
Mt.i b. vobis fundet. Uerūtn̄ ecce manus tradē
26.? tis me mecū est in mensa. ¶ Et quidē fili⁹
Mr.i.c. hois f̄m quod diffinitū est vadit. Uerū/
Mt.2 b. tamen ve hoi illi p quē tradet. ¶ Et ipi ce
Mr.i.b. perunt q̄rere iter se: qs eēt ex eis qui hoc
o.13. factur⁹ esset. ¶ Facta ē aūt h̄ ɔtētio int eos
Mt.i a. qs eoꝝ videret esse maior. Dixit aūt eis.
Mr.c. ¶ Reges gētiū dn̄ant eoꝝ: ⁊ q ptātem ha
Mt.2 f. bent sup eos benefici vocant. Uos autē
Mr.f. non sic. Sz q maior ē i vobis fiat sicut mi
Mt.f. nor: ⁊ q pcessor ē: sicut ministrator. ¶ Nam
qs maior ē q recūbit: an q ministrat. Nō
ne q recūbit. Ego aūt in medio vr̄m sum
sicut q ministrat. Uos aūt estis q pmāsistis
Mt.i g. mecum in tēptationibus meis. ¶ Et ego
dispono vobis sicut disposuit mihi pater
meus regnū: vt edatis ⁊ bibatis sup men
sam meā in regno meo: ⁊ sedeatis sup thro
nos iudicantes duodeci tribus isrl'. Ait
autē dn̄s simoni: Simon: ecce sathanas
expetiuit vos vt cribraret sicut triticum.
Ego aūt rogaui ꝓ te: vt nō deficiat fides

tua. Et tu aliqn̄ ɔuersus: cōfirma frēs tu D
os. ¶ Qui dixit ei: Dn̄e tecū paratus sum Mt.26.c.
⁊ in carcerē ⁊ in mortem ire. Et ille dixit Mr.4.c.
Dico tibi petre: nō cātabit hodie gallus
donec ter abneges nosse me. Et dixit eis.
Qn̄ misi vos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calcia
mentis: nunqd aliqd defuit vobis. At illi
dixerunt. Nihil. Dixit ḡ eis: Sed nūc q
h̄z sacculum: tollat sil'r ⁊ perā. Et q nō h̄z
vendat tunicā suam ⁊ emat gladiū. ¶ Di Esa.53.
co eni vobis: qm̄ adhuc h̄ qd̄ scriptum est Mr.15.d.
oportet impleri in me. Et cū iniquis de/
putat⁹ ē. Etenī ea q̄ sunt de me finē h̄nt.
At illi dixerunt. Dn̄e: ecce duo gladij h̄.
At ille dixit eis: Satis est. ¶ Et egressus Mt.26.d.
ibat f̄m ɔsuetudinem i mōtē oliuaꝝ. Se Joh.18.a.
cuti sunt aūt illum ⁊ discipuli. ¶ Et cū per Mt.26.d.
uenisset ad locū: dixit illis. Orate: ne itre Mr.14.d.
tis i tēptationē. Et ipse auulsus ē ab eis E
quātū iactus est lapidis: ⁊ positis genib⁹
orabat dicēs. ¶ Pr̄ si vis transfer calicē Mt.26.d.
istum a me: Uerūtn̄ nō mea voluntas: sz Mr.14.d.
tua fiat. Apparuit autē illi angelus de ce/ Joh.6.d.
lo confortans eū. Et factus in agonia ꝓli
xius orabat. Et factus est sudor eius sicut
gutte sanguinis decurrētis in trā. ¶ Et Mt.26.d.
cū surrexisset ab orōne ⁊ venisset ad disci Mr.14.d.
pulos suos. iuenit eos dormiētes p̄ tristi
cia. Et ait illis. Quid dormitis? Surgite
orate: ne itretis i tēptationē. ¶ Adhuc eo Mt.26.e.
loq̄nte ecce turba: ⁊ q vocabat iudas vn⁹ Mr.14.e.
de duodecim antecedebat eos: ⁊ appropi Joh.18.a.
quauit iesu: vt oscularet eū. Jesus autem
dixit illi: Juda: osculo filiū hois tradis.
¶ Uidētes autē hi q circa ipm erant quod Mt.26.e.
futuꝝ erat dixerunt ei. Dn̄e: si pcutimus Mr.14.e.
in gladio. Et pcussit vnus ex illis seruū Joh.18.
pncipis sacerdotū: ⁊ amputauit auriculā
eius dexterā. Rn̄dens āt iesus ait: Sini
te. Usq̄ huc. Et cū tetigisset auriculā ei⁹
sanauit eū. Dixit autē iesus ad eos q ve/
nerāt ad se pncipes sacerdotū ⁊ magistra
tus templi ⁊ seniores. ¶ Quasi ad latro/ Mt.26.e.
nem existis cum gladijs ⁊ fustibus. ¶ Cū Mr.14.e.
quotidie vobiscum fuerim in tēplo: non Joh.18.d.
extendistis manus in me. Sed hec ē ho/ F
ra vestra: ⁊ potestas tenebrarum. ¶ Com Mt.26.f.
prehendentes autem eum: duxerunt ad Mr.14.f.
domum principis sacerdotum: petrus ve Joh.18.c.
ro sequebatur eum a longe. ¶ Accen/ Mt.26.g.
so autem igne in medio atrij circum sedē
tibus illis: erat petrus in medio eorum

Mr.14.g. Quē cū vidiſſet ancilla q̄dam ſedentē ad
Joh.18.c. lumē ⁊ cum fuiſſet intuita dixit. Et hic cū
illo erat. At ille negauit eū, dicēs. Mu/
lier nō noui illū. Et poſt puſillū alius vi/
dens eū dixit. Et tu de illis es. Petrus
vo ait: O hō nō ſum. Et interuallo facto q̄
ſi hore vni⁹: alius qdā affirmabat dicēs
Vere ⁊ hic cū illo erat: nā ⁊ galileus eſt.
Et ait petrus: Hō neſcio qd dicis. Et cō
B tinuo adhuc illo loq̄nte cantauit gallus.
Mt.26.g. Et cōuerſus dñs reſpexit petrū. ¶ Et re/
Mr.14.g. cordatus ē petrus vbi dñi ſicut dixerat:
q2 priuſq̄ gallus cantet: ter me negabis. ⁊
egreſſus foras petrus fleuit amare. Et vi
Mt.26.g. ri q tenebāt illū: illudebant ei cedētes. ¶ Et
Mr.14.g. velauerūt eum: ⁊ pcutiebant faciē ei⁹: ⁊ i
Joh.18.d. terrogauerunt eū dicētes: Prophetiza.
Quis ē q te pcuſſit? Et alia mlta blaſphe
mātes dicebant in eū. Et vt factus ē dies
cōuenerunt ſeniores plebis ⁊ pncipes ſa/
cerdotū ⁊ ſcribe: ⁊ duxerunt illū i cōciliū
Mt.26.f. ſuum dicentes. ¶ Si tu es xp̄s dic nobis.
Mr.14.f. Et ait illis: Si vobis dixero nō credetis
Joh.6.g. mihi: ſi autē ⁊ interrogauero non rñdebit̄
Mt.26.f. mihi: neq; dimittetis. ¶ Ex hoc autē erit
Mr.14.g. filius hoīs ſedēs a dextris vtut̄ dei. Di
Joh.6.g. xerunt aūt oēs. Tu ḡ es filius dei? Qui
ait. Vos dicit̄: q2 ego ſum. At illi dixerūt
Mt.26.g. ¶ Quid adhuc deſideramus teſtimoniū.
Mr.14.g. Ipſi. n. audiuim⁹ de ore eius. XXIII
A ¶ Et ſurgēs oīs multitudo eorum
Mt.27.a. duxerūt illū ad pilatū. Ceperūt aūt
Mr.15.a. illum accuſare dicētes. Hunc in
Joh.18.e. uenim⁹ ſubuertentē gentē nr̄am: ⁊ phi/
Mt.27.b. bentē tributa dare ceſari: ⁊ dicentē ſe xp̄ʒ
Mr.15.a. regē eſſe. ¶ Pilat⁹ autē interrogauit eū di
Joh.18.f. cens: Tu es rex iudeorū. At ille rñdēs ait
Joh.18.g. ¶ Tu dicis: Ait autē pilatus ad pncipes
ſacerdotū ⁊ turbas. Nihil inuenio cauſe
i hoc hoīe. At illi inualeſcebāt dicētes. Cō
mouit ppl'm docens p vniuerſā iudeam
īcipiens a galilea vſq; huc. Pilat⁹ autē
audiens galileā: interrogauit ſi homo ga/
lileus eſſet. Et vt cognouit q2 de herodis
ptāte eſſet remiſit eū ad herodem: q ⁊ ipſe
hieroſolymis erat illis dieb⁹. Herodes
B aūt viſo ieſu gauiſus ē valde. Erat. n. cu
piens ex multo tpe videre eū: eo q2 audi/
ret multa de eo ⁊ ſpabat ſignū aliquod vi
dere ab eo fieri. Interrogabat aūt eū mul
tis ſmonibus. At ipſe nihil illi rñdebat.
Mt.26.f. ¶ Stabāt autem pncipes ſacerdotū ⁊ ſcri
be cōſtant̄ accuſantes eum. Spreuit autē Mr.
illū herodes cū exercitu ſuo ⁊ illuſit indu
tum veſte alba: ⁊ remiſit ad pilatū. Et fa/
cti ſt̄ amici herodes ⁊ pilatus i ipa die. nā
antea inimici erāt ad iuicem. Pilatus āt
cōuocatis pncipibus ſacerdotū ⁊ magiſtrati
bus ⁊ plebe: dixit ad illos. ¶ Obtuliſt mi Act.
hi hūc hoīem q̄ſi auertentem ppl'm ⁊ ecce
ego corā vobis interrogās nullā cām in/
uenio i hoīe iſto: ex his i q̄bus eū accuſa/
tis. Sed neq; herodes. Nā remiſi vos
ad illum ⁊ ecce nihil dignū morte actū eſt
ei. Emendatū ḡ illum dimittā. ¶ Neceſſe Mt.
aūt hēbat dimittere eis p diem feſtū vnū. Mr.
Exclamauit aūt ſil' vniuerſa turba dicēs. Mt.
¶ Tolle hunc: ⁊ dimitte nobis barrabā. Mr.
¶ Qui erat pp ſeditionē quādā factā in ci Jo.18
uitate ⁊ homicidiū miſſus i carcerē. Iterū Act.
aūt pilatus locut⁹ ē ad eos volēs dimittē
ih'm. At illi ſucclamabāt dicentes. Cru
cifige crucifige eū. Ille aūt tertio dixit ad il
los. Quid. n. mali fecit iſte. ¶ Nullā cām Act.
mortis iuenio i eo. Corripiā ḡ illum ⁊ di
mittam. At illi iſtabant vocibus magnis
poſtulantes vt crucifigeret̄: ⁊ iualeſcebāt
voces eorū. Et pilat⁹ adiudicauit fieri pe/ B
titionē eorū. ¶ Dimiſit aūt illis eum q pp Mt.
homicidiū ⁊ ſeditionē miſſus fuerat i car Mr.
cerem quē petebant. Ieſum vo tradidit Joh.
voluntati eorū. ¶ Et cū ducerēt eū: appre Mt.
henderunt ſimonem quēdā cyrenenſem Mr.
venientē de villa ⁊ impoſuerunt illi crucē
portare poſt ieſum. Sequebat̄ autē illum
multa turba ppl'i ⁊ mulierū: q̄ plangebāt
⁊ lamentabant̄ eū. Conuerſus āt ad illas
ieſus dixit. Filie hierl'm nolite flere ſuper
me: ſ; ſup voſipſas flete: ⁊ ſup filios vr̄os
Qm̄ ecce venient dies in quibus dicent.
¶ Beate ſteriles: ⁊ ventres q nō genuerūt
⁊ vbera q non lactauerunt. ¶ Tunc icipi
ent dicere mōtibus: cadite ſup nos. ⁊ col/
libus opite nos. Quia ſi i viridi ligno h̄
faciunt in arido qd fiet. Ducebant̄ autem
⁊ alij duo nequā cū eo: vt interficerent̄. ¶ Et
poſtq̄ venerunt i locū q vocat̄ caluarie: Mt.
ibi crucifixerunt eū: et latrões vnū a dex/ Mr.
tris: alterum a ſiniſtris. Ieſus autē dice Joh.
bat: Pater dimitte illis. Non enī ſciunt
quid faciunt. ¶ Diuidētes vo veſtimēta Mt.
eius miſerunt ſortes. Et ſtabat ppl's expe Mr.
ctās: ⁊ deridebant eū pncipes cū eis dicē Joh.
tes. Alios ſaluos fecit: ſe ſaluum faciat: ſi

.27. hic est xp̄s dei electus. ¶ Illudebant autē
r.15. ei et milites accedētes: et acetum offerētes
.19. ei dicentes. Si tu es rex iudeoꝝ saluū te
.27. fac. ¶ Erat āt et supscriptio scripta sup eū
r.15. lr̄is grecis: et latinis: et hebraicis: h ē rex
.19. f iudeoꝝ. ¶ Vnꝰ autē de his q pendebant
.27. latronibus blasphemabat eū dicens. Si
r.15. tu es xp̄s ¶ saluum fac teipm̄ et nos. Rn̄/
.27. dens autē alter increpabat eum dicens:
r.15. Neq tu times deū: q in eadē dānatōne
es. Et nos qdē iuste: nā digna factis reci
pimus. Hic vo nihil mali gessit. Et di/
cebat ad iesum. Dn̄e memēto mei cū ve
neris in regnum tuum. Et dixit illi iesus
Amē dico tibi: hodie mecū eris in para/
diso. Erat aūt fere hora sexta et tenebre fa
cte sunt i vniuersā trā vsq in horā nonā.
¶ Et obscuratus ē sol ¶ et velum tēpli scis/
.27. sum ē mediū. Et clamās voce magna ie
r.15. sus ait: Pr̄ ¶ in manus tuas cōmēdo spm̄
D meū. Et hec dicēs expirauit. ¶ Vidēs āt
.27. centurio qd factū fuerat: glorificauit deū
r.15. dicēs: Vere hic hō iustus erat. Et omis
turba eoꝝ q simul aderāt ad spectaculum
istud: et videbant q fiebāt: pcutientes pe/
ctora sua reuertebant. Stabant autē oēs
noti eius a lōge: et mulieres q secute eum
.27. erant a galilea hec vidētes. ¶ Et ecce vir
r.15. noie ioseph q erat decurio vir bonus et iu
.19. stus: hic non consenserat cōsilio et actibus
.27. eoꝝ: ab arimathia ciuitate iudee: q expecta
r.15. bat et ipse regnū dei. ¶ Hic accessit ad pi/
.19. latum et petijt corpus iesu: et depositum i
uoluit in syndone: et posuit eum i monu/
mento exciso i quo nondū qsq positꝰ fue
rat. Et dies erat parasceues: et sabbatum
illucescebat. Subsecute aūt mulieres que
cum eo venerant de galilea viderunt mo
numētum: et quēadmodū positū erat cor
pus eius: et reuertētes parauerūt aromata
et vnguenta: et sabbato qdē siluerunt fm̄
mandatum. ¶ XXIIII
Vna autē sabbati valde diluculo
.28. venerunt ad monumentū portā
r.16. tes q parauerāt aromata: et inue
.20. runt lapidem reuolutū a monumēto: et in
gresse nō inuenerunt corpus dn̄i iesu. Et
factum est dū mēte cōsternate eēnt de isto
ecce duo viri steterūt secus illas in veste ful
.28. genti. ¶ Cum timerent autē et declinarēt
r.16. vultū in tra: dixerunt ad illas. Quid q̄ri
A tis viuentē cū mortuis. Non ē h: sȝ sur/
rexit. Recordami q̄liter locutus ē vobis
cum adhuc in galilea eēt dicens. Quia oꝫ
filium hoīs tradi in manus hoīū pctoꝝ:
et crucifigi: et die tertia resurgere. ¶ Et re Mt.28.b.
cordate sunt vboꝝ eius: et regresse a mo Mr.16.c.
numento nūciauerunt hec oīa illis vnde
cim: et ceteris oibus. Erat aūt maria ma/
gdalene et iohanna: et maria iacobi: et ce/
tere q cum eis erant: q dicebāt ad aplos
hec. Et visa sunt ante illos sicut delirame
tū vba ista: et non crediderunt illis. Pe
trus autē surgens cucurrit ad monumē
tum et pcūbens vidit lintheamina sola po
sita: et abijt secum mirās qd factum fuerat
Et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castel
lū qd erat in spatio stadioꝝ sexaginta ab
hierusalē noie emaus. Et ipsi loquebant C
ad inuicē de his oibꝰ q acciderant. ¶ Et Mr.16.c.
factū est dum fabularentur et secum q̄re/
rent: et ipse iesus appropinquans ibat cū
illis. Oculi autē illoꝝ tenebant: ne eū ag
noscerent. Et ait ad illos. Qui sunt hi fmo
nes quos confertis ad inuicem ambulan
tes: et estis tristes? Et rn̄dens vnꝰ cui no
men cleophas dixit ei. Tu solꝰ pegrinꝰ es
in hierl'm: et nō cognouisti q facta sunt in
illa his diebꝰ. Quibꝰ ille dixit. Que? Et
dixerūt de iesu nazareno q fuit vir pphā
potens in opere et sermone corā deo et oī
pplo. et quō eum tradiderunt sūmi sacer/
dotes et pncipes nostri in dānatione mor D
tis: et crucifixerunt eū. Nos aūt speraba/
mus: q ipse esset redēpturus israel. et nūc
sup hec oīa tertia dies ē hodie q hec facta
sunt. Sed et mulieres qdā ex nr̄is terrue
runt nos q an lucem fuerunt ad monumē
tum et nō inuēto corpe eius venerūt dicen
tes: se etiā visionē angeloꝝ vidisse: q di/
cunt eū viuere. Et abierūt qdā ex nr̄is ad
monumentū. et ita inuenerūt sicut mulie/
res dixerunt ipsum vo nō inuenerūt. Et
ipse dixit ad eos. O stulti et tardi corde ad
credēdū in omnibus q locuti sunt pphete.
¶ Nōne hec oportuit pati xp̄m et ita intra Act.14.d.
re in gloriā suā. Et incipiēs a moyse et oī
bus pphetis: interpretabat illis i oibꝰ scri
pturis q de ipso erant. Et appropinqua/
uerunt castello q ibant: et ipse se finxit lon
gius ire. ¶ Et coegerūt illū dicētes. Ma/ Gen.19.
ne nobiscū qm̄ aduesperascit: et inclinata
ē iā dies. Et intrauit cū illis. Et factū est E
dū recūberet cū eis: accepit panē et bn̄di/

rit ac fregit: et porrigebat illis. Et apti sūt
oculi eoꝝ: et cognouerunt eū: et ipse euanu
it ex oculis eoꝝ. Et dixerūt adinuicē. Nō
ne cor nostꝝ ardēs erat in nobis: dū loq/
ret in via et aperiret nobis scripturas. Et
surgens eadē hora regressi sūt i hierl'm: et
iuenerūt cōgregatos vndecim et eos q cū
illis erāt dicētes q surrexit dñs vere et ap
paruit simoni. Et ipsi narrabant q̄ gesta
erāt in via: et quō cognouerūt eū in fractiō
ne panis. Dum aūt hec loquūt stetit: ihs
i' medio eoꝝ et dixit: Pax vobis. Ego sū
F nolite timere. Cōturbati vo et ꝯteriti exi
stimabāt se spm̄ vidē. Et dixit eis. Quid
turbati estis: et cogitatiōes ascēdunt i cor
da vestra? Uidete manus meas et pedes
q2 ego ipse sum. Palpate et videte: q2 spi
ritus carnem et ossa nō h3 sicut me videt'
habere. Et cum hec dixisset: ostēdit ei ma
nus et pedes. Adhuc aūt illis nō credēti/
bus et mirantibus pre gaudio dixit: Ha
betis hic aliqd qđ manducet? At illi obtu
lerunt ei partē piscis assi: et fauū mell'. Et
cū manducasset corā eis sumens reliqas
dedit eis. Et dixit ad eos. Hec sūt vba q̄
locut⁹ sū ad vos cū adhuc essem vobiscū
G qm̄ necesse est ipleri oia q̄ scripta sunt i le
ge moysi et ꝓphet' et psalmis de me. Tūc
aperuit illis sensū: vt intelligerent scriptu
Act.17.a. ras: et dixit eis: ¶ Qm̄ sic scriptū est et sic
oportebat xp̄m pati et resurgere a mortu/
is tertia die: et predicare in nomine eius
pniam et remissionē pctōꝝ in omnes gē
tes incipientibus ab hierosolyma. Uos
Isa.44. autem testes estis horum. ¶ Et ego mittā
Act.1.a. ꝓmissum patris mei in vos: vos autē se/
dete in ciuitate: quoadusqȝ iduamini vir/
tute ex alto. Eduxit aūt eos foras in betha
niam: et eleuatis manibus suis benedixit
Mr.16.g. eis. ¶ Et factū est dū benediceret illis re/
Act.1.b. cessit ab eis: et ferebatur in celum. Et ipsi
adorantes regressi sunt in hierusalem cū
gaudio magno: et erant semper in templo
laudantes et benedicentes deum. Amen.

¶ Explicit euangelium secundum Lucā
Incipit prologus in euangelium sm̄ Jo
hannem.

Hic est iohannes euangeli
sta vnus ex discipulis dñi
q virgo a deo electus est:
quē de nuptijs volentem
nubere vocauit de⁹. Cui
virginitatis in hoc du/
plex testimoniū datur in euangelio: q et
p̄ ceteris dilect⁹ a deo dicit: et huic matrē
suā pendēs in cruce cōmendauit dñs vt
virginē virgo seruaret. Deniqȝ manife/
stans in euāgelio q erat ipse icorruptibil'
verbi opus ichoans: solus verbū carnē
factū esse nec lumen a tenebris cōprehen/
sum fuisse testat: primū signū ponēs qđ
in nuptijs fecit dñs ostendens q ipse erat
vt legentibus demonstraret q vbi dñs i
uitatus sit: deficere nuptiaꝝ vinū debeat
et veteribus imutatis: noua oia q̄ a xp̄o i
stituunt appareant. Hoc aūt euangeliū
scripsit in asia: postea q̄ꝫ i pathmos isula
apocalypsim scripserat: vt cui in ꝑncipio
canonis icorruptibile ꝑncipiū ꝑnotatur i
genesi: et etiā icorruptibilis finis p virgi/
nem in apocalypsi redderet dicente xp̄o:
ego sum alpha et o. Et hic ē iohānes: qui
sciens supuenisse diē recessus sui: ꝯuoca
tis discipulis suis in epheso: p m'ta signo
rū experimenta ꝓmens xp̄m: descendēs
in defossum sepulture locū: facta ora/
tione positus ē ad p̄res suos: tā extrane⁹
a dolore mortis q̄ꝫ a corruptione carnis i/
uenit alienus. Tn̄ post oēs euangelium
scripsit: et hoc virgini debebat. Quoꝝ tn̄
vel scriptoꝝ tpis dispositio: vel librorum
ordinatio: iō a nobis per singula nō expo
nit vt sciendi desiderio collato et querenti
bus fructus laboris: et deo magisterij do
ctrina seruetur.

¶ Explicit prologus.
¶ Incipit registrū in euangeliū Johānis.

In principio erat verbū etc.
testimoniū de xp̄o phibet io/
hānes baptista: phariseoꝝ le
uite iterrogant iohānē. Jo/
hānes iesum videns agnum
dicit dei: et andreas petro dicit: iuenimus
messiā. Jesus dic̄ nathanael vidi sub ficu
Jesus vocat⁹ ad nuptias et discipuli eius
de aqua fecit vinū: vendētes et nūmulari
os eijcit de tēplo: dicit soluite tēplū hoc.

3 Jes⁹ nicodemo dicit de baptismo: ⁊ alijs
multis dicit q credit in eū nō diiudicabit
q autē nō credit iā diiudicat⁹ ē: iesus i iu/
dea baptizat: et iohānes i ennō: iohānes
dicit xp̄m crescere: se autē minorari.
4 Jesus cum muliere samaritana loqͬ: ꝓ/
phetā i patria sua sine honore esse: reguli
filium a morte suscitat.
5 De piscina probatica sanat hoīem trigīta
⁊ octo annos habentem infirmitatē: di/
cebāt iudei sanato nō licet tibi tollere gra/
batū tuū sabbato: quecunq̄ pat̄ fecerit
hec ⁊ fili⁹ silr̄ facit: dicit iesus quia vēit
hora ⁊ nunc ē qn̄ mortui audiūt vocē ⁊c̄
dicit iesus iohānes est lucerna ardēs ⁊ lu
cens: scrutamini scripturas: dicit moyses
accusat vos: et si crederetis moysi crede/
retis forsitan et mihi.
6 De quinq̄ panibus et duob⁹ piscibus et
q̄ cum regē facē voluerūt: iesus sup ma/
re āmbulat. Operamini nō cibū q perit de
māna et pane celesti loqͬ ego sū panis
q de celo descēdi: recedētibus ab eo disci/
pulis vnum ex duodecim diabolū dicit.
7 Jesus in scenophegia ascēdit ad diē festū
dicitur iesu: demoniū hēs: d̄ turba multi
credebāt in eū: clamat iesus si qs sitit ve
niat ⁊ bibat cū ministris ⁊ nicodemo pn
8 cipes contendunt. De muliere adulta: ie
sus lucē mundi esse se predicat. iesus itro
gatus principiū se esse respondit: q̄ ois
peccator suus sit: ⁊ q̄ iesus ante abraā sit.
9 Cecū a natiuitate curat: iesus dicit i iudi/
ciū in hūc mūdum veni: ut q nō vidēt vi/
deant.
10 Qui nō intrat per ostiū in ouile dicit ego
sū pastor bonus ptātem habeo ponendi
aīam meā. Judei dicunt si tu es xp̄s dic
nob palā: ego ⁊ pat̄ vnū sum⁹: sustulerūt
lapides iudei ut lapidarēt iesū ⁊ exiuit de
manibus eorū.
11 De suscitatiōe lazari: collegerūt pricipes
⁊ pharisei conciliū: cayphas dicit: q̄ ex/
pedit vt vnus ⁊c̄.
12 Maria vnxit pedes iesu ⁊ extersit capillis
suis iudas fur erat ⁊ loculos hn̄s: turba
ex iudeis multa venit nō ꝓpter iesū tm̄: sz
ut lazarū viderēt quē suscitauit a mortuis
turba q venerat ad diē festum occurrit ie
su sedēti sup pullū asine gētiles qdā roga
bāt philippū dicentes: dn̄e venim⁹ iesum
videre: iesus rn̄dit nisi granū frumēti ⁊c̄
aīa mea turbata ē: pater clarifica nomen
tuū: venit vox de celo dicit iesus nūc iudi/
ciū ē mūdi: ⁊ multi ex pncipibus credide
rūt in eū: sed ꝓpter phariseos nō confite
bant: dicit nō veni ut iudicem mundum:
sed vt saluificem.
Pedes discipulorū lauat dicēs: ⁊ vos de 13
betis alter alteri⁹ lauare pedes dic̄: q mā
ducat panē meū leuabit ꝯ me calcaneum
suū: dicit vnus ex vob tradet me: ⁊ subiū
git cui ego intinctū panē porrexero: tunc i
troiuit in iudā sathanas: mandatū nouū
do vobis vt diligatis inicē: dicit petro: an
teq̄ gallus cantet ter me negabis ⁊c̄.
Non turbet cor vr̄m: dicit: ego sum via 14
veritas ⁊ vita: dicit philippus dn̄e osten/
de nobis patrem: si diligitis me manda/
ta mea seruate: ego in patre meo ⁊ vos i
me ⁊ ego in vobis: siquis diligit me ser/
mones meos seruat.
Dicit: ego sum vitis vera ⁊ pater meus 15
agricola est: de dilectiōe pcepta: si me pse
cuti sunt ⁊ vos psequent: ⁊ odio habuerūt
me gratis dicit cū venerit paraclitus.
Absq̄ synagogis faciēt vos. Nunc va/ 16
do ad eum qui me misit ⁊ nemo ex vobis
iterrogat ⁊c̄. cū venerit paraclitus ille ar
guet mundū de pctō: oia q̄cunq̄ hz pater
mea sunt modicū iā ⁊ nō videbitis me: vs
q̄ mō nō petistis quicq̄: exiui a patre meo
⁊ veni in mundū: pater mecum est.
Sublevatis oculis in celum: dixit pat̄ ve 17
nit hora clarifica filium tuum. Jesus disci
pulos cōmendat patri: pater iuste mun/
dus te non cognouit. Egressus iesus cū 18
discipulis suis trans torrentem cedron: q̄
rentibus iuda cum cohorte iesum respon
dit ego sum: abierunt retrorsum ⁊ cecide
runt in terrā: captio xp̄i negatio petri: ab
iudicatio xp̄i: ⁊ responsio eiusdem.
Pilatus iesum flagellauit: derisio: cruci 19
fixio inter duos latrones: cōmēdatio ma/
tris discipulo: ⁊ potatio aceti: ⁊ mors ⁊ se
pultura.
Resurrectio: ⁊ qualiter apparuit marie 20
magdalene: apparēs discipulis dedit eis
pacē spiritū scm̄: post dies octo clausis ia
nuis apparuit discipulis et thome.
Postea iterum manifestauit se ad mare 21
tyberiadis ⁊c̄. de piscatione petri: dicit pe
tro tertio pasce oues meas.

¶ Explicit registrum.
¶ Incipit euāgeliū s̄m Johānē. Capl'm I

A In principio
erat verbum: ⁊ verbū
erat apud deum: ⁊ deus
erat verbū. Hoc erat i
principio apud deum.
Omnia p ipsum fcā sunt: ⁊
sine ipso factum est nihil
Quod factū ē in ipso vita erat: ⁊ vita erat
lux hoium: ⁊ lux in tenebris lucet ⁊ tene/
Mat.3.a. bre eā nō cōprehenderunt. ¶ Fuit hō miss⁹
j.3.f. a deo cui nomē erat iohānes. Hic venit
i testimoniū vt testimoniū phiberet de lu
mie: vt oēs crederent p illum. Non erat
ille lux: s; vt testimoniū phiberet de lumi
ne. Erat lux vera: q̄ illumiat oēm hoiem
venientē in hūc mundū. In mundo erat
⁊ mundus p ipm factus ē: ⁊ mundus eū
B nō cognouit. In ppria venit ⁊ sui eum nō
receperunt. Quotqt autē receperunt eum de
dit eis ptātem filios dei fieri his q credūt
in noie eius. Qui nō ex sanguinib⁹ neq;
ex voluntate carnis neq; ex voluntate vi
ri: sed ex deo nati sunt. Et verbum caro fa
ctū est ⁊ hitauit in nobis. Et vidim⁹ glo/
riā eius. gloriā q̄si vnigeniti a patre plenū
gratie ⁊ veritatis. Johānes testimonium
phibet de ipso ⁊ clamat dicens. Hic erat
quē dixi q post me vēturus ē: añ me fact⁹
ē q: prior me erat. Et de plenitudie ei⁹ nos
oēs accepimus grām p gratia: q: lex per
1.Jo.4.c. moysen data ē: gratia ⁊ veritas p iesū xp̄m
A.j.5.f. facta ē. ¶ Deū nemo vidit vnq̄. Vnige
nitus filius q ē in sinu prīs: ipse enarra/
uit. ¶ Et hec ē testimoniū iohānis: qñ mise
runt iudei ab hierosolymis sacerdotes ⁊
leuitas ad eū vt iterrogarēt eū. Tu qs es
Et pfessus ē: ⁊ nō negauit. Et pfessus ē:
q: nō sum ego xp̄s. Et iterrogauerunt eū.
Quid ergo. Helias es tu. Et dixit nō sū
Propheta es tu. Et rñdit. Nō. Dixerūt
ergo ei. Quis es vt rñsum demus his q
miserunt nos. Quid dicis de teipso. Ait
Esa.40. M ¶ Ego vox clamātis i deserto: dirigite vi
3.a. Mr.i.a am dñi: sicut dixit esaias ppha. Et q mis
Luc.3.a. si fuerāt erāt ex phariseis. Et iterrogaue
runt eū ⁊ dixerunt ei. Quid ergo bapti/
D ças si tu nō es xp̄s: neq; helias: neq; p/
Mat.3.e. pheta. Rñdit eis iohānes dicēs. ¶ Ego

baptiço in aqua. medius āt vr̄m stetit quē Mar.
vos nescitis. Ipse ē q post me vēturus ē Luc.
q añ me factus ē: cuius ego nō sū dignus Act.i.
vt soluā eius corrigiā calciamēti. Hec in 19.a.
bethania facta sunt transiordanē vbi erat
iohānes baptiçās. Altera die vidit iohā/
nes iesum venientē ad se ⁊ ait. Ecce agn⁹
dei: ecce q tollit pctā mūdi. Hic ē de quo
dixi. Post me venit vir q añ me factus ē
q: prior me erat: ⁊ ego nesciebā eū. S; vt
manifestet in isrl': ppterea veni ego in aq̄
baptiçās. Et testimoniū phibuit iohānes
dicēs. ¶ Q: vidi spūm descendentē q̄si co Mat.
lumbā de celo: ⁊ māsit sup eum: ⁊ ego ne Mar
sciebā eum: sed q misit me baptiçare in aq̄ Luc.
ille mihi dixit. Sup quē videris spm̄ de/
scendentē ⁊ manentē sup eū: hic ē q bapti
çat in spū scō. Et ego vidi ⁊ testimonium
phibui: q: hic ē filius dei. Altera die iterū
stabat iohānes: ⁊ ex discipulis eius duo.
Et respiciēs iesum ābulantem dixit. Ecce
agnus dei. Et audierunt eū duo discipuli
loqntem: ⁊ secuti sunt iesū. Cōuersus autē
iesus ⁊ vidēs eos sequentes se: dicit eis.
Quid q̄ritis. Qui dixerūt ei. Rabbi: qd̄
dicit iterptatum mgr̄ vbi hitas. Dicit eis
Venite ⁊ videte. Venerunt ⁊ viderunt
vbi maneret: ⁊ apud eū mānserunt die illo
Hora erat autē q̄si decima. Erat aūt an/
dreas frat̄ simonis petri: vnus ex duob⁹
q audierat a iohāne: ⁊ secuti fuerant eum
Inuenit hic pmum frēm suū simonē ⁊ di
cit ei. Inuenimus messiā: qd̄ ē iterptatum
xp̄s. Et adduxit eū ad iesum. Intuit⁹ āt
eum iesus dixit. Tu es simon filius iohā
na. tu vocaberis cephas qd̄ interptat' pe
trus. In crastinū voluit exire in galileam
⁊ iuenit philippū. Et dixit ei iesus. Seq̄/
re me. Erat aūt philippus a bethsaida ci/
uitate andree ⁊ petri. Inuenit philippus
nathanael: ⁊ dicit ei. Quē scripsit moyses
in lege ⁊ pphete iuenim⁹ iesū filiū ioseph
a naçareth. Et dixit ei nathanael. A naça
reth pōt aliqd bōi eē. Dicit ei philippus.
Veni ⁊ vide. Vidit iesus nathanael ve/
nientē ad se ⁊ dicit de eo. Ecce vere israe
lita: in q̄ dolus nō ē. Dicit ei nathanael.
Vñ me nosti. Rñdit iesus ⁊ dixit ei. Pri
usq̄ te philippus vocaret eū esses sub ficu
vidi te. Rñdit ei nathanael ⁊ ait. Rabbi
tu es filius dei: tu es rex isrl'. Rñdit iesus
⁊ dixit ei. Q: dixi tibi vidi te sub ficu cre/

dis maius his videbis. Et dicit ei. Amē
amē dico vob. videbitis celū aptū ⁊ āgelos
dei ascēdētes ⁊ descēdētes sup filiū hois.

II

Et tertia die nuptie facte sunt
in chana galilee: ⁊ erat mater iesu
ibi. Vocatus ē autē ⁊ iesus ⁊ di/
scipuli eius ad nuptias. Et deficiente vi
no dicit mater iesu ad eū. Vinū nō habēt
Et dicit ei iesus. Quid mihi ⁊ tibi ē muli
er. Nondū venit hora mea. Dicit mater
eius ministris. Quodcūqȝ dixerit vobis faci
te. Erāt autē ibi lapidee hydrie sex posite
secundū purificationē iudeoꝝ: capientes
singule metretas binas vel ternas. Dicit
eis iesus. Implete hydrias aqua. Et imple
uerunt eas vsqȝ ad summum. Et dicit eis
iesus. Haurite nūc: ⁊ ferte architriclino
Et tulerūt. Vt aūt gustauit architriclinꝰ
aquā vinū factū: ⁊ nō sciebat vñ eēt: mini
stri autē sciebāt q hauserāt aquā: vocat
spōsum architriclinus: ⁊ dicit ei. Ois hō
pmum bonū vinū ponit: ⁊ cum inebriati
fuerit: tunc id qđ deterius ē. Tu āt seruasti
bonum vinū vsqȝ adhuc. Hoc fecit ini
tium signoꝝ iesus in chana galilee: ⁊ ma
nifestauit gloriā suā: ⁊ crediderunt i eum
discipli eius. ¶ Post hec descēdit capha
naum ipse ⁊ mater eius ⁊ frēs eius ⁊ disci
puli eius: ⁊ ibi māserunt nō multis diebꝰ
¶ Et ppe erat pasca iudeoꝝ: ⁊ ascēdit ie/
sus hierosolymā ⁊ iuenit in tēplo vēden/
tes oues: ⁊ boues: ⁊ columbas: ⁊ nūmu/
larios sedētes. Et cū fecisset q̄si flagellū
de funiculis: oēs eiecit de tēplo: oues q̄ȝ ⁊
boues ⁊ nummularioꝝ effudit es: ⁊ mē/
sas subuertit. Et his q columbas vende
bāt dixit. Auferte ista hic: ⁊ nolite facere
domum pr̄is mei domum negociationis
Recordati sunt vero discipli eiꝰ q: scriptū
ē: ¶ zelus domus tue comedit me. Rñde
runt ergo iudei ⁊ dixerunt ei. Qđ signū
ondis nobis: q: hec facis. Rñdit iesus ⁊
dixit eis. ¶ Soluite tēplum hoc: ⁊ i tribꝰ die
bus excitabo illud. Dixerunt ergo iudei.
Quadragita ⁊ sex ānis edificatum ē tem
plum hoc: et tu in tribus diebꝰ excitabis illud
Ille autē dicebat de tēplo corpis sui. Cū
g resurrexisset a mortuis: recordati sunt di
scipuli eiꝰ q: hoc dicebat: et crediderunt scri
pture et sermoni quē dixit iesus. Cū āt eēt
hierosolymis i pasca i die festo multi credi
derunt in noie eius: videntes signa eius q̄
faciebat. Ipe aūt iesus nō credebat semet
ipsum eis: eo q ipse nosset oēs: ⁊ q: opus
ei non erat vt qs testimoniū phiberet de
homine. Ipse enim sciebat qd esset in ho
mine.

III

¶ Rat aūt hō ex phariseis nicode/ A
mus noie: pnceps iudeoꝝ. Hic j.7.g.
vēit ad ihū nocte ⁊ dixit ei. ¶ Rab Mi.22.c.
bi: scimus q: a deo venisti magister. Ne
mo eni pōt hec signa facere q̄ tu facis: ni/
si fuerit deus cū eo. Rñdit iesus ⁊ dixit ei
Amen amē dico tibi: nisi qs renatus fue
rit denuo: non pōt videre regnū dei. Di B
cit ad eum nicodemus. Quō pōt hō rena
sci cum sit senex. Nūquid pōt in ventrem
mr̄is sue iterato introire ⁊ renasci. Rñdit
iesus. Amē amē dico tibi: nisi qs renatus
fuerit ex aqua ⁊ spū scō: nō pōt itroire i re
gnū dei. Qđ natū ē ex carne caro ē: ⁊ qđ
natum est ex spiritu: spūs ē. Nō mireris
q: dixi tibi: oȝ vos nasci denuo. ¶ Spūs j.6.g.
vbi vult spirat: ⁊ vocē eius audis: sed ne
scis vñ veniat: aut q̄ vadat. Sic est ois q
natus ē ex spū. Rñdit nicodemus ⁊ dixit
ei. Quō pñt hec fieri? Rñdit iesus ⁊ dixit
ei. Tu es magister i israel ⁊ hec ignoras.
Amē amen dico tibi: q: quod scimus lo/ C
quimur: ⁊ quod vidimus testamur: ⁊ te/
stimonium nr̄m non accipitis. Si terre/
na dixi vobis ⁊ nō creditis: quō si dixero
vobis celestia credetis? ¶ Et nemo ascēdit Eph.4.b.
in celū: nisi q descēdit de celo: filius hois Numeri.21.
qui ē in celo. ¶ Et sicut moyses exaltauit j.12.e.
serpentē in deserto: ita exaltari oportet fili
um hois. vt ois qui credit in ipso nō pere
at: sed habeat vitā eternā. ¶ Sic eni deus i.Jo.4.b.
dilexit mundū vt filium suum vnigenitū
daret: vt oēs q credit in eū nō pereat sȝ hē
at vitā eternā. Nō eni misit deus filiū su/ D
um in mundū vt iudicet mūdū: sed vt sal
uet mundus p ipsum. Qui credit in eū
non iudicat. Qui aūt non credit iā iudi/
catus ē: q: non credit in noie vnigeniti fi
lij dei. Hoc est autē iudicium. q: lux ve/
nit in mundū: ⁊ dilexerunt hoies magis
tenebras q̄ȝ lucē. Erāt eni eoꝝ mala opa
Ois eni q male agit odit lucem ⁊ nō ve/
nit ad lucē vt non arguant opa eiꝰ. Qui
aūt facit veritatē venit ad lucē vt manife/
stentur opa eius: q: i deo sūt facta. ¶ Post E
hec venit iesus ⁊ discipuli eius in terrā iu
deā: ⁊ illic morabat cū eis ⁊ baptizabat.

Mt.3.b. ¶ Erat aũt ⁊ iohãnes baptiçans in ennõ
Luc.3.a. iuxta salim: qꝛ aque mlte ei ãt illic: ⁊ venie
Mt.4.d. bant ⁊ baptiçabãt. Nõdũ eni missus fue
Mar.i.c. rat iohãnes in carcerẽ. Facta ẽ aũt qõ ex
discipulis iohãnis cum iudeis de purifi/
F catione. Et venerunt ad iohãnem ⁊ dixe
runt ei. Rabbi: q erat tecũ transiordanez
cui tu testimoniũ perhibuisti ecce hic bapti
çat ⁊ oẽs veniunt ad eũ. Rñdit iohãnes
⁊ dixit. Non põt hõ accipe qcq̃ nisi fuerit
i.Jo.4.c. ei datũ de celo. ¶ Ipsi vos mihi testimoni
um ꝑhibetis qd̃ dixerim: nõ sum ego xp̃s
sed qꝛ missus sum añ illum. Qui hꝫ spon
sam sponsus est: amicus aũt sponsi q stat
B ⁊ audit euꝫ: gaudio gaudet ꝓpter vocem
sponsi. Hoc g̊ gaudium meum ipletũ est
Illũ oportet crescere: me aũt minui. Qui
de sursuꝫ venit sup oẽs est. Qui de terra
est de ira ẽ: ⁊ de terra loquit̃: q de celo ve
nit sup oẽs est. Et qd̃ vidit ⁊ audiuit hoc
testat̃: ⁊ testimonium eius nemo accipit.
Ro.3.a. ¶ Qui aũt acceperit ei⁹ testimoniũ signa/
J.8.c. uit: qꝛ deus verax ẽ. ¶ Quẽ enim misit de
Mt.ii.g. us: v̾ba dei loquit̃. Non.n.ad mensurã
Luc.io.f. dat deus spm̃. ¶ Pater diligit filiuꝫ ⁊ oia
J.16.c. dedit in manu eius. ¶ Qui credit in filiuꝫ
Esa.2i. habet vitam eternã: qauteꝫ incredulus ẽ
Abacbuch.2 filio: non videbit vitaꝫ: sed ira dei manet
super eum. C IIII

A Ut g̊ cognouit iesus qꝛ audierunt
pharisei ꝙ iesus plures discipl'os
facit ⁊ baptiçat q̃ iohannes: q̃q̃
Mt.4.d. iesus nõ baptiçaret sꝫ discipuli eius: ¶ reli
quit iudeã ⁊ abijt iteꝝ i galileã. O portebat
aũt eũ trãsire ꝑ mediã samariã. Venit g̊ i
ciuitatẽ samarie q̃ dicit̃ sichar: iuxta ꝑdiũ
qd̃ dedit iacob ioseph filio suo. Erat autẽ
ibi fons iacob. Iesus aũt fatigatus ex iti/
nere sedebat sic supra fontẽ. Hora autem
Gen.24. erat q̃si sexta. ¶ Venit mulier de samaria
haurire aquã. Dicit ei iesus. Da mihi bi
bere. Discipuli eni eius abierunt ĩ ciuita/
tẽ vt cibos emerẽt. Dicit g̊ ei mulier illa
B samaritana. Quõ tu iudeus cũ sis bibere
a me poscis q̃ suꝫ mulier samaritana. Nõ
eni coutunt̃ iudei samaritanis. Rñdit ie
sus ⁊ dixit ei. Si scires donum dei: ⁊ qs ẽ
q dicit tibi: da mihi bibere. tu forsitan pe/
tisses ab eo: ⁊ dedisset tibi aquã viuã. Di
cit ei mulier: Dñe: neqꜫ in quo haurias
J.7.f. habes: ⁊ puteus altus est. ¶ Uñ g̊ habes
aquã viuã. Nũqd tu maior es p̃re nr̃o ia

cob q dedit nobis puteũ: ⁊ ipse ex eo bibit
⁊ filij eius ⁊ pecora eius? Respõdit iesus
⁊ dixit ei: O is q bibit ex aq̃ hac sitiet iteꝝ
Qui ãt biberit ex aq̃ quã ego dabo ei: nõ
sitiet i eternũ: sed aq̃ quã ego dabo ei: fiet
i eo fons aque salientis ĩ vitã eternã. Dicit
ad eũ mulier: ¶ Dñe da mihi hãc aquam: J.6.d.
vt nõ sitiã neqꜫ veniã huc haurire. Dicit
ei iesus: Uade voca virũ tuũ: ⁊ veni huc
Rñdit ei mulier ⁊ dixit: Nõ habeo viꝝ.
Dicit ei iesus: Bñ dixisti: qꝛ nõ habeo vi
rum. Quinqꜫ eni viros habuisti: ⁊ nunc
quẽ habes nõ ẽ tuus vir. Hoc vere dixi
sti. Dicit ei mulier. ¶ Dñe: video qꝛ pro/ Luc.:.
pheta es tu. Patres nr̃i i mõte h̃ adora/
uerũt ⁊ vos dicit̃: qꝛ hierosolymis ẽ loc⁹
vbi adorar̃ oꝫ. Dicit ei iesus. Mulier cre
de mihi: qꝛ vẽiet hora q̃ñ neqꜫ in mõte h̃
neqꜫ i hierosolymis adorabitis p̃reꝫ. Uos
adoratis qd̃ nescitis: nos adoram⁹ qd̃ sci/
mus: qꝛ salus ex iudeis ẽ. Sꝫ venit hora
⁊ nũc ẽ q̃ñ veri adoratores adorabũt p̃reꝫ
in spũ ⁊ v̾itate. Nã ⁊ pat̃ tales q̃rit q ado
rẽt eũ. ¶ Spũs ẽ deus ⁊ eos q adorãt eũ i 2.Co.3.
spũ ⁊ v̾itate oꝫ adorare. Dicit ei mulier:
Scio qꝛ messias venit q dr̃ xp̃s. Cũ g̊ ve
nerit ille: nob̃ nũciabit oia. Dicit ei iesus:
ego sum q loquor tecũ. Et ꝯtinuo venerũt
dicipuli eius: ⁊ mirabant̃ qꝛ cũ muliere lo
q̃bat̃. Nemo tñ dixit qd q̃ris aut qd loq̃ris
cũ ea. Reliq̃t g̊ hydriã suã mulier: ⁊ abijt
ĩ ciuitatẽ: ⁊ dicit illis hoib⁹: Uenite ⁊ vi/
dete hoiem q dixit mihi oĩa quecũqꜫ feci.
Nunqd ipse ẽ xp̃s? Exierunt g̊ de ciuita/
te ⁊ veniebãt ad eũ. Interea rogabãt euꝫ
discipuli dicẽtes: Rabbi: manduca. Ille
ãt dixit eis: Ego cibũ hẽo mãducare quẽ
vos nescit̃. Dicebãt g̊ discipl'i ad iuiceꝫ:
Nũqd aliqs attulit ei mãducar̃? Dic̃ eis
ih̃s: Me⁹ cib⁹ ẽ vt faciã volũtatẽ ei⁹ q mi
sit me vt ꝑficiã op⁹ ei⁹. ¶ Nõne vos dici/ Esa..
tis ꝙ adhuc q̃ttuor mẽses sĩt ⁊ messis vẽit Luc.8.
Ecce dico vob̃ leuate oculos v̾ros ⁊ vide
te regiões: qꝛ albe sĩt iã ad messẽ. Et q me
tit mercedẽ accipit ⁊ ꝯgregat fructũ i vitã
etnã: vt ⁊ q seminat sil' gaudeat ⁊ qui metit.
In h̃.n.ẽ v̾bũ veꝝ: qꝛ ali⁹ ẽ q seminat: ⁊
ali⁹ ẽ q̃ metit. Ego misi vos metere qd̃
vos ñ laborastis. Alij laborauerũt: ⁊ vos
i labores coꝝ itroistis. Ex ciuitate aũt illa
multi crediderũt i eũ samaritanoꝝ ꝓpter
v̾bũ mulieris testioniũ ꝑhibẽt̃: qꝛ dixit

mihi oia q̄cūq3 feci. Cū venissent ḡ ad il/
lū samaritani rogauerūt eu3 vt ibi mane
ret. Et māsit ibi duos dies. Et mlto plu
res crediderūt ꝓpter ſmonē ei⁹. Et mu
lieri dicebāt q2 nō ꝓpt tuā loq̄lā credim⁹
Ipsi eni audiuimus ꝛ scim⁹ q2 hic est ve
ot..d. re saluator mūdi. ¶ Post duos āt dies ex
ot .g. ijt inde ꝛ abijt in galileā. ¶ Ipē eni iesus
or :a testimōiū phibuit: q2 ꝓpheta i sua patria
uc .d honorē nō h3. Cū ḡ venisset i galileā ex/
ceperūt eū galilei: cū oia vidissēt q̄ fecerat
hierosolymis i die festo. Et ipsi eni vene
rāt ad diē festū. Venit ḡ iteꝝ i chana ga
ot..b. lilee vbi fecit aquā vinū. ¶ Et erat qdam
uc .a regulus cui⁹ filius ifirmabat᷑ capharnaū
ot..d Hic cū audiss3 q2 iesus aduēiret a iudea i
or..d galileā abijt ad eū: ¶ ꝛ rogabat eū vt d̄scē
uc .f deret ꝛ sanaret filiū ei⁹. Incipiebat enim
mori. Dicit ḡ iesus ad eū. Nisi signa ꝛ ꝓ
digia videritꝭ nō creditis. Dicit ad eum
regulus. Dn̄e descēde priusq3 moriat᷑ fi/
lius meus. Dicit ei iesus. Vade fili⁹ tu⁹
viuit. Credidit hō ſmoni quē dixit ei ie/
sus: ꝛ ibat. Iā autē eo descēdēte serui oc
currerūt ei: ꝛ nunciauerūt dicētes q2 fili⁹
eius viueret. Introgabat ḡ horā ab eis i
R..ii q̄ melius habuerit. ¶ Et dixerūt ei: q2 he/
ri hora septima reliq̄t eu3 febris. Cogno
uit ergo pater q2 illa hora erat in q̄ dixit ei
iesus: fili⁹ tuus viuit: ꝛ credidit ipse ꝛ do
mus ei⁹ tota. Hoc iteꝝ ſm signum fecit
iesus cum venisset a iuda i galilea3.

Capitulum. V

Post hec erat dies festus iudeoꝝ
ꝛ ascēdit iesus hierosolymā. Est
autē hierosolymis ꝓbatica piscia
q̄ cognoiat᷑ hebraice bethsaida q̄nq3 por
ticus hn̄s. In his iacebat multitudo ma
gna languētiū cecoꝝ: claudoꝝ aridoꝝ ex
pectātiu3 aq̄ motū: Angelus autē dn̄i de
scēdebat ſm tēpus in piscinā: ꝛ moueba
tur aq̄. Et q̄ prior descendisset in piscinam
post motionē aq̄: sanus fiebat a q̄cūq3 de
tinebat᷑ ifirmitate. Erat autē qda3 hō ibi
triginta ꝛ octo ānos hn̄s in ifirmitate sua
Hūc cū vidisset iesus iacētē: ꝛ cognouit
q2 iā multū tp̄s hēret: dicit ei. Vis sanus
fieri. Rn̄dit ei lāguidus. Dn̄e hoie3 non
hēo vt cū turbata fuerit aq̄ mittat me i pi
Mt.9 scinā. Dū vēio eni ego: alius an̄ me d̄scē
Mar .c dit. Dicit ei iesus. ¶ Surge tolle grabatū
Luc.5 tuū ꝛ ābula ꝛ stati sanus fac⁹ ē hō ille. et
sustulit grabatū suū ꝛ ābulabat. Erat āt

sabbatū i die illo. Dicebāt ergo iudei illi
q̄ sanatus fuerat. Sabbatū ē: non l3 tibi
tollere grabatū tuū Rn̄dit eis q̄ me sanū
fecit ille mihi dixit: tolle grabatū tuū ꝛ am
bula. Introgauerūt ergo eu3. Quis ē ille
hō q̄ dixit tibi tolle grabatū tuum ꝛ ābu/
la. Is aūt q̄ sanus fuerat effect⁹ nesciebat C
q̄s eēt Jesus. n. d̄clinauit a turba ↄstitu
ta i loco. Postea inuenit eū iesus i tēplo ꝛ
dixit illi. Ecce sanus factus es iā noli pec
re: ne deteri⁹ tibi aliq̄d ↄtingat. Abijt il
le hō: ꝛ nūciauit iudeis: q2 iesus eēt q̄ fec
eū sanū. Propterea ꝑseq̄bant᷑ iudei iesu3:
q2 hec faciebat i sabbato. Jesus aūt rn̄dit
eis. Pr̄ meus vsq3 mō opat᷑ ꝛ ego opor
Propterea ergo magis q̄rebāt eū iudei in
terficere: q2 nō solū soluebat sabbatū: sed
ꝛ p̄re3 suū dicebat deu3: eq̄lē se faciēs deo
Rn̄dit itaq3 iesus ꝛ dixit eis. Amē amen
dico vobis: nō pōt filius a se facere q̄cq3:
nisi qd̄ viderit p̄re3 facientē. Quecunq3
n. ille fecerit: hec ꝛ fili⁹ silr̄ facit. Pr̄.n. D
diligit filiu3: ꝛ oia d̄mōstrat ei q̄ ipē facit
ꝛ maiora his d̄monstrabit ei opa vt vos
miremi. Sicut.n. pr̄ suscitat mortuos et
viuificat. Neq3.n. pr̄ iudicat quēq3: sed
oē iudiciū dedit filio: vt oēs honorificent
filiū sicut honorificāt p̄re3. Qui nō hono
rificat filiū nō honorificat p̄re3 q̄ misit illū
Amē amē dico vob q2 q̄ v̄bū meū audit
credit ei q̄ misit me h3 vitā eīnā ꝛ iiudiciū
n̄ vēit: s3 trāsiet a morte i vitā. Amē amē
dico vob. q2 vēit hora ꝛ nūc ē qn̄ mortui
audiēt vocē filij d̄i ꝛ q̄ audierit viuēt. Si
cut. n. pat̄ h3 vitā i semetipō sic dedit ꝛ fi E
lio hr̄e vitā i semetipō. Et ptāte3 dedit ei
iudiciū facere: q2 fili⁹ hois ē. Nolite mi/
rari h̄: q2 vēit hora i q̄ oēs q̄ i monumen
tis sūt audiēt vocē filij dei: ꝛ ꝓcedēt q̄ bo
na fecerūt: i resurrectiōe3 vite: q̄ v̄o ma
la egerunt: i resurrectiōe3 iudeii. ¶ Non ĩ.8.d.
possu3 ego a meipō facere q̄cq3. Sicut au
dio iudico: ꝛ iudiciu3 meu3 iustu3 ē. ¶ q2 ĩ.6.d.
nō q̄ro voluntatē meā s3 voluntatē ei⁹ q̄
misit me ¶ Si ego testimoniū phibeo d̄ me ĩ.8.b
ipō testimoniū meū n̄ ē veꝝ. Ali⁹ ē q̄ testio
niū phib3 d̄ me. Et scio q2 veꝝ ē testimoni F
u3 ei⁹ qd̄ phib3 d̄ me. Vos misistis ad io/
hannem ꝛ testimonium phibuit veritati.
Ego autem non ab homine testimoniu3
accipio: s3 hec dico vt vos salui sitis. Ille
erat lucerna ardēs ꝛ lucēs. Vos aūt vo
luistis ad horā exultare i luce ei⁹. Ego aūt

ĩ. i4.c habeo teſtimõiũ maius ioħe. ¶ Opa.n.
q̃ dedit mihi pr̃ vt pficiã ea: ipa opa que
ego facio teſtimoniũ phibet de me: q2 pr̃
miſit me. Et q miſit me pr̃ ipe teſtimoni
um phibuit de me. Neq3 vocẽ ei9 vnq3
audiſtis: neq3 ſpẽm eius vidiſt3. Et ver
bũ ei9 nõ hẽtis i vobis manẽs: q2 quem
miſit ille: huic vos nõ credit3. Scrutami
ſcripturas q2 vos putatis i ipis vitã eter
nã hẽre. Et ille ſũt q̃ teſtimoniũ phibent
B de me 7 nõ vultis vẽire ad me vt vitã ha
beat3. Claritatẽ ab hõib9 nõ accipio: ſ3
cognoui vos q2 dilectiõe3 dei nõ habetis
i vobis. Ego veni i noie pr̃is mei: 7 nõ
accepiſtis me. Si ali9 venerit i noie ſuo:
illũ accipiet3. Quõ vos poteſtis credere
q gl'ia3 ab iuicẽ accipitis: 7 gl'ia3 q̃ a ſolo
deo eſt nõ q̃rit3. Nolite putare q2 ego ac
cuſatur9 ſu3 vos apd prẽm. Eſt q accu/
ſat vos moyſes i quo vos ſpatis. Si eni
crederetis moyſi: crederet3 forſitan 7 mi
hi. De me eni ille ſcripſit. Si aũt illi9 lr̃is
A nõ credit3 quõ vbis meis credetis. VI

Mt.4.g. Mar.3.b Luc.4.b. Post hec abijt ieſus trãs mare
galilee qd eſt tyberiadis. Et ſeq
bat̃ eũ multitudo magna. q2 vi/
debãt ſigna q̃ faciebat ſup his q infirma/
Mt.i4.c bant̃. ¶ Subijt ergo in mõtẽ ieſus: 7 ibi
Luc.9.b. ſedebat cũ diſcipulis ſuis. Erat aũt pxi/
Mt.i4.c. mũ paſca dies feſtus iudeo2. ¶ Cũ ſuble
Mar.6.e uaſſet ergo oculos ieſus: 7 vidiſſet quia
Luc.9.b multitudo maxia venit ad eũ dicit ad phi
lippũ. Vñ ememus panes vt mãducent
hi. Hoc aũt dicebat tẽptans eũ. Ipe.n.
ſciebat qd eſſet facturus. Rñdit ei philip
pus. Ducẽto2 denario2 panes nõ ſuffi
ciũt eis: vt vnuſqſq3 modicũ qd accipiat.
Mt.i4.d Dicit ei vnus ex diſcipulis eius andreaſ
Mar.6.c frater ſimõis petri. ¶ Eſt puer vnus hic
Luc.9.b. q h3 q̃nq3 panes hordeaceos 7 duos pi/
B ſces. Sed hec qd ſũt inter tãtos. Dicit g̊
ieſus. Facite hoies diſcũbere. Erat autẽ
Mt.i4.d.7 fenũ multũ in loco. Diſcubuerũt ergo vi
i5.g. Mr.6. ri numero q̃ſi q̃nq3 milia ¶ Accepit ergo
f.7.8.a. Lu. ieſus panes: 7 cũ grãs egiſſet: diſtribuit
9.b. diſcumbẽtib9. Similiter 7 ex piſcib9 q̃n
tũ volebãt. Vt aũt impleti ſũt dixit diſci/
pulis ſuiſ. Colligite q̃ ſupauerãt fragmẽ
ta ne peant. Collegerũt ergo 7 ipleuerũt
duodeci3 cophinos fragmento2 ex q̃nq3
panibus hordeaceis 7 duobus piſcibus
que ſupfuerũt his qui mãducauerãt. Illi

ergo hoies cũ vidiſſent qd ieſus fecerat ſi ſ. 4.c
gnum. dicebant. ¶ Quia hic eſt vere p/ Luc.7.
pheta q vẽturus eſt in mundũ. Jeſus er
go cũ cognouiſſet q2 vẽturi eẽnt vt rape Mt. i.e
rent eũ 7 facerẽt eũ regẽ. ¶ Fugit ite2 i mõ Mr.6.
tẽ ipſe ſolus. Vt aũt ſero factũ eſt deſcen Luc.6.
derunt diſcipuli ei9 ad mare. Et cum aſcẽ C
diſſent naui. venerũt trãſmare i caphar
naũ. Et tenebre ia3 facte erant 7 nõ vene
rat ad eos ieſus. Mare aũt vẽto magno
flante exurgebat. Cu3 remigaſſent ergo
quaſi ſtadia vigintiq̃nq3 aut triginta vi/ Mt.i.e
dent ieſu3 ¶ ambulantẽ ſupra mare 7 p/ Mr.6.
ximũ naui fieri 7 timuerunt. Ille aũt di/
cit eis. Ego ſum nolite timere. Volue/
runt ergo accipe eũ in naui: 7 ſtati3 nauiſ
fuit ad terrã quam ibant. Altera die tur/
ba q̃ ſtabat tranſmare vidit q2 nauicula
alia nõ erat ibi niſi vna: 7 q2 nõ introiſſet
cum diſcipulis ſuis ieſus in naui: ſed ſoli
diſcipuli eius abiſſent. Alie vo ſuperue/
nerunt naues a tyberiade iuxta locu3 vbi
manducauerant panem grãs agens deo
Cũ g̊ vidiſſet turba q2 ieſus nõ eẽt ibi ne
q3 diſcipuli eius aſcẽderunt in nauiculas
7 venerunt capharnaũ q̃rentes ieſu3. Et
cu3 iueniſſent eũ tranſmare: dixerunt ei
Rabbi: qñ huc veniſti. Rñdit eis ieſus
7 dixit. Amen dico vobis. q̃ritis me: nõ D
q2 vidiſtis ſigna ſed q2 mãducaſtis ex pa
nibus: 7 ſaturati eſtis. Operamini non
cibu3 q perit: ſed q permanet in vitã eter
nam quẽ filius hois dabit vobis. Hunc
n. pater ſignauit deus. Dixerũt ergo ad
eu3. Quid faciemus vt opemur opa dei
Rñdit ieſus: 7 dixit eis. Hoc ẽ opus dei
vt credatis in eũ quẽ miſit ille. ¶ Dixerũt Mt. i.
ergo ei. Qd ergo tu facis ſignũ vt videa Mr. b
mus 7 credam9 tibi. Quid opâris. Pa
tres nr̃i manducauerũt mãna in deſerto
ſicut ſcriptũ eſt. ¶ Panẽ de celo dedit eis Ps 7.
mãducare. Dixit ergo ieſus. Amẽ amẽ Sap .i
dico vobis: non moyſes dedit vobis pa
nẽ de celo: ſed pater meus dat vobis pa/
nem de celo verum. Panis eni3 verus
eſt qui de celo deſcendit: 7 dat vitam mũ/
do. Dixerunt ergo ad eũ. Dñe ſp da no
bis panẽ hũc. Dixit ãt eis ieſus. Ego ſũ
panis vite. ¶ Qui venit ad me: nõ eſuri/ Eccl 4.
et: 7 qui credit in me non ſitiet in eternu3
Sed dixi vobis: quia 7 vidiſtis me 7 nõ
credidiſt3. Oẽ qd dat mihi pat ad me ve

.1 d. niet: ⁊ eū q vēit ad me n̄ eijciā foras: ¶ qꝛ
.1 d. descēdi de celo nō ut faciā volūtatē meā:
.2 c. s꞉ volūtatē ei⁹ q misit me. Hec ē. n. vo/
c. lūtas ei⁹ q misit me patris: ut oē qđ dedit
mihi n̄ pdā ex eo: s꞉ resuscitē illđ ī nouissi
mo die. Hec ē āt volūtas patris mei qui
misit me: ut oīs q videt filiū ⁊ credit ī cu꞉
hēat vitā etnā: ⁊ ego r̄suscitabo eū ī nouis
simo die. murmurabant g̊ iudei de illo:
qꝛ dixiss꞉ ego sū panis viuus q de celo de
3. scēdi. Et dicebant: ¶ Nōne h̄ est fili⁹ io/
6. seph cuius nos nouim⁹ patrē ⁊ matrem.
4 Quō g̊ dicit h̄: qꝛ đ celo descendi? Rn̄dit
o. g̊ iesus ⁊ dixit eis: ¶ Nolite murmurare ī
inuicē. Nemo pōt venire ad me nisi paṫ
q misit me traxerit eū ⁊ ego resuscitabo eū
ī nouissimo die. Est scriptū ī prophetis.
Erūt oēs docibiles dei. O is q audiuit a
ii. patre ⁊ didicit venit ad me. ¶ Nō qꝛ pa/
10 tre꞉ vidit qsq꞉: nisi is q ē a deo: hic vidit
c. patrē. Amē amē dico vobis q credit ī me
h꞉ vitā eternā. Ego su꞉ pāis vite. Pr̄es
vestri manducauerunt māna ī deserto: ⁊
mortui sūt. Hic ē panis de celo descēdēs:
ut si qs ex ip̄o māducauerit nō moriatur
f Ego sū panis viu⁹ q de celo descēdi. Si
qs māducauerit ex h̄ pane viuet in etnū.
Et panis quē ego dabo caro mea est: pro
mūdi vita. Litigabāt g̊ iudei ad inuicem
dicētes: Quō pōt hic nob̄ carnē suā dare
ad māducādū? Dixit ergo eis iesus. Amē
amē dico vobis: nisi māducaueritis car/
A nē filij hoīs ⁊ biberitis eius sāguinē: nō
n.ii. hēbitis vitā ī vob̄. ¶ Qui māducat mea꞉
carnē et bibit meū sanguinē: h꞉ vitā etnā
⁊ ego resuscitabo eū ī nouissimo die. Ca/
ro. n. mea vere ē cibus ⁊ sanguis meus
vere est potus. Qui māducat meā carnē
⁊ bibit meū sanguine꞉ ī me manet ⁊ ego ī
illo. Sicut misit me uiuēs paṫ ⁊ ego vi/
uo ꝓpter patre꞉: ⁊ q māducat me, et ipse
viuet ꝓpṫ me. Hic ē panis q de celo de/
scēdit. Nō sicut manducauerunt patres
vestri māna: ⁊ mortui sunt. Qui man/
ducat hunc panem viuet in etnum. Hec
dixit in synagoga docens in capharnaū.
multi g̊ audiētes ex discipulis ei⁹ dixerūt
Durus ē hic s̄mo. Et qs pōt eū audire?
Sciēs aūt iesus apud semetip̄m qꝛ mur/
murarent de hoc discipuli eius: dixit eis:
.26. Hoc vos scandalizat. ¶ Si g̊ videritis fi
.14. lium hoīs ascēdentē vbi erat p̄us. ¶ Sp̄s
ē q viuificat caro nō ꝓdest qcq̄. Verba Luc. 22. g.
q̄ ego locut⁹ sū vobis sp̄us ⁊ vita sūt. S꞉ Mt. 26. d.
sunt qdā ex vobis q nō credunt. Sciebat Mr. 14. d.
eni ab initio iesus q eēnt credentes: ⁊ qs
traditurus eēt eū. Et dicebat. Propterea
dixi vobis: qꝛ nemo pōt venire ad me ni/
si fuerit ei datu꞉ a pr̄e meo. Ex hoc multi
discipuloꝝ eius abierunt retro: ⁊ iā nō cū
illo ambulabāt. Dixit g̊ iesus ad duodecī
Nūqd ⁊ vos vultis abire? Rn̄dit g̊ ei si/
mō petrus. Dn̄e ad quē ibimus. Verba
vite eterne habes. ¶ Et nos credim⁹ ⁊ co/ Mt. 16. d.
gnouimus qꝛ tu es xp̄s filius dei. Rn̄dit
eis iesus. Nōne ego vos duodecim elegi
⁊ ex vobis vnus diabolus ē? Dicebat āt
de iuda simonis scariothis. Hic. n. erat
traditurus eum cum esset vnus ex duode
cim.

¶ VII

Post hec aūt ābulabat iesus in ga/ A
lileam. Nō enim volebāt in iude
am ābulare: qꝛ q̄rebant eū iudei ī
terficere. Erat aūt in ꝓximo dies festus
iudeoꝝ scenophegia. Dixerunt aūt ad eū
fr̄es eius. Trāsi hinc: ⁊ vade in iudeā: vt
discipuli tui videant opa tua q̄ facis. Ne
mo qppe in occulto qd facit: ⁊ querit ipse
in palam eē. Si hec facis: manifesta te ip
sum mundo. Neq꞉. n. fr̄es eius credebāt
in eū. Dicit g̊ eis iesus. Tp̄s meum non
dum aduenit: tp̄s autē vr̄m semp ē patū. B
Nō pōt mundus odisse vos. Me aute꞉
odit: qꝛ ego testimoniū phibeo de illo: qꝛ
opa eius mala sūt. Vos ascendite ad die꞉
festū hunc. Ego. n. nō ascendā ad diē fe/
stum istū: qꝛ meum tp̄s nōdū ipletum est.
Hec cu꞉ dixisset: ipse mānsit in galilea. Vt
aūt ascenderūt fr̄es eius: tuc ⁊ ipse ascēdit
ad diē festū nō manifeste: s꞉ q̄si ī occulto.
Iudei g̊ q̄rebant eū ī die festo: ⁊ dicebāt.
Vbi ē ille. ¶ Et murmur multus erat in s. 6. c.
turba de eo. Quidā. n. dicebāt qꝛ bonus
ē: alij autē dicebāt nō: s꞉ seducit turbas.
Nemo tn̄ palā loq̄baṫ de illo pp metum
iudeoꝝ. Iam aūt die festo mediāte ascen
dit iesus in tēplū ⁊ docebat ⁊ mirabanṫ iu
dei dicentes. Quō h̄ lr̄as scit cū nō didi/
cerit? Rn̄dit eis ih̄s: ⁊ dixit. Mea doctrī
na nō ē mea: s꞉ eius q misit me. Si qs vo
luerit voluntatē eius facere: cognoscet de
doctrīa vtrū ex deo sit: an ego a meipso lo
qr. Qui a semetipso loqtur glr̄iam ꝓpam
q̄rit. Qui aūt q̄rit gloriam ei⁹ q misit eu꞉ C

hic verax ē: ⁊ iniusticia in illo non ē. Nō
ne moyses dedit vobis legē. Et nemo ex
vobis facit legē. Quid me q̄ritis interfice/
i.5.f. re. Rñdit turba ⁊ dixit. ¶ Demoniū hēs
Quis te q̄rit interficere. Rñdit iesus ⁊ di/
xit eis. Vnū opus feci ⁊ oēs miramini.
Propterea moyses dedit vobis circūci/
sionē: nō q2 ex moyse est: s3 ex p̄ribus: Et
in sabbato circūciditis hoīem. Si circūci
sionē accipit hō in sabbato vt nō soluatur
lex moysi: mihi indignamini: q2 totū ho/
Deut.i. minē sanū feci in sabbato. ¶ Nolite iudi/
D care s̄m faciem: s3 iustū iudiciū3 iudicate.
Dicebant ḡ qdam ex hierosolymis. Nō
ne h̄ est quē q̄runt interficere. Ecce palā lo
quit: ⁊ nihil ei dicunt. Nūqd vere cogno
uerunt p̄ncipes: q2 h̄ ē xp̄s. S3 hunc sci
mus vñ sit: xp̄s autē cū venerit nemo scit
vñ sit. Clamabat ḡ iesus in tēplo docens
dicēs. Et me scitis ⁊ vñ sim scitis: ⁊ a me
i.8.c. ipso nō vēi: ¶ s3 ē ver⁹ q misit me quē vos
i.8.g. nescit. Ego scio eū ¶ ⁊ si dixero q2 nescio
E eū ero sil'is vob mēdax. S3 scio eū: q2 ab
Mt.21.g. ipso sū ⁊ ipse me misit. ¶ Querebāt ḡ eū3
Mr.12.b. app̄hendere: ⁊ nēo misit in illum manus
Luc.19.g.⁊ q2 nōdum venerat hora eius. De turba
20.c.⁊.22.a. autē multi crediderunt i eum. Et dicebāt
Christus cū venerit: nunqd plura signa
faciet q̄3 q̄ h̄ facit. Audierunt pharisei tur
bam murmurantē de illo hec ⁊ miserunt
p̄ncipes ⁊ pharisei ministros vt app̄hende
rent iesum. Dixit ḡ eis iesus. Adhuc mo
dicum tp̄s vobiscum sum: ⁊ vado ad eū3
i.13.f. q me misit. ¶ Queretis me ⁊ nō inuenietis
Hiere.29. ¶ ⁊ vbi ego sū: vos non potestis venire.
Mt.17.c. Dixerunt ḡ iudei ad semetipsos. Quo h̄
Luc.13.e. iturus ē: q2 non inueniemus eum. Nun
qd in dispsionē gētium iturus ē ⁊ doctu/
rus gentes. Quis ē hic s̄mo quē dixit: q̄
retis me ⁊ nō inuenietis: ⁊ vbi sū ego vos
F nō potestis vēire. In nouissimo autē die
magno festiuitat' stabat iesus ⁊ clamabat
dicens. Si qs sitit: veniat ad me ⁊ bibat.
i.Io.4.c. ¶ Qui credit i me sicut dicit scriptura: flu
i.4.b. mina de ventre eius fluēt aq̄ viue. Hoc
āt dixit de spū quē accepturi erant creden
tes in eum. Nōdum. n. erat spūs datus
Mt.21.c. q2 iesus nondum erat glorificatus. ¶ Ex
illa ḡ turba cū audissent hos s̄mones ei⁹
dicebāt. Hic ē vere p̄pha. Alij dicebāt
Hic ē xp̄s. Quidā aūt dicebant. Nūqd
a galilea venit xp̄s: Nōne scriptura dic:
¶ q2 ex semine dauid ⁊ de bethleē castello Miche
vbi erat dauid venit xp̄s. Dissensio itaq3
facta ē in turba p̄pter eū. ¶ Quidā autē3 s.code.
ex ipsis volebāt app̄hendere eū. s3 nemo
misit sup eū manus. Venerūt ḡ ministri
ad pōtifices ⁊ phariseos: ⁊ dixerūt eis illi
Quare nō adduxistis illū. Rñderunt mi/
nistri. Nunq̄3 sic locutus est hō: sicut hic
loquit. Rñderunt ergo eis pharisei. Nū
qd ⁊ vos seducti estis: Nūqd ex p̄ncipi/
bus aliqs credidit in eū: aut ex phariseis
S3 turba hec q̄ n̄ nouit legē: maledicti s̄t
¶ Dixit nicodemus ad eos ille q vēit ad s.3.a.
eū nocte: q vn⁹ erat ex ip̄is. nūqd lex nr̄a
iudicat hoīe3: nisi p̄us audierit ab ip̄o ⁊ co
gnouerit qd faciat: Rñderūt ⁊ dixerūt ei.
Nunqd ⁊ tu galile⁹ es: ¶ Scrutare scri/ s.5.f.
pturas ⁊ vide: q2 a galilea p̄pheta n̄ sur/
git: ⁊ reuersi sunt vnusq̄sq3 i domū3 suā3

Capitulum. ¶ VIII

IEsus aūt p̄rexit i mōte3 oliueti ⁊
diluculo iter3 venit i tēplu3 ⁊ oīs
popul⁹ venit ad eū: ⁊ sedēs doce
bat eos. Adducunt autē scribe ⁊ pharisei
mulierē i adulterio dep̄hēsā ⁊ statuerūt eā
i medio: ⁊ dixerūt ei: Mgr: hec mlier mō
dep̄hēsa ē i adulterio. In lege āt moy/
ses mādauit nobis huiusmodi lapidare.
Tu ḡ qd dicis. Hoc āt dicebāt tēptantes
eū: vt possēt accusare eū. Iesus āt iclinās
se deorsū: digito scribebat in terrā. Cū3 ḡ
p̄seuerarent iterrogātes: erexit se: ⁊ dixit
eis. Qui sine pctō est vestrum primus in
illam lapidem mittat. Et iterum se incli/
nans scribebat in terram. Audientes aūt
hec vnus post vnum exibant incipientes
a senioribus: ⁊ remāsit solus iesus: ⁊ mu
lier in medio stans. Erigens autem se ie
sus dixit ei. Mulier: vbi sunt qui te accu
sabant. Nemo te condemnauit. Que di/
xit. Nemo domine. Dixit autem iesus.
Nec ego te 9demnabo. Vade ⁊ iam am
plius noli peccare. Iterum ergo locutus
est eis iesus dicens. Ego sum lux mundi
Qui sequitur me non ambulat in tene/
bris: sed habebit lumen vite. Dixerūt er
go ei pharisei. Tu de teipso testimonium
perhibes: testimonium tuum nō est verū
Respondit iesus ⁊ dixit eis. ¶ Et si ego te s.5.d.
stimonium perhibeo de meipso: verū est
testimonium meum: q2 scio vnde venit ⁊
quo vado. Vos aūt nescitis vnde venio

aut quo vado. Vos sm carnē iudicatis:
ego nō iudico quemꝗ. Et si iudico ego:
c iudicium meū verū ē: qꝛ solus non sum:
ui 7. sꝫ ego ⁊ q misit me patꝛ. ¶ Et i lege vestra
.i.c. scriptū ē: qꝛ duorū hoium testimoniū verū
b).d. est. Ego sū q testimoniū phibeo de meip/
o 3.a. so ⁊ testimonium phibet de me q misit me
.i.g. pater. Dicebāt ḡ ei. Vbi ē patꝛ tuꝰ. ¶ Rñ
.i f. dit ihs: Neqꝫ me scitis neqꝫ patrē meū:
.d Si me sciretis forsitan ⁊ patrē meū scire/
.i g. tis. Hec vba locutus ē iesus i gazophi/
.i b. latio docēs in tēplo. ¶ Et nemo apphēdit
.i g eū: qꝛ necdum venerat hora eius. Dixit
.g. ḡ iterū eis iesus: ego vado ⁊ q̄ritis me: ⁊ i
pctō vr̄o moriemi. Quo ego vado vos
nō potestis venire. Dicebāt ḡ iudei. Nū
quid interficiet semetipsū: qꝛ dicit quo ego
vado non potestis venire. Et dicebat eis
Vos deorsū estis: ego de supius sū. Vos
de mundo h estis: ego nō sum de h mun
do. Dixi ḡ vobis: qꝛ moriemini in pctīs
vestris. Si.n. nō credideritis qꝛ ego sum
moriemini i pctō vr̄o. Dicebāt ḡ ei. Tu
q es. Dicit eis iesus. Principiū q ⁊ loqꝛ
vobis. Multa habeo de vobis loq ⁊ iu/
.3. dicare. ¶ sed q me misit verax ē: ⁊ ego que
audiui ab eo hec loqꝛ in mundo. Et non
i' cognouerūt qꝛ patrē eius dicebat deū. Di
c. xit ḡ eis iesus. ¶ Cū exaltaueritis filiū ho
b.ic. minis: tunc cognoscetis qꝛ ego sū: ⁊ a me
ipso faciā nihil: sed sicut docuit me pr̄ hec
loquor. Et q me misit mecū est: ⁊ nō reli/
quit me solū: qꝛ ego q̄ placita sunt ei facio
semp. Hec illo loqnte multi crediderunt
in eū. Dicebat ḡ iesus ad eos q crediderāt
ei iudeos. Si vos māseritis in sermone
meo: vere discipuli mei eritis ⁊ cognosce
tis veritatē ⁊ veritas liberabit vos. Rñ
derūt ei. Semen abrahe sumus: ⁊ nemi/
ni seruiuimus vnꝗ. Quō tu dicis: liberi
eritis. Rñdit eis iesus. Amē amē dico vo
bis qꝛ ois qui facit pctm̄ seruus est pcti.
.6.d ¶ Seruus aūt nō manet in domo in eter/
num. Filius autē manet in eternū. Si ḡ
vos filius liberauerit: vere liberi eritis.
Scio qꝛ filij abrae estis: sed q̄ritis me iter
ficere: qꝛ sermo meus nō capit in vobis.
Ego qd̄ vidi apud patrē loquor: ⁊ vos q̄
A vidistis apud patrē vestrū facitis. Rñde
runt ⁊ dixerunt ei. Pater noster abraā ē
Dicit eis iesus. Si filij abrae estis: opera
abrae facite. Nunc aūt q̄ritis me interfice/
re hoiem q veritatē vobis locutus sum:
quā audiui a deo. Hoc abraā non fecit.
Vos facitis opa patris vr̄i. Dixerūt ita/
qꝫ ei. Nos ex fornicatione nō sumus nati
Vnū patrē habemus deū. Dixit ḡ eis ie
sus. Si deus pater vester eēt: diligeretis
vtiqꝫ me. Ego.n. ex deo processi ⁊ veni.
Neqꝫ enim a meipso veni. sed ille me mi
sit. Quare loquelā meam nō cognoscitis.
Quia non potestis audire sermonē meū
¶ Vos ex patre diabolo estis: ⁊ desideria i. Joh.3.b.
patris vestri vultis facere. Ille homici/
da erat ab initio: ⁊ i veritate nō stetit: qꝛ nō
est veritas i eo. Cū loquitur mēdacium
ex pprijs loquitꝛ: qꝛ mendax ē ⁊ patꝛ eius
Ego aūt si veritatē dico nō creditis mi/
hi. Quis ex vob arguet me de pctō? Si F
veritatē dico: q̄re nō creditis mihi? Quis
ex deo est: verba dei audit. ¶ Propterea i. Joh.4.a.
vos nō auditis: qꝛ ex deo nō estis. Rñ/
derūt ergo iudei: ⁊ dixerūt ei: Nōne be/
ne dicimus nos: qꝛ samaritanus es tu et
demoniū habes. Rñdit iesus: ¶ Ego de s.7.c.
moniū non habeo sed honorifico patrem
meū ⁊ vos inhonorastis me. Ego autem
nō quero gloriā meā est qui querat ⁊ iu/
dicet. Amē amē dico vobis: si qs sermo/
nē meum suauerit: mortē nō videbit in
eternum. Dixerunt ḡ iudei. Nūc cogno
uimus qꝛ demoniū habes. Abraā mortu
us est ⁊ pphete: ⁊ tu dicis: si qs sermonē
meū seruauerit: non gustabit mortem in
eternum. Nunquid tu maior es patre no
stro abraam qui mortuus est. Et pphete
mortui sunt. Quem teipsum facis. Rñ/
dit iesus. Si ego glorifico meipsum glīa
mea nihil est. Est pater meus q glorificat B
me quem vos dicitis: qꝛ deus noster est:
⁊ nō cognouistis eū. Ego autē noui eū.
¶ Et si dixero qꝛ nō scio eū: ero similis vo s.7.d.
bis mēdax. Sed scio eū: ⁊ sermonē eius
seruo. Abraam pater vester exultauit vt
videret diem meū: vidit ⁊ gauisus ē. Di
xerunt ergo iudei ad eū. Quinqꝫginta an
nos nondū habes ⁊ abraam vidisti. Di/
xit eis iesus. Amen amē dico vobis: an/
teꝗ abraam fieret ego sum. Tulerunt ḡ la
pides vt iacerent in eum. Iesus aūt ab/
scondit se: ⁊ exiuit de tēplo. ¶ IX
Et pteriēs iesus vidit hoiem cecū A
a natiuitate: ⁊ iterrogauerūt eū di
scipuli eius. Rabbi qs peccauit:

hic aut parentes eius vt cecus nasceref.
Rn̄dit iesus. Neq3 hic peccauit neq3 pa
rentes eius: sed vt manifestent opera dī
in illo. Me op3 operari opa eius q misit
me donec dies ē. Venit nox qn̄ nemo po
test opari. Quādiu su3 in mundo: lux su3
mundi. Hoc cum dixisset expuit in terrā
ꝛ fecit lutum ex sputo: ꝛ liniuit lutum sup
oculos eius: ꝛ dixit ei. Uade laua in nata
B toria syloe qd̄ interpretat missus. Abijt ḡ ꝛ
lauit: ꝛ venit videns. Itaq3 vicini ꝛ q vi
derant eū prius q2 mendicus erat dicebāt.
Nōnc hic ē q sedebat ꝛ mendicabat. Alij
dicebant q2 hic est: alij autē nequaq3: s3 si
milis est eius. Ille vero dicebat q2 ego sū
Dicebant ḡ ei. Quō apti sunt tibi oculi.
Rn̄dit. Ille hō q dicitur iesus lutum fe/
cit: ꝛ vnxit oculos meos ꝛ dixit mihi. Ua
de ad natatoriam syloe: ꝛ laua. Et abij ꝛ
laui: ꝛ video. Et dixerunt ei. Ubi est ille
Ait nescio. Adducunt eu3 ad phariseos
C qui cecus fuerat. Erat autē sabbatum qn̄
lutu3 fecit iesus ꝛ aperuit oculos ei⁹. Ite
rum ergo iterrogabant eu3 pharisei quō
vidiss3. Ille autē dixit eis. Lutū mihi po
suit sup oculos: ꝛ laui ꝛ video. Dicebāt
ergo ex phariseis quidam. Nō est hic hō
a deo q sabbatū nō custodit. Alij autē di/
D cebant. Quō pōt hō peccator hec signa fa
cere. Et scisma erat inter eos: Dicunt er
go ceco iteꝝ. Tu qd dicis de illo q apuit
oculos tuos. Ille autē dixit. q2 ppheta ē
Nō crediderunt ergo iudei de illo q2 ce/
cus fuiss3 ꝛ vidisset: donec vocauerūt pa
rentes eius q viderat: ꝛ interrogauerunt
eos dicētes. Hic ē filius vester quē vos
dicitis q2 cecus natus ē. Quō ergo nunc
videt. Rn̄derunt eis parentes eius: ꝛ di
xerunt. Scimus q2 hic est filius noster ꝛ
q2 cecus natus est. Quō ergo nunc vide
at nescimus: aut qs eius apuit ocl'os nos
nescimus. Ipsum iterrogate. Etatem h3
ipse de se loquat. Hec dixerunt parētes
E eius: qm̄ timebant iudeos. Iam.n. ɔspi
rauerant iudei. vt siquis eum cōfiteretur
esse xp̄m: extra synagogam fieret. Pro/
pterea parentes eius dixerunt: q2 etatem
h3 ipsum iterrogate. Uocauerunt ḡ rur
su3 hoiē3 q fuerat cecus: ꝛ dixerūt ei. Da
gloriam deo. Nos scimus q2 hic hō pec/
cator ē. dicit ergo eis ille. Si peccator est
nescio: vnum scio quia cecus cum essem
mō video. Dixerunt ergo illi. Quid fec
tibi. Quō apuit tibi oculos. Rn̄dit eis.
Dixi vobis iam ꝛ audistis. Quid iteru3
vultis audire. Nunqd ꝛ vos vultis disci
puli eius fieri. Maledixerūt ergo ei ꝛ di
xerunt. Tu discipulus illius sis: nos aūt
moysi discipuli sumus. Nos scimus: qa
moysi locutus est deus: hunc autē nesci/
mus vnde sit. Rn̄dit ille hō: ꝛ dixit eis.
In hoc.n. mirabile est: q2 vos nescit' vn
sit: ꝛ aperuit meos oculos. Scimus autē
q2 pctōres deus nō audit: sed si quis dī cul
tor est: ꝛ voluntatē eius facit: hunc exau/
dit. A seculo nō est auditū: q2 quis aperu
it oculos ceci nati. Nisi esset hic a deo: nō
poterat facere qcq3. Rn̄derunt ꝛ dixerūt
ei. In pctis natus es tot⁹: ꝛ tu doces nos
Et eiecerunt eu3 foras. Audiuit iesus q2
eiecerunt eum foras: ꝛ cum inuenisset eū
dixit ei. Tu credis in filiū dei. Rn̄dit ille
ꝛ dixit. Quis est dn̄e vt credam in eum.
Et dixit ei iesus. Et vidisti eum: ꝛ q loqt
tecum ipse est. At ille ait. Credo dn̄e. Et
pcidens adorauit eum. Et dixit ei iesus.
In iudicium ego in hunc mundum veni
vt q non vident videant: ꝛ q vident ceci fi
ant. Et audierunt qdam ex phariseis qui
cum ipso erant: ꝛ dixerunt ei. Nūquid ꝛ
nos ceci sumus. Dixit eis iesus. Si ceci
essetis non haberetis pctm̄. Nunc vo di
citis: q2 videmus pctm̄ vestrū manet. X

Amen amen dico vobis: q nō in/
trat per ostium in ouile ouium: s3
ascendit aliunde ille fur est ꝛ latro
Qui autē itrat per ostium pastor est ouiū
Huic ostiarius apit: ꝛ oues vocem eius
audiunt. Et pprias oues vocat noīatim
ꝛ educit eas. Et cū pprias oues emiserit
an̄ eas vadit ꝛ oues illum sequunt: q2 sci/
unt vocem eius. Alienū autē non sequūt
sed effugiunt ab eo: q2 non nouerunt vo/
ce3 alienoꝝ. Hoc puerbiū dixit eis iesus
Illi autē nō cognouerunt qd loqueretur
eis. Dixit ergo eis iteꝝ iesus: Amē amē
dico vobis: q2 ego sum ostiu3 ouiū. O ēs
quotquot venerunt fures sunt ꝛ latrones: s3
non audierunt eos oues. Ego sū ostiū: p
me siqs introierit saluabit ꝛ igrediet ꝛ egre
diet ꝛ pascua inueniet. Fur nō venit nisi
vt furet ꝛ mactet ꝛ perdat. Ego veni vt
vitam habeant: ꝛ abundantius habeant.
Ego su3 pastor bonus. Bonus pastor

aīam suā3 dat p ouibus suis. Mercēna
rius aūt ⁊ qui non ē pastor cuius nō sunt
oues ppe videt lupū venientē ⁊ dimittet
oues ⁊ fugit: ⁊ lupus rapit: ⁊ dispgit oues
¶ Mercēnarius aūt fugit: qꝛ mercēnari⁹
est: ⁊ nō ptinet ad eū de ouibus. Ego sū
pastor bonus ⁊ cognosco oues meas: ⁊ co
gnoscūt me mee. ¶ Sicut nouit me pater:
⁊ ego agnosco prem: ⁊ aiam meā pono p
ouibus meis. ¶ Et alias oues habeo q̄ nō
sūt ex h ouili ⁊ illas oꝫ me adducere ⁊ vo
cem meā audiēt: ⁊ fiet vnū ouile ⁊ vnus
pastor. Propterea me diligit pr̄ qꝛ ego po
no aiam meam vt iterū sumā eā. Nemo
tollet eā a me: s3 ego pono eam a meipso.
Ptātē habeo ponendi eā: ⁊ ptātē habeo
iterū sumēdi eā. Hoc mādatū accepi a pa
tre meo. Dissensio iterū facta ē int iudeos
ppt smones hos. Dicebāt autē multi ex
ipsis. Demoniū h3 ⁊ insanit. Quid eum
auditis? Alij dicebāt: Hec vba nō sunt
demoniū hn̄tis. Nunqd demoniū pōt ce
cor oculos apire. Facta sūt autē encenia
i hierosolymis: ⁊ hyems erat. Et ābula
bat iesus i tēplo i porticu salomōis. Cir
cūdederūt g eū iudei: ⁊ dicebāt ei. Quousq̄
aiam nr̄am tollis? Si tu es xp̄s dic no
bis palā. Rn̄dit eis iesus. Loqr vobis ⁊
nō creditis. Opa q̄ ego facio i noie pr̄is
mei: h testimoniū phibēt de me. S3 vos
nō creditis: qꝛ non estis ex ouibus meis.
Oues mee vocē meā audiunt ⁊ ego cog
sco eas: ⁊ sequunt me. Et ego vitā eternā
do eis: ⁊ nō peribūt i etnū: ⁊ nō rapiet eas
qsq̄ de manu mea. Pater me⁹ qd dedit
mihi maius oibus est: ⁊ nemo pōt rape d
manu pr̄is mei. Ego ⁊ pr̄ vnum sumus
Sustulerūt g lapides iudei vt lapidarent
eū. Rn̄dit eis iesus. Multa bona opa ostē
di vobis ex pr̄e meo. Propt qd eor op⁹
me lapidatis? Rn̄derūt ei iudei. De bo
no ope nō lapidam⁹ te: s3 de blasphemia
⁊ qꝛ tu hō cū sis: facis teipm deū. Rn̄dit
eis iesus. Nonne scriptū est in lege vr̄a:
¶ qꝛ ego dixi dij estis. Si illos dixit deos ad
qs smo dei factus ē: ⁊ nō pōt solui scriptu
ra: quē pr̄ sc̄ificauit ⁊ misit i mundū vos
dicitis qꝛ blasphemas: qꝛ dixi filius dei sū
Si nō facio opa pr̄is mei nolite credere
mihi. Si aūt facio: ⁊ si mihi nō vultis cre
dere: opib⁹ credite: vt cognoscatis ⁊ cre
datis: qꝛ pr̄ i me est: ⁊ ego in pr̄e. ¶ Que
rebāt g eū apphendere: ⁊ exiuit de mani
bus eor. Et abijt iter trās iordanē i eum
locū vbi erat iohānes baptizās pmum: ⁊
māsit illic. Et multi venerūt ad eū: ⁊ dice
bant: qꝛ iohānes qdē signū fecit nullum.
oia aūt q̄cūq̄ dixit iohānes de hoc: vera
erāt: ⁊ multi crediderūt in eū. ¶ XI

Erat āt qdā languēs lazarus a be A
thania de castello marie ⁊ marthe
soror ei⁹. Maria āt erat q̄ vnxit
dn̄m vnguēto ⁊ extersit pedes eius capil
lis suis: cuius frater lazarus infirmabat.
miserūt g sorores ei⁹ ad eū dicētes: Dn̄e
Ecce quē amas ifirmat. Audiēs āt iesus
dixit eis: Infirmitas hec nō ē ad mortem
s3 p glia dei: vt glificet filius dei p eam.
Diligebat aūt iesus marthā ⁊ sororē eius
mariā ⁊ lazar. Vt g audiuit qꝛ ifirmabat
tūc qdē māsit i eodē loco duob⁹ diebus.
Deinde p⁹ hec dic discipulis suis: Eam⁹ i
iudeā iter. Dicūt ei discipuli: Rabbi nūc
q̄rebāt te iudei lapidare: ⁊ iter vadis illuc
Rn̄dit iesus: Nōne duodecim sūt hore di
ei? Si qs ābulauerit i die: nō offendit: qꝛ
lucē huius mūdi videt. Si aūt ambulauerit
i nocte offendit: qꝛ lux nō est i eo. Hec ait
⁊ post hec dicit eis: Lazar⁹ amicus nr̄ dor B
mit: ¶ s3 vado vt a somno excitē eū. Dixe Mt.9.c.
rūt g discipuli eius: Dn̄e si dormit saluus Mr.5.g.
erit. Dixerat āt iesus de morte eius: illi āt
putauerunt qꝛ de dormitiōe somni diceret
Tūc g iesus dixit eis manifeste. Lazarus
mortuus ē: ⁊ gaudeo ppter vos vt creda
tis: qm̄ nō erā ibi. S3 eam⁹ ad eū. Dixit
g thomas q dr̄ dydimus ad cōdiscipulos
Eam⁹ ⁊ nos ⁊ moriamur cū eo. Uēit ita
q̄3 iesus: ⁊ iuenit eū q̄tuor dies iam i mo
numēto hn̄tem. Erat autē bethania iuxta
hierosolymā q̄si stadijs qndeci. Multi āt
ex iudeis venerāt ad marthā ⁊ mariā: vt
ↄsolarēt eas de frē suo. Martha g vt au C
diuit qꝛ iesus venit occurrit illi: maria aūt
domi sedebat. Dixit g martha ad iesum.
Dn̄e si fuisses h fr̄ me⁹ non fuisset mortu
us. S3 ⁊ nūc scio qꝛ q̄cunq̄ poposceris a
deo dabit tibi deus. Dicit illis iesus. Re
surget frat tu⁹. Dicit ei martha. Scio qꝛ
resurget in resurrectione i nouissimo die.
Dicit ei iesus. Ego su3 resurrectio ⁊ vita
Qui credit i me etiā si mortu⁹ fuerit viuet
⁊ ois q viuit ⁊ credit in me: nō morief in
eternum. Credis h: ait illi. Utiq̄ dn̄e.

Ro.10.b. ¶ Ego credidi qꝛ tu es xp̃s filius dei viui
qui in hunc mundũ venisti. Et cum hec
dixisset: abijt ⁊ vocauit mariã sororẽ suaꝫ
silentio dicens. Magister adest: ⁊ vocat
te. Illa vt audiuit surrexit cito ⁊ venit ad
eum. Nõdũ. n. venerat ih̃s in castellũ: sꝫ
D erat adhuc i illo loco vbi occurrerit ei mar
tha. Iudei ḡ q erãt cũ ea in domo ⁊ ꝯsola
bant eã: cũ vidissent mariã qꝛ cito surrexit
⁊ exijt: secuti sũt eã dicẽtes. Quia vadit ad
monumentũ vt ploret ibi. Maria ḡ cum
venisset vbi erat iesus: videns eũ: cecidit
ad pedes eius ⁊ dixit ei. Dñe si fuisses h̃:
nõ eẽt mortuus frat meus. Iesus ḡ vt vi
dit eã plorantẽ ⁊ iudeos q venerant cum
ea plorãtes: infremuit spũ ⁊ turbauit seipm
⁊ dixit. Vbi posuistis eũ. Dicũt ei. Dñe
veni ⁊ vide. Et lachrymatus ẽ iesus. Di
E xerũt ḡ iudei. Ecce quõ amabat eũ? Qui
dam autẽ ex ipsis dixerũt. Nõ poterat h̃ q
apuit oculos ceci nati facere vt hic nõ mo
reret. Iesus ḡ rursum fremẽs in semetip
so: venit ad monumẽtũ. Erat aũt spelun
ca: ⁊ lapis suppositꝰ erat ei. Ait ih̃s. Tol
lite lapidẽ. Dicit ei martha soror eius qui
mortuꝰ fuerat: Dñe iam fetet: ꝗtriduanꝰ
est eni. Dicit ei iesus. Nõne dixi tibi: qm̃
si credideris videbis gloriã dei? Tulerũt
ḡ lapidẽ. Iesus aũt eleuatis sursum ocul̾
dixit: Pater grãs ago tibi qm̃ audisti me
Ego aũt sciebã qꝛ semp me audis: sed ꝓp
poplm̃ q circũstat dixi: vt credãt qꝛ tu me
misisti. Hec cuꝫ dixisset voce magna cla
mauit. Laçare veni foras. Et statim pro
dijt q fuerat mortuus ligatus mãus ⁊ pe
des institis: ⁊ facies illius sudario erat li
F gata. Dixit eis ih̃s. Soluite eum: ⁊ sinite
abire. Multi ḡ ex iudeis qui venerant ad
mariã ⁊ martham ⁊ viderant q̃ fecit iesus
crediderunt i eũ. Quidã aũt ex ipsis abie
runt ad phariseos: ⁊ dixerũt eis q̃ fecit ie
sus. Collegerunt ḡ pontifices ⁊ pharisei
ꝯciliũ ⁊ dicebãt. Quid facimus? Quia h̃
hõ multa signa facit. Si dimittimus eum
sic: oẽs credẽt in eũ. Et venient romani:
⁊ tollẽt nr̃m locũ ⁊ gentẽ. Vnus aũt ex ip
sis cayphas noie: cũ eẽt põtifex ãni illius
dixit eis. Vos nescitis qcqꝫ nec cogitatis
qꝛ expedit vobis vt vnus moriat̃ hõ pro
G pplo. ⁊ nõ tota gẽs pereat. Hoc aũt a se
metipso nõ dixit sed cũ esset põtifex anni il
lius ꝓphetauit: qꝛ iesus moriturus erat ꝓ
gente. Et non tm̃ ꝓ gente: sed vt filios dĩ
q erant dispersi ꝯgregaret in vnuꝫ. ¶ Ab Mt. Mr.
illo ḡ die cogitauerũt vt interficerẽt eũ. Ie
sus ḡ iã nõ i palaꝫ ambulabat apud iude
os: sꝫ abijt i regionẽ iuxta desertũ i ciuita
tem q̃ dr̃ effrem: ⁊ ibi morabat̃ cum disci
pulis suis. ¶ Proximũ aũt erat pasca iu Mt.
deoꝝ ⁊ ascẽderũt multi hierosolymam de Mr. a.
regione ante pasca vt scificarent se ipsos. Lu.22
Querebãt ḡ iesum: ⁊ colloq̃bant̃ ad iuicẽ
in tẽplo stantes. Quid putatis. qꝛ nõ ve
nit ad diẽ festum istum? Dederãt autem
pontifices ⁊ pharisei mandatum: vt si qs
cognouerit vbi sit indicet: vt apphẽdãt
eum. ¶ XII

A Iesus ḡ ante sex dies pasce vẽit
i bethaniã vbi laçarus fuerat mor Mt. a.
tuus quẽ suscitauit iesus. Fecerũt Mr. a.
autẽ ei cenam ibi: ⁊ martha ministrabat la
çarus vo vnus erat ex discũbentibus cũ
eo. ¶ Maria ḡ accepit libraꝫ vnguẽti nar Mt. b.
di pistici p̃ciosi: ⁊ vnxit pedes iesu: ⁊ exter Mr. a.
sit pedes eius capillis suis: ⁊ domus iple Luc. f.
ta est ex odore vnguẽti. Dixit ḡ vnus ex
discipulis eiꝰ iudas scariothis qui erat eũ
traditurus. Quare h̃ vnguentũ non ve
nijt trecentis denarijs ⁊ datuꝫ est egenis.
Dixit autẽ hoc non qꝛ de egenis pertine
bat ad eum: sed qꝛ fur erat: ⁊ loculos hñs
ea que mittebantur portabat. Dixit ergo
iesus: Sinite illam: vt in diem sepulture
mee seruet illud. Pauperes eni semper B
habebitis vobiscum me autẽ non semper
habebitis. ¶ Cognouit ergo turba multa Mt. l.
ex iudeis qꝛ illic est: ⁊ venerunt non ꝓpt Mr. l.
iesũ tantuꝫ: sed vt laçaꝝ viderent quẽ suf Luc. d.
citauit a mortuis. Cogitauerunt autẽ p̃n
cipes sacerdotuꝫ vt ⁊ laçaꝝ interficerent:
qꝛ multi ꝓpter illum abibant ex iudeis: ⁊
credebant in iesuꝫ. ¶ In crastinum auteꝫ Mt. l.
turba multa que venerat ad diẽ festuꝫ: cũ Mr. b.
audissent qꝛ venit iesus hierosolymã: ac Luc. f.
ceperunt ramos palmaꝝ ⁊ ꝓcesserunt ob
uiam ei ⁊ clamabant. Osanna bñdictus
qui venit in noie domini rex israel. ¶ Et i Mt. l.
uẽit iesus asellum ⁊ sedit super eum sicut Zach.
scriptuꝫ est. ¶ Noli timere filia syon: ecce Isa.
C rex tuus venit sedens super pullum asine
Hec non cognouerunt discipuli eius pri
muꝫ: sed quãdo glorificatus est iesus: tũc
recordati sunt qꝛ hec erant scripta de eo: ⁊
hec fecerunt ei. Testimonium ergo perhi

bebat turba q̄ erat cū eo qn̄ lazarū voca
uit d̄ monumēto ⁊ suscitauit eū a mortuis
Propterea ⁊ obuiā venit ei turba. qꝛ au
dierūt eū fecisset hoc signū. Pharisei er/
go dixerūt ad semetipos. Uidetis qꝛ ni/
hil pficimus. Ecce mūdus totus post eū
abijt. Erāt aūt qdā gētiles ex his q ascē
derāt vt adorarēt i die festo. Hi ḡ accesse
rūt ad philippū q erat a bethsaida galilee
⁊ rogabāt eū dicētes. Dñe volum⁹ iesū
videre. Uenit philippus ⁊ dicit andree.
Andreas rursū ⁊ philippus dixerūt iesu
Jesus aūt rn̄dit eis dicēs. Uenit hora vt
clarificet̄ fili⁹ hois. Amē amen dico vob
nisi granū frumēti cadēs i trā mortuum
fuerit ipsum solū manet. Si autē mortuū
ot. .g fuerit: multū fructū affert. ¶ Qui amat
6.l Mr. aīam suā: pdet eā: ⁊ q odit aiā suā in hoc
5. nc. mūdo i vitā etnā custodit eā. Si qs mihi
8. ministrat: me sequt̄r. Et vbi sum ego: illic
ot. .d ⁊ minister meus erit. Si qs mihi mini aue
or. .d rit: honorificabit eum pater me⁹. ¶ Nūc
aīa mea turbata ē. Et qd dicā. Pater sal
uifica me ex hac hora. Sed ꝑpterea veni
in horā hāc. Pater clarifica nomē tuum
Uenit ḡ vox de celo dicēs. Et clarificaui
⁊ iterū clarificabo. Turba ergo q̄ stabat ⁊
audierat: dicebat tonitruū eē fcm̄. Alij āt
dicebāt. Angelus ei locut⁹ ē. Rn̄dit ies⁹
C ⁊ dixit. Nō ꝑpter me h̄ vox venit sed ꝑ
pter vos. Nūc iudiciū ē mūdi: Nūc pri/
ceps hui⁹ mundi eijciet̄ foras. Et ego si
exaltatus fuero a trā: oīa trahā ad meipm̄
Hoc autē dicebat significās q̄ morte eēt
moriturus. Rn̄dit ei turba. Nos audiui
mus ex lege qꝛ xp̄s manet i etnū. Et quō
tu dicis oꝫ exaltari filium hoīs. Et qs est
ph .b iste filius hois. Dixit ḡ eis iesus. Adhuc
Lb 5.a modicum lumē i vobis est. ¶ Ambulate
dum lucē hētis: vt nō vos tenebre cōpre
hēdāt. Et q ābulat i tenebris nescit q̄ va
dat. Dū lucē hētis credite i lucē: vt filij
lucis sitis. Hec locut⁹ ē ih̄s ⁊ abijt ⁊ ab/
scōdit se ab eis. Cum autē tanta signa fe
fa. .i. cisset corā eis: nō credebant i eum: vt ser
mo esaie iplerēt̄ quē dixit. ¶ Dñe qs cre
didit auditui nr̄o: ⁊ brachium dñi cui re/
uelatū est. Propt̄ea nō poterant credere
ot. b. qꝛ iterū dixit esaias. ¶ Excecauit oculos eo
r. .b rū ⁊ indurauit cor eoꝝ vt nō videant oclis
uc. b. ⁊ nō intelligant corde. ⁊ ꝯuertant̄ ⁊ sanē
ct. .d. eos. Hec dixit esaias qn̄ vidit gl'am ei⁹

⁊ locut⁹ ē de eo. Uerūtn̄ ⁊ ex ꝑncipibus
multi crediderūt i eū: sed ꝑpter pharise/ Esa.6.d
os nō ꝯfitebant̄: vt de synagoga nō eijce
rent̄. Dilexerūt.n. gl'iā hoīū magl' quā
gl'iā dei. Jesus āt clamauit ⁊ dixit. Qui B
credit i me: nō credit i me: sed i eū q misit
me. Et q videt me. videt eū q misit me.
Ego lux i mundū veni: vt oīs q credit i
me: i tenebris nō maneat. Et si qs audie
rit v̄ba mea ⁊ nō custodierit: ego nō iu/
dico eū. Nō.n. veni vt iudicē mundū: sꝫ
vt saluificē mundū. Qui sp̄nit me: ⁊ nō
accipit v̄ba mea: hꝫ q iudicet eū. Sermo
quē locut⁹ sū: ille iudicabit eū i nouissimo
die. Qꝛ ego ex meipso nō suꝫ locutus: sꝫ
q misit me pr̄. ipse mihi mādatū dedit qd
dicā: ⁊ qd loq̄r. Et scio qꝛ mādatū ei⁹ vita
eterna est. Que ergo ego loquor sicut di
xit mihi pater sic loquor.

Capitulum. XIII

Ante diē festū pasce sciēs iesus qꝛ
venit hora ei⁹ vt trāseat ex h̄ mū A
do ad patrē: cū dilexisset suos qui
erāt i mundo i finē dilexit eos. ¶ Et cena
facta cū diabolus iam misisset i cor vt tra Luc.22.a
deret eum iudas simonis scariothis: ¶ Sci
ens quia omnia dedit ei pater in manus: Mt.11.g
⁊ quia a deo exiuit: ⁊ ad deum vadit sur/ Luc.10.f
git a cena ⁊ ponit vestimenta sua: ⁊ cū ac/ ā.6.e
cepisset lintheum precinxit se. Deide mi/
sit aquam in peluim: ⁊ cepit lauare pedes
discipulorum: ⁊ extergere lintheo q̄ erat B
precinctus. Uenit ergo ad simonem pe
trum: Et dixit ei petrus. Domine tu mi
hi lauas pedes. Respondit iesus ⁊ dixit
ei. Quid ego facio tu nescis modo: scies
autem postea. Dicit ei petrus. Nō laua
bis mihi pedes in eternum. Respōdit ei
iesus. Si non lauero te non habebis par C
tem mecum. Dicit ei simon petrus. Do
mine non tantum pedes meos: sed ⁊ ma
nus ⁊ caput. Dicit ei iesus. Qui lotus ē
non indiget nisi vt pedes lauet: sed ē mū
dus totus. Et vos mundi estis sed non
omnes. Sciebat enim quis nāꝫ esset qui
traderet eum. Propterea dixit: non estis
mundi omnes. Postq̄ ergo lauit pedes
eorum: accepit vestimenta sua: ⁊ cum re/
cubuisset iterum dixit eis. Scitis quid fe
cerim vobis. Uos vocatis me magister
⁊ domine ⁊ bene dicitis. Sū etenī. Si ḡ

Gal. 6. a. ego laui pedes vr̄os dn̄s ⁊ magiſter: ¶ et
vos debetis alter alterius lauare pedes.
D Exēplū eni dedi vobis: vt queadmodū
Mt.10.e ego feci vobis ita ⁊ vos faciatis. ¶ Amē
Luc.6.f amē dico vobis: n̄ ē ſuus maioꝛ dn̄o ſuo
j.15.f. neqꝫ apl's maioꝛ ē eo q miſit illū. Si hec
ſcitis beati eritis ſi feceritis ea. Nō de oi
bus vobis dico. Ego ſcio quos elegeri
Ps.40 Sꝫ vt adipleat' ſcriptura. ¶ Qui mādu/
cat mecū panē: leuabit ꝯtra me calcaneuꝫ
E ſuū. Amodo dico vobis p̄uſq̄ſ fiat vt cū
Mt.10.g factū fuerit credatis: q2 ego ſuꝫ. ¶ Amen
Luc.10.e. amē dico vobis: q accipit ſi quē miſero:
me accipit. Qui aūt me accipit: accipit eū
q me miſit. Cū hec dixiſſet ieſus turbatuſ
Mt.26.b. eſt ſpū: ⁊ ꝓteſtatus ē ⁊ dixit. ¶ Amē amē
Mr.14.b dico vobis: q2 vnus ex vobis tradet me.
Luc.22.e. Aſpiciebāt ergo ad iuicē diſcipuli: heſitā
j.21.f. tes de q̊ diceret. ¶ Erat aūt recūbēs vnꝰ
ex diſcipl'is eiꝰ i ſinu ieſu: quē diligebat ie
ſus. Innuit ḡ huic ſimō petrus ⁊ dixit ei
Quis eſt de q̊ dicit. Itaqꝫ cū recubuiſſet
ille ſupꝛa pectus ieſu dicit ei. Dn̄e quis ē
Rn̄dit ieſus. Ille eſt cui ego itinctū panē
poꝛrexero. Et cū itinxiſſet panē: dedit iu
de ſimōis ſcariothis. Et poſt buccellā in
troiuit i eū ſathanas. Et dic̄ ei ieſus. Qd
F facis fac citius. Hoc aūt nemo ſciuit di/
ſcūbētiū ad qd dixerit ei. Quidā .n. puta
bāt q2 loculos hēbat iudas: ꝙ dixiſſꝫ ei ie
ſus: eme ea q̄ opus ſūt nobis ad diē feſtū
aut egenis vt aliqd daret. Cū ḡ accepiſſꝫ
ille buccellā: exiuit ꝯtinuo. Erat aūt nox
Cū ḡ exiſſet: dixit ieſus. Nūc clarificatꝰ
eſt filius hoīs ⁊ deꝰ clarificatꝰ ē i eo. Si
deus clarificatus ē i eo ⁊ deus clarificabit
eū i ſemetip̄o: ⁊ ꝯtinuo clarificabit eū. Fi
8.7.e lioli adhuc modicū vobiſcū ſuꝫ ¶ Querit'
G me ⁊ ſicut dixi iudeis: q̊ ego vado vos n̄
i. Cor.4.d poteſtis veīre. Et vobis dico mō ¶ Mā
Ephe.5.a datū nouū do vobis. vt diligat' iuicē ſic
Phil.3.c dilexi vos vt ⁊ vos diligatis iuicē. In h̄
i. Tessa. 4.b cognoſcent oēs q2 diſcipl'i mei eſtis: ſi di
lectionē habueritꝭ ad iuicē. Dicit ei ſimō
petrꝰ. Dn̄e q̊ vadis. Rn̄dit ieſus. Quo
ego vado nō potes me mō ſeq: ſeq̄ris aūt
poſtea. Dicit ei petrus. Quare nō poſſū
te ſeq mō. Aiā meā ꝓ te ponā. Rn̄dit ei
ieſus. Aiam tuaꝫ ꝓ me pones. ¶ Amen
Mt.26.e amen dico tibi: non cantet gallus donec
Mr.14.d ter me negabis. ¶ XIIII
Luc.22.c

Et ait diſcipulis ſuis. Nō turbet' A
coꝛ vr̄m. Creditis i deū ⁊ in me
credite. In domo p̄ris mei man
ſiōes multe ſūt. Si q̊ minus dixiſſe vob:
q2 vado parare vobis locū. Et ſi abiero
⁊ p̄parauero vobis locū: itez veīo ⁊ acci B
piā vos ad meip̄m vt vbi ſū ego ⁊ vos ſi
tis. Et q ego vado ſcitis ⁊ viā ſcitis. Di
cit ei thomas. Dn̄e neſcimus q̊ vadis: et
quō poſſumꝰ viā ſcire Dicit ei ieſus Ego
ſū via ⁊ veritas ⁊ vita. Nemo veīt ad pa/
trē niſi ꝑ me. Si cognouiſſetꝭ me. ⁊ p̄rez
meū vtiqꝫ cognouiſſetis. Et amodo co/
gnoſcetis eū: ⁊ vidiſtis eū. Dicit ei philip
pus. Dn̄e oñde nobis p̄rem ⁊ ſufficit no
bis. Dicit ei ieſus. ¶ Tāto tp̄e vobiſcū ſū Esa.
⁊ nō cog̊uiſtis me. Philippe q videt me
videt ⁊ p̄rez. Quō tu dicis oñde nob pa C
trē. Nō credis q2 ego i p̄re. ⁊ p̄r in me ē
Verba q̄ ego loq̊r vobis: a meip̄o nō lo
quoꝛ. Pater āt i me manēs ip̄e facit op̄a
Nō creditis: q2 ego i patre ⁊ pater i me ē
¶ Aliogn ꝓpter op̄a ip̄a credite. Amen 8.5.f
amē dico vobis: q credit i me: op̄a q̄ ego
facio ⁊ ip̄e faciet ⁊ maioꝛa hoꝝ faciet. ¶ q2 j.16.d
ego ad p̄rem vado. Et qdcunqꝫ petierit' D
p̄rem in noie meo hoc faciā: vt gloꝛificet'
pater i filio. ¶ Si qd petieritis i noie meo Mt.1
hoc faciā. Si diligitis me mādata mea ſ
uate. Et ego rogabo patrē ⁊ aliū paracly Mr.1
tuꝫ dabit vobis vt maneat vobiſcū i eter j.5.b 16.
num ſp̄m veritatis: que mundus non p̄ot
accip̄e q2 nō videt eū: nec ſcit eū. Vos āt
cognoſcetis euꝫ: q2 apd̄ vos manebit: ⁊ i
vobis erit. Nō relinquā vos oꝛphanos
veniā ad vos. Adhuc modicū: ⁊ mūduſ
me iā nō videt. Vos autē videtis me: q2
ego viuo ⁊ vos viuetis. In illo die vos
cognoſcetis: q2 ego ſuꝫ i p̄re meo: ⁊ vos
in me ⁊ ego i vobis. Quid hꝫ mandata E
mea ⁊ ſeruat ea. ille ē q diligit me. ¶ Qui Mt.13.
autez diligit me: diliget' a patre meo. Et ⁊.19.a 25.
ego diligā eū: ⁊ manifeſtabo ei meip̄m. Luc.1
Dicit ei iudas: non ille ſcariothis. Dn̄e
qd factuꝫ eſt q2 manifeſtaturus es nobis
teip̄m ⁊ non mundo. Rn̄dit ieſus ⁊ dixit
ei. Si quis diligit me ſermonē meum ſer
uabit: ⁊ pater meus diliget eum: ⁊ ad euꝫ
veniemus: ⁊ manſioneꝫ apud eum facie
mus. Qui non diligit me ſermones me
os non ſeruat. Et ſermonem quem audi
ſtis nō eſt meus ſed eius qui miſit me pa

F tris. Hec locutus sum vobis apud vos
manens. Paraclytus autem spiritus sā
ctus quem mittet pater in nomine meo.
ille vos docebit oīa: ⁊ suggeret vobis oia
q̄cūq; dixero vobis. Pacē relinquo vo
bis: pacē meā do vobis. Non quomodo
mūdus dat ego do vobis. Nō turbet cor
A vestrū neq; formidet. Audistis qr ego di
xi vobis: vado ⁊ venio ad vos. Si dili
geretis me gauderetis vtiq;: qr vado ad
patrē: qr pater maior me est. Et nūc dixi
vobis priusq; fiat: vt cū factū fuerit creda
tis. Iā nō multa loquar vobiscum. Ve
nit. n. pnceps mūdi huius: ⁊ i me nō hz qc
q̄. Sed vt cognoscat mundus qr diligo
prē; ⁊ sicut mandatū dedit mihi pater sic
A facio. Surgite eamus hinc. XV

Ego sum vitis vera: ⁊ pr meus
agricola est. Om̄em palmitē i me
nō ferentē fructū tollet eū: ⁊ oēm
q fert fructū purgabit eū vt fructum plus
afferat. Iā vos mundi estis ppter smo
B nē quē locutus sū vobis. Manete i me ⁊
ego in vobis. Sicut palmes nō pōt ferre
fructū a semetipo nisi māserit in vite: sic
nec vos nisi i me māseritis. Ego sū vi
tis: vos palmites. Qui manet i me ⁊ ego
in eo hic fert fructū multū: qr sine me ni
hil potestis facere. Si qs i me nō māserit
mittet foras sicut palmes ⁊ arescet: ⁊ col
ligēt eū: ⁊ in ignē mittēt ⁊ ardet. Si mā
seritis in me ⁊ vba mea i vobis māserit
qdcūq; volueritis petetis ⁊ fiet vobis. In
hoc clarificatus est pr meus vt fructū plu
rimū afferatis: ⁊ efficiamini mei discipuli.
C Sicut dilexit me pr: ⁊ ego dilexi vos. Ma
nete i dilectiōe mea. Si pcepta mea serua
ueritis: manebitis i dilectiōe mea; sicut ⁊
ego pris mei pcepta seruaui. ⁊ maneo in
eius dilectiōe. Hec locutus sū vobis vt
gaudiū meū i vobis sit: ⁊ gaudiū vestrū
impleat. Hoc est pceptū meū vt diligatis
iuicē sicut dilexi vos. Maiorem hac dile
ctiōe nemo hz: vt q̄s aiam suā ponat qs
D p amicis suis. Vos amici mei estis: si fe
ceritis q̄ ego pcipio vobis. Iā nō dicā vos
seruos: qr seruus nescit qd faciat dñs eius.
Vos aūt dixi amicos: qr oia q̄cūq; au
diui a patre meo nota feci vobis. Nō vos
E me elegistis sz ego elegi vos ⁊ posui vos
vt eatis ⁊ fructū afferatis: ⁊ fructus vester
maneat: vt qdcūq; petieritis patrē i noie

meo det vobis. Hec mando vobis vt
diligatis iuicē. Si mūdus vos odit scito
qr me priorē vobis odio habuit. Si de F
mundo fuissetis: mūdus qd suū erat dili
geret. Quia vo de mundo nō estis: sed
ego elegi vos d mūdo: ppterea odit vos
mundus. Mementote smonis mei quē
ego dixi vobis. Non est seruus maior Mt.10.e
dño suo. Si me psecuti sunt ⁊ vos p Luc.6.f
sequent. si smonē meū seruauerūt ⁊ vestrū Mt.24.b
seruabūt. Sed hec oia faciēnt vobis ppter Mr.13.b
nomen meū qr nesciūt eū q misit me. Si Luc.21.c
nō venissē ⁊ locutus fuissē eis pctm̄ non
haberēt. Nunc aūt excusationē non hñt B
de pctō suo. Qui me odit ⁊ patrē meum
odit. Si opa nō fecissē in eis q̄ nemo alius
fecit: peccatū nō haberent. Nunc autem
⁊ viderūt ⁊ oderūt ⁊ me ⁊ prē meū. Sz
vt adimpleaf sermo q i lege eorū scriptus ē
qr odio habuerūt me gratis. Cū aūt ve
nerit paclytus quē ego mittā vobis a pa
tre spm̄ veritatis qui a patre procedit: ille
testimoniū perhibebit de me. Et vos te
stimonium perhibebitis qr ab initio me
cum estis. XVI A

Hec locutus sū vobis vt nō scāda
lizemi. Absq; synagogis faci Mt.10.a.
ēt vos. Sz venit hora vt ois q Mr.13.b
intficit vos arbitret obsequium se pstare Luc.21.b
deo. Et hec faciēt vobis qr nō nouerunt
prēm neq; me. Sz hec locutus sū vobis B
vt cū venerit hora eorū: reminiscamini qr
ego dixi vobis. Hec aūt vob ab initio nō
dixi: qr vobiscū erā. Et nūc vado ad eū q
misit me: ⁊ nemo ex vobis interrogat me
quo vadis. Sz qr hec locutus sū vobis
tristicia iplebit cor vrm. Sz ego veritatē
dico vobis expedit vobis vt ego vadam
Si. n. nō abiero paclytus nō veiet ad vos C
Si aūt abiero: mittā eū ad vos. Et cū ve
nerit ille arguet mūdū de pctō: ⁊ de iusti
cia: ⁊ de iudicio. De pctō qdē: qr nō cre
diderūt i me. De iusticia vo qr ad prēm
vado ⁊ iā nō videbitis me. De iudicio au
tē: qr pnceps mūdi huius iā iudicatus ē. Ad
huc mlta hēo vobis dicere. sz nō potestis
portare mō. Cū aūt venerit ille spūs veri
tatis: docebit vos oēm veritatē. Nō. n. lo
quet a semetipo: sed quecūq; audiet loq
tur: ⁊ q̄ ventura sunt annunciabit vobis
Ille me clarificabit: qr de meo accipiet ⁊
annūciabit vobis. Oia q̄cūq; hz pr mea Mt.11.g

Luc.10.f sũt. Propterea dixi: qꝛ de meo accipiet ⁊
D annũciabit vobis. Modicũ ⁊ iã nõ vide
bitis me: ⁊ iteꝝ modicũ ⁊ videbitꝭ me: qꝛ
vado ad p̄rẽ. Dixerũt ḡ ex discipl'is eiꝰ
ad iuicẽ. Quid est h̄ ꝙ dicit nobis: modi
cũ ⁊ ñ videbitꝭ me ⁊ iteꝝ modicũ ⁊ vide/
bitis me: qꝛ vado ad p̄rem. Dicebãt ḡ.
E Quid ẽ h̄ ꝙ dicit modicũ. Nescimus q̄d
loq̄r. Cog̊uit aũt ih̄s qꝛ volebãt eũ intro
gare: ⁊ dixit eis. De h̄ q̄ritis inter vos qꝛ
dixi modicũ ⁊ nõ videbitꝭ me: ⁊ iteꝝ mo
dicũ ⁊ videbitꝭ me. Amẽ amẽ dico vob̄.
qꝛ plorabitis ⁊ flebitis vos: mũdus autẽ
Hiere.3. gaudebit. ¶ Vos ãt ꝯtristabimi: ſ3 tristi/
Ja.4.c cia v̄ra v̄tet' i gaudiũ. Mulier cũ p̄it tri/
sticiã h3: qꝛ vẽit hora eiꝰ Cũ ãt pep̄it puc
rũ: iã nõ mẽinit p̄ssure ꝓpter gaudiũ: q̄a
F natꝰ ẽ hõ i mũdũ. Et vos igit' nũc q̄dem
tristiciã hẽtis. Iteꝝ autē videbo vos. ⁊
gaudebit coꝛ v̄r3: ⁊ gaudiũ v̄rm nẽo tol/
let a vobis. Et i illo die me nõ introgabi
Mt.21.d. tis q̄cq̄3. ¶ Amẽ amẽ dico vobiſ: si q̄d pe
Mr.11.e tieritꝭ p̄r3 i noīe meo dabit vobis. Vſq3
s.14.d mõ nõ petistis q̄cq̄3 i noīe meo. Petite ⁊
1.Joh.1.b accipietiſ: ¶ vt gaudiũ v̄r3 sit plenũ. Hec
in ꝓuerbijs locutꝰ sũ vobis. Vẽiet hora
cũ iã nõ i ꝓuerbijs loq̄r vobis. ſ3 palã de
p̄re meo ãnũciabo vobis. In illo die in
noīe meo petetis. Et nõ dico vob̄: qꝛ ego
rogabo p̄rẽm de vob̄. Ip̄e eni3 p̄r amat
vos: qꝛ vos me amastis: ⁊ credidistis qꝛ
B a deo exiui. Exiui a p̄re ⁊ veni i mundũ:
iteꝝ relinq̊ mundũ: ⁊ vado ad p̄rẽ3. Di/
cũt ei discipl'i eiꝰ. Ecce nũc palã loq̄ris: ⁊
ꝓuerbiũ nullũ dicis Nũc scimus: qꝛ scis
oīa: ⁊ ñ opus ẽ tibi vt q̄s te introget. In
hoc credimus: qꝛ a deo existi. R̄ñdit eis
Mt.26.e iesus. Nõ creditis. ¶ Ecce venit hora: ⁊
Mr.14.e iã vẽit vt disp̄gami vnꝰ q̄sq3 i ꝓpria ⁊ me
Zach.13. solũ relinq̄tis: ⁊ nõ sũ solus: qꝛ p̄r mecũ ẽ
Hec locutꝰ sũ vob̄. vt i me pacẽ hẽbitis.
In mũdo p̄ssura3 hẽbitis: ſ3 ꝯfidite: ego
vici mundũ. ¶ XVII

A Hec locutꝰ ẽ iesuſ: ⁊ subleuatꝭ ocu
lis i celũ dixit. Pater vẽit hora:
clarifica filiũ tuũ vt filiꝰ tuus cla/
rificet te. Sicut dedisti ei p̄tãtem oīs car/
B nis: vt oẽ q̄d dedisti ei det eis vitã etnã.
Hec est aũt vita etna vt cognoscãt te so/
lũ deũ veꝝ: ⁊ quẽ misisti iesũ xp̄m. Ego
te clarificaui sup t'ram: opus ꝯsũmaui q̄d
dedisti mihi vt faciã. Et nũc clarifica me
tu pat' apd̄ temetip̄m claritate quã habui
p̄usq3 mũdus fieret apd̄ te. Manifestaui
nomẽ tuũ hoībus q̊s dedisti mihi demun
do. Tui erãt ⁊ mihi eos dedisti ⁊ s̄monẽ
meũ s̄uauerũt. Nũc cog̊uerũt qꝛ oīa q̄ de
disti mihi abs te sũt. Qꝛ v̄ba q̄ d̄disti mi C
hi: dedi eis: ⁊ ipsi acceperũt ⁊ cog̊uerunt
vere: qꝛ a te exiui: ⁊ crediderunt qꝛ tu me
misisti. Ego ꝓ eis rogo Nõ ꝓ mũdo ro
go: ſ3 ꝓ his q̊s dedisti mihi qꝛ tui sũt. Et
mea oīa tua sũt ⁊ tua mea sũt ⁊ clarificatꝰ
sũ i eis. Et iã nõ sũ i mũdo ⁊ hi i mũdo st'
⁊ ego ad te venio. Pater scẽ s̄ua eos in
noīe tuo q̊s dedisti mihi vt sint vnũ sicut
⁊ nos. Cũ essẽ cũ eis: ego s̄uaba3 eos in D
noīe tuo. Quos dedisti mihi: ego custo/
diui: ⁊ nẽo ex eis p̄ijt nisi filiꝰ p̄ditionis:
vt scriptura ipleat'. Nũc autẽ ad te vẽio.
⁊ hec loq̊r i mundo vt hẽant gaudiũ meũ
ipletu3 i semetip̄is. Ego dedi eis s̄monẽ
tuũ: ⁊ mũdus eos odio hũit: qꝛ nõ sunt d̄
mundo sic̄ ⁊ ego nõ sum de mundo. Nõ E
rogo vt tollas eos de mũdo. ſ3 vt serues
eos a malo. De mũdo nõ sũt: sic̄ ⁊ ego ñ
su3 de mundo. Scifica eos i v̄itate. Ser
mo tuꝰ v̄itas ẽ. Sicut tu me misisti i mũ
du3: ita ⁊ ego misi eos i mũdũ. Et ꝓ eis
ego scifico meip̄3: vt sint ⁊ ip̄i scificati in F
v̄itate. Nõ ꝓ eis autẽ rogo tm̄: ſ3 ⁊ pro
eis q̄ credituri sunt p̄ v̄bu3 eoꝝ i me: vt
oẽs vnu3 sint sic̄ tu pater i me ⁊ ego i te:
vt ⁊ ip̄i i nobis vnu3 sint: vt credat mun
dꝰ: qꝛ tu me misisti. Et ego claritatẽ quã
tu dedisti mihi: d̄di eis vt sint vnu3 sicut
⁊ nos vnũ sumꝰ. Ego i eis ⁊ tu in me vt
sint ꝯsũmati i vnũ: ⁊ cog̊scat mundus: qꝛ
tu me misisti: ⁊ dilexisti eos sic̄ ⁊ me dile/ Z
xisti. P̄r q̊s d̄disti mihi volo vt vbi sum
ego: ⁊ illi sint mecu3: vt videãt claritate3
meã qua3 dedisti mihi: qꝛ dilexisti me ãte Mt.i
ꝯstitutiõe3 mundi. ¶ Pat' iuste mũdꝰ te Luc.
nõ cognouit. Ego autẽ te cog̊ui ⁊ hi cog̊
uert': qꝛ tu me misisti. Et notũ feci eis no
mẽ tuũ ⁊ notũ faciã: vt dilectio q̄ dilexisti A
me: in ipsis sit. ⁊ ego i ip̄is. ¶ XVIII

Mt.2
¶ Hec cũ dixiss3 ih̄s egressus ẽ cu3 di Mr.1e
scipl'is suis trãs torrẽtẽ cedron vbi Luc.2.
erat hortus i quẽ itroiuit ip̄e ⁊ disci
pl'i eiꝰ. Sciebat ãt ⁊ iudas q̄ tradebat eu3
locũ: qꝛ freq̄nt ih̄s ꝯuenerat illuc cũ disci Mt.2.
pl'is suis. ¶ Iudas ḡ cũ accepiss3 cohortẽ Mr.1e
⁊ a põtificibꝰ ⁊ phariseiſ vẽit illuc cũ laterniſ Luc.2.

τ facibus τ armis. Jesus itaq̄ȝ sciens oīa
q̄ ventura erāt sup eū ꝓcessit τ dixit eis.
Quē q̄ritis. Rn̄derunt ei: Jesum naza/
renū. Dicit eis iesus. Ego sū. Stabat āt
τ iudas q̄ tradebat eū cū ipsis. Ut ḡ dixit
eis: ego sū abierūt retrorsuȝ τ ceciderunt
in trā. Iterꝝ ḡ interrogauit eos. Quē q̄/
ritis. Illi aūt dixerūt. Jesum naçarenuȝ.
Rn̄dit iesus. Dixi vobis: q2 ego sū. Si ḡ
me q̄ritis sinite hos abire. Ut ad ipleret̄
s̄mo que dixit: q2 q̄s dedisti mihi nō ꝑdi/
di ex eis quēq̄ȝ. ¶ Simō ḡ petrus habens
gladiū eduxit eū τ ꝑcussit pōtificis s̄uum
τ abscidit auriculā eius dexterā. Erat aūt
nomē s̄mo malchus. Dicit ḡ iesus petro
Mitte gladiū tuū in vaginā. Calicē quē
dedit mihi pr̄ nō vis vt bibā illum. ¶ Co
hors āt τ tribunus τ ministri iudeoꝝ ꝯp̄hē
derunt iesum: τ ligauerūt eū τ adduxerūt
eū ad ānā p̄miū. Erat. n. socer cayphe qui
erat pōtifex āni illi⁹. Erat āt cayphas qui
ꝯsiliū d̄derat iudeis: q2 expedit vnū hoieȝ
mori ꝓ ppl̄o. ¶ Seq̄baт̄ āt iesum simō pe
trus: τ ali⁹ discipulus. Discipulus āt ille
erat not⁹ pōtifici: τ itroiuit cū iesu i atriū
pōtificis. Petr⁹ āt stabat ad ostiū foris.
Exiuit ḡ discipul⁹ ali⁹ q̄ erat notus pōtifi/
ci: τ dixit ostiarie: τ itroduxit petꝝ. ¶ Di
xit ḡ petro ācilla ostiaria. Nunq̄d τ tu ex
discipulis es hois istius? Dicit ille. Non
sū. Stabāt āt s̄ui τ ministri ad prūas: q2 fri
gus erat τ calefaciebāt se. Erat āt cū eis τ
petr⁹ stans τ calefaciēs se. Pōtifex ḡ int
rogauit iesum de discipulis suis τ de do/
ctria ei⁹. Rn̄dit ei iesus ego palā locutus
sū mundo. ¶ Ego sēp docui i synagoga τ
i tēplo q̄ oēs iudei ꝯueniūt τ i occulto lo/
cutus sū nihil. Quid me introgas. Inte/
roga eos q̄ audierūt q̄d locut⁹ sim ipsis ecce
hi sciunt q̄ dixerim ego? ¶ Hec āt cum di
xisset: vnus assistēs ministroꝝ dedit alapaȝ
iesu dicens. Sic rn̄des pontifici? Rn̄dit
ei iesus: Si male locutus sū: testimoniuȝ
ꝑhibe de malo: si autē bene q̄d me cedis?
¶ Et misit eū annas ligatum ad caypham
pontificeȝ. Erat autē simon petrus stans
τ calefaciēs se. Dixerunt ergo ei. Nunq̄d
τ tu ex discipulis eius es? Negauit ille et
dixit. Nō sum. Dicit ei vnus ex s̄uis pō
tificis cognat⁹ eius cuius abscidit petrus
auriculā. Nōne ego te vidi i horto cū illo
Iterꝝ ḡ negauit petrus: τ stati gallus can
tauit. ¶ Adducūt ḡ iesuȝ a caypha i p̄toriū Mt.27.a.
Erat āt mane τ ipi nō itroiert̄ i p̄torium: Mr.15.a.
vt nō ꝯtamiarent̄: sȝ vt mādncarēt pasca Luc.23.a.
Exiuit ḡ pilat⁹ ad eos foras: τ dixit. Quā
accusationē affertis aduersus hoiem hūc
Rn̄derunt τ dixerunt ei. Si nō eēt m ale
factor: nō tibi tradidissem⁹ eum. Dixit ḡ
eis pilatus. Accipite eū vos: τ s̄m legem
vr̄aȝ iudicate eū. Dixerūt ḡ ei iudei. Nobis
nō lȝ inificer̄ quēq̄ȝ. Ut s̄mo iesu ipleret̄ F
quē dixit: significās q̄ morte eēt moritur⁹
¶ Introiuit ḡ iterꝝ i p̄toriū pilatus: τ voca Mt.27.b.
uit iesū: τ dixit ei: Tu es rex iudeoꝝ? Rn̄ Mr.15.a.
dit iesus. A temetipso h̄ dicis an alij dixe Luc.23.a.
runt tibi d̄ me? Rn̄dit pilat⁹. Nunq̄d ego
iude⁹ sū. Gens tua τ pōtifices tradider̄t
te mihi. Quid fecisti? Rn̄dit ih̄s. Regnū
meū n̄ ē d̄ h̄ mūdo. Si ex h̄ mundo eēt re
gnū meū ministri mei vtiq̄ȝ decertarēt vt n̄
traderer iudeis. Nūc āt regnuȝ meuȝ nō
ē hic. Dixit itaq̄ȝ ei pilat⁹. Ergo rex es tu B
Rn̄dit iesus. Tu dicis: q2 rex sū ego: ego
i h̄ natus suȝ: τ ad h̄ veni i mundū vt testi
moniuȝ ꝑhibeā v̄itati. Ois q̄ ē ex v̄ita/
te: audit vocē meā. Dicit ei pilat⁹. Quid
ē v̄itas? Et cum h̄ dixisset iterꝝ exiuit ad
iudeos: τ dicit eis. Ego nullā inēio in eo
cām. ¶ Est āt ꝯsuetudo vobis vt vnū di/ Mt.27.b.
mittam vobis in pasca: vultis ergo dimit Mr.15.b.
tam vobis regeȝ iudeorum. ¶ Clamaue/ Mt.27.b.
runt oēs dicentes: Non hunc sed barra/ Mr.15.b.
ban. Erat autem barrabas latro. XIX. Luc.23.c.

¶ Tunc ḡ app̄hēdit pilatus iesum A
τ flagellauit. Et milites plectētes Mt.27.c.
coronā de spinis iposuerunt capiti Mr.15.c.
eius: τ veste purpurea circūdederunt eū.
Et veniebant ad eū τ dicebant: Aue rex
iudeoꝝ. Et dabāt ei alapas. ¶ Exiuit iterꝝ Luc.23.a.
pilat⁹ foras: τ dicit eis. Ecce adduco vob
eū foras vt coḡscatis: q2 nullā inuenio i eo
cām. ¶ Exiuit ḡ iesus portās spineā coro Mt.27.c.
nā: τ purpureuȝ vestimentū: τ dicit eis. Mr.15.c.
Ecce hō. ¶ Cū ḡ vidissent euȝ pōtifices τ Mt.27.c.
ministri clamabāt dicētes: Crucifige cruci Mr.15.b.
fige euȝ. Dicit eis pilatus: Accipite eum Lu.23.c. B
vos τ crucifigite. ¶ Ego eni nō inuenio i Luc.23.a.
eo cām. Rn̄derunt ei iudei: Nos legē hē
mus: τ s̄m legē dȝ mori: q2 filium dei se fe
cit. ¶ Cum ḡ audisset pilat⁹ hunc s̄monē Mt.27.b.
magis timuit. Et igressus ē p̄toriū iterꝝ: Mr.15.a.
τ dicit ad iesuȝ. Vn̄ es tu. Jesus āt rn̄suȝ Luc.23.a.
nō dedit ei. Dicit ḡ ei pilatus. Mihi n̄ lo

q̃ris? Nescis q꞉ ptātē hēo crucifigere te:
⁊ ptātem hēo dimittere te? Rñdit iesus:
Nō hres ptātē aduersum me vllā nisi ti/
C bi datū eēt desuper. Propterea q me tradi/
dit tibi: maius pctm̄ hꝫ. Et exinde q̃rebat
pilatus dimittere eū. Iudei āt clamabant
dicentes: Si hūc dimittis nō es amicus ce
Act.13.b. saris. ¶ Qis.n.q se regē facit ꝯtradicit ce
sari. Pilatus āt cū audisset hos ſmones
adduxit foras iesū: ⁊ sedit ꝓ tribunali i lo
co q dr̄ lichostratos hebꝛaice aūt gabatha
Erat aūt parasceue pasce hora q̃si sexta: ⁊
Luc.23.c. dicit iudeis. Ecce rex vester. ¶ Illi auteȝ
Mr.15.b. clamabāt. Tolle tolle crucifige euȝ. Dicit
eis pilatus. Regē vr̄m crucifigam. Rñ
derunt pontifices. Nō habemus regē ni
si cesareȝ. Tūc g̃ tradidit eis illum vt cru
Mt.27.d. cifigeret. ¶ Susceperūt autē iesum ⁊ edu/
Mr.15.c. xerunt eū. Et baiulās sibi crucē exiuit i eū
Luc.23.d. qui dicit caluarie locū hebꝛaice aut golga
D tha? Vbi crucifixerūt eū: ⁊ cū eo alios du
Mt.27.e. os hic ⁊ hic mediū āt iesum. ¶ Scripsit āt
Luc.23.e. ⁊ titulū pilatus: ⁊ posuit sup crucē. ¶ Erat
Mr.15.d. autē scriptū. Iesus naçaren9 rex iudeoꝝ
Mt.17.e. Hunc g̃ titulū multi iudeoꝝ legerūt: q꞉ ꝓ
Mr.15.d. pe ciuitatē erat locus vbi crucifixus ē ih̄s
Luc.23.e. Et erat scriptum hebꝛaice: grece: ⁊ latine
Dicebāt g̃ pilato pōtifices iudeoꝝ. Noli
scribere rex iudeoꝝ: sȝ q꞉ ipse dixit: rex sū
iudeoꝝ. Rñdit pilatus. Qd̄ scripsi: scri/
Mt.27.g. psi. ¶ Milites g̃ cum crucifixissent eū acce
Mr.15.d. perunt vestimēta eius: ⁊ fecerūt quattuoꝛ
Luc.23.e. ptes vnicuiq꞉ militi ptem: ⁊ tunicā. Erat
autē tunica incōsutilis: desup ꝯtexta p totū
Dixerunt g̃ ad inuicē. Non scindam9 eā
E sȝ sortiamur de illa cuius sit. Vt scriptura
Ps̄.21. impleret dicēs. ¶ Partiti sūt vestimēta mea
sibi: ⁊ in vestem meā miserunt sorteȝ. Et
milites qdē hec fecerunt. Stabāt autē iux
ta crucē iesu mr̄ eius ⁊ soror mr̄is ei9 ma/
ria cleophe ⁊ maria magdalene. Cū vidis
set g iesus mr̄em ⁊ discipulū stātē quē dili
gebat dicit mr̄i sue: mulier. ecce filius tu9.
Deinde dicit discipulo: Ecce mater tua.
Et ex illa hora accepit eā discipulus in suā
Postea sciens iesus q꞉ oia cōsumata sūt:
vt ꝯsumaretur scriptura dic̄. Sitio. Vas
Mt.27.f. autem erat positū aceto plenū. ¶ Illi ergo
Mr.15.f. spongiam plenā aceto hysopo circūponē
Luc.23.f. ff tes obtulerunt ori eius. Cum ergo acce/
Mt.27.f. pissent iesum acetū dicit: Consumatū est.
Mr.15.f. ¶ Et inclinato capite tradidit spiritū. Iu
dei ergo qm̄ parasceue erat vt non rema/ Luc.23.f.
nerent i cruce corpora sabbato. Erat eniȝ
magnus dies illa sabbati rogauerūt pila/
tuȝ vt frangerent eoꝝ crura ⁊ tollerent.
Venerunt ergo milites: ⁊ primi quidem
fregerunt crura ⁊ alterius q crucifixus ē
cuȝ eo. Ad iesum aūt cū venissent vt vide
runt eū iā mortuuȝ non fregerunt ei9 cru
ra: sȝ vnus militū lancea latus eius apu
it: ⁊ continuo exiuit sanguis ⁊ aqua. Et q
vidit testimoniū perhibuit ⁊ veꝝ est testi/
moniū eius. Et ille scit quia vera dicit: vt
⁊ vos credatis. ¶ Facta sunt eni hec vt scri Exo. Nu.
ptura impleret. Os nō cōminuetis ex eo. meri. B
Et iteꝝ alia scriptura dicit. ¶ Videbūt in Zach
quē trāsfixerūt. ¶ Post hec auteȝ rogauit Mt. .g
pilatū ioseph abarimathia eo ꝙ esset disci/ Mr. .g.
pulus iesu: occultus autē ꝓpter metuȝ iu Luc. g.
deoꝝ vt tolleret corpus iesu. Et pmisit pi
latus. Venit g̃ ⁊ tulit corpus iesu. Venit
aūt ⁊ nicodemus q venerat ad iesuȝ nocte
ꝑmum ferens mixturā myrrhe ⁊ aloes q̃
si libras centū. ¶ Acceperūt aūt corpus ie Mt. .g.
su ⁊ ligauerunt eū lintheis cū aromatib9: Mr .g.
sicut mos ē iudeis sepelire. Erat āt i loco Luc .g.
vbi crucifixus ē: hortus: ⁊ in horto monu
mentū nouū in q̃ nōduȝ qsq̃ȝ positus erat
Ibi g̃ ꝓpi parasceuē iudeoꝝ: q꞉ iuxta erat
monumētuȝ posuerunt iesum.

Capitulum. XX

Vna autē sabbati maria magda/
lene venit mane cuȝ adhuc tene/ Mt .a.
bꝛe essent ad monumentū: ⁊ vidit Mr .a.
lapidē sublatuȝ a monumēto. Cucurrit g̃ Luc .a.
⁊ venit ad simonē petꝝ ⁊ aliuȝ discipuluȝ
quē amabat iesus: ⁊ dicit illis: Tulerūt do
minū de monumēto: ⁊ nescimus vbi po/
suerunt eū. Exijt g̃ petrus ⁊ ille alius dis/
cipulus: ⁊ venerūt ad monumētuȝ. Cur
rebāt autē duo simul: ⁊ ille alius discipu/
lus p̄cucurrit citius petro: ⁊ venit ꝑmus
ad monumētuȝ. Et cū se inclinasset vidit
posita lintheamina: nō tm̄ introiuit. Venit
g̃ simō petrus sequens eū ⁊ itroiuit in mo
numētuȝ. Et vidit lintheamina posita et
sudariū qd̄ fuerat sup caput ei9 nō cū lin/
theaminibus positū: sȝ separatim iuolutū
in vnuȝ locuȝ. Tunc g itroiuit ⁊ ille di sci
pulus q venerat ꝑmus ad monumētū: ⁊
vidit ⁊ credidit. Nōduȝ enim sciebāt scri
pturā q꞉ oportuit eum a mortuis resurge
re. Abierunt g̃ iteꝝ discipuli ad semet.p/

fos. Maria aũt stabat ad monumẽtum fo
ris plorãs. Dũ ergo fleret iclinauit se ⁊ pspe
xit in monumentum. ¶ Et vidit duos an
gelos in albis sedentes: vnũ ad caput ⁊
vnũ ad pedes: vbi positũ erat corpus ie/
su. Dicunt ei illi: Mulier qd ploras? Di
cit eis. Quia tulerũt dñm meũ ⁊ nescio vbi
posuerunt eũ. Hec cũ dixisset cõuersa ẽ
retrorsũ: ⁊ vidit iesum stãtẽ: ⁊ non scie
bat qr iesus ẽ. Dicit ei iesus. Mulier qd
D ploras: Quẽ qris? Illa existimãs qr hor
tolanus eẽt: dicit ei: Dñe si tu sustulisti eũ
dicito mihi vbi posuisti eum: ⁊ ego eũ tol
lã. Dicit ei iesus: Maria. Cõuersa illa di
cit ei: Rabboni: qđ dr magr. Dicit ei ie/
sus. Noli me tãgere. Nõdũ eni ascendi
ad prẽm meum. Vade aũt ad frẽs meos:
⁊ dic eis. Ascendo ad patrẽ meum: prẽ
vrm: deum meũ ⁊ deum vestrũ. Venit ma
E ria magdalene ãnunciãs discipulis qr vi
c.a.f. di dñm ⁊ hec dixit mihi. ¶ Cũ ergo sero esset
die illo vna sabbatorũ ⁊ fores essent clause
vbi erant discipuli cõgregati ppter metũ
iudeorũ: venit iesus ⁊ stetit i medio ⁊ dixit
eis: Pax vobis. Et cum hec dixisset ostẽ
dit eis manus ⁊ latus. Gauisi sunt ergo dis/
cipuli viso dño. Dixit ergo eis iterũ pax vob
Sicut misit me pater: ⁊ ego mitto vos. hec
cum dixisset insufflauit: ⁊ dicit eis. Accipi
te spm scm. ¶ Quorũ remiseritis pctã re/
3.d mittunt eis: ⁊ quorũ retinueritis retẽta sũt
F Thomas autẽ vnus ex duodeci qui dr didy
mus nõ erat cũ eis qñ venit iesus. Dixe
runt ergo ei alij discipuli. Vidimus dñm. Il
le autẽ dixit eis. Nisi videro i manibus eius
fixurã clauorũ ⁊ mittã digitũ meũ i locũ
clauorũ: ⁊ mittã manum meã in latus eius
nõ credã. Et post dies octo iterũ erãt dis/
G cipuli eius intus ⁊ thomas cum eis. Venit
iesus ianuis clausis ⁊ stetit i medio ⁊ dixit
eis: Pax vobis. Deinde dicit thome. In
fer digitum tuũ huc: ⁊ vide manus meas
⁊ affer manũ tuã ⁊ mitte in latus meum ⁊
noli esse icredulus sed fidelis. Rñdit tho
mas ⁊ dixit: Dñs meus ⁊ deus meus. Di
cit ei iesus. Quia vidisti me thoma credi
disti: beati qui nõ viderunt ⁊ crediderunt.
Multa quidẽ ⁊ alia signa fecit iesus i con
spectu discipulorũ suorũ q̃ nõ sunt scripta i
libro hoc. Hec autẽ scripta sunt vt credatis
qr iesus ẽ filius dei: ⁊ vt credẽtes vitã ha
beatis in noĩe eius. ¶ XXI

Postea maĩfestauit se iterũ ihs ad A
mare tyberiadis. Manifestauit
aũt sic. Erãt simul simõ petrus ⁊ tho/
mas qui dicit didimus ⁊ nathanael q erat a
chana galilee: ⁊ filij zebedei: ⁊ alij ex di/
scipulis eius duo. Dicit eis simõ petrus:
Vado piscari. dicũt ei. Venimus ⁊ nos B
tecũ. ¶ Et exierũt ⁊ ascẽderũt i naui: et illa Luc.5.a
nocte nihil prẽdiderũt. Mane aũt iã fac/
to stetit iesus i littore: nõ tñ cognouerunt
discipuli: qr iesus est. Dicit ergo eis iesus
Pueri: nunqd pulmentarium habetis?
Rñderũt ei: Non. Dicit eis: Mittite in
dexterã nauigij rete ⁊ inuenietis. Miserũt
ergo: ⁊ iã non ualebãt illud trahẽ p multitudi
ne pisciũ. Dicit ergo discipulus ille quẽ dili/
gebat iesus petro. Dñs est. Simõ petrus C
cum audisset: qr dñs est: tunica succixit se
Erat enĩ nudus ⁊ misit se in mare. Alij
aũt discipuli nauigio venerũt Nõ eni lõ/
ge erãt a tra: sz qsi cubitis ducẽtis trahẽtes
rete pisciũ. ¶ Vt ergo dscẽdert i trã viderũt Luc.24.f.
prunas positas et piscẽ suppositũ et panẽ
Dicit eis iesus: Afferte de piscibus qs prẽ D
didistis nũc. Ascẽdit simo petrus et traxit
rete i terrã plenum magnis piscibus cen
tũ qnqginta tribus. Et cũ tanti eẽnt: non
ẽ scissũ rete. Dicit eis iesus: ¶ Venite prã Luc.24.f.
dete. Et nemo audebat discũbẽtiũ interro/
gare eũ tu qs es: scientes qr dñs ẽ. ¶ Et ve Luc.24.f
nit iesus et accepit panẽ et dabat eis: ⁊ pi
scẽ silr. Hoc iã tertio mãifestatus ẽ iesus
discipulis suis cũ surrexisset a mortuis.
Cũ ergo prãdidissent: dixit simoni petro ie/
sus: Simon iohãnis diligis me plus his
Dicit ei: Etiã dñe: tu scis qr amo te. Di/ E
cit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei iterũ
Simõ iohãnis diligis me? Ait illi: Etiã
dñe tu scis qr amo te. Dicit ei iterũ Pasce
agnos meos. Dicit ei tertio: Simon io/
hãnis amas me? Cõtristatus ẽ petrus: qr
dixit ei tertio amas me: ⁊ dixit ei: Dñe tu F
oia nosti: tu scis qa amo te. Dicit ei: Pa
sce oues meas. Amen amen dico tibi cũ
esses iunior cingebas te ⁊ ambulabas vbi
volebas. Cũ aũt senueris: extẽdes manus
tuas: ⁊ alius te ciget: ⁊ ducet q̃ tu non vis.
Hoc aũt dixit significãs q̃ morte clarifica/
turus eẽt deũ. Et cũ hoc dixisset: dic ei: Seq̃/
re me. ¶ Cõuersus petrus vidit illũ disci/ S.13.e.
pulũ quẽ diligebat iesus sequẽtẽ: q ⁊ re/
cubuit i cena sup pectus eius ⁊ dixit: Dñe

B qs ē q tradet te? Hunc ḡ cū vidisset petr⁹ dicit iesu: Dñe hic autē qd. Dicit ei iesus Sic euz volo manē donec veniaz? Quid ad te: Tu me seqre. Exijt ḡ ſmo iste iter frēs: q2 discipulus ille non morit. Et nō dixit ei iesus: nō morit sed sic volo euz manē donec veniā: qd ad te: Hic ē discipul⁹ ille q testimoniuz phibet de his: ꝛ scripsit hec. Et scim⁹ q2 veꝝ ē testimonium eius. Sunt aūt ꝛ alia multa q̄ fecit iesus q̄ si scribant p singula nec ipsum arbitror mūdū capere posse eos qui scribēdi sunt libros.

¶ Explicit euangelium ſm iohannem. Incipit pfacio sancti Hieronymi i oēs epistolas sancti Pauli.

PRimū qrit: qre post euangelia q̄ supplemētū legis sūt ꝛ i qbus nob exēpla ꝛ pcepta viuēdi plenissime digesta sūt: voluerit apl's has epl'as ad singulas eccl'ias destinare. Hac āt cā factuz videt: ut. s. initia nascētis eccl'ie nouis causis existētibus preueniret ꝛ vt pñtia atqꝫ oriētia resecaret vitia ꝛ post futuras excluderet qstiones exēplo pphetaꝝ q p⁹ editā legē moysi i q̄ oia dei mādata legebant nihilominus tñ doctria sua rediuiua sēp ppl'i cōpressere pctā: ꝛ pp̄ter exēplū viuē di libros ad nostrā etiā memoriā trāsmiserūt. Deide qrit. Cur nō āplius q̄ꝫ decem epl'as ad eccl'ias scripserit. Decē sunt. n. cū ea q̄ dicit ad hebreos. Nā reliq̄ qttuor ad discipulos spāliter sī porrecte. Vt ondēret nouū nō discrepare a veteri testō: ꝛ se ɔ legē nō facere moysi ad numeꝝ primoꝝ decalogi mādatoꝝ suas epl'as destinauit: ꝛ qt ille pceptis a pharaone istituit liberatos totidē h epl'is a diaboli ꝛ idolatrie seruitute edocet acqsitos. Nā ꝛ duas tabulas lapideas duoꝝ testamētoꝝ figurā habuisse viri eruditissimi tradiderunt Epl'aꝫ sane q̄ ad hebreos scribit qdā pauli nō eē ɔtendunt: eo q nō sit eius noie titulata: ꝛ ppt ſmonis stiliqꝫ distantiā: sed aut barnabe iuxta tertulianū: aut luce iuxꝫ qsdā: vel certe clemētis discipuli apl'oꝝ ꝛ epi romane eccl'ie p⁹ apl'os ordinati. Quibus rñdendū ē: si pp̄terea pauli nō erit: q2 eius nō hꝫ nomē: ḡ nec alicuius erit: q2 nullius noie titulat. Qd' si icōueniēs absurdūqꝫ ē: ipsius magis eē credēda est q̄ tāto doctrie sue fulget eloqo. Sꝫ qm̄ apd' hebreoꝝ ecclesias qsi destructor legis falsa suspitione habebat: voluit tacito noie d' figuris legis ꝛ ṽitate xp̄i reddere rōnem ne odiū nois i frōte p̄titulati vtilitatē excluderet lectōis. Nō ē sane miꝝ si eloquētior videat in pp̄rio. i. hebreo q̄ꝫ in pegrino. i. in greco q̄ cetere epl'e sunt scripte sermone. Mouet etiā q̄ sdā qre romanoruꝫ epistola in primo sit posita cum eam non primo scriptam ratio manifestet. Nam hāc se pficiscentē hierosolymaꝫ scripsisse testat: cū corinthios ꝛ alios iā añ vt ministeriū qd' secū portaturus erat colligerent litteris adhortatus sit. Vñ ꝛ itelligi qdaꝫ volunt ita oēs epl'as ordinatas: vt prima poneret q̄ꝫuis posterior fuerit destinata: vt p singulas epl'as gradibus ad pfectiora veniret. Romanoꝝ nāqꝫ pleriqꝫ tam rudes erant vt nō itelligerent dei se grā: ꝛ nō suis meritis eē saluatos: ꝛ ob h duo iter se ppl'i ɔflictarent. Idcirco illos indigere asserit corrigi vitia gētilitatis priora ɔmemorās. Corinthijs āt iā dicit scie gratiaꝫ eē ɔcessā: ꝛ nō tam oēs icrepat q̄ꝫ cur peccātes nō icrepauerunt: rephēdit: sicut ait. Audit iter vos fornicatio. Et iterum Cōgregatis vobis cū meo spū: tradē huiusmodi sathane. In secunda vero laudātur: ꝛ vt magis ac magis pficiant cōmouent. Galathe ṽo iam nullius criminis arguunt nisi h tm̄ q callidissimis pseudo aplis crediderunt. Ephesij sane nulla rephensione: sed multa laude sunt digni: q2 fidem apl'icā seruauerunt. Philippēses etiā multo magis collaudant q nec audire qdem falsos apl'os voluerunt. Thessalonicēses nihilomin⁹ in duabus epl'is oi laude psequit: eo q nō solū fidē icōcussā seruauerint ṽitatis: sed etiā in psecutiōe ciuiū fuerit ɔstantes iuenti. Colossenses autē tales erant vt cū apl'o visi corporalit nō fuissent hac laude digni haberent. Et si corpore inqt absens sū: sꝫ spū vobiscum sum gaudēs ꝛ vidēs ordinē vestruꝫ. De hebreis ṽo qd dicendū ē: qꝝ thessalonicenses q plurimū laudati sunt imitatores facti eē dicunt. Sicut ipse ait. Et vos fratres imitatores facti estis ecclesiaꝝ dei q̄ sī in iudea. Eadem enim passi estis ꝛ vos a contribulibus vestris: que ꝛ illi a iudeis Apud ipsos qꝫ hebreos eadem cōmemo

rat dicens. Nam et vinctis cōpassi estis: et rapinam bonoꝝ vestroꝝ cū gaudio suscepistis cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiā.

Incipit prologus specialis in epistolā ad Romanos.

Romani sunt q ex iudeis et gentibus crediderunt. Hi supba ꝯtentione volebant se alterutrum superponere. Nā iudei dicebant. Nos sumus populus dei quos ab initio dilexit et fouit: nos circuncisi ex genere abrahā sancta descēdimus ex stirpe: et notus retro apud iudeam tm̄ deus. Nos de egypto signis dei et virtutibus liberati: mare sicco ꝑtransiuimus pede: cū inimicos nostros grauissimi fluctus inuoluerent. Nobis pluit māna dn̄s in deserto: et q̄si filijs suis celeste pabulum ministrauit. Nos die noctuq̄ in columna nubis ignisq̄ precessit: vt nobis in inuio iter onderet. Atq̄ vt cetera eius circa nos immensa beneficia taceamus nos soli digni fuimus dei legem accipe: et vocē dei loquentis audire eiusq̄ cognoscere voluntatem In q̄ lege nobis ꝓmissus ē xp̄s: ad quos etiā ipse se venisse testatus ē dicens: non veni nisi ad oues q̄ ꝑierant domus israel cum vos canes potius q̄ hoies appellauerit. Equū ne ergo ē vt idola hodie deserentes qbus ab initio deseruistis nobis cōparemi: et nō potius in ꝓselitoꝝ locum ex legis auctē et ꝯsuetudine deputemini: Et h̄ ip̄m nō merebami: nisi q: larga semꝑ dei clemētia voluit vos ad nostrā imitationē admittere. Gētes ēt ecōtrario rn̄debant. Quanto.n.maiora erga vos dei bn̄ficia narraueritis: tāto maioris vos criminis reos esse mōstrabitis. Semp eniz h̄is oibus extitistis igrati. Nā ip̄is pedibus qbus aridū mare trāsistis: ludebatis añ idola q̄ fecist: et ipso ore q̄ paulo ante ob necē aduersarioꝝ dn̄o cātauerat simulachra vobis fieri poposcistis: illis oculis qb⁹ venerādo deū i nube vel igne cōspicē solebat: simulachra ituebamini. Māna q̄z vobis fastidio fuit: et sēper in deserto ꝯ dn̄m murmurastis ad egyptum: vñ vos manu valida eiecerat redire cupientes. Qui plura. Ita patres vestri crebra ꝓuocatione dn̄m irritauerunt vt omnes in heremo morerentur nec plus ex senioribus coꝝ q̄ duo hoīes terrā repromissiōis intrarēt. Sz qd antiq̄ replicamus: cū ēt si illa minime fecisset: de h̄ solo nemo vos dignos venia iudicaret q dn̄m xp̄m ꝓphetaꝝ sp vobis vocibus repromissuz nō solum suscipe noluistis: sz ēt morte pessima pemistis. Quē vt nos cognouim⁹ statim credidim⁹: cū nobis de eo antea nō fuerit p̄dicatū. Vñ ꝓbat q idolis seruiuimus nō obstinatiōi mentis. sz ignorātie deputandū. Qui.n.cognitū ilico seqmur: oliz vtiq̄ seq̄remur si antea cognouissemus. Sic aūt vos de generis nobilitate iactat qi nō moꝝ imitatio magis q̄ carnalis natiuitas filios vos faciat esse sc̄toꝝ. Deniq̄ esau et hismael cū de stirpe sint abrahe minime tñ in filijs reputant. Quis talit altercātibus: apl̄s se mediū inponēs ita partiū dirimit q̄stiones: vt neutꝝ coꝝ sua iustitia salutem meruisse ꝯfirmet: ambos Ꝟo pp̄los et scient et grauit deliquisse. Iudeos qdē q p p̄uaricationē legis deo ihonorauerit: gētes Ꝟo q cū cognitū de creatura creatorē vt deū debuerit venerari gloriam ei⁹ in manu facta mutauerit simulachra. Vtrosq̄ ēt sil'r veniā ꝯsecutos: eq̄les eē verissima rōne demōstrat: p̄sertim cū i eadē lege p̄dictū sit et iudeos et gētes ad xp̄i fidē vocandos esse ostendat. Quā obrem vicissim eos humilians ad pacem et concordiā cohortatur.

Explicit ꝓlog⁹. Incipit argumētū.

Romani sūt ptis italie. Hi p̄uenti sunt a falsis apl'is: et sub noīe dn̄i n̄ri iesu xp̄i in legē et ꝓphetas erāt iducti. Hos reuocat apl's ad verā et euāgelicā fidem: scribens eis a corintho.

Explicit argumētū. Incipit ep'la b̄ti Pauli apl'i ad Romanos. Capl'm. I

Paulus seruus iesu xp̄i vocatus apostolus segregatus i euangeliū dei qd añ ꝓmiserat p ꝓphetas suos i scriptur scis de filio suo q factus ē ei ex semine dauid f̄m carnē: q p̄destinatus ē filius dei in Ꝟtute f̄z sp̄m s̄cificationis ex resurrectione mortuorū iesu xp̄i dn̄i n̄ri p quē accepimus grāz et apostolatū ad obediendū fidei in oibus gentibus ꝓ nomie eius in quibus estis et

a

vos vocati iesu xp̄i: oibus q̄ sūt rome di/
lectis dei vocatis scis. Gr̄a vobis ꝛ pax
a deo p̄re ꝛ dn̄o nr̄o iesu xp̄o. ¶ Primū q̄
dē grās ago deo meo p̄ iesū xp̄m ꝓ oib⁹
vobis: q2 fides vr̄a ānunciaꝛ in vniuerso
2. Timo. i. a mūdo. ¶ Testis. n. mihi ē de⁹ cui seruio
i spū meo i euāgelio filij eius: ꝙ sine inter/
missiōe memoriā vr̄i facio sēp in oroni/
bus meis: obsecrās si q̄ mō tandē aliqn̄ ꝓ
sperū iter habeā i voluntate dei veniendi
ad vos. Desidero. n. vidē vos vt aliqd i
B partiar vobis grē spiritalis ad ꝯfirman/
dos vos. i. simꝉ ꝯsolari i vobis ꝑ eā q̄ in
uicē ē fidē vr̄am atq3 meā. Nolo aūt vos
ignorare frēs: q2 sepe ꝓposui venire ad
vos: ꝛ ꝓhibitus sū vsq3 adhuc: vt aliquē
fructū habeā i vobis sicut ꝛ i ceteris gēti
bus: Grecis ac barbaris: sapiētibus ꝛ i
sipientibus debitor sū: itaq3 qd̄ in me ꝓm
ptū ē ꝛ vobis q̄ rome estis euangeliçare.
Nō. n. erubesco euāgeliū. Uirtus. n. di
ē in salutē oī credēti: iudeo ꝑmū ꝛ greco.
Justicia. n. dei i eo reuelaꝛ ex fide i fidem:
Abacuc. 2. sicut scriptū est. ¶ Justus āt ex fide viuit.
Heb. 10. d. Reuelaꝛ. n. ira dei de celo sup oēm ipie/
tatē ꝛ iiusticiā hoium eoꝝ q̄ ỽitatē dei in
iniusticia detinēt: q2 qd̄ notū ē dei: manife
C stū ē in illis. Deus. n. illis manifestauit.
Inuisibilia. n. ip̄i⁹ a creatura mūdi ꝑ ea
q̄ fcā sūt itellecta ꝯspiciunꝛ: sempiterna q̄q3
eius ỽtus ꝛ diuinitas: ita vt sint iexcusa
biles. Q2 cū cognouissent deū nō sic deū
glificauerūt aut gratias egerūt: s3 euanue
rūt i cogitatōibus suis: ꝛ obscuratū ē isipi
i. Cor. 3. d. ens cor eoꝝ. ¶ Dicētes. n. se eē sapiētes:
Ephe. 4. c. stulti facti sūt. Et mutauerūt glīa3 icorru/
ptibilis dei i silr̄itudinē imagis corruptibi
lis hois. ꝛ volucrū ꝛ q̄drupedū ꝛ ſpētiū.
Propꝛ qd̄ tradidit illos deus i desideria
cordis eoꝝ i imundiciā: vt ꝯtumelijs affi
ciūt corpora sua i semetipsis. Q2 cōmuta
uerūt ỽitatē dei i mēdaciū: ꝛ coluerunt ꝛ
seruierūt creature poti⁹ q̄3 creatori: q̄ ē be
nedict⁹ i secl'a amē. Propterea tradidit il/
D los de⁹ i passiones ignominie. Nā femie
eoꝝ imutauerūt naturalē vsū in eū vsu3 q̄
ē ꝯ naturā. Silr̄ aūt masculi relicto nāli
vsu femie: exarserūt i desiderijs suis in i/
uicē: masculi i masculos turpitudinē ope
rātes: ꝛ mercedē quā oportuit erroris sui
in semetipsis recipiētes. Et sicut nō ꝓba
uerūt deū habere i noticia: tradidit illos d̄
us i reprobū sensū vt faciāt ea q̄ nō ꝯueni
unt: repletos oī iniqtate: malicia: fornica
tio: auaricia: neqtia: plenos iuidia: homi
cidijs: ꝯtentōe: dolo: malignitate: susur/
rones: detractores: deo odibiles: ꝯtume
liosos: supbos: elatos: iuentores maloꝝ
parētibus nō obediētes: isipiētes: icōpo
sitos sine affectōe: absq3 federe: sine mise
ricordia. Qui cū iusticiā dei cognouissent:
nō itellexerunt. qm̄ qui talia agunt: digni
sunt morte: nō solum q̄ ea faciunt: s3 etia3
qui ꝯsentiunt facientibus. ¶ II

Propꝛ qd̄ iexcusabilis es o hō oīs A
q̄ iudicas. In q̄. n. alteꝝ iudicas
teipm̄ ꝯdēnas. Eadē. n. agis, q̄
iudicas. Scimus. n. qm̄ iudiciū dei ē ſm
ỽitatē i eos q̄ talia agūt. Existimas aūt h
o hō q̄ iudicas eos q̄ talia agunt ꝛ facis ea
q2 tu effugies iudiciū dei. An diuitias bo
nitatis eius ꝛ patiētie ꝛ lōganimitatis cō/
tēnis. Ignoras qm̄ benignitas dei ad pe B
nitentiā te adducit. Scd̄3 aūt duritiā tua3
ꝛ ipenitēs cor thesauriças tibi irā i die ire
ꝛ reuelatōis iusti iudicij dei q̄ reddit vni/
cuiq3 ſm opa eius. His qdē q̄ ſm patiē
tiā boni operis gl'iam ꝛ honorē ꝛ icorru/
ptionē q̄rētibus vitā eternā. His autē q̄
sunt ex ꝯtētiōe ꝛ q̄ nō acqescūt ỽitati cre/
dunt aūt iniqtati: ira ꝛ idignatio: tribula/
tio ꝛ angustia in oēm aiam hois opantis
malū: iudei ꝑmū ꝛ greci. Gloria āt ꝛ ho
nor ꝛ pax oī opanti bonū: iudeo ꝑmu3 ꝛ
greco. ¶ Nō. n. ē acceptō ꝑsonaꝝ apd̄ dū
Quicūq3. n. sine lege peccauerūt: sine lege
pibūt. Et qcūq3 i lege peccauerūt ꝑ lege3
iudicabūꝛ. ¶ Nō. n. auditores leg' iusti
sūt apd̄ deū: s3 factores leg' iustificabunꝛ.
Cū. n. gētes q̄ legē nō hn̄t nālr̄ ea q̄ leg'
sūt faciūt: eiusmōi legē nō hn̄tes ipi sibi sūt
lex q̄ ondūt op⁹ leg' scriptū i cordib⁹ suis
testimoniū reddēte illis ꝯsciā ipoꝝ: ꝛ iter
se iuicē cogitationū accusātiū aut ēt defen
dentiū: i die cū iudicabit de⁹ occulta hoiu3
ſm euāgeliū meū ꝑ iesū xp̄m. Si āt tu iu/
deus cognomiaris ꝛ requiescis i lege: ꝛ gl'i
aris i deo ꝛ nosti volūtatē ei⁹: ꝛ ꝓbas vti
liora istructus ꝑ legē: ꝯfidis teipm̄ eē du
cē cecoꝝ: lumē eoꝝ q̄ in tenebris sūt erudi D
torē isipientium: magistꝝ infantiū: habē
tē formā scie ꝛ ỽitatis in lege. Qui ergo
aliū doces teipm̄ nō doces. Qui pdicas
nō furādū furaris. Qui dicis nō mechā/

dũ mecharis. Qui abominaris idola: sa/
crilegiũ facis. Qui i lege gl'iaris: p p̄uari
cationē legis deũ ihonoras. Nomen. n.
dei p vos blasphemat̃ int gẽtes: sicut scri
ptũ ē. Circũcisio qdē ꝑdest si legē obſuces
si autem p̄uaricatoꝛ legis sis: circuncisio
tua preputium facta est. Si igitur p̄pu/
tium iustitias legis custodiat: nōne p̄pu/
tiũ illius i circũcisionē reputabit̃. Et iu/
dicabit id qd' ex nã ē p̄putiũ legē ꝯsũmãs
te: q p litterã ꝛ circũcisionē p̄uaricatoꝛ le/
gis es. Non. n. q in manifesto iude⁹ ē ne
q̄ q̃ in manifesto i carne ē circũcisio: s; q
i abscōdito iudeus ē: ꝛ circũcisio cordis in
spũ nō lr̃a: cuius laus non ex hoibus sed
ex deo est. ¶ III

Quid ḡ ampli⁹ iudeo ē: aut q̃ vtili
tas circũcisiōis? Multũ p omnes
modũ. Primũ quide;: qꝛ credita
sunt illis eloquia dei. Quid eni si qdã illo
rũ non crediderunt? Nunqd icredulitas
4. illoꝝ fidē dei euacuauit. Absit. ¶ Est aũt
deus verax: ¶ ois ãt hõ mẽdax: sicut scri/
iij5 ptũ ē. ¶ vt iustificeris i s̃monib⁹ tuis ꝛ vi
50. cas cũ iudicaris. Si aũt iniquitas nr̃a iu/
stitiã dei cōmẽdat: qd' dicemus? Nunqd
iniqu⁹ ē deus q infert irã. Scd'm hoiem
dico? Absit. Aliogn quõ iudicabit deus
hũc mundũ. Si. n. Veritas dei i meo mẽda
cio abundauit i gloriã ipsius quid adhuc
ꝛ ego tãq̄; peccatoꝛ iudicoꝛ: nõ sicut blas/
phemamur: ꝛ sicut aiunt qdam nos dicē:
faciamus mala vt veniant bona? Quoꝛũ
damnatio iusta ē. Quid ḡ? Precellimus
eos. Nequaq̄. Causati eni sumus iude/
os ꝛ grecos oēs sub peccato eē: sicut scri/
13. ptũ ē. ¶ Quia non est iustus quisq̄; non ē
intelligens: nõ ē requirẽs deu;. Oẽs de
clinauerunt sil'r: inutiles facti sunt: non est
qui facit bonum: non est vsq̄ ad vnum.
Sepulchrũ patens est guttur coꝝ: linguis
suis dolose agebant: venenũ aspidu; sub
labijs eoꝝ. Quoꝝ os maledictiõe ꝛ ama
ritudine plenũ est: veloces pedes eoꝛum
ad effundendum sanguinem. Contritio
ꝛ infelicitas in vijs eoꝛum: ꝛ viam pacis
non cognouerunt: non est timoꝛ dei ante
oculos eoꝛum. Scimus autem quoniam
quecunq̄ lex loquitur: his qui in lege sũt
loquitur. Vt omne os obstruatur ꝛ sub/
ditus fiat omnis mundus deo: quia ex o/
peribus legis non iustificabitur omnis

caro coꝛam illo. Per legem enim cogni/
tio peccati. Nũc autē sine legē iusticia dei
manifesta est: testificata a lege ꝛ ꝓphetis.
Iusticia aũt dei p fidē iesu christi: i oēs ꝛ
sup omnes q credũt in eũ. Nõ eni ē disti
ctio. Omnes enim peccauerunt: ꝛ egent D
gloꝛia dei. Iustificati gratis p gratiã ipi⁹
p redēptionē q̃ est i christo iesu. quē ꝓpo
suit de⁹ ꝓpitiatoꝛē p fidē i sãguie ipsi⁹ ad
ostẽsione iusticie sue pp remissionē p̄cedē
tiũ delictoꝝ i sustentatõe dei ad ostēsionē
iusticie eius in h' tpe vt sit ipse iust⁹ ꝛ iu/
stificãs eum q ex fide ē iesu xp̄i. Vbi ē ḡ
gl'atio tua? Exclusa est. Per quã; legem
factoꝝ? Non. Sed p legem fidei. Ar/
bitramur eni iustificari hoiem p fidē sine
operibus legis. An iudeoꝛum deus tm̃?
Nonne et gentium? Immo et gentium.
Qm̃ quidem vnus est deus qui iustificat
circuncisionē ex fide: et p̄putiu; p fide;
Legē ḡ destruim⁹ p fidem? Absit. Sed
legem statuimus. ¶ IIII

Quid ḡ dicemus inuenisse abrahã A
patre; nostru; s̃m carne;? Si. n.
abraha; ex opib⁹ legis iustificat⁹
ē habet gloriã: sed nõ apud deu;. Quid
eni dic̃ scriptura? ¶ Credidit abraã deo ꝛ Gen. 15.
reputatu; ē illi ad iusticiã. Ei autē q opat̃ Gal. 3. a.
merces non imputat̃ s̃m grãm: sed scd'm
debitũ. Ei vo qui non opat̃: credēti autē
i eũ qui iustificat impiũ reputat̃ fides eius
ad iusticiã s̃m ꝓpositũ grẽ dei: sicut ꝛ da/
uid dic̃ btitudinē hois cui de⁹ accepto fert
iusticiã sine opibus. ¶ Bti quoꝝ remisse Ps. 31.
sunt iniquitates: ꝛ q̃ru; tecta sunt peccata B
Btũs vir cui non iputauit dñs peccatu;
Btitudo ḡ hec in circũcisione tm̃ manet:
an etiã in p̄putio? Dicim⁹ eni qꝛ repu/
tata est fides abrae ad iusticiã. Quõ ḡ re
putata ē? In circũcisiõe: an i p̄putio? Nõ
in circũcisione: sed in p̄putio. Et signu;
accepit circũcisiõis signaculũ iusticie fidei
q̃ est in p̄putio: vt sit pr̃ oiu; credētiũ p p̄
putiũ vt reputet̃ ꝛ illis ad iusticia;. Et sic
pr̃ circũcisiõis nõ his tm̃ q sũt ex circũcisi
one: s; ꝛ his qui sectant̃ vestigia fidei q̃ ē
in p̄putio patris nr̃i abrae. Nõ eni p le
ge; ꝓmissio abrae aut semini ei⁹ vt heres
eēt mũdi: sed p iusticiã fidei. Si. n. qui ex
lege heredes sũt: exinanita ē fides: abolita C
ē ꝓmissio. Lex eni irã opat̃. Vbi eni nõ
est lex: nec p̄uaricatio. Nõ ex fide: vt s̃m

grām firma sit ꝓmissio omni semini. Nō
ei q̄ ex lege ē solū: sed ⁊ ei q̄ ex fide ē abrae
Gen.17. q̄ pater est oīum nostrū: sicut scriptum ē.
¶ Q2 patrē multaꝝ gentiū posui te añ de
um cui credidisti: qui viuificat mortuos ⁊
vocat ea q̄ nō sunt: tanq̄ ea q̄ sunt. Qui
ꝯ spem in spē credidit: vt fieret pat̄ mul/
Gene.13.⁊ 26. D taꝝ gentiū: sm̄ q̄ dictū est ei. ¶ Sic erit se
men tuū sicut stelle celi ⁊ arena maris. Et
nō īfirmatus ē in fide nec ꝯsiderauit cor
pus suū emortuū: cum iā fere centū eēt an
noꝝ: ⁊ emortuā vuluā sare. In repromis
sione etiā dei nō hesitauit diffidētia: s3 cō
fortatus ē fide: dās gloriā deo plenissime
sciens q2 q̄cunq3 ꝓmisit deus potēs est ⁊
facere. Ideo ⁊ reputatū ē illi ad iusticiā3.
Non ē autē scriptum tm̄ ꝓpter ip̄3: q2 re
putatū est illi ad iusticiā: s3 ⁊ ꝓpter nos q̄
bus reputabit̄ credentibus in eū: q̄ susci/
tauit iesū xp̄m dn̄m nr̄m a mortuis: q̄ tra/
ditus est ꝓpter delicta nostra: ⁊ resurre/
xit ꝓpter iustificationē nostram. V

A Iustificati ergo ex fide pacem ha/
beamus ad deū p̄ dn̄m nr̄m iesu3
xp̄m p̄ quē habemus accessū p̄ fi/
dē in gratiā istā: in q̄ stamus ⁊ glorifica/
mur ī spe glīe filioꝝ dī: ñ solū āt s3 ⁊ glīa
mur in tribulatōibus: sciētes q̄ tribula/
Jac.1.a. tio patientiā operat̄. ¶ patientia aūt ꝓba/
tionē: ꝓbatio vero spē. Spes aūt nō con
fundit: q2 charitas dei diffusa ē ī cordib⁹
nostris: p̄ sp̄m scm̄ q̄ datus ē nobis. Vt
q̄d eni xp̄s cū adhuc infirmi essemus sm̄
tēpus ꝓ ipiis mortu⁹ ē. Vix. n. ꝓ iusto
q̄s morit̄. Nā ꝓ bono forsitan q̄s audeat
B mori. Cōmendat aūt charitatē suā deus ī
Heb.9.d. nobis: ¶ qm̄ si cū adhuc pctōres essemus
1.Pe.3.d. sm̄ tēpus xp̄s ꝓ nobis mortuus ē: mlto
igit̄ magis nunc iustificati in sanguie ipi
us salui erimus ab ira per ip̄m. Si. n. cū
inimici essemus: recōciliati sumus deo p̄
mortē filii eius: multomagis reconciliati
salui erimus in vita ipsius. Nō solū autē
sed ⁊ gloriamur in deo p̄ dn̄m nr̄m iesum
xp̄3: p̄ quē nunc recōciliationē accepim⁹.
Propterea sicut p̄ vnū hoiem pctm̄ ī hūc
C mundū itrauit: ⁊ p̄ pctm̄ mors: ⁊ ita ī oēs
hoies mors ptransijt: in q̄ oēs peccauerūt.
Vsq3 ad legem. n. pctm̄ erat in mundo.
Pctm̄ autē nō iputabat̄: cum lex nō eēt
sed regnauit mors ab adā vsq3 ad moysē
etiā in eos q̄ nō peccauerunt in similitudi

nē p̄uaricationis ade: q̄ est forma futuri.
Sed nō sicut delictum: ita ⁊ donum. Si
enim vnius delicto multi mortui sūt: mul
tomagis grā dei ⁊ donū in grā vnius ho
minis iesu xp̄i: in plures abundauit. Et
nō sicut per vnū pctm̄: ita ⁊ donum. Na3
iudiciū q̄dem ex vno in ꝯdēnationē: grā
aūt ex multis delictis in iustificationē. Si
enim vnius delicto mors regnauit p̄ vnū
multomagis abundantiā grē ⁊ donatōis
⁊ iusticie accipientes in vita regnabunt p̄
vnum iesū xp̄m. Igit̄ sicut p̄ vnius deli/
ctum in oēs hoies in ꝯdēnationem: sic ⁊
p̄ vnius iusticiā in oēs hoies in iustifica/
tionē vite. Sicut. n. p̄ inobedientia3 vni
us hoīs pctōres cōstituti sunt multi: ita ⁊
p̄ vnius obeditionē iusti cōstituent̄ mul/
ti. Lex aūt subintrauit: vt abundaret deli
ctum. Vbi aūt abundauit delictum: sup/
abundauit ⁊ grā: vt sicut regnauit pctm̄ ī
mortē: ita ⁊ grā regnet p̄ iusticiā in vitam
eternā: p̄ iesum xp̄m dn̄m nostrū. VI

Quid ergo dicemus. Manebim⁹
in pctō vt gratia abundet. Absit.
Qui. n. mortui sumus pctō: quō
adhuc viuemus in illo? An ignoratis fra A
tres: q2 q̄cunq3 baptiçati sumus in xp̄o ie
su: in morte ipsius baptiçati sumus. Con
sepulti. n. sumus cū illo p̄ baptismū ī mor
tem: vt quō xp̄s surrexit a mortuis p̄ glo/
riā patris: ¶ ita ⁊ nos in nouitate vite am Ep 4.c
bulemus. Si. n. cōplantati facti sumus si Co .b.
militudini mortis eius. simul ⁊ resurre/ B
ctionis erimus. Hoc scientes q2 vet⁹ hō
noster simul crucifixus ē vt destruat̄ cor/
pus pcti: vt vltra nō seruiam⁹ pctō. Qui
enim mortuus est: iustificatus est a pctō.
Si aūt mortui sumus cū xp̄o: credim⁹ q2
simul etiam viuemus cum illo: sciētes q̄
xp̄s resurgens ex mortuis iam nō morit̄
mors illi vltra non dn̄abit̄. Quod enim
mortuus est pctō: mortuus ē semel: q̄ aūt
viuit viuit deo. Ita ⁊ vos existimate vos
mortuos quidē eē pctō: viuentes autem
deo in xp̄o iesu. Non ergo regnet pctm̄ ī
vestro mortali corpore: vt obediatis cōcu
piscentiis eius. Sed neq3 exhibeatis mē
bra vestra arma iniquitatis peccato: s3 ex C
hibete vos deo tanq̄ ex mortuis viuētes
⁊ membra vestra arma iusticie deo. Pec
catum. n. vobis nō dn̄abit̄. Non. n. sub
lege estis: sed sub gratia. Quid ḡ. Pec/

cabimus qm̄ non sumus sub lege: s; sub
gratia. Absit. An nescitis qm̄ cui exhibe
tis vos seruos ad obediendu;: serui estis
eius cui obedistis: siue peccati ad mortem
siue obeditionis ad iusticiã. Gratias aũt
deo ꝙ fuistis serui pc̄ti: obedistis aute; ex
corde in eam forma; doctrine in q̃ traditi
...4. estis. ¶ Liberati aũt a pc̄tõ serui facti estis
iusticie. Humanũ dico: ꝓpter ĩfirmitatẽ
carnis vestre. Sicut n. exhibuistis mem
bra vestra seruire immundicie ⁊ iniq̃tati ad
iniq̃tatem: ita nunc exhibete membra ve
8. stra seruire iusticie in sãctificationẽ. ¶ Cũ
b.i. enim serui essetis peccati liberi fuistis iu/
i. sticie. Quem ergo fructum habuistis tũc
in illis: in q̃bus nunc erubescitis. Nam
finis illoꝝ mors est. Nunc vero liberati
a pc̄tõ: serui autẽ facti deo: habetis fructũ
vestru; ĩ sanctificationem: finẽ vero vitã
eternã. Stipendia eni; pc̄ti mors: gratia
ãt dei vita eterna: in xp̄o iesu dñõ nr̄õ. VII
6 N ignoratis fratres: scientibus
enim legem loquor: q: lex in hoie
...d. dn̄atur quãto tẽpore viuit. ¶ Na;
que sub viro est mulier viuente viro alli/
gata est legi. Si aut mortuꝰ fuerit vir eiꝰ
soluta est a lege viri. Igitur viuente viro
vocabitur adultera: si fuerit cu; alio viro
si autem mortuus fuerit vir eius: libera/
ta est a lege viri: vt non sit adultera: si fue
rit cu; alio viro. Itaq; fratres mei ⁊ vos
mortificati estis legi p corpus xp̄i vt sitis
alterius: q ex mortuis resurrexit vt fructi
ficetis deo. Cum enim essemus in carne:
passiones peccatoꝝ que per legem erant
operabant̄ in membris nostris: vt fructi
ficarent morti. Nunc aute; soluti sumus
a lege mortis in qua detinebamur: ita vt
seruiamus in nouitate spũs ⁊ non in ve/
tustate litere. Quid ergo dicemus. Lex
peccatum est. Absit. Sed peccatũ non co
gnoui nisi per legem. Nam concupiscen
...5.7 tiam nesciebam: nisi lex diceret. ¶ Nõ cõ/
cupisces. Occasione aute; accepta. pc̄tm̄
per mandatum operatum est in me oẽm
concupiscentiam. Sine lege enim pc̄tm̄
mortuum erat. Ego autem viueba; sine
lege aliquando. Sed cum venisset man/
datum: peccatum reuixit. Ego autẽ mor
tuus sum: ⁊ inuentũ est mihi mandatum
qd̓ erat ad vitam: hoc esse ad morte;. Nã
peccatum occasione accepta per mandatũ
seduxit me ⁊ p illud occidit. ¶ Itaq; lex q i. Timot. i.
dem sancta: ⁊ mandatũ sanctũ ⁊ iustum ⁊
bonũ. Quod ḡ bonũ est: mihi factum est
mors? Absit. Sed peccatum vt appareat
pc̄tm̄ p bonũ operatũ est mihi mortẽ: vt fi
at supra modũ peccãs pc̄tm̄ p mandatu;.
Scimus eni q: lex spiritualis est. Ego aũt
carnalis su;: venũdatꝰ sub peccato. Qd̓
eni operor nõ intelligo. Nõ eni qd̓ volo
bonũ: hoc ago: sed qd̓ odio malũ: illud fa
cio: Si autem quod nolo illud facio con
sentio legi quoniã bona ẽ. Nunc autem
iã nõ ego operor illud: sed qd̓ habitat ĩ me
peccatũ. Scio. n. q: nõ hitat in me hoc est
ĩ carne mea bonũ. Nã velle adiacet mihi
pficere aũt bonũ nõ inuenio. Nõ eni; qd̓
volo bonũ h̓ facio: sed qd̓ nolo malũ hoc
ago. Si ãt qd̓ nolo illud facio: iã non ego
operor illud. s; qd̓ hitat in me pc̄tm̄. In/
uenio igit̃ legẽ volenti mihi facere bonu;
qm̄ mihi malũ adiacet. Cõdelector eni le/
gi dei s̃m interiorẽ hoiem. Video aute;
aliã legẽ in mẽbris meis: repugnãtẽ legi
mẽtis mee: ⁊ captiuãtẽ me in lege pc̄ti q ẽ
ĩ mẽbris meis. Infelix ego ho q̄s me li/
berabit de corpe mortis huius. Gra dei:
p iesum xp̄m dñm nr̄m. Igitur ego ipse
mẽte s̃uio legi dĩ: carne ãt legi pc̄ti. VIII
Ihil ḡ nunc dãnatiõis ẽ his q sũt
in xp̄o iesu q nõ s̃m carnẽ ambu
lant. Lex eni spũs vite in xp̄o ihu
liberauit me a lege pc̄ti ⁊ mortis. Na; qd̓
ĩpossibile erat legi in q̃ infirmabat̃ p car/
nẽ: deus filiũ suũ mittens ĩ silr̄itudinẽ car
nis pc̄ti: ⁊ de pc̄tõ dãnauit pc̄tm̄ in carne
vt iustificatio legis ĩpleret̃ ĩ nobis: q non
s̃m carnẽ ambulamus: sed s̃; spm̄. Qui
eni s̃m carnẽ sunt que carnis sunt sapiũt:
q vo s̃m spm̄ sunt: que sunt spũs sentiũt.
Nam prudentia carnis mors ẽ: prudẽtia
aũt spũs vita ⁊ pax. Qm̄ sapientia carnis
inimica est deo. Legi eni; dei non est sub
iecta: nec eni põt. Qui autẽ in carne sunt
deo placere non possunt. Vos autem in
carne non estis sed in spiritu: si tamen spi
ritus dei habitat in vobis. Si quis autem
spm̄ christi non habet: hic non est eius.
Si aũt christus in vobis est: corpus qde;
mortuũ est ꝓpter peccatum spiritus vero
viuit propter iustificationẽ. Quod si spi/
ritus eius q suscitauit iesu; a mortuis: ha
habitat in vobis qui suscitauit iesum chri/

B stum a mortuis: viuificabit et mortalia cor
pora vestra: ꝓpter inhabitantē spūʒ eius
in vobis. Ergo frēs debitores sumꝰ: nō
carni vt fm carnem viuamus. Si enim
fm carnem vixeritis: moriemini: si autē
spū facta carnis mortificaueritis viuetis.
Quicunqʒ.n. spū dei aguntur: hi sūt filij
dei. Non.n. accepistis spūʒ seruitutis ite
rum in timore: sed accepistis spūm adop
tionis filioꝝ dei: in quo clamamus abba
pater. Ipse.n. spūs testimoniū reddit spi
ritui nostro: ꝙ sumus filij dei. Si autem
i. Cor. 12. b. filij et heredes: ¶ heredes qdem dei: cohe
Heb. 4. d. redes autē xpi: si tamē cōpatimur vt et cō
glorificemur. Existimo.n. ꝙ nō sunt co/
digne passiones huius tēporis ad futurā
Esa. 40. gloriā q̄ reuelabit in nobis. ¶ Nam expe
C ctatio creature reuelationē filioꝝ dei expe
ctat. Vanitati.n. creatura subiecta ē non
volens: sed ꝓpter eū q subiecit eam in spe
qr et ipsa creatura liberabit a seruitute cor
ruptionis in libertatem glorie filioꝝ dei.
Scimus.n. ꝙ ois creatura ingemiscit et
parturit vsqʒ adhuc. Nō solum aūt illa: sʒ
et nosipsi primitias spūs habentes: et ipsi
intra nos gemimus adoptionē filioꝝ dei
expectantes redēptionē corporis nostri.
Spe.n. salui facti sumus. Spes aūt que
videt: nō est spes. Nam qd videt qs qd
sperat? Si aūt qd nō videmus: speramꝰ:
per patientiā expectamus. Similit autē
et spūs adiuuat infirmitatē nostram. Nā
D quid oremus sicut oportet: nescimus: sed
ipē spūs postulat ꝓ nobis gemitibus in/
enarrabilibus. Qui autē scrutat corda:
scit quid desideret spūs: qr fm deum po/
stulat ꝓ sanctis. Scimus autē qm̄ diligē
tibus deū oia cooperant in bonum: his q
fm ꝓpositum vocati sunt sancti. Naʒ qs
p̄sciuit: et p̄destinauit cōformes fieri ima/
ginis filij sui: vt sit ipē ꝑmogenitꝰ i multis
fribꝰ. Quos āt p̄destinauit hos et vocauit
et qs vocauit: hos et iustificauit. Quos āt
iustificauit illos et magnificauit. Quid ḡ
dicemus ad hec. Si deus ꝓ nobis: quis
ꝯtra nos. Qui etiam ꝓprio filio suo non
pepercit: sed ꝓ nobis omnibus tradidit
illum. Quō non etiam cuʒ illo oia nobis
donauit. Quis accusabit aduersus elec/
tos dei. Deus q iustificat. Quis est qui
cōdemnet. Christus iesus q mortuus est
imo q et resurrexit: q est ad dexteram dei:
q etiam iterpellat ꝓ nobis. Quis ḡ nos
sepabit a charitate xpi. Tribulatio an an/
gustia: an fames: an nuditas: an pericu/
lum: an psecutio: an gladius. Sicut scri/
ptum est. ¶ Quia ꝓpter te mortificamur Ps.
tota die: estimati sumus sicut oues occisio
nis. Sed in his oibus superamus ꝓpter
eum q dilexit nos. Certus sū.n. qr neqʒ
mors: neqʒ vita: neqʒ angeli: neqʒ p̄nci/
patus: neqʒ virtutes: neqʒ istantia: neqʒ
futura: neqʒ fortitudo: neqʒ altitudo: ne/
qʒ ꝓfundū: neqʒ creatura alia poterit nos
separare a charitate dei: que ē in xpo iesu
dño nostro.

¶ IX

Veritatē dico in xpo iesu non mē/
tior: testimoniū mihi phibente cō
scientia mea in spū sancto: qm̄ tri/
sticia mihi magna est: et continuus dolor
cordi meo. Optabam.n. ego ipse anathe
ma esse a xpo ꝓ fratribus meis q sunt co/
gnati mei fm carnem q sunt israelite: qꝝ
adoptio est filioꝝ: et gloria et testm̄ et legis
latio et obsequium et ꝓmissa: quoꝝ pr̄es
ex qbus est xps fm carneʒ: q est sup oia
deus bñdictus in secula amen. Nō autē
ꝙ exciderit verbum dei. Nō.n. omnes
q ex circuncisione sunt israel: hi sunt israe
lite: neqʒ qui semen sunt abrahe oēs filij.
¶ Sed in isaac vocabit tibi semen. i. non Gal.
q filij carnis: hi filij dei: sed q filij sunt ꝓ/
missionis: estimant in semine. Promissi
onis.n. verbum hoc ē. Scd̄m h tempus
veniā et erit sare filius. Non solum autē
illa: sed et rebecca ex vno ꝯcubitu habens
isaac patris nostri. Cuʒ.n. nondum nati
fuissent: aut aliquid boni egissent aut ma
li: vt fm electionem ꝓpositum dei mane
ret: nō ex operibus: sed ex vocatōe dictuʒ
est ei: ¶ qr maior seruiet minori: sicut scri/ Ge. 25.
ptum est. ¶ Jacob dilexi: esau autē odio Ma. 1.
habui. Quid ergo dicemus. Nunqd ini
quitas apud deum. Absit. Moysi.n. di/
cit. ¶ Miserebor cui misertus sum: et mi/ Exo. 33.
sericordiam prestabo cui miserebor. Igit E
non volentis neqʒ currentis: sed miseren
tis est dei. Dicit.n. scriptura pharaoni.
Quia i hoc ipm excitaui te vt ostendaʒ in
te virtutem meā: et vt annunciet nomen
meū in vniuersa terra. Ergo cuius vult
miseret: et quē vlt idurat. Dicis itaqʒ mi
hi. Quid adhuc qrit. Voluntati.n. eius
quis resistit. O hō: tu q es: qui respōdeas

Esaie 45 deo. ¶ Nūqd dicit figmentū ei q se finxit:
ecl. qd me fecisti sic ¶ An nō hꝫ ptātem figlus
ieri 18 luti ex eadē massa facere aliud qdē vas i
honorē: aliud ꝟo i ꝯtumeliā. Qđ si de⁹
volēs ōndere irā ⁊ notā facere potētiā su
aꝫ: sustinuit i multa patiētia vasa ire apta
in iteritū: vt ōnderet diuitias glie sue i va
B sa mie q̄ pparauit i gliā. Quos ⁊ vocauit
nō solū ex iudeis sed ēt ex gētibus sicut in
osee dicit. Vocabo nō plebē meā: plebeꝫ
meā: ⁊ nō dilectā: dilectā ⁊ nō miam ꝯse
cutā: miam ꝯsecutā. Et erit i loco vbi di/
ctū ē eis nō plebs mea vos: ibi vocabun
tur filij dei viui. Esaias aūt clamat ꝓ isrl
Si fuerit numerus filioꝝ isrl tāq̄ arena
maris relige salue fiāt. Verbū eni ꝯsum
mās ⁊ abbreuiās i eqtate: qꝛ ꝟbū breuia
ie. tū faciet dñs sup irā. ¶ Et sicut pdixit esa
ias: nisi dñs sabaoth reliqsset nob semen
sicut sodoma facti essemus ⁊ sicut gomor
ra siles fuissemus. Quid ḡ dicem⁹. Qđ
gētes q̄ nō sectabāt iusticiā: apphēderūt
iusticiā: iusticiā aūt q̄ ex fide ē: isrl ꝟo se/
ctando legē iusticie i legē iusticie nō pue/
nit. Quare. Qꝛ nō ex fide: sed q̄si ex opi
bus. Offenderūt eni i lapidē offēsionis
sic scriptū ē. Ecce pono i sion lapidē offē
A siōis ⁊ petrā scādali: ⁊ ois q credit i eū nō
confundetur. ¶ X

FRatres: volūtas qdā cordis mei
⁊ obsecratio ad deū fit ꝓ illis i sa
lutē. Testimoniū eni phibeo ill
B q emulationē qdē dei hñt sed nō sm sciē
tiā. Ignorātes eni iusticiā dei ⁊ suā q̄ren
tes statuere. iusticie dei nō sūt sbiecti. Fi/
nis eni legis xp̄s: ad iusticiā oi credenti.
Moyses .n. scripsit: qm̄ iusticiā q̄ ex le/
ge ē: q fecerit hō viuet i ea. Que aūt ex fi
de est iusticia sic dicit Ne dixeris i corde
tuo: qs ascendet in celū. i. xp̄m deducere
aut quis descēdet in abyssū. hoc ē xp̄m a
mortuis reuocare. Sed qd dicit scriptu/
ra. Prope ē ꝟbū i ore tuo ⁊ i corde tuo.
Hoc ē ꝟbū fidei qđ pdicamus: qꝛ si ꝯfi
tearis in ore tuo dñm ihm: ⁊ in corde tuo
credideris q deus illū suscitauit a mortu
C is. saluus eris. Corde eni credit ad iusti
ciā: ore aūt ꝯfessio fit ad salutē. Dicit eni
o2.b. scriptura. Ois q credit in illū: nō ꝯfūdet
.i. Nō. n. ē distinctio iudei ⁊ greci. ¶ Nam
e. Mt idē dñs oium. diues in oēs q iuocāt illū.
.4.b. ¶ Ois eni qcūq̄ iuocauerit nomen dñi

saluus erit. Quō ḡ iuocabūt: i quē nō cre Mr.13.c.
diderūt. Aut quō credēt ei quē nō audie Act.2.b.
rūt. Quō aūt audiēt sine pdicante. Quō
ꝟo pdicabūt: nisi mittant. sicut scriptum B
est. Quā speciosi pedes euāgelizātiū pa
cē euāgelizantiū bona. Sed nō oēs obe
diūt euangelio. Esaias eniꝫ dicit. ¶ Dñe Esaie.53.
quis credidit auditui nr̄o. Ergo fides ex
auditu: auditus aūt p ꝟbum xp̄i. Sꝫ di/
co. Nūqd nō audierūt. Et qdā. ¶ in oēꝫ Ps.18.
terrā exiuit sonus coꝝ: ⁊ i fines orbis ire
ꝟba coꝝ. Sed dico. Nunqd isrl nō cog
nit. Primus moyses dicit. Ego ad emu
lationē vos adducā in oēm gentē: i gen
tē isipientē in irā vos mittaꝫ. Esaias aūt
audit ⁊ dicit. Inuētus sū a nō q̄rentibus
me: palā apparui his q me nō interroga
bant. Ad isrl aūt dicit. Tota die expandi
manus meas ad populuꝫ nō credentē: sꝫ
ꝯtradicentē mihi. ¶ XI

DIco ḡ. Nūqd de⁹ repulit poplm A
suuꝫ. Absit. Naꝫ ⁊ ego israelita
sū ex semie abrahā de tribu benia
min. Nō repulit deus plebē suā quā pre
sciuit. An nescitis in helia qd dicit scriptu
ra quēadmodū interpellat deū aduersuꝫ is/
rael. ¶ Dñe pphetas tuos occiderūt: alta 3.Reg.19
ria tua suffoderūt: ⁊ ego relictus suꝫ sol⁹
⁊ q̄runt aiaꝫ meā. Sꝫ qd dicit illi diuinū
rñsuꝫ. Reliq mihi septē milia viroꝝ: qui
nō curuauerūt genua an̄ baal. Sic ḡ ⁊ in
hoc tpe relige sm electionē gr̄e dei salue
facte sunt. Si aūt gr̄a: iaꝫ nō ex operibus
Alioqn gr̄a iaꝫ nō ē gr̄a. Quid ḡ. Qđ q̄
rebat isrl h nō est ꝯsecutus: electio aūt cō
secuta est. ceteri ꝟo excecati sūt sicut scri
ptuꝫ est. Dedit illis deus spm̄ ꝯpunctōis
oculos vt nō videāt: ⁊ aures vt nō audi B
ant: vsq̄ in hediernū diē. Et dauid dic.
¶ Fiat mēsa coꝝ corā ipis i laqueū: ⁊ i capti Ps.68.
onē ⁊ in scādalū ⁊ i retributionē ill. Ob
scurent oculi coꝝ ne videant ⁊ dorsū coꝝ
semp icurua. Dico ergo. Nūqd sic offē/
derunt vt caderēt. Absit. Sed illoꝝ deli
cto: salus est gentibus vt illos emulent.
Qđ si delictū illoꝝ diuitie sunt mundi et
diminutio coꝝ diuitie gentiū. Q̄tomagis
plenitudo coꝝ. Vobis eni dico gentib⁹
Quādiu qdem ego sum gentiū apls mi/
nisterium meum honorificabo: si quomō
ad emulandū ꝓuocē carnē meā ⁊ saluos
faciam aliquos ex illis. Si enim amissio

coꝝ recõciliatõ ẽ mũdi q̃ assũptio nisi vita
ex mortuis. Q̃ si delibatio scã ẽ ꝛ massa
C Et si radix scã ꝛ rami. Q̃ si aliq ex rãis
fracti sũt: tu aũt cũ oleaster ẽẽs i certus es
i illis. ꝛ socius radicis ꝛ pinguedis oliue
factus es. Noli gl'ari aduersus ramos.
Q̃ si gl'aris nõ tu radicẽ portas sed ra
dix te. Dicis ḡ. Fracti sũt rami vt ego in
serar. Bñ ꝓpter icredulitatẽ fracti sunt
Tu aũt fide stas. Noli altũ sape: sꝫ time.
Si eni deus naturalib⁹ ramis nõ pepcit
ne forte nec tibi parcat: vide ḡ bonitatẽ et
seueritatẽ dei. In eos qdẽ q ceciderũt se/
ueritatẽ: i te autẽ bonitatẽ dei: si pmanse
ris i bonitate: Alioqn ꝛ tu excideris. Sꝫ
ꝛ illi si nõ pmanserĩt i incredulitate iserẽt
Potẽs ẽ eni deus iteꝝ iserere illos. Nã
ꝛ si tu ex naturali excisus es oleastro: ꝛ cõ
tra naturã isertus es i bonaꝫ oliuaꝫ: q̃to/
magis hi q ẽm naturaꝫ inserẽt sue oliue.
D Nolo eni vos ignorare frẽs mysteriũ
h̃ vt nõ sitis vobisipis sapiẽtes: qꝛ cecitas
ex pte ꝯtingit in isrl' donec plenitudo gen
tiũ itraret: ꝛ sic oĩs isrl' salu⁹ fieret sic scri
ptũ ẽ. Veniet ex sion: q eripiat ꝛ auertat
ipietateꝫ ab iacob. Et h̃ illis a me testm̃:
cũ abstulero pctã coꝝ. Scdm euangeliũ
qdẽ inimici ꝓpter vos: ẽm electionẽ aũt
charissimi ꝓpter prẽs. Sine penitentia
eni sunt dona ꝛ vocatio dei. Sicut eni ali
qñ ꝛ vos nõ credidistis deo nunc aũt mi
sericordiã: ꝯsecuti estis ꝓpter icredulita/
tẽ illoꝝ ita ꝛ isti nũc nõ crediderũt i vrãꝫ
misericordiaꝫ: vt ꝛ ipi misericordiam ꝯseqñ
tur. Cõclusit eni deus oia i incredulitate
vt oium misereaẽ. O altitudo diuitiaruꝫ
sapie ꝛ sñie dei q̃ incõphẽsibilia sũt iu/
dicia eius ꝛ iuestigabiles vie ei⁹. ¶ Quis
i. Cor. 3. d eni cognouit sensuꝫ dñi. aut qs ꝯsiliarius
eius fuit. Aut quis prior dedit illi: ꝛ retri
buetur ei. Qm̃ ex ipso ꝛ p ipm ꝛ in ipso
sunt oia ipsi honor ꝛ gloria in secula secu
lorum. Amen. XII

A
Phil. 4. d Obsecro itaqꝫ vos frẽs p miseri
cordiã dei. ¶ vt exhibeatis corpo
ra vestra hostiã viuentẽ sanctam
deo placentẽ rationabile obsequiũ vestꝝ
Eph. 5. c. Et nolite cõformari huic seculo: sed refor
i. Tessal. 4. a mami in nouitate sensus vri. ¶ vt pbetis
q̃ sit voluntas dei bona ꝛ bñplacens ꝛ p
fecta. Dico eni p gratiam q̃ data est mihi
oibus qui sunt inter vos: nõ plus sapere
q̃ oportet sapere sed sapere ad sobrietatẽ B
ꝛ vnicuiqꝫ sicut deus diuisit mensuram fi i. Cor. 12. b
dei. ¶ Sicut eni in vno corpore mlta mẽ/ Eph. 4. a
bra habemus omnia autẽ membra non
eundem actuꝫ habent: ita multi vnũ cor
pus sumus in christo: singuli autẽ alter
alterius membra habentes donatiões se
cundũ grãm q̃ data est nobis differentes
Siue ꝓphetiã: ẽm rationem fidei. Siue C
ministerium in ministrando. Siue q do
cet in doctrina. Qui exhortatur in exhor
tando. Qui tribuit in simplicitate. Qui
prestet in sollicitudie. Qui miseret in hi/ Esaie.
laritate. Dilectio sine simulatiõe. ¶ O di Amos
entes malum adherentes bono. ¶ Cha/ Eph. c
ritatem fraternitatis inuicem diligentes: i. Pe c
honore inuici pueniẽtes. ¶ Sollicitudie Luc. i
nõ pigri spũ feruẽtes dño ẽuiẽtes. Spe i. Pe. b
gaudentes: in tribulatione patiẽtes: ora/ Heb a
tioni instantes. Necessitatibus scõꝝ cõ/ D
municantes. ¶ Hospitalitatem sectantes Mat. a
Bñdicite psequentibus vos. Bñdicite
ꝛ nolite maledicere. ¶ Gaudere cũ gau/ Pro. 3
dentibus flere cũ flentibus. Id ipm inui/ Esaie
cem sentientes. Nõ alta sapientes sꝫ hu/ Pro. 20.
milibus consentientes. ¶ Nolite esse pru
dentes apud vosmetipos. ¶ Nulli malũ
pro malo reddentes: ¶ prouidẽtes bona
non tantum coram deo sed etiam corã oi
bus hominib⁹. ¶ Si fieri potest quod ex i. Pe b
vobis est cum omnibus hominibus pa/ 2. Cor. d
cem habentes. Non vosmetipos defen/ Heb c
dentes charissimi sed date locũ ire. Scri Deut.
ptum est enim. ¶ Mihi vindictaꝫ: ꝛ ego
retribuaꝫ dicit dominus. Sed si esurierit
inimicus tuus ciba illum si sitit potum da
illi. Hoc enim faciens carbones ignis
congeres sup caput eius. Noli vinci a
malo: sed vince i bono malũ. XIII.

Capitulum. A

Omnis aĩa potestatibus sublimi i. Pe c
oribus subdita sit. ¶ Nõ est eniꝫ
potestas nisi a deo. Que autẽ sũt
a deo ordinata sunt. Itaqꝫ q resistit ptãti
dei ordinationi resistit. Qui autẽ resistũt
ipsi sibi dãnationẽ acquirũt. Nam pnci/
pes non sunt timori boni operis sed mali
Vis autem non timere potestatem. Bo
num fac ꝛ habebis laudem ex illa. Dei
enim minister est tibi in bonum. Si au/
tem malum feceris time. Non eniꝫ sine
causa gladiũ portat. Dei enĩ mĩster ẽ vin

dex in irā ei qui malū agit. Ideoq̄ neces-
sitate subditi estote nō solū ꝓpt irā sꝫ etiaꝫ
I ꝓpter cōsciam. Ideo eni ⁊ tributa presta-
tis. Ministri eni dei sunt in hoc ipsuꝫ ser-
Dan.2.d. uientes. ¶ Reddite ḡ oibus debita. Cui
tributū tributuꝫ: cui vectigal vectigal: cui
Iob 3.d. timorē timorē: cui honorē honorē. ¶ Ne
A mini qcq̄ debeatis: nisi vt inuicē diliga-
tis. Qui eni diligit ꝓximū: legē impleuit.
Leu 5. ¶ Nā nō adulterabis: nō occides: nō fu-
raberis: nō falsū testimoniū dices: nō con
cupisces: ⁊ si qd̄ est aliud mandatū in hoc
Gal.c. vbo instauratur: ¶ diliges ꝓximū tuum
Gal.g. sicut teipm. Dilectio ꝓximi malū non o-
Luc.9. peratur. Plenitudo ergo legis est dile-
1.2. ctio. Et hoc scientes tps: q2 hora ē iā nos
B de somno surgere. Nūc eni ꝓpior ē nr̄a
salus: q̄ cū credidim⁹. Nox pcessit: dies
aūt appropinquauit. Abijciamus ḡ opera
tenebrarū ⁊ induamur arma lucis: sic vt i
Luc.g. die honeste ambulem⁹. ¶ Nō i comessatō
nibus ⁊ ebrietatibus: nō in cubilibus ⁊ i
pudicicijs: nō in cōtētione ⁊ emulatione:
Gal.c. sꝫ induimini dn̄ꝫ iesū xp̄m: ¶ ⁊ carnis curā
Pe.b. ne feceritis i desiderijs. ¶ XIIII

Infirmū aūt in fide assumite non
in disceptatiōib⁹ cogitationū. Ali
us eni credit manducare se omia.
Qui aūt infirmus ē olus māducet. Is q
māducat nō māducātē non spernat ⁊ qui
nō manducat māducātē nō iudicet. De⁹
1.4. eni illū assumpsit. ¶ Tu qs es qui iudicas
aliēnū suūꝫ? Dn̄o suo stat aut cadit. Sta-
bit aūt. Potēs est eni deus statuere illuꝫ
Nā alius iudicat diē inter diē: alius autē
iudicat oēm diē. Vnusqsq; in suo sensu
abundet. Qui sapit diē: dn̄o sapit ⁊ q mā-
I ducat: dn̄o māducat. Grās eni agit deo.
Et qui nō māducat dn̄o nō manducat: et
grās agit deo. Nemo eni nostrū sibi viuit
⁊ nemo sibi morit. Siue eni viuim⁹: dn̄o
viuimus: siue morimur: dn̄o morimur.
Siue ḡ viuimus siue morimur dn̄i sum⁹
In hoc eni xp̄s mortu⁹ ē ⁊ resurrexit: vt
a.c. ⁊ viuorū ⁊ mortuorū dn̄et. ¶ Tu aūt qd iu
dicas fratrē tuū aut tu quare spernis fra-
trē tuū? Oēs eni stabimus ante tribunal
Phi 2.b. xp̄i. Scriptū est eni. ¶ Viuo ego dicit dn̄s
C qm mihi flectetur oē genu ⁊ ois lingua cō
Ac 5.b. fitebitur deo. ¶ Itaq; vnusqsq; nostrū ꝓ
se ratione reddet deo. Nō ḡ amplius iui

cē iudicem⁹. Sꝫ h̄ iudicate magis ne po
natis offēdiculū fratri vel scandalū. Scio
⁊ confido in dn̄o iesu: q2 nihil cōe ꝑ ipsuꝫ
nisi ei qui existimat quid cōe eē: illi cōe ē.
Si eni propter cibū frat tu⁹ ꝯtristatur iā
non sꝫ charitatē ambulas. Noli cibo tuo
illum perdere: ꝓ quo christus mortuus ē
Non ergo blasphemetur bonū nostrum.
Non est eni regnū dei esca ⁊ potus: sꝫ iu-
stitia pax ⁊ gaudiū in spiritu sancto. Qui D
enim in hoc seruit christo placet deo: ⁊ ꝓ
batus est hoibus. Itaq; q̄ pacis sūt secte-
mur: que edificationis sunt in inuicē cu-
stodiamus. Noli propter escaꝫ destruere
opus dei. Oia quidē sunt mūda: sed ma-
lū est homini qui per offendiculū mandu
cat. Bonū est non māducare carnē ⁊ nō
bibere vinū: neq; in quo frater tu⁹ offēdi
tur aut scandalizaī aut infirmaī. Tu fidē
quā habes penes temetipsū: habe coram
deo. Beatus qui nō iudicat semetipsū in
eo q ꝓbat. Qui aūt discernit: si māduca-
uerit damnatus est: q2 nō ex fide. Oē aūt
quod non ē ex fide: peccatum est. ¶ XV

Debemus autē nos firmiores ibe- A
cillitates infirmorū sustinere: ⁊ nō
nobis placere. Vnusquisq; vestrū
ꝓximo suo placeat i bonū: ad edificationē
Et eni christus nō sibi placuit: sꝫ sicut scri
ptū est. ¶ Improperia improperantiū tibi Ps.68.
ceciderūt sup me. Quecūq; eni scripta sī
ad nostrā doctrinā scripta sūt: vt ꝑ patien
tiā ⁊ ꝯsolationē scripturarū speꝫ habeam⁹
Deus aūt patiētie ⁊ solatij det vobis idip
sum sapē i alterutrū sm iesuꝫ xp̄m: vt vna
nimes vno ore honorificetis deū ⁊ patreꝫ
dn̄i nostri iesu christi. Propter qd̄ suscipi B
te inuicem: sicut ⁊ christus suscepit vos in
honoreꝫ dei. Dico enim christū iesum mi
nistrū fuisse circuncisionis ꝓpter verita-
tem dei ad confirmandas ꝓmissiones pa
trum gentes autē super misericordia ho-
norare deū sicut scriptū est. ¶ Propterea 2.Reg.22.
ꝯfitebor tibi i gentibus dn̄e ⁊ nomini tuo
cātabo. Et iterū dicit. Letamini gētes cuꝫ
plebe eius. Et iterū. ¶ Laudate oēs gētes Ps.116.
dn̄m ⁊ magnificate eū oēs popl'i. Et rur- Isaie.11.
sus esaias ait. ¶ Erit radix iesse ⁊ q exurget
regere gentes: in eū: gētes sperabūt. De
us aūt spei repleat vos omni gaudio ⁊ pa
ce in credendo vt abūdetis in spe ⁊ vtute

spūssancti. Certus sum aūt fratres mei: ⁊
ego ipse de vobis: qm̄ ⁊ ipsi pleni estis di
lectione: repleti oi scia ita vt possitis alte/
C rutrū monere. Audacius aūt scripsi vo/
bis frēs ex parte: tanq̄ȝ in memoriā vos
reducens ꝑpter gratiā q̄ data est mihi a
deo vt sim minister xp̄i iesu in gentibꝰ sā
ctificans euangelium dei: vt fiat oblatio
gentiū accepta ⁊ sanctificata in spū sancto
Habeo igitur gloriā in xp̄o iesu ad deuȝ
Non enim audeo aliquid loqui eoꝝ que
per me non efficit xp̄s in obedientiā gen
tium in verbo ⁊ factis: in virtute signoꝝ
⁊ prodigioꝝ: in virtute spūssācti: ita vt ab
hierl'm per circuitū vsq̄ȝ ad illyricū reple
uerim euangeliū xp̄i. Sic autē predicaui
euangeliū hoc: non vbi noiatus est xp̄s:
ne super alienū fundamentū edificarē: ſȝ
Esa. 52. sicut scriptuȝ est. ¶ Quibus non ē an
nunciatum de eo videbunt: ⁊ q nō audie/
runt de eo itelligent. Propter qđ ⁊ impe/
diebar plurimū venire ad vos: ⁊ ꝓhibi/
tus sum vsq̄ȝ adhuc. Nunc vero vlterius
locū nō habens in his regionibus: cupi/
ditatē aūt hn̄s veniendi ad vos ex mul/
tis iā p̄cedentibꝰ ānis: cū hispaniā ꝓfici/
sci cepo spero ꝙ p̄teriēs iudeā vos ⁊ a vo
D bis deducar illuc: si vobis p̄muȝ ex parte
fruitus fuero. Nūc igit̄ ꝓficiscar in irl'm
mistrare scis. Probauerunt. n. macedo
nia ⁊ achaia collationē aliquā facere i pau
pes sanctoꝝ q sunt in hierl'ȝ. Placuit. n.
eis ⁊ debitores sunt eoꝝ. Nā si spūalium
eoꝝ pticipes facti sunt gētiles: debēt ⁊ in
carnalibus mistrare eis. Hoc igit̄ cū cō/
sumauero ⁊ assignauero eis fructū hunc:
p vos ꝓficiscar in hispaniā. Scio āt: qm̄
veniēs ad vos in abundantia bn̄dictiōis
xp̄i veniā. Obsecro ḡ vos frēs per dn̄m
nostrū iesū xp̄ȝ: ⁊ p charitatē sancti spūs:
vt adiuuetis me in orōnibus vr̄is ꝓ me
ad deū vt liberer ab ifidelibus q sunt i iu/
dea: ⁊ obsequij mei oblatio accepta fiat in
hierl'm sanctis: vt veniā ad vos i gaudio
p voluntatē dei vt refrigerer vobiscum.
Deꝰ āt pacis sit cū oībꝰ vob amē. XVI
A Commēdo aūt vobis phebē soro
rē nostrā q̄ ē in ministerio eccl'ie
q̄ ē cenchris vt eā suscipiatis i dn̄o
digne sanctis: ⁊ assistatis ei in qcunq̄ȝ ne
gocio vestri idiguerit. Etenī ipsa q̄ȝ asti/
tit multis ⁊ mihiipsi. Salutate priscā: ⁊ aq
lam adiutores meos in xp̄o iesu: q ꝓ aīa
mea suas ceruices supposuerūt: qbus nō
solum ego gratias ago: sed ⁊ cuncte eccle B
sie gentiū ⁊ domesticā ecclesiam eoꝝ. Sa
lutate ephenetū dilectū mihi q ē p̄mitiuus
ecclesie asie in xp̄o iesu. Salutate mariā q
multū laborauit in vobis. Salutate ādro
nicum ⁊ iuliā cognatos ⁊ cōcaptiuos me
os qui sunt nobiles in apostolis: q ⁊ ante
me fuerunt in xp̄o iesu. Salutate amplia
tuȝ dilectissimū mihi in dn̄o. Salutate vr
banū adiutorē nostrū in xp̄o iesu: ⁊ stachi
dilectū meū. Salutate appellen ꝓbum in
xp̄o. Salutate eos qui sūt ex aristoboli do
mo. Salutate herodionē cognatuȝ meuȝ
Salutate eos qui sunt ex narcisci domo: E
qui sunt in dn̄o. Salutate triphenā ⁊ tri/
phosam: que laborant in dn̄o. Salutate p
sidam charissimaȝ q̄ multum laborauit in
dn̄o. Salutate rufum electū in dn̄o: ⁊ ma
trem eius ⁊ meam. Salutate asyncretum
phlegontaȝ hermē patrobā hermā: ⁊ qui
cum eis sunt fratres. Salutate philologū
⁊ iuliā nereum ⁊ sororē eius ⁊ olympiadē
⁊ oēs qui cum eis sunt sanctos. Salutate
inuicē in osculo sancto. Salutāt vos oēs
ecclesie xp̄i. Rogo autē vos fratres vt ob
seruetis eos qui dissensiones ⁊ offendicu
la preter doctrinā quā vos didicistis faci/
unt ⁊ declinate ab illis. Huiuscemodi. n.
xp̄o dn̄o nostro non seruiunt: sed suo vē
tri ⁊ per dulces sermones ⁊ bn̄dictiones
seducunt corda innocentiū: Vestra enim
obedientia in omni loco diuulgata ē. Gau
deo igitur in vobis: sed volo vos sapien
tes esse in bono: ⁊ simplices in malo. De
us autē pacis conterat sathanā sub pedi/
bus vestris velociter. Gratia dn̄i nostri
iesu xp̄i vobiscū. Salutat vos timotheus
adiutor meꝰ: ⁊ lucius ⁊ iason ⁊ sosipater
cognati mei. Saluto vos ego tertius qui
scripsi epistolā in dn̄o. Salutat vos caius
hospes meus ⁊ vniuersa ecclesia. Salu/
tat vos erastus arcarius ciuitatis: ⁊ q̄rtus
frater. Gratia dn̄i nostri iesu xp̄i cū oībꝰ
vobis amen. Ei aūt q potēs ē vos cōfir/
mare iuxta euāgeliū meū ⁊ p̄dicationē ie/
su xp̄i: ſm reuelationē mysterij tpibꝰ eter
nis taciti qđ nunc patefactum ē p scriptu/
ras prophetaꝝ ſm p̄ceptum eterni dei ad
obeditionem fidei in cunctis gentibus co
gniti soli sapienti deo per iesum xp̄m: cui

honor et gloria in secula seculorum amen.

Explicit epistola pauli ad Romanos Incipit prologus in primam epistolã ad Corinthios.

Epistola prima ad corinthios multas causas diuersasq; cõplectitur. Quarũ partem relatione fratrum cognouit apostolus. Partim ipsorum corinthiorum sũt litteris indicate. Nõnullas vero pro officij sui cura: aut ordinat: aut emendat: et varijs curatiõibus medet: diuersa infirmitate languentibus. Nam apud eos primum curatur dissensiõis vitium: quod multi pseudo apostolorum vnitatem intulerunt scindentes ecclesie vt proprij nominis facerẽt sectatores: quod his exprobratur verbis apostolus. Hoc aũt dico quod vnusquisq; vestrũ dicit. Ego quidem sum pauli: ego autẽ apollo: ego vero cephe: ego autem xpi. Et ob hoc quidem horum se dicit facere noium mentionem et multomagis erubescant id se facere sub falsorum apostolorum nominibus quod etiam si sub pauli et petri fieret noie displiceret. Secunda causa eius iducitur qui paterne oblitus reuerentie vxorem sibi non erubuit facere de nouerca. Quod facinus licet fornicationem appellauerit apostolus. tamen ita condemnauit vt in vltionem facti auctorem talis operis diabolo iudicauerit deputandũ impositã iudiciorum et litium tertia quest onc. Quarto loco matrimoniorum iura tractantur. His quinto loco virginitatis consilium velut ex vicino coniungitur. Sexto loco de escarum licentia disputatur. Septimo atq; octauo loco de attondendo viris: et mulieribus velando capite ac sacramentorũ cõmunione precipitur. Nono loco emulatio que diuersitate donorum spiritualiũ nascebatur sub exemplo membrorũ et corporis castigatur. Decimo resurrectionis spes multis et argumentis et rationibus approbat. Vltimo de colligendis ad necessitatẽ scõrum noie charitatis cura: vel edificatio cultui imponitur. Inter feruntur his pauca que aut vt quibusdã videt: pendent ex superioribus aut habẽt licet proprias tamen paruulas actiones.

Explicit prologus. Incipit argumentũ.

Corinthij sũt achaici et hi similiter ab apostolo audierunt verbum veritatis: et subuersi sunt multifarie a falsis aplis. Quidam a philosophie verbo sa eloquentia: alij secta legis iudaice inducti sunt. Hos reuocat apostolus ad veram fidem et euangelicam sapientiam scribens eis ab ephesi per timotheum discipulum suum.

Explicit argumentum.

Incipit epistola Pauli ad Corinthios Capitulum. I

Paulus vocatus apostolus iesu xpi per voluntatem dei: et sosthenes frater ecclesie dei que ẽ corinthi: sanctificatis in xpo iesu vocatis sanctis: cũ oibus qui inuocant nomẽ dñi nostri iesu xpi in oi loco ipsorum et nostro. A
Gratia vobis et pax a deo patre nostro: et dño iesu xpo. Gratias ago deo meo sẽper pro vobis in gratia dei que data est vobis in xpo iesu qr in omnibus diuites facti estis in illo in omni verbo: et in oi scia B
sicut testimonium xpi confirmatũ est in vobis ita vt nihil vobis desit in vlla gratia expectantibus reuelationẽ dñi nostri iesu xpi: qui et confirmabit vos vsq; in finẽ sine crimine in die aduentus dñi nostri iesu xpi. Fidelis deus per quẽ vocati estis in societatem filij eius iesu xpi dñi nostri. Obsecro autem vos fratres per nomen dñi nostri iesu xpi vt idipsum dicatis oẽs et non sint in vobis scisinata. Sitis autẽ perfecti in eodem sensu: et in eadem sciẽtia. Significatum est enĩ mihi de vobis fratres mei ab his q sunt cloes: qr ɔtentiones sunt inter vos. Hoc aũt dico: quod vnusqsq; vestrum dicit: Ego quidẽ sum pauli: ego aũt apollo: ego vero cephe: ego

C aūt christi. Diuisus ē xp̄s? Nunqd pau/
lus crucifix⁹ est ꝓ vobis? aut in noīe pau
li baptiçati estis? Gr̄as ago deo meo q̄ ne
minē vestꝝ baptiçaui: nisi crispū ꝛ caiū
ne quis dicat q̄ in noīe meo baptiçati estꝭ
Baptiçaui āt ꝛ stephane domū: ceterꝝ ne
scio si quē aliū vr̄m baptiçaueri. Nō eni
misit me xp̄s baptiçare: sed euangeliçare
non i sapīa vbi vt nō euacuet̄ crux chri/
sti. Verbū eni crucis ꝑeuntib⁹ qdē stulti
tia est: his autē q salui fiunt idē nobis dei
virt⁹ est. Scriptū est eni. Perdā sapiā
sapientiū ꝛ prudentiā prudentiū reproba
bo. Ubi sapiens: vbi scriba: vbi inqsitor
huius seculi? Nonne stultā fecit deus sa/
B pientiā huius mundi? Nā qꝛ in dei sapiē
tia non cognouit mūdus p sapiam deū:
placuit deo per stulticiā predicationis sal
uos facere credentes. Qm̄ ꝛ iudei signa
petūt: ꝛ greci sapiam querūt. Nos autē
predicam⁹ xp̄m crucifixū: iudeis qdē scā
dalū gentibus aūt stulticiā: ipsis aūt voca
tis iudeis atq̄ grecis xp̄m dei virtutē ꝛ
dei sapiam. Quia qd̄ stultū est dei sapien
tius est hominibus: ꝛ qd̄ infirmū est dei
fortius est hominib⁹. Uidete eni vocatiō
nē vr̄am fratres: quia non multi sapien/
tes ꝺm carnē non multi potētes: nō mul
ti nobiles sꝫ q̄ stulta sunt mundi elegit de
us: vt confundat sapiētes: ꝛ infirma mū
di elegit deus: vt ꝯfundat fortia: ꝛ igno/
bilia mundi: ꝛ ꝯtēptibilia elegit deus: et
ea q̄ nō sunt: vt ea que sunt destrueret: vt
non gloriet̄ oīs caro in cōspectu eius. Ex
ipso autē vos estis in christo iesu qui fact⁹
ē nobis sapientia ꝛ iustitia ꝛ sanctificatio
2. Cor. 10. d. ꝛ redēptio: vt queadmodū scriptū est: q
Hiere. 9. gloriatur: i dn̄o glorietur. II

A Et ego cū venissē ad vos fratres
veni nō in sublimitate sermonis:
aut sapientie annūcians vobis te
stimoniū xp̄i. Non enim iudicaui me sci/
B re aliqd inter vos nisi iesum xp̄m: ꝛ hunc
crucifixū. Et ego in infirmitate ꝛ timore:
ꝛ tremore multo fui apud vos: ꝛ ꝺmo me
us ꝛ predicatio mea: non in ꝑsuasibilib⁹
humane sapie vbis sed in ostensione spi
ritus ꝛ vtutis: vt fides vr̄a nō sit in sapi
tia hoīum: sꝫ i vtute dei. Sapiam aūt lo/
quimur inter ꝑfectos. Sapiam vo nō hui⁹
seculi neq̄ principum huius seculi qui de
struuntur: sed loquimur dei sapientiam in
mysterio q̄ abscondita est: quā predestina
uit deus ante secula in gloriā nr̄am: quā
nemo principū huius sec̄li cognouit. Si
enim cognouissent nunq̄ dn̄m glorie cru
cifixissent. Sicut scriptū est: q̄ oculus n̄ Esa.
vidit nec auris audiuit nec in cor hominis A
ascendit: q̄ pparauit deus his qui diligūt
illum. Nobis autē reuelauit deus p spm̄
suum. Spiritus enim oīa scrutat̄ etiā ꝓ
funda dei. Quis enī scit hominū q̄ sunt
hominis nisi spūs hoīs q in ipso est? Ita B
ꝛ q̄ dei sūt nemo cognouit nisi spūs dei.
Nos aūt nō spm̄ huius mundi accepim⁹
sed spm̄ qui ex deo est: vt sciamus q̄ a dō
donata sunt nobis: q̄ ꝛ loquimur non i do
ctis humane sapie vbis: sed in doctrina
spūs spūalibus spūalia ꝯparātes. Aialis
aūt homo non ꝑcipit ea que sunt spūs dei
Stulticia eni ē illi ꝛ non pōt intelligere qꝛ
spiritualiter examinatur. Spūalis autem
iudicat omnia ꝛ ipse a nemine iudicatur:
sicut scriptum est. Quis eni cognouit sē Ro.
sum domini aut qs instruxit eum? Nos
autem sensum christi habemus. III

Et ego fratres non potui vobis lo
qui quasi spiritualibus: sed quasi
carnalibus. Tanquā paruulis in
christo lac vobis potum dedi non escam.
Nondum enim poteratis: sed nec nunc q
dem potestis. Adhuc enim carnales estꝭ
Cum enim sit inter vos çelus ꝛ conten/
tio nonne carnales estis ꝛ ꝺm hoīem ābu
latis? Cū eni qs dicat ego qdē sum pauli
alius aūt: ego apollo: nonne hoīes estis?
Quid igit̄ est apollo? Quid vo paulus?
Ministri ei⁹ cui credidistis. Et vnicuiq̄
sicut dominus dedit. Ego plantaui apol
lo rigauit sed deus incremētū dedit
Itaq̄ neq̄ q plātat ē aliqd: neq̄ q rigat:
sꝫ q incrementū dat deus. Qui plantat āt
ꝛ q rigat vnū sunt. Unusq̄sq̄ aūt ꝓpriā
mercedē accipiet ꝺm suum laborem. Dei
eni sum⁹ adiutores. Dei agricultura estꝭ
dei edificatio estis. Scdm̄ grām dei q̄ da
ta est mihi: vt sapiens architectus funda/
mentū posuit alius autem superedificat
Unusquisq̄ autem videat quomodo su/
peredificet. Fundamentum enim aliud 2. Ti. 2. c.
nemo potest ponere preter id quod posi/
tum est quod est christus iesus. Siquis
autem superedificat supra fundamentum
hoc aurum argentū lapides preciosos li/

gna fenum stipulam vniuscuiusq3 opus
manifestum erit. Dies eni dñi declarabit
q2 in igne reuelabit: τ vniuscuiusq3 opus
quale sit ignis probabit. Si cuius opus
manserit: qd supedificauit mercedem ac/
cipiet. Si cuius opus arserit detrimentū
patiet: ipe autē saluus erit: sic tamē quasi
Ro 5.d Col. d per ignē. ¶ Nescitis q2 templū dei estis:
τ spūs dei habitat in vobis. Si quis aūt
templū dei violauerit: disperdet illum de
us. Templū eni dei sanctū est quod estis
A vos. Nemo se seducat. Si quis videt in
ter vos sapiens esse in hoc seculo stultus
Ro.c. fiat vt sit sapiens. ¶ Sapientia enim hui⁹
mundi stulticia est apud deum. Scriptū
est eni. Comprehendā sapientes in astu
tia eoꝝ. Et iterū dñs nouit cogitationes
sapientiū qm vane sunt. Nemo itaq3 glo/
riet in hominibus. Oia. n. vestra sūt si/
ue paul⁹ siue apollo siue cephas siue mū/
dus siue vita siue mors siue psentia siue
futura. Oia eni vestra sunt: vos autem
I xpi: xps aūt dei. ¶ IIII
Tim. 5.c Sic nos existimet homo: vt mi/
Ac 6.a.τ nistros xpi: τ dispensatores mini
c stroꝝ dei. Hic iam querit inter
Eph.a dispensatores: vt fidelis quis inueniatur.
Mihi aūt p minimo est vt a vobis iudi
cer aut ab humano die. Sed neq3 meips3
iudico. Nihil eni mihi conscius sum. s3 nō
in hoc iustificatus sum. Qui autē iudicat
me dñs est. Itaq3 nolite ante tēpus iudi
care. quoadusq3 veniat dñs qui τ illumina
bit abscondita tenebrarum: τ manifesta/
bit consilia cordiu3: τ tunc laus erit vnicui
q3 a deo. Hec autē fratres transfigura/
ui in me τ apollo ppter vos: vt in vobis
discatis: ne supra q3 scriptū est vnus ad/
uersus alterū infleť p alio. Quis eni3 te
discernit. Quid autē habes qd non acce
pisti. Si autē accepisti qd gloriaris quasi
nō acceperis. Iam saturati estis: iā diui/
tes facti estis. Sine nobis regnatis. Et
vtinam regnetis vt τ nos vobiscū regne
mus. Puto enim q deus nos aplos no
uissimos ostendit tanq3 morti destinatos
q2 spectaculum facti sumus mundo τ an/
gelis τ hoibus. Nos stulti ppter christū
vos autē prudentes in christo. Nos infir
mi vos aūt fortes. Vos nobiles: nos aūt
ignobiles. Vsq3 in hanc horam τ esuri/
mus τ sitimus τ nudi sumus τ colaphis
cedimur τ instabiles sumus τ laboram⁹
operantes mānibus nr̄is. Maledicimur et
bñdicimus. Persecutionē patimur τ su
stinebim⁹. Blasphemamur τ obsecra/
mus. Tanq3 purgamēta hui⁹ mundi facti
sumus oium peripsima vsq3 adhuc. Non
vt confundā vos hec scribo s3 vt filios me/
os charissimos moneo. Nā si decē milia D
pedagogoꝝ habeatis in xpo sed nō mul
tos pres. Nam in xpo iesu p euangeliu3
ego vos genui. ¶ Rogo vos imitatores Eph.5.a.
mei estote sicut τ ego xpi. Ideo misi ad Phil:3.d
vos timotheū q est filius me⁹ charissim⁹
τ fidelis i dño: q vos cōmonefaciat vias
meas q̄ sūt i xpo iesu: sicut vbiq3 in oi ec
clesia doceo. Tanq3 nō venturus si3 ad vos
sic inflati sunt qdā. Veniā aūt ad vos ci/
to si dñs voluerit τ cognoscā nō smonē
eoꝝ q inflati sunt: sed virtutē. Non eni3
in sermone est regnum dei sed in virtute
Quid vultis: in virga veniā ad vos: an
in charitate τ spū māsuetudinis. ¶ V.
Omnino audit inter vos fornica A
tio: τ talis fornicatio q̄lis nec inter
gētes. ita vt vxorē pris sui aliqs
hēat. Et vos inflati estis τ nō magis lu/ B
ctū habuistis vt tollat de medio vrm q h
opus fecit. Ego qdē absēs corpore: psns
aūt spū iā iudicaui vt psns cū q sic opat⁹ ē
in noie dñi nr̄i iesu xpi congregatis vobis
τ meo spū cū vtute dñi iesu tradere hui⁹
mōi i hoiem sathane in interitū carnis vt
spūs saluꝰ sit i die dñi nr̄i iesu christi. Nō
est bona gl'iatio vr̄a. ¶ Nescitis q2 modi/ Gal.5.d
cū fermentū totā massā corrūpit. Expur/ C
gate vet⁹ fermentu vt sitis noua cōspsio
sicut estis azimi. Et eni pasca nr̄m imola
tus est christ⁹. Itaq3 epulemur non i fer
mēto veteri neq3 in fermēto malicie τ ne
qtie: s3 i azimis sinceritatis τ vitatis. Scri D
psi vobis i epl'a. ne cōmisceamini fornica
rijs. Nō vtiq3 fornicarijs hui⁹ mūdi aut
auaris aut rapacibus. aut idolis huienti/
bus alioqn debueratis de hoc mundo ex
isse. Nūc autē scripsi vobis nō cōmisceri.
Si is q frat noiat inter vos ē fornicator:
aut auar⁹ aut idolis huiēs aut maledicus
aut ebriosus aut rapax: cū hmōi nec cibū
sumere. Quid eni mihi de his q foris sūt
iudicare. Nōne de his q intus sūt vos iu
dicatis. Nā eos q foris sūt deus iudicabit
Auferte malū ex vobisipis. ¶ VI.

A Udet aliqs vr̃m habens negociũ
aduersus alterũ iudicari apud ini
quos ⁊ nõ apud sanctos: An ne/
scitis qm̃ sancti de h̃ mundo iudicabunt?
Et si i vobis iudicabitur mundus: indi/
gni estis qui de minimis iudicetis? Nesci
tis qm̃ angelos iudicabim⁹: quanto ma/
gis sc̃laria? Secularia igitur iudicia si ha
bueritis: cõtemptibiles q sunt in ecclesia il
los ↄstituite ad iudicandũ. Ad verecũdiã
vestrã dico. Sic non est int̃ vos sapiens
qsq̃ q possit iudicare int̃ frẽm suũ: s; frat̃
cũ fratre iudicio ↄtẽdit: ⁊ h̃ apud ifideles
Iã qdẽ oĩo delictũ est in vobis: q̃ iudicia
habetis int̃ vos. Quare non magis iniu
riã accipitis? Quare nõ magis fraudem
patimini: Sed vos iniuriã facitis ⁊ frau/
datis: ⁊ hoc fratrib⁹. An nescitis: q̃ iniq
regnũ dei nõ possidebũt? Nolite errare:
neq; fornicarij: neq; idolis fuiẽtes: neq;
adulteri: neq; molles: neq; masculoꝝ cõ
cubitores: neq; fures: neq; auari: neq; e
briosi: neq; maledici: neq; rapaces r̃gnũ
dei possidebũt. Et hec aliqñ qdẽ fuistis: s;
abluti estis: s; sanctificati estis: s; iustifica
ti estis i noĩe dñi nr̃i iesu xp̃i: ⁊ in spũ dei
nostri. Oĩa mihi licẽt: sed nõ oĩa expedi/
unt. Oĩa mihi licẽt: sed ego sub nulli⁹ re
digar potestate. Esca ventri: ⁊ vẽter escis
deus aũt ⁊ hũc ⁊ hãc destruet. Corpus ãt
nõ fornicatiõi s; dñõ: ⁊ dñs corpori. De⁹
xp̃o ⁊ dñm suscitauit: ⁊ nos suscitabit per
virtutẽ suã. Nescitis qm̃ corpa vestra mẽ
bra sunt xp̃i? Tollens g̃ mẽbra xp̃i faciã;
mẽbra meretricis. Absit? An nescitis: qm̃
q adheret meretrici: vnũ; corpus efficit:
¶ Erũt eñi inqt duo in carne vna. Qui ãt
adheret dñõ: vnus spũs est. Fugite forni
cationẽ. Oẽ enim pctm̃ qdcũq; fecerit hõ
extra corpus est: q aũt fornicat: in corpus
suũ peccat. ¶ An nescitis qm̃ mẽbra vr̃a
tẽplũ sũt spũssancti qui in vobis ẽ quẽ ha
betis a deo: ⁊ nõ estis vestri. ¶ Empti. n.
estis precio magno: glorificate ⁊ portate
deũ in corpore vestro.

Gen. 2. Eph. 5. d. Mat. 19. b. Mar. 10. a. s. 3. c. 2. Cor. 6. d. i. 7. c. i. Pe. i. d.

VII

A De quibus aũt scripsistis mihi: bo
nũ est hoĩ mulierem nõ tangere.
Propter fornicationẽ aũt vnusqs
q; suã vxorẽ habeat ⁊ vnaq̃q; suũ virum
habeat. Vxori vir debitũ reddat: silr̃ aũt
⁊ vxor viro. Mulier sui corpis ptãtẽ non
h;: s; vir. silr̃ aũt ⁊ vir sui corpis ptãtem
nõ h;: sed mulier. Nolite fraudare iuicẽ
nisi forte ex ↄsensu ad tp̃s vt vacetis orõ
ni: ⁊ iteꝝ reuertimini in idipsũ; ne tẽptet
vos sathanas ꝓpter incõtinẽtiã vestraꝫ.
Hoc aũt dico ſm indulgẽtiã: ⁊ nõ ſm im
periũ. Volo aũt oẽs vos homines ẽẽ sic
meipsum. Sed vnusqsq; ꝓpriũ donũ h;
ex deo: alius qdẽ sic: ali⁹ xo sic. Dico ãt
nõ nuptis ⁊ viduis: bonũ ẽ illis si sic pmã
serint sicut ⁊ ego. Qd si nõ se cõtinent nu
bant. Meli⁹ ẽ eñi nubere q̃ vri. His ãt
B q mr̃imonio iuncti sunt p̃cipio non ego:
s; dñs vxorẽ a viro non discedere. Qd si
discesserit manere innuptaꝫ: aut viro suo
recõciliari. Et vir vxorem non dimittat
Nam ceteris dico ego non dominus si/
quis frater vxorem h; infidelem: ⁊ hec
consentit habitare cũ illo: nõ dimittat illã.
Et si q̃ mulier fidelis habet virũ infidelẽ:
⁊ hic ↄsentit habitare cũ illa: non dimittat
virũ. Sanctificatus est. n. vir infidelis p
mulierẽ fidelẽ: ⁊ sanctificata ẽ mulier ifi/
del' p virũ fidelẽ. Alioqn filij vr̃i i mũdi
essent: nunc aũt sancti sunt. Qd si ifidelis
discedit discedat. Nõ eñi fuituti subiect⁹
est frater vel soror: in eiusmõi. In pace ãt
vocauit vos deus: vnde eni; scis mulier
si virũ saluũ; facies? Aut vnde scis vir si
mulierẽ saluã facies? Nisi vnicuiq; sicut
diuisit dñs. Vnũquẽq; sicut vocauit de⁹
ita ambulet: ⁊ sicut in oĩbus ecclesijs do/
ceo. Circũcisus aliqs vocat⁹ ẽ: nõ addu/
cat p̃putiũ. In p̃putio aliqs vocat⁹ ẽ: nõ
C circũcidat. Circũcisio nihil ẽ ⁊ p̃putiũ ni/ Eph. a.
hil ẽ: s; obseruatio mãdatoꝝ dei. ¶ Vnusqsq; in q̃ vocatione vocat⁹ ẽ: in ea pmane
at. Seruus vocatus es: non sit tibi cure.
S; ⁊ si potes fieri liber magis vtere. Qui
eñi i dñõ vocatus ẽ fuus libertus ẽ dñi.
Silr̃ q liber vocatus ẽ: fu⁹ ẽ xp̃i. ¶ Pre s. 6. d
cio ẽpti estis nolite fieri fui hoĩu;. Vnus i. Pe. d.
qsq; g̃ in quo vocatus ẽ frater: in h̃ pma/
neat apud deũ. De virginib⁹ aũt p̃ceptũ
dñi non habeo: ↄsiliũ aũt do tãq; mĩficor
diã consecutus a deo: vt sim fidelis. Exi/
stimo enim h̃ bonũ ẽẽ ꝓpter instantẽ ne/
cessitatẽ: qm̃ bonum ẽ hoĩ sic esse. Alliga
tus es vxori: noli q̃rere solutionẽ. Solu/
tus es ab vxore: noli q̃rere vxorẽ. Si aũt
acceperis vxorẽ nõ peccasti ⁊ si nupserit
virgo non peccauit. Tribulationẽ tamen
carnis habebũt huiusmodi. Ego aũt vo/

bis parco. Hoc itaq̄ dico frēs. Tēpus
breue est. Reliquum ē vt ⁊ q habent vxo
res tāq̄ nō hñtes sint: ⁊ q flēt: tāq̄ nō flētes
⁊ q gaudēt tāq̄ nō gaudētes ⁊ q emūt tāq̄
nō possidētes: ⁊ q vtunť hoc mūdo: tanq̄
nō vtanť. Preterit enim figura hui⁹ mū
di. Volo autē vos sine sollicitudine esse.
Qui sine vxore est sollicit⁹ ē q̄ dñi sūt quō
placeat deo: q āt cū vxore ē sollicitus est q̄
sunt mundi: quō placeat vxori. ⁊ diuisus
ē. Et mulier innupta ⁊ ꝟgo cogitat q̄ dñi
sunt: vt sit sancta corpore ⁊ spiritu. Que
autē nupta est cogitat q̄ sunt mundi quō
placeat viro. Porro h̄ ad vtilitatē vestrā
dico nō vt laqueū vobis iniiciā: sed ad id
qđ honestū ē: ⁊ quod facultatem p̄beat: si
ne impedimento dñm obsecrandi. Si qs
āt turpem se videri existimat sup ꝟgine
sua q̄ sit supadulta ⁊ ita oportet fieri: qđ
vult faciat. Nō peccat si nubat. Nā q sta
tuit in corde suo firmus non habens ne
cessitatē: potestatē autem habens sue vo
luntatis: ⁊ hoc iudicauit in corde suo ſua
re virginē suam bene facit. Igitur ⁊ qui
matrimonio iungit virginē suam: bene
7 facit: ⁊ qui non iungit: meli⁹ facit. ¶ Mu
lier alligata est legi: quanto tempore vir
eius viuit. Quod si dormierit vir eius li
berata est a lege. Cui autem vult nubat:
tantum in domino. Beatior autem erit:
si sic permanserit ſm meum consilium.
Puto autem ꝙ ⁊ ego spiritum dei habe
am. ¶ VIII

De his autem que idolis sacrificā
tur scimus: quia omnes scientiā
habemus. Scientia inflat chari
tas vero edificat. Si quis autem se existi
mat scire aliquid nondum cognouit quē
admodum oporteat eū scire. Si quis au
tem diligit deum: hic cognitus est ab eo.
De escis autem que idolis immolantur
scimus: quia nihil est idolum in mundo:
⁊ quod nullus deus nisi vnus. Nam ⁊
si sunt qui dicantur dij: siue in celo siue in
terra. Siquidem sunt dij multi ⁊ domini
multi: nobis tamen vn⁹ deus pater ex q̄
omnia ⁊ nos in illo: ⁊ vn⁹ dñs iesus xp̄s
C per quem omnia: ⁊ nos per ipsum. Sed
non in oībus est scia. Quidā autē cū cō
scientia vsq̄ nunc idoli: quasi idolotitū
manducant: ⁊ ꝯscientia ipsoꝝ cū sit infir
ma polluiť. Esca autē nos nō cōmendat
deo. Neq̄. n. si manducauerimus abun D
dabimus: neq̄ si non manducauerimus
deficiemus. Videte aūt ne forte hec licen
tia vestra offendiculū fiat īfirmis. Si qs
enī viderit eū qui hȝ sciam in idolio recū
bentē nōne ꝯscientia eius cū sit īfirma edi
ficabiť ad mādūcandū idolotita. Et pibit
īfirmus in tua ꝯscientia frater ꝓpter quē
xp̄s mortuus ē. Sic aūt peccantes ī frēs Ro.14.d.
⁊ percutientes ꝯsciam eoꝝ īfirmā in xp̄ꝫ
peccatis. ¶ Quapꝑter si esca scandalizat
frēm meū: nō māducabo carnē in eternū A
ne frēm meum scandalizē. ¶ IX

Non sum liber? Nō sū apl's. Nō
ne xp̄m iesum dñm nostrū vidi.
Nōne opus meū vos estis ī dño
Et si alijs nō sū apostolus: sed tamē vo
bis sum. Nā signaculū apostolatus mei
vos estis in dño. Mea defensio apđ eos
q me interrogant: hec ē. Nunqd non ha
bemus ptātem manducandi ⁊ bibendi.
Nunqd non hēmus ptātē sororē muli
erculam circunducendi: sicut ⁊ ceteri apl'i
⁊ frēs dñi ⁊ cephas. Aut solus ego ⁊ bar B
nabas non hēmus ptātē hoc operandi.
Quis militat suis stipēdijs vnq̄. Quis
plantat vineā: ⁊ de fructu eius non edit.
Quis pascit gregē: ⁊ de lacte gregis non
manducat. Nunquid ſm hoīem hec dico Deut.25.
An ⁊ lex hec non dicit. Scriptum est. n.
in lege moysi. ¶ Non alligabis os boui
trituranti. Nūquid de bobus cura ē deo
An ꝓpter nos vtiq̄ hoc dicit. Nam pro
pter nos vtiq̄ scripta sunt: qm̄ debȝ ī spe
qui arat arare: ⁊ qui triturat in spe fructus
ꝑcipiendi. Si nos vobis spūalia semina
uimus: magnū est si nos carnalia vestra
metamus. Si alij ptātis vestre participes
sunt: quare non potius nos. Sed nō vsi
sumus hac ptāte. Sed oīa sustinem⁹: ne
quod offendiculū demus euangelio xp̄i.
Nescitis qm̄ qui in sacrario operanť que
de sacrario sunt edunt. Et qui altario de E
seruiunt cū altario participant. Ita ⁊ do
minus ordinauit his qui euangeliū annū
ciant de euangelio viuere. Ego aūt nullo
hoꝝ vsus sum. Non scripsi aūt hec: vt ita
fiāt in me. Bonum est enim mihi magis
mori: q̄ vt gloriā meā quis euacuet. Nā
⁊ si euangelizauero non est mihi gloria.
Necessitas enī mihi incūbit. Ve enī mi
hi est: si non euangelizauero. Si enī vo

lens hoc ago: mercedē habeo: si autē inuitus: dispensatio mihi credita est. Que est ergo merces mea. Ut euangeliū pdicans: sine sumptu ponam euangeliū: vt non abutar ptāte mea in euangelio. Naz cū liber essē ex omnibus oium me seruū feci: vt plures lucrifacerē.

D Et fact⁹ sū iudeis tanq̃ iudeus: vt iudeos lucrarer. His qui sub lege sunt: q̃si sub lege essem cū ipse non essē sub lege: vt eos qui sub lege erant lucrifacerem. His qui sine lege erant tanq̃ sine lege essē: cū sine lege dei non essē: sed in lege essē xpi: vt lucrifacerē eos q sine lege erant. Factus sū īfirmis infirmus: vt infirmos lucrifacerē. Omnibus oīa factus sū: vt oēs facerem saluos. Oia autem facio propter euangeliū: vt particeps eius efficiar. Nescitis q̄ hi qui in stadio currunt oēs quidē currūt sed vnus accipit brauium. Sic currite: vt

Philip.3.c. cōprehendatis. Omis enim q in agone contendit ab omnib⁹ se abstinet: τ illi quidem vt corruptibilē coronam accipiant: nos aūt incorruptam. Ego igit̄ sic curro non quasi in incertū: sic pugno non quasi aerem verberans. Sed castigo corp⁹ meum: τ in seruitutē redigo: ne forte cū aliis pdicauerī: ipse reprobus efficiar. X

A Nolo eni vos ignorare frēs: qm̄ patres nostri oēs sub nube fuerūt τ omnes mare transierūt: τ oēs in moyse baptiçati sunt in nube τ in mari. Et oēs eandē escā spiritalē manducauerunt: τ oēs eundē potuz spiritalē biberūt. Bibebant aūt de spiritali consequēte eos

B petra: petra aūt erat xp̄s. Sed nō in plu-

Nume.20. ribus eoꝝ beneplacitū est deo. Nā prostrati sunt in deserto. Hec aūt in figura facta sunt nostri vt non simus ꝯcupiscētes maloꝝ: sicut τ illi cōcupierunt. Neq̃ idolatre efficiamini sicut quidā ex ipsis quēadmodū scriptum est.

Exo.32. Sedit ppl's manducare τ bibere: τ surrexerūt ludē.

Nume.25. Neq̃ fornicemur sicut qdam ex ipsis fornicati sūt τ ceciderunt vna die viginti tria milia.

Nume.21. Neq̃ tēptemus xp̄m sicut qdam eorum temptauerunt τ a serpentibus perierunt.

Hiere.8. Neq̃ murmuraueritis sicut qdam eoꝝ murmurauerūt: τ perierūt ab exterminatore. Hec aūt oia in figura ꝯtingebant illis.

Esa.37.τ38 scripta sūt aūt ad correptionē nostraz: in quos fines seculoꝝ deuenerūt.

C Itaq̃ q se existimat stare: videat ne cadat. Temptatio vos nō apprehendat nisi humana. Fidelis aūt deus ē: q non patietur vos tēptari supra id qđ potestis: sed faciet etiam cū tēptatione puentū: vt possitis sustinere. Propter qđ charissimi mihi fugite ab idoloꝝ cultura. Ut prudentib⁹ loquor: vosipsi iudicate qđ dico. Calix benedictionis cui benedicimus nonne communicatio sanguinis xp̄i ē? Et panis quē frangimus: nonne participatio corporis dñi est? Qm̄ vnus panis τ vnū corp⁹ mlti sumus oēs q de vno pane τ de vno calice participamus. Uidete israel fm carnē. Nōne qui edunt hostias: pticipes sunt altaris? Quid ergo? Dico q̄ idolis imolatuz sit aliquid: aut q̄ idolū sit aliqd? Sed que imolant gentes demoniis imolant τ

Deut.32. non deo. Nolo aūt vos socios fieri demonioꝝ. Non potestis calicez dñi bibere τ calicē demonioꝝ: nō potestis mense dñi participes esse: τ mense demoniorū. An emulamur dñm? Nunqd fortiores illo sumus. Omnia mihi licent: sed non oīa expediunt. Omnia mihi licent: sed non omnia edificant. Nemo quod suū

j.13.b. est querat sed qđ alterius. Omne quod in macello venit manducate nihil interrogantes propter conscientiam. Dñi est terra τ plenitudo eius. Siquis vocat vos infideliū ad cenam τ vultis ire: omne quod vobis apponit̄ manducate: nihil interrogantes propter conscientiam. Siquis autem dixerit hoc imolatum est idolis nolite manducare propter illum qui indicauit: τ propter conscientiam. Conscientiā autez dico: non tuā sed alterius. Ut quid eniz libertas mea iudicat̄ ab aliena conscīētia. Si ego cū gratia participo: quid blasphemor p eo q̄ gratias ago? Siue ergo māducatis siue bibitis: vel aliud quid facitis omnia in gloriam dei facite: Sine offensione estote iudeis τ gētibus τ ecclesie dī sicut τ ego per omnia omnib⁹ placeo: nō querens qđ mihi vtile est: sed quod multis vt salui fiant. XI

D Imitatores mei estote: sicut τ ego christi. Laudo autez vos fratres q̄ per omnia mei memores estis τ sicut tradidi vobis precepta mea tenetis. Uolo aūt vos scire: q̄ ois viri caput xp̄s est: caput autem mulieris vir: caput vero

christi deus. Omnis vir orans aut pphe
tans velato capite: deturpat caput suum.
Omnis aūt mulier orans aut prophetās
non velato capite det urpat caput suum.
Unum est enim ac si decaluetur. Nam ꝛ
si non velatur mulier tōdeatur: vero tur
pe est mulieri tonderi aut decaluari velet
caput suum. Uir quidem non debet vela
re caput suū: quoniā imago ꝛ gloria dei
B est mulier aūt gloria viri est. Non eni vir
ex muliere est: sed mulier ex viro. Eteniꝫ
non est creatus vir propter mulierē: sed
mulier propter virum. Ideo debet muli
er velamen habere super caput suū: ꝛ p
pter angelos. Verūtamen neqꝫ vir sine
muliere: neqꝫ mulier sine viro in domio
Nam sicut mulier de viro: ita ꝛ vir p mu
lierem. Omnia auteꝫ ex deo. Uosipsi iu
dicate: decet mulierē non velatam orare
deū? Nec ipsa natura docet vos. Quod
vir quideꝫ si comā nutriat ignominia est
illi: mulier vero si comā nutriat gloria ē
illi: qm̄ capilli pro velamine ei dati sunt.
Siquis autem videtur contentiosus esse
nos talem consuetudinem non habemus
neqꝫ ecclesia dei. Hoc auteꝫ precipio nō
laudans q̄ non in melius: sed in deterius
conuenitis. Primū quideꝫ conuenienti
bus vobis in ecclesiā: audio scissuras eē
inter vos ꝛ ex parte credo. Nā oportet ꝛ
hereses esse vt ꝛ qui probati sunt manife
sti fiant in vobis. Conuenientibus ergo
vobis i vnum: iā non est dominicā ce
nā manducare. Unusquisqꝫ eniꝫ suā ce
nā presumit ad manducandū: ꝛ alius q
deꝫ esurit: alius auteꝫ ebrius est. Nunqd
domos non habetis ad manducanduꝫ ꝛ
bibenduꝫ? Aut ecclesiā dei contemnitis
ꝛ confunditis eos qui nō habent. Quid
dicā vobis? Laudo vos: in hoc non lau
do. Ego eniꝫ accepi a dn̄o quod ꝛ tradidi
vobis: quoniā dn̄s iesus in qua nocte tra
debatur: accepit paneꝫ ꝛ gratias agēs fre
Lu.22. git ꝛ dixit. Accipite ꝛ māducate. Hoc
Mar.14.c. est corpus meuꝫ quod pro vobis tradet.
1.Co.10. Hoc facite in meā cōmemorationeꝫ. Si
Heb.9. militer ꝛ caliceꝫ postq̄ cenauit dicens.
Hic calix nouū testamentū est in meo sā
guine. Hoc facite quotienscūqꝫ bibetis
in meā cōmemorationeꝫ. Quotienscūqꝫ
eniꝫ manducabitis paneꝫ hunc ꝛ calicem
bibetis mortē dn̄i ānunciabitis donec ve

niat. Itaqꝫ quicunqꝫ manducauerit pa D
neꝫ ꝛ biberit caliceꝫ dn̄i indigne reus erit
corporis ꝛ sāguis domini. Probet aūt Mat.26.b.
seipsum homo: ꝛ sic de pane illo edat ꝛ de
calice bibat. Qui eni māducat ꝛ bibit idi
gne iudiciū sibi manducat ꝛ bibit: non di
iudicans corpus dn̄i. Ideo inter vos mł
ti infirmi ꝛ imbecilles: ꝛ dormiunt multi.
Quod si nosmetipsos diiudicaremus: nō
vtiqꝫ iudicaremur. Dū iudicamur auteꝫ
a dn̄o corripimur: vt nō cū hoc mūdo dā
nemur. Itaqꝫ frēs mei cū cōuenitis ad mā
ducādū inuicē expectate. Siqs esurit do
mi māducet: vt nō i iudiciū cōueniatis. Ce
tera aūt cū venero disponā.

Capitulum. XII

De spiritalibus aūt nolo vos igno A
rare fratres. Scitis aūt qm̄ cū gē
tes eētis: ad simulacra muta put
ducebamini: euntes. Ideo notū vobis fa
cio: q̄ nemo in spiritu dei loquēs dicit ana
thema iesu. Et nemo pōt dicere dominus
iesus: nisi in spū sancto. Diuisiones vero
graꝝ sunt idē aūt spiritus. Et diuisiones
ministrationū sunt: idem aūt dn̄s. Et di
uisiones operationū sunt: idē vo deus q
opat oia in oibus. Unicuiqꝫ aūt dat ma
nifestatio spiritus: ad vtilitatē. Alij qdeꝫ
p spm̄ dat smo sapie alij autē scie sm eū B
dē spm̄. Alteri fides in eodē spū: alij gra
sanitatū in vno spiritu. Alij opatio vtu
tum: alij pphetia: alij discretio spirituū:
alij genera linguaꝝ: alij interptatio smo
num. Hec autem oia opatur vnus atqꝫ
idem spiritus: diuidens singulis put vlt
Sicut eni corpus vnum est ꝛ membra Ro.12.b.
habet multa: oia āt mēbra corporis cum Eph.4.a.
sint multa: vnū tamen corpus sunt: ita ꝛ
christus. Etenim in vno spiritu omnes
nos in vnum corpus baptizati sumus: si
ue iudei: siue gentiles: siue serui: siue libe
ri: ꝛ omnes in vno spiritu potati sumus.
Nam ꝛ corpus non est vnū membꝝ: sꝫ
multa. Si dixerit pes: quoniā non sum C
manus non sum de corpore: non ideo nō
est de corpore? Et si dixerit auris: quoniā
non sum oculus: non sum de corpore: nū
iō non est de corpore? Si totum corpus
oculus: vbi audit⁹? Si totū audit⁹ vbi o
doratus? Nūc aūt posuit de⁹ mēbra: vnū
quodqꝫ eoꝝ in corpe sicut voluit. Quod
si eēnt omnia vnū membrū: vbi corpus

Nunc aūt multa qdē mēbra: vnum autē
corpus. Non pōt autē oculus dicere ma/
nui: opa tua nō indigeo: aut iteꝝ caput pe
dibus nō estis mihi necessarij. Sʒ multo
magis q̄ vident̄ mēbra corpis infirmio/
D ra esse: necessariora sunt: Et q̄ putamus
ignobiliora mēbra eē corpis: his hono/
rē abundantiorē circūdamus. Et q̄ inho
nesta sūt nr̄a: abundātiorē honestatē hn̄t.
Honesta aūt nr̄a nullius egēt. Sed de⁹
tēpauit corpus ei cui deerat abundātiorē
tribuēdo honorē: vt nō sit scisma i corpe
sed i idipm ꝑ inuicē sollicita sint mēbra.
Ro.8.b. ¶ Et si qd patiat̄ vnuʒ mēbrū: cōpatiunt̄
Heb.4.d. oia mēbra. Siue gloriat̄ vnū mēbꝝ con
gaudēt oia mēbra. Vos autē estis corp⁹
xp̄i: ꝛ mēbra de mēbro. Et quosdā qdeʒ
posuit deus i ecclesia. ꝑmo apl'os: secūdo
ꝓphetas: tertio doctores: deinde virtu/
tes: ex inde grās curationū: opitulatiōes
gubernatiōes: genera linguaꝝ: interp̄ta
tiōes sermonū. Nunqd oēs apl'i. Nun/
qd oēs ꝓphete. Nunqd oēs doctores.
Nunqd oēs virtutes. Nunqd oēs gra
tiā hn̄t curationuʒ. Nunqd oēs linguis
J.14.a loquunt̄. Nūqd oēs interp̄tant̄. ¶ Emu
lamini aūt charismata meliora. Et adhuc
excellentiorē viā vobis demōstro. XIII

A Si linguis hoīum loquar ꝛ āgelo
rū charitatē aūt nō habeā: factus
sum velut es sonās aut cymbaluʒ
tinniēs. Et si habuero ꝓphetiā: ꝛ noue
riʒ mysteria oia: ꝛ oēm sciam: ꝛ si habue
ro oēm fidē ita vt montes transferā: cha
B ritatē āt nō habuero nihil sum. Et si di/
stribuero in cibos pauperum oēs faculta
tes meas: ꝛ si tradidero corpus meuʒ ita
vt ardeā: charitatē aūt nō habuero nihil
mihi ꝓdest. Charitas patiēs ē: benigna
3.10.d. est. ¶ Charitas nō emulat̄: nō agit ppe/
ram: non inflat̄: non est ambitiosa: non
querit q̄ sua sunt. Non irritat̄: non cogi
tat malum: non gaudet super iniquitate
congaudet autēʒ veritati. Omnia suffert
omnia credit: omnia sperat: omnia susti/
C net. Charitas nunq̄ excidit Siue ꝓphe
tie euacuabunt̄: siue lingue cessabunt: si/
ue scientia destruet̄. Ex parte eniʒ cogno
scimus: ꝛ ex parte ꝓphetamus. Cuʒ au
tē venerit qd perfectum est: euacuabitur
quod ex parte est. Cum essem paruulus:
loquebar vt paruulus: sapiebam vt par/
uulus: cogitabam vt paruulus. Qn̄ aūt
factus sū vir: euacuaui que erant paruuli a
Videmus nunc p speculum in enigma/
te: tūc aūt facie ad faciē. Nūc cognosco ex
pte: tunc aūt cognoscā sicut ꝛ cognitus sū
Nūc aūt manēt fides: spes: charitas: tria
hec. Maior aūt hoꝝ ē charitas. XIIII b

Sectamini charitatē: emulamini
spiritalia: magis aūt vt ꝓphetet̄ 3.12.
¶ Qui enim loquit̄ lingua nō ho
minibus loquit̄: sed deo. Nemo eniʒ au
dit. Spiritus aūt loquit̄ mysteria. Nam
qui prophetat hominibus loquit̄ ad edifi
cationē ꝛ exhortationē ꝛ consolationem.
Qui loquit̄ lingua semetipʒ edificat: qui
autē ꝓphetat: ecclesiam dei edificat. Vo
lo autē omnes vos loqui linguis: magis
autē ꝓphetare. Naʒ maior est qui ꝓphe
tat q̄ʒ qui loqt̄ linguis: nisi forte interpre
tet̄ vt ecclesia edificationeʒ accipiet. Nūc
autem frēs si venero ad vos linguis lo/
quens: quid vobis ꝓdero: nisi vobis lo
quar aut in reuelatione: aut i scīa: aut in
ꝓphetia: aut in doctrina. Tñ q̄ sine ani
ma sunt vocē dātia: siue tibia: siue citha/
ra: nisi distinctioneʒ sonituum dederint:
quō scietur id quod canit̄: aut quod citha
rizat̄. Etenim si incertā voceʒ det tuba:
quis parabit se ad bellum. Ita ꝛ vos per
linguam nisi manifestū sermonem dede
ritis: quō sciet̄ id qd dicit̄. Eritis eni in
aera loquentes. Tā multa vt puta gene
ra linguarū sunt in hoc mundo ꝛ nihil si
ne voce est. Si ergo nesciero virtutē vo/
cis: ero ei cui loquor barbarus: ꝛ qui loq
tur mihi barbar⁹. Sic ꝛ vos qm̄ emula/
tores estis spirituū ad edificationē eccl'ie.
q̄rite vt abūdetis. Et iō q loquit̄ lingua:
oret vt interp̄tet̄. Nā si oreʒ lingua spūs
meus orat mēs autem mea sine fructu est
Quid ḡ est. Orabo spū. orabo ꝛ mente.
Psallā spū: psallā ꝛ mēte. Ceteꝝ si bene
dixeris spū: qs supplet locū idiote. Quō
dicet amē sup tuā benedictionē. Qm̄ qd
dicas nescit. Nā tu qdem bene grās agis
sed alter non edificat̄. Gratias ago deo
meo q̄ oium vr̄m lingua loquor. Sed i
ecclesia volo qnq̄ verba sensu meo loqui
vt ꝛ alios istruam: q̄ʒ deceʒ milia vboꝝ
in lingua. Frēs: nolite pueri effici sensi/
bus: sʒ malicia puuli estote: sensibus aūt
pfecti estote. In lege eni scriptū ē. Qm̄ i

Nisi linguis & i labijs alijs loqr ppło huic & nec sic exaudiet me dicit dñs. Itaqz lingue i signũ sunt nõ fidelibus: sz ifidelib⁹ pphetie aũt nõ ifidelibus: sz fidelib⁹. Si g̃ ↄueniat vniuersa ecclesia i vnũ & oẽs linguis loquant̃: itrent aũt idiote aut ifideles nõne dicẽt qd isanit̃. Si ãt oẽs pphetẽt itret aũt qs ifidelis vel idiota: ↄuincitur ab oibus: diiudicat̃ ab oib⁹. Occulta.n. cordis eius manifesta fiũt: & ita cadens in faciẽ adorabit deũ pnuncians q; vere de⁹ in vobis sit. Quid g̃ ẽ frẽs. Cũ ↄuenitis vnusqsqz vestrũ psalmũ hz: doctrinaz hz apocalypsim hz: linguã hz: iterp̃tationez hz: oia ad edificationẽ fiant. Siue lingua qs loquit̃. fm duos: aut vt multũ tres: & p partes & vnus iterp̃tet̃. Si aũt nõ fuerit iterpres: taceat in ecclesia: sibi aũt loqt̃ & deo. Prophete aũt duo aut tres dicant & ceteri diiudicent. Qd̃ si alij reuelatũ fuerit sedẽti: prior taceat. Potestis.n. oẽs p singulos pphetare vt oẽs discant: & oẽs exhortent̃. Et spũs pphetaꝝ pphet̃ subiectus est. Nõ.n. dissensionis est de⁹: sed pacis: sicut & in oibus ecclesijs sãctoꝝ doceo. Mulieres in ecclesijs taceant. Non eni pmittit̃ eis loq: sz subditas eẽ sicut & lex dicit. Si qd aũt volunt discere: domi viros suos iterrogẽt. Turpe est.n. mulieri loq in ecclesia. An a vobis verbũ dei pcessit: aut in vos solos puenit. Siqs videt̃ pphetã eẽ: aut spũalis cognoscat que scribo vobis: q2 dñi sunt mãdata. Siqs aũt ignorat: ignorabit̃. Itaqz fratres emulamini pphetare: & loqui liguis nolite phibere. Omnia aũt honeste: & fm ordinẽ fiant in vobis.

C XV

Notũ aũt vobis facio frẽs euangeliũ qd̃ predicaui vobis qd̃ & accepistis: in quo & statis: p qd̃ & saluami: q rõne p̃dicaueri vob si tenet̃: nisi frustra credidist̃. Tradidi.n. vobis i primis qd̃ & accepi: qm̃ xp̃s mortu⁹ ẽ p pctis nr̃is fm scripturas: & qa sepultus ẽ: & qa resurrexit tertia die fm scripturas: & quia visus est cephe: & post hoc vndeci. Deinde visus ẽ plusq̃ qngẽtis fratribus simt̃ ex qbus multi manent vsqz adhuc: qdam aũt dormierũt. Deide visus ẽ iacobo: dei de aplis oibus. Nouissime ãt oiuz tãq; abortiuo visus ẽ & mihi. Ego.n. sũ minimus aploꝝ: q nõ sũ dignus vocari aplus qm̃ psecutus sũ ecclesiaz dei. Grã aũt dei sũ id qd̃ sũ: & grã eius in me vacua nõ fuit sed abundanti⁹ illis oib⁹ laboraui. Non ego aũt: sz grã dei mecũ. Siue.n. ego: siue illi: sic p̃dicauimus & sic credidist̃. Si aũt xp̃s predicat̃ q; resurrexit a mortuis: quõ qdam dicũt in vobis: qm̃ resurrectio mortuoꝝ nõ ẽ: Si aũt resurrectio mortuoꝝ nõ ẽ: neqz xp̃s resurrexit. Si aũt xp̃s nõ resurrexit inanis ẽ p̃dicatio nr̃a: inanis est & fides vr̃a. Inueĩmur ãt & falsi testes dei: qm̃ testimoniũ dixim⁹ aduersus deuz q; suscitauerit xp̃m quez non suscitauit: si mortui nõ resurgũt. Nã si mortui non resurgũt: neqz xp̃s resurrexit. Qd̃ si xp̃s ñ resurrexit vana ẽ fides vr̃a. Adhuc eniz estis i pctis vr̃is. Ergo & q dormierũt in xp̃o pierunt. Si i hac vita tm̃ in xp̃o spãtes sum⁹: miserabiliores sumus oib⁹ hoibus. Nũc aũt xp̃s resurrexit a mortuis p̃mitie dormientium: quoniaz quidem per hominez mors & per hominem resurrectio mortuoꝝ. Et sicut in adã oẽs moriũt̃ ita & in xp̃o oẽs viuificabunt̃. Vnusqsqz aũt in suo ordie p̃m tie xp̃s. Deide hi q sũt xp̃i q in aduentũ eius crediderũt. Deinde finis cũ tradiderit regnũ deo & prĩ: cũ euacuauerit oẽz p̃ncipatũ & ptãtẽ & v̄tutem. oz aũt illũ regnare: donec ponat oẽs inimicos sub pedib⁹ eius. Nouissime autez inimica destruet̃ mors. Omia.n. subiecit sub pedibus eius. Cũ aut dicat oia subiecta sunt ei: sine dubio p̃ter euz q subiecit ei oia. Cũ aũt subiecta fuerint illi oia: tunc & ipse filius subiectus erit illi q subiecit sibi oia: vt sit deus oia in oibus. Alioqn qd facient q baptiçant̃ pro mortuis: Si oino mortui nõ resurgũt: vt qd & baptiçẽt̃ pro illis: Vt qd & nos piclitamur omi hora. Quotidie morior p vr̃az gloriam frẽs quã habeo in xp̃o iesu dño nostro. Si fz hoiez ad bestias pugnaui ephesi: qd mihi pdest si mortui nõ resurgũt. Mãducemus & bibamus cras.n. moriemur. Nolite seduci. Corrũpunt mores bonos colloqa mala. Euigilate iusti & nolite peccare. Ignorãtiã.n. dei qdã hñt. Ad reuerẽtiã vob loqr. Sz dicit aliqs. Quõ resurgunt mortui. Quali aũt corpe venient. Insipiẽs tu: qd̃ seminas nõ viuificat̃ nisi p̃us moriat̃. Et qd seminas: Nõ corpus qd̃ futuꝝ est seminas: sz nudũ granũ vt puta tri/

Esa. 22. & 56.

rici: aut alicuius ceterorum. Deus autem dat illi corpus sicut vult et vnicuiqz semi num proprium corpus. Non omnis ca/ro eadem caro: sz illa hoiuz: alia pecoꝝ: alia volucrū: alia autē pisciū. Et corpora celestia ꝛ corpora terrestria. Sz alia qdem celestiū gl'ia: alia aūt terrestriū. Alia cla/ritas solis: alia claritas lune: ꝛ alia clari/tas stellaꝝ. Stella.n.a stella differt i clari tate: sic ꝛ resurrectio mortuoꝝ. Seminat' in corruptiōe: surget i icorruptōe. Semi nat' in ignobilitate: surget i gloria. Semi nat' i ifirmitate: surget i ꝟtute. ¶ Seminat' corpus aiale: surget corpus spūale. Sic ē corpus aiale: ē ꝛ spūale: sicut scriptum est ¶ Factus ē pmus hō adā in aiaz viuentē nouissimus adā in spm viuificantē: sz nō pus qd spūale ē sed qd aiale: deide quod spūale. Primus hō de terra terrenus: se cundus hō de celo celestis. Qualis terre nus tales ꝛ terreni: ꝛ q̄lis celestis: tales ꝛ celestes. Igit' sicut portauimus imaginē treni: portemus ꝛ imaginē celestis Hoc aūt dico frēs: q2 caro ꝛ sanguis regnū dei possidere nō pñt: neqz corruptio incorru/ptelā possidebit. Ecce mysteriū vobis di co. Oēs qdem resurgemus: sz nō oēs i/mutabimur. In momēto: in ictu oculi: i nouissima tuba. Canet.n.tuba: ꝛ mortui resurgent incorrupti: ꝛ nos imutabimur Oportet.n. corruptibile h' induere incor ruptionē: ꝛ mortale h' iduere imortalitatē Cū autē mortale h' iduerit imortalitatem tunc fiet sermo q scriptus est. Absorta est mors i victoria. Ubi ē mors victoria tua Ubi est mors stimulus tuus. Stimulus aūt mortis pctm̄ est: virtus vero pcti lex.

D

2. Cor.9.b.
Hiere.12.
Prouer.22.
Gal.6.b.
Geñ.i.

i. Io.5.b.

¶ Deo aūt gras: q dedit nobis victoriam per dñz nostrū iesuz xpz. Itaqz frēs mei dilecti: stabiles estote ꝛ imobiles: abun/dātes in oi ope dñi sp scientes q labor ve ster nō est inanis in domino. ¶ XVI

A

De collectis aūt q̄ fiunt in scōs: sicut ordinaui in ecclesijs galatie: ita ꝛ vos facite p vnā sabbati. Vnusquisqz vrm apud se reponat: recondens qd ei bn̄ placuerit vt nō cū venero tunc collecte fiant. Cuz autē presens fuero: quos p baueritis per epl'as hos mittā pferre gratiaz vrāz in hierl'z. Qd si dignū fuerit vt ego eaz: mecuz ibunt. Veniā aūt ad vos cum macedoniā pertransiero.

B

Nam macedoniā ptransibo. Apud vos aūt forsitā manebo vel ēt hyemabo: vt vos me de/ducatis q̊cūqz iero. Nolo.n. vos modo i trāsitu videre. Spero.n. me aliquātuluz tpis manere apud vos: si dñs permiserit Permāebo āt ephesi vsqz ad pentecostē Ostium.n. mihi apertum est magnum ꝛ euidens: ꝛ aduersarij multi. Si autē ve/nerit timotheus: videte vt sine timore sit apud vos. Op9 eni dñi opat' sicut ꝛ ego. Ne qs ḡ illuz spernat. Deducite aūt illū in pace: vt veniat ad me. Expecto eni illū cū fratribus. De appollo autez fratre vobis notū facio: qm̄ multum rogaui eū vt veniret ad vos cū frībus: ꝛ vtiqz nō fuit volūtas eius vt nūc veniret. Veniet aūt cū ei vacuū fuerit. Vigilate: state in fide: viriliť agite ꝛ confortamini: omnia eni ve/stra in charitate fiāt. Obsecro āt vos fra/tres. nostis domū stephane: ꝛ fortunati: ꝛ achaici. qm̄ sunt primitie achaie: ꝛ i mi/nisteriū scōꝝ ordinauerunt seipsos: vt ꝛ vos subditi sitis eiusmodi: ꝛ oi cooperāti et laborāti. Gaudeo autez in p̄sentia ste/phane et fortunati et achaici: qm̄ id quod vob deerat: ipsi suppleuerūt. Refecerūt enim et meū spiritū et vestrum. Cogno/scite ergo q eiusmodi sūt. Salutāt vos oēs ecclesie asie. Salutat vos in dño multum aqla et prisca cum domestica sua ecclesia: apud q̄s et hospitor. Salutāt vos omnes fratres. Salutate inuicem in osculo san/cto. Salutatio mea māu pauli. Si qs nō amat dñm nostrū iesum christum sit ana thema maranatha. Gratia dñi nostri iesu christi vobiscuz. Charitas mea cum oib9 vobis in christo iesu. Amē

C

¶ Explicit epistola Pauli ad Chorithios pma. Incipit prologus in secundam epistolam ad chorinthios.

In secunda ad Chorinthios epistola q̄ñ in pte superiori post tribulationuz suaꝝ relatiōes reddit cās q̄re ad eos secūdo nō ierit: qm̄ non leui mutatione cōsilij fecisse se asserit: sed ne aduentu suo tristiciā icurreret cū i pctō pmanere discipulos repisset. Deide post agnitos fructus pnie reconciliat eū eccl'ie quē i pma pp fornicatiōz a cōsortio scōꝝ iusserat amoueri. Tertio cōtra pseudo a/p'os officij sui dignitatē tuet': et no [illegible]

mēti miſtros: tanto anteire grā' oñdit: q̄ꝫ
to euāgeliū ē lege p̄ſtātius. Immorat̄ et
in cā illa plurimū quā breuiter i p̄ma ꝯti/
gerat vt ꝓmpto ac liberti aio neceſſaria p̄
ſentis vite non hn̄tibus largiāt̄: et vtili/
tatē ſpūalis ꝯmertij ꝯmutēt pn̄tia cū futu
ri: atqꝫ abūdantia ſua ſcōꝝ iopiā ſupple/
ant vt viciſſim coꝝ iopia ſcōꝝ abūdātia
ſuppleat̄. In fine repetit qd̄ ſupius cōtra
pſeudo aplos egerat et iactatiōꝫ eoꝝ p̄di/
catiōeſqꝫ d̄ ſe gl'oſas vel collata antiqtate
generis: vel catalogo iniuriaꝝ ac piculo
rum ſuorum euacuat dicitqꝫ eos oparios
ſubdolos q ad imitatōꝫ ſathane tranſfigu
rent̄ in aplos chriſti: ſub predicatōis ſpe
lucra pecuniaria q̄qꝫ ſectantes.

¶ Incipit argumentum.

POſt actā a chorithijs pniaꝫ cō
ſolatoriā ſcribit eis epl'aꝫ apo
ſtolus a troade p titū et collau
dās eos hortat̄ ad meliora: cō
triſtatos qdē eos: ſꝫ emēdatos oñdēs.

¶ Explicit argumentū. Incipit epiſtola
Pauli ad Chorinthios ſcc̄da. Cap. I

PAulus apo
ſtolꝰ chriſti ieſu p volū
tatēꝫ dei ⁊ thimotheus
frater eccleſie dei que ē
chorinthi cuꝫ oībus ſcis
q ſunt in vniuerſa acha
ia. Grā vobis ⁊ pax a
deo pr̄e noſtro ⁊ dn̄o ieſu xp̄o. Bn̄dictuſ
deus ⁊ pat̄ dn̄i noſtri ieſu xp̄i: pater miſe
B ricordiaꝝ ⁊ deus totius ꝯſolationis: qui
ꝯſolatur nos in omni tribulatione noſtra
vt poſſumus ⁊ ipſi ꝯſolari eos q in omni
preſſura ſunt per exhortationē qua exhor
tamur ⁊ ipſi a deo: qm̄ ſicut abundant paſ
ſiones xp̄i in nobis: ita ⁊ per xp̄m abun/
dat conſolatio noſtra. Siue autem tribu/
lamur ꝓ veſtra exhortatiōe ⁊ ſalute: ſiue
ꝯſolamur ꝓ veſtra conſolatione: ſiue ex/
hortamur ꝓ veſtra exhortatione ⁊ ſalute
que operatur tollerantiā earundeꝫ paſſio
num quas ⁊ nos patimur vt ſpes noſtra
firma ſit ꝓ nobis: ſcientes qm̄ ſicut ſocij
paſſionum eſtis: ſic eritis ⁊ conſolatiōis.
Non eni volumus ignorare vos fr̄es de
tribulatione noſtra q̄ facta ē in aſia: qm̄ ſu
pra modum grauati ſumus ſupra virtutē
ita: vt tederet nos etiam viuere. Sed ipſi
in nobiſipſis reſponſū mortis habuimus
vt non ſimus fidētes in nobis ſed in deo
qui ſuſcitat mortuos: qui de tātis pericul̄
nos eripuit ⁊ eruit: in quem ſperamꝰ: qm̄
⁊ adhuc eripiet: adiuuātibus vobis i ora
tione ꝓ nobis: vt ex multaꝝ ꝑſonis facie
rū eius q̄ i nobis ē donationis: ꝑ multos
grē agant̄ ꝓ nobis. Nā glīa noſtra hec
eſt teſtimoniū cōſcientie noſtre: ꝙ in ſim/
plicitate cordis ⁊ ſinceritate dei: ⁊ non in
ſapientia carnali: ſed in grā dei cōuerſati
ſumus in hoc mūdo: abūdantius autē ad
vos. Nō. n. alia ſcribimus vobis q̄ꝫ que
legiſtis ⁊ cognouiſtis. Spero aūt ꝙ vſqꝫ
i finē cognoſcetis ſicut ⁊ cognouiſtis noſ
ex parte: q2 glīa veſtra ſumus: ſicut ⁊ voſ
noſtra in die domini noſtri ieſu chriſti.
Et hac ꝯfidentia volui p̄us veīre ad vos
vt ſecundam grām haberetis ⁊ p vos trā
ſirem in macedoniaꝫ: ⁊ iteꝝ a macedonia
venirem ad vos ⁊ a vobis deduci in iude D
am. Cū ergo hoc voluiſſem: nunquid le/
uitate vſus ſum. Aut q̄ cogito ſm̄ carneꝫ
cogito: vt ſit apud me: eſt ⁊ non. Fidelis
autē deus: q2 ſermo noſter qui fuit apud
vos: non eſt in illo: eſt ⁊ non ſed eſt: in il
lo eſt. Dei enim filius ieſus chriſtus qui i
vobis per nos predicatus eſt per me ⁊ ſil
uanuꝫ ⁊ thimotheū: non fuit in illo eſt et
non: ſed eſt in illo fuit. Quotquot eni ꝓ/
miſſiones dei ſunt: in illo eſt. Ideo ⁊ per
ipſum amen deo ad gloriam vr̄am. Qui
autem confirmat nos vobiſcū in chriſto:
⁊ qui vnxit nos deus: ⁊ qui ſignauit nos
⁊ dedit pignus ſpūs in cordibus noſtris
Ego autē teſtē deū inuoco in aiaꝫ meā ꝙ
parcens vobiſ nō veni vltra chorinthū: nō
quia dominamur fidei veſtre: ſed adiuto
res ſumus gaudij veſtri. Nam fide ſta/
tis. ¶ II

STatui aūt hoc ipſuꝫ apud me: ne A
iteꝝ in triſtitia venirem ad vos.
Si enim ego ꝯtriſto vos: ⁊ quis
eſt qui me letificet niſi qui contriſtatur ex
me. Et hoc ipſum ſcripſi vobis vt nō cuꝫ
venero triſticiā ſuper triſticiam habeam:
de quibus oportuerat me gaudere: confi
dens in oibus vobis: q2 meuꝫ gaudium

B omniũ vr̃m ē. Nam ex mľta tribulatione
⁊ angustia cordis scripsi vobis per mul/
tas lachrymas: nō vt contristemini: sed
vt sciatis quā charitatē habeā abundanti
us in vobis. Siquis autē contristauit me
non me contristauit: sed ex parte: vt non
onerē oēs vos. Sufficit illi qui eiusmodi
est obiurgatio hec que fit a pluribus: ita
vt contrario magis donetis ⁊ consolemi/
ni ne forte abundantiori tristicia absorbe
atur qui eiusmodi est. Propter quod ob
secro vos: vt confirmetis in illum chari/
tatē. Ideo enī ⁊ scripsi vobis vt cognos/
cā experimentum vestrū: an in oībus obe
C dientes sitis. Cui autē aliquid donastis ⁊
ego. Nā ⁊ ego qd̄ donaui siqd dōaui ꝓp
vos ĩ ꝑsona christi: vt nō circūueniamur
a sathana. Non enī ignoramus cogitatio
nes eius. Cū venissē aūt troadē propter
euangeliū christi: ⁊ ostiū mihi apertuз eēt
D in dño: non habui requiē spiritui meo eo
ꝙ non inuenerim titū fratrē meū: sed va
lefaciens eis: ꝓfectus suз in macedoniā.
Deo autē gratias qui semper triumphat
nos in christo iesu ⁊ odorē noticie sue ma
nifestat per nos in oī loco: q2 christi bonꝰ
odor sumus deo in his qui salui fiunt: ⁊ i
his qui pereunt. Alijs quidem odor mor
tis in mortē: alijs autē odor vite in vitaз.
Et ad hec quis tā idoneus? Non enī su/
mus sicut plurimi adulterātes verbū dei
sз ex sinceritate sicut ex deo corā deo ĩ xp̄o
loquimur. ¶ III

A Incipimus iterū nosmetipsos cō/
mendare. Aut nunquid egemus
sicut quidā cōmendaticijs epistolis
ad vos: aut ex vobis? Ep̄la nostra vos
estis scripta in cordibus nostris: que scit
⁊ legitur ab omnibus hoībꝰ: manifestati
qm̄ epistola estis xp̄i ministrata a nobis:
⁊ scripta non atramēto: sed spiritu dei vi
ui: non in tabulis lapideis: sed in tabulis
Heb. 4. d. cordis carnalibus. ¶ Fiduciā aūt talē ha
bemus per xp̄m ad deū: non ꝙ sufficien/
tes simus cogitare aliquid a nobis quasi
ex nobis: sed sufficientia nostra ex deo ē.
Qui ⁊ idoneos nos fecit ministros noui
B testamenti: non lr̄a sed spiritu. Lr̄a enim
occidit spiritus autem viuificat. Quod si
ministratio mortis litteris deformata ĩ la
pidibus fuit in gloria: ita vt non possent ĩ
tendere filij israel in facieз moysi propter
gloriam vultus eius que euacuatur: quō
non magis ministratio spiritus erit ĩ glo
ria? Nam si ministratio damnationis in
gloria est: multomagis abundat ministe/
rium iusticie in gloria. Nam nec glorifi/
catum est quod claruit in hac parte: ꝓpt
excellentem gloriā. Si enim quod euacua
tur per gloriā est: multomagis quod ma
net in gloria est. Habentes igitur talem
spem: multa fiducia vtimur. Et non sicut
moyses ponebat velamen super faciē suā
vt non intenderent filij israel in faciē eius
quod euacuatur. sed obtusi sunt sensus eo
rum. Usqз in hodiernū diē idipsum vela
men in lectione veteris testamenti manet
non reuelatum: quod in xp̄o euacuatur:
sed vsqз in hodiernū diē cum legitur moy
ses: velamē positū est super cor eorū. Cū
autē conuersus fuerit ad deuз: auferetur
velamē. Dominus aūt spūs est. Ubi au
tem spūs domini ibi libertas. Nos vero
omnes reuelata facie gloriā domini specu
lantes: in eandē imaginē transformamur
a claritate in claritatem tanquā a domini
spiritu. ¶ IIII

A Ideo hn̄tes hanc ãministrationē
iuxta quod misericordiā consecu
ti sumus: non deficimus: sed ab/
dicamus occulta dedecoris: non ambulā
tes in astutia: neqз adulterantes verbum
dei: sed in manifestatione veritatis cōmē
dantes nosmetipsos ad oēm conscienз ho
minuз corā deo. Quod si etiā opertuз est
euangeliū nostrū in his que pereunt ē op
tum: in quibus deus huius seculi exceca/
uit mentes infidelium: vt non fulgeat il
luminatio euangelij glorie xp̄i: qui ē ima
go dei. Non enī nosmetipsos predicamꝰ
sed iesum xp̄m dñm nostrū. Nos autē ser
uos vestros per iesuз: qm̄ deus qui dixit
de tenebris lucē splendescere: ipse illuxit ĩ
cordibus nostris ad illuminationem scie
claritatis dei in facie xp̄i iesu. Habemus
autē thesaurū illum in vasis fictilibus: vt
sublimitas sit virtutis dei: ⁊ non ex nobis
In omnibus tribulationeз patimur: sed
non angustiamur. Aporiamur: sed non
destituimur. Persecutionē patimur: sed
non derelinquimur. Humiliamur: sed
non confundimur. Deijcimur: sed non
perimus. Semper mortificationem iesu
christi in corpore nostro circumferentes:

vt ⁊ vita iesu mãifestet in corporib⁹ nr̃is
Semꝑ eni nos q viuimus i mortẽ tradi/
mur ꝓpter ihm̃: vt ⁊ vita iesu manifestet
i carne nr̃a mortali. Ergo mors i nob ope
rat: vita aũt i vobis. Habẽtes aũt eũdẽ
iiij. spm̃ fidei sicut scriptum ẽ. ¶ Credidi ꝓpt
qd locutus sum: ⁊ nos credimus: ꝓpter
quod ⁊ loqmur: scientes qm̃ q suscitauit ie
sum: ⁊ nos cũ iesu suscitabit: ⁊ ꝯstituet vo
D biscum. Oia eni ꝓpter vos: vt gr̃a abun
dãs ꝑ multos in gr̃aꝝ actione abundet i
gloriã dei. Propter qd non deficimus.
Sed licet is q foris ẽ noster hõ corrũpat:
tñ is q intus ẽ renouatur de die i diẽ. Id
eni qd in pñti est momẽtaneũ ⁊ leue tribu
lationis nostre: supra modum in sublimi
tate eternum glorie pondus oꝑatur in no
bis: non contẽplantibus nobis q̃ videnť
sed que non videnť. Que enim videnť:
temꝑalia sunt: que aũt non videntur: eter
na sunt.

¶ V

A Scimus eni qm̃ si terrestris dom⁹
nostra huius habitationis dissol/
uat ꝙ edificationẽ ex deo habem⁹
domũ non manufactã: sed eternã in celis
Nam ⁊ in hoc ingemiscimus habitatiõe;
nr̃am q̃ de celo est suꝑindui cupientes: si
B tamen vestiti ⁊ nõ nudi iueniamur. Nã
⁊ qui sumus in hoc tabernaculo: ingemi/
scimus grauati: eo ꝙ nolumus expoliari
sed suꝑuestiri: vt absorbeať quod mortale
est a vita. Qui autẽ efficit nos in hoc ipm̃
deus: q dedit nobis pignus spũs. Audiẽ
tes igitur semꝑ ⁊ scientes qm̃ dum sumus
in hoc corpore: ꝑegrinamur a dño. Per
fidẽ eni ambulamus ⁊ non ꝑ speciẽ. Au
demus autem ⁊ bonã voluntatẽ habem⁹
magis ꝑegrinari a corpore ⁊ presentes eẽ
ad dñm: ⁊ ideo cõtendimus siue absentes
4. siue p̃sentes placere illi. ¶ Oẽs enim nos
manifestari oportet añ tribunal xp̃i: vt re
ferat vnusqsq; ꝓpria corporis ꝓut gessit
siue bonũ siue malũ. Scientes ergo timo
C rem dñi hoibus suademus: deo autẽ ma
nifesti sumus. Spero aũt ⁊ in ꝯscientijs
vestris manifestos nos esse. Nõ iteꝝ cõ
mendamus nos vobis: sed occasionẽ da
mus vobis gloriãdi pro nobis: vt habea
tis ad eos q in facie gloriant ⁊ non in cor
de. Siue enim mẽte excedimus deo: siue
sobrij sumus vobis. Charitas.n. xp̃i vr
get nos estimantes hoc: qm̃ si vnus ꝓ oi
bus mortuus est ḡ oẽs mortui sunt ⁊ pro
oibus mortu⁹ ẽ xp̃s: vt ⁊ q viuunt: iam
non sibi viuant: sed ei q ꝓ ipsis mortuus
est ⁊ resurrexit. Itaq; nos ex hoc neminẽ
nouimus s̃m carnem. Et si cognouimus
s̃m carnẽ xp̃m: sed nunc iã non nouim⁹. D
Si q̃ ergo in xp̃o noua creatura: vetera Esa. 43.
transierunt: ¶ ecce facta sunt omnia noua Apoc. xxi. a.
Oia autẽ ex deo q nos reconciliauit per
xp̃m: ⁊ dedit nobis ministeriũ reconcilia
tionis. Qm̃ quidẽ deus erat in xp̃o mun
dum recõcilians sibi: non reputans illis
delicta ipsoꝝ: ⁊ posuit in nobis verbũ re
ꝯciliationis. Pro xp̃o ḡ legatione fungi
mur tãq̃ deo exhortante ꝑ nobis. Obse
cramus ꝓ xp̃o: reconciliamini deo. Eũ
qui non nouerat peccatum ꝓ nobis pecca
tum fecit vt nos efficeremur iustitia dei in
ipso.

¶ VI A

A Diuuantes aũt exhortamur ne in
vacuũ gr̃aꝫ dei recipiatis. Ait.n. Esaie. 49.
¶ Tempore accepto exaudiui te ⁊
in die salutis adiuui te. Ecce nunc temp⁹ B
acceptabile: ecce nũc dies salutis. Nemi/
ni dantes vllã offensionẽ: vt nõ vitupere i. Cor. 4. a.
tur ministeriũ nr̃m: ¶ sed in oibus exhi/ i. ii. c.
beamus nosmetipsos sicut dei ministros i. Timo. 3. c.
In multa patientia: in tribulationibus: i
necessitatibus: in angustijs: in plagis: in
carcerib⁹: in seditionib⁹: in laborib⁹: i vi
gilijs in ieiunijs. In castitate: in scia: in
lõganimitate: in suauitate: in spũ scõ: i cha
ritate nõ ficta: in ṽbo veritatis: in ṽtute
dei. Per arma iustitie: a dextris ⁊ a sini/
stris. Per gloriã ⁊ ignobilitatẽ: ꝑ infa/ C
miã ⁊ bonã famã. Vt seductores ⁊ vera/
ces: sicut q ignoti ⁊ cogniti. Quasi moriẽ
tes ⁊ ecce viuimus: vt castigati ⁊ nõ mor
tificati: quasi tristes: semꝑ aũt gaudentes
sicut egẽtes multos aũt locupletãtes: tan
q̃ nihil habentes: ⁊ oia possidentes. Os
nr̃m patet ad vos o chorinthij: cor nostꝝ
dilatatũ est. Nõ angustiamini in nobis:
angustiamini autẽ in visceribus vestris.
Eandẽ aũt habẽtes remunerationẽ: tan Eccle. 13.
q̃ filijs dico: dilatamini ⁊ vos. ¶ Nolite Gal. 5. a.
iugũ ducere cũ infidelib⁹. Que eni ꝑtici/ Act. 15. a.
patio iustitie cuꝫ iniqtate aut que societas D
luci ad tenebras? Que aũt conuentio xp̃i
ad belial? Aut que ps fideli cum infideli.
Qui aũt consensus tẽplo dei cum idolis. i. Cor. 3. c.
¶ Vos eni estis templũ dei viui: sicut dic ⁊. 6. d.

deus: qm̄ inhabitabo in illis & inambula/
bo inter eos: & ero illoꝝ deus: & ipsi erunt mi
hi ppl's. Propter qđ exite de medio eoꝝ
& separamini dicit dñs: & inmundū ne teti/
geritis & ego recipiā vos: & ero vobis in
patrē: & vos eritis mihi in filios & filias:
dicit dñs oipotens. ¶ VII

A Has ergo habentes promissiones
charissimi mundemus nos ab oi
inquinamēto carnis & spūs: pfici
B entes sanctificationē in timore dei. Capi/
te nos. Neminē lesimus: neminē corru/
pimus: neminē circūuenimus. Nō ad cō
dēnationē vrāʒ dico. Predixim⁹.n. ꝙ
in cordib⁹ nrīs estis ad cōmoriendū & ad
ꝯuiuendū. Multa mihi fiducia est apud
vos: multa mihi gloriatio ꝓ vobis. Re
pletus sum ꝯsolatiōe: supabundo gaudio
in oi tribulatiōe vrā. Nā & cū venissem⁹
in macedoniā nullā requiem habuit caro
nostra: sed oēʒ tribulationē passi sumus.
Foris pugne: intus timores. Sed qui cō
solaẗ humiles: ꝯsolatus est nos deus i ad
uentu titi. Nō solū aūt in aduētu eius: sʒ
etiā in consolatione qua consolatus est in
vobis referens nobis vrm desideriū: ve
strū fletū: vestrā emulationē ꝓ me: ita vt
C magis gauderē. Qm̄ & si cōtristaui vos i
epl'a nō me penitet. Et si peniteret vidēs
ꝙ epistola illa & si ad horā vos contrista/
uit: nunc gaudeo: nō qr cōtristati estis: sʒ
qr cōtristati estis ad penitentiā. Cōtrista
ti enī estis ſm deū: vt in nullo detrimētū
i. Pe.2.c. patiamini ex nobis. ¶ Que eni ſm deum
Ja.5.c. tristitia est pniam in salutē stabilē operaẗ
seculi aūt tristitia mortē operaẗ. Ecce eniʒ
hoc ipsʒ ſʒ deū cōtristari vos: quātā i vob
opaẗ sollicitudineʒ: sed defensionē: sed i
dignationē: sed timorē: sed desideriū: sed
emulationē: sed vindictā. In oibus exhi
buistis vos incontaminatos esse nego/
D cio. Igiẗ & si scripsi vobis: nō ꝓpter euʒ
qui fecit iniuriā: nec ꝓpter euʒ q passus ē
sʒ ad māifestandā sollicitudinē nrām quā
habemus ꝓ vobis corā deo. Ideo con/
solati sumus. In consolatione aūt nrā a/
bundantius magis gauisi sumus sup gau
dio titi: qr refectus ē spūs eius ab oib⁹ vo
bis. Et si quid apud illū de vobis gloria
tus sum: nō sū confusus: sed sicut oia vo/
bis in ꝟitate locuti sumus: ita & gloriatio
nrā que fuit ad titū ꝟitas facta ē. Et visce

ra eius abundātius in vobis sunt: remi/
niscētis oiuʒ vrm obedictiā: quō cū timo
re & tremore excepistis illum. Gaudeo ꝙ
in omnibus confido in vobis.
Capitulum. ¶ VIII

Notam aūt facimus vobis fratres
gratiā dei q̄ data est i ecclesijs ma
A cedonie: & ꝙ in multo experimen
to tribulationis abūdantia gaudij ipsoꝝ
fuit: & altissima pauptas eoꝝ abūdauit in
diuitias simplicitatis eoꝝ. Quia ſm ꝟtu
tē testimoniū illis reddo & supra ꝟtutem
volūtarij fuerūt cū multa exhortatiōe obse
crātes nos grām & cōicationē ministerij
qđ fit in scōs. Et non sicut sperauim⁹: sʒ
semetipsos dederūt: pmū dño: deinde no
bis p volūtatē dei: ita vt rogaremus titū
vt queadmodū cepit: ita & pficiat i vobis
etiā grām istā. Sed sicut in oibus abūda
tis fide & sermone & scia & oi sollicitudine
insup & charitate vestra in nos: vt & i hac
grā abundetis. Nō q̄si imperās dico: sed
p alioꝝ sollicitudinē etiā vrē charitatis in
geniū bonū comprobās. ¶ Scitis.n. gra
tiā dñi nostri iesu xpi: qm̄ ꝓpter vos ege Ro.c.
nus factus ē cū esset diues: vt illius iopia Ja.
vos diuites essetis. Et ꝯsiliuʒ in hoc do.
Hoc.n. vobis vtile ē: q nō solū facere sʒ
& velle cepistis ab āno pore. Nunc ꝟo &
facto pficite: vt queadmodū ꝓmptus est
anim⁹ volūtatis: ita sit & pficiēdi ex eo qđ
habetis. Si.n. volūtas ꝓmpta est: ſm id
quod habet accepta est non ſm id quod
nō habʒ. Nō.n. vt alijs sit remissio: vob
aūt tribulatio: sed ex q̄litate i pñti tpe: vrā
abūdātia illoꝝ inopiā suppleat: vt & illoꝝ
abundantia vrē inopie sit supplementū:
vt fiat equalitas sicut scriptū ē. Qui mul
tū nō abūdauit: & q modicū nō minorauit
Grās aūt ago deo q dedit eandē sollicitu
dinē ꝓ vobis i corde titi: qm̄ exhortatiōe
qdē suscepit: sed cū sollicitior esset: sua vo
lūtate ꝓfectus ē ad vos. Misimus etiam
cū illo frēʒ nostꝝ: cuius laus ē in euāge/
lio per omnes ecclesias. Non solum au/
tem: sed & ordinatus est ab ecclesijs co/
mes peregrinatiōis nostre in hanc grati
am que ministratur a nobis ad domini
gloriam: & destinatam voluntatem no/
D stram. Deuitantes hoc: ne quis nos vi/
tuperet in hac plenitudine que ministra/
tur a nobis in domini gloriam. ¶ Pro/ Ro.d.

uidemus enim bona: non solum coram deo sed etiã corã hoibus. Misim⁹ aũt cũ illis frẽm nrm quẽ ꝓbauimus in multis sepe sollicitũ eẽ: nũc aũt multo sollicitiorẽ ꝯfidentia multa i vos: siue ꝓ tito q est socius me⁹: ⁊ i vobis adiutor: siue frẽs nri aplĩ eccliaꝝ gĩe xpi. Ostẽsionẽ ẽ q̃ que ẽ charitatis vre ⁊ nre glie ꝓ vobis: i illos ostẽdite i faciẽ eccliarũ. ¶ IX.

Nam de misterio qđ fit in scõs: ex abundãti ẽ mihi scribere vobis. Scio eni ꝓmptũ animũ vrm ꝓ quo de vobis glorior apud macedones: qm̃ ⁊ achaia parata ẽ ab anno p̃terito: et vestra emulatio ꝓuocauit plrimos. Misimus aũt frẽs: vt ne qđ gloriamur đ vobis euacueẽ in hac pte vt quẽ admodũ dixi parati sitis: ne cũ venerint macedões mecũ: ⁊ inuenerint vos imparatos: erubescamus nos vt nõ dicam⁹ vos in hac suba. Necessariũ ẽ extimaui rogare frẽs vt p̃ueniãt ad vos ⁊ p̃parent rep: omissã benedictõeẽ hãc paratã eẽ: sic q̃si bñdictõeẽ nõ: q̃si auaritiã. Hoc ãt dico. ¶ Qui parce seminat parce ⁊ metet: ⁊ q seminat in bñdictiõibus: de bñdictõibus ⁊ metet: Un⁹ q̃sq̃ ꝓut destinauit i corde suo nõ ex tristicia aut ex necessitate. ¶ Hilarẽ. n. datorẽ diligit deus. Potẽs ẽ aũt de⁹ oẽẽ gratiã abũdare facere i vobis: vt i oibus sẽp oẽm sufficiẽtiã hñtes: abũdetis in oẽ op⁹ bonũ sicut scriptũ est. ¶ Dispsit dedit pauperibus: iusticia ei⁹ mãet in seculũ seculi Qui ãt amistrat semẽ seminãti ⁊ panẽ ad mãducandũ p̃stabit. Et multiplicabit semẽ vestrũ: ⁊ augebit incremẽta frugũ iusticie vestre: vt i oibus locupletati abũdetis in oẽm simplicitatẽ: q̃ operaẽ p nos gratiaꝝ actionẽ deo. Qm̃ ministeriũ huius officij nõ solũ supplet ea q̃ desunt scis sed etiã abũdat p multas grarũ actiones in dñõ p ꝓbationẽ misterij huius glorificãtes deũ in obedientia ꝯfessionis vestre in euãgelio xpi ⁊ simplicitate coicationis vestre i illos ⁊ in oẽs: ⁊ in ipoꝝ obsecratiõe ꝓ vob: desiderãtiũ vos ꝓpter eminentẽ grãm dei in vobis. Grãs ago deo sup inenarrabili dono eius. ¶ X.

Ipse aũt ego paulus obsecro vos p mãsuetudinẽ ⁊ modestiaẽ xpi: qui in facie qdẽ humilis sũ inter vos: absens aũt ꝯfido i vobis. Rogo aũt vos ne p̃sens audeã p eã ꝯfidentiaẽ qua existimor audere in quosdã: q arbitrãtur nos tãq̃ s̃m carnẽ ambulemus. In carne eni ambulãtes: nõ tamẽ s̃m carnẽ militamus. Nã arma militie nostre nõ carnalia sũt: sed potẽtia deo ad destructionẽ munitionũ: cõsilia destruẽtes ⁊ oẽm altitudinẽ extollentẽ se aduersus sciam dei: ⁊ in captiuitatẽ redigẽtes oẽm intellectũ in obsequm xpi: ⁊ in ꝓmptu hñtes vlcisci oẽm inobediẽtiam: cũ ipleta fuerit vestra obedientia. Que s̃m faciẽ sunt videte. Si qs confidit xpi eẽ hoc cogitet iterũ apud se. quia sicut ⁊ ipe xpi est ita ⁊ nos. Nam ⁊ si amplius aliqd gloriatus fuero de ptãte nostra quã dedit nobis dñs i edificationẽ ⁊ nõ in destructionẽ vestrã: nõ erubescã. Ut aũt nõ existimer tãq̃ terrerẽ vos p eplas: qm̃ quidẽ eplẽ inquiũt graues sunt ⁊ fortes: p̃sentia aũt corporis infirma: ⁊ sermo contẽptibilis hoc cogitet q eiusmõi est: q: quales sumus ḃbo per eplas absẽtes: tales ⁊ p̃ntes in facto. Nõ eniẽ audemus inserere aut cõparare nos qbusdam q seipos cõmẽdãt: sed ipsi in nobis nosmetipos metiẽtes: ⁊ cõparãtes nosmetipsos nobis. ¶ Nos aũt nõ in immẽsum gloriabimur: sed s̃m mẽsurã regule: qua mensus ẽ nobis deus mẽsurã ptingendi vsq̃ ad vos. Nõ. n. q̃si nõ ptingẽtes ad vos superextendimus nos. Usq̃ ad vos eni puenimus i euangelio xpi: nõ imensum gloriãtes i alienis laboribus. Spẽ aũt habentes crescẽtis fidei vestre. in vobis magnificari s̃m regulaẽ nostrã i abũdãtia: etiã i illa q̃ vltra vos sũt euangelizare nõ in aliena regula in his q̃ preparata sunt gloriari. ¶ Qui autẽ gloriaẽ in domino glorieẽ. Non. n. q seipm cõmẽdat ille ꝓbatus est: sed quem deus commendat. ¶ XI

Utinam sustineritis modicum quid insipientie mee sed ⁊ supportate me. Emulor eniẽ vos dei emulatione. despondi enim vos vni viro virginem castam exhibere christo. Timeo autẽ ne sicut serpens seduxit euã astutia sua: ita corrumpantur sensus vestri: Et excidant a simplicitate que est in christo iesu. Nam si is qui venit: alium christum predicat queẽ non p̃dicauimus

Margin: B; C; Eph. 4. a; Apo. 21. c; D; i. Cor. i. d; Hiere. 9.; A

aut aliū spm̄ accipitis quē non accepistis:
aut aliud euangeliū qđ nō recepistis: re/
cte pateremini. Existimo. n. nihil me mi
nus fecisse a magnis aplis. Nā ⁊ si impe
ritus ꝟmone sꝫ nō scia. In oibus aūt ma
nifestus sum vobis. Aut nūqd pctm̄ feci
meipsum humilians: vt vos exaltemini?
B Qm̄ gratis euangeliuꝫ dei euangeliçaui
vobis: alias eccl'ias expoliaui accipiēs sti
pendiū ad ministeriū vr̄m ⁊ cū essem apđ
vos ⁊ egerē nulli onerosus fui. Naꝫ qđ
mihi deerat suppleuerūt frēs q venerāt a
macedonia ⁊ in oibus sine onere me vo
bis seruaui ⁊ seruabo. Est veritas xp̄i in
me qm̄ hec gloriatio nō infringet in me i
regionib⁹ achaie. Quare? Quia non di/
ligo vos? Deus scit. qđ aūt facio: ⁊ faciaꝫ
vt amputē occasionē eoꝝ q volūt occasio
nē: vt i q̄ gloriant: tales iueniant sicut et
nos. Nā eiusmodi pseudo apl'i sunt ope/
rarij subdoli: trāsfigurātes se i aplos xp̄i
Et nō mirꝝ. Ipse eniꝫ sathanas trāsfigu/
rat se in angelū lucis. Nō est ḡ magnū si
ministri eius transfigurent velut mīstri
iustitie: quoꝝ finis erit ꝟꝫ opa ipsoꝝ. Ite
rū dico: ne qs me putet īsipientē eē. Alio
qn velut insipientē accipite me: vt ⁊ ego
modicū qd glorier. Qđ loq̄r nō loquor ꝟꝫ
C deuꝫ: sed quasi in insipientia: in hac sub̄a
glorie. Qm̄ multi gloriant ꝟm carneꝫ: ⁊
ego gloriabor. Libent eni suffertis insipi
entes: cuꝫ sitis ipsi sapientes. Sustinetis
enim siqs vos in ꝟuitutē redigit: siqs de
uorat: si qs accipit: siqs extollit: siqs in fa
ciē vos cedit. Scđm ignobilitatē dico: q̄/
si nos infirmi fuerimus in hac pte. In q̄
qs audet: in insipientia dico: audeo ⁊ ego
Hebrei sunt: ⁊ ego. Israelite sunt ⁊ ego
i. Cor.4.a. Semē abrahe sūt: ⁊ ego. ¶ Ministri xp̄i
S.6.a. sunt: ⁊ ego. Vt minus sapiens dico plus
i. Timo.3.c. ego. In laborib⁹ plurimis: in carcerib⁹
abundantius: in plagis supra moduꝫ: in
mortibus freq̄ter. A iudeis qnqes qua
dragenas vna minus accepi. Ter virgis
cesus sū: semel lapidatus suꝫ: ter naufragi
D um feci. Nocte ⁊ die in ꝓfūdo maris fui.
In itineribus sepe: periculis fluminum:
ꝑiculis latronum: ꝑiculis ex genere: peri
culis ex gentibus: periculis in ciuitate: pe
riculis in solitudine: periculis in mari:
2. Thessa.3.d periculis in falsis fratribus. ¶ In labo/
Deut.28. re ⁊ erumna in vigilijs multis. In fa/
me ⁊ siti: ⁊ ieiunijs multis. In frigore ⁊
nuditate: preter illa que extrinsecus sunt
īstantia mea quotidiana: sollicitudo oiuꝫ
eccl'iaꝝ. Quis īfirmat: ⁊ ego nō īfirmor
Quis scādaliçat: ⁊ ego nō vror? Si gl'ia
ri oꝫ: q̄ īfirmitatis mee sunt gl'iabor. De
us ⁊ pat dn̄i nr̄i iesu xp̄i scit q ē bn̄dictus
in secula ꝙ nō mētior. Damasci ꝑposit⁹
gentis arethe regis custodiebat ciuitatem
damascenoꝝ: vt me ꝯprehenderet: ¶ ⁊ ꝑ Act.
fenestrā in sporta dimissus sū per muruꝫ:
⁊ sic effugi manus eius. ¶ XII

SI gloriari opꝫ: nō expedit qdem
8 Veniā aūt ad visiones ⁊ reuela/
tiones dn̄i. Scio hoieꝫ i xp̄o āte
annos q̄ttuordecim siue in corpore siue ex̄
corpus nescio deus scit: raptū huiusmodi
vsq3 ad tertiū celū. Et scio huiusmōi ho/
minē: siue in corpore: siue extra corpus:
nescio deus scit: qm̄ raptus est in paradi/
sum: ⁊ audiuit arcana verba q̄ nō licet ho
mini loqui. Pro huiusmōi gloriabor: ꝓ
me aūt nihil in īfirmitatibus meis. Naꝫ
⁊ si voluero gloriari: nō ero īsipiēs. Ve
ritatē eni dicā. Parco aūt: ne quis me ex
īstimet supra id qđ videt in me: aut audit
aliquid ex me. Et ne magnitudo reuela/
tionum extollat me: datus est mihi stimu/
lus carnis mee āgelus sathane qui me co
laphiçet. Propter qđ ter dn̄m rogaui vt
discederet a me: ⁊ dixit mihi. ¶ Sufficit ti De 3.
bi gratia mea. Nā virtus in īfirmitate ꝑ
ficit. Libenter igit gloriabor in īfirmita/
tibus meis: vt ihabitet in me virtus xp̄i.
Propter qđ placeo mihi in īfirmitatibus
meis: in contumelijs: in necessitatibus: i
ꝑsecutionibus: in angustijs ꝓ xp̄o: Cuꝫ
eni infirmor tunc potens sū. Factus sum
insipiens: vos me coegistis. Ego eniꝫ a
vobis debui cōmendari. Nihil. n. min⁹
feci ab his q sunt supra modū apl'i. Tam C
⁊ si nihil sū signa tn̄ apostolatus mei facta
sunt super vos in oi patientia: in signis ⁊
prodigijs ⁊ virtutibus. Quid ē eniꝫ qđ
minus habuistis pre ceteris eccl'ijs: nisi
ꝙ egoipse non grauaui vos: Donate mi
hi hanc iniuriā. Ecce tertio h̄ paratus sū
venire ad vos ⁊ non ero grauis vobis.
Nō eni quero q̄ vestra sūt sed vos. Nec
eni debēt filij parentibus thesauriçare: sꝫ
parentes filijs. Ego aūt libentissime ipē
dā: ⁊ supipendar egoipse ꝓ aīabus vr̄is

licet plus vos diligens: minus diligar.
Sed esto. Ego vos nō grauaui s; cū essē
astutus dolo vos cepi. Nunqd p aliquē
eoꝝ quos misi ad vos circūueni vos. Ro
gaui titū ꝛ misi cū illo fratrē. Nūqd titus
vos circūuenit. Nōne eodē spū ābulaui/
mus. Nōne eisdē vestigijs? Olim putatis
ꝙ excusemus nos apud vos? Corā deo i
xpo loqmur. Om̄ia .n. charissimi ꝓpt edifi
cationē vr̄aꝫ. Timeo .n. ne forte cū vene
ro: nō q̄les volo inueniā vos: ꝛ ego inueni
ar a vobis qualē nō vultis: ne forte ꝯten/
tiones: emulatiōes: aiositates: dissensio/
nes: detractiōes: susurratiōes: iflationes
seditiōes sint iter vos. Ne iterū cū vene/
ro humiliet me deus apud vos ꝛ lugeam
multos ex his q ante peccauerūt ꝛ nō ege
runt pniam sup immundicia ꝛ fornicatiōe
A ꝛ ipudicitia quā gesserūt. C XIII
Ecce tertio h venio ad vos: ¶ vt i
ore duoꝝ vel triū testiū stabit oē
verbū. Predixi .n. ꝛ p̄dico: vt p̄
sens vobis: ꝛ nunc absens his q ante pec
cauerūt ꝛ ceteris oībus: qm̄ si venero ite/
rū nō parcā. An experimentū q̄ritis eius
q in me loqtur xp̄s? Qui in vobis nō in/
firmat: sed potēs ē in vobis. Nā ꝛ si cru
cifixus ē ex ifirmitate: sed viuit ex virtute
B dei. Nā ꝛ nos ifirmi sumus in illo: s; vi/
uemus in eo ex virtute dei in vob? Vos/
metipsos tēptate. si estis in fide: ipsi vos
ꝓbate. An non cognoscitis vosmetipsos
q: xp̄s iesus in vobis ē? Nisi forte repro
C bi estis. Spero aūt ꝙ cognoscitis: q2 nos
nō sumus reprobi. Oramus aūt deū vt
nihil mali faciatis: nō vt nos ꝓbati parea
mus: sed vt vos qd̄ bonū ē faciatis. Nos
aūt vt reprobi simus. Nō possumus eni
aliqd aduersus veritatē: sed ꝓ veritate.
Gaudemus .n. qm̄ infirmi sumus: vos
aūt potētes estis. Hoc ꝛ oramus: vr̄am
ꝯsumationē. Ideo .n. hec absens scribo
vt nō p̄ns durius agā s̄m ptātem quam
dn̄s dedit mihi in edificationē ꝛ nō in de/
D structionē. De cetero fratres gaudete: p
fecti estote: exhortamini: idipsum sapite.
¶ Pacē habete: ꝛ deus pacis ꝛ dilectiōis
erit vobiscū. Salutate inuicē in osculo scō.
Salutant vos oēs sancti. Gratia dn̄i no
stri iesu xp̄i: ꝛ charitas dei: ꝛ cōicatio sācti
sp̄us: sit cum oībus vobis. Amen.

¶ Explicit epistola Pauli ad Chorin/
thios secunda. Incipit argumentum in
epistolam ad Galathas.

Galathe sunt greci. Hi ver
bū veritatis p̄mū ab apesto
lo acceperūt: sed post discef
sū eius tēptati sunt a falsis
apl'is: vt in legem ꝛ in cir/
cūcisione verterent. Hos
apostolus reuocat ad fidem veritatis: scri
bens eis ab epheso.

¶ Explicit argumentum. Incipit ep'la
Pauli ad Galathas. Caplm. I

Paulus apo
stolus nō ab hoībus: A
neqꝫ p hoiem: sed per
iesū xp̄m ꝛ deū patrē
q suscitauit eū a mortu
is: ꝛ q mecū sunt oēs
frēs: eccl'ijs galathie.
Gratia vobis ꝛ pax a deo patre nr̄o ꝛ do
mio iesu xp̄o: q dedit semetipsum ꝓ pctis
nostris vt eripet nos de p̄nti seculo nequā
s̄m voluntatē dei ꝛ p̄ris nostri: cui ē gl'ia
in secula seculoꝝ amē. Miror ꝙ sic tā cito B
trāsferimini ab eo q vos vocauit in grām
xp̄i in aliud euāgeliū: qd̄ nō est aliud nisi
sunt aliq q vos ꝯturbant: ꝛ volunt ꝯuerte
re euangeliū xp̄i. Sed licet nos aut ange
lus de celo euangelizet vobis p̄ter ꝙ qd̄
euangelizauimus vobis. anathema sit.
Sicut p̄dixi ꝛ nunc iterū dico: siquis vo/
bis euangelizauerit p̄ter id qd̄ accepistis:
anathema sit. Modo eni hoībus suadeo: an
deo? An q̄ro hoībꝰ placere? Si adhuc ho C
minibꝰ placerē: xp̄i seruꝰ nō essē. Notuꝫ
eni vobis facio frēs euangeliū qd̄ euāge
lizatū est a me: q2 nō ē s̄m hoiē. Neqꝫ .n.
ego ab hoīe accepi illud neqꝫ didici: sed p
reuelationē iesu xp̄i. Audistis .n. ꝯuersa/
tionē meā aliqn̄ in iudaismo: qm̄ sup mo/
dum psequebar ecclesiā dei: ꝛ expugnabā
illam: ꝛ ꝓficiebā in iudaismo supra mul/
tos coetaneos meos in genere meo: abun
dantius emulator existens paternaꝝ mea
rū traditionū. ¶ Cum autē placuit ei qui .i. Cor.15.b.
me segregauit ex vtero matris mee: ꝛ vo Act.9.a.
cauit p grām suam vt reuelaret filiū suū ꝛ.22.b.

D in me: vt euangeliçarē illū in gētibus ↄti
nuo nō acqeui carni ⁊ sanguini. Neq; ve
ni hierosolymā ad āteccessores meos aplos
sed abij in arabiā ⁊ iterū reuersus sū3 da/
mascū. Deide post ānos tres veni hiero
solymā videre petrū ⁊ māsi apud eū die/
bus qndecim. Aliū aūt aploꝝ vidi nemi
nē nisi iacobū frēm dn̄i. Que autē scribo
vobis: ecce corā deo q2 nō mentior. Dei/
de veni in partes syrie ⁊ cilitie. Erā autē
ignotus facie ecclesijs iudee: q̄ erāt in xp̄o
Tm̄ aūt auditū habebant: qm̄ qui ꝑseque
batur nos aliquādo. nunc euangeliçat fi
dem quam aliquādo expugnabat: ⁊ in me
clarificabant deum.

¶ II

A D Einde post ānos q̄ttuordeci3 ite/
rū ascendi hierosolymā cū barna
ba assumpto ⁊ tito. Ascendi aute3
ꝯm reuelationē ⁊ cōtuli cū illis euangeliū
qd̓ predico in gentibus. Seorsū aūt his q
videbanꝰ aliqd esse: ne forte in vacuū cur
rerem aut cucurrisse3. Sed neq; titus q
mecū erat: cū esset gētilis cōpulsus est cir
cuncidi: sed ꝓpter subintroductos falsos
fratres qui subintroierunt explorare liber
tate3 nostrā quā habemus in xp̄o iesu: vt
nos in seruitutē redigerēt. Quibꝰ neq;
ad horā cessimus subiectioni: vt veritas
B euangelij ꝑmaneat apud vos. Ab his āt
q videbanꝰ esse aliqd: quales aliqñ fuerit
Ro. 2. b. nihil mea interest. ¶ Deus eni ꝑsonā ho
Eph. 6. b. minis nō accipit. Mihi. n. qui videbanꝰ
Col. 3. d. esse aliquid nihil ↄtulerunt: sed ecōtra cū
Act. 10. c. vidissent q creditū ē mihi euangeliū ꝑ̄pu
Ja. 2. b. tij: sicut ⁊ petro circūcisionis q eni opera
tus est petro i apostolatū circūcisiōis opa
tus est ⁊ mihi iter gentes: ⁊ cū cognouis/
sent grām q̄ data est mihi iacob ⁊ cephas
⁊ iohānes q videbanꝰ colūne eē: dextras
dederunt mihi ⁊ barnabe societatꝭ: vt nos
in gentes: ipsi aūt in circūcisionem: tm̄ vt
pauperū memores essemus. Quod etia3
C sollicitus fui hoc ipsū facere. Cum aūt ve
nisset petrus antiochia3: in faciē ei restiti:
q2 reprehensibilis erat. Prius. n. q̄3 ve/
nirent quidā a iacobo: cū gētibus edebat
Cum aūt venissent subtrahebat ⁊ segre/
gabat se: timens eos qui ex circuncisione
erant. Et simulationi eius consenserunt
ceteri iudei: ita vt ⁊ barnabas duceretꝰ ab
eis in illam simulationem. Sed cum vi/
dissem q nō recte ambularent ad verita/
tem euangelij: dixi cephe coram oibus.
Si tu cum iudeus sis: gentiliter viuis: ⁊
non iudaice quō gentes cogis iudaiçare?
Nos natura iudei: ⁊ non ex gentibꝰ pec/
catores. Scientes autem q non iustificatꝰ
hō ex operibus legis: nisi per fidem iesu
xp̄i: ⁊ nos in xp̄o iesu credimus: vt iustifi
cemur ex fide xp̄i: ⁊ non ex operibus legꝭ.
Propter quod ex operibus legis non iu
stificabitur omnis caro. Quod si q̄rētes
iustificari in xp̄o inuenti sumꝰ ⁊ ipsi pctō/
res: nunqd xp̄s peccati minister est? Ab/
sit. Si. n. que destruxi iterū hec reedifico:
preuaricatorem me constituo. Ego enim
per legem legi mortuus sum: vt deo viuā
Christo confixus sum cruci. Viuo aute3
iam non ego: viuit vero in me xp̄s. Qd̓
autem nunc viuo in carne: in fide viuo fi
lij dei. q dilexit me ⁊ tradidit seipsū ꝓ me
Non abijcio grām dei. Si. n. per legem
iusticia: ergo gratis xp̄s mortuus est.
Capitulum.

¶ III

O Insensati galathe. quis vos fasci
nauit non obedire veritati? Ante
quoꝝ oculos xp̄s iesus ꝓscriptus
est: ⁊ in vobis crucifixus. Hoc solū a vo
bis volo discere: ex operibus legis spūm
accepistꝭ an ex auditu fidei? Sic stulti estꝭ
vt cum spiritu ceperitis: nunc carne con/
sūmamini. Tanta passi estis sine causa: si
tamen sine causa. Qui ergo tribuit vobis
spūm ⁊ operatur virtutes in vobis ex ope
ribus legis: an ex auditu fidei? Sicut scri
ptum est: ¶ abraham credidit deo: ⁊ repu Ge. 15.
tatum est illi ad iusticiam. Cognoscite er/ Ro. 4.
go: q2 qui ex fide sunt: hi sunt filij abrahe. Ja. 2.
Prouidens aute3 scriptura: q2 ex fide iu
stificat gentes deus: prenunciauit abrahe
q2 benedicentur in te omnes gentes. Igi
tur qui ex fide sunt: benedicentur cum fi/ B
deli abrahā. Quicunq;. n. ex opibus legꝭ
sunt: sub maledicto sunt. Scriptu3 est. n.
¶ Maledictus omnis qui non perman/ De. 27.
serit in omnibus que scripta sunt in libro
legis: vt faciat ea. Quoniā autem in lege
nemo iustificatur apud deum: manifestū
est: ¶ q2 iustus ex fide viuit. Lex autē nō Aba. 2.
est ex fide: sed qui fecerit ea: viuet in illis.
Christus nos redemit de maledicto legꝭ
factus pro nobis maledictum: q2 scriptu3
est: ¶ maledictus omnis qui pēdet i ligno De. 21.
vt in gentibus benedictio abrahe fieret in
xp̄o iesu: vt pollicitationem spūs accipia/
mus per fidem. ¶ Fratres ꝯm hominem De.

dico: tamen hominis confirmatum testa
mentum nemo spernit aut superordinat.
Abrahe dicte sunt promissiones: et semi-
1 ni eius. Non dicit et seminibus quasi in
multis: sed quasi in vno: et semini tuo qui
est christus. Hoc autem dico testamentū
confirmatum a deo que post quadringen
tos et triginta annos facta est lex non irri
tum facit ad euacuandam promissionem.
Nam si ex lege hereditas: iam nō ex pro
missione. Abrahe autem per repromissio
nez donauit deus. Quid igitur lex. Pro
pter transgressionem posita est: donec ve
niret semen cui promiserat: ordinata per
angelos in manu mediatoris. Mediator
autem vnius non est: deus autez vnus ē
Lex ergo aduersus promissa dei? Absit.
Si enim data esset lex que posset viuifica
1 re: vere ex lege esset iusticia. Sed conclu
sit omnia sub peccato: vt promissio ex fi-
de iesu xpi daretur credentibus. Prius
autem qz veniret fides sub lege custodie-
bamur: cōclusi in eam fidem que reuelan
da erat. Itaqz lex pedagogus noster fuit
in xpo: vt ex fide iustificemur. At vbi ve
nit fides: iam non sumus sub pedagogo.
Omnes eniz filij dei estis per fidē que ē
.6. in xpo iesu. ¶ Quicunqz eni in xpo bapti
çati estis xpm induistis. Non est iudeus
neqz grecus: non est seruus neqz liber:
non est masculus neqz femina. Omnes
enim vos vnum estis in xpo iesu. Si aūt
vos xpi: ergo semen abrahe estis: ꝭm pro
missionem heredes. ¶ IIII
Dico autem. Quanto tempore he
res paruulus ē: nihil differt a ser
uo cum sit dn̄s omnium: sed sub
tutoribus et actoribus est vsqz ad prefinitū
tempus a patre. Ita et nos cum essemus
paruuli sub elementis mundi eramus ser
im.i.b. uientes. ¶ At vbi venit plenitudo tempo
ris: misit deus filium suum factum ex mu
liere factum sub lege: vt eos qui sub lege
erant redimeret: vt adoptionem filiorum
reciperemus. Quoniam autem estis filij
dei: misit deus spūm filij sui in corda vr̄a
clamantem: abba pater. Itaqz iam nō est
seruus: sed filius. Quod si filius et heres
per deum. Sed tunc quidem ignorantes
deum his qui natura non sunt dij: seruie-
8 batis. Nunc autem cum cognoueritis de
uz: imo cogniti sitis a deo: quō conuertimi
iterū ad infirma et egena elementa qb⁹ de
nuo seruire vultis? Dies obseruatis et mē
ses et tpa et annos. Timeo vos: ne forte si
ne cā laborauerim in vobis. Estote sicut
ego qz et ego sicut vos. Fr̄es obsecro vos
nihil me lesistis. Scitis autem qz p infir-
mitatem carnis euangeliçaui vobis iā p-
dem: et tēptationē vr̄am in carne mea nō
spreuistis neqz respuistis sed sicut angelū
dei excepistis me sicut xpm iesum. Ubi ē E
ḡ beatitudo vr̄a? Testimoniū eni phibeo
vob: qz si fieri posset oculos vestros eruis
setis et dedissetis mihi. Ergo inimicus vo
bis fact⁹ sum verū dicēs vobis? Emulan
tur vos nō bene: sz excludere vos volūt:
vt illos emulemini. Bonū ātem emulamini
in bono semp: et nō tm̄ cum pn̄s suz apud
vos. Filioli mei: qs iterū parturio donec
formetur xps in vobis. Vellem aūt esse
apud vos mō et mutare vocē meā: qm̄ cō
fundor in vobis. Dicite mihi: q sub lege
vultis eē. Legē non legistis. ¶ Scriptuz Gene.xi.
ē eni: qz abrahā duos filios hūit: vnū de
ancilla: et vnū de libera. Sed q de ancilla
ꝭm carnē natus est: q aūt de libera: p re-
promissionē. Que sunt per allegoriā di-
cta. Hec.n. sunt duo testamenta. Unuz D
qdē in monte sina in seruitutez generans
que est agar. Sina enim mons est i ara-
bia q cōiunct⁹ est ei: que nūc est hierusalē
et seruit cū filijs suis. Illa aūt que sursum
est hierusalem libera ē q̄ est mr̄ nr̄a. Scri
ptum ē eni. ¶ Letare sterilis q̄ non paris Sap.3. Esa
erūpe et clama q nō pturis: qz multi filij de 54. Lu.23.d
serte magis qz ei⁹ q̄ hz virū. Nos āt fr̄es
ꝭm ysaac pmissiōis filij sumus. Sz quō
tūc is q ꝭm carnē natus fuerat psequebat
eū q ꝭm spm̄: ita et nūc. Sed qd dicit scri-
ptura? ¶ Eijce ancillā et filiū ei⁹ Non eni Gen.xi.
heres erit fili⁹ ancille cum filio libere. Ita
qz frēs nō sum⁹ ancille filij: sed libere: q̄
libertate nos christus liberauit. ¶ V A
¶ State: et nolite iterū iugo seruitutis 2.Cor.6.c.
contineri. Ecce ego paulus dico act.15.a.
vobis: qm̄ si circūcidamini xps Eccle.13.
vobis nihil proderit. Testificor autē rur
sus omni homini circuncidenti se: quoni
am debitor est vniuerse legis faciende.
Euacuati estis a christo: qui in lege iusti-
ficamini a gratia excidistis. Nos eniz spi
ritu ex fide spem iustitie expectamus. Nā
in christo ihesu neque circuncisio aliquid

valet: neq; ꝓputiū: sed fides que ꝑ chari/
B tatē opaṫ. Currebatis bene. Quis vos i
pediuit ꝟitati nō obedire? Nemini ꝯsen
seritis. Persuasio hec nō est ex eo q vo/
i.Cor.5.b. cat vos. ¶ Modicū fermentū totā massā
corrumpit. Ego ꝯfido in vobis i dn̄o: q
nihil aliud sapietis. Qui aūt ꝯturbat vos
portabit iudiciū qcūq; ē ille. Ego autē fra
tres si circūcisionē adhuc p̄dico: qd adhuc
C persecutionē patior. Ergo euacuatū ē scā
dalū crucis. Utinā abscindāṫ qui vos cō
turbāt. Uos eni in libertatē vocati estis
fratres: tm̄ ne libertatē in occasionē detis
carnis: ſ; per charitatē spūs fuire inuicē.
Ois.n.lex i vno sermone impleṫ: ¶ dili/
Leu.19.Mt ges ꝓximū tuū sicut teipsum. Quod si in
22.g.Mar. uicē mordetis ꝛ comedetis: videte ne ab
12.c.L.10.g. inuicē ꝯsumamini. Dico aūt in xp̄o. Spiri
Ro.13.c.Ja ritu ambulate. ¶ ꝛ desideria carnis nō ꝑfi
2.b.Ro.13.d cietis. Caro eni concupiscit aduersus spi
i.Pe.2.b. ritū: spūs autē aduersus carnē. Hec eni
D sibi inuicē aduersanṫ: vt nō quecūq; vul
tis illa faciatꝭ: Quod si spiritu ducemini
non estis sub lege. Manifesta sunt autē
opera carnis que sunt fornicatio: imundi
cia: ipudicitia: luxuria idoloꝝ fuitus: ve
neficia: inimicitie: ꝯtentiōes: emulatiōes
ire: rixe: dissensiōes: secte: iuidia: hōicide
ebrietatis: comessationes: ꝛ his similia:
que predico vobis sicut predixi: quoniā
qui talia agunt regnum dei non cōseqn/
Ezech.47. tur. ¶ Fructꝰ aūt spūs est charitas: gau/
Apo.22.a. diū: pax patiētia: bēignitas: bonitas: lō
ganimitas: mansuetudo: fides: modestia
Ro.13.d. continentia: castitas. ¶ Aduersus huiusce
i.Pe.2.b. modi non est lex. Qui aūt sunt christi car
nem suam crucifixerunt cum vitijs ꝛ cō/
cupiscentijs. VI
A Si spiritu viuimꝰ: spiritu ambule
mus. Nō efficiamur īanis glorie
cupidi inuicē ꝓuocantes: inuicē
Mt.18.c. iuidētes. ¶ Frēs: ꝛ si ꝑocupatꝰ fuerit hō
Luc.17.a. in aliquo delicto: vos q spūales estis hꝰ
instruite in spū lenitatis: ꝯsiderans teip̄m
ne ꝛ tu tēpteris. Alt altiꝰ onera portate:
ꝛ sic adīplebitꝭ legē xp̄i. Nā si qs existiat
se aliqd eē cū nihil sit: ip̄e se seducit. Opꝰ
āt suū ꝓbet vnusqsq; ꝛ sic in semetip̄o tm̄
gloriā hēbit ꝛ nō in altero. Unusqsq; eni
B onus suū portabit. Communicet āt his qui
cathecizaṫ verbo: ei q se cathecizat in oibꝰ
bonis. Nolite errare: deus non irrideṫ.
¶ Que eni semiauerit homo: hec ꝛ metet
Qm̄ si seminat i carne sua: de carne ꝛ me
tet corruptionē: qui aūt semiat i spiritu: de
spū metet vitā eternā. ¶ Bonū aūt facien
tes non deficiamus: tpe eni suo metemus
nō deficiētes. Ergo dum tēpus habemꝰ
opemur bonū ad oēs: maxime aūt ad do
mesticos fidei. Uidete qualibꝰ litterꝭ scri
psi vobis mea manu. Quicūq; eni volūt
placere in carne: hi cogūt vos circuncidi
tm̄ vt crucis xp̄i ꝑsecutionē non patianṫ.
Neq;.n.q circūcidunṫ: legē custodiunt:
sed volūt vos circūcidi: vt i carne vr̄a glo D
rienṫ. Mihi aūt absit gloriari nisi in cru/
ce dn̄i nr̄i iesu xp̄i: p quē mihi mūdus cru
cifixus est: ꝛ ego mundo. In xp̄o.n.iesu
neq; circūcisio aliqd valet: neq; ꝓputiū:
sed noua creatura. Et qcūq; hāc regulam
secuti fuerint: pax sup illos ꝛ misericordia
ꝛ sup israel dī. De cetero nemo mihi mo
lestus sit. Ego.n.stigmata dn̄i iesu i cor/
pore meo porto. Gr̄a dn̄i nr̄i iesu xp̄i cū
spiritu vr̄o fratres. Amen.

¶ Explicit epl'a Pauli ad Galathas. Incipit argumentum in epistolam ad Ephesios.

Ephesij sunt asiani. Hi ac cepto verbo ꝟitatis: per/stiterunt in fide. Hos col/laudat apl's: scribens eis a roma de carcere per tychi/cum diaconem.

¶ Explicit argumentū. Incipit epistola Pauli ad Ephesios. Capl'm. I

Paulus apostolus xp̄i iesu ꝑ volūtatē dei: oibus sanctis q sunt ephesi ꝛ fideli/bus in xp̄o iesu. Gr̄a vobis ꝛ pax a deo pr̄e nr̄o ꝛ dn̄o iesu xp̄o.
Bn̄dictus deus ꝛ pr̄ dn̄i nr̄i iesu xp̄i qui bn̄dixit nos i oi bn̄dictione spūali i celesti bus i xp̄o: sicut elegit nos i ipso ante mū/di cōstitutionē: vt essemus sancti ꝛ imacu lati i ꝯspectu eiꝰ i charitate. Qui predesti nauit nos i adoptionē filioꝝ p iesum xp̄m in ipsū sm̄ ꝓpositū volūtatis sue i laudē

grie gre sue: in q̃ gratificauit nos i dilecto
filio suo: in quo habem⁹ redẽptionẽ p sã
guinẽ eius remissionẽ pctõꝝ ẜm diuitias
grẽ eius q̃ super abũdauit in nobis in oi
sapia ꝛ prudẽtia: vt notũ faceret nobis sa
cramẽtũ volũtatis sue ẜm bñplacitũ eius
qd̃ ꝓposuit in eo in dispensatione plenitu
dinis tp̃ꝝ istaurare oia i xp̃o q̃ in celis et
q̃ in terra sunt in ipso. ¶ In quo etiã nos
sorte vocati sum⁹ predestinati ẜm ꝓposi/
tũ eius q opaᵗ oia ẜm ꝯsiliũ volũtatis sue
vt simus in laudẽ glorie eius nos q añ spe
rauimus i xp̃o. In quo ꝛ vos cũ audisse
tis ꝟbũ ꝟitatis euãgeliũ salutis vr̃e: i q̃
ꝛ credẽtes signati estis spũ ꝓmissionis sã
cto: qui ẽ pignus hereditatis nr̃e in redẽ
ptionẽ acqsitionis i laudeꝫ glorie ipsius.
Propterea ꝛ ego audiẽs fidẽ vr̃am q̃ est
in xp̃o iesu: ꝛ dilectionẽ in oẽs sanctos: ñ
B cesso gratias agens ꝓ vobis memoriam
vr̃i faciens i orõnibus meis: vt de⁹ dñi
nr̃i iesu xp̃i pr̃ glie det vobis spm̃ sapie ꝛ
reuelationis in agnitionẽ ei⁹ illuminatos
oculos cordis vr̃i: vt sciatis q̃ sit spes vo/
cationis eius: ꝛ q̃ diuitie glorie hereditatis
ei⁹ in scis: ꝛ q̃ sit sup eminẽs magnitudo
ꝟtutis eius i nos q credimus ẜm opatõ
nẽ potentie ꝟtutis ei⁹ quaꝫ opatus est in
xp̃o suscitans illum a mortuis: ꝛ ꝯstituẽs
ad dexteram suã in celestibus supra oẽm
principatum ꝛ potestatem ꝛ virtutẽ ꝛ do/
minationem: ꝛ omne nomen qd̃ noiatur
non solum in hoc seculo: sed etiam in futu
ro: ꝛ omnia subiecit sub pedibus eius. Et
ipsum dedit caput supra omnem ecclesiaꝫ
que est corpus ipsius: ꝛ plenitudo eius q
omnia in omnibus adimpletur.

Capitulum. II

Et vos ꝯuiuificauit cũ essetis mor
tui delictis ꝛ peccatis vr̃is: in qui
bus aliquando ambulastis ẜm se
culum mundi huius ẜm principem ptãtis
aeris huius: spũs q nũc opaᵗ in filios dif
fidentie: in qbus ꝛ nos oẽs aliqñ cõuersa
ti sumus in desiderijs carnis nostre faciẽ
tes voluntatem carnis ꝛ cogitationum ꝛ
eramus natura filij ire sicut ꝛ ceteri. De
us autem qui diues est in misericordia ꝓ
pter nimiam charitatem suam qua dilexit
nos: ꝛ cum essemus mortui peccatis: ꝯui
uificauit nos in christo cuius gratia estis
saluati: ꝛ conresuscitauit ꝛ consedere fecit
in celestibus: in christo iesu vt ostenderet
in seculis superuenientibus abundãtes di/
uitias gratie sue in bonitate sup nos i xp̃o
iesu. Gratia .n. estis saluati per fidẽ ꝛ hoc
non ex vobis. Dei enim donum est: non C
ex operib⁹: vt nequis glorietur. Ipsius
enim sumus factura: creati in xp̃o iesu in
operibus bonis: q̃ preparauit deus vt in
illis ambulemus. Propter qd̃ memores
estote q aliqñ vos qui gentes eratis in car/
ne qui dicebamini preputium ab ea q̃ dici
tur circuncisio in carne manufacta: q era
tis illo in tẽpore sine christo alienati a con
uersatione israel ꝛ hospites testamentoꝝ
ꝓmissionis spem non habẽtes ꝛ sine deo
in hoc mundo. Nunc aũt in xp̃o iesu vos D
q aliquando eratis longe: facti estis ꝓpe i
sanguine xp̃i. Ipse enim est pax nostra q
fecit vtraqꝫ vnum ꝛ medium parietẽ ma
cerie soluens inimicitias in carne sua: le/
geꝫ mandatoꝝ decretis euacuans: vt du
os condat in semetipso in vno nouo hoie
faciens pacem: vt recõciliet ãbos in vno
corpore deo p crucẽ interficiens inimiciti/
as in semetipso. ¶ Et veniens euangeliça/ Luc.2.b.
uit pacem vobis q longe fuistis: ꝛ pacẽ his
q ꝓpe: qm̃ per ipsũ habem⁹ accessũ ambo
in vno spũ ad patrem. Ergo iam nõ estis
hospites ꝛ aduene: sed estis ciues sanctoꝝ
ꝛ domestici dei supedificati super funda/
mentum apostoloꝝ ꝛ ꝓphetaꝝ ipso sum
mo angulari lapide xp̃o iesu: in quo ois
edificatio ꝯstructa crescit in templum scm̃
in dño In quo ꝛ vos coedificamini i ta/
bernaculũ dei in spiritusancto. III

Huius rei grã ego paul⁹ victus xp̃i A
iesu ꝓ vobis gẽtibus: si tñ audi/
stis dispensationem grẽ dei q̃ da
ta est mihi in vobis qm̃ ẜm reuelationem
notum mihi factum est sacrm̃: sicut supra
scripsi in breui ꝓut potestis legentes itelli
gere prudentiã meã i misterio xp̃i: quod
alijs gñationib⁹ nõ est agnitũ filijs hoiuꝫ
sicuti nunc reuelatũ est scis apl'is ei⁹ ꝛ ꝓ/
phetis in spũ esse gẽtes coheredes ꝛ ꝯcor/
porales ꝛ ꝯticipes ꝓmissionis in xp̃o ie B
su p euangeliũ: ¶ cuius factus sũ ego mini 1.Cor.4.a.
ster ẜm donum grẽ dei q̃ data ẽ mihi ẜm
opatõeꝫ ꝟtutis ei⁹. Mihi .n. oiuꝫ sãctoꝝ
mimo data ẽ grã hec: in gẽtibus euãgeli/
çare iuestigabiles diuitias xp̃i: ꝛ illumina
re oẽs q̃ sit dispensatio sacri abscõditi a se/

culis in deo q oia creauit vt innotescat pn/
cipatibꝰ ⁊ ptãtibus i celestibus ꝑ ecclesiaȝ
multiformis sapia dei: ſm pfinitionẽ se/
culoꝝ quã fecit i xp̃o iesu dño nr̃o: in quo
habemꝰ fiduciã ⁊ accessum i ꝯfidẽtia ꝑ fi
C dẽ eius. Propter qd peto ne deficiatis i
tribulationibꝰ meis ꝓ vobis que ẽ gloria
vr̃a. Huius rei gr̃a flecto genua mea ad
pr̃em dñi nr̃i iesu xp̃i ex q̊ oĩs pr̃nitas i ce
lis ⁊ i tra noiatur: vt det vobis ſm divi/
tias glie sue ꝟtutẽ corroborari per spiri/
tũ eius i interiori hoie xp̃m habitare ꝑ fi/
D dem cordibus vr̃is: in charitate radicati
Apoc.xi.c. ⁊ fundati: ¶ vt possitis ꝯprehẽdere cũ oi/
Job.xi. bus sanctis que sit latitudo ⁊ longitudo et
sublimitas ⁊ ꝓfundum. Scire etiã super
eminẽtẽ sciẽtie charitatẽ xp̃i ⁊ ipleamini i
omnẽ plenitudinẽ dei. Ei aũt qui potens
est oia facere supabundanter q̃ petimꝰ: aut
intelligimus ſm ꝟtutẽ que operat in no
bis: ipsi gloria in ecclesia ⁊ in xp̃o iesu in
omnes generationes seculi seculorum.
Amen. ¶ IIII

A ¶ Obsecro itaq; vos ego vinctus
i.Cor.7.c. in dño: vt digne ambuletis voca
tione q̃ vocati estis: cũ omni humi
litate ⁊ mansuetudine: cũ patiẽtia suppor
tantes iuicem in charitate. Solliciti ſua/
Ro.xii.b. re vnitatẽ spũs in vinculo pacis. ¶ Vnũ
.i.Cor.xii.b. corpus ⁊ vnus spũs: sicut vocati estis in
vna spe vocatõis vestre. Vnus dñs: vna
fides: vnũ baptisma. Vnus deus ⁊ pr̃ oi
um qui sup oẽs ⁊ per omnia: ⁊ i omnibꝰ
Apoc.xi.c. nobis. ¶ Vnicuiq; aũt nr̃m data est gr̃a
2.Cor.10.c. ſz mensurã donatiõis xp̃i. Propt qd di
Ps.67. cit: ¶ Ascẽdens in altũ captiuã duxit capti
B uitatẽ dedit dona hoibus. Qd at ascẽdit
Jo.3.c. qd est nisi qr ⁊ descendit pmũ in inferio/
res ꝑtes terre. ¶ Qui descẽdit: ipse est ⁊ q
ascendit sup oẽs celos vt adimpleret oia.
Et ipse dedit quosdam qdem apostolos:
quosdam aũt ꝓphetas: alios ꝟo euãgeli
stas alios aũt pastores ⁊ doctores ad con
sumationẽ sanctoꝝ in opus ministerij in
edificationẽ corporis xp̃i: donec occurra
mus omnes in vnitatẽ fidei ⁊ agnitionis
Esaie.45. filij dei ¶ in virum ꝑfectũ in mensurã eta
tis plenitudinis xp̃i vt iam non simus ꝑ/
uuli fluctuantes: ⁊ circũferamur oi vento
doctrine in nequitia hoium: in astutia ad
circũuentionẽ erroris. Veritatẽ aũt faciẽ
tes in charitate crescamꝰ in illo ꝑ oia q est
caput xp̃s: ex quo totũ corpus cõpactuȝ ⁊
cõnexũ ꝑ omnẽ iuncturã sũministratiõis
ſm operationẽ in mẽsurã vniuscuiusq; mẽ/
bri augmentũ corporis facit: in edificatio
nẽ sui in charitate. Hoc igitur dico ⁊ testi
ficor in dño: ¶ vt iã nõ ambuletis sicut gẽ C
tes ambulãt i vanitate sensus sui tenebris Ro.i
obscuratũ hñtes intellectũ: alienati a vita
dei ꝑ ignorãtiã q̃ est in illis ꝓpter cecitatẽ
cordis ipsoꝝ: qui desperãtes semetipsos
tradiderũt impudicitie in operationẽ imun
dicie ois: in auaritiã. Vos at non ita di/
dicistis xp̃ȝ: si tñ illũ audistis ⁊ in ipso edo
cti estis sicut ẽ veritas in iesu. Deponite
vos ſm pristinam ꝯuersationẽ veterẽ ho/
minẽ q corrũpit ſz desideria erroris. Re
nouamini aũt spiritu mentis vestre: ⁊ in
duite nouũ hoiem q ſm deũ creatus ẽ i iu
stitia ⁊ scitate ꝟitatis. ¶ Propter qd de/ i.P.
ponẽtes mendaciũ: loqmini ꝟitatẽ vnus Col.
q̃sq; cũ ꝓximo suo: qm̃ sumꝰ inuicẽ mem Ro.
bra. ¶ Irascimini ⁊ nolite peccare. Sol ñ Hebr.
occidat sup iracũdiã vr̃am. Nolite locuȝ Col.
dare diabolo. Qui furabat iam nõ furet Ps.
magis at laboret operando manibꝰ suis qd Ja.
bonũ est: vt hẽat vñ tribuat necessitatẽ pa i.P.
tiẽti. Ois ſmo malus ex ore vr̃o nõ ꝓce
dat: sed si qs bonꝰ ad edificationẽ fidei vt
det gr̃am audiẽtibus. Et nolite ꝯtristare
spm̃ scm̃ dei in q̊ signati estis in die redẽ/
ptionis. Ois amaritudo ⁊ ira ⁊ idigna/
tio: ⁊ clamor: ⁊ blasphemia tollat a vobis
cũ omni malicia. ¶ Estote aũt inuicem be Col b.
nigni: misericordes: donantes inuicem:
sicut ⁊ deus in christo donauit vobis.
Capitulum. ¶ V

E ¶ Stote ergo imitatores dei sicut
filij charissimi: ⁊ ambulate in di/ i.C 4.
lectione sicut ⁊ xp̃s dilexit nos et P 3.c.
tradidit semetipsum ꝓ nobis oblationem i.J.d.
⁊ hostiã deo in odorẽ suauitatis. ¶ Forni Jo. 8.
catio autem ⁊ omnis immundicia aut aua Ja.
ricia nec nominetur in vobis: sicut decet
sanctos: aut turpitudo: aut stultiloquium
aut scurrilitas que ad rem non pertinet:
sed magis gratiarum actio. Hoc enim
scitote intelligentes: q, omnis fornicator:
aut immundus: aut auarus quod est ido/
lorum seruitus: non habet hereditatẽ i re
gno christi ⁊ dei. Nemo vos seducat ina
nibus verbis propter hec enim venit ira
dei in filios diffidentie. Nolite ergo effici

participes eorum. ¶ Eratis.n. aliqn tene
bre: nunc autē lux in domino. Ut filij lu
cis ambulate. Fructus enim lucis est in
omni bonitate τ iusticia τ veritate. Pro
bantes qd sit bñplacitū deo. Et nolite coi
care operib⁹ infructuosis tenebrarum: ma
gis aūt redarguite. Que eni in oculto fi
unt ab ipsis turpe est τ dicere. Omia autem
q̄ arguunt a lumie manifestant. Omne
enim qd manifestat lumen est. Propter
qd dic: Surge q dormis τ exurge a mor
tuis. τ illuminabit te xps. ¶ Uidete itaqz
fratres quō caute ambuletis non quasi i
sipientes sed vt sapientes. redimentes tē
pus: qm̄ dies mali sunt. Propterea noli
te fieri imprudentes. ¶ sed intelligētes q̄
sit voluntas dei. Et nolite inebriari vino
in quo est luxuria: sed implemini spū scō
loquētes vobismetipsis in psalmis. hym
nis: τ cāticis spiritalibus cātantes τ psal
lentes in cordibus vrīs dño: gratias agē
tes semp p oibus in nomie dñi nostri ie
su xpi deo τ patri. Subiecti inuicē: in ti
more xpi. ¶ Mulieres viris suis subdi
te sint sicut dño. qm̄ vir caput est mulier
sicut xps caput est eccl'ie: ipse saluator cor
poris eius. Sed sicut ecclesia subiecta est
xpo. ita τ mulieres viris suis in omnib⁹
¶ Uiri diligite vxores vestras sicut τ xps
dilexit ecclesiam: τ seipm tradidit p ea vt
illā sanctificaret: mundans eam lauacro
aque in verbo vite: vt exhiberet ipse si
bi gloriosam eccl'am non habentē macu
lam: aut rugā: aut aliquid huiusmōi: sed
vt sit sācta τ imaculata. Ita τ viri debent
diligē vxores suas: vt corpa sua. Qui
suam vxorem diligit: seipm diligit. Nēo
enim vnq̄ carnē suā odio habuit. sed nu
trit τ fouet eā sicut τ xps ecclesiam: qr mē
bra sumus corporis eius de carne ei⁹ τ de
ossibus ei⁹. ¶ Propter hoc relinquet hō
patrē τ matrem suam: τ adherebit vxori
sue: τ erūt duo i carne vna. Sacrm̄ hoc ma
gnum est. Ego aūt dico in xpo τ in eccle
sia. Verūtn̄ τ vos singuli vnusqsq; vxo
rem suā: sicut seipm diligat: vxor autem
timeat virum suum.

VI

Filij obedite parētibus vrīs in
domino. Hoc.n. iustū est. ¶ Ho
nora patrem tuum τ matrem tu
am. quod est mandatum primum in pro
missione: vt bene sit tibi: τ sis longeu⁹ su
p terram. Et vos patres nolite ad iracun
diam prouocare filios vestros: sed edu
care illos in disciplina τ correptione dñi.
¶ Serui obedite dominis carnalibus cū Col.3.d
timore τ tremore: In simplicitate cordis i.Pe.2.c
vestri sicut xpo: non ad oculum seruien
tes quasi hoibus placentes: sed vt serui
xpi faciētes volūtatē dei ex aio cum bona
voluntate seruiētes sicut dño: τ nō hoib⁹
sciētes qm̄ vnusqsq; qdcūq; fecerit bonū
hoc recipiet a dño siue seruus siue liber.
Et vos dñi eadē facite illis remittētes mi B
nas: sciētes qr τ illorum τ vester dñs ē i ce
lis. ¶ τ psonarū acceptio nō est apud deū Leuit.19.
De cetero frēs cōfortamini in dño: τ i po Ro.2.b
tentia virtutis eius. ¶ Induite vos arma Col.3.d
turā dei vt possitis stare aduersus insidi Act.10.c
as diaboli: qm̄ nō ē nobis colluctatio ad Ja.2.b
uersus carnē τ sanguinē: sz aduersus pn i.Pe.1.c.
cipes τ ptātes: aduersus mundi rectores Col.3.b
tenebrarū harum: ↄtra spiritalia neqtie in ce
lestibus. Propterea accipite armaturam
dei: vt possitis resistere in die malo. τ i oi C
bus pfecti stare. State ergo succincti lum
bos vros in veritate: τ induti loricā iusti
cie: τ calciati pedes in p̄paratione euāge
lij pacis. ¶ In oibus sumētes scutū fidei
in quo possitis oia tela nequissimi ignea Esaie.59.
extinguere: τ galeā salutis assumite: τ gla i.Thes.5.b
diū spūs qd est verbū dei: p oēm oratio
nē τ obsecrationē orantes oi tpe in spū: τ
in ipso vigilātes in oi instantia τ obsecra
tiōe p oibus sanctis τ p me: vt der mihi D
sermo in apertiōe oris mei cum fiducia no
tū facere mysteriū euangelij: p quo lega
tione fungor in cathena ista. ita vt in ipso
audeā put oportet me loqui. Ut autem et
vos sciatis q̄ circa me sūt: qd agā: oia vo
bis nota faciet tychicus charissimus frat
τ fidelis mister i dño: quē misi ad vos i
hoc ipm vt cognoscatis q̄ circa nos sunt
τ cōsolet corda vra. Pax fribus: τ chari
tas cū fide a deo patre nro τ dño iesu xpo
Gra cū oibus q diligūt dnm nostrum ie
sum xpm i incorruptione. Amen.

¶ Explicit epl'a Pauli ad ephesios. In
cipit argumētum in epl'am ad philippēses.

Philippēses sūt macedōes
Hi accepto vbo vitatis p
stiterūt i fide: nec receperūt fal
sos apl'os. hos collaudat apo

stolus. scribens eis a roma de carcere p
epaphroditum.
¶ Explicit argumentu3. Incipit episto
la Pauli ad Philippēses. Capl'm. ¶ I

A Paulus et ti
motheus ſui ieſu xp̄i
oibus ſanctis i xp̄o ie
ſu q ſunt philippis cū
epis ꝛ diaconib⁹: Gra
tia vobis ꝛ pax a deo
patre noſtro ꝛ dn̄o ieſu chriſto. Gratias
ago deo meo in oī memoria veſtri ſemp
in cūctis oratiōibus meis ꝑ oibus vobiſ
cū gaudio deꝑcationē faciēs ſup cōicatio
ne veſtra in euāgelio xp̄i a p̄ma die vſq3
nunc cōfidēs hoc ipm: q2 q cepit in vobiſ
opus bonū: pficiet vſq3 in diem xp̄i ieſu.
Sicut eſt mihi iuſtū hoc ſentire ꝑ oibus
vobis: eo ꝙ habeā vos i corde ꝛ n vincu
B lis meis ꝛ i defenſiōe ꝛ cō firmatiōe euan
gelij: ſocios gaudij mei oēs vos eē. Te
ſtis eni mihi eſt deus: quō cupiā oēs voſ
eſſe in viſceribus ieſu xp̄i. Et hoc oro: vt
charitas veſtra magis ac magis abūdet
in oi ſcia ꝛ in oi ſenſu: vt ꝓbetis potiora
vt ſitis ſinceres ꝛ ſine offenſa in die xp̄i.
repleti fructu iuſticie p ieſu3 xp̄m in glo/
riā ꝛ laudē dei. Scire aūt vos volo frēs
q2 q̄ circa me ſunt: magis ad pfectū vene
rūt euangelij: ita vt vincula mea manife
ſta fierēt in xp̄o in oi p̄torio ꝛ i ceteris oi
bus: vt plures e frībus in dn̄o ꝯfidentes
in vinculis meis: abūdantius auderent
ſine timore ꝟbū dei loq. Quidā qdē ꝛ ꝑ
C pter inuidia3 ꝛ ꝯtentionē: qdē aūt ꝛ ꝑpter
bonā volūtatē xp̄m p̄dicant. Quida3 ex
charitate: ſciētes qm̄ i defenſiōe euāgelij
poſitus ſū. Quidā aūt ex ꝯtētiōe xp̄m an
nūciant nō ſincere: exiſtimātes p̄ſſurā ſe
ſuſcitare vinculis meis. Quid eni. Dū
oimodo ſiue p occaſionē: ſiue p veritatē
xp̄s annūciet: ꝛ in h̄ gaudeo: ſ3 ꝛ gaude/
bo. Scio eni q2 hoc mihi ꝓueniet ad ſalu
tē: p veſtra3 orationē ꝛ ſubmiſtrationem
ſpūs ieſu chriſti: ſm expectationē ꝛ ſpem
meā q2 i nullo ꝯfūdar: ſed in oi fiducia ſi/
cut ſemp ꝛ nūc magnificabit chriſtus in
corpore meo: ſiue p vitā: ſiue p mortem.
2. Re. 2. Mihi eni viuere chriſtus eſt. ꝛ mori lu
Daniel. 13 crū. Qd̄ ſi viuere in carne: hic mihi fru/
ctus opis eſt. ¶ ꝛ quid eligam ignoro: co
artor aūt e duobus deſideriū hn̄s diſſolui
ꝛ eſſe cū chriſto multomagis melius per
manere aūt in carne: neceſſarium ꝑpter
vos. Et hoc cōfidens ſcio q2 manebo et
ꝑmanebo oibus vobis ad ꝑfectū veſtrū
ꝛ gaudiū fidei: vt gratulatio veſtra abun
det in chriſto ieſu in me: p meū aduentu3
iterū ad vos. Tm̄ digne euangelio xp̄i
ꝯuerſamini: vt ſiue cū venero ꝛ videro
vos ſiue abſens audiā de vobis: q2 ſtatis
in vno ſpiritu vnanimes: collaborantes
fidei euangelij: ꝛ in nullo terreamini ab
aduerſarijs q̄ eſt illis cauſa ꝑditiōis. vo
bis aūt ſalutis. Et hoc a deo. Q2 vobis
donatū eſt ꝑ chriſto: nō ſolū vt in eū cre/
datis. ſed vt etiam ꝑ illo patiamini: ide3
certamē habētes quale ꝛ vidiſtis in me:
ꝛ nunc audiſtis de me. ¶ II
Si qua ḡ ꝯſolatio in chriſto: ſi qd̄
ſolatiū charitatis. ſi q̄ ſocietas ſpi
ritus ſi qua viſcera miſerationis
implere gaudium meū. vt idem ſapiatis
eandem charitate3 habentes. vnanimes
idipſum ſentientes. Nihil per contentio
nē neq3 per inanem gloria3. ſed in humi
litate ſuperiores ſibi inuicem arbitrātes
nō q̄ ſua ſunt ſinguli ꝯſiderantes. ſed ea
q̄ aliorum. Hoc. n. ſentite in vobis. qd̄
chriſto ieſu. Qui cū in forma dei eſſet: nō
i rapinam arbitratus eſt eſſe ſe equalem
deo. ſed ſemetipſum exinaniuit formā ſer
ui accipiens in ſimilitudinē hoium factuſ
ꝛ habitu inuētus vt homo. humiliauit ſe
metipſū factus obediens vſq3 ad morte3 He. c.
mortem autē crucis. ¶ Propter qd̄ ꝛ de Ro. b
us exaltauit illū ꝛ donauit illi nomē quod
eſt ſuper oē nomen. ¶ vt in nomine ieſu
oē nomen flectat̄ celeſtium terreſtriū ꝛ in
fernorū. ꝛ ois lingua ꝯfiteat̄ q2 dn̄s ieſus
chriſtus in gloria eſt dei p̄ris. Itaq3 cha/
riſſimi mei ſicut ſemper obediſtis: non in
p̄ntia mei tm̄. ſed multomagis nunc i ab
ſentia mea cum metu ꝛ tremore veſtra3
ſalutem opamini. Deus eſt. n. q opat̄ in
vobis ꝛ velle ꝛ pficere ꝑ bona voluntate
D ia aūt facite ſine murmuratōib⁹ ꝛ he/
ſitatiōibus. vt ſitis ſine q̄rela ꝛ ſimplices
filij dei ſine reprehenſione in medio na/
tionis praue ꝛ peruerſe. inter quos luce/
tis ſicut luminaria in mundo verbu3 vite
ꝯtinētes ad gloriā meā in die chriſti. q2 n̄
in vacuū cucurri neq3 in vacuū laboraui

Sed si emulor supra sacrificiũ ⁊ obsequiũ
fidei vr̃e: gaudeo ⁊ ꝯgratulor oĩbus vo
bis. Id ipsũ aũt ⁊ vos gaudete: ⁊ ꝯgra/
tulamini mihi. Spero aũt in dño iesu timo
theũ me cito mittere ad vos: vt ⁊ ego bo
no aĩo sim cognitis q̃ circa vos sũt. Ne/
minẽ.n. habeo tã vnanimẽ q sincera affe
ctõe ꝓ vobis sollicitus sit. Oẽs.n. q̃ sua
sũt q̃rũt: nõ q̃ iesu xp̃i. Experimentũ aũt ei⁹
cogñscite: qm̃ sicut pr̃i filius mecũ seruiuit in
euangelio. Hunc igit̃ spõ me mittere ad
vos: mox vt videro q̃ circa me sũt. Cõfi
do aũt i dño: qm̃ ⁊ ipe veniã ad vos cito
Necessariũ aũt existimaui epaphroditũ
frẽm ⁊ coopatorẽ ⁊ cõmilitonẽ meũ: vr̃m
aũt apl̃m ⁊ mĩstrũ necessitatis mee: mitter̃
ad vos: qm̃ qdem oẽs vos desiderabat:
⁊ mestus erat ꝓpterea ꝙ audieratis illũ
infirmatũ. Nã ⁊ infirmatus est vsq; ad
mortẽ: sꝫ deus misertus ẽ eius. Nõ solum
aũt ei⁹: verũ etiã ⁊ mei: ne tristiciã sup tri/
sticiã haberẽ. Festinãti⁹ g̃ misi illũ vt vi
so illo iterũ gaudeatis: ⁊ ego sine tristicia
sim. Excipite itaq; illũ cũ oĩ gaudio i do
mino: ⁊ eiusmõi cũ honore habetote: qm̃
ꝓpter opus xp̃i vsq; ad mortẽ accessit:
tradẽs aĩam suã, vt impleret id qđ ex vob
deerat erga meũ obsequiũ. C. III

De cetero frẽs mei gaudete i dño
eadẽ vobis scribere mihi qdem
nõ pigrũ: vobis aũt necessarium
Videte canes: videte malos oparios vi
dete ꝯcisionẽ. Nos eni sumus circũcisio
q spũ seruimus deo ⁊ gloriamur i xp̃o iesu
⁊ nõ i carne fiduciã hñtes: q̃q̃ ⁊ ego ha
beã ꝯfidentiã i carne. Si qs alius videt̃
ꝯfidere in carne: ego magis circuncisus
octaua die ex genere isrl̃ de tribu bẽiami.
Hebreus ex hebreis: ſm legẽ phariseus
ſm emulationẽ pseq̃ns ecclesiã dei: ſꝫ iu
sticiã q̃ i lege ẽ ꝯuersatus sine q̃rela. Sꝫ
q̃ mihi fuerũt lucra: hec arbitratus sũ ꝓ
pter xp̃m detrimenta. Veruntñ existimo
oĩa detrimentũ eẽ ꝓpter eminentẽ sciam
iesu xp̃i dñi mei: ꝓpter quẽ oĩa detrimen
tũ feci ⁊ arbitror vt stercora vt xp̃m lucri
faciã: vt ⁊ iueniar in illo nõ hñs meã iu
sticiã q̃ ex lege est: sed illã q̃ ex fide est xp̃i
iesu. q̃ ex deo est iusticia in fide ad cogñscẽ
dũ illũ: ⁊ ṽtutẽ resurrectiõis ei⁹ ⁊ socie/
tatẽ passiõis illius: ꝯfiguratus morti ei⁹
si quõ occurrã ad resurrectionem q̃ est ex
mortuis nõ ꝙ iã accepẽrim: aut iã pfect⁹ C
sim. Sequor aũt quomõ cõprehendã in
quo cõprehẽsus sũ a xp̃o iesu. Frẽs ego
me nõ arbitror cõprehẽdisse. Vnũ autẽ
q̃ qdem retro sunt obliuiscẽs: ad ea vero
q̃ sunt priora extendẽs meipsũ: ad destina
tũ psequor ad brauiũ supne vocationis
dei in xp̃o iesu. Quicũq; g̃ pfecti sumus
hoc sentiamus: ⁊ si qd aliter sapitis: ⁊ hoc vo
de⁹ reuelabit. Veruntñ ad qđ puenim⁹ vt
idẽ sapiam⁹ ⁊ i eadẽ pmaneam⁹ regula.
Imitatores mei estote frẽs ⁊ obserua/ i. Cor. 4. d
te eos q ita ambulãt sicut habetis formã Eph. 5. a.
nr̃am. Multi.n. ambulãt quos sepe di/ i. Tessa. 4. b
cebã vobis: nũc aũt ⁊ flens dico inimicos Job. 13. g
crucis xp̃i quorũ finis interitus. quorũ de D
us venter ẽ. ⁊ gloria in ꝯfusione ipsorũ
q terrena sapiũt. Nostra aũt ꝯuersatio i
celis est. Vnde etiã saluatorem expecta Gen̄. 41.
mus dñm nr̃m iesũ xp̃m: qui reformabit 2. 49.
corpus humilitatis nr̃e ꝯfiguratũ corpo Esaie. 19
ri claritatis sue. ſm opationẽ ṽtutis sue 4. Reg. 13
qua etiã possit subijcere sibi oĩa.
Capitulum. IIII

Itaq; fratres mei charissimi ⁊ de A
sideratissimi. gaudiũ meũ ⁊ coro
na mea sic state in domino cha/
rissimi. Euchodiã rogo ⁊ sintichẽ depcor
idipm̃ sapere in dño. Etiã rogo ⁊ te ger/
mane cõpar. adiuua illas q̃ mecũ labora/
uerũt in euãgelio cũ clemẽte ⁊ ceteris ad/
iutoribus meis: quorũ noĩa sũt in libro Eccle. 24.
vite. Gaudete in dño semp: iterum dico Baruch.
gaudete. Modestia vr̃a nota sit oĩb⁹ hoĩ B
bus. Dñs.n. ꝓpe est. Nihil solliciti si Mt. 5. g
tis ſꝫ in oĩ oratiõe ⁊ obsecratiõe cũ grãrũ
actiõe petitiões vr̃e inotescãt apđ deũ. Et
pax dei q̃ exuperat oẽm sensũ custodiat
corda vr̃a ⁊ intelligẽtias vr̃as in xp̃o ie/
su. De cetero frẽs q̃cunq; sũt vera: q̃cũ/
q; pudica: q̃cũq; iusta: q̃cũq; scã: q̃cũq;
amabilia: q̃cũq; bone fame: si qua virt⁹
si qua laus discipline: hec cogitate: que et
didicistis ⁊ accepistis ⁊ audistis ⁊ vidistis
in me. Hec agite ⁊ deus pacis erit vo/ C
biscum. Gauisus sum autem in domi/
no vehementer: quoniã tandem aliquã
do refloruistis pro me sentire sicut ⁊ sen/
tiebatis. Occupati autem eratis. Non
quasi propter penuriam dico. Ego enim
didici in qbus sum sufficiens esse. Scio ⁊
humiliari: scio ⁊ abũdare. Vbiq; ⁊ i oĩbus

istitutus sũ: ꝛ saciari ꝛ esurire: ꝛ abũdare
ꝛ penuriã pati. Oĩa possũ i eo q me ꝯfor
tat. Verũtñ bñ fecistis: cõicantes tribula
tioni mee. Scitis aũt ꝛ vos philippenses
q in ꝑncipio euãgelij qñ ꝓfectus sũ a ma
cedonia: nulla mihi eccl'ia cõicauit in rõe
dati ꝛ accepti: nisi vos soli: q: ꝛ thessaloni
cã semel ꝛ bis in vsum mihi misistis. Nõ
q: q̃ro datũ: sed reqro fructũ abundantez
D in rõne vestra. Habeo aũt oĩa: ꝛ abun/
do. Repletus suz acceptis ab epaphrodi/
Ro.12.a. to: q̄ misistis in odorẽ suauitatis. hostiã
acceptã placentẽ deo. Deus aũt meus i/
pleat oẽ desideriũ vr̃m ẜm diuitias suas i
gloria in xp̃o iesu. Deo aũt ꝛ patri nostro
gl'ia in secula seculoꝝ amẽ. Salutate oẽm
scm̃ in xp̃o iesu. Salutant vos q mecũ sũt
fratres. Salutant vos oẽs sancti: maxie
aũt qui de cesaris domo sunt. Gratia dñi
nostri iesu xp̃i cum spũ vestro. Amen.

Explicit ep'la Pauli ad Philippẽses
Incipit argumẽtũ i ep'laz ad colossẽses.

Colossenses: ꝛ hi sicut laodicẽ
ses sunt asiani: ꝛ ipsi preuenti
erãt a pseudo ap'lis. Nec ad
hos accessit ipse ap'ls: sz ꝛ hos
per epistolaz corrigit. Audie/
rant eniz verbũ ab archippo: qui ꝛ mini/
sterium in eos accepit. Ergo apostolus
iaz ligatus scribit eis ab epheso per tychi
cum diaconem ꝛ onesimum acolythum.

Explicit argumentum. Incipit episto
la Pauli ad Colossenses.
Capitulum. I

a Paulus apo
stolus iesu christi per
voluntatem dei ꝛ ti/
motheus frater: his q
sunt colossis sanctis ꝛ
fidelibus fratribus in
christo iesu. Gratia
vobis ꝛ pax a deo pa
tre nostro. Gratias
agim⁹ deo ꝛ patri domini nostri iesu chri
sti semper pro vobis orantes: audien/
tes fidem vestrã in xp̃o iesu ꝛ dilectionez
quã habetis in scõs oẽs ꝓpter spẽ q̃ repo

sita ẽ vobis in celis: quã audistis in v̓bo
veritatis euãgelij: qđ ꝑuenit ad vos sicut
ꝛ in vniuerso mũdo ẽ: ꝛ fructificat ꝛ cre/
scit sicut in vobis ex ea die q̃ audistis ꝛ co
gnouistis gr̃aꝫ dei in v̓itate: sicut didici/
stis ab epaphra charissimo ꝯseruo nostro
q est fidelis ꝓ vobis mi̇̄ster xp̃i iesu. Qui
etiã manifestauit nobis dilectionẽ vr̃aꝫ in
spũ. Ideo ꝛ nos ex q̃ die audiuimus: nõ
cessamus ꝓ vobis orãtes ꝛ postulantes:
vt impleamini agnitõe volũtatis eius in oi
sapia ꝛ itellectu spirituali: vt ambuletis di/
gne deo ꝑ oĩa placentes in oĩ opere bono
fructificantes ꝛ crescẽtes in scia dei: in oĩ
virtute ꝯfortati ẜm potentiã claritatis ei⁹
in oĩ patientia ꝛ lõganimitate cuz gaudio
gr̃as agẽtes deo ꝛ pr̃i: q dignos nos fecit
in ꝑtem sortis scõꝝ in lumie. Qui eripuit
nos de ptãte tenebraꝝ: ꝛ trãstulit i regnũ
filij dilectiõis sue: in q̃ hẽmus redeptio
nẽ ꝛ remissionẽ pctõꝝ. Qui est imago dĩ Eph
inuisibilis ꝑmogenitus oĩs creature: qm̃ i
ipso ꝯdita sunt vniuersa in celis ꝛ ĩ terra
visibilia ꝛ inuisibilia. Siue throni: siue do
minatões: siue ꝑncipatus: siue ptãtes: oĩa
ꝑ ipsũ ꝛ i ip̃o creata sũt. Et ipse ẽ añ oẽs:
ꝛ oĩa in ipso ꝯstant. Et ipse ẽ caput corpo
ris eccl'ie q ẽ ꝑncipiũ ꝑmogenitus ex mor
tuis: vt sit in oĩbus ipse primatũ tenens.
Quia in ip̃o ꝯplacuit oẽm plenitudinem
inhitare ꝛ ꝑ eũ recõciliari oĩa in ip̃z paci/
ficans ꝑ sanguinẽ crucis eius: siue que in
terris: siue q̃ in celis sũt. Et vos cũ essetis
aliqñ alienati ꝛ inimici sensu in oꝑib⁹ ma
lis: nunc aũt recõciliauit in corpore carnis
eius ꝑ mortẽ: exhibere vos scõs ꝛ imacu
latos ꝛ irreꝑ̃hensibiles corã ip̃o: si tñ per
manetis in fide fundati ꝛ stabiles ꝛ ĩmo/
biles a spe euãgelij qđ audistis: qđ ꝑ̃dica/
tũ ẽ in vniuersa creatura q̃ sub celo ẽ: cui⁹
factus sũ ego paulus mi̇̄ster: q nunc gau/
deo in passionibus ꝓ vobis: ꝛ adimpleo
ea q̃ desunt passionuꝫ xp̃i in carne mea ꝓ
corpore eius qđ est eccl'ia. Cuius fact⁹ sũ
ego mi̇̄ster ẜm dispensationẽ dei q̃ data ẽ
mihi i vobis vt iplcã verbũ dei: mysteriũ
qđ abscõditũ fuit a seculis: ꝛ gñationibus
nunc aũt manifestatũ ẽ scis eius qbus vo
luit deus notas facere diuitias gl'ie sacra/
mẽti hui⁹ in gẽtibus: qđ ẽ xp̃s in vobis
spes gl'ie: quẽ nos ãnunciauimus corripi
entes oẽm hoiez ꝛ docẽtes in oĩ sapia vt

exhibeamus oēm hoīez pfectū in xpo iesu
in q̄ τ laboro certādo ḟm opationez eius
quā operat̄ in me in virtute. ¶ II
Volo eni vos scire q̄lez sollicitudi
nē habeā ꝓ vobis τ ꝓ his q̄ sunt
laodicie: τ q̄cunq̄ nō viderūt fa/
ciē meā in carne τ ꝯsolent̄ corda ipsoꝝ in
structi in charitate: τ in oēs diuitias pleni
tudinis itellect⁹ i agnitiōe mysterij dei τ
pr̄is τ xp̄i iesu: in q̄ sūt oēs thesauri sapiē
τ scie absconditi. Hoc aūt dico: vt nemo
vos decipiat i sublimitate ḟmonū. Nā τ
si corpore absens sū: s; spū vobiscū sū gau
dens τ videns ordinē vestrū: τ firmamē
tū eius q̄ in xp̄o est fidei vr̄e. Sicut ḡ acce
pistis iesū xp̄m dn̄m nostꝝ: in ip̄o ambu
late: radicati τ sup edificati in ip̄o: τ ꝯfir/
mati in fide: sicut τ didicistis: abūdantes
in illo in gratiaꝝ actiōe. Videte neq̄s vos
decipiat p philosophiā τ inanē fallaciam
ḟm traditionē hoīum ḟm elemēta mūdi:
τ nō ḟm xp̄m. Quia in ip̄o inhabitat ois
plenitudo diuinitatis corporalit̄ τ estis in
illo repleti q̄ ē caput ois p̄ncipatus τ ptā/
tis: in q̄ τ circūcisi estis circuncisione non
manufacta i expoliatiōe corpis carnis: sed
i circūcisione xp̄i ꝯsepulti ei in baptismo:
i q̄ τ resurrexist̄ p fidē opatiōis dei q̄ su/
scitauit illū a mortuis. Et vos cū mortui
essetis i delictis τ p̄putio carnis vr̄e con/
uiuificauit cū illo donans vobis oia deli/
ta: delens q̄d aduersus nos erat cyrogra
phū decreti q̄d erat ꝯtrariū nobis. Et ip̄z
tulit de medio affigens illud cruci: τ expo
lians p̄ncipatus τ ptātes: traduxit ꝯfiden
ter palā triūphans illos i seip̄o. Nemo ḡ
vos iudicet i cibo: aut in potu: aut in pte
diei festi: aut neomenie: aut sabbatoꝝ que
sūt vmbra futuroꝝ: corpus aūt xp̄i. ¶ Ne
mo vos seducat volēs in hūilitate τ reli/
gione angeloꝝ q̄ nō vidit ābulans frustra
iflatus sensu carnis sue: τ nō tenēs caput
ex quo totū corpus p nexus τ ꝯiunctiōes
sūministratū τ ꝯstructū crescit in augmē/
tū dei. Si ḡ mortui est̄ cū xp̄o ab elemē
tis huius mūdi: q̄d adhuc tāq̄ viuentes
mūdo decernitis. Ne tetigeritis: neq̄ gu
staueritis: neq̄ ꝯtrectaueritis: q̄ sūt oia i
interitu ipso vsu ḟm p̄cepta τ doctrinas ho
minū: q̄ sunt rōnez q̄dez hn̄tia sapie in su
pstitione τ hūilitate τ nō ad p̄cendū corpi
nō i honore aliq̄ ad saturitatē carnis: III
Igitur si consurrexistis cum xp̄o
que sursū sunt querite vbi xp̄s ē
in dextera dei sedens que sursum
sunt sapite: non que super terrā. Mortui A
eni estis: τ vita vestra abscōdita est cum
xp̄o in deo: cum aūt xp̄s apparuerit vita
vestra: tunc τ vos apparebitis cum ipso
in gloria. Mortificate ergo membra ve/
stra q̄ sunt super terrā: fornicationē: imū
dicia: libidinē: concupiscentiā malam: τ
auaritiā que est simulacroꝝ seruitus: ꝓ B
pter que venit ira dei super filios incredu
litatis: in q̄bus τ vos ambulastis aliq̄n cū
viueretis in illis. ¶ Nunc aūt deponite τ Heb. 12. a.
vos oia: irā: indignationē: maliciā: blas/ i. Pe. 2. a.
phemiā: turpē ḟmonē de ore vr̄o. ¶ No Eph. 4. c.
lite mentiri inuicē: expoliātes vos vete/ Ro. 6. a.
rē hoiem cū actibus suis: τ induentes no Eph. 4. c.
uū: eū qui renouat̄ in agnitiōe dei ḟm ima
ginē eius q creauit eū: vbi non est genti
lis τ iude⁹: circūcisio τ p̄putiū: barbar⁹ τ
scytha: seru⁹ τ liber: sed oia τ in oib⁹ xp̄s
¶ Induite vos ḡ sicut electi dei sācti τ di/ Eph. 4. d.
lecti viscera misericordie: benignitatē hu
militatē: modestiā: patiētiā. ¶ supportātes Eph. 4. d.
inuicē τ donātes vobismetipsis si q̄s ad/
uersus aliquē h; querelā: sicut τ dn̄s do/
nauit vobis: ita τ vos. Sup oia autē hec C
charitatē habete q̄d est vinculū pfectionis
τ pax xp̄i exultet i cordibus vr̄is: i qua et
vocati estis i vno corpore: τ grati estote.
Verbū xp̄i habitet in vobis abundant̄: i
oia sapia docētes τ cōmonētes vosmetip/
sos i psalmis τ hymnis τ cāticis sp̄ualib⁹
i gr̄a cantantes in cordibus vestris deo.
O ē q̄dcūq̄ facitis in v̄bo aut i ope: oia i
noie dn̄i nostri iesu xp̄i: gratias agentes
deo τ pr̄i per ipsum. ¶ Mulieres subdite Eph. 5. c.
estote viris: sicut oportet in domino. Vi i. pe. 3. a. D
ri diligite vxores vestras τ nolite amari Eph. 6. a.
esse ad illas. ¶ Filij obedite parentibus p
omnia. hoc enim placitum est in domino
Patres nolite ad indignationem prouo
care filios vestros vt non pusillo animo
fiant. ¶ Serui obedite per omnia domi/ Eph. 6. a.
nis carnalibus: non ad oculum seruiētes i. Pe. 2. c.
quasi hominibus placentes: sed in simpli
citate cordis timentes dominū. Q̄dcūq̄
facitis: ex anio operamini: sicut domino
et non hominibus scientes q̄ a domino

Leui.19. accipietis retributionē hereditatis. Dño
Ro.2.b. xpo seru te. Qui.n.iniuriā facit: recipiet
Eph.6.b id quod inique gessit. ¶ Et nō est psonaꝝ
Act.10.c. acceptio apud deum. IIII

Ja.2.b. A Domini: qđ iustū est ꝛ equū suis
1. Pe.1.c. prestate: sciētes qm̄ ꝛ vos dn̄z ha
betis in celo. Orationi instate: vi
gilantes in ea in gratiaꝝ actione: orantes
simul ꝛ ꝑ nobis vt ꝛ eꝰ aperiat nob ostiū
sermonis ad loquendū mysteriū xp̄i: ꝑ
B pter quod etiaꝫ vinctus sū: vt manifesteꝫ
Eph.5.c. illud ita vt oportet me loqui. ¶ In sapien
tia ābulate ad eos qui foris sunt tēpus re
dimentes. Sermo vester sēper in gratia
sale sit conditus: vt sciatis quō oporteat
vos vnicuiqꝫ respondere. Que circa me
sunt: oia vobis nota faciet tychicus cha
rissimus frater ꝛ fidelis minister ꝛ cōser
uus in dño: quē misi ad vos ad hoc ipsuꝫ
vt cognoscat que circa vos sunt: ꝛ conso
letur corda vestra cū onesimo charissimo
ꝛ fideli fratre: q ex vobis est: qui oia que
C hic aguntur nota facient vobis. Salutat
2.Timo.4.c vos aristarchus: concaptiuus meus. ¶ Et
marcus consobrinus barnabe: de quo ac
cepistis mandata. Si venerit ad vos su
scipite illum. Et iesus qui dicitur iustus:
qui sunt ex circuncisione. Hi soli sunt ad
iutores mei in regno dei: qui mihi fuerūt
solatio. Salutat vos epaphras qui ex vo
bis est seruus xp̄i iesu: semper sollicitꝰ ꝑ
vobis in orationibus: vt stetis perfecti ꝛ
pleni in omni voluntate dei. Testimoniū
eniꝫ illi perhibeo ꝙ habet multū laborem
ꝑ vobis ꝛ pro his qui sunt laodicie ꝛ qui
D hierapoli. Salutat vos lucas medicꝰ cha
rissimus ꝛ demas. Salutate fratres q sūt
laodicie: ꝛ nympham ꝛ que in domo eius
est ecclesiam. Et cum lecta fuerit apđ vos
epistola hec: facite vt in laodicensiū eccle
sia legatur: ꝛ ea que laodicensiū est vobis
legatur. Et dicite archippo. Vide mini
steriū quod accepisti in dño: vt illud imple
as. Salutatio mea manu pauli. Memo
res estote vinculorꝫ meoꝝ. Gratia dñi
nostri iesu xp̄i vobiscum Amen.

¶ Explicit epistola Pauli ad Colossen
ses. Incipit argumentū in epistolam ad
Thessalonicenses primā.

Thessalonicenses sunt mace
dones: qui accepto verbo ve
ritatis persliterūt in fide: etiā
in persecutione ciuiuꝫ suorū.
Preterea nec receperunt fal
sos apostolos: nec ea que a falsis apo
stolis dicebantur. Hos collaudat aposto
lus scribens eis ab athenis: per tychicuꝫ
diaconem: ꝛ onesimū acolythuꝫ.

¶ Explicit argumentum. Incipit epi
stola Pauli ad Thessalonicenses pͥma.
Capitulum. I

Paulus et siluanus ꝛ timothe
us: ecclesie thessalo
nicensiū in deo pa
tre nostro ꝛ dño ie
su xp̄o: gratia vob
ꝛ pax. Gratias a
gimus deo semper
ꝑ omnibus vobis: memoriā vestri faciē
tes in orationibus nostris sine intermissi
one: memores operis fidei vestre: ꝛ labo
ris ꝛ charitatis ꝛ sustinentie spe dñi nr̄i ie
su xp̄i: ante deū ꝛ patrē nostrū. Scientes
fratres dilecti a deo electionē vestrā: quia
euangeliū nostrū non fuit ad vos in ser
mone tm̄: sed ꝛ in virtute ꝛ in spū sancto:
ꝛ in plenitudine multa: sicut scitis quales
fuerimus in vobis propter vos. Et vos
imitatores nostri facti estis: ꝛ domini: ex
cipientes verbū in tribulatione multa cuꝫ
gaudio spūssācti: ita vt facti sitis forma oi
bus credentibus in macedonia ꝛ in acha
ia. A vobis eni diffamatus est sermo dñi
non solum in macedonia ꝛ in achaia: sed
ꝛ in omni loco fides vestra que est ad deū
ꝑfecta est: ita vt non sit nobis necesse ge
ꝗꝫ loqui. Ipsi eniꝫ de nobis annunciant
qualē introitū habuerimus ad vos ꝛ quō
ꝯuersi estis ad deuꝫ a simulacris seruire
deo viuo ꝛ vero: ꝛ expectare filiuꝫ eius đ
celis queꝫ suscitauit ex mortuis iesū q eri
puit nos ab ira ventura. II

Nam ꝛ ipsi scitis frēs introituꝫ no
strū ad vos qꝛ non inanis fuit: ſꝫ
ante passi multa ꝛ ꝯtumelijs affe
cti sicut scitis in philippis: fiduciā habui
mus in deo nostro loqui ad vos euange

lium dei in multa sollicitudine. Exhorta/
tio enim nostra non de errore neq; de im
mundicia: neq; in dolo. sed sicut ꝓbati su
mus a deo vt crederetur nobis euangeliū
ita loquimur non quasi hoībus placentes
s3 deo qui probat corda nostra. Neq;.n.
aliquando fuimus in sermone adulatiōis
sicut scitis: neq; in occasione auaricie de⁹
testis est: nec querentes ab hoībus gl'iam
neq; a vobis neq; ab alijs cū possemus
vobis oneri esse vt xp̄i apostoli. S3 facti
sumus paruuli in medio vestrū: tanq; si
nutrix foueat filios suos ita desiderantes
vos cupide: volebamus tradere vobis:
non solum euangelium dei: sed etiā aīas
nostras: qm̄ charissimi nobis facti estis.
Memores.n. facti estis fratres laboris
nostri ⁊ fatigationis: nocte ⁊ die operātes
ne quem vestrum grauaremus: predica/
uimus in vobis euangelium dei. Vos te
stes estis: ⁊ deus q̄ sancte: ⁊ iuste: ⁊ sine
querela vobis q credidistis affuim⁹ sicut
scitis qualiter vnūquēq; vestrum sicut pr̄
filios suos deprecantes vos ⁊ consolātes
testificati sumus: vt ambularetis digne dō
qui vocauit vos in suum regnum ⁊ gl'iā
Ideo ⁊ nos gratias agimus deo sine in/
termissione: qm̄ cum accepissetis a nobis
verbū auditus dei: accepistis illud non vt
verbū hoīum: sed sicut est vere verbū dei
qui operatur in vobis qui credidistis. Vos
enim imitatores facti estis frēs ecclesiaꝝ
dei q̄ sunt in iudea in xp̄o iesu: q2 eadem
passi estis ⁊ vos a contribulibus vestris
sicut ⁊ ipsi a iudeis qui ⁊ dn̄m occiderunt
iesum ⁊ ꝓphetas ⁊ nos ꝑsecuti sunt ⁊ deo
non placent: ⁊ oībus hoīb⁹ aduersantur
ꝓhibentes nos gentibus loq; vt salui fiāt
vt ipleant peccata sua semp. Peruenit.n
ira dei super illos vsq; in finem. Nos āt
fratres desolati a vobis ad tēpus hore as/
pectu non corde abundantius festinaui/
mus faciem vestram videre cū multo de
siderio: qm̄ voluimus venire ad vos ego
quidem paulus ⁊ semel ⁊ iterū: sed ipedi/
uit nos sathanas. Que est enim nr̄a spes
aut gaudium: aut corona glorie? Nonne
vos ante dn̄m nr̄m iesū xp̄m in aduētu ei⁹
Vos.n. estis gl'ia nr̄a ⁊ gaudiū. III
Propter qd̄ nō sustinētes ampli⁹
placuit nobis remanere athenis
solis: ⁊ misimus timotheū fratrē
nostrū ⁊ ministrum dei in euangelio xp̄i:
ad ꝯfirmandos vos ⁊ exhortādos ꝓ fide
vr̄a: vt nemo moueatur in tribulationibus
istis. Ipsi eni scitis q2 in hoc positi sumus
Nam ⁊ cū apud vos essemus: predicceba B
mus vobis passuros nos tribulatiōes: si
cut ⁊ factū est ⁊ scitis. Propterea ⁊ ego am
plius nō sustinēs: misi ad cognoscendū fi
dem vr̄am: ne forte tēptauerit vos is qui
temptat: ⁊ inanis fiat labor nr̄. Nunc au
tem veniente Thimotheo ad nos a vo/
bis ⁊ annunciante nobis fidem ⁊ charita C
tem vr̄am ⁊ q2 memoriā nostri habetis bo
nā semper desiderantes nos videre sicut
⁊ nos quoq; vos: ideo ꝯsolati sumus fra
tres in vobis in omni necessitate ⁊ tribu/
latione nostra per fidē vr̄am: qm̄ nunc vi
uimus: si vos statis in dn̄o. Quā eniꝫ
grāꝝ actionē possumus deo retribuere ꝓ
vobis i omni gaudio quo gaudem⁹ pro/
pter vos añ deū nostrū: nocte ac die abun
dantius orantes vt videamus faciē vr̄am D
⁊ compleamus ea que desunt fidei vestre
Ipse aūt de⁹ ⁊ pr̄ noster ⁊ dn̄s iesus xp̄s
dirigat viā nostrā ad vos. Vos aūt dn̄s
multiplicet: ⁊ abūdare faciat charitatē ve/
stram in inuicē ⁊ in oēs: quēadmodum ⁊
nos in vobis ad ꝯfirmanda corda vestra
sine querela in sanctitate ante deū ⁊ patrē
nostrū in aduentu dn̄i nostri iesu xp̄i cū oī
bus sanctis eius. Amen. IIII
De cetero ergo fratres rogamus
vos ⁊ obsecramus i dn̄o iesu: vt A
quēadmodum accepistis a nobis
quomodo oporteat vos ābulare ⁊ place/
re deo: sic ⁊ ambuletis: vt abundetis ma
gis. Scitis eni que precepta dederim vo
bis per dn̄m iesum. Hec est eni volun/ Ro.12.a.
tas dei sanctificatio vestra vt abstineatis Eph.5.c.
vos a fornicatione: vt sciat vnusquisq; vr̄m
vas suum possidere in sanctificatiōe ⁊ ho
nore: nō in passione desiderij sicut ⁊ gen/
tes que ignorant deū. Et ne quis supgre
diatur neq; circūueniat in negocio fratrē
suum: quoniā vindex est dominus de his
omnibus sicut prediximus vobis: ⁊ testi
ficati sumus. Non enim vocauit nos de
us in inmundiciam: sed in sanctificatio/
nem. Itaq; qui hec spernit: non hominē
spernit: sed deum: qui etiam dedit spiritū
suum sanctum in nobis. De charitate Jo.15.c.
autem fraternitatis non necesse habuim⁹ 1.Cor.4.d.

Eph.5.a. Phil.3.c i.Jo.4.c. scribere vobis. Ipsi enim vos adeo didicistis vt diligatis inuicem. Etenim illud facitis in omnes fratres: in vniuersa macedonia. Rogamus aūt vos fratres: vt abundetis magis: ⁊ operam detis vt quieti sitis: ⁊ vt vestrum negociū agatis: ⁊ operemini manibus vestris sicut precepimꝰ vobis: ⁊ vt honeste ambulantes ad eos q foris sunt: ⁊ nullius aliquid desideretis. Nolumus autē vos ignorare fratres de dormientibus: vt non contristemini sicut ⁊ ceteri qui spem non habent. Si enim credimus ꝙ iesus mortuus est: ⁊ resurrexit ita ⁊ deus eos qui dormierunt per iesum adducet cum eo. Hoc enim vobis dicimꝰ in verbo domini: quia nos qui viuimus qui residui sumus in aduentu domini nō preueniemus eos qui dormierunt. Quoniam ipse dn̄s in iussu ⁊ in voce archangeli ⁊ in tuba dei descendet de celo: ⁊ mortui qui in xp̄o sunt resurgent primi. Deinde nos qui viuimus qui relinquimur simul rapiemur cum illis in nubibus obuiam xp̄o in aera: ⁊ sic semper cum domino erimus. Itaqꝫ consolamini inuicē i verbis istis.

V

A De temporibus autē ⁊ momentis fratres nō indigetis vt scribamꝰ vobis. Ipsi enim diligenter scitis
Ro.13.d. Apo.3.a 2.Pe.3.c. qꝛ dies domini sicut fur in nocte ita veniet. Cum enim dixerint pax ⁊ securitas tunc repentinus eis superueniet interitꝰ: sicut dolor in vtero habentis: ⁊ non effugient. Vos autem fratres non estis in tenebris vt vos dies ille tanqꝫ fur comprehendat. Omēs enim vos filii lucis estis: ⁊ filii dei.
B Non sumus noctis neqꝫ tenebrarum. Igit̄ non dormiamus sicut ⁊ ceteri: sed vigilemus ⁊ sobrii simus. Qui enim dormiunt: nocte dormiunt: ⁊ qui ebrii sūt nocte ebrii sunt.
Esa.59. Eph.6.c. Nos aūt qui diei sumꝰ sobrii simus: induti loricam fidei ⁊ charitatis ⁊ galeam spem salutis: qm̄ non posuit nos deꝰ in iram: sed in acquisitione salutis per dn̄m nostrum iesum xp̄m q mortuus est pro nobis: vt siue vigilemus siue dormiamus: simul cū illo viuamus. Propter quod consolamini inuicem: ⁊ edificate alterutrum: sicut ⁊ facitis.
C Rogamꝰ aūt vos fratres vt noueritis eos qui laborant inter vos: ⁊ presunt vobis in dn̄o: ⁊ monent vos vt habeatis illos abundantius in charitate, ꝓpter opus illoꝝ: ⁊ pacem habete cum eis. Rogamus autem vos fratres corripite inquietos consolamini pusillanimes: suscipite infirmos: patiētes estote ad oēs. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: sed semper quod bonum est sectamini in inuicem ⁊ in omnes: Semp gaudete: sine intermissione orate: in oībus gratias agite. Hec est enim volūtas dei in xp̄o iesu: in omnibus vobis. Spūm nolite extinguere: ꝓphetias nolite spernere. Omnia autē ꝓbate quod bonum est tenete ab oī specie mala abstinete vos. Ipse autem deus pacis sanctificet vos per oīa vt integer spūs vester ⁊ anima ⁊ corpꝰ sine querela in aduentu dn̄i nostri iesu xp̄i seruetur. Fidelis est qui vocauit vos q etiā faciet. Fratres orate pro nobis. Salutate fratres omnes: in osculo sancto. Adiuro vos per dn̄m vt legatur epistola hec oībus sanctis fratribus. Gratia dn̄i nostri iesu xp̄i vobiscum. Amen.

Eccl Luc

Explicit epistola Pauli ad Thessalonicenses prima. Incipit argumentum in epistolam secundam.

Ad thessalonicenses secundā scribit epistolam apostolus: ⁊ notū facit eis de temporibus nouissimis ⁊ de aduersarii deiectione. Scribit hanc eplām ab athenis per titum diaconē ⁊ onesimū acolythum.

Explicit argumentū. Incipit epistola Pauli ad Thessalonicenses secunda. Capitulum. I

Paulus et siluanus ⁊ timotheus: eccl'ie thessalonicēsiū i deo patre nr̄o ⁊ dn̄o iesu xp̄o: gr̄a vobis ⁊ pax a deo p̄re nr̄o ⁊ dn̄o iesu xp̄o. Gratias agere debemus semper deo ꝓ vobis fratres: ita vt dignū est quoniā supercrescit fides vestra ⁊ abūdat charitas vniuscuiusqꝫ vestrū in inuicē ita vt ⁊ nosipsi in vobis gloriemur in ec-

desijs dei ꝓ patientia vr̃a ⁊ fide ⁊ in om/
nibus ꝑsecutionibus vestris: ⁊ tribulati
onibus quas sustinetis in exemplū iusti iu
dicij dei: vt digne habeamini in regno dī
ꝓ quo ⁊ patimini: si tamen iustū ē apud
deum retribuere retributionem his q vos
tribulant: ⁊ vobis qui tribulamini requiē
nobiscum in reuelatione dñi iesu de celo
cum angelis virtutis eius in flāma ignis dā
tis vindictam his qui non nouerunt deū
⁊ qui non obediunt euangelio dñi nostri
iesu xp̃i. Qui penas dabunt in interitu et/
nas a facie dñi ⁊ a gloria virtutis eius: cū
venerit glorificari in sanctis suis ⁊ āmira
bilis fieri in omnibus q crediderunt: qa
creditum est testimonium nostrū sup vos
in die illo. In quo etiam oramus semper
ꝓ vobis: vt dignet vos vocatione sua de
us noster: ⁊ impleat oēm voluntatē bonita
tis sue: ⁊ opus fidei in virtute: vt clarifice
tur nomen domini nostri iesu xp̃i in vo/
bis: ⁊ vos in illo: ſm gratiam dei nostri:
⁊ domini iesu xp̃i. II

Rogamus aūt vos fratres per ad
uentū dñi nostri iesu xp̃i ⁊ nostre
ɔgregationis in ipsum: vt nō cito
moueamini a vestro sensu neq̄ terreami
ni neq̄ per spūm neq̄ per sermonē: neq̄
per epistolam tanq̄ per nos missam: q̄si i
stet dies dñi. Ne quis vos seducat vllo
modo. Qm̄ nisi venerit discessio primū
⁊ reuelatus fuerit homo peccati filius ꝑ/
ditionis q aduersat ⁊ extollit supra omne
quod dicit deus: aut quod colitur: ita vt
in templo dei sedeat: ostẽdens se tanq̄ sit
deus. Non retinetis q cū adhuc essem
apud vos: h dicebā vobis. Et nunc quid
detineat scitis: vt reuelet in suo tp̃e. Nā
mysterium iam operatur iniq̄tatis tm̄: vt
q tenet: nunc teneat: donec d̄ medio fiat.
Et nunc reuelabit ille iniquus quē dñs
iesus interficiet spū oris sui: ⁊ destruet illū
stratione aduentus sui cū cuius ē aduēt⁹
ſm opationē sathane i oī virtute ⁊ signis
et ꝓdigijs mendacibus: ⁊ in oī seductio/
ne iniquitatis his q pereūt: eo q charita/
tem veritatis nō receperūt vt salui fierent
Ideo mittet illis deus opationē erroris:
vt credāt mendacio: vt iudicent oēs qui
nō crediderūt veritati sed ɔsenserūt iniq
tati. Nos aūt debemus gratias agere do
semp ꝓ vobis fr̃es dilecti a deo q elege/
rit nos deus p̄mitias in salutē i sāctificati
one spūs ⁊ in fide veritatis: in qua ⁊ vo/
cauit vos p euangeliū nr̃m in acq̄sitione
gl'ie dñi nr̃i iesu christi. itaq̄ fr̃es state et
tenete traditiones q̄s didicistis: siue p ser
monē: siue p epistolā nr̃ā. Ipse aūt dñs
nr̄ iesus christus ⁊ de⁹ ⁊ pater nr̄ q dilexit
nos: ⁊ dedit ɔsolationē eternam ⁊ spem
bonā in gr̃a: exhortet corda vestra ⁊ ɔfir
met in omni opere ⁊ sermone bono. III

De cetero fr̃es orate ꝓ nobis vt ſmo
dei currat ⁊ clarificetur sicut et
apud vos: ⁊ vt liberemur ab im
portunis ⁊ malis hoib⁹. Nō eni oiū est
fides. Fidelis aūt deus ē q confirmabit — A
vos: ⁊ custodiet a malo. Cōfidim⁹ autem
de vobis fr̃es i dño: qm̄ queccūq̄ precipi — B
m⁹: ⁊ facit ⁊ facietis. Dñs aūt dirigat cor
da vestra in charitate dei: ⁊ patientia xp̄i
Denūciamus aūt vobis fratres i nomie
dñi nr̃i iesu xp̃i: vt sb trahatis vos ab oi fr̃e
ambulāte inordinate: ⁊ nō ſm traditionē
quam acceperunt a nobis. Ipsi eni scitis
queadmodum oporteat imitari nos: qm̄
nō iquieti fuimus int vos neq̄ gratis pa
nē manducauim⁹ ab aliq: s; in labore ⁊ — 2. Cor. ii. d.
fatigatione: nocte ac die opantes: ne quē
vestrū grauaremus. Nō q̄si nō habueri
mus ptātē: s; vt nosmetipsos formā da/ — C
remus vobis ad imitandū nos. Nā ⁊ cū
essemus apud vos: hoc denūciabamus vo
bis: qm̄ si qs non vult opari: nec mādu/
cet. Audiuimus eni int vos q̄sdā ābulā
tes in q̄ete: nihil opātes: s; curiose agē/
tes. Hijs aūt q eiusmodi sunt denūciam⁹
⁊ obsecramus i dño iesu christo: vt cū si/
lentio operātes suum panē manducent.
Vos aūt fr̃es nolite deficere bn̄facientes — Gal. 6. b
Qd si qs non obedierit ṽbo nr̃o: p epi/ — D
stolā hūc notate: ⁊ non cōmisceamini cū
illo vt confūdat. Et nolite q̄si inimicum
existimare: s; corripite vt fratrē. Ipse aūt
deus pacis det vobis pacē sempiternam in
oī loco. Dñs sit cū oībus vobis. Saluta/
tio mea manu pauli: qđ est signū in omni
epistola. Ita scribo. Gratia dñi nr̃i iesu
christi cum omnibus vobis. Amen.

Explicit ep̄la Pauli ad Thessalonicē/
ses secūda. Incipit argumētū in ep̄lā ad
Timotheū primā.

Timotheū instruit ꝛ docet de ordinatione episcopatus ꝛ dia conij: ꝛ oīs ecclesiastice disci/ pline scribens ei a laodicia p tychicum diaconem.

¶ Explicit argumētū. Incipit ep'la pau li ad Timotheum prima. Capl'm. I

a Paulus apostolus iesu xp̄i: fm i/ periū dei saluator' no stri ꝛ xp̄i iesu spei nr̄e timotheo dilecto filio in fide: gratia ꝛ mise/ ricordia ꝛ pax a deo patre ꝛ xp̄o iesu dn̄o nr̄o. Sicut rogaui te vt remaneres ephe si cū irem in macedoniā: vt denunciares qbusdā ne aliter docerent: neqꝫ itenderēt fabulis ꝛ genealogijs iterminatis: q̄ que/ stiones prestant magis q̄ȝ edificationem dei q̄ est in fide. Finis aūt precepti ē cha/ ritas: de corde puro ꝛ conscientia bona: ꝛ fide non ficta. A quibus qdam aberrātes

b conuersi sunt in vaniloquiū: volentes eē leg' doctores: nō intelligentes: neqꝫ que

Ro.7.c. loquunt': neqꝫ de quibus affirmāt. ¶ Sci

Gal.4.a. mus aūt q2 bona est lex si quis ea legitime

Exo.20.ꝛ.21 vtat': sciētes hoc q2 lex iusto non est posi

Leuit.18. ta: sed iniustis ꝛ non subditis: impijs ꝛ

i.Cor.6.c. pctōribus: sceleratis ꝛ ꝯtaminat': patrici dis ꝛ matricidis: homicidis: fornicarijs: masculoꝝ ꝯcubitoribus: plagiarijs: mē/ dacibus ꝛ periuris: ꝛ siqd aliud sane do/ ctrine aduersat': q̄ est fm euangeliū glorie beati dei qđ creditū est mihi. Gras ago ei q me ꝯfortauit in xp̄o iesu dn̄o nr̄o: qa fidelē me existimauit ponens in ministe/

c rio. Qui prius blasphemus fui ꝛ perse/ cutor ꝛ contumeliosus: sed misericordiaꝫ dei persecut⁹ sū: q2 ignorans feci in incredu litate. Superabundauit autē gratia dn̄i nr̄i cum fide ꝛ dilectione que est in xp̄o iesu. Fidelis sermo ꝛ oī acceptione dignus: q2 christus iesus venit in hunc mundū pec/ catores saluos facere: quoꝝ prim⁹ ego suꝫ

d Sed ideo misericordiam consecutus sum vt in me primo ostēderet xp̄s iesus oēm potentiā ad informationē eoꝝ qui creditu ri sunt illi in vitam eternam. Regi auteꝫ seculoꝝ imortali inuisibili solo deo honor ꝛ gloria: in secula seculoꝝ amen. Hoc p̄/ ceptū cōmendo tibi fili timothee fm prece dentes in te prophetias: vt milites in illis bonam militiam habens fidē ꝛ bonā con scientiam. Quā quidam repellentes cir/ ca fidem naufragauerūt ex quibus est hy/ meneus ꝛ alexander: quos tradidi satha/ ne: vt discāt nō blasphemare. II

Obsecro igitur pmum oīum fieri obsecratōes: orōnes: postulatōes gratiaꝝ actiones p oibus hoīb⁹ p regib⁹ ꝛ omnibus qui in sublimitate cō stituti sunt: vt quietam ꝛ tranquillaꝫ vitā agamus in omni pietate ꝛ castitate. Hoc enim bonum est ꝛ acceptum coram salua tore nostro deo: qui oēs hoīes vult saluos fieri: ꝛ ad agnitionem veritatis venire. Unus enim deus: vnus ꝛ mediator dei ꝛ hoīum homo xp̄s iesus: q dedit redem ptionem semetipm p omnibus. Cuius testimonium tempoꝛib⁹ suis confirmatū est: in quo posit⁹ sū ego predicator ꝛ ap'ls Ueritatem dico non mentior: doctor gen tium in fide ꝛ veritate. Uolo ergo viros orare in omni loco: leuantes puras ma/ nus sine ira ꝛ disceptatione. Similiter ꝛ mulieres in habitu ornato cum verecun/ dia ꝛ sobrietate ornantes se: non in tortis crinibus: aut auro: aut margaritis vl' ve ste preciosa: sed qđ decet mulieres pmit/ tentes pietatem p opera bona. Mulier in silentio discat: cum oī subiectione. Doce re autē mulieri non permitto neqꝫ dn̄ari in virum: sed esse in silentio. Adam eniꝫ primus formatus ē: deinde eua: ꝛ adā nō est seductus: mulier aūt seducta in p̄uari catione fuit. Saluabitur aūt per filioꝝ ge nerationē si pmanserit in fide ꝛ dilectiōe ꝛ sāctificatione cū sobrietate. III

Fidelis sermo. Siquis ep̄atuꝫ de siderat bonum opus desiderat. ¶ Oportet enim ep̄m irreprehensi bilem esse: vnius vxoris virum: sobrium ornatum: prudentem: pudicum: hospita/ lem: doctorem: non vinolentuꝫ: non per cussorem: sed modestum: non litigiosum non cupidum: sed sue domui bene prepo situm: filios habenteꝫ subditos cuꝫ omni castitate. Siquis autem domui sue p̄esse nescit: quō ecclesie dei diligentiā habebit? Non neophituꝫ ne in superbiā elatus in iudicium incidat diaboli. Oportet auteꝫ

ꝛ illū testimoniū habere bonū ab his q̄ fo/
ris sunt: vt non in opprobriū incidat ꝛ in
laqueū diaboli. Diaconeſ similiť pudicos
non bilingueſ: nō multo vino deditos: nō
turpe lucrū sectanteſ: habenteſ mysteriuꝫ
..a. fidei in cōsciētia pura. ¶ Et hi aūt pben/
..a. tur primū: ꝛ sic ministrent nullūꝫ crimen
c. habenteſ. Mulíereſ siľiter pudicas: non
detrahētes: sobrias: fideleſ i omnib⁹. Di
aconeſ sint vnius vxoris viri qui filijs suis
bene presint: ꝛ suis domibus. Qui. n. bn̄
administrauerint gradū bonuꝫ sibi acqui
rent: ꝛ mľtam fiduciā in fide q̄ est in xp̄o
iesu. Hec tibi scribo fili timothee sperās
me venire ad te cito. Si aūt tardauero: vt
scias quō oporteat te in domo dei conuersa
ri: que est ecclesia dei viui colūna ꝛ firma
mentū veritatis. Et manifeste magnū est
pietatis sacramentū quod manifestatū est
in carne: iustificatum est in spiritu: appa/
ruit angelis: predicatuꝫ est gentibus: cre
ditūꝫ ē in mūdo: assūptū ē i gloria. IIII

im. 3.a Spiritus aūt manifeste dicit: q2
de. a. in nouissimis tēporibus discedāt
quidā a fide: attendentes spiritib⁹
erroris ꝛ doctrinis demonioꝝ in hypo/
crisi: loquentium mendacium ꝛ cauteria/
tam habentium suam conscientiam phi/
bentium nubere: abstinere a cibis quos d̄
us creauit ad percipiendū cum gratiaruꝫ
actione fidelibus: ꝛ his qui cognouerunt
veritatem. Quia ois creatura dei bona ē
ꝛ nihil reijciendū qd̄ cum gratiaꝝ actiōe
percipitur. Sanctificatur enim per ver/
bū dei ꝛ orationem. Hec proponens fra
tribus: bonus eris minister xp̄i iesu: enu
tritus verbis fidei ꝛ doctrine quam asse/
not. d. cutus es. ¶ Ineptas aūt ꝛ inanes fabulas
deuita. Exerce aūt temetipsum ad pietatē
Nam corporalis exercitatio ad modicum
vtilis est. Pietas aūt ad omnia vtilis: p
missionem habens vite: que nūc est ꝛ fu/
ture. Fidelis sermo: ꝛ omni acceptiōe di
gnus. In hoc enim laboramus ꝛ maledi
cimur: q2 speramus in deuꝫ viuum q est
saluator oium hominū: maxime fidelium
oue 24. Precipe hec ꝛ doce. ¶ Nemo adolescen/
.13. tiam tuam contemnat: sed exemplo esto fi
delium in verbo: in conuersatione: i cha/
ritate: in fide: in castitate. Dum venio at
tende lectioni: exhortationi ꝛ doctrine.
Noli negligere gratiam que in te est que
data est tibi per pphetiam cum impositio
ne manuū presbyterij. Hec meditare in
his esto: vt pfectus tuus manifestus sit
omnibus. attende enim tibi ꝛ doctrine: in
sta in illis. Hoc enim faciens: ꝛ teipsū sal
uū facies: ꝛ eos qui te audiunt. V A

Seniorem ne increpaueris: sꝫ ob
secra vt patrē. Iuuenes vt frēs
anus vt matres: iuuenculas vt so
rores in oī castitate. Viduas honora: q̄
vere vidue sunt. Si qua aūt vidua filios
aut nepotes habet discat primū domū suā
regere: ꝛ mutuam vicē reddere parenti/
bus. Hoc enim acceptū ē corā deo. Que
aūt vere vidua ē: ꝛ desolata speret in deū
ꝛ instet obsecrationib⁹ ꝛ orōnibus nocte
ꝛ die. Nā q̄ i delicijs ē: viuēs mortua ē. B
Et h̄ precipe: vt irrephensibiles sint. Si
qs autem suorum ꝛ maxime domesticoꝝ
curaꝫ non habet fidem negauit: ꝛ est in fi
deli deterior. Vidua eligatur nō minus
sexaginta annoruꝫ: que fuerit vnius viri
vxor: i operib⁹ bonis testimoniū habens
si filios educauit: si hospitio recepit: si san
ctoꝝ pedes lauit: si tribulatiōnē patiētib⁹
sūministrauit: si oē opus bonū subsecuta
ē. Adolescentiores auteꝫ viduas deuita. C
Cum enī luxuriate fuerint in xp̄o nubere
volūt habentes dānationem: quia primā
fidem irritā fecerunt. Simul aūt ꝛ ociose
discūt circuire domos: non solum ociose:
sed ꝛ verbose ꝛ curiose: loquentes que nō
oportet. Volo auteꝫ iuniores nubere: fili
os procreare: matresfamilias esse: nullam
occasioneꝫ dare aduersario maledicti grā
Iam enim quedam conuerse sunt retro
post sathanā. Siquis fidelis habet vidu/
as sūministret illis: ut nō grauet ecclesia:
vt his que vere vidue sunt sufficiat. Qui
bene presunt p̄sbyteri duplici honore di/
gni habeant: maxime q laborant i v̄bo ꝛ
doctrina. Dicit enī scriptura. ¶ Nō alli/ Deut. 25.
gabis os boui trituranti: ꝛ dignus ē opa D
rius mercede sua. Aduersus presbyterū
accusationē noli recipere: nisi sub duob⁹
aut tribus testibus. Peccantes corā om
nib⁹ argue: ut ceteri timorē habeāt. Te/
stor corā deo ꝛ xp̄o iesu: ꝛ electis āgelis ei⁹

ut hec custodias sine preiudicio: nihil faciens in alterã partẽ declinando. Manus cito nemini imposueris: neq; cõmunicaueris peccatis alienis. Teipsũ castum custodi. Noli adhuc aquam bibere sed modico vino utere: propter stomachum tuũ & frequentes tuas infirmitates. Quorundam hominum peccata manifesta sunt precedentia ad iudicium: quorundam autem & subsequuntur. Similiter & facta bona manifesta sunt: & que aliter se habent abscondi non possunt.

A ¶ VI

Qvicunq; sũt sub iugo serui dominos suos omni honore dignos arbitrentur: ne nomẽ domini & doctrina blasphemetur

B Qui autem fideles habent dominos nõ contemnant quia fratres sunt: sed magis seruiant: quia fideles sunt & dilecti: qui beneficii participes sunt hec doce & exhortare. Si quis aliter docet: & non acquiescet sanis sermonibus domini nostri iesu xpi & ei que secundum pietatem est doctrine: superbus: nihil sciens: sed languens: circa questiones: & pugnas verborum: & quibus oriuntur inuidie contentiones: blasphemie: suspiciones male conflictationes: hominum mente corruptorum qui a veritate priuati sunt: existimantium questum esse pietatẽ.

Eccle.5. Job.i ¶ Est aũt questus magnus pietas cũ sufficientia. Nihil enim intulimus in hũc mundum: haud dubium quia nec auferre quid possumus. Habentes autem alimenta & quibus tegamur: his contẽti simus.

C Nam qui volunt diuites fieri: incidunt in temptationem & in laqueum diaboli: & desideria multa inutilia & nociua: que mergunt homines ĩ interitum & perditionem.

Eccle.10. ¶ Radix enim omnium malorum est cupiditas quam quidam appetentes errauerunt a fide: & inseruerunt se doloribus multis. Tu autẽ o homo dei hec fuge.

2.Timo.2.d D ¶ Sectare vero iusticiam: pietatem fidem: charitatem: patientiam: mansuetudinem. Certa bonum certamen fidei: apprehende vitam eternam in qua vocatus es: & confessus bonam confessionem coram multis testibus. Precipio tibi coram deo: qui uiuificat omnia & christo iesu qui testimoniũ reddidit sub pontio pilato bonam confessionem: vt serues mandatũ sine macula irreprehẽsibile vsq; in aduẽtum domini nostri iesu xpi: quẽ suis temporibus ostendet beatus & solus potens:

¶ rex regum & dñs dominantiũ: qui solus habet immortalitatẽ: & lucem habitat inaccessibilem: quem nullus hominum vidit: sed nec videre põt: cui honor & imperiũ sempiternum. Amen. Diuitibus huius seculi precipe non sublime sapere: neq; sperare in incerto diuitiarum: sed in deo viuo qui prestat nobis omnia abunde ad fruendum bene agere: diuites fieri in bonis operibus facile tribuere: cõicare thesaurizare sibi fundamentũ bonũ in futurum: vt apprehendant bonam vitã. O timothee depositũ custodi deuitans prophanas vocum nouitates & oppositiones falsi nominis sciẽtie quam quidam promittentes circa fidẽ exciderunt. Gratia tecum. Amen. Apoc.i

Explicit epl'a pauli ad Timotheũ pma.
Incipit argumentũ in epl'am secundam.

Item timotheo scribit de exhortatiõe martyrij & omni regula veritatis: & quid futurum sit temporibus nouissimis: & de sua passiõe: scribẽs ei ab vrbe romana

Explicit argumentum.

Incipit epistola Pauli ad Timotheum secunda. Capitulum. I

Paulus apostolus iesu xpi per volũtatẽ dei secundum promissiõem vite q̃ est in xpo iesu: timotheo charissimo filio: gratia & misericordia & pax a dõ prẽ nrõ. Gratias ago deo meo cui seruio a progenitoribus meis ĩ consciẽtia pura: quod sine intermissiõe habeã tui memoriã ĩ orõnibus meis: nocte ac die desiderãs te videre. Memor lachrymarum tuarũ vt gaudio implear. Recordationẽ accipiẽs eius fidei que ẽ in te nõ ficta: que & habitauit

nit pmū in auia tua loide ꝛ mr̄e tua euni/
ce: certus sū aūt ꝙ ꝛ in te. Propter quā
cāꝫ amoneo te: vt resuscites grāꝫ dei q̄ est
in te p̱ iposi tionē manuū mearum. Non
enim dedit nobis deus spiritum timoris.
...iij.b: sed virtutis ꝛ dilectionis ꝛ sobrietatis.
¶ Noli itaqꝫ erubescere testimonium dn̄i
nostri neque me vinctū eius: sed collabo
ra euangelio f̄m virtutem dei: q nos li/
berauit ꝛ vocauit vocatione sua sācta: nō
f̄m opa nr̄a: sed f̄m ꝓpositū suū ꝛ grām
q̄ data ē nobis in christo iesu añ tpa secula
ria. Manifestata ē aūt nunc p̱ illuminati
onē saluatoris iesu christi q destruxit qdeꝫ
mortem: illuminauit auteꝫ vitā ꝛ incorru
ptionē per euangelium in q̄ positus sum
ego p̄dicator ꝛ apostolꝰ ꝛ magister gētiū
Ob quā cām etiā hec patior: sed non ꝯfū
dor. Scio enim cui credidi: ꝛ certus sum
q2 potens ē depositū meū seruare i illuꝫ
diem. Formam habe sanoꝝ verboruꝫ q̄
a me audisti i fide ꝛ in dilectiōe: i christo
iesu: Bonū depositum custodi p̱ spiritū
sanctum qui habitat in nobis: Scis eniꝫ
hoc ꝙ auersi sunt a me oēs qui in asia sūt
ex q̄bus est philetus ꝛ hermogenes. Det
misericordiaꝫ dn̄s onesifori domui: quia
sepe me refrigerauit: ꝛ catenam meā nō
erubuit: sꝫ cū romam venisset sollicite me
quesiuit ꝛ inuenit. Det illi dominus iue/
nire misericordiā a deo i illa die. Et q̄nta
ephesi ministrauit mihi tu melius nosti.

Tu ergo fili mi confortare i ¶ II
gratia q̄ est i christo iesu: ꝛ q̄ audi
sti a me p̱ multos testes hec ꝯmē
da fidelibus hominibus qui idonei
erunt ꝛ alios docere. Labora sicut bonus
miles christi iesu. Nemo militās deo im
plicat se negocijs secularibus vt ei placeat
cui se ꝓbauit. Nam ꝛ qui certat i agone
...or.b. non coronabitur: nisi qui legitime certa/
uerit. ¶ Laborantem agricolam oportet
primum de fructibꝰ accipere. Intellige q̄
dico: dabit enim tibi dominus in oībus
intellectuꝫ. Memor esto dn̄m iesum chri
stum resurrexisse a mortuis ex semine da
uid f̄m euangelium meum in quo labo/
ro vsqꝫ ad vincula: quasi male operans:
sed verbum dei non est alligatum. Ideo
omnia sustineo ꝓpter electos: vt ipsi salu
tem consequatur que est in christo iesu cū
gloria celesti. Fidelis sermo. Nam si cō
mortui sumus: et conuiuemus: si susti/
nebimus ꝛ conregnabimus: si negaue/
rimus ꝛ ille negabit nos: si non credimꝰ
ille fidelis permanet. negare seipsum nō
potest. Hec commone testificans coram C
deo. Noli contendere verbis: ad nihil n
vtile est nisi ad subuersionem audientium
Sollicite autem cura teipsum probabilē
exhibere deo: operarium inconfusibilem
recte tractantis verbum veritatis. Pro
phana autem ꝛ vana eloqa deuita. Multū
enim proficiunt ad impietatem: ꝛ sermo
eorū vt cācer serpit. Ex quibus est hyme
neus ꝛ philetus: qui a veritate exciderūt
dicentes: resurrectionem iam factaꝫ ꝛ sub i. Cor.3.b.
uerterunt quorundam fidem. ¶ Sed fir/
mum fundamentum dei stat. habens si/
gnaculum hoc. Cognouit dominus qui
sunt eius: ꝛ discedit ab iniquitate omnis
qui inuocat nomen dn̄i. In magna auteꝫ
domo non solum sunt vasa aurea ꝛ argē/
tea: sed lignea ꝛ fictilia: ꝛ q̄dā quideꝫ in
honorem: quedam autem in contumeliā
Si quis ergo emundauerit se ab istis. erit
vas in honorem sanctificatum: ꝛ vtile
domino: ad omne opus bonum paratuꝫ D
¶ Iuuenilia aūt desideria fuge: sectare iu i. Timo.3.b
sticiam fidem: spem: charitatem: ꝛ paceꝫ i. Timo.6.c.
cum his qui inuocant dn̄m de corde puro Ad titū.3.c.
Stultas autem ꝛ sine disciplina questiōes
deuita: sciens aūt q2 generant lites. Ser/
uuꝫ autē domini non oportet litigare: sed
māsuetū eē ad oēs: docibilem: patientē:
cum modestia corripientem eos qui resi/
stunt veritati: ne quādo deus det illis pe
nitentiam ad cognoscendaꝫ veritatem: ꝛ
resipiscāt a diaboli laqueis a quo captiui
tenentur ad ipsius voluntatem. ¶ III

Hoc auteꝫ scio ꝙ in nouissi/ A
mis diebus instabunt tempo i. Timo.4.a
ra periculosa ꝛ erunt homies 2. Pe.3.a.
seipsos amantes cupidi: elati
superbi blasphemi: parentibus non obe
dientes ingrati: scelesti: sine affectione: si
ne pace: criminatores: incontinentes: im
mites: sine benignitate: proditores: pro/
terui: tumidi: ꝛ voluptatuꝫ amatores ma
gis q̄ꝫ dei: habentes speciem quidem pie/

tatis: virtutem autem eius abnegantes.
Et hos deuita. Ex his enim sunt qui pene
trant domos: ⁊ captiuas ducunt mulier/
culas oneratas peccatis que ducūt varijs
desiderijs: semꝑ discedentes nunq̄ ad sci
entiam veritatis peruenientes. Queād
modum autem iamnes ⁊ mambres resti
terunt moysi: ita ⁊ hi resistunt veritati: ho
mines corrupti mente: reprobi circa fidē
sed vltra non proficient. Insipientia enī
eorum manifesta erit omnibus sicut ⁊ illo
rum fuit. Tu autem assecutus es meā do
ctrinam: institutionē: ꝓpositū: fidē: lōgani
mitatem: dilectionē: patiētiam: ꝑsecutiōes
passiones: qualia mihi facta sunt ātiochie
iconio listris: quales ꝑsecutiones sustinu
it: ⁊ ex oībus me eripuit dñs: ⁊ oēs q vo/
D lunt viuere i xp̄o iesu ꝑsecutionē patient̄.
Mali aūt hoīes ⁊ seductores ꝓficiunt in
peius: errātes ⁊ in errorē mittētes. Tu ve
ro pmane in his q̄ didicisti ⁊ credita sunt
tibi: sciēs a q̊ didiceris. Et q2 ab infantia
sacras lr̄as nosti: q̄ te possunt istruere ad
salutē p fidē que ē i xp̄o iesu. Ois.n. scri
ptura diuinitus inspirata vtil' ē ad docen
dū: ad arguendū: ad corripiendū ad eru/
diendū i iustitia: vt ꝑfectus sit hō dei ad
omē opus bonum instructus. ¶ IIII

A Testificor corā deo ⁊ iesu xp̄o q iu
dicaturus ē viuos ⁊ mortuos: ⁊ p
aduētū ipsius ⁊ regnū ei9: p̄dica
vbū: insta oportune: importune argue:
obsecra: increpa in oī paciencia ⁊ doctrīa.
Erit.n. tp̄s cū sanā doctrinā nō sustine/
bunt: sed ad sua d̄sideria coaceruabūt sibi
B magr̄os prurientes aurib9: ⁊ a vitate q/
dē auditū auertēt: ad fabulas aūt ꝯuertēt̄
Tu vo vigila i oīb9 labora: opus fac euā
geliste: ministeriū tuū iple: sobrius esto.
Ego enī iā delibor: ⁊ tp̄s resolutōis mee
instat. Bonū certamen certaui: cursū cō/
sūmaui: fidē ſuaui. In reliquo reposita ē
mihi corona iustitie quā reddet mihi dñs
i illa die iustus iudex. Nō solū aūt mihi:
sed ⁊ his q diligūt aduentū eius. Festina
ad me venire cito. Demas.n. me reliqt
diligēs hoc seculū: ⁊ abijt thessalonicam:
crescēs i galatiā: titus in dalmaciā: lucas
Col.4.c. A est mecū solus. ¶ Marcū assume ⁊ adduc
tecū: ē enī mihi vtilis in ministerio. Ti/
chicū aūt misi ephesū. Penulā quā re'iq
troade apud carpū veniēs affer tecū: ⁊ li
bros: maxime aūt ⁊ mēbranas. Alexan/
der erarius multa mihi ostēdit: reddet il
li dñs ſm opa eius quē ⁊ tu deuita. Val/
de enim restitit vbis nr̄is. In pma mea
defensione nemo mihi affuit: s3 omēs me
dereliquerūt: nō illis imputet̄. Dñs autē
mihi astitit: ⁊ ꝯfortauit me: vt p me p̄dica
tio ipleat̄: ⁊ audiant oēs gētes: ⁊ liberat9
sū de ore leonis. Liberauit me dñs ab oī
ope malo: ⁊ saluū faciet regnū suū celeste
cui gloria i secula seculoꝝ. Amen. Salu/
ta priscā ⁊ aquilā ⁊ onesifori domū. Era/
stus remāsit corinthi: trophinū aūt reliq
infirmū myleti. Festina an̄ hyemē veni/
re. Salutant te eubolus ⁊ pudens ⁊ lin9
⁊ claudia ⁊ frēs oēs. Dñs iesus xp̄s cū
spū tuo. Grā vobiscū. Amen.

¶ Explicit epistola Pauli ad Timothe
um secunda. ¶ Incipit argumentū i epi/
stolam ad Titum.

Titum cōmonefacit ⁊' instruit
de ꝯstitutiōe p̄sbyteri ⁊ de spi
ritali cōuersatione ⁊ hereticis
vitandis q traditionibus iu/
daicis credūt: scribēs ei a nicopoli.

¶ Explicit argumentū. Incipit epistola
Pauli ad Titum. Capitulum. ¶ I

Paulus ser/
uus dei: apl's autē ie/
su xp̄i ſm fide3 electo
rū dei ⁊ agnitiōe vita
tis: q̄ ſm pietate3 ē in
spem vite eterne qua3
ꝓmisit q nō mentitur
deus ante tp̄a secularia: manifestauit aūt
tpibus suis vbū suū i p̄dicatione: q̄ cre/
dita ē mihi ſm p̄ceptū saluatoris nr̄i dei:
tito dilecto filio ſm cōem fidē grā ⁊ par a
deo p̄re ⁊ xp̄o iesu saluatore nr̄o. Huius

rei grã reliq̃ re crete: vt ea que deſūt corri gas: ⁊ cōſtituas p ciuitates pſbyteros ſicͣ ⁊ ego diſpoſui tibi: ſi qs ſine crimine eſt vnius vxoris vir filios habēs fideles nō i accuſatione luxurie: aut non ſubditos.
1. Ti 3. a. ¶ Oportet. n. epm ſine crimine eſſe ſicut dei diſpenſatorē: nō ſupbū: nō iracūdū: nō vinolētū: nō pcuſſorē: non turpis lucri cupidū: ſed hoſpitalē: benignū: ſobriū iuſtū: ſcm continentē: amplectentē eū q ſm doctrinā ē: fidelē ſermonē: vt potēs ſit exhortari in doctrina ſana: ⁊ eos q contradicunt arguere. Sūt eni multi etiā inobedientes vaniloq: ⁊ ſeductores marie q de circūciſione ſūt: quos oꝫ redargui: qui vniuerſas domos ſubuertunt: docentes q̃ nō oportet turpis lucri grã. Dixit quidā ex illis ꝓprius ipſoꝝ ꝓpheta. Cretenſes ſemp mendaces: male beſtie: ventris pigri. Teſtimoniū h̄ verꝝ ē. Quā ob cāꝫ increpa illos dure: vt ſani ſint in fide: nō intendētes iudaicis fabulis: ⁊ mandatis hoium auerſantiū ſe a veritate. Oia mūda mundis: coinquinatis aūt ⁊ infidelibus nihil ē mūdum: ſed coinquinate ſunt eoꝝ ⁊ mēs ⁊ conſcientia. Confitentur noſſe deum factis autē negāt cū ſint abbominati i credibiles: ⁊ ad omne opus bonum reprobi. II

Tu aūt loquere q̃ decēt ſanam doctrinā. Senes vt ſobrij ſint pudici prudētes: ſani in fide: in dilectione: in patientia. Anus ſimiliter in habitu ſcō non criminatrices: nō multo vino ſeruientes bene docentes vt prudētiā doceant. Adoleſcētulas vt viros ſuos amēt filios ſuos diligant prudētes: caſtas: ſobrias: domus curā habentes benignas: ſubditas viris ſuis: vt nō blaſphemetur v̾bū dī. Juuenes ſilr̄ hortare vt ſobrij ſint. In oibus teipm p̄be exēplū bonoꝝ opeꝝ: in doctrina: in integritate: in grauitate. Verbū ſanum irrep̄henſibile: vt is qui ex aduerſo ē vereat̄: nihil hñs maluꝫ dicere de nobis. ¶ Seruos dñis ſuis ſubditos eſſe: in oibus placētes: nō cōtradicentes: nō fraudātes: ſed in oibus fidem bonā oſtendentes: vt doctrinā ſaluatoris noſtri dei ornēt in oibus. Apparuit eniꝫ grã dei: ⁊ ſaluatoris nr̄i oibus hoib⁹ erudiens nos: vt abnegātes impietatē ⁊ ſecularia deſideria: ſobrie ⁊ iuſte: ⁊ pie viuamus in hoc ſeculo: expectātes beatā ſpem ⁊ aduentū glorie magni dei: ⁊ ſaluatoris nr̄i ieſu xp̄i: q dedit ſemetipſum ꝓ nobis: vt nos redimeret ab oi iniqtate: ⁊ mūdaret ſibi populū acceptabilē ſectatorē bonorū opeꝝ. Hec loquere ⁊ exhortare: ⁊ argue cū oi īpio. Nemo te cōtēnat. III

Admone illos p̄ncipib⁹ ⁊ poteſtatibus ſubditos eſſe dicto: obedire ad oē opus bonū paratos eē nemine blaſphemare: non litigioſos eē: ſed modeſtos oēm oſtēdentes manſuetudinē ad oēs hoies. Eram⁹. n. aliquādo ⁊ nos inſipiētes ⁊ icreduli: errātes: ſeruientes deſiderijs ⁊ voluptatibus varijs: in malicia ⁊ inuidia agētes: odibiles: odientes iuicē. Cū aūt benignitas ⁊ humanitas apparuit ſaluatoris nr̄i dei. ¶ nō ex operib⁹ iuſtitie q̃ fecim⁹ nos: ſed ſm miſericordiā ſuā ſaluos nos fecit: p lauachꝝ regenerationis ⁊ renouationis ſpūſſancti: quē effudit in nos abūde p ieſum xp̄m ſaluatoreꝫ nrꝫ: vt iuſtificati grã ipſius heredes ſim⁹ ſm ſpem vite eterne. Fidelis ſmo eſt. Et de his volo te ↄfirmare: vt curent bonis opibus preeſſe q credūt deo. Hec ſūt bona ⁊ vtilia hoibus. ¶ Stultas aūt queſtiones ⁊ genealogias ⁊ contētōes ⁊ pugnas legis deuita. Sunt enī inutiles ⁊ vane. Hereticum hoiem poſt vnā ⁊ ſecundam correptionē deuita ſciēs q: ſubuerſus eſt ſi eiuſmodi ē: ⁊ delinqt cū ſit ꝓprio iudicio ↄdēnatus. Cū miſero ad te arteman aut tychicū: feſtina ad me vēire nicopoliꝫ Ibi enim ſtatui hyemare. Zenaꝫ legiſperitū ⁊ apollo ſollicite p̄mitte: vt nihil illis deſit. Diſcāt aūt ⁊ veſtri bonis operibus p̄eſſe ad vſus neceſſarios: vt nō ſint ifructuoſi. Salutāt te q mecū ſunt oēs. Saluta eos q nos amant i fide. Gratia dei cū omnibus vobis. Amen.

A

B

C

D

2. Timo. i. c.

i. Timo. i. a

¶ Explicit epiſtola Pauli ad Titum.

¶ Incipit argumentum in epiſtolam ad Philemonem.

N Philemoni familiares lr̃as fa
cit ꝓ onesimo seruo eius: scri
bẽs ei ab vrbe Roma de car
cere p̃ suprascriptũ onesimũ.

Explicit argumentũ. Incipit epistola
Pauli ad Philemonem. Capl'm. I

a PAulus uin
ctꝰ xp̃i iesu ꝛ timothe
us frater: philemoni
dilecto adiutori nr̃o ꝛ
appie sorori charissi-
me ꝛ archippo cõmili
toni nr̃o: ꝛ eccl'ie q̃ in
domo tua est gratia vobis ꝛ pax a deo pa
tre nr̃o ꝛ dño iesu xp̃o. Gratias ago deo
meo semp̃ memoriã tui faciẽs in orõnibꝰ
meis audiẽs charitatẽ tuã ꝛ fidẽ quã ha-
bes in dño iesu: ꝛ i oẽs sanctos: vt cõica-
b tio fidei tue euidens fiat in agnitiõe omis
opis boni in xp̃o iesu. Gaudiũ eni ma-
gnũ habui ꝛ consolationẽ in charitate tua
q; viscera scõꝝ requieuerũt per te frater.
Propter qd̃ multã fiduciã habẽs in xp̃o
iesu imperãdi tibi qd̃ ad rẽ ptinet: ꝓpter
charitatẽ mag' obsecro cũ sis talis vt pau
lus senex: nũc aũt ꝛ vinctus iesu xp̃i: ob-
secro te ꝓ meo filio quẽ genui in vinculis
onesimo q tibi aliqñ inutilis fuit: nũc aũt
c ꝛ mihi ꝛ tibi vtilis: quẽ remisi tibi. Tu aũt
illũ vt mea viscera suscipe. Quẽ ego vo-
luerã mecũ detinere: vt ꝓ te mihi mistra
ret in vinculis euãgelij. Sine ɔsilio autẽ
tuo nihil volui facere vti ne velut ex neces
sitate bonũ tuũ esset: sed voluntariũ. Forsi
tã eni ideo discessit ad horã a te: vt in eter
nũ illũ recipies: iã nõ vt seruũ sed ꝓ suo
charissimũ frẽm: maxime mihi. Quanto
d aũt magis tibi: ꝛ in carne ꝛ in dño. Si ḡ
habes me sociũ: suscipe illũ sicut me. Si
aũt aliqd nocuit tibi aut debet: h mihi im
puta. Ego paulus scripsi mea manu: ego
reddã vt nõ dicã tibi q ꝛ teipsũ mihi de
bes. Ita frater ego te fruar in dño: refice
viscera mea in xp̃o. Cõfidẽs in obedien-
tia tua scripsi tibi: sciẽs qm̃ ꝛ sup̃ id qd̃ di-
co facies. Simul ꝛ para mihi hospitiũ:
nã spero p̃ orõnes vr̃as donari me vobis
Salutat te epaphras cõcaptiuus meus in
xp̃o iesu: marcus aristarchus: demas: et
lucas adiutores mei. Gratia dñi nr̃i iesu
xp̃i cũ spiritu vestro. Amen.

Explicit ep̃la Pauli ad Philemonẽ.

Incipit argumentum in epistolam ad
Hebreos.

IN primis dicendum est
cur apostolus paulus in
hac epistola scribenda non
seruauerit morem suũ: vt
vel vocabulum nominis
sui vel ordinis describe-
ret dignitatem. Hec causa est: q; ad eos
scribens qui ex circuncisione crediderant
quasi gentium apostolus ꝛ non hebreoꝝ:
sciens quoq; eorum superbiam: suamq;
humilitatem ipse demonstrans meritum
officij sui noluit ante ferre. Nã simili mo
do etiam iohannes apostolus propter hu
militatem in epistola sua nomen suum ea
dem ratione non pretulit. Hanc ergo epi
stolam fertur apostolus ad hebreos con-
scriptam hebraica lingua misisse: cuius sẽ
sum ꝛ ordinem retinens lucas euangeli-
sta post excessum apostoli pauli greco ser
mone composuit.

Explicit argumentum.

Incipit epistola Pauli ad Hebreos.
Capitulum. I

MUltipha
rie multisq; mo-
dis olim deus lo-
quens patribus i
prophetis: nouis-
sime diebus istis
locutus est nobis
in filio quem: con
stituit heredẽ vni

B uersorum per quem fecit & secula. ¶ Qui
p̃7. cum sit splendor glorie & figura substan/
c 47. tie eius: portansqꝫ omnia verbo virtutis
sue: purgationem peccatorum faciens se/
det ad dexteram maiestatis in excelsis: tā
to melior angelis effectus: quanto differē
tius pre illis nomen hereditauit. Cui eni
c. e. dixit aliquando angelorum: ¶ Filius me
s. us es tu: ego hodie genui te? Et rursum.
c. 7. ¶ Ego ero illi in patrem: & ipse erit mihi i
A filium. Et cum iterum introducit primo
genitum in orbem terre dicit. Et adorent
eum omnes angeli dei. Et ad angelos
s. 3. quidem dicit. ¶ Qui facit angelos suos
s. 4. spiritus: & ministros suos flammā ignis
Ad filium autem. ¶ Thronus tuus deus
in seculum seculi: virga equitatis virga
regni tui. Dilexisti iustitiam & odisti ini/
quitatem: propterea vnxit te deus: deus tu
us oleo exultatiōis pre participibus tuis.
s. i. ¶ Et tu in principio domine terram fun/
dasti: & opera manuum tuarum sunt celi.
D Ipsi peribunt tu autem permanebis: et
omnes vt vestimentum veterascent. Et
velut amictum mutabis eos & mutabunt
tu autem idem ipse es & anni tui non defi
cient. Ad quem autem angelorum dixit
s. ic. aliquando: ¶ Sede a dextris meis: quoad
usqꝫ ponam inimicos tuos scabellum pe
dum tuorum. Nonne omnes sunt am/
ministratorij spiritus in ministerium mis
si propter eos q hereditatē capiūt salutis.
Capitulum. II
Propterea abundantius oportet
obseruare nos ea que audiuimus
ne forte pereffluamus. Si enim q
per angelos dictus est sermo: factus ē fir
mus: & si omnis preuaricatio & inobediē
tia accepit iustam mercedis retributionē
quomodo nos effugiemus si tantam ne/
glexerimus salutem? Que cum initium
accepisset enarrandi per dominū ab eis
qui audierunt in nos confirmata est con/
testante deo signis & portentis & varijs v
tutibus & spiritussancti distributionibus
secundum suam voluntatem. Non enim
A angelis subiecit deus orbem terre futurū
s. 8. de quo loquimur. Testatus est autem in
quodam loco quis dicens. ¶ Quid est ho
mo q memor es eius: aut filius hominis
quoniam visitas eū. Minuisti eū paulo
minus ab angelis gloria & honore coro/
nasti eum: & constituisti eum super opera
manuū tuarū. Omnia subiecisti sub pe
dibus eius. In eo enim q omnia ei sub/
iecit: nihil dimisit non subiectū ei. Nunc
autem necdū videmus omnia subiecta ei C
¶ Eum autem qui modico q̄ angeli mi/ Phil. 2. a.
noratus est videmus iesum propter pas/
sionem mortis gloria & honore coronatū:
vt gratia dei pro omnibus gustaret mor/
tem. Decebat enim eum propter quem
omnia & per quē oia: qui multos filios i
gloriam adduxerat: autorem salutis eorū
per passionē consummari. Qui enim sā
ctificat & qui sanctificantur ex vno omnes
Propter quam causā non confunditur Ps. 21.
fratres eos vocare: dicens. ¶ Nunciabo Mt. 28. b.
nomen tuū fratribus meis: in medio ec
clesie laudabo te. Et iterum. Ego ero fi/ D
dens in eum. Et iterum. ¶ Ecce ego et Esa. 8.
pueri mei quos dedit mihi deus: q: ergo
pueri cōicauerunt carni & sanguini: & ip/ O see. 13.
se similiter participauit eisdem: ¶ Vt per
mortem destrueret eū qui habebat mor/
tis imperium. i. diabolum: & liberaret eos
qui timore mortis per totam vitam obno
xi erant seruituti. Nusquā enim angelos
apprehendit: sed semen abrahe appreben
dit. Vnde debuit per omnia fratribus si
milari: vt misericors fieret & fidelis pon/
tifex ad deum: vt repropitiaret delicta po
puli. In eo enim in quo passus est ipse &
temptatus potens est: & eis qui temptant
auxiliari.
Capitulum. III
Vnde fratres sancti: vocationis A
celestis participes ꝯsiderate ap̄lm
& pontificē confessionis nostre ie
sū qui fidelis est ei q fecit illū: sicut & moy
ses in omni domo eius. Amplioris enim
glorie iste pre moyse dignus habitus ē: quā/
to ampliorem honorem habet domus: B
qui fabricauit illam. Omnis nanqꝫ do/
mus fabricatur ab aliquo. Qui autē oia
creauit: deus est. ¶ Et moyses quidem fi Numeri. 12.
delis erat in tota domo eius: tanqꝫ famu/

lus in teſtimenium coꝝ q̄ dicenda erant.
Chriſtus vero tanq̄ꝫ filius in domo ſua.
Que domus ſumus nos: ſi fiduciā ⁊ glo
riam ſpei vſq̄ꝫ ad finem firmā retineamꝰ
Ps̄.94. Quapꝛopter ſicut dicit ſpūſſancꝰ. ¶ Ho
die ſi vocem eius audieritis: nolite obdu
rare coꝛda veſtra: ſicut in exacerbatione
ſm̄ diem temptationis in deſerto. Ubi tē
ptauerunt me patres veſtri ꝓbauerunt ⁊
viderūt opera mea q̄draginta ānis. Pꝛo
C pter quod infenſus fui generationi huic:
Ps̄.94. ⁊ dixi: ſemper errant coꝛde. ¶ Ipſi aūt nō
cognouerūt vias meas: q̄bus iuraui ī ira
mea: ſi introibūt in requiē meam. Uide
te fratres ne foꝛte ſit in aliquo veſtruꝫ coꝛ
malū incredulitatis diſcedendi a deo vi/
uo. Sed adhoꝛtamini voſmetipſos ꝑ ſin
gulos dies donec hodie cognominat̄: vt
non obduretur q̄s ex vobis fallacia pecca
D ti. Participes enim xp̄i effecti ſumus: ſi
tamen initiū ſubſtantie eius vſq̄ꝫ ad fineꝫ
firmū retineamus dum dicit̄: hodie ſi vo
cem eius audieritis: nolite obdurare coꝛ/
da veſtra: quēadmodum in illa exacerba
tione. Quidā enim audientes exacerba/
uerunt: ſed non vniuerſi qui ꝓfecti ſūt ab
egypto per moyſen. Quibus aūt infēſus
eſt quadraginta annis. Nōne illis q̄ pec/
cauerunt: quoꝝ cadauera ꝓſtrata ſunt in
deſerto. Quibus aūt iurauit nō introire ī
requiem ipſius: niſi illis q̄ increduli fue/
runt. Et videmus q̄ꝛ non potuerunt in/
troire in requiem ipſius ꝓpter incredu/
litatem.

IIII

A Timeamus ḡ ne foꝛte relicta polli
citacione introeundi in requiem
eius exiſtimet̄ aliq̄s ex nobis deeſ
ſe. Etenim ⁊ nobis nunciatū ē quemad/
modū ⁊ illis: ſed non pꝛofuit illis ſermo
auditus nō admixtus fidei ex his q̄ audie
rūt. Ingrediemur.n. ī requiē q̄ credidi/
mus: quēadmodū dixit: Sicut iuraui in
ira mea: ſi introibūt in requiē meā. Et q̄
B deꝫ operibus ab inſtitutione mundi per
fectis: dixit eni ī quodam loco de die ſepti
Gen̄.2. ma ſic. ¶ Et requieuit deꝰ die ſeptima ab
oibus operibus ſuis. Et in iſto rurſum:
I.10.c. Si introibunt in requiem meā. ¶ Qm̄ ḡ
ſupereſt introire quoſdā in illā: ⁊ hi q̄bꝰ
ꝑoꝛibus annūciatum eſt: non introierūt
ꝓpter incredulitatem: iterū terminat diē
quedā hodie in dauid dicendo: poſt tātuꝫ
t̄pis ſicut ſupꝛa dictū ē: hodie ſi vocē eius
audieritis: nolite obdurare coꝛda veſtra.
Nam ſi eis ieſus requiem p̄ſtitiſſet: nū/
quā de alia loq̄ret̄ poſt hac die. Itaq̄ꝫ re/
linquit̄ ſabbatiſſmꝰ pp̄lo dei. Qui eniꝫ
ingreſſus eſt in requiem eius: etiam ipſe
requieuit ab operibus ſuis ſicut ⁊ a ſuis
deus. Feſtinemus ergo ingredi in illam
requieꝫ: ut ne in idipſum q̄s incidat incre
dulitatis exemplū. Uiuꝰ eſt eni ſmo dei
⁊ efficax ⁊ penetrabilioꝛ omni gladio anci
piti ⁊ ꝑtigēs vſq̄ꝫ ad diuiſionē aie ac ſp̄s
cōpagum q̄ꝫ ac medullarum: ⁊ diſcretoꝛ
cogitationum ⁊ itentionum coꝛdis. ¶ Et Eccle.i
nō eſt vlla creatura inuiſibilis ī conſpectu Ps̄.3
eius: oia aūt nuda ⁊ apta ſunt oculis eiꝰ I.8.a.
ad queꝫ nobis ſermo. ¶ Habentes ergo Ro.8.
pontificem magnum qui penetrauit ce/ i.Co.
los ieſum filium dei: teneamus ſpei nr̄e 2.Co.
cōfeſſionē. Non eni habemus pontificē Ephe.
q̄ non poſſit compati īfirmitatibus nr̄is
temptatuꝫ aūt per oia pꝛo ſilitudine abſq̄ꝫ
pctō. Adeamus ergo cū fiducia ad thꝛo/
nū gratie eius: vt miſericoꝛdiā conſequa
mur: ⁊ gratiam inueniamus in auxilio
oppoꝛtuno.

V

Omnis nāq̄ꝫ pontifex ex hoībus
aſſumptus ꝓ hoibus conſtituit̄
in his que ſunt ad deū: ut offerat
dona ⁊ ſacrificia pꝛo pctis. Qui ꝯdolere
poſſit his qui ignorant ⁊ errant qm̄ ⁊ ipſe
circundatus ē infirmitate: ⁊ pꝛopterea de
bet quēadmodum ꝓ pp̄lo: ita etiā ⁊ ꝓ ſe/
metipſo offerre ꝓ pctis. Nec q̄ſq̄ꝫ ſumit
ſibi honoꝛē: ſed q̄ vocat̄ a deo tanq̄ꝫ aarō
Sic ⁊ xp̄s non ſemetipſum clarificauit vt
pontifex fieret: ſed q̄ locutus eſt ad eum.
¶ Filiꝰ meꝰ es tu: ego hodie gēui te. Quē Ps̄.
admodū ⁊ ī alio loco dicit. ¶ Tu es ſacer/ Ps̄.
dos ī eternū: ſm̄ oꝛdinē melchiſedech. Qui
ī diebꝰ carnis ſue p̄ces ſupplicatiōeſq̄ꝫ ad
eū q̄ poſſit illū ſaluū facē a moꝛte: cū clamo
re valido ⁊ lachꝛymis offerēs: exauditus
ē ꝓ ſua reuerētia. Et q̄dē cū eēt filiꝰ dī di
dicit ex his q̄ paſſus ē obediētiā: ⁊ ꝯſūma
tus fcūs ē oibus obtēperātibꝰ ſibi cauſa
ſalutis eterne: appellatus a deo pōtifex iux
ta oꝛdinem melchiſedech. De quo nobis

grādis sermo ꝛ interp̄tabilis ad dicendū qm̄ imbecilles facti estis ad audiendū. Et enim cū deberetis magr̄i esse ꝓpter tp̄s: rursum indigetis vt vos doceamini q̄ sint elementa exordij sermonū dei: ꝛ facti estis qbus lacte op⁹ sit: nō solido cibo. Omis.n. q lactis est particeps: expers ē sermonis iustitie. Paruulus enim ē. Perfectoꝝ aūt est solidus cibus eoꝝ q ꝓ ipsa cōsuetudine exercitatos habent sensus ad discretionē boni ac mali. ¶VI.

Qua propter intermittētes inchoationis xp̄i sermonē: ad pfectionē feramur: ¶ nō rursum iacientes fundamentū pnie ab operib⁹ mortuis ꝛ fidei ad deū baptismatū doctrine: impositiōis quoqꝫ manuū: ac resurrectiōis mortuoꝝ ꝛ iudicij eterni. Et hoc faciemus: si qdeꝫ pmiserit deus. Impossibile.n. ē eos qui semel sunt illuminati gustauerūt etiā donū celeste: ꝛ participes facti sunt sp̄ūssancti: gustauerunt nihilominus bonum dei vbū virtutesqꝫ seculi vētur: ꝛ ꝓlapsi sūt rursus renouari ad pniam: rursum crucifigētes sibimetipsis filiū dei ꝛ ostētui habentes. Terra.n. sepe venientē sup se bibens imbrē ꝛ germinās herbā opportunā illis a quibus colit: accipit bn̄dictionē a deo: pferēs aūt spīas ac tribulos reproba ē ꝛ maledicto ꝓxima: cuius ꝯsumatio in cōbustionē. Confidimus aūt de vobis dilectissimi meliora ꝛ viciniora saluti: tā ꝛ si ita loqmur. Nō.n. iniustus deus vt obliuiscat operis vr̄i ꝛ dilectionis quā ostēdistis in noīe ipsius: q ministrastis sāctis ꝛ ministratis. Cupim⁹ aūt vnūquēqꝫ vestꝝ eandē ostentare sollicitudinē ad explectionē spei vsqꝫ in finē: vt nō segnes efficiamini: veꝝ imitatores eoꝝ q fide ꝛ patiētia hereditabūt ꝓmissiones. abrahe nāqꝫ ꝓmittēs deus: qm̄ neminem habuit per quē iuraret maiorē: iurauit p semetipsuꝫ dicēs: nisi bn̄dicens benedicā te: ꝛ multiplicās multiplicabo te: ꝛ sic longanimiter ferēs adeptus ē repromissioneꝫ. Homines eni p maiorē sui iurant: ꝛ oīs ꝯtrouersie eoꝝ finis ad ꝯfirmationem est iuramētū. In quo abundantius volēs deus ostendere pollicitationes heredibus imobilitatē consilij sui interposuit iusiurandū: vt p duas res immobiles qbus impossibile ē mentiri deū: fortissimū solatiū habeamus q ꝯfugimus ad tenendā ꝓpositam spem quā sicut anchorā habemus anime tutaꝫ ac firmā ꝛ incedētē vsqꝫ ad interiora velaminis: vbi p̄cursor ꝓ nobis introiuit iesus ſm ordinē melchisedech: pontifex factus in eternum. ¶VII

¶ Hic eni melchisedech rex salē sacerdos dei sūmi q obuiauit abrahe regresso a cede regū: ꝛ bn̄dixit ei: cui ꝛ decias oīum diuisit abraham: primū qdem qui interp̄tat rex iustitie: deinde aūt ꝛ rex salem: quod ē rex pacis: sine patre: sine matre: sine genealogia: neqꝫ initiū dieꝝ: neqꝫ finē vite habens: assimilatus aūt filio dei manet sacerdos in ppetuū. Intuemini aūt quantus sit hic: cui et decimas dedit de p̄cipuis abrahā patriarcha. Et qdē de filijs leui sacerdotiū accipientes mandatū habent decimas sumere a populo ſm legē. i. a fratribus suis: q̄q̄ ꝛ ipsi exierint de lumbis abrahe. Cuius aūt generatio nō annumerat in eis: decimas sumpsit ab abraham: ꝛ hunc q habebat repromissiones benedixit. Sine vlla aūt cōtradictione qd̄ min⁹ ē a meliore benedicit. Et hic quidē decimas morientes hoīes accipiunt: ibi autē ꝯtestat q: viuit. Et vt ita dictū sit: p abrahā ꝛ leui q decimas accepit: decimatus est. adhuc enim in lumbis pr̄is erat: qn̄ obuiauit ei melchisedech. Si ergo ꝯsumatio p sacerdotiū leuiticū erat: populus eni sub ipso legē accepit: qd adhuc necessariū fuit ſꝫ ordinē melchisedech aliū surgere sacerdotē: ꝛ nō ſm ordinem aaron dici? Translato.n. sacerdotio: necesse ē vt ꝛ legis trāslatio fiat. In quo.n. hec dicūt: de alia tribu est: de qua nullus altario p̄sto fuit. Manifestū est.n. ꝙ ex iuda ortus sit dn̄s noster: in qua tribu nihil de sacerdotib⁹ moyses locutus ē. Et amplius adhuc manifestū ē si ſm similitudineꝫ melchisedech exurgat alius sacerdos: q nō ſm legē mandati carnalis factus est: ſꝫ ſꝫ vtutē vite insolubilis. Contestat.n. qm̄ tu es sacerdos in eternū ſm ordinē melchisedech. Reprobatio qdem fit p̄cedentis mādati: ꝓpter infirmitatē eius ꝛ inutilitatē. Nihil.n. ad pfectū adduxit lex. Introductio vo melioris spei p quā ꝓximam⁹ ad deū. Et quātū est non sine iureiurando? Alij quidē sine iureiurādo sacerdotes facti sunt. Hic aūt cū iureiurādo p eū q di/

A Gen.14.

B

C

Ps.109. D
xit ad illum. ¶ Jurauit dñs τ non penite
bit eum: tu es sacerdos in eternū. In tan
tum melioris testamenti sponsor factus ē
iesus. Et alij quidē plures facti sunt sacer
dotes: iccirco ꝙ morte ꝓhiberenť pmane
re: hic aūt eo ꝙ mancat in eternū: sempit
num habeat sacerdotium. Unde τ salua/
re in ppetuū pōt accedēs p semetipsu3 ad
deū: semp viuens ad interpellandū ꝓ no
bis. Talis. n. decebat vt nobis esset pon/
tifex: sanctus: inocēs: impollutus: segre/
gatus a peccatoribus: τ excelsior celis fa/
ctus. Qui non habet necessitatem quoti/
die quēadmodū sacerdotes prius ꝓ suis
delictis hostias offerre: deinde ꝓ populis
Hoc eni fecit semel se offerendo. Lex. n.
ꝯstituit hoies sacerdotes infirmitatem ha
bentes: sermo aūt iurisiurādi qui p⁹ legē
est filium in eternum perfectum.

Capitulum. VIII

A
He.4.b. Capitulum aūt sup ea que dicunť ¶ Talem habemus pontificē: qui consedit in dextera sedis magnitu
dinis in celis sanctoꝝ minister: τ taber/
naculi veri quod fixit deus τ non homo.
Omnis enim pontifex ad offerendū munera
τ hostias constituitur. Unde necesse est τ
hunc habere aliqd qď offerat. Si ergo eēt
B sup terrā: nec esset sacerdos cum essent q
offerrent ƀm legem munera q exemplari
τ vmbre deseruiunt celestium: sicut respō
sum est moysi cū consumaret tabernacu/
Exo.25. lum. ¶ Uide inquit omnia facito ƀm exē/
Act.7.c. plar: quod tibi ostensū est in mōte. Nunc
autem melius sortitus est ministeriū quā
to τ melioris testamenti mediator est: qď
in melioribus repromissionibus sancitu3
C est. Nam si illud prius culpa vacasset: nō
vtiq3 secundi locus inquireretur. Uitu/
perans enim eos dicit: Ecce dies venient
dicit dominus: τ consumabo super domū
israel: τ super domū iuda testamentū no/
uum: non ƀm testamentum quod feci pa/
tribus coꝝ in die qua apprehendi manu3
coꝝ: vt educerem illos de tra egypti: qm
ipsi non permanserunt in testamēto meo
τ ego neglexi eos dicit dñs. Quia hoc est
D testamentum quod disponā domui israel
post dies illos dicit dñs: dando leges me
as in mentē coꝝ: τ in corda coꝝ supscri/
Esa.43. bā eas: ¶ τ ero eis in deum: τ ipsi erūt mi
Apoc.21.b. hi in populū. ¶ Et non docebit vnusquis

qꝫ proximum suum: τ vnusquisqꝫ fratrem Hiere.3
suum dicens: cognosce dñm: quoniā oēs
scient me a minore vsqꝫ ad maiorē: qr pro
pitius ero iniquitatibus coꝝ: τ peccatoꝝ
coꝝ iam nō memorabor. Dicendo autē3
nouum: veterauit prius. Quod autē3 an
tiquatur τ senescit: prope interitum est.

Capitulum. IX

A
Habuit quidē3 τ prius iustificatio
nes culture: τ sanctum seculare.
Tabernaculum enim factū est pri
mum: in quo erant candelabra τ mensa τ
ꝓpositio panū que dicitur sancta: post ve
lamentū autē ƀm tabernaculum quod di
citur sancta sanctoꝝ: aureum habens thu
ribulum τ arcam testamenti circūtectam
ex omni parte auro: i qua vrna aurea ha
bens māna: τ virga aaron que frondue/
rat: τ tabule testamenti: super que erant
cherubin glorie obumbrantia ꝓpiciatori
um: de quibus non est modo dicendu3 p
singula. His vero ita compositis i prio/
ri quidem tabernaculo semp itroibant sa
cerdotes sacrificiorum officia cōsumātes
in secundo autem semel in anno solus pō
tifex non sine sanguine quē offerret ꝓ sua
τ populi ignorantia: hoc significante spi/
ritusancto: nondū ꝓpalatam esse sanctoꝝ
viam adhuc priore tabernaculo habente
statum. Que parabola est tpis instantis:
iuxta quā munera τ hostie offerunť: que
non possunt iuxta consciam pfectum face
re seruientem: solūmodo in cibis τ in po
tibus τ i varijs baptismatibus τ iusticijs
carnis vsqꝫ ad tempus correctionis impo
sitis. Christus aūt assistens pontifex futu
roꝝ bonoꝝ peramplius τ pfectius taber
naculū non māufactū idest non hui⁹ crea
tionis: neqꝫ per sanguinem hircoru3 aut
vituloꝝ: sed p propriū sanguinem introi/
uit semel in sancta: eterna redemptione in
uenta. Si. n. sanguis hircoꝝ τ tauroꝝ τ
cinis vitule aspsus: ingnatos sāctificat ad
emundationem carnis: ¶ Quanto magis i. Joh.
sanguis xpi q per spiritu3 sanctum semet Apoc.
ipsum obtulit imaculatū deo: emūdauit cō i. Pe.
sciam nostram ab operibus mortis ad ser
uiendū deo viuēti: Et ideo noui testamē C
ti mediator est: vt morte intercedente i re
demptione3 eaꝝ pcuaricationū que erāt
sub priori testamento repromissionem ac
cipiant qui vocati sunt eterne hereditatis

Ubi enim testamentum est mors necesse
.b. est intercedat testatoris. ¶ Testamentum
enim in mortuis confirmatum est. Alio/
quin nondum valet: dum viuit qui testa/
tus est. Unde nec primū quidem sine sā
guine dedicatum est. Lecto eni omni mā
dato legis a moyse vniuerso populo: acci
piens sanguinem vitulorꝝ ⁊ hircorꝝ cum
aqua ⁊ lana coccinea ⁊ hysopo: ipsū quo/
qꝫ librum ⁊ omnem pplm asperfit dicēs.
.c. ¶ Hic sanguis testamenti quod manda/
.c. uit ad vos deus. Etiam tabernaculum ⁊
.b. omnia vasa ministerij sanguine similiter
.c. aspersit. Et omnia pene in sanguine ſm
D legem mundantur: ¶ ⁊ sine sanguinis ef
.d fussiōe non fit remissio. Necesse est ergo
b. exemplaria quidem celestiū his mundari
.d. ipsa autem celestia melioribus hostijs q̄
istis. Non enim in manufacta sancta ihs
introijt exemplaria verorꝝ: sed in ipsum
celum: vt appareat nunc vultui dei ꝓ no
bis. Neqꝫ vt sepe offerat semetipsū: quē
admodum pontifex intrat in sancta ꝑ sin
gulos annos in sanguine alieno: Alio/
quin oportebat eum frequenter pati ab ori
gine mundi. Nunc aūt semel in con/
summatione seculorum ad destitutionem
peccati per hostiam suam apparuit.
Et quemadmodum statutum est homi/
nibus semel mori: post hoc autem iudici/
um. ¶ Sic ⁊ christus semel oblatus est ad
.d. multorum exhaurienda peccata: secundo
sine peccato apparebit omnibus expectā
tibus se in salutem.

Capitulum. X

Umbram enim habens lex futuro
rum bonorꝝ non ipsam imaginē
rerum per singulos annos eisdē
ipsis hostijs quas offerunt indesinenter:
nūqꝫ potest accedentes perfectos facere.
Alioquin cessassent offerri: ideo qꝫ nullā
haberent vltra conscientiam peccati culto
res semel mundati. Sed in ipsis comme
moratio peccatorum per singulos annos
fit. ¶ Impossibile enim est sanguine tau/
rorum ⁊ hircorum auferri peccata. Ideo
ingrediens mundum dicit. ¶ Hostiam ⁊
oblationem noluisti: corpus autem apta/
sti mihi. Holocaustomata ⁊ pro peccato
non tibi placuerunt. Tunc dixi: Ecce ve
nio. In capite libri scriptū est de me: vt
faciam deus voluntatem tuam. Superi/
us dicens: quia hostias ⁊ oblatiōes ⁊ ho/
locaustomata ⁊ pro peccato noluisti: nec
placita sunt tibi que ſm legem offeruntur
tunc dixi: ecce venio: vt faciam deus vo/
luntatem tuam: aufert primum vt sequēs
statuat. In qua voluntate sanctificati su/
mus per oblationem corporis christi iesu
semel. Et omis quidem sacerdos presto
est quotidie ministrans: ⁊ easdem sepe of
ferens hostias que non possunt auferre
peccata. Hic autem vnam pro peccatis
offerens hostiā in sempiternū sedet i dex
tera dei: de cetero expectans donec ponā
tur inimici eius scabellum pedum eius.
Una enim oblatione consūmauit in sem
piternum sanctificatos. Contestatur aūt
nos ⁊ spiritus sanctus. Postqꝫ enim di
xit: Hoc autē testamentū quod testabor
ad illos post dies illos: dicit dominus da
bo leges meas in cordibus eorū: ⁊ i mē
tibus eorum supscribam eas ⁊ peccatorꝝ
iniquitatū eorꝝ iam non recordabor am/
plius. Ubi aūt horꝝ remissio: iam non ē
oblatio ꝓ peccato. ¶ Habentes itaqꝫ fra s.4.b.
tres fiduciam: in introitu sanctorum i sā
guine xp̄i quam initiauit nobis viam no E
uam ⁊ viuentem: per velamen idest car/
nem suam ⁊ sacerdotem magnum super
domum dei: accedamus cū vero corde in
plenitudie fidei aspersi corda a ꝯscia ma
la: ⁊ abluti corpus aqua munda: teneam⁹
spei nr̄e confessionē indeclinabilē. Fide
lis eni est qui repromisit. Et cōsiderem⁹
inuicē in ꝓuocationem charitatis ⁊ bono
rū operꝝ: non deserentes collectionē no
strā sicut consuetudinis est qbusdā: sꝫ cō
solantes ⁊ tantomagis q̄to videritis ap/
propinquantē diē. Voluntarie eni pec/
cantibus nobis post acceptā noticiā ve
ritatis iā non relinquit ꝓ peccatis hostia:
terribilis autem quedam expectatio iudi/
cij ⁊ ignis emulatio: que consumptura ē D
aduersarios. ¶ Irritam quis faciens le/ Deut.17.
gem moysi sine vlla miseratione: duobus Mt.18.c
vel tribus testibus moritur quantoma/ 2.Cor.13.a.
gis putatis deteriora mereri supplicia q filiū
dei conculcauerit: ⁊ sāguinem testamenti
pollutum duxerit: in quo sanctificatus est
⁊ spiritui gratie contumeliam fecerit. Sci Deut.32.
mus enim qui dixit. ¶ mihi vindictam: et
ego retribuā. Et iterum qr iudicabit dn̄s Tobie.3.
populum suum. ¶ Horrendum est inci/

Ro.12.d. d.6.a. dere in manus dei viuetis. Rememora
mini aūt pstinos dies in qbus illuminati
magnū certamē sustinuistis passionū: & i
altero qdē opprobrijs & tribulatōib⁹ spe
ctaculū facti in altero aūt socij taliter ꝯuer
santiū effecti. Nā & victis ꝯpassi estis: et
rapinā bonoꝝ vroꝝ cum gaudio suscepi
stis: cognoscētes vos hēre melioꝛē & ma
nentē sbam. Nolite itaq amittere ꝯfidē
tiā vrām: q̄ magnā hꝫ remunerationem
Patiētia eni vobis necessaria est: vt vo
lūtatē dei faciētes reportetis ꝓmissioneꝫ
Abachuc.2. Adhuc eni modicū aliqn̄tulūq q vētu/
Ro.1.b. rus est veniet & nō tardabit: Iustus aūt
meus ex fide viuit. Qd si sbtraxerit se nō
placebit aie mee. Nos aūt nō sumus sub
tractionis filij in perditionem: sed fidei i
A acquisitionem anime. XI
Est aūt fides sperandarū sba reꝝ
argumentū nō apparentiuꝫ. In
hac eni testimonium cōsecuti sūt
Gen.1. senes. Fide. intelligimus aptata esse se
cula verbo dei: vt ex inuisibilibus visibi
Gen.4. lia fieret. Fide plurimā hostiā abel q̄ cā
yn obtulit deo: per quā testimoniū con
secutus est esse iustus. testimoniū phiben
Gen.5. te mūeribus eius deo: & p illā defunctus
Sap.4. Ecc 44. adhuc loquit. Fide. enoch trāslatus est
ne videret morteꝫ & nō inueniebat⁹ quia
i. Pacha.2. transtulit illū dn̄s. Ante trāslationē eniꝫ
testimoniuꝫ habuit placuisse deo. Sine
fide aūt ipossibile est placere deo. Crede
Gen.6. re eni oportet accedentē ad deum. quia ē
& inquirētibus se remunerator sit. Fi/
de. noe responso accepto de his q adhuc
non videbant: metuens aptauit arcā i sa
lutem domus sue: per quā dānauit mun
dum: & iusticie que per fidem est heres ē
Gen.12.&13 institutus. Fide. q vocat abrahā obe/
diuit in locum exire quē accepturus erat
in hereditatem: & exijt nesciens quo iret.
Fide. demoratus est i terra repromissio
nis tāq in aliena: in casulis habitādo cū
ysaac & iacob coheredibus repromissiōis
eiusdē. Expectabat eni fundamēta habē
tem ciuitatē cui⁹ artifex & conditor deus.
Gen.21. Fide. & ipsa sara sterilis virtutē in con
ceptiōe seminis accepit etiā preter temp⁹
etatis. qm̄ fidelem credidit esse cū qui re/
promiserat. Propter qd ab eo vno orti
sunt: & hoc emortuo tāq sidera celi i mul
titudinem: & sicut arena est ad orām ma/

ris innumerabilis. Iuxta fidē defuncti
sunt omnes isti: nō acceptis repromissio
nibus: sed a longe eas aspicientes & salu
tantes & ꝯfitentes: q2 peregrini & hospi/
tes sunt super terrā. Qui eni hoc dicunt
significant se patriam inquirere. Et si q/
dem ipsius meminissent de qua exierunt
habebant vtiq tempus reuertēdi. Nūc
aūt meliorē appetunt idest celestē. Ideo
nō cōfundit de⁹ vocari deus eoꝝ. Pa/
rauit enim illis ciuitatem. Fide optulit Gen.
abraaꝫ ysaac cū temptaretur & vnigenitū
offerebat in q suscepe rat repromissiones
ad quem dictū est: q2 in ysaac vocabit tibi
semen: arbitrans q2 & a mortuis suscitare
potens est deus. Unde cum & in parabo
lam accepit. Fide: & de futuris benedixit
ysaac iacob: & esau. Fide: iacob moriēs Gen.
singulos filioꝝ ioseph benedixit: & ado/ Gen
rauit fastigiū virge eius. Fide: ioseph 7.46.
moriēs de ꝓfectiōe filioꝝ isrl mēoratus ē: Gen
& de ossibus suis mandauit. Fide: moy Exo.
ses natus occultatus est mensibus tribus
a parentibus suis: eo q vidissent elegan/
tem infantem: & non timuerunt regis edi
ctum. Fide moyses grandis factus nega
uit se esse filium filie pharaōis: magis eli/
gens affligi cum populo dei: q̄ tēporalis
peccati habere iocunditatem: maiores di/
uitias estimans thesauro egyptioꝝ ipro
per um xp̄i. Aspiciebat enim in remune
rationem. Fide reliquit egyptum: nō ve
ritus animositatem regis. Inuisibilē.n.
tanq videns sustinuit. Fide celebrauit Exo
pascha & sanguinis effusionem: ne qui va
stabat primitiua tangeret eos. Fide: trā Exo
sierunt mare rubrum tanq per aridā ter
ram: quod experti egypti deuorati sunt.
Fide: muri hiericho corruerunt circui/ Iosu
tu dierum septem. Fide: raab meretrix Iosu
non perijt cum incredulis excipiens ex/
ploratores cum pace. Et qd adhuc dicam
Deficiet enim me tempus enarrantem:
de gedeon: barach: samson: iepte: dauid:
samuel: & ꝓphetis: qui per fidem vicerūt
regna: operati sunt iusticiam: adepti sunt
repromissiones. Obturauerunt ora leo/
num: extinxerunt impetum ignis. Effu/
gauerunt aciem gladij: conualuerunt de i
firmitate: fortes facti sunt in bello. Castra
verterunt exteroꝝ. Acceperunt mulie Pt.
res de resurrectione mortuos suos. Alij

aũt distenti sũt nõ suscipiẽtes. redẽptionẽ
vt meliorẽ inuenirẽt resurrectionẽ. Alij
vo ludibria et uerbera experti: insuper et
vincula: et carceres: lapidati sunt: secti sũt
tẽptati sunt: in occisione gladij mortui sũt
¶ Circuierũt i melotis: in pellib9 caprinis
egẽtes: angustiati: afflicti: quib9 dignus
nõ erat mundus i sollitudinibus errãtes
in montibus et speluncis: et i cauernis tre
Et hi omnes testimonio fidei probati: nõ
acceperunt repromissionem: deo pro nob
melius aliquid prouidente: vt non sine
nobis cõsummarentur. ¶ XII

Ideoq3 et nos tantam habentes
ipositam nubem testium: ¶ depo-
nẽtes oẽ pondus et circũstãs nos
peccatũ per patiẽtiã curramus ad ppositũ
nobis certamen: aspiciẽtes in autorẽ fidei
et consumatorem iesum. q proposito sibi gau-
dio sustinuit crucẽ cõfusione contẽpta atq3
in dextera sedis dei sedet. Recogitate eni
eũ qui talem sustinuit a peccatoribus ad-
uersus semetipsũ contradictionẽ: vt ne fati-
gemini animis vestris deficientes. Non
dum enim vsq3 ad sanguinẽ restitistis ad
uersus peccatũ repugnãtes: et obliti estis
consolationes q vobis tanq3 filijs loquit di
cens. ¶ Fili mi: noli negligere disciplinã
dñi: neq3 fatigeris dum ab eo argueris.
Quẽ enim diligit dñs: castigat: flagellat
aũt oẽm filium quẽ recipit. In disciplina
pseuerate. Tanq3 filijs vobis offert se de
us. Quis eni filius quẽ nõ corripit pater
Qd si extra disciplinã estis: cuius partici
pes facti sunt oẽs: ergo adulteri et nõ filij estis
Deinde pres qdem carnis nre erudito-
res habuimus et reuerabamur eos. Nõ
mltomagis obtẽperabimus pri spirituũ
et viuemus? Et illi quidẽ in tpe paucorum
dierũ sm voluntatẽ suã erudiebant nos:
hic aũt ad id qd vtile est in recipiendo san
ctificationẽ eius. Ois aũt disciplina in p
senti qdem videt non esse gaudij: sed me-
roris: postea aũt fructũ pacatissimũ exerci
tatis per eam reddet iusticie: Propter qd
remissas manus et soluta genua erigite et
gressus rectos facite pedibus vestris: vt
non claudicans quis erret: magis autem
sanet. ¶ Pacẽ sequimini cũ oibus et san-
ctimoniã sine q nemo videbit deũ. Con-
tẽplantes ne qs desit grẽ dei ne qua radix
amaritudinis sursũ germinãs ipediat et p
illam inqnent multi. ¶ Ne qs fornicator: Gen.25.
aut pphanus vt esau q ppter vnã escam
vendidit primitiua sua. Scitote eni qm et
postea cupiens hereditare bñdictionem re
probatus est. ¶ Nõ eni inuenit penitẽtie Gen.27.
locũ: qq cum lachrymis inquisisset eam.
Nõ. n. accessistis ad tractabilẽ et accessibi
lẽ ignem et turbinẽ et caliginem et procellam
et tube sonum et vocẽ verborum: quã q audie
runt excusauerunt se ne eis fieret verbum
Nõ. n. portabant qd dicebat: et si bestia te
tigerit montẽ lapidabitur. Et ita terribile
erat qd videbat. Moyses dixit. Exterri D
tus sum et tremebundus. Sed accessistis ad
sion montẽ et ciuitatẽ dei viuentis hierlm
celestem et multorum miliũ angelorum frequẽ
tiam: et ecclesiã pmitiuorum q conscripti sunt i
celis: et iudicem oium deũ: et spm iustorum
pfectorum: et testi noui mediatorem iesum: et
sanguinis aspersionẽ: melius loquentem q
abel. Videte ne recusetis loquentem. Si
eni illi non effugerunt recusantes eũ qui
sup terrã loquebat: multomagis nos qui
de celis loquentẽ nobis auertimus cuius
vox mouit terram tũc: nunc aũt repromit
tit dicẽs. Adhuc semel et ego mouebo nõ
solũ terrã: sed et celum. Qd aũt adhuc se-
mel dicit: declarat mobiliũ trãslationem tã
q factorum vt maneãt ea que sunt imobilia
Itaq3 regnum imobile suscipientes ha-
bemus grãm: per quã seruiamus placen
tes deo cũ metu et reuerentia. ¶ Eteni de- Deut.9.
us noster ignis consumẽs est. ¶ XIII

Charitas fraternitatis maneat in vo A
bis. ¶ Et hospitalitatem nolite obli Ro.12.c.
uisci. Per hanc enim placuerũt
qdam angelis hospicio receptis. Memẽ
tote vinctorum tanq simul vincti: et laborã
tium tanq et ipsi in corpore morãtes. Ho
norabile cõnubiũ in oibus: et thorus ima
culatus. Fornicatores. n. et adulteros iu-
dicabit deus. Sint mores sine auaricia:
contenti psentibus. Ipse. n. dixit: Non te
deserã neq3 derelinquã: ita vt confidenter
dicamus. Dñs mihi adiutor est: nõ time B
bo qd faciat mihi hõ. Mementote ppositorum
vestrorum q vobis locuti sunt verbum
dei: quorum intuentes exitum conuersationis:
imitamini fidem. Iesus xps heri et hodie
ipse et in secula. Doctrinis varijs et pere-
grinis nolite abduci. Optimũ. n. est grã
stabilire cor: non escis q non profuerunt

ambulantib⁹ in eis. Habemus altare: đ quo edere nō habent ptātem q tabernaculo deseruiunt. Quoꝝ.n.aīalium infertur sanguis ꝓ pctō in sancta p pontificē: hoꝝ corpora cremāť ex castra. Propter qđ ⁊ iesus vt sāctificaret p suū sanguinē ppl'm extra portaȝ passus est. Exeamus igiť ad eū extra castra: improperiū eius portantes.
C Non.n.habem⁹ hic manentē ciuitatem: sed futurā iquirimus. Per ipsū ergo offeramus hostiā laudis semp deo idest fructum labioꝝ ꝯfitentiū nomini eius. Beneficentie auteȝ ⁊ cōionis nolite obliuisci. Talibus.n.hostijs ꝓmereť deus. Obedite prepositis vestris ⁊ subiacete eis. Ipi enim puigilant quasi rōneȝ ꝓ aīab⁹ vestris redditurí: vt cum gaudio hoc faciāt ⁊ non gementes. Hoc eni nō expedit vobis. Orate ꝓ nobis. Confidimus enim q: bonā ꝯsciam habemus in omnib⁹ bene volentes conuersari.
D Amplius auteȝ deprecor vos hoc facere: quo celerius restituar vobis. Deus autem pacis q eduxit de mortuis pastorem magnū ouium in sāguine testamenti eterni dn̄m nostrū iesuȝ xp̄m: aptet vos in omni bono: vt faciatis eius voluntatem: faciens in vobis qđ placeat coram se p iesum xp̄m: cui est gloria i secula seculoꝝ. Amen. Rogo aūt vos fratres vt sufferatis verbū solacij. Eteniȝ p paucis scripsi vobis. Cognoscite fratreȝ vestrū timotheū dimissum: cū quo si celerius venerit videbo vos. Salutate oēs p̄positos vestros: ⁊ oēs sāctos. Salutāt vos de italia fratres. Gratia cum omnibus vobis. Amen.

¶ Explicit ep'la Pauli ad Hebreos.
Incipit prefatio beati Hieronymi p̄sbyteri in librum Actuum apl'orum.

Canit psalmista: ambulabunt de virtutib⁹ in virtutes. P⁹ apl'i Pauli epistolas dudum vobis vno volumine translatas dūmodo ⁊ rogatione charissimi: act⁹ apostoloꝝ cōpellitis vt transferam in latinum: queȝ librū nulli dubiū ē a luca antioceno arte medico: qui postea inseruiens paulo apl'o xp̄i factus est discipul⁹: fuisse editū. Cerni esp̄mit iposita sepius oneris magnitudo: q: studia inuidoꝝ reprehensione digna putant ea que scribimus. Illoꝝ nunq̄ȝ odio ⁊ detractione: iuuante xp̄o meum si ebit eloquium.

Actus apl'oꝝ nudā quidē videnť sonare historiā: ⁊ nascentis ecclesie infantiaȝ texere: sed si nouerimus scriptorē eoꝝ lucaȝ esse medicum cuius laus est in euangelio: aiaduertimus pariter oīa verba illi⁹ anime languentis esse medicinām.

Item alius prologus.

Lucas antiocensis natione syrus cuius laus in euāgelio canitur: apud antiochiā medicicine artis egregius: ⁊ apostoloꝝ xp̄i discipulus fuit: postea vsq̄ȝ ad confessionē paulum secutus apl'ȝ sine crimine i virginitate pmanēs: deo maluit seruire. Qui septuaginta ⁊ q̄ttuor annis etatis agens in bithinia obijt plenus spū̄sancto: quo instigante in achaie partibus euangeliū scribens grecis fidelibus incarnationem dn̄i fideli narratione ostēdit eundēq̄ȝ ex stirpe dauid descendisse monstrauit. Cui nō inmerito scribendoꝝ actuū apostolicoꝝ ptās in misterio dať: vt deo i deū pleno: ⁊ filio pditionis extincto: oratione ab apl'is facta: sorte dn̄ice electiōis numerus compleret. Sicq̄ȝ paulus consūmationem apl'ici actibus daret: quem diu cōtra stimulū calcitrantē dn̄s elegisset. Qđ legentib⁹ ⁊ requirentibus deū breui pot⁹ volui ostendere sermone: q̄ȝ plixi⁹ aliqd fastidientibus ꝑdidisse: sciens q̄ operantē agricolā oporteat primū de suis fructibus edere. Quem ita diuina subsecuta est grā vt non solum corporibus: sed etiam aiab⁹ eius proficeret medicina.

¶ Incipit liber actuum apl'oꝝ beati Luce euangeliste. Capitulum. I

Primum qdem sermonē feci de oibus o theophile q̄ cepit iesus facere ⁊ docere vsq̄ȝ in diē q̄ p̄cipiens apl'is p spm̄ sctm̄: q̄s elegit assūptus

i. Ec. 7.
Ps. i.
Jo. i.
Ro. i.

c. Quibus et pbuit seipsu viuu post passi
one sua i multis argumetis: p dies qdra
ginta appares eis: et loques de regno dei
Et coueseens pcepit eis ab hierosolymis
ne discederet: sz expectaret pmissionem
prisqua audisti iquit p os meu. Quia ioha
nes qdem baptizauit aqua: vos aut bapti/
zabimini spusco no post multos hos dies
Igit q puenerant iterrogabant eu dicen
tes. Dne si in tpe hoc restitues regnu isrl
Dixit aut eis. Non e vestru nosse tepora
vel momenta q pat posuit in sua ptate: sz
accipietis virtute superuenientis spussancti i
vos. Et eritis mihi testes i hierlm et i omni
iudea et samaria: et vsqz ad vltimu terre.
Et cu hec dixisset. videntibus illis eleua
tus est: et nubes suscepit eu ab oculis eoz.
Cuqz intuerent in celu eunte illu: ecce
duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus
albis: q et dixerut. Viri galilei qd statis as/
picientes in celu. Hic iesus q assuptus e
a vobis in celu: sic veniet queadmodu vi
distis eum eunte in celu. Tunc reuersi sut
hierosolyma a monte q vocat oliueti qui
e iuxta hierlm sabbati habes iter. Et cu
introissent in cenaculu ascenderunt vbi ma
nebat petrus: et iohanes: et iacobus: et an/
dreas: philippus et thomas: bartholome⁹
et mattheus: et iacobus alphei: et simon ze/
lotes: et iudas iacobi. Hi oes erant pse
uerantes vnanimiter in oratione cu mulie
ribus et maria matre iesu et fratribus eius.
In diebus illis exurgens petrus in medio
fratru dixit. Erat aute turba hoiu simul
fere centu viginti. Viri fres: oz ipleri scri
ptura qua predixit spussanctus per os da
uid de iuda q fuit dux eoz q coprehende/
runt iesu: q connumeratus erat in nobis et
sortitus est sorte ministerij huius. Et hic
qde possedit agru de mercede iniqtatis: et
suspensus crepuit medius: et diffusa sunt
oia viscera eius. Et notu factu e oibus ha
bitantibus hierlm: ita vt appellaret ager
ille lingua eoz acheldemach: hoc e ager
sanguinis. Scriptu est.n. in libro psalmo/
ru. Fiat comoratio eoz deserta: et ne sit
qui inhabitet in ea. Et episcopatu eius ac
cipiat alter. Oportet g ex his viris q no/
biscu sunt congregati in oi tpe: q itra/
uit et exiuit inter nos dominus iesus: inci
piens a baptismate iohannis vsqz in diez
qua assumptus est a nobis: testez resurre
ctionis eius nobiscum fieri vnu ex istis.
Et statuerunt duos: ioseph q vocat bar
sabas: qui cognominatus e iustus: et mat
thia. Et orantes dixerut. Tu dne q corda
nosti oiu: ostede que elegeris ex his duo
bus vnu accipe locu ministri hui⁹: et apla
tus: de quo puaricatus est iudas vt abiret
in locu suum. Et dederunt sortes eis. Et
cecidit sors super matthiam: et annumera
tus est cum vndecim apostolis. II
Et cum coplerent dies petecostes
erant oes pariter in eode loco. Et
factus est repente de celo sonus. ta
q aduenientis spus vehemetis: et reple/
uit tota domu vbi erant sedentes. Et ap/
paruerunt illis dispertite lingue taqz ignis:
seditqz supra singulos eoz. Et repleti st
oes spusancto et ceperunt loq varijs lin/
guis put spussanctus dabat eloqui illis.
Erant aute in hierlm habitantes iudei vi
ri religiosi: ex oi natione q sub celo e. Fa
cta aut hac voce couenit multitudo et men
te pfusa e: qm audiebat vnusqsqz lingua
sua illos loquentes. Stupebat aute omes
et mirabant dicentes. None ecce oes isti
q loquut galilei sunt? Et quo nos audiui
mus vnusqsqz lingua nram i qua nati su
mus. Parthi: et medi: et elamite: et q ha/
bitant mesopotamiam: iudea: et cappado
cia pontum: et asia: phrygiam: et paphilia
egyptu: et ptes libye: q est circa cirenez: et
aduene romai iudei qz et proseliti: cretes
et arabes: audiuimus eos loquetes nris
linguis magnalia dei. Stupebat aut oes:
et mirabantur adinuicem dicetes. Quid
nam vult h ee? Alij aut irridetes dicebat
quia musto pleni sunt isti. Stas aut petr⁹
cu vndecim eleuauit voce sua: et locutus e
eis. Viri iudei et qui habitatis hierlz vni
uersi: hoc vobis notum sit: et auribus pci
pite verba. No.n. sicut vos estimatis hi
ebrij sunt: cu sit hora diei tertia. Sz h e qd
dictu est p pphetam iohel. Et erit i nouis
simis dieb⁹ dicit dns: effundaz de spiritu
meo sup oem carne. Et pphetabunt filij
vestri et filie vestre: et iuuenes vestri visi
ones videbut et seniores vestri somnia so
niabunt. Et qde sup seruos meos et ancil/
las meas i diebus illis effuda de spu meo
et pphetabunt et dabo prodigia in celo sur

Johel.2.c.3 sum et signa i terra deorsū: sanguinem et
Mt.10.c. et ignē et vaporē fūi. ¶ Sol cōuertet i tene/
24.b. Johel. bras et luna i sanguinē: anteq̄ veniet dies
2. Ro.10.c. dñi magnus et māifestus. ¶ Et erit ois q
j.5.d. cunq̄ iuocauerit nomen dñi saluus erit.
¶ Viri israelite audite vba hec. Jesū na
zarenū virū approbatū a deo i vobis vir
tutib⁹ et pdigijs et signis q̄ fecit deus per
illū in medio vestri: sicut sitis: hūc defini
to ɔsilio et pscia dei traditū p manus ini
j.10.d. quorum: affigentes interemistis. ¶ Quē de
C us suscitauit solutis dolorib⁹ inferni: iux
ta qd impossibile erat teneri illum ab eo.
Ps.15.d. Dauid eni dicit in eū. ¶ Prouidebā do/
minū in ɔspectu meo semp qm a dextris
est mihi ne cōmouear. Propter hoc leta
tū ē cor meū: et exultauit lingua mea: insu
per et caro mea requiescet in spe. Quoniā
nō derelinques aiam meā in iferno. nec
dabis scm̄ tuū videre corruptionē. No/
tas mihi fecisti vias vite: replebis me io/
cūditate cū facie tua. Viri frēs: liceat au/
dēter dicere ad vos de patriarcha dauid
qm̄ defunctus est. et sepultus est. et sepul/
chrū eius ē apud nos vsq̄ in hodiernum
diē. Propheta igit cū esset et sciret: q2 iu
reiurādo iurasset. illi deus de fructu lūbi
eius sedere sup sedē eius. puidēs locut⁹
est de resurrectiōe xpi q2 neq̄ derelictus
est i inferno. neq̄ caro ei⁹ vidit corruptio
s.1.a. nē. Hūc iesū resuscitauit deus. ¶ cui⁹ om
j.10.d. nes nos testes sumus. ¶ Dextera igit dī
exaltatus. et pmissiōe spūssancti accepta a
patre. effudit hoc donū qd vos videtis et
auditis. Nō eni dauid ascendit in celos.
Ps.109. Dicit aūt ipe. ¶ Dixit dñs dño meo. se/
de a dextris meis. Donec ponā iimicos
tuos. scabellū pedū tuorum. Certissime sci/
at ergo ois domus israel. q2 et dñm eū et
D xpm fecit deus hūc iesū. quē vos crucifi/
xistis. His aūt auditis cōpuncti sunt cor
de. et dixerūt ad petrū et ad reliquos aplos
Mt.4.c. Quid faciemus viri fratres. ¶ Petrus
Mr.1.c. autē ad illos. pniam inquid agite et bapti
Luc.13.a. zet vnusq̄sq̄ vrm in nomie iesu xpi in re
Apo.2.d. missionē peccatorum vestrorum: et accipie/
tis donum spūssancti. Vobis enim est re
promissio et filijs vestris. et omnibus qui
longe sunt quoscunq̄ aduocauerit domi
nus deus noster. Alijs etiā verbis plu
rimis testificatus est. et exhortabat eos di
cens. Saluamini a generatione ista pra/
ua. Qui ergo receperūt sermonē eius ba
ptizati sunt: et apposite sunt in die illa aie
circiter tria milia. Erant autē pseuerātes
in doctrina apostolorum et cōicatiōe fractio
nis panis et oratiōibus. Fiebat autē om
ni anime timor. Multa quoq̄ pdigia et
signa per aplos in hierusalem fiebant. et
metus erat magnus i vniuersis. ¶ Oēs j.4.d.
etiā qui credebant erant pariter. et habe/
bant oia cōmunia. Possessiones et sub/
stantias vendebant. et diuidebant illa oī/
bus put cui opus erat. Quotidie quoq̄
pdurantes vnanimiter in templo et fran
gentes circa domos panem. sumebant ci
bum cū exultatione et simplicitate cordis.
collaudantes deum et habentes grām ad
oēm plebē. Dñs autē augebat q salui fie
bant quotidie in idipsum. III

Petrus aūt et iohannes ascende/
bant i templū. ad horā orationis j.14.
nonā. ¶ Et quidā vir q erat clau
dus ex vtero matris sue baiulabat quem
ponebant quotidie ad portā tēpli q̄ dicit
speciosa. vt peteret elemosynā ab intro/
euntibus in tēplū. Is cū vidisset petrum
et iohannē incipientes introire in tēplū
rogabat vt elemosynā acciperet. Intuēs
aūt in eū petrus cū iohāne dixit. Respice
in nos. At ille intēdebat in eos. sperans
se aliqd accepturū ab eis. Petrus aūt di
xit. Argentū et aurū nō est mihi. qd autē
habeo hoc tibi do. ¶ In noie iesu xpi na/ j.9.d
zareni surge et ambula. Et apphēsa ma/
nu eius dextera alleuauit eū. et ptinus cō
solidate sunt bases eius et plante. Et exili
ens stetit et ambulabat. et intrauit cū illis
in tēplū. ambulans et exiliēs et laudās de
ū. Et vidit ois populus cū ambulantē et
laudantē deū. Cognoscebāt aūt illū q ip
se erat q ad elemosynā sedebat ad specio/
sā portā tēpli. Et ipleti sunt stupore. et ex
tasi. in eo qd ɔtigerat illi. Cū tenerēt aūt
petrū et iohānē. Cucurrit ois popul⁹ ad
eos ad porticū q̄ appellat salomonis stu/
pentes. Videns autē petr⁹ respondit ad
populum. Viri israelite qd miramini in
hoc: aut nos qd intuemi. q̄si nra virtute
aut ptāte fecerim⁹ hūc ambulare. Deus
abrahā et de⁹ isaac et deus iacob. deus pa
trum nostrorum glorificauit filiū suū ie/
sum. quem vos quidē tradidistis et nega
stis ante faciem pilati iudicante illo dimit

d 7. b ti. ¶ Vos aūt scm̄ ⁊ iustū negastis: ⁊ peti
d 15. b stis virū homicidā donari vobis autorē
u 25. c vo vite interfecistis. Quē deus suscitauit
o 18. g a mortuis: cuius nos testes sumus: ⁊ i fi
de nois eius hūc quē vos videtis ⁊ nostꝭ
cōfirmauit nomē eius: ⁊ fides q̄ p cū est
dedit integrā sanitatē istā i cōspectu oīū
vestrū. Et nūc frēs scio q: p ignorantiā
fecistis: sicut ⁊ pncipes vrī. Deus aūt q
pnunciauit p os oīū pphetarū pati xp̄ꝫ
cc 17. suū: sic impleuit. ¶ Penitemini igiť ⁊ cō
se. 18 uertimini vt deleanť pctā vrā: vt cū vene
di 5. c rint tpa refrigerij a cōspectu dn̄i: ⁊ mise/
r. c. rit eū q p̄dicatus est vobis iesū xp̄m. quē
ic. a oportet qdem celū suscipe vsqꝫ in tpa resti
pc 2. d. tutiōis oīum: q locutus est de⁹ per os san
cu 8. ctoꝝ suoꝝ a seculo pphetaꝝ. Moyses q
dem dixit. ¶ Qm̄ pphetā suscitabit vobis
dn̄s de⁹ vr̄ de fribus vrīs. tanqꝫ me ipm
audietis iuxta oīa q̄cūqꝫ locut⁹ fuerit vob
Erit aūt oīs aīa q̄ nō audierit pphetā il/
luꝫ exterminabiť de plebe. Et oēs pphe
te aut samuel ⁊ deinceps: q locuti sunt an
nūciauerūt dies istos. Vos estis filij pro
phetarū ⁊ testamenti: qd disposuit de⁹ ad
cū 2. patres vr̄os dicēs ad abrahā: ¶ Et in se/
mine tuo bn̄dicenť oēs familie tre. Vob
pmū de⁹ suscitans filium suum misit euꝫ
bn̄dicentē vobis: vt conuertat se vnusqs
qꝫ a nequitia sua. ¶ IIII.

A LOquentib⁹ aūt illis ad populuꝫ
superuenerunt sacerdotes ⁊ magi/
strat⁹ templi ⁊ saducei: dolentes
q docerēt ppl'm ⁊ annūciarēt in iesum re
surrectionē ex mortuis: ⁊ iniecerūt in eos
man⁹: ⁊ posuerunt eos in custodiā in cra
stinū. Erat aūt iā vespera. Multi aūt eo/
rum q audierant verbum crediderunt: ⁊
factus est numer⁹ eoꝝ quinqꝫ milia. Fa
ctū est aūt in crastinū vt ꝯgregarenť prin
cipes eoꝝ ⁊ seniores ⁊ scribe in hierusalē
⁊ annas pnceps sacerdotū: ⁊ cayphas et
iohannes ⁊ alexander: ⁊ quotquot erant
de genere sacerdotali. Et statuētes eos i
medio interrogabāt. In qua virtute: aut
in quo noie fecistis hoc vos. Tūc replet⁹
spūscō petr⁹ dixit ad eos. Principes po
puli ⁊ seniores israel audite si nos hodie
diiudicamur in bn̄facto hois infirmi in
quo iste salu⁹ factus est: notum sit oībus
vobis ⁊ oī plebi israel: q: in noie domini
nostri iesu xp̄i nazareni quem vos cruci/
fixistis quē de⁹ suscitauit a mortuis: i hoc B
iste astat corā vobis san⁹. ¶ Hic est lapis Mt. 21. g.
q reprobatus est a vob edificātib⁹ q fact⁹ Mr. 12. b
est in caput anguli. ⁊ nō est in alio aliquo Luc. 20. c
salus. Nec. n. aliud nomē est sub celo da i. Pe. 2. a
tum hoib⁹ in quo oportet nos saluos fie
ri. Videntes aūt petri ꝯstantiā ⁊ iohānis
comperto q hoies eēnt sine litteris ⁊ idiote
āmirabanť. ⁊ cognoscebant eos: qm̄ cuꝫ
iesu fuerāt. Hoiem q̄ꝫ vidētes stantē cū
eis q curat⁹ fuerat nihil poterāt ꝯtradice
re. Iusserūt aūt eos foras extra ꝯsiliū se/
cedere: ⁊ ꝯferebāt adiuicē dicētes. Quid
faciem⁹ hominib⁹ istis. Qm̄ qdem notū
signū factū est p eos oīb⁹ habitantib⁹ hie
rusalē. Manifestū est. ⁊ nō possumus ne
gare. Sed ne amplius diuulgeť in popu
lū: cōminemur eis ne vltra loquanť i no
mie hoc vlli hoium. Et vocantes eos: de
nunciauerūt ne oīno loquerenť neqꝫ do/
cerēt in noie iesu. ¶ Petr⁹ vero ⁊ iohan i. 5. c.
nes rn̄dentes dixerūt ad eos. Si iustū est
in ꝯspectu dei vos poti⁹ audire q̄ꝫ deum
iudicate. Nō eni possum⁹ q̄ vidim⁹ ⁊ au
diuim⁹ n̄ loq. At illi cōminantes dimiserūt C
eos nō inuēiētes quō punirēt eos pp popu
lū: q: oēs clarificabant id qd factū fuerat
in eo qd acciderat. Annoꝝ eni erat ápli⁹
quadragita homo in q̄ factū fuerat signū
istud sanitatꝭ. Dimissi aūt venerūt ad su
os: ⁊ annūciauerunt eis q̄nta ad eos pn
cipes sacerdotū ⁊ seniores dixissent. Qui
cū audissent: vnanimiter leuauerunt vo
cem ad deū ⁊ dixerūt. Dn̄e tu q fecisti ce/
luꝫ ⁊ terrā. mare. ⁊ oīa q̄ in eis sūt: q spū
scō per os pr̄is nr̄i dauid pueri tui dixisti Ps. 2.
¶ Quare fremuerūt gētes. ⁊ populi me/
ditati sunt inania. Astiterunt reges tre ⁊
pncipes ꝯuenerunt in vnū aduersus do
minū ⁊ aduersus xp̄m ei⁹. Conuenerūt
eni vere i ciuitate ista aduersus scm̄ pue
rū tuū iesum quem vnxisti. herodes ⁊ pō
ti⁹ pilat⁹ cum gentib⁹ ⁊ populi israel. fa/
cere que man⁹ tua ⁊ consilium tuum de/
creuerunt fieri. Et nunc domine respice
in minas eorum. ⁊ da seruis tuis cum oī
fiducia loqui verbum tuum. in eo q ma/
num tuam extendas ad sanitates ⁊ signa
⁊ pdigia fieri per nomen sancti filij tui ie
su. Et cum orassent motus est locus in q̄ D
erant cōgregati. ¶ Et repleti sunt oēs spi s. 2. a. ⁊.
ritus. s. ⁊ loqbanť verbum dei cū fiducia i. 19. a.

Hiere.32. ¶ Multitudinis aūt credētiū erat cor vnū
Ezech.6. ꝛ aīa vna nec qſq̄ eoꝝ que poſſidebat ali
i.Pe.3.b. qd ſuū eſſe dicebat: ſed erāt illis oīa cōia.
Esaie.7. Et virtute magna reddebāt apl'i teſtimo
Amos.5. niū reſurrectiōis ieſu xp̄i dn̄i nr̄i: ꝛ gratia
Ps.96. magna erat i oibus illis. Neq₃ eni₃ qſq̄
Prouer.17. egens erat iter illos. Quotquot eni poſ/
Ro.12.d. ſeſſores agroꝝ aut domoꝝ erant: ¶ Ven
s.2.d. dentes afferebāt p̄cia eoꝝ q̄ vendebāt: et
Deut.15. ponebāt ante pedes apoſtoloꝝ. ¶ Diuide
Tobie.i. baꝫ autem ſingulis ꝓut cuiq₃ opus erat.
s.i.a. ¶ Joſeph aūt q cognominatus eſt barſa/
bas ab apoſtolis: qd̄ eſt interpretatū filiuſ
ꝯſolatiōis: leuites: cypri⁹ genere cū habēt
agrū vendidit eū: ꝛ attulit preciū: ꝛ poſu/
it ante pedes apoſtoloꝝ. ¶ V

A Ir autē qdā noie ananias cum ſa
phyra vxore ſua vendidit agꝝ et
fraudauit ď precio agri cōſcia vxo
re ſua: ꝛ afferens ptem quandā: ad pedes
apoſtoloꝝ poſuit. Dixit aūt petr⁹ ad ana
niā. Anania cur tēptauit ſathanas cor tu
u₃ mētiri te ſpiritui ſancto: ꝛ fraudare ď
p̄cio agri? Nōne manēs tibi manebat: ꝛ
venūdatum i tua erat ptāte? Quare poſui
ſti in corde tuo hanc rē? Non es mētit⁹
hoibus ſed deo. Audiēs aūt ananias hec
ꝟba cecidit ꝛ expirauit. Et fact⁹ eſt timor
magnus ſup oēs q audierūt. Surgētes
āt iuuenes amouerūt eū: ꝛ efferentes ſepe
lierūt. Factū ē aūt quaſi horaꝝ triū ſpaciū
ꝛ vxor ipſius neſciens qd̄ factū fuerat in/
troiuit. Dixit āt ei petrus. Dic mihi mu/
lier: ſi tanti agꝝ vendidiſtis? At illa dixit
Etiam tanti. Petrus aūt ad eam. Quid
vtiq₃ ꝯuenit vobis tēptare ſpm̄ dn̄i? Ec/
ce pedes eoꝝ q ſepelierūt virū tuū ad ho/
B ſtiū: ꝛ efferent te. Confeſtim cecidit ante
pedes eius: ꝛ expirauit. Intrantes aute₃
iuuenes inuenerunt illam mortuam. ꝛ ex
tulerunt ꝛ ſepelierunt ad virū ſuū. Et fa/
ctus eſt timor magnus in vniuerſa eccl'ia
ꝛ in oēs q audierūt hec. Per manus aūt
apoſtoloꝝ fiebant ſigna ꝛ ꝓdigia multa
i plebe. Et erant vnanimiter oēs in porti
cu ſalomōis. Ceteroꝝ aūt nemo audebat
ſe ꝯiūgere illis: ſed magnificabat eos po
pulus. Magis aūt augebaꝫ credentium
in domino multitudo viroꝝ ac mulierū:
ita vt in plateas eijcerent infirmos ꝛ po/
nerēt in lectulis ac grabatis: vt veniente
petro ſaltem vmbra illius obūbraret quē

q̄ illoꝝ: ꝛ liberarenꝫ oēs ab infirmitati/
bus ſuis. Concurrebat aūt multitudo vi
cinaꝝ ciuitatū hieruſalē: efferentes egros
ꝛ vexatos a ſpiritibus imundis q curabā
tur oēs. Exurgēs aūt p̄nceps ſacerdotū
ꝛ oēs q cū illo erant que eſt hereſis ſadu/
ceoꝝ repleti ſunt zelo: ꝛ iniecerūt manus
in apoſtolos ꝛ poſuerūt eos i cuſtodia pu
blica. ¶ Angelus āt dn̄i p nocté aperiens j.12.a.
ianuas carceris ꝛ educens eos dixit. Ite
ꝛ ſtantes loquimini in templo plebi omiā
verba vite huius. Qui cū audiſſent intra
uerunt diluculo in tēplū: ꝛ docebant. Ad
ueniens aūt p̄nceps ſacerdotū: ꝛ q cu₃ eo C
erant: ꝯuocauerunt ꝯciliū ꝛ oēs ſeniores
filioꝝ iſrael: ꝛ miſerunt ad carcerē vt ad/
ducerēꝫ. Cum aūt veniſſent miniſtri ꝛ ap/
to carcere nō inueniſſent illos: reuerſi nū
ciauerunt dicētes: ¶ Carcerē qdem inue j.12.a
nimus clauſum cū oi diligentia: ꝛ cuſto/
des ſtantes ante ianuas: apientes aūt ne
minē intus inuenimus. Vt aūt audierūt
hos ſmones magiſtratus tēpli ꝛ p̄ncipeſ
ſacerdotū ambigebāt de illis qd nā fieret
Adueniēs aūt quidā nūciauit eis: q: ecce
viri quos poſuiſtis in carcerē ſunt in tem
plo ſtantes: ꝛ docētes pplm̄. Tunc abijt
magiſtratus cū miniſtris ꝛ adduxit illos
ſine vi. Timebant eni pplm̄: ne lapidarē
tur. Et cū adduxiſſent illos ſtatuerunt in
ꝯcilio Et interrogauit eos p̄nceps ſacer
dotū dicens. ¶ Precipiendo precepimus Par.
vobis ne doceretis in noie iſto: ꝛ ecce re/
pleſtis hierl'm doctrina vr̄a: ꝛ vultis idu
cere ſuper nos ſanguinē hominis iſtius.
¶ Reſpondens autem petrus ꝛ apoſtoli s.4.b
dixerunt. Obedire o₃ deo magis q̄ hoi/
bus: deus patru₃ veſtrorum ſuſcitauit ie
ſum: quem vos interemiſtis ſuſpenden/
tes in ligno. Hunc principem ꝛ ſaluato/
rem deus exaltauit dextera ſua ad dandā
pniam iſrael: ꝛ remiſſionem peccatorum
ꝛ nos ſumus teſtes horum verborum: et
ſpirituſſanctus quem dedit deus omnib⁹
obedientibus ſibi. Hec cum audiſſent diſ
ſecabantur ꝛ cogitabant interficere illos.
¶ Surgēs aūt quidam in concilio phari/ D
ſeus nomine Gamaliel legis doctor ho/ j.22.a.
norabilis vniuerſe plebi iuſſit foras ad
breue homines fieri. Dixitq₃ ad illos.
¶ Viri iſraelite. attēdite vobis ſuper hoī s.2.b.
bus iſtis: qd acturi ſitis. Ante hos enim

dies extitit theodas dicēs se esse aliquem
cui ꝯsensit numerus viroꝝ circiter q̄dra
gin oꝝ: qui occisus est: ⁊ oēs q credebāt
ei dissipati sūt. ⁊ redacti ad nihilū. Post
hūc extitit iudas galileus in diebus pro/
fessionis. et auertit populū post se. Et ipe
pijt ⁊ oēs quotquot ꝯsenserunt ei dispersi
sunt. Et nūc itaq3 dico vobis: discedite ab
hoibus istis: ⁊ sinite illos. Qm̄ si est ex
hoibus consiliu3 hoc aut opus: dissoluet̄
si vo ex deo est nō poteritis dissoluere ne
forte ⁊ deo repugnare videami. Cōsen/
serunt aūt illi: ⁊ ꝯuocantes apostolos ce/
sis denūciauerunt ne oino loq̄rent̄ in no
mie iesu: ⁊ dimiserunt eos. ¶ Et illi qde3
ibāt gaudentes a ꝯspectu ꝯcilij qm̄ digni
51. habiti sunt ꝓ noie iesu ꝯtumeliā pati. Oi
aūt die nō cessabāt in tēplo ⁊ circa domos
docētes: ⁊ euāgelizātes xp̄m iesum.

Capitulum. VI.

In diebus aūt illis crescēte nume
ro discipuloꝝ: factū est murmur
grecoꝝ aduersus hebreos eo q despice/
rent̄ in ministerio quotidiano vidue eoru3
Cōuocantes aūt duodeci3 multitudine3
discipuloꝝ dixerūt. Non est equū nos de
relinquere vbū dei: ⁊ ministrare mensis.
Cōsiderate ergo frēs viros ex vobis bo
ni testimonij septē plenos spū scō ⁊ sapia
quos ꝯstituamus sup hoc op9. Nos vo
orōni ⁊ ministerio vbi instantes erimus.
Et placuit sermo corā oi multitudie. Et
elegerūt stephanū virū plenū fide. ⁊ spū/
scō: ⁊ philippū: ⁊ ꝓchoꝝ: ⁊ nicanorē: ⁊ thi
monē: ⁊ parmenā. ⁊ nicolaū aduenam
anthiocenū. Hos statuerūt aū ꝯspectum
apostoloꝝ. ⁊ orantes imposuerāt eis ma
nus. Et vbū dn̄i crescebat. ⁊ multiplica
bat̄ numerus discipuloꝝ in hierusale val
de. Multa etiā turba sacerdotū obedie/
ig.1 bat fidei. ¶ Stephanus aūt plenus gr̄a ⁊
fortitudie faciebat ꝓdigia ⁊ signa magna
in populo. Surrexerūt aūt qdā de syna/
goga q̄ appellat̄ libertinoꝝ: ⁊ cyrenensiū
⁊ alexandrinoꝝ. ⁊ eoꝝ q erant a cilicia ⁊
asia disputātes cū stephano: ⁊ nō poterāt
resistere sapie ⁊ spūi q loq̄batur. ꝓp qd re
darguerent̄ ab eo cū oi fiducia. ¶ Tūc sū
miserūt uiros q dicerēt se audiuisse cū di
.7.d centē vba blasphemie in moysē. ⁊ deu3
Cōmouerunt itaq3 plebē. ⁊ seniores. ⁊
scribas. ⁊ ꝯcurrentes rapuerūt eū. ⁊ ad
duxerunt in ꝯciliū. ⁊ statuerunt falsos te
stes q dicerent. Homo iste nō cessat loq
vba aduersus locū scm̄ ⁊ legē. Audiui/
mus eni eū dicentē. qm̄ iesus nazarenus
hic destruet locū istū. ⁊ mutabit traditio/
nes. q̄s tradidit nobis moyses. ¶ Et intuē
tes eū oēs q sedebāt in ꝯcilio uiderūt fa/ Judic.14
ciē eius tanq3 faciē angeli. Dixit aūt ꝑn/
ceps sacerdotū. si hec ita se hērēt. Qui ait

Capitulum VII.

Uiri frēs ⁊ pr̄es audite. De9 glr̄ie A
apparuit patri nr̄o abrahe cū eēt
in mesopotamia ꝑusq3 moraret̄ i carran:
⁊ dixit ad illū. Exi de terra tua ⁊ de cogna
tiōe tua. ⁊ ueni in terrā qua3 mōstrauero
tibi. Tūc exijt de terra chaldeoꝝ. ⁊ hita/
uit i carran. Et inde post q3 mortu9 ē pa
ter eius trāstulit illū in terrā istā in q̄ nūc
vos hitatis. Et nō dedit illi hereditatē in
ea nec passū pedis: sed repromisit dare il
li eā in possessionē ⁊ semini eius post ip3
cū nō hēret filiū. Locutus est aūt ei deus
q2 erit semē eius accola i terra aliena: ⁊ s/
uituti eos sbijciēt ⁊ male tractabunt eos
ānis q̄dringentis: ⁊ gentē cui suierint iu
dicabo ego dicit dn̄s. Et post hec exibunt
⁊ seruiēt mihi i loco isto Et dedit illi testa
mētū circūcisiōis ⁊ sic genuit ysaac ⁊ circū
cidit eū die octauo: ⁊ ysaac iacob: ⁊ iacob
duodeci pr̄iarchas. ¶ Et pr̄iarche emulā
tes ioseph vēdiderūt in egyptū: ⁊ erat de Gen.37.
us cū eo. Et eripuit eū ex oibus tribula/
tiōibus ei9 ⁊ dedit ei gratiā ⁊ sapiam i cō
spectu pharaōis regis egyptioꝝ: ⁊ ꝯstitu
it eū ꝑpositū super egyptū ⁊ sup oēm do/
mū suā. Uenit autē fames in vniuersam
egyptū ⁊ chanaan ⁊ tribulatio magna: et
nō inuēiebāt cibos pr̄es nr̄i. ¶ Cū audiss3
āt iacob eē frumentū i egypto misit pr̄es Gen.42
nostros ꝑmū. Et in secūdo cognit9 est io Gen.45
seph a fr̄ibus suis: ⁊ manifestatū est pha
raōi gen9 ei9. Mittēs aūt ioseph accersi/
uit iacob pr̄ē3 suū ⁊ oēm cognationē sua3
in aiab9 septuagintaq̄nq3. ¶ Et descēdit
iacob i egyptū ⁊ defūctus ē ipe ⁊ pr̄es no
stri. Et trāslati sūt i sichē: ⁊ positi sūt in se Gen.49
pulchro qd emit abrahā ꝑcio argenti a fi/
lijs emor filij sichem Cū āt appropinq̄ret
tps ꝓmissiōis quā ꝯfessus erat de9 abra/
he creuit ppl's ⁊ multiplicat9 ē i egypto q̄
adusq3 surrexit ali9 rex i egypto q nō scie
bat ioseph. Hic circūueniēs gen9 nr̄3 as

flixit patres nostros: vt exponerēt īfātes suos ne viuificarent. Eodē tpe natus est moyses: ⁊ fuit gratus deo q nutritus ē tribus mensibus in domo prīs sui. Exposito aūt illo sustulit eū filia pharaonis: ⁊ nutriuit eū sibi in filiū. Et erudit⁹ ē moyses oī sapia egyptiorꝫ: ⁊ erat potēs in verbis ⁊ in opibus suis. Cū aūt iplerer̄ ei q̄draginta annorꝫ tēpus: ascendit in cor ei⁹ vt visitaret frēs suos filios isrl̄. Et cū vidisset quēdā iniuriā patientē vindicauit illū ⁊ fecit vltionem ei q iniuriā sustinebat ꝑcusso egyptio. Existimabat aūt itelligere frēs: qm̄ deus ꝑ manū ipsius daret salutē illis. At illi nō itellexerūt. Sequēti vero die apparuit illis litigantibus ⁊ reconciliabat eos in pace dicens. Viri frēs estis. Vt qd nocetis alterutrū. Qui aūt iniuriā
Luc.12.b faciebat ꝓximo: repulit eū dicēs. ¶ Quis
Exo.2. te ꝯstituit ꝑncipem ⁊ iudicē sup nos. Nūquid iterficere me tu vis queadmodū interfecisti heri egyptiū. Fugit aūt moyses in verbo isto: ⁊ factus ē aduena in tra madian: vbi generauit filios duos. Et expletis annis q̄draginta: apparuit illi in deserto montꝭ sina angelus in igne flāme rubi Moyses aūt videns āmiratus est visum Et accedente illo vt ꝯsideraret: facta ē ad eū vox dn̄i dicens. Ego sum deus patrū tuorꝫ: deus abrahā deus isaac deus iacob Tremefactus aūt moyses: nō audebat cō
Exo.3. siderare. Dixit aūt illi deus. ¶ Solue cal
Josue.5. ciamētū pedū tuorꝫ: locus.n. in q̄ stas terra sancta ē. Videns vidi afflictionē ppl̄i mei q est in egypto: ⁊ gemitū eorꝫ audiui ⁊ descendi liberare eos. Et nunc veni ⁊ mittā te in egyptū. Hunc moysen quem negauerūt dicentes qs te constituit ꝑncipem ⁊ iudicē: hunc deus ꝑncipem ⁊ redēptorē misit cū manu angeli q apparuit illi in rubo. Hic eduxit illos faciens ꝓdigia ⁊ signa in terra egypti ⁊ in rubro mari: ⁊ in deserto annis q̄draginta. Hic ē moy
Deut.18. ses qui dixit filijs israel. ¶ Prophetā suscitauit vobis deus de fratribus vestris: tanq̄ meipsū audietis. Hic ē q fuit in ecclesia in solitudine cū angelo q loquebat̄ ei in monte sina ⁊ cū patribus vr̄is q accepit verba vite dare vobis. Cui noluerunt obedire prēs vestri: sed repulerunt ⁊ auersi sunt cordibus suis in egyptū: dicentes ad aaron. Fac nobis deos q p̄cedant nos. ¶ Moysi eni huic q eduxit nos Exo.[illegible]
de terra egypti: nescimus qd factū sit ei. Et vitulū fecerunt in diebus illis: ⁊ obtulerunt hostiā simulacro: ⁊ letaban̄t in opibus manuū suarꝫ. Conuertit aūt deus: ⁊ tradidit eos seruire militie celi: sicut scriptū est in libro ꝓphetarꝫ. Nunqd victias aut hostias obtulistꝭ mihi annis q̄draginta in deserto domus israel. Et suscepistis tabernaculū moloch ⁊ sidus dei vestri rēpham: figuras q̄s fecistis adorare eas: ⁊ transferā vos trans babylonē. ¶ Taber Exo.[illegible]
naculū testimonij fuit cū patrib⁹ vestrꝭ in deserto sicut disposuit illis deus loquens ad moysen vt faceret illud ꝺm formā quā viderat. Qđ ⁊ induxerūt suscipientes patres vr̄i cū iesu in possessionē gentiū quas expulit deus a facie patrꝫ vestrorꝫ vsq̄ i diebus dauid. Qui iuenit grām an̄ deū ⁊ petijt vt iueniret tabernaculū deo iacob Salomō autē edificauit illi domū. Sꝫ nō excelsus in manufactis habitat: sicut ꝑ ꝓphetam dicit. ¶ Celū mihi sedes ē: terra Esa.[illegible]
aūt scabellū pedū meorꝫ. Quā domū edificabitis mihi dicit dn̄s: aut qs locus requietionis mee est. Nōne manus mea fecit hec oia? Dura ceruice ⁊ icircuncisi cordibus ⁊ auribus: vos semp spūisancto restitistis: sicut prēs vr̄i: ita ⁊ vos. Quem ꝓphetarꝫ nō sunt ꝑsecuti patres vr̄i. Et occiderunt eos: q p̄nunciabant de aduentu iusti: cuius vos nunc ꝓditores ⁊ homicide fuistis: q accepistis legē in dispositio
nē angelorꝫ: ⁊ non custodistis. ¶ Audien [illegible].6.b
tes aūt hec dissecaban̄t cordibus suis: ⁊ stridebant dentib⁹ in eū. Cū autē esset plen⁹ spū scō: itendēs i celum vidit gl'iam dei.
¶ ⁊ iesum stantē a dextris virtutis dei. Et Mat.[illegible]
ait. Ecce video celos apertos ⁊ filiū hois stantē a dextris virtutis dei. Exclamātes aūt voce magna ꝯtinuerunt aures suas ⁊
ipetū fecerūt vnanimit in eum. ¶ Et eijciē [illegible].22.[illegible]
tes eū extra ciuitatē lapidabāt: ⁊ testes deposuerunt vestimēta sua secus pedes adolescentis: q vocabat̄ saulus. Et lapidabāt stephanū iuocantē ⁊ dicentē. Dn̄e iesu suscipe spm̄ meum. Positis autē genubus clamauit voce magna dicens. Dn̄e ne statuas illis hoc pctm̄. Et cū hoc dixisset: obdormiuit in dn̄o.

VIII

S Aulus autē erat cōsentiens neci
eius. Facta ē autē in illa die ꝑse A

cutio magna in ecclia q̄ erat hierosolymis
τ oēs dispersi sunt p regiones iudee τ sa/
marie: pter aplos. Curauerunt autē ste/
phanū viri timorati: τ fecerunt planctum
magnū sup eum. ¶ Saulus vero deuasta
bat eccl'iam p domos itrās: τ trahens vi
ros ac mulieres tradebat in custodiā. Igi
tur q dispersi erant ptransibant euangeli
çantes vbuz dei. Philippus autē descē
dens i ciuitatē samarie pdicabat illis xp̄z.
Intendebant autē turbe his q̄ a philippo
dicebant vnanimiter audientes τ viden/
tes signa q̄ faciebat. Multi.n.coz q ha/
bebant spūs imundos: clamantes voce
magna exibant. Multi autez paralytici τ
claudi curati sunt. Factū est ḡ gaudiū ma
gnū in illa ciuitate. Vir autē qdaz noīe si
mon q ante fuerat in ciuitate magus sedu
cens gentem samarie dicens se esse aliquē
magnuz: cui auscultabant oēs a minimo
vsqz ad maximū dicentes: hic ē virtus di
B q̄ vocat magna. Attendebant autē euz p
pter qd multo tpe magicis suis demētassz
eos. Cū vero credidissent philippo euan
geliçanti de regno dei: in noīe iesu xp̄i ba
ptiçabant viri ac mulieres. Tunc simon
τ ipse credidit: τ cum baptiçatus esset ad/
herebat philippo. Videns etiam signa τ
virtutes maximas fieri: stupens āmira/
bat. Cuz autē audissent apl'i q erant i hie
rosolymis qz recepisset samaria verbū dei
miserunt ad eos petruz τ iohannē. Qui
cum venissent orauerunt p ipsis: vt acci/
perent spm̄ scm̄. Nondū.n. in quēq̄ illo
rū supuenerat: sed baptiçati tm̄ erant i no
mine dn̄i iesu. Tunc iponebāt man⁹ sup
illos τ accipiebant spm̄ scm̄. Cum vidissz
autē simon qz p ipositionē manus aploz
dare spūssanctus obtulit eis pecuniaz di
cens. Date τ mihi hanc ptātem: vt cuicū
qz iposuero man⁹ accipiat spm̄ scm̄. Pe
trus autē dixit ad eum. Pecunia tua tecū
sit in pditionē: qm̄ donū dei existimasti pe
cunia possideri. Nō est.n. tibi pars neqz
sors in sermone isto. Cor.n. tuuz non est
rectum corā deo. Penitētiā itaqz age ab
hac nequitia tua: τ roga deū si forte remit
tatur tibi hec cogitatio cordis tui. In felle
enim amaritudinis τ obligatione iniqui/
tatis video te esse. Rn̄dens autem simon
dixit. Precamini vos p me ad dn̄m: vt
nihil veniat super me hoz que dixistis.

Et illi quidem testificati τ locuti verbum
dei redibant hierosolymam: τ multis re/
gionibus samaritanorum euangeliçabāt
Angelus autē domini locutus est ad phi
lippum dicens. Surge τ vade contra me
ridianum ad viam q̄ descendit ab hierl'm
in gaçā: hec est deserta. Et surgens abijt.
τ ecce vir ethiops eunuchus potens can/
dacis regine ethiopum qui erat super om
nes gazas eius venerat adorare in hierl'z
τ reuertebat sedēs supra currū suū: legēs
qz esaiam pphetā. Dixit aūt spūs philip/
po. Accede τ adiūge te ad currū istū. Ac/
currēs aūt philippus: audiuit eū legentē
esaiam pphetā τ dixit. Putasne itelligis
q̄ legis? Qui ait. Et quō possum: si nō ali
quis ostenderit mihi? Rogauitqz philip/
pū vt ascenderet τ sederet secuz. Locus āt Esa.53.
scripture quā legebat erat h̄. ¶ Tāqz ouis
ad occisionē ductus est: τ sicut agnus co/
rā tondēte se sine voce: sic nō aperuit os
suū. In humilitate iudiciū eius sublatum C
ē. Generationē eius qs enarrabit. Qm̄
tollet de terra vita eius. Respondens āt
eunuchus dixit philippo. Obsecro te de
quo ppheta dicit hoc? De se an de alio ali
quo? Aperiens aūt philippus os suū: τ in
cipiens a scriptura ista: euangeliçauit illi
iesum. Et dum irent per viam: venerunt
ad quandā aquam. Et ait eunuchus: Ec/
ce aqua. ¶ Quis prohibet me baptiçari. ī.10.d.
Dixit aūt philipp⁹. Si credis ex toto cor/
de: licet. Et respondens ait. Credo filiuz
dei eē iesum xp̄m. Et iussit stare curruz.
Et descenderunt vterqz in aquam philip
pus τ eunuchus: τ baptiçauit eū. Cū aūt
ascendisset de aqua spirit⁹ dn̄i rapuit phi/
lippū: τ amplius non vidit eū eunuchus.
Ibat enim p viam suam gaudēs. Phili
ppus aūt inuentus est in azoto: τ pertrā/
siens euāgeliçabat ciuitatibus cūctis: do/
nec veniret cesaream. IX

¶ Saulus aūt adhuc spirans mina A
rum τ cedis in discipulos domini ī.22.a.
accessit ad principē sacerdotum: τ
petijt ab eo epistolas in damascū ad syna/
gogas. ¶ vt si quos inuenisset huius vie ī.8.a.
viros ac mulieres vinctos perduceret in
hierl'z. Et cū iter faceret contigit vt appro
pinqret damasco. Et subito circunfulsit
eum lux de celo: τ cadens in terram audi
uit vocem dicentez sibi. ¶ Saule saule qd ī.22.b.

i. Cor. 15.b. Gal. i.c. me psequeris? Qui dixit. Quis es dñe?
Et ille. Ego sum iesus quē tu psequeris
Durū est tibi contra stimulū calcitrare.
Et tremens ac stupens dixit. Domine qd
me vis facere? Et dñs ad eum. Surge ꝛ
ingredere ciuitatem: ꝛ ibi dicet tibi quid
te oporteat facere. Viri autē illi qui comi
tabant cum eo stabant stupefacti: audien
tes quidē vocem neminē aūt videntes.
Surrexit autē saulus de terra: apertisq̧
oculis nihil videbat. Ad manus aūt illū
trahentes introduxerunt damascum. Et
erat ibi tribus diebus non videns. Et
non manducauit neq̧ bibit. Erat autem
B quidam discipulus damasci noīe ananias
Et dixit ad illū in visu dñs. Anania. At
ille ait. Ecce ego dñe. Et dñs ad eū. Sur
ge ꝛ vade in vicū qui vocat rectus: ꝛ que
re in domo iude: saulū noīe tharsensem.
Ecce enim orat. Et vidit virū ananiā no
mine introeuntē ꝛ iponentē sibi manus
vt visum recipiat. Rñdit autem ananias
Dñe audiui a multis de viro h̄ quāta ma
la fecerit sanctis tuis in hierl'm. Et hic hꝫ
ptātem a principibus sacerdotū: alligādi
oēs qui inuocant nomē tuum. Dixit aūt
ad eū dñs. Vade qm̄ vas electionis ē mi
hi iste: vt portet nomē meum coram gen
tibus ꝛ regibus ꝛ filijs israel. Ego enim
ostendam illi: quanta oporteat eū ꝓ noie
meo pati. Et abijt ananias ꝛ introiuit in
domū: ꝛ imponens ei manus dixit: Sau
le frater: dñs misit me iesus: q apparuit
tibi i via qua veniebas: vt videas ꝛ iplea
ris spūsancto. Et cōfestim ceciderunt ab
oculis eius tanq̧ squame: ꝛ visū recepit
Et surgens baptiçatus est: ꝛ cum accepis
set cibum confortatus ē. Fuit autē cū disci
pulis q erant damasci p dies aliquot. Et
continuo ingressus in synagogas pdica
bat iesum: qm̄ hic ē filius dei. Stupebant
aūt oēs q eū audiebant ꝛ dicebant. Non
ne hic est qui expugnabat in hierusalē eos
qui inuocabant nomen istud? Et huc ad h̄
venit: vt vinctos illos duceret ad princi
pes sacerdotum. Saulus aūt multoma
gis conualescebat ꝛ cōfundebat iudeos q
C habitabant damasci: affirmans qm̄ hic est
xp̄s. Cū aūt iplerent dies multi conciliū
fecerūt in vnū iudei vt eum interficerent.
Note aūt facte sunt saulo isidie eoꝝ. Cu
stodiebant autē ꝛ portas die ac nocte vt
eum iterficerent. Accipiētes aūt eū disci 2. Cor. 11. d.
puli nocte per murū dimiserunt eū sūmit
tentes in sporta. Cū aūt venisset i hierusa
lē tēptabat se iungere discipulis: ꝛ oēs ti
mebant eū: nō credentes q esset discipul⁹
Barnabas aūt apprehensū illū duxit ad
apostolos: ꝛ narrauit illis quō in via vi
disset dñm: ꝛ q2 locutus est ei: ꝛ quō in da
masco fiducialit egerit i noīe iesu. Et erat
cū illis intrās ꝛ exiēs in hierusalem fidu
cialit agens in noīe dñi. Loquebat q̧ gē
tibus ꝛ disputabat cū grecis: illi aūt q̄re
bāt occidere eum. Qđ cum cognouissent
fratres: deduxerūt eum cesareā ꝛ dimise
runt tharsum. Ecclesia qdem per totā iu
deam ꝛ galileam ꝛ samariā habebat pacē
ꝛ edificabat ambulans in timore dñi ꝛ cō
solatione sanctispūs replebat. Factum ē
aūt vt petrus dum transiret vniuersos de
ueniret ad sanctos q habitabant lydde.
Inuenit aūt ibi hoīe quendā noīe encam
ab annis octo iacentē in grabato: q erat
palyticus. Et ait illi petrus. Enea: sanet D
te dñs iesus xp̄us. Surge ꝛ sterne tibi. 3.3.a.
Et continuo surrexit. Et viderūt eū oēs
q habitabant lydde ꝛ sarone: q cōuersi sūt
ad dñm. In ioppe aūt fuit q̄dam discipla
noīa thabita: q̄ interpretata dicit dorcas.
Hec erat plena opibus bonis ꝛ elemosy
nis q̄s faciebat. Factū est aūt i dieb⁹ illis
vt ifirmata moreret. Quā cū lauissēt: po
suerunt eā in cenaculo. Cum aūt ꝓpe eēt
lydda a ioppe: discipuli audientes q2 pe
trus eēt in ea miserunt duos viros ad eū
rogātes ne pigriteris venire vsq̧ ad nos
Exurgēs aūt petrus venit cū illis. Et cū
aduenisset: duxerūt illū in cenaculū: ꝛ cir
cunsteterūt illū oēs vidue flentes ꝛ osten
dentes ei tunicas ꝛ vestes q̄s faciebat illis
dorcas. Eiectis aūt oibus foras: petrus
ponens genua orauit: ꝛ cōuersus ad cor
pus dixit. Thabita surge. Et illa aperuit
oculos: ꝛ viso petro resedit. Dās aūt illi
manū erexit eā: ꝛ cū vocasset scōs ꝛ viduas
assignauit eā viuā. Notū aūt factū est per
vniuersā ioppen: ꝛ crediderūt mlti i dño
Factū est aūt vt dies multos moraret i iop
pe apud simonē quendā coriariū. X

V Ir aūt qdam erat in cesaria noīe
cornelius cēturio cohortis q̄ dicit
italica: religiosus ꝛ timēs deum
cū oī domo sua: faciens elemosynas mul

tas plebi ꝛ deprecās deū semp. Is vidit
in visu manifeste q̄si hora diei nona an/
gelū dei itroeuntē ad se ꝛ dicētē sibi. Cor
neli. At ille ituens eū: timore corept⁹ di/
c.ii. xit. Quis es dn̄e? Dixit aūt illi. ¶ Oratio
nes tue ꝛ elemosyne tue ascenderūt in me
moriā i ɔspectu dei. ¶ Et nūc mitte viros
i ioppē: ꝛ accersi simonē q̄ndā q cogno
minat̄ petrus. Hic hospitat̄ apud simo/
nem quendā coriariū: cuius est dom⁹ iux̄
mare. Hic dicet tibi: qd te oporteat facer̄
Et cū discessisset angelus q loquebat̄ illi:
vocauit duos dōesticos suos: ꝛ militē me
tuentē dn̄m ex his q illi parebant. Quib⁹
cū narrasset oīa: misit illos in ioppē. Po
stera aūt die iter illis facientibus ꝛ appro
pinq̄ntib⁹ ciuitati: ascendit petrus i supe
riora vt oraret circa horā sextā. Et cuz esu
riret voluit gustare. Parantibus aūt illis
cecidit sup eū mentis excessus. Et vidit ce
lū apertū: ꝛ descendens vas quoddā ve/
lut lintheū magnū q̄ttuor initijs sūmitti d̄
celo in terrā in quo erāt oīa q̄drupedia ꝛ
serpētia terre ꝛ volatilia celi. Et facta est
vox ad eū. Surge petre: occide ꝛ mandu
B ca. Ait aūt petrus. Absit dn̄e: q: nunq̄
māducaui oē cōe ꝛ imundū. Et vox itez
secundo ad eū. Q̄d deus purificauit: tu cō
mune ne dixeris. Hoc factū ē per ter. Et
statim receptū est vas in celū. Et dū intra
se hesitaret petrus qd nā esset visio quam
vidisset: ecce viri q missi erant a cornelio i
q̄rētes domū simonis: astiterūt ad ianuā
Et cū vocassent: iterrogabant si simon q
cognominat̄ petrus illic haberet hospitiū
Petro autem cogitante de visione: dixit
spiritus ei. Ecce viri tres q̄runt te. Sur/
ge itaq̄ ꝛ descēde: ꝛ vade cū eis nihil du
bitans: quia ego misi illos. Descendens
autē petrus ad viros dixit: Ecce ego sum
quem queritis. Que causa est ꝓpter quā
venistis. Qui dixerunt. Cornelius cen/
turio vir iustus ꝛ timens deum ꝛ testimo
nium habens ab vniuersa gente iudeoꝝ
uc.d. ¶ responsum accepit ab angelo sancto ac/
cersire te in domum suam: ꝛ audire ver/
ba abs te. Introducens ergo eos recepit
hospitio. Sequenti autem die surgens: ꝓ
fectus est cum illis: ꝛ quidam ex fratribus
ab ioppe comitati sunt eum. Altera au/
tem die introiuit cesaream. Corneli⁹ vo
expectabat illos: ɔuocatis cognatis suis

ꝛ necessarijs amicis. Et factū est cū itroif
set petrus obui⁹ venit ei cornelius: ꝛ ꝓci
dens ad pedes eius adorauit eū. Petrus
vo eleuauit eū dicēs. Surge: ꝛ ego ipse
hō sū. Et loquens cū illo intrauit: ꝛ iuēit
multos qui conuenerant dixitq̄ ad illos.
Vos scit̄ quō abhominatū sit viro iudeo
ɔiungi aut accedere ad alienigenam. Sz
mihi ondit deus neminē cōem aut imun
dum dicere hoiem: ꝑꝑ qd sine dubitatiōe
veni accersitus. Interrogo ḡ quā ob cāz
accersistis me. Et corneli⁹ ait. A nudius
q̄rta die vsq̄ ad hāc horā orans erā hora
nona in domo mea: ꝛ ecce vir stetit an̄ me
in veste cādida: ꝛ ait. ¶ Corneli exaudita Tobie.j.2.
ē oratio tua ꝛ elemosyne tue cōmemorate
sunt in cōspectu dei. Mitte ḡ in ioppen ꝛ
accersi simonez q cognominat̄ petr⁹: hic
hospitatur in domo simōis coriarij iuxta
mare. Confestim ḡ misi ad te: ꝛ tu bn̄ feci
sti veniēdo. Nūc ḡ oēs nos in conspectu
tuo adsumus: audire oīa quecūq̄ tibi pre
cepta sunt a dn̄o. Aperiens āt petrus os
suū dixit. ¶ In ṽitate ɔperi: q: nō ē pso/ Leuit: 19.
naꝝ acceptor de⁹: sz in oī gente q timet eū Ro.2.b.
ꝛ opat̄ iustitiā: acceptus ē illi. Verbū mi Eph.6.b.
sit deus filijs israel: annūcians pacē p ie/ Col.3.d.
sum xp̄m: hic est oīum dn̄s. Vos scit̄ qd i. Pe.i.c.
factū ē ṽbū p vniuersā iudeā. ¶ Incipiēs Iac.2.b. D
enī a galilea post baptismū qd p̄dicauit io Esa.6i.
hannes iesū a naçareth quō vnxit eū de⁹
spū scō ꝛ ṽtute q ptrāsijt benefaciēdo ꝛ sa
nādo oēs oppressos a diabolo: qm̄ deus
erat cū illo. ¶ Et nos testes sumus oīuz q̄ Esa.43.
fecit in regione iudeoꝝ ꝛ hierl'm quē occi s.i.a.
derūt suspēdentes in ligno. ¶ Hunc de⁹ s.2.b.
suscitauit ītia die ꝛ dedit eū māifestū fieri n̄
in oī poplo: sz testibus p̄ordinatis a deo:
nobis q māducauim⁹ ꝛ bibimus cuz illo
postq̄ resurrexit a mortuis. Et p̄cepit no
bis p̄dicare pplo ꝛ testificari: q: ipse est q
cōstitutus ē a deo iudex viuoꝝ ꝛ mortuo
rū. Huic oēs ꝓphe testimoniū phibēt re
missionē pctōꝝ accipere p nomē ei⁹: oēs
q credūt in eum. Adhuc loquēte petro ṽ
ba hec: cecidit spūssanct⁹ sup oēs q audie
bāt verbū. Et obstupuerūt ex circuncisio
ne fideles q venerant cū petro: q: in natō
nes gratia spiritussancti effusa est. Audie
bant enim illos loquentes linguis: ꝛ ma
gnificantes deum. Tunc respondit petr⁹
¶ Nunquid aquā quis prohibere pōt vt s.8.d.

nō baptiçent hi q spūm scm̄ acceperūt sicut
et nos? Et iussit eos baptiçari in noīe dñi
iesu xpi. Tunc rogauerunt eū vt maneret
apud eos aliquot diebus. ¶XI
A Audierunt autē apl'i et frēs q erāt
in iudea: qm̄ et gentes receperunt
vbū dei. Cū aūt ascendisset petr⁹
hierosolymā disceptabant aduersus illū
qui erant ex circūcisione dicētes. Quare
introisti ad viros pputiū habētes: et mā
ducasti cū illis? Incipiens aūt petrus: ex
S.io.a. ponebat illis ordinē: dicens. ¶Ego eraz
in ciuitate ioppe orās: et vidi i excessu mē
tis mee visionē: descendēs vas quoddā
velut lintheū magnū quattuor initijs sum
mitti de celo et vēit vsq3 ad me. In quod
intuēs considerabā: et vidi quadrupedia
terre et bestias et reptilia et volatilia celi.
Audiui aūt et vocē dicentem mihi. Sur/
B ge petre: occide et manduca. Dixit autē
Nequaq3 dñe: q2 cōe aut imundum nūq3
introiuit in os meū. Rñdit aūt vox secun
do de celo. Que deus mundauit: tu ne cō
mune dixeris. Hoc aūt factum est p ter et
recepta sunt oia sursum in celū. Et ecce vi
ri tres confestim astiterūt in domo in qua
eraz missi a cesarea ad me. Dixit aūt spūs
mihi: vt irem cū illis nihil hesitans. Ve/
nerunt aūt mecū et sex fratres isti: et igressi
sumus in domum viri. Narrauit aūt no
bis quō vidisset angelū in domo sua stan
tem: et dicentē sibi. Mitte in ioppen: et ac
cersi simonē q cognominat̄ petrus: q loq̄
tur tibi vba in qbus saluus eris tu et vni
uersa domus tua. Cū aūt cepissem loq ce
cidit spūs scūs sup eos: sicut et in nos i ini
tio. Recordatus sū aūt vbi dñi: sicut dice
S.i.a.J.19.a. bat. Iohānes qdē baptizauit aqua: vos
C autē baptizabimini spiritusancto. Si g° eā
dē grām dedit illis deus sicut et nobis qui
credidimus in dñm iesum xpm: ego quis
eram qui possem phibere deū? His au/
ditis tacuerunt: et glorificauerūt deum: di
centes. Ergo et gentibus penitētiā dedit
deus ad vitā. Et illi quidē q dispersi fue
rant a tribulatione que facta fuerat sub ste
phano perambulauerūt vsq3 phenicē et
cyprum: et antiochiam nemini loquentes
vbū nisi solis iudeis. Erant aūt quidam
ex eis viri cyprij: et cyrenei: q cū introissēt
antiochiam loqbant̄ et ad grecos annun/
ciātes dñm iesum. Et erat manus dñi cū
eis: multusq3 numerus credentiū cōuer/
sus ē ad dñm. Peruenit aūt sermo ad au/
res eccl'ie q̄ erat hierosolymis sup istis: et
miserunt barnabā vsq3 ad ātiochiā. Qui
cū puenisset et vidisset grām dei: gauisus
est et hortabat̄ oēs i pposito cordis pmā
re in dño: q2 erat vir bonus et plenus spū
scō et fide: et apposita ē multa turba dño.
Profectus ē aūt tharsū vt q̄reret saulū:
quē cū inuenisset pduxit ātiochiā. Et ānū
totū cōuersati sūt ibi in eccl'ia: et docuerūt
turbā multā: ita vt cognominarent̄ pmū
ātiochie discipuli xpiani. In his aūt die/
bus supuenerūt ab hierosolymis pphete
antiochiā: et surgens vnus ex eis nomine
agabus significabat p spm̄: famē magnā
futurā i vniuerso orbe terrarū: q̄ facta est
sub claudio. Discipuli aūt put qsq3 hēbat
pposuerūt i misteriū mittere habitantib⁹
i iudea frībus qđ et fecerūt mittētes ad se/
niores p manus barnabe et sauli. ¶XII
Eodem aūt tpe misit herodes rex A
manus: vt affligeret q̄sdā de eccle
sia. Occidit āt iacobū frēm iohan
nis gladio vidēs autē q2 placeret iudeis
apposuit apphendere et petrū. Erāt autē
dies açimorū. Quē cū apphēdisset misit i
carcerē: tradēsq3 quattuor q̄ternionibus
militū ad custodiēdū eum volens post pa
sca pducere eū ppl'o. Et petrus qdē s'ua
bat̄ i carcere: orō aūt fiebat sine intmissio
ne ab eccl'ia ad deū p eo. Cū āt pductur⁹
eēt herodes: i ipa nocte erat petrus dor
miens inter duos milites vinctus catenis
duabus: et custodes aūt custodiebāt car S.5.c.16.
cerem. ¶Et ecce angelus dñi astitit: et lu/ Luc.
men refulsit in hītaculo: pcussoq3 latere
petri excitauit eū dicēs: Surge velociter B
Et ceciderūt catene de manib⁹ eius. Di/
xit āt āgelus ad eū. Precingere: et calcia
te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi.
Circūda tibi vestimētū tuū: et seq̄re me.
Et exiēs seq̄bat̄ eū: et nesciebat q2 verū ē
qđ fiebāt p angelū. Existimabat aūt visū
se videre. Transeuntes aūt pmam et secū
dam custodiam venerunt ad portam fer/
ream q̄ ducit ad ciuitatem: que vltro apta
est eis. Et exeuntes processerunt vicum
vnum et continuo discessit angelus ab eo
Et petrus ad se reuersus dixit. ¶Nunc Dei 3.
scio vere quia misit dominus angelum su Dan 3.
um et eripuit me de manu herodis et de oi

c.i d. expectatione plebis iudeoꝝ. Cōsiderāsq̄ venit ad domū marie mr̄is iohānis q cognominat⁹ ē marcus: vbi erāt multi congregati ⁊ orātes. Pulsante aūt eo ad ostiu3 ianue: pcessit puella ad videndū noie rhode. Et vt cognouit vocē petri p̄ gaudio nō apuit ianua3 sed introcurrēs nūciauit stare petrū an̄ ianuā. At illi dixerūt ad eā Insanis. Illa aūt affirmabat sic se hr̄e. Illi aūt dicebāt. Angelus ei⁹ ē. Petrus aūt pseuerabat pulsans. Cū aūt apuissent ostiū: viderūt eū ⁊ obstupuerūt. Annuēs aūt eis manu vt tacerēt: narrauit quō dn̄s eduxisset eū de carcere. Dixitq̄3. Nūciate iacobo ⁊ fr̄ibus hec. Et egressus abijt i aliū locū. Facta aūt die erat nō pua turbatio int̄ milites qd na3 factū esset de petro. Herodes aūt cū reqsisset eū ⁊ nō inuenisset: inqsitione facta de custodib⁹ iussit eos duci: descēdēsq̄3 a iudea i cesarea: ibi cōmoratus ē. Erat aūt iratus tyrijs ⁊ sidonijs. At illi vnanimes venerūt ad eū: et psuaso blasto q erat sup cubiculū regis postulabāt pacē: eo q̄ alerent̄ regiones eoꝝ
le. a. ab illo. ¶ Statuto aūt die herodes vestit⁹ veste regia sedit p tribunali: ⁊ cōtionabatur ad eos. Pp̄ls aūt acclamabat dei voces ⁊ nō hois. Cōfestim āt pcussit eū angelus dn̄i eo q̄ nō dedisset honorē deo: ⁊ cōsūptus a vermib⁹ expirauit. Verbū āt dn̄i crescebat ⁊ multiplicabat̄. Barnabas aūt ⁊ saulus reuersi sunt ab hierosolymis expleto misterio: assumpto iohāne q cognominatus ē marcus. C XIII

Erant aūt i eccl'ia q̄ erat antiochie pphete ⁊ doctores: in qbus barnabas ⁊ simō q vocabat̄ niger: et lucius cyrenēsis ⁊ manahen q erat herodis tetrarche collactaneus ⁊ saulus. Ministrātibus aūt illis dn̄o ⁊ ieiunantibus: dixit illis spūssanct⁹. Segregate mihi saulū ⁊ barnabā i opus ad qd̄ assumpsi eos. Tunc ieiunātes ⁊ orātes iponentesq̄3 eis manus: dimiserūt illos. Et ipsi qdē missi a spū scō abierūt seleutiā: ⁊ inde nauigauerunt cypꝝ. Et cū venissent salaminā: p̄dicabāt v̄bū dei i synagogis iudeoꝝ. Habebāt aūt ⁊ iohānē i ministerio. Et cum pambulassent vniuersā insulā vsq̄3 ad paphū: inuenerūt quēdā viꝝ magnū pseudo pphetā iudeū cui nomen erat barieu. qui erat cū pcōsule sergio paulo viro pruden te. Hic accersitis barnaba ⁊ paulo: desiderabat audire v̄bū dei. Resistebat autē illis elimas mag⁹: sic.n.int̄pretat̄ nomē eius q̄rēs auertere pcōsulē a fide. Saul⁹ aūt q ⁊ paulus: replet⁹ spūscō intuēs i eū dixit. ¶ O plene omi dolo ⁊ oi fallacia fili Eccle.i.a.
diaboli: inimice ois iustitie: nō desinis sb uertē vias dn̄i rectas. Et nūc ecce man⁹ dn̄i sup te: ⁊ eris cecus nō vidēs solē vsq̄3 ad tp̄s. Et cōfestim cecidit in eū caligo ⁊ tenebre: ⁊ circuiēs q̄rebat q ei manū daret. Tūc pcōsul cū vidisset factū: credidit āmirās sup doctrina dn̄i. Et cu3 a papho B
nauigasset paulus ⁊ q cū eo erāt: venerūt pgen pāphylie. Johānes aūt discedēs ab eis reuersus ē hierosolymā. Illi v̄o pertrāseuntes pgen venerūt ātiochiā pisidie ⁊ igressi synagogā die sabbatoꝝ sederūt. Post lectionē aūt legis ⁊ pphetaꝝ: miserūt p̄ncipes synagoge ad eos dicētes. Viri fr̄es: si qs ē i vobis s̄mo exhortationis ad plebē dicite. Surgēs āt paulus: ⁊ manu silētiū idicēs ait. Viri isrælite ⁊ qui timetis deū audite. Deus plebis israel elegit pr̄es nr̄os ⁊ plebē exaltauit cū essent i cole i t̄ra egypti: ⁊ i brachio excelso eduxit eos ex ea: ⁊ p q̄dragita ānoꝝ tp̄s mores eoꝝ substinuit in deserto. Et destruēs gētes septē in t̄ra chanaā sorte distribuit eis t̄rā eoꝝ q̄si post q̄dringentos ⁊ qnq̄ginta ānos: ⁊ post hec dedit iudices vsq̄3 ad samuel pphām. Et exinde postulauerūt regē: ⁊ dedit illis: saul filiū cis viꝝ de tribu bēiamin: ānis q̄dragita. Et amoto illo suscitauit illis dauid regē: cui testimoniū phibens dixit. Inueni dauid filiū iesse viꝝ s̄m cor meū: q faciet oēs volūtates meas. Huius deus ex semie s̄m pmissionem eduxit israel saluatorē iesum: p̄dicāte iohāne ante faciē aduētus ei⁹ baptismu3 pnie oi pp̄lo israel. Cū ipleret āt cursū suū: dicebat. ¶ Quē me arbitramini eē: nō sum E
ego: s3 ecce venit post me: cuius nō su3 di Mar.i.b.
gnus calciamēta pedū soluere. Viri fr̄es Jo.i.d.
filij generis abrahā ⁊ q i vobis timēt deū vobis v̄bū salutis h⁹ missū est. Qui eni hitabāt hierl'm ⁊ p̄ncipes eius hūc ignorantes: ⁊ voces pphaꝝ q̄ p oē sabbatū legunt̄: iudicātes ipleuerunt. ¶ Et nullam
cām mortis inueniētes i eo: petierūt a pila Luc.23.c.
to vt iterficerent eū. Cūq̄3 ɔsumasset oia S.3.c.
q̄ de eo scripta erāt: dponētes eū de ligno

posuerũt eũ in monumento. Deus autẽ
suscitauit eũ a mortuis tertia die: q visus ẽ p
dies multos his q simul ascenderãt cũ eo
de galilea in hierl'm: q vsq3 nũc sunt testes
eius ad plebẽ. Et nos vob ãnunciam⁹ eã
q̃ ad prẽs nr̃os repromissio facta est: qm̃
hãc deus adimpleuit filijs vr̃is resuscitãs
iesum: sic ⁊ in psalmo scd̃o scriptũ ẽ. Fili
us meus es tu: ego hodie genui te. Q̃d ãt
suscitauit eũ a mortuis ampli⁹ iã nõ reuer
sur in corruptionẽ3 ita dixit. Quia dabo
vobis scã dauid fidelia. Jdcq3 ⁊ alias dic.
Ps.15. ¶ Nõ dabis scm̃ tuũ videre corruptionẽ.
3.2.c. Dauid enim in sua generatiõe cu3 ammini
strasset volũtati dei: dormiuit ⁊ appositus
ẽ ad prẽs suos: ⁊ vidit corruptionẽ. Quẽ
ꝟo deus suscitauit a mortuis: nõ vidit cor
ruptionẽ. Notũ igit̃ sit vobis viri frẽs:
q2 p hũc vobis remissio pctõꝝ ãnunciat̃
ab oibus: quibus nõ potuistis i lege moy
si iustificari. Jn hoc ois qui credit iustifi/
D cat̃. Uidete ergo ne superueniat vobis q̃d
dictũ est in ,pphetis. Uidete cõtẽptores ⁊
ãmiramini: ⁊ disp̃dimini: q2 opus operor
ego in diebus vr̃is: op⁹ q̃d non credit̃s si
qs enarrauerit vobis. Exeũtib⁹ aũt illis
rogabant vt sequẽti sabbato loquerent̃ si
bi ꝟba hec. Cũq3 dimissa eẽt synagoga:
secuti sunt multi iudeoꝝ ⁊ colentiũ deum
aduenaꝝ paulũ ⁊ barnaba3: q loquentes
suadebant eis vt permanerẽt in gr̃a dei.
Sequẽti ꝟo sabbato pene vniuersa ciui/
tas cõuenit: audire ꝟbũ dei. Uidẽtes ãt
turbas iudei repleti sunt zelo: ⁊ c̃dicebãt
his que a paulo dicebant̃ blasphemantes
Tũc cõstanter paulus ⁊ barnabas dixert̃
Uobis oportebat p̃mũ loq ꝟbũ dei: sed
qm̃ repellitis illud: ⁊ indignos vos iudi
catis eterne vite: ecce ꝯuertimur ad gen/
Esa.49. tes. Sic enim nobis precepit dñs. ¶ Po
sui te in lucem gentiũ: vt sis in salutẽ vsq3
ad extremũ terre. Audientes autẽ gentes
gauise sunt: ⁊ glorificabant ꝟbũ domini
⁊ crediderunt quotquot erant p̃e ordina
ti ad vitã eternã. Disseminabat̃ aũt ver/
bũ dñi per vniuersam regionẽ. Judei ãt
cõcitauerũt mulieres religiosas ⁊ hõestas
⁊ p̃mos ciuitatis: ⁊ excitauerũt p̃secutiõe3
in paulũ ⁊ barnabã: ⁊ eiecerunt eos de fi/
Mt.10.c. nib⁹ suis. ¶ At illi excusso puluere pedu3
Mr.6.b. in eos venerũt iconiũ. Discipuli q̃3 reple
Luc.9.a. bantur gaudio ⁊ sp̃usancto. ¶ XIIII

Factum est aũt in iconio vt simul i
troirent synagogam iudeoꝝ ⁊ lo
querent̃: ita vt crederet iudeoꝝ ⁊
grecoꝝ copiosa multitudo. Qui ꝟo icre
duli fuerũt iudei: suscitauerũt ⁊ ad iracun
diã cõcitauerunt aias gentiũ aduersus fra
tres. Multo igit̃ tp̃e demorati sũt fiducia
liter agẽtes i dño: testimoniũ p̃hibẽte ꝟ/
bo gr̃e sue: dante signa ⁊ prodigia fieri p
manus eoꝝ. ¶ Diuisa ẽ aũt multitudo ci/ 3.6.c.
uitatis: ⁊ qdã qdẽ erant cũ iudeis qdã ꝟo
cũ apostolis. Cũ aũt factus eẽt impetus gen B
tilium ⁊ iudeoꝝ cũ principibus suis vt cõ
tumelijs afficerent ⁊ lapidarẽt eos: intelli
gentes cõfugerunt ad ciuitates lycaonie
lystram: ⁊ derben: ⁊ vniuersam i circuitu
regionẽ: ⁊ ibi euangelizãtes erãt. Et com
mota ẽ ois multitudo i doctrina eoꝝ: pau
lus ãt ⁊ barnabas morabãt̃ lystris. ¶ ⁊ q 3.3.a.
dam vir lystris ifirmus pedibus sedebat
claudus ex vtero m̃ris sue: q nunq̃3 ambu
lauerat. Hic audiuit paulũ loquẽtẽ. Qui
intuitus eũ ⁊ vidẽs: q2 fidẽ hẽret: vt salu⁹
fieret: dixit magna voce. Surge super pe
des tuos rect⁹. Et exiliuit: ⁊ ambulabat.
Turbe ãt cũ vidissent quod fecerat paulus
leuauerũt vocẽ suã lycaonice dicẽtes. Dij
similes facti hoibus descẽderunt ad nos.
Et vocabant Barnaba3 iouẽ3 paulũ ꝟo
mercuriũ: qm̃ ipse erat dux ꝟbi sacerdos
q̃3 iouis q erat añ ciuitatẽ: tauros ⁊ corõas
añ ianuas offerẽs cũ populis: volebat sa/
crificar̃. Q̃d vbi audierũt apostoli barna
bas ⁊ paul⁹ ꝯcissis tunicis suis exilierũt i tur
bas clamãtes ⁊ dicẽtes. Uiri qd hec facitis?
Et nos mortales sum⁹ similes vobis hoies:
ãnũciãtes vobis ab his vanis ꝯuerti ad deũ
viuũ: ¶ q fecit celũ ⁊ terrã ⁊ mare ⁊ oia q̃ i Ps.1[45].
eis sunt: q i p̃teritis generatõib⁹ dimisit oẽs Apoc.b
gẽtes igredi vias suas. Et qdẽ nõ sine testi
mõio semetip3 reliqt bñfaciẽs: de celo dãs
pluuias ⁊ tp̃a fructifera iplẽs cibo ⁊ leticia
corda eoꝝ. Et hec dicentes vix sedauerũt
turbas ne sibi imolarẽt. Superuenerũt aũt
qdã ab antiochia ⁊ iconio iudei: ⁊ p̃suasis
turbis lapidãtes paulũ traxerũt extra ciuita
tem estimantes eum mortuũ eẽ. Circũdã
tib⁹ aũt eum discipulis: surgẽs intrauit ci/
uitatẽ: ⁊ postera die ,pfectus est cũ barna/
ba in derben. Cũq3 euãgelizassent ciuitati
illi: ⁊ docuissent multos: reuersi sunt lystꝛ
⁊ iconiũ ⁊ antiochiã: ꝯfirmãtes aias disci/

4.b puloꝝ exhortantesq; vt pmanerent in fide: ⁋ ⁊ q2 p multas tribulatiões oꝫ nos intrare in regnū dei. Et cū ɔstituissent illis p singulas ecclesias presbyteros ⁊ orassent cū ieiunationib⁹: commēdauerunt eos dño in quē crediderūt. Transeuntesq; pisidiā venerūt i pāphyliā: ⁊ loquētes verbū dñi in pergen: descēderunt i nataliā ⁊ inde nauigauerunt antiochiā: vñ erāt traditi gratie dei in opus qd̓ cōpleuerūt. Cū aūt venissent ⁊ ɔgregassent ecclesiā: retulerūt quāta fecisset deus cum illis: ⁊ q2 aperuisset gētibus ostiū fidei. Morati sunt autē tēpus non modicum cū discipulis.

XV.

Et quidā descēdentes de iudea docebāt frēs: ⁋ q2 nisi circūcidamini sm̄ morem moysi nō potestis saluari. Facta ḡ seditōe nō minima paulo ⁊ barnabe aduersus illos: statuerūt vt ascēderent paulus ⁊ bernabas ⁊ qdā alij ex alijs ad apostolos ⁊ presbyteros i hierusalē: super hac questione. Illi ḡ deducti ab ecclesia ptrāsibāt phenicē ⁊ samariā narrātes ɔuersionē gētiū: ⁊ faciebāt gaudiū magnū oībus fratribus. Cū aūt venissent hierosolymā suscepti sūt ab ecclesia ⁊ ab apostolis ⁊ senioribus: annunciantes quāta deus fecisset cū illis. Surrexerūt aūt quidā de heresi phariseoꝝ q crediderūt dicētes: q2 oꝫ circūcidi eos: pcipe quoq; seruare legem moysi. Cōuenerūtq; apostoli ⁊ seniores videre de verbo hoc. Cū aūt mag[na] cōqsitio fieret: surgens petrus. dixit ad eos Viri frēs vos scitis qm̄ ab antiqs dieb⁹ deus in nobis elegit p os meū audire gētes vbū euāgelij ⁊ credere: Et qui nouit corda deus testimoniū phibuit dans illis spm̄ scm̄ sicut ⁊ nobis: ⁊ nihil discreuit inter nos ⁊ illos fide purificās corda eoꝝ

A Nūc ergo qd tēptatis deū: imponere iugū super ceruices discipuloꝝ qd̓ neq; nos neq; patres nr̄i portare potuimus. Sed per grām dñi iesu xp̄i credimus saluari quēadmodū ⁊ illi. Tacuit aūt oīs multitudo ⁊ audiebāt barnabā ⁊ paulū narrātes quanta deus fecisset signa ⁊ pdigia i gentibus per eos. Et postq̄ tacuerunt rn̄dit iacobus dicens. Viri frēs audite me. Simon narrauit quēadmodum primum deus visitauit sumere ex gentibus populū nomini suo: vt huic ɔcordant vba pphetarū sicut scriptū est. Post hec reuertar ⁊ reedificabo tabernaculum dauid qd̓ decidit: ⁊ diruta eius reedificabo: ⁊ erigā illud: vt requirāt ceteri hoīum dñm: ⁊ oēs gētes super quas inuocatū est nomen meum dicit dñs faciens hec. Notum a seculo est domino opus suum. Propter qd̓ ego iudico non inquietari eos qui ex gentibus conuertunt ad deū: sed scribere ad eos vt abstineant se a cōtaminationibus simulacroꝝ: ⁊ fornicatione: ⁊ suffocatis ⁊ sanguine. Moyses.n.a temporib⁹ antiquis habet in singulis ciuitatibus q eum pdicent in synagogis: vbi per omne sabbatum legit. Tunc placuit apostolis ⁊ senioribus cū omni ecclesia eligere C viros ex eis ⁊ mittere antiochiā cum paulo ⁊ barnaba: iudam qui cognominabat barsabas ⁊ sylam: viros primos in fratribus: scribentes p manus eoꝝ. Apostoli ⁊ seniores fratres: his q sunt antiochie ⁊ syrie ⁊ cilicie fratribus ex gentibus salutem. Qm̄ audiuimus q2 quidā ex nobis exeuntes turbauerunt vos verbis euertentes aīas vestras: quib⁹ nō mādauim⁹ placuit nobis collectis in vnū eligere viros: ⁊ mittere ad vos cū charissimis nostris barnaba ⁊ paulo: hominibus q tradiderunt animas suas pro nomine dñi nostri iesu xp̄i. Misim⁹ ergo iudam ⁊ sylā qui ⁊ ipsi vobis verbis referēt eadē. Visum est eni spūisancto ⁊ nobis nihil vltra imponere vobis oneris q̄ hec necessaria vt abstineatis vos ab imolatis simulacrorū ⁊ sanguine ⁊ suffocato ⁊ fornicatione: a quibus custodientes vos bene agetis. Valete. Illi ergo dimissi descenderūt antiochiā: ⁊ ɔgregata multitudine tradiderūt epl'am. Quā cū legissent: gauisi sūt super ɔsolatiōe. D Iudas aūt ⁊ sylas ⁊ ipsi cū eēnt pphete vbo plurimo ɔsolati sūt fratres: ⁊ ɔfirmauerūt. Facto aūt ibi aliqn̄to tpe: dimissi sūt cū pace a frib⁹ ad eos q miserāt illos. Visū est aūt syle ibi remāere: iudas aūt sol⁹ abijt hierl'm. Paulus aūt ⁊ barnabas d̄morabant antiochie docentes ⁊ euangelizantes cum alijs pluribus verbum dñi. Post aliquot autē dies dixit ad barnabam paulus. Reuertentes visitemus fratres per vniuersas ciuitates in quibus predicauimus verbū domini: quomodo se habeant. Barnabas aūt volebat secū assumē ⁊ iohānē: q cog

minabatur marc⁹. Paulus aũt rogabat eũ vt q discessisset ab eis de pãphylia ꝛ nõ esset cũ eis: in opus nõ debere recipi. Facta ẽ aũt dissensio: ita vt discederẽt ab inuicẽ: ꝛ barnabas qdẽ assumpto marco nauigaret cyprũ. Paulus xo electo syla ꝓfectus est: traditus grẽ dei a fribus. Perambulabat aũt syriã ꝛ ciliciã ꝯfirmãs ecclesias: ꝑcipiens custodire precepta apostolorum ꝛ seniorum.

XVI

A Peruenit aũt in derben ꝛ lystraꝫ. Et ecce discipulus qdã erat ibi nomine timotheus fili⁹ mulieris vidue fidelis: p̃re gentili. Huic testimoniũ bonũ reddebant q i lystris erant ꝛ iconio frẽs. Hunc voluit paulus secũ ꝓficisci: ꝛ assumẽs circũcidit eũ ꝓpter iudeos qui erant in illis locis. Sciebant.n.oẽs ꝙ pr̃ eius erat gentilis. Cũ aũt ptransirent ciuitates: tradebant eis custodire dogmata q̃ erant decreta ab ap̃lis ꝛ senioribus qui erant hierosolymis. Et ecclesie quideꝫ cõfirmabant̃ fide: ꝛ abundabãt numero q̃ti die. Transeuntes aũt phrygiaꝫ ꝛ galacie regionẽ: vocati sunt a spũ s̃cõ loq xbum dei in asia. Cũ venissent autem ĩ mysiam tẽptabant ire in bithyniã: ꝛ nõ p̃misit eos spũs iesu. Cuꝫ autẽ pertransissent mysiã descenderunt troadẽ: ꝛ visio p noctẽ paulo ostẽsa est. Vir macedo qdã erat stans ꝛ dep̃cãs eũ ꝛ dicens: Transiens ĩ macedoniã adiuua nos. Ut autẽ visum vidit: statim q̃siuim⁹ ꝓficisci in macedoniã certi facti ꝙ vocasset nos de⁹ euãgeliçare eis

B Nauigãtes autẽ a troade recto cursu venimus samothraciã: ꝛ sequenti die neapolim ꝛ inde philippis: q̃ est prima ptĩs macedonie ciuitas colonia. Eram⁹ autem in hac vrbe diebus aliq̃t consistentes. Die autem sabbatorum egressi sumus foras portam iuxta flumẽ: vbi videbatur oro esse: ꝛ sedentes loquebamur mulieribus que conuenerant: ꝛ quedã mulier noĩe lydia purpuraria ciuitat̃ thiathirenorum colens deũ audiuit: cuius dñs aperuit cor intendere his q̃ dicebant̃ a paulo. Cum auteꝫ bapt̃çata esset ꝛ domus eiu⁹: dep̃cata ẽ

Gen.18. i.Reg.28. dicens. Si iudicastis me fidelẽ dño eẽ ĩtroite in domum meã ꝛ manete. Et coegit nos. Factum est autẽ euntib⁹ nobis ad orationẽ puellam quandã hñtem spm̃ phitonẽ obuiare nobis: que q̃stũ magnuꝫ p̃stabat dñis suis diuinãdo. Hec subsecuta paulũ ꝛ nos clamabat dicens: Isti homines serui dei excelsi sunt q annunciant vobis viam salutis. Hoc aũt faciebat mltis diebus. Dolens aũt paulus: ꝛ conuersus spũi dixit. Precipio tibi in noĩe iesu xp̃i exire ab ea. Et exijt eadem hora. Uidentes aũt dñi eius: q2 exiuit spes quest⁹ eorum: apprehendentes paulũ ꝛ sylã perduxerunt in forũ ad principes: ꝛ offerentes eos magistratibus dixerunt. Hi homies conturbant ciuitatem nostrã cum sint iudei: ꝛ annunciant morem quẽ non licꝫ nobis suscipere neqꝫ facere cũ simus romani. Et cucurrit plebs aduersus eos: ꝛ magistratus scissis tunicis eorum iusserunt eos virgis cedi. Et cum multas plagas eis ĩ posuissent miserunt eos in carcerem: ꝑcipientes custodi vt diligẽter custodiret eos Qui cũ tale preceptũ accepisset misit eos in interiorẽ carcerem: ꝛ pedes eorum strinxit ligno. Media aũt nocte paulus ꝛ sylas adorantes laudabant deũ: ꝛ audiebãt eos qui in custodia erant. Subito vero terre motus factus est magnus: ita vt mouerẽtur fundamenta carceris. Et statim apta sunt omnia ostia: ꝛ vniuersorum vincula soluta sunt. ¶ Expergefactus aũt custos carceris ꝛ vidẽs ianuas apertas carcer̃ euaginato gladio volebat se interficere estimans fugisse vinctos. Clamauit aũt paulus voce magna dicẽs. Nihil tibi mali feceris. Uniuersi enim hic sumus. Petitoqꝫ lumine introgressus est: ꝛ tremefactus ꝓcidit paulo ꝛ syle ad pedes ꝛ ꝓducens eos foras ait. Dñi: qd me oportet facere vt saluus fiam? At illi dixerunt. Crede in dñm iesum: ꝛ salu⁹ eris tu ꝛ domus tua. Et locuti sunt ei verbũ dñi: cũ oĩbus qui erant in domo. Et tollens eos in illa hora noctis lauit plagas eorum: ꝛ bapt̃çat⁹ est ipse ꝛ omnis domus eius continuo. Cumqꝫ perduxisset eos in domum suam apposuit eis mensam: ꝛ letatus est cum ẽi domo sua credens deo. Et cum dies fact⁹ esset miserunt magistratus lictores dicentes. Dimitte hoĩes illos. Nunciauit autẽ custos carceris verba hec paulo: q2 miserunt magistratus: vt dimittamini. Nunc igitur exeuntes ite in pace. Paulus autẽ dixit eis. Cesos nos publice indemnatos hoĩes romanos miserunt in carcerem: ꝛ

nūc occulte nos eijciūt. Nō ita. ſʒ veniant ꝛ ipſi nos eijciāt. Nūciauerūt āt magiſtratibꝰ lictores vba h. Timuerūtq̧ audito ꝙ romani eēnt ꝛ veniētes dep̄cati ſūt eoſ ꝛ educētes rogabāt vt egrederent̄ de vrbe. Exeūtes aūt de carcere: itroierūt ad lidiam: ꝛ viſis fratribus conſolati ſunt eoſ ꝛ profecti ſunt. ¶ XVII.

Cum aūt pābulaſſent āphipolim ꝛ appolloniā venerūt theſſalonicā vbi erat ſynagoga iudeorum. Scd̄m ꝯſuetudinē aūt paulus itroiuit ad eos: ꝛ p ſabbata tria diſſerebat eis de ſcri-
4.8 pturis adapiēs ꝛ inſinuās. ¶ q2 xp̄s oportuit pati ꝛ reſurgere a mortuis: ꝛ q2 hic ē ieſus xp̄s quē ego ānūcio vobis. Et qdā ex eis crediderūt ꝛ adiūcti ſūt paulo ꝛ ſyle: ꝛ de colētibꝰ gētilibuſq̧ multitudo magna ꝛ mlīeres nobiles nō pauce. Zelātes aūt iudei aſſumētesq̧ de vulgo viros q̄ſdā malos ꝛ turba facta ꝯcitauerūt ciuitatē: ꝛ aſſiſtētes domui iaſonis q̄rebāt eos ꝑducere i pplm̄. Et cū nō inueniſſent eos trahebāt iaſonē ꝛ q̄ſdā frēs ad p̄ncipes ciuitatis clamātes: qm̄ hi q vrbē cōcitant ꝛ huc venerūt q̄s ſuſcepit iaſon. ¶ ꝛ hi oēs
5.1.8 ꝯtra decreta ceſaris faciūt regē aliū dicentes eē ieſū. Cōcitauerūt aūt plebē ꝛ p̄ncipes ciuitatꝭ audiētes hec. Et accepta ſatiſfactiōe a iaſone ꝛ a ceteris dimiſerūt eoſ. Frēs vō ꝯfeſtim p noctē dimiſerūt paulū ꝛ ſylā i beroam. Qui cū veniſſet i ſynagogā iudeoꝝ itroierūt. Hi aūt erāt nobiliores eoꝝ q ſūt theſſalonice q ſuſceperūt vbū cū oī auiditate. q̄tidie ſcrutātes ſcripturas ſi hec ita ſe haberēt. Et multi qdē crediderūt ex eis ꝛ mlīeꝝ gētiliū honeſtarū ꝛ viri nō pauci. Cū āt cognouiſſēt i theſſalonica iudei: q2 ꝛ beroe p̄dicatū ē a paulo vbū dei: venerūt ꝛ illuc cōmouētes ꝛ turbātes multitudinē. Statiq̧ tūc paulū dimiſerūt frēs: vt iret vſq̧ ad mare. Sylas aūt ꝛ timotheus remāſerūt ibi. Qui āt deducebāt paulū: pduxerūt eū vſq̧ ad athenas: ꝛ accepto mādato ab eo ad ſylā ꝛ timotheū vt q̄ celeriter venirēt ad illū: ꝓfecti ſūt. Paulus aūt cū athenis eos expectaret: icitabat̄ ſpūs eiꝰ in ipſo vidēs idolatrie deditā ciuitatē. Diſputabat igit̄ in ſynagoga cū iudeis ꝛ colentibꝰ ꝛ in foro p oēs dies ad eos q audierant. Quidam aūt epicurei ꝛ ſtoici philoſophi diſſerebāt cū eo: ꝛ qdam dicebāt. Quid vult ſeminiuerbius hic dicere. Alij vō: nouoruʒ de- C
monioꝝ videt̄ annūciator eſſe. q2 ieſuʒ ꝛ reſurrectionē annūciabat eis. Et app̄hēſum eū ad ariopaguʒ duxerunt dicentes. Poſſumus ſcire q̄ eſt hec noua q̄ a te dicit̄ doctrina. Noua eni q̄dam infers auribus noſtris. Volumus ergo ſcire quid nā velint hec eſſe. Athenienſes aūt oēs ꝛ aduene hoſpites ꝛ ad nihil aliud vocabāt niſi aut dicere aut audire aliquid noui. Stans aūt paulus in medio ariopagi ait. Viri athenienſes per oia q̄ſi ſupſticioſoſ vos video. Preteriens. n. ꝛ videns ſimulacra veſtra: iueni ꝛ araʒ i qua ſcriptū erat. Ignoto deo. Qđ ergo ignorantes colitis. hoc ego annūcio vobis. Deus q fecit mundum ꝛ oia q̄ in eo ſūt: hic celi ꝛ terre cū ſit dn̄s non in manufactis tēplis habitat: nec māibus humanis colit̄ indigēs aliquo cū ipſe det oībus vitā ꝛ inſpirationē ꝛ oia fecitq̧ ex vno oē genus hominū: inhabitare ſup vniuerſā faciē tre. definiēs ſtatuta tpa: ꝛ termios habitationis eoꝝ q̄rere deū ſi forte attrectēt eū aut īueniant: Quis nō lōge ſit ab vnoquoq̧
nr̄m. In ipſo eni viuimus ꝛ mouemur ꝛ D
ſumꝰ: ſicut ꝛ qdā vr̄oꝝ poetaꝝ dixerunt Ipſius eni genꝰ ſumꝰ. Genꝰ ḡ cū ſimꝰ dei. nō debemꝰ eſtimare auro ꝛ argento aut lapidi: ſculpture artis ꝛ cogitationis hōis diuinū eē ſimile. Et tpa quidē huiꝰ ignorantie deſpiciēs deꝰ nūc annūciat hominibꝰ: vt oēs vbiq̧ pniaʒ agāt eo ꝙ ſtatuit diē in quo iudicaturꝰ eſt orbē in eqtate in viro in q̄ ſtatuit fidē p̄bens oībus ſuſcitās eū a mortuis. Cū audiſſent autē reſurrectionē mortuoꝝ: qdaʒ quidē irridebāt: qdem vō dixerunt. Audiemꝰ te de hoc iteꝝ. Sic paulus exiuit de medio eoꝝ. Quidā vō viri adherētes ei crediderūt in qbꝰ ꝛ dionyſius ariopagita ꝛ mlīer nomine damaris: ꝛ alij cum eis. ¶ XVIII

Poſt hec egreſſus ab athenis venit corinthū: ꝛ inueniēs quedā iu- A
deū noīe aqlā pōticū genere q nuper venerat ab italia ꝛ p̄ſcillā vxorē eius eo ꝙ p̄cepiſſet claudiꝰ diſcedere oēs iudeos a roma: acceſſit ad eos ꝛ q2 eiuſdē erat artis: manebat apđ eos: ꝛ opabat̄ erāt aūt
ſcenofactorie artis. ¶ Et diſputabat i ſyna- 5.6.c.
goga p oē ſabbatū: inponēs nomen dn̄i

iesu suadebatq3 iudeis τ grecis. Cū ve/
nissēt aūt de macedonia sylas τ timotheꝰ
istabat vbo paulus testificās iudeis esse
xp̄m iesū. Cōtradicētibꝰ aūt eis τ blasphe
mātibus: excutiēs vestimēta sua: dixit ad
B eos. Sāguis vester sup caput vr̄m. Mū
dus ego ex h ad gētes vadā. Et migrās
inde itrauit i domū cuiusdā noīe titi iusti
colētis deū: cuius domus erat ꝯiuncta sy
nagoge. Crispus aūt archisynagogꝰ cre
didit dn̄o cū oī domo sua: τ multi corīthio
rū audiētes credebāt τ baptizabant. Di
xit aūt dn̄s nocte p visionē paulo. Noli ti
mere: sed loq̄re τ ne taceas. Propter q̄d
ego sum tecū: τ nemo apponet tibi vt no/
ceat te: qm̄ populꝰ ē mihi multꝰ in hac ci
uitate. Sedit aūt ibi annū τ sex menses:
docēs apd̄ eos vbū dei. Gallióe aūt pro
cōsule achaie: isurrexerūt vno aīo iudei i
paulū: τ adduxerūt eū ad tribunal dicen/
tes: q2 ꝯtra legē hic psuadet hoībus cole
re deū. Incipiēte aūt paulo apire os: di/
xit gallio ad iudeos. Si q̄dem eēt iniquū
aliq̄d aut facinꝰ pessimū o viri iudei. re/
cte vos sustinerē: si vo q̄stiōes sūt d̄ ver
bo τ nominibꝰ legis vr̄e: vosipsi videri
C tis. Iudex ego hoꝝ nolo eē. Et minauit
eos a tribunali. Apphendētes aūt oēs so
sthenē pncipē synagoge pcutiebāt eum añ
tribunal τ nihil eorum gallioni cure erat.
Paulus vo cū adhuc sustinuisset dies
multos. fribus valefaciēs nauigauit i sy
riā: τ cū eo priscilla τ aq̄la q sibi totōderat
in cēchris caput. Habebat eni votū. De
uenitq3 ephesū: τ illos ibi reliq̄t. Ipe vo
ingressus synagogā disputabat cū iudeis
Rogātibus aūt eis vt ampliori tpe mane/
ret: nō cōsensit: sed valefaciēs τ dicēs ite
D rū reuertar ad vos deo volēte ꝓfectꝰ est
ab epheso. Et descēdēs cesareā ascēdit τ
salutauit ecclesiā: τ descēdit ātiochiā. Et
facto ibi aliq̄nto tpe: ꝓfectus ē pābulās
ex ordine galatiā regionē: τ phrygiā con
firmās oēs discipulos. Iudeus aūt q̄dam
apollo noīe alexādrinꝰ genere vir eloq̄ns
deuēit ephesū: potēs in scripturis. Hic
erat edoctus viā dn̄i: τ feruēs spū loq̄bat
τ docebat diligēter ea q̄ sunt iesu: sciens
tantū baptismū iohānis. Hic ergo cepit
fiducialiter agere in synagoga. Quē cum
audissent priscilla τ aquila assumpserunt
eum. τ diligentius exposuerunt ei viam
dn̄i. Cū aūt vellet ire achaiam: exhortati
frēs scripserūt discipulis vt susciperēt eū
Qui cum venisset contulit multū his qui
crediderunt. Vehementer enim iudeos
reuincebat. publice ostēdens per scriptu/
ras esse xp̄m iesum.

XIX.

Factum est aūt cū apollo esset cori A
thi: aut paulus pagratis supiori
bus ptibus veniret ephesum. τ i
ueniret quosdam discipulos. Dixitq3 ad
eos. Si spm̄ scm̄ accepistis credentes. At
illi dixerunt ad eum. Sed neq3 si spūssan
ctus est audiuimus. Ille vo ait. In quo
ergo baptizati estis. Qui dixerūt. In io/
hannis baptismate. Dixit autem paulus.
¶ Johānes baptizauit baptismo pnie po s.i.a.
pulū dicens in eum q venturus esset post
ipm vt crederent: hoc est in iesum. His
auditis baptizati sunt in noīe domini iesu
Et cum iposuisset illis manus paulus ve/
nit spiritꝰ sanctus sup eos τ loq̄bant lin/
guis τ pphetabāt. ¶ Erant autē oēs viri s.2.a.
fere duodecim. Introgressus synagogā
cū fiducia loquebat p tres menses: dispu
tans τ suadens de regno dei. Cū autem
q̄dam indurarent τ nō crederent maledi
centes viā dn̄i coram multitudine disce/
dens ab eis segregauit discipulos: quoti
die disputans in schola tyranni cuiusdā.
Hoc autē factū est p biēnium: ita vt oēs
qui habitabāt in asia audirēt verbum dn̄i
iudei atq3 gentiles. Virtutesq3 nō modi
cas q̄slibet faciebat deus p manum pauli:
ita vt etiā super lāguidos deferrent a cor
pore eius sudaria τ semicincta τ recede/
bāt ab eis languores: τ spūs neq̄ egre/
diebant. Tēptauerūt autē q̄dam τ de cir
cūeuntibus iudeis exorcistis iuocare sup
eos q habebant spūs malos nomē dn̄i ie
su dicentes. Adiuro vos p iesum quem
paulus p̄dicat. Erant aūt cuiusdam iudei
noīe scene pncipis sacerdotū septē filij: q
h faciebāt. Rn̄dēs āt spūs neq̄ dixit eis.
Iesū noui τ paulū scio. Vos aūt q estis.
Et isiliēs hō i eos i q̄ erat demoniū pessi
mū τ dn̄atus amboꝝ: iualuit ꝯ eos ita vt
nudi τ vulnerati effugerēt de domo illa.
Hoc āt notū factū ē oībus iudeis atq3 ge
tilibꝰ q hitabāt ephesi: τ cecidit timor sup
oēs illos: τ magnificabat nomē dn̄i iesu
¶ Multiq3 credētiū veniebāt ꝯfitētes τ ānū Mt.3.
ciātes actꝰ suos. Multi āt ex eis qui fue/
rāt curiosa sectati: cōtulerūt libros τ com
busserūt eos corā oībꝰ: τ cōputatis precijs

illoꝝ íuenerũt pecuniã denarioꝝ qnq̃gin
C ta miliũ. Ita fortit̃ crescebat vbũ dĩ ⁊ cõ
firmabat. His ãt explet̃ ꝓposuit paulus
i spũ trãsita macedonia ⁊ achaia ire hiero
solymã dicẽs qm̃ pꝰq̃ fuero ibi: oꝫ me et
romã vidẽ. Mittẽs aũt i macedoniã du
os ex mistrãtibus sibi timotheũ et erastuꝫ
ipse remãsit ad tps i asia. Facta ẽ autẽ illo
tpe turbatio nõ minima de via dñi. De
metrius.n.qdã noie argẽtarius faciens
edes argẽteas diane p̃stabat artificibus ñ
modicũ q̃stuꝫ: q̃s ɔuocãs et eos q eiusmõi
erãt opifices: dixit. Viri scit̃ q2 de h̃ arti
ficio ẽ nob acq̃sitio: et videtis et auditis q2
nõ solũ ephesi: ſꝫ pene toti' asie paulus h̃
suadens auertit multã turbã dicens: qm̃
nõ sunt dij q manibus fiunt. Nõ solũ aũt
hec pıclitabit nobis ps in redargutioneꝫ
venire: ſꝫ ⁊ magne diane tẽpluꝫ i nihiluꝫ
reputabit: ⁊ destrui icipiet maiestas eius
quã tota asia ⁊ orbis colit. His auditis re
pleti sunt ira ⁊ exclamauerunt dicẽtes: ma
gna diana ephesioꝝ. Et ipleta ẽ ciuitas to
ta ɔfusione: ⁊ ipetũ fecerũt vno aio i thea
trũ rapto gaio ⁊ aristarcho macedonibus
comitibus pauli. Paulo aũt volente itra
re in pplm: nõ pmiserunt discipuli. Qui
dam aũt ⁊ de asie p̃ncipibus q erãt amici
eius miserunt ad eũ: rogantes ne se daret
i theatrũ. Alij autẽ aliud clamabãt. Erat
B eni ecclesia ɔfusa: ⁊ plures nesciebãt qua
ex cã ɔuenissent. De turba aũt ɔtraxerũt
alexandrũ: ꝓpellentibus eũ iudeis. Ale
xander aũt manu silentio postulato: vole
bat reddere rõnem pplo. Quẽ vt cogno
uerunt iudeũ eẽ: vox facta ẽ vna oium q̃si
p horas duas clamantiũ. Magna diana
ephesioꝝ. Et cũ sedasset scriba turbas di
xit. Viri ephesij: quis enim est hoiꝫ qui
nesciat ephesioꝝ ciuitatẽ cultricẽ esse ma
gne diane iouisq̃ prolis? Cũ g his ɔtra
dici non possit: oportet vos sedatos esse: ⁊
nihil temere agere. Adduxistis enim ho
mines istos: neq̃ sacrilegos: neq̃ blas
phemantes deam vestram. Quod si de
metrius ⁊ qui cum eo sunt artifices ha
bẽt aduersus aliquem causaꝫ: conuentus
forenses agunt: ⁊ ꝓcõsules sunt: accusẽt
inuicẽ. Siqd aũt alterius rei q̃ritis: in le
gittima ecclesia poterit absolui. Nã ⁊ pe
riclitamur argui seditionis hodierne: cuꝫ
nullus obnoxius sit de quo possum' red
dere rõnem ɔcursus istius. Et cũ hec di
xisset: dimisit ecclesiam.

XX

Postq̃ aũt cessauit tumultus: vo A
catis paulus discipulis ⁊ exhorta
tus eos valedixit: ⁊ ꝓfectus est vt
iret in macedoniã. Cũ aũt perambulasset
ptes illas ⁊ exhortatus eos fuisset multo
s̃mone: venit ad greciã: vbi cũ fecissꝫ mẽ
ses tres: facte sunt illi isidie a iudeis naui
gaturo in syriã: habuitq̃ ɔsiliũ vt reuer
teret p macedoniã. Comitatus ẽ aũt eum
sosi pater pirrhi beroensis: thessalonicen
siũ vo aristarchus ⁊ secũdus ⁊ gaiꝰ der
beus ⁊ timotheꝰ: asiani vo tychicus ⁊ tro
phimus. Hi cũ p̃cessissent sustinuerunt
nos troade: nos vo nauigauimus post
dies azymoꝝ a philippis: ⁊ venimus ad
eos troadẽ i diebus qnq̃: vbi demorati
sumus diebus septẽ. Vna aũt sabbati cũ
ɔuenissemus ad frangendũ panẽ: paulus
disputabat cũ eis ꝓfecturus i crastinũ: ꝓ
traxitq̃ sermonẽ vsq̃ in mediã noctem.
Erant aũt lãpades copiose i cenaculo vbi
eramus ɔgregati. Sedẽs aũt qdam ado
lescẽs noie eutychus sup fenestrã: cũ mer
geret sõno graui disputante diu paulo du
ctus sõno cecidit de tertio cenaculo deor B
sũ: ⁊ sublatus ẽ mortuus. Ad quẽ cũ de
scendisset paulus icubuit sup eum: ⁊ com
plexus dixit. Nolite turbari. Aia enim 3. Reg. 17.
ipsius i ipso ẽ. Ascẽdens aũt frangensq̃ 4. Reg. 4.
panẽ ⁊ gustãs: satisq̃ allocutus ẽ vsq̃ in
lucẽ: ⁊ sic ꝓfectꝰ ẽ. Adduxerũt ãt pueꝝ vi
uentẽ: ⁊ ɔsolati sunt nõ minime. Nos ãt
ascẽdentes nauẽ nauigauimus i asson: i
de suscepturi pauluꝫ. Sic.n.disposuerat:
ipse p terrã iter facturus. Cũ aũt ɔuenisse
mus i asson: assũpto eo venimꝰ mytilenẽ
Et ide nauigãtes sequẽti die venimus ɔ
chiũ: ⁊ alia die applicuimus samũ: ⁊ seq̃n
ti die venimꝰ myletũ. Proposuerat eniꝫ
paulus trãsnauigare ephesũ: ne q̃ mora il
li fieret i asia. Festinabat.n.si possibile si
bi eẽt: vt diẽ pentecostẽ faceret hierosoly
mis. A myleto aũt mittẽs ephesũ vocauit
maiores natu ecclesie: q cũ venissent ad eũ
⁊ simul eẽnt: dixit eis. Vos scitis a p̃ma
die q̃ igressus sũ in asiã q̃lit vobiscũ p oẽ C
tps fuerim seruiens dño cũ oi humilitate
⁊ lachrymis ⁊ tẽptationibus que mihi ac
ciderunt ex insidijs iudeoꝝ: quõ nihil sub
traxerim vobis vtiliũ: q̃ minus ãnuncia

rē vobꝫ ⁊ docerē vos publice ⁊ ꝑ domos:
testificās iudeis atqꝫ gētilibꝰ i deū pniāz
⁊ fidē i dn̄m nr̄m iesum xp̄m. Et nūc ecce
ego alligatus spū: vado i hierl̄m: q̄ in ea
vētura sūt mihi ignorās: nisi ꝙ spūsctūs
ꝑ oēs ciuitates mihi ꝓtestat̄ dicēs: qm̄ vi
cula ⁊ tribulatiōes hierosolymis me ma/
nēt. Sꝫ; nihil hoꝝ vereor: nec facio aiam
meā ꝓciosiorē q̄ꝫ me: dūmodo ꝯsumē cur
sū meū ⁊ ministeriū vbi qd̓ accepi a dn̄o
iesu testificari euāgeliū grē dei. Et nūc ec
ce ego scio q̄ amplius nō videbitis faciez
meā: vos oēs ꝑ q̊s trāsiui p̄dicās regnū
dei. Quapꝑpter ꝯtestor vos hodierna die
q̄ mūdus sū a sanguine oium. Nō.n.sb
terfugi q̊ minꝰ annūciarē oē ꝯsiliū dei vo
D bis. Attendite vobis ⁊ vniuerso gregi in
q̊ vos spūssanctus posuit ep̄os regere ec
clesiā dei: quā acq̄siuit sanguie suo. Ego
scio qm̄ intrabūt post discessionē meā lu/
pi rapaces in vos: nō parcentes gregi. ⁊
ex vobisipsis exurgēt viri loquētes ꝑuer
sa: vt abducāt discipulos post se. Propt
qd̓ vigilate memoria retinētes: qm̄ ꝑ triē
nium nocte ⁊ die nō cessaui cū lachrymis
monēs vnūquēqꝫ vr̄m. Et nūc cōmēdo
vos deo ⁊ vbo grē ipsiꝰ: q potēs ē edifi/
care ⁊ dare hereditatē in scificatis oibus.
Argētū ⁊ auꝝ aut vestē nulliꝰ concupiui
sicut ipsi scitis: qm̄ ad ea q̄ mihi opus erāt
⁊ his q mecū sunt: ministrauerūt manus
iste. Oia ostēdi vobis: qm̄ sic laborātes
oportet suscipe ifirmos: ac meminisse v/
bi dn̄i iesu: qm̄ ipse dixit. Beatius ē ma/
gis dare q̄ꝫ accipe. Et cū hec dixisset posi
tis genibꝰ suis orauit cū oibus illis. Ma
gnus aūt fletus factꝰ ē oium: ⁊ ꝓcūbētes
sup collū pauli osculabant̄ eū dolētes ma
xime i vbo qd̓ dixerat: qm̄ amplius faciē
eius nō eēnt visuri. Et deducebant eum
ad nauem. XXI
A Cum aūt factū eēt vt nauigaremꝰ
abstracti ab eis: recto cursu veni
mus choum ⁊ sequēti die rhodū:
⁊ inde patharā. Et cū inuenissemus nauē
transfretantē in phenicē: ascendentes na
uigauimus. Cuz apparuissemꝰ aūt cypro
relinquētes eā ad sinistrā nauigauimus i
syriā ⁊ venimus tyrū. Ibi eni nauis ex/
positura erat onus. Inuentis autē discipu
lis māsimus ibi diebꝰ septem. Qui paulo
dicebāt ꝑ spm̄: ne ascēderet hierosolymā.
Et expletis diebus ꝓfecti ibamus: deducē
tibus nos oibus cū vxoribus ⁊ filijs vsqꝫ
foras ciuitatē ⁊ positis genibꝰ i littore oraui
mus. Et cū valefecissemus iuicē ascendi/
mus nauē: illi aūt redierūt i sua. Nos vo
nauigatione explicita a tyro descēdimus
ptolomaidā: ⁊ salutatis fratribus māsimꝰ
die vna apud illos. Alia aūt die ꝓfecti ve
nimus cesareā. Et intrātes domū philip/
pi euāgeliste q erat vnꝰ de septē: māsimꝰ
apud eū. Huic aūt erāt q̄ttuor filie vgi/
nes ꝓphetantes. Et cū moraremur ꝑ di/
es aliq̊t: superuenit qdā vir a iudea ꝓphe/
ta noie agabus. Is cū venisset ad nos tu
lit zonā pauli: ⁊ alligās sibi pedes ⁊ manꝰ
dixit: Hec dicit spūssanctus. Viꝝ cuius ē B
zona hec sic alligabunt in hierl̄m iudei: et
tradent in manus gentiuꝫ. Qd̓ cuz audis
semus rogabamꝰ nos: ⁊ q loci illius erat
ne ascēderet hierosolymā. Tūc respondit
paulus ⁊ dixit. Quid facitis flentes ⁊ af/
fligentes cor meū? Ego aūt nō solum alli
gari: sed ⁊ mori in hierusalē paratus sum
ꝓpter nomē dn̄i iesu. Et cū ei suadere nō
possemꝰ: quieuimus dicētes. Dn̄i volūtas
fiat. Post dies aūt istos p̄pati ascēdeba/
mus in hierusalē. Venerūt aūt qdā ex di
scipulis a cesarea nobiscū: adducētes secū
apud quē hospitaremur iasonē quēdā cy
priū antiquū discipulū. Et cū venissemus
hierosolymā: libent̄ exceperūt nos fratres
Sequēti aūt die itroibat paulus nobiscuz
ad iacobuz: omēsqꝫ collecti sunt seniores.
Quos cū salutasset: narrabat ꝑ singula q̄
deus fecisset in gētibus ꝑ ministeriū illiꝰ.
At illi cū audissent magnificabāt deū dixe
rūtqꝫ ei. Vides frat̄ q̊t milia st̄ in iudeis
q crediderūt: ⁊ oēs emulatores sūt legis.
Audierūt aūt de te: q̄ discessionē doceas
a moyse eoꝝ q ꝑ gentes sūt iudeoꝝ: dicēs
nō debere eos circūcidere filios suos: ne
qꝫ ꝯm ꝯsuetudinē igredi. Quid ḡ ē. Vti
q̄ꝫ oꝫ ꝯuenire multitudinē. Audiēt.n. te
superuenisse. Hoc ḡ fac qd̓ tibi dicimus.
Sūt nobis viri q̄ttuor votū habentes sup
se. His assumptis scifica te cū illis: ⁊ ipē
de i illis vt radāt capita: ⁊ sciēt oēs: q̄ q̄
de te audiert̄ falsa sūt sꝫ ambulas ⁊ ipse cu
stodiēs legē. De his āt q crediderūt ex gē
tibus nos scripsimus iudicantes: vt absti
neāt se ab idolis imolato ⁊ sanguine ⁊ suf
focato ⁊ fornicatione. Tūc paulus assūptis

viris postera die purificatus cū illis itra/
uit i tēplū: annūcians expletionē diex pu
rificatiōis: donec offerret̄ p vno q̄s eoxū
oblatio. Cū aūt septē dies ꝯsūmarent̄ hi
q de asia erāt iudei cū vidissent eū i tēplo
ꝯcitauerūt oēm pplm: ⁊ iniecerūt ei ma/
nus clamantes: Viri israelite adiuuate.
Hic ē hō q aduersus pplm ⁊ legē ⁊ locū
hūc oēs vbiq̄ docēs: insup ⁊ gētiles idu
xit i tēplū: ⁊ violauit scm̄ locū istū. Vide/
rāt. n. trophimū ephesum i ciuitate cū ip/
so: quē estimauerūt: qm̄ i tēplū introduxis
set paulus. Cōmotaq̄ ē ciuitas tota ⁊ fa/
cta ē cōcursio ppl'i. Et apphendētes pau
B lū trahebāt eū ext a tēplū: ⁊ stati clause sūt
ianue. Querētib⁹ aūt eū occidere nūcia/
tū ē tribuno cohortis: q᷑ tota ꝯfundit̄ hie
rusalē. Qui stati assumpt' militibus ⁊ cē
turiōib⁹ decurrit ad illos. Qui cū vidisset
tribunū ⁊ milites: cessauerūt pcutē paulū
Tūc accedēs tribunus apphēdit eū ⁊ ius/
sit alligari catenis duabus: ⁊ introgabat
qs eēt: ⁊ qd fecisset. Alij aūt aliud clama/
bāt in turba. Et cū nō posset certū cogscē
p̄ tumultu: iussit duci eū i castra. Et cū ve
nisset ad gradus ꝯtigit vt portaret̄ a mili
tibus ppī vim ppl'i. Seq̄bat̄. n. multitudo
ppl'i clamās: tolle eū. Et cū cepisset iduci i
castra paulus: dicit tribuno. Si l3 mihi lo
q aliqd ad te? Qui dixit ei grece nosti? Nō
ne tu es egyptius q añ hos dies tumultū
ꝯcitasti: ⁊ eduxisti in desertū q̄ttuor milia
viroꝝ siccarioꝝ? Et dixit ad eū paulus.
Ego hō sū qdē iudeus a tharso cilicie: nō
ignote ciuitatis municeps. Rogo aūt te:
pmitte mihi loq ad pplm. Et cū ille pmi/
sisset paulus stans i gradibus ānuit mān
ad plebē: ⁊ magno silentio facto: allocu/
tus est lingua hebrea dicens. ¶ XXII

A V Iri frēs ⁊ pres: audite quam ad
vos nūc reddo rōnē. Cū audisset
aūt q᷑ hebrea ligua loquit̄ ad illos
magis pstiterūt silentiū. Et dixit. Ego
sū vir iudeus natus tharso cilicie: nutrit⁹
aūt i ciuitate secus pedes gamalielis: eru
ditus iuxta vitatē patne legis: emulator
g.a.9.a legis sicut ⁊ vos estis hodie: ¶ q hāc viā p
secutus sū vsq̄ ad mortē: alligās ⁊ tradē s
i custodias viros ac mlieres sicut pnceps
sacerdotū mihi testimonū reddit ⁊ omēs
maiores natu: a quibus ⁊ epistolas accipi
ens ad frēs damascū pgebā: vt adducerē

inde vinctos i hierl'm vt punirent̄. Factū B
ē aūt eunte me ⁊ appropinquāte damasco
media die: subito de celo circunfulsit me
lux copiosa: ⁊ decidēs in trā audiui vocē
dicētē mihi: ¶ Saule saule qd me psequē/ g.9.a.
ris? Ego aūt rndi: Quis es dñe. Dixit/ i.Cor.15.b.
q3 ad me. Ego sū ihs nazaren⁹ quē tu pse Gal.i.c.
q̄ris. Et q mecū erāt lumē qdē viderūt:
vocē aūt nō audierūt ei⁹ q loq̄bat̄ mecū.
Et dixi. Quid faciā dñe? Dñs āt dixit ad
me. Surgēs vade damascū: ⁊ ibi tibi di/
cet̄ de oib⁹ q̄ te oporteat facere. Et cū nō
viderē p claritate luminis illi⁹. ad manū
deductus a comitib⁹: veni damascū. Ana
nias āt qdā vir fm legē testimoniū habēs
ab oib⁹ cohabitantib⁹ iudeis: veniēs ad
me ⁊ stās dixit mihi. Saule frat̄ respice. ⁊
ego eadē hora respexi in eū: At ille dixit.
Deus patꝝ nroꝝ pordinauit te vt cogno C
sceres volūtatē eius: ⁊ videres iustū ⁊ au
dires vocē ex ore eius q᷑ eris testis illi⁹ ad
oēs hoies eoꝝ q̄ vidisti ⁊ audisti. Et nūc
qd moraris? Exurge ⁊ baptizare: ⁊ ablue
peccata tua iuocato noie ipsius. Factū est
aūt reuertēti mihi i hierl'm: ⁊ orāti i tēplo
fieri me in stupore mētis ⁊ videre illū di/
cētē mihi. Festina ⁊ exi velociter ex hierl'm
qm̄ nō recipiēt testimoniū tuū de me. Et
ego dixi: Dñe ipi sciūt q᷑ ego erā ꝯcludēs
i carcerē: ⁊ cedēs p synagogas eos q cre
debant i te. ¶ Et cū funderet̄ sanguis ste/
phani testis tui: ego stabā ⁊ ꝯsentiebā: ⁊ g.7.b.
custodiebā vestimēta inficientiū illū. Et
dixit ad me. Vade: qm̄ ego in natiōes lon
ge mittā te. Audiebāt aūt eū vsq̄ ad hoc
vbū: ⁊ leuauerūt vocē suā dicētes. Tol/
le de trā huiuscemodi. Nō eni fas ē eum
viuere. Vociferātib⁹ aūt eis ⁊ ꝓijcienti/ D
bus vestimēta sua: ⁊ puluerē iactātibus i
aerē: iussit tribunus iduci eū i castra ⁊ fla
gellis cedi ⁊ torq̄ri eū: vt sciret pp quā cā3
sic acclamarēt ei. Et cū astrinxisset eū loris
dixit astāti sibi cēturioni paulus. Si hoiē
romanū ⁊ indēnatū licet vobis flagellare
Quo audito cēturio accessit ad tribunū:
⁊ nūciauit ei dicēs. Quid actur⁹ es. Hic
eni hō ciuis roman⁹ ē. Accedēs aūt tribu
nus dixit illi. Dic mihi si tu romanus es.
At ille dixit. Etiam. Et rndit tribunus.
Ego multa sūma ciuilitatē hāc ꝯsecutus
sum. Et paulus ait. Ego aūt ⁊ natus sū.
Protinus ḡ discesserūt ab illo q eū torturi

erāt. Tribunus q̄ʒ timuit postq̄ʒ resciuit
q2 ciuis roman⁹ eēt: τ q2 alligassʒ eū. Po
stera aūt die volēs scire diligenti⁹ q̄ ex cā
accusaret' a iudeis soluit eū: τ iussit sacer/
dotes cōuenire τ oē conciliuʒ τ pducens
paulū statuit inter illos. ¶XXIII
A Intendēs aūt in cōciliuʒ paulus
ait. Viri frēs: ego oī ɔscia bona
ɔuersatus sū añ deū vsq̄ʒ in ho/
diernū diē. Princeps aūt sacerdotū ana
nias p̄cepit astātibus sibi pcutere os eius
Tūc paulus dixit ad eū. Percutiet te de
us paries dealbate. Et tu sedēs iudicas
me ₰m legē: τ ɔ legē iubes me pcuti. Et
q astabāt dixerūt. Sūmū sacerdotē dī ma
ledicis. Dixit aūt paulus. Nesciebā frēs
q2 pnceps est sacerdotū. Scriptū est eniʒ
Exo.22. ¶ Principē ppl'i tui nō maledices. Sci/
ens aūt paulus q2 vna ps eēt saduceoꝝ τ
altera phariseoꝝ: exclamauit in concilio.
Phil.3.a ¶ Viri frēs. ego phariseus sū: fili⁹ phari
seoꝝ. De spe τ resurrectōe mortuoꝝ ego
iudicor. Et cū hec dixisset. facta est dissen
sio inter phariseos τ saduceos τ soluta est
Mat.22.d multitudo. ¶ Saducei aūt dicūt nō eē re/
surrectiōeʒ mortuoꝝ: neq̄ʒ angeluʒ neq̄ʒ
spm̄ pharisei aūt vtraq̄ʒ ɔfitent'. Fact⁹ ē
aūt clamor magn⁹ τ exurgētes qdā pha/
riseoꝝ: pugnabāt dicētes. Nihil mali in
B uenim⁹ in hoīe isto. Quid si spūs locut⁹
est ei aut angelus. Et cū magna dissensio
facta eēt timēs tribun⁹ ne discerperet' pau
lus ab ipis: iussit milites descēdere τ ra/
pere eū de medio eoꝝ: ac deducere eū i ca
I.17.c. stra. ¶ Sequēti aūt nocte assistēs ei domi
nus ait. Cōstās esto. Sicut eni testificat⁹
es de me i hierl'm. sic te oʒ τ rome testifi/
cari. Facta aūt die collegerūt se qdā ex iu
deis τ deuouerūt se dicētes neq̄ʒ māduca
turos neq̄ʒ bibituros: donec occiderent
paulū. Erāt aūt plusq̄ʒ q̄draginta viri q
hāc cōiurationē fecerāt. q accesserunt ad
pncipē sacerdotū τ seniores: τ dixerunt.
Deuotiōe deuouim⁹ nos nihil gustatu/
ros: donec occidam⁹ paulū. Nūc ḡ vos
notū facite tribuno cū ɔcilio: vt pducat il
lū ad vos tāq̄ʒ aliqd certius cogniturī de
eo. Nos vo priusq̄ʒ appropiet parati su
C mus interficere illū. Qd cū audisset fili⁹
sororis pauli isidias. venit τ intrauit i ca
stra. nūciauitq̄ʒ paulo. Vocās aūt paul⁹
ad se vnū ex cēturionibus ait. Adolescē
tē hūc adduc ad tribunū. Habʒ. n. aliqd
indicare illi. Et ille qdē assumēs eū: du/
xit ad tribunū: τ ait. Vinct⁹ paulus roga
uit me hūc adolescētē pducere ad te: habē
tē aliqd loq tibi. Apphēdēs aūt tribun⁹
manū illi⁹ secessit cū eo seorsū: τ introga/
uit illū. Quid ē qd habes indicare mihi.
Ille aūt dixit. Iudeis ɔuēit rogare te vt
crastina die pducas paulū i ɔciliū: q̄si ali
q certi⁹ inqsituri sint de illo: tu vo ne cre
dideris illis. Insidiant'. n. ex eis viri am
pli⁹ q̄ʒ q̄draginta: q se deuouerūt nō mā/
ducare neq̄ʒ bibere donec inficiāt eum τ
nūc parati sūt expectātes pmissū tuū. Tri
bun⁹ igit' dimisit adolescētē p̄cipiēs ei ne
cui loqret': qm̄ hec nota sibi fecissʒ. Et vo
catis duob⁹ cēturiōibus. dixit illis. Pa
rate milites ducētos vt eāt vsq̄ʒ cesareā τ
eqtes septuaginta τ lācearios ducentos a
tertia hora noctis τ iumēta p̄parate: vt im
ponētes paulū: saluū pducerēt ad felicē p
sidē. Timuit eni ne forte raperēt eū iudei
τ occiderēt: τ ipe postea calūniā sustinēt: D
tāq̄ʒ acceptur⁹ pecuniā: scribēs ei epl'am
ɔtinētē hec. Claudi⁹ lysias: optimo p̄si/
di felici salutē. Viꝝ hūc cōphēsū a iudeis
τ incipiētē inifici ab eis supueniēs cū ex/
ercitu eripui. cognito q2 roman⁹ ē volēs
q̄ʒ scire cām quā obijciebāt illi deduxi eū i
ɔciliuʒ eoꝝ. Quē iueni accusari de q̄stio
nib⁹ legis ipoꝝ nihil vero dignū morte
aut vīculis hētem crimē. Et cū mihi pla/
tū eēt de isidijs q̄s pauerāt illi misi euʒ ad
te: denūciās τ accusatorib⁹ vt dicāt apd te
Vale. Milites vo ₰m p̄ceptū sibi assu/
mētes paulū duxerūt p noctē i antipatri/
dē. τ postera die dimissis eqtibus vt cum
eo irēt: reuersi sūt ad castra. Qui cū ve/
nissēt cesareā τ tradidissēt epl'aʒ p̄sidi: sta
tuerūt añ illū τ paulū. Cū legisset aūt τ in
terrogasset de qua puincia eēt τ cogscēs
q2 de cilitia: audiā te inqt cum accusatores
tui venerint. Iussitq̄ʒ in pretorio herodis
custodiri eum. ¶XXIIII.
Post qnq̄ʒ āt dies dscēdit pnceps sa A
cerdotū ananias cū seniorib⁹ qbus
dā τ tertullo qdā oratore: q adierūt p̄sidē
aduersus paulū. Et citato paulo. cepit ac
cusare tertullus dicēs. Cū in multa pace
agam⁹ p te: τ multa corrigant' p tuā pui
dentiā. semp τ vbiq̄ʒ suscipim⁹ optime fe
lix cū oī graꝝ actiōe. Ne diuti⁹ āt te ptra

bā: oro breuit audias nos ꝓ tua clemētia
Inuenimus hūc hoīez pestiferū ꝛ ꝯcitan
tem seditionē oībus iudeis i vniuerso or
be ꝛ autorem seditiōis secte naçarenoꝝ: q
ēt tēplum violare conatꝰ est: quez ꝛ app/
hensū voluimus ſm legem nr̄am iudica/
re. Superueniēs aūt tribunus lysias cū vi
magna eripuit eū de manibus nr̄is iubēs
accusatores eius ad te venire a q̄ potis ipē
iudicans de oībus istis cognoscere: de qbus
nos accusamus eū. Adiecerūt āt ꝛ iudei:
dicētes hec ita se hr̄e. Rn̄dit autē paulus
annuēte sibi p̄side dicere. Ex multis ānis
te eē iudicē genti huic sciens: bono aīo ꝓ
me satisfaciā. Potes eni cognoscere quia
nō plus sūt mihi dies q̄ȝ duodeci ex q̄ ascē
di adorare in hierl'm: ꝛ neqȝ in tēplo iue/
nerūt me cū aliq̄ disputātē aut ꝯcursū faciē
tē turbe neqȝ i synagogis neqȝ i ciuitate:
neqȝ ꝓbare pn̄t tibi de qbus nūc me accu
sāt. Cōfiteor aūt h̄ tibi ꝙ ſm sectā quā di
cūt heresim sic deſuio prī ꝛ deo meo: cre/
dēs oībus q̄ in lege ꝛ ꝓphis scripta sunt
spem hn̄s in deū quā ꝛ hi ipsi expectāt re
surrectionē futurā iustoꝝ ꝛ iniq̄ꝝ. In h̄
ꝛ ipse studeo sine offendiculo ꝯsciam hr̄e
ad deū: ꝛ ad hoīes semp. Post ānos aūt
plures elemosynas facturus in gētē meā
veni ꝛ oblatiōes ꝛ vota: in qbus inuene
rūt me purificatū i tēplo: nō cū turba neqȝ
cū tumultu. Et apprehēderūt me: clamā
tes ꝛ dicētes. Tolle inimicū nr̄m. Qui/
dā aūt ex asia iudei q̄s oportebat apud te
p̄sto eē: ꝛ accusare siqd hr̄ent aduersū me
aut hi ipsi dicant siqd inuenerūt i me iniq
tatis cū stem in ꝯcilio nisi de vna hac solū
modo voce qua clamaui intē eos stās: qm̄
de resurrectiōe mortuoꝝ ego iudicor ho/
die a vobis. Distulit āt illos felix: certissi
me sciens de via hac dicēs. Cū tribunus
lysias descēderit audiā vos. Iussitqȝ cen
turioni custodire eū: ꝛ hr̄e requiē nec quē
q̄ȝ de suis ꝓhibere mīstrare ei. Post ali
q̄t āt dies veniēs felix cū drusilla vxore sua
q̄ erat iudea vocauit pauluȝ: ꝛ audiuit ab
eo fidē q̄ est in xp̄m iesum. Disputāte aūt
illo de iustitia ꝛ castitate: ꝛ de iudicio futu
ro: tremefactus felix respondit. Q̄d nunc
attinet: vade: tēpore aūt opportuno accer
siā te: simul ꝛ sperans ꝙ pecunia ei daret̄
a paulo: ꝓpter qd̄ ꝛ frequenter accersiēs
eū loquebat̄ cū eo. Biēnio āt expleto: ac/
cepit successorem felix porcium festū. Vo
lens aūt gratiā prestare iudeis felix: reli/
quit paulū vinctum. XXV

Festus ḡ cū venisset i ꝓuinciā pꝰ A
triduū ascendit hierosolymā a ce/
sarea. Adierūtqȝ eū pn̄cipes sacer
dotū ꝛ p̄mi iudeoꝝ aduersus paulū: ꝛ ro
gabant eū postulātes grām aduersus euȝ
vt iuberet ꝑduci eū in hierl'm: insidias tē/
dentes vt interficerēt eū in via. Festꝰ aūt
rn̄dit ſuari qdē paulū i cesarea: se āt matu
rius ꝓfectuꝝ. Qui ḡ in vob ait potētes
sunt descendētes sil' si qd̄ ē in viro crimē
accusent eū. Demoratus aūt inter eos di
es nō amplius q̄ȝ octo aut decē descendit
cesarea: ꝛ altera die sedit ꝓ tribunali: ꝛ ius/ B
sit paulū adduci. Qui cū ꝑductus eēt: cir
cūsteterunt eū q ab hierosolyma descēde/
rant iudei: multas ꝛ graues cās obijcien/
tes q̄s nō poterāt ꝓbare: paulo rōnē red
dente: qr in legē iudeoꝝ: neqȝ in tēplum
neqȝ i cesarē qcq̄ȝ peccaui. Festus aūt vo
lens grām p̄stare iudeis: rn̄dēs paulo di
xit. Vis hierosolymā ascendere: ꝛ ibi de
his iudicari apud me? Dixit aūt paulus.
Ad tribunal cesaris sto ibi me oȝ iudicari
Iudeis non nocui: sicut tu melius nosti.
Si eni nocui aut dignuȝ morte aliqd feci
nō recuso mori. Si vo nihil est eoꝝ q̄ hi
accusant me: nēo pōt me illis donare. Ce
sarē appello. Tūc festus cū ꝯsilio locutus
rn̄dit. Cesarem appellasti: ad cesarē ibis
Et cū dies aliquot trāsacti essēt: agrippa C
rex ꝛ bernice descēderūt cesareā ad salutā
dū festū. Et cum dies plures ibi morarēt̄
festus regi iudicauit de paulo dicēs. Vir
qdā ē derelictus a felice victus: de q̄ cum
essē hierosolymis adierūt me pn̄cipes sa/
cerdotū ꝛ seniores iudeoꝝ postulātes ad
uersus illum dānationē. Ad q̄s rn̄di qa
nō ē romāis ꝯsuetudo donare aliquē ho/
minē p̄usq̄ȝ is q accusat̄ p̄ntes hēat accu/
satores locūqȝ defendendi accipiat ad ab/
luenda crimina q̄ ei obijciunt̄. Cū ergo
huc conuenissent: sine vlla dilatione in se
quenti die sedens ꝓ tribunali iussi addu
ci virū. De q̄ cū stetissent accusatores nul
lā cām deferebāt de qbus ego suspicabar
malum questiones vero quasdam de sua
supstitione habebant aduersus eum: ꝛ de
quodam iesu defuncto quem affirmabat
paulus viuere. Hesitans autem ego de

h⁹ i q̄ōne dicebā: si vellet ire hierosolymā
D ⁊ ibi iudicari de istis. Paulo aūt appellā
te vt ꝑuaret augusti cognitōi. iussi ꝑuari
cū donec mittā cū ad cesarē. Agrippa aūt
dixit ad festū. Volebā ⁊ ipse hoīem audi/
re. Cras inq̄t audies eū. Alia aūt die cū
venisset agrippa ⁊ bernice cū multa ābi/
tiōe ⁊ itroisset i auditoriū cū tribunis ⁊ vi
ris principalibus ciuitatis iubente festo
adductus est paul⁹. Et dixit fest⁹. Agrip
pa rex ⁊ oēs q̄ simul adestis nobiscū viri
videtis hunc hoīez de q̄ ois multitudo iu
deoꝝ iterpellauit me hierosolymis peten
tes: ⁊ acclamantes nō oportere eū viuere
āplius. Ego vō cōperi nihil dignū mor
te eū admisisse. Ipso aūt h̄ appellante: ad
augustū iudicaui mittere. De q̄ q̄d certuz
scribā dn̄o nō hēo: ꝓpter qd̄ ꝑduxi eū ad
vos ⁊ maxime ad te rex agrippa: vt inter
rogatione facta habeā q̄d scribā. Sine ra
tione eni mihi videtur mittere vinctuz: ⁊
causas eius nō significare. C XXVI
A Grippa vō ad paulū ait. Per/
mittit̄ tibi loq̄ ꝓ temetipo. Tunc
paulus extēta manu cepit rōnem
reddere. De oibus q̄bus accusor a iudeis
rex agrippa: estimo me btm̄ apud te: cum
sim defēsurus me hodie: maxie te sciente
oia q̄ apud iudeos sūt ꝯsuetudies ⁊ q̄ōnes
xp̄i qd̄ obsecro patiēter me audias. Et q̄
dē vitā meā a iuuētute q̄ ab initio fuit i gē
te mea i hierosolymis nouerūt oēs iudei:
p̄scientes me ab initio si velint testimoniū
ꝑhibē: qm̄ ꝑz certissimā sectā nr̄e rligiōis
viri phariseus. Et nunc in spe q̄ ad pr̄es
nr̄os repromissionis fcā ē a deo sto iudi
cio subiectus in q̄ duodeci tribus nr̄e no/
cte ⁊ die deseruiētes sperāt deuenire. De
q̄ spe accusor a iudeis rex. Quid icredibi
le iudicat̄ apud vos si de⁹ mortuos susci
tat. Et ego q̄dē estimauerā me aduersus
nomē iesu naçareni debē multa ꝯria agē
B qd̄ feci hierosolymis. Et mlt̄os scōꝝ ego
i carcerib⁹ iclusi a p̄ncipibus sacerdotum
ptāte accepta: ⁊ cū occiderent̄ detuli sniaz
Et ꝑ oēs synagogas freq̄nter puniēs cos
cōpellebā blasphemare: ⁊ āplius isaniēs
i eos: ꝑseq̄bar vsq̄ i exteras ciuitates. In
q̄b⁹ dū irē damascū: cū ptāte ⁊ ꝑmissu p̄n
cipū sacerdotū: die media i via vidi rex d̄
celo sup̄ splendorē solis circūfulsisse me lu
mē: ⁊ eos q̄ mecū simul erāt oēsq̄ nos cū

decidissemus i terrā audiui vocē loq̄ntez
mihi hebraica ligua. Saule saule q̄d me s.9.a
ꝑseq̄ris. Durū ē tibi ꝯ stimuluz calcitrare
Ego aūt dixi. Quis es dn̄e. Dn̄s aūt di/
xit. Ego suz iesus naçarenus quē tu ꝑseq̄
ris. Sz exurge: ⁊ sta sup̄ pedes tuos. Ad
h̄ eni apparui tibi ⁊ ꝯstituā te mistrū ⁊ te
stē eoꝝ q̄ vidisti: ⁊ eoꝝ q̄bus apparebo ti
bi: eripiēs te de pp̄lis ⁊ gētibus i q̄s nūc
ego mitto te aperire oculos eoꝝ: vt ꝯuer/
tant̄ a tenebris ad lucē: ⁊ de ptāte sathane
ad deū: vt accipiāt remissionē pctōꝝ ⁊ sor
tē iter scōs ꝑ fidē q̄ ē i me. Vn̄ rex agrip
pa nō fui icredulus celesti visioni: sz his
q̄ sunt damasci primū ⁊ hierosolymis ⁊ in
oēm regionē iudee: ⁊ gētibus ānunciabā
vt pniaz agerēt: ⁊ ꝯuerterent̄ ad deuz: di
gna pnie opa faciētes. Hac ex cā me iu/
dei cū essē i tēplo ꝯp̄hensū tēptabant vo/
lentes me iterficere. Auxilio aūt adiutus
dei vsq̄ in hodiernū diē sto testificās mi/
nori atq̄ maiori: nihil ex̄ dicēs q̄z ea q̄ ꝓ/
phete locuti sūt futura eē ⁊ moyses: si pas
sibilis xp̄s: si p̄mus ex resurrectione mor
tuoꝝ lumē ānunciaturus ē pp̄lo ⁊ genti/
bus. Hec loq̄nte eo ⁊ rōnē reddente fe/
stus magna voce dixit. Insanis paule.
Mlte te lr̄e ad isaniā ꝯuertūt. Et paulus
nō isanio iquit optime feste: sed vitatis ⁊
sobrietatis vba eloquor. Scit.n. de his
rex: ad quē ⁊ ꝯstant loquor. Latere.n. cū
nihil hoꝝ arbitror. Neq̄.n. in āgulo q̄c
q̄z hoꝝ gestū ē. Credis rex agrippa pro/
phetis: Scio q̄r credis. Agrippa autē ad
paulū. In modico suades me xp̄ianū fie
ri. Et paulus. Opto apud deū ⁊ i modi/
co ⁊ i magno: nō tm̄ te: sz etiā oēs q̄ audi/
unt hodie fieri tales q̄lis ⁊ ego sū: exceptis
viculis his. Et exurrexit rex ⁊ p̄ses ⁊ ber
nice ⁊ q̄ assidebant eis. Et cū secessissent:
loq̄bant̄ ad iuicē dicentes: q̄r nihil morte
aut vinculis dignū q̄d fecit hō iste. Agrip
pa aūt festo dixit. Dimitti poterat hō hic:
si nō appellasset cesarem. C XXVII
V T aūt iudicatū ē nauigare eū i ita
liā ⁊ tradi paulū cū reliq̄s custo/
dijs cēturioni noīe iulio cohortis
auguste ascēdentes nauē hadrumetinam
icipi ntē nauigare circa asie loca sustuli/
mus ꝑseuerante nobiscū aristarcho mace
done thessalonicēse. Sequēti aūt ē die ve
nimus sidonē. Humane aūt tractans iu

lius paulū pmisit ad amicos ire ⁊ curam sui agere. Et inde cū sustulissemus subna uigauimus cyprū ꝓpterea ꝙ essent venti ꝯrij. Et pelagus cilicie ⁊ pāphilie nauigā tes venimus lystrā q̄ ē lytie: ⁊ ibi iueniēs cēturio nauē alexandrinā nauigantē i ita liā: trāsposuit nos in eā. Et cū multis die bus tarde nauigaremus ⁊ vix deuenissemus ꝯ gnydū ꝓhibente nos vēto adnauigauimus crete iuxᷓ salmonem. Et vix iuxta nauigātes venimus i locū quendā q vocaṫ boniportus: cui iuxta erat ciuitas thalassa. Multo aūt tpe peracto ⁊ cū iā nō esset tuta nauigatio eo ꝙ ieiuniū iam pterisset: ꝯsolabaṫ eos paulus dicēs eis. Viri: video qm̄ cū iiuria ⁊ multo dāno nō solū oneris ⁊ nauis: ſꝫ etiā aiaꝝ nostraꝝ icipit eē nauigatio. Centurio aūt gubernatori ⁊ nauclero magis credebat ꝙ̄ his q̄ a paulo dicebanṫ. Et cū aptus portus non eēt ad hyemandū plurimi statuerūt ꝯsiliū nauigare inde si q̄ mō possent deuenientes phenicē hyemare portū crete respicientē ad affricū ⁊ ad choꝝ. Aspirāte aūt austro estimātes ꝓpositū se tenere: cū sustulissēt de asson: legebāt cretā. Nō post multum aūt misit se ꝯ ipāꝫ ventus typhonicus: q vocaṫ euro aqlo. Cūq̧ arrepta eēt nauis ⁊ nō possꝫ conari i ventū data flatib⁹ ferebamur. In isulā autē quandā decurrētes: q̄ vocaṫ cauda: potuim⁹ vix obtinē scaphā. Qua sublata adiutorijs vtebanṫ accingētes nauē: timentes ne i syrtiꝫ incidernt summisso vase sic ferebanṫ. Ualida autē nobis tēpestate iactatis: sequenti die iactuꝫ fecerunt: ⁊ tertia die suis manibus armamēta nauis ꝓiecerunt. Neq̧ autēꝫ sole neq̧ sideribus apparētibus p plures dies: ⁊ tēpestate nō exigua iminente: iam ablata erat spes oīs salutis nostre. Et cūꝫ multa ieiunatio fuisset: tunc stans paulus in medio eoꝝ dixit. O portebat qdēꝫ o viri audite me non tollere a creta: lucriq̧ facere iniuriā hanc ⁊ iacturā. Et nunc suadeo vobis bono aio esse. Amissio eni nullius anime erit ex nobis preterq̄ nauis. Astitit. n. mihi hac nocte āgelus dī cui⁹ sum ego: ⁊ cui deseruio dicens. Ne time as paule: cesari te oportet assistere. Et ecce donauit tibi deus omnes qui nauigant tecum. Propť qd̄ bono aio estote viri. Credo eni deo: qꝛ sic erit quēadmodū dictū est mihi. In insulā aūt quādā oportet nos deueīre. Sꝫ postea ꝙ̄ qrta decia nox supuenit nauigātib⁹ nobis i hadria circa mediā noctē suspicabāṫ naute apparere sibi aliquā regionē. Qui ⁊ summittētes bolidē: iuenerūt passus viginti: ⁊ pusillū inde sepati inuenerūt passus qndeci. Timētes aūt ne in aspera loca inciderem⁹: de puppi mittētes anchoras q̄ttuor optabāt dieꝫ fieri. Nautis vo q̄rētib⁹ fugere de naui cū misissent scaphā i mare sub obtentu q̄si inciperēt a ꝓra anchoras extēdere: dixit paulus cēturioni ⁊ militib⁹. Nisi hi i naui manserint: vos salui fieri nō potestis. Tūc absciderunt milites funes scaphe: et passi sūt eā excidere. Et cū lux inciperet fieri rogabat paulus oēs sumere cibū dicēs Quartadecima die hodie expectātes ieiuni pmanetis: nihil accipiētes. Propť qd̄ rogo vos accipe cibū ꝓ salute vr̄a qꝛ nullius vr̄m capillus de capite pibit. Et cūꝫ hec dixisset: sumēs panē grās egit deo in ꝯspectu oium: ⁊ cū fregisset cepit māducare. Aniequiores aūt facti oēs: ⁊ ipsi assūpserunt cibū. Eram⁹ vo vniuerse aie i naui ducēte septuagintasex. Et saciati cibo alleuiabāt nauē: iactātes triticū in mare. Cū aūt dies factus eēt terrā nō agnoscebāt: sinū vo quēdā ꝯsiderabāt habētē littus: i quē cogitabant si possent eijcere nauem. Et cū anchoras sustulissent ꝯmittebant se mari: simul laxantes iūcturas gubernaculoꝝ ⁊ leuato artemone fm̄ aure flatū tēdebāt ad littus. Et cū incidissemus i locū bithalassum ipegerūt nauem: ⁊ ꝓra quidē fixa manebat imobilis: puppis vo soluebaṫ a vi maris. Militū aūt ꝯsiliū fuit vt custodias occiderent ne qs cū enatasset effugeret: cēturio aūt volēs suare paulū ꝓhibuit fieri. Iussit q̧ eos q possent natare emittere se pmos ⁊ euadere ⁊ ad terrā exire: ⁊ ceteros alios in tabulis ferebāt: quosdāꝫ sup ea q̄ de naui erāt. Et sic factum est. vt oēs aie euaderēt ad terrā. ¶ XXVIII

Et cū euasissemus tūc cognouimus: qꝛ mytilene insula vocabaṫ. Barbari vo pstabant nō modicā hūanitatē nobis. Accēsa eni pira reficiebant nos oēs: ꝓpter imbrē q iminebat ⁊ frig⁹. Cū cōgregasset aūt paulus sarmētoꝝ aliquātā multitudinē: ⁊ iposuisset sup ignē: vipera a calore cum ꝓcessisset inuasit ma

num eius. Ut vo viderũt barbari pẽdẽ tẽ bestiã de manu eius: ad inuicẽ dicebant: Utiq3 homicida est hõ hic: q cũ euasit de mari vltio nõ finit cũ viuere. Et ille qdez excutiẽs bestiã in ignẽ: nihil mali passus ẽ. At illi existimabãt eũ in tumorẽ conuer tendũ: et subito casurũ et mori. Diu autez illis expectantibus et videntibus nihil mali in eo fieri: cõuertẽtes se dicebãt eũ eẽ deũ. In locis aũt illis erãt p̃dia p̃ncipis insule noie publij: q nos suscipiẽs: triduo beni/ gne exhibuit. Cõtigit ãt prẽz publij febri bus et disenteria vexatũ iacere. Ad quem paulus itrauit: et cũ orasset: et iposuisset ei manus saluauit eũ. Quo facto oẽs q in i/ sula habebant ifirmitates accedebãt et cu/ rabant. Qui etiã multis honoribus nos honorauerũt: et nauigantibus iposuerũt q̃ necessaria erãt. Post mẽses ãt tres na uigauimus i naui alexandrina q̃ in isula hyemauerat: cui erat insigne castrorum. Et cũ venissemus syracusã mansimus ibi tri duo. Inde circũlegẽtes deuenim⁹ regiũ: et post vnũ diẽ flante austro secũda die ve nimus putheolos: vbi iuentis fratribus rogati sumus manere apud eos dies se/ ptẽ: et sic venimus romã. Et inde cũ au/ dissent frẽs occurrerũt nobis vsq3 ad ap pij forum: et tribus tabernis. Quos cũ vidis set paulus grãs agens deo accepit fiduciã Cũ autẽ venissem⁹ romã pmissũz ẽ pau/ lo pmanere sibimet: cũ custodiẽte se mili te. Post tertiũ aũt diem cõuocauit pmos iudeorum. Cũq3 venissent dicebat eis. Ego viri frẽs nihil aduersus plebẽ faciens aut morẽ paternũ: vinctus ab hierosolymis traditus sũ i manus romanorum: q cũ iter/ rogationẽ de me habuissẽt voluerunt me dimittere: eo q nulla eẽt cã mortis in me. Cõtradicẽtibus aũt iudeis coactus sũ ap/ pellare cesarẽ: nõ q̃si gentẽ meã hñs ali/ qd accusare. Propt̃ hãc igit̃ cãm rogaui vos videre et alloq. Propt̃ spẽ.n. israel catena hac circundat⁹ sũ. At illi dixerunt ad eũ. Nos neq3 lr̃as accepim⁹ de te a iu dea: neq3 aduenieus aliqs fratrũ nuncia uit aut locut⁹ est qd de te malũ. Rogam⁹ autẽ a te audire q̃ sentis. Nã de secta hac notũ ẽ nobis: q2 vbiq3 ei cõdicit̃. Cũ cõsti/ tuissent autẽ illi diẽ: venerunt ad eũ i hos pitiũ plurimi: qbus exponebat testificans regnũ dei suadẽsq3 eis d̃ iesu ex lege moy si et pphetis a mane vsq3 ad vesperã. Et qdam credebant his q̃ dicebant: qdaz ve ro nõ credebant. Cũq3 inuicẽ nõ esset cõ/ sentientes discedebãt dicente paulo vnuz verbum. Quia bñ spũssanctus locutus ẽ p esaiã pphetã ad pres vros dicẽs. Ua de ad pplm istum et dic. Aure audietis et nõ itelligetis: et vidẽtes videbitis et nõ p spicietis. Incrassatũ ẽ.n. cor ppl'i huius et auribus grauit̃ audierunt et oculos suos cõpsserunt ne forte videãt oculis et auri/ bus audiãt et corde itelligãt: et cõuertant: et sanẽ eos. Notum g̃ sit vobis: qm̃ genti bus missũ est h̃ salutare dei: et ipsi audiẽt. Et cum hec dixisset: exierunt ab eo iudei multã habẽtes iter se q̃stionẽ. Mansit ãt biennio toto in suo cõducto: et suscipiebat oẽs q ingrediebant̃ ad eum: p̃dicans re/ gnuz dei: et docens q̃ sunt de dño iesu xp̃o cum oi fiducia sine phibitione.

Esa.6.
Mt.13.
Mr.4
Luc.8.
Joh.12

Explicit liber actuũ aplorum. Incipit plo/ gus in septem epistolas canonicas.

Non ita est ordo apud gre/ cos q itegre sapiũt: fidẽq3 rectã sectant̃ epistolarum se/ ptẽ: q̃ canonice nuncupãt̃ sicut in latinis codicib⁹ iue nit̃: vt q2 petrus ẽ pmus in ordine aplorum pme sint etiã eius epistole in ordine cete/ rarum. Sed sicut euangelistas duduz ad ve ritatis lineã correximus: ita has pprio or dini deo iuuante reddidimus. Est.n. pri ma earum vna iacobi: due petri: tres ioban nis: et iude vna. Que si sicut ab eis dige/ ste sunt ita quoq3 ab interpretibus fidelit̃ in latinum vterent̃ eloquium: nec ambi/ guitatẽ legẽtibus facerent: nec sermonuz sese varietas ipugnaret: illo precipue lo/ co vbi de vnitate trinitatis in pma ioban nis epl'a positũ legimus: in q̃ etiã ab infi/ delibus trãslatorib⁹ multũ erratũ eẽ a fi/ dei vitate cõperimus: triũ tm̃mõ vocabu la: h̃ ẽ aq̃ sãguinis et spũs in ipsa sua edi/ tiõe ponẽtibus: et pris verbiq3 ac spũs te stimoniuz omittẽtib⁹ i q̃ maxie et fides ca tholica roborat̃: et patris et filij et spũssãcti vna diuinitatis substãtia cõprobat̃. In ce teris vero epistolis quantũ a nr̃a aliorum di stet editio: lectoris prudentie derelinquo. Sed tu virgo xp̃i eustochium dum a me

ipensius scripture veritatē igris: meā quodāmodo senectutē iuidorꝫ dētibus corrodēdā exponis: q me falsariū corruptorēq̄ꝫ sanctarꝫ pnunciāt scripturarꝫ. Sꝫ ego in tali ope nec emulorꝫ meorꝫ iuidentiā ptimesco nec sancte scripture veritatē poscentibus denegabo.

¶ Explicit ꝓlogus in septē epl'as canonicas. Incipit argumentū in easdem.

Jacob⁹: petrus: iohānes: ⁊ iudas septē epl'as ediderunt tā mysticas q̄ꝫ succinctas: ⁊ breues pariter ac lōgas. breues in verbis: lōgas i sententijs vt rarus sit qui non in earꝫ cecutiat lectione

¶ Explicit argumentū in septē epl'as canonicas. Incipit argumentū in epl'aꝫ canonicam beati Jacobi apostoli.

Jacobus apl'us scm̄ istruit clerū de cultura celestiū pceptorꝫ ⁊ regula catholice obseruātie: ⁊ de iuicte patientie maiestate ⁊ de reuelatiōe plurimorꝫ: ⁊ de mendacio magistrorꝫ.

¶ Explicit argumentū. Incipit epl'a canonica beati Jacobi apl'i. ¶ Cap. I

Jacobus dei ⁊ dñi nr̄i iesu xp̄i seruus duodeci tribub⁹ q̄ sūt i dispsione: salutē. Oē gaudiū existimate frēs mei cū i tēptatiōes varias icideritis: sciētes q̄ ꝓbatio fidei vr̄e patientiā operat̄. ¶ Patientia aūt opus pfectū hēat: vt sitis pfecti ⁊ itegri i nullo deficiētes. ¶ Siquis aūt vr̄m idiget sapia: postulet a deo q dat oibus affluent: ⁊ nō iproperat: ⁊ dabit̄ ei ¶ Postulet aūt i fide nihil hesitās. Qui.n. hesitat silis ē fluctui maris: q a vento mouet̄ ⁊ circūfert̄. Nō ḡ estimet homo ille q̄ accipiat aliqd a dñō. Vir duplex aio inconstans ē in oib⁹ vijs suis. Glorief āt frater humilis i exaltatōe sua: diues autē in humilitate sua: qm̄ sicut flos feni transibit. ¶ Exortus.n. est sol cū ardore: ⁊ arefecit fenū: ⁊ flos ei⁹ decidit: ⁊ decor vultus eius depijt. Ita ⁊ diues i itineribus suis marcescet. ¶ Btūs vir q suffert tēptatōēꝫ qm̄ cū ꝓbatus fuerit accipiet coronā vite quā repromisit de⁹ diligētibus se. Nemo cū tēptat̄ dicat: qm̄ a deo tēptat̄. De⁹ eni itēptator malorꝫ ē. Ipse aūt neminē temptat. Vnusqsq̄ꝫ vo tēptat̄ a cōcupiscētia sua: abstractus ⁊ illectus. Deinde ꝯcupiscētia cū cōceperit parit pctm̄: pctm̄ vero cum ꝯsumatuꝫ fuerit generat morte. Nolite itaq̄ꝫ errare fratres mei dilectissimi. (C)
Omne datum optimuꝫ ⁊ omne donuꝫ pfectū desursū est descendēs a pr̄e lumināꝫ: apud quē nō est trāsinutatio: nec vicissitudinis obūbratio. Volūtarie.n. gēuit nos vbo vitatis: vt simus initiū aliqd creature ei⁹. Scit̄ frēs mei dilectissimi. ¶ Sit āt ois hō velox ad audiēdū: tardus āt ad loqūēdū: ⁊ tardus ad irā. Ira.n. viri iustitiā dei nō opat̄. ¶ Propter qd̄ abijcientes oēm imunditiā ⁊ abūdantiā malitie: i mansuetudie suscipite isitū vbū: qd̄ pōt saluare aīas vr̄as. ¶ Estote āt factores vbi ⁊ nō auditores tm̄ fallētes vosmetipos q̄ꝛ si qs auditor ē vbi ⁊ nō factor h ꝯpabitur viro ꝯsiderāti vultū natiuitatis sue in speculo: ꝯsiderauit eni se ⁊ abijt: ⁊ statim oblitus ē qlis fuerit. ¶ Qui āt pspexerit i lege pfecte libertat̄ ⁊ pmāserit i ea nō auditor obliuiosus factus: sꝫ factor opis: h beatus i facto suo erit. ¶ Si qs āt putat se religiosū esse nō refrenās linguā suāꝫ: sꝫ seducens cor suū: huius vana ē religio. Religio mūda ⁊ imaculata apud deuꝫ et pr̄em hec ē: visitare pupillos ⁊ viduas in tribulatiōe eorꝫ: ⁊ imaculatuꝫ se custodire ab hoc seculo. ¶ II

Fratres mei: nolite i psonarꝫ acceptiōe hr̄e fidē dñi nr̄i iesu xp̄i glie Et eni si itroierit i ꝯuētū vr̄m vir aureū ānulū hn̄s in veste candida itroierit āt ⁊ paup i sordido hītu: ⁊ intēdatis in eū q indutus ē veste pclara: ⁊ dixeritis ei tu sede h bn̄: paupi aūt dicatis: tu sta illic aut sede sub scabello pedū meorꝫ: nōne iudicatis apud vosmetipsos: ⁊ facti estis iudices cogitationū iniqꝫ. Audite frēs dilectissimi. Nōne deus elegit paupes in h mūdo: diuites i fide ⁊ hēdes regni qd̄ repromisit de⁹ diligentib⁹ se. Vos āt exhonorastis pauperē. Nōne diuites p potentiā opprimunt vos ⁊ ipsi trahūt vos ad iudicia. Nonne ipsi blasphemant bonū nomen quod inuocatum est super vos. Si tn̄ legem perficitis regalē ſm scripturas. ¶ diliges proximum tuum sicut teipsū: bn̄

Prouer.17.
Ecc.7.⁊.11.
Eph.5.a.
Eccle.5.
D
Ro.2.c.
Mat.7.g.
i.Esdre.7.
Act.i.a.
Mat.5.c.
i.Pe.3.c.
A
B
Leuit.19.

Leuit. 19 facitis. ¶ Si aūt psonā accipitis. pctm̄ opa/
Ro. 2. b. mini redargutí a lege qsi transgressores.
Eph. 6. b Quicūq3 aūt totā legē fuauerit. offendat
Col. 3. d aūt i vno: fact⁹ ē oiuz reus. Qui. n. dixit
Act. 10. c nō mechaberis dixit ⁊ nō occides qđ si ñ
i. Pe. i. c. ¶ mechaberis occides aūt: fact⁹ es trāsgres
Deu. i. d. sor legis. ¶ Sic loqmini ⁊ sic facite. sic p
legē libertatꝭ icipiētes iudicari. Judiciū
eni sine mīsicordia illi. q nō facit mīsicor
diā. Superexaltet aūt misericordia iudicio
Quid pderit frēs mei si fidē qs dicat se
hre. opa aūt nō hēat. Nūqd poterit fides
saluare eū. Si aūt frat ⁊ soror nudi sint et
idigeāt victu quotidiano dicat aūt aliquis
ex vobis illis ite i pace calefacimi ⁊ satura
mini. nō dederitis āt eis q̄ necessaria sūt
corpori. qđ pderit. Sic ⁊ fides si nō hēat
opa. mortua ē in semetipa. Sed dicet qs
D Tu fidē habes. ⁊ ego opa hēo. Ostende
mihi fidē tuā sine opibus. ⁊ ego ośdā ti/
bi ex opib⁹ fidē meā. Tu credis qm̄ vn⁹
est deus. bñfacis. Et demones credūt et
cōtremiscūt. Uis aūt scire o hō ianis. qm̄
fides sine opibus ociosa est. Abrahā pat
noster nōne ex opibus iustificatus ē offe
rēs ysaac filiū suū sup altare. Uides qm̄
fides coopabaẗ opibus illius: ⁊ ex opib⁹
fides ɔsūmata est. Et suppleta est scriptu
ra dicēs. ¶ Credidit abrahā deo ⁊ reputa
Gen. 15 tū est illi ad iusticiā. ⁊ amicus dei appella
Gal. 3. a tus est. Uidetis qm̄ ex opibus iustificaẗ
Ro. 4. a hō. ⁊ nō ex fide tm̄. ¶ Similiẗ ⁊ raab me
Josue. 2. retrix. nōne ex opibus iustificata est susci
piēs nūcios ⁊ alia via eijciēs. Sicut eniz
corpus sine spū mortuum est. ita fides si/
ne operibus mortua est. III

A Nolite plures mgr̄i fieri frēs mei
sciētes qm̄ maius iudiciū sumitꝭ
In multis eni offendimus oēs.
Ecc. 19. 7. 25. ¶ Si qs in vbo nō offendit. hic pfect⁹ est
vir. Pōt etiā freno circūducere totū cor
pus. Si aūt eqs frena i ora mittim⁹ ad cō
sentiēdū nobis oē corpus illoꝝ circūferi/
mus. Et ecce naues cū magne sint ⁊ a vē
tis validis mineẗ. circūferunẗ aūt a mo
dico gubernaculo vbi ipetus dirigentis
B voluerit. Ita ⁊ lingua modicū qdē mem
brū est ⁊ magna exaltat. ecce quāt⁹ ignis
q̄3 magnā siluā icendit. Et lingua ignis
est vniuersitas iniqtatis. Lingua ɔstitui
tur i mēbris nostris q̄ maculat totū corp⁹
⁊ iflāmat totā natiuitatis nr̄e inflāmata a
gehēna. Ois eni natura bestiarū ⁊ volu
crū ⁊ serpentiū etiā ⁊ ceteroꝝ domāẗ ⁊ do
mita sūt a natura humana: linguā aūt nul
lus hoium domare pōt. Inqetū malum
plena veneno mortifero. In ipa bñdici/
mus deū: ⁊ patrē: ⁊ in ipa maledicim⁹ ho
mies q ad imaginē ⁊ similitudinē dei fa/
cti sunt. Ex ipo ore pcedit bñdictio ⁊ ma
ledictio: Nō oz frēs mei hec ita fieri. Nū
qđ fons d' eodē foramine emanat dulcē ⁊
amarā aquā. Nūquid pōt frēs mei ficus
vuas facere: aut vitis ficus. Sic neq3 sal
sa dulcē pōt facere aquā. Quis sapiens ⁊
disciplinatus inter vos. Ostēdat ex bōa
cōuersatione opationē suā i mansuetudi
ne sapientie. Quod si zelū amarū habetꝭ
⁊ ɔtentiones sint in cordibus vestris no
lite gloriari ⁊ mēdaces esse aduersus ve
ritatē. Nō est eni ista sapiētia desursū de
scendēs a patre luminum: sed terrena aia
lis diabolica. Ubi eni zelus ⁊ contentio:
ibi incōstātia ⁊ omne opus prauū. Que
aūt desursū est sapiētia primū qdem pudi
ca est deinde pacifica modesta: suadibilis
bonis consentiens: plena misericordia ⁊
fructibus bonis: iudicans sine simulatōe
Fructus aūt iusticie in pace seminatur fa
cientibus pacem. IIII.

Vnde bella ⁊ lites i vobis. Non
ne ex ɔcupiscētijs vr̄is q̄ militāt
in mēbris vr̄is. Cōcupiscētis et
nō hētis: occiditis ⁊ zelatis. ⁊ nō potestiś
adipisci. Litigatis ⁊ belligeratis ⁊ nō ha/
betis pp qđ nō postulatꝭ. Petitis ⁊ non
accipitis: eo qđ male petatꝭ: vt i ɔcupiscē
tijs vr̄is isumatis. Adulteri. nescitis qa
amicitia hui⁹ mūdi inimice ē dei. Quicū
q3 ḡ voluerit amic⁹ eē seculi hui⁹: inimi/
cus dei ɔstituiẗ. An putatꝭ q2 inaniẗ scri
ptura dicat: ad iuidiā ɔcupiscit spūs q ha
bitat i vobiś. Maiorē aūt dat grāz. Pro
pter qđ dicit. De⁹ supbis resistit: hūilib⁹
aūt dat grāz. ¶ Subditi ḡ estote deo: resi
stite aūt diabolo ⁊ fugiet a vobis. Appro
piate deo. ⁊ appropinqbit vobis. Emū/
date man⁹ pctores: ⁊ purificate corda du
plices aio. ¶ Miseri estote ⁊ lugete ⁊ plo
rate. risus vester i luctū ɔuertāẗ ⁊ gaudi
um i merorē. ¶ Hūiliamini in ɔspectu dñi
⁊ exaltabit vos. Nolite dtrahere alteru/
trū frēs mei Qui dtrahit frī: aut q iudicat
frēz suū: dtrahit legi ⁊ iudicat legē. Si āt

indicas legē: nō es factor leg̃: sed iudex.
Unus est.n. legislator τ iudex: q pōt pde
re τ liberare. ¶ Tu āt qs es q iudicas pri
muʒ tuū? Ecce nūc q dicitis: hodie aut cra
stino ibim⁹ in illā ciuitatē: τ faciemus ibi
qdem ānum τ mercabimur τ lucruʒ facie
mus. q ignoratis qd erit i crastinuʒ. Que
est.n. vita vr̃a? Vapor ē ad modicuʒ pa
rens: τ deinceps exterminabitur, p eo vt
dicatis: si dñs voluerit: τ si vixerim⁹: facie
mus hoc aut illud. Nunc aūt exultatis in
superbijs vestris. Omnis exultatio talis
maligna ē. ¶ Scienti igitur bonuʒ facere
τ non facienti peccatum est illi. ¶ V

a Agite nūc diuites plorate vlulātes
i miserijs vr̃is q̄ aduenient vobis
Diuitie vr̃e putrefacte sunt τ ve
stimēta vr̃a a tineis comesta sunt. Auruʒ
τ argentū vr̃m eruginauit: τ erugo eoꝝ i
testimoniū vob erit: τ mādūcabit carnes
vr̃as sicut ignis. Thesaurizastis vob irā
in nouissimis dieb⁹. Ecce merces opario
rū q messuerūt regiōes vr̃as q̄ fraudata ē
a vobis: clamat: τ clamor eoꝝ i aures dñi
sabaoth itroiuit. Epulati estis sup terraʒ
τ i luxurijs enutristis corda vr̃a. In die
occisionis adduxistis τ occidistis iustū. τ
nō restitit vobis. Patiētes igit̃ estote fra
tres vsq̃ ad aduentū dñi. Ecce agricola
expectat p̃ciosū fructū tre patienṫ ferēs do
nec accipiat tēporaneū τ serotinū. Patiē
tes igit̃ estote τ vos: τ confirmate corda
vr̃a: qm̄ aduent⁹ dñi appropinq̄bit. No
lite igemiscē frēs i alterutrū vt nō iudice
24 mini. Ecce iudex añ ianuā assistit. ¶ Exē
plū accipite frēs exitus mali τ lōganimi
tatis τ laboris τ patiētie pphetas: q locu
ti sunt in noīe dñi. Ecce beatificamus eos
q sustinuerunt. Sufferentiā iob audistis:
τ finē dñi vidistis: qm̄ misericors ē dñs:
τ miserator. Añ oia aūt frēs mei nolite iu
rare: neq̃ p celū: neq̃ p terrā: neq̃ aliō
qōcunq̃ iuramentuʒ. ¶ Sit āt s̃mo vr̃ est
ē: nō nō: vt nō sub iudicio dcidat̃. ¶ Tri
stat̃ āt aliqs vr̃m oret eq̄ aio τ psallat. In
firmat̃ qs in vob iducat p̄sbyteros eccl̃ie
τ orent sup eū: vngentes euʒ oleo in noīe
dñi. Et oratio fidei saluabit ifirmuʒ: τ al
leuiabit euʒ dñs: τ si i pctis sit remittēt̃ ei
Cōfitemi g alterutꝝ pctā vr̃a τ orate p i
uicē vt saluemi. Multū.n. valʒ dep̄catio
iusti assidua. ¶ Helias hō erat silis nobis

passibilis: τ orōne orauit vt nō plueret sup is. Luc.4.d.
trā τ nō pluit ānos tres τ menses sex. Et
rursū orauit: τ celū dedit pluuiā: τ tra de
dit fructuʒ suū. Frēs mei: si qs ex vob er
rauerit a vitate τ cuerterit qs eū: scire dʒ
qm̄ q cuerti fecerit pctōrem ab errore vie
sue saluabit aiaʒ ei⁹ a morte: τ opit multi
tudinē pctōꝝ.

¶ Explicit epistola beati Jacobi apl̃i.

¶ Incipit argumētū in epl̃aʒ beati Pe
tri primam.

Discipulos saluatoris iuicti to
to orbe diffusos τ pegrinos i
h seculo mōstrat: τ p̃terite vi
te penitere suadet: τ in nouaʒ
vitā pficere tota cū sollicitudine exhortat̃
simon petr⁹ fili⁹ iohānis puincie galilee
vico bethsaida frater andree apostoli.

¶ Explicit argumentū. Incipit epistola
beati petri apostoli prima. ¶ Cap. ¶ I

Petrus apo a
stolus iesu xp̄i: electis
aduenis dispsiōis pō
ti galatie: cappadotie:
asie: τ bithynie: s̃m p̄
sciaʒ dei pr̄is in sāctifi
cationē spūs iobedientiā τ aspsionē san
guinis iesu xp̄i gr̄a vobis τ pax multipli
cet̃. Bñdictus deus τ pr̄ dñi nostri iesu
xp̄i q s̃m misericordiā suā magnā regene
rauit nos in spē viuam p resurrectionem
iesu xp̄i ex mortuis in hereditatē incorru
ptibilē τ icōtaminatā τ imarcessibilē con
seruatā in celis: in vobis q in virtute dei
custodimini p fidē in salutē paratā reue
lari in tpe nouissimo. In quo exultabitis B
¶ modicum nunc si oʒ ꝯtristari i varijs tē Jo.16.c.
ptationib⁹ vt pbatio vr̃e fidei multo p̃cio
sior sit auro qō p ignē pbat̃: iueniat̃ i lau
dē τ gloriā τ honorē in reuelatōe iesu xp̄i
quē cum nō videritis diligitis. In quem
nunc q̄ʒ non videntes creditis: creden
tes autē exultabitis leticia inenarrabili et
glorificata: reportantes fineʒ fidei vestre
salutē aiaꝝ vestraꝝ. De q̄ salute exq̄sierūt
atq̃ scrutati sunt pphete q de futura i vo
bis gr̄a pphetauerunt: scrutantes in qō
vel q̄le tps significaret in eis spiritus xp̄i

pnunciãs eas q̃ in xp̃o sũt passiões ⁊ po
steriores glĩas: qbus reuelatũ est: q2 sibi/
metipsis: vob̃ ãt miſtrabãt ea q̃ nũc nũcia
ta sũt vob̃ p eos q euãgeliçauerunt vobis
spũſcõ misso de celo: i quẽ desiderãt ãgeli
C pspicere. Propt̃ qd̃ succincti lũbos mẽ/
tis vr̃e sobrij pfecti spate in eã q̃ offert̃ vo
bis grãm i reuelatõe iesu xp̃i: q̃si filij obe
dietie nõ cõfigurati poꝛib⁹ ignorãtie vr̃e
desiderijs: ſ3 ſm eũ q vocauit vos ſcm̃: vt
⁊ ipſi in oi ↄuerſatõe ſci ſitis: qm̃ ſcriptuʒ
Leuit. ii. ẽ: ¶ ſci eritis: qm̃ ego ſcũs ſũ. ¶ Et ſi prẽ
Leuit. 19. inuocatis eũ q ſine acceptiõe pſonaꝝ iudi/
Deut. 10. cat ſm vniuſcuiuſqȝ opus i timore icola/
2. par. 19. tus vr̃i tpe ↄuerſami. Sciẽtes q nõ cor/
Col. 3. d. iac ruptibilibus auro vel argẽto redẽpti eſt̃
2. b. Act. 10. c de vana vr̃a ↄuerſatiõe patne traditiõis
Ro. 2. b. ¶ ſed p̃cioſo ſanguine q̃ſi agni imaculati
eph. 6. b. D xp̃i ⁊ icõtaminati: pcogniti qdeʒ añ mũdi
Heb. 9. b. ↄſtitutionẽ: mãifeſtati ãt nouiſſimus tpi/
i. Joh. i. d. bus pp vos q p ipſuʒ fideles eſtis in deo
Apoc. i. b. ſuſcitauit eũ a mortuis: ⁊ dedit ei glĩam: ſi
des vr̃a ⁊ ſpes eẽt i dõ aias vr̃as caſtificã
tes: i obediẽtia charitat̃ i fratnitat̃ amor̃
ſimplici ex corde iuicẽ diligite attẽtius: re
nati nõ ex ſeie corruptibili ſ3 icorruptibili
Eſa. 40. p v̓bũ dei viui ⁊ pmanẽt̃ i etnũ: ¶ q2 ois
Eſa. 40. Ec caro vt fenũ ⁊ ois glĩa eius tãq̃ flos feni
14. Ja. i. b. ¶ Exaruit fenũ ⁊ flos eius decidit: v̓buʒ
ãt dñi mãet in etnũ. Hoc eſt aũt v̓bũ qd̃
euangeliçatum eſt in vos. II

A ¶ Eponẽtes igit̃ oẽm malitiam ⁊
Eph. 4. c. D oẽm dolũ ⁊ ſimulatiões ⁊ iuidias
Col. 3. b. ⁊ oẽs detractiões: ſicut mõ geni/
Heb. 12. a. ti ifantes rõnabiles ⁊ ſine dolo lac ↄcupi
Hiere. 17. ſcite vt in eo creſcat̃ in ſalutẽ: ſi tñ guſta
tis: qm̃ dulcis ẽ dñs. Ad quẽ accedentes
lapidẽ viuũ ab hoibus qdẽ reprobatuʒ a
deo aũt electũ ⁊ honorificatũ: ⁊ ipſi tanq̃
lapides viui ſupedificamini domos ſpũa
les in ſacerdotiũ ſcm̃: offerẽtes ſpirituales
Eſa. 28. hoſtias acceptabiles deo p ieſũ chriſtum.
Propter quod cõtinet ſcriptura. ¶ Ecce
pono in ſion lapidem ſũmum angulareʒ
probatum electum p̃cioſum ⁊ q credide/
Mt. 21. g. rit in eũ non ↄfundetur. ¶ Vobis igitur
Mr. 12. b. honor credentibus: non credentibus aũt
Luc. 20. c. lapis quẽ reprobauerunt edificantes hic
Ac. 4. b. B factus ẽ in caput anguli ⁊ lapis offenſio/
Exo. 19. nis: ⁊ petra ſcandali: his qui offendunt
verbo nec credunt in quo ⁊ poſiti ſunt.
¶ Vos autem genus electum regale ſacer

dotiuʒ: gens ſancta populus acquiſitiõis
vt virtutes annũcietis eius q de tenebris
vos vocauit i ãmirabile lumẽ ſuũ. ¶ Qui D ſec.
aliqñ nõ ppl's dei: nunc aũt ppl's dei: qui
nõ ↄſecuti miſericordiã: nunc aũt miſeri/
cordiã ↄſecuti. ¶ Chariſſimi obſecro vos Deut.
tanq̃ aduenas ⁊ pegrinos abſtinere vos Ro. 1
a carnalib⁹ deſiderijs q̃ militãt aduerſus Gal.
aiam: ↄuerſationẽ vr̃am iter gẽtes hñtes
bonã: vt in eo qd̃ detractãt de vobis tãq̃
de malefactoribus: ex bonis opibus vos E
ↄſiderantes: glorificent deũ in die viſita/ Ro. 1
tionis. ¶ Subiecti igit̃ eſtote oi humane
creature pp deũ. Siue regi q̃ſi pcellenti:
ſiue ducib⁹ tãq̃ ab eo miſſis: ad vindictã
malefactoꝝ: laudẽ v̓o bonoꝝ. Quia ſic
ẽ voluntas dei: vt bñfacientes obmuteſce
re faciatis iprudentiũ hoium ignorantiaʒ
Quaſi liberi ⁊ nõ q̃ſi velamen habentes Ro. 1
malicie libertatẽ: ſ3 ſicut ſerui dei. ¶ Oẽs Eph.
honorate: fraternitatẽ diligite. Deũ time Col.
te: regẽ honorificate. ¶ Serui ſubditi eſto Luu.
te in oi timore dñis: nõ tñ bonis ⁊ mode 2. Ti
ſtis: ſ3 ẽt diſcolis. ¶ Hec ẽ. n. grã ſi ppt Ja. 5.
dei ↄſciam ſuſtinet qs triſticias patiẽs in/ F
iuſte. Que. n. eſt grã: ſi peccãtes ⁊ colla/
phiçati ſuffertis. S3 ſi bñfacientes patien
ter ſuſtinetis: hec ẽ grã apd̃ deũ. In h̃. n
vocati eſtis: q2 ⁊ xp̃s paſſus ẽ p nob vob̃
relinquẽs exẽplũ vt ſeqmini veſtigia eius
¶ Qui pctm̃ nõ fecit nec inuentus ẽ dolus i. Jo.
in ore eius. Qui cũ malediceret̃ nõ male Eſa.
dicebat cũ pateret̃ nõ ↄminabat̃. Trade/
bat autẽ iudicanti ſe iiuſte. ¶ Qui pctã no Eſa.
ſtra ipſe ptulit i corpore ſuo ſup lignũ: vt
pctis mortui iuſticie viuam⁹: cui⁹ liuore
ſanati eſtis. Eratis. n. ſicut oues errantes
ſed ↄuerſi eſtis nunc ad paſtorem ⁊ epm̃
animarum veſtrarum. III

S ¶ Imiliter ⁊ mulieres ſubdite ſint Col.
viris ſuis: vt ⁊ ſi qui nõ credunt Eph.
verbo per mulierum conuerſatio
nem: ſine verbo lucrifiant conſiderantes
in timore ſanctam conuerſationeʒ veſtrã
Quarum ſit non extrinſecus capillatura
aut circundatio auri. aut indumenti veſti
mentorum cultus: ſed qui abſconditus ẽ
cordis homo in corruptibilitate quieti ⁊
modeſti ſpiritus qui eſt in conſpectu dei
locuplex. Sic enim aliquãdo ⁊ ſancte mu
lieres ſperantes in deo ornabant ſe ſub/
iecte proprijs viris: ſicut ſara obediebat

abrahe dñm eũ vocãs: cuius estis filie bñ
facientes: ⁊ nõ ꝑtimẽtes vllã ꝑturbatõez
Uiri silr cohabitãtes ſm sciam: qſi īfirmi
ori vasculo muliebri īpertiẽtes honorem
tanq̄ʒ coheredibus grẽ vite: vt nõ īpediã
...r.20. tur orões vrẽ. ¶ In fide aũt oẽs vnani/
...l. mes ꝯpaciẽtes: fraternitatꝭ amatores: mi
...9. ſicordes: modesti. hũiles: ñ reddẽtes ma
lũ ꝓ malo: nec maledictũ ꝓ maledicto: ſʒ
ecõtrario bñdicẽtes: q: in h̄ vocati estꝭ vt
...3. bñdictionẽ hẽditate possideatis: ¶ q enĩʒ
...6. vult vitã diligere: ⁊ dieſ videre bonos: co
erceat linguã suã a malo: ⁊ labia eius ne lo
quãꝫ dolũ. Declinat ãt a malo ⁊ faciat bo
nũ: īq̄rat pacẽ ⁊ seq̄ꝫ eã: q: oculi dñi super
iustos: ⁊ aures eius in p̃ces eoꝝ: vultus
aũt dñi sup faciẽtes mala. Et qs ẽ q vobiſ
...51. noceat si bõi emulatores fueritꝭ. ¶ Sʒ ⁊ si
qd patimini ꝓpt iustitiã beati. Timorẽ aũt
eoꝝ ne timueritꝭ vt nõ ꝯturbemini. Dñʒ
ãt xp̃m sctificate ī cordibus vr̃is pati semꝑ
ad satisfactionẽ oĩ poscẽti vos rõnẽ de ea
q̄ ī vob ẽ spe: ſʒ cũ modestia ⁊ timore con
sciam hñtes bonã: vt ī eo qd̕ detrahũt de
vob ꝯfũdãꝫ q calũniãꝫ vr̃am bonã ī xp̃o
ꝯuersationẽ. Melius ẽ.n. vt bñfaciẽtes
si volũtas dei velit pati q̄ʒ malefacientes:
b...1. ¶ q: ⁊ xp̃s semel ꝓ pctis nr̃is mortuus ẽ
...5. iustus ꝓ iniustꝭ: vt nos offerret deo mor
tificatos qdẽ carne: viuificatos autẽ spũ.
In q̊ ⁊ his q in carcere erãt spũ veniẽs p̃
...24. dicauit ¶ q increduli fuerãt aliqñ qñ expe
...17. ctabã dei patiẽtiã in diebus noe cũ fabri/
careꝫ arca: in q̄ pauci.i. octo aĩe salue fa
cte sũt ꝑ aquã. Qd̕ ⁊ vos nũc silꝭs forme
saluos facit baptisma: nõ carnis depositõ
sordiũ ſʒ ꝯsciẽ bone introgatio in deũ per
resurrectionẽ iesu xp̃i a mortuis q ẽ ī dex
tera dei: deglutiẽs mortẽ vt vite eĩne he/
redes efficeremur: ꝓfectus in celũ subie/
ctis sibi angelis ⁊ potestatibus ⁊ virtuti/
bus. ¶ IIII

Christo igiꝫ passo in carne: ⁊ vos
eadẽ cogitatiõe armamini: q: q pas
sus est ī carne desijt a pctis vt nõ
iã desiderijs hoĩum: ſʒ volũtate dei qd̕ re
b.4. liquũ ẽ in carne viuat tp̃is. ¶ Sufficit eni
...4.b p̃teritũ tp̃s ad volũtatem gentiũ ꝯsumã
dã his q ãbulauerũt ī luxurijs desiderijs
vinolẽtijs: comessatiõib⁹: potatõib⁹: ebri
etatib⁹ ⁊ illicitꝭ idoloꝝ cultibus. In q̊ am
miranꝫ nõ ꝯcurrentib⁹ vobis in eandeʒ

luxurie ꝯfusionẽ blasphemãtes q reddẽt
rõnẽ ei q ꝑatus ẽ iudicare viuos ⁊ mortu
os. Propꝫ h̄ eñi ⁊ mortuis euãgeliçatuʒ
est: vt iudicẽꝫ qdẽ ſm hoĩes in carne: vi/
uant aũt ſm deũ in spũ. Oĩuʒ aũt finis ap
propinquabit. Estote itaq̄ʒ prudẽtes ⁊ vi
gilate in orõnibus añ oĩa aũt mutuã ī vo
bismetipsis charitatẽ ꝯtinuaʒ hñtes: ¶ q: Prouer.10.
charitas opit multitudinẽ pctõꝝ. Hospi
tales inuicẽ sine murmuratiõe. Unusqſ/
q̄ʒ sicut accepit grãm in alterutꝝ illã ãmi/
strãtes sicut boni dispensatores multifor/
mis grẽ dei. Si qs loq̄tur: q̄si ſmões dei C
Si qs ministrat tãq̄ʒ ex v̄tute quã ãmini
strat deus: vt in oĩb⁹ honorificeꝫ deus ꝑ
iesũ xp̃m: cui ẽ glĩa ⁊ iperiũ ī secula secu/
loꝝ amẽ. Charissimi nolite ꝑegrinari in
feruore q ad tẽptationẽ vobis sit: q̄si no/
ui aliqd vobis ꝯtingat: sed cõicãtes xp̃i
passionib⁹ gaudete: vt ⁊ in reuelatõe glo
rie eius gaudeatꝭ exultantes. Si expro/
brami in noĩe xp̃i beati eritis: qm̃ qd̕ ẽ ho
noris glĩe ⁊ v̄tutꝭ dĩ: ⁊ q ẽ eius spũs sup
vos requiescet. Nemo aũt vr̃m patiaꝫ q̄si D
homicida: aut fur aut maledic⁹ aut a ieno
rũ appetitor. Si ãt vt xp̃ian⁹: ñ erubescat
glorificet aũt deũ ī isto noĩe: qm̃ tp̃s ẽ vt ī
cipiat iudiciũ a domo dei. Si aũt ꝓmuʒ a
nobis: qs finis eoꝝ q nõ credũt dei euan
gelio? Et si iustus qdẽ vix saluabiꝫ: ipius
⁊ pctõr vbi parebũt? Itaq̄ʒ ⁊ hi q patiunꝫ
ſm volũtatẽ dei: fideli creatori cõmendẽt
aĩas suas in benefactis. ¶ V

Seniores ẽ q ī vobis sunt obsecro
cõsenior ⁊ testis xp̃i passionũ: q ⁊ A
eius q̄ in futuro reuelãda est glĩe
cõicator. Pascite qui ī vobis est gregem
dei ꝓuidẽtes nõ coacte: ſʒ spontanee: ſm B
deũ: neq̄ʒ turpis lucri grã: ſʒ voluntarie:
neq̄ʒ vt dominãtes ī cleris: ſʒ forma facti
gregis ex aĩo: ⁊ cũ apparuerit ꝑnceps pa
storꝝ ꝑcipietꝭ imarcessibilẽ glĩe coronam
Silr adolescẽtes subditi estote seniorib⁹.
Oẽs eni iuicẽ hũilitatẽ īsinuate: q: dñs C
supbis resistit: humilibus aũt dat grãm.
¶ Hũiliamini igiꝫ sub potẽti mãu dei: vt Iac.4.c.
vos exaltet ī tp̃e visitatiõis: ¶ oẽm solici Piere.13.
tudinẽ vr̃am ꝓijciẽtes in eũ: qm̃ ipsi cu/ Luc.12.c.
ra est de vobis. Sobrij estote ⁊ vigilate: Ro.12.c.
q: aduersarius vr̃ diabolus tanq̄ʒ leo ru/
giens circuit: q̄rẽs quẽ deuoret. Cui resi
stite fortes ī fide sciẽtes eandẽ passionẽ ei D

q̄ in mundo ē vr̄e fraternitati fieri. Deus
āt ois gr̄e q vocauit nos in eternā suā glo
riā in xp̄o iesu modicū passos: ipse pficiet
ꝯfirmabit: solidabitq;. Ipsi gloria ꝛ ipe
riū: in secula seculoꝝ amē. Per siluanū
fidelē frēm vobis vt arbitror breuiter scri
psi obsecrans ꝛ contestans hanc esse ve/
ram gratiam dei in q̄ statis. Salutat vos
ecclesia que est i babylone collecta: ꝛ mar
cus filius meus. Salutate inuicē in oscu/
lo sancto. Gratia vobis omnibus q estis
in christo iesu. Amen.

Explicit epistola beati Petri apo
stoli prima. Incipit argumentum
in epistolam secundam.

Simon petrus p fidē huic mūdo
sapiētes mortuos esse declarat: eis
dēq; pietatis quāta sit magnitudo
luce ipsa clarius manifestat.

Explicit argumētū. Incipit ep̄la secunda
beati Petri apostoli. Capl'm. I

A Simon pe
trus suus ꝛ apl's
iesu xp̄i: his q coeq
lē nobiscū sortiti sūt
fidē i iusticia dei nr̄i
ꝛ saluatoris iesu xp̄i
Gr̄a vobis ꝛ par
adimpleat in cognitiōe dei ꝛ xp̄i iesu dn̄i
nr̄i. Quō oia nobis diuine vtutis sue q̄
ad vitā ꝛ pietatē donata sunt p cognitiōe;
eius q vocauit nos ꝓpria gl'ia ꝛ virtute:
p quē maxia ꝛ p̄ciosa nobis ꝓmissa dona
uit vt p h̄ efficiamini diuine ꝯsortes natu
re: fugientes ei⁹ q̄ i mūdo ē ꝯcupiscentie
B corruptionē. Vos aūt curā oēm subiferē
tes ministrate i fide vr̄a virtutē: i vtute āt
sciam: in scia aūt abstinentiā; i abstinētia
autē patientiā: i patiētia aūt pietatē: i pie/
tate aūt amorē fraternitatis: in amore aūt
fraternitatis charitatē. Hec.n. si vobiscū
assint ꝛ superent: nō vacuos nec sine fru
ctu vos ꝯstituent in dn̄i nr̄i iesu xp̄i cogni
tione. Cui.n.nō p̄sto sunt hec: cecus est
ꝛ manu tēptans obliuionē accipiēs pur/
gationis veteꝝ suoꝝ delictoꝝ. Quapp̄i
frēs magis satagite: vt p bona opa certā
vestrā vocationē ꝛ electionē faciatis. Hec
eni facientes non peccabitis aliqn̄. Sic eni
abūdant ministrabit vobis introit⁹ i et/
nū regnum dn̄i ꝛ saluatoris nr̄i iesu xp̄i.
Propter qđ vos incipiā semp ꝯmonere
de his: ꝛ qdē scientes ꝛ ꝯfirmatos vos i p̄n
ti vitate. Iustū aūt arbitror q̄diu sum in
h̄ tabernaculo suscitare vos i cōmonitiōe
cert⁹ q velox ē depositio tabernaculi mei
fm q ꝛ dn̄s nr̄ iesus xp̄s significauit mihi
Dabo aūt operā ꝛ frequēt hr̄e vos p⁹ obi
tū meū: vt hoꝝ oium memoriā faciatis.
Nō eni idoctas fabulas secuti notā feci/
mus vob dn̄i nr̄i iesu xp̄i vtutē ꝛ p̄sciam
sȝ speculatores facti illius magnitudis. Ac
cipiēs eni a deo p̄re honorē ꝛ gloriā voce
delapsa ad eum huiuscemodi a magnifica
gloria: hic ē filius meus dilect⁹ i q mihi
ꝯplacui: ipsū audite. Et hāc vocē nos au Esa.
diuimus de celo allatā cū essemus cū ipso Mat.
in mōte scō. Et habemus firmiorē ꝓphe c.17.
ticū sermonē cui benefacitis attendētes q̄ Mar.
si lucerne lucenti i caliginoso loco donec Luc.
dies elucescat ꝛ lucifer oriat i cordibus ve
strīs: h̄ p̄mū itelligētes q ois ꝓphetia scri
pture ꝓp̄a interpretatione nō fit. Nō enim
volūtate hūana allata ē aliqn̄ ꝓphetia sed
spū scō ispirati locuti sūt sci dei hoies. II
Fuerūt vo ꝛ pseudo ꝓphe in po
pulo: sicut ꝛ i vob erūt magri mē
daces: q itroducēt sectas pditōis
ꝛ eū q emit eos deū negāt: supducētes sibi
celerē pditionē. Et multi sequent eoꝝ lu
xurias p q̄s via vitatis blasphemabit: ꝛ i
auaricia fictis vbis de vobis negociabū
tur. Quibus iudiciū iā olim nō cessat: ꝛ p
ditio eoꝝ non dormitat. Si eni deus an
gelis peccātibus nō pepcit: sȝ rudētibus i
ferni detractos i tartarū tradidit crucian/
dos in iudiciū reseruari ꝛ originali mūdo
nō pepcit: sed octauū noe iustitie p̄conem
custodiuit diluuiū mūdo ipioꝝ iducēs: ꝛ
ciuitates sodomoꝝ ꝛ gomorreoꝝ in cine/
rē redigens euersiōe damnauit: exēplum
eoꝝ q ipie acturi sūt ponēs: ꝛ iustū loth
oppressū a nephādoꝝ iiuria ac luxuriosa Petr.
ꝯuersatiōe eripuit. Aspectu eni ꝛ auditu
iustus erat: habitās apud eos q de die i di
em aiam iustā iniqs opibus cruciabant.
Nouit deus pios de tēptatiōe eripe: ini
quos vo in diē iudicij resuare cruciādos Ps.
Magis aūt eos q post carnē in ꝯcupiscētia

imunditie ambulāt dñationēq; ɔtēnunt audaces: sibi placētes sectas nō metuunt introducere blasphemantes. Ubi angeli fortitudie ⁊ ꝟtute cū sint maiores nō portāt aduersū se execrabile iudiciū. Hi ꝟo velut irrationabilia pecora naturaliter in captionē ⁊ in pniciē in his que ignorant blasphemātes incorruptiōe sua peribunt pcipientes mercedē iiusticie. Uoluptatē existimātes diei delitias coinqnationis ⁊ macule: delitijs affluētes in ɔuiuijs suis luxuriātes vobiscū: oculos habentes plenos adulterij ⁊ incessabilis delicti pellicientes aias istabiles. cor exercitatū i auaritia habētes: maledictionis filij derelinquētes rectā viā errauerūt secuti viā balaā ex bosor: q mercedē iniqtatis amauit: correptionē ꝟo habuit sue vesanie. Sub iugale mutū animal i hōis voce loquens ꝓhibuit ꝓphete insipiētiā. ¶ Hi sūt fontes sine aqua: ⁊ nebule turbinib⁹ exagitate qbus caligo tenebraꝝ reseruat̄. Superbia eni vanitatis loquentes pelliciunt in dsiderijs carnis luxurie eos q paululum effugiūt: q in errore ɔuersati libertate illis ꝓmittētes cū ipsi serui sint corruptōis. A quo eni qs supatus est: hui⁹ ⁊ seruus est. Si eni refugiētes coinqnationes mūdi i cognitiōe dñi nr̄i ⁊ saluatoris iesu xp̄i his rursus implicati supant̄: facta sūt eis posteriora deteriora priorib⁹. Meli⁹ eni erat illis nō cognoscere viā iusticie q̄ p⁹ agnitionē retrorsū conuerti ab eo qđ illis traditū est scō mādato. Cōtingit eni eis illud veri ꝓuerbij. ¶ Canis reuers⁹ ad suū vomitū ⁊ sus lota i volutabro luti. III

Hanc ecce vobis charissimi secundā scribo ep̄lam in qbus vr̄a; excito i commonitiōe sincerā mentē: vt memores sitis eoꝝ q̄ p̄dixi ꝟboꝝ a sanctis ꝓphetis ⁊ aploꝝ vr̄oꝝ pcceptorū dñi ⁊ saluatoris. ¶ Hoc primū scientes q; venient i nouissimis diebus i deceptiōe illusores iuxta ꝓprias ɔcupiscētias ambulātes dicētes. Ubi est ꝓmissio aut aduent⁹ eius. Ex quo eni patres dormierūt oia si. ꝑseuerāt ab initio creature. Latet eni eos hoc volentes: q; celi erāt prius et terra de aqua ⁊ p aquā ɔsistēs dei verbo per que ille tunc mūdus aqua inundatus perijt. Celi aūt q nunc sunt ⁊ terra eode; verbo repositi sūt: igni seruati in die iudicij. ꝑditionis impioꝝ hoium. Unū vero hoc nō lateat vos charissimi: q; vn⁹ dies apđ dñm sicut mille anni: ⁊ mille anni sicut dies vnus. Non tardat dñs ꝓmissionē suā sicut qdam existimant sed patiēter agit ꝓpter vos nollens aliquos pire sed oēs ad pniam reuerti. ¶ Adueniet aūt dies dñi vt fur. in quo celi magno ipetu trāsient: elementa vero calore soluent̄: terra aūt ⁊ q̄ in ipsa sunt opera exurent̄. Cum igit̄ hec oia dissoluenda sint quales oportet vos esse in sanctis cōuersationibus ⁊ pietatibus expectātes ⁊ ꝓperātes in aduentū diei dñi: per quē celi ardētes soluētur ⁊ elemēta ignis ardore tabescēt. ¶ Nouos vero celos ⁊ nouā terrā ⁊ ꝓmissa ipsius expectamus in qbus iusticia habitat. Propter qđ charissimi hec expectantes: satagite imaculati ⁊ inuiolati ei iueniri in pace ⁊ dñi nostri iesu xp̄i longanimitate; salutē arbitramini: sicut ⁊ charissim⁹ frater noster paulus ſm datā sibi sapia; scripsit vobis: sicut ⁊ in oībus ep̄lis: loquēs in eis de his in qbus sunt q̄dam difficilia itellectu q̄ indocti ⁊ instabiles deprauant sicut ⁊ ceteras scripturas ad suā ipoꝝ perditionē. Uos igit̄ fratres ꝑsciētes custodite ne insipientiū errore traducti excidatis a ꝓpria firmitate. Crescite vero i gr̄a ⁊ in cognitiōe dñi nostri ⁊ saluatoris iesu christi. Ipsi gloria ⁊ nunc ⁊ in diem eternitatis. Amen.

Margin: i. Tessa.5.a. / Apoc.3.a / Esa.65.⁊.66 / Apoc.21.a.

¶ Explicit epistola beati Petri apostoli, secunda. Incipit argumentū in epistolam beati Johannis apostoli primā.

Rationē verbi ⁊ q; deus ipse sit charitas manifestat: et susurrones fratrum: nec deum scire nec pios fieri posse eo vsq; differtat vt esse comprobet homicidas eo q; odium sit interfectionis occasio.

¶ Explicit argumentu;. Incipit epistola beati Johannis apostoli prima.

¶ Capitulum. I

A Quod fuit ab
initio: qđ audiuimꝰ qđ vi
dimus oculis nostris qđ
pspeximus: ⁊ manus nr̄e
contrectauerūt de verbo
vite: ⁊ vita manifestata ē:
⁊ vidimus ⁊ testamur ⁊ ānunciamus vo
bis vitā eternā q̄ erat apud prēm: ⁊ appa
B ruit nobis. Qđ vidimꝰ ⁊ audiuimꝰ ānū/
ciamus vobis: vt ⁊ vos societatē habeatꝭ
nobiscū societas nostra sit cum patre ⁊ cū
filio eius iesu xp̄o. Et hec scribimus vob
Joh.16.f. vt gaudeatis ⁊ gaudiū vestrum sit ple/
nū. Et hec est annūciatio quā audiuimus
ab eo ⁊ annūciamus vobis: qm̄ deus lux
est: ⁊ tenebre in eo non sūt vlle. Si dixeri
mus qm̄ societatē habemus cū eo: ⁊ in te/
nebris ambulamꝰ: mētimur ⁊ veritatem
nō facimus. Si aūt in luce ambulamꝰ si/
C cut ⁊ ipse est in luce societatē habemꝰ ad i
Heb.9.b. uicē: ⁊ sanguis iesu xp̄i filij eius emūdat
Apoc.1.b. nos ab oī pctō. Si dixerimus qm̄ pctm̄ nō
habemus: ipsi nos seducimus ⁊ veritas in
nobis nō ē. Si cōfiteamur peccata nostra
fidelis ē ⁊ iustus vt remittat nobis pecca
ta nr̄a: ⁊ emūdet nos ab oī iniquitate. Si
dixerimus qm̄ nō peccauimus: mēdacez
facimus eum: ⁊ verbū eius non est in no
bis. II
A Filioli mei: hec scribo vobis vt nō
peccetis. Sz ⁊ si qs peccauerit ad
uocatū habemus apud prēm iesū
xp̄m iustum. Et ipse ē ꝓpitiatio ꝓ pecca/
tis nr̄is: non ꝓ nr̄is aūt tm̄: sed etiā ꝓ toti
us mūdi. Et in hoc scimus qm̄ cognoui/
mus eum: si mandata eius obseruamus.
1.4.d. Qui dicit se nosse eum: ⁊ mādata eiꝰ nō
custodit: mēdax ē: ⁊ in hoc veritas nō est.
Qui aūt seruat verbū eius: vere in hō cha
ritas dei pfecta est. In hoc scimus qm̄ in
ipso sumus. Qui dicit se in xp̄o manere:
debet sicut ille ambulauit ⁊ ipse ambulare
Charissimi nō mandatū nouū scribo vo/
bis: sed mandatuz vetus qđ habuistis ab
initio. Mandatū vetus est: verbū qđ au
Joh.13.g. B distis. Iterū mādatū nouū scribo vobis
qđ verū ē in ipso ⁊ in vobis: q2 tenebre trā
1.4.d. sierunt ⁊ verū lumē iam lucet. Qui dicit
se in luce eē: ⁊ frēm suum odit in tenebris
est vsqz adhuc. Qui diligit fratrem suum
in lumine manet: ⁊ scandalū in eo non ē.
Qui aūt odit fratrē suū in tenebris est: 1.3.c.
⁊ in tenebris ambulat: ⁊ nescit q̄ eat: quia
tenebre obcecauerunt oculos eius. Scri/
bo vobis filioli: qm̄ remittunt vobis pec
cata pp nomen eius. Scribo vobis prēs
qm̄ cognouistis eū q ab initio est. Scribo
vobis adolescentes: qm̄ vicistis malignū
Scribo vobis infantes: qm̄ cognouistis
prēm. Scribo vobis iuuenes: qm̄ fortes
estis: ⁊ verbum dei manet in vobis: ⁊ vici
stis malignum. Nolite diligere mūdum:
neqz ea q̄ in mūdo sunt. Si qs diligit mū
dum: non est charitas patris in eo. Quo
niā oē qđ est in mundo cōcupiscentia car/
nis est ⁊ ꝯcupiscia oculoꝝ: ⁊ supbia vite q̄ C
non est ex prē: sed ex mundo est. Et mun
dus transit ⁊ ꝯcupia eius. Qui autē facit
voluntatē dei manet in eternum. Filioli
nouissima hora est. Et sicut audistis quia
antichristus venit: nunc antichristi multi
facti sunt. Unde scimus q2 nouissima ho
ra est. Ex nobis prodierunt: sed non erāt
ex nobis. Nā si fuissēt ex nobis permāsis/
sent vtiqz nobiscum. Sed vt māifesti sint
quoniā non sunt oēs ex nobis. Sed vos
vnctionē hētis a scō: ⁊ nostis omia. Nō
scripsi vobis q̄si ignorantibus veritatē: sz
quasi scientibus eā: ⁊ qm̄ oē mendaciū ex D
veritate non est. Quis est mendax nisi is
q negat qm̄ iesus non est xp̄s? Hic ē an/
tichristus q negat prēm ⁊ filiū. Ois q ne/
gat filiū: nec prēm hz: q ꝯfitet filium ⁊ pa
trē hz. Uos qđ audistis ab initio in vob
permaneat: q2 si in vobis pmāserit qđ au
distis ab initio ⁊ vos in filio ⁊ prē manē/
bitis. Et hec est repromissio quā ipse pol
licitus est nobis vitā eternā. Hec scripsi
vobis de his q seducūt vos: ⁊ vos vnctio
nem quā accepistis ab eo maneat in vobis
Et non necesse habetis vt aliquis doceat
vos: sed sicut vnctio eius docet vos de oi
bus: ⁊ verū est: ⁊ non est mendacium. Et
sicut docuit vos manete in eo. Et nunc fi
lioli manete in eo vt cū apparuerit habeamꝰ
fiduciam: ⁊ non confundamur ab eo i ad
uentu eius. Si scitis quoniam iustus est:
scitote quoniā ⁊ omnis qui facit iustitiam
ex ipso natus est. III A
Uidete q̄lem charitatē dedit nobis
pater: vt filij dei noiemur ⁊ simꝰ
Propter hec mundus non nouit
nos: q2 non nouit eum. Charissi

mi nunc filij dei sumus: et nondum appa
ruit qd erimus. Scimus qm cũ appuerit
similes ei erimus: qm videbimus eum sicuti
est. Et ois q hz hãc spẽ in eo sctificat se sicut
et ille scũs est. Qui facit pctm: et iniqta/
i. Pe.2.d tẽ facit. Et pctm est iniqtas. ¶ Et scitis qr
Isaie.53. ille apparuit vt pctã tolleret: et pctm in eo
B nõ ẽ. Ois qui in eo manet nõ peccat. Et
t.24.a ois q peccat nõ vidit eũ nec cognouit eũ.
r.13.b Filioli. ¶ nemo vos seducat. ¶ Qui facit
c.21.b iusticiã iustus est: sicut et ille iustus ẽ. Qui
h.5.b facit pctm ex diabolo est: qm ab initio dia
i. Co.3.d bolus peccat. ¶ In hoc appuit filius dei:
L.2.d vt dissoluat opa diaboli. Ois q natus est
Apoc.22.c ex deo pctm nõ facit: qm semen ipsius in
Jo.8.e. eo manet: et nõ põt peccare. qm ex deo na
tus est. In hoc manifesti sunt filij dei et fi
lij diaboli. Ois q nõ est iustus nõ est ex
deo et q nõ diligit frẽm suũ. Qm hec ẽ an
nũciatio quã audistis ab initio vt diligatis
Gñ.4 alterutrũ. ¶ Non sicut cayn q ex maligno
erat: et occidit frẽm suũ. Et ppr qd occidit
C eũ. Qm opa eius maligna erãt fris autẽ
Jo.15.e ei iusta. ¶ Nolite mirari fres si odit vos
mũdus. Nos scimus qm translati sumus
de morte ad vitã. qm diligimus fres. Qui
...it.19 non diligit manet in morte. ¶ Ois q odit
...b. frẽm suũ: homicida est. Et scitis qm ois
Jo.15.c. homicida nõ hz vitã eternã in se manẽtem
¶ In hoc cognouimus charitatẽ dei: qm il
D le aiam suã p nobis posuit et nos debemus
p fribus aias ponere. Qui hũerit sbam
huius mũdi: et viderit frẽm suũ necesse ha
bere: et clauserit viscera sua ab eo: quomõ
...13.b charitas dei manet in eo. ¶ Filioli mei: nõ
diligamus vbo neqz lingua: sed opere et
veritate. In hoc cogscimus qm ex verita/
te sumus: et in pspectu eius suadebimus cor
da nra. Qm si rephenderit nos cor nrm
Jo.16.f. maior ẽ deus corde nro et nouit oia. ¶ Cha
rissimi: si cor nrm nõ rephenderit nos fi/
duciã hẽmus ad deũ: et qcqd petierimus
accipiemus ab eo: qm mãdata eius custodi
Jo.15.c mus. et ea q sunt placita corã eo facimus.
...c. ¶ Et hoc est mãdatũ eius vt credamus in no
mine filij eius iesu xpi: et diligamus alteru
trũ sicut dedit mãdatũ nobis. Et q seruat
mãdata eius i illo manet: et ipse in eo. Et i
A hoc scimus quoniã manet in nobis d spi
ritu quem dedit nobis. ¶ IIII.
Charissimi: nolite oi spũi credere.
sed pbate spũs si ex deo sint: qm
multi pseudo prophete exierunt in mun
dum. In hoc cognoscit spiritus dei. Ois
spũs q pfitetur iesum xpm in carne venisse
ex deo est. Et ois spũs q soluit iesũ ex deo
nõ est: et hic est antixps de quo audistis: Jo.8.f.
qm venit: et nũc iã i mũdo est. ¶ Vos ex
deo estis filioli: et vicistis eũ. quoniã ma/
ior est q in vobis est: qz q in mũdo: ipi de
mũdo sunt: ideo de mũdo loquũt et mũdus s.i.a Jo.8.f
eos audit. Nos ex deo sumus. ¶ Qui no/
uit deũ audit nos: q nõ est ex deo nõ audit B
nos. In hoc cognoscimus spm veritatis et
spiritũ erroris. Charissimi. diligamus nos
inuicẽ: qr charitas ex deo est. Et ois q di
ligit: ex deo natus est et cognoscit deum.
Qui nõ diligit: nõ nouit deũ: quoniã de
us charitas est. ¶ In hoc apparuit chari Jo.3.c.
tas dei in nobis. quoniã filiũ suũ vnigeni
tũ misit deus in mundũ vt viuamus p eum
In hoc est charitas. nõ quasi nos dilexe
rimus deũ. sed quoniã ipse prior dilexit nos
et misit filiũ suũ ppiciationẽ p pctis nris C
¶ Carissimi: si deus dilexit nos. et nos de/ i. Cor.4.d
bemus alterutrũ diligere. Deũ nemo vidit Eph.5.a
vnqz. Si diligamus iuicẽ: deus i nobis ma Phil.3.c
net et charitas eius in nobis pfecta ẽ. ¶ In i. Thes.4.b.
hoc cogscimus: quoniã in eo manemus et ip Jo.13.g
se in nobis. quoniã de spũscõ suo dedit no Jo.7.f.
bis. ¶ Et nos vidimus et testificamur quo Jo.3.f.
niã pr misit filiũ suum saluatorem mũdi.
Quicqz pfessus fuerit quoniã iesus ẽ fili
us dei: deus i eo mãet. et ipse i deo et nos co
gnouimus et credidimus charitati quã hz deus D
in nobis. Deus charitas ẽ: et q mãet i cha
ritate i deo mãet: et deus i eo. In hoc pfecta ẽ
charitas dei nobiscũ vt fiduciã hẽamus i
die iudicij. qr sic ille ẽ et nos sumus in hoc
mũdo. Timor nõ ẽ i charitate: sed pfecta
charitas foras mittit timorẽ: quoniã timor
penã hz. Qui aũt timet nõ ẽ pfectus i cha/
ritate. Nos ergo diligamus deũ: qniã deus prior s.2.a.
dilexit nos. ¶ Si qs dixerit. qniã diligo de s.2.b
um: et frẽm suũ oderit: mẽdax ẽ. ¶ Qui.n.
nõ diligit frẽm suũ quẽ videt: deũ quẽ nõ Joh.13.g
videt quõ põt diligere. ¶ Et hoc manda/ i. Cor.4.d
tũ habemus a deo: vt qui diligit deum: di Eph.5.a
ligat et fratrem suum. Phil.3.c

¶ Capitulum. V. i. Thes.4.b

A Omnis q credit qniã ihs ẽ xps ex
deo natus ẽ. Et ois q diligit eũ q ge
nuit. diligit et eũ q natus ẽ ex eo. in

hoc cognoscimus: qm̄ diligim⁹ natos dei
cū deū diligamus: ⁊ mandata eius facia/
mus. Hec enim ē charitas dei vt mā́da
B ta eius custodiamus: ⁊ mā́data ei⁹ grauia
i. Cor. 15. d. nō sūt. ¶ Qm̄ oē qđ natū est ex deo vincit
mūdum: ⁊ hec ē victoria q̄ vincit mundū
fides nr̄a. Quis ē aūt q vincit mundū: ni
si q credit qm̄ iesus ē filius dei? Hic est q
venit p aquā ⁊ sanguinē iesus xp̄s. Non
in aq̄ solū: ſ; in aq̄ ⁊ sanguine. Et spūs ē
q testificaṫ: qm̄ xp̄s ē vitas. Qm̄ tres sūt
q testimoniū dant in celo: pr̄ vbū ⁊ spūs
scūs: ⁊ hi tres vnu sūt. Et tres sūt q testio
niū dant in t̄ra: spūs aq̄: ⁊ sā́guis ⁊ hi tres
vnū sunt. Si testimoniū hoīum accipim⁹
testimoniū dei maius est. Qm̄ hoc ē testi
C moniū dei qđ maius est: qm̄ testificatus ē
Jo. 3. f. de filio suo. ¶ Qui credit in filiū dei: h; te
stimoniū dei in se. Qui nō credit filio: mē
dacē facit eū q̄ non credit in testimonium
qđ testificatus est deus de filio suo. Et h̄ ē
testimoniū: qm̄ vitā etnā dedit nobis de⁹
⁊ hec vita in filio eius ē. Qui h; filiū dei:
hab; vitam qui non habet filium dei vitā
non habet. Hec scribo vobis vt sciatis
qm̄ vitā habetis eternā: q creditis i noīe
filij dei. Et hec est fiducia quā hēmus ad
deū: q̄ q̄cunq; petierim⁹: ſm̄ volunta/
tem eius audit nos. Et scimus quia audit
nos: q̄cq̄d petierimus. Scimus: qm̄ hē/
D mus petitiones quas postulamus ab eo.
Qui scit frēm suum peccare peccatum nō
ad mortem: petat ⁊ dabiṫ ei vita peccanti
nō ad mortē. Est pctm̄ ad mortē nō p il/
lo dico vt roget quis. Ois iniquitas pec
catum ē: ⁊ ē pctm̄ ad mortē. Scimus: q̄
ois q natus est ex deo nō peccat: sed gnā/
tio dei cōseruat eū: ⁊ malignus nō tanget
eum. Scimus: qm̄ ex deo sumus: ⁊ mun
dus totus in maligno positus est. Et sci/
mus: qm̄ filius dei venit ⁊ dedit nobis sē
sum: vt cognoscamus deū veꝝ: ⁊ simus i
vero filio eius. Hic ē verus deus ⁊ vita
etna. Filioli: custodite vos a simulacris.
¶ Explicit ep̄la beati Johannis apostoli
prima. ¶ Incipit argumentū in epistolā
eiusdem scđam.

Usq; adeo ad sctā̄m feminam
scribit: vt eandem dn̄am nō
dubitet litteris appellare: eius
dē; filijs testimoniū q̄ ambu
lent in vitate phibet.

¶ Explicit argumentum. Incipit episto
la beati Johannis apostoli secunda.
Capitulum. ¶ I.

Senior: electe dn̄e ⁊ natis
eius q̄s ego diligo in vi
tate: ⁊ nō ego solus: sed ⁊
oēs q cogūerunt vitatē;
ppter vitatē q̄ pmanet i
vobis: ⁊ vobiscū; erit in eternū. Sit vo
biscu; gr̄a misericordia pax a deo pr̄e: et
a xp̄o iesu filio pr̄is in vitate ⁊ charitate.
Gauisus sū valde: qm̄ inueni de filijs tu
is ambulā́tes i vitate: sicut mandatū ac/
cepimus a pr̄e. Et nūc rogo te dn̄a nō tā
q̄; mandatum nouū scribēs tibi: ſ; qđ hūi
mus ab initio vt diligamus alterutꝝ. Et
hec ē charitas vt ambulemus ſm̄ mā́da/
ta eius. Hoc. n. est mandatū: vt queād/
modū audistis ab initio in eo ambuletis:
qm̄ multi seductores exierūt in mūdum q
non ɔfitenṫ iesū xp̄m venisse in carnem.
Hic est seductor ⁊ antixp̄s. Uidete vos/
metipsos ne pdatis q̄ opati estis: ſ; vt mer
cedē plenā accipiatis. Ois q recedit ⁊ nō
pmanet in doctrina xp̄i: deu; nō h;. Qui
pmanet in doctrina: h̄ pr̄em ⁊ filiū habet.
Si q̄s venit ad vos ⁊ hāc doctrinā nō af
fert: nolite recipe eū in domū nec aue ei di
xeritis. Qui. n. dic̄ illi aue cōicat opibus
eius malignis. Ecce p̄dixi vobis vt i die
dn̄i non ɔfundamini. Plura hn̄s vobis
scribere: nolui p chartā; ⁊ attramentum.
Spero. n. me futuꝝ apđ vos: ⁊ os ad os
loqui. ¶ vt gaudiū vr̄m plenū sit. Salutā́t Joh. i
te filij sororis tue electe. i. Jo. i

¶ Explicit epistola beati Johannis apo
stoli secunda. ¶ Incipit argumentum in
epistolam eiusdem tertiam.

Gaiu; pietatis causa extollit at
q; vt in ipsa pietate maneat ex
hortatur: diotrepem impieta
tis ⁊ superbie causa obiurgat
demetrio autem bonum testi/
monium perhibet cum fratribus vniuer
sis.

¶ Explicit argumentum. ¶ Incipit epi
stola beati Johannis apostoli tertia.
¶ Capitulum. ¶ I

a SEnior: gaio charissimo quem
ego diligo in veritate. Charis
sime de omnibus orationem
facio ꝓspere te ingredi ⁊ vale
re sicut ꝓspere agit anima tua
Gauisus sum valde venientibus fratri/
bus ⁊ testimonium ꝑhibentibus veritati
b tue sicut tu in veritate ambulas. Maiorē
hoꝝ non habeo gratiā: ꝙ̄ vt audiam fili/
os meos in veritate ambulare. Charissi/
me: fideliter facis quicquid oparis in fra/
tres ⁊ hoc in peregrinos qui testimoniuꝫ
reddiderunt charitati tue in conspectu ec/
clesie: quos benefacies deducens digne
deo. Pro nomine enim eius ꝓfecti sunt
c nihil accipientes a gentilibus. Nos ergo
debemus suscipere huiusmodi: vt coope/
ratores simus veritatis. Scripsissem for
sitan ecclesie: sed is qui amat primatū ge/
rere in eis diotrepes: nō recipit nos. Pro
pter hoc si venero cōmoneam eius opera
que facit verbis malignis garriens i nos
Et quasi non ei ista sufficiant: neq; ipe su
scipit fratres: ⁊ eos qui suscipiunt prohi/
d bet ⁊ de eccl'a eijcit. Charissime noli imi/
tari malum: sed quod bonum est. Qui be
nefacit: ex deo est: qui male facit non vi/
det deum. Demetrio testimonium reddi
tur ab omnibus ⁊ ab ipsa veritate: sed ⁊
nos testimonium perhibemus: ⁊ nosti:
quoniam testimonium nostrum veruꝫ ē.
Multa habui tibi scribere: sed nolui per
attramentum ⁊ calamū scribere tibi. Spe
ro autem protinus te videre: ⁊ os ad os
loquemur. Pax tibi. Salutant te amici.
Saluta tu amicos noiatim.

¶ Explicit epistola beati Johannis apo
stoli tertia. Incipit argumentuꝫ i epistolā
beati Jude apostoli.

JUdas apostolus: fratres
de corruptoribus vie veri/
tatis ita informat. vt illici/
tum esse differtet de sub iu
go semel erutos seruitutis
denuo operā suam officijs
nouare seruilibus.

¶ Explicit argumentum. Incipit episto
la beati iude apostoli. Caplm. ¶ I

JUdas iesu a
xp̄i seruus: frater aūt ia/
cobi: his q sūt i deo p̄re
dilectis: ⁊ xp̄o iesu con
seruatis. ⁊ vocatis. Mi
sericordia vobis ⁊ pax
⁊ charitas adimpleatur. Charissimi oēm
sollicitudinē faciens scribēdi vobis de cōi
vr̄a salute necesse habui scribere vobis d̄
precans supcertari semel tradite sanctis fi
dei. Subintroierūt n. qdam hoies q oliꝫ
p̄scripti sunt in h̄ iudiciū ipij dn̄i nr̄i gra/
tiam transferentes in luxuriā ⁊ solū dn̄a/
torem ⁊ dn̄m nostrū iesum xp̄m negātes.
Cōmonere autē vos volo scientes semel
oia: qm̄ iesus populū de terra egypti sal/ b
uans: secundo eos qui nō crediderunt ꝑ/
didit. Angelos vero q non seruauerunt
suū p̄ncipatū: sed dereliquerunt suuꝫ do/
miciliū. in iudiciū magni dei vinculis eter
nis sub caligie reseruauit. Sicut sodoma
⁊ gomorra ⁊ finitime ciuitates simili mō
exfornicate: ⁊ abeuntes post carnē alterā
facti sunt exemplū ignis eterni penam su/
stinentes. Similiter ⁊ hi carnē qdeꝫ ma/
culant: dn̄ationem aūt spernunt: maiestateꝫ
aūt blasphemant. Cū michael archange/
lus cū diabolo disputans altercaretur de
moysi corpore. nō ē ausus iudiciū iferre Zach.3.
blasphemie sꝫ dixit. Imperet tibi deus. Hi Eccle.21.
aūt q̄cunq; qdem ignorant blasphemant
q̄cunq; aūt naturaliter tanq̄ muta aialia
norūt: in his corrūpunt. Ve illis q in via c
cayn abierūt: ⁊ errore balaā mercede effu
si sunt: ⁊ in ꝯdictiōe chore abierūt. ¶ Hi 2.Pe.2.d.
sunt in epulis suis macule cōuiuantes: si
ne timore: semetipsos pascentes: nubes
sine aqua q̄ a ventis circūferunt: arbores
autūnales ifructuose: bis mortue: eradica
te: fluctus feri maris: despumantes suas
confusiones: sidera errantia: qbus ꝓcel/
la tenebraꝝ seruata ē in eternū. Prophe
tauit aūt ⁊ de his septimus ab adaꝫ enoch
dicens: ¶ Ecce venit dn̄s in scis milibus Esa.3.
suis facere iudiciū ꝯ oēs: ⁊ arguere oēs i Mat.24.d.
pios de oibus opibus ipietatis eoꝝ qbus Apoc.1.b.
ipie egerunt: ⁊ de oibus duris q̄ locuti st
ꝯtra deū peccatores ipij. Hi sūt murmu
ratores q̄rulosi: sm̄ desideria sua ambu/
lātes ⁊ os eoꝝ loqt̄ sup̄biā mirātes perso
nas questus cā. Vos aūt charissimi me/ d

mores estote verborum que predicta sūt ab apo
stolis dñi nři iesu xpi: q dicebant vobis.
1. Timo.4.a ¶ Quoniam in nouissimis tēporibus venient il/
2. Timo.3.a lusores secundum desideria sua ambulātes in i/
2. Pe.3.a pietatibus. Hi sūt q segregāt semetipsos
aiales spm non habētes. Vos aūt charis
simi super edificātes vosmetipsos sanctis
sime nře fidei in spū scō orātes: vosmetip
sos in dilectiōe dei seruate: expectātes mi
sericordiā dñi nostri iesu xpi in vitā etnā.
Et hos quidē arguite iudicatos illos: vo
saluate de igne rapiētes. Alijs aūt misere
mini i timore: odientes et eā que carnalis
est maculatā tunicā. Ei aūt q potēs ē vos
conseruare sine peccato: et cōstituere ante
conspectū glorie sue immaculatos in exul
tatione: in aduētu dñi nři iesu xpi: soli dō
saluatori nřo: per iesū xpm dñm nřm glo
ria magnificētia imperiū et potestas ante
omnia secula: et nunc et in oia secula secu/
lorum. Amen.

¶ Explicit epla beati Jude apli. Incipit prologus in apocalypsim beati Jo/hannis apostoli.

Omnes qui pie volūt viuere i
xpo: sicut ait apls: psecutionē
patiunt iuxta illud. Fili acce/
dens ad seruitutē dei: sta i ti/
more: et ppara aiam tuā ad tē
ptationē. Temptatio nāqz ē vita hoīs su
per terrā. Ne aūt fideles deficiant in his:
psolat eos dñs atqz pfirmat dicens. Vo
biscū sum vsqz ad psumationem seculi: et
nolite timere pusillus grex. Propterea vi
dens deus pater tribulationes quas pas/
sura erat ecclesia ab aplis fūdata supra pe
trā xpm vt minus timeat: disposuit vna
cum filio et spū scō eas reuelare. Reuela/
uit aūt tota trinitas xpo secundum humanitatē
Christus vo iohāni p angelū. Iohānes
ecclesie: de q reuelatione hunc librū cōpo
suit. Unde et liber iste Apocalypsis dici
tur: idest reuelatio: qr hic cōtinentur que
deus reuelauit iohanni et iohannes eccle
sie: quanta scilicet ecclesia passa sit in tem
pore primitiuo: et nunc patiatur: et nouis/
sime temporibus antichristi passura sit:
quando tanta erit tribulatio vt si fieri pos
set etiam moueantur electi. Et que pro
his et nunc et in futuro premia sit susce/
ptura vt quos denūciata supplicia terrēt:
promissa premia letificent. Ideo iste liber
inter reliquas scripturas noui testamen/
ti prophetie nomine censet q alijs ē excel
lentior pphetijs. Sicut.n. nouū testamē
tum prestat veteri: euangeliū legi: ita hec
pphetia pphetijs veteris testamenti: qa
de xpo et ecclia magna ex parte iā adiple/
ta sacra denunciat. Vel etiam ideo: qr cū
alijs vnipharia: isti tripharia data est p/
phetia simul. s. pterito et pňti et futuro. Ad
cuius pfirmandā auctoritatē occurrit iam
auctoritas mittentis deferentis et accipien
tis. Mittentis. s. trinitatis: et deferentis
s. angeli. et accipientis. s. iohānis. Cū aūt
iohāni hec in visiōe fuerūt reuelata: et sint
tria gnā visionū: scd̄m q genē ptical videdū
ē. Visio.n. alia corpal qn vz corporalibus
oculis aliqd videm9. Alia spūalis seu ima
ginaria cū videlicet dormiētes vel vigilā
tes imagines rerū cernimus qbus aliqd
signif caf: sic vidit pharao spicas et moy/
ses rubū ardere: ille dormiens: iste vigi/
lans. Alia itellectualis: qn videlicet spū/
scō reuelante itellectui mentis veritatem
mysteriorū sicut ē capimus: quō vidit io/
hannes q in h libro referunt. Non.n. fi/
guras tm spū vidit: sed et earū significata
mēte itellexit. Vidit aūt iohānes et scrip/
sit in pathmos isula relegatus a domitia/
no in exilio pncipe ipijssimo: hac eum ad
scribendū cōpellente cā: qr dum exul tene
ret a domitiano i pathmos īsula in eccle/
sijs qbus perat multa pullularunt atqz i
oleuerūt vitia atqz diuerse hereses. Erāt
eni qdam heretici ibi dicentes xpm nō fu
isse ante mariā: qr tēporaliter de ea natus
erat: quos iohānes in pncipio euangelij
sui redarguit dicēs. In pncipio erat ver
bū. Et in h libro cū dicit alpha et o. i. pnci
pium et finis. Dicebāt etiā qdam ecclīam
pondere tribulationū añ finē seculi defi/
turā: et p labore nō pmiū eternū susceptu
rā. Horū ergo errores volens destruere io
hānes: ondit xpm pncipium esse et finē.
Vñ esaias. Añ me nō est formatus deus
et post me nō erit. Et ecclesiā p exercitiū
tribulationū nō desinere: sed pficere: et p
his brauiū eternū recipere. Scribit aūt io
hānes septē ecclesijs asie. et earū septē epi
scopis de pdictis istruens: et in eis p eam
totā generalē ecclesiā docēs. Est ita qz ma

teria iohānis in hʒ ope status spāliter asiane eccl'ie: necnō ⁊ totius videlicʒ q̄ in pn̄ti patiat᷑: ⁊ in futuro receptura sit. Intētio vero eius est monere ad patientiā q̄ ser uāda est. Cum q₂ breuis labor: tuʒ q₂ p̄miū magnū. Modus tractandi talis: primo p̄mittit ꝓlogū ⁊ salutationem: vbi reddit auditores benignos ⁊ attentos: q̄ p̄misso accedit ad narrationē. Ante narrationeʒ vero oñdit xp̄m esse ab eterno sine p̄ncipio ⁊ fine. Inducēs ip̄m loquentē. Ego sum alpha ⁊ o.i. principiū ⁊ finis. Postea accedens ad narrationē distinguit septē visiones qbus terminat᷑ iste liber cō sumatur. Premittit aūt ꝓlogum dicens. Apocalypsis iesu xp̄i: subaudis hic est: sicut in alijs: visio esaie hec est ⁊ parabole salomonis sunt hec.

Item alius ꝓlogus in Apocalypsim.

Johannes ap'ls ⁊ euangelista a xp̄o electus atq₃ dilectus in tanto amore dilectionis vberior habitus ē: vt in cena sup pectus ei⁹ recūberet: ⁊ ad crucē astanti soli matrē ꝓpriam cōmendassʒ vt quē nubere volentem ad amplexū virginitatis asciuerat: ipsi etiaʒ custodiendā virginem tradidisset. Hic itaq₃ cum propter verbū dei ⁊ testimoniū iesu xp̄i i pathmos isulam sortiret᷑ exiliū: illic ab eodē apocalypsis ꝑostensa describit᷑: vt sicut in p̄ncipio canonis: idest libri genescos: incorruptibile p̄ncipiū p̄notatur: ita etiā incorruptibilis finis per virginē in apocalypsi redderet᷑ dicentis. Ego suʒ alpha ⁊ o: initium ⁊ finis. Hic est iohānes: q sciens superuenisse sibi diem egressionis de corpore: conuocatis in epheso discipulis descendit in defossum sepulture sue locuʒ oratione q₃ completa reddidit sp̄ūm: tam a dolore mortis factus extraneus q̄₃ a corruptione carnis noscitur alienus. Cuius tamen scripture dispositio vel libri ordinatio ideo a nobis per singula non exponit᷑ vt nescientibus inquirendi desideriū collocetur: ⁊ querētibus laboris fructus: ⁊ deo magisterij doctrina seruetur.

Explicit ꝓlogus. Incipit argumētū.

Apocalypsis iohannis tot habet sacramenta quot verba. Paruʒ dixi: ⁊ pro merito voluminis laus omnis inferior est. In verbis singulis multiplices latent intelligentie.

Explicit argumentum. Incipit liber Apocalypsis beati Johannis apostoli. Capitulum. I

Apocalypsis iesu christi quam dedit illi deus palaʒ facere seruis suis que oportet fieri cito. Et significauit mittens per angelū suū seruo suo iohāni qui testimoniuʒ perhibuit verbo dei: ⁊ testimonium iesu xp̄i q̄cunq₃ vidit. Beatus qui legit ⁊ audit verba ꝓphetie huius: ⁊ seruat ea que in ea scripta sunt. Tempus.n. ꝓpe est. Johannes septē ecclesijs q̄ sunt in asia. Gratia vobis ⁊ pax ab eo qui est ⁊ qui erat ⁊ qui venturus est: ⁊ a septē spiritibus qui in ꝯspectu throni eius sunt: ⁊ a iesu xp̄o qui est testis fidelis primogenitus mortuoꝝ ⁊ princeps regum terre: q dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo: ⁊ fecit nos regnum ⁊ sacerdotes deo ⁊ p̄ri suo: Ipsi gloria ⁊ imperium in secula seculoꝝ. Amen. Ecce venit cum nubibus: ⁊ videbit eū omnis oculus: ⁊ qui eum pupugerunt. Et plangent se super eum oēs tribus terre: etiam amē. Ego sū alpha ⁊ o: p̄ncipiuʒ ⁊ finis dicit dn̄s deus qui est ⁊ qui erat ⁊ qui venturus est oipotens. Ego iohānes frater vester ⁊ particeps in tribulatiōe ⁊ regno ⁊ patientia in iesu christo fui in insula que appellatur pathmos propter verbum dei ⁊ testimimonium iesu. Fui in spiritu in dominica die. Et audiui post me vocem magnam tanq₃ tube dicentis. Quod vides scribe in libro: ⁊ mitte septem eccl'ijs que sunt in asia epheso ⁊ smyrne ⁊ pergamo ⁊ thiatyre ⁊ sardis ⁊ philadelphie ⁊ laoditie. Et conuersus sum vt viderē vocē que loquebat᷑ mecum. Et conuersus vidi septem candelabra aurea: ⁊ in medio septem candelabrorum aureoꝝ similē filio

A

B

Heb.9.b. i.Joh.i.d.

Esa.3. Mat.24.d. Judc.i.c. i.22.c.

C

i.4.a.

hoīs vestitum podere: ⁊ p̄cinctū ad mam/
millas zona aurea. Caput aūt ei⁹ ⁊ capilli
§.1.c.⁊.19.c erāt cādidi tāq̄ȝ lana alba ⁊ tāq̄ȝ nix. ¶ Et
oculi ei⁹ velut flāma ignis: ⁊ pedes eius
similes aurichalco sicut ī camino ardenti
D Et vox illi⁹ tāq̄ȝ vox aquarū multaruȝ. ⁊
§.19.c. habebat ī dextera sua stellas septē. ¶ Et de
Mt.17.a ore ei⁹ gladi⁹ vtraq̄ȝ parte acutus exibat
¶ ⁊ facies ei⁹ sicut sol lucet ī v̄tute sua. Et
cū vidissem eū: cecidi ad pedes ei⁹ tanq̄ȝ
Esa.44. mortuus. Et posuit dexteram suā sup me
§.22.c. dicēs: Noli timere. ¶ Ego suȝ primus ⁊
Esa.22. nouissimus ⁊ viuus: ⁊ fui mortuus: ⁊ ec/
§.3.b. ce suȝ viuēs ī secula seculoꝝ. ¶ ⁊ habeo cla
Job.12. ues mortis ⁊ inferni. Scribe ergo q̄ vi/
disti ⁊ que sūt: ⁊ que oportet fieri post hec
Sacramentū septem stellarū q̄s vidisti in
dextera mea ⁊ septē cādelabra aurea septē
stelle angeli sūt septē ecclesiarū: ⁊ cādela/
bra septē: septeȝ ecclesie sunt. ¶ II

A Et āgelo ephesi ecclie scribe Hec
dicit q tenet septem stellas in de/
xtera sua q ambulat ī medio septē
cādelabroꝝ aureorum. Scio opera tua ⁊
laborē ⁊ patiētiā tuā: ⁊ q2 nō potes susti/
nere malos. Et tēptasti eos q se dicūt apo
stolos esse ⁊ nō sūt: ⁊ iuenisti eos mēda/
ces. Et patiētiā habes. ⁊ sustinuisti ꝑpt
nomē meū: ⁊ nō defecisti. Sed habeo ad
uersū te pauca: q2 charitatē tuā primā re/
liquisti. Memor esto itaq̄ȝ vnde excide/
§.3.a. ris. ¶ ⁊ age pniam ⁊ pma opera fac. Sin
Luc.13.a aūt venio tibi ⁊ mouebo cādelabrū tuum
de loco suo: ¶ nisi pniam egeris. Sȝ hoc
habes: q2 odisti facta nicolaitarū: q̄ ⁊ ego
odi. Qui habet aurē audiat: qd spūs di/
cat ecclesijs. Vincēti dabo edere d̄ ligno
vite: qd̄ est in paradiso dei mei. Et ange
lo smyrne ecclesie scribe. Hec dicit pm⁹
⁊ nouissimus: q fuit mortu⁹ ⁊ viuit. Scio
tribulationē tuā ⁊ paupertatē tuā: sed di/
B ues es ⁊ blasphemaris ab his q se dicunt
iudeos esse ⁊ nō sunt: sed sunt synagoga
sathane. Nihil hoꝝ timeas q̄ passurus es
Ecce missurus ē diabolus aliquos ex vo
bis in carcerē vt tēptemini: ⁊ habebitis
tribulationē dieb⁹ decē. Esto fidelis vs/
q̄ȝ ad mortem: ⁊ dabo tibi coronam vite.
Qui hȝ aurē audiat: qd spūs dicat eccl'ijs
¶ Qui vicerit ñ ledet a morte secūda. Et
§.3.b. angelo pergami ecclesie scribe. Hec di/
cit q habet rhumpheā ex vtraq̄ȝ pte acutā

Scio vbi habitas: vbi sedes est sathane:
⁊ tenes nomen meū ⁊ nō negasti fidē me
am. Et in dieb⁹ illis antiphas testis me⁹
fidelis q occisus ē apud vos vbi sathanas
habitat. Sȝ habeo aduersus te pauca: q2
habes illic tenentes doctrinā balaam qui C
docebat balac mittere scādalū corā filijs
israel edere ⁊ fornicari: ita habes ⁊ tu te/
nētes doctrinā nicolaitarū. Similiter pe
nitētiā age: si quo minus: veniā tibi cito
⁊ pugnabo cū illis ī gladio oris mei. Qui
habet aurē audiat: qd spūs dicat ecclesijs
Vincēti dabo māna absconditū: ⁊ dabo
illi calculū candidū ⁊ in calculo nomē no
uum scriptū: quod nemo scit nisi q accipit
Et āgelo thiatyre ecclesie scribe. Hec di
cit filius dei. ¶ qui habet oculos tanq̄ȝ flā §.1.c.⁊.19
mā ignis ⁊ pedes ei⁹ similes aurichalco.
Noui opera tua ⁊ fidē ⁊ charitatē tuam ⁊
ministeriū ⁊ patientiā tuā: ⁊ opera tua no
uissima plura ꝓoribus. Sȝ habeo aduer D
sus te pauca: q2 pmittis mulierē hiezabel
q̄ se dicit ꝓphetem docere ⁊ seducere ser
uos meos fornicari ⁊ manducare de ido
lotitis. ¶ Et dedit illi tēpus vt penitentiā Job.24.
ageret: ⁊ nō vult penitere a fornicatione
sua. Ecce ego mitto eā in lectū ⁊ q mechā
tur cū ea in tribulatiōe maxima erūt. ¶ ni Esa.22.
si pniam ab operibus suis egerint: ⁊ fili/ Eccle.17
os eius interficiā in mortem: ⁊ scient oēs Ezech.1
ecclesie q2 ego sum scrutans renes ⁊ cor/ Mt.4.c
da: ⁊ dabo vnicuiq̄ȝ vestrū ꝓm opera sua Mr.1.c.
Vobis aūt dico ⁊ ceteris q thiatyre estis Luc.13.
quicūq̄ȝ nō habent doctrinā hanc ⁊ q nō Act.3.d.
cognouerunt altitudinem sathane quēad
modum dicunt: non mittam super vos
aliud pondus: tamen id quod habetis te
nete donec veniaȝ. Et qui vicerit ⁊ custo
dierit vsq̄ȝ in finem opera mea: dabo illi
potestatem super gentes: ¶ ⁊ reget eas in §.19.c
virga ferrea ⁊ tanq̄ȝ vas figuli cōfringē Ps.2.
tur: sicut ⁊ ego accepi a patre meo ⁊ dabo
illi stellam matutinam. Qui habet aureȝ
audiat: quid spiritus dicat ecclesijs.
¶ Capitulum. ¶ III

Et angelo ecclesie sardis scribe. A
Hec dicit qui habet septem spiri
tus dei ⁊ septeȝ stellas. Scio ope
ra tua. quia nomē habes q2 viuas: ⁊ mor
tuus es. Esto vigilans: ⁊ confirma cete/
ra que moritura erant. Non enim inue/
nio opera tua plena corā deo meo. In

mente ergo habe qualiter acceperis ⁊ au
.hessa.5.a dieris et serua: et penitentiã age. ¶ Si er
.de.3.c go nõ vigilaueris veniã ad te tanq̃ fur et
B nescies qua hora veniã ad te. Sed hẽs pau
ca noĩa in sardis q nõ inquinauerũt vesti/
menta sua: et ambulabũt mecum in albis:
.b. q: digni sũt. ¶ Qui vicerit sic vestietur vesti
mẽtis albis: et nõ delebo nomẽ ei9 de libro
vite: et confitebor nomẽ ei9 corã pr̃e meo ⁊
corã ãgelis ei9. Qui hz aurẽ audiat. qd
spũs dicat ecclĩjs. Et ãgelo philadelphie
.d. ecclesie scribe. ¶ Hec dicit sanct9 et verus
.n. q habet clauẽ dauid q aperit et nemo clau
o.n. dit. claudit et nemo aperit. Scio opa tua
Ecce dedi corã te ostiũ apertũ qd nẽo põt
claudere. q: modicã habes virtutẽ. et ser
uasti verbũ meũ et nõ negasti nomẽ meũ
Ecce dabo de synagoga sathane q dicunt
se iudeos esse et nõ sũt. sed mẽtiunt. Ecce
faciã illos vt veniãt et adorẽt añ pedes tu
os: et sciẽt q: ego dilexi te. Qm̃ seruasti ver
bũ patientie mee. et ego seruabo te ab ho
C ra temptationis q̃ ventura est in orbẽ vni/
uersum temptare habitantes in terra. Ecce
venio cito. Tene qd habes: vt nemo ac/
cipiat coronã tuam. Qui vicerit faciã illũ
columnã in tẽplo dei mei. et foras nõ egre
dietur amplius. Et scribã sup eũ nomẽ dei
mei et nomẽ ciuitatis dei mei noue hieru
salẽ: q̃ descendit de celo a deo meo: et no/
mẽ meum nouũ. Qui habet aurẽ audiat
qd spiritus dicat ecclesijs. Et angelo lao
dicie eccl̃ie sic scribe. Hec dicit amen testis
fidelis ⁊ verus: q est pncipium creature
dei. Scio opera tua: q: neq3 frigidus es
neq3 calidus: vtinam frigidus esses aut
calidus: sed q: tepidus es: ⁊ nec frigidus
nec calidus. incipiam te euomere ex ore
meo: q: dicis q: diues sum ⁊ locupletatus
⁊ nullius egeo: ⁊ nescis quia tu es miser ⁊
miserabilis: ⁊ pauper ⁊ cecus ⁊ nudus.
Suadeo tibi emere a me aurũ ignitũ pro
batum vt locuples fias: ⁊ vestimentis al
bis induaris: vt nõ appareat cõfusio nu
ditatis tue ⁊ collyrio inunge oculos tuos vt
videas. Ego quos amo: arguo ⁊ castigo
Emulare ergo ⁊ pniã age. Ecce sto ad
ostiũ ⁊ pulso: Si quis audierit vocẽ meã
⁊ aperuerit mihi ianuã intrabo ad illũ: ⁊
cenabo cũ illo. ⁊ ipse mecum. Qui vicerit
dabo ei sedẽ mecũ i throno meo sicut ⁊ ego
vici ⁊ sedi cũ pr̃e meo i throno ei9. Qui
hz aurẽ audiat: qd spũs dicat ecclĩjs.

Capitulum. IIII.

Post hec vidi: ⁊ ecce ostiũ aptũ in A
celo: ⁊ vox pma quã audiui tanq̃
tube loquẽtis mecũ dicẽs. Asce/
de huc ⁊ ostẽdam tibi q̃ oportet fieri cito.
¶ Post hec statim fui in spũ. Et ecce sedes s.i.c.
posita erat in celo ⁊ supra sedẽ sedẽs. Et
q sedebat silis erat aspectui lapidis iaspi/
dis ⁊ sardinis: ⁊ iris erat in circuitu sedis
silis visioni smaragdine. Et in circuitu se B
dis sedilia vigintiq̃ttuor. ⁊ sup thronos vi
gintiq̃ttuor seniores sedentes circũamicti
vestimẽtis albis: ⁊ i capitib9 eoꝝ coronas
aureas. Et de throno pcedebãt fulgura
⁊ voces ⁊ tonitrua: ⁊ septẽ lãpades ardẽ C
tes añ thronũ q̃ sũt septe spũs dei. Et i cõ
spectu sedis tanq̃ mare vitreũ sile crystal/
lo: ⁊ i medio sedis ⁊ i circuitu sedis q̃ttu/
or aĩalia plena oculis añ ⁊ retro. Et aĩal
pmũ sile leoni ⁊ scdm sile vitulo: ⁊ tertiũ
aĩal hñs faciẽ q̃si hoĩs: ⁊ quartũ animal
sile aquile volanti. Et q̃ttuor aĩalia singula
eoꝝ habebãt alas senas: ⁊ in circuitu ⁊ i
tus plena sũt oculis. Et requiẽ nõ habe/ D
bãt die ac nocte dicẽtia. ¶ Sanctus scũs sã Esa.6.
ctus dñs deus oĩpotens: q erat ⁊ q ẽ ⁊ q
vẽturus est. Et cũ darẽt illa aĩalia gl'iam
⁊ honorem ⁊ benedictionem sedenti sup
thronũ viuẽti in secula seculoꝝ. pcidebat
vigintiq̃ttuor seniores añ sedentẽ i thro/
no ⁊ adorabãt viuẽtẽ i secula seculoꝝ: ⁊
mittebãt coronas suas añ thronũ dicẽtes
Dignus es domine deus noster accipe/
re gloriam ⁊ honorem ⁊ virtutem: quia
tu creasti omnia: ⁊ pp̃ter voluntatẽ tuam
erant ⁊ creata sunt. V

Et vidi in dextera sedentis supra A
thronum librum scriptum intus
⁊ foris signatum sigillis septem.
Et vidi angelum fortem ⁊ predicantem
voce magna. Quis est dignus aperire li
brum ⁊ soluere signacula eius. Et nemo
poterat neq3 in celo neq3 i terra neq3 sub
tus terram aperire librum: neq3 respice/
re illum. Et ego flebam multum. quoniã
nemo dignus inuentus est aperire librum
nec videre eũ. Et vnus de seniorib9 dixit
mihi. Ne fleueris. Ecce vicit leo de tribu
iuda radix dauid apire libꝝ ⁊ soluẽ septẽ
signacula ei9. Et vidi ⁊ ecce i medio thro

ni ꝛ q̃ttuoꝛ aialiũ ꝛ in medio senioꝝ agnũ
stãtẽ tãq̄ occisum habentẽ coꝛnua septem
ꝛ oculos septẽ q sunt septẽ spũs dei missi i
oẽm terraꝫ. Et venit ꝛ accepit de dextera
j.6.a. sedẽtis in thꝛono libꝝ. ¶ ꝛ cũ aperuisset li
C bꝝ: quattuoꝛ aialia ꝛ vigintiquattuoꝛ seni
oꝛes ceciderũt coꝛã agno habentes singu
li cithacas ꝛ phialas aureas plenas odo/
ramẽtoꝝ q̃ sunt oꝛationes sanctoꝝ: ꝛ cãta
bãt canticũ nouum dicentes. Dignus es
dñe accipere libꝝ ꝛ aperire signacula ei⁹
j.7.d. ¶ quoniã occisus es ꝛ redemisti nos deo i
sanguine tuo ex oĩ tribu ꝛ lingua ꝛ popu
lo ꝛ natione: ꝛ fecisti nos deo nostro re/
gnũ ꝛ sacerdotes ꝛ regnabimus super ter
D ram. Et vidi ꝛ audiui vocẽ ãgeloꝝ mul/
toꝝ in circuitu throni ꝛ aialiũ ꝛ senioꝛuꝫ.
Job.25. ¶ ꝛ erat numerus eoꝝ milia miliũ dicẽtiũ
Daniel.7. voce magna. Dignus est agnus qui occi
Zach.9. sus est accipere ꝟtutẽ ꝛ diuinitatẽ ꝛ sapiẽ
tiã: ꝛ foꝛtitudinẽ ꝛ honoꝛẽ ꝛ gloꝛiã ꝛ bñdi
ctionẽ. Et oẽm creaturã q̃ in celo est ꝛ su
per terrã ꝛ sub terra: ꝛ que sunt in mari:
ꝛ que in eo: oẽs audiui dicentes sedenti i
throno ꝛ agno. Bñdictio ꝛ honoꝛ ꝛ glĩa
ꝛ ptãs in secula seculoꝝ. Et q̃ttuoꝛ aialia
dicebãt amen. Et vigintiq̃ttuoꝛ senioꝛes
ceciderũt in facies suas: ꝛ adoꝛauerũt vi/
uentẽ in secula seculoꝝ. VI

A Et vidi ꝙ aperuisset agnus vnuꝫ
de septẽ sigillis: ꝛ audiui vnũ de
q̃ttuoꝛ aialibus dicens tãq̄ vocẽ
tonitrui. Ueni ꝛ vide. Et vidi: ꝛ ecce equ⁹
albus ꝛ qui sedebat sup illũ habebat arcũ:
ꝛ data ẽ ei coꝛona: ꝛ exiuit vincẽs vt vin
ceret. Et cũ aperuisset sigillũ secundũ au
diui secũdũ animal dicens. Ueni ꝛ vide.
Et exiuit alius equus rufus: ꝛ q sedebat
sup illũ datũ est ei vt sumeret pacẽ de tra:
j.5.b. ꝛ vt inuicẽ se interficiant: ꝛ dat⁹ ẽ ei gla/
B dius magnus. ¶ Et cũ aperuisset sigilluꝫ
tꝰũ audiui tertiũ aial dicẽs. Ueni ꝛ vide
Et ecce equus niger: et q sedebat sup illũ
habebat staterã in manu sua. Et audiui tã
q̄ vocẽ in medio q̃ttuoꝛ aialiũ dicentiuꝫ.
Bilibꝛis tritici denario vno: et tres bili/
bꝛes hoꝛdei dẽario vno: et vinũ et oleũ ne
leseris. Et cũ apuisset sigillũ q̃rtũ audiui
vocẽ q̃rti aialis dicẽtis. Ueni ꝛ vide. Et
ecce equus pallidus: et q sedebat sup euꝫ
nomẽ illi moꝛs: et infernus seq̃baꝛ eum.
Et data est illi ptãs sup q̃ttuoꝛ ptes terre:

et interficere gladio fame et moꝛte et bestiis
terre. Et cũ aperuisset sigillum q̄ntũ: vidi
subtus altare aĩas interfectoꝝ ꝓpter ver
bum dei: et ꝓpter testimoniuꝫ qđ hẽbãt. C
Et clamabãt voce magna dicẽtes. ¶ Us j.19.a.
q̄ꝫ q̃ dñe scũs et verus nõ iudicas et nõ vi
dicas sanguinẽ nr̃m de his q habitãt i ter
ra. Et date sunt illis singule stole albe: et
dictũ est illis vt requiescerẽt adhuc tp̃s mo/
dicũ donec cõpleanꝛ ꝯserui eoꝝ et fratres
eoꝝ q interficiendi sunt sicut et illi. Et vi
di cũ apuisset sigillũ sextũ: ¶ Et ecce terre Mt.27.f
motus magn⁹ factus est. Et sol factus ẽ D
niger tanq̄ saccus cilicinus: et luna tota
facta est sicut sanguis: et stelle de celo ceci
derunt sup terrã: sicut fic⁹ emittit grossos
suos cũ a vento magno moueꝛ. Et celuꝫ
recessit sicut liber inuolutus et oĩs mons
et insule de locis suis mote sunt. Et reges
terre et ꝑncipes et tribuni et diuites et foꝛ
tes: et oĩs ꝟuus et liber abscõderunt se in
speluncis: et in petris mõtiũ. ¶ Et dicunt j.9.b.
montibus et petris cadite sup nos: et ab Esa.2.
scõdite nos a facie sedentis sup thꝛonum Luc.23.e
et ab ira agni: q̃m venit dies magnus ire D sce.10.
ipsoꝝ. Et qs poterit stare. VII

P Ost hec vidi quattuoꝛ ãgelos stã A
tes super quattuoꝛ angulos terre
tenẽtes quattuoꝛ ventos terre ne
flarent sup terrã: neq̄ super mare neq̄ i
vllã arboꝛẽ. Et vidi alterũ angelũ ascen/
dentẽ ab oꝛtu solis habentẽ signũ dei vi/
ui: et clamauit voce magna q̃ttuoꝛ angelis
q̄bus datũ ẽ nocere terre et mari dicens.
¶ Nolite nocere terre et mari neq̄ arbo/ j.9.a.
ribus quoadusq̄ signemus ꝟuos dei nr̃i Ezech.9.
in frontibus eoꝝ. Et audiui nũeꝝ signa Exo.10.
toꝝ centũ quadragintaq̃ttuoꝛ milia signa B
ti ex omi tribu filioꝝ isrl̃. ¶ Ex tribu iu j.19.a.
da. xij. milia signati. Ex tribu ruben. xij.
milia signati. Ex tribu gad. xij. milia si/
gnati. Ex tribu Aser. xij. milia signati.
Ex tribu neptalim. xij. milia signati. Ex
tribu manasse. xij. milia signati. Ex tri/
bu symeon. xij. milia signati. Ex tribu le
ui. xij. milia signati. Ex tribu isachar. xij
milia signati. Ex tribu ꝫabulõ. xij. milia
signati. Ex tribu ioseph. xij. milia signa
ti. Ex tribu beniamin. xij. milia signati.
Post hec vidi turbã magnam quã dinu
merare nemo poterat ex oĩbus gentibus
et tribubus et populis et linguis stantes

ante thronū et in cōspectu agni amicti sto
lis albis: et palme in manibus eoꝝ. Et cla
mabant voce magna dicētes. Salus deo
nr̄o q sedet super thronū et agno. Et oēs
angeli stabāt in circuitu throni et senioꝝ
et q̄ttuor aīaliū: et ceciderūt i ꝯspectu thro
ni in facies suas: et adorauerunt deū dicē
D tes. Amē. Bñdictio et claritas et sapia:
et graꝝ actio: honor et virtus et fortitudo
deo nr̄o in secula seculoꝝ. Amen. Et rñ
dit vnus de senioribus et dixit mihi. Hi
q amicti sunt stolis albis q sūt et vn̄ vene
rūt? Et dixi illi. Dñe mi tu scis: et dixit mi
hi. Hi sūt q venerūt de tribulatione mag̃
et lauerūt stolas suas: et dealbauerūt eas
in sanguine agni. ¶ Ideo sūt ante thronū
dei et seruient ei die ac nocte in tēplo eius
et q sedet in throno habitabit super illos.
Nō esuriēt neq3 sitient ampli⁹: neq3 ca
det sup illos sol neq3 vllus est⁹: qm̄ agn⁹
q in medio throni ē reget illos: et deducet
eos ad vite fontes aquaꝝ: et absterget de
us omnem lachrymā ab oculis eoꝝ.

Capitulum VIII.

Et cū aperuisset sigillū septimu3:
factū est silentiū in celo q̄si media
hora: et vidi septē angelos stātes
in conspectu dei: et date sunt illis septē tu
be. Et alius angelus venit et stetit añ al
tare hñs thuribulū aureum et data sunt il
li incēsa multa: vt daret de orōnib⁹ sctōꝝ
oium sup altare aureū qd̄ est añ thronū dī
Et ascēdit fumus incensoꝝ de orōnibus
B scōꝝ de manu angeli coram deo. Et acce
pit angelus thuribulū aureū: et impleuit
illud de igne altaris: et misit in terrā: et fa
cta sunt tonitrua et voces et fulgura et ter
remotus magnus: et septem angeli q ha
bebant septē tubas pparauerunt se vt tu
ba canerent. Et pmus angelus tuba ceci
nit. Et facta ē grādo et ignis: mixta i san
guine: et missu3 est in terra. Et tertia ps
terre combusta est. et tertia pars arboru3
concremata est: et omne fenum viride cō
bustum est. Et secundus angelus tuba ce
cinit. et tanq̄3 mōs magnus igne ardens
missus est in mare. Et facta est tertia pars
maris sanguis: et mortua est tertia pars
creature eorum que habebant animas in
D mari: et tertia pars nauium interijt. Et ter
tius angelus tuba cecinit et cecidit de celo
stella magna ardens tanq̄3 facula. Et ce
cidit in tertiam partē fluminum et in fon
tes aquaꝝ: et nomen stelle dicitur absin
thium. Et facta est tertia pars aquaꝝ i ab
sinthiū: et multi hoiu3 mortui sunt de aqs
q2 amare facte sunt. Et q̄rtus angelus ce
cinit: et pcussa ē tertia ps solis et tertia ps
lune et tertia pars stellaꝝ: ita vt obscura
retur tertia ps eoꝝ et diei nō luceret pars
tertia et noctis similiter. Et vidi et audiui
vocem vnius aqle volantis per medium
celi dicentis voce magna. Ve ve ve habi
tantibus in terra de ceteris vocibus triu3
angeloꝝ qui erant tuba canituri. IX

Et quintus angelus tuba cecinit: et A
vidi stellā de celo cecidisse i terrā
et data ē ei clauis putei abyssi. ¶ Et i.20.a.
apuit puteū abyssi. ¶ Et ascēdit fum⁹ putei i.14.c.
sicut fumus fornacis magne: et obscurat⁹ 7.19.a.
est sol et aer de fumo putei. Et d' fumo pu
tei exierunt locuste in terrā: et data est illis
potestas sicut habent ptātem scorpiones
terre. ¶ Et pceptum est illis ne lederēt fe Exo.10.
num terre: neq3 omne viride neq3 omnē Ezech.9.
arborem: nisi tm̄ hoies qui non habēt si s.7.a.
gnum dei in frontibus suis. Et datu3 est B
illis ne occiderent eos: sed vt cruciarent s.6.d.
mensib⁹ quinq3. Et cruciatus eoꝝ vt cru Esa.2.
ciatus scorpij: cū percutit hoiem. Et i die Osee.10.
bus illis q̄rent hoies mortē: et nō inueniēt Luc.23.e
eā: et desiderabūt mori et fugiet mors ab Sap.16.
eis. Et similitudies locustaꝝ similes eqs
paratis in prelium: et super capita earum
tanq̄3 corone similes auro: et facies earu3
sicut facies hoium. Et habebant capillos
sicut capillos mulierū: et dentes eaꝝ sicut
dentes leonū erant. Et habebant loricas
sicut loricas ferreas et vox alaꝝ earum si
cut vox curruum equorum multoru3 cur
rentium in bellum. Et habebant caudas
similes scorpionum: et aculei erant in cau
dis earum: et potestas earum nocere ho
minibus mensibus quinq3. Et habebāt
super se regem angelum abyssi cui nomē
hebraice abaddon: grece autem apollion
et latine habens nomen exterminās. Ve
vnum abijt et ecce veniunt adhuc duo ve
post hec. Et sextus angelus tuba cecinit:
et audiui vocem vnam ex quattuor cor
nibus altaris aurei quod est ante oculos
dei dicentem sexto angelo qui habebat tu
bam. Solue quattuor angelos qui alli
gati sunt in flumine magno eufraten.

Et soluti sunt quattuor angeli qui parati
erant in horam et diem et mensem et an-
num vt occiderēt tertiā partē hominum. Et
numerus eq̄stris exercitus vicies milies
dena milia: et audiui numerū eorum. Et ita
vidi equos in visione: et q̄ sedebāt super
eos: habebant loricas igneas et hyacinthinas
et sulphureas: et capita eorum erāt tāq̄ capita
leonū: et de ore eorum procedit ignis et fumus
et sulphur. Et ab his tribus plagis occisa
est tertia pars hominum de igne et de fumo et
sulphure q̄ procedebant ex ore ipsorum. Po-
testas .n. equorum in ore eorum est: et in caudis
eorum. Nā caude eorum similes serpētibus ha-
bentes capita: et in his nocent. Et ceteri
homines q̄ nō sunt occisi in his plagis: neq̄
pn̄iam egerunt de operibus manuū suarum
vt nō adorarent demonia et simulacra au-
rea et argentea et erea et lapidea et lignea q̄
neq̄ videre possunt neq̄ audire neq̄ am-
bulare: et nō egerūt pn̄iam ab homicidijs
suis: neq̄ a veneficijs suis: neq̄ a forni-
catione sua: neq̄ a furtis suis. CX
Et vidi aliū angelū fortē descen-
A dentē de celo amictū nube et iris in
capite eius. Et facies eius erat vt
sol et pedes eius tāq̄ columna ignis. Et ha-
bebat in manu sua libellū apertū: et posuit
pedē suū dextrū supra mare: sinistrū autē
sup terrā: et clamauit voce magna quē ad-
modū cū leo rugit. Et cū clamasset: locuta
B sunt septē tonitrua voces suas. Et cū lo-
cuta fuissent septē tonitrua voces suas: et
ego scripturus erā. Et audiui vocē de ce-
lo dicentē mihi. Signa q̄ locuta sūt septē
tonitrua: et noli ea scribere. Et angelus
C quē vidi stantē supra mare et supra terrā
Daniel.12. leuauit manū suam ad celū. Et iurauit per
viuentē in secula seculorum q̄ creauit celum
et ea q̄ in eo sunt: et terrā et ea que in ea sūt
et mare et ea que in eo sunt: q̄ tempus nō
erit amplius: sed in diebus vocis septimi
angeli: cū ceperit tuba canere: cōsummabit
mysteriū dei: sicut euangelizauit per seruos
suos prophetas. Et audiui vocē de celo ite-
D rū loquentē mecum et dicentē. Uade et ac-
cipe librū apertū de manu angeli stantis
supra mare et sup terrā. Et abij ad angelū
dicens ei vt daret mihi librum: et dixit mi-
Ezech.3. hi. Accipe librū et deuora illum: et faciet
amaricari ventrē tuū: sed in ore tuo erit
dulce tanq̄ mel. Et accepi librum de ma-
nu angeli et deuoraui illum: et erat in ore
meo tanq̄ mel dulce. Et cum deuorassem
eum amaricatus est venter meus. Et di-
xit mihi. Oportet te iterum prophetizare
gentibus et populis et linguis et regibus
multis. CXI
Et datus est mihi calamus similis A
virge et dictum est mihi. Surge
et metire templū dei et altare: et ado-
rantes in eo. Atrium aūt quod est foris tē-
plum eijce foras: et ne metiaris illud: qm̄
datum est gentibus. Et ciuitatem sanctā
calcabunt mensibus quadragintaduobus
Et dabo duobus testibus meis: et prophe-
tabunt diebus mille ducentis sexaginta a-
micti saccis. Hi sunt due oliue et duo cā-
delabra in conspectu dn̄i terre stātes. Et
siquis voluerit eos nocere: ignis exiet de
ore eorum: et deuorabit inimicos eorum: et siqs
voluerit eos ledere: sic oportet eum occi-
di. Hi habent potestatē claudendi celū B
ne pluat diebus prophetie illorum: et ptātem
habent sup aquas conuertendi eas in san-
guinem: et percutere terram omni plaga
quotienscunq̄ voluerint. Et cum fini- Daniel.7
rint testimonium suum. Bestia q̄ ascen-
dit de abysso faciet aduersus eos bellū et
vincet illos: et occidet eos. Et corpora eo-
rū iacebunt in plateis ciuitatis magne: q̄
vocatur spiritualiter sodoma et egyptus vbi
et dn̄s eorum crucifixus est. Et videbunt de
tribubus et populis et linguis et gentibus
corpora eorum per tres dies et dimidium: et
corpora eorum non sinent poni in monumē-
tis. Et inhabitantes terram gaudebunt
super illos et iocundabuntur: et munera C
mittent inuicem: quoniā hi duo prophete
cruciauerunt eos qui habitabant sup ter-
ram. Et post dies tres et dimidium spūs
vite a deo intrauit in eos. Et steterunt Ezech.37
super pedes suos et timor magnus ceci-
dit super eos qui viderunt eos. Et audie-
runt vocem magnam de celo dicentē eis
Ascendite huc. Et ascenderūt in celū in nu-
be: et viderūt illos inimici eorum. Et in illa Act.i.b.
hora factus est terremotus magnus: et de- Luc.24.g
cima pars ciuitatis cecidit. Et occisa sunt
in terremotu nomina hominum septem D
milia: et reliqui in timorē sunt missi: et de-
derūt gloriā deo celi. Ve secundū abijt: et ec-
ce ve tertiū venit cito. Et septimus āgelus
tubā cecinit. et facte sūt voces magne in ce-

lo dicētes. Factū ē regnū huius mūdi dñi
nostri ꝛ xpi eius: ꝛ regnabūt in secula se/
culoꝝ. Amē. Et vigintiq̄ttuoꝛ seniores
q in ꝯspectu dei sedent in sedibus suis ce/
ciderūt in facies suas ꝛ adoꝛauerūt deū di
cētes. Gr̄as agimus tibi dñe deus nr̄ oi
potens q es ꝛ q eras ꝛ q venturus es: qꝛ
accepisti virtutē tuā magnā ꝛ regnasti.
Et irate sunt gētes: ꝛ aduenit ira tua: ꝛ tē
pus moꝛtuoꝝ iudicari: ꝛ reddere merce/
dē seruis tuis ꝓphetis ꝛ scis ꝛ timētib⁹
nomē tuū pusillis ꝛ magnis: ꝛ exterminā
di eos q coꝛruperunt terrā. Et apertū est
tēplū dei in celo ꝛ visa est arca testamenti
eius in tēplo eius. Et facta sunt fulgura ꝛ
voces ꝛ terremotus ꝛ grādo magna. XII
A Et signū magnū appuit in celo.
Mulier amicta sole ꝛ luna sb̄ pe/
dibus eius: ꝛ in capite ei⁹ corona
stellaꝝ duodeci. Et in vtero habēs ꝛ cla/
mabat pturiēs ꝛ cruciat᷑ vt pareat. Et vi
sū ē aliud signū in celo. Et ecce draco ma
gnus rufus habens capita septē ꝛ cornua
decē: ꝛ in capitibus suis septē diademata
ꝛ cauda eius trahebat tertiā partē stellaꝝ
celi: ꝛ misit eas in terram. Et draco stetit
ante mulierē q̄ erat paritura vt cū peperis
set filiū eius deuoꝛaret. Et pepit filiū mas/
B culū q recturus erat oēs gentes in virga
ferrea. Et raptus ē fili⁹ ei⁹ ad deum ꝛ ad
thronū eius: ꝛ mulier fugit in solitudinē
vbi habebat locū paratū a deo: vt ibi pas/
cat eā diebus mille ducentis sexaginta. Et
factū est pꝛeliū magnū in celo. Michael ꝛ
angeli eius pliabant᷑ cū dracone: ꝛ draco
pugnabat ꝛ angeli eius: ꝛ nō valuerūt: ne
qꝫ locus iuentus ē eoꝝ amplius in celo.
C Et ꝓiectus ē draco ille magnus: serpens
antiquus q vocat᷑ diabolus ꝛ sathanas: q
seducit vniuersū oꝛbē ꝛ ꝓiect⁹ ē in terrā
ꝛ angeli eius cū illo missi sunt. Et audiui
vocē magnā in celo dicentē. Nunc facta
est salus ꝛ virtus ꝛ regnū dei nr̄i ꝛ ptās
xpi eius: qꝛ ꝓiectus est accusatoꝛ fratrum
nostroꝝ. q accusabat illos an̄ ꝯspectū dei
nostri die ac nocte ꝛ ipsi vicerunt eum ꝓ
pter sanguinem agni: ꝛ ꝓpter verbū te/
stimonij sui ꝛ nō dilexerunt aias suas vs
qꝫ ad moꝛtem. Propterea letamini celi ꝛ
qui habitatis in eis. Ve terre ꝛ mari: qa
descendit diabolus ad vos habens iram
magnam sciens q̄ modicū tempus habꝫ.

Et postq̄ vidit draco q̄ ꝓiectus eēt i ter
rā psecutus est mulierē q̄ pepit masculū
Et date sunt mulieri ale due aq̄le magne
vt volaret in desertū i locū suū vbi alit per
tp̄s ꝛ tp̄a ꝛ dimidiū tp̄is a facie serpentis
Et misit serpēs ex oꝛe suo post mulierem
aquā tāq̄ flumē vt eā faceret trahi a fluie
Et audiuit terra mulierem: ꝛ apuit terra
os suū: ꝛ absoꝛbuit flumē qd̄ misit draco
de oꝛe suo. Et iratus ē draco i mulierē: ꝛ
abijt facere pliū cū reliq̄s de semine eius
qui custodiunt mādata dei: ꝛ hn̄t testimo
niū iesu xpi. Et stetit super arenam ma/
ris. XIII.
Et vidi de mari bestiā ascēdētem A
hn̄tem capita septē ꝛ coꝛnua decē
ꝛ sup coꝛnua eius decē diademata
ꝛ sup capita eius noīa blasphemie. Et be
stia quā vidi similis erat pardo ꝛ pedes eius
sicut pedes vrsi: ꝛ os eius sicut os leonis
ꝛ dedit illi draco virtutē suā ꝛ ptātē ma/
gnā. Et vidi vnū de capitibus suis quasi
occisum in moꝛtē: ꝛ plaga moꝛtis eius cu
rata est. Et āmirata est vniuersa terra p⁹
bestiā. Et adoꝛauerūt draconē q dedit po
testatem bestie: ꝛ adoꝛauerunt bestiam di
centes. Quis similis bestie: ꝛ qs poterit
pugnare cū ea: Et datū ē ei os loquens
magna ꝛ blasphemias ꝛ data ē ei ptās fa/ B
cere menses q̄draginta duos. Et apuit os
suū in blasphemias ad deū blasphemare
nomen eius ꝛ tabernaculū eius: ꝛ eos q i
celo hitant. Et est datū illi bellū facere cū
sanctis: ꝛ vincere eos. Et data ē illi ptās
i oēm tribū ꝛ ppl'm ꝛ linguā ꝛ gentē: et
adoꝛauerūt eā oēs q inhabitāt terrā. q̄ꝝ
non sūt scripta noīa in libro vite agni qui J.20.d.
occisus ē ab oꝛigine mundi. Si qs hꝫ au Phil.4.d.
rē audiat. Qui in captiuitatē duxerit: in C
captiuitatē vadet: q in gladio occiderit Mt.26.e.
oꝫ eū gladio occidi. Hic est patientia ꝛ fi Gen.9.
des scoꝝ. Et vidi aliā bestiā ascendentē
d' terra ꝛ hēbat coꝛnua duo silia agni. Et
loq̄bat᷑ sicut draco. Et ptātē pꝛioris bestie
oēm faciebat in ꝯspectu eius: ꝛ fecit terrā
ꝛ habitantes in ea adoꝛare bestiā primā:
cuius curata est plaga moꝛtis. Et fecit si/
gna magna vt etiā ignē faceret de celo de
scendere in terrā in ꝯspectu hoīum. Et se D
duxit habitantes in terra ꝓpter signa que
data sunt illi facere in ꝯspectu bestie dicēs
habitantibus in terra vt faciant imaginē

bestie q̄ h̄z plagā gladij ⁊ vixit. Et datū ē
illi vt daret spm̄ imagini bestie: ⁊ vt loq̄t
imago bestie: ⁊ faciet vt qcūq̄ nō adora/
uerit imaginē bestie occidat. et faciet oēs
pusillos ⁊ magnos ⁊ diuites ⁊ paupes et
liberos ⁊ seruos hr̄e characterē i dextera
manu aut in frōtibus suis: ⁊ ne qs possit
emere aut vēdere: nisi q hēat characterē
aut nomē bestie: aut numez nomis ei⁹.
Hic sapia ē. Qui h̄z intellectū ↄputet nu
mez bestie. Nūer⁹.n. hois ē ⁊ numerus
eius sexcenti sexagintasex.

Capitulum. ¶ XIIII

A Et vidi: ⁊ ecce agnus stabat supra
mōtē syon: ⁊ cū eo cētū q̄draginta
quattuor milia hñtes nomē ei⁹ et
nomē pr̄is ei⁹ scriptū in frōtib⁹ suis. Et
audiui vocē de celo tāq̄ vocē aquaz mul
taz ⁊ tāq̄ vocē tonitrui magni: ⁊ vocem
quā audiui sicut citharedoz citharizātiū i
citharis suis. Et cātabāt q̄si cāticū nouuz
añ sedē ⁊ añ q̄ttuor aīalia ⁊ seniores: ⁊ ne
mo poterat dicere cāticū nisi illa cētū qua
dragintaquattuor milia q ēpti sūt de terra
Hi sūt q cū mulierib⁹ nō sunt coinqnati:
Ƿgines eni sunt. Hi sequūt agnū q̄cūq̄
ierit. Hi empti sūt ex oib⁹ ṗmitie deo ⁊ a/
gno: ⁊ in ore coz nō ē inuentū mēdaciuz
B Sine macula eni sūt añ thronū dei. Et vi
di alteꝝ angelū volantē p mediū celū ha/
bentē euangeliū eternū vt euāgelizaret se
dētibus sup terrā ⁊ sup oēm gētē ⁊ tribū
Ps.33. ⁊ linguā ⁊ ppl'z: dicēs magna voce. ¶ Ti
mete dn̄m: ⁊ date illi honorē: q2 venit ho
Ps.145. ra iudicij eius: ⁊ adorate eū: ¶ q fecit celuz
Act.14.c. ⁊ terrā: mare ⁊ fontes aquaz. Et ali⁹ an/
j.18.a. gelus secut⁹ ē dicēs. ¶ Cecidit cecidit ba/
Hiere.51. bylō illa magna: q̄ a vino ire fornicatiōis
Esa.21. sue potauit oēs gentes. Tertius angelus
secutus ē illos: dicēs voce magna. Siqs
adorauerit bestiā ⁊ imaginē ei⁹: ⁊ accepe
rit characterē in frōte sua aut in manu sua
h̄ bibet de vino ire dei qd̄ mixtū ē mero i
calice ire ipsius. Et cruciabit igne ⁊ sul/
C phure in ↄspectu āgeloz scōz: ⁊ añ ↄspe
j.9.a. ctū agni. ¶ Et fum⁹ tormētoz eoz ascen/
⁊.j.19.a. det in secula seculoz. Nec hñt requiē die
ac nocte q adorauerūt bestiā ⁊ imaginem
eius: ⁊ si qs accepit characterē nois eius.
Hic patiētia scōz ē q custodiūt mandata
dei ⁊ fidē iesu. Et audiui vocē de celo di/
cētē mihi. Scribe. Beati mortui q i dn̄o
moriunt. Amodo iā dicit sp̄us vt requie
scant a laboribus suis. Opa eni illoz se/
quunt illos. Et vidi ⁊ ecce nubē cādidaz
⁊ sup nubē sedētē silem filio hois hn̄tē in
capite suo coronā aureā ⁊ in manu sua fal
cē acutā. Et alius angelus exiuit de tēplo
clamans voce magna ad sedētē sup nubē
Mitte falcē tuaz ⁊ mete: q2 venit hora vt B
metat qm̄ aruit messis terre. Et misit qui
sedebat sup nubē falcē suā in terra: ⁊ mes
suit eā. Et alius angel⁹ exiuit de tēplo qd̄
ē i celo hn̄s ⁊ ipse falcē acutā. Et alius an
gel⁹ exiuit de altari q hēbat ptātē sup ignē
⁊ clamauit voce mag ad eū q hēbat falcez
acutā dicēs. Mitte falcē tuā acutā: ⁊ vin
demia botros viee ire: qm̄ mature sūt vue
eius. Et misit angelus falcē suam acutam
i terrā: ⁊ vindemiauit vineā terre: ⁊ mi/
sit in lacū ire dei magnū. Et calcatus ē la
cus extra ciuitatē: ⁊ exiuit sanguis de lacu
vsq̄ ad frenos equoz per stadia mille sex
centa. ¶ XV A

Et vidi aliud signū i celo magnū
⁊ mirabile: angelos septem habē
tes plagas septez nouissimas: quo
niam in illis cōsūmata est ira dei
Et vidi tāq̄ mare vitreuz mixtum igne:
⁊ eos q vicerūt bestiā ⁊ imaginez eius: et
numez nois ei⁹ stātes supra mare vitreū B
hn̄tes citharas dei: ⁊ cantātes cāticū moy
si serui dei: ⁊ canticū agni dicentes. Ma
gna ⁊ mirabilia sunt opa tua dn̄e deus oi
potens iuste ⁊ vere sunt vie tue dn̄e rex se
culorum. Quis nō timebit te dn̄e: ⁊ ma/
gnificabit nomen tuum. Quia solus pi⁹
es: quoniam omnes gentes venict ⁊ ado C
rabunt in conspectu tuo: quoniam iudicia
tua manifesta sunt. Et post hec vidi: ⁊ ec
ce apertum est templum tabernaculi testi
monij in celo. Et exierunt septem angeli
habentes septem plagas de templo: ve/
stiti lapide mundo ⁊ candido: ⁊ precincti
circa pectora zonis aureis. Et vnum de
quattuor animalibus dedit septem ange/
lis septem phialas aureas plenas iracun
die dei viuentis in secula seculorum. Et
impletum ē templum dei fumo a maiesta
te dei ⁊ de virtute eius: ⁊ nemo poterat i
troire in templum: donec cōsūmarentur
septem plage septem angelorum. ¶ XVI

A Et audiui vocē magnā de tēplo
dicentē septē angelis. Ite τ effū/
dite septē phialas ire dei in terrā
Et abijt p̄mus angelus τ effudit phialā
suā i terrā: τ factū est vuln⁹ seuū τ pessi
mū i hoīes q habebāt characterē bestie: τ
in eos q adorauerūt bestiā τ imaginē ei⁹
Et scd̄us angelus effudit phialā suam in
mare: τ fact⁹ est sanguis tanq̄ mortui: τ
oīs aīa viuēs mortua ē i mari. Et tertius
effudit phialā suā sup flumina τ sup fon/
tes aquarū: τ factus ē sanguis. Et audiui
angelū aquarū dicentē. Iustus es dñe q
es τ q eras scūs: q hoc iudicasti: q2 sāgui
B nē scōrū τ pphetarū effuderūt: τ sāguinē
eis dedisti bibere. Digni eni sunt. Et au
diui alterū dicentē. Etiā dñe de⁹ oipotēs
vera τ iusta iudicia tua. Et quartus ange
lus effudit phialā suam i solē τ datū ē illi
estu affligere hoīes τ igni. Et estuauerūt
hoīes estu magno. τ blasphemauerūt no
men dei habētis ptātem sup has plagas
neq3 egerūt pniam vt darēt illi gloriā. Et
C qntus angelus effudit phialā suā sup se/
dē bestie: τ factū est regnū eius tenebro/
sum: τ cōmanducauerūt linguas suas p̄
dolore: τ blasphemauerūt deū celi p̄ dolo
ribus τ vulneribus suis: τ nō egerūt pe/
nitētiā ex operib⁹ suis. Et sextus angel⁹
effudit phialā suā i flumē illud magnū eu
fratē. τ siccauit aquā eius vt p̄pararetur
via regibus ab ortu solis. Et vidi de ore
draconis τ de ore bestie τ de ore pseudo
pphete exire spiritus tres immundos in
modū ranarū. Sūt eni spiritus demonio
rū facientes signa: τ procedunt ad reges
D totius terre cōgregare illos in p̄lium ad
3.1. diē magnum oipotentis dei. ¶ Ecce ve/
Thessa.5.a nio sicut fur. ¶ Beatus q vigilat τ custo/
e.3.c dit vestimēta sua ne nudus ambulet τ vi
24.g deant turpitudinē eius. Et congregabit
i2.e illos in locū q vocat hebraice hermage/
2.5.a. don. Et septimus angelus effudit phia/
lam suam in aerē: τ exiuit vox magna de
templo a throno dicens. Factum est. Et
facta sūt fulgura τ voces τ tonitrua τ ter
remotus factus est magnus qualis nūq̄
fuit ex quo hoīes fuerūt sup terram talis
terremotus sic magnus. Et facta est ciui
tas magna in tres partes τ ciuitates gen
tiū ceciderūt. Et babylon magna venit i
memoriā ante deū: dare illi calicē vini in
dignatōis ire eius. Et oīs insula fugit: τ
montes non sunt iuenti. Et grando ma/
gna sicut talentum descendit de celo i hō/
mines: τ blasphemauerunt hoīes deum
pp̄ter plagam grandinis: quoniam ma
gna facta est vehementer.

Capitulum. XVII

Et venit vnus de septē angelis A
q habebāt septē phialas: τ locut⁹
est mecum dicens. Veni τ osten
dā tibi dānationē meretricis magne que
sedet super aquas multas cū qua fornicati
sunt reges terre: τ inebriati sunt q inha/
bitant terrā de vino p̄stitutionis ei⁹. Et
abstulit me in spiritu in desertū. Et vidi
mulierem sedentē super bestiam coccine B
am plenā noībus blasphemie habentem
capita septē τ cornua decē. Et mulier erat
circūdata purpura τ coccino et inaurata
auro et lapide precioso et margaritis: ha
bens poculū aureum in manu sua plenū
abbominatione et imunditia fornicatōis
eius. Et in fronte eius nomen scriptum
mysteriū babylon magna. mater fornica
tionū τ abbominationum terre. Et vidi
mulierem ebriam de sanguine sanctorū
et de sanguine martyrū iesu. Et miratus
sum cum viderem illam ammiratiōe ma
gna. Et dixit mihi angelus. Quare mi/
raris. Ego dicā tibi sacramentū mulieris C
et bestie q̄ portat eā: q̄ habet capita septē
et cornua decem. Bestia quam vidisti fu
it: et nō est: et ascensura est de abysso: et in
interitum ibit: et mirabuntur inhabitan/
tes terram quorum non sunt scripta no/
mina in libro vite a constitutione mundi
videntes bestiam que erat: et non est. Et
hic est sensus. qui habet sapientiam. Se/
ptem capita septem montes sunt. sup q̄s
mulier sedet: et reges septem sunt. Quin
q3 ceciderunt. vnus est. et alius nondum
venit. Et cum venerit oportet illum bre/
ue tempus manere. Et bestia que erat et
nō est et ipsa octaua est: et de septem ē. Et
in interitum vadet. Et decem cornua que
vidisti: decem reges sunt qui regnum nō D
dum acceperunt: sed potestatem tanquam
reges vna hora accipiēt post bestiā. Hi
vnum cōsiliū hn̄t: et virtutē et potestatē

suam bestie tradent. Hi cuꝫ agno pugna
Jo.19.c. bunt: ⁊ agnus vincet illos: ¶ quoniaꝫ do
1.Timo.6.d minus dominorum est: ⁊ rex regū ⁊ qui
cum illo sunt vocati ⁊ electi ⁊ fideles.
Et dixit mihi. Aq̄s q̄s vidisti vbi mere/
trix sedet ppl'i sunt ⁊ gētes ⁊ lingue: ⁊ de/
cem cornua q̄ vidisti in bestia hi odiēt for
nicariā ⁊ desolatā faciēt illā ⁊ nudā: ⁊ car
nes eius manducabūt: ⁊ ipsam igni ꝯcre
mabūt. Deus eni dedit i corda eoꝝ vt fa
ciant qđ placitū est illi vt dent regnū suum
bestie donec cōsumentur verba dei. Et mu
lier quaꝫ vidisti est ciuitas magna que hꝫ
regnū sup reges terre. ¶ XVIII.
A Et post hec vidi aliū angelū descē
dētē de celo: habētē ptātē magnā
⁊ terra illuminata ē a gloria eius
Et exclamauit in fortitudine dicēs. ¶ Ce
Jo.14.b. cidit cecidit babylō magna ⁊ facta ē hita/
Hiere.51. tio demonioꝝ ⁊ custodia oīs spūs imūdi:
Esa.21. ⁊ custodia oīs volucris imūde ⁊ odibilis
qꝛ de vino ire fornicationis eius biberūt
oēs gentes. Et reges terre cū illa fornica
ti sunt: ⁊ mercatores terre de ꝟtute deli/
tiaꝝ eius diuites facti sunt. Et audiui aliā
vocē de celo dicentē. Exite de illa popl's
meus: ⁊ ne participes sitis delictoꝝ eius
⁊ de plagis eius nō accipiatis. Qm̄ pue/
nerūt pctā eius vsq₃ ad celū: ⁊ recordatus
ē dn̄s iniquitatū eius. Reddite illi sicut ⁊
B ipsa reddidit vobis: ⁊ duplicate duplicia
ſm opa eius. In poculo q̄ miscuit vobis
Deut.25. miscite illi duplū. ¶ Quātū glorificauit se
⁊ in delitijs fuit: tm̄ date illi tormētū ⁊ lu/
Esa.47. ctū: qꝛ in corde suo dicit. ¶ Sedeo regina
⁊ vidua nō sum: ⁊ luctū non videbo. Jō
in vna die veniēt plage eius: mors ⁊ lu/
ctus ⁊ fames: ⁊ igne cōburetur: qꝛ fortis est
deus q iudicabit illam. Et flebūt ⁊ plāgēt
se sup illā reges terre q cū illa fornicati sūt
⁊ in delitijs vixerunt cū viderint fumū in
cēdij eius: lōge stātes ꝑpter timorem tor/
Hiere.51. mētoꝝ eius dicētes. ¶ Ve ve ciuitas illa
magna babylō: ciuitas illa fortis: qm̄ vna
C hora venit iudiciū tuuꝫ. Et negociatores
terre flebunt ⁊ lugebūt sup illā: qm̄ mer/
ces eoꝝ nemo emet amplius: merces au/
ri ⁊ argenti ⁊ lapidis p̄ciosi ⁊ margarite
⁊ byssi ⁊ purpure ⁊ serici ⁊ cocci ⁊ omē li
gnū thinū: ⁊ oīa vasa eboris ⁊ oīa vasa đ
lapide p̄cioso ⁊ eramento ⁊ ferro ⁊ mar/
more. Et cinamomū ⁊ amomū ⁊ odora/
mētoꝝ ⁊ vnguenti ⁊ thuris ⁊ vini ⁊ olei
⁊ simile ⁊ tritici ⁊ iumentoꝝ ⁊ ouiū ⁊ eq̄ꝝ
⁊ rhedaꝝ ⁊ mācipioꝝ ⁊ aiaꝝ hoium. Et
poma desiderij aie tue discesserunt a te: ⁊
oia piguia et p̄clara perierūt a te: ⁊ am
plius illa iā nō inueniēt mercatores ho/
minū. Qui diuites facti sunt ab ea: longe
stabunt ꝑpter timorē tormentoꝝ eius: flē
tes ac lugentes ⁊ dicentes. ¶ Ve ve ciui/ Hire.
tas illa magna q̄ amicta erat bysso ⁊ pur
pura ⁊ cocco ⁊ deaurata est auro ⁊ lapide
p̄cioso ⁊ margaritis: qm̄ vna hora destitu Hi
te sunt tāte diuitie: ⁊ oīs gubernator ⁊ oēs
qui in lacū nauigāt ⁊ naute ⁊ qui in mari
opantur longe steterūt: ⁊ clamauerūt vidē
tes locū incēdij eius dicētes. Que similis
ciuitate huic magne? Et miserūt puluerē
sup capita sua: ⁊ clamauerunt flentes ⁊ lu
gentes dicētes. Ve ve ciuitas illa magna
in qua diuites facti sunt oēs q habebāt na
ues in mari de p̄cijs eiꝰ: qm̄ vna hora de
solata ē. Exulta sup eā celū ⁊ sancti apl'i ⁊
ꝑphete: qm̄ iudicauit deus iudiciū vr̄ꝫ de
illa. Et sustulit vnus angelus fortis lapi
dē quasi molarē magnuꝫ ⁊ misit in mare
dicēs. ¶ Hoc impetu mittetur babylon ci/ Hiere.
uitas illa magna: ⁊ vltra iā nō inuenietur.
Et vox citharedoꝝ ⁊ musicoꝝ ⁊ tibia cā/
nentiū ⁊ tuba nō audietur in te amplius: et
oīs artifex oisq₃ ars non inuenietur in te am
plius ⁊ vox mole non audietur i te ampliꝰ.
Et lux lucerne nō lucebit in te ampliꝰ: et
vox sponsi ⁊ sponse nō audietur adhuc in te
qꝛ mercatores tui erāt p̄ncipes terre: qꝛ i
veneficijs tuis errauerūt oēs gentes. Et
in ea sanguis ꝑphetaꝝ ⁊ scōꝝ inuentus
ē: ⁊ omnium qui interfecti sunt in terra.
¶ Capitulum. ¶ XIX.
Post hec audiui quasi vocem ma/ A
gnam tubarum multarum in ce/
lo dicentium Alleluya. Laus et
gloria ⁊ virtus deo nostro est: quia vera
⁊ iusta iudicia sunt eius: qui iudicauit de
meretrice magna. ¶ Que corrupit terraꝫ S.6.c.
in prostitutione sua: ⁊ vindicauit sangui/
nem seruorum suorum de manibus eius.
Et iterum dixerunt alleluya. ¶ Et fumus S.9.a.x.
eius ascendit in secula seculorum. Et ceci
derunt seniores vigintiquattuor ⁊ quattu
or animalia: ⁊ adorauerunt deum seden/
tem super thronum: dicentes amen alle/
luya. Et vox de throno exiuit dicens.

Laudem dicite deo nostro oēs sancti eiꝰ:
ꝛ qui timetis deū pusilli ꝛ magni. Et audi
ui quasi vocē tube magne ꝛ sicut vocem
aquaꝝ multaꝝ: ꝛ sicut vocem tonitruoꝝ
magnoꝝ dicentiū: alleluia: qm̄ regnauit
B dñs deus noster: omnipotens. Gaudea
mus ꝛ exultemus ꝛ demus gloriam ei: qꝛ
venerunt nuptie agni ꝛ vxor eius prepa/
rauit se. Et datū est illi vt cooperiat se byſ
sino splendenti ꝛ candido. Byssinū eniꝫ
iustificationes sunt sanctoꝝ. Et dixit mi/
c.22.a. hi: Scribe: beati qui ad cenam nuptiaꝝ
.14.b. agni vocati sunt. Et dixit mihi. Hec ver
..b. ba dei vera sunt. Et cecidi ad pedes eius
vt adorarem eum. Et dixit mihi. Uide
ne feceris. Conseruus tuus sum: ꝛ fratꝝ
tuoꝝ habentiū testimoniū iesu. Deū ado
C ra. Testimoniū.n. iesu est spūs ꝓphetie.
Et vidi celum apertum: ꝛ ecce equus al/
bus: ꝛ qui sedebat super eū vocabaꝉ fide/
lis ꝛ verax: ꝛ cū iusticia iudicat ꝛ pugnat
.i.ꝛ.2.c. Oculi aūt eius sicut flāma ignis: ꝛ i ca
pite eius diademata multa: habēs nomē
.53. scriptū qđ nemo nouit nisi ipse. Et ve/
stitus erat veste aspersa sanguine: ꝛ voca
baꝉ nomē eius verbū dei. Et exercitus q
sunt in celo sequebanꝉ eum in equis albis
.i.. vestiti byssino albo ꝛ mūdo: ꝛ de ore eiꝰ
ꝓcedit gladiꝰ ex vtraqꝫ parte acutus. vt
Dn. in ipso percutiat gentes. Et ipse reget
eas in virga ferrea: ꝛ calcat torcular vini
furoris ire dei oipotentis: ꝛ hꝫ in vestimē
c.10.6.d to ꝛ in femore suo scriptū. Rex regū ꝛ
dñs dñantium. Et vidi vnū angelū stan
tem in sole: ꝛ clamauit voce magna dicēs
omnibus auibus q volabant per mediū
celi. Uenite ꝛ cōgregamini ad cenā ma/
gnam vt manducetis carnes regū ꝛ car/
nes tribunoꝝ ꝛ carnes fortium ꝛ carnes
equoꝝ ꝛ sedentiū in ipsis: ꝛ carnes oīum
liberoꝝ ꝛ seruoꝝ ꝛ pusilloꝝ ꝛ magnoꝝ.
Et vidi bestiam ꝛ reges terre ꝛ exercitus
eoꝝ congregatos ad faciendū ꝓlium cum
illo q sedebat in equo: ꝛ cum exercitu eiꝰ.
Et apprehensa est bestia ꝛ cum ea pseudo
ꝓpheta: ꝛ qui fecit signa corā ipso quibꝰ
seduxit eos q acceperūt characterē bestie:
ꝛ q adorauerunt imaginē eiꝰ. Uiui missi
sūt hi duo i stagnū ignis ardētis ꝛ sulphu
ris: ꝛ ceteri occisi sūt in gladio sedētis sup
equū q ꝓcedit de ore ipsius: ꝛ oēs aues sa
turate sunt carnibus eoꝝ. XX

Et vidi angelum descendentē de A
celo habentē clauē abyssi ꝛ catenā
magnā in manu sua. Et apphen
dit draconē: serpentē antiquū q est diabo
lus ꝛ sathanas: ꝛ ligauit eū p annos mil/
le: ꝛ misit eū in abyssū ꝛ clausit ꝛ signauit
sup illū vt nō seducat amplius gentes: do
nec ꝯsumenꝉ mille anni: ꝛ post h̄ oportet
illū solui modico tpe. Et vidi sedes: ꝛ se/ B
derūt sup eas: ꝛ iudiciū datū ē illis. Et ani
mas decollatoꝝ ꝓpter testimoniū iesu ꝛ
ꝓpter vbū dei: ꝛ q nō adorauerūt bestiā
neqꝫ imaginē eius: nec acceperūt chara/
cterē eius in frontibus aut in manibus
suis: ꝛ vixerūt ꝛ regnauerunt cū xp̄o mil
le annis. Ceteri mortuoꝝ nō vixerūt do/
nec ꝯsumenꝉ mille anni. Hec ē resurre/
ctio pma. Beatus ꝛ sanctus: q habet par
tem in resurrectione prima. In his secun
da mors nō hꝫ ptātem: sed erunt sacerdo C
tes dei ꝛ xp̄i: ꝛ regnabunt cū illo mille an
nis. Et cū ꝯsumati fuerint mille anni: sol
uetur sathanas de carcere suo ꝛ exibit: et
seducet gētes q̄ sunt super quattuor angu
los terre gog ꝛ magog: ꝛ cōgregabit eos
in prelium quoꝝ numerus est sicut arena
maris. Et ascenderunt sup latitudinē ter
re: ꝛ circuierūt castra sanctoꝝ ꝛ ciuitatem
dilectā. Et descendit ignis a deo de celo:
ꝛ deuorauit eos ꝛ diabolꝰ q seducebat eos
missus ē in stagnū ignis ꝛ sulphuris vbi
ꝛ bestia ꝛ pseudo ꝓphete cruciabūtur die
ac nocte i secula seculoꝝ. Et vidi thronū
magnū candidū ꝛ sedentē sup eū a cuius
ꝯspectu fugit terra ꝛ celū: ꝛ locus non est D
inuētus ab eis. Et vidi mortuos magnos
ꝛ pusillos stantes in conspectu throni: et
libri aperti sunt: ꝛ alius liber apertus ē q
est vite ꝛ iudicati sunt mortui ex his q̄ scri
pta erant in libris ſm opa ipsoꝝ. Et de/
dit mare mortuos q in eo erāt: ꝛ mors et
infernus dederunt mortuos suos q in ip
sis erāt ꝛ iudicatū est de singulis ſm opa
ipsoꝝ. Et infernus ꝛ mors missi sunt i sta
gnū ignis. Hec est mors secunda. Et s.13.b.
qui non inuentus est in libro vite scriptꝰ:
missus est in stagnū ignis. XXI.
Et vidi celum nouum ꝛ terrā no/ A
uam. Primū enim celū ꝛ pma Isa.65.ꝛ.66
terra abijt ꝛ mare iaꝫ non est. Et 2.Pe.3.c.
ego iohannes vidi sanctam ciuitatē hieru
salem nouā descendentē de celo: a deo pa

ratā: sicut sponsam ornatam viro suo. Et
audivi vocē magnā de throno dicentem.
Ecce tabernaculū dei cū hoibus: ⁊ habita
bit cū eis. Et ipsi populus eius erūt: ⁊ ip
Za.7.d. se deus cum eis: erit eoꝝ deus. ¶ Et ab/
Esa.25. sterget deus oē3 lachrymā ab oculis eoꝝ
Hiere.31. ⁊ mors vltra nō erit neq3 luctus neq3 cla
mor neq3 dolor erit vltra: q̄ pma abierūt ⁊
Esa.43. dixit q sedebat i throno. ¶ Ecce noua facio
2.Cor.5.d. oia. Et dixit mihi. Scribe: qꝛ hec vba fi/
delissima sunt ⁊ vera. Et dixit mihi. Fa/
B ctum est. Ego sum alpha ⁊ o: initium ⁊ fi
nis. Ego sicienti dabo de fonte aque viue
Esa.43. gratis. Qui vicerit: possidebit hec. ¶ Et
Heb.8.d. ero illi deus ⁊ ille erit mihi filius. Timi/
dis autem ⁊ incredulis ⁊ execratis ⁊ ho/
micidis ⁊ fornicatoribꝰ ⁊ veneficis ⁊ ido
latris ⁊ oibus mendacibus: pars illorum
erit in stagno ardenti igne ⁊ sulphure: qd
est mors secunda. Et venit vnus de septē
angelis habentibus phialas plenas septē
plagis nouissimis ⁊ locutus ē mecū dicēs
Veni ⁊ ostēdam tibi sponsā vxorē agni.
Et sustulit me in spiritu in montē magnū
⁊ altū: ⁊ ostendit mihi ciuitatē sanctā hie/
rusalem descendentē de celo habentē cla/
ritatē dei. Et lumen eius sile lapidi pcio
so tanq3 lapidi iaspidis: sicut cristallu3. Et
habebat murū magnū ⁊ altum habentem
portas duodeci3: ⁊ i portis angulos duo
C decim: ⁊ noia inscripta que sunt noia duo
decim tribuum filiorū israel. Ab oriente
porte tres: ⁊ ab aquilone porte tres. ⁊ ab
austro porte tres: ⁊ ab occasu porte tres
Et murus ciuitatis hñs fundamenta duo
decim: ⁊ in ipsis duodecim nomina duo/
decim apostolorum ⁊ agni. Et qui loque
batur mecū habebat mensurā arundineā
auream vt metiretur ciuitatē ⁊ portas eiꝰ
⁊ murum. Et ciuitas in quadro posita est
Iob.11. ⁊ longitudo eius tanta est quanta ⁊ latitu
Eph.3.d. do. ¶ Et mensus est ciuitatem de arun
2.Cor.10.c. dine aurea per stadia duodecim milia: ⁊
Eph.4.a. longitudo ⁊ altitudo ⁊ latitudo eius equa
lia sunt. ¶ Et mensus est muros eius cen
tum quadragintaquattuor cubitorum:
Mensura hominis que est āgeli. Et erat
structura muri eius ex lapide iaspide: ip/
sa vero ciuitas aurum mundum: simile
vitro mundo: ⁊ fundamenta muri ciuita/
tis omni lapide precioso ornata. Et fūda
mentum primū iaspis: secundum saphy/

rus: tertiū calcedoneus: quartū smaragdꝰ
quintū sardonix: sextū sardius: septimum
chrysolithus: octauū berillus: nonū topa/
cius: decimū chrysopassus: vndecimum
hyacinthus: duodecimū amethystus. Et
duodecim porte duodeci margarite sunt
per singulas. ¶ Et singule porte erant ex
singulis margaritis: ⁊ platea ciuitatis au Tobie.
rum mundū tanq3 vitrū pluciduin. Et tē
plum nō vidi in ea. Dñs eni deus omni
potens templū illius est ⁊ agnus. ¶ Et ci
uitas nō eget sole neq3 luna: vt luceant in Esa.60
ea. Nam claritas dei illuminabit ea3: ⁊ lu
cerna eius est agnus. Et ambulabunt gē
tes in lumine eius: ⁊ reges terre afferent
gloriā suā ⁊ honorē in illā. ¶ Et porte eius
nō claudent p diē. Nox enim nō erit illic Esa.60
Et afferēt gloriā ⁊ honorē gentiū in illa3.
Non intrabit in ea3 aliqd coinqnatū aut
abominationē faciens ⁊ mendaciū nisi q
scripti sunt in libro vite agni. ¶ XXII
ET ostendit mihi fluuiū aque viue
splendidū tanq3 crystallū pceden
tem de sede dei ⁊ agni. ¶ In me/
dio platee eius ⁊ ex vtraq3 parte fluminis Psal.5
lignū vite afferens fructus duodeci p mē Ezech.
ses singulos reddens fructū suū: ⁊ folia li
gni ad sanitatē gentiū. Et oē maledictu3
nō erit amplius: sed sedes dei ⁊ agni i illa
erunt: ⁊ serui eius seruient illi. Et vide/
bunt faciem eius: ⁊ nomen eius in fronti
bus eoꝝ. ¶ Et nox vltra nō erit: ⁊ nō ege Esa.60
bunt lumine lucerne neq3 lumine solis:
qm̄ dñs deus illuminabit illos: ⁊ regna/
būt in secula seculoꝝ. Et dixit mihi. Hec
verba fidelissima sunt ⁊ vera. Et dñs de
us spirituū pphetaꝝ misit angelu3 suum
ostendere seruis suis q̄ oportet fieri cito.
Et ecce venio velociter. Beatus q custo
dit verba pphetie libri huius. Et ego io/
hānes q audiui ⁊ vidi hec. Et postq3 au/
dissem ⁊ vidissem cecidi vt adorarem āte
pedes angeli qui mihi hec ostēdebat. Et
dixit mihi. ¶ Vide ne feceris. Conseruꝰ S.19.b.
enim tuus sum ⁊ fratrū tuoꝝ pphetaꝝ: ⁊
eoꝝ qui seruant verba pphetie libri huiꝰ
Deum adora. Et dixit mihi. Ne signaue
ris verba pphetie libri huius. Tempus
enim prope est. Qui nocet noceat adhuc
⁊ qui in sordibꝰ est: sordescat adhuc. ¶ Et .i.Ioh.
qui iustus iustificetur adhuc: ⁊ sanctus san/
ctificetur adhuc. Ecce venio cito: ⁊ merces

mea mecum est reddere vnicuiqꝫ ſm opa
i.44. sua. ¶ Ego sum alpha ⁊ o: primus ⁊ no/
d. uissimus: principium ⁊ finis. Beati qui
lauant stolas suas in sanguine agni vt sit
potestas eoꝝ in ligno vite: ⁊ per portas i
trent ciuitatem. Foris canes ⁊ venefici ⁊
impudici ⁊ homicide ⁊ idolis seruientes:
⁊ omnis qui amat ⁊ facit mendaciū. Ego
D iesus misi angelum meum testificari vo/
bis hec in ecclesijs. Ego sum genus ⁊ ra
dix dauid: stella splēdida ⁊ matutina. Et
spūs ⁊ spōsa dicunt veni. Et qui audit di/
i.55. cat veni. ¶ Et qui sitit veniat ⁊ qui vult ac
cipiat aquā vite gratis. Contestor enim
omni audienti verba ꝓphetie libri huius
Siquis apposuerit ad hec: apponet deus
super illum plagas scriptas in libro isto:
⁊ siquis diminuerit de verbis libri ꝓphe
tie huius: auferet deus partem eius de li/
bro vite: ⁊ de ciuitate sancta: ⁊ de his que
scripta sunt in libro isto. Dicit qui testimo
nium perhibet istorum. Etiam venio cito
Amen. Veni dñe iesu. Gratia dñi no/
stri iesu xpi cum omnibus vobis. Amē.

Finis Laus deo.

¶ Explicit biblia Venetiis impressa per
Georgium de riuabenis Mantuanum
al's Parentē. Anno dñi. Mcccclxxxvij
iij. Cal. Martij.

¶ Registrum huius operis.
a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y z ⁊ ꝯ
ꝝ. A B C D E F G H I K L M
N O P Q R S T V X Y Z AA
BB CC DD EE aa bb cc dd
Quelibet suprascriptaꝝ hꝫ chartas quat
tuor. Exceptis. Q que habet tres. EE
quinqꝫ ⁊ dd quinqꝫ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Incipiunt interpretationes hebraicorum nominum secundum ordinem alphabeti

Aaç: apphēdēs. vł apphēsio
Aad: testificās vł testimoniū
Aadhar depcatō vł depcatoi
Alma: virgo abscōdita: vł abscōsio
irginitatis.
Ara: motana: vel mōs fortitudinis
Aron: mōs fortis: vel mōs fortitu/
nis siue mōtanus.
Aronite: mōtes robusti: vel mōtiū
titudines: siue montani aut mon
s corum.
Ares: sol vel lumen: siue illuminās:
illuminatio.
Atbat: de patre tuo: vel tpe tuo siue
ante: aut tpalis tuus.
Aç: apphēdēs: vel fortitudo seu for
aut apphensio.
Aaias: patru⁹ vel patruel: seu app
dens dominū: aut fortitudo dñi
Dic. b. post. a.

Abba: pat vł paternitas. Syrū ē: nō hebreū.
Abacuc; luctator fortis vel rigid⁹
complexās eos: aut susceptio corum.
Abadia: fu⁹ dñi: vel fuiēs dño.
Abaga. pr solēnis. vł pris solēnitas
pr loquēs: aut patris locutio.
Abia: pr dñs. vel pr abūdans. siue
me⁹ iste. aut pris mei abūdātia.
Abini. pat eis vel paternitatis corum
Abina pr gt⁹. vel lapides colligens
Abini. pris reges vel pr pmot⁹. seu
grat⁹ mihi. vel pat grificans me
Abinia pat gratus domino. vel pat
gtificās deū.
Abria. trāsiēs dñs. vł i trāsitu dñi si
ue suscitās dñs aut pr vigilās dño
Abri. ptrāsiēs aut ptrāsitio. seu mō
i trāsitu vel mōtes trāseūtiū.
Abron. pr suscitans dolorē. vel pat
vigilās murmuratiōi siue pat susci
iniqtatē. aut pr vigilās iutilitati.
Absbai. pcēs vel pepercit. seu par/
mihi. aut parsimonia mea.
Abla. seruiēs vel seruitiū. siue seru⁹
eis. aut seruiēs ei.
Ablai. fu⁹ me⁹ l fuiēs mihi. siue ser
uiēs ei⁹ vł fuit⁹ me vł fuitiū ei⁹ mihi
Abdebel. seruus dei vel seruiēs deo
Abdemelech: fu⁹ regis l fuiēs rgno
siue fu⁹ regius aut fuus regnator.
Abdenago. fu⁹ tacēs vel fuiēs taceo
vel dñi auxiliū. aut dñs auxiliator.
Abdi. seruus me⁹ vel seruiens mihi
Abdias seruus dñi. vel seruiēs dño
siue dñi testis. aut dño electus.
Abdiel seruus dei. vel seruiens deo.
Abdo. seruus eius vel seruiēs ei.
Abdom. seruiēs eis. vel seruus corum
Abdon. fuus merēs. vel fu⁹ iniqu⁹
Abdon. fuus musitās vel fu⁹ iniqu⁹
Abdon. ancilla dolens. vel seruiens
murmurādo.
Abed. fuus ppli. vel seruiēs populo
Abedia. seruiēs dño. vel fuitiū dñi.
Abel. cōmittēs vel cōmissio.
Abel. luctus vel vapor seu vanitas.
aut miserabilis.
Abela. cōmittēs ei. vel cōmissio eius
siue lugēs eū. aut miserabilis ei.
Abega. vapor valliū. vł luct⁹ duorās
Abelmarim. vanitas habitaculi. vel
luctus inhabitantiū.
Abelmeela. vapor vallis salse. vł lu
ctus parturientiū. seu vanitas domi
cilij. vel miserabilitas ihabitatiōis.
Abelmeula. idē ē.
Abelsati. vapor spinosus vł luct⁹ ger
minās. seu miserabilis positio. aut
vanitas resurrectiōis.
Abemboen. lapis pollicis corum. vł la
pis in medio corum.
Abeneçer: lapis adiutorij: vel lapis
auxiliator.
Abener: lapis lucid⁹ vel pr lucerne.
Aber: cōmisit: vel certamē inijt: seu
pnceps: aut participatio.
Aber: vulnus: vel liuor: siue liuidus
aut vulneratus.
Abessalon: pax pris vel pr pacis: siue
pris luct⁹: aut patris amaricatio.
Abessan: pr abūdās vł pris egressio
Abethan: patris repulsio: vel via ex
plorationis.
Abethsethim: luctus lictorum vel vani
tas germinis.
Abgatha: pater tangēs ridentē: vel
patris tactus ridētis.
Abia. pat dñs: vel patris dñm: siue
dñi paternitas: aut vbi pater fuit.
Abiail: pater meus exultans: vł pa
tris mei exultatio.
Abial: pater meus ptēptus: vel pa/
tris mei despectio.
Abiasbori: pater meus supītelligēs
vel patris mei supintelligētia.
Abiā: pris mei ppls: vel pr me⁹ corum
Abiasab: pater meus colligēs: vł pa
tris mei collectio.
Abiasaph: pater meus pgregās: vel
patris mei pgregatio.
Abiathar: pr me⁹ ros: vel pr me⁹ sup
fluus: siue pr me⁹ suscitās pctm: aut
pater meus peccato vigilās.
Abida: pr me⁹ sciēs vel pris mei scia
Abidam: pater me⁹ sciēs eos: vel pa
ter meus scia corum.
Abidan: pater meus iudex: vel patris
mei iudiciū.
Abiel: pr me⁹ de⁹ vel pris mei deitas
Abieç. pris mei mr vł pr me⁹ matr⁹
Abieçer: pater me⁹ fortis: vel patris
mei auxiliū: siue pater me⁹ sepatus:
aut patris mei sanctificatio.
Abieçeri: patris mei auxiliū: vel pat
meus auxiliator meus.
Abigabaon: pr collis merēts: aut pr
vallis mesticie: siue pat meus vallis
mesta: vel pat meus collis merētiū
Abigail: pater meus exultās: vel pa
tris mei exultatio.
Abigal: pr roris vel erroris siue pris
mei aceruus: aut pris mei iuolutio.
Abihel: pr me⁹ de⁹ vel pri mei deitas
Abilma: lugēs vel plorās siue luctus
aut ploratio.
Abilmei: lugētes: vel plorantes: seu
vani aut mirabiles.
Abilmes: idē.
Abimahel: pater meus a deo: vel pa
ter meus exaudiēs deū.
Abimelech: pater meus rex: vel pa/
tris mei regnū.
Abim: pater mēsure. vel pater mēsu
ratus: siue pater fuit. aut pater erit.
Abinaan: patris mei decus vel pris
mei cōmotio.
Abinadab: patris mei votū: vel pat
me⁹ spōtane⁹.
Abinoem: patris mei fidelitas vł pa
tris mei requietio.

Abira. pater meus magister. vel pa/ tris mei magisterium.
Abirā: pater meus excelsus: vel paṫ meus exaltatus siue pater meus sub limis: aut patris mei sublimitas.
Abiron: pṙ meꝰ mgṙ musitās: vľ paṫ meꝰ mgṙ murmurās. siuē pṙ meus mgṙ iiquꝰ: aut pṙ meus mgṙ iutilis
Abisa pater salutis: vľ patris salutare
Abisa. paṫ meus sacrificans: vel pris mei sacrificiū: siue pris mei icensum aut patris mei holocaustum.
Abisai. pater salutis mee: vel patris salutare mihi.
Abisai. pater meus icensum mihi: vľ pater meus sacrificium meum.
Abisai. pṙ meus supfluus vel patris mei rugitus.
Abisag. pris mei incensum vel pris mei holocaustum.
Abisuc. pater meus cantās vel patris mei cātilena siue pater meus loquēs aut patris mei locutio.
Abisur. pater meus murus vľ pater meus directus.
Abisur. pater meus robustus vel pa ter meus āgustiatus: siue paṫ meus ꝯtinens: aut patris mei acerbitas
Abithal. paṫ meus ros vel paṫ meus irroratus siue prēm meū appħēdēs aut pris mei apprehensio.
Abiu. paṫ meus est: vľ paṫ meus ipe
Abiud. pris robur: vel pris roborꝝ: si ue paṫ eoꝝ: aut pater meus iste
Abner paṫ lucidus: vel pris lucerna
Aboli. paṫ icātator: vľ pris āpleratio
Abor paṫ montiū vel patris foramen seu paṫ lumis. aut pṙ meus iracūdus
Abra. pris mgṙiuꝫ. vľ pris exaltatio
Abrahā: paṫ vidēs pplꝫ. vľ paṫ vidēs multitudinē: seu pater multitudinis aut pater multaꝝ subintelligiṫ gētiū nō est. n. in nomine.
Abrahā: pater excelsus vel paṫ exalta tꝰ seu paṫ sblimis: aut pris sblimitas
Abrech: pṙ dlicatꝰ vel paṫ tenerrimꝰ Ipē est ioseph q platus egypto cū eēt tener ac delicatus etate iuuētutꝭ factꝰ est pater senum merito sapientie ꝛ p latus sapientibus.
Absalon. patrē meum pacificans vel patris mei amaricatio.
Absonias: pater egressꝰ dño vel pris

Absalon. pax pris vel pater pacis vel pris luctus. aut patris amaricatio. abundantia domini.
Abur: patris lumen vel pater igneus seu pater incēdēs: aut patris aptio.
Abur: liuor vel plaga seu liuidus: aut vulneratus. ¶ Hic. c. post. a.
Achab. frater patris vel fra/ ternitas paternitatis.
Acham: frater patris sui vel fraternitas paternitatis sue.
Acchabim: decenter vel scorpiones.
Achaia: soror laborās vel soror q̄ siue soror dñi: aut frater eius dñs.
Achaici: fratres laborātes vel frēs q seu fratres dñi: aut frater eoꝝ dñs.
Achaim. ꝑrupta vel vmbraculū siue soror laboris: aut fraternitas eoꝝ.
Achal: oia vel in oibus seu frater cō ceptus: aut fratris cōmixtio.
Achā: labor vel necessitas: seu colu/ ber insidians: aut fraternitas eoꝝ.
Achāmōi: fṙ sapic vel fṙ sapiētissimꝰ
Achan tribulator vel necessarius.
Accan. necessitas vel tribulatio.
Acharan: retinēs vel appħēdēs siue retinēs gratiā: aut appħēsio gratie.
Achar: merces vel turbator siue tu/ mulus: aut peruersio.
Acharā turbans populū vel puersio ppľi siue puertēs eos aut turbatio eoꝝ
Acharan: merces gratie: vel turbās gratificatos.
Accharcha: infernus vel pauimentū
Acharis: sterilis vel ingratus seu ste rilitas: aut gratitudo.
Acharob: mures vel demolitio.
Accarō: i pascuis vel gregis pascua seu sterilitas: aut eruditio tristicie:
Accarōite: i pascuis vel pascua gregū siue steriles aut erudimēta tristiciaꝝ
Achas: tenēs: aut apprehēdens siue retentio: aut apprehensio.
Achaꝫ ꝯuertēs vel appħēdēs siue cō uersus uisiōi aut appħēdēs fortitudīeꝫ
Achaçias: appħēdēs dñm vel appre hēsio dñi seu ꝯuersus fortiṫ dño: aut appħendens visionē domini ꝗ.
Achaçib: fṙ lupi vel fṙ deuorās seu te nēs lupū aut appħēdēs rapacitatē.
Acsa: claudicans vel factura.
Acsaph: clauda collectio: vel factura cōgregatiōis.

Acces: homus vel retentio siue h[...] lis aut humilitas.
Acces: idē.
Accereth: dissipans vel disperdē[...] ue demoliens: aut interficiens.
Acceretbi: dissipās me vľ dispdē[...] siue dmolitio mea aut infectio [...]
Achela: suscipiēs cū vel susceptio[...]
Acheldemach: ager sāguis vel [...] sanguineus. Syrū ē. nō hebrei[...]
Accherubi: cognosce vel itellige[...] sciēs multitudinē aut scie multit[...]
Achi: fraṫ meus vel fraternitas [...]
Achia: vmbraculum vel ꝑruptio [...] frater dñi aut fraternitatis dñs.
Achiā: fṙ populi vel fris populꝰ [...] vmbraculū eis: aut ꝑruptio eoꝝ
Achias: merces vel retributio: [...] fraṫ dñs: aut fraternitas dñi.
Achic: vmbraculū vel in collibus
Achila: suscipiēs eū vel susceptio[...]
Achilai: suscipiēs cum: vel susce[...] eius mea.
Achim: fletus vel plorās: siue fr[...] eius aut fraternitas eoꝝ.
Achimaas: fratris mei onus: ve[...] tris mei assūptio.
Achimai: frater meus reductus: [...] fratris mei reductio.
Achimau: fṙ meꝰ qs vel fṙ meus [...]
Achimelech. frater meus rex. ve[...] tris mei regnū.
Achimoth. fratris meus mortuꝰ [...] fratris mei desertio.
Achimaan. fris decor vel fraṫ de[...]
Achinoē. fris decꝰ ľ fṙnitati dlect[...]
Achior: fratris mei lumē: vel fṙ[...] mōtanus seu fratris mei foramē[...] fratris mei iracūdia.
Achis: frater meus: vel quō est.
Achis. frater vir vel vei[...] vir. frater meus aut fraternitas viri
Achisamech. fratrē meū corrobo[...] vel fratris mei firmamentū.
Achisamech. fratrē adiuuans. a[...] nitatis adiutor seu fraternitatis [...] tura aut fraternitatis erectio.
Achitob fṙ meꝰ bonꝰ ľ fris mei bō[...] achitophel fṙ meꝰ ruēs ľ fris mei [...]
Achitophel. frater meus cadēns [...] frater irruens: siue fraṫ meꝰ tra[...] aut frater meus cogitans.
Achiçib. stulticia vel mēdaciū. se[...]

meus deuorans. aut fris mei hostia
Acchor. hamus vel vsq3 huc. siue hu militas. aut retentio.
Acchoe: hamus vel vsq3 huc. seu retinens eū. aut humilitas eius.
Acchoite: hami vel vsq3 huc. siue humiles aut retenti.
Acchos. hamus vel vsq3 huc siue humilitas. aut retentio.
Accbabor. mures vel deuastatio.
Acbor. turbatio vel tumultus seu peruertēs. aut peruersio.
Acbor. fris lumen. vel fris altitudo. seu fris foramē. aut fris iracūdia.
Acboron: retentio vel apprehensio seu retinēs aut apphendens.
Acchub: hami grauitas vel humilitatis condemnatio.
Acchupha ham⁹ ſbit⁹ l'hūil' eructatio
Acch⁹ retinēs ꝯsiliū vel hūil' ꝯsiliator
Achur. retinēs lumē l'hūilitas ignea.
Achzib. retētio vel derelicta seu mendaciū aut stulticia.
Achziba. mentiēs ei. vel stulticia ei⁹ seu retinēs eū. aut derelicta ei.

¶ Hic. d. post. a.
Ada. testificās vel testimoniū.
Adad. testis vel patruus siue pcipuus aut patruelis.
Adada. testis ei⁹ vel vsq3 ad testimoniū siue pcipu⁹ ei aut patruelis eius
Adabarim. deuteronomium grece scūda legislatio latine.
Adadezer. decor auxiliū. vel pcipu⁹ parator.
Adadezer testioniū fortitudis vel patruelis scificatio siue fortitudine pcipuus aut testificatio scificatiōis.
Adglā: ꝯgregās eos. l'ꝯgregatō eorū
Adai. robustus vel sufficiēs. siue testis meus. aut fortitudo mea.
Adaia. fuiēs dño vel testimoniū dñi
Adaia. fuus dñi vel testificās dñm
Adalia. fuus laborās: vel testimonium laboriosum.
Adalia testis laborās: l' fu⁹ laboriosus
Adā. testificās eos vel testioniū eorū
Adā. hō aut terrenus siue indigena vel terra rubra.
Adama. humus aut terra siue terrena vel desiderabilis.
Adame. cruores vel sanguines plurali numero.
Adami. magnificās vel que ē magnificētia. siue fuiens populo meo aut testificans populū meū.
Adar. grex vel populus.
Adar. palliū vel sublimis: siue testis vigilans. aut seruus suscitator.
Adar. palliū vel magnificus.
Adarsa testificās solē uel fu⁹ illūinator
Adassa. noua vel nouitas seu testis facture. aut fuitus plasmationis.
Adassor. fu⁹ fortis vel testis angustiat⁹ seu seruiens petre: aut testificans sagittam luminis.
Adgā: pat sordis vel testis sordidus
Admatha. seruus donator vel testificans consummationem.
Adrach. stola vel decorus siue indumentū: aut induitio.
Adrai. mūdans pessimos: vel mundatio pessimorū.
Adramelech: stola regis vel decor regni seu rex idut⁹ aut regnator decor⁹
Adenabeth: seruus ꝓphetizans: vel testificator ꝓphetie.
Ader: rex effusus: vel turris gregis siue testis vigilās: aut fu⁹ ꝯsurgēs
Adesa. testis facture: vel fuus plasmator siue fuitus nouitatis: aut testificatio sanctificationis.
Adema. fuus domini: vel testificans dominū.
Adrebel. greges dei vel oues diuine: seu decorās deū. aut induitio dei.
Adremelech: stola regis vel decor regni. siue rex indutus. aut regnator decorus.
Adremon. testis sublimis. vel fuus ecclesie.
Adrezer. stola fortis vel decor separatus seu decorum auxilium. aut indumētū sanctificationis.
Adi. seruus meus. vel testimonium meum.
Adiada. fuiens testibus. vel fortitudo testificantium.
Adibel. fuus dei vel testificans deum deorum.
Adin. fuiens cāc vel testis iudicij.
Adina. fuiens cause eius. vel testis iudicij eius.
Adino. tenellus vel delicatus seu fortis iudex: aut fortis causator.
Adithai. fuitus duplex vel testificatio.
Adrias. ꝯtinens mala vel locus malorum: seu decor facture: aut induitio plasmationis.
Adribel. ppl's dei vel oues diuine seu decorans deū: aut induitio dei.
Ado. seruus seu testis vel seruiens domino: aut fortitudo eius.
Adoar. seruus vigilans vel seruus suscitator.
Adoch. seruum tenens vel testificationis apprehensio.
Adollam. cōgregans eos vel congregatio eorum: seu testimonium aque aut testificatio in aqua.
Adolamin. idem quod adollam.
Adollamites. congregans eos vel cōgregatio eorum seu testis aque: aut testificatio in aqua.
Adom. seruiēs eis vel fortitudo eorum
Adomim. rubra vel ascensus rufforum
Iste est locus ille cruentus et sanguinarius quo deuēit homo qui ab hierusalem descendit in hiericho et incidit in latrones.
Adon. seruus merens vel murmurās siue fortis iniquus: aut fortitudo inutilis
Adonai: dominus vel dñator.
Adonaia. dominus dominans vel domini dominatio.
Adonias. dominator est dominus vel domini est dominatio.
Adonibezech: domin⁹ micās vel dominus fulgurās: vel dominus dominator egestatis: aut dominus dominator vani cōtemptus.
Adonicham: dominus callidus vel dominator calliditatis.
Adoniram: dominus exaltatus vel dominator sublimis
Adonisedech dominus pacis vl' dominator iusticie.
Adopsithe: libertas vel gaudium.
Ador: seruitus generans vel testificatio generationis.
Adulam. testimoniū prius vel seruiēs eternitati.
Aduraz. decor excelsi vel generatio excelsa: seu decor excelsus: aut fluuij exaltatio.

Adrumētia: visio sublimis vel videns sublimiū.

Dic. e. post. a.

Agla: vitula vel iuuēcula: siue solēnis. aut festiuitas ei⁹.
Aegyptus: tenebre vel angustia: siue tribulatio coangustās: aut tribulatiōis coangustatio.
Aegyptij. tenebre vel angustiantes. seu tribulātes coangustatos. aut tribulatores coangustoꝝ.
Aeglon. iuuēcula vel vacca eoꝝ: seu vacca merēs. aut iuuēcula inutilis.
Aelam. vestibulū vel antefores. seu postis. aut suplimiare.
Aelamite. vestibula vl' antefores. seu postes. aut supliminaria.
Aelam. apposita vel obiecta. seu dspiciēs. aut ꝯparata.
Aelamite. appositi vel obiecti. seu despiciēs. aut ꝯparati.
Aelmoth. taberne vel officine. seu taberne mortis. aut officine mortuoꝝ
Aena. fons vel biuiū. seu fons eius: aut oculus ei⁹.
Aendor. fons generās vel oculus generatiōis.
Aeneas. paup vel miser seu respondēs. aut respōsio.
Aenganim. fons hortoꝝ. vel oculus elatoꝝ.
Aenom. fons eoꝝ vel oculus eoꝝ.
Aerim. aceruus lapidū vel aceruati lapides.
Aesdrelon: auxiliū meroris vel misericordia dolentium.
Aesmon. terra deserta. vl' terra icuta seu terra merēs: aut terra inutilis.
Aethan. valia vel antiqua. siue ascēdēs. aut fortitudo.
Aethi. obstupefaciēs vel pterrēs seu terror patris mei. aut obstupefaciēs pater meus.
Aethiopia. tenebre vel caligo seu tenebrans. aut caligās.
Aethiopes. tenebrosi vel caliginosi. seu tenebrātes. aut caligantes.
Aethonodosai. via iferior vel viātes inferius.

Dic. ph. post. a.

Aphai. hum⁹ coꝝ l' volat⁹ coꝝ seu liberās eos aut securitas coꝝ
a
Apha: idē.
Aphain. hum⁹ vel volat⁹ seu liberās pauperes. aut securitas gratie.
Aphan. humus mea volatus meus. seu liberans pauperes meos. aut securitas gratie mee.
Aphar. terra vel puluis siue humus aut fodiens.
Aphar. puluis suscitās vel hum⁹ vigilie seu liberās vigiles. aut securitas suscitatoꝝ.
Aphara. terra eius vel puluis ei⁹. siue hum⁹ eius aut fodiēs eū.
Aphara. puluis suscitās eū vl' hum⁹ vigilie ei⁹ seu liberans vigilātes eis aut securitas suscitatoꝝ eius.
Aphara. taurus vel vitulus siue puluis eius. aut fodiēs eū.
Apharā. fodiēs humū vl' puluis iutil'
Apharaim. puluis suscitās eos vl' hum⁹ vigilie eoꝝ seu liberās vigilātes eis. aut securitas suscitatoꝝ eius.
Aphari. fodiēs mare vl' maris effosio
Apharai. puluis suscitās eos. vel humus vigilie eoꝝ. seu liberās vigilātes eis aut securitas suscitatoꝝ eius.
Apharasa. tra dig vl' fodiēs eleuatoꝝ seu libalitas sol' aut liberās illūinatos
Apharsacci. terreni digne vel fodientes eleuatos. seu liberi solis. aut liberātes illuminatos.
Apharsual. tellus saluata vel terra salutis siue puluis suscitans salutē aut humus vigilans saluationi.
Aphasothi securitas vl' libertas seu liberꝝ germē aut securitas resurrectiōis
Apharias iudicās dñs vel iudiciū dei
Aphech. continuit vel continentia. siue continens. aut furor nouus.
Aphech. continebit vel apprehendet siue continēs. aut apprehensio.
Apheca. ꝯtinebit eū vel apphēdet eū siue ꝯtinētia ei⁹ aut apprehēsio eius
Aphee. furor alien⁹ vel vita dissipata seu vitā dissipās. aut vite discussio.
Aphelethi. mirabilis vel admirādus seu viuificās. aut excludēs.
Apher. humus vel fodiēs seu puluis aut vitulus.
Aphereçci. sepati vel absqꝫ muro seu fodiētes oliuā aut vituli fornicantes
Aphes. in finibus vel in extremis.
Aphes. domū i finibus rubētiū vel i extremis ascensionis rufoꝝ.
Aphses. libere egrediēs vel securit egressionis.
Aphia liberal' dñs vl' liberalitas d
Aphrica fertilis vel augmentata.
Aphricani fertiles vel augmētati.
Aphiba colligēs recte vl' ꝯgregās uersionē seu liber egressus aut sec ra egressio.
Aphith securus vel liber seu secu tas aut liberalitas.
Aphō. volās iniq l' volat⁹ mero seu libē murmurās aut securitas i
Aphōite volātes iniq l' volādo m tes seu securi inutiliter aut libē m murantes.
Aph⁹ volās ꝯsilio vl' volat⁹ ꝯsilij libē ꝯsulēs aut secur⁹ festinator.
Aphuth ei⁹ idumētū vl' ei⁹ declin
Aphuthei ei⁹ idumētū l' ei⁹ decliati

Dic. g. post. a.

Aa: festiua vel solēnis.
Aga loquēs vel meditās meditatio aut loquela.
Agaba festiu⁹ pr̄ vel solēnitas pa
Agabus nūcius tribulans vel tri lationis annūciatio.
Agad plāct⁹ egypti l' plāct⁹ egypt seu fuit⁹ festiua aut solēne testio
Agag doma vel tectū seu festiue s nis aut festiua solēnitas.
Agagite domata vl' tecta siue sol festiue. aut festiui solēniter.
Agai. questio aut festiuitas seu lo mihi aut meditatio mea.
Agla vitula vel iuuēcula seu solē aut festiuitas eius.
Agar. aduena vel conuertēs seu f suscitās. aut solēnitas vigilie.
Agareni. aduene vel ꝯuersi seu f suscitantes aut solēnitates vigili
Agarai: aduena vulr. vel couers uoratoris: siue festiuus magr̄ m aut solēnitas magistri mei.
Age. questio vel solēnis seu med tio aut loquela.
Ageba. solēnis pr̄ vel festiuitas
Agedgad. accinct⁹ vel annūciās
Agedgad: festiua seruit⁹ p̄donie solēne testimoniū accinctionis.
Agelom. solēnis candor vel an cia iniquitatē meā.

ggeus: festiuus vel solẽnis: seu q̃
rens consiliũ: aut letus festinator.
gi. questio vel solẽnis seu sciẽs me
iut festiuitas mea.
gia. querẽs dñm vel solẽnitas dñi
gia. solẽnis dño vel festiuitas dñi.
girẽmõ. fons sublimis vel fons ec
lesie seu fons congregans aut fons
nalorꝫ granatorꝫ.
grippa. congregans subito vel cõ
gregatio subita.
grith. aduene vel incola siue adue
na meus aut incola meus.
gith. festiua vel solẽnis seu medita
io: aut loquela.
githe. festiui vel solẽnes siue loquẽ
s aut meditantes.

Hic. h. post. a.

Hab. frĩ pr̃is l' fr̃nitas pr̃nitatl
Abaiõ cãpi vl' aulões seu val/
les grãdes aut valles cãpestres
balath. mons diuidens vel mons
uis idest limpidus siue lubricus.
amon. sapientia vel sapientissim⁹
ara. fratris odor vel frater odoris
arel p⁹ exercitũ vl' sequẽs exercitũ
i ipse ẽ obab cogñ⁹ moysi q̃ ꝛ ietro
ares. testa vel sol seu siccitas: aut
iditas.
as. patruus vel patruelis seu for
s aut apprehendens.
acias. patru⁹ dñs vl' patruel' dño
e apphẽdẽs dñs aut fortitudo dñi
ebrim. hebreorꝫ vel transeuntiũ
transitus aut transitores eorꝫ.
ci. vmbraculũ vel infecũditas.
cri. declinans vel declinatio.
esam. volũtas vel consiliũ seu vo
lati: aut consilio eorꝫ.
i frñitas vl' vbi h̃ seu vall' aut qõ.
i. viuet vel viuit seu vita vallium
t questio vite.
a. frater eius vel vbi h̃ ei seu vita
s aut viuit.
ia. querẽs eũ vel vallis eius: seu
a valliũ ei⁹ aut questio vite eius.
alim. cerui vel ceruorꝫ lapides si
vallis fermẽti aut q̃stio malitie.
alon. admirãs vel admiratio seu
a merens aut vallis iniq̃tatis.
as. vita plasmata vel vita factur
frĩ sustollẽs aut frĩs plasmatio.

Abidad. viuens gloria vel vita glo/
rie seu frater meus glorians aut fra
tris mei gloriatio.
Abie. sterilitas vel obũbratio seu fra
ter obũbrans aut frĩs obũbraculũ.
Abiel. viuens deo vel viuẽs dñi: seu
vita valliũ dei aut q̃stio vite diuine.
Abiere. vall' amica vel vita amici seu
fr̃ me⁹ amic⁹: vel frĩs mei amicitia.
Abiezer. frater meus fortis. vel frĩs
mei auxiliator seu vita valliũ sepato
rũ aut questio vite sanctificationis.
Abilã. dolens vel parturiens seu an
te fores vel ante vestibulũ.
Abiloth. frater vinciens vel frater li
gatus seu vallis declinans: aut vite
vocatio.
Abiluth. vallis inclyta: vel q̃stio no/
bilis: seu frater inclytus: aut frater
nitatis nobilitas.
Abiman. vita qualis vel q̃stio q̃: seu
frat qs: aut fraternitas quomodo.
Abimelech. vita regis vel vall' regia
seu frat me⁹ rex: aut frĩs mei regnũ
Abim. fons vel oculus.
Abinadab. frater sponte vel frat spõ
taneus. seu uita uallium spontanea/
rum. aut questio uite spontanee.
Abin. frater merens: vel frat iniquus
seu uita ualliũ dolẽtium: aut questio
vite inutilis.
Abiram. vallis excelsa vel vita exalta
ta seu frater meus sublimis aut fra/
tris mei exaltatio.
Abiran. sculptor aut sculpens.
Abiranite. sculptores vel sculpentes
Abiroth. sculptũ vel scalptũ.
Abisamech. fratris mei sculptura vel
fratris mei erectio. seu frater meus
adiuuãs aut fratrem meũ roborans
Abisar. frater meus pnceps vel frĩs
mei leuamen seu vita valliũ pncipil
aut questio vite angustiantis.
Abitub. frater meus bonus vel frĩs
mei bonitas seu vita valliũ deseren/
tiũ aut questio vite deserte.
Aboi. spina vel cõpunctio.
Aboites. spinosi vel compũgentes.
Aboiban. spina sapientie vel cõpun/
ctio intelligentis.
Aboiman. perturbatus vel pturba/
tor seu pũgẽs qs aut spina quõ.

Abim. inutile vel iniq̃tas.

Hic. i. post. a.

I. vultur vel deuorator.
Aia. vultur eius vel deuorãs
eum.
Aiath. vult vel cõdẽnatio: seu vultur
declinans: aut deuoratio peccatorꝫ.
Aicham. frater meus surgẽs: vel fra
tris mei resurrectio seu vult callid⁹
aut deuorator calliditatis.
Aibel. vult dei vel deuorator de⁹.
Ailath. dolẽs vel parturiẽs seu vult
vinctus aut deuorator declinãs.
Ailon. vallis admirans siue vbi erãt
visi aut vbi visi sũt.
Ailud. vult vtinã vtilis vel deuora/
tor vtinam declinatus.
Ailul. vbi erant vrsi vel vbi vrsi sũt
Aim inutilis aut idolatra.
Aiman. idolũ gratũ. vel inutilis do/
natio seu vultur quis: aut deuorator
quomodo.
Ain. fons vel oculus.
Ainaam. vultur decorus vel deuora
tio pulchritudinis.
Ainagallim. oculus vituli. vel fons i
undãs siue oculus reuelat⁹ aut fons
transmigrationis.
Aion. vultur merẽs vel vult iniqu⁹
seu deuoratus murmure: aut deuo/
rator inutilis.
Air. ciuitas vel oppidũ.
Airsames. ciuitas solis: vel oppiduꝫ
illuminatũ.
Aismoth. cõuertio vel adductio mort
Aith. cõdẽnatus vel cõdẽnatio.
Aiud. vultur inclytus vel deuorans
gloriosum.

Hic. l. post. a.

La. cõmixtio vel cõscendens
siue infirmus: aut infirmitas
Alab. lactea vel dulcedo.
Alach. lubricũ vel pars mea.
Alacarnasũ. fermentũ cõcidens duces
vel cõmixtio diuidẽs pncipes.
Alal. laxitas vel lassitas siue leuitas:
aut latitudo.
Alala. laxitas eius vel lassitas ei⁹ seu
leuitas eius aut latitudo ei⁹.
Alã. infirmãs eos vel cõmixtio eorꝫ.
Alamath despiciens vtrem vel cõtẽ/
nens indignationẽ.

Alamon. deſpectio vel deſuper multitudinem: ſiue infirmans eos dolori aut cōmiſcens eos iniquitati.
Alas. cōmixtio vel fermentum.
Alaſam. triplicem vel conſternatam ſeu cōmiſcens populum aut fermentatio populi.
Albialbon. patris mei dolor vel pater meus ſuperintelligens.
Alchimuſ. fermentū vani conſilij vel cōmiſcens callidam feſtinationem.
Ale. conſenſio vel cōmiſcens ſiue infirmus aut infirmitas.
Aleph. mille vel doctrina tēptationū
Alephſim. ignis vel ignes ſeu doctrina mandati: aut milia temptationū.
Allel. laus vel laudatio.
Alleluia. laudate dominū vel laudatio domini.
Alexander. alleuās tenebras vel auferēs anguſtias tenebrarum.
Alexandria. idem.
Alexandrini. tenebras alleuātes vel tenebrarum anguſtias auferentes.
Alphalthi. bitumē vel aq̄ bituminis.
Alpheus. doctus vel documentū: ſiue fugitiuus aut milleſimus.
Alian. contemnens domum vel deſpectio gratie.
Alian. eiectus vel eiectio.
Alimis. veſtibulis vel ſuperliminaribus.
Alinath. vter vel indignatio.
Alinathan. contemptor doni vel deſpiciens donatorem.
Almon. contemptus vel deſpiciens.
Almondeblathaim. contemptus palatarum. vel deſpiciens opprobria.
Almoth. vter vel indignatio.
Aloes. laus facture vel laudatio plaſmatoris.
Allon. laus doloris vel laus meroris ſiue laudator iniquus: aut laudator inutilis.
Alua. deſpiciens vel contemnens: ſiue contemptus aut deſpectio.
Aluam. contemnens eos vel deſpiciens eos ſeu contemptus eis aut deſpectio eorum.
Alus. fermentū vel cōmixtio ſeu contemnens conſilium aut deſpectus feſtinator.

Hic m. poſt a.
Am. gens vel populus.
Ama gens mea vel populus meus.
Amaa. gens eius vel populus eius ſeu populi teſtis aut populū teſtificans.
Amaad. populū teſtificans vel populi teſtificatio.
Amad. populus adhuc vel populus ſeruiens ſiue populus teſtis aut populare teſtimoniū.
Amadathi. populus ſeruiens peccato vel populus teſtificans tempore.
Amador. populus teſtes generās vel populus ſeruiens generationi.
Amal. gens cōmixta vel populus cōſcendens ſiue populus infirmus: aut populi deſpectio.
Amalaſar. dixit princeps vel dictū principis ſiue gens cōmixta carceri: vel populus deſpecte carceratus.
Amalech. gēs bruta vel ppl's lābēs.
Amalechite. gentes brute vel populi lambentes.
Aman. iniquus vel coanguſtās ſeu cōprimens me aut coanguſtatio mea.
Amana. iniquus ei vel coanguſtās cū ſeu comprimens cū aut coanguſtatio eius.
Amanite. iniqui vel coanguſtantes: ſeu comprimētes eos aut coanguſtatio eorum.
Aman. populo donatus: vel populi gratificatio.
Amanite. populo donati: vel populi gratificationes.
Amman. cubitus vel menſura ſeu populus quis aut gens quomodo.
Ammanite. cubitati vel mēſurati ſeu gentes que aut populi quomodo.
Amanſame. cubitus fultēs vel mēſura erectionis ſiue populi dono adiutus: aut ppl's gratificatiōe firmatus
Amaraphal: dicto cadens vel dixit vt caderet ſeu populus curatus deo: aut populus medicamentū dei.
Amaran. temulentus vel rubricatus ſordidus ſiue populus laudatus tritico aut populus aceruatus.
Amarias. dicente domino: vel verbū domini ſeu gens ſuſcitans dominum aut populus vigilans domino.

Amarite. dicentes domino vel domini: ſeu populi dominū ſu[...]tes aut populi domino vigilan[...]
Amas. furor vel indignatio ſeu [...] tollens: aut populus plaſmati[...]
Amaſa. furor eius: vel indigna[...] ſeu ſuſtollens gentem: aut po[...]ris plaſmatio.
Amaſai. furor eius meus: vel in[...]tio eius mihi: ſeu gentem ſuſto[...] mihi aut populi plaſmatio mea[...]
Amaſi. furor meus vel indignatio[...] ſiue populum tollens mihi: au[...]ſmatio populi mea.
Amaſia. indignans dominus [...] ror domini ſeu gentem ſuſtolle[...]mino aut populi plaſmator do[...]
Ammath. vter vel idignatio ſi[...]pulus donatus aut ppl's cōſum[...]
Amath. veritas vel indignatio [...] populus peccator aut ppl's tpa[...]
Amatha. veritas eius vel indig[...]bilis eius ſiue populus declin[...] aut populus peccans ei.
Amatheus. populus peccans [...]dignator rigidus.
Amathi. veritas mea vel indig[...]bilis mee ſeu populus peccan[...]bi aut populus declinās. Iſte [...]thi eſt iona propheta sareptane [...] filius quem reſuſcitauit helias [...]tre poſtea dicente ad eum. Nu[...] iſto cognoui. quia vir dei es tu: [...]bum dei verum eſt in ore tuo.
Amathio. veritas mea dño vel [...]tas mea domini: ſiue populus [...]cās dño aut ppl's declinans dñ[...]
Amathim. veritas vel indigna[...]lis eorum ſiue populus peccan[...] aut populus declinans eos.
Amathitiſ. veritas viri vel idig[...]bilis aſſumpte: ſeu populus p[...] viro vel ppl's declinās aſſūpt[...]
Amadan. concupiſcibilis: vel c[...]piſcens ſiue populus iudicans [...] aut populus iudex eorum.
Amauu. populum abijciens v[...]puli abiectio.
Amaus. populus abiectus vel [...]li abiectio.
Amē: vere vel veritas ſeu fiat aut [...]
Ameſſo. populum tollens: vel [...]

ablatio.
messia. populū leuans domini: vel
populi subleuatio.
meseth. populus timens vel popu-
lus plongatus seu populi germen
ut populi resurrectio.
metha. luctus vel indignatio: siue
populi donum aut populi perfectio
methen. populus ascendēs vel po
uli fortitudo.
methi. luctus meus vel indignatio
mea siue populus mecum aut popu
lus obstupefactus.
mphibolis. populus corruens vel
populus ore corruens.
nia. populus dn̄i vel pp̄li dn̄atio.
niel. populus meus dei vel popu/
lus meus deo.
niel. populus meus dei vel popu
mei deus.
nim. gens mea vel populus me⁹.
ninadab. populus meus sponte:
vel popul s meus spontaneus siue
populi mei vota aut populus meus
libanus.
ninod. populus meus inclyt⁹ vel
populus meus gloriosus.
nisaddai. populus meus sufficiēs
vel populi mei sufficientia.
nithal. calefactus ros vel calefactō
ris siue populus meus irroratus
aut populi mei irroratio.
niuth. populus meus inclytus vl'
populi mei gloriatio.
nizadab. populi mei fluens torris
vel populo meo torris fluitio.
nes. robust⁹ vel fortis siue ppl's
fugitiuus aut populi temptatio.
nob. parcēs vel sustinēs siue ppl's
tectus aut populi amplexatio.
noch. populus tenens: vel populi
comprehensio.
nolum flos farine vel deflorata fa
rina.
non. onerans vel onustus siue nu
triens aut fidelis.
non. donans vel nutritius siue da
tio aut matris fetus.
non. populus dolens vel popul⁹
murmurans siue populus iniquus
aut populus inutilis.
mon. populus parcens: vel po/
pulus meroris: siue filius generis
mei aut filius populi mei.
Ammona. comprimens vel coangu
statio eius.
Ammona. popul⁹ parcens ei vel po
pulus meroris eius siue filius gene
ris eius aut filius populi eius.
Ammoni. comprimens me vel coan-
gustatio mea.
Ammoni. populus parcens mibi vl'
populus meroris mei siue filius ge
neris mei aut filius populi mei.
Ammonite. comprimentes me vl' co
angustantes me.
Ammonite. populi parcētes mibi vl'
populus dolorum meorum seu filij ge
neris mei: aut filij populorum meorum.
Amora. loquens vel amaricans siue
populi scitus aut populi illuminatio
Amorei. amari vel loquētes seu po/
puli sciti aut populi illuminati.
Amos. fortis vel potens siue onerās
aut vir robustus.
Amos. onerauit vel fortitudo seu po
pulum auellens aut populi diuulsio
Amesa. fortis ei vel potēs ei siue one
rans eum aut fortitudo eius.
Amosa. vir robustus ei vel onerauit
eum seu populum auellens ei aut di
uulsio populi eius.
Amoth. calefactio vel calefaciens.
Amothdor. calefactio generationis:
vel calefaciens generationem.
Ampliatus. populi malleum: vel po
pulus malleator. siue popul⁹ ore cō
tundens.
Amraphel. dicto cadens vel dixit vt
caderet: siue populus curatus deo:
aut populi medicamentum deus.
Amram. populus excelsus vel popu
li celsitudo siue populus exaltatus:
aut populi exaltatio.
Amramite. populi excelsi vel populi
exaltati.
Amri. amaricans vel lacessens: siue
populus magister: aut populi magi
sterium.
Amsi. populus indigens vel populi
dormitatio.
Amithar. populus patens: vel popu
lus ambigens siue populus explo/
rator odoris aut populus explorator
ascensionis.
Amuel. populus calefactus deo: vel
populus cum quo est deus.
Amul. populus dolens vel populus
parturiens.
amula. populus dolens ei vel popu/
lus parturientium.
amulite. populi dolentes: vel populi
parturientes.
amutal. calefact⁹ ros vel calefactio ro
ris siue ppl's irrorat⁹ aut ppl'i irrora
tio. Hic. n. post. a.

Ana. donat⁹ vel gratificatus:
seu donū aut gratificatio.
anna. gratis vel respondens
siue donans aut donatio.

anab. vua vel humilitas siue donum
patris aut gratia paternitas.
anaba. vua eius vel humilitas eius si
ue donum patris eius aut gratia pa
ternitas eius.
anacham. humilis vel exurgens seu
donū calidū aut gratificata caliditas
anazeb cognomētū vl' cognominatio
anachim. non est innocens vel humi
litas renuens siue monile collo subli
mi aut humilitatis renuitio.
anae. nunquid cōmotus est: vel nun
quid cōmotio.
anaphilim. cadentes vel violenti: si/
ue gigantes aut gratiā declinantes.
anabe. nunquid comotus est ipe: vel
nunquid est cōmotio ista: siue dona
tus vite aut gratificatus susceptioni
anam. nubes vel obumbratio siue do
num populi: aut gratificatio eorum.
anamelech. donum regni vel respon
sio regis siue donans regnator: aut
gratificatio regia.
anamin. respondentes aque: vel gra
tificationes aquarum.
anan. donū grē uel dōata gratificatio
ananebel. grat⁹ deo ul' rn̄sio dei: siue
cui donauit de⁹ aut qui ē donat⁹ deo
ananeth. dono viuēs vel grā pauid⁹
anani. donat⁹ mibi vl' gtificatio mea.
anani. rn̄dēs mibi ul' gtificatio mea.
Ananias. donum gratie domini vel
donata gratificatio domino.
ananias. respondens gratie deo: vel
gratificans grate dominum.
anani. rn̄dētes aq̄ vl' donatiōes aq̄r

Anas donās vel donatus: seu gratiā tollens: aut respondens.
Anath gratia vel respondēs seu grē peccans aut responsio temporis.
Anatha rñdēs ei vl' gratificās cū seu grē peccās eius: aut rñsio tpis eius
Anathim rñdēs eis vl' gratificās eos seu grā peccās eoꝝ aut rñsio tpis eoꝝ
Anathim: hūilitas vana vel rñsio vana seu monille colli: aut humiles cō surgentes.
Anathoth rñsio l' obediētia aut rñdēs signo aut gratificatio designātis.
Anathothia rñsio dñi vl' obediēs dño siue rñdēs signo dñi aut gratificans designantē dominū.
Anathothite: rñdētes vel obediētes: siue respōdētes signo aut gratificātes designatorē.
Andreas respōdēs pabulo vel decorus in statiōe siue decus aut ꝑm grecam ethimologiā apo toy andros id est a viro virilis.
Andronicus respōdēs pabulo aut decorus ad standū siue cogitās pastionē aut responsio pastionis.
Anebgaba sollicitauit vel humiliauit siue sollicitans valles: aut humiliās colles.
Anegeb auster vel meridies siue australis aut meridianus.
Anei nūqd cōmotus ē mihi vel nunquid cōmotio mea.
Aneliab: donū dei patris vel gratificās deum patrem.
Aneni circuli vel coronę seu precinēs aut preconator.
Aneni donū meū vel gratificatō mea
Aner lumē vel illuiatio seu dono vigilās aut gratificatiōe cōsurgēs.
Ange donū preruptū vel gratificatio pectoris.
Anad grā vel rñsio siue rñdēs testibus aut gratificatio seruitutis.
Ani paup vel egenus siue donū meū aut gratificatio mea.
Ania donū dei vel gratificās dñm.
Anian donū ppli vel gratia eoꝝ.
Anibel donat⁹ deo vl' gratificās deū siue gratificans eos vel paupertas eorum.
Ano donās eis vel gratificās eos: siue dolor eoꝝ aut labor eoꝝ.
Anob dono seruiens vel glorificatio seruientis.
Anon donator merens vl' gratis iniquus seu gratię inutilis aut gratificationi murmurans.
Antiphas dans transitum vel dantis transitio.
Antiochus pauper silens vel pauperis silentium.
Antiochia paupertas silēs vel paupertatis silentium.
Antiocheni pauperū silētia vel paupertate silentes.
Antipaś dās laudē vl' dātis laudatio
Antipatridē donū laudatū vel dantis laudationem.
Aniula dolens vel parturiens.
Anium donū vnicum vel gratificatio sempiterni.

Hic.o.post.a.

Ocen: nidus vel cubiculū.
Aod: inclyt⁹ vel gloriosus.
Aobi: spina vel cōpunctio.
Aobite spinosi vel cōpungentes.
Aobiaban: spina sapientię vel cōpunctio intelligentis.
Aobiman pturbatus vel perturbatio seu pungēs quis: aut pūgēs quō.
Aoth: nobilitas vel gloriatio.

Hic.p.post.a.

Appaim humus eorū: vel volatus eorum.
Apparam: liber onager vl' cōtinens feritatem.
Appaima libertas populi dñi vel continens populū dño.
Appelles congregans eos vel cōgregatio eorum.
Appia: libera vel libertas siue ꝯtinēs aut continentia.
Appiforū: libera vel fortis libertas.
Appolo mirabilis aut āmirandus.
Appollophanes: mirandus facie: vel āmirabilis contemplator.
Appolonia disciplina l' synagoga eoꝝ
Appoloni⁹ miraculū vel āmirabilis.
Appollos: congregans eos vel cōgregatio eorum.
Apostolus missus vel legatio.
Apses liberę egrediens vel continentia egressionis.
Apsiba: continens rectitudinē: vel libertas conuersationis.

Hic.q.post.a.

Quila: dolēs vel parturiens seu dolor aut parturitio.

Hic.r.post.a.

R: suscitatio vel vigilię.
Ara: elect⁹ vel electio seu vigilans ei: aut suscitans eum.
Arab: insidię vel calliditas seu vigil patri aut suscitans patrē.
Araba insidię eius vel calliditas eius siue suscitans patrē: siue vigilia patris eius.
Araba: multa vel vespera siue occidens aut inhabitabilis.
Araba: plana vel campestris seu deserta aut occidentalis.
Arabath deserta tpe vl' planities peccatoꝝ siue suscitans patrē peccati aut vigilans patri declināti.
Arabathite deserti tpe vel planities peccatoꝝ siue suscitantes patrem peccati: aut vigilātes patri declināti.
Arabes: humiles vel occidētales siue callidi aut insidiatores.
Arabathanc humile robur vel deserta fortitudo siue suscitans patrē robustum: aut vigilans patri fortitudinis.
Arabia: callida vel insidiatrix: siue humilis aut occidētalis.
Araboth: plana vel humilia siue campestria aut equalia.
Arach: longitudo vel longanimitas siue suscitās fratrē aut vigilia fratris
Aracheus: longitudo cōsulēs vel longanimitas festinās aut vigilās fratri consilij: aut suscitans fratrem festinantem.
Arachi: longitudo mea vel longanimitas mea seu fratri meo vigilans aut suscitans fratrem meū.
Arachites: longus vel longanimis seu vigilans fratri conuersio aut suscitans fratrem captiuū.
Arad descendit vel defensio siue suscitauit descendens aut suscitauit defensionem.
Arad descēdēs vel descēsio siue suscitās seruū aut vigilās testimonio.
Arada miraculū vel admiratio siue

[...]puit: aut admiratus est.
[...]dam: descendens ei vel descensio
[...]us seu vigilans seruituti: aut susci[...]
[...]ns testimoniū.
[...]di deponentes vel depositiones
[...]e vigilans seruituti mee: aut susci[...]
[...]ns testimoniū meū.
[...]dius: deponēs consiliū vel descen[...]
[...]ns festinanter seu vigilans serui[...]
[...]i festinanti aut festinans testifi[...]
[...]ionem consilij.
[...]dius: admirās vel obstupescens
[...] vindemiator meus sufficiēs aut
[...]ndeamiatoris mei sufficiētia.
[...]lo miraculū vel depositio seu susci[...]
[...]s seruū aut vigilia testificatiōis.
[...]ba: suscitans terram vel vigilan[...]
[...] fodiens.
[...]bite: suscitatores terre vel vigilā[...]
[...] fodientes.
[...]ath negociator vel negociatio seu
v[...]lās vite: aut suscitās pauorē.
[...]: eligens dominū vel electio dñi
[...] vigilans domino: aut suscitatio
d[...]nini.
[...]a suscitans infirmū vel vigilanter
[...]ēndēs siue suscitās cōtēnētē aut
v[...]ilia despectionis.
[...]ra suscitans excelsum vel vigilans
e[...]tationi.
[...]: res cum archa vel res cū cap[...]
[...]e irascens aut indignatio.
[...] suscitans gentem vel vigilia po[...]
p[...].
[...] excelsus vel iracūdus seu decor
[...] iectio eorum.
[...] suscitans gentem ei vel vigilia
po[...]li eius
[...] excelsa vel irascens seu deco[...]
[...] eū aut deiectio eius.
[...]thi: deijciens aut deiectio eius
[...] decore pauidus: aut excelse con[...]
[...]ns.
[...]lech: suscitans gentem regi vel
vi[...]ia populi regni.
[...]lech: excelsum regnum vel ere[...]
[...] rex: seu decor regni: aut iracun[...]
[...] regis.
[...] res cum archa vel res cū capsa
[...] suscitās excelsum: aut vigilans
[...]ationi.
[...] aceruus tritici vel laus frumen[...]
ti seu suscitans donum: aut vigilans gratie.
Aranon: laus frumēti vel aceruus tritici seu suscitans donū iniquū: aut vigilans gratie inutili.
Ararath mons vulsus vel mons vellicatus seu suscitās cōsurrectionē descendentem: aut vigilans testimonio descendenti.
Arari: mons vel sublimitas seu vigilans vigili meo aut suscitans suscitātem me.
Ararite: montani vel sublimes seu vigilantes vigili meo: aut suscitatores suscitatoris mei.
Aras elatio vel superbia siue suscitans sustollētē: aut vigilās plasmatiōi.
Arasti artifex vel artificiū.
Arath testimonium descendens vel cōsurrectio descensionis siue suscitans peccatū aut vigilans temporaliter:
Arbat bruc⁹ vel locuta seu brucus pec cati aut locusta temporalis.
Arbatbite: locuste vel bruci siue bruci peccantes aut locuste tēporales.
Arbathis: locusta viri vel brucus assūptus siue ham⁹ pauidus aut humilitas superiorū.
Arbee quarta vel quattuor.
Arbella suscitans vetustatem auri vel vigilia sine assumptione.
Arbi: locusta vel brucus siue hamus me⁹: aut humilitas eius.
Arborgamus vel vsq; huc siue humilis aut humilitas mea.
Arboth humilis vel cāpestris siue hamus tenens aut hami retētio.
Arbona locusta iniqua vel brucus inutilis siue humil tas merēs eū: aut retentio doloris eius.
Archab insidie: vel insidians.
Archab insidiator seruus vel insidiās testimonio.
Archelaus: agnoscens leo vel agnitio leonis.
Archiatharoth: mora corona vel longitudo circuli.
Archippus insidie oris vel longitudo operis siue insidie dilatati: aut insidiarum di atatio.
Ardon suscitans iudices vel vigilia iudicandorum.
Area: eligens eum vel electio eius seu suscitans descendentem: aut vigilia descensionis.
Areba: plana vel campestris seu deserta vel inhabitabilis.
Arebia: humilis domino vel retentio domini.
Arebla: insidians vel insidiatio.
Arebna: humilis pulcher vel insidiās pulchritudo.
Arech: longitudo vel longanimitas.
Arechon: longanimitas merens vel longitudo iniqua siue āmiratio possessionis: aut descensio negociationis.
Ared descendēs vel descēsio siue ascēsus montiū aut ascēsus saltuū.
Areph: suscitator mensure vel vigilia dissolutionis.
Areli: declinās me vel declinatio mea siue suscitans deum meum: aut vigilia dei mei.
Arelite declinati mihi vel declinatiōes mee siue suscitantes deum meū aut vigilantes deo meo.
Arem: aceruī lapidū vel lapides aceruati.
Aren filius meus vel filiatio mea siue suscitās fontē aut vigilia oculi.
Ares elect⁹ vel electio seu suscitans facturā vel vigilia plasmationis.
Areth stupor vel descēsio siue suscitās pauorē ei aut vigilia vite.
Areuna archa vel repositio.
Arphasa suscitans transitum vel vigilia transgressionis.
Arphasci suscitatores transeuntiū. vel vigilia transgressionū.
Arphat sanans vel saluans siue sanitas aut saluatio.
Arpharat saluans vel sanans depopulationem.
Arga. mensura vel mensurator.
Argob maledicens excelsum vel maledicta sublimitas.
Aridai: suscitans dilectum meum. vel vigilia amabilis mei.
Aridatha. leo donatus vel leonis donū sufficiens.
Ariel. leo deus vel leo dei.
Arieli leo deus meus vel leo dei mei.
Ariph. uigilia germinis floridi uel su[...]

scitatio visionis buccelle.
Arim: aceruus lapidum vel lapides aceruati.
arimatheus: altitudo eius: vel ipse exaltatus est.
arimathia: suscitans donum domino vel vigilia donationis domini.
arioth: ebrietas vel ad sollicitudinem dirigens.
ariopagus: primitiua solennitas: vel primitie solennitatis.
ariopagita: primitiue solennis vel primitiua solennitas.
ariopagos: primitiua solennitas: vel primitie solennitatis: sed hoc violentum cum athenienfis curie nomen sit que a marte nomen accepit.
arisai: leo teptans vel leonis teptatio
aristarchus: suscitans coronam vel mons facture superflue.
aristobolus: suscitans dolorem vel suscitatio germinis.
arina: sublimis vel consurgens siue sublimitas aut consurrectio.
ariageddon: mons est latrunculis vel mons globosus siue consurrectio tecti: aut consurrectio in propria ara.
arinathaim: sublimitas deorum vel altitudo eorum siue humiles duo: aut consurgentes bini.
armenia mons vulsus vel mons vellicatus seu montis auulsio: aut montis vellicatio.
armenij: montes vulsi vel montes vellicati seu montium vulsiones: aut montium vellicationes.
armon: anathema meroris vel imago tristicie.
armon: domus vel cellarium siue illuminans aut anathema.
armon: anathema meroris mei: vel imago tristicie mee.
armoni. domus mea vel cellarium meum siue illuminans me: aut anathema meum.
arnaphet: vigilia conuertens vel suscitatio conuersionis.
arnan: vigilia doni vel suscitatio gratie seu archa meroris aut maledictio eorum.
arnon: archa meroris vel maledictio siue lumen eorum: aut maledictio eorum

arod: maledictio sufficiens. aut maledicta sufficienter.
arodi. maledictus sufficienter vel maledictio sufficiens mihi.
arodite. maledictus sufficienter vel maledictionum sufficientia.
aroedi: vindemiator sufficiens vel vindemie sufficientia.
aroer: suffossio vigilie vel vacuefactio vigilis.
aroer: mirice vel exurgens siue subleuans aut suffossa.
aroerite: vacuefactiones vigilum vel suffossiones vigiliarum.
aroerite: mirice vel subleuantes siue suffossi aut exurgentes.
arom: nequam vel versipellis.
aremath. nequam tempus vel versipellis peccator.
arori. mons vel sublimitas.
arorites: sublimis vel montanus.
aroseth: nequam seme vel iniqua positio seu vigilans germen. aut suscitatio resurrectionis.
arsa: sol eius vel illuminatio.
arsaces: solis duricia vel illuminatio vomitus.
arselem: siliens circucisio vel silentiu circucisionis seu suscitans nome domini aut vigilans auditioni diuine.
arth: mora v el immorans.
arthaba. mora pris vel morans prem
artaxerxes. lumen silentio teptas vel lumine silentio temptatus.
arthemas. anathematizante vel conturbantem eos.
arthemis. i. diana coturbans vel anathematizans siue suscitans egrotationes. aut egrotationu suscitatio.
aruces. circumrodens me vel circuncisio mea.
arun. aceruus tritici vel laus frumeti
arunas. illuminans vel illuminatio.
arur. suscitas igne vel vigilia luminis
arus incisa vel aurea seu vigilans cofilio aut suscitans festinatione.

Hic. s. post. a.

Asa tollens vel factura siue sustollens aut plasmatio.

asaba. eius captiuitas vel eius conuersio siue sustollens patrem aut plasmatio patris.

asabias. colligens dominu vel cogatus dno siue sustollens patre dominu. aut plasmatio patris domini
asach. factura prerupta vel plasmationis vmbraculu siue sustolles fraternitatem aut tollens fraternitatem.
asadias. factura seruiens dno vel sustollens testimoniu domini.
asael. sustollens deu vel plasmatio
asaph. colligens vel congregans siue collectio aut congregatio.
asaia. facit dns vel faciente dno. siue sustollens dnm aut plasmatio dni
asaias. idem.
asani. delictum fumus siue sustollens pplm aut plasmatio eoru.
asama. delictum eius vel fumigans siue sustollens populum eius. aut plasmatio eorum.
asan. tollens donu vel plasmatio
asana. tollens donum ei vel plasmatio gratie eius.
asar. carcer vel carceratus seu facturam suscitas aut sustolles vigilantes.
asaradan. vincens vel exacutus siue sustollens vigiles iudices aut plasmationem suscitans iudicio.
asarel. carcer dei vel carceratus deo factura suscitans deum. aut sustollens vigiles dei.
asarela. factura suscitans maledictionis vel plasmatio tollens vigiliam maledictionis.
asarothamar. beatitudo palme: beatitudo comutans siue atriu amaritudinis aut vestibulu comutationis
asarsualim. diuites vulpes vel atrium vulpiu seu factura suscitans salute plasmatio vigilans saluationi.
asarsusim. diuites obtinens vel be reuertes seu factura suscitas equi aut plasmatio vigilas reuersioni
asasonthamar. os amaru vel silentium comutatu seu factura faciens iniquitate comutationis aut plasmatio tollens dolorem amaritudinis.
asaar. diluculum vel mane diluculum seu facturam estimans aut plasmationis existimatio.
asaradon. victor vel exacutus seu factura suscitans seruos iniquos aut plasmatio vigilas testimonio mere

sarabel. beatus de⁹ vl' beatitudo dei seu factura vigilans deo aut plasmatio suscitans deum.
saramel. sustollens excelsum deum. vel plasmatio excelsi dei.
sbaal. plasmans virum vel tollens vetustatem.
sbel. captiu⁹ dei vel atriũ vetustatis.
sbebel. captiu⁹ dei vl' factura vetusta
scalon. appẽsa vl' impẽsa siue ignis infamis aut ignis ignobilis.
scalonite appẽsi vl' impẽsi siue ignes infames. aut ignes ignobiles.
cenes. tollens possessorẽ cõtemptibiliter vel sustollens cõtemptibilem possessorem.
chenes ignis aspersio. vel ignis sic aspersus.
cod. dissolutio vel effusio siue incendens aut incendium.
e. tollens vl' factura siue sustollens. aut plasmatio.
bam. sustollens semper excelsum. vl' plasmatio semper excelsa.
bias sustollens dominum vl' plasmatio domini.
bin. facture statio vl' plasmatio stationis.
bonias. tollens pollicem dñi vl' factura in medio dominatoris.
cb. factura prupta vl' plasmatiõis umbraculũ siue sustollens fratrem aut tollens fraternitatem.
decb. testa vel sol siue ariditas aut siccitas ardoris.
dim. siccitas ardoris vl' suburbana eorum.
lemoth. arua vel suburbana.
lochphasgan. abscisio vl' os deli siue tollens abscisum aut plasmationis donatio.
loch. factura pabuli vl' plasmatio viditatis.
lothphasga. dolatio facture viri vl' faciẽs pabulũ abscisionis.
bba. trium. vl' vestibulũ seu colligens aut congregatio.
n. sustollẽs eos vl' plasmator eoꝝ
nona. festinans vel os eius. ab osse non ab ore.
n. sustollens fontem vl' plasmatio oculi.
asena. ignis aspersus vel ignis aspersio siue sustollens fontem eius. aut plasmatio oculi eius.
asenna. ruina eius vel pcipitatio.
asennaa: ruina ei⁹ vel precipitãs eum
asenaphar ruens onager vl' pcipitãs feritas.
aseneth. ruina vel pcipitatio seu factura dedicãs aut plasmatiõeꝫ edificãs
asennes. leuãs me vl' subleuatio mea
aseneth. ruẽs vel pcipitãs siue ignis aspersus aut ignis aspersio.
aser. atrium vel diuitie seu beatitudo aut beatus.
aserite. atria vel diuitie seu beatitudines: aut beati erunt.
asera. atrium vulturis vel diuitie deuoratoris.
aserai. beatitudo mea vl' beat⁹ erit mibi. siue atriũ meũ aut diuitie mee.
aserdan. exacut⁹ vl' vinculũ cutis seu beatũ iudiciũ aut diuitie iudicande.
aserim. atrium vl' vestibuliũ seu diuitie aut beatitudo eorũ.
asermachinatb. beatitudo doni vel q̃ est beata donatio.
asermoth. atrium mortis vel diuitie mortales.
aseroth. atrium angustie vel diuitie tẽporales.
aseroth. atria vel vestibula siue ville aut beatitudines.
asersual. beata sal⁹. aut diuitie salutis
asersua. atrium gaudij vel beatitudo leticie.
asem. nominatus vel faciens nomen siue sustollens auditum. aut plasmatio famose auditionis.
asema. os ab osse nõ ab ore vl' sustollens nomen eius. aut faciens famosam auditionem.
asen. factura dentiũ vl' plasmatio sup vulnus seu tollens nomẽ aut sustollens amphorã temptationis.
asermoth. suburbana vl' suburbib⁹ seu atrium indignatiõis rigide. aut beatitudo formidationis eorũ.
aser gadai: atriũ accincti vulturis vel diuitie temptationi deuorantis
aspha. tollens subito vel factura cruciãs.
asphanar. equorũ domitor vel factura apprehendens.
asphanes. equorum domitor vel factura conuersionem apprehendẽs.
asphar. tollens onagrum vel plasmatio ferocitatis.
asia. sustollens dominum vel plasmatio domini.
asia. gradiens vel eleuans seu auferens aut elatio.
asiani. facture dñi vl' sustollens dñm
asiani. elati vel auferẽtes seu gradiẽtes aut eleuati.
asias sustollens dñm vl' plasmatõ dñi
asidia. miluus vel herodi⁹ seu factura dilecta aut plasmatio amabilis.
asiel. sustollens deũ vel plasmatio dei
asiel. gradiens deo vel eleuatio dei.
asim sustollẽs eos vel plasmatio eoꝝ
asima. sustollens eos ei vel plasmatio eorum eius.
asinchrillus. dirigens thuribulum: vel directio thuribuli.
asiongaber. lingua viri: vel dolatio hominis seu faciens merentes colles sublimes aut sustollens dolores collium sublimium.
asir. vinculũ vl' vinculatus seu factura vigilãs aut sustollens vigilãtes.
assidei. milui vel herodij: seu facture dilecte aut plasmationes amabiles.
assyria. factura vigilans domino aut sustollens vigilias domini.
assyria. diligens vel dilecta: siue dirigens aut directio.
assyrij. facture vigilantes domino vl' sustollentes vigilias domini.
assyrij. directi vel dirigentes: seu dilecti aut diligentes.
aslia. factura laborans. aut sustollens laborantes.
asmo. nouissimũ ei⁹ ꝛ factura pturiẽs
asmodeus. facture i iudicium vel plasmatio iudicantis.
asmona. festinãs vel celerit̃ numerãs
asnaa. tollens serpentem: vel plasmatio colubri.
asoph. collectio vel vestibulum seu festinans aut festinatio.
asom. sitiẽs vl' os ab ore non ab osse.
asometh. os viuax ab osse non ab ore vel silẽtiũ vite aut festinatio pauoris
asan. factura pupille vl' plasmatio coe

cinea.
Aſoꝛ. atriū vel ſagitta luminis ſeu tollēs foꝛamen aut plaſmatio iracūdie
Aſoꝛadon victoꝛ vel exacutꝰ ſeu atriū ſerui iniqui aut tollens foꝛamē teſtimonij inutilis.
Aſoꝛā. atriū excelſū vel ſagitta luminis exaltati ſeu tollens foꝛamē excelſū aut plaſmatio iracūdie exaltate.
Aſoth. ſuſtollēs ſignū: aut plaſmatio temporalis.
Aſothite. tollens ſigna vel facture tēporalis.
Aſra. diminutio vel diminutꝰ ſeu tollēs mgr̃z aut plaſmatio magiſterij.
Aſrael. diminutus deo: vel ſuſtollēs magiſteriū dei.
Aſrabi. beatū faciēs vel beata cōmotio ſeu diminutus ip̃e: aut diminutioni patens.
Aſrabel. beatꝰ deo vel beatitudo dei ſiue tollēs magiſtrū deū aut plaſmatio magiſterij dei.
Aſrabelite. beati deo vel beatificātes deū aut plaſmati magiſterio dei.
Aſtaol. ignis gementiū vel ignis parturientiū.
Aſtari. caula mea vel p̃ſepe meū.
Aſtari. ouile meū. vel cubiculū meuz ſiue atriū meū aut factura exploꝛationis mee.
Aſtaroth' oliue vl' factura exploꝛatoꝝ
Aſtaroth. atriū vel cubiculū ſeu caule aut p̃ſepia.
Aſtarothites. oliue vel factura.
Aſtarothites. caula vel atriū ſeu p̃ſepe aut cubiculū.
Aſtarten. factura ſup̱flua vel plaſmatiōis ſuperfluitas.
Aſtrages. volūtas feſtiua vl' conſiliū feſtiuitatis.
Aſub. factura incendij vel plaſmatio conuerſionis.
aſpha. tollēs ſubito vl' factura eructāſ
Aſucrus. beatitudo vel atriū eius.
Aſum. os coꝝ vel fumigans eos.
Aſum. factura coccinea vel tollēs pupillam coꝝ.
Aſur. diues vl' beatus ſiue factura luminis: aut tollēs incēdiū.
Aſuri. diues mihi vel atriū meū: ſeu factura luminis mei: aut tollens incendium meum.
Aſurim. diuitie coꝝ vel beatitudo eorum ſiue factura illumināſ eos: aut tollens incendiū coꝝ.
aſſur tollēs robuſtū l' tollēs acerbitatē
Aſſur. ſuſtollēs murū vel tollens anguſtiam: ſeu factura continens: aut plaſmatio directionis.
Aſſur. negociatoꝛ vel negociatio ſiue nemus aut ignis illuminatio.
Aſſur. dirigens vel diligens: ſiue beatus aut gradiens.
Aſſurim. ſuſtollens murum eis: vel tollens acerbitatē.
Aſſurim. faciēs robuſtos eos vl' plaſmatio directa eis ſiue tollēs anguſtias coꝝ aut ſuſtollēs ɔtinētiā eoꝝ.
Aſſuri. nemoꝛa vel igniū illūinatiōes ſeu negociatoꝛes aut negociationes
Aſſuri. dirigētes vl' diligētes: ſeu beati aut gradiētes.

Dic. t. poſt. a

Atha. tp̃s vel peccatū ſeu delinquēs aut tp̱alis.
Athac. peccatoꝛ humilis: vel peccati retētō ſeu delinquens fratri aut tempoꝛalis frater.
Athad. hamꝰ vel teſtimoniū.
Athaia. peccās dn̄o vel tp̱alis dn̄i.
Athalia. tp̃s dn̄i vel tp̃s eius ſeu peccās dn̄o aut declinatio dn̄i.
Athania. cōcupiſcentia vel deſideriū
athanael. tp̃s meū dei l' pctm̃ meū deo
Athanai. tp̃s fluctuās vel peccatoꝛ cōmotꝰ ſeu coꝛona donati mei: aut exploꝛatio gratificatiōis mee.
Athar. pctōꝛ ſuſcitās vel tp̱al' vigilia
Athara. peccatū ſuſcitās ei: vel peccatoꝛis vigilia eius.
Atharim. exploꝛatoꝛ vel exploꝛatio.
Atharoth. coꝛone vel circuli.
Athath. pctm̃ tp̱is vel tp̃s peccatoꝛis
Athene. diſperſe vel diſſ. pate.
Athenieſes. diſſipati vel diſp̱gentes
Athenobius. peccatoꝛ latrans vel tēpoꝛalis latratio.
Ather. ip̃e conſurgens contrariꝰ vel peccatoꝛ effundens aduerſa.
Athicon. tp̃s mediū vel peccatoꝛis dimidiatio ſiue tp̃s ɔgregate iniq̱tatis aut pctm̃ cōgregatiōis inutilis.
Athipha. tp̃s ſubitū vel pctm̃ eructāſ
Athil. peccati germē vel tp̃s iueterāſ
Athita. tp̃s querēs vel dilectiſſi ia.
Atholꝰ. tps ɔſilij vel peccati ɔn tio
Athomiel. rn̄dēs deo vel tp̃s ei ci.
Athupha. tempus ſubitum vel tēn ti infirmitas.
Athul. tp̃s ɔſilij vel peccatoꝛ fe iāſ

Dic. u. poſt. a.

Aua. iniquus vel iniqui ı.
Auā. fons vel motꝰ: ſu no uēs eos: aut ſubuerſio ꝝ.
Aui. ferox. vel ferocitas ſiue in us mihi: aut iniquitas mea.
Auil. inſipiens vel ſtulticia.
Auin. aceruꝰ lapidū vel iniq̱ta oꝝ
Auiſa. voluntas mea vel iniq̱ tis mee ſaluatio.
Auith. iniqua vel iniquitas.
Auoth. ſedes vel cōmoꝛatio ſe in culum.
Auoth. vita vel gloꝛia ſeu ville m̄t ciuitates.
Auothiair. vinculum vigilis: l ſe des vigilie ſeu cōmoꝛās illu nō aut icunabula illuminatiōis.
Auothiair. gloꝛia luminis vel il luminans ſeu ville vigilantiu aut oppida illuminatoꝛum.
Auphꝛatho. frugifera vl' pulue ēta ſiue vbertas: aut de cinere ve ns
auphꝛathōite. frugiferi vl' pulu lēti ſeu vberes: aut de cinere ven es.
Auguſti. ſolēnit' ſtantes vl' ſoli tas addita.
Aulon. vallis grandis vel va cā peſtris.
Aunam. meroꝛ eoꝝ vel laboꝛe oꝝ
Aunam. non eſt vel inutile.
auram. iracundia vel iracundi
auran. iraſcens vel iracundia.
auſitidis: conſilium uel conſilia .

Dic. x. poſt. a.

Xa. faroꝛ uel furibund
Axan. claudicās uel ira ns
axath medicia l' medica tū.

Dic. z. poſt. a.

Aza. uidēs uel ɔbuſtꝰ ſe ꝛ dn̄i aut foꝛtitudo eius.
Azabias uidēs patrem m uel foꝛtitudo patris domini.
azabel. uidens deū uel foꝛtitud ei.
azam. uidens eos uel foꝛtitudo ꝝ.
azanoe. foꝛtitudo ɔmonitionis uel ſio

quietionis.
ara. deorſum vel crepido.
aria. auxiliũ domini vel auxiliator
t dominus.
arias. idem.
aran adiuuãs pplm vl auxiliũ po
li ſiue dorſũ corꝝ aut crepido eorꝝ
az ꝯtinẽs vl apphẽdẽs ſeu vidẽs
titer aut viſio fortis.
azias. ꝯtinẽs dñm vel apphenſio
mini ſeu videns fortiter dñm aut
buſta viſio dñi.
el vidẽs vetera vel robuſtus ve
ſtate.
elite vidẽs vetera vel robuſti ve
tatibus.
oth videns vomẽtũ vl vidẽs in
mitu ſeu fortis vetuſtas. aut forti
lo lugentiũ.
bad. videns mare vel fortitudo
ris.
bath. videns dolẽtẽ vel videns
onẽtẽ ſeu fortis de⁹ molaris aut
titudo penitentie.
b pgens vl ãbiens ſeu vallis de
ãs aut vallis rapacitas.
cha fortitudo aut decipula ſiue ro
ſta aut clauſula peſſulo.
r auxiliũ vel ſcificatio ſeu fort cõ
gens aut vidẽs vigilias.
gad fort tẽptatio vl vidẽs accin
m latrunculũ.
fortis meus vel viſio mea.
i vidẽs pplm vel fortitudo eorũ.
s vidẽs dñm vel fortitudo dñi.
l pergẽs vel pficiſcẽs ſeu vidẽs
aut fortitudo dei.
. fortis vidẽs vel viſionẽ.
l pergẽs vel abiens ſeu videns
aut fortitudo dei.
fortis vigilãs ſeu vidẽs vigilias
a fortis iſte vel viſio iſta.
ath vidẽs mortẽ vel fortis mor
s.
aucth. idem.
oth. fortis morte vel apprehen/
s mortẽ.
oth fortis incluſio vel apphẽdẽſ
orem.
adiut⁹ vel auxiliator ſeu vidẽs
erſaut fortiter iracũdus.
ia incendens domino vel incen
dium domini.
Azothus incendiũ vel incendens: ſi
ue ignis patrue lis. aut ignis patrui
mei.
Azotij incẽdẽtes vl icẽdia ſiue ignes
patruelis aut ignes patrui mei.
Azotide incẽdiũ vel ignis patruelis.
Azaraci adiuuans deum vel fortitu/
do dei.
Azuba relicta vel deſerta ſiue relictio
aut deſertio.
Azur: adiutor lucidus vel auxilinm
igneũ ſiue videns lumen: aut robu
ſtũ incendiũ.
Sequũt interpretationes hebraicorũ
nomium incipiẽtiũ per B. litteram.
Babana: venit reſpõdẽs vel
venit reſponſio.
Baal: vir vel vetuſtas ſiue
hñs aut deuorator.
Baala: venit hec vel hñs eã ſeu vir
eius: aut deuorans eũ.
Baalaanan: vẽit hoc donũ vel hñs
eã graꝫ ſeu vir grat⁹ ei: aut duorator
gratificationis.
Baalaſor vetuſtas deuorãs atriũ vel
vir habens ſagittã luminis: ſeu ve/
tuſtas tollẽs foramẽ: aut vir plaſma
tor iracũdie.
Baalath vir aſcẽdẽs vel habẽs aſcẽ
ſionẽ ſeu vetuſtas tẽporis aut deuo
ratio peccatoris.
Baalberith. vir habẽs pactũ vel ve
tuſtas deuorans fedus.
Baalpharaſim: viros deuorãs diui
dẽs vel habentiũ vetuſtatẽ diuiſio.
Baalpheor vir habẽs hiatũ vel vetu
ſtas deuorãs os pellis ſuperi⁹.
Baalgad vir fortunat⁹ vel hñs tẽpta
tionẽ ſiue vir accinctus latrunculis
aut vir deuorator.
Baalia vir habẽs dñm vel vetuſtas
duorans dominationẽ:
Baalim aſcendẽtes vel ſuperiores.
Baalim viri vel hñtes ſiue in ſupe
riorib⁹ aut deuorãtes.
Baalis vetuſtas viri vel habẽs aſſũ
ptionẽ ſeu deuorans virũ aut vetu/
ſtatis aſſumptio.
Baalmaon deſcendẽs hũilis vel de/
ſcenſio humiliat⁹ ſeu vir hũilis ha/
bens domiciliũ aut vetuſtas deuo/
rans habitaculũ.
Baalmeon deſcenſio humilis vl de
ſcenſio humilitatis.
Baalmeſar habens eam vel vir ex pn
cipe ſeu vetuſtas eius: aut deuora/
tio principis.
Baaloth: aſcẽdẽs vel in aſcenſioni/
bus ſeu vir habẽs tẽp⁹ aut vetuſtas
deuorans reſponſionẽ.
Baalſaliſa habẽs vitulã ꝯſternãtẽ vl
habẽs vitulã ꝯſternatã ſeu vetuſtas
deuorans tertiũ aut vir habẽs vitu/
lam triẽnalẽ.
Baalthamar vir hñs palmã vel vir
habẽs amaritudinẽ ſeu vetuſtas de
uorans cõmutatos aut vetuſtas de/
uorans cõmutationẽ.
Baana venit donatus vel venit gra
tificatus.
Baanã fili⁹ ei⁹ vel veniẽs ei ſeu ve/
nit reſpõdens aut venit reſponſio.
Baani venit donatuſ mihi vel venit
gratificatio mea.
Baani veniẽs mihi vel fili⁹ me⁹ ſeu
venit rñdẽs mihi aut rñſio mea.
Baara venit reſpõdẽs vel venit re/
ſponſio.
Baari venit reſpõdẽs mihi vl venit
reſponſio mea.
Baari fontes vl putei ſiue in ventre
aut in cõmutando.
Baarias. venit reſpõdẽs domin⁹ vl
venit reſpõſũ domini.
Baaſa vẽit tollẽs vl veniẽte factura
Babatha trãſlat⁹ tpꝭ vel cõfuſus pec
cator ſeu trãſlatio tẽporalis aut con
fuſio peccatoris.
Babel cõfũdẽs vel cõfuſio ſeu tranſ
ferens aut trãſlatio.
Babylon: idem.
Babyloni: ꝯfuſi vel trãſlati ſeu ꝯfũ/
dentes aut trãſferẽtes.
Bachar inſaginate vel ingreſſus eſt
Bachacar vetuſtas inſaginate vel lu
gens ingreſſus eſt agnus.
Bachenor: lucẽs lucerna vel ingreſ
ſus eſt agnus lucerne.
Bacci vetus vel luctus ſiue lugens:
in vomitu.
Bachides luctus fortis vel vetuſtas
in vomitu.
Baldachar vẽit ꝯpũgi vl vẽit tumul

tus fiũ vẽit merces aut vẽit turbatõ
Badad maximꝰ vł excellẽtissimꝰ siue venit testis. aut venit sufficiens.
Badadi. maximus mihi vel excellentissimus meus seu robur meũ aut sufficientia mea.
Badaias p̃cipuꝰ dñõ vł i iudicio dñi seu venit dñs. aut venit dñator.
Badal. p̃cipuꝰ vel sublimis seu vẽit cõscendẽs aut venit infirmitas.
Badã. solus aut in iudicio seu venit populus aut aduẽtus eoꝝ.
Badã. p̃cipuus vel i iudicio seu vẽit donũ aut venit gratificatio.
Badazer maximũ auxiliũ vel excellẽtissimus sanctificator seu venit fortis aut venit separatio.
Badseba filia septẽ vel filia iuramẽti seu vẽit eloquẽs aut venit cõuersio.
Badsuba filia d̃ p̃catõis vel filia satietatꝫ seu vẽit ꝯuertẽs aut vẽit icẽdiũ
Ista. n. badsuba vel badseba ipsa est bersabee mater salamonis.
Barẽ locus vite mee vel locus suscipiens mihi.
Baen iniquꝰ oculꝰ vel iiqtas fontꝫ seu venit fons aut venit oculus.
Bagad vẽit accinctꝰ vł vẽit in fortũa seu vẽit latrũculꝰ aut venit tẽptatio.
Bagal onus vel iugũ seu vẽit accervus aut venit inuolutio.
bagaba excelsꝰ tpe ł sblimitas pctõris
Bagathan: venit tactus vidẽtis vel venit risus tangentium.
Bagazim: in excelso cõtẽptus vel venit aut fortitudo.
Bagoaim sublimitas deuorans eos vel iugũ vulturis eoꝝ.
Babem. locus vel in eis seu venit locus aut locus eorum.
Bai: filius meus vel veniẽs mihi.
Bala: absorta vel inueterata seu absorbens vel inueterans.
Balaa absorbẽs eũ vł iueteratio eiꝰ
Balaach deuorans vel p̃cipitãs siue absorbẽs frẽnũ aut inueterãs eos.
Balaã vanꝰ populꝰ vł sine pplo siue in eis aut p̃cipitãs fraternitatẽ.
Balaã turbãs gẽtẽ vel deuorãs populum siue absorbẽs eos aut absq̃ substantia eorum.
Balaã turbãs donũ vel d̃uorator donũ siue absorbens gratos aut inueteratio gratie.
Balaanã hñs graꝫ ł iueterãs rñsionẽ siue absorbẽs donũ aut p̃cipitatio grẽ
Balach ligens vel ludẽs siue inuoluens: aut elisio.
Balada absorbẽs testes vel iueterãs fraternitatẽ siue veniẽs cã iudicare aut precipitatio testimonij.
Baladad vetustas sola vel deuorãs testimoniũ siue absorbens p̃cipuos aut precipitans patrueles.
baladã venit sibimet iudicãs vel vanitas ꝑ semetipso seu absorbẽs iudices aut iueterator iudicij.
balagad absorbẽs latrũculos vel p̃cipitans temptationem.
balagad vir accinctꝰ vel hñit accinctũ seu vir fortunatꝰ aut vir pirata.
balam turbatio vel precipitiũ.
balamã: turbator populi vel precipitator eorum.
balanã: turbãs donũ ł p̃cipitãs grãm
balasor ascẽdẽs donũ vel hñs sagittã luminis siue absorbens fortes: aut inueterator angustie.
balad absorbẽs peccatũ vel inueteratus tempore.
balad: lingens vel inuoluens seu ligens aut elisio.
baldad vetustas sola vel vetustatis solitudo.
baldan venit sibimet iudicãs vel vanitas ꝑ semetipso seu absorbẽs iudices aut inueterator iudicij.
bale: p̃cipitãs vel deuorator.
baleite deuoratores vel p̃cipitatores.
bales absorbens vel precipitans.
balaida varietates cogũit vel variatorũ cognitio siue absorbẽs testimoniũ aut inueterator seruitutis.
baloth ascẽdẽs vel in ascẽsioĩbꝰ siue absorbẽs aut inueterate responsioni
balsalisa hñs vitulã ꝯsternãtẽ vł hñs vitula cõsternataꝫ seu vetustas deuorãs tertium: aut vir habens vitulam triennalem.
balthasar capillis capitꝫ vel absorbẽs diuitias.
balsius hñs luctũ vel habẽs premiũ.
bama: in quo vel quis siue in quibus aut semper excelsa.
bamoth: i morte vel excelsa siue i aducniẽs aut mortis aduentu
bamothbal excelsa i morte viri b vł mors aduẽiẽtꝫ vetustati d̃u
bana. vẽit rñdẽs vel venit resp
banaa vẽit rñdẽs ei vel vẽit rñ
banai: venit respondẽs mihi ve responsio mea.
banaai: idem.
bananias edificãs dño vel cem dñi seu rñdẽs dño aut rñsio d
banaza filiꝰ vidẽs vel fortitudis
banca vẽit rñdẽs ei vel vẽit rñ
bancas venit responsũ tollẽs venit respõsio plasmationis.
banebarach filius fulminis vel fulguris seu filius fulgurãtis: filius percutiẽtis.
banebarath vẽit rñdẽs fulmi venit rñdẽs fulguri: siue venit r fulgurãti aut vẽit rñdẽs percu
banciachan: filius stridoris vel necessitudinis seu vẽit firmita venit preparatio.
bani filius meus vel veniẽs mi
banni pollex meus vel i medio
bannimi filius meus vnicus ve meus sempiternus.
baon i iniqtate vel iniquitatibu
baon venit dolor vel vẽit iniqta venit murmurãs vel venit in
baor: in pelle vel in pellibꝰ.
baor vẽit lumẽ vel vẽit foramẽ venit pellis aut venit iracũdia.
bar. filius vel filiatio. Syruꝫ est hebreum.
bara luctus vel creatura siue filiu aut malitia.
barrabas filius pr̃is vel filius m
Syrũ ẽ pariter ꝛ hebreũ
barach fulmen vel fulgur siue fu rãs aut percutiens.
barachel fulgur dei vel fulmẽ de fulgurãs deũ: aut percussio dei
barchemini tribuli ł creatura iu
barachias benedictus dño vel b dictus domini.
barachias: fulgur dñi vel fulgu dñs siue fulgurans dño aut pe sio domini.
barachiel bñdictꝰ deo vł bñdictu
barachiel fulgur dei mei vel fulr

...meifulgurãs deo meo: aut pcuſ
...pei mei.
...da filius decoris vel filius deco/
...ſeu filij ƀuus aut filius teſtionij
...bel. bñdixit deũ uel bñdictio dei
...lectus deo aut creatura dei.
...ſa haurietes uel egeſtate ſeu ve/
...s ad faciẽdũ aut filius ſuſtollens
...mationẽ.
...b grando uel tẽpeſtas ſeu filius
...cati aut filius temporalis.
...a filiuſ videſ uel filiuſ fortitudis
...b grando uel tẽpeſtas ſeu filius
...x aut filius panidus.
...nij fugit cũ gſpiã ł qpiã fuga ei⁹
... in malis vel filius dñi ſiue i cla
...e eius aut in cõmotione ipſius.
...fili⁹ i malo uel fili⁹ maleficij quẽ
...ij nõnulli bariesu corrupte noiãt
...nfilius ipẽ uel filius pces ſeu fi
...cõmotus aut filius faciẽs.
...a. filius colũbe aut filius ſim/
...atſ. Syrũ ẽ piier ⁊ hebreũ: bar
... ſicut pdictũ eſt ſyriace filius: ⁊
...columba.
...phitõiſſa uel ſubitanea ſiue os
...i aut pfundũ.
...as fili⁹ pcludẽs uł filiuſ pphe
...iuſ vẽiẽtſ aut filius pſolatiõis.
...ili⁹ motiõis uel filiuſ mutatõis
...e electa cõmotio uel filius ele/
...tationis.
...s filiuſ reuertens uel filius q
... ſyro ⁊ hebreo ƀmõe cõpoſitũ
...⁹ iuramẽti aut filius pſolatõis
...ia filiuſ cecuſ uel filiuſ cecitatiſ
...rupte qdã bartineẽ legũt.
...eus: filiuſ pinguedinis vel fi/
...minantiſ.
...ome⁹ filiuſ ſuſpẽdẽtſ me vel fi
...ẽdẽtſ aqs. Syrũ ẽ nõ hebreũ.
...ñdictus vel benedictio.
... filius oliue eius vel filiuſ for
...nis eorum.
...rucus uel pinguedo ſeu ficei
...confuſio.
...fantia uel in anguſtia ſiue in
...t anguſtiatus.
...fãs vel infantia eius ſiue an
...s cũ aut in anguſtia eius.
...a confuſio caloris vel angu/
...ditatis eius.

baſchat adeps uel defecatio.
baſechat adipẽ uel defecationẽ.
baſechath adeps uel defecatio ſeu defe
cans aut defecatio.
baſemath: depoſita vel delinquẽs ſeu
veniens aut delictio.
baſemoth veniens aut delinquẽs ſiue
in oibus aut in nominibus.
baſias adeps dñi vel defecatus dño.
baſmath depoſita vel delinquens ſeu
veniens aut delictio.
bathai domus rñdẽtiũ uel domus hu
militatis eorum.
bathuel viſio uel caſtus deo.
baurim: electi uel electorum ſeu iuue/
nes: aut robuſti.
bauranites: fortſ uel electus ſeu iuue
nis aut robuſtus.
bazatha ptẽnẽs tps uel dſpectus pctõr
bazeotha ptẽnẽs eũ uel dſpectio eius
bazothia ptẽnẽs dñz uel dſpectõ dñi.

Hic. e. poſt. b.

Bead: iniquus teſtis uel edifi/
cator precipuus.
Bean: iniquus gratie uel ini
quitas donationis:

bebã: os uulturſ uel pfuſio dvoratorſ
bechechias iclytus deo uel pgẽitus dei
becher inclytus uel pmogenitus.
becherite inclyti uel primogeniti.
becherias iclytus dño uel pgẽit⁹ dñi.
bechor: pgenitus uel vnigenitus.
bechori pgẽitus meus uel pgẽit⁹ mihi.
bechoreti pmogenitus fortſ vel primo
genitus timidus.
bechuch inclytus grauis vel pmoge/
geniti condemnatio.
bed: filia uel menſura.
beded iſtauratõ uel iſtauratus ſeu mẽ
ſura diuitiarum aut filia voluptuoſa.
bedſabee filia ſeptia uel filia iuramẽti
ſeu menſura ſaturitatis aut filie ſatie
tatis.
beſan filia dura uel mẽſura iniqua.
ſeu filia iniqtatis aut ipſa iniquitas.
bedelliũ lapis uel carbũculus.
beel. Vetuſtus deus uel vir deuorator
ſiue dñs vetuſtatis aut vir habẽs ve/
tuſtatem.
beelphegor vir hñs hiatũ uel vetuſtus
deus hiãs ſiue dñs vetuſtatſ hiantis.
aut vetuſtas deuorãs os pellis ſupius

Ipe ẽ papus uel ſimulachrum ignoie.
beelſephõ vir hñs archana uel dñs ag
lõis ſeu vetuſtus hñs ſpeculã aut ve/
tuſtas deuorãs aſcẽſionẽ ſpeculi.
beelzebub vir muſcarum uel pnceps
muſcarum ſiue vetuſtus deus hñs mu/
ſcas aut vetuſtas deuorãs muſcas.
Beemoth. aial vel aialis ſeu beſtia/
lis aut beſtia.
Beera. fons eius vel puteus eius ſi
ue in lumine. aut putei eius.
Beeri. fons vel puteus meus. ſiue i
lumine. aut putei mei.
Bega. ſublimis vel excelſa ſiue ſubli
mitas. aut celſitudo.
begoai. iugum vulturis vel ſublimi/
tas deuoratoris.
beguai. excelſus meus vel ſublimitas
mea ſeu fabrica vulturis: aut fabri/
ca deuoratrix.
begui. excelſus me⁹ uel ſblimitas mea
begumin fabrica cemẽtarij uel fabri
ca cementariorum.
behelmõ. uetuſti deus habitaculi. uel
dñs habens domiciliũ uetuſtatis.
bel. uetuſtas uel abſqz.
bela. habitus uel indumentum ſeu ue
tuſtas eius. uel abſqz eo.
belath. hñs ł hit⁹ ab hñdo nõ ab hitu.
belath. uetuſtas peccati uel abſqz tpe.
belathala. habens uel habita genere
feminino ab habendo participiũ eſt
non uerbũ imperatiuum.
bethala. habitum apprehendens uel i
dumentum irroratum.
belbecia. uetuſtas pmogeniti dñi. uel
abſqz nobilitate dominus.
belga. abſqz motu uel uetuſta pmotio
belge. idem.
belguai: abſqz ualle uel abſqz preru/
pto ſeu uetuſtas voraginis. aut uetu/
ſtas deuorationis.
belia. uetuſtus dñs. uel abſqz dño.
belia. puteus eius. uel in clamore eius
ſiue in malis: aut pmutatio ipſius.
belial. abſqz iugo uel abſqz dño.
beliar. cecũ lumẽ: aut ceca ãguſtia ſeu
uetuſtas deficiẽs uel abſqz ptinentia
belmelech deus meus rex vel vetuſtas
mea regnans.
belma: habens deſiderium vel abſqz
domicilio.

Belmeula. dñs domicilii vel absq̄ i habitatione.
Belsan: vetustas dura vel ipsius vetustatis iniquitas.
Belsar: absq̄ principe vel absq̄ carbone seu vetustum velamen seu vetustatis angustia.
Belsathim: absq̄ germine vel absq̄ positione seu vetustas spinaruȝ: aut vetustas resurrectionis eorum.
Ben: filius vel filiatio.
Benabinadab. fili⁹ p̄ris mei votiu⁹ vel filius p̄ris mei spontaneus.
Benadab. filius votiuus vel filius spontaneus:
Benael. edificatus deo: vl' edificatio dei seu fili⁹ ei⁹ deo: aut fili⁹ eius dei.
Benail. fili⁹ doloris. vl' fili⁹ pturiēt̄
Bendagar. cecū lumen. vel filius p̄uaricationis.
Bñbarach. fili⁹ fulmis vl' fili⁹ fulgur̄ vl' fili⁹ fulgurāt̄. aut filioꝝ pcussio
Benechain. filius callidus: vel filius surgens: siue filius necessarius: aut filius necessitatis.
Benenan. filius in eis. vl' fili⁹ in medio eorum.
Benēnon. filij ecce. s̄t: l' filij ecce h̄ s̄t
Bñrcē: filij tonātis. vl' filij tonitrui: qd' corrupte boanerges vsus obtiuit
Bñsed: fili⁹ mittēs: l' fili⁹ ꝯfirmatōis
Bengaber: filius viri fortis: vel fili⁹ iuuenis virilis.
Benbur: fili⁹ lucis: vel filius igne⁹.
Beni. filius meus: vel filatio mea
Bēni. fili⁹ regescēs: vl' fili⁹ regetōis
Bēiamin: fili⁹ dieꝝ vel fili⁹ ꝟtutū: siue filius amaritudis: vel amarium
Bēiamin. filius dextre: vel filius ꝟtutis siue filius asininus: aut filius asinorum.
Beniar: cecū lumē: vl' ceca angustia seu fili⁹ ōficiēs. aut fili⁹ p̄uaricatōis
Bēnoi: fili⁹ cōmot⁹: vl' fili⁹ regetiōis
Bēnon. fili⁹ merēs: vel fili⁹ doloris seu fili⁹ murmurās. aut fili⁹ iutilis.
Benoni. filius merēs: vl' fili⁹ iutilis mihi siue filius doloris mei: aut fili⁹ iniquitatis mee.
Benni. filius meus. vel filiatio mea.
Bēnui: filius requiescens: vel filius requietionis.

Bennum filius seruus vel fili⁹ piscis siue filius vnicus aut filius sempiternus.
Benir filius incendens vel filius lucidus: seu filius luminis aut filius igneus.
Benzoeth filius huius pauidi vel filius huius viuacis.
Beon pollex vel i medio siue iniqu⁹ murmurās aut iniqtate dolens.
Beor impellēs siue impulsio vel iniquus lumis aut iniqtas iracūdia.
Ber fons vel puteus.
Bera fons eius vel puteus eius.
Berameth fons exaltat⁹ vite vel puteus alti pauoris.
Berchos fōtis calix vel putei potus.
Berthan: puteus iudicans vel fons iudicij.
Berca puteus eius vel filia eius hebreū ē pariter atq̄ syrū.
Beri puteus me⁹ vel putei pluralit̄.
Beria fons domini vel puteus dñō.
Berith fedus vel pactū.
Bernice puteus innocēs vel filia eleganter cōmota.
Beronice idē ē vtrūq̄: hoc nomē ex hebreo syroq̄ cōpositū est.
Beroea puteus eius vel filia eius.
Beroēses filij eius vl' putei ei⁹.
Berom filia que vel puteus quis Et hec tria noīa ex hebreo pariter syroq̄ composita sunt.
Beroth fontes vel putei seu fons rñdens aut puteus tēporalis.
Barotha fontes eius vel putei eius seu fons respōdēs ei aut puteus temperans eum.
Berothai: fontes mei vel putei mei seu fontes vulturum aut putei deuorantes.
Berothi fōtes vel putei mei seu fons respondēs mihi aut puteus temperans me.
Berothite fontales: seu puteales seu fontes respondentes mihi aut putei temperantes me.
Bersa puteus federis vel fons iuramenti.
Bersabee fons septimus vel fons iuramenti siue puteus satians aut puteus saturitatis.

Bresith. in capite vel i capitulo i[...] genesis que in capite omnium li[...]rum posita est.
Berthan. fōs alt⁹ vel pute⁹ altiss[...]
Berçellai: ferrum meum vel fo[...]do mea.
Besai. pinguedo mea. vel igno[...]niosus mihi.
Besaia. pinguis dominus. vel i[...]miniosus dño.
Besamath. derelinquēs. vel d̄rel[...] seu pigue donū aut ꝯfusio dona[...]
Besamath. adeps vel defecatio.
Besee. pinguis. vel ignominios[...]
Besellaȝ: obumbrās eos. vel ob[...]braculum eorum.
Beseleel. vmbra dei vel vmbra[...] diuinū.
Besodia angustia mēsure dñi v[...]bulās mensuram dominicam.
Besloth. pinguis ligatus vel ign[...]nie declinatio.
Besor. tribulatio vl' angustia se[...]nalis aut pelliceus.
Beth. domus vel habitaculū.
Betha reges vel regetio siue do[...] eius. aut habitaculū ei.
Bethacarē domus sterilis vel d[...] eruditionis tristicie.
Bethaphaleth domus salutis v[...]mus viuificans. siue dom⁹ excl[...] aut domus mirabilis.
Bethaphe. dom⁹ erroꝶ vl' dom[...]li nō a malicia sȝ ab arbore.
Bethaphe. dom⁹ oris vel domū[...]cipule siue domus laquei aut d[...] discipline.
Bethaphua domus induēs eo[...] dom⁹ declinans seoꝝ seu requ[...]borum eius: aut requietio ind[...]niseoꝝ.
Bethagā dom⁹ horti l' dom⁹ cla[...]
Bethagla. domus vitule vel do[...]stiuitatis eius vel domus defecti[...] aut domus plangentium.
Bethaglā. domus plāctus vel d[...]festiuitatis eorum.
Bethiam. domus idoli vel dom[...]latrie siue domus deuorans eos[...] domus vulturis eoꝝ.
Bethaismoth domus deserta v[...]mus adducens mortem.

Bethaloth. domus campestris: vel domus in campestribus seu requiescans aut requietione declinans.
Bethamoth. domus mortua: vel domus mortalium: seu requies mortis: aut requiescens mortuus.
Bethanara. domus pardorum vel domus amaritudinis seu requies amarans aut requietio pardi.
Bethanan. domus doni vel domus gratie seu requies donatoris aut requietio gratificationis.
Bethanath. domus respondentis vel humilitatis: siue domus vbi est respondens dominus: aut dom⁹ vbi gratia dei.
Bethania. domus obedientie: vel domus afflictionis eius siue dom⁹ domini aut dom⁹ gratificata dño
Bethaneth. domus gratie vel dom⁹ responsionis seu domus precinens vel domus precinentium.
Bethara. dom⁹ aque vel dom⁹ putei
Bethara. domus electionis: vel domus electa siue domus suscitans cum domus vigiliarum eius.
Betharam. domus montium vl' dom⁹ sublimitatis corum siue dom⁹ suscitans gentem aut domus vigilans populo.
Betharaba domus suscitans patres vel domus vigilans patribus.
Betharaba. dom⁹ grandis l' dom⁹ nul' siue dom⁹ humil' aut dom⁹ vespertina.
Betharapha. domus sanans vel domus medicine seu requies medici: requietio sanitatis.
Betharam. dom⁹ ire vl' dom⁹ insoliminum.
Betharam. domus decora vel domus excelsa: siue domus suscitans gentem. domus vigilans populo.
Betharan. domus vigilans dono vl' domus suscitans gratificationem.
Betharam. dom⁹ ire l' dom⁹ arche siue dom⁹ montium aut dom⁹ ascensus humilium
Bethasan. domus fami: vel domus dei siue domus tollens donum: aut domus plasmata gratie.
Bethasan. domus deponens vel domus deposita siue domus deponens donum: aut domus deposita gratie.
Bethaue. domus idolatra vl' dom⁹ tristis.
Bethara. domus fontis eius: vel domus putei eius.
Bethberai. domus putei mei vel domus in lumine meo.
Bethbesse. domus cõfusa vel dom⁹ pinguedinis.
Betheacon. domus sculpta: vel domus sculpture.
bethcar dom⁹ agni l' dom⁹ cognitiõis
Betheur. domus frigida: vel lapis adiutorii.
Bethdagari. domus tritici: vel domus frumenti.
Bethdagon. domus piscis tristis vl' domus piscium tristicie.
Bethe. domus eius vel habitaculum.
Bethel. dom⁹ dei vel habitaculum dei.
Bethemelech. domus vallis: vel domus profunditatis: siue vterus vult⁹ aut ventris sustentaculum.
Bethen. venter vel vterus: seu domus fontis aut domus oculi.
Bethesimoth. domus deserta vel domus adducens mortem.
Bethphage. dom⁹ oris vl' dom⁹ bucce siue dom⁹ oris vallium aut domus maxille vl' labii. Syrum est et nõ hebreum
Bethphalech. domus saluans vel domus excludens seu domus viuificans aut domus admirabilis.
Bethphases. domus transcendens vel domus transitionis.
Bethphegor: domus hians vel dom⁹ hiatus seu domus hians pellitii aut domus oris pellium.
Bethphese. domus transiens vel domus transcendens siue domus oris aut domus odoris florentis.
Bethgadar. domus muri vel dom⁹ macerie.
Bethgamul. domus retribuens vl' domus retributionis.
Bethiesemoth. domus desiderii dulcis vel domus desiderate dulcedinis.
Bethim. domib⁹ vel dom⁹ pluralit.
Bethia dom⁹ dñi vl' dom⁹ illuminatõis
Bethlabaoth. domus venientium vel domus ingredientium.
Bethleem. domus panis vel domus refectionis.
Bethleemite. domus panum: vel domus refectionum.
Bethlenaboth. domus venientium vel domus edificantium.
Bethmacha. domus mollis vel domus confracta siue domus percutiens aut domus ingeniosa.
Bethmaon. domus habitaculi: vel domus inhabitationis.
Bethmarchabeth. dom⁹ curruum vel domus quadrigarum.
Bethmarchaloch. domus quadrigarum vel domus quadrigantium.
Bethmatha. domus tributi vel domus humilis fori.
Bethmoreth. domus archani vel domus consilii siue domus archanorum aut domus consiliorum.
Bethnera. domus pardorum: aut domus amaricans.
Bethorabo. dom⁹ humilis vel domus vespertina siue domus heremi: aut dom⁹ locorum q̃ sunt iux inhabitabilem
Bethoro. dom⁹ ire vel domus nigri
Bethoron dom⁹ ire vl' dom⁹ arche siue dom⁹ montium aut dom⁹ ascens⁹ humilium
Betholath. domus coccinea vel domus vermiculata.
Bethroob. domus plateарum vel domus latitudinis.
Bethsabee. domus septem: vel dom⁹ iuramenti seu domus abundantie: aut domus saturitatis.
Bethsachat. domus curuantium vel domus singulorum.
Betsaida. domus frugum vel domus pedicum siue domus peculialis aut domus venatorum.
Bethsamis dom⁹ sol' vl' illuminationis
Bethsamite. domus solis pluraliter vel domus illuminate.
Bethsan. domus dormientis vel domus securitatis siue domus abundantie siue domus egressionis.
bethsemes. dom⁹ sol' l' dom⁹ illuminãs.
Bethsimon. dom⁹ obediens vel domus obedientie siue dom⁹ audiens merorem aut domus deponens tristiciam.
Bethsmuth. domus loci vel domus locorum siue domus mortificans: aut domus mortificationis.
Bethsur. domus acerba vel domus angustie siue domus continens aut domus fortitudinis.

Bethsur. domꝰ fortis ł domꝰ directa siue domꝰ muralꝭ aut domꝰ ꝯtinētie.
Bethsura. domus muri eius vel domus dirigens eū.
Bethsura. domꝰ acerba ei vel domꝰ angustie eius siue domus continēs eū aut domus fortitudinis eius.
Bethsurā. domus dirigens eos vel domus muri eoꝝ.
Bethsurā. domus robusti ppłi: vel domꝰ angustiās ppłm siue domꝰ cōtinēs eos aut domꝰ acerbitatis eoꝝ
Bethula. virgo vel casta siue domus dolēs ei vel domus parturiens eū.
Bethula. virgo domini vel casta domino siue domus dolēs dño aut domus parturiens dñm.
Bethurlarina. domus ignis sublimis vel incendij consurgentis.
Bethçacharā. domus memorie: vel domus memoratoꝝ.
Beçeth. fulgur vel egestas seu micāſ aut contēptus vanus.
Beçecha. micās ei vł egestas eiꝰ siue fulgurās eū aut ꝯtēnēs vāitatē eiꝰ.

Sic. i. post. b.
Biblij. librarij vel litterati.
Bithalassu. filios cōmiscensſ vel filioꝝ cōmixtio.
Bithia. filia dñi vel filia dñansſ. ipa ē filia pharaōis q̄ adoptauit moysen.
Bithima. filia inutilis vel filia speciosa
Bric. sobrius vel moderatus.
Brierte. sobrij vel moderati.

Sic. o. post. b.
Boanerges. filij tonantes vel filij tonitrui.
Boaneries. idē.
Bocci. vetustas vel vetus.
Bocci. lugens vel luctus seu vomēſ vel in vomitu.
Bochian. luctus dñi est vel lugēſ dominū est seu vomens dño est: aut in vomitu domini est.
Bochor. ingressus est angelus: vel primogenitus mihi.
Bochoorath. inclytus peccato: vel pmogenitus tpe.
Bochri. dilectꝰ mihi vel pgenitꝰ meꝰ
Bochur. pmogenitus vel dilectus.
Bocm. pollex eoꝝ vel in medio eoꝝ
Bon. pollex vel in medio.
Boni. pollex meus vel in medio mei
Bonni. digitus vel in medio.
Boos. i quo robur vel in q̄ virtꝰ siue in ipo fortitudo aut ipe i fortitudine
Borith. fedus vel pactū.
Boses. abscisus vel abscisio: aut ipe florēs aut in ipo floruit.
Bosphor. angustia succrescens: vel tribulatio feritatis.
Bosor. tribulatio vel angustia: siue carneus aut pelliceus.
Bosora. tribulās eū vel i āgustia eiꝰ siue caro eius aut annūcians ei.
Bosori. caro vel annūciatio siue tribulans me aut in angustia mea.
Bosra. in angustia vel in tribulatōe

Sic. u. post. b.
Bubastus. os exprimens: vel labiū exprimentis.
Bugatus excelsus vel sublimitas vel germen vel germinās.
Buna. venit rñdēs vel venit rñsio.
Bunos vēit rñdēſ vł collis pputioꝝ
Busa. confusio vel ignominia.
Bus. despiciens vel contēnens.
Buzi. ꝯtēptus vel despectus: seu despexit me aut ꝯtēptibilis mihi.
Buzites. despectus vel ꝯtēptibilis.

Sequit interptatio nominū incipientiū a littera. C.

Caalaba. voces vel veloces: subaudit venerūt: seu ecclesia venit aut ecclesie aduentus.
Caath. penitencia vel patientia.
Caath. dolēs vel dolās seu ꝯponēs
Cathite. dolentes vel patientes: aut dentes molares.
Caathite. dolentes vel dolantes siue cōponentes aut dentes molares.
Cabalaaz. pceps vel pcipitiū seu pcipitauit aut pcipitabit.
Cabaroth. memoria vel sepulchrū.
Cabarothi. memoria mea vel sepulchrū meū aut sepulchra vel memorie plurali numero.
Cabarothiathanai. memorie desiderij vel sepulchra cōcupiscentie.
Cabasan. ꝯgregās eosſ vel eccłia eoꝝ
Cabratha. quasi graue vel q̄si elicitū
Cad. mare vel pncipiū.
Cademoth. mare mortuū vel pncipium mortis.
Cades. translata vel fons iudic
Cades. sācta vel mutata seu ma
lens aut pncipiū plasmationis.
Cadesa. trāsferēs eā ł fonsſ iudic
Cadesa. scortū vel sāctitas eiꝰ flu
tata ei aut pncipiū plasmatiōis
Cadesbarne. sanctitas motionis
sanctitas electe mutatiōis.
Cadesim. cōmutati vel extermi
Cadumim. mare rubrū vel ma
tiquoꝝ ppter antiqua que facta
in eo miracula.
Cadrātes. caligo vel tenebre qd
per litterā. q. r. v. quadrātesſ di
Caph. incuruans vel incuruati
Caph. vola vel palma siue man
Capharnaū. ager pinguedinis
villa consolationis.
Capharsalmala. manus suscitan
stimentū vel operatio vigilās r
butionis.
Caphereta. manus robusta vel
ratio perfectionis.
Caphira. expiatio vel manꝰ dissi
Cayphas. sagax vel inuestigato
vomens ore aut vomitus oris.
Caym. possessio vel lamentatio:
acquisitus aut acquisitio.
Caynam. possidens populum v
mētatio populi siue acquirens
vel acquisitio eoꝝ.
Caynan. possidens donū vel la
tatio gratie siue acquirēs gratia
acquisitio donationis.
Caleb. canis vel quasi viride siu
cor aut quasi omne cor.
Caleph. idem.
Chilitha. quasi viridis aut quasi o
Calistenes. miseria humiliū vel
matio responsionis.
Calubi. canis meꝰ vł q̄si viridis
siue q̄si cor meū: aut q̄si oē cor m
Claudius. spes trāquilla vel spe
quillitatis.
Claudia. idem.
Clauthomon. locꝰ fletꝰ vel locꝰ fle
Camua. statio vel resurrectio.
Camuel. stās deo vel resurrecti
Camuelite. stantes deo vel resur
ones dei.
Camō. statio iniq̄ vel rsurrectio
Canna. fundū vel calamꝰ seu pp

el p̄paratio. Notandū itaq̃ q̄ no
ruz latinū canna de lingua hebrea
mptū sit.
naan: cōmutatus: vel cōmutatio.
naneus.idem.
nath.elatio vel zelotipia.
ndacis.cōmutans vel cōmutatio
nden.clangor vel recursus seu re
tens aut retentio.
ppadoci.manus tortoris vel ma/
ns exploratoris seu manus dño re
nēs: aut manus redempta dño.
ppadoces. manus tortoꝝ vel ma
s exploratoꝝ siue māu redempti
o aut manu dño redimentes.
pparis.manus redempta vel ma
s redemptio siue manus tortoris
t manus exploratoris.
pseb.ecclesia vel congregatio:
pseel.ꝯgregās deo vel ecclesia dei
ptor: cappadox vl' cappadocia siue
m⁹ tortoris aut man⁹ exploratoris.
pturim.cappadoces vel manu tor
entes siue manus tortoꝝ aut ma
s exploratoꝝ
rchamis.vrbs attrectās vel ciui/
s congregatoꝝ.
rchā ciuitas grē l' oppidū dōatiōis
rchar.inuestigator vel inuestigā/
s siue oppidū vigilans.
ree.caluus vel caluitiens siue oc/
rrēs ignis: aut occursus igneus.
eim.dcaluāseos l' dcaluatio eoꝝ
iath.vrbs murata vel ciuitas seu
pidū vel villa.
iathaim.pfecte vocata seu perfe/
vocatio seu villa eoꝝ aut oppidū
ꝝ.
iathma villa eoꝝ l' ciuitas pp'l'osa
iatharbe.villa quattuor vel ciui/
quattuor.idest adā abrahā ysaac
iacob q ibi sepulti sunt.
iathbaal.vrbs viroꝝ vel ciuitas
orens seu villa deuorans aut op/
pidū vetustū.
athdēna.villa silēs vl' villa silētij
iathari.villa deficiens vel oppi/
d defectionis.
iathiarim.villa siluaꝝ vel ciuitas
tuū seu villa deficiens eis: aut vil
defectionis eoꝝ.
riathim.ciuitas mar' vel oppidū
marium.
Cariatsepher.villa pulchritudis vel
ciuitas litterarum.
Cariacbaa. ciuitas penitentie vel op
pidū patientie seu villa dolentiū: aut
ciuitas dolatorum.
Carie.caluus vel caluitiū: siue occur
rens ignis aut occursus igneus.
Carioth.occurrens igneum vel oc/
cursus igneus siue caluus respōdēs
aut caluitium temporale.
Carith.occurrēs ignis vel occursus
igneus.
Carmel⁹ moll' vl' tenell⁹ siue cog̃scēs
circūcisionē aut scia circūcisionis.
Carmelite.moll es vel tenelli seu sciē
tes circūcisionem aut cogniti circū/
cidentibus.
Carmi.vinea mea vel cognitio mea
siue aqua.agnoscēs aut cognitio aq̃.
carmite.vinee mee l' cogniti mei: siue
agnoscētes aq̃s aut cognitiōes aq̃ꝝ
Carnaim.cornua l' defensiōes seu cō
scidēs fluctū aut diui sio cōmotiōis.
Carmo.cornua vel defensio.
Carmon.cornu iniquū vel defensio i
utilis seu conscidens merentes: aut
diuisio murmurantium.
Caromel.mollities: vel teneritudo:
seu cognoscens circūcisionem: aut
scientia circūcisionis.
Caromelite.molles vel teneri siue sci
en tes circuncisionē aut cogniti cir/
cuncidentibus.
carpū.sciētē clar' l' cognoscētē pspicue
Carthago scrutatio vel ꝯsumatio seu
vrbs meditās aut ciuitas solēnis.
Carthaginenses.scrutantes: vel con
sumati seu ciues solēnes: aut vrba/
ne meditantes.
Carthā.pfecta vocatio vel vocatiōez
pfecit siue vrbs ppl'i vel ciuitas eoꝝ
carthus.pfecte vocatus vel pfecta vo
catio qd apud nos meli⁹ effert' p.q.
litteram vt dicatur quartus.
casaia.fumus dñs vel pncipiū dñi
cascon: dure fortes vel duri fortitudīe
seu sūmitas inutilis aut principium
murmurationis
casphia. sūmitas liberans dñm: vel
pncipium liberationis domini.
casphor.sūmitas liberās montes vel
principium liberalis iracundie.
casia.fumus dñi vel pncipiū domini
casim.sūmitas vel pncipium siue sū/
mitas eoꝝ aut principium eoꝝ.
casis.messis vel mensis seu sūme vi/
gilans aut principiū vigilie.
casis.summitas viri: vel principium
assumptionis.
cathat.morsus pcti vel ꝯgregans tpe
Cather.mordens vitam vel congre/
gans pauide.
cauda.clangor robustus: vel patiētia
fortis.
cauere.clāgor tube aut clāgēs cānore
caue.penitentia vel patientia seu buc
cina. Ex isto hebreo videtur esse tra
ctum nostrum latinum.

C ¶De.c.e.post.c.

Cedar.meror vel tenebre seu
merens aut tenebrosus.
Cedemoth antecedēs vl' pus
siue orientalis aut oriens.
Ceden.oriens vel orientalis.
Cedes.antecedēs vel orientalis.
Cedma. antiquoꝝ vel antecedens si
ue orientalis aut oriens.
Cedmonei ācedētes: vl' antiq̃ tristi
cia seu priores aut orientales.
Cedmihel oriēs deo vel ācessio dei.
Cedron tristis meror vl' inutilis dolor
Celatha ꝯgregatio vel ecclesia venit
Cephas petr⁹ vel firmitas. Syrū est
non hebreum.
Cephira expiatio vl' man⁹ dissipata.
Cephiara. expians vigilē ei⁹ vel ma
nū dissipatā suscitans.
Ceila ad fūdā iaciēs vel suscitās eam
siue tollens sibimet aut sustollēs se/
metipsam.
Celaia vox dñi l' extollēs sibimet dñz
Celastithaim vallis gigantū vel humi
litas fortium.
Celeab vīdicās p̄rez vl' vīdicatio prīs
Celeia.vallis dñi vel ꝯgregat⁹ dño.
seu vindicās dñz aut vīdicatio dñi.
Celcon vindicans dolorem vel vin/
dicatio inquitatis;
Celesyria vindicans aram vel vindi
catio sublimitatis.
Celethei occidētes vel extermiatores
Celeuma ācedēs vel orientale.
Celita q̃si viridis vel ecclia veniens.

Celmo. vallis robusta vel congregatio fortitudinis.
Clemens. ecclesiastes vel cōcionator
Cleophas. contionē transcendēs vl' congregatio transeuntis.
Cleopatra. congregans agnitos vel contionē dissoluens.
Cenibel. oriēs deo vel antecessio dei
Cenna. zelotes vel zelotipus.
Cenereas. possidens sectatores: vel possessio sectatorꝫ.
Cendebeus. zelotes suffīciēs ad intellectū vel zelotipus abūdant intelligens
Cenereth. signū citbare vl' q̄si lucerna
Ceneretb. q̄si lucerne l' citbararꝫ signa
Ceneo. zelotipus vel zelotes siue possessor contemptus aut possessio contēptibilis.
Ceneji. zelotipi vel zelotes siue possessores contempti aut possessiones contēptibiles.
Ceni. eo meū vel erarius meus: siue nidus meus aut possessio mea.
Cepsam. ecclesia vel congregatio.
Cepsam. ꝯgregās eos vel venatores
Cereas. occidens facturaꝫ vel exterminator plasmationis.
Cerethi. occidētes vel exterminatores
Cerezeus. tenebrosus vel tenebrescēs
Creta. vocata vel vocatio consumata inter syrū ⁊ hebreū mixtū est.
Cretes vocati vel vocatiōe cōsumati
Cretenses. idē.
Cesar. possidens ꝓncipes vel possessor ꝓncipatus.
Cesarea. possessio ꝓncipis vel possessio ꝓncipalis.
Ceseletbaor. possessa ꝓncipi lucis vel possessio luminis aduenientis.
Cesion. durus fortitudine: vel duritia fortitudinis.
Cethus. fixus vel abscisus: siue confractus aut mentis excessio.
Cethim. fixi vel abscisi vel confracti. aut mente excedentes.
Cethimeth. figens tempus vel abscidens responsione seu confracta tēpore aut insania responsionis.
Cethron. tenebre vel thymiama
Cethron. tenebrans eos vel thymiama eorꝫ.
Cetbura: iūcta vel copulata siue thymiama offerēs aut mēte excedēs lui.

Hic. i. post. c.

C Ilicia. cecus vel luctus. siue assūptio vel vomitus eius.
Cina. lugens vel luctus: seu possidēs aut possessio.
Cinā. lugens eos vel possidens eos siue luctus eorꝫ: aut possessio eorꝫ.
Cineus. luctus vel possessio.
Cinei. lugentes vel possidentes.
Cinothi. lamentatio vel lamentationes seu lugens tēpore.
Cintus. luctus vel possessio qđ apud nos melius effertur per. q. litterā vt dicatur quintus.
Cyprus. meror vel tristicia.
Cyprius. merens vel tristris.
Cypriarches. merens princeps: vel tristicia ꝓncipis. inter hebreū ⁊ grecū mixtū est.
Circus. hereditans vel hereditator.
Cirinus. heres vel hereditas qđ apud nos melius effertur per. q. litteraꝫ vt dicatur quirinus.
Cirene. hereditas vel hereditatio.
Cirenei. heredes vel hereditantes.
Cirenēses. hereditās vel hereditātes
Crispus. sciens vel cognitio.
Cis. vir vomens vel durus.
cison. durus iniquus l' vir vomēs dolorē
Cison. letificans eos vel duritia eorꝫ siue impegerūt in eos: aut vomitus murmurationis.
Cisij. amentes vel stupentes seu mirantes aut admiratio.
Citbij. cōscisi vel plage cōsumatiōis

Hic o. post. c.

C Oph. vocatio vel cōclusio: siue auis aut excussio.
Cobath. mordentes vel congregati siue morsus: aut cōgregatio
Cobila. inueterans: aut inueteratio.
Cobilaā. inueterās populū aut inueteratio populi.
Cobo. excussio vel ꝑstolatio: siue prestolans aut excutiens.
Colaia. vox facta siue vocis factio seu vox dn̄i aut vox dn̄ica.
Colaza. vox vidētis vl' vox fortitudis
Colonia. vox eorꝫ vel reuelatio eorꝫ.
Colonienses. voces eorꝫ vel reuelationes eorꝫ.
Colossis. vocis facte obediēs vel eis facte obedientia.
Colossenses. vocis facte obedientes vel vocis facte obedientie.
Colozai. vox fornicaria vel fictionis.
Coloes. omnes vel conclusio fiunestigantes aut consumatio.
Condameus. scyphus vel phiala
Corban. donū vel oblatio.
Corbana. donū eius vel oblatio
Corbanam. donū gratie: vel oblgratificationis.
Cornelius. intelligens circūcisio vel intelligentia circūcisionis.
Cosam. diuinans vel diuinatio: diuinans eis aut diuinatio eorꝫ.
Cozbi. calix inensus vel imola

Hic. u. post. c.

C Ur. gelu vel frigus.
Cus durus vel vomens
Cutha. biuiū vel duplici
Cuthei. duplices vel in biuio.
Cuba. canis vel latrator.
Cubai. canis meus vel latrans
Hucusqꝫ p simplicem. c. lraꝫ. i. aspiratiōe lecta sunt ꝓncipia no
Ex hinc q̄ sequūt aspiratiōe ad idest p. ch. grecū legēda sūt. S dū tn̄ ē q hebreus smo nō hꝫ. ch. sed noīa q̄ apud nos p hanc leg apud eos scribunt per. heth. qu plici aspiratione ꝓfert.
Cabol. q̄si germē vel q̄si germin
Chabō. q̄si itelligēs vl' q̄si itellig
Chabonim. liba l' crustula seu q̄ ligens eos aut quasi itelligētia e
Chaboni. manus spinarꝫ vl' aceru narū siue preparantes aut prep tiones.
Chabor. cōiūgens vel incantato cōiunctio aut incantatio.
Chabul. displicitū vel indignati
Chabri. q̄si grauitas vel quasi cl
Chachon. sculpens vel sculptur
Charsaar. fortis vir vel robusta suscitatio.
Chalaal. ꝓtecta regio cōmixtiōie cōtectio regionis fermentate.
Calachath. pascēs vel nutriēs se bulū aut nutrimentū.
Chalad. pascēs martyrem vel

nio testimonij.
malach. omnem fortitudinē ba
s vel ois fortitudinis habitudo
mar. omne amarum vel omnis
ritudo.
amath. mensus est vel consuma
iue consumatus aut consumatio
lime. omnes vel omnis: seu om
nos aut consumatio futura.
lchal. pascēs vel nutriēs seu pa
um aut nutrimentū.
dea. q̄si fera vel q̄si feritas seu q̄
moniū aut quasi mamilla.
dei. q̄si fere vel quasi feroces. si
uasi demones: aut q̄si mamille.
e. contecta regio vel contectio re
nis.
eb. canis vel quasi viride siue q̄
aut quasi omne cor.
eb. idem.
eselum. cōtegens regio eos vel
ecta regio eorum.
bi. contegēs regionem erroris
ectio regionis illaqueate.
m. calidus vel callidus: siue ca/
ut calliditas.
n surgēs vel resurrectio seu ne
tas aut necessarius.
naal. fidelis cōmixtio vel simili/
despectionis.
nam. fidelis vel fidelitas: seu fi
s populo aut fidelitas populi.
nan. similis vel fidelis dono aut
litudo gratificationis.
noam. fidelis populo aut simili
cor.
mon. surgens dolor vel callid⁹
or seu callida iniqtas aut necessi
murmurationis.
nos. congregans vel congrega
siue quasi attractans aut quasi at
tatio.
muel. calēs deo vel calid us dei:
dei necessitas aut dei resurrectio
uelite. calētes deo vel calidi dei
deo necessarij aut deo r̄surgētes
ul. calefact⁹ eos l' calefactio eorū
mul. surgens dolor vel necessa/
parturiens seu calens dolore aut
ditas parturientis.
na. zelus vel emulatio: seu posse
os aut possessio eoꝝ.

¶Chanaan. suspirans vel motus eoꝝ
siue humilis aut negociator.
¶Chanaan. zelus populi vel emulans
populum siue possidens populus:
aut possessio populorum.
¶Chanaan. possidēs donum vel emu
lator gratie.
¶Chanaan. erubescēs vel reuersus ē.
siue q̄si monētes aut quasi r̄ndētes.
¶Chanaan. pauperculus vel negocia
tor: siue possidens donum aut emu/
lator gratie.
¶Chanana. humilians eum vel nego
cians ei seu possidens domum eius
aut emulator gratie eius.
¶Chananeus. possidens vel possessio
¶Chananeus emulator vel zelotes: si
ue p̄paratus aut negociator.
¶Chananei. possidētes vel possessiōes
¶Chananei. zelotipi vl' emulatores seu
p̄parati aut negociatores.
¶Chanam. humilitas vel ipo pauper
culus siue mutabilis.
¶Chanam. pauperculus meus vel ne
gocians mihi siue possidēs donum
meū aut emulator gratie mee.
¶Chananei. humiles: vel possidentes
seu zelotipi aut emulatores.
¶Chapsael. ꝯgregās deo vel eccl'ia dei
¶Characha. ira furens vel foramē ira
scibile.
¶Charada. exercit⁹ vl' castra filioꝝ isrl'
¶Charalla. ciuitas laudis: vel oppidū
laudationis.
¶Charan. lyra vel foramen: siue furi/
būdus aut irascibilis.
¶Charraz. fodiēs eos vel effossio eoꝝ
¶Charran. lyra vel ira. siue furor: aut
foramina.
¶Carchath. inuestigans peccatum vel
inuestigatio temporis.
¶Charith. diuisio vel concisio siue co/
gnitus vel cognitio.
¶Charmamos. agnus congregatus:
vel agnitio quasi armentū.
¶Charnū. vinea grata aut cognitio aq̄
¶Charsana. furor abundās vel occur
sus angustie.
¶Charcha. perfecta vocatio vel perfe/
cit vocationem.
¶Charchan. perfecta vocatio doni vel
perfecit vocationem gratie.

¶Chasaloth. spēs eoꝝ l' q̄si populātes
¶Casbi. calix in me vel imola mihi: si
ue calix meus aut imolatio mea.
¶Chasbon. calix meroris vel imolatio
iniquitatis siue calix murmurans:
aut imolatio inutilis.
¶Chased. q̄si copulātes vl' q̄si populā
tes sūt vo ipi chaldei mutato noie.
¶Chasalcu. spes eius vel sperās in eū
¶Chaselon. fortis duritia vel fortitudi
ne durus.
¶Chaseth. messor vel messio: seu dure
fortis aut durus fortitudine.
¶Chasphi. imolās ori vel calici inuēs
¶Chasleu. spes eius vel sperans in eū
¶Chasloim. consumatio vel ois dolor
siue incendens aut incendiū.
¶Chaslon. scelus vel tristitia siue ꝓte
ctus aut ꝓtectio.
¶Chazbi. mendaciū vel iniquitas
¶Chazib. fictio vel mendaciū.
¶Chebron. ꝯiugiū vel incātatio seu vi
dēs sempiterne aut visio sempit'na.
¶Chedel. signū pauperis: vel scientia
tabularum.
¶Chelbon. lactei vel labentes.
¶Chelcia. pars dn̄i vel partiens dn̄s.
¶Chelcian. ps dn̄i ē vel ptiens dn̄s ē.
¶Chelian. incendiū domini est vel cō/
sumatio domini est.
¶Chelion. incendiū vel cōsumatio.
¶Chelimath. ps doni vel dōatio ptita
¶Chelon. ab initio vel consumatio: si/
ue ois dolor aut reuelatio eorum.
¶Chelud. signū destinans vel sciētia.
¶Chēne. quasi cithara vel q̄si lucerne
¶Cheneret. signū cithare l' q̄si lucerna
¶Chennereth. idem.
¶Chenereth. quasi lucerne: vel signa
citharaꝝ.
¶Chennereth. idem.
¶Chennor. cāticū vel cithara seu agni
tum lumen aut cognitio luminis.
¶Chereloth. visio signi l' vidisti signū
¶Cherethim. disponentes vel disposi
tiones eorum.
¶Cherethoro. cognite auferens vel co
gnita ablatō.
¶Chermel. molle vel teneꝝ siue agn⁹
teneri aut cognitio circūcisionis.
¶Cheros. glacies vel solitudo.
¶Cherub. scientia multiplicata vel sci

entie plenitudo.
Cherubim. imaculata pictura vel scientia multiplicata seu scie plenitudo aut quasi plures scie et intellectus.
Cherubin. idem
Cheslon. ptegens vel ptectio seu scelus aut tristitia.
Cheslu. plumatio vel ois dolor siue incendens eos aut incendium cor.
Chet. percutiens vel percussio.
Chetircalud. signum insanie vel fortitudo iniquitatis.
Chetiis. percussa generatio vel per/cutiens generationem.
Chetum. signati vel metum seu formidantes aut insanientes.
Chidon. scutum vel clypeus.
Chiphara. expians vel expiatio: seu catulus eius aut manus dissipata qd aut diximus catulu leone significat quem greci dimeon vocant.
Chilaab. vindicans patrem: aut vindicatio patris.
Chisil. robustus vel fortitudo.
Chisloth. stulti signum: vel stulticie significatio.
Chiu. vidicas eos vel vindicatio eor

Hic. o. post. ch.

Choa. ecclesia vel cogregatio
Choadad. maximu l' pcipuu
Chobal. pdenas l' pdenatio
Chobar. gratitudo vel iuxta electum
Chodchod. carthago l' cartagines
Chodonaçer. capiens plasma viuu: vel captura viui plasmatis.
Chodorlagomer. qsi generatio manipuli vel qsi hns decor manipulum
Chodorlaomor. idem.
Choelet. eccl'iastes grece pciator l' latie
Chomarim. editui vel ianitores.
Chomor. lacessens vel puocans: si/ue lacessiones aut puocationes.
Chonenias. pcussus dno l' pcussio dni
Chobar. decaluas pre3 l' caluaria pris
Chore. clamans vel caluus siue glacies aut caluitium.
Choreb. ardor vel siccitas siue coru[9] aut solitudo.
Choreb. mensa vel massa siue tepias aut temptatio.
Choreus. iracundus vel liber: siue farinatus aut de foramine.

Chorrei. liberi vel iracundi: siue farinati aut de foraminibus.
Choreththi. disperdens vel dispersio seu dissipans aut dissipatio.
Chori. caluus meus vel clamas mihi siue clamitiu meu aut glacies mea.
Chorite. glaciosi mei vel clamates mihi siue calui mei aut caluities mea.
Chorei. farina vel farinatus seu post me aut foramina mea.
Chorinth[9]. vrban[9] l' ortis ipe seu puersatio cor aut admistrato rei publice
Chorinthij. ciues: vel conuersantes sibi: seu decuriones cor aut publici administratores.
Chorographia. regioes descripte vl' regionum descriptio.
Choroçai. hoc secretu3 mihi vel hoc misterium meum.
Chorozaim. idem.
Chos. calix vel potatio.
Chosi. calix meus vel potatio mea.
Chosan. calix donatus vel potus gratificationis.
Chou. pgregas eos l' pgregatio cor
Chozbi. iniqtas vel mendacium.
Chorabeth. iniq dom[9] vel mendacij habitaculum.

Hic. u. post. ch.

Chub. grauitas vel pdenato
Chun. pcuties vel percussio
Chus. ethiops vl' tenebrosus
Chusai. niger vel tenebrosus vultur vel deuorans.
Chusam. tenebras eos l' nigredo eor
Chusan. tenebras donum: vel nigredo gratificationis.
Chusamasathaam: tenebrosa iniqui/tas vel nigredo impietatis.
Chusi. niger mihi vel tenebrans me
Chusi. secretum vel silentium siue arcanum aut pfunditas.
Chusa. duritia ista l' tenebrosus iste.

Sequuntur interpretationes he/braicorum nominum incipientium a D. littera.

Aba. cliuus vel pcliuum.
Dabai. cliuus meus vel procliuum meum.
Dabath. cliuus vel pcliuium.
Dabrath. oraculum vel loquela.
Daberath. oraculum fontium vel locutio puteorum.
Dabreiami. paralypomenon verba dierum latine.
Dabir. loquens vel loquela [...] quens deo aut oraculum dei.
Dabira. loques ei vel loquetis siue loquitur ei deus aut ciuitas
Dabri. loquens vel locutio siu[...] culum aut eloquentia.
Dachar. compunges vel copi[...] siue copungetes aut copuncti
Dadan. iudicans vel iudicium solitarius aut fratruelis cor.
Daea. fortis malicia vel iudicii ledictionis.
Dacci. fortes maligne vl' iudic[...] ledicti.
Daphcca. adhesio vel remissio adherens aut pulsatio.
Daphenen. pulsans oculus ve[...] sio fortis.
Daphnim. signu3 operum vel operatio.
Dagan. triticum vel frumentu scis donat[9] aut piscis gratifica[...]
Dagon. piscis meroris vl' pisci[...] cie seu piscis iniqu[9] aut piscis i[...]
Daias. fortis domino vel paup[...] lus domini
Dalaias. hauriens domino v[...] perculus dominus.
Dalaiam. hauriens domino e[...] pauperculus domini est.
Dalani. eges paup l' egena pa[...]
Damula. situla vel paupercula
Dalmatia. grandis egestas vel [...]gnitudo egestatis.
Dalmatica. grandis egestas v[...]gnitudo paupertatis.
Dalmanuta: situla quo paup[...] pertas requiescens superius.
Damaim. sanguis vel sanguin[...] sanguinum aut sanguineus.
Damaris. silens caput vel silen[...] capitis.
Damascus. sanguis sacci vel sa[...]neus saccus.
Damascus. sanguine bibens v[...]guinem ppinans siue sanguis aut sanguinis osculum.
Damasceni. sanguinum sacci v[...]guinum oscula.

...nasceni. sanguinez bibentes vel
...guinē ꝓpinantes: siue sanguinū
...atores: aut sanguinee potationes
...a. causa ve iudicium seu silicns
...silentium.
....causa vel iudicium.
...a: causa eius vel iudicium eius.
...ite: iudices vel causatores.
...iel: causa dei vel iudicium dei: si
...udicās deo: aut iudicauit me deꝰ
...am: australis vel africanus.
...labe: generatio cognita vel ge/
...tio cognitionis.
...us. fertilis aut augmentatus.
...on. africa vel plaga australis
...m: frenum vel retinaculum.
...an: donū eoꝝ vel donū sufficiēs
...eman. donum formidoloso vel
... sufficientiam accipiens.
...d. fortis manu vel vultu deside
...lis.

¶ Dic. e. post. d.

Debalam: delectans seculo vl' delectatio secularis.
Debabaseth: apes desiccans eloquentia desiccata.
...ata: palata l' opprobriū: greco āt e d' blata iouis ciuitas interpretatur
...athaim. palate vl' opprobria seu ...e eoꝝ: aut opprobria eorum
...la. delectans seculo vel delecta/ ...cularis.
...lathaim: lateres vel masse quas ...t cōpingere de recentibus ficis ...hebrei debelath nuncupant.
...ra. locutio vel visum timens
...r. loquens vel loquela: siue vr/ ...imens aut vrsi timor.
...n. sufficiens ad intellectum vel ...danter intelligens.
...ngad. sufficiens ad intellectum ...tionis vel abūdanter intelligēs ...ctum latrunculum.
...ra. apis vl' loquar: seu eloquēs ...loquentia.
...c. adherēs vel pulsans seu remit ...aut remissio.
... plantata vel plasmata: siue sub ...s aut plasmatio.
...n. hoc iudicium vl' tale iudiciū.
...na. generatio eiꝰ vl' gnātio eoꝝ
...ea: pulsans vel adherens: siue pulsatio. aut remissio.

Delais. hauriens dominum vel pau perculus domini.
Delcan. egens vel egestas.
Delethan. egens vel egestas eorum
Deleth. tabule vel tabularuz seu pau per aut ianua.
Delphō. paup facie l' egenꝰ ɔtēplator
Delo: ianua vel paupertas.
Delthi. pauper egens vel pauperta/ tis egestas.
Demas. silens vel terrenus: siue silē tium aut sanguineus.
Demetrius. nimium pseqns vel ve/ hemēter incendēs seu fortis ad pse/ quēdū: aut robustus virga deijcere
Dēna. causa vel iudicium seu silens: aut silentium.
Demophon. silentium subiti mero/ ris vel sanguineus eructans.
Demon. sanguineus meror vel suffi ciens iniquitas.
Demonium: sanguineus meror eis vel sufficiens iniquitas eorum.
Dēaba. iudiciū ferēs l' iudiciū afferēs
Dennaba. idem.
Dēnababa. causa patris vel silentiuz fraternitatis.
Derbe: loquens l' e fil' generatiōis
Derbens. loquax vel generatus.
Derthon. loquela percutiens vel ge neratio percussionis.
Desan. fortis elephantus vel fortitu do elephantis.
Dessan. fortis dignitas: vel pingue/ do eleuationis.
Deseth. murus vel micatio: seu piēs aut calcatio.
Deson. fortis pupilla vel calcauit eaz syro s'mone. hebraico āt pinguedo interpretatur aut cinis idest fauilla ho locaustorum.
Denbel. agnoscant deum vel agno/ scatur deus.

¶ Dic. i. post. d

Diabolus. defluēs vel deorsū grece autem dicitur crimina tor: aut clausus in ergastulo.
Diaphanes. illuminās vel dilucidū.
Diana egritudines suscitās vel egro tationum suscitatio.
Diapsalma. percantatio vel spūs san cti cessatio: siue amen aut fiat: greco autem sermone interpretatur vocuz disiunctio.
Dibon. sufficiens ad intellectum vel abundanter intelligens.
Dibongad. sufficiens ad intellectum temptationis vel abundanter intel/ ligens accinctum latrunculum.
Dimaon. sufficit eis dolor vel sufficit eis memor siue sufficientia murmu rationis eorum aut sufficientia iniq tatis eorum.
Dimona. sublimitas vel satis nume rans.
Dina. causa hec vel iudicium istud.
Dinei. iudices hi vel causidici isti.
Dionysius. diiudicatus vel vehemē ter fugiens.
Dioscore. pulchri ad tegendū vel pul chre contegentes sunt autem gemi/ ni castores.
Dioscorus. pulchre cōtegens vel pul chre ad tegendum.
Diospolis. abnuēs vel abrenūciatio
Diotrepes. speciosus insulsus vel de cor insaniens.
Disan. fortis elephantus vel fortitu/ do elephantis.
Dison. cinis aut pinguedo seu fortis pupilla aut calcatio eius.
Disine. ad occidētem vel occidētales
Disir. quercus vel ilex.

¶ Dic. o. post. d.

Doeb. cōmotus siue sollicitus aut sollicitudo.
Dodan. patruus domino est vel patruelis domini est.
Dodanim. patruus vel patruelis.
Dobec. motus vel mortuus siue sol/ licitus aut sollicitudo.
Domim. rubra vel ascensus rufoꝝ.
Domna. silens vel silentium.
Don. iudicium vel iudicator.
Dor. natiuitas vel generatio.
Doran. generans populos vel gene ratio populorum.
Dorchas. caprea vel damula.
Dorda natiuitas fortis vel generatio desiderabilis.
Dormin. generatus excelse vel gene ratio exaltata.
Dormin. generatiōes excelse vel ge/

nerationum exaltatio.
Deꝛix: genitus furoꝛ vel generatio/ nis medicamentum.
Doꝛchapheth: natiuitas aduentꝰ hu/ milis: vel generatio paruuli veni/ entis.
Deſicheus: calcatio ſtupida vel vn/ ctionem foꝛmidans.
Dothaim: pabulum vel viride coꝛuꝫ ſiue ſufficiens defectio aut ſufficien/ tia defectionis.

Dic. v. poſt. d.

Odi: ſolitariꝰ fratruelis.
Dui: decꝰ vel pulchꝛitudo.
Dubel: decoꝛans dominū vł pulchꝛitudo dei.
Duina: tacens vel ſilentiū: ſiue gau/ dium ⁊ leticia.
Durach loq̄r aut locutio ſeu loquens frater vel locutio fratris.
Durā: pulchꝛitudo vel loquela ſeu lo quēs populo aut pulchꝛitudo coꝛuꝫ.
Druſilla: generis pacifica vel genera tionem pacificans.

Sequitur e littera. E.

Bal: vallis vetus: vel vetus voꝛago ſeu vallis deficiēs aut aceruus lapidum.
Ebꝛona: tranſiēs vel trāſitio ſiue trā ſcendens aut trangreſſio.
Ebꝛona: incantatoꝛ vel incātatio ſiue coniugiū aut viſio ſempiterna.
Ebꝛoni: tranſiens mihi: vel tranſitio mea: ſiue tranſcēdens aut trāſgreſ/ ſio mea.
Ebꝛoni: tranſiens mihi: vel tranſitio mea: ſiue coniugium meum aut vi/ ſio ſempiterna.
Ebꝛonite: trāſeuntes me vel mihi ſeu trāſitꝰ mei aut tranſgreſſiones mee.
Ebꝛonites: incantatoꝛes mei vel in/ cantationes mee: ſeu cōiugati mihi: aut viuentes ſemper me.
Edada: oꝛnata vel voluptuoſa.
Edema: voluptas eius: vel delitioſe oꝛnata.
Edeminum: voluptates delitioſe vł oꝛ nata diuitioſe.
Eden: voluptas vel oꝛnatꝰ ſeu diui/ tie aut delicie.
Edenna: voluptas pulchꝛa: vel deli/ tie pulchꝛe: ſiue oꝛnatus pulchꝛi: aut diuitie pulchꝛitudinis.
Eder: voluptas vigilie vel oꝛnatꝰ cō ſurgens: ſeu diuitie effuſe aut delicie reſurgentes.
Edes: delitias tollens vł voluptuoſa plaſmatio.
Ediſſa: delicata mulier vel voluptuo ſa aſſumptio.
Edna: voluptuoſa pulchꝛa vel oꝛna/ mentū pulchꝛitudinis.
Ednas: oꝛnatum tollens vel delitioſa plaſmatio: ſiue delicatus ſerpēs aut voluptuoſus coluber.
Edom. rufus vel fuluus: ſiue terre/ nus aut ſanguineus.
Edoma: rufa vel terrena: ſiue rubēs aut ſanguinea.
Edrax: inundatio paſcit me: vel inun datio paſtus mei.
Edraim: inundatio maloꝛum vel na tiuitas peſſimoꝛū: ſiue deſcenſio pa/ ſtoꝛum aut inūdatio pabuloꝛum eo/ rum.
Ephꝛaim: creſcēs vel auctus: ſiue au gmentum aut fertilitas.
Effracmite: augentes vel aucti: ſiue fertiles aut creſcentes.
Effra: videns vel frugifera: ſeu ferti lis aut puluerulenta.
Effrata. idem.
Effratei. fertiles vel frugiferi: ſiue vi dentes aut puluerulenti.
Effrem. auctus vel creſcens ſeu fer/ tilis aut fecundus.
Effron puluis meroꝛis vel puluis in utilis ſiue puluis coꝛuꝫ aut vltio ini quitatum.
Effeta: adaperire vel apertus ſis.
Effa. menſura vel effundens: ſiue re ſolutus aut reſolutio.
Effai menſura mea: vel defectio mea ſiue effundens me aut diſſolutus mihi.
Effarath: diſſolutio vmbꝛaculi vel ef fuſio viſionis cōſumate.
Ephenerus: effundens decoꝛem vel diſſoluens imagines.
Epher: menſura conſurgens vł effu ſus vigilijs ſiue diſſolutꝰ pelliceus aut reſolutio.
Efferite: effuſi vigilijs vel mēſure cō ſurgētes ſiue diſſoluti pellicei aut re ſoluentes conſurrectionē.
Ephermeſta: menſura effundens [...] rium vel conſurrectio diſſoluēs [...] rietatem.
Epheſum. conſiliū meum vel anim[a] mea: ſeu finis eoꝛum aut volunt[as] mea in ea.
Epheſij: volūtas mea vł anima m[ea] in eis: ſeu fines coꝛum aut conſil[ia] toꝛes mei.
Effrec: fecunditas vel augmentat[io]
Ephi: menſura trium modioꝛum [...] tres modij menſurati.
Ephot: ſuperindumentuꝫ: vel ſup[er] humerale.
Ephiſiba: menſura rectitudinis [...] volūtas mea in ea.

Dic. g. poſt. e.

Gbathan: ſolenne mand[atum] humile vel leta domus re[ſpon]ſionis.
Egbathanis: ſolenne mandatū h[umi]lis viri vel leta domus reſponſi[onis] aſſumpte.
Egens: letus vel ſolennis.
Egyptus: tenebꝛe vel anguſtia: [...] tribulatio coanguſtans aut coan[gu]ſtatio tribulationis.
Egyptiacus: tenebꝛoſus vel coan[gu]ſtiatus: ſiue tribulatione coan[gu]ſtatus aut coanguſtatione tribul[a]tus.
Egla: vitula vel iuuenca: ſiue ſolē[nis] aut feſtiuitas eiꝰ. ipſa ē michol [...] dauid que genuit ei iethram in partu occubuit.
Eglaim: vitule vel iuuencule: ſiu[e] ſo lēnes eis aut feſtiuitates eoꝝ.
Eglon: vitulus meroꝛis vel iuue[nculus] iniqtatis. ſiue ſolenne muni[...] aut feſtiuitas inutilis.

Dic. l. poſt. e.

La: maledicta vel ipſe ſer[...] rebinthꝰ aut arbuſcula.
Elaed: ad ſolum vel ad ſ[...] rium: ſiue ad vnum aut maled[ictio] peccati.
Elada: dei ſeruꝰ vel dei teſtimon[ium] ſeu maledictio foꝛtis aut terebi[nthus] deſiderabilis.
Eilada: ad ſcientiā vel ad ſenſum [...] laus ſeruituti aut dei ſcientia.

it sermone interpretatur super hanc.
ade: ascensio vel ad ascensum siue do
ini seruit⁹ aut maledictio testionij
am orbis vel seculū. aut postis aut
uperliminare.
am: vestibulū vel comparatio seu
espiciens aut oppositio.
amite: orbes vel secula seu postes
ut superliminaria.
amite: vestibula vel comparati seu
espicientes aut oppositi.
as. maledictus ipse vel faciēs ope/
ationes.
asa. operatio vel ad faciendū. seu
eudem faciens aut laudabilis pla/
smatio.
lasa. operatio ad faciendū: siue deū
stollens aut dei plasmatio.
lasar. hanc separans vel hec sepa/
atio. siue deum declinās aut dei de
inatio.
lasar. laudās carcerē vel laus su/
ollentiū vigilantes aut laudās pla
nationem suscitantes.
ath. vnū vel vnitas siue solitarius
ut solitudo.
lath. aulones vel terebinthus. siue
eo peccans aut maledictus ipse pec
ator.
laue applicans vel persecutio. siue
pplicabitur aut persequetur.
bon. deo fortis vel robustus forti/
udine.
chā. pars eorum vel testimonium
orum. siue deo surgens aut dei ne
essarius.
chan. pars eorum vel testimoniū
rum. seu dei portionū aut dei pos/
essio.
lchath portio vel portiuncula: seu
ortio temporis aut portiuncula pec
atoris.
lchese. aduocatio vel aduocata.
lchesens. aduocans vel aduocatus
lchesi. aduocatus meus vel aduo/
atio mea.
ldea. ad scientiam vel de scientia.
leale: conscensio vel ad ascensionē.
leaman. dei mei decus vel dei mei
ulchritudo.
leazar. deus meus adiutor vel dei
mei adiutorium.

Eleazarus. de⁹ me⁹ adiutor cōsilij vel
deus me⁹ adiuuans festinanter.
Eleb. deus pater vel dei paternitas.
Elech. portio vel portiuncula.
Elechite. particule vel portiones.
Electe: ascendentes vel ascensiones.
siue ascendens vel ascensio.
Ellel. laudans vel laudatio.
Elem. postes vel secula siue vestibu/
lū aut superliminare eorū.
Elama. postis eius vel seculum eius
vel deum accipiens: siue deum co/
lens.
Elemon. scientia dei vel ascensio.
Ellenon. greci vel grecorum.
Eleon. diuinitas vel ad laborātes ipse
est mons oliueti de quo domin⁹ co/
ram discipulis ascendit in celum.
Elesa ad insulam vel ad faciendū siue
deum sustollens aut dei plasmatio.
Eleutherus seculum honorans vel ex
ercituum cohabitatio.
Eliab deus meus pater vel dei mei pa
ternitas.
Eliab vna absconsio vel nequaquā ab
sconditus siue deus meus pater ei⁹
aut dei mei paternitas ei.
Eliachim deus meus resuscitabit vel
deus meus frater eorum.
Eliada. deus me⁹ cognouit vel deus
meus audiet: seu dei mei seruus aut
dei mei testimonium.
Eliade: idem.
Eliadā: deus meus cognouit eos vel
deus meus audiet eos: siue de⁹ me⁹
seruiet eis aut de⁹ meus testificator
eorum.
Eliā: de⁹ me⁹ ppl's vel dei mei ppl'o
siue deus meus mirabilis eis. aut
deus meus miraculum eorum.
Eliasub: de⁹ me⁹ facturā icēdēs: aut
deus meus plasmationem conuer
tens.
Eliatha: de⁹ me⁹ tu vel de⁹ me⁹ veni
siue deo meo peccans: aut deo meo
tempus.
Eliathan: deo meo calēs vel dei mei
calidus: vel deo meo surgēs: aut dei
mei necessarius.
Elicu: vestibula vel maledicti: seu po
stes aut superliminaria.
Elida: deus meus nouit: aut scia dei

mei.
Elidad: dei mei patruus vel de⁹ me⁹
patruelis.
Elidahe: de⁹ meus scit ipsum esse vel
deus meus scit ipsum viuere: siue
deus meus nouit susceptos: aut de⁹
meus nouit suscipiendos.
Elidelach: aceru⁹ emissus germinis
vel emissio germinis aceruati: siue
deus meus scit portionem: aut deus
meus nouit particulam.
Eliezer. deus me⁹ fortis: vel de⁹ me⁹
adiutor. siue deo meo separatus aut
dei mei sanctificatio.
Eliphal. de⁹ meus mirabilis vel dei
mei miraculum.
Eliphaleth. de⁹ meus diuidēs vel dei
mei diuisio. siue deus me⁹ mirabili/
ter saluans viuentes aut deus me⁹
mirabiliter liberans pauidos.
Eliam. dei mei populus vel dei mei
congregatio.
Eliaman. de⁹ me⁹ donans vel deus
me⁹ dominans siue deo meo donāte
Elimas: trāsgredi faciens vel ad trās
gressionem ingrediens.
Elimelech ad regē vel ad pncipē siue
dei mei regnū aut de⁹ me⁹ regnator
Eliō. excelsus vel sublimitas siue dei
dolor aut deo inutilis.
Elinai: sublimis vultur vel excelsus
deuorator.
Elioreb. dei mei hyems. aut dei mei
tempestas.
Elisa. ad insulam aut dei mei saluatio
Elisabeth. dei mei septima. vel deus
meus cognouit siue dei mei iuramē
tum. aut dei mei saturitas.
Elisaph. dei mei specula vel de⁹ me⁹
speculator siue de⁹ me⁹ abscondens
aut dei mei absconsio.
Elisaph dei mei labiū vel dei mei vin
culum. seu dei mei speculum aut dei
mei angustia.
Elisaphan. dei mei lep⁹ vel dei mei he
ricius siue dei mei speculator aut dei
mei vinculum.
Elisabe. dei mei salus. vel deus meus
defendit me.
Elisama. deus meus adiuuit vel deus
meus exaudiuit.
Elisar. dei mei pnceps vel dei mei ve

lamen: siue pater meꝰ fortis: aut pa/
ter meus coangustās.
Elise. dei mei salus vl' dei mei ꝓtectio
Eliseth. dei mei salus. vl' deus meus
hic est. siue deus meus saluans vitā
aut deus saluans pauidos.
Elisua dei mei salꝰ vl' dei mei ꝓtectio
Elisue: idem.
Elisuer. dei mei murꝰ vl' deo meo cō
tinens. siue pater meꝰ fortis: aut pa/
ter meus coangustans me.
Eliud. deus meus dominus vel deꝰ
meus iste.
Elmadan. dei mensura. vel dei enu/
meratio.
Elmeleth. dei mei regnum. vl' deus
regnator.
Elmodad. dei regnatio vl' dei nati/
uitas.
Elmodad. dei mensura. vel ad ma/
trem eius precipuam.
Elmon. contemnens vl' contemptus
Elmon. locus vel ille. siue hic aut cō/
temnens me.
Elmondablathaim. cōtemnēs pala/
tas: aut cōtemptus opprobriū.
Elnatham: addens vel adiectio siue
ad dantē: aut dei donatio.
Elnathan: dei donatio vl' deo donatꝰ
Elo: deo vel deitas: siue exercitꝰ eius
aut exercitus eorū.
Elocuporia: turme militū l' opes eoꝝ
Eloi: deus meꝰ: vel deitas mea.
Eloim: deus eis vel deitas eorū.
Elom: exercitū fortitudinis vel exer
citatus fortitudine.
Elon: quercꝰ vel roborꝰ seu regio cā
pestris aut exercitꝰ fortitudinis.
Eloth: arietatio vl' arietis signū: siue
deo rūdēs aut dei temporalis.
Eliathba: vna absconsio vel nequaqꝫ
absconditus.
Elthaci: vanis vomitus vl' nequaqꝫ
vomens.
Elthec: ꝓferens vel ꝓlatio eorum.
Elthecem: ꝓtulit vel ꝓlatio.
Elthecem: proferens fontem vel pro
latio oculi.
Eltholed: natiuitas vel ad natiuitatē.
Eluan: exaltatus vel exaltatio.
Elud: gloriabūdꝰ vel accipiēs gloriā
Elul: dei dolens vel deū parturiens.

Hic m. post. e.
Maach: vallis vel ꝓfunditas
Emachim: valles vel ꝓfūdi/
tates eorum.
Emachuel: vallis diuina: vel ꝓfūdi/
tas dei.
Eman: callidus vel accipiēs siue ca/
lor eoꝝ aut formido eoꝝ.
Emath: formidās eos: vel acceptio
eorū. siue indignans rigide: aut in
dignator rigidus.
Emaththeus: formido eorū vel acci/
piens eos: siue indignās rigide aut
indignatio rigida.
Emaus: mater festinans vel deside/
riū consilij.
Emma: mater vel desideriū.
Emmam: mater eorum vel deside/
rans eos.
Emanuel: nobiscum deus vel nobi/
scum diuinitas.
Emmaus: mater festinans: vel desi/
derium consilij.
Emathasis: vallis concidens vel val
lis concisionis.
Emmer: verbū vl' sermo: siue sermo
cinans aut sermocinatio.
Emim: gentes vel populi: siue horrē
di aut terribiles.
Emmim: idem.
Emona: calor eius vel accipiens eū
Emor: asinus vel asineꝰ: siue loquār
aut amaricans.
Emorim: asini vel asinei seu loquen/
tes aut amaricati.
Emorith: mater lux mea vel deside/
rans desideriū.
Hic. n. post. e.
Na: fons vel oculus.
Ena: ecce hec sūt: vel ecce ocu
lus: siue fons ei aut oculꝰ eius
Enach: fortis vel potēs: siue gigas
aut terribilis.
Enachim fortes vel potēs: seu gigan
tes aut terribiles.
Enada: fons acutus vel oculi exacu/
tio siue fons sufficiens: aut oculꝰ te/
stimonij.
Enadda: idem.
Enadab: fons spontaneus vel oculꝰ
voluntarius.
Enadan: oculus iudicans: vel oculꝰ

iudicij.
Enagallim: fons tristicie vel ocu
vitulorum.
Enai: fons meus vel oculus meꝰ.
Enaim: ecce hec sūt vel ecce sunt oc
siue fontes eoꝝ: aut oculi eoꝝ.
Enan: nubes vel ecce hec sūt siue f
tes eoꝝ aut oculi eoꝝ.
Enarrath. ecce concepit vel ecce co
ceptio.
Enathan: ad dantē vel deo dāte: si
fons datus eis: aut oculus donati
nis eorum.
Enathon. dans gratiā vel danti gr
tia. siue fons datꝰ iniquus: aut oc
lus datus responsioni.
Encenia renouata dedicatio vel re
uamina dedicationis.
Endad. fons solitarius vel locꝰ su
tilis.
Endor. fons generationis vel oc
naturalis.
Enea. ecce ista vel ecce hec sunt.
Eneas. pauper vel miser siue resp
dens aut responsio.
Engaddi: fons hedi vl' oculꝰ tēptatō
Engallim. fons mūdās vel oculꝰ trā
migrās siue fons reuelatōis aut o
lus transmigrationis.
Enganni. fons horti vl' oculꝰ electiō
Engānim. fons hortorum vel oculi
elationis eorum.
Enibel gratia mea deo: vel gratia m
dei.
Enech. dedicauit vel dedicatio siue e
ficans aut cū deo ambulans.
Enochite. dedicātes vel dedicauerūt
ue edificās aut cū deo ambulante
Enom: ecce sūt vl' ecce hec sūt seu fon
robustus aut oculus fortitudinis.
Enon. cursus meroris vel oculꝰ me
ris. seu fons tristicie aut fons mu
murationis.
Ennon. cursus meroris vel oculꝰ in
quus seu fons tristicie aut fons mu
murationis.
Ennos. homo desperans seu inuocā
aut violentus.
Enremon. fons congregans vel oc
lus sublimis.
Ensames. fons solis vel oculus ma
dans humilia.

Incipit.p.post.e.

Epafras. crescens vel augmē/tum. siue frugifer aut equidē videns.
epafrodition: fertile vel frugiferum. seu fecunditas.
epafroditus frugifer aut fecūdus. seu fertilis aut fecunditas.
epicinia. supra luctū vel supra lugentia
epicurei. supra cutē vel supra curātes
eponecbon. supra vel supindumētū.

Incipit.r.post.e.

Eran: vacuefecit vel vacuefactio erastus. frater me9 videns vel fratris mei visio satis absur/dū vocabulū figuratū.
ereth. vigil vita vel effusus pauore.
ergab. lapis vel lapideus.
erioch: ebrietas vel solitudinē.
erma. anathema meroris vel anathe/ma tristicie.
erman. auferens vel ablatio vel ana/thema nostrum: aut anathematiza/tio gratie.
erimen. anathema tristicie vel anathe/matizans merorem.
erobon. dolor vel dolorum. siue in facie eorum. aut in facie dolorū.

Incipit.s.post.e.

Esaan. confirmās vel innitens siue sustollēs gratiam aut pla/smatio donationis.
esban. ignis in eo vel ignis in eis.
esbam. confirmo vel initor. seu inni/tens aut cōfirmatus.
esbim. volūtas meroris vel volūtas fortitudinis.
esi. incensum vel insule libatio.
esai. idem.
esaion. voluntas meroris vel cōsiliū tristicie.
eson. idem.
esimmai. innitens mihi vel confir/matio mea.
esongaber. voluntas vel iuuenilis. seu fortis operatio aut consilium cō/fortate tristicie.
esa. faciens vel factura.
esau. vanus vel frustra. siue rubens aut aceruus lapidum.
esaal. ignis marit9 vel ignea maritatio
esan. ignis in eo vel ignis in eis.
esben. vent9 vel flatus siue ignis va/nus aut ignis vet9.
esbon. flatus meroris vel cingulum tristicie.
escha. contemnens vel habitantes de/spectionem.
eschani. contemnentes vel habitātes despectionem.
eschaboth. ve glorie vel cecidit gloria seu ve glorioso aut gloriatio habet occasum.
eschol. botrus vel ignis omnis seu to/tus ignis. aut totus igneus.
esda misericors vel misericordia.
esdod. effusio vel incendiū.
esdom. incendia vel incendentes siue ignis patruelis aut ignis patrui mei
esdras. adiutor vel auxilium: siue mi/sericordia domini. aut misericordia matutina.
esdrelon misericordia dei vel miseri/cordia mea deus meus.
esdrin. addiuuans merentes vel mi/sericors iniquitatibus.
esebon. cingulum tristicie vel cogita/tio meroris.
esel. vicinus vel vicinitas.
eseli. vicin9 me9 vel vicinitas mea.
eselian. ꝓpe domin9 est vel domino propinquans est.
esemel. gemma vel electrū.
eser. plasma vel electio.
esphara. facturā aperiēs vel plasma/tio regionis.
esli. vicinus me9 vel vicinitas mea. seu factura laborans aut plasmatio laboriosa.
esmona. festinans vel festinatio.
esna ignis vel fecundās seu edisserēs aut edissertio.
esrai. indigena vel orientalis.
esribel. auxilium dei vel auxiliatus a deo.
esrom. sagittam videns vel sagitta vi/sionis siue irascēs fortis iaculo gregū
esron. atrium eius vel atrium eorum siue atrium tristicie aut atrium iudi/cantis iudicia.
esromite sagittam videntes vel sagit/te visionum siue irascentes aut for/tes iaculis gregum.
esronite. atria eius vel atria eorū. seu atria tristicie aut atria iudicantis iu/dicia.
estha. ignis vel cogitatio.
esthama. ignis manens vel cogitatio doloris.
esthamo. idem.
esthamoba. ignis manens vel cogita/tio dolorum eius.
esthabol. ignis gementium vel ignis parturientium.
esthabolite. ignee gemētes vel ignee parturientes.
esthabome. cogitans dolorem vel co/gitatio doloris.
esthabul. ignis dolentium: vel ignis parturientium.
esthomma. cogitans vel cogitatio: si/ue concitans aut contignatio.
esthemo. ignis manens vel cogitatio doloris.
esthemon. idem.
esthemoe. femina vel venter mulieris.
esthō. ignis meroris vel cogitatio ini/quitatis.

Incipit.th.post.e.

Ethai. robustus meus vel ꝓ/tectio mea.
ethaia. fortis dominus vel ꝓ/tectio domini.
ethalon. incunabula meroris vel re/positio tristicie.
etham. fortis vel robustus siue fortis eorum aut ꝓtectio eorum.
ethan. ascēdens vel ascēsio seu fortis dono aut robustus gratie.
ethani. robusti vel robustiores: seu for/tes dono vel fortes gratie.
ethebel. robustus deo vel ꝓtectio dei
ethema merēs vel lugens siue meror aut luctus.
ether formido vel incunabulum.
etheus. stupēs vel formidās siue stu/pidus aut formido.
ethi. metū vel timuerunt siue stupor: aut obstupuerunt.
ethei. metum vel timuerunt seu stupi/di aut obstupuerunt.
ethim. perfectio vel fortitudo: seu for/tis eis aut perfectio eorum.
ethiopia. caligo vel tenebre.
ethiopes tenebrosi vel caliginosi.
ethnici. pagani vel gentiles.

thuel: robustus deo vl' fortitudo dei

Dic. v. post. e.

Eva: ve vl' vita: seu clamitas aut mater viuentium.

Eubolus. cohabitator vel cohabitatio

Euchodia: apprehendens dominum vel apprehensio domini.

Eud. gloriabundus vel accipiēs gloriam.

Eudoma. apprehendens dominum ve' apprehensio domini:

Euech: ē vel desiderat: seu desiderās aut desideraui.

Euergens: torcular pessimum vel vera oppressio.

Eueus. ferus vel pessim⁹: siue ferox aut lapides colligens.

Eufrata: frugifera vel puluerulenta: seu equidez videns aut de cinere veniens.

Eufratites: crescens vel frugifer siue humus aut puluerulentus.

Eufrates. idem.

Euis ve mihi. aut calamitas mea

Euith. ferales vel feroces: : ue deside rāt aut desiderium meum.

Euil: stultus vel insipiens.

Euila. dolens vel parturiens siue stolidus aut in principio.

Euilath. idem.

Eulmerodath: stulte amarus: vel insipienter amaricans.

Euim. iniqui vel iniquitas: seu ve eis aut calamitas eorum.

Eumenis. orans viscera viri: vel cōmiscens ex ipīs assumptum.

Eunice. honorans vel honoramentū

Eupater: honoratos separans vel cōmiscens separatores:

Eupolemus. honorans ore cōtusos.

Eulis. cōmiscens ora malleatorum

Eurichon. ducens inferius vel commiscens deorsum.

Euthices. amens vel insulsus: grece autē dicitur fortunatus.

Euthicus idem.

Dic. x. post. e.

Exbathanis: solenne mandatuz humile vel leta domus responsionis.

Extasis. mente excedens: vel mentis excessio.

Dic. z. post. e.

Zaba: hysopus vel humilitas

Ezabi. hysopus me⁹: vel humilitas mea.

Ezabo: videns vel visio.

Ezazon. videns sursum vel videns i superioribus.

Ezead: videns seruitutem: vel fortis testificator.

Ezecha. auxilium vel confortatio.

Ezechias: auxilium domini vel confortauit me dominus.

Ezel videns deum vel fortitudo dei.

Ezer: auxilium vel fortitudo: siue separatus aut sanctificatus.

ezia: videns dominum vel fortitudo: domini.

Eziel. vidēs deum vel fortitudo dei.

ezion. videns dolorem vel vidēs iniquitatem.

ezir sanctificatus vigilem: vel fortitudo vigilie.

ezrael: semen dei vel atrium: siue auxilium dei aut auxiliatus a deo.

ezrai. seminans mihi vel atrium meū

ezraites: atrium meum vel seminator meus.

Ezras. auxilium vel seminator.

Ezrel. semen dei vel auxiliator deus.

Ezri. semen meū vel auxiliator me⁹.

Ezricham. semen meum vel auxiliator meus necessarius.

Ezriel. semen meum deo vel auxiliator meus deus.

Ezro. semen eius vel atriū eius: siue auxilians cū aut auxiliatus ab eo.

Sequitur de incipientibus ab f. littera.

Face. aperiens vel oris assūptio.

Facee. idem.

Faceia. aperiēs domino vel assumēs deum.

Facia. aperiente domino vel os assumens ei.

Fachud. visitans vel visitatio.

Fada. redemptus vel redemptio.

Fadai. redemptus meus vel redemptio mea.

Fadaia. redemptus domino vel redemptio domini.

Fadassur. vallatus vl' redemptio fortis seu redimens angustiatos aut redemptio acerbitatis.

Fadassurite. vallati vel redemptiter seu redimens angustias aut redemptiones acerbitatum.

Fadath. redimens tempus vel r... ptio peccatoris.

Fadias. redemptus domino vel redemptio domini.

Fado. redimēs cū vel redemptio

Fadon. redimens merentes vel redemptio iniquitatum.

Fagiel. occursio dei vel occurrit n... deus.

Fagur. hiatus vel os pelliceum: occurrens lumini aut occurren... cendio.

Fahad. euidēs testis vel opari⁹ v...

Faded. idem.

Falathi. saluator me⁹ vl' saluatio...

Falaia. cadens dño vel occasus...

Falasar. cadēs pnceps l' occasus...

Faldas. cadēs germē vel ruina... pertatis.

Faleam. cadens populus: vel oc... sus eorum.

Falce. diuidens vel diuisus seu... fit me aut diuisio mea.

Falel. cadēs domino vel occasus...

Falesar. cadente principe vel occa... arbonis.

Faleth. saluans vel saluatio siue c... sus vite aut cadens pauore.

Falethi. saluans me vel saluatio... seu occasus vite mee aut caden... uore mei.

Falnasar. cadens princeps vel oc... sus inutilis.

Falon. cadens merore vel casus i... quitatis.

Falonites. cadens murmurans: casus inutilis.

Falthi. euadens vel liberatus siu... uatori meo aut saluationi mee.

Falthias. euadens a domino: vel... beratus domini seu saluat me do... nus aut salus mea domino.

Falthiel. euadens a deo vel libera... dei seu saluat me de⁹: aut salus n... deo.

Fallu. mirabilis aut admiratio.

Falluite. mirabiles aut admirant...

[F]anuel: contemplans deū vel facies ei.
[F]ara: ferox vel ferus: siue onager: ut ferocitas.
[F]arai: gluto vel insaciabilis siue ona er me⁹: aut ferocitas mea.
[F]arao: nudauit virum vel dissipauit eum: seu denegans virum: aut di/ ooperiens eum.
[F]araonecbao: denudās pcussus vel issipans p:eparatos: seu denegās ercussionē aut discooperiens pre arationem.
[F]ras. auctus vel succrescēs seu di/ dens aut diuisio.
[F]arasim. succrescēs eis vel augmen m eorum: seu diuidens eos aut di sio eorum.
[F]rati: hiatus vel hiauit seu hiante e aut hiatio mea.
[F]rathon. hiatus iniquus vel auola is tristicie.
[F]renath. discessio mea vel vitulus ginatus.
[F]res diuidens vel diuisus seu dissi ns aut violentus.
[F]esite. diuisi vel diuidētes. seu vio iti aut dissipantes.
[F]sar. talpa vel fodiēs. seu dissipās ut dissipatio.
[F]isci. diuisi vel diuidentes. seu vio iti aut dissipantes.
[F]nath. discedens a me vel vitulus ginatus.
[F]os. violentia vel dissipatio.
[F]sandatha onager abūdās donis l feritas egressa sufficiens.
[F]sath. onager cerarius vel feroci/ t. p:euaricationis.
[F]sathei. onagri contrarij vel feri p ificatores.
[F]sin. sermocinās vel sermocinatio
[F]uda. ferocitas iudicis vel cōsilio i licantis.
[F]uē. ferocitas vel concisio.
[F]urin. feroces vel concisi.
[F]ae. trāscēdēs vel trāscensio. siue ansgrediēs aut trāsgressio.
[F]e. transcensio vel transitus. Pro i fase nostri pasca legunt.
[F]a. transiēs eū vel transcensio ei⁹
[F]. transgrediens eum vel trans/ gressio eius.
[F]aseth. transgresso: vel transgressus siue transgrediēs augures aut trāsgressio augurum.
[F]aselida. trāsgressio vtilis vel trans/ grediens edificatos.
[F]aseron. transgrediēs mōtes mero/ ris vel trāsgressio iracūdie inique.
[F]asph a. aperiens subito vel dolatio assumptionis.
[F]asga. dolatus vel excisus. siue ab/ scisio.
[F]aso:. transiens montes. vel transi/ tio iracundie.
[F]asta. transitus veniens vl' transcen sio venientis.
[F]assur. pasto: vndiq3 vel aperiens acerbitatem.
[F]ath. clima vel plaga velut cum dici mus. septētrionalis plaga vel me/ ridiana regio.
[F]athaia. clima domini vel plaga do/ mino. siue aperiens dominus. aut apertio domini.
[F]athmoab. aperiens ex p̄re genitos aut apertio de patre genito4.
[F]athiel euadēs a deo vel latitudo dei seu aperiens deus aut apertio dei.
[F]athuel. idem.
[F]athures. decepti calcatus vel calcati deceptio siue buccellā cōfirmans.
[F]au. nihil vel subito seu eructās. aut eructatio.

F

¶Dic. e. post. f.
[F]E: disciplina: vel os ab o:e. si ue erro:. aut decipula.
[F]eben. o:e edificans vel deci pule filia.
[F]edabel. redemptus deo vel redem ptio dei.
[F]ego:. hiauit vel o:is pellis. siue os pelliceum. aut o:is hiatus:
[F]eldas. excludens frenum vel exclu sio retinaculi.
[F]elech. saluatus domino vel viuifi/ catio domini.
[F]eleias. ruina vel deiectio.
[F]eleth. excludens vel mirabilis. seu viuificans. aut saluatio.
[F]elethe. excludēs eū vel mirabilis ei
[F]elethi. saluās me vel mirabilis mi/ hi seu excludētes aut viuificantes.
[F]elethia saluat⁹ dño vel saluatio dñi seu excludēs dñs aut mirabilis dñs
[F]elethite. excludentes vel saluati seu mirabiles aut viuificati.
[F]elit excludēs vel saluat⁹ seu mirabi lis aut viuificatus.
[F]elicē ruinā facture vel timo:e3 eius Non est latinū sed heb:eū.
[F]elmonialinon. ille vel iste locus. si/ ue nescio qs. aut nescio qualis.
[F]ellon cadēs mero:e vl' cas⁹ iniqtat'
[F]ellonites. cadens murmurans vel casus inutilis.
[F]ellonem. faciem dei vel faciē meā.
[F]elthi. euadens vel liberat⁹ seu salua to:i meo aut saluationi mee.
[F]elthias. euadēs a dño vel liberat⁹ dñi seu saluat me domin⁹ aut salus mea domino.
[F]elgon: diuidēs vel diuisio seu disse cans aut dissectio.
[F]enach motus vel minuens.
[F]endagar conuersa generatio vel cō uersio generationis.
[F]enenna. conuersa vel conuersio.
[F]enicis nutus vel abnuerūt.
[F]enidū. disciplina ascendentium vel disciplina ascensionis eo4.
[F]eo:. os iracūdū vel disciplina lumi nis seu erro:is forame aut discipli/ na montium.
[F]ere3eus separatio. vel disseminatio siue separat⁹ aut disseminat⁹.
[F]ere3ei. separati vel disseminati: siue separātes aut disseminato:es.
[F]eros. dissipās vel violentus. siue dissipatio aut violentia.
[F]ersur. violētia angustie vel dissipa tio acerbitas.
[F]ese. transiens vel transcendēs. siue os aut odo: flo:ens.
[F]esse. idem.
[F]esga. dolatio vel p:escitio. siue o:is muti. aut o:is multi.
[F]eso: os nigrū vel erro: facture siue laque⁹ fo:tis aut disciplina angustie.
[F]estus. o:e multo4 vel os multitudi nis. Et hoc latinū nomen violēter heb:aice figuratum est.
[F]esur. os acerbū vel laqueus siue er rās robust⁹ aut disciplina discretōis
[F]eth. aperiens vel apertio.

Fetha: aperi vel aperite: siue aperiēs eum aut apertio eius.
Fetheste: diuidens: vel discooperiēs siue os inclinans: aut libic⁹ vitulus
Fethcia: aperiēs dñm vel aptio dñi.
Fethmoab: aperiēs ex parte genitos vel apertio de patre genitorū.
Fethoras: os turturis vel ore explorans seu buccella luminis: aut oris exploratio.
Fethros dissoluēs mensurā vel dissolutio mensure.
Fethrosim: dissoluens mensuraꝫ eis vel dissolutio mensure eoꝝ.
Fethrusim: idem.
Fethuel: aperiēs deo vel latitudo dei
Fethusim apiēs eis vel latitudo eoꝝ
Feziel: os meū dei vel os meū deus: siue os germinans deo aut os discipline dei.
Fezielite ora mea dei vel ora mea de⁹ siue ora germinantia deo: aut ora disciplinarum.

Hic. i. post. f.

Fabiroth: cor nobiliū vel cor nobilitatis.
Fichol: os oē: vel os oium.
Ficnon: ori ficto vel ori eoꝝ siue coniūctio aut os alligatū.
Figelus: cōtrari⁹ vel occurrens.
Figolus: os pncipis: vl' os pcipuū.
Filadelphia: saluās herētē dño vl' saluans adhesionem dñi.
Filarches: declinās principē: vel declinatio pncipis.
Filemonen: mire donat⁹ vl' mira donatio: siue os panis eoꝝ: aut panis oris eorum.
Filetus: declinās vel declinatio: siue os meū: aut caro mea.
Filippus: os lāpadis vel os manuū
Filippis: os manuū vel os lāpadarū
Filippēses ora manuū l' ora lāpadaꝝ
Filistea: cecidit vel cadēs potione seu ruina duplex aut ruina poculi.
Filistijm ceciderūt vel cadētes potōe seu ruina duplex aut ruina poculi.
Filogolus ore pcipuus vel os meuꝫ ei mortuum.
Filethor. cadēs ꝟga vel casus lectuli
Finees ori parcens siue os requieuit aut ori pepercit.
Finees. os mutū vel os silēs: siue os augurās aut oris auguriū.
Finon. os meū inutile vel os meum ineptū ab ore non ab osse.
Fisidia os sonans vel oris sonit⁹: seu cognoscens dominum: aut cognitio domini.
Fison. caterua vel os pupille siue os mutatū. aut oris mutatio.
Fithon. subito vel subitane⁹. siue os abyssi: aut ore profūdus.
Fithonia subita vel subitanea siue os abyssi aut oris pfunditas.
Fithonissa. idem.
Frigia: scindens pecora vel scissio pecorum.
Frigenses: scindentes pecora vel scissiones pecoꝝ.

Hic. o. post. f.

Foereth: euidenter occidens vel operari⁹ exterminator.
Focereth: euidēter occidens me vl' opari⁹ exterminator mei.
Fodasur: vallatio vel fortis redēptio
Foeden ore edificās vl' discipline fili⁹
Fogor. hians vel hiatus: siue os pelliū aut os pellicеum.
Foha. hic aduerbiū loci vel rubū siue sonitus aut apparebo.
Fobij. euidens vel operari⁹.
Foratha ferus tempore vel ferocitas peccatoris.
Forthomin: diuisio perfecte gl'ie populi vel diuisio pfecta ppl'i gl'iosi.
Fortunat⁹. diuidens perfecte: vel diuisio perfectionis.
Foscch. dolatio vite: vel abscisio pauoris.
Fosga: dolatio vel abscisio siue os mutū vel os multū.
Fothiel. hic declinans deū.
Fohel. hic declinatio dei. Hic aduerbiū nō pnomē.

Hic. v. post. f.

Fuha. labia eius vl' induite eū siue induitio ei⁹: aut declinatio oris eorum.
Fuhabite: labia coꝝ vl' induite eos siue indumēta eorum: aut declinātes ora eorum.
Ful. addens vel adiectio siue cadens aut ruina.
Funi. os meum vel os mihi. ab ore non ab osse.
Funiel. os meū deo. vel os meum ei
Fur. fors vel vrna.
Fura. frugifer vel laguncula. siue eius aut vrna eius.
Furim. fortiū vel vrnarū seu fors aut vrna eoꝝ.
Futh. labia vel induite siue indu aut declinatio oris.
Futhifar oris inclinatio vl' os incl ad desiccandum.

Seqr̄ de noib⁹ incipiētib⁹. a. ꝟ

Gaa. vallis est⁹ vl' vall' est
Gaad. abijciēs futute uelata testificatio.
Gaal. abiectio vel reuelatio.
Gaala abijciēs cū vl' reuelatio e
Gaā. abijciēs ppl'm l' reuelatio seu vallis est⁹ eoꝝ aut vall' estuā
Gaas. cōmot⁹ vel cōmotio.
Gaasar comota tēpestas vl' cōm
Gaba. vallis vel procliuiū.
Gabaa vallis ei⁹ vel pcliuium e
Gabaab vallis patrui l' collis pa lis. seu vallis testificās. aut pd seruiens.
Gabaath vallis pcti vl' pcliuiū
Gabai. vallis mea vel pcliuiū me
Gabao. vallis alta vel procliuium lime.
Gabaon. vallis mesticie vel prod iniquitatis.
Gabaonite. vallis mesticie vel pr ues iniquitatis.
Gabath sepes vel colonie siue in bus aut in colonijs.
Gabatha collis alt⁹ l' pcliuiū subli
Gabathite colles alti vel procliuia limia.
Gabathon. collis mesticie vel subl tas eorum.
Gabee. collis sublimis vel collis limium.
Gabelus. vallis deo festinās vel lis diuini consilij.
Gaber. vir vel iuuenis vel fortis.
Gabis altitudo confusionis vel alt fusio.
Gabli. terra allophiloꝝ vel terra i cuncisorum.
Gabriel. virt⁹ mea deus vel fortit dei seu cōfortauit me de⁹ aut con tatio mea deus.

iboam sublimitas vel altitudo.
id. succinctus latro vel succinct⁹ la/
runculus.
d temptatio vel in euentu seu felici
er aut in fortuna.
ddite succincti latrones vel accin/
ti latrunculi.
dite temptati vel fortunati seu feli/
es aut in euentibus.
dda temptatio vel accinctio.
ddam: temptatus populus vel ac/
inctio populi.
ddel. hedus dei vel temptat⁹ de⁹
der murus vel sepes.
dera. murus ei vel sepes eius.
derite. muri vel macerie.
deroth. sepes respondens vel ma/
ria temporalis.
gad concisio vel accinctio siue nū
us aut expeditus.
ldi. hed⁹ me⁹ vel accinctio mea si/
accint⁹ me⁹ aut tēptatio mea.
ldite. hedi mei vel accinctiōes mee
e accincti mei aut tēptatiōes mee.
ldiel. temptauit me deus vel accin
io mea deo.
ldielite tēptati deo aut accincti dei.
ldis. accinctus vir vel temptatio/
m assumens.
lor. accinctio luminis vel tempta/
iracūdie.
r. vorago consurgens vel deuo/
tio resurrectionis.
vallis vel preruptū seu deuorās.
t vorago.
. exultans vel exultatio.
. vallis vel collis seu deuoratio.
ath. exultans tempore vel exulta/
responsionis.
oth. valles vel colles seu voragi/
s aut deuorationes.
is. mobilis vel cōmotus seu val/
lis aut defensibilis.
acervus vel inuolutio.
ad. tumulus testis vel acervus te
nonij siue trāsmigrātes testes aut
nsmigratio testium.
adite. tumuli testiū vel acerui te
moniorū siue testes trāsmigrātes
t testiū transmigrationes.
dad vet⁹ hō vel vetustas sola.
ditbim. vetuste aque vel possessi

ones aquarum.
Galal. volutabrum vel volutatio
galali. volutabra vel volutatiōes seu
volutabrū meum vel volutatio mea
galalai. volutabrum vulturis vel vo
lutatio deuoratoris.
galathamai. aqua possessa vel aq̄ pos/
sessio.
galathia. magnifica vel translata siue
transmigratio: aut transmeatio.
galathe. magnifici vel trāslati seu trās
meantes: aut transmigrati.
galathenses: idem.
galgal. rota vel reuolutio.
galgala: collis preputiorum vel collis
circuncisionis.
galgala. rota eius vel reuolutio eius
siue volutabrum aut inuolutatio.
galgalis. rota viri vel reuolutio assū
ptionis.
galgalis volutabris vel reuolutōibus
seu rotis: aut inuolutationibus.
galilea: rota vel volubilis siue trans/
means: aut transmigratio facta.
galilei. volubiles vel rotati siue trans/
meantes: aut in trāsmigratiōe facti.
galim: acerui lapidū vel loca palustria
galiloth: reuolutiones: aut trāsmigra
tiones seu reuolutio t̄pis: aut trans
migratio respondentis.
gallim. transferens vel trāslata seu trās
ferens. transferentes: aut translatio
transmeantium.
gallim: mūdatio vel reuolutio siue trās
ferentes eos: aut trāsmigratio eorū.
galion. transferens iniquitatē vel trās
latio inutilis.
gamalias: redditio domini vel retri/
buet mihi deus.
gamaliel: redditio dei: vel retribuet
mihi deus.
gamarias: retributio domini vel re/
tribuet mihi dominus.
gamul: retribuens vel retributio.
gamuel. retribuens deo vel retribu/
tio dei.
gan: hortus vel elatio:
ganges. hortus complutus vel elatio
irrigata.
gani. hortus meus vel elatio mea.
ganim. horti vel elationes.
gaom. vallis estus vel vallis cōmota

seu vallis estuās: aut vallis cōmotiō
gara: ruminās vel peregrinus.
garab. scabies vel scabiosus siue inco
latus multus: aut incolatus multorum
gareb. idem.
gareth. alienus descendens vel alie/
na descensio.
garizim: diuisio vel abscisio.
gariz. accola vel aduena eius seu diui
dens eos: aut prescisio eorum.
garim: alienus directus vel incolatus
humilitatis.
gaspha. vallis eructuans vel commo
tio subita.
gatham. tangens risit vel tangentis
risus: siue tactus ridentis: aut risus
tangentium.
gather: torcular videns vel accola ex/
plorationis.
gatheron. torcular videns dolorē vel
accola explorans iniquos.
gatheron: torcular vidēs tempore vel
accola explorans responsionem.
gatherothbhe: torcular videntes tem
pore. vel accole explorantes respon
sionem.
gaulon. volutabrum vel volutatio: si
ue inuoluens eū: aut inuolutio eius.
gaza robusta dñi vel fortitudo eius.
Sciendū tamē q̄ hoc nomē apud
hebreos. g. lrām in pncipio nō hʒ ſʒ
incipit a vocali ain. & dicit aza non
gaza subtracta. g. littera.
gazabar. robustus filius vel fortitu/
do filij. Mixtum est ex hebreo et
syro.
gazan. nux vel amygdalū seu robu/
stus dono aut fortitudo gratie.
gazara diuidēs eū. aut prescisio eius
gazarias diuidēs virum vel prescisio
assumptionis.
gazee. archa dei vel fortitudo ei⁹.
gazei: robusti dño vel fortes eius.
gazenses. idem.
gazem. roborās eos vel fortitudo corum
gazer. robuste consurgens vel forti/
ter vigilans.
gazera robuste consurgens ei vel for
tis vigilia eius.
gazer p̄scisus vel diuisus siue prescisio
aut ordinatio.
gazera. diuidens euʒ vel p̄scisio eius

siue ordinans eum aut ordinatio eiꝰ
Gazer. tonsor vel tonsio. Ipse ē nabel carmeli cuiꝰ vxorē accepit dauid

G ¶Hic.e.post.g.

Geba: vallis vel prodiuium.
Gebal. preruptum vel deficiens siue vallis vetus aut vorago exterminans.
Gebar fodiēs filios vl' effossio filiorꝫ
Gebeth. vallis fortitudinis vel collis testimoniorum.
Gebethon: vallis mesticie vel collis merentium.
Gebin: fossa vel effossio.
Gebin: fosse vel effossiones.
Geboch: lucta vel arena siue puluis aut inutilis.
Gebel: accinctꝰ deo vel maceria dei.
Geddel: temptans deo vel accinctio dei.
Gedelias: magnificꝰ domini vel magnificus domino.
Gedeon: circuiens in vtero vel experimentū iniquitatis siue temptatio humilitatis mee: aut tēptatio iniquitatis eorum.
Gedera: spes vel maceria.
Geddi: temptatus vel accinctio.
Gedmihel: accinctio dei vel fortunatus deo.
Geddo accinctio vel temptatio.
Gedor: accedens vel applicans siue sepium: aut maceriarum.
Gedori: accessus meus vel applicatio mea siue sepes mee: aut maceriarum mearum.
Gedud: latrūculus vel expeditus: siue accinctio aut latronum cuneus.
Gedur sepes ignea, l' maceria icēdēs
Gehēna vallis ennō vl' vallis gratuita seu de valle sūt aut vallis tristicie.
Gelboe: volutatio vl' decursus: siue aceruꝰ pluens aut aceruꝰ pluuiarū.
Gelon: migrans vel migratio.
Gelōites trāsmigrās l' trāsmigratio
Gemallus: vallis salsa vel vallis salis seu mare aut amaritudo.
Gemalli: idem.
Gemallite: valles salse vl' valles salis seu maria aut amaritudines.
Gemela: vallis salsa vel vallis salis
Gemuel mare dei vel amaricās dñi.

Gennasar: ortus principiū vel natiuitatis initium.
Genebath, ortus filius vel principiū filiorum.
Genesar: ortus vel principium: siue inita natiuitas aut initiū natiuitatis.
Genesareth: idem.
Genneus: ortus germinis vel p̄ncipium motionis.
Genthon: ortus responsionis vl' p̄ncipium humilitatis.
Gedeon: pectus vel preruptum.
Gera: incola vel peregrinus siue ruminans aut incolatꝰ.
Gerra: incolatꝰ vel peregrinatio.
Gerara. incolatus visio vel ruminatione vidit.
Geraris: aduene ꝓpinquantes.
Gerasem: suburbāi vel coloni ibidē seu icole mei aut pegrinatiōes mee.
Gerreni: incole vel peregrini.
Gergeseus ꝓpinquans aduena vel colonū eijciēs: siue colonū applicās aut colonie applicatio.
Gerian: ruminans domino ē vel peregrinus domini est.
Geriel: ruminās deo vl' pegrinꝰ dei
Gerimoth: timens mortem vl' metuens altitudinem mortis.
Gernanꝰ: ruminans quid cōsilij vl' peregrinꝰ complens numerū.
Geron: accola inutilis vel ruminās iniquitatem.
Gersan: aduena vel alienus: siue ꝓfugi aut eorum eiectio.
Gersanite: aduene vel alieni: siue ꝓfugi aut eorum eiecti.
Gersu aduena domini vl' alienꝰ dño
Gersen: aduena ibi vel eiectio eorū.
Gerseni: aduena meus ibi vl' electio mea eorum.
Gersonni: idem.
Gersonite: aduene ibi vl' eiectio eorꝫ
Gerusa. pegrinatio vel incolatꝰ siue ruminans aut ruminatio.
Grecia: incolatus vel ruminatio.
Greci: incole vel ruminantes.
Gregoriꝰ: grece latine vigilantius.
Gesbaam: defluēs vel sedens in populo siue populꝰ despiciēs aut populus sedens in tenebris.
Gessen: terra compluta vel hymber

vicinus: siue appropinqua
tationi: aut appropinquan
tioni eorum.
Gessemani: vallis pinguis:
lis pinguedinum.
Gessori: applicans lumē mi
plicans dirigentem me.
Gessur: applicans lumen ve
cans dirigentem.
Gessuri: applicans lumen
applicās dirigentem me.
Gessuri: iuxta lumen vel vi
Gessurim: iuxta lumen meu
plicantes e lumine meo.
Geth: torcular vel opprimen
Gethcus: torcular vel oppm
oppressus aut oppressio.
Gethaan: defluēs gēs vel de
populus.
Gethaasar: humi vel fossū siu
lar eius aut effossio eiꝰ.
Gethai: opprimens signū ve
laris consumatio.
Gethai: torcular populi vel
mens ppl'm: siue applicueru
aut applicatio eorum.
Gethedelthi: torcular egenū
pressio paupertatis.
Gethepher: torcular separās
pressio dissemanationis.
Gethei: opprimentes vel tor
Gethma: torcular frangens
pressio congregationis.
Gether murale vel sepes siue
aut circundatio.
Gethera murꝰ eiꝰ vel circūda
Gethremon: torcular excelsu
oppressio sublimitatis.
Gethremon: opprimens vel
lar mali punici.
Gethsemani: vallis pinguis v
lis piguedinū siue opprimēs
hūile aut torcular famose audi
Gethsen: opprimēs pupillā
cular coccineum.
Gezabel: ē iter vel ē fluxꝰ sangi
Gezabel. fluxus vanus vel
sanguine siue cohabitatrix.
Gezem: vicinus palpatiōi vel ap
pinquans plantationi.
Gezphe: robustus laqueus vel
titudo discipline.

Gezon: flux⁹ doloris vł cohabitatio iniquitatis.
Gezonites: fluens merorē vł cohabitator inutilis.

¶ Hic.i.post.g.

Giderotb: sepes uel maceria.
Giderothaim: sepes duorū vel macerie bine.
Giezi: vallis visio vł ꝑruptū videns
Gigaal. redemptio uel redemptus.
Gilon: migra uel migrans.
Gilonites: transmigrans uel trāsmigratus.
Gimel: plenitudo uel retributio.
Gineth: ort⁹ vite uł ꝑncipiū pauoris
Gio: luctatio uel luctare.
Gion: luctatio uel harena.
Gir: diuisio uel ꝑscisio.
Gissai: sacrificans uel sacrificium.
Guidum: inflatio uel ascensio.

¶ Hic.o.post.g.

Gatha: gens peccatrix uel populus peccatorum.
Gob: lacus uel locusta.
Godolias: magnificans dominū uel magnificus domini.
Godoliati magnificentia peccati mei vel magnificus in tempore meo.
Gog: doma uel tectum.
Gohel: ꝓpinqu⁹ deo uł redēptio dei
Goim: gens uel populi.
Golaz: transmigrans eos uł volutatio eorum.
Golgotha: locus calui uł locus caluarie. Syrum est non hebreum.
Golias: transmigrās uł transmigratio seu reuelās eos aut robust⁹ eoꝝ.
Goliath: idem est.
Golim: acerui uel loca palustria.
Gom fouea uł decipiens: siue laqueus et decipulā.
Gomer: assumptio uł ꝑfectio siue cōsummatus aut consumatio.
Gomor: perfectio siue cōsolatio uł ꝑciens aut venundatio. Mēsura ē antiquorum que mensura est decima pars ephi.
Gomorra: cecitas uł seditio seu timēs populū aut timor popularis. Et sciēdum ꝙ hec nomen in hebreo nō habet .g. litteram: sed scribit per vocam ain & dicitur aomorra.
Gonath ortus peccati uel arrogantia temporalis.
Goneabat furtum filie uel furās filiā
Gom. horti mei uel arrogantie mee:
Gorgias: diuidens luctā uł ꝑscisio luctantium:
Gortinā: ꝑscidēs dona uel diuidēs castra eorum.
Gosem: applicans eos: uel appropinquans plantationi eorum
Gosen: applicans eos uł applicatio: siue appropinquans palpationi aut appropinquans plantationi.
Gosnā: applicata uel iuxta eam: siue applicans aut applicatio.
Goson: appropinquās palpationi uł appropinquans plantationi.
Gothoniel: torcular respōdēs deo uł oppressio applicans signo.
Gothor: murus uel circundatio.
Gozar: amigdalum uel nux eoꝝ. siue tonsio aut fortitudo eorum.

¶ Hic.u.post.g.

Guhel: propinquans deo uł redemptio dei.
Gubelite redemptio dei uł ꝓpinqui deo.
Gulias: ꝓpinquus domino uł redēptio domini.
Gun: hortus meus uł arrogātia mea
Gonite: orti mei uel arrogantie mee
Gurbaal: diuidēs viros uel ꝑscisio vetustatis.

Sequitur de nominibus incipientibus ab. H. littera.

Haben: in filio uel in ꝑncipio
Haber pticeps uł participatio: siue cōmisit: aut certamen iniit.
Haberite pticipes uł participatiōes seu cōmiserunt aut certamen inierūt
Habi: pater meus vł frater me⁹ iste.
Habiel. pater me⁹ de⁹ vel frater me⁹ dominus.
Hachan. necessitas vel necessarium
Hacharan. turba vel turbatio.
Hachin: retinens eos vł retētio eoꝝ
Hachor. excelsum vel sublimitas.
Hadada test' vł vsq₃ ad testimoniū.
Haditū: inundans pessimos vel inundatio pessimorum.
Hadrehel. greges dei vel aggregati deo.
Hadrin. testis mensure vel inundās mensuratio.
Hafar ira vł puluis: siue humēs aut fodiens.
Hafara: taur⁹ vel vitul⁹: siue puluis eius aut fodiens eū.
Hafarim: mare effodiens vel maris effossio.
Haga: loquens vel meditans: siue locutio aut meditatio.
Hagegath. annuncia vel annūciatio siue accinctus aut latrūculus.
Hagiel aduena meus vel incola dei.
Habilō: vita vallium quercuum vel questio vite roboree.
Habul. iste dolens vel vitā ꝑturiēs
Hai. vita vallium vel questio vite.
Haia: vita vallium eius vel questio vite eius.
Haiam. vita vallium eoꝝ vel vita questio eorum.
Hailon vbi erāt vrsi vel vbi vrsi sūt
Haiman. vita valliū mirandarū vel questio vite mirabilis.
Hain. fons vel oculus.
Haio. vita vallium eius vel questio vite eius.
Halaa. fermentū eius vel cōsternās eum.
Halaac: portio vel pars mea: siue lubricū aut impeditio.
Halasa: triplex vel cōsternata: siue cōsternās aut cōsternatio.
Halda: deprecans dominū vel deprecatio domini.
Halus: fermentum vel consternatio
Hamas: indignās vel furens: siue furor aut indignatio.
Hamiel populus meus deo vel populus meus dei.
Hamora. populus scitus vel populus illuminans.
Hamul. calefact⁹ ros vel calefactio roris siue populus dolens: aut populus parturiens.
Homulite: calefacti rores vel calefactiōes irrorationū seu populi dolentes aut populi parturientes.
Hanam. respondēs ppl'o vel responsio populi.

Hanan. reddens donum: vel respōsio gratie.
Hanath. reddens vel respondens: seu reddidit aut respondit.
Hanebgaba. sollicitās vel humiliās siue sollicitauit aut humiliauit.
Haniel. paup dei vel respōdēs deo.
Hanon. respondens merori vel reddens iniquitatem seu reddens dolorem aut responsio inutilis.
Haoi. spine vel compunctiones.
Haoites. spina vel compunctio.
Haphron. puluis meroris vel terra inutilis.
Harada. miraculum vel admiratio.
Harem. filius meus vel filiatio mea
Hares. testatio mea vel testamentū.
Harun. exaltatio vel exaltatus.
Hasermoth. atrium mortis vel atriū angustie.
Haseroth. atria vel vestibula seu ville aut beatitudines.
Hason. festinatio vel festinantes.
Hathat. ramus vel dissipatio siue testimonium aut dissipator.
Hatharoth. circuli vel corone.
Hathoniel. respondens deo: vel respondit ei deus.
Hauna. ipā iniquitas: vel susceptio iniquorum.
Hausn. fons vel motio siue subuertens eos aut subuersio eorum.
Hauil. stulticia vel insipientia: siue stultus aut insipiens.
Haueth. sedens vel cōmoratio: seu vinculum aut incunabula.
Haran. claudꝰ vel irascens siue claudicans aut claudicatio.
Harath. medicus vel medicamentum.
Haria. videns vel ꝓuisio.
Hazaç. continentia vel apprehensio siue continens aut apprehēdens.
Hazbi. mendacium vel iniquitas.
Hazeb. pergens vel abiens siue ꝓfectio aut ꝓficiscens.
Hazuba. deserta vel relicta: siue desertio aut relictio.

Hic. e. post. h.

E. esse vel viuere.
He. ipā vel ista siue suscipiens aut susceptio.

Heber: victor vel trāsiēs: siue transitus aut transitio.
Hebreus: vincens vel trāsitor: siue trāsiens: aut transitorius.
Hebion: paupculus vel paup sensu
Hebionite: paupculi vel paupes sēsu
Hebri: victor meus vel trāsitio mea
Hebron incātās vel icātatio: siue cōiugium: aut visio sempiterna.
Hebronite ꝯiugati vel icātatores: siue icātatōes: aut visiōes sēpiterne.
Heccethan: ipse mēte excedēs vel iste suscipiens humilitatem.
hedai: ornatꝰ mihi ł voluptuosꝰ meꝰ.
Heddo pauidꝰ suꝰ ł testificator vite.
Hefer: fouea vel ꝑcipitium.
Heie: qui est vel q existit.
Hela: vallis quercꝰ vel maledictio.
Helai vallꝭ q̄rcꝰ mee ł maledicta mihi
Helam: abiectio vel superliminare
Helam. oppositi vel compositi.
Helan: deo gratus vel dō donatꝰ seu vallis q̄rcus. aut roboratus gratia
Helbid. dei filiꝰ: vel dei excelsus
Helchal. portio vel porticula.
Helchana: dei zelus vel dei possessio
Helcheia. ps dño vel vindicatꝰ dño.
helchese. aduocata vel aduocatio.
helchesens. aduocans vel aduocatus
helchi. ptitꝰ mihi vel vendicatio mea.
hechian. pars domini est vel vendicatio domini est.
helchias. ps dñi vel vendicatus dño.
heldaa. atriū eius vel exacuens eū.
heldad. atrium vel exacuens.
heldai. atriū meū vel acutio mea.
helcanā. dei mei donū vel dī mei grā.
helad. acceptio glīe vel accipiēs glřam
helem. postes vel secula seu vestibulū aut superliminare.
helesa. cōsternatio vel cōsternatus.
helles. exiens vel exitio.
hellesmoth. grece exodus: latine autē exitus mortis.
helleth accipiens vitam vel susceptio pauoris.
helphaal. deo exclusus vel dei mutatō pauoris.
heli. deus meus vel deitas mea.
helia: deus dñs vel dei dominatio.
heliab. deꝰ meꝰ př vel dei mei přnitas
helias: deꝰ dñs vł dei dñatio: siue ascendens dñs: aut robustus domi[…]
heliasaph. dei mei collectio vel d[…] congregatio.
heliasaphan. dei mei facies vel d[…] conuersio.
heliatha: deo meo peccans vel de[…] temporalis.
heliathi. deum meum videns v[…] mei visio: siue dei mei auxiliu[…] dei mei fortitudo.
helizel. deo meo ptitꝰ vł dī mei p[…]
helihel. deꝰ meꝰ deꝰ vel dei mei d[…]
heliphal. deꝰ meꝰ cadēs vel dī me[…]
heliphales. deus meus diuiden[…] dei mei diuisio.
heliphalu. deꝰ meus mirabilis v[…] mei miraculum.
heliphelec. dei mei ruina vel de[…] deiectio.
helihas. deus meus mirabilis v[…] miraculum.
helihel. deus meus dei vel dī m[…]
helim. deficiens vel fortis coru[…] arietes. aut robusti.
helimaidis. dei mei ꝯtradictio v[…] mensura sufficiens.
Heliodorus. deo meo generan[…] dei mei generatio.
Helioenai. dei mei fons meꝰ v[…] mei oculus meus.
Heliopolis. sol ciuiū vel solis c[…]
Helioreb. dei mei coruus vł d[…] solitudo: siue dei mei ardor: s[…] mei temptatio.
Helisa. ad insulam vel deus sa[…]
Helisabe. dei mei salus: vel d[…] defensio siue dei iuramētum a[…] mei abundantia.
Heliseus. deus meꝰ saluator v[…] mei salutare.
Helisu. dei mei salꝰ vł dei mei […]
Heliu. deꝰ dñs vel deꝰ dñator f[…] us meus iste aut deus meus […]
Heliezer. dei mei auxiliū vel d[…] fortitudo.
Helmodā. deo natꝰ vel dei na[…]
Helnaē. deo fidelis vel dei req[…]
Helnathan. deo datꝰ vel dei do[…]
Heloe. deus vel deitas.
Helon. ꝯmotus fortiter vel ex[…] tus fortitudine.
Helon. exercitus fortitudo vel […]

ttis fortitudine.
elonite. exercitiu3 fortitudinis vel
ercitati fortitudinibus.
elsaphan. deo via⁹ vel dei vinculũ
ue deũ speculãs aut speculator dei.
eltbecbe. proferens vel ꝓlatio.
eltbecben. idem.
eltolath. atrium coccineũ vel acu/
en ruboris.
eman. perturbãs vel perturbatio
ue suscipiens aut formido eoꝝ.
emech. vallis vel abyssus siue ꝓ/
ndus aut ꝓfunditas.
en. ecce fontem: vel ecce oculum.
enacb. gigas vel fortis siue hũilis
surgẽs aut humilis consurrectio.
enachim. gigãtes vel robusti siue
otentes aut humiles cõsurgentes.
enã. cursus meroris l' fõs tristicie
ennõ. vall' tristicie l' vall' infectõis
er. vigilãs vel pelliceus siue ꝯsur
ns aut effusio.
eran. vacuefactus vel vacuefaciẽs
t vacuefecit aut vacuefactio.
anite. vacuefacti vel vacuefaciẽtes
ie vacuefecerũt aut vacuefactiões
eraitus. vigilans vel effusus siue
it meus vidẽs aut fris mei visio.
erebusa. consurgens mendacium
l vigilia fictionis.
reusei. ꝯsurgentes mendacio vel
gilantes fictionibus.
red. vigil vita cõsurgẽs pauore.
redite. vigilantes vite vel cõsur
ntes pauoribus.
rẽ. vigilãs eis vl' resurrectio eoꝝ
ri. vigilãs mihi l' resurrectio mea
ıs. vigilãs dño l' resurrectio dñi.
rite. effusi vel vigiles siue pellicei
consurgentes.
ritbopbet. vacuefaciẽs os ꝓtectũ
vacuefactio oris ꝓtegentis.
rmagedon. consurgens tempta/
vel vigilia inhabitationis.
man. anathema meroris eoꝝ vl'
thematizatio tristicie eorum.
mes. anathema meroris vl' ana
ma tristicie.
mogenes. mons scrutat⁹ vel vo
s eos in valle.
rmõ. anathema meroris vel ana
na tristicie.

Herodes. pellibus glorians vel pel
liceus gloriosus.
Herodiani. pellibus gloriantes: vel
pellicei gloriosi.
Herodias. pellibus gloriãs vel pel
licea gloriosa.
Herodion. formido vel pauor.
Hesdrelon. misericordia dei vel au/
xilium meum deus meus.
Helli. vicin⁹ me⁹ vel vicinitas mea.
Hesdron. atrium vel amplitudo.
Hester. abscõdita vel abscõdens seu
eleuata in ppl'is aut pparata in tpe.
Heth. vita vel vapor.
Hethan. fons vel ascensus siue paui
dus dono aut viuens gratie.
Hethan. cõsũatio vel cõsumat⁹: siue
auis eoꝝ aut suscipiẽs nauigationẽ
Hetheus. viuax vel pauidus seu for
midans aut stupidus.
Hethnas. pauor colubri vl' vita spẽt'
Hethi. vita mea vel pauor meus.

Hic. i. post. h.

Ia. sublimis: vel exaltatus.
Hiarite. sublimes l' exaltati.
Hichutinel. ipe ẽ duplex deo
vel ipe sperans in deum.
Hiclon. ipe est parcens vel ipe ẽ fa/
ciens siue ipe ẽ cõmouens fortiter:
aut ipe est excitatus fortitudine.
Hiemla. parcens maledictio vel cõ/
mouens accipientem.
Hierchon. ipa possessio vel vigilan
tia negociationis.
Hiesana. ipe faciẽs dona vel ipe par
cens gratificato.
Hieu. ipe vel est.
Hieu. parcens vel faciens: siue com
motus aut commotio.
Hicus. cõmotus aut commotio: seu
ipe est parcens aut ipe est faciens.
Hiezer. ipe est fortis vel ipe est auxi
liator siue ipe est separatus: a ut ipse
est sanctificatus.
Hiezerite. ipi sunt fortes vel ipi sunt
auxiliatores siue ipi sunt s' epati: aut
ipi sunt sanctificati.
Higal. aceruatio exaltata vel exalta/
tionis inuolutio.
Hiel. faciens deo vel cõmotio dei.
Hila. exaltatus vel exaltatio.
Hilai. exaltat⁹ mihi vl' exaltatio mea

Himene⁹. ipe numerãs festinantes
vel suscipiẽs adimpletionẽ consilij.
Hin. mensura vel mensuratio loquẽ
tis materie siue fuit aut erit.
Hir. vigilans vel vigilatus ei.
Hira. fratris visio vel vigilans.
Hirã. vigilãs pplo l' vigilie ppli seu
viuit excelsus aut viuẽs est excelse.
Hiras. fratrem meum vidit vel fra
tris mei visio seu vigilantem sustol
lens aut vigilans plasmationi.
Hircanus. consurgens possessio vel
vigilia emulationis.
Hisbaal. ipse vir vetustus: vel ipse
vir deuorator.
Hisimiel. ipe nominatus dei vel ipe
postulatus a deo.
Hisimoth. ipe mortẽ adducens: vel
ipe est mortis adductio.
Hispania. accinctio vel expeditio.
Hispaniẽses. accincti vel expediti.
Hithai. ꝯmouẽs bina vel pcẽs duob⁹
Hizadab. ipe fluens torris: vel ipsa
torris fluxio.
Hiziel. ipe fortis de⁹ l' ipa fortitudo dei.
Hismael. vir auditus a deo vel assu/
mens auditionem dei.

Hic. o. post. h.

Oba. incãtator vel incãtatio
siue dilectus: aut amplexatio
Holda. destruens vel discer
nens mihi siue diuerticulum meum
seu discretio aut diuerticulum.
Holdai. destruens me vel discernẽs
mihi siue diuerticulum meum.
Holofernes. infirmitas discessionis
vel infirmans vitulum saginatum.
Homar. populum amaricãs: vel po
puli amaricatio.
Homer. crispans vel manipulus.
Hoon. labor vel dolor siue laborãs:
aut dolens.
Horeb. mensa vel massa siue tempta
tio aut temptatus.
Horeb. ardor vel siccitas siue coru⁹
aut solitudo.
Horei. liberi vel iracundi siue de fo
raminibus aut farinarij.
Horez. dolor vel ira. seu ve excelsa:
aut ve iracundie.
Horei farina vel farinatus seu post
me aut foramen meum.

Horim. fortes vel excelsi siue gigan tes aut robusti.
Horodi. maledictio sufficiēs vel ma ledicta sufficienter.
Horthosiada. recte indigēs testimo nio: vel lumen positū testificationi.
Hosa. spes vel saluatio.

Hic. u. post. h.

Hebac. sculpens vel sculpsit siue sculptor aut sculptura.
Hupbiz. penetral' l' thalamꝰ
Huma. festinans sibi vel manipulus
Huri. lōgitudo mea vl' illuminator meꝰ
Hus. festinans vel consiliator.
Husā. festinās pplo vl' ɔsiliator ppl'i
Husathi. festināte me l' festiatio mea
Husi. festinans mihi vel consiliator meus.

Sequit' de incipiētibꝰ ab. J. littera.

Ja. dominus vel dominator.
Jalebel. incipiens laudare de um vel expectatio laudis dei.
Jaalon. ilex vel quercus.
Jaamena. extremus i oitu calor vel extrema coeuntis delectatio.
Jaā. rñdēs vel respōsū siue respōsio
Jaare. saltus vel silua.
Jaas. fuit vel dimidiū siue dimidiās aut dimidiator.
iaasel. dimidiauit deꝰ l' dimidiatio dei
Jaat. expectans tempus vel expecta tio peccatoris.
Jaazraber. auxiliū: vel auxiliabitur.
Jaaziā. auxiliū dñi vl' auxiliabit' dñs
Jaba luctatio vel intelligentia.
Jabes. dolor vel dolens seu siccitas: aut exsiccata.
Jabin. sapiens vel sapientia siue in/ telligens aut intelligentia.
Jabina. sapiēs dño vel itelligētia dñi
Jabir. ciuitas doctric vel ciuitas lra℞
Jabob. puluis vel lucta siue luctans aut luctatio.
Jaboeb. idem.
Jachabed. gloria dñi vel vbi est glo/ ria seu est grauis aut ē grauitudo.
Jachala. fortis eius vel cōfortans eū
Jachalia. fort' dñs vel fortitudo dñi
Jacham. tribulatio vel tribulatus.
Jachan. tribulator vel tribulatio.
Jachanen. preparās firmitatem: vel preparatio firmitatis.
Jachin. preparans vel preparator: si ue preparatus aut preparatio.
Jachim. firmus vel firmitas.
Jachin. idem.
Jachinite. firmi vel firmitates.
Jacob. supplantator vel supplātatio.
Jacoba. supplantans eu℥ vel supplā tatio eius.
Jacobus. supplantans festinantem: vel supplantatio consilij.
Jachon. preparans: vel preparatio.
Jachoma. populi vltio vel populum vlciscetur siue preparans domino: aut preparatio domini.
Jadac. sciens vel scientia siue cogno scens aut cognitio.
Jadai. sciens me vel cognitio mea.
Jadaia. sciēs dñm vel cognitio dñi.
Jadasan. sciens egressum vel cogno scens abundantiam.
Jadaias. cognitꝰ dño vel scientia dñi
Jadiel. sciens dñm vel cognitus dñi
Jado. sciēs testimonium vel expecta tio seruitutis.
Jadō. sciēs dolorē l' cognitio iniqtat'
Japhe expectans laqueum: vel expe/ ctatio discipline.
Japhe. eligens: vel electio. siue osten dens: aut illuminatio.
Japhet. latitudo: vel dilatatio.
Japhia. ostēdens vel ostēsio. seu api ens: aut apertio.
Jephie. ostendens vel aperiēs seu ex pectans eos. aut superficies.
Jagaal: propinquitas vel ꝓpinquus
Jagur: aduena vel colonus.
Jael. expectans deum: vel expectatio dei: aut incipiēs seu carnale ɔiugiū
Jahel. ascendēs vel ascensio seu ascē dit deus: aut ascensio dei.
Jahelite. expectātes deū: vel expecta tiones dei: siue incipientes: aut car/ nalia coniugia.
Jahelite: ascēdētes vel ascēsiōes siue ascēdentes deo: aut ascensiones dei
Jahelel. viuēs deo: vel expectatio di siue postulās deū: aut regescēs i deo
Jair. vigilans vel illuminans: seu il luminauit. aut illuminatio.
Jairus. illumināe vel illuminatio si/ ue vigilie: aut vigilantes.
Jalam. expectans humilia vel expe ctator percusionis.
Jalelel. expectās dñ vl' expectatio d
Jalech. expectans pauorem: vel exp ctatio vite.
Jalon expectans dolorem: vel expe ctatio iniquitatis.
Jam: mare vel dies.
Jambri: mare lacescēs vel dies am ricans.
Jami: dies plurali nūero: vel amar seu amaritudies: aut amaricatione
Jamin. virtus vel dextera siue asin aut asinei.
Jaminite. dextere vel virtutes: seu a ni aut asinei.
Jamna. mare vel dextera siue mar nus aut vbi est signum.
Jamne. idem.
Jamnes. marinus: vel vbi est sig
Jamnia. dextera dñi vel vbi ē sign
Jamnite. Vtutes dñi vl' i qbꝰ ē sig
Jamnor. amaricans lumen. vel de tera. iracundie.
Jamram. mare eo℞ pelliceu℥ vel r re eorum in capite.
Jamres: mare pelliceum: vel ma capite.
Jāsuph. mare rubrū vel dies i cap
Jamuel. dies eiꝰ deus vel dies eiꝰ
iamuelite. dies eo℞ deꝰ vl' dies eo℞
Janai. gubnator meꝰ l' gubnatio m
Jamni. ꝑparator meꝰ vl' ꝑparatō m
Janoa. gubernator vel gubernati
Janoe. expectans commotionem: expectatio requietionis.
Janoe. gubernatio vel gubernacu
Janon. dormitans meror vel gu nator doloris.
Janna. requies vel requietio.
Janum: dormitans vel dormitati
Jaod. cōfitens vel glorificās siue est frater: aut cuiꝰ est fraternitas
Jaoe. factura fratris vel frater dñi vbi est frater: aut vbi ē fraternit
Jara. deficiens vel defectio.
Jaraia. timēs dñm vel timor dñi deficiens dño: aut deficiēs domi
Jarameth. timens mortem vel de ctio mortis.
Jare. luna vel defectio.
Jarre. idem.

...ared. roborans vel roboratus: siue descendens aut continentia.
...arden. descensio coram vel visus iudicis
...are. silua vel saltus.
...arphael. dimisit deꝰ vel dimissio dei
...arphel. idem.
...arib. vltio vel diiudicans siue vlciscens aut diiudicatio.
...aram. saltuum vel siluarum siue mons saltuum aut mons siluarum.
...as. dominus vel dominator.
...asa. factura mandati vel factꝰ in mandato siue factum mandatum aut inhabitatio eiꝰ.
...assa. dimidium vel dimidiatio seu factum mandatum aut factum in mandato.
...asaph. habitator vel habitatio: siue sedens aut confidentia.
...asabel. dimidium dei vel dimidiauit deꝰ
...asen. domitor vel domatio.
...asi. equalitas vel desiderium
...asiel. equalis deo vel desiderium dei.
...aso. factura mandati vel factꝰ in mandato
...ason. desiderans vel qui mandatum fecerit
...asu. conuertens vel conuersio.
...asub. reuertens vel reuersio siue reuocans aut reuocatio.
...asubite. reuertentes vel reuersi seu reuocantes aut reuocati.
...athaba. peccantes in ea vel peccatum in eis
...athan. dñi perfectus vel dño consumatꝰ siue dñi perfectio aut dñi consumatio.
...athan. dominus humilis vel dei responsio seu expectans humilitatem: aut expectatio responsionis.
...athanael. expectans humilem deum vel respondens humilitati dei.
...nadiath. columba defluens tempore vel columbaris deficiens peccato.
...nathi. columba vel est. Syrum est non hebreum.
...ur. expectans incendium: vel expectatio luminis.
...us. expectans consilium: vel expectatio festinantis.
...zer. adiutus vel adiutorium: siue auxilians vel auxiliator.
...ziam. audiens dñm vel auscultatio dñi
...ziel. audiens deum vel auscultatio dei

Hic. b. et c. post. i.

Baar. mons fortis vel vir suscitator.
Ichaiman. ve requiescenti vel translata est requietio.
Ichaboth. cecidit gloria vel translata est gloriatio.
Ichainaan. durum habitaculum vel consolatio inhabitantis.
Ichonium. dura vel vocata siue vbi est. thalamꝰ: aut preparatio consolationis.
Ichuthiel. spes dei vel sperans in deo

Hic. d. post. i.

Idaia. dilectꝰ dñi vel amabilis
Idaias. dilectus domini vel amabilis domino.
Idida. dilectꝰ dñi propter dñm vel amabilis domino propter dñm. Ipse est Salomon qui dilectus dñi propter dominum vel amabilis dño propter dominum. dicitur propter suam misericordiam scilicet gratuitam qua cum diligere dignatus est: cum vtique dilectione et misericordia indignꝰ cresceret quem constabat maiorem esse: et quem reprehendit scriptura diuina pro peccato idolatrie et inmoderato amore mulierum.
Ididia. dilectio dñi vel amabilitas eiꝰ
Iditbum. saliens vel transiliens eos
Idor. dilectus voluntarie vel amabilis violentia.
Idumea. rufa vel rubea seu terrena aut sanguinea.
Idumei. rufi vel rubei siue terreni: aut sanguinei.

Hic. e. post. i.

Iebarim. lapides transeuntes vel acerui lapidum transeuntium
Iebaar. mons fortis vel electio suscitata.
Iebanias. sapiens dño vel intelligentia dñi
Iebee. presepium vel exsiccatio.
Ieber. imitans fontem vel expectatio putei.
Iebethon. vallis mesticie: vel collis merentium.
Iebgar. eligens vel electio.
Ieblaam. absortus vel absortio: seu absorbens populum aut populus desipiscens.
Iebnael. edificans deo vel edificatio dei
Ieboch. arena vel luctatio.
Iebus. presepe vel calcata siue conculcans aut conculcatio.
Iebusei. presepe meum vel conculcatio mea.
Iebusei. presepia vel conculcata.
Iecha. torcular vel oppressio: siue opprimens aut oppressa.
Iechaa. torcular eiꝰ vel opprimens cum
Iechbaa. luctans ei: vel arena eius.
Iechda. magnificꝰ vel magnificentia.
Iechdalian. magnificus dño est: vel magnificentia domini est.
Iechdon. incubans populus vel incubatio populi.
Iechelia. torcular laboris vel oppressio laboriosa.
Iechenias. preparans domino vel preparatio domini.
Iechiman. possedit populum vel possessio populi.
Iechiman. vindicans populum vel vindicatio populi.
Iechinan. acquirens populum vel acquisitio populi.
Iechinaan. possidens populum vel vindicatio populi.
Iechinam. possidens populum vel preparatio populi.
Iechoniam. idem.
Iechonias. sic factus vel preparator seu preparans domino aut preparatio domini.
Iechan. extensio: vel inclinatio: seu merces aut mercimonium.
Iechel. cetus dei vel auxilians deum
Iechze. torcular lupi vel opprimens lupum.
Iedala. manus maledicta: vel manꝰ maledictionis.
Iedebos. manꝰ maledicta tribulans vel manꝰ maledictionis angustiantis.
Iedeia. sciens dominum vel cognitio domini.
Iedi. sciens me vel cognitio mea.
Iediel. sciens deum vel magnificus deo
Iedlaph. manum tollens vel manum ad os seu manus subleuans aut manuum subleuatio.
Ieddoa. sciens eum vel cognitio eius
Ieddan. paruulus vel minoratio.
Iedri. accedens vel applicans siue accessus aut applicatio.
Ieddu. accinctus vel temptatio.
Ieddua. temptans cum aut accinctio eius
Iedula. manus maledicta vel manꝰ maledictionis.
Iephdaia. innuens domino vel aper

tio domini.
Iephehel. aptio dei vel aperiet deus
Iephlad. exclusio peccati vel apertio deiectionis.
Iephleti. excludens peccatū meū vel apertio deiectionis mee.
Iephon. dominus mirabilis vel dominus viuificatorum.
Iephone. nutus vel innuens.
Iephonne. annuens vel innuitio
Iegal. ꝓpinquus vel redimens: seu ꝓpinquitas aut redemptio.
Iegali. ꝓpinquus mihi vel redēptio mea.
Ieglam. despiciens vel despectus: siue contemptus.
Iehel. viuens deo vel postulatio dei siue mutatus deo aut expectatio dei
Iehcli. viuens deo meo vel postulatio dei mei siue mutat⁹ deo meo aut expectatio dei mei.
Iehi. vita vel exordium siue requies aut postulatio.
Iechiel. vita dei vel exordiū dei: siue requiescens deo: aut postulatio dei.
Ielada. cognoscēs dñs ł cognitio dñi
Ieleph. manum tollens vel manum ad os siue manus subleuans aut manuum subleuatio.
Iemda. plenitudo vel circuncisio.
Iemei. deus meus vel robur meum
Iemias. nūer⁹ dñi vel nūerabil' dño
Iemini. robur meū vel dextera mea
Iemla. parcens maledictio vel cōmouens accipientem.
Iemleth. numerus vite vel amaritudo pauonis.
Iemua. mare vel amara siue numerus aut numerabilis.
Iemuaite. maria vel amari siue nūerabiles aut marini.
Iemuhel. dies ei⁹ dei vel dies ei⁹ de⁹
Iepsem. aptū nomē vel apta auditio
Iepta. aperiens vel apertio
Iepthael. aperiēs deo vel aptio dei.
Iepte. aperiens vel apertus siue aperuit aut apertio.
Iepthon. aperiens dolorem.
Iera. timēs vel timor siue misericors aut misericordia.
Ieraa. timēs cū vel misericordia ei⁹
Ieracho. aurugo vel demolitio.
Ieramelech. timens deum: vel misericordia dei.
Ieramehel. idem.
Ieramel. idem.
Ierameli. timens deum meum vel misericordia dei mei.
Ieramiel. idem.
Ieramieli. idem.
Ieraon. timores ł timebūt seu timēs iniquitatē aut misericors meretib⁹.
Ierapolis. iudicium superius vel fine timore misericors ciuitas.
Ierebaā. aurugo populi vel demoliēs populum.
Ierebehel. iudicium dei vel d iiudicās superiora.
Ieremiā. excelsus domino est vel sublimitas domini est.
Ieremias. excelsus domino vel sublimitas domini.
Ieremihel. excelsus domino deo: vel sublimitas domini dei.
Ierian. timēs iutile vel timor dñi est.
Ierias. timēs dñm vel timor domini
Ierib. odor vel luna.
Ieribai. odor vulturis vel defectio deuorationis.
Iericho. luna vel dolor eius.
Iericōtini. odorātes cū vel deficiētes ei
Ieribel. timens deum vel timor dei.
Ierimoth. timens mortem vel metuēs altitudinem mortis.
Ierimuth. idem.
Ieríoth. iurgium signi vel iudicij desi gnatio.
Iermai. dñs excelsus ł dñi excelsitudo
Ieroā. timēs ppl'm vel iudiciū populi
Ierobaal. iurgiū habēs vel iudiciū habentis aut iudiciū superioris.
Ieroboal. timor viri vel timor vetustatis siue timens habentē: aut timens deuorationē.
Ieroboā. cā ppl'i vel diuisio ppl'i: siue discernēs ppl'm aut sup⁹ diiudicās
Ierobosech. iudicans ignomiam. vel diiudicans confusionē.
Ieron. timor vel peregrinatio siue timidus aut peregrinus.
Ieronymus. visio pulchritudinis vel diiudicans locutiones.
Ierosolyma. pacifica vel visio pacis.
Ierosolymite. pacifici vel pacē vidētes
Iersia. aduena dñi vel alienus
Ieruel. collis dñi ł vallis bñdi
Ierus. ruminans vel ruminat incolatus aut peregrinatio.
Ierusalem. pacifica vel pac' vi timor perfectus: aut timebit
Iesa. vetustas vel planities: fi tio aut desiderium meum.
Iessa. incensū vel sacrificiū seu sacrificiū aut insule holocaus
Iessaar. incensum suscitans vel causti vigilia.
Iessaarite. incensa suscitantes v caustorꝫ vigilie.
Iessai. incēsū meū ł sacrificiū m isule sacrificiū: aut isule holoc
Iesamari. vetustas amara vel d rij amaritudo.
Iesan: vetustas vel veterans.
Iesana. vetustas ei⁹ vel inuetere
Iesar. figmentū vel tribulatio si le sacrificiū aut insule oblatio.
Iessar. meridies vel vnctio mea meridianus aut metaphoricu
Iesba. collaudans vel collauda
Iesbaan. collaudans populum laudatio populi.
Iesbachasa. collaudans sūmū: laudatio principij.
Iesbi. est in me vel cocquatus m
Iesbinedob: est in me spontane cocquatus mihi spōtanee.
Iesboch. est cinis vel est tactus.
Iescha. tabernaculū: vel vnctio
Iesse. incendens vel incendiū si sule libamē aut insule holocau
Iesema. salus desiderij vel salua quiescentis.
Ieser. finxit vel plasmauit siue fi aut plasmatio.
Ieserite. fictores vel plasmatore
Ieseli. equalis saluator vel deside saluationis.
Iesem. desideriū vel desideraui.
Iesu. equalis me⁹: aut equalitas
Iespha. vnctio vel tabernaculū.
Iesphan. idem.
Iesi. equalitās vel tabernaculū.
Iessi. incensū mihi vel sacrificiū
Iesias. equalis dño vel salutaris
Iesiel. incensus deo vel sacrificiū
Iesielite. incensi deo vel sacrificia

nutb. desiderium dulce vel deside
ra dulcedo.
achias: vetustas pcutiēs dominū
l figmentū percussionis domini
aras. salus desiderantis dominū
saluatio requietionis domini.
l. sacrificans deo vel liberatio dei
l. planities vł ē dsideriū meū sal⁹
. saluatio vel desiderium.
. equalis mihi vel eq̄litas mea
i. desideraui vel desiderium.
ite. desiderantes vel desideria
dolor vel ē i dolore siue salus lu/
nis: aut equalitas ignea.
i. salus doloris mei: vel salutatio
dolore meo siue salus illuminans
aut equalitas mea.
is. saluator vel salutaris: siue sal⁹
salutare.
a. extensio vel iclinatio siue super
ns: aut superfluitio.
aam. supfluus populus: aut sup
tas populi: siue inclinans popu/
: aut extensio eorum.
aba. bonitas vel declinatio.
abatha. bonitas. vł bōitates seu
linauit vt veniat: aut declinatio p
itionis.
ani. merces vł mercimoniū: seu
inās eos: aut extensio eorum.
eba. bōitas vel decliatio vēient
ebara. bonitas vel bonitates si/
eclinauit vt veniat: aut declina/
peruentionis.
ebeth. bona domus vel declina/
venientis
ela. inclinatio palme vel extensio
uitatis.
er. modicum residuum vel mo/
a residuitas.
eth. donans vel donatio.
anaā. possidēs ppl'z ł fluēs pplo
a: supfluens: vel honorabilis.
aā. honor ppl'i vel supfluēs pplo
ael. honor dī vel supfluens deo.
ai. honor me⁹ vel supfluēs mihi
ā. honorās eos vel supfluus eor
an. honor dei vel supfluitas grē.
i. supfluum vel honorabiles.
ites. superfluus vel honorabilis
o. superfluēs vel honorabilis.
r. vīsus vel ordo siue ordinatus
aut ordinatio.
ietbus. extensio vel sublimitas.
ieu. parcens vel commotio seu malefi
cus. aut maleficium.
ieus. idem.
ieusa. ip̄e parcēs ei vł ip̄a cōmotio ei⁹
ieubel. ip̄e parcēs de⁹ ł ip̄a cōmotō ei⁹
iezam. durus vel durities.
iezabel. est iter vel est flurus sanguis
iezabel. flux⁹ van⁹ vel fluēs sanguine
siue cohabitatrix: aut sterquilinium
iezanias. vires eius vel aures ei⁹ siue
audiēs dn̄m. aut auscultatio domini
iezar. fortitudo vel adiutorium.
iezarite: fortes vel auxiliarij.
iezecel. fortis dei vel apphendēs deū
iezechias. fortis dn̄i vel apprehendēs
dn̄m confortauit eum dn̄s. aut domi
nus confortatio eius.
iezechiel. fortis dei vel apprehendēs
deum siue deus confortauit eū. aut
deus confortatio eius.
iezer. fortitudo vel adiutorium.
iezerite. fortes vel auxiliarij.
ieziel. audiens deū vel auscultatio dei
iezilia. fortis labor: vel adiutorium la
borantis.
iezonias. vires eius vel aures eius si
ue audiēs dn̄m: aut auscultatio dn̄i.
iezra: semen vel seminator.
iezrael. semē dei vel seminauit deus.
iezrabelite. seminantes deo vel semi/
natores dei.
iezraia. semen dn̄i vel seminans dño

¶ Hic. g. post. i.

Igael. vir abiciēs: vel vir re
uelationis.
Igar. aceruus vel inuolutio.
Syrum est non hebreum.
igarsedutha. aceruus testimonij vel i
uolutio testimoniorū. Hoc syrū est
igbathanis. solēne mandatū humile.
vel leta domus responsionis.
illyricū. aduena vel elementū siue sub
uersus aut secunda subuersio.
indi. nutus dilucidi vel concessiones
illuminationū.
india. nudus dilucidus vel concessio
illuminans.
infamie. nutus vel innuit siue innuēs
aut concessio.

¶ Hic. o. post. i.

Ioa. retinens vel retentio.
ioaa. retinens eum vel reten
tio eius.
ioaas. retinens fortitudines: vel vbi
est retinere siue dominum videns:
aut domini fortitudo.
ioab. inimicus vel inimicitie siue ē pa
ter aut est paternitas.
ioachas. fortis vel robustus: seu dn̄o
fortis aut domini fortitudo.
ioachim. vbi est preparatio vel cuius
est preparatio siue domino prepara
tus aut domini resurrectio.
ioabaz. retinens fortitudinē: vel vbi
est retinere siue dominū videns aut
domini fortitudo.
ioabe. ip̄e cognoscens vel domini co
gnitio siue cognoscens scientiā: aut
cognoscens p̄ncipiū.
ioanā. dn̄i decus vel dn̄i pulchritudo
ioarib. dominus suscitans mōtes vel
dominus vigilans fortitudine.
ioari. dño exaltatus vel dn̄i exaltatio.
ioas. sperans vel temporalis siue do
minū sustollens aut dn̄i plasmatio.
ioathā. pfectus vel perfectio siue con
sumatus aut consumatio.
ioathan. idem.
ioathas. perfecte sustollens vel consu
mata plasmatio.
ioas. dn̄m videns vel domini fortitu
do siue vbi est retinere eum aut vbi
est reprehensio eius.
iob. dolor vel ociositas.
iob. magnus vel magnus siue dolens
aut vlulans.
iobab. distillans vel mago patre: seu
magnus pater aut doloris vel vlu
lationis distillatio.
iobal. delatus vel delatio: siue dimit/
tens aut dimissio.
iobama. magus donatus dn̄i vel do
lor gratie dei.
iobel. magus dei vel dolens deo.
iochabed. dn̄i germē vel dn̄i p̄patio.
siue dn̄i libamē aut dn̄i intelligētia.
iochel. germen diuinū vel p̄patio dei
iocelā. cōpmēs eos vel oppressio eorū
iod. scia vel p̄ncipiū seu donatio dei.
iodae. ip̄e cognoscens vel dn̄i cogni
tio siue cognoscens scientiam aut co
gnoscens p̄ncipiū.

Joed. dño serulens vel dñi testificās
Joczer: dñi fortis vel dño separatus.
Jophe. dñi os vel dñi disciplina siue dñs elegit aut dñs illuminauit.
Jogli: contemptus vel despiciens.
Joha: dño rñdens vel dñi rñsio: siue dñans ei aut dominatio eius.
Johana: dñi donū vel domini gratia
Johāna: dñs misericors: siue dñi misericordia seu dño grat⁹ aut domin⁹ gratia eius.
Johannā: dñs gratus eius vel dominus misericordia eorū.
Johanan: erat donās vel dñi donū.
Johannā: cui⁹ ē donū vel dñi grā.
Johānē dño donat⁹ l' dño gratificat⁹
Johānes: dñi gratia vel in quo ē gratia: siue cui donatū est aut cui donatio a domino facta de⁹.
Johel: dimittēs vel mutatus: seu defluens aut decipiens.
Johel: fuit dei vel incipiēte deo: siue ē deus aut est dominus deus
Johachim: qui ē consurgens vel dñi resurrectio siue dñs suscitans aut domino suscitante.
Joiada: dñs cogñscēs aut dñi cognitio
Joiadac: dñi cognitio vel ipso domino cognoscente.
Joiaden: dñs cognoscens fontē vel dñs cognoscens oculū.
Joiarib: dñi vltio vel dñi iudiciū.
Joiarim: dñm exaltās vel domini exaltatio: siue dñs saltuum.
Jomna: matutina vel dextera ei⁹.
Jona: colūba vel donans: siue vbi ē donat⁹ aut vbi est donatio.
Jonadab dño obediēs l' dñi spōtane⁹
Jonadab: columba precipua vel donatio patruelis.
Jonas: donans vel donatus: siue cui ē donatio aut qui donat⁹ est deo.
Jonathā: columba veniēs vel colūbe donum: siue columba dans aut domini donatio.
Joni colūba mea vel donās mihi: siue donū meū aut donatio mea.
Joppe. pulchra vel pulchritudo.
Joppite: pulchri vel decori.
Jor. riuus vel fluuius.
Jora: riu⁹ ei⁹ vel fluui⁹ eius: seu manus sublimiū aut dñi celsitudo.
Jorabeth: domus excelsa vel domus sublimium.
Jorarei: riuus spinarum vel fluuius compunctionis.
Jorā qui ē excelsus vel vbi ē excelsus siue dñs excelsus aut dñi sublimitas
Joran: riuus vel fluuius gratie.
Jordanis riu⁹ iudicij vel fluui⁹ iudicantis: siue descēsio eorum aut apprehensio eorum.
Jore riu⁹ excelsus vel fluuij exaltatio.
Jorim: riu⁹ eorum vel fluui⁹ eorum: siue excelsus riu⁹ aut fluui⁹ exaltat⁹.
Jora factura mādati vel dñi saluatio.
Josabeseth vbi ē saturitas germinis vel vbi ē saturitas resurrectionis.
Josabeth: domini saturitas vel domini iuramentum.
Josabia: vbi est incensū domini vel in quo est iuramentū.
Josaph dñi speculū vl' dño vinculat⁹ siue dñi labium aut dño angustiat⁹.
Josaphat: ipse iudicās vl' ipse iudicat siue dñi iudiciū aut dñs iudicabit.
Josech: dñi iustus vel dñi iustificatus
Josedech: idem.
Joseph: augmentū vel appositio.
Josephus: augens consilio vel apponens festinationem.
Josphias: ipse liber dño vel ipsa libertas domini.
Josias vbi est incensū dñi vel in quo est sacrificium.
Josophonias: dño abscondit⁹ uel domini speculator.
Josoias: vbi est salus domini vl' in q̄ est saluator dominus.
Josue salus vel saluatio: siue saluator aut saluaturus.
Joth: scientia vel principiū: siue dominator aut dominatio.
Jotha: ē pfect⁹ vel est perfectio. siue ē dñi pfect⁹ aut ē dñi pfectio.
Jothā: dñi pfectio vel dñi cōsummatio siue pfectio eorū aut ꝯsumatio eorū.
Jothan: scia dñi vel principiū gratie
Jouis inimicus hic vel dñs ille.
Jozabaad. dño dotat⁹ vel dñi dotatio
Jozbad: domini fluens torris vel domino torris fluuio.
Jozabad. dñi dotat⁹ vel qui ē dotat⁹ a domino.
Jozabeth. dñi dos vel que est do[...] a domino.
Jozachar. dñi vltio vel dñi iudici[...]
Jozaded dñi fortis seru⁹ vel dñm [...]tem testificans.
Jozarib. dñi vltio vel dñi diiudic[...]
Joziam dñi ductio ē vel dñi oliu[...]

Hic. r. post. i.

Irad. ciuitas descendēs v[...]uitatis descensio siue vigi[...] seru⁹ aut suscuās testimon[...]
Iras. frater meus vidēs vel fra[...] mei visio seu vigilantē sustollēs [...] vigilans plasmationi.

Hic. s. post. i.

Is. vir vel assumptus.
Issa. mulier vel assumpti[...]
Isaac. risus vel gaudiū.
Isaar vir vigilās vel suscitator.
Isaarite. viri vigilātes vel viri s[...]tatores.
Isachar. q est memor vl' dñs meo[...] seu vir mercedis aut ē merces m[...]
Isacharite. qui sūt memores vl' d[...] memorantes. seu viri mercedū [...] sunt mercedes mee.
Isai. salus mea vel dñi salutare. vir deuorator aut vir assumens.
Isaias. dñi salus vel dñi salutare.
Isar. vir paruulus vel vir iminu[...] seu vir vigilās aut vir suscitator.
Isari. vir puulus mihi vel vir m[...]rationis mee. seu vir suscitans [...] aut vir vigiliarū mearū.
Isoaal vir vetustus vl' vir deuora[...]
Isoam. vir deuorans populum [...] assūptus in fortitudine populi.
Isboseth. vir confusionis vel assū[...] confusio.
Iscarioth. vir memorie vel ē mem[...] eius. seu memoria mortis eius aut [...]morialē domini.
Isimuth deft⁹ vl' assumēs dissipa[...]
Isinabel. vir audit⁹ deo vel assum[...] exauditionez dei.
Ismahelite viri auditi deo vl' assu[...]tes exauditiones dei.
Israhel mēs vidēs deū vl' ē vidē d[...]
Israhel vir videns deuz vel princ[...] cum deo. siue dei visio est aut fo[...] directus dei.
Israhela. mēs vidēs deū suū vel p[...]

eps cũ deo suo. siue ē videre deum
ius aut directio dei sui.
srabelite. viri vidētes deū vel assū/
ti pncipes cū deo.
suar. vir puulus vel vir iminutus
iue vir salutis aut assūptio salutaris
sui vir loquēs vl'assūptio salutis mee
lob. vir bon⁹ vl'assūptio bonitatis
talia mēs excedēs vl'mētis excess⁹
alica. mente excedens vel mentis
xcessio.
alici. mentium excessus vel mente
xcedentes.
hamar. insule palma vl'insule ama
itudo. siue vbi est amarus aut vbi
t cōmotio.
urca. montana vl'sublimis. Syrū
st non hebreum.
urci. montani vel sublimes.
b⁹mōs excels⁹ vl'mōs sublimitatis

¶ Pic. v. post. i.

Ubilcus. ann⁹ remissus vel annus remissionis.
Iuchal. potētia vel fortitudo.
Ichadam. potestas opprimens eos
el fortis oppressio eorū.
Idaia. confitens dominū vel glori/
atio domini.
Idaismus. laus vel cōfessio.
Idaite. cōfitētes vel glorificantes.
Idas cōfitens vel glorificans.
Idea. cofessi vel glorificatio.
Idei. laudantes vel cōfitentes.
Idi. laudans vel confitens.
Idith. confitens vel glorificās.
Ilius. incipiens vel principiū.
Ilia. idem.
Inius. incipiens vel principium.
Inia. idem.
Ipiter. inimicus separans vl'domi
us separator.
Istus. elatus vel elatio. siue parcēs
it ipse alleuatus.
Idith. principiā vel dominatio.
¶ Sequitur de incipientibus ab. L
tera.

Laabaddon appolliō grece ex terminās vl'exterminator latie.
Laabim. deusti vel inflāmā/
s. seu deustio aut inflāmatio.
Lada. flāma iudicij vel deustio iudi
antis.
Laadon. perdēs vel interficiēs.
Laamas. iniquitas vel ad iniquitatē
Labaddom. perdens vel interficiēs
siue solitari⁹ aut solitudo eorū.
Laban. albū vel albedo. siue candi/
dus aut candidatio.
Labana dealbās cū vel cādidatio ei⁹
Labaoth: veniētes vel egrediētes.
Labeth acceptās vel acceptabilis.
Labem. candor vel candidū siue cor
eorū aut corfilio meo.
Labū. deusti vel inflāmātes siue de/
ustio aut inflāmatio.
Labo ingressus vel ingressio seu ve/
niētes aut ingrediētes.
Laboth. idem.
Lacedemonia cōsurgēs silētiū vel cō
surrectio sanguinea.
Lacedemones. consurgētes silentio
vel cōsurgentes sanguinei.
Lachis interest vel sibimet vir.
Lachor. cōsurgens vel consurrectio.
Lachū. ꝯsurrectio vl'ad cōsurgēdū.
Labed. ipse sibimet vir: vel ipsemet
vir suus.
Lapbidoth. lāpas quasi os cultri ab
ore non ab osse.
Label in deo vel in deum.
Lais leo. vel fili⁹ leonis siue ipse sibi
met vir aut ipsemet vt suus.
Laisa. leena vel in salutē. scit filia leo
nis aut filia leene.
Lamathara. signū vel condictio. siue
ad signū aut condictū.
Lamazabathani vt quid der eliquisti
me vel vt quid derelictio mea.
Lamazabathami. idem.
Lamech. quādo est nomen littere ful
tura vel adiutorium. siue erectio aut
firmamentum.
Lamech. quādo est nomen hominis
percut ēs vel percussio siue humilis
aut humiliatus.
Lamuel. cum quo est deus vel in quo
est benedictio.
Laodicia. sicut in vomitu vel natiui/
tas expectata siue trib⁹ amata a dño
aut tribus amabilis domini.
Laodicēses sūt in vomitib⁹ vel nati/
uitates expectate seu tribus amate a
dño aut tribus amabiles dñi.
Laonimim. trib⁹ vel matres seu phi
larchi multarum tribuum aut prin/
cipes multorum populorum.
Lapidoth. fulgor vel fulgur siue ful
gurans aut fulguratio.
Larma. sublimitas vel consurrectio.
Lasa. salus vel saluatio siue in salutē
aut in saluationem.
Lasabi. sperauit in me vel in domino
spes eius.
Lastenis. salus donata vel saluator a
domino.
Latusim. fabri vel malleatores.
Lazarus. adiutus domini vel auxili
atus a domino.

¶ Pic. e. post. l.

Lebana. albedo vel cādidatio
Leben. cādidū vel cādidatio
Lebe⁹. corculū vel quasi cor.
Lebna. later vel cementum.
Lebni. lateres vel cementa.
Lebniticij. latericij vel cementarij.
Lebona. albedo vel candidatio.
Lecha. gena eius vel maxilla eius.
Lechi. gena mea vel maxilla mea.
Lechis. gena viri vl'maxilla assūpta.
Lechū. consurgens vel consurrectio
Ledan. flāma iudicās vel exurgens
Ledibel. flamma iudicans deo vel ex
urgens iudicium dei.
Ledan. flammam iudicans vel ex/
urgens iudicium.
Lemas. iniquitas vel ad iniquitatē
Leeth. flāma vite vel exustio pauoris
Legbatha ignis vel incendium.
Leem. panis vel refectio.
Lemazabathani. vt quid dereliquisti
me vel vt quid derelictio mea.
Lem. additio vl'frequēs bona opatō
Lesa. salus vel saluatio: siue in salutē
aut in saluationem.
Lesem. ad nomē iudicij l'ad auditiōꝫ
Lesemdan. ad nomen iudicij vel ad
auditionem iudicantis.
Leuaboth. venientes vel edificātes.
Leui. additus vel apposit⁹ siue assū/
ptus aut applicatus.
Leuite. additi vel appositi siue assū/
pti aut applicati.
Leuites. adiectio vel appositio: siue
applicatio aut ꝓsecutio.
Leuiathan. ꝓsequēs eos vel addita
mentum eorum.

L Hic.i.post.l.

Ia.laborans vel laboriosa.

Libanus. albus vel candidꝰ siue candor aut candidatio

Libertini factura palee. vel facientes paleas.

Libia. veniens vel introiens.

Licbaonia.suscitās vel suscitatio siue ad suscitandū aut ad suscitationem.

Licbaonij.suscitantes vel ad suscitandum.

Lici. cōsurgēs vel lachrymas fūdēs

Licia. lachrymas fūdēs ei vel cōsurrectio eius.

Licius. consurgens vel ipse suscitās siue lachrymas fundens aut lachrymarum effusio.

Licij.consurgētes vel ipsi suscitātes siue lachrymas fundētes aut lachrymarum effusiones.

Liconia. suscitans vel suscitatio.

Liconienses. suscitātes vel suscitatj.

Lidi.geniti vel edificati.

Lidia. nata ei vel edificatio eius.

Lidij.nati vel edificantes

Lidda: vtilis vel edificata.

Liddij.nati vel edificantes.

Linus.tibicen vel candidatus.

Lisama.nata temptatio uel natiuitas temptationis.

Lisias. generans uel generatus.

Lisimachus, generans percussionē uel generationis percussio.

Listra. genus decorum uel generās decorem.

Listris.utilitas angustie uel utilis tribulatio.

Licbostratos. sublimitas uel procliuiū. seu generans latitudinem aut utilitas seruitutis.

L Hic.o.post.l.

O bna alba uel cādida siue albor aut candidatio.

Lobeni. albus uel candidatꝰ siue cor mihi aut cor filij mei.

Lobni. albus: uel candidus siue albor aut candidatio.

Lobnitici .albi uel cādidi.siue albedines aut candidatores.

Lobni.albus uel candidatus siue cor mihi aut cor filio meo.

Lod. uinculum uel declinatio.

Lodabar: ipsi verbū vel ipsi sermocinatio.

Lodadid: ipsi seruitus vel ipsi testificatio.

Loddadim: ipsi causa vel ipsi iudiciū

Loide: consecutio vtilitatis vel q̄ consecuta est vtilitatem.

Lomna. lateres candidati vel laterū candidatio.

Loomnū : philarchi multarū tribuū vel pnceps multoꝝ populoꝝ.

Loth vacans vel declinās seu vinctꝰ aut ipse cōclusus.

Lotham: ipse cōcludens eos vel ipse vinculum eoꝝ.

Lothan: vinculum vel conclusio seu declinās donū aut vacās gratie.

Lothe : vinculum eius vel ipsa conclusio.

L Hic.v.post.l.

Lucas: ipse eleuās vel ipse cōsurgens.

Lucius: idem.

Lud: vinctus vel declinans siue vtinam natus aut vtinā vtilis.

Ludim: vinculati vel declinātes siue fortiter ꝓsūt aut vtinā ꝓficiētes.

Luith. gene vel maxille.

Luza: nux vel amygdalū.

Sequitur de incipientibus a littera. M.

M Aabeel: congregauit deꝰ vel congregatio dei.

Maacha : mollities vel confractio.

Maachati: fracta est mihi: vel cōfracti sūt mihi seu venter cesus aut ventris percussio.

Maadi: mensura serui mei vel q̄ sufficiens testimoniū meū.

Maabi: cōgregatus mihi vel cōgregatio mea.

Maala. chorus vel infirmitas.

Maalaph: de mille vel doctrina.

Maalath: chorus peccatorū vel infirmitas temporalis.

Maalchel. laudans deum: vel laudatio dei.

Maalmeon : de habitatione vel habuerunt habitationē.

Maalon de fenestra vl' a pncipio se cōsūmatus aut securitas.

Maalon : idem.

Maama. cōgregatꝰ populꝰ ei vel c[ō]gregatio populi eius.

Maamite: cōgregati populi ei vl' cōgregationes populorū eius.

Maamad: desiderium vel desiderabilis.

Maanath. requiescens vel requieti[o]

Maaria amara vel domus mea siu[e] ex visione aut ex iussione.

Maaroth: fouee vel spelunce.

Maasias. onus domino vel assūpti[o] domini.

Maaib: desiderium vel desiderabilis.

Mabar : munitum suscitans vel m[u]nimen vigilie.

Mabdihel. munitus deo vel munitio dei.

Mabdihelite: muniti deo vel munitiones dei.

Mabsan: munitus vel ꝓtegens siu[e] munimen aut ꝓtectio.

Mabsar: muniens vel munitio.

Macha: ingeniū vel percussio.

Machabeus. ꝓtegēs vel ꝓtectio siue percutiens aut ingeniosus.

Machabei: ꝓtegētes vel ꝓtectione[s] siue percutiēs aut ingeniosi.

Machati: subactꝰ mihi vel mollitie[s] mea.

Maceda. exustio vel orientalis: siu[e] ꝓus aut in antecessum.

Macedan: exurens vel exustio : siu[e] oriens aut antecedēs.

Macedonia. combusta vel cōbustio siue antecedēs aut orientalis.

Macedones cōburētes vel cōbusti siue antecedētes aut orientales.

Macceloth: cetus vel ecclesie: siue cōgregati aut cōgregationes.

Macelloth. idem.

Macema: exurēs dn̄s vl' oriētal' dn̄i

Maces: finis vel definitio.

Macces: idem.

Maceth. oriēs vita vel antecedens

Machi. quid est vel quia est. siue re[x] meus aut regnū meū.

Machiel: rex meꝰ deꝰ vl' r[e]gnū meū de[i]

Machimath: qd ē donū l' qd ē donati[o]

Machir: venūdabit vel restituet siue videns aut de infirmitate.
Machirite: venūdabūt vel restituēt seu vidētes aut de infirmitatibus.
Machmas: humilitas vl' attrectatio.
Machinathai: humilis vl' attrectata: siue tangēs aut vilitas tributoꝝ.
Machosis ꝯcupiscētia vl' ꝯcupiscibilis
Mada: mēsura vel ꝙ̄ sufficiēter.
Madabas mēsurā veniētē sustollēs vel sufficiētie veniētis plasmatio.
Madabena a saltu eius vel a nemore ei⁹: siue salus eoꝝ aut nemus eoꝝ.
Madai: mensura mea ꝙ̄ sufficienter mihi.
Madaliel turris mea deus vel defensio mea deus meus.
Madan: ꝯdictio vel habitaculū: seu mēsura doni aut sufficiētia gratie.
Madbares: herem⁹ vel solitudo.
Madia: mēsura dñi vel sufficiēs dño
Madiā: de causa vel de iudicio: siue in causam aut in iudiciū.
Madian: respōdēs vel diiudicās: siue iniquitas aut cōtradictio.
Madiane: rñdētes vel diiudicantes: seu iniqui aut cōtradicentes.
Madianite: idem.
Madid: turris testiū vl' mēsura ꝑuitutis
Maddim: iudiciū vel diiudicatio.
Madmena mēsura viscez vel ꝙ̄ sufficienter ex ipsis.
Madon ꝯdictio vel habitaculū: siue inhabitatio aut inhabitātes.
Mapha. speculator vl' speculatio siue de speculo aut de speculatione.
Magal. colonia vel trāsmigratio.
Magala trāsmigrās eū vl' colonia ei⁹
Magalim colonie vl' trāsmigratiōes.
Magbena. defendens filium sibi vel defensio filij eius.
Magdal: magnitudo vel turris: seu ꝑmuniens aut premunitio.
Magdael: turris dei vel magnificabit me deus.
Magdalū. magnitudo vel turris. seu defendēs eos aut ꝑmunitio eorum.
Magdalene: magnifica vel ꝑmunita. siue turrēsis aut defensibilis.
Magdabel. turris dei vl' magnificās deū siue multū accipit a deo aut magnificauit me deus.
magdalgad. turris pirate vel defendēs accinctū latrunculū.
magdol. turris vel magnitudo.
magdola turris ei⁹ vl' magnificās eū.
magdola qs grādis vl' ꝗ turris: siue ꝗ ē magnitudo aut ꝗ ē magnificētia
maggedda āнūciās vel annūciatio.
magedan. fruct⁹ doni vel annūciatio gratie siue poma eius.
maggeddo tēptatio vl' de tēptatione. siue pomoꝝ ei⁹ aut fructū cene eius.
maggedon. tēptās vel tēptatio: siue cenaculū aut inhabitatio.
mageth. cena pauoris vl' tēptatio vite
magmas tāgēs vel de tactu siue vile tributū aut vilitas tributoꝝ.
magog. doma vel tectū siue de tecto: aut de domate.
magro. guttur vel de fauce.
magron. guttur meroris vel de fauce iniquitatis.
machari. dom⁹ visiōis vel amaritudo mea.
mahelchiram. ex dei parte vel ex vita excelsa.
mahubibael. ex vita de⁹ vel quis est dominus deus.
maida. ꝯtradictio l' mēsura sufficiēs.
maimā. desiderat⁹ eis l' desideriū eoꝝ
Malach. angelus vel nuncius.
malachi. angel⁹ me⁹ l' annūciatio mea
malachias. angel⁹ dñi l' ānūciās dñm
Malachim. liber regum.
malachim. nūciās eis vel angel⁹ eoꝝ
Malachoth. liber regnorum.
malachoth. angelus tempore vel annuncians respōsionem.
malalai. laudator me⁹ vl' laudatio dei
malalehel. laudās deū l' laudatio dei.
malalcheth. angeli vel annūciatores
malasar. laudator ꝑncipis vel despectoꝝ angustiarū.
malathra. visio vel de visione siue despiciens aut despectio.
malcha. regnum vel ꝑncipatus.
malchi. rex meus vel ꝑncipat⁹ mihi.
malchia. regnator dñs l' ꝑncipat⁹ dñi
malchon. rex mesticie vel ꝑnceps iniquitatis.
malch⁹. rex ꝯsilij l' ꝑnceps festinator.
maleth. nuncius vel regnator.
maleboth. angelus vinctus vel annūcians declinationem.
maloth. ꝑnceps vel annūciator.
maloboth. angeli vel annunciatores
mallothe. plenitudines vel adimpleti
mambre. diuidens vel diuisio siue claritudo aut perspicuitas.
mābres. mare i capite l' mare pelliceū
mamoazer. de longe vel delongatus seu alienatus aut alienatio.
māmon. luc rū pecunie vel cupiditas diuitiarum.
māmona. diuitie vel cupiditates.
Utrūqȝ hoc nomen syrū est pariter ⁊ hebreū vtrinqȝ mixtū.
mamucha. elongans calorē vel alternatio prestolationis.
mamuchā. idem.
man. quid vel quomodo.
manna. quid est hoc vel quō est istud
mana. donans vel requiescens.
manaa munus vel consolatio: seu sacrificiū aut holocaustū.
manaath. munera vel ꝯsolatiōes seu numerās vitā aut pauoris cōpletio.
manad. sepulchrū vel monumentū.
manaem. consolans vel consolatio.
manaem. castrū vel tabernaculū siue requies aut consolatio.
manath. requies vel sepulchrū.
manaim. castra vel tabernacula: seu requietiones aut consolationes.
manasses. necessitas vel obstupescēs siue obliuiosus: aut qui oblitus est.
mane. numerus vel numeratū: siue cōpleuit aut cōpletio.
maneeth. numerus vite vel numerās vitam seu complens pauorem: aut pauoris completio.
manhu. qd nā hoc ē vel quō est istud
manzameroth. tridentes vel fuscinule seu complens pauorē.
manlius. quid laboras vel quō laboriosus es.
manne. requiescens vel requieuit.
maoth. curatus vel curatio.
maol. chorus vel plenitudo.
maon. habitaculū vel habitatio.
maozim. inhabitationē vidēs vel habitaculū fortitudinis eoꝝ.
mapsa. munimen vel ꝓtectio.
mapsam. muniēs eos vl' ꝓtectio eoꝝ
mara. amaricans vel amaritudo.

maradath. amara cõtinentia vel amara iactantia: seu amare continẽs aut amarus arroganter.
marai. amaricans me vel amaritudo mea
maraioth. amara scientia vel amaricans dominatio.
marala. amara concessio vel amaricã ter concedens.
maranatha: in dñi nri aduẽtu vel qñ dñs nr aduẽiet. Syrũ est nõ hebreũ
marath. amarã tps, vel amaritudo pcti
marchaloth. q̃drige vel quadrigãtes
marcus. attritus vel defricatus.
marcus. amarus vel declinatus: siue certus aut sublimis mandato.
mardath. amara contritio vel impudenter contritus.
mardochai. amare conterẽs vulturẽ vel amara contritio deuoratoris.
mardocheus. amare cõterens ipudẽtem vel amara contritio impudẽtis
mares. amare tollens vel amara plasmatio.
marcsa: a capite vel a principio.
mareth. amara vita: vel amaritudo pauoris.
maria. illuminata vel illuminatrix.
maria. smirma maris vel stella maris siue illuminans aut mare amarum. Syro aũt sermõe dña interpretatur
mariboth. lites vel iurgia siue dissensiões aut contradictiones.
marimuth. litigãs vel ɔtradicẽs: siue amara mors aut amaritudo mortis.
marisa. a capite vel a pncipio seu a mare tollens aut amara plasmatio.
marina. amarã onus vel amara retẽtõ
marodach: amara pcacitas aut amara contritio.
maroioth. amara scientia vel amaricans dominatio.
marom. sublimis: vel de excelso: seu amare tristis aut amara tristicia
marsana: amare abundans vel amara egressio.
martha. puocans vel irritans. Syro aũt sermõe dominãs aut domiatrix
masa. onus vel assumptio.
masaa. onerãs eã vel assumptio eius.
massa. pondus vel alienatio.
massada. retinẽs vel requirẽs. siue assumẽs ſuitutẽ aut onerãs testioniũ
masaphot: rostra incendentia vel de tribulatione rostrorum.
masai: onus meum vel assũptio mea
masaia: onus dño vel assũptio domini
masal: parabola vel puerbium.
masan: iocũditates vl' iocũditatibus siue onus doni aut assumptio gratie
masech: pincerna vel ppinatio.
masepha: speculator vel de speculatõe
masephat: speculatio vel contẽplatio.
mascia on⁹ dño vl' assumptio domini.
masena pspera vel secunda: seu secundãs aut secundatio.
masera: eruditio vel disciplina.
maserat eruditi vel disciplinati.
mascrecha. libans vl' attrahens siue libatio aut vectigal vanum.
maserephot. speculans super indumẽtum vel ɔtemplator sup humeralis.
maserath specula vel refugia siue munitiones aut ptectiones.
maspha speculatio vel ɔtemplatio siue de speculatõe aut de contemplatione
masphat cõtemplans tempus vel speculator peccati
Masphe. speculatio vel contẽplatio.
Masia. onus dño vel assũptio dñi.
Masloth. puerbia vel parabole.
Masma. exaudiens vel exauditio.
Masmana. adiutor doni vel exaudiens gratiam.
Masob. on⁹ ſui vel assũptio ſuitutis
Masobia. speculãs dñs l' assũptio dñi
Masrecha. vectigal vanum vel attracta libatio.
Masrephot. speculãs supindumẽtũ vel ɔtẽplator superhumeralis.
Masresa. on⁹ ipiũ l' assũptio iniqtatis
Matha. donans vel donatio siue tributum aut humilie forum.
Mathalã. ɔsumãs eos l' pfectio eorũ
Mathama. manus vel donatio.
Mathan. donãs vel donatus seu donator doni aut donatio gratie.
Mathana. donans ei vel donatio ei⁹
Mathanai. donum eius mihi vel donatio eius mea.
Mathania. donãs dño l' donatio dñi
Mathaniam. donatus dominus eis vel donatio domini eorum.
Mathanite. donatores vl' donati seu donatores dono aut dõatores g[...]
Matharis. cõpluta vel cõplutio: complutus aut cõplutio mea.
Mathat. donãs pctm l' donatio t[...]
Mathatha. donans peccatum ei[...] donatio temporis eius.
Mathathias. donatus a domino donum domini aliquando.
Matheba. dulcis saturitas vel d[...] do satu itatis.
Mathetha. donãs ei vel donatio[...]
Matheus. donator consilij vel d[...] festinationis.
Mathiama. donator gratie dom[...] vel donans donationem domin[...]
Mathias. donat⁹ dño vl' donatio p iuda scilicet i cuius loco posit[...]
Mathimum. donum domini est donatio domini est.
Mathlam. consumans eos.
mathrabith. psecutio l' v̄ga des[...]
Mathreth. iconom⁹ vel dispens[...]
Mathras. dono indigens vel d[...] tor dormitans.
Mathusalam. mortem misit vel [...] tis emissio: siue mortuus interr[...] tor aut mortuus est ⁊ interroga[...]
Mathusale. idem.
Mauthel. viuẽs deo l' viuẽs de⁹ ex vita dei aut qs est sicut dñs d[...]
Mauman. quis est de lõge vel e[...] ta alienatus.
Maza. ex hoc vel ex istis.
Mazarath zodion. idest signa horoscopi per duodecim horas.
Mazaroth zodiacon. que mathem[...] ci duodecim signa appellant.
Mazia. ex hoc dñs vl' ex isto dñat[...]
Mazian. ex h dñs ẽ l' ex isto dñati[...]
Mazioth. ex h tps vel ex istis rñ[...]
Mazuroth. vicula vel disciplinae[...] successiones aut exclusiones.

Me

Mic. c. post. m.

Mechedem. ab exordio vel [ex]tra orientem.

Mechia. percussus domi[ni] vel percussio domini.
Mechinas. humilitas vel attracta[...]
Mechine. basis quiescens vel ve[...] datus cõmotioni.
Mechometh. fulture l' suppositi[...]
Mechorath. venũdatus mihi vel[...]

ndatio mea.
chburach: venūdatꝰ vl' venūdatio
chburabite: venundati vel venun
dores.
dab: fames antiqua ei vl' fames
iquarum.
daba. fames antiqua ei vl' fames
iquarum eius.
dabena: onus vel pondera: siue
onere aut de ponderibus.
dad: mēsus est vl' acquieuit: siue
tiens aut mensuratio.
dala aque sublimes vel mensura
iqua.
dam: mentiēs vel respōdēs siue
ndaciū aut responsio.
dana: aque eminentes vel aqua/
eminentia.
de. mēsura vel aque eminentes.
demena. mēsura viscerꝝ eius vel
ue eminētes ex ipsis.
dena. aque sublimes vel aquarū
blimitas.
di: adequati vel mensuratores.
dia: mensura vel adequatio.
din: mensurās causam vel ade/
tio iudicij.
don: mensurās dolorē: vel ade/
ns murmurationē.
dro: mensura vel mensuratio.
eber. de qua vel vlterior.
etabel: benigna dei: vl' benigni
s domini.
zabel. benigna dei vl' bōitas dei.
phaat. ipetꝰ aq̄ vel impetꝰ aq̄rū.
phat. speculū vel speculatio.
pheth: speculū vite vel speculatio
oris.
gia despiciens vel despectio.
gbis: dspiciens cōfusionē vel de
ctio ignominie.
ida. ꝯdictio vel mēsura sufficiēs
izabel. benigna dei, vel benigni/
domini.
la: vallis salis vel vallis salsa.
lcha: regina vel regnatrix.
lchā. regēs eorꝝ: vel rex eorꝝ.
lchi. rex meus vel regnās mihi
chias rex dn̄s vel regnū dn̄i.
elchiel. rex meus deꝰ vel regnum
um dei.
lchielite: reges mei deo vl' regna

mea dei.
Melchisedech. rex iustꝰ vel rex pacifi
cꝰ siue rex pacis aut rex iusticie.
Melchisua rex saluator l' regnū salutꝰ
Melchisue rex loq̄x vl' regnū cātilene
siue rex meꝰ tyrānꝰ aut rex meꝰ ꝑditio
Melchon. rex eorꝝ vel ꝓncipans eis
Melchon: rex meroris vel princeps
iniquitatis.
Melchonoth fulcra vel regna siue re
ges induti aut regū cubicula.
Melia. vallis salis vel vallis salsa.
Melech. chorus vel a principio.
Melech. regnū vel regnator.
Melechi chorꝰ meꝰ vl' a ꝓncipio meo
Melchias chorꝰ dn̄i vl' a ꝓncipio dn̄i.
Melithine. infirmitas vel de ifirmi/
tatibꝰ seu mādatū humile aut māda
tum humilitatis.
Mello plenꝰ vel plenitudo siue adim
pletus aut adimpletio.
Meloth. pleni aut adimpleti: siue ple
nitudines.
Melothi plēi mei vl' adi pletōes mee
Melloth. pleni vel adipleti seu pleni
tudines aut adimpletiones.
Mellothi plēi mei vl' adipletōes mee
Melsa: rixa vel i azimis.
Melluch. vallis salsa ignis mordētꝰ
vel vallis salis dolorē p̄stolantiū.
Melluchare vall' salsa mordētiū lapi
des vl' vall' ignea lapidū accruatorꝝ
Melluth: plēitudies vel adipletiōes
Mem: a quo vel ex ipsis.
Mēbrana aperta vel manifesta seu:
aptio vel manifestatio.
Memphis. os vel ab ore siue os eiꝰ
aut os ex ipsis.
Mēphiboseth os ꝯfusū vl' os ꝯfusio
nis siue os ignie aut de ore ignia.
Mēphon os meroris l' de ore iiq̄tatꝰ
Mēmiꝰ ex quo qs vel ex ipsis iste.
Memiz aq̄ mee l' viscera mea ex ipis
Memrath. ex q̄ decꝰ vel viscera con/
motionis.
Men. viscera vel ex ipsis.
Mena. viscera mea vel ex ipsis inti/
mis meis.
Menelaus viscera maledicta vel ex
ipsis maledictis.
Mer. apertus vel manifestꝰ siue illu
minans aut illuminatio.

Merab multitudo vel de multitudi/
ne siue manifestās patrē aut illumi/
natio patris
Merari. amaricās vel amaritudo. si
ue aperiens vigilias aut illuminans
suscitationem.
Merarite amaricās vel amaricati: si
ue aperiētes vigilias aut illuminan
tes suscitationē.
Mercuriꝰ aperiēs ciuitatibꝰ vel illu/
minans occursum signi.
Mere apertꝰ vel māifestꝰ siue illumi/
nans eum aut illuminatio eius.
Mered rebellis vel aptio siue illumi
nans aut manifestatio.
Merephet fouēs vel cubās siue cuba
bat aut confouebat.
Meremuth. apiens mortē vel illumi
nans mortuos.
Meribaal. litigans cū marito vel liti
gans cū altissimo siue litigās in ma/
ritum aut litigans ꝯtra altissimum.
Merimuth aperiēs mortē vel illumi
nans mortuos.
Merob. multitudo vel multitudine.
Merodach. amara ꝓcacitas vel ama
ritudinem imittens seu amare cōtri
tus aut amara contritio.
Merom. aque vel ꝓfunditates.
Meren. illuminās merentes vel ma
nifestans iniquos.
Meronath. illuminās merentes tpe
vel manifestens iniquitatē peccati.
Meronathites. illuminās merentes
tpe vel manifestans iniquitatem.
Meros. aperiens visionem vel imu
tatio fortitudinis.
Meros. consulens vel consiliuz siue
archanū aut aque sacramentorꝝ.
Mes. hospes vel hostis: siue mensu
rator aut mensuratio.
Mesa. euado vel aqua rara.
Mesa. hospes eiꝰ vel hostis eius siue
ue mensurans eū aut mēsuratio eiꝰ
Mesa. hospes saluans: vel mensura
salutis.
Mesara. aqua rara vel ꝓpinatio siue
dans potum aut ꝓpinator.
Mesach. propinans vel potuz dans
siue hospes fratris aut hospes frat
nitatis.
Messalē. hospes missus vel reddēs

redditionem seu mensurans pacem aut hospes iusticie.
Mesaloth: euadens vinculu3 vel a q̄rare declinatio.
Mesameleth. potum dans choro vel propinans a principio:
Mesech. amens vel trahens siue cōpressus aut compressio.
Mesech. deficiens vel plongās seu defectio aut prolongatio.
Mesepha. speculator vel contemplator seu speculatio: aut contemplatio.
Mesellima. capiens eos domino vel palpatio eorum deus.
Meseroth. vincula vel discipline seu successiones aut exclusiones.
Meszabel. beign⁹ deo vel mēsurator domini.
Mesphar. speculatorem suscitās: vel contemplationis vigilia.
Mespharet. hospes hians vel hospitis hiatus.
Mesphe. hospitis laqueus vel hospitis discipline.
Messias. chrisma vl' vnctio: ue xp̄s aut vnctus.
Messolam. hospes seculi vel mensura eternitatis.
messolā. capiēs eos vel palpatio eoꝝ
Mesopotamia eleuata voce quadā vl' eleuatio cuiusdam vocationis.
mesraim hospitās eos vl' mēsura eoꝝ
Sciēdū ꝙ mesrā egypt⁹ appellat
mesthi varius vel varietas.
messulam. mēsura doloris vel hostis anterior.
metheba. dulcis vel dulcedo
methiba. virga vel lectulus.
methabaal. benign⁹ vir habēs vel ꝙ bona deuoratio vetustatis.
methael: ꝙ bonus deus vel ꝙ bona diuinitas.
methabebel. idem.
methiri dulcedo vidēs vel dulc' visio
mensim saluās eos vel attrectatio eoꝝ
meza ex hoc vel ex isto.
mezaab. eleuata vel super eam: fiue aqua fluens aut aque fluxio.

Hic. i. post. m.

Miamin quis matris fetus vel cui donatus.
mibaar. electus vel electio: siue de electis aut de electione.
micha. quis hic. aduerbium loci. vel quis est iste.
michael. quis vt d us vel quis est si. cut iste dominator.
michaia. q̄s vt deus vel q̄s vt deitas.
micharob: qu is hic dilatans: vel que est hec latitudo.
michas. quis est hic. ad uerbium loci vel quis est iste.
micheas q̄s ē iste vel q̄s ē in hoc loco
michol. aqua oīs vel aq̄ ex oib⁹.
mido. metiens vel mensuratio.
miphat. aq̄ impet⁹ vel aq̄ꝝ impulsio.
miphibaal os d'uorās vl' os vetustat'
miphiboset: os ꝯfusū vel os verecūdū siue os ꝯfusiōis aut os ignomie
mihabel. dom⁹ dei vel dom⁹ exercit⁹.
milethene generans castra vel generatio donantium.
miletum. generans vel generatio seu generare aut onus eius est.
milicho. regnator vel regnum.
minamin: quis matris fetus: vel cui donatus est.
myrrha: amara vel amaricans: seu amaritudo aut amaricatio.
mirabaal litigās cū marito vel litigās cū altissimo. siue litigās in maritum aut litigans contra altissimum.
misaal. tractans deo vel quis interrogauit deum.
misaā trahēs populū vl' itrogatio eoꝝ
misaach. q̄s vt risus vel q̄s vt frater. siue q̄s vt risus aut q̄s de gaudio.
misael: populus dei vel quis est vt saluans deus.
misia: q̄ indigētia vel q̄ ē dormitatio.
misor. humilitas vel tribulatio. seu de humilitate aut de tribulatione.
misor. plana vel directa siue humilis. aut campestris.
mitilene. trāsmigrās: vel declinans. seu declinatio: aut transmigratio.
mitridates. declinās donū sufficiens vel trāsmigratio doni sufficientis
mizaab. quis vt aurū obrizum vel q̄s est sicut aurum purissimum.

Hic. o. post. m.

Moab: de patre vel ex patre.
Moabite: de patre geniti vel ex patre generati.
moiada mēsura dn̄i vel sufficiēs
moaç: fortis vel robustus siue ro aut fortitudo.
moazian. de adiutorio domini: vel minus auxiliator est.
mobomia. edificiū vel edificator.
mobomiar. edificans mihi vel edificatio mea.
mobumia. edificiū vel edificator.
mobumiar. edificans mihi vel edificatio mea.
mochebor. vulnerans patrē lum vel paterne iracundia.
mochona. suppositio vel sustentatio
mochori: venundator me⁹ vel venundatio mea.
mochot plaga vel vulnera.
mochotha: plaga ei⁹ vl' vulnerās
modab. natiuitas vel generatio.
modabe: nascens patri vel generatio eius.
modin: iudiciū vel iudicatio.
modin: iudicans eos vel iudiciū
modollam: generationem testificans vel natiuitatis testificatio.
moclath. dolens vel parturiens: ab adolescente aut a parturiente
moclathi: dolor meus vel parturitio mihi.
mosci. palpatio vel attrectatio.
moscia: palpans eum vel attrectatio eius.
moyses. aquaticus vel assumatus ex aqua.
moyses. vrgens vel liniens: siue attrectans aut palpans.
molada: princeps piscium: vel de parturientis.
molath: regnās vel pncipās: seu dolens: aut parturiēs.
molathi: rex me⁹ vel pnceps me⁹ vel dolor meus: aut parturitio.
molathite: regnātes vel pncipantes siue dolētes aut parturiētes.
molchon. regens eos vel principe rum.
molid: infirmitas vel a principio.
moloch: rex vel pnceps: siue rex n aut princeps noster.
mool: infirmitas vel ad infirmitatem siue chorus aut principio.
moola: chorus eius vel ab initio ei

ine infirmans eum: aut infirmitas
ius.
poli. infirmitas mea vel de infirmi
tate mea: siue chorus meꝰ: aut a prin
cipio meo.
poli: chorus laboris uel a p̄ncipio la
borioso: siue infirmus laborãs: aut
e infirmitate laboriosa.
polite chori mei: vel a p̄ncipio meo
iue infirmitates mee: aut de infirmi
tatibus meis.
pos: infirmitas vel habitaculũ.
posa infirmans eum vel habitaculũ
ius.
posia: infirmꝰ dominꝰ vel habitacu
lum domini.
rath: heres vel hereditas.
rathi: heres meꝰ vel hẽditas mea.
rathite: heres meus iste vel heredi
as mea ista.
rasthi heres eoꝝ iste vl' hereditas
eorum ista.
rasthite: heredes mei isti vl' iste sũt
ereditates mee.
ria: visio vel visiõis siue illũinans
ut dilucidãs. Ipse ẽ locꝰ in q̃ abra
e dictũ ẽ vade in terrã visionis.
rithi: heres meus vel hereditas
mea.
rome: sublimitas vel celsitudo.
osa: salus vel eruditio.
osee. saluator vel saluificator: siue a
aluatore: aut saluificatore.
sellamoth. capiens eos morti vel
alpatio mortis eorum.
sera: eruditio vel disciplina.
seroth: vincula vel discipline.
sphetaiꝫ. fortes vel vicinie: seu for
ium aut viciniaruꝫ.
si: palpator vel attrectator.
soch captura vel capiẽs: siue capiẽ
s: aut capture.
sollom: capiens eos: vel palpatio
orum.
sullamia capiẽs eos dño vl' palpa
o eorum dominus.
sollamoth: capiens eos morti vel
alpatio mortis eoꝝ.
sollam: capiens eos vel palpatio
orum.
sura: vinculũ vel disciplina.
sel: eruditus deo: vel disciplina.

Hic. v. post. m.
Omin: cõsolans eos vel vi/
scera eorum.
musa: palpãs vel attrectans:
siue palpatio: aut attrectatio.
musac: palpãs frẽm l' attrectatio fris.
museroth vincula vel discipline.
musithe palpãtes vel cõtrectantes.
Seq̃r de noibꝰ incipiẽtibꝰ ab. N. lra
Na: pulchra vel pulchritudo
Naab abscõditꝰ vel reqescẽs
Naabi abscõditꝰ mihi vl' re
quietio mea.
Naad. pulchra seruitꝰ: vel pulchruꝫ
testimonium.
Naalal: laudãt vel laudabũt siue tor
rens aut laudatio:
Naalia. torrẽs dei vel laudans deũ.
Naaliel: torrẽs dei vel laudatio dñi.
Naalon: decꝰ candoris vel pulchritu/
do laterum.
Naama: decora vl' pulcherrima siue
cõmouẽs eos. aut cõmotio eorum.
Naaman: decorꝰ vel pulcherrimꝰ: si
ue cõmouẽs eos aut cõmotio eorũ.
Naamath: mouens mortẽ vel decor
peccati.
Naamithe: mouentes mortem vl' de
cori peccato.
Naamin pulcherrimꝰ l' cõmotio eoꝝ
Naar: puer: vel infantulus:
Naara. puer ei vel infantulus eius.
Naarath. pueritia temporis vel in/
fantia peccatoris.
Naari. puer mihi vel infantulꝰ meꝰ
Naarias: puer dño vel ifantulꝰ dñi.
Naas: serpẽs vel coluber: siue augu
rans: aut augurium.
Naaron: requies sonãs vel requie/
tionis sonitus.
Naason. coluber murmurãs vl' ser/
pens inutilis siue augurãs dolorẽ
aut auguriũ iniquitatis.
Naath decor tpis vl' pulchritudo pec
cati siue abscondẽs peccatũ: aut re/
quiescens tempore.
Naazab: ex tũc ꝓpheta vel ꝓpheta/
uit tũc: siue pulchrũ auxiliũ: aut ces/
sionis initium.
Nabai. cõspicuꝰ vel requiescens.
Nabaioth sedẽs vl' excludẽs: siue re
quiescẽs tpe aut cõspicuus rũsione

Nabal: stultus vel insipiens.
Nabao: ꝓphete vel venientes.
Nabaoth: sedẽs vl' excludẽs: siue cõ
spicuus aut requiescens.
Nabath: scãdalũ vel scandalizans: si
ue insipiens: aut insipientia.
Nabathei: insipientes vel scandali/
zantes.
Nabau veniens vel includẽs seu ve
nimus: aut inclusimus.
Nabdael: vrsus dei vel seruiẽs deo.
Nabeoth ꝓphetãs vel ꝓphetatio.
Nablath. organuꝫ vel laudatorium.
Nablion. psalterium grece laudato/
rium latine.
Nablum. organũ vel laudatorium.
Nabo. sessio vel ꝓphetia siue cõclu/
sio aut superueniens.
Nabohe. ꝓpheta vel prophetia.
Naboth. sessio vel ꝓphetia siue con
cludens aut superueniens.
Nabu. veniens vel includens.
Nabuchodonosor sedẽs in angustia
agnita vel sessio in agnitione angu/
stie. siue ꝓphetãs istiusmodi signũ
aut ꝓphetia laguncule anguste.
Nabusabarai calcans tempus vl' cal
catio temporis.
Nabusarachim. calcator fratꝝ l' calca
tio fraternitatis.
Nabuthei. ꝓphete vel ꝓphetantes.
Nabusardan ꝓphetauit paleas vl' ꝓ
phetia alieni iudicij.
Nachem preparãs eos vel prepara/
tio eorum.
Nachon. p̄parans dolorẽ vel p̄para
tio iniquitatis.
nachor. requiescente luce vel obscura
tio nouissima siue requies luminis
aut p̄paratio iracundie.
nad. ascendens vel ascensio.
nadab. votiuus vel spontaneus.
nadabias. vouẽs dño vel spontaneꝰ
domini.
naeman. fidelis vel fidelitas siue mo
uens eos. aut motus eorum.
naeth. requiescens vel requietio.
naphador dispersa generatio l' disper
sio generationis.
naphecuuh. nm vel maritima.
naphedor. conuersa generatio: vel cõ
uersio generationis.

Napheg. marinus vel maritimus.
Naphei. maritimi vel animarum refrigerationes.
Naphes. anima vel refrigerium.
Naphis. idem.
Nagge. meridies vel meridianus.
Nageb. idem.
Nahaim. puer me⁹ vel infantia mea
Nahelel. hymnus vel laus siue laudans deum aut dei laudatio.
Naid. salum vel mare siue fluctuans aut instabilis ꝛ sedis incerte.
Naim. fluctus vel motus siue fluctuans aut cõmotio.
Naioth. conspicuus: vel excludens.
Nalol. torres vel laudatio.
Nama. deus vel cõmotio.
Namuel. dormiuit deus vel dormitio dei siue hi qui sunt dei: aut quos dormire facit deus.
Namra. pardus vel amaritudo: siue amaritudines aut amaricationes.
Namrim. pardi vel apostate: siue ꝑfugi aut transgressiones eorum.
Nampsi. palpans vel tangens: siue attrectans aut attrectatio.
Namuhel. loquens cum deo vel cuȝ quo loquitur deus.
Namuhelite. loquentes cum deo vel cum quibus loquitur deus.
Nance. piscis vel fetus siue germen pulchritudinis aut pascua coꝝ.
Nartissus. colligẽs vel collectio siue lucerna scindens: aut accensus leticie.
Nasab. exsiccãs vel exsiccatio: aut germinatio eorum.
Nasaram. germen molle vel germẽ tenerum siue germinans eis.
Nasia. coluber domini vel serpẽs dominator.
Nasib. titulus vel statio.
Nasim. dux vel princeps siue principans eis.
Nason. consolans vel quiescẽs: siue augurans aut augurium.
Nasor. pulchritudo luminis vel cõsolans angustiatum.
Natham. donatus eis vel donatio eorum.
Nathamelech. donat⁹ regno vel donatio regnatoris.
Nathã. donãs donũ vel donat⁹ grece. nathanahel. donũ dei l' dõauit eũ de⁹
Nathinei. donãtes vl' donati siue hypodiacões grece aut submĩstri latine.
Nathõ. donatus meroꝛi vel donatio iniquitatis.
Naua. semen vel germen siue latratus aut pulchritudo.
Naue. idem.
Naum. germinans vel consolator.
Nauũ. germinãs eis vl' ꝯsolatio eoꝝ
Nazareth. flos vel virgultũ siue sanctitas aut consecratio.
Nazareth. vnctio vel mũdicia seu custodiens aut separatio.
Nazareus. virgultum vel floribus: siue custodiens aut separatus.
Nazareus. mũdus vel sanctus: siue vnctus aut consecratus. Vtrũqꝫ h̃ nomen apud hebreos non scribit̃ ꝑ z. litteram sed per hebreum sade q̃ nec. s. nec. z. litteram sonat.
Nazarei. virgulta vel floridi siue custodientes aut separati.
Nazarei. mundi vel vncti siue sancti aut consecrati.
Nazareni. idem

Nic. c. post. n.

Neapolis. mire cõmota vl' mira cõmotio.
Nebaas. latratus apprehensus vel latrantis appҕensio.
Nebaial. latrans larus vel latrãs laxatus seu latrantis leuitas: aut latrãtis latitudo.
Neballath. latratus temporis vel insipientia peccatoris.
Nebe. latrans vel latratus: siue psalterium aut mensura.
Nebal. latrans deo vel latrat⁹ dei: siue mẽsura dei aut dei psalterium.
Nebo. latrans vel latratus.
Nebui. latrator me⁹ vl' psalteriũ meũ
Nechao. parat⁹ iste vel paratio ista.
Neceb. statio vel attrectatio.
Necho. percutiens vel percussio.
Nechoda. includens iudicio.
Necophati. excludẽs l' exclusio siue inclusũ apiẽs aut ꝑcussionẽ euadens.
Nechota. aroma vel thymiama: siue storax eius aut aromatizatio eius.
Neele. scala vel torrens.
Neelamite. cuiusdam heredes v[el cu]iusdam hereditates.
Neelle. cuiusdam heredes vel cu[ius]dam hereditas.
Neellamite. scale vel torrentes.
Neelescol. torrẽs botri l' botr⁹ tor[…]
Neema. consolans vel consolati[…]
Neemias. consolatus a domino [vel] consolatio domini.
Neesta. es vel metallum.
nephael. spirãs deo l' applicãs or[…]
Nephei. spirans vel sufflans siu[e spi]ritus aut sufflatio.
Nephee. applicans ori: vel ligu[…] quod est nomen lapidis.
Nephec. pruna vel carbo siue s[e…]cens aut seductio.
Nepheg. idem.
Nephẽdor. marins vel maritim[…]
Nephi. purificans vel purificati[…]
Nephsa. purificans aggrauatuȝ [vel] purificatio aggrauati.
Nephoa. deceptio vel dissolutio.
Nephusim. apertum nomẽ vel [dis]luta auditio.
Neger. florens vel floridus.
Negoda. includens iudicio vel [per]cussio iudicij.
Nechiel. stans deus vel statio dei
Nehisoth. stans vel statio siue sta[…] temporis.
Neman. pulchritudo vel consola[…]
Nembra ꝑfugium vel apostasiu[…] ue apostata aut apostasia.
Nemra. ꝑfugiũ vel transgressio [vel] pardus aut amaricatio.
Nemri. pardi vel apostate siue am[a]ricãtes eos aut ꝑfugia coꝝ: seu […]doꝝ aut apostatarum.
Nemrith. pardi vel apostate.
Nemroth. tyrannus vel ꝑfugus [si]ue transgressor aut apostata.
Nemsi. palpans vel tangens: siu[e at]trectans aut attrectatio.
Nemsib. stans vel attrectans siu[e sta]tio aut attrectatio.
Nephtad. deceptio vel dissolutio.
Neptali latitudo mea vel puersio
Neptali. discretus vel seiunctus: [vel] conuoluit me aut conuolutio me[…]
Neptalim. habitatio vel cõparatio [siue] conuertens eos aut latitudo eoꝝ

Neptalim. implicatio vel conuersatio siue dilatauit me. aut dilatatio mea.
Neptalimite. conuertentes eos vel latitudines eorum.
Neptalite. habitacula vel comparationes seu dilatati mei: aut implicatiōes eorum
Neptar. purificans vel purificatio.
Nepte. decipiens vel dissoluens siue deceptio: aut dissolutio.
Nepthee. decepti vel dissoluti siue deceptio. aut dissolutio.
Nephtim. sculpētes vel apiētes: siue decipiētes eos: aut dissolutiōes eoꝝ
Nepthupha. deceptio vite remisse vł dissolutione claudicans.
Neptuim. sculpētes vel apientes siue decipiētes eos. aut dissolutiōes eoꝝ
Nepthusim. apertum nomē vel dissoluta auditio.
Ner. lucidus vel lucerna.
Neregel. lucis aceruus: vel lucerne aceruatio.
Nere⁹. lucis ꝯfiliū ł lucerna festinās
Nereth. cithara vel quasi lucerna seu lux vite: aut lucerna pauoris.
Nergal. luci aceru⁹ ł lucēna aceruata
Nergel. lucerna aceruata vel lucerne aceruatio.
Nerger. lucerna inuoluta: vel lucerne inuolutio.
Neri. lucens mihi vel lucerna mea.
Neria. lucens dño vel lucerna dñi
Nesia: coluber dñi vel serpēs dñicus
Nesibi. titulus meus vel statio mea.
Neson: augurās vel auguriū siue augur fortis. aut auguris fortitudo
Nesruth. temptatio tenera vel fugitiuus tener.
Nestheus. erarius vel metallarius
Nethman: decus vel motio siue commouēs eos: aut cōmotio eorum.
Nepthua. imago. vel imaginatio.
Netophati. icludēs me: ł iclusio mea
Netophatite. icludētes vel iclusores mei. ¶ Nic. i. post. n.

Nicanor. stans lucerna vel statura lucida.
Nicodemus: includens iudicio: vel effusio terrenitatis.
Nicholaus. effluens vel effluxio siue stultus ecclesie languentis: aut stulticia languoris ecclesie.
Nicholaite. effluentes vel effluxiões siue stulti ecclesie languētis: aut stulticia languoris ecclesie.
Nichopolis. germē protectiōis mee. vel protectio germinis mei.
Niger. ascendens vel ascensio.
Nimpha. os applicatum vel oris applicatio.
Niniue. feta vel speciosa seu germen pulchritudis: aut natiuitas pulchra
Niniuite. feti vel speciosi seu germia pulchritudis aut natiuitates pulchre
Nisan. augurās gratiā. vel auguriū donatiōis. ¶ Nic. o. post. n.

Noa. mouens vel commotio.
Noadaida. mouēs seruitutē dño vł cōmot⁹ testimonio dei
Noadiae. mouens diluculum. vel cōmotio illuminati.
Nobaba. mouēs eos vł cōmotio eoꝝ
Noratha. mouens imperium vel cōmotio consumationis visionum.
Nob. latrans vel latratus.
Nodab. vter vel inflatio.
Noe. requiescens vel requieuit: siue cōmotus aut cōmotio.
Noema. decor vel fides seu voluptas aut delectatio.
Noeman. pulchritudo seu pulcher: seu consolatus aut consolatio.
Noemanite. pulchri vel cōsolati: seu cōsolatores. aut cōsolationes.
Noemi. pulchra vel cōsolata.
Noestha. metallū vel es eius.
Noesthā. es eoꝝ vel metallū eorū.
Noepheth. mot⁹ apertus vel cōmotio latitudinis.
Noga. meridies vel meridianus.
Noge. idem.
Noom. decus vel cōsolatio.
Noorai. decorās magistrū meū. vel cōsolatio magistri mei.
Noorari. decorās currētē magistrū. vel cōsolatio cōsumati magistri.
Norā. requiescens excelse vel cōmotio exaltati. ¶ Nic. u. post. n.

Nath pulcher vł pulchritudo
Nū. pascēs eos ł pascua coꝝ.
Nun. fet⁹ vel piscis siue vnicus. aut sempiternitas.
Numeni⁹ decorus vel fidelis.

Sequit̄ de incipientib⁹ ab. O. littera

Oad. vnitas vel laudatio.
Ool tabernaculū vł inhabitatio
Ooli. tabernaculū meum. vel inhabitatio mea.
Oam. ve populo vel insaniens.
¶ Nic. b. post. o.

Obab. sperās vel amplexās. siue dilectus aut dilectio.
Obadia. seru⁹ dñi vel seruiens domino.
Obag. magus vel phitonissa siue incantator aut incantatio.
Obdarē seru⁹ austral vel seru⁹ african⁹
Obdias. seruiens dño vel seruit⁹ dñi.
Obed seruitus vel seruitor.
Obededom seruiēs rufo. vel seruiens fuluo seu seruiēs terre aut seru⁹ sanguine⁹
Obedia seru⁹ dñi vel seruiēs dño.
Obediel. seruus dei. vel seruiens deo
Obia seruus dñi vel seruiēs domino
Oboth phitōes vł magi siue lagene grandes aut lagenarū granditas.
¶ Nic. c. post. o.

Ochet diligēs vł pscrutās siue dilectio aut perscrutatio.
Ochol. tenēs habitatōeꝫ vel apprehendens tabernaculū.
Ochoza tenēs mgrꝫ vł retētio mgri.
Ochozath. retentio vel apprehensio
Ochozias retinēs dñm vel apphensio domini.
Ochrā tenēs vł apphēdēs siue retētio aut apphēsio. ¶ Nic. d. post. o.

Odaita mēsurās vł mēsuratio
Odema. seruus domini vel testificans dominū.
Odia. idem.
Odoia. idem.
Odollā. testimoniū eoꝝ: vel testimonij approbatio.
Odollamites. cōtestans aliquem vel testimoniū in aqua.
Oddor. contestans generationē vel testificatio generationis.
Odoma. seruus dñi vel testificās dñꝫ
Odi. mēsis me⁹ vel mēsuratio mea
Odura. mēsura magistri vł testificās magistrū. ¶ Nic. e. post. o.

Oepha. mēsura: vel effundēs siue estus aut estuatio.
Oephi. mēsura triū modioꝝ

vel tres modij mensurati.
O eph. diligens vel perscrutans siue dilectio aut perscrutatio.

¶ Dic. ph. post. o.

O pha. effusio vel estuatio.
O phal. nebula l' obscuratio siue obscurãs aut nebulosus
O pha. thalamꝰ coꝝ vl' maritia coꝝ.
O phar. volans vel volatus siue volantes aut volationes.
O phat. auꝝ obrizũ l' auꝝ purissimũ.
O phas. idem.
O phel. nebula vel obscuratio: siue obscuratus aut nebulosus.
O pher. ignominia l' ignominiosus
O phi. infirmus vel ignominiosus.
O phim. tabernacula vel habitatiões
O phimi. tabernacula mea vel habitationes mee.
O phir. infirmans vel infirmitas: siue irritũ aut ebriosũ.
O phin. discalciatꝰ: vel isana ꝯuersio
O phra. volans vel thalamus.

¶ Dic. g. post. o.

O. ꝯgregãs vel aceruãs seu abscõditꝰ aut coaceruatio.
O ga. nobilis vel gloriosus: siue abscõdẽs eũ aut coaceruans ei.

¶ Dic. h. post. o.

O ia. ipe cognouit vel cognouit dominus.
O hiada. ipe cognouit seruitutẽ vel cognouit dñs testimonium
O holi. tabernaculũ vel inhabitatio.

¶ Dic. i. post. o.

O ia. infirmans eum vel infirmitas eius.
O iam. infirmans eos vel infirmitas coꝝ.
O iam. seculũ vel eternitas siue annꝰ iubileus aut annus remissionis.

¶ Dic. l. post. o.

O lda. destruẽs vel discernẽs siue dstructio aut diuerticulũ
O ldai. destruens me vel discernens mihi siue diuerticulũ meũ aut discretio mea.
O ldam. discernẽs donũ vel diuerticulũ gratie.
O li. infirmitas vel ꝓtectio.
O liab. ĩfirmãs prẽꝫ vel ꝓtectio pris
O limpa. dolens vel parturiens.
O limpiadis. dolor tristium vel parturiens fruitutem.
O lofernes. infirmitas discessionis: vel infirmans vitulum saginatũ.

¶ Dic. m. post. o.

O mar. populũ amaricãs: vel populus amaricatus.
O mer. crispãs vel manipulꝰ
O mri. crispãs me vel manipulꝰ meꝰ
O mroi. crispans magistrũ meũ: vel manipulus magistri mei.

¶ Dic. n. post. o.

O n. dolor vel meror.
O n. iniqtas vel inutilitas.
O n. musitatio l' murmuratõ
O na. merens cum vel dolor eius.
O na. inutilis ei vel iniquitas eiꝰ.
Ona. murmurãs ei l' murmuratio eiꝰ
O nã. meror populi vel meror coꝝ.
O nã. inutilis pp'lo vel iniqtas coꝝ.
Onã. murmur pp'li vel musitatio coꝝ
O nan. meror doni vel dolor gratie.
O nan. iniqtas doni vel inutilis grẽ
O nan. murmurans domino vel musitans gratie.
O nesimus. decorus vel respondens siue decus aut responsio.
O nesiphorus. respondens litteris: vel decore adherens.
O ni. merens mihi vel dolor meus.
O ni. inutilis mihi vel iniquitas mea
Oni. murmur meũ vel musitatio mea
O nni. dolore cõmotꝰ vel merore requiescens.
O nni. iutilis reges vel iniq̃ cõmotio
O nni. murmure motus vel musitatione requiescens.
O nias. merens dño: vel dolor dñi.
O nias. iniquus domino vel inutilis dominus.
O nias. murmurãs domino vel musitatio domini.
O no. merens eum vel dolor eius.
O no. inutilis ei vel iniquitas eiꝰ.
O no. murmurãs ei vl' musitatio eiꝰ
O non. murmure musitans vel musitatione murmurans siue dolor inutilis aut merens iniquitate.

¶ Dic. o. post. o.

O la. tabernaculũ vel inhabitatio.
O olla. idem.
O oli. tabernaculũ meũ l' inhabitatio m
O oliab. tabernaculũ meũ pater: v inhabitatio mea patris.
O oliba. tabernaculũ meuꝫ in ea v ipa est tabernaculũ meum.
O olibama. tabernaculi altitudo: v habitaculum meum in aliquo.
O on. labor vel dolor siue dolẽs: a laboriosus.
O ozam. vidẽs eos vel fortitudo eo
O ozias. vidẽs dominum vel forti do domini.

¶ Dic. r. post. o.

O r. foramen vel iracundia.
O r. mons vel lumẽ siue p lis aut iracundus.
O raim. cõcipiens vel cõprehendẽ siue cõceptio aut cõprehensio.
O ram. irati vel ne excelso seu ne ira cũdie aut ne iracundo.
O ram. mõs populi vel lumen coꝝ
O ram. pellis populi vel foramẽ coꝝ
O ram. iracundus populus vel ira cundia coꝝ.
O rebath. estimans vel estimatio.
O rebathi. estimans mihi vel estima tio mea.
O rebiatharoth. longa corona: vel lo gitudo corone.
O reb. ardor vel siccitas siue corus aut solitudo.
O reb. mensa vel massa siue temptãs aut temptatio.
O rem. dolor vel iracundia.
O reth. lõganimis vel diuturnus seu longanimitas aut diuturnitas.
O rpha. ceruix eius aut superbie ei
O ri. lux mea vel mons meus.
O ri. pellis mea vel foramen meũ.
O ri. irascẽs mihi vel iracundia mea
O ri. gigas vel excelsus.
O ri. coquens vel excludens.
O ri. apprehendens me vel appheh sio mea.
O rim. gigantes vel excelsi.
O rim. apprehendentes me vel apprehensiones mee.
O rim. loquentes vel excludentes.
O rma. anathema vel anathematiza tio.
O rnam. lumen nobis vel illumina tio nostra.

rnam. lumen gratie vel illumina/
tio donationis.
ron. mons inutilis vel foramē tri
sticie.
ron. pellis iniqua vel ira murmu/
rantium.
ron. lumen meroris vel dolor mu
tantium.
ronite. montes inutiles: vel fora/
mina tristiciarum.
ronite. pelles inique: vel dolores
mussitantium.
ronite. lumina meroris vel iracun
die murmurantium.
ronim. lumen meroris eorum vel
iracundia iniquitatis eorum.
ronom. mons inutilis eis vel fora
men tristicie eorum.
rnaim. idem.
roniim. lumen meroris eoꝝ: vel
iracundia iniquitatis eorum.
rthosiada. recte idigēs testimonio
vel lumen positum testificationi.

Dic. s. post. o.

Osa. spes vel saluatio.
Osai. spes mea: vel saluatio
mea.
saias. sperās in domino vel salua
tio domini.
sanna. salua vel viuifica siue salui
fica nos aut saluatio nostra.
se. spes vel saluator.
see. sperās in eo vel saluatio eius.
ā. sperans in domino vel saluatio
domini.

Dic. t. post. o.

Othan. tēpus eis vel designa
tio eorum.
Othei. signū meum vel tempo
ralitas mea.
thio. dolor eius vel contristans eū.
thir. peccato vigilans vel signū tem
porale.
thin. stans peccato vel statio tempo
ralis.
tholia. signū laboris: vel designatio
temporalis.
thoniel. signū dei vel respōdēs deo
thotam. signans eos: vel signatio
eorum.

Dic. x. post. o.

Ox. violenter vel voluntarie.

Dic. z. post. o.

Oza. vidēs: vel robustus: seu
visio. aut fortitudo.
Ozai: fortis meus: vel robur
meum siue videns me: aut fortitudo
mea.
Ozam: vidēs eos vel fortitudo eoꝝ.
Ozā. vidēs donū vel fortitudo grē.
Ozamoth. quasi signum vel fortis de
signatio.
Ozai. fortis ductor vel vidēs oliuam
Ozan: vidēs fortē vel fortis oculus.
Ozensera. vidēs fortem principis vl'
fortis oculus angustiati.
Ozgi. vidēs luctā vl' robust⁹ luctator
Ozi. videns vel robustus: seu visio
aut fortitudo.
Ozias. vidēs dñm: vel fortitudo dñi
Oziam. visio dñi ē vl' fortitudo dñi ē
Ozipb. germinās vel germinatio.
Oziel. vidēs deū vel fortitudo dei
Ozielite. videntes deum vel fortitu/
dines dei.
Ozin. auris mea: vel auditus meus.
Ozinite. aures mee vl' auditores mei

Sequit' de incipiētib⁹ a. P. littera

Paphum. redimēs cadentem
vel redēptio cadentis.
Palestina. ore cōtusa vel ore
cōtundens: siue os malleatoris. aut
oris contusio.
Palestini. ore ɔtusi l' ore ɔtūdētes si
ue ora malleatoꝝ: aut oris ɔtusiōes
Palmirā: ore ɔtūdēs l' os malleatoris
Pāphilia. conuersio a ruina vel diui
sio cadentium.
Pamphiliēses: conuersi a ruina vel
diuisione cadentes.
Panarethos. liber ecclesie vl' liber ec
clesiasticus.
Paraphrastes. garrul⁹ vel ɔiectator
Parasceue. cena pura vel p̄paratio.
Parion. discoopertus: vel discoopiēs
Parmena: diuidens plenitudinē vel
diuisio plenitudinis.
Parthia. perfecte diuidens vel per/
fecta diuisio.
Parthi. perfecte diuidētes vel perfe/
ctio diuidentium.
Pasca. transcensus vel trāsgressio
Pathma. separatio vel separatrix
Pathmos. separatio hostis vel sepa/
ratio palpantium.
Patroba. vidēs eū vel dissolutio ei⁹
Patrodus. separans vel dissoluens
Patura. separatrix vel separatio.
Paulus. os tube vel os eoꝝ: seu ele/
ctū mirabile. aut electiōis miraculū

Dic. e. post. p.

Pedno. tēptatio mouens vel
dissecatio cōmotionis.
Pellusiū. os malleās vel os
malleatoris.
Pentatheucum. qnq₃ libri moysi. vl'
qnq₃ libri mosaici.
Pergamū. dissecans valles vel diui
dens cornua eorum.
Pergen. deuorans vel vorago.
Perybolus. saccus absortus vel re/
positio inueterata.
Perida. tēptatus dilectus. vel tēpta/
tio amabilis.
Perichopen. incisus vel incisio.
Peronc. sacculus. vel repositio.
Persida. temptans vel latera sua dis
suens.
Perse. tēptati vel latera sua dissuētes
Persipolis. tēptatio ciuitatū vel dis
suens latera ciuitatibus.
Petrus. agnoscēs vel discalcians. si
ue cognitus. aut dissoluens.

Dic. i. post. p.

Pignei. cogniti dño vel domi
nū cognoscentes.
Pila. os malleans: vel oris
contusio.
Pilat⁹. ore ɔtūdēs l' os malleatoris
Pirrus. dissoluens vel dissolutus.
Pisida. cognita dño vl' cognitio dñi
Pisticū: fidele vel fidelitas.
Prisca cognita vel cognoscens.
Priscilla. cognoscēs dñm vel cogni
tio domini.
Priscus. agnitus vel agnoscens.

Dic. o. post. p.

Pobli⁹ tabernaculū l' ibitatio.
Pollan. ore contundēs: vel
os malleatoris.
Pontus. inclinans vel inclinatio.
Pontici. inclinātes vel inclinatiōes
Pontius. declinans consiliū vel de
clinans festinationem.
Portius. dura diuisio vel diuidens
duritiam eorum.

Possidonius. cognoscēs venationē vel cognitio cōmotionis.
Prob⁹. fructus cōfusus: vel fructuū ignominia.
Procorus. fructus congregans vel fructuū cōgregatio.
Ptolomeus. ad mensurā deducens vel ad mensurā reductus.
Ptolemai. ad mensurā deducēs vel ad mensurā deductio.
Ptolemaida. ad mensurā deducens vel ad mensurā reducta.
Ptolemais. idē.
Ptolemaidēses. ad mensurā deducti vel ad mensurā reducentes.

Pdic. u. post. p.
Pbli⁹ tabernaculū l' inbitatō
Pudēs. indutus ꝯsilio vel indumentū consilij.
Puteolis. declinans vel declinatio.
Putiphares. os inclinās vel oris inclinatio siue os inclinās ad dissecandū aut dissecās ad os inclinandum.
Hec oīa noīa greca vel latina: ſm linguā hebraicā violenti interptata sūt. Sciēdū nāq; ē ꝙ apud hebreos p. littera nō habet nec vllū nomen ē apud eos qđ hoc elementū sonet. abusiue igitur accipienda sunt.
Sequit de incipientib⁹ ab. R. littera

Raab. fames vel impetus.
Raab. lata l' dilatata siue latitudo aut dilatatio Si. n. raab p ain mediā lrā scribat famē significat siue ipetū. Si vo p heth. latitudinē vel dilatationē hoc autē euenit ſm accentū. ⁊ lraꝝ diuersitatē vt in tam varias ⁊ ꝯtrarias significatiōes nomina cōmutantur ⁊ in tam diuersa vertantur.
Raaba. fames eius vel ipet⁹ ei⁹: siue dilatans eū aut dilatatio ei⁹.
Raabia. ipetus dñi vel famelic⁹ dño siue diiudicans dominū aut diiudicatio dñi.
Raabath. bucca vel maxilla seu bucce aut maxille.
Raam. multū vel visio siue tonitruū aut multitudo.
Raama. vidēs vel tonitruū eius: siue multū ei aut multitudo eius.
Raamas. multum dño vel visio dñi seu vidēs dñm aut tonitruū dñi.
Raamses. malicia tinee vel malitia de tinea siue intonuit letus aut intonantis leticia.
Raason. cursus vel placentia siue cōteplatio aut consumatio.
Raatha. magister peccati vel magistratio tēporalis.
Raba. multa vel magna siue iudicās aut iudiciū.
Rabaā. multitudo populi vel magnitudo coꝝ siue iudicās populos: aut iudiciū populoꝝ.
Rabai multū mihi l' magnitudo mea siue iudicās me aut iudiciū meū.
Rabath. multū tpis vel grande peccatū siue iudicās tp̄s aut iudiciū peccatoꝝ.
Rabi. doctor vel magister seu docēs me aut magister meus.
Rabiuth. doctrina multitudinis: vel magisteriū iudicātis.
Rabai. multa hec vel multitudo ista.
Rablath. multū vel multa siue multitudo aut multitudines.
rabmag. ꝑnceps cibi l' dñator edētiū
Raboni. doctor vel magister seu docens me aut magister meus.
Raboth. grande signū vel multū respōdēs siue iudicans respondētes: aut iudiciū respondentiū.
Rabsaces multus osculo vel ꝑnceps deosculans.
Rabsaris. ꝑnceps eunuchus vel magister eunuchoꝝ.
Rabares. multū alienus vel grādis descensio.
Racha. van⁹ l' vanitas siue absq; cerebro aut signū subsannatiōis.
Rachab. concita vel quadriga seu visio aut ascensio.
Rachal. tristis vel deorsum ferēs: siue res aut negociatio.
Rachel. ouis vel visio seu vidēs deū aut videns ꝑncipiū.
Rachus. substantia vel pecunia.
Radai. vidēs me aut fortitudo mea.
Rapha. sanitas vel medicina dei.
Raphael. sanās deo vl' medicina dei
Raphaia. sanās dño l' medicina dñi
Raphaim. gigantes vel medici: siue facture nostre aut laxati eoꝝ.
Raphao. sanās eū vel medicina ei⁹.
Raphaza. sana visio vl' medicina fortitudinis.
Raphes. deflēs vel medicus: seu velucris aut cursus oris.
Raphidim. tēptatio vl' laxe man⁹ seu visio oris aut vidit os sufficiens eis
Raphadim. sanitas fortiū vel sanitas iudicij seu visiōes fortis aut dissolutio fortiū. Juxta ꝓprietatē vero lingue syre interpretat remisse manus vel remissio manuū.
Raphion. medicina doloris vel temptatio iniquitatis.
Raphu. tēptatio vel dissolutio: siue sanitas aut medicina.
Ragal. res vel negociatio seu tristis aut deorsū ferēs.
Ragau. pascens vel egrotans.
Rages pabulū vel egrotatio.
Ragon. hyems vel pabulū siue multū delectans aut multū delectū.
Raguel. pastor dei vl' egrotās deo siue pascens deū aut pabulū ei⁹ deus.
Rahubel. idē.
Rahaia. pastor dñi vel egrotās dño siue pascens dominū aut pabulū ei⁹ dominus.
Rahelaia. idē.
Ram. excelsus vel exaltatus siue tonitruū aut exaltatio.
Rama. excelsa vel exaltata siue tonitruū aut exaltatio.
Ramale. sublimitas aut exaltatio: siue tonitruū aut exaltabit.
Ramalia. excelsus dño vel tonitruū dñi siue excelse laborans aut exaltatio laborantis.
Ramasse. pabulū vel tinea siue malitia tinee aut malitia de tinea.
Ramath. excelsū signū: siue exaltata pctō seu mortē vidit aut mortis visio
Ramatha. idē.
Ramathaim. excelsū signū populi vl exaltatio peccati coꝝ seu mortem vidit eis aut visio mortis eoꝝ.
Ramathaim. excelsa duo vel excelsa bina siue duo sublimes aut duo exaltati. Hec duo excelsa vel bina sublimia sūt due trib⁹ regia. s. ac sacerdotalis. Vnde helchana fuisse legit de ramathaim q2 pr ei⁹ d tribu leui fuit

mater eius de tribu iuda qd notat
eo q effratens dicit ab effrata vro
...s. caleph quam constat extitisse de
...bu illa.
...mathiechi. excelsum signum gene
...l eleuatio maxille.
...mathite. excelsa signa vel mortem
...dentes.
...malech. excelsa portio vel exaltata
...rticula.
...messe: amaricans vel cõmotio tur
...lenta: siue corrosio tinee: aut toni/
...uum gaudij.
...mechi. mortis visio vel excelsũ: si
...celsitudo pauoris aut exaltatio vite
...moth. excelsum signũ vel exaltata
...sponsio.
...ron. cursus magistri vel cõsuma/
... magisterij.
...ronites: currens magister vel cõ
...natus magisterio.
...ronite: currentes magistri vel cõ/
...mati magisterij.
...saia. impius dominus: vel varie
...s domini.
...sathaim. varietas bina vel iniqui
...s duorum.
...sim. varians eos vel iniqtas eorũ.
...sin. impius vel iniquus seu varie
...s aut pictura.
...thanim. sonitus vel iuniperus: si/
... visio psumata: aut visiõis psuma
...). Ferũt hoc lignũ iuniperi multo
...mpore ignẽ cõseruare: ita vt si pru
... eius cinere opta fuerit vsq ad an
...i ignita perduret.
...zias. sacratus domino vel mysti/
...s domini.
...zom. mysticus vel sacratus.
...zon. idem.

R Dic. e. post. r.

Eaias. magister dominus vl
dilatatio domini.
Reba. multa vel magna: si/
...iudicãs: aut iudicium.
...ibai. multum mihi vel magnitudo
...ea: siue iudex meus: aut iudicium
...eum.
...be. quartus vel quattuor: siue ordi
...tus: aut ordinatio.
...bee. idem.
...becca. patientia vel multum acce/
pit. siue multa patientia, aut que mul
tum accepit.
Rebla. cõmissum vel multitudo.
Reblata. multa hec vel multum iste:
siue multum cõmisit hic, aut multũ
cõmissum huius.
Rebmag. quartus ingeniosus vel or
dinata percussio.
Recha. mollis vel delicatus. siue mol
lities. aut teneritudo.
Rechab. concedẽs. vel excelsus. seu
mollis pater. aut teneritudo patris.
Rechabite. concedentes vel excelsi
seu teneri patribus: aut delitie patrũ
Rechath. mollities vel sublimitas
Recem. pictura vel varietas: seu va/
cue fecit: aut vacuefactio.
Rechma. temptatio: vel militia que/
piam.
Reesa. chamus vel frenũ. siue retina
culum. aut cohibitio.
Rephan. factura vel requies: seu no/
stra reges. aut nostra factura.
Regalim. pedes vel ambulatio. siue
iter. aut itinera.
Regmen. cibus vel refectio siue pa/
scens eos. aut pascua eorum.
Regma. temptatio vel militia q̃piam
Regmon. iter vel ambulatio.
Rechi. pastor meus. vel pabulum me
um.
Remma. excelsa vel videns aliquid
Rempha. excelsa eructans vel exalta
tio nihili.
Remmi. excelsa cõmotio vel videns
aliquid requiei.
Remia. excelsus dominus vel exalta
tio domini.
Remon. excelsum murmur vel exal
tatio inutilis.
Remono. excelse merens vel exalta/
tio iniquitatis.
Remmon. ecclesia vel congregatio.
Remmon. sublimis vel exaltata: seu
malum punicũ aut malũ granatum
Remmonphares. diuidens ecclesiã
vel dissipans congregationem.
Remonphares. sublimitas violẽta
vel exaltatio dissipata seu diuisio ma
li punici aut diuisio mali granati.
Remoth. vidẽs mortẽ vl visio mortis
Rena. magister absconditus vel ma
gisterium pulchritudinis.
Res. caput vel patientia.
Resa. caput eius vel patiens eũ.
Ressa. chamus vel frenum siue stadi
um aut retinaculum.
Resatha. impietas vel iniquitas.
Resathaim. ipi' ei' vel iniqtas eorũ.
Reseph. iniquitas mẽsure vel caput
Resen caput fontis vel patiẽtia oculi
Reseth. impietas vel iniquitas seu ca
put vite aut patientia pauoris.
Respha. currẽs vel velox seu cursus
aut velocitas.
Resia. caput dñi vel patiẽs domin'.
Rethma. sonit' vel iuniperus: seu vi
dẽs cõsumate aut visio consumata.
Reu. pascẽs vel pastus est seu pauit
me aut pastio mea.
Reum. pascẽs eum vel pabulũ eorũ.
Rezer. magistri viscera fortia vel ma
gistro viscera sanctificata.

R Dic. i. post. r.

Iba. multa vl magna siue iu
dicans aut iudicium.
Ribai. multum mihi vel ma
gnitudo mea seu iudex meus: aut iu
dicium meum.
Riphe. vidẽs bona vl vidẽs buccellã
Riphat. videns bona tẽporis vel vi
dens buccellam vite.
Riphet. videns bona pauoris vel vi
dens buccellam vite.
Rithus. querẽs vel bonus seu lumẽ
aut inquisitio bonitatis.

R Dic. o. post. r.

O. magister vel magisteriũ.
Roaga magister meditãs vl
magistri locutio aut fortis su/
sceptio.
Robaim. impetus vel latitudo.
Roboam. dilatãs populum vel dissi
pans populos siue impetus populi
aut inclinatio populorum.
Robooth. platee vel latitudines: seu
platee inclinate aut platearum incli
nationes.
Rode. videns vel fortis seu visiõis.
fortitudo aut visio fortitudinis.
Rodie. videns vitã vel videns essen
tiam seu videns iudicium.
Rodim. patruus iudicans vel visio
iudicij patruelis.

Rodum. visio vel descēsio seu dissentiens aut dissidium.
Rodij. videntes vel descēdentes seu dissentientes aut dissidia.
Rodochus. fortiter durus vel vidēs nigredinem.
Rogal. deorsum ferēs vel magister tristicie.
Rogel. deorsum ferēs vel negociatio tristicie.
Rogelim. deorsum ferēs eos vel negociatio tristicie eorum.
Rogomelech. magister fouee partis vel magistrans decipulas portiōis.
Roma. magisterium frangēs vl' magisterij confractio.
Roma. tonans vel sublimis siue tonitruum aut sublimitas.
Romani. tonātes vel sublimes: siue tonantes sublimiter aut tonitrua excelsa.
Romelia. magister frangens laborātes aut sublime tonitruū laborantiū
Roob. platee vel latitudines.
Roobia. platee domini vel latitudines dominantium.
Rogboth. platee inclinate vel platearum inclinationes.
Roos. turris vel ꝓpugnacula.
Ros. caput vel initium.
Rosmophin. caput fortium vel initiū vicinarum.
Roth. visio vel festinatio seu deficiēs aut defectio.

Hic. u. post. r.

Ruben. videns filiū vel filius visiōis seu videns in media aut videns per medium.
Rubeni. vidēs filium meū vel filij mei visio seu videte ini me aut videte p medium mei.
Rubenite. vidētes filios vel visiōes filiorum seu videntes per medium
Rufus. sanās vel reficiens siue nos sanans aut refectio nostra.
Ruma. excelsa vel videns aliquid.
Ruth. vidēs vel festinatio seu deficiens aut defectio.

Sequitur de incipientibus a littera. S.

Saaph. speculū vl' angustiat⁹
Saala. reddēs vel aggrauāś
Saal. vola l' pugil seu vulpis aut ortus aquarum.
Saalabi. aggrauans intellectu m' vel aggrauatio intelligentie.
Saalim. vole vel pugiles seu vulpes aut ortus aquarum.
Saalum. reddens vel redditor: siue redditio aut reddidit eis.
Saar. estimans vel estimatio.
Saarite. estimantes vel estimatores.
Saarum. estimantes eos vel estimatores eorum.
Saasin. incubuit egrediens vel incubatio egressionis.
Saba. capita vel captiua siue captiuitas aut conuersio.
Saba. clamans vel conuertens: siue clamor aut eloquentia.
Sabcha. rete vel retinaculū siue loquens ei aut eloquentia eius.
Sabias. captus domino: vel conuersio domini.
Sabaim. clamantes vel eloquentes: siue captiui aut conuertentes.
Sabama. leua vel sinistra.
Sabama. excelsa vel cōuersio quedā siue tollens altitudinem aut tollens celsum.
Saban. tollēs altitudinem vel tollēs excelsum.
Sabana. leua meis vel cōuersio quepiam seu tollens altitudinem aut tollens excelsum.
Sabaoth. virtutes vel exercitus: siue virtutum aut exercituū.
Sabari. montes circuiens vel mōtiū circuitio.
Sabath. sceptrum vel virga siue baculus aut pncipatus.
Sabatha. gyrans vel circuiens. siue circuitus aut circumcidens.
Sabathaca. sedes tua vel circuiēs te siue circuitus aut circuncisio tua.
Sabathai. circuitus meus vel circuncisio mea.
Sabbatum. requies vel requietio.
Sabbatissimus. requietio vel requies
Sabe. agne vel oues siue septem: aut iuramentum.
Sabee. idem.

Sabe. septies vel abundans siue turitas.
Sabee. septem vel abūdans siue ritas aut abundantia.
Sabei. captiui vel clamantes siue uersi aut eloquentes.
Saber. captiuus vigilans vel cōsus resurgens.
Saber. virgultū vel iurans siue aut satietas.
Sabeth. ouis vel satietas siue virtum aut adiuratio.
Sabeth. captiuus pauidus vel cōsio vite.
Sabia. damma vel caprea siue domino aut satietas domini.
Sablath. requies vel intermissio.
Sablathaim. requies in eis vel intermissio eorum.
Saboim. dāme vel capree siue staut statio.
Saboim. tollens altitudinem vel lens excelsum.
Sachar. alitium vel penitentia.
Sachat. singuli vel curuantes.
Sada. archanū vel latus a latere a latitudine.
Sadada. lateri adherēs vel archa eius.
Sadaia. latus iniquū vel archanū iniquitatis.
Sadai. omnipotēs vel omnipotē
Sade. regio vel iusticia siue cōsola aut veneratio.
Notandum est in hac littera scilicet s. q sicut quedam vocales cū aptnos sint eedem apud hebreos diuersis caracteribus annotantur diuersosq sonos habent. ideoq diuersas significationes continent. itaam ipsa eadem. s. cū vna apud nos sit apud illos diuersa sortitur nomina: diuersasq figuras possidet ac diuersos sonos: et iccirco nemo mirum existimet si ipsa eadem in variis interpretationibus commutur. Tres sunt enim apud hebreos littere vna que vocatur samech: simpliciter legitur quasi per. s. nostram litteram proferatur: altera vel sen dicitur in qua stridor quidam non nostri sermonis interstrepit

ia sade nominatur quam nostre au
res penitus reformidant.
sademoth. regiões vel arua siue iu
sticie aut consolationes.
saderoth. porticus publica vel cõue
tio populorum.
sadesor. vberum lumen vel lux vbe
rum meorum.
sadith. archanũ iusticie: vel conso/
latio testificationis.
sadoch. iusticia vel iustificatio.
saducci. iusti vel iustificati siue iusti
cie aut iustificationis.
saesdenia. pestilens aer vel pestilen
tia aeris.
saph. vinculum vel labium siue spe
culũ aut angustia.
sapha. vinciens eum: vel labium
eiꝰ siue speculãs eũ: aut angustia eiꝰ
saphai. vinciens me: vel speculans
me siue labiũ meũ aut angustia mea
saphan. vinciens populum: vel la/
biũ populi siue angustians eos: aut
speculũ eorum.
saphan. absconditus: vel pficiscẽs
saphan. lepus vel hericius siue an/
gustians aut cyrogrillus.
saphan. speculans donum vel labiũ
gratie seu vinculũ superius aut bar
ba superioris iudicij.
saphanc. vinculũ gratie vel specula
tor donationis.
saphane. labium eius vel labiũ su
perius seu barba eius aut barba su
perioris iudicij.
saphanetphanc. saluator mundi vel
absconditorum repertor. Ipse est
ioseph qui egyptum saluauit: et ab
scondita reuelauit pharaoni.
saphama abscondit dominus: vel
prefectio domini seu speculans dõ/
nantem dñm aut labiũ gratie dñi
saphat. iudicans vel iudicauit: siue
iudicium aut diiudicatio.
saphata. iudicans populum vel po
pulum iudicauit siue iudicans eum:
aut diiudicatio eius.
saphatias. iudicat dominus vel iu/
dicatio domini.
saphatmoth. iudicans mortem: vel
iudicatio mortuorum.
sapher. decus vel pulchritudo: seu
speculans vigiles aut labium resur
gentium.
Saphyrus. narrans vel litteratus si
ue librarius aut egregie speciosus.
Sapphyra. litterata: vel libraria: si/
ue narrans: aut egregie speciosa.
Iuxta vero proprietatẽ syri sermo
nis interpratur formosa vel formositas
Saphon. labiũ murmurans. vel spe
culum inutile seu vinculũ meroris
aut angustia iniquitatis.
Saphtia. iudicat dominus vel iudici
um domini.
Saga. locutio vel minoratio.
Sabis. temptans vel temptatio.
Sariath. dãma vel caprea.
Sala. leua vel missa siue tollens: aut
missio.
Salabim. pacis grauitas vel vestimẽ
tũ graue siue aggrauans intellectũ:
aut aggrauatio intelligentie.
Salabon. tollẽs merorem: aut aggra
uatio iniquitatis.
Salabonite. tollentes merorẽ vel ag
grauati iniquitatibus.
Salach. leua venit vel tollẽs venit si
ue tulit sibimet aut tẽptatio itineratiũ
Salai. tollens me vel missio mea.
Salabum. salꝰ cordis vel sanitas cor
dium eorum.
Salama. vestimentũ vel pacificãs: si
ue vestis pacis: aut tribulatio eius
Salamiel. pax mea deus vel retribuet
mihi deus: siue deus vestimentum
meũ aut retributio mea retributio dĩ
Salamim: perfecti vel cõsũmati: seu
pfectio aut consũmatio.
Salamma. fluctus vel commotio: seu
vmbra commotionis: aut salutatio
iudicij.
salathi. frutex vel petitio.
salathiel. petens deum vel frutex dei.
sale. egrediens vel egressio.
salebim. pacis grauitas vel vestimen
tum graue: siue aggrauans intelle/
ctũ aut aggrauatio intelligentie.
salech. egrediens vel egressio.
saled. egrediens vel emissio.
saleph. missus vel redditus: siue con/
sũmatus pfecte: aut ꝯsũmate pfectꝰ.
salẽ. pax l' iusticia. seu misit aut missio
salem. reddens vel reddita, siue con/
summata perfecte: aut consummatio
perfectionis.
salemoth. egrediens mortuꝰ vel egres
sio mortui: siue tollens mortem: aut
emissio mortis.
salphaad. vmbra patri vel vmbra for
titudinis. seu vmbra formidãs. aut
vmbra in idipsum.
sali. missa vel leua seu tollẽs aut missio
salim. leua vel vulpes: siue tollẽs eos
aut missio eorum.
salisa. vitula tertia vel vitula trienna/
lis: seu vitula consternans. aut vitu
la consternata.
salissa: idem.
salma. perfecta vel pacificans. seu sen
tiens aut sensibilis.
salman: sentiens vel sensibilis. seu pa
cificus aut consummatio.
salmana. perfectus vel consummatus
siue pacificãs eũ: aut sensibilitas eiꝰ
salmanasar. pfectus vinculo vel cõsũ
matus ad vinciendũ siue sentiẽs car
cerẽ aut pacificans angustiatos
salmane. pacificans eum: aut consum
matio eius: siue vmbra phibendi:
aut vmbra cõmotionis.
salmanoe. sensus vite vel pacificans
susceptos: siue vmbra offendiculi.
aut imago fortitudinis.
salmas. sentiens dominum: vel paci/
ficus domini.
salmon. sensibilis vel pacificus: siue
vmbra ṽtutis aut imago fortitudis
salmona: imagũcula eius. vel imago
fortitudis eius: siue vmbra portiõis
aut vmbra munerationis.
salmonem. nomẽ habitaculi vel vm/
bratio muneris seu vmbra virtutis
eorum aut imago fortitudis eorum.
salo. tollens vel cõmissio eorum.
salom. tollens eos vel emissio eorum
salom. retribuens vel pacificus: siue
retributio aut pacificatio.
salome. pacificãs eũ vel retributio eiꝰ
salomi. retribuens mihi vel pacificatõ
mea.
salomi. pax mea eis vel retributio mea
eorum.
salomith. temptatio respiciens trans/
migrationem vel transmigratio re/
spiciens temptationem.

Salomon. pacificus vel retributor: seu pacificans merentes aut retribuens iniquis.
Saltus. frutex vel petitio.
Salu. tẽptatio respiciẽs vel respectus temptationis. Juxta ethymologiam vero greci sermones interp̃tat̃ vegetatus aut fortunatus.
Salumith. temptatio respiciens transmigrationem: vel transmigratio respiciens temptationem.
Salusa. vita consternata vel temptatio respiciens eum.
Sama. ibidem vel perditio siue exauditus aut exaudibilis.
Samaa. ibidem perditio eius vel ibidem exauditio eius.
Samacha. celi tui vel celos tuos.
Samachias. celi tui domine vel celos tuos domine.
Samath. nomen inclytum vel auditio testimonij.
Samagar. nomen aduene vel exauditio aduenarum.
Samai. exaudiens me vel ibidem exauditio mea.
Samai. celestis vel humilis: seu vel mihi aut ibidem perditio mea.
Samaia. humilis domino vel audiẽns dominũ siue ibidem adiutor dominus aut ibidem exauditio dñi.
Samaoth. audiens signũ vel ibidem perditio responsionis.
Samarari. lana mea vl' custodia mihi
Samarath. nomẽ amarum vel exauditio amaritudinis.
Samareus. lana vel coniunctio: siue custos aut custodia.
Samari. lana mea vel cõiunctus mihi siue custos me⁹ aut custodia mea
Samaria. lana domini: vel cõiuncta domino siue custos domini: aut custodiens dominum.
Samaritanus. lana vel coniunctio seu custos aut custodiens.
Samaritani. lane vel cõiuncti seu custodes aut custoditi.
Samarite. idem.
Samaron. ibidem meror vel ibidem perditio iniquitatis.
Sambucea. sol vel lumen siue illuminans aut illuminatio.
Samech. fultura vel erectio siue adiutorium aut firmamentũ.
Samer. custodiens vel custodit⁹ siue custos aut custodia.
Sames. sol vel fons solis: seu mãdatũ humile aut mandatũ humilitatis
Sangar. nominatus incola vel noiatio aduenarum.
Samias. sustollens nomen domini: vel audiens dominũ plasmatorem.
Samir. vepres vel incultum siue nomen vigilie aut exaudiens vigilãtes
Samith. nomen temporale vel auditio peccati.
Samodi. nomina vel nominatiões.
Samoe. nomen vite vel exaudiẽs susceptionem.
Samathracia. audiens respõsionem vel audiens reuelationem seu auditio responsionis aut auditio reuelationis.
Samathraces. audiẽtes responsionẽ vel audit ẽes reuelationẽ seu auditores responsionum aut auditores reuelationum.
Samsari. nominatus p̃nceps vel exauditor angustie.
Samri. nomen lacescens vel exauditio amaritudinis.
Samsame. nomẽ auditum vel famosa auditio.
Samson. sol fortis vel solis fortitudo seu sol eoꝝ aut illuminans eos.
Samu. audiẽs vl' exaudibilis seu ibidem perditio aut ibidem exauditio.
Samua. audiens eũ: vel exaudibilis ei: siue ibidem perditio eius aut ibidem exauditio eius.
Samuel. nominatus deo vel postulatus a deo siue audiens deũ aut exauditio dei.
Samũ. audiens eos vel noiatio eoꝝ
Samus. noiatus vel exaudibilis.
Samusathã. nominatus eis vel exauditio eoꝝ.
Samusathi. nominatus mihi vel exauditio mea.
San. dormiẽs vel securus: seu abundans aut egrediens.
Sanaballath. abundans vir tempore vel egressa deuoratio peccatoris.
Sanabia. dormiens dño vel egressio domini seu abundans domino: aut securitas domini.
Sanã. dormiens populus vel securitas populi: seu abundans eos: aut egressio eoꝝ.
Sanan. dormiens domino vel egrediẽs gratia seu abundanter donat aut securitas gratificata.
Sanani. dormiens domino eis: vel egrediens gratia eoꝝ siue abundanter donans eos aut securitas gratificationis eoꝝ.
Sandicus. abundans cõpunctio vel egressio cõpunctionis.
Sanir. deus luminis vel deus lucerne seu leuans nouitatem aut nouitatem attollens.
Sapan. speculator vel labium ei⁹ siue iudicium superius aut barba superioris iudicij.
Sara. p̃nceps vel carbo seu velamẽ aut angustia.
Sarra. idem.
Saraa. p̃nceps ei⁹ vel carbo eius seu ei⁹ velamẽ aut angustia maloꝝ eius
Saraballa. p̃ncipatũ habẽtia vel carbonum deuorationes.
Sarabias. p̃nceps patrũ dñi vel p̃ncipans domini patruus.
Sarad. descendẽs vel descensio: siue descendit aut vt descenderet.
Saraphat. incẽdens vel incendium.
Sarahe. p̃nceps fratruꝫ vel velamẽ fraternum siue carbo suscipiẽs: aut angustia vite.
Sarai. p̃nceps me⁹ vel carbo me⁹ seu velamen meũ aut angustia mea.
Saraia. p̃nceps fuit vel p̃ncipãs dñs seu vinctus dño aut angustia dñi.
Saraias. p̃nceps dñi l' p̃ncipãs dñs seu velamẽ dñans aut angustia dñi
Saraite. p̃ncipes vel angustiati: siue carbones aut velamina.
Sarar. porta vel candor seu cãtilena aut cantor introiens.
Sararim. porte eorum vel cãtantes eis seu cantilene eoꝝ aut cantores introeuntes ad eos.
Sarasa. p̃nceps tribulator l' p̃nceps tribulatus seu p̃nceps tribulationis aut p̃ncipatus tribulatio.
Sarasar. p̃nceps fuit vel elatio angu

stie seu p̃nceps tribulationis: aut p̃n
cipans tribulationibus.
Sarath. vincens vel lepra: seu tribu/
latio aut morbus insanabilis.
Sarath. vincens venit vel lepra eius
seu tribulãs eũ aut morb⁹ isanabil' ei
Sarathan. lepra donata: vel victoria
gratie: seu tribulans eos aut morb⁹
eorum adueniens.
Sarathasar. vincens diuitem vel le/
pra diuitiarũ: seu morbus insanabilẽ
tollens aut tribulatio facturã suscitãs
Sarathim. lepra mea vel tribulãs me
siue victor meus aut morbus insana
bilis mihi.
Sarba. lepra vel morbus insanabilis
Sardis p̃nceps pulchritudis vel p̃n
cipatus pulchritudo.
Sareas. p̃nces tollens vel carbo su/
tollẽs: seu velamen facture aut an/
gustia plasmationis.
Sarebias. princeps domini vl' angu
stians dominus.
Sared. descendens vel descensio: si/
ue descendit aut vt descenderet.
Saredite. descẽdẽtes vel descẽsiões
siue descenderũt aut vt descenderẽt
Sareda. descẽsio eius vel descẽdẽs ei
Saredatha. descendens tempore vel
descensio peccatoris.
Sarema. princeps sibilans vel prin/
ceps litigiosus.
Sareon. princeps merens vel carbo
inutilis: seu velamen tristicie aut an
gustia iniquitatis.
Sarepha. incensa vel incendiũ: seu
tribulatio panis aut panis angustia
nomẽ ex hebreo syroq̃ cõpositum.
Saresci. p̃nceps vel angustiatus.
Sares. princeps vigilãs vel p̃nceps
suscitans elationem angustie.
Sareth. vincens vel lepra. seu tribu/
latio aut reliquie principatus.
Sarphan. princeps incendẽs vel car
bo incendij.
Sargan. princeps horti vel princeps
virgulti.
Sargon. idem.
Sarigaur. rami vl' ꝓpagines: seu p̃n
ceps ramoꝝ: aut princeps ꝓpaginũ
Sarias. princeps domini vel princi/
pans dominus.
Sarim. hordeum vel cibariũ: seu p̃n
cipans eis aut angustia eorum.
Sarion. princeps merens vel carbo
inutilis: seu velamen tristicie aut an
gustia iniquitatis.
Sarith. reliquie vl' p̃nceps reliquiaꝝ
Sarone. princeps meroris eoꝝ vl' cã
tans ei canticum tristicie.
Saron. princeps meroris vel cantãs
tristiciam.
Sarona: princeps tristicie, vel cãtans
tristiciã: seu princeps meroris eius
aut cantilena tristicie eius.
Saronite. principes merentes vel cã
tantes tristiciam.
Saror. indutus vel indumentũ: siue
coangustans aut coangustatio.
Saroron. princeps montiũ: vel p̃nci
pans lumini: seu angustans pelles
aut velamen iracundie.
Sarsathim. p̃nceps cadaueris vel p̃n
ceps ruine: seu princeps ruentiũ aut
princeps cadentium.
Sarthan. p̃nceps demolitoꝝ eius vel
princeps coangustatoꝝ eius seu tri/
bulans eũ: aut coangustatio eius.
Saruch. lorum vel corrigia: seu depẽ
dens aut perfectio.
Saruia. vincta vel vinculum. seu an/
gustians aut angustia.
Sasa: senarius vel longeuus.
Sasabasar: senarius infans vel longe/
uitas angustiata.
Sasagaci: senarius robustus vel lon/
geuitas fortitudinis.
Sasai. senarius meus vel lõgeuitas
mea.
Sason: ciuitas vel oppidum.
Sasonthamar. vrbs palmarum vel ci
uitas amaritudinis: seu vrbs cõmu
tantium aut oppidum cõmutatorum.
Sathaim. libri vel librarij: siue histo/
ricorum aut historie eorum.
Sathan. contrarius vel aduersarius
seu transgressor aut preuaricator.
Sathanas. trãsgressor vel p̃uaricator
seu contrarius facture aut aduersari
us plasmationis.
Sau. digna vel eleuata: seu dignitas:
aut eleuatio.
Sauce. cantionis vel cantilene.
Saue. digna vel eleuata: seu dignitas
eius aut eleuatio eius.
Saupha. speculator vl' speculatio: seu
superessundens aut superessusio.
Saul. petitio vel expetit⁹: seu abutẽs
aut abusiuum eorum
Saulite. petentes vl' expetiti: siue abu
tentes aut abusiui eorum.
Saulus. temptatio respicientis vl' tẽ
ptationis securitas: siue abutens cõ
silio aut expetitio festinationis.
Saura. dignitas magistri vel eleuatõ
magistri eius.
Sacbacha. ꝓpago vel tabernaculum
Scharioth. merces vel mercedem ac
cepit.
Spania. accinctio vel expeditio.
Spani. accincti vel expediti.
Sparthia. accinctio bona expeditio il
luminationis.
Sparthiathe. accincti bene vel expe/
dite illuminati.
Stachim. faciens cantilenas vel fa/
ctor cantilenarum.
Stachim. faciens cantilenas eis vel
factor cantilenarum eorum.
Starbuçanai: iudex ꝯtemptoꝝ gratie
mee: vel speculator despiciens gra/
tiam meam.

¶ Sic. e. post. s.

Seba: statio vel eloquentia
Sebaste. vallans vel gyrans
Sebastianus. vallatus vl' cir
cuiens.
Sebe. statio vel eloquentia.
Sebedia. stat testans dominũ vel sta
tio serui domini.
Sebeia. stans iniquus dominus vel
statio iniqui domini.
Sebemas. stat iniquus dominus vl'
statio iniqui domini.
Sebeon. stans merens vel statio do/
lens seu stat iniquitas aut eloquentia
inutilis.
Sebethai. stans superior vel eloquẽ/
tia pauida.
Sebia. stans dominus vel stans do/
mino. seu sectans dominum aut se/
ctator domini.
Sebibel. stans deus vel stãs deo: seu
sectans deum aut sectator dei.
Sebna. stãs pulchre vl' statio pulchri
tudinis

Sebim. statio maris vel sectatio eius mare.
Seboim. dãma vel caprea: seu caprea eorum aut dãmula eorum.
Seboleth. spica vel germinatio.
Seboni. damma vel caprea seu statio maris: aut sectatio eius mare.
Sebubel: reuertens ad deum vel reuertitur ad eum deus.
Secbar: byssus vel cilitium.
Secbath. ramus vel propago.
Secbech: speculum vel speculatio.
Secbem. laborans vel humerosus
Secbemite. laboriosi vel humerosi.
Secbemas. varius dominus vel varietas domini.
Secbim. varius vel varietas.
Secbias. varius dominus vel varietas domini.
Secbiel. varius deo vel varietas dei
Secbimas. varius dominus vel varietas domini.
Secbothanoth. tabernacula filiarum vel obumbrans filias.
Secbri. ebrietas vel tabernaculum
Secbrona: ebrietas merens vel tabernaculum doloris eius.
Seccisa. spine vl' cardi seu tribuli aut punctiones.
Secbin. fatuus vel fatuitas: siue isulsus aut infatuatus.
Secundus: eleuans vel eleuatus seu elatio vel eleuatio.
Seda. cibaria vel ex latere.
Sedada. cibaria testium vel ex latere seruitutis.
Sedecba: iusticia vel iustificatio.
Sedecbe: iustificãs eum vel iustificatio eius.
Sedecbias: iusticia domini vel iustificans dominum.
Sedeur. cibaria ignis vl' ex latere luminis.
Sedi. cibariũ meũ vl' ex latere meo.
Sedij. cibarium meum mihi vel ex latere meo meus.
Sedim. saliue vel amaritudines: seu nemo' amenũ aut amenitas nemoris
Sedius: cibarium festinantis vel ex latere consiliatoris.
Sadimihel. ex latere dei vel cibariũ quod est a deo.

Seddo. cibarium testium vel ex latere seuientis.
Sedrach. decor vel decorus.
Sedrachi. decus meum: vel decorus mihi.
Seducba: testimoniũ vel testificatio.
Sephana. humilis vl' campestris seu atterens eos aut attritio eorum.
Sephamoth. atterens mortẽ vel humiliãs mortuos: seu labium mortis aut iudicium mortuorum.
Sephan: speculatio vel aquilonarie.
Sephar: liber vel littera: seu librarius aut litteratus.
Sephartbalim. liber psalmorum vel volumen hymnorum.
Sepharuaim. libri ipi vel littere ipse seu librarij eorũ aut ipi litterati eorũ
Sephat. iudicans vel iudicatio.
Sephata. iudicãs euz l' iudicatio ei⁹.
Sephathias. iudicans dominus vel iudicatio domini.
Sephala. humilis vl' campestris: seu vallis aut planities.
Sepher. libri vl' littere siue decus aut pulchritudo.
Sepheth. iudicium vel iudicatio.
Sepheus. speculatus vel egrediens.
Sephi speculatus vel vnipes.
Sephina: aquilo vel aquilonaris: seu temptans eos aut temptatio eorum.
Sephion. egrediens vel absditus: seu egredere os meroris aut egrediens os tristicie.
Sepho. speculator vel bipes.
Sephon. specula vel aquilo. seu speculum aut archanum.
Sephonite. specula vel archanuz: seu aquilonares aut speculatores.
Sephor: auis vel spiculum: seu adherens aut placens.
Sephora. auis eius vel speculans eũ seu placens adhesit aut adhesio placuit.
Sephrai. placens signum vel adherens subterius.
Septhan. speculator humilis vel archanum responsionis.
Sephu: spiculum vel speculator: seu bipes aut vnipes.
Sephutan. atterens naues vel attritio nauiũ: seu adumbrans iusticiam

aut vmbraculum iusticie.
Segar. calidus vel minoratus.
Segim. spine vel tribuli: seu punctos aut punctiones eorum.
Segon: locutio murmurans vel la inutilis.
Segor: iunior vel paruula: seu c aut meridiana.
Segur: spina paruula vel loquel utilis.
Segur. iugior vel paruulus: seu lens aut meridianus.
Sephin. extus vel exeuntes.
Seyr. hircus vel hirsutus: seu hi dus aut pilosus.
Seyra. hispida vel hirsuta: siue l bilis aut pilosa.
Seyrath. idem.
Sela. petitio vel vmbraculum: se mittens eum aut dimissio eius
Sela. semper vel in finem siue se ternusaut in sempiternum.
Selachi. tollens sibimet vel temp ambulantis.
Sella. petitio vel vmbra eius.
Sellai. petitio mea vel vmbracu meum.
Sellata: petens dominuz vel vn culum domini.
Sellaite. petentes vel sempiterni dimittentes eos. aut obumbra eorum.
Selam: missus vel latus: a latere a latitudine.
Selam. petitio vel sempiternitas obumbrans eos aut dimissio eo
Selcha. ramus vel propago: seu suspirãs: aut pacificus erubesce
Selebin: petens filios vel obum culum filiorum.
Selech. petens vel dimittẽs: seu braculum aut sempiternitas.
Selecha. temptatio itineris vel te tio ambulantis: siue obumbrãs aut sempiternitas eius.
Sellem. pacificus vel pacatus: se cificans: aut pacificatio.
Sellemite. pacifici vel pacati: seu ficantes: aut pacificationes.
Selleman. redditus domino est.
Selemias: redditus dño: vl' redd domini.

Selemi. temptatio respiciens trāsmigrationem: vel transmigratio respiciens temptationem.
Selles. petitio vel pacificans.
Selethai. frutex vultaris vl' petitio dolorantis.
Seleucus: exiens aduocatus vl' exiēs aduocatio: seu tollēs semetipsos: aut itineris experimentum.
Seleucia. exiens aduocatio: vel exitus aduocationis: seu tollens semetipsaz aut itineris experimentum.
Selim. vulpes vel tollens: seu auulsio aut dimissio.
Selma: sensus vel perfectio.
Selmai. sensus meus vel pfectio mea
Selmon: par vl' sēsus: seu fortis imago: aut virtutis vmbraculum.
Selo. ve ei vel dimissio eius: seu petens eum.
Selom. auulsio vel diuisio: siue trāslatus: aut restituens.
Sellum. pacificus vl' pacatus: seu pacificans: aut pacificatio.
Sem. audiens vel nomiatus: siue famosus: aut famosa auditio.
Sēma: nomen auditum vel famosa auditio.
Sema. idem.
Sēmaa: nomen auditū ei vel famosa exauditio eius.
Semaia. nomen auditum domio vel famosa exauditio domini.
Semanoth. nomē humile: vel nomē humilitatis. seu nomen auditum: aut nominata auditio.
Semarith: nomen quesitum vel auditio bonitatis.
Semath. nomen temporale vel exauditio peccatoris.
Semathei. nomiati peccato vel exauditi temporaliter.
Semadabe. nomen scitum vel nomē auditum seu nōis auditio. aut nominis scientia.
Seme. audiēs vel auditio: seu nomē aut nominatio.
Semeber: nomen fontis vel exauditio parci.
Semedab. nomen pditionis vl' ibi perditio: seu nomen auditionis: aut ibidem exauditio.
Semegar. ibi aduena l' ibi colon⁹ seu auditio aduene: aut nomē aduenaꝝ
Semei. audi mihi vel audi me: seu nomen meum: aut auditio mea.
Semeias. audiens dominum vel nominatus domino.
Semeitici. nominati mihi vel exauditores mei.
Semel: sol vel idolum. Et notanduꝫ qꝺ hoc nomen in hebreis voluminibus quasi sermo latinus sit a similitudie. Unde ⁊ simulacra dicunt ipsa idola quasi simulata.
Semelias. idolum domini vel sol dominicus.
Semer. nomen amarum vel exauditio amaricationis:
Semerias. coniunctus domino vl' custodia domini.
Semeron. vepres doloris vel terra inculta merentium: seu nomen magistri dolentis: aut audiens magistruꝫ inutilem.
Semes. sol vel fons solis: seu mādatum humile: aut mandatum humilitatis.
Semi. nomen auditum mihi vel famosa exauditio mea.
Semida: nomen meum scitum vl' nomen meum auditum: seu nominis mei auditio: aut nomen meum sciētie.
Semidabe: nomen meum scitum vel nomen meum auditum: seu nomen meum auditio: aut nomen meuꝫ scientia.
Semidate. nomina mea scita vel nomina mea audita: seu nominuꝫ meorum auditiones. aut nominuꝫ meorum scientie
Semir. vepres vel incultum: seu terra spinosa: aut terra inculta.
Semiramoth. nomen meum videns mortē: vel auditio mea visio mortis
Semoth. nomen mortuum: aut auditio mortis.
Semna. nominatus vel exaudibilis
Sennecer. blasphemus: vel blasphemia.
Senneth: nomina vel auditiōes. seu nomen signi: aut exaudita responsio
Semram. audiens nomen excelsum vel famosa auditio exaltationis.
Semiramite. audientes nomia excelsa: vel famose auditiones exaltationum.
Semri. nomen lacescens vel auditus amarus.
Semron: nomē ei⁹ vl' auditio ei⁹ seu custos vidit: aut visionis custodia.
Semromarom: nomē amaretristicie vel audiēs amaꝝ merorē seu custos amari meroris: aut custodiens merorem amaritudinis.
Semsai: audiens nomen salutis vel famosa auditio saluatoris.
Semsbi: sol me⁹ vl' illuminatio mea.
Sen: dentes vel abundantia: seu sup vulnus: aut amphora temptationis
Senna. voluntas vel mandatuꝫ: seu voluntas mandati: aut mandatū voluntatis eius.
Sena: tollens vel angustia: siue de⁹ eius: aut abundantia eius.
Senaa: tollens eū vel angustia ei⁹ seu super vulnus eius: aut amphora tēptationis eius.
Sennaab: voluntas patris vel mandatum paternū: seu volūtas mandati paterni: aut mandatum voluntatis paterne.
Sennaar: fertilis vel fetor eorum: siue excussio dentium: aut dentiū vacue factio.
Sennacherib: tollens deserta vel alleuans desertionem.
Senam: deus populi aut angustians populum: seu tollens eos: aut abundantia eorum.
Sennaser: voluntas diuitiarum: vel mandatū beatitudinis.
Senc: deus eius vel angustians euꝫ seu tollens eum: aut abundantia eius.
Senech: cymbalum vel tinnitus.
Senesarma: tollens rubrum vel temptationes tollens.
Senim: voluntas mandati eoruꝫ vel mandatū voluntatis eorum.
Senron: nomen videns vel custos nominis.
Sensbi: sol meus vel illumiatio mea
Sennua: dentes mouēs vel amphora tēptationis commote.

Seon: color vel calidus: siue germen
quod non est: aut germen inutile.
Seon: temptatio lacescēs vel allocu/
tio inutilis: seu germen temptatum
aut germinatio temptationis.
Seor: calens vel paruulus seu mior
aut meridianus.
Seorim: minorans eos vel caliditas
eorum.
Sephi: spiculatus vel vnipes mol/
lis.
Sephima: spiculum fractum.
Seraphin: ardor vel incēdiuz seu ar
dentes aut incendentes.
Seraia: princeps domini vel angu/
stians dominum.
Serabias: idem.
Serefer: princeps principum vel an
gustians principes.
Sereth: princeps vel lepra seu tribu
latio aut reliquie principatus.
Sergius. princeps vallis vel pnceps
hortuli seu pnceps horti hūiliati aut
angustians hortū humiliatum.
Serim: principans eis aut angusta
eorum.
Seron: princeps meroris vel cantāſ
tristitiam.
Ser. carbo murmurātiū aut āgustia
inutilium.
Serua: vinculum vel angustia.
Serueh: lorus vel corrigia siue depē
dens aut perfectio.
Seruia: victus vel vinctio seu āgu/
stians aut angustiatus.
Sesa: temptatio vel farinatus siue lō
geuus aut egrediens.
Sesach: manus vel byssus seu man9
facci aut saccus byssinus.
Sesai: egrediens mihi vel lōgeuitas
mea seu farinatus meus aut tempta
tio mea.
Sesamor: tēptatio vrgens vel egres
sio attrectans.
Sesan: tēptatio doni vel egressio grē
Sesban: tribulatio veniēs vel tribu
lator edificationis.
Sesbasar: tribulator vel tribulat9 seu
tribulans aut egrediens.
Sesima: egressio mortificationis vel
egressum est os tristitie.
Sesion: egressio tristis oris vel egres
sum est os tristicie.
Seth: ponens vel positus seu posuit
aut resurrectio.
Seth: semen vel germē seu germen
aut poculum.
Sethar: poculū suscitans vel germē
vigilie.
Sethi. spīe vel germīa seu positiōes
Sethri: exactor meus ve abundantia
mea seu diuertēs mihi aut diuerticu
lum meum.
Sethrai. seminans magister meus vel
resurrectio magistri mei.
Seethim: spine vel germina seu po/
sitiones.
Seema. loquēs vel tentoriū seu vul/
pecula clamans aut tabernaculum
Sene. loquentes vel tētoria seu vul/
pecule clamantes aut tabernacula.
Scenophegia. tentorior occursio vel
tabernaculorum solennitas.
Scena. vulpecula hec vel tabernacu/
lum ipsum.
Sephanus. corona vel norma nostra
seu iudicans nos aut speculator nr
Stephanus. regula vel coronat9. seu
speculans aut ioculatio.
Stephana. corona vel norma nostra
seu iudicās nos aut speculatrix nra
Stephana. regula vel corona: seu spe
culans aut iaculatio.

¶ Sic. i. post. s.

Sia: dormitatio vel indigētia seu
dormitantes aut indigentes.
Sia. dormitans ei vel indigen/
tia eius.
Siaba. indigens patre: vel dormita/
tio patris.
Siai. dormitās mihi vel idigentia mea
Siam. sitis vel sitiens: seu dormitās
aut indigentia eorum.
Siba. recte vel ꝯuersio: seu veīt egres
sus aut venit egressio.
Siban: rectitudo doni vel ꝯuersio grē
Siboim. rectus vel cōuersus: seu egre
diens eis aut conuersio eorum.
Siccha. insania vel ebrietas.
Siccharij. ebrij vel insani.
Sichar. penitens vel penitentia.
Sichar. ramus vel conclusio: seu bys
sus aut cilitium.
Sichelech. dfecatio vocis adducte vel
adductio vocis defecate seu effūd
sextarium aut effusio sextarij.
Sichem. humerus vel humeri: sei
bor aut laborantes.
Sicher. ebrius vel ebrietas.
Sichera: ebrius ei vel ebrietas eiu
Sicileg. effundens sextariuz vel e
sio sextarij: siue defecatio vocis a
ducte aut adductio vocis defecat
Sicilia: ponderosa vel laboriosa.
Sicilienses. ponderosi vel laborio
Sichūna. hūerosa vel laboriosa. J
est que est et sichim. sed i latinum
grecum sonum vertitur vt sichū
pronuncietur.
Sichim: humerosi vel laboriosi.
Sicione: pondus doloris vel labo
sa iniquitatis.
Siculus: pondus consilij vel labo
stinationis.
Sichem: ꝯiunctus vel venatio for
vel taciturnitas.
Sidon: salus vel tacens seu saluan
Sidonij: salui vel tacentes: seu sal
tes aut taciturnitas.
Sidon: venatio vel cōmotio: seu v
tio tristicie aut cōmotio iniqtatis.
Sidama: cōmouens eu: vel venat
eius: seu cōmouēs tristiciā ei aut
natio iniquitatis eius.
Sidoma: venatio vel cōmotio: seu
natio meroris aut venatio inutilis.
Sidomij: venantes vel cōmouent
seu venatores meroris aut venat
inutile.
Sidrac: decor vel decorus: seu dec
meum aut decorus mihi.
Siene: sitis vel sitiēs: seu dormitat
aut indigentia.
Sienenses: dormientes vel sitient
seu idigentes aut indigentie.
Sibab: superatollens vel supatolli
Sila: missus vel missio.
Silam: missio eius vel missio eor.
Silas: missa plasmatio vel missi
sustollens.
Sillem: recens vel nouus: seu rece
ter: aut nuperrime.
Silliti: missus mihi vel missio mea.
Sila: auulsio vel vbi est ipsa.
Silo: auulsio vel translata: seu dimi
sio aut restitutio.
Silonite: auulsi vel vbi sunt ipsi.

Silonite: transferentes vel auellétes seu dimittentes aut restituti.
Silloa: missus vel missio: seu missus ei aut missio eius.
Siloe: idem.
Siloam: missus eis vel missio eorum
Siloni. transiens vel auellens: seu di missio aut restitutio.
Silonite: transferentes vel auellétes seu dimissi aut restituti.
Siluan⁹: missus frater vł emissio ad fraternitatem.
Simmaa. exauditio vel exaudibilis.
Simmach⁹ exaudit⁹ vel exaudibilis.
Simmaith: mortificās vel mortifica/ tio: seu mortificatus aut quicūq3 mo ritur.
Symeon: audit⁹ vel exaudibilis: seu audiés merorē aut nomē habitaculi
Symeonite. auditi vel exaudibiles: seu audiétes tristiciam aut nomina habitaculorum.
Symon: obediés vel obediétia: seu ponés tristiciā aut auditor meroris
Simphalma vocum copulatō vel vo/ cum coueniientia.
Simutb: locus vel loca.
Sin: temptatio egrediés vel egressio temptationis.
Sin: détes vel dentosi. seu super par ulis aut amphora temptationis.
Sin: rubus vel odium seu mandatū t egrediens.
Sina. dentes eius vel dentiū ei⁹. seu per vulnus eius aut amphora té/ tationis eius.
Sina mēsura vel mandatū. seu rub⁹ us aut odiens eum.
Sina. temptatio egrediens mihi. vel gressio téptationis mee.
Sinai. mensura mea vel mandatum eum: seu rubi aut odia plurali nu ero.
Sinai. détes mei vel dentiū meorum seu sup vuln⁹ meū aut amphora té/ ationis mee.
Sineus. egrediés vel odiosus. seu le ns me aut allevatio mea.
Singagma. doctrina vel institutio.
Sinichion. victori deo palma. vel vi oria dei triūphus.
Sirbichen. loquēs vel loquela. seu charitas.
Sion. specula vel semen eius.
Sion. mandatū vel numen siue spe/ culū aut speculatio.
Sior. paruulus vel turbulēt⁹ seu tur bidus aut firmamentū nouū.
Sior labanath paruulus candidatus vel firmamentū noue albedinis.
Sir. aula vel lebes quā vulgo ollam vocant idest chaldariam.
Sira. aula eius vel lebes eius.
Sirath. murus vel maceria.
Siracusa. murus gladij vel maceria leticie.
Sirasirim. cantātia cantica canticoꝝ.
Syria. ara vel humecta seu sublimis aut sublimitas.
Syrij. are vel humecti seu sublimes. aut excelsi.
Syrophenissa. alte cōuersa mulier vł sublimitas conuersionis assumpte.
Sirtes. tribulatiōes vel angustie. seu potiōes aut tractatiōes. Sirtes. n. a tractu salustius dicit appellari.
Sis téptatio vel farina siue egrediés ei. aut longeuitas eius.
Sisai. téptās me vel farina mea. seu egrediés mihi aut longeuitas mea.
Sisam. téptās eos vel farina eoꝝ seu egrediés eis aut lōgeuitas eoꝝ.
Sisara. equi visio vel exclusio gaudij seu tollens cedentem aut excludens gaudentem.
Sissiriel. timēs deū vel benedict⁹ dei
Siuram. dignitas vel elatio.
Sizilia. ponderosa vel laboriosa.
Sizilienses ponderosi vel laboriosi.
Sithia. vulpes illuminata vel tētoriū illuminatū.
Sithe. vulpecule illuminate vel taber nacula illuminata.
Sitopolis. vulpes illuīata ciuib⁹ vel vulpecule illumina ciuitas.
Sitopolite. vulpecule illuminate ciui bus vel vulpib⁹ illuminati ciues.
Smirna. cōsūmatio amaritudinis vł amaricatio consūmata.
Smirnei. consūmati in amaritudine vel amaricati in cōsūmatione.
Smirne. cantans canticum vel can/ tatio eorum.
Smirnēses. cantātes cantica vel can tationes eorum.

Sic. o. post. s.

So. saluans eum vel locutio eius.
Soar. pusill⁹ vł pusillanimis seu pusillitas aut pusillanimitas.
Soba. serra secans in ea vel manda/ tum in ea.
Sobab. conuertens vel conuersio.
Soboba. conuertens eum vel cōuer sio eius.
Sobach. simplex vel columbaris seu conuertés te aut conuersio tua.
Sobai. serra mea secans vel mādatū meū in ea.
Sobal spica, vel vectes ad portandū. seu vana vetustas aut vanitas vetu statis.
Sobi. serra secans me vel mandatuꝫ in me.
Sobnas. sedés vł sedes seu diuertés aut diuerticulū.
Soboch. irretinens conuersio.
Sobochai cōuersio mea vel incendiū meum vel irretinens vulturem aut conuertés deuoratorem.
Socha. ramus vel ꝓpago.
Sochat. rami vel ꝓpagines.
Socho. ramus vel humilitas seu vm braculum.
Soccho. idem.
Sochot. tentoria vel tabernacula. seu rami aut humilitates.
Soccothbenoth tentoria filij respōdē tis vel tabernacula filij temporalis.
Sodac: excludens vel lat⁹ a latere nō a latitudīe seu archanū aut exclusio.
Sodada latus eius vel excludens eū seu archanū eius aut exclusio ei⁹.
Sodi. latus meū vel archanū meum seu exclusio mea.
Soddi. idem.
Sodoma. pastio silés vel declinatio eorum.
Sodoma. fulua vel sterilis seu cecitas aut pecus silens.
Sodomie. pastiōes silētij vel decl ina tiones eorum.
Sodomite. fului vel steriles seu ceci: aut pecora silentia.
Soem. gyrus vel expectatio coꝝ.
Soen. gyrus vel expectatio.

Socne: gyrus eiꝰ vel expectatio eoꝝ. siue expectans eos.

Soer: expectās vel expectatio: seu gyrans aut circūdatio.

Sophat: irretitus vel euisceratus seu irretitio aut euisceratio.

Sophai speculum meum vel speculator meus.

Sophan atterens vel attritio seu vmbraculū aut vmbratio.

Sophar. speculās eū vel specule dissipatio: siue dissipans speculatorem aut speculatorē videbo.

Sophech: iudicans vel diiudicatio.

Sopher: liber vel narratio.

Sophera: narrans eū vel liber eius.

Sopherech liber vite vel narratio pauoris.

Sophim: speculans eos vel speculator eorum:

Sophonias speculum domini vel cognitor archanorū dei.

Sophonias. abscondens dominum vel absconditus domino: seu speculans dominum: aut speculator domini.

Solemtes: auellens vel dimittēs seu auulsio aut dimissio.

Solomuth. temptatio respiciens trāsmigrationē.

Somer custos vel custodia seu custodiens aut custoditus.

Somoras: custos domini vel custodiens dominū.

Sompthophanee. saluator mūdi vel absconditorū redemptor.

Son: pecus eoꝝ vel dentes eoꝝ.

Son pupilla eoꝝ vel secūdus eis seu coccus eoꝝ aut coccinū eorum.

Sonar: coccinea vel subsistēs eis seu pecora eorū aut pecora rubea.

Soni. pecus vel dentes.

Soni: pupilla mea vel dentes mihi. seu coccus meus aut coccinū meum

Sonū. pupilla eorū vel secundus eis seu coccus eorū aut coccinū eorum.

Soon: ciuitas vel oppidū.

Soonthagis. ciuitas egypti vel oppidum mandantis humilia.

Soor petra pusilla vel fortis pusillanimis: seu mane plasmatꝰ aut angustiatus fortiter.

Sooria pecora pusilla vel domini plasmatio.

Sopthim: liber iudicum vel liber iudicantium.

Sor. plasmatus vel angustiatus.

Sor: petra vel fortis seu tyrꝰ aut meridianus.

Sorarath. hostes tui vel hostium tuorum: seu inimicorum tuorū aut bellantium contra te.

Soreth: bona vel optima seu electio: aut eligens dona optima.

Soreth. bona vitis vel optima vinea seu electa vitis aut vinea electionis.

Sori: petra mea vel robur meū: seu plasmatus mihi aut angustia mea.

Sorim: horreū vel cibarium: seu ro o rans eos aut plasmatio eorum.

Sosipater: saluās dispersos vl' narrās dispersionem.

Sosthenes: saluans eos vel saluans in tempore: siue gaudij dator aut da mihi gaudium.

Sosthratus saluans dispersos vel saluans in tempore.

Sotha. archanū vel exclusio.

Sothai archanū meum vel exclusio mea.

Sothelrei. radicans signū vl' radix subterior.

Sothites: archanꝰ vel excludens.

Stoici: facientes cantilenas vl' in porticibus disputantes.

S

Sic. v. post. s.

V: salus vel saluator.

Sua: salus eius vel saluās eū

Suaa: saluans eum vel saluator eius.

Sual: reddens vel saluans: seu salus aut redditio.

Suar: saluator suscitans vel saluationis vigilia.

Suba: incendens vel incendiū: seu conuertens aut conuersio.

Subach frutetum vel condensum.

Subachai: frutetum meum vel condensio mea.

Subahel: conuersus deo vel incendium dei.

Sobochai: irretiens vel irretitꝰ: seu incendiū meū aut cōuersio mea.

Subba: excelsus vel sublimitas.

Subna: sedens vel reuertens seu des aut reuersio.

Subnā: sedens eis vel reuersio rum.

Subnel: conuersus deo vel incen dei.

Suchna: obumbrans eum vl' tab naculum eius.

Suddi: archanum meum vel del re meo.

Sue: loquens vel locutio seu cant aut cantilena.

Suph. rubrum vel scirpus: seu spe lum aut effusio.

Supha. scirpus eius vel rubrum seu effundens eū aut speculatio e

Supham. atterēs vel attritio: seu v braculum aut vmbratio.

Suphamite atterentes vel obumb tes: seu attritiones aut obumbr cula.

Suphan. atterens vel effusio gra seu vmbraculū aut obumbratio.

Suphaphin. atterens naues vel umbraculum rostrorum.

Suphereth. vanitas vite vel irri pauoris.

Suphim. vnctus vel vnctio: seu e dens eos aut speculū eorum.

Suphir: vanitas vel irritum.

Supham. saluās eos vel saluatio e rum.

Suphamite, saluantes eos vel salu ones eorum.

Sui. loquens vel locutio.

Suithes. idem.

Sun. petra vl' lapis durꝰ aut duritie

Sunam. lapideus populus vel du tia populi.

Sunamite. lapidei populi vel duri populorum.

Sunamith. mortificata vel mortific tio. seu mortificans: aut quicūq; m rietur.

Sunamitis misera vl' captiua seu mo tificans aut mortificata.

Sunem. coccinum vel coccineū. se dentes aut clatio dentiū.

Sunen. lapideus oculus vel duriti fontis.

Suni: petra mea vel lapis meus: se durus mihi aut duritia mea.

Sunite. petre mee vl lapides mei ſeu
duri mihi aut duritie mee.
Sur. murus vel robuſtus ſeu conti/
nens aut directus.
Sur. anguſtia vel acerbitas. ſeu dire
ctio aut continentia.
Suri. anguſtia mea vel exacerbans
ſeu murus meus directus aut conti
nentia mea robuſta.
Suriel. acerbans deum vel anguſtia
dei.
Suribel. murus dei vl robuſtus deo
ſeu continens deum aut directio dei
Suribelli fortis meus deꝰ vel angu/
ſtians me deus ſeu deus continens
me aut deus directio mea.
Suriſadde. fortis dominus vel con/
tinens mea vbera ſeu murꝰ acerbꝰ
aut directio anguſtiarū.
Suriſaddai. fortis dominus meꝰ vel
continentia vberū meorū ſiue murꝰ
acerbitatꝭ mee aut directio anguſtia
rum mearum.
Sua. gaudium vel leticia.
Suſa. leta vel gaudens. ſiue gaudiū
aut leticia.
Suſach. letus vel gaudens cilitio ſeu
gaudiū aut leticia cilitij.
Suſachim. letus vel gaudens cilitio
eorum ſeu gaudium: aut leticia cili/
tij eorum.
Suſan. gaudium boni vel leticia gra
tie.
Suſanna. gaudium gratie vel leticia
reſponſionis.
Suſanna. lilium vel gratia ſeu obtē/
tus lilij aut obtinuit gratiā.
Suſannethanei. lilium poſſidentes
vel gratie emulatores ſeu gaudium
boni humilis. aut leticia grate emu
lationis.
Suſi gaudium meum vel leticia mea
ſiue obtinuit equū. aut obtinuit equi
tationem.
Suſis gaudium viri vel leticia aſſum
pta. ſeu reuertens mihi aut reuerſio
mea.
Suſis gaudiū ꝯfilij vel leticia eſtimā
tis. ſeu obtinuit equum aut obtinuit
equitationem.
Suthala. radix vel radicans.
Suthalam. radicatus eis vel radica/
tio eorum.
Suthalaite. radicantes vel radicati.
Suthale. poculum mixtum vel ſpina
madida ſeu ſpina viridis aut ſpina/
rum madidatio.
Suir. faciens ignem vel augens in/
cendium.

Sequitur de incipientibus a
littera. T.

T Aaph pauor vel ſuper ſeu pa
uidus aut ſuperior.
Thabath. bona vel bonitas.
Tabeth. occidens vel interficiēs. ſeu
occiſio aut interfectio.
Tabehel. bonus deꝰ vel bonitas dei.
Tabenenſiothe. occidētes vel inter fi
cientes: ſeu occiſores aut interfecto
res.
Tabita. dāma vel caprea.
Tachos. ſilens vel ſilentiū.
Taddeus. apprehendens principem
vel apprehenſio principis.
Taphath. aduentus paru uli vel par
uulus veniet.
Tap hia. claudicās vl claudicator ſeu
vitā remittens aut remiſſio vite.
Taphne. malum ab arbore nō a ma/
litia vel tympanū apertum. ſeu tym
pani apertio aut tympanum ada pe
riens.
Tala. ros vel irroratio.
Talā. irrorans eos vel irroratio eo/
rum.
Tala. ager vel appenſio eorū.
Tallā. appendēs eos vel ager eorꝫ.
Tamath. pars perfecta vel perfectio
partis ſeu datum cōſumatum aut cō
ſumatio data.
Tanameth. cōſolator vel conſolatus
ſeu conſolans aut conſolatio.
Tapſophs. ſpecula vel ſpeculum ſeu
ſpeculator aut ſpeculatio.
Tarela. videns terebinthum vel vi/
ſio arbuſcule.
Targal. explorator vl exploratio ſeu
ſciens iugum aut ſcientia iugi.
Tarthan. ſuperfluus vel elōgās ſiue
turturem dedit aut turturis datio.
Tau. ſignum vel ſubter ſeu ſignatus
aut ſubterior.
Tarchonitidis. cogitans triſticiam:
vel cogitatio triſticie.

Hic. e. poſt. t.

T Ertius. adiungens vel adiū
ctio ſeu applicans aut applica
tio.
Tertullius: ager eorum vel placens
ſtercore.

Hic. i. poſt. t.

T Iberius. videns vel bonus
ſeu videns eum: aut bonitas
eius.
Tiberiadis. viſio vel bonitas: ſeu vi
dens teſtimonium aut bonitas teſti
ficationum.
Tiphonius. gehēnalis dolor vel lati
tudo iniquitatis.
Tigris. velox vel velocitas.
Timon. ruminās vel pinguedo ſeu
pinguis aut ruminatio.
Timotheus. beneficus vel beneficiū
ſeu benefaciens aut beneficientia.
Tyrannus. continens eos: vel con/
fortatio eorꝫ.
Tyranni. continentes eos vel cōfor
tationes eorꝫ.
Tyrꝰ. anguſtia vl tribulatio ſeu plaſ
matio aut fortitudo.
Tyrij. plaſmati vel tribulati ſeu for/
tes aut anguſtiati.
Tithicus. tacens vel taciturnus ſeu ſi
lentium aut taciturnitas eius.
Titus. querens vel bonus ſiue lutū:
aut lutatus.
Triphena. innuens vel reuertēs ſeu
nutus aut reuerſio.
Triphoſa. clara vel perſpicua ſeu cla
re videns aut perſpicue attendens.

Hic. o. poſt. t.

T Ob. bonus vel bonitas.
Tobias. bonus domino vel
bonitas domini: ſeu ductus
ad luctum: aut conuerſus ad vni/
uerſa.
Tobis. bonus vir vel bona aſſūptio
Tophel. ruina vel cadens ſeu tractāſ
aut irruens.
Topazion. bonum teſtamentum vel
bonitas teſtamenti.
Troane. ſeruiens vel ſeruitiū: ſeu re
quies aut latitudo.
Trophimus. diſſoluēs vel diſſolutꝰ

seu dissolués thalamo: aut dissolutio thalamorum.

¶ Hic.u.post.t.

Ubal: ductus ad luctū: vel cōuersus ad vniuersa.
Ubal: deserēs: vel desertus seu deserens: aut delatus.
Tubalchaim. ductus ad luctū lamētationis vel cōuersus ad vniuersa acquisitionis.
Tubalchaim deserēs possessionē vel deserēs lamētationē: seu delat⁹ possessioni: aut desert⁹ acqsitiōi. Hucusq̄ per simplicem.t. litterā idest sine aspiratiōe lecta sunt p̄ncipia noīum exinde que sequunt̄ aspiratione addita legenda sunt.

¶ Hic.ha.post.t.

Thaamath dator indignatōis aut bilis vł dedit indignationē aut bilē seu data ē bilis ei: aut data est ei indignatio.
Thaan diues bona vel pauid⁹ gratia
Thaas sup vel pauidus: seu diues: aut superior.
Thaasar. diues vel diuitie: seu pauorem suscitans.aut superius vigilās.
Thabee.bonus occisor.vel bene occidens: seu bene occisus aut bona occisio.
Thabelias.bonus deus domin⁹ vel bonitas dei domini.
Thaberne. bona visio. vel bone visiones.
Thabiana.bona donatio vel bonitas gratificationis.
Thabianci.bene donantes: vel bene gratificati.
Thabor.veniat lux vel veniat lumen seu aduentus luminis: aut lucis accessio.
Thabremon.bene sublimis: vel bona cōgregatio seu bon⁹ ad videndū aut bonitas visionis eoꝝ.
Thachasim.statere appensio: vel silētium corum.
Thadal. p̄nceps appendēs. vel principis appensor.seu p̄nceps appēsus aut p̄ncipis appensio.
Thaphiphu. claudicans labilis vel tympanum aperiens.
Thaphnas signum opertū vel signi opertio: seu stupēs os serpētis. aut insanum os serpentiū. ab ore intelligendū est non ab osse.
Thaphnes.idem.
Thaphnathsare numerās operimētū nouū vel numerus operimēti noui.
Thaphua.tympanū aperiēs vel tympani apertio.
Thai.pauor meus vel supior mihi.
Thai duo vel bini siue duo aut bina.
Thala.appēsio vel appēdēs seu irrorans: aut irroratio.
Thalamig ex ipso vł ꝓ semetipso.seu ipsemet rn̄dit sibi aut sibimet responsio eius.
Thalassa appēdēs facturā vel appensio plasmatiōis seu irrorās facturaꝫ aut irrorās plasmationē.
Thalasar.appēdit p̄ncipē vel appensio p̄ncipis. seu irrorās p̄ncipē. aut p̄ncipis irroratio.
Thale appēsio vel appēdēs siue irrorans.aut irroratio.
Thallim psalmi vł hymni seu laudes aut laudationes.
Thabitacumi.puella tibi dico surge. Syrū est non hebreū.
Thalme. sulcus vel sulci.seu dependens aut suspensio.
Thalma.sulcus me⁹ vel sulci mei siue appēdēs me.aut suspēsio mea.
Thamar.palma vel amara seu cōmutans aut cōmutata.
Thāmas.cōsumātes vel cōtēnētes. siue cōtēptus aut cōsumatio.
Thāna numer⁹ vel fidelitas seu fidelis eis.aut cōsumatio eoꝝ.
Thānas. numerus vel deficiēs. seu vectans facturā aut cōsumatio plasmationis.
Thānatha vectans exploratores odoris vel vectans exploratores ascensionis.
Thānathei. vectantes exploratores odoris. vel vectantes exploratores ascensionis.
Thānathsara numerās operimētum nouū vel numer⁹ operimenti noui.
Thānes. numer⁹ vel deficiēs seu fidelis ei.aut consūmatio eorum.
Thamni.numerans mihi vel consumatio mea.
Thana.humilis vel respondens.seu responsio.aut humilitas.
Thaana humilis e⁹ vel respōsio ei⁹.
Thanath. respondit tibi vel humilitas ad te.seu humilis tibi aut responsio tua.
Thanaias.humilians virum vel respondens assumptioni.
Thanath humilis vel respondēs seu humilitas.aut responsio: aut cōsolatio petitionis.
Thanathselo: humilitas dimissionis vel consolatio petitionis.
Thanis: mādās humilia vł mādans humilitatē seu mandatū humile: aut mandatū humilitatis.
Thanthānei: rn̄sio fidelis mihi vł humilis explorator ascensionis mee.
Thapsa: speculū vel indignatio.
Thapsar. speculū vigilie vł indignationem suscitans.
Thapse.indignās vel indignatio seu sedes offendēs aut sessio offendicul
Thara. pascens vel pastio: seu explorator odoris.aut exploratio ascensionis.
Tharacha: superfluus eius: vel elongans ab eo: seu supfluens eius: aut elongatio ei⁹.
Tharasim: idola vel imagines: seu figure: aut imaginationes.
Tharana: nequā in dono vel abigēs gratiam.
Tharthat.superfluus vel elōgās: seu superfluitas.aut elongatio.
Thardema.grauis aut profund⁹ sopor vel grauitas aut profunditas soporis.
Thare.abactor vel depulsor seu neq̄ aut nequitia.
Tharei.nequā aut nequitie seu abigētes: aut depellentes.
Tharei: pascens me vel pastio mea: seu explorator odoris mei: aut exploratio ascensionis mee.
Tharearsa: liber duodecim prophetarum.
Thares. explorator gaudij vel explorator leticie: seu gaudiū abigens aut leticiam.
Tharsis.explorās gaudium vł explorans leticiam: seu dissipans speculū

at dissipatio specule.
[illegible]arsenses: exploratores gaudii vel explorates leticia: seu dissipates specu[le] aut dissipatores specule.
[illegible]arsum: exploratio gaudii vel dissi[p]atio specule.
[illegible]asi. positus mihi vel positio mea.
[illegible]au: cosumans vel cosumatus: seu [co]sumator: aut cosumatio.
[illegible]acia: requies vel latitudo.
[illegible]aces: lati: vel requiescentes.
[illegible]amathe seruiens dono vel dissolu[tio] donationis.
[illegible]asce dissolues thalamos vel dissolutio thalamorum. ¶ Hic. he. post. t.
¶ Thebaida. puersa vel puersio
Thebaoth. couertes tempus vel conuersio peccatoris.
[illegible]ebath bonu vel bonitas siue puer[si]s delinquete: aut couersio pctoris
[illegible]ebel: insulsus vel insipiens.
[illegible]ebes: facta mea vel mea fuerunt.
[illegible]ebeth bonus pauor vel bonitas vite
[illegible]ebin: palea mea vel oua feri.
[illegible]ebin: bonus mihi vel palea mea.
[illegible]eboleth: spica palee vel insulsitas [te]rminationis.
[illegible]ebon: palee. vel sulsitas.
[illegible]echel. statere appensio vel appesu[m] in statera.
[illegible]choe: tuba canes vel buccinator.
[illegible]ecua: tuba vel buccina: seu sonitus [au]t percussio.
[illegible]ecua tube vel buccine: seu sonan[te]s: aut percutietes.
[illegible]ecuem: idem.
[illegible]ecuecuite: idem.
[illegible]ecuath: buccina delinques vel per[cu]ssio peccatoris.
[illegible]ecuan paties vel patietia. seu pcu[tie]ns eos: aut buccina eorum.
[illegible]edor: paruulus vel infixio.
[illegible]ee. meridianus vel statera mesure.
[illegible]eglath: trasmigras vel trasmigra[tio] actiua significatioe intelligedu e[st] alios faciens trasmigrare.
[illegible]eglathphalalasar trasmigras cade[m] principe vel trasmigratio cade[m] principis.
[illegible]eglathphalisar: idem.
[illegible]eben. statera mensure. vel statera [m]ensurata.

Thebenite. statera mesurata vel statera mensurationis.
Thelabin. dispersi vel dispergentes seu dispersio aut dispersiones.
Thelame agger aquarum vel riui fluuiorum
Thelassar: appendens principem vel appensio principis.
Thelem. ros eorum vel agger aquaru.
Thelmelathelarsa: agger aquarum dispergentiu sole vel riui fluuioru dispergentes illuminatos.
Thelmon: ros doni vel irroratio requiescentis.
Thelmu: ros doni vel irroratio requiescentium.
Thema: auster vel africus seu australis: aut meridianus.
Theman: auster vel africus:
Themana. auster eius vel affricus eius.
Themani. auster meus vel africus mihi.
Themanites: australis vel africanus ab africo non ab africa.
Thena. vectans vel defectio.
Themor: smirna vel cosumatio amaritudinis.
Themora. smirna eius vel consumatio amaritudinis eius.
Themorites. smirnensis vel cosumatus in amaritudine.
Thena. castra vel donata seu donationes aut dona eorum.
Thenath. castra fris vel dona fletuu.
Themath. ficus vel amygdalu.
Thenecemeth. psolatus vel consolatio.
Theodas laudas vel laudatio seu signu capies aut captura signaculi.
Theodatus laudas vel laudatio.
Theophilus couertes vel couersus. seu sursu feres aut sursu portatus.
Therath. speculus vel elongatus.
Theraphi. idola vel incedia siue figure aut imaginationes.
Therebath. subuertes vel subuersio.
Therphala. subuersioe cades vel explorata diuisio.
Therphalei. exploratores diuisi vel subuersione candentes.
Themath. explorata redeptio vel exploratio redemptionis.
Thersa. pulchra vel places seu copla citio aut coplacens sibi.
Thesan posuit donu vel depositio grę

Thesis. posita vel depositio.
Thelbi. captiuas vel couertens. seu captiuitas aut couersio.
Thesbites. puertes vel captiuator seu festinus ad intelligedu aut itelligetia festinata.
Thesbon festinata intelligentia vel festinatio ad intelligendu.
Thelbues captiuas vel captiuator seu captiuus aut captiuitas.
Thessalonica. festinas vmbra statuere vel festinas vmbra firmare.
Thessalonicęses festinates vmbra statuere vel festinates vmbra firmare
theth subi vel ifra seu bonu aut exclusio
Thetim. boni vel exclusi. seu inferiores aut subteriores.
Thendas. laudas vel laudatio seu signu capies aut captura signaculi.
Thezes agger horribilis vel tuba terribilis. ¶ Hic. hi. post. t.
Thiathira illuiata vel illuminatrix seu illuians aut illuiatio.
Thiathireni illuiates vel illuiati
Thiabath. foru vel macellum.
Thichon. mediu vel dimidiatio.
Thiconium. idem.
Thichna. spes vel desperatio.
Thijna. humilia vel respondetia.
Thicon disperges merore vel dispersio iniquitatis.
Thimeus. pinguis vel ruminans.
Thiras timor vel reditus seu timens aut superfluus.
Thiria times dnm vel redies dno.
Thriphon. dissolues dolore vel seruiens iniquitati.
Thrimoth. dissolues morte vel regetio mortis. ¶ Hic. ho. post. t.
Thob ablatio vel vniuersitas
Thobel. vanitas vel ablatio seu ductus ad luctu aut puersus ad vniuersa.
Thochaat. stridens vel stridor.
Thoce. stridor fortis vel strides oculus.
Thoopb. gehena vel stulticia seu latitudo aut ampla pena stultoru.
Thophee. oris opculu vel oris ptectio seu os ptegens aut os ptectu.
Thophel os dei ptegés vel dei ptectu seu oris di opculu aut oris dei ptectio
Thophet. gehena pauoris vel ampla

pena vite stultorum.
Thogorma auellēs vel interpres seu gspiā incolat⁹ aut incolat⁹ auulsio.
Thola: coccinū vel vermiculus.
Thol:d. coccineus fuus vel rubeus colorteftium.
Tholaite. coccinei vel rubicūdi.
Thole. coccineū vel rubeus color.
Tholmai. ad mensurā deducens vel ad mensurandū reductio. seu sulcus meus aut suspensiō mea.
Tholomai. idem.
Tholomaida. ad mensurā deducens vel ad mensuram reducta.
Tholomais. idem.
Tholomaidēses. ad mensurā deducti vel ad mēsurā deducentes.
Tholome⁹. ad mensurā deducēs vel ad mensurā reductus.
Tholus. rotūdus vel rotūditas.
Thomas. abyssus vel gemin⁹. Vñ τ grece didym⁹ appellat̄.
Thopho. manentia vel latitudo.
Thorath. lex vel pentateuchū.
Those. captiuitas vel festinatio.
Thosaites. captiuus vel festinator.
Thoth. error vel amentia.
Thothi. error meus vel amētia mea.
Thou. amēs vel errās seu error coꝝ aut amentia eorum.
Thorchade. requiescēs vel requietio
Thorgadite fui succincti vl̄ regescētes latrūculi. ¶ Vic. hu. post. t.

Tubal. duct⁹ ad luctū vel cōuersus ad vniuersa.
Tubal. deserēs vel desertus seu deserēs aut delatus.
Tubalchaim duct⁹ ad luctū lamētatio nis vel ꝯuers⁹ ad vniuersa acqsitiōis
Tubalchaim deserēs passionē vel deferēs lamētationē. seu delatus possessioni aut desertus acquisitioni.
Tubin. deserēs vel desertio seu bene metiens aut bona mensura.
Sequit̄ de incipiētibus ab. V. lr̄a.

Vbil. festinans germē vel cōsiliū vetustans.
Vchocha. ignis mordēs vel dolor prestolationis.
Vchocha. ifirmus vel debilis seu in firmās cos aut infirmitas coꝝ.
Vphanite. infirmi vel debiles: seu infirmātes eos aut infirmitates eoꝝ.
Vphir infirmus vel infirmitas: siue irritū aut herbosum.
Vl dolens aut parturiens seu dolor aut parturitio.
Vlai. cenū vel palus a palude non a palo seu dolor femoris aut dolor vmbraculi.
Vlā ꝓus vel añ seu ꝑor aut anterior.
Vr lumē ł ignis seu icēdiū aut fenestra
Vrai lumen meū vel ignis meus vel incendium meum.
Vram. deus excelsus vel lumē excelsū seu ignis eoꝝ aut fenestra eorum.
Vrā: lucēs ꝑplo vel igne⁹ ppl̄s eorū seu incēdēs pplm̄ aut icēdiū ppl̄oꝝ
Vratha. ignis pcti vel incēdēs pctm̄ seu lumē tpale aut aperiēs pctōꝝ.
Vrban⁹ luce gaudēs vel luci gaudiū seu gaudēs igne aut gaudēs icēdio
Vrei: lōgitudo mea vel illuiator me⁹ seu ignis me⁹ aut incēdiū meū.
Vri: lux mea vel ignis me⁹ seu incendens me: aut aperitio mea.
Vrias lux mea dei vel lumē meū dñi seu dñs ignis me⁹ aut dñs icēdiū meū
Vriel lucēs deo vel ignis dei seu aperiēs deo aut incendiū dei.
Vs: consiliū vel consiliator seu festinans aut festinatio.
Vsam: consulēs populo vel consiliū ppl'i seu festinās cos aut festinatō coꝝ
Vsathi. festināte me vel ꝯsiliāte mihi seu cōsiliū meū aut festinatio mea.
Vsathites: festinans vel consiliator.
Vsi: cōsulēs mihi vel cōsiliū meū seu festinās me aut festinatio mea.
Vsim: festinās cos vel cōsiliū coꝝ.
Vsin: cōsiliū vel festinatio seu festin⁹ cōsilio aut festinator cōsilij.
Vthai: dolor signi vel cōsiliū errans
Vza: consiliū vel consiliator.
Vzal. cōsiliū ei⁹ vel cōsiliator coꝝ.
Vaphs: finis vel definitio.
Vaphsi: finis me⁹ vel definitio mea.
Vaphisus: finis cōsilij vel definiens festinationē.
Vaphisi: finis cōsilij mei vel definiens festinationē meā.
Vagao. ipsi vallis estuās vel ipsa vallis estuatio.
Vagethra liber leuitaꝝ ł liber leuitic⁹
Vagedaber: liber numerans vel liber numeri.
Vaizatha: ipse ducēs huc vl̄ ipse fornicator.
Vasez: finis dētiū vl̄ ōstinat⁹ āgusti
Vasthi: finis signatus vel definitio cōsumata.
Vahu: hec vel ipsa seu ipse aut ille.
Velluth: finis vtilis: vel definitio declinationis.
Vur: vires vl̄ viriū seu ꝓuocatio ir aut iracūdia prouocationis.
Sequit̄ de incipientib⁹. a. z. littera

Zab: aurū obrizum vel aurū purissimum.
Zaba: mouens vel mot⁹: seu fluctuās aut fluctuatio.
Zabad: fluēs torris vel torris fluitio quē vulgo titionē vocant.
Zabadā. fluens torris inutilis: vel fluens torris idolatrie.
Zabadei flux⁹ torriū vel torriū fluitio.
Zabadia. fluens torris domini vel torris fluens domino.
Zabbai mot⁹ me⁹ vl̄ fluctuatio mea.
Zabaon. mouens dolorē vel fluctuatio iniquitatis.
Zabath: mouens delictum vel torris fluens peccato.
Zabā: mouēs cos vel fluctuatio coꝝ
Zabel ista ꝯfusio vl̄ iste ignomiosus.
Zaber mouēs puteū vel fluctuatio fōt
Zabdi flux⁹ vehemēs vel flux⁹ abundās seu fluēs abundāter.
Zabdias: fluxus vehemēs dei vel fluens abūdanter deo.
Zabdibel: idem.
Zabina. iste venit respondens vl̄ iste venit responsio.
Zabuth: fluēs torris vel torris fluitio
Zabulon. flux⁹ noctis vl̄ iusiurādū ei⁹
Zabulon. habitaculi sc̄a vel habitaculū coꝝ seu habitaculuꝫ fortitudinis: aut habitaculū pulchritudinis.
Zabulonite. flux⁹ noctiū vel iuraiuri da eorum.
Zabulonite hītaculoꝝ sc̄e vel habitacula eorū seu habitacula fortitudini aut habitacula pulchritudinū.
Zachai. iust⁹ me⁹ vel iustificatio mea
Zacharias memorās dominū vel auxilium domini.

cher. memoria vel adiutoriū seu iu
us vigilās aut iustificat⁹ cōsurgēs
cheus iusticia vel iustificatio seu iu
us ꝯsilio aut iustificat⁹ festinās.
chur memoria vel adiutoriū: seu iu-
us igne⁹ aut iustificatus illuians.
lab. iste pater vel ista paternitas.
labia. iste pater dn̄s vel ista pater
tas domino.
ob: illuminare vel illuminatio.
bi. lumē meū vel illuiatio mea.
bim illuians eos vl' illuiatio eoꝝ
ucte l' huc seu oliua aut fornicatio
n: ista vel hec.
h ducte huc vel fornicaris tibi seu
ua eius aut fornicatio eorū.
non. sub vmbra vel obumbrans
obumbratus aut obumbratio.
ma. iste fluens vel fluxus eius.
bri iste lacescēs vl' iste amaricās
di flux⁹ vehemēs vl' flux⁹ abūdās
ira. iste aptus vel iste illuminās
ra. psallens ei vel canticū eius.
rā. psallens ei vel canticum eoꝝ
ri. psallēs mihi vel cantatio mea
rim: psallens eis vel cātatio eoꝝ
ro psallēs magistro vel canticuʒ
gistri.
a. ista requies vel ista cōmotio.
ste repulit aut iste requieuit.
e. idem.
. oriens vel orientales.
l descendēs vel alienus: seu de
sio aut alienatio.
ai. descensio inutilis vel alien⁹
tra.
oriēs mihi vel oriētalis meus.
s. oriens dn̄o vel oriētalis dn̄i.
ort⁹ pcti vl' oriētalis delinquēs
alienat⁹ valde vl' alienat⁹ ab eo.
tus ē vel oriētalis est iste.
descēdēs vel abalienatus.
e descēdētes vl' oriētales sūt isti
ort⁹ facture vl' oriētal' plasmatio
oriēs pauor vel oriētalis vita.
oriēs dn̄o vel oriētalis dn̄i.
. iste humilis vel respōsio ista.
iquus vel iniquitas.
donatus vel donator.
a dos dn̄i vel dos dn̄o.
ridus vel terrendus.
horror vel terror: seu horrendi
aut terribiles
Zazomim: que ē hec aqua vel ꝑparati
in acie seu aciem ꝑparātes: aut aciei
preparatio. ¶ Dic. e. post. z.

Z Eb: lupus vel rapax seu de-
uorans aut deuorator.
Zebad. fluens torris vl' torris
fluitio.
Zebadia. fluēs torris dn̄i vel torris flu
ens domino.
Zebee. victima vel rapina: seu hostia
aut deuoratio.
Zebedeus: donat⁹ vel dotat⁹ seu fluēs
iste aut fluitio ista.
Zeber. lupus vigilans vel deuorator
resurrectionis.
Zebi. lupus meus vel deuoratio mea
Zebida. dotis mee fortitudo vel dona
tio mea desiderabilis.
Zebub. musca: vel musce pluraliter.
Zebul. habitatio vel tabernaculum.
Zebulonites. tabernaculū meroris:
vel inhabitatio iniquitatis.
Zeci. memor mei vel memoratio mea
Zechri. idem.
Zechrim. memorans eos vel memo-
ratio eoꝝ.
Zechur. memoria luminis vel deuo-
ratio ignea.
Zephernua. hoc os vidisti vel huius
oris visio.
Zephrona. os hoc vidit vel oris hui⁹
visio.
Zei. iste meus vel iste mihi.
Zelpha. os hians vel os fluēs seu os
ambulans aut oris fluitio.
Zemma. iste fluens vel iste fluxus ei⁹
Zemeri. iste amaricās l' iste exacerbās
Zembram. cantās ei vel canticū eoꝝ:
seu tempus eoꝝ ostendens aut tem
poris eoꝝ ostensio.
Zemri. psallens mihi vel cāticū meū:
seu iste lacescens aut iste amaricans
Zena. cōmouens vel cōmotio seu ipe
requiescens aut ipa requietio.
Zenam. cōmouens eos: vel cōmotio
eorum seu ipe requiescēs eis aut ipa
requietio eorum.
Zeribel. iste magister deus vel ista est
magistratio dei.
Zerimoth. iste timēs mortem vel iste
metuens altitudinem mortis.
Zesum. iste lapis vel ista durities.
Zethaa. iste pauidus vel iste superior.
Zetham. iste amar⁹ vel ista cōmutatio
Zetheu. iste amens vel iste erroneus
Zethua. iste errās ei vel ista amētia ei⁹
Zebu. iniquus vel iniquitas:
Zeuā. iniquus eis vel iniquitas eoꝝ.
Zeuoth. gentilis vel sptio.
¶ Dic. i. post. z.

Z Iph. florens vel germinans
Ziphei. florētes l' germinātes.
Zipha. germē vel illuminare.
Ziphai. germē meū vl' illūinatio mea
Zio. ductio vel oliua.
Ziza. horrendus vel terribilis.
¶ Dic. o. post. z.

Z O. iste vel ista.
Zoara minor l' puula seu vitu
la ꝯsternās aut vitula ꝯsternata
Zabadomas. fluēs vel torrēs iniqu⁹
dn̄s aut fluens torris merenti dn̄o.
Zocho. ꝓpheta vel ꝓphetatio.
Zoe. attrahens vel attractio.
Zoeleth. tractus vel ꝓtrahēs seu tra
ctum aut ꝓtractio.
Zobeth. iste pauidus: vel iste viuax.
Zolomim. ꝑparantes aciem vel ꝑpa
rati in acie.
Zomim. aciem ꝑparantes vel in acie
ꝑparati.
Zoob. aurum vel diuitie.
Zoon. iste iniquus vel iste inutilis.
Zoor. plasma vl' plasmator seu iste ap
ꝑhendens aut iste iracundus.
Zoori. plasma meū vel plasmator me
us seu iste apphendens me: aut iste
iracundus mihi.
Zorobabel. aliena trāslatio vel ortus
in babylone seu iste ꝑnceps transla
tiōis aut iste magister cōuersionis.
Zozomi. que hec est aqua vel que sūt
he cogitationes seu ꝑparantes aciē
aut in acie preparati.
¶ Dic. v. post. z.

Z Vsitidis. ꝯsiliū vl' ꝯsiliatrix.
Zuzim. consiliantes eos: vel
consiliatores eorum.

¶ Expliciunt interpretationes
hebraicorum nominum.

¶ Laus deo.